Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
8
30 H
23 M

Digitized by Google

Digitized by Google

8.30.H.23

Preclariſſima ac multuz ſubtilia egregiaqz ſcripta illuminati doc. F. Frãciſci de Mayronis ordinis Minorum in quatuor libros ſentẽtiaꝝ. Ac quolibeta eiuſdez. Cum tractatibus Formalitatum. Et de primo principio. Inſuper Explanatione diuinoꝝ terminorũ. Et tractatu de Uniuocatione entis.

Adiecta triplici Tabulari indice in eadez opera nouiter excogitata: luculenter omnia eorũ contenta: ad oculum vſqz demonſtrans.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

¶ Frater Hippolitus Carmelitanus Reuerēdo pr̄i magr̄o Raphaeli Cremenſi S. Theologiae profeſſori eximio. S. P. D.

Mos antiq̃s qui fuerit.

ID moris apud veteres eſſe ſolebat Raphael Cremēſis vir celeberrime: frugum primitias, quo foelicius ſecundarent̄, dijs dicare: quā conſuetudinem (licz ſit peruetuſta) adhuc tamen noſtri temporis homines venerari videntur: metaphoricum potius q̄ꝫ proprium rei modum inſectantes. Hi ſiquidem non opuſcula tm̄: verūetiam verſiculos: & (vt ita loquar) friuola quaedam ad principes viroſqꝫ nobiliſſimos perſcribunt, quaſi vigilias pene immenſas incredibileſqꝫ. Ne tamē & ego homuntio abuſum hūc (vt ita dicam) deſpicere videar, tripudiū huiuſmodi inire aggrediar: ſꝫ alia q̄ꝫ illi opione: nos eni praecoces illi ſō maturos (vt putant) foetus dicamus. Cuꝫ itaqꝫ te audierim iamiāqꝫ oium bonaꝝ artium lumine relucentem cognouerim: ſtatui & noſtras lucubratiunculas tibi examinandas proponere: quas in Franciſcuꝫ de Mayronis theologum (vt ſcis) fere praecipuū perfeci edereqꝫ propoſui. Tuuꝫ igitur expectātes iudiciū: iam opus abſqꝫ eo q͡ in nouū prematur animū meſſi vindemiaeqꝫ accinctuꝫ nobis eſſe perſuadebimus. Ne tamen quid haec noſtra itendat lucubratio primo aſpectu ignoretur, lꝫ epiſtolam nomini tuo deuotaꝫ ſpecialeꝫ de hoc in calce huius noſtrae primae tabulae ediderim. Sciendū tamē eſt. primū q͛ quiſqꝫ cupiet quaeſitū percurrere, quāprimū comperiet. Qui inde notabile aliq͛ optauerit, ſtatiꝫ ei patefiet. Qui ſe tertio regulis doctoris ſubtiliſſimi aſtringē voluerit, faciliime poterit. Hāc tandem quiſqꝫ intelligat eſſe noſtri voluminis materiā Reuerēdae paternitati tuae debite perpendendam. Vale.

Quod opiones ē ſcriptis ſuis hēant neotherici.

Frāciſcus de Mayronis theologus fere pręcipuus.

Intētio auctoris tabulę i vll

Index copioſiſſimus oium Q̃õnuʒ, notabilium ac Regularũ ex quatuor Cõflatibus. Et quolibetto Doctoris p̃clariſſimi Fraciſci de Mayronis abſtractionũ Magr̃i ſuper ſniaꝝ libros nuper ſm alphabeti ſerieʒ excogitatus diligẽtiſſimeq; impreſſus/foeliciter incipit.

Tabula queſtionum prima.

A

Utrum Actus fruendi ⁊ vtendi ſint eſſentialr diſtincti. char.13
Actus fruitionis ſit formalr liber. 14
Actus cognoſcẽdi cauſetur totaliter a potentia intellectiua. char.26
Actus quilibet intelligendi cauſeť ab iſtis duobus.ſ.potẽtia ⁊ obiecto. char.27
Actus plures ĩtelligendi ſint cõpoſſes in eadẽ po^a. 28
Actio aliqua in diuinis ſit de gn̄e actionis. char.95
Actiones imanẽtes ſint in diuinis. char.96
Actus dicẽdi in diuinis p̃cedat actũ ĩtelligẽdi. 98
Actus ſpirandi precedat actũ volẽdi. char.99
Actus volũtatis diuine p̃cedat actũ ĩtellectus. char.113
Actus liberi arbitrÿ cãeť ab obiecto vl a volũtate. 154
Actiones imanẽtes inſint corpori chr̃i. char.191
Actiones trãſeuntes ɔueniãt chr̃o in eucbariſtia. 191
Accñtia oia q̃ ſũt i ſacr̃o eucbari^e ſint ſepata a ſubo. 196
Accidẽs idẽ nuõ poſſit eſſe in diuerſis ſubiectis. 196
Accidẽtia pl'a eiuſdẽ rõnis poſſint eẽ in eodẽ ſubo. 196
Accidẽtia ſeparata poſſint facere nãliter eaſdẽ actiones: quas faciebãt prius coniuncta. char.198
Accidentia poſſint generare. char.198
Accñtia poſſint trãſmutari ad formas reſpectiuas. 198
Adulti baptiçati equalr recipiãt effcm̃ baptiſmi. 181
Affinitas impediat matrimoniũ. char.216
Aliqd in via intell's ĩtuitiue cognoſci poſſit. char.11
Aliquid elicitũ ſit in diuinis. char.33
Aliqua qualẽ ordinẽ hñt vbi diſtinguunť ſm rẽ talẽ habeant vbi diſtinguuntur ſm rõnem. char.67
Aliquis poſſet in ſtatu neutro in veteri teſtamẽto: qui nõ fuiſſet in gratia nec in culpa. char.179
Aliqd poſſit ɔuerti in aliud v̄tute creata. char.193
Aliquid ex accidentib^9 poſſit gn̄ari nãliter. char.199
Aliquis teneať cõfiteri de peccatis venialib^9. char.205
Angelus ſit in loco per eſſentiã. char.141
Angeli plures poſſint eẽ in eodẽ loco. char.142
Angelus idẽ poſſit eẽ in diuerſis locis. char.142
Anima rõnalis eadẽ poſſit eẽ in diuerſis locis. 142
Angelus moueať ab aliquo localiter. char.142
Angelus poſſit mouere ſeipſum. char.142
Angelus poſſit in puncto moueri. char.143
Angelus poſſit moueri in inſtanti. char.143
Angelus ⁊ anima differant ſpecie. char.143
Angeli omnes ſint ſpecie diſtincti. char.144
Angeli omnes ſint eiuſdẽ ſpeciei. char.144
Angeli omnes differant genere. char.144
Angeli meruerit ſuã btitu^dẽ añq̃ eã habuerũt a do. 144
Angeli peccare potuerint ĩ p̊ iſtãti ſue creationis. 144
Angeli potuerint appetere equalitatẽ dei. char.144
Angelus poſſit loq cũ altero angelo ĩtellectualr. 146
Angelus vnus poſſet aliũ illuminare. char.147
Angelus vnus poſſet aliũ purgare. char.147
Angelus vnus poſſet aliũ perficere. char.147
Aĩa ſenſitiua ⁊ ĩtellectiua differãt realr in hoie. 153
Anima Chr̃iſti notitia intuitiua cognoſcat ⁊ videat oĩa illa que videt verbum. char.169
Anima Chr̃iſti cognoſcat omnia que cognoſcit verbuʒ ⁊ hoc notitia veſpertina que eſt nãlis. char.169
Aĩa rõnalis chr̃i ſit termin^9 for^lis trãſubſtãtiatiõis. 194
Aĩa poſſit ſe reunire corpi organico ꝓpria v̄tute. 220
Anima ſit ĩmortalis. char.220
Anima ſit forma corporis humani. char.221
Anima ſeparata poſſit cognoſcere illa abſtractiue: que cognouit cum eſſet coniuncta. char.221
Anima ſeparata cognoſcat ſe ĩtuitiue. char.222
Anima ſepata cognoſcat alia a ſe intuitiue. char.222
Anima ſepata cognoſcat ſe abſtractiue. char.222
Anima ſeparata poſſit de nouo acquirere notitiã rerum ſibi prius incognitarum. char.222
Anima de preteritis poſſit recordari. char.222
Anima cognoſcat futura cõtingentia. char.223
Anima poſſit alteri loqui. char.223
Antechr̃s ante diẽ iudicÿ ſit v̄turus. char.224
Anime ſepate poſſint cruciari igne ĩfernali. char.224
Aqua q̃ cõmiſceť in vinũ ɔuertať i ſãguinẽ chr̃i. 199
Artes magice habeãt efficatiã a demonib^9. char.145
Arbitriũ liberũ ſit de eẽntia anime. char.155
Arbitrium liberũ principalius conſiſtat in ĩtellectu vel in voluntate. char.154
Arbitriũ liberũ ſine gr̃a ſufficiat ad merẽdũ. char.155
Articulus trinitatis poſſit defendi a fidelib^9 cõtra philoſophicas impugnationes. char.227
Articulus trinitatis ſit demõſtrabilis. char.229
Augmentũ charitatis fiat per gradus. char.72

B

Baptiſmus Joãnis fuerit ſacr̃m noue legis. char.180 Utrum
Baptiſmus ſit p̃ſtãtius ⁊ nobili^9 ſacr̃is noue legis. 180
Bigamia ſit illicita iure nãli. char.214
Bona meritoria reuertanť: q̃ fuerũt facta ĩ gr̃a. 210
Bona opera ⁊ meritoria illoruʒ: qui moriunť in peccato mortali diminuant de pena coꝝ. char.211

C

Cauſa aliqua predeſtinationis ſit. char.117 Utrum
Cauſalitas finis ſit vera cãlitas. char.158
Cauſa ſit nobilior effectu. char.182
Cã inſtr̃alis attingat terminũ cãe p̃ncipalis. char.182
Cauſa efficiens/materialis/formalis ⁊ finalis ſacramenti baptiſmi que ſint. char.183
Caracter imprimať in cõfirmatione. char.183
Caracter imprimať in ſingulis ordinibus. char.213
Celũ fuerit ꝓductũ a trib^9 pſonis ſʒ ordinẽ aliquẽ. 141
Celũ moueať a p̊mo mouẽte vel ab angelo aliquo. 146
Celum ſit in loco. char.151
Charitas infuſa ſit neceſſaria ratio acceptãdi id in quo eſt paſſiue. char.69
Charitas acquiſita in nobis ſit p̊ncipiũ productiuũ alicuius actus meritoꝝ. char.70
Charitas ĩfuſa ſit in nobis p̊n^m ꝓductiuũ alicui^9 act^9. 71
Charitas ſit augmentabilis in ſua natura. char.71
Charitas ſit augmentabilis in infinitum. 74
Charitas poſſit diminui in infinitum. 74
Chriſtus meruerit gloriã quã habet. char.169
Chriſtus incarnatus fuiſſet ſi Adam nõ peccaſſet. 170
Chriſtus imediate inſtituerit ordines. 212
Chriſtus reſurrexerit tertia die. char.217
Chriſtus reſurrexerit a mortuis. 217
Chriſtianus ſufficiẽter inſtructus in theologia poſſit defendere articulum creationis ɔ aduerſarios veritatis quantũcũq; peritos. char.295
Circũciſio prius nã conferebat gr̃am q̃ expellebat cul

Digitized by Google

pam vel ecõtra. cbar.179
Circulatio aiaꝝ ſit poſſibilis. cbar.221
¶ Claues ſint a chriſto tradite eccleſie. cbar.205
Claues eccleſie ſint due. cbar.205
Cõceptus aliquis cõis cõceptibus ſimplr̃ ſimplicibus ⁊ p̃mo diuerſis poſſit abſtrahi ab eis. cbar.6.
Conceptus cõis poſſit abſtrahi ab oĩbus que excludunt rationem vniuerſalis. cbar.7
Cõcept⁹ entis ĩfiniti ſit ꝯcept⁹ nobiliſſim⁹ ĩ via. cbar.18
Cõtingẽtia futura hẽant veritatẽ determinatã. cbar.114
Corpora celeſtia ſint animata. cbar.149
Corpora celeſtia ſint cõpoſita ex mã̃ ⁊ forma. cbar.150
Corpora celeſtia influant in iſta inferiora. cbar.150
Cõtinuũ ſit diuiſibile in infinitũ. cbar.158
Cõceptio vĩgis actiua reſpectu vbi fuerit ſupnãlis. 116
Corp⁹ ĩcipiat eẽ ĩ loco ꝯſecrationis ſine ſui mutatiõe. 187
Corp⁹ chrĩ in ſcr̃o hẽat ſic pfectã q̃titatẽ ſicut in celo. 188
Corp⁹ chrĩ deſcẽdat in inſtãti ad locũ ꝯſecrationis. 188
Corp⁹ chrĩ trãſeat p medium qñ venit in ſacr̃o. cbar.188
Corpora duo per nãm poſſint eſſe in eodẽ loco. 189
Corpora duo ꝙ non ſit in eodẽ loco poſſit aſſignari ratio naturalis. cbar.189
Corpa duo diua v̄tute poſſint eſſe ſil' in eodẽ loco. 189
Corpus idẽ poſſit eſſe ſimul in diuerſis locis. cbar.190
Corpus vnũ eſſe in diuerſis locis ſit difficil⁹ q̃ duo corpora eſſe in eodem loco. cbar.191
Cõuenientia chrĩ in celo ꝯueniãt ſibi in ſacr̃o. 191
Cõuenientia corpi chrĩ in cruce ꝯueniãt ſibi in pixide.ſ. ſi fuit nudatum in pixide ſicut fuit in cruce. 192
Corpus chrĩ vt hic poſſit moueri naturalr̃. cbar.192
Conuerſio ſit in preexiſtens. cbar.195
Utrum Corpus chrĩ in ſacr̃o eucharistie videaꝶ ex hoc ꝙ ſpecies videntur. cbar.199
Corpus chrĩ ſit totũ in qualibet pte hoſtie ꝯſecrate. 200
Contritio ſit actus penitentie. cbar.202
Confeſſio,cõtritio,⁊ ſatiſfactio ſint partes pñie. 202
Coactio aliqua impediat matrimoniũ. cbar.213
Conſanguinitas impediat matrimoniũ. cbar.216
Utrum Cognitio ſpiritualis ĩpediat mrĩmoniũ. cbar.216
Corp⁹ chrĩ qd̃ fuit ĩ ſepulchro reſurrexerit a mortuis.218
Corp⁹ idẽ ſit nuõ qd̃ reſurrexerit ⁊ qd̃ erat mortuũ. 218
Corpus idẽ numero de genere quãtitatis remãſerit ſiue reſurrexerit. cbar.218
¶ Creatura aliqua ſit mutabilis. cbar.54.
Creatio paſſiua diſtinguaꝶ a creatura realiter. 137
Creatio ſit mutatio. cbar.138
Creatio actiua ⁊ paſſiua differãt realiter. 138
Creatio paſſiua differat a cõſeruatione. 138
Creatio ordine nãe precedat creaturam. cbar.138
Creatio ſit pductio de nihilo ſ3 ſuã quiddi^tatis rõnẽ. 139
Creatio directe opponaꝶ annihilationi. cbar.139
Creatura diſtet a nihilo in infinitum. cbar.140
Creatura q̃libet quantũ eſt de ſe ſit de nihilo. cbar.140

D

Utrum ¶ Deum eſſe ſit per ſe notum. cbar.15
Deum eſſe ſit demonſtrabile propter quid. cbar.16
Deum eſſe ſit demonſtrabile demr̃atione qa. 17
Deum eſſe vnum ſit demonſtrabile. cbar.17
Deus ſub rõne ĩfinita poſſet eſſe obiectũ alicuius ſciẽtie create. cbar.18
Deum eſſe infinitum ſit demonſtrabile. cbar.19
Deus ſit cognoſcibilis a creatura. cbar.23
Deus ſit a nobis primo cognitus. cbar.23
Deus ſit ſimpliciter ĩmutabilis. cbar.53
Deus producat res naturali neceſſitate. cbar.54.
De⁹ poſſet facẽ extrema relonis ſine ipa relone, cbar.92
Deus intelligat infinita actualiter. cbar.110
Deus ſit vbiq3. cbar.111
Deus ſit in omni tempore. cbar.112
Deus hẽat certã notitiã de futuris cõtingẽtibus. 112
Deus poſſit predeſtinatũ nõ predeſtinare. cbar.115
Deus poſſit aliqd̃ impoſſibile facere. cbar.123
Deus poſſit facere aliqd qd̃ ĩplicet ꝯdictionẽ. cbar.124
Deus poſſit facẽ qcqd nõ ĩcludit ꝯdictionem. cbar.125
Deus ꝯcurrat in omni effectu cãe ſcd̃e efficiẽtis. 126
Deus poſſit ſupplere vicem cuiuſcũq3 cauſe ſecunde efficientis cauſando totalr̃ illum effectum. cbar.127
Deus potuerit pducere aliqd actu aliter infinitũ. 128
Deus habeat in ſe formalr̃ ſciam ſpeculatiuã. 135
Deus poſſit aliqd de nouo pducere ſine mutatione. 138
Deus poſſet pducẽ creaturã q̃ nõ duret niſi p iſtãs. 139
Deus poſſit facere materiã ſine forma. cbar.148
Deus ſit cauſa effectiua peccati. cbar.159
Deus potuerit producere mundũ ab eterno. cbar.160
Deus poſſet facere idem corpus eſſe vbiq3. cbar.191
Deus poſſit cõuertere quodlibet in quolibet. 193
Deus poſſit facẽ aliquã for^mã abſolutã ſine pp̃o ſubto.195
Deus poſſit facere accidẽs reſpectiuũ ſine ſubto. 195
Deus poſſit ſeparare accidens a ſubto non imprimendo aliqd̃ poſitiuum. cbar.195
Deus poſſit repare oĩa q̃ ſũt in vniuerſo eadẽ nuõ. 219
Deus poſſit reuelare ſuam eſſentiã alicui viatori abſtractiue. cbar.233
De⁹ poſſit reuelare ſuã eẽntiã alicui viatori ĩtuitiue. 234
Demones puniaꝶ in ĩferno maiori pena q̃ hoies. 224
¶ Diſtinctio p̃ma que eſt in diuis ſit diſtictio pſonaꝝ. 21
Diſtinctio poſſit eſſe in diuinis. cbar.43
Diſtictio attributoꝝ poſſit ſtare cũ ſũma ſimplici^te. 51
Diſtinctio excluſiua repugnet diuinis. cbar.76
Diſtinctio indiuiduoꝝ fiat p pp̃etates ĩdiuiduales. 157
Diuortiũ ſit illicitum. cbar.215

E

¶ Elemẽta q̃tuor ſint in corpib⁹ miſtis actualr̃. cbar.152 Utrum
¶ Emanatio creaturarũ a deo preſupponat emanationẽ diuinarum perſonarũ. cbar.260
¶ Ens dicaꝶ qdditatiue de diua eẽntia vltimate pciſa. 5
Ens per eandẽ rõnẽ formalẽ dicaꝶ de oĩb⁹ creaturis. 7
Ens dicaꝶ analogice de illis,de quibus dicitur. 8
Ens aliqd̃ creatũ poſſit eſſe obm fruitionis ordinate. 12
Entitas terminoꝝ regraꝶ ad veritatẽ ppõnis, cbar.122
Entia rõnis deneꝶ ptinẽtia ad ſciam theologicã. 235
Entia rationis ſint neceſſaria. cbar.238
Entitas aliqua pfectior ſit anima rõnali chrĩ in eius humanitate. cbar.248
¶ Epiſcopus quilibet poſſit ordinare. cbar.213
¶ Equalitas ſũma ſit inter perſonas diuinas. cbar.75
¶ Error impediat matrimonium. cbar.214.
¶ Eſſentia diuina quo in gñatione vl' productione que in diuinis ponitur. cbar.30.
Eſſentia ſit terminus formalis gñationis diuine. 31
Eſſentia diuina generet. cbar.33
Eſſentia diuina generetur. cbar.35
Eſſentia diuina ſit cauſa eorum que ſunt extra in genere cauſe finalis. cbar.37
Eſſentia vt preſcindit a voluntate ſit principium productiuum alicuius in ratione efficientis. cbar.37
Eſſentia dina ſit formalis termin⁹ ſpirationis actiue. 56
Eſſentia diuina ſpiret vel ſpiretur. cbar.57
Eſſentia ⁊ proprietas diſtinguanꝶ ſm rationem formalẽ non fabricatam ab anima. cbar.100
Eſſentia ſit obiectũ primũ ĩtellectus diuini. cbar.109
Eſſe eſſentie differat realr̃ ab eſſe exiſtentie. cbar.122

Eſſentia

Eſſentia vel exñtia ſit terminus creationis. char.139
Eſſentia rei creabilis ſit ſubiectū creationis. char.139
Eſſe ex tempoꝛe repugnet alicui creature. char.160
Eſſe ab eterno repugnet alicui creature in ſinguli. 160
Eſſe ab eterno repugnet omni creature. char.160
Eſſe plura ſint in Chꝛiſto. char.170
Eſſentia diuina ſit in tribus perſonis beatiſſime trinita-
tis diſtincte. char.230
Eſſe eſſentie creabiliū qdditatū fuerit eternū. char.241
❡ Euum ſit mēſura ſucceſſiua vel permanēs. char.140
Euum differat realiter ab eternis. char.140
Euum vnū ſit oīum euiternoꝝ. char.140
Euum ſit menſura ſpiritualiū tñ. char.140
Eucbariſtia ſit nobiliſſimū ſacramentoꝝ. char.184
❡ Excōicatio fuerit iſtituta a iure diuino. char.205
Excōicatio feratur a iure poſitiuo. char.205

F

Utrum ❡ Filius ſit ſubſtātia pr̄is eternal̄r genitus. char.36
Filius ſemper generetur de ſubſtantia pr̄is. char.37
Filij plures ſint in diuinis. char.42
Firmamentum ſit pꝛimum mobile. char.150
Fidelis omnis vtriuſqꝫ ſexus teneatur confiteri oīa pec-
cata ſua pꝛopꝛio ſacerdoti. char.204
❡ Foꝛme plures ſubſtantiales ſint in coꝛpoꝛe hominis oꝛ-
ganiẓato. char.152
Foꝛtitudo ſit virtutū excellentiſſima. char.178
Foꝛma coꝛruptibilis ſit terminus foꝛmalis tranſubſtan-
tiationis. char.194
Foꝛma vnica ſingl̄is ſit vnius determinati coꝛpis. 221
❡ Fruitio ꝛ delectatio ſint idem. char.13

G

Utrum ❡ Generatio ſit in diuinis. char.29
Generatio ſm eandem rationē foꝛmaleꝫ dicta ſit in deo
ꝛ in creatura. char.29
Generatio vniuoca ſit in diuinis. char.31
Generatio obiectiua ſit in diuinis. char.32
Generatio diuina ſit actus elicitus. char.33
Generatio filij ſit eterna. char.53
Generatio ſit inſtantanea. char.153
Genus humanum fuerit neceſſarium redimi per moꝛtē
domini. char.169
Giezia comittatur in ſacro extreme vnctionis que ꝯſiſtit
in vendendo ſpiritualia. char.212
❡ Gratia ꝛ letia moueanť a ꝓpꝛia foꝛma itrinſeca. 151
Grauia ſit ꝑfectio aīe rōnalis vel alicuius potētie. 155
Gratia ꝛ charitas ſint idem realiter. char.155
Gratia differat realiter a gloꝛia. char.156
Gratia infundatur in ſacro penitentie. char.201

H

Utrum ❡ Habitus aliquis poſſit venire a ſuperabundātia virtu-
tis ad defectū vł ꝯ nō trāſcēdo p mediū v̄tutis. 177
Habitudo vel oꝛdo eſſentialis ſit in oꝛdinibus eccleſia-
ſticis. char.212
❡ Hoc pnomē demr̄auerit aliqd qñ chās cōfecit. 187
Hoc demonſtret qḋ ꝑferimus. char.187
Homo reſurgat idem numero. char.220

I

Utrum ❡ Idee ſint in mente diuina. char.133
Idee ſint in potētia obiectiua. char.133
Idee ſint in rerū natura. char.134
Idee ſiue vl̄ia habeāt eſſe in anima noſtra. char.134
Idem numero p diuinā potentiā poſſit reparari. 219
Idem numero virtute nāli poſſit reparari. char.219.
❡ Ignis iferni poſſit ꝑpetuo affligē coꝛpa dānatoꝝ. 225
❡ Illi qui ſunt in iferno magis vellent nō eē ꝙ̄ eſſe. 226
Illi qui ſunt in iferno ſint obſtinati. char.226
Illi qui ſunt in inferno iuſte puniantur. char.226
❡ Imago trinitatis ſit in anima. char.25
Infinitas ſit de ratione foꝛmali deitatis. char.19
Indiuiduū aliquod abſolutum ſit in diuinis. char.82
Ingenitum ꝛ inaſcibile ſint ꝓpꝛietates pr̄is. char.85
Ingenitū ꝛ inaſcibile ſint ꝓpꝛietates pr̄is ꝯſtitutiue. 86
Ingenitū ꝛ inaſcibilitas ſint ex̄ma oppōnis ꝑuatiue. 87
Intellectus foꝛmaliter ſit in deo. char.108
Intellectus agens ꝛ poſſibilis real̄r diſtinguanť. 109
Intellectus diuinus intelligat omnia. char.109
Incōpoſſibilitas rei fiende ſumatur ex parte dei. 124
Intellectus p̄cedat volūtatē in actibus moꝛalibus. 131
Intell's diuinus ꝓducat obiecta ſua in eſſe cognito. 132
Intell's diuin⁹ ꝓducat qdditates in eē itelligibili. 132
Incarnatio verbi ſit per nām cognoſcibilis. char.161
Incarnatio verbi ſit relatio. char.161
Incarnatio verbi ſit poſſibilis. char.161
Incarnatio verbi ſit ꝓpꝛie creabilis. char.162
Incarnatio ſit diſſolubilis per naturam. char.162
Incarnatio etiā in diuinis ſit ſūma vnitas vel vnio. 162
Incarnatio ſm ꝙ pꝛopꝛie accipitur fundetur in aliquo
ſuppoſito: de cuius eſſentia ſit aīa rōnalis. char.163
Incarnatio ſm ꝙ ſumitur pꝛo humanatione fundetur in
3ª entitate diſtincta a carne. char.163
Inherentia accidentis differat ab accidente. char.196
Infidelitas impediat matrimoniū. char.216
❡ Iuſtitia legalis ſit nobiliſſima v̄tutū moꝛaliū. 177
Iuſtitia monaſtica ſit virtus moꝛalis. char.178
Iudicium vniuerſale ſit futurum. char.223

L

❡ Lex noui teſtamēti contineat aliquā operationeꝫ que Utrum
terminetur ad diuinā eſſentiā ita ꝙ nō ad ꝑſonā. 178
❡ Libertas voluntatis poſſit ꝯ iudiciū rōnis. 154
❡ Lux eterna ſit itellectui nr̄o ratio cognoſcēdi. 25
Lux creata ſit intellectui nr̄o ratio cognoſcendi. 25
Lucifer fuerit pꝛimus ꝛ nobiliſſimus angelus. 145
Lux ſenſibilis ſit foꝛma ſubſtantialis. char.148
Lux ſit pꝛimū obiectum viſus noſtri. char.148
Lux diffundatur in inſtanti. char.149
Lux educatur de fecunditate medij. char.149
Lumen creatū ad operationē beatificam anime chꝛiſti
requiratur. char.168

M

❡ Materia fuerit creata a deo de facto ſine foꝛma. 147 Utrum
Materia ſit eadem in omnibus. char.148
Materia ſit idem qḋ ſua potentia. char.148
Materia pꝛima ſit ſubm generationis. char.153
Mā p̄ma habeat in ſe rationes ſeminales. char.153
Matrimoniū ſit ſacrm̄. char.213
Matrimoniū ſit diſſolubile. char.213
Matrimoniū ꝑficiatur ſolo conſenſu. char.213
Matrimoniū verum fuerit inter virginem Mariam ꝛ
Ioſeph. char.214
Matrimoniū poſſit impediri. char.215
Mediū v̄tutū moꝛaliū ꝯſiſtat in idiuiſibili. char.176
Mercatio ſit licita a iure diuino. char.244
❡ Michael br̄ūs habuerit bellū reale cū diabolo. 145
Mirabilia fiant v̄tute bonoꝝ angeloꝝ. char.146
❡ Modi intrinſeci ſint in po⁴ obiectiua. char.121
Motus ſit foꝛma abſoluta vel reſpectiua. char.146
Motus habeat eſſe in anima vel in re extra. char.152
Motus ꝛ tempus differant realiter. char.152
Moꝛs ſit maxima penarum. char.207
❡ Mulier facta ſit p viā creationis de coſta Ade. 153
Mundus ſit eternus. char.159
Mundū nō fuiſſe ab eterno ſit demonſtrabile. 159

Mundo quãtitatiuũ eſt de ſe repugnet q̄ ſit ꝓducibilis ab eterno. char.160
Mundus poſſit perpetuari. char.160
Mundus ſit periturus per ignem. char.224

N

Utrum ¶ Natura ſpecifica ſit de ſe ſingularis. char.157
Natura de ſe ſit vniuerſalis. char.157
¶ Neceſſe ſit ponere charitatẽ creatã ĩ aĩa nr̃a. char.68
¶ Notitia abſtractiua diuine eſſentie ⁊ nõ de eius exñtia poterit cõmunicari viatori. char.9
Notitia abſtractiua ex pte obiecti nõ cogſcẽdo deũ eſſe ſiue exñtiã eius poſſit hñi de diuina eſſentia. char.10
Notitia ĩtuitiua de dĩna eẽntia poterit cõicari viatori. 10
Notitia intuitiua ſit de nõ exñte per potẽtiã diuinã. 10
Nonidẽtitas aliq̃ ante oẽm diſtictionẽ ſit in diuis. 44
Nomina plura deo ſint attribuenda. char.76
Nomina omnia diuina ſint ſynonyma. char.77
¶ Numerus formaliter ſit in deo. char.79
Numerus habeat aliquã vnitatem. char.81

O

Utrum ¶ Obiectũ fruitionis hẽat plures rõnes viſibilitatis. 13
Obedientia ſit nobiliſſima vtutũ moraliũ. char.253
¶ Operatio btifica aĩe chñi cauſetur totaliter ab obiecto beatifico. char.168
Operationes plures poſſint ſimul eſſe in eadẽ potentia operatiua. char.261
¶ Ordo nature ſit in diuinis. char.63
Ordo originis ſit prior ordine nature. char.66
Ordo eſſentialis ſit in diuinis. char.66
Ordo accidentalis ſit in diuinis. char.66
Ordines in eccl'iaſtica hierarchia ſint ſeptẽ. char.212
Ordo ſacerdotij ſit nobilior ordine epiſcopatus. 212
Ordo impediat matrimonium. char.215

P

Utrum ¶ Pater ⁊ filius ſint vnum pncipiũ ſpũſſancti. char.60
Pater etern⁹ prius origine ꝓducat vel ſpiret ſpũm ſcm̃ q̃ filium. char.61
Pater producat filium in intellectu. char.38
Pater producat filium neceſſitate. char.39
Pater genuerit filium natura. char.39
Pater ⁊ filius diligant ſe ſpirituſancto. char.97
Pater ſit ſapiens ſapientia genita. char.97
Pater ⁊ filius ⁊ ſpũſſcũs dicant verbo. char.97
Partes omnes ↄtinui ſint diuiſibiles. char.158
Paruuli ſint baptiſandi. char.181
Partes vnius corporis exiſtentis diuina potẽtia poſſint eſſe in diuerſis locis. char.190
Panis annihilaretur. char.195
Pars minima hoſtie cõſecrata detur. char.200
Partes in hoſtia ſint realiter diſtincte. char.200
¶ Perfectiones diuine diſtinguantur ex natura rei. ſ. diffinitione ab anima non fabricata. char.45
Perfectiões ĩ deo diſtiguãt ẜ; rõnẽ ab aĩa fabricatã. 48
Perfectiones cuncte ille que ſunt in deo poſſint eſſe vna res ſuppoſita aliqua nõ identitate vel diſtinctione ex natura rei inter illas. char.48
Perſone diuine ſint equales in potentia. char.75
Perſone ſint in ſeinuicem. char.76
Perſona ſit nomen prime intentionis. char.77
Perſona ſit ſecunda intentio. char.78
Perſona dicat̃ vniuoce de trib⁹ ſuppoſitis diuinis. 78
Perſona ſit ad ſe vel ad aliud. char.79
Perſona diuina formaliter cõſtituat̃ per abſoluta. 82
Perſone diuine cõſtituant̃ per ꝓprietates reales. 83
Perſona ⁊ eſſentia diſtinguantur ex natura rei. 102
Peccatum originale detur. char.156
Peccatũ aliqđ ſit proprie cõtra ſpũſcm̃. char.158
Peccatũ in ſpũſcm̃ ſit pctm̃ ex certa malitia. char. 159
Peccatum ſit formaliter nihil. char.159
Perſone tres dĩne poſſent aſſumere eãdẽ nãm nuõ. 168
Penitentia ſit ſacrm̃ noue legis. char.200
Penitentia ſit virtus. char.201
Penitẽtia ſit fructuoſa qñ ſit in periculo mortis. 207
Penitentia fiat ſalutifera in puncto mortis. char.208
Peccata venialia que cõmiſſerunt damnati puniant̃ in inferno eternaliter. char.209
Peccata omnia preterita poſt relapſum in peccatũ mortale reuertantur. char.210
Pena incendij ſit maxima in damnatis. char.225
Pena damnatoꝝ ſit infinita. char.226
Perſone tres btiſſime trinitatis ſeruent ordinẽ originis in creando ita q̄ vna diuina pſona pmo ꝓducat creaturã ẜm ordinẽ originis q̃ alia. char.258
¶ Plalitas pſonaꝝ poſſit ſtare cũ vnitate dĩne eẽntie. 22
¶ Potẽtia ſiue ſenſitiua ſiue itellectiua poſſit cognoſcere naturaliter non exiſtens. char.11
Potentia generandi ſit in diuinis. char.40
Potentia generãdi in diuinis dicat qđ vel ad aliqđ. 41
Potentia generandi ſit in filio. char.41
Ponere in deo relões rõnis ad creaturã que ex tẽpore denominẽt ipſum deum neceſſarium ſit. char.93
Ponere in deo relões reales ⁊ actuales ad creaturã neceſſe ſit. char.93
Potentia volitiua ⁊ executiua in diuinis diſtinguantur aliquo modo. char.125
Potentia abſoluta ⁊ potentia ordinata diſtiguant̃. 126
Pontifex ſũmus poſſit abſoluere a pena ⁊ a culpa. 206
Pontifex ſũmus hẽat plenã ptãtẽ in tẽporalibus. 209
¶ Primũ pncipiũ cõplexũ poſſit formari ĩ theologia. 2
Proceſſus ſit in ĩfinitũ in actib⁹ intelligendi. 28
Proprietas patris generet. char.36
Proprietas filij generetur. char.36
Prius in eſſential'r ordinatis ⁊ real'r diſtinctis p diuinã potẽtiã poſſit fieri ſine poſteriori. char.67
Proprietas relatiua ⁊ eſſentia diſtinguantur ẜm rationẽ ab anima fabricatam. char.99
Proprietates abſolute dicant perfectionẽ ſimplr̃ de oĩbus in generali. char.104
Predeſtinatio ſit eterna. char.115
Preſciẽtia ⁊ predeſtinatio ſit idem in deo. char.116
Proceſſus in infinitum ſit in ſpẽbus vniuerſi. char. 157
Productio rerum in eſſe intellecto ſit prior generatione verbi in diuinis. char.133
Practicum ⁊ ſpeculatiuũ ſint dĩe eſſentiales ſcie. 136
Proiecta moueant̃ ab aliqua forma intrinſeca. 151
Primũ principiũ productiuũ ⁊ vltimus finis coincidãt in idem. char.157
Priuilegium poſſit dari alij audiendi iſtos ſtante illa regula q̄ oẽs teneant̃ ↄfiteri ꝓprijs ſacerdotib⁹. 204
Princeps eccleſie habeat plenitudinẽ ptãtis in iuriſdictione ſpũali vniuerſalis eccleſie. char.206
Princeps v'lis eccleſie poſſit dare indulgentias. 206
Principatus regni Sicilie ex hoc ſit nobilior: q2 ſubiectus eccleſie. char.256
¶ Punctus in corpore chriſti dicat rõnẽ reſpectiuã. 198
Purgatorium neceſſario ponat̃ poſt hanc vitã. 208
Purgatorium vbi dare ſit. char.208

Q

Utrum ¶ Quãtitas corporis chriſti in ſacramẽto eucariſtie differat realiter a ſubſtãtia eius. char.197
Quãtitates pl'es real'r dĩtes ponat̃ in corpe chñi. 197
Quidditates reꝝ creabiliũ ĩ po⁹obtina hñt eẽ eẽn̄t. 177

Quidditates

Quidditates ſm illud eſſe eſſentie poſitum habeant eſſe ab eterno. char.118
Quidditates habeant eſſe in mente diuina. char.119
Quies neccio intercidat inter duos motus ɔ̃trios. char.151

R

Utrum ¶ Ratio entis ſit precisa ab alijs rationibus formalibus que ſunt in deo. char.6
Ratio entis ſit ratio generis. char.7
Ratio aliqua ſit tranſcendens cõia entis. char.8
Rationes plures fruibilitatis ſint in deo. char.14
Ratio ſubſtãtialis habeat eſſe in materia. char.154
¶ Relatio ſit aliquid. char.88
Relatio differat realiter a fundamento. char.89
Relatio poterit fundari in relatione. char.89
Relatio poſſit terminari ad relationem. char.90
Relatio includat in ſuo ɔceptu qdditatiuo terminū. 91
Relatio aliqua poſſit eſſe ſine termino. char.91
Relationes cauſentur in creaturis. char.92
Relatio eiuſdē rõnis ſemp naſcat̃ inter extrema eiuſdē rationis inquantū eiuſdē rationis. char.92
Reſpectus fundamentales ſint in deo ad creaturā. 94
Reſpectus aptitudinalis ſit in deo. char.94
Relationes cões ſint formalr̃ in deo. char.95
Relatio diuina vltimate abſtracta p̄dicetur de eſſentia diuina. char.101
Reuolutio celi dicat aliquid abſolutū vl̃ reſpectiuū. 152
Reſpectus plures vel plures vniones icludant̃ in verbi incarnatione. char.161
Reſtitutio ſit actus virtutis penitentie. char.203
Reſtitutio ſit facienda de bonis fortune. char.203
Remiſſio peccatoꝝ ſit poſt hanc vitam. char.208
Reddere debitum ſit neceſſarium. char.214
Reſurrectio Chriſti ſit preterita. char.216
Reſurrectio chriſti fuerit vera. char.217
Reſurrectio chriſti ſit digniſſimum ſacr̃m inter oia ſacr̃a que pertinent ad eum. char.217
Reſurrectio gñalis oium ſit futura. char.218
Reſurrectio ſit naturalis. char.219
Reſurrectio poſſit probari ratione naturali. char.220

S

Utrum ¶ Sacramenta veteris legis ſint totalr̃ euacuata. 179
Sacr̃m circunciſionis conferat gratiam. char.179
Sacr̃a noue legis ſint imediate iſtituta a chr̃o. char.180
Sacr̃m baptiſmi mox iſtitutū euacuerit circũciſionē. 180
Sacramentū baptiſmi ſit iterabile. char.181
Sacr̃m eucharistie poterit inſtitui in veteri teſtō. 192
Sacr̃a ptinentia ad btām virginē fuiſſent euacuata ſuppoſito ſacr̃o eucharistie potuiſſe iſtitui i vete.lege. 192
Satiſfactio p̱ pctō mortali ſit poſſis hoi viatori. 201
Sacerdos aliqs poſſit abſoluere de oi pctō mortali. 205
Sancti habeant minus de gloria in paradiſo p̱pter multitudinem peccatoꝝ. char.211
Sacr̃m extreme vnctionis ſit ſacr̃m noue legis. 211
Sacr̃m extreme vnctionis ſit iterabile. char.211
Sacr̃m ordinis ſit ſacr̃m noue legis. char.212
Sacr̃m ordinis cuilibet fideli poſſit conferri. char. 213
¶ Scientia practica ſit in deo. char.135
Scientia eadem poſſit eſſe ſpeculatiua ꝛ practica ꝛ hoc eadem ſpecie. char.136
¶ Secretū quodlibet ſeruare ſit de iure nãli. char.209
Seruitus impediat matrimoniū. char.215
¶ Singulare aliquid in via per intellectū a nobis cognoſci poſſit. char.27
Sigillum cõfeſſionis ſit aliquo modo violabile 209
Signa erunt in diem iudicij. char.224
¶ Species intelligibilis requirat̃ ad actū intelligēdi. 27
Spūſſcũs ſit amor ſpiratus. char.57
Spūſſcũs procedat a patre. char.58
Spūſſcũs ſi nō p̱cederet a filio diſtingueret̃ ab eo. 58
Spiratio actiua differat realiter a paternitate. char.59
Spiratio actiua ſit cõſtitutiua perſone. char.60
Sphere elementoꝝ ſint quatuor. char.150
Species moueant motu naturali. char.192
Species poſſit naturalr̃ corrumpi. char.199
¶ Status m̃rimonialis ſit nobilior ſtatu virginali. 214
¶ Subiectū primi principij cõplexi dictū de deo ꝛ creatura habeat eundem conceptum. char.4
Subiectum primi principij cõplexi habeat eandē rõnē formalē in deo ꝛ creatura ſm ſciam ſermocinales. 4
Subm primi p̄ncipij cõplexi hēat eandē rõnē formalē in deo ꝛ creatura ſm ſcias reales. char.4
Suppoſitū aliqđ abſolutū ſit in diuinis. char.81
Supbia fuerit peccatū angeli. char.145
Suppoſitū verbi poſſit aſſumere quãcũqȝ nãm. 167
Suppoſitū angeli poſſit aſſumere nãm creatā. char.167
Superabundantia in virtute circa virtutes morales ſit maius peccatum q̃ defectus. char.177
Suffragia eccleſie valeant defunctis. char.209
¶ Symonia comitti poſſit in ſacr̃o extreme vnctio. 212

T

¶ Terminus a quo incarnationis differat realiter a natura aſſumptibili. char.163 Utrum
Terminus formalis incarnationis ſit aliquid perſonale vel eſſentiale. char.164
Temperantia ſit nobiliſſima v̄tutū moraliū. char. 178
¶ Theologia ſit ſcientia. char.8
Theologia ſit ſupernaturalr̃ eleuata. char.12
¶ Tres perſone ſint in diuinis. char.20
Trinitas perſonaꝝ ſit demr̃abilis demr̃atione qa. 21
Trinitas p̄ſonaꝝ ſit demõſtrabilis demr̃one pp qd. 20
Trinitas diuinarū perſonaꝝ poſſit ſtare cū oimoda idētitate eoꝝ que ſunt in eadē perſona diuina. char.21
Trinitas rerū poſſit ſtare cū vnitate reali. char.103
Tranſubſtãtiatio qua ſubſtãtia panis ɔuertit̃ in corpus chriſti ſit mutatio. char.193
Tranſubſtantiatio ſit poſſibilis. char.193
Tranſmutatio abſoluta ſit in ſpeciebus. char.198
Triſtitia ſit effectus penitentie. char.202
Trinitas beatiſſima producat creaturas in eſſe ſm quid anteq̃ producat eas in eſſe reali ſimplr̃. char.260

U

¶ Ueſtigium trinitatis ſit in creaturis. char.24 Utrum
Uerbum noſtrum ſit actualis notitia. char.84
Uerbū diuinū ſit actualis notitia. char.84
Uerbuȝ ſm eandē rationē formalē dicat̃ de deo ꝛ creatura. char.85
Uerbum eſſentiale ſit in diuinis. char.85
Uerba cõſecrationis virtutē ſupernaturalr̃ infuſaȝ per quā poſſint cauſare terminum iſtius conſecrationis ꝛ tranſubſtantiationis. char.186
Uerba ɔſecrationis habeant aliquā cauſalitatē reſpectu termini tranſubſtantiationis. char.187
Uirgo beata fuerit ſanctificata. char.164
Uirgo beata fuerit cõcepta in pctō originali. char.165
Uirtutes oēs theologice fuerint ſimul in aia chr̃i. 170
Uirtutes intellectuales fuerint in aia chr̃i. char.172
Uirtutes morales ſint cõnexe. char.173
Uirtutes morales conſiſtant in medio. char.175
Uirtutes morales cõſiſtant in medio realit̃ꝛ hoc querit̃ pro iuſtitia. char.176
Uirtutes intellectuales cõſiſtant in medio. char.176
Uirtutes theologice conſiſtant in medio. char.176

Uirtus moralis habeat circumſtantias. char.176
Uirtus aliqua ſupernaturalr̄ infuſa ſit in ſacramēto baptiſmi. char.183
Uirtus penitentie conſiſtat in medio. char.201
Una ratio formalis dicta in quid de deo ⁊ creatura repugnet diuine perfectioni. char.5
Unitas entis poſſit ſaluari in deo cū diſtinctione formali iſtarū perfectionum. char.51
Unitas ſit intranea numero. char.81
Unitas ſit formaliter in deo. char.80
Unitas minor vnitate numerali detur. char.157
Unio iſta que eſt incarnatio ſit cognoſcibilis ꝑ nāz. 162
Unio incarnationis poſſit fieri ad eſſentiam. char.168
Unio extremoꝝ adinuicē fiat in mixtione. char.199
Uolūtas apphēſo vitio fine ꝑ itellꝫ poſſit nō frui. 14
Uoluntas poſſit ab aliqua cauſa neceſſitari. char.15
Uoluntas diuina ſit principiū ꝓductiuū ſpūſſci. char.55
Uolūtas diuina ſit prima regla oium ꝯtingentiū. 129
Uolūtas dina poſſit aliqd ꝯ ꝑiudicatū a rōne. char.130
Uolūtas ſigni ⁊ beneplaciti in deo diſtiguanť. char.130
Uoluntas creata teneať ſe conformare volūtati diuine: ſimo volendi vel volito. char.131
Uolūtas diuina producat obiecta ſua in eſſe volito. 131
Uotum ſit de iure diuino. char.215
Uſura ſit licita. char.203

Finis prime tabule qōnū. ſ. cōfecte ad laudē ſūmi opificis a benedocto viro Fratre Hippolito. S. Theologie ꝓfeſſore Carmelitano in almo Patauino gymnaſio.

Frater Hippolitus Carmelitanus eidem. S. D.

Ita hec tabula prodeſt ſtudioſis Franciſci queadmodū ꝓdeſt filum labyrintho incluſis. Diſpō prime tabule. Diſpō ſecunde tabule. Diſpō tertie tabule.

Operepretium eſſe mihi viſum eſt Reuerēde magr̄ iuxta huius primae tabulae finē modum, quo ſtudioſi in his noſtris tabellis proficiant, apponere: id ſiquidē ab oibus obſeruari video, qđ ⁊ tu fortaſſe approbabis. Quāobrē cum ille inextricabiles labyrinthi errores filo extricauerit, nos per Mayronianū opus quaſi aurigae vnūquēq; his noſtris vigilijs ducere conabimur ⁊ hos adhibentes canones: quibus iter facilius videatur. Cum primam igitur tabulam quis aggreſſus fuerit numeroſq; illos: qui vnicuiq; quaeſtioni adiunguntur: admirabitur, ex his inquā numeris animaduertere debes, qua charta quaeſtio illa poſita ſit ſeu vigenaria ſeu centeſima: ⁊ de reliquis. Secunda tandem tabula arrepta, que perplexior forte videbitur: primo ſciat vnāquāq; colūnam a nobis quatuor digeſtā eſſe litteris, ita ꝙ due columne. 8. tota vo charta. 16. litteras habeat: cū charta quaelibet columnis. 4. diſpoſita ſit, vnde in hoc notabiliū indice poſito notabili: ſub littera certa illud ſignificamus: deinde numerū chartae in qua huiuſmōi ſpecificatio fiat adiecim⁹. Tertiā demū igrediētes, qua regulae ſingulae toto opere diſperſae vna copulanť, chaos potius ꝙ̄ ordinem pcipere dicēt: quod tamen aliter accidit. Illic eni cunctis ſimul congregatis regulis in eius tabulae fine tabellā reperies, qua optabilius non inuenies: tot igitur ⁊ tantas elucubrauim⁹ noctes vt cōmuni ſtudioſoꝝ vtilitati potius ꝙ̄ nobis prodeſſemus, quos labores ⁊ pēnitas tua faciliime cognoſcet. Uale.

Aduerte candide Lector ꝙ et quartam potuiſſem tabulam addere. ſ. de maximis, verum quia nimis in imenſū excreuiſſet opus: idcirco eā omiſi. Nulla enim fere charta eſt in qua quatuor aut ſex maxime nō repianť: quas (ſi volueris) haud cū difficultate poteris in tabulā redigere ⁊c̄.

Tabula notabilium ſecunda.

A

Abſtractio quotuplex ſit. littera. L. char. 6
Abſtractio q̄tuplex ſit in accñtib⁹ relatiuis ⁊ in abſolutis ⁊ i ſubſtātijs. lr̄a. E. char. 34
Abſolutū reſpectiuū vl̄ ad aliqd q̄tuplr̄ dicať. lr̄a. O. 41
Ab eodem ad diuerſum ⁊ in alijs cōtrarijs immediatis qualiter ſit arguendum. littera. F. char. 45
Abſolutū ⁊ realitas an diſtinguanť. lr̄a. M. char. 47
Abſtractio quotuplr̄ ſumatur. littera. H. char. 57
Actus ſūme meritori⁹ vel demeritori⁹ q ſit. lr̄a. P. 12
Act⁹ volūtatis q̄tuplex ⁊ q ⁊ qualr̄ diſtinguanť. lr̄a. L. 13
Actus qualr̄ ⁊ ex quo pōt demonſtrari. lr̄a. L. char. 21
Actio imanēs ſicut ⁊ tranſiens quotuplicr̄ conſiderari ⁊ dici talis poſſit. littera. E char. 26
Actus vitalis a potētia vitali an oriatur ⁊ in ea recipiať quando ab ipſa diſtinguitur. littera. E. char. 26
Act⁹ dicať ⁊ gñeť ab obiecto ⁊ ab intellu. lr̄a. B. char. 27
Actiuitas quotuplex. littera. L. char. 27
Act⁹ itelligēdi a qbus ⁊ quot cauſeť. littera. E. char. 27
Actus rectus ⁊ reflexus ſint idem. littera. M. char. 28
Accipere eſſe quotupliciter contingat. lr̄a. M. char. 31
Actus quale obiectū ꝑſupponat: ⁊ quale non. lr̄a. O. 38
Actio ⁊ paſſio ꝓprie ab intra ſint in diuinis. lr̄a. F. 41
Accidere quotuplr̄ accipiatur. littera. J. char. 54
Actio dei qualr̄ neccia ⁊ qualr̄ ꝯtingēs ſit. lr̄a. J. char. 54
Accipere eſſe quotupliciter cōtingat. lr̄a. P. char. 56
Accidens quotuplex ſit. littera. B. char. 60
Actus itelligendi quotuplr̄ accipi poſſit. lr̄a. L. char. 67
Acceptatio paſſiua qualr̄ realis ⁊ q̄lr̄ rōnis ſit. lr̄a. D. 69
Acceptatio q̄tuplex fūdeť in charitate creata. lr̄a. D. 69
Actus ſcđs quādo ⁊ vbi ſupponat p̄miū. lr̄a. P. char. 83
Actus intelligendi quotuplex ſit. littera. B. char. 85
Actio quotuplex ſit. littera. B. char. 92
Actio quotupliciter accipiatur. littera. L. char. 95
Actio quid ſit. littera. N. char. 95
Actio tranſiens que ſit. littera. D. char. 95

Actio

Actio tranſiens vel imanens vnde ſit.lr̃a.M. char.96
Actio imanẽs quotuplicẽ ⁊ q̃s hẽat ꝓprietates.lr̃a.B. 97
Accipere eſſe per aliũ quotuplr̃ ↄtingat.lr̃a.O. char.98
Accipere eſſe per productionẽ quid ſit.lr̃a.O. char.98
Accidens formalr̃ ſumptũ quid.lr̃a.A. char.121
Accipere eſſe quot modis cõtingat.lr̃a.O. char.138
Actus voluntatis quotuplex ſit.littera.A. char.145
Actus bellici angeloꝝ quot ſint ⁊ qui.lr̃a.M. char.145
Actus ⁊ potẽtia quotuplr̃ ſumi poſſint.lr̃a.O. char.147
¶ Ad aliqd q̃tuplr̃ ſumat̃.lr̃a.J.char.41.⁊ lr̃a.D. 94
Adamas quare attrahat.littera.H. char.151
Aduerſarius veritatis qui ſit.littera.N. char.244
¶ Affirmare quid ſit.littera.A. char.27
¶ Agentia quotuplicia ſint.littera.E. char.37
Agere per aliud quotupliciter cõtingat.lr̃a.L. char.58
Agere quale eſſe preſupponat.littera.P. char.65
¶ Aliquid eſſe elicitum quotuplr̃ ↄtingat.lr̃a.D. char.33
Aliqua quotupliciter corrumpantur.lr̃a.F. char.37
Aliqd eſſe in creatura quotuplr̃ eueniat.lr̃a.A. char.69
Aliqd eiuſdẽ rõnis i diuis plificari q̃tuplr̃ itelligat̃.K.78
Aliqd qualr̃ ſit cõe vltimis ↄſtitutiuis.lr̃a.M.char. 78
Aliqd q̃lr̃ ſit cõe pᵐ attributis ⁊ pfectiõibꝰ ſimplr̃.N.78
Album quotupliciter accipiatur.lr̃a.O. char.102
Aliqua eſſe in deo quotuplr̃ contingat.lr̃a.F. char.133
Aliquid creari quotupliciter dicatur.lr̃a.E. char.162
Aliqd icludi in aliquo quotuplr̃ eueniat.lr̃a.A. char.250
¶ Amicitia quotuplex in deo ſit.littera.D. char.176
¶ Analogum quotuplex ſit.littera.E. char.8
Anima qualiter cognoſcat.littera.H. char.10
Angelus poſſit obiectiue ꝓducẽ forᵐ abſolutã.lr̃a.D.27
Anima quot modis diſtinguatur.lr̃a.J. char.56
Annihilare quid ſit.littera.O. char.139
¶ Appetitus nãlis quotuplex ſit.littera.B. char.15
Apprehẽdere ⁊ cõprehendere quid ſit.lr̃a.L. char.110
¶ Aqua quare totam terrã nõ cooperit.lr̃a.O. char.54
¶ Arbitrium quotuplr̃ ſumi poſſit.littera.O. char.52
Arbitriũ quid ⁊ quotiens ſumitur.littera.O. char.52
¶ Aſtrologia quo modo cognoſcat.littera.B. char.10
¶ Attingentia quotuplex ſit.littera.H. char.24
Attributa q̃lr̃ pertineãt ad pᵐ modũ ⁊ q̃lr̃ ad 2ᵐ.lr̃a.P.47
Attributa ad intra que ſint.littera.M. char.64
Attritio quid.littera.P. char.202

B

¶ Beati qualr̃ ↄfirmentur ⁊ ſecuri reddant̃.lr̃a.E. char.15
Bigamia quotupliciter ſumatur.lr̃a.O. char.214

C

¶ Capacitas quotuplex ſit.littera.M. char.12
Cauſalitas ⁊ eternitas an diſtinguant̃.lr̃a.N. char.46
Charitas ⁊ gr̃a quotuplr̃ accipi poſſint.lr̃a.M. char.69
Cauſalitas quotuplex ſit.littera.D. char.71
Charitas ↄiuncta q̃lr̃ ſit augmẽtabil̃ i iſtᵒ: ⁊ q̃lr̃ nõ.D.74
Cauſare ⁊ cauſari quid ſit.littera.L. char.117
Caro quid ſit.littera.B. char.137
Caracter quot proprietates habeat.lr̃a.J. char.183
Carere vel priuari de aliq̃ qñ dici debeat.lr̃a.D. char.53
¶ Certitudo quotuplex ſit.littera.D. char.4
¶ Conceptus quotuplr̃ accipi poſſit.lr̃a.D. char.4
Contradictio quotuplex ſit.lr̃a.M. char.4
Conceptus ſimpliciter ſimplex quid.lr̃a.L. char.5
Conceptus in quotuplici differentia ſint.lr̃a.O. char.6
Cõmuniora ente que ſint: ⁊ que non.lr̃a.H. char.8
Cõmuniora quotuplicia ſint.littera.J. char.8
Conditiones ſcientie quotuplices ſint.lr̃a.O. char.8
Conceptus quotuplex ſit.littera.K. char.9
Cõparatio repñtatiui ad repñtatũ q̃lis eẽ debeat.lr̃a.O. 9
Cognitio intuitiue ꝓ ſtatu iſto que ſint.lr̃a.A. char.12
Complacẽtie per qd actui dominent̃.lr̃a.H. char.14
Conceptus q̇dditatiuus quotuplex ſit.lr̃a.D. char.19
Coniunctio quotuplex ſit.lr̃a.H. char.22
Cõceptꝰ q̇dditatiuꝰ i diuis ⁊ i creaturis q̃tuplex ſit.J. 23
Conceptus ſimplex/ſimplr̃ ſimplex/⁊ ſũme ſimplex qui ſint ⁊ qualr̃ differant.lr̃a.A. char.24
Cognitio quotuplex ſit.lr̃a.E.char.24. ⁊ lr̃a.F.char.28
Conceptus q̇dditatiui de deo dicti quot ſint.lr̃a.O. 35
Cõtinuitas actiõis qñ arguat itẽſionẽ/⁊ qñ nõ.lr̃a.E. 37
Contradictio an prior ſit alijs oppõnibus.lr̃a.P. 44
Cõmunicabilitas ⁊ exñtia an diſtinguant̃.lr̃a.N. 47
Conuertibilitas quotuplex ſit.lr̃a.O. char.49
Cõmunitas quotuplex ſit.littera.D. char.50
Compoſitio quid ſit.littera.F. char.51
Compoſitio quid dicat.littera.A. char.52
Conuenire per accñs quotuplr̃ accipiat̃.lr̃a.M. 53
Coniunctũ ex diuerſis qualiter ſequat̃.lr̃a.O. char.57
Corpus an poſſit fieri ſine figura.lr̃a.B. char.68
Continuatio quotuplex ſit.littera.L. char.72
Conceptus ſignificatus per nomẽ qd ſit.lr̃a.M. 76
Cõmunicabile ⁊ incõicabile quotuplex ſit.lr̃a.D. 82
Cõmunicabile eẽ quotuplr̃ intelligat̃.lr̃a.L. char.105
Contingens quid ſit.littera.L. char.118
Corpꝰ īfinitũ qualr̃ īdiuiſibile ⁊ illocabile ſit.lr̃a.D.129
Compoſitũ quotuplr̃ accipiat̃.lr̃a.A. char.187
Concretum quotuplex ſit.littera.J. char.195
Corruptio quelibet vnde ſit.littera.B. char.221
¶ Creature quotuplex eſſe habeant.lr̃a.N. char.85
Creabile quid ſit.littera.J. char.117
Creare q̃lr̃ attribuit̃ volũtati diuine.lr̃a.P. char.125
Creatura quid ſit.littera.B. char.137
Creatio quid ſit.littera.B. char.137

D

¶ Deꝰ q̃lr̃ nõ ſit obꝫ ↄlectaⁿⁱˢ: ſꝫ actꝰ fruẽdi vl̃ vidẽdi.F.13
Demones q̃re diligãt ſe itẽſiſſime ⁊ vltra debitũ.B. 13
Deum eſſe q̃uo inueſtigetur.littera.D. char.17
Demõſtratio quia/quotuplex ſit.littera.J. char.17
Dependentia quotuplex ſit.littera.A. char.25
De ſe nõ hñe eẽ: ⁊ a ſe nõ hñe eẽ qualr̃ differãt.lr̃a.L. 29
Deſcriptio quid ſit.littera.D. char.44
Deus an plura itelligat q̃ꝫ velit.lr̃a.F. char.46
Deum vbiqꝫ eẽ quotuplr̃ itelligi poſſit.lr̃a.B. 112
Deus q̃uo cognoſcat cõtingẽtia.lr̃a.H. char.113
Determinatio actiua in volũtate dei qd ſit.lr̃a.M. 113
Deus q̃uo per volũtatẽ oĩa creet.lr̃a.B. char.126
Deꝰ q̃lr̃ meliorẽ mũdũ creare potuiſſet ⁊ q̃lr̃ nõ.O.129
Deformitas in peccato que ſit.lr̃a.H. char.159
¶ Diſtinctio quotuplr̃ ſumat̃.lr̃a.E. char.3
Diffinitio entis que ⁊ q̃liter ꝓdicet̃ de ente.lr̃a.M. 6
Diſcurſus quotuplex ſit.littera.A. char.9
Diſcurſus ſm̃ quid in deo ſit.littera.B. char.9
Diſcurſus poſſit poni in notitia intuitiua.lr̃a.C. char.9
Diuinitas q̃lr̃ cog̃ſci poſſit ab itellc̃tu nr̃o cõiuncto.J. 9
Diuinitas qualr̃ cognoſci poſſit ab intellectu ſupnãliter eleuato per ſpẽm infuſam.littera.K. char.9
Diuinitas qualiter cognoſci poſſit ab intellectu ſeparato in puris nãlibus exiſtente.littera.M. char.9
Diuinitas qualiter cognoſci poſſit ab itellectu creato ſupernaturaliter eleuato.littera.P. char.9
Diffinitio ⁊ diffinitũ q̃uo diſtinguant̃.lr̃a.K. char.16
Diſtingui formalr̃ ⁊ realr̃ identificari an ↄueniat paſſioni reᵘ ſubiecti: ⁊ ob id ab ipſa ſeparari nequeat.lr̃a.P. 16
Diſtinctio quotuplex ſit in diuinis ſm̃ ordinẽ.lr̃a.L. 21
Diuiſio quotuplex ſit.littera.D. char.26
Dictio quid ſit.lr̃a.H. char.29
Diſtare ab actu quotupliciter dicatur.lr̃a.B. char.31

Tabula ſecunda

Diſtinctio quid ſit.lr̃a.D.char.43.⁊ littera.H. char.57
Diſtinctio fundamẽtalis ⁊ actualis quid ſit.lr̃a.L. 43
Diſtinctio eſſentialis que ſit.littera.O. char.43
Diſtinctio realis que ſit.lr̃a.O. char.43
Diſtinctio formalis que ſit.littera.O. char.43
Diſtinctio modalis que ſit.littera.O. char.43
Diſtinctio ex nã rei in diuinis quotuplex ſit.lr̃a.J. 44
Diſtantia quotuplex ſit.littera.L. char.44
Dĩa quare nõ ſit modus intrinſecus.lr̃a.F. char.49
Diſtinctio ex nã rei quotuplex ſit.littera.K. char.50
Diſtinctio realis quotuplex ſit.littera.Q. char.50
Diffinitio q̃tuplex ſit.lr̃a.A.char.64.⁊ lr̃a.K. char.195
Diffinitio ⁊ deſcriptio an differant.lr̃a.A. char.65
Dictio excluſiua quotuplr̃ ſumi poſſit ⁊ qualr̃ admittat in diuinis.littera.F. char.76
Dicere quid ſit.littera.K. char.84
Diffinitio quid ſit.litterra.B. char.91
Diligere quotuplr̃ cõtingat.littera.C. char.97
Dicere quotupliciter accipiatur.littera.Q. char.97
Dicere ⁊ intelligere quid ſint ⁊ quid non.lr̃a.D. char.98
Diſtantia quotuplex ſit.littera.C. char.140
¶ Duo qñ poſſint fundare eãdẽ relõnẽ.lr̃a.O. char.56
Duratio quotuplex ſit.littera.J. char.122

E

¶ Elicere quotuplex ſit.littera.E. char.26
Ellicitio quid ſit.littera.E. char.33
¶ Ens finitum eſt ens/qualis ſit iſta predicatio.lr̃a.E. 6
Ens quot modis ſumatur ⁊ predicetur.lr̃a.E. char.6
Ens in anima quotuplex ſit.littera.C. char.7
Ens in potentia obiectiua qualiter ſimpliciter ⁊ qualiter ſm quid dici poſſit ens.littera.Q. char.7
Ens cui potius ſpeciei.ſ.vel gñi aſſimilet̃.lr̃a.B. char.8
Ens de ſuis iferiorib⁹ qualr̃ vniformiter dicat̃.lr̃a.F. 8
Ens ⁊ res qualiter cõuertantur.littera.Q. char.49
Ens p̃ma ſui diuiſione quo mõ diuidat̃.lr̃a.B. char.50
Ens rõnis quotuplex ſit.littera.Q. char.68
Entia realia quotuplicia ſint.littera.Q. char.68
Ens mobile quotupliciter diuidat̃.littera.A. char.121
Ens quotuplr̃ diuidatur.littera.K. char.105
Ens rationis quotuplex ſit.littera.B. char.121
Ens rationis quid ſit.littera.J. char.235
Ens rationis quomodo ſit ens.littera.E. char.241
¶ Equalia que ſint. char.158
Equiuocũ ⁊ vniuocũ qualr̃ ſint imediata.lr̃a.E. char.4
¶ Eſſe ſm quid quotuplex ſit.littera.K. char.7
Eſſe cognitum quotuplex ſit.littera.K. char.7
Eſſentia quotupliciter ſumi poſſit.lr̃a.D. char.22
Eſſentiale quotuplex ſit.littera.N. char.22
Eſſentia vl̃ memoria fecunda quare in patre eſt p̃ncipiũ generandi:in filio vo non.littera.P. char.30
Eſſe extra rationẽ formalẽ alicuius quid ſit.lr̃a.J. 34
Eſſe ad aliud quotuplex ſit.lr̃a.J. char.34
Eſſe ⁊ non eſſe quotuplex ſit.littera.A. char.39
Eẽntia q̃re nec̃io ↄcurrit cũ potẽtijs p̃ducẽdo.lr̃a.E. 40
Eſſe qd vel ad aliqd quotuplr̃ ↄtingat.lr̃a.D. char.41
Eſſe poſſe quare nõ differt in diuinis.lr̃a.J. char.42
Eſſe poſt nõ eſſe quotuplr̃ cõtingat.littera.B. char.62
Eſſe ab anima quotuplex ſit.littera.M. char.76
Eſſe vel relucere in ſpecie quid ſit.littera.L. char.77
Eſſe quidditatiuum quid ſit.littera.N. char.77
Eſſe cõicabile quotupliciter contingat.lr̃a.L. char.78
Eſſe ad ſe quotupliciter ſumatur.littera.D. char 79
Eſſentia diuina quotuplr̃ accipi poſſit.littera.N. char.8
Eſſe perfectiſſimum quotupliciter contingat ⁊ ſimiliter eſſe perfectum.littera.E. char.105
Eſſe eſſentie quid ſit.littera.J. char.117
Eſſe volitũ eſſe reale quotuplr̃ cõtingat.lr̃a.N. char.131
¶ Eternitas quid ſit.littera.K. char.53
Eternitas ab infinitate in quo differat.lr̃a.L. char.53
Eternitas mũdi quotuplr̃ accipi poſſit.lr̃a. char.116
Eternũ quotupliciter accipiatur.littera.A. char.119
¶ Eucbariſtia quot babeat ⁊ quas.littera.A. char.185
¶ Exceſſus quotuplex ſit.littera.M. char.12
Exceſſus quot modis ſumi poſſit.littera.O. char.18
Exceſſus in ſpẽbus relõnis qual'ſ ſit.lr̃a.O. char.18
Exiſtentia ſicut ⁊ ſingule quotupliciter cognoſcere contingat.littera.K. char.27
Expectatio que ⁊ qñ dicit iperfectionẽ.lr̃a.L. char.30
Extrema relationum quotuplicia ſint ⁊ qualia precipiunt.littera.O. char.83
Exiſtentia quotuplr̃ accipi poſſit.littera.D. char.122

F

¶ Fallacia accñtis qualr̃ ⁊ qñ accidit.littera.A. char.23
Factum eſſe quotuplex ſit.littera.N. char.112
¶ Felicitas quid ſit.littera.J. char.10
Fecunditas quotuplex ſit.littera.A. char.63
¶ Filius quare nõ põt generare.littera.D. char.42
Filius vnus qualiter ſit terminus adequatus potẽtie generatiue in diuinis.littera.K. char.42
Filius vnicus quare ſit in diuinis.littera.C. char.43
Filiatio quotuplex ſit.littera.E. char.43
Fides quotuplex ſit.littera.B. char.70
Fieri ex nibilo quotuplr̃ cõtingat.littera.L. char.139
Finis ⁊ cã finalis an differant.littera.E. char.158
¶ Fluxus formaliter quid ſit.littera.E. char.68
¶ Formalitas qd ſit.littera.D.char.3.⁊ littera.O.char.48.⁊ littera.H. char.103
Formalitas ⁊ res quando ⁊ in quibus ⁊ quando nõ multiplicantur.littera.F. char.50
Forme quot ſint.littera.M. char.83
Forme in quotuplici dĩa ſint.littera.H. char.195
¶ Frui ⁊ vti qualiter coincidant ⁊ quando ſeorſum eſſe ſeparabiliter poſſant.littera.D. char.13
Fruitio ⁊ vſus q̃tuplex ſit.lr̃a.D.char.13.⁊ lr̃a.L. 14

G

¶ Genus qualr̃ predicat̃ de dĩa.littera.B. char.6
Genera ⁊ trãſcendentia q̃uo differãt.littera.E. char.6
Genera propoſitionũ vel predicationuꝫ in diuinis quot ſint.littera.M. char.22
Genera ſyllogiſmoꝝ in diuis quot ſint.lr̃a.N. char.22
Genera paſſionũ in diuinis ⁊ ſimiliter in creaturis quot ſint.littera.J. char.23
Generatio quid ſit.littera.F. char.29
Germinatio quid ſit.littera.H. char.29
Generatio ⁊ communicatio in quo conueniant ⁊ differant.littera.K. char.35
Genera quidditatũ quot ſint.littera.D. char.39
Genus quotuplex ſit.littera.F. char.49
Generatio ⁊ non gnõ quare de eẽntia dĩ.lr̃a.H. char.57
Genitum ⁊ ſpiratum quare de notitia ⁊ amore dicitur ⁊ non de eſſentia.littera.P. char.57
Germanitas pſonaꝝ in qbus cõſiſtat.littera.F. char.58
Gñare q̃re filio repugnat ⁊ nõ ſic ſpirare.lr̃a.H. char.58
Genera ſignoꝝ quot ſint.littera.A. char.66
Genera diſpõnũ p̃ncipij paſſiui quot ſint.lr̃a.H. char.70
Genera diuinoꝝ nominũ quot ſint.littera.A. char.77
Genera relõnũ trãſcẽdentiũ quot ſint.lr̃a.M. char.88
Genera relõnuꝫ quot ſint.littera.A. char.90
Gñа veraꝝ p̃põnũ in creaturis quot ⁊ que.lr̃a.D. 103
Genera impoſſibiliũ quot ſint.littera.K. char.123
Geometer quotuplicẽ hẽat babitũ.littera.N. char.135
Genera votoꝝ quot ſint.littera.O. char.215

Genera potẽtiarũ obiectiuarũ quot ſint.lr̃a.I. 261
¶ Gigni ex alio quotuplr̃ cõtingat.lr̃a.M. char.31
Glecia quid ſit & vnde dicatur.lr̃a.I. char.212
¶ Gradus identitatis in diuinis quot ſint.lr̃a.K. 52
Gradus vnitatis quot ſint.lr̃a.A. char.53
Gradus in reſpectibus intrinſecus aduenientibus quot ſint.littera.Q. char.88
Gradus perfectionũ ſimplr̃ quot ſint.lr̃a.N. char.105

H

¶ Habitus qualiter generetur ex actibus.lr̃a.C. char.13
Habitus quare ponitur in voluntate noſtra.lr̃a.L. 15
Habitus per quot & que datur potentie.lr̃a.L. char.15
Habitudo quotuplex ſit.lr̃a.L. char.17
Habitudo relationis quotuplex ſit.lr̃a.C. char.31
Habere perfectiones quotuplr̃ cõtingat.lr̃a.A. char.65
Habitus qualr̃ & quotuplr̃ corrumpant̃.lr̃a.L. 174
Hecceitas qualr̃ ſit modus intrinſecus.lr̃a.D. char.8
Hecceitas an accidat nãe diuine vel create.lr̃a.A. 18
Hecceitas an in diuinis ſit pfectio ſimplr̃.lr̃a.A. char.18
Hecceitas quotuplex ſit.lr̃a.H. char.49
Homo quo modo intelligat̃ quando dicit̃ eſſe interior & exterior.littera.A. char.239

I

¶ Indiuiſio quotupliciter ſumatur.littera.K. char.3
Identitas quotuplex ſit.lr̃a.L. char.6
Identitas & varietas qualr̃ poteſt eſſe in effectibus aliarum cauſarũ alterius rationis.lr̃a.I. char.7
Idem quare naturalr̃ & libere dicatur producĩnõ tamẽ in diuinis.littera.F. char.40
Identitas eiuſdem ad ſe quid ſit.littera.E. char.52
Identitas quid ſit.littera.E. char.52
Idem produci a duobus totaliter producentibus quotum pliciter contingat.littera.I. char.58
Ideis quid cõmune ſit.littera.N. char.78
Idolatria quid ſit.littera.P. char.181
Idee ꝓpter quot & que in deo ponantur.lr̃a.G. char.133
Idee quare ponantur.littera.L. char.139
¶ Ignis cur figure pyramidalis.lr̃a.P. char.150
¶ Illuſiones quotuplr̃ fiant.lr̃a.L. char.11
¶ Immutatio quotuplex ſit.lr̃a.G.&.I. char.11.
¶ Intellectus quotuplex ſit.lr̃a.H. char.9
Incontinens & intemperatus qualiter differãt.lr̃a.A. 13
Inuoluntarium quotuplex ſit.lr̃a.D. char.13
Intẽſio paſſionis qualr̃ ſequat̃ itenſionẽ ſubti.lr̃a.E. 13
Indeterminatio ſeu cõtingentia quotuplex ſit.lr̃a.F. 15
Infinitum quotuplr̃ ſumi poſſit.lr̃a.H. char.18
Intellectus cauſatus quotuplr̃ intelligi poſſit.lr̃a.Q. 20
Intellr̃s glificat⁹ q̃re ſe hʒ ad ꝓbãdũ trinitatẽ.lr̃a.Q. 20
Intellectus agens quare in aĩa ponat̃.lr̃a.O. char.25
Intellectus qualr̃ differat a ſenſu.lr̃a.K. char.24
Intellr̃s agens quotuplices in ſe effect⁹ ↄtineat.lr̃a.B. 26
Intellectio quare dicat̃ actio imanens.lr̃a.E. char.26
Intelligere quid ſit.lr̃a.E. char.26
In ſpecie quot ſint & que.littera.B. char.28
Intellectus vel voluntas quare eſt potentia reflexa & nõ ſenſus.littera.P. char.28
Inferius qualiter cõdiuidi poteſt & comparari ad ſuperius.littera.Q. char.43
Inſcius quis & quãdo dici debet.littera.Q. char.65
Intentio quid ſit.lr̃a.K.char.77.& lr̃a.C. char.78
Intentio ſcḋa quotuplr̃ ſupponat.lr̃a.Q. char.77
Indiuiduũ quotuplr̃ accipitur.lr̃a.A. char.79
Indiuiduũ quo mõ di de vno & de plib⁹.lr̃a.E. char.82
Indiuiduũ abſolutũ q̃re ponit̃ in diuinis.lr̃a.F.char.82
Ingenitũ qualr̃ intelligat̃ ad ſe eſſe.lr̃a.D. char.87
Incluſe per accñs quotuplr̃ ↄtingat.lr̃a.M. char.94
Incarnatio a quo ſit.littera.B. char.161
Influere quid ſit.littera.B. char.127
Infinitas quotuplex ſit.littera.N. char.128
Intelligere diuinũ quotupliciter accipiat̃.lr̃a.C.char.133
¶ Juſtitia quid ſit.littera.F. char.77
Juſtitia quotuplex ſit.littera.F. char.170
Juſtitia diſtributiua quotuplex ſit.lr̃a.C. 177
Judiciũ quotuplr̃ ſumatur.littera.I. char.223

L

¶ Liberum quotuplex ſit.littera.E. char.14
Liberalitas diuina quotuplr̃ cõſideret̃.lr̃a.K. 54
Libertas quotuplex ſit.littera.Q. char.55
Libertas ſimplr̃ & libertas arbitrij an diſtant.lr̃a.C. 56
¶ Locus a ↄ̃trarijs q̃liter teneat.lr̃a.K. char.32
Logica q̃ pacto itellr̃i debeat cũ di ẽ ſcia real.lr̃a.D. 238
¶ Lux itellectualis q̃tuplex dicat̃.lr̃a.O. char.25
Lux lumẽ & ſplẽdor fulgorq̃ʒ q̃liter diſtant.lr̃a.P. 148

M

¶ Magis notum quotuplex ſit.lr̃a.C. char.7
Materia quotuplex ſit.lr̃a.C. char.5
Meria a qbus fuerit ſanctificata.lr̃a.A. char.1
Magis ꝓpriũ q̃ ab aliquo cõſtituatur.lr̃a.P. 84
¶ Metaphyſica quotuplex ſit.lr̃a.L.4. &.lr̃a.P. 8
Medium quotuplex ſit.lr̃a.I. char.12
Memoria fecunda que ſit.lr̃a.Q. char.42
Melioritas quotuplex ſit.lr̃a.G. char.129
Menſura & menſuratũ quotuplex ſit.lr̃a.G. 140
Metaphyſica quotuplex ſit.lr̃a.Q. char.172
Medicus quid ſit.littera.H. char.175
Mediũ ↄſiſtere in idiuiſi⁹ q̃tuplr̃ itelligat̃.lr̃a.K. 176
Memoria q̃d includit & quid nõ.lr̃a.M. char.38
Memoria & itelligẽtia q̃d ſint.lr̃a.L. char.39
¶ Miſericordia quid ſit.littera.F. char.77
¶ Modus identitatis quotuplex ſit.lr̃a.D. char.6
Modus formãdi demrones q̃d ſit.lr̃a.F. char.17
Modi falſitatis vel deceptionis quot ſint.lr̃a.G. 11
Modus ꝓcedẽdi in nã quotuplex ſit.lr̃a.B. 19
Modus cognoſcẽdi deũ quotuplex ſit.lr̃a.L. 19
Modi cognoſcẽdi aliq̃d quot & qui ſint.lr̃a.N. 23
Modi diſtõnũ qui & quot ſint.lr̃a.O.43. &.lr̃a.C. 44
Modi inueſtigãdi diſtõnẽ formalẽ quot ſint.lr̃a.C. 44
Modi inueſtigãdi diſtõnẽ realẽ quot ſint.lr̃a.E. 44
Modi inueſtigãdi diſtõnẽ modalẽ quot ſint.lr̃a.F. 44
Modi inueſtigãdi diſtõnẽ cẽntralẽ quot ſint.lr̃a.G. 44
Modi inueſtigandi diſtinctionem ex natura rei quot ſint.littera.H. char.44
Modus intrinſecus quid ſit.littera.D. char.49
Modus itrinſecus q̃re ita di.lr̃a.G.49. & lr̃a.M. 53
Modi quot ſint.littera.G. char.49
Modi identitatis quot ſint.lr̃a.F. char.52
Modus ↄ̃trarioꝝ & ↄ̃dictorioꝝ quis ſit.lr̃a.K. 64
Motus quotuplex ſit.littera.E. char.68
Motus quid ſit.littera.E. char.152
Motus quotupliciter terminet̃.lr̃a.E. char.152
Motus quotuplr̃ ſumat̃.lr̃a.K. char.192
Mors quid ſit.littera.K. char.207
¶ Mutatio in qbus ſignis ſit & in qb⁹ nõ.lr̃a.E. char.54
Mutabile eſſe quotuplr̃ itelligi poſſit.lr̃a.G. char.54
Mutatio quãdo ſit.littera.G. char.65
Mutatio quotuplex ſit.littera.P. char.68
Multa poni in cõtinuo q̃tuplr̃ itelligi poſſit.lr̃a.B. 73

N

¶ Natura quotuplex ſit.lr̃a.B. char.19
Natiuitas quid ſit.littera.F. char.29
Naturale quotuplex ſit.littera.P. char.39
¶ Neceſſitas q̃tuplex ſit.lr̃a.Q.char.14.& lr̃a.H.char.39

Tabula ſecunda

Neceſſitas in diuinis quid ſit.lr̃a.D. char.39
Neceũm ⁊ ↄtingẽs quotuplr̃ accipianẽ.lr̃a.G. char.56
Neceſſitas eſſendi cui ⁊ qñ ↄ̃uenit.lr̃a.O. char.82
Negatio quotuplr̃ ſubiecto ↄueniat.lr̃a.N. char.86
Neceſſarium quid ſit.littera.L. char.118
Neceſſitas modoꝝ quotuplex ſit.lr̃a.J. char.121
¶ Nix poſſit eſſe non alba.littera.P. char.15
Nihil quotuplr̃ accipiatur.lr̃a.K. char.118
¶ Notitia abſtractiua que ſit.littera.E. char.9
Notitia intuitiua que ſit.littera.G. char.10
Notitia abſtractiua ⁊ intuitiua quõ ↄ̃ueniãt ⁊ differant. littera.G.char.10.⁊.littera.D. char.10
Notitia q̃tuplex ſit.lr̃a.H.char.10.⁊ lr̃a.O.11.⁊ lr̃a.A.85
Notitia dei q̃re reſpectu diuꝫ dicaẽ intuitiua.lr̃a.D. 10
Notitia quotuplicem dicat reſpectũ.lr̃a.O. char.10
Notitia ⁊ amor i creaturis ⁊ in diuis qd ſint.lr̃a.K. 57
Notitiã eſſe genitã ⁊ amorẽ eſſe ſpiratum quotuplr̃ contingat intelligere.littera.P. char.57
Non eſſe quotuplex ſit.littera.B. char.62
¶ Numerus mathematic⁹ qualr̃ abſtract⁹ ſit.lr̃a.P. 79
Numerus quotuplex ſit.littera.A. char.80
Numerus quotupliciter cauſetur.lr̃a.B. char.80
Numerus quotupliciter accipiatur.lr̃a.H. char.80
Numerus in deo ex quo cauſetur.lr̃a.D. char.80
Numerus quibus ſit accidentalis.lr̃a.D. char.80

O

¶ Obſtinatio demonis in quibus ſtat.lr̃a.E. char.15
Obiectum adequatũ quotuplex ſit.lr̃a.H. char.24
Obiectum actus quotuplex ſit.lr̃a.H. char.28
Obediẽtia/paupertas/⁊ caſtitas in q̃ nõ ↄſiſtãt.lr̃a.A. 256
¶ Odium dei qualiter eſt impoſſibile.lr̃a.B. char.15
¶ Ois ſm antiquos phos de quot ad minus fuerit ſignũ. littera.J. char.111
¶ Originatio quid ſit.littera.G. char.29
Origo ⁊ dependentia quotuplex ſit.lr̃a.M. char.29
Ordo pfectionuꝫ in diuinis quotupliciter attendi poſſit. littera.M. char.44
Ordo accidentalis quis ſit.littera.G. char.55
Ordo originis quid ſit.littera.J. char.61
Ordo ſpirantium in diuinis quo mõ ↄ̃cedi ⁊ negari poteſt.littera.O. char.62
Ordo nature quid ſit.littera.M. char.63
Ordo pfectionis q̃re eſt iter ſpẽs diuerſas.lr̃a.P. 63
Ordo nãe quotuplr̃ intelligi poſſit.lr̃a.C.⁊.D. char.64
Ordo eẽntialis q̃tuplex ſit.lr̃a.D.char.64.⁊.lr̃a.D. 66
Ordo eſſentialis quid ſit.lr̃a.E. char.66
Ordo quotuplex ſit.lr̃a.E. char.66
Ordo eſſentialis in diuinis quotuplex ſit.lr̃a.O. 66
Ordo accidentalis quotuplex ſit.lr̃a.C. char.67
Ordo intellectionis diuine ad volitionem diuinam quotuplex ſit.littera.M. char.67

P

¶ Paſſiones entis qualiter ſint per ſe note de ente ⁊ demonſtrabiles.littera.D char.17
Paſſio quotuplex ſit.lr̃a.J.char.17.⁊ lr̃a.E.char.50.⁊ littera.E.char.62.⁊ littera.H. char.64
Paſſiones entis quot ſint littera.E. char.50
Patrem ⁊ filium ↄ̃corditer ſpirare ſpũm.ſ.quotupliciter intelligatur.littera.B. char.61
Partes linee quotuplr̃ adiuicẽ ↄ̃pari poſſint.lr̃a.J. 72
Pars quo modo predicaẽ de toto.littera.H. char.84
¶ Perfectiones diuine quotuplr̃ diuidanẽ.lr̃a.D. 23
Perſone diuine q̃re ſunt neẽie eſſe.littera.J. char.39
Perfectio quotuplex ſit.lr̃a.A.char.50.⁊.lr̃a.D. char.65
Perfectiones qdditatiue que ſint.littera.L. char.64
Perſone quotuplr̃ ↄſiderari poſſit.littera.O. char.78
Perſona quotuplr̃ ſupponat.littera.O. char.78
Perfectiones ſimplr̃ excedere pfectiones ſm qd quotupliciter intelligatur.littera.O. char.104
Perfectio intellectualis in diuinis ⁊ in creaturis quotuplex ſit.littera.J. char.108
Perfectionẽ alicui ineẽ quotuplr̃ ↄtingat.lr̃a.B. 132
Peccatũ originale quid ſit.littera.H. char.156
Penitentia quid ſit.littera.O. char.200
Penitẽtia quotupliciter ſumaẽ.littera.O. char.202
¶ Philoſophi in diuinis quare non poſuerint productionem.littera.K. char.20
¶ Potẽtia quotuplex ſit.lr̃a.N.char.7.⁊ lr̃a.D.char.25. ⁊ littera.G.char.36.⁊ lr̃a.K.char.75.⁊ lr̃a.J.char. 108
Poſterius qualr̃ ſepeẽ vel nõ a priori.lr̃a.L. char.8
Potẽtia opatiua ⁊ pductiua que ſit.lr̃a.J. char.20
Potentie quot.littera.L. char.24
Potentie qñ diſtinguanẽ p oĩa ⁊ qñ nõ ⁊ q̃.lr̃a.L. 24
Portio quotuplex ſit.littera.H. char.27
Poſe quotuplex ſit.littera.M.char.29.⁊ lr̃a.J. char.75
Potentia quid ſit.littera.D. char.40
Potentialitas quid ſit.littera.D. char.4
Potẽtia gñandi in pẽe qd ſit.littera.J. char.40
Potẽtia quotuplr̃ ſupponat.littera.A. char.41
Potẽtia generãdi quid ſit.littera.K. char.41
Po^a gñandi q̃tuplr̃ ſumaẽ.lr̃a.A.char.42.⁊ lr̃a.N. 75
Potentia gñandi qualr̃ ſit i filio ⁊ qualr̃ nõ.lr̃a.A. 42
Potẽtia qñ poniẽ fruſtra ⁊ qñ nõ.lr̃a.C. char.42
Potẽtie opatiue q̃tuplices ſint.littera.L. char.75
Potẽtia generãdi qualiter eſt pfectio ſimplr̃ ⁊ qualiter non.littera.P. char.75
Potẽtia obiectiua quid ſit.littera.J. char.117
Potẽtia abſoluta quid ſit.littera.G. char.126
Po^a ordinata dei quotuplr̃ ↄſiderari poſſit.lr̃a.D. 126
¶ Primuꝫ pn^m.ſ.de q̃libet ⁊ affir^o vel negõ v̓a ⁊ de nullo coꝝ ambo ſimul qb⁹ equipolleat.littera.D. char.2
Primũ pn^m qua vnitate dicaẽ eẽ vnũ.lr̃a.K. char.2
Primo diuerſum quid ſit.littera.L. char.5
Predicatio vera in abſtractis q̃tuplex ſit.lr̃a.O. char.5?
Predicatio idẽtica quotuplex ſit.littera.O. char.5?
Predicatio p̈mi modi quotuplex ſit.lr̃a.B. char.6?
Predicatio denoiatiua quotuplex ſit.lr̃a.B. char.6?
Prim⁹ modus dõi p ſe q̃tuplr ↄſiderari poſſit lr̃a.G. 6
Propoſitio p ſe nota ex qbus fiat.littera.L. char.9
Proportio quotuplex ſit.littera.H. char.12
Propoſitio per ſe nota que ſit.littera.M. char.15
Propoſitio p ſe nota quotuplr̃ dici poſſit.lr̃a.N. char.15
Propoſitio enuncians paſſionẽ vel diffinitionẽ qualiter ſit per ſe nota.littera.C. char.17
Productiões in diuis q̃re ſunt tñ due.lr̃a.D. char.18
Primitas obiti quotuplex ſit.littera.O. char.23
Prius quotuplex ſit.littera.A. char.24
Productio quotuplex ſit.littera.D. char.27
Productio quid ſit.littera.L. char.31
Prin^m eliciτiuũ in diuis quotuplex ſit.lr̃a.M. char.33
Prius origine quid ſit.littera.C. char.39
Productio quotuplex ſit.littera.E. char.40
Proportionũ gñia in diuis quot formenẽ.lr̃a.C.char.49
Predicatio idẽtica quotuplex ſit.littera.C. char.49
Precedẽtia vel excellẽtia q̃tuplex ſit.lr̃a.H. char.52
Principiũ nãle ⁊ liberũ quid ſit.littera.A. char.56
Prius ⁊ poſterius quid ſint.littera.L. char.61
Primatio quid ſit.littera.H. char.64
Propõnes tam ↄ̃trarie q̃ꝫ contradictorie in quotuplici differentia ſint.littera.K. char.64
Prius ⁊ poſterius quotuplex ſit.littera.A. char.67
Primatio quotuplex ſit.littera.A. char.86

Priuatio qualis in deo ponaẽ.lr̃a.L. char.86
Predicatũ dictũ de deo ex tpe quotuplex ſit.lr̃a.H. 93
Proprietates perfectionis ſimplr̃ quot ſint.lr̃a.A. 105
Primum quotuplr̃ accipiatur.lr̃a.L. 109
Predeſtinare quid ſit.lr̃a.D. 115
Predeſtina° q̃tuplr̃ accipi poſſit.lr̃a.J.char.115.z.F.116.
Predeſtinationẽ eẽ etnã q̃tuplr̃ itelligi poſſit.lr̃a.L.115
Preſcientia dei quotupliciter accipiatur.lr̃a.F. 116
Predeſtinatio z pſcientia qualiter differãt.lr̃a.H. 116
Prioritas nãe z durationis quotuplex ſit.lr̃a.D. 122
Praxis quotuplr̃ accipiatur.lr̃a.Q. 130
Productio que z qñ requirat exiſtentiã.lr̃a.M. 131
Practicũ in quotuplici habitudine cõſiſtat.lr̃a.A. 136
Practicum a quot deſcendat.lr̃a.B. char.136
Predicari quotuplr̃ accipiatur.lr̃a.Q. char.238
Principiũ alicui° aliqd eẽ q̃tuplr̃ itelligaẽ.lr̃a.B. 250
¶ Pullulatio quid ſit.littera.H. char.29
Pullulare quid ſit.littera.H. char.29

Q

¶ Quantitas quotuplr̃ accipiatur.littera.E. char.25
Quantitas virtualis quotuplex ſit.lr̃a.M. char.92
Qñ priori nãe nõ repugnet eẽ ſine poſteriore.lr̃a.D.122
Quãdo poſterius perfectius ſit priore.lr̃a.D. 122
Quantitas interminata quid ſit.lr̃a.O. char.153
Quantitas quotuplex ſit.lr̃a.E. char.197
¶ Que ſit cã falſitatis in intellectu.lr̃a.A. char.27
Que nec̃io pſupponanẽ opationi z que non.lr̃a.O. 38
Que debeãt poni in ſũmo in diuis: z que nõ.lr̃a.A. 48
Que qualitates dicanẽ actiones.lr̃a.A. char.97
¶ Quidditatiuum quotuplex ſit.lr̃a.L. char.23
Quid z ad aliquid in diuinis qualr̃ ſumenẽ.lr̃a.H. 41
Quid debeat exponi i ſũmo in diuis: z qd nõ.M. 44
Quid reqraẽ ad eſſe pfectiſſimi: z quid nõ.lr̃a.B. 48
Quid requiraẽ ad diſtõnẽ realẽ z pſonalẽ.lr̃a.L. 60
Quid p̃ per nomẽ ſignificatur.lr̃a.J. 76
Quid quotuplr̃ accipiatur.lr̃a.F. char.89
Quidditas quid ſit.lr̃a.J. char.117
¶ Quo z quod in quibus diſtinguanẽ.lr̃a.D. 57

R

¶ Rationes quotuplices in deo ſint.lr̃a.K. char.5
Ratio entis qualr̃ eſt omnis rõ z ecõtra.lr̃a.N. 6
Ratio cognoſcendi quotuplex ſit.lr̃a.O. char.25
Ratio ordinis pductionũ radicalis q̃ z q̃lis ſit.A. 40
Ratio denoiationis extrinſece que ſit.lr̃a.L. char.47
Rõ vificationis pdicatiõis idẽtice q̃tuplex ſit.A. 50
Ratio formalis quotuplex ſit.lr̃a.F. char.50
Ratio perſone vnde ſumaẽ: z quid ſit.lr̃a.H. 78
Ratio cõis verbi trãſcendẽtis que ſit.lr̃a.D. char.85
Rationale quotupliciter dicaẽ.lr̃a.D. char.174
¶ Reſolutio quotuplex ſit.lr̃a.N. char.5
Repreſentare quid ſit.littera.P. char.9
Relatio notitie ad obꝫ qualr̃ ſit eadẽ ſi realr̃.lr̃a.L. 11
Relatio realis an ſit eiuſdẽ ad idem.lr̃a.F. 27
Relatio quotuplex ſit.lr̃a.F.char.27. z lr̃a.L.char.43
Reſpect° q̃tuplex ſit.lr̃a.F.34.z.D.43.z.F.52.z.J.61.
Reſpectus actualis z aptitudinalis qd ſint.lr̃a.D. 40
Reſpectus fundamẽtalis, potẽtialis z actualis qualiter
diſtinguantur: z quid ſint.lr̃a.J. char.41
Reſpect° intrinſec° z extriſec° aduenienẽs qs ſit.lr̃a.J. 43
Realitas quid ſit.lr̃a.J.char.49.z lr̃a.D. char.103
Res quotuplex ſit.lr̃a.A.char.52.z lr̃a.P. char.102
Reale quotuplex ſit.lr̃a.B.char.50.z lr̃a L. char.242
Relatiuũ quotuplr̃ ſupponat.lr̃a.F. char.64
Res ſignata p nomẽ q̃tuplr̃ pſiderari poſſit.M. 76
Relõ vt pſtituat pſonã quot pditiones reqranẽ.H. 83
Relõ quot z quas hẽat pprietates.lr̃a.H. char.88
Relatiuũ ſm eẽ z ſm dici qd ſit.lr̃a.K. char.88
Relõnẽ fundari z terminari q̃tuplr̃ pcigat.lr̃a.L. 90
Relõ p quot additamẽta z q̃ diffiniatur.lr̃a.D. 91
Reſpectus fundamẽtalis quis ſit.lr̃a.K. 94
Reſpectus formalis quis ſit.lr̃a.K. char.94
Reſpectus aptitudinalis quis ſit.lr̃a.O. 94
Recipere quid ſit.littera.A. char.96
Realitas quõ differat a formalitate.lr̃a.L. 103
Reſpectus rõnis quotuplr̃ accipiaẽ.lr̃a.K. 115
Reſurrectio z mors quid ſint.lr̃a.O. char.216
Recordatio quid ſit z vnde.lr̃a.P. char.222
¶ Riſibilitas quid ſit.littera.D. char.17

S

¶ Sapientia z ſciẽtia diuina differant.lr̃a.K. 46
Sanctificatio quotuplr̃ accipiatur.lr̃a.D. 164
Sacramenta quot ſint.littera.L. char.180
¶ Scientia quid ſit.littera.Q. char.8
Sciẽtia in diuinis formaliter qd dicat.lr̃a.Q. 65
Sciẽtia quotuplr̃ augeaẽ minuaturue.lr̃a.D. 113
Scientia quotuplr̃ accipiatur.littera.Q. 172
¶ Securitas ſanctoꝝ in quo cõſiſtat.lr̃a.L. 114
¶ Similitudo quotuplex ſit.littera.P. char.9
Signũ originis quotuplex ſit.lr̃a.D. char.14
Singularia diſtincta q̃liter cognoſcamus.lr̃a.M. 27
Signa nãe quot in oi ente pſiderari poſſint.lr̃a.P. 44
Simplr̃ ſimplex qd ſit.lr̃a.H.51. z lr̃a.D. 106
Signa nature in diuinis quot ſint.lr̃a.H. 59
Signũ vlẽ quotuplr̃ ſummi poſſit.lr̃a.Q. 110
¶ Species qualiter a nobis cognoſcaẽ.lr̃a.H. 9
Speculũ q̃lr̃ ſub viſione cadat.lr̃a.D.9. z lr̃a.L. 11
Species quotuplex ſit.lr̃a.M. char.27
Specificatio act° a pn° totali q̃tuplr̃ itelli poſſit.Q. 55
Spiratio actiua q̃re nõ ſit accidẽs.lr̃a.D. 60
Spira° paſſio quõ ẽ maioris effica° q̃ſ ſpira° actio.D.60
Spira° actio q̃re nõ pſtituit vt alie origines.lr̃a.K. 60
Spẽs numeri in diuinis q̃tuplex ſit.lr̃a.E. 80
Speculatio quid ſit.littera.E. char.135
¶ Spes quid ſit.littera.F. char.216
¶ Subſtantiuũ qualiter adiectiuo z diſtribuibile diſtri-
butioni correſpondeat.littera.L. char.7
Subſtãtia quotuplr̃ accipi poſſit.littera.Q. 35
Summe ſimplex quid ſit.lr̃a.H. 51
Summa z vera vnitas que ſit.lr̃a.B. char.53
Summa quotuplex ſit.littera.L. char.81
Suppoſitũ diuinũ q̃re dici debeat reſpectiuũ.lr̃a.B. 82
¶ Syllogiſmus quotuplex ſit.littera.O. char.15
Symbolus quid ſit.littera.A. char.77

T

¶ Termini quot ponanẽ in demrõne.lr̃a.K. 16
Termini demrõnis qualr̃ ordinenẽ.lr̃a.E. 17
Terminus relõnis quotuplex ſit.lr̃a.E. char.31
Terminus gñõnis quotuplex ſit.lr̃a.N. char.31
Termin° ſorãl pductionis an poſſit pexiſtẽ.lr̃a.O. 31
Terminus ſpirationis quotuplex ſit.lr̃a.N. 56
Termin° nutritiõis z augmẽtatiõis q̃tup° ſit.lr̃a.P.56
Termini trãſmutationũ quot ſint.lr̃a.D. char.57
Tepiditas q̃tuplr̃ pſiderari poſſit.lr̃a.K. 72
Terminus gñõnis quotuplex ſit.lr̃a.O. char.83
Terminus quotupliciter ſupponat.lr̃a.Q. 103
¶ Theologia quotuplr̃ ſumi poſſit.lr̃a.M. char.8
Theologia q̃tuplex ſit.lr̃a.D.char.9. z lr̃a.M. 170
Theo° quo practica z ſpeculatiua dici poſſit.lr̃a.J. 136
¶ Totũ eẽ maius ſua parte q̃liter demõſtreẽ.lr̃a.O. 15
Totum perfectũ quotuplex ſit.littera.A. char.128
¶ Tranſitus vbi ſit.littera.M. char.62
Tranſitus quotuplex ſit.littera.A. char.69

Tranſubſtantiatio quid ſit.lr̃a.F. char.193

U

¶ Uariatio medij quotuplex ſit.lr̃a.A. char.23
¶ Uerū ⁊ bonū qualr̄ ſe habeāt a duobus intell̄s ⁊ voluntatis.littera.N. char.24
Ueritas quotuplex ſit.littera.N. char.24
Uerbum noſtrū quid ſit.littera.L. char.84
Uerbū quotupl̄r accipi poſſit.lr̃a.H. char.84
Uerbū diuinū qd ſit ⁊ ex qb⁹ ↄſtituat̃.lr̃a.N. 84
Uerbū diuinū eſſe creatū q̃tupl̄r itelligat̃.lr̃a.K. 85
Uerbū creatū quotupl̄r cōparet̃ ad obiectū.lr̃a.L. 85
Uerbū neutropaſſiuū quotuplex ſit.lr̃a.O. 96
Uelle ⁊ ſpirare quid ſit.lr̃a.B. char.99
Ueritas quid ſit.lr̃a.N. char.133
¶ Uie ad poſitionē pl̄alitatꝫ deoꝝ q̄t ⁊ q̄ ſint.lr̃a.M. 17
Uirtus intellectualis quid ſit.lr̃a.E. char.172
Uirginitas quotupl̄r ſumat̃.lr̃a.J. char.214
Uia cognoſcendi deū quotuplex ſit.lr̃a.N. 23
¶ Ultimū quietatiuū quotuplex ſit.lr̃a.D. char.13
¶ Unitas quotuplex ſit.lr̃a.J. char.12.⁊ lr̃a.Q.char.80.
Uniuoca qualr̄ diſtinguant̃.lr̃a.E. 32
Unitas quid ſit.lr̃a.E. char.52
Unitas tā forme q̄ ſubti quotuplex ſit.lr̃a.O. 79
Unitas paſſionis quādo ⁊ in qbus nō infert eternitatē ſubiecti.littera.A. char.81
¶ Uoluntas qualr̄ ſit cā ↄtingēs ⁊ neceſſaria.lr̃a.E. 13
Uoluntas quotupl̄r ↄſiderari poſſit.lr̃a.J. char.15
Uolūtas q̃tuplicē vim ꝓductā hēat.lr̃a.L. 27.⁊.55.P.
Uoluntas quotupl̄r ↄſiderari poſſit.lr̃a.A. char.38
Uoluntas inſpirādo quare neĉio ſe h̄z.lr̃a.D. 56
Uolūtas quot actus habeat.lr̃a.B. char.99
Uolūtas creata quotuplicē hēat ↄtingentiā.lr̃a.D. 113
Uolūtas añs ⁊ ↄñs quid ſint.lr̃a.O. char.130

¶ Finis ſcđe tabule.

Tabula regularum tertia

Cuiuſlibet ↄdictionis neĉio altera ps eſt va.lr̃a.O. char.2
2 Contradictoria nō pñt eē ſil' va.lr̃a.O. 2
3 Qñcūqꝫ itell̄s aliqs eſt certus de vno cōceptu ⁊ dubi⁹ de duob⁹:h̄z ↄceptū vnū, de quo eſt certus, aliū a duobus, de qb⁹ eſt dubius. littera.E. char.4
4 Cōtradictoria circa aliqd cū additione vl' determinatione aliq̄ ꝑdūt nām ↄdictionis.lr̃a.O. char.5
5 Qñcūqꝫ extrema ↄdictionis applicant̃ ad aliq̄ immediata ↄria:opꝫ ſemꝑ illa diſtinguere.lr̃a.M. 7
6 Qñ aliqua duo ita ſe h̄ñt:q̄ tota entitas vnius eſt per attributionem ad aliud:ens dī de eis ſm̄ eandē rationem formalem.lr̃a.N. char.7
7 Unūqđqꝫ qđ ꝑdicat̃ de ſuo īdiuiduo:magis h̄z rōnē ſpeciei q̄ generis.lr̃a.D. char.8
8 Obm̄ imutat po^{ꝫ} realr̄ ⁊ itentionalr̄.lr̃a.H. 11
9 Senſus pticulares lꝫ apprehendāt obta ſenſus cōis.ſ. ſenſibilia cōia per ſe,n̄ illa tñ non ꝓ ferunt̃ ſenſus particulares:ſed tm̄ cōia.lr̃a.H. char.11
10 Aliter iudicat ꝑhātaſia qñ obm̄ eſt ꝑſens:⁊ aliter qñ obiectum eſt abſens.lr̃a.H. char.11
11 Qñ aliq̄ po⁹ eſt ↄſueta iudicare ſm̄ vnum modū:illo modo variato ſemꝑ vniformiter iudicat niſi percepta variatione.lr̃a.D. char.11
12 Qñ aliqd eſt in po^a ad duo oppoſita ↄria:ſi vtrūqꝫ eſt poſſibile, poteſt in illa duo.lr̃a.A. char.15
13 Si cauſa altera eſt ↄtingēs ⁊ altera neĉia effectus eſt contingens.lr̃a.D. char.15
14 Qñcūqꝫ aliq̄ entitas poſitiua in aliq̄ gradu auferet aliquid d facilitate po^e:ſi magis ⁊ magis aucta fuerit: faciet maiorē difficultatē.lr̃a.J. char.15
15 Qñcūqꝫ eſt aliq̄ po⁹ imāliſ ⁊ infatigabilis:qcqd ſibi eſt difficile, eſt ſibi impoſſ'e.lr̃a.K. char.15
16 Oē agēs ↄtingēter ꝓducēs duo eēntialr̄ ordinata:ita q̄ ab aliq̄ nō ꝑt neceſſitari:ſi ꝓducat ꝑus eēntialr̄: nō eſt nece q̄ poſteri⁹ ꝓducat.lr̃a.A. char.17
17 Qualis eſt ordo t̄minoꝝ:talis ē ordo cōplonū.E. 17
18 Ois nā q̄ de ſe nō eſt determinata ad vnū īdiuiduū: ſꝫ eſt īdeterminata ad pl'a eiuſdē rōnis:nō determinat̃ ex ſe ad certū nūeꝝ īdiuiduoꝝ illi⁹ rōnis.B.18
19 Impoſſibile eſt de eadē rōne formali eſſe certū cōceptum ⁊ dubiū.lr̃a.F. char.18
20 Qñcūqꝫ aliq termini cōparant̃ adiuicē:⁊ exceſſus in vno arguit exceſſū in alio:ſi vnū ſit īfinitū ⁊ alteꝝ ſimul erit infinitū.lr̃a.L. char.18
21 Qñcūqꝫ aliqd īuenit̃ in creaturis qđ eſt ꝑfectiōis,cū tamē aliqua imperfectione,illđ debet attribui deo: ſublata tñ omni imperfectione.lr̃a.E. 20
22 Qñcūqꝫ aliqd ↄuenit alicui per aliud prius:competit illi per qđ cōuenit ſibi.lr̃a.L. char.21
23 Cōtrarioꝝ imediatoꝝ ſi vnū nō īeſt, alteꝝ īeſt. K.22
24 Ubi pluralitas arguit maiorē ꝑfectionē ex infinitas infinitam.lr̃a.H. char.26
25 Qñcūqꝫ ſunt due ordinationes in ordine eminētie:⁊ eſt ordo eēntialis īter illas:ſi fiat ꝓceſſus in īfinitū in īferiori ordine, nūq̄ attinget ad aliqd ſuperioris ordinis.littera.A. char.29.
26 Oi īferiori repugnat aliqd qđ nō ſuperiori.lr̃a.J. 29
27 Qñ aliqd cōuenit alicui per aliud in ordine habendi illud,prius eſt illud per qđ ſibi cōpetit, q̄ illud cui competit per aliud.lr̃a.B. char.30
28 Qualē ordinē h̄ñt aliqua vbi diſtīguūt̃ realr̄:talē h̄āt vbi ſunt diſtincta formalr̄ vel ſm̄ rōnē.lr̃a.O. 30
29 Quādo duo ꝑncipia cōcurrūt ad vnū effectū ſi vnum eoꝝ eſt liberum ⁊ totum.lr̃a.Q. char.30
30 Qñcūqꝫ aliqd repugāt ↄñti:neĉio repugāt añti.N. 32
31 Qñcūqꝫ ſubm̄ eſt abſtractū vltimata abſtractione:⁊ ꝑdicatū nō pōt ꝑdicari niſi formalr̄:illa predicatio nō eſt vera niſi in ꝑ mō dicēdi ꝑ ſe de illo.lr̃a.P. 33
32 Sicut ex noie negationis alicuius intelligitur affirmatio:ſic aliquando ex noie affirmationis intelligitur negatio.littera.A. char.34.
33 Qñcūqꝫ aliqđ predicatū negat̃ de aliquo ſubto,in terminis eſt rō negationis per aliquā affirmationem. littera.C. char.34
34 Quanto aliquid pauciora concernit:tāto ad hoc vt vltimate ſit abſtractū paucioribꝰ idiget.lr̃a.E. 34
35 Ex altera idētica ⁊ altera foꝛali nō ſequit̃ ↄ̄ niſi idētica vel exponēda per identicam.lr̃a.O. char.34
36 Qñcūqꝫ eſt aliqđ mediū cōpoſitū ex extremis,illud opꝫ reſoluere vſqꝫ ad ſimplicia.lr̃a.B. char.35
37 Illud qđ nō eſt vltimate abſtractū rōne illius qđ cōcernit pōt recipe ꝑdicationē alic⁹ ꝑdicati.lr̃a.E. 35
38 Qñcūqꝫ aliqd remouet̃ ⁊ negat̃ a ſupiori negat̃ ab omni cōtento ſub eo.lr̃a.Q. char.35
39 Qñ alique due cauſe ſūt eque approximate reſpectu alicuius paſſiui ſi vna eſt potentior alia:⁊ effect⁹ eaꝝ ſunt ſimpl'r incōpoſſibiles.lr̃a.J. char.37
40 Oē diffinitū ꝑ aliqd neĉio eſt poſteri⁹ illo.lr̃a.N. 40
41 Qñcūqꝫ aliqd de ſe nō eſt determinatū ad vnū vni⁹ rōnis ipſum nō eſt determinatū ad certū numerū indiuiduoꝝ illius rationis.lr̃a.C. char.43
42 Qñcūqꝫ aliquid ſic ſe h̄z:q̄ qcqd ↄuenit vni realiter nō ↄuenit alteri:talia ſūt realr̄ diſtīgui.lr̃a.P. 47

43 Quicq̄d ꝯuenit vni ⁊ alteri, ⁊ eodē mō: ſʒ tñ q̄ aliq̄ l
ter diſtinguunt̄: ⁊ ſunt idem aliquo mō: non opʒ ꝙ
illo mō q̄ aliq̄d ꝯuenit vni ꝯueniat alteri. lr̄a. O. 147
44 Nulla repugnātia ē diſtictio ſine vnione. lr̄a. N. 51
45 Qñcūqʒ aliqua ſunt idem: quicq̄d attribuit̄ vni ⁊ re
liquo. littera. O. char. 52
46 Quicq̄d dicit̄ de agentibus nālibus de facto: totū eſt
verum de agentibus volūtarijs de poſſi. lr̄a. O. 53
47 In p̄dicatis negatiuis vel relatiuis eq̄pollētib⁹ nega
tiuis: nō tenet loc⁹ a p̄te ſubiectiua. lr̄a. O. char. 53
48 Omne p̄ductum p̄ncipij: cuius effectus pōt dici nat⁹
eſt p̄ncipiū naturale. lr̄a. A. char. 56
49 Quecūqʒ nō ſunt diſtincta ſm a. nec̄io videnı̄ ee idē
ſm a. ſi. a. formalr̄ in eis exiſtat. lr̄a. B. char. 59
50 Qñ duo p̄dicata dr̄ de aliq̄: vnū affirmatiuū: aliō ne
gatiuū: p p̄us ꝯuenit ſibi illud affirmatiuū: ſi q̄ddi
tatiue dr̄ de eo q̄ aliud. ſ. negatiuū. lr̄a. C. char. 62
51 Qñcūqʒ aliq̄ð agēs dat eē alicui ſubto ſimplr̄: ⁊ ip̄m
p̄ducit concomitanter: p̄ducit oēs paſſiones illius
ſubiecti: vel poſitiuas vel priuatiuas eo modo quo
ſibi competit producere. lr̄a. E. char. 62
52 Qñcūqʒ aliqua ſic ſe hn̄t ꝙ vnū nō pōt eſſe ſine alte
ro: ⁊ nō ecō: talia hn̄t ordinē nāe. lr̄a. P. char. 63
53 Qualē ordinē hn̄t aliqua vbi diſtinguunt̄ ſm rē: talē
hn̄t vbi diſtinguunt̄ ſm rōnē. lr̄a. F. char. 65
54 Mā nō eſt p̄or ordine eēntiali aīa itellītiua. lr̄a. I. 66
55 In eſſentialr̄ ordinatis nō pōt eē circulatio. lr̄a. I. 66
56 In eſſentialr̄ ordinatis nō pōt eſſe p̄ceſſus in īfinitū
a priori: a poſteriori aūt non repugnat eis talis pro
ceſſus. littera. K. char. 66
57 Eſſentialis ordo nō pōt eſſe īter illa que ſunt eiuſdē
rationis. littera. M. char. 66
58 Priori in ordine accidentali nō repugnat eſſe ſine po
ſteriori. littera. O. char. 66
59 In ordine accidētali poſſis eſt circulatio. lr̄a. O. 66
60 In ordine accītali pōt eē p̄ceſſus i īfinitū. lr̄a. O. 66
61 Inter illa q̄ ſūt eiuſdē rōnis ē accītal' ordo. lr̄a. O. 66.
62 Qñcunqʒ in aliq̄ eſſentialr̄ ordinata ⁊ realr̄ diſtincta
deus pōt facere p̄us ſine poſteriori. lr̄a. N. 67
63 Qñcūqʒ aliq̄d eſt cōe ⁊ ſuperius aſſignat̄ m̄lris: ⁊ nō
eſt eis eſſentiale: illa eſt ſc̄da intentio. lr̄a. N. 77
64 Quicq̄d p̄dicat̄ de ſuperiori ⁊ de inferiori affirmati
ue ⁊ eō negatiue: illa eſt p̄ma itentio. lr̄a. O. 77
65 Ubi locus a diffōne tʒ, ibi accipiunt̄ p̄me itentiones.
littera. O. char. 77
66 Qñ fit arg⁹ ex īferioribus ad ſuperiora ſemp ꝯñia eſt
realis ⁊ bona niſi in ſc̄dis itētionib⁹. lr̄a. O. 77
67 Qñcūqʒ aliq̄ð p̄dicatū dr̄ de aliq̄b⁹ ſʒ idē nomē ⁊ ſʒ
eādē rōnē diffinitiuā dr̄ de illis vniuoce. lr̄a. D. 78
68 Qñ aliq̄d ꝯuenit alicui īquātū tale hoc eſt ſm vnam
rōnē: ⁊ q̄cq̄d ꝯuenit vni ſm illā rōnē ꝯuenit alteri
ſm eādē: illā rō eſt eis cōis ⁊ vniuoca. lr̄a. I. 78
69 Quecūqʒ numerant̄ ſʒ aliq̄ð nomē ꝯueniūt foīalr̄ in
rōne illi⁹ nōis ſm quā numerant̄. lr̄a. I. char. 78
70 A ſuperiori ad inferius nunq̄ʒ tenet ꝯñtia in ſecundis
intentionibus. lr̄a. D. char. 79
71 Qñcūqʒ aliqua nā nō ſuppoſitat̄ in ſuppoſito p̄prie
rōnis formalis: nō dr̄ de illo in p̄mo mō. lr̄a. O. 81
72 Qualē ordinē hn̄t aliqua: vbi ſunt realr̄ diſtincta: talē
ordinē ſeruāt vbi ſunt diſtincta formalr̄. lr̄a. L. 83
73 In omni ꝯſtituto p̄us eſt aliq̄d denoīatiue tale q̄ cō
ſtitutiue. littera. L. char. 83
74 Omne ꝯſtitutū diffinit̄ p p̄n⁹ ꝯſtitutiua. lr̄a. M. 84
75 Qñcūqʒ duo poſitiua abſtrahūt a ſeiuicē: ſic ſupius
⁊ īferius: negatio īferioris abſtrahit ⁊ eſt prior ſm
ꝯñaʒ negatione ſuperioris. lr̄a. F. char. 86
76 Qñ aliq̄d cōe īmediate diuidit̄ magis opponuntur
īmediate diuidētia q̄ diuiſuʒ īter ſe. lr̄a. O. 87
77 Nihil ad ſeipſuʒ refertur. lr̄a. D. char. 88
78 Oīs relō que eſt directe in gn̄e relōnis vel in aliquo
alio gn̄e p ſe ⁊ directe eſt accn̄s. lr̄a. N. 88
79 Inherentia accidētis nō abſoluti ſʒ reſpectiui nō pōt
ſeparari ab illo accidēte. lr̄a. O. char. 89
90 Qñ ſunt aliq̄ realr̄ diſtincta ſi vnū nō includit̄ q̄ddi
tatiue in alio illa p̄nt īter ſe ſeparari. lr̄a. D. 91
91 Qñcunqʒ aliq̄ð totū ꝯſtat ex aliq̄b⁹ q̄x vnū eſt reale
⁊ alteꝝ nō reale: illud totū nō eſt reale. lr̄a. M. 91
92 Quando inueniunt̄ relōnes diuerſaꝝ rōnuʒ fundari
in eodē penitus fundamēto: opʒ diſtinctionē inue
nire ex parte terminoꝝ. lr̄a. D. char. 93
93 In creaturis omne q̄ð non ſm ſubſtātiam dicitur: ſm
accidens dicitur. littera. D. char. 100
94 Quecunqʒ dr̄ ſingulariter de diuinis pſonis nullo⁹
dr̄ ad ſe ſed ad aliud vel ad ſe iuicē. lr̄a. D. 100
95 Ad verificationeʒ vl̄is opʒ ꝙ oēs eius ſingulares ſint
vere: ad falſitatem autē ſufficit falſificatio vnius
particularis. littera. E. char. 101
96 Nulla perfectio quidditatiua dicit perfectioneʒ ſim
pliciter. littera. K. char. 105
97 Nulla perfectio in creaturis ſi non inueniatur in deo
eſt perfectio ſimpliciter. lr̄a. L. char. 105
98 Quecunqʒ ſunt in deo niſi ſint cōia tribus non ſunt
perfectiones ſimpliciter. lr̄a. L. char. 105
99 Quecunqʒ ſunt cōia tribus niſi precedant relōnes
originis nō ſunt pfectiones ſimplr̄. lr̄a. M. 105
100 Cuicūqʒ repugnat ſupi⁹, repugnat īferi⁹. lr̄a. A. 110
101 A ſingularibus ſufficienter enuātis ſeq̄tur vl̄e vl̄r
ſumptū: p locū a loco in q̄ntitate. lr̄a. F. 118
102 Deus ſicut ⁊ oē agens ⁊ operans debite prius diligit
finē q̄ ea q̄ ſunt ad finē: ⁊ iter ea q̄ ſunt ad finem:
prius diligit ppinq̄ora fini q̄ alia. lr̄a. E. 117
103 Qñcunqʒ aliq̄ð ſubm abſtrahit de aliq̄bus duobus
ſi vnū accidit: ⁊ aliud ſilr̄ accidit. lr̄a. L. 118
104 Paſſio conueniens multis: oportet ꝙ habeat aliquā
rationem cōmunem. littera. B. char. 124
105 In ſucceſſiuis non eſt ſimul fieri ⁊ factū eſſe: nec cor
rumpi ⁊ corruptum eſſe. lr̄a. M. char. 124
106 In īſtātaneis ⁊ in indiuiſibilibus ſimul eſt fieri ⁊ fa
ctū eſſe: deſtrui ⁊ deſtructū eſſe. lr̄a. M. 124
107 Quicq̄d pōt deus facere mediāte cā ſc̄da in gn̄e cāe
efficiētis: pōt īmediate p ſe. lr̄a. B. char. 127
108 Impoſſe eſt trāſire de ꝯdictorio in ꝯdictoriuʒ: q̄n fiat
mutatio in altero extremoꝝ. lr̄a. R. 140
109 Per p̄ⁿ p̄nᵐ cōplexū: extrema ꝯdictiōis verificāt̄ de eodē
angelo: ⁊ ſm idē p̄ter tp̄s ⁊ euū. lr̄a. R. 140
110 Qñcūqʒ aliq̄ð eſt ſuſceptiuū foīaꝝ diuʒ ſpē ⁊ eiuſdē
gn̄is: ⁊ nō eſt determinatū ad aliq̄ʒ illaꝝ: nec eſt illi
mutatū ad oēs tale pōt moueri. lr̄a. M. 142
111 Priuilegiati n̄ cadūt ſub edicto leg̃ vl̄ lege cōi. B. 166
112 Ubi po⁹ nihil actiue fac: hi⁹ nō eſt nec̄ne. lr̄a. A. 169
113 Qñcūqʒ eſt aliq̄ð mobile reſpiciens formā mediante
diſpōne trāſeūte: tale ſubm pōt recipe eādē forᵐᵃ
denouo ſupponēdo diſpōnes trāſeūtes. lr̄a. O. 188
114 Qñ aliq̄d eſt indeterᵐ ad aliq̄ eiuſdē rōnis: ſi ſit inde
terminatū ad pla: ⁊ ad īfiᵗᵃ eadē rōne. lr̄a. C. 189
115 Quandocūqʒ aliquod corpus ponit̄ in diuerſis locis
q̄cunqʒ accidētia inſunt ſibi que p̄cedunt vbi: ſibi
inſunt vbicunqʒ ponatur. lr̄a. D. char. 190
116 Qñcūqʒ genus diuidit̄ per duas reſpectiuas: ipſuʒ eſt
reſpectiuum. lr̄a. N. char. 197
117 Qñ aliqua nā eſt in aliq̄ ſuppoᵗᵒ ſuppoſitalr̄ nō ſeq̄t̄
ſi videat̄ intuitiue viſione intellectuali aliqua nāli

forma:ꝙ ſuppoᵐ videaẽ īmitiue.lr̄a.Q. char.199.

118 Uidens aliquā rōnē formalē intuitiue forma exiſte in aliq̄ ſupp:nō oȝ ꝙ videat illō in q̄ eſt.lr̄a.Q. 199

119 Uidēs viſione ītuitiua aliquā nām:videt illud in quo eſt illa natura ſuppoſitalr̄.lr̄a.Q. 199

120 Qn̄ aliqs videt aliquā nām formalr̄ in aliquo:nec ꝺio videt ſuppoſitum illud.lr̄a.A. 200

121 Si ſibi nō pōt ſatiſfieri:debet ſtare ſuper arbitrio boni viri ⁊ iudicetur per eum:⁊ reſtituatur ſm intereſſe.littera.M. 203

122 Tāta eſt diſtātia in linea collaterali ſm gradus quāta in perpendiculari.lr̄a.H. 216

123 Qn̄ aliqui diſtant inequaliter a ſtipite diſtantia eſt ſumenda ab illo qui magis diſtat.lr̄a.H. 216

124 Qn̄ fit cōparatio aliquoꝝ in linea perpēdiculari ⁊ aliquoꝝ ī linea trāſuerſali:maior eſt germanitas eorū ꝗ in linea ꝑpēdiculari ꝗ̄tūcūqȝ ꝓcedat.lr̄a.H. 216

125 Quandocūqȝ annuntiatio cadit in die veneris:natiuitas cadit in dñica.lr̄a.C. char.218

126 Nobiliori modo ſaluanẽ que in vno īdiuiduo:ꝗ̄ que per generationem.lr̄a.F. char.220

127 Si duo bona ſic ſe hñt ꝙ alterū alteri ſm excellētiaȝ comparanẽ:ſi carentia minus excellentis boni eſt maius malū quodaȝ alio malo poſitiuo non eſt dubiū qn carētia excellentioris boni ſit multo magis malum in illo tertio malo poſitiuo:cui ambo comparantur.littera.P. 225

128 Qn̄cūqȝ aliquid cōuenit alicui ſub reduplicatione:ſi ratio reduplicandi ineſt illi ſimplr̄:⁊ ſine determinatione:tūc ꝑdicatū qō īeſt per talē reduplicationē īerit illi ſimplr̄:⁊ ſine vlla determinatōe.lr̄a.D. 232

129 Qn̄ aliqd ꝑdicaẽ de aliquo ſubiec ſumpto cū reduplicatione alicuius in ꝓpōne īdefinita:vel ſinguli aut ꝑticulari de illo termio:cui addiẽ reduplicatio:pōt formari ꝓpō vlis ſine oi determinatiōe.lr̄a.D. 232.

130 Qn̄ ſubm eſt abſtractū vltimata abſtractione:⁊ ꝑdicatū nō pōt ꝑdicari niſi formalr̄:vtpote adiectiuū; illa predicatio non eſt vera:niſi ſit in primo modo dicendi per ſe.lr̄a.B. 233

131 Omne qō relatiue dicẽ eſt aliquid excepta ipſa relatione.littera.Q. 236

132 Oē qō eſt ad aliqd ꝑus eſt aliquid ad ſe.lr̄a.Q. 236.

133 Quādocūqȝ eſt aliqua ꝯñtia bona ad oppoſitū ꝯñtis ſequitur oppoſitū añtis.lr̄a. R. 248

134 Qui iudicat ō maiori ꝑt iudicare ō minori.lr̄a.E. 253

135 Melior virtuti eſt oppoſitū peius vitiū.lr̄a.Q. 257

136 Nihil pōt eſſe ab aliqua cauſa:qua non exiſtente nihilominus eſſet.lr̄a.Q. 259.

137 Qn̄cūqȝ aliqō agens ꝯtinet in vtute aliquos effectus eēntialiter ordinatos:nō pōt in poſteriorē niſi ꝑus producat priorem.lr̄a.E. 261

138 Qn̄ ſunt duo effectus eſſentialr̄ ordinati/maiorē ꝯnexio effectuū illoꝝ ad cām ꝗ̄ ad ſeiuicē.lr̄a.D. 261

139 Omne nolle radicaẽ in aliquo velle.lr̄a.N. 261

¶ Lectori

Finis omniū Regularū:quas reperiuimus in libris Frācisci de Mayronis/ꝗ̄s īquā lȝ ſm alphabeti ordinē nō ordinauerim⁹,non ob h tñ laborib⁹ nr̄is detrahere debebis.Si attentus eni fueris:nr̄am ꝓcedendi ſeriem vbiqȝ approbabis.Etenīȝ ex ſubiecta tabella (hñ demū examinādo ſingla) quācūqȝ regulā deſideres/inuenies.Id etiā (ſi volueris) adnotabis a nobis ob id potiſſimuȝ aſſignatos in his regulis locos fuiſſe,vt non earum tñ exempla ibidē inſpectes/verū ⁊ ad quod propoſitum allegentur,ſcias.

¶ Tabella regularꝫ ſupraꝑoſitarum incipit.

A
Abſtrahere.regula.37.
Ad aliquid.reg.132.
Affirmatio negatio.reg.32.
Agere.reg.16.51.137.
Annuntiatio.reg.125.
B
Bonum.reg.127.
C
Cauſa.reg.13.39.136.
Circulatio.reg.59.
Contradictorium.regula.1.2.4.5.108.
Conceptus.reg.3.19.
Conuenire.reg.22.27.42.43.68.128.
Contrarium.reg.23.
Concernere.reg.34.
Concluſio.reg.35.
Cōſequētia.reg.66.70.133.
Conſtituere.reg.73.74.
Corpus.reg.115.
Comparare.reg.124.
D
Deus.reg.102.107.
Determinare.reg.41.
Diſtinguere.regula.28.49.53.90.
Diffinire.reg.40.
Dici.reg.46.93.94.131.
Diuidere.reg.76.
Diſtare.reg.122.123.
E
Effectus.reg.138.
Ens.reg.6.
Entitas.reg.14.
F
Fieri.reg.105.106.
G
Genus.reg.116.
H
I
Idem.reg.45.
Intentio.reg.63.65.
Inherentia.reg.79.
Indeterminatuȝ.reg.114.
Iudicare.reg.134
L
M
Materia.reg.54.
Medium.reg.36.
Mobile.reg.113.
N
Natura.reg.18.71.117.
Nihil.reg.77.
Numerare.reg.69.
O
Obiectum.reg.8.
Ordo/ordinatuȝ/ordinatio regu.17.52.56.57.61.62.72.25.
P
Predicatuȝ/predicatio/predicare.regu.7.33.47.50.64.67.129.
Paſſio.reg.104.
Perfectuȝ/ꝑfectio/ꝑficere.reg.21.96.97.98.99.
Potentia/potentiale,regu.11.15.112.12.
Phantaſia.reg.10.
Pluralitas.reg.24.
Poſitiuū/ponē/poſt.reg.75
Principiū.reg.29.48.109.
Prius.reg.58.
Proceſſus.reg.60.
Priuilegium.reg.111.
Q
R
Repugnare/repugnātia.regula.26.30.44.100.
Remoueri.reg.38.
Relatio.reg.78.92.
S
Satiſfacere.reg.121.
Saluare.reg.126.
Senſus.reg.9.
Subiectuȝ.reg.31.103.103.
Suſcipere.reg.110.
T
Termini.reg.20.
Totum.reg.91.
U
Uidere/vidēs.regula.118.119.120.
Uirtus/vitiū.reg.135.
Uniuerſale.reg.95.101.
X
Y

Lectori.

Calcem tandem opuſculi noſtri attigimus candide lector:ad quē antequā naui culam appuliſſem/forte mihi nauigatio difficilis preſtabatur.Cum tamē calodemon bona foueat negocia:⁊ mihi quoqȝ aliquātuluȝ ſpei ſupererat:vnde nō preter ſpem huiuſmodi elucubrationi fineȝ impoſui:ex qua nō parū admodū vtilitatis accepturū iri nō diffido. Laus igr̄ ſit ſummo opifici:qui cuncta creauit/gloriāqȝ ei non mihi Hippolito tribuite:is enim eſt ille per queȝ oīa facta ſunt:⁊ ſine ipſo nihil. In almo Patauino gymnaſio.1520.die.10.menſis Maij.

Illuminati doctoris Fratris Franciſci de Mayronis In Primū ſententiarū foecundiſſimū ſcriptū ſuꝫ Cōflatus nominatum.

Jacobi philippi de pellibus nigris troyani pro Franciſco de Marone quem nuper excellentiſſimus omnium bonarū artiuꝫ princeps frater Mauritius Hybernicus ex orco ad ſuperos reuocauit: Elegia.

Mergit heſternꝰ medijs duꝫ phoebus in vndis
Occeani: ⁊ phoebe ſurgit amata ſoror.
Forte domū rediēs obſcura moeſtꝰ in vmbra:
Italie clades pernitieſqꝫ putans.
Ante fores ſophiae tetricas: pānoſus: egenſqꝫ:
Errabat tremulus: palliduluſqꝫ ſenex.
Tendebatqꝫ manus ſupplex: aſſemqꝫ rogabat
Deniqꝫ: ⁊ ex omni parte petebat opem.
Vox ſua mitis erat: flebant ſimul oīa circum:
Nec potui lachrymas ipſe tenere meas.
Occurrit triſtis mihi: ſic percontor amicum:
Qui ſis? vnde genus? qs tibi in orbe locus?
Ille nihil: ſed flens tandē crudeliter: inquit:
Sic virtus errat ſic miſeranda iacet.
Heu heu quo fugiam? profugus ſi tpe quo ſol
Luſtrat humū: tenebris nocte ſilente ꝑmor.
Quoqꝫ poteſt caſus narrat mō: poſt ea fleuit:
Solamur: ventis ocior ille fugit.
Iam nitidos aurora ſuos caelabat amictus:
Ducebatqꝫ citos ſub iuga phoebus equos.
Nec mora: purpureo video velamine tectum
Nudus ⁊ ignotus qui fuit ante miſer.
Protinus agnoſco dudum tellure iacentem:
Quo magis hūc miror: ħ magis obſtupeo.
Ille gradus firmans mirari deſine (dixit)
Si videor Croeſus qui miſer Hyrus eram.
Accipe quaeſitum gelida qđ nocte negaui:
Eſt mihi Frāciſcus nomē amice Maro.
Textilibus varijs dedit haec mihi ſerica dono
Mauritius: per quē nox ſuper aſtra micat.
Hoc vno exempro (ſuperos ac ſydera teſtor)
Quod mea cū multis fama ſepulta foret.
Sine forem auſoniae dulcis ſemotus ab aruis:
Vltra ſauromatas: ſarmaticoſqꝫ truces.

¶ Frater Mauritius de portu Hybernus ordinis Minorum artiū ⁊ Theologiae doctor, Chriſtophoro Marcello Patritio Veneto. S.

Non ignoras Reuerende Protonotarie: me in florentiſſima hac Patauina achademia que feliciſſimus Veneti Senatus auſpicijs regit: publico aere conductū inſudare: vbi multos authores, tā theologice, ꝙ̄ peripathetice facultatis interpretes ⁊ lectitari paſſim: ⁊ circūferri vidi, tā mea ipſius, ꝙ̄ alioꝝ induſtria formis excuſos. In quibus Scotū illū meū (Bone de⁹ quē virū!) Quem tu vir doctiſſimus: doctorꝗ inſignis colis, decoraſꝗ. Sed cū viderē Franciſci de Mayronis doctoris Illuminati opa deſiderari, ſine quib⁹ ad vnguē nec diſciplinas quas pfitemur: nec ſcholaſtice reſolutionis apicē quiſꝗ̄ adipiſci pōt: ⁊ magi ⁊ alioꝝ negligentiā. Reꝯ ſtudioſoꝝ nō parꝫ [illegible] fuiſſe exiſtimaui. Ille eni arcana [illegible] ipſiꝰ indagator Quo factū eſt vt abſtractionum magiſter merito dici meruerit. Tātū nr̄is ſtudijs neceſſarius: vt ſolertis Scoti doctrinā ignotam alijs, nobis aperiat, atꝗ dilucidet. Nec arbitratus quiſꝗ: ſi Scoto aliqñ qđ perrarū eſt, diſſentiat. Nā fidi interpretis eſt officiū potꝰ ꝙ̄ authoris, nihil addere de ſuo: ſꝫ aliena exponere, hiſꝗ ſemꝑ inſiſtere. Licet igit̄ diſſentiat, vt dixi perraro: eū tñ colit, atꝗ adorat, doctoremꝗ ſuū ſubtilē: ⁊ regium religionis nr̄e decus perpetuū ſuſpicit, ⁊ veneratur. Oīum eni fundamētoꝝ: que iecit a Scoto tāꝗ̄ a viciniſſimo ſuo formulā ⁊ rōnes accepit. Cuius in ſua edificatione demodulū ſequit̄, acerrimꝰ ſectꝫ Scotice ꝑpugnator: Quiniꝯ qui in ſniaꝫ Doctoris ſui nō eunt, dicta ſimul ⁊ rōnes infringit. Inſurgitꝗ vehementius in Scoti aduerſarios: vrgens eos ſemꝑ, nec cedens vnꝗ̄. Collegit preterea mira ingenij dexteritate alioꝝ dicta, ⁊ maximarꝗ propoſitionū precipuus inuentor. Idēꝗ diſputator ſubtiliſſim⁹ eſt habitus. Eūꝗ ⁊ in Ethicis, ⁊ in Phyſicis diſciplinis plurimū valuiſſe monumēta ipſius teſtant̄. Que oīa formis excudere nō eſt impreſentia cōſilium: alia nunc edent̄: alia alias: more reliqua. Scripſit enim plurima variaꝗ opera. ¶ Veritates ſcꝫ in Auguſtinū: ſermones ad clerū, ⁊ ad populū. Quōnes dialecticas: libros quoꝗ ethicos, ⁊ phyſicos, ⁊ metaphyſicos. Extat etiā nobiliſſimus eius liber in Dionyſiū Ariopagitā: ſcripſit ſuꝑ Magiſtrū nō ſemel, ſed bis, vt pleriꝗ aiūt in Britānia primū aut alibi, deinde in Gallia: ſed et ⁊ in quidā etiā eius libros quater. Quolibetū inſuꝑ egit quē Venoſti, ⁊ in ſacrā paginā nōnulla opa feliciter auſpicatus eſt, ⁊ ingenioſiſſime abſoluit. De cuiꝰ viri laudibꝰ preſtat nihil dicere, ꝙ̄ pauca. Ea eni duꝫ vixit, ⁊ molitꝰ eſt, ⁊ perfecit: vt extra oēm inuidie aleā poſitus nr̄a cōmēdatione nō indigeat. Ex multis igit̄ imprimendū ſuſcepimus ſcriptū vnū ſuꝑ ſnias: ⁊ quolibetū ipſius: alia deinceps (modo vita ſupſit) emittemus ipſi vl alij fortaſſe, qui melius poterūt, hāc prouinciā aſſument. Nos vel eo ipſo qđ incepimus: nō minimū videbimur nr̄i tēporis ſtudioſis hoīb⁹ emolumētū attuliſſe. Nā vt ille recte inquit, facti dimidiū qui cepit hꝫ, nec difficile erit qđ ingenioſiſſim⁹ Ariſtoteles quaddere inuenta, ⁊ quꝰ dicat Imperator lege ſcda de veteri iure enucleādo. Qui nō ſubtiliter factū emēdat laudabilior eſt eo, qui primus inuenit. Illi tñ primas mihi in oī re obtinere ſemꝑ ſunt viſi: qui primi aggreſſi ſunt aliqd: qđ alij ne cogitarūt qdē. In primū ſniaꝝ nūc eū elegimus. Quē ſolū ante hac impreſſiꝫ Cōflatū appellāt. In alios tres accepimus eos videlꝫ, quos cōpletiores pfectiores reperire potuimus: nec ſine magnis laboribꝰ id negocij pfecimus ꝓpter archetypa ipſa deprauata. Signauimus in margine libri nōnulla ad operis ornamentū. Indicauimus quoꝗ quibus locis deprendant̄ multa: que ipſe ab alijs mutuat̄: clariꝗ ſubobſcure. Nec opiones ſemꝑ opioniꝗ authores locis ſuis notauimus. Deerāt eni tūc codices multi: quibus ad hāc rē egregie cōficiendā opus erat. Qđ tñ ſperamus aliqñ cōſumatiſſime efficere. Satius nūc duximus qđ aliqui fuerunt opinati ſub incerto cuiuſꝗ̄ noīe demōſtrare, ꝙ̄ hūc pro illo falſo noīare. Qui error, ꝙ̄uis memorie ſit, nō eruditionis: tñ docti viri exiſtimationi detrahit nō nihil. Remiſimus aliqñ ad doctrinā Scoti in locis ſuis ea que tangit: ⁊ cōcordantijs, atꝗ alijs notulis ad legentiū vtilitatem adornauimus. Hos nr̄os labores patrocinio alicuius preclari viri, qui examinare, ⁊ iudicare, ⁊ tueri cūcta poſſet, ſubmittere decreuimus. Duo ante alios mihi occurrerūt, Bernardinus Caruaial: ⁊ Dñicus Grimanus duo, ſcilꝫ Cardinales Reuerēdiſſimi theologoꝝ maximi: ⁊ fautores mei maxime ſingulares, quibꝰ oīa debeo. Occurrūt etiā Magnifici pleriꝗ Patritij Veneti patroni ſimul ⁊ diſcipuli mei facūdiſſimi ⁊ doctiſſimi. Obſeruant̄ quoꝗ aio ſcholaſtici nōnulli tā huiꝰ achademie ꝙ̄ Veronēſis nō mediocre ornamētū: quibus ꝑcipuo affectu deuinct⁹ ſum. Dignus ⁊ hoc munere, ꝙ̄uis vita defunctus Frāciſcus Sanſon gñalis olim nr̄ oīum ideꝗ pi⁹ ⁊ protector meus. Qui poſt Diuum Sixtū IIII. Pontificē max. oīum primus huiuſce doctrine profeſſor habebat̄: ſed quia iam videt in vbo: que nos balbutiēdo nouimus in ſpē ꝓpria: nō eget amplius mēbranis. Petro etiā Negroni ſci Gregorij de vrbe abbati: Patrono ⁊ fautori meo, qui huic doctori: ⁊ doctrine eiꝰ nō mō addictiſſimꝰ: ſꝫ reparator etiā ⁊ ſeruator eſt: quiꝗ nullis laboribus, nullis ſumptibus parcit: vt libros emat: ⁊ reliqas huius viri redimat ab interitu: recte poſſet ſuſceptuꝫ hoc nr̄m negociū dedicari. Edmundus quoꝗ Roſſenſis: ⁊ Dauid Caſſelenſis pſules nr̄ates: atꝗ Doctores clariſſimi: quoꝝ ego cliens ⁊ ſeruus aſcriptitius ſum: poſſent nihilo minus a me in patrocinū ſine vlla adulatione vocari. Tu deniꝗ mihi in mentē veniſti digniſſimus pfector: qui noſtraꝝ harꝝ lucubrationū tutor eſſes: ⁊ defenſor nō impiger: cuius ego in me amorem ſummū quottidie experior: cuius liberalitatē in amicos oēs maximā admiror: cuius ingeniū acutiſſimū: capaciſſimāꝗ memoriā adoro: que duo tibi deus optimus maximus vltra vires fere humane nature intenſiue ⁊ extenſiue ꝯceſſit. Tua preterea ſuauiſſima cōſuetudo: ⁊ intima familiaritas: vt bñficia illa maxima taceā: ita me obſtrinxerūt: vt nō dubitauerim, tot clariſſimis, tot principibus viris te in hac re preferre, qđ ſine cuiuſꝗ̄ fraude fecimus. Ea eni eſt humanitas tua: ea generis antiquitas: ea humanarū, diuinarūꝗ rerū ſcia: vt nō mō nō indignus ſis hoc munuſculo: ſed me ipſum omnes, etiā atꝗ iudiciū meū facias illuſtrius. Quippe qui de te, tā bene iudicauerim. Suſcipe igit̄ munus qua nr̄a oīa excipere ſoles benignitate. Ceteris vo viris illuſtriſſimis: de quibus pauloante multa, ⁊ tibi ipſi plura maioraꝗ pollicemur: que omnino preſtare conabimur. Vale felix, Mauritij tui memor. Patauij. M.D.IIII.

Fráciſcus de mayronis abſtractionum magr dicit.

Opera Fráciſci.

Hoc verū eſt iuxta ſentētiā Philoſo. 2° meta. tex. co. 2.

Fráciſcus ſanſon poſt Sixtū IIII. minorū gñalis doctiſſim⁹ fuit.

A ¶ Illuminati doctoris fratris Franciſci de Mayronis ordinis minoꝝ ꝓuincie ſci Ludouici in Primū ſententiarū fecundiſſimū ſcriptū Cōflatus nominatū incipit feliciter.

¶ Utrum primū ṗncipiū complexū poſſit formari in theologia. Queſtio. I.

Cupientes ꝛc.

Uide trac. ḃ° de pn° cōplexo circa hoc ꝛ.1. q. quoli.

CIrca ꝓhemiū ṗmi libri ſniaꝝ. Querit̄ prio: Utrū ṗmū pnm̄ cōplexū poſſit formari in theologia. Uidet̄ ꝙ nō. quia ſm̄ btūm Diony. qui de deo recte ſentiunt oia ſibi attribuūt: ꝛ oia remouent. ġ ꝛc. ¶ Contra. qa idem Diony. dicit ꝙ duplex eſt ꝓceſſus in ſacra ſcriptura. Unus ab affirmationibus ad negationes. Alius a negationib⁹ ad affirmationes. ¶ In iſta qōne duo ſunt ṗncipal'r facienda. Primū eſt iſtud pnm̄ declarare. Scdm̄ eſt iſtud defendere. ¶ Quantū ad pm̄ duo faciā. Primo declarabo ipm in ſe. 2° in cōparatione ad theologiā. ¶ Quātū item ad idem ṗmū primo declarabo ipſum in generali. ſcdo in ſpeciali.

B De myſtica theolo°. c.1.

Ab affirmationib⁹ ad negationes aut de⁹ eſt bon⁹: aut nō bon⁹. ſ3 eſt bonus. ergo nō ē nō bonus. A negōnibus ad affirmationes aut de⁹ ē ſapiēs aut nō ſapiēs: ſ3 non eſt nō ſapiēs. ergo ē ſapiēs

QUANTUM ad ṗmū. ſ. ad declarationē ṗmi principij in ſe ꝛ in gñali premittunt̄ 4or ꝑambula. Primū eſt ꝙ ṗmū pnm̄ cōplexū format̄ de ſubiecto ṗmo. Et hoc probat̄ ſic. Qualiſcūqꝫ eſt ordo aliquoꝝ totoꝝ: talis eſt ordo ſuaꝝ partiū eſſentialiū: qa ordo totoꝝ ex ordine partiū orit̄: ſed ꝓpōnes ſunt quedā tota reſpectu terminoꝝ. ġ qualis eſt ordo inter ꝓpōnes. talis erit inter terminos ex qbus ꝓpōnes formant̄. Ordo eni ꝓpōnū videt̄ cōſurgere ex ordine terminoꝝ. cū igit̄ inter cōplexa iſtud cōplexū ſupponatur primū: ꝛ primus terminus eſt ṗmū ſubm: ſequit̄ ꝙ eſt de ṗmo ſubiecto. ¶ Scdm̄ ꝑambulū eſt. Qꝫ ṗmū principiū cōplexū ingredit̄ ṗmā demōſtrationē. Et hoc ꝓbat̄ ſic. Qualis ē ordo inter tota: talis eſt ordo inter ptes eſſentiales: ſicut ꝓus: ſed demōſtrationes ſunt quedaꝫ tota reſpectu ꝓpoſitionū que ſunt eaꝝ partes. ġ ṗma demōſtratio habebit itra ſe pro parte eſſentiali ṗmaꝫ ꝓpoſitionē: ꝛ hoc eſt ṗmū ṗncipiū cōplexū. ġ ꝛc. ¶ 3m̄ preambulū eſt. Qꝫ per primū pnm̄ ꝯcludit̄ ſimpl'r ṗma cōcluſio. Hoc probat̄ ſic. Primus effectus eſt a prima cauſa. ꝯcluſio aūt ſciētifica eſt effectus ṗncipioꝝ. ergo prima cōcluſio eſt a ṗmo ṗncipio. ¶ 4m̄ preambulū eſt. Qꝫ ṗmum ṗncipiū format̄ in ṗma ſcia. Hoc ꝓbat̄ ſic. Quia ſicut ſcie hñt diſtinctionē ex ſubiectis: ita ꝛ ordinē cōſequēter: ꝛ ideo cū ṗma ſcia ſit de ṗmo ſubiecto: ꝛ de primo ſubiecto format̄ ṗmū pnm̄: vt iā patuit. ſequit̄ ꝙ in ṗma ſcia format̄ illud ṗmū ṗncipiū: ſic intelligendo ꝙ ab eo incipit proceſſus talis ſcientie.

C Preambulū quadruplex. Uide. ſ. di. 2. q. 1. ad D.

D

EX HIS pōt videri que ſint proprietates primi principij complexi. Prima eſt ꝙ ſit cōmuniſſimū: qa ex primis terminis (vt patuit) cōſtat ꝛ ex vniuerſaliſſimis: qa ṗmi termini ꝛ vniuerſaliſſimi conſtituunt pnm̄ vliſſimū. ergo ꝛc. ¶ Scda ꝓprietas eſt. Qꝫ primū ṗncipiū eſt oibus intimū ꝛ intrinſecū: qa vlia ſunt intrinſeca ſuis inferioribus ad que ſe extendunt.

Proprietates ṗmi principij quatuor.

Sed illud ṗncipiū conſtat ex vliſſimis terminis: quia extendunt ſe ad oia. ġ ꝛc. ¶ 3a proprietas eſt. Qꝫ ipſuꝫ eſt in ſe veriſſimū: qa cū regule eterne ſint icōmutabiles ꝛ veriſſime ſm Aug. de vera religione: ꝛ illud pnm̄ ſit inter regulas illas potiſſimū: ſequit̄ ꝙ ipſuꝫ eſt veriſſimū. ¶ 4a ꝓprietas eſt. Qꝫ ipſuꝫ eſt in ſe notiſſimū: qa cuius termini ſunt notiſſimi illud eſt notiſſimum. Ois eni notitia eſt: aut ab euidētia ꝓpōnis: aut ab euidentia terminoꝝ: ſed termini primi principij ſunt notiſſimi: cum ſint vniuerſaliſſimi ꝛ ſimpliciſſimi. ergo illud principium eſt in ſe notiſſimum.

E

Cap. 19. Uide Sco. ſ. ſinceris veri. dis. 3. q. 4.

ISTIS AŪT ꝓprietatibus ſic declaratis inducunt̄ quatuor ꝯnes ad declarationē ṗmi principij facientes. Prima ꝯclo eſt. ꝙ in toto ordine ṗncipioꝝ eſt dare vnū ṗmū pnm̄ cōplexū. hoc probat̄ ſic. Quia ſicut in gñe cauſarū ꝛ cauſatoꝝ neceō eſt dare pm̄: ꝛ alioquin eſſet proceſſus in infinitū: ita opꝫ in principijs ꝛ principiatis. Sicut eni omne cauſatū hꝫ cāuſa oē principiatū hꝫ ṗncipiū. ¶ Cōfirmat̄. qa in eſſential'r ordinatis neceē eſt dare pm̄. ¶ Scda ꝯ eſt. Qꝫ iſtud principiū eſt vnicū: qa ſicut impoſſibile eſt inuenire in entibus ſimplicibus duo ſimpl'r ṗma ꝛ per hoc inueſtigamus vnitatē ṗmi principij: ita impoſſibile eſt in cōplexionibus inuenire duas ſimpl'r ṗmas. ¶ Cōfirmat̄: qa ois ordo eſſentialis eſt in habitudine ad aliqd̄ primū: ꝛ per ꝯñs opꝫ in omni ordine dare vnicū primū: ſed inter cōplexiones eſt ordo eēntialis vt patuit. ġ opꝫ inter eas dare vnicā primā. ¶ 3a ꝯ eſt. Qꝫ iſtud pnm̄ ſe extēdit ad oia ad que ſe extendit rō formalis ſuoꝝ terminoꝝ: qa impoſſibile eſt extrema eſſe ſine habitudine intrinſeca. Sed iſta habitudo: in qua cōſiſtit veritas primi principij: eſt intrinſeca: cū cōſurgat imediate ex rōnib⁹ terminoꝝ: cū predicatū eius icludat̄ in ſubiecto. vbicūqꝫ igit̄ eſt ſubm eius: opꝫ ꝙ ibi ſit totū iſtud primū pnm̄: ꝛ cū ibi ſit ſubm ꝛ predicatū eius: ꝛ per ꝯñs habitudo. ¶ 4a ꝯclo eſt. Qꝫ veritas illius ṗncipij nō pōt inueniri niſi vbi inueniunt̄ ſui termini. Hoc probat̄ ꝓ. Quia impoſſibile eſt inuenire habitudinē iter extrema ſine illis extremis: ſed veritas iſtius principij cōſiſtit in habitudine que eſt iter terminos. igit̄ nō pōt inueniri ſine terminis. ¶ Scdo qa totū ꝯſtitutū ex partibus non pōt inueniri ſine illis: ſed iſtud principiū eſt huiꝰ: eſt enim ſicut quoddam totum ex ſuis terminis. ergo ꝛc.

Cōclo 4or.

F

G

NUNC ſcdo videndū eſt de iſto pn° ꝓ magis in particulari. Et quantū ad hoc videndū eſt. quid eſt iſtud primū ṗncipiū: ꝛ dico ꝙ eſt tale. ¶ De quolibet eſt affirmatio vel negatio vera: ꝛ de nullo eorū ambo ſil. iſtud cōcedit̄ cōiter ṗmū pnm̄. ¶ Ad cuius euidentiā introducunt̄ quatuor ꝯnes. Prima eſt. Qꝫ totū iſtud pnm̄ eſt vna ꝓpoſitio hypothetica ꝛ copulatiua: que cōtinet duas cathegoricas. quaꝝ prima eſt de predicato diſiuncto. ſcda eſt de predicato copulato: ita ꝙ ṗma eſt vlis affirmatiua. 2a vlis negatiua. Prima eni pars dicit. ꝙ de quolꝫ ente affirmatio vel negatio ṗdicatur. ſcda pars dicit ꝙ de nullo ente ſiue ſubiecto affirmatio ꝛ negatio ſimul predicant̄. ¶ Scda ꝯcluſio eſt. Qꝫ iſte partes ꝓpōnis hypothetice ita ſunt ordinate: ſicut cōiter ꝓferimus: ita ꝙ vlis affirmatiua eſt prior vli negatiua. Hoc ꝓbat̄. Quia qncūqꝫ affirmatio ꝛ negatio ſunt circa eoſdē terminos: ſemꝑ prior eſt affirmatiua q̄ negatiua. Quia ois negatio de aliquo termino reducit̄ in affirmationē de eodē termino. ¶ Sed ita eſt in ꝓpoſito: qa ꝓpō cathegorica diſiunctiua eſt affirmatiua. copulatiua aūt negatiua. ġ ꝛc. ¶ Cōfirmat̄. qa ille ꝓpōnes: quaꝝ vna eſt aīs ꝛ alia ꝯñs. vna eſt ṗor alia: ſꝫ ſic eſt in ꝓpoſito. Nā copulatiua de eiſdem termi-

1. pnciꝑis ꝑ ſe pma pars añs.

Cōclo 4or.

H Uide Sco in ꝓlo. q. 1. ſoluēdo. 3. rōnē opp. q aliter declar: vt pꝫ ſed pꝫ facile cōcordari. Primū pnm̄ qō ꝑpoſita.

4° meta. t. 2. gubernatiua.

I Cōſidera de qua pꝛioꝛita- te ꝑ ſequitur.

niis eſt ſemꝑ añs ad diſiunctiuā de eiſdē: ⁊ nō ↄ̃. ergo ꝑoꝛ alia eſt illa affirmatiua. ¶ Tertia ↄcl'o eſt. ꝙ ſubꝫ primi principij cōplexi eſt ens. Hoc pꝛobaṫ. q2 cōiſſime cōplonis eſt cōiſſimū ſubiectū: ſed ens eſt huiꝰ ad illud pncipiū qꝺ eſt cōiſſimū. ergo ⁊c̃. ¶ Cōfirmatur. q2 impoſ'e eſt eſſe adiectiuū ſine ſubſtātiuo poſito vel ſubintellecto. in iſto aūt ꝑncipio ſunt duo adiectiua. ſ. de quolꝫ ⁊ de nullo. que ſubſtantiuanṫ in neutro gñe: ſed in oībus talibus intelligiṫ res vel ens. ğ ⁊c̃. ¶ 4ª ↄcluſio eſt. ꝙ pꝛedicatū iſtius ꝑncipij eſt affirmatio vel negatio: ſicut paſſio diſiuncta in pꝛma parte: quēadmodū par vl' impar ſunt paſſiones diſiuncte numeri. In ſcđa aūt parte pꝛedicatū iſtius ꝑncipij eſt affirmatio ⁊ negatio copulatiue. Hoc pꝛobaṫ. q2 in demōſtratione potiſſima ſemper ↄcludiṫ paſſio de ſubiecto: ⁊ ſic paſſio poniṫ in pꝛedicato. ergo negatio ⁊ affirmatio erunt ꝑdicamēta de ente in iſto ꝑmo pn°. ¶ Sed ↄ̃ iſta iſtatur 4'. Pꝛimo ↄ̃ ꝑmā ↄ̃nē ſic. Illa ſunt pn̄ª pl'a ex qbꝰ ↄ̃nes oppoſite inferunṫ: ſed ita eſt de iſto pn°. q2 affirmatiua ⁊ negatiua ↄcl'o pōt inferri: que ſunt oppoſite. ergo ⁊c̃. ¶ Scđo ↄ̃ ſcđaꝫ. Ubicūqꝫ ſūt due veritates eſſentialr̃ oꝛdinate ſm ꝑus ⁊ poſterius: ſemꝑ videṫ poſterioꝛ poſſe deduci ex pꝛioꝛi ⁊ ex ea declarari: ſed negatiua deduciṫ ex affirmatiua: ⁊ per ↄ̃ñs non erit per ſe nota. nec ꝑmū pn̄m. ¶ 3° ↄ̃ 3ªᵐ ſic. Nā illud pn̄m verificaṫ ⁊ extendiṫ ad ſimpl'r ſimplicia ⁊ ad ꝑ diuerſa: ad que tñ nō extendiṫ ens: eo ꝙ in eis nō includiṫ. ğ ens nō eſt eius ſubm. ¶ 4° ↄ̃ 4ᵐ. Affirmatio ⁊ negatio videnṫ ad logicū pertinere: ſed pꝛedicatū iſtius pncipij ad logicū nō ptinet: ſed ad metaphyſicū: ad quē ptinet totū pn̄m. ğ ꝑdicatū nō eſt affirmatio ⁊ negatio.

Obo 4'. K

¶ Ad ꝑmū dico. ꝙ ꝑmū pn̄m eſt vnū nō vnitate ſimplicitatis: ſed vnitate cuiuſdā īegritatis ad modū ꝑpōnis hypothetice. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ verū aſſumit: qñ vna illarū veritatū ſic oꝛdinatarꝫ ſumiṫ ſub alia: vt ↄcl'o ſub pꝛemiſſis. Sed hoc nō pōt eſſe qñ vtraqꝫ illarū ꝑpōnū eſt ex eiſdē terminis: tūc enī nō pōt vna ſub alia aſſumi. Sic eſt in ꝑpoſito: q2 nō diñt niſi in ſignis varietatis: q2 ꝑ copulationē ⁊ diſiunctionē. ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ in ſimpl'r ſimplicibus ⁊ ꝑ diuerſis icludiṫ ens denoiatiue ſm ꝙ eſt adiectiuū: ⁊ nō qdditatiue: ⁊ iđ iſtđ pn̄m de eis ſimpl'r verificaṫ: ſꝫ nō eodē mō ğ ꝺ alijs: q2 nō qdditatiue. Nec opꝫ ad verificādū ꝑmū pn̄m ꝙ dicaṫ qdditatiue: ſicut iſta eſt vera. Hō eſt albus vl' nō albꝰ ſimpl'r: ſed tñ qdditatiue nō eſt neēe: ſic̃ pꝫ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſcđe itentiones aliqñ ſupponūt pꝛo pꝛimis: ſic̃ qñ dicimus ꝙ diffinitio pꝛedicaṫ de diffinito. Affirmatio ğ ⁊ negatio nō ſunt ꝑdicatū ꝑmi ꝑncipij: niſi inquātū ſupponūt pꝛo pꝛimis. ſ. pꝛo eſſe ⁊ nō eſſe.

Unitas 2'ª ꝗ vnitate dī eē vnū pᵐ pn̄m. L

De h. ſ. magꝫ ſꝫ ↄſidera iſta tias vbiqꝫ.

Nō ꝙ iſtđ pncipiū: de qlꝫ dī eē vl' nō eē pertinet pꝛopꝛie ad metā. Et de qlꝫ dī affirmatio vl' negatio ad logicā. Et oē eē tñ ē maiꝰ ſuapte ad ꝯſiderātiam.

¶ Sed ↄ̃ iſta inſtaṫ. Pꝛio q2 iſtud pn̄m ſe extendit ad priuationes ⁊ ad figmenta: de quolibet enī pōt dici: ꝙ eſt cecitas vel nō cecitas: chimera vl' nō chimera: ⁊ tñ de iſtis nō dī ens. ¶ Hic pōt dici ꝙ ꝑuationes ⁊ figmēta non oīno effugiūt rōnē entis: q2 ſunt entia rōnis. Uel pōt dici ⁊ melius: ꝙ ſicut iſta ſunt entia nō ſimpl'r: ſed ſm quid: ita iſtud pn̄m inueniṫ in eis nō ſimpl'r: ſed ſm qd: ⁊ quaſi fictiue.

Replica. Solutio 2'. M

¶ Scđo iſtaṫ de eo qꝺ dictū eſt ad 3ᵐ: ꝙ de ꝑmo diuerſis dī ens denoiatiue ⁊ nō qdditatiue: vt de alijs paſſionibus entis: ⁊ hoc ſufficit ad ſaluādū ꝑmū pn̄m in eis.

Replica pncipalis ⁊ eſt 4'.

¶ Cōtra iſtud inſtaṫ 4'. Pꝛio. q2 accipio rōnē boni: aut eſt qdditatiue bonū: aut nō. Si ſic: habeo ꝑpoſitū: q2 de bono dicitur aliqd qdditatiue: ⁊ ſic de alijs paſſionibus entis. Si non. ergo boni erit boᵐ. ⁊ ſic in īfinitū. hic tenet eque formal'r cū qdditatiue: ſicut alibi. ergo iſtđ pn̄m ſe extendit ad ſimpl'r ſimplicia ⁊ ad ꝑ diuerſa aliter ꝙ̄ per ſolā denoīationē entis realem. ¶ Scđo. q2 iſta ratio formalis boni aut eſt ꝑ diuerſa quidditatiue: aut nō. Iſta diſiunctiua pertinet ad iſtud pn̄m. ¶ Tertio. q2 iſta rō boni aut eſt ſimpl'r ſimplex qdditatiue: aut nō. ¶ 4°. q2 iſta ratio formalis boni: aut eſt ens quidditatiue: aut nō ens qdditatiue.

N

¶ Ad ꝑmū dico. ꝙ altera iſtarū eſt ↄcedēda. ſ. iſta ꝙ bonū eſt bonū qdditatiue: ⁊ per ↄ̃ñs tota diſiunctiua: tñ nulla cōpl'o eſt ibi qdditatiue niſi ab aīa ficta: eo ꝙ nō ſit ibi niſi vnicus terminus foꝛmalis: ⁊ ideo pꝛopꝛie hic nō hꝫ locū illud ꝑmū ꝑncipiū. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ nō eſt qdditatiue ꝑ diuerſa: q2 diuerſitas dic̃ reſpectū: qui nō eſt de qdditate alicuius abſoluti. Eodē mō dico de ſimplicitate que foꝛte eſt quedā negatio. q2 dicit carentiā cōponibilitatis: que nō dī de aliquo poſitiuo qdditatiue. ¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ diſiunctiua eſt cōcedenda: tñ nō ptinet ad ꝑmū pn̄m cōplexū.

Regula correlaria 2'. O

¶ Ex iſtis ſequunṫ due regule. Pꝛia ex ꝑma parte ꝑncipij. ꝙ cuiuſlibet ↄ̃dictionis neceͦ altera pars eſt vera. Iſta ſequitur ex pte ꝑª de diſiūcto ꝑdicato. ¶ 2ª ꝙ ↄ̃dictoꝛia nō poſſūt eē ſil' va. Iſta ſequiṫ ex pte 2ª de ꝑꝛo copulato.

2° pᵒ ꝑ. art.

Poſtq̄ꝫ viſum eſt de ꝑmo pn° in ſe. videndū eſt de eo in hitudine ad theologiā: ⁊ ꝑ applicādo ꝑmā regulā que ſequiṫ ex ꝑma parte. ſcđo applicando ſcđā: que ſequiṫ ex ſcđa de pꝛedicato copulato. Et quantū ad hoc itroducunṫ q̄tuoꝛ ↄclones.

Cōcluſio 4'.

¶ Pꝛia eſt. ꝙ illud pn̄m vel eiꝰ veritas iueniṫ foꝛmal'r in creaturis. Hoc pꝛobaṫ: q2 vbicūqꝫ fuerit ↄcl'o deducta ex ꝑmo ꝑncipio ibi inueniṫ ꝑmū pn̄m: ſed in creaturis fit talis deductio. ergo ⁊c̃. Maioꝛ pꝫ: q2 in eſſentialr̃ oꝛdinatis vbi eſt poſterius ibi eſt pꝛius: ſed ↄ̃ eſt poſterioꝛ ꝑmo pn°: q2 eſt effectus eius. Minoꝛ ꝑbaṫ. naꝫ iſta eſt vera in creaturis. creatura vel eſt neceͣ vel nō neceͣ. cōtingens vel non ↄtingens. Iſte ↄ̃nes deducunṫ ex ꝑ ꝑncipio.

P

¶ Scđa ↄcl'o eſt. ꝙ veritas illius ꝑncipij foꝛmaliter iueniṫ ⁊ tꝫ in deo: q2 vbi ↄ̃ ibi pn̄m: ſicut ꝑus: ſꝫ in deo iueniṫ veritas iſtius. ſ. ꝙ deus eſt eternus vl' nō eternus: que ſunt ↄ̃nes pꝛimi ꝑncipij. ğ ⁊c̃. ¶ 3ª ↄ̃ eſt ꝙ ſub eadē rōne iueniṫ in deo ⁊ in creaturis. Hoc ꝑbaṫ. q2 ꝑpoſitio cuius ſubm icludit icōpoſ'ia nō pōt eē va. Nulla enī ꝑpoſitio vera pōt foꝛmari de hoīe irrōnali: ſed ꝑpoſitio iſtius ↄ̃ñs. deus eſt eternus vel nō eternus: neceͦ icludit iſtā. de quolꝫ ente affirmatio vel negatio vera. Et tūc ſic. aut iſtud ſignū (de quolꝫ) addiṫ termino vl'i: ⁊ habeṫ ꝑpoſitū: q2 iſtđ nō dī ſolū de deo: ſed de alio: ſi termino pꝛticulari ⁊ ſingulari: tūc icludit incōpoſ'ia: ſicut qñ dī. oīs ſoꝛ. ſignū enim vl'e repugnat termino particulari. ergo ex ea nihil ſequiṫ: qꝺ eſt falſum.

5° meta. c. de ſ°. vide Sco. 1. 2. diſ. ꝑ. q. 2. ⁊ alibi. vt ſcias ad hoc.

¶ ꝑ. Quecūqꝫ termini ſub eadē rōne foꝛmali ſe extēdunt ad aliqua: ⁊ pn̄m cōplexū ex illis: ſed affirmatio ⁊ negatio vtpote eternū ⁊ nō eternū ſub diſiunctione accepta dicunṫ de deo ⁊ de creatura: ⁊ ꝑ ↄ̃ñs ſubm cui addiṫ ſignū: ſequiṫ ergo ꝙ pn̄m cōplexū dicēṫ de illis hoc eſt ꝑmū pn̄m. ergo ⁊c̃.

Q

¶ Cōfirmaṫ. ꝑdicatū pꝛimi ꝑncipij eſt ſubiecto adequatū: ſed oīs affirmatio ⁊ negatio ſub diſiunctione dicta de deo diciṫ ⁊ de creatura. igiṫ ⁊ ſubm: ſed vbi pꝛedicatū ⁊ ſubm ſunt ideꝫ. ibi ꝑpoſitio eſt eadē. igiṫ ꝑmū pn̄m cōplexū idē inueniṫ in deo ⁊ creatura. ¶ 4ª ↄcl'o ſequiṫ ex tertia. ex quo enī ſub eadē rōne foꝛmali inueniṫ in deo ⁊ creatura: ſeqṫ ꝙ vnū ⁊ idē inueniṫ in deo ⁊ creatura. ¶ Confirmaṫ. q2 de quocūqꝫ verificatur vna pars ↄ̃dictionis: ambe partes verificanṫ ſub diſiunctione. Sed cuiuſcūqꝫ cōtradictionis q̄ꝛtucūqꝫ pꝛticularis: vtpote album ⁊ non albū: ſiue quātūcūqꝫ vl'is: altera pars v̄ificaṫ de deo: ⁊ ſil'r de creatura. ğ vtraqꝫ ſub diſiunctione accepta de deo ⁊ creatura v̄ificaṫ. Et ſic pꝫ q2 ꝑᵐ pn̄m in eis iueniṫ idem.

A Cap. 1. idem. ¶ Ista oia cõfirmant per Aug^m p de tri. qui dicit q alique regule verificant tm in deo: aliqüe tm in creaturis aliquę vtrobiqz: sicut ista. nihil gñat se: & per cõsequens multo magis primũ pncipium cõplexum.

Secundo

videndũ est de scda regula. s. q ipoſſe est ɔdictoria sil' vificari de eodẽ: que sequit ex 2ª pte pmi pncipij: que est negatiua de pdicato copulato. s. de nullo ambo simul. Et quãtũ ad hoc aliqui dixerũt istõ pncipiũ nõ tenere in diuinis pp̃ter infinitatẽ terminoꝝ. pp̃ter enĩ infinitatẽ diuine essentie põt esse idẽ cõicabile & incõicabile. Et confirmat per dictũ Diony. ad pncipale adductũ. de mystica theologia. c. p. vbi dicit q qui recte de deo sentiunt &c. Et addit q iste affirmationes illis negationibus nõ sunt cõtrarie. ¶ Scdo per illud cõe dictũ theologoꝝ. q eidẽ oino attribuit aliqd & remouet distincta rõne. ¶ Sz cõtra hoc arguit qdrupl'r. Primo sic. Quia euidẽtissima veritas cõplexa nõ repugna: pme veritati icõplexe: cũ sit cõformitas iter eas. Nã fm ordinẽ terminorũ erit etiã ordo ppõnũ: sed veritas pmi pncipij cõplexi est euidẽtissima veritas cõplexa. veritas diuina est pma incõplexa. ergo &c. ¶ Confirmat: qa amoto illo qd omne aliud presupponit amouetur omne aliud: sed oĩs nr̃a cognitio nãlis p̃supponit veritatẽ pmi pncipij cõplexi. ergo ea ammota a deo nullã cogñẽ de deo naturalr' hĩc poterim. ¶ Scdo sic. Quecũqz fm suas rationes formales sunt incõpossia: remanẽtib' coꝝ rõnibus formalibus remanet incõpossitas coꝝ ad qdcũqz subz applicent. extrema aũt ɔdictionis ex suis rõnib' formalibus sunt incõpossia. ergo ad qdcũqz applicent remanet incõpossitas eoꝝ. ¶ 3°. Qñ aliqua hñt ex se aliquã repugnãtiã: quãto magis itendunt: tãto magis intendit coꝝ repugnãtia: sed extrema ɔdictionis hñt ex se repugnãtiã. g in nã perfectissima vbi sũt itensissima: ibi etiã erũt sũme repugnãtia. ¶ 4°. qa si ifinitas subti amouet aliquã repugnãtiã: tũc eodẽ mõ & oẽm: & sic deũ eẽ eternũ & nõ eternũ nõ repugnãt. sil'r deum esse infinitũ & nõ ifinitũ: & sic nullus hereticus cõuincet ɔcedẽdo vtrãqz partẽ ɔdictionis. ¶ Apparet igit q pp infinitatẽ & distõnẽ rõnis nõ põt saluari ɔdictio que in deo repit: cũ ibi ɔdictoria ex nã rei reperiam'.

Opiones dñi Sc. & circa hoc qre Thomas & Aureoluz.

Impug' 4^r. ɔ Vid. supra di. 8.

B

C

Cõtra op. cõcludit q vnẽ. dũ i hoc pte.

Sed tamen

vnus socius excellens volẽs pmũ pn^m saluare sine distõne ex nã rei in diuinis aliter dicit. Dicit enim q sicut actio & passio sunt idẽ motus realr': tñ cũ sint in pdicamẽtis diuersis: habẽt diuersas rõnes distinctas. Et sil'r cũ relõ non differat a fundamento: sequit q sil'itudo & dissil'itudo sunt res vnius albedinis. habẽtes tñ distinctas rõnes siue distõnes tanqz sint distincte spẽs de predicamẽto relõnis: & sic põt dici q eẽntia & relõ sũt vna res. Hoc tñ nõ obstante hñt distinctas distõnes ex qbus saluat cõtradictio. ¶ Ex istis dictis valde gratiosis sequunt 4^or ɔclõnes: an quibus scola nr̃a ɔsueuit fortiter ipugnari. Pria est. q est dare aliquã distõnẽ mediã inter distinctionẽ rõnis fabricatã ab aia: & illaz que est realis: qa illa que data est. s. fm distinctas distõnes ab aia nõ fabricatas se hz ad vtrãqz per abnegationez. Nec enĩ est realis nec rõnis fabricate ab aia. ¶ Scda ɔclusio est. q aliqua est distinctio ex natura rei que non est realis: qa illud qd cõuenit aliquibus ex suis rõnibus diffinitiuis cõuenit eis ex nã rei. Ista aũt distinctio cõpetit istis extremis ex suis rationibus diffinitiuis non fabricatis. ergo &c. ¶ Tertia ɔclõ est. q plures formalitates pñt esse in eadẽ re penitus indiuisa: qa formalitas fm descriptionẽ eoꝝ: qui ponunt eas: est ratio diffinitiua vniuscuiusqz. Hic aũt (vt patuit) ponunt plures

Quere ad h Petrũ Rogerũ & Bernardum.

D

Cõclusio 4^r hmõi vic dc-tinrum.

Co salitas qd Quere Sco. & Petrũ tho me. Quere fratrẽ eũdem.

rationes diffinitiue. ¶ Sed tamẽ aliqui dicunt: q p hoc non debet poni q sint plures formalitates: nec dz cõcedi distinctio: sed dz dici q sunt nõ idem: referẽdo istã nõidentitatẽ nõ ad extrema: sed magis ad cõpositionẽ extremoꝝ. ¶ Sed istud nõ itelligo q sit distinctio vel nõidẽtitas: & cũ hoc non sint extrema talis nõ idẽtitatis vel distinctionis. Videt enĩ mihi q sit iplicatio cõtradictionis. ¶ Ad declarationẽ aũt huius dicti est sciendũ. q ille qui sic p dixit videt itelligere q distinctio nõ est ferenda ad extrema simpl'r: sed semp cũ determinatione: qa. s. sub modo tali: qa nõ sunt idẽ qdditatiue & in pmo mõ dicẽdi per se. ¶ Unde aduertendũ est q distictio põt mihi dicere realẽ relõnẽ iter distincta: & sic requirit realẽ distinctionẽ in extremis. Et isto mõ nõ dz admitti in diuinis iter eẽntiã & relõnẽ: cũ sint realr' idẽ. ¶ Alio modo distictio accipit vt est passio entis: & vt sic nõ requirit extrema realiter distincta: sed tñ aliquo modo: & sic est in diuinis. ¶ 4^a ɔ ẽ. q cũ ista distictione qdditatiua stat sũma simplicitas. Probat. qa que inueniunt in sũmo simplici stant cuz sũma simplicitate: sed in psona diuina que est ita simplex sicut essentia inuenit talis distinctio. ergo stat cum sũma simplicitate. ¶ Ex istis apparet qd est dõm ɔtr ad pmũ dictũ: ops enĩ q pax sit inter opiones iter qs prio videbat esse cõtentio: lz nõ eẽt cõtentio animoꝝ. ¶ Istis addunt duo alia dicta que nõ itelligo. Primũ est. q diuina pp̃rietas relatiua ita est fm totã suã qdditatẽ ad terminũ: q nullo mõ põt cõparari: vt distincta ad fundamẽtũ: & per hoc volũt euadere distinctionẽ formalẽ iter pp̃rietatẽ & essentiã. ¶ Sed ɔ hoc arguo 4^r. Prio qa eẽntia est ita res ad se: sicut relõ ad aliud & eque fm suã qdditatẽ. Sed h (nõ obstãte) eẽn' põt ad aliud cõparari penes idẽtitatẽ & diuersitatẽ. g relõ (quãuis sit ad aliũ) poterit ad aliũ qz ad illũ cõparari. ¶ 2° qa si ex h q pinitas fz totã qdditatẽ est ad aliũ: qa ad filiationẽ: nõ põt ad aliũ cõpari penes idẽtitatẽ & diuersitatẽ. g nõ poterit cõparari ad spirationẽ actiuas & spirationẽ passiuã: ad quas nõ est: penes idẽtitatem vel distinctionẽ: qd est falsum. ¶ Tertio qa eodẽ modo pbaret: q paternitas diuina & creata essent penitus indistincte: qd falsum est. ¶ 4° per idẽ mediũ pbaret q nulla esset distinctio iter spẽs de pdito relõnis pter qz iter oppositas: & sic nulla iter disperatas.

E

Declu Sco. & aliter itelligit q alij.

Distictio põt sumi dupl'r.

F

A. l. m̃ ille. Thomas fm aliquos.

p^m dictum.

Impug' 4^r. pmi dicti. Vide Sco. q. 3. q'lib. & vbi ibi notaui ad propositum.

G

Ideo

apparet mihi dõm q lz qdditas relõnis fm se totã sit ad aliud. s. ad terminũ: tñ per aliaz passionẽ cõem in ea fundatã vtpote idẽtitatis vel diuersitatis que inueniunt in quolz cõtento sub ente: sic passio superioꝝ in inferioribus põt ad aliud cõparari. ¶ Et cõfirmat ista snĩa per pmũ pn^m complexũ: qa accipiendo istã quidditatẽ relõnis vt ad terminũ: tũc ipsa qdditatiue vt sic est ens: & de quolz ente affirmatio vel negatio: tũc accipio istã: esse idẽ cuz eẽntia & nõ esse idẽ cũ essentia: de tali ente sic ad terminũ cõparato nescio altera pars est vera. Sz nõ põt dari q sit idẽ qa fm ipsos relõ cõparata ad terminũ nõ est idẽ cum eẽntia. g sunt nõ idẽ: & si nõ idẽ ergo diuersuz eo q idẽ & diuersuz ponunt ɔtria imediata: & negationẽ vni' ſp cõcomitat affirmatio alterius. Alioquin nõ essent imediata. ¶ Scdm dictũ fuit q relõ vt cõparat ad essentiam est totalr' idez cũ ea: & vt cõparat ad terminũ est distincta ab ea. ¶ Cõtra ista arguo 4^r. Et pmo qa qd iest alicui fm suã qdditatẽ impoſſe est qn sibi cõueniat ad qdcũqz cõparet: qa diffinitio nõ põt a diffinito amitti. relõ aũt fm suã qdditatẽ: vt est ad aliud: nõ est idẽ cũ essentia: imo per boc distinguit ab ea. ergo quacũqz cõparatione fact a dummodo maneat eadem quidditas

Determinatio propria.

H

Impug' 4^r scdi dicti.

8.30.F.23

Preclariſſima ac multuz ſubtilia egregiaqꝫ ſcripta illuminati doc. F. Frãciſci de Mayronis ordinis Minorum in quatuor libros ſentētiarꝝ. Ac quolibeta eiuſdez. Cum tractatibus Formalitatum. Et de primo principio. Inſuper Explanatione diuinorꝝ terminorũ. Et tractatu de Uniuocatione entis.

Adiecta triplici Tabulari indice in eadez opera nouiter excogitata: luculenter omnia eorũ contenta: ad oculum vſqꝫ demonſtrans.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

¶ Frater Hippolitus Carmelitanus Reuerēdo p̄ri magr̄o Raphaeli Cremeñ S. Theologiae profeſſori eximio. S. P. D.

Mos antiq̄s qui fuerit.

In moris apud veteres eſſe ſolebat Raphael Cremēſis vir celeberrime: frugum primitias, quo foelicius ſecundarent̄, diis dicare: quā conſuetudinem (licꝫ ſit peruetuſta) adhuc tamen noſtri temporis homines venerari videntur: metaphoricum potius q̄ꝫ proprium rei modum inſectantes. Hi ſiquidem non opuſcula tm̄: verũetiam verſiculos: & (vt ita loquar) friuola quaedam ad principes viroſqꝫ nobiliſſimos perſcribunt, quaſi vigilias pene immenſas incredibileſqꝫ. Ne tamē & ego homuntio abuſum hūc (vt ita dicam) deſpicere videar, tripudiū huiuſmodi inire aggrediar: ſꝫ alia q̄ꝫ illi opione: nos eni praecoces, illi vo maturos (vt putant) foetus dicamus. Cūꝫ itaqꝫ te audierim iamiāqꝫ oium bonaꝝ artium lumine relucentem cognouerim: ſtatui & noſtras lucubratiunculas tibi examinandas proponere: quas in Franciſcum de Mayronis theologum (vt ſcis) fere praecipuū perfeci edereqꝫ propoſui. Tuūꝫ igitur expectātes iudiciūꝫ, iam opus abſqꝫ eo q̄ in nouū precinatur animū meiſſi vindemiaeqꝫ accinctūꝫ, nobis eſſe perſuadebimus. Ne tamen quid haec noſtra itendat lucubratio primo aſpectu ignoretur, ſꝫ epiſtolam nomini tuo deuotaꝫ ſpecialeꝫ de hoc in calce huius noſtrae primae tabulae ediderim: Sciendū tamē eſt. primū q̄ ꝗ́quiſqꝫ cupiet quaeſitū percurrere, quāprimū comperiet. Qui inde notabile aliq̄d optauerit, ſtatīꝫ ei patefiet. Qui ſe tertio regulis doctoris ſubtiliſſimi aſtringē voluerit, faciliime poterit. Hāc tandem quiſqꝫ intelligat eſſe noſtri voluminis materiā Reuerēdae paternitati tuae debite perpendendam. Vale.

Ad opiones q̄ ſcriptis ſuis hēant nec[illegible] ricū.

Frāciſcus de Mayronis theologus fere p̄cipuus.

Iudicio auctoris tabulā i vſū

¶ Index copioſiſſimus oīum Qōnuꝫ, notabilium ac Regularū ex quatuor Cōflatibus. Et quolibetto Doctoris ꝓclariſſimi Frāciſci de Mayronis abſtractionū Magrī ſuper ſniaꝝ libros nuper ſcḋm alphabeti ſerieꝫ excogitatus diligētiſſimeqꝫ impreſſus/foeliciter incipit.

Tabula queſtionum prima.

A

Utrum Actus fruendi ⁊ vtendi ſint eſſentialr diſtincti. char.13
Actus fruitionis ſit formalr liber. 14
Actus cognoſcēdi cauſetur totaliter a potentia intellectiua. char.26
Actus quilibet intelligendi cauſet ab iſtis duobus.ſ.potētia ⁊ obiecto. char.27
Actus plures itelligendi ſint cōpoſſes in eadē poᵃ. 28
Actio aliqua in diuinis ſit de gñe actionis. char.95
Actiones imanētes ſint in diuinis. char.96
Actus dicēdi in diuinis ꝑcedat actū itelligēdi. 98
Actus ſpirandi precedat actū volēdi. char.99
Actus volūtatis diuine ꝑcedat actū intellectus. char.113
Actus liberi arbitrij cāeī ab obiecto vl̄ a volūtate. 154
Actiones imanētes inſint corpori chrī. char.191
Actiones trāſeuntes ꝯueniāt chro in eucbariſtia. 191
Accītia oīa q̄ ſūt i ſacro eucbariᶜ ſint ſepara a ſubo. 196
Accidēs idē nuō poſſit eſſe in diuerſis ſubiectis. 196
Accidētia plā eiuſdē rōnis poſſint eē in eodē ſubo. 196
Accidētia ſeparata poſſint facere nāliter eaſdē actiones: quas faciebāt prius coniuncta. char.198
Accidentia poſſint generare. char.198
Accītia poſſint trāſmutari ad formas reſpectiuas. 198
¶ Adulti baptiçati equalr recipiāt effctū baptiſmi. 181
¶ Affinitas impediat matrimonīū. char.216
¶ Aliqd in via intellſ intuitiue cognoſci poſſit. char.11
Aliquid elicitū ſit in diuinis. char.33
Aliqua qualē ordinē hñt vbi diſtinguunī ſcḋm rē talē habeant vbi diſtinguuntur ſcḋm rōnem. char.67
Aliquis poſſet in ſtatu neutro in veteri teſtamēto: qui nō fuiſſet in gratia nec in culpa. char.179
Aliqd poſſit ꝯuerti in aliud ṽtute create. char.193
Aliquid ex accidentibꝰ poſſit gñari nāliter. char.199
Aliquis teneaī cōfiteri de peccatis venialibꝰ. char.205
¶ Angelus ſit in loco per eſſentiā. char.141
Angeli plures poſſint eē in eodē loco. char.142
Angelus idē poſſit eē in diuerſis locis. char.142
Anima rōnalis eadē poſſit eē in diuerſis locis. 142
Angelus moueaī ab aliquo localiter. char.142
Angelus poſſit mouere ſeipſum. char.142
Angelus poſſit in puncto moueri. char.143
Angelus poſſit moueri in inſtanti. char.143
Angelus ⁊ anima differant ſpecie. char.143
Angeli omnes ſint ſpecie diſtincti. char.144
Angeli omnes ſint eiuſdē ſpeciei. char.144
Angeli omnes differant genere. char.144
Angeli meruerit ſuā btitmᵉ̄ˢ anq̄ eā habuerit a do. 144
Angeli peccare potuerint i p̄ iſtāti ſue creationis. 144
Angeli potuerint appetere equalitatē dei. char.144
Angelus poſſit loq cū altero angelo itellectualr. 146
Angelus vnus poſſet aliū illuminare. char.147
Angelus vnus poſſet aliū purgare. char.147
Angelus vnus poſſet aliū perficere. char.147
Aīa ſenſitiua ⁊ itellectiua differāt realr in hoīe. 153
Anima Chriſti notitia intuitiua cognoſcat ⁊ videat oīa illa que videt verbum. char.169
Anima Chriſti cognoſcat omnia que cognoſcit verbuꝫ ⁊ hoc notitia veſpertina que eſt nālis. char.169
Aīa rōnalis chrī ſit terminꝰ forlᵉ trāſubſtātiatiōis. 194
Aīa poſſit ſe reunire corpi organico ꝓpria ṽtute. 220
Anima ſit imortalis. char.220
Anima ſit forma corporis humani. char.221
Anima ſeparata poſſit cognoſcere illa abſtractiue: que cognouit cum eſſet coniuncta. char.221
Anima ſeparata cognoſcat ſe intuitiue. char.222
Anima ſepata cognoſcat alia a ſe intuitiue. char.222
Anima ſepata cognoſcat ſe abſtractiue. char.222
Anima ſeparata poſſit de nouo acquirere notitiā rerum ſibi prius incognitarum. char.222
Anima de preteritis poſſit recordari. char.222
Anima cognoſcat futura cōtingentia. char.223
Anima poſſit alteri loqui. char.223
Antechrīs ante diē iudicij ſit vēturus. char.224
Anime ſepate poſſint cruciari igne iferuali. char.224
¶ Aqua q̄ cōmiſceī in vinū ꝯuertaī i ſāguinē chrī. 199
¶ Artes magice habeāt efficatiā a demonibꝰ. char.145
Arbitriū liberū ſit de eētia anime. char.155
Arbitrium liberū principaliꝰ conſiſtat in itellectu vel in volutate. char.154
Arbitriū liberū ſine gr̄a ſufficiat ad merēdū. char.155
Articulus trinitatis poſſit defendi a fidelibꝰ cōtra philoſophicas impugnationes. char.227
Articulus trinitatis ſit demōſtrabilis. char.229
¶ Augmentū charitatis fiat per gradus. char.72

B

¶ Baptiſmus Joānis fuerit ſacrm noue legis. char.180 Utrum
Baptiſmus ſit ꝑātius ⁊ nobiliꝰ ſacrm noue legis. 180
¶ Bigamia ſit illicita iure nāli. char.214
¶ Bona meritoria reuertanī: q̄ fuerūt facta i gr̄a. 210
Bona opera ⁊ meritoria illoꝝ: qui moriunī in peccato mortali diminuant de pena coꝝ. char.211

C

¶ Cauſa aliqua predeſtinationis ſit. char.117 Utrum
Cauſalitas finis ſit vera cāſitas. char.158
Cauſa ſit nobilior effectu. char.182
Cā inſtrūalis attingat terminū cāe ꝑncipalis. char.182
Cauſa efficiens/materialis/formalis ⁊ finalis ſacramenti baptiſmi que ſint. char.183
Caracter imprimaī in cōfirmatione. char.183
Caracter imprimaī in ſingulis ordinibus. char.213
¶ Celū fuerit ꝓductū a tribꝰ ꝑſonis ſꝫ ordinē aliquē. 141
Celū moueaī a p̄mo mouēte vel ab angelo aliquo. 146
Celum ſit in loco. char.151
¶ Charitas infuſa ſit neceſſaria ratio acceptādi id in quo eſt paſſiue. char.69
Charitas acquiſita in nobis ſit ꝑncipiū productiuū alicuius actus meritorij. char.70
Charitas iſuſa ſit in nobis p̄nᵐ ꝓductiuū alicuiꝰ actꝰ. 71
Charitas ſit augmentabilis in ſua natura. char.71
Charitas ſit augmentabilis in infinitum. 74
Charitas poſſit diminui in infinitum. 74
Chriſtus meruerit gloriā quā habet. char.169
Chriſtus incarnatus fuiſſet ſi Adam nō peccaſſet. 170
Chriſtus imediate inſtituerit ordines. 212
Chriſtus reſurrexerit tertia die. char.217
Chriſtus reſurrexerit a mortuis. 217
Chriſtianus ſufficiēter inſtructus in theologia poſſit defendere articulum creationis ꝯ aduerſarios veritatis quantūcūqꝫ peritos. char.295
Circūciſio prius nā conferebat gr̄am q̄ expellebat cul-

pam vel ecõtra. char.179.
Circulatio alaꝝ ſit poſſibilis. char.221
¶ Claues ſint a chriſto tradite eccleſie. char.205
Claues eccleſie ſint due. char.205
Cõceptus aliquis cõis cõceptibus ſimplr̃ ſimplicibus ꝛ ꝑmo diuerſis poſſit abſtrahi ab eis. char.6.
Conceptus cõis poſſit abſtrahi ab oĩbus que excludunt rationem vniuerſalis. char.7
Cõcept⁹ entis īfiniti ſit ↄcept⁹ nobiliſſim⁹ ĩ via. char.18
Cõtingētia futura hēant veritatē determinatā. char.114.
Corpora celeſtia ſint animata. char.149
Corpora celeſtia ſint cõpoſita ex mã ꝛ forma. char.150
Corpora celeſtia influant in iſta inferiora. char.150
Cõtinuū ſit diuiſibile in infinitū. char.158
Cõceptio vĝis actiua reſpectu vbi fuerit ſupnãlis. 116
Corp⁹ icipiat eē ĩ loco ↄſecratiõis ſine ſui mutatiõe. 187
Corp⁹ chꝛi in ſcr̃o hēat ſic pfectã q̃titatē ſic̃ in celo. 188
Corp⁹ chꝛi deſcēdat in inſtãti ad locū ↄſecrationis. 168
Corp⁹ chꝛi trãſeat p mediū qñ venit in ſacr̃o. char.188
Corpora duo per nãm poſſunt eſſe in codē loco. 189
Corpora duo q̄ non ſit in eodē loco poſſit aſſignari ratio naturalis. char.189
Corpa duo diña v̄tute poſſint eſſe ſil̃ in eodē loco. 189
Corpus idē poſſit eſſe ſimul in diuerſis locis. char.190
Corpus vnū eſſe in diuerſis locis ſit difficili⁹ q̃ȝ duo corpora eſſe in eodem loco. char.191
Cõuenientia chꝛi in celo ↄueniãt ſibi in ſacr̃o. 191
Cõuenientia corpi chꝛi in cruce ↄueniãt ſibi in pixide.ſ. ſi fuit nudatum in pixide ſicut fuit in cruce. 192
Corpus chꝛi vt hic poſſit moueri naturalr̃. char.192
Conuerſio ſit in preexiſtens. char.195
Corpus chꝛi in ſacr̃o eucbariſtie videaꝶ ex hoc q̄ ſpecies videntur. char.199
Corpus chꝛi ſit totū in qualibet p̃te hoſtie ↄſecrate. 200
Contritio ſit actus penitentie. char.202
Confeſſio/cõtritio/ꝛ ſatiſfactio ſint partes pn̄ie. 202
Coactio aliq̃a impediat matrimoniū. char.213
Conſanguinitas impediat matrimoniū. char.216
Cognitio ſpiritualis ipediat mr̃imoniū. char.216
Corp⁹chꝛi qȯ fuit ĩ ſepulchro reſurrexerit a mortuis.218
Corp⁹ idē ſit nuō qȯ reſurrexerit ꝛ qȯ erat mortuū. 218
Corpus idē numero de genere quãtitatis remãſerit ſiue reſurrexerit. char.218
¶ Creatura aliqua ſit mutabilis. char.54.
Creatio paſſiua diſtinguaꝶ a creatura realiter. 137
Creatio ſit mutatio. char.138
Creatio actiua ꝛ paſſiua differãt realiter. 138
Creatio paſſiua differat a cõſeruatione. 138
Creatio ordine nãe precedat creaturam. char.138
Creatio ſit ꝓductio de nihilo ſ3 ſuã quiddi^{tis} rõnē. 139
Creatio directe opponaꝶ annihilationi. char.139
Creatura diſtet a nihilo in infinitum. char.140
Creatura q̄libet quantū eſt de ſe ſit de nihilo. char.140

D

Utrum ¶ Deum eſſe ſit per ſe notum. char.15
Deum eſſe ſit demonſtrabile propter quid. char.16
Deum eſſe ſit demonſtrabile demr̃atione q̃a. 17
Deum eſſe vnum ſit demonſtrabile. char.17
Deus ſub rõne īfinita poſſet eſſe obiectū alicuius ſciētie create. char.18
Deum eſſe infinitum ſit demonſtrabile. char.19
Deus ſit cognoſcibilis a creatura. char.23
Deus ſit a nobis primo cognitus. char.23
Deus ſit ſimpliciter imutabilis. char.53
Deus producat res naturali neceſſitate. char.54.
De⁹ poſſet facē extrema relõis ſine ipa relõe. char.92.
Deus intelligat infinita actualiter. char.110
Deus ſit vbiq3. char.111
Deus ſit in omni tempore. char.112
Deus hēat certã notitiã de futuris cõtingētibus. 112
Deus poſſit predeſtinatū nõ predeſtinare. char.115
Deus poſſit aliqȯ impoſſibile facere. char.123
Deus poſſit facere aliq̄d qȯ iplicet ↄdictionē. char.124.
Deus poſſit facē q̄cq̄d nõ icludit ↄdictionem. char.125
Deus ↄcurrat in omni effectu cãc ſcđe efficiētis. 126
Deus poſſit ſupplere vicem cuiuſcūq3 cauſe ſecunde efficientis cauſando totalr̃ illum effectum. char.127
Deus potuerit ꝓducere aliq̄d actu aliter infinitū. 128
Deus habeat in ſe formalr̃ ſciam ſpeculatiuã. 135
Deus poſſit aliq̄d de nouo ꝓducere ſine mutatione. 138
Deus poſſet ꝓducē creaturã q̄ nõ duret niſi p iſtãs. 139
Deus poſſit facere materiã ſine forma. char.148
Deus ſit cauſa effectiua peccati. char.159
Deus potuerit producere mundū ab eterno. char.160
Deus poſſet facere idem corpus eſſe vbiq3. char.191
Deus poſſit cõuertere quodlibet in quolibet. 193
Deus poſſit facē aliquã for^{ma} abſolutã ſine ꝓpo ſubto.195
Deus poſſit facere accidēs reſpectiuū ſine ſubto. 195
Deus poſſit ſeparare accidens a ſubto non imprimendo aliqȯ poſitiuum. char.195
Deus poſſit repare oĩa q̄ ſūt in vniuerſo eadē nuō. 219
Deus poſſit reuelare ſuam eſſentiã alicui viatori abſtractiue. char.233
De⁹ poſſit reuelare ſuã eēntiã alicui viatori ĩtuitiue. 234.
Demones puniaꝶ in iferno maiori pena q̃ȝ hoĩes. 224
¶ Diſtinctio ꝑma que eſt in diuinis ſit diſtictio pſonaꝝ. 21
Diſtinctio poſſit eſſe in diuinis. char.43
Diſtictio attributoꝝ poſſit ſtare cū ſūma ſimplici^{te}. 51.
Diſtinctio excluſiua repugnet diuinis. char.76
Diſtinctio indiuiduoꝝ fiat p ꝓꝓetates idiuiduales. 157
Diuortiū ſit illicitum. char.215

E

¶ Elemēta q̃tuor ſint in corpib⁹ mixtis actualr̃. char.152 Utrum
¶ Emanatio creaturarū a deo preſupponat emanationē diuinarum perſonarū. char.260
¶ Ens dicaꝶ q̄dditatiue de diña eēntia vltimate pcīſa. 5
Ens per eandē rõnē formalē dicaꝶ de oĩb⁹ creaturis. 7
Ens dicaꝶ analogice de illis, de quibus dicitur. 8
Ens aliqȯ creatū poſſit eſſe obm̄ fruitionis ordinate. 12
Entitas terminoꝝ requiraꝶ ad veritatē ꝓpõnis, char.122
Entia rõnis deſeruiāt ꝑ̄nētia ad ſciam theologicã. 235
Entia rationis ſint neceſſaria. char.238
Entitas aliqua pfectior ſit anima rõnali chꝛi in eius humanitate. char.248
¶ Epiſcopus quilibet poſſit ordinare. char.213
¶ Equalitas ſūma ſit inter perſonas diuinas. char.75
¶ Error impediat matrimonium. char.214.
¶ Eſſentia diuina quo in ḡnatione vl̃ productione que in diuinis ponitur. char.30.
Eſſentia ſit terminus formalis ḡnationis diuine. 31
Eſſentia diuina generet. char.33
Eſſentia diuina generetur. char.35
Eſſentia diuina ſit cauſa eorum que ſunt extra in genere cauſe finalis. char.37
Eſſentia vt preſcindit a voluntate ſit principium productiuum alicuius in ratione efficientis. char.37
Eſſentia diña ſit formalis termin⁹ ſpiratiõis actiue. 56
Eſſentia diuina ſpiret vel ſpiretur. char.57
Eſſentia ꝛ proprietas diſtinguanꝶ ſm̄ rationem formalē non fabricatam ab anima. char.100
Eſſentia ſit obiectū primū itellectus diuini. char.109
Eſſe eſſentie differat realr̃ ab eſſe exiſtentie. char.122.

Eſſentia

Eſſentia vel exiſtia ſit terminus creationis. char.139
Eſſentia rei creabilis ſit ſubiectū creationis. char.139
Eſſe ex tempore repugnet alicui creature. char.160
Eſſe ab eterno repugnet alicui creature in ſinguli. 160
Eſſe ab eterno repugnet omni creature. char.160
Eſſe plura ſint in Chriſto. char.170
Eſſentia diuina ſit in tribus perſonis beatiſſime trinitatis diſtincte. char.230
Eſſe eſſentie creabiliū qdditatū fuerit eternū. char.241
¶ Euum ſit mēſura ſucceſſiua vel permanēs. char.140
Euum differat realiter ab eternis. char.140
Euum vnū ſit oium euiternoꝝ. char.140
Euum ſit menſura ſpiritualiū tm̄. char.140
Euchariſtia ſit nobiliſſimū ſacramentoꝝ. char.184
¶ Excōicatio fuerit iſtituta a iure diuino. char.205
Excōicatio feratur a iure poſitiuo. char.205

F

Utrum ¶ Filius ſit ſubſtātia pr̄is eternalr̄ genitus. char.36
Filius ſemper generetur de ſubſtantia pr̄is. char.37
Filij plures ſint in diuinis. char.42
Firmamentum ſit primum mobile. char.150
Fidelis omnis vtriuſqꝫ ſexus teneatur confiteri oia peccata ſua proprio ſacerdoti. char.204
¶ Forme plures ſubſtantiales ſint in corpore hominis organiçato. char.152
Fortitudo ſit virtutū excellentiſſima. char.178
Forma corruptibilis ſit terminus formalis tranſubſtantiationis. char.194
Forma vnica ſinglis ſit vnius determinati corpis. 221
¶ Fruitio ꝛ delectatio ſint idem. char.13

G

Utrum ¶ Generatio ſit in diuinis. char.29
Generatio ſm̄ eandem rationē formalē dicta ſit in deo ꝛ in creatura. char.29
Generatio vniuoca ſit in diuinis. char.31
Generatio obiectiua ſit in diuinis. char.32
Generatio diuina ſit actus elicitus. char.33
Generatio filij ſit eterna. char.53
Generatio ſit inſtantanea. char.153
Genus humanum fuerit neceſſarium redimi per mortē domini. char.169
Giezia comittatur in ſacro extreme vnctionis que ꝯſiſtit in vendendo ſpiritualia. char.212
¶ Gratia ꝛ letitia moueant a ꝓpria forma itrinſeca. 151
Gratia ſit pfectio aīe rōnalis vel alicuius potētie. 155
Gratia ꝛ charitas ſint idem realiter. char.155
Gratia differat realiter a gloria. char.156
Gratia infundatur in ſacro penitentie. char.201

H

Utrum ¶ Habitus aliquis poſſit venire a ſuperabundātia virtutis ad defectū vl ecō nō trāſcēdo ꝑ mediū vtutis. 177
Habitudo vel ordo eſſentialis ſit in ordinibus eccleſiaſticis. char.212
¶ Hoc ꝓnomē demōſtrauerit aliqd qđ chr̄s cōfecit. 187
Hoc demonſtret qđ ꝯferimus. char.187
Homo reſurgat idem numero. char.228

I

Utrum ¶ Idee ſint in mente diuina. char.133
Idee ſint in potentia obiectiua. char.133
Idee ſint in rerū natura. char.134
Idee ſiue vl'ia habeāt eſſe in anima noſtra. char.134
Idem numero ꝑ diuinā potentiā poſſit reparari. 219
Idem numero virtute nāli poſſit reparari. char.219.
¶ Ignis iferni poſſit ꝑpetuo affligē corpa dānatoꝝ. 225
¶ Illi qui ſunt in iferno magis vellent nō eē q̄ eſſe. 226
Illi qui ſunt in iferno ſint obſtinati. char.226
Illi qui ſunt in inferno iuſte puniantur. char.226
¶ Imago trinitatis ſit in anima. char.25
Infinitas ſit de ratione formali deitatis. char.19
Indiuiduū aliquod abſolutum ſit in diuinis. char.82
Ingenitum ꝛ inaſcibile ſint ꝓprietates pr̄is. char.85
Ingenitū ꝛ inaſcibile ſint ꝓprietates pr̄is ꝯſtitutiue. 86
Ingenitū ꝛ inaſcibilitas ſint extrema oppōis priuatiue. 87
Intellectus formaliter ſit in deo. char.108
Intellectus agens ꝛ poſſibilis realr̄ diſtinguant. 109
Intellectus diuinus intelligat omnia. char.109
Incōpoſſibilitas rei fiende ſumatur ex parte dei. 124
Intellectus pcedat volūtatē in actibus moralibus. 131
Intelleꝰ diuinus ꝓducat obiecta ſua in eſſe cognito. 132
Intelleꝰ diuin⁹ ꝓducat qdditates in eē itelligibili. 132
Incarnatio verbi ſit per nām cognoſcibilis. char.161
Incarnatio verbi ſit relatio. char.161
Incarnatio verbi ſit poſſibilis. char.161
Incarnatio verbi ſit ꝓprie creabilis. char.162
Incarnatio ſit diſſolubilis per naturam. char.162
Incarnatio etiā in diuinis ſit ſūma vnitas vel vnio. 162
Incarnatio ſm̄ q̄ proprie accipitur fundetur in aliquo ſuppoſito: de cuius eſſentia ſit aīa rōnalis. char.163
Incarnatio ſm̄ q̄ ſumitur pro humanatione fundetur in 3ᵃ entitate diſtincta a carne. char.163
Inherentia accidentis differat ab accidente. char.196
Infidelitas impediat matrimoniū. char.216
¶ Iuſtitia legalis ſit nobiliſſima vtutū moraliū. 177
Iuſtitia monaſtica ſit virtus moralis. char.178
Iudicium vniuerſale ſit futurum. char.223

L

¶ Lex noui teſtamēti contineat aliquā operationē que terminetur ad diuinā eſſentiā ita q̄ nō ad pſonā. 178 Utrum
¶ Libertas voluntatis poſſit ꝯ iudiciū rōnis. 154
¶ Lux eterna ſit itellectui nr̄o ratio cognoſcēdi. 25
Lux creata ſit intellectui nr̄o ratio cognoſcendi. 25
Lucifer fuerit primus ꝛ nobiliſſimus angelus. 145
Lux ſenſibilis ſit forma ſubſtantialis. char.148
Lux ſit primū obiectum viſus noſtri. char.148
Lux diffundatur in inſtanti. char.149
Lux educatur de fecunditate medij. char.149
Lumen creatū ad operationē beatificam anime chriſti requiratur. char.168

M

¶ Materia fuerit creata a deo de facto ſine forma. 147 Utrum
Materia ſit eadem in omnibus. char.148
Materia ſit idem qđ ſua potentia. char.148
Materia prima ſit ſubm generationis. char.153
Mā pma habeat in ſe rationes ſeminales. char.153
Matrimoniū ſit ſacrm. char.213
Matrimoniū ſit diſſolubile. char.213
Matrimoniū pficiatur ſolo conſenſu. char.213
Matrimoniū verum fuerit inter virginem Mariam ꝛ Joſeph. char.214
Matrimoniū poſſit impediri. char.215
Mediū vtutū moraliū ꝯſiſtat in idiuiſibili. char.176
Mercatio ſit licita a iure diuino. char.244
¶ Michael brūs habuerit bellū reale cū diabolo. 145
Mirabilia fiant vtute bonoꝝ angeloꝝ. char.146
¶ Modi intrinſeci ſint in poᵃ obiectiua. char.121
Motus ſit forma abſoluta vel reſpectiua. char.146
Motus habeat eſſe in anima vel in re extra. char.152
Motus ꝛ tempus differant realiter. char.152
Mors ſit maxima penarum. char.207
¶ Mulier facta ſit ꝑ viā creationis de coſta Ade. 153
Mundus ſit eternus. char.159
Mundū nō fuiſſe ab eterno ſit demonſtrabile. 159

Mundo quātitatiuū eſt de ſe repugnet q̄ ſit ꝓducibilis ab eterno. char.160
Mundus poſſit perpetuari. char.160
Mundus ſit periturus per ignem. char.224

N

Utrum ¶ Natura ſpecifica ſit de ſe ſingularis. char.157
Natura de ſe ſit vniuerſalis. char.157
¶ Neceſſe ſit ponere charitatē creatā ī aīa nr̄a. char.68
¶ Notitia abſtractiua diuine eſſentie ⁊ nō de eius exiſtētia poterit cōmunicari viatori. char.9
Notitia abſtractiua ex p̄te obiecti nō cog̃ſcēdo deū eſſe ſiue exiſtētiā eius poſſit hēri de diuina eſſentia. char.10
Notitia intuitiua de diuina eēntia poterit cōicari viatori.10
Notitia intuitiua ſit de nō exiſtē per potētiā diuinā. 10
Nonidētitas aliq̄ ante oēm diſtictionē ſit in diuinis. 44
Nomina plura deo ſint attribuenda. char.76
Nomina omnia diuina ſint ſynonyma. char.77
¶ Numerus formaliter ſit in deo. char.79
Numerus habeat aliquā vnitatem. char.81

O

Utrum ¶ Obiectū fruitionis hēat plures rōnes viſibilitatis. 13
Obedientia ſit nobiliſſima v̄tutū moralium. char.253
¶ Operatio btīfica aīe chr̄i cauſetur totaliter ab obiecto beatifico. char.168
Operationes plures poſſint ſimul eſſe in eadē potentia operatiua. char.261
¶ Ordo nature ſit in diuinis. char.63
Ordo originis ſit prior ordine nature. char.66
Ordo eſſentialis ſit in diuinis. char.66
Ordo accidentalis ſit in diuinis. char.66
Ordines in eccleſiaſtica hierarchia ſint ſeptē. char.212
Ordo ſacerdotij ſit nobilior ordine epiſcopatus. 212
Ordo impediat matrimonium. char.215

P

Utrum ¶ Pater ⁊ filius ſint vnum p̄ncipiū ſpūſſancti. char.60
Pater etern⁹ ꝑus origine ꝓducat vel ſpiret ſpūm ſcm̄ q̄ filius. char.61
Pater producat filium in intellectu. char.38
Pater producat filium neceſſitate. char.39
Pater genuerit filium natura. char.39
Pater ⁊ filius diligant ſe ſpirituſancto. char.97
Pater ſit ſapiens ſapientia genita. char.97
Pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſcūs dicant verbo. char.97
Partes omnes ꝯtinui ſint diuiſibiles. char.158
Paruuli ſint baptiçandi. char.181
Partes vnius corporis exiſtentis diuina potētia poſſint eſſe in diuerſis locis. char.190
Panis annihilaretur. char.195
Pars minima hoſtie cōſecrata detur. char.200
Partes in hoſtia ſint realiter diſtincte. char.200
¶ Perfectiones diuine diſtinguantur ex natura rei.ſ.diffinitione ab anima non fabricata. char.45
Perfectiōes ī deo diſtiguāt̄ ſꝫ rōnē ab aīa fabricatā. 48
Perfectiones cuncte ille que ſunt in deo poſſint eſſe vna res ſuppoſita aliqua nō identitate vel diſtinctione ex natura rei inter illas. char.48
Perſone diuine ſint equales in potentia. char.75
Perſone ſint in ſeinuicem. char.76
Perſona ſit nomen prime intentionis. char.77
Perſona ſit ſecunda intentio. char.78
Perſona dicat̄ vniuoce de trib⁹ ſuppoſitis diuinis. 78
Perſona ſit ad ſe vel ad aliud. char.79
Perſona diuina formaliter cōſtituat̄ per abſoluta. 82
Perſone diuine cōſtituant̄ per ꝓprietates reales. 83
Perſona ⁊ eſſentia diſtinguantur ex natura rei. 102
Peccatum originale detur. char.156
Peccatū aliqđ ſit proprie cōtra ſpm̄ſcm̄. char.158
Peccatū in ſpm̄ſcm̄ ſit pctm̄ ex certa malitia.char. 159
Peccatum ſit formaliter nihil. char.159
Perſone tres diue poſſent aſſumere eādē nām nuō. 168
Penitentia ſit ſacr̄m noue legis. char.200
Penitentia ſit virtus. char.201
Penitētia ſit fructuoſa qn̄ ſit in periculo mortis. 207
Penitentia fiat ſalutifera in puncto mortis. char.208
Peccata venialia que commiſerunt damnati puniant̄ in inferno eternaliter. char.209
Peccata omnia preterita poſt relapſum in peccatū mortale reuertantur. char.210
Pena incendij ſit maxima in damnatis. char.225
Pena damnatoꝝ ſit infinita. char.226
Perſone tres btiſſime trinitatis ſeruent ordinē originis in creando ita q̄ vna diuina pſona pmo ꝓducat creaturā ſm ordinē originis q̄ alia. char.258
¶ Pluralitas pſonaꝝ poſſit ſtare cū vnitate diue eēntie. 22
¶ Potētia ſiue ſenſitiua ſiue intellectiua poſſit cognoſcere naturaliter non exiſtens. char.11
Potentia generandi ſit in diuinis. char.40
Potentia generādi in diuinis dicat qd vel ad aliqd. 41
Potentia generandi ſit in filio. char.41
Ponere in deo relōnes rōnis ad creaturā que ex tēpore denominēt ipſum deum neceſſarium ſit. char.93
Ponere in deo relōnes reales ⁊ actuales ad creaturā neceſſe ſit. char.93
Potentia volitiua ⁊ executiua in diuinis diſtinguantur aliquo modo. char.125
Potentia abſoluta ⁊ potentia ordinata diſtiguant̄. 126
Pontifex ſūmus poſſit abſoluere a pena ⁊ a culpa. 206
Pontifex ſūmus hēat plenā p̄tātē in tēporalibus. 209
¶ Primū p̄ncipiū cōplexū poſſit formari ī theologia. 2
Proceſſus ſit in īfinitū in actib⁹ intelligendi. 28
Proprietas patris generet. char.36
Proprietas filij generetur. char.36
Prius in eſſentialr ordinatis ⁊ realr diſtinctis p diuinā potētiā poſſit fieri ſine poſteriori. char.67
Proprietas relatiua ⁊ eſſentia diſtinguantur ſm rationē ab anima fabricatam. char.99
Proprietates abſolute dicant perfectionē ſimplr de oībus in generali. char.104
Predeſtinatio ſit eterna. char.115
Preſciētia ⁊ predeſtinatio ſit idem in deo. char.116
Proceſſus in infinitum ſit in ſpēbus vniuerſi.char. 157
Productio rerum in eſſe intellecto ſit prior generatione verbi in diuinis. char.133
Practicum ⁊ ſpeculatiuū ſint diſſe eſſentiales ſcie. 136
Proiecta moueant̄ ab aliqua forma intrinſeca. 151
Primū principiū productiuū ⁊ vltimus finis coincidāt in idem. char.157
Priuilegium poſſit dari alij audiendi iſtos ſtante illa regula q̄ oēs teneant̄ ꝯfiteri ꝓprijs ſacerdotib⁹. 204
Princeps eccleſie habeat plenitudinē p̄tātis in iuriſdictione ſpūali vniuerſalis eccleſie. char.206
Princeps vlis eccleſie poſſit dare indulgentias. 206
Principatus regni Sicilie ex hoc ſit nobilior: q2 ſubiectus eccleſie. char.256
¶ Punctus in corpore chriſti dicat rōnē reſpectiuā. 198
Purgatorium neceſſario ponat̄ poſt hanc vitā. 208
Purgatorium vbi dare ſit. char.208

Q

Utrum ¶ Quātitas corporis chriſti in ſacramēto eucariſtie differat realiter a ſubſtātia eius. char.197
Quātitates ples realr diſtes ponāt̄ in corpe chri. 197
Quidditates reꝝ creabiliū ī po⁹ obiectiua hūt eē eēn̄. 177

Quidditates

Quidditates ſm illud eſſe eſſentie poſitum habeant eſſe ab eterno. char.118
Quidditates habeant eſſe in mente diuina. char.119
Quies neceſſario intercidat inter duos motus ꝯtrios. char.151

R

Utrum ¶ Ratio entis ſit preciſa ab aliis rationibus formalibus que ſunt in deo. char.6
Ratio entis ſit ratio generis. char.7
Ratio aliqua ſit tranſcendens cōīs entis. char.8
Rationes plures fruibilitatis ſint in deo. char.14
Ratio ſubſtātialis habeat eſſe in materia. char.154
¶ Relatio ſit aliquid. char.88
Relatio differat realiter a fundamento. char.89
Relatio poterit fundari in relatione. char.89
Relatio poſſit terminari ad relationem. char.90
Relatio includat in ſuo ꝯceptu quidditatiuo terminū. 91
Relatio aliqua poſſit eſſe ſine termino. char.91
Relationes cauſentur in creaturis. char.92
Relatio eiuſdē rōnis ſemꝑ inaſcat̄ inter extrema eiuſdē rationis inquantū eiuſdē rationis. char.92
Reſpectus fundamentales ſint in deo ad creaturā. 94
Reſpectus aptitudinalis ſit in deo. char.94
Relationes cōes ſint formalr̄ in deo. char.95
Relatio diuina ultimate abſtracta ꝑdicetur de eſſentia diuina. char.101
Reuolutio celi dicat aliquid abſolutū vl̄ reſpectiuū. 152
Reſpectus plures vel plures uniones icludant̄ in verbi incarnatione. char.161
Reſtitutio ſit actus virtutis penitentie. char.203
Reſtitutio ſit facienda de bonis fortune. char.203
Remiſſio peccatoꝝ ſit poſt hanc vitam. char.208
Reddere debitum ſit neceſſarium. char.214
Reſurrectio Chriſti ſit preterita. char.216
Reſurrectio chriſti fuerit vera. char.217
Reſurrectio chriſti ſit digniſſimum ſacr̄m inter oia ſacr̄a que pertinent ad eum. char.217
Reſurrectio gn̄alis oium ſit futura. char.218
Reſurrectio ſit naturalis. char.219
Reſurrectio poſſit probari ratione naturali. char.220

S

Utrum ¶ Sacramenta veteris legis ſint totalr̄ euacuata. 179
Sacr̄m circumciſionis conferat gratiam. char.179
Sacr̄a noue legis ſint imediate inſtituta a chr̄o. char.180
Sacr̄m baptiſmi moꝝ inſtitutū euacuerit circūciſionē. 180
Sacramentū baptiſmi ſit iterabile. char.181
Sacr̄m eucbariſtie poterit inſtitui in veteri teſtō. 192
Sacr̄a ꝑtinentia ad beām virginē fuiſſent euacuata ſuppoſito ſacr̄o eucbariſtie potuiſſe inſtitui i vete. lege. 192
Satiſfactio ꝑ pctō mortali ſit poſſis hoi viatori. 201
Sacerdos aliqs poſſit abſoluere de oī pctō mortali. 205
Sancti habeant minus de gloria in paradiſo ꝓpter multitudinem peccatoꝝ. char.211
Sacr̄m extreme vnctionis ſit ſacr̄m noue legis. 211
Sacr̄m extreme vnctionis ſit iterabile. char.211
Sacr̄m ordinis ſit ſacr̄m noue legis. char.212
Sacr̄m ordinis cuilibet fideli poſſit conferri. char. 213
¶ Scientia practica ſit in deo. char.135
Scientia eadem poſſit eſſe ſpeculatiua ⁊ practica ⁊ hoc eadem ſpecie. char.136
¶ Secretū quodlibet ſeruare ſit de iure nāli. char.209
Seruitus impediat matrimoniū. char.215
¶ Singulare aliquid in via per intellectū a nobis cognoſci poſſit. char.27
Sigillum cōfeſſionis ſit aliquo modo violabile 209
Signa erunt in diem iudicii. char.224
¶ Species intelligibiles requirant̄ ad actū itelligēdi. 27
Spūſſcūs ſit amor ſpiratus. char.57
Spūſſcūs procedat a patre. char.58
Spūſſcūs ſi nō ꝓcederet a filio diſtingueret̄ ab eo. 58
Spiratio actiua differat realiter a paternitate. char.59
Spiratio actiua ſit cōſtitutiua perſone. char.60
Sphere elementoꝝ ſint quatuor. char.150
Species moueant motu naturali. char.192
Species poſſit naturalr̄ corrumpi. char.199
¶ Status matrimonialis ſit nobilior ſtatu virginali. 214
¶ Subiectū primi principii cōplexi dictū de deo ⁊ creatura habeat eundem conceptum. char.4
Subiectum primi principii cōplexi habeat eandē rōnē formalē in deo ⁊ creatura ſm ſciam ſermocinales. 4
Subm̄ primi ꝑncipii cōplexi hēat eandē rōnē formalē in deo ⁊ creatura ſm ſcias reales. char.4
Suppoſitū aliqd abſolutū ſit in diuinis. char.81
Suꝑbia fuerit peccatū angeli. char.145
Suppoſitū verbi poſſit aſſumere quācūqꝫ nām. 167
Suppoſitū angeli poſſit aſſumere nām creatā. char.167
Superabundantia in virtute circa virtutes morales ſit maius peccatum q̄ȝ defectus. char.177
Suffragia eccleſie valeant defunctis. char.209
¶ Symonia comitti poſſit in ſacr̄o extreme vnctio. 212

T

¶ Terminus a quo incarnationis differat realiter a natura aſſumptibili. char.163 Utrum
Terminus formalis incarnationis ſit aliquid perſonale vel eſſentiale. char.164
Temperantia ſit nobiliſſima v̄tutū moraliū. char. 178
¶ Theologia ſit ſcientia. char.8
Theologia ſit ſupernaturalr̄ eleuata. char.12
¶ Tres perſone ſint in diuinis. char.20
Trinitas perſonaꝝ ſit demr̄abilis demr̄atione qa. 21
Trinitas pſonaꝝ ſit demōſtrabilis demr̄one ꝓꝑ qd. 20
Trinitas diuinarū perſonaꝝ poſſit ſtare cū oimoda idētitate eoꝝ que ſunt in eadē perſona diuina. char.21
Trinitas rerū poſſit ſtare cū vnitate reali. char.103
Tranſubſtātiatio qua ſubſtātia panis ꝯuertit̄ in corpus chriſti ſit mutatio. char.193
Tranſubſtantiatio ſit poſſibilis. char.193
Tranſmutatio abſoluta ſit in ſpeciebus. char.198
Triſtitia ſit effectus penitentie. char.202
Trinitas beatiſſima producat creaturas in eſſe ſm quid anteq̄ȝ producat eas in eſſe reali ſimplr̄. char.260

U

¶ Ueſtigium trinitatis ſit in creaturis. char.24 Utrum
Uerbum noſtrum ſit actualis notitia. char.84
Uerbū diuinū ſit actualis notitia. char.84
Uerbuȝ ſm eandē rationē formalē dicat̄ de deo ⁊ creatura. char.85
Uerbum eſſentiale ſit in diuinis. char.85
Uerba cōſecrationis virtutē ſupernaturalr̄ infuſaȝ per quā poſſint cauſare terminum iſtius conſecrationis ⁊ tranſubſtantiationis. char.186
Uerba ꝯſecrationis habeant aliquā cauſalitatē reſpectu termini tranſubſtantiationis. char.187
Uirgo beata fuerit ſanctificata. char.164
Uirgo beata fuerit cōcepta in pctō originali. char.165
Uirtutes oēs theologice fuerint ſimul in aia chri. 170
Uirtutes intellectuales fuerint in aia chri. char.172
Uirtutes morales ſint cōnexe. char.173
Uirtutes morales conſiſtant in medio. char.175
Uirtutes morales cōſiſtant in medio reali ⁊ hoc querit̄ pro iuſtitia. char.176
Uirtutes intellectuales cōſiſtant in medio. char.176
Uirtutes theologice conſiſtant in medio. char.176

Uirtus moralis habeat circumſtantias. char.176
Uirtus aliqua ſupernaturalr infuſa ſit in ſacramēto bapriſmi. char.183
Uirtus penitentie conſiſtat in medio. char.201
¶ Una ratio formalis dicta in quid de deo ⁊ creatura repugnet diuine perfectioni. char.5
Unitas entis poſſit ſaluari in deo cū diſtinctione formali iſtarū perfectionum. char.51
Unitas ſit intranea numero. char.81
Unitas ſit formaliter in deo. char.80
Unitas minor vnitate numerali detur. char.157
Unio iſta que eſt incarnatio ſit cognoſcibilis p nāz. 162
Unio incarnationis poſſit fieri ad eſſentiam. char.168
Unio extremoꝝ adinuicē fiat in mixtione. char.199
¶ Uolūtas appbēſo vltio fine p itelľz poſſit nō frui. 14
Uoluntas poſſit ab aliqua cauſa neceſſitari. char.15
Uoluntas diuina ſit principiū ꝓductiuū ſpūſſci. char.55
Uolūtas diuina ſit prima regla oium ꝯtingentiū. 129
Uolūtas dina poſſit aliqd ꝯ ꝑiudicatū a rōne. char.130
Uolūtas ſigni ⁊ beneplaciti in deo diſtiguanť. char.130
Uoluntas creata teneať ſe conformare volūtati diuine: ĩmo volendi vel volito. char.131
Uolūtas diuina producat obiecta ſua in eſſe volito. 131
Uotum ſit de iure diuino. char.215
¶ Uſura ſit licita. char.203

¶ Finis prime tabule qōnū.ſ.cōfecte ad laudē ſūmi opificis a benedocto viro Fratre Hippolito.S. Theologie pfeſſore Carmelitano in almo Patauino gymnaſio.

¶ Frater Hippolitus Carmelitanus eidem. S. D.

Jn iſta tabula prodeſt ſtudioſis Franciſci quēadmodū ꝓdeſt filum labyrintho incluſis. Diſpō prime tabule. Diſpō ſecunde tabule. Diſpō tertie tabule.

Operepreciū eſſe mihi viſum eſt Reuerēde magr̃ iuxta huius primae tabulae finez modum, quo ſtudioſi in his noſtris tabellis proficiant, apponere: id ſiquidez ab oibus obſeruari video, qđ ⁊ tu fortaſſe approbabis. Quāobrez cum ille inextricabiles labyrinthi errores filo extricauerit, nos per Mayronianuz opus quaſi aurigae vnūquēqz his noſtris vigilijs ducere conabimur ⁊ hos adibentes canones: quibus iter facilius videatur. ¶ Cum primam igitur tabulam quis aggreſſus fuerit numeroſqz illos: qui vnicuiqz quaeſtioni adiunguntur: admirabitur, ex his inquaz numeris animaduertere debes/qua charta quaeſtio illa poſita ſit ſeu vigenaria ſeu centeſima: ⁊ de reliquis. ¶ Secunda tandem tabula arrepta, que perplexior forte videbitur: primo ſciat vnāquāqz colūnam a nobis quatuor digeſtā eſſe litteris, ita ꝙ due columne. 8. tota v̄o charta. 16. litteras habeat: cū charta quaelibet columnis. 4. diſpoſita ſit, vnde in hoc notabiliuz indice poſito notabili: ſub littera certa illud ſignificamus: deinde numerū chartae in qua huiuſmōi ſpecificatio fiat adiecimꝰ. ¶ Tertiā demū igrediētes/qua regulae ſingulae toto opere diſperſae vna copulanť/chaos potius ꝙ̄ ordinem pcipere dicēt: quod tamen aliter accidit. Jllic eni cunctis ſimul congregatis regulis in eius tabulae fine tabellā reperies/qua optabilius non inuenies: tot igitur ⁊ tantas elucubrauimꝰ noctes vt cōmuni ſtudioſoꝝ vtilitati potius ꝙ̄ nobis prodeſſemus/quos labores ⁊ ꝑitas tua facillime cognoſcet. Uale.

¶ Aduerte candide Lector ꝙ et quartam potuiſſem tabulam addere. ſ. de maximis/verum quia nimis in imenſuz excreuiſſet opus: idcirco eā omiſi. Nulla enim fere charta eſt in qua quatuor aut ſex maxime nō repianť: quas (ſi volueris) haud cū difficultate poteris in tabulā redigere ⁊c.

Tabula notabilium ſecunda.

A

Abſtractio quotuplex ſit. littera. L. char. 6
Abſtractio q̃tuplex ſit in accñtibꝰ relatiuis ⁊ in abſolutis ⁊ ĩ ſubſtãtijs. lr̃a. E. char. 34
Abſolutū reſpectiuū vľ ad aliqd q̃tuplr̃ dicať. lr̃a. O. 41
Ab eodem ad diuerſum ⁊ in alijs cōtrarijs immediatis qualiter ſit arguendum. littera. F. char. 45
Abſolutū ⁊ realitas an diſtinguanť. lr̃a. M. char. 47
Abſtractio quotuplr̃ ſumatur. littera. D. char. 57
¶ Actus ſūme meritoriꝰ vel demeritoriꝰ q ſit. lr̃a. P. 12
Actꝰ volūtatis q̃tuplex ⁊ q ⁊ qualr̃ diſtinguanť. lr̃a. C. 13
Actus qualr̃ ⁊ ex quo pōt demonſtrari. lr̃a. L. char. 21
Actio imanēs ſicut ⁊ tranſiens quotuplicater conſiderari ⁊ dici talis poſſit. littera. E char. 26
Actus vitalis a potētia vitali an oriatur ⁊ in ea recipiať quando ab ipſa diſtinguitur. littera. E. char. 26
Actꝰ dicať ⁊ gňeť ab obiecto ⁊ ab intellu. lr̃a. B. char. 27
Actiuitas quotuplex. littera. L. char. 27
Actꝰ itelligēdi a qbus ⁊ quot cauſeť. littera. E. char. 27
Actus rectus ⁊ reflexus ſint idem. littera. M. char. 28
Accipere eſſe quotupliciter contingat. lr̃a. M. char. 31
Actus quale obiectū pſupponat: ⁊ quale non. lr̃a. O. 38
Actio ⁊ paſſio ꝓprie ab intra ſint in diuinis. lr̃a. F. 41
Accidere quotuplr̃ accipiatur. littera. J. char. 54
Actio dei qualr̃ nec̃ia ⁊ qualr̃ ꝯtingēs ſit. lr̃a. J. char. 54
Accipere eſſe quotupliciter cōtingat. lr̃a. P. char. 56
Accidens quotuplex ſit. littera. H. char. 60
Actus itelligendi quotuplr̃ accipi poſſit. lr̃a. L. char. 67
Acceptatio paſſiua qualr̃ realis ⁊ q̃lr rōnis ſit. lr̃a. D. 69
Acceptatio q̃tuplex fūdeť in charitate creata. lr̃a. D. 69
Actus ſcđs quādo ⁊ vbi ſupponat ꝑmū. lr̃a. P. char. 83
Actus intelligendi quotuplex ſit. littera. B. char. 85
Actio quotuplex ſit. littera. H. char. 92
Actio quotupliciter accipiatur. littera. L. char. 95
Actio quid ſit. littera. N. char. 95
Actio tranſiens que ſit. littera. D. char. 95

Actio tranſiens vel imanens vnde ſit.lr̃a.M. char.96
Actio imanēs quotuplicē ⁊ q̃s bēat ꝓpetates.lr̃a.B. 97
Accipere eſſe per aliū quotuplr̃ ɔtingat.lr̃a.O. char.98
Accipere eſſe per productionē quid ſit.lr̃a.O. char.98
Accidens formalr̃ ſumptū quid.lr̃a.A. char.121
Accipere eſſe quot modis cōtingat.lr̃a.O. char.138
Actus voluntatis quotuplex ſit.littera.A. char.145
Actus bellici angeloꝝ quot ſint ⁊ qui.lr̃a.M. char.145
Actus ⁊ potētia quotuplr̃ ſumi poſſint.lr̃a.O. char.147
¶ Ad aliqd q̄tuplr̃ ſumat̃.lr̃a.I.char.41.⁊ lr̃a.D. 94
Adamas quare attrahat.littera.H. char.151
Aduerſarius veritatis qui ſit.littera.N. char.244
¶ Affirmare quid ſit.littera.A. char.27
¶ Agentia quotuplicia ſint.littera.E. char.37
Agere per aliud quotupliciter cōtingat.lr̃a.L. char.58
Agere quale eſſe preſupponat.littera.P. char.65
¶ Aliquid eſſe elicitum quotuplr̃ ɔtingat.lr̃a.O. char.33
Aliqua quotupliciter corrumpantur.lr̃a.F. char.37
Aliqd eſſe in creatura quotuplr̃ eueniat.lr̃a.A. char.69
Aliqd euiſdē rōnis i diuis ꝑlificari q̄tuplr̃ itelligat̃.K.78
Aliqd qualr̃ ſit cōe vltimis ɔſtitutiuis.lr̃a.M.char. 78
Aliqd q̃lr̃ ſit cōe pᵐ attributis ⁊ ꝑfectiōibꝰ ſimplr̃.N.78
Album quotupliciter accipiatur.lr̃a.O. char.102
Aliqua eſſe in deo quotuplr̃ contingat.lr̃a.F. char.133
Aliquid creari quotupliciter dicatur.lr̃a.E. char.162
Aliqd icludi in aliquo quotuplr̃ eueniat.lr̃a.A. char.250
¶ Amicitia quotuplex in deo ſit.littera.D. char.176
¶ Analogum quotuplex ſit.littera.E. char.8
Anima qualiter cognoſcat.littera.H. char.10
Angelus poſſit obiectiue ꝓducē forᵃˢ abſolutā.lr̃a.D.27
Anima quot modis diſtinguatur.lr̃a.I. char.56
Annihilare quid ſit.littera.O. char.139
¶ Appetitus nālis quotuplex ſit.littera.B. char.15
Apprehēdere ⁊ cōprehendere quid ſit.lr̃a.L. char.110
¶ Aqua quare totam terrā nō cooperit.lr̃a.O. char.54
¶ Arbitrium quotuplr̃ ſumi poſſit.littera.O. char.52
Arbitriū quid ⁊ quotiens ſumitur.littera.O. char.52
¶ Aſtrologia quo modo cognoſcat.littera.B. char.10
¶ Attingentia quotuplex ſit.littera.H. char.24
Attributa q̃lr̃ ꝑtineāt ad pᵐ modū ⁊ q̃lr̃ ad 2ᵐ.lr̃a.P.47
Attributa ad intra que ſint.littera.M. char.64
Attritio quid.littera.P. char.202

B

¶ Beati qualr̃ ɔfirment̃ ⁊ ſecuri reddant̃.lr̃a.E. char.15
Bigamia quotupliciter ſumatur.lr̃a.O. char.214

C

¶ Capacitas quotuplex ſit.littera.M. char.12
Cauſalitas ⁊ eternitas an diſtinguant̃.lr̃a.N. char.46
Charitas ⁊ grā quotuplr̃ accipi poſſint.lr̃a.M. char.69
Cauſalitas quotuplex ſit.littera.D. char.71
Charitas ɔiūcta q̃lr̃ ſit augmētabil' i ifiᵐ:⁊ q̃lr̃ nō.D.74
Cauſare ⁊ cauſari quid ſit.littera.L. char.117
Caro quid ſit.littera.B. char.137
Caracter quot proprietates habeat.lr̃a.I. char.183
Carere vel ꝓuari de aliq̄ qñ dici debeāt.lr̃a.D. char.53
¶ Certitudo quotuplex ſit.littera.D. char.4
¶ Conceptus quotuplr̃ accipi poſſit.lr̃a.D. char.4
Contradictio quotuplex ſit.lr̃a.M. char.4
Conceptus ſimpliciter ſimplex quid.lr̃a.L. char.5
Conceptus in quotuplici differentia ſint.lr̃a.O. char.6
Cōmuniora ente que ſint:⁊ que non.lr̃a.H. char.8
Cōmuniora quotuplicia ſint.littera.I. char.8
Conditiones ſcientie quotuplices ſint.lr̃a.O. char.8
Conceptus quotuplex ſit.littera.K. char.9
Cōparatio repñtatiui ad repñtatū q̃lis eē debeat.lr̃a.O. 9
Cognitio intuitiue ꝓ ſtatu iſto que ſint.lr̃a.A. char.12
Complacētie per qd actui dominent̃.lr̃a.H. char.14
Conceptus qdditatiuus quotuplex ſit.lr̃a.D. char.19
Coniunctio quotuplex ſit.lr̃a.H. char.22
Cōceptꝰ qdditatiuꝰ i diuis ⁊ i creaturis q̄tuplex ſit.I. 23
Conceptus ſimplex,ſimplr̃ ſimplex,⁊ ſūme ſimplex qui ſint ⁊ qualr̃ differant.lr̃a.A. char.24
Cognitio quotuplex ſit.lr̃a.E.char.24. ⁊ lr̃a.F.char.28
Conceptus qdditatiui de deo dicti quot ſint.lr̃a.O. 35
Cōtinuitas actiōis qñ arguat itēſionē,⁊ qñ nō.lr̃a.E. 37
Contradictio an prior ſit alijs oppōnibus.lr̃a.P. 44
Cōmunicabilitas ⁊ ꝑtītia an diſtinguant̃.lr̃a.N. 47
Conuertibilitas quotuplex ſit.lr̃a.O. char.49
Cōmunitas quotuplex ſit.littera.D. char.50
Compoſitio quid ſit.littera.F. char.51
Compoſitio quid dicat.littera.A. char.52
Conuenire per accñs quotuplr̃ accipiat̃.lr̃a.M. 53
Coniunctū ex diuerſis qualiter ſequat̃.lr̃a.O. char.57
Corpus an poſſit fieri ſine figura.lr̃a.B. char.68
Continuatio quotuplex ſit.littera.L. char.72
Conceptus ſignificatus per nomē qd ſit.lr̃a.M. 76
Cōmunicabile ⁊ incōicabile quotuplex ſit.lr̃a.D. 82
Cōmunicabile eē quotuplr̃ intelligat̃.lr̃a.C. char.105
Contingens quid ſit.littera.L. char.118
Corpꝰ ifinitū qualr̃ idiuiſibile ⁊ illocabile ſit.lr̃a.D.129
Compoſitū quotuplr̃ accipiat̃.lr̃a.A. char.187
Concretum quotuplex ſit.littera.I. char.195
Corruptio quelibet vnde ſit.littera.B. char.221
¶ Creature quotuplex eſſe habeant.lr̃a.N. char.85
Creabile quid ſit.littera.I. char.117
Creare q̃lr̃ attribuit̃ volūtati diuine.lr̃a.P. char.125
Creatura quid ſit.littera.B. char.137
Creatio quid ſit.littera.B. char.137

D

¶ Deꝰ q̃lr̃ nō ſit obꝫ dlectaᵐᵉ:ſꝫ actꝰ fruēdi vl' vidēdi.F.13
Demones q̄re diligāt ſe itēſiſſime ⁊ vltra debitū.B. 13
Deum eſſe quō inueſtigetur.littera.D. char.17
Demōſtratio quia,quotuplex ſit.littera.I. char.17
Dependentia quotuplex ſit.littera.A. char.25
De ſe nō hēre eē:⁊ a ſe nō hēre eē qualr̃ dñant.lr̃a.L. 29
Deſcriptio quid ſit.littera.D. char.44
Deus an plura itelligat q̄ velit.lr̃a.F. char.46
Deum vbiqꝫ eē quotuplr̃ itelligi poſſit.lr̃a.B. 112
Deus quō cognoſcat cōtingētia.lr̃a.H. char.113
Determinatio actiua in volūtate dei qd ſit.lr̃a.M. 113
Deus quō per volūtatē oīa creet.lr̃a.B. char.126
Deꝰ q̃lr̃ meliorē mūdū creare potuiſſet ⁊ q̃lr̃ nō.O.129
Deformitas in peccato que ſit.lr̃a.H. char.159
¶ Diſtinctio quotuplr̃ ſumat̃.lr̃a.E. char.3
Diffinitio entis que ⁊ q̄liter ꝑdicet̃ de ente.lr̃a.M. 6
Diſcurſus quotuplex ſit.littera.A. char.9
Diſcurſus ſm quid in deo ſit.littera.B. char.9
Diſcurſus poſſit poni in notitia intuitiua.lr̃a.C. char.9
Diuinitas q̃lr̃ cog̃ſci poſſit ab itellu nr̃o cōiuncto.I. 9
Diuinitas qualr̃ cognoſci poſſit ab intellectu ſupnālitr elevato per ſpēm infuſam.littera.K. char.9
Diuinitas qualiter cognoſci poſſit ab intellectu ſeparato in puris nālibus exiſtente.littera.M. char.9
Diuinitas qualiter cognoſci poſſit ab itellectu creato ſupernaturaliter eleuato.littera.P. char.9
Diffinitio ⁊ diffinitū quō diſtinguant̃.lr̃a.K. char.16
Diſtingui foīalr̃ ⁊ realr̃ identificari an ɔueniat paſſionī reᵉ ſubiti:⁊ ob id ab ipſa ſepari nequeat.lr̃a.P. 16
Diſtinctio quotuplex ſit in diuinis ſm ordinē.lr̃a.L. 21
Diuiſio quotuplex ſit.littera.D. char.26
Dictio quid ſit.lr̃a.H. char.29
Diſtare ab actu quotupliciter dicatur.lr̃a.B. char.31

Tabula ſecunda

Diſtinctio quid ſit.lr̃a.D.char.43.⁊ littera.H. char.57
Diſtinctio fundamẽtalis ⁊ actualis quid ſit.lr̃a.L. 43
Diſtinctio eſſentialis que ſit.littera.O. char.43
Diſtinctio realis que ſit.lr̃a.O. char.43
Diſtinctio formalis que ſit.littera.O. char.43
Diſtinctio modalis que ſit.littera.O. char.43
Diſtinctio ex nã rei in diuinis quotuplex ſit.lr̃a.J. 44
Diſtantia quotuplex ſit.littera.L. char.44
Diſtãtia quare nõ ſit modus intrinſecus.lr̃a.F. char.49
Diſtinctio ex nã rei quotuplex ſit.littera.K. char.50
Diſtinctio realis quotuplex ſit.littera.Q. char.50
Diffinitio q̃tuplex ſit.lr̃a.A.char.64.⁊ lr̃a.K. char.195
Diffinitio ⁊ deſcriptio an differant.lr̃a.A. char.65
Dictio excluſiua quotupl'r ſumi poſſit ⁊ qualr̃ admittat in diuinis.littera.F. char.76
Dicere quid ſit.littera.K. char.84
Diffinitio quid ſit.litterra.B. char.91
Diligere quotupl'r cõtingat.littera.C. char.97
Dicere quotupliciter accipiatur.littera.Q. char.97
Dicere ⁊ intelligere quid ſint ⁊ quid non.lr̃a.D. char.98
Diſtantia quotuplex ſit.littera.C. char.140
¶ Duo q̃ñ poſſint fundare eãdẽ relõnẽ.lr̃a.O. char.56
Duratio quotuplex ſit.littera.J. char.122

E

¶ Elicere quotuplex ſit.littera.E. char.26
Ellicitio quid ſit.littera.E. char.33
¶ Ens finitum eſt ens;qualis ſit iſta predicatio.lr̃a.E. 6
Ens quot modis ſumatur ⁊ predicetur.lr̃a.E. char.6
Ens in anima quotuplex ſit.littera.C. char.7
Ens in potentia obiectiua qualiter ſimpliciter ⁊ qualiter ſm quid dici poſſit ens.littera.Q. char.7
Ens cui potius ſpeciei.ſ.vel gñi aſſimilet.lr̃a.B. char.8
Ens de ſuis iferiorib⁹ qualr̃ vniformiter dicat.lr̃a.F. 8
Ens ⁊ res qualiter cõuertantur.littera.Q. char.49
Ens p̃ma ſui diuiſione quo mõ diuidat.lr̃a.B. char.50
Ens rõnis quotuplex ſit.littera.Q. char.68
Entia realia quotuplicia ſint.littera.Q. char.68
Ens mobile quotupliciter diuidat.littera.A. char.121
Ens quotupl'r diuidatur.littera.K. char.105
Ens rationis quotuplex ſit.littera.B. char.121
Ens rationis quid ſit.littera.J. char.235
Ens rationis quomodo ſit ens.littera.E. char.241
¶ Equalia que ſint. char.158
Equiuocũ ⁊ vniuocũ qualr̃ ſint imediata.lr̃a.E. char.4
¶ Eſſe ſm quid quotuplex ſit.littera.K. char.7
Eſſe cognitum quotuplex ſit.littera.K. char.7
Eſſentia quotupliciter ſumi poſſit.lr̃a.D. char.22
Eſſentiale quotuplex ſit.littera.N. char.22
Eſſentia vl' memoria fecunda quare in patre eſt p̃ncipiũ generandi:in filio vo non.littera.P. char.30
Eſſe extra rationẽ formalẽ alicuius quid ſit.lr̃a.J. 34
Eſſe ad aliud quotuplex ſit.lr̃a.J. char.34
Eſſe ⁊ non eſſe quotuplex ſit.littera.A. char.39
Eẽntia q̃re notio ɔcurrit cũ potẽtys p̃ducẽdo.lr̃a.E. 40
Eſſe qd vel ad aliqd quotupl'r ɔtingat.lr̃a.D. char.41
Eſſe poſſe quare nõ differt in diuinis.lr̃a.J. char.42
Eſſe poſt nõ eſſe quotupl'r cõtingat.littera.B. char.62
Eſſe ab anima quotuplex ſit.littera.M. char.76
Eſſe vel relucere in ſpecie quid ſit.littera.L. char.77
Eſſe quidditatiuum quid ſit.littera.N. char.77
Eſſe cõicabile quotupliciter contingat.lr̃a.L. char.78
Eſſe ad ſe quotupliciter ſumatur.littera.D. char 79
Eſſentia diuina quotupl'r accipi poſſit.littera.N. char.8
Eſſe perfectiſſimum quotupliciter contingat ⁊ ſimiliter eſſe perfectum.littera.E. char.105
Eſſe eſſentie quid ſit.littera.J. char.117
Eſſe volitũ eſſe reale quotupl'r cõtingat.lr̃a.N. char.131
¶ Eternitas quid ſit.littera.K. char.53
Eternitas ab infinitate in quo differat.lr̃a.L. char.53
Eternitas mũdi quotupl'r accipi poſſit.lr̃a. char.116
Eternũ quotupliciter accipiatur.littera.A. char.119
¶ Eucbariſtia quot babeat ⁊ quas.littera.A. char.185
¶ Exceſſus quotuplex ſit.littera.M. char.12
Exceſſus quot modis ſumi poſſit.littera.O. char.18
Exceſſus in ſpẽbus relõnis qual's ſit.lr̃a.O. char.18
Exiſtentia ſicut ⁊ ſingule quotupliciter cognoſcere contingat.littera.K. char.27
Expectatio que ẽ q̃ñ dicit iperfectionẽ.lr̃a.C. char.30
Extrema relationum quotuplicia ſint ⁊ qualia precipiunt.littera.O. char.83
Exiſtentia quotupl'r accipi poſſit.littera.D. char.122

F

¶ Fallacia acc̃ñtis qualr̃ ⁊ q̃ñ accidit.littera.A. char.23
Factum eſſe quotuplex ſit.littera.N. char.112
¶ Felicitas quid ſit.littera.J. char.10
Fecunditas quotuplex ſit.littera.A. char.63
¶ Filius quare nõ põt generare.littera.D. char.42
Filius vnus qualiter ſit terminus adequatus potẽtie generatiue in diuinis.littera.K. char.42
Filius vnicus quare ſit in diuinis.littera.C. char.43
Filiatio quotuplex ſit.littera.E. char.43
Fides quotuplex ſit.littera.B. char.70
Fieri ex nihilo quotupl'r cõtingat.littera.L. char.139
Finis ⁊ cã finalis an differant.littera.E. char.158
¶ Fluxus formaliter quid ſit.littera.E. char.68
¶ Formalitas qd ſit.littera.D.char.3.⁊ littera.O.char.48.⁊ littera.H. char.103
Formalitas ⁊ res quando ⁊ in quibus ⁊ quando nõ multiplicantur.littera.F. char.50
Forme quot ſint.littera.M. char.83
Forme in quotuplici dĩia ſint.littera.H. char.195
¶ Frui ⁊ vti qualiter coincidant ⁊ quando ſeorſum eſſe ſeparabiliter poſſunt.littera.D. char.13
Fruitio ⁊ vſus q̃tuplex ſit.lr̃a.D.char.13.⁊ lr̃a.L. 14

G

¶ Genus qualr̃ predicat de dĩia.littera.B. char.6
Genera ⁊ trãſcendentia q̃uo differãt.littera.E. char.6
Genera propoſitionũ vel predicationũ in diuinis quot ſint.littera.M. char.22
Genera ſyllogiſmoꝝ in diuinis quot ſint.lr̃a.N. char.22
Genera paſſionũ in diuinis ⁊ ſimiliter in creaturis quot ſint.littera.J. char.23
Generatio quid ſit.littera.F. char.29
Germinatio quid ſit.littera.H. char.29
Generatio ⁊ communicatio in quo conueniant ⁊ differant.littera.K. char.35
Genera quidditatũ quot ſint.littera.D. char.39
Genus quotuplex ſit.littera.F. char.49
Generatio ⁊ non gnõ quare de eẽntia dĩ.lr̃a.H. char.57
Genitum ⁊ ſpiratum quare de notitia ⁊ amore dicitur ⁊ non de eſſentia.littera.P. char.57
Germanitas p̃ſonaꝝ in q̃bus cõſiſtat.littera.F. char.58
Gñare q̃re filio repugnat ⁊ nõ ſic ſpirare.lr̃a.H. char.58
Genera ſignoꝝ quot ſint.littera.A. char.66
Genera diſpõnũ p̃ncipiũ paſſiui quot ſint.lr̃a.H. char.70
Genera diuinoꝝ nominũ quot ſint.littera.A. char.77
Genera relõnũ trãſcẽdentiũ quot ſint.lr̃a.M. char.88
Genera relõnum quot ſint.littera.A. char.90
Gñã veraꝝ p̃põnũ in creaturis quot ⁊ que.lr̃a.D. 103
Genera impoſſibiliũ quot ſint.littera.K. char.123
Geometer quotuplicẽ hẽat habitũ.littera.N. char.135
Genera votoꝝ quot ſint.littera.O. char.215

Genera potētiar̄ obiectiuar̄ quot ſint.lr̄a.J. 261
¶ Signi ex alio quotuplr̄ cōtingat.lr̄a.M. char.31
Gietia quid ſit ꝛ vnde dicatur.lr̄a.J. char.212
¶ Gradus identitatis in diuinis quot ſint.lr̄a.K. 52
Gradus vnitatis quot ſint.lr̄a.A. char.53
Gradus in reſpectibus intrinſecus aduenientibus quot ſint.littera.Q. char.68
Gradus perfectionū ſimplr̄ quot ſint.lr̄a.N. char.105
H
¶ Habitus qualiter generetur ex actibus.lr̄a.C. char.13
Habitus quare ponitur in volūtate noſtra.lr̄a.L. 15
Habitus per quot ꝛ que datur potentie.lr̄a.L. char.15
Habitudo quotuplex ſit.lr̄a.L. char.17
Habitudo relationis quotuplex ſit.lr̄a.C. char.31
Habere perfectiones quotuplr̄ cōtingat.lr̄a.A. char.65
Habitus qualr̄ ꝛ quotuplr̄ corrumpanť.lr̄a.L. 174
Hecceitas qualr̄ ſit modus intrinſecus.lr̄a.D. char.8
Hecceitas an accidat nāe diuine vel create.lr̄a.A. 18
Hecceitas an in diuinis ſit pfectio ſimplr̄.lr̄a.A. char.18
Hecceitas quotuplex ſit.lr̄a.D. char.49
Homo quo modo intelligať quando dicif eſſe interior ꝛ exterior.littera.A. char.239
J
¶ Indiuiſio quotupliciter ſumatur.littera.K. char.3
Identitas quotuplex ſit.lr̄a.L. char.6
Identitas ꝛ varietas qualr̄ poteſt eſſe in effectibus aliarum cauſarū alterius rationis.lr̄a.J. char.7
Idem quare naturalr̄ ꝛ libere dicatur producēdo tamē in diuinis.littera.G. char.40
Identitas eiuſdem ad ſe quid ſit.littera.E. char.52
Identitas quid ſit.littera.E. char.52
Idem produci a duobus totaliter producentibus quotu plicitér contingat.littera.J. char.58
Ideis quid cōmune ſit.littera.N. char.78
Idolatria quid ſit.littera.P. char.181
Idee ꝑpter quot ꝛ que in deo ponantur.lr̄a.B. char.133
Idee quare ponantur.littera.L. char.139
¶ Ignis cur figure pyramidalis.lr̄a.P. char.150
¶ Illuſiones quotuplr̄ fiant.lr̄a.L. char.11
¶ Immutatio quotuplex ſit.lr̄a.B.ꝛ.J. char.11.
¶ Intellectus quotuplex ſit.lr̄a.D. char.9
Incontinens ꝛ intemperatus qualiter differūt.lr̄a.A. 13
Inuoluntarium quotuplex ſit.lr̄a.D. char.13
Intēſio paſſionis qualr̄ ſequať intenſionē ſubti.lr̄a.E. 13
Indeterminatio ſeu cōtingentia quotuplex ſit.lr̄a.G. 15
Infinitum quotuplr̄ ſumi poſſit.lr̄a.D. char.18
Intellectus cauſatus quotuplr̄ intelligi poſſit.lr̄a.Q. 20
Intellꝰ glificatꝰ q̄re ſe hʒ ad ꝓbādū trinitatē.lr̄a.Q. 20
Intellectus agens quare in aīa ponať.lr̄a.O. char.25
Intellectus qualr̄ differat a ſenſu.lr̄a.K. char.24
Intellꝰ agens quotuplices in ſe effectꝰ ꝯtineat.lr̄a.B. 26
Intellectio quare dicať actio imanens.lr̄a.E. char.26
Intelligere quid ſit.lr̄a.E. char.26
In ſpecie quot ſint ꝛ que.littera.B. char.28
Intellectus vel voluntas quare eſt potentia reflexa ꝛ nō ſenſus.littera.P. char.28
Inferius qualiter cōdiuidi poteſt ꝛ comparari ad ſuperius.littera.Q. char.43
Inſcius quis ꝛ quādo dici debet.littera.Q. char.65
Intentio quid ſit.lr̄a.K.char.77.ꝛ lr̄a.L. char.78
Intentio ſcd̄a quotuplr̄ ſupponat.lr̄a.Q. char.77
Indiuiduū quotuplr̄ accipitur.lr̄a.A. char.79
Indiuiduū quo mō dī de vno ꝛ de pl'ibꝰ.lr̄a.E. char.82
Indiuiduū abſoluti q̄re ponif in diuinis.lr̄a.G.char.82
Ingenitū qualr̄ intelligať ad ſe eſſe.lr̄a.D. char.87
Inēſſe per accn̄s quotuplr̄ ꝯtingat.lr̄a.M. char.94
Incarnatio a quo ſit.littera.B. char.161
Influere quid ſit.littera.B. char.127
Infinitas quotuplex ſit.littera.N. char.128
Intelligere diuinū quotupliciter accipiať.lr̄a.L.char.133
¶ Iuſtitia quid ſit.littera.G. char.77
Iuſtitia quotuplex ſit.littera.G. char.170
Iuſtitia diſtributiua quotuplex ſit.lr̄a.L. 177
Iudiciū quotuplr̄ ſumatur.littera.J. char.223
L
¶ Liberum quotuplex ſit.littera.E. char.14
Liberalitas diuina quotuplr̄ cōſidereť.lr̄a.K. 54
Libertas quotuplex ſit.littera.Q. char.55
Libertas ſimplr̄ ꝛ libertas arbitrij an diſtant.lr̄a.L. 56
¶ Locus a ꝯtrarijs q̄liter teneat.lr̄a.K. char.32
Logica q̄ pacto itelli debeat cū diſt ſcia reali.lr̄a.D. 238
¶ Lux itellectualis q̄tuplex dicať.lr̄a.O. char.25
Lux lumē ꝛ ſplēdor fulgorq3 q̄liter diſtant.lr̄a.P. 148
M
¶ Magis notum quotuplex ſit.lr̄a.C. char.7
Materia quotuplex ſit.lr̄a.C. char.5
Maria a q̄bus fuerit ſanctificata.lr̄a.A. char.1
Magis ꝓpriū q̄n ab aliquo cōſtituatur.lr̄a.P. 84
¶ Metaphyſica quotuplex ſit.lr̄a.L.4. ꝛ.lr̄a.P. 8
Medium quotuplex ſit.lr̄a.J. char.12
Memoria fecunda que ſit.lr̄a.Q. char.42
Melioritas quotuplex ſit.lr̄a.B. char.129
Menſura ꝛ menſuratū quotuplex ſit.lr̄a.B. 140
Metaphyſica quotuplex ſit.lr̄a.Q. char.172
Mediens quid ſit.littera.D. char.175
Mediū ꝯſiſtere in idiuiſibli q̄tuplr̄ itelligať.lr̄a.K. 176
Memoria q̄d includit ꝛ quid nō.lr̄a.M. char.38
Memoria ꝛ itelligētia q̄d ſint.lr̄a.L. char.39
¶ Miſericordia quid ſit.littera.G. char.77
¶ Modus identitatis quotuplex ſit.lr̄a.D. char.6
Modus formādi demōnes q̄d ſit.lr̄a.G. char.17
Modi falſitatis vel deceptionis quot ſint.lr̄a.B. 11
Modus ꝓcedēdi in nā quotuplex ſit.lr̄a.B. 19
Modus cognoſcēdi deū quotuplex ſit.lr̄a.L. 19
Modi cognoſcēdi aliq̄d quot ꝛ qui ſint.lr̄a.N. 23
Modi diſtōnū qui ꝛ quot ſint.lr̄a.O.43. ꝛ.lr̄a.C. 44
Modi iueſtigādi diſtōnē foialē quot ſint.lr̄a.C. 44
Modi iueſtigādi diſtōnē realē quot ſint.lr̄a.E. 44
Modi iueſtigādi diſtōnē modalē quot ſint.lr̄a.G. 44
Modi iueſtigādi diſtōnē cētualē quot ſint.lr̄a.B. 44
Modi inueſtigandi diſtinctionem ex natura rei quot ſint.littera.D. char.44
Modus intrinſecus quid ſit.littera.D. char.49
Modus itrinſecus q̄re ita dī.lr̄a.B.49. ꝛ lr̄a.M. 53
Modi quot ſint.littera.B. char.49
Modi identitatis quot ſint.lr̄a.G. char.52
Modus ꝯtrior ꝛ ꝯdictorior quis ſit.lr̄a.K. 64
Motus quotuplex ſit.littera.E. char.68
Motus quid ſit.littera.E. char.152
Motus quotupliciter termineť.lr̄a.E. char.152
Motus quotuplr̄ ſumať.lr̄a.K. char.192
Mors quid ſit.littera.K. char.207
¶ Mutatio in q̄bus ſignis ſit ꝛ in q̄bꝰ nō.lr̄a.E. char.54
Mutabile eſſe quotuplr̄ itelligi poſſit.lr̄a.B. char.54
Mutatio quādo ſit.littera.B. char.65
Mutatio quotuplex ſit.littera.P. char.68
Multa poni in cōtinuo q̄tuplr̄ itelligi poſſit.lr̄a.B. 73
N
¶ Natura quotuplex ſit.lr̄a.B. char.19
Natiuitas quid ſit.littera.G. char.29
Naturale quotuplex ſit.littera.P. char.39
¶ Neceſſitas q̄tuplex ſit.lr̄a.Q.char.14.ꝛ lr̄a.D.char.39

Neceſſitas in diuinis quid ſit.lrã.D. char.39
Necēm ⁊ ↄtingēs quotuplr accipiant̃.lrã.F. char.56
Neceſſitas eſſendi cui ⁊ qñ cōuenit.lrã.O. char.82
Negatio quotuplr ſubiecto ↄueniat.lrã.N. char.86
Neceſſarium quid ſit.littera.L. char.118
Neceſſitas modor quotuplex ſit.lrã.I. char.121
Nix poſſit eſſe non alba.littera.P. char.15
Nihil quotuplr accipiatur.lrã.K. char.118
Notitia abſtractiua que ſit.littera.E. char.9
Notitia intuitiua que ſit.littera.F. char.10
Notitia abſtractiua ⁊ intuitiua quō cōueniāt ⁊ differant. littera.F.char.10.⁊.littera.D. char.10
Notitia q̃tuplex ſit.lrã.H.char.10.⁊ lrã.O.11.⁊ lrã.A.85
Notitia dei q̄re reſpectu oĩuz dicat̃ intuitiua.lrã.D. 10
Notitia quotuplicem dicat reſpectū.lrã.O. char.10
Notitia ⁊ amor i creaturis ⁊ in diuinis qd ſint.lrã.K. 57
Notitiā eſſe genitā ⁊ amorē eſſe ſpiratum quotuplr contingat intelligere.littera.P. char.57
Non eſſe quotuplex ſit.littera.B. char.62
Numerus mathematic⁹ qualr abſtract⁹ ſit.lrã.P. 79
Numerus quotuplex ſit.littera.A. char.80
Numerus quotupliciter cauſetur.lrã.B. char.80
Numerus quotupliciter accipiatur.lrã.H. char.80
Numerus in deo ex quo cauſetur.lrã.D. char.80
Numerus quibus ſit accidentalis.lrã.D. char.80

O

Obſtinatio demonis in quibus ſtat.lrã.E. char.15
Obiectum adequatū quotuplex ſit.lrã.H. char.24
Obiectum actus quotuplex ſit.lrã.H. char.28
Obediētia pauptas ⁊ caſtitas in q̄ nō ↄſiſtāt.lrã.A. 256
Odium dei qualiter eſt impoſſibile.lrã.B. char.15
Ois fm antiquos phos de quot ad minus fuerit ſignū. littera.I. char.111
Originatio quid ſit.littera.F. char.29
Origo ⁊ dependentia quotuplex ſit.lrã.M. char.29
Ordo pfectionuz in diuinis quotupliciter attendi poſſit. littera.M. char.44
Ordo accidentalis quis ſit.littera.F. char.55
Ordo originis quid ſit.littera.I. char.61
Ordo ſpirantium in diuinis quō mō cōcedi ⁊ negari poteſt.littera.O. char.62
Ordo nature quid ſit.littera.M. char.63
Ordo pfectionis q̄re eſt iter ſpēs diuerſas.lrã.P. 63
Ordo nãe quotuplr intelligi poſſit.lrã.L.⁊.O. char.64
Ordo eēntialis q̃tuplex ſit.lrã.D.char.64.⁊.lrã.D. 66
Ordo eſſentialis quid ſit.lrã.E. char.66
Ordo quotuplex ſit.lrã.E. char.68
Ordo eſſentialis in diuinis quotuplex ſit.lrã.O. 66
Ordo accidentalis quotuplex ſit.lrã.L. char.67
Ordo intellectionis diuine ad volitionem diuinam quotuplex ſit.littera.M. char.67

P

Paſſiones entis qualiter ſint per ſe note de ente ⁊ idemonſtrabiles.littera.D char.17
Paſſio quotuplex ſit.lrã.I.char.17.⁊ lrã.E.char.50.⁊ littera.E.char.62.⁊ littera.H. char.64
Paſſiones entis quot ſint littera.E. char.50
Patrem ⁊ filium cōcorditer ſpirare ſpūm.s.quotupliciter intelligatur.littera.B. char.61
Partes linee quotuplr adinuicē cōpari poſſint.lrã.I. 72
Pars quo modo predicat̃ de toto.littera.H. char.84
Perfectiones diuine quotuplr diuidant̃.lrã.D. 23
Perſone diuine q̄re ſunt neccie eſſe.littera.I. char.39
Perfectio quotuplex ſit.lrã.A.char.50.⁊.lrã.D. char.65
Perfectiones q̄dditatiue que ſint.littera.L. char.64
Perſona quotuplr ↄſiderari poſſit.littera.O. char.78
Perſona quotuplr ſupponat.littera.O. char.78
Perfectiones ſimplr excedere pfectiones fm qd quotupliciter intelligatur.littera.O. char.104
Perfectio intellectualis in diuinis ⁊ in creaturis quotuplex ſit.littera.I. char.108
Perfectionez alicui ineē quotuplr ↄtingat.lrã.B. 132
Peccatū originale quid ſit.littera.H. char.156
Penitentia quid ſit.littera.O. char.200
Penitē ia quotupliciter ſumat̃.littera.O. char.202
Philoſophi in diuinis quare non potuerint productionem.littera.K. char.20
Potētia quotuplex ſit.lrã.N.char.7.⁊ lrã.D.char.25.⁊ littera.F.char.36.⁊ lrã.K.char.75.⁊ lrã.I.char. 108
Poſterius qualr ſeper vel nō a priori.lrã.L. char.8
Potētia opatiua ⁊ pductiua que ſit.lrã.I. char.20
Potentie quot.littera.L. char.24
Potentie qñ diſtinguant̃ p obā ⁊ qñ nō ⁊ q̃.lrã.L. 24
Portio quotuplex ſit.littera.H. char.27
Poſſe quotuplex ſit.littera.M.char.29.⁊ lrã.I. char.75
Potentia quid ſit.littera.D. char.40
Potentialitas quid ſit.littera.D. char.4
Potētia gñandi in pr̃e qd ſit.littera.I. char.40
Potētia quotuplr ſupponat.littera.A. char.41
Potētia generādi quid ſit.littera.K. char.41
Po⁹ gñandi q̃tuplr ſumat̃.lrã.A.char.42.⁊ lrã.N. 75
Potentia gñandi qualr ſit i filio ⁊ qualr nō.lrã.A. 42
Potētia qñ ponit̃ fruſtra ⁊ qñ nō.lrã.C. char.42
Potētie opatiue q̃tuplices ſint.littera.L. char.75
Potētia generādi qualiter eſt pfectio ſimplr ⁊ qualiter non.littera.P. char.75
Potētia obiectiua quid ſit.littera.I. char.117
Potētia abſoluta quid ſit.littera.F. char.126
Po⁹ ordinata dei quotuplr ↄſiderari poſſit.lrã.D. 126
Primus pn̄m.ſ.de q̃libet ⁊ affir⁹ vel negō va ⁊ de nullo eor ambo ſimul qb⁹ equipolleat.littera.D. char.2
Primū pn̄m qua vnitate dicat̃ eē vnū.lrã.K. char.2
Primo diuerſum quid ſit.littera.L. char.5
Predicatio vera in abſtractis q̃tuplex ſit.lrã.O. char.5
Predicatio idētica quotuplex ſit.littera.O. char.5
Predicatio pmi modi quotuplex ſit.lrã.B. char.6
Predicatio denoīatiua quotuplex ſit.lrã.B. char.6
Prim⁹ modus dōi p ſe q̃tuplr ↄſiderari poſſit lrã.F. 6
Propoſitio p ſe nota ex qbus fiat.littera.L. char.9
Proportio quotuplex ſit.littera.H. char.12
Propoſitio per ſe nota que ſit.littera.M. char.15
Propoſitio p ſe nota quotuplr dici poſſit.lrã.N. char.15
Propoſitio enūtians paſſionē vel diffinitionē qualiter ſit per ſe nota.littera.C. char.17
Productiōes in diuis q̄re ſunt tm due.lrã.D. char.18
Primitas obiecti quotuplex ſit.littera.O. char.23
Prius quotuplex ſit.littera.A. char.24
Productio quotuplex ſit.littera.D. char.27
Productio quid ſit.littera.L. char.31
Prin^m elicitiuū in diuis quotuplex ſit.lrã.M. char.33
Prius origine quid ſit.littera.C. char.39
Productio quotuplex ſit.littera.E. char.40
Proportionū gña in diuis quot ſint̃.lrã.C. char.49
Predicatio idētica quotuplex ſit.littera.C. char.49
Precedētia vel excellētia q̃tuplex ſit.lrã.H. char.52
Principiū nãle ⁊ liberū quid ſit.littera.A. char.56
Prius ⁊ poſterius quid ſint.littera.L. char.61
Priuatio quid ſit.littera.H. char.64
Propōnes tam cōtrarie q̄ꝫ contradictorie in quotuplici differentia ſint.littera.K. char.64
Prius ⁊ poſterius quotuplex ſit.littera.A. char.67
Priuatio quotuplex ſit.littera.A. char.86

Primatio qualis in deo ponat.lr̃a.L. char.86
Predicatū dictū de deo ex tpe quotuplex ſit.lr̃a.H. 93
Proprietates perfectionis ſimplr quot ſint.lr̃a.A. 105
Primum quotuplr accipiatur.lr̃a.L. 109
Predeſtinare quid ſit.lr̃a.D. 115
Predeſtina° q̄tuplr accipi poſſit.lr̃a.J.char.115.⁊.F.116.
Predeſtinationē eē etnā q̄tuplr itelligi poſſit.lr̃a.L. 115
Preſcientia dei quotupliciter accipiatur.lr̃a.F. 116
Predeſtinatio ⁊ pſcientia qualiter differāt.lr̃a.H. 116
Prioritas nãe ⁊ durationis quotuplex ſit.lr̃a.D. 122
Praxis quotuplr accipiatur.lr̃a.O. 130
Productio que ⁊ qn̄ requirat exiſtentiā.lr̃a.M. 131
Practicū in quotuplici habitudine cōſiſtat.lr̃a.A. 136
Practicum a quot deſcendat.lr̃a.B. char.136
Predicari quotuplr accipiatur.lr̃a.O. char.238
Principiū alicu° aliqd eē q̄tuplr itelligat.lr̃a.B. 250
Pullulatio quid ſit.littera.H. char.29
Pullulare quid ſit.littera.H. char.29

Q

Quantitas quotuplr accipiatur.littera.E. char.25
Quantitas virtualis quotuplex ſit.lr̃a.M. char.92
Qū poꝛi nãe nō repugnet eē ſine poſteriore.lr̃a.D. 122
Quādo poſterius perfectius ſit priore.lr̃a.D. 122
Quantitas interminata quid ſit.lr̃a.O. char.153
Quantitas quotuplex ſit.lr̃a.E. char.197
Que ſit cā falſitatis in intellectu.lr̃a.A. char.27
Que nec̃io pſupponant opationi ⁊ que non.lr̃a.O. 38
Que debeāt poni in ſūmo in diuis:⁊ que nō.lr̃a.A. 48
Que qualitates dicant actiones.lr̃a.A. char.97
Quidditatiuum quotuplex ſit.lr̃a.L. char.23
Quid ⁊ ad aliquid in diuinis qualr ſumant.lr̃a.H. 41
Quid debeat exponi i ſūmo in diuis:⁊ qd nō.M. 44
Quid reqrat ad eſſe pfectiſſimi:⁊ quid nō.lr̃a.B. 48
Quid requirat ad diſtōnē realē ⁊ pſonalē.lr̃a.L. 60
Quid ꝓ per nomē ſignificatur.lr̃a.J. 76
Quid quotuplr accipiatur.lr̃a.F. char.89
Quidditas quid ſit.lr̃a.J. char.117
Quo ⁊ quod in quibus diſtinguant.lr̃a.D. 57

R

Rationes quotuplices in deo ſint.lr̃a.K. char.5
Ratio entis qualr eſt omnis rō ⁊ ecōtra.lr̃a.N. 6
Ratio cognoſcendi quotuplex ſit.lr̃a.O. char.25
Ratio ordinis ꝓductionū radicalis q̄ ⁊ q̄lis ſit.A. 40
Ratio denoiationis extrinſece que ſit.lr̃a.L. char.47
Rō vificationis pdicatiōis idēnce q̄tuplex ſit.A. 50
Ratio formalis quotuplex ſit.lr̃a.F. char.50
Ratio perſone vnde ſumat:⁊ quid ſit.lr̃a.H. 78
Ratio cōis verbi trāſcendētis que ſit.lr̃a.D. char.85
Rationale quotupliciter dicat.lr̃a.D. char.174
Reſolutio quotuplex ſit.lr̃a.N. char.5
Repreſentare quid ſit.littera.P. char.9
Relatio notitie ad obꝫ qualr ſit eadē ſi realr.lr̃a.L. 11
Relatio realis an ſit eiuſdē ad idem.lr̃a.F. 27
Relatio quotuplex ſit.lr̃a.F.char.27.⁊ lr̃a.L.char.43
Reſpect° q̄tuplex ſit.lr̃a.F.34.⁊.D.43.⁊.F.52.⁊.J.61.
Reſpectus actualis ⁊ aptitudinalis qd ſint.lr̃a.D. 40
Reſpectus fundamētalis,potētialis ⁊ actualis qualiter diſtinguantur:⁊ quid ſint.lr̃a.J. char.41
Reſpect° intrinſec° ⁊ extrinſec° aduenīēs qs ſit.lr̃a.J. 43
Realitas quid ſit.lr̃a.J.char.49.⁊ lr̃a.D. char.103
Res quotuplex ſit.lr̃a.A.char.52.⁊ lr̃a.P. char.102
Reale quotuplex ſit.lr̃a.B.char.50.⁊ lr̃a L. char.242
Relatiuū quotuplr ſupponat.lr̃a.F. char.64
Res ſignata p nomē q̄tuplr ꝯſiderari poſſit.M. 76
Relō vt ꝯſtituat pſonā quot ꝯditiones reqrant.H. 83
Relō quot ⁊ quas hēat ꝓprietates.lr̃a.H. char.88
Relatiuū ſm eē ⁊ ſm dici qd ſit.lr̃a.K. char.88
Relōnē fundari ⁊ terminari q̄tuplr ꝯtigat.lr̃a.L. 90
Relō p quot additamēta ⁊ q̄ diffiniatur.lr̃a.D. 91
Reſpectus fundamētalis quis ſit.lr̃a.K. 94
Reſpectus formalis quis ſit.lr̃a.K. char.94
Reſpectus aptitudinalis quis ſit.lr̃a.O. 94
Recipere quid ſit littera.A. char.96
Realitas quō differat a formalitate.lr̃a.L. 103
Reſpectus rōnis quotuplr accipiat.lr̃a.K. 115
Reſurrectio ⁊ mors quid ſint.lr̃a.O. char.216
Recordatio quid ſit ⁊ vnde.lr̃a.P. char.222
Riſibilitas quid ſit.littera.D. char.17

S

Sapientia ⁊ ſciētia diuina differant.lr̃a.K. 46
Sanctificatio quotuplr accipiatur.lr̃a.D. 164
Sacramenta quot ſint.littera.L. char.180
Scientia quid ſit.littera.O. char.8
Sciētia in diuinis formaliter qd dicat.lr̃a.O. 65
Sciētia quotuplr augeat minuaturue.lr̃a.D. 113
Scientia quotuplr accipiatur.littera.O. 172
Securitas ſanctoꝝ in quo cōſiſtat.lr̃a.L. 114
Similitudo quotuplex ſit.littera.P. char.9
Signū originis quotuplex ſit.lr̃a.D. char.14
Singularia diſtincta q̄liter cognoſcamus.lr̃a.M. 27
Signa nãe quot in oi ente ꝯſiderari poſſint.lr̃a.P. 44
Simplr ſimplex qd ſit.lr̃a.H.51. ⁊ lr̃a.D. 106
Signa nature in diuinis quot ſint.lr̃a.H. 59
Signū vl̃e quotuplr ſummi poſſit.lr̃a.O. 110
Species qualiter a nobis cognoſcat.lr̃a.H. 9
Speculū q̄lr ſub viſione cadat.lr̃a.D.9. ⁊ lr̃a.L. 11
Species quotuplex ſit.lr̃a.M. char.27
Specificatio act° a pn̄°totali q̄tuplr itelli poſſit.O. 55
Spiratio actiua q̄re nō ſit accidēs.lr̃a.D. 60
Spira°paſſio quō ē maioris effica° q̄ ſpira°actio.D.60
Spira°actio q̄re nō ꝯſtituit vt alie origines.lr̃a.K. 60
Spēs numeri in diuinis q̄tuplex ſit.lr̃a.E. 80
Speculatio quid ſit.littera.E. char.135
Stupes quid ſit.littera.F. char.216
Subſtantiuū qualiter adiectiuo ⁊ diſtribuibile diſtributioni correſpondeat.littera.L. char.7
Subſtātia quotuplr accipi poſſit.littera.O. 35
Summe ſimplex quid ſit.lr̃a.H. 51
Summa ⁊ vera vnitas que ſit.lr̃a.B. char.53
Summa quotuplex ſit.littera.L. char.81
Suppoſitū diuinū q̄re dici oꝫ reſpectiuū.lr̃a.B. 82
Syllogiſmus quotuplex ſit.littera.D. char.15
Symbolus quid ſit.littera.A. char.77

T

Termini quot ponant in demrōne.lr̃a.K. 16
Termini demrōnis qualr ordinent.lr̃a.E. 17
Terminus relōnis quotuplex ſit.lr̃a.E. char.31
Terminus gnōnis quotuplex ſit.lr̃a.N. char.31
Termin° foꝛal ꝓductionis an poſſit pexiſtē.lr̃a.O. 31
Terminus ſpirationis quotuplex ſit.lr̃a.N. 56
Termin° nutritiōis ⁊ augmētatiōis q̄tup° ſit.lr̃a.P. 56
Termini trāſmutationū quot ſint.lr̃a.D. char.57
Tepiditas q̄tuplr ꝯſiderari poſſit.lr̃a.K. 72
Terminus gnōnis quotuplex ſit.lr̃a.O. char.83
Terminus quotupliciter ſupponat.lr̃a.O. 103
Theologia quotuplr ſumi poſſit.lr̃a.M. char.8
Theologia q̄tuplex ſit.lr̃a.D.char.9. ⁊ lr̃a.M. 170
Theo° quo practica ⁊ ſpeculatiua dici poſſit.lr̃a.J. 136
Totū eē maius ſua parte q̄liter demōſtret.lr̃a.O. 15
Totum perfectū quotuplex ſit.littera.A. char.128
Tranſitus vbi ſit.littera.M. char.62
Tranſitus quotuplex ſit.littera.A. char.69

Tranſubſtantiatio quid ſit.lr̃a.F. char.193

U

Uariatio medij quotuplex ſit.lr̃a.A. char.23
Ueri ⁊ boni qualr̃ ſe habeãt a duobus intell̃s ⁊ volun tatis.littera.N. char.24
Ueritas quotuplex ſit.littera.N. char.24
Uerbum noſtrũ quid ſit.littera.C. char.84
Uerbũ quotuplr̃ accipi poſſit.lr̃a.H. char.84
Uerbũ diuinũ qd ſit ⁊ ex qb⁹ ↄſtituat.lr̃a.N. 84
Uerbũ diuinũ eſſe creatũ q̃tuplr̃ itelligat.lr̃a.K. 85
Uerbũ creatũ quotuplr̃ cõparet ad obiectũ.lr̃a.L. 85
Uerbũ neutropaſſiuũ quotuplex ſit.lr̃a.O. 96
Uelle ⁊ ſpirare quid ſit.lr̃a.B. char.99
Ueritas quid ſit.lr̃a.N. char.133
Uie ad poſitionẽ plalitatꝫ deoꝝ q̃t ⁊ q̃ ſint.lr̃a.M. 17
Uirtus intellectualis quid ſit.lr̃a.E. char.172
Uirginitas quotuplr̃ ſumat.lr̃a.I. char.214
Uia cognoſcendi deũ quotuplex ſit.lr̃a.N. 23
Ultimũ quietatiuũ quotuplex ſit.lr̃a.D. char.13
Unitas quotuplex ſit.lr̃a.I. char.12.⁊ lr̃a.O.char.80.
Uniuoca qualr̃ diſtinguant.lr̃a.E. 32
Unitas quid ſit.lr̃a.E. char.52
Unitas tã forme q̃ ſubti quotuplex ſit.lr̃a.O. 79
Unitas paſſionis quãdo ⁊ in qbus nõ infert eternitatẽ ſubiecti.littera.A. char.81
Voluntas qualr̃ ſit cã ↄtingẽs ⁊ neceſſaria.lr̃a.E. 13
Voluntas quotuplr̃ ↄſiderari poſſit.lr̃a.I. char.15
Volũtas q̃tuplicẽ vim ꝓductã hẽat.lr̃a.L. 27.⁊.55.P.
Voluntas quotuplr̃ ↄſiderari poſſit.lr̃a.A. char.38
Voluntas inſpirãdo quare nec̃io ſe hꝫ.lr̃a.D. 56
Volũtas quot actus habeat.lr̃a.B. char.99
Volũtas creata quotuplicẽ hẽat ↄtingẽtiã.lr̃a.D. 113
Volũtas aña ⁊ ↄña quid ſint.lr̃a.O. char.130

Finis ſcḋe tabule.

Tabula regularum tertia

Cuiuſlibet ↄdictionis nec̃io altera ps eſt va.lr̃a.O. char.2
2 Contradictoria nõ pñt eẽ ſil' va.lr̃a.O. 2
3 Quãcũqꝫ itell̃s aliqs eſt certus de vno cõ ceptu ⁊ dubi⁹ de duob⁹:hꝫ ↄceptũ vnũ, de quo eſt certus,aliũ a duobus,de qb⁹ eſt dubius. littera.E. char.4
4 Cõtradictoria circa aliqd cũ additione vl' determina tione aliq̃ ꝓdũc nãm ↄdictionis.lr̃a.O. char.5
5 Quãcunqꝫ extrema ↄdictionis applicant ad aliq̃ ime diata ↄtria:opꝫ ſemꝑ illa diſtinguere.lr̃a.M. 7
6 Qñ aliqua duo ita ſe hñt:q tota entitas vnius eſt per attributionem ad aliud:ens di de eis ſm eandẽ ra tionem formalem.lr̃a.N. char.7
7 Uniuqđqꝫ qñ ꝑdicat de ſuo idiuiduo:magis hꝫ rõnẽ ſpeciei q̃ generis.lr̃a.D. char.8
8 Obm imutat po^{as} realr̃ ⁊ itentionalr̃.lr̃a.H. 11
9 Senſus pticulares lꝫ apprehendãt obta ſenſus cõia.ſ. ſenſibilia cõia per ſe,in illa tñ non ꝑ ferunt ſenſus particulares:ſed tñ cõis.lr̃a.H. char.11
10 Aliter iudicat phãtaſia qñ obm eſt pñens:⁊ aliter qñ obiectum eſt abſens.lr̃a.H. char.11
11 Qñ aliq̃ po^a eſt ↄſueta iudicare ſm vnum modũ:illo modo variato ſemꝑ vniformiter iudicat niſi perce pta variatione.lr̃a.D. char.11
12 Qñ aliqd eſt in po^a ad duo oppoſita ↄtria:ſi vtrũqꝫ eſt poſſibile,poteſt in illa duo.lr̃a.A. char.15
13 Si cauſa altera eſt ↄtingẽs ⁊ altera nec̃ia effectus eſt contingens.lr̃a.D. char.15
14 Quãcũqꝫ aliq̃ entitas poſitiua in aliq̃ gradu aufert ali quid d facilitate po^e:ſi magis ⁊ magis aucta fuerit: facit maiorẽ difficultatẽ.lr̃a.I. char.15
15 Quãcũqꝫ eſt aliq̃ po^a imãlis ⁊ infatigabilis:qcqd ſibi eſt difficile,eſt ſibi impoſſ.lr̃a.K. char.15
16 Oẽ agẽs ↄtingẽter ꝓducẽs duo eẽntialr̃ ordinata:ita q ab aliq̃ nõ pt neceſſitari:ſi ꝓducat prius eẽntialr̃: nõ eſt necẽ q poſteri⁹ ꝓducat.lr̃a.A. char.17
17 Qualis eſt ordo tminoꝝ:talis ẽ ordo cõplõnũ.E. 17
18 Ois nã q̃ de ſe nõ eſt determinata ad vnũ idiuiduũ: ſꝫ eſt ideterminata ad pl'a eiuſdẽ rõnis:nõ determi nat ex ſe ad certũ nũeꝝ iduuduoꝝ illi⁹ rõnis.B.18
19 Impoſſibile eſt de eadẽ rõne formali eſſe certũ cõce ptum ⁊ dubiũ.lr̃a.F. char.18
20 Quãcũqꝫ aliq termini cõparant adiuicẽ:⁊ exceſſus in vno arguit exceſſuꝫ in alio:ſi vnũ ſit ifinitũ ⁊ alteꝝ ſimul erit infinitũ.lr̃a.L. char.18
21 Quãcũqꝫ aliqd iuenit in creaturis qđ eſt ꝑfectiõis,cũ tamẽ aliqua imperfectione,illđ debet attribui deo: ſublata tñ omni imperfectione.lr̃a.E. 20
22 Quãcũqꝫ aliqd ↄuenit alicui per aliud prius:competit illi per qđ cõuenit ſibi.lr̃a.L. char.21
23 Cõtrarioꝝ imediatoꝝ ſi vnũ nõ ĩeſt,alteꝝ ĩeſt.K.22
24 Ubi pluralitas arguit maiorẽ ꝑfectionẽ ex infinitas infinitam.lr̃a.H. char.26
25 Quãcũqꝫ ſunt due ordinationes in ordine eminẽtie:⁊ eſt ordo eẽntialis iter illas:ſi fiat ꝓceſſus in ifinitũ in iferiori ordine,nũq̃ attinget ad aliqd ſuperioris ordinis.littera.A. char.29.
26 Oi iferiori repugnat aliqd qđ nõ ſuperiori.lr̃a.I. 29
27 Qñ aliqd cõuenit alicui per aliud in ordine habendi illud,prius eſt illud per qđ ſibi cõpetit,q̃ illud cui competit per aliud.lr̃a.B. char.30
28 Qualẽ ordinẽ hñt aliqua vbi diſtiguũt realr̃:talẽ hñt vbi ſunt diſtincta formalr̃ vel ſm rõnẽ.lr̃a.O. 30
29 Quãdo duo ꝓncipia cõcurrũt ad vnũ effectũ ſi vnum coꝝ eſt liberum ⁊ totum.lr̃a.O. char.30
30 Quãcũqꝫ aliqd repugñt ↄñti:nec̃io repugñt añti.N. 32
31 Quãcũqꝫ ſubm eſt abſtractũ vltimata abſtractione:⁊ ꝑdicatũ nõ põt ꝑdicari niſi formalr̃:illa predicatio nõ eſt vera niſi in ꝑ mõ dicẽdi ꝑ ſe de illo.lr̃a.P.33
32 Sicut ex noie negationis alicuius itelligitur affirma tio:ſic aliquando ex noie affirmationis intelligitur negatio.littera.A. char.34
33 Quãcũqꝫ aliqđ predicatũ negat de aliquo ſubto,in ter minis eſt rõ negationis per aliquã affirmationem. littera.C. char.34
34 Quanto aliquid pauciora concernit:tãto ad h vt vlti mate ſit abſtractũ paucioribꝰ idiget.lr̃a.E. 34
35 Ex altera idẽtica ⁊ altera foꝛali nõ ſequit ↄ̃ niſi idẽti ca vel exponẽda per identicam.lr̃a.O. char.34
36 Quãcũqꝫ eſt aliqđ mediũ cõpoſitũ ex extremis,illud opꝫ reſoluere vſqꝫ ad ſimplicia.lr̃a.B. char.35
37 Illud qđ nõ eſt vltimate abſtractũ rõne illius qđ cõ cernit põt recipe ꝑdicationẽ alic⁹ ꝑdicati.lr̃a.E. 35
38 Quãcunqꝫ aliqd remouet ⁊ negat a ſupiori negat ab omni cõtento ſub eo.lr̃a.O. char.35
39 Qñ alique due cauſe ſũt eque approximate reſpectu alicuius paſſiui ſi vna eſt potentior alia:⁊ effect⁹ ea rum ſunt ſimplr̃ incõpoſſibiles.lr̃a.I. char.37
40 Oẽ diffinitũ ꝑ aliqd nec̃io eſt poſteri⁹ illo.lr̃a.N. 40
41 Quãcũqꝫ aliqd de ſe nõ eſt determinatũ ad vnũ vni⁹ rõnis ipſum nõ eſt determinatũ ad certũ numerũ indiuiduoꝝ illius rationis.lr̃a.C. char.43
42 Quãcũqꝫ aliquid ſic ſe hꝫ:q qcqd ↄuenit vni realiter nõ ↄuenit alteri:talia ṽtr realr̃ diſtigui.lr̃a.P. 47

43 Quicqd ꝯuenit vni ⁊ alteri:⁊ eodē mō:ſȝ tñ qñ aliq̃li ter diſtinguunt:⁊ ſunt idem aliquo mō:non opȝ ꝙ illo mō q̃ aliqd ꝯuenit vni ꝯueniat alteri.lr̃a.O. 147
44 Nulla repugnātia ē diſtictio ſine vnione.lr̃a.N. 51
45 Qñcūqȝ aliqua ſunt idem:quicqd attribuit vni ⁊ reliquo.littera.O. char.52
46 Quicqd dicit̃ de agentibus nālibus de facto:totū eſt verum de agentibus volūtarijs de poſſi.lr̃a.O. 53
47 In ꝑdicatis negatiuis vel relatiuis eq̄pollētib⁹ negatiuis:nō tenet loc⁹ a parte ſubiectiuꝫ.lr̃a.Q. char.53
48 Omne ꝓductiuū ꝑncipiū:cuius effectus pōt dici nat⁹ eſt ꝑncipiū naturale.lr̃a.A. char.56
49 Quecūqȝ nō ſunt diſtincta ſm a.nec̃io vident̃ eē idē ſm a.ſi a.formalr̃ in eis exiſtat.lr̃a.B. char.59
50 Qñ duo ꝑdicata dicūt de aliq:vnū affirmatiuū:aliud negatiuū:ꝑ ꝑus ꝯuenit ſibi illud affirmatiuū:ſi q̄ddi tatiue dī de eo q̄ȝ aliud.ſ.negatiuū.lr̃a.L. char.62
51 Qñcūqȝ aliqd agēs dat eē alicui ſubīo ſimplr̃:⁊ ipm ꝓducit concomitanter:ꝓducit oēs paſſiones illius ſubiecti:vel poſitiuas vel priuatiuas eo modo quo ſibi competit producere.lr̃a.E. char.62
52 Qñcūqȝ aliqua ſic ſe hn̄t ꝙ vnū nō pōt eſſe ſine altero:⁊ nō eꝯ:talia hn̄t ordinē nāe.lr̃a.P. char.63
53 Qualē ordinē hn̄t aliqua vbi diſtinguunt̃ ſm rē:talē hn̄t vbi diſtinguunt̃ ſm rōnē.lr̃a.F. char.65
54 Mā nō eſt ꝑor ordine eēntiali ala itellr̃ina.lr̃a.I. 66
55 In eſſentialr̃ ordinatis nō pōt eē circulatio.lr̃a.I. 66
56 In eſſentialr̃ ordinatis nō pōt eſſe ꝓceſſus in īfinitū a priori:a poſteriori aūt non repugnat eis talis proceſſus.littera. K. char.66
57 Eſſentialis ordo nō pōt eſſe iter illa que ſunt eiuſdeꝫ rationis.littera.M. char.66
58 Priori in ordine accidentali nō repugnat eſſe ſine poſteriori.littera.O. char.66
59 In ordine accidētali poſſis eſt circulatio.lr̃a.O. 66
60 In ordine accitali pōt eē ꝓceſſus i īfinitū.lr̃a.O. 66
61 Inter illa q̄ ſūt eiuſdē rōnis ē acc̃ntal' ordo.lr̃a.O.66.
62 Qñcunqȝ in aliq̃ eſſentialr̃ ordinata ⁊ realr̃ diſtincta deus pōt facere ꝑus ſine poſteriori.lr̃a.N. 67
63 Qñcūqȝ aliqd eſt cōe ⁊ ſuperius aſſignat̃ ī illis:⁊ nō eſt eis eſſentiale:illa eſt ſcd̃a intentio.lr̃a.N. 77
64 Quicqd ꝑdicat̃ de ſuperiori ⁊ de inferiori affirmatiue ⁊ eꝯ negatiue:illa eſt ꝑma itentio.lr̃a.O. 77
65 Ubi locus a diuiſiōne tȝ:ibi accipiunt̃ ꝑme itentiones.littera.O. char.77
66 Qñ fit arg͂ᵐ ex iferioribus ad ſupiora ſemꝑ ꝯñtia eſt realis ⁊ bona niſi in ſcd̃is itētionib⁹.lr̃a.O. 77
67 Qñcūqȝ aliqd ꝑdicatū dī de aliqb⁹ ſȝ idē nomē ⁊ ſȝ eādē rōnē diffinitiuā dī de illis vniuoce.lr̃a.D. 78
68 Qñ aliqd ꝯuenit alicui iquātū tale hoc eſt ſm vnam rōnē:⁊ qcqd ꝯuenit vni ſm illā rōneȝ ꝯueniat alteri ſm eādē:illā rō eſt eis cōis ⁊ vniuoca.lr̃a.I. 78
69 Quecūqȝ numerant̃ ſȝ aliqd nomē ꝯueniūt formalr̃ in rōne illi⁹ nois ſm quā numerant̃.lr̃a.I. char.78
70 A ſuperiori ad inferius nunq̄ȝ tenet ꝯñtia in ſecundis intentionibus.lr̃a.D. char.79
71 Qñcūqȝ aliqua nā nō ſuppoſitat̃ in ſuppoſito ꝓprie rōnis formalis:nō dī de illo in ꝑmo mō.lr̃a.O. 81
72 Qualē ordinē hn̄t aliqua:vbi ſunt realr̃ diſtincta:talē ordinē ſeruāt vbi ſunt diſtincta formalr̃.lr̃a.L. 83
73 In omni ꝯſtituto ꝑus eſt aliqd denoiatiue tale q̄ȝ cōſtitutiue.littera.L. char.83
74 Omne ꝯſtitutū diffinit̃ ꝑ ꝑn⁹ ꝯſtitutiua.lr̃a.M. 84
75 Qñcūqȝ duo poſitiua abſtrahūt a ſeinuicē:ſic ſupius ⁊ iferius:negatio iferioris abſtrahit ⁊ eſt prior ſm ꝯñaȝ negatione ſuperioris.lr̃a.F. char.86
76 Qñ aliqd cōe īmediate diuidit̃ magis opponuntur īmediate diuidētia q̄ȝ diuiſa iter ſe.lr̃a.O. 87
77 Nihil ad ſeipſuȝ refertur.lr̃a.D. char.88
78 Ois relo que eſt directe in gn̄e relōnis vel in aliquo alio gn̄e ꝑ ſe ⁊ directe eſt acc̃ns.lr̃a.N. 88
79 Inherentia accidētis nō abſoluti ſȝ reſpectiui nō pōt ſeparari ab illo accidēte.lr̃a.O. char.89
90 Qñ ſunt aliq̃ realr̃ diſtincta ſi vnū nō includit̃ q̄ddi tatiue in alio illa pñt iter ſe ſeparari.lr̃a.D. 91
91 Qñcunqȝ aliqd totū ꝯſtat ex aliqb⁹ q̄ꝝ vnū eſt reale ⁊ alteꝝ nō reale:illud totū nō eſt reale.lr̃a.M. 91
92 Quando inueniunt̃ relōnes diuerſaꝝ rōnuȝ fundari in eodē penitus fundamēto:opȝ diſtinctionē inuenire ex parte terminoꝝ.lr̃a.D. char.93
93 In creaturis omne qd non ſm ſubſtātiam dicitur:ſm accidens dicitur.littera.D. char.100
94 Quecunqȝ dicūt ſingulariter de diuinis ꝑſonis nullo⁹ dicūt ad ſe ſed ad aliud vel ad ſe iuicē.lr̃a.D. 100
95 Ad verificationeȝ vl̃is opȝ ꝙ oēs eius ſingulares ſint vere:ad falſitatem auteȝ ſufficit falſificatio vnius particularis.littera.E. char.101
96 Nulla perfectio quidditatiua dicit̃ perfectioneȝ ſimpliciter.littera. K. char.105
97 Nulla perfectio in creaturis ſi non inueniatur in deo eſt perfectio ſimpliciter.lr̃a.L. char.105
98 Quecunqȝ ſunt in deo niſi ſint cōia tribus non ſunt perfectiones ſimpliciter.lr̃a.L. char.105
99 Quecunqȝ ſunt cōia tribus niſi precedant relōnes originis nō ſunt ꝑfectiones ſimplr̃.lr̃a.M. 105
100 Cuicūqȝ repugnat ſupi⁹:repugnat iferi⁹.lr̃a.A. 110
101 A ſingularibus ſufficienter enuātis ſeqtur vle vlr̃r ſumptū:ꝑ locū a loco in q̄ntitate.lr̃a.F. 118
102 Deus ſicut ⁊ oē agens ⁊ operans debite prius diligit finē q̄ȝ ea q̄ ſunt ad finē:⁊ iter ea q̄ ſunt ad finem: prius diligit ꝓpinquiora fini q̄ȝ alia.lr̃a.E. 117
103 Qñcunqȝ aliqd ſubīm abſtrahit de aliqbus duobus ſi vnū accidit:⁊ aliud ſilr̃ accidit.lr̃a.L. 119
104 Paſſio conueniens multis:oportet ꝙ habeat aliquā rationem cōmunem.littera.B. char.124
105 In ſucceſſiuis non eſt ſimul fieri ⁊ factū eſſe:nec corrumpi ⁊ corruptum eſſe.lr̃a.M. char.124
106 In inſtātaneis ⁊ in indiuiſibilibus ſimul eſt fieri ⁊ factū eſſe:deſtrui ⁊ deſtructū eſſe.lr̃a.M. 124
107 Quicqd pōt deus facere mediāte cā ſcd̃a in gn̄e cāe efficiētis:pōt imediate ꝑ ſe.lr̃a.B. char.127
108 Impoīe eſt trāſire de ꝯdictorio in ꝯdictoriuȝ:qn fiat mutatio in altero extremoꝝ.lr̃a.K. 140
109 Per p͂ᵐ ꝑnᵐ cōplexū:extrema ꝯdictiōis vificāt̃ de eodē angelo:⁊ ſm idē ꝑter tp̄s ⁊ euū.lr̃a.K. 140
110 Qñcūqȝ aliqd eſt ſuſceptiuū formaꝝ diuꝫ ſpē ⁊ eiuſdē gn̄is:⁊ nō eſt determinatū ad aliq̄ȝ illaꝝ:nec eſt illimitatū ad oēs tale pōt moueri.lr̃a.M. 142
111 Priuilegiati ñ cadūt ſub edicto leg̃ vl̄ lege cōi.B.166
112 Ubi po⁹ nihil actiue fac̃:ibi⁹ nō eſt nec̃ius.lr̃a.A. 169
113 Qñcūqȝ eſt aliqd mobile reſpiciens formā mediante diſpōne trāſeūte:tale ſubīm pōt recipe eādē forᵐᵃ a denuō ſupponēdo diſpōnes trāſeūtes.lr̃a.O. 188
114 Qñ aliqd eſt indeterᵐ ad aliq̃ eiuſdē rōnis:ſi ſit indeterminatū ad pl'a:⁊ ad ifiᵗᵃ eadē rōne.lr̃a.L. 189
115 Quandocūqȝ aliquod corpus ponit̃ in diuerſis locis q̄cunqȝ accidētia inſunt ſibi que ꝑcedunt vbi:ſibi inſunt vbicunqȝ ponatur.lr̃a.D. char.190
116 Qñcūqȝ genus diuidit̃ per dr̃ias reſpectiuas:ipſuȝ eſt reſpectiuum.lr̃a.N. char.197
117 Qñ aliqua nā eſt in aliq̄ ſuppoᵗᵒ ſuppoſitalr̃ nō ſeq̄t̃ ſi videat̃ intuitiue viſione intellectuali aliqua nāli

formaꝫ ꝙ ſuppoᵐ videaꝛ intuitiue.lr̃a.Q. char.199.
218 Uidens aliquā rōnē formalē intuitiue forma exiſte in aliq̄ ſupp°:nō oꝫ ꝙ videat illō in q̄ eſt.lr̃a.Q. 199
219 Uidēs viſione intuitiua aliquā nām:videt illud in quo eſt illa natura ſuppoſitalr̄.lr̃a.Q. 199
220 Qñ aliqs videt aliquā nām formalr̄ in aliquo:nec ꝯ videt ſuppoſitum illud.lr̃a.A. 200
221 Si ſibi nō pōt ſatiſfieri:debet ſtare ſuper arbitrio boni viri ⁊ iudicetur per eum:⁊ reſtituatur ſm̄ intereſſe.littera.M. 203
222 Tāta eſt diſtātia in linea collaterali ſm̄ gradus quāta in perpendiculari.lr̃a.H. 216
223 Qñ aliqui diſtant inequaliter a ſtipite diſtantia eſt ſumenda ab illo qui magis diſtat.lr̃a.H. 216
224 Qñ fit cōparatio aliquoꝝ in linea perpēdiculari ⁊ aliquoꝝ i linea trāſuerſali:maioꝛ eſt germanitas eorū q in linea ꝑpēdiculari q̄tūcūqꝫ ꝓcedat.lr̃a.H. 216
225 Quandocūqꝫ annuntiatio cadit in die veneris:natiuitas cadit in dñica.lr̃a.L. char.218
226 Nobiliori modo ſaluanꝛ que in vno īdiuiduo:q̄ que per generationem.lr̃a.F. char.220
227 Si duo bona ſic ſe hñt ꝙ alterū alteri ſm̄ excellētiā comparanꝛ:ſi carentia minus excellentis boni eſt maius malū quodā alio malo poſitiuo non eſt dubiū qn carētia excellentioꝛis boni ſit multo magis malum in illo tertio malo poſitiuo:cui ambo comparantur.littera.P. 225
228 Qñcūqꝫ aliquid cōuenit alicui ſub reduplicatione:ſi ratio reduplicandi ineſt illi ſimplr̄:⁊ ſine determinatione:tūc ꝑdicatū qd ieſt per talē reduplicationē ierit illi ſimplr̄:⁊ ſine vlla dterminatōe.lr̃a.D. 232
229 Qñ aliqd ꝑdicaꝛ de aliquo ſubto ſumpto cū reduplicatione alicuius in ꝓpōne idefinita:vel ſingulrī aut ꝑticulari de illo termīo:ci addit̄ reduplicatio:pōt formari ꝓpō vl̄is ſine oī dterminatōe.lr̃a.D. 232.
230 Qñ ſubm eſt abſtractū vltimata abſtractione:⁊ ꝑdicatū nō pōt ꝑdicari niſi formalr̄:vtpote adiectiuū illa predicatio non eſt vera:niſi ſit in primo modo dicendi per ſe.lr̃a.B. 233
231 Omne qd relatiue dicit̄ eſt aliquid excepta ipſa relatione.littera.O. 236
232 Oē qd eſt ad aliqd ꝑus eſt aliquid ad ſe.lr̃a.O. 236.
233 Quādocūqꝫ eſt aliqua ꝑñtia bona ad oppoſitū ꝑñtis ſequitur oppoſitū añtis.lr̃a.R. 248
234 Qui iudicat d maiori pt iudicare d minori.lr̃a.E. 253
235 Melior vtuti eſt oppoſitū peius vitiū.lr̃a.O. 257
236 Nihil pōt eſſe ab aliqua cauſa:qua non exiſtente nihilominus eſſet.lr̃a.D. 259
237 Qñcūqꝫ aliqd agens ꝯtinet in vtute aliquos effectus eēntialiter ordinatos:nō pōt in poſterioꝛē niſi ꝑus producat prioꝛem.lr̃a.E. 261
238 Qñ ſunt duo effectus eſſentialr̄ ordinati/maioꝛē ꝯnexio effectuū illoꝝ ad cām q̄ ad ſeiuicē.lr̃a.D. 261
239 Omne nolle radicaꝛ in aliquo velle.lr̃a.N. 261

¶ Lectori

Finis omniū Regularuꝫ:quas reperiimus in libris Frāciſci de Mayrōnis:q̄s ſiquā lꝫ ſm̄ alphabeti ordinē nō ordinauerim⁹,non ob h tn̄ laboꝛib⁹ nr̄is detrahere debebis.Si attentus eni fueris:nr̄am ꝓcedendi ſeriem vbiqꝫ approbabis.Etenīꝫ ex ſubiūcta tabella hn̄ demū examinādo ſingla)quācūqꝫ regulā deſideres/inuenies.Jd etiā ſi volueris/adnotabis a nobis ob id potiſſimuꝫ aſſignatos in his regulis locos fuiſſe,vt non earum tm̄ exempla ibidē inſpectes/verū ⁊ ad quod propoſitum allegentur,ſcias.

¶ Tabella regulaꝝ ſupꝛapoſitarum incipit.

A
Abſtrahere.regula.37.
Ad aliquid.reg.132.
Affirmatio negatio.reg.32.
Agere.reg.16.51.137.
Annuntiatio.reg.125.
B
Bonum.reg.127.
C
Cauſa.reg.13.39.136.
Circulatio.reg.59.
Contradictorium.regula.1.2.4.5.108.
Conceptus.reg.3.19.
Conuenire.reg. 22.27.42.43.68.128.
Contrarium.reg.23.
Concernere.reg.34.
Concluſio.reg.35.
Cōſequētia.reg.66.70.133.
Conſtituere.reg.73.74.
Corpus.reg.115.
Comparare.reg.124.
D
Deus.reg.102.107.
Determinare.reg.41.
Diſtinguere.regula.28.49.53.90.
Diffinire.reg.40.
Dici.reg.46.93.94.131.
Diuidere.reg.76.
Diſtare.reg.122.123.
E
Effectus.reg.138.
Ens.reg.6.
Entitas.reg.14.
F
Fieri.reg.105.106.
G
Genus.reg.116.
H
J
Jdem.reg.45.
Jntentio.reg.63.65.
Jnherentia.reg.79.
Jndeterminatuꝫ.reg.114.
Judicare.reg.134.
L
M
Materia.reg.54.
Medium.reg.36.
Mobile.reg.113.
N
Natura.reg.18.71.117.
Nihil.reg.77.
Numerare.reg.69.
O
Obiectum.reg.8.
Ordo/ordinatuꝫ/ordinatio.regu.17.52.56.57.61.62.72.25.
P
Predicatuꝫ/predicatio/predicare.regu.7.33.47.50.64.67.129.
Paſſio.reg.104.
Perfectuꝫ/ꝑfectio/ꝑficere.reg.21.96.97.98.99.
Potentia/potentiale,regu.11.15.112.12.
Phantaſia.reg.10.
Pluralitas.reg.24.
Poſitiuū/ponē/poſt.reg.75
Principiū.reg.29.48.109.
Prius.reg.58.
Proceſſus.reg.60.
Priuilegium.reg.111.
Q
R
Repugnare repugnātia.regula.26.30.44.100.
Remoueri.reg.38.
Relatio.reg.78.92.
S
Satiſfacere.reg.121.
Saluare.reg.126.
Senſus.reg.9.
Subiectuꝫ.reg.31.103.109.
Suſcipere.reg.110.
T
Termini.reg.20.
Totum.reg.91.
U
Uidere/vidēs.regula.118.119.120.
Uirtus/vitiū.reg.135.
Uniuerſale.reg.95.101.
X
Y

Lectori.

Calcem tandem opuſculi noſtri attigimus candide lector:ad quē attī tc q̄ naiculam appuliſſem/forte mihi nauigatio difficilis preſtabatur.Cum tamē calodemon bona foueat negocia:⁊ mihi quoqꝫ aliquātulū ſpei ſupererat:vnde nō preter ſpem huiuſmodi elucubrationi fineꝫ impoſui:ex qua nō parū admodū vtilitatis acceptuꝫ iri nō diffido. Laus igr̄ ſit ſummo opifici:qui cuncta creauit/gloriāqꝫ ei non mihi Hippolito tribuite:is enim eſt ille per queꝫ oīa facta ſunt:⁊ ſine ipſo nihil.Jn almo Patauino gymnaſio.1520.die.10.menſis Maij.

Illuminati doctoris Fratris Franciſci de Mayronis In Primū ſententiarū foecundiſſimū ſcriptū ſuū Cōflatus nominatum.

Jacobi philippi de pellibus nigris troyani pro Franciſco de Marone quem nuper excellentiſſimus omnium bonarū artiū princeps frater Mauritius Hybernicus ex orco ad ſuperos reuocauit: Elegia.

Mergit heſperiꝰ mediis dux phoebus in vndis
 Occeani: ⁊ phoebe ſurgit amata ſoror.
Forte domū rediēs obſcura moeſtꝰ in vmbra:
 Italie clades pernitieſq; putans.
Ante fores ſophiae tetricas: pānoſus: egenſq;:
 Errabat tremulus: palliduluſq; ſenex.
Tendebatq; manus ſupplex: aſſemq; rogabat
 Deniq;: ⁊ ex omni parte petebat opem.
Uox ſua miſtis erat: flebant ſimul oīa circum:
 Nec potui lachrymas ipſe tenere meas.
Occurrit triſtis mihi: ſic percontor amicum:
 Qui ſis? vnde genus? q̄s tibi in orbe locus?
Ille nihil: ſed flens tandē crudeliter: inquit:
 Sic virtus errat ſic miſeranda iacet.
Heu heu quo fugiam? profugus ſi tp̄e quo ſol
 Luſtrat humū: tenebris nocte ſilente p̄mor.
Quoq; poteſt caſus narrat mō: poſt ea fleuit:
 Solamur: ventis ocior ille fugit.
Iam nitidos aurora ſuos caelabat amictus:
 Ducebatq; citos ſub iuga phoebus equos.
Nec mora: purpureo video velamine tectum
 Nudus ⁊ ignotus qui fuit ante miſer.
Protinus agnoſco dudum tellure iacentem:
 Quo magis hūc miror: h magis obſtupeo.
Ille gradus firmans mirari deſine (dixit)
 Si videor Croeſus qui miſer Hyrus eram.
Accipe quaeſitum gelida qđ nocte negaui:
 Eſt mihi Frāciſcus nomē amice Maro.
Textilibus variis dedit haec mihi ſerica dono
 Mauritius: per quē nox ſuper aſtra micat.
Hoc vno exemplo (ſuperos ac ſydera teſtor)
 Quod mea cū multis fama ſepulta foret.
Siue forem auſoniae dulcis ſemotus ab aruis:
 Ultra ſauromatas: ſarmaticoſq; truces.

¶ Frater Mauritius de portu Hybernus ordinis Minorum artiũ ⁊ Theologiae doctor, Chriſtophoro Marcello Patritio Veneto. S.

Non ignoras Reuerende Protonotarie: me in florentiſſima hac Patauina achademia que feliciſſimis Veneti Senatus auſpicijs regitur: publico aere cõductũ inſudare: vbi multos authores tã theologice q̃ peripathetice facultatis interpretes ⁊ lectitari paſſim: ⁊ circũferri vidi, tã mea ipſius q̃ aliorũ induſtria formis excuſos. In quibus Scotũ illũ meũ (Bone deus quẽ virũ:) Quem tu vir doctiſſimus: ⁊ doctorq̃ʒ inſignis colis, decorasq̃ʒ. Sed cũ viderẽ Franciſci de Mayronis doctoris Illuminati opa deſiderari, ſine quibus ad vnguẽ nec diſciplinas quas pſitemur: nec ſcholaſtice reſolutionis apicẽ quiſq̃ adipiſci põt: ⁊ meã ⁊ aliorũ negligentiã [illegible] nõ par [illegible] fuiſſe exiſtimaui. Ille enĩ arcana [illegible] abſtractionum magiſter merito dici meruerit. [illegible] ſtudius neceſſarius: vt ſoli [illegible] Scoti doctrinã [illegible] nobis aperiat atq̃ʒ dilucidet. [illegible] quaeſo: ſi Scoto aliqñ quod pertinacius [illegible] interpretis eſt officiũ potius q̃ authoris, nihil addere de ſuo: ſʒ aliena exponere, hiſq̃ʒ ſemp inſiſtere. [illegible] diſſentiat, vt dixi per raro: eũ tñ colit, atq̃ʒ adorat, doctoremq̃ʒ ſuũ [illegible] religionis [illegible] ſuſpicit, ⁊ veneratur. Oĩum enĩ fundamẽtorũ: que iecit a Scoto [illegible] a vicinuo ſuo formulã ⁊ rõnẽ accepit. Cuius in ſua edificatione demodulũ ſequitur, acerrimus [illegible] propugnator: [illegible] in ſniaʒ L doctoris ſui nõ cunt, dicta ſimul ⁊ rõnes infringit. Inſurgitq̃ʒ vehemẽs in Scoti aduerſarios vrgens eos ſemp, nec cedens vnq̃. Collegit preterea mira ingenij dexteritate aliorũ dicta [illegible] propoſitionũ precipuus inuentor. Ideq̃ʒ diſputator ſubtiliſſimus eſt habitus. Eũq̃ʒ ⁊ in Ethicis [illegible] diſciplinis [illegible] valuiſſe monumẽta ipſius teſtantur. Que oĩa formis excudere nõ eſt impreſentia cõſilium: alia nunc edentur: alia alias temporũ reliqua. Scripſit enim plurima variaq̃ʒ opera. ¶ Veritates ſcʒ in Auguſtinũ: ſermones ad clerũ, ⁊ ad populũ. Quẽ dialecticas libros quoq̃ʒ ethicos, ⁊ phyſicos, ⁊ metaphyſicos. Extat etiã nobiliſſimus eius liber in Dionyſiũ Areopagitaʒ: ſcripſit ſup Magiſtrum [illegible] vt pleriq̃ʒ alij, in Britannia primũ aut alibi, deinde in Gallia: ſed ter: ⁊ in quadã etiã eius libros quater. Quolibeti inſuper egregiũ [illegible] ⁊ in ſacrã paginã nõnulla opa feliciter auſpicatus eſt, ⁊ ingenioſiſſime abſoluit. De cuius viri laudibus preſtat nihil dicere, q̃ pauca. Ea enĩ dum vixit, ⁊ molitus eſt, ⁊ perfecit: vt extra oẽm iudicij aleã poſitus nr̃a cõmendatione nõ indigeat. Ex multis igitur imprimendũ ſuſcepimus ſcriptũ vnũ ſup ſnias: ⁊ quolibetũ ipſius: alia deinceps (modo vita ſupſit) emittemus ipſi vl alij fortaſſe, qui melius poterũt, hãc prouinciã aſſument. Nos vel eo ipſo, quod icepimus nõ minimuʒ videbimur nr̃i temporis ſtudioſis hoĩbus emolumẽtũ attuliſſe. Nã (vt ille recte inquit) facti dimidiuʒ qui cepit hʒ, nec difficile erit quod ingenioſiſſimus Ariſtoteles [illegible] ⁊ quẽadmodum dicat Imperator lege ſcda de veteri iure enucleãdo. Qui nõ ſubtiliter factũ emẽdat: laudabilior eſt eo, qui primus inuenit. Illi tñ primas mihi in oĩ re obtinere ſemp ſunt viſi: qui primi aggreſſi ſunt aliquid: quod alij ne cogitarũt quidẽ. In primũ ſniarũ nũc eũ elegimus. Quẽ ſolũ ante hac impreſſiʒ Cõflatũ appellãt. In alios tres accepimus eos videlʒ, quos cõpletiores pfectiores reperire potuimus: ⁊ hoc ſine magnis laboribus id negocij pfecimus propter archetypa ipſa depravata. Signauimus in margine libri nõnulla ad operis ornamentũ. Indicauimus quoq̃ʒ quibus locis deprendantur multa: que ipſe ab alijs mutuatur: cita, q̃ʒ ſubobſcure. Nec opiones ſemp opioniq̃ʒ authores locis ſuis notauimus. Deerãt enĩ tũc codices multi: quibus ad hãc rẽ egregie cõficiendã opus erat. Quod tñ ſperamus aliqñ cõſumatiſſime efficere. Satius enĩ duximus quod aliqui fuerint opinati ſub incerto cuiuſq̃ noĩe demõſtrare, q̃ hũc pro illo falſo noĩare. Qui error, q̃uis memorie ſit, nõ eruditionis: tñ docti viri exiſtimationi detrahit nõ nihil. Remiſimus aliqñ ad doctrinã Scoti in locis ſuis ea que tangit: ⁊ cõcordantijs, atq̃ʒ alijs notulis ad legentiũ vtilitatem adornauimus. Hos nr̃os labores patrocinio alicuius preclari viri, qui examinare, ⁊ iudicare, ⁊ tueri cũcta poſſet, ſubmittere decreuimus. Duo ante alios mihi occurrerũt, Bernardinus Caruaial: ⁊ Dñicus Grimanus duo, ſcilʒ Cardinales Reuerẽdiſſimi theologorũ maximi: ⁊ fautores mei maxime ſingulares, quibus oĩa debeo. Occurrũt etiã Magnifici pleriq̃ʒ Patritij Veneti patroni ſimul ⁊ diſcipuli mei facũdiſſimi ⁊ doctiſſimi. Obſeruantur quoq̃ʒ aĩo ſcholaſtici nõnulli tã huius achademie q̃ veronẽſis nõ mediocre ornamẽtũ: quibus precipuo affectu deuinctus ſum. Dignus ⁊ hoc munere, q̃uis vita defunctus Frãciſcus Sanſon gñalis olim nr̃ oĩum ideq̃ʒ pr̃ ⁊ protector meus. Qui poſt Diuum Sixtũ. IIII. Pontificẽ max. oĩum primus huiuſce doctrine profeſſor habebatur: ſed quia iam videt in vbo: que nos balbutiẽdo nouimus in gñe pprio: nõ eget amplius mẽbranis. Petro etiã Negroni ſci Gregorij de vrbe abbati: Patrono ⁊ fautori meo, qui huic doctori: ⁊ doctrine eius nõ mõ addictiſſimus: ſʒ reparator etiã ⁊ ſeruator eſt: quiq̃ʒ nullis laboribus, nullis ſumptibus parcit: vt libros emat: ⁊ reliquias huius viri redimat ab interitu: recte poſſet ſuſceptuʒ hoc nr̃m negociũ dedicari. Edmundus quoq̃ʒ Roſſenſis: ⁊ Dauid Caſſelenſis pſules nr̃ates: atq̃ʒ Doctores clariſſimi: quorũ ego cliens ⁊ ſeruus aſcriptitius ſum: poſſent nihilo minus a me in patrociniũ ſine vlla adulatione vocari. Tu deniq̃ʒ mihi in mentẽ veniſti digniſſimus pfector: qui noſtrarũ harũ lucubrationũ tutor eſſes: ⁊ defenſor nõ impiger: cuius ego in me amorem ſummũ quotidie experior: cuius liberalitatẽ in amicos oẽs maximã admiror: cuius ingeniũ acutiſſimũ: capaciſſimãq̃ʒ memoriã adoro: que duo tibi deus optimus maximus vltra vires fere humane nature intenſiue ⁊ extenſiue conceſſit. Tua preterea ſuauiſſima cõſuetudo: ⁊ intima familiaritas: vt bñficia illa maxima taceã: ita me obſtrinxerũt: vt nõ dubitauerim, tot clariſſimis, tot principibus viris te in hac re preferre, quod ſine cuiuſq̃ fraude fecimus. Ea enĩ eſt humanitas tua: ea generis antiquitas: ea humanarũ, diuinarũq̃ʒ rerũ ſcia: vt nõ mõ nõ indignus ſis hoc munuſculo: ſed me ipſum omnes etiã atq̃ʒ iudiciũ meũ facias illuſtrius. Quippe qui de te, tã bene iudicauerim. Suſcipe igitur munus qua nr̃a oĩa excipere ſoles benignitate. Ceteris vero viris illuſtriſſimis: de quibus pauloante multa, ⁊ tibi ipſi plura maioraq̃ʒ pollicemur: que omnino preſtare conabimur. Vale felix, Mauritij tui memor. Patauij. M. D. IIII.

Frãciſcus de mayronis abſtractionum magiſter dicitur.

Opera Frãciſci.

Hoc dictũ eſt iuxta ſententiã Phi 2° metaph. co. 2.

Frãciſcus ſanſon poſt Sixtũ. IIII. minorũ gñalis doctiſſimus fuit.

A ¶ Illuminati doctoris fratris Franciſci de Mayronis ordinis minoꝝ ꝓuintie ſci Ludouici in Primū ſententiarū fecundiſſimū ſcriptū Cōflatus nominatū incipit feliciter.

¶ Utrum primū ṗncipiū complexū poſſit formari in theologia. Queſtio. I.

Cupientes ꝛc.

Uide trac. ḃ° de pn° cōplexo circa hoc t.1.q. quoli.

Circa ꝓhemiū pmi libri ſniaꝝ. Querit̄ prīo: Utrū ṗmū pn^m cōplexū poſſit formari in theologia. Uidet̄ ꝙ nō. quia ſm btūm Diony. qui de deo recte ſentiunt oīa ſibi attribuūt: ꝛ oīa remouent. g̊ ꝛc. ¶ Contra. qa idem Diony. dicit ꝙ duplex eſt ꝓceſſus in ſacra ſcriptura. Unus ab affirmationibus ad negationes. Alius a negationibꝰ ad affirmationes. ¶ In iſta qōne duo ſunt pncipal'r facieda. Primū eſt iſtud pn^m declare. Scōm eſt iſtud defendere. ¶ Quantū ad p^m duo faciā. Primo declarabo ipm in ſe. 2° in cōparatione ad theologiā. ¶ Quātū item ad idem ṗmū primo declarabo ipſum in generali. ſcdo in ſpeciali.

B De myſtica theolo°. c. 1.

Ab affirmationibꝰ ad negationes aut deꝰ eſt bonꝰ: aut nō bonꝰ. ſꝫ eſt bonus. ergo nō ē nō bonus. A negōnibus ad affirmationes aut deꝰ ē ſapiēs aut nō ſapiēs: ſꝫ non eſt nō ſapiēs. ergo ē ſapiēs

Quantum ad ṗmū. ſ. ad declaratione ṗmi principij in ſe ꝛ in gn̄ali premittunt̄ 4^{or} ꝓambula. Primū eſt ꝙ ṗmū pn^m cōplexū format̄ de ſubiecto ṗmo. Et hoc probat̄ ſic. Qualiſcūqꝫ eſt ordo aliquoꝝ totoꝝ: talis eſt ordo ſuaꝝ partiū eſſentialiū: qa ordo totoꝝ ex ordine partiū orit̄: ſed ꝓpōnes ſunt quedā tota reſpectu terminoꝝ. g̊ qualis eſt ordo inter ꝓpōnes. talis erit iter terminos: ex qbus ꝓpōnes formant̄. Ordo eni ꝓpōnū videt̄ cōſurgere ex ordine terminoꝝ. cū igit̄ iter cōplexa iſtud cōplexū ſupponatur primū: ꝛ primus terminus eſt ṗmū ſubm: ſequit̄ ꝙ eſt de ṗmo ſubiecto. ¶ Scōm ꝓambulū eſt. ꝙ ṗmū principiū cōplexū ingredit̄ ṗmā demōſtrationē. Et hoc ꝓbat̄ ſic. Qualis ē ordo iter tota: talis eſt ordo iter ptes eſſentiales: ſicut ꝓus: ſed demōſtrationes ſunt quedā tota reſpectu ꝓpoſitionū que ſunt eaꝝ partes. g̊ ṗma demōſtratio habebit itra ſe pro parte eſſentiali ṗmā ꝓpoſitionē: ꝛ hoc eſt ṗmū ṗncipiū cōplexū. g̊ ꝛc. ¶ 3^m preambulū eſt. ꝙ per primū pn^m ꝯcludit̄ ſimpl'r ṗma cōcluſio. Hoc probat̄ ſic. Primus effectus eſt a prima cauſa. ꝯcluſio aūt ſciēfica eſt effectus pncipioꝝ. ergo prima cōcluſio eſt a ṗmo pncipio. ¶ 4^m preambulū eſt. ꝙ ṗmum pncipiū format̄ in ṗma ſcia. Hoc ꝓbat̄ ſic. Quia ſicut ſcie hñt diſtinctionē ex ſubiectis: ita ꝛ ordinē cōſequētē: ꝛ ideo cū ṗma ſcia ſit de ṗmo ſubiecto: ꝛ de primo ſubiecto format̄ ṗmū pn^m: vt iā patuit. ſequit̄ ꝙ in ṗma ſcia format̄ illud ṗmū pncipiū: ſic intelligendo ꝙ ab eo incipit proceſſus talis ſcientie.

C Preambulū quadruplex. Uide. ſ. di. 2. q. 1. ad ḃ.

D

Proprietates ṗmi principij quatuor.

Ex his pōt videri que ſint proprietates primi principij complexi. Prima eſt ꝙ ſit cōmuniſſimū: qa ex primis terminis (vt patuit) cōſtat ꝛ ex vniuerſaliſſimis: qa ṗmi termini ꝛ vniuerſaliſſimi conſtituunt pn^m vl'iſſimū. ergo ꝛc. ¶ Scda ꝓprietas eſt. ꝙ primū pncipiū eſt oībus intimū ꝛ intrinſecū: qa vl'ia ſunt intrinſeca ſuis inferioribus ad que ſe extendunt. Sed illud ṗncipiū conſtat ex vl'iſſimis terminis: quia extendunt ſe ad oīa. g̊ ꝛc. ¶ 3^a proprietas eſt. ꝙ ipſū eſt in ſe veriſſimū: qa cū regule eterne ſint icōmutabiles ꝛ veriſſime ſm Aug. de vera religione: ꝛ iſtud pn^m ſit inter regulas illas potiſſimū: ſequit̄ ꝙ ipſū eſt veriſſimū. ¶ 4^a ꝓprietas eſt. ꝙ ipſū eſt in ſe notiſſimū: qa cuius termini ſunt notiſſimi illud eſt notiſſimum. Ois eni notitia eſt: aut ab euidētia ꝓpōnis: aut ab euidentia terminoꝝ: ſed termini primi principij ſunt notiſſimi: cum ſint vniuerſaliſſimi ꝛ ſimpliciſſimi. ergo illud principium eſt in ſe notiſſimum.

E

Cap. 17. Uide Sco. ſ. ſnctentia vnus. diſt. 3. q. 4.

Iſtis aūt ꝓprietatibus ſic declaratis inducunt̄ quatuor ꝯnes ad declaratione ṗmi principij facientes. Prima ꝯclo eſt. ꝙ in toto ordine ṗncipioꝝ eſt dare vnū ṗmū pn^m cōplexū. hoc probat̄ ſic. Quia ſic in gn̄e cauſarū ꝛ cauſatoꝝ neceo eſt dare p^m: alioquin eſſet proceſſus in ifinitū: ita opꝫ in principijs ꝛ principiatis. Sicut eni omne cauſatū hꝫ cāuſā: ita oē principiatū hꝫ pncipiū. ¶ Cōfirmat̄. qa in eſſential'r ordinatis neceeſt dare p^m. ¶ Scda ꝯ eſt. ꝙ iſtud principiū eſt vnicū: qa ſicut impoſſe eſt iuenire in entibus ſimplicibus duo ſimpl'r ṗma ꝛ per hoc inueſtigamus vnitatē ṗmi principij: ita impoſſe eſt in cōplexionibus iuenire duas ſimpl'r ṗmas. ¶ Cōfirmat̄: qa ois ordo eſſentialis eſt in habitudine ad aliqd primū: ꝛ per ꝯñs opꝫ in omni ordine dare vnicū primū: ſed inter cōplexiones eſt ordo eēntialis vt patuit. g̊ opꝫ iter eas dare vnicā primā. ¶ 3^a ꝯ eſt. ꝙ iſtud pn^m ſe extēdit ad oīa ad que ſe extendit rō formalis ſuoꝝ terminoꝝ: qa impoſſibile eſt extrema eſſe ſine habitudine intrinſeca. Sed iſta habitudo: in qua cōſiſtit veritas primi principij: eſt intrinſeca: cū cōſurgat imediate ex rōnibꝰ terminoꝝ: cū predicatū eius icludat̄ in ſubiecto. vbicūqꝫ igit̄ eſt ſubm eius: opꝫ ꝙ ibi ſit totū iſtud primū pn^m: cū ibi ſit ſubm ꝛ predicatū eius: ꝛ per ꝯñs habitudo. ¶ 4ª ꝯclo eſt. ꝙ veritas illius ṗncipij nō pōt iueniri: niſi vbi iueniunt̄ ſui termini. Hoc probat̄ p. Quia impoſſe eſt iuenire habitudinē iter extrema ſine illis extremis: ſed veritas iſtius principij cōſiſtit in habitudine que eſt iter terminos. igit̄ nō pōt inueniri ſine terminis. ¶ Scdo qa totū ꝯſtitutū ex partibus non pōt inueniri ſine illis: ſed iſtud principiū eſt huiuſ: eſt eniꝫ ſicut quoddam totum ex ſuis terminis. ergo ꝛc.

Cōclo 4^a.

F

G

Nunc ſcdo videdū eſt de iſto pn° p magis in particulari. Et quantū ad hoc videndū eſt. quid eſt iſtud primū ṗncipiū: ꝛ dico ꝙ eſt tale. ¶ De quolibet eſt affirmatio vel negatio vera: ꝛ de nullo eorū ambo ſil. iſtud cōcedit̄ cōiter ṗmū pn^m. ¶ Ad cuius euidentiā introducunt̄ q̄tuor ꝯnes. Prima eſt. ꝙ totū iſtud pn^m eſt vna ꝓpoſitio hypothetica ꝛ copulatiua: que cōtinet duas cathegoricas. quaꝝ prima eſt de predicato diſiuncto. ſcda eſt de predicato copulato: ita ꝙ ṗma eſt vl'is affirmatiua. 2^a vl'is negatiua. Prima eni pars dicit. ꝙ de quolꝫ ente affirmatio vel negatio ṗdicatur. ſcda pars dicit ꝙ de nullo ente ſiue ſubiecto affirmatio ꝛ negatio ſimul predicant̄. ¶ Scda ꝯcluſio eſt. ꝙ iſte partes ꝓpōnis hypothetice ita ſunt ordinate: ſicut cōiter ꝓferimus: ita ꝙ vl'is affirmatiua eſt prior vl'i negatiua. Hoc ꝓbat̄. Quia qñcūqꝫ affirmatio ꝛ negatio ſunt circa eoſdē terminos: ſemꝑ prior eſt affirmatiua ꝙ̄ negatiua. Quia ois negatio de aliquo termino reducit̄ in affirmationē de eodē termino. ¶ Sed ita eſt in ꝓpoſito: qa ꝓpō cathegorica diſiunctiua eſt affirmatiua. copulatiua aūt negatiua. g̊ ꝛc. ¶ Cōfirmat̄. qa ille ꝓpōnes: quaꝝ vna eſt añs ꝛ alia ꝯñs. vna eſt prior alia: ſꝫ ſic eſt in ꝓpoſito. Nā copulatiua de eiſdem terminis

2. particula pule quo pmi arti.

Cōclo 4^a.

H

Uide Sco in ꝓlo. q. 1. ſoluēdo. 3. rōnē opp. q aliter declar: vt patꝫ ſed pñt facilr cōcordari. Primū pn^m qdꝫ expoſita.

4° meta. t. 2. ꝑihermenias.

F

Cōſidera de quo pnoīa/ te ꝧ ſequūtur.

nis eſt ſemꝑ aſis ad diſiunctiuā de eiſdē:ꝛ nō ecō.ergo ꝑoꝛ alia eſt illa affirmatiua. ℂ Tertia ɔclō eſt.ꝙ ſubꝫ primi principij cōpleri eſt ens. Hoc ꝓbaꝰ.qꝛ cōuſīme cōplonis eſt cōuſimū ſubiectū:ſed ens eſt huiꝰ ad illud pncipiū qȝ eſt cōuſimū.ergo ꝛc. ℂ Cōfirmatur. qꝛ impoſſē eſt eſſe adiectiuū ſine ſubſtātiuo poſito vel ſubintellecto.in iſto aūt pncipio ſunt duo adiectiua.ſ. de quolꝫ ꝛ de nullo.que ſubſtantiuanꝰ in neutro gñe: ſed in oībus talibus intelligiꝰ res vel ens.ġ ꝛc. ℂ 4ª ɔcluſio eſt.ꝙ predicatuꝫ illius pncipij eſt affirmatio vel negatio:ſicut paſſio diſiūcta in pma parte:quēad modū par vl' impar ſunt paſſiones diſiuncte numeri. In ſcḋa aūt parte predicatū iſtius pncipij eſt affirmatio ꝛ negatio copulatiue. Hoc ꝓbaꝰ.qꝛ in demōſtratione potiſſima ſemper ɔcludiꝰ paſſio de ſubiō:ꝛ ſic paſſio poniꝰ in predicato.ergo negatio ꝛ affirmatio erunt ꝓdicamēta de ente in iſto pmo pnº. ℂ Sed ꝯ iſta iſtatur 4ᵒʳ. Primo ꝯ pmā ɔnē ſic. Illa ſunt pnª pꝛa ex qbꝰ ɔnes oppoſite inferunꝰ:ſed ita eſt de iſto pnº.qꝛ affirmatiua ꝛ negatiua ɔclō pōt inferri:que ſunt oppoſite. ergo ꝛc. ℂ Scḋo ꝯ ſcḋaꝫ. Ubicūqꝫ ſūt due veritates eſſentialr ordinate ſm pꝰs ꝛ poſterius:ſemꝑ videꝰ poſterioꝛ poſſe deduci ex priori ꝛ ex ea declarari:ſed negatiua deduciꝰ ex affirmatiua:ꝛ per ɔñs non erit per ſe nota.nec pmū pnᵐ. ℂ 3º ꝯ 3ᵃᵐ ſic. Nā illud pnᵐ verificaꝰ ꝛ extendiꝰ ad ſimplr ſimplicia ꝛ ad ꝑ diuerſa: ad que tñ nō extendiꝰ ens:eo ꝙ in eis nō includiꝰ.ġ ens nō eſt eius ſubm. ℂ 4º ꝯ 4ᵃᵐ. Affirmatio ꝛ negatio videnꝰ ad logicū pertinere:ſed predicatū iſtius pncipij ad logicū nō ꝑtinet:ſed ad metaphyſicū:ad quē ꝑtinet totū pnᵐ.ġ ꝓdicatū nō eſt affirmatio ꝛ negatio. ℂ Ad pmū dico.ꝙ pmū pnᵐ eſt vnū nō vnitate ſimplicitatis: ſed vnitate cuiuſdā īegritatis ad modū ꝓpōnis hypothetice. ℂ Ad 2ᵐ dico ꝙ verū aſſumitur:qñ vna illaruꝫ veritatū ſic ordinataꝝ ſumiꝰ ſub alia:vt ɔclō ſub premiſſis.Sed hoc nō pōt eſſe qñ vtraqꝫ illarū ꝓpōnuꝫ eſt ex eiſdē terminis:tūc enī nō pōt vna ſub alia aſſumi.Sic eſt in ꝓpoſito:qꝛ nō dñt niſi in ſignis variatis:qꝛ ꝑ copulationē ꝛ diſiunctionē. ℂ Ad 3ᵐ dico.ꝙ in ſimplr ſimplicibus ꝛ ꝑ diuerſis icludiꝰ ens denoiatiue ſm ꝙ eſt adiectiuū:ꝛ nō qdditatiue:ꝛ iō iſtō pnᵐ de eis ſimplr verificaꝰ:ſꝫ nō eodē mō ꝗ ꝺ alijs:qꝛ nō qdditatiue. Nec opꝫ ad verificādū pmū pnᵐ ꝙ dicaꝰ qdditatiue:ſicut iſta eſt vera. Hō eſt albus vl' nō albꝰ ſimplr:ſed tñ qdditatiue nō eſt neceᷓ:ſic pꝫ. ℂ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſcḋe intentiones aliqñ ſupponūt pro primis:ſic qñ dicimus ꝙ diffinitio predicaꝰ de diffinito. Affirmatio ġ ꝛ negatio nō ſunt ꝓdicatū pmi pncipij:niſi inquātū ſupponūt pro primis.ſ.pro eſſe ꝛ nō eſſe. ℂ Sed ꝯ iſta inſtaꝰ. Pꝛio qꝛ illud pnᵐ ſe extendit ad priuationes ꝛ ad figmenta:de quolibet enī pōt dici:ꝙ eſt cecitas vel nō cecitas:chimera vl' nō chimera:ꝛ tñ de iſtis nō dī ens. ℂ Hic pōt dici ꝙ ꝑuationes ꝛ figmēta non oīno effugiūt rōneꝫ entis:qꝛ ſunt entia rōnis. Uel pōt dici ꝛ melius:ꝙ ſicut iſta ſunt entia nō ſimplr:ſed ſm quid:ita iſtud pnᵐ inueniꝰ in eis nō ſimplr:ſed ſm qd: ꝛ quaſi fictiue. ℂ Scḋo iſtaꝰ de eo qȝ dictū eſt ad 3ᵐ: ꝙ de pmo diuerſis dī ens denoiatiue ꝛ nō qdditatiue: vt de alijs paſſionibus entis:ꝛ hoc ſufficit ad ſaluādū pmū pnᵐ in eis. ℂ Cōtra iſtud inſtaꝰ 4ʳ. Pꝛio.qꝛ accipio rōnē boni:aut eſt qdditatiue bonuꝫ:aut nō. Si ſic: habeo ꝓpoſitū:qꝛ de bono dicaꝰ aliqd qdditatiue:ꝛ ſic de alijs paſſionibus entis. Si non.ergo boni erit boᵐ. ꝛ ſic in ifinitū.hic tenet eque formalr cuꝫ qdditatiue: ſicut alibi.ergo iſtō pnᵐ ſe extendit ad ſimplr ſimplicia ꝛ ad ꝑ diuerſa aliter ꝙ per ſolā denoīatiōnē entis realem. ℂ Scḋo.qꝛ iſta ratio formalis boni aut eſt ꝑ diuerſa qdditatiue:aut nō. Iſta diſiunctiua pertinet ad illud pnᵐ. ℂ Tertio.qꝛ iſta rō boni aut eſt ſimplr ſimplex qdditatiue:aut nō. ℂ 4º.qꝛ iſta ratio formalis boni:aut eſt ens quidditatiue:aut nō ens qdditatiue. ℂ Ad pmū dico.ꝙ altera iſtarū eſt ɔcedēda.ſ.iſta ꝙ bonū eſt bonū qdditatiue:ꝛ per ɔñs tota diſiunctiua:tñ nulla cōpl'o eſt ibi qdditatiue niſi ab aīa ficta:eo ꝙ nō ſit ibi niſi vnicus terminus formalis:ꝛ ideo ꝓpꝛie hic nō hꝫ locū illud pmū pncipiū. ℂ Ad 2ᵐ dico ꝙ nō eſt qdditatiue ꝑ diuerſa:qꝛ diuerſitas dī reſpectiue:qui nō eſt de qdditate alicuius abſoluti. Eodē mō dico de ſimplicitate que forte eſt quedā negatio.qꝛ dicit carentiā cōponibilitatis:que nō dī de aliquo poſitiuo qdditatiue. ℂ Ad 4ᵐ dico.ꝙ diſiunctiua eſt cōcedenda:tñ nō ꝑtinet ad pmū pnᵐ cōplexuꝫ. ℂ Ex iſtis ſequunꝰ due regule. Pꝛia ex pma parte pncipij.ꝙ cuiuſlibet ɔdictionis neᷓio altera pars eſt vera. Iſta ſequitur ex pte pª de diſiūcto ꝓdicato. ℂ 2ª ꝙ ɔdictoꝛia nō pnt eē ſil' va. Iſta ſequiꝰ ex pte 2ª de ꝓ copulato.

Regula coꝛrelaria 2ᵃ.

Dūo 4ʳ. K

O

Poſtꝙ̄ viſum eſt de pmo pnº in ſe.videndū eſt de eo in hitudine ad theologiā:ꝛ ꝑ applicādo pmā regulā que ſequiꝰ ex pma parte.ſcḋo applicando ſcḋam:que ſequiꝰ ex ſcḋa de predicato copulato. Et quantū ad hoc itroducunꝰ ꝗtuoꝛ ɔclones. ℂ Pꝛia eſt.ꝙ illud pnᵐ vel eiꝰ veritas īueniꝰ formalr in creaturis. Hoc ꝓbaꝰ:qꝛ vbicūqꝫ fuerit ɔclō deducta ex pmo pncipio ibi inueniꝰ pmū pnᵐ:ſed in creaturis fit talis deductio.ergo ꝛc. Maioꝛ pꝫ:qꝛ in eſſentialr ordinatis vbi eſt poſterius ibi eſt prius:ſed ꝯ eſt poſterioꝛ pmo pnº:qꝛ eſt effectus eius. Minoꝛ ꝓbaꝰ.naꝫ iſta eſt vera in creaturis.creatura vel eſt neᷓia vel nō neᷓia. cōtingens vel non ɔtingens. Iſte ɔnes deducunꝰ ex ꝑ pncipio. ℂ Scḋa ɔclō eſt.ꝙ veritas illius pncipij formaliter īueniꝰ ꝛ tñ in deo:qꝛ vbi ꝯ ibi pnᵐ:ſicut pꝰs:ſꝫ in deo īueniꝰ veritas iſtius.ſ.ꝙ deus eſt eternus vl' nō eternus:que ſunt ɔnes primi pncipij.ġ ꝛc. ℂ 3ª ꝯ eſt ꝙ ſub eadē rōne īueniꝰ in deo ꝛ in creaturis. Hoc ꝓbaꝰ. qꝛ ꝓpoſitio cuius ſubm icludit icōpoſſīa nō pōt eē va. Nulla enī ꝓpoſitio vera pōt formari de hoīe irrōnali: ſed ꝓpoſitio iſtius ɔñis.deus eſt eternus vel nō eternus:neᷓio icludit iſtā.de quolꝫ ente affirmatio vel negatio vera. Et tūc ſic.aut iſtud ſignū (de quolꝫ) additꝰ termino vlī:ꝛ habeꝰ ꝓpoſitū:qꝛ iſtō nō dī ſolū de deo ſed de alioꝝ:ſi termino pticulari ꝛ ſingulari: tūc icludit incōpoſſīa:ſicut qñ dī.oīs ſoꝛ.ſignū enim vlē repugnat termino particulari.ergo ex ea nihil ſequeꝰ:qȝ eſt falſum. ℂ Ꝓ. Quicūqꝫ termini ſub eadē rōne formali ſe extēdunt ad aliqua:ꝛ pnᵐ cōplexū ex illis:ſed affirmatio ꝛ negatio vtpote eternū ꝛ nō eternū ſub diſiunctione accepta dicunꝰ de deo ꝛ de creatura:ꝛ ꝑ ɔñs ſubm cui additꝰ ſignū:ſequiꝰ ergo ꝙ pnᵐ cōplexuꝫ diceꝰ de illis hoc eſt pmū pnᵐ.ergo ꝛc. ℂ Cōfirmaꝰ.ꝓdicatuꝫ primi pncipij eſt ſubto adequatū: ſed oīs affirmatio ꝛ negatio ſub diſiunctione dicta de deo diciꝰ ꝛ de creatura.igiꝰ ꝛ ſubm:ſed vbi predicatū ꝛ ſubm ſunt ideꝫ.ibi ꝓpoſitio eſt eadē.igiꝰ pmū pnᵐ cōplexū idē inueniꝰ in deo ꝛ creatura. ℂ 4ª ɔclō ſequiꝰ ex tertia.ex quo enī ſub eadē rōne formali inueniꝰ in deo ꝛ creatura:ſeqꝰ ꝙ vnū ꝛ idē inueniꝰ in deo ꝛ creatura. ℂ Confirmaꝰ. qꝛ de quocūqꝫ verificatur vna pars ɔdictionis:ambe partes verificanꝰ ſub diſiunctione. Sed cuiuſcūqꝫ cōtradictionis ꝗtūcūqꝫ pticularis:vtpote album ꝛ non albū:ſiue quātūcūqꝫ vlīs:altera pars vīficaꝰ de deo:ꝛ ſilr de creatura.ġ vtraqꝫ ſub diſiunctione accepta de deo ꝛ creatura vīficaꝰ. Et ſic pꝫ ꝙ pᵐ pnᵐ in eis īueniꝰ idem.

2ª ꝑo ꝑ. prin.

Cōcluſio 4ʳ.

P

Unitas 2ʳ ꝛ ꝗ vnitate dī eē vnū pᵐ pnᵐ.

L

De ꝺ.ſ.mag ſꝫ ɔſidera iſta eius vbiqꝫ.

Nō ꝙ iſtō pncipiū:de qꝫ dī eē vl' nō eē pertinet ꝓpꝛie a meta. Et de qlꝫ dī affirmatio vl' negatio ad logicā. Et oīa tū ē maiꝰ ſꝫ pꝛe ad geometriam.

Replica. Solutio 2ᵃ.

M

Replica ꝓncipalis ꝛ eſt 4ʳ.

5ª metaꝫ.c. de pº.vide Sco. 1.2.diſ.ꝑ.q. 3.ꝛ alibi.vt ſcias ad hoc.

Q

A Cap.1.

idem.¶ Iſta oĩa cõfirmanť per Aug^m p̃ de tri.qui dicit q̄ alique regule verificanť tm̃ in deo:alique tm̃ in creaturis alique vtrobiqz:ſicut iſta.nihil gĩat ſe:ʒ per cõſequens multo magis primũ p̃ncipium cõplexum.

Opiones diuſe circa hoc ſcti Thomas ʒ Aureolus.

Secundo videndũ eſt de ſcda regula.ſ.q̄ ipoſe eſt ꝯdictoria ſil' verificari de eodeʒ:que ſequiť ex 2ª pte p̃mi p̃ncipij : que eſt negatiua de p̃dicato copulato.ſ.de nullo ambo ſimul.Et quãtũ ad hoc aliqui dixerũt iſtõ p̃ncipiũ nõ tenere in diuinis ꝓpter ĩfinitatẽ terminoꝝ. ꝓpter eñi ĩfinitatẽ diuine eſſentie põt eſſe idẽ cõicabile ʒ incõicabile.Et confirmať per dictũ Diony.ad p̃ncipale adductũ.de myſtica theologia.c.p̃.vbi dicit.q̄ qui recte de deo ſentiunt ʒc̃.Et addit q̄ iſte affirmationes illis negationibus nõ ſunt cõtrarie.¶ Scdo per illud cõe dictũ theologoꝝ.q̄ eidẽ oĩno attribuiť aliqd ʒ remoueť diſtincta rõne.¶ Sʒ cõtra hoc arguiť q̈druplr.Primo ſic.Quia euidẽtiſſima veritas cõplexa nõ repugnat p̃me veritati icõplexe:cũ ſit cõformitas iter eas.Nã ẜm ordinẽ terminorũ erit etiã ordo ꝓpõnũ:ſed veritas p̃mi p̃ncipij cõplexi eſt euidẽtiſſima veritas cõplexa.veritas diuina eſt p̃ma incõplexa.ergo ʒc̃.¶ Confirmať:qa amoto illo qd̃ omne aliud preſupponit amouetur omne aliud:ſed oĩs nr̃a cognitio nãlis p̃ſupponit veritatẽ p̃mi p̃ncipij cõplexi.ergo ea ammota a deo nullã cogñẽ de deo naturalr̃ hr̃e poterim⁹.¶ Scdo ſic.Quecũqz ẜm ſuas rationes formales ſunt incõpoſſi'a:remanẽtib⁹ eoꝝ rõnibus formalibus remanet incõpoſſi'itas eoꝝ ad qdcũqz ſubiʒ applicenť.extrema aũt ꝯdictionis ex ſuis rõnib⁹ formalibus ſunt incõpoſſi'ia.ergo ad qdcũqz applicenť remanet incõpoſſi'itas eoruʒ.¶ 3°.Qñ aliqua hñt ex ſe aliquã repugnãtiã:quãto magis itendunť:tãto magis intendiť eoꝝ repugnãtia : ſed extrema ꝯdictionis hñt ex ſe repugnãtiã.ğ in nã perfectiſſima vbi ſũt itenſiſſima:ibi etiã erũt ſũme repugnãtia.¶ 4°.qa ſi ĩfinitas ſubiti amouet aliquã repugnãtiã:tũc eodẽ mõ ʒ oẽm:

Impug^o 4^r. Aũs ĩrẽ di.8
B

C

ʒ ſic deũ eẽ eternũ ʒ nõ eternũ nõ repugnãt.ſilr̃ deum eſſe infinitũ ʒ nõ ĩfinitũ:ʒ ſic nullus hereticus cõuinceretť ꝯcedẽdo vtrãqz partẽ ꝯdictionis.¶ Apparet igiť q̄ pp̃ infinitatẽ ʒ diſtõnẽ rõnis nõ põt ſaluari ꝯdictio que in deo repiť:cũ ibi ꝯdictoria ex nã rei reperiam⁹.

Cõtra op̃.cõcludit q̄ imẽdiate ĩ hac pte.

Quere ad h̃ Petrũ Rogerij ʒ Herueum.

Sed tamen vnus ſocius excellens volẽs p̃mũ p̃n^m ſaluare ſine diſtõne ex nã rei in diuinis aliter dicit.Dicit enim q̄ ſicut actio ʒ paſſio ſunt idẽ motus realr̃:ʒ tñ cũ ſint in p̃dicamẽtis diuerſis:habẽt diuerſas rõnes diſtinctas.Et ſilr̃ cũ relo non differat a fundamento:ſequiť q̄ ſilitudo ʒ diſſilitudo ſunt res vnius albedinis.habẽtes tñ diſtinctas rõnes ſiue diffõnes tanq̃ ſint diſtincte ſpẽs de predicamẽto relonis:ʒ ſic põt dici q̄ eẽntia ʒ relo ſũt vna res. Hoc tñ nõ obſtante hñt diſtinctas diffõnes ex qbus ſaluať cõtradictio.¶ Ex iſtis dictis valde grauoſis ſequunť 4^{or} ꝯcloneſ:in quibus ſchola nr̃a ꝯſueuit fortiter ipugnari.Pria eſt.q̄ eſt dare aliquã diſtõnẽ mediã inter diſtinctionẽ rõnis fabricatã ab aĩa:ʒ illaʒ que eſt realis:qa illa que data eſt.ſ.ẜm diſtinctas diffõnes ab aĩa nõ fabricatas ſe hʒ ad vtrãqz per abnegationeʒ. Nec eñi eſt realis nec rõnis fabricate ab aĩa.¶ Scda ꝯcluſio eſt.q̄ aliqua eſt diſtinctio ex natura rei que non eſt realis:qa illud qd̃ conuenit aliquibus ex ſuis rõnibus diffinitiuis cõuenit eis ex nã rei.Iſta aũt diſtinctio cõpetit iſtis extremis ex ſuis rationibus diffinitiuis non fabricatis.ergo ʒc̃.¶ Tertia ꝯclo eſt.q̄ plres formalitates pñt eſſe in eadẽ re penitus idiuiſa:qa formalitas ẜm deſcriptionẽ eoꝝ:qui ponunt eas:eſt ratio diffinitiua vniuſcuiuſqz. Hic aũt(vt patuit)ponunť plures

D
Cõcluſio 4^r hui⁹ vie declarãtis.

Formalitas qd̃. Quere Sco. ʒ Petrũ tho me.
Quere fratrẽ adam.

rationes diffinitiue.¶ Sed tamẽ aliqui dicunt q̄ ꝓpter hoc non debet poni q̄ ſint plures formalitates:nec dʒ cõcedi diſtinctio:ſed dʒ dici q̄ ſunt nõidem:referẽdo iſtã nõidentitatẽ:nõ ad extrema:ſed magis ad cõpoſitionẽ extremoꝝ.¶ Sed iſtud nõ itelligo q̄ ſit diſtinctio vel nõidẽtitas:ʒ cũ hoc non ſint extrema talis nõ idẽtitatis vel diſtinctionis.Videť eñi mihi q̄ ſit iplicatio cõtradictionis.¶ Ad declarationẽ aũt huius dicti eſt ſciendũ.q̄ ille qui ſic p̃ dixit videť itelligere q̄ diſtinctio nõ eſt ferenda ad extrema ſimplr̃:ſed ſemꝑ cũ determinatione:qa.ſ.ſub modo tali:qa nõ ſunt idẽ qdditatiue ʒ in p̃mo mõ dicẽdi per ſe.¶ Unde aduertendũ eſt q̄ diſtictio põt mihi dicere realẽ relonẽ iter diſtincta:ʒ ſic requirit realẽ diſtinctionẽ in extremis. Et iſto mõ nõ dʒ admitti in diuis iter eẽntiã ʒ relonẽ:cũ ſint realr̃ idẽ.¶ Alio modo diſtictio accipiť vt eſt paſſio entis:ʒ vt ſic nõ requirit extrema realiter diſtincta:ſed tñ aliquo modo:ʒ ſic eſt in diuinis.¶ 4° ꝯ ẽ. q̄ cũ iſta diſtictione qdditatiua ſtat ſũma ſimplicitas. Probať.qa que inueniunť in ſũmo ſimplici ſtant cũ ſũma ſimplicitate:ſed in pſona diuina que eſt ita ſimplex ſicut eſſentia iueniť talis diſtinctio.ergo ſtat cum ſũma ſimplicitate.¶ Ex iſtis apparet qd eſt dõm ꝯtr̃ ad p̃mũ dictũ:opʒ eñi q̄ pax ſit inter opiones iter q̃s prio videbať eſſe cõtentio:lʒ nõ eẽt cõtentio animoꝝ. ¶ Iſtis addunť duo alia dicta que nõ itelligo.Primũ eſt.q̄ diuina ꝓprietas relatiua ita eſt ẜm totã ſuã qdditatẽ ad terminũ:q̄ nullo mõ põt cõparari:vt diſtincta ad fundamẽtũ:ʒ per hoc volũt euadere diſtinctionẽ formalẽ iter ꝓprietatẽ ʒ eſſentiã.¶ Sed ꝯ hoc arguo 4^r.Prio qa eẽntia eſt ita res ad ſe:ſicẽ relo ad aliud ʒ eque ẜm ſuã qdditatẽ.Sed h̃(nõ obſtãte)eẽn^a põt ad aliud cõparari penes idẽtitatẽ ʒ diuerſitatẽ.ğ relo (q̃tũs ſit ad aliud)poterit ad aliũ q̃ʒ ad illũ cõparari. ¶ 2°.qa ſi ex h̃ q̄ p̃nitas ẜʒ totã qdditatẽ eſt ad aliud:qa ad filiationẽ:nõ põt ad aliũ cõparari penes idẽtitatẽ ʒ diuerſitatẽ.ğ nõ poterit cõparari ad ſpirationẽ actiuaʒ ʒ ſpirationẽ paſſiuã:ad quas nõ eſt:penes idẽtitatem vel diſtinctionẽ:qd̃ eſt falſum.¶ Tertio qa eodẽ modo ꝓbareť:q̄ paternitas diuina ʒ creata eſſent penitus indiſtincta:qd̃ falſum eſt.¶ 4° per idẽ mediuʒ ꝓbareť q̄ nulla eſſet diſtinctio iter ſpẽs de p̃dicto relonis p̃terq̃ʒ iter oppoſitas:ʒ ſic nulla iter diſperatas.

E

Declar Sco. ʒ aliter itelligẽt q̃ alij.

Diſtictio põt ſumi duplr̃.

F

A.l.mĩ illis. Thomas ẜm aliquos.

p̃^m dictum.

Impug^o 4^r p̃mi dicti. Vide Sco.q. 3.q̃lib. ʒ vide ibi notata ad propoſitum.
G

Ideo apparet mihi dõm q̄ lʒ qdditas relonis ẜm ſe totã ſit ad aliud.ſ.ad terminũ:tñ per aliaʒ paſſionẽ cõem in ea fundatã vtpote idẽtitatis vel diuerſitatis que inueniunť in quolʒ cõtento ſub ente:ſicẽ paſſio ſuperior in inferioribus põt ad aliud cõparari. ¶ Et cõfirmať iſta ſnĩa per p̃mũ p̃n^m complexũ:quia accipiendo iſtã quidditatẽ relonis vt ad terminũ : tũc ipſa qdditatiue vt ſic eſt ens:ʒ de quolʒ ente affirmatio vel negatio:tũc accipio iſtã:eſſe idẽ cũʒ eẽntia ʒ nõ eſſe idẽ cũ eſſentia:de tali ente ſic ad terminũ cõparato nec̃io altera pars eſt vera.Sʒ nõ põt dari q̄ ſit idẽ qa ẜm ipſos relo cõparata ad terminũ nõ eſt idẽ cum eẽntia.ğ ſunt nõ idẽ:ʒ ſi nõ idẽ ergo diuerſuʒ:eo q̄ idẽ ʒ diuerſuʒ ponunť ꝯtria imediata:ʒ negationẽ vni⁹ ſꝑ cõcomitať affirmatio alterius.Alioquin nõ eſſent imediata.¶ Scdm dictũ fuit q̄ relo vt cõparať ad eſſentiam eſt totalr̃ ideʒ cũ ea:ʒ vt cõparať ad terminũ eſt diſtincta ab ea.¶ Cõtra iſta arguo 4^r.Et p̃·qa qd̃ ieſt alicui ẜm ſuã qdditatẽ impoſe eſt qn ſibi cõueniat ad qdcũqz cõpareť:qa diffinitio nõ põt a diffinito amitti. relo aũt ẜm ſuã qdditatẽ:vt eſt ad aliud:nõ eſt idẽ cũ eſſentia:imo per hoc diſtinguiť ab ea.ergo quacũqz cõparatione fca:dummodo maneat eadem quidditas

Determinatio propria.

H

Impug^o 4^r ſcdi dicti.

I manebit eadẽ diſtinctio. ¶ Scđo ſic. Extrema ꝯdictio
nis nõ pñt eidẽ oĩno applicari. relõni aũt cõparate ad
eſſentiã: ⁊ relõni cõparate ad terminum: extrema ꝯdi
ctionis applicant. ſ. diſtingui ⁊ nõ diſtingui. ğ non ſunt
oĩno idẽ. ¶ 3° q̄ ſi relo cõpata ad eẽntiã eſt ipſa oĩno
eẽntia: ⁊ tũc alterũ illoꝝ duoꝝ ꝯdictorioꝝ fundat̃ ſup
eẽntiã: ſic ſupra relõnẽ ad ipſaʒ cõparataʒ: ⁊ alteꝝ ſup
relõnẽ ad terminũ cõparatã: ⁊ tũc hẽm⁹ extrema ꝯdi
ctionis in q̄ditate eẽntie ⁊ relõnis: ẜm aliud ⁊ aliud
nec̃io. ¶ 4° q̄ iſta alia ⁊ alia cõparatio: aut nihil ad
dit ad relõnẽ: ⁊ tũc ẜm eadẽ rõneʒ iſunt illa extrema:
aut addũt reſpectũ rõnis. ⁊ hoc nõ: q̄ p tales reſpect⁹
nõ ſaluant̃ cõtradictoria. aut reales: ⁊ tũc habem⁹ tres
reſpectus in vna pſona. aut abſoluta: ⁊ tũc idẽ vel pe
ius q̄ prius. ¶ Iſta ğ cõfirmo in duplici forma ſyll'i:
vt habeant ad qd rñdeant: vel ad maiorẽ: vl' ad mino
K rem. Primus eſt iſte. Oĩs ꝓprietas relatiua cõparata
ad eſſentiã eſt cõicabilis. nulla ꝓprietas relatiua cõpa
rata ad terminũ eſt cõicabilis. ğ nulla ꝓprietas relati
ua cõparata ad terminum eſt proprietas relatiua cõ
parata ad eſſentiam. ¶ Scđs eſt iſte. Nulla ꝓprietas
relatiua cõparata ad eſſentiã eſt diſtinctiua pſonarũ:
ſed oĩs ꝓprietas relatiua cõparata ad terminũ eſt di
ſtinctiua perſonarũ. ergo nulla ꝓprietas relatiua com
parata ad terminũ eſt ꝓprietas relatiua cõparata ad
eſſentiã. Forma ſylli eſt bona. rñdeãt ad premiſſas.

Petr⁹ aureolus. Dicta q̄druplex. Indiuiſio duplex.

Sunt aliqui qui ꝓdicta volũt p idiuiſiones ſal
uare. Iſti ãt dicũt q̄tuor dicta ve
riſſima. pmũ eſt. q̄ q̄dã ſunt idiuiſiones abſolute. ſicut
ille q̄bus res q̄libʒ eſt in ſe idiuiſa. Alie reſpectiue ſic
ille quibus res eſt eadẽ realr̃ alteri: a qua realr̃ nõ di
ſtinguit̃. ¶ 2m dictũ eſt. q̄ iſte idiuiſiones nihil dicũt
poſitiuũ: ſed ſunt mere ꝑuationes: ſicut ⁊ vnitates: que
L vident̃ quedã idiuiſiones. ¶ 3m dictũ eſt. q̄ in qualʒ
pſona diuina ſunt due idiuiſiones abſolute: q̄ruʒ vna
eſt eẽntie alia relõnis: q̄ q̄libʒ iſtoꝝ eſt in ſe idiuiſuʒ.
¶ 4m dictũ eſt. q̄ in q̄lʒ pſona diuina eſt vna alia idi
uiſio relatiua ẜm quaʒ eſſentia eſt indiuiſa a relõne ⁊
eꝯ. q̄ ſũt realr̃ idẽ. Q aũt ſint ibi due idiuiſiones pri
me: ꝓbat̃ per pmũ pñm cõplexũ: q̄ idiuiſio qua eſſen
tia diuina eſt indiuiſa in ſe: eſt in tribus pſonis: ⁊ non
idiuiſio relõnis. ¶ Q aũt preter iſtas ſit alia tertia ꝓ
bat̃: q̄ iſte ſũt ad ſe: ⁊ alia tertia eſt ad aliud: iõ nec̃io
diſtiguunt̃. ¶ Iſta dicta ſunt nec̃ia ⁊ demõſtrabilia.

Videt̃ ſuſtinẽ Aureolũ notanter.

Sed tamẽ q̄ aliqui ſunt: q̄ volũt iſtas idiuiſiones re
ducere in priorẽ nõ idẽtitatẽ ⁊ nõ pluralitatẽ aliquaʒ
ſe tenentẽ ex pte ſubſtrati vel fundamẽti illaꝝ idiui
ſionũ. Ideo arguo quadruplr̃ ꝯ eos. Prio ſic. Q̃cũqʒ
eſt aliqua paſſio adequata alicui ſubito: multiplicata ta
li paſſione: multiplicat̃ ſubm. rõ aũt vnitatis eſt entis
adeq̃ta paſſio. ğ multe vnitates nõ erũt ſine multis en
M tibus. ¶ Cõfirmat̃. q̄ rõ ꝑuatiua eiuſdẽ nõ multipli
cat̃ in eodẽ. ¶ 2° ſic. Q̃cũqʒ eſt aliqua ꝑuatio: q̄ ineſt
formalr̃ alicui ſubiecto vl' fundamẽto: vbicũqʒ inenitur
illõ fundamẽtũ: ibi inenit̃ illa ꝑuatio: cũ nõ ſit ſimplr̃
ſepata ab eo: aliogn eius oppo^m ineſſet: cũ ſint imedia
ta. nã aũt diuina inenit̃ in filio ſine ꝑuatione idiuiſio
nis pñitatis. ğ ſubſtratũ illius idiuiſionis nõ eſt diua
eſſentia ſeu nã in pře: ſed aliud. ¶ 3° q̄ ipoſſe eſt. q̄ ali
qua ꝑuatio repugnet fundamẽto ſuo: idiuiſio aũt in
cõicabilis repugnat diue nãe. ğ cũ indiuiſio relõnis ſit
talis: nõ fundabit̃ in diuinitate: nec idiuiſio eẽntie ea
dem rõne in relõne: ⁊ per ꝯñs in alio ⁊ alio ſubſtrato.
¶ 4° q̄ in q̄b⁹ icludunt̃ extrema icõpoſſia: illa nõ pñt
eẽ in eodẽ penitus ſubſtrato: aliogn ſe cõpaterent̃: idi
uiſio aũt pñitatis ⁊ idiuiſio eſſentie includunt extrema

Quere occham. Impugnatio quadruplex.

N cõtradictionis: que ſunt icõpoſſia: vtpote cõicabile ⁊ i
cõmunicabile. ¶ Iſta oĩa ꝯfirmant̃: q̄ videt̃ eſſe cõ
tradictio ponẽ idiuiſionẽ relatiuã cũ aliquo ⁊ negare
illud eſſe ad aliũ: ⁊ tñ oĩs relo ꝑuatiua eſt ad aliud. vt
habet̃ expreſſe 5° de tri. ¶ Applico igit̃ duos ſyllos in
debita forma: vt poſſint ad maiorẽ vel minorẽ rñdẽ.
Primus eſt talis. Nulla ꝓprietas pſonalis eſt indiui
ſa idiuiſione cõicabili. oĩs nã eſt indiuiſa indiuiſione
cõicabili. ğ nulla nã eſt ꝓprietas pſonalis. ¶ Scđs eſt
iſte. Oĩs nã fundat idiuiſionẽ cõicabilẽ. nulla ꝓpetas
perſonalis fundat indiuiſionẽ cõmunicabilẽ. ergo nul
la proprietas perſonalis eſt natura.

Scđs de inſcibili vel ignoto.

Apparet igit̃ mihi q̄ opinio de indiuiſionibus
ſit bona ⁊ vera: ſed nõ ſufficiẽs: niſi re
ducat̃ ad diſtinctionẽ in ſubſtrato. Habita ergo diſtin
ctione aliquali iter eſſentiã ⁊ proprietatẽ: apparet eui
denter q̄ deus de po⁹ abſoluta facere poſſet q̄ aliqs
O frueret̃ eſſentia ⁊ nõ pſona: etiã clare eã vidẽdo. Vn⁹
tñ gratioſus ſocius oppoſitũ dixit. Pñt autẽ dicta ſua
reduci ad 4. que mihi vident̃ dubia. ¶ Primũ dictũ
eius fuit. q̄ iõ nõ vi eẽntia ſine pſona: q̄ ſicut eẽntia
eſt quo: ita pſona eſt qđ i tali viſione. Põt ergo ſua ra
tio reduci ad talẽ formã. Q̃cũqʒ eſt aliqua nã quo re
ſpectu alicui⁹ realis opationis: ſuppoſitũ in quo eſt nã:
nec̃io eſt qđ. ſʒ ita eſt in ꝓpoſito. ğ ſi maior ẽ falſa. tũc
arg^m nihil valet. ¶ Arguo igit̃ ꝯ illã maiorẽ 4r in acti
bus imanẽtibus. Prio q̄ terminus formalis: quo ꝯſi
derauerũt pħi: fuit diuina ifinitas ⁊ eternitas: que ſunt
in trib⁹ pſonis: ⁊ tñ ipſas pſonas nõ cognouerũt. ¶ 2°
q̄ nãli dilectione dilexerũt pagani deũ intelligentes
nãm primã: ⁊ tñ nõ dilexerũt illas tres perſonas in q̄
bus eſt illa nã pma. ¶ 3° q̄ in veteri teſtamento oẽs
credebãt explicite vnũ deũ: ⁊ tñ nõ nouerãt oẽs expli
P cite per fidẽ trinitatẽ. ¶ 4° q̄ pl'es coꝝ nõ in errore:
ſed in gřa exñtes diligebãt vnũ deũ ex charitate: ⁊ tñ
coꝝ dilectio nõ terminabat̃ ad trinitatẽ: ſicut nec itel
lectio. ¶ Cõfirmat̃ iſtud. q̄ demones intuitiue noue
runt humanitatẽ chři: ⁊ nõ ſuppoſitum: cui inſiſtebat.
¶ Ex iſtis apparet. q̄ lʒ ratio adducta a ſocio habeat
veritatẽ de actionibus trãſeuntibus: nõ tñ hʒ veritatẽ
de imanẽtibus. ¶ Et tũc format̃ ratio ad propoſitũ.
q̄ qñ eſt aliqua operatio: que põt terminari ad nãm
abſqʒ eo q̄ terminet̃ ad ſuppoſitũ: deus põt facẽ pmã
terminationẽ ſine 2a. ſic autẽ eſt de actione imanente.
Nec valet ſi dicat̃ q̄ reſpectu opationũ pfectaꝝ ꝓpõ
tñ eſt vera: q̄lis eſt intuitiua notitia: q̄ cũ illa regŀa appli
cet̃ ad actiones trãſeuntes: vt a hñ rʒ ⁊ eadẽ rõne in i
perfectis creaturis: ſic in pfectis: ⁊ ita vtrobiqʒ: q̄ eſt
hec eadẽ rõ: aut illa regula nõ eſt ſufficiẽs. ¶ Scđm
Q dictũ ei⁹ fuit. q̄ q̄ prior eſt habitudo nãe ad ſuppoſitũ
q̄ ad opationẽ: ⁊ nã diuina ſuppoſitat̃ per gñõnẽ acti
uã in pře: hinc eſt q̄ actus gñandi pcedit actũ itelligẽ
di in diuinis: ⁊ per ꝯñs eſſentia prius eſt in ſuppoſito q̄
beatificet. ¶ Sed ꝯtra iſtud arguit̃ duplr̃. p ſic. q̄ di
cit Diony. q̄ illa que ptinẽt ad vnicaʒ theo^{am} pcedunt
illa que pertinẽt ad diſcretã: ⁊ ideo eſſentialia pcedũt
notionalia. actus aũt intelligendi eſt eſſentialis. ⁊ act⁹
gñãndi pſonalis. ğ ⁊c̃. ¶ 2°. q̄ qñ aliqua duo ita ſe ha
bent q̄ vni repugnat eſſe ſine alio ⁊ nõ eꝯ: illud cui ſi
ne alio eſſe repugnat eſt poſterius: cũ ab eo nõ ꝯuerta
tur ꝯñtia. Pñitati aũt diuine repugnat eſſe ſine actu
intelligẽdi ⁊ nõ eꝯ. vt pʒ in filio ⁊ ſpũſcõ. ğ ⁊c̃. ¶ 3m di
ctũ fuit: qñ argũt̃ ab alijs de oppoſita opĩone. pt in p
ſigno originis itellexit eſſentiã ſuã: in qua eſt perfecte
beatus: ⁊ in illo priori nõdũ vi cõicata filio. dicunt iſti
q̄ in diuinis nõ eſt prius in quo: ſʒ tñ a q̄ pncipiatiue.

Diſtinctio propria.

Opi. Tho. ſʒ quere occham 1. diſtin. q̄ 1. dictum. Regula.

Impugnatio quadruplex. Applica iſta diſtin. 1. q. 4.

Cõſidera illã eiã l. 3. diſt. 1. in ſco. ⁊ iſto ꝯtermino formali incarnationis.

2. l. ſcientia.

2. l. certitũ. 2. dictũ op.

Impugnatio duplex.

3. dictũ op.

¶ Sed ꝯ

A
Pal^o duplex impugnatio ſingularis q̄druplex.
Uide i[n]fra diſ. 1.q.4.⁊.6.ad hoc.
Q dal ſignū origis nc duz a quo:ſ[z] in q̄ ond[i] ſingulariſſime.idē infra diſti.12.⁊ alibi.

¶ Sed ɔ̃ iſtud arg[uitu]r 4^r.p̄ ſic. Jn quocūq[z] eſt formal[ite]r origo in eo eſt ſignū originis.cū origo ſit hoc eſſe ab h ⁊ iſtud p[er] te.eſt ſignū originis:ſ[z] in filio eſt formal[ite]r origo gnōnis paſſiue.ḡ in eo eſt formal[ite]r ſignū originis.⁊ ſic eſt ſignu[z] in quo. ¶ Scdo:q[uia] ois diſtinctio eſt formaliter in ſuo p[ri]n^o diſtinctiuo:ſicut paſſio in ſubto.p[ri]n^o autē diſtinctiua perſonar[um] ſunt ſigna originis.ū ſint:p[er] te:ipſe origines.ḡ diſtinctio perſonar[um] fundat[ur] in eis.⁊ ſic ſunt ſigna:in quibus eſt aliquid. ¶ 3°.q[uia] qñcūq[z] aliqd fundamētū ineſt alicui ſuppoſito qcq[ui]d ineſt illi fundamento ieſt illi ſuppoſito:in quo fundat[ur]:ſic ſapia ineſt homini:q[uia] eſt in aia.ordo aūt originis ineſt ſignis originis:ſic habitudo ſuis extremis.ergo ineſt ordo pſonis diuinis in illis ſignis. ¶ 4°.q[uia] ois relo ineſt alicui fundamēto:⁊ ois relo h[abe]t in ſe aliqua[z] paſſionē. ¶ Ex his ſequit[ur] q[uod] ois relo eſt in alio:⁊ omni reloni ieſt aliquid:⁊ ſic eſt in quo ⁊ in quo aliqd eſt.ideo dico q[uod] l[ic]z

B

ſignū originis ſit ſ[ecundu]m ſuā q̄dditatē hoc ab hoc ⁊ a quo aliud.pōt tñ ex ɔñti eſſe in aliquo:⁊ aliqd in eo. ¶ Et hoc ɔfirmat[ur] dupl[icite]r.P[ri]mo q[uod] l[ic]z tota q̄litas ſiue q̄ddi tas q̄litatis ſit ad ſe:tñ ex ɔñti ad aliud cōparat[ur]. ¶ 2° q[uia] l[ic]z eſſentia vel q̄dditas relonis ſit ad aliū in creaturis:tñ ipſa eſt etia[z] in alio.Sed tñ ad hoc applicat[ur] p[ri]^m p[ri]n^m cōplexū:q[uia] aut pr̄ eſt pfecte btūs in p̄ ſigno originis:aut nō eſt pfecte btūs in p̄ ſigno p[er] p[ri]^m p[ri]n^m cōplexū. ſi dat[ur] p[ri]^m:habeo ppo^m.ſi 2^m:tūc pr̄ nō eēt btūs a ſe:cu[m] p[ri]^m ſignū originis ſit eē a ſe:ſic eē ab alio eſt ſignū ſcd[m]. Et nūc rō doctoris h[abe]t euidētiā:q[uia] in p̄ ſigno in quo pr̄ pducit filiū eſt btūs:⁊ in illo ſigno eētia nō ē cōicata.

Deſēdit ſco. opinione vid. 1. diſ.p.q.2.cōtra opi.ad h. 4.dictū op.

¶ P̄.Sicut pr̄ in p̄ ſigno originis h[abe]t eē:ita h[abe]t eē btūs. ¶ 4^m dictū eſt.q[uod] pprietas vt pſcindit ab eſſentia eſt adorāda:⁊ iō arguit q[uod] ptinet ad obiectu[z] btitudinis.

C
Impugnatio quadruplex.

¶ Cōtra.q[uia] rō adorabilitatis nō multiplicat[ur].rō autē pprietatis ſic. ¶ P̄. Tu cōcedis diſtinctione[z]:q[uia] pceptionē. ¶ P̄. Habraā tres vidit:⁊ vnū adorauit. ¶ P̄. Talis vr̄ ponē bonitatē pſonalē.pſonalis aūt pprietas vt pſcindit ab eētia nō eſt deus. Nihil aūt eſt adorādū niſi de^o.ḡ ipſa nō eſt adorāda vt ſic. ¶ Argumenta autē iſti^o ſocij nō ɔcludūt vt appet. P[ri]mū nō:q[uia] ppō accepta nō eſt v[er]a de actione imanēte:vt patuit. 2^m ēt nō valet:q[uia] btitudo in pr̄e pcedit p[ri]nitate[z]:l[ic]z nō vt in pr̄e. 3^m ſil[ite]r nō:q[uia] p[ri]us eſt btūs pr̄:⁊ in illo p[ri]ori nō intelligit[ur] hēre filiū. Sil[ite]r nec 4^m.q[uia] vt oñſu[z] eſt relo nō eſt de rōne obti btifici. ¶ Ad arg^m p[atet] per predicta.

Gen.18.
Ad.4.dictū opi.
Ad arg^m p[ri]n.

¶ Utrū ſubm p[ri]mi p[ri]ncipij dictū de deo ⁊ creatura habeat eundē conceptum. Qō. II.

Sermo copioſus ⁊ ſubtiliſſimus de vniuocatione entis vbiq[z] neceſſarius.

D

VTrum ſubm p[ri]mi p[ri]ncipij cōplexi dictū de deo ⁊ creatura habeat eundem ɔceptū.q[uod] nō.p[er] btūz Dio. de di.no. De deo nō eſt vox neq[z] nomē. ergo ⁊c. ¶ Contra.idem 2° caplo dicit. Noia diuina attribuunt[ur] creaturis.

Preambulū quadruplex.
Cōcept^o pōt accipi q̄druplicit[er].

Circa iſtā qōnē pono 4^{or} p[re]ambula. P[ri]mū q[uod] nō accipit[ur] hic ɔcept^o pro actu intelligēdi: q[uia] tunc nō eſſet difficultas aliqua. ¶ 2^m eſt.q[uod] nō accipit[ur] pro ente rōnis: q[uia] querit[ur] de predicato eſſentiali. Ens aūt rōnis non eſt predicatū eſſentiale:q[uia] nec deus nec creatura eſt ens rōnis q̄dditatiue. Querimus aūt hic cōceptū q̄dditatiuū. ¶ 3^m.q[uod] nō pōt cōgrue accipi pro obiecto in eſſe cognito:q[uia] quicq[ui]d cōſtituit[ur] ex ente reali ⁊ ex ente rōnis.totū ɔſtitutū eſt ens rōnis.cōceptus ergo ſi eēt de obiecto qd̄ eſt ens reale:⁊ de obto qd̄ eſt cognitum:cum hoc ſit ens rōnis illud:qd̄ fieret ex iſtis eſſet ens rōnis. ¶ 4^m.q[uod] accipit[ur] hic ɔceptus pro q̄dditate cognita ad quā terminat[ur] actus itell[ectu]s vel pro rōne q̄dditatiua ad quā terminat[ur] actus intelligendi.

Dico ergo iſtis ſuppoſitis:q[uod] ſubm primi principij:qd̄ eſt ens:h[abe]t cōceptū vnū ⁊ vniuocu[z] deo ⁊ creature.Et hoc pbo ſic.p̄ ſupponit[ur] vna regula doctoris:que eſt talis. Qñcūq[z] aliquis intell[ectu]s eſt certus de vno ɔceptu ⁊ dubius de duob[us]:h[abe]t ɔceptū vnū:de quo eſt certus.aliū a duobus:de quibus eſt dubi^o. ¶ Hec regula quadrupl[icite]r declarat[ur]. P[ri]mo ſic.ſuppono enim q[uod] omne nomē cōmune eſt vniuocū vel eſt equiuocū. Hoc probo.q[uia] quor[um] diffinitor[um] ſunt diffōnes per ɔ̃ria imediata:illa ſunt imediata:ſ[z] tales ſunt diffōnes vniuoci ⁊ equiuoci.ergo ⁊c. Probatio minoris:quia inter hēre vnā rōnē formalē ⁊ nō hēre vnā rōnē formalē nō eſt mediū. ¶ Scdo q[uia] equiuocū cadit imediate in equiuocata.nō vna rōne mediāte ſed multiplici rōne.vniuocū aūt vna mediāte rōne.ergo ⁊c. ¶ Scdo declaratur ſic. Jlle cōceptus nō pōt cōcipi ab itellectu:niſi vt inferior vel equalis vel ſuperior alijs cōceptibus dubijs:ſ[z] nō vt inferior nec equalis.igit[ur] vt ſuperior alijs cōceptibus. Maior p[atet] per ſufficientē diuiſionē. Minor etiā p[atet].ſed ois ſuperior cōceptus cōicabilis vt ſic eſt vniuocus ergo ⁊c. ¶ Tertio ſic. Ois intell[ectu]s qui h[abe]t vnū cōceptū certū cōpoſſem duobus:cōcipit illū vt cōmunicabilē illis:ſed ois cōceptus cōicabilis vt ſic eſt vniuocus.ḡ ⁊c. ¶ 4° ſic. Quia itellectus hñs cōceptū ideterminatū reſpectu aliquor[um] determinator[um] h[abe]t ɔceptū vniuocū reſpectu illor[um]:ſ[z] itellectus certus de vno cōceptu ⁊ dubius de duobus eſt hui^o.ḡ ⁊c. ¶ Reducat[ur] ergo ratio ſic. Ois itellectus certus de vno ɔceptu ⁊ dubius de duobus h[abe]t cōceptū illū de quo eſt certus. aliu[m] ⁊ vniuocū reſpectu illor[um] de quibus eſt dubius. Sed multi fuerunt ⁊ ſunt certi q[uod] deus eſt ens.⁊ dubitauerunt vtrū p[ri]mū vel nō p[ri]mū:finitū vel nō finitū.ḡ cōceptus entis eſt vniuocus reſpectu illorum.

E
Cōcl[uſi]o reſ[ponſi]iſ.
P[ri]ma pars reg^e ſconcu[n]
Uide ſingulariſſime h̄ ō veritate ſ^o famoſe ſconſtatū ois intell[ectu]s cert^o ō vno ⁊c ⁊ q[uod] vniuocū ⁊ equocū ſūt imediata:q[uod] ēt i[n]fra.q.12.p[atet].

F

Achilles.

Sed cōtra iſtā regulā inſtat[ur] 4^r. Et p̄ ipediendo eam logical[ite]r:q[uia] eque videt[ur] ɔcludē de equiuoco:ſicut de vniuoco:q[uia] poſſu[m] eſſe certus q[uod] canis currit:⁊ tñ dubitare de quo vtru[m].ſ.de latrabili vel de alio. ¶ Jte[z] aliquis pōt eſſe certus de ſanitate q[uod] ieſt:⁊ tñ dubitare vtrū inſit vrine vl' aiali. ¶ Scdo impedit[ur] phyſice:q[uia] ph̄i certi fuerunt q[uod] aia informat corpus:⁊ q[uod] corpus eſt aiatū:⁊ tñ dubitauerunt vtrum aia eſſet corpus vel ſpūs:quibus tñ nihil eſt cōmune. ¶ Jtem fuerūt certi q[uod] deus eſt neceſſe eſſe:⁊ dubitauerunt vtrū finitū vel infinitū:⁊ tñ neceſſe eſſe nō eſt vniuocū reſpectu finiti vel ifiniti. ¶ 3° ipedit[ur] meta^{ce}: q[uia] ph̄i certi fuerūt de eternitate mundi:dubitauerunt autē de finitate vel infinitate:⁊ tamē eternitas nō eſt vniuoca finito ⁊ infinito. ¶ Jtē ph̄i fuerūt certi deu[z] eſſe cauſam primā.dubitauerunt aute[z] de finitate vel infinitate:⁊ tamē p[ri]ma cauſa nō vniuocat[ur] finito ⁊ infinito. ¶ 4° per ɔceptus aliquor[um] theologor[um]. Cōueniūt enī q[uod] aia h[abe]t potētias:⁊ tñ dubitāt vtr[um] ſint ſuba vl' accidēs:q[ui]bus tñ potētia nō eſt cōe vniuocū. Simil[ite]r oēs dicūt q[uod] pſone diuine ɔſtituunt[ur] p[er] pprietates:⁊ tñ dubitauerūt multi vtr[um] p[er] abſolutas vel reſpectiuas:⁊ tñ pprietas nō eſt cōe vniuocū ad abſolutu[m] ⁊ reſpectiuū. ¶ Ad iſta. ¶ Ad p[ri]^m breuiter dico:q[uod] de equoco:ſic de cane ⁊ ſanitate nulla eſt certitudo niſi de voce.nō aūt de aliquo ɔceptu. Ph̄i aūt nō ſolū fuerunt certi q[uod] de^o eſt ens.ſ.de illa voce:ſ[z] de ɔceptu vno correſpōdente iſti voci:que eſt impoſita ad ſignificādū ad placitū.ɔceptus autē idē eſt apud oēs. ¶ Ad aliud de aia dico q[uod] nō fuerunt certi de aliquo conceptu ſpecifico:ſed ſolū de conceptu quem habuerunt de aia:⁊ ille conceptus erat cōis oībus:⁊ vt ſic forte erat cōmunis vniuocus. ¶ Ad aliud de neēe eſſe:eſt notādū q[uod] regula illa de

G
Obijcit[ur] quadrupl[icite]r.
Logice.
Phyſice.
Metaphyſice.
H
Theologice.
Certitudo duplex.
Longe plura ɔ̃ir pro ⁊ ɔ̃.
Regula.

I

Cōſidera aſſ̄ignationem vt ſcias ꝙ opꝫ cō̄ceptū certum eſſe cōēm ⁊c̄.

Mutā.n.ponētes celū eē finitū dubitāt an ſit neceſſe eſſe vel nō: vl̄ tñ ā iſinitū eſt ſm̄ alios. vid. Sco. 8. di. p. ⁊. 7. q. q̄lib. ⁊ hunc ⁊ alios vt ſcis.

Scd̄a pars.

cōceptu certo ⁊ dubio accipit talē ordinē eſſentialē: vt ille cōcept⁹ qui eſt certus ſit ſic certus exn̄tibus alijs dubijs ꝙ ſpoſē ſit ipꝫ eſſe dubiū alijs exn̄tibus certis ⁊ nō eō̄. ℂ Hoc viſo pꝫ qd ad illā iſtantiā ſit dōm: qa nō ſic ſe hꝫ neċe eſſe ad finitū vl̄ iſinitū: qa ita pōt hñ certitudo de iſinito: ⁊ dubitari de neċe eē vel poſē: ſicut pꝫ de celo. Et eodē mō de eterno pñt eſſe certi ⁊ dubitare de iſinito ⁊ eō̄. Et ſic pꝫ ad illud. ℂ Ad aliud de cōceptib⁹ theologoꝝ dico ꝙ nō ſunt certi niſi de ꝯceptib⁹ cōibus. ſ. de po²: ⁊ ſic po³ hꝫ ꝯceptū pncipij ꝓducti: ⁊ illud pōt eē cōe abſtractū a cōceptu abſoluti ⁊ reſpectiui. Eodem modo de proprietatibus.

K

Henricus vl̄ Herue⁹. q̄re alios vt ſcis. Henric⁹. q̄re Occham. Vide īfra. q. 4. ad finem. Corrclarium

Nunc ſcd̄o videndū eſt de ſolōne aliquoꝝ ad totā rōnē. Dī eni ad minorē ꝯceſſa maiore. ꝙ nō ſūt diſtincti ꝯcept⁹: lꝫ videant̄ duo. ℂ Sed ꝯ. qa nālcs phi demrātue ꝓceſſerūt p̄ iſtū cōceptū. ℂ Et p̄terea īpoſē eſt verificari de eodē ꝯdictoria. ḡ nec certus ⁊ icertū. ℂ Dī aūt ab alijs ꝙ itell's eſt certus de diſiuncto ⁊ ideterminato: ſꝫ de vno dtērminato ē dubitatio. ℂ Cōtra. qa ita fuiſſent phi certi ꝙ de⁹ eſt trin⁹: ſic ꝙ de⁹ eſt ens: qa certi fuerūt ꝙ de⁹ eſt trin⁹: vel nō trin⁹: ſic ꝙ eſt creatū vel nō creatū: p̄ᵐ vel nō p̄ᵐ. Eodē mō ⁊ eēnt certi de icarnatione: qa fuerūt certi ꝙ de⁹ eſt icarnat⁹ vel nō icarnat⁹. Erḡ pꝫ ꝙ cūꝫ certitudinē habeāt de ente aliā: q̄ꝫ de iſtis. ꝙ ens hēat vnū cōceptuꝫ: de q̄ eſt itell's cert⁹. ℂ Alij aūt dicē voluerūt ꝙ ille cōcept⁹ eſt mixt⁹: qḋ ſtare nō pōt: qa ꝯcept⁹ entis ē ſimpl'r ſimplex. ℂ Ad argᵐ in oppoſitū pꝫ. ꝙ nō ē de deo nomen ꝓpriū neqꝫ vox: ſic nec ꝯcept⁹ qn ſit qd cōis ⁊c̄.

Alia lra q ſit qddicatiuo.

ℂ Utꝝ ſubꝫ p̄ᵐ pncipij cōplexi hēat eādeꝫ rōne foꝛaleꝫ in deo ⁊ in creatura ſm̄ ſcias ſmocionales. Qō. III.

L

V**Trum** ſubm̄ p̄mi pncipij cōplexi habeat eādē rōnē foꝛalē in deo ⁊ in creatura ſm̄ ſcias ſmocionales. ꝙ nō. qa dicit btūs Diony. ꝙ laudat̄ de⁹ a nobis p̄ remotionē oium rōnū. ℂ Cōtra. p̄ eūdē ca° 4°: ſicut ſol cōicat lucem ſuā: ſic de⁹ ſuā entitatem.

In aīa ſūt potēnā: act⁹: habitus ⁊ ſpēs.

Circa iſtā qōnē ſciēdū ꝙ in aīa nr̄a eſt 4°: p̄ ordinē iuenire. ſ. potētiā, actū, hītū, ⁊ ſpēꝫ. ſiue repreſentatiuū. ex qb⁹ oībus declarat̄ ꝓpoſitū. Et p̄mo ex p̄te po⁰. arguo ſic. Unius po⁰ eſt vnū obm̄ p̄ᵐ ⁊ adequatū: ſꝫ intellectiua po² eſt vna. ḡ ⁊c̄. ℂ Scd̄o ex p̄te habit⁹ ſic. ſuppoſito ꝙ ens ſit ſubm̄ habit⁹ metaphiſici. arguo ſic. Nulla ſcia pōt demr̄are aliqd de aliquo niſi per ſubm̄ ꝓpriū vel p̄ rōnem ꝓpriā ſubti ſui: ſꝫ metaᶜᵃ aliq̄ demr̄at de deo ⁊ creatura. ḡ ⁊c̄. ℂ Hic nō eſt euaſio niſi p̄ illō ꝙ due ſūt metaᶜᶜ. Una i ſe. Alia q̄ ad nos. Sed nō valet hoc: qa quocūqꝫ ponat̄: ſcia nō pōt excedere ſuū ſubm̄. Sil'r metaᶜᵃ quo ad nos ita ſe hꝫ ꝙ ꝓbat aliqd de deo per ens. ḡ ſequit̄ ꝓpoſitū ꝙ nos habemus aliquē cōceptū cōem. ℂ 3° ex p̄te actus itelligēdi arguit̄ ſic. Nullus actus itelligendi pōt ex ſe ducere in notitiā alicuius termini in quo rō ſui obti p̄mi nō ꝯtineat̄: ſꝫ phī habuerūt notitiā de deo. ḡ ⁊c̄. ℂ 4° ex p̄te repn̄tatiui ſic. Qn̄cūqꝫ aliqd cauſat ꝯceptū alicuius vel itellectionē: opꝫ ꝙ ipm̄ ꝯtineat vl̄ v̄tualr: vl̄ formal'r: ſed repreſentatiuū cāt in nob̄ ꝯceptū de deo. ḡ ⁊c̄. ℂ Cōſtat aūt ꝙ repn̄tatiuū in nobis non pōt ꝯtinere aliquid: quod ſit in deo virtualiter cūꝫ ſit ignobilius. ergo continet formaliter: quod eſt propoſitum.

Metaphyſica duplex.

M

Cōſidera ſīng diā ad hoīeꝫ ꝙ ſingulariſſime ꝓbat vniuocatōnē entis logice ⁊ grāmatice. Grammatice tripliciter.

His ſuppoſitis argr̄ grāmatical'r ſic. Qn̄ eſt aliqua cōparatio gradus cōparatiui in aliquo obto: opꝫ ꝙ in eo ſit eadē rō formalis in poſitiuo: q̄ preſupponit cōparatiuo. Patet de albedine. qn̄ vnū dī albi⁹ alio: opꝫ ꝙ albedo ſit i vtroqꝫ formal'r: ſꝫ de⁹ eſt magis ens q̄ꝫ creatura. ḡ opꝫ ens in vtroqꝫ formal'r repiri. ℂ P̄. Sicut cōparatiuus p̄ſupponit poſitiuū: ſic ſuplatiuus cōparatiuū: ⁊ ſub eadem rōne: ſed de⁹ eſt ſupremū ens. ḡ ⁊c̄. ℂ P̄. Oīa que cōueniūt ſoli deo: ꝯueniūt ſibi ſine gradu cōparatiuo vel ſuplatiuo. ḡ p̄ oppoſitū: que cōueniūt ſibi in gradu cōparatiuo vel ſuplatiuo: nō ꝯueniūt ſibi ſoli: ſed ens eſt huiuſmō formal'r cōuenit deo ⁊ creature. ℂ P̄. per rationē reduplicatiōis arguo ſic. Qn̄ aliqua ſic ſe hn̄t ꝙ qcqd cōuenit vni iquantū tale: ꝯuenit alteri iquantuꝫ tale: ꝯuenit eis ſꝫ vnā rōnē formalē in eis repertā: reduplicatio eni fit ſm̄ rōnē formalē. Si eni qcqd huic cōuenit iquātū tale: ꝯueniat alteri iquātū tale: ⁊ nō per eandē rōnē formalē: idē ꝯueniret eidē rōni formali: ⁊ nō cōueniret: ſꝫ qcqd ꝯuenit deo iquātum ens: ꝯuenit creature: ⁊ eō̄. ḡ ⁊c̄. ℂ Scd̄o ſic. Ex nā reduplicatiōis qn̄ aliq̄ ſic ſe hn̄t ꝙ qcqd repugnat vni iquātū tale: repugnat alteri iquantū tale: illa nec̄io ſunt eiuſdē rōnis formalis: ſꝫ ita eſt de deo ⁊ creatura: qa qcqd repugn̄t deo iquantū ens: repugnat creature ⁊ eō̄. ḡ ⁊c̄. Probo minorē: qa ens non repugnat vt ſic niſi nihil. ℂ P̄. ex rōne diuiſionis ſic. Qn̄ aliqd diuidit̄ p̄ rōnes vl̄ drias diuiſiuas: illud hꝫ vnā rōneꝫ formalē: ſed ens diuidit̄ in deū ⁊ creaturā: p̄ limitatū ⁊ illimitatuꝫ. ḡ ⁊c̄. ℂ Si dicat̄. ꝙ eſt diuiſio vocis in ſignificata. ℂ Cōtra. oīs diuiſio vocis in ſignata eſt ad placitū ⁊ imediata: ſed iſta non: ſed meᵗᵉ. ḡ ⁊c̄. ℂ P̄. per nām diffōnis arguo ſic. Qn̄ aliqd diffinit̄ p̄ cōe ⁊ p̄ ꝯhēs: nec̄io illō cōe cōuenit alicui: cui non cōuenit ꝯhens: ſꝫ creatura diffinit̄ p̄ ens ⁊ aliqd ꝯhēs. ḡ ens cōuenit alicui: cui repugnat ꝯhēs. ꝯhēs aūt nō repugnat niſi deo. ḡ ens ꝯuenit deo. ℂ P̄. per nāꝫ diſtributionis arguit̄ ſic. Nullus terminus equoc⁹ eſt diſtributibilis. pꝫ qa icōueniēter dī. oīs canis currit: ſꝫ ens ē diſtributibile. ḡ ⁊c̄. ℂ P̄. per nām ꝯdictionis arguo ſic. In equocis nō eſt ꝯdictio. nā iſti ꝓpōni. Oīs canis currit. nō ꝯdicit iſta. h̄ canis nō currit. Cōſtat aūt ꝙ iſti ꝓpōni. oē ens eſt limitatuꝫ. ꝯdicit iſta. h̄ ens qḋ eſt deus nō eſt limitatū. ḡ ⁊c̄. ℂ P̄. p̄ viā ſylli arguo ſic. ⁊ ꝓbo ꝓpoᵐ. Nā iſte eſt bon⁹ ſyll's. Oē ens eſt bonū. deus eſt ens. ḡ de⁹ eſt bonus. Sil'r iſte. oē ens eſt bonū. creatura eſt ens. ḡ ⁊c̄. Tūc arguo ſic. Aut eſt idē mediū in vtroqꝫ ſyllō. aut aliud ⁊ aliud. Si idē cū dicat̄ de deo ⁊ creatura. ḡ ſm̄ eādē rōnē idē dicet̄ de deo ⁊ creatura. ſi aliud ⁊ aliō mediū. tūc nec̄io maioꝛ in vtroqꝫ ſyllō eſt diſtinguēda: qḋ pꝫ eē falſum: qa eſt demōſtratio metaᶜᵃ. ℂ Ad argᵐ in oppoſitū dico ꝙ verū eſt ſm̄ rōnes ꝓprias creaturaꝝ: nō gn̄ales.

N

Logice ſimpliciter.

O

1. Elencoꝝ cap. 3. ⁊ alibi.

P

ℂ Utrū ſubm̄ p̄mi pncipij cōplexi hēat eādē rōnē formalē in deo ⁊ creatura ſm̄ ſcias reales. Qō. IIII.

Q

U**Trum** ſubm̄ p̄mi pncipij cōplexi habeat eādē rōnē foꝛalē i deo ⁊ creatura ſꝫ ſcias reales. ꝙ nō. Btūs Dio. dicit: ꝙ negationes de deo ſunt vere affirmationes icōpacte. ℂ Cōtra. per eundem qui dicit ꝙ creature ſunt quedā p̄ticipationes dei.

Hic itroducunt̄ 4ᵒʳ ordines fundamētoꝝ ad ꝓbādū ꝓpoᵐ. Primū fundamētū eſt ex nā diſtinctionis. Erḡ arguit̄ ſic. Qn̄ aliq̄ diſtinguunt̄ p̄ ſua p̄ora: illa nō ſunt eiuſdeꝫ rōnis formalis. Hoc ꝓbat̄. qa p̄ora ſunt diffinientia. que ḡ diſtinguunt̄ p̄ diffinientia pꝫ ꝙ nō ſunt eiuſdē rōnis formalis. Pꝫ etiā ex alio: qa que diſtinguunt̄ p̄ ea que ſūt de p̄ mō dicēdi p̄ ſe diſtinguunt̄ p̄ rōnes formales. ſola aūt illa de p̄ mō ſunt p̄ora. Pꝫ ḡ illa ꝓpō accepta. ḡ ſub illa accipit̄ alia nota ex p̄ma: qa que diſtinguunt̄ ſolis poſterioꝛib⁹ ſunt eiuſdē rōnis formalis. h̄ pꝫ: qa ſi nō ſunt eiuſdē rōnis formalis: opꝫ ꝙ diſtinguant̄ p̄ aliqua

Metaphiſice oſtēdit vniuocatōnē entis q̄druplici fundamento.

A aliq̄ diffinientia: ꝛ ꝑ aliq̄ de p̄ mō dicēdi ꝑ ſe: q̄ diſtinctio formaliū rōnū nō pōt eſſe ſine diſtinctione illorū de p̄ mō dicēdi ꝑ ſe: ſꝫ que diſtinguunt̄ ꝑ talia: ſolis poſterioꝛib⁹ nō diſtinguunt̄. ḡ que ſolis poſterioꝛib⁹ diſtinguunt̄ ꝯueniunt in p̄oꝛib⁹: ꝛ ꝑ ꝯn̄s h̄nt eaſdē rōnes formales: ſed deus ꝛ creatura vel entitas in deo ꝛ creatura diſtinguūt̄ p̄cise ꝑ poſterioꝛa. Probat̄: q̄ ꝑ depēdēs ꝛ idepēdēs. neēe eſſe. ꝛ poſſe eē. finitū ꝛ īfinitū. illa oīa ſunt poſterioꝛa deo ꝛ creature ſiue entitate in q̄lꝫ coꝝ. Probo. nā pro q̄cūqꝫ ſigno creatura eſt depēdēs. de⁹ eſt idepēdēs. ſed creatura prius eſt talis entitas q̄ h̄eat talē depēdētiā: q̄ abſolutū p̄cedit relōnē. ḡ deus eſt p̄us talis entitas q̄ ſit idepēdēs. Pꝫ ḡ reſumēdo totā rōnē: q̄ q̄ ſolū diſtinguunt̄ ꝑ accn̄s ꝛ a poſterioꝛi: ſunt eiuſdē rōnis formalis: ſꝫ ens in deo ꝛ in creatura

B eſt h̄m⁹ q̄ diſtiguūt̄ ꝑ illa que ſequunt̄ rōnē formalē: q̄ ꝑ poſterioꝛa. pꝫ etiā: q̄ finitū ꝛ īfinitū ſūt poſterioꝛa: q̄ gradus eſt poſterioꝛ q̄dditate. Silr ꝯtingens ꝛ

M. Lai. ſuz. neceſſium q̄ ſunt modi q̄dditatis. ḡ ꝛc̄. ❡ P̄. Que diſtinguuntur ſolis differētiꝭ diuiſiuis: ſunt eiuſdem rōnis formalis inclūſo: deus ꝛ creatura ſunt h̄m⁹. ḡ ꝛc̄.

Scḋa via. **Secundum** fundamētū radicat̄ in nā̄ oppoſitionis. ꝛ p̄ in relatiue oppoſitis. Et arguit̄ ſic. In q̄buſcūqꝫ fundat̄ relō ſilitudinis: illa ſunt vnum in aliqua rōne: deus ꝛ creatura ſunt h̄m⁹: q̄ creatura eſt ſimilis deo ſm imaginem. ergo ꝛc̄. Maioꝛ pꝫ: q̄ relōnes primi modi ſūt relōnes vnius rōnis: ſilitudo eſt relō primi modi. ergo ꝛc̄. ❡ Scḋo arguit̄ in ꝯ̄rie oppoſitis ſic. Cōtraria ſemꝑ reducunt̄ ad aliqḋ

Illa iſta preſupponit. cōe: qḋ p̄ p̄ſupponit̄: ſed deo ꝛ creature cōpetūt ꝯ̄ria. ḡ ꝛc̄. ❡ 3° arguit̄ in p̄uatiue oppoſitis ſic. Q̄ncūqꝫ aliq̄

C priuationes ſunt eiuſdē rōnis: ꝛ poſitiua ſilr ſunt eiuſdē rōnis vel p̄nt eē. Hoc pꝫ: q̄ p̄uatio ꝛ habitus ſunt eſſentialr̄ oꝛdinata ſm prius ꝛ poſterius: ſꝫ in quocūqꝫ eſt illud qḋ eſt poſterius eſſentialr̄: in illo pōt eſſe vel eſt prius: ſed ita eſt in ꝓpoſito: q̄ deo ꝛ creature cōpetunt p̄uationes eiuſdē rōnis. vbi grā. incoꝛruptibilitas eſt in deo ꝛ in aīa itellectiua: vel in celo. Incoꝛruptibilitas eni eſt priuatio coꝛruptibilitatis ſine aptitudine: h̄ cōpetit deo ꝛ creature: vt dictuꝫ eſt. ḡ ꝛc̄. ❡ 4° argr̄ eodē mō in ꝯ̄dictoꝛie oppoſitis: q̄ de⁹ ꝛ creatura ſiue angelus ſūt nō albi. Illa aūt negatio eſt eiuſdē rōnis.

Tertia via **Tertium** fundamētū radicat̄ i nā̄ plalitatis. Et ex h̄ arguit̄ ſic. Q̄n̄ aliq̄ dn̄r plā ſꝫ aliquid vnū numerantū: h̄nt rōnē vnā cōem. Et h̄ pꝫ: quia

D homo ꝛ bos non numerant̄: ſed ꝓpria eis: q̄ non dn̄r duo boues: vel duo hoīes: ſꝫ duo aīalia: ſed de⁹ ꝛ creatura dn̄r duo entia. ḡ ens in eis dicit vnā rōneꝫ cōem. ❡ Scḋo ex eodē arguo ſic. Nullū equocū numerat̄ ī equocatis: ſic̄ canis nō numerat̄ in illis de q̄bus dī: ſꝫ ſolū accipit̄ ſm plēs acceptiones eiuſdē vocis vl̄ ſignificationes: ſed ens plificat̄ in deo ꝛ in creatura: ſūt eni plura entia. igr̄ ꝛc̄. ❡ 3° ſic. Quādo aliqua ſic ſe h̄nt ꝙ circūſcripto omni alio quod nō eſt de quidditate ipſorum: illa ſunt penitus idē: talia ſunt eiuſdē rōnis formalis: ſed plalitas non eſt de rōne q̄dditatiua dei: nec creature: nec entis: q̄ circūſcripta pluralitate ab eis: eſſent idē ens. ergo ſunt eiuſdem rationis formalis in ente. ❡ Quarto ex eodē arguit̄ ſic. Illa ſunt eiuſdem rationis formalis: quibus aduenit oīs plalitas: ſꝫ deus ꝛ creatura ſunt h̄m⁹ ſm Aug.ᵐ 8° lib° de trinitate.

Quarta via **Quartum** fundamētū radicat̄ i nā̄ ꝑfectionis. Ex quo argr̄ ſic. Oīs ꝑfectio ſimplr̄ que īuenit̄ in creatura: īuenit̄ in deo ſm eandē rōnem formalē: ſed ens eſt ꝑfectio ſimplr̄. ḡ ens eſt in deo ꝛ creatura eiuſdem rōnis formalis. Maioꝛ ꝓbat̄: q̄ in ente perfectiſſimo opꝫ inuenire omneꝫ perfectionem ſimplr̄. P̄. Deus eſt illud quo maius excogitari nō poteſt: hoc aūt nō eſſet niſi in eo eſſet oīs ꝑfectio ſimplr̄. Minoꝛ probat̄. q̄ in ꝑfectione ſimplr̄ nō icludit̄ niſi perfectio ſimplr̄. Hoc pꝫ. q̄ ꝑfectio pōt eſſe ſine omni imꝑfectione: ſed ens includit̄ in multis ꝑfectionibus ſimplr̄. ergo ꝛc̄. Probat̄ ex alio minoꝛ. ꝑfectio ſimplr̄ nō eſt limitata nec illimitata: ſꝫ ens eſt h̄m⁹. ergo ꝛc̄. P̄. Qḋ eſt melius quocūqꝫ ſibi incōpoſſibili: eſt ꝑfectio ſimplr̄. ſed ita eſt de ente: q̄ nihil eſt ſibi incōpoſſibile niſi nihil. ergo ꝛc̄. P̄. In eēntialiter oꝛdinatis ſi poſterius dicit ꝑfectionē ſimplr̄: ꝛ illud qḋ eſt prius: ſꝫ ens eſt prius paſſionib⁹ ſuis: quaꝝ alique dicūt ꝑfectionē ſimplr̄: ergo ꝛ ens. Maioꝛ pꝫ. q̄ perfectio ſimplr̄ nihil imperfectū includit vel preſupponit. ❡ Ad argumentū Diony. dico ꝙ ipſe loquitur de affirmationib⁹ tranſumptiuis vel metaphoꝛicis.

E

❡ Utrum repugnet diuine ꝑfectioni vna ratio formalis dicta in quid de deo ꝛ creatura. Queſtio. V.

F **Utrum** repugnet diuine perfectioni vna ratio formalis dicta in q̄d de deo ꝛ creatura. Q̄ꝛ nō. q̄ ſm Dionī. deus eſt ſuꝑ oīa eminenter. ❡ Cōtra. per eminētiā deuenimus in cognitionē dei ſibi attribuēdo omnem perfectionem. ergo ꝛc̄.

Circa iſtam q̄ōneꝫ ſunt. 4. diffi. logicales. Prima eſt: q̄ videt̄ ſm hoc ꝙ ens eēt genus. quia eſſet in plib⁹ ꝛ p̄dicaret̄ in q̄d. ❡ Scḋo. q̄ deo repugnat h̄ic rōneꝫ partis ſm Diony. ḡ ꝛ rōnē ſubijcibilis. ❡ Tertio. q̄ tūc videret̄ ꝙ aliq̄ rō formalis eēt prioꝛ deitate. ❡ Quarto. q̄ p̄us eſt: a quo nō ꝯuertit̄ ſubſiſtēdi ꝯn̄tia in eēntialr̄ oꝛdinatis oꝛdine nāe: poſita aūt vniuocatione entis: tūc nō cōuertit̄ ꝯn̄tia ab ente ſimpliciter ad ens diuinū: ꝛ ſic diuinitas nō eſt p̄⁹. Confirmat̄. q̄ tūc ens videret̄ ſimplici⁹ deo: ꝛ ſic eēt ex̄ itellectū aliq̄d ſimplici⁹ deo. ❡ Ad p̄ᵐ dī ꝙ ens ꝯ̄hit̄ per modos itrinſecos: iō nō eſt genus. Pōt alr̄ dici ꝛ melius. ſupponēdo aliqua que īferius declarabunt̄. vꝫ. ꝙ ens nō p̄dicat̄ in q̄d directe: nec ſicut pars eēntialis: ita ꝙ p̄dicatio entis magis reducit̄ ad illā qua p̄dicat̄ genus de dr̄ia: q̄ ad illaꝫ qua p̄dicat̄ gen⁹ de ſpecie. Hoc ſuppoſito ꝙ īferius declarabo. pꝫ q̄d dōm ſit ad difficultates. Ad p̄mā pꝫ. ꝙ ſi ens eēt genus: eēt pars eſſentialis. hoc aūt ſibi nō cōuenit. ❡ Ad ſcḋam dico. ꝙ in trāſcendētib⁹ nō eſt pars ſubiectiua ꝓprie. ❡ Ad 3ᵐ dico. ꝙ deitas eſt oīno p̄oꝛ illo: q̄ ens nō p̄dicat̄ in q̄d. nec eſt pars eēntialis. ❡ Ad 4ᵐ dico. ꝙ regula nō eſt vera in cōſequētib⁹: que nō ſunt de q̄dditate: ſicut ꝑfectius lapide eſt ꝯn̄s iſto mō ad eē hoīs. ꝛ tn̄ p̄us itelligitur eē hō: q̄ eſſe ꝑfectioꝛ lapide. Et iterū dī. ꝙ nō in quocūqꝫ ſigno eſt deitas eſt entitas. q̄ non pro illo ſigno pro quo diuina eēntia itelligit̄ radix oīuꝫ ꝑfectionū diuinaꝝ: ꝯn̄s aūt qḋ eſt p̄us nā̄ ꝯſeq̄t̄ pro oī ſigno.

Logice Solo q̄ōnis ꝯſiſtit i ſolonibus q̄tuoꝛ difficultatum ad q̄tuoꝛ arti ficio ſpeculantium.

G *Scḋo. riſio. Omnis ſapit iꝫ ignoſe.*

H

Phiſice. **Secundo** mouent̄ diffi. nāles. p̄ma eſt: q̄ videtur tollere creationē. q̄ illud qḋ preexiſtit nō pōt creari: ſed rō entis eſt h̄m⁹. ergo ꝛc̄. Eodē modo ponit̄ ꝙ nō pōt annihilari. ꝛ tamē totū qḋ ponitur i creatura annihilat̄. ❡ Ad iſta dico. ꝙ quicq̄d eſt in creatura creat̄ ꝛ annihilat̄. hoc eſt ideꝫ numero. ſed nō opꝫ ꝙ annihilet̄ quicq̄d eſt eiuſdeꝫ rōnis formalis cū illo exēplum de creatura ſpecifica que aliq̄ vnitatem h̄ꝫ in duobus: quoꝝ vnū pōt annihilari: altero toto remanēte. Sic poteſt eſſe multo fortius de iſtis trāſcendentibus. ❡ Ulterius poſſet dici ꝙ quidditas nō producitur de nihilo: nec annihilatur: ſed vt ſic abſtrahit ab omnibus iſtis.

I Metaphiſice. **Nunc tertio** mouentur diffōnes metaᵖᶜ. q̄ oē qđ eſt: vel eſt depēdēs: vel idepē dens. Si igr̄ rō entis eſt depēdēs: nō erit in deo. ſi ide pendēs nō erit in creatura. ¶ Rńdeo ⁊ dico ꝙ ratio formalis entis nec eſt depēdēs: nec idependens: ſic̄ rō formalis ſubē: nec eſt corporea: nec icorporea: ſ; vt in ſpiritu eſt icorporea: vt in hoīe corporea. Eodē mō rō entis in deo eſt indepēdēs: ⁊ in creatura eſt depēdēs: ſ; ſm ſe ſit nec hoc nec illud: ſed abſtrahit ab vtroq;.

Theologice. **Quarto** introducunt̄ diffōnes theologice. ꝑ ſic. Creator ſiue deꝰ diſtat in infinitū a creatura. ḡ nō pñt in aliqua vna rōne conuenire. ¶ 2° ſic. Quicqđ eſt de ſe formalr̄ hoc: nō pōt eſſe cōe multis: ſed oē qđ eſt in deo: eſt de ſe formalr̄ hoc. ḡ ⁊c̄. ¶ Itē tertio. A ſimplr̄ ſimplicibꝰ nō pōt abſtrahi vnꝰ ꝯcepꝰ cōis: nec a ꝑ diuerſis: ſ; deus ⁊ creatura ſūt huiꝰ. ḡ ⁊c̄.

K ¶ 4° ſic. Ab extremis ꝯdictionis nō pōt abſtrahi vnꝰ ꝯcepꝰ cōis: ſ; deꝰ ⁊ creatura ſunt huiꝰ. ḡ ⁊c̄. Minor ꝓbat̄. q2 ens a ſe: ⁊ nō a ſe: ab alio ⁊ nō ab alio. ergo ⁊c̄. ¶ Ad iſta. Ad ꝑmū dico ꝙ diſtātia nō accipit̄ niſi pro q̄ntitate vtutis. Vñ īfinita diſtātia hīc arguit exceſſum in vtute: ſ; nō difformitatē in rōne qdditatiua. ¶ Ad aliud dico: ꝙ in deo ſunt quedā rōnes cōicabiles: ⁊ in

In deo ſūt rationes duplices dic aliꝰ. Cōſidera alr̄ vt Sco. nulla illarū eſt de ſe hec: ⁊ hō eſt ens. Quedā aūt ſunt icōicabiles: ſic̄ īfinitas: ⁊ iſta forte eſt de ſe hec. ¶ Ad aliud dico. ꝙ ſi ens eſſet pars eſſentialis ⁊ qdditatiua. argᵐ eſſet difficile. ¶ Sed dico. vt poſtea declābit̄: ꝙ ens nō eſt pars eēntialis: nec qdditatiua. Et ideo ꝯtraīne argᵐ nō valet. ¶ Ad aliud dico. ꝙ ſ; deus quantū ad rōne; deitatis forte ſit ꝑ diuerſus a creatura: forte tñ quātū ad oēs ꝑfectiones ſimplr̄: que ſunt in deo: nō

M eſt a creatura ꝑ diuerſus. ¶ Ad aliud dico. ꝙ ab extremis ꝯtradictionis poſſe abſtrahi aliqđ: pōt accipi duContradictio duplex. pliciter. Vel ſm ſe ⁊ formalr̄: ⁊ ſic nihil pōt abſtrahi. vel fundamētalr̄: ⁊ ſic bñ pōt abſtrahi. Modo deus ⁊ creatura fundamentalr̄ ſunt ꝯdictoria ⁊ nō formalr̄: ſicut albedo ⁊ nigredo: ⁊ oīa oppoſita. ¶ Ad rōne; in oppoſitū dico. ꝙ deus eminēter eſt oīs creatura: ⁊ ꝑfectiori modo q̄ ſit in ſeipſa ſm rōnē ſpecificā: q̄ oīs talis ꝯtinet̄ eminentius in deo q̄ in ſeipſa.

¶ Utrum ens qdditatiue dicat̄ de diuina eſſentia vltimate precīſa. Qō. VI.

Sermo ſpālr̄ de mō vniuocationis entī. A. 1. octo. Uide eum in mono, ca. 6. **Viſo** de vniuocatione entis. Nūc vidēdū eſt de modo vniuocationis. Et quātū ad hoc quero q̄tuor qōnes. Prima. vtrū dicat̄ ens qdditatiue de dīna eēntia vltimate precīſa. Or nō. ſm Anſel. in libro

L de vitate. Qualis eſt cōparatio lucētis ad lucem: talis eēnᵉ ad ens: ſ; ibi lux tñ denoiatiue dī de lucēte. ḡ ⁊c̄.

C. 2. ¶ Cōtra. Augꝰ 5° ꝺ tri. dic̄. ꝙ eēnᵃ ꝓpriſſime dī ꝺ deo. **Circa** iſtā qōne; ponā 4ᵒʳ ꝯnes doctoris. Pria ꝙ ens nō dī qdditatiue de aliquo ſimplr̄ ſimCōceꝑ q̄dā plex. pliei. Scđa ꝙ nec de ꝑ diuerſis. Tertia ꝙ nec de paſSco. ſubtilis qui doctore; ſionibꝰ. Quarta ꝙ nec de vltimis differētijs. ¶ De ꝑ anthonomaſice ⁊ merito ſciendū: ꝙ voco cōceptū ſimplicē ſimplr̄: q non eſt renominat. ſolubilis in alios ꝯcepꝰ: ſicut in quātitate illud eſt ſimCōcepꝰ ſimpliciter. pliciter idiuiſibile: qđ nō eſt amplius diuiſibile: qđ pʒ Simplex qd. de pūcto qui nō reſoluit̄. Or aūt aliquis talis ſit. ꝓbat̄ Quere Sco. ſic: q̄ ſi nō: oporteret ꝓcedere in īfinitū in ꝯceptibus in theoremati ⁊ rōnibus qdditatiuis: iter quos eſt ordo eēntialis: qđ bus ⁊ vbi ibi eſt falſu;. ¶ Hoc ſuppoſito ꝓbo ꝓpoſitū euidēter ſic. notaui. Omē aliqđ cōe includit̄ qdditatiue in aliquo inferiori: Pro. 1. ꝯclo illud in quo includit̄ tale cōe eſt reſolubile in rōnem ne. cōe; ⁊ ꝓpriā. hoc pʒ: ſed nullū ſimplr̄ ſimplex eſt reſolubile. ḡ ⁊c̄. ¶ Scđa ꝯ eſt. ꝙ de ꝑ diuerſis nihil ꝑdicaPrimo dicſum quid. tur in qđ. Et ꝑ exponit̄ qđ ſit ꝑ diuerſum. Ubi ſciēdū

Q ꝙ q̄ñ aliq̄ cōueniunt ⁊ dīnt: neceſſario eſt deuenire ad aliq̄ in illis incluſa. q̄ ita dīnt ꝙ in nullo ꝯueniūt: alioqn eēt ꝓceſſus in īfinitū: tale aūt vltimū vocat̄ ꝑ diuerſū. ¶ Tūc arguit̄ pro 2ᵃ ꝯne ſic. In qbuſcūq; icludit̄ Pro. 2. rō entis: illa in aliq̄ ꝯueniūt: ſ; ꝑ diuerſa in nullo cōueniūt. ḡ ⁊c̄. ¶ 3ᵃ ꝯ de paſſionibꝰ ꝓbat̄ ſic. Nulla ꝓpria Pro. 3. paſſio eſt ꝑfectior ſuo ſubo: ſ; ſi ens includeret̄ in ſuis paſſionibꝰ: paſſio eēt ꝑfectior ente ex additione ſue ꝓprie rōnis ad rōnē entis: q2 qcqđ icludit aliđ ⁊ amplius eſt ꝑfectiꝰ ꝑciſe illo alio. ¶ 4ᵃ ꝯ de vltimis dījs ꝓbat̄ Pro. 4. ſic. Ultime dīe ſunt ꝑ diuerſe. ꝑ diuerſ̄ nihil eſt cōe. ḡ ⁊c̄. ¶ Probat̄ ēt ꝙ nō includit̄ in ꝑmis dījs. q2 qđ Cōſidera ſubdiuidit̄ imeᵗᵉ in aliq̄: nō icludit̄ qdditatiue in eis. hoc ſtantiam bene pʒ. q2 tūc eēt nugatio addere diuidens diuiſo. ſ; ens ponderādo. diuidit̄ imeᵗᵉ in dīas ꝑmas vel per eas. ḡ ⁊c̄.

N **Sed** ꝯ iſta iſtat̄ 4ᵒʳ. ꝑ ſic. Oē cognitū reſoluit̄ i raObijcitur quadrupliciter. tionē entis: q2 qđ nō eſt ens nō pōt cogſci. ſed ſimplr̄ ſimplex pōt cogſci: ḡ ens. ¶ 2° ſic. ꝑ diuerſum aut eſt ens qdditatiue: aut nihil qdditatiue: nō nihil: ḡ ens. ¶ 3° ſic. Nulla ꝑdicatio in abſtracto eſt vā niſi qdditatiua: ſ; in abſtracto vitas recipit ꝑdicationē entis. ḡ ⁊c̄. ¶ 4° ſic. Ultime dīe ſunt ſpecifice dīe. ſed ille includunt ens. Nā rōnale eſt ens. ḡ ⁊c̄. ¶ Ad iſta. Ad ꝑᵐ dico. ꝙ duplex eſt reſolō. Una in ptes eēntiales. Et Reſolutio duplex. iſta eſt in linea ꝑdicamētali: ⁊ illa in q̄ reſoluunt̄ aliq̄ iſto mō dñr de eis in qđ. Alia aūt eſt reſolō in priora q̄ nō ſunt ptes eēntiales. Et talia priora nō opʒ ꝙ dicant̄ de eis q̄ reſoluunt̄ iſto modo in qđ: ſ; reſoluant̄ in ea. ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ ꝑ diuerſa: ſunt ens: ſed nō qdditatiue O ens: tñ nō ſunt nihil qdditatiue. Cōtradictoria aūt circa aliqđ cū additione vel determinatione aliq̄: ꝑdunt Regula nō ſolū de ꝯdictorijs: q̄re Sco. vt ſcis. 2. d. 1. pte. 2. q. 1. ſolūēdo ꝑncipale: ⁊ vbi hīc notaui. nām ꝯdictionis. ſic̄ albū ⁊ nō albū ſunt ꝯdictoria: ⁊ tō abſolute de q̄libet dī alterū. ſ; tñ hō cū iſta additione ꝑ ſe vel qdditatiue: nec eſt albꝰ: nec nō albꝰ. ¶ Ad 3ᵐ argumᵐ dico. ꝙ nō ſolū in abſtractis īuenit̄ ꝑdicatio qdditatiua vera: ſ; ēt idētica: ſic̄ pʒ in diuinis. S; alr̄ hīc ⁊ alr̄ in diuinis: q2 in diuinis ꝯcedit̄ ꝑdicatio idētica ꝓp Predicatio vera in abſtractis duplex. īfinitatē: ſ; hīc ꝯcedit̄ ꝓp cōitatē alteriꝰ extremi excedētis ſic̄ eſt ens. ¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ pᶜ dīe dñr ille ꝑ q̄s ꝑ Ecce ꝙ q̄re. ſ; ꝯſidera bñ. diuidit̄ ens: ſic̄ abſolutū ⁊ reſpectiuū: ⁊ in talibus non includit̄ ens qdditatiue. Alie ſunt vltime. ⁊ ille dicunt̄ Predicatio idētica duplex dīſcrete. indiuiduales ꝓprietates: vel dīe ſpecifice. nō tñ oēs: niſi breuiter ille que accipiunt̄ ab vltima realitate: ⁊ vlr̄ oēs dīe ad q̄s ſtat vltima reſolō cōceptuū qdditatiuorū: oēs tales voco vltimas. Et in iſtis nō includitur P ens qdditatiue. Rationale aūt non accipit ab vltima Nō ꝙ q̄ris de rōnali: ſ; ꝯſidera plura ꝯſequēter. realitate: nec ſtat in ea reſolō. ſed ipſum reſoluitur.

Tho. Angelicus. **Alie** ſunt. 4. ꝯnes cuiuſdā doctoris Thome anglici: q̄ nō videnī ꝑdictis oppoſite. ꝑᵃ eſt. ꝙ ens Concluſio quadruplex. nō icludit̄ qdditatiue in aliq̄ ꝑdicamēto. 2ᵃ ꝙ ens nō Tene oppoſitū; imitādo Sco. vt ſcis. icludit̄ qdditatiue in aliq̄ gñe ſubalterno. 3ᵃ ꝙ nec in aliq̄ ſpē ſpāliſſima. 4ᵃ ꝙ nō in aliq̄ idiuiduo cuiuſlibet ꝑdicamēti. ¶ ꝑᵃ ꝯ ꝓbat̄ ſic: q2 ꝑdicamēta ſunt ꝑᵃ irreſolubilia. q̄ igr̄ ſunt ſimplr̄ ꝑᵃ: nō reſoluunt̄ in aliq̄ priora qdditatiue. Si aūt ens icluderet̄ in iſtis qdditatiue: ſequeret̄ ꝙ eēnt reſolubilia. ḡ ⁊c̄. ¶ 2ᵃ ꝯ pʒ. q2 q̄ñ due rōnes foīales icludunt̄ in aliq̄ qdditatiue: oʒ illas ſubordinari: ita ꝙ vna icludat̄ in alia. ſ; in gñe ſubalterno icludit̄ genꝰ ꝑdicamētale. Certū āt eſt ꝙ ens in illo nō icludit̄: vt ꝓbatū eſt: nec eꝯ. ḡ ⁊c̄. ¶ 3ᵃ ꝯ pʒ. q2 ratio diffinitiua cōſtat ex genere ⁊ dīa: rō dico diffinitiua ſpeciei ſpāliſſime: ſed ens nō eſt genus nec dīa: nec in eis includit̄. ḡ ⁊c̄. ¶ 4ᵃ ꝯ de indiuiduo ꝓbat̄. q2 tota qdditas indiuiduorū eſt ſpēs: ſed in ſpē non includit̄ ens: ḡ nec in aliquo indiuiduo.

Diff. quadruplex. **Sed** occurrunt. 4. diffi. ꝑᵃ de priori ⁊ poſteriori: q2

A

que nõ dīr in quid de aliquibus nõ ſit prioꝛa eis:ſed ens nõ dī in qd de p̄dictis.ğ nõ eſt prius:qd eſt manifeſte falſum.¶ 2°.qa oē predicatū:vel eſt per ſe:vel p̄ accidēs:ens nõ p̄dicaṫ p̄ accñs.ğ per ſe.Si ſic.vl' in p̄ modo:vel in ſcdo.Si in p̄:habeo ppo.ğ in qd. Si in ſcdo:cū p̄dicatio de ſcdo mõ ſit per accñs:ꝛ poſteri°.ğ ens eſt tale:qd eſt falſuꝫ.¶ Tertia diffõ:qa vi ꝙ p̄dicatio gñis de dĩa ſit per accñs.Si igiṫ p̄dicatio entis reducaṫ ad illā erit per accñs.¶ 4ª eſt de p̄dicatione vniuoca. Nā certū eſt ꝙ ens predicaṫ vniuoce:ſed qd predicaṫ denoiatiue nõ predicaṫ vniuoce.ğ ꝛc̄.¶ Ad iſta.Ad p̄m nego illud qd aſſumiṫ.ſ.ꝙ illud qd nõ p̄dicaṫ quidditatiue nõ pōt eſſe prius. Nā certū eſt ꝙ genus nõ p̄dicaṫ qdditatiue de dĩa:ꝛ tñ eſt prius. Cōcedo ğ ꝙ illud qd predicaṫ in qd eſt prius.ſꝫ nõ ecōuerſo.¶ Ad 2m dico:ꝙ p̄dicaṫ non vt predicatū de ſcdo modo:ſed de p̄mo:nõ tñ directe eſt de p̄mo:ſꝫ tñ indirecte reducitur.¶ Ad 3m dico.ꝙ genus nõ p̄dicaṫ de dĩa per accñs:ſed per ſe:qa eſſentialis ordo eſt inter genus ꝛ dĩaꝫ.ğ ꝛ ille ordo eſt prioꝛ ordine gñis ad ſpeciē:qa ordo gñis ad ſpēm eſt per dĩaꝫ.Si ğ predicaṫ de ſpē p̄ ſe:ğ de dĩa nõ per accñs: ſed p̄ ſe:ꝛ ille ordo eſt eſſentialis:ſicͭ qñ vna ps eſſentialis de alia p̄dicaṫ. Et reducaṫ iſta p̄dicatio ad p̄m mom.¶ Ad 4m dico. ꝙ duplex eſt p̄dicatio denoīatiua.Una que accipiṫ a poſterioꝛi ꝛ ab accñte:ꝛ nunꝗ̄ iſta eſt vniuoca:ſicͭ a iuſtitia diciṫ iuſtus.Alia eſt que accipiṫ ab eſſentiali p̄ori:ꝛ iſta pōt eſſe vniuoca:qa reducibilis ad p̄mū modū: ſicut predicatio gñis de differentia:ꝛ ſicut predicatio tranſcendentiū que eſt vere vniuoca.

B

Predicatio p̄mi modi duplex.

Nō ſingulariſſime de predicatione generis:de differentia ꝛ.

Predicatio p̄ ſe p̄mi modi duplex.

Diſtinguēdo vt per accñs ſe aliter dici.

Predicatio denominatiua duplex.

Cōclo r̄ſiua

Ad qōnē igiṫ dico:ꝙ ens nõ dī in quid de diuina eſſentia:ſicut pars eſſentialis:vl' ſicut genus de ſpecie:ſꝫ dī tali modo de diuina eſſentia:ſicͭ diciṫ genus de dĩa.¶ Hoc p̄bo.p̄ ſic. Qñcūqꝫ aliqd includiṫ in qdditate alicuius:ſicͭ pars eſſentialis:illud eſt prius illo:ſed nihil eſt p̄us diuinitate:igiṫ nihil includiṫ in qdditate eius in p̄mo mõ:ſicͭ pars eēntialis. ¶ 2° ſic.Diuina eſſentia eſt perfectio ſimpl'r ſimplex: ſed perfectio que eſt ſimpl'r ſimplex nõ icludit aliqd tāꝗ̄ partē ſui.ğ ꝛc̄.¶ 3° ſic. In nullo p̄ diuerſo iccludiṫ rō qdditatiua alicuius cōis:ſed eēntia diuina eſt p̄ diuerſa:vt poſtea videbiṫ.ğ ꝛc̄.¶ 4° ſic.Sicͭ dicit Dio. eēntia diuina eſt ſicͭ radix oīum p̄fectionū diuinaꝝ:ſꝫ nihil pōt eſſe radix illi°:qd eſt de eius qdditate.ğ ꝛc̄.

Cōſidera ſolutionē hoꝝ argumētoꝝ tenendo viaꝫ Scoti.

C

Idem habet Durādꝰ.

Sed hic ſunt 4or diffi. Prima eſt.Quid dōm eſt affirmatiue de ente:quare non predicaṫ qdditatiue:ſicut alia ſupioꝛa.¶ Ad iſtud dico.ꝙ p̄batum eſt euidēter.ꝙ ens nõ dī qdditatiue:ſed denoīatiue de diuina eēntia.Si aūt poneretur icludi in aliquo alio qdditatiue:illud eēt intimius ens ꝗ̄ deus.Sed cōtra arguiṫ:qꝛ rō entis dī quidditatiue de hoc ente.ſ.de indiuiduo entis:ğ ſaltē illud erit intimius ens : ꝗ̄ deus. ¶ P̄.Aīal dī qdditatiue de hoīe.ergo hō erit aīal intimius ꝗ̄ deus eſt ens.¶ Ad p̄m negaṫ illa ꝯña.ſ.ergo hoc ens eſt magis ens ꝗ̄ deus:qꝛ magis ꝛ minus attendunṫ ſm ꝗ̄titatē v̄tutis:rō aūt dei rōne entis eſt per ſe prioꝛ.¶ Sed dices.ꝙ ſaltē hoc ens eſt intimius ens ꝗ̄ deus:ſic arguebaṫ.Dico ꝙ nõ opꝫ ponere tātā identitatem vel oīmodā iter deū ꝛ ens.ſicut iter idē ꝛ ſeipſuꝫ. ¶ Ad aliud cōcediṫ.ꝙ potioꝛi mõ quo ad nos:hō eſt aīal ꝗ̄ deus ſit ens:qꝛ in p̄mo mõ dicēdi per ſe : tñ ille modus idēritatis eſt potioꝛ ꝛ perfectioꝛ ſimpl'r.¶ 2° diffi.ꝙ lꝫ ſuperius diuiſuꝫ per dĩas nõ ſit de qdditate eaꝝ.vī tñ ꝙ ſit de qdditate conſtituti.ğ ꝛc̄.Q̄re ens diuiſum per abſolutū ꝛ reſpectiuū nõ eſt de qdditate illoꝝ ꝯſtitutoꝝ.¶ R̄ñdeo.dico ꝙ aliter eſt de diuiſiōe

Diffi. ſūt ꝗ̄druplex.

Replica.

D

Replica.

Modus idētitatis duplex.

trāſcendētiū:ꝛ aliter de diuiſione generis:qꝛ p̄ limitationē gñis ꝛ dĩaꝝ pōt ꝯſtitui vnū ex eis per cōpōnē: ſed p̄ illuminationē trāſcendētiū ꝛ eoꝝ dĩarū nulluꝫ 3m cōſtituit:qꝛ trāſcendētia ſimpl'r ſimplicia ſunt cuꝫ iueniunṫ in deo.¶ 3ª diffi.eſt de modis itrinſecis:ꝛ de p̄dicatiōe entis de eis.Vr̄ eniꝫ ꝙ ſit qdditatiua p̄dicatio entis de ente finito:qꝛ modus itrinſecus nõ variat rōnē qdditatiuā.¶ Dōm eſt.ꝙ p̄dicatio entis de ente finito eſt qdditatiua:nõ tñ itelligēdo ꝙ ex ente ꝛ modo fiat vnū qd hēat vnā rōnē formalē que recipiat predicationē entis:qꝛ nullū tale cōſtituit:ſed ita dꝫ intelligi.ꝙ ens qd eſt finituꝫ eſt ens:nõ tñ ens dī de finitate: ſed de ipſo determinato per finitatē. Nõ eniꝫ eodem mõ p̄dicaṫ quo hō p̄dicaṫ de hoc hoīe:vel aīal de hoīe qꝛ aīal dī qdditatiue de rōne formali que ſit ex aīali ꝛ rōnali. Nõ ſic ens p̄dicaṫ de ente finito qdditatiue : ſꝫ eo modo quo aīal p̄dicaṫ de hoīe albo:hoc eſt de hoīe qui eſt albus.Sic eſt de ente ꝛ ente finito. ¶ 4ª diffi. eſt.Si in diuinis iueniṫ p̄mꝰ modus dicēdi per ſe. Dico ꝙ nõ.qꝛ nõ eſt ibi p̄prie diffinibile.nec diffinitiuū: ex qbꝰ reſultat p̄mus modus dicēdi p̄ ſe : tñ ibi eſt primus modus dōi p̄ ſe:p̄ reductionē : nõ ꝙ ſit ſicut pars eēntialis:ſꝫ ſicut genꝰ de dĩa.¶ Ad argm in oppm dico. ꝙ lucēs eſt p̄ncipiū:ꝛ idõ dī denoīatiue:ꝛ eodē mõ ens eſt participiū:ſed vt eſt nomē acceptū ab eſſentia vel quidditate nõ ſic dicitur.

E

Nō ſolū diffi. iter diuiſionē generis ꝛ tranſcendentiū:ſꝫ cōſidera.

Nō valde ꝓ hoc p̄dicatio ꝛc. ens finituꝫ ꝛ q̄uis ꝛ.

F

Primꝰ modus dicēdi p̄ ſe p̄ ꝯſiderari duplex.

Ens ſumiṫ ꝛ p̄dicaṫ dupl'r

¶ Utrum ratio entis ſit preciſa ab alijs rationibus formalibus que ſunt in deo. Queſtio. VII.

Vtrum ratio entis ſit preciſa ab alijs rōnibꝰ formalibꝰ que ſunt in deo.Qꝛ nõ:qꝛ dicit Hyla.ꝙ diuerſitas nõ eſt admittēda in diuinis: p̄ciſio aūt eſt diuerſitas.ergo ꝛc̄.¶ Cōtra.Diony.de diuinis nominibus dicit . Qꝛ in diuinis eſt aliqua alteritas ꝛ diuerſitas.ergo ꝛc̄.

Hic excludā duas ꝯdictiones duoꝝ doctoꝝ Joan.ꝛ Pe.Unus eniꝫ dicit.ꝙ ens hꝫ vnū cōceptū:nõ aūt vnā rōnē:ꝛ ille ꝯceptus eſt ip̄reciſus ab alijs. Alius dicit ꝙ hꝫ vnā rōnē formaleꝫ ip̄reciſaꝫ:nõ tñ in qd dictā de oībꝰ.¶ Cōtra p̄mū ip̄oſitū p̄mo doctoꝛi iduciṫ quadruplex ꝯdictio. Pria eſt.ꝙ idē ꝯceptus erit cōis: ꝛ nõ cōis: p̄prius ꝛ nõ p̄prius.Et arguiṫ ſic.ꝯceptꝰ entis certꝰ eſt cōis:cōceptꝰ cuiuſlibet dubioꝝ eſt nõ cōis. ergo idē eſt cōis:ꝛ nõ cōis: p̄prius ꝛ nõ p̄priꝰ.Uel ſic. ꝯceptus certus de duobꝰ eſt cōis illis duobꝰ:ſed ſi ideꝫ certus ꝯceptus de duobꝰ eēt dubius:nõ eēt cōis eis : ꝛ ſic eēt p̄prius ꝛ nõ p̄prius:cōis ꝛ nõ cōis.¶ 2ª.qꝛ idē ꝯceptus eēt repugnās.ꝛ nõ repugnās:qꝛ ꝯceptus entis eſt cōpoſ'is oībꝰ:ꝛ per ꝯñs nõ repugnās:cōceptꝰ alioꝝ vt hoīs nõ eſt cōpoſ'is oībꝰ.ꝛ per ꝯñs repugnās. Ideꝫ igiṫ ꝯceptꝰ erit repugnās ꝛ nõ repugnās. ¶ 3ª ꝯdictio eſt:qꝛ idē erit trāſcēdens ꝛ nõ trāſcēdēs.qꝛ cōceptꝰ entis eſt trāſcēdēs:cōceptus aūt alioꝝ puta hoīs nõ tranſcendēs.ğ ꝛc̄.¶ 4ª.qꝛ idē eēt abſtractus ꝛ nõ abſtractus:qꝛ cōceptꝰ entis eſt abſtractꝰ:ꝯceptus aūt iferioꝝ nõ eſt abſtractus.ergo ꝛc̄. ¶ Si dicaṫ ꝙ vnitas entis eſt vnitas ideterminationis. ¶ Cōtra.eodē modo arguitur:qꝛ cōceptus entis eſt vnus vnitate ideterminationis:alij nõ.ergo ꝛc̄. Item decē predicamēta habent ꝯceptus determinatos : ratio aūt entis hꝫ rōnem vel cōceptū indeterminatū. De eodē aūt ſm ideꝫ nõ poſſunt dici cōtradictoria.ꝛ per cōſequēs nec indeterminatū ꝛ determinatū.ergo ꝛc̄.Sic ergo iponiṫ iſtis doctoribus multiplex ꝯdictio:iponēdo eis ꝙ p̄mo dicūt. ꝙ ens hꝫ vnū ꝯceptū impreciſum ab alijs.ſcdo ꝙ ens habet vnā rationē impreciſam ab alijs.

G

Jo. ꝛ Pe. vt quibuſdā placꝫ ꝙ falſo oſtēditur iꝯdictōra dent pōdcrando. Intellīge per Jo. Sco. p̄ Petrū aureolum.

H

Inſtantia. Solo ad illā.

I

Ideo dico q ista nõ pñt itelligi vt sonãt: qa eadē nõ reduci pñt argu^m et 9dictiones facte 9 p^m et 9 2^m: qa eadē rõ nõ põt eē cõis et nõ cõis. Credo enĩ q isti docto. nõ sic itellexerūt. Probo enĩ istū intellm̃ esse falsum: et q ratio siue cõceptus entis sit precisa ab oĩbus alijs rõnibus siue cõceptib^9. Et hoc probo p sic. Quia qñcũqz vni rõni formali cõpetit aliquid fm se: qd nõ cõpetit alteri: ille rõnes sunt distincte et precise: hoc pz per primū pn^m cõpleri: sed deo inquantū deus cõpetit beatificare: enti aũt inquantuz ens nõ: qa si sic cõpeteret omni enti. g̃ et c. Si dicat q veruz est de rõne entis in gñali. Et ego dico q de illa loquor que inueniť in oĩbus: et de illa pbo q distinguiť a diuitate. Scđo sic. Qñ ita est q aliqd real'r repugnat alicui ex aliqua rõne formali: et nõ repugnat sibi ex alia: ille rõnes sunt aliqual'r distincte: sed repugnat deo ex rõne diuinitatis finitas: sed ex rõne entitatis nõ: qa tunc repugnaret oĩ enti. g̃ et c. 3° arguo sic. Impossibile est q idē itellectus sit certus et dubius de eadē rõne formali: sed certi sumus de diuina entitate: dubitam^9 tñ de rõne ppria deitatis. g̃ et c. 4° sic. Eadē rõ precise nõ põt esse cognoscibilis: et nõ cognoscibilis per nãm: sed diuinitatis rõ nõ est cognoscibilis p nãm: rõ autē entitatis sic. g̃ et c. Sed 9 ista arguiť 4^r. p sic. Qñ ita est q vna rõ aliquor est altera: vna illar nõ est precisa ab altera vel distīcta: sz rõ entitatis et diuinitatis ita se hñt q vna est altera. ergo et c. 2° sic. Diuina eēntia est aliquid in sua precisione: aut: g̃ aliquid positiuum: aut nõ. si nõ. g̃ nihil. si sic. g̃ ens. 3° sic. Rõ formalis diuitatis: aut est aliqd: aut nihil. Nõ nihil. g̃ ens. 4° sic. Illa nõ est pcisa rõ que est oĩs rõ nullo sibi addito: sed talis est rõ entis. g̃ et c. Maior est nota p primū pn^m. Minor probať. qa si aliqd addať: aut est ens: aut nihil. Si ens: g̃ ens addiť ad ens. Non nihil: vt patet. Ad ista. Ad pmū dico: q lz vna rõ sit alia absolute et aliquo modo: tñ nõ oĩbus modis. Si enĩ esset oĩbus modis: tūc 9cluderet rõ. Tñ dico q rõ diuinitatis nõ est oĩbus modis eadē cū rõne entitatis. Si dicať q ops illã nonidētitatē reducere ad aliqua extrema. Dico q duplex abstractio inueniť. Una que fit p noia prime intentionis: et in ista semp vna dĩ de alia: et vna semp predicať de altera. Alia fit p noia scđe intentionis: et in ista nõ est vera: q vnū semp de altero pdicet. Unđ ista non est vera: diffinitum est diffõ in gñe scđar intentionum: sed ista est vera: hõ est aial rõnale: in gñe primar intentionū. Diffinitio enĩ entis nõ est diffinitio deitatis: lz enĩ deitas sit entitas: qa adhuc statur in pma abstractione: tñ ista nõ est vera: deitas est formaliter entitas: qa p ly formal'r itelligiť scđa abstractio. Ad scđz dico. q sicut diuĩa vt prescindit a gñe: est illo denoĩatiue: et nõ qdditatiue: sic essentia diuina vt prescindit ab entitate: est entitas denoĩatiue. Nõ tñ qdditatiue est illud positiuū qd est formal'r entitas. Ad tertiū dico. q est aliqd pprie aliquitate: sed non sequiť q sit formal'r entitas. Si dicať. vbi diffõ predicať videť formalis predicatio: sed diffõ entis predicať de deitate. Rñdeo. q solū eodē mõ quo ens diffiniť: eodē mõ diffõ predicať: sed ens pcise diffiniť p scđaz intentionē: et nullo modo per primã: ergo eodē modo quo dicit de ente illa scđa intentio: diceť de deo: sz de ente dĩ denoĩatiue: et nõ quidditatiue. Sic g̃ diceť illa scđa intentio d e deo precise denoĩatiue: et nõ qdditatiue. Sz si dicať. ista rõ formalis qd est. Põt dici q est scđa intentio fm q hic accipiť formalis rõ entitatis. Sed intelligendū est tñ q qñ rõ formalis est scđa intētio: suppõit pro pma. Ad 4^m dico ad maiorē q aliq̃ rõ sit oĩs rõ nullo sibi addito. põt intelligi dupl'r. Uel vt sit oĩs rõ qdditatiue: vel solū idētice et denoĩatiue. Primo mõ maior est vã. et minor falsa. Põt g̃ esse oĩs rõ denoĩatiue sz nõ qdditatiue. Si aũt accipiať sic q est denoĩatiue oĩs rõ: nõ tñ qdditatiue. maior est falsa. Et tunc ad minorē. si accipiať oĩ modo est alia nullo addito. nõ est vã: q est oĩs alia rõ nõ qdditatiue: sed denoĩatiue: sicut rõnale est aial denoĩatiue: non tñ qdditatiue: imo qdditatiue addit ad aial. vt pz in exemplo. illud qd addit suba vel aial ad ens: lz sit ens denoĩatiue: nõ tamen est ens quidditatiue.

Istis psuppositis sic arguit deducēdo rõnē ad oppositū: qñcũqz aliq̃ rõ vel 9cept^9 nõ est idem oĩb^9 modis nullo sibi addito. ille 9cept^9 siue illa rõ est pcisa ab oĩb^9 alijs: et nõ oĩo sibi eadē. sz rõ entis nõ est oĩb^9 modis oēs rõnes alior nullo sibi addito. Qđ pbo p sic. q oĩs 9cept^9 q sic est idē alijs: nullo sibi addito est mere equocus: q equocū nõ addit ad equocata nisi nomē: sz per te: 9cept^9 entis nõ addit ad illa de q bus dĩ: nisi solū nomē. g̃ et c. 2° sic. Ille 9cept^9 q ē oĩs 9cept^9 nõ trãscēdēs nullo sibi addito: nõ est trãscēdēs: sed: fm te: 9cept^9 entis est 9cept^9. x. pdicamētor nullo sibi addito. g̃ et c. 3° sic. Ille 9cept^9 q est singularis cõcept^9 nullo sibi addito nõ est vl'is: sed: p te: 9cept^9 entis est hõ. g̃ et c. 4° sic. Iste 9cept^9 q est oēs alij indifferēter: nõ hz maiorē vnitatē illis: sz concept^9 singulares nõ hñt nisi vnitatē aggregationis vel ordinis: g̃ 9cept^9 entis nõ est vnus nisi vnitate aggregationis vel ordis: qd est manifeste falsuz. Itē istud redit in dictū antiquor doctor: q dicūt q intell's est cert^9 de alterutro duor indeterminate: et dubius de altero determinate. Sz 9 h arguo sic. Intell's aut hz certitudinē de neutro: aut de altero: aut de vtroqz sil': aut de altero idistincte et indeterminate. Si dicas. q est neuter: hĩ ppositū: q oĩs 9cept^9 neuter ad duos determinatos est pcisus ab illis. Si aũt est alter: vel erit finit^9 vel ifinit^9. nõ finit^9: q deus nõ est finit^9. Nec ifinit^9: q de h dubitam^9. Nec põt dici q de vtroqz est cert^9: q de falso nullus põt eē cert^9. Falsuz aũt est q de^9 est finit^9 et infinit^9. Si aũt dicas. q de alterutro sic. Cõtra h est illud argu^m qd pus factū est: sic 9 alios. Tūc enĩ tãtã certitudinē habeo q de^9 est trin^9: i. e. manet^9: mortu^9: sicut q de^9 est ens. q sum cert^9 eque bñ q est trin^9: vel non trinus. sicut q est p^m vel nõ p^m: sed ille: p te: erit 9cept^9 entis: g̃ et c. Et sic de alijs. Ad argu^m in oppo^m de Dyl. dõm q ipse loquit de diuersitate in natura.

Utrū a conceptibus simpl'r simplicibus et p diuersis possit abstrahi aliqs cõceptus cõis eis. Qõ. VIII.

Utrum a cõceptibus simpl'r simplicibus et p diuersis põt abstrahi aliqs conceptus cõmunis eis.

Sine argumēns rñdeo q nõ. qd tñ est intelligēdū de 9ceptu qdditatiuo. Intelligēdū tñ q 9cept^9 sunt in q̃druplici genere. Primi 9ceptus sunt scđar intētionū. Alij 9cept^9 sunt cõtl'imar passionū. Alij sunt cõcept^9 habitudinū trãscēdētiū. Alij priuationū. Exēplū primi sic a Petro et Martino abstrahiť spēs: sic ab vltimis diuis hoc qđ dico diua vlt^a: et a pprietatib^9 indiuidualib^9 h qđ dico ppetas idiuidualis: et ita vniuoce pdicať de eis: sicut hõ de Petro et Martino. Exēplū scđi. oĩa q̃ sunt vlt^e diuĩe sunt itelligibiles et volibiles: et sic vere et bone. Ueritas g̃ et bonitas de oĩb^9 pdi^r et vniuoce. Exēplum tertij: q sunt qdã relõnes trãscēdētes q̃ oĩa circuunt: sicut idētitas diuersitas et distinctio: et q̃ etiã de vltimis diuis predicanť. Exēplū qrti: sicut sunt vnitas et fini-

Marginalia (left): Qd rõ et cõceptus entis sūt pcisis oĩdu. — Eadē. — K — Obijcit 4^r. — L — Idētitas 2^r. — Abstractio 2^x Ecce q̃ q̃ta vbiqz applicandum. — M — Cõsidera bñ vt scis h. — Diffinitio entis quo et q̃r predicatur de eius.

Marginalia (right): N — Nõ q̃liter rõ entis est oĩs ratio et q̃. — O — Contra Hen. et god. et alios — Põdera bñ. A. i. dist. — A. i. 6 neutro — P — Uide. S. q. 2. ad finem hoc argu. de q̃ loquit h. — Q — Conclusio respõsalis. — Conceptus sunt in diis q̃druplici. — Caste decla.

A

Dub^m addi.

plicitas: que ꝑuationes importare videnť: que de mul tis etiã ꝓ diuerſis vniuoce ꝑdicanť. ℂ Sed hic eſt tñ vna diffi. q2 qñ aliqua paſſio ↄuenit plib^9 per aliquã rõnẽ cõem eis cõuenire videť. Si ergo iſte paſſiones plibus ꝛ ꝓ diuerſis ↄueniũt. videť ꝙ ꝑ rõnẽ vnã cõez eis ↄueniãt: ꝛ ſic nõ eſſent ꝓ diuerſa qñ dñr ꝓ diuerſa.

Ecce ꝙ ſ̃ris ſed ↄſidera i ſanam.

ℂ Rñdeo. dico ꝙ iſta regula eſt vera in nõ tranſcen dentib^9. falſa tñ eſt in trãſcẽdẽtib^9. Nõ eni opȝ ꝙ trã ſcendẽtia inſint oibus mediãte aliqua rõne cõi: niſi for te mediãte rõne entis: que ineſt oibus: ſed nõ qdditati ue: ſed denoiatiue: aliquibus alijs quidditatiue.

Cõtra. ſi paſſio in 2° mõ ſ ſbm i pmo mõ dic ↄñr bñ põderãdo ſcdõ. ſ. q. 13.

ℂ Utrũ ab oibus que excludunt rõnez vlis: poſſit ab ſtrahi aliquis cõceptus cõis. Qõ. IX.

VTrum ab omnibus que excludũt ra tionem vlis: poſſit abſtrahi aliquis conceptus cõmunis.

B

Cõſidera ca ſigãdo vt ſcis Ubi ſct ...

Reſpondeo dico ꝙ 4^{or} vñr eẽ a qbus non abſtrahiť cõceptus cõis qdditatiuus. ꝓ rõnes trãſcẽdentes. 2° ꝑfectiones ſimplr. 3° ſimplr ſimplicia. 4° dñe vltie. De pmis pȝ. q2 tũc ille rõnes vel illi ↄceptus nõ erunt trãſcẽdẽtes: que dñr trãſcẽdentes. ℂ De ſcdis pȝ: quia illud qd includereť in eis: cõponeret cũ rõnibus pro prijs. hoc aũt falſũ eſt ꝛ impoſſe: q2 inueniunť in deo. ℂ De tertijs pȝ: q2 nõ eẽnt ſimplr ſimplicia: ſed cõce ptus eoꝝ eſſent reſolubiles. ℂ De vltimis dijs ẽt pȝ: q2 nõ eſſent vltime. ℂ Sed hĩ põt moueri vna diffi. ſ. ſi diſtinctio oium formalium rõnũ ꝓcedat actũ itellectꝰ: vel iſta diſtinctio ſit ſolũ ꝑ intellm fabricata. ℂ Ad B dico ꝙ ſic. ſ. ꝙ ꝓcedit: q2 ipoſſe eſt eundẽ actũ itelligẽ di terminari ad eãdẽ rõnẽ foꝛalẽ ꝛ nõ terminari: ſed actꝰ itelligẽdi põt terminari ad eãdẽ rõnẽ foꝛalẽ illi^9 a q̃ abſtrahit: ꝛ nõ ad abſtractũ: ğ aliq̃ ẽ diſtõ ex nã rei.

Dub^m ſingle de diſtõne rõ nũ formaliũ. Solutio.

ℂ Utrum ens per eandẽ rõnẽ formalẽ dicať de omni bus creaturis. Queſtio. X.

C

VTrũ ens per eãdẽ rõnẽ formalẽ dicať de oibus creaturis. Or ſic. Joã. ꝓ. Oia per ipſuȝ facta ſunt. Omne autez vt accipiť hic: eſt ſignũ diſtributiuũ: ſȝ diſtri butio nõ eſt niſi de vniuoco. ğ hoc nõ eſſet verũ niſi ens eſſet vniuocũ. Probo. q2 terminus equi uocus nũq̃ diſtribuiť: ſed vniuocus ſolũ. ğ ꝛc. ℂ Con tra. dĩ ibidẽ. Sine ipſo factũ eſt nihil. ℂ Hic ſunt 4^{or} vidẽda. ꝓ vtrũ ſm eandẽ rõnẽ formalẽ dicať de ente reali ꝛ rõnis: ſiue de ente in aĩa: ꝛ ex aĩam. 2° vtrũ ſȝ eãdẽ rõnẽ foꝛalẽ dicať de abſo^{to} ꝛ reſpectiuo. 3° vtrũ de ſuba ꝛ etiã accñte. 4° vtrũ de ente in po^a ꝛ in actu.

Adiectiuo ſb ſtãtiuã ꝛ di ſtributiõi vl ſtributibile cõ reſpondet. Uide. 1. dec. choꝛ ꝛ maxi me in ſcoto.

Circa pmũ eſt itelligendũ: ꝙ ens in aĩa dupľr acci piť. Uno mõ pro illo qd ſm ſe totũ eſt cãtũ ab aĩa. Alio mõ pro illo qd ſm eẽ cognitũ eſt produ ctũ ab aĩa. Et ſm iſtã diſtinctionẽ ſunt due ↄ̃nes. Pria ↄclo eſt. ꝙ ens nõ dĩ vniuoce de ente in aĩa ꝛ ex aĩaȝ: accipiẽdo ens in aĩa ꝓ mõ. Et iſtõ ꝓbo 4^r. ꝓ ſic. Qñ eſt aliqd cõe qd dĩ de aliqbus: de vno ſimplr: ꝛ de alio ſȝ qd. illud nõ dĩ de eis vniuoce: nec ſm rõnẽ eãdẽ for malẽ: ſed ſic eſt de ente reſpectu entis in aĩa ꝛ ex aĩaȝ: q2 ens in aĩa dĩ ens ſȝ qd: ꝛ ens ex aĩaȝ dĩ ens ſimplr. ğ ꝛc. Maioꝛ vĩ manifeſta: q2 qñ aliq̃ rõ formalis dĩ de duob^9 vniuoce: ꝛ in ꝓ mõ dicẽdi ꝑ ſe: dĩ de eis ſim plr: ꝛ nõ ſm qd. Minoꝛ pȝ. ℂ Scdo ſic. Rõ entis nõ põt dici de aliquo: qd icludit incõpoſſibilia: ſed mlta ſunt entia rõnis que ſunt hõi: ſic figmẽta ꝛ hõi: que vere ſunt entia rõnis. ergo ꝛc. ℂ 3° ſic. Jmpoſſe eſt ꝙ ratio entis dicať vniuoce de ente: ꝛ de oppoſito entis ↄtra dictoꝛie: ſed ↄ̃dictoꝛiũ entis eſt ens rõnis: q2 nihil eſt ens rõnis. ğ ꝛc. ℂ 4° ſic. Ab extremis ↄ̃dictoꝛiis for

D

Cõſidera illã ſtam hic.

maliter ſumptis nõ põt abſtrahi cõis ↄceptꝰ vniuocꝰ: q2 tũc iter ↄ̃dictoꝛia ſimplr ꝛ formalr ſumpta eẽt me diũ: ſȝ alteꝝ ↄ̃dictoꝛiũ eſt ens rõnis. ergo ꝛc.

E

Sed ↄ̃ iſtud inſtať 4^r. ꝓ ſic. Unus ꝛ idẽ cõceptꝰ nõ põt eẽ certꝰ ꝛ dubiꝰ: ſed multi ſũt certi: ꝙ relõ eſt ens: ꝛ ꝙ numerus eſt ens. ꝛ de multis ſilibus: dubi tant tñ vtrũ ſit ens rõnis vel ens reale: ğ ens de eis dĩ vniuoce. ℂ 2° ſic. Qñ aliq̃ numeranť in aliq̃ i illo vni uocanť: ſȝ ens reale ꝛ ens rõnis numeranť in ente: q2 dicimꝰ ꝙ ſt plã entia. ğ ꝛc. ℂ 3° Sic. ſignũ diſtributiuũ nõ vĩ poſſe addi niſi vniuoco: ſȝ ens diſtribuit pro en te reali ꝛ ente rõnis: q2 iſta eſt vã. Omne ens eſt itelli gibile: vt ens pro vtroq3 diſtribuiť. ğ ꝛc. ℂ 4° ſic. Di uiſio entis in aĩa: ꝛ ex aĩam: nõ ſolũ eſt diuiſio vocis in ſigñata: q2 eſt per imediata. ğ eſt vniuoci diuiſio. ğ ꝛc.

Obijcit 4^r.

ℂ Cõfirmať ꝑpoſitũ ꝙ ens nõ ſit vniuocũ his ꝑdictis nõ obſtãtib^9: q2 illa rõ entis que eẽt ꝑdicabilis de eis: aut eẽt realis: aut facta ꝑ itellm. Si realis: ğ aliqd rea le ꝑdicareť in qd de ente rõnis. Si facta per itellm. ğ ens rõnis ꝑdicareť de ente reali i qd: vel oporteret da re mediũ. ſ. aliquã rõnẽ: que nec eẽt ens in aĩa: nec ens ex aĩam. qd eſt ipoſſe. ℂ Ad illa que ſũt in opp^m ꝑ oꝛdi nẽ rñdeo. ℂ Ad p^m dico. ꝙ tales ſunt certi de vocabu lo ꝛ nõ de aliq̃ re: nec de aliq̃ rõne formali vna. ℂ Ad 2^m dico. ꝙ ꝓpꝛie nõ numeranť: niſi q2 ſunt diuerſe ac ceptiones entis: ſicẽ hõ nõ nũerať in hõie vero ꝛ picto: ꝛ tñ dñr duo hõies: hoc eſt due acceptiões hõis. Ad aliũ dico. ꝙ nõ eſt ꝓpꝛe diuiſio. Et ad aliud. ꝙ nõ eſt ꝓpꝛie diſtributio: loquẽdo ſic de ente rõnis. ℂ Sȝ hĩ eſt vna diffi. q2 p^m pn^m cõplexũ nõ vĩ ſaluari niſi i illis ad que ſe extẽdit rõ formalis ſui ſubti: ſȝ ipm ſaluať in oib^9 entib^9 rõnis. ğ eiꝰ ſubm vel rõ ſubti ſe extendit ad oia entia rõnis. ℂ Ad iſtud dico. ꝙ eodẽ mõ q̃ ſubm pmi pncipij ſe extẽdit ad ens rõnis: ſaluať p^m pn^m. ſȝ ſubm nõ ſe extẽdit niſi ſm qd ꝛ diminute: vt rõ aĩalis ſaluať in aĩali picto. Eodẽ mõ p^m pn^m applicať iſtis diminute.

F

Nõ argꝰ eſt cur.

Alia ſtã dic.

Dub^m addi.

Ecce ꝙ ſ̃ris.

G

ℂ 2° ↄ̃. ꝙ accipiẽdo ens rõnis 2° mõ pro ente in aĩa ſoluȝ ꝑducto in eẽ cognito. Dico ꝙ illo mõ vniuoce dĩ ens de ente ex aĩam: ꝛ de ente in aĩa: iſto^o accipiẽdo ens in aĩa. ℂ Hoc ꝓbo 4^r. ꝓ ſic. Q2 qñ aliq̃ determinatio addiť alicui termio: ꝛ nõ diminuit de rõne foꝛali qdditatiſ: ibi remãet eadẽ rõ: ſȝ eẽ cognitũ nõ diminuit de rõne foꝛali eiꝰ qd cogſcať: q2 tũc ꝑ cognoſci poſſent oia anni hilari ẽt que deꝰ fecit. ğ ꝛc. ℂ 2° ſic. Nulla relõ deſtruit ꝓpꝛiũ fundamẽtũ: ſȝ tñ ibi ponit ſuũ effectũ formalẽ: ſed eẽ cognitũ eſt reſpectus rõnis in obõ: ğ nõ deſtruit rõnẽ foꝛalẽ obti: ſȝ tñ ponit in eo ſuũ effectũ formalẽ. ℂ 3° ſic. Quecũq3 ſunt idẽ nũero vñr eẽ idẽ ſpe: ꝛ hĩc eãdẽ rõnẽ formalẽ: ſȝ illud idẽ numero: qd eſt in re eſt cognitũ. igiť illud qd eſt in re: ꝛ illud qd eſt cognitũ ſũt eiuſdẽ rõnis formal. ℂ 4° ſic. Qñ aliqd trãſit de po^a ad actũ nunq̃ ꝑ hoc variať eiꝰ rõ formalis: ſȝ ſic eſt de re que eſt itelligibilis in po^a: ꝛ poſtea reduciť ad actuȝ ꝑ actũ itelligẽdi. ğ ꝛc. ℂ Cõfirmať. Quia aut actꝰ itel ligẽdi terminať ad reȝ que eſt ex: aut nõ. Si ſic: cũ ter minare actũ itelligẽdi nõ ſit aliud q̃ accipe eẽ cogni tũ: ſeqť ꝙ idẽ erit ꝛ eiuſdẽ rõnis formalis. Si aũt non terminať ad reȝ: ſȝ ad ſpẽȝ: nihil tũc itelligiť de re.

H

Sed cõtra iſtud arguiť 4^r. Pꝛio ſic. q2 cãe alte rius rõnis videnť effectꝰ alteriꝰ rõ nis ꝑducere: ita itelligẽdo ꝙ oẽm effectũ eiuſdẽ rõnis nõ ptĩt hĩc. Uñ eniȝ ꝙ ſi ↄueniãt in aliqb^9: ſaltẽ in ali quos effectꝰ poterit vna rõ in quos non poterit altera: po^a aũt dei ꝛ nña ſunt alterius rõnis vt pȝ. igiť oẽ illud qd ꝑduciť a deo in eẽ reale: nõ poterit cogſci ab itellu nr̃o: q2 tũc hẽret eoſdẽ effectꝰ: q2 qcqd illa ꝑduceret: ꝛ

Obijcit 4^r.

I ista. Sed ↄ̃tat ꝙ illud eſt falſuꝫ: qꝛ qcqd de⁹ põt ꝓdu- cere: ⁊ nos itelligere. qđ eſt idẽ qđ ſic ꝓducere in eẽ co- gnito. ergo ens in aia: ⁊ ens ex̃ aiam nõ ſunt euſdẽ rõ- nis formalis. ❡ P̃. Quicqd in eſſe cognito ꝓducit: co gnoſcit: ſed in cognitione abſtractiua nõ ꝓducit niſi ſpecies: vt videt. igit nõ cognoſcit niſi ſpẽs: qđ eſt fal- ſum: ⁊ etiã habet ꝓpoſitũ: qꝛ ipſa eſt alterius rõnis ab obio. ❡ P̃. In cogñe intuitiua aliqd cogſcit: ſed nihil ꝓducit niſi actus intelligendi: igit ſolus actus itelligen di cognoſcit: actus aũt intelligendi eſt oĩno alteri⁹ rõ- nis ab obio extra. ❡ P̃. per te. Enti ſimpl' ⁊ enti dimi- nuto: ⁊ ſm quid nihil vĩ eſſe cõe. vt pꝫ in pma ↄ̃nc: ſed eſſe reale eſt eſſe ſimplr: eſſe aũt cognitũ eſt eſſe ſꝫ qd. ergo nihil eſt eis cõe. ❡ Ad iſta rñdeo. Ad pmũ dico. ꝙ due cãe alteri⁹ rõnis nõ pñt oĩno hic eoſdẽ effect⁹ quãtũ ad eſſe ſimplr: ſed tñ quãtũ ad eſſe ſimplr ſm vnã: ⁊ ſm qd quantũ ad aliã: nõ eſt incõueniẽs: ſic de⁹ producit lunã quãtũ ad eſſe ſimplr: ſol aũt cõtinue eã producit quãtũ ad eſſe lucidũ: qđ eſt ſm quid: re⁹ pmi eſſe. ❡ Ad 2ᵐ dico. Qꝛ in cogñe abſtractiua: lꝫ nihil ꝓ- ducat: quãtũ ad eſſe ſimplr: niſi actus vel ſpẽs: tamen quantũ ad eſſe cognitũ ipſa ſpẽs nõ ꝓducit. ſed qddi- tas. Primũ aũt ꝓduci nõ eſt rez cognoſci: ſed 2ᵐ ſolũ. ❡ Ad 3ᵐ dico. Qꝛ in cognitione intuitiua aliqd ꝓducit aliud ab actu itelligẽdi: qꝛ eſſe cognitũ: ⁊ iſtud forma- liter eſt in obio: ꝓducit aũt p actũ: ⁊ p ↄ̃ñs eſſe cogni- tũ nõ eſt actus qui producit ſolũ ſm eſſe reale. ❡ Ad 4ᵐ dico. ꝙ duplex eſt eſſe ſm quid. Unũ qđ diminuit de rõne determinati. Et illud eſt de quo dixi ↄ̃nez ne- gatiuã prius in pma ↄ̃nc. Aliud eſt eſſe ſm quid qđ non diminuit: ſed dimittit: ⁊ hõ eſt eſſe cognitũ. Nõ eñi di- minuit rõnẽ ei⁹: cui⁹ eſt: lꝫ nõ ponat eã in eẽ: quãtũ ad eſſe exiſtẽ: qꝛ nõ ſeqt: eſt cognitũ. ǵ eſt: tñ rõnẽ foĩalẽ nõ diminuit: ſꝫ dimittit. ❡ Aliter põt dici. ꝙ eẽ cogni- tũ põt accipi dupl'r: vl foĩal'r: ⁊ ſic dico ꝙ forte nõ eſt niſi ens rõnis ⁊ diminutũ. Alio mõ fundamẽtal'r. ſ. p ſubſtrato vl' obio. Et iſto mõ eſt eadẽ qdditas q̃ ẽ i re.

Manet idẽtitas ⁊ varietas põt eẽ in effectib⁹ aliaꝝ cãrum alterius rationis.

K

Eſſe ſꝫ qd 2ᵗ.

Nota ſingulariſſime qđ dicitur valet.

Eſſe cognitũ duplex.

L.

2. arti.

Secunda

ↄ̃ pncipalis quãtũ ad aliđ dubiũ. vtrũ ſcꝫ dicat ſm eãdẽ rõnẽ de abſoluto ⁊ reſpectiuo. Dico ꝙ ſic. ❡ Et ad hᷣ multe rõnes prius fa cte vadũt: maxime rõ fundamẽtalis. Arguo eñi ſic. De eodẽ ⁊ ſub eadẽ rõne formali ipoſſ' eſt intell'm eſſe cer tũ ⁊ dubiũ: ſed itell's eſt certus de diuina pſona ꝙ ſit ens. dubitat tñ vtrũ ſit abſoluta vl' reſpectiua. ǵ videt ꝙ aliũ cõceptũ hẽat ens q̃ꝫ de abſoluto ⁊ reſpectiuo. ❡ Sed hᷣ eſt vna diffi. qꝛ tũc erit dare aliquã rẽ que nõ erit ad ſe: nec ad aliud: qđ eſt ↄ̃dictio. ❡ Ad hoc di co ſicut dõm eſt de quibuſdã diuidentibus aliqđ cõe quãtũcũqꝫ ſint immediata ꝙ. ſ. nõ eſt dare mediã rõnez aliquã: ſed eſt dare ſolã rõnẽ abſtrahẽtẽ ab vtroqꝫ di- uidentium: ſicut numerus vel eſt par vel impar. Nec eſt poſſ' imaginari vnũ numeruꝫ: q nec eſt par: nec ipar. ⁊ tñ rõ formalis numeri abſtrahit ab vtroqꝫ. Simil'r de aiali reſpectu rõnalis ⁊ irrõnalis: qꝛ ab vtroqꝫ abſtra hit. ❡ Sed ↄ̃. Quia oẽ qđ eſt: vl' eſt ad ſe: vl' nõ ad ſe: hec ſunt extrema ↄ̃dictionis: ens ǵ p te: nõ eſt ad ſe: qꝛ abſtrahit ⁊ ab eẽ ad ſe: ⁊ ab eẽ ad aliđ. ǵ nõ eſt ad ſe: ſꝫ oẽ qđ nõ eſt ad ſe: eſt ad aliđ. ǵ ens eſt ad aliđ. ❡ R̃: Qñcũqꝫ extrema ↄ̃dictionis applicant ad aliqua imme diata ↄ̃ria: opꝫ ſꝑ illa diſtinguẽ: qꝛ vnũ ↄ̃dictoriorũ dĩ de vno ↄ̃rioꝝ ad q̃ applicant ↄ̃dictoria: ⁊ dĩ de cõi ab ſtracto ab illis ↄ̃rijs ⁊ diuiſo p ↄ̃ria: ſed aliter ⁊ aliter. Sicut nõ ad ſe vl' nõ ad aliud al'r dĩ de reſpectiuo: qꝛ nõ eſt ad ſe de abſo^{to}: qꝛ nõ ẽ ad aliđ: ⁊ al'r de cõi diuiſo.

Concluſio reſpõſal.

A. l. abſoluti ⁊ reſpectiui.

Dubium.

Solo nobil.

M

Replica.

Regula nobil. Uid' Sco. 4. q. q̃libeti. ⁊ vbi ſis notaui.

3. arti.

Concluſio reſpõſal.

Tertia

ↄ̃ pncipalis eſt quãtũ ad 3ᵐ dubiũ. ſ. vtruꝫ ſm rõnẽ eãdẽ foĩalẽ dicat de ſubã ⁊ acci- dente. ❡ Et hoc breuiter dico ꝙ ſic. ⁊ hᷣ per eaſdẽ rõ- nes q̃s feci ſuperius: maxie p rõnẽ fundamẽtalẽ de cõ- ceptu certo ⁊ dubio. ❡ Sꝫ eſt vna diffi. qꝛ qñ aliqua duo ſic ſe hñt ꝙ tota entitas vni⁹ eſt in attributione ad aliud: de illis nõ vĩ dici ens ſm eãdẽ rõnẽ formalẽ: ſed hõ ſunt ſubã ⁊ accñs. igit ⁊c̃. ❡ R̃⁰ ⁊ dico. ꝙ rõ eſt ad oppoᵐ. qꝛ qñ aliq̃ duo ita ſe hñt ꝙ tota entitas vni⁹ eſt p attributionẽ ad aliud. ens dĩ de eis ſm eãdẽ rõnem foĩalẽ. hõ ſunt ſubã ⁊ accñs. ǵ ⁊c̃. ❡ Maiorẽ acceptaꝫ ego ꝓbo. qꝛ ſm intẽtionẽ Augu. 5. de tri. oẽ qđ relatiue dĩ eſt aliqd ad ſe. igit qđ eſt aliqd in attributiõe ad al- teꝝ: eſt aliqd ad ſe: ǵ ⁊ ita ſeqt ꝙ erit ens formal'r.

N

Dubium.

Regula.

Cap. 2.

4. arti.

Potentia duplex.

Quarta

ↄ̃ pncipalis eſt de ente in po^a ⁊ de ente in actu. vtrum dicat ens vniuoce de ipſis. ❡ R̃⁰ ⁊ dico. ꝙ duplex eſt po^a ad pñs ↄ̃ſiderãda. ſ. po^a ſubiuia: ⁊ po^a obiuia. De po^a ſubiuia. ſ. de mã nõ eſt diffi- cultas magna. qꝛ eedẽ rõnes q̃ facte ſunt prius ꝓbarẽt hoc. Sed de po^a obiuia de q̃ maior eſt diffi. dico ꝙ ſic. ❡ Qđ ꝓbo. Primo ſic. Actus ⁊ po^a nõ diuerſificant ẽtĩ- tã. Nã eadẽ eſt diffõ hoĩs in po^a ⁊ i actu. ǵ ⁊c̃. ❡ 2⁰ ſic. Dñe diuiſiue nõ variãt rõnẽ formalẽ diuiſi: ſꝫ ens di- uidit per po^{am} ⁊ actũ. ǵ ⁊c̃. ❡ 3⁰ ſic. Que ſunt idẽ nũõ hñt eãdẽ rõnẽ formalẽ: ſꝫ granũ vel aliqd tale eſt idez numero in po^a ⁊ in actu. ǵ ⁊c̃. Et ſic pꝫ de oĩbus. ❡ 4⁰ ſic. Modus intrinſecus nõ vĩ variare rõnẽ formalẽ illi⁹ cuius eſt modus. Hoc pꝫ. qꝛ rõ qdditatiua abſtrahit a modo: ſed actus ⁊ po^a ſunt modi intrinſeci. ergo ⁊c̃.

O

Concluſio reſpõſal. quadruplicit' ꝓbata.

Hic occurrunt

quedã diffi. p^a. Utrũ hec di- uiſio qua ens diuidit i po^{am} ⁊ actũ: ſit qdditatiua. dico ꝙ nõ. Intelligẽdo de poten- tia ſubiuia. Et rõ eſt. qꝛ diuiſio qdditatiua vĩ euacuarẽ totũ diuiſuꝫ: qcqd aũt eſt: nõ eſt tñ vel in po^a ſubiuia: vl' in actu. Sꝫ itelligẽdo de po^a obiuia: ⁊ de actu ſibi oppo- ſito: põt dici ꝙ ſic: vt diuiſio qdditatiua põt extẽdi ad diuiſionẽ p modos intrinſecos qdditatis. Oĩs eñi qddi- tas vel eſt in actu vel in po^a. ſic itell'ndo po^{am}. ❡ Scḋa diffi. eſt. ſi ſit formalis iſta diuiſio: itelligẽdo p foĩalez diuiſionẽ illã q̃ diuidit aliq̃ rõ foĩalis manẽs eadẽ in vtroqꝫ diuidẽtiũ. Dico ꝙ ſic. Qꝛ ens ſꝫ eãdẽ rõnẽ for- malẽ dĩ de ente in actu: ⁊ de ente in po^a. ❡ Sed ↄ̃. qñ aliq̃ rõ formalis dĩ de duob⁹: de vno ſimpl'r: ⁊ de alio ſm qd. illa nõ dĩ de eis ſꝫ eãdẽ rõnẽ formalẽ: ſꝫ ſic eſt de ente in po^a: ⁊ de ente in actu: qꝛ de ente in actu: dĩ ꝙ eſt ens ſimpl'r. nõ aũt de ente in po^a. ǵ ⁊c̃. ❡ Ad iſtud dico ↄ̃cedẽdo maiorẽ ſꝫ nego minorẽ. Ad qđ intelligẽ- dũ eſt ſciendũ. ꝙ aliud eſt dicere de aliquo ꝙ ſit: put eẽ dĩ 2ᵐ adiacẽs: ⁊ aliđ eſt dicẽ ꝙ ſit ens vl' ſubã: put dicit tertiũ adiacẽs. ❡ Dico igit. ꝙ lꝫ de ente in po^a di- cat ꝙ nõ ſit ens ſimpl'r: ⁊ de ente in actu ꝙ ſit ens ſim pl'r: ſꝫ ꝙ ly eẽ, dĩ 2ᵐ adiacẽs: tñ alio mõ accipiẽdo eẽ put dicit 3ᵐ adiacẽs ſm ꝙ eſt copula reſpectu entis vl' ſubẽ vel alioꝝ pdicatoꝝ eſſentialiũ. Bene dico. ꝙ ens in po^a eſt ſimpl'r ens ⁊ ſimpl'r ſubã: ſicut ens in actu. Et iſta eſt vera: homo i potẽtia eſt ſimpl'r homo: ⁊ iſta eſt falſa. homo in potẽtia ſm qd eſt homo. Et ſic de alijs. Ad rationẽ in oppoſitũ patet per iam dicta.

D. duplex.

Duĩ mediã li- ter po^{am} ſub- iectiuã ⁊ actũ formalẽ: ſec⁹ de po^a obiua ⁊ actu conncedo. ꝙ tñ bene cogiu.

P

Replica ſingularis.

Eẽ ſcḋm ⁊ ter tiũ adiacens.

Q

Ens in potẽ- tia obiectiua q̃r ſimpl'r: ⁊ q̃r ſm qd ſit dici ens.

❡ Utrum rõ entis ſit rõ generis. Qõ. XI.

Utrum ratio entis ſit rõ generis. Qꝫ ſic. qꝛ ſm Boetiũ duo predi camẽta manent in diuinis. ſ. ſubã ⁊ relo: ǵ a ſil'i poterit rõ entis eẽ genus: ⁊ ſic cũ pdi cetur: vt ad ſe erit pdicatio ſubẽ. ❡ Con- tra. Aug. dicit. ꝙ deus non eſt in genere. ǵ ⁊c̃.

De trinitate.

De trini. lib. 5. c. 1.

Circa

iſtam qõnem ſunt due veritates declaran- de. Prima eſt. ꝙ ens nõ eſt genus. Ad hoc aũt inducunt multe rõnes. Prima eſt illuminatio: ſed

Ueritas 2ᵃ.

Tho.

Uid' Sco. 3. ⁊ 8. d. 1. vt ſcio.

A

iſta nõ valet:q2 ſi eſſent infinita vel ifinite ſpẽs aialis: adhuc aial eẽt genus. Si dicas ꝙ itelligis illuminatio/ nẽ:q2 ad rõnẽ gñis reqrit̃ ꝙ nõ ꝑdicet̃ in qd de diu: ſed ens dĩ in qd de oĩbus. Hoc nõ valet:q2 oſtenſum eſt ſupius eſſe falſuꝫ. Jõ adducit̃ alia rõ:q2 diſtinguit̃ vel diuidit̃ ꝑ modos itrinſecos.ſ.ꝑ finitũ ꝛ ifinitũ. Sꝫ iſtud nõ ipedit:q2 talia nõ ipediunt ꝑdicationẽ qddi/ tatiuã. Dico igit̃ ꝙ tota rõ ꝗre ens nõ eſt genus/eſt: q2 nõ predicat̃ in qd:ſic ps eſſentialis. Jllud igit̃ qd ꝑ reſpẽ rõ gñis:eſt ꝑdicatio ꝑ modũ ptis eẽntial:ſꝫ iſtõ nõ eſt in ente.ḡ ens nõ eſt genꝰ. Ma. fuit ꝓbata ſupꝰ.

Sco. vbi. s.

Propria. Sed cogita conſequẽter.

Secũda veritas declarãda eſt. Ꝙ deus nõ eſt in gñe:qd declarat̃ ab aliquibꝰ ſic. q2 nullũ ifinitũ põt eſſe in gñe. Ab alijs aũt q2 actus purus nõ põt eẽ in gñe. Et ab alijs:q2 deus eẽt cõpoſitus. Sed pma rõ nõ ↄcludit:q2 nõ ſaluat qn pinitas poterit eẽ in gñe:q2 ipſa nõ eſt formal'r infinita. Nec ſcda valet: q2 prius repugnat qdditati eẽ in gñe vel ↄtueniat:anꝗ̃ intelligat̃ eſſe actus vel poꝰ. Nec 3ª valet:q2 nõ opꝫ ꝙ ſit cõpoſitũ illud qd eſt in gñe:ſed ſufficit ꝙ hẽat plu/ res rõnes formales:ſꝫ non cõponant̃. ¶ Dico ergo ꝙ deus nõ eſt in gñe:quia omne illud qd eſt in gñe inclu/ dit genus tanꝗ̃ partẽ eſſentialẽ:ſed deo repugnat iclu/ dere aliqd ſuperius tãꝗ̃ parteꝫ eſſentialeꝫ:q2 eſt ſim/ pliciter ſimplex:ꝛ per ↄ̃ns irreſolubilis.ḡ ꝛc̃.

Vide vbi. s. in Sco. hec opi. copioſe.

B

Nõ ꝓpria.

D. ſed triplex.

Sed hic ſunt 4ᵒʳ diffi. Prima eſt. Cũ ens ꝑdicet̃ vt ſupius:cuꝰ ꝓprietatẽ magis hꝫ:vl ge/ neris:vel ſpẽi: ¶ Dico ad h̃.ꝙ magis aſſimilat̃ ſpẽi. Et rõ eſt iſta:q2 genꝰ ꝑdicat̃ in qd de eo qd addit ſpe/ cies ſupra genꝰ:ſic itelligẽdo ꝙ ꝑdicat̃ de ſpecie ꝗ̃ hꝫ vnã rõnẽ formalẽ cõſtitutã ex gñe ꝛ ex addito qd eſt diũa ſiue rõ foẽalis. Spẽs aũt nõ ſic. Nõ eni iduiduũ addit ad ſubam vel ſpẽm:niſi ꝓprietatẽ iduidualeꝫ. Sil'r nec illud de quo ꝑdicat̃ in qd ens addit tunc ad ens niſi ꝓprietatẽ iduidualẽ:q2 ens nõ ꝑdicat̃ in qd ꝓprie:niſi de hoc ente:qd non addit rõnẽ formalẽ ad ens. ¶ Scda diffi. Utrũ ens i quolibet hẽat ſuũ idui duũ. ¶ Dico ꝙ ſic. Et nõ ſolũ ens:ſed etiã oĩa trãſcen dentia.ſ.vnũ/verꝫ/bonũ. Et h̃ ꝓbat̃ ſic. Quecũqꝫ hñt diſtinctas rõnes formales ex ſe:vbicũqꝫ inueniunt̃ il/ le rõnes formales:eodẽ mõ diſtiguunt̃:ꝛ in iferioribꝰ ſil'r eodẽ mõ diſtiguunt̃:ſꝫ trãſcẽdẽtia ſunt huiꝰ.ḡ ſic in abſtracto diſtinguunt̃:ita in quolꝫ indiuiduo diſtin/ guunt̃. Nã ꝗcũqꝫ in ſupioribꝰ ꝭm rõnes formales di/ ſtinguunt̃:ꝛ in iferioribꝰ ſil'r diſtinguunt̃. ¶ 3ª diffi. Utꝝ ens dicat̃ imedia:e õ ſuis iferioribꝰ. ¶ Rñꝰ.ꝛ ad h̃ dico ꝙ ſic. Quia iferiꝰ ad ens nõ vĩ addere ad ens: niſi modũ itrinſecũ:ſꝫ põt eſt cõparatio rõnis forma/ lis ad modũ ſuũ itrinſecũ:ꝗ̃ ad quãcũqꝫ rõnẽ forma/ leꝫ aliã. Ma.pꝫ.q2 hecceitas nihil vĩ eſſe niſi modus intrinſecus illius cuius eſt hecceitas:vl' illius qd dĩ eẽ hoc. ¶ 4ª diffi. Utrũ tale iduiduũ entis ſit in aliquo ꝑdicamẽto. Dico ꝙ non. Quia oẽ qd eſt in gñe:genus dĩ in ꝑ mõ dicẽdi ꝑ ſe de illo. Si ḡ hoc ens eẽt in gñe: cũ ens ꝛ hoc ens ſint euſdẽ rõnis formalis:ḡ diceret̃ in qd ꝑ ſe de illo. Hoc aũt eſt falſuꝫ.ḡ ꝛc̃. Et ꝓbo:quia qñ aliꝗ̃ ſunt eiuſdẽ rõnis formalis:qcqd dĩ ꝑ ſe ꝑ mõ de vno ꝛ de reliquo:ſꝫ ens ꝛ hoc ens ſunt eiuſdẽ rõnis formalis.ḡ ſi genꝰ diceret̃ in qd in ꝑ mõ de hoc ente:ꝛ ſil'r de ente. Hoc aũt eſt falſuꝫ.ḡ ꝛc̃. ¶ Sꝫ hic eſt vnũ dubiũ. Utrũ oĩa que ſunt in linea ꝑdicamentali hẽant ꝓpria iduidua. Dico ꝙ ſic. Et h̃ ꝓbat̃ ꝑ iſtã eãdẽ rõ/ nẽ ꝑ quã ꝓbatũ eſt de ente.ſ.ꝗcũqꝫ diſtinguuntur ꝛc̃. ¶ Et ex hoc apparet vnũ dictuꝫ logicoꝝ:ꝙ vnũqꝺqꝫ qñ ꝑdicat̃ õ ſuo iduiduo:magis hꝫ rõnẽ ſpẽi ꝗ̃ gñis. ¶ Ad illõ qd in. pꝑꝰ iductum fuit ad oppoſitum dico

Solo ſingul. ꝙ ens potius ſpẽi ꝗ̃ generi aſſimilatur.

C

Ecce mirabil' imaginatio. ꝙ iſti de h̃ ens ꝛc. ens in quid predicatur.

Conſidera inſtantiam.

D

Ꝺ hecceitas ſic modus in/ trinſecus ſed conſidera.

Dubium.

Regula nota.

ꝙ nunꝗ̃ Boetius dixit.ꝙ in deo ſunt duo genera vel predicamẽta:ſed ſoluꝫ ꝙ ſunt duo modi predicandi: ꝛ non duo predicamenta.ergo ꝛc̃.

B

¶ Utrum ens analogice dicatur de illis de quibus di/ citur. Queſtio. XII.

Utrum ens analogice dicatur de il/ lis de quibus dicitur.

Dico ꝙ ſunt 4ᵒʳ modi dicẽdi. Quidã dicunt ꝙ vniuoce dĩ:q2 ꝭm vnã rõnẽ. Alij dicunt ꝙ equioce:q2 ꝭm diuerſas rõnes. Alij dicũt ꝙ analogice:q2 per prius de vno:ꝛ ꝑ poſteriꝰ de alijs. ¶ Alij dicũt.ꝙ ambigue. Di ſtinguũt aũt de analogo:q2 quodã eſt qd ꝭm rõnẽ vnaꝫ dĩ de duobꝰ:pfectꝰ tñ de vno ꝗ̃ de reliquo. Ad aliud analogũ eſt qd dĩ de vno ꝓprie:ꝛ de alijs ꝑ attributio nẽ ad illud.ꝛ iſtud reducit̃ ad equocũ. ¶ Jſtis autem ꝑmiſſis dĩ ꝙ oĩs terminꝰ:vel eſt equocus vel vniuocꝰ: q2 qñ aliquoꝝ dant̃ diffõnes ꝑ ↄ̃ria imediata:ipſa ſunt ↄ̃ria imediata:ſꝫ hꝺ ſũt equocũ ꝛ vniuocũ.ḡ ꝛc̃. ¶ Sꝫ h̃ eſt diffi. vtrũ.ſi ens dicat̃ eq̃l'r de ſuis iferioribus vel ineq̃l'r. ¶ Ad iſtõ rñdet̃ ꝑ 4ᵒʳ ↄ̃nes. Prima eſt ꝙ ens nõ ꝑdicat̃ ꝭm maius ꝛ minus. 2ª.ꝙ nõ ꝑdicat̃ ꝭꝫ prius ꝛ poſterius. 3ª ꝙ nõ predicat̃ ineq̃liter. 4ª ꝙ nõ ꝑ/ dicat̃ diſſil'r. Oẽs iſte ↄ̃nes vna rõne ꝓbant̃:q2 qñ eſt aliꝗ̃ ꝑdicatio eẽntialis nõ põt variari ꝑ poſteriꝰ:ſꝫ ꝗ̃ti tas virtus ꝭm quã attẽdit̃ magis ꝛ minꝰ:prius ꝛ poſte/ rius:eq̃le ꝛ ineq̃le:ſile ꝛ diſſile. Hec oĩa ſunt poſterio/ ra ente:ꝛ ẽt illis deq hꝰ ꝑdicat̃ ens.ḡ nõ variant ꝑdica tionẽ entis que eſt eẽntialis. Qñ igit̃ aliqd dĩ pfectius ens:illud eſt ꝑ aliqd poſteriꝰ ente:ꝛ ꝑ ↄ̃ns in illo priori in quo fit predicatio entis ipſa erit vniformis.

Opinio qua/ druplex.

De mõ enũcia tionis entis.

Analogum duplex.

Jdẽ. s. q. 2.

F

Dubꝰ notãdũ

Concluſio quadruplex.

Signiſi imaginatio ꝛ val/ de ſubalis:ſꝫ ↄſidera ſolo/ nẽ vt ſcis hñ ꝑonderãdo.

Suſtinet ens de ſuis iferio/ ribus vniformiter dici.

¶ Utrũ ſit aliꝗ̃ rõ trãſcẽdens cõior ente. Qõ. XIII.

Utrum ſit aliqua ratio tranſcendens communior ente.

Circa iſtã qõnẽ duo ſunt ꝗ̃ faciũt dif/ ficultatẽ.pꝰᵐ eſt diſtributꝰ. Oẽ.n. qd diſtribuit̃ pro aliqbꝰ eſt cõis eis:ſꝫ h̃ qd dico poſitiuũ:diſtribuit̃ pro ente ꝛ pro alijs ab en/ te.ſ.pro veritate ꝛ bonitate. Dicimꝰ eni ꝙ oẽ poſitiuuꝫ diſtribuit̃ ꝑ ente:ꝛ ꝑ alijs ab ente ꝑdictis.ḡ ꝛc̃. Scdꝫ faciẽs difficultatẽ eſt numeratio. Oĩa eni illa ꝗ̃ nume/ rant̃ in aliꝗ̃ termino:opꝫ ꝙ terminus ille cõis ſit eis:ſꝫ nos numeramꝰ rõnem boni ꝛ veri ꝛ entis. hꝺ ꝙ tres ſunt rõnes.ḡ ꝛc̃. Pono igit̃ 4ᵒʳ ↄ̃nes. ¶ pꝰ eſt.ꝙ lꝫ nul la rõ intẽtionis pꝰ ſit cõior ente:tñ rõ aliꝗ̃ ſcde itẽtio/ nis eſt cõior ente. Hoc ꝓbo. Accipio eni pfectionẽ ſim pl'r ꝛ diffõnẽ eiꝰ. Et tũc arguo ſic. Jlle ↄceptꝰ vel illa rõ eſt cõior ente ꝛ vitate ꝗ̃ dĩ de ente ꝛ vitate ꝭm idẽ no/ mẽ ꝛ eãdẽ diffõnẽ:ſꝫ pfectio ſimpl'r eſt hꝺ.ḡ ꝛc̃. Qli/ bet eni illoꝝ in ꝗlibet eſt meliꝰ ipm:ꝗ̃ nõ ipm. Jſta eſt diffõ pfectionis ſimpl'r ꝗ̃ ↄuenit enti ꝛ vitati. Sil'r no mẽ ↄuenit eis:q2 ens eſt pfectio ſimpl'r. ſil'r ꝛ veritas. 2ᵒ ꝓbo idẽ ſic.ꝗcũqꝫ diſtinguunt̃ foẽal'r:qlibet illoꝝ hꝫ rõnẽ foẽalẽ:ſꝫ entitas ꝛ vitas ſunt hꝺ.ḡ rõ foẽal' dĩ de eis. Jtẽ 3ᵒ:qd dĩ de duobꝰ ꝭm eãdeꝫ rõnẽ foẽalẽ:eſt cõis ꝗlibet illoꝝ:ſꝫ vl'e dĩ de ente ꝛ vitate ꝭm eãdeꝫ rõnẽ foẽalẽ.ḡ ꝛ ſil'r 2ª itẽtio. Et ſic de multis alijs. ¶ 2ª ↄ̃.ꝙ in reſpectibꝰ trãſcẽdẽtibꝰ aliqd eſt cõis ente:q2 ꝗcũqꝫ ſũt diſtincta:diſtꝰ eſt eis cõis:ꝛ cõior ꝗlibꝫ illoꝝ. Quecũqꝫ ẽt ſunt ordinata:ordinatio ẽ eis cõis ꝛ cõior ꝗlꝫ illoꝝ. hꝺ ſunt iſta.ens ꝛ veꝝ ꝛ bonũ. Oĩa eni iſta ſt̃ ordinata.ḡ ꝛc̃. ¶ 3ª ↄ̃ eſt.ꝙ in aptitudinibꝰ eſt aliquid cõis ente. Nã qd dĩ de ente:ꝛ de alijs ab ente ẽ cõis ente. hꝺ ſunt aptitudines.ſ.itelligibilitas:volibilitas. ¶ 4ª ↄ̃ eſt.ꝙ in priuatiuis eſt aliqd cõis ente. Nã illa priuatio eſt cõior ente que dicitur de ente:ꝛ de alijs ab

G

Poſitiuum.

Numeratio.

Cõcluſio q̃/ druplex ſed oĩa caſte decla/ bis:vt ſcis. Vide ſingula/ riſſime ꝗ̃ ſunt cõiora ente ꝛ que non

H

Caſte declara iſta vt noſti.

I interſed nó ſolú ens: ſed ⁊ alia ab ente .ſ. paſſiones: qđ liber iſtorú eſt vnum. veritas eniʒ eſt vna. bonitas eſt vna: ⁊ ſic de alijs. ergo ⁊c.

Obiectio 4ʳ. Contra iſta arguit 4ʳ. Primo ſic. Oīs rō côior eſt prior: ſed ſcđe intentiones nó ſunt priores ente. ergo ⁊c. ¶ 2° ſic. Qđ diuiſuʒ p aliqua eſt côis quolʒ illoꝝ: ſʒ ens diuidit p abſolutú ⁊ reſpectiuú. ergo nec abſolutú nec reſpectiuú: cuiꝰ ſunt diſtinctio ⁊ ordo: nullú illoꝝ erit côis ente. ¶ 3° ſic. Nulla paſſio adeq̄ta ſuo ſubiecto excedit eú. Verú ⁊ bonú ſunt paſſiones adeq̄te entis. ergo ⁊c. ¶ 4° ſic. Qñ aliqđ pſcindit ab aliquo vel diſtinguit formalr ab eo: illud eſt vnú vt ſic pſcinditur: ſed bonitas pſcindit ⁊ diſtinguit formalr ab ente. ergo vt ſic. vna eſt: ſʒ vnitas dī de ente. igit ppria paſſio côior eſt ente. ¶ Ad pᵐ illoꝝ dico. q in côiorib⁹ q̄dditatiuis verú eſt q ipſa ſunt priora: ſed in alijs talibus nó: imo ſimplr côiora ſūt poſteriora: ſicut apparet manifeſte q̄ genꝰ, qđ eſt ſcđa intétio, eſt côis, q̄ aial: non tñ eſt prius. ¶ Ad 2ᵐ dico: q aial nó diuidit p rónabilitaté: ſʒ p rónale. Nó ſic aūt aialitas diuidit. Ita dī in pppoſito: q ens in ſua côitate acceptú: denoiatiue accipit: ⁊ diuidit in abſolutú ⁊ reſpectiuú. Sicut aial in rónale ⁊ in irrónale. Entitas aūt vl' rō foialis entis pciſa eſt magis artata: ⁊ nó ſic diuidit: ſicut nec aialitas. ¶ Ad aliud de aptitudinib⁹ ⁊ vnitate dico: q iſte nó ſūt paſſiones entis adeq̄te: vel entitatis ſub ſua pciſione acceptæ: ſed entis ſimplr accepti. ¶ Sʒ hic eſt vnú dubiú: quo ens ſm totá ſuá latitudiné accipiat. Aut eni accipit pro róne entis pciſa. Et hoc nó: q̄a nó eſt côcretum vt ſic nec de oibus dī: vt ſic: ſed ſub róne preciſa. Aut accipit pro ſubſtratis. Et hoc nó: q̄a illa nó hñt vnitaté: ſicut diuinitas ⁊ humanitas que nó hñt vnitaté: aliquas rónis: vt ab eis preſcindit rō entis. Ops ergo dicere q accipiat pro aggregato. Sed hoc nó valʒ: q̄a nunq̄ talis aggregati pars pdicat in quid de toto. Et ſic ens nó diceret in q̄d de illis aggregatis. ¶ Ad iſtó rñdeo ⁊ dico: q ens ſupponit pro ſubſtratis: nó ſic itelligédo: q rō entis nó itelligat cú róne illa vt pma. In ordine eni ad róné entitatis ens predicat: ſicut albú ſupponit pro ſubſtratis in ordine tñ ad albedinē. ¶ Sed h̄ eſt vnú dubiú: q̄a in eſſentialr ordinatis vbicuq; inuenit poſteriꝰ ⁊ pꝰ. Exēᵐ. Vbicuq; inuenit albú qđ eſt poſteriꝰ: inuenit albedo q̄ eſt pꝰ: ſʒ rō entis ē pꝰ ente. ergo vbi inuenit ens: inuenit rō entitatis. ¶ Itē. Effectꝰ foial nó vr eé maioris latitudinis q̄ ſit forᵃ: ſʒ ens eſt effectꝰ foial entitatis. ergo ⁊c. ¶ Itē vbicuq; inuenit ens: inuenit entitas. ¶ Dico ad iſtud: q lʒ in eſſentialr ordinatis vbi inuenit pꝰ vbi inuenit poſterius: nó tñ de oibus pdicat pꝰ: de q̄bus pdicat poſterius. Exᵐ. vbi eſt albú ibi eſt albedo: ⁊ tñ de ligno dī albú ⁊ nó dī albedo. Eodé mó in pppoſito: q vbi eſt ens ibi eſt entitas. Sʒ ens de aliquibus predicat: de q̄bus nó predicat entitas. Eodeʒ modo dōm eſt de formali affectu.

Margin notes: Cōmunitas duplicia. / Du^m ſingulare. A.i.cōtrarij. A.i.ſecūm. A.i.nec ſub. / L / Replicat ſub alluſione. / Ordinis i cōdo non ſeq̄t poſteriꝰ a po[ſito] in pdicando tamen ſic. / M / Doctrīnꝰ pre ambula ⁊ icidentalis ſb do pncipale ſtatim tū pſequitur. 13. ⁊ 14. ⁊ri. e. 19. vmila ⁊ pmo alterius.

¶ Utrum theologia ſit ſcia. Qō. XIIII.

Vtruz theologia ſit ſcia. Videt q nó. Augꝰ de tri. 12. ¶ Ad ſciaʒ ptinet actio: ad ſapiam côtéplatio: ſʒ theologia nó eſt habitus actiuus. ergo ⁊c. ¶ Côtra. idem dicit. q huic ſcie tribuit ⁊c. ¶ Circa iſtam qōnem pmo inſiſtendú eſt circa verboꝝ ſignificatione. ¶ Scđo circa veritatis inquiſitionem.

1. arti. Theologꝰ ſe[cundum] ſum 4ʳ. Vide Sco. 23 di. 3. ⁊ vbi ibi notaui.

Quantú ad pmú. Primo dōm eſt de iſto termino theologia. Pót eni accipi theologia quatuor modis. Vno modo pro habitu qué habuerút illi quibus reuelata eſt: vt pphete ⁊ ſci. ⁊ de iſtis dicit Diony. q iſti docuerút nos laudare deú in oibus creaturis. Alio mó accipit pro illo habitu qui aggenerat in nobis ex ſtudio ⁊ ſacra ſcriptura. 3° mó accipit p illo habitu q deducit ex veritatib⁹ côtétis in ſacra ſcriptura. 4° mó pro habitu declaratiuo ⁊ defenſiuo fidei. Et de iſto loquit Hierony. ad Eugeniú. Si pᵐ mó accipit .ſ. pro reuelata. dico q fuit euidens ⁊ certa. ¶ Sed dubiú eſt magnú. Quo habuerunt certitudiné de eis. Dī q ex vna regula p maiori .ſ. ex iſta. Deus nó poteſt mentiri. Minor eſt accepta ſub ea .ſ. q deus ita dixit. ergo ⁊c. ¶ Sʒ ɔ. dato q maior ſit vera: minor nó eſt euidens .ſ. q deus ita dixerit. Nec vr quo potuerút eé certi de ea. qđ pbo ſic. Nulla veritas ɔtingens pót intuitiue cognoſci: niſi vtrūq; extremoꝝ: vel ſaltē alteꝝ intuitiue cognoſcat. Probo iſtá: q̄ abſtractiua fit p ſpéʒ que repñtat rem eq̄lr: ſiue exiſtat: ſiue nó exiſtat. Nullú aūt ɔtingens pót certitudinalr cognoſci p illud qđ idifferéter repñtat rē: ſiue exiſtat: ſiue nó exiſtat. Sʒ nullꝰ eoꝝ cognouit deú intuitiue: nec eiꝰ loq̄lá. ergo ⁊c. ¶ Jō dicunt alij. q habuerunt ex aliq̄ lumine ſupnāli: qđ eſt maius lumine fidei: ⁊ minus lumine glorie. ¶ Sʒ ɔ. Qñcūq; aliq̄ habitudo ſeq̄tur ex rónib⁹ formalib⁹ terminoꝝ: in q̄cunq; lumine cognoſcant termini ⁊ habitudo: ſʒ termios pppōnú theologie q̄s habuerút illi: ⁊ nos hém⁹ q̄ peꝝ idé lumé p qđ terminos cognoſcimus: cognoſceremꝰ habitudiné terminoꝝ: ergo ponere tertiuʒ lumé nihil valet. ¶ Jō dī q habuerunt alios terminos. ¶ Sʒ ɔ. Illud idé qđ illi dixerút. alij .ſ. phi negauerunt, ⁊ p ɔñs eoſdeʒ terminos habuit phs negans: ⁊ theologus affirmās. ¶ Jō dī q habuerút notitiá abſtractiuá quá alij nó habuerút. ¶ Sed lʒ illud poſſet ſufficere pro neceſſarijs: pro ɔtingétib⁹ locú nó hʒ: q̄ per cognitioné abſtractiuá nó poſſum⁹ certificari de ɔtingétib⁹: ex q̄ abſtrahit ab exiſtētia. ¶ Jō finalr dī q modus certitudinis ⁊ euidētie: qué habuerút nó eſt nobis notus: lʒ ſit aliq̄s: tñ q̄s ſit ignoramus. Si aūt ſcđo mó accipiat: ſic nó eſt ſcia theologia: ſʒ fides. Si tertio mó accipiat: ſic nó eſt ſcia: q̄ aut deducit ex vtraq; credita: ⁊ tunc ɔ tñ erit credita. Aut ex vna p ſe nota: ⁊ alia credita: ⁊ tunc ɔ tñ erit credita: q̄ ɔ ſequitur ɔditionem pmiſſe debilioris. Si aūt accipiatur 4° mó. ſic eſt vna portio nobiliſſima ⁊ ſúma metaᶜᵃ. q̄ metaᶜᵃ accipit dupl'r. Vno⁰ vt tractat de ente vt ens eſt: ⁊ tūc iſto mó nihil cognoſcit de deo: niſi pciſe ea q̄ ſequunt ens inquātú ens. Alio⁰ vt ɔſiderat de alijs ɔtēns ſub ente: ⁊ iſto mó ɔſiderat de deo. Et q̄ deus inter cetera q̄ ɔtinent ſub ente eſt q̄d nobiliſſimú. Hinc eſt q metaᶜᵃ q̄ ɔſiderat de deo eſt ſúma ⁊ nobiliſſima. Vñ Aug. vocat Platonicos phos theologos. ¶ Nota ét q ſeptē côditiones requirunt ad ſciaʒ. Quaꝝ pᵃ eſt. q ſit notꝰ ad dīaʒ virtutú moraliú. 2ᵃ q ſit vera ad dīam opionis: cui pót ſubeſſe falſuʒ. 3ᵃ q ſit euidens ad dīaʒ fidei: que eſt enigmatica. 4ᵃ q ſit habitualis ad dīam actus itelligédi. 5ᵃ q ſit neceſſaria ad dīam artis ⁊ prudétie: q̄ ſunt de poſſibus aliter ſe hře. 6ᵃ q ſit habita p diſcurſum ſyllogiſticú ad dīam intellꝰ: qui pncipioꝝ. 7ᵃ q ſit cauſata a pncipijs p ſe notis. ¶ Ex q̄b⁹ ſequunt due ɔñes. Prima. q notitia quá ɔcludim⁹ ex pncipijs credits nó eſt ſcia: q̄ ipoſſe eſt ɔñé eſſe notioré principijs. 2ᵃ q angelus nó hʒ ſciaʒ: ſuppoſito q nó diſcurrat. ¶ Sed hic eſt dubiú: vtrú theologus per iſtú habituʒ poterit ſatiſfacere pho. dī q nó. ¶ Sʒ ɔ. q̄ aut rō facta a pho eſt peccans in mā: aut in forma. ſi in forma: forma eſt ſibi nota. ſi in mā: ergo vna ppó eſt falſa. ⁊ ita ſaltē pót ſe defendere ɔ eú. 2° terminus eſt ſcia: ⁊ de iſto accipiédo pprie ſciam dico 4ᵒʳ ɔñes. Prima eſt: q eſt habitus verus ⁊ euidens. Et p hoc diſtinguit ab opione

Margin notes: N / Du^m nobile. 1. modus dōi / Impugnatio / Vide Sco. 3. q. plogi. ⁊ vbi ibi notaui. / O / 2. modus dōi Idem. / Impugnatio / Côſidera illā narr. / 3. modus dōi / 4. modꝰ dōi. / P / 5. modus dōi oppoſitꝰ. / Metaphyſica duplex. / Q / Conditiones ſcie ſeptem. Hec iſta nó ē côiunis: ſed videt certa. / Concluſio correlaria duplex. / Du^m nobile. / Scientia q̄d? Concluſio quadruplex.

A
(Hec eadē dicit ſuperi⁹ ibi (nota eadē.)

opīone ⁊ fide. 2° ꝯ ꝙ eſt cognitio neccia: ⁊ p h diſtinguit a prudētia ⁊ arte. 3° ꝯ ꝙ eſt de aliquo nō p ſe cui dēte: vł nō de noto p ſe: ⁊ p h diſtiguit ab itellu ꝗ ē habit⁹ pn. 4° ꝙ eſt p diſcurſuz ſyllogiſticū: hoc patet.

(Obiicit 4ᵒʳ)

Sed cōtra iſta iſtat 4ᵒʳ. p̄ ga in angelis ⁊ demonib⁹ nō eēt ſcia: ga ex magis notis pcedit ſcia: vt dicis: ſʒ demones nō demōſtrāt: nec ſube ſepate. 2° ſic. Sube ſepate nō diſcurrūt: ga aīa ſepata nō bʒ phātaſma: ḡ nō pōt diſcurrere ab eis: ſed cōſtat ꝙ bʒ ſciam. ḡ ⁊c. 3° ga angeli ⁊ bti pfectā hñt ſciaʒ de diuina eſſentia: ⁊ tñ nō diſcurrūt: ga fortaſſis hñt ſciaʒ ſine diſcurſu. 4° Quia tūc in deo nō erit ſcia: ga certū eſt ꝙ ipſe nō diſcurrit a magis noto in minus notum.

(Aug. 15 tri.)

(Diſcurſus 2ᵘˢ)

¶ Ad iſta rñdeo. Ad p̄m dico ꝙ accidit ſcie ꝙ habeat per diſcurſuʒ factū in tpe: ſed in inſtāti pōt fieri. Et ita facit itell's ſepatus diſcurrēdo ſm ordinē nāe: nō tñ tēporis.

B

¶ Ad 2m dōm: ꝙ diſcurſus p phātaſmata accidit ſcie: ꝯuenit tñ aīe, p ſtatu iſto. ¶ Ad 3m: ꝙ nō eſt inconueniēs ꝙ angeli ⁊ bti ex aliqb⁹ priorib⁹. ſ. ex eſſentia dina ꝯcludāt ifinitatē: ⁊ alia poſteriora. ¶ Ad 4m vł itentio aliquoꝝ: ꝙ aliquo mō ſʒ rōnē in deo poſſit eſſe diſcurſus: ga ibi eſt obm p̄marū ⁊ ſcdarū: ⁊ p primarū cognoſcit ſcdarū. v.g. per diuinā eſſentiam pōt cognoſcere ꝙ ipſa eſt cōicabilis trib⁹ pſonis: ſimilr de aliis veritatibus: ⁊ ita pōt hīe ſciaʒ: in cognoſcēdo etiā qdditates creaturaꝝ. vʒ ꝙ ex rōnibus talibus ſequit talis ꝯ. ergo ⁊c.

(Qꝫ in deo ſit diſcurſus ſm rationē. In primario ponus cognoſcit ſcdarius. vide. 14. di. ⁊ 15. q. quolibe ti Sco. ⁊ vbi ibi notaui. Replica 4ᵒʳ.)

¶ Cōtra 4ᵒʳ. Primo ſic. Intellect⁹ hñs proprie ſciam diſcurrit a magis notis ad minus nota: ſed hoc eſt incōueniēs in deo. ḡ ⁊c. 2° Quia nulla notitia intuitiua eſt diſcurſiua: cognitio btoꝝ eſt intuitiua. ergo nō diſcurrūt. 3° Quia in omni diſcurſu ſunt plres actus: ſed in deo: nec in angelis reſpectu dei nō eſt niſi ſolus vnus actus. ergo ⁊c. 4° Quia omne intuitiue cognitum eſt per ſe notū: ſed intell's diuinus ⁊ itellectus beatus cognoſcit intuitiue diuinā eſſentiā. ergo ⁊c. Nā per ſe notum non pōt demōſtrari. ḡ ⁊c.

C

¶ Ad iſta. Ad p̄mū dico ꝙ magis notū pōt itelligi duplr: vel diſcurſu a magis noto: vel ga illud ſit per ſe certius ꝗ̄ aliud: ⁊ hoc non eſt in ꝓpoſito. Alio modo ꝙ principalius ⁊ ꝙ p prius. Et iſto modo nō eſt incōueniēs: nā ſic deus pōt diſcurrere a ſua eſſentia tanꝗ̄ a p̄ncipali⁹ noto ad alia que ſunt quaſi ſcdario nota.

(Magis notū duplex.)

¶ Ad 2m dico ꝙ intuitiua notitia eſt aliqñ diſcurſiua: vel pōt eſſe. naʒ Aug. dicit ſup Geñ. ꝙ beati cognoſcēdo deum ex ꝯſequenti cognoſcunt creaturā: ⁊ iſto modo poſſunt dici aliqualr diſcurrere. ¶ Ad 3m dico ꝙ ſpūs ſepati pñt vno actu totū diſcurſuʒ cognoſcere: ſed pro nūc nō eſt ita in nobis. ¶ Ad 4m cōcedo ꝙ illud eſt per ſe notū quod eſt intuitiue cognitū: ⁊ nō pōt demōſtrari ſtando preciſe in illa notitia: ſed rōne alteri⁹ rōnis formalis bene: ſicut videndo ſolem, video illū eſſe rotundū: ⁊ vt ſic nō demonſtrat: ſed demōſtrationē de eius rotunditate accipio vel habeo per aliā notitiā abſtractiuā: vt dicēdo. Omne corpus ſphericuʒ eſt rotundū: ſol eſt huiꝰ. ḡ ⁊c.

(Qꝫ in intuitiua cognitione pōt eē diſcurſus
D
Cōtra id ſtatī dixit ꝙ ī intuitiua notitia eſt diſcurſiua. diē ꝯſequenter.)

(Scdo art. Theolog⁹ 3ᵘˢ)

His premiſſis rñdeo ad qōnem diſtinguēdo de theologia: ga vno mō pōt accipi pro illo habitu quē pōt facere obm in itellectu ꝓportionato. Alio mō pro illo quē itell's viatoris pōt pcipere. p̄mo mō eſt ſcia: vt pʒ. 2° mō nō: ga nō poſſumus hīe certā notitiā de obto: vt ſciam⁹ veritates ſcie theologice, vt theologice ſūt: ⁊ de iſtis ita eſt ꝙ nō poteſt haberi ſcia proprie: alie ſunt veritates metaphyſicales: ⁊ non proprie ⁊ ſtricte theologice: ⁊ de iſtis bene pōt haberi ſcia. ¶ Ad argumentuʒ non diſtinguit ibi ſcientia contra ſapientiam: ſed vocat ibi ſapientiam ſcientiam de eternis.

(Ver tates due Exēplū de pmis: vt de⁹ ē trinus. Exēplū de ſcundis vt ꝙ deus eſt viuus)

¶ Utrū viatori poterit cōicari notitia abſtractiua diuine eſſentie ⁊ non de eius exiſtentia. Qō. XV.

E

Utrum viatori poterit cōicari notitia abſtractiua diuine eſſentie ⁊ nō de eius exiſtētia. Qꝫ nō. ſm Dioñ. veritates diuine non ſunt cognoſcibiles. Sed in oppoſitum eſt. p̄. c. ga bonuʒ eſt cōicabile. ¶ Circa iſtā qōnē videndū eſt de terminis. p̄ de notitia abſtractiua in ſe quid eſt. 2° ſi pōt cōicari.

Quantum ad p̄mū dī ꝙ notitia abſtractiua eſt illa que eſt de re in aliq̊ repñtatiuo qñ res pñs nō pōt hñi. ¶ Sʒ ꝯ. Obm, vt in repñtatiuo nō diſtinguit a repñtatiuo: nec eſt aliō ab eo vt dicit Aug. ſʒ notitia nō terminat ad ſilitudinē rerū: ſiue ad repñtatiuū. ergo nec ad rē, vt in repreſentatiuo. 2° ga obiectū non dicit eſſe in ſpecie niſi ga ſpēs ſupplet vicē obti: ſed ſpecies nō ſupplet vicē obti niſi quantuʒ ad virtutē motiuā: ⁊ ad eā non terminat actus, vt ſic. ḡ ⁊c. 3° Quia ſpēs aut ſe hʒ tñ in rōne mouētis, ⁊ tūc habet ꝓpoſitum: aut in rōne terminātis, ⁊ tūc intellect: vel ſaltē nihil intelligit niſi qd eſt in itellu: qd eſt falſum. 4° Quia obm vt ſic nō hʒ ibi eſſe niſi intentionale: ḡ preciſe ſm illud eſſe itellr: ⁊ per ꝯñs nō itelliget ſʒ eē reale extra: ſed itelliget tñ vt in ſpecie: vel ipſa ſpēs tñmō itelliget.

(Primꝰ art. 1. opio. Notꝰ abſtractiua que? Impug⁹ 4ᵒʳ.)

F

¶ Dico igit ꝙ illa notitia eſt de re p aliqd repñtatiuū: ſed terminat ad qdditatē obti in ſe ⁊ ad illa q̄ inſunt obto p ſe. Per ſe aūt nō ineſt rei aliqd vt eē: nec vt in aīa: ſed vt eſt in ſe abſtracta.

(Opīo ꝓpria.)

¶ Sed ꝯ arguit 4ᵒʳ. Prio: ga cog̃ſcim⁹ abſtractiue ſpēs. ḡ p aliqd repñtatiuū: ⁊ illō p aliō: ⁊ ita vł erit pceſſus in infinitum: vel ſtabit ad aliqd: qd cog̃ſcit ſine repñtatiuo. 2° ſic. Per illō nō diffinit ꝓprie cognitio abſtractiua qd cōpetit intuitiue: ſed viſio oculi q̄ eſt ꝓprie intuitiua fit p ſpēz: ḡ abſtractiue nō eſt hoc ꝓpriū vt p hoc diffiniat. 3° ſic. Uidēs ſe i ſpeculo: aut ſe videt abſtractiue: aut intuitiue. Si abſtractiue: ḡ ſenſus exterior poterit cognoſcē aliqd abſtractiue: qd falſuʒ eſt. Si intuitiue: ⁊ videt ſe p ſpēz. ḡ ⁊c. 4° ſic. De⁹ videt futura ꝯtingentia nō in ſe, ga nō ſūt: ḡ in repñtatiuo: ⁊ tñ intuitiue videt. Silr bti in cogne matutina. ſ. in v̄bo vidēt creaturas: ⁊ p aliud. ḡ ⁊c.

(Obiicit 4ᵒʳ.)

G

¶ Ad iſta. Ad p̄m dico ꝙ ſpēs ꝓprie loquēdo nō cog̃ſcit niſi arguitiue: ⁊ iſto mō pciſe ⁊ nō p repñtatiuū: icipiēdo eñi a cogne intuitiua experior me itelligē. cōſtat aūt ꝙ nō: niſi p aliqd pñs in aīa: nō aūt eſt illō res ga res nō eſt in aīa. ḡ ſpēs rei. ḡ iſto mō cognoſco ſpēm mihi ineſſe.

(Quō cognoſcat ſpēs a nobis. Uide. ſ. q. 20. oppoſite ad b.)

¶ Ad 2m dico ꝙ i viſione oculi ſpēs ⁊ ipſa viſio ſunt duo effect⁹ eēntialr ordinati: ſicut illuminare ⁊ calefacē: ⁊ iſta ſūt ab eadē cā: ga vn⁹ non cāt aliū. Uñ tā ſpēs in oculo ꝗ̄ viſio cāt ab obto: ⁊ viſio nō cauſat a ſpē.

(Ecce qd dicit Quo videm⁹ p ſpēm ſenſibi ē: ⁊ quo ſi. vide h oppe.)

H

¶ Ad 3m dico: ꝙ vidēs ſe in ſpeculo īmediate intuet ſeipm p actū reflexū: lʒ ſenſus exterior iudicet eē ibi ſpēz: ga ſenſus exterior ꝯſuet⁹ eſt ſic vidē. ſ. p lineā rectā.

(Nō de viſiōe ſpecli ſingulr vide. ſ. q. 19. 1. modus dicendi.)

¶ Ad 4m dī ab aliqb⁹ ꝙ de⁹ cognoſcit abſtractiue ea q̄ cog̃ſcit p eēntiā: ſʒ ipaʒ eēntiā cog̃ſcit intuitiue. Iſtō tñ nō appet mihi veꝝ: ga notitia abſtractiua dicit iperfectionē. ſ. modus talis cog̃ſcēdi. Alii dīt ꝙ notitia dnoiat a p̄ obto: ⁊ ſpecificat: ⁊ quia act⁹ dīni itell's eſt ſolū intuitiu⁹ q terminat p̄ ad eſſentiā intuitiue: iō dī tot⁹ intuitiu⁹: lʒ forte nō rōne aliorum.

(2. modus dicendi.)

Alius vō doctor nr̄ dicit ꝙ illa eſt abſtractiua que eſt in aliq̊ ꝯterminate repñtatiuo: ⁊ nō ſupeminēter: diuina aūt eēntia eſt repñtās eminēter: ga verius repñtat rē ꝗ̄ ſit in ſeipſa: iō intuitiue cōtingētia cognoſcunt.

(3. modus dicendi ⁊ ē Sco. ſubtiliſſim⁹. Uide. ſ. q. 17. idem.)

Ad qōnē igit: qd eſt 2m p̄nle de poſſitate cōicationis: dico ꝙ 4ᵒʳ eſt itell's: vn⁹ ꝯiunctus: alius ſepatus: ⁊ iſti duo accipiunt in puris nālibus. 3°

(Scdo art. Uide. ſ. diſ. 2. q. 10. Intell's 4ᵒʳ.)

I Concluſio 4ª. De cognitione nr̄a in puris nālib' de diuinitate.

cōtinentis ſiue ſeparatus citra tn̄ btitudinez eleuat'. 4° eleuat' oino ſupnālr: et fm hoc dico 4° ones. ¶ Pria eſt: q intell's p mō.ſ.nr̄ piunct' nō pōt hre notitiā ppaz et ſpecificā diuinitatis nālr. Hāc pne pbo 4°. p ſic. Quicūqz intell's pōt cognoſce ppriā et ſpecificā rōne alicuius qdditatis pōt cognoſcere aptitudines q pnſequūt illā qdditatē: qa talis aptitudo eſt ei' paſſio: ſs aptitudo que eſt paſſio diuine ēentie eſt q ipa ſit cōicabilis trib'. g poſſet ab intellu nr̄o cognoſci q ipa eſt cōicabilis trib'. h aūt eſt falſuz. g et c. 2° ſic. Ois intell's cognoſcēs ppriā et ſpecificā rōnē alicui' pōt cognoſcere vim ei' actiuā nālē: vis aūt ei' actiua nālis eſt poſſe creare: et ſic poſſem' ex nālib' cognoſcere creationē eſſe poſſibilē. Et ſic de incarnatione et de alijs. 3° arguit ſic. Nos nō poſſum' qdditates cognoſcere multaꝝ rerū creataꝝ p pprias diras: ſs p peregrinas: g mlto min' poterim' diuina ēen' talē cognitionē hre.

K 4° Potēs cognoſcere naturalr aliquam quidditatem poteſt cognoſcere illud qd eſt realr idem illi quidditati nālr: ſed qdditati diuine ſunt realr idē pprietates perſonales: ſiue ipſe p'. g ipſas cognoſcerem' nālr: qd eſt falſū.

De cognitione nr̄a infuſa ſpecie de deo. ¶ 2ª p eſt. Q intell's nr̄ ſupnālr eleuat' citra btitudinē pōt p aliquā ſpēz ifuſaz cognoſcere diuinā ēentiā ſub ppa rōne et ſpecifica. Et h pbo 4ª rōnib'. p qncūqz ſūt alique po' adeqte: qcqd pōt vna pōt et alia: ſs memoria et intelligētia et volūtas ſūt po' adeqte: in memoria autez pauli fuit act' recordationis: g h fuit p aliquā ſpēm. g eodē mō intell's ſi careret in eo talis ſpēs, poſſet cognoſcere diſtincte ſic memoria recordabat. g et c. Dicit ad h q lz paulus viderit diſtincte: tn̄ recordabat idiſtincte. pbat: qa dicit ſcio hoiez: ſiue in corpe: ſiue ex corpe neſcio: de' q ſcit. g recordabat idiſtincte. (Vide in.i.diſt. 3.b'.et Sco. 3° di.2.q.9.p hac ratione.)

Conceptus 2º. L ¶ Cōtra. pcept' idiſtinct' eſt pcept' diffiniti: et pcept' diffonis eſt pcept' diſtinct'. Tūc arguit ſic. Ois intell's hns pceptū idiſtinctū de aliq pōt acqrere pceptū diſtinctū. Ss paulus habuit pceptū idiſtinctū. g et c. Ma. ps. q: qcūqz hz pceptū diffiniti pōt hre pceptū diffonis. pbo: qa hns pceptuz ſubi ppōnis p ſe note: pōt hre pceptuz pdicati: ſed ex diffinito tāq ex ſubto: et ex diffone tāq ex pdicato fit ppō p ſe nota: g hns pceptū diffiniti pōt hre pceptum diffonis: et p pns hns pceptū idiſtinctū diuine eſſentie pōt hre diſtinctū: ſed paulus habuit indiſtinctū. g et c. (Ex diffinito et diffone fit ppō p ſe nota.)

¶ Similr pōt argui de obſcuro et claro. Nā ſi dicat q cognoſcat illud idē obſcure q prius clare habeat ppoſitū. Si dicas q aliud. ſ. cōfuſe. Cōtra. qa paulus cognouit eſſentiā: et nō aliqd aliud. (a.1.dico aliqd.) 2° ſic arguo. Quicqd de' pt mediāte cā 2ª pōt p ſe: ſs pt p cāz 2ªs. g et p ſe et p eſſentiā pōt. Iſta rō nō eſt pōderis magni nec doctoris: ſed fuit inſerta ab alijs.

M 3° arguo ſic. Quia qn ſunt alique due pfectiones ſi maior repugnat creature nec minor: ſed ſic. ſ. ſi hre mille gdus nō repugnat creature: nec hre decē: ſed attingere obm p actū intelligēdi eſt pfectius q qn repntat p ſpēz: qa pfecti' actus repntat obm q ſpēs: nō repugnat aūt creature attingere obm p actū intelligēdi. g nec p ſpēm. 4° ſic. Qn ſūt aliq duo equalr ifi'ta ſi vnū iſtoꝝ nō repugnat repntari p ſpēm: nec alterū: ſs ita eſt entitas dina ifi'ta: ſicut deitas. entitas aūt dina pōt repntari p ſpēz. g et deitas. pbatio aſſumpti. ſ. q entitas ſit eq ifi'ta: qa nulla alia entitas eſt infi'ta niſi entitas dina. g et c.

De cognitione intellis ſepati i puris nālib' conſtitutis de diuinitate. ¶ 3ª p eſt: q intell's ſepat' i puris nālib' pſtitut' pt deuenire i ppriā notitiā dine ēen'. p' 4°. p ſic. Suppono eni q talis intell's ſepat' pōt ſe extedere ad oēm ens limitatū: et ſic intelligere oē tale. Ex hoc arguo ſic. Ois intell's potēs intelligere ſpēz: pōt intelligere obj repntatū p ſpēz: ſs de' pōt ſpēs repntantē ēentiā dinaz cāre i intellu alicui' bti: et ſic talis intell's pōt eā intelligere: qa limitata eſt: et per pns p ppōnē aſſumptam poterit (Conſidera an ſconzat? Vide ſ. di.2. q.1.ad h ſatis bene.)

N obm p eā repntatū cognoſcere. 2° ſic. Quicqz intell's pōt intelligere actū cōplexū iter terminos, pōt terminos illius cōplexus cognoſcere: ſs intell's pōt intelligere actū cōplexū: cuius ēentia dina eſt ſubm: h ps. Nā btūs formare pōt iſtā. de' eſt ifinit': ſub ppa rōne dei. Et iſte intell's ſ.ſ. ſepat' ex ſuppōne pōt intelligere actū cōplexū cū ſit act' limitat'. g et diuinitatē. 3° ſic. Ille intell's q pōt intelligere et cognoſcere hitū ſciālē q eſt de aliq ſubto ſub rōne ppria: pōt cognoſcere illd ſubz: ſs talis intell's pt hre notitiā de iſto hitu, quē hnt de deo bti q eſt de dina ēentia. g et c. 4° ſic. Quicūqz intell's pōt cognoſcere aliquā relonē pt cognoſcere terminos ei': ſs talis intell's pōt cognoſcere oēs relones creature ad deū: g pōt cognoſcere deuz q eſt terminus relonis. (Conſidera inſtantiam.) ¶ Si dicat q hn cognoſcit de' iquātū terminat talē relonez: terminat aūt re'ōs ſub rōne gnali: vel ſub alia rōne q diuinitatis: et ſic cognoſcit et c. ¶ Cōtra. Qn aliqs intell's pōt intelligere relonē aliquā: pōt intelligere terminuz illius, vt terminus eſt illius: ſed talis intell's pōt intelligere relonē creature ad deū: q terminat ad deū ſub rōne ppa deitatis. O Hāc pbo: qa creatura hz relonē ad deū ſub rōne ppa vltimi finis: et inquantū btificat: ſed eſſe vltimū finē vel btificare nō pueniunt ſibi: niſi ſub rōne diuinitatis. Et ideo mihi appet, q nō poteſt hn rnderi niſi negādo ſuppoſitū. Jō cuz pbo. ſ. q oē limitatū poterit a tali intellu cognoſci: et h pbo ſic. Qn aliq ſūt ordinata ēentialr circa aliqd ſubm, ſi poſteriora ſunt per ſe nota, et priora. ſs intellectu ſepato intuitiue cognoſcēn creaturas ſūt p ſe nota iſta, que inſunt ſibi per accñs: g relones ad deū, que iſunt per ſe ſibi. Naz nō vi rō. qre cognoſcēdo petrū intuitiue: et ex h, q cognoſco q eſt in tali loco: qre nō poſſum' rē illā cognoſcere q imediatius et ēentialius ieſt petro, q loc': et hꝫ eſt relo ipſi' ad deū. (Ecce qd gria ſs pondera an curru ponderando. Conat onde intellm creati poſſe nālr cognoſcere relones creature ad deū: ſed tu bene penſa. 4.ſuper gen. et alibi.)

P ¶ 4ª p. Q intell's ſepat' et eleuat' pt vidē deū et cognoſcere. Et hoc pbat p auctē Aug. q dicit. q angelo duplex eſt notitia ipreſſa: qa matutina in verbo. veſpertina aūt a ſua creatione. 2° p Origenē ſup Eſa. q dic. q videt Eſaiā q dixit ſe vidiſſe deū, ſerrauerit. Cōſtat āt q nō intuitiue: nec ſolū p fidē. g et c. 3° qa cuicūqz reuelat notitia eudēs alicui' ppōnis ſibi reuelatur notitia eudēs terminoꝝ: ſs hrō Joāni i reuelatiōe euāgelij fuerūt multe reuelate ppōnes: qꝝ ſubm vel predicatū erat deus ſub ppia rōne: g fuit reuelata notitia hui' termini, qui de' eſt. 4° hrūs Grego. in dial. dicit. q Adā recordabat de multis, que viderat in ſopore: arguit ergo ſicut ſuperius erat argm de paulo. (a.1.in fol. De cognitione intellis creati ſupnālr eleuati de diuinitate.)

Sed contra predicta inſtat dupl'r. pmo ſic. qa btūs Diony. dicit q p ſpēs iferioris ordinis nō pūt repntari iſta, que ſūt ſupioris ordinis: (Obiicitur 2º.) ¶ Hoc dico q repntare nō eſt in ſe formalr illud hre: ſed ſolū mouere ad actū, q eſt perfecta ſilitudo in repntādo, nō in eſſendo. qre mouere ad actū, q eſt de dina ēentia, eſt aliqd limitate cognitis reſpectu eſſentie dine: et h iperfect' hn pōt facere. (Repntare qd ſimilitudo 2º.) ¶ Si dicat q ſicut excedit res rē: ita ſilitudo ſilitudinē: ſed res ifinita in infinitū excedit finitā: g et ſilitudo ſilitudinē. (Replica. Q) Primo dico q iſtud argm hz ſolui a quolz: qa oēs ponūt q act' intelligēdi, quē hz btūs de diuina eſſentia, eſt ſilitudo perfecta diuine eſſentie. Jdeo dico q nō requirit ibi adequatio: et ſicut nec iter res: ita nec inter ſilitudines: ſed ſolū eſt qdā pportio: ſicut repntatiuū qd aliqn eſt accñs ad ſubam repreſentatā. (Qualis debz eē cōparatio repntanti ad repntatum. ſs vide Sco.3. diſt.2. q.9.) ¶ 2° arguitur p pdicta ſic. Qn aliq ſūt equalr ifinita, ſi vnū nō eſt nālr cognoſcibile, nec alteꝝ: ſed entitas diuina eſt eque ifinita, ſicut deitas: deitas aūt nō pōt cognoſci. g et c. ¶ Rñō dico q hic accipit nō cā vt cā. Nō eni dico q cā qre non pōt cognoſci diuinitas ſit ifinitas: qa tunc bene concluderet argumētū:

A

Vl' ergo reg int ſupernal' mot ca ad no tuiā diuinita/ tis ſiſe ⁊ lapi/ dis dic ↄiter. De cognitiõe abſtractiua vi de.ſ. ſingula/ riſſime. Scoto gñalis

argumētū:ſʒ qa rõnes ſpecifice vel ḋiīe rez creatarũʒ ſunt nobis ignote.ergo multo magis iſta.

❡ Utrũ de diuina eēntia poſſit hñi notitia abſtractiua ex parte obiecti non cognoſcendo deum eſſe:ſiue exi/ ſtentiam eius. Queſtio. XVI.

V Trũ de diuina eſſentia poſſit hñi noti/ tia abſtractiua ex pte obiecti nõ cogſcēdo deū eēe:ſiue exñtiā eius.

Hic dicit̃ ꝙ cognitio abſtractiua abſtrahit ab eē ⁊ nõ eē:a pſentia;⁊ nõ a pñtia:⁊ ſic multis extremis ↄ̃dictionis.

Triplex diffi. notabilis.

Sed hic ſunt difficultates alique. ❡ Prĩo vtꝝ abſtra hit a terminatione/vel non terminatione obiecti.ſ.ꝙ poſſit eſſe ⁊ ꝙ obm nõ terminet.

Op. duplex.

❡ Hic dicūt aliq/ꝙ ſic.qa nõ vĩ ꝙ ſit neċīuʒ ponẽ/niſi reſpectū fundamen talẽ actus ad obm/qđ nõ eſt.

Vide ſco.13. q.quolibeti ⁊ vbi ibi nõ.

❡ Alij dicūt/ꝙ nõ vĩ hñ intelligibile ꝙ ſit itellectio:⁊ ꝙ nihil itelligat:qđ tñ ſe/ quit̃:⁊ tñ ſic ipſi dicunt nõ opʒ ꝙ actual'r exiſtat. ❡ 2ᵃ diffic.eſt:vtrũ abſtrahat a per ſe ⁊ p accñs.

B

Nobilis ſolõ

Dico ꝙ lʒ poſſit cogſci abſtractiue illa/que inſunt p ſe:nõ tñ lʒ/que inſunt p accñs.Et rõ eſt iſta:qa cognitio abſtractiua fit p repñtatiuū/qđ ſp vniformit repñtat:lʒ accñtia variet̃. Et iõ nõ põt cogſci cogñe abſtractiua vtrũ hõ ſit alb⁹ vl' nõ alb⁹:⁊ ſic de alijs:qa accñtia pñt variari manēte cogñe vniformi.

De cognitiõe aſtrologoꝝ notanda.

❡ Sed difficultas eſt de aſtrologia/ que vĩ eē abſtractiua:⁊ tñ p repñtatiuū cogſcit exñtiā eclipſis.Dico ꝙ nūq̃ p demõſtratioñe cogſcit exñtiā vel eclipſim eē. Hoc pbo ſic.Quia de ↄtingētib⁹/vt ↄtin/ gentia ſūt/nõ põt eſſe demõſtratio:ſʒ ꝙ eclipſis i tali tpe/ hoc eſt ↄtingēs. pbo.tñ qa angelus mouet ↄtingēter:⁊ de⁹ põt ipedire eū:tñ qa de facto fuit tpe Joſue/qñ ſte tit ſol:⁊ tūc potuit aſtrologus facẽ demõſtratioñe:⁊ tñ tūc fuiſſet ↄ̃ falſa.Sil'r ante diẽ iudicij/ipſi poſſent eodeʒ modo demõſtrare:⁊ tñ oẽs demõſtrationes falſe ↄcluderēt poſt iudiᵐ. ❡ Dico ġ ꝙ maiorẽ certitudinẽ non habet aſtrologus de ſuis ↄ̃nib⁹/q̃ʒ geometer:q etiā abſtrahit Jõ dico/ꝙ nõ demõſtrat niſi aptitudinẽ ⁊ nõ exñtiā.ſ.ꝙ ita eſt aptū natū euenire.

C

Replica.

❡ Sʒ ↄ̃.qa tūc videret̃ nãlis phs deficẽ.p ↄtingētes eni ppõnes demõſtrat pmū mo/ uẽs imobile.Nã vt pbatū/oĩa ↄtingenter mouent̃:ex motu aũt fit iſta demõſtratio 8⁰phy.

Alia iſta ab/ ſtractiue. Cõſidera in/ ſtantiam. Vide.ſ.q.19. idẽ ⁊.q.20.ĩ

Dico ꝙ nõ eſt demõ ſtratiue ſʒ q̃ſi argutiue:que gdẽ argutio lʒ icipiat a cõ tingēti.ſ.a motu icipit ab eo:⁊ itutiue nat⁹ eſt demõſtra ri:⁊ qa oĩs ppõ lʒ quãtūcūq̃ ↄtigēs/ſi intuitiue cogno/ ſcat̃/eſt p ſe nõ.hinc eſt/ꝙ ex tali ſic cognito põt nãlis phs demõſtrare/ꝙ eſt aliqs motor imobilis:qa eni videt ꝙ aliqd mouet̃/põt arguere:quia mouetur vel a ſe vel ab alio:⁊ ſic vltra quouſq̃ veniat ad aliqd imobile:qa in talibus non eſt pceſſus in infinitum.

Scoto ſpẽlis ad qõnem. 1.op.

Ad qõnẽ ergo accedēdo dicūt aliq/ꝙ diuina eſſen tia nõ põt cogſci qdditatiue abſtrahē/ do ipaʒ ab eſſe ⁊ nõ eſſe. Hoc pbant ſic.Nihil põt co/ gnoſci ſine h:qđ eſt de intellu ei⁹:ſʒ exñtia eſt de itellu diuine eēntie:qa eſt neċe eſſe ⁊ actus purus:⁊ ſic nõ eſt i/ differēs ad eẽ ⁊ ad nõ eẽ.

D

2.op.Sco.

❡ Doctor nr̃ dicit ↄ̃riũ/q.ſ. poſſum⁹ hẽ notitiā de diuina eſſentia abſtrahēdo ab eẽ p aliqđ repñtatiuū:⁊ pbat h ſic.Qualẽ ordinẽ hñt aliq̃ vbi diſtinguunt̃ ſm rẽ:talis ordo manet vbi diſtiguũ/ tur ſm rõnẽ:ſʒ vbi diſtinguunt̃ real'r qdditas ⁊ eſſe vt in creaturis:vnũ põt itelligi ſine alio pp̄ter ordinẽ.ġ ⁊ in deo:cū ibi ſit ↄſilis ordo.

Tãge h plu/ ra pro ⁊ ↄtra.

Cõſidera iſtã diaʒ ad hoieʒ.

❡ 2⁰ ſic.Qđ eſt pdiᵐ qddi tatiue de aliquo/illđ eſt p ſe notū de eo:ſʒ nõ eſt p ſe no tū deū eſſe:qa demõſtrat̃.ġ ⁊c̃.

Op.ppa cũ Scoto. Ecce ꝙ ↄ̃rie ſed tu cõſide/ ra vt ſcis.

❡ Hãc ↄ̃neʒ teneo:tñ pp alias rõnes nõ ſolũ pp iſtas.Et p̃ arguit̃ ſic.Qñ eſt ali/ qd ſimpl'r ſimplex nullũ cõe eſt de qdditate ei⁹:ſʒ diui na eſſentia eſt ſimpl'r ſimplex.ġ eſſe cū ſit cõe/non eſt de ei⁹ qdditate:ſed h hito hĩ ppoᵐ.

E

❡ 2⁰.Qñ aliq̃ ſunt eiuſdẽ rõnis formalis/ſi hñt ordinẽ eēntialẽ/vbicūq̃ remanēt/remanet ordo iter ea:ſʒ quãtitas ṽtutis ⁊ exi ſtẽtia ſūt eiuſdẽ rõnis foꝛalis i deo ⁊ creatura/que ſūt eſſential'r ordinata in creatura:qa quãtitas ṽtutis pce/ dit exñtiā.ġ ⁊ in deo:ſʒ quãtitas ṽtutis que eſt poꝛ non dĩ in qd de diuina eēntia.ġ nec exñtia/que eſt poſterior.

❡ 3⁰ ſic.Qñ ſūt aliq̃ eiuſdẽ rõnis formalis/qcqd dĩ in qd de vno ⁊ de reliq̃:ſʒ itell's diuin⁹ ⁊ nr̃ ſunt eiuſdem rõnis foꝛalis.ſi ġ eẽ dĩ in qd de diuino itellu:ġ ⁊ de nr̃o: qđ eſt mãifeſte falſuʒ:ſemp accipiēdo eẽ exñtie.

Tenēdo aliã viã que magi videt̃ ↄ̃ mẽte ſco.ſolue ↄſe quẽter h mo tiua vt noſti.

❡ 4⁰ ſic.Multiplicato aliq̃ mltiplicant̃ q̃cūq̃ ſūt de itellu ei⁹ qdditatiuo:ſʒ plẽs rõnes foꝛales ſūt in deo.ġ ⁊ plu/ res exñtie eēnt:qđ ẽ fl'ʒ:qa vna exñtia ſolũ eſt oĩuʒ pſo naꝝ ⁊ notionaliũ.

Hoc argᵐ eſt motiuũ.4.op. ad.4.

❡ Ad argᵐ dico ꝙ ſūt modi itriſeci.

❡ Utrũ homini viatori poterit cõicari notitia intuitiua de diuina eſſentia. Queſtio. XVII.

F

V Trum hoi viatori poterit cõicari no titia intuitiua ḋ diuina eēntia. Videt̃ ꝙ nõ.qa dĩ Moyſi.nõ videbit me hõ ⁊ viuet. ❡ Cõtra. Jacob vidit dñm fa/ cie ad faciẽ. ❡ Circa iſtã qõnẽ/opʒ p̃ vide re qd eſt notitia intuitiua. ❡ Deide ad qõnẽ.

Exo.33. Gene.38.

Quantum ad pmũ dĩ ꝙ notitia intuitiua eſt/q̃ eſt de re p ſeipſaʒ. ❡ Abſtractiua/q̃ eſt de re repñtatiuũ.

Prĩm⁹ art. Notitia itui/ tiua que? Impugnatio vel obiectio.

❡ Sʒ ↄ̃ iſtud p̃ argr̃ ſic.Qñ ali que due notitie ſic ſe hñt ꝙ dñt ſpẽ ipoſẽ eſt ꝙ diua ↄſtitutiua vni⁹ ↄueniat alteri:ſʒ vt pductū eſt/abſtracti ue ↄuenit terminari ad rẽ nõ in altero:ſʒ in ſeipſa.ġ p hoc nõ diſtinguit̃ itutiua/tanq̃ p ſibi ppriũ ab abſtra ctiua.

Exclũo nõbil'

❡ Dĩ ad h ꝙ lʒ in h ↄueniãt.ſ.in terminãdo:qa vtraq̃ terminat̃ ad rẽ in ſe/tñ dñt ſic.qa abſtractiua terminat̃ ad rẽ/ꝙ res nõ cãt eã/nec mouet:ſʒ repñta/ tiuũ.itutiua aũt terminat̃ ad reʒ in ſe ⁊ cãt̃ a re in ſe/ ipſa.

Cõuenientiaʒ ⁊ dñaʒ intui/ tiue ⁊ abſtracti/ ue. Replica 4ᵉ.

❡ Cõtra.iſtud inſtat̃ 4ʳ. Prĩo de aĩa/que ſeipſaʒ intelligit ⁊ abſtractiue:⁊ tñ nõ p aliqđ repñtatiuũ:ſed p ſuã eēntiã. ❡ 2⁰ ſic.Qñ ſūt aliq̃ obĩa,qb⁹ repugnat mouẽ vel cauſare:notitia/re⁹ illoꝝ/ita terminat ad ea: ꝙ tñ nõ cauſat̃ ab eis.Sed multa ſūt obĩa itelligibilia intuitiue/qb⁹ repugnat cãre:ſic relones.mã p̃ᵃ ⁊ multa alia. ❡ 3⁰ ſic.Quicqd põt de⁹ mediante cã 2ᵃ põt ime/ diate:ſʒ mediãte cã 2ᵃ.ſ.obiecto põt cãre notitiã intuitiuã in gñe cãe efficiētis.ġ ⁊ ſine obiecto. Et ſic non cãbit̃ ab obiecto:⁊ tñ terminabit̃ ad obʒ. ❡ 4⁰ ſic.Certũ eſt ꝙ de⁹ videt eſſentiaʒ ſuã:⁊ in ea creaturas:nõ in ſe:ſed in re/ preſentatiuo.ġ nõ intuitiue.Sil'r videt̃ hñi diuinã eēntiã: nõ tñ ipſa mouet/qa diuina eēntia nõ eſt pñᵐ pductiuũ ad ex̃.ergo nõ mouet ad cogñẽ ſui:⁊ tñ intuitiue videt̃.

G

❡ Ad iſta dico. ❡ Ad pmũ ꝙ aĩa nõ cognoſcit ſeipſaʒ nec intuitiue:nec abſtractiue:ſed argutiue ex obiecto intuitiue cognito.ſ.actu itelligēdi.

Qual'r aĩa co gnoſcit ſe. Notitia 3ʳ.

❡ Ad ſcḋm dico ꝙ intuitiua eſt illa/que cauſat̃ a re per ſeipſaʒ/vel eſt ta/ lis/qualẽ cãret ipſa res/ſi hñet vim cauſatiuã ⁊ poſſet eam cauſare.

H

Conſidera il/ lud. De h.ſ.q.18. ſʒ ↄſidera hĩ q.15.

❡ Ad 3ᵐ cõcedo maiorẽ:⁊ cõcedo ꝙ de⁹ poteſt ſupplere vicẽ cauſantis:nõ aũt terminãtis:quia iſte actus reqrit exñtẽtiã terminãtis.Uel põt dici: ſicͥ dictũ eſt ad 2ᵐ.ſ.ꝙ ſi deus ſuppleat vicẽ cauſantis:tñ talẽ cãt/qualẽ res eẽt apta nata cãre. ❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſicut ſupius dixi/ꝙ q̃cūq̃ notitia ſpecificat̃ a ſuo pmo obiecto:⁊ qa notitia dei reſpectu eſſentie ſue eſt intui/ tiua:hinc eſt ꝙ reſpectu alioꝝ obiectoꝝ dĩ eſſe intuitiua: ita ꝙ cū creature ſunt obiecta ſcḋaria/adhuc eſt noti/ tia intuitiua/ſic eſt de deo.Simil'r etiã ad illđ de bea/ tis.

Ecce ꝙ ↄ̃rie ↄ̃re.ſ. notitia dei reſpectu oĩuʒ eſt intui/ tiua.

❡ Intelligendũ tñ ꝙ notitia intuitiua ↄcernit qua/ tuoꝛ extrema ↄ̃dictionis/a quib⁹ abſtrahit notitia ab/ ſtractiua. Primũ eſt actualis exiſtentia:quia ſi cogno/

Notitia intui tiua ⁊ abſtracti ua dñt 4ʳ.

I ſcat nõ vt actual'r exiſtẽs: ſed tñ qdditas tunc cognoſcitur abſtractiue tñ ⁊ nõ intuitiue. nã abſtractiua concernit tñ qdditatẽ. ¶ Scðm eſt ꝙ intuitiua cõcernit
De hoc. J. pſentiã de cõi lege: lȝ eni forte deus poſſet facẽ obm nõ pñs: tñ de cõi lege ita eſt. ¶ 3^m eſt cauſatio: quia de cõi lege cauſaĩ a re ad quam terminaĩ. ¶ Ad 4^m eſt motio, qa de lege cõi opȝ ꝙ obm moueat.

2^m articulus. **Quantuȝ** ad 2^m opȝ diuerſimode dicere ſm qð diuerſimode di de felicitate. ¶ Sũt
De felicitate opiones 4^{or}. p^a ↄcluſio. Quere Sco. ⁊ alios 49. di ſtin. q̃ru vbi ſat nõm ad h. autẽ q̃tuor opiones de felicitate. Quidã eni ponũt eaȝ eſſe actũ itellectus: ⁊ ſic dicẽtes hñt dicere ad qõnẽ ꝙ nõ: qa impoı̃e eſt ponere illud, qð eſt eẽntial'r btitudo in aı̃a, qn ipſa ſit beata: ſed viſio diuine eſſentie eſt ſm iſtos eẽntial'r btitudo. ğ formal'r ipſa eſt beata: ſuppõnaĩ aũt, ꝙ maneat viator. ¶ Alij aũt ſunt, q ponũt, ꝙ
K felicitas preciſe ↄſiſtat in actu volũtatis. Et iſti hñt di
2ª ↄcluſio. cere ꝙ ſic. cuius rõ eſt: qa qñ ſunt duo actus eſſential'r ordinati ⁊ real'r diſtincti, prior põt poni ſine poſteriori: ſȝ actus intuitiuus ſe tenẽs ex pte itell'ſ eſt prior eẽntial'r actu volũtatis. ğ poterit cõicari ſine alio: ſed oẽ illð qð cõicaĩ viatori ſine btitudine, nõ ponit viatorẽ ex viã. ğ ⁊c̃. ¶ Alij ſunt qui dicũt ꝙ btitudo integraĩ ex iſtis duob' actibus. ſ. actu itell'ſ ⁊ voluntatis: nec in aliquo
3ª ↄcluſio. eoꝝ preciſe cõſiſtit. Iſti pñt dicere ꝙ ſic. cui' rõ eſt: qa totũ nõ poniĩ pciſe, ↄẽpta quacũqȝ pte ei' itegrali: ſed per te btitudo itegraĩ ex iſtis duob' actib'. ğ nõ poſito actu volũtatis: poſito tñ actu itell'ſ, nõ poneret btitudo. ğ ⁊c̃. ¶ Alij aũt ſunt, q dicũt, ꝙ btitudo eſt qðdam genus ad actũ itell'ſ ⁊ volũtatis: ⁊ ꝙ iſti duo actus ſũt
4ª ↄcluſio. ſicut due ſpecies beatitudinis. Et iſti habẽt dicere cuȝ pmis ꝙ nõ: qa poſita ſpecie, necio poniĩ genus. ğ poſito actu itellectus, necio poniĩ btitudo. Beatitudo autẽ repugnat viatori manenti viatori. ergo ⁊c̃.

L
Difficul. 4^{or}. **Sed hic** ponunĩ 4^{or} difficul. Pria eſt. Si intuitiua ⁊ abſtractiua differãt ſpecie. Dico ꝙ ſic. ⁊ pbo: qa qñ aliqua cã vl'is producit duos effectus eſſential'r ordinatos p duas cãs pticulares: variata cã pticulari variaĩ effectus: ſed intell'ſ eſt cã vl'is pductiua vtriuſqȝ notitie: pducit aũt intuitiuã ↄcurrẽte re ipa. abſtractiuã aũt ↄcurrẽte repñtatiuo. ğ abſtractiua ⁊ intuitiua diñt ſpẽ. ¶ 2ª difficul. Utꝝ ſint diue eẽntiales
Diſ de pſcẽtico ⁊ ſpeculatiuo. Cõſidera bñ. notitie in cõi. Dico ꝙ nõ: qa qñ ſũt due diue eẽntiales ↄ ſe diuiſe, qcqd cadit ſub vna diuaꝝ illaꝝ eſt nobili' oı̃ eo qð cadit ſub diua alia ignobiliori: ſȝ nõ oẽ qð cadit ſub intuitiua, eſt nobili' quocũqȝ cadẽte ſub abſtractiua: nec ex. Et pȝ qa abſtractiua dei eſt nobilior intuitiua albedis. ğ ⁊c̃. ¶ 3ª diffic'. Utrũ ſint cõpoſſibiles in eodẽ de eodẽ obto. dico ꝙ ſic. Hoc pbo: qa de eiſdem
M hñt angeli cogñẽ in vbo ⁊ in gñe ppo. cognitio aũt futuri in vbo eſt intuitiua. in gñe aũt pprio eſt abſtractiua. ğ ⁊c̃. ¶ 4ª difficultas. Utrũ eadẽ notitia poſſit eẽ intuitiua ⁊ abſtractiua. Poſſet dici ꝙ ſic p re^{us} ad diuerſa
Cõſidera inſtantiam. Uide. J. q. 15. notatũ hui' vie vt patz. obta niſi aliũ ipediret: ſȝ pbo ꝙ nõ: qa ſi aliq̃ eẽt talis videreĩ illa, que eſt in deo: ⁊ etiã in btis re' nõ exiſtis. Sȝ pbo ꝙ iſta ſolũ ſit intuitiua. nulla enĩȝ cognitio eſt abſtractiua, p quã cogſciĩ de aliquo aliqð accñs p accidens: ſȝ deus ⁊ bti cognoſcũt accidẽtia p accñs, q̃ ſunt ſ̃lis, que cognoſcũt. igiĩ iſta nõ eſt abſtractiua: ſed intuitiua. ¶ Ad rõnẽ di, ꝙ intelligiĩ ex puris nãlibus.

¶ Utrum per potẽtiã diuinaȝ de nõ exiſtẽte poſſit eſſe notitia intuitiua. Queſtio. XVIII.

Vtrũ per potẽtiã diuinã de nõ exiſtẽte poſſit eſſe notitia intuitiua. Qd nõ. Ben. p. Uidit deus cuncta, que fecerat. ¶ Contra. Ambro. angeli cognouerũt res, anteq̃ eſſent.

Circa iſtam qõnẽ ſunt due opiones ↄdictorie. vna dicit, ꝙ ſic. Et pbat multipl'r. p ſic. Quicqd
N 1. op. Quere occhã qlibeto. 6. q. 6. ⁊ Thomã ⁊ alios. deus põt mediãte cã ſcða põt per ſe: ſȝ mediãte obto: qð eſt cauſa ſcða põt cauſare intuitiuã. ergo ſine obto. ¶ Scðo ſic. Scðm te intuitiua ⁊ abſtractiua ↄueniũt in rõne terminãdi: ⁊ diñt in rõne mouẽdi: ſed oẽm rationẽ mouẽdi põt deus ſupplere: ſic pȝ p ppõnẽ primo acceptã. ğ ⁊c̃. ¶ 3° ſic. Oia abſoluta diſpata põt deus ſepare: ſȝ act' eſt qðdã abſolutũ aliũ ab obiecto. ğ poterit eũdẽ de' ab obto ſepare. ¶ 4° ſic. Actus ille põt ab itellectu ſepari. ğ ab obto. ↄñtia pȝ: qa plures ⁊ intimiores btitudines hȝ actus realis ad itellectũ: qa hȝ habitudinẽ effectus depẽdentis ad cãm ⁊ inherẽtis ad illud, cui iheret, q̃ȝ hẽat ad obm. añs pȝ: qa accñs real'r diſtinctum a ſubto põt deus ſeparare ab illo. Dicũt ğ iſti, ꝙ põt deus intuitiuã cãre ſine obto ⁊ remanebit ſm oẽm
O cõditionẽ intuitiue abſente obto: qa ita videnĩ rõnes iſte pbare de omni ↄditione actus: ſicut de ipſo actu.
Uide. J. di. 4. q. 1. Scða via. Tertia via. ¶ Alij iſtius vie dicunt, ꝙ remanet illa qualitas. relõ aũt illa ad obm nõ remanet. ¶ Alij dicũt, ꝙ remanebit illud abſolutũ: ſed nõ erit notitia intuitiua pp abſentiã obti. nec abſtractiua: qa nõ habeĩ per aliqð repñtatiuũ. ¶ Alij dicũt, ꝙ bñ remanebit notitia: nõ tñ intuiti
Quarta via. Impug' op. ſm oẽs quatuor vias vel modos dicendi. Cõſidera. ua ſed abſtractiua: qa hĩ per aliud. ¶ Nullã autẽ iſtarũ teneo. Ideo arguo cõtra pmã: qa iſti dicunt, ꝙ deus põt ſm oẽm cõditionẽ cãre notitiã ſine obto, quã hẽt, qñ obm cãt. ¶ Cõtra. qa ſm Aug. itell'ſ diuinus nihil pducit, vel dicit ad extra. ğ nõ põt in nobis dicere verbũ: ſed notitia cauſata ab obto eſt verbũ. ğ ⁊c̃. ¶ Sil'r põt argui de actu ſpirãdi: qa de' nihil ſpirat ab extra. ğ amorẽ ſpiratũ nõ põt pducere in aı̃a nr̃a: lȝ eni deus poſſit cauſare oẽ abſolutũ: nõ tñ põt ſub omni cõditione, qa ſaltẽ nõ ſub reſpectu. nã lȝ deus poſſit actũ amo
P ris in nobis pducere: nõ tñ cũ oı̃bus virib' ſuis actuȝ ſpirãdi põt pducere in nobis: qa nihil ſpirat ad extra. ¶ Cõtra 2^m modũ: quia actus itelligẽdi ⁊ notitia ſunt duo. actus aũt itelligẽdi eſt qualitas: ⁊ nõ dicit pfectionẽ ſimpl'r. notitia aũt dicit reſpectũ ad obm: ⁊ eſt pfectio ſimpl'r. Si ğ maneret 1^a q̃litas, nõ diceretĩ notitia, que eſt pfectio ſimpl'r, nec aliqd ipa itelligereĩ. ¶ Cõtra 3^m qa variatio nõ fit preciſe per reſpectũ: remoto ğ reſpectu nõ variabiĩ. ¶ Cõtra 4^m, qa tũc illa regula pma: qcqd deus põt. acciperet q̃tuor terminos. Nã tu accipis in minori notitiã intuitiuã põt facere cũ obto: in ↄñe vo aliã. ſ. abſtractiuã. Ideo ad rõnes in oppoſitũ.
Ad rõnes pme opionis. Radius ſolis ¶ Ad pmaȝ concedo ꝙ deus põt ſine obto ſe hñte in rõne cauſantis: ſed tñ nõ ſine obto ſe hñte in rõne terminãtis. Poniĩ ex^m de radio ſolis hñte reſpectũ gñationis paſſiue ad ſolẽ. Si aũt fieret a deo, eſſet qdẽ ra
Q dius: ſed nõ hẽet reſpectũ gñõnis paſſiue ad ſolẽ: ita ꝙ ſol terminaret 1^m reſpectũ: ita ꝙ diceremꝰ, ꝙ eẽt a ſole: ita dico de actu, ꝙ nõ habebit reſpectũ pductionis ad obm. ¶ Ad 2^m dico ꝙ diñt in rõne terminãtis: qa vna ↄcernit exñtiã, puta intuitiua. Alia aũt. ſ. abſtractiua nõ: qa terminaĩ ad qdditateȝ: vt abſtrahit ab exiſtentia. ¶ Ad 3^m dico ꝙ qñ ſũt abſoluta vel res diſpate, verũ eſt, ꝙ de' põt ſepare vnũ ab alio: ſȝ nõ eſt ſic in ppo^{to}. Nã act' nõ ſe hȝ, vt qd diſpatũ, reſpectu obti: iõ nõ valet. ¶ Ad aliud dico ꝙ notitia hȝ duos reſpect'. vnuȝ
Notitia dicit reſpectum duplicem. inquãtũ accñs: ⁊ iſte reſpicit ſubm. Aliũ inquãtũ notitia: ⁊ iſte reſpicit obȝ. ſcðs aũt eſt ſibi eſſentialior, q̃ȝ pm'.

Alia autem opio ↄtria dicit, ꝙ nõ põt fieri noti
2. op. Quere Sco. ⁊ ſequaces. ad h. tia intuitiua ſine reali pſentia obti. Nõ eni pñt itelligere iſti, ꝙ aliqs aliqd videat ⁊ nihil videaĩ. Arguũt eni ſic. ſuppoſito, ꝙ notitia intuitiua ſit alicuius ſingularis, qñcũqȝ aliqua notitia terminaĩ ad

aliud

A
illud obm actuatú vltimata actualitate/notio fertur
in ipm/vt i aliqð exñs:ſʒ notitia intuitiua terminat/vel
fert in ré ſingularé:ſingularitas aút eſt actualitas vlti/
mata.ğ notio terminat ad exñs.nó enim vž vltimate
actuatú/niſi ſit exñs. ¶ 2° ſic. Impoſſe eſt φ alicui exi
ſtenti in po° ꝯueniat illud qð cóuenit ſibi p accñs. Sʒ
intuitiue cogſcunt illa/que inſunt p accñs rei in ſe.ğ ꝛc.
Maior probat.qa qñ res eſt in po°/res in iſto eſſe eſt
neceſſia. Nec de° facit/φ res ſint poſſes:qa coꝝ eſſe poſſe
eſt neceſſariuʒ:ꝛ ideo nihil per accñs cóuenit ei in iſto eſſe.
Cóſidera iſtam. Minor pʒ:qa qð conuenit alicui per accñs ab alio ſibi
ꝯuenit:illud aút eſſe in po° nó hʒ res aliúde. Poſſet ēt
pbari ma.ſatis euidéter:ſic qñ ſunt aliq̄ eſſentialr̄ or/
dinata ſm pus ꝛ poſteri°:ipoſſe eſt/φ poſterius iſit niſi
pus ṗ iſit:ſed in quocúqʒ eſſe exiſtẽ eſt pus eſſentialr̄/
B ꝙ qðcúqʒ accñs in ſubto:vel in illo in quo eſt.ğ accñs
nó pót ieſſe niſi exiſtere pus iſit.ens aút in po° nó hʒ
eſſe exiſtere/vt ſic.ğ ei nó ꝯuenit in tali eſſe aliqd p ac/
cidẽs. ¶ 3° ſic/ꝛ redit in idẽ. Impoſſe eſt φ aliqd adue
niat ꝯtingéter alicui enti in po°:ſʒ intuitiua cognitio / vt
ſic/eſt ꝯtigẽs.ğ nó pót eẽ re° entis in po°. ¶ 4° ſic. In
eſſentialr̄ ordinatis ipoſſe eſt dare poſteri° ſine priori:
ſed exñtia eſt pºr eſſentiali ordine his/que inſunt per
accñs.ğ ipoſſe eſt/φ iſta cognoſcant ineſſe rei/niſi ha/
Cóclūſio 4°. Determinatio. beat actuale eſſe. ¶ Elicitur ğ ex dictis q̄tuor ꝯnes.
¶ Prima/φ cognitio intuitiua cauſatur ab obiecto.
¶ Scða φ terminat ad ipſum. ¶ 3° φ deus pót ſup/
plere vicẽ obti in róne mouẽtis. ¶ 4° φ nó in ratione
terminantis. Iſte ꝯnes patent ex predictis.

Diffi. dupl̄x. **Sed hic** ſunt due difficultates. Pria eſt/φ qñ ſūt
aliqua eſſentialr̄ ordinata ꝛ realr̄ diſtin/
cta/deus pót facẽ vnū ſine alio:ſed relo notitie differt
C realr̄ ab actu ꝛ eſt poſterior eẽntialr̄.ğ ꝛc. ¶ 2°.oẽ qð
depẽdet ab aliquo in aliquo gñe cãe depẽdet:ſed act°
depẽdet ab obto.ğ in aliquo gñe eſt depẽdẽs.dic in q̄.
Caſſe gloſam. Ad ṗ̄m qñ ſunt aliq̄ duo que ſeparí nó pñt/iſta ſunt
idẽ realr̄. Et tūc dico/φ notitia ꝛ ſui relo ad obm ſunt
idẽ realr̄:lʒ aliquo mó diſtinguant. ¶ Ad 2m dico/φ
depẽdẽtia ſi dicat ꝑexigere.ſic nó reducit ad aliqð ge
nus cãe neceſſio. Nã actio pſupponit approximationem
agẽtis ad paſſuʒ:ꝛ tñ illa approximatio nó eſt cã. Silr̄
ſm aliquos actus volūtatis pſupponit actū itellis:non
tñ vt cã/vt in propoſito de actu ꝛ obiecto.

De relo noti/tie ad obʒ eſt eadẽ ſibi rea/liter. q̄re ſco. in q̄libeto.q. 13. ꝛ alios. Ecce φ q̄rto Cóſidera al/iu° declarádo.

¶ Utrū potẽtia/ſiue ſenſitiua/ſiue itellectiua poſſit co/
gnoſcere naturalr̄ nó exiſtens. Qõ. XIX.

V Trum potẽtia/ſiue ſenſitiua/ſiue itel
lectiua poſſit cogſcẽ naturalr̄
nó exñs. Et arguo φ ſic. In libro Regū de
4.c.6. puero Helyſei ſcribit/q̄ videbat curruʒ ꝛ
alia/que nó erãt. ¶ Cótra. Joã.19.q vidit
D teſtimoniū perhibuit:qð nó eſſet/ſi poſſet eſſe falſum.
Cóclo 2°. **Circa** iſtá qõnẽ pono duas ꝯnes. Una φ po° itelle
ctiua nó pót intuitiue cognoſcẽ nó exñs. Hoc
pbo duplr̄. ¶ Prio ſic. Illa notitia nó pót eẽ falſa/a
A.Lobos qua depẽdet certitudo ois notitie nr̄e.h probat:qa in
eſſentialr̄ ordinatis ablato ṗ/auferẽ poſteri°.ſi ğ falſa
eſt illa notitia/a qua depẽdet ois nr̄a certitudo:auferẽ
ois alia veritas:ſʒ a notitia intuitiua depẽdet ois certi/
tudo nr̄e cognis.ğ ꝛc. ¶ 2° ſic. Illa notitia nó pót eſſe
dubia/ex qua arguit illð/qð nulli eſt dubiū/ſʒ oĩno cer/
tū:ſʒ p actū itelligẽdi cognitū intuitiue arguit illð in no
bis/qð nulli eſt dubiū ꝛ ſcim° nos eſſe certos.ğ cogni/
tio intuitiua itellectiua nó pót eẽ dubia. ¶ 2° ꝯ eſt q̄tū
ad ſenſitiuã. Et dico φ ſenſitiua nó pót eẽ falſa. Et p/
bo ṗ ſic. Nulla ppó/in qua eſt vitas p ſe nota:pót eſſe
falſa:cū ex p ſe notis deducat ꝯ demrãtiua:ſʒ talis eſt
p ſe nota.ſ.notitia intuitiua ſenſitiua.h pbo ſic.ſ.φ ve/
ritas ſenſitiua apprehẽſa p ſenſus intuitiue cogſcentes
Arĩſ.1.q.16. idẽ 1.ſ.M.2. q.1. eſt p ſe nota. Arguo ſic. Sic ſe hñt pñ° ad ꝯneſſiã ter/
mini ad pñ°:ſʒ opʒ pñ° eſſe notiora ꝯne:ğ opʒ φ termi
ni ſint notiores pncipijs:ſed terminos cognoſcim° per
Q̄ dicto iſtiº nõ eſt pal/ſe rõ vide h. ſenſus.ğ ꝛc. ¶ 2° ſic. Quia in nãli phĩa nó deuenit ad
ꝯnẽ demrãtiuã/niſi p ſenſus ğ ꝯ nó eſt certior nec no/
tior illis/que apprehẽdunt p ſenſuʒ:cū veritas ꝯnis ab
illo depẽdeat. Aſſumptū de nãli phĩa eſt mãifeſtū. Ex
Cóſidera iſtam. hoc eñi φ video aliqd moueri/arguo eẽ mouẽs imobi
le.aliqd aút actu moueri pcipit a ſenſu ꝛ p ſenſū. ¶ 3°
ſic. Scia certiſſima nó pſupponit aliqd incertū vel du
Illa ſũt mathematice. biū:ſʒ ſcie metaphiſice ſūt certiſſime.pſupponūt aút no
titiã terminoꝝ/que hẽ p ſenſum:ꝛ p terminos itelligit
pñ°.ğ notitia terminoꝝ eſt eque certa ſicẽ notitia pnci/
F pij. ¶ Cófirmat p illã regulaʒ. Propter qð vnūqðqʒ
1.poſterioꝝ. tale ꝛ illud magis:ſʒ pp notitiã habitã p ſenſus cogſci/
mus terminos:qb° cognitis cogſcim° pñ°.ğ terminos
ipſos magis cogſcim°. ¶ 4° ſic. In aſtrologia videnť
eẽ demrationes:ſʒ tales nó pñt eẽ/niſi p terminos ha/
bitos p ſenſus.ğ oʒ φ iſte vitates accepte p ſenſus ſint
Conſidera p ſe note. Oẽs iſte rónes hñt iſtã viʒ. Certū nó pſuppo
nit incertum:ſed omnis certa cognitio ſcientis preſup
ponit notitiam ſenſitiuam.ergo ꝛc.

Experimẽta De auditu. **Sed cõtra** pdicta ſūt multa experimẽta. Prio de
auditu.nã ſon° vž audiri/vbi incipit
multiplicari.multiplicat aút ſucceſſiue:ꝛ p motū. Luʒ
ergo eſt ad aures deſinit eẽ vbi audit.vž ğ nó eẽ:ꝛ tñ
De odoratu. eſt vã auditio. ¶ 2° de odoratu:aliq enĩʒ delectant in
vno obto.aliq triſtant in eodẽ.vn° eñi apprehẽdit vt
G triſtabile.ali° vt delectabile.ğ notio aliqs illoꝝ habʒ
De guſtu. odoratū re° alicuius nó exñtis. Silr̄ de guſtu oĩno idẽ
De tactu. eſt vni amaꝝ:alteri dulce. Silr̄ de tactu re° cali.vnū ꝛ
Modi falſi/tatis vel dece/ptionis duo. idẽ calm vn° iudicat magis:ali° vo minus calm. Silr̄
de motu corpis iter duos digitos. ¶ Hic itelligẽdum
Uide ſingla/riſſime ꝯ cer/titudine ꝛ de/ceptione co/gnitionis ſen/ſitiue.vñ ſco/tū.3.diſ.p.q. 4.ꝛ vbi ibi no/tatu.ꝛ Ariſt. 4.meta.ꝛ ſup li.de aĩa.ꝛ ali/bi ſepe ꝛ i p/ſpectiua pla/ ad ppoſitū. eſt φ ſm btm Aug° 2° de tri.c.xi.due ſūt manerics vl̄
modi falſitatis. Una eſt ſilitudo:qa pp ſilitudinẽ non
poſſum° diſtiguẽ vnū ab alio:ꝛ iõ vnū iudicamus eſſe
aliud. 2° aút eſt ꝯiunctio:qa pp ꝯiunctionẽ ſepe nó ſe
vnū diſcerni ab alio.ſicẽ pʒ de actu phãtaſiádi ꝛ actu i/
telligẽdi:iter quos pp ꝯiũctionẽ diſtiguẽ neſcim°:ꝛ ſe/
pe attribuim° nó attribuẽda. Et iõ/qa act° ſenſuũ pti/
cularium ſūt ſiles mltū cū actu ſenſus cõis ꝛ ſibi inuiceʒ
multū ꝯiuncti cauſat ibi deceptio ex ipo° diſtinguẽdi.
Regule 4°. ¶ Sūt ğ h 4° regle. Pria/φ obʒ imutat po°.ſ.realr̄
Imutatio° rea/lis ꝛ itẽtiõal̄. ꝛ itẽtionalr̄:ſicẽ ſol viſuʒ:ſʒ itẽtionalis fit in iſtãti:realis
H aút nó:ſʒ in tpe:qa eſt mot° ꝛ trãſmutatio. ¶ 2° regla
eſt/φ lʒ ſenſus pticlares apphẽdãt obta ſenſus cõis.ſ.
ſenſibilia cõia p ſe:in illa tñ nó ṗ ferunt ſenſus pticu/
lares:ſʒ tñ cõis. ¶ 3° regla eſt/φ alr̄ iudicat phãtaſia
qñ obʒ ẽ pñs ꝛ mouet ſenſuʒ pticularẽ:qr tūc ꝯformat
ſibi:ꝛ iudicat rẽ eẽ/q̄lis eſt.alr̄ aút qñ obm eſt abſens.
¶ 4° regla eſt/φ qñ aliq̄ po° eſt ꝯſueta iudicare ſm
vnū modū:illo mó variato ſp vniformiter iudicat niſi
pcepta variatióe. Ex° ſi qs ꝯſuet° ẽ ſurgẽ de lecto dextro/
oriẽs:ſi vrat lect° adhuc diu ꝛ ſepi° iudicabit ſe ſurgẽ:
ſicẽ pus. ¶ Ad iſtãtias p ordinẽ. Ad pmã dico/φ nullo
audit ſonū niſi illū/q eſt imediat°,nó aút eſt i organo:
ſʒ debite approximat°. Si vo dicas/φ ſenſus vž iudi/
care eẽ ſonū vbi icipit:dico φ illð iudiciū ẽ ſẽſus cõis.
nã ex ordine iſti° ad illū/q ẽ annihilat°/iudicat ſenſus
cõis adhuc illū ṗ° eẽ:ꝛ imutatio itentiõalis fit in iſtã/
ti:ſicẽ ſon°. ¶ Ad aliõ de delectabili ꝛ triſtabili:dico φ
iudiciū de iſtis nó ẽ ſenſus pticularis:ſʒ ſenſus cõis:ꝛ
ad eū ptinet.ſenſus aút pticularis apphẽdit illð qð eſt
ſibi pñs:ꝛ nihil aliõ. ¶ Ad aliõ de amaro dico/φ ibi

I

eſt realis amaritudo/que eſt ex permixtione reali alicuius amari humoris. ¶ Ad aliud de tactu dico/ꝙ ſenſus particularis percipit calidum: ſed ſenſus cōis iudicat de intenſione ⁊ remiſſione calidi. ¶ Ad aliud de motu dico/ꝙ illud iudicium eſt ſenſus cōmunis.

Experimēta de viſu ſatis notanda.

Sed nunc cōcurrūt aliqua experimēta de viſu/ que videnť difficilia. Primū ē Aug. 11. de tri. cū video corpus luminoſum multū/apparēt poſtea colores lucidi. ¶ Ad illō dico ꝙ obm aliquid imutat realr/aliqd intētonalr. Intentionalr qdē ad actū vidēdi: ⁊ hō imutatio eſt iſtantanea ⁊ trāſit. Realiter aūt imutat ſpūs, per quos fit delatio ſpēꝝ de loco ad locū: ⁊ ſic illi ſpūs accipiūt veros colores: ⁊ iſti ſūt/ qui poſtea abeunte ꝑ obto videnť. ¶ Scdꝫ experimētū eſt de colorib⁹ diuerſis apparētib⁹ in collo colūbe: q tñ ſm ꝙ dī/nō ſunt ibi. Et ſilr de qbuſdā veſtimētis/ que nūc videnť vni⁹ coloris: nūc aūt alterius. Nec valet ad h/qō aliq dicūt de diuerſitate ptiū: qa in eadem pte eſt variatio coloris luminoſo variato. Si poneret opio Aui. que forte poſſet defendi, tūc facilis eſſet euaſio. ſ. ꝙ colores nō ſunt ibi: niſi pūte lucēim ꝙ ſm euz color cauſať a lucēim ꝙ qñ lux nō eſt: color nō hꝫ eſſe actu: ⁊ ſm approximationē diuerſam cauſať diuerſus color: ſic pꝫ de radio ſolis trāſeunte p vitrū. Nā ſi pāo attingať a radio, eſt pmus color. ſ. rubeus: ſi remotius/ cauſabiť alius color: q nō tñ attingit ad nām lucidi: ⁊ ita qñ maior eſt diſtātia/cābūtur alij colores ⁊ multo plures. Nā ſm Aui. corpus luminoſū variat ſuū ſitū ex diſpōne obti/⁊ cāt aliū ⁊ aliū colorē. nā ſm pmū radiū rubeū. ⁊ in 2° viridē. ⁊ in 3° liuidū. ⁊ in 4° nigrū: qa iſte radi⁹ minus claret. ¶ 3m eſt de iſtis picturis pminētib⁹. ¶ Ad h dico ꝙ ſenſus cōis iudicat. h pꝫ: qa min⁹ aſſuefacti h iudicāt: ⁊ iō h nō eſt ex ſenſu particulari. ¶ 4m eſt de his/que in ſomnijs videnť. Ad qō dico/ꝙ opus imaginationis eſt: iō nō eſt difficile: qa imaginatio bñ hꝫ cogñē abſtractiuā: pōt etiā dici/ꝙ aliqui ſenſus exteriores nō ſunt ligati: ⁊ ibi eſt vera ſenſatio qō appꝫ de illis/q ordinate in ſomnis arguūt vl' agūt ac ſi vigilarēt. ¶ Ad illud de illuſionib⁹ pōt dici/ꝙ ſi fiant in re ex̄ p artē demoniacā: tūc idē oīb⁹ appꝫ cōliter. ſi aūt fiant nō in obto/vel in medio: ſꝫ in organo: tūc pōt dici/ꝙ iudiciū ⁊ imutatio eſt i phātaſia: pp h/ ꝙ ſenſus exteriores ipediūť. ¶ 5m eſt ō ſpeculo. Ad qō dico ꝙ ſenſus particularis videt ſeipm ⁊ nō imaginē in ſpeculo: ⁊ ſic nō decipiť ſenſus particularis. Sꝫ quo falſe iudicat? Dico ꝙ iudiciū nō eſt ſenſus particularis nec deceptio: ſed cōis qui falliť p illā regulā: qa ſenſus particularis ꝯſuet⁹ eſt videre rē ſm lineā rectā. Ideo dico/ ꝙ ſenſus particularis nō iudicat niſi de colore: ſenſus aūt cōis iudicat de ſitu vbi: ⁊ de diſtātia: ⁊ iō ibi cōcurrit: ſenſus particularis iudicat obꝫ eſſe vbi nō eſt: pro eo/ꝙ in actu ſuo ꝯſueuit iudicare de obto in ſe: vt dictū eſt. ¶ Ad illud de iride qō eſt 6m dico ꝙ in iride ſunt veri colores. ¶ Ad 7m de motu ſcintille/q̄ pp motum videť formā circuli. Dico/ꝙ decipiť ibi ſenſus cōis. iudicat enī ꝯtinuitatē pp velocē ſucceſſionē ptis ad ptē: vl' ſcintille in iſto ſitu ad aliū ſitū: ⁊ nō pp aliō. ¶ Ad 8m/ qō eſt de motu arboꝝ ⁊ ripe iudicato p exn̄tē in nauis dico/ꝙ ſenſus cōis h iudicat. ſenſus eni particularis nō videt niſi colorē: ⁊ de eo iudicat. ¶ Ad 9m de priuatiōe dico ꝙ priuatio nūꝗ̄ ſentiť: ⁊ iō negādū eſt/ꝙ priuatio videať. ¶ Ad 10m de fractione baculi in aq̄: dico ꝙ eſt iudiciū ſenſus cōis interioris/q iudicat erronee fractionē baculi pp diuerſaꝫ imutationē ſm aliud ⁊ aliō diaphanū ſm diuerſaꝫ mutationeꝫ viſus. ¶ Ad illud de ſpeculo fracto ⁊ oculo cōpreſſo. Dico ꝙ illā dualitateꝫ nō percipit viſus: ſed eſt iudiciū ſenſus cōis: qa obm q̄ſe eſt in ſe videt viſus: ſꝫ eſt iudiciū ſenſus cōis/qui iudicat dualitatē eē quēadmodū i ſpeculi fractiōe. ¶ Ad vltm de actu vidēdi motū dī/ꝙ verū eſt ꝙ act⁹ vidēdi nō manet niſi p iſtās: ⁊ iō ſicť radi⁹ ſolis i diſticto iſtāti eſt diſtict⁹: ita eodē mō ō actu vidēdi: ⁊ ita act⁹ vidēdi nou⁹ hī in q̄lꝫ iſtāti. rō eſt: qa in quolꝫ iſtāti/vel actu vidēdi vī alia ⁊ alia ſolis diſtātia ⁊ nō percipiť. Nāꝫ cōia ſenſibilia cōprehenduntť p ſenſuꝫ cōem: ⁊ nō p ſenſus particulares/cū coꝝ nō ſint ꝓpe obta: ſꝫ qa p ipſos cōprehēdit ea ſenſus cōis. quo ḡ vī mot⁹/cui⁹ nulla pꝫ eſt: dico/ꝙ illō iudiciū nō ē ſenſus particularis: ſꝫ ſenſus cōis/ q ſolus cōprehēdit motū ⁊ iudicat de eo: ⁊ imutať ſucceſſiue. ¶ Ad aliō ō luna dī/ꝙ viſus lunā videt: ſꝫ ſenſus cōis iudicat ei⁹ motū: pp aliā ⁊ aliā ad nubē diſtā⁴⁵

Nunc vidēdū eēt de mō ponēdi iſtoꝝ/qb⁹ iſte iſtātie ꝯcludūt. Dicūt eni ꝙ obm in eē apparēti pducať ⁊ in eē viſo: ⁊ in eſſe cognito. Ārē ꝑe. au. ſed ſꝫ ego ꝯcedā/ꝙ obm in quolꝫ actu apprehēſiuo pducať in aliquo eē: tñ pductio illi⁹ eſſe/in quo pduciť p actū viſionis/illud eſſe pductū: nec ꝓ̄io ꝓſupponit aliō eē in obto. Et ꝓbo h multiplr. Pāo ſic. Qñ aliq̄ determinatio nō diminuēs addiť alicui determinato/non variat rōnē determinati: ſꝫ eſſe viſuꝫ eſt determinatio nō diminuēs: qa ſi ſic oīa poſſent deſtrui per actū viſionis. ḡ ⁊c̄. ¶ Scdo ſic. Oē qō eſt ad aliud, ꝑus eſt ad ſe: ſed eē viſuꝫ eſt ad aliō: qa re⁹ vidētis. ḡ ꝑus eſt ad ſe. ḡ eē viſuꝫ ꝓſupponit aliqd aliud eſſe in obto. ḡ ⁊c̄. ¶ 3° ſic. Qñ eſt aliqd ſil' nā cū aliquo: qcqd eſt ꝑus vno illoꝝ/⁊ altero: ſꝫ pducť in eſſe cognito eſt ſil' nā cū pduci: act⁹ aūt vidēdi eſt ꝑus nā ipſo pducť. ḡ ⁊ ipſo pduci: ſꝫ p quocūqꝫ iſtāti act⁹ vidēdi eſt: pro illo hꝫ terminū. ḡ in illo ſigno, quo act⁹ vidēdi ꝑcedit pduci hꝫ terminū: ſꝫ nō pductū in eē viſo: qa illud nō ꝑcedit pduci. ḡ nec ꝓ̄io obm hꝫ aliud eē ꝑus illo. ¶ 4° ſic. Oē eſſe ſm qd fundať in eē ſimplr: ſꝫ illud eē. ſ. eſſe viſum eſt eē ſm qd: ⁊ fundať in obto. ḡ in obto eſt aliqō eſſe ſimplr: in quo illud eſſe ſm qd. ſ. eē viſum fundať. Dico ḡ/ꝙ opꝫ ꝙ obm habeat aliud eſſe: nō eſſe eſſentie: qa tunc cognoſceret abſtractiue tm: ſed eſſe exn̄tie actualis. ¶ Ad rationē in oppoſitū dico/ꝙ erat motus phātaſie in videndo: cuius eſt percipere motū ⁊ talia.

¶ Utrum in via intellectus poſſit aliquid cognoſci intuitiue. Queſtio. XX.

VTrum in via intell's poſſitit aliquid cogſci intuitiue. ꝙ nō: qa videmus nunc per ſpeculum in enigmate ⁊c̄. ¶ Cōtra. ad Cori. Et qs nouit/q̄ ſunt in homine/niſi ſpūs ei⁹. ¶ Circa iſtā qōnē pmo ponā vnā diſtinctionē de notitia. 2° rñdebo ad qōnē.

Circa pmū eſt ſciēdū/ꝙ q̄druplex eſt notitia. Prima eſt intuitiua: que. ſ. eſt ō re p ſeipaꝫ. ¶ 2ª eſt abſtractiua/q̄ eſt p aliqō repn̄tatiuū. ¶ 3ª eſt illatiua notitia/que eſt de relonib⁹/que iferť ex cognitiōe terminoꝝ. ¶ 4ª eſt diſcurſiua vel argutiua: ⁊ hec eſt duplex. Una/que icipit ab intuitiua ⁊ terminať ad aliquid/qō nō vī intuitiue: ſicut pꝫ de cognitione intelligētie: que cōditio incipit a motu: q intuitiue cognoſcit: ⁊ deide argutiue itelligētia cognoſcit: que intuitiue a nobis minime cognoſcit. Alia eſt notitia diſcurſiua abſtractiua: que incipit ab abſtractiua ⁊ terminať ad aliqd/ quod nō cognoſciť abſtractiue: ſicut pꝫ de cognitione ſubſtantie ⁊ accn̄tis: qa accidentia nullo modo cognoſcunť abſtractiue. Notitia diſcurſiua per intuitiuam: que. ſ. incipit ab intuitiua ⁊ terminať ad aliquid qō non videť intuitiue. Abſtractiua diſcurſiua/que incipit ab abſtractiua

Marginalia, left margin:
Experimēta de viſu ſatis notanda.
Solutio. Immutatio duplex. Singularis imaginatio
K
Excludit euaſionem. Conſidera h pſa pōderando vt ſcias i pſpectiua.
Op. Aui. de coloribus ſatis ſingularis.
Nō hī cōtra h ſꝫ in orgāalib⁹ ⁊ pſa alia in ſequētib⁹ hui⁹ .4.
L
Cōſidera in ſpācium.
Nō ē ſenſus.
Illuſiones ſūt duplr.
Nō expte de imagine ſpeculi vide ſup q. 15. ſ. q̄ ē. 4. ſupra.
M
Contra. 2. de aīa viſus ē tenebre. vide cōſequenter.
Nota pſpectiuā, vt ſcias.

Marginalia, right margin:
N
Aureolus. A. i. ꝯdictis. Impugnatio
O
P
a.i. iudicādo
1. cori. 13.
Q
ſm⁹ articulus. Notitia 4ª.
Conſidera tū in dēs reducant ad duas pmas vt ſcias ponderādo.

A abſtractiua ꝛ terminatᷓ ad illa, que inſunt ſibi per ſe.

1. arti. Concluſio 4ᵃ. Que cognoſcunt intuitiue pro ſtatu iſto vide.

Hoc viſo dico 4ᵐ ꝯnes. Prima eſt ꝙ cognoſcimus intuitiue actū itelligēdi in via. Hoc pro/bo ꝑ ſic. Oīs notitia experimētalis eſt intuitiua. nã per abſtractiuaʒ nihil experimur de ſingularib⁹: ſʒ notitia actus itelligēdi eſt experimentalis. experimur eni nos itelligere. ḡ ipſe cogſcitᷓ intuitiue. ℂ 2ᵒ ſic. Oīs iſta co/gnitio, qua cognoſcitᷓ aliqd, qd eſt in obto ꝑ accñs, illa eſt intuitiua: qꝛ nō pōt eē abſtractiua: qa repñtatiuũ vni formitᷓ repñtat q̄ñcūqȝ illa, que iſūt ꝑ accñs varientᷓ: ſʒ notitia, qua cogſco actū itelligēdi, cognoſco qd nunc ſcit, qd eſt ſibi ꝑ accñs. ℂ 3ᵒ ſic. Nulla veritas ꝯtingēs pōt cogſci ꝑ repñtatiuũ: qa ſemꝑ repñtat eodē modo, quãticūqȝ ꝯtingētia varientᷓ: ſʒ veritas, qua cognoſco actū itelligēdi exiſtᷓ, eſt ꝯtingēs. ſ. ꝙ exiſtit, que eſt ꝓ ꝯtingēs de eo: ergo cognoſcitᷓ intuitiue. ℂ 4ᵒ ſic. Nulla

B veritas ꝯtingēs pōt eē ꝑ ſe nota, niſi intuitiue: qa ex ter/minis nō eſt per ſe nota: ſed actus exiſtit ꝛ iſtã cogno/ſcimus vt per ſe notã. ḡ intuitiue, qa ꝯtigēs. ℂ 2ᵃ ꝯ eſt. Qꝛ in aīa nihil cogſcitᷓ intuitiue niſi act⁹: qd ꝓbo de eēn⁹ aīe: qa argum⁹ aīaʒ eſſe ꝑ act⁹. Eodē mō argum⁹ po/tentias eē ꝑ act⁹. Eodē mō de hitib⁹ ꝑ ſigna, q̄ videm⁹ in actib⁹: qa facilᷓr nūc opamur ꝛ nō pus. Eodē mō de ſpē: qa cognoſcim⁹ actū exiſtere: ꝛ ſcim⁹, ꝙ obm nō eſt pñs: argum⁹ repñtatiuuʒ eē. ℂ Oēs iſte ꝯnes ꝓbantᷓ vnico medio. Nihil qd cognoſcitᷓ ꝑ ſe ꝑ diſcurſuʒ co/gnoſcitᷓ intuitiue: ſʒ oīa illa cognoſcim⁹ ꝑ ſe ꝑ diſcurſū, ſicᷓ pʒ de ſingulis. ḡ ꝛc. ℂ 3ᵃ ꝯ eſt, ꝙ aliqd cogſcim⁹ ab/ſtractiue. Hoc pʒ. qa oē illud qd directe ꝛ imediate co/gnoſcitᷓ ꝛ nō exiſtit, cognoſcitᷓ abſtractiue: ſʒ roſa non

Pʒ. ſ. ſupᷓ. exñs imediate ꝛ directe cogſcitᷓ. ḡ. ℂ 4ᵃ ꝯ eſt, ꝙ aliq̄ cognoſcim⁹ diſcurſiue. Hoc pʒ: qa cognoſcim⁹ eēntiã aīe ꝛ ei⁹ potētias ꝛ nō niſi diſcurſiue. vt dicit 2ᵃ ꝯ. ergo ꝛc.

C Prīa diffi. **Sed hic** ſunt 4ᵒʳ diffi. Prīa qa aīa nr̃a eſt ita pſēte ſibi pñs: ſicᷓ act⁹ cogſcēdi. ḡ vꝛ ipa eque debeat intuitiue cogſci. ℂ Dico ad iſtõ, ꝙ in cauſis for/malib⁹ nō vꝫ poſſe aſſignari cã. ſ. q̄re h nō cogſcitᷓ niſi

A. l. niſi qa h eſt hoc. 15. 6 tri. c. vl. A. l. pſentia. qa nō cogſcit: ſʒ cām extrinſecā Aug⁹ aſſignat q̄re non cognoſcim⁹ ſubaʒ aīe. ſ. ꝓp penã petĩ. h nō pōt itell̄s itelligᷓē: nec ſe nec aīaʒ: nec alia appᷓhenſibilia. ℂ 2ᵃ

Secda diffi. diffi. Utrū act⁹ aliaꝝ potētiaꝝ cogſcantᷓ intuitiue. Dico ꝙ ſic. Quia nō poſſuʒ videre, ꝙ ſi nō viderēt intuitiue, ꝙ aliq̄ vitas ꝯtingēs de his, que ex̄ nos ſūt, puta de mo/tu ſolis ꝛ de multis alijs, certã notitiã poſſet hīe. Ex h eni cognoſco celū moueri: qa cognoſco intuitiue actum potētie ſenſitiue ad hāc veritatē terminatū. ℂ 3ᵃ diffi.

Tertia diffi. Cū cognitio itutiua ſit pfecta: cur toᵗ ignorantᷓ ꝺ actu. nā iſuntᷓ q̄ones formantᷓ de eo ꝛ varie opiones habē/

D Ergo intuitiua nō eſt difficilis pᷓc ꝯiter pōderādo. Quarta diffi. tur: vtrū ſit aliqd relatiuū vl̄ abſolutū: ꝛ ſic de alijs. Di/co ꝙ q̄ñs intuitiue videatᷓ: nō tñ quãtū ad oēm modū cogn̄is ſue. videt eni viſus totã albedinē: tñ nō diſcer/nim⁹ diuaʒ ſpecificã ei⁹: eodē mō hic. ℂ 4ᵃ dif. Qñ ſūt aliq̄ eſſentialᷓr ordinata: ſi poſteri⁹ cognoſcitᷓ ꝛ pus: ſed multa ignorantᷓ de actu ꝙ ra ipa extrinſ q̄ eſt eis poſte/rior. ḡ magis illa ignorareʒ. Dico ꝙ actū nō cogſcim⁹ quãtū ad ſuã ꝓpriã rōnē: nec etiã extriſā actus: ſʒ ſoluʒ in gñali, ꝙ exiſtit. Si aūt ꝓpriã ei⁹ nãm hiēm⁹, hñ cur

Hec iſta l alī qd⁹ originali bus hi ꝛ ē ho mo: ſʒ nō mul tū neccia: quia ſupra. q. 17. ponit ſcire ca/dē: ſed addo cū ad maiorē declarationem. reret argᵐ. Intelligendū eſt tñ ad euidētiã ꝓdictoꝝ, ꝙ reſpectu notitie intuitiue, obm hʒ q̄druplicē rōnē. ꝓ rō/nē mouētis in cōparatione ad poᵃ. 2ᵃ rōnē cāe vl̄ ꝓdu/centis: ꝛ h ꝑ cōparationē ad actū. 3ᵃ rōnē mēſurãtis ꝑ cōparationē ad habitū: ꝛ etiã ad actū. 4ᵃ rōneʒ termi/nãtis eodē mō: ita ꝙ oīa illa 4ᵒʳ hʒ obʒ facē in notitia intuitiua. In notitia aūt abſtractiua nō hʒ necio niſi ter/minare ꝛ menſurare: ſine eni alijs duab⁹ ꝯditionibus pōt eſſe abſtractiua: vt pʒ ex p̄us dictis. ℂ Ad argᵐ in oppoſitū dico ꝙ Aplᷓs loquitᷓ de articulis fidei.

E ℂ Utrū theologia ſit ſupnãlᷓr reuelata. Qō. XXI.

Queritur vtrū theologia ſit ſupnãlᷓr reuelata. ꝙ nō. ꝓbatᷓ ꝑ rō/nes phicas. Prīo ſic. Potētia hñs aliquod obm adequatū pōt in oē illud, qd ꝯtinetur ſub ipſo: ſed ens eſt obm adequatū po⁹ itel/lectiue. ḡ. ℂ 2ᵒ ſic. Senſus nō idiget aliquo reuelãte. ḡ nec itell̄s. ℂ 3ᵒ ſic. Quia ſi reᵃ alicui⁹ obti fieret potē/tia nr̃a itellectiua ꝓportionata: hoc eſſet ꝑ aliqd ſupnã/le: ꝛ tūc eēt qd eadē, que pus. ℂ 4ᵒ ſic. Intell̄s nr̄ ē in poᵃ paſſiua nãli ad illã cogñe. ḡ erit actiuū nãle, vl̄ poᵃ nãlis erit fruſtra. ℂ 5ᵒ ſic. Poſito actiuo ꝛ paſſiuo ſuf/ficiēti: ꝑt ſeq actio. Sʒ itell̄s agēs ꝛ poſſi̇s ſūt hᷓ. ℂ 6ᵒ ſic. Quaꝝ ꝓpoñū termini cōprehēduntᷓ per nãm, ꝑ ſe

Expedit et ſoluit pra/ctica. 1. q. ſco ꝛ i prologo: vt pus. inquit cui qd non ſi numerat.

pñt cogſci ꝑ nãʒ: qa ſi ſint imediate, hi ꝓpoᵐ. ſi media/te cognoſcēs extrema ꝑt cogſcē mediū. Cōſtat aūt, ꝙ

F termini theologie apphēduntᷓ. ℂ 7ᵒ. Quicūqȝ itell̄s pōt cogſcē ſubalternãtē: ꝛ ſubalternatã: ſʒ nãlᷓr poſſu/mus cogſcē metaphicã, que eſt ſubalternãs. ḡ theolo/giã que eſt ſubalternata. ℂ 8ᵒ ſic. Quicūqȝ itell̄s pōt cogſcere pmᵐ, pōt cogſcē oīa elicibilia ex eo: ſʒ itell̄s nr̄ pōt hīe cogñe nãlē pmi pncipij. ḡ ꝛc. Maior pʒ. qa ꝓᵐ

ꝓᵐ ꝯtinet vꝛtualᷓr oīa cogſcibilia. ℂ Ad iſta. ℂ Ad ꝓᵐ dicūt ꝙ tenēt equocationē entis, ꝙ rō pmi obti adeq̄ti nō eſt vna rō: ꝛ ſic euadūt diffi. ℂ Sed maior difficul/tas reſtat: qa tūc nihil pōt cogſci de deo, qd eſt incōue/niens. ℂ Dico, ꝙ lʒ negetᷓ ab aliq̄b⁹ minor: cōceſſa tñ

P⁹ riſio. Replica. 2ᵃ riſio. maiori. ſ. ꝙ pōt in oē illud, qd ꝯtinetᷓ ſub eo. ꝯcedo illo mō ꝯnē, ꝙ pōt in oē ꝯtentū ſub ente, inq̄tū hʒ rōnem entis: iō dico, ꝙ oīa poſſum⁹ cogſcē, inq̄tū entia. ℂ Si dices. ꝙ pōt in aliquã rōnē: pōt in oē illud, qd cōtinetᷓ

Replica. ſolō. ſub illa rōne. ℂ Dico, ꝙ aſſumptū nō ē vez: qa viſus pōt in albedinē: ꝛ tñ nō pōt in diuaʒ iduidualē, que cō/

G tinetᷓ aliq̄ mō ſub albedine: ſic dico de deo reᵃ entis. ℂ Ad 2ᵐ negatᷓ pña de viſu cōpato ad itell̄m. ℂ Ad ꝓbōnē, ꝙ nã nō deficit. Dico, ꝙ nã nō deficit in neceſ/ſarijs vbi pōt: ſʒ certū eſt, ꝙ aliq̄ñ nō pōt: ſicᷓ pʒ de aīa itellectiua, quã nō pōt iducē ad corp⁹: ad quã tñ diſpo/

Proportio duplex. nit. ℂ Ad 3ᵐ dico, ꝙ duplex eſt ꝓportio attingētie: ꝛ cō/mēſurationis. ꝓᵃ eſt in ꝓpoˢᵒ: ſʒ nō 2ᵃ: qa illud ſupnãle attingitᷓ ab itell̄u: ſʒ itell̄s nō pōt ſibi cōmēſurari: ꝛ ib eſt ibi ꝓportio attingētie: ſʒ nō cōmēſurationis. ꝓᵃ aūt fit ꝑ aliqd creatū. ℂ Ad 4ᵐ dico, ꝙ illa poᵃ eſt fruſtra que ꝑ nullū agēs vl̄ pmᵐ ꝑt deduci ad actū: ſʒ ſi ꝑ aliqd agēs ſiue nãle ſiue ſupnãle poſſit: nō eſt fruſtra ſicᷓ pʒ de aīa itellectiua. ℂ Ad 5ᵐ dico ꝙ itell̄s agēs nō ē ſuf/ficiēs actiuū reᵃ oīs illi⁹, reᵃ cui⁹ itell̄s poſſi̇s ē paſſiuū:

H ſʒ reqritᷓ obʒ: ꝛ mixta q̄ tenēt vicē obti ſūt reuelata ſup/nãlᷓr. ℂ Ad 6ᵐ dico ꝙ lʒ termini cogſcantᷓ: tali tñ mō nō cogſcūtᷓ, ꝙ poſſint facē euidētiã de vitate ꝓpōnis. qd pʒ: qa idē termini ꝯcipiuntᷓ a fideli ꝛ ifideli: ꝛ tñ ꝓ/pō vā ē vni ꝛ alteri neutra. ℂ Ad 7ᵐ dico ꝙ lʒ ex ſub/alternãte eodē mō, quo metaphica ē ſubalternãs, poſ/ſint demſtrari rōnes cōes: nō tñ ꝑticulares: ꝛ hoc eſt qd cōcluditᷓ. ℂ Ad 8ᵐ dico, ꝙ pmū pmᵐ ꝯtinet vꝛtualᷓr oēs vitates, quãtū ad ꝓdicatū cōe, qd in eo exprimitᷓ. ſ. affir/matio vl̄ nega⁹ vꝛ: ſʒ nō ꝯtinet ꝓdicata mixta ꝑticularia.

Difficul. 4ᵃ. **Sed hic** ſunt 4ᵒʳ difficul. Prīa, qa cognoſcēs effe/ctū pōt cognoſcere cãm: ſʒ poſſum⁹ mul/tos effectus cognoſcē. ḡ ꝛ deū q eſt cã. ℂ Scda, qa co/gnoſcēs nãm aīe: pōt nãlᷓr cognoſcere oēs ei⁹ aptitudi/nes: ſʒ eius aptitudo eſt hñtudo vel appetit⁹ hñtudis. ḡ ꝛc. ℂ 3ᵃ. Oīs poᵃ hñs obm adequatū pōt in illud in quo iuenitᷓ viſſime rō ſui obti adequati: ſʒ hmō eſt de⁹. ḡ ꝛc. ℂ 4ᵃ qa ois ꝓpō, vel eſt mediata, vel imediata.

I Si imediata pōt cognoſci per ſe ꝛ p̄.ſi mediata cogno
ſcēs extrema pōt cognoſcē ꝛ media. ❡ Ad iſta. ❡ Ad
p̄m dico ꝙ eo mō quo cognoſcit̄ effect᷒ cognoſcit̄ ꝛ cā:
ſed effect᷒ dei nō cognoſcit̄ niſi in cōi:ꝛ iō nec cā niſi
ꝑ rōnē cōez cognoſcim᷒. ❡ Ad 2m eodē mō qꝛ nō co
gnoſcim᷒ nāz aīe niſi in cōi:nec ēt btitudinē niſi i cōi.
nō aūt ꝓpe dictā. ❡ Ad 3m dico ꝙ hñs obm adequatū
pōt in oē illud in quo inuenit̄ viſſime rō ſui p̄mi obti in
q̄ntū tale:ꝛ ſic ꝯcedo ꝙ itell'ꝰ nr̄ pōt in deū inq̄ntū ens:
ſ; nō ſ; rōnē ſpālē deitatis. ❡ Ad 4m dico ꝙ me͂m pōt
eē aliq̄ rō foꝛalis eēntialr̄ oꝛdinata iter extrema:ꝛ tūc
ꝯcedo ꝙ cognoſcēs extrema pt̄ cognoſcē mediū:ſ; qñ
eēt rō diſpata nō. ❡ Qōnē aliā feci de vnitate ꝛ diſtin
ꝯ:ꝛ de vnitate ſimplicitatis ꝛ itegritatis. Pꝛimā vnita
tē h; ſcia ex obto:ſ; ſcōaz nō.nec pl's dixi de illa qōne.

Medius 2ª. Unitas 2ª.

❡ Explicit prologus. Sequitur p̄ma diſtinctio.

K ❡ Utrum ens aliquod creatū poſſit eſſe obiectū frui
tionis oꝛdinate. Queſtio. L

Ueteris ac noue legis ꝛc.

QUeritur vtrū ens aliqō creatū poſſit eē ob; fruitionis
oꝛdinate. ꝙ ſic in Eccleſiaſtes.5.c. Bonū
eſt vt fruatur hō laboꝛe ſuo. ❡ Cōtra.
Aug᷒. Res q̄b᷒ fruēdū eſt ſūt pī ꝛ filꝰ
ꝛ ſpūs ſcūs. ❡ In iſta qōne ſunt q̄tuoꝛ
ingrēda. p̄ eſt ſi aliqō bonū creatū poſ
ſit eē ſufficiēs q̄etatiuū appetit᷒ nr̄i. 2º ſi malus actus
fruēdi ſit peioꝛ malo vtēdi. 3º qd ſit ſūme act᷒ vitio
ſus circa fruitionē. 4º qd hīt ꝓ obto fruitiōis i p̄ria.

De doc. chriſtiana. ca.1.

Quantum ad p̄m fuit opīo pħoꝝ ꝛ alioꝝ hereti
coꝝ. ꝙ aīe nr̄e nō ſūt imediate crea
te a deo:ſ; ab alijs itelligētijs:ꝛ qꝛ fruitio ē debito mō
vniri ſuo creatori vel p̄n᷒ ꝓductiuo: dixerūt ꝙ vltiata
pfectio fruitionis eſt qñ ꝓductū attigit ad illud a quo
creatū ē. Juxta ꝓpōnē Procli. vnūqōq; natū ē ꝯuer
ti ad illud a q̄ ꝓcedit:ꝛ in tali circuitu ſeu reditu vi cir
culus cōplet᷒:ꝛ ſilr̄ pfectio erit cōpleta:qꝛ finis vnitur
p̄nº. ḡ ꝛc. ❡ Cōtra h̄ argr̄ 4r. Pꝛio ſic. nulla poª pōt p
fectiſſime q̄etari niſi i eo in q̄ iuenit̄ pfectiſſime rō ſui
obti:ſ; poª volitiua eſt hñs ens ꝓ obto:qꝛ bonū cū ente
ꝯuertit̄. rō aūt entis in nullo ſaluet̄ pfectiſſime niſi in
deo. ḡ in deo ſolūmō pōt pfecte q̄etari. 2º ſic. Qñ aliq̄
poª fert̄ in plā bona:nō pōt pfecte q̄etari in vno niſi il
lud eminēter ꝯtineat oīa illa:ſ; tale ē ifinitū:ꝛ h̄ ſolus
de᷒. 3º ſic. Quātocūq; finito bono itell'ꝰ pōt magis in
telligere:ꝛ ꝑ ꝯñs volūtas velle. ḡ volūtas nō q̄etat̄ niſi
in aliq̄ ifinito:qꝛ nō q̄etat̄ in aliq̄ quo mai᷒ pōt velle:ſ;
nihil eſt quo mai᷒ nō poſſit appeti nec itelligi niſi ſolus
de᷒. ḡ ꝛc. 4º ſic. Et ſatis euidēter: ſic itell'ꝰ ver᷒ ꝛ regu
lar᷒ ſiue rect᷒ eſt ꝑ itelligit rez ſicut eſt: ſic eſt appetit᷒ bo
nus ꝛ regular᷒ ꝑ appetit rez ſicut eſt appetibilis:ꝛ vt bo
na eſt:ſ; oīa bona alia a deo ſūt ſolū bona in oꝛdine ad
aliud. ſ. ad deū. ḡ opꝫ ꝙ volūtas oꝛdinata diligat ea vt
oꝛdinata ad deū:ſ; talis dilectio eſt vſus. ḡ nō fruitio.
relinqt̄ ḡ ſi nō poterit vti niſi re creata ꝙ ſolo dō frua
tur. ❡ Sed hic ſūt due diffi. Pꝛia. qꝛ capacitas volun
tatis finita eſt: ḡ vī ꝙ poſſit q̄etari in finito vl' bn̄e bo
nitatē finitā. 2º qꝛ vbi magis ꝛ min᷒ ibi eq̄le. eſt autē
dare bonū excedēs appetitū ꝛ bonū deficiens ab eo. ḡ
ꝛ ēt ēſt dare eq̄le. ❡ Ad p̄m dico ꝙ capacitas foꝛalis
h̄ eſt capacitas q̄ ē re͞ illiꝰ qō foꝛalr̄ recipit̄ ſiue capit̄ ē
finita:ſ; capacitas obiua re͞ illiꝰ qō obiectiue recipit̄
eſt ifinita. ❡ Ad 2m dico: ꝙ nihil eſt qō excedat rōnē
vel capacitatē volūtatis in rōne obti. nullū eni; ita po

1. arti. Auicenna. 9. meta. c.4. Al. habet. Cōſidera pl'a ra circa h̄.

L

Impugnatio op. q̄dr̄ opīr.

M

D. duplex.

Capacitas 2ª.

Exceſſus 2ª.

ſibile eſt: qñ volūtas poſſit vltra velle ſi eſt finitū:ſ; in
entitatiua ꝛ foꝛmali capacitate excedit̄ a multis. N

De ſecūdo ingrēdo dicūt aliq ꝙ frui vtendis
eſt peioꝛ act᷒. Et ꝓbat̄ ſic. Defect᷒
circa nobilioꝛē actū eſt peioꝛ:ſ; fruitio ē act᷒ nobilioꝛ.
ḡ erroꝛ circa eā peioꝛ eſt. ❡ Sed ꝯ. Nā deoꝛdiatio cir
ca vlt͞m finez peioꝛ eſt ꝛ maioꝛ q̄ deoꝛdinatio circa ea
que ſūt ad vlt͞m finē:ſ; frui vtēdis eſt deoꝛdinatio cir
ca ea q̄ ſūt ad finē. ḡ p̄º peioꝛ eſt. a ❡ Scōo ſic. Beat᷒
Aug. de ciui. dei. dicit ꝙ duo amoꝛes fecerūt ſibi duas
ciuitates. vnam que icepit ab amoꝛe ſuipſius vſq; ad
cōtemptū dei:ꝛ ꝓcedit vſq; ad peius. ḡ cōtēpt᷒ dei eſt
peioꝛ amoꝛe ſui. ḡ vti fruēdis eſt peius. b ❡ Sed itel
ligendū eſt ꝙ ſm Ambꝛo. 4oꝛ gña virtutū ſunt in aīa no
ſtra. c Quedā ſunt ad regulādū ſicut prudētia:q̄dā ad
actū remittēdū ſicut tēperātia:quedā ad intendendū
ſicut foꝛtitudo:q̄dā ad vtrūq; ſicut iuſtitia:cuius vna ꝑs
eſt remuneratiua:ꝛ iſta eſt ad intēdēdū alia punitiua:
ꝛ iſta eſt ad remittēdū. Nūc aūt qñ vitus dat̄ ad actū
itendēdū:tūc defect᷒. vel vitiū maius eſt in deficiēdo:
q̄ in ſupabūdādo. Sicut timiditas plus vituperat̄: q̄
audacia. Ecōuerſo aūt eſt i ea que dat̄ ad remittēdū:
ſicut tēperātia. Modo ad ꝓpoſitū v̓tus amicitie ꝛ cha
ritatis dat̄ ad actū intendendū. Et iō illoꝝ vitiū:q mi
nus diligit maius eſt ꝛ magis vituperat̄:q̄ qui ma
gis amat:ḡ aūt vtunt̄ fruēdis magis deficiūt ab amo
re:qꝛ nō tātū diligūt quātū debēt. Qui aūt fruunt̄ vtē
dis ſupabūdāt:qꝛ plus diligūt q̄ debeāt. Et hic eſt ꝙ
maioꝛ defect᷒ eſt ꝛ mai᷒ vitiū vti fruēdis: q̄ frui vtēdis.

De tertio inquirēdo qd ſit actus ſūme vitioſus
circa fruitionē. Dicūt aliq ꝙ diſcre
dere deū eſt peioꝛ act᷒ q̄ odire deū. ❡ Sed ꝯ. ſūma
ꝑuerſitas ꝑ Aug. eſt vti fruēdis. 2º qꝛ act᷒ charitatis
eſt ſūme meritoꝛi᷒. ḡ act᷒ ei oppoſit᷒ eſt ſūme demeri
toꝛi᷒. ſ. act᷒ odij. d ❡ Itē pctīn ex malitia magis vitu
perat̄ q̄ ex ignorātia:ſed odire eſt ex malitia:nō cre
dere aūt magis vī ſe tenere ex pte ignorātie. ❡ Item
pctīn in ſpūs ſcm̄ eſt grauiꝰ pctīn:ſ; tale ē in volūtate.
ḡ ꝛc. ❡ Rñdeo ꝙ iſta eſt vā ſuppoſita fide. ❡ S; ꝯ
h̄ eſt dcm̄ Saluatoꝛis. Jo.15. Si nō veniſſem ꝛ locut᷒
nō fuiſſem pctīn nō hērēt. e ❡ Dico ḡ ꝙ act᷒ ſūme
meritoꝛi᷒ eſt act᷒ diuine dilectiōis:ꝛ iſti ꝯri᷒ ſūme deme
ritoꝛi᷒ eſt act᷒ odij. 2º dico ꝙ habit᷒ eſt nobilioꝛ. ſ. cha
ritas. f 3º ꝙ volūtas eſt nobilioꝛ poª: qꝛ nobilioꝛ pfe
ctio moꝛalis eſt in ea q̄ in alijs potentijs:ꝛ per conſe
quens ipſa eſt perfectioꝛ.

De quarto inquirendo an act᷒ fruitionis hēat
in p̄ria ꝓ obto viſionē clarā. g Di
cūt q̄dā ꝙ ſic:qꝛ dz appetere niſi bonū qō pōt hēre. h̄
aūt eſt actus viſionis clare ꝛ nō deus:qꝛ hoc eſſet fru
ſtra. h ❡ Cōtra. qꝛ Aug. dic̄ ꝙ nulla creatura eſt fruē
dū:ſ; act᷒ viſionis eſt creatura. ḡ ꝛc. Si dicas ꝙ attin
git obm btificū. Cōtra. h̄ nō iuuat:qꝛ aut vt ſic eſt dicē
dus creat᷒:aut nō creat᷒. ſi ſic. currit arg͞m ſicut p̄us. ſi
nō: hēo ꝓp͞m ꝙ actu nō eſt fruēdū:qꝛ ſolo icreato. act᷒
aūt eſt hō. ḡ ꝛc. ❡ 2º arguo ſic. In illo actu eſt btitudo
ꝛ fruitio: ḡ eſt nobilioꝛ:ſ; act᷒ quo appeto actū nō eſt
nobilioꝛ. ḡ. ꝓbatio minoꝛis:qꝛ actū diligo amoꝛe ꝯcu
piſcētie. deū aūt amoꝛe amicitie. ḡ act᷒ q̄ diligo actū
nō eſt ita nobilis:ſicut act᷒ quo diligo deū:ꝛ ꝑ ꝯñs nō
erit in eo fruitio. ❡ 3º. Act᷒ ſequēs habitū reſpicit illō
idē pro obiecto, qō ꝛ habit᷒ ꝓcedēs:ſ; fruitio eſt actus
ſequēs charitatē. charitas aūt reſpicit deū pro obto:qꝛ
eiuſdē rōnis eſt charitas vie ꝛ p̄rie. cōſtat aūt ꝙ in via
charitas h; pro obto deū. ḡ ꝛ in p̄ria:ꝛ ꝑ ꝯñs act᷒ frui
tionis nō hēbit pro obto ipm̄ actū viſionis:ſed deum.

❡ 4º ſic.

1. articulus. Op. alioꝝ q̄re in thomā. Quicūq; ſunt duo vitia per quoꝝ vnū extollit̄ creatura magis merito:ꝛ ꝑ aliū cōtēnit̄ de᷒ ꝑ illud ꝑ qō de᷒ ꝯtēnit̄ eſt maius pctīn q̄ illud ꝑ qō extollit̄ creatura magis q̄ merē:ſ; ille qui vtit̄ fruendis ē hui᷒. ergo. et ꝓbatur: qꝛ duo amoꝛes ꝛc.

O

a Li. 14. c. vlti. idē ſuper Gen. li. 11. c. 15.

b Pꝛopa ſententia; ſic; est doc. ſingularis.

c Nō opꝫ ſ q̄tuoꝛ gñib᷒ virtutū ꝛ q̄lr applicat̄ egregie ad ꝓpo͞m.

3º articu. Op. alioꝝ q̄re Thomam. 83. q. q. 30.

P

d Quicūq; ſūt aliq̄ duo pctā quoꝝ vnū excedit aliō: q̄cūq; exceſſus eſt mai᷒ ēt excedentia:ſ; vti fruēdis excedit ab odire deum. ergo ꝛ diſcredē excedit ab eodē.

e Determinatio ꝓpa ꝯclōne triplici. Nota quis ſit act᷒ ſūme meritoꝛi᷒ ꝛ demeritoꝛi᷒.

Q

f Qꝛ volūtas ſit nobilioꝛ poª ipſi᷒ aīe ꝛ act᷒ ꝛ hit᷒ ei᷒ ſūme nobiliores.

g Op. alioꝝ q̄re Tho.

h De doctrina chriſtiana.

A

¶ 4° ſic. Nulla potentia quietaꝫ niſi vbi inueniꝫ ratio pfectiſſima ſui pmi obti: ſed rō pmi ꝛ pfectiſſimi obiecti nō inueniꝫ niſi in deo. ꝑ in actu nō ꝗetabiꝫ: ſed pciſe in deo. Apparet ꝑ ꝙd eſt obm fruitionis debitū in pña: ꝗa ipſe deꝰ ſub rōne deitatis ꝛ nō ſub alia. ¶ Ad argumētū in oppoſitū pꝫ ꝙ accipit frui large.

Determinatio ꝗōis.

¶ Utrum fruitio ꝛ delectatio ſint idē. Qō. II.

Utrum fruitio ꝛ delectatio ſint ideꝫ. ꝙ ſic. Eccliaſtes. Nō ꝓhibui cor meū: vt oī voluptate frueret. ¶ Cōtra ad Timotheū. Deus dat frui oībus, ꝗbus eſt bū agere. delectatio aūt eſt paſſio.

2. cap.

1. cap. vlti.

Circa iſtā qōnē iducunꝫ ꝗtuor ſigna, ꝑ que manifeſte appet, ꝙ iſta diſtinguunꝫ. Primum in bolbꝰ de itēperato ꝛ incōtinēte. intēperatus eni opaꝫ malū ſine delectatione: ſꝫ ex ꝓpa malitia: ſicꝫ ebrioſus, qui iebriari vult, dato ꝙ nō delecteꝫ: icōtinēs aūt vinciꝫ delectatione. Si aūt delectatio eēt dilectio: nūc iſti: ſicꝫ eque diligūt, vel odiūt: ita eque delectarenꝫ: vel triſtarenꝫ. ¶ 2° pꝫ per oppoſitū: tēparatus opaꝫ bonū delectabiliꝫ: ꝗa nō hꝫ paſſiones reſiſtētes: ꝯtinēs aūt cū triſtitia ꝓꝑ pugnā magnā paſſionū: vterqꝫ aūt odit malū. Sꝫ tēperatꝰ nō triſtaꝫ in illo. ꝑ triſtitia ꝛ odiū nō ſunt idē. ꝑ nec delectatio ꝛ dilectio. ¶ 2m ſignū ē de demonibus: ꝗa demones ſe diligūt itenſiue: ꝛ tñ nō delectātur ſaltē itēſiue. ¶ Si dicas ꝙ eo mō quo ſe diligunt delectanꝫ. ¶ Cōtra. magna triſtitia nō ſolū eſt icōpoſſibilis, vel opponiꝫ delectationi: ſꝫ etiā diſplicētia: ſed angeli mali habēt ſummā diſplicentiā. ꝑ ꝛc. a ¶ Itē ſūma triſtitia nō ſolū expellit oppoſitā delectationeꝫ: ſed etiā ꝯtingentē. ¶ 3m ſignū: ꝗa angeli boni odiunt malos: ꝛ tñ nō triſtanꝫ: ꝗa triſtitia eſt pena, que nō ieſt eis. ¶ 4m ſignū eſt, ꝗa certū eſt, ꝙ deꝰ nō triſtaꝫ: ꝛ tñ deus odit pctōres. b Sed ſciendū eſt hic, ꝙ ſicut ex pte intellꝰs eſt diſtinguere notitiā intuitiuā ꝛ abſtractiuā: ſic ex pte volūtatis eſt diſtinguere actū amatiuū: vꝫ equipollere intuitiue, ꝛ actū deſideratiuū: qui eqpollet abſtractiue. Et iſti duo actus differūt: ꝗa pmus hꝫ oppoſitū actū. ſ. odiēdi. ſcōs aūt hꝫ oppoſitū. ſ. actū renuēdi. Silꝛ ſciēdū, ꝙ in quolꝫ iſtoꝝ actuum eſt iſte ordo. Prio eni a potētia ꝛ obiecto cauſaꝫ actus. 2° cōcurrūt ad cauſandū delectationē. 3° ad cauſandū diſpōnē ad habitū. 4° ad cauſandū habitum. Et iſte ordo eſt cōis nō ſolū actui amatiuo ꝛ opatiuo: ſed etiā actui odij ꝛ renuitionis: ita ꝙ in omni actu pmo cauſaꝫ actus ipſe operatiuus. deīde paſſio: ſicut in actu amoris delectatio: ꝛ in actu odij triſtitia. 3° diſpō. 4° habitus. ¶ Sed ꝯ iſta iſtaꝫ 4r. pꝰ ꝗa fruitio eſt vltīa ꝗetatio poꝫ in obto: ſed delectatio eſt ꝗetatio poꝫ i obto. ꝑ vltīa delectatio eſt vltīa ꝗetatio poꝫ in obto: ꝛ ꝑ ꝯñs fruitio. 2° ſic. Nullū inuolūtariū pōt cāri a volūtate: ꝗa oē qō cāꝫ a voluntate, hēt rōnē volūtarij: ſed actꝰ volēdi eſt inuolūtariꝰ. ꝑ nō pōt cāri a voluntate. 3° ſic. Nulla poꝫ vꝫ cāre illud qō ſibi diſcōueniens eſt: maxīe libera. triſtitia autē eſt diſcōueniēs volūtati. ꝑ ꝛc. 4° ſic. Oē cātū a volūtate pōt nō cāri: ſed triſtitia cauſaꝫ a volūtate per te. ergo pōt nō cāri: qō eſt falſum: quia triſtitia nō eſt in ptāte nr̄a. ¶ Ad pm dico, ꝙ eē vltimū ꝗetatiuū ē cōe delectationi ꝛ fruitioni: ſꝫ felicitas ꝯſiſtit i vltimata ꝗetatōe opatiua. nō aūt i vltīa ꝗetatōe ꝑ modū paſſiōis: cuiꝰ eſt illud. ¶ Ad 2m dico, ꝙ inuolūtariū pōt accipi duplr. Uno mō ꝓ violēto, vel nālr: ꝛ iſto mō nō cauſaꝫ a voluntate inuolūtariū. Alio mō accipiꝫ illud inuoluntariū, qō nō eſt actꝰ amatiuus, nec cū cōſequiꝫ: ſed magis eſt ei oppoſitus. Et iſto mō multa inuoluntaria pñt cāri a volūtate ſicꝫ actus odiēdi: ꝛ talia, ꝗ dñr inuoluntaria. iſto

Deſcribit ſigno ꝗdruplici veritatē ꝗōis ſingulariſſime.

Dffnt incōtinēs ꝛ itēpatꝰ.

B

Nō hꝫ vꝫ. ꝗre dmones ſe diligūt itēſiſſime ꝛ vltra debitū: imo etiā plus ꝗ angeli boni. eſt: ꝗa nō itēdūt vltra ſe aliqueꝫ al ꝗ ſi. tñ non delectanꝫ cuꝫ triſtitia abijciat oēm delectationē non ſolū oppoſitā: ſed etiā cōtingentē.

C

a 7. eth. c. 18.

b Nota pulchre de duplici actu voluntatis correſpōdēte duplici notitie intuitiue. vꝫ. ꝛ abſtractiue.

Uide Sco. 4. 13. ꝗſ. ar. 2.

A. l. renitionis.

Uide ꝙ non vꝫ habitū generari ex actibus niſi eadē nobilr.

Obijcit notabilr ꝗdruplr

D

Ultimā ꝗetatiuū duplex.

Inuolūtariū duplex.

A. l. amatiuis.

modo accipiēdo. ¶ Ad 3m dico ꝙ diſcōueniens volūtati bñ pōt cāri ab ea: ſicꝫ actꝰ demeritorius eſt magis diſconueniens ꝗ pena vel triſtitia. ꝛ tñ cātur a volūtate. Eodē mō dolor in ſenſitiua cātur ab ea: ꝛ tñ eſt ſibi diſcōueniens. ¶ Ad 4m dico ꝙ voluntas reꝰ aliquoꝝ cātoꝝ ab ea eſt ꝯtingēs, ſicꝫ reꝰ actꝰ volēdi: ſꝫ reꝰ alioꝝ eſt cāns nectō: ſicut ſunt illa ꝗ cāt ꝑ actū cāto ſicut habitū ꝛ triſtitiā: ꝛ eodē mō de actibꝰ imperatis. ¶ Sꝫ hic adhuc occurrūt 4or dubia. Pmū ꝙ oē agēs cāns neceſſario, cāt ſemꝑ ita itēſe: ſicut pōt. ſi ꝑ triſtitia cātur a volūtate nectō: ſemꝑ intēſiſſimā triſtitiā cābit: cuius oppoꝫ experimur. ¶ Ad iſtud dico ꝙ qñ ſunt effectus eſſentialr ordinati nō pōt intēdi poſterior: niſi ēt pꝛior intēdaꝫ: ꝛ qꝛ actꝰ odiēdi vel actꝰ ꝑ cānis pꝛior eſt eētialiter paſſione. hinc eſt ꝙ nō pōt paſſio intēdi niſi actus itēdaꝫ. ¶ 2° diffi. Utrū cālitas volūtatis reꝰ cātoꝝ neceſſario ſit libera. dico ꝙ ſic. qꝛ liberꝫ abſtrahit a ꝯtingēte ꝛ nectō: ꝛ ideo dato ꝙ nectō cauſet pōt ſtare ꝙ libere. Exemplū de ſpū ſcō. ¶ 3° diffi. Utrū poſſit cauſari actꝰ ſine paſſione: ꝛ tñ habitus cauſeꝫ. Dico ꝙ ſic. Nā actu cāto pōt eē ita vehemens paſſio oppoſita ſic ꝙ nullā paſſionē cābit: ꝛ tñ habitū cābit. Exm in demonibus. ¶ 4° Utrū deꝰ ſit obꝫ delectatiōis. Dico ꝙ nō. qꝛ tūc eēnt tres actꝰ bñfici. ſ. viſio, fruitio, delectatꝰ. Dico ꝑ ꝙ hꝫ actū fruēdi ꝓ obo. deꝰ aūt dꝫ delectabilis: qꝛ cāt delectaꝫ. ¶ Ad rōnē dico ꝙ accipit fruiꝫ large.

E

Qr voluntas eſt cā ꝯtingēs ꝛ nectō.

Du. ꝗdruplr

Intētio paſſionis ſeqꝫ intētionē ſubiecti

F

Qr deꝰ nō ſit obm delectatiōis ſꝫ actꝰ videndi vel fruendi

¶ Utrum actus fruendi ꝛ vtendi ſint eſſentialiter diſtincti. Queſtio. III.

Queritur vtrū actus fruēdi ꝛ vtēdi ſint eēntialr diſtincti. ꝙ nō. ad philemonē: ita frater ego te fruar i dño. ¶ In ꝯriū eſt Aug. de doctria chriana. vbi diſtīxit actū fruēdi ꝯ actū vtēdi per oppoſitas diffōnes ſiue dñas. ſ. ſui grā ꝛ alterius gratia.

G

li. 1. c. 3. ꝛ 4.

Circa iſtā qōnē dicūt aliꝗ ꝙ ſunt diſtincti. qō ꝓbant ſic. Illi actꝰ ſunt diſtincti quoꝝ vnus ſe hꝫ circa finē: ꝛ alter circa ea ꝗ ſunt ad fineꝫ: ſed iſti ſunt hō. ꝓbatio. qꝛ fruitio eſt circa finē. vſus circa ea ꝗ ſunt ad finē. ¶ Sꝫ ꝯ iſtud arguo ꝗdruplr. Primo ſic. Deꝰ nō hꝫ niſi vnū actū volēdi: ꝛ tñ fruiꝫ aliꝗbꝫ: ꝛ vtiꝫ alijs. ꝑ nō nectō ſunt diſtīcti. ¶ 2° ſic. Beati eodē actu vident deū ꝛ creaturā. ꝑ eodē actu pñt diligere: ſed nō inordinate. ꝑ ordinate. Oīs aūt actus circa deū ordinatus eſt fruitio. circa creaturas eſt vſus. ꝑ ꝛc. ¶ 3° ſic. Quecūqꝫ ſunt abſolute diſtincta realr per poꝫ diuinā pñt abinuicē ſeparari: ſꝫ actꝰ vtēdi ꝛ fruēdi ſunt inſeparabiles. ꝑ nō realr diſtinguūtur: ſꝫ ſunt vnus actꝰ. ¶ 4° ſic: ꝛ difficilius. Qñcūqꝫ aliꝗs diligit aliꝗd ꝓꝑ aliud, ipoſſe eſt ꝙ nō diligat illud aliud: imo magis: qꝛ ꝓꝑ qō vnūqōqꝫ tale: ſꝫ vſus eſt dilectio ꝓꝑ aliō. ꝑ diligat illō. ¶ Cōfirmaꝫ: qꝛ itellꝰs nō pōt itelligē aliꝗd ꝓꝑ aliō, niſi itelligēdo illō aliō. ꝑ a ſili volūtas nō pt diligē aliꝗd ꝓꝑ aliud niſi diligat illō: ſꝫ dilectio illiꝰ eſt fruitio. ꝑ ꝛc.

Opi. alioꝝ.

Impugnatio quadruplex.

H

1. poſterioꝝ. T. c. 5. ubi Propter qō vnūqōdqꝫ tale ꝛ illud magis.

Dico ergo ꝙ ſeparari nō pñt. ſꝫ eni poſſum diligere aliꝗd ꝓꝑ ſe, nō diligēdo aliꝗd ꝓpter aliud: tñ ipoſſe vꝫ ꝙ diligā aliꝗd ꝓꝑ aliud, qō eſt vti: nō diligēdo illud, qō eſt frui. ¶ Iō dico ꝙ bñ cōtingit aliqñ actū fruēdi eē ſine actu vtēdi: vt qñ ordinate diligo deū. Aliqñ aūt actꝰ vtēdi ſine fruitione. ſicꝫ qñ diligo creaturā vnā ꝓꝑ aliā. tunc eni nō eſt fruitio: qꝛ ipſa ſolū eſt circa deū. Aliqñ aūt idē eſt actus vtēdi ꝛ fruēdi: ſicꝫ qñ diligo creaturā ꝓꝑ deū. Aliqñ pōt eſſe ꝙ nec ſit actꝰ vtēdi nec fruēdi actualis: ſꝫ ſit habitualis: ſicꝫ qñ diligo creaturā nihil cogitādo de deo actualr nec referēdo: ꝛ iſte eſt actꝰ neuter. H eſt: ꝙ neqꝫ eſt vſus neqꝫ fruitio. ¶ Sꝫ hic eſt vna diffi. qꝛ idē actus nō vꝫ

Opi. ꝓpia.

Qñ coīcidūt ꝛ qñ ſeorſum eē ſepabiliter pñt frui ꝛ vti ꝛ ꝙ neuter actꝰ dat ſꝫ ꝯſiderā plura pro ꝛ ꝯ.

Fruitio ꝛ vſus duplex.

a. l. ꝛ finis.

I poſſe hr̄e duo p ſe obiecta eque p̄ᵒ:op; ḡ dare vnū/qd̄ ſit obm̄/vt finis:⁊ ſi ſit in moralib⁹ finis nō erit circūſtātia:ſ; obm̄ principale. ¶ 2ᵒ.qa oīs act⁹ ſpecificat̄ a ſuo p̄ obiecto.cū ḡ de⁹ ſit p̄ᵐ obm̄ iſti⁹ act⁹:erit actus fruendi ⁊ nō vtēdi. Si autē tu dicas/ꝙ aliud a deo ſit p̄ᵐ obm̄. Cōtra.qa tūc p̄us fert̄ in illō/qd̄ eſt ad finē/ꝙ̄ ad ipm̄ finē:qd̄ eſt icōueniēs:qa ipſe finis videt̄ diligi magis. Si dicat̄/ꝙ illud eſt p̄mū/qd̄ refert̄. Cōtra.qa tūc magis diligeret. Dico ḡ ad illud/qd̄ dicebat̄ in arg⁰ ꝙ finis eſt ob; in moralib⁹:nō tñ ſub rōne finis:qa ſub rōne finis eſt circūſtātia in moralib⁹. ¶ S; quo diſtinguūt̄:⁊ qd̄ eſt ob; p̄ᵐ: ¶ Dico ad p̄ᵐ/ꝙ vnicus act⁹/vt itelligit̄ trāſire ſup ob; p̄mariū.ſ.dcū/dr̄ fruitio:vt aūt actus itelligit̄ trāſire ſup obm̄ ſecūdariu;/dicit̄ vſus. ¶ Dico aūt ad aliud/qd̄ de⁹ eſt obm̄ p̄mariu;. ¶ Ad rōnē in oppoſitū dico/ꝙ accipit fruitionē large.

Reſpō 2ᵒ.

¶ Utrū obiectum fruitionis hēat plures rationes viſibilitatis. Queſtio. IIII.

K Ueritur vtru; obm̄ fruitionis hēat plures rōnes viſibilitatis. ꝙ nō Aug. oēm nr̄a; ſcia; vno intuitu habebim⁹. ¶ Cōtra. Diony. de di.no.p̄ ca⁰. Dicit̄/ꝙ eſſentialia p̄cedunt notionalia. ¶ Circa iſtā q̄ōnē p̄ iueſtigabo de obiecto per cōparationē ad extrinſeca. Scd̄o per cōparationē ad itrinſeca.

eꝫ.8 tri.c.16.

p̄ᵒ articulus. Op̄. ſingularis aliorum.

Quantū ad p̄ᵐ fuit opio vni⁹ doc.q̄ quicūq; videt diuinā eſſentia; ⁊ creaturas oēs videt. Et pbat̄ ſic. Qn̄cūq; eſt aliqd̄ obm̄ nec̄io repreſentās aliqua videns illud obm̄ neceſſario videt illa:l; enim poſſit videre vel nō videre p̄ᵐ obm̄: tñ poſita viſione circa p̄mū obm̄ nec̄io fert̄ viſio circa repreſentata per p̄mū:ſed eſſentia dīna nec̄io rep̄ſitat q̄cqd repſitat.ḡ vidēs eā videt oīa rep̄ſitata p eā. ¶ Cōtra iſtā opionē arguo 4ʳ. P̄io/qa perirent reuelationes nec deus poſſet alicui ſcō aliqd̄ nouū reuelare:qa ex q̄ cēt btūs oīa videret/que deus videt vidēdo eſſentiā:⁊ ſic nūq̄ deus poſſet aliqd reuelare. ¶ Scd̄o iſta pō auferret illuminationes angelorum. ¶ 3ᵒ ſcōꝝ diuina; in videndo plura:qd̄ eſt icōueniēs. ¶ 4ᵒ p̄uilegiu; cbr̄i. ¶ Ideo cōīter tenet̄ opp̄ᵐ. ¶ Sed de mō eſt difficultas:⁊ eſt via q̄druplex ad ſaluādū modū. P̄ma via eſt/ꝙ nulla mutatione facta circa actū/pōt de⁹ reuelare cognē ei⁹/quā p̄us nō habuit. ¶ Sed 5̄. Quia ipoſſe eſt tranſire de 5̄dictorio in 5̄dictoriū/nulla mutatiōe facta in altero extremoꝝ:ſed hic eſt trāſitus:qa p̄us nō nouit illud qd̄ poſtea nouit.ḡ op; ꝙ in deo ſit mutatio vel in vidente. 2ᵒ extrema 5̄dictionis nō p̄nt dici de eode; ſm̄ idē:ſed de iſto actu dicunt̄ 5̄dictoria ſm̄ idē:quia cognoſcere obm̄ ⁊ nō cognoſcere illud.ḡ. ¶ Ideo dicunt alij/ꝙ hoc fit per aliū actū. ¶ Cōtra. Aug. de notitia matutina ⁊ veſpertina dicit/ꝙ eodē actu cogſciē verbū ⁊ cognita in verbo. ¶ Ideo eſt 3ᵒ modus/qa p gradū additū actui btīfico. ¶ Cōtra. Quia augmētatio fit p gradus eiuſdē rōnis:⁊ per 5̄ñs obm̄,ſi nō cognoſcit̄ p vnū gradū:nec p aliū:l; enī addito 2ᵒ gradu actus fiat itenſior:⁊ per 5̄ñs/qd̄ p̄us cognoſcebat̄/nūc pfecti⁹ cognoſcit̄:tñ qd̄ prius per priorē gradū nō fuit cognitū nec cognoſcet̄ nūc per gradū aduenientē. 2ᵒ qa tūc de⁹ nō poſſet reuelare aliquā veritate;/niſi augmētaret btitudinē:⁊ per 5̄ñs nec poſſet lino vnā veritatē petro nō reuelatā reuelare:niſi btitudo lini eſſet intenſior btitudine petri:que oīa vident̄ icōueniētia. ¶ Ideo dicūt alij 4ᵒ mō/ꝙ p̄mus actus deſtruitur ⁊ cauſat̄ nouus. ¶ Cōtra hoc:qa iſte act⁹ nouus aut eſt eiuſdē rōnis cū p̄:aut nō. Et ſi ſic.ḡ non cognoſcimus aliqd aliud plus/ꝙ̄ prius. Si aūt dicas ꝙ alterius:tūc deus nō poſſet aliqd de nouo reuelare niſi diminueret vel augmētaret btitudinē:qꝛ ſpēs diuerſe nec̄io hn̄t ſe ſm̄ ordinē excedētis ⁊ exceſſi. ¶ Jō dicit Joānes ꝙ fit p reſpect⁹ nouos nō nec̄ios ad 2ᵃ obiecta. Nā act⁹ h; nec̄ia; ⁊ eēntialē depēdētiā ad p̄ᵐ obm̄.ad alia autem obiecta.ſ.ſcd̄aria nō.qꝛ pōt eſſe act⁹ ſine tali reſpectu. Dicit ḡ/ꝙ p aduētū noui reſpect⁹ ad ob; ſcd̄ariū itelligit̄ illud obm̄/qd̄ p̄us nō itelligebat̄.⁊ hoc per priorē actū cui aduenit reſpect⁹. ¶ S; hic ſunt aliq̄ difficultates. P̄ria eſt de illo reſp̄/qꝛ aut eſt itrīſec⁹ aduenies.⁊ h̄ nō. qꝛ talis diuit̄ ex r̄ extremoꝝ. Aut eſt extrīſecus adueniens.⁊ h̄ nō.qꝛ tūc q̄ro/ad qd̄ gen⁹ reducat̄. ¶ Dr̄ ab aliqb⁹/ꝙ eſt itrinſec⁹ aduenies.nec ſeqt̄ icōueniēs:qꝛ de⁹ cāret extrema ſine relone:vt duo alba ſine ſilitudine:q̄uis h̄ nō poſſet nālr̄ fieri. Jta in pp̄oſito. Sed tūc op; dicere/ꝙ viſa diuina eēntia nec̄io vident̄ oīa.⁊ ꝙ eſt miraculū/ꝙ nō videant̄ oīa:que dicta viderētur nimis extranea. ¶ Ideo pōt dici/ꝙ nō eſt itrinſecus:ſed extrinſecus aduenies. ¶ Et qn̄ dr̄.ad qd̄ genus reducit̄:pōt dici/ꝙ multi ſunt reſpectus extrīſeci in trāſcendētibus/qui nō ſunt pp̄rie in aliquo genere.

Impug⁰ 4ʳ.

L

Op̄. cōis q̄ declat.5. modis.

Uide Bocbd. di.preſen.

M

Exp Greg.⁊ alibi ſepe.

N

Scot⁹ ſingulariſſime. Jn alio p̄ncipio arguit.5. 5̄ h̄ ſ; ſolo p; hic hr̄i pōderādo. Hec p̄ñt aſſignari due diffic. ad duas ptes diſiūctiue vt aliqui libri habent. Rn̄ſio aliorum.

Rn̄ſio pp̄ria.

O

Secundo videdū eſt q̄tū ad itrinſeca. Et p̄ q̄tū ad attributa.⁊ hoc doc.ipſe pertrāſit. ¶ Opinio aūt cōis eſt/ꝙ nō.ſ; aūt p̄n⁰ iſti⁹ doc.ſuppoſita aliq̄ diſtinctione/que iferi⁹ declarabit̄ iter attributa dīna:dō; eēt/ꝙ ſic.qꝛ qn̄ aliqs act⁹ h; duo obiecta:vnū p̄mariū ⁊ aliud ſcd̄ariū:pōt ferri in p̄mariū abſq; h̄ ꝙ in ſcd̄ariū ferat̄ h̄ p; alibi:ſ; eēntia eſt obm̄ p̄mariu;: attributa vō ſunt obiecta ſcd̄aria.ḡ vn⁹ act⁹ poterit ferri in eēntiā abſq; hoc ꝙ ferat̄ in attributa. ¶ 2ᵒ ſic. Qn̄ aliqua ſe hn̄t ſic adinuicē/ſicut q̄dditas ⁊ paſſio vel p̄dicatū de ſcd̄o mō,act⁹ itelligēdi pōt ſaltē per po̅ᵃᵐ diuinā ferri in q̄dditatē/dato ꝙ nō ferat̄ in alia:ſ; eēntia diuina eſt ſic q̄dditas attributa/ſic p̄dicata de 2ᵒ mō.ergo ⁊c̄. ¶ Tenendo ḡ p̄n⁰ iſtius doc.poſſet dici ꝙ ſic.l; ipſe nō aſſerat. Et hec opinio vī cōcordare cū opinione doctoꝝ antiquoꝝ:qui ponebant infinitas pfectiones in deo:⁊ vna poterat cognoſci/alia non cognita.

2. articulus. 1. pars.

Inuni ſcotus ⁊ rōēs.

P

Secundo videndum eſt de eſſentia ⁊ perſonis. Et ad h̄ dr̄/ꝙ non.qꝛ viſio eſt exiſtētis vt exiſtēs eſt.ſed eēntia diuina exiſtit in tribus pſonis. ergo ⁊c̄. ¶ Cōfirmat̄.qꝛ qn̄ aliqd eſt foꝛaliter q̄:illud in quo eſt foꝛalr̄ illud q̄ eſt nec̄io qd̄.ſ; diuina eēntia eſt foꝛalr̄ in pſonis.⁊ eſt q̄ reſpectu act⁹.ḡ ⁊ pſone erūt qd̄.ſ; illō qd̄ eſt qd̄/eſt hoc qd̄ vī.ḡ ⁊c̄. ¶ S; 5̄ arguit̄ 4ʳ. P̄mo ſic. Qn̄cūq; aliqd eſt quo reſpectu operationis:illud in quo eſt/nec̄io eſt qd̄.ſed ifinitas fuit intellecta a p̄hīs/q̄ eſt foꝛalr̄ in pſonis.ḡ pſone fuerūt qd̄.⁊ ſic itellexerūt tres pſonas.qd̄ eſt falſu;. Alr̄ arguo:ſimplices crediderūt ab antiquo diuinitatē/q̄ eſt foꝛalr̄ in trib⁹ pſonis.⁊ tres pſonas nō intellexerūt. Tertio arguo de actu charitatis q̄ fuit in mlt̄is:ad q̄s nō puenit articulus trinitatis.ſic in veteri teſtō.terminabat̄ aūt ad diuinitatē.ḡ ad pſonas.ḡ itellexerunt tres pſonas. qd̄ falſu; eſt. Silr̄ 4ᵒ arguit̄ de multis hereticis/q̄ nō crediderūt tres pſonas ⁊ tñ actu amicitie acq̄ſite dilexerunt deū. ſequit ergo/ꝙ dilexerūt tres pſonas:non. ¶ Jō dico ꝙ iſta regl̄a ď quo ⁊ qd̄/nūq̄ d; itelligi vlr̄ vera:ſaltē in actionib⁹ imanētibus. Ex hoc arguit̄ ſic. qn̄ eſt talis actus:qui pōt terminari ad aliquid/qd̄ eſt formalr̄ in aliq̄ abſq; eo/ꝙ terminet̄ ad ipſu;/in quo eſt foꝛalr̄:illō pōt terminare vt qd̄:⁊ vt q̄:abſq; eo/ꝙ illud in q̄ eſt,terminet/vt qd̄.ſ; viſio ⁊ multe opatiōes imanētes ſunt hm̄ōi.ergo pōt videri eēntia:abſq; hoc/ꝙ videant̄ pſone:nō obſtāte/ꝙ eēntia ſit in pſonis formaliter. Cōfirmat̄/qꝛ vnio naturaꝝ in chō:ſ; Diony.

Scd̄a pars. Queſtio Thomi ⁊ Hen. et alios. Uide.3.q̄ōne i.p̄lo.de quo ⁊ qd̄. h̄ opinionē.d.h. Impugnatio quadruplex.

Q

Reſolō p̄p̄a.

A

fuit ignorata a ſummo ſeraphin: ꝛ tñ diuinitatem cbū videbat: ꝛ humanitatē videre non potuit.

Tertia pars. dubij alterius.

Tertia difficultas eſt de pſonis. vtꝝ poſſit videri vna perſona, alia non viſa. Et dī cōiter ꝙ nō: qꝛ relatiua ſunt ſil' nā. ꝛ nāli itelligētia. cū ergo pſone relatiue ſint, vna nō poterit videri ſine alia. ❡ Cōtra. dato ꝙ iſta rō cōcludat de pře reſpectu filij: nō tñ ꝯcludit de pře: nec filio reſpectu ſpūſſancti: qꝛ quicūqꝫ in rōnib⁹ formalib⁹ ꝯſtituitur aliquoꝝ nō icludiť relatio ad terminū. a. nō eſt ꝯdictio illa videri ſine. a. ex rōne ſimulitatis relatiuoꝝ. Hoc pꝫ: qꝛ licꝫ eni album eſt ſil'e alteri albo: tñ qꝛ ſilitudo nō ꝯſtituit album in eſſe albi: poterit intelligi vnū albū ſine alio: ſed pī ꝛ filius nō cōſtituunť ex relōne ad ſpūꝫ ſcūꝫ. ğ poterūt videri nō viſo ſpūſcō. ğ ꝛc. Scđo arguo de pře ꝛ filio: qꝛ non requiriť, ꝙ eo mō, quo vnū cognoſco: ꝛ aliud cogſcaꝫ.

Impugnatio duplex.

B

Cōſidera bñ hic vt ſcis pōderando.

dato eni ꝙ intuitiue viderē dependentiā creature ad deum: nō ꝑpter boc itutiue viderem deū. Eodē mō: dato ꝙ intuitiue viderē přem: nō video neceſſitatem, ꝙ intuitiue videam filiuꝫ. Declaratū aūt eſt ſuperius ꝙ intellectus ſeparatus pōt videre relationē creature ad deum ſine deo: ſed deum arguitiue tñ.

Quarta pa.

Quarta diff. eſt de ideis. Dico ꝙ ſic. qꝛ certū eſt ꝙ eſſentia pōt videri ſine creaturis: ſed idee nō ſunt ſine creaturis. ğ eſſentia ſine ideis pōt videri. Minoꝛ pꝫ: qꝛ idea eſt exēplar ꝛ imago creaturarū. boc aūt dicit reſpectū. 2° qñ ſunt aliqͣ duo ordinata reſpectu alicuius tertij: ſi 3ᵐ pōt cognoſci ſine ſibi imediato: ğ ꝛ ſine mediato: ſed imediatius ſe bñt attributa ad eſſentiā diuinā, qꝫ idee: eſſentia aūt pōt cognoſci ſine attributis. ğ ſine ideis. ❡ Sed bic eſt vna diffi. ſi eſſentia cognita nō cognoſcanť idee: ſed poſtea ſi cognoſcunť, quo cognoſcunť: opꝫ dicere fm vnā viam: que ſupius poſita eſt. ꝙ ſi poſtea cognoſcanť, ꝙ p reſpectū ſupuenientē cognoſcanť. 2ᵃ diff. eſt de ideis ꝛ creaturis ſil: qꝛ idee aut ponunť ipſemet deus: ꝛ tunc impoſſe eſt, ꝙ cognita diuina eēntia, ipſe nō cogſcanť. Si aūt dicas, ꝙ ſunt creature cognite: cū nō bēant eē, niſi diminuti. tūc reᵐ nō bēbit niſi eſſe diminutum: ꝛ tūc nō poterit dici de nouo aduenire: niſi aliquod ens ſimpl'r accipiat eſſe: qō tñ non vi. Uel opꝫ dicē. ꝙ ens diminutū pꝛſe ſine alio accipit eſſe. Uel ꝙ idee ſunt formal'r in deo: ſꝫ nō formal'r deus. Et de boc al's. Eſt aūt bic vna difficultas. verū eſſentia dina ſit obm bñficū: vt in trib⁹. Ad ħ dico, ꝙ de facto nulli dubiū eſſe dꝫ: qꝛ res, que nos bñōs faciūt ſūt pī ꝛ fil⁹ ꝛ ſpūſcūs. ❡ Sed dubiū eſt. vtrū eſſentie ex ſe repugnet bñfica re, niſi vt in trib⁹. Et ad ħ dī, ꝙ nō: ꝛ rōne tāgit Joannes: qꝛ pī in illo ꝑori originis, quo ꝑcedit filius: aut eſt bñūs: ꝛ tūc bī ꝑpoſitū: cū eſſentia, vt ſic, nō itelligať in tribus pſonis. Si aūt dicas, ꝙ nō eſt bñūs. ğ nō a ſe: ſꝫ a pſona ꝑducta bꝫ ſuā beatitudinē. ❡ Ad iſtud duplr dī. Pꝛimo ꝙ nō ſunt ſigna originis: ꝯcedunt tñ illi pᵐ 2ᵐ ꝛ 3ᵐ: ſꝫ boc tāntū valet: quātū ad argᵐ pᵐ, quātū pꝫ. Reduco eni ſic. Aut in illo prioꝛi eſt bñūs: aut nō. ſi ſic. ergo ſicut pꝛius ꝛc. Alio mō ſoluiť ſic. ꝯcedēdo ſignū a quo. nō tñ in quo. ❡ Sꝫ ꝯ. verū eſt eni ꝙ boc ſignū originis, in quo ponim⁹ přem eſſe, eſt qdditatiue a ſe: tñ nečio ꝛ ex ꝯñti erit in aliquo. Et boc ꝓbo. qꝛ ſignū originis eſt rō originis: ğ nečio eſt in aliqua pſona. Et tūc arguo in illo prioꝛi: aut eſt beatus: ꝛ tūc bī ꝑpoᵐ. aut nō: ꝛ tūc per aliud: ꝛ ſic nō a ſe. Ex boc dico ꝙ eēntia diuina ſub rōne ſua abſoluta, eſt obiectū bñficū: ꝛ nō iquātū in trib⁹, ꝛeduplicatiue accipiēdo: qꝛ tñs ſemper ſit in trib⁹. ❡ Ad rōnē pncipalē pōt dici. ꝙ Aug⁹ intelligit vno intuitu: boc eſt vno actu ꝛc.

D.nobilis 3ᶠ.

C

Uide. J. d. 47 ad bas diffic' ratio optime.

Dubiū ſingularisſimū: ꝛ iō bene pōdera.

D

Quere melius ꝛ normales.

Signū originis duplex. Uide. 3. q. i.

A. i. rčio.

Reſolo ꝯña.

❡ Utrum actus fruitionis ſit foꝛal'r liber. Qō. V. E

Queritur vtrū act⁹ fruitionis ſit foꝛmal'r liber. ꝙ ſic. per illud pſ. delectare i dño. nibil impař, niſi liberꝫ. ğ ꝛ ꝛc. ❡ Cōtra. Anſ. de ꝯceptu virginali. p⁹ libtas ē i volūtate: ğ nō i actu volūtatis. 38

Et hic p videdū eſt. ꝙ liberꝫ dī 4ᵒʳ modis. Uno° put liberꝫ diſtiguiť ꝯ ſeruū. Uñ ſꝫ ħ, ptās peccādi nō eſt libertas: nec pars libtaris: qꝛ poſſe peccare, eſt poſſe ſe facē ſeruū. 2° mō accipiť liberꝫ: put diſtinguiť ꝯ neceſſariū. Et iſto mō diſtinguiť libertas arbitrij ꝯ liberꝫ ſimplr. 3° mō diſtinguit ꝯ nālē. ꝛ boc mō dicit Aug. ꝙ ſpūſſanct⁹ nō ꝑcedit, qūo nat⁹: ſꝫ qūo datus. 4° mō accipiť liberꝫ. put diſtiguiť ꝯ coactionē. ꝛ iſto mō oēs po° aie pñt dici libe: qꝛ nulla pt cogi. Pꝛimo mō: nec vltimo mō pꝫ, ꝙ nō itelligūt alīq: qui qōnē ꝑponūt. Sil'r nec 2° mō vt diſtinguiť ꝯ neceſſariū: qꝛ iſto mō nō poſſem⁹ ſaluare, ꝙ ꝑductio ſpūſſancti eēt foꝛal'r libera: qꝛ oē qō eſt in diuinis, eſt ſūme neceſſariū. Accipiť ğ 3° mō. vt. ſ. diſtinguiť ꝯ nālē. ꝛ ſic oē volūtariū dī eo mō eē liberꝫ. Uñ ſicut ꝑus dcñ eſt ꝙ po⁹, act⁹, paſſio, babitus, diſpō, volūtaria ſunt: binc eſt, ꝙ libera erūt. Sꝫ tunc ſtat difficultas. cui ꝯueniat ꝑ libertas. Ad boc dico ꝑ negatiue. ꝙ nō operationi: neqꝫ diſpōni: qꝛ poſtqꝫ eſt dcñ: qcquid ab ea eſt, nāliter eſt. Nec babitui, qꝛ cāt nālr, ſicut ignis. Nec paſſioni: qꝛ nečio nāliter iclinat, ex quo cāta eſt. Pꝛimo ğ rō libertatis volūtati ꝯuenit. vel eſt in po° voliuia. Nam oia alia nō bñt rōnē volūtarij niſi per pticipationē volūtatis. Uñ dicit Anſ. de ꝯcordia liberi arbitrij. Libertas ꝑ ꝯuenit volūtati. ❡ Sꝫ ꝯ inſtať 4ᶠ. Pꝛio ſic. Nā in boc ꝯſiſtit libertas: per qō pōt qs dñari actib⁹ ſuis. ſed boc eſt act⁹ cōplacētie. ğ ꝛc. ꝓbo minoꝛē. Naꝫ oia alia reducunť in actū illū. 2° ſic. Jn illo ꝯſiſtit libtas: in quo eſt totalis ꝛ finalis cā: qͣ reddiť pro oib⁹. ſꝫ talis eſt actus cōplacētie. Nā ſi qraſ. qre ħ feciſti. rñdeť: qꝛ placet. ꝛ ibi ceſſat ois qō. 3° ſic. Liberꝫ eſt, qō eſt gra ſui. ſꝫ act⁹ cōplacētie eſt bꝫ. qꝛ eſt gra ſui: ꝛ alia gra ei⁹. ſic pꝫ in ꝑcedēn arg°. ğ ꝛc. 4° ſic. Rō libertatis eſt rō ſpōtanea. ſꝫ illa ꝯſiſtit in actu cōplacētie. ğ ꝛc. ❡ Iſte rōnes reducunť ad oppoſitū. Pꝛimo ſic. Jd p qō dñať aliqs actibus ſuis, bꝫ rōnē pmā libertatis: ħ eſt manifeſta: ſed volūtas eſt bꝫ: ꝛ nō actus complacētie. Nā actu cōplacētie dñamur per volūtatē: ꝛ pōt elicere actū cōplacēdi: ꝛ nō elicere. ❡ Jtē dñari vī bīe vtꝫ ꝑductiuā ꝛ cāuā. Sed ħ ꝯuenit volūtati, nō ſolū reſpectu alioꝝ actuū: ſꝫ ēt reſpectu actus cōplacētie. 2° ſic. Jllud, qō vltimate reddiť pro cā finali, bꝫ rōnē libertatis, boc eſt ſua. ſꝫ volūtas eſt bꝫ. Nā ſi qras. qre ħ feciſti. qꝛ placet. qre placet. qꝛ babeo volūtatē, q eſt cā iſtius cōplacētie. ❡ Jtꝫ qñ qriť de effectu foꝛ° pp qd. ꝯueniēter rñdeť per foꝛmā. ſicut dicendo. qre iſte diſgregat. rñdeť. qꝛ eſt alb⁹. qre eſt albus. qꝛ bꝫ albedinē. ꝯ actus cōplacētie eſt actus volūtatis: ſicͭ diſgregatio eſt actus albedinis. ğ ſicut qrēti. qre diſgregat. rñdetur. qꝛ albus, ſic qrenti qre boc facit. ꝯueniēter rñdetur. qꝛ vult. ſed vltra. ſicut qrenti. qre eſt albus. cōueniēter rñdeť. qꝛ bꝫ albedinē. Eodē mō. qre vult. cōueniēter rñdeť. qꝛ bꝫ volūtatē. que eſt cā vel foꝛa: vel ſaltē illud, quo mediāte bī volitio. 3° reducunť ſic. Liberꝫ eſt, qō eſt ſui gra. ſꝫ volūtas eſt bꝫ, ꝛ actus cōplacētie. Nā ipſe act⁹ eſt accñs. accña aūt reducunť ꝛ referunť ad ſubam: ſicut ad finē. magis aūt eſt finis ſui gra, qꝫ illius, qō eſt ad finē. ſubm ēt magis eſt ſui gra, qꝫ accñs. ğ ꝛc. 4° reducunť ſic. Libertas eſt ſpontanea. ſed potētia magis bꝫ rōnē ſpontanei, qꝫ act⁹. ğ ꝛc.

Liberū quadruplex.

Sa. ri. cap. 14.

F

A. J. diſtiguit eodē mō que liberum. Duᵐ ſingulare. Oppoſitio: diſpō: bit⁹: paſſio: volūtas: alr ꝛ alr ſe babēt ad liberta tē ꝛ nālitatē. vt patet. In volūtate tñ eſt repiri rō libertatis.

G

Obijcit 4ᶠ. Quere ante.

Reducuntur ad oppoᵐ iſte obiectiōes ſingulariſſime. Cōplacentie actu: per qd dominamur.

H

I Probatio minoris.nã actus põt a deo cãri:ꝛ tunc erit cõplacẽtia ꝛ nõ ſpõtaneitas. Similr qñ aliqua duo ita ſe hñt/ꝙ vnũ ab alio cauſat:magis hʒ rõne ſpontanei tatis ꝙ̃ cãtũ:ꝛ ſic eſt hic. ❡ Ad rõnẽ dico/ꝙ qñ duo eſſe entia ſunt eſſentialr ordinata:ſi prior cadit ſub iperio ꝛ ſcḋo:ita ꝙ ſi iperiũ cadat ſup añs:cadat etiã ſup ↄ̃ñs.

❡ Utrũ in deo ſint plṙes rõnes fruibilitatis. Qõ.VI.

Queritur. Utrũ in deo ſint plures rõnes fruibilitatis.ꝙ nõ. Matth.20. Acceperũt ſinguli ſingulos de. id eſt vnã rõnẽ mercedis. ❡ Cõtra.Eccl'a
31 ſtici. Stabilita ſunt bona illius in dño.

Circa iſtã qõnẽ ſũt 4ᵉ ↄ̃nes declarãde ſm dicta in pcedẽti qõne. Pria/ꝙ aliqs põt frui eẽn‑ tia ſine attributo:qḋ pbo:qa verũ eſt ſaltẽ in via:qa in patria nõ eſt ita certũ:ſicͭ fuit dictũ pͥus.hoc pbo ſic. Qñcũqʒ eſt aliqḋ obm:qḋ hʒ in ſe rõnem fruitionis:ꝛ põt cogñſci alijs ignorantis/põt volũtas ſeq illã cognẽ:ꝛ frui illo obto cognito:nõ fruẽdo alijs ignorantis:ſʒ certũ eſt/ꝙ poſſum⁹ deũ in via cognſcẽ:ꝛ tñ mltas pfectiones attributales ignorare.ḡ põt volũtas frui deo:ꝛ nõ frui illis attributis. ❡ Hoc cõfirmat.qa deo cognito in via dubitamus de multis.verũ ſint attributa vl' nõ: ꝛ etiã vtꝝ ſint in deo:ſicͭ nãlr cognoſcens deũ ignorat. vtrũ ſit ifinitus vel nõ:que.ſ.infinitas a multis ponit attributũ.Cũ ḡ iſte ſit cognoſcẽs deũ ꝛ non nec̃io hẽat actũ volũtatis iordinatũ circa deũ:ſequit/ꝙ actũ fruitionis hẽbit circa deũ:ꝛ nõ circa aliud,qḋ eſt attributũ. ❡ 2ᵃ ↄ̃ eſt.ꝙ põt frui eſſentia nõ fruẽdo pſonis:ſaltẽ in via. Hoc pbo manifeſte.nã ex nãlibus poſſum⁹ cognoſcere vnũ deũ:ꝛ tñ nõ pſonas:qa non pñt cognſci nãlr.hñs ḡ talẽ cognẽ hʒ actũ volũtatis/circa deũ/nõ nec̃io inordinatũ.ḡ ordinatũ:ſʒ talis eſt fruitio. ❡ Pͦ.

L Diſtincti ſũt articuli fidei de vnitate ꝛ oipotentia ꝛ de pſonis:ſed de articulis diſtinctis hẽ diſtĩcta cognitio.ḡ põt hẽri diſtincta dilectio de vno/nõ hñdo de alio nõ nec̃io iordinata.ḡ ꝛc̃. ❡ 3ᵃ ↄ̃ eſt/ꝙ põt frui vna pſona nõ fruẽdo alia:ſicͭ pr̃e ꝛ filio nõ fruẽdo ſpũ ſcõ:qa diſtincti articli ſũt de pr̃e ꝛ filio ꝛ ſpũſcõ.ḡ nõ opʒ actualiter frui illis:ſʒ fruat vtualr vel habitualr:aliogn cẽt peccatũ. ❡ Silr arguo de pr̃e ꝛ filio:qa lʒ nõ poſſem cognoſcere vnũ alio nõ cognito:tñ poſſum diligere vnũ alio nõ dilecto de po⁹ abſoluta:lʒ ḋ po⁹ ordinata oporteat,ꝙ vtualr. pbatio aſſumpti:qa poſſumus diligere in creaturis vnũ album:ꝛ odire aliud:vel non diligẽ:qḋ eſt ſibi ſiĉe. Silr diligere prẽm creatũ:ꝛ odire filium: ꝛ ſic de multis alijs.ḡ ꝛc̃. ❡ Sed ↄ̃ hoc eſt argutũ:qa relatiua ſunt ſil' nã. Dico ſicͭ pͥus:ꝙ pp hoc nõ ipedit/quin poſſem prẽʒ ꝛ filiũ diligẽ ꝛ cognſcẽ ꝛ nõ ſpũ ſcm: nec ipedit illa ſimultas,qn poſſumus diligere tñ vnũ: aliuʒ actualr nõ diligẽdo:ſicͭ intuitive poſſumus cognſcẽ vnũ,alio nõ cognito intuitiue.Et ita poſſum frui vno/ꝛ alio nõ:nõ eni opʒ,ꝙ eodẽ mõ/inquãtũ relatiua ſũt/ꝙ cognoſcant/ſicut dictũ eſt prius:qa itell's ſeparatus non hñs poſſet forte cognſcẽ relõnẽ creature ad deũ intuitiue:ꝛ tñ nõ terminũ.ſ.eẽntiã diuinã. Silr magis apparet in dilectione:qa poſſuʒ deo frui inquãtũ creator:ꝛ tñ nõ frui creatura.Ex iſtis apparet/ꝙ non opʒ/ꝙ eomõ/quo cognoſco/vel diligo vnũ relatiuoꝝ:ꝙ cognoſcam,vel diligã aliud. ❡ Sed adhuc ſtat dubiũ:qa in qõne qrit.vtrũ ſint in deo plures rõnes fruibilitatis. Dico ꝙ nõ:niſi vna rõ fruibilitatis.ſ.ipſa diuinitas.p quã hñt oia/que ſunt in deo ꝙ ſint fruibilia.vñ fruor pñitate iquãtũ diuina ſolũ.ſilr bonitate inquãtũ diuina ꝛ ſic de alijs que ſũt in deo. ❡ Un imaginãda ſũt 4ᵒʳ ſigna in iſta fruitione:ꝛ in iſto actu hẽifico. Primũ eſt in quo terminat fruitio. Ad pͫ obm:ꝛ ad ea,q̃ ſunt in deo in pͦ mõ dicẽdi p ſe:ſicͭ accipit in diuinis modis p ſe,vt eẽntia,ſpũs,ſuba. Scḋm ſignũ/in quo terminat ad illa/q̃ ſunt de 2ᵒ mõ:ſicͭ ſunt attributa.3ᵐ ſignũ.in q̃ terminat ad ea/q̃ ſunt illi, q̃ſi p accñs.nõ pprie:ſʒ ſicͭ iſſeruis accidit ſupiori:ſicͭ ad pſonas,vel ad relones pſonales. 4ᵐ ſignũ.in q̃ terminat.ad obã ſcḋaria repñtata:ſicut ad creaturas:vel,vt in ſe:vel,vt in deo. Sed de iſto vltimo ſigno vĩ diffi.ſ.de terminatiõe ad obm ſcḋariũ:qñ ſit reuelõ de futuro ↄ̃tingẽti:ad qḋ terminat iſte reſpect⁹:q aduẽit actu.nõ ad creaturã:qꝛ iſta nõ eſt.nec ad deũ:nec ad attributa:qꝛ tũc nõ intelligeret niſi de⁹,vel attributa.Et hec oia tam eẽntia:q̃ pſone:q̃ attributa ptinẽt ad obm primariũ. Ad iſtud qui vellet dicẽ.ꝙ relõ nõ reqrit terminũ,facilr ſe expediret. Sʒ h̄ nõ dico,pro nũc. Tenẽdo ḡ aliã viã:dĩr aliq, ꝙ terminat ad creaturã,nõ vt in ſe:ſʒ vt i deo relucet. Singularis dubium.

O ❡ Sʒ ↄ̃ hoc:qꝛ creatura, vt ſic:vel eſt qḋ creatũ:ꝛ h̄ nõ.vel increatũ:ꝛ ſic nõ niſi obm pͫ. Jḋ põt dici.ſʒ de hoc als. ꝙ idee ſunt in deo formalr nõ ſolũ obiue:ꝛ ad eas iſte reſpect⁹ terminat. Futura aũt ↄ̃tigẽtia cognoſcunt p cognitionẽ determinationis volũtatis diuine. ſed de hoc als:ſed hoc tñ dictũ ſit ad euadẽdũ diffi. illã. ❡ Et hoc pʒ,ꝙ vnica rõ fruibilitatis eſt in deo.ſ. ipſa diuinitas. ❡ Ad rationem patet. Conſidera in ſuntam. Uide.ſ.diſt. 47.q.1.ad h̄.

❡ Utrum apprehenſo vltimo fine per intellectuʒ poſſit volũtas non frui. Queſtio. VII.

Queritur. Utrũ apphẽſo vlti⁹ fine per intellm poſſit volũtas nõ frui. ❡ Circa iſtã.q.ſunt q̃tuor difficultãs declarãda. ❡ pͫ eſt.ſi fine in gñali apprehẽſo p itellm nec̃io fruit volũtas. ❡ 2ᵐ ſi in pticulari apphẽſo ꝛ in enigmate. ❡ 3ᵐ de vltimo fine clare viſo in hñte voluntatẽ ſupnãliter eleuatã. ❡ 4ᵐ de fine clare viſo in nõ hñte volũtatẽ ſupnãliter eleuatam.

P Hic dicit quãtum ad pͫ.ꝙ voluntas nõ poteſt nõ frui vltimo fine in gñali apphẽnſo.Et rõ huı⁹ eſt:qꝛ finis,vt ſic,hʒ rõnẽ ois boni. nãlr aũt voluntas inclinat ad illud.ḡ nec̃io tendit in illud. Hen.ꝛ Tho. ꝛ plures aliorum.

❡ Cõtra iſtã opionẽ arguo 4ʳ.p ſic. Qñcũqʒ aliqḋ mouens mouet ad aliquẽ terminũ de nec̃itate:eadẽ nec̃itate remouet ipedimẽtũ.hoc pʒ de graui. ſed appetit⁹ nr̃ nõ de nec̃itate remouet oẽ phibens. incõſideratio aũt finis eſt phibens.po⁹ aũt intellectiua ſubiacet imperio volũtatis. videm⁹ eni ꝙ nõ remouet illud phibens.ḡ nõ de nec̃itate mouet. ❡ 2ᵒ ſic. Qñcũqʒ aliqḋ mobile mouet ad aliquẽ terminũ,eadẽ nec̃itate,q̃ mouet qeſcit in illo:qꝛ eadẽ virtute. Hoc pʒ de graui:ſed appetitus ſiue volũtas nr̃a/nõ de nec̃itate nãli detinet ſe in appetitu finis:qꝛ alr faceret qcqḋ poſſet in detinẽdo ſe ibi.ꝛ ſic teneret itellm in cõtinua cõſideratione finis:qḋ nõ facit.ḡ ꝛc̃. ❡ 3ᵒ ſic.qñcũqʒ aliqs appetitus fert nãli neceſſitate in aliqḋ obm:eadẽ neceſſitate fert in media nec̃ia.hõ eſt ↄ̃ſideratio finis.ḡ ꝛc̃. ❡ Cõfirmat.qꝛ ſi minori nec̃itate reſpiceret mediũ,q̃ extrema:magis nec̃iuʒ depẽderet a minus nec̃io. ❡ 4ᵒ ſic. Qḋ mouet,nec̃io ad aliquẽ terminũ mouet, inquãtũ põt:cum agat ſm totũ ſui conatũ.ſʒ voluntas nr̃a non ſemp diligit finẽ,inquãtum põt.ḡ ꝛc̃. ❡ Hic videtur ad iſtas rõnes oẽs. Quãtũ ad id qḋ tangit de ↄ̃ſideratione finis:dĩ,ꝙ auerſio intell's nõ fit p volũtatẽ:nec volũtas põt detinere intellm:qn moueat a phantaſmatibus diuerſis occurrẽtibus:ꝛ p ↄ̃ñs auertit (velit nolit) volũtas a ↄ̃ſideratione finis. ❡ Aliter dĩ,ꝙ iſte rõnes vex aſſumũt de eo/qḋ nãli neceſſitate mouet ꝛ agit:ſed non de eo ꝙ libera neceſſitate mouet/ꝛ agit.

Margin notes (left): Cõcluſio 4ᵃ. U.1.hoc probo ꝙ verum. K Ex ſi vna ſit rõ fruibilitatis radicalis i diuinis:ipſa tñ ſũ qḋ immediate terminãs ſilr:ꝛ ſeorſum actualeʒ fruitionem viatoris ꝛ cõprehẽſoris de ſcõ ꝛ poſt.hoc dĩ. — Fruitio 2ᵃ. — Dilectio. M — Concluſio — Dubium 4ᵃ cõcluſio. U.1.ſimĩa. — Nota optime hanc ordineʒ terminationis actus fruitionis. (right): Impug⁹ 4ᵃ. — Q — Exclu 2ᵃ ſolutionem. — Reſtitu 2ᵃ.

A

Cōſidera inſtantiam. Jmmo videt ꝙ magis. vide Aug. 14. ci. 23. ⁊ Sco. in ſecūdo.

¶ Cōtra iſta. ⁊ ꝑ ꝫ ꝑᵐ. ꝙ nō ſufficiat. Sicut enī actus intelligēdi ſubiacet iperio volūtatis: ita ⁊ actus phantaſiādi. Poterit ḡ argui de illo ſicut argutū eſt de actu itelligēdi: ⁊ tūc eodē mō currūt rōnes. Poterit enī voluntas ammouere phātaſias oppoſitas: ⁊ detinere eas in vno actu ꝯformi actui ꝯſiderationis de vltimo fine. Nec ſcōm ſatiſfacit: qa remouere ꝓhibēs necīo nō cōuenit agenti inquantū nāle: ſed īquātū necīum: ⁊ pp̄ hoc agēs quātūcūqꝫ liber, ſi necīo agat: ita ex impetu agit ſicut nāle. ḡ ⁊c̄. ¶ Sed hic ſunt due difficultates. Pria eſt: qa vī ꝙ ſicut poſſum nō diligere vltimū finem: ita poſſum odire: ex quo nō de neceſſitate appetit̄. hoc aūt eſt falſuꝫ. ḡ ⁊c̄. ¶ Dī hic, ꝙ qñ aliqd eſt in poª ad duo oppoſita ꝯtrie: ſi vtrūqꝫ eſt poſſe, pōt in illa duo. Sꝫ ſi ſit ideterminatū ad duo ꝯtria: quoꝝ vnū eſt impoſſe: lꝫ poſſet in vnū ⁊ in ꝑuationē eius: nō tñ pōt in aliud ꝯtriū. ¶ Exēpluꝫ: aial eſt in poª ad rōnale ⁊ irrōnale: iō pōt hr̄e vtrūqꝫ. Aer aūt eſt in poª ad lucē ⁊ ad oppoſitū: ſꝫ qa ꝯtriū oppoſitū luci non eſt poſſe: hinc eſt, ꝙ ſolū pōt hr̄e lucē ⁊ ꝑuationē lucis. Sic eſt in ꝓpoſito. Nā odiū dei: qđ eſt oppoſitū ꝯtrie dilectioni finis, nō eſt poſſibile. Jdeo appetitus: lꝫ poſſit in dilectionē ⁊ in ſuū oppoſituꝫ ꝑuatiue, nō tñ pōt in ſuū oppᵐ ꝯtrie. ¶ 2ª difficultas eſt de dictis Aug. 13. de tri. ꝙ oēs volūt nāliter btitudinē. Et ibidē de illo ioculatore, q dixit falſum: dicēdo, ꝙ oēs volūt care vendē ⁊c̄. ſꝫ oēs volūt btitudineꝫ ſꝫ Aug. ¶ Dico ad hoc, ꝙ Aug. itellexit d̄ appetitu nāli, vel inclinatione nāli in habitu: nō aūt de appetitu nāli actuali. Nā ꝯſtat, ꝙ oēs nō cogitabāt actualr̄ de btitudine: ⁊ ꝑ ꝯñs nec actualr̄ appetebant. Sed itellexit, ꝙ volūtas ex natura ſua inclinatur ad beatitudinem.

Difficul. 2ª. Quere Sco. vbi ſcis.

Regla nobil. Nō ſemꝑ indeterminatū ad oppoſita pōt i illa: vbi adde plura. Exemplum.

B

Ꝙ odiū dei eſt ipoſſe: ſed Mā. ias eiude. Auct occhā ⁊ alios nominales. Lab. 3.

Appetitus naturalis 2ª.

2º articulus.

Secundum difficile, quātū ad queſitū ꝑncipale, eſt. vtrū in particulari apprehēſo obſcure, vltimo fine necīo fruat̄. Dicit̄ ab eiſdē de prima opione, ꝙ non: ſicut patet in peccante mortalr̄.

Impugº 2ª.

¶ Sed contra eos arguo ſic. ꝑmo. Quicquid cōpetit ⁊ per ſe neceſſario ſuperiori: cōpetit ⁊ neceſſario īferiori, hoc pꝫ iductiue: ſed vltimo fini in gn̄ali apprehenſo: q ſe hꝫ, ſicut ſuperius, cōpetit ꝑ ſe neceſſitare appetituꝫ. ergo eadē rōne in particulari apprehēſo: qđ ſe hꝫ ſicut inferius. Minor eſt tua. ergo ⁊c̄. ¶ 2º ſic. Qñcūqꝫ in aliquo eſt vtus motiua neceſſitādi aliqd necīo: in quocūqꝫ inueniēt illa rō formalis: que eſt ratio illius vtutis, inueniēt eadeꝫ neceſſitas: ⁊ illud, in quo inueniēt, habebit eandem vim motiuā. cūꝫ ergo finis in particulari apprehenſus oēm rōnem includat quā icludit finis in gn̄ali: ⁊ aliqd addat: ita habebit eandē vim neceſſitandi vnus, ſicut alius. Jdeo dico, ꝙ ſicut vnus mouet appetitū: ita ⁊ alius. Sed dico, ꝙ neuter neceſſitat.

C

Propria determinatio.

3º articulus.

Tertium difficile eſt. Si finis clare viſus neceſſitat voluntatē in nā ſupnālr̄ eleuata. ¶ Ad qđ videndū eſt de cā actus fruēdi. Et hic ſunt quattuor modi dicēdi. Primus ꝙ actus btificus ꝑciſe ⁊ totalr̄ cauſat̄ ab obto. Scōs ꝙ preciſe ⁊ totalr̄ a voluntate diuina. Et iſti hn̄t dicē, ꝙ in ptāte volūtatis nō eſt frui: qa nō eſt in ptāte patiētis pati. volūtas autem create paſſiue: ⁊ tm̄mō receptiue ſe hꝫ ſm̄ iſtos duos modos vltimos. Alij aūt dicunt, ꝙ poª volitiua ⁊ obm ꝯcurrūt ſimul. Alij aūt dicūt ꝙ poª volitiua preciſe. Et iſti qui tenēt iſtos duos vltimos modos, hn̄t dicere, ꝙ finis clare viſus nō neceſſitat volūtatē: qa qñcūqꝫ aliquis effectus cauſat̄ a totali cauſa cōtingenter: vel ſaltem aliqua cauſa ad eā cōcurrēs ꝯtingenter cauſat: ⁊ tot' effectus ſimplr̄ ꝯtingēter cauſat̄: qa ſi cauſa altera eſt cōtingēs: ⁊ altera necīa: effectus eſt ꝯtingens: ſicut apparet in ꝯclonib'. Sed ſm̄ iſtos duos modos ꝯcurrit voluntas cōtingenter cauſans, vel ſicut cā totalis: ſicut dicit vltimus modus. vel ſicut partialis: ſicut primus modus: ergo fruitio, vel volitio vltimi finis ꝯtingenter cābitur: ⁊ poſita poterit nō poni. ¶ Sed ſi ponat̄ aliter iſtoꝝ duoꝝ modoꝝ occurrit diffi. quō ſaluatur obſtinatio demonū: ⁊ certitudo beatoꝝ. ¶ Quātū ad ꝑᵐ. ſ. quātū ad obſtinationē demonū: dico, ꝙ i duobus vī ſtare. Primus eſt actus elicitus malus: ⁊ de iſto dico, ꝙ nō video neceſſitatē ad ponendū ꝙ diabolus ſemꝑ neceſſitet̄ ad actū malū. Uerꝫ eſt enim ꝙ de' nō cōcurrit ad actū bonū: ſed illud nō obſtat, qn ipſi poſſint ſuſpēdere actū malum: qꝛ tñ deus nō cooꝑatur ad actum bonū: totā facultatē ſuam ponunt: ⁊ expendunt in malum. Aliud aūt in quo ſtat, eſt pena ⁊ triſtitia. Et quātū ad hoc dico, ꝙ ſemꝑ neceſſitant̄ ad triſtitiā: nec pn̄t nō triſtari quātūcūqꝫ forte ab eis cauſet̄. Quātūꝫ ad 2ᵐ. ſ. de certitudine beatoꝝ: eſt mihi maius dubiū. Dicunt enim qdam, ꝙ deus imprimit quādaꝫ formā: que neceſſitat eos. ¶ Sed ꝯ. qꝛ vel cum illa forma voluntas ſua nāli virtute concurrit vel nō. ſi ſic: videret̄ idem dubiū, qđ ante: qꝛ ſemꝑ volūtas cōtingenter cāt: ⁊ quātūcūqꝫ mille agentia ꝯcurrant necīo: ſi vna ꝯtingenter agat, totus effectus erit ꝯtingens. Si non: tunc volūtas nihil cauſat. ¶ Dicunt aliq, ꝙ quātū eſt ex ſe pōt dimittere. ſed deus ꝓſeruat eū: qꝛ videt, ꝙ ſi dimitteret eum: oporteret eū cauſare tale actū. Sed hoc nihil eſt: qꝛ hoc poſito volūtas nihil ageret. Nec hoc vī ſufficere: qꝛ certitudo nō ſolū hr̄ a beatis de beatitudine: ſed etiā de mō. hec aūt certitudo lꝫ eſſet de btitudine: nō tñ de mō. ¶ Alij dicūt, ꝙ iō certi ſunt: qꝛ de' nō ꝯcurrit ad actū malū oppoſitū. ¶ Sed ꝯ. qꝛ prior eſt habitudo ad ꝯtingētiā ꝯdictionis: q̄ȝ ad ꝯtingentiā cuiuſcunqꝫ alterius oppōnis: qꝛ in quacunqꝫ alia oppoſitione ſaluat̄ ꝯdictio: qꝛ poſita certitudine de cōtingētia ꝯtrietatis, non ponit̄ certitudo de cōtingentia ꝯdictionis: dato enim ꝙ eſſem certus, ꝙ nō odirem deū: tñ, qꝛ dilectio dei habet aliud oppoſitū, lꝫ nō poſitiuū, ſcꝫ nō dilectio: adhuc certitudo ſtabit de alia pte ꝯdictionis. ¶ Confirmat̄. qꝛ volūtas pōt ſuſpēdere actū, nullo actu poſitiuo mediāte, cum ſuſpēdere actū ſit nō cauſare. alr̄ eſſet proceſſus in infinituꝫ. Et vltra. lꝫ voluntas beati non poſſit odire deū: tamen poteſt nō diligere: ⁊ ſic eſſet non beatus. Et ideo ꝓpter iſtud inter alia dicta vī mihi dicendum, ꝙ deus eſt totalis cauſa reſpectu beatitudinis. ⁊ ſic poteſt ſaluari certitudo.

D

Op. 4ª.

Hoc magis ſapit.

Regla nobil.

E

Dubiū notabile hinc inde. Nota de obſtinatione demōis: ⁊ cā eius ſingulariter.

De certitudine vel confirmatiōe vel ſecuritate btōꝝ. Op. 3ª cū ſua impugnatiōe.

F

Indeterminatio ſeu ꝯtingētia duplex.

G

Cōſidera inſtantiam.

Propria determinatio. Cōſidera inſtantiā: qꝛ nō vꝫ ſcouſare.

4. articulus.

Quartum difficile. quātū ad ꝑncipale q̄ſitum eſt. Utrum fine in particulari ⁊ clare viſo: dato, ꝙ voluntas non ſit ſupnaturaliter eleuata. vtrū poſſit frui. Dī ꝙ nō: qꝛ agere ſupernāle ꝓſupponit eſſe ſupnaturale: eſſe aūt ſupnaturale dat̄ per aliquē actū eleuantem. ¶ Cōtra. oīs potētia poteſt ferri in qđcunqꝫ, in quo inuenitur perfectiſſime rō ſui obti. ſed in deo ꝑfectiſſime inuenit̄ bonitas: que eſt rō obti voluntatis. ḡ ⁊c̄. Jtem 2º de aīa inter intellectuꝫ ⁊ ſenſum eſt dr̄ia: qꝛ excellens ſenſibile corrūpit ſenſuꝫ: ſed excellens intelligibile roborat intellm̄: ⁊ non corrumpit: ⁊ eodē mō de voluntate. ḡ quātūcūqꝫ deus ſit excellens volibile, voluntas poterit in ipſum ferri. 3º qꝛ tunc deus non poſſet alicui ſupnāle aliqd reuelare, niſi cauſaret neceſſario aliqđ aliud prius: qđ potētiā eleuaret. qđ eſt falſum. ¶ Jdeo vī mihi dōm, ꝙ volūtas pōt. ex quo eniꝫ obm habet bonitatē nālē: apparet mihi, ꝙ volūtas poſſit ſine habitu eleuante in ipſum: ⁊ in qđcūqꝫ obm ꝓſentatū. ¶ Sed tunc eſſet dubiū. vtrū talis actus eſſet beatificus: pōt dici, ꝙ non: qꝛ cum habitu poſſet haberi actio perfectior. ¶ Ad rōnem pꝫ.

Impugº 3ª.

H

2. c. 113. ⁊ 143. ſed in. 3. de aīa. t. c. 7. expreſſius ad propoſitum.

Determinatio propria.

Dubium. Poſſet d̄ hīc diligēt pla ponderādo pro ⁊ ꝯ.

I ¶ Utrũ volũtas poſſit ab aliq̃ cã neceſſitari. Qõ. VIII.

Voluntas põt ↄſiderari 4ᵒʳ. Cõcluſio 2ᵉ.

Queritur Utruʒ voluntas poſſit ab aliqua cauſa neceſſitari.

Dico φ volũtas põt 4ᵒʳ ↄſiderari.ſ. vt paſſiua/vt receptiua,vt actiua/vt pductiua.ſi volũtas accipiat pmis duob⁹ modis:ſic dico φ volũtas põt neceſſitari:q2 pati nõ eſt peccaſe in pñte patiẽs.Si aũt volũtas accipiat duob⁹ modis vltimis:ſic dico φ nõ põt:q2 ſic ſp ipſa vt cã actiua ↄcurrit:cauſalitas aũt ſua nãlis eſt cõtingẽs:ideo ab aliquo nõ põt neceſſitari. Nullũ enim actiuũ pt neceſſitari ad agẽdũ niſi ſuo mõ nãli. ¶ Sʒ hic eſt vna magna difficultas.accipit eñ talis regula. Qñcũq3 aliq̃ entitas poſitiua in aliq̃ gradu aufert aliqd de facilitate poᶜ:ſi magis ⁊ magis aucta fuerit/ſac maiorẽ difficultatẽ.eteñi tãtũ poterit itẽdi/φ auferet totã facilitatẽ:⁊ ponet neceſſitatẽ. Iſta regla p3 in põderib⁹:⁊ in m'ltis alijs:ſed delectatio de aliquo bono/q̃ſi eſt magna:facit φ nõ põt volũtas ita facil'r reſilire:⁊ ita facit difficultatẽ ad reſiliendũ:⁊ maioꝛ maiorẽ.ğ ſi itendat in ifinitũ nõ poterit reſilire.Eodẽ mõ arguit de habitu:q2 in aliq̃ gradu appoſitus diminuit facilitatẽ poᶜ.tãtũ poterit augeri/φ total'r neceſſitabit.Eodẽ mõ de repñtatione:ſ3 magis pncipali⁹ de obto,quanto ipm eſt pfecti⁹. ¶ Ad iſtud rñdeo. Prio do vnã regulã. Qñcũq3 eſt aliq̃ poᵃ imãlis ⁊ ifatigabilis:qcqd ſibi eſt difficile:eſt ſibi ipoſe.Ex quo p3 iſta regla i poᵃ angeli mouẽte celũ:ſi eñi eẽt ſibi in aliquo difficile:tunc vtus illa eſſet fatigabilis.Nã difficultas iducit fatigationẽ:q̃ aũt nõ eſt fatigabilis nihil eſt ſibi difficile:qn ſit ſibi ipoſe.volũtas aũt eſt poᵃ imãlis ⁊ ifatigabilis:⁊ ideo qcqd eſt ſibi difficile:eſt ſibi ipoſe. ¶ Sed tũc queriť vñ prouenit diffi.in nobis.Dico φ diffi.puenit in nobis ex ↄiunctione volũtatis cũ appetitu ſenſitiuo. Nã hitus in appetitu ſenſitiuo cpis iclinat ad talia delectabilia:⁊ tõ q hñt habitũ de difficili reſiliunt pp orgnũ. ¶ Sʒ dices:ad qd habit⁹ ponit in volũtate. Rñdeo/φ q2 volũtas eſt cõiuncta appetitui ſenſitiuo ſemp ad gñationẽ habit⁹ i volũtate ſeqt gñatio habitus pportionalis in appetitu ſenſitiuo. ¶ Sed h eſt diffi.q2 hitus dz dari poᶜ volitiue ad aliqd delectabil'r operãdũ:ac pnipte ſm illũ habitũ:⁊ ſi nõ:da mihi cãʒ, q̃re ponit hitus in volũtate. ¶ Ad hoc dico/φ pp 4ᵒʳ datr hitus. Primũ eſt pp pfectionẽ act⁹. Scdm eſt pp delectationẽ. Nã pfectiorẽ actũ ſequit maioꝛ delectatio. Iſta duo ſuenũt in potẽtijs ſepatis:ſ3 alia duo/q̃ ſunt opari facil'r:⁊ velociter/ſiue pmpte:facit habitus in potẽtijs organicis ↄiunctis:in potẽtijs aũt ſepatis nihil eſt difficile,vl' tardũ:ſ3 opant i iſtãti. ¶ Diſt.II.

Et ſi vt paſſiua ⁊ vt tamen actiua voluntas cogi neqt.
Duᵐ ſingulare Regula.
Al.l.facilitatẽ
Al.l.affectio.
K
Regla ſingulariſſima.
L
Dubitatio. Unñ difficultas:q̃re hitus in voluntate nra ponant. Dubium.
Hic⁹ dat potius pp 4ᵒʳ.
Habit⁹ declaratur capiatur opari ppac.
M

Hec itaq3 vera ⁊c.

¶ Utrũ deum eſſe ſit per ſe notum. Queſtio. I.

Circa diſtinctionẽ ſcdam queritur. Utrũ deũ eſſe ſit p ſe notũ. Qz ſic vt dicit Dam.li.p.ca.p.φ cognitio exiſtẽdi deũ,nãl'r eſt iſerta:nõ ſũt aũt nob natural'r inſerta:niſi pma pnᵃ/que ſũt p ſe nota.ğ ⁊c. ¶ Contra. Nullum per ſe notũ poteſt negari:ſed Dixit inſipiens in corde ſuo,non eſt deus.ergo ⁊c.

Al.l. Anſel. pſolo.c.2. ↄ̃ ipſiane diſputat ↄ̃ iſipiẽtem. Pſ.13.⁊.52

Primus artic. Ppõ p ſe nota que? Scotus. Impugnatio Cõſidera. an currit ponderando.

Circa iſtã qõnẽ p̃ videdũ eſt qd eſt p ſe notũ. Ad qd qdã doc.dicit/φ ppõ per ſe nota eſt:que h3 euidẽtiã ex rõnib⁹ formalib⁹ terminoꝝ:vt termini eius ſunt. Sed q2 h veꝝ eſt ſolũ in notitia abſtractiua ⁊ nõ in intuitiua:q2 i ſenſu p ſe notũ eſt,φ nix eſt alba: nõ tñ hoc eſt euidẽs ex rõnib⁹ formalibus terminoꝝ. Ideo illa deſcriptio non ſufficit. ¶ Ideo alius dicit/φ illa ppõ eſt p ſe nota:quã neceſſe eſt hĩc quẽlibet docentẽ in ſcia. Sed nec iſta ſufficit:q2 l3 hoc ſit veꝝ in ſciẽtijs ſubalternãtib⁹,nõ tñ veꝝ eſt in ſubalternatis: in qbus ſumunt ppões:que ſunt demõſtrate in ſcia ſubalternãte. ¶ Dico ğ φ illa ppõ eſt p ſe nota/q̃ h3 euidẽtiã ex ſe:⁊ nõ ex alia ppõne. Et h oſtendo ſic. Oẽ pfectibile:aut h3 pfectionẽ a ſe:aut ab alio.ſi a ſe:hoc pfecte h3:⁊ p ſeipſuʒ. Si ab alio,nõ h3 pfecte ⁊ p ſe illud:nec eſt p ſe tale.Euidẽtia aũt eſt pfectio ppõnis.ğ ſi h3 ab alio euidẽtiã,nõ eſt per ſe euidẽs. ¶ Confirmat:q2 euidẽtia veritatis ppõnis vi eẽ ex cõformitate cognitionis ⁊ cogſcibil. ¶ Et tũc arguo,ſic pus. Iſtã ↄformitatẽ aut h3 a ſe:⁊ ſic h3 euidẽtiã:⁊ p ↄñs eſt p ſe nota. Si aũt illã ↄformitatẽ ab alio h3:ſic nõ eſt p ſe nota. ¶ Sʒ nõnᵐ/φ ppõ p ſe nota põt dici dupl'r:aut foꝛal'r:vel oꝛiginal'r. Si aũt itelligat foꝛal'r:ſic nõ itelligit ad pñs. Nã ſi ly p ſe,diceret circũſtãtiã cãe foꝛalis/q̃libet ppõ quãtũcũq3 ſit ↄ̃ eẽt p ſe nota:q2 in ſe includit foꝛal'r euidẽtiã:⁊ illud p qd cogſci põt. ¶ Deb3 ğ oꝛiginal'r itelligi.illa ğ ppõ/q̃ nõ h3 oꝛiginal'r ab alio euidẽtiã/eſt p ſe nota:⁊ q̃ h3 ab alio/nõ eſt per ſe nota. ¶ Cõtra h arguit q̃drupl'r. Primo ſic.q2 ſm hoc/pᵐ pnᵐ nõ eſt p ſe notũ:q2 oĩs ppõ in qua pdicat paſſio de ſubo/illa põt demrari.ſ3 in p pn° eſt hoc:q2 in eo pdicatur affirmatio vel negatio:q̃ ſunt paſſiones.maioꝛ eſt de ſe nota:q2 illa paſſio põt p diffinitionẽ ſubi pbari. ¶ 2°. Iſta eſt p ſe nota. Oẽ totũ eſt maius ſua pte:⁊ tñ eſt demrabilis:q2 oẽ qd ↄtinet multitudinẽ partiũ/excedit qdlibet illius mltitudinis:q2 ↄtinet tãtũdẽ ⁊ adhuc amplius:ſ3 totũ eſt hõ reſpectu ptis:ğ totũ eſt maius ſua pte. ¶ 3°.q2 ↄſtat/φ aliq̃ ſunt p ſe nota:quoꝝ tñ notitia hĩ p inductionẽ/ſicut illa. Oĩs nix eſt alba:ğ nõ h3 euidẽtiam a ſe. ¶ 4°.q2 hec eſt p ſe nota. ſol eſt mobilis.⁊ tñ põt demõſtrari.q2 oẽ corp⁹ ſphericũ eſt mobile.ſol eſt hõ.ğ ⁊c. ¶ Ad iſta. ¶ Ad pᵐ dico φ nõ põt pbari pᵐ pnᵐ. ¶ Ad pbationẽ/qñ dĩ/φ oĩs paſſio põt demrari p diffinitionẽ ſubi.veruʒ eſt/qñ ſubm h3 diffõnẽ.mõ in ppoſito nõ eſt ſic:q2 ens eſt qd eſt/ſubʒ nõ h3 diffinitionẽ:q2 eſt ſimpl'r ſimpˣ.ſi aũt hẽt diffinitionẽ dico/φ vere poſſet demrari. ¶ Ad 2ᵐ dico φ illa ppõ.oẽ ⁊c.nõ eſt p ſe nota:ſ3 demrabilis.ſyllo tñ impceptibili ⁊ in iſtãti:⁊ tõ apparet p ſe nota:nõ tñ eſt ſic. ¶ Ad 3ᵐ dico/φ nõ eſt ppõ p ſe nota. Oĩs nix eſt alba.φ aũt hec nix ſit alba eſt per ſe notũ p ſenſum:ſ3 q2 deus põt cõſeruare niuẽ deſtruẽdo albedineʒ:ideo v'lis illa nõ eſt per ſe nota. ¶ Ad 4ᵐ dico,φ nõ eſt incõueniens,φ aliq̃ ppõ/que eſt per ſe nota/intuitiue ſit demõſtrabilis in notitia abſtractiua. Et ita de iſta ppoſitione:ſol eſt mobilis:q2 ipſa cognita per notitiã intuitiuã eſt p ſe nõ.i abſtractiua aũt ipſa eſt demrabil.

N
Uide.ğ.in p° logo.q.16.19 ⁊.20. Anĩ Aureo, ⁊ alios vt ſcio ğ. Impugnatio ſp.ppria.
Ppõ p ſe nota dici põt dupl'r.
O
Hic p3 φ nõ pcedit illã/a cõtra Scotũ.
Obijcit 4ᵒʳ.
Totũ eſſe maius ſua parte qũr demrat.
P
Ad hec.ğ.q. 1.plog.vt p3
Demſtratio. Syllo dupl'r
Ecce φ deus põt φ nix poſſit eſſe nõ alba. Cõſidera an ſit de igne reſpectu caloris ⁊ ſic de alijs. Cõſidera bñ.
Q
Scdus artic.
1.diffi.
Concluſio.
P3.ğ.i plo.q.17.in opp.

Secundum aũt faciẽdũ eſt videre. Utrũ deũ eẽ ſit p ſe notũ. Et circa hoc ſunt q̃tuoꝛ difficilia ptractãda. ¶ Primũ eſt.vtꝝ apud intellectũ intuitiue videntẽ deũ ſit p ſe nota iſta. Deus eſt. ¶ Et ad hoc dico,φ ſic. Et hoc pbo q̃drupl'r. Primo ſic. Omnis ppõ eſt per ſe nota illi intellectui ſimpl'r: apud quẽ nõ ↄtingit dubitare:ſed itellectui habẽti notitiã intuitiuã de eſſentia diuina nõ cõtingit dubitare: nam notitia intuitiua verã exiſtentiã regrit. ¶ Scdo ſic. Omnis notitia expimẽtalis eſt per ſe nota:cũ ex ea experioꝛ me itelligere:ſed itelligẽdo deũ intuitiue:experioꝛ me intelligere deũ intuitiue.ğ eſt per ſe notum. ¶ Tertio ſic. Qñcũq3 aliqd cõpetit alicui per accñs:ſi intuitiue cogſcit/illud eſt p ſe notũ.hoc p3 in creaturis,q2 cognitio intuitiua:q̃ cognoſcit/φ creatura exiſtit:

A

Pondera ad ſolutionem.

eſt per ſe nota. ergo multo magis illa eſt per ſe nota: q̄ intuitiue cognoſcit: q̄ deus exiſtit: cū exña magis ſit intrinſeca deo: q̄ creature. ❡ 4° ſic. Illud quo ſuppoſito multa alia demr̄atiue īducunt̄, eſt per ſe notū: ſed cognita exña dei intuitiue multas alias vitates ɔcludūt ſci de deo demr̄atiue. ḡ exña dei eſt eis ꝑ ſe nota: vel deū eſſe, eſt eis ꝑ ſe notū. ❡ Scḋm difficile perſcrutandū eſt. Utrū itellectui hñti ſpēm itelligibilē diſtincte repñtantē eſſentiā diuinā eſſet hec ꝓpō ꝑ ſe nota. Deus eſt.

3.d.

Vide Sco. in quolibeto. q. 1. ad hec. τ di. pſenti. q. 2. τ vbi ibi nōuī. Non poſuit Scot⁹ illam maiorē vlem: hmo opp^m: vt pȝ imcnti.

❡ Dicit vnus doc. q̄ ſic. τ ꝓbat ꝓp^m ſic. Ois ꝓpō, i qua ꝑdicat̄ aliqd de aliq̄ in ꝑ mō dicēdi ꝑ ſe, eſt per ſe nota: ſed eſſe dī de deo qdditatiue: τ in ꝑ mō dicendi ꝑ ſe: ḡ eſt per ſe nota. ḡ τc̄. Maior eſt manifeſta. minor ꝓbat̄: q̄a ꝑdicatio in abſtracto vī eſſe de ꝑ mō. ſed eſſe dei dī de deo in abſtracto: q̄a deus eſt ſuū eſſe. ḡ τc̄. ❡ 2° ſic. Illḋ qḋ ex ſua rōne formali eſt neċe eē, includit exiſtentiā in ꝑ mō dicēdi ꝑ ſe: ſed deus eſt hⱷ. ergo τc̄. ❡ 3° ſic. Illud qḋ ex ſua rōne formali eſt act⁹ purus, eſſe dī de eo in ꝑ mō dicēdi per ſe. de⁹ eſt huiꝰ. ergo τc̄. ❡ 4° ſic. Omne qḋ nō icludit aliqd in ꝑ mō dicēdi ꝑ ſe eſt ꝑus illo: ſed eēntia diua nō includit eſſe in ꝑ mō per ſe. ḡ eſt ꝑoꝛ ipſo eſſe: ſȝ qḋ eſt ꝑus ipſo eſſe pro aliquo ꝑori hȝ eſſentiā pro quo nō hȝ eſſe: ḡ eēntia diuina pro aliquo ꝑori hȝ eēntiā quo nō hȝ eē: ḡ eēntia diuina pro aliquo ꝑori nō habebit eſſe: ſed oē qḋ ꝑcedit aliqd ex ſe nō determinat ſibi illḋ: ergo eſſentia diuina non determinaret ſibi ſimpl'r eſſe: qḋ eſt falſum.

B

Nō hñ: ſȝ cōſidera an cur ſit.

❡ Alius doc. dicit q̄ deū eſſe: nō eſt ꝑ ſe notū tali itellectui hñti ſpēȝ. Et hoc ꝓbat aſſumēdo oppo^m eius: qḋ accipit alius doc. dicēs: q̄ illud qḋ nō ꝑdicat̄ de aliquo in ꝑmo mō ſed in ſcḋo, nō eſt ꝑ ſe notū de illo: ſed eſſe eſt hṁ re^e dei. ergo τc̄. Probat aūt aſſumptū. ꝑ ſic. Nulla rō ꝑ diuerſa icludit aliqḋ cōe: vt in ꝑ mō: ſȝ deitas ē rō ꝑ diuerſa. ḡ nō icludit eſſe, qḋ eſt ſibi cōe τ aliꝫ. Secundo ſic. Nullū ſimpl'r ſimplex recipit aliqḋ ꝑdicatū eſſentiale cōe: ſed deitas eſt huiꝰ. eſſe aūt eſt cōe. ḡ τc̄.

Cōſidera inſtantiam. Videt oꝫ. ꝓpter aliqua qre alios vt Occham τ Aureolum. Soluc faciliter vt ſcis hic. Hoc negatur diſtinguēdo vt ſcis ma. τ mi. Dic vt ſcis.

C

Tertio ſic. Si eſſe icluderet̄ qdditatiue in diuinitate: maxie ꝑp iſtas rōnes, que adducte ſunt de abſtractione de neceſſe eſſe: de puro actu: eque ſapia itell's τ oia attributa icluderent eſſe. hoc aūt eſt falſuȝ: q̄a q̄ñcūqȝ aliqua ſunt eiuſdē rōnis formalis: q̄cqd dicit̄ quidditatiue de vno τ de altero: hec eſt manifeſta: ſed itell's diuinus τ humanus ſunt eiuſdē rōnis formalis: eſſe aūtē per te dī de intellu diuino qdditatiue. ḡ τ de humano qdditatiue: qḋ eſt falſuȝ. Itē 4° ſi eſſet ita: attributa in deo diſtinguerent̄ ſm exiſtentiā, ſicut diſtinguūt̄ formal'r.

Hoc negat̄.

Cōſidera hñ ponderando τ credendo.

❡ Dico ḡ q̄ actualis exña: vel eſſe eſt modus intrinſecus: qḋ ꝓbo ſic. Q̄ñcūqȝ aliqd adueniēs alicui nō variat eius rōnē formalē: illud eſt modus intrinſecus: ſed exña adueniēs alicui nō variat eius rōnē formalē. Nā hō in po^a, τ idē poſtea in actu eſt idē hō formaliter: nec variat̄ eius rō formalis: ergo exiſtētia, vel eſſe eſt modus itrinſecus. ❡ Ad rōnes alterius docto. ❡ Ad ꝑmā dico: q̄ q̄ñ aliquid ꝑdicat̄ de aliquo in abſtracto τ eſt itrinſecū: τ nullū coꝝ eſt ifinitū: ſemꝑ eſt vera illa ꝓpō in ꝑmo mō dicēdi ꝑ ſe. ſi aūt alterū, vel ambo eēnt ifinita nō eſt veꝝ: ſicut eſt hic. De quocūqȝ enī ꝑdicat̄ eſſe in abſtracto: ipſuȝ eſt ifinitꝰ, vel illud qḋ ꝑdicat̄ de eo: τ ſic eſt ſolū identica: τ non formalis ꝑdicatio. ❡ Ad 2^m τ 3^m dico q̄ neceſſitas τ actualitas ſunt modi itrinſeci: ſic̄ exña: iō nō tenēt. Naȝ iſta. de⁹ eſt purus actus: vel neċe eſſe ꝑtinet ad ꝑmū modū: ſic̄ iſta. deus eſt: vel deus eſt ſuū eſſe. ❡ Ad 4^m cōcedo, q̄ eſt ibi prioritas per intellectū: ſed tñ poſterius nō aduenit priori per aliquam productionē: nec eſt ꝓfluxus realis ab illo, qḋ eſt prius ad illud, qḋ eſt poſterius.

Nota oꝫ. ꝓpꝛia: ſȝ ɔſidera hñ. vide. S. in ꝓlo. q. 16. idem.

Q2 eē eſt modus itrīſecus τ i diuis: ſȝ cōſidera eas hñ pōderando.

D

Cōſidera ſimiliter ad hoiem de entitate τ humanitate. Hic ponit qḋdam exēplū ꝑ diuinitate τ entitate in aliquib⁹ originalibus.

A. i. ſe habet.

Tertium difficile declarādum eſt. Utrū apud intell'm creatū habēte notitiā intuitiuam de oibus creaturis ſit iſta, ꝓpō per ſe nota. Deus eſt. ❡ Et hic dico, q̄ ſic. τ pōt demonſtrari q̄druplr. ❡ Primo ſic. Ois intell's hñs notitiā intuitiuā de aliquo: hȝ notitiā per ſe notā de oibus: que includunt̄ in qdditate illius: ſed talis intell's cognoſcit intuitiue relationē creature ad deū. ḡ oia q̄ includunt̄ in rōne relationis, ſunt ei ꝑ ſe nota: ſed deus eſt hⱷ. vnū eniȝ relatiuū ꝑ aliud diffinit̄. deus eniȝ eſt terminus relōnis illius. ❡ Scḋo ſic. τ ꝑ ɔfirmat̄ ꝑ^m: vel cognoſco relōnē ſine diſcurſu: vel cum diſcurſu. ſi ſine diſcurſu: tunc cognita relōne cognoſco deū: τ ſic habeo ꝓpoſitū. ſi ſolū cū diſcurſu: tunc ſequitur duo incōuenientia. Primū pro aliquo ſigno habebo notitiā intuitiuā perfectā de aliquo: τ tñ nō cognoſcā illud, qḋ includit̄ in ratione eius formali. Scḋm qḋ ſeqtur eſt eē incōueniēs, q̄ pro aliquo ſigno cognoſcā relōnē ſine termino: q2 adhuc ignoro terminū eſſe. ❡ 2° arguo ſic. Ois itell's cognoſcens habitudinē inter aliq̄ extrema, prius cognoſcit extrema: q2 in eſſential'r ordinatis nō ſolum, quo ad eſſe: ſed etiā, quo ad cognoſci, cognoſcens poſteri⁹ neceſſario vel prius vel ſil' cognoſcit ipm prius. habitudo aūt iter extrema ordine eēntiali eſt poſterior extremis: ſed talis intell's cognoſcit relōneȝ creature ad deū. ḡ τc̄. ❡ Tertio ſic. Iſta, que ſunt ſimul nāli itelligentia cuicūqȝ intellectui, ſi vnū eſt ꝑ ſe notuȝ, τ reliquū: ſed relatiua, vt relatiua ſunt ſil' nāli intelligentia. ergo cū vnū ſit tali intellectui per ſe notū: τ reliquum: cōſtat, q̄ intellectui tali hec eſt per ſe nota. Creatura eſt dependens ad deuȝ. ergo τ deū eſſe. maior eſt manifeſta: q2 ad oppoſituȝ iam nō ſunt ſil' tali ſimultate. ❡ Quarto ſic. Impoſ'e eſt intell'm intelligere relōneȝ ſine termino. ſi ergo itellectui cognoſcēti relōnem eſt per ſe notum. Deū eſſe. habet̄ ꝓpoſitū. ſi nō: tunc erit notū ſibi, q̄ relō eſt τ ignorabit. vtrū termin⁹ ei⁹ ſit.

P

3.d.

Concluſio. Vide. S. q. 15. ꝓlog. ɔclone 3. arti. 2. ponderando.

Cōſidera hñ ꝑ argumenta τ ad hoieȝ τ in ſe vt noſti.

F

Cōſidera inſtantiam.

G

Quartum difficile videnduȝ, eſt de intellectu nr̄o. Utrū ei ſit per ſe notū deū eſſe. Et hic dico, q̄ nō: q2 qḋ a multis cōcipiētib⁹ terminos negat̄ nō eſt per ſe notū. deū eſſe eſt hⱷ. ḡ τc̄. ❡ 2° ſic. Qḋ ꝓbat̄ ab aliquo, illud nō eſt per ſe notū: ſed ſancti conati ſunt ꝓbare deū eē. ergo τc̄. ❡ Tertio ſic. Nulla propō in qua ponit̄ ſubm non ſimpl'r ſimplex: ſed includens partes, q̄s non eſt per ſe notū vniri, nulla talis ꝓpō eſt per ſe nota. hoc pȝ: q2 ex notitia terminoꝝ depēdet notitia ꝓpōnis. ergo ſi termini ſunt dubiꝫ: ꝓpoſitio erit dubia. 2° pȝ al'r: q2 ſubm includens ptes vere repugnātes nō recipit ꝑdicationē alic⁹. eodē mō ſubm includens dubia nō eſt per ſe notū vniri ꝑdicato. deus aūt (ſm q̄ hic cōcipit̄ a nobis) nō hȝ ɔceptū ſimpl'r ſimplicem: ſed includit partes: q̄rū vnio nō eſt per ſe nota: q2 icludit entitatē τ infinitatē: quaꝝ vnionē multi conant̄ demōſtrare. ❡ 4° ſic. Primā cāȝ eē nō eſt per ſe notū. ḡ nec deū eſſe. antecedēs probatur: ex mouētibus eniȝ τ motis ꝓbatur primā cām eē. ɔña pȝ: q2 ab oībus cōceditur. q̄ prima cā ſit deus. ex añte pōt etiam inferri, q̄ nō eſt per ſe notum infinituȝ eſſe. ❡ Sed ɔ̄ hoc eſt illud, qḋ dicit Anſ. q̄ deus eſt illud, quo maius excogitari nō poteſt. Et ex hoc arguit̄ ſic. Ois iſta ꝓpō eſt per ſe nota, q̄ñ oppoſitū predicati repugnat ſubo. ſed ſi deū eſſe non eſſet per ſe notum aliquid magis ens τ notius ens cogitaret̄: quod tamē repugnat deo. ❡ Itē Boetius dicit. q̄ eſt de primis cōceptionibus. ❡ Itē per ſe notū eſt effectū eſſe in reruȝ nā. ergo per ſe notū eſt cām eſſe illius effectus: de⁹ aūt eſt talis cā. ergo per ſe notū eſt deū eſſe. ❡ Itē in ſcia

4.d.

Cōcluſio.

Exēplum de hoie τ irrōnali.

H

Obijcit quadrupliciter. Proſo. c. 3.

De Ebdomadibus.

I. ſcat nō vt actualr exiſtēs: ſed tm̄ qddítas tūc cognoſcitur abſtractiue tm̄ ⁊ nō ītuitiue. nā abſtractiua concernit tm̄ qdditatē. ¶ Scdm̄ eſt ꝙ intuitiua cōcernit (De hoc. ſ.) preſentiā de cōi lege: lꝫ enī forte deus poſſet facē obm̄ nō pñs: tn̄ de cōi lege ita eſt. ¶ 3m eſt cauſatio: quia de cōi lege cauſat a re ad quam terminat. ¶ Ad 4m eſt motio, qa de lege cōi opꝫ ꝙ obm̄ moueat.

(1ª concluſio.) **Quantuz** ad 2m opꝫ diuerſimode dicere ſm̄ qd diuerſimode di de felicitate. ¶ Sūt autē ꝗtuor opiniones de felicitate. Quidā enī ponūt caz (De felicitate opiones 4or. 1ª concluſio. Quere Sco. ⁊ alios 4. d. ſm̄. ꝗrta diſt. noua ad h.) eſſe actū itellectus: ⁊ ſic dicētes bñt dicere ad qōnē ꝙ nō: qa impoſſe eſt ponere illud, qd eſt eēntialr btītudo in aīa, qn ipſa ſit beata: ſed viſio diuine eſſentie eſt ſm̄ iſtos eēntialr btītudo. ergo formalr ipſa eſt beata: ſupponat aūt, ꝙ maneat viator. ¶ Alij aūt ſunt, q ponūt, ꝙ (K) felicitas preciſe ꝯſiſtat in actu volūtatis. Et iſti bñt (2ª concluſio.) dicere ꝙ ſic. cuius rō eſt: qa qñ ſunt duo actus eſſentialr ordinati ⁊ realr diſtincti, prior pōt poni ſine poſteriori: ſꝫ actus ītuitiuus ſe tenēs ex pte itellis eſt pꝰ eēntialr actu volūtatis. ergo poterit cōicari ſine alio: ſed oē illd qd cōicat viatori ſine btītudine, nō ponit viatorē ex viā. ergo ⁊c. ¶ Alij ſunt qui dicūt ꝙ btītudo integrat ex iſtis duobꝰ actibus. ſ. actu itellis ⁊ voluntatis: nec in aliquo (3ª concluſio.) eoꝝ preciſe cōſiſtit. Iſti pñt dicere ꝙ ſic. cuiꝰ rō eſt: qa totū nō ponit pciſe, ꝯcepta quacūqꝫ pte eiꝰ integrali: ſed per te btītudo itegrat ex iſtis duobꝰ actibꝰ. ergo nō poſito actu volūtatis: poſito tn̄ actu itellis, nō poneret btītudo. ergo ⁊c. ¶ Alij aūt ſunt, q dicūt, ꝙ btītudo eſt qddam genus ad actū itellis ⁊ volūtatis: ⁊ ꝙ iſti duo actus ſūt (4ª concluſio.) ſicut due ſpecies beatitudinis. Et iſti habēt dicere cuz pꝰmis ꝙ nō: qa poſita ſpecie, neceſſario ponit genus. ergo poſito actu itellectus, neceſſario ponit btītudo. Beatitudo autē repugnat viatori manenti viatori. ergo ⁊c.

(L. Difficul. 4e.) **Sed hic** ponant 4or difficul. Pria eſt. Si intuitiua ⁊ abſtractiua differāt ſpecie. Dico ꝙ ſic. ⁊ pbo: qa qñ aliqua cā vlis producit duos effectus eſſentialr ordinatos p duas cās pticulares: variata cā pticulari variat effectus: ſed intellis eſt cā vlis pductiua vtriuſqꝫ notitie: pducit aūt ītuitiuā ꝯcurrēte re ipa. abſtractiuā aūt ꝯcurrēte repñtatiuo. ergo abſtractiua ⁊ intuitiua diñt ſpē. ¶ 2a difficul. Utꝝ ſint diñe eēntiales (Diſt. de pdicato ⁊ ſpeculatiuo. Cōſidera diſt.) notitie in cōi. Dico ꝙ nō: qa qñ ſūt due diñe eēntiales ꝯ ſe diuiſe, qcqd cadit ſub vna diñaꝝ illaꝝ eſt nobiliꝰ oī eo qd cadit ſub diña alia ignobiliori: ſꝫ nō oē qd cadit ſub ītuitiua, eſt nobiliꝰ quocūqꝫ cadēte ſub abſtractiua: nec ꝯ. Et pꝫ qa abſtractiua dei eſt nobilior intuitiua albedis. ergo ⁊c. ¶ 3a diffic. Utrū ſint cōpoſſibiles in eodē de eodē obto. dico ꝙ ſic. Hoc pbo: qa de eiſdem (M) bñt angeli cognē in vbo ⁊ in gñe ppo. cognitio aūt futuri in vbo eſt ītuitiua. in gñe aūt pprio eſt abſtractiua. (Cōſidera inſtantiam.) ergo ⁊c. ¶ 4a difficultas. Utrū eadē notitia poſſit eē intuitiua ⁊ abſtractiua. Poſſet dici ꝙ ſic p reꝰ ad diuerſa (Uide. ſ. q. 15. motiuū huiꝰ vis vt patet.) obta niſi aliud ipediret: ſꝫ pbo ꝙ nō: qa ſi aliq cēt talis videret illa, que eſt in deo: ⁊ etiā in btīs reꝰ nō exñtis. Sꝫ pbo ꝙ iſta ſolū ſit ītuitiua. nulla eniꝫ cognitio eſt abſtractiua, p quā cogſcit de aliquo aliqd accñs p accidens: ſꝫ deus ⁊ bti cognoſcūt accidēna p accñs, q iſunt illis, que cognoſcūt. igit iſta nō eſt abſtractiua: ſed ītuitiua. ¶ Ad rōnē di, ꝙ intelligit ex puris nālibus.

¶ Utrum per potētiā diuinaz de nō exiſtēte poſſit eſſe notitia intuitiua. Queſtio. XVIII.

V**trum** per potētiā diuinā de nō exiſtēte poſſit eſſe notitia intuitiua. Qd nō. Geñ. p. Uidit deus cuncta, que fecerat. ¶ Contra. Ambro. angeli cognouerūt res, anteqꝫ eſſent.

Circa iſtam qōnē ſunt due opiniones ꝯdictorie. vna dicit, ꝙ ſic. Et pbat multiplr. pꝰ ſic. Quicqd (N. 1. op. Quere occā quolibeto. 6. q. 6. ⁊ Thomā ⁊ alios.) deus pōt mediāte cā ſcda pōt per ſe: ſꝫ mediāte obto: qd eſt cauſa ſcda, pōt cauſare intuitiuā. ergo ſine obto. ¶ Scdo ſic. Scdm̄ te intuitiua ⁊ abſtractiua ꝯueniūt in rōne terminādi: ⁊ diñt in rōne mouēdi: ſed oēm rationē mouēdi pōt deus ſupplere: ſicut pꝫ p ppōnē prius acceptā. ergo ⁊c. ¶ 3o ſic. Oia abſoluta diſpata pōt deus ſepare: ſꝫ actꝰ eſt qddā abſolutū aliud ab obiecto. ergo poterit eūdē deꝰ ab obto ſepare. ¶ 4o ſic. Actus ille pōt ab itellectu ſepari. ergo ab obto. ꝯñtia pꝫ: qa plures ⁊ itimiores hītudines hꝫ actus realis ad itellectū: qa hꝫ habitudinē effectus depēdentis ad cām ⁊ inherentis ad illud, cui iheret, qꝫ hēat ad obm. añs pꝫ: qa accñs realr diſtinctum a ſubto pōt deus ſeparare ab illo. Dicūt ergo iſti, ꝙ pōt deus ītuitiuā cāre ſine obto ⁊ remanebit ſm̄ oēm cōditionē intuitiue abſente obto: qa ita videnr rōnes (O) ille pbare de omni ꝯditione actus: ſicut de ipſo actu. ¶ Alij iſtius vie dicunt, ꝙ remanet illa qualitas. reſo (Uide. ſ. d. 6. q. 2. Scda via. Tertia via.) aūt illa ad obm nō remanet. ¶ Alij dicūt, ꝙ remanebit illud abſolutū: ſed nō erit notitia ītuitiua pp abſentiā obti. nec abſtractiua: qa nō habet per aliqd repñtatiuū. ¶ Alij dicūt, ꝙ bn̄ remanebit notitia: nō tn̄ intuitiua ſed abſtractiua: qa hꝫ per aliud. ¶ Nullā autē iſtarū teneo. Ideo arguo cōtra pꝰmā: qa iſti dicunt, ꝙ deus (Quarta via. Impugꝰ op. ſm̄ oēs añs vias vel modos dicendi. Cōſidera.) pōt ſm̄ oēm cōditionē cāre notitiā ſine obto, quā hēt, qñ obm cāt. ¶ Cōtra. qa ſm̄ Aug. itellis diuinus nihil pducit, vel dicit ad extra. ergo nō pōt in nobis dicere verbū: ſed notitia cauſata ab obto eſt verbū. ergo ⁊c. ¶ Siṁr pōt argui de actu ſpirādi: qa deꝰ nihil ſpirat ab extra. ergo amorē ſpiratū nō pōt pducere in aīa nr̄a: lꝫ enī deus poſſit cauſare oē abſolutū: nō tn̄ pōt ſub omni cōditione, qa ſaltē nō ſub reſpectu. nā lꝫ deus poſſit actū amoris in nobis pducere: nō tn̄ cū oībus viribꝰ ſuis actuz (P) ſpirādi pōt pducere in nobis: qa nihil ſpirat ad extra. ¶ Cōtra 2m modū: quia actus itelligēdi ⁊ notitia ſunt duo. actus aūt itelligēdi eſt qualitas: ⁊ nō dicit pfectionē ſimplr. notitia aūt dicit reſpectū ad obm: ⁊ eſt pfectio ſimplr. Si ergo maneret iſta qlitas, nō diceret notitia, que eſt pfectio ſimplr, nec aliqd ipa itelligeret. ¶ Cōtra 3m qa variatio nō fit preciſe per reſpectū: remoto ergo reſpectu nō variabit. ¶ Cōtra 4m, qa tūc illa regula pꝰma: qcqd deus pōt. acciperet ꝗtuor terminos. Nā tu accipis in minori notitiā ītuitiuā pōt facere cū obto: in ꝯñe vo aliā. ſ. abſtractiuā. Ideo ad rōnes in oppoſitū. ¶ Ad pꝰmaz concedo ꝙ deus pōt ſine obto ſe hñre in (Ad rōnes pꝰme opionis. Nobilis ſolo) rōne cauſantis: ſed tn̄ nō ſine obto ſe hñre in rōne terminātis. Ponit exm de radio ſolis hñte reſpectū gnationis paſſiue ad ſolē. Si aūt fieret a deo, eſſet qdē radius: ſed nō hēret reſpectū gnōnis paſſiue ad ſolē: ita ꝙ (Q) ſol terminaret iſtm reſpectū: ita ꝙ diceremꝰ, ꝙ cēt a ſole: ita dico de actu, ꝙ nō habebit reſpectū pductionis ad obm. ¶ Ad 2m dico ꝙ diñt in rōne terminātis: qa vna ꝯcernit exñtiā, puta ītuitiua. Alia aūt. ſ. abſtractiua nō: qa terminat ad qdditatez: vt abſtrahit ab exiſtentia. ¶ Ad 3m dico ꝙ qñ ſūt abſoluta vel res diſpate, verū eſt, ꝙ deꝰ pōt ſepare vnū ab alio: ſꝫ nō eſt ſic in ppoꝰ. Nā actꝰ nō ſe hꝫ, vt qd diſpatū, reſpectu obti: iō nō valet. ¶ Ad aliud dico ꝙ notitia hꝫ duos reſpectꝰ. vnuz (Notitia dicit reſpectum duplicem.) ī quātū accñs: ⁊ iſte reſpicit ſubm. Aliū ī quātū notitia: ⁊ iſte reſpicit obꝫ. ſcds aūt eſt ſibi eſſentialior, qꝫ pꝰmꝰ.

(2. op. Quere Sco. ⁊ ſequaces. ad h.) **Alia autem** opio ꝯria dicit, ꝙ nō pōt fieri notitia ītuitiua ſine reali pñtia obti. Nō enī pñt itelligere iſti, ꝙ aliqs aliqd videat ⁊ nihil videat. Arguūt enī ſic. ſuppoſito ꝙ notitia ītuitiua ſit alicuius ſingularis, qcūqꝫ aliqua notitia terminat ad

aliud

A aliud o̅bm actuatũ vltimata actualitate/actio fertur in ip̄m/vt i aliqd̄ exñs:ſʒ notitia intuitiua terminat̄/vel fert̄ in rē ſingularē:ſingularitas aũt eſt actualitas vltimata.ğ actio terminat ad exñs.nõ enim vĩ vltimate actuatũ/niſi ſit exñs. ❡ 2° ſic. Impoſſe eſt q̄ alicui exiſtenti in po° ꝯueniat illud qd̄ cõuenit ſibi p accñs. Sʒ intuitiue cog̃ſcunt̄ illa/que inſunt p accñs rei in ſe.ğ ⁊c. Maior probat̄.qa qñ res eſt in po°/res in illo eſſe eſt nec̃ia. Nec de° facit/q̄ res ſint poſſes:qa eoꝝ eſſe poſſe eſt nec̃iuʒ:⁊ ideo nihil per accñs cõuenit ei in iſto eſſe. Minor pʒ:qa qd̄ conuenit alicui per accñs ab alio ſibi ꝯuenit:illud aũt eſſe in po° nõ hʒ res aliūde. Poſſet ĉt pbari ma.ſatis euidẽter:ſic qñ ſunt aliq̄ eſſentialr̄ ordinata ſm p̄us ⁊ poſteri°:impoſſe eſt q̄ poſterius inſit niſi p̄us p̄ inſit:ſed in quocūq; eſſe exiſtē eſt p̄us eſſentialr̄/ꝗ̄ qd̄cūq; accñs in ſubto:vel in illo in quo eſt.ğ accñs nõ põt ineſſe niſi exiſtere p̄us inſit.ens aũt in po° nõ hʒ eſſe exiſtere/vt ſic.ğ ei nõ ꝯuenit in tali eſſe aliqd p accidēs. ❡ 3° ſic/⁊ redit in idē. Impoſſe eſt q̄ aliqd adueniat ꝯtingẽter alicui enti in po°:ſʒ intuitiua cognitio/vt ſic/eſt ꝯtigēs.ğ nõ põt eē re° entis in po°. ❡ 4° ſic. In eſſentialr̄ ordinatis impoſſe eſt dare poſteri° ſine priori:ſed exñia eſt p̄or eſſentiali ordine his/que inſunt per accñs.ğ impoſſe eſt/q̄ iſta cognoſcant̄ ineſſe rei/niſi habeat actuale eſſe. ❡ Eliciũtur ğ ex dictis q̄tuor ꝯnes. ❡ Prima/q̄ cognitio intuitiua cauſatur ab obiecto. ❡ Scd̃a q̄ terminat̄ ad ipſum. ❡ 3° q̄ deus põt ſupplere vicē obti in rõne mouẽtis. ❡ 4° q̄ nõ in ratione terminantis. Iſte ꝯnes patent ex predictis.

Cõſidera inſtantiam.

B

Cõcluſio 4a. Determinatio. breuis vis.

Diſt. duplx.

Sed hic ſunt due difficultates. Pria eſt/q̄ qñ ſũt aliqua eſſentialr̄ ordinata ⁊ realr̄ diſtincta/deus põt facē vnũ ſine alio:ſed relo notitie differt realr̄ ab actu ⁊ eſt poſterior eēntialr̄.ğ ⁊c. ❡ 2a. oē qd̄ depēdet ab aliquo in aliquo gñe cāe depēdet:ſed act° depēdet ab obto.ğ in aliquo gñe eſt depēdēs.dic in q̄. ❡ Ad p̄m qñ ſunt aliq̄ duo que ſeparari nõ p̄nt/iſta ſunt idē realr̄.Et tũc dico/q̄ notitia ⁊ ſui relo ad o̅bm ſunt idē realr̄:ſʒ aliquo mõ diſtinguãt̄. ❡ Ad 2m dico/q̄ depēdẽtia ſi dicat̄ p̄exigere ſic nõ reducit̄ ad aliqd̄ genus cāe actio. Nã actio p̄ſupponit approximationem agẽtis ad paſſuʒ:⁊ tñ illa approximatio nõ eſt cã. Silr̄ ſm aliquos actus volũtatis p̄ſupponit actũ itellᷓs:non tñ vt cãmata in propoſito de actu ⁊ obiecto.

C

Lafte gloſam de. Qr relo noti tie ad o̅bʒ eſt eadē ſibi realiter. q̄re ſco. in q̄libeto.q. 13. ⁊ alios. Ecce q̄ q̄rio Cõſidera al' n° declarãdo.

❡ Utrũ potẽtia/ſiue ſenſitiua/ſiue itellectiua poſſit cognoſcere naturalr̄ nõ exiſtens. Qõ. XIX.

Vtrum potẽtia/ſiue ſenſitiua/ſiue itellectiua poſſit cog̃ſcē naturalr̄ nõ exñs.Et arguo q̄ ſic. In libro Regũ de puero Heliſei ſcribit̄/q̄ videbat currus ⁊ alia/que nõ erãt. ❡ Cõtra. Joã.19.q vidit teſtimoniũ perhibuit:qd̄ nõ eſſet/ſi poſſet eſſe falſum.

4.Re.

D

Cõclo 2a.

Circa iſtã qõnē pono duas ꝯnes. Una q̄ po° itellectiua nõ põt intuitiue cognoſcē nõ exñs. Hoc pbo duplr̄. ❡ Prio ſic. Illa notitia nõ põt eē falſa/a qua depēdet certitudo oĩs notitie nr̃e.h̄ probat̄:qa in eſſentialr̄ ordinatis ablato p̄/auferẽ poſteri°.ſi ğ falſa eſt illa notitia/a qua depēdet oĩs nr̃a certitudo:auferẽ oĩs alia veritas:ſʒ a notitia intuitiua depēdet oĩs certitudo nr̃e cognĩs.ğ ⁊c. ❡ 2° ſic. Illa notitia nõ põt eſſe dubia/ex qua arguit̄ illd̄/qd̄ nulli eſt dubiũ/ſʒ oĩno certũ:ſʒ p actũ itelligẽdi cognitũ intuitiue arguit̄ illd̄ in nobis/qd̄ nulli eſt dubiũ ⁊ ſcim° nos eſſe certos.ğ cognitio intuitiua itellectiua nõ põt eē dubia. ❡ 2° ꝯ eſt q̄tũ ad ſenſitiuã.Et dico q̄ ſenſitiua nõ põt eē falſa. Et pbo p̄ ſic. Nulla ꝑpõ/in qua eſt vitas p ſe nota:põt eſſe falſa/ecũ ex p ſe notis deducat̄ ꝯ demõſtratiua:ſʒ talis eſt p ſe nota.ſ.notitia intuitiua ſenſitiua.h̄ pbo ſic.ſ.q̄ veritas ſenſitiua apprehēſa p ſenſus intuitiue cog̃ſcentes eſt p ſe nota.Arguo ſic.Sic ſe hñt p̄n° ad ꝯneſ dicta terminī ad p̄n°:ſʒ opʒ p̄n° eſſe notiora ꝯne:ğ opʒ q̄ termini ſint notiores pncipijs:ſed terminos cognoſcim° per ſenſus.ğ ⁊c. ❡ 2° ſic. Quia in nãli phĩa nõ deuenit̄ ad ꝯnē demõſtratiuã/niſi p ſenſus ğ ꝯ nõ eſt certior nec notior illis/que apprehẽdunt̄ p ſenſuʒ:cũ veritas ꝯnis ab illo depẽdeat. Aſſumptũ de nãli phĩa eſt mãifeſtũ. Ex hoc eni q̄ video aliqd moueri/arguo eē mouēs imobile.aliqd aũt actu moueri pcipit̄ a ſenſu ⁊ p ſenſũ. ❡ 3° ſic. Scĩa certiſſima nõ p̄ſupponit aliqd incertũ vel dubiũ:ſʒ ſcĩe metaphĩce ſũt certiſſime.p̄ſupponũt aũt notitiã terminoꝝ/que hĩ p ſenſum:⁊ p terminos itelligit̄ p̄n°.ğ notitia terminoꝝ eſt eque certa ſic notitia pncipij. ❡ Cõfirmat̄ p illã regulaʒ. Propter qd̄ vnũqdq; tale ⁊ illud magis:ſʒ pp notitiã habitã p ſenſus cog̃ſcimus terminos:qb° cognitis cog̃ſcim° p̄n°.ğ terminos ipſos magis cog̃ſcim°. ❡ 4° ſic. In aſtrologia vident̄ eē demõſtrationes:ſʒ tales nõ p̄nt eē/niſi p terminos habitos p ſenſus.ğ oʒ q̄ iſte vitates accepte p ſenſus ſint p ſe note.Oẽs iſte rõnes hñt iſtã viʒ.Certũ nõ p̄ſupponit incertum:ſed omnis certa cognitio ſcientis preſupponit notitiam ſenſitiuam.ergo ⁊c.

Z. Lobus

E

Vid.3.q.16. idez e.ſ.m.2. q.1. Q. dicas inſtare nõ eſt per ſe nõ vide h.

Cõſidera inſtantiam.

Alia ſta mathematice.

F

1.poſteriorũ.

Cõſidera

Sed cõtra p̄dicta ſũt multa experimẽta. Prio de auditu.nã ſon° vĩ audiri/vbi incipit multiplicari.multiplicat̄ aũt ſucceſſiue:⁊ p motũ. Cuʒ ergo eſt ad aures deſinit eē vbi audit̄.vĩ ğ nõ eē:⁊ tñ eſt vā auditio. ❡ 2° de odoratu:aliq enĩʒ delectant̄ in vno obto.aliq triſtant̄ in eodē.vn° eni apprehēdit vt triſtabile.ali° vt delectabile.ğ actio aliqs illoꝝ habʒ odoratũ re° alicuius nõ exñtis. Silr̄ de guſtu oĩno idē eſt vni amaꝝ:alteri dulce. Silr̄ de tactu re° cali.vnũ ⁊ idē calm vn° iudicat magis:ali° vo minus calm. Silr̄ de motu corpis iter duos digitos. ❡ Hic itelligẽdum eſt q̄ ſm btm Aug° 2° de tri.c.xi.due ſũt maneries vl' modi falſitatis. Una eſt ſilitudo:qa pp ſilitudinē non poſſum° diſtiguē vnũ ab alio:⁊ iõ vnũ iudicamus eſſe aliud. 2° aũt eſt ꝯiunctio:qa pp ꝯiunctionē ſepe nõ p̄t vnũ diſcerni ab alio.ſic pʒ de actu phãtaſiãdi ⁊ actu itelligẽdi:iter quos pp ꝯiũctionē diſtiguē neſcim°:⁊ ſepe attribuim° nõ attribuẽda.Et iõ/qa act° ſenſuũ pticulariũ ſũt ſiles mltũ cũ actu ſenſus cõis ⁊ ſibi inuicē multũ ꝯiuncti cauſat̄ ibi deceptio ex ipo° diſtinguẽdi. ❡ Sũt ğ h̄ 4° regle. Pria/q̄ obʒ imutat po°.ſ.realr̄ ⁊ itẽtionalr̄:ſic ſolviſuʒ:ſʒ itẽtionalis fit in iſtãti:realis aũt nõ:ſʒ in tpe:qa eſt mot° ⁊ trãſmutatio. ❡ 2° regla eſt/q̄ lʒ ſenſus pticlares apphẽdãt obta ſenſus cõis.ſ. ſenſibilia cõia p ſe:in illa tñ nõ p̄ ferunt̄ ſenſus pticulares:ſʒ tñ cõis. ❡ 3° regla eſt/q̄ alr̄ iudicat phãtaſia qñ obʒ ē p̄ñs ⁊ mouet ſenſuʒ pticularē:qꝛ tũc ꝯformat̄ ſibi:⁊ iudicat rē eē/q̄lis eſt.alr̄ aũt qñ o̅bm eſt abſens. ❡ 4° regla eſt/q̄ qñ aliq̄ po° eſt ꝯſueta iudicare ſm vnũ modũ:illo mõ variato ſp vniformiter iudicat niſi pcepta variatõe.Ex° ſi qs ꝯſuet° ē ſurgē de lecto viſus oĩes:ſi vtat̄ lect° adhuc diu ⁊ ſepi° iudicabit ſe ſurgē ſic p̄us. ❡ Ad iſtãtias p ordinē. Ad p̄mã dico/q̄ nullᷤ audit ſonũ niſi illũ/q eſt imediat°.nõ aũt eſt i organo:ſʒ debite approximat°. Si vo dicas/q̄ ſenſus vĩ iudicare eē ſonũ vbi icipit:dico q̄ illd̄ iudiciũ ē ſēſus cõis.nã ex ordine iſti° ad illũ/q ē annihilat°/iudicat ſenſus cõis adhuc illũ p̄m eē:⁊ imutatio itentiõalis fit in iſtãti:ſic ſon°. ❡ Ad aliũ de delectabili ⁊ triſtabili:dico q̄ iudiciũ de iſtis nõ ē ſenſus pticularis:ſʒ ſenſus cõis:⁊ ad eũ ptinet.ſenſus aũt pticularis apphẽdit illd̄/qd̄ eſt ibi p̄ſes:⁊ nihil aliũ. ❡ Ad aliũ de amaro dico q̄ ibi

Experimẽta De auditu.

De odoratu.

G

De guſtu. De tactu. Modi falſitatis vel deceptionis duo. Vide ſingularitate ⁊ certitudine ⁊ deceptione cognitionis ſen ſitiue. vid. ſcᷣ ttã.3.diſ.p.q. 4. ⁊ ubi ibi no tatur. ⁊ Ariſt. 4.meta. ⁊ ſup li.de aĩa. ⁊ ali bi ſepe ⁊ i ꝑſpectiua plꝰ ad ꝓpoſitũ.

Regula 4a. Immu° realis ⁊ itẽtõal.

H

I

eſt realis amaritudo, que eſt ex permixtione reali alicuius amari humoris. ¶ Ad aliud de tactu dico ꝙ ſenſus particularis percipit calidum: ſed ſenſus cōis iudicat de intenſione et remiſſione calidi. ¶ Ad aliud de motu dico, ꝙ illud iudicium eſt ſenſus cōmunis.

Experimēta de viſu ſane notanda.

Sed nunc cōcurrūt aliqua experimēta de viſu, que videnť difficilia. Primū ē Aug. 11. de tri. cū video corpus luminoſum multū, apparet poſtea colores lucidi. ¶ Ad illō dico ꝙ obm aliquid imutat realr, aliqd intētionalr. Intentionalr quidez ad actū vidēdi: et hō imutatio eſt iſtantanea et trāſit. Realiter aūt imutat ſpūs, per quos fit delatio ſpēꝝ de loco ad locū: et ſic illi ſpūs accipiūt veros colores: et iſti ſūt, qui poſtea abeunte ꝑ obto videnť. ¶ Scōz experimētū eſt de colorib⁹ diuerſis apparētib⁹ in collo colūbe: q tn̄ ſm ꝙ dī, nō ſunt ibi. Et ſilr de quibuſdā veſtimētis, que nūc videnť vni⁹ coloris: nūc aūt alterius. Nec valet ad h, qō aliq dicūt de diuerſitate partiū: quia in eadez parte eſt variatio coloris luminoſo variato. Si poneret opio Aui. que forte poſſet defendi, tūc facilis eſſet euaſio. ſ. ꝙ colores nō ſunt ibi, niſi prīte luce: ita ꝙ ſm eū color cauſať a luce: ita ꝙ qn̄ lux nō eſt: color nō hz eſſe actu: et ſm approximationē diuerſam cauſať diuerſus color: ſic pz de radio ſolis trāſeunte ꝑ vitrū. Nā ſi prio attingať a radio, eſt pmus color. ſ. rubeus: ſi remotius, cauſabiť alius color: q nō tn̄ attingit ad nām lucidi: et ita qn̄ maior eſt diſtātia, cābūtur alij colores et multo plures. Nā ſm Aui. corpus luminoſū variat ſuū ſitū ex diſpōne obti, et cāt aliū et aliū colorē. nā ſm pmū radiū rubeū. et in 2° viridē. et in 3° liuidū. et in 4° nigrū: quia iſte radi⁹ minus claret. ¶ 3m eſt de iſtis picturis prominētib⁹. ¶ Ad h dico ꝙ ſenſus cōis iudicat. h pz: quia min⁹ aſſuefacti h iudicāt: et iō h nō eſt ex ſenſu particulari. ¶ 4m eſt de his, que in ſomnijs videnť. Ad qō dico, ꝙ opus imaginationis eſt: iō nō eſt difficile: quia imaginatio bn̄ hz cogn̄e abſtractiuā: pōt etiā dici, ꝙ aliqui ſenſus exteriores nō ſunt ligati: et ibi eſt vera ſenſatio qō appet de illis, q ordinate in ſomnis arguūt vł agūt ac ſi vigilarēt. ¶ Ad illud de illuſionib⁹ pōt dici, ꝙ ſi fiant in re ext ꝑ artē demoniacā: tūc idē oīb⁹ appet equaliter. ſi aūt fiant nō in obto, vel in medio: ſz in organo: tūc pōt dici, ꝙ iudiciū et imutatio eſt i phātaſia: pp h, ꝙ ſenſus exteriores ipediūť. ¶ 5m eſt ď ſpeculo. Ad qō dico ꝙ ſenſus particularis videt ſeipm et nō imaginē in ſpeculo: et ſic nō decipiť ſenſus particularis. Sz quō falſe iudicat? Dico ꝙ iudiciū nō eſt ſenſus particularis nec deceptio: ſed cōis qui falliť ꝑ illā regulā: quia ſenſus particularis cōſuet⁹ eſt videre rē ſm lineā rectā. Jdeo dico, ꝙ ſenſus particularis nō iudicat niſi de colore: ſenſus ãt cōis iudicat de ſitu vbi: et de diſtātia: et iō ibi cōcurrit: ſenſus particularis iudicat obz eſſe vbi nō eſt: pro eo, ꝙ in actu ſuo cōſueuit iudicare de obto in ſe: vt dictuz eſt. ¶ Ad illud de iride qō eſt 6m dico ꝙ in iride ſunt veri colores. ¶ Ad 7m de motu ſcintille, q̄ pp motum vībic formā circuli. Dico, ꝙ decipiť ibi ſenſus cōis. iudicat enī cōtinuitatē pp velocē ſucceſſionē pris ad ptē: vł ſcintille in iſto ſitu ad aliū ſitū: et nō pp aliō. ¶ Ad 8m, qō eſt de motu arboꝝ et ripe iudicato ꝑ exiſtē in naui: dico, ꝙ ſenſus cōis h iudicat. ſenſus enī particularis nō videt niſi colorē: et de eo iudicat. ¶ Ad 9m de ꝓuatiōe, dico ꝙ ꝓuatio nūq̄ ſentiť: et iō negādū eſt, ꝙ ꝓuatio videať. ¶ Ad 10m de fractione baculi in aq̄: dico ꝙ eſt iudiciū ſenſus cōis iterioris, q iudicat erronee fractionē baculi pp diuerſaz imutationē ſm aliud et aliō diaphanū ſm diuerſaz mutationez viſus. ¶ Ad illud de ſpeculo fracto et oculo cōpreſſo. Dico ꝙ illā qualitatez

Solutio. Jmutatio duplex. Singularis imaginatio.

K

Excludit euaſionem. Conſidera h pla pōderando vt ſcis i ꝑſpectiua. Op Aui. de colorib⁹ ſatis ſingularis.

Nō hī cōtra h ſta in originalib⁹ et pla al- in ſequētib⁹ hui⁹ q.

L

Cōſidera in ſtantiam.

Nō ſ ſomnis.

Jlluſiones ſi duplr.

Nō optie de imagine ſpeculi vide ſup q. 15. ſ. q e. 4. ſupra.

M

Contra 2. de ais viſus ē iterioris. dic cōſequenter.

Nuere ꝑſpectiuā, vt ſcis.

nō percipit viſus: ſed eſt iudiciū ſenſus cōis: quia obm q̄le eſt in ſe videt viſus: ſz eſt iudiciū ſenſus cōis, qui iudicat dualitatē eē queadmodū i ſpeculi fractiōe. ¶ Ad viii m de actu vidēdi motū dī, ꝙ verū eſt ꝙ act⁹ vidēdi nō manet niſi ꝑ iſtās: et iō ſicť radi⁹ ſolis i diſtīcto iſtāti eſt diſtīct⁹: ita eodē mō ď actu vidēdi: et ita act⁹ vidēdi nou⁹ hī in q̄lz iſtāti. rō eſt: quia in quolz iſtāti, vel actu vidēdi vī alia et alia ſolis diſtātia et nō percipiť. Naz cōia ſenſibilia cōprehendunť ꝑ ſenſuz cōem: et nō ꝑ ſenſus particulares, cū eoꝝ nō ſint ꝓpe obta: ſz quia ꝑ ipſos cōprehēdit ea ſenſus cōis. quō g vī mot⁹, cū n⁹ nulla pars eſt: dico, ꝙ illō iudiciū nō ē ſenſus particularis: ſz ſenſus cōis, q ſolus cōprehēdit motū et iudicat de eo: et imutať ſucceſſiue. ¶ Ad aliō ď luna dī, ꝙ viſus lunā videt: ſz ſenſus cōis iudicat ei⁹ motū: pp aliā et aliā ad nubē diſtā[?]

N

Nunc vidēdū eēt de mō ponēdi iſtoꝝ, qb⁹ iſte iſtā tie ꝯcludūt. Dicit enī ꝙ obm in eē apparēti ꝓduciť et in eē viſo: et in eſſe cognito. q̄re ꝓe. au. ſed lz ego ꝯcedā, ꝙ obm in quolz actu apprehēſiuo ꝓducať in aliquo eē: tn̄ ꝓductio illi⁹ eſſe, in quo ꝓduciť ꝑ actū viſionis, illud eſſe ꝓducti: nec ꝯo ꝓſupponit aliō eē in obto. Et ꝓbo h multiplr. Prio ſic. Qn̄ aliq̄ determinatio nō diminuēs addiť alicui determinato, non variat rōnē determinati: ſz eſſe viſuz eſt determinatio nō diminuēs: quia ſi ſic oīa poſſent deſtrui per actū viſionis. g et c. ¶ Scōo ſic. Oē qō eſt ad aliud, prius eſt ad ſe: ſed eē viſuz eſt ad aliō: quia re⁹ vidētis. g prius eſt ad ſe. g eē viſuz ꝓſupponit aliqd aliud eſſe in obto. g et c. ¶ 3° ſic. Qn̄ eſt aliqd ſil' nā cū aliquo: quicqd eſt prius vno illoꝝ, et altero: ſz ꝓducē in eſſe cognito eſt ſil' nā cū ꝓduci: act⁹ aūt vidēdi eſt prius nā ipſo ꝓducē. g et ipſo ꝓduci: ſz ꝑ quocūq̄ iſtāti act⁹ vidēdi eſt: pro illo hz terminū. g in illo ſigno, quo act⁹ vidēdi ꝓcedit ꝓduci hz terminū: ſz nō ꝓductū in eē viſo: quia illud nō ꝓcedit ꝓduci. g neceſſario obm hz aliud eē prius illo. ¶ 4° ſic. Oē eſſe ſm qd fundať in eē ſimplr: ſz illud eē. ſ. eſſe viſum eſt eē ſm qd: et fundať in obto. g in obto eſt aliqō eſſe ſimplr: in quo illud eſſe ſm qd. ſ. eē viſum fundať. Dico g, ꝙ opz ꝙ obm habeat aliud eſſe: nō eſſe eſſentie: quia tunc cognoſcereť abſtractiue tm̄: ſed eſſe exiñe actualis. ¶ Ad rationē in oppoſitū dico, ꝙ erat motus phātaſie in videndo: cuius eſt percipere motū et talia.

Aureolus. A. i. ꝯclud. Jmpugnatio

O

P

ſ. l. iudicādo

¶ Utrum in via intellectus poſſit aliquid cognoſci intuitiue. Queſtio. XX.

Utrum in via intell's poſſit aliquid cogſci intuitiue. ꝙ nō: quia videmus nunc per ſpeculum in enigmate et c. ¶ Cōtra. ad Cori. Et qs nouit, q̄ ſunt in homine, niſi ſpūs ei⁹. ¶ Circa iſtā qōnē pmo ponā vnā diſtinctionē de notitia. 2° rndebo ad qōnē.

1. corin. 13.

Q

Circa pmū eſt ſciēdū, ꝙ q̄druplex eſt notitia. Prima eſt intuitiua: que. ſ. eſt ď re ꝑ ſeipaz. ¶ 2ª eſt abſtractiua, q̄ eſt ꝑ aliqō repñtatiuuz. ¶ 3ª eſt illatiua notitia, que eſt de relonib⁹, que iferť ex cognitiōe terminoꝝ. ¶ 4ª eſt diſcurſiua vel argutiua: et hec eſt duplex. Una, que icipit ab intuitiua et terminať ad aliquid, qō nō vī intuitiue: ſicut pz de cognitione intelligētie: que cōditio incipit a motu: q intuitiue cognoſcit: et deide arguitiue itelligētia cognoſciť: que intuitiue a nobis minime cognoſciť. Alia eſt notitia diſcurſiua abſtractiua: que incipit ab abſtractiua et terminať ad aliqd, quod nō cognoſcať abſtractiue: ſicut pz de cognitione ſubſtantie et accñtis: quia accidentia nullo modo cognoſcunť abſtractiue. Notitia diſcurſiua per intuitiuam: que. ſ. incipit ab intuitiua et terminať ad aliquid qō non videť intuitiue. Abſtractiua diſcurſiua, que incipit ab

pm⁹ articl. Notiza 4ª.

Conſidera iſtā diuiſionem. oēs reducūtur ad duas pmas vt ſcis pōderādo.

abſtractiua

A abstractiua ⁊ terminaṫ ad illa/que inſunt ſibi per ſe.
3. arti. Cõcluſio 4ª. Que cognoſcunt intui. ne pro ſtatu iſto vide.

Hoc viſo dico 4ᵃᵐ ꝯnes. Pria eſt ꝙ cognoſcimus intuitiue actũ itelligẽdi in via. Hoc pᷓbo ꝑ ſic. Ois notitia experimẽtalis eſt intuitiua. naʒ per abſtractiuaʒ nihil experimur de ſingularib⁹: ſʒ notitia actus itelligẽdi eſt experimentalis. experimur eni nos itelligere. ꝯ ipſe cogſcit intuitiue. ❡ 2ᵒ ſic. Ois iſta cognitio/qua cognoſciṫ aliqd qd eſt in obto ꝑ accñs/illa eſt intuitiua. qꝛ nõ põt eé abſtractiua: qa repñtatiuũ vni formit repñtat ꝙ̃tucũqꝫ illa/que iſũt ꝑ accñs varient: ſʒ notitia/qua cogſco actũ itelligẽdi/cognoſco qd nunc ſeit/qd eſt ſibi ꝑ accñs. ❡ 3ᵒ ſic. Nulla veritas ꝯtingẽs põt cogſci ꝑ repñtatiuũ: qa ſemꝑ repñtat eodẽ modo/ quãtucũqꝫ ꝯtingẽtia varient: ſʒ veritas/qua cognoſco actũ itelligẽdi exiſtẽ/eſt ꝯtingẽs. ſ. ꝙ exiſtit/que eſt ꝑᵒ ꝯtingẽs de eo: ergo cognoſciṫ intuitiue. ❡ 4ᵒ ſic. Nulla veritas ꝯtingẽs põt eé ꝑ ſe nota/niſi intuitiue: qa ex ter-

B minis nõ eſt per ſe nota: ſed actus exiſtit ⁊ iſtã cognoſcimus vt per ſe notã. ꝯ intuitiue/qa ꝯtigẽs. ❡ 2ᵃ ꝯ eſt. ꝙ in aia nihil cogſciṫ intuitiue niſi act⁹: qd pᷓbo de cẽnᵒ aie: qa arguim⁹ aiaʒ eſſe ꝑ act⁹. Eodẽ mõ arguim⁹ potentias eé ꝑ act⁹. Eodẽ mõ de hitib⁹ ꝑ ſigna/q̃ videm⁹ in actib⁹: qa facil'r nũc opamur ⁊ nõ prius. Eodẽ mõ de ſpẽ: qa cognoſcim⁹ actũ exiſtere: ⁊ ſcim⁹/ꝙ obm nõ eſt pñs: arguim⁹ repñtatiuũʒ eé. ❡ Oẽs iſte ꝯnes pᷓbanṫ vnico medio. Nihil qd cognoſciṫ pˀaſe ꝑ diſcurſuʒ/cognoſciṫ intuitiue: ſʒ oia illa cognoſcim⁹ pˀaſe ꝑ diſcurſũ/ ſic pʒ de ſingulis. ꝯ ⁊c. ❡ 3ᵃ ꝯ eſt/ꝙ aliqd cogſcim⁹ ab-

Pʒ. I. ſupe. ſtractiue. Hoc pʒ. qa oẽ illud qd directe ⁊ imediate cognoſciṫ ⁊ nõ exiſtit/cognoſciṫ abſtractiue: ſʒ roſa non exñs imediate ⁊ directe cogſciṫ. ꝯ. ❡ 4ᵃ ꝯ eſt. ꝙ aliq̃ cognoſcim⁹ diſcurſiue. Hͦ pʒ: qa cognoſcim⁹ eẽntiã aie ⁊ er⁹ potẽtias ⁊ nõ niſi diſcurſiue. vt dicit 2ᵃ ꝯ ergo ⁊c.

C Pria diffi. **Sed hic** ſunt 4ᵒʳ diffi. Pria qa aia nr̃a eſt ita pfecte ſibi pñs: ſic act⁹ cogſcẽdi. ꝯ vr ꝙ eque debeat intuitiue cogſci. ❡ Dico ad iſtõ/ꝙ in cauſis for-

K. I. niſi qa h eſt hoc. 15. õ tri. c. vl. A. I. pſentia. malib⁹ nõ vi poſſe aſſignari cã. ſ. q̃re hͦ nõ cogſciṫ niſi qa nõ cogſciṫ: ſʒ cãm extrinſecã Aug⁹ aſſignat q̃re non cognoſcim⁹ ſubaʒ aie. ſ. pp penã pcti: ex hͦ nõ põt itell's itelligẽ: nec ſe nec aiaʒ: nec alia apprehenſibilia. ❡ 2ᵃ

Scda diffi. diffi. Utrũ act⁹ aiaꝝ potẽtiaꝝ cogſcanṫ intuitiue. Dico ꝙ ſic. Quia nõ poſſũ videre/ꝙ ſi nõ viderẽt intuitiue/ ꝙ aliq̃ vitas ꝯtingẽs de his/que ex̃ nos ſũt/puta de motu ſolis ⁊ de multis alijs/certã notitiã poſſet hře. Ex hͦ eni cognoſco celũ moueri: qa cognoſco intuitiue actum

Tertia diffi. potẽtie ſenſitiue ad hãc veritatẽ terminatũ. ❡ 3ᵃ diffi. Cũ cognitio intuitiua ſit pfecta: cur ro: ignoranṫ ꝺ actu.

D nã iſuntẽ qõnes formanṫ de eo ⁊ varie opiones habẽ-

Ergo intuitiua nõ eſt difficultas. dñr põderãdo. Quarta diffi. tur: vtrũ ſit aliqd relatiuũ vl' abſolutũ: ⁊ ſic de alijs. Dico ꝙ ꝙ̃uis intuitiue videaṫ: nõ tñ quãtũ ad oẽm modũ cogñs ſue. videt eni viſus totã albedinẽ: tñ nõ diſcernim⁹ diuaʒ ſpecificã er⁹: eodẽ mõ hic. ❡ 4ᵃ dif. Qñ ſũt aliq̃ eſſential'r ordinata: ſi poſteri⁹ cognoſciṫ ⁊ prius: ſed multa ignoranṫ de actu pꝛa ipa extrĩa q̃ eſt eis poſterioꝛ. ꝯ magis illa ignorarẽʒ. Dico ꝙ actũ nõ cogſcim⁹ quãtũ ad ſuã ppriã rõnẽ: nec etiã extrĩã actus: ſʒ ſoluʒ in gñali/ꝙ exiſtit. Si aũt ppriã er⁹ nãm hrẽn⁹/hñ cur-

Hec iſta I. aliq̃ origali bus h: ⁊ ẽ hoc naʒ nõ mul ta neceñ: quia ſupra. q. 17. poſuit ſere cadẽ: ſed addo ea ad maiorẽ declarationem. reret argᵐ. Intelligendũ eſt tñ ad euidẽtiã pdictoꝝ/ꝙ reſpectu notitie intuitiue/obm hʒ q̃druplicẽ rõnẽ. ꝑ rõnẽ mouẽtis in cõparatione ad poᵃᵐ. 2ᵒ rõne cãe vl' pducentis: ⁊ hͦ ꝑ cõparationẽ ad actũ. 3ᵒ rõne mẽſurãtis ꝑ cõparationẽ ad habitũ: ⁊ etiã ad actũ. 4ᵒ rõneʒ terminãtis eodẽ mõ: ita ꝙ oia illa 4ᵒʳ hʒ obʒ faciẽ in notitia intuitiua. In notitia aũt abſtractiua nõ hʒ ne cio niſi terminare ⁊ menſurare: ſine eni alijs duab⁹ ꝯditionibus põt eſſe abſtractiua: vt pʒ ex prius dictis. ❡ Ad argᵐ in oppoſitũ dico ꝙ Apl's loquiṫ de articulis fidei.

E ❡ Utrũ theologia ſit ſupnãl'r reuelata. Qõ. XXI.

Queritur vtrũ theologia ſit ſupnãl'r reuelata. ꝙ nõ. pᷓbaṫ ꝑ rõnes phicas. Prio ſic. Potẽtia hñs aliquod obm adequatũ põt in oẽ illud/qd ꝯtinetur ſub ipſo: ſed ens eſt obm adequatũ poᵉ itellectiue. ꝯ. ❡ 2ᵒ ſic. Senſus nõ idiget aliquo reuelãte. ꝯ nec itell's. ❡ 3ᵒ ſic. Quia ſi reᵃ alicui⁹ obti fieret potẽtia nr̃a itellectiua pportionata: hoc eſſet ꝑ aliqd ſupnãle: ⁊ tũc eẽt qd eadẽ/que prius. ❡ 4ᵒ ſic. Intell's nr̃ ẽ in poᵃ paſſiua nãli ad illã cognẽ. ꝯ erit actiuũ nãle, vl' poᵃ nãlis erit fruſtra. ❡ 5ᵒ ſic. Poſito actiuo ⁊ paſſiuo ſufficiẽti: pt ſeq actio. Sʒ itell's agẽs ⁊ poſ'is ſũt hm̃. ❡ 6ᵒ

Expedite tre ſolutẽ ptra. ca. I. q. Scd a I. prologo: vt pars. mot: eni qd non ſe manans.

ſic. Quaꝝ ppõnũ termini cõpꝛehẽdunṫ per nãm/ip̃ſe pñt cogſci ꝑ nãʒ: qa ſi ſint imediate/hi ppoᵐ. ſi media te cognoſcẽs extrema pt cogſcẽ mediũ. Cõſtat aũt/ꝙ termini theologie apprehẽdunṫ. ❡ 7ᵒ. Quicũqꝫ itell's

F põt cogſcẽ ſubalternãtẽ: ⁊ ſubalternataʒ: ſʒ nãl'r poſſumus cogſcẽ metaphicã/que eſt ſubalternãs. ꝯ theologiã/que eſt ſubalternata. ❡ 8ᵒ ſic. Quicũqꝫ itell's põt cogſcere pñᵐ/põt cogſcẽ oia elicibilia ex eo: ſʒ itell's nr̃ põt hře cognẽ nãlẽ pmi pncipij. ꝯ ⁊c. Maioꝛ pʒ. qa pᵐ pñᵐ ꝯtinet vtual'r oia cogſcibilia. ❡ Ad iſta. ❡ Ad pᵐ dicũt q tenẽt equocationẽ entis/ꝙ rõ pmi obti adeq̃ti nõ eſt vna rõ: ⁊ ſic euadũt diffi. ❡ Sed maioꝛ difficultas reſtat: qa tũc nihil põt cogſci de deo/qd eſt incõueniens. ❡ Dico/ꝙ lʒ negeṫ ab aliq̃b⁹ minoꝛ: cõceſſa tñ maioꝛi. ſ. ꝙ põt in oẽ illud/qd ꝯtineṫ ſub eo. ꝯcedo illo mõ ꝯnẽ/ꝙ põt in oẽ ꝯtentũ ſub ente/ſiquãtũ hʒ rõnem entis: iõ dico/ꝙ oia poſſum⁹ cogſcẽ/ſiq̃tũ entia. ❡ Si dices. ꝙ põt in aliquã rõnẽ: põt in oẽ illud/qd cõtineṫ ſub illa rõne. ❡ Dico/ꝙ aſſumptũ nõ ẽ veꝝ: qa viſus põt in albedinẽ: ⁊ tñ nõ põt in diuaʒ iduidualẽ/que cõtineṫ aliq̃ mõ ſub albedine: ſic dico de deo reᵃ entis.

pᵃ rñſio. Replica. 2ᵃ rñſio. Replica. Solo.

G ❡ Ad 2ᵐ negaṫ pña de viſu cõpato ad itell'm. ❡ Ad pbõnẽ/ꝙ nã nõ deficit. Dico/ꝙ nã nõ deficit in neceſſarijs vbi põt: ſʒ certũ eſt/ꝙ aliq̃ nõ põt: ſic pʒ de aia itellectiua/quã nõ põt iducẽ ad corp⁹: ad quã tñ diſponit. ❡ Ad 3ᵐ dico/ꝙ duplex eſt pportio attingẽtie: ⁊ cõmẽſurationis. pᵃ eſt in ppoᵒ: ſʒ nõ 2ᵃ: qa illud ſupnãle attingiṫ ab itell'u: ſʒ intell's nõ põt ſibi cõmẽſurari: iõ eſt ibi pportio attingẽtie: ſʒ nõ cõmẽſurationis. pᵃ aũt fit ꝑ aliqd creatũ. ❡ Ad 4ᵐ dico/ꝙ illa poᵃ eſt fruſtra que ꝑ nullũ agẽs vl' pñᵐ pt deduci ad actũ: ſʒ ſi ꝑ aliqd agẽs ſiue nãle ſiue ſupnãle poſſit: nõ eſt fruſtra ſic pʒ de aia itellectiua. ❡ Ad 5ᵐ dico ꝙ itell's agẽs nõ ẽ ſufficiẽs actiuũ reᵃ ois illi⁹/reᵃ cu⁹ itell's poſ'is ẽ paſſiuus ſʒ requiriṫ obʒ: ⁊ mixta q̃ tenẽt vicẽ obti ſũt reuelata ſupnãl'r. ❡ Ad 6ᵐ dico ꝙ lʒ termini cogſcanṫ: tali tñ mõ

Propoſitio duplex.

H nõ cogſcũt/ꝙ poſſint facẽ euidẽtiã de vitate ppõnis. qd pʒ: qa idẽ termini ꝯcipiunṫ a fideli ⁊ ifideli: ⁊ tñ ppõ vna ẽ vni ⁊ alteri neutra. ❡ Ad 7ᵐ dico ꝙ lʒ ex ſubalternãte eodẽ mõ/quo metaphica ẽ ſubalternãs/poſſint demrari rõnes cõẽs: nõ tñ pticulares: ⁊ hoc eſt qd cõcludiṫ. ❡ Ad 8ᵐ dico/ꝙ pmũ pñᵐ ꝯtinet vtual'r oẽs vitutes/quãtũ ad pdicatũ cõẽ/qd in eo exꝑmiṫ. ſ. affirmatio vl' negatio: ſʒ nõ ꝯtinet pdicata mixta pticularia.

Diffcul. 4ᵒʳ. **Sed hic** ſunt 4ᵒʳ difficul. Pria/qa cognoſcẽs effectũ põt cognoſcere cãm: ſʒ poſſum⁹ multos effectus cognoſcẽ. ꝯ deũ q eſt cã. ❡ Scda/qa cognoſcẽs nãm aie: põt nãl'r cognoſcere oẽs er⁹ aptitudines: ſʒ eius aptitudo eſt beatudo vel appetit⁹ beatudis. ꝯ ⁊c. ❡ 3ᵒ. Ois poᵃ hñs obm adequatũ põt in illud in quo iueniṫ vltĩme rõ ſui obti adequati: ſʒ hm̃ eſt de⁹. ꝯ ⁊c. ❡ 4ᵒ qa ois ppõ/vel eſt mediata/vel imediata.

I Si imediata pōt cognoſci per ſe ⁊ p̄·ſi mediata cognoſcēs extrema pōt cognoſcē ⁊ media. ¶ Ad iſta. ¶ Ad p̄ᵐ dico φ eo mō quo cognoſcit̄ effect⁹ cogn̄oſcit̄ ⁊ cā: ſed effect⁹ dei nō cognoſcit̄ niſi in cōi: ⁊ iō nec cā niſi p rōnē cōez cognoſcim⁹. ¶ Ad 2ᵐ eodē mō q2 nō cognoſcim⁹ nāz aic niſi in cōi: nec ēt btitudinē niſi i cōi. nō aūt ,ppe dictā. ¶ Ad 3ᵐ dico φ hñs obm adequatū pōt in oē illud in quo īuenit̄ v̄iſſime rō ſui p̄mi obi ī tm̄ tale: ⁊ ſic ɔcedo φ itell's nr̄ pōt in deū incȝtū ens: ſȝ nō ſȝ rōnē ſpālē deitatis. ¶ Ad 4ᵐ dico φ meᵐ pōt eē aliq̄ rō ſoȝalis eēntial'r ordinata īter extrema: ⁊ tūc ɔcedo φ cognoſcēs extrema pt cognoſcē mediū: ſȝ qñ eēt rō diſpata nō. ¶ Qōnē aliā feci de vnitate ⁊ diſtin ctione ⁊ de vnitate ſimplicitatis ⁊ itegritatis. Pmā vnitatē hȝ ſcia ex obto: ſȝ ſcdāȝ nō. nec pl's dixi de illa qōne.

Meditȝ 2ᵉ. Bngas 2ᵉ.

¶ Explicit prologus. Sequitur p̄ma diſtinctio.

K ¶ Utrum ens aliquod creatū poſſit eſſe obiectū fruitionis ordinate. Queſtio. I.

Ueteris ac noue legis ⁊c.

Ueritur vtrū ens aliqȝ creatū poſſit eē obȝ fruitionis ordinate. φ ſic in Eccliaſtes .5.c. Bonū eſt vt fruatur hō labore ſuo. ¶ Cōtra. Aug⁹. Res qb⁹ fruēdū eſt ſūt pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūs ſcūs. ¶ In iſta qōne ſunt q̄tuoɼ ingrēda. p̄ eſt ſi aliqȝ bonū creatū poſſit eē ſufficiēs qetatiui appetit⁹ nr̄i. 2° ſi malus actus fruēdi ſit peioɼ malo vtēdi. 3° qd ſit ſūme act⁹ vitioſus circa fruitionē. 4° qd hȝ p obto fruitiōis i p̄ria.

De doc. chriſtiana. ca. I.

Quantum

Quantum ad p̄ᵐ fuit opīo phoɼ ⁊ alioɼ hereticoɼ. φ aie nr̄e nō ſūt imediate create a deo: ſȝ ab alijs itelligētijs: ⁊ q2 fruitio ē debito mō vniri ſuo creatori vel p̄n° pductiuo: dixerūt φ vltiata pfectio fruitionis eſt qñ ,pductū atrigit ad illud a quo creatū ē. Iuxta ppōnē Procli. vnūqȝqȝ natū ē ɔuerti ad illud a q̄ ,pcedit: ⁊ in tali circuitu ſeu reditu vt circulus cōplet⁹: ⁊ ſil'r pfectio erit cōpleta: q2 finis vnitur p̄n°. ḡ ⁊c. ¶ Cōtra h̄ argr̄ 4ᵗ. Prio ſic. nulla po⁹ pōt pfectiſſime qetari niſi i eo in q̄ īuenit̄ pfectiſſime rō ſui obti: ſȝ po⁹ volūtatia eſt hñs ens p obto: q2 bonū cū ente ɔuertit̄. rō aūt entis in nullo ſaluet̄ pfectiſſime niſi in deo. ḡ in deo ſolūmō pōt pfecte qetari. 2° ſic. Qñ aliq̄ po⁹ fert̄ in pl'a bona: nō pōt pfecte qetari in vno niſi illud eminēter ɔtineat oīa illa: ſȝ tale ē īfinitū: ⁊ h̄ ſolus de⁹. 3° ſic. Quātocūqȝ finito bono itell's pōt magis intelligere: ⁊ p ɔñs volūtas velle. ḡ volūtas nō qetat̄ niſi in aliq̄ īfinito: q2 nō qetat̄ in aliq̄ quo mai⁹ pōt velle: ſȝ nihil eſt quo mai⁹ nō poſſit appeti nec itelligi niſi ſolus de⁹. ḡ ⁊c. 4° ſic. Et ſatis euidēter: ſic̄ itell's ver⁹ ⁊ regulat⁹ ſiue rect⁹ eſt q itelligit rez ſic̄ eſt: ſic eſt appetit⁹ bonus ⁊ regulat⁹ q appetit rez ſic̄ eſt appetibilis: ⁊ vt bona eſt: ſȝ oīa bona alia a deo ſūt ſolū bona in ordine ad aliud. ſ. ad deū. ḡ opȝ φ volūtas ordinata diligat ea vt ordinata ad deū: ſȝ talis dilectio eſt vſus. ḡ nō fruitio. relinqt̄ ḡ ſi nō poterit vti niſi re creata φ ſolo dō fruatur. ¶ Sed hic ſūt due diffi. Pria. q2 capacitas volūtatis finita eſt: ḡ vr̄ φ poſſit qetari in finito vl' hñte bonitatē finitā. 2° q2 vbi magis ⁊ min⁹ ibi eq̄le. eſt autē dare bonū excedēs appetitū ⁊ bonū deficiens ab eo. ḡ neceſſario eſt dare eq̄le. ¶ Ad p̄ᵐ dico φ capacitas ſoȝalis h̄ eſt capacitas q̄ ē reᵒ illi⁹ qȝ ſoȝal'r recipit̄ ſiue capit̄ ē finita: ſȝ capacitas obiua reᵒ illi⁹ qȝ obiectiue recipit̄ eſt īfinita. ¶ Ad 2ᵐ dico: φ nihil eſt qȝ excedat rōnez vel capacitatē volūtatis in rōne obti. nullū eniȝ ita volibile eſt: qñ volūtas poſſit vltra velle ſi eſt finitū: ſȝ in entitatiua ⁊ ſoȝmali capacitate excedit̄ a multis.

2. arti. Auicenna. 9. meta. c. 4. A l. habet. Cōſidera plura circa h̄.

L

Impugnatio op. q̄druplr.

M

D. duplex.

Capacitas 2ᶠ

Exceſſus 2ᶠ.

N

De ſecūdo

De ſecūdo ingrēdo dicūt aliq φ frui vtendis eſt peioɼ act⁹. Et ,pbat̄ ſic. Defect⁹ circa nobiliorē actū eſt peioɼ: ſȝ fruitio ē act⁹ nobilioɼ. ḡ erroɼ circa eā peioɼ eſt. ¶ Sed ɔ. Nā deordinatio circa vltᵐ finez peioɼ eſt ⁊ maioɼ q̄ȝ deordinatio circa ea que ſūt ad vltᵐ finē: ſȝ frui vtēdis eſt deordinatio circa ea q̄ ſūt ad finē. ḡ p̄° peioɼ eſt. a ¶ Scdo ſic. Beat⁹ Aug. de ciui. dei. dicit φ duo amores fecerūt ſibi duas ciuitates. vnam que icipit ab amore ſuipſius vſqȝ ad cōtemptū dei: ⁊ ,pcedit vſqȝ ad peius. ḡ cōtēpt⁹ dei eſt peioɼ amore ſui. ḡ vti fruēdis eſt peius. b ¶ Sed itelligendū eſt φ ſm̄ Ambro. 4ᵒ gña v̄tutū ſunt in aia noſtra. c Quedā ſunt ad regulādū ſic̄ prudētia: q̄dā ad actū remittēdū ſicut tēperātia: quedā ad intendendū ſic̄ fortitudo: q̄dā ad vtrūqȝ ſicut iuſtitia: cuius vna ps eſt remuneratiua: ⁊ iſta eſt ad intēdēdū alia punitiua: ⁊ iſta eſt ad remittēdū. Nūc aūt qñ vtus dat̄ ad actū itendēdū: tūc defect⁹. vel vitiū maius eſt in deficiēdo: q̄ȝ in ſupabūdādo. Sicut timiditas plus vitupat̄: q̄ȝ audacia. E cōuerſo aūt eſt i ea que dat̄ ad remittēdū: ſicut tēperātia. Modo ad ppoſitū v̄tus amicitie ⁊ charitatis dat̄ ad actū intendendū. Et iō illoɼ vtrūqȝ minus diligit maius eſt ⁊ magis vitupat̄: q̄ȝ qui magis amā: q aūt vtunt̄ fruēdis magis deficiūt ab amore: qa nō tātū diligūt: quātū debēt. Qui aūt fruunt̄ vtēdis ſupabūdāt: qa plus diligūt q̄ȝ debeāt. Et hic eſt φ maioɼ defect⁹ eſt ⁊ mai⁹ vitiū vti fruēdis, q̄ȝ frui vtēdis.

2. articulus. Op. alioɼ q̄re in thoma. Quicūqȝ ſunt duo vitia per quoɼ vnū excollit̄ creatura magis merealr: ⁊ p aliud cōtēn̄ ī de⁹ aliud p qȝ de⁹ ɔtēnit eſt magis peccū q̄ȝ illud p qȝ extollit̄ creatura magis q̄ȝ merealr: ſȝ ille qui vti fruendis ē hui⁹. ergo. et probatur q2 duo amores ⁊c.

O

a Lib. 14. c. vlti. idē ſuper Geñ. li. 11. c. 22.

b Propoſitio hēc terminatio eſt doc. ſingularis.

c Nō optie q̄tuoɼ gliub⁹ virtutū ⁊ q̄r applicat̄ ergo ſic ad ppoᵐ.

De tertio

De tertio inqrēdo qd ſit actus ſūme vitioſus circa fruitionē. Dicūt aliq φ diſcredere deū eſt peioɼ act⁹ q̄ȝ odire deuȝ. ¶ Sed ɔ. ſūma puerſitas p Aug. eſt vti fruēdis. 2° qa act⁹ charitatis eſt ſūme meritori⁹. ḡ act⁹ ei oppoſit⁹ eſt ſūme demeritori⁹. ſ. act⁹ odij. d ¶ Itē peccm̄ ex malitia magis vitupat̄ q̄ȝ ex ignorātia: ſed odire eſt ex malitia: nō credere aūt magis vr̄ ſe tenere ex pte ignorātie. ¶ Item peccm̄ in ſpm̄ ſcm̄ eſt graui⁹ peccm̄: ſȝ tale ē in volūtate. ḡ ⁊c. ¶ Riñdeo φ iſta eſt vā ſuppoſita fide. ¶ Sȝ ɔ h̄ eſt dcm̄ Saluatoris. Jo. 15. Si nō veniſſem ⁊ locut⁹ nō fuiſſem peccm̄ nō hērēt. e ¶ Dico ḡ φ act⁹ ſūme meritori⁹ eſt act⁹ diuine dilectiōis: ⁊ iſti ɔri⁹ ſūme demeritori⁹ eſt act⁹ odij. 2° dico φ habit⁹ eſt nobilioɼ. ſ. charitas. f 3° φ volūtas eſt nobilioɼ po⁹: qa nobilioɼ pfectio moralis eſt in ea, q̄ȝ in alijs potentijs: ⁊ per conſequens ipſa eſt perfectioɼ.

3ᵒ articu. Op. alioɼ q̄re Thomam. 83. q. q. 30.

P

d Quicūqȝ ſi aliq̄ duo peccā quoɼ vnū excedit aliū: q̄cūqȝ exceſſuȝ eſt mai⁹ ēt excedentia: ſȝ vti fruēdis excedit ab odire deum. ergo ⁊ diſcredē excedit ab codez.

e Determinatio ppa ɔcl'one triplici. Nota quis ſit act⁹ ſūme meritori⁹ ⁊ demeritorius.

De quarto

De quarto inquirendo, an act⁹ fruitionis bēat in p̄ria p obto viſionē clarā. g Dicūt qdā φ ſic: qa nō ȝ appetere niſi bonuȝ, qȝ pōt hīc. h̄ aūt eſt actus viſionis clare ⁊ nō deus: qa hoc eſſet fruſtra. h ¶ Cōtra. qa Aug. dic̄ φ nulla creatura eſt fruēdū: ſȝ act⁹ viſionis eſt creatura. ḡ ⁊c. Si dicas φ attīgit obm btificū. Cōtra. h̄ nō valet: qa aut vt ſic eſt dicēdus creat⁹: aut nō creat⁹. ſi ſic. currit argᵐ, ſicut p̄us. ſi nō: hēo ppᵐ. φ actu nō eſt fruēdū: qa ſolo icreato. act⁹ aūt eſt hō. ḡ ⁊c. ¶ 2° arguo ſic. In illo actu eſt btitudo ⁊ fruitio, q eſt nobilioɼ: ſȝ act⁹, quo appeto actū, nō eſt nobilioɼ. ḡ. pbatio minoris: qa actū diligo amore ɔcupiſcētie. deū aūt: amore amicitie. ḡ act⁹ q̄ diligo actū, nō eſt ita nobilis: ſicut act⁹, quo diligo deū: ⁊ p ɔñs nō erit in eo fruitio. ¶ 3°. Act⁹ ſequēs habitū reſpicit illō idē pro obiecto, qȝ ⁊ habit⁹ p̄cedēs: ſȝ fruitio eſt actus ſequēs charitatē. charitas aūt reſpicit deū pro obto: qa eiuſdē rōnis eſt charitas vie ⁊ p̄rie. cōſtat aūt φ in via charitas hȝ pro obto deū. ḡ ⁊ in p̄ria: ⁊ p ɔñs act⁹ fruitionis nō hēbit pro obto ipm actū viſionis: ſed deum.

Q

f Qȝ volūtas ſit nobilioɼ po⁹ ipſi⁹ aie ⁊ act⁹ ⁊ hīt⁹ ei⁹ ſūme nobiliores.

g Op. alioɼ q̄re Tho.

h De doctrina chriſtiana.

¶ 4° ſic.

A ¶ 4° ſic. Nulla potentia quietat̃ niſi vbi inueniẽ ratio ꝑfectiſſima ſui p̃mi obiec: ſed rõ p̃mi ɀ ꝑfectiſſimi obiecti nõ inuenit̃ niſi in deo. ğ in actu nõ q̃etabit̃: ſed p̃cipue in deo. Apparet ğ q̃d eſt obm̃ fruitionis debitũ in p̃ria: q̃a ipſe de⁹ ſub rõne deitatis ɀ nõ ſub alia. ¶ Ad argumẽtũ in oppoſitũ pʒ: ꝙ accipit frui large.

Determinatio ꝑpria.

¶ Utrum fruitio ɀ delectatio ſint idẽ. Qõ. II.

Utrum fruitio ɀ delectatio ſint idẽ. ꝙ ſic. Eccliaſtes. Nõ ꝓhibui cor meũ: vt oĩ voluptate frueret̃. ¶ Cõtra ad Timotheũ. Deus dat frui oĩbus, q̃bus eſt bñ agere. delectatio autẽ eſt paſſio.

2. cap. 1. cap. vlti.

Circa iſtã q̃õnẽ iducunt̃ q̃tuor ſigna, p que manifeſte appet ꝙ iſta diſtinguunt̃. Primum in hoĩb⁹ de itẽperato ɀ incõtinẽte. intẽperatus eni operat̃ malũ ſine delectatione: ſʒ ex ꝑpa malitia: ſic ebrioſus, qui iebriari vult, dato ꝙ nõ delectet̃: icõtinẽs aũt vincit̃ delectatione. Si aũt delectatio eẽt dilectio: tũc iſti: ſic eque diligũt, vel odiũt: ita eque delectarent̃: vel triſtarent̃. ¶ 2° pʒ per oppoſitũ: tẽpatus operat̃ bonũ delectabilr: q̃a nõ hʒ paſſiones reſiſtẽtes: ɔtinẽs aũt cũ triſtitia ꝓp pugnã magnã paſſionis: vterq; aũt odit malũ. Sʒ tẽperat⁹ nõ triſtat̃ in illo. ğ triſtitia ɀ odiũ nõ ſunt idẽ. ğ nec delectatio ɀ dilectio. ¶ 2ᵐ ſignũ ẽ de demonibus: q̃a demones ſe diligũt itenſiue: ɀ tñ nõ delectãtur ſaltẽ itẽſiue. ¶ Si dicas ꝙ eo mõ quo ſe diligunt delectant̃. ¶ Cõtra. magna triſtitia nõ ſolũ eſt icõpoſſibilis, vel opponit̃ delectationi: ſʒ etiã diſplicẽtia: ſed angeli mali habẽt ſummã diſplicentiã. ğ ɀc̃. a ¶ Itẽ ſũma triſtitia nõ ſolũ expellit oppoſitã delectationẽʒ: ſed etiã ɔtingentẽ. ¶ 3ᵐ ſignũ: q̃a angeli boni odiunt malos: ɀ tñ nõ triſtant̃: q̃a triſtitia eſt pena, que nõ ieſt eis. ¶ 4ᵐ ſignũ eſt, q̃a certũ eſt, ꝙ de⁹ nõ triſtat̃: ɀ tñ deus odit peccãtores. b Sed ſciendũ eſt hic, ꝙ ſic ex p̃te intell'ꝯ eſt diſtinguere notitiã intuitiuã ɀ abſtractiuã: ſic ex p̃te voluntatis eſt diſtinguere actũ amatiuũ: q̃ vĩ equipollere intuitiue. ɀ actũ deſideratiuũ: qui eq̃pollet abſtractiue. Et iſti duo actus differũt: q̃a p̃mus hʒ oppoſitũ actũ. ſ. odiẽdi. ſcd̃s aũt hʒ oppoſitũ. ſ. actũ renuẽdi. Sil'r ſciẽdũ, ꝙ in quolʒ iſtoꝝ actuum eſt iſte ordo. Prio eni a potẽtia ɀ obiecto cauſat̃ actus. 2° cõcurrũt ad cauſandũ delectationẽ. 3° ad cauſandũ diſpõnẽ ad habitũ. 4° ad cauſandũ habitum. Et iſte ordo eſt cõis nõ ſolũ actui amatiuo ɀ operatiuo: ſed etiã actui odij ɀ renuitionis: ita ꝙ in omni actu p̃mo cauſat̃ actus ipſe operatiuus. deide paſſio: ſicut in actu amoris delectatio: ɀ in actu odij triſtitia. 3° diſpõ. 4° hitus. ¶ Sed ɔ iſta iſtat̃ 4ʳ. p̃ q̃a fruitio eſt vltia q̃etatio po͡ᵉ in obiecto: ſed delectatio eſt q̃etatio po͡ᵉ i obiecto. ğ vltia delectatio eſt vltia q̃etatio po͡ᵉ in obiecto: ɀ p ɔñs fruitio. 2° ſic. Nullũ inuolũtariũ põt cãri a volũtate: q̃a oẽ q̃d cãt̃ a voluntate, hẽt rõnẽ volũtarij: ſed act⁹ volẽdi eſt inuolũtari⁹. ğ nõ põt cãri a voluntate. 3° ſic. Nulla po͡ᵃ vĩ cãre illud q̃d ſibi diſcõueniens eſt: maxie libera. triſtitia autẽ eſt diſcõueniẽs volũtati. ğ ɀc̃. 4° ſic. Oẽ cãtũ a volũtate põt nõ cãri: ſed triſtitia cauſat̃ a volũtate per te. ergo põt nõ cãri: q̃d eſt falſum: quia triſtitia nõ eſt in p̃tate nr̃a. ¶ Ad p̃ᵐ dico ꝙ eẽ vltimũ q̃etatiuũ ẽ cõe delectationi ɀ fruitioni: ſʒ felicitas ɔſiſtit i vltimata q̃etatiõe operatiua. nõ aũt i vltia q̃etatiõe p modũ paſſiõis: cuiꝰ eſt illud. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ inuolũtariũ põt accipi dupl'r. Uno mõ p violẽto, vel nãli: ɀ iſto mõ nõ cauſat̃ a voluntate inuolũtariũ. Alio mõ accipiẽ illud inuolũtariũ, q̃d nõ eſt act⁹ amatiuus, nec eũ cõſequit̃: ſed magis eſt ei oppoſitus. Et iſto mõ multa inuolũtaria p̃nt cãri a volũtate ſic actus odiẽdi: ɀ talia q̃ dĩr inuolũtaria. iſto modo accipiẽdo. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ diſcõueniens volũtati bñ põt cãri ab ea: ſic act⁹ demeritorius eſt magis diſconueniens q̃ȝ pena vel triſtitia. ɀ tñ cãtur a volũtate. Eodẽ mõ dolor in ſenſitiua cãtur ab ea: ɀ tñ eſt ſibi diſcõueniens. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ voluntas re͡ᵘ aliquoꝝ cãtoꝝ ab ea eſt ɔtingẽs, ſicut re͡ᵘ act⁹ volẽdi: ſʒ re͡ᵘ alioꝝ eſt cãns neccio: ſicut ſunt illa q̃ cãt̃ p̃ actu cãto ſicut habitũ ɀ triſtitiã: ɀ eodẽ mõ de actib⁹ imꝑans. ¶ Sʒ hic adhuc occurrũt 4ᵒʳ dubia. Primũ ꝙ oẽ agẽs cãns neceſſario, cãt ſemꝑ ita itẽſe: ſicut põt. ſi ğ triſtitia cãtur a volũtate neccio: ſemꝑ intẽſiſſimã triſtitiã cãbit: cuius oppoᵐ experimur. ¶ Ad iſtud dico ꝙ q̃ñ ſunt effectus eſſentialr ordinati nõ põt intẽdi poſterior: niſi ẽt prior intẽdat̃: ɀ q̃ act⁹ odiẽdi vel act⁹ p̃ cãtus prior eſt ẽẽtialiter paſſione. hinc eſt ꝙ nõ põt paſſio intẽdi niſi actus itẽdat̃. ¶ 2° diffi. Utrũ cãlitas volũtatis re͡ᵘ cãtoꝝ neceſſario ſit libera. dico ꝙ ſic. q̃ liberꝝ abſtrahit a ɔtingẽte ɀ neccio: ɀ ideo dato ꝙ neccio cauſet põt ſtare ꝙ libere. Exemplũ de ſpũ ſcõ. ¶ 3° diffi. Utrũ poſſit cauſari act⁹ ſine paſſione: ɀ tñ habitus cauſet̃. Dico ꝙ ſic. Nã actu cãto põt eẽ ita vehemens paſſio oppoſita ſic ꝙ nullã paſſionẽ cãbit: ɀ tñ habitũ cãbit. Exᵐ in demonibus. ¶ 4° Utrũ de⁹ ſit oĩbʒ delectanõis. Dico ꝙ nõ. q̃ tũc eẽnt tres act⁹ bẽifici. ſ. viſio, fruitio, delecta͡ᵒ. Dico ğ ꝙ hʒ actũ fruẽdi p oĩbo. de⁹ aũt dĩ delectabilis: q̃ cãt delecta͡ᵉ. ¶ Ad rõnẽ dico ꝙ accipit frui ſcᵐ large.

Determinatio ꝑpria. — 2. cap. — 1. cap. vltio. — Declar ſigno q̃drupliciter veritatẽ q̃õn ſingulariſſime. Dĩnt incõtinẽs ɀ itẽꝑat⁹. — B — Nõ h⁹ vʒ. q̃re demones ſe diligũt itẽſiſſime ɀ vltra de hoĩb⁹: imo eciã plus q̃ȝ angeli boni. eſt: q̃a nõ itẽdũt vltra ſe aliques. ſi ſi. tñ non delectant̃ cuʒ triſtitia abijciat oẽm delectationẽ non ſolũ oppoſitã: ſed etiã cõtingentẽ. — C — 2 7. eth. c. 18. — b Nota pulchre de dupli ci actu volũtatis correſpõdẽ te duplici notitie itu itiue. vʒ. ɀ abſtractiue. — Unde Sco. q. 13. q. ũ. ar. 2. ɀ .1. renuitionis. — Unde ꝙ non vĩr habitũ generari ex actu hus niſi cadi. — Obijcit̃ notabilr q̃drupl'r — D — Ultimũ q̃etatiuũ duplex. — Inuolũtariũ duplex. — A. Laniclẽ.

E — Cr volũtas eſt cã ɔtingẽs ɀ neccio. — Du. q̃drupl'r — Intẽſio paſſionis ſeq̃t̃ intẽſionẽ ſubiecti — F — Cr de nõ ſit oĩm delectationis ſʒ act⁹ videndi vel fruendi

¶ Utrum actus fruendi ɀ vtendi ſint eſſentialiter diſtincti. Queſtio. III.

Queritur vtrũ actus fruẽdi ɀ vtẽdi ſint eẽntialr diſticti. ꝙ nõ. ad philemonẽ: ita frater ego te fruar i dño. ¶ In ɔtrũ eſt Aug. de doctria chriſtiana. vbi diſtiguit actũ fruẽdi ɔ actũ vtẽdi per oppoſitas diffõnes ſiue dĩas. ſ. ſui gr̃a ɀ alterius gratia.

Circa iſtã q̃õnẽ dicũt aliq̃ ꝙ ſunt diſtincti. q̃d ꝓbant ſic. Illi act⁹ ſunt diſtincti quoꝝ vnus ſe hʒ circa finẽ: ɀ alter circa ea q̃ ſunt ad finẽʒ: ſed iſti ſunt hõ. ꝓbatio. q̃ fruitio eſt circa finẽ. vſus circa ea q̃ ſunt ad finẽ. ¶ Sʒ ɔ iſtud arguo q̃drupl'r. Primo ſic. De⁹ nõ hʒ niſi vnũ actũ volẽdi: ɀ tñ fruit̃ aliq̃b⁹: ɀ vtit̃ aliqs. ğ nõ neccio ſunt diſtincti. ¶ 2° ſic. Beati eodẽ actu vident deũ ɀ creaturã. ğ eodẽ actu p̃nt diligere: ſed nõ inordinate. ğ ordinate. Oĩs aũt actus circa deũ ordinatus eſt fruitio. circa creaturas eſt vſus. ğ ɀc̃. ¶ 3° ſic. Quecũq; ſunt abſolute diſtincta real'r per po͡ᵃ diuinã p̃nt abinuicẽ ſeparari: ſʒ act⁹ vtẽdi ɀ fruẽdi ſunt inſeparabiles. ğ nõ real'r diſtinguũtur: ſʒ ſunt vnus act⁹. ¶ 4° ſic: ɀ difficilius. Q̃ñcũq; aliqs diligit aliq̃d ꝓp aliud, iꝯpoſſibile eſt ꝙ nõ diligat illud aliud: imo magis: q̃ ꝓp q̃d vnũq̃dq; tale: ſʒ vſus eſt dilectio ꝓp aliũ. ğ diligat illũ. ¶ Cõfirmat̃: q̃ itell'ꝯ nõ põt itelligẽ aliq̃d ꝓp aliũ, niſi itelligẽdo illũ aliũ. ğ a ſili volũtas nõ p̃t diligẽ aliq̃d ꝓp aliud niſi diligat illũ: ſʒ dilectio illi⁹ eſt fruitio. ğ ɀc̃.

Dico ergo ꝙ ſeparari nõ p̃nt. lʒ eni poſſim diligere aliq̃d ꝓp ſe, nõ diligẽdo aliq̃d ꝓpter aliud: tñ ipoſſibile vĩ ꝙ diligã aliq̃d ꝓp aliud, q̃d eſt vti: nõ diligẽdo illud, q̃d eſt frui. ¶ Idõ dico ꝙ bñ cõtingit aliq̃ñ actũ fruẽdi eẽ ſine actu vtẽdi: vt q̃ñ ordinate diligo deũ. Aliq̃ñ aũt act⁹ vtẽdi ſine fruitione. ſicut q̃ñ diligo creaturã vnã ꝓp aliã. tunc eni nõ eſt fruitio: q̃ ipſa ſolũ eſt circa deũ. Aliq̃ñ aũt idẽ eſt actus vtẽdi ɀ fruẽdi: ſic q̃ñ diligo creaturã ꝓp deũ. Aliq̃ñ põt eſſe ꝙ nec ſit act⁹ vtẽdi nec fruẽdi actualiter: lʒ ſit habitualis: ſic q̃ñ diligo creaturã nihil cogitãdo de deo actual'r nec referẽdo: ɀ iſte eſt act⁹ neuter. Hẽ eſt: ꝙ neq; eſt vſus neq; fruitio. ¶ Sʒ hic eſt vna diffi. q̃ idẽ actus nõ vĩ

G — li. 1. c. 3. ɀ 4. — Op. alioꝝ. — Impugnatio quadruplex. — H — 1. poſterioꝝ. T. c. 5. ubi Propter q̃d vnũq̃dq; tale ɀ illud magis. — Op. ꝓpria. — Eſt coincidit ɀ q̃ñ ſeorſum eẽ ſepabiliter p̃nt frui ɀ vti ɀ ꝙ neuter act⁹ dal ſʒ cõſidera plura pro ɀ 5. — Fruitio ɀ vſus duplex. — a. l. ɀ finis.

I poſſe hēc duo ꝑ ſe obīa eque p̄ᵒ:opꝫ ḡ dare vnū, qḋ ſit obm, vt finis:ꝛ ſi ſit in moralibꝰ finis nō erit circūſtā-tia:ſꝫ obm p̄ncipale. ¶ 2ᵒ.qꝛ oīs actꝰ ſpecificat̄ a ſuo ꝑ obīo.cū ḡ deꝰ ſit p̄ᵐ obm iſtiꝰ actꝰ:erit actus fruendi ꝛ nō vtēdi. Si aūt tu dicas, ꝙ aliud a deo ſit p̄ᵐ obm. Cōtra.qꝛ tūc ꝑus fert̄ in illḋ, qḋ eſt ad finē, q̄ꝫ ad ipm finē:qḋ eſt icōueniēs:qꝛ ipſe finis videt̄ diligi magis. Si dicat̄, ꝙ illud eſt p̄mū, qḋ refert̄. Cōtra.qꝛ tūc magis diligeret. Dico ḡ ad illud, qḋ dicebat̄ in argᵒ ꝙ finis eſt obꝫ in moralibꝰ:nō tn̄ ſub rōne finis:qꝛ ſub rōne finis eſt circūſtātia in moralibꝰ. ¶ Sꝫ quō diſtin-

Replica 2ᵃ. guit̄:ꝛ qḋ eſt obꝫ p̄ᵐ: ¶ Dico ad p̄ᵐ ꝙ vnicus actꝰ, vt itellig:t̄ trāſire ſup obꝫ p̄mariū.ſ.deū, dr̄ fruitio:vt aūt actus itelligit̄ trāſire ſup obm ſcđariuꝫ, dicit̄ viſus. ¶ Dico aūt ad aliud, qḋ deꝰ eſt obm p̄mariuꝫ. ¶ Ad rōnē in oppoſitū dico, ꝙ accipit fruitionē large.

¶ Utrū obiectum fruitionis hēat plures rationes viſibilitatis. Queſtio. IIII.

K Ueritur vtruꝫ obm fruitionis hēat plures rōnes viſibilitatis.

15.ḋ tri.c.16. ꝙ nō Aug.oēm nrāꝫ ſciāꝫ vno intuitu habebimꝰ. ¶ Cōtra.Dionÿ.de di.no.ꝑ caᵒ.Dic̄, ꝙ eſſentialia p̄cedunt notionalia. ¶ Circa iſtā qōnē ꝑ īueſtigabo de obiecto per cōparationē ad extrinſeca. Scđo per cōparationē ad itrinſeca.

pᵒ articulus. Op. ſingularis aliorum. Quantū ad p̄ᵐ fuit opio vnꝰ doc.ꝙ qcūqꝫ videt diuinā eſſentiaꝫ ꝛ creaturas oēs videt. Et ꝓbat̄ ſic. Qn̄cūqꝫ eſt aliqḋ obm neċio repreſentās

Nō ſingulariſſime de cognitione rerū in vbo.j. aliqua videns illud obm neceſſario videt illa:lꝫ enim poſſit videre vel nō videre p̄ᵐ obm: tn̄ poſita viſione circa p̄mū obm neċio fert̄ viſio circa repreſentata per primū:ſed eſſentia diuina neċio rep̄ſītat qcqd rep̄ſītat.ḡ

Impugᵒ 4ᵃ. vidēs eā videt oīa rep̄ſētata ꝑ eā. ¶ Cōtra iſtā opio-

L nē arguo 4ᵒ. Prio, qꝛ perirent reuelationes nec deus poſſet alicui ſcō aliqḋ nouū reuelare:qꝛ ex q̊ cēt bt̄us oīa videret, que deus videt vidēdo eſſentiā:ꝛ ſic nūq̄ꝫ deus poſſet aliqd reuelare. ¶ Scđo iſta pō auferret illuminationes angeloꝝ. ¶ 3ᵒ ſcōꝝ diuaꝫ in videndo

Opp. cōīs q̄ declat.5.modis. plura:qḋ eſt icōueniēs. ¶ 4ᵒ p̄uilegiuꝫ chr̄i. ¶ Ideo cōiter tenet̄ oppᵐ. ¶ Sed de mō eſt difficultas:ꝛ eſt via q̄druplex ad ſaluādū modū. Prima via eſt, ꝙ nulla mutatione facta circa actū pōt deꝰ reuelare cognē

Uide Scotū ꝓ.preſenti. eiꝰ, quā ꝑus nō habuit. ¶ Sed ꝯ. Quia ipoſſe eſt tranſire de ꝯdictorio in ꝯdictoriū, nulla mutatiōe facta in altero extremoꝝ:ſed hic eſt trāſitus:qꝛ ꝑus nō nouit illud qḋ poſtea nouit.ḡ opꝫ ꝙ in deo ſit mutatio vel in vidente. 2ᵒ extrema ꝯdictionis nō p̄nt dici de eodeꝫ ſm idē:ſed de iſto actu dicunt̄ ꝯdictoria ſm idē:quia cognoſcere obm ꝛ nō cognoſcere illud.ḡ. ¶ Ideo di-

M cunt alij, ꝙ hoc fit per aliū actū. ¶ Cōtra. Aug.de notitia matutina ꝛ veſpertina dicit, ꝙ eodē actu cogſcit̄

Hug Ual.ꝛ alij ſepe. verbū ꝛ cognita in verbo. ¶ Ideo eſt 3ᵒ modus, qꝛ ꝑ gradū additū actui btīfico. ¶ Cōtra. Quia augmētatio fit ꝑ gradus eiuſdē rōnis:ꝛ per ꝯn̄s obm, ſi nō cognoſcit̄ ꝑ vnū gradū:nec ꝑ aliū:lꝫ enī addito 2ᵒ gradu actus fiat itenſioꝛ:ꝛ per ꝯn̄s, qḋ ꝑus cognoſcebat̄, nūc ꝑfectꝰ cognoſcat̄:tn̄ qḋ prius per prioꝛē gradū nō fuit cognitū nec cognoſcet̄ nūc per gradū aduenientē. 2ᵒ qꝛ tūc deꝰ nō poſſet reuelare aliquā veritateꝫ, niſi augmētaret btītudinē:ꝛ per ꝯn̄s nec poſſet lino vnā veritatē petro nō reuelatā reuelare:niſi btītudo lini eſſet intenſioꝛ btītudine petri:que oīa vident̄ icōueniētia. ¶ Ideo dicūt alij 4ᵒ mō, ꝙ p̄mus actus deſtruitur ꝛ cauſat̄ nouus. ¶ Cōtra hoc:qꝛ iſte actꝰ nouus aut eſt eiuſdē rōnis cū p̄:aut nō. Et ſi ſic.ḡ non cognoſcimus aliqd aliud plus, q̄ꝫ prius. Si aūt dicas ꝙ alterius:tūc

deus nō poſſet aliqd de nouo reuelare niſi diminueret N vel augmētaret btītudinē:qꝛ ſpēs diuerſe neċio hn̄t ſe ſm ordinē excedētis ꝛ exceſſi. ¶ Iō dicit Ioānes ꝙ

Scotꝰ ſingulariſſime. fit ꝑ reſpectꝰ nouos nō neċios ad 2ᵃ obīa. Nā actꝰ hꝫ

In alio ꝓugn. arguit. ſ. ꝯ h ſꝫ ſolo pꝫ hic diu pōderādo neċiaꝫ ꝛ eēntialē depēdētiā ad p̄ᵐ obm.ad alia autem obīa.ſ.ſcđaria nō.qꝛ pōt eſſe actꝰ ſine tali reſpectu. Dicit ḡ, ꝙ ꝑ aduētū noui reſpectꝰ ad obꝫ ſcđariū itelligit̄ illud obm, qḋ ꝑus nō itelligebat̄.ꝛ hoc per prioꝛē actū

Hic p̄it aſſignari duc diffic. ad diuerſos diſſuadē de vt aliquis habere. cui aduenit reſpectꝰ. ¶ Sꝫ hic ſunt aliq̄ difficultates. Pria eſt de illo reᵒ, qꝛ aut eſt itrinſecꝰ adueniēs.ꝛ h nō. qꝛ talis oriē ex ꝑ̄ extremoꝝ. Aut eſt extrinſecus adueniens.ꝛ h nō.qꝛ tūc q̄ro, ad qḋ genꝰ reducat̄. ¶ Dr̄ ab

Rn̄ſio alioꝝ. aliqbꝰ, ꝙ eſt itrinſecꝰ adueniēs.nec ſeqt̄ icōueniēs:qꝛ deꝰ cāret extrema ſine relōne:vt duo alba ſine ſilitudine:qḋ tn̄ h nō poſſet nāl'r fieri. Ita in ꝓpoſito. Sed tūc opꝫ dicere, ꝙ viſa diuina eēntia neċio videnť oīa. ꝛ ꝙ eſt miraculū ꝙ nō videant̄ oīa:que dicta viderē-

Rn̄ſio ꝓpria. tur nimis extnea. ¶ Ideo pōt dici, ꝙ nō eſt itrinſecus:

O ſed extrinſecus adueniēs. ¶ Et qñ dr̄.ad qḋ genus reducit̄:pōt dici, ꝙ multi ſunt reſpectus extrinſeci in trāſcendētibus, qui nō ſunt ꝓprie in aliquo genere.

2.articulus. 1.pars. Secundo videdū eſt q̄tū ad itrinſeca. Et ꝑ q̄tū ad attributa.ꝛ hoc doc.ipſe pertrāſiit.

Iuuat ſcotū ꝛ rcāt. ¶ Opinio aūt cōis eſt, ꝙ nō.ſꝫ aūt p̄nꝰ iſtiꝰ doc.ſuppoſita aliq̄ diſtinctione, que iferiꝰ declarabit̄ iter attributa diuīa:dicꝫ eēt, ꝙ ſic.qꝛ qñ aliqs actꝰ hꝫ duo obīa:vnū p̄mariū ꝛ aliud ſcđariū:pōt ferri in p̄mariū abſqꝫ h, ꝙ in ſcđariū ferat̄.h pꝫ alibi:ſꝫ eēntia eſt obm p̄mariuꝫ: attributa vō ſunt obīa ſcđaria.ḡ vnꝰ actꝰ poterit ferri in eēntiā abſqꝫ hoc ꝙ ferat̄ in attributa. ¶ 2ᵒ ſic. Qñ aliqua ſe hn̄t ſic adinuicē:ſicut qdditas ꝛ paſſio vel p̄dicᵐ de ſcđo mō, actꝰ itelligēdi pōt ſaltē per poᵃᵐ diuinā ferri in qdditatē, dato ꝙ nō ferat̄ in alia:ſꝫ eēntia diuina eſt ſic qdditas attributa, ſic p̄dicata de 2ᵒ mō.ergo ꝛc. ¶ Tenendo ḡ p̄nꝰ iſtius doc.poſſet dici ꝙ ſic.lꝫ ipſe

P nō aſſerat. Et hec opinio vi cōcordare cū opinione doctoꝝ antiquoꝝ:qui ponebant infinitas ꝑfectiones in deo:ꝛ vna poterat cognoſci, alia non cognita.

Scđa pars. Quere Thomā ꝛ Hen.ꝛ alios. Secundo videndum eſt de eſſentia ꝛ perſonis. Et ad h dr̄, ꝙ non.qꝛ viſio eſt exiſtentis vt exñs eſt.ſed eēntia diuina exiſtit in tribus ꝑſonis.

Uide.d.q̄one t.plo.de quo ꝛ qḋ. h opinione d.h. ergo ꝛc. ¶ Cōfirmat̄.qꝛ qñ aliqd eſt foꝛmaliter q̊:illud in quo eſt foꝛmal'r illud q̊ eſt neċio qḋ.ſꝫ diuina eēntia eſt foꝛmal'r in ꝑſonis.ꝛ eſt q̊ reſpectu actꝰ.ḡ ꝛ ꝑſone erūt qḋ.ſꝫ illḋ qḋ eſt qḋ, eſt hoc qḋ vi.ḡ ꝛc. ¶ Sꝫ ꝯ arguit̄

Inpugnatio quadruplex. 4ᵒ. Primo ſic. Qñcūqꝫ aliqd eſt quo reſpectu operationis:illud in quo eſt, neċio eſt qḋ.ſed ifinitas fuit intellecta a pħis, q̊ eſt foꝛmal'r in ꝑſonis.ḡ ꝑſone fuerūt qḋ.ꝛ ſic itellexerūt tres ꝑſonas.qḋ eſt falſuꝫ. Al'r arguo:ſimplices crediderūt ab antiquo diuinitatē:q̊ eſt foꝛmal'r in tribꝰ ꝑſonis.ꝛ tres ꝑſonas nō intellexerūt. Tertio ar-

Q guo de actu charitatis, q̊ fuit in mltis:ad q̊s nō puenit articulus trinitatis ſic̄ in veteri teſtō.terminabat̄ aūt ad diuinitatē.ḡ ad ꝑſonas.ḡ itellexerunt tres ꝑſonas. qḋ falſuꝫ eſt. Sil'r 4ᵒ arguit̄ de multis hereticis, q̊ nō crediderūt tres ꝑſonas ꝛ tn̄ actu amicitie acqſite dilexerunt deū.ſeqtur ergo, ꝙ dilexerūt tres ꝑſonas:non.

Reſolō ꝓpria. ¶ Iō dico ꝙ iſta regl'a ḋ quo ꝛ qḋ nūq̄ꝫ dꝫ itelligi niſi vera:ſaltē in actionibꝰ imanētibus. Ex hoc arguit̄ ſic. qñ eſt talis actus:qui pōt terminari ad aliquid, qḋ eſt foꝛmal'r in aliq̊ abſqꝫ eo, ꝙ terminet̄ ad ipſuꝫ, in quo eſt foꝛmal'r:illḋ pōt terminare vt qḋ:ꝛ vt q̊:abſqꝫ eo, ꝙ illud in q̊ eſt, terminet, vt qḋ.ſꝫ viſio ꝛ multe operatiōes imanētes ſunt hō.ergo pōt videri eēntia:abſqꝫ hoc, ꝙ videant̄ ꝑſone:nō obſtāte ꝙ eēntia ſit in ꝑſonis foꝛmaliter. Cōfirmat̄, qꝛ vnio naturaꝝ in chr̄o:ſꝫ Dion.

A

fuit ignorata a ſummo ſeraphin: ⁊ tñ diuinitatem chꝛi videbat: ⁊ humanitatē videre non potuit.

Tertia pars. Qō. aliōꝝ.

Tertia difficultas eſt de pſonis. vtꝝ poſſit videri vna perſona / alia non viſa. Et dr̄ cōiter ꝙ nō: qa relatiua ſunt ſil' nā. ⁊ nāli itelligētia. cū ergo pſone relatiue ſint / vna nō poterit videri ſine alia. ¶ Cōtra. dato ꝙ iſta rō cōcludat de pr̄e reſpectu filij: nō tñ ꝯcludit de pr̄e: nec filio reſpectu ſpūſſancti: qa qñcūqꝫ in rōnib' formalib' ꝯſtitutiuis aliquoꝝ nō icludit relatio ad terminū. a. nō eſt ꝯdictio illa videri ſine. a. ex rōne ſimultatis relatiuoꝝ. Hoc pꝫ: q̄uīs eni album eſt ſil'e alteri albo: tñ qa ſil'itudo nō ꝯſtituit album in eſſe albi: poterit intelligi vnū albū ſine alio: ſed pr̄ ⁊ filius nō cōſtituunt̄ ex relōne ad ſpūꝫ ſcūꝫ. ḡ poterūt videri nō viſo ſpūſcō. ḡ ⁊c̄. Scd̄o arguo de pr̄e ⁊ filio: qa non requirit̄ / ꝙ eo mō / quo vnū cognoſco: ⁊ aliud cog̃ſcaꝫ. dato eni ꝙ intuitiue viderē dependentiā creature ad deum: nō ꝓpter hoc intuitiue viderem deū. Eodē mō: dato ꝙ intuitiue viderē pr̄em: nō video neceſſitatem / ꝙ intuitiue videam filiuꝫ. Declaratū aūt eſt ſuperius ꝙ intellectus ſeparatus pōt videre relationē creature ad deum ſine deo: ſed deum arguitiue tm̄.

Impugnatio duplex.

B

Cōſidera hīc vt ſcis pōderando.

Quarta pars.

Quarta diffi. eſt de ideis. Dico ꝙ ſic. qa certū eſt ꝙ eſſentia pōt videri ſine creaturis: ſed idee nō ſunt ſine creaturis. ḡ eſſentia ſine ideis pōt videri. Minoꝛ pꝫ: qa idea eſt exēplar ⁊ imago creaturarū. hoc aūt dicit reſpectū. 2° qñ ſunt aliq̄ duo ordinata reſpectu alicuius tertij: ſi 3m pōt cognoſci ſine ſibi imediato: ḡ ⁊ ſine mediato: ſed imediatius ſe hñt attributa ad eſſentiā diuinā / q̄ͣ idee: eſſentia aūt pōt cognoſci ſine attributis. ḡ ſine ideis. ¶ Sed hic eſt vna dif. ſi eſſentia cognita nō cognoſcant̄ idee: ſed poſtea ſi cognoſcunt̄ / quō cognoſcunt̄: opꝫ dicere ſm̄ vnā viam: que ſupius poſita eſt. ꝙ ſi poſtea cognoſcant̄ / ꝙ ꝑ reſpectū ſupuenientē cognoſcant̄. 2a diffi. eſt de ideis ⁊ creaturis ſil': qa idee aut ponunt̄ ipſemet deus: ⁊ tunc impoſſe eſt / ꝙ cognita diuina eēntia / ipſe nō cog̃ſcant̄. Si aūt dicas, ꝙ ſunt creature cognite: cū nō hēant eē / niſi diminutū. tūc relīo nō hēbit niſi eſſe diminutum: ⁊ tūc nō poterit dici de nouo aduenire: niſi aliquod ens ſimpl'r accipiat eſſe: qd̄ tñ non vr̄. Uel opꝫ dicē, ꝙ ens diminutū pꝫſe ſine alio accipit eſſē. Uel ꝙ idee ſunt formal'r in deo: ſꝫ nō formal'r deus. Et de hoc al's. Eſt aūt hic vna difficultas. vtrū eſſentia dina ſit obīm btificū: vt in trib'. Ad h̄ dico / ꝙ de facto nulli dubiū eſſe dꝫ: qa res / que nos btōs faciūt ſūt pr̄ ⁊ filꝰ ⁊ ſpūſſcūs. ¶ Sed dubiū eſt. vtrū eſſentie ex ſe repugnet btificare / niſi vt in trib'. Et ad h̄ dr̄ / ꝙ nō: ⁊ rōnē tāgit Joannes: qa pr̄ in illo priori originis / quo pcedit filius: aut eſt btūs: ⁊ tūc hr̄ ꝓpoſitū: cū eſſentia / vt ſic / nō itelligat̄ in tribus pſonis. Si aūt dicas / ꝙ nō eſt btūs. ḡ nō a ſe: ſꝫ a pſona pducta hꝫ ſuā beatitudinē. ¶ Ad iſtud dupl'r dr̄. Primo ꝙ nō ſunt ſigna originis: ꝯcedunt tñ illi pm 2m ⁊ 3m: ſꝫ hoc tm̄ valet: quātū ad argm pm / quātū prius. Reduco eni ſic. Aut in illo priori eſt btūs: aut nō. ſi ſic. ergo ſicut prius ⁊c̄. Alio mō ſoluit̄ ſic. ꝯcedēdo ſignū a quo. nō tñ in quo. ¶ Sꝫ ꝯ. verū eſt eni ꝙ hoc ſignū originis / in quo ponim' pr̄em eſſe / eſt qdditatiue a q̄. tñ neceio ⁊ ex ꝯñti erit in aliquo. Et hoc ꝓbo. qa ſignū originis eſt rō originis: ḡ neceio eſt in aliqua pſona. Et tūc arguo in illo prioꝛi: aut eſt beatus: ⁊ tūc hr̄ ꝓpom. aut nō: ⁊ tūc per aliud: ⁊ ſic nō a ſe. Ex hoc dico / ꝙ eēntia diuina ſub rōne ſua abſoluta / eſt obiectū btificū: ⁊ nō iquātū in trib' / reduplicatiue accipiēdo: q̄uis ſemper ſit in trib'. ¶ Ad rōnē pncipalē pōt dici. ꝙ Aug' intelligit vno intuitu: hoc eſt vno actu ⁊c̄.

D. nāl'is 1a.

C

Uide. ſ. d. 42 ad has diffic' tates optime.

Dubiū ſingularíſſimū ⁊ iō bene pōdera.

D

Quere qualiter quos ⁊ nominales.

Signū originis duplex. Uide. ſ. q. 1.

A. 1. rčio.

Reſolo ꝓpa.

¶ Utrum actus fruitionis ſit foꝛal'r liber. Qō. V.

E

Queritur vtrū act' fruitionis ſit foꝛmal'r liber. ꝙ ſic. per illud pſ. delectare i dn̄o. nihil impat̄ / niſi libeꝝ. ḡ ⁊c̄. ¶ Cōtra. Anſ. de ꝯceptu virginali. p' libtas ē i volūtate: ḡ nō i actu volūtatis.

Et hic p̄ vidēdū eſt. ꝙ libeꝝ dr̄ 4or modis. Uno' put libeꝝ diſtiguit̄ ꝯ ſeruū. Uñ ſꝫ h̄ / pr̄ās peccādi nō eſt libertas: nec pars libtatis: qꝛ poſſe peccare / eſt poſſe ſe facē ſeruū. 2° mō accipit̄ libeꝝ: put diſtinguit̄ ꝯ neceſſariū. Et iſto mō diſtinguit̄ libertas arbitrij ꝯ libeꝝ ſimpl'r. 3° mō diſtinguit ꝯ nāle. ⁊ hoc mō dicit Aug. ꝙ ſpūſſanct' nō ꝓcedit / quō nat': ſꝫ quō datus. 4° mō accipit̄ libeꝝ. put diſtiguit̄ ꝯ coactionē. ⁊ iſto mō oēs po͛ aīe pñt dici libe: qꝛ nulla pt̄ cogi. Primo mō: nec vltimo mō pꝫ / ꝙ nō itelligūt aliq: qui qōnē ꝓponūt. Sil'r nec 2° mō vt diſtinguit̄ ꝯ neceſſariū: qꝛ iſto mō nō poſſem' ſaluare, ꝙ pductio ſpūſſancti eēt foꝛal'r libera: qꝛ oē qd̄ eſt in diuinis, eſt ſūme neceſſariū. Accipit̄ ḡ 3° mō. vt. ſ. diſtinguit̄ ꝯ nāle. ⁊ ſic oē volūtariū dr̄ eo mō eē libeꝝ. Uñ ſicut prius dcm̄ eſt ꝙ po' / act' / paſſio / habitus / diſpō / volūtaria ſunt: hinc eſt / ꝙ libera erūt. Sꝫ nunc ſtat difficultas. cui ꝯueniat p̄ libertas. Ad hoc dico p̄ negatiue. ꝙ nō operationi: neqꝫ diſpōni: qꝛ poſtq̄ eſt dcm̄: qcquid ab ea eſt / nāliter eſt. Nec habitui, qꝛ cāt nāl'r, ſicut ignis. Nec paſſioni: qꝛ neceio nāliter icliuat / ex quo cāta eſt. Primo ḡ rō libertatis volūtati ꝯuenit. vel eſt in po' volitiua. Nam oīa alia nō hñt rōnē volūtarij niſi per ꝑticipationē voluntatis. Uñ dicit Anſ. de ꝯcordia liberi arbitrij. Libertas p̄ ꝯuenit volūtati. ¶ Sꝫ ꝯ inſtat̄ 4r. Prīo ſic. Nā in hoc ꝯſiſtit libertas: per qd̄ pōt qs dn̄ari actib' ſuis. ſed hoc eſt act' cōplacētie. ḡ ⁊c̄. ꝓbo minorē. Naꝫ oīa alia reducunt̄ in actū illū. 2° ſic. In illo ꝯſiſtit libtas: in quo eſt totalis ⁊ finalis cā: q̄ redditur pro oīb'. ſꝫ talis eſt actus cōplacētie. Nā ſi q̄rat̄. q̄re h̄ feciſti. rn̄det̄: qꝛ placet. ⁊ ibi ceſſat oīs qō. 3° ſic. Libeꝝ eſt / qd̄ eſt gr̄a ſui. ſꝫ act' cōplacētie eſt hmōi. qꝛ eſt gr̄a ſui: ⁊ alia gr̄a ei'. ſic pꝫ in pcedēn arg: ḡ ⁊c̄. 4° ſic. Rō libertatis eſt rō ſpōtanea. ſꝫ illa ꝯſiſtit in actu cōplacētie. ḡ ⁊c̄. ¶ Iſte rōnes reducunt̄ ad oppoſitū. Primo ſic. Id ꝑ qd̄ dominat̄ aliqs actibus ſuis / hꝫ rōnē pmā libertatis: h̄ eſt manifeſta: ſed volūtas eſt hmōi: ⁊ nō actus complacētie. Nā actui cōplacētie dn̄amur per volūtatē: ⁊ pōt elicere actū cōplacēdi: ⁊ nō elicere. ¶ Itē dn̄ari vr̄ hīe vīꝫ pductiuā ⁊ cāntiuā. Sed h̄ ꝯuenit volūtati / nō ſolū reſpectu alioꝝ actuū: ſꝫ ēt reſpectu actus cōplacētie. 2° ſic. Illud / qd̄ vltimate reddit̄ pro cā finali / hꝫ rōnē libertatis / hec eſt huiꝰ. ſꝫ volūtas eſt hmōi. Nā ſi q̄ras. q̄re h̄ feciſti. qꝛ placet. q̄re placet. qꝛ habeo volūtatē / q̄ eſt cā iſtius cōplacētie. ¶ Itꝫ qñ q̄rit̄ de effectu for' ꝑ qd. ꝯuenienter rn̄det̄ per formā. ſicut dicendo. q̄re iſte diſgregat. rn̄det̄. qꝛ eſt alb'. q̄re eſt albus. qꝛ hꝫ albedinē. ſꝫ actus cōplacētie eſt actus volūtatis: ſic diſgregatio eſt actus albedinis. ḡ ſicut q̄rēti. q̄re diſgregat. rn̄detur. qꝛ albus / ſic q̄renti q̄re hoc facit. ꝯuenienter rn̄detur. qꝛ vult. ſed vltra. ſicut q̄renti. q̄re eſt albus. cōuenienter rn̄det̄. qꝛ hꝫ albedinē. Eodē mō. q̄re vult. cōuenienter rn̄det̄. qꝛ hꝫ volūtatē. que eſt cā vel foꝛa: vel ſaltē illud, quo mediāte hr̄ volitio. 3° reducunt̄ ſic. Libeꝝ eſt / qd̄ eſt ſui gr̄a. ſꝫ volūtas eſt hmōi / ⁊ actus cōplacētie. Nā ipſe act' eſt accn̄s. accn̄a aūt reducunt̄ ⁊ referunt̄ ad ſubam: ſicut ad finē. magis aūt eſt finis ſui gr̄a, q̄ illius, qd̄ eſt ad finē. ſubm ēt magis eſt ſui gr̄a, q̄ accn̄s. ḡ ⁊c̄. 4° reducunt̄ ſic. Libertas eſt ſpontanea. ſed potētia magis hꝫ rōnē ſpontanei, q̄ act' ḡ ⁊c̄.

38

Liberū quadruplex.

5. tri. cap. 14.

F

A. l. diſtiguit eodē mō quo liberum. Duo ſingul'e. Opatio: diſpō: hit': paſſio: voluntas al'r ⁊ al'r ſe hñt ad libertatē ⁊ nālitatē. vt patet. In volūtate tm̄ eſt repiri rō libertatis.

G

Obijcit 4r. Quere ibi.

Reducuntur ad oppom iſte obiectiōes ſingulariſſime. Cōplacentie actui per qd dominemur.

H

I Probatio minoris.nã actus põt a deo cãri:ꝛ tunc erit cõplacẽtia ꝛ nõ ſpõtaneitas.Similr qñ aliqua duo ita ſe hñt/ꝙ vnũ ab alio cauſat:magis hꝫ rõne ſpontanei tã ꝙ cãũ:ꝛ ſic eſt hic. ¶ Ad rõnẽ dico/ꝙ qñ duo eſſe ctiua ſunt eſſentialr ordinata:ſi prior cadit ſub iperio ꝛ ſcds:ita ꝙ ſi iperiũ cadat ſup añs:cadat etiã ſup ꝯñs.

¶ Utrũ in deo ſint plẽs rões fruibilitatis. Qõ. VI.

Queritur. Utruꝫ in deo ſint plures rões fruibilitatis.ꝙ nõ. Math.20. Acceperũt ſinguli ſingulos de. id eſt vnã rõnẽ mercedis. ¶ Cõtra.Eccl'a ſtici. Stabilita ſunt bona illius in dño.

3ª Circa iſtã qõnẽ ſũt 4.or ꝯnes declarãde ſm dicta in pcedẽti qõne. Pria/ꝙ aliqs põt frui eẽn tia ſine attributo:qd ꝓbo:qa verũ eſt ſaltẽ in via:qa in patria nõ eſt ita certũ:ſic fuit dictũ ꝑus.hoc ꝓbo ſic. Qñcũqꝫ eſt aliqd obm:qd hꝫ in ſe rõnem fruitionis:ꝛ põt cogſci alijs ignoratis,põt volũtas ſeq illã cognẽ:ꝛ frui illo obto cognito:nõ fruẽdo alijs ignoratis:ſꝫ cer tũ eſt ꝙ poſſum9 deũ in via cogſcẽ:ꝛ tñ mltas pfectio nes attributales ignorare.ğ põt volũtas frui deo:ꝛ nõ frui illis attributis. ¶ Hoc cõfirmat.qa deo cognito in via dubitamus de multis.vtrũ ſint attributa vl' nõ: ꝛ etiã vtrũ ſint in deo:ſic nãlr cognoſcens deũ ignorat. vtrũ ſit ĩfinitus vel nõ:que.ſ.infinitas a multis ponit attributũ.Cũ ğ iſte ſit cognoſcẽs deũ ꝛ non nec̃io hẽat actũ volũtatis ĩordinatũ circa deũ:ſequit/ꝙ actũ frui tionis hẽbit circa deũ:ꝛ nõ circa aliud,qd eſt attribu tũ. ¶ 2ª ꝯ eſt.ꝙ põt frui eſſentia nõ fruẽdo pſonis:ſal tẽ in via. Hoc ꝓbo manifeſte.nã ex nãlibus poſſum9 cognoſcere vnũ deũ:ꝛ tñ nõ pſonas:qa non pñt cogſci nãlr.hñs ğ talẽ cognẽ hꝫ actũ volũtatis circa deũ/nõ nec̃io inordinatũ.ğ ordinatũ:ſꝫ talis eſt fruitio. ¶ Pꝫ.

L Dilecti ſũt articuli fidei de vnitate ꝛ oĩpotentia ꝛ de pſonis:ſed de articulis diſtinctis hñ diſt' c ta cognitio. ğ põt hñi diſtincta dilectio de vno/nõ hñdo de alio nõ nec̃io ĩordinata.ğ ꝛc. ¶ 3ª ꝯ eſt:ꝙ põt frui vna pſona nõ fruẽdo alia:ſic pr̃e ꝛ filio nõ fruẽdo ſpũ ſcõ:qa di ſtincti articli ſũt de pr̃e ꝛ filio ꝛ ſpũſcõ.ğ nõ opꝫ actua liter frui tribꝰ:ſꝫ fruat vtualr vel habitualr:aliogn eẽt peccñ. ¶ Silr arguo de pr̃e ꝛ filio:qa lꝫ nõ poſſem co gnoſcere vnũ alio nõ cognito:tñ poſſum diligere vnũ alio nõ dilecto de po9 abſoluta:lꝫ õ po9 ordinata opor teat/ꝙ vtualr. ꝓbatio aſſumpti:qa poſſum diligere in creaturis vnũ albũ:ꝛ odire aliud:vel non diligẽ:qd eſt ſibi ſile.Silr diligere pr̃em creatũ:ꝛ odire filium: ꝛ ſic de multis alijs.ğ ꝛc. ¶ Sed ꝯ hoc eſt arguitũ:qa relatiua ſunt ſil nã. Dico ſicꝰ ꝑus:ꝙ pp hoc nõ ipedit/ quin poſſem pr̃eꝫ ꝛ filiũ diligẽ ꝛ cogſcẽ ꝛ nõ ſpũ ſcm: nec ipedit illa ſimultas,qn poſſumus diligere tñ vnũ: aliuꝫ actualr nõ diligẽdo:ſic intuitiue poſſumus cogſcẽ vnũ,alio nõ cognito intuitiue.Et ita poſſum frui vno/ꝛ alio nõ:nõ eni opꝫ,ꝙ eodẽ mõ/inquãtũ relatiua ſũt/ꝙ cognoſcant/ſicut dictũ eſt prius:qa itell's ſepatus non btus poſſet forte cogſcẽ relõnẽ creature ad deũ intui tiue:ꝛ tñ nõ terminũ.ſ.eẽntiã diuinã. Silr magis appa ret in dilectione:qa poſſuꝫ deo frui/inquãtũ creator:ꝛ tñ nõ frui creatura.Ex iſtis apparet/ꝙ non opꝫ/ꝙ eo mõ/quo cognoſco/vel diligo vnũ relatiuoꝝ:ꝙ cogno ſcam,vel diligã aliud. ¶ Sed adhuc ſtat dubiũ:qa in qõne q̃rit.vtrũ ſint in deo plures rões fruibilitatis. Dico ꝙ nõ:niſi vna rõ fruibilitatis.ſ.ipſa diuinitas.p quã hñt oĩa/que ſunt in deo,ꝙ ſint fruibilia.vñ fruor pñitate ĩquãtũ diuina ſolũ.ſilr bonitate inquãtũ diuĩa ꝛ ſic de alijs que ſũt in deo. ¶ Uñ imaginãda ſũt 4.or ſigna in iſta fruitione:ꝛ in iſto actu btifico. Primũ eſt in quo terminat fruitio. Ad pm obm:ꝛ ad ea,q̃ ſunt in deo in p mõ dicẽdi p ſe:ſic accipit in diuinis modis p ſe,vt eẽntia,ſpũs,ſubã.Scdm ſignũ,in quo terminat ad illa,q̃ ſunt de 2o mõ:ſic ſunt attributa.3m ſignũ.in q̃ terminat ad ea,q̃ ſunt illi, q̃ſi p accñs.nõ ꝓprie:ſꝫ ſic iſterius accidit ſupiori:ſic ad pſonas,vel ad relones p ſonales. 4m ſignũ.in q̃ terminat.ad oĩa ſcĩbilia repñ tata:ſicut ad creaturas:vel,vt in ſe:vel,vt in deo.Sed de iſto vltimo ſigno vĩ diffi.ſ.de terminatiõe ad obm ſcĩbiliũ:qñ fit reuelo de futuro ꝯtingẽti:ad qd termi nat iſte reſpect9:q aduẽit actu.nõ ad creaturã:qꝛ iſta nõ eſt.nec ad deũ:nec ad attributa:qꝛ tũc nõ intellige ret niſi de9,vel attributa.Et hec oĩa tam eẽntia:ꝙ pſo ne:ꝙ attributa ptinẽt ad obm primariũ. Ad iſtud qui vellet dicẽ.ꝙ relo nõ reqrit terminũ,facilr ſe expedi ret.Sꝫ h̃ nõ dico,pro nũc.Tenẽdo ğ aliã viã:diũt aliq, ꝙ terminat ad creaturã,nõ vt in ſe:ſꝫ vt ĩ deo relucet. ¶ Sꝫ ꝯ hoc:qꝛ creatura,vt ſic:vel eſt qd creatũ:ꝛ h̃ nõ.vel increatũ:ꝛ ſic nõ niſi obm pm. Jõ põt dici.ſꝫ de hoc alſ.ꝙ idee ſunt in deo formalr nõ ſolũ obiue:ꝛ ad eas iſte reſpect9 terminat. Futura aũt ꝯtigẽtia cogno ſcunt p cognitionẽ determinationis volũtatis diuine. ſed de hoc alr:ſed hoc tñ dictũ ſit ad euadẽdũ diffi. illã. ¶ Et hoc pꝫ,ꝙ vnica rõ fruibilitatis eſt in deo.ſ. ipſa diuinitas. ¶ Ad rationem patet.

¶ Utrum apprehenſo vltimo fine per intellectuꝫ poſ ſit volũtas non frui. Queſtio. VII.

Queritur. Utrũ apprehẽſo vlti9 fine per intellm poſſit volũtas nõ frui. ¶ Circa iſtã.q.ſunt q̃tuor difficulta declarãda. ¶ pm eſt.ſi fine in gñali appre hẽſo p itellm nec̃io fruit volũtas. ¶ 2m ſi in pticulari apphenſo ꝛ in enigmate. ¶ 3m de vltimo fine clare vi ſo in hñte voluntatẽ ſupnãliter eleuatã. ¶ 4m de fine clare viſo in nõ hñte volũtatẽ ſupnãliter eleuatam.

Hic dicit quãtum ad pm.ꝙ voluntas nõ poteſt nõ frui vltimo fine in gñali apphen ſo.Et rõ huiꝰ eſt:qꝛ finis,vt ſic,hꝫ rõnẽ oĩs boni. nãlr aũt voluntas inclinat ad illud.ğ nec̃io tendit in illud. ¶ Cõtra iſtã opionẽ arguo 4r.p ſic. Qñcũqꝫ aliqd mo uens mouet ad aliquẽ terminũ de nec̃itate:eadẽ nec̃i tate remouet ipedimẽtũ.hoc pꝫ de graui. ſed appetit9 nr̃ nõ de nec̃itate remouet oẽ ꝓhibens. incõſideratio aũt finis eſt ꝓhibens.po9 aũt intellectiua ſubiacet im perio volũtatis.videm9 eni ꝙ nõ remouet illud ꝓhi bens.ğ nõ de nec̃itate mouet. ¶ 2o ſic. Qñcũqꝫ aliqd mobile mouet ad aliquẽ terminũ,eadẽ nec̃itate,q̃ mo uet ꝯſeruat in illo:qꝛ eadẽ virtute. Hoc pꝫ de graui:ſed appetitus ſiue volũtas nr̃a/nõ de nec̃itate nãli detinet ſe in appetitu finis:qꝛ alr faceret qcqd poſſet in deti nẽdo ſe ibi.ꝛ ſic teneret itellm in cõtinua cõſideratio ne finis:qd nõ facit.ğ ꝛc. ¶ 3o ſic.qñcũqꝫ aliqs appeti tus fert nãli neceſſitate in aliqd obm:eadẽ neceſſitate fert in media nec̃ia.hd eſt ꝯſideratio finis.ğ ꝛc. ¶ Cõ firmat.qꝛ ſi minori nec̃itate reſpiceret mediũ,ꝙ extre ma:magis nec̃iuꝫ depẽderet a minus nec̃io. ¶ 4o ſic. Qd mouet/nec̃io ad aliquẽ terminũ mouet,inquãtũ põ tecum agat ſm totũ ſuũ conatũ.ſꝫ voluntas nr̃a non ſemp diligit finẽ,inquãtum põt.ğ ꝛc. ¶ Hic videtur ad iſtas rões oẽs. Quãtũ ad id qd tangit de ꝯſidera tione finis:dĩ,ꝙ auerſio intell's nõ fit p volũtatẽ:nec volũtas põt detinere intellm:qn moueat a phantaſ matibus diuerſis occurrẽtibus:ꝛ p ꝯñs auertit (velit nolit) volũtas a ꝯſideratione finis. ¶ Aliter dĩ,ꝙ iſte rões vez aſſumũt de eo,qd nãli neceſſitate mouet ꝛ agit:ſed non de eo ꝙ libera neceſſitate mouet,ꝛ agit.

Margin notes:
Cõcluſio 4a. H.i.hoc pro bo ꝙ verum.
K
Et ſi vna ſit rõ fruibilitatiſ radicalis i di uina:ipſa eẽ ſit qd imedia te terminãtiſ ſil:ꝛ ſeorſum actuales frui tionem viato ris ꝛ cõprehẽ ſoris de ſcõ ꝛ poſt.hoc dñ.
L
Fruitio 3a.
Dilectio.
M
Concordantiam
Dubitatum 4a cõcluſio. H.Liſinita.
Nota optime hunc ordinez terminationis actus fruitio nis.
N
Singuli de narium.
O
Cõſidera in ſtantiam.
Uide.ſ.diſt. 47.q.i.ad h.
P
Hen.ꝛ Tho. ꝛ plures anti quorum.
Impug9 4a.
Q
Cauſa 2a ſe dictorum.
Hactenus 1a.

A

Cōſidera in-ſtantiam.
Immo videt ꝙ magis. vide Aug. 14. ci. 23. ⁊ Sco. in ſecūda.

¶ Cōtra iſta.⁊ p̄ ꝯ p̄ᵐ. ꝙ nō ſufficiat. Sicut eni actus intelligēdi ſubiacet īperio volūtatis: ita ⁊ actus phantaſiādi. Poterit ḡ argui de illo ſicut argutū eſt de actu itelligēdi: ⁊ tūc eodē mō currūt rōnes. Poterit eni voluntas ammouere phātaſias oppoſitas: ⁊ detinere eas in vno actu ꝯformi actus ꝯſiderationis de vltimo fine. Nec ſcdm ſatiſfacit: qa remouere phibēs neccio nō cōuenit agenti, inquantū nāle: ſed īquātū neceſſariū: ⁊ pp̄ h̄ agēs quātūcūqꝫ liberꝫ, ſi neccio agat: ita ex impetu agit ſicut nāle. ḡ ⁊c̄.

Difficul. 2ᵃ. Quere Sco. vbi ſcis.

¶ Sed hic ſunt due difficultates. Pria eſt: qa vr̄ ꝙ ſicut poſſum nō diligere vltimū finem: ita poſſum odire: ex quo nō de neceſſitate appetit. hoc aūt eſt falſuꝫ. ḡ ⁊c̄.

Regla nobil. Nō ſemꝑ in-determinatuꝫ ad oppoſita pōt i illa: vbi adde plura. Exemplum.

¶ Di hic, ꝙ qn̄ aliqd eſt in poᵃ ad duo oppoſita ꝯtria: ſi vtrūqꝫ eſt poſle, pōt in illa duo. Sꝫ ſi ſit īdeterminatū ad duo ꝯtraria: quoꝝ vnū eſt impoſſe: lꝫ poſſet in vnū ⁊ in ꝑuationē eius: nō tn̄ pōt in aliud ꝯtrariū. ¶ Exēpluꝫ: aīal eſt in poᵃ ad rōnale ⁊ irrōnale: iō pōt hr̄e vtrūqꝫ. Aer aūt eſt in poᵃ ad lucē ⁊ ad oppoſitū: ſꝫ qa ꝯtrariū oppoſitū luci non eſt poſſe: hinc eſt, ꝙ ſolū pōt hr̄e lucē ⁊ ꝑuationē lucis. Sic eſt in ꝓpoſito. Nā odiū dei: qd̄ eſt oppoſitū ꝯtrariū dilectioni finis, nō eſt poſſibile. Ideo appetitus: lꝫ poſſit in dilectionē ⁊ in ſuū oppoſituꝫ ꝑuatiue, nō tn̄ pōt in ſuū oppᵐ ꝯtrarie.

B

Qꝫ odiū dei eſt īpoſſe: ſed ſtātias euade. Quere oecham ⁊ alios nominales. Cap. 3.

¶ 2ᵃ difficultas eſt de dictis Aug. 13. de tri. ꝙ oēs volūt nāliter btitudinē. Et ibidē de illo ioculatore, q dixit falſum: dicēdo, ꝙ oēs volūt care vendē ⁊c̄. ſꝫ oēs volūt btitudineꝫ ſꝫ Aug.

Appetitus na-turalis 2ᵃ.

¶ Dico ad h̄, ꝙ Aug. itellexit ꝺ appetitu nāli, vel inclinatione nāli in habitu: nō aūt de appetitu nāli actuali. Nā ꝯſtat, ꝙ oēs nō cogitabāt actualr̄ de btitudine: ⁊ ꝑ ꝯñs nec actualr̄ appetebant. Sed itellexit, ꝙ volūtas ex natura ſua inclinatur ad beatitudinem.

2ᵘˢ articulus.

Secundum

difficile, quātū ad queſitū pncipale, eſt. vtrū in particulari apprehēſo obſcure, vltimo fine neccio fruat̄. Dicit̄ ab eiſdē de prima opione, ꝙ non: ſicut patet in peccante mortalr̄.

Impug° 1ᵃ.

C

¶ Sed contra eos arguo ſic. pmo. Quicquid cōpetit ⁊ per ſe neceſſario ſuperiori: cōpetit ⁊ neceſſario īferiori, hoc pꝫ inductiue: ſed vltimo fini in gn̄ali apprehenſo: q ſe hꝫ, ſicut ſuperius, cōpetit ꝑ ſe neceſſitare appetituꝫ. ergo eadē rōne in particulari apprehēſo: qd̄ ſe hꝫ, ſicut inferius. Minor eſt ma. ergo ⁊c̄. ¶ 2° ſic. Qn̄cūqꝫ in aliquo eſt vtus motiua neceſſitādi aliqd neccio: in quocūqꝫ inuenit̄ illa rō formalis: que eſt ratio illius vtutis, inuenit̄ eadeꝫ neceſſitas: ⁊ illud, in quo inuenit̄, habebit eandem vim motiuā. cūꝫ ergo finis in particulari apprehenſus oēm rōnem includat quā icludit finis in gn̄ali: ⁊ aliqd addat: ita habebit eandē vim neceſſitandi vnus, ſicut alius. Ideo dico, ꝙ ſicut vnus mouet appetitū: ita ⁊ alius. Sed dico, ꝙ neuter neceſſitat.

Propria determinatio.

3° articulus.

Tertium

difficile eſt. Si finis clare viſus neceſſitat voluntatē in nā ſupnālr̄ eleuata.

¶ Ad qd̄ videndū eſt de cā actus fruēdi. Et hic ſunt quattuor modi dicēdi. Primus ꝙ actus btificus p̄ciſe ⁊ totalr̄ cauſat̄ ab obto. Scds ꝙ p̄ciſe ⁊ totalr̄ a voluntate diuina. Et iſti hn̄t dicē, ꝙ in prāte volūtatis nō eſt fruꝫ: qa nō eſt in prāte patiētis pati. volūtas autem creata paſſiue: ⁊ tm̄ mō receptiue ſe hꝫ ſm iſtos duos modos vltimos.

D

Op. 4ᵃ.

Alij aūt dicunt, ꝙ poᵃ volitiua ⁊ obm̄ ꝯcurrūt ſimul. Alij aūt dicūt ꝙ poᵃ volitiua p̄ciſe. Et iſti qui tenēt iſtos duos vltimos modos, hn̄t dicere, ꝙ finis clare viſus nō neceſſitat volūtatē: qa qn̄cūqꝫ aliquis effectus cauſat̄ a totali cauſa cōtingenter: vel ſaltem aliqua cauſa ad cā cōcurrēs ꝯtingenter cauſat: ⁊ tot' effectus ſimplr̄ ꝯtingēter cauſat̄: qa ſi cauſa altera eſt cōtingens: ⁊ altera neccia: effectus eſt ꝯtingens: ſicut apparet in ꝯclonib'.

Hoc magis ſequ.

Regla nobil.

Sed ſm iſtos duos modos ꝯcurrit voluntas cōtingenter cauſans, vel ſicut cā totalis: ſicut dicit vltimus modus. vel ſicut partialis: ſicut primus modus: ergo fruitio, vel volitio vltimi finis ꝯtingenter cāhitur: ⁊ poſita poterit nō poni.

E

Dubiū notabile hmōi hec. Nota de obſtinatione demōis: ⁊ cā eoꝝ ſingulis ſue.

¶ Sed ſi ponat̄ alter iſtoꝝ duoꝝ modoꝝ occurrit diffi. quō ſaluatur obſtinatio demonū: ⁊ certitudo beatoꝝ. ¶ Quātū ad p̄ᵐ. ſ. quātū ad obſtinationē demonū: dico, ꝙ ī duobus vr̄ ſtare. Primus eſt actus elicitus malus: ⁊ de iſto dico, ꝙ nō video neceſſitatē ad ponendū, ꝙ diabolus ſemꝑ neceſſitet̄ ad actū malū. Verꝫ eſt enim ꝙ de' nō cōcurrit ad actū bonū: ſed illud nō obſtat, qn̄ ipſi poſſint ſuſpēdere actū malum: qꝛ tn̄ deus nō cooꝑatur ad actum bonū: totā facultatē ſuam ponunt: ⁊ expendunt in malum. Aliud aūt in quo ſtat, eſt pena ⁊ triſtitia. Et quātū ad hoc dico, ꝙ ſemꝑ neceſſitant̄ ad triſtitiā: nec pñt nō triſtari quātūcūqꝫ forte ab eis cauſet̄.

De certitudine vel confirmatiōe vel ſecuritate btōꝝ. Op. 3ᵃ cū ſua impugnatiōe.

F

Quātūꝫ ad 2ᵐ. ſ. de certitudine beatoꝝ: eſt mihi maius dubiū. Dicunt enim qdam, ꝙ deus imprimit quādaꝫ formā: que neceſſitat eos. ¶ Sed ꝯ. qꝛ vel cum illa forma voluntas ſua nāli virtute concurrit vel nō. ſi ſic: videret̄ idem dubiū, qd̄ ante: qꝛ ſemꝑ volūtas cōtingenter cāt: ⁊ quātūcūqꝫ mille agentia ꝯcurrant neccio: ſi vna ꝯtingenter agat, totus effectus erit ꝯtingens. Si non: tunc volūtas nihil cauſat. ¶ Dicunt aliq, ꝙ quātū eſt ex ſe pōt dimittere. ſed deus p̄ſeruat eū: qꝛ videt, ꝙ ſi dimitteret eum: oporteret eū cauſare tale actū. Sed hoc nihil eſt: qꝛ hoc poſito volūtas nihil ageret. Nec hoc vr̄ ſufficere: qꝛ certitudo nō ſolū hr̄ a beatis de beatitudine: ſed etiā de mō. hec aūt certitudo lꝫ eſſet de btitudine: nō tn̄ de mō. ¶ Alij dicūt, ꝙ iō certi ſunt: qꝛ de' nō ꝯcurrit ad actū malū oppoſitū.

Indeterminatio ſeu ꝯtingētia duplex.

¶ Sed ꝯ. qꝛ prior eſt habitudo ad ꝯtingētiā ꝯdictionis: q̄ꝫ ad ꝯtingentiā cuiuſcūqꝫ alterius oppōnis: qꝛ in quacūqꝫ alia oppoſitione ſaluat̄ ꝯdictio: qꝛ poſita certitudine de cōtingētia ꝯrietatis, non ponit̄ certitudo de cōtingentia ꝯdictionis: dato enim ꝙ eſſem certus, ꝙ nō odirem deū: tn̄, qꝛ dilectio dei habet aliud oppoſitū, lꝫ nō poſitiuū, ſcꝫ nō dilectio: adhuc certitudo ſtabit de alia pte ꝯdictionis.

G

Cōſidera inſtantiam.

¶ Confirmat̄. qꝛ volūtas pōt ſuſpēdere actū, nullo actu poſitiuo mediāte, cum ſuſpēdere actū ſit nō cauſare. alr̄ eſſet proceſſus in infinituꝫ. Et vltra. lꝫ voluntas beati non poſſit odire deū: tamen poteſt nō diligere: ⁊ ſic eſſet non beatus. Et ideo ꝓpter iſtud inter alia dicta vr̄ mihi dicendum, ꝙ deus eſt totalis cauſa reſpectu beatitudinis. ⁊ ſic poteſt ſaluari certitudo.

Propria determinatio. Cōſidera inſtantiā: qꝛ nō vr̄ ſcouiſare. 4. articulus.

Quartum

difficile. quātū ad pncipale q̄ſitum eſt. Utrum fine in particulari ⁊ clare viſo: dato, ꝙ voluntas non ſit ſupnaturaliter eleuata. vtrū poſſit frui. Di ꝙ nō: qꝛ agere ſupernāle p̄ſupponit eſſe ſupnaturale: eſſe aūt ſupnaturale dat̄ per aliquē actū eleuantem.

Impug° 3ᵃ.

H

L. c. 113. ⁊ 143. ſed m. 3. de aīa t. c. 7. expreſſiue ad propoſitum.

¶ Cōtra. oīs potētia poteſt ferri in qdcūqꝫ, in quo inuenitur perfectiſſime rō ſui obti. ſed in deo pfectiſſime inuenit̄ bonitas: que eſt rō obti voluntatis. ḡ ⁊c̄. Item 2° de aīa inter intellectuꝫ ⁊ ſenſum eſt dr̄a: qꝛ excellens ſenſibile corrūpit ſenſuꝫ: ſed excellens intelligibile roborat intellm̄: ⁊ non corrumpit: ⁊ eodē mō de voluntate. ḡ quātūcūqꝫ deus ſit excellens volibile, voluntas poterit in ipſum ferri. 3° qꝛ tunc deus non poſſet alicui ſupnāle aliqd reuelare, niſi cauſaret neceſſario aliqd aliud prius: qd̄ potētiā eleuaret. qd̄ eſt falſum.

Determinatio propria.

¶ Ideo vr̄ mihi dīcendum, ꝙ volūtas pōt. ex quo eniꝫ obm̄ habet bonitatē nālē: apparet mihi, ꝙ volūtas poſſit ſine habitu eleuante in ipſum: ⁊ in qdcūqꝫ obm̄ p̄ſentatū.

Dubium. Poſſet ꝺ btitudie deſignari pla ponderādo pro ⁊ ꝯ.

¶ Sed tunc eſſet dubiū. vtrū talis actus eſſet beatificus: pōt dici, ꝙ non: qꝛ cum habitu poſſet haberi actio perfectior. ¶ Ad rōnem pꝫ.

I ¶ Utrū volūtas poſſit ab aliq̄ cā neccitari. Qō. VIII.

Volūtas pōt ɔſiderari 4ᵒʳ. Cōcluſio 2ᵃ.

Queritur Utrū voluntas poſſit ab aliqua cauſa neceſſitari. Dico q̄ volūtas pōt 4ᵒʳ ɔſiderari. ſ. vt paſſiua, vt receptiua, vt actiua, vt pductiua. ſi volūtas accipiat p̄mis duob' modis: ſic dico q̄ volūtas pōt neceſſitari: q2 pati nō eſt preciſe in ptāte patiētis. Si aūt volūtas accipiat duob' modis vltimis: ſic dico q̄ nō pōt: q2 ſic ipſa vt cā actiua ɔcurrit: cauſalitas aūt ſua nālis eſt cōtingēs: ideo ab aliquo nō pōt neceſſitari. Nullū enim actiuū pōt neceſſitari ad agēdū niſi ſuo mō nāli.

Et ſi vt paſſiua: vt tamen actiua voluntas cogi nequit.

¶ Sʒ hic eſt vna magna difficultas. accipit eni talis regula. Quēcūqʒ aliq̄ entitas poſitiua in aliq̄ gradu aufert aliqd de facilitate po'. ſi magis ⁊ magis aucta fuerit, faciet maiorē difficltatē. etení tātū poterit itēdi q̄ auferet totā facilitatē: ⁊ ponet neceſſitatē. Iſta reg'la pʒ in pōderib': ⁊ in mltis alijs: ſed delectatio de aliquo bono q̄ñ eſt magna: facit q̄ nō pōt volūtas ita facil'r reſilire: ⁊ ita facit difficultatē ad reſiliendū: ⁊ maioꝛ maiorē. ḡ ſi itendat in ifinitū nō poterit reſilire. Eodē mō arguit de habitu q̄ in aliq̄ gradu appoſitus diminuit facilitatē po'. tātū poterit augeri q̄ total'r neceſſitabit. Eodeʒ mō de repītatiōe: ſʒ magis pncipali' de obto, quanto ipm eſt pfect'.

Pn̄ᵐ ſingulare Regula.

W.I. facilitatē

W.I. aſſenſio.

K

¶ Ad iſtud rndeo. Pꝛio do vnā regulā. Quēcūqʒ eſt aliq̄ po' imālis ⁊ ifatigabilis: qcqd ſibi eſt difficile: eſt ſibi ipoſſe. Ex quo pʒ iſta reg'la i po' angeli mouētē celū: ſi eni eēt ſibi in aliquo difficile: tunc vtus illa eſſet fatigabilis. Nā difficultas iducit fatigationē: q̄ aūt nō eſt fatigabilis: nihil eſt ſibi difficile: qn ſit ſibi ipoſſe. volūtas aūt eſt po' imālis ⁊ ifatigabilis: ⁊ ideo qcqd eſt ſibi difficile: eſt ſibi ipoſſe.

Reg'la ſingulariſſima.

¶ Sed tūc querit vnd̄ puenit diffi. in nobis. Dico q̄ diffi. puenit in nobis ex ɔiunctione volūtatis cū appetitu ſenſitiuo. Nā bitus in appetitu ſenſitiuo cpis iclinat ad talia delectabilia: ⁊ iō q̄ hīt habitū de difficili reſiliunt pp organū. ¶ Sʒ dices: ad qd habit' ponit in volūtate. Rndeo q̄ q2 volūtas eſt ɔiuncta appetitui ſenſitiuo ſemp ad gn̄ationē habit' i volūtate ſeq̄t gn̄atio habitus pportionalis in appetitu ſenſitiuo. ¶ Sed hoc eſt diff. q2 bitus dī dari po' volitiue ad aliqd delectabil'r operādū: ac pꝛopter hm illū habitū: ⁊ ſi nō: da mihi cāʒ, q̄re ponit bitus in volūtate. ¶ Ad hoc dico q̄ pp 4ᵒʳ dat bitus. Pꝛimū eſt pp pfectionē act'. Scōm eſt pp delectatiōne. Nā pfectiorē actū ſequit maioꝛ delectatio. Iſta duo iueniunt in potētijs ſepatis: ſʒ alia duo q̄ ſunt opari facil'r: ⁊ velociter, ſiue pꝛopter: facit habitus in potētijs organicis ɔiunctis: in potētijs aūt ſepatis nihil eſt difficile, vl' tardū: ſʒ opant i iſtāti. ¶ Diſt. II.

L

Dubium. Vñ difficultas: q̄re habitus in voluntate ſit a ponunt. Dubium.

Hic' dat potētijs pp 4ᵒʳ.

Caſte declarauit niſi capiatur opari ppue.

M

Hec itaqʒ vera ⁊c.

¶ Utrū deum eſſe ſit per ſe notum. Queſtio. I.

W.I. Anſel. pſlo. c. 2. Z ipſanta diſputat Z īſipiētem.

Pſ. 13. ⁊ 52

Circa diſtinctionē ſcdam queritur. Utrʒ deū eſſe ſit p ſe notū. Qꝫ ſic vt dicit Dam. li. p̄. ca. p̄. q̄ cognitio exiſtēdi deū, nāl'r eſt iſerta: nō ſūt aūt nob naturał'r inſerta: niſi p̄ma pn̄' que ſūt p ſe nota. ḡ ⁊c. ¶ Contra. Nullum per ſe notuʒ poteſt negari: ſed Dixit inſipiens in corde ſuo, non eſt deus. ergo ⁊c.

Prim' artl. Ppō p ſe nota quē? Scotus. Impugnatio Cōſidera an currit ponderando.

Circa iſtā qōnē p̄ vidēdū eſt qd eſt p ſe notuʒ. Ad qd q̄dā doc. dicit q̄ ppō per ſe nota eſt: que hʒ euidētiā ex rōnib' formalib' terminoꝛ: vt termini eius ſunt. Sed q2 hoc verʒ eſt ſolū in notitia abſtractiua ⁊ nō in intuitiua: q2 i ſenſu p ſe notū eſt, q̄ nix eſt alba: nō tñ hoc eſt euidēs ex rōnib' formalibus terminoꝝ. Ideo illa deſcriptio non ſufficit. ¶ Ideo alius dicit q̄ illa ppō eſt p ſe nota: quā neceſſe eſt hic quēlibet docentē in ſcia. Sed nec iſta ſufficit: q2 lʒ hoc ſit verʒ in ſciētijs ſubalternātib', nō tñ verʒ eſt in ſubalternatis: in qbus ſumunt ppōnes: que ſunt demōſtrate in ſcia ſubalternāte.

N

Uide. B. in pꝛologo. q. 16. 19 ⁊ 20.

Quē Aureo. ⁊ alios vt ſcis B.

Impugnatio Dō. ppua.

¶ Dico ḡ q̄ illa ppō eſt p ſe nota, q̄ hʒ euidētiā ex ſe: ⁊ nō ex alia ppōne. Et hoc oſtendo ſic. oē pfectibile: aut hʒ pfectionē a ſe: aut ab alio. ſi a ſe: hoc pfecte hʒ: ⁊ p ſeipſuʒ. Si ab alio, nō hʒ pfecte ⁊ p ſe illud: nec eſt p ſe tale. Euidētia aūt eſt pfectio ppōnis. ḡ ſi hʒ ab alio euidētiā, nō eſt per ſe euidēs. ¶ Confirmat: q2 euidētia veritatis ppōnis vī eē ex cōformitate cognitionis ⁊ cogſcibil'. ¶ Et tūc arguo, ſic pus. Iſtā ɔformitatē aut hʒ a ſe: ⁊ ſic hʒ euidētiā: ⁊ p ɔñs eſt p ſe nota. Si aūt iſtā ɔformitatē ab alio hʒ: ſic nō eſt p ſe nota. ¶ Sʒ nōn̄ q̄ ppō p ſe nota pōt dici dupl'r: aut formal'r: vel origināl'r. Si aūt itelligat formal'r: ſic nō itelligat ad pn̄s. Nā ſi ly p ſe, diceret circūſtātiā cāe formalis, q̄libet ppō, quātūcūqʒ ſit ɔ̄ eēt p ſe nota: q2 in ſe includit formal'r euidētiā: ⁊ illud p qḋ cogſci pōt. ¶ Debʒ ḡ origināl'r itelligi. illa ḡ ppō q̄ nō hʒ origināl'r ab alio euidētiā, eſt p ſe nota: ⁊ q̄ hʒ ab alio, nō eſt per ſe nota.

Ppō p ſe nota dici pōt dupl'r.

O

Hic pʒ q̄ nō pcedit iſta cōtra Scotū.

Obijcit 4ᵒʳ.

¶ Cōtra hoc arguit q̄drupl'r. Pꝛimo ſic. q2 ſm hoc p̄ᵐ pn̄ᵐ nō eſt p ſe notū: q2 oīs ppō in qua pdicat paſſio de ſubō. illa pōt demrāri. ſʒ in p pn̄' eſt hoc: q2 in eo pdicatur affirmatio vel negatio: q̄ ſunt paſſiones. maioꝛ eſt de ſe nota: q2 illa paſſio pōt p diffinitionē ſubi pbari. ¶ 2ᵒ. Iſta eſt p ſe nota. Oē totū eſt maius ſua pte: ⁊ tñ eſt demrābilis: q2 oē qḋ ɔtinet multitudinē partiū, excedit q̄libet illius mltitudinis: q2 ɔtinet tātūdē ⁊ adhuc amplius: ſʒ totū eſt hmōi reſpectu ptis: ḡ totū eſt maius ſua pte. ¶ 3ᵒ. q2 ɔſtat q̄ aliq̄ ſunt p ſe nota: quoꝝ tñ notitia hr̄ p inductionē ſicut illa. Oīs nix eſt alba: ḡ nō hʒ euidētiam a ſe. ¶ 4ᵒ. q2 hec eſt p ſe nota. ſol eſt mobilis. ⁊ tñ pōt demōſtrari. q2 oē corp' ſphericū eſt mobile. ſol eſt hmōi. ḡ ⁊c.

Totū eſſe maius ſua parte q̄lr demrāt.

P

Ad hec. B. q. 1. plogi vt pʒ

¶ Ad iſta. ¶ Ad p̄ᵐ dico q̄ nō pōt pbari p̄ᵐ pn̄ᵐ. ¶ Ad pbationē q̄ñ dī q̄ oīs paſſio pōt demrāri p diffinitionē ſubi. verū eſt q̄ñ ſubm hʒ diffōnē. mō in pōſito nō eſt ſic: q2 ens eſt qḋ eſt ſubʒ nō hʒ diffinitionē: q2 eſt ſimpl'r ſimp'. ſi aūt hēt diffinitionē dico q̄ vere poſſet demrāri. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ illa ppō oē ⁊c. nō eſt p ſe nota: ſʒ demrābilis, ſyllō tñ impceptibili ⁊ in iſtāti. ⁊ iō apparet p ſe nota: nō tñ eſt ſic. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ nō eſt ppō p ſe nota. Oīs nix eſt alba. q̄ aūt hec nix ſit alba eſt per ſe notū p ſenſum: ſʒ q2 deus pōt cōſeruare niuē deſtruēdo albedineʒ: ideo v'lis illa nō eſt per ſe nota. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ nō eſt incōueniens, q̄ aliq̄ ppō que eſt per ſe nota intuitiue ſit demōſtrabilis in notitia abſtractiua. Et ita de iſta ppoſitione: ſol eſt mobilis: q2 ipſa cognita per notitiā intuitiuā eſt p ſe nō. i abſtractiua aūt ipſa eſt demrābil'.

Demrātio. Syllo duplex

Ecce q̄ deus pōt ſacere q̄ nix poſſʒ eſſe nō alba. Cōſidera an ſit de igne reſpectu caloris ⁊ ſic de alijs. Cōſidera bñ.

Q

Scdo articu.

Secundum aūt faciēdū eſt videre. Utrū deū eē ſit p ſe notū. Et circa hoc ſunt q̄tuoꝛ difficilia ptractāda. ¶ Pꝛimū eſt. vtrʒ apud intellm intuitiue vidērē deū ſit p ſe nota iſta. Deus eſt. ¶ Et ad hoc dico q̄ ſic. Et hoc pbo q̄drupl'r. Pꝛimo ſic. Omnis ppō eſt per ſe nota illi intellectui ſimpl'r: apud quē nō ɔtingit dubitare: ſed itellectū habēti notitiā intuitiuā de eſſentia diuina nō cōtingit dubitare: nam notitia intuitiua verā exiſtentiā regrit. ¶ Scdo ſic. Omnis notitia exprimētalis eſt per ſe nota: cū ex ea experioꝛ me itelligere: ſed itelligēdo deū intuitiue: experioꝛ me intelligere deū intuitiue. ḡ eſt per ſe notum. ¶ Tertio ſic. Quēcūqʒ aliqd cōpetit alicui per accñs: ſi intuitiue cogſcit illud eſt p ſe notū. hoc pʒ in creaturis, q2 cognitio intuitiua q̄ cognoſcat q̄ creatura exiſtit

1. diffi.

Concluſio.

Pʒ. B. i plo. q. 17. in opp.

A
Ponderã ad hominem.

eſt per ſe nota.ergo multo magis illa eſt per ſe nota:q̄
intuitiue cognoſcit:ꝙ deus exiſtit:cũ exiſtẽtia magis ſit
intrinſeca deo:q̄ȝ creature.℄ 4° ſic.Illud quo ſuppo/
ſito multa alia demõſtratiue iducunt/eſt per ſe notũ:ſed
cognita exiſtẽtia dei intuitiue multas alias vitates ↄclu/
dũt ſci de deo demõſtratiue.ḡ exiſtẽtia dei eſt eis p ſe nota:
vel deũ eſſe/eſt eis p ſe notũ.℄ Scd̃m difficile pertra
ctandũ eſt.Utrũ itellectu hñti ſpẽm itelligibilẽ diſtin

2.a.

cte repñtantẽ eſſentiã diuinã eſſet hec ꝓpõ p ſe nota.
Deus eſt.℄ Dicit vnus doc.ꝙ ſic.ꝛ ꝓbat ꝓpᵐ ſic.Ois
ꝓpõ/i qua p̄dicat̃ aliq̄d de aliq̄ in p̊ mõ dicẽdi p ſe,eſt
per ſe nota:ſed eſſe dĩ de deo q̄ddicatiue:ꝛ in p̊ mõ di/
cendi p ſe:ḡ eſt per ſe nota.ḡ ꝛc̃.Maior eſt manifeſta.
minor ꝓbat̃:q̄a p̄dicatio in abſtracto vĩ eſſe de p̊ mõ.
ſed eſſe dei dĩ de deo in abſtracto:q̄a deus eſt ſuũ eſſe.
ḡ ꝛc̃.℄ 2° ſic.Illud qđ ex ſua rõne formali eſt nec̃e eẽ,
includit exiſtentiã in p̊ mõ dicẽdi p ſe:ſed deus eſt hꝰ.
ergo ꝛc̃.℄ 3° ſic.Illud qđ ex ſua rõne formali eſt actꝰ
purus/eſſe dĩ de eo in p̊ mõ dicẽdi per ſe.deꝰ eſt huiꝰ.
ergo ꝛc̃.℄ 4° ſic.Omne qđ nõ icludit aliq̄d in p̊ mõ
dicẽdi p ſe eſt p̊us illo:ſed eẽntia diña nõ includit eſſe
in p̊ mõ per ſe.ḡ eſt p̊or ipſo eſſe.ſȝ qđ eſt p̊us ipſo eſſe
pro aliquo p̊oꝛi hȝ eſſentiã pro quo nõ hȝ eſſe:ḡ eẽntia
diuina pro aliquo p̊oꝛi hȝ eẽntiã quo nõ hȝ eẽ:ḡ eẽntia
diuina pro aliquo p̊oꝛi nõ habebit eſſe:ſed oẽ qđ p̄ce/
dit aliq̄d ex ſe nõ determinat ſibi illđ:ergo eſſentia di/
uina non determinaret ſibi ſimplr̃ eſſe:qđ eſt falſum.
℄ Alius doc.dicit ꝙ deũ eſſe:nõ eſt p ſe notũ tali itel/
lectui hñti ſpẽȝ.Et hoc ꝓbat aſſumẽdo oppoᵐ eius:qđ
accipit alius doc.dicẽs:ꝙ illud qđ nõ p̄dicat̃ de aliquo
in p̊mo mõ ſed in ſcđo/nõ eſt p ſe notũ de illo:ſed eſſe
eſt hꝰ/reᵘ dei.ergo ꝛc̃.Probat aũt aſſumptũ.p̊ ſic.Nul
la rõ p̊ diuerſa icludit aliqđ cõe:vt in p̊ mõ:ſȝ deitas ẽ
rõ p̊ diuerſa.ḡ nõ icludit eſſe/qđ eſt ſibi cõe ꝛ alijs.Se
cundo ſic.Nullũ ſimplr̃ ſimplex recipit aliqđ p̄dicatũ
eſſentiale cõe:ſed deitas eſt huiꝰ.eſſe aũt eſt cõe.ḡ ꝛc̃.
Tertio ſic.Si eſſe icluderet̃ q̄ddicatiue in diuinitate:
maxīe pp iſtas rõnes/que adducte ſunt de abſtractio/
ne de neceſſe eſſe:de puro actu:eque ſapia itellꝰ ꝛ oĩa
attributa icluderent eſſe.hoc aũt eſt falſuȝ:q̄a q̄ñcũqȝ
aliqua ſunt eiuſdẽ rõnis formalis:q̄cq̄d dicit̃ quiddita
tiue de vno ꝛ de altero:hec eſt manifeſta:ſed itellꝰ di/
uinus ꝛ humanus ſunt eiuſdẽ rõnis formalis:eſſe aũt
per te dĩ de intellũ diuino q̄ddicatiue.ḡ ꝛ de humano
q̄ddicatiue:qđ eſt falſuȝ.Itẽ 4° ſi eſſet ita:attributa in
deo diſtinguerent̃ ſm̃ exiſtentiã,ſicut diſtinguunt̃ for
malr̃.℄ Dico ḡ.ꝙ actualis exiſtẽtia:vel eſſe eſt modus
intrinſecus:qđ ꝓbo ſic.Q̄ñcũqȝ aliq̄d aduenĩes alicui
nõ variat eius rõnẽ formalẽ:illud eſt modus intrinſe/
cus:ſed exiſtẽtia aduenĩes alicui nõ variat eius rõnẽ for
malẽ.Nã hõ in poᵃ,ꝛ idẽ poſtea in actu eſt idẽ hõ for/
maliter:nec variat̃ eius rõ formalis:ergo exiſtẽtia,vel
eſſe eſt modus itrinſecus.℄ Ad rões alterius docto.
℄ Ad p̊mã dico:ꝙ q̄ñ aliquid p̄dicat̃ de aliquo in ab/
ſtracto ꝛ eſt itrinſecũ:ꝛ nullũ coꝝ eſt ifinitũ:ſemꝑ eſt
vera illa ꝓpõ in p̊mo mõ dicẽdi p ſe.ſi aũt alterũ,vel
ambo eẽnt ifinita nõ eſt veꝝ:ſicut eſt hic.De quocũqȝ
eñi p̄dicat̃ eſſe in abſtracto:ipſuȝ eſt ifinituȝ,vel illud
qđ p̄dicat̃ de eo:ꝛ ſic eſt ſolũ identica:ꝛ non formalis
p̄dicatio.℄ Ad 2ᵐ ꝛ 3ᵐ dico ꝙ neceſſitas ꝛ actualitas
ſunt modi itrinſeci:ſicẽ exiſtẽtia:iõ nõ tenẽt.Naȝ iſta.deꝰ
eſt purus actus:vel nec̃e eſſe ꝑtinet ad p̊mũ modũ:ſicẽ
iſta.deus eſt:vel deus eſt ſuũ eſſe.℄ Ad 4ᵐ cõcedo/ꝙ
eſt ibi prioritas per intellectũ:ſed tñ poſterius nõ ad/
uenit p̊oꝛi per aliquam productionẽ:nec eſt ꝑſitas
realis ab illo/qđ eſt prius ad illud/qđ eſt poſterius,

Uide Sco.in quolibeto.q.1.ad hec.ꝛ di. p̊ſenti.q.2.ꝛ vbi ibi nõal. Non potuit Scotꝰ illam maiorẽ vlcim: imo oppᵐ:vt pȝ imenti.
B
Nõ hñ:ſȝ cõſidera an cer tũ.
Cõſidera in/ſtantiam.
Uidet̃ oꝑ.ꝓ p̊ia q̄re alios vt Occham ꝛ Aureolum.
Solue facilr̃ vt ſcis hic.
Hoc negatur diſtinguẽdo vt ſcis me.ꝛ mi.
Hic vt ſcis.
C
Hoc negat̃.
Cõſidera hñ ponderando ꝛ cauendo.
Nota oꝑ.pro p̊ia:ſȝ ↄſidera hñ.vide.S.in ꝓlo.q.16.idem.
Q̄ eẽ eſt mo dus itrĩſecus ꝛ i diuinis:ſȝ cõſidera cas hñ põderando.
D
Cõſidera illũ ad hoiem de entitate ꝛ humanitate.
Hic ponit q̄dam exẽplũ p̊ diuinitate ꝛ entitate in ali quibꝰ originalibus.
A.l.ſe habet.

Tertium difficile declarãdum eſt.Utrũ apud
intellm̃ creati habẽtẽ notitiã intuiti/
uam de oĩbus creaturis ſit iſta.ꝓpõ per ſe nota.Deus
eſt.℄ Et hic dico,ꝙ ſic.ꝛ põt demonſtrari q̄druplr̃.
℄ Primo ſic.Ois intellꝰ hñs notitiã intuitiuã de ali
quo:hȝ notitiã per ſe notã de oĩbus:que includunt̃ in
q̄dditate illius:ſed talis intellꝰ cognoſcit intuitiue re/
lationẽ creature ad deũ.ḡ oĩa q̄ includunt̃ in rõne re/
lationis/ſunt ei p ſe nota:ſed deus eſt hꝰ.vnũ eniȝ rela
tiuũ p aliud diffinit̃.deus eniȝ eſt terminus relõnis il/
lius.℄ Scđo ſic.ꝛ p̊ ↄfirmat̃ p̊ᵐ:vel cognoſco relõnẽ
ſine diſcurſu:vel cum diſcurſu.ſi ſine diſcurſu:tunc co
gnita relõne cognoſco deũ:ꝛ ſic habeo ꝓpoſitũ.ſi ſolũ
cũ diſcurſu:tunc ſequũtur duo incõuenientia. Primũ
pro aliquo ſigno habebo notitiã intuitiuã perfectã de
aliquo:ꝛ tñ nõ cognoſcã illud/qđ includit̃ in ratione
eius formali. Scđm qđ ſeq̄tur eſt eq̄ incõueniẽs/ꝙ
pro aliquo ſigno cognoſcã relõnẽ ſine termino:q2 ad/
huc ignoro terminũ eſſe.℄ 2° arguo ſic.Ois itellꝰ co/
gnoſcens habitudinẽ inter aliq̄ extrema,prius cogno/
ſcat extrema:q2 in eſſentialr̃ ordinatis nõ ſolum/quo
ad eſſe:ſed etiã/quo ad cognoſci/cognoſcens poſteriꝰ
neceſſario vel prius vel ſilr̃ cognoſcat ipm̃ prius.habi/
tudo aũt iter extrema ordine eẽntiali eſt poſterior ex/
tremis:ſed talis intellꝰ cognoſcit relõneȝ creature ad
deũ.ḡ ꝛc̃.℄ Tertio ſic.Iſta/que ſunt ſimul nãli itelli/
gentia cuicunqȝ intellectui/ſi vnũ eſt p ſe notuȝ/ꝛ reli/
quũ:ſed relatiua,vt relatiua ſunt ſilr̃ nãli intelligentia.
ergo cũ vnũ ſit tali intellectui per ſe notũ:ꝛ reliquum:
cõſtat/ꝙ intellectui tali hec eſt per ſe nota.Creatura
eſt dependens ad deuȝ.ergo ꝛ deũ eſſe.maior eſt ma/
nifeſta:q2 ad oppoſituȝ iam nõ ſunt ſilr̃ tali ſimultate.
℄ Quarto ſic.Impoſſe eſt intellm̃ intelligere relõneȝ
ſine termino.ſi ergo itellectui cognoſcẽti relonem eſt
per ſe notum.Deũ eſſe.habet̃ ꝓpoſitũ.ſi nõ:tunc erit
notũ ſibi/ꝙ relo eſt ꝛ ignorabit.vtrũ terminꝰ eiꝰ ſit.

Quartum difficile videnduȝ/eſt de intellectu
nr̃o.Utrũ ei ſit per ſe notũ deũ eſſe.
Et hic dico/ꝙ nõ:q2 qđ a multis cõcipiẽtibꝰ terminos
negat̃ nõ eſt per ſe notũ.deũ eſſe eſt hꝰ.ḡ ꝛc̃.℄ 2° ſic.
Qđ ꝓbat̃ ab aliquo/illud nõ eſt per ſe notũ:ſed ſancti
conati ſunt ꝓbare deũ eẽ.ergo ꝛc̃.℄ Tertio ſic.Nul/
la ꝓpõ in qua ponit̃ ſubm̃ non ſimplr̃ ſimplex:ſed
includens partes/q̄s non eſt per ſe notũ vniri/nulla ta
lis ꝓpõ eſt per ſe nota.hoc pȝ:q2 ex notitia terminoꝝ
depẽdet notitia ꝓpõnis.ergo ſi termini ſunt dubij:ꝓ/
poſitio erit dubia. 2° pȝ alr̃:q2 ſubm̃ includens ptes
vere repugnãtes nõ recipit p̄dicationẽ aliꝰ.eodẽ mõ
ſubm̃ includens dubia nõ eſt per ſe notũ vniri p̄dica/
to.deus aũt(ſm̃ ꝙ hic cõcipit̃ a nobis)nõ hȝ ↄceptũ
ſimplr̃ ſimplicem:ſed includit partes:q̄rũ vnio nõ eſt
per ſe nota:q2 icludit entitatẽ ꝛ infinitatẽ:quaꝝ vnio/
nẽ multi conant̃ demõſtrare.℄ 4° ſic.Primã cãȝ eẽ
nõ eſt per ſe notũ.ḡ nec deũ eſſe.antecedẽs probatur:
ex mouẽtibus eniȝ ꝛ motis ꝓbatur primã cãm eẽ.ↄñа
pȝ:q2 ab oĩbus cõceditur.ꝙ prima cã ſit deus.ex ante
põt etiam inferri/ꝙ nõ eſt per ſe notum infinituȝ eſſe.
℄ Sed ↄ̄ hoc eſt illud/qđ dicit Anſ.ꝙ deus eſt illud/
quo maius excogitari nõ poteſt.Et ex hoc arguit̃ ſic.
Ois iſta ꝓpõ eſt per ſe nota/q̄ñ oppoſitũ predicati re/
pugnat ſubo.ſed ſi deũ eſſe non eſſet per ſe notum ali/
quid magis ens ꝛ notius ens cogitaret̃:quod tamẽ re/
pugnat deo.℄ Itẽȝ Boetius dicit.ꝙ eſt de primis cõ
ceptionibus.℄ Itẽ per ſe notũ eſt effectũ eſſe in reruȝ
nã.ergo per ſe notũ eſt cãm eſſe illius effectus:deꝰ aũt
eſt talis cã.ergo per ſe notũ eſt deũ eſſe.℄ Itẽ in ſcia

E
3.a.
Concluſio.
Uide.S.q.15.ꝓlog.ↄcloñe 3.arti.2.ponderando.
Exclãdo hñ h argumentũ ꝛ ad hoieȝ ꝛ in ſe vt noſti.
F
Cõſidera inſtantiam.
G
4.a.
Cõcluſio.
Exẽplum de hoie ꝛ irrõnalitate.
H
Obijcit quadrupliciter.
Proſlo.c.2.
De Ebdomadibus.

I moꝛali per ſe notū eſt, deū eſſe colendū. ¶ Ad p̄mum
Uide Sco. dico: ꝙ eſt ad oppoſitū. nā per illā diffinitionē Anſel.
nitē ꝓbare ⁊ demōſtrare deū eē. ergo eſt demr̄abilis:
ſed nullū demōſtrabile eſt ꝑ ſe notū. Eodē modo ad
argumentū de Boetio dico ꝙ itelligit, ꝙ deū eſſe eſt
de numero illarū ꝓpōnū, vel cōceptionū, que cōiter
cōceduntᷣ. Ad aliud, ꝙ deus ſit colendus, nō eſt per ſe
notū: ſicut nec modus colendi. Ad 4ᵐ dico, ꝙ ſi eſſet ꝑ
ſe notū aliquos effectus eſſe dei: bn̄ curreret tūc argᵐ:
ſed hoc non eſt verum. Dato enim ꝙ res ſint note per
A. I. Poſt. ſe eſſe: nō tn̄ vt effectus a deo. ¶ Ad Anſel. pꝫ.
¶ Utrū deū eſſe ſit demr̄abile ꝓp quid. Qō. II.

Queritur Utrum deū eſſe ſit demō
ſtrabile ꝓpt qd. Et ſic ꝓ-
batᷣ per diffinitionē dei, quā dat Anſel. pōt
Proſol. c. 2. deum eſſe demonſtrari. ergo ⁊c̄. ¶ Cōtra.
De di. no. c. 1. Diony. dicit, ꝙ de deo nec eſt rō: nec imagi
⁊ alibi. natio. ¶ Circa iſtam qōnē p̄mo declarabo terminos.
Scdō quid ſit demonſtratio propter quid.

K Et pꝛimo de terminis. Ad qd̄ intelligēdū ſcien-
In demr̄atio duꝫ eſt, ꝙ tres termini ponuntᷣ in de-
ne ponuntur monſtratione. ſ. ſubm̄, diffinitio, ⁊ paſſio. ¶ Ex his eli-
termini tres. cio 4ᵒʳ ꝯnes. Pꝛima ꝯ, ꝙ diffinitio nō differt formalr̄
Uide. 1. poſt. a diffinito. Hec ꝯ p̄ ꝓbatᷣ ſic. Qñcūqꝫ aliq̄ ſic ſe hn̄t, ꝙ
in p̄ncipio. vnū dī de alio in p̄ modo dicēdi per ſe: iſta nō differūt
Coꝛꝛo 4ᵉ. formalr̄, maxie ſi adequate dicantᷣ: ſed diffinitio dicitᷣ
De diſtinctio de diffinito in p̄o mō dicēdi per ſe ⁊ adequate. ¶ Cō
ne diffōnis ⁊ tra iſtā ꝯnē inſtatᷣ 4ᵉ. Pꝛimo ſic. Poſita tota qddi. ate
diffiniti. alicuius: circūſcripto quocūqꝫ alio, qd̄ nō eſt de qddi-
Ecce ꝙ q̄rto tate illius, ponitᷣ nec̄io quidditas eius tota: ſed poſito
Obijcitᷣ 4ᵉ. gn̄e ⁊ dr̄ia, quocūqꝫ alio circūſcripto, nō ponitᷣ quiddi
tas eius tota. ergo dicit aliā rōnē formalē, q̄ꝫ genus ⁊
dr̄ia ſil̄ ſumpta: ſicut cōpoſitū dicit realr̄ aliud a mā ⁊
forma. Minoꝛ ꝓbatᷣ: q̄a poſito per ipoſſe, ꝙ coloꝛ ſepa
retᷣ a dr̄ia ꝯſtituēte albedinē: ſi albedo nihil aliud eēt,
q̄ꝫ coloꝛ, ⁊ talis dr̄ia: tūc iſtis poſitis quātūcūqꝫ ſepatis
L maneret albedo: qd̄ eſt falſuꝫ. Scdō ſic. ⁊ euidēter po
nendo plēs foꝛᵐᵃˢ. accipio eni coꝛpꝰ aiatū, aiatū eſt ſepa
bile a coꝛpoꝛeo: ponatᷣ ſeparatio: ⁊ tūc remanebit tota
quidditas coꝛpis aiati: ⁊ tn̄ nō remanebit ipſum coꝛpꝰ
aiatū: ⁊ ſic remanebit coꝛpus, qd̄ eſt genus: ⁊ aiatuꝫ, qd̄
eſt dr̄ia: ⁊ tn̄ nō manet diffinitū, qd̄ eſt coꝛpus aiatum.
. 3ᵒ ſic. Senſibile diſtinguitᷣ a rōnali. ſeparentᷣ ergo, re-
manebit genꝰ ⁊ dr̄ia: ⁊ tn̄ nō manebit qdditas ſpēi. 4ᵒ.
Quia explicatiuū ⁊ explicabile dr̄nt formalr̄: diffinitio
Solō notabilis eſt explicatiuū. ¶ Ad iſta oīa poſſet dici, ꝙ remanent
Replica 4ᵉ. vnita: ſꝫ nō remanet qdditas. ¶ Cōtra. aut iſta vnio-
ne facta aliqd aliud ab vnione ⁊ vnitis ꝯſequitᷣ ptinēs
ad ſpēꝫ: aut ipſa ꝑcīſa vnio ptinet: aut nihil plus, q̄ꝫ añ.
Notabilis al- Si p̄mū: tūc hī ꝓpoſitū, cū diffinitio nō exprimat niſi
tercatio: ſꝫ oīa ptes diffiniti. diffinitū aūt addet illud aliō ad diffōnē.
caſte examina Si 2ᵐ, illud eſt falſuꝫ: q̄a vnio eſt reſpectus: ḡ nō perti
bis n̄ ſōo. net ad qdditatē. Et etiā hoc dato, hī ꝓpoᵐ: q̄a illa non
M exprimitᷣ per diffōnē. Si des 3ᵐ: tūc erit arguendū de
partibus ſepatis, ſicut de vnitis: ⁊ ita ſi partes ſeparate
nō ſunt ipſuꝫ diffinitū: ſequitᷣ etiā, ꝙ nec partes vnite.
¶ Scdō iſtatᷣ ꝯ p̄ᵐ p̄nᵐ cōplexū. ⁊ hoc ſic: ſpēs eni cō-
ponitᷣ ex gn̄e ⁊ dr̄ia. Ex hoc arguo ſic. De eodem oīno
impoſſe eſt verificari ꝯdictoꝛia ſaltē de eadē rōne foꝛ-
mali: ſꝫ ſi ſpēs ſit oīno idē cū gn̄e ⁊ dr̄ia ſimul ſumptis,
de eodē oībꝰ modis dicerentᷣ ꝯdictoꝛia: q̄a genꝰ ⁊ dr̄ia
ſimul ſumpta cōſtituunt ſpēm: ſpēs aūt nō ꝯſtituit ſpe-
ciē: q̄a idē nō ꝯſtituit ſeipꝫ. ḡ ⁊c̄. ¶ Tertio ſic. Impoſſe
eſt ꝙ vnitas foꝛmalis fundetᷣ in duobꝰ foꝛmalr̄ diſtin
ctis. vnitas aūt ſpecifica eſt foꝛmalis: genus ⁊ differē-
tia foꝛmalr̄ diſtinguuntur, ergo non fundatur in ipſis,

ergo opꝫ dare tertium indiſtinctum foꝛmaliter in ſe- N
ipſo: qd̄ erit fundamētuꝫ illius vnitatis. Et illud addit
diffinitū ſuper diffinitionē. ḡ ⁊c̄. ¶ Sed dices, ꝙ ſunt Euaſio.
vnū realiter. ¶ Cōtra. illud non valet: q2 ſicut vnitas
realis requirit vnū reale, qd̄ ſit fundamētum illius: ita
videtᷣ, ꝙ vnitas foꝛmalis nō poteſt haberi, niſi vbi eſt
vna ſimplex foꝛmalitas. Et ſicut vnitas realis nō pōt
fundari in diuerſis rebus: ita nec vnitas foꝛmalis in
diſtinctis foꝛmalitatibus, vt ſic. ¶ Quarto arguo ſic.
Idē ſimul ⁊ ſemel nō pōt eſſe cognitū, ⁊ nō cognitum:
ſed diffinitū cognoſcitᷣ ſine diffinitione: per diffinitio-
nē enim diſtincte cognoſcitᷣ res: per diffinitum aūt indi-
ſtincte. cōſtat aūt, ꝙ res pōt cognoſci idiſtincte abſqꝫ
hoc, ꝙ cognoſcatᷣ diſtincte. ¶ Si dicatᷣ, ꝙ non eſt in- Euaſio.
conueniens eandē rem cognoſci duobꝰ modis. ¶ Cō-
tra. qui cognoſcit indiſtincte, nō cognoſcit partes eēn-
tiales: ſed q̄ cognoſcit diſtincte, cognoſcit partes eſſen- O
tiales. ergo aliquid cognoſcitᷣ cognitione diſtincta, qd̄
non cognoſcitᷣ cognitione indiſtincta. ¶ Sed dices. Euaſio.
cōcedo maioꝛē, ꝙ indiſtincte cognoſcēs . ō cognoſcit
partes diſtincte: ſed tn̄ hn̄ indiſtincte cognoſcit. ¶ Cō
tra. inueniā aliqd̄ cōpoſitū ex partibꝰ ſimplr̄ ſimplici-
bus: illud pōt cognoſci diſtincte ⁊ indiſtincte. quero ſi
cognitione indiſtincta aliqualiter cognoſco partes vel
nō. ſi nō: habeo ꝓpoſitū. ſi ſic, ⁊ diſtincte: eodē mō ha-
beo ꝓpoſitū. Si indiſtincte. Cōtra. q2 ſimplr̄ ſimplex
vel diſtincte cognoſcitᷣ vel nullo mō cognoſcitᷣ. Par-
tes aūt ille ſunt ſimplr̄ ſimplices per ſuppoſitū. ḡ di-
ſtincte cognoſcūtur. vel nullo modo. Uidetᷣ ergo dicē-
duꝫ, ꝙ ſicut cōpoſitū nāle addit ad partes ſimul ſum- Ultima reſo-
ptas: ita ēt cōpoſitum metaphyſicū. ſicut diffinitū, vel lutio: ſed cōſi
ſpēs addit ſupra genus ⁊ differētiaꝫ ſimul ſumpta. Et dera caſte pō-
ſi dicas ergo diſtinguuntᷣ foꝛmaliter. dico, ꝙ nō diſtin derādo ſiſtitu
guūtur foꝛmaliter: q2 iſta. ſ. ſpēs includit illa, ſcꝫ genus dinē ⁊ diſſili-
⁊ differētiā: ſicut entitas cōpoſiti includit partes, ideo tudinem.
nō diſtinguuntᷣ. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt, ꝙ paſſio differt foꝛmalr̄ a P
ſubō. Nā oē, qd̄ dī de aliquo in ſcdō mō dicēdi per ſe, Cōpō 2ᵉ.
differt ab eo: ſaltē foꝛmalr̄: ſꝫ paſſio dī de ſubiecto in Uide. i. diſ. 5.
ſcdō mō: ḡ ⁊c̄. Ma. ꝓbatᷣ. q2 qñ aliq̄ ſunt oībus modis q. i. vbi idem
idem: qcquid dī in pꝛimo mō dicendi per ſe de vno: ⁊ tenet.
de alio: ſed diffiᵒ ſubi dī de ſubō in p̄ mō dicendi ꝑ ſe. Foꝛalr̄ diſtin
ergo ⁊ de ipſa paſſione. quod eſt falſum. 2ᵒ arguitur gui ⁊ realiter
ſic. Nullū poſterius pōt eſſe oībus modis idem cum idētificari cō-
pꝛioꝛi: ſed paſſio eſt poſterioꝛ ſubō. ergo ⁊c̄. 3ᵒ. Diffini uenit paſſionē
tio eſt per ſe nota de ſubō: nō aūt paſſio. ergo paſſio et reſpectu ſub-
diffinitio non ſunt oībus modis idem. 4ᵒ. Quando iecti: q̄re ab
aliqua ita ſe hn̄t, ꝙ vnū eſt per ſe notum, aliud nō: ne- ipſa nequit ſe-
ceſſario eſt inter ea aliqua non identitas: ſed ſubm̄ de parari. h̄ ꝓbat
ſeipſo dictū eſt per ſe notū. paſſio aūt de ſubō non: q2 concluſione
demonſtratur. ergo ⁊c̄. ¶ Dico ergo, ꝙ paſſio non eſt triplici.
idem oībus modis cū ſubiecto: ſed tamē non dico, ꝙ Cōſidera in-
ſemper diſtinguitᷣ foꝛmaliter a ſubō: ſed aliqñ diſtin- ſtantiā pōde-
guitur ſolum, ſicut modus intrinſecus: ſicut finitas ſe rando.
habet ad angelū: nam ipſa pōt demonſtrari de ipſo: ⁊ Q
tn̄ ſolū eſt modus intrinſecus: ⁊ tn̄ ſe habet per modū
paſſionis, nō tn̄ foꝛmaliter differētis. Aliquando autē Cōſidera ca-
differt foꝛmaliter a ſubō: ſicut, qñ ꝓbatur, ꝙ angelus ſtigando oīa
eſt nā intellectualis. ¶ 3ᵃ ꝯcluſio eſt, ꝙ paſſio nō dif- cum Sco.
fert realiter a ſubiecto. Et h̄ ꝓbo ſic. Quando aliqua
ſic ſe habent, ꝙ vnum diſtinguitᷣ realiter ab alio, ⁊ eſt
pꝛius eo eſſentialiter: illud qd̄ eſt pꝛius pōt fieri ſine Cōſidera in-
eo, qd̄ eſt poſterius. ſed ſi ſubm̄ differt realiter a paſ- ſtantiam. Uide
ſione: ⁊ eſt pꝛius eſſentialiter ea. ergo pōt fieri ſine ea. Sco. 1. di. 1.
Maioꝛ pꝛobatᷣ quadruplr̄. Pꝛimo ſic. Qñ aliqua ſūt q. 4. ⁊ alibi
eſſentialiter oꝛdinata ⁊ realiter diſtincta, pꝛius nō de- ad hoc.
pendet a poſterioꝛi: ſed que ita ſe habent, ꝙ vnuꝫ non Ecce ꝙ q̄rto
vbiqꝫ.

A

Inſtãtia.

depēdet ab alio/vnū pōt ab alio ſeparari:ḡ ſubꝫ pote
rit eſſe ſine paſſione. ¶ Sꝫ dices ꝙ inſepabilitas nō
ſolū ꝓuenit ex depēdētia ſꝫ ex coexigētia. ¶ Cōtra.
Nihil neceſſario coexigit̄ ad eē alicui⁹ qḋ nō facit ad
eſſe illius:ſed poſterius nihil facit ad eē prioris:ḡ ⁊c̄.
2° ſic. Qualēcunqꝫ ordinē hn̄t aliq̄ in quidditatib⁹

Cōſidera in-ſtãtiã ponde-rando.

talem hn̄t in exiſtentijs. ſed ratio quidditatiua ſubi ⁊
cuiuſcunqꝫ prioris prior eſt eſſentialiter q̄ rō quiddi
tatiua paſſionis ⁊ cuiuſcūqꝫ poſterioris. ergo in exiſtē
do eſt prior. ergo pōt eē ſine poſteriori. 3° ſic. In eēn
tialiter ordinatis non pōt eſſe circulatio. ſi ergo prius
nō pōt eſſe ſine poſteriori:⁊ hoc nō pōt eſſe ꝑꝑ depen
dētiā. ſed ꝑꝑ coexigentiam:poſterius aūt eque coexi
git prius:ſicut econuerſo. ergo circulatio erit. 4° ſic.

Regula nota-bilis.

⁊ iſta ratio me conuincit. Omne agens contingēter ꝓ
ducens duo eſſentialiter ordinata:ita ꝙ ab aliquo nō

B

pōt neceſſitari:ſi ꝓducat prius eſſentialiter nō eſt ne
ceſſe ꝙ poſterius ꝓducat. ſed deus eſt hm̄ agēs:⁊ prius
producit ſubm̄ q̄ paſſionē:⁊ prius eſſentialr̄ q̄ poſte

Inſtãtia nota-bilis.

rius. ergo ⁊c̄. ¶ Sꝫ dices. ꝙ lꝫ deus non neceſſitetur
abſolute:tn̄ aliquo ſuppoſito bene pōt dici neceſſitari
ſcilꝫ poſito ſubō ad producendū paſſionē. ¶ Contra.
Nā inconueniens vr̄ ꝙ ſubm̄ ꝓductū neceſſitet deuꝫ
ad ꝓducendum paſſionem:cū productio paſſionis ſit
diſtincta a ꝓductione ſubi. Poſita ergo productione

Inſtãtia.

ſubi:quare deus nō pōt ſubtrahere illā. ¶ Si dicatur
ꝙ eque ꝯcludit argumētū in formalr̄ diſtictis. ¶ Cō

Ecce ꝙ q̄uis ſꝫ inſtãtia eſt ſ̄ rōne intrin ſecus adueni ente.

tra. Quecūqꝫ vna productiōe producunt̄:vnū nō pōt
ꝓduci ſine altero:ſicut eſt de formalr̄ diſtinctis:realr̄
tn̄ eiſdem. ſed realiter diſtincta diuerſis productio
nibus producūtur ſiue cauſant̄. Nō vr̄ ḡ ratio ſi ſub
iectū ſit realiter diſtinctū a paſſione ⁊ prius eſſentiali
ter ea cum diſtinctis productionibus ꝓducant̄:quare

C

non poſſet fieri vnū ſine alio. ⁊ q̄ nō pōt ꝯuincitur
ꝙ ſunt eadē res. ¶ 4ª ꝯclō eſt ꝙ deus nō pōt facere
ſubm̄ ſine paſſione demōſtrabili de eo. Iſtā ꝓbo qua
drupl̄r. Primo ſic. Nulla vitas ꝑ ſe nota pt̄ eē dubia:ſꝫ
ſi ſubm̄ ſepararēt a paſſione, veritas ꝑ ſe nota fieret
dubia. ergo ⁊c̄. Maior pꝫ. q̄ illud a quo depēdet tota
certitudo ſcie non poteſt habere dubitationē. Mino
rem probo:q̄ in vna p̄miſſaꝝ paſſio predicatur de diſ

Propoſitio enunciãs paſ-ſionē d̄ diffō-ne eſt ꝑ ſe nō. ꝙ tn̄ bene ca-ueas.

finitione. Cōſtat aūt ꝙ iſta premiſſa eſt per ſe nota. Cō
ſtat aūt ꝙ ſi nulla ſepet̄ paſſio a ſubiecto/non eſſet ꝑ
ſe nota illa premiſſa:ſed eſſet falſa vel dubia. ḡ relin
quitur ꝙ paſſio ꝑ diuinā potētiā nō pōt a ſubiecto ſe
parari. ¶ 2° ſic. Impoſſe eſt ꝯclōnē demonſtratiuam
eſſe contingentē. ſed ſi paſſio poſſet a ſubō ſeparari/cō
cluſio demr̄atiua eēt ꝯtingēs. Pꝫ:q̄ ꝯclō nihil aliud

D

eſt niſi ꝓpoſitio/in qua paſſio p̄dicat̄ de ſubō:ergo ⁊c̄.
Or aūt ꝯclō demr̄atiua nō pōt eē cōtingens probo:q̄
illud qḋ ꝯuenit rei exiſtenti in po^a:ſicut ⁊ in actu exi
ſtenti/nō pōt eſſe ꝯtingens. Hoc pꝫ. ſed de rebus in po
tentia fiunt demōſtrationes. ḡ ⁊c̄. ¶ 3° ſic. Cōcluſionē
demr̄atiuā impoſſibile eſt eſſe falſam. ſed ſi paſſio ſe
pareтur a ſubō ꝯclō demōſtrationis eſſet falſa. iſta vo
eſt ꝯclō demōſtrationis. Hō eſt riſibilis. ſꝫ ſi deus ſe

Riſibilitas quid:ſed ad-de plura.

paret riſibilitatē:ipa eēt falſa. ḡ ⁊c̄. ¶ 4° ſic. qḋ eſt ri
ſibilitas:nō ē niſi q̄dā mobilitas faciei. Tunc arguo
ſic. a quocūqꝫ pōt moueri mobilitas mobilis:ab eo pt̄
deſtrui motiuitas mouētis:cū ſi mobilitas mobilis
deſtrueret̄:ſtatim motiuitas mouētis deſtrueretur:q̄
mobile non eſt mobile:niſi ab aliquo motiuo:nec mo
tiuum eſt motiuū:niſi reſpectu alicuius mobilis:ſi er
go deus pōt auferre mobilitatē faciei:illā ſcꝫ quam di
cit riſibilitas/vel mobilitatem celi:non curo de hoc:
pari ratione poterit auferre quācunqꝫ motiuitatē in
quocunqꝫ agente:q̄ ſi vnam ſolam dimittit/ſtatī̄ illa

E

erit motiua alicui⁹ mobilis: ⁊ aliquod mobile erit ab
ea mobile. cum deus ergo ipſe habeat virtutē motiuā
reſpectu hui⁹ mobilis. ſi faciat iſtud non eſſe mobile/

Tange inſtã-tiã ad hoiem ſ.di.43.

neceſſario faciet ſeipſum non eſſe motiuum:quod eſt
inconueniens. faceret enim ſe impotentem:quia non
potentem mouere faciem hominis.

Nunc 2° p̄ncipalr̄ vidēdū eſt de cōplexione:⁊ cir

2. articulus.

ca hoc p° vidēdus eſt ordo cognitionis ter
minoꝝ in demōſtratione. Ad qḋ dico ꝙ primus cōce

Nota ordinē terminoꝝ de-mōſtrationis. 1. pars.

ptus:eſt cōceptus q̄dditatiuus ſubi qui eſt primus qui
nobis aduenit ⁊ indiſtinctus. 2° ꝯceptus eſt diffōnis.
p̄us enī cognoſcit̄ res indiſtincte, q̄ diſtincte. q̄ ꝓce
dim⁹ ab imperfecto ad ꝑfectū. 3° ꝯceptus eſt paſſio
nis:q̄ conceptus ſecundi modi:ſunt poſteriores aliis.
¶ 2° vidēdū eſt de modo formādi demōſtrationeꝫ.

2. pars. Regula.

F

Ad qḋ intelligēdū p̄mo neceſſario accipit̄ vna regula:
qualis eſt ordo terminoꝝ:talis eſt ordo cōplexionū:ſi er
go p̄mus terminus eſt diffinitum. ⁊ 2° eſt diffi° ⁊ 3° eſt

Modus for-mãdi demon-ſtrationem.

paſſio:ſimplr̄ p° ꝓpō eſt formalis:in qua p̄dicat̄ diffi
nitio de diffinito. nam hec ſeq̄t̄ naturā terminoꝝ.
2° aūt erit in qua p̄dicat̄ paſſio de diffōne. vt dicatur
ſic. Oīs hō eſt aīal rōnale. oē aīal rōnale eſt riſibile. ḡ

Nota ꝙ de-mōſtratio po-tiſſima nō fit in aliqua triũ figurarum.

oīs hō eſt riſibilis. Iſte ordo eſt ꝯgruus:q̄ p̄dicatio de
p̄mo modo precedit p̄dicationem de ſcd̄o mō. ¶ Sꝫ
tunc hic eſt vnū dubiū:q̄ ſic ordinando potiſſima de

Dubium.

monſtratio non erit in prima figura:nec in ſecūda:nec
in 3ª. In qua ergo. Aliqui volunt dicere ꝙ in 4ª de h

Solutio. Videtur ꝯce-dere. 4. figu-rã quã poſuit galenus. de q̄ vide cōmenta-torē p° poſ. ca. 5. ⁊ digreſ-ſionē eiuſdē poſt ca. 13.

nō curo. Semꝑ enī ſm̄ iſtū ordinē videt̄, ꝙ debeant ſu
mi ꝓpōnes:⁊ ita forte logica nō tradēs iſtum ordinē
errauit. ¶ Sed tunc occurrūt duo difficilia. primuꝫ,
ꝙ mediū virtute cuius fit totū, non ponetur in princi
pio. Ad qḋ dico, ꝙ magis mouet ad oppoſitū. nā me
diū eſt cā ꝯnexionis:illud aūt/qḋ eſt cā ꝯnexionis/rō
nabilius collocatur in medio q̄ in p̄n°. ergo ⁊c̄. ¶ 2m

G

difficile eſt. q̄ videt̄, ꝙ minor extremitas predicabit̄
de maiori ꝯclone:⁊ ſic erit ꝯclō indirecta. ¶ Ad quod

Nota.

ego dico, ꝙ nāliter loquēdo forte poſſet dici, ꝙ ꝯclō

A. l. iſta quã pono eſt ma-gis directa.

quam dicit indirectā, eſt directa. ¶ Nūc vidēdum eſt
de vltimo. Utrum. ſ. deum eſſe ſit demonſtrabile ꝑꝑ

3. pars. Concluſio re-ſponſalis: q̄ Deus eſt ſim-plr̄ ſimplex.

quid. Ad qḋ dico, ꝙ non. q̄ in demonſtratione ꝓpter
qd/diffinitio ſubi dꝫ eſſe mediū:ſed deus non eſt diffi
nibilis:q̄ ſimplr̄ ſimplex. ¶ Sed ꝯ arguit̄ dupl̄r. p°.

Conſidera in-ſtigando.

q̄ in digniſſima ſcia debēt eſſe nobiliſſime demōſtra
tiones:ſed theologia eſt nobiliſſima ſcia: ⁊ demōſtra

Obijcitur 2°.

tio ꝑꝑ qd/eſt nobiliſſima demonſtratio. ḡ ⁊c̄. 2°. q̄ in
p° ſcia. ſ. metaphyſica eſt demōſtratio ꝑꝑ qd/⁊ potiſſi
ma:ſed ſubiectuꝫ p̄me ſcie. ſ. ens eſt ita ſimplr̄ ſimplex
ſicut deus eſt ſimplr̄ ſimplex. ergo ⁊c̄. Nō valet ergo
illa non de ſimplicitate dei. ¶ Ad iſta dico. Ad p̄m, ꝙ

H

demōſtratio ꝑꝑ qd nō eſt ī theologia. Dico tn̄ ꝙ theo
logia eſt nobiliſſima ſcia:q̄ vitates nō ſunt note ꝑ diſ
curſum:ſed ꝑ ſe ſunt note:⁊ iſtud ꝓuenit ex dignitate

Q̄ paſſiones entis ſunt per ſe note de en-te ⁊ indemon-ſtrabiles: ſed ꝯſidera plura addendo.

ſcie:q̄ paſſio ē ꝑ ſe nota de ſubō. ¶ Ad 2m dico, ꝙ ꝓ
prie paſſiōes entis ſūt ꝑ ſe note de ente:nec p̄nt demr̄a
ri de ente:loq̄ndo de ente ⁊ de rōne p̄ciſa ei⁹:lꝫ poſſent
demōſtrari de eo qḋ eſt ens denominatiue.

A. l. manuduc-tiones.

¶ Utrū deū eſſe ſit demr̄abile demr̄atiōe q̄a. Qō. III.

De diuinis no-minibus ⁊ alibi.

Ueritur Utrū deū eē ſit demr̄abile de
mōſtratiōe q̄a. Et nō. Diony.
Nullā hēm⁹ viā ad oſtēdēdū aliq̄d ꝯ deo.
¶ Cōtrā:q̄ ex effectib⁹ hēm⁹ viā ad lau
dādū deū:ſiue edocemur laudare deum
ſm̄ eundem Dionyſium.

Inueſtigam⁹ deuꝫ eſſe phy-ſice ⁊ [illegible]

Ad iſtā q̄ōneꝫ p̄ intelligēdū eſt, ꝙ dupliti mō in
ueſtigam⁹ deū eſſe. ſ. mō phyſico:⁊ modo

metaphyſico. Phyſice eni inueſtigam⁹ deū eſſe p motū:
q2 h mouet ergo ab aliq: τ h ab alio: τ ſic iret i ifinitū.
vel ad p̄mū ſtabit. Et iſta via maiorē euidētiā h3 di
mittēdo motū τ accipiēdo cām. ergo ab aliquo. Me
taphyſice aūt inueſtigamus p viā eminētie: Dato eni3
ꝙ nihil moueret vel cāretur in entib⁹ adhuc in ordi
ne reperto in entibus inter ea, q̄ ſunt alterius rōnis: oſtē
deretur, ꝙ eſſet deuenire ad p̄mū eminēs: τ ita habeo
duos cōceptus de deo. vnū entis p̄mi. τ aliū cāe p̄me.

Concluſio reſponſalis. Demſtratio qa eſt a priori: τ a poſteriori. Paſſio 2ª. Cōſidera hic plap τ ꝫ ponderādo.

Tūc iſtis habitis dico, ꝙ demōſtratione qa poterim⁹
demſtrare deū eſſe. Sz eſt itelligēdū, ꝙ duplex eſt de
mōſtratio qa. Una a priori: τ alia a poſteriori. h enim
eſt cōis oi demōſtratōi qa, ꝙ ſiat p paſſionē accepā
p medio. pringit aūt h dupl'r. Aliqñ eni ꝯtingit ꝙ paſ
ſio poſterior eſt cōcluſa a priori, ſicut per mediū: τ ſic
eſt demōſtratio qa, a pori. Exēplū. Oē ens īfinitū exi
ſtit actualr: deus eſt ens infinitū: ergo τc̄. Hic eni3 po
ſterior paſſio demōſtrat̄ p p̄orē paſſionē, tāq̄ per me
diū. Infinitas aūt eſt paſſio prior exiſtentia: ſicut pa
tebit. ſ. di. Aliqñ aūt accidit ꝙ paſſio poſterior eſt me
diū ad cōcludēdū p̄orē: τ tūc demōſtratio qa, eſt a po
ſteriori. Exēplū. Ois prima cā exiſtit. deus eſt hm̄: ergo
exiſtit. Exiſtentia eni dei prior eſt, q̄3 cāleitas quecūq3.

R

Credo ꝙ fallit. neſcio an mētit dñs fraciſcus. vide Sco. 8. diſ. 1. q. 2. τ di. p̄ma q. 2.

Dubium.

Jō ōi demſtratio qa, a poſteriori. ¶ Sz hic eſt vna diſ
ficultas: q2 dictū eſt prius, ꝙ oēs termini in demonſtra
tione ſunt idē realr. nihil aūt eſt in creatura qđ ſit idē
realiter ei, qđ eſt in deo: illud aūt, qđ eſt in creatura, ac
cipitur pro medio ad demonſtrandum illud qđ eſt in
deo. ¶ Hic dico, ꝙ nihil quod eſt in creatura, eſt me
dium ad demonſtrandum aliquid de deo: ſz p̄ciſe per
illud, qđ in deo demōſtram⁹. ¶ Sz quō ḡ demōſtran
dū eſt de illo p effectū. ¶ Rñdeo τ dico, ꝙ nō eſt per
effectū: ſz p habitudinē ad effectū. ¶ Sz ꝯ. Ois habi
tudo dei ad creaturā ē ꝯtigēs: ſz ꝯtingēs nō pōt eē me
diū in demſtratione. ¶ Dico, ꝙ itelligēdū eſt, qñ dī, ꝙ
habitudo dei ad creaturā eſt mediū, de habitudine apti
tudinali: q̄ eſt nc̄cia: nō aūt de actuali q̄ eſt contingēs.
¶ Ad Dio. dico, ꝙ nullū hēm⁹ manuductiuū ad oñ
dēdū aliqd de deo ſm rōnē ppriā τ ſpecificam.

Hls hui acceptā q2 ſinglis deo eterna. ſz iſta dū cōſidera.

L

Inſtantia.

Solutio.

Habitudo 2ª

¶ Utrum deū eſſe vnū ſit demōſtrabile. Qō. IIII.

Queritur vtrum deum eſſe vnu3 ſit demonſtrabile.

Dicūt aliq, ꝙ ſic. Et nitunt̄ demon
ſtrare ſic. de⁹ nō h3 mām. ergo
eſt vn⁹. ¶ Sz ꝯ. iſti nitunt̄ demſtrare ma
gis notū p minus notū: certū eſt aūt apud oēs, ꝙ de⁹
eſt vnus. dubiū aūt, vtꝝ plurificatio fiat p mām: τ ſic
multi credūt τ dicūt eſſe ſlm. ſicut angeli plurificant̄:
τ tñ in eis nō eſt mā. Alij dicūt, ꝙ ſuppoſita rōne Anſ.
ſcilz ꝙ de⁹ eſt q̄ maius excogitari nō pōt, demonſtra
ri pōt. Ad vidēdū aūt quō ſciēdū, ꝙ quatuor vie pñt
imaginari ad ponēdū plures deos τ nulla alia. Prima
eſt ponere eos p̄mo diuerſos. 2° ponere eos ꝯrios. 3°
ponere eos eſſe diſpatos. 4° ponere eos eiuſdē rōnis.
¶ Cōtra p̄mā arguit̄ 4ʳ. Primo ſic. Illa q̄ dicūt iper
fectionē, nō ſunt ponēda in p̄mis entib⁹: ſz diuerſitas
ponit iperfectionē ſm Pithagoricos: q eā collocabāt
ad ptē ſiniſtrā cū alijs ipfectionib⁹. ¶ 2°. Oē ens pfe
ctiſſimū includit oēm perfectionē ſimpl'r: ſz de⁹ eſt pfe
ctiſſimus. ḡ τc̄. Alia ḡ deitas, q̄ eēt in alio, eſſet pfectio
ſimpl'r. ḡ eēt in p̄. τ ſic nō eſſent p̄mo diuerſi. ¶ 3° ſic.
Un⁹ intelligeret aliū: aliogn nō eēt ſūme pfect⁹. Tūc
aut p eēntiā alteri⁹: τ hoc nō: q2 tūc moueret̄ ab illo.
Aut p eēntiā ppriā: τ tūc nō pfecte itelligeret, ſicut eēt
itelligibilis. ¶ 4° ſic. Un⁹ hēret aliquē actū voluntaris
circa aliū: aut vſum: aut fruitionem. ſi vſum, vteretur

Tho. τ alij antiqui. Impugnatio

M

a. l. τ h mul ti τc̄.
Proſolo. c. 2. Sco. τ alij plures.
Uie ponendi plres deos ſūt quatuor.

ꝯtra p̄mā 4ʳ.

Decla caſte examinando omnia.

fruēdū eo fruitionē, tūc diligeret tātū cū, q̄tū ſe: quod
eſt iconueniens. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ viā de ꝯrietate arʳ ſic. p̄
q2 nihil mali eſt in p̄mis entib⁹: ſz ꝯrietas ē mala τ liti
gioſa. ḡ τc̄. 2° q2 vbi ꝯrietas τ inclina° ad ꝯria: τ ſic ꝯ
ria agerēt ſm ꝯrias inclinationes. 3° ſic. q2 ipoſ'e eſt,
ꝙ aliqs ꝯriet̄ ſibiipſi: ſz h poſito idē ꝯriaret̄ ſibi: ſicut
illud in q̄ ꝯuenirent. 4°. nulla pfectio repugnat enti
pfectiſſimo. cū ḡ illa: qb⁹ diſtinguunt̄, ſint pfectiones:
vn⁹ nō eſſet alteri incōpoſ'is: τ ſic eēt in eo: q2 qcqd eſt
ibi poſ'e, eſt ibi nc̄cio. ḡ eſſent ꝯria in eodē: qđ eſt ſlm.

N

ꝯtra ſcḋaʒ 4ʳ.

Ab aliqb⁹ aūt adducit̄ rō Auic. que eſt de nc̄e eē: τ
de cōpoſitione: ſz apparet mihi, ꝙ eque cōcludāt ꝯ di
uinaꝝ pſonaꝝ plalitatē: ſicut ꝯ plalitatē deoꝝ. Jō eas
dimitto. Arguo āt ſic al'r. Nulla potēntia ponit̄ fruſtra
in vniuerſo. ḡ multo minus in deo: ſed ita eſſet. Nam
ſª rō in qua cōuenīūt, eēt in potēntia ad illa: qbus diſtin
guunt̄. Exᵐ de aialitate reſpectu rōnalis τ irrōnalis.
Itē pfectio ſimpl'r eſt melior quocūq3 ſibi incōpoſſi
bi: ſed rō formalis: qua iſte diſtinguitur ab illo, eſt per
fectior ſimpliciter: q2 deitas. ḡ eſt melior quocūq3 ſibi
incōpoſi: ſz eſt incōpoſ'is alteri opp'ᶜ. ḡ melior ea. ḡ τc̄.
¶ Cōtra 3ᵃᵐ viā arguo ſic. p̄ p rōnē: q̄ ſit cōtter de cō
poſitione: q2 in aliquo differrēt τ in aliquo ꝯuenirēt: τ
tūc eēt cōpō ſil'r de nc̄e oēnā vtraq3 illaꝝ rōnū eſſet
nc̄e eē. Et q2 iſta cōcludūt ꝯ diuinas pſonas. Jō al'r ar
guo q̄drupl'r. Primo ſic. qcqd eſt in deo poſ'e, nc̄cio to
tū eſt in actu: ſz rōni formali: in qua ꝯueniūt, nō repu
gnat hēe alterā rōnē: qua diſt. ḡ pōt eā hēe. ergo h3. τ
ſic rōnes: qbus diſtinguunt̄ erūt in quolibet. ¶ 2° ſic.
In deo nō eſt aliqd fruſtra: ſz in deo illa potēntia que ē
in illa rōne q̄ eſt cōis eēt fruſtra. ḡ τc̄. ¶ 3° ſic. Nullū
ens pfectiſſimū caret aliqua pfectione: ſed rōne diſtin
guētes ſunt pfectiones ſimpl'r. ḡ τc̄. ¶ 4° ſic. Nulla p
fectio ſimpl'r eſt alteri incōpoſ'is: ſz rōnes, quibus di
ſtinguunt̄, ſunt pfectiōes ſimpl'r. ḡ erūt cōpoſſibiles. ḡ
erūt ſil: τ p ꝯñs nō erūt diſtincti. ¶ Cōtra viā quartā
arguo ſic. Primo. qñcūq3 aliqđ īdiuiduū adequat ſibi
totā nām ſpecificā: ſub illa ſpē nō pñt eſſe plura īdiui
dua: ſed īdiuiduū diuinū eſt hm̄: q2 infinitū. Maior
p3: minorē pbo: q2 infinitū eſt: quo maius cogitari non
pōt. cū ergo de⁹ ſit īfinitus: ſz ſi eēnt in vna ſpē duo q̄
libet illoꝝ mai⁹ cogitari poſſet. ḡ nō eēt infiᵗᵘᵐ. ¶ 2°
ſic. Qñcūq3 aliq̄ ſunt eiuſdē rōnis, maior pfectio eſt
in duob⁹ q̄ in vno: ſz indiuiduo diuino repugnat intel
ligi maiorem pfectionē. ḡ τc̄. ¶ L3 iſte rōnes videā
tur apparentes: vna tñ regula deſtruit eas: q2 maius τ
minus τ eq̄le τ ineq̄le ſunt paſſiones entis finiti τ re
pugnāt infinito: iō adducit̄ alia rō petri. Ois nā: q̄ eſt
abſtracta a mā τ a ꝯditionib⁹ mālib⁹, eſt tñ vna. Hoc
p3: q2 plalitas numeralis nō inuenit̄ niſi cū ꝯditionib⁹
mālib⁹. Hecceitatis eni ſunt ꝯditiōes māles ſz deitas
eſt abſtractiua a materia: τ ab omnib⁹ conditionibus
materialib⁹. ergo τc̄. ¶ Hec rō demōſtrat tenētibus
eius principia: ſed quia intendo ponere: qđ de⁹ eſt ſum
me ſingularis: τ per ꝯñs nō abſtrahit a ſingularitate:
ideo mihi non concludit. ¶ Adduco igit̄ alias rōnes
τ arguo quadruplicīter. Primo ſic. Nulla ratio: q̄ eſt
de ſe h, pōt plurificari: ſed deitas eſt hm̄. ergo τc̄. Ma
ior p3. Minor probat̄: q2 illud, qđ eſt actuatū vltima
ta actualitate, eſt de ſe hoc: talis eſt deitas. ḡ τc̄. ¶ Sz
dices. Tu nō pbas, ꝙ hecceitas cōueniat deitati niſi
in 2° modo. Et ex hoc arguo ſic: quia iſto poſito habe
tur ppoſitū. Nā qñ aliqd conuenit alicui in 2° modo
dicēdi per ſe: vbicūq3 illud ſubz inuenitur erit paſſio:
ſz hecceitas dī de nā diuina ſ3 te, in 2° modo dicendi p
ſe. ergo τc̄. ſz ſi ponas duos deos in quolz eſt vna hec

Auicē. 8 me ta. c. 4. τ alibi

Vide Sco. ad fin ē h⁹ di. Rōnib⁹ aliꝝ adducit pfeſſores nōbiles.

O

Cōtra tertiā 4ʳ ex ꝓprijs.

Limita coſidādo totum.

P

Cōtra q̄rtā 2ª ex alijs τ 4ª ex ꝓprijs arguit nōnter.

Ratio ꝓfeſſoris deis ſco. 1. diſti. 2. q. 3. vbi pla adde pro τ ꝯ. vt ibi notatū. Aureolus ꝯformis in h Thome.

Q

Ondit īſufficiētiā; patris Thome.

Rōnes ꝓpe.

Ratio.

A

Qr becceitas nō accit nāe dine: sʒ accit nāe create.
Cōſidera hāc inſtātiā pōderando ad hoīnē et ad ſcoti vt noſtri plerunqʒ.
Cōſidera hāc pōderādo ea q̄ dicit ō beccitate diuina Et ſic iſtā pōderādo Qz beccitas i diuis eſt pfectio ſimplr.

B

Cōſidera inſtantiam.
Rōnes ſcoti. Regula ſcoti ea famoſa. Uide. 2. diſ. 2. et 2. q. q̄ſti. et vbi iti nōui. Nō valde declarationē: ſʒ pōdera inſtāntiam. Nō ſinis phyloſophorum. Plato ppter vnū exēplar. Ar. ppter vnum motū et mundum.

C

Ani. pp vnū nece eſſe. Auer. pp ſim plicē pfectionem. Dam. ppter ordinē rerum. Anſ. pp origi nem cauſe. Scot' pp actū intellectꝰ et volēdi. Thomas pp carētiā materie. Ordūt dei vnitatē. Uide et rōnes aliorum vt noſtri: et doctorum aliorū plures. A. l. nō erūt.

D

Determinatio duplex.
Cōſidera ſimiliter.
Eſt tñ ſiſtas pōt nō in eʒ.
Quare i diuinis tñ ſūt duę pductiones.

ceitas: et eadē alij: et ſic idē deus. ❡ 2ᵒ ſic. Ois nā cui non accidit beccetas eſt iplurificabilis: ſʒ nā diuina ē hmōi. g̊ tc̄. Maior pʒ in oppoſito. Jō eni nā humana plurificabilis eſt: qr ſibi accit beccetas: quia beccetates ſunt icōpoſſibiles mutuo: ſicut dr̄ie ſpecifice ſuo modo: et oppoſita non pnt puenire eidē. Minor pʒ. qa ſi deitati accideret beccetas, ipſa eēt in potētia ad illaʒ. ❡ 3ᵒ ſic. Ois nā hñs terminū adequatū nō pōt ſe extēdere ad aliud: ſed nā diuina hʒ terminū adequatū. ſ. beccetatem adequatā: qr eſt illuminata: ſicut et natura eius eſt. g̊ nō pōt aliā hr̄e. ❡ Cōfirmat in oppoſito: iō eni nā humana eſt plurificabilis et multiplicabilis: qa nō hʒ aliquā beccetatē adequatā. cū ergo in deo oppoſitū repiat. g̊ tc̄. ❡ 4ᵒ ſic. Ois pfectio ſimplr eſt in deo: ſed beccetas eſt perfectio ſimplr. g̊ tc̄. Maior pʒ: minorē pbo: qa quāto nā eſt nobilior tāto eius ſingularitas eſt nobilior: ſʒ nā diuina eſt nā infinita. ergo eius ſingularitas erit infinita. infinitum eſt perfectio ſimplr. Si aūt beccetas eēt i quocūqʒ deo. g̊ beccetas vnꝰ eēt in alio: et ſic eſſet vnus deus. Adduco aūt rōnē que magis puincit. ſ. Joānis ſcoti. Ois nā q̄ de ſe non eſt determinata ad vnū īdiuiduū: ſʒ eſt indeterminata ad plura eiuſdē rōnis: nō determinat ex ſe ad certum numerū indiuiduorū illius rōnis. ❡ Jſtā rōnē oſtendo q̄druplr. Primo: qa lʒ antiqui negauerint deum poſſe plures mūdos pducere: tñ pceſſo de duobꝰ, nullus pt negare de tribꝰ: aut de q̄tuor: et ſic in infinitū. Et rō eſt: qr in his que ſunt eiuſdē rōnis nō poteſt dari maior rō de vno numero, q̄ȝ de alio. 2ᵒ qa lʒ aliqui moderni negēt deū poſſe pducere plures angelos in eadem ſpē: pceſſo tñ de duobꝰ, pcedunt de quocunqʒ numero ppter veritatē predicte ppōnis eis indite. 3ᵒ pceſſo q̄ duo corpa pnt eē in eodē loco ſtatʒ infert q̄ mille. Et 4ᵒ ſilr de vno corpore in duobꝰ locis. ❡ Jſta ppōne ſic declarata accepta p maiori aſſumitur minor. Sed ſi ponant plures dij: nā diuina non eſſet ex ſe determinata ad vnū. g̊ qua rōne eſt in duobus, et in tribꝰ: et ſic in infinitū. ergo cū in deo nō differat eſſe et poſſe: cū poſita dualitate ponat poſſibilitas ad infinitatē, ſtatim patet q̄ erūt infiniti dei. ❡ Cōtra tamē iſtam rōnem inſtatur q̄druplicater. Primo. Accepta illa ppoſitione p maiore: accipio g̊ minorē cū nā angelica, vel humana nō ſunt determinate ad vnum. g̊ pnt eſſe infiniti hoīes et infiniti angeli. 2ᵒ ſic. Si faber nō eſt determinatus ad faciendū vnū cultellū. g̊ poterit facere infinitos. 3ᵒ ſic. Si ego indeterminatus ſuʒ ad portādū duo pondera: vel tria. ergo potero portare infinita. 4ᵒ ſic. Si pater in diuinis non eſt determinatus ad vnū ſuppoſitū. g̊ nec ad duo hoc eſt falſum: qr non pōt niſi duo. ❡ Ad pᵐ dico q̄ nā humana ſiue angelica non eſt de ſe determinata ad finitū numerū datuʒ: alioquin deus nō poſſet mundū perpetuare. tñ determinat ab extrinſeco. ſ. a voluntate diuina contingēter: ſed ſi diuina nā poſſet plurificari, q̄tū eſſet ex ſe in infinita indiuidua: cū quodlʒ ibi poſſe eſſet neceſſarium ſequeret q̄ eſſent infiniti dij. ❡ Ad 2ᵐ dico q̄ determinatio fabri eſt a mā: qr ſi viueret in infinitū: et haberet ferrū infinitū: poſſet multiplicare cultellos in infinitū. Hoc nō cadit in ppoſito. ❡ Ad 3ᵐ dico q̄ eſt repugnātia ex parte ſiltatis: nam ſucceſſiue poſſem portare infinita: ſi in infinitum viuerem vel durarē: q̄ tñ impoſſibilia eſſent inſimul. ❡ Ad 4ᵐ dico q̄ ſi eēnt productiones eiuſdem rationis, oporteret dare q̄ non eſſet numerus certus eaꝝ: ſed ſunt alterius rōnis. Determinat aūt a principijs diuerſaꝝ rōnum ad certum numerum. ſ. per intellectum et voluntatem.

❡ Utrū deꝰ ſub rōne infinita poſſet eſſe obm alicuius ſcientie create. ❡ Queſtio. V.

Queritur vtrū deus ſub rōne infinita poſſet eſſe obm alicuius ſcie create. Qz nō. Apls dic̄ q̄ deꝰ ihabitat lucē inacceſſibilē. Hoc aūt nō eſt niſi rōne infinitatis. g̊ tc̄. ❡ Cōtra. Jo. i canonica ſua. videbimus eū ſicuti eſt. ergo poterimus ſuā infinitatē cognoſcere. ❡ Hic ſunt duo faciēda. Primo eſt videre: in quo conſiſtit ratio infinitatis. 2ᵒ ad queſtionem.

Quantū ad pᵐ ſciēdū q̄ ſunt q̄tuor modi dicēdi de infinito. Aliqui eni dicunt q̄ infinitas idē eſt q̄ deitas: et idē eſt pceptus vtriuſqʒ. Et h̄ pbāt. qa Anſ. g dicit q̄ deꝰ eſt q̄ maiꝰ cogitari nō pōt. h̄ aūt ſibi nō cōpetit niſi rōne infinitatis. g̊ tc̄. ❡ Alij dicunt q̄ eſt quodā attributū: ſic eni eternitas dic̄ quādā quātitatē extēſiuā durationis: ita infinitas itēſiuā: et iō ſicut eternitas ē attributū: ita et infinitas. ❡ Alij dicūt q̄ eſt rō priuatiua. et rō eſt: qr de quocūqʒ ente affirmatio vel negatio, p pᵐ pnᵐ: ſʒ affirmatio finitatis non dr̄ de deo. ergo negatio finitatis dr̄ de deo. ❡ p. Carētia finis dicit aliqd priuatiuū: ſʒ infinitū dicit carētiā finis. ergo tc̄. ❡ Contra oēs iſtos modos ego arguo. Et pmo cōtra pmū ſic. Impoſſibile eſt de eadē rōne formali eſſe certum pceptū et dubiū: ſed de deitate ſm q̄ eā cōcepimꝰ nūc habemus conceptū certū. dubitamus aūt de infinitate. ergo tc̄. 2ᵒ ſic. Impoſſibile eſt, q̄ vna et eadem ratio ſit cognoſcibilis p nām et nō cognoſcibilis, h̄ pʒ p pᵐ pnᵐ: ſed p nām poſſumus cognoſcere infinitatē, p nām aūt nō poſſumus cognoſcere q̄dditatē ppriaʒ deitatis. g̊ tc̄. 3ᵒ ſic. Si deitas et infinitas eēnt vna rō formalis: ſic ḡratio vbi dr̄ diuina a deitate: ita diceretur infinita ab infinitate: qd̄ eſt fīm. ❡ Cōtra 2ᵐ arguo q̄ nō ſit attributū. illud qd̄ intelligit in eēntia, vt abſtrahit ab oibus attributis nō eſt attributū: ſʒ infinitas eſt hmōi. g̊ tc̄. pbatio minoris: qr in illo priori in quo intelligit eēntia prior attributis intelligit deus pfectiſſimꝰ: ſʒ h̄ nō eſt niſi ſʒ q̄ntitatē virtutis. g̊ tc̄. ❡ Cōtra 3ᵐ nō arguo: qa in parte dicit verū: lʒ non in toto. ❡ Dico g̊ q̄ infinitas nō eſt oibus modis idē cū eſſentia: ſicut dictum eſt ꝯ pᵐ modū: nec dr̄ in p mō dicendi p ſe de eſſentia. cuiꝰ rō eē pōt: qr nullū diſtinctū aliq̄ mō a ſimplr ſimplici icludit in eo formalr: ſʒ infinitas: ſicut dictū eſt: aliq̄ mō nō eſt eadē deitati. g̊ tc̄. Nec ēt iſta infinitas diſtinguit formalr a diuinitate. qd̄ pbo ſic. Nā illud q̄ adueniēte vel recedēte nō variat rō formalis: nō diſtinguitur formalr: vel nō habet formalitatē diſtinctā ab eo. infinitas et ois quātitas finitatis eſt hmōi. pʒ de albedine itēſa et remiſſa. g̊ tc̄. ❡ Dico g̊ ſicut dicit Scotus q̄ infinitas differt ab eēntia: ſicut modus eiꝰ itrinſecus. et iſta diſtō modi eſt minor q̄ȝ diſtō formalis. dicit g̊ ifinitas modū itrinſecū. ſ. quātitatē virtutis deitatis: vel vlr illius, cui applicat: nō eni variat rōnē formalē. Infinitū tñ poſſet accipi duplr. Uno mō fundamētalr, et pmarie. Alio mō formalr, et vltimate. Exemplū pmi. duo alba dicunt ſilia fundamētalr et pmarie albedine: ſʒ formalr, et vltimate dnr ſilia ſilitudinibꝰ. Sic dico de ifiᵗᵉ q̄ pmarie et fundamētalr dicit quantitatē virtutis. formalr āt et vltimate dicit carētiā finis. Et iſtis duobꝰ modis itellexerūt duo vltimi modi dicēdi: ꝯ q̄s nō fuit argutū tñ de p arti. ſ. de rōne infiniti.

Quantū ad 2ᵐ intelligēdo de quātitate virtutis. vʒ, de infinitate: eſt vna opinio q̄ ſub ratione infiniti deus non pōt eſſe obm notitie create. et rō eoꝝ eſt: qa notitia ſpecificat ab obo: ſed omnis ſcia creata eſt finita. g̊ non poteſt eſſe de obiecto infinito

E

Uide vel. l. pᵒ lo. et ſco. et alios h.
1. thi. 6.
1. co. 1.

Pḃ. illos vel infinitate. Proſol. c. 2.
q̄ maius ſi c.

F

Impugnatio Regula ſcoti.

Cōſidera illud ad hoīem in dictis.

G

A. l. prima.
Pḃ. ppōe. Cōclūſio 4ᵃ.

ꝯ̄ Scotum.
Exemplū bene iſta pōderā.

H

A. l. ſinitas ſi cū ſit q̄ntitas virtutis.
Scotꝰ ī dī ſtā. 1. q. 2.

Infinitū pōt ſumi 2ˣ.

Pōdera ſingulariſſime.

2ᵒ articulus. Uide Bo. vbi ſ. nōui et Egi dium et alios antiquos.

I

Improbatio

Sed iſtud nõ cogit: q2 nõ op3 ſciam eſſe talẽ qualem eſt obm formalr: alioqn ſcia de lapide eẽt lapidea. ⁊ ſic de multis alijs: ſufficit eni q ſibi aſſimilet̃ ſm aliquam attributionem. ¶ Ideo dico hic quatuor ↄ̃nes.

Propria determinatio. Coclũſio 4r.

Prima eſt q deus ſub rõne infiniti eſt obm intellect⁹ nr̃i in puris nãlibus exiſtis. Et h̃ pbat̃ duplr. Primo ſic demſtratiue. oẽ illud qd de deo pbat̃ ab aliquo itellectu: ab illo eodẽ cogſcit̃: ſ3 ifinitas pbabilr vel demõſtratiue pbat̃ a nr̃o itellectu de deo. g̃ cognoſcitur ab itellectu nr̃o. Nã demõſtrare eẽt ipoſſibile: niſi termini cõciperent̃. 2⁹ ſic. Oẽ creditũ eſt aliquo mõ cognitũ: ſ3 nos credimus q de⁹ eſt imẽſus ⁊ ifinit⁹. g̃ ⁊c̃.

Cõſidera illã illã de hac demõſtratione ſi eſt modus intrinſecus.

2ª ↄ̃. eſt q hñs cognitionẽ abſtractiuã de deo cogſcit ifinitatẽ dei. Hoc pbo ſic. Hñs qdditatẽ diſtincte cognitam põt demõſtrare de ea: qd ineſt ſibi p ſe. infinitas aũt ↄuenit deitati p ſe 2⁹ mõ ⁊ p ↄñs. hñs notitiã abſtractiuã poterit demõſtrare illã de deo: ⁊ ſic cognoſcere.

K

Cõſidera illã illã pla addendo.

2⁹ ſic. Cognoſcens quidditatẽ diuine eẽntie põt cognoſcere q eſt cõicabilis tribus. ⁊ ita q eſt infinita: q2 cõmunicabilitas que ſibi cõpetit puenit ex plenitudine perfectionis infinite. 3ª ↄ̃ eſt. q intellectus cognoſces intuitiue relonẽ creature ad deũ cognoſcit infinitatez dei. probat̃: q2 cognoſcẽs reſpectũ cognoſcit terminũ ſub rõne qua terminat: ſ3 cognoſcẽs creaturã cognoſcit q eſt iproportionabilis deo. relo aũt iproportionabilitatis terminat̃ ad deũ: vt infinitus eſt: q2 alr nõ eẽt creatura iproportionabilis ſibi. ¶ Itẽ cognoſcens diſtãtiam dei a creatura: neccio cognoſcit deũ vt infinitũ: q2 aliter nõ cognoſceret diſtãtiã: q2 eſt quedã relatio. ergo cognoſcit infinitatẽ dei.

Cõſidera bñ pla h addendo. A.l. iproportionabilis.

4ª ↄ̃ eſt q intuitiue videns deũ: ſm q beati vident deũ in pña: talis neccio cognoſcit ifinitatẽ dei. ¶ Hoc pbo ſic. Quicũq3 cogſcit intuitiue aliquid: cognoſcit tº que inſunt ſibi p accñs. ergo multo magis que inſunt ſibi per ſe: ſed infinitas ineſt per ſe eſſentie diuine. ergo intuitiue videns eſſentiam diuinã videt infinitatẽ. ¶ Cõfirmat̃: qcũq3 intellectus cognoſcit poſterius in eſſentialr ordinatis cognoſcit prius: ſed ituitiue vidẽs eſſentiã videt relationes: que ſunt poſteriores ipſa ifinitate. ergo multo magis videt infinitatẽ.

L

¶ Sed ↄ̃ iſta inſtatur quadruplr. Primo ſic. Ex cõparatione po^e ad obm: qñcũq3 aliqui termini cõparant̃ adinuicẽ ⁊ exceſſus i vno arguit exceſſuz in alio: ſi vnũ ſit infinitũ ⁊ alterũ ſilr erit infinitũ. vbi eni termini ſil' augmẽtant̃ ſi vnũ creſcit in infinitũ ⁊ alterũ: ſ3 maior pfectio in obo arguit maiorẽ pfectionẽ potẽtiarum: ſicut lux que eſt obm viſus arguit viſum eſſe nobiliorẽ tactu: q2 ipſa eſt nobilior caliditate: que eſt obm tactus: ſed obm qd eſt deus potiſſime ſub rõne infiniti: excedit in pfectione oĩa alia obiecta in infinitũ. ergo ⁊ po^a intellectiua in infinitum excedit oẽs alias potẽtias. Silr ſcdo arguo ſic de habitu: quia obm pfectius arguit vel cãt perfectiorẽ habitũ: ergo infinitas in obo arguit infinitatẽ in habitu.

Obijcit 4r. Regula.

M

3⁹ eodez mõ arguit̃ de actu: q2 nobilioris obi eſt nobilior act⁹. 4⁹ cõfirmat̃ de ſpẽ. Nobilioris eni obi eſt nobilior ſpẽs. ergo ſeqt̃ q po^a habitus actus ⁊ ſpẽs erunt pfectionis infinite: ſi deus ſub rõne infinitatis ſit obiectũ eorũ. ¶ Rñdeo ⁊ dico q illa maior que accepta eſt p regula. ſ. q vbi exceſſus in vno arguit exceſſuz in alio: ⁊ infinitas arguit infinitatẽ. Illa inquã maior habz veritatẽ qñ augmẽtũ fit in vtroq3 ſm partes euſdẽ q̃titatis. Si aũt in vno fiat ſm partes euſdem q̃titatis ⁊ in alio ſm partes euſdez proportionis: tunc regula nõ eſt vera. Exm̃ de pmo. ſi duo cubiti eſſent: qui ſe conſequerentur in augmẽtando: ⁊ fieret eis augmentum p monocubitos: ſi vnum creſceret in infinitum ⁊ alterũ.

N

Exm̃ ſecundi: ſi linea recta cadat ſupra angulũ creatũ diuidet eũ in duos acutos. diuidas aũt angulũ acutum in infinitũ ⁊ apponas alteri acuto ↄdiuiſo ſibi: nunq̃ attinget ſiue pertinget ad angulũ rectum. Silr appareret ſi accipias bicubitũ ⁊ tricubitũ: diuidas bicubitum in ifinitũ ⁊ addas tricubito: nũq̃ pueniet ad quãtitatẽ qnq3 cubitorũ. Poſſet ãt dici q hic fit augmẽtũ i obo ſm ptes euſdẽ q̃titatis. In actu ãt ⁊ po^a ⁊ alijs pdcis ſm ptes euſdẽ pportionis.

Tange h ex mathematica pla. ⁊ pcipue i geometria

¶ Sz ↄ̃. qñ fit augmẽtũ p eandẽ quãtitatẽ: ſi augmẽtũ in vno arguit exceſſum ⁊ in altero: ⁊ ifinitas infinitatẽ: ſ3 ita eſt hic. g̃ ⁊c̃. Probatio minoris: q2 cũ fit cõparatio p maiorẽ exceſſum: ita q ſuperius magis excedat ſuũ imediate iferius q̃ illud iferius excedit oẽ iferius eo: tũc fit p eãdẽ quãtitatẽ. ſed ita eſt hic. g̃ ⁊c̃. Maior pz: q2 qñ fit ſm eãdez pportionẽ: ſemp iferius magis excedit q̃ excedat̃ minor ẽt pz: q2 actus vidẽdi deũ vt ifinitus eſt magis excedit actũ quo video illud qd eſt imediate ſub deo: q̃ qcũq3 alius actus aliũ actũ.

replica regle. A.l. augmẽtũ in alio.

O

¶ Dico q in ſpẽbus ſm ordinẽ eminẽtie eſt pceſſus 4r. Primus eſt ſine omni q̃titate virtutis: ſicut in gñe relonis: q2 relo nec eſt finita nec infinita. nullã eni h3 q̃titatẽ: ſ3 ſoluz eſt exceſſus in eis ſ3 principale ⁊ minus principale: ſicut patet in auctoritate ⁊ ſub auctoritate: ⁊ talib⁹ relonibus diſquiparantie.

Nõ q exceſſus pt itellig 4r. De relo nullã q̃titatẽ virtutis formalr dicit vide. i. Vide. i. di. 45 q. penul. ⁊ aliã di vt ſcis.

2⁹ gradus eſt qñ ſpẽs excedũt ſe ſm equalem gradũ quãtitatis: ſicut ſpẽs numerorũ ſemp excedunt ſe equalr loquẽdo de his ſpẽbus: que imediate ordinant̃. vna eni nõ excedit aliã niſi in vnitate. Iſtud etiã pz in quãtitate ↄtinua: q2 tãtũ excedit q̃drangulus triãgulũ q̃tũ penthagonus q̃drãgulũ.

Vide ſco. di. 19. ⁊ 26. p. ⁊ di. 6. 4. q. 10. ⁊ di. 1. 2. q. 5. Nõ qualis exceſſus eſt in ſpẽb⁹ relonis. Vide. i. di. 4. q. 3. ⁊ alibi idem.

3⁹ pceſſus eſt ſm eãdẽ quãtitatẽ virtutis: intelligẽdo ſic q magis excedit ſuperius ſuũ imediate iferius q̃ illud inferius oĩa inferiora: ⁊ ille eſt in gñe ſubẽ. hõ enim magis excedit aſinũ q̃ aſinus excedat q̃cũq3 aliã ſpẽz animalis: ſiue oẽs ſpẽs inferiores. ⁊ angelus hoiem q̃ hõ q̃cũq3 aliã ſpẽm ſiue oẽs ſpẽs inferiores: ⁊ in iſtis videt̃ regula vera.

P

4⁹ proceſſus eſt ſm equalem pportionẽ deficiẽtem: ⁊ iſte eſt in actibus intelligẽdi. plus eni excedit hõ lapidẽ q̃ actus itelligẽdi re^o hois actũ intelligendi reſpectu lapidis: imo obm aliqñ magis excedit obm q̃ ſupremus act⁹ infimũ. ¶ Dico ergo q in illis ſpẽbus que ſunt ſpecies minus pncipales in vniuerſo: ſicut ſunt ſpẽs intelligibiles ⁊ actus intelligẽdi nõ tenet iſta regula: q2 in iſtis nõ eſt exceſſus ſm eandem q̃titatez ſicut eſt in obiectis.

Singularis imaginatio.

Sz hic eſt vnũ dubiũ: cum genus diuidat̃ per duas differẽtias: ⁊ vna ſemp ſit nobilior altera: tũc adhuc vĩ difficultas ſemp remanere: q2 exceſſus erit ſm eãdẽ quãtitatem: ſicut in obiectis. Naz actus ↄſtitutus p dĩam nobiliorem plus excedit in pfectione actũ ↄſtitutũ p dĩam ignobiliorẽ q̃ ille oẽs alios inferiores.

Dubium.

Q

¶ Dico q forte genus nõ ſemp diuidit̃ p duo: ſ3 p multas ſpẽs. ⁊ forte act⁹ intelligẽdi oẽs ſunt euſdẽ gñis imediati: ita q nõ ſunt in eis gña ſubalterna: ⁊ ita l3 ſit in eis aliqs exceſſus nõ tñ talis: quia exceſſus in eis eſt deficiendo: ⁊ ideo nõ tenet regula. ¶ Ad paulum dico q loquit̃ de ppria rõne deitatis.

Q in actib⁹ itellndi ſunt tñ indiuidua ⁊ ſpẽs ſpeciſſime pbabilr.

¶ Utrum ↄceptus entis infiniti ſit conceptus nobiliſſimus in via. ¶ Queſtio. VI.

VTrum conceptus entis infiniti ſit ↄceptus nobiliſſimus in via. Hic dicũt aliq q ↄceptus deitatis eſt pfectiſſimus: q2 ille ẽ pfectiſſim⁹ ↄcept⁹: q ↄtinet fundamẽtalr ⁊ radicalr oẽs pfectiões diuinas. iſte eſt hõ. g̃ ⁊c̃. ¶ Cõtra h volo arguere: nõ qn h ſit verũ: ſi cũ poſſem⁹ hic in via: ſ3 oſtendo q cũ nãlr p iſto ſtatu hic nõ poſſumus. Ex

Vide Hen. in qli. q. 1. ⁊ alibi ad h.

A

mis. Et hoc oſtdo q̄druplr. Primo ſic. Illa rō nō eſt a nobis cognoſcibilis nālr in q̄ virtualr ↄtinent̄ oēs ve ritates ſupnāles ⁊ ſupnālr releuate. Hoc de ſe p3: q2 cognita qdditate ↄtinēte virtualr nālr poſſimus nālr cogſcere v̄itates ↄtētas. Nūc accipio minorē: ſ3 deitas eſt hm̄. rō enim deitatis oēs v̄itates tales ↄtinet. ḡ nālr eā nō poſſumus cognoſcere pro ſtatu iſto. 2° ſic. Illa rō nō eſt cognoſcibilis p nām: qua cognita, oīa cognoſcunt̄: ſ3 hm̄ eſt rō deitatis. ḡ ⁊c̄. Maior p3: nā impoſſibile eſt nobis oīa i via cognoſcere. Minor ēt p3: q2 rō deitatis eſt ſufficiēs repñtatiuū oīum alia₂ veritatū cognoſcibiliū. ❡ Cōfirmat̄: q2 cognoſcēs p ſe qdditatē pōt cognoſcere oīa q̄ iſūt ſibi p ſe: ⁊ tūc cognoſceret̄ nāliter trinitas ⁊ p° creatura ⁊c̄. 3° ſic. Aliq̄ ſunt veritates ſupernāles ⁊ ſupnālr cognite. ergo rō deitatis pre oīb° alijs: q2 pōr eſſentialr oībus: ⁊ q2 infinita p oīb°: ⁊ q2 magis itellectū excedit. 4° ſic. Cōto entia pfectiora ſunt: tāto (vt exprimit̄ co₂ qdditates) ſunt nobis magis ignota: ſ3 de° eſt pfectiſſimū ens ⁊ ſupmū: ergo ⁊c̄. maior p3 in cogn̄e ſubā₂ ſeparata₂. ❡ Dico ergo ꝙ ↄcept° pfectior q poſſit hr̄i a quocūq3 intellectu, p quocūq3 ſtatu, eſt ↄceptus deitatis: ſ3 ad eū non poſſum° attīgere in via. ❡ Jō dico, ꝙ ↄceptus nobilior in via eſt ↄceptus entis infiniti. Hoc pbo 4r. Primo ſic. Oppoſitus modus pcedēdi eſt in nā naturata ⁊ in nā naturāte. nā enī3 naturata pcedit ab iperfectis ⁊ minus p̄ncipalib° ad pfectiora. nā aūt naturās e°. ↄceptus āt ifiniti eſt vltim°: quē de deo iueſtigamus: ḡ eſt pfectior. 2° ſic. Cōceptus ille eſt pfectior: q magis eſt itimus pfectiſſimo ↄceptui. ſ. deitatis: ſ3 ↄcept° ifinitatis eſt hm̄. Nā iſte ↄceptus eſt modus, ſiue gradus irriſecus: q imediate ineſt deitati, nec a deitate diſtinguit̄ formalr, vt aliq̄lr viſum eſt. nō enī variat rōnē formalē cuiuſcūq3: cui aduenit. 3° ſic. Ille ↄcept° eſt pfectiſſim° de deo: p quē oēs rōnes diuīe alia excedūt: ſ3 hm̄ eſt ifinitas. Dicim° enī ꝙ de° excedit oīa entia: q2 infinitū ens. Eodē mō de ſapiā ⁊ alijs pfectiōibus. 4° ſic. Illa rō cognita eſt p̄ncipaliſſima: in qua reſoluūt̄ oēs v̄itates ſupnāles. Hoc p3: q2 reſolō ſtat ad p̄m: ſed infinitas eſt hm̄. Quererī enī q̄re deitas eſt in trib°. Rñdet̄: q2 ifinita. q̄re creat: q2 ifinita: ⁊ ſic de oīb° alijs. ❡ Sz ↄ iſtud iſtat̄ 4r. Primo ſic. Ois ↄceptus qdditatiu° eſt pōr ⁊ p̄ncipalior, q̄ nō qdditatiu°: ſ3 ↄceptus infinitatis nō eſt qdditatiu°: ↄceptus aūt entis eſt qdditatiu°. ergo ↄceptus ifinitatis nō eſt prior ⁊ p̄ncipalior. 2° ſic. Cōcept° pōr eſt nobilior: ſ3 ↄceptus ifiniti nō eſt pōr. nā pri° eſt: ⁊ ↄcipit̄ hn̄s gradū: q̄ gradus. 3° ſic. Qñcūq3 aliq̄ rōnes formales ſeiūcē excedūt ifinitate vtriq3 addita adhuc excedūt ſe: ſ3 intellectus ⁊ ens ita ſe hn̄t, ꝙ ↄcept° intellect° eſt pfectior ↄceptu entis: q2 ip̄m includit ⁊ aliquid plus. ergo ↄceptus infiniti itellectus neċio eſt pfectior ↄceptu infiniti entis. 4° ſic. Cōceptus modi nō pōt eē pfectior cōceptu illi° cui° eſt modus: ſ3 ifinitas eſt modus. ḡ ⁊c̄. ❡ Ad p̄m dico, ꝙ ↄceptus qdditatiu° ppriꝰ eſt nobilior conceptu nō qdditatiuo: ſ3 cōceptus gn̄alis q̄ntūcūq3 qdditatiu°, nō op3, ꝙ ſit nobilior quocunq3 non qdditatiuo: de deitate aūt nō hēm° niſi ↄceptū gn̄alē. ❡ Ad 2m dico, ꝙ ↄcept° ifiniti eſt pōr in deo, q̄ cōceptus extītie. Nā creatura in p° recipit p̄dicationē finitatis: nō aūt extītie. ❡ Ad 3m dico, ꝙ ſi q̄s itelligim° deū ſub rōne itellectus ifiniti icludat̄ rō entis: tunc eſt nobilior ↄceptus, q̄ ↄceptus entis infiniti. cōparando aūt iter ſe: dico, ꝙ ↄceptus itell'ſ ifiniti nō eſt nobilior q̄ ↄcept° entis ifiniti. ❡ Ad 4m dico, ꝙ l3 ſit modus eſſentie ⁊ ſecundario alia₂ pfectionū: tn̄ ſicut eēntia eſt pōr: ita iſte modus vt eēntie pōr. ❡ Sz hic eſt vna diffi. q2 vbi nō eſt exceſſus ex pte obo₂ nō vi eē exceſſus ex pte actuū: iter deitatē aūt ⁊ infim̄ nō vi eē exceſſus: q2 circūſcripta q̄ntit̄ v̄tutis ab aliq̄ q ē cā exceſſus ⁊ actiue ⁊ paſſiue: iā nō remanet i illo, vn̄ poſſet cōparari ſm̄ exceſſu3 ⁊ defectū. ❡ Rñdeo, ꝙ aliq̄n non eſt exceſſus i obtis: ⁊ tn̄ eſt exceſſus in actib°: ſicut q̄n itelligo duas relōnes ſpecifice diſtinctas: ibi nō eſt exceſſus in obtis: q2 non eſt ibi q̄ntitas virtutis: eſt tn̄ ibi exceſſus in actibus. ❡ Dico ḡ, ꝙ exceſſus pōt eē i actibus ex ſola p̄ncipalitate in obiectis: ſicut pfectior act° eſt reſpectu p̄imitatis: quia p̄ncipalior q̄ reſpectu ſiluationis. ❡ Et ſic patet ad queſtionem.

Ad) Aliud ad idē.

❡ Utru₂ ifinitas ſit de rōne formali deitatis. Qō. VII.

VTrum infinitas ſit de ratione formali deitatis.

Hic primo oſtēdā, ꝙ in deo nō eſt niſi vna infinitas. 2° ex hoc oſtēdā, ꝙ infinitas nō eſt de rōne formali pfectionum ſimpliciter. Primū probo q̄druplr. ❡ Prio ſic. Qñcūq3 aliqd repugnat aliqb° p aliquā rōnē formalē: magis repugnat illi rōni: ſ3 ꝙ ſint plura entia ifinita i vniuerſo repugnat. ⁊ nō niſi p rōnē infinitatis: q2 ꝙ ſint plura entia nō repugnat: ḡ ipſi infinitati magis repugnat pluralitas. ipoſſe eſt ḡ ponere multas infinitates in vniuerſo ſiue in deo. ❡ Cōfirmat̄: q2 tātu3 repugnat ifinitas foialr ifinitati foialr: q̄ntū ifim̄ realr ifinī realr: ſ3 plēs infim̄ realr nō pnt eē in deo. ḡ nec plēs ifinitates formalr. ❡ Cōfirmat̄ 2°: q2 Anſ. negauit plēs deos: q2 deus eſt illud q̄ mai° excogitari nō pōt: ſ3 ſi eēnt plēs ifinitates formalr: eēnt plura talia: qbus aliqd mai° excogitari nō poſſet. multiplicata aūt diſſōne multiplicat̄ diffinitū. ḡ eēnt plēs di. ❡ 2° arguo ſic. ſi eēnt plēs ifinī, vl' eēnt eiuſde3 rōnis: vl' alteri°. ſi eiuſdē: q2 nullū tale m'tiplicat̄ i diuīs. Nā tūc nō eēt cert° nūer° taliū: ſicē oñdet̄ de pl'alitate filiationis i diuīs. Et oñſu3 ē i q̄ne de vnitate deitatis. Si alteri° rōnis. ḡ nō ḡ ſunt vni° rōnis. ḡ neċio hn̄t ordinē: vbi aūt eſt ordo ibi neceſſario eſt inequitas. ḡ ifinī eēnt ieq̄les: qd ē ipoſſe: ꝙ. ſ. vna illarū aliā excedat. ḡ ⁊c̄. Nā vbi eſt aliqd mai° ibi neċio ē aliqd ipſo ceterū ⁊ ſic iter ifim̄ eēt aliqd ipſcm̄. 3° ſic. In eēntialr ordinatis multiplicato pōri multiplicat̄ poſteri°: ſ3 ifinitas ⁊ extītia eēntialr ordināt̄: ⁊ ifinitas eſt pōr extītia eēntialr. ḡ multiplicata ifinitate multiplicat̄ extītia. ⁊ ſic erūt mlte extītie in diuīs: qd eſt fl'm. 4° Quecūq3 ſūt idē in poſteriori eēntialr ſunt idē in pōri eēntialr. oīa aūt que ſunt in diuīs ſunt realia eadē realitate: q̄ ē poſterior ifinitate. ḡ erunt infinita eadē infinitate. Probo aūt illud. ſ. ꝙ realitas ſit poſterior infinitate. nā de creatura in potentia finitas pōt demonſtrari. realitas nō. ḡ finitas ⁊ infinitas dicantur per ſe de coex̄ūt° ſunt: ſed oē predicatum per ſe eſt prius non per ſe.

Ex iſta ↄclōne ſic pbata ſeq̄t̄ 2°. ſ. ꝙ infinitas nō ſit de rōne deitatis: nec alicui° pfectionis. de rōne dico foiāli ⁊ pbo q̄druplr. ❡ Prio ſic. Nullū poſterius di in qd de pōri. vt oñſum eſt. rō infiniti eſt poſterior diuā eēntia. ḡ ⁊c̄. Minor p3: q2 modus ſp eſt poſterior eo cuius eſt modus. ifinitas āt eſt modus deitatis. ❡ 2° ſic. Quecūq3 ſūt eiuſdē rōnis formalis qcqd di i qd de vno ⁊ de alio: ſed intell's nr̄ ⁊ diuīus ſūt eiuſdem rōnis formalis: vt patebit. ḡ ſi infinitas dicit̄ formalr de intellectu diuino: ſequitur, ꝙ dicetur de intellectu nr̄o. ❡ 3° ſic. Illud qd de ſe nō dicit aliqd rōnē formalem: non dicitur in quid de aliquo: ſed infinitas nō dič aliq̄ rōnē formalē de ſe. ḡ de nullo qddi

B

C

D

E

F

G

H

Margin notes (left): Q. ↄcept° pprius deitatis nō eſt nālr cognoſcibilis a nob oñdit 4r — Reſolo q̄ñi ↄclo 2r ⁊ ſi ē ſuīcibus. — Cōcipit re cte. Natura 2r pceſſus 2r. — q. pceſſus. — Obiicit 4r. — Cōcept° qdditatiuus 2r. — Cauē q2 non ſcotiçat. Solutio nō currit: ſed ↄſidera. Cōſidera ſtā ſtā ad hoīem vt ſcis.

Margin notes (right): Dubium. — Solō ſingula r[illegible] ac [illegible] — Cōſidera bñ. — 2. arḡo. — Cōtra ſcotu3 niſi intelligat̄ ſane oñdit ꝙ ſit vnica ifinitas i diuīs 4r. Cōſidera ſolutōem vt no ſit. Cōſidera en ctrrat. Proſol. c. 2. — Cōſidera ſtā nā ad hoīem [illegible]. — Cōſidera vt ſcis. 2 concluſio. Porīē negatiuā q̄ñi ē ſt ndit 4r. — Cōſidera ſtā tiam.

I

tatiue dĩr ⁊ ꝑ ɔ̃ns nõ ẽ eadẽ formaľr alicui rõni foꝛali. ¶ 4°. qꝛ viderent̃ fruſtra poni ibi tot ĩfinitates: quot ſunt ibi ĩfinita attributa: cũ totũ poſſit ſaluari ꝑ vnaꝫ. Si aũt eẽnt idẽ foꝛaľr m̃ltiplicatis ꝑfectionib⁹ m̃ltiplicaret̃ infinitas. Jõ dico, ꝙ nõ eſt niſi vna ĩfinitas ſicut nec vna deitas. Sꝫ difficultas eſt quõ pñt eẽ ꝑfectiones ĩfĩte: niſi qlꝫ hẽat ĩfinitatẽ ꝓpriã. nõ enim vĩ quõ. ¶ R̃ndeo, ꝙ ſicut ꝑ vnã rõnẽ deitatis oĩa dñr diuina ⁊ eẽntialia: ita oẽs ꝑfectiões diuine dñr ĩfĩte ꝑ eãdẽ infĩtatem ipſius deitatis: ſicut oĩa accñtia dñr quãta vnica q̃ñtate.

Diuinitas de mõ a ſimili. Reſolo. Dubium.

Dic aliter. vt ſcis cũ ſcoto.

¶ Utrũ deũ eẽ infinitum ſit demonſtrabile. Qõ.VIII.

47.⁊.144. 89.

UTrum deũ eẽ ĩfĩm ſit demõſtrabile. Et ſic. Jn pſal. Magnus dominus ⁊c̃. Cõtra pſal. Quis nouit pͣtẽ ire.

CIrca iſtã qõnẽ ex omnib⁹ que dicta ſunt de infinitate, elicit̃ vna ɔ̃. ꝙ infinitas ſit ꝓpria paſſio diuine eſſentie. nã ſicut oſtẽſum eſt, nõ dĩ de ea in pͦ mõ. certũ eſt aũt, ꝙ dĩ ꝑ ſe: qḋ ꝓbo. Nã nõ minus dĩ infinitas ꝑ ſe de diuina eſſentia, q̃ꝫ finitas de creatura: ſꝫ finitas dĩ de creatura i 2° mõ ꝑ ſe ⁊ nõ ꝑ accñs. Probo. Nã nullũ ꝑ accñs pt cognoſci ineẽ enti exiſti in potẽtia. finitas aũt dĩ de re exiſti in potẽtia. Nã ex rõne hoĩs exiſtis in po⁰ demonſtrat̃ ipm eẽ finitũ. ¶ P̃. Jllud nõ ineſt alicui ꝑ accñs: qḋ cognoſcit̃ ſibi ineẽ euidẽter cognitione abſtractiua: ſꝫ finitas cognoſcit̃ ineẽ cuicũqꝫ creature cognitione abſtractiua. g̃ ⁊c̃. ¶ Dico g̃ ꝙ infinitas eſt paſſio deitatis. Hoc poſito vado ad qõnẽ. a Circa quã itelligẽdũ eſt ꝙ Dio. de di. no. ⁊ angelica hierar. ⁊ in plurib⁹ alijs locis oſtendit quatuoꝛ modos deueniendi in cognitionem diuinoꝝ. ſ. per viã cauſalitatis effectiue ꝓcedendo in inquiſitione cãrum, donec veniamus ad pͣm efficiens. 2° ꝑ viã cãlitatis finalis. eodẽ mõ ꝓcedendo. 3° per viã eminẽtie. 4° ꝑ viam remotionis: qñ ab ente perfectiſſimo remouentur oẽs iꝑfectiones.

Cõcluſio preambula.

K

Hoc ẽ vĩ ɔ̃ ſco. niſi capiatur ꝓpria paſſio ⁊ modus intrinſecus ꝑ eodẽ. iõ nota. Eſt ẽt ɔ̃dictio in dcis ꝓpriis vt pꝫ. S. ſepe h: ſꝫ oĩa ſalua bis. Conſidera h bñ põderãdo. Modus itrinſec⁹ ẽ iimioꝛ paſſione: ſꝫ ꝑ te eẽ ẽ mod⁹ itrinſec⁹ i diuinis ergo ẽ iam⁹ ⁊ pͦ ſitnitate reſpectu eẽntie cui⁹ oppoſitũ. S. dixit. q.3. h⁹ di. 2ͣ.

QUantũ ad pͣmã viã arguit̃ ab aliqb⁹ dicentib⁹ ſe poſſe demõſtrare ex iſta via ſic. b Finita v̄tus nõ põt mouere in ĩfinito tpe. deus põt. g̃ ⁊c̃. 2° ſic. Nulla cã põt cãre infinitos effectus niſi ſit infinita. deus põt. g̃ ⁊c̃. 3° ꝓbat̃ ꝑ viã itellectualitatis ſic. Potens intelligere plura eſt maioꝛis ꝑfectionis, q̃ꝫ potẽs intelligere pauciora. g̃ potens intelligere infinita ẽ infinite ꝑfectionis. deus eſt hõ. g̃ ⁊c̃. ¶ Confirmat̃ rõ ſic. Quecũqꝫ aliqua cã eſt: q̃ ɔ̃tinet infinitos effect⁹ ſil': ipſa eſt infinita: ſꝫ deus eſt hõ. ɔ̃tinet eñi infinitas reuolutiones ſil', ac ſi eas ſil' poneret ineẽ, lꝫ eis repugnet. ¶ Sil'r poſſꝫ argui de ĩfinitis effectib⁹ ꝑmanẽtib⁹: q̃s de⁹ ɔ̃tinet i v̄tute ſua ſil': lꝫ nõ poſſit eos ſil' ꝓducẽ ꝑꝑ icõpoſſibilitatẽ illoꝝ effectuũ. c Sꝫ platonici r̃ndẽ poſſent negando illud: qḋ ſupponit̃. ſ. ꝙ infinita effect⁹ ɔ̃tinent̃ in deo ſed preciſe tot, quot in magno anno ſunt: ſed eo cõpleto in idẽ numero redeũt. g̃ ꝑꝑ h nõ opꝫ ponẽ deũ infinitũ. cũ eñi in illo anno ꝑuentũ fuerit ad ſitũ pñtem: g nũc eſt: tũc idẽ effectus erit. ſ. ꝙ ego legã hãc lecturã. Sꝫ iſtud lꝫ ſit hereticũ: tñ ɔ̃ rõnẽ nãlẽ eſt. nam impoẽ eſt de eodẽ ſcḋm idẽ v̄ificari ɔ̃dictoꝛia: ſꝫ tota reuolu⁹ celiq̃ in pñti anno eſt poꝛ illa q̃ erit in ſequenti. ⁊ ẽ vna ⁊ eadẽ ꝑ te. g̃ vna ⁊ eadẽ ẽ poꝛ ſeipa ⁊ poſterioꝛ ⁊ ſic poꝛ ⁊ nõ poꝛ. ¶ 2° ſic arguo demõſtrãdo duo, vt duo neccio hñt pñ⁹ diſtincta. ſꝫ illa reuolutõ ⁊ iſta ſt due: alioqñ nõ eẽt niſi vn⁹ annus. g̃ hñt pñ⁹ diſtincta: ſꝫ negas. g̃ nõ ſũt duo. g̃ duo ⁊ nõ duo. ¶ d Peripathetici forte r̃nderent al'r: qꝛ ſpẽs ſunt in determinato nũõ ⁊ nõ creſcũt in ĩfĩm: ſꝫ multiplicatio induiduoꝝ hñ vadit in infĩm: ⁊ iſta pl'alitas non arguit ꝑfectionẽ maioꝛẽ in cauſa. ¶ Sꝫ ɔ̃. ſi infinita induidua eſſent in actu: eẽnt infinite ꝑfectionis: ſꝫ iſta cã equoca ſil' ɔ̃tinet oĩa illa ⁊ ea ex ſuis rõnib⁹ foꝛalibus ſil' ɔ̃tinent̃ in cã. g̃ eſt ĩfinite ꝑfectionis. ¶ Sꝫ dices, ꝙ ɔ̃tinent̃ ſolũ ſucceſſiue: qꝛ põt eos ꝓducere ſucceſſiue ſolũ. ¶ Sꝫ ɔ̃. certũ eſt, ꝙ nihil v̄tutis aduenit cãe: cito pͦ effem. g̃ dũ cãbat pͣm effem: ita ɔ̃tinebat 2m ſicut poſtea: ⁊ ita de alijs. ¶ Similr ſucceſſio ex rõnẽ foꝛalẽ ipoꝝ eſt. g̃ nõ obſtãte ſucceſſione, adhuc ɔ̃tinet ſil: nõ vĩ g̃ via bona ad ſoluẽm iſtas rõnes. ¶ Uerũtñ iſtat̃ ɔ̃ eas foꝛtit. pͦ ſic. Jntelligẽtia mouet celũ in ĩfinito tpe. g̃ eſt infinita: ſicut tu arguis. 2° ſol ⁊ celũ ſi durarẽt in ĩfĩm, cãrẽt ĩfinitos effectus. cũ g̃ eq̃ hẽant totã v̄tutẽ ſuã, ſil' ɔ̃tinebũt effectus ĩfinitos: ⁊ ſic eſſent infinite v̄tutis. ¶ Si dicas ꝙ depẽdẽter hñt. ¶ Cõtra. depẽdẽtia nõ arguit finitatem: ſicut nec indepẽdẽtia infinitatẽ. Nã relones diuine nõ ſunt depẽdẽtes: ⁊ tñ eis foꝛaľr repugnat infinitas. ¶ Alia iſtãtia de itellectu: q ſil' hꝫ po"m ad ĩfinitas itellectiões. Nõ apparet via fugiẽdi iſtas inſtãtias, niſi forte opio illa poneret̃: quã ponit Aug⁹ in vno loco ꝙ. ſ. in omni iſtãti res accipiat nouã v̄tutẽ ꝓducẽdi a deo. Et tũc leuiter pñt ſolui iſtãtie. ſ. ꝙ in cãe nõ ɔ̃tinẽt ĩfinita v̄tualiter: qꝛ nouum effectum continet noua virtus.

N

Uĩs ſco. 43. di. 4. ⁊ alios. d Euaſio peripatheticoꝝ.

Obijcit 3' ɔ̃ illas rõnes ꝑ pͣma via.

QUantũ ad ſcḋam viã. ſ. ꝑ cãꝫ finalẽ dicũt aliq ꝙ pt inueſtigari ĩfinitas. pͦ ſic. Appetit⁹ ꝑ quocũqꝫ finito dato põt aliqḋ plus appetere: nõ quietatur, niſi in aliquo ĩfinito: ſꝫ appetitus humanus eſt hõ: qꝛ nãlr ſicut ad ſuũ q̃etatiuũ: ordinat̃ in vltimũ finẽꝫ. g̃ vltimus finis erit infinitus. Aſſumptũ aũt de appetitu ꝓbat̃: qꝛ itellus põt aliqḋ voluntati repñtare mai⁹ quocũqꝫ finito dato. g̃ ⁊c̃. ¶ 2° arguit̃ ꝑ eãdẽ viã ſic. Finis eſt ꝑfectioꝛ hiis: q̃ ſũt ad finẽ: ſed oĩa q̃ ſunt i vniuerſo ordinant̃ in vltimũ finẽ. ergo ipm oĩa excedit. infinita aũt ſunt ordinabilia. ergo ipm vltimũ eſt infinitũ. ¶ Cõtra pͣmã rõnẽ iſtat̃ ſic. ⁊ ẽt ɔ̃ ſcḋam ſimul: ſicut videm⁹, ꝙ hõ ponit̃ finis oĩum corpoꝛaliũ: lꝫ hõ aliq̃liter ea excedat: tñ nõ eſt ĩfinit⁹: ita vĩ, ꝙ ꝓpoꝛtionaliter aliqḋ excedẽs oĩa creata et hoĩem ⁊ alia: qḋ tñ ſit finitũ, ſit finis vltimus oĩum. Et ꝑ hoc pꝫ ad rõneꝫ ſcḋam: qꝛ ex hoc ꝙ oĩa ordinant̃ ad deũ, nõ concludit̃ euidẽter ꝙ ipſe ſit ĩfinitus. ¶ Ad pͣmã aũt rõnem de voluntate poſſet dici, ꝙ ipſa eſt aliqñ ĩpoſſibiliũ: ſicut apparet de ipſo lucifero: q appetit equalitatẽ diuinaꝫ: ⁊ iõ dato ꝙ volũtas plus ⁊ plus appetat, nõ propter h ſequitur, ꝙ illud ſit in rerum natura.

O

Uide. S. ſuprã. Quere ſco. i. 2. di. 1. 2. ⁊. 4. ⁊ i q̃l. de ſertiandõ dei vt ſcis ad h.

2. via.

P

Obijcitur. 2. phi. 2. c. 24.

Cõſidera in contrariũ vide. ĩ. diſt. 3. q. 7. ⁊ alibi. Uolũtas ẽ im poſſibiliũ. 3. ethi. c. 5. Dic ɔ̃tr ponderãdo iuſtitiam.

3. via.

QUantũ ad tertiã viã. ſ. eminẽtie arguit̃ ſic nãlr eſt certũ ꝙ vniuerſum eſt diſpoſitũ optime: ſed meli⁹ eſt diſpoſitũ, ſi ponat̃ in vniuerſo vnũ ens infinitũ, q̃ꝫ ſi non ponat̃. g̃ ⁊c̃. 2° ſic. Oĩs ꝑfectio ſimpl'r eſt cõpoſſibilis alteri ꝑfectioni ſimpl'r: ĩfinitas aũt eſt ꝑfectio ſimpl'r: qꝛ in q̃lꝫ melioꝛ eſt ipſa, q̃ꝫ non ipſa. g̃ eſt cõpoſ'is deitati: ſꝫ oẽ cui cõpoſ'is eſt ĩfinitas, neccio eſt infĩm. g̃ ⁊c̃. 3° ſic. Jn nulla ꝑfectione ſimpl'r icludit̃ iꝑfectio: ſꝫ finitas ẽ iꝑfectio: qꝛ limitatio. g̃ ⁊c̃. Probatio minoꝛis: qꝛ quãto aliqḋ eſt limitatius, tãto eſt iꝑfectius. g̃ ⁊c̃. 4° ſic. Nullũ ens ꝓhibitũ poteſt eẽ ꝑfecti⁹ ente nõ ꝓhibito. pꝫ de chimera ⁊ de multis alijs: ſꝫ ens infĩm, ſi eẽt eẽt ꝑfecti⁹ ente finito. g̃ ens infinitũ nõ eſt ens ꝓhibitũ. ¶ Sꝫ oñdo, ꝙ ꝑ viã eminẽtie. ſ. ſcḋm excedẽs ⁊ exceſſũ, infinitas nõ poſſet demõſtrari: qꝛ nõ deuenit̃ ad aliqḋ, niſi qḋ ẽ ꝑfectius oĩb⁹ exñtib⁹. ⁊ h põt cõpetere enti finito. Silr ꝑ viã eminẽtie deuenit̃ in q̃lꝫ gñe ad vnũ ſummũ: qḋ tñ eſt finitũ. Et ſic poſſet dici ꝙ in gñe entiũ aſcẽdẽdo eſt deuenire ad vnũ ſupremũ: qḋ tñ eſt finitũ. Uerũtñ ſuppoſito, ꝙ ens infinitum eſt poſſibile: ſuppoſito etiam ꝙ ſi eẽt aliquod ens infinitũ eẽt ꝑfecti⁹ ente finito. rõnes facte hĩcit

Q

Obijcitur.

Dic ɔ̃tr foꝛtificãdo illã viã.

L

Uide Rechã q̃l. 3. q. 1 ⁊ q̃l. 2. q. 1. 2 ⁊. q̃l. 7. q. 17 ⁊ ſequẽtibus. ⁊ P. de. C. hic ⁊ alios vt ſcis ⁊ vbi. Ui de Sco. di. 8. p. q. 3. ⁊ i q̃l. q. 5. ⁊. 6. ⁊ alĩ. ſepe ad h.

a Modus cognoſcẽdi deũ ſcḋm Dio. 4or. 1. via ꝓbandi infinitatem.

M

b Uide ſco. h ⁊ vn. ⁊ alios. ſꝫ caue ꝓhĩa ſinaꝛa decbaꝫ ⁊ alioꝝ noiaſtarum.

c Eũa. platonicoꝝ ⁊ mirabil' imaginatio eoꝛuꝫ de reditu reꝝ eãdem numero. Seriꝫ pñt ſaluari in magno anno qui. Cõtra annuꝫ magnũ platonis.

A cte hñte euidẽciã ⁊ forte aliqua dem̄õſtrarent.

4.vu. **Quantũ** ad q̄rtã viã.ſ.remotionis arguiť ꝑ talẽ rõnẽ. Nulla ipfectio eſt ponẽda i deo: ſed finitas ẽ ipfectio.g̃ a deo amouẽda:ſʒ oẽ nõ finitũ eſt ifinitũ.g̃ ⁊c̃. Maior i iſta via ſupponiť,tanq̃ nota. ſi eni negareť nullã ꝓbabilitatẽ haberẽt rõnes ꝑ iſta via. Sʒ minorẽ ꝓbo 4ʳ. ꝓ ſic. Quãto res aliq̄ ẽ limitatior,tãto eſt minor ⁊ ipfectior:ſʒ oẽ ad cᵘaugmẽtũ ſequiť augmẽtũ ipfectionis ẽ ipfectũ:vel nõ eſt ſine ipfectiõe. 2° ſic. Q̃to aliqd eſt ꝓpinquus nõ enti,tãto eſt ipfectiᵘ. H pʒ ex ordine entiũ:ſʒ quãto aliqd eſt limitatius,tãto ꝓpinquus eſt nõ enti.g̃ limitatio dic̃ ipfectionẽ. 3° ſic. Quãto nãe ſũt viciniores mãe:tãto ſũt ipfectiores. H pʒ:qꝛ forme mãles quãto magis ꝓpinque ſũt mãe tanto ſũt ipfectiores in mãlibᵘ:ſʒ ſi pᵐ ponať finitũ: cõparationẽ ⁊ certã diſtantiã hẽbit ad mãʒ.ergo ⁊ ipfectũ erit:⁊ nõ niſi,q2 finitũ.g̃ finitas dic̃ ipfectionẽ.
B 4° ſic. Ois carẽtia pfectionis dicit ipfectionẽ:ſed oĩs finitas dicit carẽtiã vlterioris pfectiõis ſʒ illud genus:cui addiť.g̃ finitas dic̃ ipfectionẽ. ⁋ Sʒ hic oriť
Dubium. dubiũ.qꝛ poſſet aliqs dicere,ꝙ iſte rõnes ſatis ꝓbant ſi eſſet certũ,ꝙ oĩs iperfectio ſit amouẽda a deo: ſʒ hoc non eſt ꝓbatũ. ⁋ Dico,ꝙ ſufficit arguere ex his: que ſunt nobis nãlr inſerta. Iſtud aũt eſt ſic.q2 alr ceteris non perfecte hñt diſpoſuerent.quare ⁊c̃.

⁋ Utrum in diuinis ſunt tres perſone. Qõ. IX.

85. 1.cano.c.5. **Queritur** vtrũ in diuinis ſint.3.pſone. Et nõ. In pſal. Tu es deᵘ ſolus. ⁋ Cõtra. Io. tres ſũtq teſtimoniũ dãt in celo.
Uide hãc in pnᵒ illiuſ p. ab oriẽte vbi pulchra de trinitate. **Ad cõcluſionẽ** iſtiᵘqõnis:q̃ certa fide tenetur,adducam̃ quatuor fundamẽta:ꝑ que antiqui doctores conati ſunt perſuadere iſtã trinitatem.
C ⁋ Primũ radicatũ erat in nã pfectionis ⁊ nãe. Ex vi nãe arguebãt ſic. Nã eſt c q̃ pullulans pullulat:ſʒ natura diuina eſt q̃dã nã.g̃ nã diuina pullulat. Ex pfectione arguiť ſic. d vnũq̃dq̃ eſt pfectũ,qñ põt ſibi ſile generare:ſed nã diuina eſt pfectiſſima.g̃ gnõ eſt i diuinis:⁊ per ꝯñs pluralitas.
Antiqui doc. fũdamẽto q̄druplici ꝓponũt oñdunt. Querc i q̃ũ. hᵒ.q.1.⁊ ſeq̄n tibᵒ hic mãs copioſe. ⁋ 2ᵐ fundamentũ erat radicatũ in nã actualitatis:q2 quãto aliqua natura eſt actualior tãto actiuior:ſʒ nã diuina eſt infinite actualitatis.ergo erit infinite actiuitatis.non aũt ad extra.ergo ad intra.
c A.l. genus pullulans. d In phe.me ta.⁊.4.meth. Actualitas. Bonitas. Felicitas. Ti.3.i pſtibᵒ t.qre ad hoc ⁋ 3ᵐ fundamẽtũ radicatũ eſt i nã bonitatis:q2 oẽ bonũ eſt nãlr cõicatiuũ ſuipſius.bonitas aũt diuina eſt infinita.ergo eſt infinite ſuipſius cõicatiua.nõ aũt ad ex̃.g̃ ad intra. ⁋ 4ᵐ erat radicatũ in nã felicitatis:qꝛ ſm Ric. de tri.nullus ſolitarius põt eſſe beatus:nec amor vniᵘ ad ſe põt eſſe iocũdus.opʒ ergo ꝙ ſit ad aliud.g̃ pluralitas. ⁋ Cõtra iſtas rõnes inſtať eo ordine:quo
D ſunt poſite. ⁋ Cõtra pᵐ de nã pullulãte nõ capit intellᵒ
Impugᵒ 4ʳ ꝙ nã pullulãs ⁊ pullulata ſit vna.g̃ plᵉs. ⁋ P. Natura nõ eſt ibi pullulãs.g̃ ⁊c̃. ⁋ Cõtra fundamẽtũ illud de perfectione.certũ eſt,ꝙ nã angelica eſt pfectior,q̃ aſinina:⁊ tñ aſinus gñat ⁊ nõ angelus. Et rõ eſt,q2 angelus nõ idiget ꝯſeruatione ſpẽi in alio a ſe.aſinᵘ autem ſic. ⁋ Cõtra 2ᵐ de actualitate.certũ eſt ꝙ actualior eſt aĩa rõnalis,q̃ corpus organicũ,vel forᵃ aſini:⁊ tñ non eſt actiuior:q2 corpus gñat corpus:⁊ aſinᵘ aſinũ:⁊ non aĩa aĩaʒ. ⁋ Cõtra 3ᵐ de bonitate. Nulli dubᵐ eſt,ꝙ angelus ſit nobilior celo:⁊ tñ celũ cõicat ſe:q2 m̃ltas formas ſubales ꝓducit:angelus aũt nõ:nec vnã põt ꝓducere. ⁋ Cõtra quartã de felicitate arguo ſic. Felicitas ſiue beatitudo eſt pfectio ſimplr:q2 in q̃lʒ ipſa eſt melior,q̃ nõ ipſa:iõ ẽt ponitur in deo:ſed accipio tũc ſic. q̃cq̄d pfectionis eſt in tribus pſonis eſt in vna eaꝝ ſeorſũ accepta:ſicut dicit Dio. de vnica ⁊ diſcreta theologia ⁊ de di.no.ergo beatitudini non prouenit aliqua
E pfectio ex plalitate. ⁋ Nunc adduco rõnes doc.mo
Moderni doc.quere de chã ⁊ aureolũ ⁊ alios vt ſcis. dernorũ. Et eſt pᵃ q̃ fundať in ꝓducto itentionali talis vbicũq; inueniť opatio:ꝑ quã ꝓduciť obm in eſſe cognito põt eſſe tale ꝓductũ in eſſe cognito: ſed obm ꝓductũ in eſſe cognito eſt verbũ:g̃ ibi põt eẽ vbũ:ſed in diuinis talis opatio inueniť.g̃ in diuinis põt eẽ vbũ.⁊ ꝑ ꝯñs eſt. Maior vi̇ manifeſta. Minorẽ oñdo:qꝛ i deo eſt actus itelligẽdi q eſt hᵒ opatio. Eodẽ mõ argui pt de ſpũ.ſ. Sʒ qꝛ põt dici,ꝙ ꝓductio in eẽ cognito:quã
Excludit iſta i tiam. videmus in creatura,eſt intẽtionalis:iõ vlterius arguitur ſic. Q̃ñcũq; aliquid inueniť in creaturis:qõ eſt pfe
Regla nõtũ. ctionis:cũ tñ aliqua ipfectione:illud dʒ attribui deo: ſublata tñ oĩ ipfectione:ſʒ poſſe ꝓducere obm eſt pfectionis in creatura.ꝙ aũt ꝓducať in eẽ ſm qd,hoc eſt iperfectionis.g̃ attribueť deo ꝓducere nõ i eſſe ſʒ qd: ⁊ ꝑ ꝯñs in eẽ reali:qõ eſt ꝓpoſitũ. ⁋ Cõtra iſtã rõnes
F Impugnᵒ 4ʳ inſto 4ʳ. Primo ſic. Illi repugnat ꝓduci in eſſe reali cognito,cui repugnat produci realiter: ſʒ eſſentie diuine repugnat produci realiter.ergo eẽntie diuine repugnat ꝓduci in eſſe reali cognito. ⁋ Cõfirmať:q2 illud qõ eſt ꝑ cognitũ,eſt ꝑ ꝓductũ in eſſe reali cognito:ſed eẽntia diuina ab itellectu diuino eſt ꝑ cognita.g̃ ipſa eſt ꝑ ꝓducta in eẽ reali cognito:qõ tñ ſibi repugnat. ⁋ 2° ſic. Eodẽ mõ,q̃ pſona ꝓducẽs itelligit ſe:ꝓduc̃ ſe in eẽ reali cognito:ſʒ pr̃ itelligit ſe totũ ſaltẽ ſcdario.g̃ pr̃ ꝓducit ſeipʒ in eẽ reali:qõ eſt falſuʒ ⁊ ipoſe. ⁋ 3° ſic. Filius itelligit eẽntiã ⁊ ſeipm:ſicut pr̃.cũ g̃ pr̃ intelligẽdo eẽntiã ꝓducat vbũ,ſeqť,ꝙ filᵘ ſilr intelligẽdo eſſentiã ꝓducat verbũ. Etiã ſicut pr̃ ꝓducit ſeipm: ita ⁊ filius: cũ intelligat ſeipm:ſicut pr̃. ⁋ Cõfirmať:quia ꝙ diuina eſſentia ſic cognita,hʒ ex cognitione,vt in patre.cũ g̃
G filio cõueniat iſta cognitio:ꝑ quã fit iſta ꝓductio,ſequitur,ꝙ ſe ꝓducat realr. ⁋ 4° ſic. Nã ſpũi ſancto eque ꝯuenit operatio intelligendi ⁊ volendi:ſicut ⁊ pñ.ſi g̃ pater ex eo,ꝙ hʒ talẽ operationẽ,ꝓducit:ſilr ſpũs ſan. ꝓduceret filiũ ⁊ ſpũm.ſ. ⁋ Iõ di,ꝙ iſte doctor nõ intendit demr̃are,niſi ꝙ in deo ſũt pſone ſaltem ſm rõnem ⁊ ineſſe rõnis producte. ⁋ Sʒ ꝯ hoc arguo. Illud qõ nõ eſt poſe,nõ eſt demõſtrabile:ſʒ non eſt poſe,ꝙ ſit pſona rõnis.ergo nõ eſt demõſtrabile. ⁋ Confirmať: qꝛ eẽ rõnis eſt incõpoſe pſone diuine:qꝛ ipſa eſt neceſſariũ ⁊ reale ⁊ nõ rõnis. ⁋ Dico g̃,ꝙ doc.ille vt puto nõ intendit demonſtrare ſimplr:nec eᵒ intẽdo negare,qn pſona ꝓducať in eſſe cognito:ſed illud eſſe preſuponit aliud eẽ:q2 ens rõnis nõ põt eẽ pᵐ eſſe perſone diuine.
Scotᵘ quẽ ſequitur arguit efficaciter ad ꝓpoſitum. ⁋ Ideo adduciť rõ Io.que fundatur in natura productionis:⁊ eſt talis. Ubicunq; eſt inuenire principia productiua aliquoꝝ ſine imperfectione:illa ſuppoſita in quibus inueniuntur,poſſunt alia ꝓducere quorum
H hñt pncipia productiua:cũ nõ poſſint ipediri ꝑꝑ ipfectionẽ:ſed in diuino ſuppoſito eſt inuenire pnᵐ productiuũ notitie genite:ſ.memoriã fecundã que eſt obm cũ intellectu:⁊ pncipiũ productiuũ amoris ſpirati,qõ eſt obm cũ volũtate.g̃ ſuppoᵐ diuinũ hñs iſta duo pnᵃ productiua perfectiſſime poterit producere notitiam genitam ⁊ amorem ſpiratum.talia autem in diuinis nõ pñt eſſe,niſi ſubſiſtentia:cũ inherẽtia dicat in pfectionem.g̃ in diuinis ſunt duo ſubſiſtentia producta:⁊ vnũ producẽs realiter diſtinctũ ab eis. ⁋ Sʒ ꝯ iſtã rõnes
Obijcit 4ʳ. arguo 4ʳ. Primo ſic. Poᵉ intellectiua ⁊ volitiua ſũt potentie actiue ⁊ nõ factiue.vt hꝫ.9.meta.vt.ſ.earũ actio
T.c.16. tranſeat in aliud ſuppoſitũ:q2 eaꝝ actiones ſunt imanẽtes ſolum ⁊ nõ tranſeuntes.cũ ergo nihil poſſunt ꝓducere,niſi eaꝝ actio tranſeat in aliud ſuppoſitum.g̃ nõ pñt aliquid producere. ⁋ 2° ſic. Q̃ñcunq; poᶜ hñt

I actus adeqtatos,nõ pñt vltra pducere:vt pꝫ de intel lectu ⁊ volũtate,qñ perfecte nitunť ad vnũ:ſꝫ po⁹ itel lectiua ⁊ volitiua pñt act⁹ adeq̃tos intelligẽdi ⁊ volẽdi ⁊ infinitos ante illã pductionem:ergo nihil vltra producent. ¶ 3° ſic. Intellectus agens ⁊ obꝫ in nobis: lꝫ ſint pñ⁹ pductiua:nihil tñ poſſent pducere,niſi haberẽt ſuffi ıẽs receptiuũ.ergo eodẽ mõ in deo ſi non hñt ſufficiẽs receptiuũ non producent. ¶ 4° ſic. Phi poſuerũt,ꝙ intelligẽtie nõ hñt notitiã genitã in itellectu ⁊ hꝫ rõnabilr:q2 ponebãt in angelis notitiã ↄnãlẽ. cũ ergo notitia intuitiua diuina ſit ſibi magis ↄnãlis: ergo ⁊c̃. ¶ Cõfirmať,qa multi videnť ponere verbũ eẽntiale:quare g̃ ponit verbũ perſonale ⁊ notionale?

Querebat.ſ alios.17.diſ. hui⁹ ⁊ alibi. Põ opatiua ⁊ pductiua.

¶ Ad iſta rñdeo,vt magis declareť rõ. ¶ Ad pᷓm dico,ꝙ iſte potẽtie ſunt opatiue ⁊ pductiue. operatiue gdẽ ſunt,inquãtũ itelligũt ⁊ volũt:⁊ vt ſic non hñt niſi opationes imanẽtes.ſunt aũt pductiue,vt dicunt ⁊ ſpirant:⁊ vt ſic hñt actiones trãſeũtes. ¶ Ad 2m dico:ꝙ

K

nõ hñt illos actus,inq̃tũ ſunt pñ⁹ pductiua.ſ.intelligere ⁊ velle:ſꝫ inq̃tũ ſunt pñ⁹ operatiua. Jõ arm videť eſſe ad oppoſitũ:q2 itell's vĩ eſſe pñm productiuũ.ergo reſpectu alicuius termini:ſed hic terminus nõ eſt itelligere diuinũ:q2 eſt iproductũ.ergo neceſſario erit reſpectu alterius termini. ¶ Ad 3m dico,ꝙ lꝫ in nobis requirtur ſuſceptiuũ ad pductionẽ:nõ tñ ibi. Intellectus enim agens,ꝙ requirat ſuſceptiuũ ad productionẽ.hꝫ nõ eſt,niſi iperfectiõis:ĩõ ponẽdũ eſt ibi ſolũ illud:qð eſt pfectionis:vtpote,ꝙ ibi ſit pñm pductiuũ:ſed non opꝫ ibi ponere illud:qð eſt iperfectionis.ſ.ꝙ ibi ſit aliqð ſuſceptiuũ. ¶ Ad 4m dico,ꝙ phi reſpexerũt potẽtiã tñ,vt opatiuã:⁊ p ↄñs vt receptiuã:nõ aũt vt fecũdã,nec vt pductiuã. Si aũt ad hoc reſpexiſſent forte poſuiſſent verbũ ⁊ notitiã pductã. ¶ Ad cõfirmationem,ꝙ ſi ponatur illud verbũ ponitur quaſi pductũ ⁊ nõ ſimplr:ſꝫ vbi eſt pñm ſimplr productiuũ ibi non ſufficit quaſi pductio:ſꝫ opꝫ,ꝙ ibi ſit vera pductio.

Potẽtie vitales dei hñt actus adeq̃tos duplices.

Intelligẽ diuinũ nõ habꝫ ſuſceptiuũ ſicut itelligẽ creatũ.

Quare phi ñ poſuerũt i diuinis pductionẽ oſtendit.

L

In diuinis ẽ pductio ⁊ q̃ſi productio. Euaſio alioꝝ

¶ Sꝫ adhuc dicunt aliq ad rõnẽ,ꝙ non ↄcludit. naꝫ lꝫ ibi ſit memoria que eſt pñm pductiuũ verbi ⁊ voluntas fecũda que eſt pñm pductiuũ amoris ſpirati:nõ tñ ſequit,ꝙ verbũ in diuinis ſit producibile nec amor:q2 hec ſunt iſinita. Exm lꝫ in deo ſit infinita vis creatiua: nõ põt tñ creare infinitã creaturã:qa repugnat infinitas creature:⁊ ita in propoſito dicunt ipſi,ꝙ lꝫ ſit ibi memoria,vt pñm pductiuũ:tñ verbũ nõ eſt pducibile: ⁊ ita dicerent de amore ſpirato. ¶ Cõtra illud arguo

Impugna⁹ 4r

4r. Prio ſic. Sicut oẽ pducens neceſſario aliqd pducit:ſic oẽ pductiuũ neceſſario eſt reſpectu alicui⁹ pducibilis:ſꝫ tu ↄcedis in diuinis eſſe pñm pductiuũ ad itra.g̃ neceſſario erit aliqd pducibile ad itra.g̃ verbũ,vel amor ſpiratus:q2 aliqd aliud nõ põt eẽ reſpectu talium pncipioꝝ. ¶ 2° ſic. Nulla po⁹ põt eſſe reſpectu alicui⁹ incõpoſſibilis: ſed tu ↄcedis in diuinis potẽtiã pductiuã verbi.ergo verbũ nõ erit ipoſſe producꝫ:⁊ p ↄñs eſt producibile.

M

¶ 3° ſic. Oĩs potẽtia fruſtra ponit:que nõ põt reduci ad actũ:ſꝫ tu ponis eã in deo.ergo fruſtra.qð ẽt eſt falſum in nã. ¶ 4.° ſic. Nulla potẽtia eſt in deo:que ſit reſpectu phibiti: ſed vbũ iproducibile eſt ens phibitũ: ergo nulla potẽtia eſt in deo reſpectu vbi:qð tñ tu negas.nõ vĩ ergo rõ euacuata:ſꝫ magis ↄfirmata. ¶ Cõfirmo ergo rõnẽ doc.p ſic. Q̃cunqꝫ aliqua ſũt eiuſdẽ rõnis formalis:gcqd per ſe p vel 2° mõ ↄuenit vni:⁊ reliquo:ſꝫ memoria eiuſdẽ rõnis formalis eſt in deo ⁊ in creatura.ergo ⁊c̃. Tunc vltra. Productiuũ dicitur de memoria in creaturis in 2° modo dicendi per ſe.ergo ⁊ in deo. Maior apparet vera.nam que ſunt eiuſdem rationis formalis,hñt eaſdeꝫ differentias:⁊

Cõfirmat rõnẽ ſco. ſꝫ oĩa caſſe declarat.

N ſilr eaſdẽ paſſiones. Nã diffinitio eſt mediũ.vbi ergo eadẽ diffõ,ſp eedẽ paſſiones. Minor.ſ.ꝙ memoria ſit eiuſdẽ rõnis formalis,ſupponit:ſꝫ ꝙ pductiuũ dicať de ea in 2° mõ apparet:q2 eſt naturalis aptitudo eius. ¶ Cõfirmať,qa qñ aliqua ſunt eiuſdẽ rõnis formalis gcqd põt demõſtrari de vno:⁊ de alio:ſed de memoria in nobis poteſt demõſtrari,ꝙ ipſa ſit productiua verbi.ergo ⁊ de memoria in diuinis. ¶ Itẽ arguo ſic. ⁊ eſt ↄfirmatio pdictoꝝ. Intellect⁹ eñi nr̃ eſt pñm pductiuũ vbi.tũc arguo. Aut inq̃tũ finit⁹:⁊ ſic volũtas:qa finita eẽt pductiua vbi. Aut inq̃tũ itell's hic:⁊ ſic nullus alius. Aut inq̃tũ creat⁹ ⁊ ſic reſpect⁹ eẽt pñm ⁊ eã abſolu. Aut inq̃tũ intell's ſimplr:⁊ ſic hꝫ ppoſitum. gcqd eñi ↄuenit intellectui,vt intell's eſt:ↄuenit omni itellectui:⁊ ſic itellectui diuino qð eſt ppoſitũ. ¶ Sꝫ 3 inſtať 4r. p ſic. Quecũqꝫ ſunt eiuſdẽ rõnis formalis. gcqd per ſe in p,vel in 2° mõ conuenit vni ⁊ reliquo: ſed eſſe factiuũ verbi ↄuenit in 2° mõ intellectui creato.ergo ⁊ intellectui diuino. ¶ Itẽ eẽ factiuũ verbi nõ ↄuenit intellectui:qa finitus:qa ſic volũtati.nec qa hic: qa tũc nulli alteri.nec q2 creat⁹: qa reſpect⁹ nõ eſt factiu⁹.g̃ rõne itell's ſimplr.g̃ ↄuenit creato ⁊ diuino. ¶ 3° ſic. Eſſe receptiuũ eſt paſſio p ſe ↄueniẽs 2° mõ itellectui nr̃o:cũ ergo ſit eiuſdẽ rõnis formalis cũ intellectu diuino:hebit intell's diuinus eaſdẽ paſſiones:⁊ ſic erit receptiuus. ¶ 4.° eodẽ mõ põt argui:q2 intell's nr̃ nõ recipit vbũ,q2 finitus:nec qa hic:nec qa creatus p eaſdẽ rõnes:quas prius adduxi.g̃ q2 intell's ſimplr.ergo itellectui diuino ↄuenit. ¶ Sꝫ poſſet rñderi ad iſta:qa ſic pducere vbũ ſubſiſtens,nõ ↄuenit itellectui diuino:nec inq̃tũ itell's,q2 ſic oĩ itellectui:nec q2 infinit⁹,q2 ſi cõpeteret volũtati q̃ infinita eſt:ſꝫ inq̃tũ itell's infinit⁹. ſic poſſet dici,ꝙ pducere vbũ inherẽs,nõ cõpetit itellectui creato,inq̃tũ intell's,nec inq̃tũ finitus:ſed inq̃tũ intell's finitus:lꝫ inq̃ poſſet ſic dici: tñ q2 eodẽ mõ poſſent precedentia ſolui. Dico tñ,ꝙ trinitas nãliter nõ eſt demonſtrabilis:nec p iſtam rõnem nec per aliã ſm Hyla.de tri.per totum ¶ Ad auctoritatẽ dico,ꝙ ſolitudo excludit pluralitatem naturarum ſolum.

Tãge iſtas ⁊ dic ↄtr.

Obijcit 4r.

O

Solo nobis pdictoꝝ 2r.

P

Reſol.ex hoc lica:quã mẽti ſptuĩc. ↄſidera bene.

Solo 2r.

¶ Utrum trinitas perſonarum ſit demonſtrabilis propter quid. Queſtio. X.

VTrum trinitas pſonarũ ſit demonſtrabil' pp qd. Or ſic.q2 Ric. de tri.circa pñm dicit,ꝙ ad hoc iduamť nõ ſolũ rõnes pbabiles:ſed neceſſarie. ¶ Cõtra Dyo.in.ca.de vnica ⁊ diſcreta theologia dicit ꝙ emanationes diuinaꝝ pſonarũ nec dicere,nec cogitare eſt poſſe:nec p ↄñs demõſtrari. ¶ Circa iſtaꝫ qõnẽ occurrit 4r modus ingrẽdi ppoſitũ. Prim⁹ eſt quãtũ ad intellectum glorificatuꝫ. 2° q̃tũ ad itellectũ nõ glificatũ:ſꝫ ſupnãliter eleuatũ:ſicut poſitũ eſt i qõne de cognitione notitie abſtractiue. 3° quãtũ ad itellectum ſeparatum in puris naturalib⁹ ↄſtitutũ. 4° quãtum ad intellectũ cõiunctum ſupnãliter nõ eleuatum.

Q

Intell's creatus põt ↄſiderari 4r.

Quantuꝫ ad pmũ dico q̃tuor ↄñes. Prima ẽ ꝙ de facto intuitiue cognoſcenti diuinã eſſentiã eſt per ſe nota trinitas pſonaꝝ:ſed qð eſt per ſe notũ alicui non eſt demõſtrabile.ergo tali cognoſcẽti nõ eſt trinitas demonſtrabilis. Maior pbatur:quia intuitiue cognoſcenti aliqð oĩa ſunt per ſe nota illa: q̃ p accñs iſũt illi obo ẽt ſepabilr.g̃ multo magis q̃ inſũt iſepabilr:ſꝫ trinitas iſepabilr ieſt diuine eẽntie.g̃ ⁊c̃. Minor aſſũpta apparet:q2 qð ẽ p ſe notũ hꝫ euidẽtiã a ſe:qð nõ eſt p ſe notũ nõ hꝫ euidẽtiã a ſe,ſꝫ ab alio: ipoſſe aũt eſt,ꝙ idẽ hẽat euidẽtiã a ſe,⁊ nõ a ſe:ab alio ⁊ nõ ab alio. ¶ 2⁹ ↄ.ꝙ ſi p ipoſſe oſtenderetur alicui

Pm⁹ articul⁹. Cõcluſio 4r.

Qualr itell's glificat⁹ ſe hꝫ ad pſonãdum trinitatem.

diuina

A diuina eſſentia intuitiue ꝛ nõ tria ſupp^{ta}: ſi cõicabilitas nõ oñderet̃ illi intuitiue, poſſet tali itellectui demõſtrari, ꝙ diua eẽtia eſt cõicabilis. Et hoc ꝓbat̃ ſic. Omnis ꝑ ſe paſſio nõ nota de ſubo euidẽter cognito: põt tali itellectui de iſto ſubo demõſtrari: ſꝫ cõicabilitas ẽ paſſio diuĩe eẽtie: ꝛ nõ cognoſcit̃ a tali intellectu. ꝑ ꝛc. nãlis eni aptitudo eſt. ❡ 3° ꝯ eſt, ꝙ nulla relationũ vl' diuinarũ ꝑſonaꝝ poſſet de diua eẽtia tali intellectui de iſto ſubto demõſtrari. Et hoc ꝓbo ſic. Ois ꝑ ſe paſſio demõſtrabilis de ſubto ꝯcomitat̃ ipm ſubm, vbicũqꝫ reperiat̃: qꝛ ꝑ ſe ieſt ei. diuina aũt eẽtia inenit̃ in vna ꝑſona ſine relõne alteri° ꝑſone ꝯſtitutiua. ❡ Et ꝑterea nullũ iferius vel ꝓpriũ de cõi, vel de ſupiori põt demõſtrari: cũ ſint inadequata. illa aũt quoꝝ vnũ de alio demõſtrat̃, ſunt adequata: ſꝫ diua eẽtia eſt ſupius ad relatione: ꝛ relõ q̃ſi inferi°. ꝑ ꝛc. ❡ 4^a ꝯ. ꝙ trinitas formal'r ꝛ actual'r nũq̃ põt demoſtrari: qꝛ ꝯſtat ex relonibus ex q̃bus demõſtrari nõ ꝯtingit. ❡ Cõtra. qcq̃d in diuinis eſt aptũ eſſe: totũ ineſt de facto, cũ nõ ſit ibi po^{a} diſtãs ab actu. Si ꝑ de diua nõ demõſtrat̃, ꝙ eſt cõicabilis trib° ſuppoſitis, infert̃, ꝙ de facto ſit cõicata. ❡ Jõ dico, ꝙ due vltime ꝯnes nõ ſunt oino certe. Nã ſi hõ eẽt pure neẽe eẽ: qcũqꝫ demr̃aret hoiem eſſe riſibilẽ: demr̃aret eũ eẽ actu ridẽtẽ. Ex ꝯñti tñ dĩc poſſuꝫ ꝙ iſte due ꝯnes verificant̃ quãtũ ad p̃mã demonſtrationẽ: ſꝫ ꝑ aliã poſſet demonſtrari quelꝫ illarum.

Quantum ad 2^{m} itellectũ dico q̃tuor ꝯnes. Prima eſt, ꝙ hñs notitiã abſtractiuã de diua eſſentia ſub rõne ſua ꝓpria: põt demonſtrare, ꝙ ipſa eſt cõicabilis tribus ſuppoſitis. Hoc probo ſic. Ois intell's hñs ſpẽm alicuius obti ei° q̃dditatẽ ſpecificã repñtãtẽ põt demõſtrare ꝑ ſe paſſionẽ eius: talis eſt cõicabilis. ꝑ ꝛc. Si dicas. maior eſt vera, ſi ſubꝫ eſt diffinibile: eẽtia aũt nõ eſt hm̃õi q̃ eſt ſimpl'r ſimplex. ❡ Ad hoc dico, ꝙ ꝯclõ eſt dubia: vel poteſt dici, ꝙ qñ cognoſcitur aliq̃d qd̃ mediat inter ſubm ꝛ paſſionem, nõ eſt inconueniens. infinitas aũt mediat inter eſſentiam diuinã ꝛ trinitatẽ: ꝛ ideo per infinitatẽ poſſet demõſtrari, ꝙ diuina eſſentia ſit cõicabilis trib° ꝑſonis. ❡ 2ª ꝯclõ. ꝙ talis intellectus põt demonſtrare iꝫ non p̃ma demonſtratione: ꝙ eſt actu cõicata: qꝛ quicunqꝫ intellectus cognoſcit aptitudinẽ in aliquo obto ſumme neẽio cognoſcere põt actũ ad quẽ eſt illa aptitudo. de° aũt eſt ſumme neceſſarius: ꝛ iõ cognoſcẽs cõicabilitatem diuĩe eſſentie põt demonſtrare vlterius, ꝙ ipſa ſit actu cõicata: ſicut ſi hõ eẽt neceſſe eẽ cognito ꝙ eẽt riſibilis, poſſet cognoſci, ꝙ actu rideret. ❡ 3ª ꝯclõ eſt ꝙ ꝓprietas cuiuſlꝫ ꝑſone eſt demr̃abilis de diua eẽtia. Nã de quocũqꝫ ſũme neẽio poteſt demr̃ari aptitudo nãlis ad aliquid exiſtendũ in eo: de eo poteſt demr̃ari actus illius aptitudinis: ſed cõicabilitas põt demõſtrari. ergo ꝛc. ❡ 4ª ꝯclõ eſt. ꝙ tota trinitas poteſt demõſtrari cũ ipſa ꝯſtet ex relonibus: que vt dictum eſt poñt demr̃ari. ❡ Contra. mediũ cõe nũq̃ demõſtrat aliq̃d, ſine quo reperiri poſſit ſubm. diua aũt eſſentia (vt patuit) reperiri põt ſine ſingulis relonibus: ꝛ iõ falſa eẽt ꝯclõ demõſtrata. ❡ Dico ad hoc, ꝙ nunq̃ inuenitur eſſentia ſine quacũqꝫ relone: nec eꝯ: vt eſſentia q̃ eſt in p̃re, hꝫ filiationẽ: iꝫ vt in p̃re, reduplicatiue nõ habeat filiationẽ: ſicut iꝫ hõ ſemp ſit riſibilis: non tñ in p̃ ſigno eſt riſibilis, vel q̃dditatiue. Et ſic dico de diuina eſſentia, ꝙ vbiqꝫ habet relationem ſimpliciter.

Quantũ ad 3^{m} intellectũ dicũt aliq̃, ꝙ nõ eſt demõſtrabilis ex puris nãlibus tali intellectui: qꝛ obm ſupnaturale ꝛ traſcẽdẽs oia creata eſt trinitas ꝑſonarum: ſicut Hylar° docet de trini. diffuſe.

❡ Sed ꝯ. ſuppono, ꝙ itellectus talis itelligat omnia que ſunt in creatura formal'r que ſunt limitata. cũ ꝑ in creatura reluceat veſtigium trinitatis, ex ipſo poterit cognoſcere trinitatẽ ſicut docet Aug. ſup gen. ad lr̃aꝫ. Si aũt dicat̃, ꝙ eſt maior diſſimilitudo, q̃ ꝯformitas, hĩ ꝓpoſitũ: qꝛ ſicut reſpectus ſilitudis nõ cognoſcit̃, nec concipit̃ ſine termino: ita nec reſpectus diſſilitudinis. ❡ 2°. qꝛ ꝓductio amoris ſpirati i nobis hꝫ ꝯformitatẽ q̃ eſt formal'r in nobis ad ꝓductionẽ ſpũs. ſ. Cũ ꝑ ꝯformitas ſit q̃d limitatũ ꝛ poſſit cognoſci. ꝑ ꝛ terminus. ❡ 3° eodẽ mõ ꝓbat̃ de ꝯformitate vbi nr̃i ad vbum diuinum. ꝑ ꝛc. ❡ 4°. qꝛ ala nr̃a facta eſt ad imaginẽ trinitatis. ſicut dicit Aug°. 9. ꝛ. 10. de tri. Intell's aũt talis cognoſcit alam nr̃am: nõ ſolũ illud, qd̃ eſt in a. ꝛ: ſꝫ in quãtũ ad imaginẽ trinitatis: cũ talis reſpectus ſit limitatus. ꝑ cognoſcit ipſam trinitatẽ arguitiue. Poſſet ꝑ dici, ꝙ demr̃atiue ꝑꝑ illas rõnes q̃ facte ſunt, talis intellectus nõ cognoſceret trinitatẽ. Nã hoc nõ ꝯcludũt, ſed magis oppoſitũ. oẽs enĩ fundant̃ in vna radice. ſ. ꝙ cognoſcẽs relõnẽ aliquã, neceſſario prius nã vel ſil' cognoſcit terminũ. ❡ Tũc poſſet argui. Ois intellect° cognoſcens relationẽ aliquã neẽio, vel prius nã, vel ſil' cognoſcit terminũ: qꝛ ſi poſterius in illo p̃ori eſſet cognita relõ ſine termino: ſꝫ per te talis intell's cognoſcit relõnẽ q̃ eſt ad terminũ. ꝑ prius vl' ſil' cognoſcit terminũ. ❡ Tũc arguo vltra. Ois cognoſcens demonſtratiue aliq̃d ꝑ aliud prius cognoſcit illud aliud: ſꝫ intell's talis nõ prius cognoſcit relõnẽ q̃ trinitatẽ. ꝑ ꝑ relõnẽ non cognoſcit demonſtratiue trinitatẽ. ❡ Sed quid cognoſceret ne itell's aliquo mõ ſub rõne ſpecifica trinitatẽ? ❡ Dico, ꝙ ſuppoſito, ꝙ illas relones cognoſceret neſcirem euadere, quin cognoſceret neceſſario trinitatem. ❡ Dico ergo, ꝙ auctoritates ſanctorũ: maxime Dionyſij vident̃ eſſe ad hoc, ꝙ ex puris naturalibus trinitas nõ poſſit cognoſci. Ideo ꝯclõnẽ illã, quãtum ad iſtum intellectum non aſſero.

Quantum ad 4^{m} dicũt oẽs theologi, ꝙ iſta beata trinitas nõ eſt nobis demonſtrabilis: qꝛ itellectus nõ cognoſcẽs diſtincte ꝛ quidditatiue rationem aliquã ſpecificaꝫ non poteſt demõſtratiue cognoſcere propter q̃d paſſionẽ propriam illi° q̃dditatis ꝛ rõnis: talis eſt itellectus nr̃ in via. ꝑ ꝛc. ❡ Sꝫ ꝯ. q̃a Plato poſuit deũ ꝛ natũ de deo: vt recitat Aug° de ci. 2° Porphyrius poſuit p̃rẽ ꝛ filiũ: ꝛ horũ mediũ vt hĩ ibidem. ❡ 3°. Ar. p̃ ce. ꝛ mun. in numero ternario exhibuit ſeipm magnificare vnum deũ. ❡ 4° ali° Phs dicit monas gignit monadem: ꝛ in ſeipſo reflectit ſuũ amorẽ, vel ardorem. ❡ Dico, ꝙ multa probabilia ꝛ probabil'r annũtiata dixerũt: ꝛ ꝑꝑ nos multa ꝑ reuelationem habuerunt: vt recitat Augu. ❡ Sꝫ hic ſunt due diffic. p̃ma cũ intell's nr̃ poſſit cognoſcere reſpectũ creaturaꝝ ad deũ. ois aũt [a] creatura hꝫ reſpectũ poſteriotatis [b] ad illũ: ergo illã relõnẽ [c] poſterioritatis cognoſcendo terminũ cognoſceret. ❡ 2° quia ois cognoſcẽs q̃dditatẽ aliq̃ põt cognoſcere aptitudinẽ illius q̃dditatis q̃ eſt ꝓpria paſſio ei° in 2° mõ dicẽdi ꝑ ſe. Ex hoc eni ꝙ hꝫ talẽ q̃dditatẽ, hꝫ talẽ aptitudinẽ: ſꝫ intell's nr̃ cog̃ſcit talẽ q̃dditatẽ q̃ eſt for̃al'r i deo. ſcꝫ itellectum ꝛ volũtatem. ꝑ cognoſcere poterit tales aptitudines itell's ꝛ volũtatis: ſꝫ tales ſunt [d] ꝓductiuitas ꝛ hm̃õi. ꝑ ꝛc. ❡ Ad p̃mã dico, ꝙ poſito, ꝙ cognoſceremus tales reſpectus, bene ſequeretur talis concluſio. Sed dico, ꝙ tales reſpectus ſunt nobis penitus ꝛ totaliter ignoti. ❡ Ad aliud dico, ꝙ bene probat̃, ꝙ intellectus eſt plurificabilis pluribus ſuppoſitis ꝛ cõmunicabilis: ſed ꝙ idem numeraliter ſit cõicabilis ꝛ cõi

Marginal notes:

B Impugn° 4^{e}

B Obo.

Demr̃atio 2^{e}

2° articulus. Cõcluſio 4^{r}. Qual'r itell's viatoris ſuprañãl'r elevatus ſe hꝫ ad ꝓbãdũ trinitatẽ.

Euaſio. C

Or ex aptitu. ne pt demr̃ari actus ꝛ qñ ſic ꝛ qñ non vide hic.

D

Obo. Sicut riſert eſſe ꝛ ꝑ ſic eẽ tale ſic refert eſſe tal'r tale ꝛ ſemꝑ tal'r eſſe tale. Ecce ꝙ dr̃is ꝛ ꝯſidera hĩ inſtantiam. A. l. vbicũqꝫ eſt.

3° articulus. Op. aliorũ.

Cõſidera iſtã nã i his dict° vt. A. l. prolo. notãi.

F Modus diſcẽdi ꝑꝑ ime ꝛ eſt q̃ſi ꝯſonus prori. Qual'r itell's ſepar° i puris nãlibus ertis ſe hꝫ ad ꝓbãdũ trinitatem

Dubium. Dic ergo cũ ſco. ꝙ relones illas ſi cognoſceret ex puris nãlib° ſub ꝓpria ratione. Reſol. h° ar.

G 4° articulus. ꝯclõ catholi^{a} Qual'r itell's viatoris ſi ſe hꝫ ad ꝓbãdũ trinitatẽ. Obijcit 4^{r}. Vide li. 10. c. 29. ꝛ ide. ſ. ſ q̃ re aug. 7. confeſſionum. 2. c. 1. p̃° ce. ꝛ mũ. Alan° de maxis hꝫ. ſꝫ q̃re antiq°res: vt hermetis triſmegiſtũ in libr. ſolõnũ dei.

H Nõ vbiqꝫ de dictis ꝓbãs in mã ſidei ꝛ de deo. a A. l. creata trinitas. b A. l. ad trinitatẽ icreatã. c A. l. relõnẽ prioritatis cognoſceret. d A. l. ꝓducibilitas. Cõſidera in iſta repugnãtia q̃ dixit. S. in plo. ſepe ꝛ nõ nr̃.

I

catimus: nō probaꝰ. ¶ Ad auctoritates dico, ꝙ ille rōnes ſunt neceſſarie ſuppoſita fide.

¶ Utrū trinitas ſit dmr̄abilis dmr̄atiōe qa. Qō. XI.

Utruz trinitas ſit demonſtrabilis demonſtratione quia.

Hic breuiter pono q̄tuor ꝯnes ſm diſtinctionez tactā in pcedēti qōne. Prima ꝙ intellectui ſepato glorificato nō eſt demr̄abilis. Et rō eſt eadē q̄ prius: q2 itellectui cui p ſe nō eſt aliq̄ ppō nō pōt demr̄ari. trinitas aūt eſt tali itellectui p ſe nō. 2ª ꝯclo, ꝙ itellectui ſepato eleuato, vel itiutiue vidēti diuā eēntiā: ſic prius. 3ª ꝙ intellectui hn̄ti ſpēm de diuina eſſentia pōt demr̄ari: q2 habens diſtinctaz notitā de aliqua ppria rōne pt hr̄e notitiā de paſſiōe, vel q̄ſi paſſiōe illius rōnis: ſ3 hn̄s notitiā de paſſione imediata pōt p illā de qddītate demōſtrare mediatā: cū ḡ poſſit tal' itell's hn̄s diſtictā notitiā deitatis cog̃ſcere eā eē īfinitā: poterit p iſt'ᵒᵐ, taq̄ȝ p mediū demōſtrare trinitatē. 4ª ꝯ de itellectu nr̄o ꝯiūcto: dico ꝙ nō: qa intell's nr̄ nō cognoſcit aliqd de deo: niſi p creaturas: tūc arguo ſic. p illud nō pōt cognoſci demōſtratiue trinitas: qḋ ducit indifferēter in vnitatē ⁊ pluralitatē: ſ3 oēs effectus creati: quos cognoſcimꝰ, ducūt indifferēter in vnitatē ⁊ pluralitatē. ḡ ⁊c. ¶ P. Per illud nō cog̃ſcit̄ determinate pluralitas: qḋ eſt cōe vni ⁊ pluribꝰ: ſed oia q̄ nāl'r cognoſcimꝰ de deo. ſunt cōia vni ⁊ pluribꝰ: eque eni oia cōueniūt vni pſone ⁊ pluribus. ¶ P3 ergo ꝙ demōſtrari nō pōt: nec demr̄atiōe quia: nec demonſtratione pp qd: trinitas pſonarū quātū ad intellectum noſtrum: pro ſtatu iſto.

Cōcluſio 4ª. Diuerſiformiter ⁊ difformiter hic nōbis ppo: nōalr̄ vt ſ. q. pcedente notaui plura addēdo ⁊ inſtātias ponderando vbiq3. ſ. nō eſt demōſtrabilis.

K

Reſolō notabilis.

¶ Utrū diſtinctio pma que eſt in diuinis ſit diſtinctio perſonarum. Queſtio. XII.

L

Utruz diſtinctio pª que eſt in diuinis ſit diſtinctio perſonarum.

Circa iſtā qōnē eſt itelligēdū pp ſeq̄ntia: ꝙ in diuis eſt 4ʳ diſtō eēntialr̄ ordiata icipiēdo ab vltima eēntialr̄ q̄ oēs alias pſupponit: tn̄ q̄ ad nos ē pª ⁊ magis vulgata. ¶ P. Scōm iſtū ordinē eſt diſtinctio perſonaꝝ: ⁊ illa exprimit̄ in fide catholica. ¶ Ex illa taq̄ȝ certa arguimus p fidē diſtinctionem relonum: ⁊ hoc ſic. Omnis diſtinctio conſtitutorum, vel differentium neceſſario pſupponit diſtinctionē ꝯſtituentium, vel diuerſorū. ſed pſone ꝯſtituunt̄ in eē pſonali: ⁊ diſtīt p relones cōſtitutiuas: ⁊ diſtinctiuas: ḡ ille relones diſtīt. Hoc ꝯfirmo ſic. Qn̄cūq3 aliqd ꝯuenit alicui p aliud prius cōpetit illi p qḋ ꝯuenit ſibi: ſ3 diſtō ꝯuenit pſone pp pprietates. ḡ magis ⁊ prius cōpetit illi pprietati. Iſta āt pſupponit tertiā: q̄ ē attributoꝝ: ⁊ h̄ pbo 4ʳ. Prio ſic. Ois relō diſtincta ab alia relone, op3 ꝙ diſtinguatur per fundamētū vel p terminū: vel p relonē aliā: vel a pn̄ᵒ. ſed emanationes: q̄ ſunt relones diſtiguunt̄: nō aūt diſtinguūt̄ p alias relones: q2 ſi ſic: hoc maxime videret̄ per oppoſitas: ſed hoc eſt ipoſe: q2 pari rōne ille diſtinguerent̄ p iſtas: ⁊ ita eēt circulatio in diſtinctis ⁊ diſtinguētibus op3 ḡ, ꝙ diſtinguant̄ vel a termino: vel a fūdamēto: vel a pn̄ᵒ. nō a termino: nec a fundamēto: qa terminus ⁊ fundamētū eſt diuina eſſentia: ḡ op3, ꝙ diſtinguant̄ a pncipijs. ḡ pnª erūt diſtincta. h̄ aūt erūt intellectus ⁊ volūtas q̄ ſunt attributa. 2ᵒ arguit̄ ſic. ⁊ vī idē. Ois relō: ſicut maior pᶠ rōnis: ſ3 emanationes pſonaꝝ nō diſtinguunt̄ a fundamēto: q2 fundamentū eſt idē. ſ. eēntia diua q̄ fundat g̃īationē ⁊ ſpirationē: intelligēdo de paſſiuis: ḡ op3, ꝙ diſtinguant a terminis: termini aūt ſunt attributa. ḡ diſtinctio aliqua eſt inter attributa. 3ᵒ ſic. Inter fundamētū ⁊ terminū eiuſdem

Qz in diuis ē ſ3 ordinē diſtinctio 4ʳ.

Nr alia nōno diſt: ⁊ alia nāe.

P3 copioſe in ſcriptura ⁊ ſymbolis diuerſis.

Hoc. ſ. di. 26 h3 pertractatū. Materia.

P3 p regulā poſteriorū. ſi. ed. vnumqḋq3 ⁊c.

M

Qn̄dū notanter 4ʳ diſtōnē attributoꝝ pcedē diſtōnes notionaliu3 ⁊ perſonarum. Diſtiguerent̄

Uult reſoluere ꝙ diſtō pſonarū pſupponat diſtōnez emanationū: ⁊ illa attributoꝝ: ⁊ illa eorum ab eēntia ipſo diſter ſe vbi pſa bn̄ pōderabis

rationis: non oritur niſi relatio eiuſdem rationis: ſi ergo in attributis nō ſit aliq̄ diſtō: cū attributū fundet ⁊ terminet emanationes: ipſe ſ3 hoc non erūt diſtincte: h̄ aūt eſt falſum: cū ſint relones diſparate ⁊ alteriꝰ rōnis. Maior eſt manifeſta: q2 cāe oēs eiuſdē rōnis nō cāīt niſi effectū eiuſdē rōnis. 4ᵒ ⁊ eſt idē. Relones diſpate nō pnt oriri, niſi ab extremis diſpatis ⁊ alteriꝰ rōnis. relones diue ſūt diſpate: ḡ inter attributa ē aliq̄ alteritas. Ma. p3: q2 dato ꝙ relones diſpate oriant̄ ab extremis eiuſdē rōnis: iq̄ȝᵐ eiuſdē rōnis: tūc eadē iq̄ȝᵐ eadē nō erūt eadē: qḋ ē oppᵐ i adiecto. 4ᵒ āt diſtō arguit̄ ex iſta. ſ. attributoꝝ ab eēntia: q2 q̄cūq3 vni ⁊ eidē ſt eadē, iter ſe ſunt eadē. ſ3 ꝙ ſūt eadē illi: ſ3 ꝙ cōtter ꝯcedit̄ iſtud pnᵐ. Si ḡ attributa ſunt oibus modis idē cū diua eſſentia: erūt oibus modis idē iter ſe: qḋ eſt falſu3: ḡ diſtinctio diue eſſentie ab attributis pſupponit̄ a diſtōne attributoꝝ iter ſe. ¶ S3 poſſet aliqs dīc, ꝙ rōnes facte pbātes, ꝙ attributa diſtiguāt: q2 relones diſtincte ſunt: ſ3 rōnes iſte veꝝ aſſumāt in creaturis ⁊ limitatis: nō tn̄ in nā illimitata: q2 eadē nā illimitata pt fundare ⁊ terminare diuerſas relones. ¶ Cōtra. Idē manēs idē ſp in nālibꝰ agētibꝰ: natū eſt facere idē. Ex hoc pnᵒ pbat̄, ꝙ memoria diua ſp pducit verbū: ſi ergo eēntia diua eſſet terminus ⁊ fundamētū eſſet eadē3 relō: cū ipa nectio c cauſet illā. ḡ ⁊c. ¶ Jō ad qōnē dico ꝙ diſtinctio pſonaꝝ nō eſt pma diſtō ſ3 magis vltima qa iſta negata nō negant̄ alie: eꝯ aūt ſic. tn̄ q̄tū ad cognitionē nr̄am ⁊ fidei, ipſa eſt prima ⁊ manifeſtior.

N

A. l. inter attributa.

Vide. 1. phy. ⁊. 1. poſ. ⁊ alibi ſepe. ⁊ ſpāliter diſti. iſta i ſco. ⁊ alibi.

Cauſo.

O

2. ſ gt. 2. c. 56

Reſolō 4.

¶ Utrum trinitas diuinarum perſonarum poſſit ſtare cū omnimoda identitate eorum. Qō. XIII.

Utrum trinitas diuaꝝ perſonarū poſſit ſtare cū oimoda idētitate eoꝝ: q̄ ſūt i eadē pſona diuina. Qz ſic: quia ꝓ de tri. dicit Augu. ꝙ nō eſt aliud vbu3: ⁊ quod verbum habet. ¶ Contra. Idē Aug. Non eo deus quo pater. ḡ ⁊c.

Hic introducunt̄ duo dicta cōia. pmū eſt verū ⁊ creditū. ſ. ꝙ tres perſone ſunt idē realr̄ in eēntia: ⁊ differūt in perſonis realr̄. 2ᵐ dictū eſt dubiū. ſ. ꝙ cū3 iſta diſtōne reali pſonaꝝ in eēntia: ſtat oimoda idētitas oium eorū q̄ ſunt in pſona. ¶ S3 ꝯ illud arguo q̄drupli'r ſ3 quatuor leges oppōnis. pmo ex nā relatiuorū ſic. Idē nō pōt ad ſeipſu3 referri relonibꝰ diſparatis: ſed ea q̄ ſunt in eadē pſona, referunt̄ relonibꝰ diſparatis. Probo. Eſſentia enim dicitur excedens reſpectu relationis. relō aūt exceſſa. ḡ eēntia diua ⁊ relō nō erunt oino idem. Secundo arguo ex natura contrarietatis. Impoſſibile eſt contraria eidem cōuenire ſm idē: ſ3 idētitas ⁊ diuerſitas ſunt ꝯria ⁊ conueniunt eidē pſone: ergo illa ſm q̄ ꝯueniūt nō ſunt oino idem: ſ3 iſta ſunt eēntia ⁊ relō. Nā pſona eſt eadē alteri pſone in eēntia: ⁊ differt ab altera pſona i relone. ḡ ⁊c. 3ᵒ arguo ex natura puatiue oppoſitorū ſic. Unitas ⁊ pluralitas ſunt priuatiue oppoſita: ꝯuenit aūt diuinis pſonis vnita in eſſentia: ⁊ pluralitas in relationibus ⁊ pprietatibus. ergo relō ⁊ eſſentia nō ſunt idē: cū nō conueniāt priuatiue oppoſita eidē ſm idem. 4ᵒ ex natura ꝯdictiōis q̄druplex. Prima eſt, ꝙ pprietas formaliter ꝯſtituit pſonā: eſſentia nō formalr̄: ſ3 fundamentaliter. 2ᵒ qa pprietas diſtinguit: eſſentia vo non. 3ᵒ qa relatio refert̄: eſſentia vo non. 4ᵒ quia relatio opponit̄ alteri reloni: eſſentia vo non: ḡ vī ex iſtis opponibus, ꝙ relō ⁊ eēntia nō ſint oino idē ex nā rei: ſed ſit ibi aliq̄ nō idētitas. qḋ pbo adhuc p q̄tuor rōnes deducētes ad quatuor impoſſibilia. Primo, ꝙ pᶠ diuine eſſent primo diuerſe. 2ᵒ ꝙ eſſent p idē. 3ᵒ ꝙ nō eſſent

7. de tri. c. 5. Dicta cōe 2ʳ.

P

Impugnaꝰ 4ʳ Hic notāter nīnt oñdē diſtinctionē ex nā rei i diuinis vl ſaltem nō idētitatē ex q̄druplici oppōnū lege. Op. relatiua. Contrarietas.

Q

Priuatiua oppoſitio.

Cōtradictio: ⁊ h̄ 4ʳ argūt

Ad idē ad h̄ 4ʳ argūt.

A

niſi vna pſona. 4° q̄ eſſent plures dij. Primū oſtendo: aut pſone ſe totis diſtiguunt̄ aut nō. Si ſic: ergo ſūt ꝑ diuerſe. ſi nō: ergo ꝯuenuit in vno ⁊ in alio dñt: ergo illa q̄ ſūt i eadē pſona: nō ſūt oīno idē. 2ᵐ ſic pbaī. Illa q̄ ſe totis ſūt idē ſūt ꝑ idē: ſʒ pſone diuine ꝑ te ſe totis ſūt idē: q2 ſi nō. ꝯſtat ār, q̄ ſunt idē. ergo ſūt idē in aliq̄: ⁊ in aliquo nō. ergo erit aliud ⁊ aliud. ⁊ illa nō ſunt oīno idē in pſona. 3ᵐ

Ubi. S.

ſic pbaī. Aut eodē pī q̄ deꝰ: aut nō. ſi nō: ſic opʒ dicere ſm Aug. bī ppoſitū: qa alio pī: ⁊ alio deꝰ. ſi ſic: cū illud quo deꝰ ſit penitꝰ vnū: ergo illud q̄ pſona: ⁊ ſic eſt vna pſona tm̄. 4ᵐ pbaī ſic: qa ſm Aug. pʒ nō eo deꝰ: quo pī:

Ubi. S.

⁊ ſi B ꝯcedis bī ppoſitū: ſi aūt dicis q̄ nō: ſʒ eodē: ergo cū eo q̄ pī diſtinguit̄ a filio. ergo eo q̄ deꝰ. ⁊ ſic eſſent diſtincti dij. ¶ Poſſet aūt aliqs dīe, q̄ adhuc nō bī ppoſitū

Euaſio. Syllogiſtice ad pbos 3ᵐ ⁊ ad idē arguit. Ferio.

lʒ pmiſſe nō negent̄: qa credite ſunt. ¶ Ad iſtos oportet dicere, q̄ rñdeāt ad formas argumētoꝝ ſiue ſylloꝝ. ¶ Jō ꝯ eos facio in tribus figuris tres ſyllos. Primus eſt in ferio in pma figᵃ. Nulla pprietas relatiua eſt ad ſe. diuina eēntia eſt ad ſe. ergo diuina eēntia nō eſt pprietas relatiua. 2° ſyllꝰ eſt i barocho in 2ᵃ figᵃ. Oīs

B

Barocho. Inſtātia ō ſpirationē actiuā hic ꝯñr: qa ſi nō pīeʒ a filio vtrūqʒ tñ a. ſ. ſ. vel q̄ nō eſt pprie pprietas. Bocardo. Euaſio.

pprietas relatiua diſtinguit pſonā a pſona in diuinis: diuina āt eēntia nō diſtinguit pſonaʒ a pſona: ergo diuina eſſentia nō eſt pprietas relatiua. 3° eſt in bocardo in 3ᵃ figura ſic. qdā pprietas relatiua nō eſt filiatio: ſʒ omnis pprietas relatiua eſt eſſentia. ergo filiatio non eſt eſſentia. Cōcl'ones iſtaꝝ rōnū ſi ꝯcedant̄ bī ppoſitū. ſi nō, ſolue. ¶ Si dicas ſic qdā dicūt q̄ ſyllꝰ eſt actus rōnis: ex actibꝰ aūt rōnis nō verificaī diſtō ex nā rei. ¶ Cōtra: qa tūc nulla realis diſtō poſſet demōſtrari: nec aliqua realis vnitas: cū oīs demōſtratio ſit ſyllꝰ: ⁊ ꝑ ꝯñs ens rōnis. ¶ Jō dicūt alij, q̄ lʒ pmiſſe ſint ve ex

Euaſio.

nā rei: ſuffic̄ tñ, q̄ ꝯcl'o ꝯcedaī. ſ. diſtō: nō tñ ex nā rei ſed ſolū rōnis. ¶ Cōtra: ſi veritas ꝯcl'onis eſſet ꝑ actū itellꝰ: tunc eo circūſcripto, eſſet falſa: ⁊ tunc pmiſſe ex

C

natura rei habētes cāꝫ vitatis in re eſſent vere ⁊ ꝯcl'o falſa. ſic ex veris ſequeretur falſum.

Op. ſco. ⁊ pp̄a. i. q. iſta.

Ideo

pp rōnes adductas ⁊ multas alias q̄ adducunt̄: q̄ tñ in vtute ad iſtas reducunt̄: dicūt alij ⁊ ego cū eis, q̄ opʒ ponere inter eēntiā ⁊ rel'onem aliquā nō idētitatem ex nā rei. Nec video ēt, q̄ rōnes poſſint ſolui. Ut aūt eaꝝ efficacia magꝭ appeat iſto ꝯ eas 4ᵒʳ. ⁊ poſtea ꝯfirmabo. Primo ſic. Oēs rōnes predicte

Obiicit 4ᵒʳ ſingulariſſime.

innitunt̄ repugnātie oppoſitoꝝ: tūc arguo ſic. diuina eēntia: vt in pře pducit vbū: ſʒ vt in filio nō pducit. ergo eēntia vt in pře ⁊ filio ē alia ⁊ alia. 2° ſic. Eſſentia vt i filio eſt cōicata gñone. ⁊ in ſpū ſcō non. ergo ⁊c. 3° ſic. Eſſentia, vt in ſpūſcō, hʒ terminū adequatū. vt in pře ⁊ i filio nō hʒ. ergo aliquo mō diſtinguuntur. 4° ſic. Eſſentia vt in filio eſt vnita humanitati. vt in pře ⁊ ſpūſcō non.

D

ergo ⁊c. ¶ Ad iſta dicit qdā doc. noſter. q̄ eſſentia in oībus iſtis inſtātijs accipit̄ cū pprietate. eſſentia autē vt cū proprietate accepta eſt idē qđ perſona: ⁊ iō diſtinguit̄ ſicut pſona a pſona: ſed ꝑ ſe ſumpta eſt oīno indiſtincta. ¶ Sʒ ꝯ. diuina eſſentia eſt pnᵐ q̄, vt in pſona

Solo quā ſeqt vel euaſio: quere aureolū ⁊ occham. Eſſentia pōt ſumi 2ᵒʳ.

pris ⁊ nō vt in filio. ⁊ vt ſic nō eſt pꝰ: q2 pſona non eſt pnᵐ q̄: ſed qđ. ¶ Dic dī, q̄ eſſentia nō accipit̄ ſimplr̄

Euaſio.

cū dī eſſentia, vt in pře, eſt pnᵐ quo: ſed accipit̄ in habitudine ad pſonā, vel pprietatē. ¶ Cōtra. qa tūc eſſet

Euaſio ſingularis vid. ſco. i pdicamētis Rel'o ⁊ habitudo dñt: ſʒ vide ſco. 5. meta. ⁊. 1. di. 2. ⁊ alibi.

rel'o inter eſſentiā ⁊ rel'onē vel perſonā. Dico, q̄ nō eſt relatio: ſed habitudo. habitudo autem abſtrahit a relatione. Nā ſunt multe habitudines: que nō ſunt relationes. ¶ Sed hic eſt vna diffi. cōtra iſtas rōnes: q2 oēs

Dubium. Nōvbiqʒ hāc doct. nā i i lectiōbꝰ oppō.

vīr ꝯcludere ſm icōpoſſibilitatē oppōnis: ſʒ iſta opponunt̄ realr̄. ergo nō pñt realr̄ ꝯuenire eidē: ſic nec formaliter oppoſita pñt eſſe ideʒ formaliter. ¶ Ad iſtud eſt intelligendū ꝑ, q̄ lʒ regule omnes de oppoſitis ſint vere de ſimplicibus terminis ſine determinatione: tñ

B

cum determinatione non ſunt vere: ſed fallunt. ſic oia relatiua dñr ad conuertentiā: non tñ eodē mō. Similiter eodē mō in ꝯ'ijs imediatis, remoto vno, opʒ alterū ineſſe: ſʒ ſi apponaī modus. ſ. eēntialr̄: nō opʒ q̄ alterū inſit: ſicut ſimplr̄ oē aial vel eſt ſanū vel egrū eēntialr̄: tñ nō eſt ſanū vel egrū. Silr̄ de priuatiue oppoſitis ⁊ ꝯdictorijs. ¶ Dico ergo ad propoſitū, q̄ lʒ oppoſita ſimplr̄ non inſint eidem: ſi apponitur modus. ſ. realr̄ nūq̄ tenebit ꝯ nec forme rōnū predictarū: ſicut

ni. vide ſco. h ⁊ alibi ſepe

aſſerit. Cū ergo qrit̄. vtrū oia: que ſunt in eadē perſona: ſint idē realr̄. Dico q̄ ſic: vt ſaluet̄ pciſe trinitas reruʒ in diuinis. ſi enim poneret̄ diſtinctio rerum: tunc non eſſent preciſe tres res: ſʒ plꝭs. Nota ēt, q̄ nō oia q̄ ſunt in diuinis pſonis diſtinctis ſunt diſtincta.

S. Laſſumit

Ergo pñitas ⁊ ſpiratio actiua ſunt ideʒ realr̄: qđ tamē dubiū eſt: de hoc. ſ. in loco ſuo habet.

¶ Utrum cum vnitate diuine eſſentie ſtare poſſit pluralitas pſonarum. Queſtio. XIIII.

F

Utrum

cū vnitate diuine eſſentie ſtare poſſit pluralitas pſonaruʒ. Or nō. deutero. 32. videte, q̄ ego ſiʒ ſolus. ¶ Contra. Apl's ad Coꝛ. Gra dñi nr̄i ieſu chri: ⁊ charitas dei: ⁊ cōicatio. ſ. ſpiritus.

2. c. vltimo.

¶ Hic occurrit q̄tuoꝛ diffi. pma eſt de vno pncipio ꝑ ſe noto. Queciiqʒ vni ⁊ eidē ⁊c. 2ᵃ de ſyllo expoſitorio. 3ᵃ de ſyllo in particulari. 4ᵃ de ſyllo in vli.

1. articulus. Querebr. d. notaui i pho ⁊ alibi ſepe. Op. 4ᵒʳ aliorum. Quecūqʒ vni ⁊ eidē ⁊c. vid hoc d. virtute eiꝰ ſignanter

Circa

primū occurrit pncipiū notiſſimū. Quecūqʒ vni ⁊c. ſed perſone diuine ſunt idē cū eēntia: ergo inter ſe. ¶ Ad iſtud dī 4ᵒʳ. Primo, q̄ illud pncipium nō tenet in terminis illimitatis. ideo cū diuina eēntia ſit illimitata, ad eam nō dʒ applicari. Alij dicunt, q̄ illud pnᵐ nō tenet in nō adequatis: ſicut idē corpus virtute diuina adeſt duobus locis: ⁊ tñ vnus illoꝝ locorū non adeſt alteri. Alij dicunt, q̄ nō tenet in terminis improportionatis: ſicut idem poteſt eſſe in diuinis quando: que tamen non ſimul ſunt. Alij dicunt, q̄ non tenet in

G

terminis non conuertibilibus quales ſunt diuina eēntia ⁊ rel'o: ſicut lʒ ſoꝛtes ſit homo: ⁊ plato ſit homo: tamen ſoꝛ. non eſt plato: ⁊ propter hoc in 2ᵃ figura ex puris affirmatiuis nō poteſt fieri ſyllꝰ. ¶ Sʒ nulla iſtarum ſolutionū valet. Prima non: quia cum forma ſyllogiſtica teneat in virtute iſtius pncipij: eo enim, q̄ extrema vniuntur in medio: in pmiſſis vniuntur inter ſe

Impugnᵒ 4ᵒʳ

in concluſione. ſi iſtud principium non tenet in terminis illimitatis: tunc forma ſyllogiſtica nunq̄ teneret in diuinis. Nec ſecūda valet: quia coniunctio extrinſeca: nunq̄ arguit intrinſecam: ſed intrinſeca bene arguit extrinſecam. Si enim corpus eſſet locus ⁊ eſſet i duobus locis: tantum valeret, quantum eſſe duo loca: ⁊ tūc

Cōcluſio 2ᵃ.

H

bñ ſequeret̄, q̄ eſſent duo loca vnꝰ locus. Nec 3ᵃ valʒ: qa qñ nō eſt idē cū re tpali: ⁊ ꝑ ꝯñs nec ipſa qñ adinuicē: ſicut de 2ᵃ dictū eſt. Nec 4ᵃ valet. nam oia indiuidua: q̄ nō ſunt eiuſdē ſpēi ſunt eadē inter ſe ſpecifice: ⁊ ita ſtat illud pnᵐ. Jdeo dico q̄ illud pnᵐ nullatenus eſt negādū: cū ꝑ ipm teneat oīs forma ſyllogiſtica

Op. ppria.

pfecta q̄ eſt ꝑ ſe nō. ⁊ ſi fallat i aliq̄ mā: tūc ē iunlis ꝯiugatio: ⁊ nō ſyllꝰ pfectꝰ. Et tūc dico ad argᵐ qđ fit ꝯ pſonas diuinas aſſūpto illo pnᵒ: q̄ cū pſone diuine ſunt idē cū eēntia diuina necō ſūt idem iter ſe: ſʒ tñ aliter. nā ſunt idē cū diuina eēntia idētice ⁊ eēntialr̄: nō tñ ſūt idē inter ſe idētice: ſʒ eēntialr̄: ſic dic̄ Hyla. de tri. q̄ pī ē illud qđ filius. ¶ Contra. quecūqʒ vni ⁊ eidem: ſunt eadē eodē modo: quo ſunt eadem illi. ſunt eadem inter ſe: ſʒ diuine

Replica.

pꝭ ſunt idē identice cū eſſentia. ergo ſunt identice idē inter ſe: ⁊ ſilr̄ realiter. nā pī eſt idē realiter, qđ eēntia. filius eſt idem realr̄ q̄ eſſentia. ergo pī ⁊ filius ſunt idem realiter inter ſe. ¶ Ad illud dico, q̄ ſimplr̄ ſumptum

Nō totū ſingulariſſime.

I ⁊ in termĩs ſimplicib⁹ iſtud p̃n^m eſt nec̃ariũ ⁊ veriſſime ẽ: ſumptũ tñ cũ determinatiõe nõ tenet. pbo. Nã genus ⁊ dĩa ſunt idẽ in p̃ mõ dicẽdi p ſe ipi ſpẽi: ⁊ tñ nõ ſunt eo mõ idẽ iter ſe. ❡ Siĺr 2° de diҗs ſubalternis. nã rõnale ⁊ ſenſibile ſunt idẽ ſpẽi in p̃ mõ dicendi p ſe. inter ſe aũt nõ ſunt idẽ ẽẽntialr. ❡ Siĺr 3° celum eſt mobile in 2° mõ dicẽdi p ſe: ⁊ celũ eſt mutabile i 2° mõ. ⁊ tñ mobile eſt mutabile in p̃ mõ. ❡ Siĺr 4° accipio duo dicta p accñs de aliquo ſicut albedo ⁊ color. Utrũqʒ dĩ p accñs de piete. paries enim p accñs eſt coloratus: ⁊ p accñs albus: ſʒ albũ eſt colorarũ in p̃ mõ dicẽdi p ſe. ſiĺr albũ ⁊ dulce ſunt idẽ q̃litati per ſe: ⁊ tñ iter ſe p accñs. ❡ Dico g̃ q lʒ regĺa illa ſimpĺr teneat: nõ tñ cũ additione modi. Idcirco nõ ſeq̃ẽ, q ſi aliq̃d ↄueniat reĺoni realr q nõ ↄuenit ẽẽntie realr, vel cõ: q pp̃ h̃ diſtiguunt̃ realr: lʒ ſequat̃ ſimpĺr, q diſtinguũtur, ſi aliquid ↄueniat vni: qd non alteri. pn^a enim que ſimpĺr ſunt p ſe nota p additionẽ modi corrũpuntur: vt pʒ in regula illa contrariorũ imediatorũ. ſi vnũ nõ ineſt alterũ ineſt. ⁊ cõ. Hec eſt notiſſima ſimpĺr accepta: ſʒ tñ cũ additione modi. ſ. quidditatiue nõ tenet.

Cõſidera caſſe.

K

Regula ↄ̃rio rũ imediatoꝝ

2. articulus. De ſyllo expoſitorio i diuino. vide optime q̃ ſequũt. Euaſio.

Secũdũ diffi. eſt de ſyllo expoſitorio ↄ̃ trinitatẽ pſonarũ ⁊ vnitatẽ ẽẽntie. Uñ arguit ſic. Hic pĩ eſt hec ẽẽntia. hic filius eſt hec eſſentia. g̃ hic filiꝰ eſt hic pĩ. ❡ Dĩ q iſte ſyllꝰs nõ valʒ: q̃a eſt ex puris affirmatiuis in 2ª figura. Iõ formo cũ aliter ſic in p̃^a figura. Hec eſſentia eſt hic pĩ. hic filiꝰ eſt hec ẽẽntia. g̃ hic filius eſt hic pĩ. Aut in 3ª fig^a. Hec ẽẽntia ẽ h̃ pĩ: hec ẽẽntia eſt hic filiꝰ. g̃ hic pĩ eſt hic filiꝰ. ❡ Iſtud ſoluit̃ 4^r. p̃ q iſte ſyllꝰs nõ tʒ niſi in terminis ↄuertibilibus. lʒ enim h̃ hõ ſit aial: ⁊ h̃ aſinus ſit aial: nõ tñ hic hõ eſt h̃ aſinus: q̃a termini nõ ſunt ↄuertibiles. Eodẽ mõ dicunt ẽẽ in diuinis. 2° dicũt aliqui q eſt fallacia figure dictionis. mutat̃ enim q̃le qd in hoc aliquid: ẽẽntia enim ſe hʒ vt q̃le qd. pſona vt h̃ aliq̃d. 3° dicunt aliҗ q mediũ variat̃: ⁊ ita eſt fallacia accñtis. ſ. ẽẽntia ẽm habitudines diuerſas ad diuerſas pſonas. 4° dicunt aliҗ q ex ꝑticularib⁹ indefinitis vel ſingularib⁹ nihil ſeq̃ẽ. ❡ p̃^a ſolo nõ valet: q̃a tũc ſyllꝰs expoſitoriꝰ ẽẽt inutilis ↄiugatio nõ tenẽs niſi i determiata mã: cũ tñ ois verus ſyllꝰs teneat i oi mã. Et itex ſi h̃ hõ ẽẽt h̃ aial: ⁊ h̃ aſinꝰ ẽ h̃ aial. ſ. idẽ aial numero: tũc h̃ hõ nec̃io ẽẽt h̃ aſinꝰ. Nec 2ª valʒ: q̃a ẽẽntia dĩna, vt ſingulãſſima ⁊ ſignata. ⁊ h̃ aliq̃d ẽ i q̃libʒ pſona dĩna. ❡ Et p̃terea i vero ſyllo expoſitorio nũq̃ talꝭ fallacia fieri pt. Nec 3ª valet: q̃a mediũ ẽm totũ ſuũ ambitũ: idẽ ⁊ eodem modo acceptũ penitus cõparat̃ ad vtrũqʒ extremoꝝ: ⁊ ſemp in fallacia figure dictionis ⁊ accñtis variat̃ mediũ: ⁊ ſunt 4^{or} termini. h̃ ãt accipit̃ ẽẽntia p medio ẽm vnã ⁊ eãdẽ rõnẽ formalẽ: ⁊ iõ nõ variat̃. nec ſunt pl̃es, q̃ tres termini: ⁊ cũ mediũ ẽm eũdẽ rõnẽ oĩno dicat̃ ⁊ accipiat̃. Nec 4ª valʒ: q̃a lʒ ex particularib⁹ non fiat bonꝰ ſyllꝰs: tñ ex ſinguĺib⁹ viſſimꝰ ſyllꝰs fit: p eo q termini ſigñi indiuidualr variari nõ pñt. Fit eñi ex ſingularib⁹ ſyllꝰs expoſitorius q eſt veriſſimꝰ p eo, q termini ſunt ſigñi in eo ⁊ certi: nec in eis fit diſtributio. Dico ergo, q cũ forma ſyllꝰi facti ſit bona: ⁊ vtraqʒ p̃miſſaꝝ eſt vera, opʒ aliquo mõ ↄcedere ↄcl̃onẽ. Intelligendũ eſt tñ ẽm Aug. ⁊ Hyla. de tri. q in diuinis formant̃ 4^{or} cõpl̃ones ſiue q̃tuor gñia ꝑpoſitionũ. Quedã diũr q̃ddi tatiue, ſicut deꝰ ẽ ſuba vel ſpũs. Iſti enim ↄceptus viũr aliter dicere ſubam q̃ iuſtitia, vel bonitas. diũr eñiʒ p ſeiu p̃ mõ de deo. Quedã ſunt denoiatiue: ſicut q̃ñ dĩ deꝰ eſt iuſtus, vel bonꝰ: q̃a lʒ iſta ſignificẽt ſubam: tñ itelligunt̃ mõ q̃litatis: ſpũs aũt itellr mõ ſube ẽʒ Aug. 3° de tri. Quedã ſunt idẽtice: vt q̃ñ ynum dĩ de alio in abſtracto pp̃ infinitatẽ vtriuſqʒ, vel alteriꝰ extremorũ: ſic ſapia eſt bonitas, ſapia eſt p̃nitas. ❡ Alie ſunt ẽẽntiales: nõ accipiẽdo eſſentialr p q̃dditatiuo: ſed eo mõ: q̃ dicimꝰ, q tres p^e ſunt idẽ i ẽẽntia. Iſtas ãt ꝑpõnes docent formare Augu. ⁊ Hyla. de tri. in pluribus locis. ❡ Ex iſtis ꝑpõnib⁹ formant̃ 4^{or} gñia ſylloꝝ. P̃^m eſt de puris q̃dditatiuis: ſic h̃. Ois ſpũs ẽ ſuba. deꝰ ẽ ſpũs. g̃ ⁊c̃. 2^m de puris dnoiatiuis: vt oẽ nec̃ũ ẽ eternũ. deꝰ eſt hõ. g̃ ⁊c̃. 3^m eſt de puris idẽticis: vt hic: hec ſapia eſt ſcia: hec iuſtitia eſt hec ſapia: ergo hec iuſtitia eſt hec ſcia. 4ª forma eſt de puris ẽẽntialibus: vt hic. filius eſt id qd pĩ. ſpũſſanctus eſt id qd filiꝰ: ergo ſpuſſanctus eſt id qd pĩ. ❡ Et eſt notãdũ q ſicẽ in q̃buſdã generib⁹ ꝑpõnũ formatis in creaturis fit mixtio, ita in iſtis: p quã mixtionẽ ſoluunt̃ multe diffi. q̃ ſunt ↄ̃ theologos: ſicut eñi ex duab⁹ ↄtingẽtib⁹ pt ſeq ↄcl̃o nec̃ia: ita ex duab⁹ idẽticis ſeq̃ẽ ↄcl̃o. ❡ Et pp̃ h̃ rñdetur ad p̃^m argu^m: q̃ꝛ vtraqʒ p̃miſſaꝝ eſt vera idẽtice: cõcluſio ãt eſt ſimpĺr vera. ſ. ẽẽntialr: nõ eñi opʒ, q ↄcl̃o ſit eodẽ mõ vera ſicut p̃miſſe: ſed ſufficit, q ſimpĺr ſit vera: quantumcunqʒ alio ⁊ alio modo.

Cõdiſa ſyllogiſ. Quiddtatiu. Denoiatiua. Idẽtica.

N Eſſentialis 4^a

Gña ſylloꝝ i diuinis quatuor.

ſ. in ſra^a hui^o 2. ar.

O

Tertiũ difficile eſt de ſyllo ꝑticulari. Formant̃ enim q̃tuor ſylli particulares: q aſſerũt diffi. in ꝑpoſito. Primus ſic. Ois ꝑprietas filiҗ eſt ẽẽntia: q̃dã ꝑprietas filiҗ repugnat pĩ: ergo eſſentia repugnat pĩ. 2° ſic. Nulla reĺo filiҗ eſt ſpũſſanctus: ſʒ dĩna ẽẽntia eſt reĺo filiҗ. ergo dĩna ẽẽntia nõ eſt. ſ. ſ. 3° ſic. Ois ꝑprietas pſonalis eſt ad aliud in diuinis: ſʒ diuina eſſentia eſt ꝑprietas pſonalis: g̃ eſſentia dĩna eſt ad aliud. 4° ſic. Nulla ꝑprietas pſonalis eſt cõicabilis. dĩna eſſentia eſt proprietas pſonalis: ergo nõ eſt cõicabilis. ❡ Ad p̃^m dico, q ex maiori identica ⁊ minori for̃ali: ſicut erant ille ſeq̃tur ↄcl̃o formalis vĺ denoiatiua. Nam hec eſt vera. q eſſentia nec formalr nec denominatiue eſt pater. ❡ Ad 2^m dico, q ex duab⁹ ꝑpoſitionibus: quarũ maior eſt formalis: ⁊ minor idẽtica: ſeq̃ẽ ↄcl̃o q̃dditatiua. Nã eſſentia dĩna q̃dditatiue nõ eſt: nec põt ẽẽ ſpũſſanctus. ❡ Ad 3^m dico, q ex maiori q̃dditatiua ⁊ minori idẽtica: ſeq̃ẽ iſta ↄ̃ q̃ eſt eſſentialis. ſ. q eſſentia dĩna eſt oĩno id qd eſt ad aliud. ❡ Ad 4^m ↄcedit̃ ↄ̃ ſic. ſ. q ẽẽntia nõ eſt q̃dditatiue cõicabiĺ. Ex maiori eñi denoiatiua negatiua: ⁊ ex minori idẽtica affirmatiua ſeq̃ẽ ↄ̃ q̃dditatiua negatiue ſumendo.

3. articulus. De ſyllo ꝑticulari i diuinis.

P

Ad. 1. Negatiua q̃dditatiue ſumẽdo.

Quartum difficile ẽ d̃ ſyllo vñi. Formo ãt duos tales. p̃ ſic. Ois nã eſt cõicabiĺ. nullũ ſuppoſitũ eſt cõicabile. g̃ nullũ ſuppoſitum eſt nã: ⁊ tũc tria ſuppoſita nõ ẽẽnt vna nã. 2° eſt talis. Nullũ ſuppoſitũ realr eſt cõicabile: ois nã realr eſt cõicabilis. g̃ nullũ ſuppo^m ẽ nã. ❡ Ad p̃^m dico, q ex duob⁹ denoiatis ſeq̃ẽ ↄcl̃o q̃dditatiua: q̃a q̃dditatiue nullũ ſuppoſitũ dĩnũ eſt nã. nã eñi i abſtracto nõ dĩ niſi idẽtice de ſuppoˢ. ❡ Ad 2^m dico, q modus realitatis adueniens forme ſyllogiſtice corrũpit eã. v̂. g. Oẽ corpus imediate eſt ſuba. oẽ corpus aiatũ eſt imediate corpus. g̃ oẽ corpus aiatũ imediate eſt ſuba. ↄcl̃o eſt falſa. Item ois hõ q̃dditatiue eſt aial. ois hõ q̃dditatiue eſt rõnalis. g̃ oẽ rõnale q̃dditatiue eſt aial. ↄcl̃o eſt falſa. Siĺr ois hõ ↄtingẽter eſt virtuoſus: ois hõ ↄtingẽter eſt iuſtus: nõ tñ ſeq̃ẽ q ois hõ iuſtus ↄtingẽter ſit virtuoſus. Siĺr celũ eſt volubile i 2° mõ dicẽdi p ſe: nõ tñ ſeq̃ẽ. g̃ volubile eſt mobile in 2° mõ: ſed in p̃ mõ. ❡ Ex oib⁹ iſtis apparet illud qd ſupius dicebatur: q lʒ forma ſyllogiſtica teneat in termis ſimplicib⁹: nõ tñ tenet cũ ꝯ modo appoſito. ❡ Contra. quia ſi modus variat, poteſt igitur ibi aſſignari fallacia accñtis ex alteritate mediҗ vel alicuius termini. Dico, q ex alia habitudi-

4. arti. De ſyllo vñi i diuinis.

Q

Modalꝭ adiũcto plerũqʒ vitiat ſyllꝰs: lʒ nõ oẽs ⁊ ois

Solo 4^r alio rum.

L

Impugn^o 4^r

M

Solo^r ꝑpis.

Gña ꝑpõnũ vel pdicationum in diuinis quatuor.

Obo.

A

ne medij ad ꝑmiſſas nō fit fallacia accñtis:qꝛ tūc i oī mixtiōe eēt fallacia accñtis:⁊ ēt i demrātiōe eēt fallacia:qꝛ maior extremitas ⁊ mediū ꝯiūgūť i 2° modo. Mediū āt ⁊ minor extremitas i p̄ mō. Ex diuerſitate ḡ medij ſꝫ aliā rōnē formalē ſūpti fit fallacia accñtis:⁊ nō ex diuerſitate hītudis medij ad extrema. ℂ Pꝫ ḡ ad oēs illas difficultates ꝺ ſyllō expoſitorio ⁊ vlī ⁊ particulari. ℂ Ad auctoritatem dico ꝙ loquitur de ſolitudine nature non p̄ˢ. ℂ Sequitur diſtō. III.

Variatio medij 2ˢ. Fallacia accñtis q̄lr ⁊ qñ accit. q̄re ſco. ſup po:phyrio:⁊ ſup lib. elenchorū:⁊ alibi vt noſti ꝺ ⁊ vtrīqꝫ.

Apoſtolus nāqꝫ ⁊c.

ℂ Utrum deus ſit cognoſcibilis a creatura. Qō I.

Circa diſtōnē tertiā q̄riť. vtꝝ deus ſit cog̃ſcibilis a creatura. Et vꝫ ꝙ nō. Jo. 1. dī. deū nemo vidit vnq̄. Ois āt itellectualis notitia dī viſio ſm Aug. ꝺ tri. ḡ ⁊c̃. ℂ Cōtra. chřs loq̄ns de notitia pr̄is dicit. Et vidiſtis eū Jo. 4.

B

Circa iſtā q̄ōnē ꝑmiſſa vna diſtōne Dam. in p̄ ſnīarū. ſ. ꝙ de deo cognoſcere poſſum⁹:qꝛ eſt:⁊ nō qd eſt. rō aūt ꝑtermiſſionis eſt ꝓ eo ꝙ nullus pōt affirmare eē de aliquo niſi p̄us ꝯcipiat illud:⁊ iſte cōceptus eſt:qd eſt:cū p̄ſupponaŧ a:qꝛ eſt. Et pretermiſſa illa diſtōne quā ponit Dion. de angelica hierar. ꝙ ꝺ deo poſſumus cognoſcere qd nō eſt negatiue:⁊ nō qd eſt affirmatiue. ⁊ rō ꝑtermiſſionis eſt:qꝛ ois cōceptus negatiuus:q attribuiť alicui p̄ſupponit affirmationē:aliogn nō plus cognoſceremus de deo ꝑ eius infinitatē ⁊ imobilitatē q̄ꝫ de nihilo. Iſte enim due diſtōnes itelligūť de ꝯceptu vltimato diuine eſſentie. Iſtis āt ꝑtermiſſis ponunť q̄tuor diſtōnes modernoꝝ. Pria eſt ꝙ de⁹ nō cognoſciť a nobis diſtincte:ſed indiſtincte. 2ᵃ eſt ꝙ cognoſcitur a nobis obſcure ⁊ non clare. 3ᵃ ꝙ cognoſcitur a nobis in cōceptu cōi ⁊ non ꝓprio. 4ᵃ ꝙ cognoſciť a nobis i cōceptu attributali ⁊ nō qdditatiuo ſeu ſpāli. ℂ p̄ᵃ nō valet:qꝛ q̄cūqꝫ rō formalis hñs ꝯceptū ſimplr̄ ſimplicē nec̃io ſi cog̃ſciť diſtincte cog̃ſciť. ſed rō deitatis hꝫ ꝯceptum ſimplr̄ ſimplicē. ḡ nō p̄t cog̃ſci idiſtīcte:ſꝫ ſi cognoſciť diſtīcte cognoſciť. ℂ P̄. Cōcept⁹ diffiniti ē idiſtinct⁹ ꝯcept⁹ diffinitionis diſtīct⁹. hēm⁹ āt ꝑ te ꝯceptū diffiniti:qꝛ idiſtīctū. ḡ poſſum⁹ hře ꝯceptū diffōnis. ꝓbatio ꝯñe. Ois cognoſcēs ꝯceptū ſubi i ꝓpōne ꝑ ſe nota p̄t cognoſcere p̄dicatū:qꝛ hñs ꝯceptū ꝯtinētē formalr̄ aliū p̄t hře aliū:ſꝫ ꝯcept⁹ diffiniti ꝯtinet formalr̄ ꝯceptū diffōnis. ℂ P̄. De⁹ nō eſt diffinibilis:qꝛ ſimplr̄ ſimplex. ḡ non eſt ſic cognoſcibilis. ℂ 2ᵃ ēt nō valꝫ. Nulla eni notitia ſciētifica dī obſcura ſed euidens:ſꝫ de deo hēm⁹ notitiā ſciētificā:qꝛ de deo aliquid demrām⁹:⁊ ꝑ ꝯñs aliquā notitiā euidētē hēmus de aliqua ꝓpōne. ⁊ ſic de termis:qꝛ termi icōplexi (vt pꝫ) ꝺ ſe nō ſūt notiores. ℂ P̄. Qñcūqꝫ euidēter cog̃ſcim⁹ aliqd ieſſe alicui:nō hēm⁹ ꝺ deo ſolū notitiā obſcurā:ſꝫ ꝺ deo cog̃ſcim⁹ ieſſe ꝑfectiōes ſimplr̄. ḡ ꝺ deo nō hēm⁹ p̄ciſe notitiā obſcurā. ℂ 3ᵃ nō valꝫ:qꝛ de illo hēm⁹ ꝯceptū ꝓpriū ⁊ certū:nō ſolū cōēꝫ:ꝺ q̄ hēm⁹ ꝯcept⁹ oib⁹ alijs ab eo repugnātes:ſꝫ multos tales hēm⁹ de deo:qꝛ qꝺ ē ens īfinitū. p̄ᵒ eā ⁊ mltos tales. ḡ ⁊c̃. ℂ 4ᵃ nō valꝫ. qꝛ q̄ñcūqꝫ itellꝰs attribuit aliqd alicui cog̃ſcit illud cui attribuit:ſꝫ oēs ꝯcept⁹ attributales ꝺo attribuim⁹. ḡ cog̃ſcimus ⁊ ꝑintelligimus deū. ℂ Et preterea cog̃ſcēs paſſionē vt paſſio eſt:cognitionē hꝫ aliquā de ſubō vt ſubm eſt.

Dam. Ca. 4. Et de ois in deo. q. 1. pmo di.

Dionỹ.

A. I. Quattuor dicta:⁊ ſic mutat femininū in neutrū per totum.

C

Diſtō 4ᵉ alioꝝ doctorum. Impugnat⁹ 4ᵉ

D

A. I. Qm vñr oib⁹ alijs ab eo repugnare.

Hic ſūt q̄tuor oſtēdēda. p̄ᵐ eſt. Si ſit aliqua rō formalis i deo:ad quā attigere poſſum⁹ nālr̄. 2ᵐ ē que ſunt illa:q̄ ſunt nobis de deo cognoſcibilia. 3ᵐ ē que ſunt icognoſcibilia. 4ᵐ q̄uo deuenimus in notitiam diuinoꝝ. Quantū ad p̄ᵐ dicunt aliqui:ꝙ nō:de⁹ eni a nobis nō ē cognoſcibilis q̄tū ad aliqd:qꝺ ſit formaliter in eo nālr̄:ſꝫ tm̄ vt relucet in creaturis. i ſc āt ſic eſt ſubm ſupnāle ita nō p̄t cog̃ſci niſi ſupnālr̄ tm̄. ℂ Cōtra iſtud arguo 4ᵉ. p̄ ſic. Quicūqꝫ itellꝰs cog̃ſcit ex vno obō aliud neceſſario cog̃ſcit vtrūqꝫ:ſꝫ ex creatura cog̃ſcim⁹ deū ſicˀ obm ex obō ſm te. ḡ cog̃ſcimus vtrūqꝫ. ḡ cog̃ſcim⁹ aliqd qꝺ ē formalr̄ in deo. 2ᵒ ſic. De⁹ vt relucet i creatura:vel illa entitas ad quā terminaŧ intellꝰs nr̄ eſt creata:vel icreata. Si dicas ꝙ ē entitas creata. ḡ tm̄ creatura cog̃ſciť. Si icreata hī ꝓpoſitū. ℂ Cōfirmatur. ⁊ oñdo illud nō eē ens creatū ſꝫ icreatū:qꝛ intellꝰs hñs ꝯceptū:cui attribuit incōpoſſibilia enti creato:nō hꝫ illū ꝯceptū de ente creato. ſed ꝯceptū:quē hēm⁹ de deo attribuim⁹ multa repugnātia toti enti creato:qꝛ infinitatē ⁊ ꝑmitatē. ḡ ⁊c̃. 3ᵒ ſic. Nulla ꝓpō vā p̄t formari de deo. qꝺ includit incōpoſſibilia ꝯdictoria:ſꝫ ſi cognitio tm̄ terminaŧ ad creaturā. ⁊ omnis talis entitas terminās intellm̄ nr̄m eēt formaliter i creatura. oēs ꝓpōnes:in qb⁹ ponunť ꝓ ſubō ens p̄ᵐ:ens neceſſariū:ens infinitū:erunt falſe ⁊ ꝯdictiones includētes. Nā veritas ꝓpōnis p̄ſupponit terminos. termini aūt illarū ꝓpōnū hñt iter ſe repugnātiā. creatura eniꝫ ois hꝫ oppoſitas ꝯditiones. ℂ Cōfirmat eni ꝯcluſionē iſtaꝝ rōnū Magr̄. Primo ſic. Qñcūqꝫ ſūt aliqui ordines eſſentialiter ordinati ſm magis nobile ⁊ minus nobile:ordo nobilior perfectius reſpicit primū illius ordinis q̄ꝫ ordo ignobilior. ſꝫ ordo attingentie ⁊ ordo depēdentie ſunt taliter ordinati:qꝛ ordo attingētie ꝑ operationē eſt nobilior q̄ꝫ ordo dependentie. pꝫ:qꝛ ꝑ attingētiā bñficamur:cum ergo ordo minus nobilis termīnetur ad illud qꝺ formaliter eſt in p̄. ſ. in deo:⁊ ordo magis nobilis. ſ. attingētie terminabitur ad deū imediate:vl̄ ad aliqd:qꝺ eſt formalr̄ i deo. 4ᵒ ſic. Nullū obm pōt eē obm fruitionis ordinate niſi illud ſit deus:vel formalr̄ in deo:ſed illo eodem qꝺ itelligim⁹ de deo ordinate fruimur. ḡ illꝺ ſaltē formaliter eſt in deo. Nā magnū icōueniēs vꝫ eē:ꝙ nos ponamus nihil cognoſci nālr̄ in via:quo frui poſſumus. ℂ Ex iſtis apparet euidēter:ꝙ aliq̄lr diſtō ex nā rei eſt inter ꝑfectiones diuinas:⁊ hoc oñdo ſic. Idē nō p̄t eē cognitū ꝑ nāꝫ ⁊ icognitū ꝑ nāꝫ:ſꝫ aliq̄s ꝑfectiōes diuinas ꝑ nām cog̃ſcim⁹:ꝯſtat aūt ꝙ nō oēs:ḡ aliq̄ diſtō ex nā rei eſt inter eas. 2ᵒ ſic. Intellectus ex puris nālibus ſaltē gñaliter p̄t cog̃ſcere depēdētiā creature ad deū. ſꝫ ois cog̃ſcēs relōnē:cog̃ſcit terminū illi⁹ relōnis. Tūc arguo. aut depēdētia illa cognita terminaŧ ad oia q̄ ſūt in deo:⁊ ſic oia erūt cognita. aut ad nihil:⁊ tūc nō depēdebit a deo. aut ad aliquā ꝑfectionē ſic:⁊ ad aliquā nō. Tūc ſic. Impoīe ē ꝙ ſi aliq̄ ſint oib⁹ modis idē:vnū illoꝝ terminare relōnē aliquā:⁊ reliquū nō. ergo iter iſta eſt aliq̄ diſtinctio vel non idētitas.

E

1. artic. Op. alioꝝ q̄ꝫ Tho. ꝺc. ⁊ alios. Impugnat⁹ 4ᵉ

F

A. I. [illegible]

A. I. Cōfirmio cōcluſiōe iſtaꝝ q̄tuor rōnū duplicitꝰ.

Ordo 2ˢ.

G

A. I. 2ᵒ ſic.

Corrolariũ.

H

Ex dictis patz affirmatiua hꝰ oracula

Circa 2ᵐ q̄ſitū eſt ſciēdū ꝙ cū diuina eēntia nō poſſit a nobis cognoſci ſub rōne ꝓpria ⁊ qdditatiua:cōcipim⁹ tm̄ de deo ꝑfectiōes ſm quadruplicem diuiſione collocatas. p̄ qdē:qꝛ nō ſolū poſitiuas:ſed ēt ꝑuatiuas:ſicut imortalitatē ⁊ ſilia. 2ᵒ nō ſolum abſolutas q̄lis eſt infinitas:ſꝫ ēt relatiuas q̄lis eſt cāſalitas q̄ quidem nō eſt reſpectus formalis. ſꝫ fundamētalis. 3ᵒ nō ſolū ꝑmarias, q̄les ſunt intellꝰs ⁊ volūtas:ſed etiā ſcḋarias:vt eſt itelligere ⁊ velle. 4ᵒ nō ſolū cōes ſibi ⁊ creaturis ſicut ſapiā ⁊ bonitas:ſꝫ ēt ꝓpas paſſiones ſicut eternitas ⁊ nec̃itas. ℂ Sed tūc orit̄ diffi. qꝛ cum oia illa intellꝰs alicui attribuat:opꝫ illud ꝑintelligere:cū intellꝰs nūq̄ attribuat aliqd alicui:qn illud p̄us cognoſcat. ℂ Idcirco dico, ꝙ opꝫ hře p̄us aliquē conce-

2. articulus. Pm⁹ modus accedi.

A. I. diſt. Perfectiōes diuine diuiduntur 4ᵒ

Dubium.

Solutio.

I

Cõcept⁹ qdditatiu⁹ in diuinis ⁊ i creaturis eſt 4^x.

pcũ qdditatiuũ:cũ oĩa iſta attribuant̃ ſibi ſicut fundamẽto. Ad itelligẽdũ tñ/quẽ ɔceptũ qdditatiuũ de deo habem⁹,eſt ſciẽdũ,ꝙ in creaturis q̃tuor ɔcept⁹ qdditatiuos hẽm⁹ de re. Prim⁹ ẽ traſcẽdẽns/ſicut ɔcept⁹ entis. 2⁹ ẽ ɔcept⁹ gñis gñaliſſimi. 3⁹ ẽ ɔceptus gñis ſubalterni. 4⁹ ẽ ɔcept⁹ ſpẽi ſpẽaliſſime. Siĺi mõ hẽm⁹ de deo q̃tuor ɔceptus qdditatiuos. p̊.n.ɔcipim⁹,ꝙ ẽ ens: ⁊ iſte ɔcept⁹ ſe hʒ p modũ traſcẽdẽtis. 2⁹ ɔcipim⁹,ꝙ eſt ſuba:⁊ iſte ſe hʒ p modũ gñis gñaliſſimi. 3⁹, ꝙ eſt ſpũs:⁊ iſte ſe hʒ ad modũ gñis ſubalterni.ſpũs eni eſt qd inferi⁹ ad ſubam. 4^m ɔceptũ/q eſt ſpecific⁹ hẽe nõ poſſumus:q2 rõ ꝓpria deitatis a nobis nõ põt attingi.ſi eni ſpecificas dñas creaturaꝝ nõ poſſum⁹ cognoſcere:multo minus rõnẽ ꝓpriã deitatis. Intelligẽdũ tñ vlterius,ꝙ ſꝫ iſtos q̃tuor ɔceptus qdditatiuos hitos de deo denĩamus de deo q̃tuor gña paſſionuꝫ.

Dña paſſionũ in diuinis ⁊ ſiĺr in creaturis q̃tuor.

K

Per ens,ꝙ ſit bonus:p ſubaꝫ,ꝙ ſit ſubſiſtẽs,vel p^a:p ſpũ,ꝙ ſit incorpore⁹:p 4.^m aũt nullã poſſum⁹ denĩare,cũ ſit ignot⁹. ❡ Sꝫ tũc occurrũt duo dubia. p̊^m eſt cũ infinitas ⁊ nccitas ſint paſſiones ɔñtes iſtũ 4^m cõceptũ.ſ.ſpecificũ:qũo de deo poſſum⁹ cognoſcere ipas cũ iſtũ ɔceptũ nõ poſſum⁹ hẽre. Dico,ꝙ hẽ paſſiões nõ ſunt note pp qd/ſed q2:⁊ ita põt cognoſci,ꝙ tale ſubꝫ ſubiicit̃:q2 talis paſſio ꝑdicat̃. ❡ Sꝫ tũc ſtat dubiuꝫ: q2 diuina eẽntia ſm ꝓpam rõnẽ eſt ſubꝫ eaꝝ:⁊ p ɔñs attribuẽs illas ſibi cognoſcit illõ/cui attribuit. Poſſet dici ad h,ꝙ intell's nr̃ nõ intell'it iſta ſubo ineſſe p modũ paſſionũ:ſꝫ aduenire alicui cõi p modũ dñarũ,ſicut ſi cognoſceremus aĩal ⁊ nõ rõnale:cognoſcẽdo riſibile non cognoſceremus,niſi ſicut quoddã determinans aĩal. Eodẽ mõ nihil ꝓcognoſcim⁹ ĩfinitatẽ:qd ſit eius ſubm,niſi arguitiue/de q mõ nõ loquor:ſꝫ tm̃mõ cognoſcimus ipſam infinitatem addi ſpũi:⁊ ſic fit vnuꝫ/cui cetera attribuim⁹. ❡ Ex iſtis oĩbus pꝫ euidenter patere:quẽ ɔceptũ hẽm⁹ de deo:⁊ qs eſt ꝑfectior ɔceptus: q2 ſpũs ĩfinit⁹/vel ens ĩfĩtũ ſic.ſ.dictũ ẽ. ❡ 2^m eſt.q2 dictũ eſt nũc,ꝙ iſtos ɔcept⁹ qdditatiuos hẽm⁹ de deo. dictũ ãt fuit.ſ.ꝙ nihil qdditatiuũ cognoſceremus de diua eẽn^a. ❡ Dico ſicut ſepe dcm̃ eſt:ꝙ accipio h qdditatiuũ nõ ꝓpe/ſꝫ reductiue eo mõ:q dicim⁹,ꝙ genus qdditatiue ꝑdicat̃ de dñã:nõ ꝓpe:ſꝫ p reductionẽ. Eo mõ dicim⁹ ꝙ ꝑdicat̃ ens ⁊ ſuba ⁊ ſpũs:⁊ oĩa ſupiora:⁊ ñ alr.

Dubium 2^x.

Nõ dñ ronuꝫ: q2 ſingl'is ſub aliterio.

Replica.

Infinitas nõ diuitaa:ſꝫ ſpũm cr nãli lumine attribuim⁹ vl' potẽtĩ:cui.vt ſco. habet.

Corollarium

L

Nõ dñ ſolo.ſꝫ nõ ſcõd ſacã:ſꝫ oĩa moderando pondera.

Quidditatiuum 2^x.

3.articulus.

Circa 3^m appet:q ſũt nobis icognoſcibilia.ſ.rõ deitatis ꝓpa ⁊ ei⁹ paſſiones/vt ſunt ei^{9}:ſꝫ a poſteriori:⁊ q2 eas cognoſcim⁹ ſaltẽ aliq̃s. ❡ Sꝫ eſt ſciẽdũ,ꝙ aliq dicere voluerunt,ꝙ de deo poſſum⁹ hẽre ɔceptuꝫ qdditatiuũ ꝓprie dictũ. Nã cõceptus qdditatiuus eſt prior aliis:ɔcept⁹ aũt poſteriores preſupponunt priores: multos ãt poſteriores habem⁹.g ⁊ priorẽ.ſ.qdditatiuũ. ❡ Sꝫ ɔ hoc arguit̃ 3^x.p̊ ſic. De nullo ſimplr̃ ſimplici põt hẽri niſi ɔceptus ꝓprius ⁊ adeq̃tus.ſꝫ ſupius oſtẽſum eſt ꝙ diuina eẽntia eſt ſimplr̃ ſimplex:ergo non põt hẽri niſi cõceptus ꝓprius:iſte nõ habetur.ergo ⁊c̃. ❡ 2⁹ ſic. De nullo p̊ diuerſo pꝫ hẽri ɔcept⁹ q nõ ſit idẽ qd ipſum.ſed eẽntia diua eſt p̊ diuerſa ab aliis.g ⁊c̃. ❡ 3⁹ ſic. Qd dr̃ in quid de aliquo eſt prius ordine eẽntiali illo.nõ eni poſſum⁹ imaginari ꝙ aliquid dicatur in quid de aliquo vel quidditatiue/quin ſit pars eius eẽntialis.ps aũt eẽntialis eſt prior toto eẽntialiter:ſꝫ nihil nec aliq̃ rõ formalis eſt prior deitate.ergo ſibi repugnat hẽre ɔceptũ qdditatiuũ aliuꝫ a ſuo proprio adequato ❡ Sed ɔ: cognoſcẽs poſteriorẽ conceptuꝫ/eẽntialiter cognoſcit priorem/ ex quo cognoſcit illum eſſe poſteriorem:q2 poſterius vt poſterius non poteſt cognoſci ſine priori:ſed multos cõceptus poſteriores habemus.ergo ⁊c̃. ❡ Reſpondeo:⁊ dico ꝙ cognoſcens poſterius inquãtũ poſterius eſt:bñ cognoſcit prius:ſed nego,ſic itelligẽdo minorẽ.nõ eni eſt notus ordo rõnũ formaliũ ad diuã eẽntiã nãlr̃:niſi indiſtincte ⁊ ɔfuſe.

Opi.aliorum ⁊ eſt Scoti.

Imagina⁹ 3^x.

M

Cõſiderẽ ſolũ dos Scotice ⁊ alibi no...

Obo.

N

4.articulus.

Circa 4^m ſciẽdũ eſt ꝙ Diony.docet quattuor vias deueniẽdi in cognitionẽ dei.ſ.p viã cãlitatis effectiue:p viã finis:p viã eminẽtie:⁊ p viã remotiõis. ❡ Sꝫ eſt ſciendũ ꝙ q̃tuor modis deuenim⁹ in cognitionẽ alic⁹:aut imediate p ſeipm,ſicut actũ itell'ndi experimur p ſeipm nos cognoſcere.aut p ſpẽm ꝓpaꝫ ſicut qdditates reꝝ ſenſibiliũ,q̃rũ ſpẽs ipmunt̃ i aĩa.vt docet Aug.12.d tri.c.2.aut arguitiue p rõnẽ cognoſcẽdi ſicut p ſpẽm accñtiũ argumẽtamur ſubaꝫ. Aut arguitiue p obm cognitũ.ſicut arguim⁹ p actũ intell'ndi cognitũ nobis ieſſe po^{am} itellectiuã.p̊ mõ a nobis de⁹ ꝓ ſtatu iſto nõ cognoſcit̃:q2 iſta vt ſupra patuit,ẽ notitia ĩtuitiua. Nec 2⁹ mõ de cõi lege:q2 ſpẽm nullã hẽm⁹ nãlr̃ niſi a ſenſib⁹ cãtã.a ſenſib⁹ ãt nõ ipmunt̃ nobis aliq̃ ſpẽs: q̃ ſic poſſet deũ repñtare.ſꝫ 3⁹ mõ q2 p actũ cognoſcẽdi arguim⁹ po^{am}:⁊ p po^{am} arguim⁹ eẽntiã:⁊ p iſtã cognoſcimus verã exñtiã:⁊ iſto mõ icipit ⁊ ꝓcedit illa via tã efficiẽtis q̃ finis ſꝫ Diony. 4⁹ mõ ẽt cognoſcim⁹:q2 p qdditates,vel ſpecies ſenſibiles cognoſcimus ſubam corporalẽ ⁊ p iſtã ſpũalẽ:⁊ ſic ſũmã vel p̊mã cãm. Tenẽt g vie Dio.p iſtos duos vltios modos:q2 qñ aliqd cãtũ cognoſcim⁹,q̃rim⁹ de cã efficiẽte ⁊ finali vſq3 ad p̊mã i vtroq3 gñe. Siĺr ſꝫ viã eminẽtie:q2 videm⁹ bas res deficiẽtes:iõ arguim⁹ aliqd indeficiẽs. ❡ Ex iſta ſequitur via remotionis:q2 p̊^m efficiens ⁊ vltimus finis eminens eſt. Jõ ab eo remouem⁹ oẽs ipfectiones. ❡ Sed quis iſtoꝝ modoꝝ Diony.eſt prior ſimplr̃:dicit doc.ꝙ via efficientie.q2 enim videmus aliqd moueri ⁊ cãri arguim⁹ p̊^m:⁊ in iſto fundat̃ via finis.nũq̃ enim finis cognoſceretur niſi per effectũ efficientis,⁊ in iſtis fundatur via eminẽtie:q2 finis neceſſario nobilior eſt his:que ſunt ad finẽ:⁊ ſic arguim⁹ ipſuꝫ eſſe nobiliſſimum. Et exinde amouemus ab eo oẽm imperfectionẽ. ❡ Sed h occurrit difficultas:q2 p iſtum modum poſſumus arguere diuinam eſſentiã inferẽdo ꝙ oẽs conceptus:quos de deo habem⁹ alicui p̊ attribuimus tãq̃ radicali fundamẽto. Poteſt dici ꝙ cognoſcitur ſub rõne primi fundamẽti/ɔiungendo rationẽ primitatis cũ fundamẽto:⁊ per iſtam circũloquimur diuinã eẽntiã. ❡ Sꝫ ɔ.q2 eque argumẽtamur rõnẽ fundamẽtalitatis ⁊ p̊mitatis ieſſe alicui:ſicut de aliis rõnibus formalibus attributalibus. Et ſic ſemper attribuendo ⁊ arguitiue ꝓcedendo ꝓcedemus in infinitũ. Aut deueniem⁹ ad illud:qd in ſe eſt p̊^m.⁊ illud eſt deitas. Poſſet aliquis dicere ꝙ rõnẽ propriã diuine eẽntie arguitiue poſſumus cognoſcere:⁊ etiam cuiuſlibet creature multo magis. ❡ Ad auctoritatem in principio dico ꝙ loquitur de notitia intuitiua.

De diuis nominibus.

Via cognoſcẽdi dei 4^x.vide Sco.h.⁊.h. di.1.q.3.⁊ alibi ſepe.

Modi cognoſcẽdi ro. ſ.itu tũc abſtractiue:arguitiue:⁊ h: 2^x.

Applicatio dcõrũ i ſex ꝓpoſitionibus. Vide Sco.3. di.2.⁊.14.⁊ ſim.3.

O

Dubium Scotus. Ordo nõdũ cognoſcendi deum.

P

Dubium

Replica

Q

❡ Utrum deus ſit a nobis p̊mo cognitus. Qõ II.

VTrum de⁹ ſit a nobis p̊mo cognitus. Qd ſic:q2 eſt illud p qd cetera cognoſcuntur.ergo ⁊c̃. Añs pꝫ:q2 ipſe eſt lux vã ⁊ eterna ſm Aug.de vera religione. ❡ Cõtra. Nihil poſſumus cognoſcere niſi ea: que ſenſu diſcernimus.

Circa iſtã.q.ſuppoſito ꝙ deus eſt p̊^m obm intellectus noſtri p̊mitate ꝑfectionis:cum in ipſo ſaluet̃ ꝑfecte rõ obiectiua intellectus nr̃i:ſicut in ſole vel in aliquo alio ꝑfecto viſibili rõ obiectiua viſus. Hoc in quã ſuppoſito duo ſunt in qõne iſta p̊ncipalr̃ inquirenda:de qbus eſt dubiuꝫ. Primũ eſt,qd eſt primũ obm intellectus nr̃i:ordine gñationis/vel executionis. 2^m qd ordine:vel primitate adequationis.

Suppoſituꝫ. Primitas obiecti 3^x.

A
1. articulus. 1. pars. Preambulū quadruplex. Cōcept' ſimplex. ſimplici ter ſimplex. ſūme ſimplex. q ſūt x ſūt dīnt

Ad videndū aūt ꝑmū q̄tuoꝛ ꝑambula opꝫ videre ꝑus. pᵐ eſt, ꝙ nō eſt idē ꝯceptꝰ ſimplex: ⁊ ſimplr ſimplex: ⁊ oīmode ſimplex. Ille eni dr̄ ſimplex: q lꝫ poſſet attingi vno actu ſimplici, eſt tn̄ reſolubilis in plꝛes ꝑtiales ꝯceptus: ſic eſt ꝯceptus ſpēi: ⁊ iſte dr̄ ſimplex, vt diſtiguit̄ ꝯ cōplexū. Simplr ſimplex dr̄ ille: q nō pt̄ reſolui: ſꝫ ad ipm ſtat vltimata reſolō, ſicut ꝯceptus ꝑmi vlis. Nā tale pᵐ opꝫ neceō dare, ad qḋ talis reſolō ſtet: aliogn eēt ꝓceſſus in īfinitū in eſſentialiter ordinatis. Oīmode aūt ſimplex eſt: qḋ nō eſt reſolubile actu, nec poᵃ: nec cū aliquo alio cōpoſibile, ſicut eſt diuina eēntia. 2ᵐ ꝑambulū eſt. ꝙ aliud eſt ꝯcipere ꝯfuſe, ſiue indiſtincte: ⁊ aliud ꝯcipe diſcrete ⁊ diſtīcte. Cōfuſus eni ꝯcepꝰ eſt ille: q ē reſolubilis in partes eſſentiales: ſic ꝯceptus diffiniti. ſꝫ ꝯceptus diſtinctus eſt ille q reſoluit eius ꝯceptum in partes eēntiales: ⁊ iſte explicat̄ noīe diffinitionis. 3ᵐ ꝑambulū eſt, ꝙ nullū ſimplr ſimplex pōt cognoſci idiſtīcte: imo ſi cognoſcat̄, diſtincte cognoſcitur: q2 ad ipm ſtat vltimata reſolō: ꝑ quā fit diſticta cognitio. 4ᵐ ꝑambulū eſt. ꝙ ſimplr ſimplex nō pōt cognoſci niſi totaliter, cū nō habeat in ſe aliud ⁊ aliud: tūc enim eſſet reſolubile in plures ꝯceptus ſimplr.

B
2. ar. Reſolutiō in partes.

¶ Ex iſto ſequit̄ vnū ꝑ modū correlarij. ſ. ꝙ qn̄ de vno obiecto vnus intellꝯ concipit, ꝙ nō alius: ipoſſe eſt, ꝙ illud obm ſit ſimplr ſimplex. Iſtis pmiſſis, pono duo dcā Scoti. pᵐ eſt ꝙ inter ꝯceptus indiſtinctos quos habemꝰ, ꝑmus eſt ꝯceptus ſpēi ſpālıſſime. Et ꝓbat̄ ſic. Qn̄cūqꝫ ſunt aliqua nālr agētia approximata eque alicui paſſo: illō qḋ ē ꝑfectiꝰ ⁊ efficaciꝰ ꝓuenit aliud ī mouēdo: ſꝫ inter oēs rōnes formales repn̄tatas intellectui ꝑfectior ⁊ efficacior eſt rō ſpēi ſpālıſſime. Hāc ꝓbo. q2 qn̄cūqꝫ aliq̄ ordinant̄ in aliq̄ gn̄e ſm ſub ⁊ ſupra: illud qḋ eſt poſterius ſemper eſt ꝑfectiꝰ: q2 oīa alia aliquo mō icludit ⁊ vltra addit. ⁊ iō cū rō ſpecifica ſit tal', erit ꝑfectior: ⁊ eq̄ approximata citiꝰ aget ⁊ ꝑus. 2ᵐ dictū eſt, ꝙ in ordine diſtinctoꝝ ꝯceptuū, ꝯceptus entis eſt ꝑmꝰ. Et h̄ ꝓbatur ſic. Illud eſt ꝑ cognitū diſticte ad qḋ vltimate ſtat reſolō oīuꝫ reſolubiliū: ſꝫ ens eſt hmōi. īcipiēdo reſoluere a ſpē ſpālıſſima, vltimū ad qḋ terminat̄ reſolō, eſt ꝯceptus entis. ḡ ꝯceptus entis eſt ꝑmus in ordine diſtincte cognitoꝝ. 3° videdū eſt de ordine iſtoꝝ adinuicē. Et dico, ꝙ ordo indiſtincte cognoſcēdi via gn̄ationis eſt ſimplr ꝑuior: q2 intellꝯ nr̄ ꝓcedit ab īꝑfecto ad ꝑfectū: cognitio aūt indiſtincta eſt imꝑfectior cognitione diſtincta. ḡ ⁊c̄. ſꝫ pᵐ in ordine ꝑ eſt ſimplr pᵐ. in ordine āt iſto ſpēs eſt pᵐ cognitū. ḡ ſimplr ſpēs eſt pᵐ cognitū. ¶ Sꝫ ꝯ iſta inſtat̄ 4ʳ. ꝑ ſic. q2 talis ordo vr̄ eſſe cognitoꝝ apud intellm̄, q̄lis eſt apud ſenſum: q2 cognitio nr̄a ortū hꝫ a ſenſu. ꝑi. de tri. ſꝫ in cognitione ſenſitiua ꝑ cognoſcit̄ rō gn̄is ſubalterni q̄ꝫ rō ſpēi: ſic pꝫ ī videte a remotis. ꝑus eni dicit eē aīal, q̄ꝫ hoiem. ḡ ſic erit ī cognitione itellectiua. 2° q2 pueri nālr ꝑ cognoſcūt vniuerſaliora, q2 appellāt oēs mulieres matres: ⁊ oēs homines pr̄es: poſtea determināt vnūqḋqꝫ tāq̄ꝫ via gn̄ationis a cōibꝰ ad ꝓpria ꝓcedētes. 3° qualēcūqꝫ ordinē hn̄t aliq̄ in eēndo, talē vident̄ hr̄e in mouēdo: ſꝫ in eēndo rō generis ſubalterni ꝓcedit rōnē ſpēi: ḡ et ī mouendo q̄tū ad cognitionē: q2 ſicut res ſe hꝫ ad eſſe: ita ad cognoſci. Minor pꝫ: q2 talē ordinem hn̄t rō gn̄is ⁊ ſpēi in hītudinali cognitione, vl' in ſpē: qualē hn̄t ī nā: nālr āt cōia ꝓcedūt ꝓpa. 4° q2 q cognoſcit iferiꝰ, cognoſcit ſupius ꝑ locū a pte ſubiectiua: ⁊ nō eꝯ, ꝓp ꝯn̄s: ſed illud a q̄ nō ꝯuertit̄ ꝯn̄a eſt ꝑus ī ordine illo. ergo ⁊c̄. ¶ Ad iſta. Ad pᵐ dico ꝙ iō ſēſus cogſcat ꝑ magis cōe ꝯfuſe aliq̄n: q2 nō ē obꝫ hn̄te approxiatū. ⁊ tūc rō ſpēi

Correlariū.
Scotus. 2. pars. Dictum 1ᵐ De ꝑmo cognito. vidē nō tantū ꝑfoꝛmiter doctrie Scoti ⁊ ipſiꝰ intentionem illuminando
C
3. pars. Concluſio.
Obiecti 4ʳ.
Li. 1. ⁊ ide.
D
Aui. 1. ſuffici entie.
Ar. 1. phy. ī phe. 1. co. 2. ⁊ 3. ⁊ alibi ſepe
Ar. 2. meta. t. c. 4.
In pº ꝑdica mētoꝝ. t. 5. met aph. c. d poſi.

ꝓuenit̄ a rōne gn̄is in mouēdo ꝙ nō ꝯtigeret, ſi eſſet debita approximatio. ¶ Cōtra. q2 q̄to agēs ē ꝑfectiꝰ tāto a remotiori pt̄ agē. ſꝫ rō ſpecifica ꝑ te eſt ꝑfectior. ḡ ⁊c̄. ¶ Rn̄: ꝙ ꝓpō accepta va ē in agētibꝰ eiuſdē rōnis: vt ſi calīn in tāta diſtāᵃ calefac̄ magis calīn in maiori: ſꝫ in agētibus alteriꝰ rōnis nō ē va. ſic rō, q̄ ignis ignit, ē ꝑfectior q̄ꝫ illa rō: q̄ ignis calefac̄: q2 illa ſuba ⁊ iſta accns: ⁊ tn̄ calefacere pt̄ ī illa diſtāᵃ: ī q̄ nō pt̄ ignire. Ad 2ᵐ dico, ꝙ eſt ad oppᵐ: nā ibi ē ꝓceſſus a ſpē ⁊ īdiuiduū: ⁊ ſic ſpēs ꝑ cognoſcit̄: q2 forte īdiuiduū, vt idiuiduū nō mouet ſenſuꝫ. Ad 3ᵐ dico, ꝙ ī hītuali cognitiōe ꝑus cogſcit̄ vle q̄ꝫ ꝑticulare: tn̄ nō ſeq̄t̄, ꝙ ī actuali, qn̄ dicis, ꝙ illa ſūt ꝑoꝛa. dico ꝙ nō ē neceē ꝙ illa que ꝑus īſūt, ꝑus agāt. alteratio eni ꝓuenit forꝯ ſubalem ī agēᵗ: ⁊ tn̄ forᵃ ſubal' ꝑoꝛ ē. Ad 4ᵐ dico ꝙ ī ꝑdiᵗᵒ cōtermēnbꝰ actū itellīdi nō tꝫ locꝰ a pte ſubiectiua. v̄.g. ſoꝛtes ē īdiuiduū. ḡ hō: vel hō nō ē ſingularis: ergo nec ſortes. In extrīa āt hn̄t tꝫ. nā hn̄t ſeq̄t, hō ē ergo aīal ē: ſꝫ nō ſeq̄t: intellr hō: ergo intellr aīal. ¶ Sed h̄ occurrit vna diffi. diffinitiuꝰ eni ꝯceptus vr̄ eē diſtinctus. ergo oportebit omnem diffinientem reſoluere vſqꝫ ad ens. Dico, ꝙ aliqs ꝯceptus eſt: qui totaliter eſt indiſtinctꝰ ⁊ confuſus: ⁊ h̄ eſt cōceptus ſpēi: aliqs enim tn̄ eſt diſtinctus. ⁊ h̄ eſt ꝯceptꝰ entis, qn̄ fit reſolō vſqꝫ ad ens. ⁊ hꝰ ſunt oēs ꝯceptus dictaꝝ vltimaꝝ: q2 ſunt ſimplr ſimplices. Quidā aūt eſt mixtus: qui non eſt totaliter indiſtinctus: nec diſtinctus totaliter. reſoluitur eniꝫ in aliquos ⁊ in aliquos non. Et iſti ſunt cōceptus diffinitiui ſpecierum: ſicut cōiter diffiniuntur.

Circa ſcdam pte eſt intelligēdū. ſ. de adeq̄tione, ꝙ eſſe obm adequatū pōt intelligi 4ʳ. Primo de adeq̄tione formali, vel eſſentiali: ſicut paſſio adeq̄tur ſubo: ita ꝙ vbi ſit poᵃ, ibi ſit obm ⁊ eꝯ. ſicut poſuerūt ꝑhi diuinā eēntiā eē obꝫ adeq̄tū intellꝯ diui, vt nihil aliud poſſit intelligere, ne forte vileſcat eius intellꝯ: ⁊ forte iſto mō credo, ꝙ nulla poᵃ opatiua hēat obꝫ adequatū. 2° mō accipit̄ obm adequatū ꝑ adequatione virtuali: ſicut dicūt theologi, ꝙ diuina eſſentia eſt ſic obiectū adequatū intellꝯ diuini virtualiter: vt nō poſſit intelligere, niſi illā: aut ea repn̄tant̄ in ea ſup eminenter ꝯtēta. 3° mō, ꝑ adequatione q̄dditatiua: ſic dr̄ de poᵃ viſiua: q2 eius obm adequatū, ſic dr̄ eē color: vt nō poſſit, niſi ad illa attingere: in q̄bus color includit̄ q̄dditatiue ꝑ̊ attingētia. 4° ꝑ adequatione denoīatiua eo mō, q̄ dicimꝰ: ꝙ corpus eſt obiectū adeq̄tū viſus: q2 oē coloratū eſt corpus: ⁊ oē corpus eſt coloratū: ⁊ ꝑ ꝯn̄s viſibile. Scdm igit̄ iſtā q̄druplicē acceptionē obi adequati eſt īq̄ſitio facienda. Quantū ad pᵐ modū pꝫ de ſe: ꝙ nullū pōt poni obm adeq̄tū intellꝯ nr̄i. aīa eni nr̄a prius intelligit alia q̄ꝫ ſeipſaꝫ. Aug. eni nāꝫ aīe ꝑ nām ſenſibiliū reꝝ in libº de tri. inueſtigat. Quātū ad 2ᵐ pꝫ ēt, ꝙ itellꝯ nr̄ nullū hꝫ obꝫ adeq̄tū: nō eniꝫ intellit ſaltē in via, aliqd in cuius virtute oīa alia intelligat. nō ſeipſam: q2 ſe ꝑ alia intellit. hr̄et ēt vnū actum reſpectu oīum intelligibiliū ſi hꝯ obm hr̄et. Quātū ad 3ᵐ ⁊ 4ᵐ modū eſt dr̄. De 3° mō dico, ꝙ impoſſe eſt ꝙ intellectus nr̄ aliqḋ obꝫ adeq̄tū hēat: q2 de ſimplr ſimplici ⁊ ꝑmo diuerſo nihil dr̄, vel in eis includit̄ q̄dditatiue: multa aūt talia itelligit intellꝯ nr̄. Quātū ad 4ᵐ modū dico. ꝙ ens eſt obm adequatū intellꝯ nr̄i: accipiēdo ens ſm totā latitudinē ſue denoīationis. Nā ad omnia que ſunt ens denoīatiue pōt attingere itellectꝰ noſter: ⁊ nō niſi ad illa: ergo eſt obm adequatū. quātūcūqꝫ eniꝫ ſimplr ſimplicia: ⁊ ꝑmo diuerſa ens q̄dditatiue nō icludāt recipiūt tn̄ denoīationē entis. Oē. n. qḋ eſt citra nihil ens dr̄: ſꝫ aliqd dr̄ q̄dditatiue ens: aliqd

E
Replica ſolubilis.
Ecce ꝙ q̄rit ſꝫ ꝯia aliꝰ vt de ſco. vt hic.
2. L. Ex tn̄ ignis ꝑ calorē ī tali diſtantia calefac̄t nō tn̄ ꝑ ignē: cē in tali diſtā tia pōt ignit.
Cognitio 2ʳ.
Ratio 3ʳ.
F
Regula.
Locus a pte ſubiectiua vbi nō tꝫ ⁊ vbi nō tꝫ.
Nota.
Dubium.
Cōceptꝰ treꝯ duo extremi. ⁊ 3° medius.
2. articulus.
G
Obꝫ adequatum 4ʳ.
12. metaph. t. c. 51.
Quadrupla 2ʳ
1. concluſio.
H
2. concluſio.
3. concluſio.
4. concluſio. Nō ꝙ q̄rit̄ de adeq̄tione entis obiua. Laſte expone vt. I. notam.

I

eſt denolatiue. ¶ Sꝫ ꝯ iſtud inſtaꝛ 4°. ꝑ ſic. Illud vꝫ eſſe obm virtualr adequatū:eo mō quo theologi po nūt eēntiā diuinā obm intellꝰs ſui:qꝺ continet oīa for malr vel v̄tualr:ſꝫ ens eſt hꝰ.qꝛ qdditatiue ꝯtinet oīa vel v̄tualr ſicut paſſiones ⁊ dr̄ias.⁊ ꝑ diuerſa. 2° ſic. Nō vꝫ rō q̄re nō poſſet dari aliqd:qꝺ qdditatiue p̄dicetꝰ de oībꝰ itelligibilibꝰ ab intellectu nr̄o:ſicut videmꝰ in ſenſibilibus:qꝛ daꝰ vnū,qꝺ qdditatiue predicatur: ſiue includitur in oībus p ſe viſibilibus. 3° ſic. Illud nō eſt obm adequatū denoīatiue alicuius potētie:que pōt attingere aliq̄ vt p̄ſcindūt ab illo ⁊ diſtinguuntur. ſꝫ intellectus pōt itelligere ſimplr ſimplicia,⁊ ꝑ diuer ſa:vt preſcindunt ab ente.ğ ⁊c̄. 4° ſic. Illud non eſt obꝫ adequatū denoīatiue:qꝺ nō dꝛ de oībꝰ itelligibilibus:vel non denoīat oīa alia intelligibilia.ſed ens eſt hꝰ.ğ ⁊c̄. Maioꝛ pꝫ. Minoꝛ pbaꝰ. Nam figmenta,⁊ probibita ⁊ entia rōnis ſunt intelligibilia.ğ ⁊c̄. ¶ Ad iſta.Ad p̄m dico.ꝙ ꝯceſſo ꝙ veꝝ ſit de paſſionibus,ꝙ ꝯtineanꝰ v̄tualr i ente:⁊ q̄tū ad illa curreret argumētū:tn̄ quātū ad vltimas dr̄ias ſpēꝝ:q̄ ſunt ſimplr ſimplices,nō eſt veꝝ.Qꝺ pbo.qꝛ intellectus hn̄s pfectā notitiā alicuius qdditatis pōt cognoſcere virtualr oīa ꝯtēta in ea.cū ergo intellꝰs nr̄ habeat pfectā ⁊ diſtinctā notitiā entis,poſſet p rōnem entis oēs dr̄ias cognoſcere qꝺ ē falſuꝫ.Ad 2m dico,ꝙ nō eſt ſile pp nimiā latitudinē potētie intellectiue:⁊ pp hoc,nō pōt ſibi dari ali qꝺ obm:ꝙ ita adeq̄t ꝙ poꝰ nō poſſit in alia.ſenſus aūt particularis nō eſt tante latitudinis.Dico ēt alr, ꝙ illud,qꝺ accipiꝰ de ſenſu eſt falſum.ſ.ꝙ coloꝛ includaꝰ qdditatiue in oībus q̄ viſus pōt videre.Et h̄ pbo ſic. Certū eſt ꝙ in dr̄ijs coloris nō includiꝰ qdditatiue coloꝛ.ſed viſus poteſt in eas.ğ in aliquid pōt:in quo nō icludiꝰ quidditatiue coloꝛ. Qꝛ aūt viſus poſſit in dr̄ias coloris.pbo.Omnis poᵃ diſtinguēs inter.a.⁊.b.cogno ſcit illud in quo differt.a.⁊.b.qꝛ aliter nō diſtingueret: ſed viſus diſtingit inter albedinē ⁊ nigredinē.ğ attin git ad illa qbus diſtinguuꝰ albedo ⁊ nigredo.he ſunt dr̄e diuiſiue coloris.ğ coloꝛ nō includiꝰ quidditatiue in oībus viſibilibus.Ad 3m dico ꝙ nō pōt ſimplr ſimplex:nec aliqd aliud ita p̄ſcindi ab ente,qn de eo dicatur ens denoīatiue.Et h̄ ſufficit ad illā adeq̄tioneꝫ. Ad 4m dico,ꝙ illa nō ſunt p ſe intelligibilia.ergo ⁊c̄. ¶ Sꝫ hic eſt vna diffi.de intellectu ⁊ voluntate:ſi habeant diuerſa oba cū ſint diuerſe poᵉ:diſtinctaꝝ aūt potētiaꝝ,diſticta ſunt oba. ¶ Dico ad h̄ ꝙ diſtictarū potentiaꝝ diſparataꝝ ſunt hn̄ diſtincta oba:ſꝫ diſtinctaꝝ ſubordinataꝝ nō eſt veꝝ:imo hn̄t idē obm ſub eadem rōne formali.ſub eadē enim rōne qua ſenſus ſentit obꝫ ſuū:intellectus intelligere pōt ip̄m intelligēdo de rōne ſe tenente ex parte obi. Iſto modo ſe hn̄t intellectus ⁊ volūtas.poᵉ enim ſubordinate ſunt ⁊ ſic hn̄t idē obꝫ:⁊ ſub eadē rōne formali.qꝺ pbo:qꝛ ad op poſitū:tunc ſequereꝰ,ꝙ voluntas poſſit hīc actū circa aliqd ſub rōne aliqua formali ſub q̄ intellectus nō intelligeret:⁊ ſic incognita diligeret:qꝺ eſt ipoſſe.Dico ğ ꝙ idē obm habēt.Sꝫ quō diſtinguunꝰ poᵉ hn̄tes idē obiectuꝫ:dico ꝙ diſtinguunꝰ ſuis rōnibus formalibꝰ. ¶ Ex dictis excluduntur quatuoꝛ opiniōes circa obiectum adequatum intellectus noſtri. Prima eſt que dicit,ꝙ ratio entis eſt ſic obiectum adequatum,ꝙ nihil poteſt cognoſcere intellectus noſter:niſi prius rōne entis intellecta que prima impreſſione imprimitur in anima noſtra:ſed iſtud non poteſt ſtare:quia experien tia docet oppoſitum. Nam tunc oporteret nos per oīa diſcurrere:⁊ omnes differentias:que ſunt inter ens ⁊ ſpeciem ſpecialiſſimam cognoſcere ante,q̄ꝫ eaꝫ cognoſceremus:cuius oppoſitū experimur. Secūdo excludiꝰ illa:que dicit,ꝙ verum eſt obm adequatū itellectus noſtri:quia ſicut bonum ad voluntatē:ita veꝝ ad intellectū.conſtat aūt,ꝙ bonū eſt obiectū adequatum voluntatis.igitur ⁊ verū erit obiectum adequatum intellectus noſtri. Sed illud non poteſt ſtare:qꝛ ſubiectum ſemper prius cognoſcitur ſuis paſſionibꝰ: verum autem ⁊ bonum ſunt paſſiones entis:ergo ens prius cognoſcitur.ergo cū in illo poꝛi nō cognoſcatur verum,verum non erit obiectum adequatū. ¶ Sed hic eſt dubiū:quia cōiter dicꝰ,ꝙ verum eſt obiectuꝫ adequatū intellꝰs nr̄i.dico,ꝙ veꝝ eſt paſſio ꝯn̄s obm intellꝰs nr̄i.ſ.ipſa itelligibilitas:que eſt nālis aptitudo in obo.vt dicit Aug.de v̄itate.vbi ponit veritatē eē re ctitudinē obi ad intellectū.eodē mō de bono reſpectu voluntatis. 3° excludiꝰ opīo:que ponit obꝫ intellectꝰ eſſe ens in actu:qꝛ obiectū mouet potentiam.nihil aūt poteſt mouere,niſi ſit ens in actu:ergo obꝫ adequatū intellectus noſtri eſt ens in actu. ¶ Sed illud nō pōt ſtare:qꝛ multa in poᵃ intelligimus.ğ ens in actu nō eſt obm adequatū. Similiter rō eoꝝ nō mouet:qꝛ multa intelligimus:que nō mouēt.ſ.ſubas ſeparatas.ſufficit enim ꝙ terminent. 4° excluditur opinio:que dicit ꝙ quidditas rei mālis eſt obiectū adequatū intellꝰs nr̄i: qꝛ oīs nr̄a cognitio oꝛiꝰ a ſenſu:nihil āt eſt ꝓprie ſenſi bile,niſi talis qdditas.ğ ipſa eſt obꝫ adequatū intellꝰs nr̄i. ¶ Sꝫ iſtud nō pōt ſtare:ꝑ qꝛ multa arguitiue cognoſcimꝰ ex ipſis ſenſibilibꝰ:q̄ tn̄ nō ꝯtinenꝰ ſub qdditate tali. 2° qꝛ nulla potentia quocunqꝫ ſupernāli ſibi dato:pōt excedere ſuū obm adequatū.neceſſario enī illud in qꝺ ferꝰ poᵃ,vel eſt obꝫ adeq̄tū,vel ꝯtineꝰ ſub eo. Si enim iſta negareꝰ,nō video quare viſus ſo nū cognoſcere non poſſet:qꝛ nō contineꝰ ſub colore. Intelligēdū tn̄ pp iſtas tres opiones vltimate iproba tas ꝙ magna dr̄ia eſt iter rōnē mouētis:⁊ rōnē terminātis. Nā aliqua ſe hn̄t ad potētiam in rōne mouētis tn̄ ⁊ nō terminātis:ſicut ſpēs intelligibilis:qꝛ quāuis ipſa moueat intellectū nr̄ꝫ ad intelligēdū obiectū abſtractiue:ipſa tn̄ nō intelligiꝰ a nobis,niſi arguitiue poſt actū ab ea cauſatū. Alia aūt ſunt:q̄ ſe hn̄t ad poᵐ in rōne mouēns ⁊ terminās:ſicut in notitia intuitiua obꝫ p̄ns cāt ⁊ terminat. Alia ſunt q̄ tn̄ terminant nec mouere p̄nt:ſicut entia in poᵃ obiectiua:⁊ prima mā. Alia ſunt q̄ nec mouent nec terminānt:ſicut entia ꝓhibita. Et ita pꝫ,ꝙ cū multa ſunt terminātia:que nō p̄nt mouere:rō mouētis diſtiguiꝰ a rōne terminātis in q̄cūqꝫ ſint. ¶ Ad argūm in p̄n° dr̄:ꝙ rō cognoſcēdi non ſp pus cognoſcitur:ſicut pꝫ de ſpē itelligibili ex dictis.

K

Contra conti nentiam v̄tua lē potētialem nota hanc inſtantiam.

Differt intellectus a ſenſu in hn̄do obꝫ adequatum.

L

Qꝛ viſus cognoſcit dr̄ias coloꝝ. vtō h̄. ſꝫ in craiabis ola vt noſk.

Conſidera be ne vt ſcis pon derādo plura pro ⁊ contra.

Caſte expone ⁊ ſgc inſtāiā de entibꝰ rōnis: vt noſti hū ponderāº

Dubium.

3.de anima.

Potētie due ſūt potentie diſtinguitur per obiecta ⁊ que: vide hic.

M

Idem ⁊ ſub eadem ratiōe formali ē obꝫ intellꝰs ⁊ volū tatis:⁊ vſr co gnitiue: ⁊ ſue appetitiue ꝑprie.

Corrolarium notabile.

Aue.

De obo adequato intellꝰs fuerunt opi. falſe.4.

N

Egi.q̄re Dñ. ⁊ alios.

Dubium.

Qualiter veꝝ ⁊ bonū ſe ha bent ad obiectuꝫ intellꝰs ⁊ voluntatis.

Veritas qd̄

Hen.quoꝛ. Egi.

O

Opinio.

P

Aliqd eſt tn̄ motiuū: ⁊ alī qd eſt tn̄ terminatiuum:⁊ aliquid ⁊ ſic ⁊ ſic:⁊ aliqd nec ſic nec ſic.

Longe lātiꝰ de,mā p̄ma.

¶ Utrū in creaturis ſit veſtigiū trinitatis. Qō. III.

Q

Utrum in creaturis ſit veſtigium tri nitatis.

Reſpondeo. Veſtigiuꝫ ponitur diuerſimode a mul tis.ponitur enim ab aliquibꝰ in triplici ha bitudine.ſ.efficientis,finalis,⁊ exēplaris.Sꝫ ſi hoc eſt verū,oſtdo manifeſte diſtinctioneꝫ inter perfectiōes attributales aliqualē. ¶ Et hoc ſic. Omnis relō diſtin guiꝰ ab alia relōne,vel a fundamento,vel a termino, vel ab extremis:ſed iſte tres habitudines nō p̄nt abin uicem diſtingui ex extremis: qꝛ eadem ſunt.ſ.deus ⁊ creatura:nec per fundamenta:qꝛ in quocunqꝫ qꝺ eſt in creatura fundaꝰ iſta triplex dependentia.ergo opꝫ ꝙ a terminis diſtinguātur. ¶ Cōfirmaꝰ:qꝛ vbicunqꝫ eſt terminus ⁊ fundamētum eiuſdem rōnis: vt eiuſdem ſunt,nunq̄ꝫ innaſcitur niſi relatio eiuſdem rōnis. ſed fundamētuꝫ eſt eiuſdē rōnis.ergo niſi termini di

Quere Ale.⁊ alios hic copioſe.

Nota ad pbā dū diſtictionē attributoꝝ inter ſe ⁊ ad eſſentiā.

ſtinguantur

A

Depēdētia 3ᵉ.

Pōdera op' iꝫ vbiqꝫ iſta.

ſtinguant: opꝫ ꝙ ſint eiuſdē rōnis: ſed hoc eſt falſum. ergo ꝛc. ℭ Depēdentia ergo efficiētis ad voluntatem terminaꝛ. Exemplaris ad intell'm: ſed finalis ad eſſentiam. ergo iſta tria ex natura rei diſtinguuntur.

ℭ Utrum imago trinitatis ſit in anima. Qō. IIII.

VTrum imago trinitatis ſit in anima. Qꝫ non. quia quod eſt proprium verbi non competit creature: ſed eſſe imaginem eſt proprium verbi. ergo ꝛc.

Op. cōis q̄ſ ſequitur.

Hic dicitur cōiter, ꝙ ꝑ tres potentias: que ſunt in aīa noſtra, itelligit imago trinitatis. origo eni eſt iter iſta. nā memoria eſt intellectus agens cū ſpecie: que ſimul iuncta ꝓducūt vbū: ꝛ hec. ſ. memoria appropriaꝛ prī. Intelligentia aūt que appropriaꝛ filio dicit actū itelligēdi in itellu poſſibili: nō ꝙ itell's ſit ꝓductus: ſed itell's, vt ſub actu: velle aūt in voluntate eſt ab vtroqꝫ: ſic ſpūſſcūs. ℭ Notandū aūt, ꝙ Aug. per quatuor vocabula iſtas potētias noiat. Prio qa ſunt vna eēntia. Scdo qa ſunt ꝓprietates aie. Tertio qa ſunt iſeparabiles. Quarto qa ſunt in meliori: qd̄ eſt in nobis. Ex iſtis excluduntur opiones diuerſe: que habenꝛ de iſtis potētȷs. Per pmū eni pꝫ ꝙ nō ſunt accidentia. nā qd̄ eſt eſſential'r ſuba, nō pōt eſſe accidēs. ſed ex pmo dicto habem', ꝙ ſunt eēntia. ℭ Per ſcdꝫ pꝫ ꝙ nō ſunt idē oībus modis cū eſſentia: qa qd̄ dicit̄ de eſſentia in ſcdo modo dicēdi ꝑ ſe nō eſt addita tue idē cū eſſentia: ſed potētie ſunt hꝰ. qa ſm Aug. ſunt ꝓprietates. ℭ Per 3ᵐ pꝫ, ꝙ nō ſunt real'r diſtincte: quia que realiter diſtīguūt videnꝛ poſſe ſeparari: ſed potentie nō pñt ſeparari ab inuicē ſm Augᵐ. ℭ Per 4ᵐ apparet, ꝙ ſunt idem cum eſſentia: qa omni eo: qd̄ eſt in aīa diſtinctū ab ea, eſt aliqd in aīa melius: ſed potentȷs nihil eſt in aīa melius ſm Augᵐ. ḡ ꝛc. ℭ Sed ſunt ne idem cū eſſentia oino? Dico ꝙ non: qa per eadē argumēta: per que probaꝛ diſtinctio itell's a volūtate in diuinis. ſ. per ꝯdictiones: ſicut patebit diſ. 8. pōt ꝓbari diſtinctio intell's in aīa a voluntate: ꝛ per ꝯñs vtriuſqꝫ ab eſſentia. ℭ Sed dices: ſufficit, ꝙ dicāt reſpectus diuerſos. ℭ Cōtra. qa maiorē entitatē requirit prīᵐ actionis q̄ terminus: ſed pp entitatē modicā reſpectuū: negaꝛ ab eis, ꝙ pñt terminare actionē. ergo nec poterūt pncipiare. Nec valet ſaluare ꝯtradictiones ꝛ oīa talia per cōnotationes: cū per iſtū modū nihil poſſet probari. dicerē eni ꝙ eſſentia lactis, vt ꝯnotat diſgregare, eſt albedo: ꝛ ſic de alȷs. ℭ Ex dictis autē pōt accipi vna ratio, ꝙ non ſunt accidētia: nec eſſe pñt: qa q̄ncūqꝫ ſunt alique due imitationes eſſential'r ordinate ſm magis ꝛ minus nobile. ſi illa: que eſt minus nobilis eſt imitatio ſm ſubaꝫ: ꝛ nobilior erit ſm ſubaꝫ: ſed imitatio ſm imaginē eſt nobilior: q̄ imitatio ſm veſtigiū. imitatio aūt ſm veſtigiū eſt ſm ſubam. ſm Augᵐ. qui dicit ſup Geñ. ꝙ veſtigiuꝫ eſt ſuba. ergo ꝛ imago erit in ſuba. cōſtat autem ꝙ eſt in potentȷs. ergo potentie ſunt ſube. ℭ Poteſt etiam ex dictis ꝓbari euidenter aliqualis diſtinctio inter perfectiones attributales. ſuppoſito ꝙ in quolibet ente creato ſm Augᵐ ſit ratio veſtigȷ: tunc accipio rationē veſtigȷ: que fundaꝛ in illo eodē, in quo imago. Et quero. Aut terminanꝛ iſte due imitationes: ad oino idem in deo. aut nō. ſi non: tunc in deo aliqua erunt. non idem: quorum vnum terminat relationem veſtigȷ: ꝛ aliud relationem imaginis. quod eſt propoſitum. Si autem dicatur, ꝙ ad oino idem: tunc nulla differentia eſt inter veſtigium ꝛ imaginē: nec vna eſt perfectior alia. conſequentia patet: quia fundamentum idem ꝛ terminus idem.

Portio imaginis tres tribus perſonis correſpōdētes eiſqꝫ appropriate.

B

De potentȷs aie ꝛ earū nominibus.

Cōtra Tho. Quere Sco. l. 2. di. 16. vbi has opiones videbis.

Dubium.

C

Eraſio. Nō oportet.

Cōtra nominales.

Cōtra Tho.

D

Diſtinctio attributoꝝ ueri probatur.

ℭ Utrum lux eterna ſit intellectui noſtro ratio cognoſcendi. Queſtio. V.

E

VTrum lux eterna ſit intellectui nōrō cogñcēdi. Qꝫ ſic. qa Augu. adducit ad h illud Joā. p. Erat lux vera: q̄ illuminat ꝛc. ℭ Cōtra. Aug. dicit, ꝙ tenebre. i. ifideles eā non cōprehenderunt.

Uide i Sco. diſ. pm̄. q. 4. copioſe dicta Aug. ꝛ ſua: ꝛ alioꝝ i hac. q. vbi ibi nōui. Opi. Henri. Ronco Aug. de luce vera.

Hic introducunt quatuor rōnes Aug. q̄s idē Aug' adducit ad ꝯnē affirmatiuā: ex quib' opinati ſunt aliqui, ꝙ opinio eſſet Aug. ℭ Prima ratio eſt iſta. Impoſſ'e eſt ꝙ aliq̄ vtus vtute ꝓpria attingat ad nām, vel vtutē pſtātiorē ſe: ſed ſi attinget: hoc eſt in vtute pſtātioris ſe: ſꝫ itell's nr̄ attingit ad aliq̄ pſtātiora ſe: qa ad eternas regulas. ḡ hoc erit in vtute alicuius preſtātioris ſe. ℭ 2ᵃ rō eſt iſta. Omne iudicās de aliquo ꝑeſt illi: de quo indicat: ſed itell's nr̄ iudicat de ſupnālib' ꝛ icōmutabilib'. ḡ eis pſidet. nō a ſe. ḡ a luce increata. Hec Aug' de vera religione. ℭ 3ᵒ ſic. Impoſſ'e eſt ꝙ i luce cōmutabili ui dicet qs vere de re icōmutabili: ſed intell's nr̄ iudicat ve de re icōmutabili. ḡ icōmutabili luce: ꝛ ꝑ ꝯñs etna. ℭ 4ᵒ ſic. Impoſſ'e eſt, ꝙ idē nuō reperiaꝛ in plib' ſine aliq̄ cōi repto i illis: ſꝫ ples itell's vitatē eādē itelligūt: ꝛ ꝑ ꝯñs eadē veritas i plib' eſt. ḡ ꝑ aliqd cōe. h eſt lux. ℭ Iſtud cōiter nō teneꝛ: maxime pp regulam Augu. Sic deus res: q̄s ꝯdidit, adminiſtrat, vt eas agere proprios motus ſinat. cū ḡ de' dederit intellectu. ſic alȷs entib' iferiorib' ſufficiētia pn̄ reſpectu opationis ſue: vī ꝙ itell's pōt in ꝓpriā opationē ſine tali luce. Introducunt tñ aliq̄ dicta antiquoꝝ doctoꝝ: ad que dicēda moti ſunt pp vba Augu. ℭ Primū eſt ꝙ Augu. ponit iſtā lucē eternā intell'm agentē. Intell's eniꝫ agens eſt quedā lux: in qua ꝓſpicim' veritates cognoſcibiles in nobis. ℭ Scdm dictū eſt, ꝙ in luce creata intell's nr̄i poſſumus cernere qd̄ verū eſt: ſed nō ipſaꝫ veritatem: qa ſm ſe eſt icōmutabilis. ℭ 3ᵐ eſt, ꝙ lꝫ in nobis luce creata poſſum' ꝯcipe terminos regularū icōmutabiliū: vt totū ꝛ ptes: que ſunt mutabilia: nō tñ illoꝝ habitudinē: qa illa eſt icōmutabilis. ℭ 4ᵐ dictū ē, ꝙ Aug. vī expſſe ꝯcedere ꝯnē illaꝝ rōnū. eſt eni tale, ꝙ. ſ. ſine ſpāli illuſtratiōe diuina nullū pnᵐ icōmutabile cognoſcere poſſum': qa nulla po' cōmutabilis ad talia per ſe attingit. ℭ Sed, vt mihi appet, iſta dicta ſtare nō pñt. Primū nō. nō eni veriſile eſt, ꝙ tātus doctor vellet ponere vnū intell'm agentē in oībus: ſic ille ſaracenus fecit. poſito aūt illo dicto, illud ſequiꝛ. nā Aug. illā lucē vnā numero in oībus ponit, vt videꝛ. idē igitur itell's. ℭ Scdm nō. qa nulla relō pōt itelligi icōmutabilior ſuo fundamēto. ipſa aūt veritas fundatur in eo qd̄ eſt verꝝ. ℭ 3ᵐ etiā nō. qa nulla habitudo iter extrema pōt eē notior ipſis extremis, cū ea pſupponat. Et ſil'r ui dicis, ꝙ eſt necīa. Nullū aūt necīum aliqd̄ ꝯtingēs pſupponit. ℭ 4ᵐ etiā nō valet: qa tunc oīs nr̄a ſcia eſſet ex termis, vl' regl'is icōmutabilib': qd̄ eēt mirabil'r dcm̄.

Tenendo igiꝛ ptē cōiorē priorē, opꝫ reſpōdere ad argᵃ: que videnꝛ eē Aug. ad que dicit Scotus: volēdo ſaluare opionē Aug. ꝙ Aug. itelligit ꝙ de', q eſt lux cōcurrit vt cā vl'is ad cauſandum actū cognoſcēdi in intellu cū itellectu vt cauſa ꝑticulari. ℭ Sꝫ iſtud ſm meū iudiciū, nō ſufficit. Nā ipſe nō videꝛ ponere, ꝙ illa irradiatio requiraꝛ in viſu: ſꝫ ſolū in intellectu: ꝛ tñ eque cōcurrit de', vt cā vl'is ad actū vidēdi: ſicut ad actū intelligēdi. ℭ Poteſt ergo dici ad mērē Aug. ꝙ ipſe loquiꝛ inquirendo: nō autē determinādo: ꝛ tūc opꝫ ſolueꝛ rōnes ſuas. ℭ Ad pmaꝫ verū eſt: loquendo de potētia ꝓductiua: ꝙ nulla talis

F

Impugnatio Regla Aug. 7. ci. c. 30.

Dictuꝫ q̄dru plex antiq̄ꝝ. Quere hic ꝛ alios.

G

Al. talis.

Impugᵒ 4ᵉ. Uide Aū. cō. 5ᵒ. 3. li. de aīa vbi digredit de vnitate itel lectus ꝯ conctos ꝑparhe ticos: ꝛ ad h vide eū impu gnātē. S. T. i opuſculo d vnitate itell's ꝯ Auerroiſtas. et. Ep. Albertum in pris na'ibus inibi. in ſuo q̄ qꝫ tracta. ſpecialiter ꝯ talē pōnē differentem.

H

Di. pmā. q. 4. Tangit Sco. ſed dic ꝯnr reſolo pōderā'.

Potētia 2ᵉ.

I

An ſol ſit nobilioꝛ poˢ viſiua humana: cõſidera plura põderãdo.

attingit ad nobilius ſe: ſed opatiua potẽtia põt in nobilibus ſe ſicut poſſũ videre ſolẽ: qui forte eſt nobilioꝛ: tñ poˢ mea viſiua nõ põt cũ pducẽ. ¶ Ad 2ᵐ de preſidentia dico ꝙ maioꝛ eſt vã qñ obm iudicij depẽdet a iudicãte: ſʒ qñ nõ depẽdet nõ eſt vera: ſic eſt in ppoſito. Jſte eñi veritates nõ depẽdẽt ab intellu nr̃o: ſʒ magis ecõ. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ euidẽtia vitatis eſt ab obo. ſ. a rõnibus formalibꝰ terminoꝝ effectiue ꝛ ab itellectu. nõ aũt a luce: q̃uis lucẽ regrat: ꝛ non forte, niſi in rõne cãntis. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſi maioꝛ hẽat veritatẽ, opʒ itelligi ꝙ illud cõe ſit formalr̃ in plibus: ſed intelligendo obiectiue nõ opʒ: qa oẽs hoĩes in oclis ſuis poſſunt vnicũ ſolẽ hĩc videre.

Dubium.

¶ Sed hic eſt vna diffi. de icõmutabilitate illaꝝ veritatũ ꝛ de regulis icõmutabilibus: de quibꝰ loquĩ Augꝰ qualr̃ earũ icõmutabilitas ſaluari põt ẽm determinationẽ Aug.

Modus dĩ 4ʳ alioꝝ.

¶ Ad iſtaʒ diffi. ſoluendã ſunt q̃tuoꝛ modi dicẽdi.

K

A. l. nec̃ioꝝ. U. de Gẽd quolib. 3. q. 5. ꝛ h. ꝛ alibi ꝛ alios h.

Prim⁹ eſt. iſtã icõmutabilitatẽ hñt iſte veritates ex nã terminoꝝ nec̃ia: ꝛ iõ tales regule nõ pñt formari, niſi de obiecto icõmutabili. ſ. de deo: ꝛ iõ oĩs vitas circa creata ẽ nõ nec̃ia: vñ dicũt, ꝙ oĩbus hoĩbus annihilatis: iſta eſſet falſa. Oĩs hõ eſt aĩal.

Impugꝰ 1ʳ.

¶ Licʒ iſte modus ex ſe ꝛ ex dictis apparerat incõueniẽs. Jnduco tñ argᵐ ↄ̃ euʒ. Arguo eñi ſic. Suppoſito dicto tuo: ſequĩ ꝙ oĩs ſcia pter theologiã eſt de ↄtingẽtibꝰ: nec aliq̃ pter theologiã erit ſcia. huiꝰ oppoſitũ dicit Aug. ¶ P̃. Si ita eſt: tũc ipoſſĩe eſt accipere aliqđ pñᵐ nec̃iuʒ: qđ verificeĩ in deo ꝛ in creatura: ſed Augꝰ eſt in oppoſitũ.

Cap. 1.

Aug. eñi p̃ de tri. dicit ꝙ h̃ pñᵐ, nulla res ſeipſaʒ gignit. verificaĩ nec̃io taʒ in deo q̃ʒ in creatura. g̃ nõ ſolũ de deo. g̃ ꝛc̃. ¶ 2ᵘˢ modus dĩ eſt, ꝙ iſte regule dicunĩ in creaturis icõmutabiles: qa ſuppoſitis terminis impoſſĩe eſt, qn habitudo cõſurgat per q̃cũqʒ poᵉˢ.

L

Impugꝰ 2ʳ.

¶ Jſte modus nõ valet: qa tũc ſequereĩ, ꝙ nulla veritas in creaturis eſſet abſoluta: ſed oĩs eſſet cõditionata: ꝛ cũ iſta nõ ſufficiat: ad ſcie certitudinẽ, ſequereĩ ꝙ nulla ſcia eẽt de creaturis. Nã deſtructis terminis ppõ ſcita eſſet falſa: ꝛ ſic ſcia eẽt de falſo. ¶ P̃. Nullũ poſterius põt eẽ magis nec̃iuʒ, q̃ʒ prius: ſed habitudo eſt poſterioꝛ extremis. extrema aũt ſunt cõtingẽtia. g̃ ꝛ hitudo erit ↄtingẽs: ꝛ ſic nõ erit illa habitudo icõmutabilis. ¶ 3ᵘˢ modus dicẽdi eſt ꝙ iſte regule nõ ſũt icõmutabiles quãtũ ad eẽ qđ hñt res in ſe: ſed quãtũ ad eẽ qđ hñt in itellectu nr̃o obiectiue ꝛ ineſſe diminuto. Nã de qdditatibus, vt ↄcipiunĩ a nobis formanĩ iſte cõplões.

Impugꝰ 3ʳ.

¶ Sʒ nec iſte modus ſtare põt. nã accidit qdditatibus, ꝙ a nobis cõcipianĩ: ꝛ tunc ſublato tali eẽ, non maneret veritas incõmutabiliũ regularũ.

M

¶ P̃. Nõ magis eſt incõmutabile aliqđ ens in eẽ diminuto, q̃ʒ ſit illđ eẽ reale ꝛ ſimplex: ad qđ reducĩ: ſed tã cõceptio, ſiue actꝰ cõcipiendi, q̃ʒ etiã itellꝰs ſunt cõmutabiles. g̃ ꝛ eẽ cõceptũ terminorũ: ergo ꝛc̃.

Scotus.

¶ 4ᵘˢ modus dicẽdi eſt, ꝙ iſte regule ſunt icõmutabiles quãtũ ad eẽ: qđ hñt in itellectu diuino tñ: qa caꝝ extrema ſemp ſunt icõmutabilia ibi. nuſq̃ʒ aũt ſunt icõmutabilia, pter q̃ʒ ibi.

Impugnatio

¶ Sed ↄ̃. euidẽtia eſt formalr̃ ex terminis. g̃ vbi nõ ſũt formalr̃ terminĩ ibi nõ põt eẽ euidẽtia formalr̃ ſiue habitudo: ſed termini iſtius ppõnis. Oẽ totũ eſt maius ſua pte: nõ ſunt formalr̃ in itellꝰu diuo. g̃ nec hitudo.

Cõſidera hĩ vbiqʒ h. Ultimꝰ modꝰ dĩ quẽ ſeqĩ. Hẽ. de. ſ. di. 42 ꝛ idẽ ad h.

Uidet g̃ aliquibꝰ dñm ꝙ icõmutabilitas iſtaꝝ regularũ vĩ pcedere ex incõmutabilitate terminoꝝ in eẽ qdditatiuo qualr̃cũqʒ ponanĩ. Nã qdditates ꝛ eẽ quidditatiuũ ab oĩ eẽ in aĩa ꝛ reali ſunt abſtracte: alique eñi habitudines cõueniunt terminis ex rõnibus formalibꝰ terminoꝝ: ſiẽ hõ eſt aĩal: alique aũt nõ: ſicut, ꝙ hõ ſit albus. pme autẽ ↄſequunĩ eẽ quidditatiuuʒ, ſcđe aũt nõ: ſed forte eẽ reale vl̃ in aĩa.

N

Obijcitur 3ʳ.

¶ Sed ↄ̃. Nã termini adhuc videnĩ eẽ ↄtingẽtes. poſſunt eñi annihilari, vel creari. ¶ P̃. Uel illa habitudo cõuenit eis vt ſunt in aĩa: vel vt ſunt ex̃ aĩaʒ: quocũqʒ dato, ſequĩ ꝙ ſit cõtingens.

A. l. creari ꝛ annihilari.

¶ Rñdeo ad pᵐ, ꝙ rõnes foĩales terminorũ abſtrahunt ab iſtis predicatis. ſ. ab eẽ creari, vl̃ annihilari. Et ideo qa, vt ſic, abſtrahũt: vt ſic ẽm tale eẽ põt eẽ icõmutabilis habitudo iter terminos. ¶ Ad aliud dico ꝙ euidẽtia. vel habitudo non cõpetit eis, vt ſunt in aĩa nec vt ſunt ex̃ aĩam ſed ẽm eẽ qdditatiuũ: qđ abſtrahit ab eẽ in aĩa ꝛ ex̃ aĩam: ſicut dicimus, ꝙ cgnitas nõ eſt in aĩa nec extra aĩam.

Cõſidera iſtã rõnem.

¶ Ad rõnẽ patet.

¶ Utrum lux creata ſit intellectui noſtro ratio cognoſcendi. Queſtio. VI.

Utrum lux creata ſit itellectui nr̃o rõ cognoſcendi. Qꝛ non. Aug. de trinitate. cõſpicimus veritates in luce icõmutabili. ¶ Sed cõtra. idem Augu. Per lucem ſui generis cognoſcuntur res.

O

Lib. 9. c. 7. ꝛ alibi.

Hic ſciendũ ꝙ eẽ rõnẽ cognoſcẽdi põt itelligi multiplr̃. Pͥo ſic pñᵐ actiuũ dĩ eẽ rõ coĝſcẽdi: vel vt paſſiuũ: vel vt determinãs: vel vt repñtatiũ: qđcũqʒ iſtoꝝ dĩ lux ꝛ rõ coĝſcẽdi.

Ratio cognoſcẽdi 4ʳ. Lux itellectus alis qruplex dicitur.

Nã itellectus agẽs dĩ rõ coĝſcẽdi ꝛ lux: qa actiue pncipiat cognitionẽ. itellꝰs aũt poſſĩs: qa eã recipit. ſpẽs qa repñtat. habitꝰ aũt qa determinat. magis aũt intelligĩ ꝛ dicĩ lux de itellu agẽte q̃ʒ de aliquo iſtoꝝ.

Dubium. Quare ponĩ itellꝰs agẽs in anima.

¶ Sed ad videndũ q̃re lux magis appropriaĩ ſibi, opʒ videre, q̃re ponĩ in aĩa.

Modus dĩ quadruplex. Auer. 3. de aĩa cõ. 18. ad ſinẽ.

¶ Et circa hoc occurrit 4ʳ modus dicendi. Primꝰ eſt, ꝙ nec̃itas ponẽdi itellꝰm agentẽ fuit, pter qdditatẽ i phãtaſia relucẽtẽ abſtrahendã a ↄditionibꝰ mãlibꝰ: q̃ ipediũt eiꝰ itelligibilitatẽ. Uñ dicũt aliq, ꝙ ſi qdditates eẽnt abſtracte: ſiẽ ponit Plato: nõ idigeremus itellꝰu agẽte.

P

2ᵘˢ modus dicẽdi eſt ꝙ nec̃itas ponẽdi iſtũ itellꝰʒ eſt, vt ſequeſtraret qdditatẽ a ↄditionibꝰ mãlibꝰ: qbꝰ eſt ↄiũcta ipediẽtibꝰ eiꝰ itelligibilitatẽ: ꝛ h̃ facit nihil in phãtaſmatibus iprimẽdo: ſed ſolũ ſequeſtrãdo hoc ab hoc. pp eñi imerſionẽ eiꝰ i mã mouẽ non pñt itellꝰʒ. itellꝰs aũt agẽs ſequeſtrat eã a ↄditione mãli. 3ᵘˢ modus ꝙ ponĩ talis itellꝰs ad vigorãdũ phãtaſmata. ipſa eñi nõ ſũt ſufficiẽtia ſua vtute ad mouẽduʒ itellꝰm poſſĩeʒ, niſi vtute itellꝰs agẽtis. 4ᵘˢ modus eſt, ꝙ ponĩ ad aſſiſtendũ ipſis phãtaſmatibꝰ: ꝛ p ſolã eiꝰ aſſiſtentiã mouẽt itellꝰm poſſĩeʒ: ſiẽ coloꝛ ad aſſiſtẽtiã lucis mouet viſuʒ.

Impugꝰ 4ʳ.

¶ Jſti modi nõ apparẽt mihi ſufficientes. Jõ arguo ↄ̃ eos. Et p̃ ↄ̃ pᵐ. Nã oĩs qdditas eſt ſufficienter abſtracta a ↄditionibꝰ mãlibꝰ ſine vlterioꝛi abſtractione. nã q̃cũqʒ qdditas pſcindit ab heccceitate: ꝛ eſt pꝛioꝛ nãliter illa. p illo g̃ pꝛi pro quo nãlr̃ precedit ipſam heccceitatẽ põt mouere itellꝰm.

Q

¶ Cõfirmaĩ in exẽplo. nã nõ magis regrĩ abſtractio ad mouendum itellꝰm, q̃ʒ in actione alia: que ita attribuĩ qdditati, ꝙ nõ ↄditioni iduiduali: ſʒ pp preceſſionẽ nãe reꝰ pprietatis dicimꝰ, ꝙ nã caliditatis i igne cãt aliã caliditatẽ: ꝛ nõ heccceitas. g̃ ꝛc̃.

Quia p acciñs corrũpet p ſe hõ gñare hẽt du agẽs tale. vide Sco. 1. diſ. 2. ꝛ alibi: ꝛ alios vt. ſ. ſtaʒ dĩ iſte. Lege iſtum.

¶ Cõfirmaĩ ſcđo: qa, p te, phi nõ poſuiſſent itellꝰʒ agẽtẽ, ſi iueniſſent qdditates ſufficienter abſtractas ex ſe. cũ g̃ ita ſit, nõ erit nec̃iuʒ ponẽ itellꝰm agẽtẽ. ¶ Cõtra 2ᵐ arguo ſic. Nullũ nõ agens nãle põt aliq̃ actione iducẽ aliquã puationẽ niſi introducat aliquã formã poſitiuã. Jſta vĩ de ſe nõ. nã actio realis requirit terminũ realẽ. puatio aũt nõ eſt qđ reale. 2ᵒ pʒ: qa agẽs corrũpit formã p acciñs. oẽ aũt p acciñs reducĩ ad aliqđ p ſe. g̃ ſi corrũpit nec̃io aliqđ poſitiuũ pducẽ. cũ g̃ ſequeſtratio ſit ſolũ puatio ↄiunctionis: nõ ſolum erit nec̃e ponẽ itellꝰm agentẽ pp h̃: ſʒ pp aliqđ aliđ poſitiuuʒ. ¶ Cõtra 3ᵐ, Oĩs effectus cãtus in phãtaſmate

eſt eque

A est eque mālis ⁊ corruptibilis: sicͬ p̄hātasma: sed tū ponis intellm̄ agentē nec̄ūꝫ pp mālitatē p̄hantasmatis: vt causet in eo istū effectū: quo vigoretͬ .ḡ nō plus erūt vigorata ꝙ̄ an̄ pp mālitatē equalē illiᵘˢ effectus cū p̄hātasmate. ℂ Cōtra 4ᵐ. qa 1ᵃ assistētia nō ē nisi reᵉᵐ: ⁊ p̄ ꝯn̄s nō erit p̄nᵐ actionis. ℂ Et preterea ad qd nec̄io ponitͬ assistētia illiᵘˢ: qḋ nūq̄ cāt: sicͬ est itell's agēs. ℂ Jō alij vidētes ꝙ nulla istaꝝ cāꝝ est sufficiēs: ⁊ maxīe: qꝛ nō vidētͬ ꝙ in aīa sepata aliquā istaꝝ actionū h̄iet itellectᵘ agēs: nec oꝫ poni frustra in aīa sepata: dicūt ꝙ sicͬ videmᵘ ꝙ lux corpalis hꝫ duos effectᵘ .s. illustrare obꝫ ⁊ oculū: sic itell's agēs illustrat p̄hātasmata ⁊ intellectū polēm: sed in aīa sepata nō hꝫ effectū p̄mū: sꝫ p̄cise 2ᵐ. ℂ Nec ista cā etiā valꝫ. Prīo nō pp p̄hātasmatū illustrationē: qa itell's agēs est lux spūalis. p̄hātasmata āt alicuius spūalis nō sūt capacia. Uel sic. Jntell's agens est lux spūalis: p̄hātasma est qḋdā corpale. corpale aūt alicuius spūalis nō est capax. Nec ꝓpter intellm̄ possibilē: qa nō est poᵃ ceca: sꝫ est q̄dā lux in gn̄e suo.

Jdeo apparet mihi dōm ꝙ ponitͬ ad cōcausandū multa: que cānͬ in itellectu poli. ℂ Jdeo sciendū ꝙ intell's agēs ꝯtinet in se quatuor effectus essentialͬr ordinatos. p̄ enī concausat cū p̄hātasmate spēm itelligibilē in itell'u polͬi: quā non pōt p̄hātasma solū cāre: qa oīs cā equoca totalis ē nobilior suo effectu: sꝫ ꝯstat ꝙ p̄hātasma reᵘ spēi est aliq̄ cā equiuoca. ḡ si esset totalis cā: eēt nobilior: qḋ falsum est. Cōcurrit igitͬ itell's agens: sicut cā vl'is. 2ᵘ effectus est ipse actus intelligēdi: quē cāt cū spē itelligibili: species enī itelligibilis nō pōt eē cā totalis: qa est equoca: ⁊ sic eēt nobilior: qḋ est falsum. Cōcurrit ḡ intellectus agens sicͬ cā vl'is: spēs vo sicͬ pticularis. a 3ᵘ effectᵘ est dispō ad h̄itū: quā cōcāt: nō tn̄ cuꝫ actu: qa actus imanentes sūt fines: iō nō sūt ꝓductiui. ꝯcāt aūt cū specie que nō pōt eē cā totalis pp rōnē iā sepe dictā. 4ᵘ effectus est habitᵘ: quē etiā cāt cū spē pp idē: qḋ p̄us: sicͬ dictū est de itell'u agēte in cāulitate effectiua: eodē mō de intellectu poli in cāulitate receptiua: qa eodē ordine recipit p̄dicta oīa: sicͬ cā totalis in suo ordine. ℂ Sed ꝯ ħ 4ᵒ. p̄ sic. Oē agēs est p̄stantius patiēte: sed poᵃ q̄ itelligit est p̄stātissima. ḡ ipsa est actiua. 2ᵒ sic. Actio imanēs est in agēte: sed itellectio est actio imanēs: ⁊ est in itell'u poli. ḡ erit actiua. 3ᵒ sic. Actio vitalis nō videtͬ esse nisi ab agente vitali: sed intellectio est actio vitalis. ergo nō pōt esse a specie: qa nō est agens vitale. 4ᵒ sic. Actus volūtatis est actᵘ elicitus: ⁊ est formalͬr in voluntate: sꝫ actᵘ itelligēdi formalͬr est in itellectu poli. ḡ est effectiue ab intellectu poli. ℂ Ad p̄ᵐ dicit doctor, ꝙ oē agēs ẜm ꝙ tale h̄ñ est nobilius passo: sed simplͬr nō vī ista ꝓpō vl'r eē va itelligēdo de termino ꝓducto: nec etiā de passiuo: qa sol est cā hoīs ⁊ agēs reᵘ hoīs: ⁊ tn̄ hō est simplͬr nobilior. dicit ḡ ꝙ agēs ẜm rōnes formalē ꝓductiuā est nobilius termino formali ꝓducto. ℂ Sed tunc stat difficultas. si itell's polis est potētia passiua: tunc sequitͬ ꝙ oīs poᵃ actiua est nobilior potētia itellectiua. Et ħ ꝓbo sic. Qñcūq̄ aliqḋ cōe diuiditͬ p̄ dr̄ias oppositas: qcq̄d cadit sub vno mēbro nobiliori est nobiliᵘ quocūq̄ cadēte sub ignobiliori: sed cā diuiditͬ p̄ actiuaꝫ ⁊ passiuam. ḡ oē qḋ cadit sub actiuo est nobilius quocūq̄ cadēte sub passiuo: cū ḡ itell's polis cadat sub passiuo, nec̄io erit ignobilior quocūq̄ cadēte sub actiuo. ℂ Dico ꝙ si diuisio p̄ncipij per actiuuꝫ ⁊ passiuū esset quidditatiua nescirē bene saluare quin de actiuum esset nobilius poᵃ itellectiua. ℂ Sed dico ꝙ nō est diuisio q̄dditatiua: sunt enī multe poᵉ passiue nobiliores potētijs actiuis multis. Forte enī nobilius est intellectionē recipere ꝙ̄ cāre calorē: ⁊ multa alia. nō ergo est diuisio q̄dditatiua. ℂ Ad 2ᵐ dico ꝙ itellectio dr̄ actio imanēs: qa nō terminatͬ ad terminū ꝓductū per eā in eē simplͬr: lꝫ in esse ẜm qd: nō dr̄ aūt imanēs: qa sit in agēte: qa oīs actio est in agēte. ℂ Ad 3ᵐ dico, ꝙ h actio vitalis sufficͬ, ꝙ sit a p̄nᵒ vitali p̄nͬ, vl' totalͬr quātūcūq̄ aliud ꝯcurrit tan̄q̄ minus p̄ncipale: ita est hic: qa itell's agēs: qḋ est p̄nᵐ vitale p̄nͬ cōcurrit: aliud aūt nō .s. spēs. ℂ Ad 4ᵐ dico, ꝙ intelligere est elicituꝫ ab intell'u polͬi: nā elicere ꝯuenit taꝫ actiuo ꝙ̄ passiuo. actiue aūt elicitͬ ab agente: sꝫ passiue a poli elicitͬ: ⁊ iō soluꝫ est vis in vocabulo. ℂ Sed hic est diffi. qd .s. sit itelligere. Et dicūt aliq̄ ꝙ itelligͬ est agere. ℂ Sed ꝯ. si intelligere sit agere itellectionē: tūc oīm itelligeret: quod est falsum: qa aliqñ est lapis. ℂ Alij dicunt ꝙ itelligere est pati: sed illud nō pōt esse veꝝ: qa formalͬr intelligere est in deo ⁊ vere: ⁊ tn̄ in deo nō est pati: nec vere nec formalͬr. ℂ Dico igitͬ ꝙ itelligere nō est aliḋ nisi in se h̄ie formalͬr actū itelligēdi: ⁊ illud cōe est deo ⁊ creature: ⁊ abstrahit ab actiuo et passiuo. ℂ Dico ḡ resumēdo ꝙ intell's agens est rō intelligēdi itellectui nr̄o: sicut p̄nᵐ actiuū. ⁊ est lux ⁊ ponitͬ pp p̄hātasmata .s. ad cōcausandū cum eis spēs itelligibiles: p̄hātasmata aūt ē nō sufficiunt p̄ se ad causandum aliquid in itell'u polͬi: requiritͬ etiā pp intellm̄ polēm ad mouēdū ipm eo ꝙ ipse nō sit natus moueri a re corpali totalͬr: sicut deducit Aug. sup Gen. ad lr̄aꝫ. ℂ Ad auctoritatē dico, ꝙ intelligitͬ ꝙ lux requiritͬ in rōne regulantis.

ℂ Utrum actus cognoscendi causetur totalͬr a potētia intellectiua. Questio. VII.

Utrum actus cogn̄scēdi causetͬ totalͬr a poᵃ itellectiua. Et vī ꝙ sic. Memoria fecūda est parēs notitie genite ẜm Aug. sꝫ memoria fecunda p̄cise est poᵃ itellectiua. ḡ ⁊c̄. ℂ Sꝫ ꝯ. qa idē Aug. 4ᵒ de tri. dicit ꝙ ex cognoscēte ⁊ cognito paritͬ notitia.

Hic introducunt q̄tuor ꝯnes. Prīa est, ꝙ poᵃ itellectiua nō est totalis cā actᵘ itelligēdi. ℂ Et hāc p̄bo 4ͬ. p̄ sic. Posito sufficiēti actiuo ⁊ passiuo debite approximatis ⁊ non īpeditis, pōt seq̄ effectᵘ ⁊ nec̄io seq̄tͬ, si sint agētia nālia quocūq̄ alio circūscripto: qa ab alio nō vī effectᵘ depēdere: sꝫ itell's p̄ te ē totale p̄nᵐ actiuū. ꝯstat āt ꝙ ē sufficiens passiuū: ⁊ sunt debite approximata ⁊ nō īpedita. ḡ obo nō p̄n̄te nec in se nec in specie posset actus itelligēdi sufficienter cāri: cuius oppᵐ experimur. ℂ 2ᵒ sic. Nulla cā finita ꝯtinet īfinitos effectus ⁊ specie distinctos totalͬr. nā cū ꝯtinere plures sit maioris p̄fectionis ꝙ̄ ꝯtinere pauciores: ꝯtinere īfinitos effectus esset īfinite p̄fectionis. vbi enī p̄l'itas arguit maiorē p̄fectionē ⁊ infinitas infinitam. intellectus aūt posset intelligere obta īfinita specie distincta si essent. ḡ esset virtutis īfinite. ℂ Sed ista rō ita cōcludit de p̄tiali cā: sicut de totali: iō isti argumēto nō innitor. ℂ 3ᵒ sic. Qñcūq̄ est aliqḋ mediū sufficiēs ad ꝓbādū aliquā veritatē vbicūq̄ īuenitͬ illud medium poterit eadē veritas probari: sed mediū sufficiēs ad probandū ꝙ aliqd sit cā est ꝙ ipo p̄n̄te sit effectus: ⁊ eo nō p̄n̄te nō sit. ḡ sic in ꝓposito. cū presente obo fiat actus intelligēdi ⁊ eo nō p̄n̄te nō fit: sequitͬ ꝙ nec̄io obm̄ se hēat in aliquo gn̄e cāe respectu actᵘ in itellectu: ⁊ nō nisi in gn̄e cāe efficiētis. ꝓbo aūt minorē: qa maior est nota: quo possum probare ꝙ sol sit cā radij, vel ignis cā caloris: cū nō videam cāulitatē eorū, nisi ꝙ eis positis ponunͬ tales effectus: ⁊ eis non positis, nō. ergo ⁊c̄. ℂ Sed qa forte ad istas rationes posset dici ꝙ licꝫ obm̄ non sit causa effectiua: tn̄ nec̄io

Margin notes (left):
5ᵘ modᵘ dr̄i aliorꝫ queꝫ q̄ nō acceptat.
Jmpugnatio
B
Op. ꝓpria. Uide .i. di. 36.
Jntell's agēs ꝯcurrit i se effectus quadruplicem.
Lᵒ pōt: actus dispō: ⁊ h̄itus cānͬ a duplici cā partiali vt pꝫ in lr̄a.
Oīs cāulitas actiua cōuenit itellectui agēti: sicut ⁊ passiua itell'ui poli ẜm hāc opinē: sꝫ oīa castigabis vt nosti vide Sco. 15. q. quolibe. et vbi ibi nōal.
C
a De hac dif pōne ponderā plura.
Cōsidera h̄ñ instāciā pōde rando hic.
Obijcitur 4ᵒ
Agēs ē p̄stātius passo vbi pulchre hic q̄ liter ꝓcedit.
Nō h̄ñ dond solonē Sco. vide euꝫ dis. p̄ma. q. 7. ⁊ 3. dis. 2. q. 10. ⁊ vbi ibi nōal.
Replica.
D
Maxima.
Nō bene qō querit.
Diuiso 2ᵃ.

Margin notes (right):
E
Quare dr̄ itellectio actio imanens.
Actio immanēs sicͬ ⁊ transiens pōt cōsiderari ⁊ dici talis duplͬr.
b Actᵘ vital's a poᵃ vitali oritur ⁊ in ea recipitur qñ ab ipsa distiguitͬ
Ecce qḋ sit Elicere 2ᵒ.
Dubium.
Op. aliorꝫ 2ᵉ.
Jntelligͬ qd
F
Uide Sco in q̄l. q. 13. ⁊ 15 ⁊ pᵒ reportā. di. 35. ⁊ pᵒ qa licet dis. 3. q. 1. ⁊ 2. vbi ibi nōal.
Op. propria.
Scoti ꝯt.
Resol. q. notabilis.
Libro. 12.
G
q. 2. ii. tri. habetur idem.
Cōclusio 4ͬ.
Nec itellectᵘ nec obm̄: sed virtus sit cāe actiui vt cā totalis ħ dicit I tribᵘ ꝯclusioni. 9. meta. t. c. 10 ⁊ inde.
Regla scotica
H
Maxima.
Cautio.

I requirit̃: ſic cã ſine qua nõ. ¶ Jõ 4° arguo ad p̃cipa-
lem ↄ̃nẽ: ꝛ vltra hoc eſt ꝫ hoc: qꝛ illud nõ dꝫ poni: quo
poſito ſoluit̃ oĩs rõ ꝓbãs oẽm cauſatiõnẽ nãlẽ: ſꝫ poſi-
to. hoc de cã ſine qua nõ ſoluit̃ oĩs talis rõ. ĝ ꝛc̃. Pro-
bo minorẽ. nã ſi dicas ꝙ ignis cauſat ignẽ: ego nego. ꝛ
qñ dicis ad p̃ntiã ignis fit ignis: veꝝ ẽ dicaꝫ ego ꝙ eſt
cauſa ſine qua nõ. Maior de ſe nota eſt. Nã ſi negare-
tur tolleret̃ oĩs via iueſtigãdi cauſalitatẽ nãlẽ. ¶ 2° ↄ̃ (Vide Sco. 1 diſtin. 4. q. 3.)
eſt ꝙ iſte actus nõ cãtur total'r ab obto. hoc ꝓbo 4r.
Primo ſic. Nulla cã totalis equoca põt eẽ impfectioꝛ
ſuo cãto. hoc pꝫ. qꝛ ea negata nõ poſſum⁹ aliquã perfe
ctiõnẽ ꝓbare vel nobilitatẽ vel pfectiõnẽ cãe pp̱ effe-
ctiuã cãlitatẽ: ſꝫ obm aliqñ eſt impfectius, q̃ȝ actus co- (Cõſidera itaꝫ.)
gnoſcẽdi. ꝓbo. cõtingit eñi aliqñ nos itelligere accñs
ſenſibile. actus aũt itelligẽdi eſt accñs ſpũale: ſꝫ nullũ
ens ſenſibile eſt eque pfectuꝫ: ſic̃ accñs ſpũale. ĝ aliqñ
K actus excedit obm in nobilitate. 2° ſic. Jlle actus qui
nõ eſt niſi receptiue in intellectu nõ eſt act⁹ imperatus:
ſed act⁹ itelligẽdi eſt act⁹ impat⁹. Maior pꝫ: qꝛ nõ eſt
in ptãte patiẽtis pati. minoꝛ etiã pꝫ. ĝ actus iperat⁹ eſt
ab itell'u. Nec valet fugere ad p̃ntiã obm: quã volũtas
imperat po' iferioꝝ. vtpote phãtaſie: ꝛ ſic ſolũ act⁹ itel
ligẽdi eo mediãte eſt in libertate volũtatis: qꝛ lꝫ h̃ eẽt
veꝝ pro ſtatu iſto: nõ tñ valet in intell'u ſepato. 3° ſic. (Maxima)
Qñcũqꝫ actiuũ naturale eiuſdẽ rõnis applicat̃ paſſiuo
eiuſdẽ rõnis: ſemp cãt̃ effectus eiuſdẽ rõnis: ſed obm
eſt actiuũ eiuſdẽ rõnis: ꝛ itell's paſſiuũ eiuſdẽ rõnis. ĝ
obm nõ poterit cãre niſi effectũ eiuſdẽ rõnis: ꝛ ſic cuꝫ (Cõſidera inſtantiam.)
obm cauſet de ſe actũ affirmatiuuꝫ alicuius cõplexiõnis,
nũq̃ȝ poterit cãre negatiuũ. Cõſtat aũt ꝙ actus nega-
tiuus eſt actus itelligẽdi ꝛ re⁹ eiuſdẽ obti. ergo obꝫ nõ (L. Act⁹ itelligẽdi nõ cẽt nũc affirmatiuus: nũc negatiu⁹. nũc ver⁹: nũc falſus ꝯ eodẽ ſi ei⁹ cã totalis cẽt obꝫ: ſꝫ iſtã aũ vniformiter cãre ex pte itell's cuꝫ nãl'r cãt ſiue p̱tialiter ſiue totaliter.)
erit totalis cauſa oĩs actus. 4° ſic. Obm nõ eſt natuꝫ
de ſe ↄceptũ aliquẽ cãre niſi ſm ꝙ in ſe eſt. cũ ĝ aliqñ
habeat̃ ↄcept⁹ falſus: ille nõ poterit ab aliquo cauſari
obo total'r: ſed aliunde q̃ȝ ab obo ꝓuenit ꝙ nũc iſtum
nũc illũ habem⁹. ¶ 3ª ↄ̃ eſt ꝙ iſta duo. ſ. itell's ꝛ obm
cõcurrũt ad actũ cauſandũ: ſic̃ due cãe partiales. Hec
ↄ̃ pꝫ ex p̃cedẽtib⁹. Nã oſtẽſuꝫ eſt ꝙ vtrũqꝫ coꝝ cõcur
rit ꝛ neutrũ coꝝ ſufficit. ĝ vtrũqꝫ partial'r ↄcurrit. Jtẽ
actus vitalis nõ ꝓcedit total'r a nõ vitali: actus intelli
gendi eſt hꝰ. ergo po' vitalis cõcurrit. ſ. itell's: ꝛ etiam
actus ſpecificat̃ ab obto. ĝ ꝛ cãt̃: qꝛ ex quo hꝫ eſſe ſpeci
ficatũ hꝫ ꝛ eẽ. ĝ cũ neutꝝ ſufficiat vtrũqꝫ cauſat. ¶ 4ª
ↄ̃ eſt. Qꝫ iter iſtas duas cãs p̃ncipalioꝛ eſt intell's: qꝛ ſp̱ (Maxima. Prefert itellect⁹ obiecto ex iſto ſaltem in cauſando actum.)
vbi cauſa vl'ioꝛ ꝛ min⁹ vl'is ↄcurrũt cã vl'ioꝛ eſt p̃nci-
palioꝛ. Hoc pꝫ: qꝛ deus eſt vl'iſſima cã: ꝛ iõ p̃ncipaliſſi
ma: ſed itell's eſt cã vl'is: obm eſt cã p̱ticularis. naꝫ de-
M terminatũ obm in ſpecie cauſat actũ determinatuꝫ in
ſpecie. intell's aũt ad oẽs actus oĩum ſpẽꝝ cõcurrit: ꝛ
oẽs concãt. ĝ itell's eſt cã vl'is ꝛ obꝫ eſt cã p̱ticularis: ꝛ
p ↄ̃ns p̃ncipalioꝛ cã eſt itell's. 2° ſic. Qñcũqꝫ due cãe (Maxima.)
equoce ↄcurrũt ad vnũ effectũ p̃ncipalioꝛ ſemp nobi-
lioꝛ eſt effectu: ſed aliqñ ↄtingit ꝙ obm nõ ſit nobilius
actu itelligẽdi: ꝛ ↄſtat ꝙ ſunt cãe equoce. ĝ itell's eſt p̃n
cipalioꝛ. minoꝛ pꝫ ex ſupradictis. Sed ꝓbo maioꝛeꝫ.
qꝛ qcqd eſt pfecti⁹. a. eſt pfectius oĩ impfectioꝛi. a. ſi ĝ
act⁹ itelligẽdi eſt pfectioꝛ q̃ȝ ſit cã p̃ncipalioꝛ: cũ cã p̃n
cipalioꝛ ſit pfectioꝛ reliq̃, effect⁹ erit pfectioꝛ ambab⁹:
qđ eſt falſuꝫ. ¶ 3° quecũqꝫ ordinẽ hñt aliqua in eſſen (Maxima limitatur. ſ. ad finẽ hui⁹ q.)
do, eundẽ ordinẽ retinẽt in cãndo: ſꝫ intell's in eſſendo
eſt p̃ncipalioꝛ q̃ȝ obm. ĝ in cãndo erit p̃ncipalioꝛ cauſa.

Sed cõtra iſtas ↄ̃nes iſtat̃ 4r. Primo ſic. qcqd pfe (Obijcitur 4r)
ctionis attribuit̃ iferioꝛib⁹ ꝛ iperfe-
ctis non debet negari a ſuperioꝛi ꝛ perfecto: ſed totalis
actiuitas ſuoꝝ actuũ que eſt pfectionis attribuit̃ infi-
mis formis. ſ. formis elẽtoꝝ. ĝ ꝛ intellectui attribuet̃,

¶ Scđo ſic. Ubicũqꝫ eſt idẽ mediũ, ibi eadẽ ↄ̃ videt̃ N
poſſe iferri: ſꝫ p idẽ mediũ ꝓbatũ eſt obm poſſe agere
ꝛ ignẽ: per idẽ aũt mediũ ꝓbat̃ ignẽ eſſe totalẽ cauſaꝫ.
ĝ eadẽ ↄ̃ inferẽt de obiecto. ¶ 3° ſic. Ubi cõcurrũt due
cãe vna vl'is ꝛ alia p̱ticularis: particularis recipit vim
cauſatiuã ab vl'i. ſed obm nullã vim cauſatiuã recipit
a po'. ĝ ꝛc̃. maioꝛ pꝫ in oĩbus: niſi tu velis introducere
in obto ſingularẽ modũ ꝛ anoꝛmalũ ꝛ fictitiuꝫ. ¶ 4°
ſic. Cauſa vl'is per ſe ſemper eſt nobilioꝛ particularẽ:
ſol eſt cã vl'is hoĩs: ꝛ hõ particularis. ĝ ſol erit nobilioꝛ
hoĩe: qđ eſt falſuꝫ: vl' ſaltẽ regula illa nõ ẽ vera. ¶ Ad
iſta. ¶ Ad p̃m dico negando ꝙ iferioꝛa ſint totales cã (Rñſo duplex.)
ſuoꝝ effectuũ. Jn oĩ eñi creatione iferioꝝ ſemp ↄcur-
rũt ſupioꝛes cãe: ꝛ ſi de alijs ſit dubiũ: de deo tñ nulli
theologo eſt dubiuꝫ. ¶ Uel alr põt dici ꝙ opationes
agẽtiũ iferioꝝ ſũt ifime. opõnes ãt itell's ſũt nobiliſſi- (Scotus)
me: iõ nõ ſeqt̃. ibi nõ reqrit̃ alia cã. ĝ nec hic: ſꝫ qꝛ iſte O
facultatẽ itell's excedũt: iõ aliqd aliđ reqrit̃. ¶ Sꝫ ↄ̃. (Replica.)
qꝛ ſuba pfectioꝛ eſt q̃cũqꝫ accñte: ſꝫ ignis ignẽ cauſat q
eſt ſuba. itell's v'o actũ qui eſt accñs. ĝ aliqs effect⁹ ife- (A. i. ſupioꝛis Sol'o duplex)
rioꝛis ordinis excedit effectũ itell's. Uel opꝫ tenere p̃-
mã viã dictã in ſoluẽdo. ſ. ꝙ nec ignis nec aliq̃ inferioꝛ
cauſa eſt totalis cauſa. Uel dicere ꝙ ideo actus itell's
exigit aliã cãm ab itell'u: qꝛ actus itell's ſe extendit ad
oẽ ens: ꝛ ſi eẽnt ifinita entia ſpecie diſticta itell's poſſet
hr̃e actũ circa oĩa: ꝛ actus circa illa eſſent diſtincti ſpẽ: (Nobilis ſol'o)
qꝛ ĝ itell's nõ eſt ex ſe cert⁹ ꝛ determinat⁹ ad certã ope
rationẽ determinate ſpẽi: hinc eſt ꝙ coexigit alias cõ- (Quare ſolus ignis ignem: nõ aũt ſolus intellect⁹ actũ gignit.)
cãs. entia aũt iferioꝛa ſunt determinata ad certas opa
tiones ꝛ determinate ſpẽi. Jõ nõ ẽ ſic neccẽ ꝙ reqrãt aliã
ↄcãm. ¶ Sed dices. q̃re nõ poterit intell's in aliquaꝫ (Dubium)
opõnẽ total'r ſaltẽ vnã ſine alia ↄcã. ſicut alia iferioꝛa.
¶ Ad iſtđ lꝫ poſſet dari p̃ma rñſio: tñ dico ꝙ intellectui P
poſſet aſſignari aliq̃ opatio ad quã aliqua alia cã non
ↄcurrat: vel nõ ↄcurrat vniformiter: ſicut in alijs: ſicut
in actu itell's ſuppoſitus. ¶ Ad 2m dico ꝙ p idẽ mediũ
nũq̃ȝ ꝓbat̃ ꝙ ignis ſit totalis cã: ſic̃ nec hic: ſed ab alio
aſſumpto: qꝛ ignis eſt pfecte ↄtentiu⁹ alicui⁹ effect⁹: qꝛ
nobilioꝛ. h̃ aũt deficit in obo: qꝛ aliqñ eſt ignobilius.
¶ Ad 3m dico ꝙ m'lta exẽpla itroducunt̃. p̃ de duob⁹ (Sol'o aliorũ per plura exẽpla lꝫ infirma.)
trahẽtib⁹ nauẽ: hoc deficit: qꝛ vnũ põt tãtũ itẽdi ꝙ to-
tũ cãret. Aliud eſt de p̃re ꝛ m̃re re⁹ p̃lis: ſed deficit qꝛ
ſunt eiuſdeꝫ rõnis. Aliud ponit̃ de hoĩe ꝛ ſole: ſed hoc
deficit: qꝛ hic eſt influxus vnius cãe in aliã. in p̱po'o ãt
nõ. Aliud ponit̃ de medicina ꝛ nã re⁹ ſanitatis: ſꝫ illud
deficit: qꝛ v'tus nãe tãtũ poſſet itendi ꝙ totã ſanitateꝫ
induceret. Aliud ponit̃ de graui ipulſo ab aliquo extri Q
ſeco deoꝛſuꝫ: ſꝫ deficit pp idẽ. ¶ Jõ dico ꝙ nõ eſt mi- (Sol'o ſingularis p̱pͣ vbi plura adde ꝓ ꝛ contra.)
rũ ſi in ꝓductione cui nõ iuenit̃ ſil'is in nã iueniat̃ mo
dus cãtionis: cui nõ inuenit̃ ſil'is in nã. Et ſi ſil'is ꝓdu-
ctio vel effect⁹ iueniat̃ iueniã tibi ↄcurſuꝫ ſimilẽ dua-
rũ cãꝝ. hic aũt eſt ꝓductio obtiua. alibi nõ. Hic ẽ effe-
ctus ab itell'u ꝓduct⁹ vt rõnes ↄuincũt: ꝛ tñ ab alio ſpe
cificat̃. ſ. ab obto. ĝ vi ꝙ nõ eſt mirũ ſi talis cõcurſus
diſſil'is det̃. ¶ Si dicas iueniã oĩa ſil'ia in ſenſu ꝛ vo- (Obiectio)
luntate: ꝛ ꝓductiones obtiuas ꝛ effect⁹ ꝓductos ꝛ ſpe-
cificos. ¶ Dico ꝙ eodẽ mõ: ſic̃ teneo hic teneo ibi: ꝙ
a po' ꝛ obto act⁹ cãt̃. ¶ Ad 4m dico ꝙ ſi hõ p aĩam
rõnalẽ gñaret: curreret argm. Sꝫ dico ꝙ ſol eſt p̃ncipa (Ecce qđ q̃ris de pemĩnẽtia ſol ad hoĩem in gñõne homĩs.)
lioꝛ ꝛ pfectioꝛ cã oĩ p̃n⁹ quo hõ ꝓducit hoĩeꝫ: ꝛ oẽ illđ
eſt corru'e: ꝛ forte ſoli ſpũs trãſfuſi i ſemine ſũt cauſa.

Sed occurrũt difficultates. p̃ª eſt qꝛ itellect⁹ (D. ſeqꝫ plex)
agens eſt nobilioꝛ toto effectu
ꝓducto: ſicut ꝓbatũ eſt ſupius. ĝ cõtinet oẽs effectus
illos eminenter: ſꝫ act⁹ itelligẽdi vadũt in infinituꝫ. ĝ
cõtinet ifinita. ¶ Rñſo. dico ꝙ tales effectus hñt talẽ

ꝓpoꝛtionẽ

A

pportionē: de q̄ dictū eſt ſuperi⁹ diſ.2ª.⁊ idō ſiſt ibi pa-
tuit: dato q̄ tales itenderent in ifi^m adhuc illō ↄtinēs
nō eēt pfectionis ifinite. Silr qn̄ vna nā ſpecifica ex
rōne ſua formali aliā excedit ſi illa alia creſceret i ifi^m
ↄtinuō ſp ſtaret itra rōnē ſue ſpēi: ſemp alia eā excede
ret: ſtans ēt finita: ſic eſt in ppoſito. ❡ 2ª diffi. eſt de affir
matione ⁊ negatione: quō obm iſta pōt cāre. Dico q̄
obm ↄtinet iſta duo virtualr. verū eſt tñ q̄ ita quātū eſt
ex ſe determinaſ ad vnū. ſ. ad illō qō verū eſt, q̄ nūq̄
niſi ab alio moueref: cāret niſi illud. qd aūt eſt, q̄ dat
obo vt cauſet actū q eſt falſus. Dico q̄ illud eſt po^a vo
litiua: qa vel mouet obm vl ſaltē cāt in itellu poſſibili
diſpōnē ad h̄. ❡ 3ª diffi. eſt qualr lapis poſſet affirma
re ⁊ negare ⁊ ſyllogiçare. Dico q̄ nullū iſtoꝝ fac obm:
nec negat: nec affirmat: nec ſyllogiçat: qa oia iſta ſunt
q̄dā opōnes itellus: obꝫ aūt nō itelligit. g̊ ⁊c̄. ❡ Sed
qd: Dico q̄ obꝫ bñ cāt iſtos act⁹: ſꝫ cāre affirmationē
nō eſt affirmare: ſꝫ recipe actū affirmādi eſt pot^a affir
mare. ❡ 4ª diffi. quō obm pōt cāre actū itelligēdi: qa
act⁹ itelligēdi cauſaſ p dicē. obo aūt nō ↄuenit dicere.
Dico q̄ aliqn̄ obm ⁊ itells ſūt diſtincta realr. Et tunc
dico q̄ relones diſtinctas realr fundant. ❡ Sed tunc
act⁹ itelligēdi pcīſe nō dī: ſꝫ etiā gn̄aſ. dī aūt a po^a: qa
dicē nō eſt niſi nāe itellectue: ſꝫ gn̄aſ ab obto eo mō
quo aliqō aliud accñs dī a cā ſua gn̄ari: ⁊ eodē mō in
actu itelligēdi ſunt due relones fundate re^a terminoꝝ
diuerſoꝝ a qb⁹ cāſ. vna dī dictio re^a po^e dicētis. Alia
dī gn̄atio re^a obti gignētis. Et ſic pꝫ ad illō. ❡ Sꝫ tūc
remanet alia diffi. de obtis nō actiuis ſiē de q̄titate ⁊
relone ⁊ ppetate iduidual: q̄ nō vnr for^e actiue. Silr
de mā, a q̄ vi moueri ois actiuitas. ❡ Dicūt aliq̄ q̄ ab
iſtis nō negaſ actiuitas talis. ſ. imutādi itellꝫ. ſ. cāutas
obtiua: ſꝫ actiuitas realis q̄ aliqd realr alteraſ ⁊ realr
abycit: talis cāutas bñ remoueſ a talib⁹. ❡ Sꝫ ↄ. qa
illō dꝫ magꝭ dici actiuū re^a alteri⁹: qō ē pductiuū nobi-
lioris for^e ⁊ pfectioris: ſꝫ calor dī actiu⁹: qa cāt caloreꝫ
qui eſt iperfectior ipſo itelligē. g̊ i^a mlto magis dicenſ
actiua q̄ cānt itellectionē. ❡ Pōt g̊ dici de relone q̄
eius cognitio cāſ ab extremis. cognitio aūt indiuidua-
lis ppaietatis a nā: ⁊ quātitatis a ſuba ⁊ māe a forma:
ſꝫ qa iſta duo pñt a pdictis ſepari: hinc eſt q̄ remanet
difficltas de q̄titate ſepata ⁊ mā: ſꝫ de h̄ alſ. ❡ Sed
adhuc remanet difficltas magna: de volūtate vtrū ſit
pductiua itellectionis p modū obti nālis. Si dicaſ, q̄
hꝫ duplicē vim pductiuā. vnā p modum obti: ⁊ illa eſt
nālis. aliā p modū po^e ⁊ illa eſt libera. Tunc remanet
diffi. qa ſi ois pductio obtiua nō eſt libera ſꝫ nālis: tūc
productio ſpūs ſci, que eſt obtiua erit nālis. ❡ Dico g̊
altero duoꝝ modoꝝ: vel q̄ itellectio volūtatis nō cāſ
a volūtate: ſꝫ a nā aīe in q̄ ē volūtas. Uel dicerē q̄ vo-
lūtas cāt libe vbū ſuū: ⁊ hoc nō eſt icōueniēs: qa actus
imperat⁹ eſt de vbū: ⁊ tñ liberū eſt: qa a po^a liba ipatū.
❡ Alia diffi. eſt de ſuba angeli: qa ſm Aug. nullā for^am
abſolutā pōt pducē. g̊ nec itellectionē. ❡ Dico q̄ in p-
ductionib⁹ obtiuis nō negat Aug. vim pductiuaꝫ eſſe
ſube angeli: ⁊ ſic eēntia angeli pōt aliquā formā abſo-
lutā pducē. ſ. obtiuē: ſed in alijs pductionib⁹ ⁊ formis
negat. ❡ Sꝫ ↄ, p te, q̄lē ordinē hñt aliqua in eēndo ta-
lē hñt in cāndo: ſꝫ eēntia aīe eſt nobilior po^a. g̊ pncipa-
lior eā erit eēntia q̄ cāt p moduꝫ obti q̄ꝫ po^a. ❡ Dico g̊
q̄ nō ſp eſt va ppō aſſumpta. ſ. maior. ❡ Ad auctem
in pn^o, dico q̄ memoria fecūda icludit po^am itellectiuā
cū obto apud ipſaꝫ: ſic̄ ſm Aug. itelligētia icludit ipſaꝫ
potentiā itellectiuā eandem cū actu intelligendi.

❡ Utrū ois actus itelligendi cauſeſ ab iſtis duobus. ſ.
potentia ⁊ obiecto. Queſtio. VIII.

Trum ois act⁹ itelligendi cauſeſ ab iſtis duob⁹. ſ. po^a ⁊ obo. Or ſic. Quia cāe eſſentialr ordinate oēs nectio re-
quirunſ ad effectum cōmunē: ſed iſte ſunt
eſſentialiter ordinate. ergo ⁊c̄.

Contra qa itells qn̄ itelligit ſeipm nō reqriſ ibi
ſpēs. igiſ ⁊c̄. ❡ Hic dico breuiter q̄ ali-
qn̄ nō reqriſ niſi vna cā: ſic qn̄ itells itelligit ſeipm. ali
qn̄ due ſic qn̄ itells nudus intelligit alia. aliqn̄ tres: ſic
qn̄ itells eſt biuiat⁹. bītus eni tūc ↄcurrit cū obto ⁊ pō.
Aliqn̄ 4^or. ſ. qn̄ po^a volitiua ↄcurrit imperādo. mouet
eni tūc po^am itellectiuā: qō nō poſſet fieri ſine ipreſſiōe
aliquoꝝ. Iſtud aūt impreſſuꝫ nō vī aliud eſſe niſi act⁹
itelligēdi: ⁊ iſto mō verificaſ vbū Aug. qō dic̄ de vbo
impato q̄ volūtas ↄcurrit ad imperādū ſiue pducēdū
vbū qō ex amore pcedit. ❡ Sed tūc eſt dif. qn̄ idē in-
telligit ſe: vī eni tūc idē referri ad ſe relone reali diſq-
perātie. ſ. mouētis ad motū. ❡ Dicūt aliq, q̄ qn̄ itelli-
gens ⁊ itellm ſunt idē nō eſt mouēs ⁊ motuꝫ. ❡ Sed
adhuc iſto poſito vī itelligēns ad itellm re^um realis eē:
qa itelligēs dī alicui⁹ itellecti. Nec pōt dici q̄ h̄ nō re-
pugnat pp actū nouū q ibi eſt: qa obꝫ itelligibile refer-
tur ad pn^m itellectiuū anq̄ꝫ itelligaſ nō mediante actu
itelligēdi. Pōt dici q̄ nō eſt relo formalis: ſꝫ funda-
mentalis: vel ſi ponaſ reſpect⁹ foīalis ⁊ realis pōt dici
q̄ h̄ nō eſt icōueniēs pp diuerſas rōnes reales iuētas
que ſunt itellectualitas ⁊ itelligibilitas: vel ſunt paſſio
nes vel rationes formales in intellectu.

❡ Utrum in via per intellm poſſumus cognoſcere ali-
quod ſingulare. Queſtio. IX.

Trum in via p itellꝫ poſſum⁹ cogno-
ſcere aliqō ſingulare. Or non
Aug. de ci. 10. ſenſibilia p ſenſuꝫ. itelligibi-
lia p intellm. nō itelligibilia p ſenſum nec
ſenſibilia p itellm: ſꝫ ſingulare eſt ſenſibi-
le. g̊ nō itelligibile. ❡ Cōtra. Intells negociatur circa
eterna p portionē ſupiorē ſm Aug. 12. de tri. Circa aūt
tēporalia p portionē iferiorē. g̊ opꝫ q̄ iſta diſtincte co-
gnoſcat: ⁊ ſic cū eterna ſint ſingularia. ergo ⁊c̄.

Hic dicūt aliq̄ q̄ ſolū ſingularia itelligim⁹: qa il-
la pcīſe itelligim⁹ q̄ mouēt ad itelle-
ctionē ſui: ſꝫ pcīſe ſinglaria mouēt ad itellectionē ſui:
qa actiōes ſūt ſingulariū. g̊ ⁊c̄. ❡ Cōtra iſtō arguo 4^r.
p ſic. Intelligēs q̄dditatē pt demrare paſſionē d ſubo.
g̊ itelligēs ſingulare poterit aliquā paſſionem de ipſo
demrare: ⁊ tūc erit ſcia de ſingularibus, qō eſt falſum.
❡ Cōfirmaſ. qa itelligēs ſinglare vt ſinglare eſt, pōt
cognoſcere ⁊ demrare de eo id qō ↄuenit ſibi vt ſingu
lare eſt: ſꝫ diſtinctio ſui ab alio iduiduo competit ſibi
iquātū ſingulare eſt: g̊ talis diſtinctio poterit de eo de-
mōſtrari. ❡ 2° ſic. Intelligēs p repñtatiuū qō idifferē
ter repñtat ⁊ vniformiter ſiue res exiſtat ſiue nō: nō i-
telligit rē exñtē eē: ſꝫ itelligēs rē eē ſingulareꝫ itelligit
eā exiſtē. Probo minorē. naꝫ q itelligit rē in vltimata
ei⁹ actualitate itelligit rē exñtē: qa ſi nō adhuc: nō eēt
in vltimata actualitate: ſed itelligēs rē eē ſingularē in-
telligit eā in vltimata ei⁹ actualitate. g̊ itelligit eā exñ-
tē. Tūc vltra: ſꝫ itells nr̄ pcīſe p ſtatu iſto itellit p tale
repñta^m. g̊ itells nr̄ nō poterit itelligē ſingulare, vt ſin-
gulare ē. ❡ 3° ſic. Illō qō itellit p repñta^m vniformit
repñtās nō itellit aliqd de his q̄ iſūt ſibi p accñs: ſꝫ p-
prietates iduiduales iſūt p accñs ei qō repñtaſ p re-
pñtatiuū. g̊ p repñta^m p qō itelligim⁹ eas nō cogitam⁹.
❡ 4° ſic. Oē qō itellit aliq̄ diſtīcta vt diſtīcta nō deci
piſ circa diſtōnē coꝝ: ſꝫ itells decipiſ circa diſtōnē ſin
gulariū. ergo itells nr̄ nō cognoſcit ea vt diſtincta.

B

Solo nobil.
Act⁹ itellige-
di cāſ aliqn̄ a
duplici aliqn̄
tripli aliqn̄
q̄drupli cā.

F

D. ſingulare.
An eiuſdē ad
ſe ſit relo real.
Solutio 3^a.
Replica.
Excludit in-
ſtantiam.
Relo duplex.
Que in Sco.
copioſe h̄.
Ecce qō q̄ris
A. l. que ſunt
portiones.

G

Lab. 13. ⁊ 15
ſed q̄re alibi.

Portio 2^a.
Lap. 4.

H

H
Opinio ppa.
Loco rimua
Vide Sco. in
q. 7. meta. τ li
bro de aia. τ 5
τ. 3. τ. o. diſti.
3. τ vbi ibi no
tatu.
Obijcitur 4ᵗ

Ideo dico ꝙ in via nō poſſum⁹ cognoſcere ſingulare vt ſingulare: ita ꝙ intelligat ſingularitas vl' etiā hecceitas. ſ. dr̄ia īdiuidualis q̄ nā ſit hec. ℂ Sed ꝯ hoc arg' ſic. Quecū qz cognoſcit relonē vt relo eſt cogſcit terminū: ſz itell's nr̄ cognoſcit vl'e vt vl'e: qḋ dr̄ relatiue ad pticulare. ḡ cogſcit pticulare: qa correlatiua ſunt. ḡ ſil cogſcunt. ℂ 2° ſic. Illud qḋ abſtrahit aliqd ab aliquo nec̄io cognoſcit illud: qa abſtractio fieri nō pōt ab ignoto: ſz itell's nr̄ abſtrahit vl'ia a pticularib⁹. ḡ nec̄io cogſcit pticularia: al'r eni nō abſtraheret. ℂ 3° ſic. Oē intelligēs aliqd exn̄s īquātū exiſtēs cognoſcit pticulare τ ſingulare: qa nō pōt exiſtere niſi ſinglare: ſz itell's nr̄ aliq̄ ſic cogſcit. pbo. Nā de p̄ ente pbat demr̄atiue exn̄tiā. ℂ 4° ſic. Oē cogſcēs cōtingētia inquātū ꝯtingentia ſūt nec̄io cogſcit ſingularia: qa nullū nō ſingulare eſt ꝯtingēs: ſed itellectus nr̄ cognoſcit ꝯtingētia: qa diſtinguit ea a nec̄ijs. ḡ τc̄. ℂ Ad p̄ᵐ dico ꝙ opʒ nec̄io pp argᵐ dicē ꝙ rōnez pticularis cognoſcimus ſaltē in gn̄ali: τ talis cognitio pticularis ſufficit ad cognē vl'is vt vl'e eſt pp relonē. ℂ Ad 2ᵐ dico ꝙ abſtractio dʒ ſic intelligi ꝙ ſingulare mouet nō per rōnē ſingularis: ſz nāe: τ ſic itell's itelligit nām que eſt in ſingulari: nō vt in ſingulari: ſed vt nā: τ iſta ē abſtractio vl'is. ℂ Ad 3ᵐ dico: ꝙ eo mō quo cognoſcit aliqd vt exn̄s pōt dici ꝙ cognoſcit vt ſingulare: ſz nō cognoſco p̄mū vt exn̄s eſt niſi in gn̄ali ꝯcipiēdo exn̄tiā: τ iſto mō itelligo ſingulare. ſ. in gn̄ali. ℂ Ad 4ᵐ dico eodez mō ꝙ iſte cognoſcit ſingulare ſicut ꝯtingēs: ſed nō cognoſcit niſi in gn̄ali ꝯtingētiā alicui⁹: τ ſic nec eius ſingularitatē. Nō eni itell's pōt iudicare de quolibet ꝯtingenti in pticulari. ℂ Sed adhuc remanēt due diffi. ſatis magne. Pria eſt de actu cognoſcēdi. arguo eni ſic. qḋ intuitiue cogſcit: cognoſcit vt exn̄s: τ ſic vt ſinglare: ſed actus itelligendi intuitiue cogſcit. ḡ τc̄. ℂ Dico ad h̄ ꝙ cognitio intuitiua pōt eē etiā quodāmō cōfuſa: iō pōt terminari ad aliqd qḋ eſt exn̄s: τ tn̄ nō ad hecceitatē: qa ſi oppoᵐ eſſet: tūc poſſem⁹ cognoſcē dr̄iam τ diſtinctionē actuū. ℂ 2ᵃ diffi. eſt de ſenſu vtr̄ ferat ſuper ſingulare. Et dr̄ cōiter ꝙ ſic. ℂ Sed ꝯ h̄ arguo. Quecūqz cogſcit p̄n° diſtinctiua cogſcit eoꝝ diſtinctionez: ſed ſenſus nr̄ nō cogſcit diſtinctionē ſingularū. Nā poſitis duob⁹ ſingularib⁹ cū oibus accn̄tib⁹ ſuis vniformib⁹ τ eiuſdē ſpēi ſenſus nō diſcerneret iter ea. v̄. g. de duob⁹ ouis ſilib⁹ q̄tū ad oīa: τ tn̄ diſtinguunt̄ numeraliter. Vn̄ bn̄ ꝯcedo ꝙ ſemp ſenſus cognoſcit ſinglare: ſed tn̄ nō vt ſingulare: nec fert̄ ſup rōnē ſingularitatis: qa ſic ſemp diſtigueret iter q̄cūqz ſingularia: qḋ falſuʒ eſt. ℂ Sed tūc remanet vna diffi. quo. ſ. poterim⁹ diſcernere iter duo īdiuidua eiuſdē ſpēi: ex quo eoꝝ p̄n° diſtinctiua nō cognoſcimus, nec ea diſtincta cognoſcemus. ℂ Dico ꝙ nūq̄ hoc poſſemus niſi p diſtinctionē ſpecificā in accn̄tibus: ſicut de duab⁹ ſtellis pp ſitū diuerſuʒ vel q̄litatē vel figurā: τ pp h̄ ſi eēnt oīa ſilia nō diſcernerem⁹. ℂ Ad rōnē in oppᵐ dico ꝙ Aug⁹ nō intelligit quin ſenſibilia τ ſingularia itelligant̄ ſʒ quiditates eoꝝ ab intellectu: ſed tamē vult ꝙ non intelligantur ſm̄ hecceitates proprias.

K
Nō ſignanter de cognitione ſingulis vt talis.
Tange hic de multiplici abſtractione bn̄ pōderando.

Exn̄tiā ſicut ſingulare cōtingit cognoſcere dupl'r.

Cōſidera inſtantiā vt ſcio

Dupliciter.
L
Solo ſinglis
Dr notitia intuitiua pōt eē ꝯfuſa vbi ad de pluri.
Solo aliorū.
Impugnatio

Solo ppria.

M
Nō dicas ſolo
Qualr diſtincta ſingularia cognoſcim⁹.

ℂ Utrum ad actum intelligendi requirat̄ ſpecies intelligibilis. Queſtio. X.

Utrum ad actum intelligendi requirat̄ ſpecies intelligibilis. Qꝺ ſic. Augu. xi. de tri. quattuor ſunt ſpēs in aia altera ex altera nata. ex ſpecie in ſenſu nata eſt ſpecies in phantaſmate: τ ex ipſa eſt nata ſpēs, que eſt in memoria: et ex illa que eſt in memoria actus intelligendi. ℂ Cōtra. ipſe vocat ſpeciem actum intelligendi in eodem. xi. ſciʒ de trinitate.

La. 2. τ inde.
Spēs 4ᵗ.
Ubi ſupra τ alibi quere.

Hic dicitur ꝙ nō reqrit̄ ſpēs ſed ſufficiūt phātaſmata: qḋ pbat̄ ſic. Oē pfectibile reſpiciēs pfectionē ſuā īmediatā p̄ pficit̄ illa: ſz itellectus reſpicit actū itelligēdi vt p̄mā pfectionē: ḡ imediate recipit̄ in eo. ℂ Cōtra rōnē iſti⁹ opīonis arguo p̄. Nā mā reſpicit formā ſubalē vt pfectionē ppriam: ſuā: τ tn̄ prior eſt alteratio p quā itroducit̄ forma accidentalis. ℂ Itē. Calefactibile p̄ eſt in po° ad calorē: τ tn̄ p̄mo reducit̄ ad vnū reſpectū extrinſecus aduenientem: qa prius in eo recipit̄ reſpectus approximationis agētis ad paſſū: vel ecōuerſo q̄ recipiat calorē. ℂ Itē. Senſus p̄ eſt in po° ad viſionē: τ tn̄ p̄us ſm̄ cōiter loquētes recipit ſpēz. Eodē mō imaginatio p̄us eſt ī po° ad actū q̄ ad ſpēz: τ tn̄ p̄us recipit ſpēm q̄ actuʒ. ḡ τc̄. ℂ Alij dicūt ꝙ nō eſt ponēda ſpēs eo ꝙ nō appet eius nec̄itas. plalitas aūt eſt ſp vitāda vbi euidēs nec̄itas nō appet. ℂ Cōtra iſtā opīonē opʒ oſtēdere nec̄itatē: qdā eni dicūt ꝙ nec̄io reqrit̄ ſpēs pp cāſationē actus intelligēdi: qa nullū corpale ſufficit ad cāndū actū intelligēdi. phātaſma aūt corpale eſt. ḡ nō ſufficit: opʒ ergo ponere ſpēz in itellu q̄ cauſet. ℂ Alij eni ponūt pp pportionē mouētis τ moti. phātaſma aūt nō eſt pportionatū motiuū itell's nr̄i: τ pp mālitatez: τ pp ſingl'itatē: τ pp h̄ reqrit̄ ſpēs nec̄io. ℂ Sed mihi vr̄ ꝙ iſte rōnes nō cogūt. Pria nō. ſ. ꝙ nullū corpale ſufficit ad agēdū in ſpm̄: qa, p te, phantaſma cāt ſpēz in itellu poſ': ergo videt̄ ꝙ ſibi non repugnat cauſare actū intelligendi. ℂ Scḋa nō videt̄ valere: qa nō videt̄ minor pportio phātaſmatis ad actū intelligendi q̄ obiti mālis: ſed in itellectu ſepato māle obm̄ τ ſenſibile pōt agere τ cauſare. ergo eodē modo phantaſma. Nec valet dicere ꝙ hoc ſit pp mālitatē: qa mālia itell'm ſeparatū poſſunt mouere. nec ſingularitas pōt impedire: qa ipſamet ſpecies quā tu ponis ſingularis eſt ſicut phantaſma.

Dico ergo ꝙ ſequēdo nālem rōnē nulla appare: neceſſitas: ſed ſunt due rōnes q̄ mouent me: tn̄ pcedunt ex creditis. vna eaꝝ eſt ſepato itell's. q̄n eni aliqua ſunt eiuſdē rōnis formalis: illō qḋ ꝯuenit vni pōt alteri ꝯuenire: ſʒ intell's ſeparatus τ ꝯiunctus ſunt eiuſdē rōnis: imo ꝯtingit ꝙ ſunt idē numero aliq̄n. ḡ τc̄. Cōſtat aūt ꝙ itell's ſepat⁹ recipit ſpecies. ḡ τ intell's ꝯiunct⁹ pōt recipe. Qꝺ aūt itell's ſepat⁹ recipiat ſpēs pbo p̄: de notitia veſptina angeloꝝ. fuerunt eni eis īfuſe ſcie rez: nō nouerūt aūt intuitiue: quia res eis p̄ntes nō fuerunt. ḡ abſtractiue: τ per ꝯñs ſpēs habuerūt. ℂ 2° h̄ idē pʒ de aīa chriſti: q̄ nouit multa q̄rū p̄ntiā nō hēbat. Et nō ſolū in vbo: ſed etiā in gn̄e ppo. Sil'r p̄m⁹ hō nouit multa. ḡ hēbat ſpēs. ℂ Scḋa nec̄itas eſt: qa aīa ſepata vr̄ de his que vidit hic recordari: ſʒ nō p phātaſmata. ḡ p repn̄tatiua: τ p ꝯñs ſpecies. ℂ Sil'r Paulus recordabat̄ de aliqbus q̄ viderat in raptu. nō p phātaſmata: q: talia nō erāt phātaſiabilia. Eodē mō de beato Joāne: τ de dnīte: τ de m'l'tis alijs. ℂ Hic dr̄ ꝙ hoc eſt p hitus. naz p hitus ad generatos pōt qs recordari. ℂ Cōtra. qa repn̄tatiuū obti in cauſando nō ſe tenet a pte po°: ſʒ ex pte obti. hitus ſe tʒ ex pte po°. ℂ 2° dicūt iſti ꝙ ſi poneret̄ ſpēs fruſtra fieret recurſus ad phātaſmata. Eodē mō ſi ponant̄ habitus repreſentatiui fruſtra fieret recurſus ad phātaſmata: qḋ eſt directe cōtra eos. ℂ Tertio ſic. Nō ex quolibʒ actu generat̄ habitus: ſed de omni actu quē habemus poſſum⁹ recordari. cū ḡ hit⁹ illi⁹ vni⁹ actus nō ſit: oporttebit eē aliqḋ repn̄tatiuū: τ hoc nō pōt eē niſi ſpecies. ℂ 4° ſic. Ois act⁹ itell's pōt eſſe obm̄ recordationis. ḡ oportebit ponere tot hitus quot recordabilia cum ſint

N
Godfredus.
Op. aliorū.

A. l. recipiēs
A. l. recipit.
Impug° 4ᵗ.
A. l. recepit.

O
p° τ 8° phy.
Impugnatio aliorū duplex.

Impugnatio ipgnationis duplex.

Excludit iſtanū.
P
Cōclo gn̄alis quam ſiuitat notanter.
Prim° arḡ. Vide hic nec̄itatem ponēdi ſpēm itelligibilem ſiue in intellu ſepato ſiue ꝯiuncto. Nō dn̄ ꝙ notitia veſptina angeloꝝ a principio erat per ſpēs. vide. 3. dūl. 2. τ alibi.
Q
Vide. 14. dī. 3. Vide. i. 2. vbi noſti.
Vide. 45. dīſ. 4. τ alibi.
2. cor. 12.

Jo. 13. τ apocali. Luc. 16. Euāio.
Impug° 4ᵗ.

Ad h̄ dico ego.

A

ſm te correlatiua. ¶ R̃. Si ponas habitum repñtare non video diſtaʒ niſi id qḋ voco ſpém tu vocas hĩtuʒ.

Nota contra.

¶ Sed viſo ꝙ regrĩt ſpés in itellu ſepato: nũc vidẽdũ eſt q̃re regrĩt p ſtatu iſto. ſ. ꝯiuncto. Nó pót dici ꝙ vt totalr̃ cauſet: qa ꝓbatũ eſt ſupra ꝙ itell's nẽcio cõcurrit. Nec pót dici ꝙ eſt cã ſine qua nó: qa oẽm cãm ſine qua nó opʒ reſolui i poſitiuã aliquã. ¶ R̃. Nulla cã ſine qua nó ſpecificat actũ: ſʒ a ſpẽ ſpecificat act⁹: ſicut ab obiecto: qa ſpés tenet vicẽ obti. g̃ non erit cã ſine q̃ nó. Nec valʒ dicẽ ꝙ mouet: ſicut inſtrm̃ obti: qa nullum inſtrm̃ agit vel agere pót deſtructo ꝓncipali agẽte: ſed obiecto deſtructo ſpés adhuc pót cãre actũ. g̃ nó regrĩtur vt inſtrm̃. Nec valʒ dicẽ ꝙ regrĩt vt ꝓnm̃ eliciuũ totale quo hito po⁹ pót elicẽ actũ. ¶ Cõtra. Quia totale ꝓnm̃ eliciuũ ꝯtinet vl' ỹtualr̃ vl' formalr̃ ꝓncipiatũ: ſed ſpés nó ꝯtinet formalr̃ vl' ỹtualr̃ actũ itelligẽdi. g̃ nó eſt totale ꝓnm̃ reſpectu illi⁹. ¶ R̃. Qñcũqʒ aliqd formalr̃ eſt ꝓnm̃ alic⁹ elitiõis in ſubiecto ſi cẽt ſepatũ eliceret: maxĩe ſi cẽt total' cã: ſʒ ſpés ſepata nó pót elicẽ. g̃ ꝛc. ¶ Jó dico ꝙ regrĩt pcial'r ad cãndũ cũ itellu agẽte determinatiue: ſicut cã pticl'aris dĩ dterminare vl'eʒ. accidit aũt ſibi hẽre: qꝛ ſi cẽt ſepata, adhuc poſſʒ mouẽ ad itellectionẽ.

Exclodit 4^or op. falſam aliorum.

B

Opio ꝓpria.

Vide Sco. q. 7. b⁹ di. ꝛ. 12. diſti. 4. q. 3. ꝛ vbi ibi nõtat. Du. octuplex In ſpecie ſite ꝑ.

Sed hic ſunt octo dub^a. Primũ eſt quõ cũ ſpés ſit ſingularis poſſit repñtare qdditatẽ vl'eʒ: ꝛ mouẽ ad ꝯceptũ eius. ¶ Hic dico, ꝙ in ſpẽ ſunt duo ꝯſiderare: ſicut in hoĩe. ſ. nã ꝛ hecceitas: qua vna ſpés ab alia diſtinguit. Dico g̃ ꝙ rõ agẽdi eſt qdditas ſpẽi: ſed hecceitas eſt ꝯditio illi⁹. ſi eñ hecceitas ꝛ ſingularitas cẽt rõ agẽdi igni. g̃ eũdẽ calorẽʒ cãret in aq̃ ꝛ in ligno: mouet igit rõne qdditatis: nõ rõne ꝓprietatis, ſeu hecceitatis: eodẽ mõ: ſicut ſupra fuit dictũ de ſenſu ꝙ ſingulare mouet: tñ mouet ꝑ nãm: nó ꝑ rõnẽ ſingularitatis. ¶ 2^m du^m. vtꝝ i^a ſpés ſit quo vel qḋ. Si ſit quo: qd eſt ſuũ qḋ. dicũt aliq ꝙ ipſa eſt q̃. ſuũ aũt qḋ, eſt obm. Sʒ illud nó pót ſtare: qa quo, nũq̃ pót cãre niſi exñte ei⁹ qḋ. ſed ſpés cãt nó exñte ſuo obiecto. g̃ ꝛc. Maior pʒ. naʒ cũ quo ſit nẽcio reſpectu alicui⁹ qḋ, ſi eſt q̃ in actu, nẽcio eſt qḋ in actu. ¶ R̃. Illó qḋ eſt qḋ, dʒ hẽe i ſe illó qḋ eſt q̃. ſʒ ſpés nó eſt in obiecto. g̃ obm nó eſt qḋ reſpectu ſpẽi. ¶ Aliq dicũt ꝙ intell's poſſis eſt qḋ, qa in eo recipit ſpés, ſicut in ſubiecto. ¶ Sʒ ꝯ. Illó nó pót eẽ qḋ, reſpectu alicui⁹ actiõis, qḋ nullã actiuitatẽ hʒ: ſʒ itell's poſſis eſt huiõ: qa nihil pót ꝓducẽ. g̃ ꝛc. ¶ Dico tñ hoc nó obſtãte ꝙ itell's eſt qḋ. ¶ Sed ad videdũ modũ eſt ſciẽdũ ꝙ lʒ ſit eadẽ realitas itell's poſſis ꝛ agẽtis, nó eſt tñ qḋ rõne itell's poſſis: ſʒ rõne itell's agẽtis. ¶ Jó in ſũma ẽ itelligẽdũ ꝙ ſpés eſt i realitate eadẽ iquãtũ receptiua, nó iquãtũ actiua: ſed illa realitas eſt qḋ, iquãtũ actiua. Jdẽ eñ ſup^m humanũ eſt qḋ patit ꝛ qḋ agit: ſʒ eſt qḋ patit rõne itell's poſſis. Eſt qḋ agit rõne itell's agẽtis. Poſſet tñ dici ad illud arg^m alr̃ ꝙ itell's poſſis eſt qḋ. nó aũt opʒ ꝙ hẽat actiuitatẽ: ſʒ ſufficit, ꝙ ex illo ꝙ cũ quo fiat vnũ qḋ, eſt qḋ diſiũcte. ¶ 3ª diffi. eſt. Si ſpés eſt ſufficiẽt mouẽs: q̃re vna mouet plus, q̃ʒ alia: ꝛ q̃re non oẽs ſimul. Pót dici, ꝙ eſt: qa vna eſt fortior, q̃ʒ alia. nó pñt aũt tot act⁹ ſil' eẽe. Sed hoc nó placet. Dico g̃ ꝙ opʒ recurrere ad phãtaſmata. Ordo eñ cẽntialis eſt iter illas potẽtias: nó pót eñ vl'e intell's itelligere niſi ei⁹ ſingulare phantaſia phãtaſiet. fit g̃ variatio ſm ꝙ phãtaſma variat. mouet eñ ſpés ad motionẽ phantaſmatis. Sʒ quare variant phãtaſmata? Dico ꝙ h̃ eſt ꝓp diſpõnẽ ſpũum mobiliũ ꝑ quos phãtaſmata diſcurrũt: ꝛ in qbus ſunt ſubiectiue: qñ ergo deferunt vſqʒ ad organũ determinatũ cerebri per ſpũs vbi eſt organũ phãtaſie: tunc fit phantaſiatio. Sed quare opʒ itell'm recurrere ad phãtaſmata? Dico ꝙ ꝓp ordinẽ potẽtiaꝝ. Talis enĩ ordo eſt pro ſtatu iſto: ꝙ intell's nó pót exire in actũ ſuum ſi phantaſia ſimul nó ſit in actu ſuo. Sed vnde eſt talis ordo: cũ nó ſit in brutis nec in intellectib⁹ ſepatis? Dico ꝙ Aug⁹ dicit, ꝙ hoc eſt in penaʒ peti: nec appet hñ rõ nãlis ad hoc, tñ de h̃ certi ſumus ſaltẽ ꝑ experientiaʒ.

C

Solo aliorũ quã nó tenet. Impug^o 2^a.

Solo aliorũ quã ſequitur. Obuiat. Cõſidera hic plura. Nõ caute totũ pl'a addẽ^a Nõ hñ de intellectu agente ꝛ poſſi ꝙ vbiqʒ põdera ſm doctrina h⁹ ꝛ Sco. ꝛ vide ſi cũ illa identitate realitatiſ ſtare poſſit ſormalitatũ varietas.

D

Solo obiectionis ꝯ ſolutionem illaʒ quã ſeq̃t. Solo duplex. ſʒ pma defendi poteſt ꝛ de mente Scoti. A. l. phantaſma variatur. Ecce ꝙ q̃ris: ſʒ plura adde Nõ optie de ordie opõnũ potẽtiaꝝ ꝛ cã ipſius pro ſtatu iſto.

15. de tri. c. vlt.

B

¶ 4ª diffi. eſt. Si ſpés terminat actũ itelligẽdi. ¶ Dicũt aliq ꝙ act⁹ itelligẽdi terminat ad obm vt relucet in ſpecie. ¶ Sed hoc nó intelligo: qa aut obm relucẽs in ſpecie eſt aliqd aliud ab ea: aut nó. ſi ſic: erit ei⁹ paſſio: ꝛ tũc nẽcio ſpés itelligit. ſi aũt eſt oĩno idẽ: tũc certũ eſt ꝙ ſpés intelligeret: ſimilr̃ ſi eſſet aliud a ſpecie: cum nó ſit obm ex: qa illud nó eſt in rerũ nã: ſequit ꝙ obm ex nó itelligeret. ¶ Dico g̃ ꝙ act⁹ itelligẽdi terminat ad qdditatẽ vt ꝓſcindit ab eẽ ex ꝛ ab eſſe itra: ꝛ ab oĩ loco: ꝛ ab oĩbus q̃ ſibi nó ꝯueniũt ex rõne ſua formali: vel in p̊ mõ vel ſaltẽ in p̊ ꝛ in 2°. ¶ Sed nunqd ſpés itelligit a nobis. ¶ Dico ꝙ nó intuitiue: qa nó experimur. nec abſtractiue: qa tũc cẽt ꝑ aliã ſpẽʒ: ꝛ ſic ꝓceſſus in ĩfinitũ. Cogñcio g̃ arguitiue: ex quo de re abſente iudicam⁹ h̃ eſt ꝑ ſpém. ¶ 5ª diffi. eſt. Si ſpés ꝓmanẽtes ſũt. ¶ Dicũt aliqui ꝙ non, niſi manẽte actu. ¶ Sed illud nó placet. Nã appet mihi ꝙ ceſſaret cã potiſſima, ꝓp quã ponit ſpés. Jó dico ꝙ eſt ꝓmanens trãſeunte actu, ſicut hit⁹. ¶ 6ª difficl'. eſt. Poſito ꝙ ſit ꝓmanẽs vtꝝ poſſit corrũpi ꝛ deſtrui. Et vĩ ꝙ ſic. ꝑ obliuionẽ enim vĩ deleri. ¶ Dico tñ ꝙ mihi appet ꝙ non poſſet corrũpi. Rõ eſt iſta: qa qñ ſubʒ eſti nãli po⁹ ad aliquã for^{as} ꝓmanẽtẽ, illa for^a nó vĩ poſſe corrũpi, niſi ꝑ ꝯtrariũ vl' ꝑ agẽs potẽs iducẽ ꝯtrariũ: ſʒ ſpés nll'ʒ ꝯtrariũ hʒ, nec aliqḋ qḋ ſit ſibi icõpoſſe. Nã oẽs ſpés q̃rũcũqʒ, ſiue cõpoſſiũ, ſiue icõpoſſiũ ſũt cõpoſſes: iõ nihil hʒ icõpoſſe: imo cũ oĩb⁹ ſtare pót: hitus aũt lʒ ſit forma ꝓmanẽs ꝛ ſubm ſit in po⁹ nãli ad ipʒ, tñ hñ vĩ ꝙ poſſet corrũpi, qa hʒ aliq̃ mõ ꝯtrariũ: nó dico de oĩb⁹ hitib⁹: de h̃ erit ſermo iferi⁹. ¶ Sʒ tũc opʒ vidẽre quõ fit obliuio. Dico ꝙ tota obliuio dʒ referri ad ſenſũʒ ꝛ nó ad itell'ʒ: ſpés eñ in ſenſu hñ pñt deleri ꝓp alterationẽ organi: ꝛ ſic fit obliuio. ¶ 7ª diffi. eſt. Si ſpés pót augeri. ¶ Dico ꝙ ſic. ꝓp frequẽtationẽ actuũ phãtaſiãdi aliqd gñat vel aliquid cauſat: nó aũt ſemꝑ alterius ꝛ alterius rõnis. g̃ eiuſdẽ rõnis. ꝛ nó cauſat alia nũeralr̃. g̃ ꝑõr intẽdit: ſicut ignis in aq̃ calia ſꝑ aliqd cauſat, nó tñ nouũ calorẽ: ſed ꝑorẽ intẽdit. ¶ 8ª difficl'. ꝛ vltĩa eſt. Si ſint aliq̃ ſpés icõpoſſes vl' ꝯtrarie que nó pñt ſil' eẽ. ¶ Dico ꝙ nó: qa oẽs ſpés q̃rũcũqʒ ſint obiectoꝝ icõpoſſiũʒ ſunt cõpoſſibiles. ¶ Sed q̃re ꝯtrarioꝝ nó ſũt ꝯtrarie? ¶ Dico ꝙ ſilitudines obiectoꝝ ſunt alterius rõnis ab eis aliquãdo. Jdeo ſi ſint cõtrarie, nó opʒ hec ſilr̃ eſſe ꝯtraria.

Solo aliorũ.

Impugnatio

Singlis ſolo aliorũ.

F

Singlaris qḋ de ſpẽi itelligibilis cognitione ꝛ ei⁹ ſolutio. Cõſidera inſtãtiã põdc⁹. Cognitio 3^a.

Spés intellectualis ẽ icorruptibilis: q̃uis hitus corrumpi poſſit.

G

Nota ꝛ vide Sco. l. 4. diſ. 45. ad ꝑpo^m.

Spés itendit q̃re Sco. diſ. pña in primo repoꝛtationũ Cõſidera inſtantiam.

Spés & ꝯtrarie nõ ſũt ꝯpoſſes

¶ Utrum plures actus intelligendi ſint compoſſibiles in eadẽ potentia. Queſtio. XI.

H

Utrum pl'es act⁹ itelligẽdi ſint cõpoſſibiles in eadem po^a. Qꝺ nó. Aug. xi. de tri. volũtas qñ ꝯuertit intellectũ ad vnũ obm eũ auertit ab alio. ¶ Contra Aug. ſup Luc. dicit. Circa multa pót itell's occupari. ¶ Hic dixerũt aliqui ꝙ pl'es act⁹ itelligẽdi nó ſũt cõpoſſes in eadẽ po^a: qa po^a nãlis ſm totũ ſuum conatũ agẽs ꝛ ꝓducẽs vnũ nó vĩ ꝙ aliḋ poſſit ꝓducẽ: qa vĩ terminũ adeq̃tũ hẽre. Nã ex quo aliḋ ꝓducit vel poſſet ꝓducẽ: iã ꝑus nó cẽt adeq̃tus. ¶ Sed ꝯ hoc arguit vnus ali⁹ doctor ſic. Alius eſt act⁹ quo apprehendunt ſimplices qdditates ꝛ act⁹ cõponẽdi eas: qa primus a ſcḋo ſepat: ſʒ iſti duo ſunt ſimul. ipoſſe eſt eñ cõponere ſimplices qdditates ꝛ cõpõnẽ itelligere ſine itellectione ſimplici terminoꝝ. g̃ ſimul ſtant. ¶ 2° ſic. Actus cog̃nis ꝓncipij eſt alius ab itellu ꝯnis: ſed itel-

Aucte occhã ꝛ alios. L. 2. ꝛ. J.

19. Op. aliorum

Impugnatio alioꝝ 4^a. Vide pñ̃cẽs ſup p^o poſte. ꝛ alibi.

I lectiõe ſyllogiſtica cognitio vtraqȝ hꝫ: qꝛ cognoſcit
taȝ pn^m/ꝙ ꝯ. ergo vĩ ꝙ act^9 plēs ſimul ſtent. ¶ 3° ſic. Quã/
cũqȝ vnũ correlatiuoꝝ cõcipit: ⁊ reliquũ: ſed ali^9 act^9
eſt reſpectu vni^9/⁊ alius reſpectu alteri^9. ergo duo actus
ſil: qꝛ actus relõnis ⁊ abſoluti nõ videbit eē vn^9 act^9:
termin^9 aũt illius reſpect^9 aliqñ eſt abſolut^9. ¶ 4° ſic.
Cõcipiēs habitudinē ꝯuetatis/neceſ ꝯcipit extrema:
ſic ꝯcipiēs ꝯrietatē albedinis ⁊ nigredīs: neceſ ꝯcipit
albedinē ⁊ nigredinē: ſꝫ p aliũ ⁊ aliũ actũ. ergo ⁊c̃. ¶ Sꝫ
ad iſta rñdebat vn^9 alius doc. ⁊ pbabilr. ¶ Ad p^m dĩ
ꝙ qñ qdditates ſimplices p ſe ꝯcipiunt: tunc eſt alius
act^9: ſed eodē actu quo itelligo cõplõnē itelligo extre/
ma: ⁊ nõ alio ⁊ alio: ⁊ ſic pꝫ ad illud. ¶ Ad 2^m dĩ eodē
mõ de ſyllo ꝙ eodē actu cõcipio pmiſſas ⁊ ꝯnē. verũ
eſt ꝙ alio actu poſſũ vtrũqȝ cogſcē: ⁊ tunc ſine dubio
ſil nõ cogſco: ſed qñ ſil cogſco/tũc ſemp eſt vnic^9 act^9.
K ¶ Ad 3^m dĩ ꝙ eodē actu itelligo relatiua. Et hoc pba/
tur. Quia ſi diuerſo cũ iſta ſint act^9 abſoluti ⁊ realr di/
ſtincti/tũc vn^9 ab alio poterit ſeparí: ⁊ ſic aliqs itellige
ret príeȝ/filiũ nõ itelligēdo/qꝺ eſt ipoſſe. ¶ Ad 4^m di/
co/ꝙ ſi ꝯria ꝯcipiant ſine hitudine ꝯrietatis/tũc vnuȝ
obm põt itelligi ſine alio: ⁊ diuerſis actib^9 ⁊ nõ ſimul:
ſed ſi cũ habitudine: tũc dico ꝙ eodē actu oĩno ꝯcipiũ
tur. ¶ Probo aũt ꝙ plures act^9 itelligēdi poſſunt eſſe
ſimul aliis rõnibus. p ſic. Actus beatificus ⁊ nõ btifi/
cus nõ pñt eſſe vnus act^9: ſꝫ cognitio matutina eſt bti/
fica/⁊ veſpertina nõ. cõſtat aũt ꝙ fuerũt ſimul i angelis.
ergo duo act^9 fuerũt ſil. ¶ Sed dices nõ valꝫ: qꝛ vna
eſt nãlis ⁊ alia ſupnãlis. ¶ Cõtra. Quĩcũqȝ ē repugnã/
tia ſimultatis vel ex ſubiecto vel ex formis/a quĩcũqȝ agē/
te cãnt ſemp ſunt incõpoſſes. Ita eni odiũ eſt ꝯriũ cha
ritati: ſicut amicitie nãli. ſi ergo iſta ſimul ſtãt/nec erit
repugnãtia ex ſubiecto nec ex actib^9. ¶ P. 2° arguo ſic.
Stante actu viſionis diuine in angelico intellectu. ſ. in
Gabriele: Michael põt ſibi aliqd reuelare ⁊ cũ illumi/
nare ⁊ ſibi loqui: cũ ergo hoc nõ ſit niſi nouaȝ cogñem
cauſare: ſtante pma/iſta cauſabit: ⁊ ſic duas habebit. ſ.
illã diuine eēntie: ⁊ aliaȝ illius rei/de qua Michael ſibi
loquit. ¶ P. 3° arguo ſic. Una ⁊ eadē notitia non põt
eſſe intuitiua ⁊ abſtractiua: ſꝫ ſil hēm^9 vtrũqȝ. ergo ſil habe
mus diuerſos act^9 itelligēdi ⁊ plēs. Maior vĩ manife
ſta. Minor pbat. itelligim^9. n. roſaȝ nõ experimētalr:
qꝛ eſt pñs: ⁊ ſil experimur itellectionē roſe nos hĩc. pm^9
eni. ſ. itellectio roſe eſt abſtractiu^9: qꝛ p ſpēȝ. 2^a. ſ. expe
rientia itellectionis intuitiu^9: qꝛ p ſeipꝫ. ¶ P. Act^9 itui/
tiu^9 ⁊ arguitiu^9 nõ pñt eē idē: ſꝫ ex actu queȝ experior
argimētoꝝ habitũ. ergo vtrũqȝ ſil cogſco. vnũ. ſ. actũ/itui
tiue: aliũ. ſ. hitũ/arguitiue. ergo duos actus ſil habeo.

Volones alio tũ ⁊ ꝯformes dicit Sco. q̃re eũ in. q. col lationũ ⁊ alibi vt ſcis.

Impugnatio ꝓpoſita 4^e.

Eualio Marum. Quia diſpari tas ozũs non variat nãꝫ ſꝫ Ambroſiuȝ. Vnde notas ꝯ cõpoſſitatē plurĩũ actuũ.

L

Noticia expe rimentalis eſt intuitiua. ideꝫ videt de mēte Scoti.

M

Sed hic eſt diffi. de actu recto ⁊ reflexo. vtrũ ſint
idē act^9. Dicũt illi de p^a opinione/ꝙ ſic. Et
pbãt efficaciter. p ſic. Certũ eſt ꝙ bti habēt certitudi/
nē de viſione ſua: ⁊ ita ſimul cognoſcũt directe deuꝫ: ⁊
reflexiue actũ ſuũ. Alias rõnes adduco fortiores/ſup/
ponēdo ꝙ nos poſſumus recordari de oĩ actu nr̃o quē
ante habuim^9. Hoc ſuppoſito/ſuppono etiã aliud tãq̃
verũ ꝙ de nullo poſſumus recordari qꝺ ante nõ itelle
ximus. Iſtis preſuppoſitis format ſic rõ. Nulli^9 poſſu
mus recordari qꝺ nõ precfuit in intellẽ: ſed nos poſſu/
mus recordari de omni actu/quē ante habuim^9. ergo oĩs
quē ante habuim^9 pfuit itellẽs. Tũc arguo ſic. Aut ergo
oēs ſeipſis fuerũt itellecti aut aliis ⁊ aliis actibus. Si
ſeipſis: tũc idē act^9 erit intelligēs ⁊ itellẽs: ⁊ per ꝯñs idē
erit rectus ⁊ reflexus. ſi aliis ⁊ aliis: tũc vel dabis mihi
vltimũ: ⁊ tũc ille nõ erit itellẽs: vel nõ dabis mihi vlti/
mũ: ⁊ tũc multiplicat in infinitũ: qꝺ apparet ſatis icõ/
ueniēs. Iſta ratio declarat in exemplo/qñ itelligimus

Dubium. Solutio. Quẽ Wechꝫ ꝗli. 2. q. 11. ad h. ⁊ in ſentẽ tijs vt ſcis. Pro pte aſ firmatiua ar guit nõbilr 3^r Suppõ 2^r. Or act^9 rect^9 ⁊ reflex^9 ſint idē arguit no uiter.

ſolē: certũ eſt ꝙ nos intelligimus nos intelligere: ⁊ ſic
actus quo intelligo ſolem eſt itellectus. Quero ergo de
illo quo intelligo illũ actũ: aut idē eſt cũ pꝛ ⁊ ſic hꝫ ppo
ſitũ. aut alius: ⁊ tũc per ſuppoſitũ. cũ oĩs actus quē ha/
buim^9 poſſimus recordari. igit iſtius poſſumus recor/
dari: ſed nullius poſſumus recordari qui nõ pfuit itel
lectus. ergo ille actus ſcđs fuit itellẽs. Tũc vltra: aut ſeipſo
aut alio: ſi ſeipſo/habeo ppoſitũ: ꝙ idē erit actus rect^9
⁊ reflexus. Si alio: tũc erit pceſſus i ifinitũ/ſemp vni/
formiter arguēdo. ¶ 2° ſic. Actus quo itelligo roſam
nõ exñtē/nõ eſt experimētalis. Actus aũt quo itelligo
ipm actũ eſt experimētalis: qꝛ dũ itelligo roſaȝ expe/
rior me intelligē roſaȝ: aut ergo ſunt idē act^9: ⁊ ſic hꝫ ppo/
ſitũ: aut alius ⁊ alius: ⁊ tũc arguo ꝯformãdo totũ ppo^m.
ſic. Actus quo experior actũ/eſt eque pfect^9 ſicut pm^9: ⁊
forte pfectioꝛ. cũ ergo ille pmus intelligat a potētia in
qua eſt. igit ⁊ ſcđs: ⁊ ſic de 3° ⁊ 4°: ⁊ ſic in infinitũ. erunt ergo
vel infinite experiētie ſil: ⁊ forte diuerſe: quaꝝ vna eſt
perfectioꝛ alia: ⁊ oēs cauſate ab vna potētia: ex quib^9
incõuenientia multa ſequunt: vel erit deuenire ad vnã
que erit recta ⁊ reflexa. ¶ Alii aũt arguunt ad oppoſi
tũ. ſic p. Quia obm nõ eſt idē actui: ſed obm actus re/
flexi eſt actus rect^9. ergo nõ ſunt idē. ¶ 2° ſic. Euiſdeꝫ
ad ſe nõ eſt ordo eſſentialis: ſed actus rectus eſt prioꝛ
eſſentialr actu reflexo. ¶ 3° ſic. Aug. videt ponē poſſi/
bilitatē pceſſus in ifinitũ in actibus reflexis: qꝺ nihil
eſſet dictũ/ſi actus rect^9 ⁊ reflexus eēnt idē. ¶ 4°. Qꝺ
magis mouet eſt: qꝛ act^9 expimētalis ⁊ nõ expimētalis
nõ pñt eē idē. actũ aũt rectũ ꝯtingit eē nõ expimētalē.
reflexus aũt eſt experimentalis. ergo nõ ſunt idē act^9:
qꝛ vnus eſt intuitiuus ⁊ ali^9 abſtractiuus. ¶ Sed du/
bium eſt que cauſa reflexionis. dicunt aliqui ꝙ imãli/
tas. ¶ Sed ꝯ. tũc eni oĩs imãlis potētia eēt ſup ſe cõ/
uerſiua: ſed hoc eſt falſum. Nã potētia dei productiua
⁊ motiua angeli ſunt imãles: ⁊ nõ ꝯuerſiue vel reflexi
ue. ergo ⁊c̃. Dico ergo ꝙ cã reflexionis eſt ꝙ i actu recto iue/
nit ratio ſui pprii obiecti adequati. Et dico adequati
nõ ſolũ in mouendo: ſed etiã in terminãdo. Ideo põt
moueri ab actu recto/⁊ terminare alium actũ eius. Et
ſic ad queſtionē patet. ¶ Ad rationē reſpondeo ꝙ ve
rum eſt/quando actus eſt ſub imperio voluntatis.

N

In tota diſpu tatione h^9. q. dic ꝯtr tenen do alterutraȝ viam.

O

Ad opp^m 4^r.

15. tri. c. 12.

Vide Sco. in ꝗlib. q. 17. ar. 2. ſꝫ nõ aſſerit hũc modũ di cendi.

P

Quere alios ⁊ ꝯſidera bñ. Quare itellẽ vl volũtas eſt po^9 reflexiua ⁊ non ſenſus. Cõſidera an currit rõ hui^9 ꝯ bñ põde rando.

¶ Utrũ in actib^9 itelligēdi ſit pceſſus i ifi^m. Qõ. XII.

V Trum in actibus intelligendi ſit p/ ceſſus in infinitum.

Dico breuiter ꝙ ſic. tripl'r. ſcꝫ aſcendēdo: de/
ſcendendo: ⁊ in latus pcedēdo. Hoc oſtē/
do per exēpla manifeſta. p in ſurſum aſcendēdo. Acci
pio eni actũ quo itelligo albedinē: ſcđs act^9 hꝫ p obiecto
actũ iſtũ quo itelligo albedinē: ⁊ ita hꝫ nobilius obm.
Nã itellectio albedinis eſt nobilius ens q̃ albedo: ⁊ p
ꝯñs vn^9 actus eſt nobilioꝛ alio: ⁊ ſic de 3°: ⁊ ſic in ifinitũ
aſcendendo ſemp ad nobilius: ſemp eni poſterius erit
nobilius. ¶ Idē oſtendo in deſcēdendo. Accipio eniꝫ
itellectionē qua itelligim^9 angelũ: itellectionē iſtã poſ/
ſumus intelligere: ⁊ illa eſt minus nobilis: qꝛ eſt igno/
bilioris obiecti ⁊ imperfectioris: ⁊ ſic accipiã tertiaȝ ⁊
quartã: ſemp vlterioꝛ erit imperfectioꝛ: qꝛ impfectio/
ris obiecti: ⁊ ſic deſcēdēdo erit pceſſus in infinituȝ. ¶ 3°
oſtēdo idē in latus pcedēdo. Nã itellẽs põt ifinities i/
telligere obm eiuſdē rõnis ⁊ reflexionē ſup actuȝ quo
itelligit illud obm infinities: ⁊ ſic eſt proceſſus in ifini
tũ. verũ eſt ꝙ iſti erũt eiuſdē rõnis: ⁊ alii ſunt diuerſe
rõnis. ¶ Sꝫ occurrit diffi. quõ potētia itellectiua põt
cõtinere virtualr ifinitos actus eiuſdē rõnis/⁊ multo
magis diuerſe rationis: quod ponit tenendo predicta.

Cõclo reſponſiua Quere occhã vbi ſup^9 h. Proceſſus i ifi^m i tellige do triplex.

Q

Cõſidera in ſtãtiã ꝯtr h.

Du. duplex.

¶ Circa

A Addit regu͂. Vide. 8.q. 2. huius distin. ⁊ vbi ibi noũi

¶ Circa qd̕ est aduertēdū: ꝙ q̄n̄cūq̄ʒ sunt due ordinationes in ordine eminētie: ⁊ est ordo essentialis inter illas: si fiat ꝓcessus in infinitū in inferiori ordine nūq̄ʒ attinget ad aliqd̕ superioris ordinis: sicut pʒ de rōnali ⁊ irrationali: q̄ʒ eni rōnale est ordinis superioris, nunq̄ʒ si infinita bruta causarent̄ attigerēt ad pfectionē hoīs: q̄ʒ sunt ordinis iferioris. Similr̄ si infinita aqua causaret̄, nūq̄ʒ ad pfectionē scintille ignis attingeret. Silr̄ de his que nō sunt eiusdē spēi. Unde q̄ʒ nā ignis excedit in pfectione nām specificā aque: ⁊ ideo quātūcūq̄ʒ multiplicant̄ gradus iduiduales aque, nūq̄ʒ attinget ad nām ignis. Hoc qd̕ dicimus est ꝓbo necessaria rōne sic. Quecūq̄ʒ aliqd̕ ex rōnibus formalibus aliquoꝝ cōuenit aliq̄bus: q̄cqd̕ addat̄ vl̕ adueniat eis qd̕ nō tollit rōnes formales eoꝝ ex q̄bus cōpetebat illud: semper illud eis cōueniet: sed ꝙ vna spēs. s. ignis sit perfectior alia. s. aqua, hoc eis competit rōne formali vtriusq̄ʒ. ḡ quātūcūq̄ʒ adueniat maior quātitas v̄tutis vel molis: cū talia nō varient rōnē formalē eoꝝ, sed dimittant: semꝑ vnū erit nobili⁹ alio. ¶ Ex hoc soluunt̄ difficultates. Prio ad pm̄ā de ifinitate eiusdē rōnis dico ꝙ si itell'is cōtineat virtualr̄ ⁊ eminēter nām specificā talis actus, q̄ʒ nā specifica est nobilior oībus gradibus iduidualib⁹, nunq̄ʒ cōtinue crescēdo gradus iduiduales adequarēt nām specificā: ⁊ per ꝯñs nec itellectū: q̄ʒ eā virtualr̄ ꝯtinet. ¶ Ad aliā dico eodē mō: q̄ʒ hō vt hō est: est perfectioris cōditionis q̄ asinus vel aliud brutum. Hinc est ꝙ si multiplicantur bruta in infinitum, nunq̄ʒ attingent ad perfectionem hoīs. Eodem modo dico ꝙ intellectus est nobilioris entitatis ⁊ pfectionis q̄ intellectio. Hinc est ꝙ si multiplicant̄ in infinitum intellectiones: etiam specie diuerse: nunq̄ʒ attingēt ad perfectionem intellectus. ¶ Distin. IIII.

Ergo ergo aq̄ corrūpu ignē hic ꝯtra.

Maxima.

B

A.1.q̄ʒ 100.

Hic oritur questio ⁊c.

C ¶ Utrum in diuinis sit generatio. Questio. I.

Circa distinctionē q̄rtā q̄ro p̄. vtrū in diuinis sit gn̄atio. Et nō: q̄ʒ idē non pōt gignere seipm̄: sed pr̄ ⁊ filius sunt vnū. Ego inquit, ⁊ pr̄ vnū sumus. Joā. 10. ⁊ hi tres vnū sunt. ¶ Contra. Isa. 53. Gn̄onem eius q̄s enarrabit. ¶ Circa istam q̄ōnē est videndū p̄mo quid est generatio. 2° vtrū sit gn̄atio in diuinis.

Joā. 1. ca. 5.

Quantum ad pm̄ dicunt aliq̄ ꝙ gn̄atio formalr̄ ⁊ per se est mutatio: sicut eni alteratio est mutatio de q̄litate i q̄litatē: ita gn̄atio est mutatio de sub̄a in sub̄am, ad minus in creaturis. ¶ Sʒ ꝯ hoc arguo 4r. ꝑ sic. Gn̄atio est formalr̄ pductio: sʒ mutatio nō est formalr̄ pductio. Ma. pʒ. Mi. pbat̄. q̄ʒ si pductio ⁊ mutatio eēnt idē: vel mutatio eēt formalr̄ pductio: tūc q̄cqd̕ mutaret̄ foialr̄ pduceret̄: ḡ cū ipsa mā cōtinue mutaret̄: tūc ꝯtinue pduceret̄: qd̕ est falsum: q̄ʒ ipsa est ign̄abilis ⁊ icorruptibilis. ¶ Cōfirmat̄: q̄ʒ si mutatio eēt formalr̄ pductio: tūc in quacūq̄ʒ ptāte eēt mutatio, eēt ⁊ pductio: sʒ mutatio mā̄e est in ptāte agēris nālis. ḡ ⁊ pductio mā̄e est in ptāte agēris nālis: qd̕ est falsū. ¶ Scd̕o sic. Mutari est alr̄ se hēe nūc q̄ prius: sʒ gn̄atio nō est hō: q̄ʒ illud qd̕ gn̄at̄, prius nō existebat: ⁊ p ꝯñs aliter se nō hēbat: aliter eni se hēe psupponit eē: qd̕ nō cōpetit gn̄ato. ¶ 3° sic. In gn̄one lucis lux nō mutat̄, sʒ aer: ⁊ tñ lux gn̄at̄ ⁊ nō aer. ḡ ⁊c. ¶ 4° sic. Illd̕ qd̕ nullā icludit iꝑfectionē, nec̄io distinguit̄ ab eo qd̕ icludit imꝑfectionē: sʒ gn̄atio nō icludit iꝑfectionē: q̄ʒ ipa attribuit̄ enti pfectissimo: mutatio aūt icludit. Nā ipsa repugnat enti pfectissimo: potētialitatē eniʒ includit q̄ deo repugnat oino. ¶ Jd̕ dicunt aliq̄ ꝙ gn̄atio est actio de gn̄e actionis: q̄ʒ ois actio trāsiēs ⁊ terminata ad aliqd̕ pductū vi actio de gn̄e actiōis. gn̄atio ē hō. ḡ ⁊c. ¶ Sʒ ꝯ h̄ arguo 4r. ꝑ sic. Nūq̄ʒ iuenit̄ actio sine passione: q̄ʒ passio est illatio actionis: cūʒ igit̄ in diuinis nō iueniat̄ passio ad itra: nec p ꝯñs erit actio ad itra. ¶ 2° sic. Si gn̄are eēt agē: tūc sol gn̄ans lucē ageret in eā: qd̕ falsū est: q̄ʒ gignēs lucē nō agit in lucē: sʒ solū in aere. ¶ 3° sic. Si gn̄are eēt agere: ⁊ gn̄ari eēt pati: tūc aq̄ q̄n pateret̄ ab igne, gn̄aret̄. ¶ 4° sic. Ad diuersos terminos necio sunt diuersi respect⁹: sed actiōis termin⁹ est passū: gn̄ōnis āt est actū vl̕ pductū: cū ḡ isti sint diuersi termini: necio re͠lo gn̄ōnis ⁊ actiōis erit ali⁹ ⁊ ali⁹. ¶ Cōfirmat̄. q̄ʒ re͠lo agētis ad passuʒ, est respect⁹ trāsmutātis ad trāsmutatū: respectus gn̄antis ad genitū, nō est respect⁹ trāsmutātis ad trāsmutatuʒ: q̄ʒ pōt eē sine trāsmutatione: sicut in diuinis.

Pulmo. 4 r.

5. ⁊. 6 phy.

Ergo creatio nō ē mutatio: dic ꝯsequēter hic pōderādo

D

Ideo dico ꝙ nō solū formalr̄ sed et̄ realr̄, ista duo. s. gn̄atio ⁊ actio: vbi iueniunt̄, distinguunt̄. gn̄atio eni est respectus intrinsecus adueniens terminat⁹ ad pductū: gn̄ans eni ⁊ gn̄atū pducēs ⁊ pductū ab inuicē distinguunt̄. ¶ Sciēdū tñ ad declarationē ꝓpositi ꝙ 4or sunt rōnes foiales icipiētes a gn̄one ab ipsa abstrahētes: iter q̄s est infima ipsa generatio ⁊ p⁹ in ipso ordine. ¶ 2a est pductio: ois enim gn̄atio pductio q̄dā est: sʒ nō eꝯ. nā multa pducunt̄ q̄ nō gn̄ant̄. vñ spūsancto ꝯuenit pductio: sʒ tñ sibi repugnat gn̄atio. Silr̄ creature a deo pducunt̄: sʒ tñ nō gn̄ant̄. ¶ 3a rō est: origo q̄ abstrahit a gn̄one ⁊ pductione. Nā oē qd̕ pducit̄ originat̄: nō tñ eꝯ. Nā mā dī q̄dāmō originare formā: nō tñ pducere. vñ forma originat̄ a mā: non tñ pducit̄. Silr̄ cōpositū dī originari a subo: ⁊ tñ nō pducit̄. ¶ 4a est q̄ abstrahit a 3a: ⁊ illa dicit̄ pullulatio: q̄ʒ oē qd̕ ab aliq̄ originat̄, pullulat ab eo: vt pʒ inductiue: nō tñ eꝯ. attributa eni ⁊ relones dr̄ pullulare ab eēntia diuina, nō tñ originari: nā origo est nomē distinctionis realis. Nā Dion. de vnica ⁊ discreta theologia dic̄ psonas eē pullulationes essentie diuine: pullulare eni dī q̄n aliqd̕ est in aliq̄ q̄si fundamētalr̄ ⁊ radicalr̄ ab eo. ¶ Itē itelligēdū ꝙ sūt 4or rōnes formales a q̄b⁹ abstrahit gn̄atio: iter q̄s ipsa gn̄atio est in p̄ma: ifima est dictio a q̄ abstrahit imediate natiuitas: q̄ʒ oē qd̕ dī. i. per modū intell'is pducit̄, nascit̄. non tñ oē qd̕ nascit̄ dī: q̄ʒ in oīb⁹ aīalib⁹ est natiuitas, sicut paternitas ⁊ m̄ritas. Uñ Exodi. 23. nō coques hedū in lacte m̄ris sue: nō tñ aīalia dr̄. ¶ 3a est germinatio: q̄ nō solū aīalib⁹: sed et̄ oīb⁹ viuētib⁹ cōpetit: ⁊ ideo sicut viuū abstrahit ab aīali: ita germinatio abstrahit a natiuitate. arbores eni dr̄ germinare: non tñ dr̄ nasci. ¶ 4a est gn̄atio q̄ abstrahit a germinatione: ois enim germinatio ē gn̄atio, sic pʒ iductiue: nō tñ eꝯ. q̄ʒ ignis gn̄at̄ ab igne: iter q̄ tñ nō est germinatio. Oē ḡ qd̕ germinat, gn̄at̄: nō tñ eꝯ. ¶ Sʒ dices. quo in diuinis p̄nt eē tot supiora ⁊ inferiora: cū oia q̄ sunt in deo sint simplr̄ simplicia. ¶ Dico sicut supius dictū est de ente ꝙ hec se nō hñt sic superiora ⁊ iferiora: quoꝝ vnū est de q̄dditate alteri⁹. q̄ʒ talia inferiora nō sunt simplr̄ simplicia. sed ista cōparant̄: sicut dr̄ subalternatim posite: sicut dicim⁹ ꝙ rōnale est inferius ad sensibile: ⁊ illud nō ipedit simplicitatē. ¶ Ex dictis aūt eliciuntur 4or ꝯnes: ex q̄b⁹ manifestant̄ illationes poles fieri in istis. ¶ Prima est. ꝙ aliqua repugnant filio inquātū est verbū, q̄ nō repugnāt sibi inquantū est natus: sicut natiuitas que abstrahit a dictione. ¶ 2a ꝙ aliq̄ repugnāt sibi inquātū est natus: q̄ nō repugnāt sibi inquātū

E Op. spāl' alierū q̄rc iurco. lus ⁊ alios h̄ vt nostri. Impug⁹ 2r. Auctor. 6. Principiorum.

F Op. ppria. Gn̄atio quid sit foialr̄: Nō enim mutatio nec actio sed productio: ⁊ꝫ cōcomitanter sit illa cōuer i creaturis. Nō. Infimum. Gn̄atio. Ordo nobil. Productio. Media. Originatio.

G Poti⁹ pullulare vel ebullire q̄ originatio dī pasio a subiecto. Pullulatio. Supremum. Pullulare quid? Infimum. Dictio. Ordo nobil. Natiuitas. Media. Germinatio.

H Gn̄atio. Supremum. Dubium. Cōsidera illa dicta ex Scoto. Cōclusio 4r.

I eſt genitus:ſic gñatio que abſtrahit a natiuitate. ℂ 3ᵒ ꝙ aliqua repugnāt ſibi īquantū eſt genitꝰ:q̄ non repugnāt ſibi īquātū eſt ꝓductus:ſicut ꝓductio abſtrahit a gñōne. ℂ 4ᵒ ꝙ aliq̄ ſibi repugnāt inquātū eſt ꝓductꝰ que nō repugnāt ſibi īquātū eſt originatꝰ. Iſta oīa patent ex vna regula.ſ.ꝙ oī inferiori repugnat aliquid qḋ non ſuperiori:ꝛ h̄ eſt rōne additi:quod.ſ.inferius addit ad ſuperius. Ex iſtis poteſt inueſtigari diſtinctio formalis verbi/nati/geniti/ꝛ producti.

Regula nota.

Circa ſcḋam ptē q̄ōnis dicūt aliq ꝙ in diuinis nō eſt gñatio euiſdē rōnis:q̄ in creaturis:ſʒ aliqua gñatio ibi fide teneat̄:qa oīs gñatio multas imperfectiones includit in creato. ℂ Sed ꝯ iſtḋ arguo:qa ſic gñatio in creaturis eſt ꝓductio diffinitiue:ſic in diuinis. ℂ Itē 2ᵒ. Quicqd cōpetit gnōni diuine īquātū gñatio eſt:ꝯuenit gnōni create inquātū gñatio eſt ꝛ ecōuerſo: ſicut dico de ꝯueniētia:ita dico de repugnantia. Si aūt dēt aliqd ꝯuenire vni qḋ nō alteri hoc ſm oēs/erit nō inquātū gñatio in cōi ſed inquantū hec vel talis gñatio. ℂ Ideo dico ꝙ vera eſt gñatio i diuīs:qḋ ꝓbo auctoritate ꝛ rōne:auctē ſic.in ps.109. Tecū ꝑncipiū.ꝛ poſt. ante luciferū genuit. ℂ Rōne ſic. Ubi eſt poᵃ eiuſdez rōnis/pōt eſſe actꝰ euiſdē rōnis:ſed memoria fecūda: cū dicat pfectionē ſimplr̄ eſt ibi euiſdē rōnis:ſed ipſa ſm Augᵐ eſt poᵃ vbi gñatiua.xi.de tri.ḡ vī cū ibi non ſit poᵃ ſine actu:ꝙ ibi gñatio erit. ℂ Sed ꝯ ꝑdicta inſtat̄ 4ʳ. ꝑ ſic. Ubicūq̧ gñatio eſt/ibi eſt ꝑductio huiꝰ ab h̄. Tū ſic. Magis ē neceᷤ eē a ſe:q̄ neceᷤ eē ab alio. Si igit̄ filiꝰ ſit ab alio:erit neceᷤ eſſe ab alio:ꝛ ſic minꝰ neceᷤ eſſe q̄ pī qḋ eſt incōueniēs.ḡ ꝛ illḋ ex quo ſeqt̄.ſ. ꝙ ſit ab alio. ℂ 2ᵒ ſic. Qḋ accipit eē ab alio/nō hʒ eē a ſe:ſʒ filius hʒ eſſe a gñante:ḡ nō habʒ eē de ſe. ℂ Tūc vltra. Qḋ nō hʒ eē de ſe/hʒ de ſe nō eſſe.ḡ trāſit de nō eſſe ad eſſe:qḋ eſt incōueniēs. ℂ 3ᵒ ſic. Si filiꝰ eſt gñatus vel ꝑductus:ḡ eſt gñabilis vel ꝑducibilis. ℂ Tūc ſic. Oē ꝑducibile eſt in poᵃ obiectiua:ſʒ nihil eſt in diuinis/ qḋ ſit in poᵃ obiectiua.ḡ nihil eſt in diuinis/qḋ eſt gñabile. Minor pʒ:qa nihil eſt in diuinis qn ſit purus actꝰ. ℂ 4ᵒ ſic. Qḋ accipit eē ab alio depēdet ab ipſo:ſʒ depēdentia nō eſt in diuīs.ḡ ꝛc̄. ℂ Ad iſta. ℂ Ad pᵐ dico ꝙ ſi illud qḋ accipit eſſe neceᷤe ab alio eſt aliud ab illo:ꝑpō accepta hʒ veritatē:ſed vbi eſt cōicatio euiſdē entitatis ꝛ dans ꝛ accipiēs ſunt neceᷤ eē:ꝛ nō ſunt aliud ꝛ aliud:nō hʒ veritatē:ita eſt in ꝓpoſito:qa enī vnica neceſſitas eſt pr̄is ꝛ filij:ideo vna pſona nō eſt magis neceᷤia q̄ alia:ſʒ eque neceᷤ eſſe eſt in vtroq̧. ℂ Ad 2ᵐ dico ꝙ aliud eſt de ſe nō hēre eſſe:ꝛ aliḋ a ſe nō hēre eē. Creature quidē non hñt de ſe eſſe:ꝛ ideo pōt concedi ꝙ de ſe hñt nō eſſe:non ſic eſt de verbo.nā ſʒ nō hēat a ſe eē:tn̄ de ſe nō cōpetit ei nō eſſe:qa ex nā ſua habet eſſe:ſʒ eam accipiat ab alio. ℂ Ad 3ᵐ dico ꝙ poſſibile vno modo accipit̄ vt diſtinguit̄ cōtra neceᷤium. Et iſto mō dico ꝙ nec filius nec aliqd eſt in diuinis eſt poſſe. Alio modo accipit̄ vt diſtinguit̄ ꝯ impoſſe. Et iſto mō nō ſolū filius:ſed oīa que ſūt in diuīs ſunt poſſia: ꝛ iſto modo vī poſſe cōcedi ꝙ ꝑductiuū eſt poſſibile. ℂ Ad 4ᵐ dico:ꝙ ſicut origo declarat diſtinctionez realē:ſic dependētia diuerſitatē eſſentialē:vbi ergo nulla eſt diſtinctio nec eſſentialis:nec virtualis:ibi nec dependentia:ita eſt in ꝓpoſito. ℂ Sed hic remanet difficul.qa illud qḋ de ſe nihil hʒ/nec aliquā pfectionē hʒ: niſi ab alio ſibi cōicet̄:de ſe videt̄ eſſe imperfectū:ſed verbū diuinū eſt huiꝰ.ḡ ꝛc̄. ℂ Dico ꝙ hñs nām que de ſe eſt pfectibilis tale eſt imperfectū:nā aūt que cōicat̄ filio nō eſt perfectibilis:ſed de ſe eſt ſūme perfecta:ꝛ ideo filius ſumme eſt perfectus. ℂ Ad argᵐ patet.

Scḋa articu. Opio aliorū.

Impugꝰ 2ʳ.

K

Qꝙ gñatio ſit eiuſdez rōnis i diuinis ꝛ creaturis oſtēdit. de q̄ amplius q.ſequente.

Ppi. ꝓpua.

Tercio huius partis ꝛ ē ꝑncipalis ad q̄ſtam.

Obijcitur 4ʳ.

L

Filius a ſe.

a.l. ꝙ vbi illḋ Uniuoca neceſſitas eēndi eſt in diuis.

Hic a ſe ꝛ de ſe. Vide.1.di. 2.q.2.i Sco. ad h̄.

M

Poſſe duplr̄.

A.l. omneꝑducibile.

Origo ꝛ depēdentia duplx Diſt. duplex. Dubium.

ℂ Utrum ſm eandē rōnez formalē gñatio dicta ſit in deo:ꝛ in creatura. Queſtio. II.

N

VTrum gñatio ſm eādē rōnē foꝛalē dcā ſit in deo:ꝛ in creatura. Qꝛ nō.qꝛ ſi ita eēt:tūc ſic vna eſt intelligibil' ꝑ nām:ita ꝛ alia:ſʒ de diuina gñōne dī.gnōnē eius qs enarrabit. ℂ Cōtra. Oīs paternitas in celo ꝛ in terra noīat̄ ab illa diuina.ḡ ꝛc̄.

Eſa.53. Ephe.3. Op. cōis.

Hic ſicut dictū eſt in ꝑcedēti q̄ōne in 2ᵒ arti. dicunt aliq ꝙ nō.qꝛ in creaturis dicē imperfectionē vel includit. ℂ Cōtra. ſic ꝓbatū eſt.arguo 4ʳ. ꝑmo ꝑ regulā declaratā ſupius in iſto ꝑ lib.q.2ᵃ. ꝓlogi ſic. Oīs itell's certꝰ de vno ꝯceptu:ꝛ dubiꝰ de duobꝰ hʒ ꝯceptū:de q̄ eſt certus aliū ab illis de qbꝰ eſt dubius. Sed multi certi erāt de relōne ꝛ gnōne:ꝛ dubitabant vtrū eēt creata vel increata:ſicut Arriani certi erant ꝙ gñatio erat:ꝛ dubitabāt vtrū ꝓductū eēt deꝰ vel nō. ℂ 2ᵒ ſic. Ubicūq̧ eſt ml'titudo ſm aliquā rōnē eandē/illa eſt cōis ſm Aug.7ᵒ de tri.ſed filiꝰ habet duas gnōnes.ḡ rō gnōnis ē cōis. ℂ 3ᵒ ſic. Qñcūq̧ aliqua duo ſic ſe habent ꝙ qcqd cōuenit vni inquātū tale/ꝯuenit ſil'r alteri:ꝛ qcqd repugnat vni inquātū tale/repugnat alteri:illa duo vident̄ vnā rōnē cōez habere:ſuper quā cadit reduplicatio:ſed qcqd cōpetit gñationi create īquātū eſt gñatio/cōuenit diuine inquātū eſt gñatio:ꝛ qcqd vni repugnat inquātū gñatio eſt/repugnat alteri.ḡ ꝛc̄. ℂ 4ᵒ ſic.in ꝑcedēti q.arguebat̄ de memoria fecūda ꝙ eſt euiſdē rōnis ꝛc̄. ℂ Sed cōtra illud inſtat̄ 4ʳ. ꝑ ſic. In creaturis gñatio vniꝰ eſt corruptio alteriꝰ.ḡ ſic erit in diuinis: qḋ eſt falſum. ℂ 2ᵒ ſic. Si ſūt euiſdē rōnis formalis qcqd dī in ꝑ modo de vna ꝛ de alia:ſed cātio dī de gnōne creata in ꝑ modo. ḡ ꝛc̄. ℂ 3ᵒ ſic. Accepta eadē maiore.ſʒ factio dī ꝺ gnōne creata.ḡ ꝛ de diuina.oīs enī gñatio creata eſt quedā factio. ℂ 4ᵒ ſic.qꝛ tunc haberent eādē diffōnē:qḋ falſū eſt:qꝛ diffō gnōnis in creaturis eſt ꝙ ſit ꝓceſſus a nō eſſe in eſſe. ℂ Ad iſta. ℂ Ad pᵐ dico ꝙ in creaturis illa nō eſt dā formal'r:gñatio vniꝰ eſt corruptio alterius:qꝛ vnū eſt ꝑuatiuū ꝛ reliquū poſitiuū. ſʒ hec eſt dā ſolū cōcomitāter:ſicut dī ꝙ dies eſt ſolis latio ſup terrā:cū tn̄ dies formal'r nō ſit motus localis:ſic eſt in ꝓpoſito.qꝛ in creaturis cōiter cōcomitat̄ corruptio generationē ꝛ eō.nō tn̄ inquātū gñatio eſt:ſʒ inquātū talis gñatio eſt:puta creata. ℂ Ad 2ᵐ dico.ꝙ ſic ſapiētia eſt cōis ꝛ hʒ eādē rōnē formalē dī de deo ꝛ creaturis: tn̄ in creaturis dicimꝰ ꝙ ſapiētia eſt q̄litas in ꝑ modo dicēdi ꝑ ſe/qḋ tn̄ nō eſt verū:accipiēdo rōnē formalez ſapiētie que eſt pfectio ſimplr̄:qꝛ ipſa eſt trāſcēdens: ſʒ tn̄ cū dicimꝰ ſapia eſt q̄litas/circūloquimur quādā q̄litatē per eā q̄ inſeparabil'r in creaturis cōcomitat̄ eā īquātū creata eſt.ꝛ illa q̄litas eſt accñs in ꝑ mōnta ſuo mō ꝑ gnōnē que trāſcēdēs eſt circūloquimur creationē ꝛ factionē:ꝛ ita de gnōne ꝑdicant̄ per cōcomitāntiam iſtaꝝ rōnū ad gnōnem in creaturis.formal'r tn̄ nec factio nec creatio de gnōne dicitur. Et ſic per h̄ pʒ rñſio ad 2ᵐ ꝛ 3ᵐ. ℂ Ad 4ᵐ dico ꝙ ꝓceſſus a nō eſſe accidit gnōni.nā ſi mūdus fuiſſet ab eterno/ſol generaſſet radiū ſic mō gñat:ꝛ tn̄ nō fuiſſet ibi talis ꝓgreſſus a nō eſſe ad eſſe. ℂ Dico ḡ ꝙ h̄ accidit gnōni/vt gñatio eſt. ℂ Intelligēdū tn̄ ꝙ aliq̄ repugnant gnōni diuine que nō repugnant iſti:ꝛ aliq̄ cōueniunt illi que nō ꝯueniūt iſti ꝛ eō.nō tn̄ inquātū generatio eſt:ſed inquātū generatio talis. Unde ſʒ gñatio ſit eis cōis:tn̄ adhuc ꝑ aliquid additū diſtinguit̄ ſpecifice vel quaſi ſpecifice illa ab iſta. ℂ Ad rōnem in oppoſitum dico. ꝙ pater ꝛ filius ſunt vnum:non tamen vnus.

Impugꝰ 4ʳ. Rña Scoti.

O

Cōcluſionē hāꝝ rōnū ſequitur. Obijcit 4ʳ. 1.Peri.t.c.17 ꝛ circuitu:adē 2.meta.t.c.7. A.l.creato.

P

5.phy.t.c.7.

Gnō vniꝰ ꝛc̄. ſlr̄ ē dā nonē. Vidḋ Sco.1.d. 2.q.2.ſolutiōdo.ꝯ ꝑncipale.ꝛ vbi ibi notaui. Pondera ly cauet.

Pondera vbiq̧ h̄.ꝛ cōſidera an ſcoaꝗat? Vidḋ.8. d.1.q.3.ad fi.

A.l.cātione.

A.l.cauſatio

Q

Ordo eſſe ad non eſſe accidit gnōni.

Li vniuoca/ non trāſcendenti.ſtat varietas formalis ſpecifica.

A ¶ Utrum eſſentia diuina ſit principiū quo in gñatione vel productione que in diuinis ponit̄. Qō. III.

Utrum eſſentia diuina ſit pn̄m quo in gñōne vel pductione que i diuinis ponit̄. Et nō. Hyla. de tri. dicit. ꝙ ſola natiuitas pōt gñato preſtare equalitatē nāe. ¶ Cōtra ꝑ eundē. 5. de tri. natiuitas nō ponit cā ex qua producta eſt non tenere naturam.

1° c. 12. tri. ꝛ alibi.
A. I. poteſt.

Hic primo inſiſtendū eſt circa ſuppoſitum. 2° circa q̄ſitū. Suppoſitū eſt ꝙ i diuinis ſit pn̄m quo pductiuū. ¶ Hoc ego pbo 4ᵒʳ auctoribus. Pria eſt Aug. 10. de tri. Principiū pductiuū vbi eſt memoria fecūda. ¶ Itē 15° filiꝰ naſcit̄ de oibus q̄ ſūt in memoria pr̄is. ¶ 2ª eſt Hyla. Ex prāte nāe filiꝰ eſt eq̄lis pr̄i. ḡ nā eſt pn̄m quo pductiuū ipſiꝰ filij. ¶ 3ª eſt. qa in eodē libᵒ dicit ꝙ v̄tute nāe pr̄is filiꝰ ſubſiſtit in eadē nā. v̄tus aūt ꝛ pn̄m pductiuū ſūt idē. ¶ 4ª eſt Athanaſij qui dicit ꝙ filius eſt ex ſuba pr̄is genitꝰ: non autē in qō. ḡ a ſuba pr̄is genitꝰ ē, vt quo. ¶ Hoc autē ꝯfirmo rōne ſic. Qñcūq; ſunt aliq̄ eſſentialr̄ ordinata ſublato priori auferr̄ poſteriꝰ: ſ; quo ꝛ qō, in oi pductione ſunt eſſentialr̄ ordinata: ita ꝙ quo eſt prius ipſo qō. igr̄ ſi nō ſit in pr̄e pn̄m quo, etiā in eo non erit pn̄m qō, qō eſt falſū. Et aūt quo ꝛ qō, ſint eēntialr̄ ordinata ꝓbat̄. Qñ aliqd ꝯuenit alicui per aliḋ in ordine habendi illud, prius eſt illud ꝑ qō ſibi cōpetit, q̄; illud cui cōpetit ꝑ aliud: ſicut homini ꝯuenit rōcinari ꝑ aiam: ꝛ iō prius cōpetit aie. ḡ in ordine rōcinādi vel itīdi illū actū eſt prior aia q̄; hō eſſentialr̄: ſed quo, eſt illō ꝑ qō aliquid cōpetit alicui qō, qō aūt eſt illud, cui cōpetit aliqd per quo: ḡ nec̄io qō, eſt poſteriꝰ ipſo quo.

Prim' artic. Prima pars in diuinis eē pn̄m q pductiuū oñdit.
Cap. 14.
Uide vbi. S.
B
Nobilis maxima de quo ꝛ qō. ꝛ eorū ordine.
Regula.

¶ Nūc 2° eſt videndū de his q̄ ꝯ hoc obijciunt̄. Inſtat̄ aūt 4ʳ. Primo ſic. Ubicūq; eſt poᵃ ad aliquē actū, ibi eſt imꝑfectio: q; poᵃ vt diſtinguit̄ ꝯ actū dicit iꝑfectionē: ſ; ꝑ te in diuinis ē poᵃ ad actū. ḡ ꝛc̄. ¶ 2° ſic. Oē pn̄m qō expectat actū ſcḋz dic̄ imꝑfectionē: eo ꝙ ſuo actui vltimate nō ꝯiungit̄: ſ; in diuinis ita videt̄ eſſe. ḡ ꝛc̄. ¶ 3° ſic. Nullū pn̄m pductiuū eſt: niſi reſpectu actꝰ eliciti: ſ; in deo nō eſt actꝰ talis. ḡ ꝛc̄. ¶ 4° ſic. Poſſe gñare nō eſt niſi poſſe eē pr̄em: cū gñatio ꝛ pr̄nitas ſint idē: ad poſſe aūt eſſe pr̄ez nō eſt pn̄m pductiuū. ḡ ꝛc̄. ¶ Ad p̄ᵐ dico, ꝙ lz poᵃ paſſiua vl' obiectiua forte dicat imꝑfectionē: nō tñ ꝓductiua: ſ; ꝓuenit ex plenitudine ꝑfectionis. ¶ Ad 2ᵐ dico, ꝙ cū actꝰ nō differat realiter a poᵃ: ſed eſt idē, nō eſt talis expectatio que dicat imꝑfectionē: naz ſola illa expectatio dicat iꝑfectionē que eſt i ordine ſucceſſiuo: ſ; illa que eſt in ordine ꝑmanēti nō dicit imꝑfectionē. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ pn̄m ſemꝑ eſt reᵘ alicuiꝰ pducti: nō tñ reſpicit actū pductionis elicitū. ¶ Ad 4ᵐ dico, ꝙ pn̄m pductiuū nō di pn̄m reᵘ pductionis: ſ; ſolū reᵘ pducti. Iō poᵃ gñandi nō eſt prius reᵘ gnōnis, q̄; reᵘ pr̄nitatis: ſed ſolū eſt reſpectu pducti: iō non valet argᵐ.

Obijciunt 4ʳ.
C
Potentia 2ᵉ quaꝝ due dicūt iꝑfectionē. Expectatio q̄ ꝛ qñ dicit imperfectionē. Ordo duplex
D

Circa queſitū. ſ. vtrū eſſentia ſit pn̄m quo in gnōne ſunt 4ᵒʳ opiniones. ¶ Dicūt eni aliq ꝙ eēntia eſt totale pn̄m quo in gnōne: qa in gnōne vniuoca ſemꝑ pn̄m eſt eiuſdē rōnis cū termino formali: ſ; eēntia ꝑciſe eſt terminus formalis gnōnis. ḡ erit pn̄cipiū totale. ¶ Alij dicūt ꝙ relō eſt pn̄m quo, qa ꝓprius actus non eſt niſi a ꝓpria forma: cū actꝰ ſcḋs p̄ᵐ nec̄io cōſequat̄. Gñatio eſt actꝰ ſcḋs ſoliꝰ pr̄is: ḡ forᵃ ꝓpria pr̄is eſt illa qua gñatio ſibi cōpetit: relō eſt hōc. ḡ ꝛc̄. ¶ Alij dicunt ꝙ eſſentia ſub relōne eſt pn̄m gñandi: qa eſſentie vt eſt cōis tribꝰ ꝑſonis nō cōpetit gñatio actiua: ſed eſſentia diuina ſimplr̄ ſumpta eſt cōis tribꝰ: opz ḡ ꝙ ſibi ꝯueniat gñatio: vt eſt ſub ꝓprietate. ¶ Alij dicūt ꝙ poᵃ intellectiua eſt ꝑciſe totale pn̄m. Naz illud qō ex nāli ſua

Scḋs arti. Quadruplex opio aliorū.
Thomas.
Henri.

perfectione eſt pn̄m productiuū verbi: ſi ponat̄ in deo erit pn̄m pductiuū verbi. ſed itell's eſt hōc. ḡ intell's erit pn̄m productiuū verbi in deo ita ꝙ nō eſſentia: nec eēntia ꝛ relō: nec relō preciſe: ſed tm̄ intell's. ¶ Sed nullus iſtoꝝ modoꝝ pōt ſtare: primus nō, ꝓp duo. Primū q; cā vl'is nō pōt determinari ad aliquā determinatā pductionē niſi determinet̄ per cām ꝑticularē aliquā: vel ſaltē per aliqō determinatiuū. ſicut pz de ſole q nō pōt exire in aliquē effectū particularē: niſi determinet̄ per aliquā cām particularē. ¶ 2ᵐ eſt. ꝙ verbū diuinū nō ſolū gñat̄: ſed ēt di. opz igr̄ ꝙ ad ſui pductionem cōcurrat poᵃ dictiua: aliogn nunq̄; diceret̄: ſ; nulliꝰ nāe eſt dicere: vt preſcindit ab intellectiua poᵃ ſ̄m Aug. de doct. chri. Ubicūq; ḡ eſt dicere: ibi cōcurrit intellectꝰ. ¶ Contra 2ᵐ. Q; illud qō de ſe nullā dicit ꝑfectionē nō pōt eſſe pn̄m pductiuū reſpectu termini qui eſt infinite ꝑfectionis: cum ex ꝑfectione termini pducti arguat̄ perfectio pn̄cipij pductiui: ſicut ex creatione mūdi ꝑfectionē arguimus diuine volūtatis: relō aūt de ſe nullā perfectionē dicit. ¶ Item maior ꝑfectio requirit̄ in pn̄° pductiuo filij dei q̄; mūdi: ſed voluntas vel aliqō abſolutū ponit̄ pn̄m pductiuū mundi. ḡ eſſentia vel aliqō abſolutū erit pn̄m pductiuū verbi. ¶ Item oē pn̄m pductiuū ꝯtinet terminū pductionis formalr̄ vel virtualr̄. ſed relō nō cōtinet eēntiā nec formaliter nec virtualr̄. ḡ ꝛc̄. ¶ ꝑ. Prinᵐ gnōnis vniuoce ſꝑ eſt eiuſdē rōnis cū termino pducto: ſed relō que eſt paternitas: nō eſt eiuſdē rōnis cū eſſentia vel relōne que eſt filiatio: quoꝝ alteꝝ nec̄io eſt terminus foīalis gnōnis: nec habet aliqd in termino totali qō ſit eiuſdē rōnis cū paternitate. ḡ vī ex oibus iſtis ꝙ relo nō poſſit eſſe pn̄m quo. ¶ 3° ꝯ tertiā oñdo ꝙ nō poſſit ſtare. Nā impoīe eſt ꝙ pn̄m quo, ibi ſit pn̄m qō, ſ̄m oēs: ſed eſſentia cū relōne, per te, eſt pn̄m quo. ꝑſona aūt que eſt pn̄m quod, nihil aliud eſt niſi eſſentia cum relōne. ¶ Itē eſſentia ſub paternitate nō dicit niſi eſſentiā cū habitudine ad paternitatē: ſed talis habitudo non pōt eſſe niſi rōnis. Cum igr̄, per te, eſſentia ſub paternitate ſit pn̄m quo: ꝛ non abſolute: ſeqtur ꝙ erit pn̄m quo, ſub habitudine rōnis. ¶ 4° ꝯ quartā oſtēdo ꝙ nō poſſit ſtare. Primo q; pn̄m ꝯtinet terminū formalr̄ vel virtualiter: ſed intell's non cōtinet eſſentiā que eſt terminus nec formalr̄: nec virtualiter: ḡ intell's non erit pn̄cipiū quo. ¶ ꝑ. Tunc gñatio nō eēt vniuoca: q; intell's nō eſt eiuſdē rōnis cū eſſentia que eſt terminus: imo ſunt ꝑmo diuerſa in rōnibus formalibus: ꝛ in nullo ꝯuenientia. igr̄ intell's non eſt pn̄m. ¶ Ad rōnes iſtaꝝ opinionum. ¶ Ad pn̄am dico ꝙ non eſt neceſſe totale pn̄cipiū quo, eſſe eiuſdē rōnis: cum termino in gnōne vniuoca: ſicut ſol cōcurrit cū aſino ad gnōnē aſini: ꝛ tamē gñatio vniuoca eſt. ¶ Ad 2ᵐ pro ſcḋa opinione poteſt duci ad oppoſitū ſic. Naz impoīe eſt ꝙ ꝓprius actus ſit a ꝓpria forma: qñ actus ꝛ forma ſunt oino idē. ſed generare ꝛ ꝓprietas patris ſunt oino idē: ḡ nō erit pn̄cipiū. ¶ Dico ḡ ad rōnem ꝙ ois actus ꝓprius vel eſt a forma ꝓpria vel a forma cōi: ꝓprio modo habita. ſ; enim aia nr̄a ſit cōis ad mouēdū nūc ꝛ poſt reſurrectionē: tñ q; erit habita ſpāli mō mouebit nō organice tunc: ꝛ nō ita nūc. ¶ Ad 3ᵐ pro 3ª opi. dico ꝙ nō valz: q; eſſentia ſimplr̄ ſumpta fundat relōnē paternitatis: nō tñ vt in tribus. Dico tñ ꝙ q; eēntia in p̄ ſuppoſito nō intellr̄ hīe terᵐ adequatū: in alijs aūt ſic. hinc eſt ꝙ ſic pōt eſſe pn̄m. ¶ Ad 4ᵃᵐ pro 4ª dico ꝙ nec in deo nec in creatura verbū totaliter pducit̄ a poᵃ intellectiua: ſed ſolum producit̄ ab ea vt a pn̄cipio partiali ꝛ ab obꝫo: que duo cōplent rōnem memorie fecunde.

E
Impugnatio 4ʳ pn̄cipalis.
Q; non ſola eēntia ſit totale pn̄m quo gnōnis.
F
Q; relō nō ſit pn̄m quo generationis. Relō nō dicit ꝑfectionem.
Cōtinētia pn̄cipij pductiui dup. ex.
Q; eēntia cū relōne nō ſit pn̄m quo generationis. Uide Sco. 3. q. quolibet ꝛ alibi.
G
Q; intell's nō ſit totale pn̄m quo gnōnis.
Qualr̄ ꝛ q̄lr̄ pn̄m in gnōne vniuoca debz poni eiuſdem rōnis cū termino.
H
Formaꝝ: alia propria: alia cōis: ꝛ hec 2ʳ. Hocᵘ dupʳ. Uide Sco. 10. di. 4. ꝛ vbi ibi nōu.. ꝛ hunc ꝛ alios. Ecce ꝙ d̄ris, ſed pōdera ly vt ꝓpter redu plicatiue. Memoria fecunda que?

I Opio ppria. Cõclusio 4ᵉ. Cõtra, 1. opi. & est h prima cõclo directe. vbi tñ põdera ly obiecti.

Istis premissis porro 4ᵒʳ ɔ̃nes ad ppositum pertinentes. pᵃ est q ẽentia diuina in rõne obti nõ est totale pñᵐ quo pductiuũ vbi diuinũ: qa vbicũqȝ est totale pñᵐ pductiuũ eiusdẽ rõnis mere nãlẽ: semp quãtũ est de se: pduc̃ effectũ eiusdẽ rõnis nisi sit difformitas i passiuo. si aũt nõ sit passiuũ sequit̃ semp idẽ: cũ igit̃ in diuinis nõ sit passiuũ diua essentia nõ posset esse pñᵐ nisi filij: ⁊ per ɔ̃ñs nũq̃ spiraret. ¶ ꝑ. Ubicũqȝ sũt extrema penitꝰ eiusdẽ rõnis nõ põt eẽ relõ nisi vniꝰ rõnis. cũ g̃ ẽentia sit terminus vtriusqȝ emanationis: si ipsa eẽt totale pñᵐ emanationis: emanationes eẽnt ectio eiusdẽ rõnis: ⁊ eẽnt etiam solũ relones equiparantie. ¶ Confirmat̃. qa relones nõ vident̃ posse distinguere: nisi vel a terminis: vel a fundamẽtis: cũ g̃ hic sit essentia oino eadẽ que est terminus: si ipsa esset fundamẽtũ: sequit̃ q nõ essent distincte relones. ¶ 2ᵃ ɔ̃ est. q solus itellꝰs i rõne poᵉ nõ est totale pñᵐ pductiuũ vbi diuini. Hec ɔ̃ pȝ ex supradictis: qa pmũ pductiuũ cõtinet vel formalr̃ vel virtualr̃ terminũ: qd nõ ɔuenit itellectui. g̃ ⁊c̃. ¶ ꝑ. Principiũ pductiuũ totale nõ vĩ esse posterius illo termino formali: g̃ accipit aliqd eẽ p ipm: sed itellꝰs vĩ eẽ posterior ẽentia que est terminus formalis: g̃ nõ erit pñᵐ totale quo. ¶ 3ᵃ ɔ̃ est. q essentia in rõne obti: ⁊ itellꝰs in rõne poᵉ: ɔcurrũt ad pductionẽ vbi q̃si duo pñᵃ partialia: ⁊ vnũ totale: qa qñcũqȝ aliq̃ ɔcurrũt ad pductionẽ aliquã: quoꝝ neutrũ sufficit: ɔcurrunt oia: qdlibet p se vt partiale: oia aũt simul vt totale pñᵐ: sed ẽentia ⁊ itellꝰs cõcurrũt: qa nullũ aliud vĩ posse poni: ⁊ neutrũ p se sufficit. g̃ qdlibet p se erit ptiale pñᵐ: ⁊ ambo erũt vnũ totale. ¶ ꝑ. Memoria fecũda sȝ Aug. 5ᵒ de tri. est productiuũ pñᵐ vbi. in memoria aũt vt patꝫ: icludit̃ poᵃ ⁊ obm. g̃ ⁊c̃. ¶ 4ᵃ ɔ̃ est. q diuina essentia est pncipalius pñᵐ q̃ itellꝰs. Hoc pbo sic. Qñcũqȝ ad vnũ effectũ ɔcurrũt duo pñᵃ: quoꝝ vnũ est vlẽ magis: ⁊ reliquũ minus vlẽ: vlius est pncipaliꝰ: qa illimitatius: essentia aũt diuina est vlius: ⁊ per ɔ̃ñs pncipalius pñᵐ: qa currit in vtraqȝ emanatione: itellꝰs vo nõ: igit̃ pncipaliꝰ pñᵐ est. ¶ ꝑ. Qñcũqȝ aliq̃ ɔcurrũt ad aliquẽ effectũ ẽm vltimũ sue virtutis ⁊ pfectionis: pncipaliꝰ in essendo est pncipalius in pncipiãdo: sed essentia ⁊ itellꝰs sunt hmõi: qa essentia est pncipalius in essendo. g̃ ⁊c̃. ¶ Cõtra istas ɔ̃nes instat̃ 4ᵒ. Pũo sic. Quia in creaturis nõ reqrunt̃ plura pñᵃ ad pducendũ effectũ vnũ: nisi pp iperfectionẽ alterius: sed in diuinis nihil est impfectũ: g̃ ista pluralitas pncipioꝝ nõ est ponẽda. ¶ 2ᵒ ɔ̃ scḋam. Illõ qd pducit̃ pcise p actũ dicẽdi: pducit̃ pcise a poᵃ itellectiua: qa nullius alteriꝰ poᶜ est dicẽ nisi itellꝰs: sed vbũ diuinũ pcise pducit̃ p actũ dicẽdi. g̃ ⁊c̃. ¶ 3ᵒ ɔ̃ tertiam. Qñcũqȝ aliqua virtus ꝑhabet terminũ adequatũ ipsa nõ põt plus pducẽ. Si igit̃ essentia diuina ɔcurrat ad pductionẽ vbi: ipsa in illa pductiõe habebit terminũ adequatũ: ⁊ sic nõ poterit in aliã. s. in spirationẽ. ¶ 4ᵒ cõtra q̃rtã. Qñcũqȝ aliqua duo equalis perfectionis in essendo cõcurrũt ad vnũ effectũ ẽm vltimũ sue virtutis nullũ eoꝝ est pncipalius altero: sȝ hmõi sunt essentia ⁊ intellectus: cũ vtrũqȝ sit ifinitũ: ergo eque pncipalr̃ concurrũt. ¶ Ad ista. Ad pᵐ dico q non semp ponit̃ pñᵐ aliud pp iperfectionẽ alterius: sȝ aliqñ pp determinationẽ: ɔtingit eñi aliqñ cãm esse ideterminatã que non exiret in actũ: nisi p aliquã pticularẽ cãm ⁊ determinatã illa ideterminata determinaret̃: sicut itelligimus solẽ ɔcurrẽ ad cãndũ calorẽ cũ igne: nõ q sol p se nõ posset cãre: sed qa ideterminatꝰ est ad istũ effectũ ⁊ ad alios: opꝫ q determinet̃ si debeat cãre. ¶ Ad 2ᵐ dico q in creaturis vbi poᵃ ⁊ obm distinguunt̃: in eis fundant̃ distincti respectus. Ideo verbũ in creaturis ab intellẽctu solũ dĩ: sed in diuinis vbi obm ⁊ poᵃ sunt oino idẽ realr̃: ibi põt idẽ respectꝰ oino fundari sup poᵃᵐ ⁊ obm: q est dicere: ⁊ sic verbũ diuinũ solũ p dicere pducit̃. nã actus dicẽdi q est qdã respectus poterit idẽ oino in vtroqȝ fundari. ¶ Ad 3ᵐ dico q q̃uis cã vlis hẽat terminũ adeq̃tũ: tñ qȝ illimitata est põt in aliũ: nõ aũt pticularis: qȝ limitata sic se hȝ itellꝰs sic. ¶ Cõtra. qȝ tunc ille nõ erit terminꝰ adeq̃tus. Dici põt q est illimitata ad vtrãqȝ emanationẽ: ⁊ iõ neutra adeq̃tur simplr̃: tñ quãtũ ad modũ: vtraqȝ dici põt adeq̃ta: qñcũqȝ enim aliq̃ cã põt diuerso mõ pducẽdi pducere diuersa: tũc lȝ vnũ eoꝝ possit dici terminus adeq̃tus cãe quãtũ ad vnũ modũ: nõ tñ simplr̃. ita in pposito essentia diuina est pñᵐ pductiuũ nãlr̃ ⁊ libere: ⁊ iõ lȝ verbũ sit eiꝰ terminus adeq̃tus quãtũ ad pductionẽ nãlẽ: nõ tñ quãtũ ad liberã. ¶ Ad 4ᵐ dico. q vbi vnũ pñᵐ est pfectius: ⁊ aliud impfectiꝰ: bñ ɔcludit argũᵐ. mõ in pposito nõ dico q ẽentia ⁊ intellꝰs ita se habeant: imo dico q oia sunt eq̃lis pfectionis: sȝ tñ iter illa q̃ sunt eq̃lis pfectionis põt eẽ ordo pncipal ⁊ minꝰ pncipal. sic lȝ pr̃ ⁊ filiꝰ sint eq̃lr̃ pfecti: tñ in pductiõe spũssancti pr̃ pncipaliꝰ ɔcurrit q̃ filiꝰ: nõ tñ perfectiꝰ qȝ nõ est pfectior: est tñ pncipalior. ita dico in pposito: q lȝ intellꝰs ⁊ ẽentia sint eq̃lis pfectionis: tñ qȝ infinitas q̃ est cõditio vtriusqȝ principalius cõpetit essentie: ⁊ qȝ ipsa essentia est principalior: ipsa dicetur principalius principium.

Sed hic sunt alique diffi. pᵃ est. Qualẽ ordinẽ hñt aliq̃ vbi distinguunt̃ realr̃: tales hñt vbi sunt distincta formalr̃ vel ẽm rõnẽ: in creaturis autẽ vbi poᵃ ⁊ obm distinguũtur realr̃: poᵃ pncipalius ɔcurrit q̃ obm. g̃ ⁊c̃. ¶ Hic dico q tota cã i creaturis: q̃re intellꝰs est pncipalior: est qȝ intellꝰs est vlior: in diuinis aũt obm est pncipalius: qȝ vlius. Iõ dico q ordo quẽ habẽt in creaturis nõ est ẽentialis eis: sȝ solũ iueniũt in eis talis ordo pp aliq̃ q̃ ɔsequunt̃ ea nõ ẽm rõnes suas formales: sed pp aliqd aliud ab eis: nõ inquãtũ tales rõnes sunt eis cões. ¶ 2ᵃ diffi. Qz qñcũqȝ aliqd cõuenit alicui: qd repugnat alteri: opȝ q sibi ɔueniat p illud in quo illa distinguunt̃: ⁊ impoſe est q ei ɔueniat p illud in q̃ ɔueniũt. posse aũt gñare ita cõuenit patri q repugnat filio. g̃ p aliqd ppriũ nihil est ppriũ pr̃i nisi relo. g̃ relo est illud quo sibi cõuenit gñare. ¶ Hic dico q aliqñ p vnũ oino ⁊ idẽ pñᵐ põt aliq̃ opatio alicui ɔuenire: ⁊ alteri repugnare pp diuersaȝ dispõnẽ illiꝰ pncipij: ⁊ nõ pp diuersam pprietatẽ pncipiantiũ. ver. g. Igni eñi in inferiori pte ɔuenit calefacere: in supiori aũt nõ: g̃ h nõ est pp aliud ⁊ aliud pñᵐ: sȝ pp dispõnes diuersas illiꝰ pncipij. Ita dico in pposito q eadẽ ẽentia q̃ est in pr̃e nõ hȝ terminũ adeq̃tũ: ⁊ põt eẽ pñᵐ pducẽdi ipsi pr̃i: ipsa aũt eadẽ lȝ sit in filio. tñ qȝ intellr̃ terminũ adeq̃tũ hẽt nõ erit pñᵐ pductiuũ i filio. ¶ 3ᵃ diffi. qȝ duo pñᵃ formalr̃ distincta nõ vĩr sufficere ad pductionẽ duaꝝ psonaꝝ. Intellꝰs eniȝ ⁊ volũtas sũt formalr̃ distinguunt̃: q̃ tñ duaꝝ psonaꝝ sũt pñᵃ pductiua. ¶ Hic dico q qñ duo pñᵃ cũ hoc q sint formalr̃ distincta coincidũt in eodẽ modũ pncipiãdi: tũc solũ idẽ pducũt. Intellectꝰ aũt ⁊ ẽentia sic se hñt: qȝ pncipiãt p modũ nãe sȝ nõ itellꝰs ⁊ volũtas. g̃ ⁊c̃. ¶ 4ᵃ diffi. quõ ẽentia q̃ pncipiat p modũ nãe põt pncipiare cũ volũtate libere. ¶ Hoc iferiꝰ dclabit̃. Nã qñ duo pñᵃ ɔcurrũt ad vnũ effectũ: si vnũ eoꝝ est libeꝝ ⁊ totũ. ¶ 5ᵃ diffi. est. quõ eadẽ relo põt fundari in illis duobꝰ pncipijs distinctis formalr̃. Nec põt dici q fundet̃ in eis inquãtũ sunt idẽ realr̃: qȝ vt sic nõ pncipiãt. ¶ Hic dico q qñcũqȝ aliq̃ distinguunt̃ formalr̃: ⁊ sunt idẽ realr̃ vnũ ⁊ idẽ oino põt

Cõtra. 4. opi. supra.
K
Sed neutꝝ se orsus sufficit: vtriqȝ simul currit: vbi põdera quest. Hic explicat resolute quid partiale: quid ẽe totale pñᵐ vide 2 co. 2. q. quoli. idcȝ. 20. ⁊. 6. trini. quere.
L
Quia i creaturis oppᵐ ẽ minꝰ pncipale in pncipiãdo: in diuinis tñ est eȝ. vbi nõ uũ põdera Instãtia de itellectu creato nobiliꝰ obȝ secõ itellectiue Obiicit̃ 4ᵒ ⁊ valde notãter.
M
Unũ pncipiũ ẽ eiusdem gñis cũ alio ɔcurrere ɔtigit 2ᵒ. Cõsidera psa ad idẽdo p ⁊ ɔ̃ Cã vl pñᵐ pticularẽ vl determinat.

N
Dicere ⁊ sic in creaturis fundat̃ sup solo itellu: i diuinis tñ sup obo ⁊ poᵃ fundat̃.
Replica. Adequatio emanationis ad pñᵐ põt itelli duplr̃.
O
Cã eq̃litate pfectionis pt̃ stare maior ⁊ minor pncipalitas: vid. d. di. 2. q. 5. ⁊ alibi idem.
D. 7. Rla sco. qua ceriat nõni. s. d. 10. q. 3.
P
Et si in creaturis cõuert itellectꝰ obiecto pncipaliꝰ ad opationẽ cõcurrit: diuinis tñ eẽ ɔtigit ⁊ q̃re: itellr̃ ergo regla vbi est ordo essentialis pcise.
Quer vlteriꝰ cãs plura addẽdo pro ⁊ ɔ̃ vt nosti.
Nota hñ hãc maximam. A. l. diuersitatẽ pncipioꝝ. Exẽᵐ nobile exaiandũ tñ.
Quare ẽentia vel memoria fecũda in pr̃e ẽ pñᵐ gñandi i filio vo nõ.
Q
Nõ mõ diuersitas formal. sȝ potius modi pncipiãdi variat pncipia ⁊ pncipiata.
Regula.
Et pductio amoris ẽ libera q sit ab obiecto nãlr̃ cõcurrente.
Tollit cuãſionem.
Maxima.

A
Eādē realr̄ diſtincta ꝓ formalr̄ idē oīno abſolutū ⁊ reſpect° cōuenire pōt ⁊ hoc duplr̄.

cis cōpetere:aliqñ a priori:aliqñ a poſteriori. A priori ſic nos dicim⁹:ꝙ itellectui ⁊ volūtati que ſunt formalr̄ diſticta ꝯuenit eadē oīno ⁊ ſimplex deitas. Aliqñ a poſteriori ſic itellectui ⁊ volūtati ꝯuenit oīno eadē ifinitas:eadē realitas:⁊ eadē exñia:⁊ eodē mō pōt eis cōuenire eadē relō ſimplr̄ ⁊ oīno. ¶ 6° diffi. Nō eniz vr̄ ꝙ aliqđ pnͫ in diuinis ſit idetermināt̄ ⁊ ꝓductiuū:qa illud nō eſt ponēdū in deo:qđ impfectionē icludit:ſed po° dicit impfectionē:⁊ ꝑ ꝯñs pnͫ:qa pnͫ ⁊ po° ſūt idē. ¶ 2° ſic. Diſtātia po° a ſuo actu dicit impfectionē:ſed tale pnͫ eſt po° diſtās a ſuo actu.ğ nō eſt ponēduz in diuinis. Minor pz.qa illud qđ differt ab aliquo diſtat ab eo:ſed hec eſt diia. ¶ 3°.ꝑ ducēdo pͫ argͫ ad oppͫ.qa qñcūqz aliqđ cōe diuidit ꝑ duas diñas oppoſitas:ſi vnū illoꝝ diuidentiū dicit pfectionē ſimplr̄:⁊ diuiſuz dicit pfectionē ſimplr̄:ſz po° diuidit ꝑ actiuuz ⁊ paſſiuū:⁊ actiuū dicit pfectionē ſimplr̄.ğ ⁊ po°:ſz oē qđ dicit pfectionē ſimplr̄ eſt ponendū in diuinis.ğ eſt po° ponēda in diuinis.

Maxima.

B
Potētia dicē pfectionē ſimplr̄:⁊ ſilr̄ ꝑncipiuz:quare vtriqz ponit̄ in diuinis.

¶ Cōfirmat̄:qa vbicūqz ponit̄ diuidēs:⁊ diuiſuz neccio ponit̄:ſz actiuū qđ eſt diuidēs poꝰ ponit̄ in diuinis:qa dicit pfectionē.ğ ⁊ po° diuiſa ꝑ actiuū ⁊ in eo icluſa ponet̄ in diuinis. ¶ Ad 2ͫ dico ꝙ diſtare ab actu pōt duplr̄ itelligi. Vel ab actu perficiente:⁊ ſic eſt iperfectionis. Vel ſicut ab actu egrediēte:⁊ ſic nō eſt iperfectionis:ſic po° creatiua dei:ex hoc nō eſt iperfecta:qa diſtat ab actu egrediēte.ſ.a creatione. ¶ Si dicas ꝙ gñatio nō eſt actus egrediens. Dico duplr̄. ꝑ ꝙ nō eſt act⁹ pficiēs:qa nullā pfectionē dicit. 2° dico ꝙ po° nō diſtat ab actu tali:qa eſt idem ſibi.

Diſtare ab actu ꝯtingit 2ͬ ſic ⁊ actus eſt duplex.

Et qđ ad.b. dic ꝯñr pōdērando.

¶ 7° diffi.qa nō vr̄ ꝙ in eo ſit po° ꝓductiua:qa po° ſꝑ accipit̄ reſpectu actus. Sed gñare vl̄ ꝓducere ad itra nō eſt ab aliq̄ po°:qa non eſt elicit⁹ ab ea act⁹.ğ in deo nō eſt po° talis. ¶ 2° ſic. Qñcūqz actus ſunt idifferentes ⁊ po° ad illos actus:ſed eē priem ⁊ gñare ſunt oīno idē.ğ ⁊ po°:ſed nulla eſt po° ꝓductiua ad eſſe priem.ğ nulla erit po° reſpectu gñare.

C

¶ Hic dico ꝙ nec ī deo nec in creatura ꝓductiua po° vt ꝓductiua eſt reſpicit ꝓductionē:ſed terminū ꝓductionis:ꝙ aūt ꝓductionē reſpiciat in creaturis:hoc accidit ſibi inquātū ꝓductiua po° eſt. ¶ Ex hoc pz ſolo ad rōnē pmā illi⁹ difficultatis ꝙ po° gñatiua ex eo ꝙ talis nō reſpicit gñōnem. Qđ pz manifeſte ex hoc ꝙ ipſa nō reſpicit niſi illđ qđ capit eſſe ab ea:⁊ illud eſt genituz. ¶ Ad aliud dico ꝙ aliā habitudinē hz relō vt ad fundamentū:aliā vt ad terminū. Potētia ğ gñatiua nō eſt reſpectu relōnis:vt eſt ad fundamentuz:ſed eſt reſpectu relōnis magis vt eſt ad terminū:eſſe aūt priez dicit relōnē:vt eſt ad fundamētū ⁊ poſſe eſſe gñantē:⁊ ideo po° gñatiua nō ponit̄ reſpectu alicuius eoꝝ:ſed accipiēdo relōnē cū habitudine qua reſpicit extremū vl̄ terminū:qđ pōt accipi ſic. Paternizare vel gñare. Tūc dico ꝙ eſt po° ꝓductiua:qa vt ſic dr̄ po° reſpectu termini.ſ.filij. Poſſe aūt pñizare nō eſt aliud q̄ poſſe hīe vel ꝓducere filiuz:⁊ poſſe gñare poſſe ꝓducere genitū:vel poſſe hīe terminū ꝓductū. ¶ Ad auctoritatez in pncipio dico ꝙ ipſa natiuitas preſtat filio equalitatez ſicut productio:non autē ſicut pncipiū productiuū:ſed memoria.

Potētia productiua reſpicit termi.nū ꝓductū pncipaliter ⁊ per ſe.
Habitudo relationis eſt 2ͣ

D

Paternizare ⁊ priez eſſe ſic ſe hñt ſicut ⁊ itelligē diñi.

¶ Vtrum eſſentia diuina ſit terminus formalis generationis diuine. Queſtio. IIII.

VTrum eſſentia diuina ſit termin⁹ formalis gñōnis diuine. Et videt̄ ꝙ nō:qa dicit Augu. 10. de tri.ꝙcqđ hz filius hz a prie:ꝓpetate aūt hz.ğ ⁊c̄. ¶ Cōtra.idē 3° ꝺ tri.ſic eēntiā pſtat filio gñatio:ita ⁊c̄. ¶ Circa iſtā qōnē ꝑ videndū eſt de ſuppoſito. Vtrū ſit ibi terminus quo. Scđo circa queſitum.

Vide. 15. tri. idem.
Quere Hyl. 15.tri.c.26.

Circa pͫ inſiſtēdo ꝓbat̄ 4ͬ.ꝙ in diuinis ſit terminus formalis q̄ ipſius gñōnis:qđ eſt ſuppoſitū in qōne. ꝑ ſic. Oīs relō hz ꝓpriū terminū:cū ei⁹ qđditas ad aliud ſit:⁊ ħ aliud ſit terminus eius:ſed gñatio diuina eſt relō.ğ neccario hz terminū. ¶ 2° ſic. Omnis relō neccio exigit extrema:qz eſt habitudo inter extrema:ſed alteꝝ extremoꝝ eſt terminus. ğ gñatio neccio hz terminū. ¶ 3° ſic. Illud qđ nō hz terminū neccio eſt ad ſe:qz termin⁹ eſt ad quē eſt relō:ſz gñatio nō eſt ad ſe.ğ neccio hz terminū. ¶ 4° ſic. Nihil dr̄ formalr̄ ꝑ generationē niſi illud ad qđ aliquo mō gñatio terminatur.ſz filius hz multa per gñationē:ğ ad ea gñatio aliq̄ mō terminat̄. ¶ Et ꝯ.productio eſt ſꝑ neccio reſpectu alicui⁹:⁊ illud neccio eſt termin⁹.

E
1.art.
In diuinis ſic pnͫ.ita ⁊ terminū q̄ gñōnis eē oīdē quadruplr̄.

¶ Sz dices.tu ſemꝑ ꝓbas ꝙ gñatio ⁊ relō hz terminū qđ:ſed nō terminuz quo:mō ab oīb⁹ ꝯcedit̄:ꝙ gñatio hz filiū pro termino qđ. ꝓba mihi ꝙ aliqđ ſit quo ⁊ nō qđ. ſicut q̄rit q̄ſtio. Hoc ꝓbo duplr̄. Primo ſic. Nulla relō pōt eſſe prior ſuo ꝑ termino:qz ſi ſic,in illo priori eēt ſine termino.ſed totū ſuppoſitū filij eſt poſteri⁹ gñōne actiua.ğ nō pōt eſſe ei⁹ pmus termin⁹. Minor ꝓbat̄.qz qñcunqz aliq̄ ſunt ſilr̄ nā:qcqđ eſt poſteri⁹ nā vno ⁊ reliquo:ſed gñatio actiua ⁊ paſſiua ſunt ſilr̄ nā qz ſunt correlatiua.ſz filius eſt poſteri⁹ nā gñōne paſſiua:qz ꝯſtituit̄ ex ea.ğ ⁊ gñōne actiua que eſt ſilr̄ nā cū paſſiua gñōne. ¶ 2° ſic. Oīs habitudo eſt poſterior ſuis extremis. ſed fili⁹ eſt poſterior paſſiua gñōne:⁊ per ꝯñs actiua. ğ nō eſt terminus pm⁹ gñōnis actiue. ¶ Iſte rōnes ꝯfirmant̄ ſic. qđ eſt prius nā prie:⁊ filio qz qđ eſt prius nā priori vel ſaltē eo qđ eſt ſilr̄ cū illo,eſt prius nā poſteriori:vl̄ eo qđ eſt ſilr̄ cū eo.gñatio aūt actiua eſt prior nā prie:qz ipm conſtituit.ğ ⁊c̄. ¶ Iō vr̄ mihi neccarium ponere formalē terminū ipſius gñōnis priorē ipſa gñōne:que eſt prior quodāmodo ipo totali termino qđ.ſ.filio. ¶ Quō aūt totalis terminus capiat eſſe dicet̄ poſtea.

Euaſio.
Termin⁹ relationis 2ͬ.

F

Maxima.
Nobilis.
Cōſidera illā ad hoīez.

Circa 2ͫ de q̄ſito.ſ.vtrū eēntia ſit formalis terminus. Circa hoc ſunt q̄tuor opiones. ꝑ° eſt ꝙ relō eſt terminus formal̄:qz illud eſt formal̄ terminus:qđ ſolū accipit eē:ſola aūt relō accipit ſimplr̄ eē. ¶ 2° opinio eſt:ꝙ po° itellectiua eſt formalis termin⁹:qz qñcūqz in aliq̄ ꝓductione vniuoca ꝯcurrunt eā vl̄is ⁊ pticularis:eā pticularis eſt eiuſdē rōnis cū termino formali.po° itellectiua eſt eā pticularis.ğ ⁊c̄. ¶ 3° opio eſt.ꝙ ſolus actus itelligēdi:qz in ꝓductione itellectiua ſemꝑ pm⁹ termin⁹ eſt notitia genita:ſiue act⁹ itellīdi:ſz gñatio in diuinis eſt ꝓductio itellectiua.ğ pm⁹ termin⁹ eſt notitia genita.alia aūt eēntialia erūt ꝑ cōcomitātiā. ¶ 4° opio eſt ꝙ memoria fecūda.qz illđ eſt termin⁹ formalis in ſūma vniuoca ꝓductione qđ eſt pnͫ.ſed pnͫ in iſta ꝓductione eſt memoria fecūda.ğ termin⁹ formalis erit eēntia ⁊ itellīs q̄ faciunt memoriā.

G
1.art.
Opinio 4ͬ.

¶ Sed nullā iſtaꝝ opionū intelligo. Primā nō.qz ꝓductio denoīat̄ a termino:gñatio aūt ſz Hyla.eſt ī nām:⁊ iō dr̄ gñatio nāl̄ vel nāe:diceret̄ aūt adaliq̄tio ⁊ nō gñatio ſi eēt ad relationē. ¶ Cōtra ſcđaz:qz nulla paſſio pōt eē pnͫ cōicandi ſubam:ſed intellīs eſt q̄ſi paſſio diuine eēntie:qz 2° eius pfectio.ğ intellīs nō erit illud q̄ nā cōicat̄:ſed oportebit dare eēntiā ipſaz vt terminū. ¶ Cōtra tertiā. qz actus 2° nō pōt eē rō cōicādi actū pͫ:ſed itelligētia ſiue notitia eſt act⁹ 2° reſpectu eēntie vel itellect⁹:igit̄ nō erit rō q̄ eēntia vel intellīs diuin⁹ cōicat̄. ¶ Cōtra quartā.qz vnius ꝓductionis eſt ꝑ ſe vnus termin⁹ formalis pm⁹:memoria aūt iſta ſic ſumpta nō eſt vna formalr̄.ğ vt cōplectit̄ eēntiā vt obm:⁊ intellīm vt po° nō erit termin⁹. ¶ Ad rōnes factas ꝓ iſtis opionib⁹. ¶ Ad pmā pro pͫ dico ꝙ nihil hz filius niſi natiuz ſm

Impug° 4ͬ.

H
Lege ꝺ pris vt noſti ſcōa.

R.i.Factas.
Eēntia diuina accipit eſſe.

I

Accipe eē cō iunge duplr.

Dylariū de tri.ꝛ iō bȝ eēntiā ꝑ natiuitatē:ꝛ ſic lȝ ipſa ſimplr nō accipiat eſſe:tn̄ in hoc accipit eſſe.❡ Ad 2^m pro ſcđa dico:ꝙ hic eſt vera vniuocatio:qꝛ vniuocatio ſumit̄ a nā:in qua ꝓducēs ꝛ ꝓductū ſunt ſilia:ꝛ ſubſiſtunt:ꝛ qa nā eſt vna:iō eſt vniuocatio:nō ſumit̄ autē vniuocatio a paſſione eius que eſt itell'ō.❡ Ad 3^m pro 3^a opi:ꝙ lȝ act^9 intelligēdi:vbi eſt acqſit^9:ſic̄ in nobis pōt eē notitia genita:tn̄ alibi vbi nō acqrit̄.ſ.in diuinis nō eſt notitia genita.❡ Ad 4^m pro 4ª opione dico ꝙ ad ſummā vniuocationē,nūq̄ opȝ oēs cās eſſe eiuſdē rationis cum termino.❡ Et ideo dico:dato ꝙ intell'ō ſit partiale pncipiuȝ non impedit̄ ſumma vniuocatio.

A l eius eſt īlō ſingulſſi me ꝙ tn̄ i cre aturis:nō tn̄ i diuis act^9 itel ligendi gñari dicitur.

Op. propria. Ratio 4^r.

Dico igitur ꝙ eſſentia diuina eſt termin^9 formalis gnōnis diuc.Et h̄ ꝓbo 4^r. Primo ſic.Qn̄cūqȝ eni ꝓducit̄ ſuppoſitū de gñe ſube: ibi ſuba eſt termin^9 formalis:ſȝ ſuppoſitū diuinuȝ eſt de gñe ſube:vl' ſe hȝ ad modū gñis ſube.ġ ꝛc̄.❡ 2° ſic. Qūcūqȝ ordinē hīt aliq̄ in eē eūdē hīt in ꝓduci:ſed inter ea que ſunt in ſuppoſito ordine eſſendi p^m eſt in eſſentia.ġ ꝛ in ꝓduci pmus termin^9 formalis erit eēntia.❡ 3° ſic. Illud eſt pmus terminus gnōnis actiue:in quo p̄ fundat̄ gñatio paſſiua:ſed gñatio paſſiua primo fundat̄ in eſſentia diuina.ġ ipſa erit pmus terminus q̄ gnōnis actiue.❡ 4° ſic.Qualē ordinē hīt aliq̄ in for^e ſepata:talē hīt in ſuppoſito illius forme:ſed in eēntia: vt intelligit̄ nō vt in ſuppoſito ipſa eſt pma:qa radicaliter ꝯtinet oēs alias pfectiones.ġ ꝛc̄.❡ Hoc etiā ꝯfirmo q̄druplici auctate. Prima eſt Joan.10. Qđ dedit mihi pr̄ maius oībus eſt:qđ exponēs Aug.dicit ꝙ Saluator itellexit de diuina eſſentia recte rōnē trahēs ad ꝓpoſituȝ.❡ 2^a auctas eſt Hyla.de tri.ꝙ pr̄ nullo mō eſſet niſi qđ in ſe eſt nāe ꝛ ſube:in filio genuiſſet.❡ 3^a eſt eiuſdē 5° de tri.pr̄ eſſentiā ſuā preſtat filio ſine ſuo detrimēto aliquo.❡ 4^a eſt eiuſdē ibidē.Qꝛ dei filius nō eſt de nihilo ꝓductus:ſed natiuitatis ſue viuentē accepit ſubāȝ vel nām. Propter iſta dico ꝙ diuina eēntia eſt formalis terminus:alia aūt ꝯcomitant̄ ipſaȝ eēntiā diuinā.❡ Sed ꝯ iſtā ꝯnēȝ inſtat̄ 4^r. Primo ſic. Oīs terminus gnōnis vel ꝓductionis accipit eē ꝑ eā. Nam ꝓductio nihil aliud eſt q̄ȝ termini ad eſſe deductio:ſed eēntia diuina nō capit eſſe ꝑ gnōnē.ġ ꝛc̄.❡ 2° ſic. Nullus terminus formalis eſt poſ ſua productione:cū per ipſaȝ educat̄ ad eſſe:ſed eſſentia diuina p̄cedit oēm ꝓductionē diuinā:vt hr̄ a Diony.in ca^o de vnica ꝛ diſcreta theologia.❡ 3° ſic.Qn̄cūqȝ aliqđ ex aliquo gñatur: illud qđ eſt cōe vtriqȝ termino nō eſt termin^9 gnōnis:ſed potius videt̄ eſſe obm̄:vt pȝ inductiue:ſed fili^9 generat̄ de eſſentia que eſt cōis vtriqȝ termino.ergo ꝛc̄. ❡ 4° ſic.Qn̄cūqȝ aliqđ ſuppoſitū gñat̄:formale ꝯſtitutiuū ſuppoſiti vr̄ eſſe terminus formalis gnōnis:cuȝ idem ſit eſſendi ꝛ ꝓducēdi ordo:ſed eēntia nō eſt formale ꝯſtitutiuū filij:ſed relō.ġ ꝛc̄.❡ Ad pmū dico ꝙ aliqñ termin^9 formalis accipit eſſe ſimplr.ſ.qñ nō p^9 fuit. Aliqñ autē ſolū ſm qđ:vtpote in ſuppoſito:vt per reſurrectionē aīa nō accipit eē ſimplr:ſed in cōpoſito. Sic dico de diuina eēntia in ꝓpoſito.❡ Ad 2^m dico ꝙ ſemꝑ termin^9 formalis in deo ꝛ in creaturis eſt poſ ipſa ꝓductione:qa ꝓductio eſt reſpectus q nec̄io p̄ſupponit extrema:quoꝝ vnū eſt termin^9 formalis.nō eſt ergo incōueniēs ꝙ ipſa ꝓductio ſit poſterioꝛ termino. ❡ Probo aūt ꝙ nec̄io termin^9 p̄cedat ipſaȝ ꝓductionē actiuā:qa qcqđ eſt p^9 eo qđ eſt ſimul cū.a.eſt p^9 ipſo.a.ſed terminus eſt poſ ꝓductione paſſiua:qa eſt eius fundamentū que eſt ſil' nā cuȝ actiua.ġ ꝛc̄.❡ Ad tertiū dico ꝙ qñ aliqđ gignit̄ ex aliquo ſic̄ ex mā tranſeunte:verū eſt ꝙ accipit:ſȝ qñ gignit̄ ex alio:ſic̄ ex eo

K

Caſte oīa hīt pōderando. Qꝛ terminus vnius eſt fundamētū alterius:vt pȝ in alijs correlatiuis.

Auctas 4^r. Sup Joan.ꝛ 15.tri.c.14.

L

Reſolō.q. Termin^9 formalis eſſentia alia ꝯcomitātia. Obijcitur 4^r Productio quid?

M

Nō ꝙ accipe eē cōiūgit 2^r

Productiō eēntia accipit eſſe ſm quid. Qꝛ termin^9 q̄ ꝓductionis ē p̄oꝛ ipſa.pōdera vbiqȝ.

Maxima.

Pondera lr̄ā inſcripte. Gigni ex alio ꝯiūgit duplr̄.

quod eſt formale pn^m ꝛ vniuocū non opȝ:ꝛ ita eſt hic; qꝛ gignit̄ ex nā.❡ Ad 4^m dico ꝙ nunq̄ ꝯſtitutiuū indiuidui.ſ.heccei̇tas eſt formalis termin^9:ſȝ nā:vel ꝯſtitutiuū ei^9 vt forma. In ꝓpoſito aūt locū forme tenet eſſentia.locū aūt ꝓprietatis indiuidualis tenet relō.❡ Sȝ adhuc remanet difficultas.qꝛ gnō vr̄ eē ꝓgreſſus ad eē ſimplr:ſic̄ alteratio vr̄ eē ꝓgreſſus ad eē ſm qđ.nō vr̄ ġ hīi intelligibile quō eēntia q̄ nō accipit eē poſſit gnōnē terminare.❡ Dico ꝙ verꝝ eſt ꝙ gñatio ē ꝓgreſſus ad eſſe ſimplr:nō tn̄ cuiuſcūqȝ termini. Unde dico ꝙ filius ſimplr accipit eſſe:eēntia aūt q̄ eſt formalis terminus nō accipit eſſe niſi in ſuppoſito.❡ Cōtra. qꝛ iō vr̄ ſuppoſitū accipe eſſe terminus formalis accipit eſſe:naȝ termin^9 formalis vr̄ rō eēndi ipſi ſuppoſito.Si igit̄ terminus totalis accipit eē:multo magis terminus formal'. ❡ Dico ꝙ lȝ in cōpoſitis vbi formale pn^m eſt corruptibile totū cōpoſitū accipiat eē per h̄ ꝙ eius formale pn^m accipit eē:ꝛ ſic de factione:tn̄ in icorruptibilib^9 vel in illis in qb^9 formale pn^m eſt incorruptibile,totū eſt opp^m. ❡ Ex^m in morte hoīs corrūpit̄ cōpo^m formali pn^o remanēte icorrupto.ſ.aīa q̄ icorruptibilis eſt.Qꝛ aūt formale p^m poſſit p̄exiſtere 4^r oſtēdo:p̄ ſic. Nā in gñatiōe vniuoca creaturaꝝ eadē nā in ſpē p̄exiſtens in gñante eſt termin^9 formalis in genito:heccei̇tas aūt i diuina eēntia tn̄ eſt illimitata ſic̄ nā ſpecifica in creaturis.❡ 2° ſic. In augmētatiōe vnigenita:ſic̄ eſt augmētatio charitatis tota rō formal' cuiuſlibet gradus p̄exiſtebat in p̄.ꝛ tn̄ h̄ nō ob^{re} vere qlibet ꝓducit̄ ſimplr.❡ 3° ſic. Nā in hoīs gñatione p^9 aīa creat̄ q̄ȝ corpi infundat̄:cū p^9 ſit eſſe q̄ȝ ineſſe.ꝛ tn̄ nō eſt termin^9 formalis gnōnis h^{uc} niſi inquātū ineſt.ſic eniȝ hoīeȝ ꝯſtituit in eē ſpecifico. ❡ 4° ſic. Nā in hoīs augmētatiōe eſt vera generatio. ꝛ tn̄ terminus formalis gnōnis nō poteſt poni niſi anima:potiſſime ſm illos qui ponunt vnicam formam. ❡ Ad auctoritatē poſitam in pn^o q̄ōnis patet.

N

Tāge h̄ plā pōderando. Du^m nōbile. Gñatio ꝛ alteratio ꝓgreſſum ad eē h̄ notanti:ȝ diuerſimode.

Gñi^9 ſimplr ſȝ eēntia ſm qđ accipit eē Replica. Termin^9 generatiōis 2^r.

O

Alr̄ icorruptibilib^9. alr̄ hō in icorruptibilib^9 eſt ixpāo ꝛ de ſnao eēndi. Ratio formalis termin^9 ꝓductionis poſſit p̄exiſtere.

A.l. Sed in diuinis eēntia hȝ ſe ſicut ꝛc̄. A.l.quantū. Cōſidera intantam. Hec ē ordie nāe tn̄. ſed pbo oppoſitum dicit.

P

❡ Utrum gñatio vniuoca ſit in diuinis. Qō. V.

Utrum gñatio vniuoca ſit in diuinis. Qꝛ nō.in gnōne vniuoca producens ꝛ ꝓductū ſunt eq̄lis pfectionis:ſed h̄ nō eſt in ꝓpoſito:qꝛ pr̄ eſt maioꝛ filio:lȝ filius non ſit minoꝛ patre. ſm Hylarium.

Jo.14.

❡ Cōtra.idē Hyla.7.de tri.dicit.de gnōne diuina habere h̄ ſolū ſacrm̄ natiuitatis:vt nomē ꝛ nām retineat qđ eſt ꝓpriū vniuocationi.❡ Circa iſtā q̄ōnē p̄ videndum eſt.qđ ſit vniuoca ꝓductio. 2° ſi eſt in diuinis.

1.art. Op. alioꝝ de vniuocatione productionis. Impug^9 2^r.

Quantum ad p^m dicūt aliq:ꝙ vniuoca productio eſt qñ ꝓducens ꝛ ꝓductū indiſtincte cōueniunt in vna rōne formali,qꝛ vniuoca ſunt: quoꝝ nomē eſt cōe:ꝛ rō ſube eſt eadē.❡ Cōtra. deus ꝛ creatura ꝯueniunt in aliq̄ formali rōne.vt.ō.in ꝓlogo fuit declaratū.ꝯſtat aūt ꝙ deus reſpectu alic^9 creature nō ē cā vniuoca.❡ p̄.Celū ꝛ ſol ꝛ corpa ſupioꝛa cōueniūt nō ſolū in vna rōne formali.ſ.entis:ſȝ in vna rōne gñis,qꝛ gñis ſube ſunt:ꝛ tn̄ h̄ nō obſtāte dīr cāe equoce inferiorū. Jō dicunt alij ꝙ gñatio vniuoca eſt vbi pn^m ꝛ termin^9 ſunt vni^9 rōnis ſpecifice:ſicut ꝓductio caloris ab igne eſt vniuoca:ꝛ nō ꝓductio caloris a ſole vel a motu.❡ Cōtra hoc arguo q̄druplr. Primo ſic.oēs cōcedunt gnōnē vniuocā eē in diuinis:ꝛ tn̄ non oēs ponunt pn^m ꝛ terminū eē eiuſdē rōnis formalis. Nā multi ponūt relōnē eē pn^m:ꝛ eēntiā terminū. 2° ſic. ſȝ oēs:gñatio hoīs eſt vniuoca:ꝛ tn̄ pn^m ꝛ terminus non vident̄ eē eiuſdē rōnis formalis. Nā pn^m in gnōne vr̄ eē vis q̄dā:ſiue v̄tus in ſemine:terminus aūt eſt ipſa aīa. 3° ſic. Naȝ in alijs ab hoīe po^9 gñatiua ponit̄ pn^m formale in gnōne.ꝯſtat aūt ꝙ ipſa in multis nō eſt termi-

Q

Impug^9 4^r.

A

nis formalis:ſicut in aſino:imo ipſa ſenſitiua nō vegetatiua. 4° ſic. Ubicūqʒ eſt terminus ⁊ ṗnᵐ eiuſdē rōnis:nō pōt eſſe vel oriri relō:niſi eiuſdē rōnis.ſi ģ ṗnᵐ ⁊ terminus ſunt oīno eiuſdem rōnis:nō poterit īter ea oriri relō diſquiparātie:cuiꝰ eſt gīatio actiua ⁊ paſſiua. ℂ Probo autē ꝙ relō diſquiparātie nō poſſit eſſe inter illa extrema que ſunt eiuſdē rōnis oīno:inter extrema que ſunt vnū/vt ſic/nō pōt eſſe difformitas.extrema autē eiuſdē rōnis, vt ſic/fundanť ſup vnū.ģ ⁊c̃. ℂ Item oīs relō que eſt īter extrema eiuſdē rōnis/vt ſic,fundať ſup vnū.ſed ſup vnū, vt ſic/nulla pōt eē difformitas.ģ relinquiť/ꝙ nec relō diſquiparantie:cuiuſmodi ſunt gīatio actiua ⁊ paſſiua. ℂ Dico tñ cū Scoto/ꝙ tūc eſt gīatio vniuoca qñ gīans ⁊ gīatū habent eandē nām ſpecificā/dato ꝙ ṗnᵐ ꝓductiuū differat in rōne formali a termino ꝓducto ſicut pʒ in btā vgine. ℂ Sed tñ hic eſt ſciendū/ꝙ aliqua gīatio eſt vniuoca que hʒ ṗnᵐ formale:qđ eſt eiuſdē rōnis cū termino:ſicť in ꝓductione caloris ab igne. Alia eſt:vbi ſolū hʒ eādē nām ſpecificā. Pria eſt maior:qa qcqd hʒ ſcđa/habet ṗma:nō tñ ecō. ℂ Cōfirmať.qa qñcūqʒ eſt vniuocatio inter illa que ṗnᵖ reſpicit gīatio,ibi eſt verior vniuocatio in gīōne/ꝙ̄ vbi non:ſed gīatio ṗncipaliꝰ reſpicit fundamentū ⁊ terminum.ģ ibi erit maior vniuocatio. ℂ Scđo eſt ſciendū ꝙ poſſet eſſe dubiū.dictū eſt eniʒ ꝙ vbi eſt ṗnᵐ eiuſdē rōnis ⁊ terminus:nō pōt eē relō diſquiparātie. ℂ Sʒ ꝯ.qa calor ignis eſt eiuſdē rōnis cū calore aque.vnus tñ eſt ꝓducens ⁊ alius ꝓductus. ℂ Ideo notandū ꝙ in quacūqʒ nā eſt relō ꝓducētis ⁊ ꝓducti:in illa opʒ diſtinguere rōnē ꝓductiui ⁊ ꝓducibilis.hoc aūt declaro ſic. Nō magis diſtinguiť rō actiui ⁊ paſſiui/ꝙ̄ ratio ꝓductiui ⁊ producibilis:ſed quādo aliqua res eſt actiua ⁊ paſſiua:rō actiuitatis diſtinguiť a rōne paſſiuitatis.ģ eodē mō rō ꝓductiui diſtiguiť a rōne ꝓducibilis. ℂ Cōfirmať.qñcūqʒ due rōnes ſic ſe hñt ꝙ vna ex rōne ſua formali repugnat alicui:cui alia nō repugnat:ille rōnes diſtinguunť ex nā rei:ſʒ ꝓducibilitas repugnat deo.ꝓductiuitas aūt nō.ģ ⁊c̃.

Op. ppria eſt Sco. de ꝓductiōe vniuoca. Alia litera. Dicit a foꝛali termino .ſ. in gīando cōis

B

Cōdē vniuoca duplex.⁊ ſm hāc diſtōem concordant op. pcedentes:vt noſti bene pōderando.

Dicit rōnes actiui ⁊ paſſiui formaliter diſtinguūtur etiā in eodem ſic ꝓductiui ⁊ ꝓducibil. vbi pls notabis.

C

Omnia caſte.

Scđo articu. Op. cōis. ⁊ſm Sco. 7. diſ. 1.

Nunc circa ſcđm.ſ.vtrum in diuinis ſit gīatio vniuoca eſt inſiſtendū. ℂ Dicitur cōiter ab oībus ꝙ ſic:⁊ hoc videť Hyla.ex intentione oſtēdere.9.li.de tri. ℂ Cōfirmať aūt quatuor rōnibꝰ. Primo ſic. Ubicūqʒ eni ꝓducēs ⁊ productū hñt nām eandē ſpecificā vel quaſi ſpecificā:ꝓductio inter illa eſt vniuoca.Et h pʒ ſupius ex dictis de vniuocatiōe ꝓductionis:ſed ita eſt in diuinis.ģ ⁊c̃. ℂ 2° ſic. Ubicūqʒ ṗnᵐ ꝓductiuū ⁊ formalis terminus ſunt eiuſdē rōnis, ibi eſt ꝓductio vniuoca:ita eſt in diuinis. Nā eſſentia que poniť formalis terminus poſita eſt ſupius eē ṗnᵐ ꝓductiuū.ģ ⁊c̃. ℂ 3° ſic.Ubicūqʒ eſt ꝓductio equoca:ſemꝑ ꝓductū eſt iꝑfectiꝰ ꝓducēte.nā cā equoca totalis ſemꝑ eſt nobilior ⁊ ꝑfectior ſuo effectu:ſed ꝓducēs in diuinis nō eſt ꝑfectius:nec ꝓductū eſt imꝑfectius.ģ ⁊c̃. ℂ 4° ſic.Oīs cā ꝑ ſe equoca eſt defectiuoſe fecūditatis:qa nō pōt equalis ꝑfectionis ſibi ꝓductū gīare/vel cāre:ſed certū eſt ꝙ in diuinis nullus defectus fecunditatis eſt.ģ ⁊c̃. ℂ Sed iſtať 4ᵗ. Primo ſic. Inter vniuoca vt vniuoca ſunt nec̃io eſt diſtinctio:ſʒ īter pr̄eʒ ⁊ filiū/vt vniuoca ſunt:nō pōt eſſe diſtinctio:quia vt vniuoca ſunt:ſunt vnus deꝰ ſine diſtinctione. ℂ 2° ſic.Que ſūt vlamate vniuoca nō ſunt formalr ⁊ qdditatiue diſtincta.hoc pʒ in ſorte ⁊ platone:q formalr ⁊ quidditatiue nō diſtinguunť:ſed pr̄ ⁊ filius formalr ⁊ quidditatiue diſtinguunť:ģ īter eos nō eſt ſumma vniuocatio. ℂ 3° ſic. Nullū vniuocū vt vniuocū pōt plura producere pluribus ꝓductionibus alterius ⁊ alterius

Qr gnō diuina ſit vniuoca oſtendit.

D

Obijcit 4ᵗ.

rōnis:hoc pʒ:qa ſunt eiuſdē rōnis:⁊ ꝑ ꝯñs nō erit īter ea relō diſqparātie:ſed pr̄ gīat ⁊ ſpirat.ģ ⁊c̃. ℂ 4° ſic. Impoſie eſt ꝙ ꝑ diſtincta ṗnᵃ formalr aliqđ agēs vniuoce ꝓducat plura:q2 ex quo illa nō ſunt vniuoca īter ſe:nec in 3°:ſed ꝑ aliud ⁊ aliud ṗnᵐ ꝓduciť filiꝰ ⁊ ſpūſſanctus.ģ ⁊c̃. ℂ Ad ṗᵐ dico ꝙ opʒ vniuoca diſtingui:non tñ īquātū vniuoca ſunt:q2 ſortes ⁊ Plato diſtinguunť:nō inquātū hoīes.ſic dico in ꝓpoſito:ꝙ pr̄ ⁊ filiꝰ diſtinguunť ꝑ relōnes:nō tñ inquātū vniuoca. ℂ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſi ponerenť indiuidua diſtingui formalr:facilr eēt dicerē. Sʒ hoc iam nō dico:vt eniʒ mihi apparet.ꝑſone diuine magis formalr diſtiguunť ꝙ̄ duo īdiuidua eiuſdē ſpēi. ℂ Ad argūᵐ dico ꝙ maior ⁊ minor vniuocatio nō attēdiť penes maiorē vel minorē diſtinctionē vniuocatorū:ſed penes maiorē vel minorē diſtictionē ſiue identitatē nāe:in qua cōueniunt vel vniuocanť:⁊ q2 eſt in diuinis maxima vnitas nāe:q2.ſ.numeralis:hinc eſt ꝙ maxima vniuocatio īter oēs vniuocationes eſt iſta vniuocatio. ℂ Ad 3ᵐ dico cōcedendo ꝙ vniuocum vt ſic/nō pōt plura ꝓducere pluribus ꝓductionibus ⁊ alteriꝰ rōnis:ſed qñ ꝓductiua ṗnᵃ ꝑticularia variant ſtāte vniuoco vli:cuius nā cōicať:tūc nō eſt verū:q2 rōne ṗnᵒᵉ ꝑticulariū variatorū:poterunt variari ꝓductiones. Hic modus nō inueniť in creaturis:forte de hoc dicā in mā de proceſſ.ſpiritusſancti. In diuinis aūt inueniť:q2 eadē nā cōicatur:⁊ eadē nā eſt ꝯcurrēs partialiter:vt cā vlis:particularia aūt varianť.ſ.intellectus ⁊ volūtas:rōne cuius varietatis:ſeqtur varietas ꝓductionum. ℂ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſi illa duo ṗnᵃ vniuerſale ⁊ particulare eidē ſuppoſito cōuenirent tunc vniuoce ꝓducerent:ſicut ſi ſol haberet vim ſolis ⁊ hominis vniuoce ꝓduceret hoīem:in creaturis aūt non inuenitur curſus cauſaʒ vlis ⁊ particularis in eodē ſuppoſito:ſed in eodem ſuppoſito patris eſt vtrūqʒ ṗncipium ꝓductiuum.ſ.eſſentia ⁊ intellectus.

Sed hic adhuc remanet difficultas:q2 nō videť itelligibile ꝙ ſumma vniuocatio ſit ibi:vbi ṗnᵐ ⁊ terminus ſunt alterius rōnis:ſicut eſt in ꝓpoſito:q2 memoria eſt ṗncipiū ⁊ eſſentia terminus. Dico ꝙ ad vniuocationē perfectā ſufficit in ṗncipio ṗncipali cōuenientia cuʒ termino:ſicut eſt hʼ:q2 eſſentia eſt ṗnᵐ principale:⁊ ipſa eſt omnino eadē cū termino:qui etiā eſt eſſentia preciſe. ℂ Contra. ṗ:q2 tūc nō erit tanta vniuocatio ſicut in creaturis:q2 totale ṗnᵐ caloris eſt calor. ℂ 2°. Q2 in creaturis vī ꝙ a particulari cauſa ſumať vniuocatio.cū ergo hoc hic nō ſit:nō eſt vniuocatio. ℂ Ad ṗᵐ dico ꝙ falſum ſupponit.ſ.ꝙ ṗncipiū totale in creaturis ſit eiuſdē rōnis cum termino. Non eniʒ aliq̄ cauſa particularis ⁊ creata eſt que ſit tota cā ſui effectus:quin ibi cōcurrat ſaltē deus. ℂ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſi cā vlis aſſimilaret ſibi effectū:eſſet maior vniuocatio ꝙ̄ ꝙ ꝑticularis aſſimilet ſibi ⁊ nō vlis:ex defectu eniʒ fecunditatis eſt in creaturis:ꝙ cauſa vlis nō ſibi aſſimilet ꝓductū:ſed in diuinis eſt ex plenitudine perfectionis:⁊ ideo eſt maior vniuocatio. Naʒ ſi ſol ⁊ aſinus producerent ſolē:maior vniuocatio eſſet ꝙ̄ quādo producunt aſinū. ℂ Sed dices.ꝙ in creaturis inuenitur vel pōt īueniri maior vniuocatio. Primo:q2 lumē lune a lumine ſolis cauſatū eſt totalr:⁊ eſt eiuſdem rationis.ģ ⁊c̃. 2°:q2 ſi voluntas diuina cauſaret aliā voluntatē cum voluntas ſit totalis cā effectuū ad extra:tunc eſſet maior vniuocatio:q2 eſſet idētitas rōnis formalis in totali ṗncipio ꝓductiuo:⁊ in termino formali. ℂ Ad ṗᵐ dico ſicut dixi.ꝙ nec lumen a lumine:nec aliquod creatum ab aliquo creato cauſatur totaliter:quia neceſſario ibi concurrat ſaltem voluntas diuina.

E

Vniuoca diſtingui ⁊ qlr.

Magis diſtiguunt ꝑſone diuine ꝙ̄ ſor. ⁊ plo.

F

Maxima vniuocatio in diuin is. Qualr variāt ꝓductiōes in diuinis ſtāte maxīa vniuocatione nāe.

Nota ſingulariſſime.

G

D. q̄druplex

Cōueniētia requiſita ad vniuocationē ꝑfectam.

Principiū 2ᵐ

Replica 2ᵃ.

Maiꝰ ī creaturis ꝑfectiſſima vniuocitur reperitur.

Aſſimlatio 2ᵃ.

H

Replica.

I

Ecce qđ dr̃is de pductione paſſionis.

¶ Ad 2ᵐ dico q̄ ſi volūtas eēt accñs ſeparabile: tūc eſſet difficile: tñ dico q̄ volūtas eſt per ſe paſſio angeli vel aīe rōnalis: ⁊ vlr oīs nāe ſpūalis. nulla aūt per ſe paſſio pōt eſſe terminus primus alicuius factionis: ſed ſubm. Unñ dico q̄ creatio illa p̄ terminat̃ ad eſſentiaꝫ angeli vel aīe. ¶ Scđa diffi. pōt eſſe de iſta vniuocatione. Nā ſi ſit pfecta cōditio cāſalitatis q̄ vniuoce producat: tunc cauſa magis vniuoce producēs eſſet magis perfecta: cuius ꝯ̃riūm nos videmus in creaturis: imo ſemp oppoſitū. ¶ Dico q̄ pfectiſſima cauſalitas non eſt perfectiſſima pductio: ſicut nec perfectiſſimus hō: eſt perfectiſſima ſuba: ſꝫ aūt cauſalitas ſit perfectiſſima ſine vniuocatione: nō tñ pductio. Et ratio pōt eē: q̄a cauſalitas perfectioꝛ videt̃ preciſe ipſum cauſans vel pducens reſpicere. pductio aūt tam p̄nᵐ q̄ꝫ terminū. Ideo cū impfectione termini ſtabit perfectiſſima cauſalitas: nō tñ ſtabit pfectiſſima pductio: ſicut in diuinis.

Nō de cāſalitate ⁊ pductiōe: ꝯ̃uenientias ⁊ dr̃ias ponderando.

N

¶ 3ª diffi. eſt. q̄a nō vr̃ q̄ iſta pductio ſit vniuoca: q̄a nā rōne cuius deberet eſſe vniuoca: non vr̃ dici vniuoce de gñante ⁊ gñato: q̄a ſic eſſet ſpēs: ſed ſolum idētice dr̃ ⁊ nō formalr̃. ¶ Dico q̄ nā diuina dr̃ vniuoce de gñante ⁊ gñato: ⁊ cū hoc etiā dr̃ idētice: ⁊ pp̄ iſtaꝫ identicā predicationē forte amouet̃ ab ea q̄ ipſa non ſit ſpēs. ¶ 4ª diffi. eſt. Si deus gñat deū vniuoce. vtꝝ aliū deū vel ſe. iſta eñi ſunt imediate ꝯ̃ria. ſ. ſe vel aliū: g̃ vel ſe deū vel aliū deū. nō ſe deū: q̄a nihil ſeipſꝫ gñat. nec aliū deū: q̄a tunc eſſent duo dij.

Vide ī Scō. diſ. preſenti.

¶ Dico q̄ locus a ꝯ̃rijs tꝫ ſimplr̃: ⁊ iō ꝯ̃cedo q̄ ſi genuit: genuit ſe vl̃ aliū. ¶ Sꝫ dico tñ q̄ locꝰ a ꝯ̃rijs nō tꝫ. ſi ſumat̃ nō ſimplr̃: ſed cū determinato pdicato. ¶ Exēplū. hō pducit: ſequit̃ vel q̄ ſe: vel aliud. Sed ſic dđo hō pducit: nō ſequit̃ vel ſe hoīeꝫ: vel aliū hoīeꝫ: q̄a pōt pducere aliqđ aliud ab hoīe. Eodē mō in ppoſito. deus pducit. ergo ſe vel aliū.

Locus a ꝯ̃rijs gnalr̃ tꝫ idē. 8. diſ. 2. ⁊ alibi ſepe: ⁊ ē nobilis ſolo ⁊ expedita.

L

Replica.

¶ Sꝫ ꝯ̃. vr̃ q̄ locus teneat cū ꝯ̃ſtātia ſubti. ¶ Exēplū. hō pducit hoīem. vñ ſequit̃ aut ſe vel aliū. in ppoſito aūt addit̃ cōſtātia ſubti: q̄a dico q̄ deus pducit deū. ¶ Dico ſm Augᵐ ꝯ̃cedēdo ꝯ̃ñā. q̄ genuit ſe deū ⁊ aliū deū. Genuit qdē ſe deū: hoc eſt idiſtinctū in deitate ab illo: ſed diſtinctuꝫ in pſona. Genuit etiam aliū. ſ. in pſona: qui etiā eſt deus. hoc etiā videt̃ ſufficē quātū ad rem: ſꝫ forte in noīe ſit diffi. ¶ Ad auctateꝫ in p̄nº dico. q̄ Hylarius ⁊ Aug. acceperūt maioritateꝫ in diuinis ſolum pro principalitate.

Nota ꝙ ſolo reali: ſꝫ logice ⁊ grāmatice ſit dubia.

¶ Utrum in diuinis ſit gñatio obiectiua. Qō. VI.

Utrum in dīnis ſit gñatio obiectiua. Q: ſic. q̄a gñatio ē obiectiua: que pcedit a p̄nº reſpiciente obm̄. talis eſt iſta que pcedit a memoria. ¶ Cōtra. quia eſt nature viuentis: ⁊ de nā viuēte. ¶ Dic ſciēdū q̄ potētia obiectiua pōt accipi duplr̃. Uno mō vt ipſa diſtinguit̃ contra potentiā ſubiectiuā. Alio mō pro eſſe obiectuali vel eſſe cognito.

M

Poª obiectiua duplex.

Primo videndū eſt. ſi verbū ſit in potētia obiectiua accepta p̄ mō. ¶ Dicunt aliqui q̄ vbū iſto mō obiectiue gñat̃: ⁊ etiam prehabet eſſe in tali poª. Nā ſm eos potētia talis nō eſt niſi nō repugnātia terminoꝝ: q̄a igit̃ vbū nullā talē repugnātiā prehabet: ideo eſt in tali poª. nā ſi nō hr̃et talē nō repugnātiā: ⁊ p ꝯ̃ñs talē poªᵐ eēt ipoſſe pduci. ¶ Cōfirmat̃. q̄a oē poſſe eſt poſſe poſitate oppoſita impoſſi: ſed talis eſt iſta non repugnātia. ergo ⁊c̃.

Primꝰ ãri. op. aliox.

¶ Cōtra iſta iſtat̃ 4ʳ. Primo ſic. Quecūqꝫ aliqđ repugnat alicui p̄nº ꝯ̃ſtitutiuo: repugnat etiā ipſi ꝯ̃ſtituto per illud p̄nᵐ: hoc eſt manifeſtū: ſꝫ eē in poª tali repugnat p̄nº formali conſtitutiuo verbi: qđ eſt pductio actualis: ergo ⁊ ipſi ꝯ̃ſtituto repugnat. Minoꝛ pꝫ: q̄a actuali pductioni repugnat eſſe in potētia. nam ſi eſſet in potētia iam nō eſſet actualis: ⁊ ſic eſſet actualis ⁊ nō actualis.

Impugꝰ 4ʳ. Regla meta. Verbū diuinū nō eē in potētia obiectiua p̄mo mō oñdit: ſed ꝯ̃ſidera h̄ pl̃a pōderādo. Regla logica.

N

2º ſic. Quecūqꝫ aliqđ repugnat ꝯ̃ñti: nec̃io repugnat añti. pductio actualis eſt añs ad exiſtētiā: q̄ꝛ qcqđ actualiter pducit̃ nec̃io exiſtit: ſꝫ eē in tali potētia repugnat actuali exiſtētie. ergo ⁊c̃. Probatur minoꝛ: q̄ꝛ in quocūqꝫ eſt actualis exiſtētia, illud actualiter exiſtit: ſꝫ in poª obiectiua, p te, eſt actualis exiſtētia. g̃ poª obiectiua actualr̃ exiſtit. ¶ Si dicas: q̄ non ſequit̃: q̄ꝛ ibi eſt ſolū modo potētiali: ⁊ nō mō actuali.

Enſtā.

¶ Contra. q̄ꝛ ille modus actualis: aut eſt idē cum ipſa exiſtētia: ⁊ tunc erit ibi. aut aliud: ⁊ tunc aliqđ eſt in actu cui nō repugnat eſſe. qđ tñ nō fuit in poª obiectiua. Arguit̃ enim ſic. cuicūqꝫ, p te, nō repugnat eē: illō eſt in poª tali obiectiua: ſed iſti mō nō repugnat eē: q̄ꝛ eſt. igit̃ ille modus fuit in poª obiectiua. 3º ſic. Impoſſe eſt q̄ aliqđ ſit in poª ad ſuū ꝯ̃ſtitutiuū: ſed ponēdo vbū in poª obiectiua, erit in poª ad ſuū ꝯ̃ſtitutiuū. g̃ ⁊c̃. Ma. pꝫ. Mi. pbat̃. q̄ꝛ in verbo eſt eēntia ⁊ pprietas. rōne aūt eēntie nō pōt ſibi cōpetere eē in poª tali: q̄ꝛ eſſentia diuina eſt actualis exiſtētia: ⁊ ſic actualr̃ exiſteret ⁊ nō actualiter exiſteret.

O

g̃ hoc erit per ſuū cōſtitutiuū: ſꝫ quecūqꝫ aliqđ eſt i poª ad. b. qđ ꝯ̃uenit ſibi p. a. eſt in poª ad. a. q̄ꝛ ſi nō eēt i poª ad. a. iā nō eēt in poª ad. b. ſed, p te, eſt in poª ad eē qđ ſibi cōpetit p ꝯ̃ſtitutiuū. g̃ nec̃io erit i poª ad ꝯ̃ſtitutiuū: qđ eſt falſuꝫ. ¶ 4º ſic. Impoſſe eſt aliqđ trāſire de ꝯ̃dictoꝛio in ꝯ̃dictoꝛiū: niſi aliqđ acqrat qđ prius nō habuit: ſed verbū trāſit de poª tali ad actuꝫ. g̃ aliqđ acqrit qđ prius nō habuit: ⁊ hoc eſt actualis exiſtētia. ¶ Dico g̃ q̄ verbū nō eſt in potētia obiectiua: q̄ꝛ ꝯ̃ſtituit̃ per actualeꝫ gñōnē cui repugnat eſſe in tali poª: ſicut etiā repugnat actuali exiſtētie eſſe in tali poª: que nec̃io cōſequit̃ ad ad illā.

Nota oĩ. p̄priam ⁊ rōnē notabilem.

¶ Sed ꝯ̃ iſta inſtat̃ 4ʳ. Primo ſic. Quecunqꝫ ſunt duo ſigna ordinata in quoꝝ p̄ nō hꝫ aliqđ eē pductū: ⁊ in 2º hꝫ vel eſt pductū: in p̄ ſigno vr̃ eē in poª tali: q̄ꝛ ſi nō: in p̄ ſigno eēt ens phibitū: ſꝫ filius in p̄ ſigno originis nō eſt pductꝰ: in 2º eſt pductus. g̃ nec̃io ſi nō fuit ens phibitum in p̄ ſigno: fuit ens in tali poª.

Obĩcit 4ʳ.

P

¶ 2º ſic. Pro quocūqꝫ ſigno aliqđ nō eſt ens phibitū ⁊ non eſt ens in actu: eſt ens in tali poª: ſꝫ filiꝰ in p̄ ſigno eſt hꝫ. ergo ⁊c̃. ¶ 3º ſic. Pro quocūqꝫ ſigno verbo non repugnat pduci, pro illo ſigno eſt poſſe pduci: ſed pro p̄mo ſigno verbo nō repugnat pduci: nā ipm eſt pducibile. In 2º vº ſigno pducit̃. ergo fuit prius in tali potētia. ¶ 4º ſic. Omnis paſſio alicuiꝰ ſubti eſt demōſtrabilis de ſubto per ſuā qdditatē: ſed pducibilitas eſt paſſio verbi per ſe. g̃ de eo pōt demōſtrari: ⁊ per ꝯ̃ñs non repugnat ſibi pduci: ſed nō hr̃e talem repugnātiaꝫ eſt eſſe in potētia obiectiua. g̃ ⁊c̃. ¶ Ad p̄ᵐ iſtoꝝ dico. q̄ verꝝ eſt q̄ in p̄mo ſigno nō fuit verbū pductū: ſed qñ dr̃ q̄ pro p̄ ſigno fuit producibile, nego: q̄ꝛ in illo ſigno nō fuit pducibile: nec improducibile: q̄ꝛ ſi in p̄mo ſigno haberet pductionē: quocūqꝫ accipiēdo: cum pductioni repugnet eſſe in poª: eo q̄ eſt pura actualitas ⁊ pductio actualis: qcqđ aūt eſt ibi poſſe eſt actu: nec̃io ſequeret̃ q̄ in p̄ ſigno pduceret̃ filius: qđ includit ꝯ̃dictionem.

Nota vbi q̄ꝛ ſapit. Nec pducibile nec iproducibile fuit verbū i pº ſigno.

Q

¶ Ad 2ᵐ dico q̄ pro primo ſigno nec eſt ens phibitū nec ens improhibitum: ſicut ſi qdditati repugnaret eſſe qdditatē ſine actuali exiſtētia: nō eſſet poꝛ qdditas nō prohibita q̄ꝫ eēt actualis qdditas per exiſtentiā. ¶ Ad 3ᵐ per idē. ¶ Ad 4ᵐ in quocūqꝫ includitur pductio, ſicut cōſtitutiuū: pductio nō eſt talium paſſio: ſed qdditas. Modo ita eſt q̄ pductio eſt cōſtitutiua filij: ⁊ ideo eſt eius qdditas: ſed ſi qs poneret pſonas cōſtitui per abſoluta: diceret q̄ rōnes iſte demōſtrarent. ſ. q̄ filius eēt in poª obiectiua: nā filius nā pcederet originē: ſicut dicimus de ſpiratione actiua: ⁊ per ꝯ̃ñs in

Productio ī diuinis nō eſt paſſio per ſe: ſed qdditas. Cōtra Bo. Vide. ſ. di. 26 ⁊ alibi.

A

ptis in illo poni eēt pducibilis: vel eēt poī qdditas nō pbibita q̄ cēt actualis qdditas p extrīā: ⁊ in poᵃ obiectiua / sic p3. ❡ Eodē mō q̄cūq3 ponūt q relō ꝯstituit vt ꝓprietas: nō aūt vt origo: hñt eodē mō dīc q filius est in poᵃ obiectiua eo q ꝓductio vt ꝓprietas itelligitᷣ: ēt ſm eos poī q̄ ꝓductio vt origo. ❡ Sȝ hic est diffi. de vbo nr̄o: q. ſ. nō posset eē i poᵃ obtiua: q2 in vbo vt vbū est icludit dictio vel ꝓductio actualis. g̅ p rōnes tuas nō poterit eē in poᵃ obtiua. ❡ Dico q vbo vt vbū est inq̄tū includit talē ꝓductionē repugnat eē in potētia obiectiua: sed accipiendo abstractiue pro notitia qua aliqd est cui nō repugnat eē in tali poᵃ: ⁊ de hoc als.

Contra.T.

Dubium.

Qualr vbū creati ēt i potētia obtiua.

2ᵒ articulus. Op. P. A.

Circa

2ᵐ modū accipiēdi ꝓductionē vel potentiā obiectiuā dicit vnus doc. ſ. Petrus aure. q vbū ꝓducitᷣ p talē modū: imo nihil aliud est vbū nisi eēntia diuina ꝓducta in eē cognito. ❡ Istud aūt declaratᷣ sic. Qñcūq3 aliqd attribuitᷣ deo ex creaturis: illud oī impfectione amota cū pfectione remanēte dȝ attribui: ſȝ pfectiōis ē in poᵃ cognitiua q ipsa ꝓducat obiectū suū in eē cognito. Imperfectionis aūt in creatura: q ꝓducat in esse ſm qd. g̅ attribuēdo deo pᵐ / qd ē pfectionis: amouebitᷣ 2ᵐ / qd est ipfectionis: sī enī non pōt amoueri a ꝓductione ſm qd / qn remaneat ꝓductio in esse reali: g̅ ꝓductio obiectiua in diuinis erit ſȝ eē reale: ⁊ sic vbū nihil aliud est nisi obm̄ diuini intell's cū ꝓductione passiua in esse cognito, qd ibi est eē reale: ⁊ hec ꝓductio passiua nō est nisi ipsum cōcipi. ❡ Sȝ ꝯ hoc arguo 4ʳ. Primo sic. Oē ꝓductū nec̄io differt a ꝓducēte: sed eēntia diuina est ꝓducta in tali esse: q2 ipsa est obm̄ diui intellecᵗ ⁊ cognita ab eo. g̅ est ꝓducta: ⁊ per ꝯñs differt realr a p̄re. ❡ Cōfirmatᷣ: qñcūq3 sunt aliq̄ quoꝝ vni repugnat ponere effectum suum formalem circa aliquid: ⁊ alteri nō repugnat: illa nō sunt penitus idē: ſȝ ꝓduci repugnat ponere effectū suū formalē circa eēntiā q̄ eēntia nō ꝓducitᷣ: ꝯcipi aūt vel cognosci vl̄ intelligi nō repugnat: q2 ipsa vere ꝯcipitᷣ: vere intelligitᷣ: vē cognoscitᷣ: g̅ ꝓductio obtiua ⁊ cognitio nō sunt penitus idē. ❡ 2ᵒ p̄ncipalr arguo sic. Si eē cognitū est eē ꝓductū formalr: ⁊ eē cognoscēs est eē foialr ꝓducēs: ſȝ p̄r p mere absolutū est cognoscēs. g̅ p mere absolutū est producens: qd est manifeste fl̄m. ❡ 3ᵒ sic. Essentialia aliquo ordine precedunt notionalia: actus autē intelligendi est essentialis: actus producēdi est notionalis. g̅ intelligere est prius q̄ ꝓducere: ⁊ p ꝯñs intelligi erit prius q̄ ꝓduci. Si g̅ ꝯ te. Tūc enim si intelligi p̄cedit ꝓduci: ⁊ p intelligi ꝓducitᷣ vbum, ꝯsilr p produci ꝓducetᷣ: ⁊ sic idē bis ꝓducetᷣ: qd est manifeste falsū. sequr ēt q sicut tres psone intelligunt: ita ꝓducent. ❡ 4ᵒ arguo sic. Obm̄ productum in esse cognito a diuino intellectu est verbū: sed creature producuntᷣ a diuino intellectu in esse cognito: q2 ab eo sunt cognite: g̅ creature sunt ipsum diuinū vbū: qd est fl̄m. ❡ Jō teneo oppᵐ illius opinionis: q2 eā nō itelligo: nec rō mouet. ꝯcluderet enī infinita icōueniētia. Nā ꝯcluderet q p̄ris persona eēt ꝓducta in esse reali: ⁊ q oēs psone essent vbū. Silr q oēs creature eēnt vbū: q2 essent sic ꝓducte in esse reali: qd est manifeste falsum. ❡ Ad argumētū dico q p memoriā ꝓducitur verbū: non tamē isto modo memoria est poᵃ obtiua: sed alio modo.

Maxima de attributis.

B

Impugnᵒ 4ʳ Productionē diuinā nō eē obtiuā3 ſcd̄o mō notanter ostendit.

C

A.Lqd ē ꝯ te

D

Op. pōis.

❡ Utrum g̅natio diuina sit actus elicitus. Q̄ō. VII.

Utrum

gnō dina sit actus elicitus. Et vī q sic: q2 Hyla. de trin. 4ᵒ. dicit. q p̄r est actor filij. oīs aūt actor p actū elicitum agit. ❡ Contra. idem Hyl. In p̄re non sunt nisi ingenita. ❡ Hic p̄mo videndum est: quid est esse elicitum. 2ᵒ ad questionem.

Quere Aug.

A.L. actor.

Quantum

ad pᵐ dicūt aliq̄ q elicitio nō est nisi ꝓductio. ⁊ iō actū eē elicitū3 non est nisi actū eē ꝓductū. ❡ Sȝ ꝯtra hāc opionē arguo 4ʳ. Prio sic. Ois forᵃ g̅nabilis est elicita a mā: ſȝ ꝯstat q ipsa nō est ꝓducta ab ipsa. g̅ elicitio nō est ꝓductio. ❡ 2ᵒ sic. Ois actus in volūtate est ab ea elicitᵘ: ⁊ tñ ſȝ multos nō ois ab ea est ꝓductᵘ. g̅ ⁊c̄. ❡ 3ᵒ sic. Oēs cōcedūt actū itelligēdi esse elicitū ab intellectu: ⁊ tñ multi negāt ipm̄ esse ꝓductū. ❡ 4ᵒ sic. Quia ꝯclōnes elicijtur a p̄ncipijs: ⁊ tñ nō ꝓducuntᷣ ab ipsis: ſȝ sūt effectus eēntialr ordinati. ❡ Jō dico q elicitio est rō formalis quedam abstrahens ab oī cāntione: sicut ꝓductio ab oī factione: quia sicut omne qd fit producitur ⁊ non econuerso: ita omne qd causatᷣ elicitur ⁊ nō ecōuerso: ita q oīs cāns elicit: sed non omne eliciens causat.

E

pmᵐ articulᵒ. Op. aliorū. A.L. d cio. Impugnᵒ 4ʳ. Pᵐ elicit. Volitio elic. Intelle elicit

Pᵐ elicitur. Ecce q q̄rto. Op. propria. Elicitio qd? Sicut ꝓduct pscidit a fact: ita elicit a cāre

Quantū

ad qōnē pono quatuor ꝯnes. Prima ē. q gnō actiua in creaturis est actus elicitus: q2 oē qd causatᷣ elicitᷣ: vt p3 p predicta: ſȝ g̅natio actiua cātur a suo fundamēto in g̅ne cāe mālis. g̅ ⁊c̄. ❡ P. Qd cātur effectiue elicitᷣ: ſȝ hō est gnō actiua: vt nūc suppono: q2 cātᷣ vel ꝓducitᷣ a suo termino. g̅ elicitᷣ. ❡ 2ᵃ ꝯ est. q gnō passiua in creaturis est elicita. nā oē accn̄s elicitᷣ a suo subiecto: sic mālr cātur ab eo: ſȝ gnō passiua est in creaturis mālr cātᷣ a suo subto. g̅ elicitᷣ. Nā ipsa est accn̄s: q2 posset eē ⁊ fieri subm̄ sine ea: q2 posset totalr fieri a deo. ❡ P. Certū est q illud qd cātᷣ effectiue elicitᷣ: ſȝ ꝓductio passiua i creaturis cātur effectiue a suo p̄nᵒ productiuo. g̅ ⁊c̄. ❡ 3ᵃ ꝯ est. Illud qd q̄rit qō. ſ. q gnō in diuinis nō est actus elicitus: gnō dico actiua. ❡ Hāc ꝯnē probo 4ʳ. Primo sic. Impoīe est q p̄nᵐ ꝯstitutiuū alicuius suppositi elicitᷣ ab illo supposito: sed gnō actiua est constitutiua patris. ergo ⁊c̄. Probo maiorem. oē eliciens vel ꝓducens formale cōstitutiuū alicuius suppositi elicit vel ꝓducit totum suppoᵐ ꝯstitutū. si igitᷣ gnō eēt elicita a p̄re, p̄r eliceret vel ꝓduceret seipm̄: qd est manifeste falsuȝ. ❡ Cōfirmatur: q2 si aliqd eliceret ipaȝ gnōnē: illud videretᷣ eē psona prius: cū ipsa sit simplr pᵐ eliciens: sed hoc est ipoīe: q2 nullū posterius elicit prius. gnō aūt actiua est prior ipso p̄re: q2 ipsum ꝯstituit. ❡ 2ᵒ sic. Nihil qd est elicitū ab aliquo supposito diuino est in eodem supposito diuino: q2 supᵐ est oē illud qd hȝ: ſȝ gnō est, p te, elicita: ⁊ est in p̄re: q2 eius ꝯstitutiuū. g̅ ab alia psona est elicita: qd est fl̄m. ❡ Cōfirmatᷣ: oīs enim q̄ sunt in psona p̄ris sunt idē realr: ⁊ p ꝯñs inter ipsa nō pōt esse origo: cum p origines inuestiget Augᵒ. p de tri. realē distōnem psonarū. ❡ 3ᵒ sic. Oē qd est in p̄re a se est ⁊ ingenitum: ſȝ nullus actus elicitus est a se ⁊ ingenitus: g̅ nullus actus elicitus est in p̄re: ⁊ per ꝯñs generatio actiua nō est elicita. ❡ 4ᵒ sic. Primū eliciens ipoīe est esse elicitum: q2 per aliud esset elicitū: ⁊ sic nō eēt pᵐ. g̅ primā elicitionē ipoīe est esse elicitam: q2 p aliā esset elicita: ſȝ generatio est simplr pᵃ elicitio. g̅ ipoīe est gnōnē actiuaȝ esse elicitā. ❡ Sȝ hic est vna diffi. q2 si gnō nō est actᵘ elicitᵘ: nec poᵃ g̅natiua dicetᷣ poᵃ elicitiua. ❡ Dico q poᵃ generandi nec in diuinis nec in creaturis: vt talis potētia est: elicit gnōnē: nec dī poᵃ elicitiua: q2 pōt elicere gnōnē: sicut ignis generans ignē dī g̅nare ignē ⁊ nō gnōnē: q2 nihil ꝓprie g̅natᷣ nisi ipa suba. ❡ Jō dico q g̅natiuū nō dī g̅natiuū respectu g̅nationis: dato q sit elicibilis: ſȝ solū respectu g̅nabilis. ❡ Et p3 q potētia g̅natiua nō respicit nisi genitū vel g̅nabile: qd est p se suba ⁊ nō gnō ipsa. ❡ Sȝ ꝯ. Qñcūq3 potētia respicit aliqd mediāte alio: nō pōt in vltimū nisi per pᵐ: ſȝ generās nō pōt in genitū nisi mediāte generatione: ergo si non elicit gnōnem nō elicit genitū. ❡ Respondeo

2ᵃ articulus. Cōclo 4ʳ.

F

Fundamētū mālr ⁊ terminus effectiue cāt respectū in creaturis. Etiā in creaturis generatio actio ⁊ passio eliciantᷣ: nō tñ in diuinis. h. diciᷣ per toc̄s

G

H

Dubium. Nō g̅natiua sed genitū potētia g̅natiua est elicitiua.

Obo. Maxima. Limitatio maxime.

I
dico ꝙ illa ꝓpõ nõ eſt vã:q̃ illa duo que ordinate re/
ſpicit poᵃ ſunt alterius ⁊ alterius rõnis. ſicẽ pȝ de effe/
ctibus ordinatis: volũtas eni nõ põt ĩpare aliquẽ actũ
nisi mediãte elicito: ⁊ tñ elicitũ elicit: ⁊ ĩparatũ nõ. Et ſic
dico ĩ ꝓpoſito ꝙ poᵃ gñatiua reſpicit gñationẽ: ſicẽ fun
damẽtũ reſpicit reſpectũ fundatũ in eo: ſȝ reſpicit ter/
minũ: vt elicitũ mediãte gñõne. ¶ 4ᵃ ꝯ eſt. ꝙ gñatio
paſſiua nõ eſt aliquid elicitũ in diuis. Et h̃ probo 2ʳ.
¶ Pͥo ſic. Gñõnis nõ eſt gñõ: ⁊ elicitionis nõ eſt elici
tio: ſȝ ꝑductio paſſiua ẽ gñõ ⁊ elicitio. g̃ ipſiᵘ nõ eſt ge/
neratio nec elicitio. maior eſt manifeſta: aliogn eẽt ꝓ/
ceſſus in ĩfiᵐ. ¶ 2ᵒ ſic. Nulla origo pͥmi ſimplr̃ origiati
eſt originata: ſȝ gñõ paſſiua eſt origo pͥmi ſimplr̃ origi/
nati: q: vbi: qᵭ eſt pͥᵐ ſimplr̃ originatũ: g̃ ipſa nõ eſt ori
gi nata. Maior pȝ. nã ſi origo talis eẽt originata: cum
ipſa vt ſic ꝑcedat originatũ ꝑ eã: q: eiᵘ ↄſtitutiua: tunc
ipſa eẽt pͥus originata. ¶ Cõtra iſtas ↄ̃nes inſtat 4ʳ.
Pͥo ſic. ↄ̃ pͥmã. ſi gñõ actiua in creaturis eẽt elicita: cũ
ipſa ſit elicitio: elicitionis eẽt elicitio: ⁊ gñõnis eẽt gñõ:
qᵭ adduxiſti tãq̃ incõueniens ĩ ꝓbatione q̃rte ↄ̃nis.
¶ 2ᵒ ſic. ↄtra ſcḋaȝ. Nulla res elicit̃ niſi ꝑ elicitionẽ
formalr̃ in ea exiſtẽtẽ: ſicut nihil mouet̃ niſi ꝑ motũ in eo
exñ: ẽ formalr̃: ſȝ gñõ paſſiua in creaturis nõ hȝ i ſe for
maliter gñõnẽ nec elicitionẽ. g̃ nõ elicit̃: ⁊ ſilr̃ elicitio/
nis eſſet elicitio. ¶ 3ᵒ ↄ̃ tertiã. Oĩs actᵘ 2ᵘ vĩ a pͦ eſſe
elicitus: ſȝ gñõ in diuinis eſt actus 2ᵘ. g̃ a pͦ erit elicita.
¶ 4ᵒ ↄ̃ q̃rtã ſic. ſcḋm Augu. ⁊ Hyl. de tri. in pluribᵘ lo
cis. qcq̄d hȝ filiᵘ hȝ natũ: ſȝ filiᵘ hȝ gñõnẽ paſſiuã. g̃ hȝ
ĩpaȝ natã: ſȝ oẽ qᵭ hĩ natũ eſt natũ: q: nihil hĩ tale niſi
illud ſit tale. g̃ gñatio paſſiua erit nata. ¶ Ad pͥᵐ dico
ꝙ h̃ ſpãle eſt in relõnibᵘ ⁊ reſpectibᵘ. ꝙ lȝ ſint ab alio
in aliquo gñe cãſalitatis: nõ tñ mediãte alio reᵉ cãſalitatis:
⁊ iõ dico ꝙ gñõ actiua elicit̃ ⁊ origiat̃: nõ vlteriori ori
ginatione: ſȝ ſeipſa. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ipſa gñõ paſſiua
ſeipſa eſt elicita a termino ſeu a fundamẽto gñationis
actiue: ⁊ forte poſſȝ poni ꝙ hȝ reſpectũ elicibilẽ paſſiue
ad fundamẽtũ. Uel dicat̃ ꝙ ſeipſa elicitur ⁊ non alia.
¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ qñcũqȝ 2ᵘ actᵘ differt realr̃ a pͦ: tunc
eſt vã ꝓpõ: ꝙ originat̃ a pͦ: q: aũt gñare q eſt actus ſe/
cũdus nõ differt realr̃ a memoria q eſt actus primus:
iõ nõ originat̃ ab ea. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſicut in creatu/
ris oĩa ſunt creata ꝑ creationẽ in eis formalr̃ exñtẽ: ita
ꝙ ipſa creatio nõ eſt iſto mõ creata: ſȝ eſt illᵭ quo alia
creant̃: ita põt dici ꝙ qcq̄d eſt in filio eſt natũ aliq̃ mõ
ꝑter ipſam natiuitateȝ. ¶ Sȝ ↄ̃. q: ipſa gñatio que eſt
in filio eſt a pr̃e: cũ nihil filius hẽat a ſe. ⁊ ſic aliquo mõ
eſt nata ⁊ elicita. ¶ Dico ꝙ ſolus filius eſt a pr̃e natᵘ
vt qᵭ. Alia aũt ſunt a pr̃e in filio: vt quo. ſ. eſſentia ⁊ re/
latio. Eſſentia eni eſt in filio vt quo: ⁊ rõ eẽndi ſimplr̃:
ſed filiatio eſt in filio. nõ ratio eſſendi ſimpliciter: ſed
eſſendi filium: ⁊ ideo vtrũqȝ eſt quo: ſolus autẽ filius
eſt quod. ¶ Ad auctoritateȝ in principio dico ꝙ pater
eſt actor: quia auctoritatem habet.

Inſtãtia ex de
ctis in. j. ꝯclo
ne. ⁊ dic ↄ̃ir.

5. ꝓbr.

Obijcit 4ʳ.
K

L

Qȝ gñatio ſe
ipſa gñat̃ in
creaturis ⁊ ſi/
milr̃ elicitio.

Quare gñõ i
diuis nõ ori/
ginat̃ vt i crea
turis.

Uide Alexã.
vbi ſciet ſco.
nõnẽ vbi no
tam. 1. di. 2.
Replica.
M
Qȝ qd vt qᵭ
⁊ qd vt q̃ ẽ in
filio a pr̃e ge/
nerante.

¶ Utrum in diuinis ſit aliquid elicitum. Qõ. VIII.

V Trum in diuinis ſit aliquid elicitum.
Dico ꝙ nullus actus eſſentialis: nec
etiã notionalis actus cuiuſmo/
di ſunt gñare ⁊ ſpirare: intelligere ⁊ velle
ſunt elicita: q: ſunt idẽ cũ pͥcipijs. g̃ ⁊c̃. ¶ Sũt tñ ibĩ
duo ſuppoſita elicita. Hoc probo ſic. Ubicũqȝ eſt ali/
quid vere ꝓductũ: ibi eſt aliquid vere elicitũ. hoc te/
net per locũ a parte ſubiectiua: ſed in diuinis ſunt duo
producta. ſ. filius ⁊ ſpũs ſan. ergo ⁊c̃. ¶ Hoc ſuppoſito
tãq̃ noto. probo ꝙ ſint ibi neceſſario duo pͥnᵃ elicitiua.
¶ Primo ſic. Oĩs ordo ꝑmanens ꝓſupponit extrema

1. concluſio.

Suppoſita di
uina ꝓducta
ſunt elicita ꝓ/
ciſe.

Principium
elicitiuũ i di/
uinis eſt 2ᵉ. ſicẽ

permanentia: ſȝ elicitio vbi eſt quidam ordo ꝑmanẽs:
q: eſt origo vel ſaltẽ in ea fundat̃ ordo originis: q eſt
ordo permanens. g̃ illa ſupponit extrema: extrema aũt
ſunt pͥnᵐ ⁊ terminus. g̃ neccͦ vbi eſt talis ordo origi/
nis qui non eſt aliud ab ea ipſa origine: ibi eſt pͥnᵐ ⁊
terminus: qᵭ eſt propoſitum. ¶ Si dicas concedo ꝙ
ibi ſũt extrema totalia. ſ. pr̃ ⁊ filiᵘ. pr̃ aũt eſt pͥnᵐ ⁊ filiᵘ
pͥcipiatũ: ſȝ iſto mõ ↄcedo tibi ꝙ ibi ẽ pͥnᵐ ñ elicitiuũ
ſȝ eliciẽs. ¶ Sȝ ↄ̃. nullus ordo ꝓſupponit extrema que
conſtituuntur ꝑ illum ordinem: ſed extrema que ſunt
totalia cõſtituuntur ꝑ ordinẽ originis: q: per relõnes
originis: g̃ illa nõ ꝓſupponit: ſȝ aliq̃ ꝓſupponit. g̃ pͥnᵐ
originis erit elicitiuũ. ¶ 2ᵒ ſic. Spũſſanctus eſt nexᵘ
formalis ꝑ elicitionẽ. Tũc ſic. oĩs nexus neccͦ ꝓſuppo/
nit extrema ↄnexionis: ſȝ illa extrema nõ pñt eẽ extre
ma: ſpirãtia ⁊ ſpirata: q a ſpiratũ. ſ. ſpũſſanctus ↄſtituit̃
ꝑ talẽ originẽ. g̃ neccͦ ꝓſupponit extrema elicitiua: ⁊ h̃
eſt pͥnᵐ quo. ¶ Dico g̃ ꝓꝑ iſta tãq̃ ↄuincẽtia ꝙ i diuis
eſt neccͦ pͥnᵐ elicitiuũ. qᵭ tñ dĩ pͥnᵐ nõ reᵉ elicitionis:
ſȝ reᵉ eliciti: ſicut dictũ eſt ſupiᵘ de poᵃ. ¶ Sed hic eſt
diffi. quõ põt aliqd elici ab eo qᵭ ↄſtituit ꝑ elicitionẽ:
cuiᵒ ſunt filiᵘ ⁊ ſpũſſanctᵘ. ¶ Dico ad h̃ ꝙ q̃tuor mo
dis dĩ aliqd eẽ elicitũ: aut qdditatiue: ſicẽ dicimᵘ ꝙ crea
tio q̃ dicunt̃ cũcta eẽ creata dicimᵘ inq̃ȝ ſeipſa ipſam
eẽ creatã: q: ei ↄuenit in qd. 2ᵒ mõ dĩ aliqd eẽ elicitũ
denoiatiue ſicut actus itelligẽdi dĩ eſſe elicitus ꝑ elici/
tionẽ in eo formalr̃ exñtẽ: ſicut eius accñs. 3ᵒ mõ cõſti/
tutiue: ſicut dicimᵘ ꝙ verbũ noſtrũ inq̃tũ vbũ eſt elici
tũ. nã elicitio ipm̃ in eẽ vbi ↄſtituit. ↄſtituit̃ eni ex actu
intelligendi ⁊ elicitione paſſiua. 4ᵒ mõ ↄſecutiue: ſicut
paſſio dicit̃ elicita a ſubo: q: ↄſequit̃ neccͦ eiᵘ originẽ.
¶ Ad ꝓpoſitũ aũt applicando dico ꝙ nihil elicitũ eſt
in diuinis niſi filius ⁊ ſpũſſanctus: iſta aũt ſunt elicita
3ᵒ mõ. ſ. ↄſtitutiue. ipſa eni elicitio ſiue productio paſſi/
ua eſt illud quo filius cõſtituitur in eſſe perſonali: ⁊ ſi/
militer ſpiritus ſanctus in eſſe ꝑſonali. ¶ Diſtõ. V.

N
⁊ eliciens ad
intra.
Ordo 2ᵉ.
Ordo origis
eſt ꝑmanens.
Euaſio.

Quere Aug.
⁊ alios.

O

Dubium.

Aliqd eẽ eli/
citũ ↄtingit 4ʳ

Ecce ꝙ q̃rte
⁊ pondera de
origine paſſio
nis a ſubo.
P

Poſt hec queritur ⁊c.

¶ Utrum eſſentia diuina generet. Queſtio. I.

C Irca diſtinctionẽ q̄ntam. Quero
pͦ. vtrũ eẽntia diuina gene/
ret. Qȝ ſic. Ric. 6ᵒ de tri. ex intentione
ↄ̃ Magrm̃ dicit. ꝙ gñat cũ Joachim.
¶ Cõtra. ex̃ de ſũ. trini. ⁊ fide catholi
ca: expreſſe ſnĩa Magr̃i affirmatur.
Hic ponitur pͦ vna regla Jo. ſco. Qñcũqȝ ſubȝ
eſt abſtractũ vltimata abſtractio
ne: ⁊ predicatum nõ põt predicari niſi formaliter: iᵃ ꝓ/
dicatio nõ eſt vera niſi in pͦ mõ dicendi per ſe de illo.
hec regula pȝ ex duabᵘ alijs. Prima eſt. ꝙ illud quod
eſt vltimate ꝑciſum nihil ſibi ↄuenit niſi intrinſecum.
2ᵒ ꝙ nihil ꝑdicat̃ de ſic abſtracto niſi ꝑ identitatem.
¶ Ex his duabus pȝ manifeſte regula doc. Oẽ eni vl/
timate abſtractum eſt vltimate ꝑciſum: ſȝ vltimate ꝑ/
ciſo non ↄuenit aliqd niſi intrinſece ⁊ idẽtice. Jõ ſeq̃t̃
ꝙ nihil ꝑdicat̃ de tali vere niſi in pͦ mõ dicendi per ſe.
¶ Sȝ ↄ̃ iſtã regulã inſtat̃ 4ʳ hȝ quatuor poſita in ipa
regula. ¶ Pͥmo ↄ̃ pͥᵐ de ſubto abſtracto vltimate ab
ſtractionis. Nã equinitas eſt tale ſubm ſic abſtractum
⁊ preciſum: ⁊ tñ iſta dicuntur de equinitate vere. ſ. ꝙ
eſt ꝑciſe ⁊ vltimate abſtracta. g̃ nõ vĩ ꝓpõ vera. ſimilr̃
diſtõ q̃ eſt aliqd reſpectiuũ dĩ de equinitate. ſ. ꝙ ipſa
ſit diſtincta ab oĩ eo qᵭ nõ eſt ipſa. ¶ 2ᵒ ↄ̃ 2ᵐ: q: videt̃
ꝙ ſupfluat hec additio vltimate: q: vĩ ſufficere abſtra
ctũ. Nã albedo non eſt abſtracta vltimate: q: quiddi/
tas albedinis eſt plus abſtracta: ⁊ tñ non verificatur

Caꝑ. 12.

c. Damnamᵘ ⁊ᶜ

ꝑmo arti.
De virtute ſer/
monis ſine lo
gica rõe i hac
q. aſſignãda.
Regula ſco.
nõbilis quam
ðclat ex dua/
bᵘ ſpeb́ᵘ ⁊ li/
mitat multis.
Cõſidera in/
ſtantiam.
Q
formalr̃. ſ.
Obijcit 4ʳ.

A

de ea in abſtracto qḋ verificat̃ de ea in ↄcreto.nã albũ eſt frigidũ:tñ albedo nõ eſt frigida.¶ Contra 3ᵐ.ſ.ꝑdicatum nõ põt predicari niſi formalr:vĩ ꝙ ſupfluat: q2 oẽ predicatũ ſiue formale ſiue nõ vĩ excludi:qḋ nõ eſt i ꝑmo mõ a ſũme ꝑciſo ꝛ vltimate abſtracto.¶ 4° ↄ 4ᵐ:q2 iſta.ſ.in ꝑmo mõ dicẽdi ꝑ ſe oĩbus aliis ſuppoſitis adhuc nõ vĩ vã. Nã hũanitas ẽ iſto mõ abſtracta:ꝛ tñ aĩalitas q̃ dĩ in ꝑ mõ dicẽdi ꝑ ſe:nõ ꝑdicat̃ de ea:q2 hec eſt falſa:hũanitas eſt aĩalitas.

Rñõ aliquorũ.

¶ Ad ꝑᵐ dicũt aliq ꝙ ꝑciſio ꝛ abſtractio ſunt reſpect⁹ rõnis:ꝛ de talibus nõ itelligit̃ regula.

Replica.

¶ Sꝫ h̃ nihil eſt:q2 ꝑ rõnẽ ſuã formalẽ ↄuenit ſibi diſtõ.g̃ nõ eſt reſpectus rõnis: ſimiliter ꝑciſio ꝛ abſtractio.

Rñõ ꝓpria. Regula noua ꝓbatur.

¶ Dico g̃ aliter:ſꝫ eſt itelligẽdũ ꝙ ſicut ex nõie negationis alicuius intelligit̃ affirmatio:ſic aliqñ ex nõie affirmationis intelligit̃ negatio.

B

Ad ꝓpoſitũ dico ꝙ ꝑ ꝑciſionẽ ꝛ abſtractionẽ ꝛ diſtinctionẽ nihil aliud itelligit̃ niſi ꝙ equitas eſt tñ ipa: ꝛ nihil aliud ab ipſa:ꝛ iõ lꝫ in voce videãt̃ ꝑdicata affirmatiua:in re tñ ſũt negatiua:ꝛ de negatiuis nõ itelligit̃ regula qñ aliqua poſſint dici de ſubto ſic vltimate ꝑciſo ꝛ abſtracto.

Ꝓ̃dicata exceptio vel limitatio. Replica. Solutio.

¶ Sꝫ dices. Equitas ſicut abſtrahit̃:ita ↄcipit̃ a nobis:ↄceptio nõ dĩ in ꝑ mõ:nec eſt ꝑdicatũ negatiuũ.¶ Hic bona eſt rñſio ꝑᵃ dicẽdo ꝙ ↄceptio nõ eſt niſi reſpect⁹ rõnis:ꝛ de talib⁹ nõ itelligit̃ regula.

2. limitatio.

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ lꝫ albedo ſit q̃litas aliq̃liter abſtracta ꝛ rõne iſti⁹ abſtractionis aliq̃ nõ dicant̃ de ea q̃ dicant̃ ſine illa abſtractione:q2 tñ nõ eſt vltimate abſtracta:iõ de eo multa verificant̃ q̃ non ſũt ipſa.

3. limitatio.

hec enim eſt vera.albedo eſt inherens:ꝛ tñ nõ eſt in ꝑ mõ. Vñ in ꝑ mõ nõ v̾ificat̃ iherẽtia de albedine vel q̃dditate albedinis. Nã forte iſta ẽ falſa:albedineitas vel q̃dditas albedinis iheret.

Cõſidera.

C

¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ eſt q̃dã ꝑdicatio idẽtica:q̃ ẽt v̾ificat̃ i abſtracto:ſic ẽẽn⁹ ẽ ꝑmitas. Iõ additũ eſt:formalr:q2 ſi idẽtice eẽt natũ ꝑdicari tũc nõ eẽt vã:adiectiuũ aũt nõ eſt natũ ꝑdicari niſi formalr.i.denoiatiue.

Rñſio nõnullorum ad 4ᵐ.

¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ aliqui ↄcedũt iſtã.hũanitas eſt aĩalitas. Vel ſm ꝙ alius poſſet videri:ꝙ aĩalitas diceret̃ de hũanitate:ſicut genus de ſpẽ.

Replica 1ᵃ. Solõ ꝓpria. 4. limitatio.

¶ Sꝫ neutra placet. Pria nõ:q2 ps diceret̃ de toto. 2ᵃ nõ:q2 genus nõ diceret̃ in q̃d ꝑ mõ.¶ Dico g̃ ꝙ regula eſt vã vbi nõ eſt additio aliq̃ formalis.vel diũa inter ꝑdicatũ ꝛ ſubm:humanitas aũt addit rõnẽ formalem ad aĩalitatẽ.

Replica. Diſ. 2.q.3. Cõſidera ꝑ̃derãda.

¶ Sꝫ ↄ.tũc iſta eẽt vã:humanitas eſt aĩalitas ꝛ rõnalitas.¶ Dico igit̃ ſicut ſuperi⁹ dictũ eſt.ꝙ diffinitũ addit aliq̃d ad diffõnẽ:iõ hec adeq̃te non eſt vã.hõ eſt aĩal rõnale:q2 hõ dicit aliq̃d vltra aĩal ꝛ rõnale.ſ.reſultans ex his. Sic dico de humanitate ꝛ aĩalitate ꝛ rõnalitate.

Nõ dubium. Regula.

¶ Sꝫ hic eſt diffi.q2 ſm illã regulã vĩ excludi ꝑdica⁹ idẽtica. Hoc aũt ꝓbo.ſ.ꝙ ſtante iſta regula excludat̃:q2 q̃ñcũq3 aliqḋ ꝑdicatũ negatur de aliquo ſubo in terminis eſt rõ negationis ꝑ aliq̃ affirmationẽ:q2 oĩs negatio reducit̃ ad aliq̃ affirmationẽ.

D

cũ g̃ dĩ ẽẽntia nõ ẽ formalr ꝑmitas:q̃ro q̃d eſt illud ꝑ qḋ ꝑmitas negat̃ de ẽẽntia:ſed nihil põt dari niſi ratio formalis tñ. Tunc arguo ſic. Q̃ñcũq3 rõ formalis eſt rõ negãdi:ipa eadẽ nõ põt eẽ rõ affirmãdi: ſꝫ ita eſt hic. q2 rõnes formales ſũt cã negãdi:g̃ ꝓpe nõ erũt cã affirmãdi.

Solõ. Abſtractio ꝑ noĩa ꝑme itẽtiõis ꝛ ꝑ noĩa ſcḋe itẽtiõis. Ecce ꝙ q̃uo abſq3 iſtã cõſidera. Q̃rdm diſtica tur ꝑdicatio idẽtica ꝛ cũ formalis ꝓ ꝑpo ſingulari.

¶ Sꝫ tũc q̃uo v̾ificat̃ illud dcm̃ ꝙ q̃ñcũq3 abſtrahat vnũ de alio ꝑdicat̃ ſicut dicit Scotus. Dico ꝙ duplex eſt abſtractio:vna q̃ eſt in noĩbus ꝑmaꝝ itẽtionũ:ꝛ de iſta dico ꝙ nõ põt fieri tãta abſtractio q̃ñ mõ nõ excedat noĩum limites primarũ intentionũ q̃n ſꝑ verificet̃ in illa abſtractione ꝑdicatio identica. Vñ iſta eſt vera.eſſentia eſt ſapiã:ẽẽntia eſt ꝑmitas. Sed alia abſtractio eſt q̃ fit ꝑ noĩa ſcḋarũ intentionũ:ſic rõ q̃dditatiua:ꝛ rõ formalis. Et tũc dico ꝙ ꝑdicatio idẽtica in talib⁹ nõ tenet. Iõ nego iſtã:rõ formalis ẽẽntie eſt rõ formalis ꝑmitatis.

E

¶ Tũc ſuppoſita iſta regula tãq̃ vera:accipit̃ ꝓ maiori ſic. Q̃ñcũq3 aliqḋ ſubꝫ ẽ abſtractũ ꝛc̃. Minor q̃ accipit̃ ſub ea eſt iſta:ſꝫ diũa ẽẽntia eſt vltimate abſtracta:q2 in ſubalib⁹ nõ fit niſi vna abſtractio:ꝛ q̃ñare nõ põt ꝑdicari niſi formalr:cũ adiectiue ꝑdicet̃.g̃ q̃ñare ſi dicat̃ de ẽẽntia ſic abſtracta:dicet̃ de ea in ꝑ mõ dicẽdi ꝑ ſe:ſꝫ hoc eſt fſm.g̃ ꝛc̃.

Applicatio dictoꝝ ad ꝓpoſitũ q̃ſti.

Minor pꝫ.ꝑ q̃ntũ ad ꝑmã ꝑtẽ.ſ.ꝙ ẽẽntia ẽ vltimate abſtracta.nã q̃nto aliq̃d paucioꝛa ↄcernit:tãto ad hoc vt vltimate ſit abſtractũ paucioꝛib⁹ idiget:iſta declarat̃.nã q2 relõ plura ↄcernit q̃ abſolutũ:iõ pluribus indiget abſtractionib⁹:idiget enĩ abſtrahi a trib⁹.ſ.a ſubo fundamẽto:ꝛ a ꝓꝑo ſuppoſito:ꝛ ſic ꝑ ↄñs eſt vltimate abſtracta.

Regula. In accñtibus relatiuis ẽ tꝑ̃ abſtractio 3ᵃ. Vide ſcḋo.ꝓ ꝛ vbi ibi nõtãt. In abſolutis accñtib⁹ ẽ abſtractio 2ᵃ. In ſubſtãtijs eſt abſtractio vnica.

accñs aũt abſolutũ plurib⁹ idiget q̃ ſuba:quia abſtrahit̃ a ſubo:vt albedo:ꝛ a ꝓprio ſuppoſito vt albedineitas.in ſuba aũt nõ vĩ eſſe niſi vnica:q2 nõ ↄcernit niſi ꝓpriũ ſuppoſitũ:ꝛ iõ facta illa:tũc ſtatĩ eſt vltimate abſtracta.ẽẽntia aũt ſic accipiẽdo:eſt abſtracta a ꝓprio ſuppoſito:ꝛ ſic ꝑ ↄñs eſt vltimate abſtracta.

F

2ᵃ ps minoris pꝫ ſic.ſ.ꝙ q̃ñare nõ eſt natũ ꝑdicari niſi formalr:nõ enĩ accipit̃ hic formalr.i. q̃dditatiue:ſicut hõ eſt aĩal:ſꝫ denoĩatiue ſicut hõ eſt alb⁹:q̃ñare aũt nõ põt ꝑdicari niſi denoĩatiue:ſicut nec aliqḋ adiectiuũ. talis aũt ꝑdicatio denoĩatiua nõ eſt q̃dditatiua.relinq̃tur g̃ ↄ̃ ſufficiẽter ꝓbata.

Nõ ꝙ formalr põt accipi 2ᵐ.

¶ Sꝫ ↄ iſtã rõnẽ inſtat̃ 4ᵒ: vt melius appareat:ꝛ ꝑ de reſpectib⁹ formalibus.accipio enĩ reſpectũ ꝑmitatis ꝛ ſũmitatis:iſta eſt vã:ẽẽntia diũa eſt ſũma res ꝛ ꝑᵃ.ſm illḋ ex̃ de ſũ.trini.ꝛ fi.catho. ſꝫ ꝑmitas ꝛ ſũmitas nõ pñt ꝑdicari niſi formalr:q2 ſũt adiectiua.ſ.ꝑmũ ꝛ ſũmũ.g̃ ꝛc̃.

Obijcitur 4ᵒ. Reſpectus 2ᵒ. Ibi.ſ.

¶ 2ᵒ de reſpectibus fundamẽtalib⁹:veritas enim dicit habitudinẽ ad itellectũ ꝛ bonitas ad appetitũ. Tũc ſic.diuina eſſentia eſt bona:diuina eſſentia eſt vera.iſta aũt nõ poſſunt predicari niſi formalr:q2 ſunt adiectiua ꝛ paſſiones:nam veritas nihil dicit niſi aptitudinem nãlem:nõ aũt actualẽ. ergo ꝛc̃.

G

¶ 3ᵒ de rõnib⁹ ꝑuatiuis.ſ.de vnitate. Nã iſta eſt vera:diuina eſſentia eſt vna:ꝛ tñ nõ eſt in ꝑmo mõ dicendi per ſe.

Exclo.

¶ Sed dices.forte ꝙ rõ vnitatis nõ eſt ꝑuatiua:lꝫ aliquibus videat̃ hoc eſſe fſm: arguo de incõprehenſibilitate. Nã iſta eſt vera:diuina eſſentia eſt incõprehenſibilis.ꝛ ſilr i⁹:diuina eſſentia eſt incommutabilis.iſta nihil poſitiuũ dicunt:ꝛ tñ ſunt adiectiua.non ꝑdicant̃ aũt in ꝑmo mõ:q2 nulla negatio dicit̃ in ꝑmo mõ de aliquo poſitiuo:ꝛ tñ ꝑdicant̃ denominatiue ſolũ.

An vnitas dicat aliq̃d poſitiuum.

¶ 4ᵒ arguo de modis itrinſecis. Nã iſta eſt vera.ẽẽntia eſt infinita:nõ tñ in ꝑ mõ. Si ãt dicas ꝙ īfinitas ꝑdicat̃ q̃dditatiue:arguo de eternitate:de qua certũ eſt ꝙ nõ ꝑdicat̃ q̃dditatiue.

Exclo. An infinitas ↄñcia ẽẽntie i ꝑmo mõ?

¶ Ad iſta.¶ Ad ꝑᵐ dico ꝙ qñ dĩ in ꝓpoſitione:ꝙ ꝑdicat̃ in ꝑ mõ vel non ꝑdicat̃ de iſto ſubto vltimate abſtracto:dꝫ intelligi ꝙ illud ſit diſtinctũ formalr. Vñ ſi ſit aliquid qḋ ſit aptũ formaliter diſtingui:tunc tenet regula.ſi aũt nõ:tũc nõ tenet.primitas aũt ꝛ ſummitas ſunt ꝑfcẽ reſpectus rationis:ꝛ talia non ſunt apta nata diſtingui formaliter nec eſſe idem.

H

5. limitatio q̃ intelligi ſacit ꝑ dictũ regule.

¶ Ad 2ᵐ dico.ꝙ tales reſpectus fundamentales nõ dicũt aliquid qḋ eſt ex̃ rõnẽ fundamẽti. Et iõ de eis nõ tenet regula. Iſti aũt reſpectus.ſ.veritas ꝛ bonitas ſunt reſpectus fundamentales: non formales nec actuales.

Cõſidera illã tam.

¶ Ad 3ᵐ dico eodẽ mõ.nam ꝑuatio nõ hꝫ rõnem formalẽ:ꝛ ideo nõ põt diſtingui formaliter a ſubo:nec eſſe idem.

Cõſidera illã tam.

¶ Ad 4ᵐ dico de modis intrinſecis:de infinitate:eternitate:exñia:ꝛ realitate. ꝙ lꝫ iſti modi non ſint proprie de quidditate ꝛ ratione formali illius cui⁹ ſunt modi:tñ dico ꝙ nõ ſunt ex̃ rõnem formalẽ totaliter. Et voco ex̃ q̃ntũ ad itellectũ regu

Nõ de modis intrinſecis.

I

Ecce qđ q̃ris Eſſe extra rõ nẽ formalem a licuius qđ? Dubium.

le ſuperius declarate eẽ ex̃ rõnẽ formalẽ totalr̃ dicere aliã rõnẽ formalẽ diſtinctã formalr̃ a ſubiecto: ⁊ iõ qñ arguit̃ de iſtis modis intrinſecis: dico q̄ nõ ſunt ex̃ rõnẽ ſic: q̄a nõ dicũt aliq̃z rõnẽ formalẽ aliã ab illa cuꝰ ſunt modi. ¶ Sȝ tũc occurrit vna difficultas: q̄a dato q̄ regula ſic hẽat intelligi: adhuc nõ vĩ vlr̃ vera. nã iſta eſt vera: nã humana eſt vnita vbo. vnio dicit rõnẽ formalẽ poſitiuã ⁊ diſtinctã. ¶ Forte dices q̄ ſubm̃ nõ eſt vltimate abſtractũ. ¶ Cõtra. p̄ te, ſufficit vna abſtractio ĩ ſubſtãtijs. ſ. a ſuppoſito: ⁊ ita eſt hic. nã ꝯcernẽdo ſuppoſitũ dicẽdo hõ eſt vnitꝰ vbo. hec eẽt falſa. Cõſtat aũt q̄ vnitũ eſt adiectiuũ: ⁊ nõ eſt natũ p̄dicari niſi formaliter, ſm̃ te. ĝ ⁊c̃. ¶ Rñdeo ⁊ dico q̄ nã humana non eſt vltimate abſtracta: ꝯcernit eñ ſuppoſitũ: ſȝ illud qđ dico eẽntia magis abſtrahit. Vñ iſta ꝯcedit̃ vȝ. ignis gñat ignẽ: ⁊ tñ iſta non eſt vera. eſſentia ignis generat ignẽ. Ita forte iſta nõ ꝯcedit̃. eẽntia hõis vel humanitatis eſt vnita vbo. ¶ Cõtra. p̄ te, ſicut dictũ eſt: ſufficit vna abſtractio in ſubſtãtijs. ſ. a proprio ſuppoſito. ¶ 2° q̄ nõ magis hũanitas vel nã humana concernit ſuppoſitũ q̃ꝫ deitas vl nã diuina: ſȝ ibi ꝯcedit̃ vltimata abſtractio. ĝ ⁊ hic. ¶ Rñdeo: ⁊ dico q̄ lȝ in ſubã nõ ſit niſi vna abſtractio. ſ. q̄dditatis a ſuppoſito ꝓprio: tñ illa abſtractio hȝ multos gradus ſicut manifeſte videmꝰ. Nã iſta nõ ꝯcedit̃. igneitas gñat: ⁊ iſta ꝯcedit̃, nã ignis gñat. Lȝ ĝ humanitas hẽat illã abſtractionẽ q̃ cõpetit ſubãtijs in aliq̃ gradu: tñ nõ eſt vltimate abſtracta: q̄ nõ hȝ illã abſtractionẽ in ſũmo: ⁊ ita forte iſta eẽt falſa: q̄dditas hõis gñat: q̄dditas hõis eſt vnita vel aſſumpta. Sȝ de diuinitate dico: q̄ nõ ẽ abſtracta vltimate: ſicut eẽntia. ¶ Sȝ nũq̄d iſta oȝ cõcedi. deitas generat. ¶ Dico q̄ nõ ꝓprie p̄p̄ aliq̃ q̃ dicent̃: ſȝ tñ nõ ita ĩproprie dĩ: ſicut dõ dicẽntia gñat. Hoc aũt totũ ꝓcedit ex diũa abſtractionũ: vel graduũ eiuſdẽ abſtractionis. ¶ Ex iſtis dclaratis patet q̃tuor ordines ꝯnũ. Primꝰ eſt. q̄ eẽntia diña nõ generat nec generat̃: nec ſpirat nec ſpirat̃. Et gñalr̃ de oĩbus actibꝰ notionalibꝰ. Rõ aũt iſtiꝰ ꝯnis eſt q̃ dicta ẽ. ſ. ſm̃ regulã: q̄ talia p̄dicata notionalia diſtinguunt̃ foialr̃: ⁊ p̄dicant̃ adiectiue. Et eẽntia eſt vltimate abſtracta. ĝ vĩ q̄ non poſſint vt ſic p̄dicari. ¶ 2ꝰ ordo ꝯnũ accipit̃ ex actibꝰ eẽntialibꝰ in reꝰ ad ex̃. ſ. q̄ eẽntia diña nec cõſeruat: nec creat: nec ẽ creãs nec gubernãs p̄p̄ eãdẽ rõnẽ. ¶ 3ꝰ ordo accipitur ex actibꝰ notionalibꝰ ad ex̃. Vñ eẽntia diña nec incarnat̃ nec mittit̃: ⁊ ſic de alijs: loquor de vtute ſermonis: lȝ aliq̃ oppoſite iſtarũ ꝯnũ aliq̄n ꝯcedant̃. ¶ 4ꝰ ordo accipit̃ ex actibꝰ eſſentialibꝰ. ſ. q̄ eẽntia diña nõ intelligit nec vult: lȝ idẽtice ſit idẽ cũ oĩ intellectione. Rõ eſt q̄a intelligere p̄dicat̃ adiectiue: ⁊ eſt diſtinctũ formalr̃ hinc eſt q̄ nõ ꝯcedit̃. ¶ Sȝ hic ẽ vna diffi. Utrũ regula ſup quã fundat̃ totꝰ iſte ꝓceſſus rõnũ teneat in his q̃ ſe hñt p̄ modũ habitꝰ ⁊ q̄tis. ¶ Dico q̄ non. Nam iſte ſunt vere. eſſentia diuina eſt pulchra/libera/itelligibilis/ſapiẽs/⁊ ſilia: ſed ſolũ tenet regula in his q̃ ſe hñt per modũ fluxus: ⁊ fieri: ſicut ſunt iſti actus: amare: intelligere: creare: ꝯſeruare. ¶ Sed ꝯ. nã iſta conceditur eẽ vera. eẽntia diña eſt viſa ⁊ amata. ĝ videre ⁊ amare attribuunt̃ ſibi. ¶ Dico q̄ hꝰ actus ⁊ operationes immanentes ex parte operantis includũt diſtinctionẽ neceſſariam inter qđ ⁊ quo: ⁊ iõ tales opõnes nõ p̄dicantur adiectiue ſemper ſumẽdo de p̄ quo: ſȝ ſolum de qđ intelligẽdo ex p̄te opantis: ſed ex parte termini. ſ. obiiciti nõ. Nã illud idẽ qđ eſt p̄ᵐ vel vltimũ quo poteſt eſſe qđ. qđ. ſ. diligit̃ ⁊ amat̃: ⁊ iõ in opationibus imanẽtibꝰ ex p̄te termini nõ tȝ regula. Et q̄ iſte opationes nullã rõnẽ formalẽ ponũt in termino: ex eo q̄ dicunt reſpectũ rõnis. ĝ ⁊c̃. ¶ Sȝ ꝯ. iſta inſtat̃ q̃druplici auctoritate. Prima eſt Aug. 7. de tri. q̄ dicit q̄ deꝰ pĩ genuit eẽntiã ſuã qua eſt q̄cq̄d eſt: ſicut enim nõ eſt magnꝰ niſi illa magnitudine quã genuit: ita nõ eſt niſi illa eſſentia quã genuit. 2ª eſt ibidẽ: q̄ deꝰ pĩ genuit eẽntiã q̃ eſt q̄cq̄d eſt. 3ª eſt Hyla. 4° de tri. nos p̄dicamus eiuſdẽ rõnis genitã nãm nãlr̃ in ſe gignẽtẽ: habuiſſe. ſ. diñaȝ. 4ª eſt eiuſdẽ in eodẽ. Natiuitas vnigenita in nãm vnigeniti ſubſtat: q̄ vnigenitꝰ naſcẽdo accipit nãm in q̃ ſubſtat. Dico ad oĩa iſta ⁊ ſilia ſicut dicit Magr̃: q̄ nã ſiue eẽntia in tribꝰ ſuppoſitis ſupponit p̄ pſona p̄p̄ ſũmã idẽtitatẽ inter eſſentiã ⁊ pſonã: ⁊ hinc eſt q̄ in talibus locutionibꝰ p̄t p̄ ea ſupponere: ſicut exponit Magiſter. ¶ Sȝ adhuc ſtat vna diffi. de ſyllo expoſitorio q̄ foialr̃ ꝯcludit 2ᵐ ꝯ p̄dicta. ¶ Primo ſic. Hic pĩ generat. hec eẽntia eſt pĩ. ĝ hec eẽntia gñat. ¶ 2° ſic. Hec eẽntia nõ gñat̃. hic filiꝰ ẽ hec eẽntia. ĝ hic filiꝰ nõ gñat̃. Nec p̄t dici q̄ hic ſit fallacia accñtis nec figure dictionis vel aliq̃ alia: q̄ tales ſunt ex variatione medij. hic aũt mediũ vniformiter accipit̃. ¶ Dico ĝ ſicut ſupius dictũ fuit: q̄ ex altera de ꝯtigẽti: ⁊ ex altero de neceſſio nõ ſeq̄t̃ ꝯ niſi de ꝯtigẽti: vel exponẽda p̄ illã de ꝯtingẽti. Ita dico q̄ ex altera idẽtica ⁊ ex altera formali non ſequit̃ ꝯ niſi idẽtice: vel exponẽda p̄ idẽticã. ¶ Et ex h̃ rñdeo ad p̄mã. Prima. ſ. maior ẽ foialis ⁊ minor idẽtica: ⁊ iõ hec ꝯ. hec eẽnꝰ gñat, ẽ ſolũ idẽtica. ¶ Sed ꝯ. tu dicis q̄ adiectiuũ nõ põt p̄dicari idẽtice. Dico q̄ vel ſeq̄t̃ idẽtica: vl̃ exponẽda p̄ idẽticã. ſi n. talis eẽt q̄ nõ poſſet eẽ niſi formalis: vel nõ poſſȝ exponi p̄ aliã niſi p̄ foialẽ: tũc nõ ſequeret̃ ex p̄miſſis: nec vnq̃ꝫ talis ꝯ eſſet ꝯcedẽda niſi idẽtice. ¶ Ad 2ᵐ dico eodẽ mõ q̄ maior eſt vera formaliter: minor idẽtice: ⁊ iõ ſeq̄t̃ ꝯ idẽtica.

N

Obijcitur 4ᵒ

Cõſiderã iſtã ex dictis. Dubium.

Ratio.

Cõſiderã iſtã.

Solo.

K

Cõſiderã iſtã.

Replica 1ᵃ.

Nõ qđ q̃ris. In abſtractionibꝰ a ſuppoſito ꝓprie naturę dant̃ gradus: ſȝ ꝯñ de tanta iſtãtiã ponderando.

Nõ hñt de diuinitate.

Ratio.

Solo.

L

Cõcluſio 4ᵃ.

Dubium.

M

Solo.

Replicatio.

Obiec.

Solo.

A.l. ampli.

Replicatio.

O

Sylli expoſitorij. Excludit ꝯcluſionem.

ſ. di. 1. ⁊ alibi. Solo. Regula.

Replica. Solo.

1ᵃ articulus.

P

De realitate ſiue de realĩ rõne i hac q. aſſignanda. Modi dicẽdi. 6. aliorũ.

Poſtq̃ꝫ

viſuȝ eſt de ꝓpõne q̃tũ ad vtutẽ ſermonis. Nũc vidẽdũ eſt q̃tũ ad rẽ. Unde ẽ hoc q̄ eſſentia diuina non gñat: ſicut tenet eccleſia. ¶ Circa hoc ſunt ſex modi dicendi. Primus eſt q̄ iõ eẽntia diuina nõ generat: q̄a actiões formalr̃ ſunt ſuppoſitorũ: eẽntia aũt diña nõ eſt formalr̃ ſuppoſitũ. ĝ ⁊c̃. ¶ Sed ꝯ. Nã aĩa ſeparata agit: que tamen nõ eſt ſuppoſitũ. ¶ P̃. ſm̃ te. Eſſentia diuina eſt ſubſiſtens magis q̃ꝫ accñtia ſeparata in altari. cũ ergo illa hẽant aliquas opõnes ⁊ actiones ſeq̄t̃ q̄ eẽntia diña: ẽt tales habebit opõnes vel hr̃e poterit. ¶ 2ꝰ eſt. q̄ iõ eẽntia nõ gñat: q̄ pari rõne generaret̃: ⁊ ſic idẽ generaret ſe. Sȝ iſtud nõ valet. Nam ſicut eſt vna eẽntia in tribus pſonis: ita idẽ intellectus: ⁊ tñ conceditur q̄ intellectus generat ⁊ gñat̃: nõ aũt ꝯceditur q̄ idẽ gñet ſeipſum. Eodẽ mõ ĩ ꝓpoſito poterit dici de eẽntia. ¶ Itẽ ꝯcedit̃ iſta. ſpũs gignit ſpũm: ⁊ tñ nõ idẽ ſpũs gignit ſeipm̃. ĝ eodẽ mõ poterit dici de eſſentia. ¶ 3ꝰ modus eſt q̄ iõ eſſentia nõ generat: q̄ eſt ad ſe. ſi eniȝ generaret referretur ad aliud ſm̃ gñonẽ: ⁊ p̄ ꝯñs nõ eẽt eẽntia: ſi eẽt ad aliũ. ¶ Cõtra. lȝ repugnet diuine eſſentie eẽ ad aliud q̄ddi tatiue: q̄ ſic non eẽt eſſentia: tñ non repugnat ſibi eſſe ad aliud denoiatiue: ſicut de qualibet ſubſtantia creata põt dici q̄ ſibi repugnat eẽ ad aliud p̄ mõ: nõ tñ 2° mõ. ¶ P̃. De eẽntia ꝯceduntur multa p̄dicata reſpectiua. Nã de ipſa dĩ q̄ eſt ſumma res ⁊ pꝰ: ⁊ ẽt q̄ ipſa eſt p̄mo diuerſa. Hec aũt oĩa hñt conceptũ reſpectiuũ. ¶ 4ꝰ modus dicẽdi eſt: q̄ iõ eẽntia diña nõ gñat: q̄a ipſa eſt cõis tribꝰ: ⁊ ſic q̃lȝ pſona gñaret. ¶ Cõtra. naȝ dicimus q̄ pfectũ gñat perfectum: ⁊ tñ eadeȝ pfectio eſt in tribus. ¶ Itẽ dĩ q̄ ẽ vnꝰ eternus ⁊ vnꝰ imẽſus: ⁊ tñ de iſtis dĩ gñare. ¶ Itẽ ſi iſta eſſet rõ: q̄ cõmunis tribus nõ gñat. eodẽ mõ nõ eſſet p̄nᵐ gñandi: q̄ ſic eſt in tribus. ¶ 5ꝰ modus dicẽdi eſt. q̄ iõ eẽntia nõ gñat: q̄a alio

Impugnaꝰ 1ᵃ.

De quo j. 4. di. 12.

Impugnaꝰ 2ᵃ.

Q

Impugnaꝰ 3ᵃ. Eſſe ad aliud duplex. Uide Sco. 1. diſtin. 1.

Impugnaꝰ 4ᵃ.

A Aug. 7. de tri. et alibi. Impugnatio ro. Scoti.

qr alio pr est pr: et alio de⁹. Nã gñone est pr: et essentia de⁹. ¶ Cõtra istud pbaret q essentia nõ esset pñ^m pductiuũ vbi: qr alio de⁹: et alio gñans. ¶ Jõ dicit Scotus: q qr qd et quo ex opposito distinguunt: hinc est q illud cui conuenit eẽ quo: nõ cõpetit eẽ qd: sz dina ẽentia est quo respectu gnõnis. g nõ põt eẽ qd. et p cñs nec generare. ¶ Cõtra. nã aĩa rõnalis est quo in operib⁹ suis s. itellectualib⁹: et tñ nõ negat esse qd, si separet. ¶ Itẽ eodẽ mõ pt argui de accñtib⁹ separatis in eucharistia.

Impugnatio 2ª.

Exclusio.

¶ Rñdeo q illud nõ põt cõtingere in pposito: eo q dina ẽentia nõ pt separari a suo pprio supposito: et iõ nõ est sile de ea et de alijs separabilib⁹ istis. ¶ Sz istd nõ satisfacit: qr qñ aĩa ẽ cõiũcta corpori de ea cõcedit q itelligit et q dic̃ vbiq mouet corpus: et iõ nõ apparet iter istos modos aliqs sufficiẽs. ¶ Ut̃ g mihi dõm eẽ sic dicit frater Jo. addẽdo solũ vnũ vbũ. s. q iõ ẽentia dina nõ põt esse qd: qr ipsa ẽ puata quo. ¶ Et h declaro sic. Qñcũqz ẽ aliqd medium cõpositũ ex extremis illud opz resoluere vsqz ad simplicia: sicut hõ itelligit sicut qd. aĩa aũt sicut quo. Nec adhuc aĩa est p^m quo. qr itelligit intellectu: et est pcedere donec veniat ad aliqd qd est: ita quo, q nullo mõ qd. suppositũ aũt est qd generat et resolubile vsqz ad vltimũ qd ẽ simplr simplex ad qd deueniẽt: et illud est ẽentia. g sibi cõuenit ita eẽ q q nõ qd. ¶ Cõfirmat. qr qñcũqz aliqd mediũ cõponitur ex extremis: si vnũ illorũ põt iueniri sine alio: et ẽ aliud sine eoz, sz iueniũt aliq media q includũt qd et q. põt ãt inueniri aliqd qd est ita qd, q sibi repugnat esse quo. g et eodẽ mõ est deuenire ad aliqd qd est ita quo q nõ qd. Istud in dinis est essentia dina. ¶ Et ista rõ declarat et cõfirmat 4^r. Primo sic. In cãis et cãtis ẽ deuenire ad cãm p̃mã et cãtũ vltimũ: sz oẽ qd est qd: ẽ q dã mõ cãtũ ab eo qd est quo. Nã quo est rõ essendi ei qd est qd: sic g est deuenire ad p̃mã cãm q nullo mõ ẽ cãta: ita erit deuenire ad aliqd qd est ita quo, q nullo mõ poterit esse qd. ¶ Cõfirmat. qr qua rõne est deuenire in descẽdẽdo ad aliquid qd est ita cãtũ q nõ cã. s. vltimũ: eadẽ rõne ascendẽdo est deuenire ad aliquid qd est ita cã q nõ cãtũ. Eadẽ rõne arguendo in quo et qd: q est deuenire ad aliquid qd est ita qd: q repugnat sibi eẽ quo. s. vltimũ suppo^m. g erit deuenire ad aliquid qd est ita quo, q sibi repugnabit esse qd. Et illud est p^a forma. ¶ 2° sic. Sicut effectus vltim⁹ nihil hz de cãlitate: ita p^a cã nihil hz de effectualitate. g eodẽ mõ sicut vltimũ in descẽdendo est ita qd, q nõ quo: ita p̃ma forma erit ita quo q nõ qd: maxime cũ eẽ qd dicat aliqd de effectualitate: et p̃me cause repugnat simplr rõ effectualitatis. ¶ 3° eodẽ mõ arguit de p̃ncipijs et p̃ncipiatis. Aliquid est ita principiatum: q nõ est p̃n^m. ergo aliquid ita est p̃n^m q non principiatum: sed quo est p̃n^m et qd est principiatum: et sic ita erit quo et nunq̃ qd. Nam ipsum quo est rõ p̃ncipiandi ipm qd. ¶ 4° sic. In participãtib⁹ et participatis nõ est pcessus in infi^m plus q̃ in cãis et cãtis: sz qd participat quo. g p^m qd est p^m pticipãs: et p^m quo est p^m pticipatũ. repugnat aũt pticipare ẽentie dine: sz solũ cõuenit sibi pticipari. g ita cõuenit sibi eẽ p̃n^m quo: qd est illud qd pticipat: q sibi repugnabit eẽ qd. qd est illud qd pticipat. pz g rõ et cã: q̃re ẽen^a diuina nõ generat. ¶ Sz cõ instat 4^r. Primo sic. Naz memoria fecunda est primũ quo respectu verbi: et tñ ipsa cõceditur dicere. g p̃mo quo non repugnat eẽ qd. ¶ 2°. Nam voluntas diuina est primũ quo in creatione: et tñ vere dr de ea q ipsa creat. ¶ 3°. quia albedo est primũ quo respectu disgregatiõis: et tñ cõceditur q ipsa disgregat. ¶ 4°. calor est p^m quo calidũ calefacit: et tñ calor dicitur vere calefacere. ¶ Ad omnia ista oportet recurrere ad superius dicta. Nam illud qd nõ est vltimate abstractũ rõne illius qd cõcernit põt recipere pdicationẽ alicui⁹ pdicati quã nõ reciperet si esset abstractũ vlteriori abstractione: qr illud nõ cõcernit. ¶ Hoc supposito dico ad p^m: q memoria fecũda nõ est p^m q: qr cõcernit aliqd qd nõ est vltimate abstractũ: et iõ põt dici q ipsa dicit sz accipiẽdo rõnẽ formalẽ memorie: tũc ipsa est ita quo et nõ qd: qr tũc ipsa nihil cõcernit pp vltimatã abstractionẽ. Eodẽ mõ dico ad illud de volũtate dina. Nã volũtas dina nõ est vltimate abstracta. qd pz ex h. Nã hec est vera. voluntas diuina est intellectus: ẽentia est p̃nitas: et tñ ista nõ est vera. rõ formalis volũtatis est rõ formalis itellc̃s: et sic de alijs. Et tota rõ ẽ pp aliũ et aliũ gradũ in abstractione. ¶ Ad 3^m et ad 4^m eodẽ mõ. Nã nec albedo nec calor est p^m q pp abstractionẽ diminutã. Et hui⁹ rei signũ est: qr multi nõ cõcedũt q qditas albedis disgreget: vel qditas caloris calefaciat. ¶ Sz est ne cõcedẽdũ q dina ẽentia gñet vt q: Dico q de v̂tute sermonis est iplicatio oppõnis in adiecto: qa nihil aliud est dicere: ẽentia dina vt quo gñat: nisi q ẽentia dina vt quo est qd. qr solũ illud qd est qd gñat. Uerũtñ talib⁹ locutionib⁹ vtimur: sz ipropric. ¶ Ad auctoritatẽ Ric. dico q nõ admittit: quia ecclesia tenet oppo^m: nec põt bñ glosari.

Obijcitur 4^r.

E Regula.

Nullũ vltimate abstractũ est p̃mus q qr nec memoria nec voluntas zc.

F Dubium.

Nec vt quo sicut nec vt qd ẽentia gñat.

2. modus p̃ primus et secũ Scotum.

B Regula. Declaratio notabilis. Nota singularissime d quo et qd plura hñ põderando.

Maxima.

Processus phi. 8. phy. et alibi.

4^r cõfirmatio 2. metaphy.

C Uñ in cãis et cãtis mouentib⁹ et motis et silib⁹ dant media cũ pci õne et comet. d ẽentia de q et qd dõm h idem. q. seqn te. ar. 2.

D

¶ Utrum essentia diuina generet. Questio. II.

VTrum essentia dina generet. Qr sic. Ecclesiastici. 24. Ex ore altissimi pdij p̃genita añ oẽm creaturã. ¶ Cõtra Aug. dicit cõ eplaz fundamẽti q ẽ eccle sic credẽdũ: q dic q nõ gñat. ¶ Circa istã qõnẽ sunt duo faciẽda. Primũ est ingrere: si ẽentia diuina gñat. 2^m est supposito q nõ: que sit ratio.

QUantũ ad p^m introducunt q̃tuor cõnes ex q̃bus patebit p^m. Prima est q ẽentia dina simpliciter sumpta nõ gñatur sicut nec gñat. ¶ Et pbo sicut supra: qr subm isti⁹ ppõnis est vltimate abstractũ: et pdicatũ nõ põt nisi formalr pdicari. g eẽt in p mõ dicẽdi p se: qd est ipole. ¶ Itẽ p̃mo quo repugnat eẽ qd: sz ẽentia est p^m quo fili⁹ gñat. g nõ põt esse qd. ¶ 2ª cõ est q ẽentia dina nõ gñat vt quo, qr sic comparat quo ad qd: sic p̃n^m formale gnõnis ad generãs. Nã esse generans est: sicut esse agens. Tunc arguo sic. Omne cui cõpetit gñari conuenit sibi p aliquid qd est in ipso formaliter: sicut dictum est de gñare. Ista pz: qr quod reducitur ad quo: sed essentie diuine nihil põt cõpetere quo ipsa generetur. cũ ipsa sit p^m quo et p̃mus termin⁹ formalis. g ipsa nõ generat: et vt quo. ¶ 3ª cõclo est q ẽentia dina vt in filio nõ generat: qr cui cõpetit eẽ quo sub aliqua determinatione: nullo alio addito nõ cõuenit ei esse qd: sed essentie vt in filio cõpetit eẽ terminũ formalẽ gnõnis. g zc. ¶ P̃. Essentia q̃cũqz reduplicatione addita est vltimate abstracta: sicut simpliciter sumpta: sed vt simpliciter sumpta nõ gñat. g nec vt i filio. ¶ 4ª cõ est. q ẽentia dina nõ gñatur subiectiue: qr terminus formalis gnõnis non est eius subm: sed essentia est hmõ. g zc. ¶ Sz cõ istud instat 4^r. Primo sic. Nam sm scõs doc. ẽentia diuina cõicatur et datur: et ista cõicatio in filio nõ vr nisi gnõ passiua. g sicut cõcedit q cõmunicat: ita poterit gñari. ¶ 2° sic. Aug. 15. de tri. qcqd hz filius hz a pre: sed essentia hz. g a patre hz: sz hẽc a. dicit originẽ. ¶ Confirmat. qa essentia est formalis terminus. ergo saltem vt quo poterit dici generari. ¶ 3° sic. Nã filius dr ẽentia de essentia. istud aũt de nihil absolutũ dicit. ergo respectũ: sed non nisi originis. g zc. ¶ 4° sic. in Jo. 10. Pr qd dedit mihi mai⁹ oibus est: sed hoc non est nisi essentia. g essentia dat: sed dari

G Prime arti. Cõclo 4^r. Et logice et re aliter pcedit. vt. q. pcedẽte circa secũdam ita. q. ista circa duo passiuã notantur.

Uide. q. sequen te in fine.

H

Sicut nec vt qd nec vt quo, terminatiue: ita nec subiectiue ẽentie conuenit gñari. Obijcit 4^r.

I

Rñ̃o Scoti ad ſequere. A.i.q.

A.i.diſtinguit

nō eſt aliud q̄ pduci.ḡ eētia producitur. ℭ Ad 2ᵐ. ℭ Ad pᵐ dicit fr Jo.ↄcedēdo φ eētia cōicaſ vñ dič. φ alia eſt relatio qua pnᵐ qd̄ dī ad pductū.ꝛ alia qua pnᵐ formale dī ad terminū quo:ꝛ h̄ tñ mō eſt in creaturis:q2 pnᵐ formale in creaturis dīt realr̃ a termino quo. Jō habitudo vtraqꝫ agētis totalis ad pductū:q̄ ē pncipij pductiui ad terminū eſt realis in creaturis: q2 aūt in diuis nō diſtinguiſ pnᵐ quo:ꝛ terminus quo: īter ea nō poterit eē relo realis:ſꝫ ſolū mō erit relatio rōnis:q2 aūt totale pnᵐ qd̄ eſt diſtinctū a totali termino qd̄:hinc eſt φ illa habitudo eſt realis. ℭ Sꝫ qa iſtō nō vī ſatiſfacere:eētia eni realr̃ cōicat ꝛ realr̃ cōicaſ:

Impugnat̃ ſꝫ defende Scotū ſemper.

ſꝫ realr̃ nō gignaſ. Jō dī alr̃ φ cōicare abſtrahit a generare ſic ſupius ab īferiori:nō enim ſeqſ:eētia cōicaſ.ḡ gñaſ:qa locus a toto vlī nō eſt ↄſtructiu⁹. ℭ Sꝫ nec iſtō ſatiſfacit. Jō ↄ h̄ arguo ſic. Qñcūqꝫ ab aliquo negāſ oēs ſpēs alicui⁹ gñis:totū gen⁹ pt negari ab eodē:ſicut quo negaſ hō aſin⁹ ꝛc̄.ab eo negaſ oē aial.ſed cōicare in diuis eſt ſupi⁹ad gñare ꝛ ſpirare ꝛ ibi nullas alias ſpēs hꝫ.ḡ ſi gñare ꝛ ſpirare remouenſ ab eſſentia diua.ḡ ꝛ genus.ſ.cōicare:ꝛ tūc ſicut nec gñaſ nec ſpiratur:ita nec cōicatur. ℭ Dico ergo aliter φ gnō ꝛ cōicatio ſūt relones diſpate. Ná gñatio eſt relo originis.cōmunicatio aūt eſt relo cōis:ſicut idētitas vel equalitas vel ſilitudo. Nō eſt aūt incōueniēs φ eētia diuina talib⁹ relonib⁹ referaſ:ſicut eētia dī eſſe eadē:ꝛ quātitas equalis:ꝛ qualitas vel attributū ſiue perfectio dicitur eſſe ſimilis. ℭ Sꝫ cōtra.relationes cōes dicuntur eſſe equiparātie.cōicatio aūt diſquiparantie. ℭ Dico igitur φ cōicatio dicit relationē cōem ↄcernēdo relationē originis:cōicare enim dicit idētitaē cōcernēdo generare:ꝛ cōicari idē dicit concernendo generari.Et rōne iſtius concernētie eſt diffoꝛmitas. ℭ Ad 2ᵐ dico eodē mō.ſ.de a.φ a.dicit relationem cōem concernendo originem. ℭ Ad confirmationem dico φ lꝫ ei conueniat eſſe principiū quo vel terminus quo:ſibi tamen repugnat eſſe principiū qd̄ vel terminus qd̄:ꝛ ideo nō generaſ. ℭ Ad 3ᵐ ꝛ 4ᵐ de de,ꝛ dedit,dico φ tam de, q̄ dedit, dicunt relationes cōes ↄcernentes ordinem originis. Pōt tñ dici de de,φ concernit quandam originem:ſed totum redit in idem.

Impugnatio Durandi a.i.q.

K

Cōſidera iſtā vt ſcio.

Rñ̃o propria Gnō ꝛ cōicatio in quo cōueniūt ꝛ differunt

Replica. Solo. Cōicatio i diuinis dicit relationē cōem ſolaſr ꝛ relonē originis cōnotatiue: ſed crede Scoto vl ↄcordabunt ſcio.

L

A. ꝛ de ꝛ dare quid ſportat in ppoſito

2ᵘˢ articulus.

Nunc 2ᵒ videndū eſt:q̄re eſſentia nō gñaſ. ℭ Ad intelligendū aūt hoc opꝫ aliq̄ prius notare. ℭ Primū eſt φ in creaturis eſt inuenire pn̄ˢ opōnum ſm q̄druplicē ordinē. Primus eſt.φ aliq̄ pn̄ˢ aliquaꝝ operationū ſunt ita pnᵃ quo,φ nullo mō qd̄.Exemplū qn̄ intellectus itelligit.rō formalis aūt intellectus eſt ita quo intelligit:φ nullo mō pōt eſſe qd̄. Unde nullus dicit φ rō formalis intell's intelligat. ℭ 2ᵒ modus eſt econuerſo:φ aliqd̄ pnᵐ eſt ita qd̄,φ nullo mō quo.vt ſuppoſitū vbi intelligit vt qd̄:ꝛ eſt ita vltimum qd̄.φ nullo modo quo eſſe pōt reſpectu alteri⁹. ℭ 3ᵒ modus eſt.φ aliquid eſt ita pnᵐ quod vni:φ pluribus alijs pt eſſe quo.ſicut potētia intellectiua eſt qd̄,tamē rōne ſue qdditatis vel rōnis formalis eſt quo tā aīa q̄ ſuppoſitū hoīs intelligit. ℭ 4ᵒ modus eſt econuerſo:φ.ſ.aliquid eſt ita pnᵐ quo vni:φ pluribus pōt eſſe qd̄. Exeᵐ aīa enim eſt tñ quo intelligit hō vel ſupᵐ:verūtñ ipſa eſt qd̄ reᵘ intell's:ꝛ reᵘ rōnis foꝛalis itell's. ℭ Ex oībus iſtis hꝫ φ illud qd̄ eſt ſimplr̃ pᵐ q̄,ſibi repugnat eē qd̄: ſed eſſentia diuina eſt pᵐ quo aliquid.ſ. fili⁹ gñatur.ḡ ſibi repugnat eē qd̄.Ex hoc ēt declaraſ rō precedētis q̄ōnis. ℭ Sꝫ vlterius notādū φ quattuoꝛ genera relationum īueniunſ in creaturis que attribuunſ diuinis. Primū genus relationis eſt referentium ꝛ denoiantiū p fundamentū.2ᵒ ſubm.ꝛ 3ᵒ ſuppoſitū.Exeᵐ.ná ſilitudine fundata in duabus albedinibus.p referunſ fundamēta:qa albedines ſunt ſiles.2ᵒ ſuba:qa corpora dicunſ ſilia.3ᵒ ſuppoſita:qa hoīes ipſi dicunſ ſiles.ſic de eq̄litate. ℭ Alie ſcdi gñis ſunt q̄ referūt tñ fundamētū.nō tñ ſubm neqꝫ ſuppoſitū. Exᵐ.inherētia albedis refert albedinē:ſicut fundamētū:nō tñ ſubm.ſ.corporis nec ſuppoſitū.ſ.ſortē. ℭ Alie tertij generis ſūt q̄ denominant p fundamētū.2ᵒ ſubꝫ.nō tñ 3ᵒ ſuppoſitū.Exᵐ. creatio paſſiua in aīa chr̄i refert aīam ſicut fundamentū:ꝛ humanitatē ſic ſubm.nō tñ ſuppoſitū:qa eſt diuinū. ℭ Alie q̄rti gñis ſunt q̄ noiant pcīſe ſuppoſitum.ꝛ nō p fundamētū nec 2ᵒ ſubm.Exᵐ.pānitas ſolū denominat ſuppoſitū. Ná po⁹ gñatiua nō ē pī:q̄ ē fundamētū:nec aīa que eſt ſubm:ſed ſolū hō vel ſuppoſitū ē pī.

Principia operationum in creaturis reperiunſ ordine quadruplici ꝑ idē.q. precedēte.ar.2.

M

Cōcluſio hᵘ articuli.

Nō ſingulariſſime iſtā ad Gña relonū in creaturis repta ꝛ ad diui

N

ℭ Iſti aūt gradus inueniunſ in diuinis:ná excellētia vel ſūmitas eſt in īfinitate ſicut in fundamēto:ꝛ in eētia ſicut in ſubiecto:ꝛ in perſona ſicut in ſuppoſito:ꝛ oīa denoiant ſuo mō. ℭ 2ᵒ gradus eſt ordo poſterioritatis vel diſtinctionis que eſt in vna perfectione reſpectu alterius:ita φ denominat fundamentū.ſ.illam pfectionem.non eſſentiā nec perſonā:q2 neutrū iſtorum dicaſ poſterius. ℭ 3ᵒ gradus eſt in diuinis. Exᵐ.eſſe pnᵐ pductiui quo:hec habitudo refert vim pductiuam que eius eſt fundamētū:ꝛ eētiā q̄ eius ſubm eſt:ꝛ nō ſuppoſitū:qa nō pōt eſſe quo. ℭ 4ᵒ gradus eſt in relonib⁹ originis. Ná gñare fundatur in memoria fecūda quaꝫ nō denominat:nec refert ſubm.ſ.eſſentiā:ſꝫ tñ ſuppoſitū.ſ.perſonam. ℭ Hoc viſo pꝫ quare eſſentia non generatur. ℭ Sꝫ ↄ iſta inſtaſ 4ʳ. Primo ſic.vbi eſt eā formalis ibi pōt eē ſuus effectus formalis.gnō aūt eſt poꝛ gñare:ſicut effectu ſuo formali:ſꝫ gnō dī de eſſentia.ḡ ꝛ gñare. 2ᵒ mirabile videſ φ alicubi ſit forma q̄ nō det eſſe.cū ḡ gnō ſit in eētia:vī φ generabit. Ná omnis forma vī ſuū effectū formalē ponere:vel in fundamento:vel in ſubiecto.ḡ ita hic. 3ᵒ q2 ſicut filius eſt ſapiens ſapientia genita:ita pōt eſſe deus eſſentia genita. Uel ſi nō quare nō: 4ᵒ ↄcediſ a ſcīs φ filius ſit notitia genita.ḡ eodem mō eſſentia. ℭ Ad pmū ↄcedo φ cuicunqꝫ ↄuenit forma ↄueniat ſibi effectus formalis: ſed tñ dico φ nō de quocūqꝫ dī forma dicaſ effectus formalis:ſicut vbi eſt albedo ibi eſt albū:ſꝫ tñ aliquid eſt album qd̄ nō eſt albedo. ℭ Ad 2ᵐ dico φ aliq̄ ſunt forme q̄ cōicant tale eſſe quale hñt:ſicut albedo ſupficiei:alique aūt nō:ſicut māc nō dat aīa eſſe intellectiuale:ſed expectat totū conſtitutum:ſic eſt in propoſito. ℭ Ad 3ᵐ ꝛ 4ᵐ dico φ nec ſapientia nec notitia ſunt vltimate abſtracta.Et iō aliqd concernunt qd̄ non ↄcernūt rōnes formales eoꝝ:ꝛ pp hoc dicūtur gñari ꝛ non qdditates eoꝝ.Similiter nec eſſentia. ℭ Sed hic eſt vnū dubium. Utrū ſit iſta concedenda.ſ.ſubſtantia generat.Et vī φ ſic:ſuppono eniꝫ ſicut dictū eſt prius.φ de deo hñr quattuoꝛ ↄceptus qdditatiui ordinati ſm ſub ꝛ ſupra.ſ.ſpecific⁹.q eſt de qdditate ppa ſubalternus q eſt ſpūs.Gñaliſſim⁹ q eſt ſuba:trāſcēdēs q ē ens. Tūc arguo ſic.qñcūqꝫ aliqd remoueſ ꝛ negaſ a ſupiori:negaſ ab oī contento ſub eo:ſꝫ ſi generare negatur a ſuba:cū ſuba ſit ſupioꝛ ad ſpūm:ꝛ ad deitatem ꝛ ad deū.ſeqſ ſi negeſ ab ea φ ab omni ↄtēto ſub ea negabit:ḡ negaſ a ſpū ꝛ a deo. Uñ arguo ſic.ſuba ī diuinis nō generat:ſpūs ꝛ de⁹ ſūt ſuba.ḡ nec ſpūs nec de⁹gñat: ꝛ per oppoſitū ſequiſ de⁹generat:ſꝫ de⁹ eſt ſuba.ergo ſuba gñat. ℭ Dico ḡ ad hoc φ ſuba pōt accipi duplr̃. Uno mō in vlī:ꝛ ſic concedendum eſt φ gñat:q2 aliq̄ pars eius ſubiectiua generat. Alio modo pro quadam ratione particulari preciſa:ſicut deitas. Et iſto modo non generat:nec concludit argumentum.quare ꝛc̄.

Applicatio.

O

Obijcitur

P

Lege hic pīa ponderando

Vide Sco.2. diſ.4.q.2.ad finem.

Forme duplices.

Ecce qd̄ dīcit Iuſtinum de imortalitate. vide I.q.5. ad 6.

Q

S.di.3.q.2.ꝛ alibi.

Cōcept⁹ qdditatiui 6 deo dici ſūt quatuor.

A.i.q. ē diuinitate.

Regula. Cōſidera iſtā tam.

Solo.

Suba pōt accipi 2ʳ.

ℭ Utrum

A 1. concluſio.

¶ Utrum proprietas patris generet. Q̄ō III.

VTruz ꝓprietas pr̄is gñet. ¶ Dico ꝙ nō: q2 nullus effectus formalis pōt ꝑdicari de ſua cā: q2 hec eſt falſa. albedo eſt alba: vel ĩpropria: ſed gñare eſt effect⁹ fo2alis ꝓpetatis. ergo ꝛc̃. ¶ Itē ſic. tūc eēt aliqd ꝑus gñans q̄ pr̄: qḋ eſt fl'm. pbatio ꝯn̄tie. ꝓprietas aliq̄ mō ꝑo2 eſt pr̄e: q2 ei⁹ ꝯſtitutiua. ergo ſi gñaret eēt ꝑus generās q̄ pr̄: ſic ipſa eſt ꝑo2. ¶ 2° dico ꝙ eēntia vt in pr̄e nō gñat: q2 a determinabili ſūpto cū determinatione nō diſtrahēte ꝑt fieri bona ꝯn̄tia ad determinabile ꝑ ſe ſumptū: ſʒ vt in pr̄e nō diminuit. ergo ꝛc̃. ¶ ꝓ. Nihil gñat niſi ꝑſona: ſʒ eēntia vt in pr̄e non eſt ꝑſona. ergo ꝛc̃. ¶ Et ſic pʒ ad iſtā queſtiunculam.

2. concluſio. Regula nota bilis. Unde. q. ſecūdē. concluſione. 3. Contra dictū gñat dic ꝯñer

¶ Utrum ꝓprietas filij generetur. Q̄ō. IIII.

1. concluſio. B

VTrum ꝓprietas filij gñet̃. ¶ Dico eodē mō duo. Primū ꝙ nō gñat̃: q2 gñari eſt effectus formalis eius. ergo nō denoīat ipm̄. ¶ ꝓ. Aliqd prius eēt genitū: q̄ filius: q2 ipſa filiatio eſt ꝑo2 filio. ¶ 2° dico ꝙ eēntia vt in filio nō gñat̃: q2 vt in filio nō diminuit. ergo pōt inferri abſolute. ¶ 2° ſic. Eſſentia vt i filio nō eſt filius: ſed ſolus filius gñat̃. ergo eſſentia vt in filio non generatur. ergo ꝛc̃.

2. concluſio.

¶ Utrū filius ſit de ſuba pr̄is eternalr̄ genit⁹. Q̄ō. V.

VTruz filius ſit de ſuba pr̄is eternalr̄ genitus. Et nō ſm̄ Ric. q2 ex h̄ ſequit̃ ꝙ eſſentia diuina gñet vel generet̃. ¶ Cōtra Athanaſius in ſymbolo dicit. ꝙ chr̄s eſt de⁹ ex ſuba pr̄is an̄ ſecula genitus.

Pri⁹ articul⁹. C

CIrca iſtā q̄ōnē tria ſūt facienda. Primū eſt. quō ſe hʒ eſſentia in gñōne. Et circa h̄ ſunt quatuo2 opiones: ſʒ q̄tuo2 q̄ inueniunt̃ in gñatione creata. ſ. mā: fo2ª: cōpoſitū: ꝛ qualitas ſymbola. ¶ Dicūt ergo aliqui ꝙ eēntia diuina hʒ modū mãe. Et pbāt. nā illud qḋ eſt cōe vtriqʒ termino gñōnis hʒ modū mãe: ſʒ eēntia eſt hm̄. Nā ipſa eadē ſtat ſub pr̄nitate ꝛ filiatione q̄ ſunt ꝯſtitutiua ꝑſonaꝝ ꝛ terminoꝝ. Alij dicunt ꝙ ſe habʒ ſicut forma: q2 illud qḋ formalr̄ terminat gñationē illud ſe hʒ vt forma in illa gñōne: ſʒ eſſentia diuina eſt formalis termin⁹ gñōnis diuine. ergo ꝛc̃. Maio2 pʒ in gñatione creata. Mino2 patuit ſupra. ¶ Alij dicūt ꝙ ſe hʒ ad modū compoſiti. Nā ſicut mā ꝛ forma ꝯſtituūt vnam totam nãm: ꝛ illa eſt compoſitū: ita tota nã q̄ cōicat̃ i diuinis eſt eēntia diuina: ꝛ iō hʒ modū cōpoſiti. ¶ Alij dicunt ꝙ ſe hʒ ꝑ modū qualitatis ſymbolice: q2 ſicut q̄litas illa eadē manet in gñato ꝛ corrupto: ita eſſentia eſt ſic cōis pr̄i ꝛ filio: non eſt aūt nec vt terminus nec ꝑn̄m gñōnis.

In gñatione creata concurrūt q̄tuo2. Aliorū 4 opinio. Henricus.

D Impugnatio dictaꝝ opi. Q2 nec ꝑ modum mãe nec forme nec cōpoſiti nec q̄litatis ſymbolice eēntia ſe hʒ in diuina generatiōe oſtendit.

¶ Sʒ ꝯ̄ iſtos modos arguo: ꝑmo ꝯ̄ pͦm ſic. Ubicūqʒ eſt aliqd ſe habēs ꝑ modū mãe que eſt cōis vtriqʒ termino: ibi oportet imaginari generatū ꝛ corruptū: ꝛ tūc rō illa bñ valet. nō tñ tenet in generāte ꝛ genito. ¶ Confirmat̃: q2 termini gñōnis ſub qbus ſtat illud cōe: non ſunt generans ꝛ genitū: ſʒ genitū ꝛ corruptū. ¶ 2° ſic. In gñōne vbi eſt mã: mã eſt ꝑꝑ formā: eſſentia aūt diuina nō ē ꝑꝑ reſpectū. ¶ Cōtra 2m. ꝓ ſic. Oē illud qḋ ſe hʒ ſicut fo2ª ꝑſuppōit aliqd in quo fundet̃: ſʒ diuina eēnª nihil ꝑſupponit. ergo ꝛc̃. ¶ 2° ſic. Fo2ª o2diat̃ ad cōſtitutū: ꝛ accipit ſimpl' eē: ſʒ eēnª diuina ad nihil o2dinat̃ nec accipit ſimpl' eē. ergo ꝛc̃. ¶ Cōtra 3m ſic. Impoſſe ē cōpoſitū vel hñs modū cōpoſiti in gñōne eē terminū fo2ªlē in illa gñōne: ſʒ eēntia eſt terminus fo2alis illi⁹ gñōnis diuine. ergo ipſa nō hēbit modū cōpoſiti. ¶ Cōtra 4m ꝑmo ſic. Illud qḋ ꝯſtituit q̄dditatiue totalē terminum generationis nō ſe habʒ ſicut qualitas ſymbolica quia ipſa habet modum aduenientis: ſed eſſentia diuina conſtituit quidditatiue totalem terminū generationis. ſ. filium. ergo ꝛc̃. ¶ 2° ſic. Qualitas nō dr̄ ſymbolica: niſi q2 eadem eſt in genito ꝛ corrupto. Hoc patet quia ſol pōt aliquid generare vbi nō eſt qualitas ſymbolica. ergo nō reſpicit generās ꝛ genitū ſʒ in diuinis nō ſunt niſi iſti termini generationis. ergo ꝛc̃. ¶ 3°. q2 illa nō eſt cōis primo ꝛ per ſe: ſed rōne ſubiecti: eſſentia aūt diuina ꝑ ſe ꝛ ꝓ eſt cōis. ergo ꝛc̃. ¶ 4°. q2 qualitas ſymbolica o2dinatur ad formam. eſſentia aūt diuina non o2dinatur ad aliquid aliud. ergo ꝛc̃.

M. l. in gñōne diuina.

E

Op̄ ꝓpoſita.

¶ Ideo dico ꝙ imaginandū eſt: ꝙ eſſentia diuina ſe habet ad modū ſimplicis nature: que hʒ modum cōicandi reſpectu ſui ipſius: ſʒ nō inuenimus in creaturis ſimile: ſicut dicit Diony. ꝙ eſſentie rerum creataꝝ excedūtur incōparabilr̄ a diuinis.

De q̄ubus ꝛ ꝑ ſermo dicto.

Obijcitur 4°

¶ Cōtra h̄ arguo 4r. Primo ſic. Nam cuius actus eſt generatio: illud ſe habet per modū potentie: ſed generatio in diuinis eſt actus eēntie diuine. ergo ꝛc̃. ¶ 2° ſic. Nam gñōnis actus videt̃ eſſentiā actuare. ergo eſſentia ſe hʒ per modū potentie. ¶ 3° ſic. Illud qḋ determinat aliud ſe hʒ ad illud ſicut forma ad mãm: ſed relo vel generatio in diuinis determinat eſſentiā. ergo eſſentia ſe hʒ ſicut mã reſpectu gñōnis. ¶ 4° ſic. Quia prio2 eſt cōparatio ꝑncipioꝝ inter ſe q̄ eoꝝ ad ꝑncipiatum: ſed eſſentia ꝛ relatio ſunt ꝑncipia perſone. ergo prius comparabuntur inter ſe: ꝛ ſic relatio prius ſuū effectū formalē dabit eſſentie q̄ ſuppoſito ex his ꝯſtituto. ſ. perſone: ꝛ ſic eſſentia prius referret̃ q̄ perſona. qḋ eſt falſum.

F

¶ Ad iſta. ¶ Ad primū negandū eſt fundamentū abſolute. ſ. ꝙ actus eſſentie ſit gñatio: q2 ex ſe eſſentia eſt actualiſata: ꝛ omnis actualitatis fundamentū. ¶ Ad hec dicūt aliqui ꝙ non eſt inconueniens ꝙ eſſentia in potētia ſit ad generationē. ¶ Cōtra. dimiſſo potentiā logicam: de qua certū eſt. arguo de potentia nãli: quia ſi eſſentia eſt in potentia ad relationem: cum ex eis fiat vnū neceſſario illud erit compoſitū: ꝛ ſic perſona diuina erit compoſita ex actu ꝛ potentia. ¶ Ideo dico ꝙ eſſentia diuina eſt actualiſſima: ꝛ ideo ſibi repugnat eē in potentia.

Gnō nō ē actus eſſentie. M. l. actualiſſima. Rño alioꝝ. Impugnatio Potētia 2ª. G

¶ Sed adhuc ꝯ̄. q2 quandocūqʒ aliqd pro aliquo ſigno nō hʒ a. ꝛ poſtea hʒ a. eſt in potentia ad a. ſed ſaltem ſm̄ o2dinē rationis eſſentia ſicut fundamētum eſt prius relōne: ꝛ nō hʒ pro aliquo ſigno. ergo ꝛc̃. ¶ Ad iſtud nō faciēdo difficultatē de ſignis: q2 de h̄ dicā diſt. 13. Dico ad argm ꝙ cōcludit ꝙ non eſt repugnantia inter eſſentiam ꝛ relōnem. ꝛ iſta eſt potētia logica ꝛ nō nãlis. cū eo aūt ꝙ nō ſit ꝑfectibile aliquid ꝑ aliud: ſed ꝙ ipſum ſit actualiſſimū: ſtat ꝙ ipm̄ ſit in potentia tali. ſ. logica: non naturali.

Reſpōſio ꝓprietē pͦ. Replica notabilis.

¶ Ad 2m dico ꝙ ex duobus pōt procedere ꝙ aliquid adueniens alicui nō actuet ipſum: primo ſi ipſum ſit actualiſſimum ſicut aqua calidiſſima dato ꝙ ſibi approximetur ignis: non actuabitur a caliditate vlteriori: q2 eſt ſumme actuata: ꝛ ſic repugnat eſſentie a relatione actuari: eo ꝙ ipſa eſt actuata vltimata actualitate. Alio modo quādo ex parte aduenientis eſt repugnantia ad actuandum: ſicut ignis approximatus lune nō calefacit: quia tali ſubto repugnat actuari a calore ignis: ꝛ iſto mō etiam eſſentia nō pōt actuari a relatione: q2 ipſa non eſt apta eſſe actus alicui⁹: eo ꝙ ipſa eſt ſubſiſtens: ꝛ nullū ſubſiſtēs actuat aliquid: eo ꝙ nihil tale cōicatur.

Adueniēs alicui nō actuat ipſū ꝑꝑ duo H

¶ Ad 3m dico ꝙ relo ſm̄ Dama. non determinat eēntiā: ſed hypoſtaſes: nec ēt opʒ ꝙ ois forma determinet illud cui aduenit. ſi ſibi repugnat: ſicut dictū eſt in ꝑcedēti ſolutione. Nūc aūt eēntie repugnat determinari: ſʒ qcqd facit relatio facit circa ꝑſonaʒ.

Cōſidera ſcīam. L. 1. c. 3. Nō ꝙ forma determinat.

¶ Ad 4m dico. ꝙ aliq̄ formalia ꝯſtitutiua ſunt q̄ ꝑ dāt ſuū eē circa fundamentū: vel circa aliqḋ cōpoſitū: ſicut albedo ꝑus dat actum ſuum

a. l. quē circa. Formalia ꝯſtitutiua tria.

I

Nota: de triplici dña formarũ cõſtitutiuarum.
Vide. d.q. 2. huius di. arti. 2. p̃ 7 contra.
Ex quo ſeqt̃ q̄ aĩa excedit corpus: 7 eiuſ cõpoſitũ q̃ntũ ad illud q̄ ſibi nõ cõicat: ſʒ nõ q̃ntũ ad ea q̃ ſibi cõicat.
Vide q̃. 7. meta. 7 alibi nobis.
Dubium.
Cõſidera hic plura.
Solo nõbilis vbiq3.

formalẽ ſufficiẽt q̄ ↄſtituto: aliqua aũt nõ: ſʒ expectãt ↄſtitutũ ad dãdũ ſuũ eẽ. Ex̃m de aĩa intellectiua: q̃ non dat eẽ rõnale mãe nec corpori 7 tñ dat toti ↄſtituto ex aĩa 7 corpore. ſ. hoĩ. Quedã alie forme ſunt q̃ hñt aliq̃d eẽ q̃d repugnat ſuo ſuſceptiuo. Ex̃m aĩa intellectiua eſt icorruptibilis. nõ dat aũt corpori eẽ incorruptibile: q̄a ſibi repugnat: pp̃ iſta duo relõ nõ dat effectũ ſuũ formalẽ eẽntie: ſʒ expectat ↄſtitutũ. nõ eñi refert eẽntiam ſʒ pſonã: 7 huius potiſſima cã põt eẽ ſm̃ ſanctos: q2 repugnat eẽntie tale eẽ. ſ. referri. iõ ſibi nõ dat vl' ↄueniẽt talis for̃. ℂ Sʒ hic remanet dubiũ: q2 aliq̃ nõ pñt capere q̃n eẽntia ſit ſubm relõnũ: cũ ſit fundamẽtũ carũ: 7 pp̃ hoc dixerũt aliq̃ q̄ relõ diuina nõ indiget fundamẽto: cũ ſit ſubſiſtens ſicut pſona. ℂ Cõtra hoc: q2 nõ minus ſubſiſtẽtes ſũt pfectiones diñe q̃ relões diñe: 7 tñ ponunẽ in eſſentia formalr̃. Silr̃ paſſio vĩ ineſſe ſubto: ſʒ eque eſt paſſio eẽntie relõ ſiẽ attributũ. ℂ Jõ dico q̄ ignorãtia abſtractionũ multos errores fecit: ſicut philoſophi neſcierunt abſtrahere productionem a productione tranſmutatiua. Jdeo dixerunt q̄ creatio erat impoſſibilis: quia nihil erat tranſmutabile. Similiter Arriani neſcierunt abſtrahere productionẽ a factione: ideo q2 viderunt verbum eẽ productum dixerũt ipſum eẽ factũ. Similr̃ poſſet poni ex̃m de multis aliis erroribꝰ ex hoc ↄuenientibꝰ. ℂ Jõ dico q̄ iſta q̃tuor ſũt ordinata eẽntialr̃. ſ. ſubm receptiuũ: fundamẽtũ: 7 radix ſiue pñm radicale. Jnter iſta ſubm poſterius eſt 7 infimũ. a ſubo abſtrahit rõ receptiui. Nã oẽ ſubʒ recipit. nõ tñ oẽ q̃d recipit eſt ſubm: q2 corpus recipit aĩam intellectuã. nõ tñ eſt eius ſubm: q2 ſic depẽderet ab eo. Fundamẽtũ aũt abſtrahit a ſubto 7 receptiuo. Nã oẽ q̃d recipit fundat: nõ tñ eõ. Nã paſſiones nõ ſũt in ſubo: ſicut receptiuo pp̃ idiſtinctionẽ realẽ: hñt tñ ſũt ſicut in fundamẽto. radix aũt abſtrahit a fundamẽto: q2 diuina eẽntia dĩ radix diuinarũ pſonarũ: ſm̃ Dyo. in c. de vnica 7 diſcreta theologia: 7 tñ nõ eſt pprie fundamẽtũ: cũ ſuppoſita non inſint. Et iõ ſicut pductio ſine factione põt intellĩgi: ita fundamẽtũ ſine ſubo: ſiue receptiuo. ℂ Jntelligẽdũ tñ ad euidẽtiã iſtorũ a ſcientiã abſtrahẽtiũ: q̄ ſubm ſic recipit q̄ ẽt cãt: receptiuũ aũt recipit: ſʒ nõ cauſat: ſicut aĩa intellectiua recipit in corpore: 7 tñ nõ cauſat ab eo: 7 diſtinguit a recepto: ſʒ nõ op3 q̄ fundamẽtũ diſtinguat realiter a fundato: 7 ita ſe habet eſſentia reſpectu proprietatum.

K

Jgnorãtiã abſtractionũ dãnat magr̃ abſtractionum.

Supremum.
Radix.
Fũdamẽtuʒ.
Receptiuuʒ.
Subiectum.
Jnfimum.

Ecce q̃d q̃ris ſinglariſſime: q̄. ſ. reſpectu paſſionis nõ ſubm: ſʒ fundamẽtũ dicere debemus hñi ponderando.

L

Dñã inter ſubʒ receptiuum 7 fundamẽtuʒ.

2. arti.
Aliorum 4r. op̃.

Nunc viſo quõ ſe hʒ reſpectu proprietatum eẽntia: videnduʒ eſt quõ ſe hʒ relõ ſiue proprietas reſpectu eſſentie. ℂ Dicunt aliqui q̄ ſe hʒ p̃ modũ ſube. Aliqui p̃ modũ accñtis. Aliqui per modũ ſubſiſtẽtis. Aliqui q̄ ſe habet p̃ modũ rationis formalis 7 diffinitiue reſpectu ipſiꝰ eſſentie. Nullus iſtorum modorũ apparet mihi ↄueniens. Jdeo arguo ↄtra eos. ℂ Primo ↄ pñm qui dicit de ſuba: quecunq3 diſtinguunẽ per rõnes ſubales diuerſe rõnis: illa ſunt ſuppoſita alterius 7 alterius nãe: perſone aũt diuine nõ ſunt ſuppoſita alterius nãe. Conſtat aũt q̄ diſtinguuntur p̃ relões. ergo non ſe hñt p̃ modũ ſube. ℂ Contra 2m ſic. Jllud q̃d eſt accñs vel habet modũ accidentis non ↄſtituit ſuppoſitũ de gñe ſube: ſed relões ↄſtituũt ſuppoſitũ de gñe ſube: ergo non hñt modum accidentis. ℂ Cõtra 3m: q2 q̃ntũcuq3 relõ hʒ modũ ſubſiſtẽtis: q̄a ↄſtituit ſuppoſitũ: vel q2 eſt cõſtitutiua ſuppoſiti: tamẽ quia ois relõ neceſſe eſt vt habeat aliq̃d fundamentũ in quo ſit: op3 aſſignare quõ iſta ſe hẽat ad eſſentiaʒ ſicut ad fundamentũ. ℂ Contra 4m. qui videtur quaſi abſurdus. Nã diffõ vel rõ diffinitiua predicatur in p̃ modo dicendi per ſe de diffinito: ſi ergo relõ ſit rõ diffinitiua ſube vel eſſentie: ipa dicet̃ de ea in p̃mo modo q̃d eſt f̃lm 7 ↄ Aug. ℂ P̃. Vbicũq3 eſt diffinitio 7 diffinitũ: 7 eõ: ſʒ eẽntia eſt in filio: ḡ 7 pñitas. Silr̃ eẽntia opponeret̃ relõni ſicut relõ. Silr̃ tunc eſſentia eẽt incõicabilis ſicut relõ. Silr̃ eẽntia diſtingueret ſicut relatio. Hec oĩa ſunt falſa. ℂ Jõ dicit Sco. q̄ relõ cõparat̃ ad eẽntiã p̃ modũ pprietatis indiuidualis: 7 hʒ pbat̃ 2r. Primo ſic. Jllud q̃ diſtinguunt̃ ſuppoſita eiuſdẽ nãe ſũt pprietates idiuiduales: ſʒ relões reꝰ eẽntie ſic ſe hñt. ḡ 7c. 2o ſic. Jlla qbꝰ pducẽs 7 pductũ in generatione vniuoca diſtinguunẽ: ſe hñt ſicut pprietates idiuiduales: q2 ſi nõ: pductio nõ eſſet vniuoca: ſʒ relões iſto mõ ſe hñt. ḡ 7c. ℂ Sʒ ↄ iſtud arguit̃ 4r. Prio ſic. Nulla pprietas idiuidualis ẽ pñm diſtõnis formalis. ſʒ pſone diñe formalr̃ diſtinguunt̃: ḡ relões qbꝰ diſtinguunẽ nõ ſe hñt ſicut ppetates idiuiduales. ℂ 2o ſic. Ois pprietas idiuidal' eſt eiuſdẽ rõnis ſeu gñis cũ nã cuiꝰ eſt pprietas: pprietas aũt diña ẽ alteriꝰ gñis a diuina eẽn̄: q2 ppetas eſt relõ: eẽnᵃ aũt ẽ ſuba. ḡ 7c. ℂ 3o ſic. Ois pprietas idiuidualis cũ nã cuiꝰ eſt facit vnum ↄceptũ formalẽ: ſʒ relõ cũ eẽntia nõ fac̃. ḡ relõ nõ ẽ pprietas idiuidualis. Mi. p3: q2 ille ↄcepꝰ eẽt aut abſolutus: aut reſpectiuꝰ. ℂ 4o ſic. Ois pprietas idiuidualis eſt icõicabilis: ſʒ pñitas ẽ cõicabilis. Nã pñitas ẽ eiuſdẽ rõnis in deo 7 in creaturis. ſm̃ eñi Aplʒ. illa in diuinis eſt: a qua ois alia pñitas denoiat̃. ḡ 7c. ℂ Propter iſta 7 multa alia poſſet dici ſicut credo eẽ verũ: q̄ iſta cõparatio nõ ẽ ppria ſʒ quodãmõ metaphorica: ſʒ ſi pp̃ aliquã ſilitudinẽ liceret dicere ſic: tñ in pluribus ẽ diſſimile q̃ ſile. ℂ Sʒ quãtũ ad q̃rtã obõnẽ: quõ põt pñitas dare eẽ icõicabile: cũ ipſa ſit cõicabilis. ℂ Si dicat̃ q̄ iõ dat eẽ icõicabile: q2 diña. ℂ Cõtra. q2 tunc oẽ diñũ eẽt tale: q̃d ẽ f̃lm. Nec valet dicere: q2 inquãtũ hec pñitas. ſ. rõne hecceitatis: q2 ſi ſolũ iſto modo nõ eẽnt ſuppoſita diña inquãtũ talia diſtincta formaliter. Nã diuerſitas hecceitatũ nõ facit diſtinctionẽ formalẽ. ℂ Dico ergo q̄ pñitas hʒ vnã rõnẽ cõem: que eſt rõ cõis pñitati diuine 7 create: 7 hʒ aliã propriam ſpecificã: 7 illa eſt ppria pñitate diuine: 7 ille ex ſe eſt hec 7 ſm̃ iſtam conſtituit. Eodem modo de aliis.

N

Opio Scoti.

Jmpugnꝰ 4r
Poſſet negari ma. vt p3.

Cõſidera ſolutionem vt ſcis bene.

O

Hic ↄtr̃ pla addẽdo.
Dicit ſcis põderando.
Ephe. 3.

Opio ppa. ſʒ tenẽ cũ Sco. vl' ↄcordabis vt ſcis.
Dubium.
Põt dici q̄ q2 pñitas diuinis. vide ſco. l. 4. di. 12. q. 2. in ſimili.

P

Cõſidera ſolutionem.
Solo.
Rõ pñitatis 2r. hic. ſ. diſt. 7. q. 4. 3. arti.
Cõcluſio 4r.
Seqt̃ ſco. ad litteram.

His viſis rñdeo ad q̃õnẽ: 7 pono q̃tuor ↄnes. pª ẽ q̄ eẽ de ſuba pr̃is nõ dic̃ ſolã originẽ: q2 cũ creatura originet̃ a deo: creatura eẽt de ſuba pr̃is: vel dei: q̃d eſt f̃lm. ℂ 2ª ↄ ẽ. q̄ de, nõ dicit ſolã ↄſubalitatẽ: q2 tũc pr̃ põt dici eque de ſuba filii: ſiẽ eõ. ℂ 3ª ↄ ẽ. q̄ vtrũq3 dicit 7 ↄſubalitatẽ 7 originẽ. ℂ Vñ q2 filius hʒ eãdem ſubaʒ cũ pr̃e: 7 ẽ ab eo. dĩ de ſuba pr̃is. ℂ 4ª ↄ ẽ. q̄ de, p̃ncipaliꝰ dicit ſʒ aliq̃s originẽ q̃ cõſubalitatẽ: q̄a rõ ↄſubalitatis eſt reſpectus ↄñs diſtinctionẽ perſonarũ: ſicut reſpectus ſilitudinis: equalitatis 7 idẽtitatis: pſonalis aũt diſtinctio fit per origines. ḡ 7c. ℂ Confirmatur: q2 in eſſentialiter ordinatis prius eſt ſemper principalius: ſed diſtinctio precedit ↄſubſtantialitatem: ſicut alias relões cões. ſ. ſilitudinis: identitatis: 7 eq̃litatis: ergo de, dicit p̃us originẽ q̃ conſubſtãtialitatẽ. ℂ Sʒ oppoſitũ apparet mihi. ℂ Jõ ſit 4ª ↄ. q̄ de, p̃ncipaliꝰ dicit: ſiue ſignificat ↄſubalitatem q̃ originem. Nam ſi diceret prius originẽ: tũc nõ repugnaret ſubſtantie eẽ genitam: ſiẽ ſibi nõ repugnat eẽ de. ℂ P̃. Sicut aſſimilare dicit relõnẽ prius ſilitudinis: ↄcernit aũt origineʒ ita cõicare: vt dictũ eſt ſuperius. Et eodẽ mõ de hac p̃poſitione de. prius eñi dicit conſubalitatem: poſtea originẽ. ℂ Sʒ tũc ad argumẽta i ↄtrũ dico: q̄ lʒ diſtinctio 7 origo p̃ quã ſit diſtinctio 7 ↄſubalitas ſint eẽntialiter ordinata: ita q̄ diſtinctio ſiue origo ſit prior: 7 cõſubalitas ſit poſterior: tñ aliq̃d nomẽ poteſt imponi q̃d p̃us

Q

Op̃. aliorũ.

Op̃. ppria.
De. dic ↄſubſtantialitatem prius 7 originẽ poſterius.

M

Jmpugnꝰ 4r
M. l. formas ſubſtãtiales.
Cõſidera iſtã ſiãs põderando 7 addẽdo
Q2 nõ p̃ modũ ſube nec accidẽtis nec ſubſiſtẽtiaʒ diffinitiue hʒ ſe relõ i diuinis reſpectu eẽntie oſtendit.

ſignificabit

A

Vide Sco. in ari pdicam no. ſ abs.

ſignificabit vnū.ſ.illud qḋ poſteri⁹ eſt ꝙ̄ illud qḋ ē prius: ſic albū prius dī de albedine q̄ ē poſterior ꝙ̄ de ſubo qḋ eſt prius: ita i ꝓpoſito. ¶ Ad 'R i. dico ꝙ negaꝰ ab oib⁹.

¶ Utrū fili⁹ ſp gn̄eẽ de ſuba prīs. Qõ. VI.

Utrum filius ſp gn̄etur de ſuba prīs. Ꝙ non: qꝛ ſm Grego. magis debet dici eſſe genitū ꝙ̄ ſemper generari. ¶ Cōtra. nā Augu. cōparat cum ſplendori qui continue gignitur ab igne.

29. moralia. ca. 1. Vide qḋ ptinet ad mām. 9. diſt. vi ſco.

Hic ſciendū ꝙ lꝫ in ſenſibilib⁹ inueniant̃ gnõnes multe diſſimiles gn̄ationi verbi: tñ accipiendo de oibus ꝙ nõ eſt in eis aliqd ipfectionis poterimus eā aliqualiter inueſtigare. ¶ Quedā eni eſt gnõ q̄ eſt ſimul ꝓficiens ꝛ deficiens: ſicut generatio motus ꝛ oium ſucceſſiuoꝝ. Alia eſt ꝓficiens ꝛ non deficiens: ſicut in gnõne accītis pmanentis: qꝛ ibi eſt augmētatio ꝛ nõ corruptio. Alia eſt neutra: nec eſt deficiens: nec proficiens: ſed raptim tranſiēs tam generatū ꝙ̄ generatio: ſicut generatio radij a ſole: qa non manet niſi per iſtans. Alia eſt. cuius genitum eſt in inſtanti: ꝛ illud non raptim tranſit: ſed permanet. tranſeūte tamen tunc generationis non remanet generatio. ſicut eſt i generatione forme ſubſtātialis: manet eni forma ꝛ nõ gnõ. Iſte q̄tuor gnõnes remouent̃ a diuinis: pꝫ eni de trib⁹ primis: qꝛ nihil ē ibi ꝓficiēs ꝛ deficiēs ſic: ſicut in pma. Nec eſt ibi ꝓfectio ſic in 2ª. Nec raptim trāſit gnõ ꝛ genitū: ſic in 3ª. Nec ēt 4ª: qꝛ nõ trāſit gnõ diuina: imo eſt coeterna genito: qꝛ p ipſam ꝯſtituit̃ in eē pſonali. Sicut ḡ ei⁹ pſonalitas ſp ſtat: ita ei⁹ generatio. ¶ Alia āt inenit̃ q̄ ē ſimillima. ſ. gnõ act⁹ itelligēdi. ſ. Ubi nñ: caret eni ipfectiõib⁹ pdictis: pp q̄s pdicte gnõnes amouent̃ a diuinis. Ipſa eni ē pmanēs ꝛ nõ deficiēs ſic pª: nec ꝓficiēs ſic 2ª. ſꝫ iſtātanea eſt ꝯ tertiā: non raptim trāſit ſic gnõ radij: ſꝫ pmanet cū genito. Nec raptim trāſit ſic gnõ forꝰ ſubalis: ꝙ̄diu eni durat gnõ act⁹ intelligēdi ꝙ̄diu durat ipſe actus. Et h̄ magis apparet de vbo: qꝛ vbū in eſſe vbi ꝯſtituit̃ p gnõnē paſſiuā: ꝛ iõ ſtāte vbo ꝯdictionē includit ꝙ nõ ſit generatio.

Gnõ i creaturis ꝯ. q̄rā. 5. ē ſiſis diuine generationi.

B

De gnõne actus itelndi i nobis nõnergꝛ ꝛ dubia q̄ ſequūt̃ de codē pōdera.

C

5. D.

Sed hic eſt vna diffi. Utrū actus itelligēdi ſemp generet̃: ſicut nūc dictū eſt. Et vi ꝙ non. Quāto forma pfectior eſt tāto min⁹ depēdet: forª autē pfectiſſima in itellectu eſt actus itelligēdi: habit⁹ autē ꝛ ſpēs q̄ ſūt ipfectiores nõ ſp depēdēt. ḡ ꝛc̃. ¶ Ad iſtḋ dōm eſt. ꝙ ꝓpõ aſſumpta nõ eſt vera. ſ. ꝙ res ꝙ̄to pfectior tāto minus vel a paucioꝛib⁹ depēdet. Nā certum eſt ꝙ cōpoſitū eſt nobilius ipſa mã: ꝛ tñ a plurib⁹ depēdet ꝙ̄ ipa mã. Eodē mõ de actu itelligēdi dico. ꝙ lꝫ ſit nobilior: tñ a plib⁹ depēdet ꝙ̄ ſpēs vel habit⁹: qꝛ aliqñ vltra illa a qb⁹ depēdēt iſta a qbus ēt depēdet actus: act⁹ adhuc depēdet ab iſtiſmet. ſ. a ſpē ꝛ habitu. Plus ēt depēdet: qꝛ poſtquā illa ſunt in eē poſita: iā nõ depēdent niſi forte a ꝯſeruāte: tñ coꝝ gnõ nõ ſtat. Actus āt intelligēdi ita ꝯtinue ꝙ̄diu eſt generat̃: ſicut in pº nunc quando incipit eſſe. ¶ 2ª diffi. cū omnis actio habeat terminum capientem eē p ipſam: cū p generationeꝫ actus itelligēdi in pº inſtāti act⁹ ipe intellndi capiat eē: qd in 2º iſtāti capit eē: qꝛ vel idē capiet bis eē: qꝛ iā ꝓhabuit eſſe. vel aliud nouū. ¶ Dico ꝙ hic non eſt difficile reſpondere: ſi ponat̃ ꝓductio permanens ſicut ꝓductum. Et tunc eſſet dōm ꝙ difficultas eſſet: ſi eſſet in 2º inſtanti noua ꝓductio: ſed qꝛ nõ eſt noua productio ſed eadē q̄ prius: ideo nõ accipit eſſe niſi eadem acceptione: qua ante. ¶ Exēplū. cā mālis ſemper cāt māl'r ſuū effectū: qꝛ ſuū cāre eſt ſuū recipe: ꝛ effect⁹ depēdet ab ea: ſemper aūt eadē cāliate cāt: ꝛ eadem receptione recipit. ¶ 3ª diffi. eſt de agentibus naturalibus qñ

Nobili⁹ aliqñ a plib⁹ depēdet ꝙ̄ ignobili⁹. Vide ſco. 3. diſ. 1. q. 1. ꝛ vbi ibi notaui plā addēdo.

D

Productio vbi ē nñ eſt permanens.

approximant̃ paſſiuo quanto ibi plus manēt tanto magis itēdūt ſuos effectus. Nõ aūt experimur h̄ de actu intelligendi. Un̄ ḡ hoc? ¶ Hic ego dico ꝙ aliqua agētia ſunt q̄ ꝯtinuant actionē ſuā innouādo ipſam. Aliq̄ nõ: ſicut ſi ſol ſtaret ꝛ nõ moueret̃: ſp eūdē radiū cāret: nec ille radius intēderet̃: ſꝫ in pº inſtanti eēt eque pfectus ſic in vltimo. Et tota rõ eſt: qꝛ eadē actione numero cāret: nõ ſic aūt agētia pbica: ſic ignis q p modū ꝯtrij agit. Hꝫ eni ꝯtrū ꝛ iõ alia ꝛ alia actiõe: ꝛ alio ꝛ alio iſtāti cāt ꝯtinue: ꝛ ſp aliqd nouū ꝓducit: ꝛ ēt augmentat. ¶ 4ª diffi. eſt vtꝝ poſſet demõſtrari ꝙ talis act⁹ itelligendi ſic ꝯtinue dependeat. ¶ Ad hoc dico ꝙ dependentia b. ad a. probat̃ precīſe per hoc: qꝛ ad preſentiaꝫ a. ſequit̃ b. ꝛ ad abſentiā a. ſequitur deſitio b. Nūꝙ̄ aliā viā hēmus ad ꝓbādū ſiue oñdēdū aliquid eē cāꝫ alicuius. Eodem mõ dico de ꝯtinue cāre: qꝛ eni videmus ꝙ aliqui effectus poſtꝙ̄ poſiti ſunt in eſſe quantūcūqꝫ deficiat cā illū effectū ponēs in eē: nõ pp h̄ deficit ille effect⁹: dicim⁹ ꝙ ille ꝯtinue nõ cātur. Exᵐ de calore cāto a ſole: recedēte eni ſole remanet calor. iõ ꝛc̃. Quādocūqꝫ eni ex abſentia cē ſeq̄t̃ corruptio effect⁹: tūc dicim⁹ ꝙ ille effectus ꝯtinue depēdet: ꝛ eſt in ꝯtinuo cāri. Exᵐ de luce cāta a ſole: recedēte eni ſole iā amplius nõ remanet. ḡ ꝛc̃. ¶ Ad ꝓpoᵐ applican⁹ ꝙ̄tū ad ea q̄ ſunt in aīa: qꝛ videm⁹ ꝙ lꝫ p̄ſite obo vl' ſpē cauſet habit⁹: tñ poſtꝙ̄ cāus eſt abeūte obo adhuc remanet habit⁹. Probamus eni habitū ex h̄ nõ ꝯtinue dependere: nec ꝯtinue cāri. qꝛ aūt videmus ꝙ p̄ſite obo actus ponitur in eſſe. abſēte aūt nõ ſtat actus: ideo argum⁹ euidēter ꝙ actus cōtinue cāt̃: ꝛ dependet eque euidēter: ſicut de radio reᵘ ſolis. ¶ 5ª diffi. quō corrūpunt̃ ꝛ pmanent ea que ſunt in aīa nr̄a. ¶ Ad h̄ dico ꝙ aliq̄ corrumpunt̃ pcīſe ex defectu agētis. Exᵐ de luce in aere q̄ nõ corrūpit̃ pp aduentū ꝯtrij: nec pp innālem potentiā ſubiecti: ſed precīſe ex defectu agētis. hõ eſt in aīa actus intelligēdi. nõ enim pp ꝯtrū corrūpit̃: nec pp inālitatē ſubi: ſed pcīſe pp defectū agētis. Intell's eni agens põt occupari circa aliud obm: ꝛ ſic nõ occupabit ſe circa iſtud. ꝛ p ꝯñs ex tali defectu ſequit̃ deſitio actus intelligēdi. Aliq̄ aūt ſunt in ſenſibilib⁹ q̄ corrūpunt̃ ex defectu pncipij patiēns. ſ. ſubi. ꝛ hoc fit qñ ſubm deſinit mālīter cāre pp aduentū alicuius ꝯtrij. Et iſto mõ albedo in ſuperficie eſſe deſinit nigredine adueniēte. Hõ in aīa noſtra ſunt habitus aliq q hñt ꝯtrū. Nā ipſi nõ corrumpunt̃ pp pᵐ: qꝛ poſtꝙ̄ poſiti ſunt in eſſe nõ ampli⁹ depēdēt a cāis ſuis: ſꝫ qꝛ oē inherēs dpēdet a ſubo: ceſſante ſubo cāre in genere ſue cāliatis: ſtatim deſinunt iſti habitus. Hoc āt fit qñ aliq̄ hitus iſti icōpoſſibiles iducunt̃: qꝛ tūc ſubm deſinit cāre reᵘ iſtoꝝ: ꝛ icipit reᵘ illorū. Iſti āt hitus ſūt ipfecti: vt in ſequētibus apparebit. ¶ Sꝫ nūc ex iſtis põt elici vna ꝯ. ꝙ pfecti habitus nõ pñt corrūpi. Nā de impfectis ſicut de opione vā ꝛ fīa: ꝛ fide pꝫ oppoᵐ: ſꝫ de ſcīa ꝛ ſapīa q̄ ſunt vere ꝛ pfecte vī ꝙ ſunt incorruptibiles. Probo: nā oē qḋ corrūpit̃ vel corrūpit̃ pp defectū agētis ſic de luce: vel pp defectū ſubi: qꝛ deſinit cāre. Uel pp aliqḋ icōpoſſibile inductū in ſubto: ex quo ſeq̄t̃ 2ᵐ. ſ. ꝙ ſubꝫ nõ poſſit cāre. Propter pᵐ nõ corrūpunt̃ iſti habitus: qꝛ poſtꝙ̄ poſiti ſunt in eſſe abeunte cā ſita adhuc remanēt. Nec ꝓpter ſciam falſam ſibi incōpoſſibilē: vel pp ſapiam falſam: qa iſte non ſunt. Includit eni ꝯdictionē ꝙ aliqua ſcīa ſit falſa: vl' ēt ſapientia: ſic ꝙ hõ ſit irrõnalis. Scīa eni eſt habit⁹ veridicus. ¶ Sꝫ dices. ꝙ lꝫ nõ poſſit corrūpi p ſciam falſam: eo ꝙ nõ ſit: tñ ad corruptionē ſufficit opinio falſa: que bene eſt poſſibilis: ꝛ iſta ita eſt icōpoſſibilis ſcientie: ſicut albedo nigredini. ¶ Sed hoc

E

Agentia duplicia.

Continuatio actiõis qñ augūt actiones effectus: ꝛ qñ non?

M. 1. alic⁹ ad aliud. M. 1. acc.

F

Habit⁹ doctrina ꝯ cognitiue cāuſatus: ꝛ depēdētie effect⁹ a cā ſua vniuſmodi.

Act⁹ ē ſp i ſieri: habit⁹ do nõ

Aliqua corrūpunt ſ.

G

Cōcluſio ſingularis.

H

Habitus pfecti nūꝙ̄ corrūpunt. ꝯſidera Vide Scot. 45. di. 4. vbi ibi nõtã.

6. ethi. ꝛ alibi ſepe. Exᵐ ſꝫ.

L Regula.

eſt incõpoſſibile:q: qñ aliq̃ due cãe ſunt eq̃ approximate reſpectu alicuius paſſiui:ſi vna eſt potẽtior alia: ⁊ effectus eoꝝ ſũt ſimplr incõpoſſibiles:q: nũq̃ ĩpotẽtior poterit effectũ ſuũ in paſſiuo cãre:nec p̃ ↄñs effectũ põtẽtioris deſtruere. Hoc pz maxime ſi vtraq₃ ſm vltimũ ſui poᵉ agit. Nõ ita eſt ꝙ opio falſa:q̃ eſt incõpoſſibilis ſcie:nõ põt cãri in itellectu niſi mediãte actu circa obm illud qd̃ eſt ſcitũ. Cõſtat aũt ꝙ illud ob₃ ſcitũ ꝑ tũc erit pñs intellectui:⁊ ſic p̃miſſe reᵐ demõſtrationis:ſed demonſtratione eq̃ approximata potẽtẽ cum ſyllogiſmo probabili:demonſtratio eſt potentior: cum ergo effectus demõſtrationis qui eſt ſciẽtia ſit incõpoſſibilis opinioni falſe.ſeq̃ ꝙ ſylls ꝓbabilis nũq̃ poterit effectũ ſuũ cãre in poᵗᵉ:⁊ p̃ ↄñs nec ſciã₃ dſtruere.

Q: impfecte ſciẽtie nedu₃ ſtã ſcia:immo nec ſtã opio oppoſita neq̃t gñari.

¶ Ex his põt alicui videri:ꝙ veri ⁊ pfecti habitus itellectualis nõ pñt corrũpi. ¶ Ad Grego. dico.ꝙ iõ eſt:q: generatio eſt cõcua genito.

K ¶ Utrum eſſentia diuina ſit cauſa eorũ que ſunt extra in genere cãe finalis. Queſtio. VII.

VTrum eſſentia diuina ſit cã eoꝝ q̃ ſunt extra ĩ gñe cãe finalis.Q: nõ. Diony.dicit ꝙ eſt ſupſubſtantialr ab oib⁹ ſegregata effectibus. ¶ Cõtra idẽ ⁊ eſt.4.ca.Omnia deſiderant ſummũ bonum.

Cõclo r̃ſal. Uide Sco.q. 3.prolo.

Ad iſtam qõnẽ dico ꝙ ſic.Et ꝓbo 4ᵒʳ. Primo ſic. Cãlitas p̃ᵃ ⁊ pfectiſſima eſt attribuẽda p̃me ⁊ pfectiſſime pfectioni:ſ₃ cãlitas finalis eſt pfectiſſima:eſſentia aũt diuina eſt pfectiſſima pfectio. g̃ ꝛc̃. ¶ 2ᵒ ſic. Nulla pfectio h₃ rõnẽ ſummi boni niſi eſſentia diuina:ſ₃ rõ finis eſt rõ ſummi boni:g̃ rõ finis cõpetit eſſentie diuine ꝓprie. ¶ 3ᵒ ſic. Illud qd̃ eſt ſumme appetibile ab oib⁹ h₃ rõnẽ finis oium:ſed diuina eſſentia eſt ſũme appetibilis ab oĩbus.g̃ ipſa eſt finis oiu₃. Maior pz:q: oia bonũ appetũt:rõ aũt finis ⁊ boni eadẽ:g̃ vĩ ꝙ ſũmũ bonũ eſt ſumme appetibile. ¶ 4ᵒ ſic. Obm beatificũ ſub eadẽ rõne h₃ cãlitatẽ cãe finalis:ſub q̃ quietat appetitum beati:ſed eſſentia diuina ſub ratione qua eſt eſſentia diuina quietat intellectũ beati:ergo ſub illa ratione eſt cauſa finalis.

3.ethi. L

D.q̃druplex

¶ Sed hic q̃tuor ſunt diffi. Prima:q: vĩ ꝙ h̃ nõ poſſit ſtare. Na₃ diuina eẽntia q̃cq̃d cãt nãlr:cãt vt p̃ſcindit ab attributis ſ₃ iſtud eſt ĩpoſſe:ꝙ ipſa alıq̃d cãet nãlr ĩ creaturis ex̃. ¶ 2ᵃ diffi.q: oẽ nãlr cãns neceſſario cãt:ſed eẽntia vt p̃ſcidit a volũtate cãt nãlr.g̃ neceſſario cãbit ad ex̃:qd̃ eſt ĩpoſſibile. ¶ 3ᵃ diffi.q: p̃ma cãlitas ad extra attribuit volũtati:ſ₃ ſi diuina eẽntia cãret:nõ cãret niſi p̃ modũ agẽtis p̃mi:g̃ p̃ volũtatẽ. ¶ 4ᵃ diffi.q: cãlitas cãe finalis eſt prior alijs cãlitatib⁹ ꝛcĩ g̃ diuina eẽntia neceſſario cãet:ipſa in ſuo gñe cãbit neceſſario in illo priori. ¶ Et ſic ſequuntur duo. Primũ eſt.ꝙ voluntas neceſſario cãbit:ex q̃ eẽntia q̃ p̃uenit in cãndo neceſſario cãt. 2ᵐ.ꝙ voluntas nihil cãbit:q: ex q̃ in illo priori res cãte ſunt:q̃d cãret? ¶ Ad iſta.

M

¶ Ad p̃ᵐ dico.ꝙ ↄnexio reꝝ ad eẽntiã vt ad finẽ neceſſaria eſt:⁊ eſſentie ad res vt finis ad finibilia.ſ₃ enim res ſint ↄtingẽtes:tñ eis poſitis neceſſaria eſt ↄnexio. Ordo enim ſm habitudinẽ cã finalis nãlis eſt:nãlr enim aĩal mãs eſt ꝑp hoiem:⁊ corpus ꝑp aiam:⁊ oia ꝑp diuinam eẽntiã. Iõ ↄcedo ꝙ ordo iſte ex ſe neceſſari⁹ eſt. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ eſſentia vt finis mere nãlr cãt. Sed q: effectus nõ ſolũ depẽdet a fine:verũ ẽt ab efficiẽte:efficiẽs aũt liberũ eſt ⁊ ↄtingens.ſ.voluntas diuina:iõ ſequitur ꝙ erũt ↄtingentes ⁊ h̃ ꝑp iſtã rõnẽ:q: qñcũq₃ plures cãe naturalr agentes ⁊ neceſſario cõcurrunt ad vnũ effectũ:ſi vna ſola ↄtingens eſſet:effectus erit ↄtingẽs:⁊ ſic eſt h̃. ¶ Ad 3ᵐ dico.ꝙ agere ⁊ mouere ⁊ talia ↄueniũt p̃ſe efficienti ⁊ proprie. Ideo ↄcedo ꝙ voluntas eſt p̃ma

Nõ ſimpliciter ꝙ hīdo res ↄparatur ſe ⁊ ad finẽ vltimũ ẽ neceſſaria:⁊ ſi ↄtingẽt hẽant eẽ. Q: cãlitas finis eſt neceſſaria ⁊ nãlis ꝑuis o h₃ ſit de effi ciẽte.ſ₃ in cõſiderãa inſtãtia vt noſtã.

Deprecentur. Lĩea.

mouẽs ⁊ agẽns:ſ₃ eẽntia abſtrahit ab iſtis. Ideo non ſequitur ꝙ p̃mũ cãns ſit p̃mũ mouẽs:nec ꝙ p̃ᵐ mouens ſit p̃ᵐ cãns:ſicut p̃ᵐ aĩal nõ eſt p̃mus aſinus:nec eẽ.eẽntia g̃ h₃ cãlitatẽ alterius rõnis a volũtate. Et iõ in illo ordine eſt p̃ᵐ cãns. ¶ Ad 4.ᵐ dico.ꝙ l₃ cã finalis ſit totalis ĩponẽdo effectũ ex̃ in gñe cãe finalis:tñ nõ eſt totalis ſimplr:q: deficit cãlitas efficiẽtis.⁊ iõ l₃ ex ſe oia cãet:⁊ neceſſario in iſto gñe:tñ q: neceſſario exigit voluntas:non ponit effectũ niſi concurrente voluntate q̃ contingenter cauſat. ¶ Ad Diony.dico.ꝙ eſt ſegregata ab effectibus in genere cauſe efficientis.

N Agens. Mouens. In iumentu.

Finis ſine effi ciẽte nõ totalr cauſat.

¶ Utru₃ eẽntia vt p̃ſcindit a volũtate ſit p̃n ᵐ ꝓductiuũ alicuius ad extra in rõne efficientis. Qõ. VIII.

VTrum eſſentia vt p̃ſcindit a voluntate ſit p̃nᵐ ꝓductiuũ alicuius ad extra in ratione efficientis.

Cõclo r̃ſal. Rõnes alioꝝ O

Dico ꝙ nõ. Hoc ꝓbaĩ ab aliquibus. Primo ſic. Impoſſe ẽ ꝙ aliq̃d neceſſario ꝓducat ad ex̃:eẽn⁹ aũt vt ſic eſt p̃nᵐ neceſſarium: g̃ nõ eſt p̃nᵐ ꝓducẽdi ad ex̃. ¶ 2ᵒ ſic. Nihil ad ex̃ ꝓducit a deo neceſſario:ſ₃ eẽntia diuina neceſſario ꝓducit q̃cq̃d ꝓducit.g̃ ꝛc̃. ¶ Iſte rõnes ſm ꝙ aliq̃s poſſet dicere:nõ cõcludũt.ꝓbarẽt enĩ ꝙ neceſſario cãret hĩtudine. ¶ Iõ pono alias. Prima ſit iſta:qñcũq₃ ſũt aliq̃ due cãe p̃ciales reᵉ alic⁹ effectus:vna vlis ⁊ alia p̃ticularis: vlior ẽ pfectior. Pz in oĩbus.poſito g̃ ꝙ eẽn⁹ ↄcurrat:cũ eã volũtas ↄcurrat:⁊ voluntas cũ ſit vlior eẽt pfectior. Q: aũt voluntas ſit vlior pz:q: eẽn⁹ nõ ponet niſi in ꝓductionib⁹ obtinens cãre: voluntas võ ĩ oib⁹ ꝛc̃. Maior pz: q: q̃lẽ ordinẽ hñt aliq̃ in cãndo talẽ hñt ĩ eẽndo. ¶ 2ᵒ ſic. Ois cã ẽ q̃ nõ p̃ᵃ depẽdet a p̃ĩ cãndo.voluntas eſt p̃ᵃ cã in cãndo ſm Aug.ſ₃ qñ aliq̃d depẽdet ab alio ĩ opãdo eſt ipfectius illo:⁊ ſic eẽn⁹ erit ipfectior voluntate:qd̃ eſt fſm.g̃ ꝛc̃. ¶ 3ᵒ ſic. Qñcũq₃ ad aliquẽ effectũ ↄcurrũt due cãe eẽntialr ordinate:cã min⁹ p̃ncipalis nõ p̃tãtũ intẽdi qn̄ ſit iferior:ſ₃ ob₃ reᵐ act⁹ ĩ cãndi ẽ min⁹ p̃ncipal'cã:g̃ ſi eẽn⁹ diuina ↄcurrat cũ poᵗᵉ:ipſa erit min⁹ p̃ncipal' cã ĩ eẽndo:q: min⁹ p̃ncipal' in opando. ¶ 4ᵒ ſic. Nã tũc videreĩ itells nr̃ agẽs eẽ pfectior:q: ad oẽs act⁹ ↄcurrit:nõ ſic aũt eẽn⁹ diuina. ¶ 5ᵒ ſic. Qñcũq₃ aliq̃ res cõis diuidiĩ p̃ duas diuas oppoſitas.ſ.ĩpoſſe eſt vnã eaꝝ in aliã coincidere:ſ₃ cã effectiua ⁊ finalis diuidunt cãm ex oppoᵗᵒ:eẽn⁹ aũt diuina:vt ſic accepta ẽ cã final' diuum:vt patuit in p̃cedẽti.q.g̃ ipſa nõ erit cã efficiẽs:ſ₃ volũtati attribuiĩ cãlitas effectiua. ¶ 6ᵒ ſic. Impoſſe ẽ iter fundamẽtũ ⁊ terminũ eiuſdẽ rõnis eẽ relones niſi eiuſdẽ rõnis:ſ₃ eadẽ forᵃ ſimplex refert ad deũ ſub rõne finis ⁊ efficiẽtis:fundamẽtũ aũt ẽ idẽ ex p̃te cãti. g̃ op₃ ꝙ ſit diuã ex p̃te termini:q: aliogn̄ relones eẽnt eiuſdẽ rõnis:qd̃ eſt falſu₃:eẽntia aũt diuina eſt terminus relonis p̃ modũ finis.g̃ nõ erit p̃ modũ efficiẽtis. ¶ Iõ ad qõnẽ g̃ q̃riĩ. Utꝝ eẽn⁹ vt p̃ſcidit a voluntate ſit p̃nᵐ ꝓductiuũ ad ex̃. Dico ꝙ nõ p̃t eẽ. ¶ Diſtĩõ. VI.

Cõſidera in cãrũ ponderando. Rõnes p̃pe. Maxima.

D: hoc.3.vi ſen.3.

Maxima.

P

Maxima.

Q

Reſolu.

Preterea queritur ꝛc.

¶ Utrũ deus p̃r genuit filiũ volũtate. Queſtio. I.

CIrca diſtinctionem ſeptimã:queritur p̃mo Utrum deus pater genuit filium voluntate. Q: ſic. Hyla.ᵒ trini.dicit.ꝙ deus pater charitate ⁊ natura cõicat omnia filio:charitas eſt pfectio volitiua.ergo ſi charitate ⁊ voluntate. ¶ Contra Aug.15.de trini.dicit ꝙ valde repellẽda eſt hereſ Enomij.qui dicit filiũ dei non nãe:ſed voluntatis. ¶ Hic p̃mo vidẽdu eſt ſi produxit filiũ voluntate que eſt potẽtia. 2ᵒ ſi produxit cum volitione.

I

A

2.arti.

Voluntas cõ ſideratur ſꝰ 4ᵒʳ

Quantū ad pᵐ eſt intelligendū ꝙ quatuor modis
põt intelli ꝓduci filiū volũtate pñia. ſ. vo
lũtate añte: q̃ volũtate gs deſiderat ẽpatū: quẽ nõ hꝫ in
ſua ꝑtate. ¶ 2ᵒ volũtate ꝯcomitãte: ſicut poſtq̃ hꝫ ẽpatū
tã amat eū. ¶ 3ᵒ volũtate ſubſequẽte: ſicut actus forti
tudinis: cū trãſierit delectat. ¶ 4ᵒ volũtate eliciente:
ſic vtus executiua ad ĩperiū volũtatis opat̃. ¶ Scõm
hec quatuor dico quatuor ꝯnes. Prima ẽ. ꝙ pr̃ ꝓducit filiū
volũtate añte. Hoc ꝓbo ſic. q̃cũq3 aliq̃ ordinata ſunt
ordine nãe: qualẽ ordinẽ hñt inter ſe: talẽ hñt in ſuppo
ſito: ſ3 volũtas ordine nãe: vel ſaltẽ nãlis itelligẽte eſt
ꝑor ꝓprietate pſonalis: cũ ſit actus ẽẽntialis: g̃ eſt prior
in ſuppoſito pr̃is. ¶ Confirmat̃: q2 ſm Dion. in diuis
ordine nãe ꝑueniũt ẽẽntialia pſonalia: volũtas aũt eſt
ẽẽntialis: ꝓductio pſonalis. g̃ ꝛc. ¶ 2ᵃ ꝯ. ꝙ pr̃ ꝓducit
filiū volũtate ꝯcomitãte: q2 q̃cũq3 ſunt ſil' in eodẽ iſtã
ti eternitatis: vnũ aliud nc̃cio ꝯcomitat̃. ſic eſt in ꝓpo
ſito. g̃ ꝛc. ¶ 3ᵃ ꝯ. ꝙ pr̃ nõ ꝓducit filiū volũtate ſubſeq̃n
te. qð ꝓbat̃: ꝯñs vt ꝯñs nc̃cio eſt poſterius aliquo ordi
ne illo qð ꝯſeq̃t̃: ſ3 volũtas nec ordine nãe: nec originis
eſt poſterior ꝓductione. g̃ ꝛc. ¶ 4ᵃ ꝯ. ꝙ nõ voluntate
eliciente. Et ꝓbo dupl'r. Primo ſic. Q̃cũq3 pñᵐ hꝫ ter
minū adeq̃tū nõ põt in aliū eliciti: ſ3 volũtas itell'r
hꝫ terminū adeq̃tū. ſ. ſpm̃ ſanctū. g̃ ipſa nõ poterit eẽ
pñᵐ filij. ¶ 2ᵒ ſic. Unicꝰ ꝓducti nõ põt eẽ niſi vnū tota
le pñᵐ ꝓductiuū: ſ3 ſufficiẽs ꝓductiuū ꝛ totale filij eſt
memoria fecũda q̃ nõ includit volũtatẽ. g̃ ipſa nõ erit
pñᵐ ꝓductiuū ꝟbi. ¶ Cõfirmat̃ dupl'r. Primo ſic. Q2
intell'ᵃ vĩ eſſe ſufficiens pñᵐ reſpectu filij in ordine de
terminati pñcipij. g̃ volũtas cū nõ poſſit ꝯcurrere niſi
in ordine illo: ſi ꝯcurreret ſupflueret. 2ᵒ q2 cã pticula
ris nõ extẽdit̃ ad ꝓductionẽ alterius rõnis. ¶ Cõtra
iſta iſtat̃ 4ᵒʳ. Primo ſic ꝯ pmã ꝯnẽ. Illud qð ꝯuenit ali
cui in pᵒ mõ dicẽdi p ſe: ꝑcedit illud qð ꝯuenit ſibi in 2ᵒ
mõ: ſ3 volũtas ꝯuenit pr̃i in 2ᵒ mõ ſicut ꝛ nãe: ꝓductio
aũt i pᵒ mõ: q2 ip3 ꝯſtituit. g̃ ꝛc. ¶ 2ᵒ ꝯ ſcdaz ꝯnẽ arguo:
ſic tñ. q̃cũq3 ſunt ſil' in eodẽ inſtãti eternitatis: illa ſein
uicẽ ꝯcomitantur: ſed gnõ ꝛ ſpiratio ſunt hꝰ g̃ ſi pp̃ h
dicat̃ ꝓduci filius voluntate ꝯcomitante: eodẽ mõ ſpi
ratione ꝯcomitãte. ¶ 3ᵒ ꝯ tertiã ſic. In illo iſtãti i quo
pr̃ producit filiū: aut placet ſibi in productione: aut di
ſplicet. nõ 2ᵐ: q2 h eſſet imperfectionis. ergo placet.
Hoc aũt voco produci volũtate ſubſequente. ¶ 4ᵒ ꝯ
quartã ſic. ꝟbũ eiuſdẽ rõnis vĩ in nobis ꝛ in deo: ſed in
nobis volũtas cõcurrit ſm ꝙ dicit Aug. 9. de tri. ergo
eodẽ mõ ꝯcurret in diuinis: alioqñ nõ eẽnt eiuſdẽ rõ
nis. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ aliquid cõuenire ſuppoſito in 2ᵒ
mõ põt intelligi dupl'r. Uno mõ p rõnẽ formalẽ ſup
poſiti ꝛ iſto mõ maior vĩ'r eſt vera. Nã que cõueniunt
in pmo mõ iſto mõ ſunt priora his de 2ᵒ mõ. Alio mõ
põt intelligi ꝙ ſibi ꝯueniat p rõnẽ cõem: ꝛ de iſto non
eſt vera. Nam bonū dĩ de hoĩe in 2ᵒ modo: ꝛ tñ bonu3
in hoĩe eſt prius rõnali: q2 ſibi ꝯuenit per rõnem cõe3
ſuperioris. ſ. entis. ¶ Ad ꝓpoſitū tunc dico: ꝙ volũtas
in 2ᵒ modo dicẽdi per ſe ineſt patri non per rationem
pr̃is: ſed preciſe p rõnẽ cõem. ſ. p eſſentiã vel natura3:
ꝛ iõ in pr̃e prior eſt volũtas q̃3 productio q̃ eſt de pmo
mõ. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ eodẽ mõ de oĩbus q̃ ſunt in pr̃e:
põt ꝯcedi ꝙ ꝓducit̃ cū eis: ꝛ ita de ſpiratione ꝛ de oĩbꝰ
alijs: nõ tñ ita ꝓprie de vno ſicut de alio: ꝛ iõ nõ eſt ita
in vſu cõi. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ nõ eſt imaginandū ꝙ ſuc
ceſſio ſit inter ꝓductionem ꝛ cõplacentiam: nec ꝙ ꝓ
ductio trãſeat in ꝑteritū. ſtantibus aũt ſimul: nc̃cio vo
luntas prior eſt productione: g̃ nõ põt eſſe ſubſequens.
¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ imperfectionis eſt in verbo noſtro
ꝙ ſit imperatū: ꝛ p ꝯñs ꝙ ibi ꝯcurrat voluntas copu

Cõcluſio 4ᵉ.
Regula nota
bilis.

Et ſi volũtas ante atq3 ꝯco
mitãte: nõ eſt
ſubſequente
nec eliciẽte fi
liũ ꝓducit pr̃
h.d.

B

Obijcitur 4ᵒʳ

C

D

Nota q̃r ꝓ
dicatum ſcdi
modi ꝑcedit
ꝓdũ pmi mo
di i aliquo ca
ſu ꝛ qualr nõ
Sed tu ꝯſide
ra inſtãciã hñ
pñder ideo: vel
dic alr ſi vide
bit̃ ꝯueniẽs.
Ad pmos aſ
pcietates ꝛc.

lans parẽtẽ cū prole. Illo ergo modo nõ eſt ponẽdum
in diuinis: ꝛ iõ non ponit̃ ibi volũtas concurrere.

Quantū ad 2ᵐ. ſ. vtrū pr̃ ꝓducat filiū volitione:
ſuppoſita vniformi diſtinctione hic ſicut
dictū eſt de volũtate: pono quatuor ꝯnes ꝯformes. Pria
eſt. ꝙ pr̃ ꝓducit filiū volitione añte: ꝛ ꝓbat̃: q2 eſſen
tiale ꝑcedit notionale: ſ3 volitio eſt ẽẽntialis: ꝛ ꝓductio
notionalis. 2ᵃ ꝙ volitione ꝯcomitãte: q2 in eodẽ iſtã
ti eternitatis ſunt. 3ᵃ. ꝙ nõ volitione ꝯñte: q2 volitio
in diuis ꝑor eſt ꝓductione. 4ᵃ. ꝙ nõ volitione eliciẽ
te: q2 actio nulla imanẽs eſt pñᵐ ꝓductiuū alteriꝰ: eo ꝙ
ipſa ſit finis: ſ3 velle diuū eſt actio imanẽs. g̃ ꝛc. p̃. Nõ
ꝑtinet ad memoriã fecũdã. ¶ Cõtra iſta iſtat̃ 4ᵒʳ. pᵒ ſic.
Sicut agẽs ꝑſupponit eẽntia ꝑſupponit illud q̃ agẽs cõ
ſtituit̃ in eẽ: ſ3 velle eſt agere: q2 opari. ꝓductio aũt eſt
illud q̃ pr̃ ꝯſtituit̃ in eẽ: g̃ velle pr̃is ꝑſupponit ꝓductio
nẽ. ¶ 2ᵒ ſic. Actus 2ᵒ ſp ꝑſupponit actū pᵐ: ſ3 velle eſt
actus 2ᵒ pr̃is: gnõ aũt actiua eſt actus pmus: ſicut aĩa itel
lectiua eſt pmus actꝰ hoĩs. g̃ velle pr̃is ꝑſupponit ꝓdu
ctionẽ. ¶ 3ᵒ ſic. Actus volẽdi nõ eſt niſi volẽtis. ſi aũt
volitio ꝑcedit gnõnẽ: tũc q̃ro: cuius volentis erit p illo
ſigno nõ pr̃is: q2 p illo ſigno pr̃ nõ eſt. ergo erit volitio
nullius volẽtis. ¶ 4ᵒ ſic. Actus volẽdi nc̃cio ꝑſuppo
nit obm: ſ3 g̃ filius eſt obm volitionis: ꝛ nc̃cio volitio ꝑ
ſupponit filiū: ꝛ p ꝯñs gnõnẽ actiuam: q̃ eſt prior filio.
¶ Ad iſta p ordinẽ. ¶ Ad pᵐ dico. ꝙ nõ ſp agere pre
ſupponit ſuppoſitū: ſed tñ hꝫ ꝑſupponit pñᵐ actionis.
Exᵐ. ſi aĩa chr̃i in pmo iſtãti ſue creationis fuiſſet bea
ta in illo iſtãti q̃ nõ fuit ſuppoſito ꝟbi vnita ꝓpria ope
ratio btĩfica fuiſſet prior ſuppoſito. Hoc ẽt apparet de
aiabꝰ ſanctoꝝ beatis: q̃ nũc hñt actū beatificũ: ꝛ tñ nõ
in ſuppoſito. In reſurrectione aũt hẽbunt ſuppoſita: ꝛ
erũt in ſuppoſitis. Un̄ cõcedo ꝙ agere ꝑſupponit eẽ
ſui pñcipij: ſ3 tñ nõ op3 ꝙ ꝑſupponat eẽſe ſuppoſiti. In
ꝓpoſito aũt ꝑſupponit eẽntiã cū voluntate. ¶ Ad 2ᵐ
dico eodẽ mõ ꝙ actus 2ᵒ ꝑſupponit pᵐ ſui pñcipij for
malis nõ aũt ſuppoſiti: ſicut ſi chr̃s fuiſſet prius hõ: in
morte nõ fuiſſet ſuppoſitū: ꝛ tñ remãſiſſet actus beati
ficus. ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ volitio eſt prior q̃3 ſua inheren
tia ad volũtatẽ: vel q̃ſi inherẽtia. ſicut eſt prius volitio
in ſe q̃3 ſit actus volentis. Nam omne qð eſt ad aliud
prius eſt ad ſe: ſic volitio prior eſt ad ſe q̃3 referat̃ ad
ſubm. ¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ actus preſupponit obm ſaltẽ
primariū: non eſt aũt nc̃e ꝙ ꝑſupponat ſcdariū: ꝛ eſſen
tia aũt eſt obm primariū volitionis: filius aũt ſecũda
riū. Et ideo l3 preſupponat eẽntiã: nõ tñ filiū. ¶ Sed
adhuc animus nõ queſcit pp̃ diffi. occurrẽtes. Arguo g̃
4ᵒʳ. pᵒ ſic. Q̃uis volitio vt cõis poſſit ꝑcedere ꝓductio
nem: tñ voluntas pr̃i appropriata nõ: quia illud cui ali
quid conuenit vel appropriatur eſt prius illo. ¶ 2ᵒ ſic.
Nam intellectus non capit ꝙ aliquis operetur antq̃
ſit: ꝛ ita parũ capit intell'ᵃ ꝙ ſit velle pr̃is anteq̃ pater
intelligatur eſſe: ꝛ p ꝯñs ante generationem. ¶ 3ᵒ ſic.
Oĩs habitudo preſupponit extrema: ſ3 velle patris vt
pr̃is dicit habitudinem volitionis ad pr̃em: ſic eſſe in
quocũq3 vel cuiuſcũq3. g̃ preſupponit pr̃em: ꝛ ſic pr̃ ꝑ
cedit. ¶ 4ᵒ ſic. Oẽ totū eſt poſterius ſuis partibus: ſ3
velle pr̃is dicit qðdã qð ꝯſtituit̃ ex patre ꝛ velle. ergo
pater qui eſt quaſi pars huius totius erit prior q̃3 vel
le patris: quod eſt quaſi totum. ¶ Ad primū ꝛ ad alia
omnia. dico ꝙ cõueniunt ꝛ demonſtrant: ſi hñ intelli
gatur ꝯ quã probãt. Iõ diſcurrẽdo per ſingula. ¶ Ad
pmũ dico. ꝙ aliud eſt dicere in ſuppoſito patris eẽ ali
quã opationẽ precedẽtẽ pr̃em: ꝛ aliud eſt dicere ope
rationẽ pr̃is: vt pr̃is ꝑcedere pr̃em. Primũ eni3 eſt ne
ceſſariū: ꝛ 2ᵐ impoĩe. ¶ Exẽplu3. mã in cõpoſito ꝑce

E

Q2 volũtas
ꝯdigit pcn̄ eſ
eẽ ꝯlc in ꝓdu
ctione ꝟbi no
ſtri: nõ adi di
uini nota.
2. arti.
Cõcluſio 4ᵉ.
ꝯformis ꝑoſi
tis.

Obijcitur 4ᵒʳ

F

Vide ſco. 4.
q. q̃libeti. ꝛ
26. di. 1. ꝛ. 12.
diſt. 4. q. 2. ꝛ
vbi ibi nõtaui.
Nota qualr
actio nõ ſp eſt
ſuppoſiti opti
me ſ3 tu adde
h plura vt no
ſti pᵒ ꝛ 3.

G

Obs actus 2ᵉ
Quale obm
ꝑſupponit ac
tus. ꝛ q̃le nõ.

Replica 4ᵉ.

H

Aliud ẽ aliqd
ſ aliq̃ aliõ ꝑce
dere ꝛ aliud vt
ſ illo idẽ ꝑire
ꝛ applica ple
riſq3.

I

dit formá:ſed nõ vt in cópoſito:qꝛ vt ſic cópoſitũ nõ ẽ niſi p formá. Jta dico in ꝓpoſito. Ná velle pñs eſt pus pře:ſꝫ tñ velle pñs/vt pñs ẽ poſteri⁹ pře. Eodẽ mõ dici mus ꝙ velle pñs eſt in filio:ſꝫ nõ velle pñs vt patris.

Replica.

⁋ Sꝫ ꝯ.quale ordinẽ hñt aliq̃ iter ſe:ſcđm in ſuppoſi to hñt:ſꝫ velle ſm ſe p̄cedit ꝓductionẽ.ğ in pře volitio p̄cedit ꝓductionẽ. ⁋ Rñdeo ꝙ vez eſt:ꝙ in pře velle p̄cedit ꝓductionẽ:ſꝫ tñ nõ velle vt in pře:niſi vtrũqꝫ reduplicet:dõo ſic:ꝙ volitio vt in pře ſit pᷣoꝛ ꝓductio ne vt in pře:ꝛ tũc ꝯcedo:tñ volitio vt in pře nõ eſt pᷣoꝛ ꝓductiõe ſimplr ſine reduplicatiõe:qa tũc vt i pře eẽt prioꝛ pře:qđ eſt ꝯdictio. ⁋ Ad alia tria eodẽ mõ dõm eſt. ⁋ Ad auctoritatem in principio dico ꝙ intelligit identice.ſ.charitate que eſt eſſentia.

Nota caſte cõ ſideráđo.

⁋ Utrum př ꝓducat filiũ intellectu. Queſtio. II.

K

VTruꝫ př ꝓducat filiũ itellectu. Uř ꝙ non: qꝛ memoria ꝓducit v̄buꝫ: ſed memoria diſtinguit ab intellectu.ğ ꝛc̃. ⁋ Cõtra.qa verbũ producitur ſm Augu. p actum dicendi:ſed dicere non eſt niſi po tentie intellectiue.ergo ꝛc̃. ⁋ Hic procedendũ eſt ſic in precedenti.q. Primo de potentia. 2° de actu.

1.arti.

Quantũ ad pᵐ ſuppoſita applicatione p̄dicte di ſtinctionis de volũtate ad intellectum. ⁋ Dico ꝯformiter 4ᵒʳ ꝯnes p ordinẽ:ſꝫ illa q̃tuoꝛ mẽ bra diſtõnis. ⁋ Prima ẽ.ꝙ de⁹ př gñat filiũ itellectu p̄cedẽte: ꝓbat.qa eẽntialia p̄cedũt notiõalia:qa nã pfe cta icipit a pfectioꝛib⁹:eẽntialia ſũt pfectioꝛa notionali bus:ſꝫ intell'is eẽntialis eſt:ꝓductio v̄o notionalis.ğ ꝛc̃. ⁋ 2ᵃ ꝯ eſt.ꝙ itellectu ꝯcomitãte: qꝛ itell's ꝛ gnõ ſunt coeterna:ꝛ p ꝯñs vnũ aliud ꝯcomitat. ⁋ 3ᵃ ꝯ eſt.ꝙ nõ itellectu ꝯñte:qꝛ nullo ordine po³ itellectiua ſeqt actũ gñandi ſimplr:ſꝫ cũ determinatiõe ſic. ⁋ 4ᵃ eſt.ꝙ ge nerat ipſum itell'u eliciẽte:qꝛ ſꝫ Aug. v̄bũ nũq̃ eſt niſi a dicẽte:ſꝫ nulla alia po³ in deo eſt dictiua niſi intell's. ğ intellectus elicit v̄bũ. ⁋ Sꝫ ſunt aliq̃ diffi. Prima ẽ. Utꝝ oẽs pfectiones q̃ ſũt i itellectu formalr ꝯcurrant ad ꝓducẽdũ verbũ:vĩ ꝙ ſic:qa intellectus pfect⁹ mul tis v̄tutib⁹ in nobis ſil' cũ oĩb⁹ elicit actum.ğ ꝛ in deo. Sũt ãt ibi ſapia:ſcia:ars ꝛ prudẽtia. ⁋ Dico ꝙ ſola ſa piẽtia ꝯcurrit eliciṫue in ꝓductione v̄bi. Rõ hui⁹ eſt: qa oĩs pfectio habitualis coopat ſue potẽtie ad actuꝫ de obto:q.ſ.actus eſt de tali obo. v̄bũ aũt diuinũ eſt de dina eẽntia:reſpectu cuius eſt v̄a ſapia:ğ ſapia concur rit. Scia ãt nõ ꝯcurrit:qa verbũ nõ eſt illius obi:reſpe ctu cuius eſt ſcia:qꝛ ſcia eſt proprie de creaturis. Nec prudẽtia:qꝛ eſt de ꝯtingẽtib⁹. Nec ars:qꝛ eſt de factibi lib⁹:ergo ſola ſapia. ⁋ Cõtra. Aug. dicit.ꝙ fili⁹ eſt ars pñis plena oĩum rõnũ viuẽtiũ. Et ſimilr dicit:ꝙ verbũ eſt ſcia de ſcia:ꝛ ꝯſiliũ de ꝯſilio. Et ſic vĩ per modũ ar tis p̄cedere ꝛ ſcie ꝛ prudentie. ⁋ ꝓ. Aug. 15.de tri.di cit.ꝙ verbuꝫ procedit de oĩbus que ſunt in memoria patris:ſunt ãt in memoria iſti habitus. ergo ꝛc̃. ⁋ Ad primũ dico.ꝙ verbũ eſt ars ꝛ ſcia ꝛ ꝯſilium identice ꝛ appropriate:qa per modum intellectus. ⁋ Ad 2ᵐ di co.ꝙ ad memoriam vt memoria eſt nihil pertinet niſi diuinus intellectus in rõne actiui ꝛ obꝫ:ſapientia autẽ quaſi p modũ habitus pficientis:alia aũt magis perti nent ad intelligentiá q̃ʒ ad memoriaꝫ. ⁋ 2ᵃ diffi.eſt ſi ex parte obti ꝯcurrant ad productionẽ verbi pfectio nes eẽntiales:q̃ ſe tenent ex pte eſſentie:ſicut infinitas neceſſitas ꝛ talia. Dico ꝙ ſola eſſentia cõcurrit in rõne pncipij eliciṫui. Alia aũt ſunt que non concurrunt iſto mõ:ſꝫ vt ꝯditiões agẽtes:ſicut heccceitas in homine ge nerante eſt ſolũ conditio agentis.ꝛ iſto mõ ꝯcurrit ne ceſſitas ꝛ infinitas:ꝛ hꝫ:ꝛ non alio modo.

Cõclo 4ᵃ qꝛ 4. eſt diffoꝛ mis dictis ĩ. de volũtate.

L

A.l. redupli catione.

D.duplex.

Qꝛ ſola ſapia dina de nume ro hituũ pfe ctionaliũ itel lectus diuini concurrat ad productionẽ verbi.

M

Obijcitur 2ᵐ. 6.tri.c.vlti.

Ca.14.

Memoria qđ includit:ꝛ qđ nõ?ſꝫ dic alr ĩ voluntate.

Hõ valde q̃ vt cõditiones agẽtis:ꝛ q̃ vt agẽs:ꝛ rõ agẽ di in diuinis vel intra?

Quantũ ad 2ᵐ pncipale.ſ.de actu intelligẽdi ſu ducunt quatuoꝛ ꝯnes ꝯformes alijs d intellectu. ⁋ Prima eſt ꝙ př ꝓducit filiũ itellectione p̄cedente:qa itellectio eſt eẽntial':ꝓductio notionalis. ⁋ 2ᵃ eſt.ꝙ ꝓducit itellectiõe ꝯcomitãte:qa ſũt coeter na. ⁋ 3ᵃ eſt ꝙ nõ ꝓducit itellectione ſubſequẽte:quia nullo ordine itellectio ꝓductionẽ ſeqt. ⁋ 4ᵃ ẽ.ꝙ non itellectione eliciẽte. Et h̃ ꝓbo 4ᵃᵐ. Primo.qa itellectio eſt finis:ꝛ p ꝯñs non vlterioris termini ꝓductiua. 2°. eadẽ itellectione oĩa intelligunt:ſic eadẽ volitione oĩa diligũt:ſꝫ volitio nõ eſt ꝓductiua.ğ ꝛc̃. 3°.qa nõ pti net ad memoriá. 4° qa appropriat filio. ⁋ Sꝫ ꝯ in ſtat 4ᵃᵐ. ꝓ ſic. Nõ vĩ ꝙ actus itelligẽdi poſſit p̄cedere actũ gñandi:qꝛ actio ſuppoſiti ſp p̄ſupponit ſuppoſitũ cuius eſt.ſed intellectio eſt opatio pñs:ğ p̄ſupponit pa trẽ:ꝛ p ꝯñs pñitatẽ. ⁋ 2° ſic. Eadẽ itellectio ẽ re⁹ eẽn tie ꝛ reⁿ v̄bi ſm Augu. 15.de trini.ſꝫ actio intelligendi v̄bũ nõ vĩ poſſe p̄cedere v̄bũ vt intelligit v̄bũ:plus q̃ʒ põt p̄cedere eẽntiá vt itelligit eá. ⁋ 3° ſic. Oĩs cogni tio viſiua eſt rei exñtis:nã qđ nõ eſt videri nõ pt.ergo ſi itellectio p̄cedit v̄bũ cognoſceret v̄bũ anq̃ʒ ſit:qđ eſt ĩpoſſe. ⁋ 4° ſic. Sicut.ã.ſunt declaratũ.cognitio intuiti ua eſt exñtis vt exñs eſt:ꝛ ita in illo pᵒ'i q̃ itelligit v̄bũ ñ exñs:vel nõ erit cognitio intuitiua:vel erit intuitiua nõ exñtis. ⁋ Ad pᵐ dico.ꝙ opõnes elicite i ſuppoſito a ra tione foꝛali nõ pñt illá p̄cedere ſic rõcinari hoĩs q̃ eſt ab aĩa nõ põt p̄cedere aĩaꝫ rõnalẽ:ſꝫ opõ elicita a pn⁹ fundamẽtali põt p̄cedere ſuppoſitũ ꝯſtitutũ:ſic corp⁹ mortuũ immutat ſenſum:qa vĩ ꝛ tãgit.ꝛ ſic de alijs. Si aũt ĩfũdat ſibi aĩa:iſta opatio p̄cedit ſuppoſitũ. Sic i ꝓpoſito act⁹ itelligẽdi elicit ab eẽntia vt a pn⁹ funda mẽtali:ꝛ iõ põt p̄cedere ſuppoſitũ. ⁋ Ad 2ᵐ:ꝯcedo ꝙ eſt idẽ actus intelligẽdi:hñs tñ duo oba ordinata.ſ.eẽn tiá vt pmariũ obꝫ:ꝛ v̄bũ vt ſcđariũ.prius ergo ſm or dinẽ aliquẽ terminat ad eẽntiá q̃ʒ ad ꝓprietatẽ. Non regrit ãt ꝙ actus p̄ſupponat obm ſcđariũ:ſꝫ neccio pre exigat obm primariũ. ⁋ Ad 3ᵐ ꝛ ad 4ᵐ ſil':qꝛ q̃ſi idẽ ſunt:dĩ ꝙ aliqđ põt videri ꝛ cognoſci intuitiue dato ꝙ nõ exiſtat:ſic in repñtatiuo ſupeminẽte:ſic futura ꝯtin gẽtia repñtant q̃ nõ ſunt. De hoc alĩs. Difficultas ğ eſt: quo notitia q̃ cognoſcit v̄bũ eſt intuitiua. Si dicat ꝙ eſt intuitiua eſſentie: nõ vt v̄bi. ⁋ Sꝫ ꝯ diffi.eſt de co gnitione v̄bi vt v̄bũ eſt:q̃ vĩ intuitiua. ⁋ Ad cuius eui dentiá notãdũ.ꝙ duo aſſignant ordinata ex pte obi:ꝛ duo ex pte opantis. Ex pte obi aſſignat eẽntia:q̃ pmo terminat in p ſigno:vt obm pᵐ:aſſignat aũt in 2° ſigno ꝓprietas ſue gñatio vt obm ſcđariũ. Ex pte aũt opan tis ſunt alia duo. Primo eſt enim actus intelligẽdi. 2° actus producẽdi. ⁋ Iſtis aũt ſuppoſitis pt ſic declara ri preſuppoſitũ:qñcũqꝫ duo ordĩes ita ſe hñt ꝙ vnifoꝛ miter currunt:ꝛ pmũ vnius eſt ſimul cũ p alterius: vĩ ꝙ 2ᵐ eſt ſimul cũ 2°:ſꝫ ordo actus intelligendi ad ꝓdu ctionem ex pte opantis:ꝛ ex pte obti ordo eſſentie ꝛ ꝓ prietatis ita ſe hñt:vniformiter enĩ currere viđr:ꝛ pmũ vnius eſt ſimul cũ pmo alterius:vĩ ꝙ 2ᵐ erit ſimul cũ 2°:ſꝫ act⁹ intelligẽdi ꝛ eſſentia:vt obm ſil' ſunt.ğ ſcđm erit cũ 2°.ſ.actus ꝓducẽdi:ꝛ ipſemet filius in ratione obti erũt ſil'. ⁋ Sꝫ adhuc remanet difficultas:pũctus enim difficultatis in iſta qõne non eſt.vtruꝫ pater pus intelligat eſſentiam q̃ʒ producat filiũ:ſed eſt. Utruꝫ př intelligat filiũ:ꝛ preintelligens filiũ producat ipſum. ⁋ Dico ꝙ př prius nõ intelligit filiũ q̃ʒ ipſum produ cat:qꝛ ſic intelligeret přem anq̃ʒ eẽt př:qa p gñationẽ ꝯſtituit př:ſed bñ concedo ꝙ př prius origine filiũ itel ligit q̃ʒ filius ꝓducat:qꝛ př hꝫ a ſe filium cognoſcere:ꝛ iõ cognitio filij ineſt pri ordine originis anteq̃ʒ filius

N

2.arti.

Cõclo 4ᵃ cõ formis dictis ĩ. de volũtate.

Obijcit 4ᵃ.

O

Rñdet ꝯfor mit d c.15.q. p̄cedẽte de or dine actionis ad ſuppoſitũ. Hic neccio ꝓ ſupponũtur operationi ꝛ que non?.

P

Verbũ diuinũ eſt obm ſcđa riũ itell'o diui idẽ hꝫ Sco. 1.di.2.ꝛ alibi

Uiſio põt eẽ nõ exñtis: de q.ĩ.in plo.q. 18.quere.

Dubiũ nota bile de notitia verbi diuini. A.l.vt v̄buꝫ eſt:quia videt intuitiue.

Q

Ex pte obti. Eſſentia fili⁹. Ex parte ope rantis. Actus intelli gendi. Act⁹ produ cendi. Ordines.

Ecce qđ q̃ris ſꝫ ꝯſidera pl's addendo. Et ſi nõ pauo nĩ:pus tñ ori gine intellr q̃ʒ ꝓducat a pře filius.

A

pducaſ: qꝛ ſolū pducit̃ i 2° ſigno originis: qꝛ pducit̃ ab alio ꝛ nō a ſe: ꝛ ħ eſt eē poſteri°. ¶ Sꝫ ſi dicat̃: tūc redit diffi. apparēter ſic. Tu ponis ꝙ pr̄ pcedit vbū ꝓ aliq̄ ſigno: ꝛ ꝓ illo ſigno nō eſt vbū: ſꝫ ꝓ illo ſigno cognitio pris eſt intuitiua. ꝛ ſic ipſa erit nō exñtis. ¶ Hic ē itelligēdū ꝙ duo gnā ſignoꝝ ſūt. Quedā ſūt pmanētia: ꝛ qdā ſucceſſiua. Succeſſiua ſic ē pus ꝛ poſteri° in tpe: ꝛ in iſtis eſt regla gnālis: cui pus eſt poſteri° nō eſt. Permanētia aūt ſunt ſic prius ꝛ poſteri° in ordine pfectionis vel ſituationis: ſicut dicim° ꝙ ſol eſt prior luna qꝛ pfectior: ſilr ſaturnus eſt poꝛ ſole: qꝛ in ſitu priori ꝛ eminētiori. Pria dicr̄ ſucceſſiua: qꝛ nō pmanēt ſil. 2ª aūt dicr̄ pmanētia: qꝛ ſil' pmanēt ꝛ exñſtūt. In iſtis aūt ſignis ſucceſſiuis vltra ħ ꝙ qñ vnū eſt: alterū nō eſt: dicit aliud ꝙ qñ vnū eſt. ſ. prius: poſteri° nec ſimplr: nec ſm qd eſt: niſi in po°. In alijs aūt pmanētib° qñcunqꝫ vnū ē aliud ſimplr ē: ſꝫ tñ ſm qd nō eſt: qꝛ. ſ. nō ꝓ eodē ſigno: ſicut qñ celū empireū ē: tūc firmamētū eſt: ſꝫ nō eſt ꝓ eodē ſigno pfectionis. Eodē mō dico in ꝓpoſito: pr̄ pcedit filiū ꝓ tali ſigno pmanēte: prius eni ꝛ poſteri° origis ſūt pmanētia: ꝛ iō qñcūqꝫ pr̄ eſt: fili° ſimplr eſt: ꝛ tñ nō ē ꝓ illo ſigno qđ ē nō eē ſm qd: filiū eni eē ꝓ p̄ ſigno origis: nihil aliđ eſt q̄ꝫ filiū eē a ſe. Filiū āt eē a ſe eſt filiū nō eē ab alio: ꝛ ſic eē filiū ꝛ nō eē filiū. ¶ Tūc ad argm̄. qđ nō eſt nō pōt videri: ꝯcedo qđ ſimplr non eſt nō pt videri: fili° nō eſt qñ pr̄ eſt. Dico ꝙ iſta eſt falſa. qꝛ ſꝑ fili° eſt qñ pr̄ eſt ſimplr: ſꝫ tñ non eſt ꝓ illo ſigno. ¶ Tu dices. ħ ſufficit ad impediēdū: qꝛ ſi nō ē ꝓ illo ſigno: ꝓ q̊ intelligit̃: tūc īpediet̃ rō notitie intuitiue. ¶ Dico ꝙ ſufficit ad notitiā intuitiuā ꝙ obm̄ habeat eſſe ſimplr qñ notitia eſt: ſed non requiritur ꝙ hēat eē quo ad oēm ꝯditionē. ¶ Exm̄ manifeſtū: act° intelligēdi q̊ albedo intuitiue cognoſcit̃ poꝛ eſt ordine nobilitatis ꝛ pfectiōis ipſo obo. ſ. albedine: qꝛ accñs ſpūale: illud āt corporale. ¶ Ex ħ arguo ſic tu. obꝫ notitie intuitiue eſt ꝓ q̊cūqꝫ ſigno notitia eſt: ſꝫ notitia ē pus pfectiōe q̄ꝫ tale obꝫ: g ꝓ illo poꝛi obm̄ eſt: ſꝫ albedinē eē ꝓ illo ſigno ꝓ quo eſt itellectio: eſt eā eē cū pfectā: ſic itellectio eſt q̊ ſunt ꝯdictoria. Hoc aūt nō ſeqt̃ ex ħ ꝙ notitia eſt poꝛ pfectione q̄ꝫ albedo: g ex alio. ſ. ꝙ ꝓ q̊cūqꝫ ſigno notitia eſt: obm̄ eſt. ergo ꝛc̄. ¶ Dico ergo. ꝙ patrem eſſe priorem filio origine: eſt prēm eſſe a ſe: ꝛ filiū nō eſſe a ſe: ſꝫ g ſꝑ qñ pr̄ eſt fili° ſimplr eſt. ꝛ ħ ſufficit ad intuitiuā notitiā: tñ fili° nō eſt ꝓ quocūqꝫ ſigno: ꝓ quo pr̄ ē: qꝛ nō eſt a ſe. ¶ Ad auctoritatē in pn° dico. ꝙ Aug. accipit memoriā fecūdā q̊ eſt pn̄m verbi ꝓ po° intellectiua cū obo aut ſpē intelligibili. Intelligentiā aūt potentiam intellectiuam cum actu.

Vide ſingulariſſime de ſignis pmanētib° ꝛ ſucceſſiuis ꝛ differētijs eoꝝ: de qb° plerūqꝫ in ſequētib° hꝫ.

Eſſe ꝛ nō eſſe duplex.

B

Eſſe in eodē ꝛ ꝓ eodē ſigno differūt.

Qualr eē requirit in obo intuitiue noto.

C

Prius origine quid?

Memoria ꝛ intelligētia qd.

¶ Utrum pr̄ producat filiū neceſſitate. Qō. III.

D

VTrum pr̄ pducat filium neceſſitate. Qꝫ nō: qꝛ neceſſitas ꝛ triſtitia ꝯſequūt̃ ſe ſm Aplm 2° ad Cor. 9°. ꝛ diſtinguūt̃ ꝯ bñplacitū. ¶ Contra Augu. ꝯ Maximianū dic̄. ꝙ eo mō q̊ pr̄ eſt de° genuit: ſed neceſſario deus eſt. ergo ꝛc̄. ¶ Hic primo videndum eſt: quid ſit neceſſitas. 2° de queſito.

Quantū ad p̄m̄ q̄tuor ſūt modi dicēdi. Quidā eni dicūt ꝙ nec̄itas in deo nihil aliud ē niſi rō diuine eēntie. Alij dicūt ꝙ ē ſpāle attributū qđ demōſtrat̃ de deo. Alij dicūt ꝙ nō eſt ſpāle attributū: ſꝫ idē cū oib°. Alij dicūt ꝙ ē rō ꝯuātiua. ſ. icōmutabilitatis. Nullū iſtoꝝ modoꝝ intelligere poſſum. Iō arguo contra quēlibet. ¶ Primo ꝯ pm̄ ſic. Qñcūqꝫ aliqua ſunt oino idē qdditatiue: qcqd cōpetit vni ꝛ alteri: ꝛ qcqd remouet̃ ab vno ꝛ ab alio: ſꝫ rō diuinitatis eſt icognoſcibilis ꝑ nām: rō neceſſitatis eſt cognoſcibilis ꝑ nām: vt oſtenſum eſt. g ꝛc̄. ¶ Contra 2m̄ ſic. Illud qđ cōpetit eēntie vt pſcindit ab oib° attributis nō eſt attributū: ſꝫ eēn° diua ē nec̄ia: vt pſcindit ab oib° attributis. g ꝛc̄. ¶ Similr. nullū attributū dr̄ de relōne: nec̄itas āt dr̄ de ꝓprietate ſiue relōne. g ꝛc̄. ¶ Cōtra 3m̄ ſic. Quecūqꝫ ſūt eiuſdē rōnis foꝛalis hñt eadē pdicata qdditatiua: ſꝫ ſapiētia i deo ꝛ i creatura ſūt eiuſdē rōnis formal'. g ꝛc̄. Si g nec̄itas ē oino idē ꝛ qdditatiue cū ſapia diua: eodē mō cū creata. ¶ Cōtra 4m̄ ſic. Illa nō ſūt eadē: q̄rū vnū cōpetit alicui: cui aliđ repugnat: ſꝫ icōmutabilitas ꝛ nec̄itas ſūt hmōi: qꝛ icōmutabilitas ꝯuenit oib° obiectis ſciaꝝ: ꝛ nō nec̄itas. ¶ Itē ſm phos mā ē nec̄ia: ꝛ tñ cōmutabilis. Itē ſm phos: itelligētie ſunt nec̄ie: qꝛ nec̄ie pducte: ꝛ tñ cōmutabiles. Eodē mō de celo. Itē in diuis ſūt tres relōnes icōmutabiles: ꝛ ꝑ ꝯñs in deo eēnt tria nec̄e eē. Iō dico. ꝙ ſic ifinitas ē gradus itriſec°: ita ꝛ nec̄itas ē modus itriſec° diue eēntie ꝛ oiū diuinorū. ¶ Et ꝓbo ſic. qꝛ illud dicit modū itriſecū: qđ non variat rōnē foꝛalē: nec̄itas aūt ꝛ ꝯtingētia nō variāt rationē foꝛalē: ſic nec finitas ꝛ ifinitas. Hoc pꝫ. nā creatura i po° obiectiua ꝛ creature i actu ſūt eiuſdē rōnis foꝛalis: ꝛ tñ creature i po° obiectiua ſūt nec̄ie. i actu aūt ſūt ꝯtingētes. Silr lux lune ꝛ lux ſolis ſūt eiuſdē rōnis foꝛalis. tñ vna ſꝫ phos ē nec̄e eē: alia nō: qꝛ lux lune ſm eos ē deficiēs. ¶ Circa tñ iſta ſūt aliq̄ dubia. ¶ Primū eſt ſi nec̄itas q̊ ē modus itrinſecus diſtiguit̃ ab ifinitate an̄ actū itell's nr̄i. ¶ Dico ꝙ ſm pn° qb° vtoꝝ: ꝙ dicit̃ ꝙ ſic: qꝛ illđ nec̄io diſtinguit̃ ab alio qđ ex ſe vni repugnat: cui aliđ nō repugnat. ¶ Cōtra āt ꝙ ifinitas repugnat relōni i diuis. nec̄itas āt nō repugnat. g ꝛc̄. ¶ 2m̄ dubiū ē. ſi diſtiguit̃ ab exñtia. ¶ Et hic dico ꝙ ſic: qꝛ accepta eadē maioꝛe accipio minorē: ſꝫ exñtia non repugnat creature: ſꝫ ſibi cōueīt: nec̄itas āt ſibi repugt̃. g ꝛc̄. ¶ 3m̄ dub̄ eſt. ſi diſtiguit̃ ab eternitate. ¶ Dico eodē mō ꝙ ſic: qꝛ eternitas ſm phos ꝛ theologos nō repugt̃ creature: ſic motui: nec̄itas āt ei repugt̃. ¶ 4ª diffi. ē quō i diuis poſſit eē oino vna nec̄itas: cū ſint ibi plēs entitates relatiue: q̄rū vna nō eſt alia: ꝛ q̄lbꝫ ꝑ ſe nō ē nec̄ia. ¶ Dico ꝙ ſic nō ponit̃ i diuis niſi vna exñtia q̊ oia diua foꝛalr exñſtūt: ita nō ponit̃ niſi vnica nec̄itas: q̄ oia dicr̄ nec̄aria: ſic i creaturis nō ponit̃ niſi vna q̄ntitas: q̄ mlta dicr̄ q̄ta. ¶ Ex ħ pꝫ ꝙ nec̄itas diſtiguit̃ a realitate: qꝛ realitas i diuis multiplicat̃ cū ſint ibi tres res: ꝛ tñ ñ tres nec̄itates: ſic nec tres exñtie: ſꝫ tñ vnica. Ur̄ tñ nō obſtāte illo qđ dcm̄ ē ad 2m̄ dubm̄: ꝙ nec̄itas nihil aliđ eſt q̄ꝫ exñtia ꝑ ſe: vt. ſ. oē illđ cui exñtia cōpetit ꝑ ſe: illud ſit nec̄e eē: ꝛ cui ꝑ accñs: ꝯtingēs eē: qꝛ illa de 2° mō ſūt iſepabilia: illa āt de ꝑ accñs ſepabilia. ¶ Sꝫ tūc quō qdditas abſtrahit ab exñtia? ¶ Dico ꝙ ħ ē verū in p̊ mō: aliq̄ āt qdditas determinat ſibi exñtiā i 2° modo. ¶ Ad cui° itell'ꝫ ē ſciēdū ꝙ imaginamur 4ºꝛ gnā qdditatū. Quedā eni ſūt nec̄e eē: ſic oia diuina: qꝛ ipoſſe eſt ea nō eē. Quedā ſunt nec̄e nō eē: ſic chimera ꝛ oia entia ꝓhibita. Quedā ſunt poſſia eē: qꝛ eis non repugnat eſſe: ſicut ſunt omnia creabilia. Quedaꝫ aūt ſunt poſſia nō eſſe: ſicut oia entia creata: q̄ ſunt annihilabilia.

ꝛ. arti. Op. 4ª alioꝝ de neceſſitate i diuis qd ſit.

Impugnatio oiūm op.

E

Vide. ſ. di. 3. ꝛ alibi.

Qꝫ ꝓprietas diua ē nec̄e eē vel nec̄ia.

Incōmutabile ē in plus q̄ nec̄e eē: ꝙ ꝯſidera bene.

Lege ħ plē. Vide Sco. ſ. diſ. 1. q. vlti. ꝛ vbi ibi notaui ꝛ 1. meta. ꝛ in Aui. 9. meta.

Op. ppria. Nec̄itas ē modus itriſec°.

F

Lege ħ ſtantiā ꝛ alia plura adde. niſi cōditio exñtie ipſa nec̄itas: dic ꝯtr: vt. ſ. habet.

Dubiū 4m̄.

Infinitas ꝛ nec̄itas ex nā re diſtinguūt̃. Exñtia ꝛ neceſſitas diſtinguūt̃ ꝙ ſtat infra limitate coꝛrige.

G

Eternitas ꝛ neceſſitas diſtinguuntur.

Un vna exñtia ſicut vna nec̄itas i diuis: in tñ pōderabis omnia.

Correlarium. Realitas ꝛ neceſſitas diſtinguuntur.

Exñtia ꝛ neceſſitas q̄liter idem.

H

Gnā qdditatum quatuoꝛ.

Quantū ad q̄ſitū qđ eſt 2m̄ declarādum. p̊ excludam neceſſitates que non ſunt ad ꝓpoſitum. ¶ Circa ꝙ eſt ſciendum. ꝙ eſt quadruplex neceſſitas. Una que opponit̃ ꝯtingentie: ꝛ de iſta tractabitur. Alia eſt neceſſitas que vocatur violentia: ꝛ iſta non eſt in diuinis. 3ª indigentie: etiam iſta nō eſt ibi. 4ª exigētie: ꝛ iſta ponit̃ ibi hñ qꝛ ex pfecta ꝛ abundāte fecūditate pr̄ coexigit filiū. ¶ Quātū ad pmā de q̄ſitū pncipalr: dico q̄tuor ꝯnes: ſicut dixi in duab° pcedētibus q̄ōnib°. ¶ Prima eſt: ꝙ pr̄ pducit filiū neceſ

ꝛ. arti.

Nec̄itas 4ª. Vide. 5. meta. ꝛ alibi ſepe ad ꝓpoſitum.

Cōtra 4ª ꝯ q. pcedētib° ꝛ maxie i. 1. q.

I
Dubiũ 4ᵐ.
Rñſio alioꝝ.
Rñſio ꝓpria
Qꝛ ꝑſone di/
ne ſūt eq̈lr
neçe eē ⁊ q̄re?
Cōdi. ne op/
ponit̃ neceſſa
rio: nō a ſe ſꝫ
ex ſe.
Stat ꝑncipali
tas cū eq̈litate
K
Ca. 17.
3. poſterioꝝ.

ſtrate aũte: ꝯcomitãte: ⁊ nō ꝯñte: nec eliciẽte. ¶ Sꝫ tñ hic ſunt aliqua dubia. Primũ eſt ꝙ tūc filius nō videt̃ neceſſe eē ſicut pr̃: cū fili⁹ nō ſit neçe eē a ſe: ſꝫ ab alio. pr̃ aũt a ſe. g̃ ⁊c̃. ¶ Dico ꝙ iō ſunt eq̈lr neceſſe eē: quia ꝯſtituunt̃ ꝑ relõnes oppoſitas: ſic dicũt q̈dã. ¶ Contra qꝛ ſpiritusſanctus eſt neceſſe eē: ⁊ tñ nō ꝯſtituit̃ ꝑ relõne oppoſitã ꝯſtituẽtẽ pr̃em ⁊ filiũ ꝓducẽtes ſpũmſanctũ. ¶ Jō dico ꝙ iō ſunt eq̈lr neçe eē: qꝛ eãdẽ neçitatẽ quã hꝫ pr̃ cõicat filio: ⁊ pr̃ ⁊ fili⁹ eãdẽ cõicãt ſpũiſctõ. ¶ 2ᵐ dubiũ eſt ad h̃ idẽ: qꝛ illud qḋ nō eſt ex ſe neceſſe eē: ſꝫ ab alio: vr̃ eē ꝯtigẽs ex ſe: fili⁹ ẽ hm̃. ¶ Dico ꝙ fili⁹ eſt ex ſe neçe eē: ſꝫ nō tñ a ſe originalr̃: ⁊ lꝫ ꝯtingẽs ⁊ neçiũ ſint imediate oppoſita: nō tñ cũ determinatõe ſcꝫ a ſe vel ab alio: qꝛ lꝫ pr̃ nō ſit ꝯtingẽs ab alio: nō tñ eſt neçe eē ab alio. ¶ 3ᵐ eſt adhuc: qꝛ qḋ hꝫ neceſſitatẽ ꝑ modũ fontis vr̃ eſſe magis neçiũ: pr̃ eſt hm̃. ¶ Dico ꝙ vbi eq̈litas ꝯcedit̃: ꝑncipalitas nō negat̃. Vñ Aug. 15. de tri. ꝯceſſit ꝑncipalr̃ ſpiritũſanctũ a pr̃e ꝓcedẽ: qꝛ fili⁹ h̃ hꝫ a pr̃e. ¶ 4ᵐ ad h̃ idẽ: qꝛ ꝑp qḋ vnũq̈dq̄ꝫ tale ⁊ illud magis. Filius eſt neçius ꝑp pr̃em. g̃ ⁊c̃. ¶ Dico ꝙ nō tenet regula niſi vbi eſt cauſa ⁊ cauſatũ: in diuinis hoc non ſunt. Filius eni nō eſt effectus pr̃is. ¶ Contra. qꝛ veritas p̃miſſarum ex parte obi nō eſt cã ꝯñs: cũ oĩno ſint idẽ realr̃: ⁊ tñ ibi iducit̃ illa regula. ꝑp ⁊c̃.

Nota ſingula
riſſime de ve/
ritate illi⁹ re/
gule. propter
qḋ vnũq̈dq̄ꝫ
tale ⁊c̃.
Queſtio.
Qualr̃ neceſ/
ſitas intelli dꝫ
in ꝓductione
verbi.
L

¶ Dico ꝙ vbi adducit̃ nō eſt eadẽ cãlitas: ſicut h̃ eſt eadem neceſſitas: ſi enim totã euidentie qḋ eſt in p̃miſſis cõicaret̃ ꝯñi: tũc ꝑncipia non eſſent euidẽtiora ꝯñe. hic autem tota neceſſitas cõicatur. ¶ Si queratur vlterius: q̄uo ſe hꝫ neceſſitas in productiõe vel in pr̃e reſpectu productionis h̃b̃i. ¶ Dico ꝙ ſe hꝫ nō elicitiue: ſꝫ ſic ꝯditio eliciẽtis ⁊ ꝓducẽtis: ſic exiſtẽtia eſt ꝯditio pr̃is: qꝛ nō ꝓduceret niſi exiſteret: ſic neçitas nō eſt rõ agẽdi: ſꝫ ꝯditio agẽtis ⁊ ẽt actionis. ¶ Ad auctoritatẽ in pr̃ᵒ dico ꝙ Ap̃ls logt̃ de neceſſitate violentie.

¶ Utrum pr̃ genuerit filiũ nã. Queſtio. IIII.

A. l. 2. 8.

Utrum pr̃ genuerit filiũ nã. Qꝛ nō: qꝛ generatio diuina eſt ſupra naturã: ſic pꝫ ꝑ Hyla. g̃ eı⁹ pr̃ᵐ nō eſt natura. ¶ Contra. qꝛ ſm Damaſcenum ſuis ſententijs: gn̄ō eſt opus nãe. g̃ ⁊c̃. ¶ Hic p̃ videndũ eſt quid eſt natura. 2ᵒ vtrũ gn̄atio ſit ꝓprie nãlis.

1. arti.
Nã 4ᵐ.

Quantum ad p̃ᵐ ſciendũ: ꝙ Boetius de duab⁹ naturis ⁊ vna perſona chr̃i accipit ⁊ diſtinguit nãꝫ 4ʳ. Primo cõ iſſime pro omni eo qḋ intelligi pt̃. 2ᵃ pro illo qḋ agere vl̃ pati põt: ⁊ iſta eſt magis ꝓpria. 3ᵃ acceptio eſt ſm ꝙ natura eſt ꝑncipium motus per ſe. 4ᵃ eſt: ꝙ natura eſt vnũq̈dq̄ꝫ informãs ſpecifica dr̃a. Sed magis artificioſe inueſtigando dicunt aliqui ꝙ natura eſt illud qḋ põt eſſe principiũ natiuitatis: qꝛ omne qḋ naſci dr̃: ideo ꝓprie naſci dicitur: qꝛ eſt a principio nãli: ⁊ hec vr̃ acceptio Hyla. 6. de tri.

Nã quid?
M

¶ Ad cuius euidẽtiã ſciẽdũ ꝙ quatuor ſunt rationes formales: que a ſe inuicem abſtrahunt. Prima ⁊ infima eſt ratio ſub̃e: a qua abſtrahit ratio nature. Nam omnis ſub̃a eſt natura ⁊ non eꝯ. nam qualitas eſt natura: non tamen ſub̃a. 2ᵃ eſt rõ nature: a qua abſtrahit ratio eſſentie: ⁊ continetur ſub rõne eſſentie. 3ᵃ eſt rõ eſſentie. Nam omnis nã eſt eſſentia: ſicut pꝫ inductiue in omnibus: nō tñ econuerſo. Nam illud eſt eſſentia quod diffinitur: ⁊ ideo omnis ſpẽs cuiuſcũq̄ꝫ generis põt dici eẽntia: nō tamen nã: qꝛ multa ſunt que nō pñt eſſe ꝑncipium productiuũ alicuius: ſicut forte ſunt reſpectus ⁊ mã: ⁊ talia. 4ᵃ eſt quidditas. Nam omnis eſſentia eſt quidditas: ⁊ nō eꝯ. Ab omnibus enim ponuntur multe quidditates in diuinis: non tñ niſi vna eſſentia. Vñ eſſentia ⁊ quidditas non dr̃ cõmuniter

Infimum.
Subſtantia.
Natura.
Eſſentia.
Quidditas
ſupprema.

nature: eo qḋ ab eis nihil naſcitur. ¶ Ex hoc arguitur ꝙ nomen nature ſolum conueniat ſubſtantie ⁊ qualitati excepta quarta ſpecie: que eſt preciſe reſpectus: quia vniuerſaliter omne qḋ eſt principium alicuius qḋ dicitur natum põt dici nã. Iſta aũt ſunt hm̃. ergo ⁊c̃. ¶ Sꝫ hic inſtatur. Primo: qꝛ cũ intellectus per ſe non ſit natura: vt diſtinguitur contra eſſentiaꝫ: qꝛ ſic in deo eẽnt plures nature: quare in diuinis productio intellectiua dicatur naturalis. Nec valet dicere ꝙ ratione eſſentie: qꝛ etiam eſſentia concurrit in alia que nō dicitur nãl. ¶ Dico ꝙ naturalis productio non ſolũ eſt a natura: ſed etiam a naturali eius perfectione: cuius eſt intellectus. ¶ Sed nunc ſtat dubiuꝫ: qꝛ voluntas eſt ita nãlis perfectio ſicut intellectus: quare ergo non dicit̃ ita naturalis eius productio ſicut intellectus. ¶ Dico ꝙ lꝫ volũtas in perficiendo ſit eque nãlis ſicut intell̃s: nō tamen in principiando: qꝛ intellectus coincidit in modum eſſentie ꝯnaturalẽ. ¶ Aliud dubium eſt: q̄uo iſte ꝑfectiones ſubordinate. ſ. ſub̃a / nã / eſſentia / quidditas pñt eſſe in eſſentia: cum ſit ſimpliciter ſimplex. ¶ Dico ꝙ lꝫ ſimpliciter ſimplex nullam quidditatum ſuperius admittat: bene tñ admittit tale ꝑdicari: ſicut differẽtia ſubalternata dr̃iam ſubalternantẽ: ſicut ſuperius dictum eſt de ente. ¶ Tunc reſtat dubiũ: ſi iſta q̈tuor in deo diſtinguunt̃ formalr̃. ¶ Dico ꝙ ſic: qꝛ aliqd repugnat deitati inq̈ntũ ſubſtãtia: quod non inquantum natura: ⁊ aliquid inquantum natura: quod non inquantum eſſentia. Similiter repugnat ei aliquid inquantũ eſſentia: qḋ nō inq̈ntũ q̈dditas. vꝫ ꝙ diſtinguitur in perſonis. Nam ꝑ q̈dditates relõnũ diſtinguunt̃ diuine perſone. ¶ Sed adhuc videtur remanere dubiũ. vtrũ omne nãle poſſet dici nã. ¶ Dico ꝙ nãle in plus ſe hꝫ: qꝛ in deo ſunt plura nãlia: nō tñ niſi vna nã: quia intell̃s eſt nãlis: ſꝫ ꝑciſe nō eſt nã: voluntas aũt ſicut dictũ eſt: lꝫ ſit perfectio ſimplr̃: nō tñ dr̃ nãlis inquantũ eſt principiatiua alicuius: eo ꝙ non habet modũ naturalem: vnde eius principiatum non põt dici natum.

N
Qꝛ 4 ſpẽs q̈
litatis ſit re/
ſpectus.
Dubia not̃ꝫ
da examinat̃
ſuo modo.
Nature ꝓdu
ctio filij ẽ nã
lis: nō ſꝑ. ſ. ſ.
Et q̈lr alr̃ in/
tellect⁹: ⁊ alr̃
volũtas ſunt
perfectio nã/
lis in diuinis.
B. l. q̈ſtione.
O
Hic nō ſcoti
ſat. dic ergo
ꝯñr põderãs
do vel ſeque/
re ſi vis.
In ꝓlo. ⁊
alibi.
Repone ſuba/
rere.
Caſte declara
bis oĩa: ⁊ iſtã
cũ põdera.
Naturale in
plus eſt q̈ nã.
P

Quantum ad 2ᵐ. ſ. vtrũ gn̄õ diuina poſſet dici naturalis. ¶ Dico ꝙ ſicut naturale põt dici q̈tuor modis: ita opꝫ videre. Accipit̃ eni nãle: vt diſtinguit̃ ꝯ ſupernãle. ¶ Et iſto mõ gn̄atio diuina nõ eſt nãlis: ſꝫ ſupnãlis ſm Diony. ¶ Alio mõ accipit̃ vt diſtinguit̃ ꝯ violentũ. Et iſto mõ eſt nãlis: qꝛ nullũ violẽtũ proprie eſt in diuinis: eo mõ quo nullũ violentũ eſt perpetuũ. ¶ 3ᵒ mõ vt diſtinguit̃ ꝯ artificiale: ⁊ iſto mõ ẽt eſt nãlis: qꝛ lꝫ h̃bum ſit ars pr̃is ſm Aug. nõ tñ ꝓducit̃ ꝑ arteꝫ: qꝛ ars nõ reſpicit eternũ: ſꝫ factibile. ¶ 4ᵒ mõ vt diſtinguit̃ ꝯ liberũ. Et iſto mõ intelligitur qḋ. ¶ Et dico ꝙ ſic: qꝛ ſola productio ſpũſſancti in diuinis dr̃ libera: ſꝫ Aug. Verũ eſt ꝙ aliq̄ volunt dicere: ꝙ productio ſpũſſancti eſt eque nãlis ſicut filij. ¶ Cõtra hoc eſt Aug. Nã ſm eũ filius procedit q̄uo natus: nõ q̄uo datus: ⁊ ſpũſſanctus q̄uo datus: non q̄uo natus. ¶ Hyla. etiã dicit ꝙ nã eſt pr̃ᵐ gn̄ãdi. Ideo ſi ſpũſſanct⁹ procederet ꝑ modũ nãe: ſpũſſanctus eſſet vere gn̄atus. ¶ P̃. Nã eſt pr̃ᵐ natiuitatis. g̃ ſi ꝓcederet ꝑ modũ nãe eſſet ⁊ diceret̃ natus: tñ non eſt hoc tutum dicere: qꝛ ad min⁹ vr̃ eſſe ꝯ auctoritates ſanctoꝝ. Jō alij tenentes ꝙ ſit nãlis ponũt cãm nãlitatis: quia ꝓductio filij eſt p̃ᵃ: ſicut in nãlibus illa eſt nãlis q̃ ẽ p̃ᵃ. Et qꝛ dicere p̃cedit ſpirare: dicere erit nãle. ¶ Cõtra h̃ arguo 4ʳ. P̃. qꝛ creatio in creaturis eſt p̃ᵃ ꝓductio: ⁊ gn̄õ nõ eſt p̃ᵃ. g̃ creatio erit nãlis: ⁊ gn̄atio nõ erit naturalis. ¶ 2ᵒ. actus imperatus in potẽtia intellectiua dr̃ nãlr̃ gigni: cũ tñ p̃ſupponat actũ liberum voluntatis. ¶ 3ᵒ ſic. Q̃ñcũq̄ꝫ eſt aliquod ſuppoſitũ: qḋ ꝑ idẽ pr̃ᵐ

1. arti.
Nãle 4ʳ.
1. ꝯclo.
De diuinis no/
minibus.
2. ꝯclo.
3. ꝯ. 1. c. 10.
3. ꝯclo.
6. arti. viij.
4. ꝯclo ⁊ ẽ ꝑn
cipalis.
Op. q̈rũdã ſ
ꝓductiõe. ſ. ſ.
q̃ re noĩales ⁊
alios.
Q
5. tri. c. 14.
Vbi. ẽ. poſt
oppoſitũ.
Op. alioꝝ ũ
ĩ nãlitate ge/
nerationis in
diuinis. q̃re hẽ.
⁊ noĩales.
Vide Sco. 13
di. p̃mi ⁊ alibi.
Impugn⁹ 4ʳ.
Sola prioritas
ꝓductiõis ad
ꝓductionẽ nõ
arguit ſufficiẽ
ter ipſi⁹ naturalitatem.

A
Obiec.ma.

⁊ eiuſdẽ rõnis formalis producit duo ſuppoſita. ꝓdu/
ctiones ſunt eiuſdẽ rõnis formalis:ſicꝫ ꝓducẽs vnũ fi/
liũ poſt aliũ:ſꝫ ſic eſt in ꝓpoſito,ꝑ te,q2 nõ eſt dĩa ex
pte ṗncipij:g̃ erũt in diuis due ꝓductiones eiuſdẽ rõ/

Ho.4.met.⁊ i li.piherme.

nis.¶ 4° ſic.Oẽm negationẽ opꝫ reſolui in affirma/
tionẽ:q2 ꝓpões affirmatiue ſunt pores ordine eẽntia
li negatiuis:⁊ affirmatiões negatiõib⁹:⁊ ↄtinẽt cãꝫ ne
gatiõis:ſicꝫ hõ nõ eſt aſinus reſoluit in iſtas:hõ eſt rõ/
nalis:⁊ aſinus eſt irrõnalis.Sic relõnẽ oꝫ in abſoluta

Notabile de ductio.

reſoluere.ſ.in fundamẽtũ ⁊ terminũ:q2 iſta ſunt pora.
¶ Exᵐ:quare iſti ſunt ſiles ſtatim fit reſolo ad abſo/
luta:q2 ſũt albi.cũ g̃ poritas ⁊ poſterioritas ſint rões
relatiue:opꝫ eas reſolui in aliqd abſolutũ:⁊ aliqd di/
ſtin. tũ:co ꝙ relões diſq̃pantie ſunt:nõ ad ipſas ꝓdu
ctiões:q2 reſpect⁹ ſũt.g̃ ad ipſa ṗn° ꝓductiua:g̃ opꝫ di

Nõ ordie ꝓductionũ radicalis que ⁊ qualis?

cere:ꝙ ꝑꝑ ṗn° ꝓductiua alia ⁊ alia:hec ſit prior:⁊ alia
poſterior:⁊ hec ſit nãlis:⁊ alia libera:qõ eſt ꝓpoſitum.
¶ Alij dicũt.ꝙ ideo ꝓductio filij eſt nãlis:q2 ab vno:

B

ſꝫ ꝓductio ſpũſſancti iõ nõ eſt nãlis.q2 a duob⁹.¶ Sꝫ
ↄ̃.vbicũqꝫ pnᵐ ꝓductiuũ eſt eiuſdẽ rõnis: pluralitas
ſuppoſitoꝝ nõ variat rõnẽ formalẽ.Exᵐ:calor exiſtẽs
in duob⁹ ſuppoſitis ꝓduceret eodẽ mõ:ſicꝫ tũ in vno.
¶ ꝓ.Unitas ⁊ plalitas nõ variãt rõnẽ foẑalẽ:ſicꝫ vn⁹
hõ ⁊ multi hoies ſũt eiuſdẽ rõnis foẑalis.¶ Alij dicũt

A.l.infra.

ꝙ iõ ꝓductio filij eſt nãlis:q2 ipſa refert verbũ in eſſe
cognito ꝑ actũ itelligẽdi inter ſeipſum.¶ Cõtra.ſpũſ/
ſanctus ꝓducit in eſſe cognito ꝑ actũ intelligẽdi ter/
minatũ ad ipſum.¶ ꝓ.Intell'ꝰ diuinus cognoſcit intra
ſe ↄtingentia poſt determinationẽ volũtatis diuc:⁊ ſic
ꝓducit ea in eſſe cognito.Cõſtat aũt ꝙ nõ nãlr: q2 ſic
necẽio euenirẽt.¶ Iõ dico.ꝙ iõ ꝓductio verbi eſt nã/

Reſolo ꝓpõ. q̃re ꝓductio ṽbi eſt nãlis. Dubia notanda vſqꝫ ad finem.

lis:q2 a ṗn° nãli eſt.ſ.a memoria fecũda q̃ ↄtinet eſſen
tiã cũ intellectu:quoꝝ vtrũqꝫ ṗncipiat nãlr.¶ Sꝫ hic
ſunt difficul.Prima eſt cũ,ſm te,eẽntia ↄcurrat cũ vo
lũtate in ꝓductione ſpũſſancti:q̃ eſt libera:quõ põt eẽ
ṗnᵐ nãle:⁊ ſi ſic:quare nõ ita hñ ꝓductio ſpũſſancti dĩ

C

eẽ nãlis:Dico ꝙ modus agẽdi determinat̃ a cã ꝑticu
lari:lꝫ enĩ voluntas diua ↄcurrat ad actum g̃nationis
creature ⁊ libere:tñ g̃natio dĩ nãlis ꝑꝑ ṗnᵐ determina
tũ.¶ Aliter dico ⁊ meli⁹:q2 q̃ñcũqꝫ duo ṗncipia ↄcur

Maxima.

runt ad aliqd ꝓducẽdũ:ſi vnũ coꝝ ↄtingens eſt : tota
ꝓductio ſil'r ⁊ productũ erit ↄtingẽs:ſicut ex altera con
tingenti:⁊ altera necẽia eſt ꝯ ↄtingẽs ſimpl'r.Sil'r in cõ
poſito mã eſt incorruptibilis:forma aũt eſt corruptibi

Nõ opꝫ q̃re ꝓductio.ſ.ſ.ſ libera.

lis:totũ cõpoſitũ eſt corruptibile. Nã ſic eſt in oĩbus ꝙ
tã ꝓductio q̃ꝫ ꝓductũ ſemꝑ ſeq̃t debiliorẽ ptẽ. Libe/
rũ aũt ⁊ nãle ſic ſe hñt:ꝙ ſi mille necẽie cãe ↄcurrat ad
vnũ effectũ:⁊ vna ſit libera,totũ ꝓductũ erit liberum.
Licet ergo eſſentia in productione ſpũſſancti ↄcurrat:

D

tñ q2 voluntas que ↄcurrit eſt libera:hinc eſt ꝙ totum
habet eſſe liberũ.¶ Sꝫ tũc remanet dubiũ:quõ volũ
tas adueniens eſſentie facit ipſam principiare libere:
cũ ipſa ex ſe ſit ṗnᵐ nãle.Dico ꝙ ſicut in creatis aliqd

Tãge h plura põderãdo.

qõ ex ſe eſt ṗnᵐ productiuũ neceſſariũ:põt tñ ṗncipia
re ↄtingẽter:ꝑꝑ aliud ⁊ aliud ṗnᵐ ↄtingẽs cũ eo ↄcur/
rens:ſic ṗnᵐ neceſſariũ ⁊ nãle cuiuſmodi eſt eẽntia:ꝑꝑ
cõcurſum principij liberi cuiuſmodi eſt voluntas:po/
terit ṗncipiare libere.¶ Sꝫ aliud dubiũ eſt.quare vo
luntas ⁊ intell'ꝰ nõ ↄcurrũt ad aliqõ ṗncipiatũ ſicꝫ duo
ꝑticularia ⁊ ſufficiẽtia:ſicut qõlibet coꝝ cum eſſentia.
¶ Dico ꝙ q̃uis cũ ṗn° vñ ꝑticulare ṗncipiũ poſſit cõ

Solo nõbile ſed pondera inſtantiam.

currere vel eꝯ:tñ duo ṗn° ꝑticularia ⁊ ſufficiẽtia:qõli/
bet in ſuo g̃ñe nõ pñt ↄcurrere:ſicut duo homines par
ticulares nõ pñt ↄcurrere ad g̃nationẽ hoĩs:ſꝫ ſol ⁊ hõ.
Sed quare voluntas nõ hꝫ vnũ ṗncipiatũ ⁊ itell'ꝰ aliõ
⁊ eẽntia aliud:¶ Dico ꝙ ſi qõlibet iſtorum eſſet ṗnᵐ

E

ſimpl'r:tunc bene eſſet dubium:ſed dico ꝙ duo illorũ
coincidũt in ideꝫ ṗnᵐ:⁊ faciunt vnũ ṗnᵐ.ſ.intellectus

Productio duplex.

cũ eſſentia:⁊ voluntas cũꝫ eſſentia:⁊ in ꝓductionibus
obtiuis oĩm:ſine po⁹ nõ põt aliqd ꝓducere.Et iõ opꝫ
ſꝑ potẽtiã ↄcurrere. Nũc ãt ille ꝓductiones diue ſunt

Quare necẽo eẽntia ↄcurrit cũ potẽtijs ꝓducẽdo.

obtiue:⁊ iõ eẽntia nõ põt niſi cũ potẽtijs.¶ Aliud du/
biũ quare verbũ nr̃m eſt liberũ:cũ ꝓducat̃ a po⁹ itel/
lectiua cũ obĩo.Dico ꝙ ṽbũ nr̃m nũq̃ꝫ eſt liberũ:niſi ſit

Cui ṽbũ nr̃z eſt liberũ.vnũ

iꝑatũ a volũtate:⁊ tũc fit liberum altero ṗn° ab illis
duob⁹ cõcurrente. ¶ Aliõ dubiũ eſt.ꝙ ſi ꝑꝑ ↄcurſuꝫ
vni⁹ cãe libere totũ ẽ libeꝝ:ſeq̃t ꝙ ꝓductio nulla erit
in creatura:niſi libera:q2 in oĩ effectu ↄcurrit volũtas

Cꝫ queris vi de h.

diua:q̃ mere libere ṗncipiat.Dico ꝙ lꝫ oẽs effect⁹ nã/
les creaturaꝝ ſint ſm qd neceſſarij:ſunt tñ ↄtingentes
ſimpl'r ꝑꝑ ↄcurſum voluntatis diue ↄtingẽter cãntis.
Eodẽ mõ dico de libertate ſimpl'r:lꝫ effect⁹ ꝑticulares

Cõtra ꝓbõa. Uide Sco.8. di.ꝓ. ad finẽ ⁊ vbi ſbi nõat

i cõparatiõe ad cãs ꝑticulares ſint ↄtingẽtes vl' nãles:
nõ tñ pñt eẽ mere nãles:q2 ab aliq̃ cã libera ↄcãntur.
Et ſic pꝫ ꝙ nõ eſt incõueniens ꝙ vnus ⁊ idẽ effect⁹ reᵒ

F

vni⁹ cãe poſſit eẽ nãlis:⁊ reᵒ alterius poſſit eſſe liber.
¶ Sꝫ tũc q̃rit̃ quare ſpũſſanctus nõ põt dici nãl'r ꝓ/
ductus reᵒ eſſentie:⁊ libere reᵒ voluntatis. ¶ Dico ꝙ
q2 in creaturis duo ṗn° ↄcurrũt ſimpl'r:hinc eſt ꝙ due
actiones ↄcurrũt ſimpl'r:tũc vna erit libera ⁊ altera na
turalis.nec eſt repugnãtia:⁊ ꝑ ↄñs effectus vtrãqꝫ de/
noiationẽ recipiet. In deo aũt q2 illa ṗn° idẽtice ſũt ea/

Cũ i creaturis idẽ nãl'r ⁊ libere dicatur ꝓduci : nõ tñ i diuinis:⁊ q̃re?

dẽ.hinc eſt ꝙ eadẽ numero relõ:⁊ idẽ nũero reſpect⁹
ꝓductionis põt fundari ⁊ fundat̃ in eis:nõ põt aũt idẽ
reſpectus vel eadẽ ꝓductio dici libera ⁊ nãlis:q2 ↄ̃di/
ctio eſt.¶ Alia diffi.quare intell'ꝰ nõ determinat eẽn
tiã ad ꝓducẽdũ ꝑ moduꝫ intell'ꝰ ſicut volũtas.¶ Di/
co ꝙ intell'ꝰ vt diſtinguit̃ ab eẽntia ſolum habet mo/
dum nature ſicut eſſentia.¶ Ad auctoritatem in prin
cipio pꝫ per iam dicta. ¶ Diſtinctio. VII.

Hic queri ſolet ⁊c.

G

¶ Utrum in diuinis ſit po⁹ g̃nandi. Queſtio. I.

Circa diſtõnẽ ſeptimam.¶ Quero
vtrum in diuinis ſit potentia
generãdi. Qꝫ nõ.q2 Hylari⁹ 4° de tri.
dicit ꝙ in g̃natione verbi nõ eſt intelli/
gẽda coherẽtia:ſꝫ indifferẽtia. Nihil ãt
eſt in potẽtia ad ſeipſum:g̃ ibi erit cohe
rẽtia.¶ Sꝫ ↄ̃.ibidẽ 4° de trini.ꝙ ad amplitudinẽ patrẽ
g̃nantis ponit̃ vnigenitus coeq̃lis.¶ Hic ꝓ videndum
eſt quid ſit potentia.¶ 2° vtrum ſit in diuinis.

p° art.
H

Quantũ ad primũ quatuor ſunt faciẽda. ¶ Pri
mo videndum eſt quid ſit potẽnalitas.

1.pars. Potẽnalitas qd? Uide ſco. h.⁊ i.q.9.metha.⁊ i.q.collationũ:⁊ alibi ſepe.

2° quid ſit potentia. 3° quid potentia generandi in
patre.⁊ 4° quid potentia generandi in filio. ¶ Quan
tum ad pᵐ:quid ſit potentialitas dicit Scotus:ꝙ eſt re
ſpectus fundamẽtalis vl' aptitudinalis:non formalis.
Reſpectus aũt q̃dam dicuntur formales vel actuales

Reſpect⁹ ali⁹ actual' vel formalis ali⁹ aptitudinalis vl' fũdamẽtalis ⁊ qd ſit vtrũqꝫ?

qui actualiter ſunt in fundamento:⁊ actualiter infor/
mant:⁊ actualiter hñt terminum.¶ Alij dicũtur apti/
tudinales:q2ñ fundamentum cõcipitur vt aptum natũ
recipere vel fundare relõnem realem actualeꝫ.Qꝫ aũt
potentialitas ſit reſpectus.pꝫ:q2 non põt ↄcipi niſi ad
aliquid reſpectu cuius hñs illam potentialitatem dica
tur potens.ꝙ aũt ſit aptitudinalis vel fundamentalis
non actualis.pꝫ.quia eſt ſine termino. Nam multa ha
bent potentiam ad aliquid qõ nõ eſt actu. Nullus aũt
eſt reſpectus actualis vel formalis niſi reſpectu alicu/
ius quod eſt actu exñs:ſicut eſt reſpectus. ¶ Quantũ

2.pars. Potẽtia qd?

ad 2ᵐ quid ſit potentia. Dico ꝙ potentia eſt concre/

I

tuꝫ potētialitatis, aliqd .ſ. cōpoſitū ex fundamēto potē tialitatis ⁊ ipſa potētialitate. Uel pōt dici ꝙ potētia eſt illa nālis perfectio in qua fundatˀ illa potētialitas. Nā ſicut vnūqḋqꝫ dī pfectū a pfectione ſibi iſiſtēte: ſic ālꝫ potētia dī potēs a potentialitate in ipſa fundata: ſicut paſſio in ſubto. Nā ois nālis habitudo dī paſſio reſpectu ſubti apti nati: ſicut riſibilitas reⁿ hoīs. ❡ Quantū ad 3ᵐ. quid ſit potentia generādi in patre. Dico ꝙ eſt pfectio nālis in qua fundatur potētialitas ad generabile inquātum gñabile eſt: qꝛ ſicut generans inq̄tum tale referˀ ad genitū. ſic gñatiuū inq̄tum tale ad generabile. ❡ Quantū ad 4ᵐ. quid eſt potentia generādi in filio. Dico ꝙ eſt illud i quo fundatur potentialitas ad generari paſſiue reſpectu generatiui. Nā cōiter dīˀ ꝙ relatiua per ſeiuicē diffiniuntur: ⁊ ſic dicit Augᵒ. 15. de tri. ❡ Sed hic ſunt alique diffi. Prima eſt quia iſte reſpectus fundamētalis: aut eſt aliqd abſolutum: aut reſpectiuū. ❡ Dico ꝙ nō reſpectiuū qꝛ ſic eēt pceſſus in ifinitū: qꝛ ad illū reſpectū eēt aptitudo. Nec pōt dici ꝙ ſit abſolutū: qꝛ ille iueniˀ in eo qḋ abſtrahit ab abſoluto ⁊ reſpectiuo .ſ. in ente: vtpote veritas ⁊ bonitas q̄ nō dicūt niſi reſpectˀ aptitudinales ad mouēdū intellectū ⁊ volūtatē. ❡ 2ᵃ diffi. eſt. Si reſpectˀ ille eſt idē cū fundamēto vel nō. Dico ꝙ ille reſpectus eſt paſſio pfectionis fundantis ipm ⁊ competit ei in 2ᵒ modo dicendi p ſe: qꝛ eſt eiˀ nālis aptitudo. ois aūt nālis aptitudo ſiue ad accidens ſiue ad aliud qḋcūqꝫ, eſt per ſe paſſio illius cui cōpetit. Uñ aptitudo ad rōcinari eſt p ſe paſſio hoīs: ſicut aptitudo ad ridēdū. Uñ hō non eſt hō: qꝛ aptus natus ad rōcinari: niſi a poſteriori: ſꝫ a priori iō eſt aptus natus rōcinari: qꝛ eſt hō. ❡ 3ᵃ diffi. eſt ſi opꝫ ponere ex pte filij vel pducti poᵃᵐ gñandi. ❡ Dico ꝙ ſic. Nā ſicut oī potētie actiue correſpondet poᵃᵐ paſſiuā: ita oī potētie pductiue correſpōdet potētia pducēdi paſſiue .ſ. pducibilitas. Nō eſt aūt pprie potētia paſſiua: ſicut nos accipimus in creaturis: qꝛ illa dicit imperfectionem: ⁊ talis nō eſt in diuinis: ſicut ergo memoria in patre eſt potentia generatiua: ita eſſentia in filio pōt dici potētia gñabilis. ❡ 4ᵃ diffi. eſt. qd eſt hō potētia in pr̄e ⁊ filio. ❡ Dico ꝙ ſicut memoria fecūda eſt potētia gñandi in pr̄e: ita eēntia in filio eſt potētia gñandi paſſiue. ❡ Sꝫ quātū ad pᵐ dicit vnˀ doc. ꝙ hō potētia in pr̄e eſt ipſamet gñatio: qꝛ pr̄ quo gñat illo pōt gñare: ſꝫ gñatione gñat. ❡ Cōtra. qꝛ ſm te poſſe deū gñare dicit infinitā pfectionē ſꝫ gnō nō eſt infinita pfectio. ❡ 2ᵒ: qꝛ ois pfectio ifinita eſt cōis pr̄i ⁊ filio: ſꝫ gñatio actiua non. ḡ ⁊c̄. ❡ Et iō dico ſicut dixi. Tñ hic ſunt duo dubia. Primū eſt: quō diuina eēntia pōt eſſe talis potētia gñandi: cū ſit abſolutiſſima ⁊ talis potentialitas ſit reſpectus. Dico ꝙ ſicut calor dicitˀ potētia calefactiua fundamētaliter: qꝛ fūdat reſpectū aptitudinalē potētialitatis. Jta diña eſſentia hꝫ reſpectū illius potentialitatis fundamentalem ſm quem reſpectū forte dī cōicabilis. ❡ 2ᵐ dubiū eſt. qualˀr eſſentia diña ex pte pducti pōt fundare ipſam potētialitatē .ſ. pducibilitatē qn ipſa ſit producibilis. ❡ Dico ꝙ ille reſpectus nō eſt natus denoīare niſi ſuppoſitū: ſicut nā humana nō dī filiˀ: ſed fundamentū filiationis: qꝛ fundat reſpectū filiatiōis. Nec potētia gñatiua in pr̄e eſt pater: lꝫ fundet reſpectum paternitatis.

3. pars.
Potētia generādi i patre quid.

4. pars.
Poᵃ gñandi in filio qd?

D. duplex.

K

Cōſidera iſtā pōderādo
Potētialitas pſcidit ab abſoluto ⁊ reſpectiuo ꝙ tñ hñ examinabis.
Ueritas ⁊ bonitas ſt reſpectus fūdamētales vel aptitudinales.

Aptitudines ſunt paſſiones ⁊ nō rōces formales reſ quarū ſunt.

L

Qualˀr i filio ē poᵃ gñandi aliter q̄ i creaturis.

Memoria in pr̄e ⁊ eē i filio ſt poᵃ gñandi
Op. aliorum.

Cōtra aureolum h.
Impugnatio
Dubium 2ᵐ.

M

Nunc 2ᵒ vidēdum eſt. ſi in diuinis ſit potentia generandi. Et hic dico duas ꝯñes. Prima eſt de potentia vt ſe tenet ex parte producētis. 2ᵃ vt ſe tenet ex parte producti. ❡ Prima ꝯclō. ꝙ in diuinis eſt potētia generādi vt qua pr̄ pōt generare. Jſtam concluſionem pbo euidenter. pmo ſupponēdo vnā regulam ſatis euidētē .ſ. ꝙ omnis relō poſterior eſt ſuo termino. Hanc probo ſic. Oē diffinitū per aliquid neceſſario eſt poſterius illo. hoc patet: qꝛ omnis diffinitio vel eſt eſſentialis: ⁊ tunc diffinientia ſunt genus ⁊ differētia, de quibus ꝯſtat ꝙ ſūt priora ſm nāꝫ diffinito. Uel eſt p additamētū: ⁊ tūc eſt certū ꝙ diffiniēs ipꝫ .ſ. additamētū eſt prius diffinito: ſicut pꝫ de ſubā q̄ poniˀ vt additamētū in diffōne accitis: ſꝫ relō diffiniˀ p terminū. ḡ eſt poſterior eo. ❡ Ex iſta regula ſuppoſita ⁊ pbata arguo ſic. Gnō paſſiua i filio eſt relō. ḡ hꝫ terminū in pr̄e: ſꝫ terminus nō eſt niſi eēntia. ḡ eēntia erit q̄ reᵘ gnōnis. Nā illud qḋ terminat gnōnē paſſiuam eſt pprie quo reᵘ eiˀ. Probo aūt ꝙ nihil in pr̄e poterit terminare gnōnē paſſiuā niſi eēntia. vel aliqd eēntiale .ſ. ipſa memoria: qꝛ in pr̄e nō eſt niſi gnō actiua: ⁊ illa nō pōt eē terminus: qꝛ eſt ſilˀ nā cū gnōne paſſiua: terminˀ aūt eſt prior. Nec ēt pr̄ .ſ. ipſamet pſona ꝯſtitutiua pōt eē terminˀ: qꝛ relō eſt poſterior termino: ſꝫ gnō paſſiua ē prior pr̄e ꝯſtituto: qꝛ eſt ſilˀ nā cū gnōne actiua: q̄ eſt prior nā ipſo pr̄e qꝛ eius formale pmᵐ ꝯſtitutiuū. Relinqˀ ḡ ꝙ ſit aliqd eēntiale: ⁊ nō eſt niſi memoria. ❡ 2ᵒ ſic. Jn eēntialˀr ordinatis vbi eſt poſterius, ibi eſt prius: ſꝫ quo ⁊ qḋ ſunt eſſentialˀr ordinata: ⁊ quo eſt prius: qꝛ actio cōpetit per quo, ipſi qḋ. ❡ Ex hoc arguo ſic. Qñcūqꝫ aliquid cōpetit alicui per aliud: illud p qḋ cōpetit ſibi eſt prius: ſed p quo, cōpetit ipſi qḋ, ꝙ agat: ergo illud q̄ agēs agit eſt prius eēntialˀr. Cū ergo in diuinis ſit qḋ agit, opꝫ ſibi dare potētiā gñandi quo: qꝛ nihil aliud voco quo niſi potētiā gñandi. ❡ Sꝫ hic iſtatˀ 4ˀ. Et pᵒ ſic. Sicut ſe hꝫ potētia itellectiua ad actū itelligēdi ⁊ itelligibile: ita vr̄ ſe hr̄e potētia gñatiua ad actū generādi ⁊ generabile: ſꝫ itellectus nō reſpicit itelligibile niſi p actum itelligendi quē prius reſpicit. ḡ nec potentia gñandi generabile niſi p actū gñandi: ſed reſpectu actus gñandi nō ē quo. ḡ nec reſpetu gñabilis erit quo. ❡ 2ᵒ ſic. Potētia viſiua pᵒ dī viſiua reſpectu actus. ḡ a ſilˀi potētia gñatiua pmo dicetur potētia gñatiua reᵘ actˀ gñandi. ❡ 3ᵒ ſic. Cuius eſt potentia, eius eſt actus: eā in eodeꝫ hñt eſſe: ſi ḡ eſſentia vel memoria eſt potētia generādi eius poſtea erit actus generandi: ⁊ ſic erit generans. ❡ 4ᵒ ſic. Oē gñatiuū pōt fundare reſpectū gnōnis: ſꝫ pr̄ nō pōt fundare reſpectū gñonis: iō non eſt gñatiuˀ. Minor pꝫ: qꝛ ſicut fundamētū pſupponiˀ a reſpectu: ita gnō pſupponeret pr̄em: ⁊ ſic nō ꝯſtitueret: qḋ eſt falſuꝫ. ❡ Ad iſta. ❡ Ad pᵐ ꝯceſſa maiore: negat minor. Nā potētia itellectiua prius reſpicit itelligibile q̄ actuꝫ itelligendi: inq̄tuꝫ itellectiua eſt: ſicut calefactiua calefactibile. Actus aūt itelligendi nō eſt pmo itelligibilis niſi p actū reflexū: nec cōparaˀ potentia itellectiua ad actum itelligendi vt ad itelligibile. Primo ergo reſpicit itelligibile anteq̄ reſpiciat actū itelligendi. Et ſilˀr dico de potentia gñatiua: ꝙ prius reſpicit generabile q̄ actum generandi. ❡ Silˀr dico ad 2ᵐ de potētia viſiua. Nā ipſa pᵒ reſpicit viſibile pſe: ⁊ nō actū vidēdi: qꝛ ipſe nō eſt viſibilis. Uñ dico ꝙ potētia viſiua inq̄tuꝫ viſiua eſt preciſe reſpicit viſibile. ❡ Sed ꝫ. ſicut riſibilitas dī eſſe naturalis aptitudo ad actum ridēdi qui eſt in ridente formaliter: ita generatiuitas ⁊ potentia gñatiua viſiua: itellectiua: reſpectu ſuoꝝ actuū q in eis recipiuntur formalˀr ſunt nāles aptitudines. Reſpiciūt ergo ſuos actus ⁊ nō ſuos terminos. ❡ Ad hoc dico ꝙ riſibilitas inq̄tū talis nō eſt niſi potentia receptiua: non eſt aūt ſic de iſtis alijs potentijs: quia plus dicūt q̄ receptiuū. Unde hec inq̄tū receptiue ſunt poſſet ꝯcedi ꝯclō argumēti: quia non ſunt niſi nāles aptitudines ad recipiendum tales actus. ❡ Ad 3ᵐ dico ⁊

ꝯcedo

2ᵒ articulus.

1. concluſio.

N
Regula.

Oē diffiniēs eſt prius diffinito.
A. L. additāꝫ

O
Gnō paſſiua ē prior pr̄e & alibi ſepe hꝫ.

Prius quo.
Qḋ poſteriˀ.
Obiectio.

Obiectˀ 4ᵒ.

P

De ſermo ⁊ vigi.

Q
Potētia opatiua prius obiectū q̄ ſuum actū reſpicit.

Silˀr itellectiua ⁊ alˀr ſēſitiua potētia cōparaˀ ad ſuū actuꝫ.
Replica.

Cōſidera bñ examinādo ⁊ pr̄s addēdo.

A

Hic addunt quedã lra in aliquibus origi nalib⁹ non tñ necessaria.

De his relõ nib⁹. s. ⁊ alibi ſepe habet.

Replica.

Potẽtia ſup ponit dupl'r.

Hoc idẽ ſu pra ⁊ alibi.

B

Scda 3clo. Sicut potẽtia actiua in pře ita passiua in filio gñandi: que tñ creatu rabis.

C

Obijcitur 4ᵗ. Aureolus.

D

Applicat ad hoiem sua p pria arma.

1.D.

Differt gñãdi ua ⁊ creatiua potentia.

cõcedo q̃ in eſſentia fundat̃ gñatio:non tñ denolat ſiẽ prius deductũ als dictũ fuit:qa q̃dã relones sunt q̃ nõ denoiant niſi ſuppoſitũ:nõ aũt fundamẽtũ. ¶ Ad 4ᵐ dico q̃ illd̃ generatiuũ qd̃ nõ ꝯſtituit̃ in eẽ pſonali per reſpectũ gnõnis:illud iquã põt bñ fundare:ſed in pp̃o ſito nõ eſt ſic:qa pr̃ ꝯſtituit̃ per relonẽ. ¶ Sed poſito q̃ potẽtia ſit ſic in deo ⁊ ipſa nõ ſit relo:tũc ipſa videt̃ eſſe aliqua pfectio:po⁹ aũt nõ dicit aliqd per ſe vnum. ¶ Dico q̃ potẽtia accipit̃ vt ſupponit pro fundamen to:⁊ ſic eſt vna:nõ aũt vt ſupponit pro toto. ¶ Contra. multiplicato fundamẽto mltiplicat̃ po⁹. accipiẽdo po tentiã etiã vt tu dicis:ſed fundamentũ multiplicat̃ in pře:qa memoria fecunda cõtinet duo. ſ. eſſentiã ⁊ intel lectũ. ¶ Dico ergo ad hoc. q̃ qñ ſũt duo p̃n⁹ partialia nõ totalia:quoꝝ vnũ eſt idẽ idẽtice alteri:tũc vn⁹ reſpe ctus p̃ncipiationis põt in eis fundari:⁊ ſic nõ erit niſi vna actio ⁊ vna totalis potẽtia. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt. q̃ po⁹ gñan di paſſiue eſt in filio. Et hoc pbo ſic. Ois habitudo que eſt inter extrema pſupponit ea:ſed actiua gñatio eſt q̃ dã habitudo que eſt in pře. g̃ op3 q̃ in filio correſpon deat ſibi terminus:nõ põt aũt eſſe gñatio paſſiua in fi lio:qa illa eſt ſimul nã cũ ea. terminus aũt prius eſt nã relone. nec põt eſſe filius qa poſterius eſt relone ⁊ gña tione paſſiua:qa ꝯſtituit̃ per eã. ⁊ per ꝯñs eſt poſterior gñatione actiua. Relinquit̃ g̃ q̃ ſit eſſentia:termin⁹ aũt g̃ terminat vt quo gnõnẽ actiuã:illã voco quo reſpe ctu gnõnis. ergo ⁊c̃. ¶ Scdo qa vbicũq3 eſt poſſe gña ri ibi eſt po⁹ generandi:ſed in filio eſt poſſe gñari:ergo ⁊ in filio eſt po⁹ gñandi. Maior p3:qa vbi eſt effectus formalis:ibi eſt forma cuius eſt effectus. poſſe aũt ge nerari eſt effectus po⁹ gñandi. g̃ vbi eſt poſſe gñari ibi eſt po⁹ gñandi. ¶ Sed ꝯ p̃mã ꝯnẽ arguit vnus doctor ſcil3 Pe. oſtẽdens q̃ in diuinis non eſt po⁹ gñãdi que ſit elicitiua actus generãdi:⁊ ex ꝯñti nõ erit ibi potẽtia gñãdi. ſi eñi nõ eſt reſpectu actus:nec per ꝯñs reſpe ctu termini erit. Probat g̃ hoc añs 4ᵗ q̃ nõ ſit in deo potẽtia reſpectu actus:⁊ arguit ſic. po⁹ que eſt ad actũ qui nõ eſt elicit⁹:nõ eſt potẽtia elicitiua:ſ3 actus gene rãdi in ſuppoſito pr̃is nõ eſt elicitus:cũ pr̃ hẽat oĩa a ſe. g̃ ⁊c̃. ¶ 2ᵒ ſic. Poſſe gñare:⁊ poſſe eẽ přẽ3 eſt idẽ cũ idẽ ſit přnitas ⁊ gñatio:ſ3 po⁹ eſſendi přẽ3 nõ eſt eli citiua:qa tũc pr̃ poſſet ſe pducẽ:qd̃ eſt abſurdũ. ¶ 3ᵒ ſic. Primi ſuppoſiti ad ſuũ cõſtitutiuũ nõ eſt elicitiua po⁹:qa tũc hẽret potẽtiã pducẽdi ſeipm̃. ¶ 4ᵒ ſic. Po tentia gñatiua vel pductiua nõ recipit itra ſe actũ ſuũ: ſed pr̃ h3 itra ſe formal'r actũ gñandi. ¶ Cõcluſionẽ quã pbãt iſte rõnes reputo veriſſime demõſtratã:⁊ de mõſtrabilẽ cuicũq3 catholico. ſ. q̃ pſona p̃us nihil põt eſſe formal'r qd̃ ſit elicitũ. ꝯñs tñ qd̃ vr̃ iferre ex hoc. ſ. q̃ qa nõ eſt po⁹ reſpectu actus nõ eſt ſimpl'r po⁹ gñan di in diuinis. Hoc reputo falſũ. Et falſitatẽ eius pbo per rõnes pprias quas adducit ad añs. ¶ Primo ſic. Ois po⁹ que eſt ad aliqd elicitũ per ipſã:ipſa eſt elici tiua:ſed po⁹ p̃ris eſt ad aliqd elicitũ. ſ. ad 2ᵐ ſuppoſitũ qd̃ eſt vere elicitũ. g̃ ipſa eſt elicitiua:⁊ per ꝯñs de gña tiua. ¶ 2ᵒ ſic. Si poſſe gñare eſt poſſe eſſe přẽ3 reſpectũ cuiuſcũq3 erit pr̃:reſpectu euiſdẽ erit potẽs gñare: ſed ille eſt pr̃ reſpectu ſuppoſiti eliciti. ſ. filij. g̃ h3 potentiã elicitiuã. ¶ 3ᵒ ſic. Omne ſuppoſitũ aliud ſuppoſitũ p ducẽs h3 potẽtiã elicitiuã reſpectu ſuppoſiti pducti:ſ3 pr̃ eſt pducẽs filiũ. ergo ⁊c̃. ¶ 4ᵒ ſic. Ois po⁹ gñatiua eſt elicitiua ci⁹ qd̃ eſt ex̃ ſe:ſed vbũ eſt ex̃ přẽ. ergo ⁊c̃. ¶ Sed dices. eſt ne potẽtia creandi potẽtia elicitiua. Dico q̃ non eſt ſile de potẽtia creatiua ⁊ gñatiua:quia po⁹ creatiua nõ eſt ad aliquẽ actũ q̃ ſit in deo formal'r. potẽtia aũt gñatiua ſic. Dico tñ q̃ potẽtia creatiua eſt

vere elicitiua:qa. ſ. eſt pductiua reſpectu creature. oẽ aũt pductũ:⁊ ſil'r oẽ cauſatũ eſt elicitiuum. ¶ Sed adhuc eſt dubiũ vtrũ po⁹ gñatiua in creaturis eſt elici tiua act⁹ gñandi. Dico q̃ nõ eſt elicitiua ipſius gñatio nis que eſt accñs eius cõe:cũ nõ pducat̃ ab ea in gñe cãe efficiẽtis:ſed ſolũ in gñe cãe mãlis cauſat̃:qa eſt accñs ei⁹ cõe. Hic aũt accipit̃ elicitio pro productione. hec aũt po⁹ ſolũ recipit actũ illũ:⁊ iterũ po⁹ pductiua inquãtũ talis nõ eſt niſi reſpectu pducti:⁊ gñatiua re ſpectu geniti. ¶ Cõfirmat̃. qa gñans nõ dr̃ gñationẽ gñare:ſed genitũ. Dico g̃ q̃ vbicũq3 eſt po⁹ pductiua iquãtũ talis ſp reſpicit pductũ. ¶ Cõtra ſcdaꝫ ꝯnem inſtat̃ 4ᵗ. Pmo ſic. Quia l3 po⁹ actiua dicat pfectionẽ: po⁹ tñ paſſiua dicit imperfectionẽ. g̃ nõ eſt ponẽda in fi lio. ¶ 2ᵒ ſic. Creatura idarco eſt in po⁹ obiectiua:qa crea bilis. ergo eodẽ mõ verbũ erit in po⁹ obiectiua:qa gñabi le. ¶ 3ᵒ ſic. Ois nãlis aptitudo p̃us cõcipit̃ ſuo actu:ſ3 vbum nõ põt p̃us cõcipi ſuc gnõni cũ ſit ei⁹ ꝯſtitutiua in eſſe vbi. ¶ 4ᵒ ſic. Sicut in gñatiuo fundatur gñatio actiua:ita in generabili fundat̃ generatio paſſiua: ſed ipſa non põt fundari in filio:qa ipſum conſtituit:⁊ per ꝯñs eſt poſt eã:ergo filius non erit gñabilis. ¶ Ad p̃ᵐ iſtoꝝ dico q̃ pprie accipiẽdo po⁹ pductiua nõ eſt acti ua nec ſua correſpõdẽs ex pte pducti eſt paſſiua. pducti eñi nõ eſt pati:⁊ ideo dico q̃ nullã imperfectionẽ dicit. ¶ Ad 2ᵐ dico q̃ vbũ nõ eſt in po⁹:qa ex ſua qdditate eſt ꝯſtitutũ p pductionẽ:⁊ ita icludit in rõne ſua forma li qdditatiua actualẽ gnõnẽ:vt ſupra dictũ eſt. nullum aũt tale põt eſſe in po⁹ obiectiua. Uerũtñ põt dici q̃ eẽn tia poſſet dici in po⁹:⁊ in illo p̃ori p quo intelligit̃ non hẽre gnõnẽ paſſiuã:poſſet cõcedi:ſ3 tñ nõ pprie:ip3 aũt qd̃ eſt ꝯſtitutũ p actualẽ pductionẽ nullo mõ põt dici eẽ in po⁹ obiectiua. creatura autẽ põt dici eſſe in po⁹ obiectiua:qa nõ cõſtituit̃ in eſſe per actualẽ pductio nẽ:⁊ prius eſt producibilis q̃ producat̃ tam nã q̃ tpe: ⁊ per hoc ad alia. ¶ Ad auctoritatẽ in p̃n⁹ patet.

¶ Utrum potentia gñandi in diuinis dicat quid vl' ad aliquid. Queſtio. II.

Vtrum potẽtia gñandi in diuinis di cat quid vl' ad aliquid. Or ad aliquid:qa Aug. dicit q̃ illa que dicunt̃ p pr̃:ad ſeiuicẽ dñr. ¶ Cõtra. Hyla. pp̃er perfectionẽ filij probat infinitatẽ filij:⁊ etiã infinitatẽ in gñante:ſ3 potẽtia actiua gñatiua eſt propria p ſe p̃ris:⁊ dicit pfectionẽ ſimpl'r. ergo ⁊c̃.

Hic ſunt q̃tuor p̃ambula p̃mittenda. Primũ eſt q̃ quid non d3 accipi pro rõne formali quidditatiua:qa vt ſic nõ diſtinguit̃ ꝯ ad aliqd:qa re lationes hñt verã rõnẽ formalẽ. Accipit̃ g̃ qd ⁊ ad ali quid pro abſoluto ⁊ reſpectiuo. ¶ 2ᵐ p̃ambulũ eſt. q̃ oĩa que ſunt in diuinis ſunt qd vel ad aliqd. accipien do denolatiue:ſ3 accipiẽdo qdditatiue nõ eſt diuiſio p imediata:qa multa ſunt in diuinis q̃ nõ ſũt qd nec ad ali qd:ſ3 abſtrahũt ab vtroq3 ſic rõ entitatis nõ eſt quid qdditatiue:qa ſic nõ icluderet̃ in re⁹. nec ad aliqd qd ditatiue:qa tũc nõ icluderet̃ in abſoluto:eodẽ mõ de veritate ⁊ bonitate. Sil'r ſũt ibi plura p̃ diuerſa:⁊ talia nõ pñt qdditatiue dici qd. qa nihil eſt eis cõe. ſi eñi di cerẽt qd. rõ qd eẽt eis cõis:⁊ ſic in aliq̃ ꝯuenirẽt. Dico tñ q̃ oẽ qd̃ eſt in diuinis eſt qd vl' ad aliqd dnolatiue:ſicẽ oĩs ſuba vel eſt corpea vel icorpea denoiatiue qddita tiue tñ abſtrahit ab vtroq3. ¶ 3ᵐ p̃ambulũ eſt. q̃ alia eſt diuiſio reſpect⁹ in actualẽ ⁊ potẽtialẽ:⁊ alia in apti tudinalẽ ⁊ formalẽ. Nã in deo poſſunt eſſe reſpectus fundamentales:ſicut potentia gñandi ⁊ ſpirãdi:nõ tñ reſpectus potẽtiales:qa diuina nõ pñt eẽ in potẽtia ad.

E

Obijcitur 4ᵗ

F

Or pře ab in tra in diuinis nõ ſit actio ⁊ paſſio.

Qr vbũ diui nõ ſit in potẽ tia obiectiua ⁊ q̃ re. põdera bñ

G

Preambulã quadruplex.

Quid ⁊ ad ali quid in diuis qr̃ ſumant.

H

Eſſe quid vel ad aliquid cõ tingit dupl'r.

Põdera hic plura maſtica do.

I illa q̄ nō hñt: q2 eis aduenientib⁹ mutarent̄. ¶ p̄. Reſpect⁹ aptitudinalis pōt dici quodāmō actualis: ſic dicim⁹ q̄ potētia actualis gñandi in deo eſt: ⁊ nō formalis.

A.l. aptitudinalis.
A.l. formalr actualiter.
Reſpect⁹ fundamētalis potēnal' ⁊ actualis: qualr diſtinguuntur ⁊ quid ſunt?

¶ Breuiter ergo iſtos reſpectus diffiniēdo dico q̄ reſpect⁹ ille potētialis eſt qui denoīat fundamēta que pñt recipe reſpectum actualē ⁊ nō recipe: ſic albedo hȝ reſpectū potētialē ad aliā albedinem que non eſt: tñ ſi fiat alia albedo tūc p̄me albedini ineriꝰ reſpect⁹ actualis. Reſpectus aūt fundamētalis eſt qui denoīat extrema quibus ineſſet formalis reſpectus niſi eſſet aliq̄ repugnantia vt in deo infinitas: neceſſitas ⁊ talia. Ex̄ᵐ de cālitate dei ad extra. nā in deo nō eſt niſi reſpectus fundamētalis: ⁊ nō potentialis: q2 actualē nō pōt recipere: q2 ſibi repugnat referri ad creaturā. videt̄ mihi tñ q̄ vbi eſt potētialis: ibi eſt fūdamētalis: excepto qñ actualis ineſt: non tamē ecōtra.

Ad aliqd tripliciter.
K

¶ 4ᵐ p̄ambulū eſt q̄ ad aliqd tripl'r ſumit̄. p̄ pro reſpectu p̄ciſe: ſicut qñ dicimus p̄tem in gñe relōnis. Alio mō pro fundamēto: ſicut qñ dicim⁹ q̄ pñ eſt in p̄dicamēto ſubē. 3° mō p ex vtroqȝ ꝯſtituto: ſic qñ dicim⁹ q̄ p̄nitas eſt pñ rō referēdi. relatiuū eſt ſolū illud qd refert̄: ⁊ iſta acceptio quātū ad ꝓpoſitū eſt magis ꝓpria ei⁹ qd dicimus ad aliquid.

Cōclo 4ᵉ.

Iſtis premiſſis

inducunt̄ 4ᵒʳ ꝯnes p̄tinētes ad ꝓpoſitū. Pria eſt q̄ po⁸ generādi nō dicit purū qd ſicut eſſentia: rō autē eſt q2 eſſentia ſemp cōcipit̄ ad ſe. po⁸ aūt nō pōt cōcipi niſi ad aliud. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt. q̄ po⁸ gñandi nō dicit puꝝ ad aliquid ſic ꝓprietas: q2 ſic pȝ ex itentione Hyla. 4° de tri. po⁸ gñandi icludit īfinitā pfectionē: qd nō pōt cōuenire alicui pure relationi. ¶ 3ᵃ ꝯ eſt. q̄ po⁸ gñandi nō dicit aliqd cōſtitutū ex abſoluto ⁊ re⁸ formali: ſic pſona. Cuius rō eſt duplex. p̄ q2 tale cōſtitutū eſt qd gñat: po⁸ autē eſt ſolū quo. 2° q2 p̄nitas eſt p̄ʳ relō formalis q̄ cōſtituit pſonā.

Potētia generandi qd?
L

¶ 4ᵃ ꝯ eſt. q̄ po⁸ dicit cōſtitutū ex qd. ſ. ex eſſentia vel memoria ⁊ reⁿ: nō formali ſȝ fundamētali. ſ. ex potētialitate ⁊ fundamēto: non tñ dico q̄ ꝓpe ſit reſpectus potētialis: ſed ſolū fundamētalis: ſic dicimus q̄ deus eſt cā creature.

Diffi. 2ᵉ.

¶ Sed hic occurrūt aliq̄ diffi. Pria eſt q̄ ſuppoſito q̄ illd abſolutū: qd dicit po⁸ ſit memoria: cū memoria duo in ſe icludat. ſ. poᵗᵃ itellectiuā ⁊ eſſentiā: q̄re nō dñr due po⁸. ¶ Rño q̄ ſic adueniens reſpect⁹ formalis nō eſt niſi vnus nuō. ſ. p̄nitas pp idēticā idētitatē que eſt īter fūdamēta: ſic reſpectus aptitudinalis vl' fundamētalis q̄ſi p̄cedēs nō eſt niſi vn⁹ nuō. ¶ 2ᵃ dif. vtrū qd ⁊ ad aliqd dato q̄ qddicatiue nō pñt in vnā rōnē ꝯcurrere. vtrum denoīatiue poſſint. ſ. q̄ eadē rō formalis poſſit dici denoīatiue abſoluta ⁊ denoīatiue reſpectiua.

De eodē denoīatiue ⁊ nō qddicatiue dicunt̄ qd ⁊ ad aliquid.
M

Dico q̄ ſic. naȝ entitas vt abſtrahit ab abſoluto ⁊ reſpectiuo: ſm iſtā rōnē formalē eſt in deo. oīs talis rō abſtrahēs quantū eſt de ſe nihil eſt eoꝝ a qb⁹ abſtrahit: ſȝ tñ diuiſa p illa. cū vna illaꝝ eſt denoīatiue talis: cū alia denoīatiue talis. Ex̄ᵐ ſuba ſm ſe abſtrahit a corpeo ⁊ icorpeo: ⁊ diuidit̄ p ea. tñ cū corpeo dī denoīatiue corpea: ⁊ cū icorpeo dicit̄ denoīatiue icorpea. entitas aūt ſm illā rōnē preciſam in deo eſt talis: q̄ ipſa vnica extñs dicit̄ de dina cēntia: ⁊ ſic eſt abſoluta: ⁊ de relōne mō ſupradicto itelligēdo ⁊ ſic eſt reſpectiua. ¶ 3ᵃ dif. eſt de ſuppoſito in p̄cedenti diffi. vtrū viſo q̄ eadē rō denoīatiue poſſit eſſe quid ⁊ ad aliqd: vtrū eadē ratio qddicatiue poſſit eſſe quid ⁊ ad aliqd: ſic videt̄ de pſona. Dico q̄ nō. nā ex diſparatis ⁊ oppoſitis nō fit vna rō formalis: qd aūt ⁊ ad aliqd ſunt rōnes formales oppoſite. Maior pȝ: q2 tūc illa rō eſſet reſolubilis.

Nota qd q̄ria de entitate pſone diuine.

De pſona aūt dico q̄ nō dic vnā ⁊ eādem rōnē formalē. ¶ 4ᵃ diffi. eſt vtrū rō abſoluti dicat vnā rōnē formalē preciſaȝ ⁊ diſtinctā ab oib⁹ alijs de qb⁹ dī in deo. Et eodē mō q̄ro de rōne ad aliqd vl' reſpectiui p reſpectū ad illa que ſūt ibi reſpectiua.

N

Dico q̄ in diuinis eſt rō abſoluti diſtincta ab oībus alijs que denoīatiue dñr abſoluta p eā. Hoc pȝ 2ᵉ. p̄. q2 idē intell's pōt eē cert⁹ q̄ in deo eſt rō abſoluta vel abſoluti: ⁊ dubitare vtrū iᵈ ſit finita vl' īfinita. g̃ nc̄cio ipſa diſtinguit̄ a gradu finitatis ⁊ infinitatis. 2° illud qd denoīat oīa attributa nc̄cio diſtinguit̄ a quolȝ attributo: ſed abſoluti rō eſt hm̄. g̃ ⁊c̄.

Abſolutū ⁊ reſpectiuū in diuīs dicunt̄ cōceptus trāſcendētes denoīatiue ſȝ iſtū: ſȝ qdditatiuos ſm ſco.

Silr dico q̄ rō reſpectiui eſt rō preciſa ⁊ diſtincta ab oībus reſpectibus de qb⁹ dī: ⁊ hoc pp eaſdē rōnes. Nā oībus relōnib⁹ h̄ cōe ē q̄ reſpectiue ſunt: nō pñt aūt illd icludere formalr: quia ſunt ſimpl'r ſimplices: g̃ opȝ q̄ i eis ſit aliq̄ rō formal' p̄ciſa a qua dñr reſpectiue rōnes: ⁊ ita ſilr de rōne abſoluti.

Cave v. 8. ſe pe notam.

Nā q̄lȝ relō eſt eque ſimpl'r ſimplex ſicut eſſentia. ¶ Sȝ hic itelligēdū eſt q̄ aliqd dī abſolutū in diuinis m̄ltipl'r. Prio mō qddicatiue ſumēdo: ⁊ iſto mō nō eſt aliqd qd dicat̄ abſolutū in dinis niſi ipſa rō formalis abſoluti que qddicatiue eſt abſoluta.

O
Abſolutū reſpectiuū vl' ad aliqd quadrupliciter.

2° mō qdditatiue magis large: ſic dictū eſt ſepe q̄ ens dī qddicatiue de diuina cēntia: ⁊ iſto mō dī dina cēntia qddicatiue abſoluta. Rō enī abſoluti dī de ea eodē mō: ſic ens 3° mō denoīatiue: ⁊ iſto mō rō entis: vitans ⁊ bonitatis: ⁊ oēs rōnes trāſcēdētes q̄ diuidunt̄ p abſolutū ⁊ reſpectiuū tales in deo dñr dnoīatiue abſolute. 4° mō idētice dī aliqd abſolutū: ſic p̄nitas dina eſt aliqd qd eſt abſolutū. Nā abſolutū dine cēntie eſt idē ei ⁊ intimū: ſȝ p̄nitas idētice eſt idē dine cēntie. g̃ ⁊ abſoluto: ⁊ ita erit abſoluta.

Caue in oib⁹ paralibus.

¶ p̄. De q̄cūqȝ dī īferius ⁊ ſuperius: ſed cēntia eſt q̄dāmō īferi⁹ ad abſolutū. p̄dicat̄ aūt de p̄nitate: q2 p̄nitas eſt cēntia. g̃ abſolutū qd eſt ſuperi⁹ p̄dicat̄ de p̄nitate. Pōt aūt addi 5ᵘˢ modus q̄ aliqd dī abſolutū ꝯſtitutiue: ſic pſona que ſm Aug. de tri. dic̄ ad ſe: q2 fundamētal'r ꝯſtituit̄ p aliqd abſolutū. ſ. per eſſentiā: eſt tñ ſimplr ad aliqd.

7. c. vidimus. ⁊ alibi.
P
A.l. rō relatiua.

¶ Silr dico de ad aliquid q̄ pōt accipi qdditatiue ꝓprie: ſic illa reſpectiua. Aut qdditatiue mō dicto: ſicut p̄nitas eſt ad aliqd. aut denoīatiue: ſic entitas que dī de relōne dī denoīatiue. aut idētice: ſic cēntia dina. Aut ꝯſtiᵘᵉ: ſic pſona.

Du᷑ nōbile. Quare ad ſe eē nō cōuenit relōni vt ad aliud eē ꝯuenit abſoluto.

¶ Sȝ q̄re relōnes nō dñr ita ad ſe ſic abſoluta ad aliqd denoīatiue. Dico q̄ rō hui⁹ pōt eē q̄ relōnes fūdant̄ ſup abſoluta. abſoluta āt nō fundant̄ ſup relōnes: tñ nō eēt magnū icōueniēs ꝯcedē q̄ p̄nitas eſt illd qd eſt ad ſe. ¶ Ad auc̄tē in p̄n° dico q̄ Aug. non negat potentiam.

¶ Utrum potentia gñandi ſit in filio. Qō. III.

Utrum po⁸ gñandi ſit in filio. Qz nō. q2 Hyla. dic̄ q̄ auc̄tas gñandi eſt ſacrȝ p̄nū qd filio nō cōicat̄.

9. de tri.
Quere ca. 19. de trini.

¶ Cōtra q2 ipſe dicit. q̄ filio cōicat̄ qcqd p̄tātis ⁊ eſſentialitatis eſt in patre. ¶ Hic primo videndum eſt ſi potētia generandi eſt in filio. ſcdo dato q̄ ſic. quare filius non poteſt generare.

Q

Quantū ad p̄ᵐ dicūt aliq̄ q̄ ꝯdictio vī eſſe q̄ habeat po⁸ gñandi ⁊ nō gñet vl' q̄ nō poſſet gñare.

p̄ᵉ articulus.
Op. aliorum
Impugn⁸ 4ᵉ

¶ Sȝ ꝯ h̄ arguo 4ᵉ. Prio ſic. Quicqd pfectionis eſt in p̄re totū eſt in filio. h̄ pȝ. q2 aliogn p̄r eēt pfectior filio: ſed po⁸ gñandi eſt īfinite pfectionis. ꝓbo. q2 creatio vel po⁸ creatiua eſt īfinite perfectionis: multo magis iſta. ¶ 2° ſic. Ubicūqȝ eſt ſubȝ ibi eſt ꝓpria paſſio ipm ꝯcomitās: ſȝ memoria eſt ſubm potentie gñatiue: ⁊ ipſa eſt ei⁹ paſſio. cū g̃ memoria ſit formal'r in filio: erit ibi nc̄cio po⁸ gñandi. ¶ 3° ſic. Oīs reᵘᵒ fundamētalis q̄ eſt in p̄re eſt ⁊ i filio: q2 ſolū p reᵘᵒ formales diſtiguūt: ſȝ po⁸ gñandi eſt reᵘᵒ fundamentalis: vt pȝ ex ſupradictis. g̃ ipſa eſt i filio. ¶ 4° ſic. Oē qd p̄cedit actualē gñōnē nc̄cio ē in filio: ſȝ po⁸ gñandi ē hm̄. g̃ ⁊c̄.

¶ Dico

A

Po͞s gn̄andi pōt ſumi 4ͬ.

¶ Dico ḡ q͞ po⁹ gn̄andi eſt in filio:ſic̄ p̄bāt ī rōnes. ¶ Intelligēdū tñ q͞ po⁹ gn̄andi 4ͬ accipit̄. Primo mō pro forma abſoluta que eſt p̄n̄ᵐ gn̄andi:ſicut caliditas dī p̄n̄ᵐ calefaciēdi. Scḋo mō pro ipſa forma cū potentialitate accepta:que eſt reſpectus aptitudinalis:ſic̄ calor cū rōne po͞c calefactiue. Tertio mō p̄ 1ᵒ toto aggregato ſil' cū oib⁹ que req̄runt̄ ad agēdū:ꝛ iſto mō dicit̄ po⁹ pfecta qñ h̄z oia talia:ſic̄ approximationē ꝛ diſpōnē:in ſubito amotionē ipedimentoꝝ:ꝛ iſto mō ſepe dicim⁹ q͞ ſol nō h̄z po⁹ in nocte illuminādi hemiſperiū nr̄m. Quarto mō p̄ ipſa forma cū oib⁹ p̄dictis ꝛ vltra cū ſuo actu cōiuncta:ꝛ ſic flāma ignis habuit po⁹ cōburēdi chaldeoꝝ:non tñ tres pueros in fornace:cū tñ re⁹ vtroꝝ̄q̄ h̄iet oia nec̄ia req̄ſita ad actionē. Applicando ad ꝓpoſitū dico.q͞ p̄ mō accipiēdo po⁹ ipſa eſt in filio.nā ibi eſt memoria fecūda.ipa eni ſm̄ Aug.eſt in q̄libet triū pſonaꝝ:q̄a dicit pfectionē. ¶ Sil'r ex h̄ probo q͞ 2ᵒ mō po⁹ gn̄andi ſit in filio:q̄a vbi ſubm ibi paſſio:ſʒ memoria eſt ſubm potētialitatis.ḡ potētialitas eſt in filio:ꝛ ſic po⁹.3ᵒ mō nō iuenit̄ i filio:q̄a vt eſt in filio p̄intelligit̄ hic terminū adequatū.cu⁹ oppᵐ requirit̄ ad rōnē po͞c 3ᵒ dicte.4ᵒ nō eſt:q̄a ſi ſic:tūc generaret:qḋ ſibi repugnat. ¶ Sed ꝯ h̄ argr̄ 4ͬ. Primo ſic. Sicut nec in deo nec in creatura eſt aliq̄d ponēdū fruſtra:ita nec i aliq̄ pſona dina:ſʒ po⁹ gn̄andi vbicūq̄ ponit̄ ꝛ nō pōt exire in actū ipſa ponit̄ fruſtra.ſic aūt ponit̄ in filio.ḡ po⁹ gn̄andi nō eſt in filio. ¶ Scḋo ſic. Nulla p ſe paſſio pōt ſepari a ſuo ſubto:q̄a tūc ſcia cēt de ꝯtingētib⁹:ꝛ p̄terea ipa ſunt real'r idē:ſʒ act⁹ gn̄ationis actualis eſt p ſe paſſio po͞c gn̄atiue.ḡ ſi ipſa eſt in filio,nec̄io gn̄atio erit. ¶ 3ᵒ ſic. Impoſſi'e eſt cē trāſitū de ꝯdictorio in ꝯdictoriū ſine mutatione circa ſubm ſic trāſiēs:ſʒ po⁹ gn̄andi in p̄re h̄z actū.in filio aūt nō h̄z. ḡ trāſitus:ꝛ per ꝯn̄s mutatio. ¶ 4ᵒ ſic. Qñcūq̄ eſt aliqua relō itrīſecus adueniēs alicui fūdamēto.vbicūq̄ iuenit̄ illud fundamētū,nec̄io iuenit̄ relō:ſʒ memoria eſt fundamētū relōnis.ſ.p̄nitatis:ꝛ iuenit̄ in filio.ḡ ꝛ p̄nitas. ¶ Ad p̄ᵐ dico q͞ ſi poneret̄ aliq̄ po⁹ q̄ ſimpl'r nō poſſet exire i actū:tūc illa cēt fruſtra:tñ dato q͞ ſimpliciter poſſet trāſire in actū:nō tñ in quocūq̄ vl' vbicūq̄ nō diceret̄ fruſtra.Exēplū.aīa ſenſitiua in hoīe h̄z actū imaginādi:vt eſt in capite:in pede aūt non h̄z actū illū:nec pp hoc dī fruſtra:ꝛ h̄z actū ſentiēdi in carne ꝛ non in oſſe:q̄uis ḡ aīa ſenſitiua non debeat p̄uari ſimpl'r ſua pfectione ꝓpria ꝛ opatione:nō tñ op̄ʒ q͞ in quacūq̄ pte ſit bēat eā:nec pp hoc eſt fruſtra:ſic̄ dico in ꝓpoſito,dato q͞ gn̄atio nō ſit ꝯiuncta po͞c gn̄andi in filio:pp h̄ ipſa non ponit̄ fruſtra:q̄a ſimpl'r ipſa eſt in filio h̄z actū gn̄andi:ſʒ nō in filio. ¶ Ad 2ᵐ dico q͞ al'r nā eſt idē cū ꝓprietate idiuiduali:ꝛ al'r cū ꝓpa paſſiōe ſubm:q̄a ſubm eſt adequate idē ꝓprie paſſioni. Nulla aūt nā cōicabilis pl'ibus idiuiduis eſt adequate idem cū ꝓprietate idiuiduali:ſic̄ nā humana nō eſt adeq̄te idē cū aliq̄ ꝓprietate idiuiduali. Sed iſtud:ſʒ ſit verū: nō tñ videt̄ ſufficere:q̄a ſi cēt aliq̄ nā ſingularis q̄ cēt idē cū ꝓprietate idiuiduali:vbicūq̄ cēt i⁹ nā idiuidualis:ibi cēt ꝓpetas idiuidualis:ſic in ꝓpoſito:q̄a memoria eſt vna nuō.ḡ ſi p̄nitas eſt eadē ſibi:vbi iuenit̄ memoria ibi p̄nitas:ꝛ ſic cēt in filio. ¶ Dico ḡ q͞ ſʒ ſubm ſp bēat paſſionē:nō tñ cū reduplicatione vel determinatione ſigni.Exᵐ.hō eſt riſibilis ſp:ſed determina hominē vel reduplica aliq̄ ſignū:tūc verū eſt dicē q͞ hō accept⁹ ſub illo ſigno nō eſt riſibilis.h̄ eni eſt vēa.hō gdditatiue nō eſt riſibilis. ¶ Ad ꝓpoſitū dico q͞ eſſentia vel memoria vbicūq̄ ſit ꝛ in quocūq̄ ſit:h̄z ſp gnōnē actiuā:ꝛ eſt ꝯiuncta ꝛ eſt cū gnōne actiua:q̄a vbicūq̄

Malr̄ pō generādi ſit in filio:ꝛ q̄r nō. Tunc hn̄ q̄a nō recte ſcott ʒat h̄:ſʒ ꝯſidera.

B

Et ſaluat noſſu vbiq̄.

Obijcit̄ 4ͬ

C

Nā pō ponit̄ fruſtra ꝛ quādo nō vide h̄.

Uide ſcō.45. ꝛ.49.di.4. ꝛ alibi ſepe ad hoc.

Rōo quā nō ſequit ꝛ bene.

D

A.l. ſingul'is

Rōo ꝓpia.

Nō ſemp paſſio dicat de ſubto ꝛ ſi ſemper inſit.

h̄z po⁹:ꝛ p ꝯn̄s actū:q̄a in ꝑpetuis nō dint eſſe ꝛ poſſe: tñ cū reduplicatione vel determinatione ſigni non eſt icōueniēs dicē q͞ ſit ſine ea. Uñ memoria i filio eſt hn̄ cōiuncta gnōni:ſʒ tñ vt in filio pōt dici q͞ nō eſt ꝯiūcta gnōni:q̄a nō eſt aliud dicere niſi q͞ memoria vt eſt ab alio eſt a quo ali⁹:qḋ falſuʒ eſſet dicē. ¶ Ad 3ᵐ dico q͞ ſicut ſupius fuit declarā:ſigna originis nō ſūt ſucceſſiua:ſʒ pmanētia:ideo ibi nō op̄ʒ cē trāſitū:q̄a tranſitus nec̄io dicat ſucceſſionē quādā. ¶ Sed nō curādo nūc de trāſitu remanet dubiū quō itelligit̄ q͞ eēntia h̄z p̄uationē in filio illius qḋ h̄z in p̄re. Dico q͞ ſic̄ eadē po⁹ viſiua eſt in duob⁹ oculis:quoꝝ vno clauſo adhuc i⁹ po⁹ viſiua q̄ eſt in oculo clauſo videt aliter cēt ꝯdictio:q̄a in alio oclo apto ipa ſimpl'r videt.ḡ iſto ſtāte quocūq̄ alio poſito nō pōt nō videre:tñ iſta eſt vera q͞ ipſa vt eſt in oculo clauſo nō videt:quātūcūq̄ in oculo clauſo nō bēat p̄uationē act⁹ videndi.ſic ſi diceret̄ in ꝓpoſito q͞ eēntia que eſt in filio nō h̄z actū gn̄andi cēt ſimpl'r ꝯdictio:cū ſit eadē in p̄re ꝛ filio: ſʒ nō eſt ꝯdictio:q͞ lʒ ipſa ſimpl'r bēat gnōnē:ipſa tñ vt in filio ſub iſta reduplicatione pōt dici nō hr̄e. ¶ Ad 4ᵐ de relōne itrīſeca adueniēte.dico q͞ diuina eſſentia que eſt in tribus fundat actū gn̄andi:ſʒ nō vt in pſona filij:ſic̄ corp⁹ chr̄i in celo eſt viſibile:ſil'r in ſacr̄o eſt viſibile q̄a idē eſt h̄ ꝛ ibi. Ueruñ vt in ſacr̄o nō eſt viſibile:ſʒ totā viſibilitatē bēat vtrobiq̄. Iſta ḡ eſt vā.ſemp eſſentia h̄z actum gn̄andi. Iſta aūt nō eſt ꝯdictoria ei⁹:eēntia vt in filio nō h̄z actū gn̄andi:ſed iſta ſimpl'r ſine determinatiōe accepta:dina eēntia nō h̄z actum gn̄andi:eſt ei ꝯdictoria:ꝛ ſic̄ illa ſemp eſt vera:ita illa ſemp eſt falſa: ſic̄ h̄. hō eſt iuſtus.hō nō eſt iuſt⁹:gdditatiue:nō ſūt ꝯdictoria:ꝛ iō ambe pñt eſſe vere vel falſe ſil'. ¶ Sed h̄ remanēt aliq̄ dubia. Primū eſt.ſi po⁹ gn̄andi paſſiua ſit in p̄re. Dico q͞ ſic:ſʒ q̄a nō h̄z ſupᵐ an̄ ſe:iō nō pōt gn̄ari. Nā ſicut memoria fecunda eſt po⁹ gn̄andi actiue:ꝛ ideo talis po⁹ eſt in filio:q̄a ibi eſt memoria:ſic eēntia eſt po⁹ paſſiua gn̄andi:ꝛ q̄a eſt in p̄re: iō in eo eſt talis po⁹. 2ᵐ duᵐ eſt.ſi eēntia dina eſt fundamētū talis po͞c gn̄andi paſſiue:cū ipſa ſit i p̄re:q̄re in eo nō eſt paſſiua gn̄andi gn̄atio:cū eque eēntia ſit fundamētū actualis gnōnis paſſiue:ſic̄ po͞c gn̄andi. ¶ Dī q͞ ſic̄ vnū corpus p diuinā po⁹ exn̄s in diuerſis locis h̄z hic vnū vbi qḋ nō h̄z alibi:ſic eēntia dina per ſuā ifinitatē exn̄s in tribus pſonis:vnū reſpectū h̄z in vna pſona quā nō habʒ in alia. ¶ Sʒ ꝯ.ille reſpect⁹ nō eſt itrīſec⁹ adueniēs.ſ. vbi.relō aūt dina eſt itrīſecus adueniēs. ¶ Dico ḡ q͞ ſicut vna albedo ad aliā albedinē triplici gn̄e relōnis refert̄.ſ.idētitate:ſilitudie equalitate:ꝛ ab iſtis vbicūq̄ ſit vel quocūq̄ vadat nō pōt fugere.ſic eēntia diuina h̄z iſtas relōnes.ſ.p̄nitatis ꝛ filiationis:ꝛ ſil's:nec ab iſtis pōt fugere. Ueruñ ſicut albedo vt eſt ſub ſilitudine nō eſt ſub equalitate:q̄a ſicut ſub ſilitudine eſſet equalis:ſic eſſentia dina vt ſub paternitate nō pōt eſſe ſub filiatione:ſʒ ipa que eſt ſub p̄nitate ſit ſimpl'r ſub filiatione. Sic dico ḡ q͞ reſpectus ſunt inſeparabiles ab eſſentia ſimpl'r:tñ vt accepta ſub aliquo ſigno.ſ.vt in p̄re vl' vt in filio nō eſt icōueniēs negare ab ea illos reſpectus q̄ ſibi ꝯueniūt ſimpl'r:ſicut dictū fuit de po⁹ gn̄andi paſſiua:ꝛ generatione ſuperius.

Quantū ad ſcḋm videndū eſt:q̄re filius ex quo h̄z potēciā gn̄andi actiue nō pōt gn̄are. Et ad hoc aſſignant̄ a diuerſis 4ᵉ rōnes. Pria ſumit̄ ex dicto Aug.qui dicit q͞ iō nō gn̄at fili⁹:nō q̄a nō potuit:ſʒ q̄a nō oportuit:imoderata eni cēt dei gn̄atio:q̄a ſi nepos ꝓnepotē nō gn̄et ipotēs diceret̄. ¶ Alij dicūt q͞ idcirco repugnat filio:q̄a eſt ſub oppoſita relatione:

E

3ᵒ phy.t.c.32

Qrn̄is in filio ſit mēoria generationi coniuncta: nō tñ vt ſic ſumpta.

Signa dupli cia.

Duᵐ nōbile.

Qr eſt memoria vel pō generandi vt in filio nō habet actū:nō tñ re ete dī p̄uari vl' carere actu

F

Eſſentia fundat actum generandi abſolute abſq̄ determinatiōe.

De hoc in.4. diſtin.10.

D.duplex.

G

Pō gn̄andi paſſiua eſt in p̄re vt actiua in filio:qḋ caſte pondera.

Rōo aliorū.

Rōo ꝓpa. ꝛ valde ponderāda vbiq̄.

H

Oꝛnis eēntia in quocūq̄ ſit ſub oī ꝓprietate:nō tñ vt in q̄liq̄:vt pʒ.

2ᵒ articulus. Quare filius nō pōt gn̄are. 4ᵉ op. alioꝝ. ꝯ Marſiliū lib.3.c.7.

I

Henricus.

que eſt paſſiua gñatio. Oppoſite autē notiones ſūt incōpoſſi̾les: ne forte idem gñaret ſeipſum. ¶ Alij dicunt q̄ ideo eſt: q̄a in ſuppoſito pr̄is tota virtus eſt exhauſta in vnius filij productione: et ideo nō pōt in plures. ¶ Alij dicunt q̄ hoc ideo eſt: q̄a filius alius nō eſt generabilis: ideo nō pōt illū gñare. Nullus iſtoꝝ modorū apparet mihi ꝯueniens nec ſufficiēs. Ideo arguo ꝯ oēs. ¶ Cōtra p̄m̄ ſic. In perpetuis nō differūt eē et poſſe. hoc p̄z. q̄a ſi eſſe nō eſſet poſſe: tūc ad aliquid eſſent in potētia q̄d nō eſſet: et ſic eſſent mutabilia. ſi ḡ potuit: ſicut tu ponis. ſequit̄ nec̄io q̄ oportuit. Intentio ergo Aug. eſt oſtendē q̄ filius nō caret aliqua p̄tāte ſimplr̄.

Impugnatio oīuz.
3. phy. t. c. 32.
Quare i ppetuis nō dr̄ eē a poſſe.
Expōn Aug.
A. l. ꝓfectiōe.

¶ Cōtra ſcōm. nā lz oppoſite origines ſunt incōpoſſi̾les reſpectu ſuiipſius: tñ reſpectu diuerſoꝝ nō. Exēplū. in creaturis: ipoſſi̾le eſt q̄ idē ſit p̄r reſpectu ſuiipſi⁹ et filius: ſed p̄r ſortis et filius platonis nō eſt ipoſſi̾le. Eodē mō dicā in ꝓpoſito q̄ lz ipoſſi̾le ſit q̄ filius gñet ſeipſuz: tñ pp̄ hoc

K

ſcilz pp̄ icōpoſſi̾litatē p̄ritatis et filiationis nō tollit̄ q̄n filius poſſet gñare nō ſe ſz aliuz: et ſic eēt p̄r et filius reſpectu diuerſoꝝ. ¶ Cōtra 3m. lz poſſit hīc bonū intellīm: tamē arguo ſm̄ q̄ ſonat vocabulū: po^a q̄ quātūcūqz hz vnū ꝓductū nō eſt diminuta: ipſa nō eſt ſic exhauſta quin poſſet in aliū: talis eſt po^a gñandi. ḡ etc. ¶ Contra 4m. nulla po^a eſt reſpectu ipoſſi̾lis: ſed tu ponis po^{am} in filio. ḡ erit aliq̄d reſpectu illius po^e poſſi̾le: ſed nō niſi fili⁹. ergo etc. ¶ Preterea. Nūq̄ eſt po^a ꝓductiua reſpectu ꝓhibiti: ſz ꝑ te, alius filius eſt ꝓhibit⁹. ḡ reſpectu eius nō erit po^a. Dico ḡ q̄ ideo filius nō pōt gñare q̄a p̄r per eandē po^{am} numero quā fili⁹ hz: ꝓhabet adequatū terminū. Un̄ po^a que hz adequatū terminū nō pōt in aliuz: ſed memoria in p̄re ꝑintelligit̄ hīc adequatū terminū mō illo quo ph̄i poſuerūt motū celi ſic eſſe adequatū po^e vel v̄tuti angeli mouētis. q̄ ſi poneret̄ vna muſca ſup orbem: iā angelus nō poſſet mouere celū pp̄ iadequationē: et iſta imaginatio fuit ſatis rōnabilis: ſuppoſito vno falſo q̄d apud eos reputabat̄ veꝝ. ſ. q̄ virtus motiua angeli ordinabat̄ ad mouēdū orbē. Si ḡ angelus potuiſſet plus habuiſſet exceſſuz v̄tutis reſpectu mobilis. tūc ḡ illa virtus ſz illū gradū eēt fruſtra: q̄d fuiſſet eis magnū icōueniēs.

Opīo ꝓpria. Eiō. q. ſeq̄ntes alias.
Quare virtus filij eſt terminus adeq̄tus potētie gñatiue in diuinis.
2. ce. t. c. 71. et alibi.

L

Imaginatio phoꝝ d' adeq̄tione orbis et itelligētie mouentis.

Et p̄terea in ꝑpetuis nō differūt eſſe et poſſe. ſi ḡ hz potentiā hz actū. Nō ḡ pōt v̄tus itelligētie in plus: q̄a hz terminū adeq̄tū. Eodez mō dico de memoria p̄rna q̄ hz terminū adequatū: ideo nō pōt in aliū: q̄a tūc p̄m⁹ nō eſſet ſibi adequat⁹. ¶ Sed ꝯ iſtud iſtat̄ 4r. Nā ſol hz pro termino adequato vnū radiū totalē: et tñ hoc non obſtāte et ipſo radio ſtante pōt in aliū effectū. ſ. calorem intendere. 2° q̄a ignis igniens ferrū hz terminū adeq̄tū: et tñ pōt aliud ignire. 3° vir⁹ hō portans vnū talētū adequatū ſue v̄tuti: lz actualr̄ non poſſet plus portare: tñ pōt aliud portare poſtea. 4° ſic. deus pōt facē vnū corpus in diuerſis locis: et tñ quilz locus eſt adequatus locato.

Obijcitur 4r.

M

Cōſidera ꝙ ſit vnū p̄n^m: ſed illuminatiuū.

¶ Ad iſta. ¶ Ad p̄mū dico. q̄ iſtud eſt verum q̄ ſol pōt aliū effectū cauſare et ꝓducere q̄a hz duo p̄ncipia productiua. vnū. ſ. ꝑ q̄d ꝓducit radiū. aliud ꝑ q̄d ꝓducit calorē: et ſic de alijs: ſi tñ hīet vnū ſolū p̄n^m productiuū: et illud hīet terminū ſtantē et nec̄iuz nō poſſet aliud ꝓducere: ſic eſt in ꝓpoſito. Nā in diuinis nō eſt niſi vnū p̄n^m hic. ſ. vna memoria ꝑfecta: et hz terminū adequatū: et ſemꝑ ſtantē: et ideo nō pōt duo ꝓducere: ſz vnum tñ. ¶ Ad ſcōm dico q̄ ignis bñ habet terminum adequatum: et ideo ſi gñatio ignis geniti in ferro ſtaret cū ferro ignito: nūq̄ primus ignis poſſet aliū generare: ſed nō ſtat: q̄a nō depēdet ignis ab igne niſi in fieri: et nō in eſſe: et ideo poſtq̄ ignis poſitus eſt in eſſe: iam nō manet gñatio: et ſic p̄mus ignis pōt aliū gñare: ſed nō eſt ſic in ꝓpoſito. nā q̄diu ſtat productū et ꝓductio: et q̄a ꝓductū eſt nec̄ium: ꝓductio eſt nec̄ia: ideo non pōt in aliū terminū. ¶ Ad 3m dico q̄ ſi hō tāta neceſſitate portaret hoc talentū ſibi pro nunc adequatū: quāta neceſſitate homo eſt homo: nūq̄ poſſet niſi hoc portare: nō aūt nec̄io ſemꝑ portat hoc talētū: et ideo poteſt poſt illud aliud portare. p̄r aūt tanta neceſſitate quāta eſt p̄r hūc filiuz ꝓducit: et ideo ſicut ſibi repugnat non eſſe p̄rem: ita ſibi repugnat nō ꝓducere eundē filium. qui eſt terminus adequatus ſue po^e. ¶ Ad 4m dico. q̄ ſi locus dependeret a locato eſſentialr̄ vel econuerſo. ipoſſi̾le eſſet ſimplr̄ q̄ per po^{am} dei fieret idez corpus in diuerſis locis: ſz q̄a vnū reſpicit aliud ꝯtingēter poteſt hrī. Sic ḡ p̄z euidēter q̄ ſtātib⁹ iſtis 4^{or} q̄ v̄bū ſit a patre originalr̄. et q̄ nō ſit niſi vnū p̄n^m totale: et q̄ ſit eadē gñatio: et q̄ ipſa ſit nec̄ia gñatio. Patz q̄ rō hz euidētiā.

N

Reſolō q. Quatuor ſūt ſancta q̄ oſtēdunt vnitatē gñonis in diuinis.
Triplex d.

¶ Sed hic ſūt aliq̄ dubia. Primū eſt: q̄a adhuc videt̄ q̄ rō petat p̄n^m: q̄a q̄ñ dicis hz terminū adequatū. tūc quero aut itelligis itenſiue aut extenſiue. ſi extēſiue petit̄ p̄n^m. ſi itenſiue: nō hī ꝓpoſitū. ¶ Dico q̄ rō accipit intēſiue: q̄ñcūqz eni aliq̄ po^a hz ꝓductū adeq̄tum intenſiue: ita q̄ nō pōt impfectius: et gñatio vl' ꝓductio illius adeq̄ti eſt nec̄ia et ſemꝑ ſtat: ſeq̄t̄ q̄ iſta po^a nō poſſit in aliud. Iſta eni tria ſufficiūt ad hoc q̄ nō poſſit ali⁹ termin⁹ ꝓduci.

O

Obuiatur ſco. ꝯ Henricum ponēs etiā dici q̄ extenſiue.

¶ 2ª dif. qūo ꝑ negationē adeq̄tionis in termino vel negationē termini adequati pōt p̄r gñare filiū infinite ꝑfectionis. Dico q̄ adeq̄tio paſſiua eſt cā repugnātie: ſicut rōnale in aiali eſt cā repugnantie ad irrōnale: ſed negatio rōnalis facit aial eſſe aptū ad recipiēdū irrōnale. Eodē modo dōm eſt in ꝓpoſito. ¶ 3ª dif. eſt. vtruz ratio adducta poſſit habere efficaciā nulla poſita prioritate inter p̄rem et filium. ſ. originis. Dico q̄ nō apparet q̄a ſimul eſſent p̄r et filius. ſtante ergo termino adequato memorie fecūde in filio: ſtaret in p̄re: et tunc ſm̄ idē ſignū repugnaret p̄ri gignere: et filio ſilr̄. ¶ Ad Phyla. auctas accipit̄ pro actu gñōnis: vel intelligit̄ de po^a 3° mō et 4.° mō dicta.

P

¶ Utrū in diuinis ſint plures filij. Queſtio. IIII.

Utrum in diuinis ſint plures filij. Et ſic. q̄a xp̄s eſt p̄mogenit⁹ aīt oēm creaturā ſm̄ Ap̄lm ad Col. ſi p̄. ḡ alij ſcōario. ¶ Cōtra. Uidim⁹ eni gloriā eius quaſi vnigeniti a p̄re. ḡ ipſe eſt ſolus.

Col. 1.

Io. 1.

Hic ꝯcluſio eſt certa: tñ a diuerſis diuerſimode declarat̄. Unde aliqui declarant eā ſic. Pluralificatio eiuſdē rōnis nō pōt eſſe niſi ꝑ materiā: ſed in diuinis nō eſt materia. ergo ibi nō p̄nt eſſe plures filij. ¶ Cōtra iſtā rōnē arguo 4r. Primo q̄a iſta ratio ꝓbat magis notū per minus notū: et ſic petit. naz oībus fidelibus notū eſt q̄ non eſt ibi niſi vnus filius. multi aūt negāt q̄ multitudo habet fieri per materiā. multitudo. ſ. eiuſdē rōnis: imo quaſi oībus eſt dubiuz.

Cōclo rn̄ſiua.
Triplex modus dicendi aliorū.
Thomas.
Impug⁹ 4r.

Q

2° facit fallaciā accidentis: q̄a arguit ſic. non pōt eſſe alius filius eiuſdē rōnis cū iſto. ergo nullus. ꝯn̄tiā ſupponit manifeſtā: et ſolū ꝓbat an̄s: q̄a in diuinis non eſt mā. Aliqui eni ponerent aliū filiū eſſe cōſtitutū ꝑ filiationē alterius rōnis a p̄. ponerēt eni q̄ p̄mus ꝓducit̄ ꝑ intellm̄. 2° per nām. 3° rō iſta ꝓbat: ſi aliq̄d valz q̄ in diuinis nō eſt trinitas ꝑſonaꝝ: q̄a rō formalis perſone eſt cōis trib⁹ ꝑſonis: et pl'ificat̄: q̄d p̄z: q̄a ſibi addit̄ numerus: tūc arguo ſicut tu. pluralificatio eiuſdē rōnis nō eſt niſi ꝑ mām: ſz in diuinis nō eſt mā. ḡ non pōt ibi eſſe pluralificatio eiuſdē rōnis: et per ꝯn̄s rō formalis ꝑſone nō multiplicat̄ in diuinis. q̄d nō eſt aliud niſi deſtruere trinitatē. 4° rō iſta ꝓbat q̄ nō p̄nt eē pl'a ſuppoſita in diuinis: nec nā immālis poterit cōicari plurībus. Et arguo ſic. Multiplicatio eiuſdē rōnis non eſt niſi per mām:

Mā non eſt p̄mū p̄ncipiū multitudinis eiuſdē rōnis.

A
Cauſio
mãꝝ:ſed multitudo ſuppoſitoꝝ in diuinis eſt eiuſdẽ rõ‑
nis.ğ ⁊c.¶ Si dicaĩ ꝙ ſuppoſita ſunt alterius rõnis.
¶ Cõtra.q̃cũqꝫ ꝯueniũt in nã ſpecifica:quãtũcũqꝫ
in alijs diſtinguunĩ ſunt eiuſdẽ rõnis ⁊ ſpẽi:ſꝫ ſuppoſi
ta diuina ſunt huiꝰ.ğ ⁊c.Maioꝛ pꝫ.qa diã induidua
lis nõ variat ſpẽm.¶ Aliter aũt alij ꝓbãt iſtã vitatẽ
ſic.Illa q̃dditas q̃ ſm ſe abſtrahit ab oĩ ſinglaritate ⁊
heccitate:iᵃ nõ põt pluriſicari:ſꝫ filiatio in diuinis eſt
hẽ:⁊ oĩa alia q̃ ſũt ibi.ğ ⁊c.Iſta rõ demonſtrat ſi filia‑
tio in diuinis nõ ſit ſingularis ⁊ ſi a diuinis excluditur
oĩs ſingularitas:ſꝫ tñ nõ apparet mihi ꝙ ſingularitas
ſit a diuinis auferẽda:imo oĩmode attribuẽda. ¶ Jõ
argũo 4ʳ ꝯtra hoc.Primo ſic.Oĩs quidditas que ſm ſe
abſtrahit ab omni ſingularitate nõ põt pluriſicari:ſed
quidditas pſone in diuinis:ſicᷓ oĩs alia q̃dditas que eſt
ibi abſtrahit.ğ ipſa non põt pluriſicari:qð falſum eſt.
Si aũt dicas ꝙ vna pſona diſtiguiĩ ab alia rõne ⁊ q̃ſi
ſpecie in rõne pſonalitatis.Ita dicã ꝙ vnꝰ filius diſti‑
guiĩ ab alio q̃dditatiue etiã in rõne filiationis. 2° ſic.
Quicq̃d repugnat filiationi diũe:iquãtũ filiatio eſt ꝓ‑
ciſa rõ formalis:repugnat oĩ filiationi:ſꝫ pl̃ificari non
repugnat oĩ filiationi.ğ ſibi nõ repugnat iquãtuꝫ filia‑
tio:ſꝫ iquãtũ hec filiatio eſt. 3° ſic. Quicq̃d cõperit fi‑
liationi iquãtũ filiatio:cõperit oĩ filiationi:ſꝫ ꝑ te,ꝯſti‑
tuere pſonã ꝯuenit ſibi vt filiatio eſt ſm ſuã q̃dditatẽ.
ğ oĩ filiationi ꝯuenit ꝯſtituere filiũ:qð ẽ icõueniẽs.nõ
ğ ſibi ꝯuenit iquãtũ filiatio eſt:ſꝫ iquantũ hec filiatio.
4° ſic.Quicq̃d eſt in diuinis eſt ſinglariſſimũ:qa oĩa ibi
ſunt actualiſſima.ſingularitas aũt eſt actualitas vltia‑
ta:⁊ iõ nõ itelligo ꝙ filiatio in diuinis non ſit ſingularis.

Tollit.a.
Quod in diuinis ſit ſinglaritas ſꝫ caſte declarabis.
Impugnaᵗ 4ʳ
B

C
Scotus.
Hoc ſo patꝫ ex dict̃ Sco. pᵒ reportationũ di.31.ad finẽ
Impugnaᵗ 2ᵐ.

¶ Alij volũt dicere.ꝙ qa oẽ qð eſt in diuinis eſt de ſe
hoc:ideo filiatio nõ põt pluriſicari.Sꝫ iſta rõ ꝓbaret
ꝙ pſona nõ poſſet pl̃ificari. 2°.nullus ponit qn multa
q̃dditatiua in diuinis pluriſicenĩ.ſ.relõnes.cũ ğ q̃dlꝫ
qð eſt in diuinis ſit in ſua ſpecie de ſe hoc poterũt ſta‑
re diſticte filiatiões:quaꝝ q̃lꝫ erit de ſe hec.¶ Appa‑
ret etiã mihi dubium ꝙ oẽ qð eſt in deo ſit huiꝰ.

Põ ꝓpria.
1.pars.
Rela ſcotica.
In diuinis ẽ vnicus filiꝰ ⁊ quare declar.

Ideo opꝫ aliter dicẽ.Primo ğ ꝓbo ꝯnẽ itentã.ſ.ꝙ in
diuinis nõ ſit niſi vnicus filius. 2° aſſignabo
cãm iſtiꝰ ꝯnis.Primũ ꝓbo ſic.Qñcũqꝫ aliq̃d de ſe nõ
eſt determinatũ ad vnũ vnꝰ rõnis:ipm nõ eſt deter‑
minatũ ad certũ numerũ idiuiduoꝝ illiꝰ rõnis:ſꝫ quã‑
tũ eſt ex ſe põt eẽ in infinitis.Si ğ filiatio nõ ſit deter‑
minata ad vnũ nuõ.tũc ipſa ex ſe nõ determinabiĩ ſi‑
ue nõ determinabit ſibi certũ numeruꝫ:⁊ per ꝯñs ipſa
poterit quãtũ eſt ex ſe eẽ in ifinitis:⁊ ſic poterũt eẽ ifi‑
niti filij:ſꝫ q̃cq̃d eſt ibi poſſe eſt ibi neccĩo de facto.ğ ⁊c.
Maioꝛ fuit declarata de 2ᵃ qõne de vnitate dei.ꝯ eſt
manifeſte falſa.ğ ⁊c.¶ Iſta rõ ꝓbat ꝙ ita ẽ de facto.
⁊ ſolũ a poſteriori:ſed ſequiĩ videre cãꝫ huiꝰ repugnã‑
tie.Ratio ⁊ cã põt eſſe iſta:que fuit in precedẽti qõne
adducta.ꝙ filiꝰ nõ põt gñare.Arguo ſic. Ubicũqꝫ eſt
vnicũ pñᵐ hñs vnã ꝓductionẽ ſibi adequataꝫ neccĩam
⁊ ſꝑ ſtãtẽ:ibi nõ põt eẽ niſi illa ꝓductio.Iſta de ſe pꝫ ⁊
fuit ſuperius declãta.Sed in diuinis nõ eſt niſi vnicũ
pñᵐ gñandi.ſ.memoria fecũda:⁊ iſtud pñᵐ hꝫ vnã pro‑
ductionẽ ſibi adequatã ⁊ neccĩã ⁊ ſemꝑ ſtãtẽ.ğ nõ pote
rit in aliã.Sed dices.poᵗ q̃ ipediĩ ꝑ ſe ꝑ poſteriꝰ quã‑
tũ eſt ex ſe põt in aliud:ſꝫ pñᵐ illud ſolũ ꝑ te,nõ põt in
aliud:qa ꝓductio eſt adeq̃ta ⁊ neccĩa:⁊ ſemꝑ ſtans.hoc
aũt eſt poſterius ad pñᵐ.ğ pñᵐ quantũ eſt ex ſe põt in
aliud.Dico ğ ad hoc:ꝙ adequatio non eſt ꝑciſa cauſa:
nec gñatio ſemꝑ ſtans:ſꝫ ꝑ iſtas deuenimꝰ in aliã.ſ.in
iſtã ꝙ nõ eſt pñᵐ in diuinis niſi reᵃ gñõnis iſtius ꝑciſe.
habito aũt ꝙ nõ eſt pñᵐ niſi reᵃ iſtius gñõnis:ſequiĩ ꝙ
nulla alia erit poſſis.Nã ſicᷓ gñatio eſt neccĩa:ita pñᵐ eſt

D
Scḋa pars.
Cauſio notabilis ſcotica.
Finaliter ſcḋinat ad Sco. ne erraret.

E
neccĩuꝫ:⁊ tãta neccĩtate q̃ta eſt neccĩum:tãta eſt ꝯiũctũ
iſti ꝓductioni:nec aliã reſpicit niſi illaꝫ.Et ſic ego non
dicerẽ ꝙ pñᵐ q̃ꝫtũ cẽt ex ſe poſſet i aliã:ſꝫ ſi ex ſe poſſet
dicerẽ ꝙ aliã eliceret:qa cẽt in poᵃ.⁊ ꝑ ꝯñs in actu:qa
in ꝑpetuis nõ differũt ⁊c.¶ Sed hic eſt vnũ dubiuꝫ.
qa forte dices.veꝝ eſt ꝙ pñᵐ ꝓductiuũ determinatuꝫ
eſt ad vnũ.Dices etiã ꝙ filiatio non põt pl̃ificari ⁊ ex
hoc hñ ſeqĩ ꝙ nõ põt eẽ niſi vnicꝰ filiꝰ:tñ ſtat dubiuꝫ.
vñ h̃ eſt ꝙ filiatio determinat ſibi vnũ iduiduũ vnꝰ
ſpẽi.¶ Si dicas ꝙ qa eſt de ſe hec.ſcadis in opionem
tertiã reprobatã.¶ Dico ꝙ rõ q̃re nõ põt eẽ niſi vni‑
ca filiatio eſt rõ itrinſeca filiationis ⁊ ſpecifica.¶ Ad
cuius euidentiã ſciẽdũ ꝙ 4ᵒʳ modis põt ſumi filiatio.
Primo vt filiatio:⁊ iſto mõ dico ꝙ nõ ꝯſtituit:nec vt ſic
eſt icõicabilis:nec de ſe hec:qa filiatio ſꝫ ſuã rõnẽ foꝛ
malẽ eſt cõicabilis:⁊ per ꝯñs ipſa ex ſua rõne formali
nõ eſt incõicabilis:nec de ſe eſt hec. 2° mõ põt accipi
vt diuina.⁊ iſto modo dico etiã ꝙ non eſt conſtitutiua
perſone:qa ſi vt diũa eẽt cõſtitutiua omne diuinum
cõſtitueret:⁊ ſic eſſentialia que ſunt cõmunicabilia cõ
ſtituerẽt:qð eſt contradictio.repugnãtiaꝫ enim icludit
ꝙ aliq̃d qð eſt de ſe cõicabile det alteri formalr̃ eẽ i‑
cõicabile.qð aũt ꝯſtituit pſonã dat eſſe incõicabile. 3°
mõ põt accipi filiatio vt hec:⁊ ſic ego dico ꝙ lꝫ ipſa ſit
icõicabilis:tñ ſub iſta rõne nõ ꝯſtituit.heccitas enim
nõ eſt rõ cõſtituẽdi.eſſentia enĩ diũa ſũme eſt hec:⁊ tñ
nõ ꝯſtituit:qa lꝫ cũ heccitate non ſtet cõicabilitas ad
plura induidua:ſtat tñ cõicabilitas ad pl̃a ſuppoſita:
ſicut ponẽtes ſpirationẽ actiuã eẽ de ſe hãc.ponũt cã
cõicari.Hec aũt cõicabilitas repugñt rõni foꝛali ſuppo
ſiti.¶ Alio mõ põt accipi ſm rõnẽ formalẽ ſpecificaꝫ
q̃ eſt nob igta:⁊ ſꝫ illã rõnẽ ꝯſtituit:⁊ eſt incõicabilis.
Et hec rõ eſt dicti.¶ Ad auctẽ pꝫ. ¶ Diſtin. VIII.

3.ꝓhr.vel pᵒ Dubium.
Filiatio 4ʳ.
F
Poſſit dici ꝙ h̃ tñi.filiatio diũa.eſt ð ſe h̃ ⁊ icõicabilis. vñ Sco. 12.diſ.4.q.2.ſoluẽdo q̃nã principale.
Contra nõ eſt iſtitua formaliter.dic ꝯñr.
G
Addẽ h̃ pl̃a ex ſco.vt ſcis.

Hic queritur de veritate ⁊c.

¶ Utrum in diuinis poſſit eſſe diſtinctio. Qõ. I.

Circa octauã diſtinctionem quero. Utꝝ in diuinis poſſit eſſe di
ſtinctio.Et nõ.qa Hyla.8° de tri.dic̃ ꝙ
in diuinis nõ eſt intelligẽda coherẽtia:
ſꝫ idñia:ſꝫ idñia ⁊ idiſtictio ſt idẽ.ğ ⁊c.
¶ Cõtra.Diony.de diuinis noĩbus di
cit ꝙ in diuinis eſt diuerſitas ⁊ alteritas. ¶ Hic ſunt
quatuoꝛ videnda per oꝛdinẽ.Primuꝫ eſt q̃d eſt diſtin‑
ctio. 2° quot modis capiĩ diſtictio. 3° q̃uo inueſtigari
põt diſtinctio. 4° vtrũ in diuinis ſit diſtinctio.

Vide formalitates ſatis notabiles h̃.

Quantũ ad pᵐ ſunt q̃tuoꝛ ꝯnes.Prima ꝙ diſtin
ctio nõ eſt aliq̃d abſolutũ ſꝫ reſpectiuũ.
¶ Hoc ꝓbo dupl̃r.Primo ſic.Illud qð ſm ſuã rationẽ
formalẽ eſt ad aliq̃d eſt relõ:ſed diſtinctio eſt huiꝰ.nã
oẽ diſtinctũ ab aliq̃ neccĩo eſt diſtinctũ.¶ 2° ſic. Que‑
cũqꝫ oppoſita que pñt eidẽ ieſſe ſil̃ ꝑ cõparationẽ ad
diuerſa ſunt reſpectiua:ſed ideꝫ ⁊ diuerſum ſunt huiꝰ.
põt enĩ aliq̃d eẽ idẽ.a.⁊ diſtinctũ a.b.ſicut aliquid dĩ
magnũ per reſpectũ ad granũ ⁊ paruũ ꝑ reſpectuꝫ ad
mõtẽ.ğ diſtinctio eſt neccĩo q̃d reſpectiuũ. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt.
ꝙ reſpectꝰ quẽ dicit diſtinctio nõ eſt in gñe:ſed trãſcẽ
dens.Ubi ſciẽdũ ꝙ ſicut dicimus ꝙ quedã eſt q̃litas
trãſcẽdẽs:⁊ ſic de multis alijs:ita dicimus ꝙ aliqui re
ſpectꝰ ſunt trãſcẽdẽtes:ſicut ſunt intẽtiones 2ᵉ:⁊ huiꝰ.
¶ Hãc ꝯnẽ ꝓbo tripl̃r.Primo ſic.Quecũqꝫ cõueniunt
enti anteq̃ꝫ deſcẽdat in decẽ gñã neccĩo ſunt traſcendẽ‑
tia:ſꝫ diſtinctio ꝯuenit enti ⁊ ſuis paſſionibus anq̃ꝫ de‑
ſcẽdat i decẽ gñã:qa.ſ.vnũ ⁊ ens diſtiguunĩ a ſuis paſ‑
ſionibus ⁊ vna ab alia:⁊ ſic diſtinctio ꝑintelligiĩ anq̃ꝫ
deſcenſus fiat.ğ ⁊c.¶ 2° ſic.Quicq̃d circuit oẽ genus

H
Cõcluſio 4ʳ.
Definitio q̃d.
Cãꝫ.de q̃litate in pñia.
Reſpectus 2ᵉ Cõſidera iſtã de.2.intentionibus.
Obãtis ſcoti.

I

Tange inſtan tam hic.

eſt trāſcēdēs qa illud qḋ eſt in aliquo determinato genere nō pōt oē genus circuire: ſed diſtinctio circuit oē genus. nā in quolʒ genere vna ſpēs ab alia diſtinguit̄: ꝛ etiā in pḋicamēto relōnis vna ab alia diſtiguit̄. ġ ꝛc̄.

Hoc argūm eſt forme.

℄ 3° ſic. Nullū ẽtis in determinato gñe pōt deo formaliter conuenire: ſed diſtinctio conuenit deo formaliter. ergo diſtictio non eſt in aliquo determinato gñe. Maior eſt manifeſta: qa ħ deo repugnat. Minor p3.

Reſpectus l intrinſecus ꝛ extrinſecus adueniens qd.

℄ 3ª ꝯ eſt. Or reſpectus quē dicit diſtinctio eſt itrinſecus adueniēs: ſʒ nō extrinſecus. Ubi ſciendū ꝙ reſpectus itrinſec⁹ adueniēs eſt ille q ori̅t poſito termino ꝛ fundamēto in quacūqʒ diſpōne vel diſtātia. Reſpect⁹ aūt extriſecus adueniēs eſt q inaſcit̄ aliquo altero adueniēte: ſicut poſito igne ꝛ ligno nō inaſcit̄ actio niſi facta approximatione: ꝛ ex hoc p3 ꝯ: qa poſita rōne formali hoīs: ꝛ poſita rōne formali aſini: nec̄io vna diſtinguit̄ ab alia: ꝛ ħ vī poſſe pbari: qa ex qdditate hoīs habita pōt demr̄atiue pbari ꝙ diſtiguit̄ ab aſino.

K

Diſtinctio eſt reſpectus trāſcēdēs itriſecus adueniēs diſquparāc.

℄ 4ª ꝯ eſt. ꝙ reſpectus diſtinctionis eſt reſpectus diſquiparantie. hoc probat̄ ſic: qa relō equiparātie nūꝙ̄ h3 extrema niſi vnius rōnis. oīs ġ relō que eſt iter extrema alterius ꝛ alterius rōnis nec̄io eſt relatio diſquiparantie: ſed diſtinctio eſt huiꝰ. ergo ꝛc̄. Maior eſt manifeſta. Nā ſicut iter extrema eadē inquantū eadē nūꝙ̄ inaſcit̄ niſi idēitas: ita iter alia inquantū alia ſemꝑ inaſcit̄ aliud ꝛ aliud. Minor p3. Nā que ſunt eiuſdē rōnis inquātū eiuſdē rōnis nō diſtinguunt̄.

Obijcitur 4ʳ

℄ Cōtra iſtas cōcluſiones arguo 4ʳ. Pͦ ꝯ pmā ſic. Oīs relatio preſuppōnit diſtinctionē extremoꝝ: ſed diſtinctio nō preſuppōnit aliā diſtinctionē: qa ſic ante diſtinctionē eēt diſtinctio: ꝛ ſic eſſet proceſſus in infinitū.

L

℄ Cōtra 2ᵃᵐ arguo ſic. Nullū accidēs eſt trāſcendēs: ſed diſtinctio eſt accidēs. ergo ꝛc̄. ℄ Maior p3. qa accñs limitatur ad nouē gña. Minor p3. qa ego diſtinguor a te: te manente: ſed te deſtructo nō. ℄ Cōtra tertiā. Ad oēm relationē ſufficiunt fundamētū ꝛ terminus: qa nullus reſpectus videt̄ ab alio depēdere: ſed hoc cōuenit relōnibus aduenientibus tā extrinſece ꝙ̄ intrinſece. ġ ex hoc ꝙ ori̅t poſitis terminis non ſequit̄ ꝙ ſit relō itrinſece adueniēs. ℄ Cōtra q̄rtā. Indiuidua eiuſdē rōnis ſunt diſtincta: ſed nō ſunt diſtincta niſi diſtinctione. ġ diſtictio eſt iter ea q̄ ſūt eiuſdeʒ rōnis formalis: ſʒ oīs talis relō eſt equiparātie. ġ diſtinctio erit relō equiparātie.

Diſtictio fundamentalis ꝛ actualis.

℄ Ad pmā iſtoꝝ dico ꝙ oīs relō pſupponit diſtinctionē vel formalē vel fundamētalē. Uñ diſtinctio actualis adueniēs itellectui ꝛ volūtati vt hoī ꝛ aſino preſupponit in eis diſtinctionē fundamētalē tñ nō actualeʒ.

Relō duplr.

M

Uide Sco. i. di. 2. ꝛ alibi ſepe ad ħ.

℄ Ad 2ᵐ dico ꝙ lʒ aliqua diſtinctio ſit accñs: nō tñ diſtinctio in cōi: imo abſtrahit a ſuba ꝛ accñte: vt p3. qa lʒ relō in cōi ſit trāſcēdens: tñ pōt eſſe aliqua que pōt eſſe accñs. ſ. illa q̄ eſt iter ens ꝯtū ꝛ eius paſſiones: ſilr dico de diſtinctione. Exᵐ Entitas in cōi eſt trāſcēdēs tñ aliqua entitas eſt accñs.

Reſpect⁹ extrinſecus adueniēs ex pluribus depēdet ꝙ̄ itrinſecus.

℄ Ad 3ᵐ dico ꝙ relō itrinſecus adueniēs nō depēdet niſi ex duab⁹ cauſis. ſ. ex fūdamēto ꝛ termino: ſʒ relō extriſecus adueniēs dependet ex fundamēto ꝛ termino ꝛ ab alio aliqñ ſicut ab agēte. nā poſitis duab⁹ albedinib⁹ ſine aliquo agēte ponit̄ ſilitudo: ſʒ poſito corpe ꝛ loco nō ori̅t vbi: niſi adueniēte virtute agētis mouētis corp⁹ ad locū: ex quo ori̅t vbi.

Inter eadem inquantū ealia nō cadit diſtinctio.

℄ Ad 4ᵐ dico ꝙ inter illa que ſunt eiuſdē rōnis vt ſic nūꝙ̄ pōt eſſe aliq̄ diſtinctio vel relō diſquiparātie: ſʒ diſtictio pōt bñ eſſe iter aliq̄ q̄ ſūt eiuſdē ſpēi: nō iquātū eiuſdē ſpēi ſūt: ſʒ iquātū aliq̄ icludūt q̄ nō ſunt eiuſdē ſpēi: ſic Thomas ꝛ Petr⁹ icludūt aliq̄ in qb⁹ pꝫ ſe diſtinguunt̄ q̄ pꝫ ſe accepta nō ſunt eiuſdē ſpēi. ſ. dīuas idiuiduales.

Dubium.

℄ Sʒ hic eſt vnū dubiū. Utrū dīa ꝛ diuerſitas ſint eadē relō. Et vī ꝙ nō: qa dīa aliqb⁹ attribuit̄ a quibus diuerſitas amouet̄: ſic duob⁹ idiuiduis eiuſdē ſpēi.

N

Solutio.

Dico ꝙ ſūt idē reſpectus reales: qa q̄cunqʒ relōnes fundant̄ in eodē fundamēto reſpectu eiuſdeʒ termini ſunt eedē: ſed idē eſt fundamētum diuerſitatis ꝛ dīe. ġ ꝛc̄.

Dīa ꝛ diuerſitas cōueniūt ꝛ differunt.

℄ Dico tñ ꝙ cū hoc etiaʒ dīnt rōne ſm ꝙ cōparant̄ ad diuerſa. nā reſpectus ille ſi cōparet̄ preciſe ad terminū ꝛ ad fundamētū ſic dī diuerſitas: qa rationale ꝛ irrōnale que ſunt dīe vltime ſunt diuerſe. ſi aūt ille reſpectus cōparet̄ ad illa que p fundamenta ꝛ terminos iſti⁹ reſpectus dīnt: ſic dī dīa: ſicut ſi reſpectus fundatus in rōnali ꝛ irrōnali cōparet̄ ad hoīeʒ ꝛ aſinū: ſic dī dīa nō diuerſitas ꝑpter ꝯuenientiā.

Cōſidera caſe que dicit.

Scd̄s articu.

O

Modi vl gradus diſtinctionūʒ q ꝛ q̄tiʒ quere alios in ſcto pōder d⁹.

Secundo vidēdū eſt quot ſunt modi diſtinctionū: qḋ fuit ſcdm declarandū. ℄ Ad qḋ dico ꝙ ſunt q̄tuor gradus diſtinctionū nō fabricati ab intellectu ſiue ab aīa. Prima eſt diſtinctio eſſentialis: eo mō quo diſtiguit̄ deus a creatura: ꝛ iſta ꝑpe accipiendo: eſt qñ qdditas cū ſua entitia eſt diſtincta ab alia quidditate cum ſua entitia. 2ª eſt realis: eo modo quo eſt diſtictio iter patrē ꝛ filiū. Unde diſtinctio realis eſt illa que eſt inter rē ꝛ rem. 3ª eſt formalis ꝛ iſta eſt inter qdditatē ꝛ quidditatē: ſic dicimus ꝙ homo ꝛ aſinus in po° obtiua diſtiguunt̄: ꝛ iſta diſtictio ꝑpe eſt rōnum diſtinctarū. 4ª eſt diſtinctio non qdditatis ꝛ quidditatis: ſed quidditatis ꝛ modi intrinſeci: ſicut eſt inter qdditatē hoīs ꝛ eius finitatē ꝛ quidditatē albedinis ꝛ ei⁹ remiſſionē ꝛ intenſionē.

Gradus diſtinctionū q̄tuor.

Diſtictio eēntialis que?

Diſtō realis q̄?

Diſtinctio formalis que?

Diſtinctio modalis que?

Iſte diſtinctiones ſūt eſſentialiter ordinate: qa maxima eſt eſſentialis: ꝛ iō que eſſentialr diſtinguunt̄ oībus alijs diſtinctionib⁹ diſtinguunt̄. 2ª poſt eſſentialē maior eſt realis. Poſt illam eſt 3ª. ſ. qdditatiua vel formalis. 4ª eſt minor oīb⁹. ſ. qdditatis ꝛ modi intrinſeci. Nam minor eſt diſtinctio vbi ſtatur itra eādē rōnē ſpecificā ꝛ formalē ꝙ̄ vbi eſt extinus. Nō eſt aūt extinus a rōne formali ꝑ modū eius: qa ad rōnē formalē ꝛ nō ad aliā reducit̄: quia modus adueniēs nō variat rationē formalē.

Ordo diſtinctionum.

P

Obijcitur 4ʳ

℄ Sed ꝯtra hec inſtat̄ quadruplr. Primo ſic. Nulla diuiſio ſubalterna eſt bona: ſed hec diuiſio eſt ſubalterna. pbat̄. Qualeʒ ordinē habēt ſubiecta talē hñt paſſiones: ſed eſſentia ꝛ quidditas ſe hñt ſic ſubalterna: qa oīs eſſentia eſt qdditas ꝛ nō ecōuerſo. ergo diſtinctio eſſentialis eſt ſubalterna reſpectu quidditatiue: ita ꝙ oīs eſſentialis eſt quidditatiua ꝛ non ecōuerſo. ℄ 2° ſic. Nō ſunt ponenda plura gña paſſionū ꝙ̄ ſubtoꝝ: ſed non ponunt̄ niſi duo gña diſtinctoꝝ: qa oē qḋ diſtinguit̄ vl eſt qdditas vel modus qdditatis. ġ nō erit niſi duplex genus diſtinctionū. ſ. qdditates ꝛ modi itrinſeci. ℄ 3° oſtēdo ꝙ nō ſit ordo eſſentialis inter iſta: qa 3ª. ſ. formalis eſt maior ſcḋa. pͦmo qa qcqd diſtinguit̄ per priora magis diſtinguitur ꝙ̄ illud qḋ diſtinguit̄ per poſteriora: qa diſtinguit̄ per ea que ſunt de pͦmo modo ꝛ ſic magis: ſʒ que diſtinguunt̄ formalr diſtinguunt̄ per priora: quia per diffinitiua: ſed que realiter per poſteriora: quia ꝑ modum realitatis que eſt poſterior quiddītate. ergo diſtictio formalis eſt maior ꝙ̄ diſtinctio realis.

Q

℄ 4° ſic. Omnis diſtictio vel eſt quidditatiua vel nō quidditatiua: ſi qdditatiua ipſa excedit nō qdditatiuā. oīs ergo talis eſt maior nō qdditatiua: ſed cū realis ſit nō qdditatiua ꝛ formalis qdditatiua ſeq̄t ꝙ formalis eſt maior ꝙ̄ realis. ℄ Si dicas ꝙ nō qdditatiua excedit qdditatiuā: cū diſtinctio modi itrinſeci ſit nō quidditatiua: ſequit̄ ꝙ ipſa erit maior qdditatiua: cuius oppoſitū dicebat̄.

Qualiter iſterius cōdiuidi pōt ꝛ cōparari ad ſuperi⁹.

℄ Ad pͦᵐ dico ꝙ licet facit̄ cōparationē iferioris ad ſuperius ſm illud qḋ addit iferi⁹ ſupra ſupius. ſm eni ħ pſcindit iferi⁹ a ſupiori. cū ġ eſſentia addat aliqd

A

aliqd supra qdditatē: et per ꝯns distinctio essentialis supra distinctionē qdditatiuā: ſm illud qd additū pōt fieri aliq̄ cōparatio: sicut hō penes illd qd addit ad aial poterit comparari ad aial: sic distinctio ad distinctiones. ¶ Ad 2m dico q 1a diuisio q̄ fieret p qdditates et modos esset formalior: et tūc opꝫ aliud mēbrū diuidi sic dicēdo. Ois distinctio aut est qdditatiua aut modi itrinseci. si qdditatiua aut eēntialis aut realis: et sic de alijs: ſm istū modū in diuidendo sic posuit pp difficultates amouēdas. magis eni sic explicant modi distictionis q̄ alio mō et magis declarant. ¶ Ad 3m dico q principalior est illa que fit p priora q̄ est illa q̄ p posteriora et quasi p accñs. Illa aūt q̄ est p priora est p se: sed nō sequit q sit maior si est pncipalior. Maioritas eni distinctionis et minoritas est pp maiorē distātiā et minorē. Distātia aūt maior est iter 1o q̄ eēntialr distinguunt: et etiam realr q̄ iter illa que distinguunt qdditatiue solū. sunt eni magis sepabilia. ¶ Ad 4m ꝯcedo q qdditatiua īter oēs est pa et pncipalior: nō tñ sequit ex hoc q sit maior. ¶ Sed hic remanet dubiū vnū: si oia realr distincta sint formalr distincta. ¶ Ad qd itelligēdū sciendū est q qdā distinguunt formalr et realr: sicut hō et asinus in actuali exña distiguunt formalr p suas rōnes qdditatiuas et realr p diuersas exñtias et realitates reales. Quedā eni sunt que distinguunt formalr tm: sicut homo in po et asinus in po. Hō eni in po est hō: qa sibi ꝯuenit diffō hois. silr de asino. hic aūt est vna regla gñalis de istis que sic formalr distinguunt: q ex rōnibus eoꝝ formalibꝰ pōt pbari demōstratiue per eoꝝ diffōnes q distiguunt. Cū g hō in po habeat diffōnē hois: et silr asinus: qa acꝰ et poa formalē rōnē nō variāt. sequit q in po adhuc formalr distinguunt. Ista autē realr nō distiguunt: qa in po nullā realitatē hñt. Alia autē sunt que distinguunt realr et nō formalr: sicut iduidua eiusdem speciei. si eni formalr distinguerent distinguerent qdditatiue. Quidditas āt nō est alia et alia iter iduidua eiusdem spēi. Alia sunt que nec realr nec formalr distiguunt: sicut qdditas et modus qdditatis. Finitas eni et infinitas heccevtas et exñtia vel realitas. ista eni nullā quidditatē dicūt. ergo et cetera.

Sufficientia notabilis. — *Distinctio principalior et maior. Vide sco. q. 1 quoli. et alibi in scto.* — B — *Dum nobile. Idē. l. q. 5. ad tuem.* — *Quedā distinguūt formalr et realr: quedā formalr tm: qdā realr tm: qdā vo nec sic nec sic.* — *Regula.* — *Ecce qd dñs sꝫ ꝯsidera hic.* — C

Tertio videndū est quō iste distinctiones pñt inuestigari: et circa h sunt 4or faciēda. Primū est ondere modū iuestigādi distōnē formalē. Et q̄tuꝫ ad hoc dico q 4or sunt modi euidētes p quos iuestigatur formalis siue qdditatiua distinctio. Prima est via diffōnis. 2a via diuisionis. 3a via descriptionis. et 4a via demōstrationis: et de qualꝫ istaꝝ dōm est in speciali. ¶ Primo sic. Qñcūqꝫ aliq̄ sic se hñt q aliqd ponit in diffōne vniꝰ et nō alterius illa differūt formalr: que eni diffinitiue dīnt qdditatiue differūt et formalr: sꝫ talia quoꝝ vnū nō recipit aliud in sua diffōne sic se hñt. s. q dīnt diffinitiue. g qdditatiue et formalr. ¶ 2o p viam diuisionis. Qñcūqꝫ aliqd diuidit per dīas oppositas qcqd cadit sub vno diuidēnū dīt formalr a q̄cūqꝫ cadente sub alio: qa cadūt sub mēbris opitis. Nā ex diuidente et diuiso ꝯstituit illud qd hꝫ qdditatē. Lꝫ g diuisum vtriqꝫ ꝯtento sub eo ꝯueniat qdditatiue: tñ ipoīe est q vnū diuidentiū coincidat cū alio ad ꝯstituēdū tertiū. ¶ 3o p viā descriptionis sic. Quotiēcūqꝫ descriptiones sunt diuerse eoꝝ diffōnes sunt diuerse. Hanc pbo. qa q̄cūqꝫ hñt eādē diffōnē habent idē genus. H pꝫ: et p ꝯns eādē passionē vel aptitudinē ꝯñtē ipsas: qa ex diffōne passio siue aptitudo demōstrat: sed descriptio ꝯstat ex gñe et passione siue aptitudine. g q̄ñcūqꝫ descriptiones sunt diuerse eoꝝ diffōnes sunt diuerse. ¶ 4o per viā demōstrationis sic. Qñ aliqd est demōstrabile pp qd de vno et nō de altero illa de qbus illa et alia demonstrant hñt aliā et aliā diffōnē: qa cū diffō sit mediū: si oino eadē diffōnē hñt: oino eadē passio per eā demōstraret. si g demōstrat alia et alia passio necio hñt aliā et aliā diffōnē: et p ꝯns formalr distinguunt. Istis 4or vijs satis euidentibꝰ addit vna satis pegrina: sꝫ tñ necia. s. via reduplicationis: et hec deducit sic. Qñcūqꝫ aliqd ꝯuenit alicui iquātū tale qd nō ꝯuenit alteri necio illa formalr distinguunt: qa reduplicatio cadit sup rōnē formalē. si g est eadē rō formalis necio idē pdicatū pdicabit apposita eadē reduplicatione. ¶ Exemplū. si hoi iquātū hō ꝯuenit ridere et lapidi iquātum lapis est nō: necio hō formalr a lapide distiguit: qa dato q nō tūc vtriqꝫ sub eadē rōne ꝯueniret. ¶ 2o videndum est quō possit realis distictio iuestigari: et dico h silr q 4r iuestigat. p pꝰ viā originis: et h mō iuestigat Aug. p de trini. distinctionē personarū: per hoc q nihil gignit se: opꝫ g q gignēs sit realr distictū a genito. vbicūqꝫ eni est hoc ab hoc: ibi est realis distictio. 2a via est via generationis. Qñcūqꝫ aliq̄ res pōt gñari: alia nō genita: illa necio distinguunt realr: isto mō pbat q mā et forma distinguunt realr: qa forma generat mā existe ingñabili et incorruptibili. 3o per viā corruptionis: quia q̄ñcūqꝫ vnū nō corrūpit alio corrupto iter illa est realis distinctio. Isto mō iuestigat q relo distiguit a fundamēto: qa fundamētū manet relone corrupta. 4o p viā sepatiōis: qa quecūqꝫ sepata pñt manere illa distiguunt realr. Isto eniꝫ mō pbant accñtia distingui in altari a subto et aia a corpe: qa vnuꝫ ab alio separatur. ¶ Circa ad distinctionē modi itrinseci. Sciēdū q 4r distinctio p istos modos repit. Quedā qua distinguit modus a qdditate: cuius est modus. sicut humanitas et finitas humanitatis. Alia est que est modoꝝ oppositorū: sicut finitū et ifinitū in deo et creatura. Alia p modos eiusdē rōnis: sicut heccevtas et dīa q̄ est numeralis p dīas iduiduales. 4o p modos alteriꝰ rōnis: sicut necessitas et ifinitas: q̄ sūt modi itrinseci essentie dine. Nūc ad ppom de iuestigatione distictionis istoꝝ modoꝝ: dico q eodē mō iuestigat distinctio quo et modi: et de h iferius. ¶ Quātū ad essentialē distōnē dico q q̄tuor modis iuestigat. Primo per viam gñonis et corruptionis: quecūqꝫ eni sic se hñt q vno genito vel corrupto aliud nō generat nec corrūpit: distinguunt essentialiter. 2o p viā separationis: quecūqꝫ sic se hñt q vnū separat ab alio eēntialr distinguunt. 3o modus est magis ꝓprius. s. per viā dependentie. Nam via prima nō valet sine ista: qa gñatio est in diuinis: nō tñ distinctio essentialis. Unde per viam dependentie probatur sic. Quecūqꝫ se hñt sic: q vnū depēdet ab alio: necessario vnū ab alio distinguit essentialr. Infra eni eandē eēntiam non pōt esse proprie dependentia que in essentia fundat: qa nihil refert ad se. 4o modus in creaturis per viā generū et specierū: qa quecūqꝫ sunt diuersoꝝ generū spēꝝ necio essentialr distinguunt. ¶ Sed adhuc est dubiū. Utrū distictio ex nā rei possit abstrahi ab istis. Dico q intelligendo distinctionē ex nā rei nō ab aia fabricatā ipsa est cōis istis. Nā quelibet istarū est distictio ex nā rei: qa nulla est ab aia fabricata. Sꝫ pōt ne ista iuestigari: dico q sic. 4r ſm quatuor vias oppositionū. Primo per viā relatiue oppositoꝝ: quia ipoīe est idē referri ad se: et per istā viā que ifra declarabit magis: probat q itells agens distinguit a possibili: quia agēs est motiuꝰ: et possibilis est motus. 2o p opponē ꝯtrioꝝ sic. Impoīe est ꝯtria eidem ſm idē cōuenire: diuersitas et idētitas sunt ꝯtria: cōueniunt alicui eidem. ergo opꝫ q non ſm idē. Isto eni modo iuestu

3us articulus. Modi inestigandi distinctiones. Modi iuestigandi distinctionē formalem sunt quatuor. — D — *Maria. et sic vbiqꝫ nōbis i fi libꝰ et ā amplius pp breuitatē omitā notare.* — *Descriptio ex quibus.*

E — *Modi iuestigandi distōnē realē quatuor. Cap. 1.* — F — *Considera hic notam.* — *Modi iuestigandi distōnē modalē et q̄ pulex est.* — G — *Modi iuestigandi distōnē eēntialē 4or.* — H — *Cōsidera istantiam.* — *Dum nobile. Solutio.* — *De distictiōe ex nā rei: vide hic notanter.* — *Modi iuestigandi distinctionē ex nā rei.*

I gatur diſtinctio gñis ⁊ dĩe in ſimplicib⁹: q2 ſimplicia ſpecie diſtincta ꝯueniunt ⁊ differunt: nõ autẽ oĩno ſm idem. 3° modo per viã oppoſitionis puatiue oppoſitoꝝ. Impoſſe enim eſt puatiue oppoſita eidem cõuenire. Iſto mõ inueſtigamus diſtinctionẽ inter eſſentiã ⁊ ꝓprietatẽ: q2 eſſentia eſt cõicabilis: p̃nitas incõicabilis. 4° modo per viã ꝯtradictionis ſic. Impoſſibile eſt ꝙ extrema ꝯdictionis vſ̃ificent̃ de eodẽ oĩno. Iſto mõ inueſtigam⁹ diſtinctionẽ attributoꝝ: vt ſtatĩ infer⁹ patebit. Iſti ḡ ſunt modi inueſtigãdi oẽm diſtinctionẽ.

Quart⁹ arti. Nunc 4° videndũ eſt. Utrũ diſtinctio ſit in diuinis: ⁊ dico hic 4°ʳ ꝯnes. Prima ꝙ in diuinis eſt diſtinctio eſſentialis reſpectu creaturaꝝ. Iſta inueſtigatur per oẽs vias iſtas. ſ. per gnõnẽ corruptionẽ ſeparationẽ dependentiã ⁊ diuerſitatez gñis ⁊ ſpeciei. Scđa cõcluſio eſt. ꝙ in diuinis eſt diſtinctio realis ad intra: quia ibi eſt origo per quã Aug. eãdẽ diſtinctionẽ probat iter perſonas: q2 nihil gignit ſe. Tertia ꝯcluſio eſt. ꝙ in diuinis in eadẽ perſona eſt diſtinctio formalis. ſ. inter eſſentiã ⁊ relõnẽ: ⁊ hoc probat̃ per vias ſuperius dictas: diffõnis diuiſionis deſcriptionis demr̃ationis. Et per iſtas vias per quas inueſtigamus diſtinctionez ex natura rei. ſ. per viã oppõnis ꝑuatiue. Quarta ꝯclõ eſt. ꝙ in diuinis eſt diſtinctio qdditatis ⁊ modi eiuſdẽ qualis eſt eſſentie ⁊ modoꝝ intrinſecoꝝ: que ꝓbat̃ viis quibus modi inueſtigant̃.

Cõcluſio 4ᵉ. In diuis eſt diſtinctio 4ᵉ ex natura rei.

K Ubi. ſ.

Obijcitur 4ᵉ ❡ Sed ꝯ p̃dicta iſtat̃ 4ᵉ. p̃ ſic. Q̃ñcũqꝫ aliqd diſtinguit̃ ab aliquo: ex eo ꝙ diſtiguit̃ diſtat ab eo: ſed diſtare a pfectiſſimo eſt impfectionis: ḡ differre ab eſſentia diuina erit iperfectionis: nihil tale dꝫ poni in diuis. ḡ ⁊c. ❡ 2° ſic. Quicqd ponit̃ ĩ deo ponit̃ in ſũmo. ſi ḡ diſtinctio eſt in deo erit in ſũmo. ḡ ibi erit maior vł eque magna ſicͭ dei a creaturis: ꝫ eſt ipoſſibile: q2 illa eſt eſſentialis que repugnat deo.

L ❡ 3° ſic. Inter q̃cũqꝫ eſt diſtinctio: iter ea eſt ordo: q2 alioquin eſſet ibi ꝯfuſio: ſed ordo nõ põt itelligi ſine gradu eminentie ⁊ pfectionis. ⁊ ſic vnũ erit alio perfectius: ⁊ per ꝯñs aliud erit iperfectũ: qđ eſt abſurdũ. ❡ 4° ſic. Q̃ñcũqꝫ aliqđ cõe diuidit̃ per diũas oppoſitas: illa que ponit̃ ad ſiniſtrã dicit imperfectionẽ. ens aũt diuidit̃ per idẽ ⁊ diuerſuz: ⁊ idem ponit̃ ad dexterã. ḡ ſi diſtinctio erit in deo erit impfectio. ❡ Ad p̃mũ dico. ꝙ qñ diſtãtia eſt ſine idẽtitate a pfectiſſimo: tũc talis eẽt imperfectionis: ſed talis nõ eſt in diuinis: ſed qñ eſt diſtãtia vł modus diſtãtie cũ vera idẽtitate: ſicͭ eſt in deo: nõ eſt icõueniens.

Diſtantia 2ᵉ.

Uel non. ſ. eſt imperfectiõis. Nota bñ pon derando.

❡ Ad 2ᵐ dico. ꝙ qcqđ ponit̃ in deo qđ eſt natũ hẽre quãtitatẽ v̾tutis illud ponit̃ in ſũmo: ſed diſtinctio nec aliq̃ relõ hꝫ quãtitatez v̾tutis. ḡ ſi talia ibi ponunt̃: nõ opꝫ poni ea in ſũmo. ❡ Exẽplũ. Si in deo ponit̃ ſapiã q2 ipſa eſt apta hẽre q̃ntitatẽ v̾tutis: opꝫ ꝙ ponat̃ in ſũmo: q2 aliogn nõ icluderet ꝯdictionẽ aliqđ eſſe ſapientius deo: ſꝫ nõ eſt ſic de diſtinctione: q2 nõ habꝫ quãtitatẽ v̾tutis: ⁊ ideo dato ꝙ ſm quẽlibet catholicũ diſtinctio ſit iter ꝑſonas: nõ tñ ſequit̃ ꝙ ſũma: q2 tunc eſſet eſſentialis: qđ eſt falſum: pꝫ ḡ qđ dꝫ poni in ſũmo ⁊ qđ nõ.

M Quid dꝫ ex poni in diuis in ſummo et quid non?

❡ Ad 3ᵐ dico ꝙ ibi eſt ordo: nõ tñ magł ⁊ minus pfecti: ſꝫ magis p̃ncipalis: ⁊ min⁹ p̃ncipalis: q2 eni eadẽ eſt quãtitas v̾tutis oĩuꝫ diuoꝝ q̃ apta nata ſũt eã hẽre: iõ nõ p̃nt ꝑ ipſam cõparari: ſicͭ excedẽs ⁊ exceſſuꝫ: q2 hec cõparatio ſeq̃t̃ quãtitatẽ v̾tutis: q2 tñ ordo magis p̃ncipalis ⁊ min⁹ p̃ncipalis: ſequit̃ rõnes formales: que ibi ſaluant̃: iõ ibi ponit̃: ſine tñ omni impfectiõe.

Nota bñ ponderando iſtã tam. Ordo pfectionam in diuis põt attẽdi 2ᵉ.

Oppinc aorũ. ❡ Ad 4ᵐ dico. ꝙ qñ illud qđ eſt ad dexterã nõ dicit pfectionẽ: nec illđ qđ eſt ad ſiniſtrã dicit impfectionẽ. idẽtitas q̃ eſt ad dexterã nõ dicͭ pfectionẽ ſicͭ nec aliq̃ relõ. ḡ nec diuerſitas q̃ ponit̃ ad ſiniſtrã dicit imperfectionẽ. ❡ Ad auctoritatem Dyſ. que ponit̃ in p̃n° pꝫ.

❡ Utrum in diuinis ſit aliqua non identitas ante oẽm diſtinctionem. Queſtio. III.

N Utrum in diuinis ſit aliqua nõ identitas ante oẽm diſtinctionẽ. Oꝫ ſic. q2 ſicut oĩs negatio reſoluit̃ in affirmationẽ: ita diſtictio ĩ nõ idẽtitatẽ. ❡ Cõtra. Negõ nõ ꝑſupponit affirmationẽ oppo̾s.

Hic dicitur ꝙ ante diſtinctionẽ oẽm nulla nõ idẽtitas dꝫ poni in diuinis: nec eſt intelligibile ꝙ nõ idẽtitas ſit ſine aliqua diſtinctione. ſi eni ſunt nõ idẽ nec̃io ſunt diſtincta: reducuntur eniꝫ ad extrema ꝯdictionis.

Opi. alioꝝ q̃ ī re noialeꝫ alios õ ne cit.

❡ Cõtra iſtã opionez oñdo ꝙ ante oẽm diſtinctionẽ ſit aliq̃ nõ idẽtitas: ⁊ arguo 4ᵉ. Primo ſm Augu. ſic. Oẽ qđ eſt ad aliud nec̃io p̾us eſt ad ſe: ſed oẽ qđ diſtinguit̃ ab alio per diſtinctionẽ neceſſario eſt ad aliud: q2 per diſtinctionẽ ſicut ꝑ reſpectũ refert̃. ḡ nec̃io prius ad ſe: tunc accipio illud prius: in quo hõ p̾us eſt ad ſe q̃ꝫ ſit ad aſinũ per diſtinctionẽ: in illo p̾ori aut eſt idẽ aſino: ⁊ tũc poſtea nõ poſſet aduenire diſtinctio: aut eſt nõ idẽ: cũ ḡ in illo p̾ori non ſit diſtinctio nõ idẽtitas p̾cedit diſtinctionez.

Impugn° 4ᵉ Cõclo quã eſt 7 trini. c. 1. ⁊ inde.

O 2° ſic. Q̃ñcũqꝫ ſunt aliq̃ oppoſita circa idẽ illud qđ nõ põt ſeparari ab illo ineſt prius. Nã p̾ora gnõne ſunt poſteriora reſolõne: ſꝫ ꝯrie oppoſita ⁊ ꝯdictorie oppoſita circa illud in quo ſunt ſic ſe hñt ꝙ ꝯrie oppoſita p̃nt ſeparari: nõ aũt ꝯdictorie oppoſita. ḡ ꝯdictorie oppoſita ſũt p̾ora. ꝓbatio minoris. Nã deus põt facere ſubm ſine cõtrarijs imediatis: q2 ſunt real'r diſtincta ab eo ⁊ poſteriora: nõ põt aũt facere ſubm ſine ꝯdictorie oppoſitis qn ſit albũ vel nõ albũ: ḡ illa ſunt p̾ora: tunc vltra. idẽtitas ⁊ nõ idẽtitas ſũt ꝯdictoria: ⁊ idẽtitas ⁊ diuerſitas ſunt ꝯria. ḡ ante diuerſitatẽ ⁊ diſtictionẽ nec̃io erit nõ idẽtitas.

Cõſidera iſtantiam.

P 3° ſic. Q̃ñcũqꝫ alique oppõnes ſunt eẽntial'r ordinate: talẽ ordinẽ retinẽt in ſubto q̃lẽ hñt iter ſe: ſꝫ ꝯrietas ⁊ ꝯdictio: ita ſũt ordinata iter ſe. Oꝫ ꝯdictio eſt prior nã ipa ꝯrietate: hoc pꝫ. q2 nulla ꝯrietas põt eẽ ſine ꝯdictiõe: ꝯdictio aũt põt bñ eſſe ſine ꝯrietate. ergo p̾or erit oppõ ꝯdictiõis ĩ ſubto q̃ꝫ ꝯrietatis.

Ꝙ ꝯdictio ẽ prior aliis oppõnib⁹: oñdit.

4° ſic. Oĩs paſſio p̾dicata de ſubto in 2° modo prius ineſt ſubto q̃ꝫ dũe diuiſiue illi⁹ ſubti: ſꝫ idẽ ⁊ nõ idez: ſicͭ affirmatio ⁊ negatio ſunt paſſiones entis: ⁊ idẽ ⁊ diuerſuꝫ ſunt dũe diuiſiue. ḡ p̾us illa q̃ꝫ iſta. ❡ Ad euidẽtiam iſtius ꝯnis quã argumẽta facta ꝯcludũt: eſt ſciendũ ꝙ in qdditatibus creaturarũ eſt iuenire 4°ʳ ſigna nãe: que p̃nt applicari ad oẽ ens. Accipiamus ḡ qdditates albedinis ⁊ nigredinis: ĩ eis eſt repire 4°ʳ ſigna nãe. Primũ eſt in eis in quo ꝯueniũt eis illa q̃ ſũt de p̾mo mõ dĩci per ſe. ꝯſtat aũt ꝙ talia p̾dicamẽta ꝯueniũt illa q̃ nõ ſunt qdditatiua.

In omni ente p̃nt ꝯſiderari ſigna nãe 4ᵒʳ ⁊ hoc maxĩe vꝫ: eſt ĩ creaturis. Nõ hãc o: dĩ ne vbiqꝫ neceſſariũ vt patet.

Q 2ᵐ ſignũ nãe eſt in quo ꝯueniũt eis p̾dicamẽta negatiua: ⁊ negationes in eoꝝ rõnib⁹ formalib⁹ fundate. ꝙ aũt illa de p̾ mõ adueniãt p̾us ⁊ in p̾mo ſigno: pꝫ. q2 oĩs negatio eſt poſterior affirmatiõe in qua fundat̃. In iſto eni ſigno incipit verificari p̾mũ p̾n̾ᵐ compleri. De vnoquoqꝫ affirmatio vel negatio vera. In p̾ qdẽ ſigno albedo: nec eſt quãta: nec nõ quanta: ſed albedo tñ: q2 nulla negatio ꝯuenit ei qdditatiue: ⁊ ideo nõ eſt quãta: nec nõ quanta. In ſcđo aũt ſigno neceſſario vel affirmatio vel negatio ineſt. Et patet ꝙ negatio eſt vera in negando. ſ. predicationẽ alioꝝ ꝯtitutiuum albedinẽ q̃tũ ad p̾mũ ſignũ. ſ. iſta negatio. albedo nõ eſt quãta vt eſt in p̾ ſigno: nõ tñ eſt vera ſimpl'r: ſꝫ tñ pro p̾mo ſig° o. ꝙ autẽ talis negatio ſit prior ſua affirmatione ⁊ poſterior qdditate: ꝓbat̃ ſic. Oẽ qđ demonſtrat̃ de aliquo eſt eo poſterius: de quo demõſtrat̃: q2 eſt in ſcđo mõ: ſꝫ hec negatiua: albedo nõ eſt quãta in primo ſigno demonſtrat̃ de albedine: ergo albedo p̾or eſt negatione

Nõ in q̃cũqꝫ ſigno v̾ificat̃ p̾mũ p̃ncipiũ de quocũqꝫ.

Sic expõit p̃c Auicen. 5. metha. ꝯ equitate

A eſt negatione. Oz autē ſit ꝑor tali affirmatione ſibi op/
poſita: pꝫ. q̄a magis īmediate ſequit̄ negatio pro ꝑ ſi/
gno: pro quo talia predicamēta nō ɔueniūt q̄ȝ affirma
tio eorūdē pro ſigno: pro quo cōueniunt. huiꝰ autē eſt
talis negatio: ⁊ iſto modo prius eſt hō nō riſibilis: q̄ȝ ri
Inſtantia. ſibilis ⁊ nō albus q̄ȝ albus. ¶ Si dicat̄ ꝙ prius homo
videt̄ eſſe riſibilis q̄ȝ nō aſinus: ⁊ tamen ꝑmum predi/
Solutio. catum eſt affirmatiuuȝ de ſcḋo mō: ⁊ ſcḋm negatiuuȝ.
¶ Dico ꝙ ſi intelligatur per non aſinum: idem ꝙ di/
ſtinctum: ſic dico ꝙ hoc predicatum eſſe diſtinctum:
poſterius ineſt q̄ȝ riſibile: quia vnum ineſt per acci/
Nō aſinꝰ ex/ponit dupl'r. dens ⁊ aliud per ſe. Si autem intelligas per iſtam ne/
gationem: homo non eſt aſinus: ſolūmodo negationē.
identitatis aſini ad hoīeȝ vel ecōuerſo. Dico ꝙ illa ne/
gatiua eſt prior quacūqȝ affirmatiua de 2° modo. 3m
B ſignū nāe eſt in quo cōueniunt eis paſſiones per ſe po
ſitiue: q̄a qn̄cūqȝ aliqua paſſio poſita conſequit̄ ipſum
ſubm pro aliquo ſigno poſteriori illud ſubm preintelli
git̄ in ſigno ꝑori fuiſſe ſub negatione illius. Nā ſi non:
nunc ſub affirmatione: ⁊ ſic ſibi infuiſſet ꝑmo mō: cuiꝰ
oppoſitū ſupponit̄: ſupponit̄ eni ꝙ paſſio in ſcḋo ſigno
adueniat ſicut oīa predicata affirmatiua: vel ſaltē in 3°
ſigno ꝓpter preceſſionē ꝑdicamē: oꝝ negatiuoꝝ. 4m
ſignū eſt in quo ſibi cōueniunt ea que per accñs īſunt:
ſicut patet de multis modis intrinſecis: qui per demō
Lumē ſtātiaꝫ bn̄ ꝑderādo ſtrationem de quiddidate non pn̄t cōcludi: ſicut ꝙ al/
bedo exiſtat: ⁊ ꝙ albedo ſit h̄. ⁊ ꝙ albedo ſit intenſa: ⁊
de multis alijs: probat̄ ꝙ iſta ſibi inſunt poſt oīa predi
cta: q̄a quecūqȝ inſunt alicui ſubiecto per ſe ⁊ neceſſario
ſibi prius ɔueniūt q̄ȝ que per accidēs inſunt: ſed illa de
tribus ſignis precedentibus ɔueniūt ſubiecto per ſe ⁊ ne/
C ceſſario. illa aūt de 4° ſigno ꝑ accñs ⁊ ɔtingenter: ergo
nec̄io cōueniunt eis poſterius etiā in poſteriori ſigno
q̄ȝ alia ꝑdicta. ¶ Iſtis ꝑmiſſis ad ꝓpoſitū applicando
Applicatio ꝑdictorum. pꝫ: ꝙ albedo ⁊ nigredo in ꝑ ſigno: nec ſunt idē: nec non
idē: q̄a idētitas nō ɔuenit ſibi. nec nō idētitas pro ꝑmo
Aui. 5. meta. ſigno: ſed tm̄ albedo ⁊ nigredo ſunt: ſicut equinitas eſt
tm̄ equinitas. In 2° ſigno aūt albedo ⁊ nigredo ſunt non
idē. Nā ex rōne formali vnius demōſtrat̄ ꝙ nō ſit al/
terū. In 3° aūt ſigno albedo ⁊ nigredo ſunt diſtincta:
q̄a diſtinctio eſt paſſio per ſe poſitiua: accipiendo diſti
ctionē in cōi: q̄a diſtinctio realis eſt per accñs inter ea.
ꝙ aūt nō idētitas ſit prior diſtinctione ſufficienter ꝓ/
batū eſt ɔ opinionē ꝑmā. In 4° autē ſigno īſunt ſibi exi
Signa diuidū tur in alia ſi/gna ꝙ vbiqȝ notabis. ſtentia ⁊ inherentia ⁊ talia. Verū eſt ꝙ q̄dlibet iſtoruȝ
ſignoꝝ diuiſibile eſt. Nā in ꝑ ſigno aliq̄ ſūt ꝑora alijs.
In negatiuis etiā de 2° ſigno forte ita eſt: ⁊ ī illis affir/
matiuis etiā de 3° ſigno. In illis autē de 4° ſigno non
D eſt dubiū. Nā ꝑus albedo exiſtit q̄ȝ inhereat ⁊c. ¶ Sȝ
Obijcitur 4r cōtra iſta inſtat̄ 4r. Primo ſic. Qn̄cūqȝ aliquid diſtin
cte diuidit̄: qcq̄d cadit ſub illo cadit ſub altero diuidē
tium: hoc pꝫ. q̄a numerus diuidit̄ per par ⁊ impar: ſicut
per differētias diſtictas. Ideo quicq̄d cadit ſub nume
ro nec̄io cadit ſub pari vel impari: ſed ens diuidit̄ per
ideȝ ⁊ diuerſuȝ: ſicut per diſtincta. ergo oē ens neceſſa
rio eſt idem vel diuerſum. ¶ Scḋo ſic. Poſito vno ɔ
rioꝝ imediatoꝝ cū ɔſtātia ſubi: nec̄io aliud remoue/
10. meta. t. c. 22. ⁊ alibi. tur: ſed idem ⁊ diuerſuȝ videnf̄ cōtraria imediata cir
ca q̄dcūqȝ ens: ergo ſi aliq̄d ens non ſit ideȝ nec̄io: per
locum a contrarijs imediatis erit diuerſum. ¶ 3° ſic.
Sicut ſe hn̄t idē ⁊ diuerſuȝ eſſentialr̄ circa eēntias: ita
idē ⁊ diuerſuȝ formal'r circa formalitates: ſed ſequit̄.
non ſunt ideȝ eſſentialr̄. ergo ſunt diſtincta eſſentialr̄.
ergo eodē modo ſequit̄ non ſunt idem formal'r. ḡ ſunt
Maxima. diſtincta formal'r: q̄d eſt propoſitū. ¶ 4° ſic. Qn̄cūqȝ
aliq̄d predicatū dr̄ de aliquo ſubiecto ſimpl'r accepto co/

dē modo dicitur de eo cū determinatione accepta nō E
diminuēte: ſȝ ly formal'r, nō eſt determinatio diminuens. Nō ꝙ quanto
Cum ḡ dicat̄ ꝙ oē ens vel eſt idē vel diuerſum: ſeqtur
ꝙ oē ens vel eſt formal'r idē: vel diuerſuȝ formalr̄. eo/
dē mō ſeqtur. hoc nō eſt idē. ḡ diuerſum: ſeq̄t̄. h̄ nō eſt
formal'r idē: ḡ diſtinctū formalr̄. ꝑꝑ eandē rōnē. ¶ Ad ꝑm
ɔcedo maiorē: ꝙ nec̄io oē q̄d cadit ſub ente vl' eſt idē: Exponit maiorē h̄ vt hȝ infra.
vel diuerſuȝ: ⁊ iō talia q̄ dn̄r nō idē formal'r dico: ꝙ ca
dunt ſub mēbro altero. ſ. ſub idētitate: verū eſt eniȝ ꝙ
ſunt idē ſimpl'r: lȝ nō ꝓ ꝑ ſigno: ⁊ bn̄ ſtat ꝙ ſunt nō idē
pro aliq̄ ſigno: ⁊ tn̄ ſimpl'r idē. ¶ Dico ḡ ꝙ intell's ⁊ vo
lūtas in deo ſunt vna res: ⁊ idē ſimpl'r loquēdo: nō aūt
diuerſa. ¶ Ad 2m dico ꝙ ſi diceret̄ de iſtis: de q̄bꝰ eſt
ſermo: ꝙ eēnt nō idē ſimpl'r: bn̄ ſeq̄ret̄ ꝑ locū a ɔrijs ī
mediatis ꝙ eēnt diſticta ſimpl'r: ſed nō ɔcedit̄ ꝑma. ſ.
ꝙ nō ſunt idē ſimpl'r. Si vō dicas ꝙ nō ſunt idē forma/
F liter: ḡ ſunt diſtincta. Dico ꝙ addito tali mō nō ſeqtur Qualr̄ eſt ar/guēdū ab eo/dē ad diuer/ſum: ⁊ ī alijs ɔrijs imedia/tis. vide h̄.
ꝑ locū a ɔrijs imediatis: q2 talis modus deſtruit ɔricta
tē. Iō dico, ꝙ ſicut iſte non ſunt ɔrie: hō eſt q̄dditatiue
ſanus: ⁊ hō eſt q̄dditatiue eger: ſed iſte ſunt ɔrie: hō eſt
eger: hō eſt ſanus: ſic nec hic: iſta ſunt idē formal'r: iſta
nō ſunt idē formalr̄: ita ꝙ addito mō nō tȝ: ſed ſimpl'r
loquēdo tȝ. ¶ Ad 3m dico ꝙ hō ⁊ aſinus nō ſunt idem
eēntialr̄: nec ſunt diſtincta eēntial'r: q2 neutrū hoꝝ eſt
de coꝝ eēntia. ¶ Sȝ ɔ hoc accipiamꝰ diſtictionē eēn/ Repl'ca.
tialē pro illa diſtinctione q̄ fundat̄ in eēntijs: ⁊ ita dicā Ꝙ lȝ in crea/turis tȝ argm a nō idētitate ad diſtōnem nō tn̄ ī diuīs.
de diſtinctis formal'r. ¶ Dico ꝙ lȝ ɔn̄a illa poſſet tenere
in creatis: vbi ſunt q̄tuor ſigna. de q̄bus ſupius eſt ali/
qual'r tactū: tn̄ ī diuīs nō: q2 nō ſunt ibi niſi duo. ¶ Ad Doctrina ſin/gularis: ſȝ cō/ſidera bn̄.
cuius euidētiā eſt ſciēdū: ꝙ ſic̄ dicebat̄ ſupius de illis
q̄tuor ſignis q̄ cōueniūt albedini ⁊ nigredini. ſ. ꝙ in ꝑ
ſigno albedo ⁊ nigredo ſunt tm̄ ipē: in 2° pn̄t itelligi nō G
idē: in 3° intelligunt̄ diſtincta: in 4° adueniunt eis aliq̄ Or in diuīs ſunt tm̄. 2. ſi/gna nāe de numero. 4. ꝑdictoꝝ.
ꝑ accñs: ſic eſt imaginādū in diuinis de intellu ⁊ volū/
tate: ⁊ ēt de alijs attributis quātū ad ꝑm ſignū: ⁊ quātū
ad 2m: ſed q2 hn̄t aliq̄d q̄d vī repugnare diſtinctioni q̄
ſibi deberet cōpetere pro 3° ſigno. ſ. infinitas q̄ exclu/
dit oēm diſtinctionē: ⁊ ēt repugnat eis aduenire aliq̄ ꝑ
accñs. h̄ eſt ꝙ lȝ ſibi mō ꝓcedat̄ q̄tū ad ꝑm ſignū ⁊ 2m:
nō tn̄ quātū ad 3m ⁊ 4m que eis nō cōpetūt. Primū ḡ
eis ɔuenit vt nā coꝝ ⁊ q̄dditas ſaluet̄: ⁊ 2m vt ſaluet̄ in
eis veritas ꝑmi ꝑncipij cōplexi. Cū ḡ ꝑori nō repugnet
itelligi ſine poſteriori: ⁊ 2m ſignū in quo ſunt nō idē ſit
ꝑus 3° in quo deberent eē diſtincta: nulla repugnantia
vī ſubtiliter itelligēti: ꝙ dicant̄ aliq̄l'r nō idē: ⁊ tn̄ nō ſi
diſtincta: nec repugnat vl'r nō idētitati eſſe ſine diſtin/
ctione ꝑꝑ ꝑoritatē. ¶ Ex h̄ pꝫ ad argum. In creaturis
eniȝ inueniunt̄ nō ſolū duo ꝑꝰ ſigna: ſȝ ēt 3m ⁊ 4m: eo ꝙ
nihil in eis eſt q̄d repugnet diſtictioni: ⁊ his q̄ ɔueniūt H
ꝑ accñs: ⁊ ꝑꝑ h̄ bn̄ tȝ: ſunt nō idē: ḡ diſtinguunt̄: ſed in
diuīs: q2 nō eſt ibi 3m ſignū: ꝑ q̄ eis deberet ineſſe diſt'
nec ēt 4m: ꝑ q̄ deberēt ineſſe q̄ īſunt ꝑ accñs: nō tenet.
¶ Ad 4m dico ꝙ ꝑciꝰ dc̄io diminuens vel diſtrahens A. l. determi/
nō deſtruit propoſitionē: ſed ēt dc̄io ꝑſcindens: multe Ecce ꝙ q̄re
enī ꝓpōnes ſunt ſimpl'r vere: q̄ tn̄ falſe ſunt: addita ꝑ/ ⁊ adde pla.
ciſione tali. Iſta enī eſt ſimpl'r vā. hō aut eſt ſanus aut Idē. ē. ipl. ⁊
eger: ⁊ tn̄ iſta eſt falſa: hō q̄dditatiue eſt ſanus vl' eger. alibi ſepe hȝ.
ꝑciꝰ enim addita fundamēto ſic ꝑſcindit fundamētuȝ
q̄d abſtrahit ab oī paſſione ⁊ ɔrietate: nec aliq̄d eſt ꝑdi
catū de 2° mō q̄d poſſit ipm attīgere ſub tali ꝑciſione.
¶ Sȝ q̄uō in affirmationē reſoluit̄ negatio? ¶ Dico Dubium.
ꝙ lȝ nō ſit ibi diſtinctio realis. ſ. q̄ eſt rei ꝯ rei realis: tn̄ bn̄ Solutio.
eſt ibi diſtinctio fundamētalis inter illa attributa: ſic ꝙ Diſt. duplex.
volūtas nō eſt formal'r intell's ⁊ fundamētaliter diſtin
guunt̄: nec rō q̄dditatiua volūtatis eſt rō q̄dditatiua in/
tellectus. ¶ Ad argumētum patet. ergo ⁊c.

I ¶ Utrū diuine perfectiones diſtinguantur ex nā rei.ſ. diſtinctione ab anima nō fabricata. Queſtio. III.

Utrum diuine perfectiones diſtiguā tur ex nā rei.ſ.diſtictione ab aīa nō fabricata. Et non. ſm Aug⁹. Nihil differt dicē vnū iſtoꝝ aut mlta. ¶ Cōtra. Dionyſius attribuit diuerſitatem ꝛ identitatem perfectionibus diuinis.

Cōcluſio reſ. ſiua.q. diuīc. bus.

Hic dico ꝙ diuine pfectiones ex nā rei: ꝛ nō per opus ab aīa fabricatū diſtinguunt̃ ab inuicē: que qdē diſtinctio ſtat cū pfecta identitate coꝝ inter ſe ꝛ reſpectu eſſentie diuine ꝛ ꝓprietatū. ¶ Ad hoc aūt declarandū adduco. 12. ꝯdictiones in varijs diuinis pfectionibus fundatas: ex qbus ſuppoſita veritate pmi pncipij cōplexi deducit̃ euidēter diſtinctio perfectionū. Prima fundat̃ in intellu ꝛ volūtate: ꝛ eſt Jo. Sco. ſcilꝫ ꝙ intell's eſt pn^m ꝓductiuū vbi ꝛ nō voluntas: ꝛ volūtas eſt pn^m ꝓductiuū.ſ.ſci ꝛ non intell's.

Diſcurſus oral de ſingularis ad probandā diſtinctionem in diuinis ex nā rei: via ꝯdictionis duodecimæ.

K

p^a ꝯdictio. 8. diſ. 1. q. 3. ꝛ alibi ſepe.

Arguo ḡ ſic ad declarationē iſti⁹ ꝯdictionis. Ubicūqꝫ eſt inuenire emanationes alterius ꝛ alteri⁹ rōnis ex nā rei: eſt inuenire ibi pn^a diſtincta illaꝝ ex nā rei: ſed in diuinis inueniunt̃ emanationes alterius ꝛ alteri⁹ rōnis ex nā rei. ḡ ibi erunt pn^a diſtincta ex nā rei: ꝛ ſic pn^m ꝓductiuū vnius nc̄cio ex nā rei diſtinguit̃ ab alio: huiꝰ aūt pn^a ſunt itell's ꝛ volūtas: ḡ ex nā rei diſtiguunt̃. ¶ Sꝫ cōtra iſtā rōnē vt melius declaret̃ inſtat̃ 4^r. ¶ Prio ſic. Accepta eadē maiore accipio 4^{or} mi. veras. Pria eſt iſta. Spiratio ꝛ creatio ſūt emanationes alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rōnis. ḡ hūt pn^a ex nā rei aliq̄lr diſtīcta. Cū ḡ pn^m ſpirationis ſit volūtas nō poterit eē pn^m creationis: vl' ſi ſic. volūtas diſtingueret̃ ex nā rei a ſeipſa. ¶ 2^a minor eſt iſta. Intell's nr̄ ꝑ actū dicēdi ꝓducit vbū: ꝛ per actū gnāndi habitū. Dicere aūt ꝛ gn̄are ſūt emanationes alteri⁹ ꝛ alterius rōnis. ḡ intell's qui eſt pn^m vnius eſt diſtinctus a ſeipſo qui eſt pn^m alterius.

Intell's ꝛ voluntas diſtinguunt̃ in diuinis ex nā rei.

Obijcitur 4^r cōtra ma.

L

¶ 3^a minor eſt iſta. Productio elicitiua ꝛ ꝓductio imperatiua ſunt alterius ꝛ alterius rōnis: ſed iſte ꝓductiones ſunt a voluntate. ḡ ꝛc̄. ¶ 4^a eſt iſta. Deſiccatio luti ꝛ reſolō glaciei ſunt alterius ꝛ alterius rōnis. ḡ pn^a in ſole erūt diſtincta. ¶ Ad iſta. Ad pmū ꝯcedo ꝙ eadē volūtas ſpirat ꝛ creat: ꝛ iſte ꝓductiones ſunt alterius ꝛ alteri⁹ rōnis: ꝛ h̄ nō eſt icōueniēs ꝙ ſint ab eodē pncipio oino: qa ſunt reſpectu diuerſoꝝ terminoꝝ: qa ſpiratio reſpectu eſſentie dine ꝛ creatio reſpectu creature. ¶ Ad 2^m dico ꝙ idē pn^m dicat vbū ꝛ generet habitū nō eſt icōueniēs. Et ſilr ꝙ volūtas eliciat vnā operationē: ꝛ imperet aliā. Eodē mō di ad 4^m de ſole. Nā reſpectu euiſdē.ſ. luti ipoſe eſſet ꝙ eādē actionē eliceret.ſ.ꝙ deſiccaret ꝛ reſolueret: ſed reſpectu diuerſoꝝ nō eſt icōueniēs. ¶ Reſumēdo ḡ ſic rōnē arguo. Ubicūqꝫ eſt inuenire emanationes alterius ꝛ alterius rōnis ex nā rei q̄ hūt oino eūdē terminū formalē: opꝫ ꝙ diſtinguant̃ ꝑ pn^a ꝓductiua fundamētalia: ſed in diuinis inueniunt̃ gn̄atio ꝛ ſpiratio que ſunt alterius ꝛ alteri⁹ rōnis: ꝛ hūt oino eundē terminū formalē.ſ. eſſentiā diuinā: ḡ relinquit̃ ꝙ per pn^a ꝓductiua fundamētalia diſtinguunt̃: huiꝰ ſunt itell's ꝛ volūtas. ḡ ꝛc̄.

Reſumit argumentum.

M

¶ Ad declarationē aūt iſtius eſt notādū ꝙ aliq̄ relōnes ſunt que diſtinguunt̃ a ſolis terminis: ſic̄ qn̄ eſt aliq̄ quātitas bicubitalis illa hꝫ reſpectū dimidij ad q̄drupedalē: ꝛ dupli ad monopedalē: iſte relōnes dimidij ꝛ dupli nō diſtinguunt̃ ex fundamēto: qa fundamētū eſt idē. Diſtiguunt̃ ḡ ex ſolis terminis qui ſunt alij. ¶ Alie ſunt que diſtinguunt̃ ex fundamētis tm̄: ſicut ignis eſt ſil'is ſoli in luce ꝛ non in caliditate. Iſte relōnes fundantur in diſtinctis: quia ſimilitudo fundatur in luce: diſſimilitudo fundatur in caliditate: ꝛ iſte relōnes ad eundē terminū terminant̃. De p^a certū ꝙ terminat̃ ad lucē: q̄ eſt foialr in ſole. 2^a ēt terminat̃ ad lucē.ſ. diſſilitudo: qꝛ lux nō eſt ſilis caliditati: pꝫ ḡ ꝙ iſte relōnes pcīſe diſtiguunt̃ a fundamētis.

Nota ꝙ relationes ꝛ earū diſtinctiones reperiunt̃ i diuinis ꝛ i creatur e in q̄druplici gn̄e vel differentia.

N

Alie vō ſunt q̄ diſtinguunt̃ a fundamentis ꝛ terminis.ſ. relōnes mouētis ꝛ moti: qꝛ fundamētū nc̄cio diſtinguit̃ a termino: vt īferi⁹ declarabit̃. aīam enim ſm aīam mouet ꝛ ſm corpus mouet̃: ita ꝙ corp⁹ ꝛ aīa fundamēta ſunt ꝛ termini foiales iſtaꝝ relōnū. Alie autē ſunt relōnes q̄ a ſolis extremis diſtinguunt̃: ꝛ iſte ſunt relōnes equiparātie: ſic̄ ſilitudo ꝛ eq̄litas ꝛ talia. ¶ Applicādo iſta ad ꝓpo^m in diuis eſt p^m gen⁹.ſ. gn̄atio paſſiua: ꝛ ſpiratio paſſiua: hūt eni oio idē fundamētū.ſ. eēntiā diuinā: ꝛ ꝑ ꝯñs ab ea vel ꝑ eā nō diſtinguunt̃: ḡ opꝫ ꝙ a terminis diſtinguant̃: termin⁹ gnōnis eſt intell's ꝛ ſpirationis eſt volūtas. 2^m gen⁹ eſt ibi inuētū.ſ. gn̄atio actiua ꝛ ſpiratio: hūt eni eūdē terminū.ſ. eēntiā dinā q̄ eſt fundamētū paſſiuaꝝ ꝓductionū. ḡ opꝫ ꝙ diſtiguāt̃ ex fundamētis: ꝛ hꝰ ſunt intell's ꝛ volūtas: q ſunt termini paſſiuaꝝ.

Applicatio.

O

3^m gen⁹ eſt in diuinis.ſ. gnō actiua: ꝛ ſpiratio paſſiua: h̄ ſunt diſtīcta fundamēta: qꝛ gnōnis actiue eſt itell's ſpirationis paſſiue eēn^a pcīſe: hūt ēt diſtīctos terminos gnōnis actiue: termin⁹ eſt eēntia: ſꝫ ſpiratōis paſſiue termin⁹ eſt volūtas: ſilr de gnōne paſſiua: ꝛ ſpiratione actiua. Alie aūt de 4° gn̄e ibi repiunt̃ q̄ nō diſtinguunt̃ ex terminis foialr: nec ex fundamētis: ſꝫ ex extremis: ſic̄ relōnes cōes.ſ. ſilitudo pr̄is ꝛ filij: q̄ hūt oino idē fundamētū ꝛ eūdē terminū: ſꝫ hūt diſtīcta extrema.ſ. ꝑſonas diuinitēdo.

A. I. h̄ hic.

4^m gen⁹ volo agere de tribus pmis ꝛ oſtēdere p^m ꝓp^m. ꝛ arguo ſic. Inter terminos ꝛ extrema euiſdē rōnis inquātū euiſdē rōnis ſunt: nō pōt inaſci niſi relō equiparātie ꝛ eius denīationis ꝛ nō diſq̄parātie nec alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rōnis: ſꝫ in diuinis ſunt gn̄atio actiua: ꝛ ſpiratio actiua: q̄ ſūt alteri⁹ rōnis: ḡ extrema erūt alteri⁹ rōnis. nō termini: qꝛ ſunt idē.ſ. eēntia dina. ḡ fundamēta hui⁹ ſunt intell's ꝛ volūtas: ꝛ ſic hꝫ ꝓpo^m.

Nō hꝫ pōdere ēdo iſtud.

P

Silr gn̄atio paſſiua ꝛ ſpiratio paſſiua ſunt relōnes diſq̄parātie ꝛ nō diſtinguunt̃ ex fundamētis: qꝛ idē.ſ. eēntia dina. ḡ ex terminis hui⁹ ſunt itell's ꝛ volūtas. Et h̄ eodē mō de alijs arguit̃. ¶ Ad iſtū modū arguēdi rn̄det̃ multiplr. p^o dr̄ ꝙ relōnes ꝛ emanatiōes diſtinguunt̃ ſeipſis formalr: ꝛ iō nō opꝫ ꝙ aliq̄ diſtincta ꝑexigant̃: qb⁹ diſtinguant̃. ¶ Sꝫ ꝯ. Nō q̄rit̃ h̄ de diſtinctione foiali: ſed originali: qꝛ opꝫ ꝙ originalr diſtinguant̃. ¶ P. Idē inquātū idē nō eſt natū facē niſi idē. ꝓpea relōnes q̄ fundāt̃ ſup vnū nō pn̄t eē relōnes q̄ fundant̃ ſup mlta. ſꝫ relōnes q̄ ſūt iter extrema euiſdē rōnis: inquātū euiſdē rōnis fundant̃ ſup vnū. ḡ relationes q̄ fundant̃ ſup mlta q̄ ſunt diſq̄parātie nō pn̄t eē iter extrema euiſdem rōnis.

1. reſpōſio. Hō hos modos diſtiguēdi in Sco. 13 diſt. 1. ꝛ alibi vt noſti. Diſt. 2^r. 2. ō ge. 1. c. 56

Q

¶ P. Nō video cām q̄re duo alba nō pn̄t dici diſſilia: vt duo ēt alba ſunt. Nam nō repugnat huic albo inquātū albū eſt vel inquātū h̄ albū eſt terminare ꝛ fundare relōnē diſſimilitudinis: qꝛ exiſte vno nigro h̄ facit: nec ēt alteri albo inquātum albū: vel inquātū tale albū terminare talē relōnē ꝑ cādē rōnē: q̄re ḡ nō poterūt illa duo alba eē diſſilia: opꝫ ꝙ dicas: qꝛ ſunt euiſdē rōnis: ꝛ tunc hꝫ ꝓpo^m. ¶ Alio^o ſoluit̃.ſ. ꝙ gnō paſſiua ꝛ ſpiratio paſſiua ex ſuis foialibus terminis diſtinguunt̃. Nā termin⁹ gnōnis eſt eēntia cū itellu: ꝛ ſpirationis volūtas cū eēntia vel eꝰ eēntia cū volūtate. ¶ Sꝫ ꝯ h̄: qꝛ ꝑ h̄ idē hꝫ ꝓpo^m. Nā intell's diuin⁹ terminat gnōnē paſſiuā: nō volūtas: voluntas vō ſpirationē paſſiuā: ꝛ nō intell's: ḡ aliq̄liter diſtinguunt̃. Aliter dr̄: qꝛ diſtinguunt̃ ex terminis totalib⁹.ſ. ex extremis. ¶ Cōtra. Nullū pri⁹ diſtinguit̃ originalr a ſuo poſteriori: ſed gn̄atio paſſiua eſt prior. ſuppoſito

2. reſpōſio.

3. reſpōſio.

Cōſidera iſtā rō pōderādo.

A pris.ğ rē.pbo minorē.Quicqd eſt ſimul cum formali
cōſtitutiuo alicui⁹ ſuppoſiti ſiue ↄſtitutū eſt neceſſario prius
Gnōnē paſſiuā eſſe poſteriorē. toto ↄſtituto:ħ pꝫ:qa qcqd eſt ſil' cū poſte eſt prius po
ſteriore:ſed ↄſtitutiuū eſt prius nā cōſtituto:gñatio aūt
paſſiua eſt ſimul nā cū gnōne actiua ex nā relatiuoꝝ:ꝛ
gñatio actiua eſt ↄſtitutiua prius:ꝛ p ↄñs prior:ğ gñatio
paſſiua eſt prior pīc.⸿ Alr dī.qa diſtinguunť ex ſuis
4.euaſio. oppoſitis.ſ.a relonib⁹.pr̄initas enī ſm iſtū modū dr̄
diſtiguiť a filiatione:ꝛ ſpiratio actiua a ſpiratione paſ
Lece ſcis ħ. ſiua:ꝛ ſic de alijs.⸿ Cōtra. In eſſentialr ordinatis nō
pōt eſſe circulatio:ſed diſtīctū ab alio eſt eſſentialr or
dinatū ad illud:ꝛ eſt poſterius eo:cū ğ relones p te,di
ſtinguanť per oppoſitas:ſic gñatio actiua diſtinguiť a
B gñatione paſſiua:ſic eſ:paſſiua ab actiua:ꝛ per ↄñs ſic
actiua:qa diſtinguiť a paſſiua eſt poſterior ea:ſic paſſi
ua:qa diſtinguiť ab actiua erit poſterior ea:ꝛ ſic eſt cir
culatio in diſtinctis ꝛ diſtictiuis.⸿ Cōfirmať tota rō:
qa ſm cōiter loquētes diſtinctio relonū ꝛ emanationū
aliquā aliā pſupponit diſtinctionē in pncipijs ſi ex nā
rei bī ppoſitū.ſi rōnis.⸿ Cōtra.Quia nulla diſtinctio
Additio notabilis. realis neceſſario pſupponit diſtinctionē rōnis. Addiť autē
huic ↄdictioni que eſt circa itellm ꝛ volūtatē vna alia
talis.intell's diuin⁹ itelligit:volūtas aūt diuina nō itel
ligit:ſilr volūtas diuina vult:intell's diuinus nō vult:ğ
Euaſio. aliqualis diſtinctio.⸿ Si dicať ꝙ volūtas diuina itel
ligit:ꝛ itell's vult. Iſtud eſt abſurdū. Nā ħ dicē non eſt
· Euaſio. niſi ↄfundere opationes diuinas.⸿ Si dicať ꝙ ħ cō
petit itellectui ꝛ volūtati dīne pp ifinitatē. Cōtra hoc
arguo.Suppoſito ꝙ itell's diuinus neceſſario itelligat oia:
C ꝛ ex ħ ꝙ neceſſario operať circa qdcūqꝫ obm ſuū:ꝛ ħ ſatis
Itell's neceſſario operať rē oia qd ni pōderā limitando. pꝫ. Nā opatio pcedēs oēm actū voluntatis neceſſaria eſt:ꝛ
operās eā:neceſſario operať circa obm illi⁹ opationis. Act⁹
aūt itell's circa qdcūqꝫ obm pintelligiť actui volūtatis
circa qdcūqꝫ obm:qa al's voluntas eēt circa incogni
tū:qd falſuꝫ ē.⸿ Hoc ğ ſuppoſito arguo ſic. Qñcūqꝫ
Itelligē voluntatē ꝛ velle intellectum elicitiue repugnant. aliqua po^a neceſſario opať circa qdcūqꝫ obm ſuū ſibi repu
gnat actus ꝛ opatio qua po^a illā hñs opationē cōtingē
ter circa illd obm operať:ſed itell's dinus neceſſario opať
circa qdcūqꝫ obm per ſuppoſitū:volitio aūt eſt opatio
p quā ↄtingenter attingiť obm:ğ volitio repugnat itel
lectui.Eodē mō arguo de volūtate. Nā po^a que cōtin
genter ferť in obm nō pōt opari illa opatione qua po^a
neceſſario operās ferť in obm:ſed volūtas dīna ferť cōtin
genter in oē creatū:itellectio aūt eſt talis opatio quā
hñs neceſſario ferť in obm.ğ itellectio repugnat voluntati.
⸿ Cōfirmať.qa ipoſſe eſt eādē po^{as} opari ↄtingēter ꝛ
nō ↄtingēter:neceſſario ꝛ nō neceſſario:ſꝫ volūtas circa oia oba
creata ↄtingenter opať:ſi aūt itelligē neceſſario oparet:ꝛ p
D ↄñs nō ↄtingenter.ğ rē.Deducēdo ğ iſtā pmā ↄdictio
nē q̄ ſpectat ad itellm ꝛ volūtatē ad formā debitā: vt
magis appeat formo in pmis duobus modis z^e figure
4^{ti} ſyllos expoſitorios. Prim⁹ eſt iſte.Ois intell's eſt
pn^m genite notitie:nulla volūtas eſt pn^m notitie genite.
Uide ſyllos expoſitorios ſingulariſſime ponderādo. ğ nulla volūtas eſt intell's.Uel ſic. Hic intell's eſt pn^m
notitie genite.ğ nulla volūtas eſt itell's. z^s eſt iſte.Ois
volūtas eſt pn^m pductiuū amoris ſpirati:ſed nullus i
tellectus eſt pn^m amoris ſpirati.ğ nullus intell's eſt vo
luntas.Uel ſic.hec volūtas eſt pn^m.a.ſ.hic itell's nō eſt
pn^m.a.ſ.ğ rē. 3^s eſt iſte.Ois intell's neceſſario itelligit:ꝛ ne
ceſſario operať:nulla volūtas neceſſario itelligit vel opať.
ğ nulla voluntas eſt intell's.Uel ſic. Hic intell's neceſſario
itelligit ꝛ operať circa.a.hec volūtas nō neceſſario operať
circa.a.ğ rē. 4^s eſt iſte.Ois volūtas cōtingenter vult
ꝛ opať circa.a.nullus intell's vult ꝛ operať ↄtingenter
circa.a.ğ nullus itell's eſt voluntas.Uel ſic. Hec volū
tas ↄtingenter vult ꝛ operať:hic intell's nō ↄtingenter
vult ꝛ opať.ğ rē.⸿ Ad iſtos ſyllos rñdeť duplr. p dī E
ſic:ꝙ pmiſſe oēs ſunt vere ex nā rei circūſcripta opa 1.euaſio.
tione intell's:ſꝫ ↄñes ſolū ſunt ve p actū intell's diſtin
guēs:ꝛ p ↄñs negātis vnū de alio.⸿ Cōtra.qꝛ qñ nō
eſt va ↄ niſi p rōnē ſublata rōne nō vera eſt:ſed p te,ↄ
nō eſt va niſi p rōnē.ğ ſublata rōne nō eſt vera. Luꝫ ğ
pmiſſe ſunt vere ex nā rei:ꝛ ex eis ſeqť ↄ:tunc ſublata
rōne cū ↄ nō ſit vera:ſeqť ex eis falſuꝫ:vel nō verū:qd
falſuꝫ eſt.⸿ z^o dī rñdēdo ad p^m ſyllm:ꝙ volūtas eſt 2.euaſio.
pn^m notitie genite.⸿ Et ad z^m ꝙ intell's eſt pn^m amoris
ſpirati.⸿ Cōtra Aug.5.de tri.dicit.pductionē ſpūs.ſ. Cap.14.
eſſe liberā:qꝛ pcedit quō datus. Productionē aūt vbi
dicit nō liberā:ſꝫ nālē:qꝛ pcedit quō natus. Et ex hoc
arguo ſic. Nihil dī eē liberū niſi p po^{am} a q̄ eſt.ſi ğ volū
tas ſit pn^m vbi:cū volūtas ſit po^a libera,neceſſario pductio
vbi erit libera:ꝛ ſic nō diſtingueť a pductione.ſ.ſ.q̄ eſt F
libera:qd eſt falſuꝫ.⸿ z^a ↄdictio fundať in actu itelli 2.ↄdictio.
gēdi:ꝛ volēdi. Nā actus intelligēdi diuinus terminať Intelligere ꝛ
ad oia tam bona q̄ mala. Actus aūt volēdi terminať velle diſtinguūtur rē.
tm̄ ad bona:ita ꝙ nō ad mala.⸿ Ex ħ formanť duo Dē^o pſa ie.itt
ſylli tales. Primus.qꝛ ois act⁹ intelligēdi eſt reſpectu gīc q̄ velit:ꝙ
bonoꝝ ꝛ maloꝝ:nullus act⁹ volēdi eſt reſpectu malo tamē declarationē.
rū.ğ rē.Uel ſic. Hic act⁹ itelligēdi terminať ad oia:hic
act⁹ volūtatis nō terminať ad oia.ğ rē. z^s eſt tal. Nul
lus act⁹ volēdi eſt circa mala:ois act⁹ itelligēdi pōt eē
circa mala.ğ rē.Uel ſic. Hic act⁹ volēdi nō eſt maloꝝ.
Hic actus itelligēdi eſt maloꝝ.ğ rē.⸿ 3^a ↄdictio fun 3.ↄdictio.
dať in actu volēdi ꝛ nolēdi.Deus enīꝫ hꝫ actū nolendi Uelle ꝛ nolle
reſpectu oium peccatoꝝ:ꝛ nō hꝫ actū volēdi reſpectu diſtiguūt rē.
eoꝝ.Silr hꝫ actū volēdi reſpectu bonoꝝ:ꝛ nō hꝫ actū
nolēdi reſpectu eoꝝ. Tunc ſic arguo. Ois act⁹ volēdi
eſt bonoꝝ:nullus act⁹ volēdi eſt bonoꝝ.ğ nullus act⁹ G
nolēdi eſt actus nolēdi.Uel ſic. Hic actus volendi eſt
bonoꝝ:hic act⁹ nolēdi nō bonoꝝ eſt.ğ rē. z^s tal. Nul
lus actus volēdi eſt maloꝝ.Ois act⁹ nolēdi eſt maloꝝ:
ğ nullus act⁹ volēdi eſt act⁹ volēdi.Uel ſic. Hic actus
volēdi nō eſt maloꝝ:hic actus volēdi eſt maloꝝ.ğ rē.
⸿ Dicit ad iſtas duas.ſ.ad ſcdaꝫ ꝛ tertiā ſic. p ad p^m Euaſio.
ꝙ ↄdictio in actu itelligēdi ꝛ volēdi nō icludit diſtin
ctionē aliā:qꝛ extrema ↄdictionis inſunt eis p cōnota
ta:qꝛ aliqd cōnotat itellectio diuina:qd nō cōnotat di
uina volitio.⸿ Cōtra ħ. Hic actus itelligēdi cōnotat
a.hic act⁹ volēdi nō cōnotat.a.ğ hic act⁹ itelligēdi non
eſt hic actus volēdi:cōnotare enīꝫ ꝛ nō cōnotare ↄdi
cunt.⸿ Ad tertiā dī ꝙ extrema ↄdictionis q̄ dr̄r de
velle ꝛ nolle nō fundanť in actu q eſt in deo foialr:ſed
in re volita ꝛ nolita.⸿ Cōtra.Deus ab eterno hꝫ noli
tionē de peccatis:ꝛ tñ ab eterno nō poniť aliqd extra
deum:ois aūt ↄdictio q̄ poniť quo ad ſua extrema ex H
nā rei:reqrit fundamēta ex nā rei. Tunc ſic. Actus hic
nolendi reſpectu peccatoꝝ ſiue maloꝝ fuit ab eterno:
hic actus volēdi nō.ğ rē.⸿ 4ª ↄdictio fundať in vo 4.ↄdictio.
lūtate ſigni ꝛ beneplaciti ſic.Deus voluit oia que facta Uoluntas ſigni ꝛ voluntas bñplaciti diſtiguūt rē.
ſunt ab eterno volūtate beneplaciti:alioqn nunq̄ fuiſ Di.46.ꝛ ide
ſent facta:ꝛ nō voluit oia volūtate ſigni:eo ꝙ mlta fue
runt ab ipſo phibita:ꝛ tñ facta.Uñ in p ſniaꝝ ſcribiť
ꝙ volūtas beneplaciti ſemp impleť:nō aūt volūtas ſi Euaſio.
gni. Tūc ſic. Hec volūtas bñplaciti ipletur:hec volun Cōſidera an ħ ↄdictio occurrere pſs ħ addēdo ꝛ examinando de his ꝛ alijs q̄ dīc ſp recurrēdo ad ſcīe ſcotice ſinceritatis vbiqꝫ.
tas ſigni nō ipleť.ğ rē.⸿ Dicať ꝙ extrema iſtius ↄdi
ctionis formalr nō ſunt in deo:ſed in creatura.⸿ Cō
tra.Creatura annihilata adhuc volūtas bñplaciti non
eſt ipedibilis:volūtas aūt ſigni eſt ipedibilis:ğ aliq̄ di
ſtinctio eſt iter eas.⸿ 5ª ↄdictio fundatur in po^a ordi
nata ꝛ nō ordinata:ſiue abſoluta. Nā vulgo dī ꝛ eſt ve
rū ꝙ plura pōt deus de po^a abſoluta:q̄ nō pōt de ordi
nata:vt beatos dānare ꝛ damnatos ſaluare. Tunc ſic. 5.ↄdictio.

I
Potētia abſoluta: ⁊ potētia ordīata diſtinguunt ⁊c̃. Euaſio. Uide diſ. 44. q. 1. ⁊ alibi ſepe ad h̄.

Hec potētia ordinata nō pōt dānare beatos ⁊ ſaluare
dānatos: hec poᵃ abſoluta pōt damnare btōs ⁊ ſaluare
dānatos. g̃ ⁊c̃. ¶ Dicit̄ ꝙ poᵃ ordinata ⁊ abſoluta ſunt
in deo vna ſimplex poᵃ: tñ ipſa ſumpta cū poſſibilibus
deo abſolute ſumptis dī abſoluta: ſumpta aūt cū poſſi
bilibꝰ deo ordinate acceptis dī ordinata: ⁊ ſic dīnt tm̄
ꝑ extriſeca. ¶ Cōtra. Impoſſe eſt eādē affirmationem
⁊ negationē niſ̄ fundari in deo ⁊ in creatura ſil' ſum/
ptis q̄ ꝯueniūt ſoli deo. Solus aūt deus hꝫ vtrāqꝫ po
tentiā in ſe. ſ. abſolutā ⁊ ordinatā: de qua fuit ſermo ⁊
nō creatura. g̃ deus ⁊ creatura non erunt fundamētuꝫ
iſtius ꝯdictionis: ſꝫ poᵃ abſoluta ⁊ ordinata q̄ ſunt for/
maliter in deo: ⁊ ſic affirmatio ⁊ negatio dicent̄ d̄ deo.

6. ꝯdictio.
K
Notitia ſimplicis viſionis ⁊ intelligentie diſtīguūt ⁊c̃.

¶ 6ᵃ ꝯdictio eſt que fundat̄ in notitia ſimplicis viſio/
nis ⁊ ſimplicis notitie: vl' ſimplicis viſiōis ⁊ ſimplicis
intelligentie. Anima chr̄i notitia ſimplicis viſionis no/
uit oīa que nouit verbū: non aūt notitia ſimplicis in/
telligētie. ⁊ h̄ iō eſt: q̄a notitia ſimplicis itelligētie vbū
nouit tā poſſ'ia: q̄ȝ impoſſ'ia: qđ nō cōpetit aīe chr̄i. Noti
tia aūt viſionis vbi nō terminat̄ niſi ad ipoſſ'ia: ergo vī̄
ꝙ aliqualis diſtinctio ſit.

7. ꝯdictio.

¶ 7ᵃ ꝯdictio fundat̄ in dīna
ſapiā ⁊ ſciā accipiēdo eas ꝓprie: ſic diſtīguit eas Aug.
14. de tri. dicēs ꝙ ſapiā eſt de ſolis eternis. ſciā autē

Cap. 1.
Sapiā ⁊ ſciā dīna dīnt ⁊c̃.

de ſolis tēporalibus: ⁊ ſm̄ h̄ formant̄ due ꝯdictiones.
Nā deꝰ hꝫ ſapiāꝫ de ſua eēntia: nō hꝫ aūt ſciam. Silr
deus hꝫ ſciāꝫ de tpalibꝰ: nō hꝫ aūt ſapiāꝫ. ergo ſciā nō

Euaſio.

eſt ſapiā. Dī aūt ad h̄ ꝙ eadē rōne ꝯcluderet̄ ꝙ deus
alia ſciā cogſceret nuōs: alia lineas: q̄a ſolū arithmeti/
ca eſt de nuō: geometria aūt eſt de lineis: ⁊ eodē modo
de oībꝰ aliꝫ ſciētijs. ſꝫ h̄ nō valet: nō eni deducit ad ali
qđ incōuenīēs. Nā ſi arithmetica ⁊ geometria diſtin/

L
8. ꝯdictio.
Iuſtitia ⁊ miſericordia diſtinguunt ⁊c̃.

guunt̄ ex rōnibꝰ ſuis formalibꝰ vbicūqꝫ ponerent̄ ⁊ i/
uenirent̄ talr diſtinguerent̄. ¶ 8ᵃ ꝯdictio fundat̄ in
iuſtitia ⁊ mīa. Nā iuſtitie dīne aliqd ꝯuenit qđ ñ mīe.
Nā non repugnat iuſtitie ꝙ oēs hoīes dānent̄: repugꝫ

Cap. 10.

aūt mīe. g̃ ⁊c̃. Uñ i Hieremia ſcribit̄. Corripe me dñe
in mīa ⁊ nō in furore tuo: nā in furore iuſtitie ꝑderet ⁊

Euaſio.

dānaret: qđ tñ nō faceret in benignitate mīe. ¶ Dicit̄
aūt ad h̄ ꝙ iuſtitia ⁊ mīa nō diſtinguunt̄ in ſe: ſꝫ in ha
bitudine ad extra. ¶ Cōtra. Mīa hꝫ ad ex̄ hītudineꝫ
quā nō hꝫ iuſtitia: ⁊ iuſtitia quā nō hꝫ mīa. g̃ eodē mō

9. ꝯdictio.
Frui ⁊ vti diſtinguunt ⁊c̃.

eſt ꝯdictio. ¶ Nona ꝯdictio fundat̄ in actibꝰ fruendi
⁊ vtēdi: nā vtrūqꝫ eſt in deo formalr: deꝰ aūt ex nā rei
vtit̄ creatura ⁊ nō fruit̄ ea: deus aūt ex nā rei fruit̄ ſe:

Euaſio.

⁊ nō vtit̄ ſe. g̃ ⁊c̃. ¶ Dī ad hoc ꝙ ſic nos eadē poᵃ vo/
lumꝰ ⁊ nolumꝰ plā: ⁊ eadē poᵃ vtimur ⁊ fruimur: ſic deꝰ

Conſidera in textu.

vnico actu pōt frui ſeipſo: ⁊ vti creatura. ¶ Cōtra. Lꝫ
eadē poᵃ fruimur ⁊ vtimur: tñ diuerſis actibꝰ: ⁊ ita deꝰ
eodē actu intrinſeco ſm̄ diuerſas rōnes formales vti

M
10. ꝯdictio.
Infinitas ⁊ neceſſitas diſtīguunt ⁊c̃.
Cōſidera bñ h̄. q̄a tūc plā neceē eē: ⁊ dic ꝯſequenter.
Euaſio.

poterit ⁊ frui: aliogn extrema ꝯdictionis dicerent̄ de
eodē. ¶ Decima ꝯdictio fundat̄ in ifinitate ⁊ necītā/
te. Nā ifinitas repugꝫ relōni dīne: cū oē ifinitum ſit
perfectio ſimplr: ⁊ tñ neceſſitas nō repugnat ei. Nam
relōnes ſunt necīe ſicut eſſentia: vtraqꝫ eniꝫ emanatio
eſt necīa: aliogn pſonis per eaſdē ꝯſtitutis nō repugna
ret nō eē: q̄a cōſtituerent̄ aliquo qđ nō eſſet necīo eſſe.
Neceſſitas g̃ ⁊ infinitas fundant extrema ꝯdictionis.
¶ Dicitur ꝙ ꝑdicata ꝯdictoria pñt alicui cōpetere ex
nā rei ꝑꝑ ſolā diſtinctionē rōnis: ſic exēplificatū eſt de
deo ⁊ deitate. Deꝰ eni gñat: deitas nō: ⁊ nō dīnt niſi rō/
ne. Cōtra. q̄a circūſcripta oī opatione intell'ſ ⁊ oī actu
rōnis manēt illa q̄ inſunt ex nā rei. Nā talis dat̄ diffō
de oībꝰ eoꝝ q̄ ſunt ex nā rei: q̄a ſi ita nō eēt: iā nō eēnt
ꝓꝑe ex nā rei: q̄a depēderēt ab opationibꝰ itell'ſ: circū
ſcripta g̃ rōne manerēt extrema ꝯdictionis ſm̄ idem
oibus modis ⁊ idiſtīctaꝫ etiā rōne. ¶ Ad exᵐ dico: ꝙ
deus vt ſupponit pro pᵉ diſtinguit̄ a deitate. ¶ Unde/

N
11. ꝯdictio.
Subā ⁊ ſpūs diſtīguūt ⁊c̃.
Euaſio.

cima ꝯdictio fundat̄ in ſubā ⁊ ſpūalitate. Nā nō repu/
gnat rōni ſubē q̄ eſt in deo cōicari lapidi: repugnat aūt
rōni ſpūs: g̃ iſte rōnes in deo aliq̄lr diſtinguunt̄. ¶ Dī
ꝙ cōicabilitas rōnū formaliū dei ad ex̄ eſt tm̄ ſm̄ rō/
nē. ¶ Cōtra. Intell'ſ nr̄ nō pōt cōcipere rōnē ſpūs eē
cōeꝫ deo ⁊ lapidi: cōcipit aūt rōnē ſubē eis eē cōeꝫ. Et
tūc q̄ro vñ eſt h̄ ſi ꝑ ſe ex pte itell'ſ cur nō pōt fingere
h̄ ſic ibi. ſi ex parte rei hī ꝓpoᵐ: ꝙ ſaltē h̄ ꝯceptibilitas
vni ꝯuenit: ⁊ nō alteri. ¶ 12ᵃ ꝯdictio fundat̄ in cālitate

12. ꝯdictio.
Cālitas ⁊ eternitas diſtīguunt ⁊c̃.

⁊ eternitate. Nā demōſtrabile eſt ⁊ certū multis deuꝫ
hīe eternitatē: multis aūt dubiū: ⁊ forte nō nālr demō
ſtrabile: deū eē cāīm efficiētē. Silr de eēntia ⁊ attribu/
tis. Nā diuina eēnᵃ nō eſt cogſcibilis ꝑ nām. attributa

O

dīna aūt ſunt cogſcibilia ꝑ nām: ⁊ tam illa q̄ȝ iſta ſunt
extrema ꝯdictionis. ¶ Dī ad ꝑmā de cālitate ⁊ eterni

Euaſio.

tate ꝙ demrātio eſt actꝰ rōnis: ⁊ iō ꝯdictio q̄ formatur
ſm̄ demōſtrabile ⁊ nō demōſtrabile ſaluat̄ ꝑ ſolā di/
ſtinctionē rōnis: ⁊ iō nō valet. ¶ Cōtra. Qꝛ ꝑus ꝯuenit
alicui eē demrābile: q̄ȝ actu demrēt̄: ⁊ ſic ꝑ talē actum
rōnis nō ſaluat̄ ꝯdictio ꝙ prius inerat. ¶ P̄. Si eſſe
demrābile ꝑ actū rōnis ineſſet: tūc veritas incōmuta/

A. 1. cōmutabili.
Euaſio.

bilis depēderet ab itellītia nr̄a ꝯtingēte. Ad 2ᵐ de eēn
tia ⁊ attributis dī ꝙ eēntia dīna ⁊ attributa eque ſunt
incognoſcibilia ꝑ nām. ¶ Cōtra. Nā poſſumꝰ illā cō/
plexionē cōponere. ſ. aliq̄ ſciā eſt ifinita vel ſciā dei eſt
eā rex: hec ſciā aūt in deo eſt formalr: ⁊ tunc hī ꝓpoſi/

Ꝑpoſitum.

tum. aut in creatura: ⁊ tunc eſt ꝓpō falſa: nā nulla ſciā
in creatura eſt infinita: nec eā rex. Cōſtat aūt ꝙ intell'ſ
non pōt formare ꝓnē niſi cognoſcat terminos.

P
Modi euadēdi ꝑdictas ꝯdictiones ⁊ ſunt octo.
Impugꝰ 1ᵉ.
Uide. d. q. 1. plo. ad h̄.
Modi ſoluēdi ꝯdictiones in diuinis.
Negādo oēꝫ diſtīōnēꝫ in re ſm̄ aliquos.
Negādo pᵐ pnᵐ in dīnis.
Per intellīm deficiētem.
Per intellīm ſupeminēteꝫ.
Per diſtīōnē potēnalem.
Per continuā virtualeꝫ cōcamionem.

Hic ſunt octo modi ſoluēdi ad ꝑdictas difficul/
tates. Primus eſt ꝙ regula de ꝯdictio/
ne nō tꝫ in dīnis. ¶ Cōtra iſtū modū nō eſt diſputan/
dū: qꝛ negat pᵐ pnᵐ cōplexū. De q̄libet affirmatio vel
negᵃva ⁊ nō de eodē ambo ſil'. ¶ P̄. Dico ego q̄ pꝛ̄ nō
eſt trinꝰ: ſi dicas ꝙ eſt trinꝰ ſm̄ fidē: verꝝ eſt. ſꝫ vtrūqꝫ
eſt verꝝ ꝙ eſt trinus ⁊ nō trinꝰ: qꝛ iſta regula nō habet
ibi locū. ¶ 2ᵘ modus eſt ꝑ intellīm deficiētē: qꝛ intell'ſ
nō pōt plenarie cape deū. ſ. ſicut eſt: ſed fabricat ibi re/
lationes rōnis: ⁊ ꝑ iſtas fabricatas relōnes ſaluat ꝯdi/
ctiones q̄ de deo dr̄. ¶ Cōtra. qꝛ q̄ncūqꝫ aliq̄ ꝯdictio
ꝑcedit oēm intellīm deficiētē nō pōt ſaluari ꝑ intellīm
deficiētē: vel fabricationē intell'ſ deficiētis: ſꝫ oēs iſte
ꝯdictiones ꝑcedūt intellīm deficiētē: nā ab eterno in/
tell'ſ deficiens non erat: ⁊ tñ deus ab eterno ꝑdeſtinat
electos: ⁊ nō ꝑdeſtinat dānatos: ⁊ itell'ſ fuit pnᵐ notitie
genite ⁊ nō volūtas ⁊ ſic de aliꝫ ſilibꝰ. g̃ ⁊c̃. ¶ P̄. Illa
ꝯdictio q̄ remanet deſtructo. a. nō ſaluat̄ ꝑ ſe per. a. ſꝫ
oēs tales ꝯdictiōes remanēt oī itellū deficiēte deſtru
cto ⁊ annihilato: g̃ itell'ſ deficiens nō ſaluat eas. ¶ 3ᵘ

Q
Per denoīatione extrīſecam.
Per id ꝯtrare in recto nō in obliquo.
Per cōnotata. ſed tu inſtare impugnationes bñ pōderando oīa.
Impugnaᵉ 1ᵉ.
Conſidera h̄ plura bñ pōderando.
Impugnaᵉ 2ᵉ.

modus eſt ꝑ intellīm ſupeminēteꝫ q̄ tales relōnes cāt.
rōne q̄rū ſaluat̄ talis ꝯdictio. ¶ Cōtra. Quicq̄d intelli
git intell'ſ diuinus intuitiue itelligit: ſed iſti reſpectus nō
ſunt ibi: g̃ nō pñt intuitiue itelligi. Nam reſpectus rōnis
nō ſunt in re ibi: ⁊ per ꝯñs nō pñt intuitiue cogſci. ¶ 2ᵒ
ſic. Intell'ſ intuitiuus eſt exñtis: vt exñs eſt: ſꝫ tales re/
ſpectus exiſtere nō pñt. g̃ ⁊c̃. ¶ 4ᵘ modus ſaluat̄ ꝑ di/
ſtinctionē potēnialē: hꝫ eniꝫ ſm̄ iſtos diuina eēntia po/
tēnalr ꝙ moueat intellīm ad iſta itell'ndū: ꝑ que ſaluā/
tur tales ꝯdictiones. ¶ Contra duplr. Primo ſic. Oīs
ꝯdictio actualis ꝑſupponit actualitatē in fundamento:
ſꝫ actualr intell'ſ diuinus itelligit oīa. volūtas vo nō. ⁊
volūtas actualr vult: ⁊ intell'ſ nō vult: g̃ iſta vel ſunt ꝯ/
dictoria actualr vel nō. ſi ſic: tunc q̄ro de fundamēto ſi
ſit oībꝰ modis idē. ſi nō: hī ꝓpoſitū. ſi ſic: g̃ ēt de eodeꝫ
oīno ꝯdictoria. ſi dicas ꝙ nō ſunt ꝯdictoria: h̄ nihil eſt.

A ¶ Scđo ſic. Ubi eſt ꝯdictio ſimpl'r: eſt ibi fundamētū ſimpl'r: ⁊ nō ſm gd: ſed ibi eſt ꝯdictio ſimpl'r: ⁊ nō ſm gd. g ⁊ fundamētū ſimpl'r: ſed qđ eſt in po° ſolū eſt ſm gd ⁊ nō ſimpl'r. g opꝫ ponere fundamētū in actu. ¶ 5° modus ſaluaṫ: q͞a eſſentia dīna ꝯtinet ṽtual'r mltos cōceptus: ⁊ ſm h pōt ſaluari ꝯdictio: vnū eni͂ extremum ſaluaṫ de eſſentia ſub vno ꝯceptu: ⁊ aliđ ſub alio: ⁊ ita nō ꝯdictio. ¶ Cōtra iſtđ arguo 4°. Ubicūqꝫ ſunt extrema ꝯdictionis formal'r: ibi ſunt fundamēta ꝯdictionis formal'r: ſꝫ in diuinis ponunṫ extrema ꝯdictionis formal'r: g ⁊ fundamēta. Tūc arguit ſic. Illud fundamentū qđ eſt formal'r in deo: aut eſt penitus idem: aut nō. ſi nō: hr̄ ꝓpoſitū. ſi ſic: ergo in eodē formal'r oīno indiſtincto fundabunṫ extrema ꝯdictionis formal'r: qđ eſt ipoſſe. ¶ 2° ſic. Qn̄cūqꝫ aliqua ꝯdictio ſaluaṫ in aliqua nā ſm aliquē modū fundamēti: quo poniṫ ibi fundamētū ⁊ ꝯdictio ibi poneṫ: ſed fundamētū iſtius ꝯdictionis nō eſt ibi niſi ṽtual'r: ergo ⁊ ꝯdictio niſi ṽtual'r. ¶ 3° ſic. Qđ ineſt ṽtual'r alicui eſt tale ſm quid: ⁊ qđ ineſt formal'r eſt tale ſimpl'r. ¶ Tūc arguo ſic. Illud qđ ineſt alicui formal'r: ⁊ per ꝯn̄s ſimpl'r: nō pōt ineſſe per illud qđ ineſt illi ſm gd: ſed affirmatio ⁊ negatio ⁊ extrema multaꝝ ꝯdictionū ſunt in deo formal'r: ⁊ p ꝯn̄s ſimpl'r: g nō pn̄t ſibi ineſſe per illud qđ ꝯuenit deo virtual'r: qđ eſt ſolū ſm gd: g iſta diſtictio eſt ibi formal'r ⁊ ſimpl'r. ¶ 4° ſic. Ubicūqꝫ eſt iuenire formal'r terminos p̄mi p̄ncipij ibi eſt iuenire ṽitatē ei°: ſꝫ in deo formaliter inueniṫ ens ⁊ affirmatio ⁊ negatio q̄ ſunt huiꝰ termini: g ⁊ ṽitas ei° que eſt: q nō ꝯuenit oīno idē affirmare ⁊ negare de eodē ſm idē. ¶ 6° modus ſaluaṫ p denoīatione extrinſecā ſic. de° nō fuit creator ab eterno: ⁊ fuit ex tpe pp denoīationē extrinſecaꝫ a creatura acceptā. ¶ Cōtra iſtud dupl'r. Uel enī iſta denoīatio ineſt ex nā rei: aut nō. ſi nō: tūc arguā ꝯ eos ſic ꝯ illos de re° rōnis: ⁊ de itellectu deficiēte. ¶ Si aūt dicas q ex nā rei: tūc arguo. Qn̄cūqꝫ aliqua ſūt oīno idē ex nā rei: ſi vnuꝫ denoīaṫ denoīatione extrinſeca ex nā rei: ⁊ alterū. g ſi intell's denoīaṫ denoīatione extriſeca ex nā rei: ⁊ volūtas nō: g itell's ⁊ volūtas aliqual'r diſtiguent. Itē q͞a dicimus creaturā creari a volūtate dīna: nō ab itellu ex hoc eque euidēter ꝯcludiṫ diſtictio: ſic ex aliqua alia ꝯdictione: ⁊ tn̄ nō eſt ſola denoīatio extriſeca: g ſil'r in ꝓpoſito illa formal'r diſtinguunṫ. ¶ 2° ſic. Nā ex h denoīaṫ aliqđ denoīatione extriſeca: q͞a vel ipm hꝫ habitudinē ad aliud vel aliud ad ipſuꝫ. Impoſſe eſt aūt q ad eādē pfectionē oīno creatura hēat habitudinē ⁊ nō hēat: vel eꝯ. g ⁊c̄. ¶ 7° modus ſaluaṫ: p hoc q oīa q̄ ſūt in diuinis: ſunt idē in recto: non tn̄ in obliquo. ¶ Sed ꝯtra. Qn̄ dico ſic. Intell's diuinus eſt oīs obīi creati ⁊ volūtas nō: quero de iſta obliquitate: vel eſt aliquid fabricatū ab itellu vel nō. ſi ſic: arguo ꝯ eos: ſicut argutū eſt ꝯ itellm deficiētē. ſi non: tūc arguo ſic. Eſſe oīs obīi creati ⁊ nō eē oīs obīi creati ſunt vere ꝯdictoria. Nā ita pōt eē ꝯdictio in obliquo ſic̄ in recto: ſꝫ vnū extremū iſtius ꝯdictionis ꝯuenit itellectui ex nā rei: ⁊ aliud volūtati. Sil'r terminari ab aliquo alio: ⁊ nō terminari ab eodē ꝯuenit itellectui ⁊ volūtati. g ⁊c̄. ¶ 8° modus ſaluaṫ p ꝯnotata: q͞a eni͂ itell's aliqđ ꝯnotat qđ nō volūtas. Iō aliqđ pōt dici de itellu: ⁊ nō de voluntate ⁊ eꝯ: ⁊ ſic̄ eſt de itellu ⁊ volūtate: ſic dico de oībus alijs. ¶ Cōtra. Cōnotare a. ⁊ nō ꝯnotare: vel ſunt idē ex natura rei vel non. ſi nō: ſicut argutū eſt ſuperius ꝯ alios arguo ꝯtra iſtos. ſi ſic: tātū valet iſta ꝯdictio ꝯnotare ⁊ nō ꝯnotare: ſicut alia. ¶ P̄. arguo ſic. Aut cōnotare dicit p̄ciſe itellm diuinū ⁊ nō ꝯnotare p̄ciſe volūtatē: aut cōnotare dicit itellm ⁊ obīm ſimul: vel tn̄ obīm: vel intellm ſil' cū habitudine ad obīm. ſi p̄ mō: cū intell's ⁊ volūtas ſint foꝛal'r in deo: vnū eſt p̄ciſe vnum extremū ꝯdictionis: ⁊ aliud eſt aliud extremū. ⁊ ſicut extrema ꝯdictionis neccio diſtinguūtur: ſeqtur q itell's ⁊ volūtas diſtinguunṫ. ſi 2° mō. ſ. intell's ⁊ obīm ſil: tunc nihil aliud eſt ꝯnotare niſi dinus itell's ⁊ obīm: ⁊ ſic diuinus intell's ⁊ obīm ſil' ꝯnotant diuinū intellm ⁊ obīm: ⁊ ſic idē ꝯnotat ſe: qđ eſt icōueniens. ſi 3° mō. ſ. q dicat ordinē ad obīm ⁊ cōneptionē: tūc ſic. ipoſſe eſt idē hēre ordinē ⁊ cōneptionē ad obīm ⁊ nō hēre: ſꝫ intell's hꝫ ordinē ad a. q2 cōnotat a. ⁊ nō volūtas. g ⁊c̄. ¶ Cōfirmaṫ. q2 aut extrema ꝯdictionis ſunt foꝛal'r in deo. ſ. vtrūqꝫ extremū: ⁊ tūc hr̄ ꝓpo͞m: q2 vbicūqꝫ ſunt extrema ꝯdictionis neccio iter fundamēta eoꝝ eſt aliq̄ diſtictio. ¶ Si dicas q nō ſunt ambo in deo: ſꝫ vnū in deo ⁊ aliud in creatura. ¶ Cōtra. Uelle infinito actu oīa bona: ⁊ non velle infinito actu oīa bona. Uelle ifinito actu oīa mala: ⁊ nō velle actu ifinito oīa mala. intelligere etiā ifinito actu oīa bona ⁊ mala: ⁊ nō itelligere oīa bona ⁊ mala infinito actu: nullū iſtoꝝ eſt foꝛal'r in creatura: nō illud velle tn̄ oīa bona actu ifinito: q2 nullus actus infinitus pōt eē in creatura: ⁊ p ꝯn̄s nec aliud. ſ. intelligere oīa bōa ⁊ mala. ¶ Si dicas q vtrūqꝫ extremū poniṫ in deo ⁊ in creatura h nihil eſt: q2 infi͞m velle vel ifinitū itelligere nō eſt in creatura pp rōnē dictā: nec eſt poſſe h imaginari: g hr̄ ꝓpo͞m. ¶ Confirmaṫ iſta rō tota ſic. Ubi eſt foꝛal'r affirmatio ⁊ foꝛal'r fundamētū negationis oppoſite: ibi eſt foꝛal'r ꝯdictio: ſꝫ iſta affirmatio. intelligere oīa itellectione ifinita. eſt foꝛal'r in deo: ⁊ fundamētū negationis oppoſite qđ eſt velle: vel nō itelligere p volūtatē: eſt et̄ foꝛal'r in deo: nā velle eſt fundamētū iſti° negationis nō itellĩgere oīa ifinito actu. g neceſſario erit ꝯdictio in deo: ⁊ p ꝯn̄s diſtictio. ¶ Sꝫ dī ad h nō eſt ꝯdictio niſi reſpectu eiuſdē. ſic̄ de po° ordinata ⁊ nō ordinata: dī q ꝯdictoria vīr dici: ſꝫ q2 nō eſt reſpectu eiuſdē: iō non ſeqṫ ꝯdictio. eodē mō in ꝓpo°. ¶ Cōtra. Accipio vinculū incarnationis. oīno idē de po° ordinata de° nō pōt illud diſſoluere: ſꝫ de po° abſoluta id idē pōt. g ꝯdictio reſpectu eiuſdē: ⁊ p ꝯn̄s diſtictio: qđ eſt ꝓpo͞m. Uideṫ g q pp iſtas ꝯdictiones q̄ in diuinis ponunṫ: ⁊ de eis dr̄. q neceſſe ſit ponere aliq̄ ex nā rei diſtinctas: qbus applicenṫ extrema illa.

Sed hic ſunt multe inſtātie. Primo. ſ. ꝯ modum ꝓbādi iſtā diſtōnē. ſ. per viā ꝯdictionis. Non eniꝫ vī q vbicūqꝫ ꝯdictio ſit q diſtōnē icludat. Hoc pꝫ in 4°ꝛ exēplis. p͞m eſt de ſole. Nā ſol hꝫ virtutē deſiccatiuā ⁊ humectatiuā: p deſiccatiuā pt̄ deſiccare: p humectatiuā aūt nō. 2͞m ex͞m eſt de angelo: q hꝫ in ſe ṽtutē generatiuā celi: ⁊ ṽtutē motiuā. ⁊ p generatiuā nō mouet p motiuā aūt mouet: g diſtō. 3͞m de albedine q̄ ṽtutē hꝫ aſſimilatiuā ⁊ diſſimilatiuā. 4͞m q2 eadē dīa vī eē diuiſiua gn̄is ⁊ ꝯſtitutiua ſpēi: ſed inquātū eſt diuiſiua nō ꝯſtituit: ⁊ iquātū ꝯſtitutiua nō diuidit: ⁊ tn̄ ex iſtis vī ꝓbari diſtō. ⁊ ibi tn̄ negaṫ. ¶ Ad iſta. Ad p͞m de ſole dico q eadē ṽtute deſiccat ⁊ humectat: ⁊ p humectatiuā deſiccat: ⁊ p deſiccatiuā humectat: nec ē ibi diſtō. ¶ Sꝫ ꝯ. Inquātū humectat nō deſiccat: q2 ſic deſiccaret cerā. ¶ Dico q ly inquātū pt̄ reduplicare ṽtutē vel p̄n͞m. ſi p̄n͞m: ſic ꝯcedo q nō ſeqṫ icōueniens: ſꝫ tn̄ h nō eſt de virtute ſmonis ſm oēs. ¶ Alio° pōt reduplicare reſolōnē vel actionē q̄ eſt. ſ. actio humectādi ⁊ deſiccandi: ⁊ iſto mō nego: ⁊ ſic ſeqtur incōueniēs ⁊ ꝯdictio. ¶ Intellĩgendū tn̄ ad euidētiā iſti° ⁊ oīuꝫ alioꝝ exēploꝝ: q ſi hēret aliquā auctātē dicētē q alia ⁊ alia ṽtute h ſol illa faceret: ⁊ illa auctas cogeret: dicerē q ibi eēt diſtictio. ſed q2 nulla eſt: iō vitādo pluralitatē: q2 nō appet

Margin notes, in order:
- Left margin: Impugna° 4°; B; M. i. cōuegit.; C; Impugna° 3°; Rō dnoīatio nis extrinſece que?; D; Impugna° 2°; Impugna° 2°.
- Right margin: E; F; Enaſio.; G; Cōcludit hꝫ ꝛō p̄ncipale.; Inſtantie.; Exēplū 4°.; H; Sole.; Replica.; Eadē ṽtute ſol reſoluit ⁊ cōſtringit.

I

neceſſitas eſt ponẽdi. Dico φ eadẽ potẽtia ſol deſiccat ⁊ humectat: ſed qa hẽmus p fidẽ cogẽtẽ: φ deus itelligit oĩa: ⁊ nõ vult oĩa idõ eſt ibi ponẽda diſtinctio. Silr dico ad aliud de angelo ⁊ de albedine ⁊ de dĩa: qḋ eſt pn̄ᵐ idẽ oĩno quo angelus mouet ⁊ qetat: quo albedo ſimulat ⁊ diſſimulat: ⁊ quo differentia diuidit ⁊ ↄſtituit.

Replica.

¶ Sed ↄ. dicim⁹ φ inquãtũ dĩa diuidit nõ ↄſtituit: ⁊ inquãtũ albedo ſimulat ⁊ nõ diſſimulat: poſito eodẽ pn̄o: qre ita nõ poſſum⁹ dicẽ de deo φ inquãtũ itelligit non vult. Dico φ idõ ſic ↄcedit in iſtis pp diuerſas actiones fundatas in eodẽ pn̄o: vel pp diuerſas relões. in deo aũt re⁹ eiuſdẽ pncipij nõ ſunt diuerſe actiones. 2° mouent̃ iſtantie ↄ pbationes ↄdictionũ: qa min⁹ vident̃ ↄcludere.

Nota de vbiqʒ 2. inſtantia.

L. 16. ⁊ alibi.

P° qa Aug. dicit. 15. de tri. φ de⁹ vna ſimplici viſione nouit oĩa: ſʒ tu pbas φ notitia ſimplicis viſionis ⁊ ſimplicis itelligẽtie diſtinguunt̃ neccĩo. 2° qa vnicus actus volẽdi ponit̃ in dĩnis: ⁊ tñ oporteret multos ponere: qḋ videt̃ falſũ.

K

Nõ φ idẽ actus ĩ deo ſit nolle ⁊ velle: ⁊ põdera bñ.

¶ Ad itellm̃ iſtoꝝ ⁊ multorũ alioꝝ eſt ſciẽdũ: φ idẽ actus aliõ ↄcernẽs põt dici nolle ⁊ velle. ¶ Exẽplũ. In deo eſt habit⁹ amicitie ⁊ inimicitie: g diſtinguunt̃ ex rõnibus ſuis formalibus.

Exemplum. Cõſidera inſtantiam pon derãdo pñs.

¶ Et ideo dico: φ idẽ act⁹ nuõ qui eſt volũtatis ex pte vnica pfectio: dĩ dilectio: vt ↄcernit habitũ qui eſt amicitia: ⁊ dĩ odiũ: vt ↄcernit inimicitiã. Silr de mĩa ⁊ de iuſtitia: eodẽ mõ põt dici ad multa alia que ſunt in deo. In deo enĩ eſt puidẽtia ⁊ ſcĩa: ⁊ ideo actus itelligẽdi cum habitu puidẽtie põt dici ſimplex viſio: ⁊ cũ habitu ſcĩe ſimplex itelligẽtia: ſilr de potẽtia ordinata ⁊ abſoluta. In deo enĩ volũtas que eſt oĩpotẽtia factiua cũ habitu puidẽtie dĩ potẽtia ordinata: ⁊ cũ habitu ſcĩe dĩ potentia abſoluta: ſilr de volũtate ſigni ⁊ beneplaciti: eodẽ mõ de multis alijs.

L

Dubium.

¶ Sed reſtat dubiũ de ſcĩa: ſunt ne oẽs ſcĩe in deo formaliter diſtincte: ſicut geometria: arithmetica: ⁊ ſic de oĩbus alijs.

Solo duplr. Richd: Sco. in plo. q. 3. ⁊. 3. laterali: qui alr̃ ĥ intelligat Occ.

¶ Dico φ poſſet faciliter ſuſtineri: φ idem habitus formalr ſufficeret: qui per reſpectus fundamentales ad diuerſa diceretur habens illum habitum: ſciens illa diuerſa. Uerum: quia eodẽ modo poſſet dici de ſapiẽtia: que eſt de eternis: ⁊ de ſcientia que eſt de tẽporalibus. Auguſti. autem videt̃ diſtinguere ea: ⁊ dictum eſt ſuperius φ ſapiẽtia eſt principiũ pductiuũ vbi: ⁊ nõ ſcĩa. Ideo videt̃ poſſe dici de iſtis ⁊ de oĩb⁹ alijs ſciẽtijs: φ ſũt ibi formalr: ⁊ formaliter diſtincte: ⁊ etiã de virtutib⁹ moralibus que pfectionẽ dicũt.

Cõſidera an currit maxie de virtutibus moralibus.

¶ Sed dices. tu ponis multas pfectiones nimis ⁊ ĩfinitas. Dico φ pfectiones in deo nõ ſunt infinite: qa iter eas eſt ordo. Multi tñ antiqui auſi ſunt ponere ĩfinitas: ſed multas hic pono.

Finite numero ſunt diuine pfectiones: ⁊ ĩ infinite intẽſiue.

M

¶ Sed qa aliquis diceret. φ oẽs ↄdictiones iſte per quas pbata eſt illa diſtinctio ſumunt̃ per cõparationẽ ad aliud: vel ſaltem plures eaꝝ: ⁊ ideo nõ eſt ita euidẽs ↄdictio: ſicut ſi ſumerent̃ ſine reſpectu.

Alias quatuor ↄdictiões adducit ad pncipale.

¶ Ideo adduco 4°r ↄtradictiones: que ſumunt̃ ſine aliquo reſpectu: vel cõparatione ad extra. ¶ Prima fundat̃ in attributo realitatis ⁊ abſoluti eſſentie: qa ex nã rei repugnat rõni formali abſoluti: que eſt diuina eſſentia cõicari relõni: tũc enĩ relatio eſſet ad ſe: ⁊ tñ nõ repugnat realitati: qa relõ eſt realis eadẽ realitate qua eſſentia cũ ſit idẽ realr: ⁊ ĥ inferius oſtẽdet̃: ergo realitas eſſentie ⁊ eius abſolutum diſtinguunt̃ ex natura rei. Et per idẽ mediũ probant̃ diſtingui eſſentia ⁊ relatio.

Abſolutũ ⁊ realitas diſtinguuntur ⁊c̃.

¶ Scd̃a fundat̃ in rõne formali radicabilitatis que cõpetit diuine eſſentie: prout eſt fundamẽtale cõſtitutiuũ cuiuſcũqʒ diuini ſuppoſiti ⁊ in rõne neccĩtatis. Nã pma ↄditio. ſ. eſſe radicabile pn̄ᵐ cõſtitutiuũ ⁊ fundamẽtale nõ cõicat̃ relõni: qa ĥ ſibi repugnat: ⁊ tñ cõicat̃ ei neceſſitas: qa ita necĩa eſt diuina pductio: ſicut eſſentia diuina.

Radicabilitas ⁊ neccĩtas diſtiguũt ⁊c̃.

¶ 3ª fundat̃ in diuina cõicabilitate ⁊ exiſtentia: qa eadem exiñtia qua diuina eſſentia exiſtit ⁊ relõ: ⁊ tñ nõ eadem cõicabilitate cõicatur q̃ eẽntia: ⁊ ſic extrema ↄdictionis dñr de diuina cõmunicabilitate ⁊ exiſtẽtia.

N

Cõicabilitas ⁊ exñtia diſtinguũtur ⁊c̃.

¶ 4ª fundat̃ in infinitate intẽſiua ⁊ eternitate: qꝛ gñatio diuina eſt eterna formalr: ⁊ ipſa nõ eſt formalr ĩfinita itẽſiue: cũ nõ dicat pfectionẽ ſimplr: qꝛ qcqd pfectionis eſt in patre ⁊ in filio.

Infinitas ⁊ eternitas diſtinguũt ⁊c̃.

¶ Sed vt meli⁹ hec diſtinctio videat̃: mouco aliqs iſtãtias mincalis mouebo alias.

Obijcit nobiliter ↄ dicta pncipaliter in hac. q. 1. inſtantia.

¶ Pria quãti ad pñs ſit iſta. Quia deus eſt q̃ magis nihil cogitari poteſt ſm Anſ. pſol. Si aũt in deo eẽnt ples pfectiones infinite: tũc plures ipſaꝝ eẽnt maiores vna: ⁊ ſic illa nõ eẽt diuina.

Cap. 2.

¶ Dico ad hoc φ oĩa attributa habent eãdẽ infinitatẽ numero: ſicut oſtẽſum fuit ſupius diſt. 2ª. ⁊ qꝛ magis ⁊ minus ⁊ icq̃litas reſpiciũt quãtitatẽ virtutis: vbi nõ eſt quãtitas molis. Hinc eſt φ vbi eſt eadeʒ quãtitas: ibi oĩno nõ põt eſſe nec magis nec minus: nec incq̃litas: infinitas aũt eſt eadẽ in oĩbus ⁊ locũ tenet quãtitatis: talia enim ſemp requirunt diſtinctam quãtitatem.

Hic alr vt ſcit põderando. Uid Sco. q. 1. quolibe. ⁊ 5. q. eiuſdẽ: ⁊ vbi ibi nõtat.

O

¶ P. Equale ⁊ incq̃le ſunt paſſiones quãtitatis finite: in deo aũt nõ eſt quãtitas finita: ⁊ ideo inequalitas ibi nõ eſt: nec plura infinita eẽnt maiora vno.

¶ 2ª inſtat̃. Sicut ſumma ſimplicitas excludit oẽm cõpoſitionẽ: ita ſumma vnitas oẽm pluralitatẽ: ſʒ ſumma idẽtitas oẽm diſtinctionẽ excludit: in diuinis aũt pfectionibus eſt ſũma vnitas ⁊ identitas rõne eẽntie: g nulla diſtinctio aut pluralitas.

2. inſtantia.

¶ Dico φ ſicut inter pſonas diuinas eſt ſumma vnitas ⁊ idẽtitas rõne eſſentie cũ pluralitate ⁊ diſtinctione pſonaꝝ vera ⁊ reali: pluralitas etiã ibi eſt inter fundamẽta in pprietatibus. Ita dico in pppoſito: ſũma enim idẽtitas ⁊ vnitas eſt in infinitate: pluralitas aũt fundat̃ ſup diſtinctione formali attributoꝝ. non enim vnũ oppoſitoꝝ excludit reliquũ niſi reſpectu eiuſdẽ fundamẽti.

S. 1. eſt fundata in ⁊c̃.

¶ Contra. Magis ſunt illa idẽ que ſunt de p̊ mõ: q̃ʒ illa que ſunt de 2° mõ. attributa aũt ſunt idẽ in 2° mõ: non in p̊: g nõ ſunt ſumme idem.

Cũ ſũma vnitate ⁊ idẽtitate ſtant pluralitas ⁊ diſtõ.

Replica notabilis.

¶ Dico φ attributa in rõnibus ſuis formalib⁹: nec ſunt idẽ: nec vnũ. ⁊ vt ſic cõparant̃ illis de 2° mõ. prout aũt cõparant̃ ad eſſentiã habent per illã vnitatem: ⁊ reducuntur ad p̊ᵐ modũ: qꝛ habent eãdẽ infinitatẽ ⁊ eãdẽ realitatẽ: ſicut ſuos modos intrinſecos: qꝛ vident̃ ad eos reduci ſicut ad p̊ᵐ modũ: ⁊ iſto mõ ſunt ſumme idẽ: ſicut pſone diuine ſunt idẽ: ⁊ ſumme vnũ: ⁊ nõ niſi iſto modo. ſ. vnitate ⁊ idẽtitate que eſt p eẽntiã: lʒ diſtinguant̃ ⁊ plurificẽtur inquãtũ ſunt perſone. Poteſt tñ breuiter dici: φ illa de p̊ mõ nõ ſunt magis idem: ſed pluribus modis idẽ.

Cõſiderãdo bñ põdera.

P

Qualr attributa ptinent ad p̊mũ modũ: ⁊ qlr ad ſcõʒ põdera.

Eſſe magis idẽ ⁊ plibus mod° idẽ ⁊c̃.

¶ 3° inſtat̃. Nam p rõnes p q̃s tu cõcludis pfectiones eſſe diſtinctas formaliter: per eaſdẽ põt inter eas pbari diſtĩctio realis: quã nullus cõcedit: qꝛ qñcũqʒ aliq̃ ſic ſe habent: φ qcquid cõuenit vni realr nõ cõuenit alteri: talia vident̃ realr diſtingui: ſicut ex ↄueniẽtia alicuius ⁊ diſconuenientia eiuſdeʒ ex natura rei alicui: argnit̃ diſtinctio ex nã rei inter ea.

3. inſtantia.

Regula.

¶ Dico φ modus realitatis ſuperueniens illi regule deſtruit eã: lʒ enĩ eſſentia ⁊ relõ in diuinis ſint vnũ ſuppoſitũ: tamẽ relõni cõuenit diſtinguere ⁊ non eſſentie: ⁊ lʒ nã diuina ⁊ humana in Chriſto ſint vnum ſuppoſitũ: tamẽ ſola nã diuina ſuſtẽtat: ⁊ ſuppoſitat humanã: ⁊ quẽadmodũ nã ⁊ hecceitas ſunt vnũ indiuiduũ: ⁊ tamẽ nã indiuidualr non diſtinguit ⁊ hecceitas diſtinguit: ⁊ ideo dico lʒ iſta regula certiſſima φ quãdo aliq̃ ſunt idẽ oĩbus modis: qcqd ↄuenit vni ⁊ alteri ⁊ eodẽ mõ: ſed tñ qñ aliq̃liter diſtinguunt̃: ⁊ ſunt idem aliq̃ mõ: nõ opʒ φ illo mõ q̃ aliqd cõuenit vni ↄueniat alteri.

Q

Ex idẽtitate ſuppoſitali vel reali aliquoꝝ nõ ſeqtur vniformitas ↄueniẽtie vel diſcõueniẽtie actiue ⁊ paſſiue: vt qño vel φ. Regula.

¶ 4° inſtat̃ ſic. Quicqd ponit̃ in diuinis: opʒ φ ponatur ſumme: ⁊ ſic cum ponuntur ibi diſtinctiones

4. inſtantia.

A — Que dicatur pon in sūmo in diuinis & que non?

ponentur ibi summe. ¶ Dico q licet illa que dicunt ibi pfectiones sint ibi sūme & sūma: nō tñ ꝑ ꝗ dicūt cōem habitudinē. vñ sūma distinctio nō est inter personas. ¶ Cōtra. distinctio p ꝑora est maior ꝙ p posteriora: sꝫ distinctio quā ponis inter attributa est qdditatiua: & per ꝯñs per ꝑora. s. p illa de ꝑmo modo. ergo &c. ¶ Prima distinctio essentialis est maxima: sed distinctio quidditatiua est essentialis: quia quidditas & essentia sunt idē. ¶ Ad ista dico. ¶ Ad ꝑmū q contingit iterdū per posteriora maiorē distōnē fieri. Nā sor. & plato g ꝑcise distinguunt p posteriora: magis distinguunt ꝙ aial & rōnale que ꝑcise distinguunt p ꝑora. ¶ Ad 2m dico q qdditas abstrahit ab eētia sic ꝓductio a factione: & p ꝯñs distinctio qdditatiua ab essentiali. ¶ 5° instat sic. Melius est hic oēm pfectionez in se qdditatiue & formalr & simplr ꝙ aliquo alio mō: cū iste modus sit primus & pncipalissimus. Cū g oīa eētialia dicāt pfectiones simplr: meli⁹ est q attribuant essentie diuine in ꝑ mō ꝙ in 2°. Et si in ꝑ mō. tūc arguo sic. Quecūqz sunt in p mō idē: nō distinguunt formalr: sꝫ pfectiones cū essentia sunt huiōi. g &c. ¶ Dico q sic nō est melius filio eē pfectionē pāc ꝙ eē cōīe: qa hoc sue dignitati repugnaret: ita nō est melius diuine sapie eē in ꝑ mō dina eēn⁹: qa tūc nō eēt sapia. ¶ Cōtra. Illud qd est tale quo nihil cogitari magis pōt: icludit oēm pfectionez simplr: aliogn nō eēt pfectissimū in sua qdditate: que pscendere videt ab alijs pfectionib⁹. ¶ Dico q sufficit q pfectissimū icludat idēptice oēm pfectionē simplr. Et tunc ad illō qd dī: q tūc nō esset pfectissimū: vt pscandit qdditatiue ab istis pfectionib⁹. Dico q imo. nā ipm solū est pfectissimū p suā ifinitatē & eadē est ifinitas eius: & oiuz taliū pfectionū essentialiū: vt aūt ab illa ifinitate pscindit: nō est pfecti⁹ nec iperfecti⁹. ¶ 6° istat sic. Nā vt dicūt aliq. hoc videt ꝯfirmare errorē Arrij: qa vna illaꝝ pfectionū vt pscindit ab alia: cū nō sit creatura: ops q sit deus: & sic erūt plēs dij sic plures pfectiones. ¶ Dico q eodē mō argueret de psonis q essent plēs dij: cū tñ quelꝫ: vt pscindit ab alia: nō sit creatura: sꝫ sit de⁹: & sic erunt plures dij sicut plures psone. ¶ Dicūt tñ alij q ponere oppositū istius distōnis iducit errorē Sabellij ꝯ distinctionē diuinaꝝ psonaꝝ. nā p oēs rōnes qbus militat ꝯ formalitates: vt supra patuit: & ifra patebit. pōt militari ab infidelibus. ꝯtra distinctionez diuinaꝝ personaꝝ. ¶ Dico ergo q omne qd est: vl est essentia creata vl diuina: sed tñ nō qdditatiue: sicut oē qd est subā: vel accidēs: & tñ multa sunt que neutrū sūt qdditatiue. Ideo dico q temerariū est dicere aliquaz opionē illarū esse hereticā: qa varij & solēnes doctores opinati sunt sic & oppositū: & ideo posita distinctione tali: oia soluunt. ¶ Ad argumētū in pncipio patet.

Replica 1a. — Cāse pcurrūt hic. — Quidditas l plus ē ꝙ eēn⁹ — 5. instantia. — B — Nihil nisi eē pōt aliud ē ei melius. — Replica. — Quid requirit ad eē pfectissimū & qd nō? — C — 6. instantia. Arrius. — Tollit p istā iā opinio. — Sabellius — Nō hñt ꝯ temerarios viri aliqz vie nostre dicer.

D

¶ Utrum pfectiones in deo distinguant fm rōnem ab anima fabricatā. Questio. IIII.

Utrum perfectiones in deo distiguātur fm rōnez ab anima fabricatā. Qz sic. qa fm Diony. sacra scriptura multa deo attribuit ꝓpter imperfectionez intell's nostri. ¶ Cōtra. Tale est fictitium & nullum tale debet poni in deo.

Opio cōis.

Hic introducit cōis opinio q sic. qa intellectus noster vario mō operans circa suū obm p cōceptiones ꝙs facit circa obm: pōt distinctionē rōnis fabricare. ¶ Sed ꝯ hoc arguit 4or. Prio sic. Qñ aliqua duo sunt penitus indistincta: si vnū nō distinguit rōne nec reliquū: sed pfectiones diuine sūt penitus eedē in se & in nobis. s. in intellectu nro obiectiue: sꝫ vt in seipsis nō distinguunt rōne. ergo nec in intellectu. Probatio minoris: quātū ad istā partē. s. q sunt eedē in se & in nobis. s. i itellectu: qz vel sunt idē totalr: & sic hꝫ ꝓpositū. vel nō: & tūc nō intelligim⁹ eas. ¶ Si dicat q pñt pro tāto distingui rōne in itellectu & nō in se licet sint eedē: qz vt in itellectu sunt hñt quēdaz respectū rōnis: qz in mēte sunt quē nō hñt in se: & pp h possunt distingui. ¶ Cōtra. diuina pfectio vt in se est: nō habet talē respectū rōnis: sed diuina pfectio que in nobis est: est oino diuina pfectio que in se est. g diuina pfectio ꝗ in nobis est nō hꝫ illū respectū rōnis. Prima pbat. respectus est posterior fundamēto: & p ꝯñs multomagis de illo respectu. intellectus g prius itelligit diuinā pfectionē in se ꝙ habeat talē respectuz vel ꝙ fabriceat: & in illo priori sunt in intellectu: & tñ indistincte. ¶ 2° sic. Nullus effectus formalis est vbi nō est forma: respectus aūt rōnis dat referri & distingui: sed respectus rōnis nō est in illis pfectionib⁹: qz si sic: eēt res lis. g nō dat distingui. ¶ 3° sic. Ois itell's aliter intelligens rem ꝙ sit in se: est falsus: sed itelligēs diuinas pfectiones distingui rōne: itelligit eas alr ꝙ sunt in se: qz intelligit eas referri respectu rōnis. s. distinctione que nō est ibi. ¶ Dī q si itellectus itelligeret res in se & alr itelligeret ꝙ in se essent: esset falsus: sed intellect⁹ nō intelligit eas vt in se sunt: sed itelligit eas vt sunt in esse cognito. idcirco nō est falsus. ¶ Contra. qz intellectus itelligens aut est falsus: qz intelligit rem aliter ꝙ sit in se: & tunc hꝫ ꝓpom: aut qz ꝑcise intelligit eā alr ꝙ sit in esse cognito: & sic seqtur q nulla cognitio esset falsa: qz oia sibi cōueniūt in esse cognito vel intellecto. ¶ 4° sic. Quēcunqz vnū ꝯdictorioꝝ verificat de aliq: aliud tūc nō pōt verificari de eodē: sed istud est veꝝ: q diuine pfectiones in se nō distiguunt rōne. g per quācūqz potētiā nō poterit verificari q distinguant rōne. Videt g imaginatio falsa: nec dꝫ hoc attribui rōni neqz itellectui: qz ꝯdictionē vi includere: qz tñ cōis opinio est in oppom: ideo istud nō assero. soluat rōnes qui vult.

Impug° 4r.

E — A.l. eedem. — Eusho. — A.l.s. intellect. — F — Augu. 83. q. q.31. — Eusho. — G — Cōclo quam intendit. Dic in pōderando ꝯr & pls hic addē de re expedit

¶ Utrū oēs ille pfectiones que sunt in deo pñt esse vna res: supposita aliqua non identitate vel distinctione ex natura rei inter illas. Questio. V.

Utrum oēs ille pfectiones que sunt in deo pñt eē vna res: supposita aliq nō idētitate vel distinctione ex nā rei iter illas. Qz nō. Aug. de doc. christiana. Qd oino nulla res est: nihil est: sꝫ ille pfectiōes nō sunt nihil. g sunt res. ¶ Cōtra. hyla. aliud est psona: & aliud est realitas eius: q nō esset nisi realitas aliq mō distingueret a formali rōne psone.

Hic antiquus & cōiter dicebat q ois distinctio nō facta ab aia est realis: qz sicut ens diuidit in ens in aia & extra animā: ita distinctio que ꝯsequit ens. Cōstat aūt q illud ens qd est extra animā est res. g &c. ¶ 2° ad qōnez rñdēdo dicebat: q qz ille diuine pfectiones nō distinguunt realr: sicut certum est cuilibet: & aliqliter distiguunt. Relinquit q distinguunt solū rōne. ¶ Cōtra hoc arguo duplr. Prio sic. Quēcūqz aliq ꝓpō est demōstrata de aliquo ex duab⁹ ꝑmissis: quaꝝ vna est demōstrata & alia credita: illa necessario est tenēda: sꝫ distinctio ex nā rei non realis demōstrat ex duab⁹ ꝑmissis talibus. g &c. Probatio minoris: que sunt in psona pris sunt vna res solū: & per ꝯñs nō distinguunt realr: qz sic eēnt in diuinis plus ꝙ tres psone vel tres res: sed aliq que sunt in psona patris distinguunt ex nā rei. g &c. Prima ꝓpotio est credita. 2° demōstrata est satis euidēter. & si hō nō velit proteruire: ops quēlibet cōcedere ex vi demōstrationis. ¶ 2° arguo sic. Ubicunqz est pluralitas al-

A.l. ab aia qd. ꝯfr. ꝑp. cōis. p. ꝯclusio. — H — 2. ꝯclusio. — Impug° 1r. — Cōclusio ergo octaua & supra tio octaua sūt idē realr. Pz. q. pcedēt & alibi.

I

Realiʒ gñatio duplex ⁊ ſpiratio duplex. Caſte.
Opio ꝓpria.
Concluſio principal dimēbus A.I. determinandum.
Modus ſaluādi iſtā ↄcluſionem.
Mutre occbi

teritas ⁊ alterius rōnis/ibi neccio eſt diſtinctio: ſʒ in diuinis eſt trinitas reꝝ ⁊ non eſt quaternitas.eſt aūt ibi ſm oēs quaternitas relonū non fabricata ab aīa.ğ diſtinctio ex nā rei iter q̄tuoꝛ relones que nō eſt realis: qa ſi eēt realis nūc eſſent ibi tot res quot cōccdunt̄ ibi relones:qȯ eſt falſuʒ.ğ ⁊c̄. ¶ Dico ğ ꝙ iter pfectiones diuinas eſt diſtinctio nō fabricata ab aīa:nec diſtiguū tur tñ realr. Sed ad declarandū iſtud:qa videt̄ diffi⸗cile diuerſi diuerſimode dicūt. ¶ Aliqui volūt ſaluare ⁊ dicere ꝙ oēs pfectiones diuine ſunt vna formalitas ſolū ⁊ ſolū vna realitas:qa cū realitas ⁊ formalitas ſint oīno idem multiplicata formalitate:multiplicat̄ ⁊ res. ¶ Dicūt tñ ꝙ vna illarū pfectionū nō eſt:vel erit alia formalr:⁊ p ↄñs dicit ꝙ formalr diſtiguunt̄.⁊ ſic ſaluāt logicalr. ¶ Cōtra. Ubicūqʒ eſt inuenire diſtinctiones diuerſarū rōnū:ibi eſt iuenire extrema diuerſaꝝ rōnū:ſed diſtinctio formalis ⁊ realis ſunt diuerſarū rōnū.ergo ⁊ extrema.ſ.foꝛalitas ⁊ realitas. Maioꝛ eſt manifeſta:qa eadē ſunt pn̄ᵃ eſſendi ⁊ diſtinguendi.

Impugnaᵒ 4ᵉ

K

De foꝛalitas ⁊ realitas differunt oñdit.

ergo ſicut pnᵃ eſſendi ſi ſunt eiuſdē rōnis nō dant eſſe niſi eiuſdē rōnis:ſic nec dabūt niſi diſtinctionē eiuſdē rōnis. ¶ Cōfirmat̄:qa iter extrema eiuſdē rōnis:iquātū eiuſdē rōnis ſunt:nō naſcit̄ niſi reſpectus eiuſdem rōnis:diſtinctio eſt relatio.ergo ſi extrema ſunt eiuſdē rōnis ⁊ diſtinctio nō poterit eē niſi eiuſdē rōnis:⁊ ſi alterius:neccio mutabit̄ alteꝛ extremoꝝ. ¶ Confirmat̄ ſcdo:qa ſicut ſubā diſtingunt̄ ab accidēte:ſic diſtinctio ſubālis ab accidētali ſolū pp diſtinctionē extremoꝛuʒ.

Ad variatione extremoꝝ variat̄ reſpectᵘ ⁊ ↄ̄:ſʒ diſ pōdera oia.

¶ Cōfirmat̄ 3ᵒ ſic. Diſtinctio gñis diſtinguit̄ a diſtinctione ſpecifica:qa genus diſtinguit̄ a ſpecie:⁊ ſi idem eſſet genus ⁊ ſpēs ⁊ diſtictio vtraqʒ eēt eadē. ¶ Scdo arguit̄ ſic. Qñcūqʒ vna diſtinctio cōuenit vni per ſe ⁊ alteri per accñs:extrema nō pñt eſſe eadē. Hoc pbat̄. qa nō pñt eſſe extrema formalia niſi diſtinctio foꝛalis ſit ↄñs talia extrema.ſi ergo extrema eadē eēnt diſtinctionis formalis ⁊ realis:poſita formali ⁊ neccio ponerent̄ extrema:⁊ per ↄñs diſtinctio realis.ğ ſi diſtinctio cōuenit aliqbᵘ per accñs:⁊ extrema illius diſtinctionis cōueniūt per accidēs:⁊ ſi per ſe per ſe:ſed diſtictio formalis conuenit entibus oībus creatis per ſe:diſtinctio realis per accidēs.ergo neceſſario extrema diſtinctionis huius ⁊ illius ſunt alterius ⁊ alteriᵘ rōnis. Minoꝛ quātū ad vtrāqʒ ſui partē ꝓbat̄. Primo quantū ad p̄mā partē.ſ.ꝙ diſtinctio formalis cōuenit entibus per ſe:qa diſtinctio formalis eſt qdditatiua:⁊ per ↄñs/ↄñs qdditatē:ſed oē ↄñs qdditatē eſt per ſe:qa per quidditatē demōſtrabile eſt de eo. ¶ Quātū ad ſcdaʒ pteʒ.ſ. ꝙ diſtinctio realis ſit per accidēs.probat̄ ſic. Illud qȯ nō eſt realr vel qȯ nō eſt res:nō pōt diſtingui realr:ſʒ nihil eſt res niſi vt exiſtit:quelʒ aūt res creata exiſtit p accidēs.ergo diſtinguit̄ realr per accñs. ¶ Cōfirmat̄. neccium ⁊ cōtingēs neccio ſunt alteriᵘ ⁊ alteriᵘ rōnis:ſʒ extrema diſtinctionis formalis ſunt neccīa: ⁊ extrema diſtinctionis realis ſunt cōtingētia.ğ ⁊c̄. ¶ 3ᵒ ſic. Quecūqʒ ſunt ideʒ oībᵘ modis:ſi vnū diſtinguit̄ ⁊ reliquū: ſed formalitas ⁊ realitas/per te,ſūt idē oībus modis. ğ ſi formalitas vel rō formalis diſtinguit̄ ab alia rōne formali:⁊ realitas diſtinguit̄ a realitate. ¶ Cōfirmat̄ per ſyllm expoſitoꝛiū.hic intellectus eſt omnibus modis hec realitas.hec voluntas eſt omnibus modis hec realitas.ergo hec voluntas eſt oībus modis hic intell's. ¶ 4ᵒ ꝓbat̄ ꝓpoſitū per quadruplicē oppōnē. Primo per oppōnē relatiuā ſic. vbicūqʒ eſt cōe ⁊ ꝓpriū:neccio eſt aliqua diſtictio:qa nihil eſt cōe ſibiipſi:ſed realitas eſt cōis oībus formalitatibus.nō eꝫ.⁊c̄. ¶ 2ᵒ per oppoſitionē ↄ̄riā. Cōtraria nō pñt eidē ineſſe ſm idem:ſed

L

Diſtictio formalis per ſe realis vo per accñs ieſt cui ineſt qȯ bene examinabis.

Cōſidera pōderando.

M

Exiſtēs accñs in creatura.

Cōſidera bn̄. A.I. rōnibus formalibus.

identitas ⁊ diuerſitas ſunt ↄ̄ria.ğ ⁊c̄. Perfectiones aūt diuine ſunt idē realr:⁊ diſtinguunt̄ formalr.ğ p aliud ⁊ aliud. ¶ 3ᵒ per oppoſitionē priuatiuā ſic.pfectiones diuine inquātū ſunt res ſunt vnū.rōnes aūt foꝛales ſunt in eis plures.ğ vnitas ⁊ pluralitas neccio eis cōueniunt per aliud ⁊ aliud. ¶ 4ᵒ per ↄ̄dictionē ſic. Qñcūqʒ aliq̄ duo ſunt penitus idē multiplicato vno ⁊ aliud nō pōt nō multiplicari.ſi ğ formalitas ⁊ realitas ſunt penitus idē:ſicut mltiplicant̄ rōnes foꝛales:ita ⁊ reales:qȯ eſt falſuʒ. ¶ Si dī ꝙ res pōt accipi duplr. Unoᵒ cōiſſime ⁊ iſtoᵒ dī de oībᵒ q̄ ſunt ex̄ aīaʒ:⁊ nūc tot ſunt res quot ſunt formalitates. Alio mō pōt accipi ꝓprie:⁊ nūc dī ꝙ in diuinis pfectionibus eſt ſolū vna res cuʒ diſtictione rōnis formalis.ſi aūt dī ſic:ſic habet̄ ꝓpoſitū:qꝛ neccio ſeqtur diſtinctio inter realitatē ꝓpriā ⁊ cōeʒ:ſed cōis, per te,eſt oībus modis idē cū formalitatibᵘ.ğ realitas ꝓprie ſumpta neccio diſtinguit̄ aliq̄liter a rōnibus formalibus. ¶ Ideo dico ꝙ neccio eſt ponēda aliq̄ diſtinctio inter rōnes formales ſiue formalitates ⁊ realitates:⁊ nō ſicut inter formalitatē ⁊ formalitatē:ſed ſicut inter formalitatē ⁊ modū intrinſecum.

N

Euaſio.
Res duplex.

A.I.ſi ſic dicat: hʒ ⁊c̄.

O

Cōcluſio reſolutoria ȯ mēte ꝓpa ad ſaluādū cōcluſionē pncipalē.

Ad cuius euidētiā eſt ſciendū. Primo quid ſit formalitas. 2ᵒ qd ſit modus intrinſecus. ⁊ 3ᵒ qd ſit relitas. ¶ Quātū ad p̄ᵐ qd ſit formalitas: Dicūt aliq ꝙ foꝛalitas dī a forma:ſicut mālitas a mā. Et ideo dicunt aliq ꝙ plures foꝛalitates ſine pluribus formis eſſe nō pñt:ſicut nec plures mālitates ſine pluribus materijs. ¶ Cōtra.iſta eſt nimis groſſa ⁊ aſinina imaginatio:qȯ patet ex duobus. Primo ſic. qꝛ ſicut formalitas dicit̄ a forma:ita eſſentiale ab eſſentia. Nos aūt ponimus in diuinis multa eſſentialia:⁊ tñ nō ſunt ibi multe eſſentie:vt pʒ expreſſe per beatū Dioñ. 3ᵒ cap. de vnica ⁊ diſcreta theologia. ergo nec ad poſitionem multaꝝ rationū formalium ſequit̄ multitudo formaꝝ ſicut tu dicis. 2ᵒ qꝛ in perſona patris in diuinis ponūtur multa perſonalia.ſ.ingenitum:paternitas: ſpiratio actiua que oia ſunt pſonalia:⁊ tñ perſona patris nō eſt niſi vnica.ergo ⁊c̄. ¶ P̄. Multa mālia:ſm cōiter loquētes:ponūtur in vno cōpoſito.ſ.multa accidentia materialia:⁊ tamē nō ponuntur ibi multe materie:ita in homine multa humana:nō tamē niſi vnus homo. ¶ Ideo dicunt alij ꝙ formalitates ſunt rōnes reales que ponūtur in eadeʒ re ſimplici. ¶ Cōtra.primo:qꝛ formalitates nō ſolum ponūtur in ſimplicibus: ſed etiam in cōpoſitis:ſm ponētes formalitates: ideo iſta nō eſt bona deſcriptio. 2ᵒ quia nō omnes formalitates ſunt reales:nam homo in potētia habet formalitatem:⁊ tñ nō realitatē:ſimilr entia rōnis habent formalitates ⁊ nō realitates. ¶ Ideo dicūt alij ꝙ iſte formalitates nō ſunt niſi quedā modalitates. ¶ Contra. nam ponētes eas diuidunt eas cōtra modos. 2ᵒ quia modi nō poſſunt eſſe primi in entibus:qꝛ modus ſemper eſt poſterioꝛ eo cuius modus eſt:ſed formalitates ponunt̄ ſimplr prime in entibus:nā ratio entitatis eſt q̄dam formalitas:⁊ ratio deitatis:que ſimpliciter ſunt prioꝛa omnibus. ¶ Ideo dicunt alij ꝙ formalitates ſunt rōnes diffinitiue. Uniuſcuiuſqʒ enim ratio diffinitiua dicitur formalis:⁊ cōſtat ꝙ eſt formalitas. ¶ Cōtra dupliciter. Primo qꝛ predicamenta non ſunt diffinibilia:qꝛ ſimplr ſimplicia:⁊ tamē habent formalitates per quas formaliter diſtinguunt̄. Secūdo quia ratio entis ⁊ ratio deitatis ponunt̄ formalitates:⁊ tamē non poſſunt diffiniri:eo ꝙ omnis diffinitio datur per prioꝛa:ſed his nihil eſt prius. Dico ergo ꝙ formalitas eſt quidditas vniuſcuiuſqʒ habentis quidditateʒ:ſiue diffinibile ſit:ſiue non:quia rō formalis vniuſcuiuſqʒ

Formalitas quid?
1.op. alioꝝ.

Impugᵒ 2ᵉ.

P

Sedm vntate foꝛe ꝓ pliſicari foꝛalitas ſicut in aliqo contingit.

2.op.

Impugnaᵒ 2ᵉ.

Entia rōnis hñt formalitates.
3.op.
Impugᵒ 2ᵉ.

Q

4.op.

Impugᵒ 2ᵉ.

Op. ꝓpria: ſʒ adde pla.

A

D. q̄drupler

eſt illud quod ineſt ſibi in p̄mo modo dicēdi p ſe. talia aūt ſunt oia q̈dditatiua. ¶ Sz ꝯ iſtā declaratione occurrūt q̄tuoꝛ dubia. Primū ē. Si iſta q̈dditas q̄ ponitur foꝛalitas eſt aliq̄ realitas. ¶ Dico ad iſtud ꝙ ois q̈dditas exiſtens in rerū nā ne c̄cio eſt realitas: ⁊ p ꝯn̄s denoiatiue realis: qꝛ ſm Aug. p̄ de doc. chriſtiana. qḋ nulla res eſt: oino nihil eſt: iō opꝫ ꝙ ois formalitas exiſtēs in rerū nā ne c̄cio ſit aliqua realitas: ⁊ p ꝯn̄s realis denominatiue: cū nō ſit nihil. ¶ 2m dubiū eſt. ſi formalitas eſt realitas: q̄uō pōt itelligi ꝙ in aliquo ſint pl'es foꝛalitates q̄n ſint plures realitates vel res. ¶ Dico ꝙ pꝫ duplici exēplo in diuis. p̄ q̄a q̄libet pſona eſt diua ēentia: ⁊ tū tres pſone nō ſunt tres ēentie. ¶ 2o. 4. relationes ſunt vere ēentia diua: ⁊ tū nō ſunt in diuinis. 4. ēentie eodē mō in ꝓpoſito. ¶ 3m dubiū eſt: qꝛ idē nō pōt eſſe multiplicatū ⁊ nō multiplicatū: p extrema ꝯdictionis: ⁊ iō qꝛ pſone ſunt plures ⁊ nō eſſentia: ponit' aliq̄ non idēitas iter ea: tūc eadē rōne opoꝛtebit dicere de formalitate ⁊ realitate. Cōcedo: ⁊ hoc ſupius ꝓbatū. nec video ꝙ poſſit teneri oppoſitū: ſꝫ q̄uō hoc ſit: inferius declarabit'. Iō dico ꝙ formalitas eſt realitas identice ⁊ ſimpl'r ſunt idē: nō tū q̈dditatiue. q̄cūqꝫ aūt ſe ſic hñt ꝙ vnū pōt multiplicari alio non multiplicato: ſicut pꝫ de eſſentia ⁊ relōnibus ⁊ pſonis: nō pōt eē vnū oībus modis idē alteri. ¶ Quartū dubiū ē. ꝙ ſi formalitas eſt q̈dditas: ſicut in diffōne dictū eſt: tūc diſtinctio formalis erit q̈dditatiua: qꝛ q̈dditas ⁊ eſſentia ſunt ide. ḡ ſequit' ꝙ diſtō formalis erit ēentialis: ⁊ ſic in diuinis ēent multe eſſentie. ¶ Dico ꝙ quidditas abſtrahit ab ēentia: ſicut entitas a ſuba: ⁊ p ꝯn̄s diſtinctio q̈dditatiua abſtrahit ab ēentiali: ⁊ ſic multe q̈dditates ſtant cū vnitate eſſentie. Ex his p modū correlarij ſequit' illud qḋ ſupra dictū eſt. ſ. ꝙ q̄tuoꝛ gn̄a ꝓpoſitionū formant' in diuis. ſ. denoiatiuaꝝ: q̈dditatiuaꝝ: ēentialiū: ⁊ idēticarū. Quere de illis diſtinctione ſc̄da ⁊ de ſimilibus. Nūc aūt ad ꝓpoſitū: qn̄ nos ꝯcedimus in diuinis formalitatē eē realitatē in abſtracto: illa ꝓpoſitio eſt idētica: ſicut iſta: pr̄ eſt ēentia: ⁊ iō plures formalitates ſūt vna realitas: ſicut plures perſone ſunt vna eſſentia ſuo mō. ¶ Attēdēdū eſt tū ꝙ p̄dicatio idētica ꝯtigit duobus modis. Uno mō ꝑꝑ infinitatē vtriuſqꝫ extremi. vel ſaltē alterius: ſicut pꝫ in diuis: qn̄ aliqua attributa predicant' de ſeinuicem. vel qn̄ attributa p̄dicantur in abſtracto de relōne: ⁊ totū illud eſt propter infinitatē vtriuſqꝫ vel alterius extremi. ¶ Alio mō contingit ꝑꝑ cōitatē vnius vel amboꝝ extremoꝝ: qn̄. ſ. ſunt trāſcendētia. ⁊ hoc qn̄ alterū vel vtrūqꝫ eſt trāſcēdens: ⁊ iſto mō ꝯcedit' in creaturis p̄dicatio idētica: ⁊ vni' abſtracti de alio. ꝯcedit' eni ꝙ vnitas eſt entitas. nūq̄ꝫ autem īuenitur predicatio idētica que ſit in abſtracto in creaturis niſi ſecūdo modo. Primus modus nō inuenitur ſine infinitate que repugnat creaturis. Iſto ſecūdo modo ꝯceditur ꝙ formalitas eſt realitas in abſtracto: ꝑꝑ cōitatē ⁊ tranſcendētiam vtriuſqꝫ vel ſaltem alterius ſ. realitatis: vel ſm aliquos formalitatis.

Formalitas ē realitas idētice: ⁊ tū cū vnitate vni' ſtat pluralitas alterius.

Exēplū 2r.

B

Identitas 2r.

Nō q̈dditas.
Eſſentia.
Nō entitas.
Subſtantia.
Correlariū.

C

Q̄a ꝓpōnū q̄ formant' in diuis q̄tuoꝛ.

Predicatio idētica 2r.

Ecce qḋ q̄ris ſꝫ elige iſtarū

D

Cōſidera hic plura.

Viſo quid ſit formalitas. vidēdū erit q̄d ſit modus intrinſecus. ¶ Dicūt aliq̄ ꝙ modus eſt ille q̄ ingredit' q̈dditatē alicuius: ⁊ p ꝯn̄s ptinet ad p̄m modū dicendi p ſe: qꝛ oia alia ab illis de p̄mo mō ſunt cuilibet extranea ⁊ extrinſeca. ¶ Cōtra illud arguitur 4r. Primo ſic. Modus cuiuſlibet rei intelligit' poſterioꝛ eo cuius eſt modus: qꝛ fundat' in re cuius eſt modus: ſꝫ oia q̈dditatiua ⁊ ptinētia ad p̄m modum ſunt p̄ora: vel ſaltem nullum eſt poſterius. ergo modus nō pertinet ad p̄mū modū: ⁊ p ꝯn̄s nō eſt de quidditate rei cuius eſt modus. ¶ 2o ſic. Nullū propriū eſt de q̈dditate alicuius cōis: maxime ſi illud cōe poſſet ſtare cū oppoſito illius ꝓprij: ſed rō entis eſt cōis reſpectu infinitatis que eſt modus intrinſecus entis: ⁊ ēt eadē rō formalis entis ſtat cū oppoſito īfinitatis. ſ. cū finitate. ḡ nec īfinitū nec finitū: qui ſunt modi intrinſeci entis: ſunt de q̈dditate entis. ¶ 3o ſic. Nihil diuidit' ꝯ rōnē foꝛalē ſimplicē q̄ eſt intra rē ⁊ eſt de p̄mo mō reſpectu illius: ſed īfinitas diuidit' ꝯ illud cuius eſt īfinitas: nā ⁊ ipſa eſt modus diuine ēentie: ⁊ nō rō formalis. ¶ 4o ſic. Ablato aliquo: qḋ eſt de q̈dditate alicui' auferi' ei' quidditas. ablato ḡ gradu albedinis q̄ eſt modus intrinſecus ei' nō auferi' albedo: vl rō formalis eius. ḡ modus nō eſt de q̈dditate. Iō dico ꝙ modus intrinſecus eſt q̄ adueniēs alicui nō variat rōnē formalem eius: vel recedēs ab eo nō variat' rō: ſicut pꝫ de albedine ⁊ ei' gradib'. ¶ Sz ꝯ hoc inſtat' q̄drupl'r. Primo ſic. Nā dr̄ia adueniens generi nō variat eius rōnē formalē eius: ⁊ nō ponit' eius modus īrinſecus. ¶ 2o: qꝛ accidēs adueniēs ſube nō variat rōnē formalē ei': ⁊ tū nō dr̄ eſſe modus īrinſecus ſube. ¶ 3o. lꝫ finitū ⁊ infinitū nō variant rōnē entis cui adueniūt: tū variāt rōnē formalē quātitatis: virtutis: quā diuidūt p ſe. ¶ 4o ſic. Qꝛ oē qḋ eſt extra rōnē formalē alicui' vr̄ eſſe ei extrinſecū: ſꝫ iſte modus ponit' p̄ter rōnē formalem q̈dditatis. ḡ ⁊c̄. ¶ Ad p̄m dico ꝙ lꝫ differētia nō variet rōnē formalē generis: variat tū formal'r rōnē ꝯſtituti ex genere ⁊ dr̄ia: ⁊ iō ponit' formalitas: quia non faceret differre formaliter niſi eſſet formalitas. ¶ Ad 2m dico ꝙ lꝫ albedo nō variet rōnē formalē ſube: tū rōnē ꝯſtituti p ipſam hñ variat. nam album ⁊ nigrū bene diſtinguuntur formaliter: q̄ſtuꝫ ad genus ſecūdaꝝ perfectionū. ¶ Ad tertiū dico ꝙ ſicut finitum ⁊ infinitum dicunt nullam rationem formalem: ita nec quātitas virtutis que per ea diuiditur: ⁊ ideo dico ꝙ finitū ⁊ infinitum non differūt niſi ſicut modi oppoſiti. ¶ Ad quartū dico ꝙ modus intrinſecus non ponitur infra quidditatē: ita ꝙ intret primum modum. ¶ Sed dicitur modus intrinſecus: qꝛ reducitur ad idem genus ad quod reducitur ratio formalis cuius eſt modus. ¶ Ex premiſſis declaratis ad propoſitum deſcendendo introducuntur quatuoꝛ modi intrinſeci: ex quibus declaratur ꝙ plures formalitates poſſunt eſſe cum vna realitate: quod eſt propoſitū. Primus eſt hecceitas vel proprietas indiuidualis: nam hecceitas eſt modus intrinſecus: qꝛ non variat rationē formalē. nam indiuidua ſub eadem ſpecie differūt per hecceitates: ⁊ tamen eiuſdē rationis formalis ſunt: albedo ergo indiuiduatur per vnam proprietatē: ⁊ non ſolū albedo: ſed etiaꝫ omnia vniuerſalia que abſtrahunt' ab ea ⁊ ſunt formaliter in ea hec: vna ſimplici hecceitate: nec eis reſpondet niſi vna hecceitas totalis. Eodem modo dico de realitate que: vt probabitur: eſt modus intrinſecus: ⁊ pōt eſſe illud quo multe rationes formales dicantur reales: ⁊ nullatenus variata nec multiplicata. ¶ Secundus eſt exiſtentia. nam ꝯſueuit dici ꝙ realitas ⁊ exiſtentia ſunt idem ſm eſſe: ſꝫ differunt ſm diffinitionem. nō accipiebant eſſe pro ēentia: ſed pro exiſtentia. Similiter vna exiſtentia eſt in aīa noſtra ⁊ in omnibus potentijs: ⁊ tamen multe q̈dditates. Eodem mō poterit dici de formalitatibus ⁊ realitate: ꝙ multe poſſunt eē formalitates reales vnica realitate non multiplicata: ſꝫ ſimplici. ¶ Tertius eſt eternitas: ſicut in motu multe ſunt rationes formales: ⁊ tū nō niſi vnū tempus menſurans oēs. ſic in diuinis ſunt multe rationes formales. ⁊ tamen non niſi vna eternitas: ſicut patebit clarius diſtinctione ſequenti. Cū ergo multa dicant' eterna vnica eternitate: ita videt' ꝙ vni-

Modus intrinſecus q̄d ſit? Op. aliorū.

Impugn' 4r.

E

Infinitas nō ē de rōne formali diuine ēentie: quere L. ⁊ dulphū ⁊ alios ꝯ noſtri.
Op. propria.
Nō ſingulariſſime de modis intrinſecis.
Obijcitur 4r.

F

Quare dr̄ia nō ſit modus intrinſecus.

Genus 2r.

G

Quare dr̄ modus intrinſec' idē. ſ. diſti. 9. q. 1.
Modi intrinſeci i diuis q̄tuoꝛ: ſꝫ ꝯſidera plura h̄.
Hecceitas.
Cōſidera iſtā: tū hīc pōderādo i doctrina Scoti.

H

Hecceitas 2r.

Exiſtia.

Cave h̄ pōderādo ⁊ ſeq̄re ſco. loquēdo de eēntia i diuino intuitu.
Eternitas.
Uide ſco. 6. q. q̄libeti ⁊ pōdera an ꝓpter eternitas ponat' mod'.

I ea ſimplici realitate multa pñt dici realia. ¶ Quart⁹
Infinitas. modus eſt infinitas: nõ eni intelligo ꝙ in deo ſunt mul
te infinitates: ſicut fuit declaratũ diſtinctione ſcda. vñ
Conitas ſcis cum ſcoto. ſicut vna ſimplex ifinitas eſt in deo q̃ oia eſſentialia di
cunt̃ infinita ſic vi ꝙ vna ſimplici realitate multarum
mo oẽs rõnes formales in vna ꝑſona exiſtentes poſſũt
dici reales ſine pluralitate realitatum.

Realitas qd? His viſis manifeſte oñdit̃ ꝙ realitas eſt modus
intrinſecus: nã illud qđ aduenit alicui ⁊
nõ variat eius rõnẽ formalẽ illud eſt modus itrinſec⁹
eius: ſʒ realitas ẽ hõ. g̃ ⁊c̃. Maior pʒ ex dictis ſuperi⁹.
Minorẽ oñdo 2°. q: hõ in aĩa ⁊ extra aĩam hʒ eandeʒ
rõnẽ formalẽ: tñ ſub alio ⁊ alio mõ. cũ ergo hoĩem eẽ
extra aĩam ſit hoĩem eſſe realẽ: ſequit̃ ꝙ realitas non
variat. ¶ 2°: q: hõ in actu ⁊ hõ in potẽtia hʒ cãdẽ rõnẽ
formalẽ: q: cãdẽ diffinitionẽ. in potẽtia aũt nõ hʒ verã
K realitatẽ: nã hõ in potẽtia nõ eſt res: ⁊ poſtea in actu eſt
Nõ ẽ diſtõne quidditatis ⁊ modi quo ad a⁹ entitatem. res. relinquit̃ ergo ꝙ ſit modus. ¶ Dico g̃ ꝙ minor di
ſtinctio eſt inter realitatẽ ⁊ rationẽ formalem q̃ȝ inter
vnã rõnẽ formalẽ ⁊ aliã: ⁊ ſic de omni mõ intrinſeco.
Corollariũ. ¶ Ex hoc pʒ quõ rõ formalis põt plurificari ſine plu
rificatione realitatis: ⁊ ſic poſita vnitate reali ſumma
inter perfectiones diuinas poterit ſtare diſtinctio rõ
nũ formalium que quidem diſtinctio eſt ex nã rei: nõ
D. 12. valde nobiles circa hanc mãm. ab aĩa fabricata. ¶ Sed hic occurrũt multe diffi. Pri
ma eſt iſta: q: ſm Diony. de diui. no. Nõ eſt audẽdum
dicere vel cogitare de ſupſubſtantiali ⁊ occulta diuini
tate preter ea que nobis per ſacras ſcripturas de deo
diuinitus ſunt expreſſa. Iſta poſitio formalitatũ nõ po
Auctoritates ſcripture. nitur ꝑ ſacrã ſcripturã. ergo ipa nõ eſt ponẽda. ¶ Iſta
aũt diffi. ſoluit̃ quadruplici auctoritate ſacre ſcriptu
L re: quaꝝ pma eſt ad Ro. 1. Inuiſibilia dei ꝑ ea q̃ facta
Vide ꝙ auctoritates qb⁹ oñdit diſtõnẽ il lã ex nã rei in diuĩs attributis ⁊c̃. ⁊ ſcripture ⁊ ſanctoꝝ patrum. ſunt intellecta cõſpiciunt̃. Iſta aũt inuiſibilia: aut ſunt
eſſentialia: ⁊ tunc habent̃ multa eſſentialia conſpecta
⁊ non ficta. Aut ſunt perſonalia. Iſta autẽʒ ſm Augu. ⁊
Hyla. nõ conceduntur plura in neutro genere: perſone
enim ſunt plures ⁊ nõ plura. ¶ 2° ad Ro. 11. O altitu
do diuitiaꝝ ſapientie ⁊ ſcientie ⁊c̃. Aut idẽ intelligit ꝑ
ſapiẽtiã ⁊ ſciẽtiã: ⁊ tũc inutilis eſt repetitio. Aut aliquo
mõ nõ idẽ: ⁊ ſic ꝓpoſitũ. ¶ 3° eſt p⁹ ad Coꝛ. 2°. Ea que
ſunt dei nullus nouit niſi ſpũs dei. i. ſpũs ſcũs. Ex quo
habetur ꝙ ſpiritusſanctus plura cognoſcit intuitiue in
A.I. futuram iram dei. deo: ⁊ oĩa talia ſunt ex nã rei. ¶ 4° ẽ ad Ro. 2. vbi dĩ
ꝙ benignitas dei ad pñiam adducit illũ: qui in futurã
iram eius theſaurizat: ⁊ ſic reſpectu eiuſdẽ deus tunc
hʒ benignitatem: reſpectu cuius poſtea hʒ iram. ergo
neceſſario opʒ iſta in deo aliqualiter diſtingui ex natu
M ra rei: ⁊ ſic hĩ ꝓpoſitũ. ¶ 2° diff. eſt circa diuina myſte
ria nõ ſunt plura q̃ȝ ſancti poſuerũt aſſerẽda: ſicut dĩc
Diony. de diui. no. 3. cap. ¶ Iſta diffi. ſoluitur quattuoꝛ
auctoritatibus ſanctoꝝ. Prima eſt Diony. de diui. no.
Auctres ſcõꝝ. Dionyſius. ca° 9°. Ubi dicit loquens de diuina alteritate. Nũc ãt
ipſam diuinam alteritatẽ nõ variationẽ quãdã ſuper
inconuertibilis idẽtitatis ſuſpicemur: ſed vnitiuã ideſt
multiplicem formationẽ ⁊ vniformes multe fecũdita
A.I. omnes. Anſelmus. tis diuo proceſſiones. ¶ 2° eſt Anſel. in mono. pmo c°:
ſic dicẽtis. Planũ eſt rõnẽ certe habenti ſummũ ſpiri
tum. ſ. non idcirco ſui memorẽ eſſe aut ſe intelligere: q:
ſe amat: ſʒ ideo ſe amare: q: ſui meminit ⁊ ſe intelligit.
Hylarius. ¶ 3° eſt Hyla. de tri. 8. ſ. ſic ſcribentis. Nõ efficit ingt
creaturã volũtas ſed poteſtas: ⁊ ſequitur ꝙ velle non
Dionyſius. eſt idem qđ poſſe. ¶ 4° eſt Dionyſij vbi loquẽs de di
Quere Aug. ⁊ al os ſcõs. uinis perfectionib⁹ dicit. Deo attribuit̃ multiplex ſim
Uñde ꝙ h⁹ formalitates i plicitas: ⁊ ſimplex multiplicitas. Et ſic ꝑ iſta q̃tuoꝛ pʒ
ad difficultatẽ ſecũdã. ¶ Tertia diffi. eſt ꝙ cõis ſcho
la doctoꝝ nõ videtur ponẽ iſtas formalitates iſto mo

do aut aliqua ex nã rei nõ eſſe idem. ¶ Dico ꝙ lʒ non N
oẽs ponũt: tñ forte oẽs intẽdũt implicite: lʒ iplicite nõ Oĩs iplicite
dicãt. Hoc aũt declarat̃ q̃druplici exẽplo. ¶ Primũ poſuerũt antiqui doct. ex
eſt ꝙ ſemper doctores conati ſunt vnũ attributuʒ per
aliud de deo demõſtrare tanq̃ȝ per notius. vñ aut ipſi nã rei diſtinctas nõ dicũt.
intendunt idem per idem demõſtrare totaliter qđ eſt Exemplũ 4ᵉ
abſurdũ: aut ſi fugiunt ad entia rationis tunc ipſi nego
ciantur circa cõceptus proprios: non circa deũ. ¶ Se
cũdũ eſt ꝙ antiqui doctores impugnant philoſophos:
q: poſuerunt deũ eſſe principiũ creaturarũ per intelle
ctũ ſolum: ⁊ tñ ſi nihil eſt in deo niſi intellectus: ipſi co
incidũt cũ philoſophis. aut ſi aliquid aliud ab intelle
ctu: ipſi concedũt propoſitũ. ¶ Tertiũ eſt ꝙ ipſi diſpu
tantes vtrum eſſentia diuina ſit pncipiũ productiuum
verbi ſub aliqua ratione attributali. Dicũt ꝙ ipſa ſola
ſine aliquo attributo nõ eſt pn^m productiuum: qđ nihil O
eſſet dictu: ſi nulla eſſet non idẽtitas ex parte rei inter
ea. ¶ Quartũ exemplũ eſt ꝙ oẽs tales concedunt ꝙ
demõſtrabilis eſt diuina neceſſitas ⁊ eternitas: ⁊ tamẽ
circa infinitatẽ laborant multũ: g labor eſſet inanis ni
ſi aliqua diſtictio eẽt vel ſi eẽnt penit⁹ idẽ. ponũt ergo
ipſimet iplicite iſtam diſtõnẽ. ¶ 4° dubitatio eſt ꝙ lʒ
beatus Augu. poſuerit diſtõnẽ inter eſſentiam ⁊ relo
nẽ quã itelligimus eẽ formalẽ: tñ eo mõ ipe negauit di
ſtinctionẽ inter eſſentialia. 7° lib° de trinitate dicens Cap. 4.
ſic. Filius inquit nõ eſt eo verbũ quo ſapiẽtia: ſed eo ſa
piẽtia quo eſſentia. Et in eodẽ libro alibi dicit: ꝙ non
eſt aliud de deo eſſe ⁊ ſubſiſtere: ſed hñ eſt aliud deo
deũ eſſe ⁊ patrẽ eſſe. ¶ Dico ꝙ q: ens pma ſui diuiſio Cap. 5°.
ne diuidit̃ in abſolutũ ⁊ reſpectiuũ: ſicut ſuba in corpo P
reã ⁊ in icorporeã. Intẽtio beati Aug. fuit dicere. ꝙ fi Nõ bene hic
lius nõ eſt eo verbũ quo ſapia: q: verbũ eſt ꝑ reſpectũ: exponĩt i aug.
ſapiẽtia per abſolutũ: ſed eo ſapientia quo eſſentia q: ſʒ vide alium
vtrũqʒ per abſolutũ. Et ita dicit in ſequenti auctorita i ſco. 8. di p. q. 3. ⁊ vbi ibi
te ꝙ hõ eo intelligens quo volens: q: ꝑ ſubam ſpũaleʒ: notaui.
ſed nõ eo ſapiens quo coloratus ꝑꝑ idẽ. ¶ 5° diffi. eſt:
q: ſm Augu. 15. de tri. vĩ dicere ꝑfectiones diuinas eẽ Cap. 5°
eaſdẽ oĩbus modis: dicens ꝙ bonitas ⁊ ſapia ⁊ cetera
attributa nõ diſtãt in nã diuina ſicut in creatura ſed q̃
eſt bonitas ipſa eſt beatitudo. Et idẽ loquens de attri
butis dicit ſic. ꝙ ſic̃ non differt dicere multa attributa
aut tria: ita nec tria aut vnũ. ¶ Dico aũt ꝙ nõ differũt Aliť i diuĩs ⁊ aliť in creaturis ꝑfectiones eẽntiales diſtĩt ⁊ ſic de alijs.
ſicut in creatura: q: ſunt in deo vnũ idẽtice ꝑꝑ infinita
tẽ: nõ aũt in creatura. Et q̃ȝtũ ad hoc nõ differt dicere
vnũ aut plura: q: oĩa habent eãdã ifinitatẽ: ⁊ ideo tan
tam ꝑfectionẽ hʒ vnũ ſicut plura: ⁊ vnũ ſicut oĩa: ⁊ per
hoc vult Aug. pluralitatẽ excludere: ne inequalitatem Q
inducat. ¶ Sexta diffi. eſt: q: ens prima ſui diuiſione
diuiditur in ens in aĩa ⁊ in ens extra animaʒ: ⁊ ens ex
tra aĩam eſt reale: ⁊ ideo opʒ ꝙ oĩs diſtinctio extra ani
mã ſit realis qualis ponit̃ diſtictio iſtaꝝ formalitatũ.
¶ Ad intelligendũ ſolutionem iſtius diffi. ⁊ ſequentiũ
opʒ quattuoꝛ videre que valent ad ſequentia. ¶ Pri Notabile 4ᵉ.
mũ eſt ꝙ de omnib⁹ que actualiter exiſtũt dicitur res Quo ens ⁊
ſcđo mõ ſm ꝙ exiſtunt. naʒ cõiter dicitur ꝙ ens ⁊ res res ꝯuertãt̃.
cõuertuntur: non eſt aũt intelligẽdũ ꝙ illa ſit conuerti Ens ẽ in plus q̃ res: ſʒ ꝯſidera iſtãcias.
bilitas diffinitionis q: rõ entis inueniatur vbi nõ inue
nit̃ realitas: eſt ergo conuertibilitas paſſionis. Tũc ſic. Conuertibilitas duplex.
Quando aliqua paſſio dĩ in ſcđo mõ dicẽdi per ſe de
aliquo ſuperiori: dicit̃ ſcđo modo de omni contento ꝑ
ſe primo modo ſub illo ſuperiori: ſed res dicitur in ſe
cundo modo de ente. ergo de quolibet iferiori ad ens.
ſicut ergo iſta eſt vera. homo eſt ens pmo mõ: ita iſta
eſt vera: homo eſt res ſcđo modo: ⁊ ita de oĩbus alijs.
¶ Scđo notandũ eſt ꝙ de oĩbus que exiſtunt: dicitur Cõſidera iſtã ad hoiem ſepe. ẽ.
res idẽtice: ⁊ in abſtracto: nam ſicut videmus in diui

nis

A

Nō verificationis p̄dicationis idēce eſt duplex.

Cōſidera iſtā viam.

Res duplex.

Perfectio 2ᶠ

Caſte perambis h̄.

nis q̄ pręter infinitatē vnius extremi vel amboꝝ ve/
rificat̄ idēnca predicatio in abſtracto. Ita ſicut ſupe/
rius dictū eſt: ꝓꝑ cōitatē alterius vel vtriuſq; extremo
rū: verificari pōt etiā idēnca p̄dicatio: ⁊ ideo ſicut iſta
eſt vera. humanitas eſt entitas: ita iſta eſt vera: huma/
nitas eſt realitas. ❡ 3° eſt notandū q̄ illud qd̄ eſt rea/
le dī dupliciter: q̄dditatiue. ſ. ⁊ denominatiue. Primo
mō. ſ. quidditatiue nihil eſt qd̄ ſit res niſi realitas tm̄.
❡ 2° aūt modo. ſ. denoīatiue dī de omnib⁹. Exemplū
ſicut perfectiones: quedā ſunt eēntiales: q̄dā notiona
les. Ita aliqua dicunt̄ eſſentialia: alia notionalia: ſed tm̄
eſſentiale dī in p̄mo mō dicēdi per ſe ⁊ quidditatiue
de eēntia: denoīatiue aūt dicit̄ de alijs attributis. Eo/
dem modo dico q̄ homo dicitur realis propter realita
tem denominatiue: ſicut dicitur exiſtens denomina/
tiue. ❡ 4° notandū eſt q̄ aliquid dicit̄ formal̄r reale:
⁊ aliquid fundamentaliter. Formal̄r aūt dī ſm̄ q̄ tale
hȝ realitatē. Fundamētal̄r aūt qn̄ hȝ ſolum q̄ ſit reale
ꝓꝑ fundamētū reale in quo eſt: ſicut dicimus de rela/
tionibus. ❡ His viſis dico ad difficultatem q̄ ens in
prima ſui diuiſione diuiditur in ens in aīa ⁊ extra ani/
mā. Et qn̄ dī q̄ oē qd̄ eſt extra aīam eſt reale. Dico q̄
falſum eſt. nā q̄dditates in potētia obiectiua ſūt extra
aīaȝ: ⁊ nō ſunt fabricate ab aīa: alioquin cū ſint eiuſdē
rōnis in potētia ⁊ in actu. q̄dditates in actu eēnt entia
rōnis: qd̄ eſt falſuȝ. coſtat aūt q̄ tales quidditates non
ſunt reales. Jō dico q̄ nō oē ens extra aīam eſt reale:
ſed dico q̄ ens extra aīaȝ diuidit̄ in q̄dditatē ⁊ modū
q̄dditatis. Sm̄ aūt q̄ patuit ſupius: realitas eſt modus
q̄dditatis: ⁊ ideo formalis diſtinctio que fundat̄ ſuper
q̄dditatē nō eſt de ſe realis ſȝ illa q̄ fundat̄ ſup̄ modū
realitatis eſt realis. hoc pȝ ex hoc: q2 q̄ formaliter: ⁊ cū
hoc realiter diſtinguunt̄: vt homo ⁊ aſinus: ſi amittāt
modū ſuū realitatis: p̄ annihilationem vel corruptio/
nē nō diſtinguunt̄ vltra realiter: tm̄ hn̄t diſtinguunt̄ for
maliter ſicut prius: q2 eaſdē diffinitiones hn̄t in poten/
tia ⁊ in actu. in potentia dico obiectiua. ❡ Sed dices
hec formalitas aut eſt res aut eſt nihil. nā ſm̄ Aug. de
doc. chriana: qd̄ nulla res eſt nihil eſt. ſi aūt ſit res: per
ꝯn̄s vī dōȝ q̄ plr̄es foꝛalitates ſūt plr̄es res. Dico q̄ q̄lȝ
foꝛalitas eſt res: ſicut quelibȝ pſona eſt eſſentia: ⁊ tm̄ ſi/
cut plures perſone nō ſunt plures eſſentie: ſic nec plu/
res formalitates: non obſtante q̄ ſint res: erunt plures
res: ſicut eni vna eſſentia numero correſpondet diſtin/
ctis perſonis: quaꝝ quelibet eſt eēntia: ſic ſuo mō vna
ſimplex realitas pluribus formalitatib⁹ correſpōdet.
❡ Sȝ 3 accipio ipſam formalitatē in ipſa vltimata p̄/
ciſiōe vt foꝛal̄r eſt ab alia diſtincta: ⁊ ſi tūc res eſt ḡ res
diſtincta ab alia a qua: vt ſi: eſt p̄ciſa. ❡ Dico q̄ foꝛa/
litas ſic p̄ciſe eſt ſumpta ſolū quidditatiue. ❡ Et tunc
ad argumētū dico q̄ formalitas quidditatiue: nec eſt
res nec nihil. Diuiſio aūt Augu. nō eſt q̄dditatiua: ſȝ ſic
omne qd̄ eſt ſimpl̄r: aut eſt vnū aut multa: ⁊ tm̄ cū hoc
ſtat q̄ multa ſunt que q̄dditatiue nec ſunt vnum nec
multa: ſic omne qd̄ eſt vel eſt res: vel nihil: tm̄ q̄dditati
ue non eſt aliquid iſtoꝝ. Simil̄r argumētū non valet
ſicut patet in alijs. Naȝ veritas eſt entitas. Et bonitas
eſt entitas. bonitas ⁊ veritas diſtinguunt̄. ergo bonitas
⁊ veritas ſunt diſtincte entitates. non ſequitur. Eodem
modo in propoſito dico q̄ non ſequit̄. ſapientia eſt res
bonitas eſt res: ⁊ iſta diſtinguuntur. ergo ſunt diſtincte
res quia res non dicitur de eis quidditatiue: ſed deno/
minatiue. ſi enim res diceretur de eis quidditatiue. ar/
gumentum eſſet difficile. ❡ Septima diffi. eſt q2 ideȝ
⁊ diuerſuȝ ſunt paſſiones entis: ⁊ vniformiter accipiē/
do: ſicut idem ⁊ diuerſum realiter ſunt paſſiones entis

B

Reale 2ᶠ.

2. diuiſio entis q̄?

Cōſidera iſtā viā plura addendo.

Q̄ nō oē ens extra aīam ē reale vide ſingulariſſime.

Pōdera vtilr.

2. diuiſio entis.

C

Q̄ q̄dditas p̄ſcindit a realitate.

Replica.

Ad pluriſicationē formalitatis nō ſeq̄t pluriſicatio rerum.

D

Replica.

A. i. q̄ue?

ſ. de doc. chriſtiana.

Cōſidera p̄derādo.

vo. metaphy.

realis: ita idem ⁊ diuerſum formaliter ſunt paſſiones
entis formalis: cum ergo ſubm̄ non excedat propriam
paſſionem: nec econuerſo: ſic non poterit ens reale in/
ueniri ſine diſtinctione ⁊ identitate reali: cum ergo ille
formalitates ſint vere entia realia: carū diſtinctio erit
vere realis. ❡ Hic dico dupl̄r. Primo q̄ idē ⁊ diuer/
ſum ſunt paſſiones diſiuncte: ⁊ ideo ad ſaluandum cō
uertibilitatem: ſufficit q̄ ſubm̄ non inueniatur ſine al/
tera parte. ❡ Ad ꝓpoſitū dico q̄ ille formalitates ſūt
idem vere real̄r: ⁊ ideo pars paſſionis diſiuncte vere
ꝯuenit eis. ❡ Sȝ 3. res ꝯuertit̄ cū ente. ergo diſtinctio
realis ꝯuertit̄ cū diſtinctione entitatis. cum ergo hec
ſint plures entitates: erūt plures res. ❡ Dico q̄ alique
paſſiones entis ſunt q̄ ꝯuertunt̄ cū ente in tota ſua lati
tudine: ⁊ hō ſunt verū bonuȝ ⁊ vnū. Alie ſunt q̄ ꝯuertū
tur cum ente ſolū ꝯtracto per aliquē modū: ⁊ iſta ſunt
aliquid ⁊ res. aliquidditas enim diſtinguitur cōtra ni/
hil: ⁊ iō ſi actu eſt: aliquid eſt. ſi actu aliq̄d nō eſt: nihil
eſt: ⁊ p̄ ꝯn̄s non eſt aliquid. Eodem mō dico de re. ens
ergo exiſtens eſt ſolū ſubm̄ adequatuȝ illius paſſionis
que eſt eſſe rem. vbi ergo plura entia exiſtentia ſunt:
ibi plures res. ❡ Si dicas formalitates ſūt plr̄es ⁊ exi/
ſtūt: ⁊ videnť plura entia. ergo ibi erūt plr̄es res. ❡ Di
co q̄ vbicūq; ſunt plr̄es rōnes foꝛales nō p̄mo diuerſe
⁊ exiſtētes: ſicut ſunt hō ⁊ aſinus. in talibus quot ſunt
formales rōnes tot ſunt entitates exiſtentes: ⁊ p̄ conſe/
quens tot res: ſed vbi ſunt rationes plures formales p̄
diuerſe: non opȝ q̄ ibi ſint plures entitates: ſed eadeȝ:
plures enim rationes formales p̄mo diuerſe videntur
entia plura: quia quelibet rō formalis: vel formalitas
eſt entitas: ſed non alia entitas: ſed eadē: ⁊ per ꝯn̄s ea/
dē realitas qua oēs dicunt̄ reales: ⁊ ſic eis correſpon/
det vna ſimplex realitas: ſicut exiſtentia: nec ſunt ibi
duo realiter: quia hec formalitas: lȝ non diſtinguat̄ ab
illa realiter in deo: tamē in creaturis ſic. ❡ 8° diffi. eſt
quia formalitas videtur eſſe inferior ad realitateȝ. rea
litas eſt enim cōis trāſcēdentibus. cum ergo multipli/
cato inferiori multiplicatur ſuperius: ſequit̄ q̄ ſi ſint
plures formales rationes vel formalitates erūt plures
res vel realitates: per locū a parte ſubiectiua. ❡ Dico
q̄ ſuppoſitū eſt falſum. ſ. q̄ realitas ſit cōior communi/
tate vniuerſalis q̄ ſit ratio formalis. nam ratio forma
lis inuenitur ſine realitate in quidditatibus. ſ. in entib⁹
in potentia obiectiua tm̄: nunq̄ tamen realitas inueni/
tur ſine ratione formali. ❡ Tunc ad argumentū: rea/
litas conuertitur cum ente. Dico q̄ non conuertitur cū
ente ſm̄ ſuā latitudinem: ſed cum ente in actu ſolum.
❡ Sed contra hoc arguitur: diſtinctio formalis eſt in
actu. ergo erit realis. ❡ Dico q̄ lȝ riſibile ⁊ homo con
uertantur: tamen homo inuenitur quidditatiue vbi nō
inuenitur riſibile: puta infra quidditatē foꝛ. infra quaȝ
non inuenit̄ riſibile. Ita dico in propoſito q̄ lȝ exiſten/
tia ⁊ realitas conuertunt̄: tamen exiſtentia pōt dici de/
nominatiue propter aliquem modū quem nō denomi
nabit realitas. ❡ Sed adhuc ſtat du. quia mlt̄e ratio/
nes formales videntur ꝯuenire in vnica realitate: ⁊ ſic
realitas erit cōis reſpectu rationis formalis. ❡ Dico
q̄ duplex cōitas inuenitur. Una vniuerſalis: ⁊ illa non
eſt hic. Alia poteſt dici fundamētalis: vel radicalis: eo
modo quo vnū ſubiectum eſt cōmune multis paſſioni
bus. Et hoc viſo dico q̄ primo modo tm̄ tenet argu/
mentum q̄ non eſt in propoſito: quia realitas non eſt
vniuerſalis: ſed dico q̄ magis eſt cōis ratio formalis
q̄ ipſa realitas. Secūdo autem modo: ſicut dicimus q̄
multa vnica exiſtētia exiſtunt: ſicut anima ⁊ ſue potē/
tie: ſic poſſum⁹ dicere de realitate ſuo modo. ❡ Nona

E

Nobile notand vbias.

Paſſio 2ᶠ.

Replica.

Paſſiones entis duc.

F

Q̄ res ē paſſio entis cōtracti mō.

Nō foꝛal̄r 2ᶠ.

An ⁊ in qb⁹ foꝛalitates ⁊ res cōmultiplicētur ⁊ qn̄ nō?

G

Cōſidera bñ limitando.

A. i. dicit de omnibus.

Foꝛalitas pluribus ꝯuenit q̄ realitas.

Replica.

H

A. i. cōtra.

Replica.

Cōitas 2ᶠ.

a. p.

I diffi. quia videt formalitas dicere totū illud quod eſt vnūquodqꝫ qđ eſt extra aīam: qa tota rō diffinitiua comprehēdit totā eēntiā diffiniti: ꝛ ſic cū realitas ſit illud idē: ſi multe ſūt formalitates: multe ſūt realitates. Dā ꝙ nulla poſita diſtinctione inter formalitatē ꝛ realitatem adhuc poſſunt ſaluari multe formalitates cum vna realitate. ℂ Sed ꝯtra. quādocūqꝫ aliqua ſunt omnibus modis idem: multiplicato vno neceſſario multiplicatur ꝛ reliquum. Et ſi detur oppoſitū extrema contradictionis incurrūt eidem. ſ. multiplicari: ꝛ nō multiplicari: qđ eſt icōueniēs. ℂ Preterea. Diſtinctio realis ꝛ formalis ſunt habitudines diuerſe: cū vna in ꝑpoſito affirmet ꝛ alia negetꝫ: ſꝫ diſperatarꝫ habitudinum ſunt diſperata extrema. cū ġ realis habitudo fundet ſuper realitatē: ꝛ formalis ſuper formalitatem. ergo opꝫ formalitatē ꝛ realitatem diſtinctionem aliquam habere.

Op. aliorum. Impugnaꝰ 2ª.

K ℂ Ideo dico ꝙ ponentes plures formalitates in vnica realitate: habēt neceſſario ponere diſtinctionem aliquā inter realitatē ꝛ formalitatē: ꝛ illā eſſe ex nā rei: ꝛ ēt eſſe minorē diſtinctionē formali. ℂ Ad cuius intellectū eſt ſciendū ꝙ quadruplex diſtinctio ſiue nō idēptitas inuenitur ſine opere intellectus. ℂ Prima eſt formalitatū adinuicem ſicut ſunt intellectus ꝛ voluntas: quorꝫ quodlibet dicit quidditatem aliquā. ℂ Secunda eſt diuerſorꝫ modorꝫ vnius rōnis: ſicut duo indiuidua differunt per realitates: qꝛ tales realitates non dicunt ꝑ ſe qdditates. ℂ 3ª eſt diuerſorꝫ modorꝫ alteriꝰ ꝛ alterius rōnis: ſicut ſunt exiſtentia ꝛ realitas q̄ dicūt vt patuit: diuerſos modos intrinſecos. ℂ 4ª modi intrinſeci a quidditate: qualis ponitur inter diuinā eſſentiam ꝛ infinitatē: aut inter infinitatem ꝛ quodlibet attributū: ꝛ iſta eſt minima: ꝛ talis eſt in propoſito inter realitatē ꝛ formalitatem cuius eſt.

Solo ppria. Diſtō vel nō idē i 4: ex nā rei 4ª.

L ℂ Decima diffi. eſt iſta. nam qcquid eſt in deo eſt realiſſimū ꝛ perfectiſſimū: ſꝫ diſtō eſt in deo. ġ realiſſima ꝛ pfectiſſima: ſic dicimꝰ ꝙ qcqd eſt ibi exiſtēs ꝛ neceſſariū ꝑ ſūmā neceſſitatē ꝛ exiſtētiā: eſt neceſſariū ꝛ exiſtēs. ℂ Dico ꝙ ſic nos dicimus ꝙ dīna relō eſt exiſtens per diuinā eſſentiam ꝛ nccia ꝛ realis ꝑ neceſſitatē diuinā ꝛ realitatē: nō tñ infinita ꝑ infinitatē. Sic poſſumus dicere ꝙ diſtinctio eſt ibi exñs ꝛ neceſſaria: nō tñ realis: eo mō: qa ſicut diuina relō hꝫ modos aliquos ſibi nō repugnantes. infinitatem aūt ſibi repugnantē ꝫ habet. Sic diſtinctio habꝫ modos ſibi nō repugnātes: ſꝫ realitas ſibi repugnat: ideo eam non habet.

Nobilis imaginatio lꝫ caſꝫ nō ſequatur. Inſtantia.

M ℂ Sed quia hoc non videtur bene quietare intellectū qꝛ nō vī rō quare realitas repugnat diſtinctioni. ℂ Ad euidētiā iſtiꝰ difficultatis intelligēdū eſt: ꝙ q̄dā diſtinctio reperit q̄ eſt realis ex nā extremorꝫ ꝛ fundamēti: ſic eſt diſtō iter aſinū ꝛ hoiem in actuali exiſtentia: qꝛ ibi eſt res ꝛ res ꝛ fundamētū reale. ℂ Alia eſt q̄ eſt realis ex nā extremorꝫ ꝛ non fundamēti: ſicut eſt relō diſtinctionis inter deū ꝛ creaturā: nā ibi eſt res ꝛ res: qꝛ tñ deo repugnat aliquē realē reſpectū ad creaturas fūdare: iō dei ad creaturā nō eſt diſtinctio realis. ℂ Alia eſt realis nō ex nā extremorꝫ: ſed ex nā fundamenti: ſicut in propoſito. nō enim in iſta diſtinctione inuenit res ꝛ res que ſe hēant vt extrema: fundamentū tamen eſt reale: ꝛ iſto modo forte non eſſet inconueniens dicere illam relationem eſſe realem diſtinctionē. maxime non valentes ª intelligere quin omne quod eſt in re ſit reale. ℂ Sed iſtud tamen non deberet apparere ita difficile. In eſſentia enim diuina ſunt relationes: ꝛ proprietates relatiue: q̄ fundantur in eſſentia: non tamen dicuntur eſſentiales: ita valde bene poſſet intelligi diſtinctio eſſe in re que nō ēt realis: ꝛ ſic eſt diſtinctio in propoſito. ℂ Alia eſt

Nō qđ q̄ris. Diſtōnum ex nā rei vel ſine ope intellꝰ vl foꝛmaliū nō idētitatū alia realis. alia ex nā extremorꝫ ꝛ fundamenti. alia ex nā fundamēti ꝛ non extremorum. alia ex nā extremorꝫ ꝛ nō fundamenti. Alia do non realis nec ex nā extremorꝫ nec fundamēti: ſed tu caute iſta pondera bis vel ter.
a A. l. valēti. M. l. ppoſitu.

N que non eſt realis ex nā extremorꝫ: nec ex nā fundamēti: ſicut eſt diſtinctio inter hoiē ꝛ aſinū in potētia obiectiua: qa ibi nō eſt res ꝛ res q̄ ſe habēt ſicut extrema. nec eſt realitas fundamēti. ℂ Undecima diffi. eſt: qꝛ. 6. de tri. ex intētione Hyla. concludit ꝙ in diuinis pfectionibꝰ nulla eſt diuerſitas: qꝛ q̄lꝫ pfectionū diuinarꝫ eſt alia: ꝛ ſic nulla eſt ibi diſtō. ℂ Dico ꝙ nulla eſt ibi diuerſitas ſimpliciter: cū ſint vnū identice propter infinitatē: ſꝫ quā hec formalitas eſt alia. ℂ Contra. Quecūqꝫ aliq̄ ſic ſe hñt ꝙ vnū eſt reliquū: ita ſunt vnū ꝙ non ſunt diuerſa: ſed per te, hec formalitas eſt illa: ergo ſunt vna ſimplex formalitas. ℂ Dicunt qdam ꝙ due formalitates ſunt vna formalitas: ſed non formaliter. ℂ Contra. nam nulla formalitas conſtat niſi ex illis que ſunt in ꝑmo mō dicēdi ꝑ ſe: ſꝫ vna formalitas nō eſt alia in ꝑ mō dicēdi ꝑ ſe: ꝛ vna illarū nō dicitur de alia qdditatiue. ℂ Itē ꝙ ſint ples foꝛalitates ꝛ vna foꝛalitas irreſolubilis non ſe cōpatiunt. Uel ſic: ꝙ ſint plēs formalitates irreſolubiles: non ſe compatiuntur.

A. l. ſic. Replica. Solo alioꝝ. Impugnaꝰ 2ª.

O ℂ Contra hec tamen diffuſius arguet qñ fiet mētio de relōne ꝛ eſſentia di. 33. Ideo dico ꝙ nō ſunt vna formalitas: ſꝫ hec ſit illa: qꝛ hec nō eſt illa rōne ſue formalitatis: ſꝫ rōne ſue infinitatis. ℂ Contra. ſi hec formalitas eſt illa identice ſaltem ſunt vna formalitas idētice. ℂ Dico ꝙ iſta cōſequentia nō eſt bona: qꝛ lꝫ hic pater ſit hic filius eſſentialiter: ita ꝙ hec perſona ſit illa eſſentialr: non tñ vna ꝑſona eſt alia eēntialr: ꝛ hoc ſm doctrinam Hylarii. ꝛ Aug. de tri. qꝛ hec ꝑſona nō eſt illa inquātū ꝑſona: ꝛ ita in ꝑpoſito.

Solo ppria. Replica. Soluit ꝑ illā nem.

P ℂ Intelligēdū tñ ꝙ q̄tuor modis poſſunt aliqua diſtingui. Quedā eni diſtinguunt realr ꝛ formaliter: ſicut hō ꝛ aſinus in actuali exiſtētia. nā ibi eſt res ꝛ res: ꝛ due rōnes diffinitiue. Aliq̄ diſtiguunt formalr ꝛ nō realr: ſicut hō ꝛ aſinus in potētia obiectiua. Actꝰ eni ꝛ potētia nō diuerſificāt eſſentiā vel rōnē formalem. ℂ Aliqua diſtinguūtur realr: ꝛ nō formalr: ſicut multitudina eiuſdem ſpēi. hñt enim eādem rōnē diffinitiuam: ꝛ tñ ibi eſt res ꝛ res: cū poſſint abinuicem ſeparari. ℂ Alia aūt ſunt q̄ nec diſtinguunt formalr nec realiter ſicut quidditas vniuſcuiuſqꝫ a ſua exiſtentia que cū nō ſit de ſua rōne diffinitiua nō eſt idē ei formalr: nec ēt diſtiguūt foꝛalr: cū eiuſdē rōnis ſit qdditas exiſtēs ꝛ nō exiſtēs. ꝛ ēt nō eſt ibi res ꝛ res: qꝛ qdditas ꝑ ſe ab exiſtētia nō hꝫ realitatē aliquam: ꝛ ꝑ ꝯñs nec realr diſtinguunt. ℂ Duodecima diffi. eſt. qꝛ videt ꝙ ſi intellectus ꝛ volūtas: ꝛ ſic de aliis formalitatibus nō ſūt vna formalitas realr: ꝙ oporteat dicere neceſſario ꝙ diſtinguuntur realiter.

Idē 3. q. 1. hꝫ no diſ. hꝫ. Diſtōnum eſt nā rei. alia realis ꝛ foꝛalis. alia foꝛalr ꝛ ñ realr. alia realr ꝛ nō formalr. alia nec foꝛ: ꝛ nec realr. que oia hic exaīnabis.

Q ℂ Ad iſtud dico ꝙ ſicut pꝫ ex precedenti ſolōne: non valet ꝯña. Quis enim ꝯña ſit bona ſimplr: ꝛ diuiſio ſit bona: tñ modus appoſitus totū deſtruit. ℂ Exēplū. pr ꝛ filius vel ſunt vna eſſentia vl plures: iſta eſt vera. Sed ſi additur ſic. pr ꝛ filius vel ſūt vna eſſentia perſonalr vel plures eēntie perſonalr. hec eſt falſa: verū eſt tñ ꝙ ſi ſunt plures formalitates ſunt plures rōnes reales: realitate fundamētali. ℂ Et ſi dicas vbicūqꝫ eſt diſtinctio ibi eſt ordo: ꝛ ſi ſunt ex natura rei diſtincta: ordo eſt inter illa ex nā rei. Ordo autē cū ſit habitudo: pſupponit diſtōnē extremorꝫ. ℂ Dico ꝙ ibi eſt ordo factus ab aīa ꝛ realis ex nā fundamēti: nō aūt extremorꝫ: vt dictū eſt prius. ℂ Si dicat: aut diſtinguunt formalr ꝛ realr: aut formalr nō realr. ℂ Dico ꝙ diſtinguunt realr ex nā fundamēti: qꝛ fundamētū iſtius diſtinctionis eſt reale: ſꝫ nō diſtinguunt realr ex nā extremorꝫ: qꝛ nō eſt ibi res ꝛ res ſꝫ formalitas ſolū. ℂ Reſtat aūt nūc videre ad duo ſophiſtica q̄ fiunt cōtra predicta. ℂ Primū eſt iſtud. Negatio ſuperiori negat ꝛ inferiꝰ. hoc pꝫ per locū a toto in quantitate: qa

Replica. Ordo 2ª. Replica. Diſtō realr 3ª. A. l. ſophiſmata. Sophiſma 1ª ſane nō dubie.

A

tenet deſtructiue ⁊ negatiue. Sʒ ex nā rei eſt ſuperius ad formalr̄ ⁊ realiter: q̄ꝛ ſequit̄. hec formalr̄ diſtinguū tur. ergo ex nā rei. Similr̄ hec realr̄ diſtinguunt̄. ḡ ex nā rei ⁊ nō ecōuerſo. Non enim ſequitur. hec ex nā rei diſtinguunt̄. ḡ formalr̄ vel realr̄. ḡ negata idētitate ex nā rei neĉio ſeqt̄ negatio idētitatis tam realis q̄ꝫ formalis. ſeqt̄ ergo. nō ſunt idē ex nā rei. ḡ nec formaliter nec realiter idē. ¶ 2ᵐ eſt iſtud. Qñcūqꝫ aliq̄ diſtiguū tur in ſupiori ⁊ īferiori: ſʒ ex nā rei eſt ſupius ad reale ⁊ formale. ḡ que diſtīguunt̄ ex nā rei diſtinguunt̄ realiter ⁊ formalr̄: ⁊ ſic bñ ɔtra ⁊c̄. ¶ Ad pᵐ dico q̄ꝛ negationē p̄ponere ⁊ poſtponere magnā dīuā facit. Negatio enī antepoſita facit eqpollere ſuo ɔ̄dictorio: ſʒ poſtpoſita ſuo ɔ̄rio. Differt ḡ dicere. nō ſunt idē ex nā rei: ⁊ ſunt nō idē ex nā rei. ex prima nō vī aliud ſequi p̄ eqpollentiā niſi ſua ɔ̄dictoria. ſ. nō ſunt idē tali mō ex nā rei: ⁊ iſta forte hʒ vitatē. ſʒ ad ſecūdā. ſ. ſunt non idē ex nā rei ſeqt̄ vt vī p̄ eqpollētiā: nullo mō ſunt idē ex nā rei: q̄ð eſt oīno falſum. ¶ Sʒ adhuc vī dubiū ſtare. ſequit̄ enī nō ſunt idē ex nā rei. ḡ nō ſunt idē realr̄. Naꝫ ex oppoſito ɔ̄ñtis ſeqt̄ oppoſitū añtis. ſeqt̄ enī ſūt ideꝫ realr̄. ḡ ſunt idē ex nā rei. ḡ p̄ma ɔ̄ña eſt bona. ¶ Dico q̄ꝛ nec illa. nō ſunt idē ex nā rei. dʒ ɔ̄cedi ſine additiōe plus q̄ꝫ iſta. ſunt idē ex nā rei. Sʒ vbi eſt dīa: dico q̄ꝛ vno mō addito vna eſt ɔ̄cedēda: alia negāda. Iſta enī nō ſunt idē oībus modis ex nā rei: ɔ̄cedenda eſt. nam eqpollet ſuo ɔtradictorio q̄ð eſt iſtud. ſunt nō idē aliq̄ mō ex nā rei. ⁊ iſta eſt vera. Alia aūt. ſ. iſta. ſunt nō idē oībus modis. eſt negāda: q̄ꝛ equipollet ſuo ɔ̄rio q̄ð eſt iſtud. nullo mō ſunt idē ex nā rei. ⁊ iſta eſt falſa: ⁊ oīno repellēda. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ꝛ iſta regula: quecūqꝫ diſtinguunt̄ in ſuperiori ⁊c̄. nō pōt tenere p̄ aliquē locū: nā locus a toto vlī: nec locus a toto in quātitate tʒ niſi negatiue ⁊ nō affirmatiue: nec ɔ̄ſtructiue: tñ multotiens modus arguēdi deficiens in forma tenet rōne mā̃e. Sic dico in p̄poſito. nā diſtinctio addita termino ſuperiori addit̄ inferiori neceſſario. ſi proceſſus fiat in ſecundis intētionib⁹: vel in p̄mis reſpectu ſecūdaꝝ. Exēplū. bñ ſequitur. diſtinguunt̄ genere ergo ſpecie: ſʒ in primis intētionib⁹ non valet. non ſequitur. ſunt diſtincta aīalia. ḡ diſtincti hoīes. vel ſunt diſtincta in aīalitate. ergo in humanitate. ¶ Ad argumentum in oppoſituꝫ dico q̄ꝛ illud dicitur nihil quod non eſt in exiſtentia actuali ſicut entia in potentia obiectiua: iſta dicuntur nihil denominatiue. Iſte autem formalitates ſunt exiſtentes ⁊ per conſeqnens reles.

¶ Utrum vnitas entis poſſit ſaluari in deo cū diſtīctione formali iſtarū perfectionum. Queſtio. VI.

Utrum vnitas entis poſſit ſaluari in deo cum diſtinctione formali iſtarum perfectionum.

Dico ſine argumētis q̄ꝛ ſic. quia non videtur repugnantia q̄ꝛ aliqua rō ſit cōis non quidditatiue: ſʒ identice ⁊ denominatiue: ⁊ q̄ꝛ pluribus idētificet̄: ⁊ q̄ꝛ plura denominet. ⁊ ſic per ɔ̄ñs de ente. Ipſa enim vnica ratio formalis in ſe exiſtens rōne p̄fecte idētitatis: quā hʒ ad oēs iſtas perfectiones: poterit eas denominare: dato q̄ꝛ quidditatiue in eis non includatur. Exemplum. eſſentia diuina vnica in ſe exiſtens propter idētitatem perfectā quam hʒ ad relōnes. oēs ipſas denominat non obſtante diſtinctione formali ⁊ quidditatiua. eodeꝫ modo in p̄poſito. ¶ Sed notandū q̄ꝛ ens aliter cōparat̄ ad partes ſubiectiuas: ⁊ alr̄ ad dīas diuiſiuas: ⁊ alr̄ ad paſſiones diſiunctas: ⁊ aliter ad paſſiones adequatas. Ad partes enī ſubiectiuas: ⁊ ad differentias diuiſiuas ſic comparatur q̄ꝛ diuidit̄ in eis: ⁊ ēt ad paſſiones diſiunctas: ſʒ ad paſſiones adeq̄tas nō ſic: nō enī pluraficat̄ in eis. ¶ Exᵐ de vero ⁊ bono. ⁊ ſic in propoſito.

¶ Utrum iſta diſtinctio attributorum poſſit ſtare cum ſumma ſimplicitate. Queſtio. VII.

Utrum iſta diſtinctio attributoꝝ poſſit ſtarē cū ſūma ſimplicitate. Qꝛ nō: q̄ꝛ vbi eſt multitudo ibi nō eſt ſimplicitas. ¶ Cōtra. Dion. dicit q̄ꝛ multiplex formatio diuinaꝝ p̄fectionū eſt vnica. vbi aūt vnicū ibi ſimplex. ¶ In iſta queſtione primo inueſtigabitur. Utrū iſta diſtinctio poſſit ſtare cū ſimplicitate. 2° ſi cum ſumma identitate. 3° ſi cū ſūma vnitate. 4° ſi cum ſumma infinitate.

Quantū ad p̄mū. Primo ponent̄ quattuor p̄ambula. 2° declarabit̄ q̄d ſit ſimplicitas. Deinde ad argumēta. ¶ Primū p̄ambulum eſt. q̄ꝛ rō ſimplicitatis nō eſt rō poſitiua: ſʒ p̄uatiua. ¶ Et h̄ p̄bat̄ p̄mo: q̄ꝛ cuius diffō eſt p̄uatiua: ipſuꝫ eſt p̄uatiuꝫ. diffō aūt ſimplicitatis eſt hmōi: q̄ꝛ diffinit̄ p̄ eius irreſolubilitatē q̄ eſt p̄uatiua. ¶ 2° ſic. Illud q̄ð fundat̄ in p̄uatiuo nō pōt eē poſitiuū: ſʒ ſimplicitas vī poſſe fundari in vnitate q̄ eſt rō p̄uatiua. ḡ ⁊c̄. ¶ 2ᵐ p̄ambuluꝫ eſt q̄ꝛ eſt rō reſpectiua. Et hoc probat̄ p̄mo ſic. Qꝛ ſm Aug. Negatio eſt eiuſdē generis cū ſua affirmatione: ſʒ ſimplicitas p̄uat cōpoſitionē q̄ eſt rō reſpectiua. ḡ neĉio ſimplicitas dicit reſpectū. Probo minorē: nā cōpoſitio eſt ɔ̄iūctio duoꝝ: quoꝝ vnū eſt in po° reſpectu alterius: ſicut mā reſpectu forme: aut ambo reſpectu tertij ſicut relō in p̄tib⁹ ɔ̄tinui reſpectu ɔ̄tinuitatis. Carentia aūt iſtius eſt ſimplicitas. 2° q̄ꝛ nullū abſolutū fundatur in reſpectiuo. ſimplicitas autem in multis reſpectibus inuenit̄. ḡ ⁊c̄. ¶ 3ᵐ preambulū eſt q̄ꝛ rō ſimplicitatis ⁊ idētitatis nō ſunt idē: nec vnitatis: hoc probat̄. nā angeli diſtincti ſunt ⁊ nō cōpoſiti ⁊ ſimilr̄ plures ſunt: nec tñ vnus aliū cōponit. ḡ ⁊c̄. ¶ 4ᵐ preambulū eſt q̄ꝛ nō eſt ideꝫ ſimplr̄ ſimplex: ⁊ ſumme ſimplex. Simpliciter ſimplex eſt quod nō eſt reſolubile in aliqua ipſius componentia vel cōſtitutiua: ſed reſolō vltima ſtat ad ipſum: ſumme aūt ſimplex eſt quod nō eſt in ſe aliquo modo cōpoſitum: nec aliquid ſibi cōponibile: nec ipm̄ alicui: ⁊ iſtud eſt actus purus. ¶ Ex iſtis duobus: hic in iſto vltimo preambulo dictis: ſequuntur duo. Primum eſt: q̄ꝛ in creaturis inueniūtur aliquid ſimpliciter ſimplex: quia in reſolutionibus compoſitorum aut eſt procedere in infinitum: ſicut in diuiſione continui: q̄ð non poteſt eſſe in eſſentialiter ordinatis: vel eſt deuenire ad aliquod irreſolubile. ¶ 2ᵐ eſt q̄ꝛ in creaturis nō inuenitur aliquid quod eſt ſumme ſimplex. omnia enim ſimpliciter ſimplicia que ſunt in creaturis ſunt alijs componibilia: ⁊ alia ipſis. Alia autem non ſimpliciter ſimplicia ſunt in ſeipſis vere compoſita. ¶ His premiſſis quantum ad 2ᵐ. dicunt aliqui q̄ꝛ ſimplicitas ſumma eſt proprietas rei: que nullam ſecum compatitur diſtinctionem. nam vbi eſt diſtinctio ibi neceſſario eſt pluralitas: que ſine cōpoſitione intelligi non poteſt. ¶ Conſequenter iſti dicunt ad tertium articulum q̄ꝛ diuine eſſentie ratione ſumme ſimplicitatis repugnat hᵉ diſtinctio: ⁊ quecūqꝫ alia que ſe tenet ex parte obiecti. ¶ Primum ipſi probant quadrupliciter. Primo ſic. Compoſitio: ſm expoſitionem grāmaticalem: dicit aliquorum ſimul poſitionem. illa enim que vniuntur ſimul ponūtur: ⁊ ideo neceſſario eſt ibi cōpoſitio. ¶ 2° ſic. ſm logicalem deductionem. Omnis numerus componitur ex vnitatibus cum ſint partes in quibus reſoluitur: vbi autem eſt pluralitas ibi eſt numerus: ⁊ vbi

Margin notes (left): Regula ſʒ de ſecūdiſ ⁊ de ſ[illegible] — Nō q̄ð q̄rit̄ ſʒ bñ pōderat. Nō ſunt idē. ſunt nō idē: dīūt logice. Al. l. aliq̄ mō. — B — Replica. — Notabilis ſo[illegible] logice. — Al. l. oī modo addito. — Sabellio cū ſcō ſʒ alr̄ ɔ̄ſiderat. vt noſtri aliaz. — C — D — Cōclō rñſel. — Sequitur p̄ncipia ſua. — Ens cōparat̄ ad p̄tes ſubiectiuas. ad differētias diuiſiuas ad paſſio[nes]

Margin notes (right): E — nec diſtinctas ad paſſiones adequatas alr̄ et ⁊ aliter. — 1ᵘ articulus. F 1. pars. Simplicitas rō neqꝫ poſitiua: neqꝫ abſoluta: neqꝫ idē ratē formalr̄ ip[illegible]. Al. l. nūl p̄ua[illegible]. — Cōpō quid? — Al. l. diſtīctis. — Al. l. cum dis. G Sim. ſr ſimplex quid? Al. l. ſimpliciter. Summe ſimplex quid? Corollaria 2. — H 2. pars primi articuli. Op. cōis cū ſuis argumētis. — Al. l. p̄mū ar. — Grāmatice. — Logice.

I

A.1.ſolñ.

eſt diuiſio/ibi eſt pluralitas: ergo vbi eſt diuiſio/ibi eſt numerus: ꝛ per ꝯñs cõpoſitio. ¶ 3° ſic. nã Diony. de di. no. cap° 4°. vocat vnionẽ nãe humane ad verbũ cõpoſitionẽ dicens: ꝙ cõpoſitio ieſu eſt ineffabilis oĩ vbo: ꝛ ignota oĩ mẽti create. Et ſic vĩ ꝙ vnio diſtinctorum nõ poſſit eẽ ſine cõpõne: qꝛ ab ea ñ abſtrahit. ¶ 4° ſic. Omne ꝯtinẽs in ſe plura diſtincta/eſt reſolubile: ſed oẽ reſolubile in plura eſt cõpoſitũ ex illis. ġ oẽ ꝯtinens plura diſtincta eſt cõpoſitũ ex illis. hoc ꝓbato pꝫ 2m. ſ. ꝙ hec diſtinctio nõ ſtat cũ ſumma ſimplicitate. ¶ Sꝫ ꝯ iſtã arguo ꝛ oñdo ex oppoſito ſecũdi oppoſitũ pmi. oñſo enĩ ꝙ diſtõ ſit cũ ſumma ſimplicitate: patebit pm ſcꝫ ꝙ ſimplicitas lꝫ excludat cõpoſitionẽ nõ tñ oẽꝫ diſtinctionẽ. hoc aũt oſtẽdo 4r.

Impugn° 4r

Diſtõnẽ ſtare cũ ſimplicitate lꝫ nõ cũ cõpoſitione oſtẽdit.

¶ Primo ſic. Nã nullus dꝫ negare qn in deo ſit ſũma ſimplicitas. Cõſtat aũt ꝙ ibi ſunt q̃tuoꝛ relõnes diſtincte. ġ diſtinctio ſtat cũ ſũma ſimplicitate. ¶ 2° ſic. Perſona in diuis eſt ſumme ſimplex ꝛ tñ in vnica pſona ſunt due relõnes. ſ. pductiones realr diſtincte. Nã in pr̃e ſunt gñatio actiua ꝛ ſpiratio actiua q̃ neceſſario diſtinguunṫ. ¶ 3° qꝛ in pſona filij eſt generatio paſſiua: ꝛ ſpiratio actiua: q̃ neceſſario diſtinguunṫ. ¶ 4° qꝛ in tota trinitate tanta eſt ſimplicitas quãta eſt in eẽntia ſolũ: ꝛ tñ in trinitate eſt realis diſtõ triũ pſonaꝝ.

K

Inſtatur 4r huic impugnationi.

Hec oĩa ꝯfirmanṫ: qꝛ nã humana ꝛ diuina in ſuppoſito verbi vniunṫ: ꝛ tñ ſine aliquã cõpoſitione. ¶ Inducunṫ aũt quatuoꝛ dicta ad īfirmãdũ iſtas rõnes.

A.1.iſtrigẽdã

¶ Primũ eſt illud: ꝙ nõ ſufficit ad h ꝙ aliq̃ vnita faciãt cõpõnẽ ꝙ vnianṫ ī vna nã: ſꝫ oꝫ ꝙ vniãtur in vno ſuppoſito: relationes enim lꝫ ſint in vna natura: nõ tñ ſunt in vno ſuppoſito: ꝛ ꝑ hoc infirmatur pma rõ.

A.1.iſtringit.

¶ 2m dictũ eſt ꝙ nõ ſufficit ꝙ vnianṫ in vno ſuppoſito: ſꝫ opꝫ ꝙ vnũ coꝝ ſit in alio ꝛ ꝑ hoc infirmanṫ 2° ꝛ 3°. qꝛ lꝫ pductiones due vnianṫ in vno ſuppoſito ꝛ natura: tñ vna non eſt in alia: paternitas enĩ nõ eſt in ſpiratione nec eꝯ.

A.1.iſtringit.

L

¶ 3m dictũ eſt ꝙ nõ ſufficit ꝙ in ſuppoſito vniantur nec in nã: ſꝫ opꝫ ꝙ ſint euſdẽ nãe: ꝛ iõ humanitas ꝛ deitas nõ pñt cõponi in filio: ꝛ ẽt qꝛ nõ ẽ humanitas in chřo in ſuppoſito ꝓprio: ꝛ ꝑ h infirmanṫ ꝯfirmatio.

A.1.in chřo.

A.1.iſtringit.

¶ 4m dictũ eſt ꝙ q̃tcũqꝫ ſint diſtincta ꝛ vnũ ſit in alio ſi ſunt ſubſiſtentia: ſicut perſone diuine nullã faciũt cõpoſitionẽ: ꝑ hoc infirmatur 4a rõ.

A.1.iſtringit.

Impugn° 4r iſtãciarum.

A.1.magis.

¶ Cõtra iſta. cõtra pmũ. Nã ſi aliqua ex hoc ꝙ vniuntur faciunt cõpoſitionẽ: ſi magis vnianṫ maiorẽ faciẽt cõpoſitionẽ: ſed magis vniunṫ q̃ vniunṫ in eadẽ nã: q̃ꝫ que vniunṫ in ſuppoſito. Nã vnitas diuine nãe nõ cõpatiṫ ſecũ quãcũqꝫ pluralitatẽ niſi trinitatẽ in diuinis: ſuppoſitũ aũt diuinũ quãtũ ex ſe eſt nõ repugnat ſibi ꝙ ī eo ſint infinite nãe: ergo ſi relationes vnite in ſuppoſito diuino facerent cõpoſitionẽ: multo magis ſi vnianṫ in natura.

M

¶ 2° ſic. Maioꝛ eſt vnio ꝯſtituẽns q̃ꝫ vnio ꝯſtituẽntia diuina ꝯſtituit pſonã: ġ vĩ maioꝛ vnitas eſſentie ꝛ nature q̃ꝫ pſone. Sꝫ. Si vna ſola facit cõpoſitionem: quare nõ tres ſi ponanṫ. ¶ 2° cõtra ſcdm. Nã nullus negare dꝫ quin partes ꝯtinui vere componãt: ꝛ tñ vna nõ eſt in alia. ¶ Contra 3m: qꝛ accidẽs cõponit cũ ſubiecto hoc in ſuppoſito alieno. ¶ Cõtra 4m: qꝛ q̃ñcũqꝫ aliqua apta nata ſunt facere cõpoſitũ: ſi vnũ ſit in alio ꝛ nõ per ſe ſubſiſtens: ſi talia ponantur ſimul ꝛ ſubſiſtentia facient aceruũ: ꝛ ſic trinitas erit aceruꝰ.

Opio ꝓpria. ꝛ ꝯclõ huius partis.

¶ Iõ dico ꝙ diſtinctio vt diſtinctio nõ repugnat ſũme ſimplicitati: ꝛ maxime diſtõ iſtaꝝ pfectionũ põt ſtare cũ ſumma ſimplicitate diuina ſine aliqua cõpoſitione. ¶ Ad cuiꝰ euidentiam ſciendum eſt ꝙ quatuoꝛ ſunt habitudines eſſentialiter ordinate ab inuicẽ abſtrahentes.

Notã hic ordinem.
Diſtinctiõ.
Vnio.
Cõpõ.
Reſolõ.

Prima eſt ratio diſtinctionis: ita ꝙ ordine eſſentiali ratio diſtinctionis eſt prioꝛ ꝛ magis abſtracta. 2a vnionis. 3a cõpoſitionis. 4a reſolutionis. Qꝛ autẽ diſtinctio ꝑcedat vnionẽ pꝫ qꝛ multa ſunt diſtincta q̃ nõ ſunt vnita: ſicut duo angeli: ꝛ tñ oĩa vnita neceſſario ſunt diſtincta. nihil enĩ põt vniri ſibi ipſi.

N

¶ Rõ aũt vnionis eſt 2a. Nã multa ſunt vnita q̃ nõ ſunt cõpoſita: ſicut pꝫ in incarnatione: vbi deitas ꝛ humanitas vniuntur: ꝛ tñ nõ cõponuntur: qꝛ ſic deitas eẽt pars: qḋ eſt ꝯ Diony. quecũqꝫ aũt ſunt cõpoſita: ſunt vnita. nulla enim cõpoſitio actualis põt eẽ ſine vnione cõponẽtiũ: alioquin oĩa ſeparata cõponerent: qḋ eſt falſũ manifeſte. ¶ 3a rõ eſt cõpoſitionis. Oẽ enĩ qḋ reſoluiṫ cõponiṫ ex illis in q̄bus reſoluitur: ꝛ iõ nũquã fit reſolõ niſi preuia cõpoſitione: cõpoſitio aũt bñ poniṫ ſine reſolõne: ſicut in corporibꝰ ſupracęleſtibꝰ q̃ ſunt cõpoſita: nõ tñ reſolubilia: ꝛ qꝛ pmo nõ repugnat eẽ ſine 2°. ꝛ 2° ſine 3°. nec 3° ſine 4°: ꝛ vlr poꝛi in eſſentialr ordinatis nõ repugnat eſſe ſine poſteriori: hinc eſt ꝙ nulla repugnãtia apparet ꝙ ſit diſtinctio ſine vnione: ꝛ ꝑ ꝯñs ſine cõpoſitione.

Regula

O

Ignorãtia abſtractionũ q̃ntũ noceat vide groſſe Iacobita ꝛ Anerouſta ... ꝛ hypocrita ſtomachoſe.

Inaduertẽtia autẽ iſtarũ abſtractionũ multoꝝ erroꝝ fuit occaſio. Sabelliani enĩ qꝛ neſcierũt abſtrahere rõnẽ pſone a rõne indiuidui ſignati: dixerunt vnã pſonã in diuina eſſentia. ſicut eſt ibi vnũ ſolũ indiuiduũ ſubẽ. Silr Arriani neſciẽtes abſtrahere pductionẽ a factione: ꝛ qꝛ viderunt verbũ in diuinis eẽ pductũ ꝑꝑ defectũ abſtractionis: dixerũt verbũ eſſe factum. ¶ Nũc ad rõnes opionis. Dico ad pm: ꝙ illa rõ de ſimul poſitione: preſtaṫ cõpoſitionẽ trinitatis: ꝛ iõ dico cũ btõ Hiero. ꝙ theologia nõ ſubijciṫ regulis Donati.

3. paro primi ... Ecce qḋ ...

¶ Ad 2m dico. ꝙ pluralitas trãſcẽdẽs abſtrahit a numero ꝓprie dicto: ꝛ ideo ipſa non cõponitur ex vnitatibꝰ ſicut numerus: lꝫ ꝯſtet ex eis: ſicut nec pſona ex eſſentia ꝛ relatione cõponiṫ: lꝫ cõſtet ex eis.

Cõponi ꝛ cõſtare ex aliq̄bus differunt

¶ Ad 3m dico ꝙ Dionyſius large accipit cõpoſitionẽ pro cõiunctione. ſ. ſicut Ioan. baptiſta factionẽ pro productione: quãdo dicebat Chřm ante ipꝫ factum.

Cõpoſitio 2a Io. 1.

P

¶ Ad 4m dico ꝙ lꝫ oẽ cõpoſitũ poſſet ꝑ intellectũ reſolui in illis ex q̄bus ꝯſtat: nõ tñ realr reſoluiṫ: ſicut patuit in vltima rõne a qua oẽs alie abſtrahũtur: corpora enĩ celeſtia regulr ſunt irreſolubilia.

Reſolutio 3a

¶ Cõfirmanṫ oĩa dicta ꝑ hoc: qꝛ qualis eſt ordo oppoſiti ad oppoſitũ: talis ꝓpoſiti ad ꝓpoſitũ.

4. topicorũ.

¶ Exẽplũ. ſicut albedo ad diſgregare: ita nigredo ad ꝯgregare. hoc ġ pꝫ: ſed ſimplicitas ꝛ cõpoſitio opponũtur: vnitas ꝛ diſtinctio opponuntur: ergo qualis eſt ordo ſimplicitatis ad vnitatem: talis erit cõpoſitionis ad diſtinctionem. Cõſtat aũt ꝙ talis ordo eſt ſimplicitatis ad vnitatẽ ꝙ ſimplicitas nõ põt eẽ ſine vnitate: vnitas bñ poteſt eẽ ſine ſimplicitate: vt pꝫ in per ſe cõpoſitis. vbi eſt vere vnitas ꝛ nõ ſimplicitas. ergo eodẽ mõ ſe habebit pluralitas oppoſita vnitati ad cõpoſitionẽ oppoſitã ſimplicitati: qꝛ lꝫ cõpoſitio nõ põt eſſe ſine diſtinctione ꝛ pluralitate: tñ diſtinctio ꝛ pluralitas bñ pñt eẽ ſine cõpõne.

Vnde nõ diſtõnẽ nõ arguere cõpõnẽ ſic nec vnitatẽ ſimplicitatẽ: lꝫ bñ ecõuerſo ſequaṫ

Q

¶ Sꝫ hic occurrunt quatuoꝛ diffi. Prima eſt. Vtrũ iſta ſimplicitas poſſit ſtare cũ cõpoſitione rationis.

D. q̃druplex
A.1.quomõ

Dico ꝙ nõ intelligo ꝙ ratio mea poſſit facere compoſitionẽ in diuinis: nec etiam intelligo qñ rõ mea poſſit in ſeipſo obiectiue hanc compoſitionẽ facere: qꝛ impoſſibile eſt ꝙ intellectus aliquid fabricet: cuius oppoſitũ demonſtret: ſed nos demõſtramus ꝙ deus eſt ſũme ſimplex. ergo ꝛc.

Qualr itellr ꝛ ꝑꝑ qḋ fiat cõpõnẽ in diuinis.

¶ Sꝫ veꝝ eſt qꝛ imaginatio ſepe decipit nos. imaginamur enim deũ ex multis cõponi ꝛ eſſe longũ ꝛ latum: ſicut dicit Augu. ſuper geñ. ad litteram: quãdo inquit Augu. imaginoꝛ numerũ ſenariũ: imaginoꝛ ſex corpora rotunda: ſed intellectus preualet: qui probat ꝙ omne continuum eſt diuiſibile in infinitum: ꝛ iõ ſex corpora illa non poſſunt eſſe ſex vnitates indiuiſibiles. ¶ Similiter dico. ꝙ quantũcũqꝫ intellectus

Vide Sco. 3. di. 1 q. 4. opiñe.

noſter

A

noſter ꝓcedat a magis notis ad minus nota. ⁊ hoc per talia imaginabilia: tñ preualet in fine ſemper: ⁊ dicit ꝙ nõ eſt ibi talis diuerſitas nec cõpõ. ¶ 2ª diffi. eſt. Si inter talia eẽt diſtõ realis. Utrũ eſſet in eis cõpoſitio. nã vĩ ꝙ ſic: qꝛ ſi ſumma vnitas eſt cũ ſũma ſimplicitate: ergo cũ ſũma vnitas excludat pluralitatẽ realẽ: ſumma ſimplicitas ſil'r ⁊ oẽm. ¶ Dico ꝙ lꝫ vnitas ſumma ſit cũ ſũma ſimplicitate: nõ tñ reſpectu oĩum. Et iõ dico ꝙ quia ſimplicitas nõ opponiť pluralitati ſꝫ cõpoſitioni: poterit ſtare cũ pluralitate ⁊ vnitate. ¶ 3ª diffic. eſt. ex quo iſta nõ cõponũt: ſi tñ faciunt aceruũ. Dico ꝙ nõ: ꝑꝑ ſummã vnitatẽ realẽ quã habẽt inter ſe. ¶ Sꝫ remanet difficultas qd dicat plus cõpoſitio ꝙ̃ multa eſſe ſimul ⁊ vnita. ¶ Dico ꝙ dicit multa vnita: ⁊ cum hoc ꝙ vnũ ſit in potẽtia reſpectu alterius: in diuinis aũt oĩa ſũt pur' act'. ¶ Dico ḡ ꝙ cũ ſũma ſimplicitate diuina põt ſtare diſtinctio ex nã rei attributorũ in diuinis: attributoꝝ dico inter ſe: ⁊ attributoꝝ ab eſſentia ſine aliqua cõpoſitione ⁊ aceruo. ¶ Nec video rationes ꝗ non ita militent contra trinitatem perſonarũ: ſicut cõtra diſtinctionem iſtam. Et hoc quia rõnes probantes ꝯtra diſtinctionẽ ſemper ꝯcludunt cõpoſitionẽ: ita arguunt ꝯ diſtinctionẽ ꝑſonarũ. ¶ Sꝫ tñ aliter inſtatur 4º ꝯtra dictã ꝯclõnẽ. Nam ipſa diuina eẽntia ſi diſtinguiť ab attributis ꝓcedere vĩ attributa: ⁊ quaſi ea ſpectare tanꝙ̃ ſui perfectiones: ⁊ ſic erit in potẽtia ad ipa: ⁊ ꝑ ꝯñs faciens cõpoſitionem cũ ipſis. ¶ 2º ſic. Quia ipſa attributa cõparantur ad eſſentiã: ſicut plures ꝑfectiones inſiſtentes. Et iõ ſi diuerſe forme faciunt compoſitionẽ cũ ſuo ſubiecto: eo ꝙ ſunt in actu reſpectu eius: eodem modo attributa cũ eſſentia. ¶ 3º ſic. Nã potentia intellectiua poniť in deo: ⁊ ẽt actus ei'. ſi aũt ſunt attributa diſtincta: ſtat tũc compoſitio ex actu ⁊ potẽtia. Eodẽ modo de potẽtia volitiua ⁊ eius actu. ¶ 4º qa cũ tanta ſimplicitas poniť in eſſentia ⁊ in oĩb' attributis ſimul: ſicut in ſola eſſentia: nõ vĩ bñ intelligibile ꝙ poſſit ſtare diſtõ: ⁊ dato ꝙ ſit tãta ſimplicitas: vtrũ reſpectu cuiuſlibet attributi eſt vna ꝓpria ſimplicitas: ⁊ ẽt cuiuſlibet ꝑſone: vel ſint plures. ¶ Ad iſta. Ad ꝑmũ dico: ꝙ lꝫ eſſentia intelligať prior oĩbus attributis: tñ iſta ſigna. ſ. prius ⁊ poſterius ſunt ſigna permanentia ⁊ nõ ſucceſſiua. Expectatio eni tñ eſt in priori ſm Aug. ſꝫ ſignũ ſucceſſiuũ: ⁊ iõ eẽntia nõ eſt in potẽtia niſi forte logicali: ⁊ iõ nõ actuať: ⁊ iõ ipſa eſt ſumme actuata: ⁊ nõ actuabilis. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ attributa nõ actuant diuinã eſſentiã: ſicut accidẽtia ſubiectũ: nec eã ꝑficiunt ſed nec ei inherẽt: ſed inſunt ſibi quaſi ad modũ ſubſiſtentiũ ꝑꝑ ſũmã identitatẽ adinuicẽ realẽ. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ſola potẽtia ad eſſe eſt que facit cõpoſitionẽ: ſꝫ potentia ad operationẽ non. Eodem mõ dico de actu voluntatis ⁊ potẽtia: nõ enim iſti actus perficiunt potentias: quia ſunt actualitatis infinite. ¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ cũ aliquali diſtinctione põt eſſe ſumma ſimplicitas: eo ꝙ pluralitas ſimplicitati nõ opponiť: ſed compoſitio. ¶ Sed eſt ne alia ſimplicitas in perſonis diuinis ⁊ attributis? Dico ſicut dictũ fuit in pncipio: ꝙ ſimplicitas dicit rationẽ negatiuã ⁊ ꝑuatiuã: ⁊ qꝛ ꝑuationes numeranť ex fundamẽtis: hinc eſt ꝙ oꝫ neceſſario dicere ꝙ tot ſunt ibi ſimplicitates: quot ſunt ibi diſtincta. Nec ẽ illud incõueniẽs: nec oĩa ſimul maiorem vel minorem ſimplicitatẽ habent ꝙ̃ quodlibet in ſeipſo: eo ꝙ eque excludiť cõpoſitio ab omnibus: ſicut a quolibet.

Simplicitas ſtat cũ pluralitate ⁊ vnitate indifferẽter ſꝫ ñ cũ ꝯpõne
A. l. tunc.

Compoſitio quid dicit?

Reſolo. 1. ar.

B

Obiicitur 4º

C

Signũ pmanẽtia: ⁊ ſignũ ſucceſſiuum.
Expectatio: qñ itell'r ĩ pori reſpectu ſui poſterioris?

D

Nec actuant: nec ꝑficiunt: nec inherẽt attributa eſſentie: ſed inſunt.
Potentia ad eẽ: ⁊ ad oparĩ

Dubium.

Numeratio ꝑuationũ vñ? ſed ꝯſidera.
Nũ tãta ſimplicitas oĩum in diuis: ꝙ̃ta vni' ſeorſũ? 2. arti.

1. pars.

Nunc 2º vidẽdũ eſt: ſi cum ſumma identitate eẽntie cum attributis poteſt ſtare aliqua diſtinctio inter ipſa. Et hic opꝫ procedere ſicut in precedenti articulo. Primo. ſ. videre quid ſit idẽtitas. ¶ Ad qð inducũtur quatuor preambula probabilia. ¶ Primũ eſt ꝙ idẽtitas eiuſdem ad ſe nõ eſt relatio realis: cũ talis reſpectus preſupponat extrema: nec relatio rõnis: cũ ſit realis idẽtitas ante oẽm actũ rõnis. ¶ Sed dico ꝙ idẽtitas eſt carentia diſtinctionis: ſicut vnitas eſt carẽtia pluralitatis: nõ enim videť ꝙ poſſit aliquid aliõ dari. ¶ 2ᵐ eſt ꝙ idẽtitas que diuidit ens: qð diuiditur ꝑ idẽ ⁊ diuerſum: nõ eſt relõ rationis: cũ ens extra aĩaꝫ nõ diuidať in entia rationis. nec ẽt eſt relatio realis: cũ eadẽ res ad ſeipſam non poteſt habere relationem talem realem: nec identitatis nec diuerſitatis ſibi oppoſite: ⁊ tamen iſte ſunt differentie entis immediate oppoſite. ¶ Quid ergo eſt: dico ꝙ nihil aliud eſt niſi negatio diuerſitatis ſibi oppoſite. ¶ Tertium eſt. ꝙ idẽtitas que eſt inter extrema tranſcendentia que nõ ſunt idem oĩbus modis: ſicut ratio entis ⁊ boni: vt abſtrahunt ab omni diuiſo: non eſt niſi relatio fundamentalis: qꝛ nullus reſpectus formalis competit enti anteꝙ̃ diuidatur per abſolutum ⁊ reſpectiuum. ¶ 4ᵐ dictuꝫ eſt. ꝙ illa identitas que eſt inter extrema diſtincta habentia vnitatem aliquam realem: ſicut inter potentias anime eſt relatio realis formalis ⁊ actualis: in hĩs que non ſunt tranſcendentia: vt forte inter genus ⁊ differẽtiam: in talibus enim inueniuntur omnia que requiruntur ad relationem realem. Iſtis premiſſis ad inueſtigãdam ſummã identitatem: colliguntur quatuor modi idẽtitatis. ¶ Primus eſt identitatis que eſt reſpectus rationis. ſ. quando intellectus cõparat idẽ ad ſeipſum. ¶ 2º eſt idẽtitatis que eſt priuatio diſtinctionis: ſicut ante oẽm cõparationẽ intellectus nñ aliquid eſt idem ſibi realiter. ¶ 3º modus identitatis eſt quando eſt relatio fundamentalis inter extrema: quibus repugnat formaliter referri. ¶ Quartus modus eſt relõ formalis realis ⁊ actualis inter extrema: qbus referri ſic non repugnat. Prima idẽtitas nõ eſt ſũma. qꝛ oẽ ens rõnis eſt diminutũ. Nec tertia: qꝛ compatiť ſecũ diſtinctionẽ fundamentalem. Nec 4ª. qꝛ compatiť ſecũ diſtinctionem formalem que eſt reſpectus realis: ⁊ vnuꝫ cõtrariorum in ſummo nõ admittit reliquũ. Iõ vĩ ꝙ ſecundus modus idẽtitatis eſt ſũmus: qꝛ ibꝫ nulla eſt diſtinctio. ¶ Sed hic occurrunt due diffi. pma eſt: qualiter priuatiuũ põt eſſe preſtãtius poſitiuo. Iſta aũt idẽtitas nõ eſt niſi priuatiua. ¶ Rñdeo ⁊ dico ꝙ in talibus ꝑcellentia attenditur rõne fundamenti: ſicut dicimus ꝙ in depẽdẽtia dei eſt preferenda: ⁊ prefertur depẽdentie creature. ¶ 2ª diffi. eſt qualiter in rõnibus reſpectiuis poteſt accipi ſummitas: cũ nõ habeant gradum ꝑfectionis: nec quantitatẽ virtutis. Dico ꝙ ſicut proprie loquendo nõ eſt ibi gradus: ita nec perfectio: nec ſummitas: tñ ita opꝫ loqui ꝓpter cõmunẽ modũ loquẽdi. ¶ Quantũ ad pncipalem partem iſtius articuli dicũt aliqui: ꝙ cũ ſũma idẽtitate nõ põt ſtare diſtinctio iſtorum modorũ in deo: qꝛ quicquid ponitur in deo rõne perfectionis debet poni in ſummo: ſed identitas ⁊ diſtinctio non ponuntur in deo niſi ratione perfectionis. ergo ⁊ in ſummo: ⁊ ſic oĩs idẽtitas que eſt ibi eſt ſumma. Et omnis diſtinctio que eſt ibi erit etiam ſumma. ¶ Contra: quia non videtur ꝙ ſit ponenda tãta diſtinctio inter verbũ ⁊ filium: ſicut inter patrem ⁊ filium: ſic nec tanta diſtinctio eſt inter deum ⁊ patrem: ⁊ deuꝫ ⁊ filium: quanta eſt inter hominẽꝫ ⁊ angelum. naꝫ illa plus conueniunt. ¶ Ideo dico ꝙ cum idẽtitas que ponitur inter eſſentiaꝫ ⁊ attributa cum aliqua diſtinctione non ſit identitas: que dicit reſpectum rationis: eo ꝙ ſunt idem realiter ante omnem actum rationis: nec etiã identitas que dicit negationeꝫ diſtinctionis: cuꝫ oppo-

E

Preambulã quadruplex.
Idẽtitas eiuſdẽ ad ſe quid ſit ſingulariſſime.
Unitas quid?

ſ. ꝙ ſit idem vel diuerſum a ſeipſo relõne reali.

Idẽtitas qd?

F

Reſpectus 2º

Ecce qð õrie Sꝫ rãõe iſtam nã põderãdo

Modi idẽtitatis q̃tuor.

G

Deñ 4º.

D. duplex.

Precedentia vel excellẽtia eſt duplex.

H

Loquẽdũ eſt vt pleo. 2. de picorum. 2. pars.
Oꝑ rõis.

Impugnatio

Oꝑ. ꝓpria.

I

ſiui ibi ponat̃:nec idẽtitas que dicit reſpectum realez: ne forte aliq̃ relo realis formalis p̃cedat in diuinis p̃i nitatẽ. Sʒ ſolũ ſit ibi idẽtitas q̃ eſt relo fundamẽtalis talũ extremoꝝ:ſicut diſtõ ponit̃ ibi. ¶ Iſta aũt iden titas vt patuit:nõ eſt ſũma.iõ vĩ ꝙ cũ diſtõne attribu toꝝ nõ põt ſtare ſũma idẽtitas. Iſta aũt ſnĩa duplr̃ cõ firmat̃. ¶ Primo q2 vĩ maior identitas de p̃mo mõ perſeitatis q̃3 aliqua alia:cuʒ ſit prima ⁊ quidditatiua: ſed attributa nõ ſunt idẽ in p̃ mõ dicẽdi p ſe cũ diuina eẽntia:itelligunt̃ eni poſteriora eẽnᵃ. ¶ 2° q2 maior vĩ idẽtitas illius:cui extrema ꝯdictionis nequeũt applica ri q̃3 eiᵒ cui applicant̃.ſʒ attributis applicant̃ extrema ꝯdictionis:vt patuit.ẽ.g̃ nõ ſũt ſũme idẽ. ¶ Ad rõnes alterius opionis dico.ꝙ maior eorũ.ſ.ꝙ illa q̃ atteſtãt̃ pfectionẽ:⁊ pp̃ h̃ ponunt̃ in deo:debẽt poni in ſummo.

Solo nõdit̃. Q2 nõ oĩa ſũt põderãda in deo in ſũmo.

K

Dico ꝙ veꝝ eſt in illis q̃ ſic atteſtant̃ pfectionẽ:q2 co rũ maioritas arguit maiorẽ pfectionẽ:identitas aũt lʒ atteſtet̃ perfectionẽ in pfectis:tñ maior idẽtitas nõ at teſtat̃ maiorẽ pfectionẽ:alioquin magis eſſent pfecti duo hoĩes:q̃3 angelus ⁊ hõ:eo ꝙ magis ſunt idẽ: vñ ap paret mihi ꝙ diuĩe pᵉ nõ ſũt ſũme idẽ. ¶ Cõtra tñ iſtã ꝯnẽ inſtat̃ duplr̃. Prio:q2 tũc nõ eẽt tãta idẽtitas inter diuĩã eẽntiã ⁊ attributa:quãta inter eẽntiã angeli cũ ſe ipſa. ¶ 2°:q2 maior eſt idẽtitas inter nãʒ generis:⁊ na turã ſpecificã:q̃3 iter diuinitatẽ ⁊ ſapiẽtiã:pp̃ pᵐ modũ pſeitatis. ¶ Dico ad iſta:ꝙ ſi eẽt icõueniẽs identitatẽ diuĩã ab aliq̃ creatura excedi:tũc pſone diuĩe eẽnt oĩno indiſtincte:qõ eſt falſum. Intelligẽdũ tñ ſm pdicta:ꝙ in diuĩs ſunt ſeptẽ gña idẽtitatis:ſiue gradus.

Obijcitur 2ᵉ.

Gradus idẽ titatis in diuĩs ſunt. 7.

¶ Pri mus ⁊ infimus eſt inter pp̃rietates ꝯſtitutiuas: q̃ ſunt idẽ eẽntialr̃ p attributionẽ ad nãm. ¶ 2° eſt pſonaruʒ adinuicẽ:que ſunt idẽ eẽntialr̃:nõ tñ p attributionẽ:ſʒ p incluſionẽ eẽntie. ¶ 3° eſt ſpirationis actiue cũ gña tione actiua in p̃re:⁊ cũ paſſiua in filio:q̃ ſunt idẽ realr̃ ⁊ tñ pſone realr̃ diſtincte ſunt:⁊ nõ ſolũ iſta ſunt idem eẽntialr̃ ſicut pſone:ſʒ ẽt realr̃. ¶ 4ᵘ modus eſt inter eẽntiã ⁊ relõnẽ q̃ nõ ſolũ ſunt idẽ realr̃:ſed idẽtice pp̃ infinitatẽ alteriᵒ extremi:qõ nõ cõpetit gñationi ⁊ ſpi rationi actiue. ¶ 5ᵘ eſt inter attributa:q2 ibi nõ ſolũ eſt idẽtitas rõne vnius extremi:ſʒ amboꝝ. ¶ 6ᵘ eſt attri butoꝝ cũ eẽntia:q2 magis vñr paſſiones cũ ſubo ꝯne cti:q̃3 adinuicẽ:cũ vniant̃ ſolũ rõne ſubi. ¶ 7ᵘ eſt eẽn tie cuʒ ſuba vel entitate vel ſpũ:q2 iſta vñr ptinere ad pᵐ modũ ſm Aug. 15. de tri. ⁊ iſta p̃t eẽ ſeptima. Et ma xime ſaltẽ eẽntie cũ ſeipa:⁊ iſta eſt adhuc maior:⁊ põt tenere locũ octauũ. ¶ 9ᵘ põt addi.ſ.vniuſcuiuſqʒ iſtoꝝ cũ ſuo mõ intrinſeco:ſicut eẽntie cũ ĩfinitate. ¶ Et de cimus modoꝝ adinuicẽ:ſʒ iter oẽs maxima eſt octaua ſcʒ eẽntie ad ſe. ¶ Ex his põt patere ꝙ quicũqʒ vellet ponere ſũmã idẽtitatẽ iter attributa nõ obſtãte diſtõ ne aliq̃:poſſet dicere ꝙ iõ maxima eſt:q2 eſt idẽtica pp̃ infinitatẽ q̃ eſt rõ iſtius idẽtitatis. Qui ẽt vellet omnes idẽtitates diuĩas dicere ſũmas ſp dicerẽt ꝙ eſt ibi iden titas rõne vniᵒ qõ eſt ſumme idẽ:ſicut idẽtitas pſona rũ eſt rõne eſſentie:que eſt ſũme eadem ſibi:⁊ ſic forte opʒ ponere in oĩbus que ſunt idem in creatura:ẽt quia ſic oĩs diũa reducit̃ ad p̃ diuerſa:ita oĩs identitas forte reducitur ad aliquã primam ⁊ ſummã identitatem.

L

Q2 p̃nitas ⁊ ſpiratio acti ua in p̃re ſunt eadẽ realr̃. vi de h̃:ſʒ iſtã rõ bñ põderãdo cadade.

Caſ.

M

Correlariũ ſingule.

Qualr̃ ſaluat̃ ſũma idẽtitas i diuĩs ⁊ i crea turis.

3. arti.

Nunc ergo videndũ eſt de tertio. Utrũ cũ ſumma vnitate poſſit ſtare iſta diſtinctio. ¶ Primo vidẽdũ eſt de terminis. Et p̃ quid eſt vnitas. Dĩ cõiter ꝙ rõ vnitatis cõſiſtit in duobᵒ.ſ.in indiuiſione in ſe:⁊ diuiſione a quocũqʒ alio.illud g̃ eſt vere vnũ qõ eſt in diuiſum in ſe:⁊ a quocũqʒ alio diuiſuʒ. ¶ Sʒ lʒ illud quãtũ ad primã partẽ ſit bene dictuʒ:tñ contra ſecun dã parteʒ arguo quadrupliciter. Primo ſic. Q2 deleta

1. para. Op.cõis. Unitas qd vel vnum. Uide. 5. meta phy. c. de ente ⁊ vno. Impugna° 4ᵉ

omni multitudine poſſet adhuc ſaluari vnitas:q2 ĩr ſa eſt p̃or:diuiſio aũt ſine multitudine ſaluari nõ poteſt: ergo diuiſio nõ p̃t eſſe de rõne vnitatis. ¶ 2° ſic. Qui libet põt cõcipere rem vnã ⁊ vnã abſolutã nullo alio ꝯcepto:⁊ tñ diuiſio nõ põt ꝯcipi niſi ad aliud. ¶ 3° ſic. Quia cũ diuiſio ab alio ſit relatio diſquparãtie ad ipm: ⁊ habitudines ſm terminos variant̃:tot erũt vnitates in aliquo quot erũt diuiſiões ſui ab alijs. ¶ 4° ſic. Si diuiſio ab alio eẽt de rõne vnitatis:vbi maior eſt vni tas:ibi maior eẽt diuiſio:⁊ tñ videmᵒ oppoſitũ:nam lʒ maior ſit vnitas aĩe q̃3 corporis:videmus tñ ꝙ tãta eſt diuiſio corporis ab aĩa:quãta ecõuerſo. Iõ dico ꝙ rõ vnitatis ꝯſiſtit in ſola idiuiſione alicuius in ſe:ſicut rõ multitudinis ex ſola diuiſione cauſat̃. ¶ Cõtra iſtã po ſitionẽ arguit̃ 4ᵉ. Primo ſic. Oĩs pfectio ſimplr̃ eſt po ſitiua:rõ vnitatis eſt pfectio ſimplr̃:g̃ ⁊c̃. Maior pʒ:q2 pp̃ hoc ponit̃ in diuinis. ¶ 2° ſic. Sm Diony. Rõ vni tatis eſt ſaluatiua oĩm:talis aũt nõ põt eſſe rõ negati ua. ¶ 3° ſic. Unũqõqʒ diſtinguit̃ ab alio: p hoc qõ eſt in ſe vnũ:⁊ ſic rõ vnitatis ⁊ diuiſionis nõ ſũt extranee. ¶ 4° ſic. Quia oĩs vnitas eſt melior pluralitate:nulla negatio eſt melior poſitione vel poſitiuo:g̃ rõ vnitatis nõ eſt priuatiua. ¶ Ad iſta. Ad pᵐ dico ꝙ ſicut indepen dẽtia dicit de ſe pfectionẽ ſimplr̃ nõ dico primo:ſʒ rõ ne fundamenti cui applicat̃:ſic rõ vnitatis.nã vtraqʒ illaꝝ.ſ.indepẽdẽtia ⁊ vnitas ſunt rõnes priuatiue. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ eſt ſaluatiua rõne fundamẽti:ſicut incorpo reitas. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ p idẽ p̃ncipiũ poſitiuum ignis agit ⁊ pducit:cum tñ actio non eſt productio. Ita dico ꝙ per idem eſt res vna ⁊ diuiſa:⁊ tñ vnitas non eſt di uiſio. ¶ Ad quartũ dico:ꝙ ſicut indiuiſibilitas diuina eſt melior quacunqʒ diuiſione:non niſi ratione funda menti:⁊ quia priuat imperfectionẽ.dico ergo ꝙ ſicut vnitas eſt indiuiſio:ſic ſumma vnitas eſt ſumma indi uiſio:nec eſt ratio eadem identitatis ſumme que eſt ne gatiua ⁊ vnitatis ſumme:q2 vnitas eſt priuatio diuiſio nis:identitas aũt carentia diſtinctionis. diſtinguitur g̃ vnitas ab identitate:ſicut diſtinctio a diuiſione: nam omne diuiſum eſt diſtinctum:ſed non omne diſtinctuʒ eſt diuiſum:ſicut patet in multis. ¶ Sed notanduʒ ꝙ quatuor inueniunt̃ vnitates ſubordinate. ¶ Prima eſt vnitas entis:que eſt eius paſſio:accipiendo ens ſm la titudinem ſue denominationis:⁊ iſta cõpetit omnibus primo diuerſis:in quibus quidditatiue non includitur ratio entis:ſed denominatiue. ¶ Secunda eſt paſſio entis quidditatiue accepti:⁊ iſta non eſt ſub vnitate bo nitatis ⁊ veritatis:q2 eadem priuatio in diſparatis fun damentis eſſe nõ põt. Ratio autẽ entitatis non eſt il lud qdditatiue. ¶ Tertia eſt que eſt diuiſiua entis qđ diuiditur per vnuʒ ⁊ multa:nulla enim alia diuiſio eſt adequata. ¶ Quarta vnitas eſt que eſt principium nu meri: ⁊ iſta eſt de genere quantitatis diſcrete: ſed di uiſiua entis:currit omne genus:quia eſt tranſcendens. ¶ Nunc videndum eſt quid ſit attributum. Dicendũ ꝙ attributuʒ quatuor modis poteſt accipi. Uno modo pro omni predicato quod cõuenit alicui quidditatiue: ⁊ iſto mõ intelligitur illa regula vulgata.q̃cũqʒ aliq̃ ſunt idem:quicquid attribuitur vni ⁊ reliquo:⁊ iſto mõ oĩa qdditatiua.ſ.ſpũs ſuba ⁊ ens pñt dici attributa qd ditatiua. ¶ Alio mõ accipit̃ attributũ ppr̃ie:⁊ tũc acci pit̃ p oĩ ſecunda pfectione que nõ eſt quidditatiua:ſic̃ infinitas neceſſitas:iſta eniʒ oĩa tanq̃3 p ſe paſſiones attri buunt̃ ſubo.ſ.eſſentie diuine de qua dñr:⁊ ſunt demon ſtrabilia. Tertio modo accipitur adhuc magis ppr̃ie: ⁊ tunc non accipit̃ attributum pro quacũqʒ perfectio ne ſecundaria:ſed pro illis tñ que ex creaturis deo at

N

Nõdit̃ ꝯña: cõiter ſere ab oĩbᵒ dicta.

Opio ppᵃ. Uide h̃ õ rõ ne ſolũ vnitas ſic ſcũ p̃babi liter:diꝯ tñ põ derando. Obijcit̃ 4ᵉ.

O

Ddo vnitas dic̃ pfectionẽ vbi plura ad de. vide Sco. 4. meta. ⁊ ali bi. Priuationeʒ dic̃ pfectionẽ ⁊ qualiter?

P

Diuiſio ⁊ di ſtinctio differ.

Nõ ordinẽ h̃ Unitas 4ᵉ.

Eccẽ qõ dñs

U. 1. entis.

Q

ſ. vnitas.

Attributũ ſu ſumi 4ᵉ.

Regula.

Attributũ qd ⁊ quotuplr̃ ſu mitur? Quere Uar. 2. di. 1. ⁊ Sco. ⁊ alios vt no ſti.

A

tribuuntur a motis oībus imperfectionibus q̄s hn̄t in nobis:nullā aūt inuenimus in nobis:vel in quibuſcūq; creaturis pfectionē qdditatiuā ſimplr:⁊ iſto mō infini tas ⁊ neceſſitas nō ſūt attributa. Quarto mō accipiūtur nō ppriē:ſ; ap̄propriate:⁊ iſto mō attribuit̄ pr̄i eternitas:filio pulchritudo:ſpūiſancto clemētia ſm Aug. nec ſm p^m modū nec 2^m nec 4^m intelliguntur iſte queſtiones:ſed preciſe ſ; 3^m modū. ℂ Nūc 2° videndū eſt de articulo pncipali. An cū ſūma vnitate poſſit ſtare pluralitas vel diſtō aliq̄ eoꝝ. ℂ Ad cuius euidētiā eſt ſciendū q̄ q̄tuor ponunt̄ gradus vnitatis. ℂ Primus gradus vnitatis eſt vnitas p aggregationē ſicut aceruus. ℂ 2° eſt vnitas ordinis q̄ eſt p ſe. Ali° aūt aggregationis eſt p accñs. ℂ 3° eſt vnitas cōpōnis:nō enī componūt aliq̄ niſi ſint ordinata:ita q̄ iſta eſt vnitas intrinſeca. ℂ 4° eſt vnitas indiuiſionis:⁊ iſta ſola eſt vnitas vēa:q2 rō formalis vnitas ſibi ſoli ꝯuenit:aggregata inquātū aggregata ſunt nō ſunt indiuiſa:nec ēt ordinata inquantū hn̄t ordinē:nec cōpōnētia inquātū cōponūt. oia q̄ ſunt vnū ſ; qd p̄ter illa q̄ ſunt vnū in 4° mō. p; q̄ q̄ ibi eſt ſūma vnitas:vbi nulla ē diuiſio. Nec valet ſi dicat̄. q̄ rō formalis ſpecifica eſt vē vna quantūcūq; cōponat̄ ex gñe ⁊ dīa:q2 tertia entitas q̄ reſultat ex gñe ⁊ dīa:vt pſcindit ab eis:eſt vere vna in ſe ⁊ indiuiſa. Eodē mō dico de cōpoſito ex mā ⁊ forma:q2 3ª entitas eſt vē indiuiſa. ℂ Iſtis p̄miſſis pono q̄tuor cōcluſiones. ℂ Pria eſt q̄ attributa nullā hn̄t vnitatē in rōnib° ſuis formalib° vltimate pciſis:eoꝝ eni; rōnes formales cū ſint ſimplr ſimplices:ſunt p̄ diuerſe. ℂ 2ª ꝯ eſt. q̄ attributa hn̄t verā vnitatē in ſua infinitate:q2 eis oīb° correſpdet vna infinitas indiuiſa:ſm quā ſunt vnū idētice:⁊ ēt in abſtracto. ℂ 3ª ꝯ ē. q̄ attributa hn̄t vnā vnitatē in ſua realitate:q2 oīb° ꝯuenit vna realitas pciſa ſm quā ſūt idē realr. ℂ 4ª ꝯ eſt. q̄ attributa hn̄t verā vnitatē in eēntia:q2 in vna nā īdiuiſa radicantur cui° hn̄t vnitatē verā cū ſint in ſe inuicē inexplicabili intimitate. ℂ Tūc ad ppoſitū magis deſcēdēdo: inferunt̄ due illationes ex p̄miſſis ꝯnib°. ℂ Prima eſt q̄ cū diſtōne attributoꝝ ꝯſtat q̄ ipſa hn̄t ſūmā vnitatē: hn̄t eni vnitatē eēn̄ q̄ ē ſūma:⁊ ifinitatis ⁊ realitatis q̄ ſunt penitus indiuiſa. ℂ 2ª illatio eſt q̄ ſtāte illa diſtōne attributoꝝ attributa nō ſunt ſūme vnū:q2 qñcūq; aliq̄ paſſio ineſt aliqb° p aliqđ ſubi; cōe:pncipali° ineſt illi p cōi:ſ; vnitas ſūma ineſt attributis p diuā eēntiā:⁊ pp vnūqđq; ⁊c. ſeqtur q̄ ipſa diuina eſſentia illa vnitate ſit magis vna q̄; ſint attributa. Itē illa nō vnr ſūme vnū q̄ ex ſuis rōnib° formalibus nullā vnitatē hn̄t vel indiuiſionē:ſ; aliunde eis ꝓuenit hō ſunt attributa. ℂ Iſta aūt rō tāgit difficultatē q̄ magis vr̄ angelus ⁊ aīa eſſe idē in ſubā:q2 in ea ꝯueniūt ex rōne ſua formali q̄; attributa cū eſſentia:que non cōueniunt in ſua ratione formali. ℂ Et iō vr̄ poſſe dici q̄ primus modus perſeitatis:cū ſit potiſſimus:nō vr̄ ita per ſe attributum in eſſe diuine eſſentie:ſicut aīalis homini ⁊ aſino:⁊ per cōſequens ita de vnitate:q2 tñ hoc eſt difficile credere poteſt poni q̄ vnitas ⁊ perſeitas nō ſe conſequant̄ ſm omnia:l; enim primus modus dicendi per ſe ſit principalior:q2 ab oībus preſupponit̄:tñ poteſt dici q̄ vnitas ſm iſtū modū nō eſt maior: imo ita pfecta vnitas eſt vnitas idētica:ſicut formalis:⁊ ſicut vna eſt ſumma ita ⁊ alia. Et ideo nulla maior eſt in creaturis.

QUANTUM ad quartum principale.ſ. Utrū; hec diſtinctio attributorum poſſit ſtare cum diuina infinitate. Dicunt aliqui q̄ non:q2 ſm doctrinam beati Diony. de diuinis nominibus. Diuina infinitas eſt omnia accipiens ⁊ preaccipiens ⁊ coaccipiens in vnitatem ſummam:vnde ſicut infinitum corpus nō cōpatit̄ iuxta ſe aliud corpus:ita īfinita entitas nulla alia a ſe diſtincta. ℂ Cōtra. nam ſi cōparatio eēt bona:tunc deberes cōcludere plus:ſicut enim corpus infinitū nō cōpatit̄ ſecū aliquod aliud corpus in vniuerſo ex̄ ſe:ſic nec diuina entitas aliquā creaturā. Itē; l; diuina entitas omnia coaccipiat idētice que.ſ. in deo ſunt:non tñ infertur ex hoc q̄ formaliter. ℂ Ideo dico q̄ talis diſtinctio nō repugnat īfinitati diuine:ſicut nec diſtinctio perſonarū:q2 ſicut in tribus perſonis ponitur vna numero deitas:ita in attributis vna numero infinitas. ℂ Sed cōtra iſtud inſtatur quadrupliciter. Primo ſic. Nam ſm Anſ. in proſolo. Deus eſt quo nihil magis cogitari poteſt. Et ex hoc demōſtramus vnū eſſe deum:q2 ſi eſſent plures magis dicerent de perfectione:ergo a ſimili in propoſito:ſi ponantur diſtincte perfectiones in deo. ℂ 2° ſic. Omne illud qđ eſt perfectum ſimpliciter includit oēm perfectionē ſimplr mō perfectiſſimo:ſed deus eſt ens perfectiſſimū:⁊ attributa dicunt perfectiones ſimpliciter:ergo eſſentia diuina continebit attributa modo perfectiſſimo:ſed cum hoc non ſtat formalis diſtinctio. ℂ 3° ſic. Nam diuina eēntia eſt perfectiſſima in ſua ratione qdditatiua:⁊ tamen poteſt intelligi aliquid perfectius ea: ſi vt ſic accepta non includat oēm perfectionem ſimpliciter:ſicut ſuppoſitū:non includens omē perfectionē ſimpliciter ſm illam acceptionē nō eſt perfectiſſimum. ℂ 4° ſic. Q2 omnis creatura eſt imperfecta:eo q̄ caret aliqua perfectione:ergo diuina eſſentia:ſi caret aliqua perfectione in ſua quidditate:erit imperfecta. ℂ Ad p̄mū dico q̄ ſi eſſent infiniti dij nō eſſent vnico deo perfectiores: eo q̄ equale ⁊ inequale ſunt paſſiones quantitatis finite. Cum ergo ratio probat contra pluralitatem deoꝝ: non probat contra pluralitatem perſonarū habentiū eandem diuinitatem:ſic etiam nec contra attributorū pluralitatem:cum habeant eandem infinitatem numero. ℂ Ad ſecundū dico. q̄ l; primus modus perſeitatis ſit principalior:non tamen maior:q2 non ſolū p̄mus ſed etiam ſecundus ſtat cum infinitate ⁊ ſumma perfectione:ſicut primum ſignū originis eſt quoddam principalius:ſed nō perfectius ſm Hylarium de trinitate. Attributa aūt quātus ſint ita perfecta ſicut eſſentia:vt preciſa ab oībus attributis:ſicut cū eis ſumpta ſit. ⁊ h̄ eſt pp̄ter vnicā q̄ntitatē vītutis.ſ. infinitatem:tñ op; q̄ in pfectiſſimo ſit aliquo mō oīs pfectio ſimplr:ſ; non qdditatiue. ℂ Ad 3^m dico p idē q̄ eſſentia eſt perfectiſſima in ſua rōne formali:q2 oēm pfectionē includit eo mō q̄ aliquid aptū natū eſt includere:nō aūt qdditatiue:q2 hoc ſibi repugnat:ſed tñ idētice. ℂ Ad 4^m dico q̄ eſſentia diuā ſimplr non caret aliqua pfectione ſimpliciter:ſed tñ cū pciſione.ſ. qdditatiue caret:q̄ carētia eſt ſolū ſm qđ:nec eſt ibi pprie carētia:q2 carentia pprie nunq̄; eſt ibi niſi p illo ſigno:pro quo natū eſt ſibi ineſſe oppoſitū carentie:ſicut catulus ante nonū diem non eſt cecus:q2 nullo modo nata eſt ſibi viſio ineſſe. ℂ Ad argumentum in oppoſitum patet.

ℂ Diſtinctio. IX. ℂ Queſtio. I.

Nūc ad diſtictionē pſonaꝝ ⁊c.

CIrca diſtinctionem nonā; quero: Utrū gñatio filij ſit eterna. Q2 nō. in pſal. Añ luciferū genui te. qđ eſt añ genitū:eſt in tpe genitum:q2 ante eſt dīa tpis. ℂ Contra. in lib° Sap. dr̄. Ab eterno p̄ordinata ſunt. Hic ſūt duo faciēda. p̄ qđ ſit eternitas. 2° de q̄ſito.

[Margin notes, left:] 2.paro. — Gradus vnitatis q̄tuor. — B — Sūma ⁊ vera vnitas que? Excludit iſtā tiam. Caſſe h. — Cōclo 4ª. — Cōſidera iſtā tiam. Mercſ Sco. — C — Correlariū 2ª Realr attributa. ⁊ ſi hn̄t ſūmā vnitatē nō tñ ſūt ſum mū vnum. Obiectio. — 2. poſterioral. — Dubiū notabile. — D — Solo. 1. Solo. 2. Nō ſingulariſſime pōderādo inſtātiā ⁊ dic ꝯūr. Q2 vnitas idētica eſt eque pfecta vt formalis. — 4. ord. Opio cōtra.

[Margin notes, right:] E — Improbo 4ª — Opio ppria. Infinitas cū poſſibil eſt ⁊ tribus, vidē — Obijcitur 4ª. Co. 1. — Ad. 1. ſi ponerentur. — F — Cōſidera iſtā ad. vide ſco. 5. q. quolibe ti. ⁊ alibi. Ad. 1. nō ꝓbat. — G — Eadē infinitas oīum i diuinis ſ; pone q̄ nō cū dico. ⁊ dic ꝯūr ad arg^m. Principali° ⁊ magis vel maius nīm. — H — Ecce qđ dīr Carere vel pat ua ri qñ de aliquo dici debet? — 109. — Poſter. 8.

I
1. arti.
Op. aliorū. q̄druplex.

Quantū ad p^m dicūt aliqui ꝙ diuina eternitas nō ſit aliud niſi diuina exiſtentia. nā ꝑ hoc ꝙ eſt eternus ſp̄ exiſtit. Alij dicūt ꝙ eſt quoddā attributū ſpāle ⁊ diuiſum ab alijs: ſicut bonitas ⁊ iuſtitia: q2 demōſtratur de diuina eēntia. Alij dicūt ꝙ dicit negationē principij in duratione. Alij ꝙ dicit habitudinē ad tp̄s: ita ꝙ eternitas eſt illud quo de⁹ pōt coexiſtere toti tpi.

Impugn° 4^r

¶ Cōtra p^m modū arguo ſic. Quecūq3 ſūt idē formalr̄: ſi vnum cōicat̄ ⁊ reliquū: ſ3 eternitas ⁊ exiſtentia ſunt idē ꝑ te, formalr̄: ꝯſtat aūt ꝙ exiſtentia cōicat̄ creature: ergo ⁊ eternitas cōicabit̄ creature: qd̄ eſt falſum. Minor p3 ꝑ Aug. q̄ dicit ꝙ oīs creatura ſub ꝑticipatiōe diuine eēntie ſubſiſtit.

A. i. exiſtētie confiſtit.

Seq̄t̄ ḡ ꝙ ſi creatura ꝑticipat diuinā eſſentiā: ꝑticipabit diuinā eternitatē: qd̄ falſū eſt. ¶ Cōtra 2^m. q2 illud qd̄ cuilibet attributo ꝯuenit ſeorſum: illud nō eſt ſpāle attributū: ſ3 eternitas eſt hm̄ō. nā intell̄s eſt eternus: ⁊ ēt volūtas: ⁊ ſic de alijs.

Tāge inſtantiā ad hoīem ex dictis. d. 5. ⁊ hic ꝯūr vt habes. ſ.

K

¶ Cōtra 3^m: q2 ſi creatura eēt ab eterno: eternitas dei adhuc eēt alterius rōnis ab eternitate creature: ⁊ tū creatura illa careret pn̄° durationis ſicut deus. ¶ Cōtra 4^m: q2 illud qd̄ abſolute ꝯuenit deo oī alio circūſcripto ⁊ remoto: nō ꝯuenit ſibi in habitudine ad aliud: ſed eternitas ꝯuenit deo omni alio circūſcripto ⁊ tpe: igit̄ deus nō dī eternus in habitudine ad tp̄s.

Op. ppria. Eīnitas qd̄?

¶ Dico ḡ ꝙ eternitas eſt modus intrinſecus eſſentie diuine ⁊ aliorū diuinorū: ſicut exiſtentia ⁊ infinitas attributorū. ¶ Et hoc ꝓbo 4^r. p̄ ſic. Omne illud a quo abſtrahit omnis quidditas eſt preciſe modus: ſ3 tā eſſentia q̄3 attributa ⁊ oīa alia diuina abſtrahunt ab eternitate: q2 omnis q̄dditas abſtrahit ab omni duratione: ḡ ⁊c̄. ¶ 2° ſic. Illud qd̄ adueniēs alicui nō variat eius rōnē formalē3 eſt modus intrinſecus eius: hoc p3 diſt. 8. ſed eternitas eſt hm̄ō. q2 ſicut finitū vel infinitum nō variat rōnē formalē ſapiētie: ita eternum vel tp̄ale. ¶ 3° ſic. Nā ſi mūdus eēt creatus ab eterno: adhuc eēt eiuſdē rōnis formalis cū eo q̄ nūc eſt: ḡ nō variat rōnē formalē ei⁹ cui aduenit: ⁊ ꝑ ꝯn̄s eſt modus intrinſecus.

L

¶ 4° ſic. Quia qd̄ eſt cōe oībus a poſteriori: omnibus dico diuinis: illud eſt modus intrinſecus ⁊ non aliqua quidditas: q2 nulla q̄dditas eſt ſic cōis: ſ3 eternitas eſt hm̄ō. ergo ⁊c̄.

Cōclo notabil.

¶ Dico ḡ ꝙ eternitas eſt modus intrinſecus oīum diuinorū: nō ſolū abſolutorū: ſed etiā relatiuorū: ⁊ in hoc differt a diuina infinitate q̄ ꝑ ſe ꝯuenit abſolutis ⁊ nō relōnib⁹.

In q̄ dr̄t eternitas ab infinitate.
Modi intrinſeci i diuinis. 4.

¶ Ex hoc p3 ꝙ q̄tuor ponuntur modi īntrinſeci. ſ. exiſtētia q̄ eſt oīb⁹ cōis: nec̄itas ⁊ eternitas: iſti enim oībus ꝯueniūt: ſed quartus nō. ſ. infinitas: q2 relō diuina nō eſt infinita.

D. duplex.

¶ Sed hic ſunt due diffi. p^a eſt q̄uo aliquid pōt eē modus intrinſecus alicuius: cum non ſit de quidditate eius: ſed ſit extra rōnē diffinitiua3. Dico ꝙ nō: ideo dicatur modus intrinſecus quia ſit de quidditate eius cuius eſt modus: vel de rōne formali: ſed quia nō exit ſic rōnem formale3: ꝙ ad aliquā aliam reducatur niſi ad illā: nec facit nec habet aliquā rōnem formalē diſtinctam: ſicut intenſio ⁊ remiſſio in albedine que reducitur ad rōnē formalē albedinis: ⁊ ad genus eius.

M
Nota ſignanter q̄re dī modus itrīſec⁹. Idem. 3. diſ. 8. q. 5.

¶ 2^a diffi. eſt q̄uo poteſt ꝑ accn̄s conuenire. Dico ꝙ cōuenire ꝑ accn̄s pōt intelligi dupliciter. Uel ſicut accn̄s accidat ſubo. Uel ſicut inferius accidit ſuperiori. modus iſte l3 nō accidit: vel per accidens conueniat primo modo: q2 ſibi magis intrinſece cōuenit. ſ. ei cui cōuenit. ¶ 2° modo poſſum⁹ imaginari conuenire ſicut inferius accidit ſuo ſuperiori: illa que ſic accidunt multotiens magis ſunt intrinſeca q̄3 paſſio de 2° modo eſt intrinſeca ſubiecto. Exemplū differentia vel ſpecies generi.

Per accn̄s ꝯuenire 2^r.

2. arti.
Cōclo nīaūs

Quantū ad 2^m principale. ſ. de queſito. concluſio eſt certa. ſ. ꝙ gn̄atio filij ſit eterna. Sed quomodo ꝓbatur difficile eſt: probatur aūt a diuerſis q̄drupl̄r. Primo ſic. Illud qd̄ agit nāli neceſſitate q̄cito eſt neceſſario producit: ſed deus nāli neceſſitate ꝓducit: ita ꝙ ante oēm actum voluntatis: ḡ q̄cito eſt ꝓducit: ſed fuit ab eterno: ergo ab eterno ꝓducit.

N
Rōnes aliorū ſatis apparētes.

¶ 2° ſic. Agens nullo indigēs in actione ſua q̄cito eſt poteſt producere: ⁊ ſi eſt neceſſarium producens: q̄cito eſt neceſſario producit. ſed deus nihil aliud a ſe requirit in agendo ⁊ producendo filiū: ⁊ eſt neceſſario producēs: ergo q̄cito fuit neceſſario produxit: fuit autem ab eterno: ergo ab eterno produxit filium. ¶ 3° ſic. Quod ꝓducit ſine preuia tranſmutatione confeſtī3 poteſt ſine tempore producere. Ideo ſtatim ꝓducit: ſed deus ꝓducit filium ſine preuia tranſmutatione: ergo confeſtī3 pōt ꝓducere. Exēplū ꝯfirmās: q2 enī ignis gn̄at igne3 cū trāſmutatione preuia: iō ſi fuiſſet ignis ab eterno nō potuiſſet gn̄are: ſ3 q2 illuminat ſine ꝑuia trāſmutatiōe: iō ſi fuiſſet ab eterno potuiſſet illuminare ab eterno ſ3 Aug. ¶ 4° ſic. Illa ꝓductio pōt eſſe eterna: ⁊ per ꝯn̄s eſt eterna ſi eſt neceſſaria: que eſt reſpectu producti cui nō repugnat eſſe eternalr̄: hoc p3 in oppoſito: ideo enī3 actio mouentis nō pōt eſſe eterna: q2 motui repugnat eſſe eternū3: ſed filio in diuinis nō repugnat eē eternū: ergo ꝓductio eius pōt eſſe eterna: ⁊ ꝑ ꝯn̄s eſt.

O

¶ Sed apparet mihi ꝙ oēs iſte rōnes cōcludūt eque ꝙ mundus fuiſſet eternus: vel potuiſſet eſſe ab eterno: ſicut de ꝓductione filij in diuinis.

Impugn° 4^r

Suppono enim vnā regulam manifeſtā. Quicq̄d dī de agētib⁹ nālibus de facto: totū eſt verū de agētib⁹ volūtarijs de poſſi. Et iſto ſuppoſito arguo ſic ꝯ p^mā: q2 eodē mō quo deus: q2 eſt ꝓductiuus filij de neceſſitate: ab eterno ꝓduxit: ſil'r ab eterno habuit vi3 creatiuā. ḡ ab eterno potuit creare preſertim cum mundo nō repugnet.

Regula notabilis.
Uide Sco. 2. di. 2. q. 3.

¶ 2° cōtra ſcḋa3 ſic. Non plus indiget deus ad producendu3 creaturā alio a ſe q̄3 ad ꝓducendū verbū: ḡ potuit ab eterno.

ꝯ ſcḋam ſic.
P

¶ Cōtra tertiā. Non plus agit deus ad extra preuia trāſmutatione q̄3 ad intra. ¶ Cōtra 4^m. Alicui creature non repugnat plus fuiſſe ab eterno q̄3 filio: ergo ſi ex hoc filij productio potuit eſſe ab eterno: creature creatio poterit eſſe eterna. ¶ Ideo arguo ad propoſitam ꝯ̄nem ſic: q̄ncūq3 aliquod ſuppoſitū agit actione aliqua ꝯſtitutiua in eſſe ſuppoſitali ſi ſuppoſitū eſt eternū: ⁊ ꝓductio eſt eterna vel actio: ſ3 in diuinis pr̄ eternaliter ꝯſtituit̄ ꝑ gn̄ationem: ḡ ⁊c̄.

Rō ppria: ſ3 conſiderā in pane?

¶ S3 ꝯ hoc arguo 4^r. Primo ſic. Quicq̄d attribuit̄ inferiori ⁊ ſuperiori: ſ3 factio eſt inferior q̄3 ſit ꝓductio. repugnantia aūt ad eternitate3 attribuitur factioni: ergo eodem modo attribuit̄ ꝓductioni.

Obijcitur 4^r

¶ 2° ſic. Quicquid non remouetur a ſuperiori nec ab inferiori: ſed repugnantia eternitatis nō mouetur a ſuperiori. ſ. a ꝓductione: ergo nec a factione. ergo aliq̄d fcm̄ potuit eē ab eterno. ¶ 3° ſic. Nulla ꝑfectio ſimpl'r pōt dici de eo qd̄ nullam perfectionē dicit. eternitas dicit perfectionem ſimpl'r: productio aūt ſicut ⁊ quelibet relō nullam perfectione3 dicit: ergo eternitas nō dicetur de productione.

Q
Forma aīr̄ ꝯ arg^m ſi placuerit: ſ3 ſane hn̄ ſic curru. l3 ſo ꝑbiſtic̄e: q2 eſt ꝯſequens.

¶ 4° ſic. Nulla rō abſoluta pōt fundari in relatiua: ſed eternitas dicit rōnē abſolutā: ꝓductio aūt rōnē relatiuam: ergo eternitas nō pōt fundari in productione: ⁊ per ꝯn̄s nec erit eterna.

¶ Ad iſta. Ad p^m dico ꝙ in predicatis negatiuis vl' relatiuis equipollentibus negatiuis: non e3 locus a parte ſubiectiua: hm̄ō eſt repugnātia ⁊ ꝯ̄rietas: vn̄ nō ſequitur riſibilitas repugnat hoī: ḡ aiali.

Regula notabilis.

¶ Et ſic dico ad 2^m argumētum. ¶ Ad 3^m dico ꝙ perfectio ſimpl'r nō pōt competere q̄dditatiue alicui nō dicēti ꝑfectionē: ſ3 bn̄ denominatiue: l3 aūt eternitas nō includat̄ q̄dditatiue in productione: pōt tn̄ eā denoīare. ¶ Ad 4^m dico co

Et ſi nō q̄dditatiue: denoīatiue tn̄ perfectio ſimpl'r ꝯ nō ꝑfecto tal'r dici pōt. ſ3 infinitā ꝯſidera

A dē mō:ſꝫ enī abſolutū quidditatiue nō poſſit includi in reſpectu:tamē denominatiue bene poteſt dici:ſicut dicimus ꝙ productio filij eſt diuina denominatiue:ꝛ tamen non poteſt dici quidditatiue. ⁋ Ad argumentū in oppoſitum patet.

⁋ Queſtio. II.

Utrum deus ſit ſimpliciter immutabilis. Qꝫ nō:q2 in deo eſt tranſitus.ḡ ꝛc. Probatio hꝰ:q2 in Gen. ſcribit̄ Tactus dolore cordis intrinſecus.ergo ꝛc. ⁋ Contra alibi. Ego dominus ꝛ non mutor:ergo deus eſt immutabilis.

Gen. — *Malach. 3.* — *Concluſio reſponſ.* — *Rōnes alioꝝ ſans apparētes. quere Sco. 8. diſt. huius.*

Hec eſt veritas certa ꝛ determinata:ſꝫ tota diffi. eſt i probādo. Probat̄ aūt a diuerſis 4ᵒʳ. pͦ ſic. Nullū ens pfectiſſimū pōt trāſmutari:ſed deꝰ eſt hmōi.ergo ꝛc. Maior probatur:q2 illud qō eſt ens pfectiſſimū nō poteſt recipere aliquid:q2 omnia iam habet. illud aūt qō eſt mutabile hn̄ pōt recipe aliqd. ⁋ 2ᵒ ſic. Nullū ens qō eſt purus actus pōt mutari:ſed deus eſt hmōi.ḡ ꝛc. Ma.pꝫ.q2 illud qō eſt mutabile vt ſic:eſt i potētia.ei aūt qō eſt in potētia repugnat ꝙ ſit actus purꝰ. ⁋ 3ᵒ ſic. Nullū ſūme ſimplex eſt mutabile.deꝰ eſt hmōi.ḡ ꝛc. Ma. pbat̄.q2 illud qō mutat̄ neceſſario pōt recipere terminū:ꝛ ſic cōpōnem. Sūme aūt ſimplex nō pt cū aliquo componi. ⁋ 4ᵒ ſic. Nullū neceſſe eē eſt mutabile:deus eſt hmōi.ergo ꝛc. Maior probatur:q2 illō qō eſt neceſſe eē nō pōt aliqd in ſe hr̄e:qō nō habeat. Illō aūt qō mutat̄ ex eo ꝙ mutat̄ nec̄io aliqd recipit quod nō hēbat:ꝛ illud ēt acceptū eſt ꝯtingēs:ḡ ꝛc. ⁋ Iſte rationes vīr militare ꝫ aliqua q̄ ſunt vera de deo:naꝫ pͣ rō videtur tollere ordinem eſſentialem eſſentialium a notionalibus:ſic ens perfectiſſimū nō pōt aliquā perfectionē vel aliquid aliud recipere:ſꝫ in pͦ ſigno in q̄ eēnꝰ pcedit relonē eſt ens pfectiſſimū:q2 p relonē nihil ſibi accreſcit de perfectione ex aduētu relonis:q2 nulla pfectio eſt.ḡ ipſam relonem nō poterit recipere vel fundare. ⁋ Si dicat̄:ꝯcedo ꝙ nō poteſt recipe:q2 tūc nō eēt ens perfectiſſimū:ſed hn̄ pōt fundare. ⁋ Cōtra tūc arguo:q2 tunc rō nō oñderet quin deus poſſet mutari ad relonē ſui ad creaturā:q2 p te hoc nō eſt imperfectionis:ꝛ hoc poſito nec̄io eſt mutabilis:q2 oē illud qō hꝫ in ſe aliquā formā vel rē qua denominatur tale:ꝛ eam prius nō habebat nec̄io eſt mutatū. ⁋ Cōtra 2ᵐ eodē mō arguo nā in illo priori quo eēntia pcedit relonem ipſa eſt purus actus.ḡ vel ſibi repugnat recipere relonē ad intra:vel non.ſi nō:nō repugnabit ſibi recipere relonē ab extra. ⁋ Cōtra 3ᵐ.nā pfectiones diuine: vt dictū eſt.diſtinguūt̄ ab eēntia:ꝛ tn̄ hoc nō obſtante ēt ꝙ ipſa ſit purus actus ꝛ ſimpliciter ſimplex:adhuc illa diſtinctio ſtat:ḡ eodē mō determino motus. ⁋ Cōtra 4ᵐ.lꝫ eniꝫ repugnet nec̄e eſſe recipere ꝯtingēs:non tn̄ repugnat reſpectus ad extra:ex quo ſibi non repugnat creatio. ⁋ Ideo arguo aliter ex infinitate ſm Aug. ex quo eniꝫ infinitum eſt qcqd hꝫ:ꝛ quicqd eſt in deo eſt deus:ſi ergo mutaret̄ terminus mutationis haberetur a deo:ꝛ ſic eſſet de nouo deus: ſꝫ hͦ repugnat deo.ḡ ꝛc. ⁋ Sed contra iſtud arguo 4ᵒʳ. Primo ſic. Omne qō ſe hꝫ nunc aliter q̄ꝫ prius mutatur:ſed poſito aliquo ordine in diuinis:hoc accidit:ergo ꝛc. Minor patet.nam ſi intellectus eſt prior voluntate:in priori ſigno intellectus habetur ꝛ voluntas in ſecundo.hoc ergo aliter in ſecundo ſigno q̄ꝫ in primo. ⁋ 2ᵒ ſic. Accepta eadeꝫ maiore accipio aliam minorem:ſed intellectus in primo ſigno originis non eſt communicatus:ꝛ in ſecundo eſt cōmunicatus:ſimiliter pater in primo ſigno non habet filium vel filius non eſt.in ſecundo autem habet filiuꝫ ꝛ filius eſt.ergo ꝛc. ⁋ Tertio ſic. Omne quod tranſit de ocio in operationē neceſſario mutatur:deus eſt hmōi. ergo ꝛc. Maior videtur manifeſta. Minor probatur quia deus nunc creat ꝛ prius non creauit: hic eſt talis tranſitus:ergo ꝛc. ⁋ Quarto ſic. Impoſſibile eſt eſſe tranſitum de contradictorio in contradictorium ſine mutatione:ſed deus fit de non volente voles:vel econuerſo.hec autem mutatio non eſt in obiecto: q2 ipſum ꝯtingit nihil eſſe:hoc ergo eſt in deo:ꝛ ſic habet̄ propoſitum: ⁋ Ad primum iſtorum dico:ꝙ mutatio non eſt niſi in ſignis ſucceſſiuis:non autem in permanentibus:cuiuſmodi ſunt ſigna originis ꝛ nature. Exemplū. ſubiectum eſt prius natura paſſione:nunquam tamen mutatur ad eam:quia prius ꝛ poſterius permanentia ſunt. ⁋ Eodem modo dicitur ad ſecundum. ⁋ Ad tertiuꝫ dico ꝙ non fit mutatio in deo:ſed in creatura:non eniꝫ dicitur deus nunc creare ꝛ prius non: propter aliquid quod ſit in deo quod prius non erat:ſed propter nouitateꝫ in termino:quia creatura nūc incipit. ⁋ Ad quartum dico eodem modo ſm Sco. ꝙ fit aliqua mutatio ex parte obiecti:ideo nunc dicitur deus volens ꝛ prius non:vel econuerſo:producitur enim obiectum in eſſe volito ꝙ prius non:de hoc alias dicetur. ⁋ Ad argumentum patet.

Mutatio in partibus ... nāli. — *Nō ſignanter in qbus ſ. gnis fit mutatio:ꝛ i qbꝰ nō.*

B — C — *Impugnaᵒ 4ᵒʳ* — *Euaſio.* — *Cōſidera illā:q2 nō ē relatio realis:ſꝫ dic ꝯtr.*

D — *Vide Sco. in 2. diſt. 1. q. 2. ꝛ alibi ſepe ad hoc.*

E — F — *Conſidera ſi ēn ſit de mēte Sco. hoc vide oppoſitū i. 2. di. 1. q. 2. arti. 2. oppīc. ꝛ vbi ibi notaui.*

D. l. creare ꝯtingens. Rō propoſi. 2. li. ci. c. 10. Vt ponitur ex ſimplicitate argumētū pcedē p Aug. Obijcitur 4ᵒʳ

⁋ Queſtio. III.

Utruꝫ aliqua creatura ſit mutabilis.

Dico ſicut Scotus ꝙ aliqua creatura eſt que eſt immutabilis:nam ponenda eſt vltima forma in vniuerſo:ſed tali repugnat mutari: quia ſi mutaretur ad aliam que eſſet vlterior mutaretur:ꝛ ſic vltima non eſſet vltima. Hoc auteꝫ pbo ſic.nam ſicut in mouentibus ꝛ motis eſt dare ſtatum:primo in mouentibus:q2 eſt deuenire ad aliquod mouens immobile:ita eſt deuenire ad aliquod motum:qō eſt ita motū qō non mouens ſicut forte prima materia. Aliud aūt eſt quod eſt vtrunqꝫ ꝛ mouens ꝛ motuꝫ. Et ſic apparet ꝙ ſit vel eē debet in formis.nam aliqua eſt forma informata:ꝛ informis ſimul:ergo erit deuenire ad aliquid quod erit ita informatum ꝙ non erit informans:ꝛ etiam erit deuenire ad aliquid:quod ita erit informans ꝙ nō informati:ꝛ eſt hec illa vltima forᵃ. ⁋ Cōtra. illō quo aliqd mutatur eſt mutabile. Dico ꝙ eſſe mutabile poteſt intelligi:vel ꝙ ſit ratio mutādi aliud ꝛ ſic illa vltima forma eſt mutabilis:quia eſt illud quo ſubiectum eam recipiens mutatur. vel poteſt dici mutabile:q2 recipit in ſe aliquid aliud diſtinctum realiter ab ea:ꝛ ſic eſt immutabilis.

Cōclo reſpōſiua ꝫ pōdera ſi ſunt ſcotum. — *Qꝫ aūt vltīa forma immutabilis i vniuerſo creato eſſe dr.* — G — *Obo. Mutabile 2ᵒ 2. artic.*

⁋ Queſtio. IIII.

H

Utrum deꝰ producat res naturali neceſſitate. Qꝫ non.quia tunc ab eterno produceret. ⁋ Contra. Diony. de di. ni. c. 4. ſicut ſol non premiſſa deliberatione radios diffundit:ſic deus bonitateꝫ ſuā communicat. ⁋ Hic eſt controuerſia inter theologos ꝛ philoſophos. Primo ergo ponam rationes philoſophorum probantium:ꝙ deus naturali neceſſitate omnia pducit. 2ᵒ ſoluā. 3ᵒ ponā rōnes varias theologoꝝ.

Prima ratio philoſophoꝝ eſt iſta. Perfectiſſime cauſe debet attribui perfectiſſima cauſalitas:ꝛ per conſequens perfectiſſimus modus cauſandi:ſed neceſſaria cauſalitas ꝛ cauſare neceſſario ſunt perfectiora q̄ꝫ contingentia:quia neceſſarium nobilius eſt.ergo ꝛc. ⁋ 2ᵒ ſic. Omnis conditio perfectionem dicens compoſſibilem cauſalitati primi efficientis eſt ſibi attribuenda:ſed neceſſitas eſt huiuſmodi:ponit̄ enī in diuiſione entis ad dextrā:ꝛ eſt cōpoſſibilis cauſalitati primi entis:quia omnia ad dextraꝫ poſita ſunt com

1. artic. Rōnes phorū deū ad extra neceſſitate nāli agere pbantiū.

I

poſſibilia:ergo ⁊c. ¶ 3ª rō eſt iſta:in quocūq; agēte in quo idem eſt eſſe ⁊ agere:ſi in eo eſſe eſt neceſſarium ⁊ agere:ſ; in deo idem eſt eſſe ⁊ agere:cōſtat aūt ꝙ eſſe diuinum eſt neceſſariū:ergo ⁊ agere. ¶ 4ª rō eſt:ſummo enti neceſſario nihil pōt p accn̄s cōpetere.ſed deus eſt hm̄ōi:cōpeteret aūt ſibi agere p accn̄s ſi contingēter ageret:q2 illud qḋ contingēter agit:p accn̄s agit ⁊ nō p ſe. ¶ Ad pᵐ iſtorū dico:ꝙ ſi talis cōditio eēt cōpoſſibilis deberet ſibi attribui:ſ; neceſſitas nō eſt ſibi cōpoſſibilis.

Neceſſitas eſt incōpoſſibilis ꝯtingentie.

Exᵐ.ois pfectio dz attribui chrō:ſ; pfectior eſſet ſibi humanitas ſi eēt nā ſpūalis:ergo dz ſibi attribui:nō valet pp incōpoſſibilitatē. ¶ Ad 2ᵐ dico.ꝙ l; neceſſitas ſit cōpoſſibilis pme cāe q̄tū ad illud qḋ eſt:q2 vt ſic eſt neceſſaria:nō tn̄ ſi ꝯſidereť virtualr̄:q2 vt ſic reſpicit contingētia:nō neceſſitas vt ſic eſt ſibi incōpoſſibilis.

Caſe declarabis.

¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ actio q̄ eſt formalr̄ in deo eſt neceſſaria:q2 eſt deus.Si aūt ꝯſiderať q̄tū ad illud ꝙ reſpicit virtualiter:q2 illud eſt contingens,impoſſe eſt ꝙ actio ſit niſi contingens.

Actio dei q̄liter neceſſia:⁊ q̄lr̄ contingens accidere 2ᵇ.

¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ accidere pōt intelligi duplr̄.vel formaliter:⁊ ſic

K

maior eſt vera:q2 ſūmo enti ⁊c.vel pōt intelligi accidere denoiatiue.ſ.extrinſeca denoiatione:⁊ vt ſic dico.ꝙ maior eſt falſa:⁊ aliqd cōuenit deo p accn̄s. ¶ Sed rema.diffi.

Dubium 2ᵐ.

deus enī negauit ex plenitudine bonitatis:conſtat aūt ꝙ neceſſario eſt bon⁹.ergo ⁊c. ¶ 2ᵒ.p̄te,de⁹ agit ex liberalitate ⁊ libere:ſicut dictū eſt de plenitudine:ſ; eſt neceſſario liberalis ⁊ liberalr̄ agit:alr̄ eēt iudas. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ ex plenitudine pfectionis h; de⁹ ꝙ ſit pductiuus:vel ꝙ poſſit pducere:ſed ꝙ pducať nō eſt neceſſariū:nec ſeqť neceſſario plenitudinem pfectionis:q2 ſi non actu pduceret adhuc eēt pductiu⁹.

De⁹ eſt neceſſario pductiu⁹:⁊ contingēter pducit.ſ; oia eētermiabis.

¶ Ad 2ᵐ dico.ꝙ l; eodē mō poſſet dici de liberalitate:ſicut dictum eſt de plenitudine.tn̄ alr̄ pōt dici ꝙ liberalitas ſua q̄tum ad neceſſariā pductionē ſolū ſaluať ad intra:vbi ſe cōicat p amorē.

Liberalitas diuina ꝯſideratur duplr̄.

L

¶ S; adhuc rema.diffi.q2 oi potētie paſſiue vi tanta neceſſitate correſpondere actiua q̄ta ipſa eſt paſſiua:ſ; creature ſunt neceſſario pducibiles:ergo ⁊c.

Obijcitur.

Replica.

¶ Dico ꝙ neceſſario ipſa po⁹ eſt pductiua.nō pducēs.Sed ꝯ.fruſtra eſt potentia q̄ nō reduciť ad actū. ¶ Rn̄deo ⁊ dico.ꝙ in deo eſt neceſſario poᵃ pductiua:ſ; nō ſequiť ꝙ eſſet fruſtra ſi nō produceret:q2 ſufficit ad hoc q; nō ſit fruſtra ꝙ poſſet reduci ad actū vel poſſit reducere:⁊ maxime qn̄ nō eſt pfectio agētis.

A.l.pducere

3.arti.

Rōnes theologoꝝ contra phos.

Nunc 2ᵒ vidēdū eſt de rōnib⁹ theologoꝝ pbātiū pte oppoſitā.Et breuiter reducunť ad q̄tuor vias.Aliq.n.pbāt ſic.

1.Via.

Oē agēs nāle ⁊ p nāz:agit pper pfectionē ſuā:ſ; deus nō pōt agere pp pfectionē ſuā:q2 ipſe eſt pfectiſſim⁹:ergo ſi agit pp pfectionē:agit pper pfectionē alterius:ſ; pp aliud nō pōt neceſſario agere.ergo libere agit. ¶ 2ᵒ ſic.Agēs pp finē:⁊ p ꝯn̄s diligēs finē:⁊ alia pp finē nō neceſſario diligit eē q̄ nō hn̄t neceſſariam cōnexionē ad finē:ſed creature nō hn̄t neceſſariā cōnexionē ad finē:ergo re⁹ illoꝝ nō ſe h; neceſſario.

M

¶ Ad pmā illaꝝ dico ꝙ de⁹ pper ifinitatē pfectionis ſuo neceſſario agit:⁊ nō pp acqſitionem pfectionis alterius.

Soluit dictas rōnes:q2 non concludit cōtra phos.

Et pterea rō concluderet ꝙ pr̄ nō nālr̄ pduceret filiū:q2 nihil ſibi aduenit.

A.l.neceſſio.

¶ 3ª ēt rō ſupponit vnū ꝙ opz pbare.ſ.ꝙ creature nō hn̄t neceſſariā cōnexionē ad deum:quo negato nihil val; rō.

2.Via.

A.l.doctoris ſc; fris Jo.

Rōnes Sco.

A.di.1.q.ſua

¶ Pono ergo rōnes Scoti ⁊ arguo ſic.Oē ens qḋ eſt ſūme neceſſe eē ſimplr̄ pōt eē oī alio nō poſito qḋ eſt minus neceſſe eſſe. Hoc pbo duplr̄.Pmo ex rōne magis ⁊ minus ipoſſis.2ᵒ ex vero ⁊ falſo.Pmo ſic. Nā ſi vnū

Utere euaſione occham ad hoc vbi notam.A.l pmo Sco.⁊ dic cō...

impoſſe habeat duas rōnes ipoſſibilitatis ⁊ aliud vnā tm̄:ſublata vna ratione impoſſibilitatis ab vtroq; vnū remanebit poſſibile:q2 nō habebat niſi vnā rationē impoſſibilitatis:⁊ illa intelligitur i; ſublata.aliud aūt quia habebat duas ⁊ nō eſt ſublata niſi vna:intelligiť impoſſe pp aliam remanentē:ſi ergo ex min⁹ impoſſibili ſequatur magis impoſſibile:poterit ex poſſibili ſequi impoſſibile:qḋ eſt manifeſte falſū ⁊ contra totā logicā.

N

Ex hoc p; ppoſitio. Illud eſt magis neceſſe eſſe:cui⁹ oppoſitū eſt magis impoſſe:⁊ illud minus neceſſe eſſe:cuius oppoſitum eſt minus impoſſibile:ſi ergo ex remotione minus neceſſarij ſeqť remotio magis neceſſarij:ex poſſibili ſeqť impoſſibile.qḋ eſt manifeſte fl̄m.

Ex min⁹ ipoſſibili nō ſeqť magis ipoſſe.nec ex minus ſſo magis falſum ꝯ̄dit notatur Sco.

¶ 2ᵒ ſic.Si magis verū hēat duas rōnes veritatis:⁊ min⁹ vnam tm̄.ſublata vna ab vtroq; vnū remanebit falſum:⁊ aliud verū.Si ergo ex minus falſo:ſeqť magis falſū:reſoluēdo erit dare ꝙ ex vero ſeqť falſū:magis enī neceſſe ē magis verū:⁊ minus neceſſe minus verū.Si ergo remoto minus remouet̄ magis:ſeqť ex vero falſū:qḋ eſt incōueniens.

Maiorē.

Accipio ergo maiorē ppōnē ſic pbatā:qn̄ aliqd eſt ſumme neceſſe eſſe:illud pōt eē oī alio nō poſito:qḋ nō ē ita neceſſe eſſe:ſed ſi deus neceſſario pduceret:ablato pducto:quod eſt minus neceſſe eſſe ipſum non poſſet eē:ergo ſequitur neceſſario ꝙ deus eſt ſic ſumme neceſſe eē ꝙ nihil aliud eſſet neceſſario extra ſe.

O

1.incōueniēs contra phos.

¶ Cōfirmať:q2 ſi neceſſario pduceret referreť relōne:que ita eſt neceſſe eē:ſicut de⁹:ipoſſe eſt aūt aliquā relōnē ſimplr̄ neceſſariam eē ad terminū contingētē:creature aūt contingētes ſunt.ergo nō pt referri neceſſario:nec p ꝯn̄s neceſſario creature creantur.

2. incōueniēs.

¶ P.arguo ſuppoſito ꝙ deus coagat cāe 2ᵉ.Et p ſic. Qn̄cūq; aliqua agētia ordinata ſūt.ſi pᵐ mouet neceſſario:⁊ 2ᵐ neceſſario mouebit:maxime ſi 2ᵐ nō mouet niſi quia motū:tanta enim neceſſitate mouebit:quāta mouetur:cū ergo de⁹ ſit pᵐ agens:oia in virtute ſua contines:⁊ concauſans oēs effectus:ſi ipſe neceſſario ageret:oēs cāe neceſſario agerent:⁊ per ꝯn̄s oia erūt de equali neceſſitate.

A.l.poſtea arguo.ſ.ſcotus.

3.incōueniēs.

¶ 2ᵒ ſic.Cū ois cā 2ᵉ depēdeat a prima ⁊ in eē ⁊ in fieri:⁊ per ꝯn̄s in actione:ſi pma neceſſario cauſet:omnes neceſſario cauſabunt:⁊ ſic oia de neceſſitate euenirent qḋ eſt manifeſte falſum.

P

4.icōueniēs.

¶ Sed oēs iſte rationes ſupponunt vnū qḋ eſt dubiū:qḋ.ſ.negatur a multis fidelibus:⁊ tenentibus cōcluſionē.ſ.ꝙ deus concurrat ad oia. Dicunt enim aliqui ꝙ deus dat vim cāruā alqs ⁊ conſeruat:⁊ nō plus.

Euaſio.

Ideo pbať aliter.p ſic.Deus continet virtualiter cās ſecūdas.ergo ⁊ effect⁹ earū virtualiter ⁊ imediate continebit.Tunc arguo ſic:oē neceſſario agēs continens virtualiter aliquē effectum:ſicut agens tale prius agit q̄ aliud ita effectus eius poneť p iſtud q̄ per aliud:ſ; de⁹ eſt agēs de neceſſitate:⁊ continet effect⁹ oium cauſarū ſecundarum:⁊ prius cauſat ordine nature q̄ cāe ſecūde:ergo neceſſario producet oēs effectus earum.

3.Via. Sed omnia ex Sco.

5.icōueniēs.

¶ 2ᵒ ſic.Cā agens de neceſſitate continens effectum ſm oēm perfectionē effectus.neceſſario producet effectum ita perfectū:ſicut pōt produci effectus:ſ; deus eſt hm̄ōi.ergo quicquid erit in vniuerſo:erit pfectiſſimum.

6.icōueniēs.

Q

¶ 3ᵒ ſic.Cā agens de neceſſitate nō impedibilis producit omnia que pōt:⁊ ſic cū de⁹ omnes effect⁹ poſſibiles contineat:erunt tot producti:quot producibiles:ſimilr̄ non dimitteret malū in vniuerſo:q2 infinitū cauſabit bonum.

7.icōueniēs.

4.via.

Rōnes notabiles ppāe ⁊ alioꝝ; quere Ba.⁊ occhā.

¶ Nunc pono rōnes alias q̄ poſſunt me mouere:ſuppono enī vnū qḋ fuit ⁊ eſt ſatis cōis cōceptus phoꝝ.ſ.ꝙ elemēta nō ſunt diſpoſita:ſicut p; vt apta nata ſunt diſponi:grauiora enī debent eē deorſū. Aqua enī eſt grauis inter alia pter terrā:⁊ ita aqua deberet cooperire totā terrā.

De diſpoſitione elemētoꝝ notabiliter.

¶ Ad qḋ dicūt phi vidētes hoc ꝙ nā naturās ſic pdidit p ſalute aliquoꝝ aialium que non poſſunt viuere in aqua.

Quare aqua totā terrā nō cooperit?

Hoc ergo ſuppoſito arguitur ſic.Omne agens de neceſſitate producit effectū ſm ꝙ effectus natus eſt produci vel agi ſm nām ſuā propriam:ſed ſm nām propriā elemētoꝝ aqua debuiſſet cooperire terrā ex omni pte:ergo ſi deus natura

Hec patēt.2. phyſicoꝝ.

8.incōueniēs

A liter ageret: ſic aquã neceſſario produxiſſz. Maior pz: qꝛ ſi ars nauifactiua eẽt i lignis: ſic faceret nauẽ. ¶ 2° ſic. Quicũqz aliquod agens pretermittit aliqd a ſuo effectu: qđ ſibi nãlr aptũ natũ eſt ↄuenire: illud nõ agit de neceſſitate. hoc pz: nã tale nõ ꝑtermittit aliqd qđ nõ eſt in ptãte ſua pretermittere: hoc aũt nõ eſt in poteſtate ſua pretermittere ſi agat de neceſſitate. hoc probo necio: qꝛ nõ ꝑt ꝓducere niſi ſm ꝙ ↄtinet: nõ aũt ↄtinet effectũ niſi ſm ꝙ effectus nãlr aptus natus eſt eẽ: ǧ ſic ꝓducit: pp ergo meliorẽ finẽ nihil dimittit de eo quod aptũ natũ eſt nãliter ↄuenire effectui. cũ ergo aqua ſit nãliter apta nata cooperire terram vndiqz: neceſſario eam ſic produxiſſet: non obſtante ſalute animalium.

2.ce.1.c.18.t alibi.

B ¶ 3° ſic. Nullũ violentũ põt eſſe ꝑpetuũ niſi a cã libere detinẽte: ſed aer violenter eſt imediate ſuper terraz: videt̃ ǧ tactus a vacuo ne ſit vacuũ. ǧ neceſſario ħ erit ab aliquo agẽte libere illud imediate ſuper terram detinente: ſilr violẽtũ eſt aquã eſſe extra ſuũ propriũ locũ nãlem: cũ ergo videamus ꝙ ita ſit: erit ab aliqua cã libere detinente. ¶ 4° ſic. Oẽ agens naturali neceſſitate ſemper agit idẽ in paſſo eodez mõ diſpoſito: ſed oẽs partes terre ſunt eiuſdẽ rationis: t vniformiter reſpectu talis agentis diſpoſite: t partes aque ſimilr: ſi ergo deus neceſſario agit debuiſſet in oibus partibus terre cauſare idez: t ſicut diſcooperuit aliquas partes terre: ita oẽs: ſilr ſicut aliquas partes aque poſuit nõ in terra: ſic oẽs: ſilr de aere hic ↄuincit. Cõfirmat̃ iſta ratio dupl̃r. Primo ex motu terre: eiuſdẽ eñi rõnis eſt tota terra t vna gleba: ergo illud qđ ↄuenit vni glebe poteſt ↄuenire toti terre: ſz vni glebe ↄuenit interduz motus circularis: ergo toti terre poterit cõpetere motus circularis: ſz cuilibet potẽtie paſſiue correſpõdet actiua po. iſti potẽtie paſſiue nõ põt correſpondere niſi actiua q̃ eſt in deo. ergo deus poterit terram circulariter mouere: ſed qcqd poteſt ꝑ te, neceſſario agit ſaltẽ aliqñ: ergo aliqñ mouebit̃ tota terra circulariter. ¶ 2°. confirmatur ex motu circulari celi. Et ħ multiplr. pmo ſic. Quicũqz aliqua forma eſt cõpoſſibilis alicui ſubto ꝓ vno inſtanti t erit pro toto tpe. iſta pz: qꝛ ſi eſt cõpoſſibilis pro vno iſtanti ſubto ipſa nõ repugnat ſubto: t ſic ſemper cõpoſſibilis: ſed celo eſt cõpoſſibile vnũ vbi ꝓ aliquo vno inſtanti: ergo nõ repugnat quantũ eſt ex natura celi: pro toto tpe: poteſt ergo celũ pro toto tempore ſtare cum iſto vbi: ſed potentie paſſiue correſpõdet actiua: ergo opz ꝙ huic correſpondeat in primo agente neceſſario potentia qua celũ poterit quieſcere: ſz ſi ita eſt cũ neceſſario agat per te, celũ ſemper q̃eſcit. ¶ 2° ſic.

D Quicunqz aliqua ſunt eiuſdẽ rationis formalis ſi vniz non repugnat alicui: nec reliquiz: ſed motus celi circularis ad dextram t ad ſiniſtram ſunt eiuſdez rationis: motus aũt celi eſt ad dextrã: ergo ſi ſibi non repugnat moueri ad ſiniſtram poterit ibidem moueri t non niſi a deo: ergo deus poterit mouere ad ſiniſtram: t ſi põt: ergo necio mouebit: qꝛ agit de neceſſitate: t ſic celũ mouebit̃ oppoſitis motib. ¶ Sz dicas. nõ eſt eiuſdez rõnis: ſed oppoſitus t incõpoſſibilis. ¶ Cõtra. nõ põt dici ꝙ ſit alterius rõnis rõne termini: qꝛ terminus acquiſitus per vtrũqz eſt eiuſdem rõnis. Si aũt dicas ꝙ eſt incõpoſſibilis habetur propoſitũ: quia agens ↄtinens in ſua virtute duos effectus incõpoſſibiles in eodẽ paſſo neutrum poterit cauſare ſi naturaliter agat: cũ ergo deus ꝑ te, naturaliter agat: neutrum poterit cauſare: qđ eſt falſum. ¶ 3° ſic. Quãdocũqz ſubiecta eiuſdẽ rõnis ſunt nata recipere formas eiuſdez rõnis: ad quẽcunqz gradũ vnũ illorum eſt natũ t aliud: ga ex quo tã ſubiã q̃ forme ſunt eiuſdez rationis: non videtur cã oppoſiti: ſed duo orbes ſunt hõgenei t ſubiecta eiuſdẽ rõnis: ǧ eque velociter mouebit̃ corpus iferioris orbis ſicut ſuperioris: ergo aliqua cã actiua erit que hoc poterit facere: ſed hec nõ eſt niſi pma. cũ ǧ de neceſſitate agat ꝓducet vel cãbit motũ in inferiori orbe eque velocem: ſicut eſt mot ſupioris orbis: t ita eque velociter mouebunt̃: qđ eſt falſum. ¶ Si dicat̃ ꝙ corpora orbiũ non ſunt eiuſdẽ rõnis. ¶ Tũc arguo ſic. Oẽs ptes eiuſdez orbis ſũt eiuſdẽ rõnis. hoc nullus dz negare: ſz partes q̃ appropinquãt ad polũ tardius mouent̃. ǧ pñt eque velociter moueri: t ꝑ ↄñs a deo. t ſic cũ de de neceſſitate agat mouebit eque velociter oẽs ptes eiuſdez orbis: t ſic partes minus a polo diſtãs mouebunt̃ eque velociter cũ magis diſtãtib. ¶ 4° ſic. Quicũqz aliq̃ loca ſũt eiuſdẽ rõnis. qcqd eſt natũ q̃eſcere in vno t in alio: ſed hemiſperiũ ſuperi t iferius ſũt eiuſdẽ rõnis. ǧ ſtella q̃ q̃ſcit in hemiſperio ſupiori poterit q̃eſcere in iferiori. t ſic erit dare potentiã potẽtẽ illud ducere ad actũ. nũc illud nõ põt eẽ niſi de: t ꝑ ↄñs de de nectate faciet. cui oppoſitũ eſt manifeſtũ. ¶ Cõfirmãtur iſte rõnes multipliciter. ¶ Primo ſic. Accñtalis ordo nõ põt reduci in cãm nãlr agẽtẽ. Uoco accidẽtalẽ ordinẽ q eſt inter oia q̃ pñt ſtãtibus naturis eoꝝ aliter ordinari: ſz inter radios cauſatos a ſole vnum in mane: t aliũ in meridie: eſt accidẽtalis ordo. opz ǧ ꝙ reducatur in aliquã cãm liberam ꝙ hic ſit in mane cauſatus t prior: t alius in meridie t poſterior. ¶ 2° ſic. Partes in aliquo toto accidẽtaliter ordinate poſſint alio modo ordinari: ſed ſol habet multas ptes que quidem ſunt eiuſdem rõnis t pñt aliter ordinari. non enim repugnat vni parti eſſe in ſitu alterius: ꝙ ergo ſint ſic diſpoſite t ordinate cũ eſſent aliter diſponibiles t ordinabiles: opz in cãz liberam reducere: qꝛ ſi in cãm nãlem: q̃ ratione eſſent ſic ordinate: eadem rõne aliter. ¶ 3° ſic. per rationem Scoti. Quando agens nãle non eſt terminatuz ad vnũ eiuſdẽ rationis: non determinatur ex ſe ad certũ numerũ. cũ ergo ſtelle ſint eiuſdem rõnis: nec determinant̃ de ſe ad certũ numerũ. ifinitas aũt eis nõ repugnabit: t nõ pñt produci niſi a deo: ergo de cũ naturali neceſſitate producit, tot ꝓducet quot ſunt producibiles: t ſic produceret infinitas. qđ eſt falſum. ¶ Si dicat̃ ꝙ nõ ſunt ſtelle eiuſdem rõnis: ſaltem non põt negari: quin partes ſolis ſint eiuſdez rõnis. Et tunc arguo ſic. Quãdocũqz nã non eſt determinata ad certum numerum partiũ ex ſe ſi determinet̃ opz ꝙ ħ ſit ab aliquo agẽte libere: ſed nã ſolis eſt hm̃: qꝛ non determinat ſibi vnaz partem vtpote vnius miliaris: nec ꝑ ↄñs tot quin plures poſſit in ſe hẽe. determinatur ǧ ab aliquo libere agente. Similiter põt argui de animab: qꝛ deus nõ eſt determinatus ad producendũ vnã. ergo non determinat ſibi certum numerũ: t ꝑ ↄñs poterit t cauſabit infinitas. ¶ Ad argm factum in principio per dicta patet.

Margin notes: E — 14. ...; Ratio. — F — 15. ...; 16. ...; Ordo accidentalis que? — G — Scotus — H — 17. ... Sed alia pſſ addi ... ſpeculati ... l. t alibi. Ratio.

¶ Diſtinctio. X. Queſtio. I.

Nunc poſt filij eternitatem tc.

Circa diſtinctionem decimaz q̃ritur. Utrũ diuina voluntas ſit principium productiuũ ſpũſſancti. Qꝫ nõ. Augu. 15. de trini. Spũſſanctus procedit neceſſario. ¶ Contra. idem Augu. dicit ꝙ ſpiritus ſanctus procedit per modum amoris.

5. de tri. c. 14. t alibi.

Hic introducuntur quattuor opiniones. Quidã dicũt ꝙ ſpiratio actiua ſolum eſt principium productiuum ſpũſſancti: quia qñ aliqua actio conuenit alicui t repugnat alteri: ſibi competit per illud in quo diſtin-

I guiſ ab alio:ſed ſpiratio actiua conuenit patri ⁊ filio:⁊
repugnat.ſ.ſ.ſpiratione aūt preciſe diſtinguunt ab eo:
ergo ſpiratio eſt principium productiuum ſpirituſan-
2.ob. cti.¶ Alij dicunt ꝙ eſſentia eſt pñm ipſius totale:qꝛ in
oī ꝓductione vniuoca terminus dꝫ eſſe eiuſdem rōnis
cū pncipio ꝓductiuo:ſꝫ diuina ēntia eſt terminus ꝓ-
Cap.16. ductionis ſpūſſancti ſm Aug.15.de tri.diuinā eſſentiā
preſtat ſine pncipio.ſ.ſ.de patre ⁊ filio eterna ꝓceſſio.
A.l.totale ꝓductiuū ſpūs ſancti. ergo ēntia eſt pñm totale in vtraqꝫ emanatiōe.¶ Alij
dicūt ꝙ eſſentia cū actiua ſpiratione quaſi determina-
3.ob. ta:qꝛ cā vl'is nō determinaꝛ ad aliqd ꝓducēdū niſi ꝑ
cām particularem:ſed eſſentia diuina eſt pñm vniuer-
ſale in vtraqꝫ emanatione.ḡ opꝫ ꝙ ad illā determinatā
determineꝛ per aliquid propriū illud nō eſt niſi ſpira-
4.ob. tio actiua.ergo ⁊c.¶ Alij dicūt ꝙ ſola volūtas eſt pñm
5.ob. ꝓductiuū.ſ.ſ.quia ipſa ſola ſpirat. ¶ Opinio 5ª eſt ꝙ
K nec eſſentia nec ſpiratio actiua:ſꝫ actus amoris mutui
Nec.5.ob.ſ ponit cōiter i originalibus nec vl de lra: qꝛ ꝯ eam nō arguit. quo ſe diligunt pater ⁊ filius:qꝛ ſicut intellectus ꝑ actū
ſimplicis notitie eſt pñm notitie declaratiue que dicit
verbū:ita voluntas per actum ſimplicis complacentie
eſt ꝓductiua amoris incentiui:q dicitur amor ſpirat⁹.
Iſta videt intentio Augu.xi.de trini.vbi oſtēdit ex in-
tentione ꝙ pater ⁊ filius ſpirant ſpūm ſan.amore con-
Impugnatio oīuʒ opionū. cordi.¶ Sed nullus iſtoꝝ modorū pōt ſtare. Prim⁹
non.Tum qꝛ nō continet ſpiratio actiua eſſentiaꝫ que
eſt terminus:nec formal'r nec virtual'r.Tū qꝛ non pōt
eſſe pncipiū agēdi:qꝛ relatio:⁊ qꝛ non dicit pfectionem
ſimpl'r.ḡ ⁊c.2ᵘˢ ēt non pōt ſtare. Tum quia in vtraqꝫ
emanatione ſi eſſentia eſſet pñm ⁊ terminus:tūc ꝓdu-
ctiones eſſent eiuſdem rōnis. Tū qꝛ determinata ꝓ-
ductio eſt a pño determinato:eſſentia aūt eſt indeter-
L minatū pñm:ergo ipſa non erit pñm totale. 3ᵘˢ ēt ſtare
nō pōt.Tū qꝛ qꝺ eſt rō determinādi pñm ad ꝓducen-
dū:nō pōt eſſe productio ipſa.Tum quia relatio nō ſe
hꝫ ad modū forme ſpecifice:ſed forme indiuidualis.ḡ
ipſa non erit determinatiua.Nec 4ᵘˢ ſtare pōt:qꝛ volun
tas nō cōtinet formal'r nec virtual'r terminū ſpirationis
qui eſt eſſentia:tū etiā qꝛ ipſa ſpiratio nō eſſet vniuoca
ꝓductio.Nec rōnes valēt.pma ꝓ pma opinione nō va
let:qꝛ lꝫ pr ⁊ fili⁹ vt diſtinguunt a ſpūſſancto nō hēant
formā cōem qua diſtinguunt a ſpūſancto niſi ſpiratio
nē:hñt tñ pñm ꝓductiuū ſine termino:⁊ ſpūſſanctus hꝫ
cū termino:⁊ hoc ſufficit. 2ª ꝓ 2ª opione nō valꝫ:quia
ad ꝓductionē vniuocā ſufficit ꝙ terminus ſit eiuſdeꝫ
rōnis cū pño ſaltē ptial'r:⁊ ita ē hic ſicut dicet. 3ª nō va-
let:qꝛ ipſa ꝓductio nō pōt eē determinās ad ſe:ſꝫ ſuffi
M cit volūtas. 4ª ēt ꝓ 4ª nō valꝫ:qꝛ ipſa volūtas:lꝫ ſibi
ꝯueniat ſpirare:iō concludiꝛ ꝙ ipſa concurrit.tñ non
ꝯcludiꝛ ꝙ ipſa totaliter ꝯueniat.nō enī opꝫ ꝙ oē con-
currēs ſpiret:ſꝫ ſufficit ꝙ vnū libere.⁊ hec eſt volūtas.

Ob.propoſi. Ideo ad qōneꝫ reſpōdeo:⁊ dico q̄tuor ꝯcluſiones.
Cōclo 4ª Prima eſt:ꝙ diuina eſſentia eſt partiale pn-
Nec ſola ēntia nec voluntas ſufficit: ſed vtraqꝫ ſimul pncipaliꝰ tñ eſſentia pncipalr vt q.ſ.ſ. cipium:ꝯcurrēs in rōne obiecti.Et hoc probatur:quia
ſi nō:tūc productio non eſſet vniuoca.Tū qꝛ nihil con-
tinet terminū nec formal'r nec virtualiter niſi eſſentia.
¶ 2ª ꝯ eſt.ꝙ volūtas eſt pñm partiale cōcurrens in rō-
ne potētie:qꝛ impoſſibile eſt actū ſpirandi eſſe niſi con
currēte voluntate:ſicut nec actus dicendi:niſi concur
rente intellectu:ſed per ſpirationē ꝓduciꝛ ſpūſſanct⁹.
¶ 3ª concluſio eſt.ꝙ iſta duo ſunt vnum pñm totale:hꝫ
ſequitur ex premiſſis:qꝛ vtrunqꝫ concurrit ⁊ neutrum
ſufficit. Nā impoīe eſt reſpectu eiuſdeꝫ producti duas
cauſas vel duo principia totalia eſſe.¶ 4ª ꝯcluſio eſt.
ꝙ eſſentia pncipalius concurrit:qꝛ illud qꝺ concurrit
in aliqua productione ſicut pncipium vniuerſale:prin
cipalius concurrit q̄ʒ illud qꝺ cōcurrit vt pñm particu-
lare:eſſentia diuina ꝯcurrit vt principium vniuerſale: N
voluntas vo vt principiū particulare.¶ Sed inſtatur Obijcitur 4ª
ꝯ iſtas ꝯcluſiones ꝑ ordinē. Primo ꝯ pmā ſic.nullus act⁹
eſt liber niſi a libera potētia elicit⁹:actus ḡ a nāa elicit⁹
⁊ a volūtate lꝫ poſſet dici liber rōne volūtatis:tñ pote-
rit dici nālis rōne nāe.¶ Cōtra ſcōaꝫ ꝯne:qꝛ pñm pha
bens terminū adequatū nō pōt vlterius ꝓducere:ſed
ēntia diuina in ꝓductiōe ſbi eque hꝫ terminū adeq̄tū
ſicut itell's.ḡ ſicut itell's nō pt in aliud.ḡ nec eēn͛.¶ Cōtra
tertiā ꝯne.pñm hñs terminū adequatū nō pōt vltra ꝓ-
ducere:ſed voluntas diuina in ſpūſancto hꝫ terminum
adequatū.ḡ nō poterit ꝓducere creaturam.¶ P. Qꝛ
ipſa diuina volūtas ſola eſt tante vel equalis pfectio-
nis quāte pfectionis eſt ēntia ſil'cū volūta:e:cū in infi
nitis nō ſit ineq̄litas:⁊ iō ita ſufficiēs eſt ad ꝓducēdū
ꝑ ſe ſicut cū eſſentia.¶ Cōtra quartā ꝯcluſionē.Tū quia
O ꝓductio magis ſpecificaꝛ a voluntate q̄ʒ ab eſſentia.ḡ
eſt a voluntate principalius.Tum qꝛ principia eiuſdē
rationis eodem ordine ſemper concurrunt:ſꝫ qñ ꝓdu
citur amor ſpirat⁹ in creaturis ſemper obiectū eſt mi-
nus pncipale:⁊ voluntas magis:⁊ tñ voluntas in deo
⁊ in creatura ponitur eiuſdeꝫ rōnis:⁊ creaturis eſt mi
nus principale obiectum.cū ḡ ſint eiuſdē rōnis:eodeꝫ
modo erit in diuinis.¶ Ad pmū iſtoꝝ dico.ꝙ qñcūqꝫ Nobiles ſolo nec vtraqꝫ pōderāde.
multe cāe concurrūt ad vnū effectum:ſi vna eſt libera
totus effectus eſt liber.bene ergo ſequitur: qꝛ actus ē
a potētia libera.ḡ liber:ſed nō ſequitur:eſt actus a po- Vide.3.di.6. ⁊ alibi ad h.⁊ iſtādā pōderā.qre ſco.h ⁊ alibi.
tentia nāli.ergo non eſt liber:quia potentia libera po-
terit concurrere.Exemplum de neceſſario ⁊ contingē-
ti:quia ex altera de cōtingenti ⁊ altera de neceſſario:ſe
quitur cōcluſio de contingenti:⁊ nunq̄ de neceſſario.
P Eodem modo ex altero pño libero ⁊ altero nāli:ſequi-
tur ꝙ actus ſemper ſit liber.¶ Ad 2ᵐ dico.ꝙ eſſentia
diuina hꝫ in ſeipſa virtutē cōcurrendi cum intellectu:
⁊ vt ſic hꝫ in filio terminū adequatū.nec per iſtum mo
dum poteſt aliquid vlterius producere:habet etiā vir
tutem cōcurrendi cū volūtate ad ſpirandum.⁊ vt ſic Uſ ergo maior illuminatio eēntie.ꝙ potē narā cā.dic ꝯſequenter.
nō hꝫ terminū adequatū in filio:lꝫ ḡ nō habeat termi-
nū adequatū in filio ſub vno modo ⁊ vna v̄tute:nō ſe-
quiꝛ ꝙ ſimpliciter hēat:qꝛ nō ſm virtutē ſpiratiuā:ſicut
ignis pt hic terminum adeq̄tū ſꝫ vim illuminatiuā:lꝫ
nō hēat ſm vim calefactiuā.¶ Ad 3ᵐ dico eodeꝫ mo-
do:ꝙ voluntas habet duplicē modū ꝓducēdi:vnum Voluntas hꝫ modū ꝓducēdi duplicem.
neceſſariū:⁊ aliū cōtingentem:lꝫ ḡ habeat terminum
adequatum in ſpūſancto pro q̄nto eſt pñm neceſſariū:
non tñ vt contingens.Et qñ dī de infinitate:dico ꝙ lꝫ
Q infinitas eque ꝯueniat eſſentie ſicut voluntati:⁊ econ-
Unā īfinitus altero ⁊ ñ pncipali⁹ nō eſt pfectius. uerſo:tñ principalius ꝯuenit eſſentie:qꝛ pmo eſſentia
intelligitur infinita:lꝫ ergo pmo ipſa ſit ⁊ principalius
infinita:non tamen perfectius.¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ma-
Specificatio actus a pncipio totali pōt ſic intelligi. gis ſpecificaꝛ original'r ab eſſentia:quia magis habet
eſſe ab ea:tñ q̄ntū ad denominationē pōt plus ſpecifi
cari ab eo a quo hꝫ minus eē:ſicut actus itelligendi in
creaturis ſpecificaꝛ ab obō:lꝫ pncipalius hēat eē a po⁹
q̄ʒ ab obō.Et qñ dī ꝙ in creaturis obm minus pncipa
Quaſi i diuinis obm:ſꝫ i creaturis potētia pncipali⁹ vt in plib⁹ hñ. liter ꝯcurrit.Dico ꝙ ordo ille eſt accītalis:⁊ iō nō opꝫ
ꝙ ita ſit vbiqꝫ.in creaturis enim iterdū īuenit⁹ ꝙ pn
cipalius eſt ab obō:ſicut in beatitudine.ḡ ordo iſte ꝙ
pncipalius ꝯcurrat nō eſt eſſentialis.regula tñ eſt ve-
ra.ꝙ maius vniuerſale principalius concurrit.

Sed hic ſunt aliqne difficultates ſpeciales. Pri- Sp vlius pncipaliꝰ i pncipiando.
ma eſt.cū productio ſpirituſſancti dica- D.octaria.
tur eque neceſſaria ſicut productio filij:quare dicitur
magis libera q̄ʒ ꝓductio filij:vel minus nālis. ¶ Di-
co ꝙ libertas accipitur multipl'r.Aliquādo enī ſumiꝛ Libertas q̄ꝫ multiplicr.
vt diſtinguitur contra neceſſariū:⁊ ſic nulla libertas eſt in

A
Cōſidera illā ſiam.

diuinis:eo ꝙ neceſſitas eſt modus intrinſecus oīuꝫ diuinoꝝ. Aliqñ ſumiť vt diſtinguiť ꝯ coactionē:ꝛ ſic oēs potē:ac aie libere dicunť:eo ꝙ nulla ad actionē ſuam cogiť. Aliqñ accipiť vt diſtinguiť ꝯ ſeruitutē.ꝛ ſic potētie aie rōnalis ſunt libere. Aliqñ vt diſtinguiť ꝯ ſubordinatum:ſicut vna ſciā alteri ſubordinať:ꝛ illa cui alia ſubordinať dī libera reſ alterius. Et iō metaphyſica dī libera reſ aliaꝝ ſciarū. Nullo iſtoꝝ modoꝝ ſumitur hic libertas. de p̄mo mō pꝫ:ꝛ de oībus alijs:qꝛ omnia que ſunt in diuinis ſunt libera:eo ꝙ nō eſt ibi coactio quo ad p̄m:nec ſeruitus quo ad 2m:nec ſubordinatio q̄ ad 3m. ¶ Accipiť aūt alio mō vt diſtinguiť ꝯ nāꝫ ꝛ naturale. Accipiēdo aūt iſto mō dico p̄.qd eſt nāle vel liberꝫ. accipiēdo regulā generalē ꝙ oē ꝓductiuū p̄n cuius effectus pōt dici natus:eſt p̄n nāle:vñ nā eſt p̄n natiuitatis. oīs aūt potētia p̄ter volūtatē eſt hō.qꝛ.ſ.ei⁹ effectus poſſet dici natus:ꝛ p ꝯñs quelibet potētia cui⁹ actus vel effectus nō pōt dici natus eſt libera:ꝛ nulla potentia eſt talis niſi preciſe volūtas:hinc eſt ꝙ preciſe volūtas eſt libera. ¶ Si dicas vnde eſt hoc ꝙ ſolum ꝓductū a voluntate nō pōt dici natū. ¶ Dico ꝙ nō eſt dare aliquā cām niſi qꝛ eſt a tali potētia. Et ſi dicas. q̄re potētia eſt talis. Hic eſt ſtatus:ſicut vl'r eſt ſtatus in cauſis formalib⁹. Si q̄rať a me quare albedo diſgregat:dicā qꝛ albedo eſt talis forma.ſ.albedo:nec eſt dare aliā cām. ſic eſt in propoſito. ¶ Dico ḡ ꝙ ideo ꝓductio ſpūſſancti libera eſt:qꝛ a tali p̄n°.ſ.potētia voluntatis que libera eſt: ꝓductio aūt filij:qꝛ eſt a p̄n° totali nāli: ideo ipſa eſt mere nālis ꝛ nō libera.

Uide in phyſica.

Cōſidera caſtigando.

Regla nōbil'

Principium nāle ꝛ liberū quid?

B
Uide ſco. h ꝛ in q̄li. q. 16. ꝛ 17. optīe ad h̄ Mō hās reſolutiones de libertate ꝛ nālitate p̄ncipij ꝛ oppōnis ſcti argūtis ꝯ° plura tū addendo vbiqꝫ.

¶ 2° diffi. eſt ſi libertas ſimpl'r ꝛ libertas arbitrij ſint idē. ¶ Dico ꝙ libertas abſtrahit a libertate arbitrij:ſicut ratio productionis a ratione factionis:ita ꝙ liberū ſe habꝫ in plus q̄ liberū arbitrium:liberū enī arbitriū eſt preciſe circa illa circa que volūtas pōt al'r ſe hr̄e.ſ.circa contingētia. liberū aūt ſimpl'r circa neceſſaria. naꝫ libertas ſtat cuꝫ neceſſitate vt abſtrahit a libero arbitrio:ꝛ iſto modo abſtrahendo dicimus ꝙ ſpirituſſanctus libere producitur:ſꝫ neceſſario:creatura aūt nō ſolū producitur libere abſolute:ſed libere libertate arbitrij. ¶ 3° diffi. eſt:qꝛ liberum non videtur aliud eſſe niſi actū ſuū habere in ſua poteſtate. ¶ Dico ꝙ potentia ex hoc ꝙ libera non ſe habet ad ꝯ̄ria vel ꝯdictoria:ſed ſtante determinatione ad actum ſuum ſufficit ꝙ non ꝓducat ꝑ modū naturitatis:ꝛ hoc vbicunqꝫ ſaluať ſufficit ad rationem liberi. habere aūt ſe ad oppoſita eſt ꝯditio liberi arbitrij: vt addit ſupra libertatē.

C
Q̄n libertas ſimpl'r ꝛ libertas arbitrij.

Cōſidera illā ſiam.

¶ 4° diffi. eſt. Utrꝫ volitio qua deus ſuam eſſentiā diligit ſit libera. ¶ Dico ꝙ actus diligendi diuus reſpectu eſſentie ſue eſt mere naturalis:qꝛ non eſt principiatus:ſed innaſcitur mere nāliter. volitio ergo nō produciť a volūtate:ſꝫ eſt in volūtate:hec aūt nō eſt in libertate volūtatis:ſicut nec receptio volitionis. voluntas enim noſtra vt actiua libera diciť:nō tñ vt receptiua:ſic eſt in propoſito. ¶ 5° diffi. eſt quomodo voluntas poteſt neceſſario ſe habere reſpectu ſpūs ſancti:cum ipſa de ſe ſit potentia libera ꝛ cōtingens. ¶ Scotus videť dicere ꝙ ſꝫ voluntas ſit contingens reſpectu eorum que ſunt ad finem: neceſſario tamen reſpiciat finē. Sed non ſufficit:nam ſm eū, voluntas noſtra non ſolum circa ea que ſunt ad finem ſe hꝫ contingenter:ſed etiā ex eo ꝙ talis potentia ſe habet contingenter reſpectu finis. Eodem modo dico de voluntate dei. Ideo poteſt dici aliter ꝙ volūtas circa contingentia cōtingenter ſe hꝫ:tñ hic nō pōt.ꝛ rō eſt:qꝛ actus ſpirationis eſt idē real'r cū ſuo principio. eſt eniꝫ ſpirare in diuinis indiſtinctū real'r a ſuo principio.ſ.ab eſſentia. ſpirari aūt qđ eſt produci paſſiue:eſt

D
Nō valde de dilectiōe ēēntie diuīe ad intra ꝙ nō ſit libera: ſꝫ mere nāl' ſꝫ ꝯſidera alīn⁹ ꝛ quere ſco.
Act⁹ ergo beatificus dei eēt nō receptiue ſꝫ volūtate ip̄i⁹

Oppoſitū h⁹ eſt ſcot. ma. de voluntate abſolute: ſed pōderant ſcis bene h.
Cōſidera ea certe.
Quare volūtas in ſpirādo ſ.ſ. neceſſario ſe habeat?

idem cum ſuo termino:ꝛ quia tam eſſentia que eſt terminus q̄ eſſentia que eſt principium:ſunt neceſſe eſſe: hinc eſt ꝙ ſpiratio eſt neceſſaria. Poteſt tamen dici ꝙ dubium accipit falſum:ꝙ voluntas ex eo ꝙ eſt libera ſit contingens:qꝛ hec eſt ꝓprietas liberi arbitrij:ꝛ addit ſupra libertatem:voluntas ergo ex eo ꝙ eſt libera abſtrahit a contingentia. ¶ Sexta diffi. eſt q̄uo voluntas pōt habere illum duplicem modū principiandi oppoſitū.ſ.neceſſario ꝛ contingenter. ¶ Dico ꝙ ſicut nos videmus ꝙ eadē rō formalis poteſt habere oppoſitos modos eſſendi:ſicut voluntas ſiue entitas diuina habet in deo infinitum eſſe:ꝛ eedem rationes formales in creaturis habent eſſe finitum ꝛ limitatum:ſic nō eſt inconueniens ꝙ idem principiū habeat diſtinctos ꝛ oppoſitos modos p̄ncipiandi poterit. ergo voluntas diuina principiare neceſſario ꝛ contingenter.

F

Oppoſiti modi adē eēntie ꝛ potētie ꝯuenire p̄nt: ſed ois examinabis caſte.

¶ Sed ꝯtra verū eſt ꝙ eadem rō formalis idētitate ſpecifica aliquando poteſt habere oppoſitos modos eſſendi:ſꝫ nō eadē rō identitate numerali. Non enim eſt eadem entitas in deo ꝛ in te numeraliter:nunc autem voluntas eadem numeraliter intelligitur in deo:ꝛ tamen eſt neceſſaria ꝛ ꝯtingēs reſpectu ſpūſſancti ꝛ creature. ¶ Dico ꝙ oppoſiti modi intrinſeci ſunt icōpoſſibiles ſimul vniformiter accepti:ideo voluntas q̄ eſt in deo hꝫ illuꝫ modum qui eſt neceſſitas. Ideo non poteſt habere cōtingentiam formaliter. Unde dico ꝙ voluntas diuina ita eſt neceſſaria ꝙ non contingens:loquendo formaliter:ſed tamen non eſt inconueniens ꝙ habens vnuꝫ modum vno modo habeat oppoſitum alio modo:ſꝫ enim voluntas formaliter ſit neceſſaria:poteſt tamen cum hoc virtualiter eſſe contingens.

Replica.
F
A.l. aliquali.

Nec'ū ꝛ ꝯtīgēs accipiunť 3°. ꝛ vbiqꝫ pōdera.

G

¶ Sed ꝯ. ſꝫ modi oppoſiti ſint cōpoſſibiles eidem:diuerſimode tamē vniformiter videntur incōpoſſibiles: hic aūt ponitur neceſſitas ꝛ contingentia vniformiter.ſ.virtualiter:qꝛ reſpectu productoꝝ:ſpūſſancti.ſ.ꝛ creature. ¶ Ideo vltimate dico ꝙ oppoſiti modi ſunt incompoſſibiles: ſed hic in propoſito iſti modi nō ſunt proprie oppoſiti: quia ſunt reſpectu diuerſorum:qꝛ neceſſitas reſpectu ſpirituſſancti:ꝛ ꝯtingētia reſpectu creature. Exemplū. color imutat ſenſibil'r ꝛ itētional'r reſ diuerſoꝝ:qꝛ vno mō ſenſum imutat alio mō intellectū. ¶ 7° diffi. eſt ꝙ ex his dictis nō vī ꝙ rō ꝓbās intellectū diſtingui a volūtate ꝯcludat. Probamus enī iſtas potētias diſtingui qꝛ vna libere agit. alia nāl'r. cū ergo tñ diſtinguatur neceſſariū ꝛ ꝯtingēs q̄tū nāle ꝛ liberū:vī ꝙ ſicut p̄ma duo poſſunt potētie eidē ineſſe:ita ꝛ alia duo.

Replica.

A.l. productionis.
Ultimata reſolo hu⁹.d.

H

¶ Dico ꝙ ſicut patuit diſtin. 8. dr̄ia eſt inter modos itrinſecos ꝛ q̄dditates:qꝛ modi intrinſeci aduenietes nō variant rōnem formalē:ſꝫ q̄dditates bene variant:ſicut pꝫ ꝙ dr̄ia adueniēs generi variat rōnem formalē. Mō ad ꝓpoſitū:neceſſitas ꝛ ꝯtingentia nō ſunt rōnes foꝛales: ſꝫ ſunt modi itrinſeci:ꝛ iō aduenientes nō variant:ſed dimittūt. liberū aūt ꝛ nāle ſunt rōnes formales:ꝛ ideo variant. Et ſic patet quare arguimus ex naturali ꝛ libero rōnes diſtinctas:ꝛ non ex neceſſario ꝛ contingenti: quia duo prima ſunt rationes formales:alia duo ſunt modi intrinſeci. ¶ Octaua diffic. eſt ſi alia debet poni potentia ſpiratiua:ꝛ alia creatiua. ¶ Dico ꝙ ſine diſtinctione potentie actus iſti eideꝫ conuenire poſſunt. Tunc pōt dici ꝙ eidē cōpetunt diſtincte aptitudines: ſicut enim eadem potētia creat ꝛ ſpirat: ita in eadem potentia eſt aptitudo nālis ad creandum:ꝛ alia aptitudo ad ſpirandum:que ſunt diſtincte potentialitates ꝛ non potentie:ꝛ propter hoc dicuntur aliud diſtincte. ¶ Nona diffi. eſt cum eſſentia concurrat ad producēdum verbū ꝛ ſpūmſan. vtrū ipſa habeat in ſe duplicē

Liberū ꝛ nāle nō ſunt modi ſed q̄dditates foꝛales:ſꝫ ꝯſidera bene.
Eſt nōbil' ſuga:ſꝫ al'r dici poſſet.

Beſte idētitate potētie pluraficari poſſit potētialitate ꝛ aptitudines ꝛ hr̄ dꝫ eſſe de eſſentia.

I aptitudinẽ. Dico ꝙ ſic. ſtãte enĩ idẽtitate õimoda cẽn/tie: ipſa hȝ aliã ⁊ aliã aptitudinẽ: ⁊ iſta non ſunt niſi reſpectus fundamentales vel aptitudinales: ⁊ nõ potentie diuerſe. ℂ Sȝ qre intell'ᵉ nõ hȝ iſtas diuerſas aptitudines. ℂ Dico ꝙ non ꝑncipiat niſi vno mõ: ⁊ iõ tm̃ vnũ hȝ. nõ ſic aũt eſſentia. ℂ Decima diffi. quõ iueniũ iſta diſtõ viriũ. ℂ Dico ꝙ oĩa diſtinguũ 4ᶠ. Aliqñ enĩ diſtinguũ ꝑ ptes cẽntiales: ſicͣ qñ diuidiũ ꝑ vegetatiuũ ſenſitiuũ ⁊ itellectiuũ. Aliqñ diſtinguiũ ꝑ potentias: ſicͣ qñ diuidiũ ꝑ intellectũ ⁊ voluntatẽ ⁊ memoriã. Aliqñ in vires: ſicut qñ diuidiũ ꝑ iraſcibilẽ ⁊ ꝯcupiſcibilem. Aliqñ in potiones: ſicut in iferiorẽ ⁊ ſuperiorẽ. Et iſte eſt ordo: quia ſm ꝙ eſſentia diſtinguiũ in plures ptes: ita vna pars in plures potẽtias: ⁊ ſilr vna potẽtia in plures vires: ⁊ eodẽ mõ vna vis in pluribus portiones. Cõcupiſcibilis enĩ põt negociari circa tpalia: ⁊ ſic dĩ portio inferior. vl' põt negociari circa eterna: ⁊ ſic dicitũ portio ſupior. ģ diuiſio volũtatis in creatiuã ⁊ ſpiratiuam eſt ꝑ vires: intell'ᵉ aũt nõ põt ſic diſtingui: ſȝ ꝑ portiones. ℂ Sȝ eſt ne volũtas ꝓductiua ſpũſancti inğtũ volũtas: vel inğtũ infinita. ℂ Dico ꝙ nec inğtũ volũtas: qȝ ſic oĩs. nec inğtũ infinita: qȝ ſic intell'ᵉ: qȝ infinitᵘ: ſed inğtum voluntas infinita ſimul. ℂ Ad auctoritatem in principio. ℂ Dico ꝙ Augu. accipit neceſſarium pro perſona: non pro pñᵒ quo. ℂ Qõ. II.

Dubium. — *Alr diſtinguitur qdruplr.* — *Modus doctrine vbiqȝ põderanda.* — *Ordo notabilis.*

K — *Cõſidera eẽs diuerſitatẽ ⁊ adde pñe.* — *Dubium.* — *Ecce qõ qria ⁊ applica ad hoĩem. 8. diſ. 7. de vnica ſi liatione l diuiſa.* — *ſ. ſpũs ſctũ.*

Vtrum cẽntia diuina ſit formalis terminus ſpirationis actiue. Arguo ꝙ nõ: qȝ tũc eſſet filius: cum eſſentia ſit formalis terminus in productione filij. ℂ Contra. eſſentiam de ſpũſancto preſtat de vtroqȝ proceſſio Augu.

L — *15. 8 tri. c. 26.* — *Modus dicẽdi alioꝝ 4ᶠ 5. de trini. ⁊ alibi.*

Hic introducunũ 4ᵒʳ modi dĩ. Primus eſt ꝙ volũtas diuina eſt terminus formalis: qȝ eſt productio vniuoca ⁊ eius pñcipium eſt diuina volũtas: qȝ in ꝓductiõe vniuoca formalis terminus vel rõ termini prehabeatur in ꝓducente. Idẽ de cẽntia. ℂ 2ᵒ modus eſt: ꝙ actus volendi: qȝ ſm Aug. ſpũſanctus eſt amor: qȝ ſpũſanctus ꝑ modum amoris ꝓduciũ. ℂ 3ᵒ modus eſt ꝙ cẽntia cuȝ relõne: qȝ cẽntia vt pſcindit a relõne eſt cõis tribus: ⁊ ſic non terminat aliquã ꝓductionẽ. ℂ 4ᵒ modus eſt ꝙ ſpiratio paſſiua: qȝ illud eſt formalis terminus quo ꝓductũ diſtinguiũ a qcũqȝ alio: ⁊ hõ eſt ſpiratio paſſiua. ℂ Cõtra pmũ arguiũ: qȝ nulla paſſio eſt rõ cõicandi ſubm. ſȝ voluntas eſt diue eſſentie. ģ ⁊c̃. Nec valet ratio: qȝ ſufficit ꝙ pñᵐ pncipale ſit euiſdem rõnis in productione vniuoca cũ termino. ℂ Cõtra 2ᵐ: qȝ productio ſubſtãtialis non poteſt hic pro termino aliquod accidentale vel quaſi accidẽtale: ſed talis eſt productio ſpiritusſancti. ergo ⁊c̃. Nec valet ratio: qȝ ſpiritus eſt amor ſolum a proprietate: quia a voluntate producitur. ℂ Contra 3ᵐ: quia vnius ꝓductionis eſt vnus terminus formalis per ſe: relõ aũt ⁊ cẽntia nõ ſunt ſic vnũ. ℂ ꝑ. Tũc enim relõ pcederet ſuũ terminum. Nec valet rõ: quia eſſentia vt ſic nude accepta hñ fundat. ℂ Contra 4ᵐ: quia tũc nõ eſſet productio forme ſubſtantialis: ſȝ relationis: ⁊ tunc eſſet adaliquatio. ℂ ꝑ. Proprietas indiuidualis non eſt formalis terminus: ſed natura eſt formalis terminus. Nec valet ratio: qȝ proprietas indiuidualis diſtinguit ⁊ non determinat.

Improbat 4ᶠ — *ſ. ſcd pro illo modo.* — M

Op. ꝓpria. **Dico ergo** ꝙ cẽntia eſt formalis terminus ſpirationis actiue. ℂ Intelligendũ tamen ꝙ quia ſpiritusſanctus omnia q̃ hȝ: hȝ per productionẽ. hinc eſt ꝙ oĩa terminant productionẽ ſuo mõ cũ quodã ordine. Primo enĩ ꝓductio terminatur ad eſſentiã: ſicut ipſa oĩa alia nãli ordine antecedit. 2ᵒ terminaũ ad attributa: qȝ paſſiones adequate imediate ipm ſubm ꝯſequunũ. 3ᵒ ad ꝓprietatem reſpectuã: ſicut ꝓductio in creaturis terminaũ ad hecceitatẽ. 4ᵒ ad relõnes cões: ſicut quaſi ad accidẽtia. Exᵐ in creaturis ſicut ꝓductio caloris. Primo terminaũ ad calorẽ. 2ᵒ ad ꝓprietatẽ vel paſſionẽ caloris. 3ᵒ ad hecceitatẽ. 4ᵒ ad ſilitudinẽ: qua hȝ cũ alio. ℂ Hoc pbaũ per rõnes: qȝ qualẽ ordinẽ hñt aliqua in eẽndo talẽ hñt in ꝓducendo vel ꝓduci: ſȝ in eſſendo illa talẽ ordinẽ habent: qȝ pmo eſſentia eſt. 2ᵒ attributa. 3ᵒ relõnes originis. 4ᵒ cões relõnes. ģ talẽ ordinẽ hñt in ꝓducendo: ⁊ ſic ſpiratio actiua terminaũ tali ordine ſicut iſta ꝓducuntũ. ℂ Sed ꝯ iſtud inſtaũ 4ᶠ. Primo ſic. Nã vnius relõnis nõ ꝯ eſſe niſi vnicus terminus: ſpiratio aũt nõ eſt niſi vna relõ ſiue ꝓductio. Hic aũt ponunũ plures termini. ſ. cẽntia attributa ⁊c̃. ℂ 2ᵒ ſic. Idẽ nõ põt duabus ꝓductionibᵒ cõicari ſicut nec ꝓduci: ſȝ eẽntia diuina cõicaũ ꝑ gnõnẽ totalr: ģ vĩ ꝙ ſit ipoſſe ꝙ cõiceũ per ſpirationẽ. ģ nõ eſt terminus. ℂ 3ᵒ ſic. Impoſſibile eſt idẽ cõicari pfecte ꝑ vnã ꝓductionẽ ꝙ poſſit ꝑ aliam ꝓductionẽ cõicari: ſȝ eſſentia diuina intelligiũ perfecte cõicata ꝑ gnõnẽ. ģ nõ cõicabiũ ꝑ ſpirationẽ. ℂ 4ᵒ ſic. Eſſentia diuina non terminat ſpirationem niſi vt prior relõne: ſed vt eſt prior: eſt cõis tribus. ergo vt eſt cõis tribᵒ terminat: qõ eſt flm. ℂ Ad iſta. ℂ Ad primum dico ꝙ in his que ſunt idẽ idẽtice duo poſſunt fundare vnicam relõnẽ. Ita etiam terminare poterunt duo ſicut idem eadeȝ relõnẽ. ℂ Contra. relatio diſtinguiũ per terminum. ģ vnius relationis erit pſe vnᵒ terminus formalis. pñia pȝ: qȝ ſunt diſtincte rõnes diffinitiue terminorũ diffinientiũ relonem. ℂ Dico ꝙ diſtinguitur ꝑ vtrunqȝ ſicut per terminum totalem: ⁊ iõ ſtat vnitas relõnis. ℂ Ad 2ᵐ dico ꝙ qñ nã accipit eſſe ſimpliciter: impoſſe eſt ꝙ duabus ꝓductionibᵒ ꝓducatur: ſed qñ nõ accipit eſſe ſimplr: ſed in aliquo põt hñ terminare diſtinctas productiones. Exᵐ. certum eſt ꝙ nutritio ⁊ augmentatio ſunt diſtincte mutationes ⁊ ꝓductiones alteriᵒ ⁊ alteriᵒ rõnis. Cõſtat aũt ꝙ tã terminᵒ nutritionis q̃ augmẽtationis eſt anima rationalis: terminus dico formalis ⁊ vltimatᵒ. ſi ergo anima eẽ ſimpliciter reciperet: hoc eẽt impoſſe: qȝ nõ capit eẽ ſimpliciter: ſed preciſe in hac parte vel in illa. hinc eſt ꝙ non eſt impoſſibile. Eodem modo dico in propoſito: qȝ nec per gnõnem nec per ſpirationẽ eſſentia capit eſſe ſimpliciter: qȝ ex ſe ipſa intelligiũ eẽ ſimpliciter in pori ſigno. tñ accipit eſſe in hoc per iſtã ꝓductionem ſcȝ per gnõnẽ: ⁊ per illã. ſ. ſpirationeȝ in illo. ℂ Ad 3ᵐ dico ꝙ eodem modo eſt dicendũ: qȝ ſi ꝑ cõicationem non accipiat eſſe ſimpliciter: ſed preciſe in hoc: nõ eſt inconueniens ꝙ poſtq̃ intelligiũ pfecte vni cõicata ꝙ alteri cõmunicetũ. ſ. ſpũſancto. ℂ Ad 4ᵐ dico ꝙ cẽntia diuina vt eſt prior relõne. ſ. ſpiratione paſſiua: terminat ſpirationem actiuam: qȝ terminus eſt prior relõne ad ipſuȝ terminata: ſed relõ. ſ. ſpiratio paſſiua eſt ſimul cum ſpiratione actiua. ergo eſſentia terminat ſpirationẽ actiuã: vt eſt prior ſpiratione paſſiua. ℂ Sed dices vt eſt prior eſt in tribus: ergo eſſentia in tribus terminat ſpirationẽ actiuã. Cõcedo ꝯñtiam: quia cẽntia que eſt in tribus terminat ſpirationem actiuã. ℂ Sed ꝯ. eſſentia vt eſt in pr̃e non poteſt terminare: ergo eſſentia vt eſt in tribus nõ põt terminare. ℂ Dico ꝙ eſſentia que eſt in patre terminat: ⁊ eſſentia que eſt in tribᵒ terminat: vt tamen in tribus vel in patre reduplicatiue accipiẽdo: ſicut dictum fuit. 8. diſt. 5. non determinat.

Nõ ordinem terminoꝝ ſpirationis. ſȝ iſtã ꝯſidera.

N — *Terminᵒ ſpirationis ẽ 4ᶠ.* — *Obijcitur 4ᶠ* — O — *Eadẽ relõnẽ põt fũdare ⁊ terminare duo ⁊ quando? Replica.* — P — *Recipe eẽ cõ tingit 2ᶠ.* — *Terminᵒ nutritiõis ⁊ augmẽtationis 2ᶠ. Nõ ꝙ qria: ſȝ ꝯſidera iſtũ pla addẽdo.* — Q

Sed tunc eſt dubium Auerrois. ſ. ꝙ natura vna exiſtens nõ põt pluribᵒ modis cõicari. qõ

8ᵐ Auer. 8 phyſi. cõ. 49. cũ ſuis q̃rtos fundamẽtis.

A ri.qȯ probatur q̈druplici rȯne. ¶ Primo ſic. Generatio eiuſdē nature preſupponit idētitatē materie:ſ; productū per putrefactionē ⁊ propagationē nō hñt eandē mām.ergo non ſunt eiuſdē rȯnis. Minor p;.q: ſemen qȯ eſt materia in vno nō eſt eiuſdē rationis cū materia generari vel ꝓduci per putrefactionem. ¶ Scḋo ſic. Impoſſibile eſt eandē naturā ꝓduci a caſu ⁊ naturaliter:ergo impoſſibile eſt duabus ꝓductionibus diuerſarū rationū ꝓduci eandē nām. Antecedēs p;.probo ↄ̄ñtiā.quia accipio vnā iſtarū.aut enim eſt vniuoca:⁊ iſto mȯ natura apta nata eſt generari.aut equoca. ſi vniuoca eſt nālis.ergo equoca alia eſt a caſu:ſi equiuoca nālis vniuoca a caſu:⁊ ſic ſemper vna erit nālis: ⁊ alia a caſu. ¶ Tertio accipio vnam propagationē: aut per iſtā hec nā ꝓducit̃ in pluribus ⁊ ſic alia erit in paucioꝛib⁹.⁊ per ↄ̄ñs a caſu:aut ecōuerſo:⁊ ſic ꝓpagatio erit a caſu:qȯ eſt icōueniēs.

B ¶ 4° ſic. Ubicūq; ſūt mutationes alterius rȯnis:ibi neccīo termini ſunt alterius rȯnis:ſed neccīo hui⁹ ſunt mutationes alterius ⁊ alterius rȯnis.ḡ nāe ꝓducte que ſunt termini erūt alterius rȯnis. ¶ Hec ↄ̄clȯ eſt ↄ̄tra veritatē nō ſolū catholicā: ° ve; ēt nālē. Quod pōt patere per multa exēpla. nā caro bois eſt eiuſdē rȯnis:que tñ diuerſis mutationibus ⁊ ꝓductionib⁹ alterius rȯnis ꝓducit̃.ſ.per gnātionē ⁊ augmētationē. Silr̄ apes gnāte ex putrefactione eodē modo mellificant:ſicut alie. Similiter in plantis:ſemen alicui⁹ herbe generabit proiectū in terra:illa aūt herba deſtructa adhuc terra ſine ſemine poterit talē gnāre. Similiter de lapidibus.aliq̄.n.ſunt eiuſdem rȯnis in aqua ⁊ viſcerib⁹ terre:⁊ hoc diuerſis ꝓductionibus. Silr̄ ignis eiuſdē rȯnis gnātur equoce ex ↄ̄cuſſione lapidis.⁊ vniuoce ab alio igne. Similr̄ ſol ⁊ ignis calorē eiuſdē rȯnis generant:⁊ tñ ſol equoce ꝓducit.⁊ ignis vniuoce.

Impugnat Auer. nō diſt q̈re Scoti.2. di.p̄.pte.2.⁊ alios.p ⁊ ↄ̄. 2.exēplum. ⁊ A.l.theologicam.

C ¶ Rñdendum eſt ergo ad rȯnes ſuas. ¶ Ad p̄mā dico q̄ fallit ſ; equocationē de hac dictione mā. Accipit̃.n.mā duplr̄ vel pro altera parte cōpoſiti:⁊ iſta eſt mā permanēs ⁊ exiſtens.de iſta mā vera eſt maioꝛ:q: ad mutationē eiuſdem rȯnis in nā:oꝑ; q̄ mā iſto mȯ accepta ſit eiuſdē rȯnis. Iſto mȯ accipiendo mām minoꝛ eſt falſa.in eo enim q̄ generat̃ ex putrefactione eſt mā eiuſdē rȯnis cū mā que eſt in eo qȯ fit ex ꝓpagatione. Alio mȯ accipit̃ mā pro eo ex quo aliquid generat̃ ſicut ex termino:ſicut nos dicimus q̄ aqua fit ex aere.⁊ iſto mȯ accipiendo mām maioꝛ eſt falſa. Nā ex aere ⁊ terra pōt fieri aqua eiuſdē rȯnis. Iſta eni; mā eſt tranſiēs. Et ſic dico q̄ generatū ex putrefactione ⁊ ex ꝓpagatione habēt aliā ⁊ aliā mā;:q: hoc eſt ſemē.aliud putrefactū:que nō ſunt eiuſdē rȯnis oīno.ergo ⁊c̄.

Ad rationes Auer. rñdet tenēdo generationē vniuoce ⁊ equiuoce poſſe eē eiuſdē rȯnis. Mā duplex.

D ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ ſicut oſtenſū; eſt in exemplis generatio vniuoca ⁊ gnātio equoca poſſunt eſſe reſpectu ꝓducti eiuſdē rȯnis:nullus.n.pōt negare qn ignis genitus ab igne ⁊ ex ↄ̄cuſſione lapidis ſit eiuſdem rȯnis. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ ↄ̄ñtia nō eſt bona.hoc fit in paucioꝛib⁹.ergo fit a caſu.dato eni; q̄ pauciores homines ſint nigri q̄ albi:illi tñ nō ſūt nigri a caſu. Eodē mȯ dico in ꝓpoſito. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ tranſmutatiōes ſpecificant̃ ex termino ad quē ⁊ nō a termino a quo:q: a terminis intrinſecis nō extrinſecis.modo ad ꝓpoſitū:q: in genito ex putrefactione ⁊ ꝓpagatione termin⁹ intrinſecus ⁊ ad quē eſt eiuſdē rȯnis.hinc eſt q̄ tranſmutationes vel potius gnōnes ſunt eiuſdē rȯnis.non obſtāte q̄ termini a quo ⁊ extrinſeci ſint alteri⁹ rȯnis.

Termini trāſmutationum duo.

¶ Si dicat̃ q̄ ſaltē ad ꝓpoſitū in diuinis videt̃ cōcludere:q: ibi ſunt ꝓductiones diuerſa; rationū.ḡ ⁊ termini erunt alterius rȯnis. ¶ Dico q̄ l; mutationes varient̃:⁊ ſint diuerſe vel idē ꝓpter idētitatē vel diuerſitatē terminoꝝ.⁊ hoc tangunt ſolū rȯnes:tñ abſtrahendo ꝓductionē a mutatione.dico q̄ ꝓductiones diuerſe pñt eſſe eiuſdem termini. Et rȯ eſt:q: poſſunt diſtingui nō ſolum a terminis:ſed a p̄ncipijs:⁊ ſic eſt in diuinis. ¶ Ad argumētū p; per ea que dicta ſunt.

Replica.

[illegible] mutationes a termino ad q̄ꝫ producti-ones tamē a p̄ncipijs variant vel diuerſificant̃ ſufficienter:ſ; iſtā tua; pondera verobiq;.

B

¶ Q̄ȯ. III.

Utrum diuina eſſentia ſpiret vel ſpiretur.

Dico ſine argumentis q̄ non.⁊ tñ nō ꝓpter hoc cōceditur q̄ diſtinguat̃ a ſe:q: ↄ̄ceditur q̄ deus ſpirat ⁊ ſpirat̃:⁊ tñ nō ↄ̄cedit̃ q̄ deus diſtinguatur a deo.

Cōclo rñſiua A.l.q̄o diſtinguetur. Idē.ē diſ.5. copioſe h;. Rȯ logicalis.

¶ Dico q̄ iſtius veritatis ſunt due rȯnes.vna logica ⁊ ſermocinalis.alia realis. ¶ Prima eſt iſta. Quādocūq; aliq̄s terminus eſt vltimate preciſus nō pōt recipere denominationē alicui⁹ extranei a ſua rȯne q̄dditatiua:ſed diuina eſſentia eſt terminus vltimate preciſus:ſicut equinitas:⁊ iō ſicut equinitas,vt ſic:nō generat nec generat̃.ſic nec eſſentia diuina generat nec gnātur q: nō includit̃ in rȯne ſua. Maioꝛ declarat̃ dupliciter. ¶ Primo.q: qn̄ aliq̄d eſt ſūme preciſum ipſu; eſt ſolū.ſi.n.aliq̄d ipſu; denominaret:iā; nō eſſet ab illo preciſum. ¶ 2° q: quāto magis termin⁹ preſcindit̃ tanto pauciora de ipſo dicunt̃:⁊ ideo qn̄ vltimate eſt p̄ciſus: pauciſſima de ipſo dicunt̃.⁊ illa preciſe ſunt rȯni ſue intranea. Minoꝛ p;.q̄.ſ.eēntia eſt vltimate abſtracta: q: ipſa vt ſic eſt p̄mo diuerſa a quocūq; alio.

F

¶ Cōtra iſtā rȯnē inſtatur 4ʳ. Primo ſic.nā magis videt̃ eſſentia diuina preciſa a gnātione ⁊ ſpiratione q̄ a gnāre ⁊ ſpirare:q: ſuba magis diſtat a qualitate q̄ a quali. Iſta aūt cōcedit̃. Eſſentia diuina eſt ſpiratio.ergo ⁊c̄. ¶ 2°. ſic. Abſtractione ⁊ preciſione facta a quidditate eēntie vel ſapiētie:adhuc iſta eſt vera.q̄dditas ſapiētie diſtinguit̃ a iuſtitia vel ab eſſentia.ergo eodē mȯ i ꝓpoſito. ¶ 3° ſic. Nā eſſentia nō videt̃ vltimate p̄ciſa. Iſta enī cōcedit̃.eſſentia eſt paternitas.⁊ tñ iſta nō conceditur. Rȯ formalis eēntie eſt rȯ formalis paternitatis. ergo formalis rȯ eſt magis p̄ciſa. ¶ 4° ſic. Diuina eſſentia p̄ncipiat ⁊ terminat diuinā ꝓductionē;.diuina eſſentia cōmunicat̃ ⁊ dat̃. Iſta oīa videnť ita extranea a rȯne ſua q̄ditatiua:ſicut gnāre ⁊ ſpirare.ergo ⁊c̄.

Obijcitur 4ʳ.

G

¶ Ad iſta. ¶ Ad p̄ᵐ dico.q̄ l; eſſentia ſit magis preciſa a gnātiōe q̄ a gnāre vel generāte:q: tñ in abſtracto cōcedit̃ idētica p̄dicatio:iō iſta cōcedit̃ idētice.eſſentia diuina eſt generatio vel paternitas:ſed formalis vel denominatiua habet ſolū fieri in cōcreto:ideo cōcedit̃ illa:⁊ iſta negat̃.nam iſtud predicatū generare nō eſt aptū; natū predicari niſi formaliter.

Quare gnō ⁊ nō gnō dī de eſſentia?

¶ Ad 2ᵐ dico q̄ diſtinctio eſſentie vel cuiuſcūq; vltimate preciſi non eſt aliquid extra rationē formalem niſi reſpectus fundamentalis: qui nihil ponit vltra fundamentum. Uel poteſt dici q̄ talis diſtinctio eſt per ſe propria paſſio demonſtrabilis de eſſentia per rationē formalē; eius in abſtracto.

Diſtīctio q̄d ſit. Idē.ē.diſ.8.

H

¶ Ad 3ᵐ dico q̄ eſſentia eſt vltimate preciſa:⁊ etiam vltimate abſtracta:intelligēdo de abſtractione que fit per nomina prime intentionis.ratio aute; formalis fit per nomina ſecūde intētionis:ideo nō eſt ſimile.

Abſtractio 2ʳ.

¶ Ad 4ᵐ dico q̄ in illis reſpectibus non videtur verificari regula:qui nō requirunt diſtinctum qȯ ⁊ quo:ſicut cōmunicatio ⁊ terminatio.p̄uatio ⁊ datio:ſed productio/generatio/ſpiratio/diſtincta quo ⁊ qȯ requirūt. ¶ Rȯ autem realis huius veritatis eſt iſta:q̄ principio quo repugnat eſſe qȯ:ſed eſſentia diuina eſt principiū quo reſpectu ſpiratiōis actiue ⁊ paſſiue.ergo ipſa nō pōt eē qȯ. ¶ Sed ↄ̄ iſtā regulā inſtat̃ 4ʳ. Primo.q: eſſentia diuina eſt principiū quo in beatificatione aīe:⁊ tñ eſt vel pōt eſſe obiectū qȯ beatificat. ¶ Scḋo q̄a diuina volū-

A.l.q̄o. In q̄o⁹ tenet regula de vltimate p̄ciſis. Ratio realis. Pro ↄ̄clone p̄ncipali. Quo ⁊ qȯ diſſignant ⁊ in quibus. Obijcitur 4ʳ.

I tas eſt ꝑncipiū quo, in creatione angeli: ⁊ tñ de ipſa ꝯcedit ꝙ creat. ¶ Tertio qa ꝑnᵐ quo, eſt diuina eſſentia in cōſtitutione pſone: ⁊ tñ ipſa eſt que cōſtituit pſonaꝫ. ¶ Quarto qa ꝑmū quo, quo diſtinguit pſona eſt relo diuina: ⁊ tñ de ipſa ꝯcedit ꝙ diſtinguit ⁊ diſtinguitur.

Ecce qḋ q̄ris ſed inſtantiaꝫ conſidera.

¶ Ad ꝑmū dico ꝙ actiones īmanētes nō requirūt diſtinctionē in quo, ⁊ qḋ, ſicut origines q̄ ſunt q̄ſi trāſeuntes. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ voluntas nō eſt vltimate precisa: ſed ratio formalis voluntatis que non creat. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ in ꝯſtitutione: generalr̄ loquēdo: quo, ⁊ qḋ, coincidunt. ¶ Ad 4ᵐ dico, ꝙ opꝫ ibi tñ ꝓcedere preſcindendo ꝙ deueniat ad rōnē formalē diſtinctionis que nō eſt diſtincta. Sed hic eſt vna difficul. q̄re ꝯceditur plus in creaturis ꝙ nā ſit qḋ, q̄ꝫ in diuinis. Dicit ꝙ nulla natura eſt qḋ in creaturis. ¶ Cōtra: qa aīa ſeparata

K intelligit vere accidentia in alteri: ideo ſunt vere qḋ. ¶ Dico ꝙ hͦ eſt iō: qa nulla nā creata eſt ꝑnᵐ quo, reˢ ſue opationis vl̄ ꝓductionis: ſed ſemꝑ ꝯcurrit volūtas diuina in omni ꝓductione vel vtus eiꝰ tāq̄ꝫ ꝑnᵐ ꝑmariū quo, ⁊ iō ſibi pōt cōpetere eſſe qḋ. ¶ Qō. IIII.

Utrum Spiritusſanctus ſit amor ſpiratus.

Ubi aliqua premittunt. Primum eſt ꝙ notitia genita in creaturis eſt actus itelligendi cuꝫ dictione paſſiua que dicit verbū. actus aūt amoris cū ſpiratiōe paſſiua eſt amor ſpiratus.

Suppoᵐ 2ᵉ. Notaᵉ ⁊ amor in creaturis ⁊ in diuis qd?

¶ Scḋꝫ ꝙ notitia genita in diuinis nō eſt actus intelligēdi qui vere eſt ibi cum dictione paſſiua: ⁊ ſimilr̄ amor ſpiratus in diuinis nō eſt actus amoris cuꝫ ſpiratione paſſiua. ¶ His viſis dico duas ꝯcl'ones. Prima eſt, ꝙ nō obſtāte ꝙ in creaturis ſit notitia genita: qa ibi eſt actus itelligēdi per actū dōi vere ꝓductus. In diuinis tñ nō eſt notitia genita. ſ. que ſit actus itelligēdi: qḋ ꝓbo 4ʳ.

Cōcluſio 2ᵉ. In diuis nō ē notitia genita nec amor ſpiratus oſtēdit.

L ¶ Primo ſic. Illud qḋ eſt in diuinis ante ſuppoſitū pris nō eſt ꝓductū a patre nec ab aliquo: ſed in diuinis actus itelligēdi ꝑcedit ſuppoſitū pris: ſic eēntialia precedunt pſonalia. g̃ ⁊c̃. ¶ 2ᵒ. Omne productū eſt vere elicitū: ſed actus intelligēdi nō eſt elicitus: ſed inatus. ergo ⁊c̃. ¶ 3ᵒ ſic. Omne ꝓductum eſt a ꝓducēte naturalr̄ diſtinctū: ſed actus intelligendi a nullo realr̄ in diuinis diſtinguit. ¶ 4ᵒ ſic. Si actus intelligendi eſſet ꝓductus in diuinis: tūc ex eo ⁊ dictione paſſiua cōſtitueret verbū: hoc eſt falſuꝫ. nam tūc ex eēntia ⁊ dictiōe nō ꝯſtitueret: qḋ eſt icōueniēs.

Act' itelligēdi ꝑcedit patrem. Cuiᵒ ergo eſt in illo priori ꝯſidera vt no.

¶ Scḋa ꝯ eſt, ꝙ non obſtāte ꝙ in creaturis ſit amor ſpiratus: qa eſt verus actus amoris ꝓductus vere per actū ſpirādi. In diuis tñ eſt amor ſpiratꝰ. Qḋ ꝓbo 4ʳ. ¶ Primo ſic. Omne ꝓductū a ꝓducēte diſtiguit realiter: ſed amor in diuinis nō diſtiguit realr̄ ab aliquo.

M ergo ⁊c̃. ¶ Scḋo ſic. Quia tūc nō ꝯſtitueret ex eēntia ⁊ relōne ſpūſcūs: ſꝫ ex amore ⁊ ſpiratione paſſiua: qḋ eſt falſuꝫ. ¶ 3ᵒ ſic. Oīa eſſentialia in diuinis ſunt iproducta. amor in diuinis eſt eſſentiale qḋdā. g̃ iproductꝰ. ¶ 4ᵒ ſic. Quia paſſio eēt rō cōicādi ſubm: ſed hoc falſuꝫ eſt. oīa iſta argumēta eque ꝓbāt vtrāqꝫ ꝯnē. ¶ Sꝫ hic eſt diff. videt eni ꝙ deuiatio fiat a fr̄e Joā. Sco. q in pleriſqꝫ locis vr̄ oppoſitū totalr̄ dicere. Dicit eni ꝙ vbū eſt notitia genita: ⁊ ſpūſcūs ē amor ſpiratꝰ. ¶ Dico ꝙ nūq̄ꝫ de itentione ſua fuit ponere in diuinis actū itelligēdi vel volēdi eſſe elicitos ſed inatos: nec actum amādi ſpiratū. Ideo ipe negat in diuinis vbū eēntiale.

Declarat optime Scotum. Amor ⁊ notitia in diuis innaſcuntur ⁊ nō elicitur. Obijcitur 4ʳ.

¶ Sed iſtat 4ʳ. Primo ſic. Omne genitū eſt elicitū: ſed ipſe ponit notitiā genitā. g̃ elicitā. ¶ 2ᵒ ſic. Omne ſpiratū eſt elicitū: qa eſt ꝓductū: ſꝫ ꝯſtat ꝙ ipſe ponit amorē ſpiratū. ¶ 3ᵒ ſic. Ipſe ponit vbū in diuinis eſſe eiuſdeꝫ rōnis cū vbo in creaturis: ſed vbū in nobis cōſtituit ex actu intelligendi ⁊ dictione paſſiua. ſimilr̄ ergo in diuinis. ¶ Quarto ſic. Ipſe habet ponere amorē ſpiratum in diuinis ⁊ in creaturis eſſe eiuſdē rationis ſed in creaturis cōſtat ex actu amādi ⁊ ſpiratione paſſiua. g̃ eodē modo in diuinis erit. N

¶ Ad pᵐ ⁊ ad 2ᵐ ſimul dico, ꝙ filius eſt idētice notitia: ⁊ ſpūſcūs eſt amor idētice: ⁊ ꝑꝑ hoc ſic loquit. ¶ Sed ꝯ: qa eodem mō filius eſt amor idētice ſicut ſpūſcūs: ⁊ ſpūſcūs notitia ſicut filius. g̃ ⁊c̃. Replica.

¶ Dico ꝙ lꝫ ad verificādū iſtā ꝑdicationē, neceſſe ſit aſſignare cāꝫ idētitatē filij ad notitiā: ⁊ ſpūſci ad amorē: tamē qa oīa alia attributa ſunt eque eis idē: oportet aliud dicere ad rem vt videat cauſa quare cōcedit ꝙ filius ſit notitia genita: ⁊ nō amor genitus vel bonitas: ⁊ ſic de alijs. Eodē modo de ſpūſcō: q̄re nō ſit eque bn̄ notitia genita ſicut amor ⁊ bonitas.

A.I. notitiam.

Sꝫ Scotum. A.I. ſpiratus

O ¶ Ad cuius intellectū ſciēdū ꝙ in diuinis aliqua verificant ꝓprie ⁊ nō appropriate: ſic hic pr̄ generat filiū. Aliqua verificant appropriate ⁊ nō ꝓprie: ſicut filius eſt ſapia dei: ars patris ⁊c̃. Alia nec appropriate nec ꝓprie: ſicut hic: pater eſt eſſentia: eſſentia eni nulli eſt appropriata nec ꝓpria. Alia autē verificant vtroqꝫ modo: ſicut hic in ꝓpoſito. filiꝰ eſt notitia genita: ⁊ ſpūſcūs eſt amor ſpiratꝰ. Iſta eni ꝑdicata cōſtant ex aliquibus appropriatis. ſ. ex notitia: que lꝫ ſit cōis: appropriat tñ filio: qa ꝓcedit ab itellectu: ⁊ ſilr̄ ex pte ſpūſci ⁊ amoris: q lꝫ ſit cōis: appropriat tamē ſpūſcō: qui ꝓcedit per modū volūtatis: cōſtituunt iquā ex iſtis ſic appropriatis: ⁊ etiā ex iſtis ſic ꝓprijs. ſ. gnōne paſſiua ⁊ ſpiratione paſſiua: quarū vna eſt ꝓpria filio: ⁊ alia ſpūſcō.

In diuis ſunt aliq ꝓpa ⁊ nō appropata. alia quæ appropata ⁊ nō ꝓpria. aliqua nec ſic nec ſic. aliqua vtroqꝫ mō. Tā notitia genita q̄ꝫ amor ſpiratus dicit ꝓprii ⁊ appropriati i diuis ⁊ eſt ſingularis doctrina.

¶ Sed ꝯtra: qa ex diuiſis nō licet inferre cōiunctū: lꝫ ergo cōcedat ꝙ filiꝰ ſit notitia: ⁊ ſit genitus: non tamē ſequit. ergo notitia genita: ſimilr̄ de ſpūſcō. ¶ Dico ꝙ lꝫ ex diuiſis nō licet iferre cōiunctū in ſenſu cōpōnis: tamē bene li ex in ſenſu diuiſionis: ⁊ ideo licet bn̄ inferre: ſpūſcūs eſt amor ⁊ eſt ſpiratus: ergo eſt amor qui eſt ſpiratus in ſenſu diuiſionis: nō tamē amor ſpiratus abſolute.

Replica.

Nō qdo ex diuiſis ſequitur cōiunctum.

P ¶ Sed cōtra. in diuinis amor ſpiratus nō eſt cū nō ſit niſi vnus amor in tribus. ¶ Dico ꝙ ꝓprie loquendo amor ſpiratus ſi intelligat ſimplr̄ ſicut nos itelligimꝰ in creaturis amorem ſpiratū eſſe productū: ſic inquā intelligendo. Dico ꝙ in diuinis includit impoſſe illud predicatum: amor ſpiratus: ⁊ ideo vere non pōt predicari de aliquo. nam nullus amor in diuinis eſt ſpiratus: iſto modo itelligendo: ſicut nec eſt aliqḋ ꝓductū. Si aūt itelligat alio mō ſcꝫ denoiatiue: ſic pōt ꝯcedi ꝙ ſpūſcūs eſt amor ſpiratus hoc eſt ſpūſcūs eſt ille qui eſt amor ſpiratus. Eodē modo dico de notitia ex parte filij.

Replica.

Notitiā eē genitā ⁊ amoreꝫ eſſe ſpiratū cōtingit itelligē duplr̄.

¶ Sed quare iſta nō ꝯcedit. ſpūſcūs eſt eſſentia ſpirata: ⁊ filius eſt eſſentia genita: ſic de amore ⁊ notitia. ¶ Dico ꝙ hoc iō eſt: qa eſſentia eſt abſtracta vltimata abſtractione: ⁊ ideo nō pn̄t de ea iſta ꝑdicata. ſ. genitū ⁊ ſpiratuꝫ dici: amor autē ⁊ notitia nō ſūt vltimate abſtracta: ideo nō eſt ſimile. ¶ 2ᵒ qa amor ⁊ notitia nō ſūt vltimū quo, reſpectu iſtaꝝ ꝓductionū ſiue actiuaꝝ ſiue paſſiuaꝝ: ⁊ ideo forte ſic nō repugnat eis eē qḋ, tot rōnibꝰ quot eēntie: ⁊ ꝑꝑ hoc pōt magis ꝯcedi. ¶ 3ᵒ pōt dici ꝙ iſta ſūt appropriata: ⁊ iō a ꝓprijs pn̄t denoīari. eſſentia aūt nō eſt appropriata: iō nō ſic pōt.

Dubium.

Quare de notitia ⁊ amore dir̄ genituꝫ ⁊ ſpiratū ⁊ non de eſſentia aſſi gnat rationeꝫ triplicem.

Q ¶ Ad 3ᵐ ⁊ ad 4ᵐ ſil: qa eandē tāgunt difficultatē. Dico ꝙ vbū ⁊ amor ſpiratꝰ in diuis ⁊ in creaturis ſūt eiuſdē rōnis quantū ad ſua formalia cōſtitutiua: qa tā in deo q̄ꝫ in creatura verbū quātū ad ſuū formale ꝯſtitutiuū cōſtituit per dictionē paſſiuaꝫ. ⁊ amor ſpiratus vtrobiqꝫ per ſpirationē paſſiuā: ⁊ ideo quantū ad hoc ſunt eiuſdē rationis: ſed non quantū ad fundamentale ſuuꝫ cōſtitutiuū: quia in diuinis eſt natura. in creaturis autem actus intelligendi: ⁊ in diuinis

Nō oportet ꝯcedere mutuā ⁊ dictaꝫ vbi ⁊ amoris ſpirati i diuis ⁊ i creaturis.

reſpectu

A Replica. reſpectu ſpũſſci eſt nã ex parte vna: ⁊ in creaturis act⁹ amoris ex parte altera. ℂ Sed 5. nã reſpect⁹ videnť variari ex fundamẽtis ſm rõnes ſuas formales. ergo cũ fundamẽta ſint alterius rõnis. ğ ⁊ ꝓductiones ſunt alteri⁹ rõnis. ℂ Dico ꝙ dictio paſſiua ⁊ ſpiratio paſſiua i deo ⁊ i creaturis: lȝ ꝯueniãt i aliq̃ rõne fořali: nõ tñ ꝯueniũt in rõne ſpecifica vltimata: ſič in creaturis ſpiratione magis iter ſe cõueniũt q̃ cũ diuinis: ⁊ tñ non oẽs ſpirationes ſunt eiuſdẽ rõnis: ſič nec oẽs amores. (Ecce qð q̃ria notanter.) ℂ Sed queriť cũ in diuinis ſit noticia ⁊ amor: ⁊ dictio ⁊ ſpiratio: quare nõ ꝯſtituũt verbũ ⁊ ſpũſcm̃. (Dubium.) ℂ Dico ꝙ ideo ſpiratio actiua nõ cõſtituit: qȝ aduenit ſuppoſito cõſtituto. Eodẽ mõ: qȝ relo ꝑus aduenit eſſentie q̃ notitie: vl' amori ꝑus cũ eẽn⁹ ꝯſtituit: iõ nõ põt cũ illis. (Sigulris ſma gnatio: ſȝ inſtantiao tange vtraq̃.)

ℂ Diſtinctio. XI. ℂ Queſtio. I.

B

Hic dicendum eſt. ſ. ſ. eſſe ⁊c.

Circa diſtõnẽ 11^a. Quero vtrũ ſpiritusſanct⁹ ꝓcedat a pãe ⁊ filio. Ꝙ nõ. Joã. 15. Cũ venerit ſpũſſcũs qui a pãe ꝓcedit. Hic nulla mẽtio fit de filio ꝙ ab eo ꝓcedat. ğ ⁊c. ℂ Contra. Athanaſius i ſymbolo fidei christiane dicit ſic. Spũſſcũs a pãe ⁊ filio nõ factus nec creat⁹ nec genitus: ſȝ ꝓcedẽs. ğ vi ꝙ ab vtroq̃ ꝓcedat. ℂ Circa iſtã q̃ſtõnẽ q̃tuor ſũt ingreda. Primũ eſt. Utrũ ſpũſſcũs ꝓcedat a pãe ⁊ filio. 2° ſi ꝓcedat a pãe per filiũ. 3° ſi ꝓcedat i filiũ. 4° ſi a filio i pãez ꝓcedit.

(Prim⁹ arti. Op. grecorũ.) **Quantum** ad pmũ dicũt greci ꝙ ſpũſſcũs ꝓcedit a pãe ⁊ non a filio: qȝ nihil eſt tenẽdũ niſi ꝙ determinate habeť in ſcriptura: ſed nõ habeť ꝙ ꝓcedat a filio. ğ hoc nõ eſt tenẽdũ ſicut aliquid fidei. ℂ Sed cõtra hoc arguiť per ſcripturaȝ ſacram quadrupľr. (Impugn⁹ 4^r per auctori.) Primo ſic per ſcripturã Joan. 15. Cũ venerit ſpũs quẽ mittã vobis a pãe. ⁊ Joan. 16. Ego mittam vobis eũ: ⁊ tñ nõ põt mittere niſi pſona originãs. ğ ⁊c.

C

ℂ Scđa eſt Joã. 16. Ipſe de meo accipiet. ſi aũt accipiet de eo qð eſt filii. ergo ⁊c. Ex quo colligiť ꝙ ex quo ſpũſſcũs accipit aliquid a filio: totus eſt a filio: qȝ deus eſt quicquid hȝ ſm Hyla. de tri. ergo ⁊c. ℂ Tertia eſt Joã. 20. vbi chris inſufflauit in aplos dicens. Accipite ſpũſſcm̃: quoꝝ re. ⁊c. ℂ Quarta eſt Pauli qui appellat ſpũſſcm̃ ſpũȝ chri: qð nõ feciſſet niſi ſignificare voluiſſet ſpũſſcm̃ chri eſſe. ergo ad ipſum referť: ⁊ nõ niſi relatione originis. ergo ⁊c. (Ro. 8.) ℂ Scđo arguo 4^r per rõnẽ. (Impugn⁹ 4^r per rõnem.) Prima ſumiť ex perſonaꝝ germanitate. ſcđa ex ſumma idẽtitate. 3^a ex ſũma equalitate. 4^a ex fecũditate. ℂ Ex pma arguiť ſic. Inter pſonas diuinas eſt ſũma germanitas ⁊ excellẽtiſſima: ſed ſi ſpũſſcũs nõ ꝓcederet a filio nõ eſſet iter eos ſumma germanitas ⁊ excellẽtiſſima: qȝ maior germanitas eſt iter pſonas quãdo vna originať ab alia q̃ q̃n vtraq̃ preciſe a tertia: ſicut filii ad pãem q̃ fratris ad fratrẽ. Hec eſt rõ Hugonis de ſacramẽtis.

D

ℂ Ex ſcđa ſic. Q̃ñcũq̃ aliqua hñt candem vim ꝓductiuã equalr producũt: ſed filius ⁊ pater hñt candẽ vim ꝓductiuaȝ reſpectu ſpũſſci. ergo filius eque ꝓducat ſicut pã. Minor pȝ: qȝ voluntas ⁊ obiectũ eſt perfectiſſimũ pn^m ſpũſſci: ſed cõſtat ꝙ pfecte eſt in eis. ℂ Tertio ſic ſm Hyla. Pater ꝓduxit ſibi filium equalẽ: ergo cõicat ſibi cẽm vim ꝓductiuã que ſibi nõ repugnat: ſed vis ꝓductiua reſpectu ſpũſſci non repugnat filio: ergo ſibi eã cõicat. Aliogn cũ ſibi equalẽ nõ genuiſſet: qȝ ipſe pater vim pd^ctiuã perfecte habet. (Q̃re lib. 12 ⁊ alibi.) (A. l. ⁊ ſic pã vim ꝓductiuã pfecte non haberet.) ℂ Quarto ſic. Q̃n ꝑncipiũ ꝓductiuũ nõ prehabẽs terminũ adequatũ cõicat alicui ſuppoſito illud põt ꝓducere: ſed ꝑncipiũ ꝓductiuũ ſpũſſci nõ prehabẽs terminũ adequatũ cõmunicať filio. ergo ⁊c. (Maiºr.)

E

ℂ 5. Perfecta charitas ⁊ amicitia hoc ꝯcludit: qȝ nãlis inclinatio eſt ꝓducentis ad ꝓductũ: ⁊ ecõuerſo: ⁊ ideo nãlior eſſet inclinatio ⁊ amicitia iter pãem ⁊ perſonas ⁊ ecõuerſo: q̃ aliarũ duaꝝ perſonaꝝ que nullã iter ſe haberẽt cõmunicationẽ adinuicẽ. (ſȝ alias vero.) ℂ Sed cõtra iſtud inſtať 4^r. (Obiĉitur 4^r.) Primo ſic. Nã maior germanitas poniť inter pãem ⁊ filiũ q̃ iter eos ⁊ ſpũſſcm̃: qȝ ꝯueniunt in ſpiratione actiua. ergo ex ſũma germanitate: ita fortiter arguiť ꝯtra nos: ſicut cõtra grecos. ℂ Scđo cõtra ſcđaȝ viam: qȝ illud qð hȝ idẽ ꝑncipiũ ꝓducẽdi illud põt ꝓducere: ſȝ eque habet filius ꝑncipiũ generãdi: ſicut hȝ ꝑncipiũ ſpirandi: qȝ hȝ memoriã perfectã. ergo eque per illud cõcluditur ꝙ fili⁹ põt generare: ſicut ꝙ põt ſpirare. ℂ 3° cõtra tertiã: qȝ pater ſpirat ſibi ſpũſſcm̃ equalẽ. ergo ſi ex equalitate cõcludiť ꝙ filius põt ſpirare. ergo ex equalitate ſpũſſci ad patrẽ eque ꝯcludiť ꝙ ſpũſſcũs poterit gñare filiũ: preſertiȝ cũ ſibi nõ repugnet.

F

ℂ 4° contra quartã. Nã ꝓpoſitiones accepte videnť ſupponẽ ꝑus ⁊ poſterius in diuinis: qð a multis negatur. nõ eſt ergo ibi prehabere ꝙ nec̃io includit ꝑus qð in diuinis negatur. ℂ Ad pmũ dico ꝙ germanitas cõſiſtit in ꝯſubſtãtialitate ⁊ origine: nõ aũt i ꝓprietate ſupueniẽte: qȝ ipſa eis. ſ. ſuppoſitis cõparať ſič q̃ſi accidẽs eis aduenięs. (Germanitas pſonaꝝ in q̃bus cõſiſtit.) tres ergo perſone ſũmã germanitatẽ habẽt: qȝ candeȝ ſubaȝ: ⁊ vna ab alia originať. nõ eſt ergo maior germanitas patris ad filiũ ꝓpter ſpirationẽ actiuã in qua cõueniũt: qȝ eis comparať quaſi accidẽs eis aduenięs. Exẽpliũ. ſi duo fratres ſint albi ⁊ terti⁹ niger: nõ ꝓpter hoc eſt maior germanitas iter duos albos ꝓpter ꝯuenientiam in albedine q̃ coꝝ ad tertiũ: qȝ equalr eſt in oĩbus ratio germanitatis: ſcȝ cõſubſtãtialitas ⁊ origo.

G

ℂ Ad ſcđȝ dico ꝙ opȝ addere: niſi illi ſuppoſito repugnet ꝓducere. filio aũt non repugnat ſpirare ſpũſſcm̃: qð cõcludebat ratio: ſed tamẽ filio repugnat gñare: qȝ gñaret ſeipſuȝ: ideo inſtãtia nõ valet. (Q̃re repugnat filio generare: nõ ſic aũt ſpirare.) ℂ Ad 3^m dico ꝙ habẽs vim ꝓductiuã ſiue ꝑncipiuȝ ꝓductiuũ põt per illud ꝓducere ſi nõ repugnat ſuppoſito ꝓducẽti ⁊ ꝓducto: ſȝ ergo cõceď ſpũſſcõ ꝑncipiũ ꝓductiuũ filii: ⁊ licȝ ſpũſſcõ nõ repugnet ex ſe filiũ ꝓducere: tñ filio repugnat: eo ꝙ iaȝ preintelligiť productus. nã ꝓducto ⁊ habenti eſſe ſimpľr repugnat ꝓduci ſiue capere eſſe. ſpiritusſanctus aũt nõ ꝑintelligiť in diuinis ꝓductus anteqũ filius habeat vim ſpiratiuã. (Cõſidera caſu ſignando.) ℂ Ad 4^m dico ꝙ ſič mihi vĩ niſi ponať ordo rõnes ſunt iſolubiles q̃ ꝓbant filiũ ꝓcedẽ a ſpũ. ſ. ⁊ filiũ ita a ſpũ. ſ. ſič ſpũſſcũs a filio: ideo videť mihi neceſſe ponere ordinẽ: ⁊ per ꝯñs ꝑus. (Q̃ neceſſari⁹ eſt ordo i diuinis oĩdu.)

H

ℂ Sed hic remanẽt due diffi. Prima eſt ꝙ nõ videť ꝙ illud qð eſt prius ꝓductũ totalr ab aliquo ꝙ aliquo modo ab alio ꝓduci poſſet: ſed ꝑus origine pater ꝓducit ſpũſſcm̃ q̃ filius. hoc patet: qȝ ſicut pã ꝑus origine eſt filio: ita pater prius ſpirat origine filio: qȝ a ſe: ſi ğ pater in pmo ſigno originis ꝓducit ſpũſſcm̃: nõ poteſt ſpũſſcũs in ſcđo ſigno ꝓduci a filio. (D. duplex. Filio. d. eſt ꝙ ꝓductiõe creaturaꝝ a trib⁹. vide Sco. 1. q. 2. lib.) ℂ Scđa difficul. eſt: qȝ non videť ꝙ due cauſe totales poſſint cõcurrere ad cauſandũ aliquẽ effectũ: qȝ tunc effectus ab aliq̃ dependeret: quo nõ exiſtẽte, nihilminus eſſet. Sed hic ponunť duo ꝑncipia totalia reſpectu ſpũſſci. Nã pater totale ꝑncipiũ eſt ſpũſſci: qȝ ſi nõ eſſet fili⁹ adhuc vim productiuã haberet pater reſpectu ſpũſſci. Eodeȝ modo dico de filio. ergo videť ꝙ pater ⁊ filius producere non poſſunt. ℂ Ad primã dico ꝙ non alia ꝓductione pater ꝓducit ſpũſſcm̃ ⁊ filius: ſȝ oĩno eadẽ ꝓductione. Non eſt autẽ incõueniẽs ꝙ illud qð productũ eſt vna ꝓductione in pmo ſigno qð eadẽ ꝓductione producať ab alio in ſcđo ſigno. Exẽpluȝ in creaturis. Anima

F
Exẽplũ nota bile:ſʒ etiã ĩ na bẽi totum.

beati Petri nunc agit operationem beatificã:⁊ eã elicit ſm multos. in reſurrectione autẽ totum ſuppoſitũ eliciet eandem operationem eadem elicione cõmunicata ſuppoſito qua prius anima eliciebat. Iſta ergo operatio poſt reſurrectionẽ erit ⁊ incipiet accipere eſſe ab aliquo a quo prius non accipiebat: ⁊ tamẽ prius habebat eſſe. hoc aũt ideo eſt qꝛ eadeʒ ꝓductione cõicata. Sic dico in ꝓpoſito. Licʒ enĩ ſpũſſcũs prius origine ſpiretur a pr̃e ꝙ̃ a filio: nõ tñ ſibi repugnat ſpirari a filio: eo ꝙ filius eadẽ ſpiratiõe ſpirat, qua pr̃ prius ſpirabat, ſibi a pr̃e cõicata. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ idẽ eſſe a duob⁹ totalr̃ ꝓducẽtibus põt itelligi duplr̃. vel a duob⁹ totalibus ⁊ cũ hoc diuerſis ꝑncipijs ꝓductiuis:ſiue ꝓducẽtibus: ⁊ ſic eſt ĩpoſſibile:qꝛ ſic ſequerent̃ multa incõueniẽtia.

Nõ obſtante ordine origis originantium ſtat vnitas originatiõis. ſ. ſ. a pr̃e ⁊ filio. Idẽ ꝓduci a duob⁹ totalr̃ ꝓducẽtib⁹ cõtingit duplr̃.

K

¶ Primo ꝙ aliqd depẽderet ab aliquo, quo nõ exiſtente nihil min⁹ eẽt. ¶ 2ᵒ cũ ꝓductiones diſtinguant̃ penes ꝑncipia: tũc ſicut eſſent diſtincta ꝑnᵃ totalia: ſic eẽnt diſtincte ꝓductiones totales. idẽ aũt ꝓduci diuerſis ꝓductionib⁹ totalibus eſt oĩno impoſe. Si autẽ intelligat̃ idẽ eſſe a duobus ꝓducẽtibus idẽ pñᵐ ꝓductiuũ ⁊ eãdeʒ vim ꝓductiuã habẽtibus. hoc nõ eſt impoſe: ſicut ſi duo hoĩes vnã aĩam haberẽt: oĩno actuʒ intelligendi cauſarẽt: ⁊ quilibet eſſet totale ꝓducẽs: nec eſſet incõueniẽs ꝙ eadẽ vi ꝓductiua actũ itelligẽdi ambo producerẽt. ¶ Aliud exẽplũ multũ accõmodatũ. vnũ enĩ actũ videndi hñt duo oculi: ⁊ totalr̃ ab vtroqʒ cauſatur: qḋ pʒ: qꝛ vno clauſo ⁊ nihil vidẽte alius videt: tota aũt cauſa ꝗre ſic eſt, eſt qꝛ hñt vnã potẽtiã. Nõ eſt ergo icõueniẽs ꝙ duo ꝑncipia totalia habẽtia idẽ pñᵐ ꝓductiuũ cauſent eũdem effectũ: ⁊ quilibet eoꝝ totalr̃: ⁊ ſic eſt in ꝓpoſito: qꝛ pater ⁊ filius idem ꝑncipiũ ꝓductiuũ habẽt. ¶ Ad illud qḋ greci adducunt ꝙ nihil eſt traditũ in ſcriptura patet eſſe falſum: ſicut oſtenſuʒ eſt quadrupliciter. ¶ Scḋo etiam nõ ꝯcludit. qꝛ locus ab auctoritate negatiue non tenet: nõ enim habet̃ in ſcriptura ꝙ Chriſtus deſcendit ad inferos.

Ad vnitatẽ ꝓductionis vnitas ꝑncipij quo. ⁊ nõ quod. argr̃ vnitas vl̃ pl̃alitas ꝓductiõis vel actus.

Exᵐ nobile. Un⁹ act⁹ vidẽdi eſt ĩ duob⁹ oculis cauſã eĩ videntis.

L

Scḋo articu.

Quantũ ad ſcḋm. Utrũ pater producat ſpm̃ſcm̃ per filiũ. Sciendũ ꝙ 4ᵒʳ modis põt intelligi aliquid agere per aliud. Aut per pñᵐ ꝓductiuũ: ſicut ignis calefacit per calorem: qui eſt in eo formalr̃. aut ſicut per inſtr̃m: ſicut faber fabricat per martellũ. 3ᵒ modo ſicut per cãm ſcḋam: ſicut deus mouet celum per itelligentiã. Aut ſicut per illud cui cõicat equalem virtutẽ ꝓductiuã: quõ deus pr̃ per verbũ fecit oĩa: vt habet̃ Ioã. p̃. ¶ Primo ergo modo deus pr̃ non ꝓducit ſpm̃ſcm̃ per filiũ: qꝛ filius nõ eſt vis ꝓductiua prius nec pñᵐ in pr̃e formalr̃ exiſtẽs. Nec ſcḋo mõ: qꝛ inſtrumentũ eſt minus ꝑfectũ ꝙ̃ ſit ꝑncipale agẽs: filius aũt tam in entitate ꝙ̃ in perfectione, necnõ in vi ꝓductiua per oĩa eſt prĩ equalis. Nec 3ᵒ modo qꝛ oĩs cauſa ꝑmaria plus influit in cauſatũ ꝙ̃ ſcḋaria: ⁊ per ꝯñs ſcḋa deficit a ꝑma. In filio aũt nullus defectus eſt. Remanet ergo quart⁹ modus, ꝙ ꝓducit ſiue ſpirat per filiuʒ: qꝛ cõicat ſibi eandẽ vim ꝓductiuã: ſicẽ oĩa cauſat p verbũ qꝛ ei cõicat vim productiuã eandẽ: qua ipſe pr̃ cauſat. ¶ Sed hic re. difficul̃. Si ꝓducit̃ ſpũſſcũs a pr̃e mediante filio. hr̃is Aug. 15. de trini. videt̃ dicere ꝙ non. ſed ꝙ pater ⁊ filius eque ĩmediate ꝓducãt: non aũt ſicẽ ſtagnũ a fonte mediãte riuo: ſʒ eq̃ ĩmediate ab vtroqʒ: ſicut cõcluſio eque ĩmediate a duab⁹ ꝑmiſſis: ſm hr̃iʒ Clementẽ. Accõmodatũ exẽpluʒ in grãmatica ad hoc iuenit̃ de trib⁹ ꝑſonis. Eſt enĩ in grãmatica ꝑma ꝑſona que loquit̃ de ſeipſa. ſcḋa ad quã prima loquit̃. ⁊ tertia de qua fit ſermo ĩter illas: ⁊ ita eſt in locutione nã: ille enĩ ordo nõ eſt cõſtitutus ad placituʒ: ſed ex nã rei. Et ſic etiã eſt ordo in diuinis ꝑſonis. pater enĩ eſt tenens

Agere p aliũ ꝯtingit 4ʳ.

Applicatio diſtĩonis ꝑſone q̃druplici.

M

Scoto. Ca. 17. ⁊ alibi Queret. 5. de tri. ca. 14.

In li. de arti. fidei. Exẽplũ grãmaticale ĩ tribus ꝑſonis.

locũ ꝑme ꝑſone que loquit̃ a ſe. Scḋa eſt ad quã termĩnat̃ locutio ꝑme ꝑſone. Tertia de qua fit ſermo inter ꝑmã ⁊ ſcḋam. Producitur ergo ſpiritusſanctus de cõmuni cõcordia ⁊ cõmuni collocutione a patre ⁊ a filio: ⁊ non ab vno mediante alio. ergo ⁊c̃.

N
A. l. de ſe.
A. l. colloq.

Quantũ ad tertiũ. ſ. vtrũ ſpũſſcũs ꝓcedat a patre in filiũ. Dico ꝙ ſic. Nã ſʒ Aug. Quicqd hʒ ſpũſſcũs habet a pr̃e ⁊ filio: ſʒ ſpũſſcũs per circũinceſſionẽ hʒ eſſe in filio. ergo hoc hʒ a pr̃e. ¶ Silr̃ dico ꝙ filius hʒ a pr̃e ꝙ ſit in ſpũſcõ: ſed talis inexiſtẽtia eſt realiter in vtroqʒ relatio equiperante. ſi ergo fili⁹ a patre hʒ ꝙ ſit in ſpũſcõ: ⁊ eʒ ſpũſſcũs habet a patre ꝙ ſit in filio. verba aũt Andree ſic debent exponi.

Tertius arti. 5. ⁊. 15 de tri. ⁊ alibi ſepe. ꝯclo h⁹ arti.

Uide in legẽda eius.

Quantũ ad quartũ. ſ. Utrũ ſpũſſcũs ꝓcedat a filio in patrẽ. Dico ꝙ ſic. Et ad hoc inducunt̃ q̃tuor auctoritates. Prima eſt Clemẽtis in libro de articulis fidei: qui dicit monas gignit monadeʒ: ⁊ in ſeipſum ſuũ reflectit ardorẽ. 2ᵃ eſt Ricar. de trini. qui dicit ꝙ nõ eſt amor iocundus niſi ſit mutuus: ita ꝙ eũdem amorẽ quẽ hʒ pr̃ ad filiũ rependat fili⁹ ipſi patri. 3ᵃ eſt Aug. 6. de trini. Spũſſcũs eſt cõnexio patris ⁊ filij. 4ᵃ eſt Hyla. 2ᵒ de trini. Spũſſcũs eſt cõnexus mutuus. ergo vnus ꝓcedit in aliũ. ¶ Patet hoc idẽ rõne. Nã quicqd hʒ ſpũſſcũs habet a filio: ſed ſpũſſcũs eſt in patre per circũinceſſioneʒ. ergo hoc hʒ a filio. ¶ Sed contra iſtud arguit̃ 4ʳ. Primo ſic. pr̃ nihil hʒ a filio: ⁊ per ꝯñs nõ hʒ in ſe. ſ. ſ. a filio. ¶ Scḋo ſic. Quia filius nõ hʒ a ſeipſo in ſe ꝙ ꝓducat ſpm̃ſcm̃: ſed hʒ a patre. ¶ Tertio ſic. Quia fili⁹ nihil habet niſi a patre. ¶ 4ᵒ ſic. Quia pater nihil originalr̃ habʒ niſi a ſe. ¶ Ad iſta poſſet dici ꝙ forſan iſti reſpectus inſiſtẽtie nõ ſunt niſi fundamẽtales: ⁊ ideo nihil addunt ad perſonas inſiſtẽtes: ⁊ ideo ꝙ pater ſit in filio a nullo hʒ. vel ꝙ ſit in ſpiritusſancto: ſed ꝙ ipſi ſint in ſeinuicẽ: vel in eo: hoc hñt a patre. ¶ Uel põt dici ꝙ aliud eſt hic ſpm̃ſcm̃ a ſe ⁊ in ſe: ⁊ aliud eſt dicere ꝙ ſpũſſcũs habeat patrẽ in ſe. vl̃ ꝙ habeat eſſe in pr̃e. Primũ enĩ preciſe cõpetit prĩ. Nulla enim perſona in diuinis hʒ aliquid a ſe niſi preciſe pater: ſed filius hʒ ſpm̃ſcm̃ a patre: ſicut enĩ filius ⁊ ſpiritusſcũs procedunt a patre: ita quicquid habent a patre habẽt: ⁊ ſic eſſe in quocũqʒ habent a patre. ſpũſſcũs autẽ habet oĩa a pr̃e ⁊ a filio. ¶ Ex iſtis ſequunt̃ multe veritates theologice. Prima eſt ꝙ pater habet eſſe in filio a ſe. Scḋa ꝙ habet eſſe in ſpiritusſcõ a ſe. Tertia ꝙ pater ꝓducit filiũ in ſe. Quarta ꝙ producit filiũ in ſpm̃ſcm̃. Quinta ꝙ ꝓducit ſpm̃ſcm̃ in ſe. Sexta ꝙ ꝓducit ſpm̃ſcm̃ in filio. Septima ꝙ filius producit ſpm̃ſcm̃ in ſeʒ non a ſe. Octaua ꝙ filius producit ſpm̃ſpm̃ in patre: ⁊ ſic de alijs. ¶ De iſtis autẽ relationibus circũinceſſiuis eſt dubiuʒ: qḋ pro nunc tranſeo: quia alr̃ videbitur in loco ſuo. ¶ Ad argᵐ in oppoſitũ dictũ eſt ꝙ locus ab auctẽte nõ tʒ negatiue. ¶ Qõ. II.

Quartus arti. Lõclo h⁹ arti. Auctas 4ʳ.

O

Lib. 3. c. 3.

Lap. 5.

Obijcitur 4ʳ

Rñſio duplex ad obiectiões

P

Lõclariones notãde: ⁊ ſūt. 8. veritates theo.

A. l. ſpũ ſcõ.

Q

Utrum ſpiritusſcũs ſi non ꝓcederet a filio diſtingueretur ab eo. Qꝛ non. qꝛ ſm Auguſtinum. Deus eſt quicqd habet: excepto eo ꝙ relatiue dicit̃. ¶ Contra. Spiritusſanctus ꝓcedit quomodo datus non quomodo natus.

11. de. ci. de. c. 15. tri. c. 17. 5. de tri. cap. 14.

Aliqui dicunt ꝙ queſtio iſta non eſt admittenda: qꝛ includit impoſſibile. ¶ Sed cõtra iſtud arguitur duplici teſtimonio ſanctoꝝ. ¶ Primũ eſt Augu. 5. de trini. ca. 6. vbi ſic dicit. Si pater nõ eſſet inaſcibilis: nihil ꝓhiberet eum filiũ genuiſſe: ⁊ tamẽ ita impoſſibile eſt patrẽ non eſſe inaſcibilem: ſicut filium nõ ſpirare. ¶ Scḋm teſtimoniũ eſt Ricar. de trinita. tertio. dicentis ſic. Si in diuinis nõ eſſet

Op. alioꝝ 3ʳ. Godifredus. Impugn⁹ 2ᵇ ex teſtimonio ſanctorũ. Adde ex ſeo. pla in hac. q. notanter. Cap. 16.

A

M.i. ſimplr. Tho. ꝛ Eg°.

nõ eſſet niſi vna perſona/nihil probiberet eam habere
plenitudinẽ ſapie ꝛ potẽtie. Añs ſimilr videt̃ icludere
impoſſi.ğ ꝛc. Jdcirco ad pmiſſaꝫ qõnẽ dicũt aliq duas

Cõcluſio 2ᵉ.

ↄ̃nes. ¶ Prima eſt/ꝙ filius nõ diſtinguit̃ a p̃re niſi ꝑ
filiationẽ:q2 per ipſaꝫ ad nullũ aliũ ſe hꝫ. ¶ 2° ↄ̃ eſt/ꝙ
filius nõ diſtiguit̃ a ſpũſcõ niſi ꝑ ſpirationẽ actiuã: q2

Correlarium ſiſtum.

per nullã aliã habitudinẽ reſpicit ipm. Quo habito pꝫ:
ꝙ ſi filius nõ h̃ret ſpirationẽ actiuã:nõ diſtingueret̃ a
ſpũſcõ. Rõ vtriuſqꝫ ↄ̃nis eſt:q2 relatio nõ diſtinguit̃
niſi ab oppoſito:eo ꝙ tota qdditas relõnis preciſe op-
poſitũ reſpicit:cũ ğ filius ꝑ filiationeꝫ nõ reſpiciat niſi
ſolũ p̃rem:ergo per ipſaꝫ nõ diſtinguit̃ niſi a p̃re:ꝛ ſilr
cũ filiatiõe ſpũſcm nõ reſpiciat:ſꝫ ꝑ ſpirationẽ actiuã:

Impugnatio 2.ↄ̃cluſionis 4ᶠ.

preciſe diſtinguit̃ per eã ab eo. ¶ Cõtra p̃mã de filia-
tione:ꝛ ↄ̃ rõnẽ ambarũ ↄ̃nũ arguo ſic. Primo.ſic relõ
ſm totã ſuã qdditatẽ eſt ad aliud.ſ.ad terminũ:ita eſſen-
tia eſt ad ſe.ſi ğ relõ a nullo põt diſtigui niſi ab illo ad

B

7.trini.2. Conſidera in currẽdo pondera͂do.

qð eſt:cum ſm Aug. Eſſentia ſm totã rõnem ſuã ſit ad
ſe:a nullo diſtingueret̃:eo ꝙ nihil extra ſe reſpiciat:vt
terminũ:iſtud eſt impoſſi.ğ ꝛc. ¶ 2° ſic. Si filiatio nõ di-
ſtinguit̃ niſi ab oppoſito:cũ in filio nõ reſpiciat oppoᵐ
aliqð:a nullo:qð eſt in filio diſtigueret̃:ꝛ ſic in filio nõ
erũt due emanationes:ſꝫ tñ vna. Et preterea:ſi ſint vne:
qcqd vna reſpicit vt terminũ:ꝛ alia. ¶ 3° ſic. Nõ ſolũ
in deo:ſed etiã in creaturis equalitas eſt relatio diſtin-
cta a p̃nitate:ꝛ tñ equalitas non eſt ad p̃nitatẽ vt ad
terminũ. ¶ 4°. Filiatio diuina diſtinguit̃ a filiatione
in creaturis:ꝛ tñ nõ reſpicit eã:vt terminũ.

Cõcluſio ꝓpꝛia

Dico ergo ꝙ filiꝰ ꝑ filiationẽ diſtinguit̃ a quocũqꝫ
nõ filio:qð pꝫ per p̃mum p̃ncipiũ cõplexum.

Regula.

¶ Quecũqꝫ non ſunt diſtincta ſm.a.neccio videnť eſſe
idẽ ſm.a.ſi.a.formalr in eis exiſtat. Jſta pꝫ:q2 diſtin-
ctũ ꝛ idẽ ſunt imediata circa qðcũqꝫ ens:vel ſaltẽ ideꝫ
ꝛ nõ idẽ. Si ğ filiꝰ filiatione nõ ſit nõ ideꝫ ſpũſcõ:vel
diſtinctus:neccio ſequit̃ ꝙ erit idẽ. ¶ Cõfirmat̃.q2 ex-
trema ↄ̃dictionis nõ p̃nt ↄuenire aliqbus niſi ꝑꝑ aliud

C

ꝛ aliud:ꝛ ſm ꝙ ſunt diſticta:ſꝫ filiꝰ nõ eſt idẽ cũ ſpũſcõ
ꝑ ſpirationẽ:ꝛ nõ eſt nõ idẽ ꝑ filiationẽ.ğ ꝛc. ¶ Ad ra-
tionẽ pro ↄ̃ne qñ ipſi dicunt ꝙ tota qdditas relõnis eſt
ad aliud.verũ eſt.ſicͭ tota qdditas hõis eſt ad ſe. Eſt eñ

Idẽ ꝛ diuerſum ↄcomitã tur qðcũqꝫ ad qðcũqꝫ cõpa- ratur.

aial rõnale:hoc aũt nõ obſtãte:hoi p̃nt ↄuenire adhuc
ꝓprie paſſiones.ſ.idẽ ꝛ diuerſuꝫ q̃ ſũt paſſiones entis:
q̃uis eñ albedo ſit aliqd ad ſe:tñ diſtinctio a nigredi-
ne ſibi aduenit. Eodẽ mõ dico de relõne: que lꝫ ſit ad

Impugnatio 2.ↄ̃cluſionis 4ᶠ. Maxima.

aliud:tñ põt ſibi cõpetere paſſio entis. ¶ Cõtra ſcdaꝫ
ↄ̃nẽ de ſpiratione arguo 4ᶠ. Prio ſic. Qñcũqꝫ aliqua
diſtinguunť ꝑ poꝛa:amoto quocunqꝫ poſteriori adhuc
diſtinguunť:ſed filius ꝛ ſpũſcus diſtinguunť ꝑ ſua p̃o-

Ubi inueſtigari dꝫ diſtĩo p̃ma aliquoꝝ oſtẽ dit notanter.

ra:q2 per ſua ↄſtitutiua. Spiratio aũt actiua eſt poſte-
rior filio:vt patebit inferius.ğ ea amota adhuc rema-
neret diſtinctio filij a ſpũſcõ. ¶ 2° ſic. Qñcũqꝫ aliqua
diſtinguunť ex rõnibꝰ ſuis formalibꝰ:remanentibꝰ illis
rõnibꝰ formalibꝰ remanẽt adhuc illa diſtincta:ſꝫ filiꝰ

D

a ſpũſcõ diſtinguit̃ ex ſua rõne formali:que conſtat ex
eſſentia ꝛ relõne:ꝛ ſimilr ſpũſcus a filio.cõſtat eñ rõ
formalis ſpũſci ex eẽntia ꝛ ſpiratione paſſiua:ğ cũ ſpi-
ratio actiua nõ ſit de rõne filij:ea amota adhuc rema-
net rõ filij:ꝛ per ↄ̃ns eius diſtictio formalis a ſpũſcõ.
¶ 3° ſic. Qñcũqꝫ aliq̃ relatio ponit effectũ ſuũ forma-
lẽ:nõ ſolũ circa fundamẽtũ:ſꝫ etiã circa ſuppoſitũ:illa
neccio refert ſuppoſitũ in quo eſt. Exẽplũ de ſilitudine
que ponit effectũ ſuũ:nõ ſolũ circa albedinẽ:ſed circa
ſubm:ideo nõ ſolũ refert fundamẽtũ.ſ.albedineꝫ: ſed
etiã ſuppoſitũ:ſubm eñ dĩ ſile:ſꝫ diſtinctio eſt talis re-
latio. Duo aũt ſunt hic fundamẽta diſtinctionis.ſ.filia-
tio ꝛ ſpiratio:que ſm oẽs ſunt emanationes diſtincte.

E

diſtinctio aũt fundat̃ in iſtis:cũ ğ ſi nõ eẽt ſpiratio in
filio:adhuc eẽt filiatio in filio:ꝛ ſpiratio i ſpũſcõ:ꝛ ad-
huc eſſent diſtincte emanationes neccio: ğ diſtinctio in
eis fundata nõ ſolũ denoiaret eas:ſed etiã ſuppoſita:ꝛ
ſic ꝑſona filij ꝛ ſpũſci adhuc diſtinguerent̃. ¶ 4° ſic.
Eadẽ p̃ncipia ſunt eſſendi ꝛ diſtinguẽdi. Nã per idem
vnũqðqꝫ ꝑ qð eſt ens etiã eſt vnũ:ꝛ per ↄ̃ns diſtinctũ:
ſed ꝑſona filij hꝫ eſſe ꝑſonale:ꝛ cõſtituit̃ per gñationẽ
paſſiuã:ꝛ ſpũſcus per ſpirationẽ paſſiuã.ğ ꝛc. ¶ Sed

D. Quadruplex

hic occurrũt 4ᶠ diffi. ¶ Prima.ſi filius nõ ꝓduceret̃
a p̃re:vtrũ eſſet diſtinctus ab eo. Dico ꝙ nõ:q2 diſtin-

Sicͭ nec filius ſic nec.ſ.ſ.di- ſtingueret̃ a pa tre:ſi ab eodẽ nõ ꝓcederet:ꝛ ſꝫ ↄ̃ſidera an ſit ſile:ꝛ adde plura põderã do.

ctio preſupponit eẽe:filius aũt ſi nõ eẽet a p̃re:ſimplr
nõ eſſet.ğ ꝛc. ¶ Scda diffi.ſi ſpũſcus nõ ꝓcederet a
p̃re.vtrũ diſtingueret̃ ab eo. ¶ Dico ꝑꝑ eãdẽ rõnẽ ꝙ
nõ:tũc eñ nõ eẽet:q2 per ſpirationẽ conſtituit̃ in eẽe:
cui repugnat eẽe in p̃mo modo:niſi a ſpiratione: ſicut
ğ homo ſi nõ eẽet a nullo diſtigueret̃:ſic dico in ꝓpoſi-
to:ſequit̃ eñ ꝑ locũ a parte in modo:ſi filius eſt diſtin-

F

Ponẽ ꝑ impoſ ſibile ꝙ ſolus alꝰ ſpiret dic ↄ̃ſequenter.

ctus:vel ſpũſcus:ergo eſt.ꝛ ſi nõ eſt:nõ eſt diſtinctꝰ:ꝑ
locũ a toto i mõ ðſtructiue:vñ qcũqꝫ ponit ꝙ ſpiratio
actiua cõſtituat filiũ:ↄ̃nr debet dicere ꝙ ſi nõ ſpiraret
nõ diſtingueret̃ ab aliquo alio. ¶ 3° diffi.eſt. Utrũ ſpi-
ratio ꝛ gñatio paſſiue p̃nt ſe cõpati:ꝛ videt̃ ꝙ ſic.nam
in creaturis vnus ꝛ idem actus amandi eſt gñatus:q2
ab obiecto:ꝛ eſt ſpiratus:q2 a potẽtia volitiua. Similr
ſi actiue ſe cõpatiunt̃.ſ.paternitas ꝛ ſpiratio quare nõ

Quare gñõ paſſio ꝛ ſpira tio talis ſe cõ patiunť i crea turis nõ ſic ſꝫ i diuis:ſꝫ iſtã tiã tãge:ꝛ alr ſoluciõ vide bitur.

paſſiue. ¶ Dico ꝙ impoſſi eſt idẽ ꝓductũ ꝓduci dua-
bus ꝓductionibus totalibꝰ:in actu aũt volẽdi in crea-
turis gñatio ꝛ ſpiratio ſe cõpatiunt̃:q2 neutra eſt tota-
lis ꝓductio:in diuinis aũt gñatio eſt totalis:ꝛ ſpiratio
eſt totalis:ideo nõ ſunt ibi diuerſe ꝓductiones partia-
les:ſed vna eſt ibi totalis. ¶ Quarta difficultas eſt.q̃-
re magis actiue ſũt cõpoſſibiles q̃ȝ paſſiue. ¶ Dico ğ

G

Quare actiue poñꝰ q̃ȝ paſſi ue emanatiões ſũt cõpoſſ e. vide notãter.

ꝙ lꝫ idẽ ꝓducẽs ꝓducat plura pluribꝰ ꝓductionibus
totalibus:ſicut ſol plures radios:q2 nõ accipit eẽe per
iſtas ꝓductiones:tñ ꝙ idẽ ꝓducat̃ totalibus duabus
productionibus incõueniẽs eſt:q2 ꝓductũ capit eẽe ꝑ
ꝓductionẽ.repugnãs aũt eſt:ꝙ idem capiat eẽe totalr
duabus ꝓductionibꝰ:ſuppoſitũ ğ p̃ris ꝓducit duo ſup
poſita duabꝰ totalibꝰ ꝓductionibꝰ:q2 nõ accipit eẽe
ab illis:ideo ſibi ſimul nõ repugnat: ſꝫ ſpũſcus totalr
ſpiratione paſſiua accipit eẽe:ideo nõ põt habere aliã

Dubium.

ꝓductionẽ qua accipiat eẽe. ¶ Sed adhuc remanet
vnum dubiũ. Duo eñ ſigna nature ponunt̃ in diuinis.

Signa nãe in diuinis duo.

¶ Primũ eſt fecũditatis itellectiue:in quo ẽ ordo ori-
ginis iter p̃rem ꝛ filiũ totũ quãtũ ad eẽe. ¶ 2ᵐ ſignuꝫ

Caſus ꝑ impoſſibile.

eſt fecũditatis volitiue potẽtie. Ponat̃ ergo ꝙ p̃mum
ſignũ ſit ſcdm.ꝛ ecõuerſo. Utruꝫ eſſet ibi inconueniens.

Primꝰ modus dicendi.

¶ Dico ꝙ iſta hypotheſi poſita:ſequunt̃ quatuor mi-
rabilia magna. ¶ Primũ eſt/ꝙ p̃ma ꝑſona cõſtitueret̃

Mirabilia.4. ex hypotheſi illa.

actiua ſpiratione:ſicͭ nunc actiua gñõne:ſpiratio enim
tũc precederet gñõnẽ ꝓpter trãſpoſitionẽ fecũditatuꝫ

H

ꝛ ſignoꝝ correſpondentiũ illis fecũditatibus. Conſtat
aũt ꝙ p̃ma relõ p̃mũ ſuppoſitũ ↄſtitueret:ꝛ ſcda ſcdꝫ.
ſpiratio aũt paſſiua eſſet ſcda:ita ꝙ ſcda ꝑſona ↄſtitue-
ret̃ ſpiratiõe paſſiua.ꝛ ita tertia ꝑſona filiatiõe. ¶ 2ᵐ
mirabile eſt/ꝙ relõ p̃nitatis eẽt cõis duabꝰ ꝑſonis:ſicͭ
nũc eſt ſpiratio actiua:nã eodẽ mõ cõicaret̃ ſecũ ꝑſo-
ne fecũditas intellectiua:ſicut nunc cõicat̃ fecunditas
volitiua:ꝓpter aũt cõicationeꝫ fecunditatis volitiue:
ↄ̃ſequit̃ cõicabilitas ſpirationis actiue:ergo tũc ꝓpter
cõicationẽ fecũditatis intellectiue ↄ̃ſequeret̃ cõmuni-
cabilitas gñõnis actiue. ¶ 3ᵐ mirabile eſt/ꝙ ſicut nũc
p̃r eſt p̃ma perſona.filius ſcda.ſpũſcus tertia.ita tunc
ſpirator eẽt p̃ma ꝑſona:q2 ſpirationẽ actiuã ↄſtituere-
tur.ſpũſcus eẽt ſcda ꝑſona:q2 ꝑ ſcdaꝫ relõnẽ ↄſtitue-

I ref. ſ. per ſpirationē paſſiuā z. 3ª pſona eſſet filius: qꝛ iſ pīnitas pcederet filiationē: ſicut nūc ſpiratio actiua ſpirationē paſſiuā: tñ pīnitas nō cōſtitueret: ſed eſſet cōis ꝛ cōicabilis: qḋ repugnat pṗis cōſtitutiuo. Filiatio aūt 3º loco tertiā pſonā ꝯſtitueret: ſicut nūc ꝯſtituit ſpiratio paſſiua. ¶ 4ᵐ mirabile eſt, ꝙ ſpūſſcūs tūc ab vna pſona pcederet: qꝛ a ſpiratore que eſſet pᵃ pſona. Filius autē a duabꝰ. ſ. a ſpirāte ꝛ ſpirato: qbꝰ cōis eēt pīnitas. Iſta aūt mirabilia ꝛ mlta alia ſequunt̄ pp illḋ falſuꝫ ſuppoſitū. ¶ Sꝫ ꝯ iſta ſunt duo dubia. ¶ Primū eſt, ꝙ illḋ cui q̄cūqꝫ poſito: aliqd nō repugnat: hꝫ vim ꝛ aptitudinē illius: ſed h̄ poſito nō repugnaret pdicte ſpirationi actiue ꝯſtituēr: ğ ſpiratio actiua hꝫ vim ꝯſtituēdi: ꝛ tūc ſequit̄ ꝙ ꝯſtituit: qꝛ in diuinis non differt eſſe ꝛ poſſe. ¶ 2ᵐ dubiū, qꝛ illis poſitis nō repugnat pīnitati cōicabilitas. nā ſaluata rōne formali pīnitatis variato ſolū ordine: tu dicis: ꝙ ipſa eēt cōis: ꝛ per ꝯñs cōicabilis: oē aūt ibi cōicabile, neceō cōicat̄: ğ pīnitas in diuinis neceō eſt cōis: ꝛ ꝑ ꝯñs nō ꝯſtituit. ¶ Iſte rōnes me cōuincūt ad tenēdū ꝙ ſi varient̄ iſta ſigna: ita ꝙ pmū fieret 2ᵐ ꝛ eꝯ: dūmō ſaluarent̄ rōnes formales pīnitatis ꝛ aliarū pprietatū que nūc ſunt: eodē mō cōſtituerent̄: ſicut nūc. Ex rōne enī formali pīnitatis que eſt in deo ſibi cōpetit ꝯſtituere: ꝛ icōmunicabilitas: ꝛ oppoſita ꝯueniūt ſpirationi actiue: ꝛ ſic ꝯuenirēt tūc. ¶ Sꝫ dices, ꝙ nō eſt itelligibile ꝙ pma relō eſſet ſpiratio: ꝛ tñ nō ꝯſtitueret. ¶ Dico ꝙ oppᵐ eſt eque male itelligibile: ꝛ meliꝰ eſt dicē ꝙ iſta hypotheſi poſita: ſicut mirabilia multa ſequunt̄: ita iſtud iter alia: ita ꝙ pīnitas nō eſſet eiuſdeꝫ rōnis cū iſta: ꝛ ſic de alijs. variato enī ordine, variant̄ rōnes formales eoꝝ. ¶ Ad argᵐ dico, ꝙ ſpūſſcūs hēt reſpectū diſtinctionis ad filiū ꝛc.

Obiicit̄ ꝯtra dicta ſingulariſſime. vide hic 10ᵐ examinādo vt ſcis. ſ. caſu.

3. modus dēi ad dubium.

Nota vbiqꝫ quere Scoti.

Replica.

Poſito ipoſſ hec ꝯñr vbiqꝫ

L ¶ Qō. III.

VTrum ſpiratio actiua differat realr̄ a pīnitate. Oꝫ ſic. qꝛ qḋ eſt elicitū a ſuppoſito differt realr̄ a cōſtitutiuo ſuppoſiti: ſed ſpiratio actiua eſt elicita pr̄e. ergo ꝛc. ¶ Contra. tñ tres res ponunt̄r. ¶ Hic ponunt̄ duo declarāda. Primū eſt de eo qḋ tāgit argᵐ. Utrū actꝰ ſpirādi ſit elicitꝰ. 2ᵐ eſt de queſito.

Quantū ad pmū pono 4ᵒʳ ꝯnes de actu ſpirandi diuino. Prima eſt iſta, ꝙ ſpiratio actiua in pr̄e a nullo eſt elicita. pbo. Q̄ñcūqꝫ aliqua ſunt ideꝫ realr̄: ſi vnū ſit elicitū: reliquū nō pōt eſſe eliciens: ſed ſpiratio in patre ſi eliciat̄ nō pōt elici niſi a pr̄e: vel ab eo qḋ eſt formalr̄ in pr̄e: ſꝫ ſicut declarabit̄: illa eſt eadē cū oībus que ſunt realr̄ in pr̄e: ergo ꝛc. ¶ Scḋa eſt, ꝙ ſpiratio in filio nō eſt elicita ab eo: qꝛ iter pducēs ꝛ eliciens ꝛ elicitū ſemꝑ eſt realis diſtinctio: ſpiratio actiua nō differt realr̄ ab aliquo qḋ ſit formalr̄ in filio. ğ ꝛc. ¶ 3ª eſt, ꝙ ſpiratio in filio nō eſt elicita a pr̄e: qꝛ eadē res numero vel quidditas nō pōt eſſe elicita ꝛ nō elicita: ſed in filio ſpiratio eſt eadē res cum ſpiratione que eſt in patre. ergo ꝛc. ¶ Quarta eſt, ꝙ ſpiratio paſſiua in ſpūſcō nō eſt elicita: quia ſola perſona ſpirat̄. ¶ Et p̄. cauſa formalis abſtrahit a ſuo effectu: ſpiratio autē formalr̄ eſt elicio alterius: ergo ipſa vt videt̄ non pōt eſſe elicita. ¶ Nūc pono quatuor alias ppoſitiones de vi ſpirarātiua. ¶ Prima eſt, ꝙ potentia ſpiratiua ſiue vis non eſt in deo elicitiua ſpirationis actiue in patre. Scḋa eſt, ꝙ non eſt elicitiua ſpirationis actiue in filio. Tertia eſt, ꝙ nō eſt elicitiua ſpirationis paſſiue in ſpūſcō. ¶ Iſte ppōnes vnico verbo pbant̄: qꝛ qḋ nō elicit̄ reſpectu eius nō eſt vis elicitiua: ſed nulla iſtarū pprietatū eſt elicibilis: cuilibet enī repugnat eſſe elicitū. ergo ꝛc. 4ª ppō eſt, ꝙ vīus ſpiratiua in deo eſt elicitiua pſone ſpūſſci: quia ſpūſſcūs eſt ſuppoſitū vere elicitum: ꝛ per ꝯñs elicibile: ſed omne elicibile eſt elicibile ab aliquo elicitiuo: ſicut omne calefactibile ab aliquo calefactiuo: nō pōt aūt dici ꝙ illud elicitiuū ſit ſpiratio actiua: qꝛ tūc paſſiua eēt elicibilis: cuiꝰ oppoᵐ eſt oñſum. Erit ergo voluntas 2ª. ſ. voluntas īfinita cum obiecto in infinitū diligibili ſibi pn̄tato. ¶ Uiſis aliqbus de ſpiratione ꝛ vi ſpiratiua in deo. Dico duas propoſitiones de ſpiratione in creaturis. Prima eſt, ꝙ ſpiratio actiua in creaturis que fundat̄ in poᵃ volitiua nō eſt elicita: qꝛ elicionis nō eſt elicio: ſicut nec actionis eſt actio: vt videt̄ pceſſus in īfinitū. 2ª eſt: ꝙ ſpiratio paſſiua q̄ fundat̄ ī amore ſpirato nō eſt elicita: qꝛ tūc hēt in ſe formalr̄ elicionē: qḋ eſt ipoſe. ¶ De vi aūt ſpiratiua pono tres ppōnes in creaturis. Prima eſt: ꝙ vīus ſpiratiua in creaturis nō eſt elicitiua actiue ſpiratiōis: ſed tñ fundamentū. 2ª eſt: ꝙ ipſa nō eſt elicitiua ſpiratiōis paſſiue que fundat̄ in amore. ¶ Iſte due probant̄ vnico vbo: qꝛ nihil eſt elicitiuū reſpectu illius qḋ nō eſt elicibile: ſpiratio actiua ꝛ paſſiua nō ſūt elicibiles. 3ª ppoſitio eſt, ꝙ ipſa eſt vere elicitiua amoris ſpirati qui eſt actus volēdi: qꝛ ſicut potētia motiua eſt reſpectu motꝰ: ꝛ actiua reſpectu paſſi: nō autē actionis ꝛ paſſionis: ſicut ſpiratiua reſpectu ſpirati nō ſpirationis. ¶ Sed cōtra pdicta inſtat̄ 4ʳ. ¶ Prio, qꝛ q̄cqd habet ſpūſſcūs hꝫ ſibi datū a patre ꝛ filio: ſcḋm Auguſt. Iſtud autē dari eſt elici: cū ergo ſpiratio paſſiua ſit ei data: ſequit̄ ꝙ neceō erit elicita in eo. ¶ Scḋo ſic. Potentia pductiua reſpicit oīa ad que ſua pductio terminat̄: ſed ſpiratio actiua terminat̄ ad oīa que ſunt in ſpiritu ſancto: vel pmo vl̄ ſcḋario. ğ ꝛc. ¶ Tertio ſic. Ois relō in creaturis cauſat̄ a ſuo termino effectiue. ſpirationis aūt paſſiue terminus eſt potētia ſpiratiua. ğ ꝛc. ¶ Quarto ſic. nihil in creaturis eſt inelicitū: qꝛ omnia creata ſunt pducta: oē aūt pductū eſt elicitū: ergo oē creatū eſt elicitū: ꝛ per ꝯñs ſpiratio actiua vel paſſiua. ¶ Ad pᵐ dico, ꝙ illud dari nō eſt ſpirari: cū enī eſſentia diuina det̄ tūc per ꝯñs ſpiraret̄: dari ergo eſt cōicari: ꝛ ita ſpūiſcō cōicat̄ pprietas. ſ. ſpiratio paſſiua que in vi ſpiratiua quaſi virtualr̄ ꝯtinet̄. ¶ Ad 2ᵐ dico, ꝙ aſſūptū eſt verū. qꝛ q̄cqd eſt in termino totali: accipit ſimpliciter eſſe: ꝛ producit̄: ſed in diuinis nō ſic eſt: qꝛ terminus formalis nō pducit̄: ꝛ ꝑ ꝯñs nihil terminat pprie: vel vt qḋ niſi ipa pſona vt terminꝰ totalis. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ ſi efficiat̄ ſpiratio paſſiua a ſuo termino: illa pductio vl̄ factio nō eſt ſpiratio: ſꝫ cātio nālis. Meliꝰ tñ vı̄ dōꝫ, ꝙ nulla factio ab aliquo fiat: qꝛ ipſa eſt quo aliḋ fit. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ nō negat̄ ſpirationē actiuā eſſe elicitā in creaturis ſaltē a creāte. Negat̄ aūt ꝙ ſit elicita a volūᵗᵉ ſpirāte: qꝛ ipa eſt q̄ voˡᵗᵃˢ creata ē ſpirās.

Nunc 2º videdū eſt ſi ſpiratio actiua eſt diſtincta a gñōne actiua. Dicūt aliq ꝙ diſtinguūt̄ ſola rōne. ¶ Cōtra iſtos nō opꝫ alia argumēta hic: niſi illa ꝑ que pbat̄ diſtinctio eſſentie ꝛ relōnis. Dicūt aūt alij ꝙ diſtinguunt̄ realr̄: tñ nō cōponūt: qꝛ vna non eſt in alia: ſed vtraqꝫ in eſſentia cui ſunt ambe realr̄ idem ꝛ oībꝰ modis. ¶ Cōtra hoc arguit̄ ſic. q̄cūqꝫ vni ꝛ eidē ſūt eadē: ipa iter ſe ſūt eadē: ſꝫ pīnitas ꝛ ſpiratio ſūt idē realr̄ in eēntia. ğ iter ſe. ¶ p̄. Hec pīnitas eſt hec eēntia. hec ſpiratio eſt hec eēntia. ğ hec ſpiratio eſt hec paternitas: vel ſic: hec eēntia eſt hec pīnitas: hec ſpiratio eſt hec eēntia. ğ hec ſpiratio ē hec pīnitas. ¶ p̄. Hoc ſuppoſito deſtruit̄ forma ſylli pfecti: q̄ ꝯſiſtit in vnione duoꝝ que vniunt̄ in 3º. ¶ 4º hoc eſt contra pmū pnᵐ complexū: qꝛ ſi nihil aliud eſt ſpiratio q̄ꝫ eſſentia: ꝛ ſpiratio diſtinguit̄ realr̄ a pīnitate: ergo ſequitur contradictio: ſcilꝫ affirmatio ꝛ negatio de eodem qḋ eſt contra pᵐ

De ſpiratiōe in creaturis. ꝛ vi ſpiratiua. p pō ꝯamplex.

5. phyſicoꝝ ꝛ alibi.

Nota vbiqꝫ.

Obiicitur 4ʳ 5. c. 15. trinitate vbi. ā. ſepe.

Terminꝰ effecit relones in creaturis.

Cōicari ꝛ dari pſtandum ab elici vel pduci.

Alia lfa erit.

Scḋs articu. Op. alioꝝ 2ʳ.

Impugnꝰ 4ʳ Cōndera in curru examinando.

Scilꝫ qꝛ tūc pīnitas eſt: ꝛ nō eſt eēntia.

Primꝰ arti. De actu ſpirādi Cōclō 4ʳ. Uide h̄ in ſili ꝯ diſ. 4. q. pc. ꝛ viānia.

De vi ſpiratiua. Cōclō 4ʳ.

M N O P Q

tra pᵐ

A
Opio pprīa. Ecce qđ ꝗris de identitate reali: pñitas ⁊ ſpiratio io actiue i codē: ſʒ iſtā cōſidera bene.

cōtra ſmū pncipiū cōplexuʒ. ❡ Ideo dico ꝙ ſpiratio actiua in pře nō diſtinguit a pñitate realr: nec ipſa in filio diſtinguit realr a filiatione. Hoc pbo 4r. ❡ Primo ſic. Sicut pma vnitas in eſſentia cōſtituta prima ſimplex diuerſitas. ſ. realis ſtat iter pſonas: ſed ſi ſpiratio actiua ⁊ gñatio eſſent realr diſtincte: pma realis diſtinctio nō eēt iter pſonas: ſed pma ſimplr eſſet in vna pſona. ❡ Scđo ſic. Magis videnī idē que ſūt in vna pſona: ⁊ minus diſtingui: ꝙ que ſunt in diuerſis. ſʒ que ſunt in diuerſis tm̄ realr ⁊ pciſe diſtinguunī: ergo que ſunt in vna minus diſtinguunī ꝙ realr. ❡ Tertio ſic. Una pſona nō eſt magis vna in ſe ꝙ alia: ſʒ ſi ille due pductiones realr diſtinguerenī: pſona ſpūſſci eēt magis vna in ſe ꝙ alie: qa nō hīet multitudinē rerū: quaʒ alie hīt. ergo ⁊c̄. ❡ Quarto ſic. ⁊ hec eſt fūdamētalis. Ubicūqʒ enī ſunt ꝗtuor ⁊ realr diſtincta: ibi ſunt ꝗtuor res: ſed in diuinis ſunt ꝗtuor diſtincte relones: ⁊ p te, diſtincte realr. g ꝗtuor res: qđ eſt cōtra determinationē eccl'ie: que ibi determinat eē tm̄ tres res. ❡ Iſtud nō pōt euadi niſi dicaī vno duoꝝ modoꝝ: vel ꝙ non ſeqtur ꝙ ſunt ꝗtuor res: qꝛ ſunt idē in eſſentia: vel opꝫ dicere ꝙ non eſt incōueniēs ponere 4or res relatiuas eiuſdē eētie cuiꝰ ſunt iſte. ❡ Cōtra pmū iſtaī: nā pſone ſunt diſtincte realr: ideo dicunī tres perſone: ſimilr tres res. nō obſtante idētitate pfecta eaꝝ cū eſſentia: g a ſili: nō obſtāte perfecta idētitate relonū diſtinctaruʒ cū eſſentia: ſi ſint realr diſtincte: ſicut ſunt 4or ita erūt 4or res. ❡ Nec ſufficit 2m: qa illo mō quo eccl'ia cōcedit tres res vel plures in diuinis: negat 4or: ſed nō ꝯcedit trinitatē ⁊ pluralitatē rerū niſi relatiuaꝝ. ergo illo modo negat quaternitatē. ❡ Sed quare nō ita diſtinguit ſpiratio actiua ab alijs realr: ſic ſpiratio paſſiua. ❡ Dico ꝙ nō eſt icōueniēs duas pductiones totales actiuas eſſe in vna pſona: que aūt ſunt in vna pſona: in vna realitate ꝯueniūt: ⁊ per ꝯñs nō diſtinguunī realr: ſed impoſſe eſt plures pductiones paſſiuas totales eē in eadē pſona: ⁊ per ꝯñs ſunt neceo in duabꝰ: ſʒ due pſone hīt diuerſas realitates: g ille due pductiones realiter diſtinguunī. ❡ Sed tūc eſt dubiū: qa videī ꝙ ſpiratio actiua a ſeipſa vt in pře realr differat vt in filio: qa př ⁊ filꝰ diuerſas realitates hīt. ❡ Dico ad hoc. ꝙ ſicut vna eſſentia eſt in tribus realr diſtinctis: vna tm̄ realr: ita dico de ſpiratione actiua: qđ eſt in duobꝰ: vnū realr: ita dico de ſpiratione actiua: qđ eſt in duobꝰ: vnū ad diſtōnē realē nō ſufficit hīc aliā ⁊ aliā realitatē: ſed requirī ꝙ vnū diſtinctoꝝ realr nō hēat realitatē quā aliud hʒ: vel eꝯ. ſicut nō ſufficit ad hoc ꝙ aliqua dicātur diſtincta perſonalr ꝙ habeāt in ſe diuerſas perſonalitates: qa cū eſſentia diuina habeat diſtinctas pſonalitates diceret diſtincta pſonalr: requirī g ad h ꝙ aliqua dicanī pſonalr diſtingui, ꝙ pſonalitatē: quā hʒ vnū nō hēat aliud: vel eꝯ. qđ nō ꝯtingit in eētia diuina.

B
Extra de ſū. tri. ⁊ fide catho. c. damnamus.

Cōſidera inſtantiam.

Excludit duplicē euaſionem.

Dubium

C
Una realitate cōueniūt: que in eadē perſona cōueniūt: ſed tange iſtā. Replica notabilis.

Ad diſtōnem realem ⁊ pſonalē qđ requiratur

D

❡ Ad argm in oppm pʒ. ❡ Qō. IIII.

VTrum ſpiratio actiua ſit cōſtitutiua perſone. Hic pmo videnduʒ eſt. ſi ſpiratio actiua conſtituit. Scđo dato ꝙ non: quare non conſtituit.

Primꝰ arti. op. Aureoli

QUantū ad primū dicit vnus reuerēdus doctor Pe. aureo. ꝙ ſpiratio actiua cōcurrit ad ꝯſtitutionē ſpūſci cū eſſentia ⁊ filiatione: ⁊ ad ꝯſtitutionē perſone patris cū eētia ⁊ pñitate. Et huius ratio eſt: qa quecūqʒ ſunt indiuiſa in ſe ⁊ nullatenꝰ adinuicē diuiſa cōcurrūt ad eandē vnitatē: ſed ille relones ⁊ eſſentia ſunt talia. g ꝯcurrūt ad eandē vnitatē eiuſdē pſone. ❡ Sed ꝯtra iſtā opionē arguo 4r. ❡ Primo ſic. Quācūqʒ aliqua duo ꝯcurrunt in vltimato cōſtitutiuo: ipſa cōueniūt in rōne totius ꝯſtituti: ſicut ſi aliqua ꝯueniūt in vna ꝓprietate indiuiduali ſunt vnū numero: ſed př ⁊ filius cōueniūt in vltimato cōſtitutiuo pſone. ſ. in ſpiratione actiua: qa ſpiratio eſt vltimate ꝯſtitutiuū. ergo ꝯueniunt in vnitate pſone. ❡ 2o ſic. Ordo ⁊ pceſſus in cōſtitutiuis eſt pcedere a magis cōfuſo ⁊ minus diſtincto ad magis diſtinctū: ⁊ ad magis ꝓpriū: g illud cōſtitutiuū qđ vltimate aduenit eſt magis ꝓpriū: ſed in pceſſu ꝯſtitutiuoꝝ pſone pris vltimatū eſt ſpiratio actiua. Prius enī itelligit pñitas ꝙ ſpiratio actiua intelligaī aduenire: ergo ipſa erit magis ꝓpria: ⁊ per ꝯñs erit minus cōis: vel icōicabilis: ſed hoc eſt falſum: qa cōis eſt duabus pſonis. ❡ 3o ſic. Nullū cōicabile conſtituit vltimate ſuppoſitū in eſſe incōicabili: qa impoſſe eſt ꝙ forma det oppoſitū effectū: vel eſſe ſibi: ſʒ ſpiratio actiua vltimate aduenit: ⁊ ipſa eſt cōicabilis: g nō dat ſuppoſito eſſe icōicabile. ❡ 4o ſic. Quācūqʒ eſt aliqđ ſuppoſitū in vltimato eſſe ꝯſtitutū: impoſſe eſt ꝙ aliqd adueniēs ipſuʒ cōſtituat: ſed př eſt ꝯſtitutus in vltimato eſſe per gñonē actiuā: ⁊ filꝰ p paſſiuā: g ſpiratio actiua adueniēs vtriqʒ iā ꝯſtituto: ipſum nō ꝯſtituet. ❡ Confirmaī. qa nō vi ꝙ ſpiratio paſſiua aliquid habeat vnū ſibi ꝯueniat vltimate ꝯſtituē ⁊ pciſe: qđ nō habeat pñitas in pře: vel filiatio i filio: qa vtraqʒ iſtaꝝ eſt eque incōicabilis: ſic eſt illa: ſed pro ſigno pro quo intelligiī aduenire eſſentie: cōſtituit pſonā ſpūſſci ſine quocūqʒ alio excepta eſſentia. g ſic pñitas ⁊ filiatio: ſi in aliquo ſigno pcedūt ſpiratōeʒ actiuā: g pcōſtitute erūt pſone. ❡ Iō dico ꝙ ſpiratio actiua nō eſt ſibi vel pris ꝯſtitutiua: cū tota fecūditas intell'is pintelligaī volūtatis fecūditati: ⁊ p ꝯñs pſone intelliguntur pcōſtitute. ❡ Sed ꝯ illud inſtaī 4r. ❡ Primo ſic. Qđ aduenit poſt cōpletū eſſe rei: illud eſt accñs ⁊ aduētitiū: ſed ſpiratio actiua cū nō ꝯſtituat aduenit pſonis iā cōplete cōſtitutis: ergo eſt accñs ⁊ aduētitiū deo: qđ eſt impoſſe. ❡ 2o ſic. Qđ eſt in aliquo: ⁊ eſt ſibi extraneū nō videī ꝙ poſſit ſtare cū ipſo ſine aliqua cōpōne: ſed ſpiratio actiua eſt in iſtis duobꝰ ſuppoſitis: ⁊ eſt eis extranea. ergo videī neceo ꝙ ipſa cū eis cōponat. ❡ 3o ſic. Nullū ſuppoſitū eſt vnū formalr: qđ hʒ in ſe aliquā rōneʒ: vel aliqd qđ ſuā rōnē formalē nō igrediī: ſed, per te, ſpiratio actiua rōnē formalē pris nō ingrediī. ergo př nō eſt vnū formaliter. ❡ 4o ſic. Nō enim videī ꝙ ſpiratio actiua ſit minoris efficacie ꝙ paſſiua: ſed paſſiua ſpiratio conſtituit pſonā ſpūſſci. g eodē modo actiua cōſtituit pſonā patris ⁊ filij: vel alterius. ❡ Ad iſta per ordinē. ❡ Ad primū dico ꝙ ſi intelligaī accidēs vel aduētitiū aliqd quaſi extraneū: hoc eſt nō intrās rōnē formalē: ſic cōcedo ꝙ ſpiratio actiua eſt accidēs ⁊ aduētitia. ſed hoc nō eſt impoſſe in diuinis: vt pʒ in attributis ⁊ eſſentia ⁊ multis alijs. Si aūt itelligaī proprie accidens: ſic dico ꝙ ſpiratio actiua nō eſt ꝓprie accidens: ⁊ hoc propter duo. Unū eſt idētitas realis ſui ad ſuppoſitū cui aduenit. Scđm eſt, qa eſt ſubſiſtens ⁊ non inherens. ❡ Ad ſcđm dico ꝙ eodē modo poſſet dici de ſimilitudine ⁊ equalitate: qa aduenit pſonis iam cōſtitutis: ⁊ nō facit cōpoſitionē ꝓpter idiſtinctionē realē que eſt iter ipaʒ: ⁊ alia in quibus eſt. ſ. perſonaʒ patris: ⁊ perſonam filij. ❡ Ad 3m dico, ꝙ ſm multos pſona diuina nō eſt aliq̄ vna ratio formalis formalr vna: ſed ſoluʒ eſt vna res ſimplex cōſtituta ex duabus rōnibus formalibꝰ: quarum quelibet predicaī de ipſa identice. ❡ Ad 4m dico ꝙ lʒ maioris efficacie nō ſit paſſiua ſpiratio ꝙ actiua quātū ad multa: tm̄ quātum ad hoc pōt dici ꝙ ſpiratio paſſiua eſt talis: qa eſt incōmunicabilis: ergo ſibi debetur ꝯſtituere: ſʒ actiua nō eſt huiꝰ: ergo ſibi nō debeī. Hoc autē ſtatim declarabiī: ſed fugiendo difficultatē,

B
mutuā ſuppoſita in diuinis. ondue efficaciter.
Poſſet etiā dici negādo minorē: ꝫ replicā ꝯſidera ex rōne ſequenti optime.

Al. l. vł eē ſimul ſcilꝫ oppm.

F

Al. l. ſʒ in aliq.

Opio ppria.

Obijcitur 4r

G

Accidens 1r.

H
Spiratio actiua nō eſt ꝓpe accidens ꝓpter duo.
Uel pone in plāi nuō oia

Nobile ō vnitate pſone in diuis ⁊ pdicatione ꝯſtituentū de ipſa.
Cū ſpiratio paſſio eſt maioris efficacie ꝙ ſpiratio actiuo.
Vide Sco. 2. diſ 1. parte. 2. qōne. 2.

Impugnatꝰ 4r Ꝙ ſpiratio actiua nō cōcurrit vt ꝯſti-

I poſſet hō dicere q ſpiratio actiua iō nō ꝯſtituit:qꝛ aduenit iā ꝑ cōſtituto:ſʒ ſpiratio paſſiua nō:iō cōſtituit.

Quantū ad 2ᵐ videdū eſt de cā iſtius negatiue: quare.ſ.ſpiratio actiua nō cōſtituit:ſic

2.arti. cetere origines:tam actiue q̄ʒ paſſiue que ſunt in deo.

Op.alioꝝ. ¶ Di ſicut iaʒ dcm̄ eſt:qꝛ aduenit ꝑcōſtituto.ſ.pri iaʒ cōſtituto per gnōnē actiuā ꝛ aduenit filio iaʒ ꝑcōſtituto per gnōnē paſſiuā:ꝛ lʒ hēat vim ꝯſtitutiuā:tamen cōſtituere nō pōt:qꝛ nō eſt cōſtituibile reſpectu eius: ſic calor lignū ſūme calefactū calefacē nō pōt. ¶ Sed

Impug' 4ʳ. ꝯ iſtud arguiī 4ʳ. Primo ſic.lʒ enim bona rō ſit ad ꝓbādū q nō ꝯſtituat.ꝛ tn̄ nō oſtēdit ꝓꝑ qd: nec ꝓbat a ꝑori.Et iō arguiī ꝯ. Primo ſic.Oē ꝯſtitutiuū nc̄cio eſt alicu' ꝯſtituibilis:ſʒ ꝑ te ſpiratio actiua eſt ꝯſtitutiua: ḡ alic' ꝯſtituibilis:nō aūt alicu' illoꝝ triū:qꝛ ipſa ſunt ꝯſtituibilia ꝑcīſe ꝑ tria ipſa cōſtituētia.ergo erit dare

K aliud ꝯſtituibile ꝑ ipa:nihil eſt ibi in potētia:ḡ erit dare 4ᵐ ꝯſtitutū. ¶ 2° ſic. Nulla v̄tus realis ſiue actiua: ſiue paſſiua eſt reſpectu entis ꝓhibiti:tūc enim eēt vere po' ad ipoſſe:ſʒ oē aliud ſuppoſitū ꝑter tria eſt ꝓhibitū: ḡ ſpiratio actiua nō eſt ꝯſtitutiua alic'. ¶ 3° ſic. In in

3.phi.1.c.32. cōmutabili nā eſt idē eē ꝛ poſſe:ſi ḡ actiua ſpiratio hʒ de ſe vim ꝯſtitutiuā ſuppoſiti:nc̄cio ibi eēt tale ſuppoſitū ꝯſtitutū. vel ſi nō:aliqd poſſet eē deus:qđ non eſt. ¶ 4° ſic. Minus eſt ponēdū in deo aliqd fruſtra q̄ʒ in creatura:tunc aūt eēt in deo iſta po' fruſtra.ſ.ſpirationis actiue:que.ſ.ad actū q nō poſſet reduci nec per ſe:

Op.ꝓꝑia. Nota reſolute q̄re ſpiratio actio non conſtituit vt alie origines. Vid Sco.5. q.quolibeti: ꝛ vbi ibi notata ad hec. nec ꝑ aliqd aliō. ¶ Iō v̄r mihi dōm q ſpirationi actiue ex ſe intrinſece repugnat ꝯſtituere ꝑſonā:ꝛ nullā hʒ de ſe vim ꝯſtitutiuā:quātūcūqʒ enim adueniret ſuppoſito nō ꝑcōſtituto:adhuc dico q repugnat ſibi ꝯſtituere:lʒ enim filiationi inquātū filiatio eſt:nō cōpetat ꝯſtituere:ſʒ rōni ſpecifice filiationis q̄ ꝯbiī ad diuina.Sic ḡ dico in ꝓpoſito:q nō ſolū ſpirationi in gn̄ali nō cōpetit hīe vim ꝯſtituēdi:ſʒ ēt ipſi rōni foīali ꝛ ſpecifice h' ſpirationis repugnat ꝯſtituere.Et iō nō eſt aſſignanda

L alia rō:ſtāte enim rōne formali iſti' ſpirationis q̄cunqʒ

Obijcit 4ʳ. aduenīēte vel recedēte nō ꝯſtitueret. ¶ Sed ꝯ hoc iſtaī q̄druplr. Primo ſic. Nō enim v̄r q rōnes ħ ꝓbātes nc̄cie ſint:naʒ entitati q̄ eſt in deo vel rōni formali entitatis nō repugnat ab eterno cōicari.ſ.inquātū entitas eſt:cū ḡ nō fuerit ab eterno cōicata:nec cōicabiī. ḡ poneī fruſtra:nō ſeqtur ergo nec illud ſiſe de ſpiratione. ¶ 2° ſic. Nā quondie q̄rit q̄re filius nō pōt generare cū hēat po'ᵃᵐ gn̄andi:nō oporteret aūt q̄rere ħ ſi rō ſufficeret aſſignata:poſſet enim ſilr ſic dici:q fili' eſt filius.ḡ fruſtra talis inqſitio fit. ¶ 3° codeʒ mō de multiplicatione filioꝝ in deo. ¶ 4° qꝛ nō v̄r rō quare

M magis repugnat actiue ſpirationi cōſtituere ex ſua rōne formali q̄ʒ paſſiue. ¶ Ad pᵐ iſtoꝝ dico q ad hoc q

Nota vbiqʒ vt qd fruſtra non ponatur ſaluetur. aliqd nō ſit fruſtra nō opʒ q ſemꝑ ponaī actu:ſed q ipm ſit poſſibile:ita q nihil ſibi repugnat:ſic po' creatiua alteri' mūdi nō poniī fruſtra:qꝛ pōt fieri.dato q nunq̄ʒ fiat. ¶ Ad 2ᵐ dico.q rō q̄re filius nō pōt gn̄are

Examinabis vt ſcis has ſolutiones. eſt ignota nobis q̄cūqʒ ſit illa. Ideo fit qđ vt aliqlr ſaltē a poſteriori poſſemus reddere cām aliq̄ʒ iſti' veritatis. ¶ Ad 3ᵐ codē mō.nā cā intrinſeca q̄re nō poſſent eſſe plures filij eſt nobis ignota. Ideo per extrinſeca inquirimus:nō enim cognoſcimus rōnē formalem ꝓpter qd forte ħ eſt. ¶ Ad 4ᵐ dico q ſi ſpiratio actiua ꝛ paſſiua eſſent nobis ꝑfecte note:ſicut beatis:videremus cām intrinſecā repugnare ſpirationi actiue:que

H.l.quare. mō nos latet.Et ideo quo ad nos pima rō alioꝝ ad ꝓbandū qꝛ ita eſt:ſatis videī ſufficiens:ſed per illā non reddiī prima rō:qꝛ aduenit ſuppoſito precōſtituto ꝓpter aliam cām.ſ.qꝛ ſpiratio eſt ſpiratio.

¶ Diſtinctio duodecima. ¶ Q̄o. I. N

Item querit̄ cum ſpūſſcūs ꝛc.

Circa diſtōneʒ 12ᵃᵐ q̄riī. Utrū pr̄ ꝛ filius ſunt vnuʒ pnᵐ ſpūs ſcī. Uideī q nō.ſm Aug.Spūſſcūs ꝓcedit

6.tri.c.5. a p̄re ꝛ filio:ſic a gignēte ꝛ genito:ſʒ vt ſic ſunt diſtincti. ¶ Cōtra.ſm Aug' tres

5.tri.c.14. ꝑſone ſunt vnum pnᵐ creature.ergo ꝛc. ¶ Hic ſunt tria faciēda. Primū eſt pncipale queſitū.ſ.vtrū pr̄ ꝛ filius ſint vnum pnᵐ ſpūſſcī. Scōm.vtrū pr̄ ꝛ filius ſint vnus ſpirator vl̄ duo ſpiratores.Tertiū.vtrū ſit vn' ſpirās vel duo ſpirantes.

Quantū ad pᵐ ꝑmittunī 4ᵒʳ ꝑambula. ¶ Pri-

Primꝰ arti. Preambula quadruplex. Caſte per oia mū eſt q pr̄ ꝛ filius ꝛ ſpūſſcūs non ſunt vnū pnᵐ qđ creature:qꝛ ſuppoſitū eſt qđ creat:ſed pr̄ ꝛ filius ꝛ ſpūſſcūs nō ſūt vnū ſuppoſitū:ſʒ tria:ḡ nō ſunt

O vnū pnᵐ qđ. ¶ 2ᵐ eſt q pr̄ ꝛ filius ꝛ ſpūſſcūs non ſunt vnū pnᵐ quo formalr̄ creature:qꝛ cū diuina eēntia vl̄ volūtas ſit illud quo creāt:ꝛ diuina eſſentia vel voluntas nō ꝑdiceī formalr̄ de p̄re ꝛ filio ꝛ ſpūſcō:ſeqī ꝓpoſitū. ¶ 3ᵐ ꝑambulū eſt q pr̄ ꝛ filius nō ſunt vnū pnᵐ qđ ſpūſſcī:qꝛ cū ſpirare formalr̄ ſpūſſcm̄:vt qđ,nō cōueniat niſi ſuppoſito:qꝛ eēntia nō ſpirat:ſed ꝑſona.pr̄ aūt ꝛ filius nō ſunt vna ꝑſona aliquo mō:ſequiī ꝓpoſitū. ¶ 4ᵐ ꝑambulū eſt q pr̄ ꝛ filius nō ſunt vnū pnᵐ quo formalr̄ ſpūſſcī. Nā vis ſpiratiua ē quo,q̄ nō ꝑdicaī foīalr̄ de p̄re ꝛ filio.Et ꝯfirmaī:qꝛ repugnat ſuppoſito cuilibet eſſe aliquo mō quo. ¶ Iſtis ꝑmiſſis po

Cōcluſio 2ᵉ. Unitas. Cualr pr̄ ꝛ fi lius ſūt pnᵐ q̄ ſ.ſ.ꝛ creature. no duas ꝯnes. Pria eſt q pr̄ ꝛ filius ſunt idētice vnuʒ pnᵐ quo ſpūſſcī:nā volūtas cū eſſentia que eſt pnᵐ productiuū quo ſpūſſcī:ꝑdicaī idētice de p̄re ꝛ filio. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt q pr̄ ꝛ fili' ꝛ ſpūſſcūs ſunt idētice vnum pnᵐ quo creature:qꝛ volūtas eſt pnᵐ quo creature:ipſa enim dr̄ idētice de p̄re ꝛ filio ꝛ ſpūſcō:nā pr̄ eſt volūtas:fili' eſt

P volūtas:ꝛ ſilr ſpūſſcūs eſt volūtas. ¶ Sed dices q rō

Obiectio. que aſſignaī pro iſtis duab' ꝯnib' nō cōcludit:qꝛ cum etiā ſpūſſcūs eque idētice ſit idē cū vi productiua filij ſicut pr̄:ꝛ cū vi ꝓductiua ſui ſic pr̄ ꝛ filius poſſet dici pnᵐ filij ꝛ ſuipſius. ¶ Dico ad hoc q ratio nō ſufficit niſi aliud addaī.ſ.q ꝑ illud pnᵐ quo ipſi pncipiāt. Uñ ſic pōt dici q q̄cūqʒ idētice ſunt vnū pnᵐ creature: ꝛ ſm illud pnᵐ pncipiant:ſunt ſimplr vnuʒ pnᵐ creature:ſic

Dubium eſt in ꝓpoſito. ¶ Sed quō pōt dare itelligi:q duo ſuppoſita ſint vnū pnᵐ. ¶ Dico q ſi deus vnā aiaʒ corporis hīi ſepararet ꝛ poneret in corpe alterius:tūc quidem eſſent duo ſuppoſita:ꝛ tn̄ vnū pnᵐ operans eſſet ꝓpter

D. q̄druplex Equalitas. idētitatē aīe. ¶ Sed hic ſunt 4ᵒʳ difficilia. Primū eſt. ſi pr̄ ꝛ fili' equalr̄ ſunt vnuʒ pnᵐ. Dico q ſic.qꝛ q̄cūqʒ

Q hñt eandē v̄tutē ꝛ equalē ſi ꝯcurrāt per illā ad ꝓducē-

Cū pncipalitate ꝛ ordine originis ſpirātium ſtat eqlitas in ſpirādo vbi pſa adde. dū aliqd:nc̄cio equalr̄ ꝛ idifferēter ꝓducūt:ſed pr̄ ꝛ filius hñt equalē v̄tutē ꝛ eādē:ꝛ nc̄cio per illā ꝓducunt ſpūſſcm̄.ḡ ꝛc. ¶ Cōfirmaī.qꝛ ex quo nc̄cio agunt ſm vltimū ſue v̄tutis ꝓducūt. ¶ Sed ꝯtra hoc iſtaī 4ʳ.

Obijcitur 4ʳ Primo ſic.qꝛ ſm Hyla.pr̄ ꝑ ſpirat. 2° ſic.qꝛ ſm Aug.pr̄

12.trini. pnʳ ſpirat. 3° ſic.quia ſm cōiter dicta:pr̄ magis ſpirat.

15.tri.c.17. 4°.qꝛ ſm doctrinā Aug.pr̄ a ſe ſpirat:fili' nō.ergo ꝛc.

Quere ibi.ſ. de ordine origi.ꝛ.q ſeq. ¶ Ad pmū dico q pmitas originis nō ipedit eqlitatē in ꝓducēdo:ſic nec in eſſendo. ¶ Ad 2ᵐ dico q pncipalitas nō aufert equalitatē:ſʒ tm̄ addit ancēreʒ. ¶ Ad

H.l. potius. 3ᵐ.qñ dr̄ pr̄ magis ſpirat:exponēdū ē:id eſt pncipali'. ¶ Ad 4ᵐ dico q a ſe ꝓducē nō aufert equalitatē i ſpiratione:ſic nec in ꝓductione:nec etiā eſſe a ſe impedit equalitatē. vnde Diony.de ce.hierar.pr̄ dr̄ princeps in ſupceleſti hierarchia:tn̄ tm̄ ponit pncipalitateʒ. ¶ 2ᵐ difficile eſt,vtꝝ pr̄ ꝛ fili' ſpirēt ꝯformit.Dico q multi

plex

A Cõformitas. Conformitas p. ꝛ. ſi. pduc. ſ. ſ. eſt 4ᶜ.

plex ꝯformitas iuenit̃ in iſta ꝓductione. Pria eſt ꝯformitas nature: qꝛ p eãdẽ nãm nuõ ꝓducũt ſpũſcm̃. ſ. ꝑ eſſentiã. ¶ 2ᵃ ꝯformitas eſt po: qꝛ p eãdẽ poᵃᵐ volũtã ꝓducũt ſpũſcm̃: ſic eñi ꝯformiter ſe diligũt: ita cõformiter ſpirãt. ¶ 3ᵃ eſt ꝯformitas charitatis infinite: qꝛ ſic in nobis ſapiã ꝯcurrit ad ꝓductionẽ vbi: ꝛ charitas ad amorẽ ſpiratũ nobiliſſimũ. Ita in deo ſic ſupꝰ de ſapiã declaratũ fuit. ¶ 4ᵃ eſt ꝯformitas ſpirationis actiue: qꝛ ſic idẽ pnᵐ ſpiratiuũ nuõ eſt in duobꝰ ſuppoſitis: ita eadẽ ſpiratio actiua nuõ. ¶ Sed hic oriť difficultas: qꝛ ſingula coꝝ que dicta ſunt: taliter hꝫ pr̃. alr̃ filiꝰ: eo ꝙ pr̃ a ſe. filius ab alio: ꝛ ideo nõ vr̃ ꝑfecta conformitas. Dico ꝙ aliqd hĩc a ſe ꝛ hĩc ab alio: nihil auferũt de cõformitate: ſicut imaginať ꝙ dĩie iduiduales quãtũcũqꝫ ſint ꝑ diuerſe: nõ auferũt eaꝝ verã ſilitudinẽ. Sic relões originis: ita modicũ: ꝛ ſic ad illõ. ¶ 3ᵐ

Dubium.

Concordia.

difficile eſt. ſi pr̃ ꝛ filiꝰ ꝯcorditer ſpirãt ſpũſcm̃: ꝓpter vba Ricar. de tri. Dico ꝙ 4ᵒʳ modis põt itelligi prem ꝛ filiũ ꝯcorditer ſpirare ſpũſcm̃. Aut. ſ. actu ꝯcordie q̃ ſe mutuo diligũt eliciente: ſic videť ſentire Ricar. ꝛ ſic nõ põt eſſe: qꝛ talis actus eſt imanẽs: ꝛ ideo eſt finis: ꝛ per ꝯñs nõ eſt ꝓductuꝰ nec ꝓducꝰ. Aut actu ꝯcordie quo pr̃ ꝛ filius diligũt ſpũſcm̃ ꝓducẽte: ꝛ h̃ nõ: qꝛ actꝰ volẽdi quo diligũt diuinã ẽẽntiã: vt ſic eſt ꝑfectiſſimꝰ ꝛ beatiſſimꝰ. Aut actu ꝯcordie quo ſe diligũt inuicez ꝓcedẽte: ꝛ h̃ eſt veꝝ: qꝛ cũ talis actus ſit eſſentialis: ꝓcedit actũ ſpirãdi q̃ eſt notionalis. Aut actu ꝯcordie quo ſe diligũt: ꝛ ſpũſcm̃ añte: ꝛ ſic verũ põt eſſe: qꝛ eodem actu diligũt ſuã ẽẽntiã ꝛ ſeipſos. ¶ Sed tũc ſtat diffi. quõ ſpũſſcũs dr̃ amor pr̃is ꝛ filij. ¶ Diciť ꝙ eſt amor identice quo diligunt ſe ꝛ appropriate: eo ꝙ ꝓcedit ab vtroqꝫ p modũ amoris. ¶ 4ᵒ dubitať quõ dr̃ nexus pr̃is ꝛ filij: ꝛ q̃re. ¶ Dico ꝙ eſt identice ſpiratio paſſiua in cuius correlatiuo nectunť pr̃ ꝛ filius. ſ. in ſpiratione actiua que eſt correlatiuũ ſpirationis paſſiue. Illa eniꝫ omnino vna eſt in patre ꝛ filio: ideo iſto modo dicitur ſpiritusſanctus nexus.

B

P. ꝛ. ſ. cõcorditer ſpirare ſ. ſ. põt itelligi q̃druplr̃. 3. tri. copioſe.

Dubium.

Nexus.

C

Signalis imaginatio q̃re. ſ. ſ. ꝛ q̃lr̃ eſt nexus. p. ꝛ. ſ. ſꝫ cõſidera pla.

Scd̃s articu. Cõcſo rũſiua

Nunc ſcd̃o

videndũ eſt de ſcd̃o ꝑncipali. Utrũ ſcilꝫ pr̃ ꝛ filius poſſũt dici vnus ſpirator: vel duo ſpiratores. Dico ꝙ ſancti ꝛ doctores cõcedunt ꝙ pater ꝛ filius ſunt duo creantes: ꝛ tñ non duo creatores. Similr̃ ꝙ ſunt duo ſpirãtes ꝛ nõ duo ſpiratores: opꝫ g̃ aſſignare cãꝫ iſtius diuerſitatis. ¶ Frater Ioã. dicit ꝙ huiꝰ rõ eſt: qꝛ qñcũqꝫ ſunt aliqua duo dependẽtia. depẽdẽtia vnius nõ põt ꝑfecte ad aliud terminari: ſed opꝫ ꝙ ambo terminenť ad aliqð tertiũ independẽs. ¶ Exẽplũ: ſic ſunt duo accñtia reᵘ eiuſdem ſubti: qñ g̃ ſunt duo adiectiua: vt adiectiua ſunt: neutꝝ aliud terminat: eo ꝙ adiectiua: vt ſic depẽdentia ſunt. opꝫ g̃ ꝙ terminenť ad aliqð tertiũ. ſ. ſubſtãtiuũ: qꝛ vt ſic hꝫ rõnẽ idepẽdẽt̃. Qñ tñ vnũ adiectiuoꝝ ſubſtãtiuať: ſtatim illud qð ſic ſubſtãtiuať terminat depẽdentiã alteriꝰ: ꝛ per ꝯñs alterũ manẽs adiectiuũ ponit ſuũ ſignificatũ circa illõ. Si aũt remanẽt adiectiua: vt adiectiua: vnũ nõ ponit ſignificatũ circa aliud. ¶ Modo ad ꝓpoſitũ: qñ dicimus duo ſpirãtes vtrũqꝫ iſtorũ eſt adiectiuũ ꝛ adiectiue acceptũ: ꝛ ſic neutꝝ terminat dependentiã alteriꝰ: ſed vtrũqꝫ ſtat in ſuſpenſo ita vnuꝫ ſicut reliquũ. Et ideo illud adiectiuũ qð eſt duo: nõ ponit ſigñatũ ſuũ circa reliquũ. ſ. circa ſpirãtes: ꝛ ſic ſignificatũ ſpirãtis nõ recipit ſigñatũ dualitatis: nec diſtinctionis: ſed vtrũqꝫ per ſe ſtat preciſiuꝫ. Qñ aũt dr̃ duo ſpiratores: cũ ſpirator ſit ſubſtãtiuũ: tũc duo: qð eſt adiectiuũ: ponit ſignificatũ circa illud: ꝛ dualitas denotat ſignificatũ ſpirationis: huiꝰ aũt eſt ſpiratio: g̃ ſpiratio diuerſificať ꝛ pluraficať: qð eſt oĩno falſum. ¶ Cõtra

Declaratio ſco. di. prim. q. 1.

Regula.

Quare duos ſpirãtes: non aũt ſpiratores duos dicimꝰ.

Declaratio grãmaticalis.

D

Applicatio.

E

Obijcitur 4ᵒ

iſtud arguiť 4ᵒ. Primo ſm Athanaſiũ nõ ſunt tres oĩpotentes: ſed vnus oĩpotentes. ¶ 2ᵒ ſic. Idem nõ ſunt tres eterni: ſed vnus eternꝰ. ¶ 3ᵒ qꝛ nõ ſunt tres imẽſi: ſed vnus imẽſus. ¶ 4ᵒ ſic. qꝛ nõ ſunt tres icreati: ſed vnus icreatus: hec oĩa hñtur in eodẽ ſymbolo: ꝛ tñ oĩa iſta ſunt adiectiua. ¶ Dico ꝙ forſan de vi ſermonis iſta nõ eſſent negãda que negat Athanaſius. Sed ꝓpter inſcios ꝛ timorez erroris: ne dicendo tres increati: vel tres imenſi: vel tres oĩpotẽtes: ꝛ tres eterni: ſicut dicimus tres ꝑſonas: tres deos ſuſpicarenť: vt pꝫ.

Nunc

videndũ eſt de 3ᵒ ꝑncipali. Utrũ poſſent dici plures ſpirãtes. Sed iſtud apparet ex 2ᵒ declarato. Dicimus eñi duo creantes vl' duo ſpirãtes: ſed nõ duo creatores: vel ſpiratores: ꝓp rõnez dictam. ¶ Sed vnũ dubiũ reſtat: q̃re nõ dicimꝰ duo ſpirãtia: ex quo dĩr duo ſpirãtes. ¶ Ad iſtud dico. ꝙ iſta non cõcediť. pr̃ ꝛ filiꝰ ſũt duo ſpirantia. Et huius rõ eſt que dicta eſt: nã adiectiuũ i maſculino ꝛ feminino gñe: nõ ita ſubſtãtiuať ſicut in neutro: qꝛ g̃ hic ſpirãtia accipiť in neutro gñe: hinc eſt ꝙ itelligiť p modũ ſubſtãtiui: ꝛ ſic reliquum adiectiuũ. ſ. duo ponit ſignificatũ circa ſignificatũ ſpirãtiũ: ſicut dictuꝫ fuit de ſpiratore. Et ꝓp hoc cõcedimꝰ ꝙ pr̃ ꝛ filius ſunt duo in maſculino gñe: ꝛ tñ nõ in neutro. ¶ Sed tũc eſt diffi. qꝛ pr̃ ꝛ filiꝰ ſunt duo ſuppoſita ſpirãtia. Dico ꝙ determinatio ſuppoſiti excludit ſenſum de multitudine actuũ ſpirãdi. duo eñi determinãt ly ſuppoſita: ꝛ nõ ly ſpirãtia. ¶ Sed diffi. eſt. vtrum poſſet cõcedi ꝙ pr̃ ꝛ filius ſunt due perſone ſpirantes. Ad illud dico, ꝙ de vi ſermonis videť eadẽ ratio ſicut de alio: ideo poſſet concedi. ¶ Ad argumẽtum in oppoſitum patet ex dictis. ¶ Queſtio. II.

Tertius arti. Cõcſo rũſiua

Lõgꝛ h̃ pla 6 modus ſignificandi.

F

Utrum

pr̃ eternus prius origine ꝓducat: vel ſpiret ſpũſcm̃ q̃ filiꝰ. Et nõ. In hac trinitate nihil ꝑus aut poſterius ſm Athanaſiũ. ¶ Contra. Aug. de triplici habitaculo. videbimꝰ in patria ꝙ pater precedit filium origine. ¶ Hic primo videndũ eſt quid ſit ordo origis. 2ᵒ de ꝑncipali queſito.

G

Quantũ

ad ꝑmuꝫ dr̃. ꝙ ordo originis nihil aliud eſt q̃ ipſa origo: p hoc eñi ſolũ dr̃ vnum poſterius origine alio: qꝛ eſt ab illo: ꝛ ꝑus eſt a quo eſt aliõ. Sed illõ nõ itelligo. ¶ Ideo arguo ꝯ h̃ 4ᵒ. Prio ſic. Impoſſe eſt creditũ ꝛ nõ creditũ eſſe oĩno idẽ: ſed creditũ eſt ab oĩbus catholicis eẽ in deo originẽ: ſicut eñi articulus fidei teneť: multi autẽ veri fideles negãt ordinẽ qualẽcũqꝫ etiã originis: ergo nõ eſt idẽ ipſa origo ꝛ ordo originis: ſed aliqualr̃ dĩnt. ¶ 2ᵒ ſic. Impoſſe eſt idẽ eſſe mediũ demſtrationis ꝛ ꝯñs ꝑdicatũ: ſed per originẽ ꝓbamus ordinẽ: ergo origo nõ eſt idẽ qð ordo. Maior eſt manifeſta: qꝛ nihil ꝓbať p ſeipm. Minor etiã pꝫ. qꝛ per hoc ꝙ filius eſt a pr̃e: probamꝰ filiũ eſſe poſteriorẽ pr̃e. ergo ꝛc. ¶ 3ᵒ ſic. Qñcũqꝫ aliqd repugnãt alicui iquãtũ. a. qð nõ repugnat ſibi inquantũ. b. nec̃io a. ꝛ. b. nõ ſunt in eo idẽ: ſed filio iquãtũ genitꝰ repugnat ſpirari: iquãtũ aũt poſterior origine nõ repugnat: ergo nec̃io eſſe poſteriorẽ: ꝛ eſſe genitũ nõ ſunt oĩno idẽ: ꝛ p ꝯñs nec ordo ꝛ origo. ¶ Confirmať. qꝛ qñcũqꝫ aliqd eſt eiuſdẽ rõnis in aliqbus: impoſſe eſt ꝙ ſit idem oĩno cũ illis que rõne diſtinguunť in eis: ſed eſſe ab alio: vl' eſſe poſterius origine, vt ſic: eſt eiuſdeꝫ rõnis in filio ꝛ ſpũſcõ: origines autẽ iſtoꝝ ſpecie vel q̃ſi ſpecie diſtinguunť. ſ. filiatio ꝛ ſpiratio paſſiua: g̃ origo ꝛ ordo inter perſonas diuinas nec̃io diſtinguunť. ¶ 4ᵒ ſic. Cõicabile ꝛ icõicabile ex nã rei diſtinguunť: ſꝫ poſterioritas originis cõicať: qꝛ eſt eiuſdẽ rõnis in filio ꝛ ſpũſcõ: filiatio aũt incõicabilis eſt: ergo diſtinguiť. ¶ Ideo vi

Primꝰ arti. Opio aliorũ

Impugnaťꝰ 4ᶜ

Oñdit efficaciter ordinem originis ꝛ originẽ diſtigui.

H

L

Op. ppria.

Ordo origis quid?

mihi vīdꝫ ꝙ ſicut ordo nāe aut ꝑfectionis nō eſt ipſa nā: aut ꝑfectio ſed habitudo iter talia extrema que talem ordinē hñt:ita ordo originis eſt habitudo iter ipſas oriGines: vel iter ea que ipſis originibꝰ referunt. ℂ Sed dubiū eſt:q̄a nimis vident relōnes multiplicari:ſi ſupra ipſas origines fundet ordo qui eſt habitudo: vl q̄dā reſpectꝰ. Dico ꝙ nec̄io ponere cogimur aliquos reſpectus in iſtis relonibꝰ:certū eni eſt ꝙ filiatio diſtinguit a ſpiratione paſſiua:que q̄dē diſtinctio nō oino eſt ipſa filiatio:q̄a diſtinctio reſpicit pro termino illud a q̄ diſtinctū diſtinguit diſtinctione ipſa:ſed filiatio nō reſpicit pro termino ipſaꝫ ſpiratonē paſſiuā:ſꝫ ꝑſe ſpꝫ ꝑrez. ḡ opꝫ ponere tales reſpectus:ſed h̄ nō eſt incōueniens:eo ꝙ nō ponunt actuales vel formales:ſed ſolū fundamētales. ℂ Sed dices qūo cōparat ordo origis ad ipſas origines vl relones. Dico ꝙ ordo originis ita cōparat ad ipſas origines:ſic paſſio ad ipm ſubm: ſicut eni ex rōne formali alicuius ſubiecti demōſtrat ꝓpa paſſio illius ſubti de eo:ſic ex rōne originis demōſtratur ordo originis inter origines.

Dubium.

Reſpectus ſi dari in reſpectibꝰ in diuis ⁊ creaturis.

Reſpectus 2ᵗ Dubium

K

Scdo artic.

Nunc ſcdo opꝫ inſiſtere circa q̄ſtiōꝫ. Utrū. ſ. in diuinis ſit talis ordo originis ſicut expoſitus eſt. ℂ Et quātū ad hoc ſunt hic q̄tuor inquirenda. Primū eſt. ſi in diuinis eſt ordo originis. Scdꝫ ſi in diuinis pr̄ eſt ꝑor origine filio. Tertiū ſi in illo ꝑori originis quo pr̄ ꝑcedit filiuꝫ cōpetat prī aliq̄ opatio. vel ſi pr̄ ꝑus origine ſpirat ſpmſcm̄ q̄ꝫ filius. Quartū ſi pater prius origine ꝓducat filium q̄ꝫ ſpmſcm̄.

Prima pars Opinio cōis Tho. ⁊ alioꝝ que ſtat in tribus dictis.

Quantū ad p̄ᵐ dr̄ cōiter ꝙ in diuinis eſt vere ordo originis:nā vbicūqꝫ ſunt aliq̄ diſtincta niſi ſint ordinata nec̄io:ſūt ꝯfuſa:ſꝫ ꝑſone ſūt diſtincte. ḡ ordinate:q̄a nō ſunt cōfuſe. ḡ ⁊c̄. Iſti tn̄ cōi dicto applicant duo dicta. Primū ē, ꝙ lꝫ ſit ordo:nō tn̄ ꝑus ⁊ poſteriꝰ. Scdm ꝙ lꝫ ſit ordo: ⁊ cū hoc p̄ᵐ ⁊ 2ᵐ ⁊ 3ᵐ: tn̄ nō eſt ibi ꝑus ⁊ poſteriꝰ. ℂ Sed ꝯ p̄ᵐ dictū applicatū arguo 4ᵒʳ. Primo ſic. Quicūqꝫ eſt aliq̄ paſſio alicuius ſubti diſiuncta:ipoſſe eſt ꝙ inueniat ſubꝫ vel pars ſubiectiua illius ſubti ſine altera ꝑte illius paſſionis diſiuncte:hoc pꝫ de ſuba reᵒ corpei ⁊ icorpei: ⁊ de nuō reᵒ paris ⁊ iparis:ſꝫ ꝑus ⁊ poſterius eſt paſſio diſiuncta ordinis vel rex ordinatax:ḡ ipoſſe eſt iuenire ordinē vl ordinata ſine altero illox. ſ. vel ꝑori vl poſteriori. ℂ Cōfirmat p Aug. 18. de ciui. q dicit, ꝙ ꝑus ⁊ poſterius talē hñt habitudinē ad ordinē q̄lē par ⁊ ipar ad numeruꝫ. ℂ 2ᵒ ſic. Nullū cōe diuiſuꝫ p dr̄ias pōt iueniri in rerū nā ſine altera illax. Hoc pꝫ iductiue in ſuba ⁊ in alijs: ſed ordo diuidit per ꝑus ⁊ poſterius tanq̄ꝫ p dr̄ias oppoſitas. ꝓbo. nā certū eſt ꝙ ꝑus ⁊ poſterius ex oppoſito diſtinguunt:ſed oīa huius oppoſita ad aliq̄d cōe reducunt: hoc nō eſt aliud niſi ordo. ḡ ⁊c̄. ℂ 3ᵒ ſic. Ubicūqꝫ nō eſt ſimultas oimoda, ibi nec̄io eſt ꝑus ⁊ poſterius:ſed vbi eſt ordo, ibi nō pōt eſſe ſimultas oimoda. ergo ſi in diuis eſt ordo, nec̄io ibi erit ꝑus ⁊ poſterius. Maior eſt manifeſta ꝑꝑ rōnē oppōnis. Minorē dclaro. Ordo eni eſt habitudo diſquiꝑantie que nō pōt eē iter illa que ſunt eiuſdē rōnis ſm ꝙ hō. Simultas aūt eſt relō equiꝑantie que fundat ſup vnū: vel loco: vl tēpore: vl nā: ⁊ ſic de alijs. ḡ cū relō diſquiꝑantie nō poſſit eſſe iter extrema relōnis equiꝑantie inquantū talia. ſi ordo eſt iter ꝑſonas diuinas: ſequit nec̄io ꝙ ibi non erit oimoda ſimultas. ℂ 4ᵒ ſic. In q̄cūqꝫ ordine eſſentiali eſt iuenire p̄ᵐ, nec̄io ibi ē iuenire vltimū:q̄a ſi nō: tūc eſſet ꝓceſſus in īfinitū:ſꝫ in diuis eſt iuenire ꝑmā ꝑſonā: ergo erit iuenire poſtremā: vel ibi erūt infinite ꝑſone. ℂ Si dicas ꝙ eſt ꝯuenire ad tertiā: ⁊ ſic nō eſt ꝓceſſus in infinitū. Illa autem tertia non eſt vltima.

L

Impugnatio Op. quo ad duo dicta ꝑdicta. ſ. mediꝫ ꝑncipalibus.

Prius ⁊ poſterius eſt paſſio diſiuncta ordinis.

M

Euaſio.

ℂ Contra. negādo propoſitū cōcedit propoſitū: ſi poſt tertiā nulla ſit. ḡ ipſa eſt vltima: ⁊ cū tertia ſit, p ꝯñs vltima. ℂ 2ᵐ dictū eſt ꝙ in diuinis eſt dare p̄ᵐ 2ᵐ ⁊ 3ᵐ. Sed tn̄ nō ꝑus ⁊ poſteriꝰ. Et ſi h̄ eēt verx: tūc rōnes facte lꝫ cōcluderent ꝙ iſtud ſic eēt: tn̄ nō cōcludunt plus niſi ꝙ ibi eſt p̄ᵐ ⁊c̄. ℂ Sꝫ ꝯ dcm̄ illud arguit ſic. Quicūqꝫ aliq̄ gradus ſunt eēntialr ordinati: vbi iuenit poſterior, ⁊ ꝑor: ſ. d gradus cōparatiuus ⁊ ſuplatiuus ſunt eēntialr ordinati. Suplatiuꝰ aūt eſt poſterior reſpectu cōparatiui: ḡ ⁊c̄. Cōſtat aūt ꝙ ꝑus eſt cōparatiuū: ⁊ p̄ᵐ ſuplatiuū: ḡ vbicūqꝫ erit p̄ᵐ, nec̄io erit prius. Hic nulla eſt euaſio niſi dicat: ſicut vr̄ dicere vnus doc. ꝙ p̄ᵐ nō eſt ſuplatiuū: ſed poſitiuū: ꝑus aūt cōparatiuū: ideo nō ſequit. ℂ Sꝫ ꝯ hoc arguit 4ᵒʳ. ꝯ illud dictū de ſignificato vocabuli. Primo arguo grāmaticaliter. 2ᵒ logicaliter. 3ᵒ nālr. 4ᵒ theologice. Primo grāmaticaliter. Nā grāmatica cōſueuit ſic declinare ꝑidē ꝑor p̄ᵐ. ḡ ⁊c̄. Un̄ grāmaticus dicit. ꝙ q̄daꝫ ſunt noīa que ſunt indeclinabilia in poſitiuo: ſꝫ in cōparatiuo ⁊ ſuplatiuo declinabilia: ſicut ꝑidē ⁊ ꝑor ⁊ ꝑmus. In q̄cunqꝫ enim caſu accipit iuariabilr ꝑidē. ꝑius ⁊ p̄ᵐ variant. ḡ ⁊c̄. ℂ 2ᵒ logice arguo ſic. Logicus ponit. x. p̄ᵃ gn̄a gn̄aliſſima. ſ. x. ꝑdicamēta. Cōſtat aūt ꝙ mlta gn̄a ꝑora ponit: q2 oīa gn̄a intermedia inter ꝑdicamēta ⁊ gn̄a ꝓxima ſpēbꝰ: ſunt ꝑora ſimplr. Tūc arguo ſic. Maior eſt multitudo poſitiuox ⁊ cōparatiuox q̄ꝫ ſuplatiuox: ſed tn̄ ſunt. x. gn̄a p̄ᵃ: ⁊ tn̄ multa ꝑora: ḡ p̄ᵐ non eſt poſitiuū: q2 oē ꝑus eēt p̄ᵐ: ⁊ nō cꝫ. ℂ 3ᵒ nālr arguo ſic. Nālis ꝓbāt docet ⁊ demr̄at ꝙ eſt dare vnū p̄ᵐ mouēs. Cōſtat aūt ꝙ ſm eū mlta ſunt ꝑora: ḡ nec̄io p̄ᵐ eſt poſteriꝰ eēntialiter q̄ꝫ ſit ꝑus: ⁊ ſic ꝓpoſitū. ℂ 4ᵒ ſic theologice: btūs Dioñ. de angelica hierarchia. In q̄libet ordine eſt ꝓcedere a poſteriori ad ꝑus ⁊ vſqꝫ ad vnā hierarchiā: ⁊ finaliter eſt dare vnū ſeraph. q ſimplr eſt ꝑmus: ⁊ ſuper oēs. Cōſtat aūt ꝙ ibi ſunt ꝑores multi. q2 oēs ꝑter infimū vſqꝫ ad p̄ᵐ: hoc pꝫ. q2 q̄ꝺ per ſupabundantiā dicit vni ſoli ꝯuenit. Silr in vnoquoqꝫ gn̄e eſt dare vnū ꝑmū: ⁊ multa ꝑora. ℂ Iō ꝯuictus rōne. Dico ꝙ eūꝫ in diuinis ſit ordo: ⁊ ſm illos eſt dare p̄ᵐ 2ᵐ ⁊ 3ᵐ. ibi erit ꝑus ⁊ poſterius. ℂ Et cōfirmat. q2 oēs difficultates q̄ fuint in arguēdo: aſſumendo prius: cedeꝫ eque concludunt aſſumēdo primū. ℂ Iſtud cōfirmat ſm Augu. ſm q̄ꝺ fuit allegatū ad ꝑncipale: q2 de triplici habitaculo dicit: ꝙ in patria videbimus: ꝙ pr̄ eſt prior origine filio: q2 ſubm eſſe negt ſine paſſione. Ordo autē originis: aut eſt hoc ab hoc: aut eſt paſſio iſtax originū.

N

Euaſio.

A. l. qꝫ illud dictū eſt de ſignificato. Op p̄ᵐ ſit ſuplatiui gradꝰ. oñdit 4ᵒʳ.

O

8. phyſic.

c. x.

P

5. tob. c. 15. 10. meta. Opio ꝓpria. Op i diuis nedū ē ordo ⁊ p̄ᵐ: ſꝫ ꝑus ⁊ poſteriꝰ origine oſtendit opatōe.

Quantū ad 2ᵐ ꝑncipalr ingrendū. Utrū. ſ. pater ſit ꝑor origine filio. ℂ Dico ad h̄ ſicut dicit doctor nr̄ ꝙ ſic: ⁊ ꝑſuadet ſic. vbicūqꝫ eſt h̄ ab h̄: illud a quo eſt h̄, eſt ꝑus origine: ⁊ illud q̄ꝺ eſt ab eo eſt poſteriꝰ: ſꝫ in diuinis pr̄ ⁊ filius ſic ſe hñt ꝙ filius eſt a pr̄e: ḡ pr̄ eſt ꝑor: q2 eſt a q̄ aliud: ⁊ filius eſt poſterior origine: q2 eſt q̄ꝺ ab alio. Iſta veritas cōfirmat p beatuꝫ Aug. q dicit p̄ de tri. ꝙ nulla res eſt que ſeipſaꝫ gignat: ⁊ nulla rō de mūdo pōt aſſignari niſi ꝙ idē eſſet prius ſeipſo: nā ſi illud nō eēt incōueniens: eēt poſſe ꝙ aliq̄d gigneret ꝑus exñs ſeipſuꝫ poſterius exñs. ℂ Sꝫ tn̄ q2 Aug. nō reddit explicite illā cām: adduco tibi Anſ. in mono. p. Intellſ inq̄t Anſ. nō capit. ꝙ idē det ſibi eſſe: q2 tunc idē eēt prius ſeipſo: pr̄ aūt dat eē filio: q̄re non eſt incōueniens ꝙ aliq̄d ſit ꝑus alio: iō pr̄ diſtinguit a filio cui dat eē. ℂ Sed ꝯ iſtā veritatē ſic cōfirmatā. ſ. ꝙ pr̄ ſit prior origine: inſtat 4ᵒʳ. Primo ſic. In illo ꝑori origine in quo pr̄ eſt ꝑor filio: aut filius hꝫ eēaut nō. ſi ſic: cuꝫ illud q̄ꝺ habet eſſe pro aliquo p̄ ſigno in 2ᵒ ſigno poſteriori non ꝓducat: filius non ꝓduceret: ⁊ ꝑſona

2. pe. Tenet cum Sco. ꝑoritatē origis pris reſpectu filij.

Q

C. a. i. Nō ꝯ Thomā Aug. bñ pōderādo ⁊ addendo.

Nō Anſ. ſingulariſſime: ſꝫ q̄re cū alibi. A. l. aliūe.

Obijcit 4ᵒʳ.

A filii eſſet ꝓor tūc ſeipſo:q̄a eſt poſterior p̄re. ¶ Si di-
cat̄ ꝙ nō h̄z eſſe:ꝛ loquor de eē ſimpl'r:ſequit̄ nec̄cio ꝙ
accipiet eſſe ſimpl'r poſt nō eſſe ſimpl'r:q̄ð eſt ꝓprium
creature. ¶ 2° ſic. Si in illo ꝓori originis fili⁹ non eſt:
iſtud nō eē nō h̄z a p̄re:q̄a p̄r nō eſt p̄n^m non eſſendi.ḡ
opȝ ꝙ nō eſſe iſtud habeat a ſe:ſed omne illud q̄ð a ſe
h̄z nō eſſe:eſt de ſe poſſe nō eſſe:q̄a ſibi ex ſe nō repugn̄t
nō eſſe:filius ḡ erit ɔtingēs. ¶ 3° ſic. In quocūq̧ ſigno
p̄r eſt:p̄r ḡnat:ſȝ p̄r eſt p̄r in p̄ ſigno:ḡ in p̄ ſigno p̄r gene
rat. Tūc ſic. aut ḡnat aliq̄d:aut nihil. nō eſt dōm ꝙ ni-
hil:q̄a nihil ḡnare eſt nō ḡnare:ḡ aliq̄d:ꝛ illud eſt fili⁹.
ḡ filius eſt pro p̄mo ſigno. ¶ 4°. Illa ſigna originis ſūt
in eodē inſtāti eternitatis:ſȝ in p̄ ſigno originis fili⁹ nō
eſt. in 2° fili⁹ eſt. ḡ in eodē inſtāti eternitati fili⁹ eſt:ꝛ fili⁹

Rñſio aliorū.
nō eſt:ꝛ ſic ɔdictoria ſil'. ¶ Ad p̄^m dicūt aliq̄. Ꝙ filius

Impugnatio
eſt in p̄ ſigno originis. ¶ Sed h̄ nō itelligo:q̄a eē in p̄

B
ſigno originis eſt eſſe a ſe:ſed filio repugnat eſſe a ſe:ḡ

Eſſe poſt non eſſe ɔtīgit 2ᵗ.
filio repugnat eſſe in p̄ ſigno originis. ¶ Dico ḡ ꝙ eſſe
poſt nō eſſe pōt itelligi dupl'r. P̄rio ꝙ hēat eſſe ſimpl'r
poſt nō eſſe ſimpl'r:ꝛ hoc eſt falſuȝ:q̄a h̄ ꝓpriū eſt crea

Non eſſe 2ᵗ.
ture. Scdo mō pōt itelligi poſt nō eē accipe eſſe:h̄ eſt
poſt nō eſſe ſm q̄d accipe eē ſimpl'r:ꝛ iſto mō nō eſt i-
cōueniēs:ꝛ ſic ɔcedo ꝙ fili⁹ h̄z eſſe ſimpl'r poſt nō eſſe
ſm q̄d:nā fili⁹ in p̄ ſigno h̄z nō eſſe. Iſtud aūt non eſſe
cū determinatione ſigni:eſt ſolū nō eſſe tale: ꝛ nō ſim-

N.i.q̄ddiuꝰ.
pliciter nō eſſe. Exēplum. in p̄ ſigno q̄dditatiuo hō ſm
q̄d nō eſt riſibilis:iſtud nō eſſe riſibile:nō eſt non eſſe
ſimpl'r riſibile:ſed hoc eſt tātū dicē:quātū hō q̄ddita-
tiue nō eſt riſibilis:poſtea in ſcdo ſigno eſt riſibilis:q̄a
in ſcdo mō dicēdi per ſe. debemus ḡ cōcedere ꝙ fit de
nō riſibili ſm q̄d riſibilis ſimpl'r:q̄a nō eē q̄dditatiue
riſibile:nō eſt ſimpl'r nō riſibile:ſed ſolū ſm q̄d:trāſit
ḡ hō de nō riſibili ſm q̄d:ad riſibile ſimpl'r. ¶ Sic di-

C
co in ꝓpoſito ꝙ nō eſſe in p̄ ſigno nō eſt aliud niſi non
eſſe a ſe:nō eſſe aūt a ſe:eſt nō eſſe ſm q̄d q̄a illud ſtat

Replica.
cū eſſe ſimpl'r. ¶ Sed dices. ſaltē opȝ ɔcedere ꝙ fili⁹
trāſit de nō eſſe tali ad eſſe ſimpl'r. ¶ Pōt dici magis

Regula notabilis. Unūqđq; p⁹ eſt ipm q̄ de eo aliq̄d dicat̄ vł ipȝ d̄ alio. vide ſingulariſſime:q2 currit vbiq̧ vt ſcias pōderā⁹.
ſubtil'r iueſtigādo:ꝙ q̄n duo predicata dñr de aliquo:
vnū affirmatiuū:aliud negatiuū:ꝓ p̄us ɔuenit ſibi illō
affirmatiuū:ſi q̄dditatiue dī de eo q̄ȝ aliud. ſ. negatiuū:
q̄a negatiua p̄dicata ſemꝑ ſupponūt aliqua affirmati-
ua:preſertim illa que ſunt q̄dditatiua:ꝛ in p̄ mō dicēdi
per ſe. Sic eſt in ꝓpoſito:nā de filio dñr duo p̄dicata:
vnū affirmatiuū:fili⁹ ē fili⁹. aliō negatiuū:q̄a ē nō a ſe.
Tūc dico ꝙ in ſcdo ſigno originis q̄n vtrūq̧ dī de eo:
p̄us ɔuenit ſibi eſſe filiū q̄ȝ non eſſe a ſe. Negatio eniȝ

Alia lr̄a rñ.
fundat̄ ſuꝑ q̄dditatē termini:vel ſuꝑ aliquo ſupponen
te q̄dditatē. Nō eſſe aūt a ſe eſt p̄dicatū negatiuū:ḡ nō
debem⁹ imaginari ꝙ filius p̄us nō ſit a ſe:ꝛ poſtea ſit:
ſȝ totū ꝙppoſitū:ꝙ p̄us eſt ſimpl'r:ꝛ poſtea nō eſt a ſe.

D
¶ Sed remanet diffi. q2 in illo ꝓori:aut filius eſt a ſe.

Dubium
aut non. Hoc eſt querere:filius aut eſt ſimpl'r a ſe:aut
nō eſt ſimpl'r a ſe. Iſta eni eſt maxīa. Si dicas ꝙ fili⁹
nō eſt ſimpl'r a ſe. ḡ nec̄cio nō ſolū trāſit de non eſſe ſm
q̄d ad eſſe ſimpl'r: q̄ð dicebas in p̄cedente ſolone:ſed
de nō eſſe ſimpl'r. ¶ Dico ꝙ poſſet dici ꝙ filius trāſit
de nō eē ſimpl'r cū determinatione accepta ad eē ſim-
pl'r. nā filius nō eſt vel nō h̄z eſſe ſimpl'r a ſe:h̄z tñ eſſe

N.i.biſ̄nale.
ſimpl'r ab alio:ꝛ ſic accipiēdo nō eſſe ſimpl'r cū deter-
minatione ad eſſe ſimpl'r ſine ea eſt falſum ꝛ impoſſe.
¶ Exēplū. deus eſt ꝓor creatura ꝑfectione:de⁹ ergo in
illo ꝓori h̄z eſſe ſimpl'r. in poſteriori aūt correſpōdente h̄z
nō eſſe ſimpl'r:q̄a deus nō h̄z eſſe ſimpl'r cuȝ oī gradu
ꝑfectionis qui eſt in creatura. nō h̄z ḡ deus eē ſimpl'r:
ꝛ nō ſimpl'r ſine determinatione:q̄a tūc ɔdictio eēt: ſȝ
h̄z eſſe ſimpl'r ꝛ nō eſſe ſimpl'r cuȝ determinatione per

poſterius ſignū facta. ꝛ ſic ad illud. ¶ Ad 2^m dico ꝙ fi- B
lius illud nō eē ꝓ illo ſigno ꝓori. ſ. nō eſſe a ſe h̄z a p̄re.

Regula. Ꝙ p̄duc̄ ſub̄ iectū p̄ducit ei⁹ paſſiones. vide. ſ. ſed cōſidera plura addendo.
Et h̄uī⁹ rō eſt iſta. nā q̄ncūq̧ aliq̄ð agens dat. eē alicui
ſubō ſimpl'r:ꝛ ipm p̄ducit ɔcomitāter: p̄ducit oēs paſ
ſiones illi⁹ ſubi:vel poſitiuas vel p̄uatiuas eo mō quo
ſibi cōpetit p̄ducere:ſȝ filio p̄r dat eē ꝛ ipm p̄ducit ad
eē:ꝛ ꝑ ɔñs oēs ꝓprias ꝛ ꝑ ſe paſſiones filii:tam poſiti-
uas q̄ȝ p̄uatiuas. Inter alias aūt paſſiones demr̄abiles

Poſitio 2ᵗ.
de filio eſt ꝙ nō eſt a ſe. ḡ h̄ h̄z a p̄re. Ma. pȝ. q2 dᵒs p̄-
ducēdo celū p̄ducit eius mobilitatē ꝛ icorruptabilita-
tē ꝛc. ¶ Et q̄n dicis:p̄r nō eſt p̄n^m nō eēndi. Dico ꝙ p̄r
nō eſt p̄n^m nō eēndi ſimpl'r ꝛ ſine determinatione:ſed
p̄r bñ pōt eē:ꝛ eſt p̄n^m nō eēndi ſm q̄d vel cū determi
natione:ſicut in ꝓpoſito. ¶ Ad 3^m dico a ſili. P̄rimo
ꝙ de⁹ p̄r itelligit creaturā a ſe:ꝛ ꝑ ɔñs in illo ꝓori quo
p̄cedit alias ꝑſonas quātū ad operari:ꝛ tūc creatura nō

Aliq̄d itelligat ꝓ aliquo ſigno ꝙ ñ eſt ꝓ illo ſigno. ꝛ ita adde.
eſt i illo ꝓori:certū eſt. Arguit̄ ḡ ſic. de⁹ p̄r itelligit crea-
turā in illo ꝓori:aut aliq̄d:aut nihil itelligit. nō eſt dōm
ꝙ nihil. ḡ aliq̄d:ſȝ tñ nō ſeq̄tur ꝙ lȝ itelligat ꝓ illo ꝓori
ꝙ ꝓpter h̄ creatura ſit dōm ꝓ illo ꝓori:tñ ſeq̄tur ꝙ ſit

F
ſimpl'r dōm:nō tñ cum determinatione ſigni originis.
Eodē mō dico ad argu^m:p̄r in illo ꝓori ḡnat. ɔcedo:aut
aliq̄d:aut nihil. Simpl'r ſic dicēdo nō addita aliq̄ de-
terminatione:ɔcedēdū eſt ꝙ aliq̄d ḡnat. Si aūt oppo-
nas in p̄ ſigno aliq̄d ḡnat:aut aliq̄d generat in p̄ ſigno:
aut nihil:neutra ps tunc eſt vera. ſicut ꝓ illo ſigno ꝑfe-
ctionis quo deus p̄cedit creaturā:deus nec aliq̄d p̄du-
cit nec nihil:q2 tunc illud aliq̄d eēt ꝑfectū eque ſicē de⁹.
bñ ḡ de⁹ p̄ducit:ſȝ nō ꝓ illo ſigno:q2 nō ita ꝑfectuȝ eſt:
ſicē eſt ipſe deus:ſȝ pro 2° ſigno:q2 imꝑfectius. ¶ Re-

Ꝙ neutrum ɔdictoriorum ſit plerūq; addita determinatiōe. vide ſ. in prolo. ꝛ alibi ſepe.
currēdū eſt ḡ ad illud q̄ð ſepe iam dictū eſt:ꝙ lȝ aliq̄d
ꝛ nihil ſint ɔdictoria:vel ens ꝛ nihil:vel albū ꝛ non al-
bū:ꝛ iō abſolute dicēdo de q̄libet ente eſt veꝝ dicere
ꝙ eſt ens vel nihil:vel albū:vel nō albū. tñ cū determi
natione aliq̄ nō eſt veꝝ:q2 multa ſunt q̄ nō ſunt q̄ddi-

G
tatiue ens:nec nihil q̄dditatiue:nec albū quidditatiue:
nec nō albuȝ. ſil'r lȝ p̄r generet nec̄cio aliq̄d vel nihil:tñ
addita determinatione ſigni non eſt veꝝ:imo vtrūq̧

Replica.
eſt falſuȝ. ¶ Sed dices p̄r in q̄cūq̧ ſigno eſt p̄r in illo
generat:ſed in p̄ ſigno originis eſt p̄r:q2 a ſe:ḡ in p̄ ſigno
ḡnat. ¶ Sȝ nūc argnit̄ ſicut p̄us:p̄r in p̄ ſigno ḡnat:aut
aliq̄d:aut nihil. Dico ꝙ inter ḡnare ꝛ ḡnari nec̄cio eſt or
do originis:ꝛ iō dato ꝙ p̄r generet in p̄ ſigno:nō ſeq̄tur
ꝙ fili⁹ in illo ſigno generet̄:q2 ḡnari nō pōt denoiari
niſi pro illo ſigno ꝓ quo eſt. eſt aūt ꝓ poſteriori ſigno.
Et q̄n dicis ſi p̄r ḡnat:aut aliq̄d:aut nihil. Dico ꝙ ſi ac-
cipiat̄ ḡnare ꝓ illo ſigno:ꝓ quo p̄cedit ḡnari: ſic dico
ꝙ nec aliq̄d:nec nihil:q2 ꝓ illo ſigno nō eſt aptū eē ge-
nerari:nec ei⁹ fo2alis effect⁹. Exēplū ꝓ illo ſigno dicor
itelligere lapidē:ꝓ quo habeo itellectionē lapidis:ꝛ ꝓ
illo ſigno itelligit̄ lapis:pro q̄ eſt itellectio lapidis:ſed

H
itellectio lapidis vel nigredinis eſt ꝓor ꝑfectione ipſa

Eſſe quo ad lapidē cū ſit ſubā ꝛ itellectio accñs.
nigredine vel lapide:q2 accñs ſpūale. illud aūt corpo-
rale:ḡ nigredo itelligit̄ in eodē ſigno ꝑfectionis cū in-
tellectione:nō ſeq̄tur ſic in ꝓpoſito:lȝ p̄r in p̄ ſigno ge-
neret:tñ ſibi nihil correſpōdet pro p̄ ſigno. ¶ Ad 4^m

Limita vt h̄z Sco. 2. di. 2. q. 9. ſoluēdo 2. principale ꝓpe ſinem. Vide h̄ ſingulariſſime de ɔdictione. Vide Sco. 2. di. 2. q. 1. ſoluendo rōnes
dico. ꝙ q̄ncūq̧ ſunt extrema ɔdictionis pro alio ꝛ alio
ſigno. illa talia extrema nō ſunt ɔdictoria. Ex^m. Eſſe ꝛ
nō eſſe ſunt extrema ɔdictionis:ſȝ tñ nō eē in p̄ ſigno.
hoc eſt a ſe:ꝛ eſſe in 2° ſigno. hoc eſt ab alio:nō ſunt cō-
tradictoria. ¶ Si dicas ſaltē pro eodē inſtāti eternita
tis:ꝛ in eodē erūt ɔdictoria. Dico ꝙ ſi poneret̄ ꝙ eē a
ſe:ꝛ nō eſſe ab alio:vel nō eſſe in p̄mo ſigno ꝛ eſſe in 2°
ſigno eſſent ɔdictoria:totus mūdus nō euaderet q̄n in
inſtanti eternitatis:ꝛ per ɔſequens etiam pro tota eter

Bonauē.
nitate eſſent cōtradictoria:ſed ſuppoſitū eſt trāſſactū

I τ dictū nō ītelligētis:nec eſt credēdū ꝙ aliqs hoc dicē voluerit. ¶ Dico ḡ ꝙ eſſe pro pmo ſigno:τ nō eſſe pro ſcdo ſigno vel eō:nō ſunt plus ꝯdictoria ꝙ̄ hō τ albedo:vel ꝙ̄ eſſe nunc τ nō fuiſſe ab eterno:ꝗa amota vnica modica ꝯditione ptinēte ad rōnē ꝯdictiōis deſtruitur ꝯdictio. Ita eſt hic ꝙ nō accipit affirmatio τ negatio ſm idē:ideo nō ſunt ꝯdictoria. Exemplū. hō nō eſt qdditatiue albus:ſed eſt p accñs albus:eſſe albū τ non eſſe albū ſunt ꝯdictoria. ḡ ſil' ꝯdictoria. Dico ꝙ nō ſunt ꝯdictoria poſita iſta additione:qdditatiue τ p accñs. Eodē mō nō eſſe a ſe τ eſſe ab alio nō ſunt ꝯdictoria: ꝗa nō ſm idē. ¶ Sed quō fit trāſit' de nō eſſe a ſe ad eſſe ab alio? ¶ Dico ꝙ nullus trāſitus eſt:ꝗa illa ſigna ſunt pmanētia: iter aūt talia nō eſt trāſitus: ſed preciſe iter ſucceſſiua:cuiꝰ ſunt iſtātia tpis. ¶ Sed hic adhuc occurrūt alique diffi. Pria eſt:ꝗa illud qd̄ eſt ſūme neceſſe eſſe:hꝫ eſſe p quocūqꝫ ſigno originis τ nāc. Illud autē qd̄ pro omni ſigno hꝫ eē eſt magis neceē eē ꝙ̄ illud qd̄ pro aliquo ſigno hꝫ eſſe vel nō hꝫ eſſe:ſed filius eſt neceē eē ſicut pī:aliogn nō eſſet ſūme neceē eſſe. ¶ 2ª diff. eſt ꝙ qcqd eſt in diuinis eſt purus actus:τ p ꝯñs nihil eſt qd̄ ſit ibi q̄ſi in potētia vl' aliqd expectet qd̄ nō hꝫ. ſi aūt filiꝰ nō hēet eſſe pro p̊ ſigno. certū eſt aūt ꝙ pōt eē. ḡ filiꝰ eēt in poª ad eſſe:ſꝫ qd̄ eſt in poª ad eē τ nō hꝫ illud expectat. ḡ filiꝰ expectat. ḡ τc̄. ¶ 3ª diffi. ꝗa ſemper videret ꝙ eſſet ibi mutatio:ꝗa alr' ſe hēet in ſcdo ſigno ꝙ̄ in pmo. In ſcdo eni ſigno haberet eſſe:τ nō in pmo. ¶ Et pterea tota eternitas correſpondet vtriqꝫ ſigno originis:τ vtrūqꝫ ſignū toti eternitati coexiſtit:cū ergo filius nō hēat eē pro pmo ſigno:pro tota eternitate nō habebit eſſe:τ cū habeat eſſe p ſigno ſcdo pro tota eternitate hꝫ eſſe:τ ſic hēbit eſſe τ nō eſſe pro tota eternitate. ¶ 4ª diffi. ꝗa relatiua ita videnť ſe coexigere:ꝙ p quocūqꝫ ſigno eſt vnū:τ reliquū:ꝗa dato oppoſito:ſequitur ꝙ pro illo ſigno relō erit ſine termino:qd̄ eſt ipoſſe: τ ſic pī nō erit por filio. ¶ Ad pmā argio ſic ṫu. ſumme neceē eſſe pro quocūqꝫ ſigno hꝫ eſſe:ſed deꝰ eſt ſumme neceē eſſe. ḡ pro quocūqꝫ ſūme hꝫ eē. Tūc vltra. deꝰ origine pcedit creaturā:ꝗa deꝰ eſt a ſe in p̊ ſigno:τ creatura in ſcdo ſigno:ꝗa eſt ab alio. ſi ḡ deꝰ eſt in quolibet ſigno:deꝰ erit in ſcdo ſigno:originis correſpōdēte creature:τ ſic deꝰ erit ab alio:ꝗa illud ſignū nihil aliud eſt niſi eſſe ab alio τ nō eſſe a ſe. Silr' deus eſt prior creatura pfectione:τ creatura poſterior:creaturā aūt eē poſteriorē ꝙ̄ deꝰ pfectiōe:nihil aliō eſt ꝙ̄ creaturā deficē a pfectione dei. Tūc vltra. deꝰ hꝫ eē p q̊cūqꝫ ſigno pfectiōis. ḡ p ſigno pfectōis creature. ḡ deꝰ deficit a ſūma pfectione dei:ꝗa hͦ nihil aliō eſt niſi eſſe in 2º ſigno pfectionis correſpōdēte creature. ¶ Dico ḡ ꝙ ad ſūmaꝫ neceſſitatē eſſendi requirit ꝙ illud qd̄ eſt ſūme neceſſe eſſe ſemp habeat eſſe ſimplr':ſed non reqrit ꝙ habeat ſemp eſſe cū quacūqꝫ determinatione:ſic dico de filio ꝙ ſemp hꝫ eſſe:ſed nō ſemp hꝫ eſſe a ſe. ¶ Ad 2m dico eodē modo. nā actus purus ſemp hꝫ eſſe ſimplr':nō tn̄ cū quacūqꝫ determinatiōe:filiꝰ ḡ ſemp hꝫ eſſe:τ ſemp eſt filius:nō tn̄ pro pmo ſigno originis:ꝗa tunc filiꝰ eēt pī τ nō filius. ¶ Ad 3m dico ꝙ nūꝙ̄ eſt trāſitꝰ niſi iter nūc vel ſigna ſucceſſiua. iter aūt pmanētia nō eſt tranſitus. ſigna aūt originis ſunt pmanētia:ideo nullus trāſitus eſt iter illa. ¶ Et ſi dicas ꝙ filius ſe hꝫ nūc aliter ꝙ̄ prius. ḡ mutat. ¶ Dico ꝙ ſi illud nūc eſſet durationis:tūc eſſet mutatio:ſed nō eſt nūc durationis nec ſucceſſiuū:ſed pmanēs:nec ꝯdictoriū pori. Et p hoc pꝫ ad illud de ꝯdictorijs:nō eni eſt ꝯdictio ꝙ ego ſim albus ab alio pro toto tpe:τ nō ſim albꝰ qdditatiue. Similr' nō ſunt ꝯdictoria eſſe τ nō eē niſi pro eodē ſigno acceptа. eſſe enīꝫ a ſe τ nō eſſe a ſe:bene ſunt ꝯdictoria:ſed eſſe a ſe τ nō eſſe ab alio:vel eſſe ab alio τ non eſſe a ſe. hec extrema nō ſunt ꝯdictoria:τ talia ſemp cōueniunt pī τ filio. ¶ Ad 4m de relatiuis. Dico ꝙ relatiua ita ſil' ſunt ꝙ vnū nec eē nec itelligi pōt ſine alio:ita ꝙ quādocumqꝫ vnū eſt/aliud eſt:τ itelligēdū eſt de ſignis ſucceſſiuis:qꝛ p eodē nūc ſucceſſiuo ſunt vel hebēt eē necio: ſed de pmanētibꝰ nō eſt necūꝫ:imo ipoſſe eſt in illis: ſicut pꝫ ī relōibꝰ ſuppōnis:in talibꝰ eni ſemp dignitate vnū pcedit aliud:vel forte pfectione. vn̄ quātū ad hoc nō plus relatiua reqrūt quātū ad coexiſtā ꝙ̄ ꝙ vnum ſit ſil' tpe aut nāa cū alio: ſꝫ quātū ad multa alia ſigna. ſ. pfectionis vel originis non opꝫ:nec oppoſitū eis repugnat. ¶ Sꝫ adhuc circa hoc remanēt duo dubia. Primū eſt de itellectione ītuitiua pꝛis. Utrum. ſ. pī in illo pori filiū intelligat intuitiue. Et videť ꝙ ſic. τ ſi ſic:tūc filius eſt. ſi nō:deficit filius tunc in pfectione. ¶ 2m eſt ſi pī fruiť filio in p̊ ſigno:ſi ſic. ḡ filius eſt:ſi nō. ḡ nūꝙ̄ fruicť:qꝛ ꝙ pī nō hꝫ in p̊ ſigno nō pōt amplius hēre:eo ꝙ qcqd hꝫ pciſe hꝫ a ſe. ¶ Ad p̊m dico ꝙ ad cognitionē τ viſionē intuitiuā reqrit coexiſtētia obiecti ſimplr': ſꝫ tn̄ non reqrit ꝙ ſint ſil' omni ſimultate vel quocūqꝫ ſigno pmanēti:ſi vnū habeat eē τ aliud. ¶ Exēplū. intuitiue videmus colorē. Lꝫ ergo ad viſionē intuitiuaꝫ coloris reqrať exiſtētia coloris:non tn̄ opꝫ ꝙ pro quocumqꝫ ſigno ſint ſimul color τ viſio. Uiſio enīꝫ eſt por pfectione colore:ſicut oē accidens ſpūale eſt nobilius τ pfectius accidēte corporali:nō opꝫ ergo colorē in illo ſigno viſionis exiſtere:imo nature ſue oīno repugnat. Eodē mō in ꝓpoſito:qꝛ opꝫ qñ pī intelligit filiū intuitiue ꝙ filius ſit:ſed tn̄ nō opꝫ ꝙ ſi pater intelligat filiuꝫ intuitiue pro pmo ſigno originis hoc eſt a ſe:ꝙ filiꝰ ſit pro illo ſigno:hoc eſt a ſe. ¶ Ad 2m dico eodē modo ꝙ obiectum fruitionis ſemp eſt qñ fruitio eſt:ſed tamen nō eſt cū oī determinatione appoſita. nō enīꝫ ſi fruitio eſt a ſe opꝫ ꝙ obm̄ ſit a ſe:ſicut declaratū eſt.

Margin notes, left column: Uide. 1. elenchoꝝ. cap. 3. — Dubium. Signa duplicia. — D. q̄druplex — K — Ingeniose ſcoľſta. — L — Soluit argᵐ p inſtantiam. — Neqꝫ prioritas a tualis neqꝫ eſſendi neceſſitas arguit hꝰ talia eſſe pro quocūqꝫ ſigno. — M — Signa duo. Trāſitꝰ vbi? — Replica. Adde h pſe ex Sco. vt no ſtri lectoꝛ.

Margin notes, right column: N — De ſimulta re latiuoꝛ. vide h notăter. Uid Sco. 26 diſt. p. τ vbi ibi notaui. — Signa q̄druplicia. D. dupꝛ ſingularis[illegible] — O — Intuitiue nō tū pōt eē poſteriꝰ cognoſcēte τ cognitione. — P

Tertia particula pncipalis eſt. Utrū pī ſpiret ſpiritū ſanctū prius origine ꝙ̄ filius. Dico ꝙ ſic:qꝛ qcqd hꝫ pī hꝫ a ſe:ſed hꝫ ſpirationē. ḡ a ſe:τ per ꝯñs a ſe ſpirat:τ ſic ſemp filius ab alio. ¶ Sed ꝯ hoc inſtať 4r. Primo ſic. nā illa q̄ ſunt vnuꝫ in aliq̄ ſm ꝙ ſunt vnū in illo nō pñt hēre ordinē:naꝫ ordo diſtinctionē pſupponit:ſed pī τ filius ſunt oīno ideꝫ:τ vnū in vi ſpiratiua τ in ſpiratione. ḡ in ea nō pñt aliquē ordineꝫ hēre. ¶ 2º ſic. Si pī ſpirat ſpūm ſanctū in illo pori quo pcedit filiū. ḡ ſpūſſanctus ſpirať in illo priori:τ per ꝯñs pducit:ſed qcqd pducit in illo pori in quo pī pcedit filiū prius pducit ꝙ̄ filius. ḡ ſpūſſcūs pꝛius pducit ꝙ̄ filius. ¶ 3º ſic. Suppoſitū qd̄ accipit eē totalr' ab aliq̄ ſuppoſito:ſtāte illo eē:ipoſſe eſt ꝙ accipiat eſſe ab alio: ſꝫ ſpūſſcūs totalr' accipit eē a pře:τ durat illud eē:qꝛ ſp hꝫ illud. ḡ ipoſſe eſt ꝙ hēat eē a filio poſtꝙ̄ pducitur a pře. ¶ 4º ſic. Impoſſe eſt ꝙ aliqd pducať ab aliquo quo nō exiſtēte nihil minus pduceret:ſꝫ ſi filiꝰ p ipoſſe nō eēt in diuinis:adhuc ſpūſſcūs eēt τ pduceret a patre:qꝛ pꝛius eſt ꝙ̄ filius pducit. ḡ τc̄. ¶ Ad p̊m ꝯcedo ꝓpōnē ꝙ ſm ꝙ ſunt idē nullū hēbēt ordinē. vn̄ in volūtate abſolute accepta vel ſpiratione:nō hēbēt aliquem ordinē. Sꝫ accipiēdo volūtatē vel ſpirationeꝫ ſub alio τ alio mō:nō oīno ſub talibꝰ modis ꝯueniunt:vel ſunt idē in volūtate τ ſpiratione ſꝫ differūt:τ p ꝯñs ſm hoc ordinē hēbēt. hꝰ eſt volūtas vl' ſpiratio a ſe. τ volūtas vel ſpiratio ab alio:q̄ nō ſunt oīno idē:τ ideo qꝛ pī habet illā a ſe τ filius ab alio. in iſtis vt ſic poſſunt habere ordinem:qꝛ in iſtis nō ſunt ideꝫ vt ſic ſed diſtincta. ¶ Ad 2m dico ꝙ opꝫ p̊m ſignum originis in quo pater

Margin notes: ſ. patre. — Pī pꝛius origie ſpirat ſ. ſ. ſꝫ vid. ſco. h. Obijcit 4r. — Q — A ſ. pducit — Ordo ꝯcedi ē negari poteſt ordo ſpirantis [illegible].

A

Ecce qđ qͥrit vbiqȝ neceſſ. Qꝛ ſigna ori/ ginis diuidūt vbiqȝ p̄ſa ad/ dc.

Fecūditas 2ᵃ.

Nota ve ſacit intelligi bn̄ p̄dc ſȝ varie in ori ginalibus bi.

Vide Sco.14. q.quolib. vbi ibi notaui.

eſt diuidere in duo ſigna: ꝛ ſilr ſignū in quo fili⁹ eſt.di/
uidunt enī p̄ eſſe ꝛ opari.pr̄ duplr̄ cōparat̄ ad filiū.ſ.
ſm̄ eſſe ꝛ opari que neccīo ſūt ordinata ſm̄ p̄us ꝛ poſte
rius. Iſta aūt ſigna diuidētia ſignū originis accipiunt̄
a duplici fecūditate que eſt in p̄re.ſ.a fecūditate itelle/
ctiua ꝛ volitiua que neccīo hn̄t ordinē. In p̄ aūt ſigno.ſ.
fecūditatis itellectiue ſunt duo ſigna originis ptinētia
ad eſſe.ſ.gn̄are per qđ pr̄ eſt: ꝛ gn̄ari per qđ filius eſt.ꝛ
tūc ſequit̄ ſignū fecūditatis volitiue: ꝛ in illo ſunt duo
ſigna originis.pᵐ ptinēs ad opari.2ᵐ ad eē.ſ.ſpirare qđ
nō ptinet ad eē ſuppoſitoꝝ ſpirātiū: ſȝ ad opari ꝛ ſpira
ri p̄ qđ ſpūſſcūs ē. ¶ Dico ḡ ꝙ pr̄ ē p̄or filio p̄eſſe exiſ
in ſigno fecūditatis itellectiue: vbi ſunt duo ſigna per/
tinētia ad eſſe: ſȝ nō p̄us ſpirat ꝙ̄ fili⁹ ſit: qꝛ in ſigna fe/
cunditatis itellectiue filius eſt pro 2ᵒ ſigno originis: ꝛ
tn̄ nō eſt adhuc opari p̄us qđ eſt in 2ᵒ ſigno fecūditatꝭ
volitiue: ꝛ tūc ſequit̄ illud ſignū: ꝛ in illo ſigno pr̄ opat̄
aut ſpirat p̄us origine: non aūt ꝙ̄ filius ſit: qꝛ p̄intelligit̄
eſſe in p̄ori ſigno fecūditatis itellectiue: ſed ſpirat p̄us
ꝙ̄ filius ſpiret: qꝛ in illo ſigno fecunditatis volitiue eſt
ordo originis in operādo. Exēplū. ſi ſol pduceret lunā
tūc duo ſigna eſſent. vnū in quo luna eſſe ſimplr̄ hr̄et a
ſole: ꝛ aliud in quo ſol ꝛ luna haberēt opari.ſ.illumina
re: ſȝ ḡ qđlȝ iſtoꝝ eſſet diuiſum: qꝛ qđlibet iſtoꝝ diui/
dit̄ p̄ ſigna originis: ſol tn̄ nō p̄us p̄ōt illuminare ꝙ̄ lu/
na ſit: ſȝ p̄us origīe ſit ꝙ̄ luna: ꝛ p̄us ordīe nāe eēnt ſol ꝛ
luna ꝙ̄ operarent̄ ꝛ illuminarēt: poſtea in ſigno illumi
nationis vl' operationis ſol p̄us illuminaret ꝙ̄ luna: qꝛ
ſol illuminat a ſe.luna aūt hoc hȝ a ſole. ¶ Ad 3ᵐ dico

Singularis de ctria vbiqȝ no tāda.vid ſco. q.1.p̄.diſt.2.

C

ꝙ ppoſitio accepta eſt vera in illis in quibus pductio
trāſit ꝛ nō remanet cū re pducta ꝛ cum p̄n° pductiuo.
Exēplū. qꝛ gn̄atio hoīs trāſit ꝛ nō exiſtit ipſi hoī.hinc
eſt ꝙ poſtꝙ̄ hō accepit eſſe p̄ gnōnē ipoſſe eſt ſtāte illo
eſſe ꝙ accipiat eē ab alio: ſed ſi pductio actiua alicui⁹
eſſet coeua p̄n° pductiuo: ꝛ pductio paſſiua eēt coeua
termino pducto: nō eēt icōuenies ꝙ ſtante eſſe termi/
ni pducti ab.a.accepto: ꝙ acciperet idem eſſe a b. ſi vis
pductiua a.qua p̄mo accepit eē ab a.poſſet cōicari b.
Exēplū. ſi gn̄atio hoīs ſtaret cū hoīe generāte ꝛ genito:
ꝛ vis pductiua gnōnis eſſet cōicabilis: ſi cōicaret̄ decē
hoīb⁹, oēs eādē gnōnē fundarēt: qꝛ in eis oīb⁹ eſſet fun
damētū gnōnis: ꝛ p̄ ꝯñs hō genitus ab oīb⁹ gn̄aret̄, nō
obſtāte ꝙ p̄mo accepiſſet eſſe ab vno. ¶ Aliđ exēplū.
poſito ꝙ vnica viſio cauſet̄ in oculo meo a ſole ꝙ̄ ſolē
videā tota die: hec viſio nunc a ſole cauſat̄ in meridie:
nūc in occidēte: nō obſtāte ꝙ p̄us fuiſſet totalr̄ cauſata
a ſole in oriēte. Nūc ad ppoᵐ. ſi ſol eadē vi cauſaret in
occidēte ꝛ oriēte: ꝛ vt ſic eſſent tria ſuppoſita.ſ.primū
in oriente.2ᵐ in meridie.3ᵐ in occidēte. viſio nō obſtā/

D

te ꝙ accepiſſet eſſe a p̄mo ſuppoſito.ſ.a ſole in oriente
adhuc acciperet eē a ſcđo ſuppoſito.ſ.a ſole i meridie.
ꝛ tota ratio eſt: qꝛ eadē pductio tam actiua ꝙ̄ paſſiua
ſtat: actiua qdē cū p̄n° actiuo.paſſiua aūt cū p̄n° paſſiuo:
vel termino pducto: qꝛ vis pductiua que fuit in ſuppo
ſito p̄mo.ſ.in ſole in oriēte: cōicat̄ ſuppoſito ſcđo.ſ.ſoli

Applicatio.

in meridie. Eodē mō dico de ſpiratiōe ſpūſſci ꝙ pdu/
ctione paſſiua ſpūſſcūs cōſtituit̄ in eſſe: ꝛ p̄ ꝯñs eſt ſibi
coeua. ſpiratio aūt actiua: qꝛ eſt idem realr̄ cū p̄ncipio
ſpiratiuo: eſt ſibi coeua. dato ḡ ꝙ ſpūſſcūs eſſe p̄us ori/
gine accipiat a p̄re ꝙ̄ a filio: non repugnat ſibi ꝙ acci/
piat eſſe a filio: eo ꝙ vis ſpiratiua cōmunicat̄ filio in
priori ſigno anteꝙ̄ ſpūſſcūs pducat̄.ſ.in p̄mo ſigno fe/
cunditatis itellectiue. Exēplū aptius ꝛ veꝛ. Nā aīa bt̄i
Frācīſci eſt nūc beata. ponamus ꝙ actus btīficus eſſe
hēat ab aīa. poſtea in reſurrectione habebit eſſe a ſup/
poſito a quo p̄us nō hēbat: ꝛ hoc totū eſt: qꝛ p̄nᵐ pdu/
ctiuū icepit eſſe in aliquo ſuppoſito in quo p̄us nō erat.

B

¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ iſta ppō hȝ vitatē de p̄ncipijs pdu/
ctiuis ſolū. Impoſſe enī eſt ꝙ aliqđ accipiat eē ab aliq̄

Cōſidera inſtantiam.

p̄n° pductiuo: quo nō exiſte nihil minus accipiat eē: ſȝ
ppō eſt falſa de p̄ncipijs pducētib⁹: p̄ōt enī aliqđ p/

Vide.20.diſ. 2.in Sco.ꝛ vbi ibi nota/ ui ad h.

duci ab aliquo: quo nō exiſte nihil minus acciperet eē: qꝛ
ſolū ſufficit ſibi p̄nᵐ pductiuū: ꝛ h in ſe vel i alio ſuppo
ſito talr̄ ꝙ poſſit eē p̄nᵐ qđ: ſicut pȝ in ſolone p̄cedenti
in trib⁹ exēplis: maxīe in vltimo. Nā actus beatificus
poſt reſurrectionē hēbit eſſe ab aliq̄ ſuppoſito quo nō
exiſte actus beatificus nihil minus hr̄et eē: qꝛ p̄us ſup/
poſito bt̄i Petri ante reſurrectionē nō exiſte: act⁹ bea/
tific⁹ nō minus hēbat eē. ¶ Aliud exēᵐ. Si aliqs hn̄s
duos oculos aptos videat colorē ſubito altero clauſo
manet adhuc videns ꝛ eadē viſione: nō tn̄ illa viſio hȝ
eē ab oculo clauſo a quo p̄us hēbat eē: ſed remanet ea/

F

dē: qꝛ hȝ eē ab illo p̄n° pductiuo.ſ.a potētia viſiua que
totaliter eſt in oculo aperto. Eodē modo dico in ppoſi
to. nā ſpūſſanctus hȝ eē a patre ꝛ filio: quo nō exiſte.ſ.
filio nihil minus hēret eē: hoc poſito: ꝛ hoc verū eſt: qꝛ
tota virtus eēt in p̄re que nūc cōicata eſt filio.

4.pars.

Quantū ad 4ᵐ p̄ncipale inquirēdū eſt. Utrū pr̄
prius origine pducat filiū ꝙ̄ ſpūm ſan
ctum. ¶ Dicit vnus doctor ꝙ ſic: qꝛ gn̄are neccīo p̄cedit

Opio alioꝝ. Impugnatio quadruplex.

ſpirare ꝛ nō niſi origine. ¶ Sed ꝯ arguo 4ʳ. Primo ſic.
Oppoſita ſigna originis nō ſūt cōpoſſibilia i eadē pſo/

Ecce qđ qͥrit

na: qꝛ que ſūt in eadē pſona ſunt vna res: nulla aūt res
ſeipſam gignit: gn̄atio actiua ꝛ ſpiratio actiua ſūt ſimul
in p̄re: ḡ vna nō eſt p̄us origine ꝙ̄ alia: qꝛ tūc p̄us ꝛ po/
ſteri⁹ origine in eadē pſona eēnt ſimul ꝛ a ſe ꝛ ab alio:
qđ eſt impoſſe. ¶ 2° ſic. Quia ſicͭ pᵐ ſignū originis for/
malr̄ eſt in p̄re: ita ſcđm eſt formalr̄ i filio: ſȝ pr̄ nō ſpirat
niſi p̄ illud qđ formalr̄ eſt in eo: ḡ cū 2ᵐ ſignū nō ſit for

G

maliter in p̄re: pr̄ nō poſſet ſpirare. ¶ 3° ſic. Quia pr̄ a
ſe ita ſpirat ſicut gn̄at: ſȝ eē a ſe ꝛ opari a ſe eſt eē ꝛ opa/
ri in p̄ ſigno originis. ḡ ſicut pr̄ eſt ꝛ gn̄at in p̄ ſigno ori/
ginis: ita in eodē ſigno ſpirat. ¶ 4° ſic. Impoſſe eſt ſi/
gna diſtigui realr̄ qn̄ ſignoꝝ extrema realr̄ diſtinguan
tur: ſȝ pᵐ ſignū originis realr̄ diſtinguit̄ a 2°. ḡ ꝛ extre/
ma ſignoꝝ. Hoc aūt eſt impoſſe.ſ.ꝙ in eadē pſona ſint

Opio ppria. Inter gn̄are ꝛ ſpirare nō eſt ordo ori/ ginis.

realr̄ diſtincta. ¶ Dico ḡ ꝙ iſte emanatiōes in p̄re ſūt
ſelicet: nō iter eas nō eſt ordo originis. ¶ Sed tūc eſt

Dubium. Scotus vbi ſupra.

diffi. Quō tūc pr̄ prius gn̄abit ꝙ̄ ſpiret. ¶ Dico ꝙ ſm̄
ſſrem Io. opȝ dicere ꝙ p̄us nāe gn̄at ꝙ̄ ſpiret: qꝛ i ſigno
fecūditatis itellectiue gn̄at. In ſigno āt fecūditatis vo/
litiue ſpirat: ſignū aūt fecūditatis itellectiue p̄cedit nāe

Ecce qđ qͥrit In eodem ſi gno originis ſūt duo nāe

ꝛ nō origine ſignū fecūditatis volitiue: ꝛ p̄ ꝯñs gn̄are:
qđ eſt pro p̄ ſigno p̄cedit ſpirare qđ eſt in 2° ſigno: ꝛ ſic
pȝ ꝙ in eodē ſigno originis ſunt duo ſigna nāe: de hoc

Dubium notabile.

alr̄ patebit. ¶ Sed remanet diffi. Utrū ſit dare ſignū
in quo pr̄ p̄us origine ſpiret ꝙ̄ fili⁹. Et dicit vnus ſubti/

Opio alioꝝ.

lis doc. ꝙ pr̄ lȝ ſit prior origine filio ſm̄ Aug. ꝯ Julia/

H

nū.tn̄ nulla opatio cōpetat patri in illo ſigno nec in ali/

Signū 2ᵐ. Impugnatio duplex.

quo ſigno p̄ori originis: qꝛ nō eſt dare ſignū in quo: ſed
tn̄ a quo. ¶ Cōtra illud arḡr ſic. ꝛ oſtēdo ꝙ talis opa/
tio dȝ attribui patri in illo p̄ori in quo p̄cedit filium: qꝛ
qualēcūqȝ ordinē hn̄t aliq̄ in eēndo, talē hn̄t in operā/
do: ſȝ pr̄ ꝛ fili⁹, p̄ te, hn̄t ordinē in eēndo: ḡ ꝛ in opando.

Ratio.

¶ Sed dices iſta rō nō cōcludit: qꝛ for⁹ ſubalis eſt p̄or
in eēndo for⁹ accñtali: ꝛ tn̄ poſteri⁹ opat̄. alteratio enī
p̄cedit gnōnē. Propter iſtā iſtātiā formo ſic rōnē. Qn̄/
cūqȝ ſuppoᵐ cōſtituit̄ in eē p̄ agere quocūqȝ eſt prius
ſm̄ eē, eſt et prius ſm̄ agere: ſȝ pr̄ cōſtituit̄ in eē p̄ gn̄a/
re: ḡ quocūqȝ pr̄ eſt prior ſm̄ eē, eodē p̄or erit ſm̄ gn̄a/
re: p̄ te, aūt eſt p̄or filio ſm̄ eē: ḡ ꝛ ſȝ agere ꝛ ſm̄ gn̄are.
¶ 2° ſic. Ideo pr̄ eſt p̄or filio: qꝛ filius eſt ab eo: ſȝ ſpi/

I

Enaſio.
Doctor 2ᵘˢ.

ratio eſt in filio a p̄re:ſic̄ ⁊ alia que h̄z ab eo:ḡ ⁊ in iſta actione erit p̄oꝛ:⁊ ſic p̄r p̄us origine ſpirat q̄ꝫ filiꝰ. Jdeo dī ꝙ ↄcedēdū eſt ꝙ ſic̄ p̄r p̄us eſt q̄ꝫ filius ⁊ p̄us ſpirat q̄ꝫ filius:ſed iſtud nō eſt tale p̄us ꝙ poſſet dici in quo:ſed ſolū eſt p̄us a quo. vñ in nullo p̄oꝛi p̄r ſpirat. ❡ Cōtra.q̄a aut itelligis ꝙ ſignū originis nihil habebit fundamētū in quo ſit:⁊ hoc eſt falſuꝫ:q̄a i quocūq̄ꝫ eſt formaliter origo ⁊ ſignuꝫ originis. ꝓbo:q̄a ſignū originis nō eſt aliud niſi hoc ab hoc:⁊ hic eſt origo.ḡ cū in p̄re ſit formal'r origo ſm fidē/ncc̄io erit ibi ſignū originis. ❡ Uel itelligis nō.ſ.ꝙ ſignū nō ſit in aliquo:ſed ꝙ in ſigno nō ſit aliq̄d formal'r. ❡ Contra.oīs diſtinctio eſt formal'r in ſuis diſtinctiuis ꝑncipijs:ſꝫ p̄nᵃ diſtinctiua ꝑſonaꝝ ſunt origines.ḡ diſtictio illa erit formal'r in originibꝰ:⁊ ſic cū ſigna nō ſint aliud ab originibꝰ aliquid erit in ſignis. ❡ Uel 3° pōt itelligi ꝙ nihil cōuenit ſuppoſito in illo ſigno. ❡ Cōtra.in q̄cūq̄ꝫ foꝛal'r eſt fundamētū i eo eſt foꝛal'r q̄cq̄d eſt foꝛal'r i fundamēto:qḋ eni eſt in ↄtēto eſt in ↄtinēte:ſꝫ oſtēſuꝫ eſt ꝙ ſignū eſt i ſuppoſito ⁊ in ſigno eſt aliq̄d pro illo ſigno vl' in illo ſigno. ❡ Uel 4° itelligis ꝙ ita eſt ab hoc ꝙ nihil aliud ſibi ↄuenit:q̄a tota q̄dditas eiꝰ eſt eſſe ab hoc vel a quo,q̄a rel'o ponit totā ſuā q̄dditatē ad aliud. Jſtud ↄcedit ꝙ q̄dditatiue nō eſt aliq̄d:ſꝫ ꝙ ex ↄñti aliq̄d ſibi ↄueniat hoc nō repugnat:q̄a vbi ſunt aliq̄ eſſential'r ordinata:p̄us nō repugnat poſterioꝛi:ſed p̄us eſt origo in aliquo q̄ꝫ ſit ad aliud qḋ ꝓbo:q̄a p̄us p̄r ↄſtituit per originē q̄ꝫ ſit ad filiuꝫ.ḡ p̄us ↄuenit origini eſſe in quo,q̄ꝫ ad aliḋ. nō eni p̄r eſt p̄us ad filiū q̄ꝫ ſit.origo aūt nō ↄſtituit patrē niſi ꝑ hoc qḋ eſt in p̄re. ❡ Cōfirmat:q̄a oīs effectꝰ formalis p̄ſupponit exiſtētiā forme in eo ꝙ h̄z talem effectū:ſed eſſe ad aliud eſt effectus formalis quē dat origo ſuo fundamēto.ḡ rel'o p̄us eſt in fundamento q̄ꝫ det eē ad aliud. ❡ Ad argᵐ illud p̄ꝫ. Jdeo dico ꝙ non ſolū eſſentia:vez etiā oīs opatio que ineſt p̄ri.ineſt ſibi in illo ſigno p̄oꝛi originis.aut ꝑ illo:aut cū illo:aut ſm illud.p̄r eni ⁊ oīa que ſunt in p̄re vt diſtinguunt̄ ↄ filiū nō mēſurant̄ alio ſigno. ❡ Sꝫ hic eſt vna diffi.qual'r in p̄ ſigno originis ſūt oīa que ſunt in p̄re:cū ipm ſignū originis in eis ſit formal'r ⁊ nō ecōuerſo. Rel'o eni eſt in memoria fecūda:⁊ nō eͦ̄. ❡ Dico ꝙ ſic̄ tp̄s eſt formaliter in rebꝰ tpalibus tanq̄ꝫ coꝝ ꝓpria q̄ntitas:⁊ tñ ipſe res dñr in tp̄e ſic̄ in coꝝ ꝓpria mēſura:ita eſt hic. ꝙ oīa ſūt in p̄ ſigno ſic̄ in mēſura:ſꝫ ipſuꝫ ſit in eis tanq̄ꝫ in fundamēto. ❡ Sꝫ q̄uō ipſuꝫ p̄ᵐ ſignū eſt in p̄ ſigno? ❡ Dico ꝙ oīa alia a p̄ ſigno ſt in p̄ ſigno denoiatiue:ſꝫ ipſuꝫ,ſi licet loqui,eſt in ſe q̄dditatiue. ❡ Ad argᵐ p̄ꝫ.

Signa origīs nō ſunt aliud ab originibꝰ ſꝫ ↄſidera bñ pōderando.

K

Cōſidera illā rōnē. quere Sco.

L

Dat ſignū originis nedū a quo:ſꝫ in q̄. oīa tamē caſte maſticādo. Duᵐ ſingulare

Dubium Eſſe in ſigno dupliciter.

❡ Diſtinctio. XIII. ❡ Queſtio. I.

M

Poſt hec cōſiderandum eſt ⁊c.

CIrca diſtōnez tredecimā querit̄. Utruꝫ in diuinis ſit ordo nāe. Et nō. Hyla.7.de tri. Jn diuis non eſt niſi vna nā in ḡñante ⁊ genito:ſed non pōt eſſe ordo nature ſine diſtōne nāe. ❡ Sed cōtra. Diony.ponit ꝑſa nālia:ergo ordinata. ❡ Hic ſūt duo faciēda. Primū eſt declarare q̄d ſit ordo nature. Scḋo ſi ſit in diuinis.

Scotus. Ordo nature quid? Ordo 4ˣ. Uide in poſt p̄ns:⁊ meta. ca.de p̄oꝛi.

Quantum ad p̄ᵐ ꝑtermiſſis multis deſcriptionibus que nō vident̄ vtiles. Dico ſm ſr̄ez Joā.ꝙ ordo nāe eſt ille qui conſequit̄ extrema ex rōnibꝰ ſuis formalibꝰ. Et hoc declaro 4ʳ ſm 4ᵒʳ ordines qui inueniunt̄ q̄bus nō cōpetit iſta diffō. Primus eſt ordo durationis. 2ᵘˢ eſt ordo originis. 3ᵘˢ eſt ordo ꝑfectionis ⁊ eminētie. 4ᵘˢ eſt ordo ſituationis vel loci. Nullus iſtoꝝ ſequit̄ extrema ex ſuis rōnibus foꝛalibꝰ,

N

Probo p̄ de ordine durationis. Nā in his q̄ ſe habent ſm ordinē durationis nō repugnat p̄oꝛi eſſe poſterius rōne illiꝰ ordinis:ſꝫ ſi repugnat:h̄ eſt rōne alteriꝰ adiūcti. Et tota rō eſt:q̄ nō eſt ordo eēntialis:iō ꝑ accn̄s ordinat̄. Nec ēt 2ᵘˢ cōſequit̄ extrema.ſ.ordo originis.nā iſte ordo q̄ īuenit̄ in his q̄ ſunt eiuſdē rōnis foꝛalis:nō pōt eē talis ꝙ ↄſequat̄ rōnes foꝛales. Ordo eniꝫ q̄ cōſeq̄tur rōnes formales ſp̄ eſt inter illa q̄ ſunt foꝛal'r diſtincta. Huius rō pōt eſſe iſta:ordo ↄñs rōnes foꝛales:ſicut ⁊ oīs ordo:includit rel'ones diuerſaꝝ rōnū. Sed rel'ones diuerſaꝝ rōnū nō p̄nt eē iter ea q̄ ſunt eiuſdeꝫ rōnis vt eiuſdē rōnis.ḡ ⁊c. Et aūt ordo originis poſſit eē iter ea q̄ ſunt eiuſdē rōnis. vꝫ.iter hoieꝫ ⁊ hoieꝫ p̄ꝫ. Nec etiā 3ᵘˢ ↄſequit̄ extrema.ſ.ordo eminētie vel ꝑfectionis.nā infra eādē nām īuenit̄ talis ordo.ſ.in calore h̄ñte gradus diuerſos maiores ⁊ minores. Sil'r ēt p̄ꝫ ꝙ nō ſeq̄tur rōnes foꝛales in his q̄ ſunt ſpē diuerſa.nō eniꝫ vna rō formalis melioꝛ eſt altera vel ꝑfectioꝛ niſi ꝓpter q̄ñtitatē virtutis q̄ eſt modus itrinſecus rōnis formalis. vñ abſtracta rōne formali a mō intrinſeco.ſ. a finito vel infinito:ipſa cuicūq̄ꝫ cōparata nec eſt ꝑfectioꝛ nec imꝑfectioꝛ:⁊ ex hoc p̄ꝫ ꝙ ei nō cōpetit diffinitio data ordini nāe. Nec etiā 4ᵘˢ ↄſeq̄tur extrema.ſ.ordo ſituationis.nō enim repugnat ſoli ꝙ ſit iferioꝛ luna q̄ꝫuīcūq̄ꝫ ſit ſupioꝛ de facto. Et huius rō eſt:q̄ ordineꝫ illū nō h̄ñt a ſe:ſed magis ꝑ accn̄s. p̄ꝫ ḡ ꝙ in ſolo ordine nāe eſt h̄ qḋ.ſ.cōſeq̄t̄ rōnes foꝛales ſuoꝝ extremorū:⁊ iō pōt vocari ꝓpē ordo diffōnis. vñ q̄cūq̄ꝫ cognoſceret diffōnes tal'r ordinatoꝝ poſſet ꝑ tales diffōnes illū ordinē nāe demōſtrare:q̄ tñ rōnes formales multoꝝ ſcire nō poſſumus. hinc eſt ꝙ per regulā datam a fratre Jo. cū in multis iueſtigamꝰ:q̄ eſt talis:ꝙ q̄ñcūq̄ꝫ aliq̄ ſic ſe h̄ñt ꝙ vnū pōt eſſe ſine altero ⁊ non eͦ̄.talia h̄ñt ordinē nāe:ita ꝙ ſeꝑabile eſt p̄us:⁊ reliquū nō ſeparabile.ſ.poſterius. ❡ Sed ↄtra iſtā rōnē inſtat̄ 4ʳ. Primo q̄ ordine nāe genus p̄cedit ſpēm:nō tñ pōt genus eē ſine ſpē. ſil'r p̄cedit dr̄iaꝫ:tñ impoīe eſt ꝙ genus īueniat̄ ſine dr̄ia. ❡ 2° q̄ ordine nāe nā ſpecifica eſt p̄oꝛ hecceitate vel ꝓprietate iduiduali:⁊ tñ nō pōt ſeparari a ꝓprietatibus iduidualibꝰ. ❡ 3° ſubm ordine nāe eſt p̄us paſſione:⁊ tñ ſubm nō pōt ab ipſa paſſione ſeꝑari:q̄ tūc p̄ demſ̄rationis eēt ↄtingens. ❡ 4° ſic. Qr creatura eſt p̄oꝛ nā rel'one ſui ad deū:⁊ tñ creatura nō pōt ab ea ſeparari. ❡ Ad iſta dico ꝙ illa regula tenet. ❡ Ad p̄ᵐ dico ꝙ nā ſpecifica a quacūq̄ꝫ dr̄ia iduiduali:⁊ genꝰ a q̄cūq̄ꝫ dr̄ia ſpecifica p̄ñt ſeꝑari.nā aīal ſeparat̄ a rōnali:q̄ eſt cū irrōnali:ſic nā ſepat̄ ab illa hecceitate:q̄ eſt ſub alia:nō tñ opꝫ ꝙ ſeparet̄ ab oī. Et ꝑ idē ad 2ᵐ. ❡ Ad 3ᵐ dico de ſubo ⁊ paſſione ꝙ nō repugnat ſubo ex rōne formali eē ſine paſſione:ſꝫ ſolū accidit hoc ꝓpter idētitatē realē. ❡ Ad 4ᵐ p̄ꝫ per idē. Jō eniꝫ creature repugnat ſeꝑari a rel'one:q̄ eſt ſibi real'r idē:nō tñ hoc ex rōne formali q̄dditatiua. ❡ Cōfirmo ḡ regulaꝫ datā.ſ.de diffōne ordinis nāe:q̄ ſi repugnaret p̄oꝛi eē ſine poſterioꝛi:tūc nō eēt p̄us:q̄ in illo p̄oꝛi nō eſt ſuū poſteriꝰ.ḡ ſibi nō repugnat. ❡ Sed hic ſunt duo dubia. Primū eſt de ordine gn̄ōnis. Prioꝛa enim gn̄ōne ↄſueuerūt dici poſterioꝛa ꝑfectiōe. ❡ 2ᵐ eſt de ordine executionis:que eniꝫ ſunt p̄oꝛa itētione ſunt poſterioꝛa executione. ❡ Dico ꝙ p̄oꝛa gn̄ōne ſic accipiēdo gn̄ōnē ſunt p̄oꝛa ſm nām.nō eniꝫ repugnat p̄oꝛi ordine gn̄ōnis eſſe ſine poſterioꝛi.⁊ ſic per ↄñs diffōnem habent ordinatoꝝ ſm nām. Sed de ordine executionis pōt dici:ꝙ p̄oꝛa intētione ſunt p̄oꝛa ſm nām:q̄ ſanitas que eſt p̄oꝛ intētione ⁊ poſterioꝛ executione:pōt eſſe ſine alijs ad que vt ſic cōparatur.

P

Quare ordo ꝑfectionis eſt inter ſpecies diuerſas.

Ordo nāe ē ordo diffōnis ⁊ q̄ ſic ordinantur.

Regula ſcoti. 5.meta. Uid.q.5.q̄lī. Obijcit 4ʳ.

O

Ecce qḋ q̄ris Uide Sco. 1.di.2. ⁊ vbi ibi notatur.

Q

D.duplex.

[A] [Scdo artic.] Nunc scdo p̄ncipal'r eſt videndum de queſito. Utrꝫ in diuinis ſit huiꝰ ordo.ſ.nãe.
[Prima pars ſcḋo alioꝝ.] Et p̄mo videndū eſt ſi eſt. 2° inter que eſt talis ordo. ¶ Quãtū ad p̄mū dicūt aliq̄ ꝙ ordo nãe nõ eſt in diuinis:ꝗa in ſic ordinatis p̄oꝛ nõ repugnat eſſe ſine poſteriori. In diuinis aūt oīa ſunt neċia ⁊ inſepabilia: ⁊ per ꝯñs vnū nõ eſt p̄us nã reliquo. Et ꝓpterea talis ordo ſemꝑ videt̄ icludere dependentiã. ¶ Sed ꝯtra iſtud
[Impugn° 4ᵗ.] inſtat̄ 4ʳ. Prio ſic.ex cõpatione relonis ad fundamentū:⁊ hoc ſic.fundamētū eſt prius ordine nãe ſua relone:ſed in diuinis ſunt relones ⁊ fundamentū ex nã rei. ergo p̄us nã. ¶ Scḋo ſic. Oẽ ſubꝫ eſt p̄us nã paſſione: ſed in diuinis eſt ſubꝫ ⁊ ꝓpꝛie paſſiones:ģ ibi eſt aliqd p̄us nã ⁊ poſterius. ¶ 3° ex cõparatione relonis ad ter
[Diffõ duplex] minū ſic. Diffinitio eſt naturalr p̄oꝛ diffinito:⁊ p ꝯñs
[B] oẽ diffiniẽs p̄us nã eſt diffinito:ꝗa vl' diffinitio eſt qditatiua:⁊ tūc dat̄ ꝑ genꝰ ⁊ dr̃ias:de qbꝰ ꝯſtat ꝙ ſūt p̄ora diffinito.vel dat̄ per additamētū:qḋ eſt p̄us etiã nã diffinito:ſꝫ relones diffiniunt̄ ꝑ terminū. In diuis aūt eſt relo hñs terminū.ģ eſt ibi ordo nãe:ꝗa ibi ẽ terminus p̄oꝛ nã relone. ¶ 4° ſic.ex via demr̃ationis. In oĩ demr̃atione p̄miſſe ſunt nã p̄us ꝯñe:ſꝫ in diuis ſunt demr̃ationes potiſſime:⁊ ꝑꝑ quid.ģ ibi eſt aliqd qḋ eſt
[Opio ꝓpria.] p̄us nã:⁊ ꝑ ꝯñs aliqd poſteriꝰ:ſed vbi p̄us ⁊ poſterius
[In diuinis eſt ordo nãe ẽd ẽm Scotum.] nã ibi eſt ordo nãe.ģ ⁊c̃. Iō mihi vr̃ dõm ꝙ in diuinis ſit ordo nãe. Et mihi vr̃ ꝙ ſit de intẽtione ſr̃is Ioã.ve
[Diſcordant ſcotiſte de ordine nãe in diuinis.] rūtñ diſcordia eſt iter eiꝰ ſequaces. ¶ Aliq̄ eñi dicere videnī ꝙ in diuis nõ ſit ordo nãe ad itra. Alij ãt dicūt ꝙ ſic. Si aūt videmꝰ dicta ſua videt̄ ꝙ expreſſe affirmatiuã ꝑtẽ ſonẽt.nã dicit in p̄ ſuo.d.2.ꝙ in vno ſigno
[Signū nãe in diuis triplex. 21.l. cõprehẽdunt.] nãe cõprehendunī multa ſigna originis:ſicut in fecunditate itell's:in quo ſigno nãe cõplectunī ſignū gñonis actiue:⁊ ſignū gñonis paſſiue.⁊ in ſigno fecunditatis voluntue cõprehendunī duo ſigna originis.ſ.ſpiratio actiua ⁊ paſſiua.qcūqꝫ aūt ponit ſignū nãe p̄us:⁊ ſignū na
[C] ture poſteriꝰ:neċio ponit ordinẽ nãe. Simil'r in 2° ſuo. qõne p̄ma.ponit vnū ſignū nãe in quo deꝰ itelligit oĩa ad intra:vel que ſunt itra.ſ.ẽẽntiã ⁊ ẽẽntialia:perſonas ⁊ pſonalia:⁊ aliḋ ſignū in quo itelligit oĩa que ſūt ex.ſ.
[Al.l. creaturas.] in creaturis:⁊ talia.pꝫ ģ ex dictis ſuis ꝙ ponit ordinẽꝫ nãe ad itra. ¶ Intelligedū tñ eſt ſane ꝙ ordo nãe põt
[Ordo nãe 2ˣ Ecce qḋ q̄ris] itelligi dupl'r.aut pro ordine nãe q eſt iter nãm ⁊ nãꝫ:⁊ talis nullo mõ ponẽdus eſt in diuis:eo ꝙ nõ ſit ibi niſi vnica nã. Alio mõ põt itelligi pro ordine q eſt iter nãles pfectiões:⁊ talis ordo nãe eſt ibi:ſic ponit̄ ibi ordo
[Ordo ẽẽntialis duplex.] eſſentialis:nõ iter eſſentiã ⁊ iter eſſentiã:ꝗa vnica eſt: ſꝫ iter eſſentiales pfectiones:⁊ talẽ ordinẽ:ſic apparet mihi:hñt ponere oẽs qui ponunt diuas pfectiones que ſunt nãles pfectiones diſtingui in deo.oĩa eñi diſticta vel neċio aliquẽ ordinẽ hñt:vel ſunt cõfuſa:qḋ eſt icõ
[D] ueniẽs in deo. Nõ põt aūt poni iter perfectiones tales ordo originis:ꝗa iter qcūqꝫ eſt ordo originis vnū eſt a ſe ⁊ a quo aliud:⁊ aliud eſt ab alio:⁊ ſic originalr vnū eſt ab alio:⁊ ꝑ ꝯñs diſtinctio realis:debet ģ poni ordo
[Ordo nãe duplr intelligi põt.] nãe. ¶ Intelligendū tñ eſt ꝙ dupl'r põt intelligi ordo nãe. Uno modo ẽm nãlẽ intelligentiã:qñ.ſ.vnū eſt natū ꝯcipi p̄us:⁊ reliquū poſteriꝰ. Aliter aūt põt intelligi ẽm extitã rei.ſ.ex nã rei:qñ.ſ.in re ipſa abſolute ponit̄ talis ordo ſine habitudine ad itellm̄:⁊ ſi iſte ſcḋs mo
[Qr in diuinis ſit ordo nãe oſtẽdit 4ʳ.] dus nõ ꝯcedit̄ ſaltẽ p̄mus nõ dꝫ negari. ¶ Probo aūt ꝙ in diuinis eſt ordo nãe qual'rcūqꝫ acceptus. Et p̄ ſic. Qñcūqꝫ aliq̄ ordines adiuicẽ cõparanī ille q inter ſua extrema ponit diſtõnẽꝫ minorẽ:eſt magis ad diua admittẽdus:⁊ q maiorẽ minꝰ:ſꝫ ordo origis ſemꝑ arguit
[Caſ.1.] diſtõnẽ realẽ iter extrema.pꝫ p̄ de tri. Nihil ſe gignit. Ordo aūt nãe nõ arguit ſemꝑ diſtictionẽ realẽꝫ:vt pꝫ in paſſione ⁊ ſubiecto:⁊ multis aliqs.ģ ⁊c̃. ¶ 2° ſic.ẽm Diony.de vnica ⁊ diſcreta theologia ẽm trãſlationẽꝫ. Io.ſaraceni,poſt illa que ptinẽt ad vnicã theologiã.ſ. ẽẽntialia ſunt illa q̄ ptinẽt ad diſcretã.ſ.pſonalia. ¶ 3° ſic. Quia in eodẽ caplo ẽm editionẽ vercelẽſis.dicit ꝙ in diuinis ad vniuocatiões nãlr ꝑuenīūt diſtinctiões ⁊
[Alia lr̃a vniones. Alia littera diſcretiones.] ꝑ eas nõ diſſoluunt̄. ¶ 4°. Quia qñcūqꝫ aliquis ordo cõſeqt̄ aliq̄ ẽm ſuas rõnes formales:vbicūqꝫ illa inueniunt̄ ſꝫ illas rõnes erit talis ordo:ſꝫ multa ſūt in creaturis que ꝯſequunt̄ ordo ex ſuis rõnibꝰ formalibꝰ:⁊ talia ſunt ẽm eaſdẽ rõnes formales in deo.ģ neċio iter illa: vt in deo ſunt erit ⁊ talis ordo. Minor pꝫ de itelligere ⁊ velle ⁊ itellectu ⁊ volūtate ⁊ multis talibꝰ:ordo ergo nãe neċio erit in deo. ¶ Sꝫ ꝯ.B arguit̄ 4ʳ. Primo ſic [Obijcit 4ʳ.]
ꝑ vnū ſophiſma. Oẽ relatiuū eſt ſil' nã cuꝫ relatiuo vel correlatiuo ſuo:ſꝫ oẽ p̄us nã refert̄ ad poſteriꝰ nã.ergo p̄us nã erit ſil' nã cū poſteriori nã. ¶ 2° ſic. Qñcūqꝫ eſt [F]
ordo pfectionū in aliq̄ pfectibili:ſi p̄us aduenit vna pfectio ipſi pfectibili q̄ reliqua:ip̄m ẽ in poᵃ ad reliquã: ſed oẽ tale eſt iperfectū.ģ diuina ẽẽntia erit iperfecta. ¶ 3° ſic. Impoſ'e eſt põere p̄uationẽ alicuiꝰ pfectionis in aliquo cū poᵃ ad illã pfectionẽ ſine impfectiõe: ſꝫ ſi ẽẽntia p̄us recipiat vnã pfectionẽ q̄ aliã erit p̄uata ⁊ in poᵃ.ģ ⁊ ipfecta. ¶ 4° ſic. Oẽ qḋ tranſit de ꝯdictorio in ꝯdictoriū mutat̄:ſꝫ ſi hoc ponat̄ erit trãſitꝰ talis in ẽẽntia diuia. ¶ Ulteriꝰ duo ſigna nãe corrńdẽt vni ſigno eternitatis:ſꝫ in ſignis nãe ſunt ꝯdictoria.ģ in eternitate.ģ ⁊c̃. ¶ Ad p̄ᵐ dico ꝙ relatiuū aliqñ ſupponit ꝑ fun
[Relatiuum ſupponit 2ʳ.] damẽto:aliqñ pro fundamẽto cū relone. Qñ ģ dicamꝰ p̄us nã p̄cedit poſteriꝰ nã:nõ itelligimus de relone addita:ſed de abſoluto:qḋ eſt fundamētū.qñ aūt dicimꝰ ꝙ relatiua ſunt ſil' nã:tūc relatiuū ſupponit pro relone pciſe. Exẽplū. Abſolutū itellectionis p̄cedit abſolutum
[G] volitionis:ſꝫ tñ itellectio cū relone p̄oritatis eſt ſil' cuꝫ relone poſterioritatis volitiõis. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ illud eſt in poᵃ:qḋ nõ eſt actuatū vltimata actualitate. Eſſentia aūt diuina eſt vltimate actuata: ⁊ ſic nõ põt eſſe in poᵃ niſi forte logical'r:q: ſibi talis pfectio nõ repugnat. [Põ duplex. Nota vbiqꝫ hic ſolones.]
¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ꝯceſſo ꝙ pro aliq̄ ſigno ẽẽntia diuina hẽret carẽtiã alicuiꝰ pfectionis:hoc eſt nõ hẽret:tñ non ſeq̄t̄ ꝙ hẽt p̄uationẽ. Et rõ eſt:q: p̄uatio dicit carẽtiaꝫ [Priuatio quid? Ariſ.10.met. ⁊ alibi ſepe.]
in apto nato pro tp̄e pro quo eſt aptū natū eẽ. Sic aūt nõ eſt hic:q: ẽẽntia nõ eſt apta nata hẽe: nec nunc nec vnq̄ ꝑ illo ſigno pro q̄ nõ hꝫ.nõ eſt ģ dare aliqḋ ſignū in quo ẽẽntia diuina careat aliq̄ pfectione:pro q̄ ſigno vel in quo ẽẽntia ſit apta nata hẽe illã pfectionẽꝫ:⁊ illa pfectio ſit apta nata hẽri. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ paſſio negatiua p̄us ineſt q̄ affirmatiua. Et rõ ſepe eſt dicta ⁊ ſepe
[Paſſio duplex ⁊ q̄ p̄oꝛ.] dicẽda:q: indr̃ia ad ꝯdictoria eſt p̄oꝛ ẽẽntialiter indr̃ia ad ꝯria.hꝫ ģ ẽẽntia itellm̄ ⁊ volūtatẽ:ſꝫ nõ hꝫ prius voluntatẽ in tali ſigno:vtpote qdditatiue q̄ hẽat eã denominatiue. Sed tñ ſic hic affirmationẽ ⁊ negationẽ nõ [H]
arguit trãſitū vel mutationẽ:q: vbi trãſitꝰ eſt vel mutatio:vnū extremoꝝ mutationis accedit: ⁊ aliud recedit:ſic nūc mẽſurãs trãſit:nõ ſic eſt hic. Cõtraria.n.illa ſemꝑ ſtãt:ſemꝑ eniꝫ cū iſta:hõ nõ eſt riſibilis qdditatiue:ſtat iſta:hõ eſt riſibilis denoiatiue. Eodẽ mõ in ꝓpoſito:⁊ ſic nõ eſt mutatio. ¶ Sed ad illud qñ dr̃ ꝙ ſunt ꝯdictoria. Dico ꝙ illud eſt falſuꝫ:nõ eniꝫ ſunt illa ꝯdictoria ſoluꝫ ꝑꝑ diuerſitatẽ ſignoꝝ. Et iō dico ꝙ ſicut mã ex ſe nõ formata:⁊ ab alio formata nõ icludit ꝯdictionem. Sic dico in ꝓpoſito:nõ eẽ hoc in p̄ ſigno nãe vel qdditatiue:⁊ eẽ hoc ſimpl'r:nõ ſunt ꝯdictoria. ¶ Sed ꝑꝑ illud dictū de ꝯdictorijs reſtãt duo dubia. Primuꝫ [D.duplex.]
eſt:q: extrema ꝯdictionis vñr poni in reꝫ nã. Et ꝓbo ꝙ B oporteat ponere:q: qñcūqꝫ ſunt aliq̄ duo q̄ ex ſuis

I

rõnib⁹ formalib⁹ ꝯdicũt ꝛ repugnãt: vbicũqꝫ ponunt ꝛ ad q̃cũqꝫ extrema applicent ſemꝑ remanẽt ꝯdictoria ꝛ repugnãtia: ſꝫ albũ ꝛ nõ albũ ex ſuis rõnibus formalib⁹ ꝯdicũt ꝛ ſũt i rex nã. g̊ ꝛc̃. ¶ 2° ꝓbo h̄ idẽ. Nõ magis hñt oppõnẽ ꝯria q̃ȝ ꝯdictoria. ſꝫ ꝯrietas remãet quãtũcũqꝫ applicent diuerſis. Albũ. n. ꝛ nigrũ quãtũcũqꝫ applicent diuerſis ſemꝑ remanẽt ꝯria. g̊ albuꝫ ꝛ nõ albũ ad quecũqꝫ applicent ſemꝑ ꝯdicũt. Ex h̄ ꝓbo ꝙ ꝯdictoria ſũt v̄a ſil'. Et h̄ ſic. Qñcũqꝫ ſũt aliq̄ extrẽa ex q̄b⁹ ꝯſurgit reſpect⁹ ĩtriſec⁹ aduenĩes: poſitis extremis ponit̃ hitudo: ſꝫ oppõ ẽ reſpect⁹ ĩtriſec⁹ aduenĩes: ſic̃ diſtinctio vel diuerſitas. g̊ alijs poſitis q̄b⁹ applicant̃ extrema neccio hitudo ꝯſequit̃ ꝯdictorie oppõnis. tunc euidẽter ſeq̄t̃ ꝙ ꝯdictoria erũt ſil' v̄a. nã ꝓpõ affirmatiua fundat̃ i vno extremo. ſ. in ẽe albũ: ꝛ ita eſt iſta v̄a.

K

Albũ eſt. ſic̃ ſi nihil ẽẽt ꝙ nõ ẽẽt albũ ꝑoſito vno albo: negatiua aũt fundat̃ ſuꝑ reliquo extremo. ſ. in nõ albo. ꝛ poſito vno nõ albo iſta eſt v̄a. nõ albũ eſt. ſic̃ ſi nihil ẽẽt albũ. g̊ ille dixe: q̄ vere ſũt ꝯdictoria ſil' ſũt v̄e. albuꝫ eſt. nõ albũ eſt. g̊ ꝯdictoria in rex nã. ¶ Ad iſta. ¶ Ad ṗᵐ ꝯcedo ꝙ extrema ꝯdictiõis ſũt v̄e in rex nã. nec aliq̄s põt h̄ negare: ſic̃ ꝛ ꝯria ſũt v̄e in rex nã: ſꝫ ꝯdictoria nõ ſũt ſil' in rex nã rc̃ⁿ eiuſdẽ ſubiecti: ſic̃ nec ſũt ꝯria in eodẽ ſubto. ¶ Ad 2ᵐ ꝯcedo ꝙ tã ꝯria q̃ȝ ꝯdictoria ſũt in rex nã. Et tũc ad illã deductionẽ ꝙ ꝯdictoria eſſent ſil' v̄a. ¶ Rñdeo ꝛ dico ꝙ aliq̄ue ꝓpõnes ſũt q̄ ſunt de ꝯrijs extremis: ꝛ tñ nõ ſũt ꝯrie: q: nõ ſũt de ꝯrio mõ: ꝛ de talib⁹ nec magnũ nec modicũ eſt incõueniẽs ꝙ ſint ſil' v̄e. Ita dico de ꝓpõnib⁹ q̄ ſunt de extremis ꝯdictorijs: que tñ mõ ꝯdictorio nõ ſunt. ꝛ tales ꝓpõnes non ſunt ꝯdictorie: ſꝫ ſint de extremis ꝯdictorijs ꝑꝑ defectũ modi. Modus aũt tã ꝯriax ꝓpõnũ q̃ȝ ꝯdictoriarũ eſt: ꝙ ſint rc̃ⁿ eiuſdẽ ſubti vel de eodẽ ſubto. Nũc autẽ non eſt ſic in ꝓpoſito. ꝛ iõ ꝓpõnes formate de illis extremis que v̄e ſunt ꝯdictoria: q: deficit idẽtitas ſubti: nõ ſũt ꝯdictorie. Oẽs. n. ꝯditiones q̄ ponunt̃ in diffõne ꝯdictionis reqrunt̃ ad h̄ ꝙ ꝓpõnes ſint v̄e ꝯdictorie: ſed quãtũ ad extrema affirmatio ꝛ negatio: ꝛ nõ plus: omnes alie per ſe pertinent ad modum.

Propõnes que ꝯ ꝯdictorie ſunt in diuinis duplici.

Modus ꝯrarioꝝ ꝛ contradictorioꝝ q̄s

L

Secũa pars.

Secundo videndũ eſt que ſunt in diuinis q̄ hñt ordinẽ nãe. ꝛ hic ſũt 4ᵒʳ videñda. Primũ eſt de ordine iter abſoluta. 2ᵐ de ordine inter ꝓprietates relatiuas. 3ᵐ de ordine iter ꝑſonas. 4ᵐ iter reſpect⁹ gnãl'r. ¶ Quãtũ ad ṗᵐ dico ꝙ quãtũ ad abſoluta ſũt neccio ponẽda q̄tuor ſigna. In ṗmo ſũt ꝑfectiones q̄dditatiue. In 2° ſunt modi itriſeci. In 3° ꝑfectiones attributales ad itra. In 4° ꝑfectiões attributales ad extra. ¶ De ṗ ẽ itelligẽdũ ꝙ q̄dditatiuas ꝑfectiões voco que vel directe ſunt de ṗmo mõ: ſicut deitas. vel reducibiles ad ṗmũ: ſic̃ ſpũs: ſuba: ꝛ ens: que reducunt̃ ad ṗmũ modũ: ſic̃ ꝑdicatio gñis de ſpẽ: ꝛ iſta oĩa ſunt priora: q̄a ſic̃ ṗm⁹ modus oẽs ꝑcedit: ita illa de ṗ modo vt ſic accepta vident̃ eẽ priora oibus alijs: que ſũt de ſcdo mõ: vel quocũqꝫ dicant̃. ¶ De 2° ſigno ſũt modi itrinſeci q̄ exprimunt̃ ꝑ ĩfinitatẽ: neceſſitatẽ: exiſtẽtiã: realitatẽ: ꝛ hmõ. Qꝫ autẽ ſint priora attributis pꝫ: q̄a lꝫ nõ ſint oĩno idẽ cũ rõne formali deitatis: nõ tñ diſtinguunt̃ formal'r a rõne deitatis: ꝛ ideo ṗus aduenĩũt diuine eſſentie q̃ȝ intelligant̃ aduenire attributa que diſtinguuntur formal'r a diuina eſſentia ꝛ quidditatiue. ¶ De 3° ſigno ſunt attributa ad intra que accipiunt̃ ꝑ cõparationẽ ad diuinã eſſentiã: cui⁹ ſunt itell's ꝛ volũtas: ſapia ꝛ charitas. ¶ In 4° autẽ ſigno ſunt attributa que accipiunt̃ in ordine ad ex: ſic̃ iuſticia: mĩa ꝛ talia: q̄ nõ ſunt reſpectu dei: ſed rc̃ⁿ alioꝝ. Qꝫ autẽ illa ꝑcedant iſta pꝫ. Qñcũqꝫ aliq̄ue po͠ᵉ reſpiciũt aliq̄ obiecta ordinata ꝰm prius ꝛ poſterius: ꝛ eo ordine reſpiciunt illa obiecta quo illa iter ſe ſunt ordinata: ꝑfectiones illax potẽtiax q̄ ſunt reſpectu obiti ṗmi: ſunt ṗores ꝑfectiones illis ꝑfectionib⁹ aliax potẽtiax q̄ ſunt obiti ſecũdarij: ſed ſapiẽtia ꝛ charitas ſunt ꝑfectiones itell's ꝛ volũtatis inquãtũ reſpiciũt obm ṗᵐ. ſ. rõnẽ deitatis. ſcientia ꝛ iuſtitia ꝛ mĩa inquãtũ reſpiciunt creaturas. g̊ ṗᵉ ſunt ṗora ex nã rei ſecũdis.

Ordo abſolutoꝝ i diuinis in quo eſt ſignũ q̄druplex.

Aſſignat rõnẽ ordinis.

Perfectiões q̄dditatiue q̄?

Cõſidera aſtꝰ ſcotice.

M

Modi itrinſeci q̄'r q̄'r diſtinguuntur nõbiliter.

Attributa ad intra que: ſed ola caſte.

Attributa ad extra que?

Propõ notabilis.

N

De attributis ad itra precedunt.

Pondera ꝓ ſcientiam.

¶ Sed ꝯ iſta arguo 4ᵒʳ. Primo ſic. Impoſe eſt relonẽ ineẽ: vel dici de aliq̄ niſi prius inexiſte fundamẽto: ſꝫ fundamẽtũ eq̄litatis ꝛ ineq̄litatis eſt quãtitas v̄tutis. In ṗ aũt ſigno nõ itelligit̃ in diuina eẽntia illa quãtitas v̄tutis. g̊ nec ineq̄litas [illegible] eq̄litas: ꝛ per ꝯñs erit dare aliqd̄ ſignũ in quo diuina eẽntia nõ erit ꝑfectior creatura: q: ꝓ illo ſigno ſuꝑius dicto nõ hꝫ q̃ȝtitatẽ v̄tutis. ¶ 2° ſic. Qualẽ ordinẽ habẽt aliq̄ in eẽndo talẽ hñt in ꝓducẽdo: ſꝫ in eſſendo eẽntia ꝛ q̄dditas ꝑcedunt q̄dditatiue ĩfinitatẽ. g̊ in ꝓducẽdo ṗus cõicat̃ q̄dditas. ꝛ ſic ꝓ aliq̄ ſigno pr̄ nõ genuit filiũ ſibi eq̄lẽ: q: ꝓ aliq̄ ṗori ṗ fuit filio cõicata eẽntia q̃ȝ infinitas. ꝛ ꝓ illo ṗori nõ erat eq̄lis pr̄i: q: ṗus cõicat̃ q̄dditas q̃ȝ attributũ vel ꝑfectio 2ᵃ. ꝛ tũc in illo ſigno nõ fuit fili⁹ eq̄lis. ¶ 3° eodẽ mõ arguendo. ſeq̄tur ꝙ nõ genuit ſibi filiuꝫ ſilẽ: q: ṗus cõicat̃ q̄dditas q̃ȝ attributũ vel ꝑfectio 2ᵃ. ꝛ tũc in illo ſigno nõ fuit fili⁹ ſilis. ¶ 4°. Nã icõueniens vĩ dare ſignũ aliqd̄ in quo deus nõ ſit miſericors ꝛ iuſtus: qd̄ tñ ſeq̄t̃ ponẽdo ordinẽ ſupradictũ. ¶ Ad iſta rñdeo ꝑ ordinẽ. ¶ Ad ṗᵐ eq̄ ꝯcludere in creaturis vbi certũ eſt ꝙ q̄dditas aliq̄ ꝑcedit ordine nãe quãtitatẽ. Anima eniꝫ ꝑcedit ſuã quãtitatẽ: ꝛ ſic ſeq̄t̃ ꝙ in illo ſigno nõ erit aĩa ꝑfectior corꝑe. ꝛ nõ eſt incõueniens illud ꝙ ſit dare ſignuꝫ in quo nec ſit ꝑfectior nec imꝑfectior: q: q̄dditatiue nec ꝑfectior eſt nec imꝑfectior: ſicut nec eq̄nitas in ṗ ſigno eſt vna vel plures: nec actu nec po͠ᵃ. Nõ eniꝫ eſt magis dicere niſi ꝙ aĩa vel eq̄nitas q̄dditatiue nõ icludit iſta. Eodẽ mõ dico in ꝓpoſito ꝙ eſt dare ſignũ in quo eſt eẽntia nec ꝑfectior nec iꝑfectior creatura: q: q̄dditatiue nec ꝑfectior nec iꝑfectior. nec ṗs in q̄dditate vltimate abſoluta eſt melior vel peior creatura: q: vt ſic nõ cõꝑat̃ ad extra. talia aũt ꝑdicata ſũt cõparatiua ſui ad extra. ¶ Ad 2ᵐ ꝛ 3ᵐ dico ſil'. ꝙ idẽtitas equalitas ꝛ ſilitudo neccio habent ordinẽ ꝰm fundamẽta: nã identitas fundat̃ in eſſentia: eq̄litas in quãtitate: ſilitudo in q̄litate. Sicut g̊ eſſentia oĩa illa ꝑcedit. ſ. q̄litatẽ ꝛ quãtitatem. ſic vĩ ꝯñr ꝙ idẽtitas ꝑcedat oẽs illas relones alias: ſic̃ g̊ ṗus cõicat̃ filio eẽntia: ita ꝛ identitas. ꝛ 2° eq̄litas: q: poſt eſſentiã cõicat̃ quãtitas: ꝛ ſic de ſilitudine. nõ eſt ergo incõueniens dare ſignũ in quo ſit idẽ: ꝛ tamẽ non eq̄lis nec ſilis nec diſſimilis. Eodeꝫ modo dico ad 3ᵐ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ nõ ẽẽ miſericordẽ pũ: iuſtũ: ſimpl'r eſt imꝑfectionis: ſed ẽẽ ſimpl'r talis: nõ tñ q̄dditatiue: nõ eſt imꝑfectionis. Et iõ dico ꝙ nullũ incõueniẽs vĩ eẽ dicere ꝙ deus ꝓ aliq̄ ſigno nullũ iſtox ſit: nec iuſtus: nec miſericors: nec ẽt pius: q: nõ q̄dditatiue: imo imꝑfectionis ẽẽt in deo. Exemplũ. Impoſe eſt hoiem eẽ niſi ſit ſanus vel eger: ſꝫ tñ impoſe eſt ꝙ hõ q̄dditatiue icludat iſtas q̄litates. ſ. ſanitatẽ ꝛ egritudinẽ. De iſto dictũ eſt ſuꝑius. ¶ Sꝫ hic ſunt multe adhuc diffi. Pria eſt iſta. Deus eniꝫ eſt ꝰm Anſ. quo maius cogitari nõ põt: ſꝫ hoc nõ poſſet eẽ ſine infinitate. Tunc ſic. ꝓ quocũqꝫ ſigno eſt diffinitio: ꝛ diffinitũ: ſed ꝓ quocũqꝫ ſigno eſt hec diffinitio: eſt infinitas. g̊ ꝛc̃. ¶ 2ᵃ eſt iſta. Perfectio ſimpl'r eſt q̄ in q̄cũqꝫ eſt melius ipm̄ q̃ȝ nõ ipꝫ: ſed ꝑ te, oẽs negationes oĩuꝫ ꝑfectionũ attributaliũ ṗmo inſunt. g̊ ꝑfectiones attributales nõ ſunt ꝑfectiones ſimpl'r: eo ꝙ eoꝝ oppoſita inſunt. ¶ 3ᵃ eſt iſta. Eque

O

Percẽndit q̄dditas vbiqꝫ a q̃titate v̄tutis ꝛ a ꝯcomitãtib⁹ illã qd̄ notabile eſt.

P

A. l. ſimpliciter iſta.

Q

A. l. in eo.

D. q̄druplex.

Proſol. 2.

Anſ. monol. 15.

A

iſta. Eque pfecta eſt diuina eēntia ſicut pſona:ſʒ pſona nō eēt pfecta niſi hēret oēs illas pfectiōes.ğ ⁊c. ¶ Cōfirmat̄.qꝛ pſona hʒ illa in pᵒ ſigno:qꝛ attributa pcedūt in eēntia añ relōnē.ğ prius ſunt in pſona.vult ğ dicere φ ſicut iſte pfectiones in eēntia pcedūt relōnes: ita in pſona:⁊ p ɔñs pſona hēbit illas i pᵒ ſigno. ¶ 4ᵒ eſt iſta. Melius eſt hic formalr̄ oēs pfectiones ſimplr̄ q̄ȝ ſolū radicalr̄:ſʒ in pᵒ ſigno pſona vl̄ eēntia hʒ ſolū radicalr̄: ğ nō hʒ eas mō pfectiſſimo:⁊ p ɔñs nō eſt ſimplr̄ pfecta. ¶ Ad pᵐ iſtoꝝ dico φ deſcriptiones dānt a diffōnibus:qꝛ diffō dat̄ p priora.ſ.diffō foꝛ̄alis ⁊ qdditatiua. Deſcriptio aūt dat̄ p prius ⁊ poſterius.vt hō eſt aīal riſibile. Deᵘ aūt nō eſt diffinibilis p priora:⁊ iō Anſ. volens mō quo poterat notificare:diffiniuit vl̄ deſcripſit p eius paſſionē. Cōcedo ğ φ deᵘ eſt quo maius nihil cogitari pōt:ſʒ nō p quocūqȝ ſigno:qꝛ tūc eēt maius qdditatiue:qᵒ nō ē verꝝ:qꝛ maioritas ſibi ɔuenit pciſe i cōparatione ad ex̄:q̄ cōparatio ad ex̄ nō ineſt ſibi qdditatiue:nō eni ex hoc φ maior eſt/deus eſt:ſʒ potius eꝯ. ¶ Ad 2ᵐ dico φ pfectio ſimplr̄ eſt melior ſua oppoſita vl̄ ſibi icōpoſſibili p illo ſigno p quo nata eſt in eſſe: ſʒ nō p oī ſigno:qꝛ nō eſt melior qdditatiue:quia illud deſtrueret̄ circa qᵒ eſſet qdditatiue.ğ qdditatiue non eſt melior. ¶ Ad 3ᵐ dico φ diuina eēntia eque perfecta eſt:ſicut aliqd pōt eſſe pfectū:⁊ ſic eſt hñs oēs pfectiones ſimplr̄:⁊ hoc p illo ſigno pro quo pōt ſibi cōpetere gradus pfectionis. Et rō eſt:qꝛ eadē eſt infinitas eēntie ⁊ alioꝝ oīum:⁊ ideo p quocūqȝ ſigno eſt infinita:ita eſt pfecta:ſicut oēs pfectiones ſit̄ pp idētitatem īfinitatis. ¶ Et qñ dī φ pſona hʒ oēs pfectiones attributales qdditatiue. ¶ Dico φ hoc eſt negādū:qꝛ pſona pciſe ɔſtituit̄ ex eēntia ⁊ relōne:⁊ ſic paſſiones eēntie:lʒ pcedāt ɔſtitutiuū pſone:tñ eodē mō inſunt pſone diuine quo eēntie.ſ.in ſecūdo mō:ſicut pʒ in creaturis. ¶ Ad 4ᵐ dico φ eēntia in pmo ſigno hñ ɔtinet radicaliter:⁊ ɔcedo φ habere formalr̄ eſt nobilior modus habēdi ſimplr̄ q̄ȝ radicalr̄:ſed tñ nō p oī ſigno.ſ.qdditatiue:qᵒ ſibi repugnat. ¶ Sʒ hic ſūt aliq̄ dubia. Primū eſt φ cū ſint aſſignata aliq̄ ſigna. Primū ē pfectionibᵘ qdditatiuis. 2ᵐ modis. 3ᵐ attributis ad itra. 4ᵐ attributis ad extra. ¶ Dubiū eſt. Utꝝ illa q̄ in eodem ſigno ſunt habent ordinē. ¶ Dico φ in quolibet ſigno ſunt multa ſigna nāe. Nā in pmo ſigno rō diuinitatis eſt pma. rō ſpūs 2ᵒ. rō ſube 3ᵒ. rō entis 4ᵒ. vel eꝯ de iſtis tribus poſterioribᵘ: ſicut inferius apparebit. ¶ In 2ᵒ aūt ſigno correſpōdēte modis eſt ordo modorū:nā infinitas vī eē pꝛior exñtia ⁊ neceſſitate:qꝛ ſi p impoſſe diuina eēntia nō exiſteret adhuc ex rōne eiᵘ qdditatiue demōſtraret̄ infinitas de eiᵘ qdditate:ſic̄ p rōnē foꝛ̄alē creature:dato φ nō exiſteret poſſet demōſtrari finitas. Et ſic pʒ qūo eſt ordo nāe in 2ᵒ ſigno correſpōdente modis intrinſecis:de qbus alias. ¶ In 3ᵒ aūt ſigno ſūt pᵒ pfectiones ſe habētes p modū potētiaꝝ vt itell'ᵒ ⁊ volūtas. ¶ In 2ᵒ ſigno pfectiones ſe hñtes p modū habituū vt ſapientia ⁊ charitas. ¶ In 3ᵒ pfectiones ſe habētes p modū actuū vt itelligere ⁊ velle. ¶ Sʒ nūqd eſt hic ſtatus:ita φ ſit pmus ordo? Dico φ nō. ſicut pʒ in 3ᵒ ſigno.ſ.de intelligere ⁊ velle q̄ necīo ſunt ordinata. ¶ In 4ᵒ aūt ſigno eſt ēt ordo.ſ.inter attributa q̄ accipiunt̄ p cōparationē ad extra:ſicut forte inter diuinā ſciam ⁊ ptinētia ad itellectum eſt aliqs ordo ⁊ inter ea q̄ ptinēt ad volūtatē. ¶ Sed hic remanet dubium 2ᵐ de his q̄ ſunt in pmo ſigno. Utrū magis vniuerſalia ſint pꝛora. vel ecōuerſo. Si enim ponant̄ cōiora priora tunc ſeq̄t̄ φ deitas nō eſſet pma rō formalis. Si autē dicat̄ φ rō deitatis eſt prior:iſtud non apparet verum: qꝛ vniuerſalia vident̄ priora:nā ab eis nō ɔuertit̄ conſequētia ⁊ p ɔñs pꝛora ſūt. ¶ Uī mihi dōm φ rō deitatis ſit ſimplr̄ pᵃ. Et h̄ pp vnā regulā frīs Joā.ſ.φ oppoſitᵘ modus pcedēdi ē i nā creata. vel nā nāta:⁊ nā creāte vel naturāte. In creatis eni cōiter ē pceſſus ab īpfecto ad pfectūᵐ:qꝛ agēs nāle nō pōt ſtati īducere illō qᵒ pfectū eſt. Ecōuerſo aūt in diuinis eſt. pp pfectionem deitatis pꝛora ſūt pfectiora. Lʒ ğ vlia ſint pꝛora in creaturis pp dictā cām:tñ in diuinis eſt oppoᵐ pp oppoſitā cāʒ:cōiora ſūt poſteriora.⁊ minus cōia ſūt priora:quia pfectiora. ¶ Sʒ ſi dicat̄ ſic:īſurgit vna magna dubitatio de illo ordine.ſ.ſube ſpūs ⁊ entis in deo:qꝛ ois ordo q ɔſeq̄t̄ rōnes foꝛ̄ales aliquoꝝ vbicūqȝ ponant̄ rōnes ille foꝛ̄ales:ſp ponit̄ ibi talis ordo:ſi ğ ordo quē habēt iſta in deo:ſit ex rōnibᵘ foꝛ̄alibᵘ. in creaturis tenebunt illū ordinē cū hēant eaſdē rōnes foꝛ̄ales. ¶ Cōfirmat̄ p illā ppōnē vulgatā:q̄lē ordinē hñt aliq̄ vbi diſtiguūtur ſm rē:talē hñt vbi diſtinguunt̄ ſm rōnē:ſʒ in creaturis hñt illū ordinē φ cōiora ſūt pꝛora.ğ eodē mō i dō. ¶ Hoc difficile ē:opʒ eni alterā duaꝝ viaꝝ tenere:vl̄ dicē ordinē ſimplr̄ eūdē nō eē in deo ⁊ in creaturis:qᵒ nō hñ intelligibile eſt qꝛ ordo ɔñs rōnes foꝛ̄ales ē demōſtrabilis de eis:ſʒ qñcūqȝ aliq̄ ſunt euſdē rōnis formalis.qcqd eſt demr̄abile de vno:⁊ de reliquo. Uel opʒ dicere φ ſola deitas eſt pꝛor. Alia aūt ſupiora tenēt ordinē in deo:quē hñt in creaturis. ¶ Si dicas. rō generis ⁊ q̄ſi gñis eſt pꝛor rōne ſpēi ſpāliſſime:vel q̄ſi ſpēi ſpāliſſime:opʒ negare i deo:qꝛ rō deitatis pp ſui dignitatem eſt ſimplr̄ pꝛor oī alia q̄litercūqȝ ſe ſic habēte. ¶ Aliud dubᵐ.ſi i pᵒ ſigno eēnta nō eſt ſpūs nec ſuba nec ens.qd erit. ¶ Dico φ nō eſt incōueniens.a. eē ſimplr̄.b.⁊ tñ a.nō eē qdditatiue.b. ¶ Dico ğ φ eēntia ſimplr̄ ē ſpūs ſuba ⁊ ens. Sʒ p pᵒ ſigno dico φ neutrū eoꝝ eſt:qꝛ non quidditatiue.identice ⁊ realr̄ eſt qōlibet illoꝝ:⁊ ideo eēntia extra iſta nūq̄ȝ inuenit̄ ſimplr̄:tñ cū determinatione ſic. ¶ Aliud dubiū qꝛ vī ſimplr̄ φ eēntia diuina mutet̄ ō nō eē tali ad eē tale. ¶ Dico φ mutatio nūq̄ȝ eſt niſi qñ ordine durationis nō eſſe pcedit eſſe:⁊ in ordine ſucceſſiuo. huiuſmodi autem eſt permanens.

Quātum

ad 2ᵐ eſt videdū. Utrū inter relōnes diuinas ſit ordo nāe. Et dico hic φ ſic. qꝛ q̄tuor ſigna nāe ponunt̄ inter eas. Primū ſignū eſt in q̄ ponunt̄ relōnes fundamētales:⁊ ille relōnes ſunt oino pme:lʒ nō ſint reales niſi ſm qd.ſ.a fundamento. Et aūt ille ſint pᵉ pʒ:qꝛ pcedūt relōnes origis.nā i illo pꝛori q̄ pfectiones pcedūt origines.itelligunt̄ pfectiōes diuine ⁊ diſtincte ⁊ ordinate.iſta aūt diſtō ⁊ ille ordo nō ſūt niſi relōnes fundamētales.ğ ⁊c. ¶ In 2ᵒ ſigno ponunt̄ relōnes origis ptinētes ad fecūditatē intellectiuā q̄ ſūt gnō actiua ⁊ paſſiua ppꝛietates.ſ.pr̄is ⁊ filij. Iſte āt pcedūt illas tertij ſigni.ſ.ptinētes ad fecūditatē volītiuā. Et hoc pʒ:qꝛ qualē ordinē hñt extrema:talē hñt relōnes in ipſis exñtes ſʒ itell'ᵒ eſt fundamētū relōnū ſecūdi ſigni:voluntas aūt illarū tertij ſigni. Intellectus aūt pcedit ordine nāe volūtatē.ğ ⁊ relōnes reſpicientes intellectū prioritate nāe precedunt relōnes reſpicientes voluntatē. ¶ In 3ᵒ ſigno ponunt̄ relōnes fecūditatis volitiue.ſ.ſpiratio actiua ⁊ paſſiua. Iſte aūt precedunt relationes cōes.qꝛ iſte:ſaltē altera:eſt conſtitutiua per ſe.relationes aūt cōes preſupponūt pſonas:⁊ ſic ſequūtur illas. ¶ In 4ᵒ aūt ſigno ponuntur ipſe relationes cōes que ſunt inter pſonas diuinas.ſ.ſimilitudo equalitas ⁊ idētitas ⁊ talia. ¶ Sed contra iſtud inſtat̄ q̄druplicter. Primo ſic. Quicqd eſt in pr̄e eſt prius q̄ȝ aliqd qᵒ ſit in filio:ſed in pr̄e eſt ſpiratio actiua:⁊ in filio generatio paſſiua.ğ ſpiratio actiua erit prior gnōne paſſi

Hic pfectio nes ponūtur

Diffō ⁊ deſcriptio diuer.

B

Nobilis expoſitio Anſel.

M.l. qꝛ deſtrue ret eē quidditatiue.

Conſidera.

C

M.l. qꝛ nō p ſigno quidditatiuo.

Ordo q̄druplex

Ecce qᵒ dixi. In eodem ſigno plā ſigna no in eodē ſignī ſigno.

D

Ordo pfectio nū intrinſecaꝝ.

Ordo attributorū i ordine ad extra.

E

Rō deitatis ē pᵃ in diuinis inter oēs ceptᵒ qdditatiuos. Regula ſcoti ca.ſʒ pōderāda ⁊ teraīanda Hoc idē tenet .ſ. in plo. ⁊ alibi ſʒ lat dn bis ſnia. nec ſ mente ſcoti. eſt vt reor. Doctrina nō ſtabilis. Uide Scot. in pmo q. quolibet ⁊ vbi ibi nōtū.

F

Regula.

Replica.

3. Dubium.

Ecce qᵒ dixi. Conſidera inſtantiam.

G

Nota Sco. vbiqȝ ⁊ nō cr rabis.

4. Dubium. Hic ſcotiſtae. Ad mutari qd requirit.

2. particula. Ordo relōnū in diuinis.

Relōnū diuinaꝝ alia fundamentalis q̄ eſt nul nplex ⁊ real ſm qd.

H

Alia actualis q̄ ē realis ſimpliciter ⁊ h vl eſt originis q̄ eſt 4ᵃ vel cōis q̄ eſt triplex.

Obijcitur 4ᵒ

I ua:cuiꝰ oppoſitū dicis. ¶ 2° ſic. Ubicūqꝫ eſt h ab hoc ibi eſt ordo originis:ſꝫ ꝙ filiꝰ ſpiret hꝫ a pře:ḡ poſteriꝰ origine hꝫ ſpirationē actiuā ꝗ̄ pī. ⁊ ſi ſic:relōnes fecū-ditatis itellectiue nō ꝓcedūt illas fecūditatis volitiue. ¶ 3° ſic. Nā ꝑ quocūqꝫ ſigno pī ⁊ filius cōparanť:ſūt idē in ꝑfectionibꝰ ⁊ hñt ifiᵗᵉᵐ:ſꝫ ꝑfectiones eēntie ⁊ ifi-nitas ſūt fundamēta relonū cōiū:ḡ hñt relōnes cōes ꝓ illo ſigno q̄ itelliguntᷣ ꝯſtitui.ſ.pī ⁊ filiꝰ ꝑ relōnes fecū-ditatis intellectiue anteq̄ȝ adueniant relationes fecun-ditatis volitiue:cuiꝰ oppoᵐ dicebaťᷣ. ¶ 4° ſic. Qualeȝ ordinē hñt fūdamēta talē ordinē hñt relōnes in eis fū-date:ſꝫ eēntia ⁊ ifinitas q̄ ſūt fūdamēta idētitatis ⁊ eq̄-

Ecce qḋ ǭrio ⁊ examina bñ ponderando. Pī ⁊ filiꝰ cōparanť ſm ſignum 2ᵐ. litatis ꝓcedūt intellectū ⁊ volūtatē q̄ ſūt fundamenta relonū origis.ḡ ⁊c̄. ¶ Ad ṗᵐ iſtoꝝ dico ꝙ pī ordie nāe poſteriꝰ ſpirat ꝗ̄ ſit filiꝰ:h eſt ṗꝰ nā filiꝰ eſt ꝗ̄ pī ſpirat. ¶ Et ad h intelligēdū.eſt notādū ꝙ pī ⁊ filius cōparā-tur adinuicē ſm 2ᵐ ſignū.vel ſm vnū quo cōparantur

K in eſſe vel ſm aliud quo cōparanť in opari. ¶ Cōfor-miter aūt accipiēdo iſta ſigna.nihil eſt in filio prius eo qḋ eſt in pře:nā q̄cqd ptinet ad eē pris eſt ṗus origine eo qḋ ptinet ad eē filij:⁊ nihil qḋ eſt in filio eſt ṗus aliq̄ qḋ ſit in pře qḋ ptineat ad eē pris.Silr in opari. Nihil enī eſt in filio ptinēs ad opari qḋ ſit prius eo qḋ eſt in pře:ēt pertinēs ad operari.tñ diſſormiter comparādo oppᵐ eſt:nam ſi compareremus illud qḋ ptinet ad eſſe in

Eſſe in oīoꝰ filio ad illud qḋ ptinet ad opari in pře: nec̄ctio illud qḋ eſt in filio ptinēs ad eē:prius eſt eo qḋ eſt in pře ptinēs ad opari:⁊ iō ḡnari qḋ pertinet ad eſſe filij eſt ṗus ſpi-rare qḋ ptinet ad opari pris. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ pī prius origine ſpirat ꝗ̄ ſit filiꝰ:⁊ tñ ſtat cū h ꝙ ordine nāe fi-lius ſit filiꝰ ṗus ꝗ̄ pī ſpiret:ſicē pī prius origine creat ꝗ̄

Poſſet ly ſic omitti in propoſito vbiqꝫ. filiꝰ ſit:⁊ tñ filiꝰ prius nā eſt ꝗ̄ pī creat. Et rō eſt:q2 eē ṗus origine eſt eē a ſe. In h aūt qḋ eſt eē a ſe ſunt mul-

L ta ordine nāe ordinata ad illa q̄ pñt ꝯuenire:⁊ ſic eſſe ab alio.Eodē mō ad 3ᵐ ⁊ ad 4ᵐ pōt dici. Uel pōt dici

Quare relones cōmunes ſequuntur relationes originis. ad 4ᵐ ꝙ relones cōes nō ſolū exigūt fundamēta:ſed etiā extrema:nō pñt āt relōnes cōes extrema cōſtitue-re.relōnes aūt originis ſic.ideo ⁊c̄.

3.particula. Op.cōis. Quantū ad 3ᵐ vidēdum eſt ſi inter ꝑſonas diuas ſit aliquis ordo nāe:⁊ dī cōiter ꝙ inter ꝑſonas diuas nō eſt aliqs ordo niſi originis:q2 correla-tiua ſūt ſilr nā.ꝑſone aūt adinuicē ſūt correlatiua.ḡ ⁊c̄. ¶ Cōtra iſtud arguo ſic.q̄lis eſt ordo iter conſtitutiua

Impugnatio ſ vel 3ᵉ. aliquoꝝ talis vī eē iter ꝯſtituta:ſꝫ ordine nāe gnō acti-ua ⁊ gnō paſſiua ꝓcedūt ſpirationē actiuā ⁊ paſſiuā:ge-neratio aūt actiua eſt ꝯſtitutiua pris:⁊ paſſiua ꝯſtituti-ua filij.ſpiratio aūt paſſiua ꝯſtitutiua ſpūſſancti:ḡ ꝯſti-

Conať efficaciter oñdere ordinē nāe inter perſonas. tuta talē ordineȝ habebūt ꝙ pī ⁊ filius ordine nāe pre-cedēt ſpiritum ſanctū:⁊ nō ſolū originis. Maior vī ma-nifeſta. Minorē ḡ ꝓbo 4ᵉ.ſ.ꝙ gñatio actiua:⁊ ꝑ ꝯñs

M paſſiua ꝓcedāt ordinē nāe ſpirationē actiuā ⁊ paſſiuā.

Probatio minoris 4ᵉ. ¶ Et primo ſic. Ois ꝓprietas q̄ aduenit ſuppoſito pre-cōſtituto itelligiť poſterior ipſo:⁊ ꝑ ꝯñs ꝓprietate ipſꝫ cōſtituente:ſed ſpiratio actiua aduenit pri ⁊ filio ꝓcon-ſtitutis.ergo eſt poſterior illis:⁊ ꝑ ꝯñs p̄nitate ⁊ filia-tione conſtitutiuis eorū. ¶ 2° ſic. Quicquid eſt prius ṗore:eſt prius poſteriore:ſꝫ gnō actiua eſt prior patre: ſicut ꝯſtitutiuū prius eſt conſtituto.ergo ⁊ p̄nitas erit prior ſpiratione q̄ eſt poſterior:vl ſimul cū pře:⁊ ſic de filio. ¶ 3° ſic. Qñcūqꝫ aliqua ſic ſunt ordinata ꝙ vnuȝ eſt in vno ſigno nāe:⁊ aliud in alio:talia habent ordinē nature:⁊ per cōſequens quicquid eſt in pmo ſigno eſt prius nā quolibꝫ qḋ eſt in ſcḋo:ſꝫ fecūditati itellectiue poteſt correſpondere pmū ſignū:⁊ volitiue 2ᵐ.ergo cū generatio tā actiua ꝗ̄ paſſiua habeāt eē pro pmo ſigno fecūditatis itellectiue:neceſſario precedent tam ſpira-tionē actiuā ꝗ̄ paſſiuā:que hñt eſſe ꝓ 2° ſigno.ſ.voliti-

N ne fecūditatis. ¶ 4° ſic. Quandocunqꝫ aliqua ſunt ſilr.

Maxima. quicqd eſt ſimul nā cū vno:ſilr eſt natura cū alio.ſi ergo generatio actiua ⁊ ſpiratio actiua ſunt ſimul nā:⁊ gnō actiua ⁊ gnō paſſiua ſunt etiā ſimul nā.ḡ oēs origines perſonarū erūt ſimul.⁊ ſic nō erit ordo fecūditatū itel-lectiue ⁊ volitiue:qḋ eſt incōueniēs. ¶ Nuc confirmo

2.rō principalis vel ꝯfirmādo prime. Maxima. cōcluſionē ṗncipalē ſic. Qñcūqꝫ aliqd eſt prius nā ali-quo:eſt prius nā oī eo qḋ eſt ſimul nā cū illo:ſꝫ gñatio actiua ⁊ paſſiua eſt prius nā ſpiratione actiua:ſpiratio aūt actiua eſt ſilr nā cū ſpiratione paſſiua:q2 correlati-ua.ḡ gñatio actiua ⁊ paſſiua eſt priꝰ nā ſpiratione acti-ua ⁊ paſſiua. ¶ P. Filiꝰ priꝰ eſt filius ꝗ̄ ſpirator:⁊ hoc ordine nāe.ſed prout eſt ſpirator:eſt ſimul nā cū ſpiri-tu ſancto ſpirato.ḡ prius ordine nature filius precedit ſpiritū ſanctū. ¶ Confirmať:q2 in ſigno fecunditatis intellectiue intelligi pōt pī ⁊ filius in eſſe ꝯſtitutum ⁊ non

O ſpūſſanctus:in 2° ſigno.ſ.fecunditatis volitiue ſpūſſan. ergo ſicut ſignū ꝓcedit ſignū:ita illa q̄ ſunt in vno ſigno

Op. pſa ſeꝫ ſingularis. Cōſidera caſe. precedūt illa q ſunt in alio ſigno. ¶ Dico ergo ꝙ pī ⁊ filius ordine nāe ꝓcedūt ſpm ſan.nā pī ⁊ filiꝰ pñt ꝯcipi q̄ſi ad illud qḋ q̄dditatiue includūt ſine ſpūſancto.ḡ prius nā ſunt eo:⁊ hoc ꝓpter ordinē fecunditatum.

4.particula. Quantum ad 4ᵐ vidēdū eſt. Utrū inter opa-tiones diuinas ſit aliqs ordo nature. ¶ Dico ꝙ eſt dare q̄tuor ſigna ſm q̄ opōnes diue or-

Ordo opōnū diuinarū nobilis. Opō eſt imanēs ꝗ̄ trāſiēs ad intra ⁊ ad extra in diuinis eſt duplex. H.i.ōnabilr precedunt. dinanť.in ṗ ſigno ſūt opōnes imanētes ad itra. In 2° opōnes trāſeūtes ad itra. In 3° opōnes imanentes ad ex̄. In 4° opōnes trāſeūtes ad ex̄. Opōnes āt imanē-tes ad itra ſūt itelligē ⁊ velle:⁊ iſte totalr ꝓcedūt:q2 ſūt ꝑfectiones ſimplr ⁊ cōes tribꝰ. Opōnes aūt trāſeūtes ad intra ſunt dicere ⁊ ſpirare. Operationes imanentes ad extra ſunt creaturas intelligere ⁊ eas diligere. Ope-rationes aūt trāſeūtes ad extra ſunt creare ⁊ ꝯſeruare.

P ¶ Sed cōtra iſtū ordinē inſtaťᷣ q̄drupliciter. Primo

Obijcitur 4ᵉ ſic. Agere preſupponit eſſe ⁊ non ſolum agere ſed etiaȝ operari:ſed intelligere ⁊ velle ſunt q̄dā operationes.ꝑ generationem aūt pī cōſtituitur in eē:ergo gnō ⁊ actio ad intra tranſiens precedit actionē imanēteȝ ad intra. ¶ 2°. In ſigno ṗmo quo pī precedit filiū itelligit crea-turas:⁊ in 2° ſigno quo pater ⁊ filiꝰ precedūt ſpūm ſan-ctum diligunt creaturas.ergo operatio imanēs ad ex-tra precedit operationem tranſeuntem ad intra. ¶ 3°. q2 ſcientia cū ſit perfectio ſimplr:vī precedere produ-ctionem ad intra:que nō eſt perfectio.ſcia aūt reſpicit

Ecce qḋ ǭrio vbiqꝫ. Agere q̄le et cauſe eſſe preſupponit. extrinſeca. ¶ 4° ſic. In illo eni priori pater ⁊ filiꝰ erūt inſcientes. ¶ Ad iſta. ¶ Ad ṗᵐ dico ꝙ agere nō ꝓſup-ponit eſſe ṗncipij qḋ:ſicut fuit ſuperius ſepe dictum ⁊ declaratum:ſed ſolum preſupponit eſſe principij quo:

Q ⁊ iſtud eſt eſſentia vel memoria vel voluntas fecunda proprie loquendo. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ accipiēdo priꝰ ori-gine vt dicit gñaliter eſſe a ſe:pater in illo ṗori quo ꝓce-dit filiū itelligit ⁊ diligit creaturā ⁊ diſtinctā hꝫ de ea ſciam:ſꝫ tñ ṗus nā filiꝰ eſt ꝗ̄ iſta habeat pī:lꝫ hēat iſta a ſe ṗus ordine origis q diuidiť in duo ſigna:⁊ lꝫ q̄cqd eſt in iſtis duobꝰ ſignis nature ex parte patris ſit priꝰ origine:tñ illud qḋ eſt in filio corñdēs ṗmo ſigno nāe in patre:prius natura eſt eo qḋ eſt in patre in ſecūdo ſi-gno nature. Iſta ſigna nāe accipiunť ab eſſe ⁊ operari: ſicut ſepe dictū eſt. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ illud qḋ dicit ſcie-

Scia i diuinis formaliter qd dicit? tia formaliter.ſ.terminationē ad creaturā nō eſt perfe-ctio ſimplr:ſꝫ ſolū dicit vnū reſpectū fundamentalem vel formalem rationis:vt poſtea declarabitur. ¶ Ad

Inſcius qs ꝑ qm dici pꝫ. 4ᵐ dico ꝙ nullus dicitur inſcius niſi carens ſcientia ꝓ illo ſigno pro quo natus eſt hēre.ſic non eſt hic. ¶ Ad argᵐ pꝫ.Et ſic equalr rñſum eſt ad q̄ōnē. ¶ Qō.II.

¶ Utrum

A

Op.aliorum. Ordo ſignorum 4^r.

Utrum ordo originis ſit prior ordine
nãe. ¶ Dicũt aliqui ꝙ q̃tuor
ſunt gña ſignoꝝ eſſentialr̃ ordinatorũ. Pri
mo ſunt ſigna durationis. Scdo ſigna nãe.
Tertio ſigna originis. Quarto ſigna rõnis.
Et talẽ ordinẽ dñt ꝙ in vno ſigno durationis ſũt mlta
ſigna nãe: qꝛ in eodẽ inſtãti quo cõpoſitũ gñat: ipꝫ cõ
poſitũ eſt pus ſua paſſione nã: ⁊ tñ ſil͛ duratiõe. In vno
ãt ſigno nãe ſũt multa origis: qꝛ in pori ſigno fecũdita
tis intellectiue: qḋ eſt vnũ ſignũ nãe ſunt multa ſigna
origis: qꝛ a ſe corridẽs pr̃i ⁊ ab alio corridẽs filio. In
vno aũt ſigno origis ſũt mlta rõnis: qꝛ de his q̃ ſunt in
eodẽ ſigno origis cuiꝰ ſũt filiꝰ ⁊ v̄bũ: pt formare itellͣs
nr̃ ſubm ⁊ pdicatũ. dicẽdo v̄bũ eſt filiꝰ: ⁊ ſp in tali actu
rõnis ipm ſubm precedit pdicatũ. nõ ponit̃ aũt ꝙ ecõ
uerſo poſſit eſſe: vt in vno origis poſſint eſſe plura nãe:
B
nec plura durationis in eodẽ nãe: nec pl͛a origis in eo
Impugnatio 4^r
dẽ rõnis. ¶ Sꝫ ꝯ iſtã opionẽ arguo 4^r. p̃ ſic. Nã i oibꝰ
ſignis duratiõis q̃ ſũt in tota d○is duratione: ſuba p̃ce
dit nã ſua accñtia: ⁊ tñ illi ſigno nãe coexiſtũt oĩa ſigna
durationis. ¶ 2° ſic. Nã in illo pori in quo pr̃ p̃cedit fi
liũ in diuinis: pr̃ ꝯſtituit̃ ex eẽntia ⁊ relõne: eẽnª aũt ordi
ne nãe itelligit̃ p̃cedẽ pprietatẽ. ¶ 3°. qꝛ in illo pori ſi
gno quo ſol p̃cedit radiũ: q ab eo gignit̃: eſt cõpoſitũ
ex mã ⁊ forᵃ: iter q̃ ẽ ordo nãe. ¶ 4° ſic. Qꝛ i illo ſigno
rõnis q̃ itellͣs cõcipit vl͛e añq̃ particulare: ipm vl͛e con
ſtat ex gñe ⁊ dr̃ia: q̃ inter ſe eẽntialr̃ ⁊ nãliter ordinãt̃.
Op.propria. Uide ſco.1.q. 2.ſniarum.
Ideo dico ꝙ inter illa ſigna eſt ordo retrogradus: ita
ꝙ ſicut vni ſigno vnius ordinis pñt eẽ multa alterius
ordinis correſpõdẽtia: ita eꝯ. qꝛ ſunt alteriꝰ ⁊ alteriꝰ rõ
nis: ſicut pũctus ⁊ inſtãs: ⁊ iõ ſic mille pũcta coexiſtunt
eidẽ inſtãti: ⁊ mille iſtãtia eidẽ pũcto. Sic in pꝓpoſito d̃
C
iſtis ſignis eſt intelligẽdũ ⁊ ſentiẽdũ. ¶ Sꝫ ꝯ h̃ inſtat̃
Obiicitur 4^r.
4^r. p̃ qꝛ in ordinatis eẽntialr̃ nõ pt̃ eẽ circulatio: ſꝫ iſta
ſigna vel iſti ordies vñr eẽntialr̃ ordinari, g̃ ⁊c. ¶ 2°
ſic. Oẽ ſignũ ex ſua natura pt̃ idiuiſibile ſicut inſtãs: ſed
inſtans ponit̃ idiuiſibile. g̃ ⁊c. ¶ 3° ſic. Nã ſigna iſta in
aliquo idiuiſibili nõ accipiunt̃ niſi ſm rõnẽ vt inſtans
inquãtũ pñm eſt futuri: ⁊ finis p̃teriti: ⁊ pũctus finis vniꝰ
M.1.diſtõ.
linee ⁊ pñm alteriꝰ: ⁊ ſic talia diuidunt̃. ¶ 4° ſic. Nam
maior diſtãtia nõ icludit̃ in minori cũ maius minꝰ ex
cedat: ſꝫ maior diſtãtia eſt inter ſigna durationis: q̃ in
ter ſigna nãe vel originis. oẽs eni ptes tp̃is dr̃nt realr̃ ⁊
eſſentialiter: ⁊ ẽt maior diſtõ eſt inter ſigna originis q̃
In menſuris non eſt ordo eſſentialis.
nãe: qꝛ ordo origis icludit diſtõnẽ realem: nõ aũt ordo
nãe. g̃ ⁊c. ¶ Ad pm̃ dico ꝙ ſicut iter ſigna tp̃is ⁊ loci nõ
eſt ordo eẽntialis gñalr̃ loq̃ndo: ita dico in pꝓpoſito. ꝙ
D
gñaliter loquẽdo de iſtis ſignis nõ eſt inter ea eẽntia
Nõ ralde q̃ſt ſunt ſigna ordiñ o ſigni ea talia.
lis ordo. iõ circulatio non eſt impoſſibilis. ¶ Ad 2m̃ di
co: ꝙ non eſt imaginãdũ ꝙ ſigna cuiuſlibꝫ ordinis ſint
illo mõ diuiſibilia: ſicut tp̃s diuiditur in cuius vna pte
ſit. a. ⁊ in alia ſit. b. Sed diuiſio ſignoꝝ nihil aliud eſt
q̃ coexiſtentia vnius ſigni talis ordinis cum multis ſi
gnis alterius ordinis: ſicut inſtans non diuiditur in pũ
cta: nec punctus in inſtantia: ſed vnũ inſtans coexiſtit
pluribus punctis: ⁊ pluribus inſtantibus vnus punctꝰ.
Attende ordi ⁊ alios p ⁊ 3. ad oppoſitũ h̃.
¶ Ad 3m̃ dico: ꝙ ſigna originis ⁊ nature ſũt vera ⁊ rea
lia: ſicut forte ſũt ſigna durationis: nec ſunt ficta per ra
tionem: ſed ab ipſa ratione inuenta: ſicut alia realia.
¶ Ad 4m̃ dico: ꝙ ibi proprie non eſt incluſio nec con
tinentia continua: ita. ſ. ꝙ plura ſigna vnius ordinis cõ
tineantur vel includantur ab alio ſigno alterius: ſꝫ tñ
Corollarium ad ſolutionem.
eſt coexiſtentia: ſicut dictũ eſt ad 2m̃. ¶ Ex iſtis patet
q̃uo ſigna nãe ſunt diuiſibilia in plura originis: ⁊ econ
uerſo: ⁊ qualis eſt ordo iter iſtos ordines. Et ſic poſſunt
patere multa que dubium faciunt de iſtis ordinibus.

¶ Diſtinctio 14° 15° ⁊ 16°. ¶ Queſtio. I.
B
¶ Preterea diligenter annotandũ eſt ⁊c.
¶ Hic conſiderandum eſt ⁊c.
¶ Nunc de ſpiritu ſancto videndum eſt ⁊c.

Circa diſtõnẽ. 14. 15. ⁊. 16. Quero.
Utrũ in diuinis ſit ordo eẽntia
lis. Ꝙ nõ: qꝛ tũc eẽt ibi diſtõ eẽntialis:
qḋ eſt fl̃m. ¶ Cõtra. vbi diſtõ ⁊ nõ or
do ibi ꝯfuſio. ¶ Circa iſtã q̃õnẽ p̃ vi
dendum eſt quid ſit ordo eſſentialis.
2° vtrum ſit in deo.

Quantũ ad p̃m dico: ꝙ ordo eſſentialis eſt ille qui
1. art. Ordo eẽntial̃ quid? Ordo duplex
cõpetit extremis illius ordis p ſe: ois. n.
ordo q cõpetit extremis: vl̃ ꝯuenit eis p ſe vel p accñs.
Primus eſt ordo eẽntialis. 2° accñtalis. qꝛ certũ eſt
F
ꝙ nõ eſt eẽntialis. g̃ p ꝯñs accñtalis: qꝛ p iſtos duos or
Declaratio exẽplaris 4^x.
dines ſufficiẽter diuidit̃ ordo. ¶ Iſte ãt ordo declara
tur q̃druplici exº: ⁊ poſtea regula q̃druplici notificat̃.
P̃m exm̃ eſt de ſuba ⁊ accñte: ꝯuenit eni ſubm p ſe eẽ pus
accñte: qꝛ nãlr̃. Silr̃ de fũdamẽto ⁊ relõne. Fundamẽ
tũ eſt prius ipſa relõne ordine eẽntiali. Silr̃ ordo mãe
Declaratio regularis 4^x.
ad form̃. mã. n. p̃cedit form̃ ordine eẽntiali. Silr̃ de cã
⁊ effectu. accipiẽdo p ſe cãm: tũc cã eſt por ordine eẽn
tiali ſuo effectu in quocũq̃ gñe cãe. ¶ 2° itroducunt̃
4^or regule. ¶ Pria eſt ꝙ in eſſentialr̃ ordinatis pori
nõ repugnat eẽ ſine poſteriori quãtum eſt ex ſe ⁊ ex nã
ſua: lꝫ nõ forte p nãꝫ h̃ poſſit fieri: tñ ſibi nõ repugnat.
Probatio pª
ſꝫ eꝯ eſt ipoſſe. Repugnat eni poſteriori in ordine eſſen
tiali eẽ ſine pori. ¶ Hec regula declarat̃ p̃ ſic. Q̃ñcũq̃
aliq̃ ſic ſe hñt ꝙ vnũ aliud p̃ſupponit ⁊ nõ eꝯ: lꝫ p̃ſup
poſito nõ repugnet eẽ ſine p̃ſupponẽte: p̃ſupponens tñ
G
nõ põt eẽ ſine p̃ſuppoſito: ſi enim nõ ſe ita hñent tunc
vnũ p ſe aliud nõ p̃ſupponeret nec eꝯ. Sic ãt eſt in eẽn
tialr̃ ordinatis ordine eẽntiali. g̃ ⁊c. ¶ 2° ſic. Q̃ñcunq̃
aliq̃ ſic ſe hñt ꝙ vnũ p ſe dependet ab alio ⁊ nõ eꝯ: depẽ
dẽti repugnat eẽ ſine termino ⁊ nõ eꝯ: ſꝫ pus eſſentialr̃
⁊ poſteriꝰ ſic ſe hñt in ordie eẽntiali. g̃ ⁊c. ¶ 3° ſic. Q̃ñ
cũq̃ aliq̃ ſic ſe hñt ꝙ vnũ p aliq̃ ſig̃ pori p̃cedit aliud:
ſibi nõ repugnat eẽ ſine alio: qꝛ ſi ſic. p illo ſigno ſibi re
pugnaret. Sꝫ ita ſe hñt pus ⁊ poſteriꝰ in ordine eẽntia
li: g̃ ⁊c. ¶ Sꝫ ꝯ h̃ iſtat̃ 4^r. p̃ ſic. Nã p te, ſubꝫ pus eẽn
Obiicitur 4^r.
tialr̃ eſt pꝓpria paſſiõe. g̃ poterit eẽ ſine pꝓpria paſſione
qḋ eſt flꝫ. qꝛ tũc ꝯ demrationis eẽt ꝯtingẽs: qꝛ eiꝰ oppo
ſitũ eẽt vex. ¶ 2° ſic. Creatura eẽntialr̃ ẽ por ſua depẽ
dẽtia ad deũ. g̃ poterit eẽ ſine ea: qḋ eſt ipoſſe. ¶ 3° iſtat̃
H
ꝯ 2m̃ p̃ticulã regule ſupradicte. ſ. ꝙ poſteriꝰ nõ pt̃ eẽ ſi
ne pori. ¶ Prio ſic. Nã accñs pt̃ eẽ ſine ſubo: ſic̃ pꝫ in
ſacro altaris: ⁊ tñ accñs eẽntialr̃ poſteriꝰ ẽ ſubo. ¶ 4°
ad idẽ. Mã ſiue corpꝰ p̃cedit aiaꝫ rõnalẽ: ſꝫ tñ aĩa rõ
nalis pt̃ eſſe ſine corpe. ¶ Ad p̃m ⁊ ad 2m̃ iſtoꝝ dico ꝙ
nec ſuba ex ſua rõne foꝛali repugñt eẽ ſine paſſione: nec
creature ſine depẽdẽtia eiꝰ ad deũ: ſꝫ tota cã eſt pp idẽ
Ordo eẽntia lis 2^x.
titatẽ realẽ eoꝝ iter ſe. ¶ Ad 3m̃ dico. ꝙ 2^x eſt ordo eẽn
tialis. Unꝰ q eſt neceſſarius neceſſitate ſimplr̃: ⁊ iſte ita icom
Hinc ſolutio ad 3ᵐ.
mutabilis eſt ꝙ p quãcũq̃ potẽtiã cõmutari nõ pt̃: ſic̃
relõnis ad fundamẽtũ. nã poſita relõne neceſſario ponitur
ſubm vel fundamẽtũ. ¶ Aliꝰ eſt ordo q neceſſarius eſt ne
ceſſitate nõ ſimplr̃: ſꝫ ſolũ ſm qd. qꝛ lꝫ deꝰ iſtũ cõmuta
Exm̃ vtrobi.
re poſſꝫ: tñ nã nõ. Iſto mõ dici pt̃ ordo iter ſubaꝫ ⁊ ac
cidẽs. Exm̃ ꝯueniẽs p vtroq̃. ¶ Aliꝰ eſt ordo iter actũ
itelligẽdi: ⁊ actũ phãtaſiãdi. ⁊ aliꝰ inter actũ itelligẽdi ⁊
actũ volẽdi. Primus eni ſolus eſt neceſſarius p ſtatu: ⁊ iõ
ſm qd eſt p̃cise neceſſarius: qꝛ deꝰ poſſet alr̃ facere. Eodem
mõ de ſubo ⁊ accñte. Aliꝰ eſt neceſſarius ſimplr̃: nã nõ ſolũ
nãe: vex ẽt deo impoſſe eſt ꝙ actus volẽdi ſit ſine actu

I intelligendi. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ mã non eſt prior ordine eſſentiali aĩa intellectiua. Et ſi dicas de alijs formis. Dico ꝙ dato ꝙ ſit talis ordo: nõ ẽ tñ ita eſſential' ꝙ ſit neceſſ' ſimplr: ſʒ ſolũ ſʒ qd. ¶ 2ᵃ regula eſt ꝙ in eſſentialr ordinatis nõ pt eẽ circulatio. ¶ Hoc declaro 2ʳ. p̃ ſic. Q2 idẽ eẽt p̃us ſeipſo. Et pbat̃ h ſic. Quicqd p ſe ẽ prius priore: eſt p ſe p̃us poſteriore. Sʒ ponam⁹. a. b. c. A. ẽ p̃us b. ⁊. b. prius. c. ſi eſſet circulatio. ⁊ nc poſito ꝙ. a. ſit prius b. ⁊. b. ſit p̃us. a. Tũc ſic. Oẽ qđ ẽ p̃us. b. eſt pri⁹. a. ſʒ. a. ẽ p̃us. b. ğ. a. eſt prius a. ⁊ ſilr de c. ¶ 2ᵒ. ſeqȝ ꝙ idẽ depẽderet a ſeipſo: q2. a. dpẽdet a. b. ⁊. b. ab. a. ğ. a. dpẽdet ab a. Silr poſſet dici ꝙ idẽ cãret ſe: qđ ẽ fl'm. ¶ Sʒ ꝯ iſtã regulã inſtat̃ 4ʳ. p̃ ſic. Nã in partib⁹ motus celi eſt circulatio: ⁊ tñ vi᷑ eẽ ordo eſſentialis iter eas: q2 vna vi᷑ eſſe p̃or eſſentialr altera. ¶ 2ᵒ. q2 in ipſis q̃ñ vel in ipſis ptib⁹ tp̃is vi᷑ eẽ circulatio: ⁊ tñ inter ea vi᷑ eẽ eſſentialis ordo. ¶ 3ᵒ. q2 inter elemẽta vi᷑ eẽ eſſentialis ordo: ⁊ tñ inter coꝝ gñõnes eſt circulatio. ¶ 4ᵒ. q2 inter mixta ẽt vi᷑ eſſentialis ordo: ⁊ tñ iter ea eſt circulatio: q2 ex terra depluta fit vapor: ⁊ ex vapore pluuia: ⁊ ex pluuia iterato terra depluitat̃. ¶ Ad iſta. Ad p̃ᵐ de motu dico ꝙ vna ps mot⁹ nõ eſt altera eſſentialr poſterior: nec p̃or: imo ſolũ accñtalr. Nã illa q̃ nũc eſt p̃⁹ poſſet eẽ 2ᵃ. ⁊ ẽ. ¶ Ad 2ᵐ de tp̃e ⁊ q̃ñ, dico ſilr ꝙ nec iter q̃ñ, nec ptes tp̃is pt eẽ ordo eſſentialis. Et ſic dico gñalr ꝙ i ordine durationis nũq̃ vnũ eſſentialr eſt p̃us alio inquãtũ ordinata ſũt ordine durationis. Uñ oĩs ordo durationis eſt p ſe accidẽtalis. ¶ Ad 3ᵐ de elemẽtis. Et ad 4ᵐ de mixtis dico ꝙ lʒ iter elemẽta ⁊ mixta ſit ordo eminẽtie ⁊ ſʒ pfectionẽ: tñ ſm gñõnẽ nõ eſt ibi ordo eſſentialis: imo ipſa vt ſic, ſũt accñtalr ordinata. ¶ 3ᵃ regula eſt: ꝙ in eſſentialiter ordinatis nõ põt eẽ pceſſus in infiᵐ a priori: a poſteriori aũt nõ repugnat eis talis pceſſus. Hec regula quãtũ ad ambas ptes pbat̃ p idẽ: nã in eſſentialr ordinatis ſp poſteri⁹ p exigit pri⁹. Si ğ v'ſus prius eẽt pceſſus in infiᵐ: tũc poſito aliquo poſteriori neceo ibi eẽnt actu infinita: qđ eſt fl'm. Per oppᵐ: q2 p̃us nõ neceo exigit poſteri⁹ p̃nt eẽ priora ſine poſteriorib⁹ alijs: ⁊ ſic nõ ſeqȝ pceſſus in infiᵒ. ¶ Exᵐ q̃ñi ad vtrũq̃ de numero. Eũdo eñi verſus vnitatẽ: q2 itur ad eſſentialr prius: ſp eſt ſtatus. Eũdo tñ v'ſus pluralitatẽ: q2 iter v'ſus poſterius: nũq̃ eſt ſtatus: ſic pʒ: q2 diuiſio ꝯtinui vadit in infiᵐ. ſic p ꝯñs pluri ficatio numeroꝝ. ¶ Sʒ ꝯ h inſtatur 4ʳ. Primo ſic. Nã in pductione mũdi eũdo v'ſus p̃nᵐ nõ eſt dare aliqđ p̃ᵐ inſtãs, an̄ qđ nõ potuerit mundus pduci. ğ ⁊c̃. 2ᵒ ſilr de motu. 3ᵒ de gdib⁹ for' augmẽtabilis. 4ᵒ h ſpẽb⁹ ꝯtinui. ¶ Ad iſta. Ad p̃ᵐ dico ⁊ ad 2ᵐ ⁊ ad 3ᵐ: ꝙ nõ eſt ibi eſſentialis ordo in pductione mũdi: nec in motu: nec in gradib⁹ forme: ſʒ eſt p ſe accñtalis ordo. ¶ Sʒ 4ᵃ inſtãtia fortior eſt de ſpẽb⁹ ꝯtinui: bicubitũ eñi ordine eſſentiali p̃ſupponit monocubitũ: ſicut dualitas vnitatẽ: ⁊ tñ ſicut p eãdẽ pportionẽ eſt pceſſus in infiᵐ in ſpeciebꝰ ꝯtinui eũdo ad prius. vi᷑ ꝙ in eſſentialr ordinatis ſit pceſſus in infiᵐ ſp eũdo ad prius: ſicut a bicubito ad monocubitũ: ⁊ ſic pcedendo. ¶ Dicit aliq ꝙ nõ ſũt ſpẽs diſtincte: ſʒ ſolũ ſũt gdus intrinſeci: pceſſus aũt in infiᵐ eſt rõne numeri. Sʒ ſi ponat̃ ſpẽs nõ ſufficeret h. Jõ vi᷑ dõʒ vnũ duoꝝ modoꝝ. vel ꝙ nõ ſũt ſpẽs diſtincte: vel ſi ſũt nõ eſt ordo eſſentialis inter eas. de h tñ alś q̃ñ aget̃ de diuiſione ꝯtinui: ⁊ de ſpẽb⁹ figuraꝝ. ſ. bicubiti ⁊ monocubiti. ¶ 4ᵃ regla eſt. ꝙ eſſentialis ordo nõ põt eẽ iter illa q̃ ſũt eiuſdẽ rõnis. hãc pbo 2ʳ. p̃ ſic. Qñcũq̃ aliqua ſunt eiuſdẽ rõnis q̃cqd cõpetit vni ẽ natũ ꝯuenire alteri vł aliqd eiuſdẽ rõnis: ſʒ cũ priori ordie eſſentiali h cõpetat qđ ẽ vł poſſit eſſe ſine poſteriori: ⁊ ſi poſteri⁹ eſt eiuſdẽ rõnis cũ priori: poſteri⁹ põt eẽ ſine priori: ſicut ẽ: ſi iter ea poſſet eẽ ordo eſſentialis: qđ eſt ꝯ p̃mã regulã. ¶ Cõfirmat̃: quia poſterioritas poſtq̃ ꝯuenit. a. nõ vi᷑ cã quare nõ poſſit ꝯuenire. b. cũ. b. ſit eiuſdẽ rõnis cũ. a. ſed in. b. ponit̃ p̃oritas. ğ idẽ poterit eẽ p̃us ⁊ poſterius ſeipſo: qđ eſt ꝯ regulã 2ᵐ. ¶ 2ᵒ ſic. Relo diſq̃pantie nõ põt eẽ inter ea q̃ ſũt eiuſdẽ rõnis inquãtũ eiuſdẽ rõnis ſunt: ſʒ ſolũ inquãtũ diuerſa: ſʒ ordo cõplectit̃ relones diſq̃pantie. ğ ⁊c̃. ¶ Sʒ ꝯ. p ſe cã vi᷑ ordine eſſentiali eẽ p̃or ſuo effectu: ſʒ hõ eſt p ſe cã hoĩs. ğ ⁊c̃. ¶ Silr cã formalis ⁊ effect⁹ ſũt eiuſdẽ rõnis: ⁊ ſilr eodẽ mõ de cã finali: ⁊ de cã mãli p illud idẽ. ¶ Ad p̃ᵐ dico: ꝙ i q̃buſcũq̃ cãis vniuocis q̃ru cũq̃ p ſe ſint cãe deficit illa ppõ. Nã ſic pẽ me⁹ genuit me: ita ſi ego fuiſſeʒ p̃or eo potuiſſeʒ eũ gñare: ⁊ iõ hõ ñ ẽ p̃or hoĩe. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ cã formalis ſp eſt alteri⁹ rõnis ab effectu: ſic cã formalis humanitatis ẽ aĩa rõnalis: ⁊ humanitas eſt alterius rõnis ab aĩa rõnali ſic patet. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ nõ eſt ordo iter cãm finalẽ ⁊ ei⁹ effectũ: ſi ſũt eiuſdẽ rõnis ex rõnib⁹ formalib⁹: ſʒ ſolũ pp aliũ ⁊ aliũ gdũ itrinſecũ: ğ vt ſic nõ ſũt eiuſdẽ rõnis. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ cã mãlis ſp ẽ alteri⁹ rõnis ab effectu: ſic dictũ eſt de cã formali: nã mã nõ eſt cã for': nec for' mãe: ſʒ vtraq̃ cõpoſiti: ⁊ cõpoſitũ eſt alterius rõnis ab eis.

Ultimo videndũ eſt ſi in diuinis ſit talis ordo. Et dico ꝙ ordines q̃tuor eſſentiales ſũt i diuinis. Prim⁹ eſt iter relones. ſ. iter dĩce ⁊ ſpirare: ſic iter actus itell'ſ ⁊ volũtatis. ¶ 2ᵒ ẽ iter pſonas: q2 ſic iter ꝯſtituẽtia: ita iter ꝯſtituta. ¶ 3ᵒ ẽ iter attributa: q2 itell'ſ ẽ eſſentialiter p̃or volũtate. ¶ 4ᵒ iter modos itrinſecos ſicut iter ifinitatẽ ⁊ exiſtẽtiã: ſic dictũ eſt gñalr de ordine nãe. ¶ Ad argᵐ dico. ꝙ ſic nõ ſeqȝ: ſũt ordinata eſſentialiter vel diſtincta. ğ diſtincte eẽn'. Eodem mõ de ordine pp idẽtitatẽ realẽ non ponitur ſeparabiliter inter ordinata in deo: patet quare ⁊c̃.

¶ Queſtio. II.

Utrũ i diuinis ſit ordo accñtalis. Q2 nõ: q2 in deo nullũ eſt accñs. ğ nec ordo accñtalis. ¶ Cõtra. Nã iter ſubas inuenit̃ ordo accñtalis vt iã oñſuʒ eſt: ğ deo nõ repugnat. ¶ Hic ſic in pcedẽti. q. videndũ ẽ p̃ qd ſit ordo accidentalis. 2ᵒ ſi in diuinis ſit.

Quãtũ ad p̃ᵐ dico. ꝙ ſic ordo ꝯñs extrema p ſe eſt eſſentialis: ita ordo ꝯñs extrema p accñs eſt accñtalis. ſicut ordo localis eſt accñtalis: ⁊ ſic ordo durationis. nã nõ repugnat ordinato vt pri⁹ ſm vnũ iſtorũ ordinũ: ẽt ordinari vt poſteri⁹: vt qđ eſt p̃us ſʒ locũ vel tp̃s poteſt eẽ ſine repugnãtia poſteri⁹. ¶ Nũc vidende ſunt q̃tuor regule declarãtes iſtũ ordinem oppoſite priorib⁹ datis regulis de ordie eſſentiali. ¶ Prima ẽ. p̃ori in ordine accñtali nõ repugnat eẽ ſine poſteriori: nec ẽ. q2 quecunq̃ accidentalem connexionem hñt adinuicẽ: accidũt ſibi adinuicẽ: ſʒ ordinata iſto ordine ſũt hõ. ſ. hñt accñtalẽ ꝯnexionẽ adinuicẽ. ğ ſicut prius põt eẽ ſine poſterioriata ẽ. ¶ 2ᵃ regla eſt. ꝙ in iſto ordine poſſibil' eſt circulatio: ſic pʒ de motu locali circulari: c⁹ ptes ſũt eiuſdẽ rõnis: ⁊ p accñs ordinate. Ille aũt q eſt p̃or ꝯtingit eẽ poſterior: ⁊ poſterior p̃or: q2 ps q̃ p̃mo eſt prior: poſtea eſt poſterior: ⁊ ẽ pp circulũ. ¶ 3ᵃ regula eſt ꝙ in iſto ordine põt eẽ pceſſus in infinitũ: q2 vnum aliud nõ p̃ſupponit: cuius oppoſitũ eſt in ordine eſſentiali. ¶ 4ᵃ regula eſt. ꝙ iter illa q̃ ſũt eiuſdẽ rõnis eſt accidentalis ordo: cuius oppoſitũ eſt in ordine eſſentiali: quare negat̃ ibi pceſſus in ifiᵐ. hic nõ pt negari: vt pʒ. ¶ Cõtra p̃mã: q2 prius ⁊ poſterius ſunt correlatiua ſʒ quẽcũq̃ ordinẽ: ſʒ correlatiua poſita ſe ponunt: ⁊ vnuʒ nõ põt eẽ ſine alio: ergo ſeqȝ ꝙ vnũ iſtorũ ordinatorum non poteſt eſſe ſine alio. ergo ⁊c̃. ¶ 2ᵒ ſic. ꝯ ſcḋaʒ

regulam

Margin notes (left): 2. regula. Probatio duplex. — Obijcit quadrupliciter. — K — Ordo durationis inquantũ talis eſt accidentalis. — 3. regula. — L — Probatio vnica. — Obijcit quadrupliciter. — M — Reſponſio triplex. — Scot' qđ ſ'ra — 4. regula. Probatio duplex.

Margin notes (right): N — Obijcit quadrupliciter. — Cõſidera põderando hũ. — O — Uide in theoremantibus Scoti. — 1. arti. Ordo eſſentialis in diuinis quadruplex. Cõſidera eſſe. — P — 1. arti. Ordo accidẽtal'. — Declaratio exemplaris. Declaratio regularis. — Q — 1. regula. — M. l. ita pũe ſe habere. — 2. regula. — 3. regula. — 4. regula. — Obijcit quadrupliciter.

A

regulā:q̄ꝛ in quocūqꝫ ordine īpoſſe eſt idē eſſe prius ſe ipſo.Sꝫ ſi eēt poſſibilis circulatio in accidētalr ordinatis:ita ſequeret̄ ꝙ idē eſſet pꝰus ſeipſo ſic̄ in ordine eēntiali.ḡ ꝛc̄.¶ 3° ꝯ tertiā:poſito ꝓceſſu in infiⁱᵐ in accñtaliter ordinatis:ſequitur illud idem in eſſentialiter ordinatis:quia quocūqꝫ addito fit noua ſpecies numeri inter quas eſt eſſentialis ordo:ſed inter illa eſſentialiter ordinata non eſt accidentalis ordo:ergo nec eſt inter iſta.¶ 4° contra quartā.Inter illa q̄ ſunt eiuſdem rōnis nō pōt eē relō diſquiperātie:ſꝫ prius ꝛ poſterius: q̄ importat ordo accñtalis:ſunt relōnes diſquiperātie.ḡ vr̄ ꝙ nō poſſit eē inter ea q̄ ſunt eiuſdem rōnis ordo accñtalis.

Prius ꝛ poſteriꝰ duplex.

¶ Ad p̄ᵐ dico ꝙ prius ꝛ poſterius pñt accipi duplr.Uno mō formalr:vt.ſ.dicunt relōnes prioritatis ꝛ poſterioritatis:vl̄ cōpoſita ex fundamēto ꝛ reⁿ:ꝛ iſto mō in quocūqꝫ ordine pꝰus nō pꝫ eſſe ſine poſteriori.¶ Alio mō pñt accipi fundamētalr:vt ſupponūt p fundamētis relōnū:ꝛ iſto mō in accñtalr ordinatis prius pōt eē ſine poſteriori:ꝛ eꝯ.In eēntialr aūt ordinatis ſꝫ prius poſſit eē ſine poſteriori:non tñ eꝯ.

B

Pꝫ.c.de differētia in porphyrio.

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſic̄ nō eſt īcōueniēs ꝙ idē differat a ſeipſo p accñs:ita nō eſt incōueniēs ꝙ idē ſit prius ſeipſo p accidēs.tñ eēntialr loquēdo.ſ.ex rōne formali nec vnū nec aliud eſt poſſibile.¶ Ad 3ᵐ dico de numeris ꝛ ſpeciebꝰ numeroꝝ:ꝙ ad poſterius eūdo in eēntialr ordinatis pōt eē ꝓceſſus in infinitū:vt dictum eſt:non tñ ad prius.in ꝓpoſito aūt ſeqꝛ̄ nō ſolū verſus poſterius: ſꝫ ēt verſus prius.

Ecce qō q̄ris

¶ Ad 4ᵐ dico:ꝙ īpoſſibile eſt prius ꝛ poſterius eſſe īter īdiuidua eiuſdē rōnis ꝑ ſe:ſꝫ vbicūqꝫ eſt ordo ſm prius ꝛ poſterius ſiue accñtalis: ſiue alius ſp inordinatis ſunt aliq̄ alteriꝰ ꝛ alteriꝰ rōnis:qbꝰ tñ indiuidua eiuſdē rōnis p accñs ꝯiungunt̄.

Ordo oīs q̄rit alterutrꝫ rōnis ordinatorū:vel prior vel concomitanter.

¶ Exemplum de ordine ſm locum qui eſt inter petrum ꝛ martinū:quibus neceſſario ſunt annexa diſtincta vbi ſpē: ad hoc ꝙ ipſa ſint ordinata ſm locū.

C

Nō ſignāter bene ponderando.

Unde dico ꝛ cōcedo generaliter loquendo:ꝙ omnis ordo accidētalis reducatur ad eſſentiam:nec eſt poſſibile inuenire ordinem accidentalem ſine eſſentiali.

2° arti.

Quantum ad 2ᵐ principale.ſ.Utrꝫ ordo accidētalis ſit in diuinis. Dico ꝙ nō īter ꝑfectiones q̄dditatiuas:nec īter relōnes de qbꝰ dictū ē ſuperius.Tñ inter rōnes cōes nō vr̄ incōueniēs ponere. Similitudo enī qua pr̄ filio ſilis eſt:prior eſt ſimilitudine qua ſpūſſanctus ſimilis eſt prī:q̄ tñ ſunt vl̄ pñt eē eiuſdē rōnis:ꝛ ſic vr̄ ꝙ talis accidētalis ordo eſt inter iſtas relōnes.

Ordo accñtalis duplex.

¶ Intelligēdū tñ ꝙ ordo accñtalis pōt accipi duplr:ſicut ꝛ accñs.Cōuenit enī aliqd alteri accidere: ſicut accñs accidit ſubiecto.Uel a.io mō ſicut inferiꝰ accidit ſupiori:ſicut dicimꝰ ꝙ accidit aīali ꝙ ſit riſibile.

D

Iſto 2° mō pōt eſſe in quidditatiuis ꝑfectionibꝰ ordo accñtalis:ſicut pōt patere p ea q̄ dicta ſunt ſupiꝰ:qō ſic declarat̄.Nā ſpūs ſe hꝫ ad rōnē deitatis:ſicut qōdam ſubalternū.Spūs āt ex eo ꝙ ſpūs nō eſt poſterior deitate:ſubalternū ſemꝑ eſt poſterius quocūqꝫ alio ſpāliſſimo:q̄ꝛ tñ in deo ꝓp ꝑfectionē:priora ſunt q̄ ſunt ꝑfectiora:ꝛ ratio deitatis eſt perfectior:relinqꝛ̄ ꝙ ſit prior: ſpūs poſterior.

Prius in diuinis ꝛ ī creaturis aliter ꝛ aliter.

In creaturis aūt:q̄ꝛ imperfectiora ſunt priora ꝓp imperfectionē:ꝛ ſubalterna ſunt īperfectiora ſpāliſſimis:hinc eſt ꝙ ſpiritus:q̄ꝛ ſubalternū:eſt p̄or natura ſpecifica angeli.non ordinatur ergo deitas ad rationem ſpiritus ex ratione quidditatiua ſpiritus eo modo quo nunc ordinatur:ſed ex alio. Eodem mō dico de ſpiritu reſpectu entitatis:quia ī creaturis entitas eſt prior:ꝛ in deo poſterior ſm vnum modum dicendi ſuperius.

ſ.in prolo. q.vl.j.

¶ Ad argumentum in oppoſitum per iaꝫ dicta patet.

¶ Queſtio. III.

Queritur Utrꝫ qualē ordinē hñt aliq̄ vbi diſtinguūtur ſm rem: talē habeant vbi diſtiguunt̄ ſm rationeꝫ. Iſta eni ꝓpō multū cōiter ꝯceditur. Ideo ad vidēdū de veritate iſtius quero iſtam queſtionem.

E

Regula ſequēs examinat. vide Sco .1. q. quolibeti ar.3. ꝛ vbi ibi notati.

Rō duplex.

¶ Hic ſunt duo difficilia. Primum eſt accipiendo rationem pro ratione fabricata ab anima. Utrum teneat regula.Secundum difficile eſt.Utrum accipiendo rationem pro ratione quidditatiua.

p̄mᵒ arti.

Quātuꝫ ad p̄ᵐ ſupponēdo diſtōnē rōnis poſſibilē.Dico ꝙ ꝓpoſitio iſta eſt vera.Qualeꝫ ordinē hñt aliq̄ ꝛc̄.¶ Et ꝓbo 4ᵗ.Primo ſic.Qñcūqꝫ rō ex h qō cōcipit diſtōnē eē alicubi ponit alibi diſtōnē:opꝫ ꝙ eo ordie eā ponat q̄ ordie inuenit eā ꝛ ꝑcipit: hoc pꝫ.

Probatio q̄druplex.

Nā diſtōnē quā facit intellectus:opꝫ ꝙ ſimileꝫ hēat in re:nō dico ꝙ in re eā attribuit:ſꝫ in re a q̄ accipit:aliogn eēt illa diſtō ficta:ſicut chimera:opꝫ ḡ ꝙ diſtictio quā facit itell's aliquo mō ſit a re.res aūt nō mouent niſi eo ordine quē hñt illa q̄ ſunt diſtincta:ḡ cū intellectus eo mō attribuat,quo mouet̄ a re:talē ordinē hēbūt in itellectu q̄lē in re hñt.

Conſidentia ex pꝫ ratione rōni regrit: ꝛ qualis . vide ꝓpane.

F

¶ 2° ſic.Quicunqꝫ ponit itellectū ꝛ volūtatē diſtingui in deo:ſm rōnē ponit talē ordinē inter intellectū ꝛ voluntatem ſaltē rationis q̄lē ponit realē inter intellectū ꝛ volūtatē:vbi realiter diſtinguunt̄.hoc nō eſt niſi ꝓp iſtā regulā. ¶ 3° ſic.Qꝛ talē ponimus ordinē inter vl̄ia.ſ.inter aīal ꝛ hoīem q̄ nō diſtinguunt̄ niſi ſm rōnē:qualē ponimus inter ſenſibile ꝛ rōnale:q̄ q̄dditatiue diſtinguunt̄:a qbus p̄ora accipiunt̄.¶ 4° ſic.Qꝛ potētia itellectiua nāliter ꝛ neceſſario opat̄ ſm ꝙ mouet̄ ab obo ſicvt eo ordine operatur quo mouet̄:ſed mouet̄ ab obiecto tali ordine.ſ. ſm rōnes formales:ḡ vniformiter opat̄.

Obijcitur q̄druplicater.

G

¶ Sed ꝯtra. Ordo ſimpliciter nō pōt eſſe talis qualis eſt ordo ſm qd:nec eſt ei ſimilis:ſꝫ ordo inter res ꝛ res eſt ſimplr ordo.ordo aūt rōnis nō eſt ordo niſi ſm qd:ḡ ꝛc̄.¶ 2°:q̄ꝛ enti reali ꝛ enti rōnis nihil eſt cōe vniuocū:ſꝫ q̄ nō hñt aliqō cōe vniuocū nō pñt ordinē eiuſdē rōnis hēre:ergo ordo iſte ꝛ ille nō erūt ſiles.¶ 3° ſic. Nā priora quo ad nāꝫ ſūt nob poſteriora:ſꝫ ordo q eſt in re ē ordo nāe:ḡ nō ſemper talē ordinē hñt in itellectu qualē hñt in re. ¶ 4° ſic.Demōſtramꝰ multa de deo a poſteriori: ꝛ p ꝯñs aliqua demōſtrata de deo ſunt in intellectu poſteriora q̄ꝫ aliq̄ in creaturis:ſꝫ in re ꝯſtat ꝙ nihil in deo eſt poſteriꝰ creatura.ḡ ꝛc̄. ¶ Ad p̄ᵐ nō eſt intelligēda regula:ꝙ ſicut in re eſt ordo realis:ita in intellectu:ſed ꝙ ſicut intellectus in re eſt prior naturaliter volūtate:ita proportionabilr ꝛ ſuo mō eſſendi in intellectu eſt etiaꝫ prior volūtate.

¶ Ad 2ᵐ dico eodē mō:nā nō eſt itelligēdū ꝙ ordo rōnis ſit in re ꝛ in actu:ſed ꝙ ſicut in re ē realiter ordo:ita ꝓportionabiliter in intellectu erit talis vel ꝯſilis ordo.

Nōbiles regule ſco.ꝛ ad de plꝰ alis.

H

¶ Ad 3ᵐ dico.ꝙ regula intelligēda eſt qñ itell's fabricat diſtōnē ex diſtōne quā videt ī re: ꝛ tunc qualis ordo offert̄ ſibi in re talis erit ī itellectu: nō eſt aūt intelligēdū de ea quā facit itell's ex impꝑfectione ſua.¶ Ad 4ᵐ dico eodē mō.nā ꝙ a poſteriori demōſtramus p̄ora:hoc eſt ex impꝑfectione itell's nr̄i:ꝛ ideo de talibus nō tenet regula:ſꝫ de diſtōne facta īter intellectū ꝛ volūtatē in deo ſm ꝙ inuentū eſt in creatura:de tali tenet regula.

Quantū ad 2ᵐ principale vidēdū ē.Utrū hec regula teneat accipiēdo rōnē p rōne formali q̄dditatiua nō fabricata ab aīa:q̄ꝛ de rōnibus ab aīa fabricatis nō curo mō:de rōne āt quidditatiua nō fabricata ab aīa:oñdo ꝙ regula valet. Et oñdo q̄druplici ratione.

A.I.iā de ia libus. 2° arti.

¶ Primo ſic.Qñcūqꝫ aliquis ordo cōpetit extremis ex rōnibus formalibus eoꝝ:vbicūqꝫ

Probō 4ᵗ nōbiliꝰ valde vide toti.

I inueniunt̄ tales rōnes formales:inuenit̄ talis ordo:ſed eedē rōnes ſunt:vbi diſtinguunt̄ ſm rē:vbi diſtinguū tur ſm rōnes foꝛales coꝝ:ḡ idē ordo erit vtrobiqꝫ ac cipiēdo ordinē:q eis cōpetit ex rōnib⁹ foꝛalib⁹ coꝝ:ta lis eſt ordo eēntialis. Ad ꝓpoſitū.in deo vel in creatu ra itelligere ꝛ velle ſic ſe hūt.ḡ ꝛc. ¶ 2° ſic. Qñcūqꝫ ali qua ſūt eiuſdē rōnis foꝛalis:qcqd eſt demſtrabile d vno ꝛ de reliquo:ſꝫ intelligere ꝛ velle in creatura:vbi diſti guunt̄ realr:ꝛ in deo:vbi rōne diſtiguunt̄ : mō ꝑdicto itelligēdo rōnē:ſunt eiuſdē rōnis foꝛalis:pōt āt demō ſtrari de intellectione creata ex rōne foꝛali itellectiōis qđ ꝑcedit volitionē:ḡ poterit ꝛ in deo:ꝛ ſic idem ordo erit vbi erūt diſtincta realr ꝛ rōne. ¶ 3° ſic. Per illud qđ ineſt alicui ꝑ accñs nō variat̄ illud qđ ineſt ꝑ ſe:ſꝫ ordo ꝯꝫ rōnes foꝛales eis ꝑ ſe ineſt. Eſſe aūt realr idē vel realr diſtictū ieſt ꝑ accñs.ḡ ordo nō variat̄ ex iſto.

K ¶ 4° ſic. Ordo ꝑ ſe ꝯſeq̄t̄ diſtōnē foꝛalē:q̄ eſt ex rōni bus formalib⁹ coꝝ qdditatiuis:ſꝫ vbi ſunt eedē rōnes qdditatiue:eadē eſt diſtō qdditatiua ꝛ formalis.ḡ vbi eedē rōnes:ibi ꝛ idē ordo erit. ¶ Sꝫ ꝯ hoc inſtat 4ʳ.

Obiicitur q̄drupliciter. ¶ Primo ſic. Actus ꝛ obm vbi diſtinguunt̄ ſm rē ta lē ordinē hñt:ꝙ actus depēdet ab obo.ꝛ hoc eēntialr.ḡ vbi nō diſtinguunt̄ realr:actus depēdebit ab obo:ꝛ ſic in deo. ¶ 2° ſic. Ordo eminētie vī eſſe ꝑ ſe:ꝛ ꝯſequitur rōnes foꝛales:ſꝫ intelligere ꝛ velle ſunt ordinata : vbi diſtinguunt̄ realr ſm ordinē eminētie.ḡ ꝛ in deo erūt ordinata ſm illū eūdē ordinē. ¶ 3° ſic. Nā ordo cālīta tis vī eſſe ordo ꝑ ſe.ſed actus ꝛ obm ſic ſe hñt ꝙ actus cāt̄ur ab obto:vbi diſtinguunt̄ realr:ḡ eodē mō in deo vbi diſtinguunt̄ formalr. ¶ 4° ſic. Nā ordo duratio nis realiter eſt inter habitū principioꝝ ꝛ habitū ꝯnis: qꝛ altera premiſſarum eſt prius tp̄e nota q̄ ꝯ:ergo cuꝫ

L ita ſit in creatura:ita eodē mō erit in deo. ¶ Ad p̄muꝫ iſtoꝝ dico:ꝙ ordo depēdētie eſt accidētalis ꝛ nō eſſen tialis. Eodem mō dico de ordine eminētie ꝛ ordine cā litatis:ꝛ ēt durationis:qꝛ oēs iſti ſunt accñtales reſpe ctu rōnū formaliū:q̄ ſunt cōes. ¶ Intelligēdū tñ eſt

Actus intelli gendi dupliciter accipi pōt ꝛ eſt ſingularis valde. ꝙ actus intelligēdi pōt duplr accipi:vel inquātū cau ſatus eſt ꝛ determinate ſpeciei:ꝛ ſic ordines iſti:ſꝫ de pēdētie reſpectu obiecti:q̄ eminētie reſpectu volitio nis:q̄ cālitatis reſpectu obti oēs:vt ſic ſibi ſunt eēntia les:ꝛ ſequunt̄ rōnē formalē eius:ꝑ quā ponit̄ actus in tali ſpecie.ſed nec ſic eſt in deo ſꝫ iſtā rōnē foꝛalē:qa nec vt ſic dicit ꝑfectionē ſimplr. ¶ Alio mō pōt accipi vt eſt tranſcendens:ꝛ vt dicit ꝑfectionē ſimplr. Et iſto mō dico:ꝙ nullus iſtoꝝ ordinum eſt eſſentialis:ſꝫ oēs

M ſunt accñtales:qꝛ ſibi ꝯueniunt ꝑ ſe ex ꝯiunctione ſui ad actū p̄mo mō dictū:ꝛ qꝛ talis ꝯiūctio ſibi nō ꝯuenit niſi ꝑ accñs:hic eſt ꝙ ordines illi nō ꝯueniūt actui iſto mō accepto niſi ꝑ accñs:ꝛ iſto mō ꝑciſe eſt in deo:ꝛ nō primo mō.ꝑ idē pꝫ ad rōnes oēs:ꝛ inſtātias ductas in oppoſitū.ſ.de oib⁹ illis ordinib⁹:qꝛ vt eſt in deo con

D.duplex. uenit ſibi ordo:vnde ſequitur rationē eius formalem. ¶ Sed hic ſunt aliq̄ difficultates. Prima eſt de or dine nature. Utrū ſit ꝑ accidēs vel ꝑ ſe. ¶ Dico ꝙ or do nāe conſequit̄ rōnes formales ordinatoꝝ:ꝛ ꝑ ꝯñs vbi ipſe ſunt ibi erit:ꝛ quia ſunt in deo ibi erit ꝛc. ¶ 2ª difficultas eſt:qꝛ ordo nāe videt̄ eſſe in deo inter actuꝫ intelligendi ꝛ volendi:ꝛ tñ reſpectu contingētiū actus volendi precedit actum intelligēdi. Nā prius volūtas

Ordo intelle ctiōis diuine ad volitionē diuinam duplex. diuina determinat q̄ intell'e diuinus intelligat. ¶ Di co ꝙ inter iſtos actus quantū ad abſoluta coꝝ eſt talis ordo:ꝙ actus intelligendi precedit actū volendi:ſed vt terminat̄ ad extra nō hñt talē ordinē:ſꝫ oppoſitū. Pri mus eſt eēntialis. Scđs accñtalis:nō enī ſecūdus ꝯſeq tur rōnes formales intell'e ꝛ volūtatis:ſed primus ſic:

ꝛ ideo p̄mus eſt ordo nāe:ſcđs nō. ¶ 3ª diffi.eſt ſi act⁹ N dicēdi ſit prior ordine eēntiali actu itelligēdi in nobis. Diſ.ſ. di.32. ꝛ alibi.

¶ Dico ꝙ tā in diuinis q̄ in creaturis:ſicut poſtea de clarabit̄:actus itelligēdi ſꝑ prior eſt actu dicēdi:ſꝫ Sco tus videat̄ d dicere in deo ꝛ nō in creatura:tñ dico ꝙ ꝑt euidēter oñdi:ꝙ ēt i deo ꝛ i creatura. ¶ Qō. IIII.

Queritur. Utrū in eſſentialr ordina tis ꝛ realr diſtinctis prius poſſit per diuinam potentiam fieri ſine po ſteriori. Et non:quia prius eſt correlatiuꝫ ad poſterius:ergo non poteſt eſſe ſine eo.

¶ Contra.prius non dependet a poſteriori.

Hic introducit̄ regula fr̄is Joā.q̄ talis eſt. Qñcūqꝫ ſūt aliq̄ eēntialr ordinata ꝛ realr diſticta:de⁹ pt facere ꝑus ſine poſteriori:hec aūt reglā ꝯfirmat̄ rōne: ꝛ ꝑ ſic. Qñcūqꝫ eſt aliqđ agēs qđ quātū eſt ex ſe ꝯtingē ter agit:nec pōt neceſſitari ab aliq̄ extrinſeco:ſi ꝑducat duo realr diſticta:ꝛ vnū ꝑus ꝑducat q̄ aliud:priori ꝑducto pōt nō ꝑducere poſterius:ꝛ ſic a ꝑductiōe po ſterioris ceſſare:ſꝫ de⁹ eſt tale agens ꝛ nō pōt neceſſita ri:ḡ pori ꝑducto poterit ceſſare a ꝑductione poſterio ris. Maior dī manifeſta:qꝛ ex quo agens agit quantuꝫ eſt ex ſe ꝯtingēter:nec aliquid aliud pōt eū neceſſitare nō vī ꝙ ꝑducto priori nō poſſit de⁹ ceſſare a ꝑductio ne poſterioris. ¶ Si dicas ꝙ hoc impedit correlatia ꝑo ris reſpectu poſterioris:hoc nō valꝫ:qꝛ cū ꝑducto pori ab eo nō poſſit neceſſitari:ꝛ quātū eſt ex ſe ꝯtingenter agit:ceſſare poterit a ꝑductione poſterioris. ¶ Hec rō ꝯfirmat̄ 4ʳ. ¶ Primo ſic. Agēs nālr neceſſitate circa aliquē effectū:eadē neceſſitate ꝑducit oē neccīū ad ꝑdu ctionē effectus:ſed ꝑ te, ꝑducto fundamēto vel ſubto qđ eſt prius:neceſſitat̄ deus ad ꝑducēdū actum vel re ſpectus:vel illud qđ eſt poſterius:ꝑductio aūt prioris eſt neceſſaria ad ꝑducēdū poſterius:ḡ ſeq̄t̄ ꝙ eadem neceſſitate ꝑducet prius q̄ producet poſterius ſm te. ¶ 2° ſic. Qñcūqꝫ aliqđ agens nālr neceſſitate inclinat̄ in terminū:eadē necītate determinat ſe in termio quā tū pōt:ſꝫ ꝑ te, de⁹ neceſſitat̄ ad ꝑducēdū reſpectū fun damēto ꝑducto:ḡ neceſſario ꝯſeruabit illū. Jtē ſeq̄ret̄ ꝙ dū ꝑduceret aliqđ ad extra de neceſſitate nō poſſet nō ꝑducere:qđ eſt fl̄m. ¶ 3° ſic. Qñcūqꝫ aliqđ agens agit ex toto conatu ꝑducit ꝑfectiorē effectū quē poteſt ꝑducere. Si ḡ de⁹ de neceſſitate ꝑducat.b.a.ꝑducto: ꝑduceret.b.ita ꝑfectū ſicut poſſet:ꝛ ſic poſita albedine cauſaret ſimilitudinē ꝑfectiorē q̄ poſſet:qđ eſt falſuꝫ. ¶ 4° ſic. Neceſſario agens agit q̄cito pōt:ſi ḡ ꝑducto fundamēto produceret reſpectū neceſſario : ꝑduceret fundamētū ꝛ reſpectū ab eterno. ¶ Sed ꝯ iſtud inſta tur 4ʳ. ¶ Primo de cōpoſito ex mā ꝛ forma. Nā ma teria ꝛ forma ſimul ſumpta ſunt priora cōpoſito.ḡ po terit deus ea ſil' facere:ꝛ tñ nō erit cōpoſitū : qđ videt̄ abſurdum. ¶ Secundo ſic. Omnis cauſa videtur eſſe prior ꝛ realr diſtincta a ſuo effectu:ſed deus nō poſſet albedinē imprimere:niſi ſequeret̄ albū ḡ nō oē prius realr diſtinctū pōt eſſe ſine poſteriori. ¶ 3° ſic. Impoſ ſibile eſt aliquid eſſe vel fieri ſine eo:quod eſt eius diſ finitiuū:ſed quantitas ingreditur vt diffinitiuū homi nis:quia corpus organicum:conſtat autem ꝙ ſubſtan tia eſt prior ꝛ realiter diſtincta ab accidēte.ḡ ꝛc. ¶ 4° ſic. Omnis effectus ſicut in eſſe dependet a deo:ita in fieri ꝛ conſeruari.cum ergo non ſolum inquantum in fieri paternitas dependeat a deo:ſed etiam in conſer uari:poterit deus pro primo inſtanti influere ꝛ poſtea non influere:ꝛ ſic erit pater ꝛ filius ſine paternitate:ꝛ ſic pater ꝛ non paternam ex hoc ꝙ hic homo eſt geni tus ab illo:eſt filius illius:erit ergo ſortes genit⁹ a pla

Regula ſcoti ca.1. di.1.ꝛ di.12.2.ꝛ.12. di.4.ꝛ alibi ſepe.

O

Euaſio.

Confirmatio 4ʳ.

A.1.accñs. P A.1.qa.

Obiicitur 4ʳ

Q

tonic.

A

De tertia [illegible] tate op. 2.

Cōſidera cauſe ⁊ pondera bene.

tone:⁊ tñ nō erit filius: nec plato erit pater. ℂ Ad pᵐ ſi dicat̄ ꝙ cōpoſitū nō addit 3ᵃᵐ entitatē:ſicut dicūt alij qui:facile eſt euadere. Tenēdo aūt oppᵐ:opꝫ dicere ꝙ aīa ⁊ corpꝰ pñt ſimul eē:⁊ tñ cōpoᵐ nō reſultabit:poſſet eni aīa ꝯiugi corpori:vt motor:⁊ tñ nō reſultabit aliqđ tertiū cōpoſitū:ſicut nō reſultat ex angelo ⁊ corpe:cui vnit̄:aliqđ 3ᵐ cōpoſitū ex eis differēs. ℂ Ad 2ᵐ. Si dicat̄ ꝙ effectus formalis differt a forā: illi ſic dicētes hñt dicere ꝙ deꝰ pōt albū facere ſine albedine.ſi volūt dicere ꝯtrā:vel potius albedinē in ſubō ſine effectu.ſ.ſine albo. Sed ego dico ꝙ eē albū nihil aliud eſt ꝗ̄ albedo:⁊ ſubm ⁊ vnio albedinis ad ſubm. Et iſtis poſitis eſt impoſſe ꝗn illud ponat̄.ſ.eē albū ꝗ̄tūcūqꝫ ſint priora:q̄ nō diſtinguunt̄. ℂ Ad 3ᵐ dico ꝙ deus oēm ſubaꝫ priorem accñte pōt ſine illo accñte facere. Et iō corpus qđ dī organicū:q̄ eſt prius ⁊ realr diſtinctū a quātitate pōt facere ſine ea:ſꝫ hoīeꝫ nō pōt:q̄ lꝫ hō ſit differēs realr a q̄ntitate:tñ pſupponit quātitatē:⁊ eſt quodāmō poſterior q̄ntitate:⁊ ſic deficit prioritas:⁊ p ꝯñs nō pñt ſeparari.

Nota hīc de effectu formali reſpectu ſine cauſe.

Qꝫ nō poſſit eē hō ſine q̄ntitate:ſꝫ bene corpus:ꝙ hīc ponderabis.

B

Ecce qđ dīcis ſꝫ ꝯſidera iſtā tam.

Queꝛ Alter. ⁊ alios.

ℂ Ad 4ᵐ dico ꝙ nō vī incōueniēs:ꝙ deꝰ influat in fundamētū relōnis nō influēdo in relonē:cū fundamētuꝫ ſit prius ⁊ realr diſtinctū:⁊ ſic deus poterit facere ꝙ Petrus ⁊ Martinꝰ ſint:⁊ tñ pīnitas nō ſit in Petro:nec filiatio in Martino formalis ⁊ actualis:ſꝫ tñ fundamētalis:q̄ illa nō differt ab eis.ſ.a fundamēto:⁊ ſic pꝫ ad illud. ℂ Sed hic adhuc remanēt aliq̄ difficultates.

D. ſcemplex.

ℂ Prima eſt. Utrū deꝰ poſſit facē mām ⁊ formā vnita ſine vnione. Dico ꝙ nō:q̄ oē vnitū eſt effectus formalis vnionis:mām tñ ⁊ formaꝫ bene pōt facere ſine vnione. ℂ Scđa difficultas eſt. Utrū deꝰ poſſit facere corpus ſine figura. ℂ Dico ꝙ ſuppoſito ꝙ deꝰ poſſit facere corpus īfinitū:tūc tale corpꝰ erit ſine figura. Si aūt dicat̄ oppoᵐ tūc erit difficile euadere. ℂ Dicūt tñ aliq ꝙ iſte extremitates.ſ.ſupficies ⁊ punctꝰ nō dicūt aliqđ poſitiuū.ſed nihil aliud eſt pūctū niſi nihil plus de linea:⁊ ſic de alijs.ſ.de linea reſpcū ſupficiei: ⁊ ſupficie reſpectu corporis: hoc eſt difficile tenere ⁊ defendere.

Corpus ſine figura an poſſit fieri?

C

Moiales vide Sco. 2 diſ. 2. q. 9. ad h.

ℂ Iō dico alr. Qꝛ illa oīa nihil abſolutū dicūt:ſed ꝑ ſe reſpectū:ſunt eniꝫ extremitates alioꝝ:ſicut punctus eſt extremitas lineē:⁊ ſic de alijs. ℂ Et ſi dicas quō albedo que eſt ens poſitiuū ⁊ abſolutū pōt fundari in ſuperficie:que eſt ens reſpectiuū. Dico ꝙ nec albedo fundatur in ſupficie:nec ſupficies in albedine:ſꝫ ambo in eodem ſubō:de hoc alſ. ℂ Sed dices: quō dicere debes de linea dum eſt ſine puncto:⁊ ſupficies ſine linea: ⁊ ſic de alijs. Dico ꝙ oīa ſūt finita fundamētalr: nō tñ formalr actualr. Et ſic dōm eſt:ſicut diceremꝰ de duabus albedinibꝰ ſine ſimilitudine. Eſſet eniꝫ īter eas ſimilitudo fundamētalis.ſed tñ nō formalis nec actualis:que eſt accñs:⁊ pōt ab eis ſeparari.

Cōſidera iſtā mā:q̄ nō ſcorſum.

Replica.

Ponit q̄ntitatē de numero reſpectiuū. Et fundamentum poſito termino poſſe eſſe ſine reſpectu [illegible] ad[illegible] vide ſ. di. 29.

D

Quere hic i 4. in mā 6 ca charitate. ⁊ in localibꝰ ⁊ ſ. diſ. 14. ⁊. 25. vel. 14. ⁊ 15. terminꝰ actionis duplex.

ℂ Tertia difficultas eſt. Utrūꝫ deus poſſit facere actionē ſine termino. Dico ꝙ ſicut īferius declarabit̄ ꝙ actio reſpicit paſſiūꝫ tanq̄ terminū:⁊ ſicut nō pōt fieri reſpectꝰ ſine termino:ita nec actio ſine paſſio:q̄ terminꝰ eſt prior ipſa relone nālr ⁊ ordine eēntiali. ℂ Sed ſi fieret qđ. Utrūꝫ deus poſſit facere actionē ſine termino.ſ.ꝙ accipit eſſe p iſtā actionē:pōt dici ꝙ nō.ſicut eni declarabit̄:actio pſupponit pductionē: pductio aūt tam actiua ꝗ̄ paſſiua pſupponit terminū:q̄ actio vel pductio actiua preſupponit fundamētū ⁊ terminū:h eniꝫ eſt gñale cuilibet reſpectui. Productio.n.paſſiua fundat̄ in termino pducto:ꝫ ipm pſuppōit:⁊ p ꝯñs actiua:q̄ ſimul nā eſt cū paſſiua. Dico ꝫ ꝙ deus ſeperare nō poſſet actionē a termio:lꝫ diſtinguunt̄ realr:q̄ ordine eēntiali ⁊ nēcio actio pſupponit terminuꝫ:⁊ ſic pꝫ ad illud. ℂ Quarta diffi. eſt. Si deꝰ poſſit facere motū ſine termino: q̄ vī

Examina hīc iſta ex Sco. Terminus acquiſitꝰ p actionē eſt prior ipſa qđ eſt ſingulare. vide. i. diſ. 32. ⁊ alibi.

E

[illegible]

eſſe prior realr ⁊ eēntialiter:⁊ diſtinctus realiter. Dico ꝙ accipiēdo motū pro forma fluēte:que nō eſt aliud a termino.pꝫ ꝙ pōt. Sed accipiēdo motū pro fluxu forme:ꝗ nihil aliud eſt niſi ordo partiū forme:⁊ ordo ſicut qlibet reſpcūs pſupponit terminū ⁊ fundamētū:relinquit̄ dōm ꝙ motꝰ nō pōt eē ſine termino:q̄ poſterior eo. Eodē mō dico de mutatiōe. Ipſa eniꝫ eſt poſterior termino. ℂ Quinta diffi. eſt. Utrū deꝰ poſſit facē aial: qđ nō ſit ſanū vel egrū. ℂ Dico ꝙ hic eſt imaginādū ſicut ſupius dictum eſt de quātitate:cōparādo eniꝫ ſanū ad egrū:vl iſtas forās ad corpus qđ imediate reſpiciunt p ſubō:q̄ ipſuꝫ eſt prius eis ⁊ diſtinctū realr:pōt deꝰ corpus ſine ſanitate ⁊ egritudine facē. ℂ Sꝫ loquēdo de hoīe ꝗ pſupponit in corpe talē mixtionē q̄ eſt ſanitas vel egritudo:ſic dictū fuit de quātitate:ſic deꝰ nō pōt facē hoīem ſine quātitate:ſic nō pōt deꝰ facē hoīeꝫ ſine q̄litate:ita forte nō pōt facē hoīeꝫ ſine illis mixtionibꝰ. ℂ Iō dico ꝙ ſicut corpꝰ pōt fieri ſine quātitate: ſꝫ nō hō:ita corpꝰ pōt fieri ſine iſtis mixtionibꝰ:ſꝫ non hō vel hūanitas. ℂ 6ᵃ diffi. de luce ⁊ tenebris reᵒ aeris. Utrū aer poſſit fieri ſine eis:ita ꝙ aer eēt ꝗ nō eēt nec lucidus nec tenebroſus. ℂ Dico ꝙ hec regula nō tenet in priuatione ⁊ habitu:q̄ priatio nō pducitur:ſꝫ ex ſola amotione habitꝰ iducit̄. Et iō nō pōt fieri ꝙ ſubm non ſit ſub altero eoꝛum:q̄ ſi excludat̄ habitus eo inducit̄ priuatio. ℂ Ad argumentum ex dictis pꝫ.

Fluxus forme quid?

Qꝫ lꝫ deꝰ corpus neutrꝫ: nō tñ hōīē:ſed conſidera.

F

Et ſi nō pducatur priuatio tñ inducit ſꝫ conſidera. vide. 2. diſt. 1. ⁊ 2. q. 1. in ſcō. ⁊ vbi ibi nōn

ℂ Diſtinctio. XVII. ℂ Queſtio. I.

Iam nunc accedamus ⁊c.

Queritur Utrū neceſſe ſit ponē charitatē creatā i aīa nrā:Qꝛ nō. Apls. Charitas dei diffuſa eſt in cordibus vrīs per ſpūm ſanctuꝫ. ℂ Cōtra.idē Apls. Fructꝰ ſpūſſancti eſt charitas. ℂ Circa iſta qōnē opꝫ videre de neceſſitate charitatis quātum ad poᵃᵐ ordinatā. Et ſcđo quātū ad poᵃᵐ abſolutam.

Ro. 5. a.

G

Gala. 5. d.

Quantū ad pᵐ fuerūt antiquitꝰ q̄tuor opi. ℂ Prima fuit opi. Pelagij.ꝙ.ſ.ad actū meritoriū nō regrit̄ charitas ſine grā:nec ſpālis influētia:ſed ꝙ ex puris nālibꝰ poſſet hō mereri vitā eternā:nā ea q̄ nō ſunt in ptāte nrā:meritoria eē nō pñt. ℂ 2ᵃ opi. fuit ꝙ regrit̄ charitas:nec ipa ſufficit:ſꝫ opꝫ ꝙ ſit ibi aſſiſtētia ſpūſſancti ⁊ inſtīctū:q̄ cū oīa ſint creata nō vī ꝙ aliqđ creatū poſſit actū dignū tāto pmio cāre. ℂ 3ᵃ opi. fuit Magri.ꝙ.ſ.ad talē actū meritoriū regrit̄ ſpūſſancti influētia:⁊ nō regrit̄ charitas nec aliq̄ creatura: q̄ pſona dina.ſ.ſpūſſancti potēs eſt facere ſine illa creatura qđ poſſet facere cū illa. ℂ 4ᵃ opi.ꝙ ad talē actū ſufficit ſola charitas:nec regrit̄ aſſiſtētia ſpūſſācti ſpālis: eo ꝙ dona ſupnālia vident̄ ſufficiētia ad faciēdū taleꝫ effectū deo acceptū ſm ordinationē dinam. ℂ Prima iſtaꝝ opionū ſtare nō pōt:ſed erronea reputat̄. Eſt eni opi. Pelagij. Ipſe eni poſuit ꝙ hō ex puris nālibꝰ pōt mereri vitā eternā:qđ eſt flꝫ. ℂ Nec 2ᵃ pōt ſtare:quia eodē actu numero aliquis p tpm mereī vitā eternaꝫ ſi hēat charitatem:p quem tñ non mereatur vitā eternā ſi nō habet charitatē:dato ꝙ idē actus habeat̄. Et hic oñdit̄ ꝙ ſpūſſanctus ſpālr nō ꝯcurrat:q̄ prius dū charitas nō erat actus erat poſitus in eſſe ſine illo ſpeciali influxu.ergo poſtꝗ̄ habet charitatem iaꝫ nō amplꝰ per quēcūqꝫ influxum ponetur in eſſe. ℂ Si dicat̄ ꝙ nō erit idē actus numero:ſed diſtinctus. ℂ Contra.eodem modo arguitur de actu eiuſdem rationis:q̄ actuꝫ eiuſdem rationis ⁊ eque intenſum habet aliquando in charitate exiſtens:⁊ non charitatem habens:ergo non

Per⁰ articu. De po⁰ ordinatā. Op 4ᵒʳ antiquorum.

H

Impugnatio dictaꝝ opinionum.

Eueſio.

I

Cauſa 2ª.

vĩ ꝙ aliqua alia cã ꝯcurrat ad cãndũ eũ q̃ prius nõ cõcurrebat. ¶ Sʒ ad iſta põt dici dupl'r. Uno mõ ꝙ ſpiritusſanctus ꝯcurrat nũc ad vnũ ⁊ nõ prius ſine variatione illius actus ſaltẽ ſpecifica: qꝛ hoc nõ eſt ĩpoſ'e: eo ꝙ eſt agens liber ⁊ nõ nãle. ¶ 2º mõ vĩ ꝙ nõ eſt incõueniens ponere iſtos actus. ſ. meritoriũ ⁊ nõ meritoriũ differre ſpẽ: qꝛ alie ⁊ alie cãe ꝯcurrũt ad iſtũ ꝙ arguit diſtĩõnẽ ſpecificã. ¶ Cõtra. pᵐ nõ ſufficit: nam ceteris cãis parib⁹ vĩ ĩpoſ'e vlteriorẽ cãm ꝯcurrere gn̄ effect⁹ varieẽ: aut intẽdat: ſiue ſit cã libera: ſiue nãlis: alioquin nihil ibi faceret cũ ipſa nõ ꝯcurrẽte nihil min⁹ cauſet̃ effectus. Alia aũt oĩa paria ponunt̃. ¶ Nec 2ᵐ valet. Nã nũc oĩs act⁹ boni hoĩs exiſtẽtis in charitate differret ſpẽ ab oĩ actu euiſdẽ hoĩs charitatẽ non habentis. qđ vĩ incõueniẽs. Jõ non vĩ neceſſaria influẽtia ſpãlis ſpũſſancti cũ equales actus ⁊ eiuſdẽ ſpẽi ſint digni vita eterna ⁊ nõ digni: ⁊ ẽt in eodẽ: qđ nõ poſſet eẽ ſi eẽt ſupernãlis influẽtia. ¶ 3ª opĩo. q̃ eſt Magĩi nõ tenetur cõiter: eo ꝙ nõ vĩ bñ ꝯſona dictis ſcõꝝ. Nec ẽt bñ ꝯſona dictis ſacri canonis. Grã enĩ ⁊ veritas p Jeſum chõm facta eſt. Jo. 1. Sed mihi vĩ ꝙ loq̃ndo de po͞ª dei abſoluta: nõ eſt ita opĩo abſurda. Nã qcq̃d põt deus facere mediãte cã 2ª: põt ſine ea in gñe cãe efficiẽtis: põt aũt p ſe, mediãte charitate: g̃ ſine ea p ſe põt: nec ẽt eſt ita irrõnabilis: ſicut dr̃: ſʒ ſicut 2ª opĩo exaltat meritũ per ſingularẽ influẽtiã ſpũſſancti: ita iſta multo magis exaltat p totalẽ ſpũſſancti influẽtiã reſpectu actus. Iſtis g̃ trib⁹ modis dicẽdi nõ ꝓbabilib⁹ dimiſſis. Dico ſʒ q̃rtã opĩonẽ: ꝙ charitas ſola cũ alijs q̃ dicent̃ ſine ſpũſſancti influẽtia ſpãli reqrit̃. ¶ Reqrunt̃ enĩ ad actũ meritoriũ: ipſa volũtas: ipſa charitas: ipſa acceptatio diuina: ⁊ influẽtia gñalis: nõ aũt ſpãlis: eo ꝙ talis act⁹ eq̃ inteſi pñt hñ a nõ hñte charitatẽ ⁊ ab hñte. ¶ Sʒ tunc ẽ vna difficultas. Ur̃ enĩ ſeq̃ error Pelagij: qꝛ ſine ſpãli ĩfluẽtia põt cãri actus meritori⁹. Dico ꝙ nõ eſt error Pelagij: qꝛ ipſe nihil aliđ ponebat pter nãlia ⁊ ĩfluẽtiã gñalẽ. Ego aũt pono pter influẽtiã gñalẽ ipſam charitatẽ: q̃ ſʒ dũ eſt nãliter opet̃: tñ ſupnãliter ĩfundit̃: ⁊ ſilr̃ cũ hoc reqrit̃ acceptatio diuina. ¶ Nec valẽt rõnes p alijs opĩonib⁹ inducte. Prima nõ: qꝛ ſʒ volũtas diuina coagat volũtati nr̃e: tñ ſi coagit ꝙ actus ſp eſt in ptãte nr̃a: ⁊ ſilr̃ charitas ꝯcurrens. Nec rõ pro 2ª valet: qꝛ ſʒ charitas nec aliq̃d aliud poſſit actũ dignũ tãto premio cãre quãtũ ex ſe: tñ ex ordine illius in cui⁹ ptãte ẽ pmiũ ꝯferre hñ eſt poſ'e. Nec rõ p 3ª: qꝛ ſʒ ꝓbet ꝙ de⁹ poſſet alr̃ facere: tñ de facto nõ ꝓbat: habemus enĩ grãm eſſe factã: ꝯſtat ãt ꝙ grã q̃ facta nõ eſt ſpiritusſancti.

K

Sustinet opĩ. magiſtri vt ẽt ſʒ in articulo ſequẽte habʒ locum magis

Cõcludit cũ 4. opĩ. plura.

Que reqrun tur ad actum meritoriũ.

L

Dubium.

Ad motiua opĩ. rñdet.

2ᵐ arti. de potentia abſoluta.

M

Opĩ. aliorum. Querere Tho. Articulus pñ ſecũdo.

Quantum ad ſecũdã ptẽ q̃õnis q̃ eſt videre vtrum d potẽtia dei abſoluta poſſʒ de⁹ acceptare aliquẽ ſine charitate: ita ꝙ charitas nõ eſt neceſſaria quãtũ ad potẽtiã abſolutã. Dicũt aliq ꝙ de⁹ de po͞ª ſua abſoluta nõ põt de nouo aliquẽ acceptare niſi ĩfundat ei charitatẽ. Ex hoc ꝓbãt ſic. Impoſ'e eſt eẽ tranſitũ de ꝯdictorio in ꝯdictorium ſine mutatione facta in altero extremoꝝ: ſʒ hic fit mutatio de nõ accepto ad acceptũ: ⁊ nõ eſt mutatio ex pte dei. ergo erit ex parte creature accepte. Sʒ nõ põt intelligi mutatio niſi aliq̃d habeat qđ prius nõ habuit. g̃ ⁊c̃. ¶ Cõfirmat̃: qꝛ nulla volũtas aliquid acceptat qđ nõ prius niſi ei⁹ intell's aliter iudicet de illo q̃ꝫ prius: ergo ſi de nouo volũtas diuina acceptat ſine mutatione in creatura: eſt mutatio in eius intellectu. ¶ Cõtra iſtã ꝯnẽ arguit̃ 4ʳ. Primo ſic. Non eſt magis libera volũtas nr̃a circa obm̃ q̃ꝫ volũtas diuina circa ꝯtingẽtiam: ſed nulla mutatione facta circa obiectũ odiũ: poteſt volũtas illud diligere ſpõte. g̃ ⁊c̃. ¶ 2º ſic. Aut poteſt deus exiſtentem in charitate acceptare: aut non. Si ſic. ergo cum prius eũ nõ acceptaret erit tranſitus de contradictorio in cõtradictorium ſine mutatione. Si non. ergo aliquid de neceſſitate vult citra vltimũ finẽ: qđ eſt falſum. ¶ 3º ſic. Deus ab eterno voluit ſolẽ p tali die creare: ⁊ pro illo die potuit nõ creare: quero in quo eſt mutatio: qꝛ eſt trãſit⁹: pʒ ꝙ nõ in deo: nec in ſole: qꝛ nõ erat adhuc. g̃ ⁊c̃. ¶ 4º ſic. De⁹ ab eterno voluit aĩam antechriſti creare p tali die: ⁊ adhuc põt nõ creare eã: trãſitus g̃ fiet a ꝯdictorio in ꝯdictorium ſine mutatione. nõ in deo ſʒ te, nec in aĩa: qꝛ nõ dũ eſt. g̃ vĩ ꝙ rõ nõ valet. ¶ Nec vĩ ꝙ ratio de mutatione quã iſti põderãt plus ꝓbet ꝙ charitas ſit neceſſaria q̃ꝫ caſtitas: vel quodcũqꝫ aliud: qđ a deo infunderetur: qꝛ tunc aliquid eſſet mutatũ: nec hoc ẽt concludit.

Impugnat̃ 4ʳ

N

Jõ eſt alia opĩo q̃ dicit: ꝙ deus de potẽtia ſua abſoluta de nouo põt acceptare: quã prius nõ acceptabat ſine charitate: vel aliquo alio ĩfuſo reali: niſi ſola acceptatione paſſiua que eſt ens rõnis: qđ declarat̃ ſic. Nã circa operationes ĩmanẽtes fieri põt trãſitus de ꝯdictorio in cõtradictoriũ ex pte obĩ ſine mutatione in obo p ſolum reſpectũ rõnis: ſicut de⁹ de nõ dilecto a me fit dilectus a me. Acceptare aũt eſt opatio ĩmanẽs: ſicut velle: põt g̃ deus nũc aliquẽ acceptare quẽ prius nõ acceptabat: nulla facta mutatione circa obʒ in eẽ reali: ſʒ forte tñ in eſſe rõnis: qꝛ ſic. in ea eſſet acceptatio paſſiua. ¶ Sʒ ꝯ hoc inſtat̃ 4ʳ. Primo ſic. Nã ideo creatura põt velle qđ prius nõ voluit nulla mutatione facta circa obʒ: qa fit mutatio in volũtate: qꝛ prius nõ habuit actũ volẽdi: nũc aũt hʒ: ſʒ ſi poneret̃ idẽ oĩno actus ⁊ nõ mutaretur videret̃ ꝙ oporteret mutationẽ eẽ in obto ſi fieret de nõ volito volitũ: cũ g̃ in diuina volũtate nõ ſit mutatio: hr̃ ꝓpoſitũ. ¶ 2º ſic. Nulla ꝯdictio realis põt ſaluari p nõ reale: ſʒ velle ⁊ nõ velle eſt ꝯdictio realis. g̃ nõ põt ſaluari p iſtã acceptationem que nõ eſt realis. ¶ 3º ſic. Nullũ ens ſimpl'r poteſt ſaluari p ens ſm̃ qđ: ſʒ quando aliq̃d fit de nõ volito volitũ: illa vĩ eẽ mutatio ſimpliciter: acceptatio eſt ens ſʒ qđ. g̃ p eã nõ põt ſaluari. ¶ 4º ſic. Nã vĩ eodẽ mõ ſtare dubiũ. Utrũ de potentia dei abſoluta poſſit deus acceptare qđ prius nõ acceptabat ſine illa acceptatiõe paſſiua. Ipſa enĩ acceptatio pari mõ vĩ donũ qđdã: ſicut charitas. ¶ Ad pᵐ dico: ꝙ ſi creatura eodẽ actu vellet oĩa libere ſicut vult de⁹: eodem mõ poſſet fieri aliq̃d de nõ volito volitũ a creatura ſine mutatiõe: ſicut de deo dicim⁹: ſʒ qꝛ nõ ẽ ita: ió de deo dicimus ꝙ ſic põt fieri de non acceptante hoc acceptans hoc ſine mutatione non autem de creatura. Hoc autem poſſumus dicere: quia diuerſis actibus vult ⁊ operatur circa diuerſa obiecta. ¶ Ad 2ᵐ ⁊ ad 3ᵐ ſimul dico ꝙ duplex eſt mutatio: quedã eſt obiectiua: ⁊ q̃dam ſubiectiua. Mutatio obiectiua ſolũ requirit aliq̃d volitũ in eſſe obiectiuo: ⁊ talis eſt qñ aliq̃d de volito fit volitũ. Sed q̃ũo p ens rõnis põt ſaluari eſſe reale. Dico ꝙ ens rõnis quãtum ad pñs ſpectat: eſt in duplici dña: quoddã enĩ eſt fabricatũ a rõne: ſicut reſpectus ad ſeipſum: ⁊ p tale ens rõnis nũq̃ꝫ ſaluat̃ aliq̃d reale. Aliud ẽ ens rõnis nõ a rõne fabricatũ: ſʒ a rõne derelictũ. ⁊ hõ ſunt reſpectus: intellecti: voliti: dilecti: ⁊ huiuſmodi. per talia aũt rõnis entia bñ pñt ſaluari mutatiões ⁊ ꝯdictiones obtiue. ¶ Sed dices. ſi eſſe volitũ dicit ens ſolum rõnis: q̃ũo ſaluabit̃ trãſitus realis q eſt qñ de nõ volẽte fit volẽs p eſſe volitũ. ¶ Dico ꝙ q̃dã ſunt ita realia: ꝙ circũſcripto oĩ actu intelligẽdi ⁊ volẽdi pmanent: ⁊ talia p aliq̃d non reale nõ pñt ſaluari. Aliqua ſunt q̃ ſʒ nõ fabricent̃ ab actu itelligẽdi ⁊ volẽdi: tñ iſtos act⁹ ꝯſequunt̃: ſicut eſſe acceptũ ⁊ nõ eẽ acceptũ: ⁊ eẽ volitũ ⁊ nõ volitũ: ⁊ de talib⁹ verũ eſt ꝙ ſʒ nõ ſint realia: tñ cõtradictiones

Alia opĩ. quã ſequitur nobilis. ſʒ cautius dicit.

O

Põt tranſitus fieri in opõnibus ĩmanẽtibus ⁊ tranſeũtib⁹ a ꝯdictorio in ꝯdictoriũ q̃ ad mutari vel non.

Impugnatur 4ʳ

P

Nobilis dña inter deum ⁊ creaturam q̃ ad tranſitum dictum ⁊ mutari cõcomitãter vel non.

Mutatio 2ʳ.

Q

A. i. eſſe. Ens rõnis 2ʳ ⁊ vtrũqꝫ notãdũ vide Sco. 13. q. q̃libet.

Entia realia ſũt duplicia.

A
Exiſte^r z^a.

tradictiones que vn̄r reales de actibus iſtis.ſ.intelligē
di volendi ⁊ acceptādi ſaluanť. ¶ Si aūt queras. Eſt
ne iſte tranſitus ſimpliciter: vel ſm̄ quid: qn̄ aliquid
fit de non accepto acceptū. Dico q̄ eſt ſm̄ qd. q2 nihil
nouū eſt in termino tranſitus niſi aliqđ ens ſm̄ qd. Et
ſi dicas B eſt ſimpl'r acceptū. Dico q̄ ita dī B ē ſimpl'r
ens rōnis vel ſm̄ qd. ¶ Per hoc p3 ad rōnes p^e opio-
nis: qđ ad trāſitū iſtū ſaluādū inter ꝯdictoria: non op3
q̄ aliqd fiat nouū hn̄s plus de realitate q̄ȝ vnū iſtoꝝ
ꝯdictoriū: mō ita eſt q̄ eē acceptū ⁊ nō eſſe acceptum
ſunt extrema ꝯdictionis ſolū in eſſe obiectiuo vel voli-
to: ⁊ nō in eſſe ſimpl'r reali: fit aūt mutatio ſ3 tale eſſe:
q2 fit nouus reſpectus rōnis. ¶ Ad 4^m dico q̄ reſpe-
ctus ille.ſ.acceptationis: ſiue acceptatio paſſiua nō pōt
dici donū nec charitas: q2 eſt ſolū ens rōnis: iō nō pōt
creari: nec eſt in creatura q̄ eſt in eſſe reali ſubiectiue:
ſed eſt in creatura q̄ eſt in eſſe obiectiuo. ¶ S3 poſſet
ne plus deus de nouo acceptare ſine acceptatione paſ-
ſiua: vel ſine eē acceptato. Hoc eſt q̄rere. Utrū de^9 poſ-
ſit aliquid creare ⁊ nō creare. Nā ſicut creatio actiua
infert neċio paſſiuam: ſic acceptatio actiua infert ne-
ceſſario paſſiuam: nō poteſt ḡ deus acceptare niſi acce-
pteť aliqd: nec aliqd pōt eē acceptū ſine acceptatione
paſſiua: ſicut nec eē albū ſine albedine. ¶ Sed poſſet
ne de^9 aliquē acceptare nō imprimēdo ei talē reſpectū:
Dico q̄ ſic ſane itelligēdo. Nō eni pōt de^9 aliquē acce-
ptare niſi acceptatio fuerit in eo formal'r. S3 tn̄ pt de^9
hn̄ de nouo acceptare: ⁊ tn̄ acceptatio paſſiua non erit
noua: ſepe fuit dictū iſto anno. 1321. Nā poſita viſione
circa accn̄tia ſeparata: ſtāte viſione: ſi deus ea ſubiecto
ꝯiungeret nūc videreť ſubm ⁊ non prius: nō tn̄ viſione
paſſiua noua: ſed eadē qua videbantur prius accn̄tia.
Eodē mō in ꝓpoſito: q̄ facta prius acceptatione circa
aliqđ obm: vt pōt circa charitatē ex infuſione charita-
tis fiet aīa accepta: nō noua acceptatiōe: ſ3 eadē q̄ p'us
charitas erat accepta. ¶ Ad auctem in pn̄^o: ⁊ ad oēs
ſiles q̄ adducūť a Magro ⁊ ab alijs. ¶ Dico q̄ nūq̄ȝ
itelligiť q̄ charitas diffuſa vel data ſit ſpūſcūs: ſed in-
telligiť q̄ eſt data vel diffuſa p ſpūſcm̄. ¶ Qō. II.

Aliqđ eſſe in creatura ꝯu̅s pt z^r.

Dubium.

B

Solutio.

Dubium.

C

Expō nobilis

VTrum charitas infuſa ſit neceſſaria
rō acceptandi id in q̄ eſt paſſi
ue. Et ſic. puer. 8. Diligētes me diligo. ⁊c̄.
¶ Cōtra. Job 22°. Quid prodeſt deo ſi ho
mo iuſtus fuerit ⁊c̄.

Hic premittuntur quatuor precambula.
¶ Primū eſt q̄ acce
ptatio diuina actiua que datur intelligi p acceptare: eſt
reſpectus fundamētalis fundatus in actu diuine volū
tatis: ⁊ terminat^9 ad creaturā: q2 de^9 nō referť ad crea
turā niſi reſpectu fūdamētali. ¶ 2^m p̄ambulū eſt q̄
acceptatio paſſiua eſt reſpectus formalis fundatus in
charitate creata: ⁊ terminatus ad actū diuine volunta-
tis: q2 l3 dei ad creaturā ſit tm̄ reſpect^9 fundamētalis:
tn̄ creature ad deū bn̄ pōt eē ⁊ eſt reſpectus formalis:
ſicut p3 in creatione. ¶ 3^m p̄ambulū eſt: q̄ iſte reſpect^9
ſ.acceptatio paſſiua non eſt ſic reſpectus rōnis q̄ ſit
total'r ab aīa fabricatus vel fictus: ſed ſic eſt rōnis q̄
eſt ab actu voluntatis in obiecto derelictus in eē obie-
ctiuo.ſ.a termināte talē actū. ¶ 4^m p̄ambulū eſt q̄ iſte
reſpectus.ſ.acceptatio paſſiua non eſt ſic realis q̄ ipſe
poſſit eſſe circūſcripto oī actu intellectus: q2 nihil pōt
eē acceptū niſi volitū: nec volitū niſi cognitū: tn̄ ipſa
aīa dī real'r accepta. Intelligēdū tn̄ q̄ in charitate itel
ligimus fundari quatuor acceptationes paſſiuas. Pri-
ma eſt: eodem modo quo deus acceptat quidditatem
cuiuſlibet creabilis relucentem in ſua eſſentia actu: ſe3

Precambuli quadruplex.
Acceptare eſt reſpectus fun damētalis: ſ3 acceptari ſit formalis.

D

Acceptatio paſſio qual'r realis ⁊ qual'r rōnis. nō bn̄

In charitate creata fūdari acceptanōem q̄druplicem.

ſimplicis complacentie. ¶ Scđa eſt: qua de^9 acceptat
quācūq3 rem creatam ipſam efficaciter volēs ꝓ actua
li exiſtentia. ¶ Tertia eſt: qua deus acceptat eā: vt eſt
quedā virtus que ſm̄ nām ſuā eſt elicitiua actū lauda-
biliū ſicut iuſtitia. ¶ 4^a eſt: q̄ deus acceptat eā vt di-
gnam vita eterna: ⁊ iſta acceptatio nō eſt ex nā chari-
tatis: ſed ab ordinatione diuina talē legē ſtatuēte: ſicut
ſi eſſet aliquis rex q ordinaret in regno ſuo q̄cūq3 hn̄et
denariū aureū: hn̄et hereditatē ⁊ nullus ali^9: iſte inquā
denarius acceptareť p hereditate ipſum incōpabil'r
excedēte: ⁊ hoc ēt eſſet pp ordinatā legem ſtatuentis.
¶ His p̄miſſis introducunť quātū ad q̄ſitū due opio-
nes ꝯrie. ¶ Prima dič q̄ charitas eſt ſimpl'r rō neceſ-
ſaria acceptādi hoiem ipſam hn̄tē: ita q̄ de^9 de potētia
ſua abſoluta non poſſet nō acceptare. Et hoc ꝓbať ſic.
Nā de^9 neċio cōplacet i q̄dditatib^9 quarūcūq3 creatu
rarū quātūcūq3 a deo remotaꝝ. Ur̄ igiť q̄ multo ma-
gis de^9 neċio acceptat charitatē que eſt excellētiſſimū
donū inter creatura creata. ¶ Sed ꝯ iſtā opionem ar
guo 4^r. ¶ Primo ſic. Quicūq3 aliqđ agēs vult aliquod
ob3 neceſſario: eadē neceſſitate q̄ vult illud: vult omne
neceſſario req̄ſitū ad tale ob3 hn̄dū: ſed de^9 ꝑ te, neċio
acceptat charitatē: exn̄tia aūt charitatis prefupponitur
ei^9 acceptationi. ḡ deus exn̄tiā charitatis neċio volet: ⁊
ſil'r neċio ꝓducet charitatem: ⁊ eadē neceſſitate cābit:
qđ eſt falſum. ¶ 2° ſic. Quicūq3 aliqua ſūt eēntial'r or-
dinata ſi poſterius eſt neċiū ⁊ prius: poſterius eſſentia-
liter neceſſario p̄ſupponit prius: ſ3 exn̄tia charitatis ⁊
acceptatio eius ſunt eēntial'r ordinata: ita q̄ talis ordi-
natio ad vitā eternā de facto eſt poſterior eēntial'r ipſa
exn̄tia charitatis: ḡ ſi charitas ordinať ad vitā eternā
⁊ ipſa acceptatio ſit neceſſaria: ipſa neċio erit: ⁊ p ꝯn̄s
neċio cābiť. ¶ 3° ſic. Illud magis neċio diligiť a volū
tate recta: qđ eſt magis diligibile: ſed nā angelica eſt
obm magis diligibile q̄ȝ ſit charitas: nobilius eni ens
eſt. ḡ volūtas diuina magis neceſſario diliget nām an-
gelicā q̄ȝ charitatē. Cōſtat aūt q̄ nō neceſſario diligit
nāȝ angelicā: ergo nec neceſſario acceptabit charitatē.
¶ Cōfirmať iſta rō: q2 diuina volūtas nō opať neċio:
inquātū volūtas: nec inquātū infinita circa ea q̄ ſūt ex
eā: ſ3 ꝯtingēter q2 ſi inquātū volūtas infinita cāret ne-
ceſſario cāret. opať ḡ tm̄mō neceſſario circa obm infi
nitū: ⁊ circa ea q̄ ſunt ad intra: ſ3 charitas nō eſt de nu-
mero taliū obtoꝝ: nec aliqđ aliud creatum. ḡ ⁊c̄. ¶ 4°
ſic. Omne volens rōnabil'r vult res q̄s vult ſm̄ nobi-
litatē ipſaꝝ reꝝ: ⁊ plus ⁊ minus ſm̄ q̄ res magis ⁊ mi-
nus diligibiles ſunt. ſ3 multa ſūt creata que ſunt magis
diligibilia q̄ȝ charitas. ſ. nā angelica: ergo magis eā vo-
let: ⁊ per ꝯn̄s magis neċio. ¶ Si dicať q̄ nā angelica
q̄tū eſt in ſe eſt magis diligibilis q̄ȝ charitas: ſ3 q̄tū eſt
in hītudine ad deū nō. ¶ Hoc dictū ꝯfirmat rōnē. Nā
qđ ē in ſe magis diligibile ē magis diligibile in hītudie
ad deū: ſ3 natura angelica ꝑ te, eſt magis diligibilis in
ſe. ergo ⁊c̄. Maior p3: q2 diuina voluntas diligit res ſ3
diligibilitatē earum. ¶ Confirmanť iſte rationes 4^r.
Primo ſic. Omne agens qđ agit de neceſſitate: citius
agit q̄ȝ poſſit. ḡ cū ꝑ te, deus neceſſario acceptet hn̄tes
charitatem ad vitam eternam: q̄cito poſſet daret ſibi
vitā eternā: ⁊ ſic ſtatim poſtq̄ȝ homo eſſet in grā hn̄et
vitā eternam. ¶ 2° ſic. Omne agēs de neceſſitate agit
inquantū pōt: ſed deus pōt in infinitum diligere. ḡ dili
get habentem charitatem in infinitum: ſed nō diligibi-
le in infinitum eſt deus. ergo charitas eſſet deus. ¶ 3°
ſic. Omne agens de neceſſitate neċio eadē neceſſitate
ꝯſeruat effectum q̄tū pōt: ſ3 pōt de^9 habētē charitatē
in eternum conſeruare. ergo neceſſario ꝯſeruabit hn̄tē

E

Exēplū nota bile.

N.I. ordina tionem.

Opio alioꝝ.

F

Impugn^9 4^r ꝓbādo hās rōnes ad ꝓbā dū deū ꝯtin gēter agere ⁊ operari ad ex tra.

G

Euaſio.

H

N.I. q̄cito poſſit agit.

I

charitatem in eternū. ¶ 4° ſic. Eodem mō de⁹ neccio ſicut diligit charitatē odit peccatū. ſi ergo odiret deus neccio exntez in peccato nunq̄ poſſet eū diligere: ⁊ per ↄñs nūq̄ exñs in peccato mortali reſurgeret: nec exñs in charitate nūq̄ caderet: q̄ ſūt manifeſta fl'a. ¶ Et cō firmat̄: qꝛ nullū obꝫ creatū eſt neceſſario diligibile: ſꝫ volūtas diuina cū ſit recta nō fert̄ in obm niſi ſm̄ dili gibilitatē obi. ergo nullum obiectum creatum a volunta te diuina neceſſario diligetur.

Op. ſco. quā ſeq̄t trāſc' ⁊ bone.

Eſt ergo opīo doctoris quā reputo verā. ſ. q̄ charitas nō eſt ſimpl'r nec̄ia rō acceptandi hoiem. dico acceptatione tali: q. ſ. ſit dignus vita eterna: qꝛ nullū obm creatū eſt ſufficiēs pn̄m vel rō neceſſitādi iſtī⁹ volūtatē: eo q̄ nihil diligit neccio niſi finē vl' hñs neccio ↄnexionē ad finē: ſine q̄ finis nō poterit eſſe: g ſolus finis vel termin⁹: vel ea q̄ nec̄iam ↄnexionem hñt cū eo mouēt diuā volūtatē: ſꝫ nullū creatū hꝫ neceſ ſariā ↄnexionē ad finē ſine q̄ finis nō poſſet eſſe. ḡ ⁊c̄.

K

Obijcitur 4ᵒʳ

¶ Sꝫ ↄ iſtā opionē inſtat̄ 4ᵒʳ. Primo ſic. ſm Diony. de diui. no. q̄rto. Nā boni preſtātioꝛ eſt q̄ȝ nā mali: ſed nā mali neceſſitat deū ad odiēdū. vt pꝫ de peccato ex gñe: qd nō pt̄ placere deo. ḡ ⁊c̄. ¶ 2° ſic. Magis neceſſitat̄ de⁹ a charitate q̄ȝ a qdditate lapidis: qꝛ charitas dicit pfectionē ſimpl'r. lapis aūt nō. ſꝫ de⁹ neccio cōplacet in nā lapidis: ḡ multo magis in charitate. ¶ 3° ſic. Volūtas q̄ eſt volūtas recta nō pōt nō diligere actum rectū moral'r ex nā ſua: ſꝫ volūtas diua eſt ſūme recta. actus aūt charitatis eſt rect⁹ moral'r ex nā ſua ⁊ nec̄ia: qꝛ bonus moral'r: ita q̄ nullo mō pōt eſſe malus: iō cū bonū ex nā ſua ſit acceptabile hñ ordinatā volūtate nō poterit iſte act⁹ nō eē accept⁹ optime volūtati. ḡ volūtas diua neccio diliget. ¶ 4° ſic. Effectus cāe formalis nō pōt eē ſine cauſa formali: ſed eē carū eſt effect⁹ formalis charitatis: ſicut eē gratū eſt effect⁹ formalis gr̄e. ḡ impoſſibile eſt in aliquo charitatē eſſe vel gr̄am: qn illud ſit carum vel gratū.

N. l. eē fo'al' nō pt̄ eē ſine effectu fo'ali.

L

¶ Ad p̄m̄ iſtoꝝ dico q̄ lꝫ malū ex ſe ſit odibile: nō tñ opꝫ q̄ de⁹ actu poſitiuo odiat illud in quo eſt malū: ſicut pōt qs actu odire malas cōditiones alicuius hoīs: nō tñ odire illū hoiem.

Nō hñ h. de odio dei reſpectu mali ⁊ maloꝝ opū̄ me.

¶ Sil'r dato q̄ hoc ↄcederet̄ q̄ de⁹ nō diligeret: nec poſſet diligere illū in quo eſt malū: nō tñ ſeq̄t q̄ neccio odiat: qꝛ pōt actū ſuſpēdere: ⁊ ſic nō diliget nec odiet. Sil'r dato q̄ malū a deo odiat̄ neccio: nō tñ neceſſitat deū ad odiēdū tali odio: qd ſit in ordine ad penā eternā. Eodē mō dico de charitate: dato q̄ de⁹ neccio eā diligeret: non tñ ſeq̄t̄ q̄ neccio diligat eā in ordine ad vitā eternā. Actus enī malus eſt volitus a deo q̄ȝtū ad eē poſitiuū: ſꝫ p̄ciſe negatio odit̄ a deo vt eſt priuatio q̄dā.

N. l. neccio. Acceptatio duplex.

¶ Ad 2ᵐ dico q̄ de⁹ ſicut acceptat ſimplices qdditates alias: ita neccio charitatē. ſ. acceptatione ſimplicis cōplacētie. Sꝫ non loqmur hic de illa: ſed de ea q̄ eſt in ordine ad tale premiū: vel tale: ⁊ iſta neceſſaria non eſt.

M

Ponit̄ aliq̄ tas lſe h: ſꝫ h q̄ hī ſufficit.

¶ Ad 3ᵐ dico q̄ actus charitatis: qꝛ bonus eſt: ideo acceptabilis: ſed nō ſequitur: ideo acceptus neceſſario: ſed ſolū ↄtingenter: quia deus actum pōt ſuſpendere: ⁊ tunc actual'r: vel nō actualiter acceptaret̄. Similiter dato q̄ deus nō poſſꝫ non diligere actū charitatis: non tñ ſequitur q̄ hoc diligere eēt in ordine ad vitā eternā reddendā p tali merito: qꝛ hoc de⁹ libere ordinauit.

Charitas vel gr̄a accipi ſt dupliciter.

¶ Ad 4ᵐ dico q̄ charitas ⁊ gr̄a pñt accipi dupl'r. Uno mō pro illo abſoluto qd includūt mālīter: ⁊ de tali loquoꝛ qd de⁹ nō neccio acceptat: qꝛ acceptū eē nō ē effect⁹ ei⁹ fo'alis. Uel pñt accipi vt implicāt acceptationē paſſiuā: ⁊ iſto mō hñ dico q̄ cōtradictionez includit q̄ charitas vel gratia ſit in aliquo qn illud ſit acceptū vel gratū vel carū: ⁊ iſto mō non intelligitur.

Affirmatiua poſſet recte poni.

¶ Dico ḡ q̄ deus de potētia ſua abſoluta poteſt acceptare quēcūq̄ ſine tali habitu īfuſo ⁊ poſtq̄ȝ infuſus eſt nō acceptare. ſed hoc totum eſt in ordinatione diuina.

N

Reſolo q̄ſtī

Sicut ſi rex ordinaſſet q̄ q̄cūq̄ hēret robas ſuas reciperet̄ in cōuiui ſuo: ⁊ q nō hēret repudiaret̄: hoc eēt in beneplacito ſtatuētis. ſic in ꝓpoſito.

Exēplum.

Exemplū. in veſte nuptiali ſm ſaluatorē.

Math. 22. b. D. quāplex.

¶ Sed hic occurrūt aliq̄ difficultates. Prima eſt q̄ nō vī ſꝫ p̄dicta neceſſitas ponēdi charitatē. Nā deus: vt dictuꝫ eſt: poſſet aliquē acceptare pro vita eterna ſine charitate: ſicut cū charitate. ¶ Dico q̄ ſi loquamur de po⁹ dei abſoluta: nulla neceſſitas apparet ponēdi charitatem: quin eque acceptet ſine ea ſicut cū ea: tñ loquēdo de potētia dei ordinata. Dico q̄ neceſſe eſt eā ponere. ¶ Et ſi dicas quō fuit ordinatū per eū ex quo nō fuit nec̄iuꝫ ponere. ¶ Dico q̄ ex quo cōſtat nobis de diuina ordinatione p̄ſumēdū eſt q̄ hoc fuit magis cōgruū: ⁊ iō ſic ordinatū eſt. Exēplū. deus potuiſſet humanū genus al'r redemiſſe q̄ȝ p icarnationē: nec fuit neceſſariū ſic redimere: ⁊ ſic tñ redemit: qꝛ magis fuit cōgruū: ſic dico in ꝓpoſito.

O

¶ Scōa difficultas eſt. Si iſtaꝫ acceptationē paſſiuā poſitā ⁊ appropriatā charitati potuiſſet de⁹ ponere in quacūq̄ alia qualitate vel virtute: ſicut in fide vel in ſpe: ⁊ ſic de aliqs. ¶ Dico q̄ ſic. nō ſolū īfuſa: ſed etiā acq̄ſita: ⁊ nō ſolū ſpūali: vex etiā ſenſibili: vt. ſ. q̄ ois criſpus acceptaret̄ ad vitā eternā. tñ magis congruuꝫ fuit ſic: qꝛ charitas eſt excellētiſſima virt⁹ pp finem. Exēplū. Rex poſſet ordinare q̄ plus daret̄ p moneta argēti q̄ȝ auri: lꝫ aurū melius ſit in ſe q̄ȝ argentuꝫ. Sic dico in ꝓpoſito: ⁊ hoc tñ totū eſt: qꝛ eſt ad placituꝫ inſtituētis.

Nō approp̄riatur charitati poſſet ↄuenire alij vrtuti. de potētia dī abſoluta.

¶ 3ª difficultas eſt. Si iſtā acceptationē poſſet de⁹ ponere vel fundare in habitu vitioſo: vel i actu vitioſo. ¶ Dico q̄ loquēdo de potētia dī abſoluta poſſet deus iſtituere: q̄ q̄cūq̄ blaſphemaret deū acceptaretur ad vitā eternā: vel poneret̄ in vita eterna. Et quicunq̄ laudaret deū in iferno. Sicut deus poſſet de potētia abſoluta dānare oēs iuſtos: ⁊ ſaluare oēs peccatores ſi vellet: tñ hoc nō cōgruit volūtati ſue ⁊ iuſtitie infinite. Et idcirco de potētia ordinata nō poſſꝫ predicta facere.

P

Lege h p ⁊ ↄ p̄ſa hñ pon derando.

¶ 4ª difficultas eſt: qꝛ cū potētia iſta ſit cōtingens in volūtate diuina reſpectu bonoꝝ ad odiū: ⁊ maloꝝ ad dilectionez: videt̄ q̄ bona ſint odibilia: ⁊ mala diligibilia: ex quo ſunt apta nata ad talē actuꝫ. ¶ Dico q̄ ſicut poſſemus nos diligere quos odimus: ⁊ odire q̄s diligimus ⁊ ex eadē cā: tñ illud eēt vitioſuꝫ ⁊ male factū. ſic deus poſſet quos odit diligere: ⁊ cō: ſed tñ hoc nō eēt malefactū. Nā hoc eſt magis diligēdū: qꝛ a deo diligit̄.

Qꝛ male fit ab hoie bene fieret ſi fieret a deo.

¶ 5ª difficultas eſt: qꝛ adhuc videt̄ ſtare totus punctus queſtionis. Nō enim dictuꝫ eſt adhuc niſi de acceptatiōe ad vitā eternā. Loquimur aūt de acceptione hoīs in ſe vt eſt deo carus nō faciēdo mētionem de ordinatione ad vitā eternā. Utruꝫ aliquis poſſit alium diligere: dato q̄ ei nō ꝓponat bene facere.

Q

¶ Dico q̄ loquēdo de illa acceptatiōe ⁊ dilectione hoīs in ſe: non apparet aliqua neceſſitas ꝓpter quā deus hoiez hñtez charitatē acceptet. nec ēt quare deus hoiez hñtez in ſe peccatū neceſſario odiat: cū nō minus ſit liber deus in ſua dilectione ⁊ odio q̄ȝ nos. Experimur aūt in nobis q̄ libere odimus aliquez cui tñ videmus aliqd ineſſe qd diligimus: ſicut odimus inimicū in ſe: cuius tñ fortitudinē pulchritudinē prudētiā diligimus. Et eodē mō diligimus multos in ſe: quoꝝ tñ vitia odimus: ſicut fratrē meū diligo: cuius tñ turpitudinē odio.

Nōbil' ītag nano.

N. l. ordinatione.

Utrū autem deus actū charitatis ⁊ virtutis in ſe: nō loquēdo de ordine: poſſit odire: ⁊ actum cupiditatis ⁊ peccati diligere: hoc eſt valde dubium.

Quere occhā ⁊ alios hic.

¶ Ad auctoritatē dico q̄ loquit̄ de potētia ordinata.

¶ Qō. III.

A

Utrum charitas acquiſita in nobis ſit pn^m pducti^uū alicu^9 act^9 meritorij. Et vi^r q̃ nõ. Apl's p̃mo ad Cor. 13°. dicit q̃ nihil pdeſt ſine charitate īfuſa. ¶ Cõtra actus charitatis acquiſite laudantur in ſcriptura ſecundi Machab. tredecimo.

Circa iſtā q̃ōnē introducunt̃ q̃tuor p̃ambula. Deinde ad q̃ōnē. ¶ Primū p̃ambulū eſt iſtud q̃ in aīa nr̃a eſt neceſſarium ponere charitatē acq̄ſitā. Et hoc pbo ſic. Nā in oī potētia opatiua ex actibus pfectis circa aliqđ obm̃ põt gñari habitus pformis illis actib^9 ꝛ opationib^9 quas h3 vel habere põt circa illud obm̃. S3 potētia nr̃a volitiua ex puris nālib^9 põt hr̃e actū dilectionis circa deū ſaltē poſito quocūq3 ſine charitate infuſa. ergo ex ipſis actibus frequētatis poterit habens gñari: ſicut ex actib^9 freq̄ntatis iuſtitie. Illū aūt habitū aggeneratū voco charitatē acq̄ſitā nõ infuſam. ¶ Cõfirmat̃ dupl'r. Primo: q2 fides ponit̃ dupl'r. Quedā infuſa ꝛ q̃dā acq̄ſita. Et re^9 eorūdē credibilium ſc3 reſpectu trinitatis ꝛ alioꝝ ſupernālium. ¶ 2°. nā per vnicū peccatū mortale tota charitas īfuſa corrūpit̃: hõ tñ remanet inclinatio ad actū diligēdi deū facil'r: talis facilitas nõ põt eſſe ab aliquo habitu infuſo. ḡ relinquitur q̃ ſit ab aliquo acq̄ſito. ḡ ꝛc.

¶ 2^m p̃ambulū eſt q̃ iſta charitas nõ eſt eiuſdē rõnis cū illa charitate infuſa. ¶ Et pbo ſic. Q̄cūq3 aliqua ſunt eiuſdē rõnis: ſi vnū eſt pducibile p nāꝫ ꝛ reliquū. Hoc pbat̃: q2 reſpectu pducibiliū eiuſdē rõnis ſufficiunt pn^a eiuſdē rõnis. cū ḡ charitas acq̄ſita poſſit p nāꝫ induci: relinquit̃ q̃ charitas infuſa poſſit p nām induci: ſi ponat̃ eiuſdē rõnis cū ea: qđ flm eſt. ¶ 3^m p̃ambulū eſt q̃ act^9 charitatis acq̄ſite ē moralis: ꝛ magis meritorius ꝛ laudabilis q̃ oēs actus aliarū virtutū moraliū: ſicut iuſtitie: caſtitatis: ꝛ ſic de alijs. Hoc enim pbo ſic. Actus moralis q̄ eſt circa ſūmū obm̃ ꝛ optimū bonū: vi^r eē magis laudabilis q̃ actus q̄ ſunt circa bona diminuta. Ꝥ patet: q2 inter actus aliaꝝ v̾tutū ille eſt magis laudabilis ꝛ meritorius moral'r q̄ eſt circa melius obm̃: ſicut p3 de actu iuſtitie. ¶ Cõſtat aūt q̃ act^9 charitatis acq̄ſite eſt circa optimū ꝛ ſūmū bonū: q2 circa deū. ḡ ꝛc. ¶ 4^m p̃ambulū eſt q̃ actus charitatis acq̄ſite nõ eſt h3 ſe meritorius. vt. ſ. acceptet̃ p vita eterna: q2 cū in puris nālibus charitas acq̄ſita maneat corrupto omni dono ſupnāli: ſequeret̃ q̃ ex puris nālib^9 poſſemus mereri vitā eternā: qđ eſt erroneū: ſicut patuit in p̃ma q̃ōne cõtra Pelagiū. ¶ His p̃miſſis circa pũctū q̃ōnis ſunt quattuor modi dicēdi. ¶ Prim^9 eſt: q̃ talis habitus nõ ponit̃ niſi ad vigorādū potētiā. vt. ſ. p ipſuꝫ potētia fiat actiuior ad actū pfectiorē eliciēdū. Nā ſm̃ iſtos diſpõ ſe tenens ex parte p̄ncipij actiui nõ cõcurrit ad actū cãndū: ſ3 ſolū ad habilitādū potētiam: ſicut ponunt exēplū de acutie in ferro q̄ nõ ponit̃ ad cãndū: q2 nõ eſt foīa actiua: ſ3 ad habilitādū: ſic dicūt in ppoſito. ¶ Secūdus modus dicēdi eſt: q̃ talis habitus nõ datur niſi ad determinandum potentiā reſpectu talis actus: q2 potētia de ſe eſt idetermināta ad actū pfectū ꝛ iperfectū: habitus aūt determinat potētiā ad actum perfectū. ¶ Tertius modus dicēdi eſt q̃ nõ dat̃ niſi ad modificandū actū: q2 tota ſuba actus eſt a potētia: ſed modus illius actus ſm̃ quē ille actus di bonus moraliter vel malus: eſt ab habitu ſemp ſequente rectam rõnē. ¶ Quartus modus dicēdi eſt: q̃ habitus dat̃ ad intenſionem actus. Imaginat̃ enim q̃ ab vno eſt ſuba actus. ſ. a potētia: ꝛ ab alio intenſio illius actus. ſ. ab habitu. ¶ S3 nulla iſtarū opīonū põt ſtare vt vi^r. ¶ Prima nõ. Nā vigoratio ſolū ponit̃ in potētijs fatigabilibus ꝛ organicis q̄ nõ diſtincte operant̃: ſicut ſunt potētie ſenſitiue: ſed volūtas non eſt potētia fatigabilis nec de difficili operatiua. ergo nõ ponit̃ habitus in ea ad vigorādū. ¶ Ꝥ. De omni potentia actiua vigor põt demõſtrari q̄ eſt vis actiua de ea demr̄abilis: ex eo q̃ eſt po^a actiua vigor ille. ergo vigor q̄ ponit̃ eſſe in habitu nõ põt eſſe ille vigor q̄ eſt demr̄abilis: q2 ille eſt p ſe potētie actiue. Op3 ḡ q̃ iſte vigor ſit aliqđ accñs adueniens potētie cãtus ab habitu vel actu: vel a q̃cūq3 alio. Et tūc idē dubiū ſtat qđ pri^9 erat de habitu. Utrū pcurrat cū potētia ad vigorādū vel ad determinādū ꝛc. Et erit pceſſus in infi^m. ¶ 2ª opio ēt ſtare nõ põt. Nā determinatio quā tu ponis nõ põt hr̃e bonū itellectū. Cā enim p̄ticularis determinat vniuerſalē: ꝛ tñ pp Ꝥ non auferet cãlitas ab ea vel excludit̃. ḡ nec hic. ¶ Ꝥ. Q̄cūq3 p aliquā formā videmus alicui ieſſe po^am ad opādū: cui tñ prius nõ inerat añ illā formā: niſi illi for^e aliud de repugnet: nõ vi^r q̄n poſſit ſibi attribui vis actiua: ita eſt hic. ḡ ꝛc. ¶ Ꝥ. Qñ dicis de iclinatione. aut itelligis p eā quādā pmitatē ad opandū: ꝛ ſi ſic nõ op3 ponere habitū: q2 po^a q̃tū eſt ex ſe ſp eſt pna. ḡ op3 ponere q̃ pp aliqđ aliud habit^9 ponat̃ q̃ pp Ꝥ. ¶ 3ª opi. nõ valz: q2 a quocūq3 cãtur ſubm ab eodē cauſat̃ ꝛ paſſio p̄ns illud ſubm: ꝛ ex: ſ3 bonitas moris vel malitia eſt paſſio actus moralis. ḡ ꝛc. Ꝥ. Actus charitatis nõ põt eē malus. Ꝥ. Idē actus poſſet eſſe bon^9 ſine charitate. ¶ 4^a ēt via nõ valet: q2 a quocūq3 pducit̃ forma: ab eo for^a in certo gradu producit̃: ſi ſit apta nata eſſe in gradu: ſ3 ex hoc q̃ in certo gradu eſt: neceſſario eſt intenſa vel remiſſa. ergo ꝛc. ¶ Exemplū de albedine.

Ideo dico q̃ nõ apparent niſi duo modi ponēdi iſtum habitū. q̃. ſ. ponit̃ in ratione principij concurrentis cum potentia. Uel in ratione p̄ncipij cõcurrentis cū ea inq̃ntū receptiua eſt. Uel in rõne p̄ncipij pcurrētis cū ea inq̃ntū actiua eſt. ¶ Dicūt enī aliq̄ q̃ habitus pcurrit cū potētia inq̃ntū receptiua eſt: ꝛ ſic paſſiue. ¶ Alij dicūt q̃ pcurrit cū po^a inq̃ntū actiua eſt: ꝛ iõ pcurrit actiue. ¶ Uidēdum eſt ḡ q̄s iſtoꝝ modoꝝ ſit rõnabilior. ¶ Quantū ad p̃^m. ſ. de paſſiuo eſt intelligēdū: q̃ q̃tuor gñā diſpoſitionū ponūtur ex parte p̄ncipij paſſiui. ¶ Quedā enī ſūt diſpõnes trāſeūtes: ſicut in iductione for^e ſubalis reqrunt̃ aliq̄ diſpõnes in mā: que forma iducta trāſeūt: ſicut alterationes: ꝛ multa talia q̄ adueniēte forma ſubali recedūt. ¶ Alique aūt ſunt diſpoſitiones permanentes: ſicut reſpectu forme aeris in mā reqrit̃ raritas: q̄ ēt cū forma aeris permanet. Quedā aūt ſunt que permanent: ꝛ vltra hoc ſunt receptiue imediate ipſius for^e: ſicut quantitas in corpore reſpectu coloris: que pmanet cū colore: ꝛ ipſum imediate recipit. ¶ Alie aūt ſunt q̄ neceſſario reqrunt̃: q2 forma in determinato ſubo nõ põt recipi niſi ſint diſpoſitiones tales ſil' in tali ſubo determinato: ſicut diaphanitas in aere re^a lucis: que nõ recipitur niſi cū illa diaphanitate. ꝛ Ꝥ eſt: q2 aer ſimul cū diaphanitate ſunt vnum principium receptiuū. ¶ Diſcurrendo per ſingulas predictas diſpoſitiones ꝛ applicando ad habitum. ¶ Primo de prima patet: quia nullus ponit habitum talē diſpoſitionem eſſe: op3 ergo q̃ ſi ponatur q̃ altero triū modorū ponat̃. Oſtendo ḡ primo q̃ non eo modo concurrit vt diſpoſitio: ſicut quãtitas reſpectu coloris. ſ. vt imediate receptiuum. Primo ſic. Quandocūq3 aliquid eſt diſpoſitio ad aliquam formā vt imediate receptiuum: illa forma non poteſt recipi in ſubiecto vltimato niſi illo mediante. Sed actus recipitur in potentia nullo habitu exiſtente: q2 actus precedit habitū. ḡ ꝛc. ¶ Secūdo ſic. Quia oīs talis diſpõ

Marginalia:

Charitaſ acq̄ſite neceſſitas.

B — Fides 2^x.

Diſtĩ̃ō charitatis acq̄ſite ab infuſa.

Excellētia charitatis acq̄ſite reſpectu aliaꝝ acq̄ſitarū virtutum.

C

Charitas acq̄ſita non ſufficit ad meritū vite eterne.

Modus dicē 4^r ad q̃ōnē.

D

Impugnatio horū3 modorum dicendi.

E

F

Cõſidera illum.

G — Ph'. p̄ota Ꝥ methaſ. 13. 2. methaū magis ſequatur.

p^a pars. Diſs diſpõnū p̄ncipij paſſiui quattuor.

H

Excl'udit ab habitu reſpectu potētie diſpõ ma3 notabilr inducendo.

I que īmediate recipit formā:prius denoīaſ a forᵉ.cha/
ritas ḡ priꝰ denoīaſ a forma.ſ.ab actu:ꝛ ſic charitas pꝰ
eēt amās ꝙ̄ volūtas.¶ 3° ſic.Qñcūqꝫ aliq̄ talis diſpō
a ſubīo ſepaſ nō repugnat forᵉ in eo recepte ſiſ ſeparari
ſic pꝫ de ſuphicie ꝛ colore.Si ḡ charitas ſepeſ:ipſa eēt
amās ꝛ volēs ꝛc̄.¶ Si āt ponaſ ꝙ poᵃ ſolū ſit ſic aliqd
qḋ necīo coexigit ex pte receptiui:ſic raritas reᵘ forme
aeris:tūc ſeqˇ ꝙ habitꝰ ſit ſolū cā ſine qua nō:qḋ negaſ
ab eis ꝛ ab oībꝰ.Probo ꝯñtiā:qꝛ dato ꝙ ſit cā ꝑ quam
B ꝓbo ipoſſe eē ſic:qꝛ illud nō pt eē cā ꝑ quā in gñe cāe
mālis:q̄ nō cāt vt totalr nec ptialr in illo gñe:ſꝫ raritas
reᵘ forᵉ aeris nec habitꝰ reᵘ actꝰ eſt cā mālis:nec totalis
nec ptialis.nō totalis:qꝛ cālitas cāe mālis eſt recipere.
Cōſtat āt ꝙ habitꝰ nec totalr nec ptialr actum recipit.
ḡ ꝛc̄.¶ Si āt ponaſ ꝙ iſto mō ꝯcurrit:ſic diaphanitas
in aere reᵘ lucis.¶ Cōtra B arguo ſic:qꝛ aut lux recipi
K tur in aere mediāte diaphanitate:vel eꝯ.Aut totalr in
vtroqꝫ:aut ptialr in vno ꝛ ptialr i alio.Si pᵒ mō dicaſ:
tūc redit pᵐus modus iprobatꝰ.ꝙ.ſ.actꝰ nō pōt recipi
in potētia niſi mediāte habitu eodē mō mediationis.
Silr nec eꝯ.¶ Si āt ponaſ 2° mō ꝙ in vtroqꝫ totalr
recipiaſ.B eſt ipoſſe:qꝛ tūc eiuſdē effectꝰ eēnt due cāe
totales.ꝛ i eodē gñe cāe.Nā recipe ē cālitas cāe mālis.
Nec ēt 3° mō pt itelligi.ſ.ꝙ ptialr i vno ꝛ ptialr i alio.
Nā actꝰ nō ē forma diuiſibilis ꝑ iſtū modū:ꝙ poſſꝫ po
ni ptim in vna re ꝛ ptiꝫ in alia.¶ P̄.Nulla vī diſibili/
tas in actu:niſi vel in ptes eēntiales vel i ḡdus.Si fiat
diuiſibilitas in partes eſſentiales:tūc vl' genus erit i po
tētia:ꝛ dīa in hitu:vel eꝯ.q̄cūqꝫ poſito manifeſtū ē icō
ueniēs.Si āt fiat diuiſio in ḡdus:cū in q̄cūqꝫ ḡdu ſal/
ueſ rō forᵉ:ꝛ poniſ ḡdus in hitu:tūc forma poneſ i ha/
bitu ꝛ tūc erit volēs ꝛ amās:ſic ꝯ pᵐ moᵐ argutum eſt.
¶ Si ponaſ ꝯcurrere ex pte pncipij ꝓductiui ꝛ actiui
iſte hitus:tūc ē dubiū.vtrū ſit in volūtate agēte ꝛ itelle
ctu agēte:vl' in volūtate ꝛ itellectu poſſi.Prio mō nō ē
viſile.ſ.in volūtate ꝛ itellectu agēte:qꝛ nō pñt habitum
recipe niſi patianſ:itellꝰs āt agēs ꝛ volūtas agēs:vt ſic
nō ſūt paſſiua.¶ Si āt dicaſ ꝙ habitus poniſ in intel
lectu poſſi ꝛ voluntate poſſi:iſto mō nō pt ꝯcurrere cū
illo in quo eſt ad agēdū:qꝛ itellꝰs poſſis ꝛ volūtas poſſis
nihil cānt.Poſſet ḡ poni in itellectu poſſi ꝛ in volūtate
poſſi.ꝛ tñ ꝙ ꝯcurrat cū itellectu agēte ꝛ volūtate agēte.
ad cāndū actiue ꝛ ad ꝓducēdū actiue ipm actū.Exᵐ.
appetitꝰ eni ſenſitiuꝰ ꝯcurrit cū volūtate ad motū cor/
poris:ꝛ tñ nō eſt in volūtate:ſꝫ ſm multos eſt in corpo
re moto:ſic pt habitꝰ ꝯcurrē cū volūtate agēte:q̄uis nō
ſit in ea.Pꝫ ḡ ꝙ dubia eſt vtraqꝫ via ſiue ponaſ ꝯcur/
rere vt actiuū:ſiue vt paſſiuū.¶ Sꝫ q̄ eſt via rōnabi/
lior.Dico ꝙ mihi apparet ꝙ rōnabilius eſt ponere:ꝙ
ꝯcurrat vt pnᵐ actiuū ꝙ̄ vt paſſiuū.Et hāc ꝑſuadeo ſic.
Qñcūqꝫ eſt aliq̄ nā q̄ pt in duas opōnes:in quarꝫ vna
abūdat ꝛ in alia deficit:ſi adiutoriū deſ illi nāe rōnabi
liꝰ ē ꝙ deſ ſibi ex ea pte q̄ deficit ꝙ̄ ex ea q̄ abūdat:ſꝫ
nā in ꝓducēdo deficit ꝛ in recipiēdo abūdat.ḡ ſi habi
tus deſ ei in adiutoriū:potius dꝫ ſibi dari ex parte qua
deficit.ſ.ex ea pte q̄ ꝓducit ꝙ̄ ex ea q̄ abūdat.ſ.ex pte
q̄ ē receptiua. Maior iſtiꝰ ꝑſuaſiōis vī ſatis ꝓbabilis.
¶ Primo:qꝛ nā nō deficit in neceſſarijs.ḡ ſi ſibi nō da
reſ:iā videreſ deficere in neceſſarijs.¶ 2° qꝛ nā nihil
fac fruſtra: fruſtra aūt faceret ſi daret adiutoriū ex ea
pte q̄ abūdat:qꝛ ſine illo adiutorio facere pōt illud qḋ
pōt facere cū illo.ḡ erit fruſtra.¶ 3°.qꝛ vnumqḋqꝫ ſic
agiſ ſm nām:ſic agereſ ſi fieret ſm artē:ſꝫ artifex po/
tius auxiliareſ vbi magis deficeret:ꝙ̄ vbi ſupabūda/
ret.ergo eodē mō faceret nā.¶ 4°.qꝛ proceſſus natu/
re eſt ordinatus ſm rōnē:ſꝫ rō dictat:ꝙ ibi dꝫ magis

L
3ª pars.

Ponit nedum intellectū ſed volūtatē poſſibilē ꝛ agētē vbi nō ſcotiſat niſi caute exponatur.

M
Reſolō huiꝰ partis imo totius q̄ſtionis ꝙ habitꝰ cōcurrit actiue cū pō.
Ingenioſa deciſio.

Probat ma. q̄druplicr ꝑ rōnem.3.de aia.t.c.45.ꝛ 2.ce.t.cō.50.ꝛ.59.
3.d aia vbi ſupra ꝛ alibi.
2.phy.
Com.ii.meta.ꝛ phe in ꝓhemio eiuſdē mete.

poni adiutoriū vbi eſt maior defectus ꝙ̄ vbi eſt ſuper N
abūdātia: ḡ eodē mō faciet nā. Minor ēt ꝑſuadeſ ꝑ
4ᵒʳ exēpla.Primū ē ꝙ nā ē potēs ad recipiēdū:ꝛ defi
ciēs ad ꝓducēdū.ꝑ hoc pꝫ ꝙ optime corpus diſponiſ
ad recipiēdū aiam:ꝛ tñ nō pōt ꝓducere eā.Scḋꝫ eſt d
corpe bruti.Silr 3° nos ſumus receptiui diuinarū reue/
lationū:ꝛ intellꝰs eſt capax earū:nec tñ pōt eas ꝓduce/
re.Silr 4° volūtas ꝛ oēs inſpiratiōes ꝛ charitatē ꝛ ta/
lia pōt recipe:ꝛ tñ nō pōt ꝓducere.Patet ḡ vlr ꝙ nā
magis deficit in ꝓducēdo ꝙ̄ in recipiēdo.ḡ cū habitus
deſ nāe in adiutoriū.magis dabiſ ex ea pte qua ē acti/
ua:qꝛ in illa deficit:ꝙ̄ ex ea q̄ eſt paſſiua:qꝛ ibi nō defi
cit.¶ Iſta opīo ꝯfirmaſ ꝑ 4ᵒʳ ꝓprietates q̄ ꝯſueuerūt
attribui habitui.¶ Prima eſt ꝙ habitus eſt illud quo
velociter operamur.Hoīes eni habituati dicunſ ꝓm
pti. 2°.qꝛ ꝑ habitū facilr opamur.Nā virtuoſus cum
difficultate nō opaſ. 3°.qꝛ ꝑ ipm opamur delectabilr
qꝛ habituatus circa opa ſua nō triſtaſ. 4°.qꝛ ꝑ ipſum
opamur efficaciter ꝛ firmiter:qꝛ actus fortiores ſūt ꝛ
intenſiores in hitibꝰ habitū.Diſcurrēdo ḡ ꝑ ſingulas
pꝫ ꝙ magis cōpetūt habitui inq̄tū eſt actiuꝰ ꝙ̄ inq̄tū
ſe tenet ex pte pncipij paſſiui.¶ De pᵐa pꝫ.ſ.de velo
citate.Sꝫ tñ aliq dicūt ꝙ B pōt eē ex pte pncipij paſſi/
ui:ſic ipſi exēplificāt de motu ḡuis ſurſuꝫ ꝛ leuis deor/
ſum.Sꝫ B nihil eſt:nā rō q̄re graue nō velociter moue
tur ſurſum ꝛ leue deorſum:eſt ꝑꝑ iclinationē oppoſitā
ꝛ ꝯriā:qꝛ ḡue iclinaſ deorſum ꝛ leue ſurſuꝫ.volūtas āt
nullā hꝫ ꝯrietatē reᵘ alicuiꝰ actus:ꝛ iō q̄tū eſt ex ſe ve/
lociter opaſ:qꝛ nullā hꝫ ꝯrietatē.ſi ḡ facit velociter ope
rari:B erit:qꝛ ad eliciēdū opōnē daſ ſibi coadiutoriū:
qḋ in ea aggeneraſ ipſe habitꝰ.¶ De 2°.ſ.de facilitate
pꝫ:qꝛ difficultas nō ꝓuenit niſi ex aliq̄ iclinatione ad
oppᵐ.Ipſa aūt voluntas nō inclinaſ ad aliqd ꝯrium
actū:facilitaſ āt ex collatione adiutorij.¶ De 3°.ſ.de
delectatione eodē mō.¶ De 4° ēt pꝫ clarius.ſ.de effi
cacia ꝛ firmitate.Nā itēſio alicꝰ actꝰ ꝛ firmitas actus
nō ꝓuenit ex pnᵒ paſſiuo:qꝛ ſicut ſupius eſt oſſuꝫ.illḋ
qḋ īprimiſ in ſuſceptiuo corporeo nūq̄ rōne ſuſcepti/
ui corrūpiſ:ſꝫ ſolū vī vel ꝑꝑ inductionē ꝯrij ſi hꝫ ꝯriū
vel ꝑꝑ ſubtractionē actionis.Similr ſꝫ Aug.habitus
eſt quo poſſumꝰ in actū exire:qñ volumus:ſed pati nō
eſt in ptāte nr̄a.ḡ opꝫ ꝙ B ꝓueniat ex eo ꝙ habitꝰ ſe tꝫ
ex pte pncipij actiui.¶ Cōtra iſtā pōnē inſtaſ 4ᵒʳ.Pri
mo ſic.Oē pnᵐ ꝓductiuū actus vel opōnis eſt poᵃ:ſed
habitus ꝑ te,eſt hᵒ.ſiue ſit totale ſiue partiale.ḡ ꝛc̄.ꝛ ꝑ
ꝯñs tot erūt potētie quot habitus.¶ 2° ſic.Impoſſibi
le eſt in cāis ꝛ cāitis eſſe circulū:ſꝫ actus ſunt cā habitꝰ
qꝛ habitus gñatur ex actibus.ḡ habitus nō pōt eſſe cā
actꝰ ꝛ maxie equocis.¶ 3° ſic.Impoſſe eſt eē circulū in
eēntialr ordinatis:ſed actus ordine eſſentiali pcedit ha
bitū:qꝛ ex eo gñaſ.ḡ habitꝰ nō eſt cā actus:qꝛ tunc eēt
ordie eēntiali por.¶ 4°.Qñcūqꝫ aliq̄ cāe equoce cō/
currūt ad eūdē effectū cauſandū:nō pt tātū extēdi vir/
tus vnius ꝙ ſine altera poſſit in effectū:ſꝫ nō habituati
cū maiori conatu aliqñ eliciunt intēſiorē actū:vel ſaltē
eque intēſuꝫ ſicut hituati:ḡ vī ꝙ iſte due cāe.ſ.habitꝰ
ꝛ poᵃ nō ꝯcurrant in gñe pncipij actiui:qꝛ cōſtat ꝙ ſūt
equoce.¶ Ad pᵐ dico ꝙ nō oē ꝓductiuū actus eſt po/
tentia:ſicut oīm quātūcūqꝫ ſit ꝛ ponaſ ꝓductiuū actꝰ:
non tñ eſt potentia vitalis.Silr nec ſpecies intelligibi
lis:tñ ſi vis vocare potentiā,nō eſt cura.¶ Ad 2ᵐ dico
ꝙ difficile eſt videre:poſito ꝙ actus precedentes ſint
eiuſdē rōnis cū ſequentibus.ꝙ actus precedentes cau
ſent habitum:ꝛ ſequentes cauſenſ ab habitu.Nam in
variatione alterius cauſe videtur effectus variari.Ui
detur etiam multū mirabile ponere ꝙ actus preceden/

Probat mi. quadruplici exemplo.

Proprietates habitus ꝛ habituati ſūt q̄druplices q̄ cōueniunt ei in agēdo potius ꝙ̄ in recipiendo.

O

Excludit falſꝫ opī.aliorꝫ

P

Idē.2.ethico.ꝛ alibi.

Obijcitur q̄druplicr.

Q

Nuere ſco. hic optime.

A

Quia ſuꝰ ap- parenter.
Ut ſiſr dõm de actibꝰ ſe quẽtibꝰ bitũ ꝛ ipſo habitu reſpectu põe ꝛ obti.

Expõ nõbilſ vide .2. ꝛ .5. meta.

tes reſpectu eiuſdẽ obti ſint differẽtes ſpẽ ab actibus ſequẽtibꝰ habitũ:ꝙ eſt reˢ eiuſdẽ obti. ¶ Dico ꝙ ꝙ actꝰ ꝓcedẽtes nõ ſũt cã habitus:ſꝫ actꝰ ꝛ habitus ſunt ſicut duo effectus eẽtialr ordinati:ita ꝙ potẽtia ꝛ obꝫ ꝑmo cãnt actũ:vel actum ꝑmo.ſcdo habitũ. ¶ Ad auctoritates ꝗ videnť ſonare ꝙ habitus gñať ex actibꝰ. ¶ Dico ꝙ ly ex,dꝫ exponi ꝑ prius:ſicut dicimꝰ ꝙ ex aurora ſit dies:ita ex actibꝰ ſit habitus:ideſt poſt actꝰ ſit habitus: actus eñi ſunt actiones imanẽtes:ꝛ iõ nõ hñt ꝓducere: ſed ſũt fines:ꝛ ꝑ ꝯñs nõ poſſunt cãre habitũ:nec aliqd aliud. ¶ Ad 3ᵐ de ordine eẽntiali dico.ꝙ ſi actus ꝓcedẽtes ꝛ ſequẽtes eſſent alterius rõnis:pateret ſolutio:ſꝫ poſito ꝙ ſint eiuſdẽ rõnis appet diffic. Jõ dico ꝙ actꝰ ſequentes habitũ nõ ſunt eẽntiali ordine poſteriores habitu:ſꝫ habitus ſit coꝝ cã. Et hoc iõ eſt:qꝛ habitꝰ nõ eſt ꝑ ſe nec̃ia cã eorum:eo ꝙ poſſunt eque cãri ſine habitu ſicut cũ habitu:qꝛ a potẽtia cũ maiori conatu:effectus ergo hñ eſt poſterior eſſentialiter cã per ſe ꝛ nec̃ia

B

ſed non cauſa per accidẽs:ſicut ꝙ cauſatur hõ ab hoc homine nõ eſt per ſe:ideo non eſt eo poſterior. ¶ Si dicatur ꝙ homo ꝛ homo ſunt eiuſdem ſpeciei:ꝛ ideo vnus reſpectu alterius eſt cauſa vniuoca: ꝛ ideo non eſt mirum ſi vnus nõ eſt prior ordine eſſentiali altero. habitus autẽ eſt alterius ſpeciei:ꝛ eſt cauſa equiuoca. ¶ Dico ergo ꝙ non ſolum in vniuocis:verum etiam in equiuocis reperitur ꝙ cauſa per accidẽs non eſt prior ordine eſſentiali ſuo effectu. Exemplũ.in diſpoſito ad ſanitatem ſi detur medicina:eadem ſanitas inducitur ab arte que fuiſſet inducta a natura ꝛ eiuſdem ſpeciei.

Effectus equiuocꝰ nõ ſemper eſt per ſe poſterior eẽntialr ſua cauſa equoca ſꝫ tñ minus pñcipali.

C

Conſtat autẽ ꝙ tñ natura ꝙ̃ ars ſunt cauſe equiuoce. Hoc non obſtante ſanitas inducta ab ambabus nõ eſt poſterior medicina:qꝛ poſſet totaliter a nã iduci ꝛ ſine arte:ꝛ per ꝯñs accidentalis ordo eſt ſanitatis:vt effectꝰ ad medicinã vt ad cãm que tñ eſt equiuoca. Eodẽ mõ dico in propoſito:dato ꝙ habitus ſit cauſa actus ꝛ equiuoca:non tñ eſt eſſentialiter prior:ſed ſolũ ꝑ accidens. ¶ Ad 4ᵐ dico.ꝙ ſi ponereť ꝙ actus precedẽtes ꝛ ſequẽtes eſſent alterius ſpeciei:pateret ſolutio:tñ tenẽdo aliã viã dico ꝙ ſi cauſe diuerſe:concurrũt habẽtes diuerſos modos cauſandi:tũc apparet bene ꝓbabile ꝙ effectus ſpecie debebant diſtingui.ergo ſi cõcurrat ad vnũ effectum vna cauſa:ꝛ ad aliũ due que habeãt modũ eũdẽ:nõ opꝫ ꝙ effectus differant ſpecie. Jta dico in propoſito ꝙ habitus datur in adiutorium potentie. Et ideo in eundẽ modũ cauſandi incidit cũ potentia ꝛ ꝑ ꝯñs poſſet tãtũ potẽtia extẽdere conatũ ſuũ ꝙ eque ꝑfectũ actũ poſſet cauſare per ſe preciſe ſicut cũ habitu: iõ nõ ſequiť. ¶ Sꝫ hĩ occurrũt alique difficul. Prima. quare actus nõ põt cauſare aliquid. ¶ Dico ꝙ qa ſunt fines negať ab eis cãlitas ꝗ ſpecialibꝰ entibꝰ ꝯuenit:tñ cãlitas obiectiua que nulli negať põt eis ꝯuenire. ¶ 2ᵃ diffi.eſt que iſtarũ cãrũ eſt principalior reſpectu actus: vel potẽtia vel habitus. ¶ Dico ꝙ potẽtia. Tũ qꝛ ẽ cã ꝑma ꝛ vlis:habitus aũt particularis. Tũ ẽt qꝛ habitus nõ neceſſitat potẽtiã ad operãdũ.potentia aũt habitũ ſic. ¶ 3ᵃ diffi.quõ voluntate cauſato actu põt cauſari habitus:cũ ipſa libere cauſet oĩa:cũ habitus videať nec̃io cauſari:neceſſitas aũt repugnat libertati:qꝛ libertas vꝫ reſpicere contingens. ¶ Dico ꝙ volũtas qcqd cauſat libere cauſat:nõ tamẽ contingẽter. Unde dico ꝙ ſolus actus qui cauſatur prior habitu cõtingenter cauſatur ꝛ libere.alia libere:ſed non contingenter. ¶ Ad auctoritatẽ in principio dico ꝙ Apoſtolus intendit preciſe loqui de merito pro vita eterna accepto:ꝛ iſto mõ ſꝫm leges ordinatas non ſufficit potentia ſine habitu charitatis:ꝛ ita intendit.

Elt ergo ꝙ ſꝫ hñ cã ꝑma ſit ꝑ ſe prior effectu:cum ſine aliꝗ poſſit ponꝛ effectꝰ:ideo logice loquẽdo:nõ ꝯũr.

Habitus igr ꝛ potẽtia non ſunt cãe eſſentialiter ordinate.

D

D. triplex. Cãlitas 2ᵃ.

Potentia eſt prior habitu i cauſalitate.

Singularis imaginatio ꝙ liter volũtas creata neceſſario agat.

¶ Queſtio. IIII.

E

Utrum charitas iſuſa ſit i nobis pñᵐ productiuum alicuius actus.

Hic introducunť ꝗtuor pãmbula. Primũ eſt ꝙ habitus nãliter acqſiti nõ cognoſcunť a nobis niſi argutiue ꝑ ſuos actꝰ:qꝛ nullus ẽ certus ſe habituatũ eẽ circa aliqð obm agibile vel ſpeculabile niſi ꝑ ſigna habitꝰ:ꝗ cognoſcunť in actibus.ſ.facilr delectabile:velociter ꝛ efficaciter opari. Talis aũt deductio pꝫ ꝙ eſt argutiua. ¶ 2ᵐ eſt ꝙ habitꝰ iſuſi ſunt nobis de cõi lege ignoti:qꝛ ſi ipſos nãlr cognoſceremꝰ: poſſemꝰ ex eis fidẽ nr̃am demõſtrare:cũ fides iſuſa oĩa a nobis credita ꝯtineat:ꝛ ſic oĩa a nobis ſcirenť demõſtratiue. ¶ 3ᵐ eſt ꝙ actus taliũ habituũ nõ pñt eẽ aĩe in quã ſũt ignoti:qꝛ ĩpoſſe eſt itellectũ aut volũtatẽ ꝯcurrere ad aliquẽ actũ cãndũ qn intell's ꝑcipiat:qꝛ eſt potẽtia reflexiua ſup ſuũ actũ:ꝛ ẽt ſup actũ volũtatis:ꝛ ſic experitur ſe agere:ꝛ ẽt potẽtiã volitiuã:ꝗ eſt experimẽtalis noticia ꝛ intuitiua. Et iõ ſi tales hitus aliquos actꝰ hꝛent:ſtatim cognoſcerenť. ¶ 4ᵐ eſt qð ex iſtis ſeqť ꝙ hitꝰ iſuſi nõ hñt ꝓpꝛios actꝰ abſolutos in nobis ꝗ ſunt de gñe q̃litatis:qꝛ tũc ex actibꝰ illis arguerẽmꝰ in nobis tales habitꝰ.ſ.ſupnãlr ineſſe:ſicut ex motu celi intuitiue viſo arguiť pᵐ mouẽs eẽ. Jſtud aũt de lege cõi nõ eſt:ſicut pꝫ ꝑ ꝓambulũ 2ᵐ ꝛ ꝑ ſapiẽtẽ:qꝛ nemo ſcit vtrũ amore vel odio dignꝰ ſit. ¶ Jſtis ꝓmiſſis ſunt q̃tuor opiniones q̃tũ ad pñcipale q̃ſitũ videndũ:ꝗ dicunt charitatẽ iſuſam eſſe cãtã. ¶ Aliꝗ dicũt charitatẽ infuſã in nobis eẽ ad diligẽdũ deũ ſub rõne ſpãli:qꝛ ex puris nãlibus põt diligi a quolibꝫ ſub rõne ſũmi boni:ſꝫ nõ ſub rõne alia ſpãli:ſic̃ forte diceret aliquis ſub rõne glificationis. ¶ Aliꝗ dicunt ꝙ ponit in aĩa nr̃a ad diligẽdũ deũ ꝑ ſe:ꝛ ſup oĩa:qꝛ iſto mõ nõ pt a nobis diligi ex puris nãlibꝰ:q̃uis poſſet alio modo diligi. ¶ Aliꝗ dicũt ꝙ charitas infuſa poniť in nobis ꝑꝑ actũ ſupnãlẽ alterꝰ ſpẽi:ad quẽ aĩa nr̃a nõ põt vt ſic attingere ex puris nãlibꝰ:qꝛ ſi ſic:ex puris nãlibꝰ poſſꝫ hõ ſaluari:ꝛ ſic ſequeretur error Pelagij. ¶ Aliꝗ dicũt ſicut Petrus.ꝙ charitas iſuſa poniť in nobis ad ꝯcurrẽdũ cũ volũtate in rõne pñcipij:ꝙ.ſ.ipſa creatura habeat pñᵐ in fluxu ꝛ q̃ſi in fieri:ꝛ ſic in fluxu ꝙ eiꝰ actus ipſi charitati:non attribuiť:ſꝫ ſupiori agẽti.ſ.ſpũiſancto. ¶ Contra iſtas vias arguo. Et primo ꝯ primã ꝑꝑ illud nõ poniť charitas iſuſa in nobis qð põt ineſſe hoĩ nõ hñti charitatẽ: ſꝫ ſub q̃cũqꝫ rõne exñs in charitate diligit deũ:ꝛ exñs in pctõ mortali ẽt ſub rõne glificatiõis. ¶ Cõtra 2ᵃᵐ. Quicũqꝫ diligit mortẽ ꝛ accipit mortẽ ꝑꝑ deũ:ille vꝫ diligere deũ ꝑꝑ ſe ꝛ ſup oĩa:ſꝫ ſine charitate põt hõ tradere corpus ſuũ ita vt ardeat ꝑꝑ deũ ſꝫm Apl'm ad Cori. ergo ꝛc̃. ¶ Cõtra tertiã.nã ex actibꝰ diſtinctis ſpẽ argumẽtamur habitus diſtinctos ſpẽ.ſi ergo actus diſtinctos ſpẽ habeamꝰ:poterimus cognoſcere nobis ineſſe habitus diſtinctos ſpẽ.ſ.nãlẽ ꝛ ſupnãlẽ. ¶ Cõtra q̃rtã: nam actus elicitus a tali habitu eẽt ſuperior oĩ actu ad quẽ poſſumꝰ ꝑ nãm attingere:ꝛ tunc ꝑciperemus talẽ habitum nobis ineſſe cũ nãlr cognoſcamus oẽm actũ ad quem attingit poteſtas nature.

Jdeo dico ꝙ charitas nõ reqriť ad ſubam actꝰ meritorij de facto: ſꝫ ſolũ ad fõiale meriti ſupnãlis:qð nihil alið eſt ꝙ̃ acceptatio diuina in actu elicito a volũtate iſoĩata charitate. ¶ Cõtra hĩ inſtať 4ᵒʳ. Primo ſic. Qꝛ tũc charitas videreť ocioſa in via ſi nõ eliciat aliquẽ actũ circa ꝓpꝛiũ obm. ¶ 2ᵒ qa potẽtia hñs habitũ circa obm aliqð:non poteſt operari circa illud obiectũ niſi tali habitu ꝯcurrente:cũ habitus ſit forma mere nãlis agens circa obiectum ſuum

Pꝛeãbula q̃druplex.

Habitus cũ acqſiti cognoſcunť a nobis re niẽ demõſtratiue arguitiue:qð hĩ ꝯſideꝛa.

F

Experimentalis noticia eſt intuitiua. Singulare dicitur ꝙ hñ experimẽtalis.

Eccleſiaſtes. 9.a.

Op.4ᵒʳ aliorum de charitate infuſa.

G

Sꝫ.l.glificatiõis.

Impugnꝰ diuerſarũ opiniõnũ.

1.13.c.

H

Op.ppria.

Charitas infuſa q̃re ponit.

Obiecit 4ᵒʳ.

I

¶ 3°.q2 tūc ſuba act⁹ mere nālis cēt accepta a deo pro vita eterna: ⁊ ſic ex puris nālib⁹ hō poſſꝫ ſaluari. ¶ 4°. q2 oēs act⁹ meritorij cōiter dicuntur a charitate eliciti vel ipari. Et ꝫ pducta a charitate nullus eliciẽ vel iperabitẽ. ¶ Ad p^m dico ꝙ nō ē ocioſa: cū ex ordinatiōe dina act⁹ elicit⁹ a volūtate charitate iformata: ex ipſa ſit accept⁹ p vita eterna. ¶ Et pterea in puulis nō eſt ocioſa: ⁊ tñ ꝯſtat ꝙ eſt ſine actu. ¶ Ad 2^m dico 2°: vl ꝫ ꝙ charitas reſpiciit deū: ſub rōne nobis ignota: q2 ponitur eiuſdē rōnis h: ⁊ in pria. vbi diligem⁹ qḋ nūc nō cognoſcim⁹ q̄tū ad rōnē foꝛalē. Uel ꝙ nūc ipediẽ a ſuo actu. pp peccatū: ſicut plura alia. ¶ Ad 3^m dico ꝙ ſuba alic⁹ act⁹ eſt a deo accepta acceptatiōe gratuita: ⁊ h ex ordinatiōe dina q̄ ſtatuit ꝙ act⁹ elicit⁹ a volūtate charitate iformata: acceptetẽ p vita eterna. ¶ Ad 4^m dico ꝙ act⁹ meritorij dicunẽ eliciti: vel ipari a charitate quātū ad foꝛalē qḋ ē in merito. ſ. ad acceptationē dinā. nō aūt quātū ad ſubaꝫ act⁹ q̄ eſt q̄dā q̄litas. ¶ Sꝫ hic ſūt q̄dā difficul. Prima eſt. ſi diſticta acceptatio ſit in habitu ⁊ i actu. ¶ Dico ꝙ ſic. Cui⁹ ſignū ē: q2 de⁹ aliqñ pl's acceptat actionē hñtis min⁹ de charitate q̄ hñtis pl's ⁊ eꝯ. ¶ 2° eſt. ſi charitas iſuſa cōcurreret ad ſubaꝫ illi⁹ act⁹ vtrū talis actus cēt nālis. ¶ Dico ꝙ ſic. Q2 oīs forma quātūcunqꝫ ſupnāl'r infuſa ⁊ ſupnāl'r pducta cū nāl'r opaẽ ſic alie. ¶ 3° dif. ē ſi act⁹ meritoꝛi⁹ ſm pmiſſa ſit nālis aut ſupra nām ſic charitas. ¶ Dico ꝙ quātū ad ſuū māle eſt nālis q2 nāl'r cāt⁹: ſꝫ quātū ad ſuū foꝛale. ſ. q̄tū ad acceptationē dinā eſt ſupnāl'. ¶ 4° diffi. eſt ſi acceptatio iſta dina ſit a charitate: vl' pciſe ſit volūtate dina acceptāte actuali'r. ¶ Dico ꝙ acceptatio pciſe eſſe cauſe eſt volūtate dina acceptāte actuali'r: ſꝫ ē a charitate ſicẽ gr̄a a ſacramētis. ¶ 5° diffi. ē q̄lis habit⁹ cāreẽ ab actib⁹ elicitis a charitate iſuſa ſi ipſa act⁹ eliceret. ¶ Dico ꝙ ſolū cāreẽ charitas acqſita: q2 ipoſſi eſt iſuſam eſſe niſi a deo: ⁊ tunc aliquis habitus nō poteſt augeri ex ſuis actibus.

Uult ꝙ charitas infuſa nō concurrit ad ſubam actus cāndi: qḋ diſpondera.

K

D. quadruplex.

Alia eſt acceptatio actus ⁊ alia habitus.

Act⁹ meritorius eſt partiꝫ nālis ⁊ partiꝫ ſupnālis.

L

¶ Diſtinctio. XVIII. ¶ Queſtio. I.

Preterea diligēter ꝯſiderādū.

Circa diſtōnē 18^am ꝯtinuādo de charitate. Quero. Utrū charitas ſit augmētabilis in ſua nā. Q2 nō: q2 pfectū nō augeẽ: ſꝫ charitas ſm Jo. in canonica ſua eſt hō. ğ ⁊c̄. ¶ Contra. Apl's ad phi. Ut charitas magis ac magis abūdet

Hoc ſuppoſito. ſ. ꝙ charitas pōt augeri ſm Aug. ⁊ ſuppoſito ꝙ idiuidua eiuſdē ſpēi ſūt eiuſdē rōnis foꝛalis credo ꝙ nō ſolū pbabili'r: ſꝫ ēt demrātiue h pcedā. ¶ Introducunẽ aūt h q̄tuoꝛ ꝯnes negatiue. Pria ē ꝙ charitatis nō augeẽ ꝫ eēntiā ſuā. 2° ꝙ nō ꝫ extītā. 3° ꝙ nec ꝫ dpurationē a ſuo ꝯrio. 4° ꝙ nō p participationē maioꝛē ſui ſubi. ¶ Primā ꝯnē pbo 4'. p ſic. Qḋ ꝯſiſtit indiuiſibili nō pt augeri: qḋ enī augeẽ pſupponiẽ hic ptes: ſꝫ charitas ſm eēntiā ꝯſiſtit in idiuiſibili: q2 rō diffinitiua ē idē ꝙ eēn⁹ q̄ ꝯſiſtit i athomo. ğ charitas ꝫ eēntiā ſuā nō pt augeri. ¶ 2° ſic. Omne augmētū fit p ptes: ſed tota rō foꝛ ⁊ eēntia ſaluaẽ in qualibet pte. nā diffōnē ſpēi q̄libet gdus accipit: ⁊ q̄libet ps ſiue gdus charitatis ē charitas: ſic tota ſit. ğ ⁊c̄. ¶ 3° ſic. Qḋ ꝯuenit alicui p accidēs nō cōuenit ſibi ꝫ rōnē ſuā q̄dditatiuā: ſꝫ vnicuiqꝫ foꝛ augmētabili accidit ſm rōnē ſuā q̄dditatiuā quod itēdaẽ. ğ ſibi nō cōpetit ſm rōnē ſuā diffi^uam. ¶ 4° ſic. Oīs augmētatio fit ſm q̄titatē vtutis: ſꝫ oīs q̄dditas ⁊ eēn tia abſtrahit a quātitate vtutis: ğ augmētatio nō pt fieri ſm q̄dditatē vel rōnē ei⁹ q̄dditatiuā: ⁊ p ꝯñs nec

De augmēto charitaẽ ⁊ cōditionib⁹ ci⁹. A. l. ex ſui. 1. ca. 4.

ca. 1.

Suppoſitum duplex.

In epl'a ad bonifaciū: ⁊ ponit li. 2. di. 26. c. 3.

ꝯclō 4^r negatiua.

M

Probatio p^me 4^r.

Quere ſup. 8. metha. ⁊ alibi vbi diſputaẽ de graduatione formarū ad ppoſitum.

Et pcipue calculatorem ⁊ ſequaces.

ſm eſſentiā. ¶ Confirmaẽ. Si enim ſm rōnē diffinitiuā augmētareẽ: tūc pl's cēt de foꝛ ꝫ rōnē diffinitiuā in. 4. gradib⁹ q̄ in vno gdu: ſꝫ iſtud eſt fſm: q2 nō pl's eſt de q̄dditate ſpēi in mille q̄ in vno: q2 vt ſic cōſiſtit in iduiſibili. ¶ Secūdā ꝯnē ꝙ charitas nō augeaẽ ꝫ extītā quadrupliciter pbo. p ſic. Qḋ ꝯuenit charitati vt abſtrahit ab extītia nō ꝯuenit ſibi p extītiā: ſꝫ augmētū ꝯuenit charitati vt ſic abſtrahit ab extītia: q2 charitas in potentia eſt maioꝛ ⁊ minoꝛ: ſicut ens in actu. ğ ⁊c̄. ¶ 2° ſic. Nulla charitas in actu eſt eq̄lis charitati cbī: q2 nulla charitas ē in actu quā cbī charitas nō excedat: ſꝫ q̄libet charitas alia a charitate cbī pt eſſe eq̄lis ei vt pſcindit ab extītia. ğ ab extītia nō ꝯuenit ſibi augmētū. ¶ 3° ſic. Qḋ p ſe ineſt alicui nō ieſt ſibi p illud qḋ p accñs ineſt. h pꝫ: ſꝫ charitati competit p ſe excedē fidē: ⁊ ſic p ſe cōpetit qḋ eſt demrābile de ea. ğ nō cōpetit ſibi hec q̄titas p extītiā q̄ p accidens ineſt. ¶ 4° ſic. Qḋ eſt demrābile de aliquo nō ꝯuenit ſibi p extītiā q̄ p accñs ineſt: ſꝫ eē augmētabile eſt demōſtrabile de charitate vt pſcindit ab extītia. ğ p rōnē extītie nō ꝯuenit ſibi augmētari. ¶ Tertiā ꝯnē: ꝙ. ſ. charitas nō augeẽ ſm depurationē ſui ꝯrij pbo 4'. p ſic. Nam charitas nō hꝫ ꝯrium: q2 nullus habit⁹ vitioſus eſt ſibi incōpoſſibilis nec aliqḋ donū ſupnāle. ꝯſtat aūt ꝙ augeẽ. ğ ⁊c̄. ¶ 2° ſic. Nā in ſenſibilib⁹ videm⁹ lucē itēdi p pñtiā corpis magis luminoſi ve^l diaphani: ⁊ tñ lux nullū hꝫ ꝯriū poſitiuū: nā tenebra nihil hꝫ de poſitiuo. ğ ⁊c̄. ¶ 3° ſic. Dato ꝙ cupiditas vl' aliqḋ malū vitium cēt ꝯriū charitati adhuc certū eſt ꝙ in btis nullū vitiū eſt nec cupiditas: ꝯſtat aūt ibi ꝙ charitas eſt ꝫ magis ⁊ minus. ¶ 4° ſic. Frigus nihil hꝫ de caloꝛe: ⁊ tñ ꝯſtat ꝙ in frigoꝛe eſt inuenire magis ⁊ min⁹. ¶ Cōfirmaẽ: q2 depuratio nō eſt niſi remotio. p remotionē aūt non inducitur aliqḋ poſitiuū. ğ ⁊c̄. ¶ Quartā ꝯnē. ſ. ꝙ charitas nō augeẽ p participationē ſubi. pbo 4'. p ſic. Cā recipiēs vt ſic cauſat ſm vltimū ſue virtutis. ergo volūtas recipiens recipit ſm vltimum ſue virtutis: ⁊ ſic charitas erit intenſiſſima. ¶ 2° ſic. Omnis forma inherēs naturaliter inheret: ⁊ ſm totā virtutem ſuā. ergo charitas inherens volūtati inheret quātū eſt poſſibile eam inherere: ſꝫ quāto magis inheret tāto magis ſubiectū participat. ergo quecūqꝫ charitas eſt ſumma. ¶ 3° ſic. Iſta participatio aut eſt forma: ⁊ ſic habeẽ propoſitū ꝙ forma augeẽ: ſicut participatio. aut eſt ſubm: ⁊ tunc ſubm augeẽ: qḋ eſt fſm. aut eſt accidens: ⁊ tūc illud arguitur qḋ eſt propoſitum. Et ſi dicas ꝙ per aliā pticipationē: tunc erit pceſſus in iſinitū. aut eſt ſtare ad aliqḋ accidens qḋ ſm ſe intēdiẽ ⁊ remittitur. ¶ 4° ſic. Magis participaẽ illa forma q̄ magis intimaẽ ſubo. ſi ğ p participari dicaẽ forma magis ⁊ minus ſuſcipere: ſeqẽ ꝙ forme māles que ſūt intime ſubo ſiue ſuis materijs recipiēt magis ⁊ minus potiſſime. ¶ Cōtra iſtas ꝯnes inſtatur 4'. p ſic ꝯ pmā. Nā qḋ augeẽ in nā augetur in eſſentia: ſꝫ charitas augeẽ in nā ſua. ğ augeẽ in ſua eēntia. maioꝛ pbaẽ. q2 nā ⁊ eēntia ſunt idē. ¶ 2° ꝯ ſcdam. Ad qḋcūqꝫ terminaẽ pductio ad illud vꝫ augmētatio terminari: q2 augmentatio non videẽ niſi productio. ⁊ ſic cū productio termineẽ ad extītiā augmentatio terminabitur ad eā. ¶ 3° ſic ꝯ 3^am. Q2 motus intenſionis vꝫ ſicut ⁊ alij motus eſſe iter ꝯrios terminos: nō pōt aūt fieri augmentatio reſpectu vnius gn ſit diminutio reſpectu alterius: qḋ ſaltē in bñtib⁹ ꝯriū eſt verū. ¶ 4° ſic ꝯ quartā. Q2 q̄to effectus eſt pfectioꝛ tanto eius receptio erit perfectioꝛ: ſed charitas quatuoꝛ graduū eſt pfectioꝛ q̄ vnius gradus. ğ eius receptio: ſed receptio ei⁹ eſt participatio ⁊ eā ſubi. ğ ⁊c̄. ¶ Ad p^m dico ꝙ eēn

N

Probatio ſecūde 4^r.

Cōſidera iſtam.

Cōſidera iſtam.

O

Probatio tertie 4^r.

Cōtra Henr.

P

Probatio q^rte 4^r.

Exclu.

Q

Obijcitur 4^r.

A
Superius. Eſſentia. Natura. Interius.

tia eſt magis abſtracta q̄ nā. Nā eni ↄ̄tinet oīa q̄ ſunt in gñe ⁊ ꝓprietates īdiuiduales ⁊ modos intrīſecos: ⁊ iō pt augeri for° in nā: nō in eēntia: q̄ abſtrahit ab illis. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ terminus ꝓductionis nō eſt exiſtētia: ſ3 formalis termin⁹ eſt eēntia q̄ p ꝓductionem trahit̄ ad exiſtētiā: ⁊ de h alias. Charitas āt eſt augmētabilis ī aliq̄ priori in q̄ p̄cedit exiſtētiā. ❡ Ad 3ᵐ dico: ꝙ qn̄ h3 ↄ̄trariū ⁊ fit augmētū: bñ ēt fit depuratio ↄ̄trarij: ſ3 illa amotio ↄ̄trarij nō eſt augmētū ſ3 augmētū eſt appoſitio noue realitatis: ſicut p3 in nō hñtib⁹ ↄ̄triū. ❡ Ad 4ᵐ dico: ꝙ ex h ꝙ forma eſt pfectior ex hoc bene recipit̄ pfectius: ſed ſuū recipi perfectius nō eſt ſuū eē pfectius. vñ bñ ↄ̄cedo ꝙ perfectius recipit̄: ſ3 tñ prius eſt perfectior.

Reſolo q. notabilis.

Ideo dico tenēdo ↄ̄nē affirmatiuā itētā ꝙ aug^m fit p modū itrīſecū for^e q̄ ē ei⁹ finitas itēſiua: q2 nulla augmētatio pt fieri niſi p quātitatē: cū formalis termin⁹ augmētatiōis ſit q̄titas. finitas aūt charitatis eſt ei⁹ q̄titas vtutis: de q̄ dic̄ Augu. de q̄titate aīe: ꝙ finiti rō q̄titati ↄ̄gruit ⁊ nullo alio mō pt itelligi augmētū: ⁊ h ꝓbo 2ᵉ. p̊ ſic. Nā ſicut terminus formalis gnōnis ē ſubā: ita termin⁹ formalis augmētatiōis eſt q̄titas ſ3 itēſio charitatis eſt augmētū ei⁹ ⁊ nō h3 q̄titatē molis p termīo. g̊ hēbit q̄titatē vtutis ⁊ pfectiōis. ❡ 2° ſic. Intēſio charitatis aut fit p ſupiora ⁊ itrīſeca ⁊ h nō: q2 oīa illa ptinēt ad rōnē diffinitiuā. aut fit p extrinſeca ⁊ īferiora: ⁊ hō ſūt q̄titas vtutis ⁊ heccei tas ⁊ modi intrīnſeci. g̊ ⁊c. ❡ S3 ↄ̄ h iſtat̄ 4ᵉ. p̊ ſic. Qd̄ ↄ̄uenit alicui p accñs nō ↄ̄uenit ſibi p illud qd̄ ↄ̄uenit ſibi p ſe: ſ3 itēſio ⁊ remiſſio ↄ̄uenit alicui p accñs. ſ. for^e. g̊ nō ↄ̄uenit ei p q̄titatē vtutis: q̄ ↄ̄uenit for^e p ſe: ita ꝙ eſt demrābilis de ea. ❡ 2°. Quecūq3 ſubm īdifferēter ſe h3 ad duo oppoſita: neutꝝ illoꝝ eſt modus itrīſec⁹ illi⁹ ſubi: ſ3 for^a īdifferent ſe h3 ad itēſionē ⁊ remiſſionē: g̊ ⁊c. maior p3: q2 modus itrīſec⁹ ↄ̄uenit ei p ſe. ❡ 3° ſic. Quecūq3 ſub3 ita reſpicit duo ꝙ ſine vno pōt eē ⁊ ſine alio nō: ſ3 ē demōſtrabile de eo: in quocūq3 g̊du vnū illoꝝ non eſt in ſubo p aliō: ſ3 for^a pt eē ſine augmētatiōe: ⁊ nō pōt eſſe ſine quātitate vtutis. g̊ ⁊c. ❡ 4° ſic. In quocunq3 g̊du eſt q̄titas vtutis in for^a. nō aūt augmētatio. g̊ ⁊c. maior p3. Tū q2 demōſtrabile eſt de for^a: in quocūq3 gradu for^e repit̄. Tū ēt q2 charitas in q̄cūq3 g̊du excedit albedinē. ❡ Ad p̊^m dico ꝙ quātitas vtutis ⁊ modus itrinſecus īſūt p accñs ipſi for^e: ⁊ iō intēſio ⁊ remiſſio pñt icē p eā. Intelligēdū tñ ꝙ modus itrīſec⁹ nō ſic ineſt p accidēs ſic̄ accñs p accñs vel ſic̄ accñs ineſt ſubo: ſ3 ſicut īferi⁹ ſupiori. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ forma ſe h3 indifferenter ad modos ⁊ ad intētionē ⁊ remiſſionem: ſ3 no ſicut ſubm ſe h3 īdifferēter ad albedinē ⁊ nigredinē: q2 tali nō repugnat eē ſine oīb⁹ talib⁹: ſ3 ſic̄ ſupi⁹ eſt īdifferēs ad īferiora. ❡ Ad 3ᵐ ⁊ 4ᵐ rñdeo: ſ3 añ op3 intelligere vnū qd̄ facit ad ſolōnē iſtoꝝ ⁊ oīum p̄dictoꝝ manifeſtationē. Apparet eni mihi ꝙ op3 ponere duos modos intrinſecos in quacūq3 forma augmētabili ⁊ diminuibili. vn⁹ ſeq̄t rōnē ſpecificā. alius ſeq̄t g̊dus īdiuiduales. Prim⁹ ieſt p ſe for^e: q2 p rōnē ſpecificā for^e pōt demōſtrari de ea: ſicut p rōnē ſpecificā charitatis ī quocūq3 g̊du q̄tūcūq3 mīmo ipa excedit fidē in q̄tocūq3 maximo g̊du: ⁊ ſm iſtū g̊dū nō eſt exceſſus inter ea q̄ ſūt eiuſdē rōnis formalis: ſ3 oīa eūdē modū ⁊ gradū participant: ſicut eandē formā: q̄tū tñ ad īdiuidua aliarum ſpēꝝ bene eſt exceſſus. Unde l3 calidum vnū quātū3 ad iſtū modū aliud nō excedat: tñ calor q̄l3 frig⁹ q̄tū3 ad iſtū modū excedit: q2 demōſtrabile eſt. Secundus autem modus eſt qui ↄ̄ſequit̄ gradus īdiuiduales: ⁊ ſ3 iſtū modū vnū īdiuiduū vni⁹ ſpēi excedit aliud eiuſdē ſpeciei: ⁊ iſto modo non eſt demonſtrabilis de forma p

B

Obijcitur 4ᵉ

C

Per accidēs duplex.

Induſtia 2ᵉ.

D
Q in forā ſuſcipiente magis ⁊ min⁹ ē 2ᵉ quantitas vtutis. ↄ̄ſidera optime pla addēdo ꝓ ⁊ ↄ̄

rōnē forme: ſ3 forma q̄tū de ſe eſt: indifferenter ſe h3 ad multa īdiuidua vel ad multas heccei tates. ❡ Et ex iſtis p3 ſolō ad multa. ſ. ad 3ᵐ de p accñs ⁊ ad 4ᵐ de īdifferētia reddēdo ſingula ſingulis. ❡ S3 h ſūt due diffi. Pria eſt: ſi nā ſpecifica dīt realr a mō itrinſeco: ⁊ vn⁹ modus ab alio. ❡ Dico ꝙ loquēdo de mō demrābili de for^a nūq̄3 ille modus dīt realr: ⁊ d iſto certū eſt: ſ3 de alio magis eſt dubiū. Pōt tñ dici ꝙ ſic̄ for^a nō differt realr ab indiuiduis nec ab heccei tatibus: ita nec a mō ↄ̄ſtr̄ heccei tates ⁊ g̊dus īdiuiduales: ſ3 ex ſe ſit indifferēs ad multas. ❡ 2ª dif. eſt. cui⁹ ptes ſūt p q̄s fit itēſio. ❡ Dico ꝙ q̄dā ptes ſūt in for^a augmētabili ⁊ in q̄cūq3 alia q̄ dnr̄ eēntiales. ſ. ptes diffōnis: ⁊ ſ3 iſtas nō fit nec itēſio nec remiſſio. Alie āt ſūt ptes nō eēntiales nec formales. ſ3 magis mālēs ⁊ īdiuiduales: ſic̄ ſūt modi intrinſeci ⁊ gradus indiuiduales ⁊ iſti inueniunt̄ tñ in forma augmētabili: ⁊ ſm iſtas fit augmentū. ❡ Ad argumentum p3.

E

D. duplex. Nec nā a mō nec mod⁹ vn⁹ itrinſec⁹ eiuſdem nāe ab alio realr diſtinguitur.

Partes ſunt duplices.

F

❡ Queſtio. II.

Utrum augmētū charitatis fiat p gradus. Et nō: q2 for^a hñs g̊dus nō eſt oīno icōpoſſibilis cū ſuo ↄ̄trario: ſ3 charitas oīno eſt icōpoſſibilis cū ſuo ↄ̄trario: quia charitas foras mittit timorem. ❡ Cōtra. Augmētū charitatis comparat̄ augmēto corporis ſm Apl'3. ❡ Hic ſūt q̄tuor difficilia ingrēda. Primū eſt ſi augmētū charitatis fit p g̊dus qd̄ ē p̄ncipale q̄ſitū. 2ᵐ ſi illi g̊dus ſūt realr diſtincti. 3ᵐ eſt ſi aduenīēte g̊du ſequēte p̄cedēs corrūpat̄: ſicut multi dicūt. 4ᵐ ſi ille g̊dus q aduenit in augmēto ſit charitas ſicut prior.

1. Jo. 4.
1. Cori. 13. ⁊ alibi quere.

Quātū ad p̄mū dicunt aliqui ꝙ augmentū forme non fit p gradus: ſed per ſimplicē influxū a minus perfecto ad magis perfectum: q2 vbi diuerſitas graduū ibi diuerſitas formarū: ſed diuerſe forme non ſunt eiuſdem rōnis: ⁊ tūc non fieret p gradus eiuſdem rationis. Similr omne continens in ſe aliqua diſtincta op3 ꝙ illud componat̄ ex eis: ⁊ ſic charitas erit cōpoſita. ❡ Cōtra iſtud arguo quadruplr. Primo ſic. Sicut impoſſibile eſt fieri augmētū extēſiuū niſi per partes extenſiuas: ita nec intenſiuū: cuiuſmodi eſt augmentū charitatis niſi p partes intēſiuas: ſed hō partes ſunt gradus: g̊ augmentū charitatis fit per gradus. ❡ 2° ſic. Ex illis neceſſario fit augmentū: in que neceſſario reſoluitur augmentatum: ſed in partes homogeneas reſoluitur: ſicut patet in diuiſione linee q̄ eſt q̄dā reſolutio. ergo eodem mō fit augmētū intenſiuum per gradus. ❡ 3° ſic. Proceſſus a minus pfecto ad magis perfectum eſt quidā aſcenſus: ſed omnis aſcenſus neceſſario fit per gradus. g̊ ꝓceſſus iſte fiet per gradus: ſed proceſſus iſte non eſt aliud q̄3 augmentū. ergo ⁊c. ❡ 4° ſic. Nulla eminētia pōt intelligi niſi per aliquos gradus: q2 eminentia entitatis neceſſario attenditur ſm gradus entitatis in perfectionib⁹: ſed charitas poſt augmentum eſt perfectior. g̊ op3 ꝙ hoc intelligatur eē per gradū. Ideo dico ꝙ gradus: ſicut ⁊ partes poſſunt intelligi homogenei vel etherogenei. ſi intelligantur ſcd̄o modo non fit augmentum per gradus: quia tunc vltimus non eſſet eiuſdem rōnis cum priori. ſi autem itelligatur primo modo dico ꝙ fit p gradus ⁊ per partes. ❡ Et hoc confirmatur. Omne ens qd̄ eſt diuiſibile habet partes: ſed forma que eſt augmētabilis eſt diuiſibilis: q2 diuiditur per motū: ergo neceſſario h3 partes. ❡ S3 ↄ̄ hoc inſtat̄ 4ᵉ. Prio ſic. Quicūq3 ponit itēſionē fieri p gradus neceſſario h3 ponere ordinē eēntialē inter eos: q2 pfectior neceſſario p̄ſupponit ipfectionē eēntialr: q2 illū includit ⁊ ampli⁹: ſic̄ calīn ordine eēntiali p̄ſupponit tepidū: ſ3 inter q̄cunq3 eſt ordo eſſentialis illa non

1° articulus. Quere Hen. q̄libeto. 5. ⁊ alibi ⁊ alios ad h.

G

Impugnatio quadruplex.

I.

H

Gradus 2ᵉ. 1. ↄ̄clo.

2. ↄ̄clo.

Obijcitur 4ᵉ

I
ſūt eiuſdē ſpēi.g̃ illi gradus nō ſūt eiuſdē ſpēi:ꝛ ſic fiet
augmētū ex etherogeneis ꝛ nō ex hōgeneis. ¶ 2° ſic.
Ois gradus hꝫ ptes:q2 qđ inducit̃ ſucceſſiue hꝫ ptes:ſꝫ
ptes nō ſūt niſi gradus.g̃ g̃dus hꝫ gradus:ꝛ alius g̃dus
alios:ꝛ ſic i gradib⁹ erit ꝓceſſus in īfim. ¶ 3° ſic. Oē di
uiſibile in īfim ē ꝟe ꝯtim:ſꝫ charitas ē diuiſibilis in īfim.
g̃ ē ꝟe ꝯtinua. ma.pꝫ ex diffōne ꝯtinui. minoꝛ pꝫ.q2 in
g̃dib⁹ ponit̃ ꝓceſſus in īfim. ¶ 4° ſic. Qḋcūqꝫ aliqd ē
in poa ad aliḋ:ſicͭ pfectibile ad pfectionē:ita eiuſdē rō-
nis eē nō pñt:ſꝫ ſi charitas augeat̃ p g̃dus vn⁹ erit i poa
rea alteri⁹ ꝛ pficiet̃ p eū.g̃ diuerſe rōnis erūt. ¶ Ad pm

Ordo 2r.

dico ꝙ nullus eētialis ordo ē īter iſtos g̃dus: ſꝫ ꝑciſe
accn̄talis:ſicͭ nec īter ptes linee. vñ ſicͭ pa ps linee poſſet
eē vltima ꝛ media:ſic p̄mus g̃dus poſſet eē vltimus.
¶ Ad aliud aūt de tepiditate ē ſciēdū ꝙ ſicͭ in ptibus

Partes linee poſſūt cōparari adinuicē 2r.

linee ꝯſideram⁹ p rōnē linee īq̄tū ē talis ſpēs q̄ntitatis:
ꝛ vt ſic oēs ptes ſūt eiuſdē rōnis ꝛ pter h ꝯſideramus
ptes linee vt īduūt q̄dā rōnē numeri.ſ.bicubiti vl' tri

K

Nota ſingulariſſime pōderando.

cubiti:ꝛ vt ſic nō eſt icōueniēs ꝙ ſicͭ dualitas precedit
ordie eētiali trinitatē:ita ps linee vt accipit rōnē dua
litatis:ꝛ dr̄ bicubita eētiali ordine p̄cedit aliā ptē: vt
induit rōnē trinitatis ꝛ dr̄ tricubita. ¶ Sic dicit in ꝓ-

Tepiditas ſe ꝯſiderari 2r. Cōſidera in ſe forma media.

poſito. Si eñ ꝯſiderem⁹ formā tepiditatis inq̄tū ꝑciſe
eſt talis q̄litas:ſic dico ꝙ nō pſupponit̃ a caloꝛe inq̄tū
caloꝛ talis foꝛa,eſt:q2 tepiditas vt ſic:ꝛ caloꝛ vt ſic: ſūt
eiuſdē rōnis oīo ꝛ nō plus vnū p̄cedit eētialr̄ aliḋ q̄
eꝯ. Si aūt ꝯſideret̃ q̄litas illa q̄ ē tepiditas nō ſimplr̄
ſꝫ vt īduit rōnē numeri:ſic dr̄ tepiditas illa pſupponi.
h eſt caloꝛ tot graduū:ꝛ caloꝛ vel caliditas dr̄ eadē foꝛ
ma vt īduit rōnē maioꝛis nūeri:ꝛ ſic accipiēdo dico ꝙ
ſicͭ bicubitū ordine eſſentiali p̄cedit̃ a monocubito:ita
caliditas a tepiditate ꝛ nō alio mō.ꝛ ſic pꝫ ad illḋ. ¶ Ad

L

2m dico ꝙ ſicut in ſenſibilib⁹ formis q̄ inducunt̃ p mo
tū eſt diuiſibilitas mō illo quo eſt in q̄ntitate:ita eodeꝫ
mō eſt diuiſibilitas in ptib⁹ ſpūalib⁹:ꝛ diuiſibilitas ē
in infim:q2 hoc ꝯuenit q̄ntitati. ¶ Ad 3m dico ꝙ ſicut in

Cōtinuatio vl' continuitas ē duplex.

formis ſenſibilibus imaginamur duplicē ꝯtinuationē
vnā extēſiuā:ſm quā coextēdit̃ ſuo ſubo:vt ſi aq̄ adda
tur aque ꝛ ꝯtinue opꝫ imaginari ꝯtinuationem cuiuſlꝫ
q̄litatis:ꝛ ſic fritas ꝯtinuat̃ fritati:ꝛ de iſta loquēdo nō
eſt dubiū ꝙ talis ꝯtinuitas nō eſt in charitate nec ī ali-
qua foꝛa q̄ hꝫ eē in ſubo inextēſo ꝛ ſpūali. Aliā aūt ima
ginamur ꝯtinuationē in foꝛa ſenſibili q̄ nō eſt ſm q̄nti-
tatē extēſiuā:vt.ſ.coextēdat̃ ſubo:ſꝫ ſm appōnē g̃duū
eiuſdē rōnis:ꝛ iſta nō eſt pa. ꝓbo:q2 q̄ diſtictis motib⁹
acquirunt̃ illa ſunt necio diſtincta.hō ſunt iſte ꝯtinui-
tates. Nā ex motu additiōis q fit qñ addit̃ aqua aque

M

fit ꝛ acqrit̃ ꝯtinuitas frigiditatis extenſiua:ita ꝙ ma-

Cōſidera illa tam.

ioꝛ eſt frigiditas.i.magis extēſa:ſꝫ nō eſt intēſioꝛ. ſi aūt
circa eādē aquā apponat̃ vel approximet̃ ignis fit di-
minutio frigiditatis ꝯtinue nō q̄ntū ad pam ꝯtinuitateꝫ:
ſed q̄ntū ad 2am. ꝛ ſilr̄ ſi ponat̃ aliquid qđ pōt intende-
re frigiditatem:nūc ꝯtinuitas itēſa q̄ p̄us nō acqrebat̃
nūc acqrit̃: ꝛ q2 ſic ſunt in eadem foꝛa diſtincte poterit
vna.ſ.intēſiua inueniri in ſpūalib⁹ ꝛ nō extēſiua:ꝛ iſtaꝫ
dico inueniri ꝛ eſſe in charitate. ¶ Ad 4m dico ꝙ non

Ecce qđ q̄ris Applica ad pluralitatem formarum. Hic aīr diffi gnēdo de potentia ſi vis. D.ſcemplex.

eſt imaginandū ꝙ vnus gradus ſit in poa ad aliū g̃dū:
ſꝫ ſicut qñ linea ꝓtrahit̃ ſupficies hñs vnā ptem linee
eſt in poa ad 2am:ꝛ nō vna ps linee eſt in poa ad aliā:ita
eodē mō qñ charitas augēt̃ vna ps nō eſt ī poa ad aliā:
ſꝫ volūtas totū recipiēs q̄ iā hꝫ vnā ptem eſt in poa ad
aliā. ¶ Sꝫ hic ſūt aliq̄ diffi. Pria eſt:q2 nō vr̄ pp intē-
ſionē forme necēū tales g̃dus ponere:q2 vnus angelus
in perfectione excedit aliū ꝛ tales partes nō hꝫ nec ta-
les gradus.g̃ eodē mō dicet̃ de charitate. Dico ꝙ ſi an
gelus poſſꝫ p motū augeri necīo ꝯcluderet̃ ꝙ hēet par

N

tes ꝛ realr̄ diſtinctas:q2 īpoſſe eſt motū acq̄ſitionis ter
minari ad aliqd p̄exñs:augmētatio aūt eſt talis mot⁹.
¶ 2a diffi. Si iſti g̃dus in foꝛa ſunt terminati vel ſigti
ſm aliq̄ certā q̄ntitatē. ¶ Dico ꝙ nō:ſꝫ ſicͭ in ptib⁹ to-

Signatio 2r.

tius ꝯtinui nulla eſt ſigtio in actu:ſꝫ ſolū in poa:ſꝫ q2 ſūt
vniformes ꝛ eiuſdē rōnis. Ad placitū ē talia ſm itelle-
ctū ſig̃re ſm q̄ntitatē q̄cūqꝫ. Ita dico de g̃dib⁹ foꝛe:q2
ex ſe ſigti nō ſūt:ſꝫ pp vniformitatē in ptāte nr̄i intell's
eſt ſig̃re ſm maioꝛē vel minoꝛē q̄ntitatē. ¶ 3a diffi.eſt
q̄re poꝛ p ꝓducit̃ q̄ poſterioꝛ. ¶ Dico ꝙ eētial' ordo

Ordo 2r.

nō eſt īter iſta:ſꝫ ſolū accn̄talis:ꝛ iō nō plus repugnat
p ꝓduci vltio:ꝛ vltio p̄us q̄ eꝯ. ¶ 4a diffi.eſt. Si poꝛ-
res pñt deſtrui poſterioꝛib⁹ remanētib⁹. ¶ Dico ꝙ ſicͭ
cū vn⁹ nō depēdeat ab alio:q2 ſūt eiuſdē rōnis ꝛ oīo

Cōſidera illa tam.

vniformes. Iō ſicͭ p̄mus ſine aliis pt eē:ita alij ſine p.
¶ 5a diffi. Qualis ē iſta ꝯtinuitas quā ponis. ¶ Dico
ꝙ q ſcit pſcidere itēſionē ab extēſione facile ē videre:

Cōtinuatio 2r

O

nā iſta ꝯtinuitas ē itēſiua ꝛ nō extēſiua. ¶ Ad e⁹ itelle-

Ordo eētialr̄. Hōgeneitas. ꝓceſſus in infinitum. Acq̄ſibilitas p motū. Cōtinuitas. Aug°.

ctū ē ſciēdū ꝙ iſta ſūt eētialr̄ ordinata.ſ.hōgeneitas.
ꝓceſſus in īfim.acq̄ſibilitas p motū:ꝛ ꝯtinuitas. Ordo
aūt iſtoꝝ ꝓbat̃. Nā ex h ꝓbat̃ ꝙ aliqd hōgeneū ē ex
h ꝙ eſt diuiſibile in infim. Vñ Aug.q̄rit q̄re corpus eſt
diuiſibile in infim:ꝛ videt q2 totū hꝫ mediū ꝛ illud me-
diū hꝫ aliud mediū:ꝛ h pſuadet̃ demōſtratiue ſic.qñ
ſūt aliq̄ eiuſdē rōnis ꝛ hōgenea:qcqd eſt demonſtrabi
le de vno:ꝛ de alio:ſꝫ in hōgeneis totū ꝛ ps ſūt eiuſdeꝫ
rōnis.g̃ cū diuiſibilitas ſit demōſtrabilis de toto ſeq̄t̃
ꝙ ꝛ de q̄libꝫ ei⁹ pte:ꝛ ſic q̄libꝫ ps ē diuiſibilis: ꝛ h ꝓ-
bat̃ ex hōgeneitate. Ex h aūt ꝙ hōgeneū eſt diuiſibile
in infim:ſeq̄t̃ ꝙ illud eſt acq̄ſibile p motū:quia ex quo
in aliquo ſunt ptes infinite ꝛ diuiſibiles ſucceſſiue:ſeq̄t̃
ꝙ illud eſt acq̄ſibile p motū. Ex h āt ꝙ eſt acq̄ſibile p
motū:ſeq̄t̃ ꝙ ſit ꝯtinuū:q2 ſi nō:nō eſſet acq̄ſibile niſi

P

pmutationes q̄ nō pñt ꝯtinuari:q2 g̃ motus nō eſt niſi
aliqd ꝯtinuū:ſeq̄t̃ ꝙ illa foꝛa ad quā eſt mot⁹ ē ꝯtinua.
¶ Ex iſtis oīb⁹ apparet ꝙ opꝫ ponere iſtā formā ꝯti-

Concluſio

nuā:nō aūt ꝯtinuitate extēſiua:eo ꝙ ſit in ſubo inextē
ſo ꝛ indiuiſibili:ſꝫ itēſiua ꝑciſe. ¶ 6a diffi. Quia ex oī-
bus iſtis vr̄ ſeq ꝙ charitas poſſit p motū acq̄ri cum ſit
diuiſibilis in īfim ꝛ ꝯtinua. ¶ Dico ꝙ h ei nō repugnat

Q virtus tā infuſa q̄ acq̄ſita:lꝫ ſucceſſiue poſſit per motū acquiri de facto tñ ſubito acquirit̃ ſed pōdera iſtantiam.

ex ſua nā pp intēſionē quā hꝫ ſicut ꝛ caliditas:ꝛ iō poſſꝫ
adeo ſucceſſiue īfundi:q2 tñ de⁹ ſubito creat de facto
dico ꝙ eſt oppom. Eodē mō dico de ꝟtute acq̄ſita:q2 ca
ſus ſubito cauſat:ꝛ ſic q̄ntū ad primum articulum.

Quantū ad 2m difficile vidēdū eſt vtꝝ iſti g̃dus
ſint realr̄ diſtincti. Et dicūt aliq ꝙ nō:ſꝫ

2 articulus. Op. aliorum.

cadūt oēs in vnā actualē realitatem:q2 ex diſtinctis in
actu nō pt fieri vnū niſi alterū ſit in poa ꝛ aliud ī actu.

Q

Improbat° 4r

¶ Cōtra h arguo 4r.p ſic. Qñ aliq̄ ſic ſe hñt ꝙ vnū pt
ꝓduci de nouo reliquo nō ꝓducto ia ſunt realr̄ diſtin-
cta:ſꝫ hō ſunt gradus iſti quos ponimus in forma.g̃ ꝛc.

Via ꝓbādi diſtinctionē realem. Vide.4.metha.ꝛ alibi.

¶ 2° ſic. Qñ aliq̄ ſic ſe hñt ꝙ vnū pōt deſtrui reliquo
remanēte illa realr̄ diſtinguunt̃. Hec eſt via potiſſima
ad ꝓbādū diſtōnē realē:ſꝫ p g̃du remanēte deſtruunt̃
poſterioꝛes ī diminutione.g̃ ꝛc. ¶ 3° ſic. Vbicūqꝫ ma
nēt eadē p̄na diſtinctiua in actu remanet eadē diſtō:ſꝫ
hecceitas ſūt p̄na diſtinctiua in actu oīuꝫ g̃duū eiuſdē
ſpēi. Nā g̃dus idē numero ē ꝯiūct⁹ cū aliis:q ſi eēt ſe-
parat⁹ maneret idē:q2 mācre t eadē hecceitas:ꝛ p ꝯñs
eadē diſtō. ꝓbo minoꝛē.nā vnio ſupaddita cū ſit q̄dā
relō nō variat hecceitatē. ¶ 4° ſic. Qḋcūqꝫ aliqḋ totū
cauſat̃ ab aliqb⁹ in actu:opꝫ ꝙ cāntia ſint in actu:ſꝫ to
tū in actu cauſat̃ a ptib⁹:ſicͭ a cāis mālib⁹:q2 ipꝫ ꝯſtitui

Cōclō ha ar. Q grad° forme diſtinguūtur realiter adinuicem.

tur ex eis ꝛ eſt in actu.g̃ ptes ſūt in eo in actu. ¶ Iō di
co ꝙ ptes in linea ſiue g̃dus in forma realr̄ diſtiguūt̃
ꝛ actualr̄. ¶ Qđ pſirmat̃ duplr̄. p ſic. Q2 illa realr̄ ꝛ

A
actualr diſtigui vtrū:gb⁹ extrema 3dictiōis realr cōpe
tūt:ſz ptib⁹ 7 ḡdib⁹ multa extrema 3dictiōis realr cō
petūt.ḡ 7c̃. ¶ 2ᵒ ſic. Impoſſe ē eē re^{nes} realē in actu niſi
extrema ſint i actu 7 realr:7 ſi ſit tal re^{tio} q̄ regrat diſtō
nē:opʒ q̄ ſi ſit i actu q̄ extrēa ſint i actu diſticta:ſz totū
eſt ex ptib⁹ vnitis:vnio ḡ qn̄ totū eſt i actu:ipſa ē i actu:
eſt ēt vnio talis re^{tio}:q̄ ipſa nō pōt eē niſi iter diſticta:
nā idē vniri ſibipſi includit 3dictionē.ḡ vī q̄ ſi exīte
toto vnio realr 7 actualr ſit ſimilr q̄ ptes erūt realr 7
actualr diſticte. ¶ Sʒ 3 h iſtaī 4ᶠ. Prio ſic. Qd nō ē
in actu:ſz tm̄ in po^a nō diſtiguiī actu:ſz tm̄ in po^a.ſʒ ſʒ
cōiter loquētes ptes i 3tinuo nō ſūt niſi i po^a.eodē mō
de ḡdib⁹.ḡ 7c̃. ¶ 2ᵒ ſic. Sic in 3tinuo ſūt infinite ptes:
ita i for^a ſūt ifiniti ḡdus:ſi ḡ ponūī realr 7 actualr diſti
cti i 3tinuo q̄lʒ 7 i q̄lʒ for^a p̄ te,erūt ifi^{ta} i actu. ¶ 3ᵒ ſic.
Quilʒ ḡdus chari^{tis} ē cha^{tas}:ſi ḡ ifi^{ti} ḡdus cha^{tis} ſunt in
aīa realr 7 actualr diſtincti:ſeq̄ī q̄ ibi erūt infi^{te} cha^{tes}
realr 7 actualr diſticte. ¶ 4ᵒ ſic. Illō nō pōt dīi an̄ di
uiſionē:qō acgriī p diſionē:ſʒ multitudo acgriī p diui
ſionē.ḡ an̄ in 3tinuo nō erat:7 ſic poſt diſionez nūcraī:
diſtiguūī ḡ an̄ diſionē mīme. ¶ Ad p̄^m dico q̄ mlta
poni i 3tinuo pōt itelligi 2ᶠ. vno^o in actu exīdi:7 ſic ſim
plr 3cedo.q̄ ibi ſunt mlta i actu.alio^o in actu ſubſiſten
di:ſic q̄ vnūq̄dqʒ p ſeipʒ ſubſiſtat:7 iſto mō dico q̄ in
3tinuo nō ſūt mlta nec ifi^{ta}:ſz ſic ē vnū 3tinuū:ita vni
cū ſubſiſtēs 7 nō plura. Eodē mō dico d̄ for^a. Sic ḡ di
co q̄ ptes ſūt in po^a in 3tinuo:nō q̄dē q̄tū ad exīdū:ſʒ
q̄tū ad ſubſiſtēdū ſolū:ita q̄ po^a eſt ad plurificationē
ſuppoſitoꝝ:nō aūt ad plificationē exītiuz. Pōt tm̄ alr
dici 7 i idē redit.q̄ lʒ ptes nō ponanī i 3tinuo actu di
uiſe:q̄ ſic eēt 3dictō.nā 3tinuū nō ē niſi ex vniōe ptiū:
dicē ḡ ptes diſas i 3tinuo:ē idē dicē q̄ ptes nō vnitas:
ponanī tm̄ i 3tinuo plēs ptes actu diſticte:7 h declaro
facilr:q̄ qn̄ ſūt aliq̄ q̄ iter ſe hn̄t ordinē eēntialē nō re
pugnat p̄ori eē ſine poſteriori:diſtictō 7 diſio ſic ſe hn̄t.
nā diſtictio ordīe eēntiali p̄cedit diſionē.opʒ.n.oīa diui
ſibilia abinuicē eē diſticta:q̄ nihil pōt didi a ſeipo:ḡ cū
diſtōne poterūt ſtare ptes 3tinui i 3tinuo vnite 7 nō di
uiſe:7 tn̄ erūt diſticte:7 ſic dico q̄ i 3tinuo ſūt pla diſti
cta:ſʒ nō diſa. ¶ Ad 2^m dico q̄ ſʒ iā dcā ad p̄^m 2ᶠ q̄ in
3tinuo ſūt ifi^{te} ptes:7 in for^a ēt ifi^{ti} ḡdus in actu.p̄ q̄dē
in actu exīdi:7 nō i actu ſubſiſtēdi. 2ᵒ q̄ pla diſticta 7
nō pla diſa. ¶ Ad 3^m dī q̄ qn̄ for^a cū h q̄ eſt for^a eſt ps
alteri⁹ for^e:7 q̄ſi ptialis nō dī eſſe forā ſimplr niſi deſi
neret eē ps. Quilʒ.n.ḡdus cū h q̄ eſt for^a eſt ēt ps alte
ri⁹ for^e. ¶ Ad 4^m dico q̄ poſitis extremis in eē poniī
re^{lo} q̄ eſt itriſec⁹ adueniēs. Diſtō aūt eſt hō. Iō dico q̄
nō plus diſtiguūī ptes p⁹ diſionē q̄ an̄:ſicut nec accipiūt
eē:ſʒ dico q̄ p diuiſionē p̄ſuppoſita diſtōne acgriī re^{tio}
extriſec⁹ adueniēs.ſ.mltitudo:ſiue plalitas ſubſiſtētiū:
q̄ nō eſt re^{tio} itriſec⁹ adueniēs:ſʒ ſolū extriſec⁹. ¶ Sed
hic ſūt dif. Pria ē q̄lis ē vnitas iſtoꝝ ḡduū i for^a. Dico
q̄ eſt vnitas 3tinuitatis q̄ ſtat cū diſtōne nūerali q̄ fit
p heccceitates vel p̄pietates iduiduales. Ex^m in ptib⁹ li
nee:cū h.n.q̄ ſunt realr diſticte p ſuas heccitates ſtat
3tinuitas extēſiua:eodē mō h loquēdo d̄ 3tinuitate in
tēſiua. ¶ 2ᵒ dī.eſt de diffōne 3tinui:q̄ dī cui⁹ ptes ad
aliquē cōez terminū copulant:q̄s ē hic termin⁹ i cha^{te}
ad quē talia copulanī. ¶ Dico q̄ 2ᶠ pōt rñderi.p̄ q̄ h
eſt diffō 3tinui extēſiui 7 nō itēſiui. ¶ Sʒ 3 h eſt illud
qō fuit dcm̄ q̄ lʒ cha^{tas} in iſtāti cāret:tn̄ de⁹ poſſet eā p
motū cāre.tūc ſic. Sic mot⁹ ad q̄titatē hʒ p̄n^m terminū
7 mediū i ſeipſo:ita eſt i for^a:q̄ cuilʒ mutato eē corrñ
det vnū idiuiſibile:ſic punct⁹ 3tinuās ptes linee ſic mu
tatū eē 3tinuat ptes motus.ita in p̄poſito vī. Pōt etiā
dici q̄ ſic in motu ad q̄titatē ptibus motus corriidēt

ptes for^e 7 indiuiſibile idiuiſibili.ita in motu ad cha^{tē}
pars rñdet pti:7 diuiſibile idiuiſibili ſuo mō. Pria rñ
ſio eſt facilior. ¶ 3ᵒ diffi.eſt q̄ cū nā ſpecifica ſit idem
realr cū quolʒ gradu:aliogn poſſet fieri charitas ſine
aliq̄ gradu:q̄ ſemp eēt p̄or poſito:q̄ eēt realr diſticta.
¶ Sʒ poſita idētitate q̄uō diſtiguūī iſti ḡdus. Dico
q̄ ſicut nā humana in diuerſis iduiduis:aut ſic eēntia
dina in trib⁹ pſonis p̄ter hoc q̄ eēn^a diuina eſt eadē nā
numero in trib⁹ ſuppoſitis.ſʒ nā humana eſt vna:nō tm̄
vna numero in plurib⁹:ſic charitas eſt vna in pluribus
ḡdib⁹. ¶ 4ᵒ dī. Si iſti ḡdus differūt ab hecceitatib⁹.
¶ Dico q̄ illud qō addit ḡdus ad nāʒ ſpecificā nō eſt
niſi heccitas:q̄ indiuiduū nō addit ad nāʒ niſi hecce i
tatē:7 iō ſicut heccitas differt:ita 7 ḡdus. ¶ 5ᵒ dī. Cuʒ
multiplicato inferiori:multiplicet ſupi⁹:ſi iſti gradus
quoꝝ glibet eſt charitas gdditatiue:7 iter ſe ſūt diſtin
cti erūt multe cha^{tes} iter ſe diſtincte. Dico q̄ ſunt mul
te cha^{tes} partiales:7 iō nō pn̄t dici multe ſimplr.eſt ēt
ſolū vna totalis:7 iō ſolū vna ſimplr. Pōt aliter dici q̄
diſtictio eqpollet p̄dicato negatiuo:7 tūc ſic arguendo
eſt fallacia 3ſequentis deſtructione an̄cedentis.

Quātū ad 3^m difficile ptractādū. Utrū preexiſtēs
charitas in augmēto corrumpaī. ¶ Dicūt
aliq q̄ ſic:7 h iō q̄ termini mot⁹ incōpoſſibiles ſunt:ſʒ
charitas p̄exiſtens eſt terminus a q̄:charitas q̄ acgriī
eſt termin⁹ ad quē.ḡ adueniēte charitate acqſita tan̄q̄
termino ad quē:charitas p̄exñs corrūpiī tan̄q̄ termin⁹
a q̄. ¶ Sʒ 3 h inſtaī 4ᶠ. p cōpando habitū ad actū:7
h ſic. Nā de⁹ pōt augere charitatē in eodē iſtāti:in quo
q̄s mereī augmētū cha^{tis}.ſʒ p q̄cūqʒ iſtāti eſt act⁹ me
ritori⁹:eſt charitas q̄ eſt p̄n^m act⁹.ḡ in eodē iſtāti erit
gradus q̄ daī pp meritū 7 ḡdus pp quē ille act⁹ eſt me
ritori⁹:7 ſic ſil ſtabūt termin⁹ a q̄ 7 terminus ad quem.
¶ 2ᵒ ſic. Nā de facto vī q̄ de⁹ auget charitatē in eodē
inſtāti:in q̄ q̄s mereī:ſic in eodē inſtāti in q̄ q̄s mereī
charitatē de 3gruo in eodē inſtāti ifundiī ei.ḡ 7c̃. ¶ 3ᵒ
ſic. Quecūqʒ pn̄t eē vl ſūt ſil p eodē iſtāti pn̄t eē ſil p
eodē tpe:ſʒ loquēdo de v̄tutib⁹ moralib⁹ p̄exñs 7 adue
niēs pn̄t eē 7 ſtāt ſil p aliq̄ iſtāti.ḡ 7c̃. Ma.pʒ.q̄ q̄ ſunt
ſil p vno iſtāti ex ſuis rōnib⁹ formalib⁹ nō repugnāt:
q̄cūqʒ aūt ſūt talia q̄ ex ſuis rōnib⁹ formalib⁹ nō repu
gnāt ſimplr ſūt cōpoſſibilia. Mi. p̄bo. Cā i actu eſt ſil
cū effectu i actu:nō act⁹ eſt cā habit⁹ 7 augmēti:hit⁹ ḡ
act⁹ 7 ḡdus hit⁹ adueniēs ſtāt ſil:ſilr act⁹ eſt ab hitu p̄
exīte cauſat⁹:ḡ hit⁹ p̄exñs 7 act⁹ ab eo cauſat⁹ ſil ſtāt.
Tūc ſic. Habit⁹ p̄cedēs 7 act⁹ ſūt ſil:7 act⁹ 7 hit⁹ adue
niēs ſunt ſil.ḡ 7c̃. ¶ 4ᵒ ſic. Nā volūtas p actū ſuū pōt
itēdē 7 remittē actū itelligēdi:ſic impare 7 nō impare:
cū aūt act⁹ iſte p quē itēdiī ſit ſil cū gradu adueniente:
q̄ p eū inducit.7 3ſtat q̄ aliqs eſt cū illo actu volunta
tis q̄ inducaī p eū.q̄ ſi nō:tūc act⁹ volūtatis eſſet circa
ignotū:ḡ ſil cū actu volūtatis ſtat act⁹ p̄nius 7 ſequēs.
¶ 2ᵒ arguo cōpando actū ad hitū:7 h p̄ ſic. Nam ſi ſp
corrūpereī p̄exñs:ſequereī q̄ magis mereī hō in actu
remiſſo q̄ intenſo:h eſt falſuz 7 ipoſſe:ḡ illud ex q̄ ſeq̄ī.
p̄batio 3ſequētie. Naʒ cuicūqʒ actui meritorio debeī
augmētum charitatis.ponaī ergo charitas acqſita per
multos actus intenſos:7 ſequaī actus remiſſus per te,
cuʒ tota charitas p̄exiſtens corrūpaī 7 nouus gradus
inducaī q̄ excedit totā aliaʒ charitatē:cum per multos
act⁹ p̄cedētes itēſos nō fuerit ille ḡdus itēſus acqſit⁹:7
p remiſſuʒ ſic.ſequiī ḡ 7c̃. ¶ 2ᵒ ſic. Nā in actib⁹ v̄tutū
moraliū 7 nāliū:ex q̄b⁹ ipſe v̄tutes augenī p̄or pōt eſſe
itenſior 7 poſterior remiſſior:ſʒ cū p poſteriorē fiat au
gmētū p̄ous:ſeq̄ī idē. ¶ 3ᵒ ſic. Nā v̄tus eſt p̄n^m act⁹ au
gmēti:cū ḡ effect⁹ nō poſſit excedē cām ſuā nō poterit

Marginal notes (left): Obijcit 4ᵒ. — B — H.i.non erat numerus. — Actus duplex — In continuo sūt multitudo infinita i actu: 7 ſilr de gra dib⁹ in forā:7 hoc loquēdo de actu exītie nō ſubſiſtētie: 7 ſūt diſticta: ſʒ nō diuiſa.7 p oppoſitum dic eē illi pla in potētia ſub ſiſtentie.ſ. vel diuiſiōis. vbi plura adde. — C — D — Multitudo eſt reſpect⁹ ex trinſec⁹ adue niens. — B. quintuplex. — Unitas gra dualis in forma qualis? — Continuitas 2ᵉ — In p̄dicamē to.c.de q̄tita te. — Contraria 5ᵉ.

Marginal notes (right): B — Heccitas 7 gradus ſunt idē:ſʒ nō ſa pe. Cōſidera illā. Nam gradus heccitatur. — F — Pondera p̄ 7 3 hic pla. 3.arti. Bod.7 alij plēs vide hic, 5.phyſi. — Impugn⁹ 4ᵉ 1.medii. — G — 1.phyſi.c.5. metaphyſice. Cōſidera iſtā ad holcot. — H — 2.medium.

L charitatis 2° adueniēs eē pfectior charitate pexiſte que eſt ei⁹ cā. ¶ 3° pn̄ʳ arguit ex 3ᵇᵘˢ. Pͥo ſic. nā calm̄ remittēs fridū p̄ ſe, iducit calorē ⁊ corrūpit frigus: ⁊ ſil'r iducit. Nā ſicut in augmētatione totū pexn̄s corrūpit̄ ⁊ nouū idiuiduū fit: ſic erit in diminutiōe q̄ totū pexn̄s corrūpit̄: ⁊ ab codē agēte nouū idiuiduū gn̄abit̄: ⁊ ſic calm̄ ſil'r iducet frig⁹ ⁊ calitatē: qđ eſt falſum. ¶ 2° ſic. Eodē mō q̄ pcedit̄ magis ⁊ min⁹ in accn̄tib⁹ negat̄ in ſubſtātijs: ſʒ ille modus nō negat̄ in ſubſtātijs: q̄ aliqđ
3. medium. min⁹ pfectū corrūpat̄ ⁊ pfectius iducat̄. g̃ ⁊c̄. ¶ 3° ſic. Ipſimet pcedūt q̄ ga ad approximatione. a. ſeq̄t. b. cōcludit̄ euidēter q̄. a. eſt cā. b. cū g̃ ad approximationeʒ calidi remittat̄ friditas: ⁊ h̄ non fit ſine noua friditate
4. medium. iducta. ſeq̄t ⁊c̄. ¶ 4° ſic. Inter illa q̄ ſūt eiuſdē ſpeciei ipoſſe eſt eē ordinē eminētie: ſʒ ſi idiuiduū pexn̄s ſic ſe
R hēat ad idiuiduū ſequēs ſeq̄t ſimp'r q̄ iter illa eſt ordo eminētie. ¶ Ultio argr̄ pn̄ʳ ſic. Nā ipſimet pcedūt q̄ ſic pexn̄s q̄litas corrūpit̄ in aduētu alteri⁹: ita ipſi pce-
a. l. augmēto dūt q̄ h̄ etiā eſt i aduētu q̄tit̄ᵗⁱˢ molis. ¶ Ex h̄ ſequūt̄
Incōueniēs q̄drupler. 4ᵒʳ icōueniētia. ¶ Pͥmū eſt q̄ oia accn̄tia ſenſibilia ptinue variabunt̄ in hoie: nā ſp hō creſcit ⁊ decreſcit: ⁊ p pn̄s ptinue mutat̄ q̄titas: ⁊ ſic p pn̄s mutant̄ oia accidētia fundata in q̄tit̄ᵉ. ¶ 2ᵐ eſt q̄ additioneʒ vnius gutte aq̄ in mari mutabit̄ tota q̄titas maris: ga eſt maior q̄ⁿ añ: ⁊ ſic addēs guttā ageret in q̄tacūqʒ diſtātiā: ga in alia pte maris. ¶ 3ᵐ eſt iſtđ q̄ i ſacro eucharistie nō remanebit corp⁹ chr̄i niſi p momētū: nā ſpēs ptinue pdēſant̄ pp euaporationē ptinuā: ſʒ pdēſatio eſt minoratio q̄tit̄ᵗⁱˢ. minoratio aūt q̄tit̄ᵗⁱˢ nc̄cio eſt dſtructio vl' ſupponit deſtructionē q̄tit̄ᵗⁱˢ pexn̄tl: ſʒ qn̄cūqʒ q̄titas minorat̄: vl' q̄titas eadē nūō mutat̄ nō remanet corp⁹
A. l. p iſtans. chr̄i: ſeq̄t g̃ q̄ nō remanebit niſi p iſtāti. ¶ 4ᵐ eſt iſtđ
L ſ. q̄ agēs pͥtici pducēt accn̄s ſepatū. Agēs. n. nāle pōt rarefacē ſpēs illas q̄titas: tn̄ vna nō pōt eē ſubʒ maioris
Dubium. A. l. mutato eſſe. ⁊ minoris: ga nō manet eadē. g̃ ⁊c̄. ¶ Sʒ h̄ ē dif. ſi opʒ ſʒ iſtos ponē in q̄libʒ momēto noua q̄tit̄ᵉ. Dico q̄ ſic. ga in vno mutato eē vl' hī noua for̄ᵃ ⁊ exiſtit p illo ⁊ p alio: vl' nō: ſi nō q̄ rōne in vno hī noua for̄ᵃ eadē rōne ⁊
A. l. mutato eſſe. in alio hī alia for̄ᵃ: ⁊ ſic tot noue for̄ᵉ: quot momenta. ¶ Si dicas q̄ noua for̄ᵃ exiſtit plus q̄ⁱ in vno momēto: vl' mutato eē: g̃ p duo: cū g̃ iter q̄cūqʒ mutata eſſe ſit mot⁹ medi⁹: ⁊ iter q̄cūqʒ mediū ſit duratio: ſeq̄t̄ q̄ illa q̄titas manebit p tpē: ⁊ tn̄ ptinue augetur: qđ eſt 3ᵃ opionē: vl' ſi in 2° mutato eē acq̄ſita eſt alia portio q̄ pͥus nō
A. l. mutato eſſe. erat: g̃ illa q̄ erat i pͥori momēto: ⁊ illa q̄ eſt i poſteriori erūt cōpoſſes: qđ eſt 3ᵃ opionē: ⁊ ſequūt̄ mlt̄a icōuenientia. ¶ Pͥᵐ eſt q̄ vltīa adueniēs erit iſi̇ᵗᵉ. naʒ qn̄cūqʒ fit
Incōueniens quadruplex. aug̃ᵐ p ptes eiuſdē q̄tit̄ᵗⁱˢ: ſi vadat tale aug̃ᵐ in iſiᵐ vltīa
M erit iſiᵗᵃ. ſic i pͥpoſ°. g̃ vlt̄ᵃ erit iſiᵗᵃ. ¶ 2ᵐ icōueniēs ē: ga ptinuū pſtabit ex idiſibilib⁹: nā q̄tit̄ᵗⁱˢ inouatio ſp fit i iſtāti ⁊ i nullo itermedio iter iſtās ⁊ iſtās pt acq̄ri aliqđ:
Euaſio. ſeq̄t̄ q̄ q̄titas erit cōpoſita ex idiuiſibilib⁹. ¶ Si dicas q̄ idē vī ſeq de irradiatiōe iſtātanea ſolis. Dico q̄ irradiatio ſolis eſt ptinua eodē mō q̄ itelligim⁹ q̄ motus ē ptinu⁹. g̃ nō valʒ iſtātia de irradiatione ſol. ¶ 3ᵐ icōueniēs erit q̄ augmētatio nō erit mot⁹: ſʒ mutatio: ga motui ſp correſpondet termin⁹ itrīſec⁹: ſʒ nulla q̄titas eſt q̄ coexiſtat motui: ſʒ pcīſe mut° eē i iſtāti. g̃ ⁊c̄. ¶ 4ᵐ icōueniēs ē q̄ mot⁹ nō cōmēſurabit̄ termino: eo q̄ nō ſūt in eadē mēſura. nā mot⁹ ē in tpē. termin⁹ aūt ſiue partes termi ſp ſūt i iſtāti ⁊ pcīſe: g̃ nō eſt cōmēſuratio eorū. ¶ Ad rōnē pōnis opo⁹ᵗᵉ dī q̄ ibi ſūt duo termi poſi
Rn̄ſiones aliorū. tiui: q̄r vn⁹ depdit̄: ⁊ ali⁹ acq̄rit̄: nō tn̄ ſūt iſti termini aliqua for̄ᵃ minor: ⁊ aliq̄ for̄ᵃ maior: ſed actualitas quā perdit minor eſt terminus a quo. ⁊ actualitas alia acq̄-
Replica. ſita cū alia eſt termin⁹ ad quē. ¶ Sʒ iſtđ nō ſatiſfacit: ga cū hec actualitas ſit accn̄s qđdā: vīr eadē diffi. remanere q̄ pͥus erāt de charit̄ᵉ. ¶ Dī ab alijs q̄ termini M
Replica iſti⁹ mot⁹ ſūt pfectū ⁊ ipfectū: ſʒ h̄ nō valʒ: qn̄ eni iter de ipfcō ad pfectū nihil poſitiuū depdit̄. ¶ Difficul-
Rn̄ſio ppria. Duo termini mot⁹ ſūt icōpoſſes. vnđ in ſco. vbi noſti. tas aūt rōnis ſtat in h̄ q̄ aliqđ poſitiuū depdit̄. Dico g̃ ad rōnē q̄ cū g̃du pexn̄te ſtat pͥuatio g̃dus ſequētis: ⁊ qr in oī p ſe muta⁹ᵉ ter̄ᵐ p ſe ſit pͥuat° ⁊ for̄ᵃ: ſʒ forte iſtis aliq̄ p accn̄s pͥugit̄. Dico q̄ pͥuat° ē ter̄ᵐ a q̄ ⁊ g̃dus ē ter̄ᵐ ad quē: ⁊ iſta ſūt icōpoſſia: ſʒ ter̄ᵐ a q̄ ⁊ ad quē poſitiui vt duo gradus. ſ. pcedēs ⁊ ſubſequēs ſūt cōpoſſes.

Quantū ad 4ᵐ difficile pͥtractādū. ſ. vtrū illđ qđ aduenit: ⁊ illđ qđ acq̄rit̄ p aug̃ᵐ ſit charitas ſic pͥor erat: ita q̄ charitas: ita vē de eo pͥdicet̄: ſicut de pͥ. Et q̄tū ad h̄ dico 4ᵒʳ pͥnes. Pͥma eſt iſta q̄. ſ. in augmēto charit̄ᵗⁱˢ nou⁹ g̃dus acq̄rit̄: ga vt determinatū eſt: Augmētū charit̄ᵗⁱˢ fit p g̃dus: ad g̃dū aūt pexn̄tē nō pōt augmētū terminari: g̃ ad nouūʒ terminabit̄. ¶ 2ᵃ eſt iſta q̄ ibi rō foꝛal' vere in iſto g̃du adueniēte reptā de nouo nō acq̄rit̄: ga eadē q̄ddıtas pͥfuit totalr̄ in g̃dibus pcedētib⁹: ga ſūt eiuſdē rōnis ⁊ q̄dditatis formal'. ¶ 3ᵃ eſt iſta q̄ hecceitas talis g̃dus de nouo adueniētis de nouo iducit̄. nā oēs g̃dus nuō diſtiguūt̄ p hecceitates. hecceitas aūt iſti⁹ g̃dus adueniētis non pͥfuit. g̃ ⁊c̄. ¶ 4ᵃ eſt iſta q̄. ſ. hecceitas de nouo acq̄ſita nō ē foꝛal'r charitas: ga nullū diuiſūʒ foꝛal'r icludit̄ in diuidēte ſuo: ſʒ nā ſpecifica p hecceitates diuidit̄ ad modū gn̄is i idiuidua. g̃ in eis nō icludit̄. ¶ Sʒ 3ᵃ iſtas pͥnes iſtat̄ 4ᵒʳ. Pͥo ſic. Qꝛ pducto ſorte pducit̄ hō. p locūʒ a pte ſubiectiua: cū g̃ q̄libet g̃dus adueniēs ſit idiuiduūʒ charit̄ᵗⁱˢ: ſeq̄t̄ eodē mō q̄ ipſo pducto pducat̄ charitas. p locū a pte ſubiectiua. ¶ 2° ſic. Uidet̄ enīʒ q̄ nec pͥmus nec 2° nec aliq̄s g̃dus charit̄ᵗⁱˢ pducat̄ ſm̄ rōnē foꝛalē: vl' pducit⁹ fuerit poſt Abel: ⁊ rō eſt: ga rō foꝛalis fuit in eo pducta ⁊ ſtetit: g̃ ipoſſe eſt q̄ poſtea fuerit pducta. ¶ 3° ſic. Qꝛ vī q̄ nō ē hic ſʒ pͥdcā aug̃ᵐ charit̄ᵗⁱˢ: ga poſito g̃du pͥ nulla charit̄ᵗⁱˢ acq̄rit: ſʒ ſola hecceitas: cū g̃ ex appōne hecceitatꝫ ſola hecceitas augeat̄ ⁊ nō charit̄ᵃˢ: vī ſeq icōueniēs. ¶ 4° ſic. Nā i hōgeneis ſʒ dcā ſupͥ q̄lʒ p ſe ps hʒ rōnē for̄ᵉ: ſic totū: qꝛ ps ⁊ totū ſūt eiuſdē rōnis: ſʒ ſi totū pducat̄ charitas pducit̄: g̃ eodē mō ſi q̄cūqʒ g̃d⁹ pducat̄: ⁊ charitas pducit̄. g̃ ⁊c̄. ¶ Ad pͥᵐ dico q̄ hō nō eſt vltīate abſtractū: ⁊ iō mlt̄a pn̄t dici d̄ eo q̄ nō dicerent̄ de eiuſdē q̄dditate: ſic pduci ⁊ talia. ſil'r dico
Plura de ꝯcretis ⁊ nāl'r poſterioꝛibus affirmant̄ que ab abſtractis ⁊ pͥoꝛib⁹ negāt̄ formaliter. de charitate: vn̄ charitas in 2° g̃du pducit̄: nō tn̄ ei⁹ q̄dditas. ¶ Ad 2ᵐ dico vniformit̄ loquēdo: q̄ ſic charitas vtrobiqʒ pducit̄: ita eodē mō negādū eſt poſt Abel q̄ q̄dditas ampli⁹ pducit̄: tn̄ hn̄ pt pcedi q̄ q̄dditas charitatis pducit̄ vt in h̄. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ multa pͥdicata
Q attribuunt̄ nāe: q̄ nō pͥuenīūt ei p ſolā q̄dditatē: ſʒ per ſuas hecceitates ſic diſtigui nuāl'r: ⁊ ita de multis alijs. Eodē mō pōt dici de augmētatiōe. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ hecceitas foꝛal'r nō eſt formal'r charitas: ſʒ g̃dus pſtās ex hecceitate ⁊ g̃du vl' for̄ᵃ illđ totū eſt idiuiduū chari-
A. l. augmentatur. tatis: ⁊ h̄ totū ē pcīſe qđ gn̄at̄ ⁊ de nouo acq̄rit̄. Ideo dico q̄ qn̄ charitas auget̄ non acq̄rit̄ nā ſpecifica que pͥerat: ſʒ totus g̃dus acq̄rit̄ rōne pͥprietatis. ¶ Sed dicis q̄ tūc charitas auget̄ nō per charitatē: ſed p pcharitatē. Dico q̄ dictū illius doc. ſ. Aureoli ſi ſic intelligatur q̄ gradus ille adueniens eſt charitas: non tn̄ rōne illi⁹ qđ pcīſe de nouo venit qđ eſt hecceitas: ſʒ eſt ſolū
Charitas. Cōcharitas. cōcharitas: ⁊ nō charitas. Dico g̃ q̄ p illū modū pt hn̄ intelli q̄ hecceitas nō eſt foꝛal'r charitas: ſʒ tn̄ hn̄ pōt dici ſatis pͥpe pcharitas eo q̄ ad idē gen⁹ ⁊ ad eādē ſpeciē: ad quā ptinet charitas ⁊ ipſa ptinet: reductiue tn̄. ¶ Sʒ h̄ occurrūt aliq̄ du⁹. Pͥmū eſt. Qūo pōt ſtare
D. duplex. gradus pexn̄s cū pͥuatione oppoſita g̃dus alteri adueni-
nienti:

A

nienti: cū ꝑuatio reſpiciat formā: ⁊ for. gdūs aduenientis iā hi. Dico ꝙ hñs vnū gdū iā nō hꝫ ꝑuationē nāc ſpecificē: qa nāꝫ ſpecificā in ſe hꝫ: ſꝫ pciſe hꝫ ꝑuationē illius qḋ aduenit ⁊ nō habit: ⁊ illa eſt ꝑuatio hecceitatū: qa ille pciſe nō hētur. ¶ 2m dī. eſt. Si in q̄lꝫ mutato eſſe augmēn acqrit̄ aliq̄ portio for. augmētabilis. ¶ Dico ꝙ nō: qa q̄libet portio for. eſt for. ⁊ ſi in mutato eē acqreret̄ in iſtāti for. acqreret̄. dico ḡ ꝙ nō eſt imaginādū ꝙ aliqs gdus caloris acqrat̄ in aliq̄ mutato eē ſeu momēto: qa ſic tot9 calor ꝯſtās ex talib9 nō īduceret̄ i tpe: ſꝫ pciſe calor vel ei9 gdus ꝑ motū acqrit̄. Intelligēdū tñ ꝙ iſti gdus in for. hñt q̄druplicē vnitatē: q̄uis ipſi eēnt ſepati ab oī ſubiecto: ita ꝙ nullā illarū vnitatū hñt a ſubiecto ī augmēto. Pria vnitas eſt īdiuiſionis: lꝫ eni ſint diſtincti: nō tñ diuiſi: ſic ſūt charitates duarū aīarū. 2a eſt vnitas cōpōnis. Nā oīs for. cōponit̄ ex ſuis gdib9: ſic oē ꝯtinuū ex ſuis ptib9: lꝫ non ſit talis cōpō: q̄lis eſt īter ens actu: ⁊ ens in po. 3a vnitas eſt ꝯtinuitatis: qa lꝫ nō hēant ꝯtinuitatē extēſiuā q̄ debet̄ q̄titati molis: habent tñ ꝯtinuitatē itēſiuā: nā extrema ſūt vnū: ⁊ nō niſi rōne talis cōtinuitatis. 4a eſt vnitas hōgeneitatis: qa ſunt eiuſdē rōnis formalis. Nā q̄libet gdus charitatis eſt charitas: nō charitas q̄ eſt totū: ſꝫ charitas q̄ vniuoce dī de eis: ⁊ de toto: ſic pꝫ de aq̄. ¶ Ad argm in pn° pꝫ.

Ecce qḋ q̄ris de nō acq̄ſitōis forme ⁊ gradual aº ꝑ monī: vbi plā adde vt ſcis.

Unitas graduū in forma eſt q̄druplex.

B

¶ Diſtinctio. XIX. ¶ Queſtio. I.

¶ Nūc poſtq̄ coeternitatē triū perſonarū.

Circa 19as diſtōnē ꝯtinuando q̄ro. Utrū charitas ſit augmētabilis in ifim. Et ſic. Charitas nūq̄ excidit ſm Apl'm. ſed oē qḋ finit excidit. ḡ ⁊c. ¶ Cōtra ſm Joā. Charitas dei pfecta eſt in nobis. ¶ Hic introducunt̄ 4or dicta ꝓbabilia. Primū eſt, ꝙ charitas in aīa nr̄a: lꝫ nō ſit augmētabilis in ifim ſm ptes eq̄les q̄titatis: eſt tñ augmētabilis in ifim ſꝫ ptes eiuſdē ꝓportionis. 2m dictū eſt, ꝙ charitas ſepata eſt augmētabilis in ifim ſm ptes eiuſdē q̄titatis: eo. ſ. mō q̄ repugnat charitati ꝯiuncte. 3m dictū ꝓbabile eſt, ꝙ charitas ſi pōt augeri illo mō in infinitū. ſ. ſm ptes eiuſdē q̄titatis: ꝙ ipſa pōt cāri ⁊ eē ifinita. 4m dictū eſt ſile huic, ꝙ charitas ſepata pōt eſſe de potentia dei abſoluta infinita actu.

1. corinth. 13. 1. 4. c.

Dictum 4m.

C

Partes duplices.

Quātū ad pm dictū anq̄ ꝓbet̄ pmitto vnū, ꝙ oē ꝯtinuū: lꝫ ꝑ ptes eq̄les poſſit cōſumi: ſicut celū ⁊ qḋcūq ꝯtinuū q̄ticūq magnū ꝑ ptē q̄ticūq minimā aliquotiēs diuiſū ꝯſumi pōt: tñ hoc nō obſtāte ipm cōtinuū ꝑ ptes eiuſdē ꝓportionis nō pōt cōſumi: qa ſi ſint duo monocubita accipias mediā ptē. ſ. monocubitā vnā: ⁊ poſtea mediā medie nunq̄ venies ad finē. Ita dico in augmēto ꝙ ſi fiat augmētū ꝑ ptes eiuſdē q̄titatis q̄ticūq minimas: pōt tñ augmētari ꝙ excedet quātitas aucta oēꝫ aliā q̄titatē: ſꝫ loquēdo de augmēto ꝑ ptes eiuſdē ꝓportionis nō eſt ſic. ¶ Exm. Accipiant̄ duo monocubita: qcqd diuidit̄ de vno pōt alteri addi: cū ḡ diuiſio vni9 vadat in ifim ꝑ ptes eiuſdē ꝓportionis: ⁊ tñ nūq̄ ꝯſumit̄. Eodē mō augmentatio alteri9 ibit in ifim ꝑ appōnē earū ptiū diuiſarū ab alio: ⁊ tñ nūq̄ attigeret ad q̄titatē duorū monocubitorū ſic pꝫ. ¶ Hoc viſo ꝓbo pm dictū: ⁊ pmo quo ad pmas ptē ſic. Oīs nā finita hꝫ capacitatē finitā: ſꝫ volūtas eſt nā finita: ḡ ei9 capacitas eſt finita: ſꝫ oīs capacitas finita pōt adeq̄ri ꝑ ptes finitas: qa capacitas finita pōt mēſurari ꝑ aliquā q̄titatē aliquotiēs ſūptā. igr̄ poterit adeq̄ri ꝑ ptes eiuſdē q̄titatis ꝓportionabilr̄ ſūptas. ¶ Exm vas ē determinate capacitatis ⁊ finite corpalr̄ loquēdo: ⁊ iō replet̄ aliq̄bus ptib9 determinatis. ꝙ aūt volūtas ⁊ q̄libꝫ alia po. ſint

Suppoſitum

Augmētatio ꝑ ptes ⁊ diminutio duplex

D

Exemplum.

Probatio pmi dicti.

Qualr̄ charitas ꝯiuncta eſt augmētabilis in infinitū: ⁊ qualr̄ nō.

fiite capacitatis de ſe pꝫ. ḡ augmētādo charitatē ꝑ ptē eiuſdē q̄titatis erit deuenire ad aliqd vltra qḋ ipſa volūtas nō poterit recipe. ¶ Nūc ꝓbo 2am ptē illi9 dicti. ſ. ꝙ ſꝫ partes eiuſdē ꝓportiōis poterit charitas ꝯiūcta augeri in infim: ⁊ h̄ euidēter ꝓbo ſic. Suppoſito ꝙ volūtas poterit recipe charitatē. x. gduū diuidat̄ illa charitas: ⁊ ponat̄ in illa volūtate ſolū charitas. 5. gduū. arguo ſic. Quicqd aufert̄ ꝑ diuiſionē a charitate. 5. gduū poterit addi alteri charitati 5. gduū: q̄ eſt in volūtate. nā h̄ nō repugꝫ volūtati: qa totā eā poterat recipe: ḡ ⁊ q̄lꝫ ſui: nec repugꝫ ipſi charitati in ſe. pꝫ ḡ illa ꝓpō: ſꝫ poſſent ifinite ptes auferri ab illa charitate. 5. gduū ſꝑ accipiēdo ptes eiuſdē ꝓportionis: ḡ ifinite ptes eiuſdē ꝓportionis pñt addi charitati q̄ eſt in aīa vel in volūtate: ⁊ ſic ei9 augmētū erit iſto mō ad ifim. Ma. ſatis nota eſt. Mi. ꝓbo. ꝙ. ſ. charitas. 5. gduū ſit diuiſibilis in ifim: qa q̄n aliq̄ ſūt eiuſdē rōnis formalis qcqd cōpetit ꝑ ſe vni ieſt ⁊ alteri: ſꝫ tota iſta charitas ⁊ q̄libet ps eius ſūt eiuſdē rōnis formal. ḡ cū diuiſibilitas cōpetat ꝑ ſe in 2o mō ipſi charitati totī: ſicut nālis eius aptitudo: ſeqt̄ etiā ꝙ cōueniat cuilibet eius parti: ⁊ ſic q̄libet ei9 ps erit diuiſibilis: ſic ⁊ totū. ḡ ⁊c. ¶ 2o ꝓbat̄ illud ſic. Oē homogeneū ex eo ꝙ tale eſt diuiſibile i ifinitū: ſꝫ charitas. 5. gduū eſt qd hōgeneū. ḡ ipſa erit diuiſibilis in infinitum: ⁊ ſic habet̄ ꝓpoſitum.

E

F

Secūdū pn'e ꝓbat̄ ab aliq̄b9 ſic. ſ. ꝙ charitas nō poſſit augeri in ifim ſꝫ ptes eiuſdē q̄titatis. Quia oīs cā finita pōt hēre effectū ita adeq̄tū: ꝙ vltra illū nō pōt ꝓcedē: ſꝫ volūtas q̄ eſt cā charitatis eſt finita. ḡ cū ipſa ſit cā charitatis in gñe cāe nālis neceſſario ſeqt̄ ꝙ ipa poterit hēre charitatē aliquā ſibi adeq̄tā in rōne effect9. Hoc aūt nō obſtāte dico ꝙ charitas ſepata eiuſdē q̄titatis pōt augeri in ifim: qa charitas pōt multiplicari in ifim: ita ꝙ ſint īdiuidua ifinita charitatis: ⁊ illa oīa vnibilia ſūt: ſꝫ īdiuidua ifinita vni9 for. ſi vniant̄ faciūt ifim. ḡ illa charitas ē ifinita. Ma. ꝓbo. q̄tū ad vtrāq ptē ſui. Pmo qa īdiuidua ifinita charitatis pñt a deo creari. Nā ꝯſtat ꝙ de9 ifinitas aīas pōt creare ſic ſi poneret̄ mūdū durare i ifim: ſꝫ cuicūq aīe pōt de9 īfundē charitatē. ḡ pōt ifinita īdiuidua charitatis cāre: hec oīa ſūt euidētia: ſꝫ ꝯſtat ꝙ de9 illas charitates pt ſepare: q̄ ſepat accñtia ſenſibilia. ḡ ⁊c. ¶ Nūc probo. ſcḋaꝫ ptē. ſ. ꝙ ſint vnibilia ſic. Quecūq ſūt eiuſdē rōnis formalis: qcqd eſt demr̄abile ḋ vno: vt ſic: eſt demr̄abile de alio: ſꝫ oīa illa īdiuidua ſūt eiuſdē rōnis formal: nā ſūt eiuſdē ſpēi. cū ḡ vnibilitas pōt de vno demr̄ari: poterit de quolibꝫ illorū demr̄ari. Ma. pꝫ. Mi. declo. nā q̄libet ꝓpa paſſio pōt vniri ei cui9 eſt ꝓpa paſſio: ſꝫ aptitudo nālis eſt ꝓpa paſſio illi9 cui ꝯuenit. ḡ aptitudo nālis ad vnionē eſt ꝓpa paſſio cuiuſlibꝫ illorū īdiuiduorū: ⁊ h̄ pōt ſic argui. Quot charitates pōt de9 ꝓducē pt vnire: ſꝫ ifinitas pōt ꝓducē: ḡ ifinitas pōt vnire: ſꝫ ifinite, ſi vniant̄ faciūt vnā ifinitā. ḡ pōt de9 facē vnā ifinitam.

Probatio 2i dicti pncipal.

H. l. conſiſtit volūtas que eſt ⁊c.

G

Q charitas poſſit augeri in ifinitū ſm ptes vtraſq. Cōſidera bñ examinando oīa vt ſcis.

H

Tertiū dictū pn'e. ſ. ꝙ poſito ꝙ de9 pōt charitatē illā in volūtate i ifim augere ꝑ iſtū modū q dict9 eſt: ſeqt̄ ꝙ de9 vnā charitatē ifinitā actu pōt cāre: ⁊ ꝓbo ſic pmo. Quecūq ſunt a deo ꝓducibilia ſunt ſil ꝓducibilia: vbi eis nō repugnat ſimultas: cū ḡ gdibus charitatis nō repugꝫ ſimultas. ⁊ ipſi ifiniti pñt a deo ꝓduci: ſeqt̄ ꝙ ifiniti pñt a deo ſil ꝓduci: ſꝫ q̄ſcūq pōt ſil ꝓducere pōt vnire. ḡ de9 pōt vnire ifinitos: ⁊ ſic erit ifinita charitas in actu. ⁊ h̄ totū ſeqt̄: qa de9 pōt ifinitos gdus charitatis ꝓducē ſi charitas eſt augmētabilis i ifinitū: ⁊ ipſis ſil nō repugnat eſſe. ḡ ⁊c. ¶ 2o ſic. Si volūtas pōt charitatē recipe: q̄ exñs i volūtate poſſet in ifinitū augeri: poſſet de9 charitatē actu ifinitā in ea cāre. ꝓbatio: qa cuicūq cāe create pōt effect9 adeq̄t9 dari: cū ḡ effect9 adeq̄t9 volūtati ſit charitas augmētabilis i ifim:

Uide. f. dī. 43 ad hec.

Probatio 3i dicti pncipal.

Q de9 poſſit cāre in volūtate actu ifinitā charitatē: ſed vide ſco. 13. diſt. 3.

I

τ ipſa eſt cā nālis reᵃ charitatis:ſi ipſa poſſet recipe in īfinitū:ſequit̄ φ deᵒ charitatē īfinitā poterit cāre. Con firmat̄ eadē ↄ̄ñtia:ga q̄ñtū ↄtigit in talibᵒ eē in poᵃ tāntū cōtingit eſſe in actu:ga vnū nō nečio pcedit aliud:ſicut eſt in diuiſione ↄtinua:in qua ſemp vna diuiſio ſtat cū potētia neceſſario ad vlteriorē. ſic nō eſt hic.

3ᵒ phy. t.c. 69

Pōdera opti me hāc expo ſitioné.

Quartū dictū pn̄ᶜ. ſ. φ ſi charitas ſepata pōt au geri i īfiᵐ:φ ipa poſſʒ eē de poᵃ dei abſo luta actu īfiᵗᵃ. pbat̄:ga quot pōt pducē pōt actu vnire: ſʒ īfiᵗᵃᵉ pōt pducē actu.ǧ τ vnire actu. Tūc ſic. Oē illō qḋ ↄſtat ex ptibᵒ q̄titatiuis īfinitis:ſiue q̄tiᵗᵉ molis:ſi ue v̄tutis:oē tale eſt īfiᵐ:ſʒ iſta charitas ↄſtaret ex īfiᵗᵃ gradibᵒ.ǧ ipſa eēt actu īfiᵗᵃ. ¶ Sʒ ↄ̄ h̄ iſtat̄ 4ʳ. p̄ ↄ̄ pᵐ ſic. Impoſſe vī φ alicui creato limitato fiat appō īfini tarū entitatū q̄ꝝ q̄libʒ dicat pfectionē ſimplr gn exce dat duplū ſuū vl̄ triplū. τ ſic cū p augmētū p ptes eiuſ dē pportionis fiat appoſitio īfinitaꝝ entitatū:ga īfini toꝝ graduū:q̄ꝝ q̄libet dicit pfectionē ſimpl'r:īpoſſe vī φ illō cui fit talis additio ſic ſtet citra duplū vel triplū gn illud nečio excedat in pfectione. ¶ 2ᵒ ↄ̄ 2ᵐ ſic. Nā ſi charitas ſepata augmētat̄.aut illa augmētatio ē mo tus.aut mutatio nō eſt motus:ga ſine mobili eēt:qḋ eſt falſuʒ.nec mutatio:ga mutatio diffinit̄ p ſubʒ.h̄ nullus ſubʒ eſt.ǧ τc̄. ¶ 3ᵒ ↄ̄ 3ᵐ:ga nō vī gn forᵃ in volunᵗᵉ ſit augmētabilis i īfiᵐ:ga nō rōne forᵉ:ga ſepata pōt:nec rōne agētis eodē mō:nec rōne capacitatꝭ volūtatis:ga ipſa augēt̄ ex augmento chariᵗᵃ.ǧ nulla cā vī. ¶ 4ᵒ ↄ̄ 4ᵘᵐ ſic. Nā oīs pfectio ſimpl'r eſt deᵒ ſi ipſa ſit īfiᵗᵃ:ſʒ ipſa charitas eſt pfectio ſimpl'r:τ p te, pōt eē īfiᵗᵃ:ǧ iſta charitas erit deᵒ:τ ſic aliqḋ creatū eſt deᵒ. ¶ Ad pᵐ di co φ ſic̄ i ↄtinuo pʒ φ ſi fiat appō ſʒ ptes eiuſdē ppor tionis in īfiᵐ nūq̄ pōt illud cui apponit̄ excedē duplū ſuū. Silr̄ dico de pfectionibᵒ ſimpl'r φ nūq̄ q̄tūcūqʒ pcedat p̄t excedē. Nā a 4ᵒʳ palmus ſi auferas ſʒ ptes eiuſdē pportionis τ apponas alijs 4ᵒʳ nō poterūt illa 4ᵒʳ qbᵒ fit additio attingē ad q̄tiᵗᵃᵗᵉ octo qḋ dupluʒ eſt ad 4ᵒʳ. ſic dico in ppoᵗᵒ de additiōe iſta. ¶ Ad 2ᵐ dico φ illa additio vl̄ augmētatio q̄tiᵗᵃ pōt eē motᵒ:qñ. ſ. fit in tpe:vl̄ mutatio qñ. ſ. fit in iſtāti. deᵒ aūt pōt τ i tpe τ in iſtāti pducē talia pmanētia ſic̄ vult. ¶ Ad illō qḋ dī φ tūc eēt motᵒ ſine mobili. Dico φ h̄ nō appet mihi icōueniēs. ſiue eni accipiat̄ motᵒ p forᵃ fluēte ſiue pro fluxu forᵉ:ſp ſic̄ deᵒ pōt facē formā ſine ſubto:ita fluxū eiᵒ. ¶ Si dicat̄ φ motᵒ eſt fluxus.ǧ opʒ aſſignare iſti fluxui ſubʒ. Dico φ ille fluxᵒ pōt poni in forᵃ ſine vlte riori ſubto:ita φ forᵃ ſit illō qḋ fluit:ſic̄ dictū eſt de mo tu:ita dico de mutatione φ pōt eē ſine ſubto. ¶ Ad 3ᵐ dico,φ ex pte poᵉ eſt ipedimētū,φ. ſ. nō poſſit i īfinitū pcedē:ga. ſ. limitatio capacitatis. nec pōt fingi φ capa citas augeat̄ niſi ſuba augeat̄.ga vl̄ eſt ſuba:vel ppria paſſio:ſʒ pbabit̄ alı̄:φ ſuba nō ſuſcipit magis vel mi nus. ¶ Ad 4ᵐ dico φ charitas eſt pfectio ſimpl'r:τ da to φ eēt īfinita illa īfiᵗᵃᵉ nō eſt niſi ſm qd:τ nō ſimpl'r: nā ſi īfinitas ſit ſimpl'r ē trāſcēdēs:nec eſt alicuiᵒ gñis: ſm qd tñ īfinitas nō opʒ φ excedat ſuū genᵒ:vl̄ exeat ſic̄ īfinita aq̄ ſi eēt nō eēt īfinita ſimpl'r:nā adhuc vna ſcītilla ignis excedēt ſuā pfectionē quātūcūqʒ īfinitā. Silr̄ volūtas ipſa q̄ eſt ſubʒ charitatis tota īfiᵗᵃ chariᵗᵉ eēt melior. deᵒ aūt τ oīs pfectio q̄ deᵒ eſt tali īfinitate ē īfinita φ excedit oē aliō:τ illa īfinitas nō eſt ſʒ qd:ſed ſimpl'r. ¶ Sed h̄ ſūt aliq̄ dif. Pria. vtrū charitas ſepa ta poſſit eē alicuiᵒ actus elicitiua vel alicuiᵒ opationis. Dico φ nō:ga qñ eſt aliqs eēntial' ordo iter aliq̄s cās in cāndo īpoſſe eſt alterā tātū augeri φ poſſit in effectū ſine altera:charitas aūt ſic̄ τ q̄libʒ hīᵒ eſt cā eſſential'r ordinata ad poᵃᵗ:in q̄ īfinita eſſe nō pōt:τ ſic q̄tūcūqʒ

Probatio. 4. dicti pncipal. Charitas actu īfinita poſſet dari ē ſepata. A. I. eiuſdem quinnatio.

Obijcitur 4ʳ

K

Propter ad ditioné partiʒ eiuſdē ppor tionis in īfini tū ſequit̄ īfini tas nec exceſ ſus in duplo.

L

Actio dei ad extra pōt co exiſtere tps vl̄ inſtanti.

φ motᵒ pōt eſſe ſine mobi li oſtendit. Uide Sco. 12 τ. 13. diſ. 4. τ alios. Motus 2ᵉ.

M

Infinitas 2ᵉ. Idem. Z. ſepe habet. Uiđ Sco. diſ. 8. I. q. 1. ad h̄.

Dif. q̄druplx

Nōbilis ſolo ſcd tāge iſtam nas ex dictis ſupra de hac cāliṫate τ or dine.

ſit īfiᵗᵃ cāre nō pōt. ¶ 2ᵃ di. ga nālis aptitudo vl̄ nečio ſeq illō cuᵒ eſt:cū ſm pdicta ſupius ipſa ſit ppa paſſio eiᵒ cui cōpetit:ſʒ iherētia eſt aptitudinalis paſſio chari tatis:vl̄ cuiuſcūqʒ accn̄tis:ǧ cū illa charitas infinita ſit accn̄s ſibi cōpetit iherētia:ſʒ ſm pdicta:h̄ eſt īpoſſe:ga repugt̄ cuicūqʒ ſuſceptiuo eā recipe:eo φ oē receptiuū eſt finite capacitat̄:ſi aūt eēt receptibil' nečio aliqd eēt reᵃ eiᵒ receptiuū:τ nullū eſt.ǧ τc̄. ¶ Dico φ illa chaᵗᵃᵉ hʒ nālē aptitudinē ad iherēdū. nā ſic̄ ꝑus dictū fuit ipa poſſet diuidi in īfiᵐ:ſiue in īfiᵗᵃ ptes:τ q̄libʒ illaꝝ ptiū poſſet iherere cuilʒ aīe. ¶ Si dicat̄ φ tota ſil' non pōt iherere. Dico φ oē abſoᵗᵘᵐ qḋ eſt in illa chariᵗᵉ pōt ihe rere:τ talis aptitudo ꝑeiſe eſt paſſio abſoˡⁱ illiᵒ qḋ eſt i chariᵗᵉ:τ iō ſufficit φ q̄lʒ ad totū abſoᵗᵘᵐ talē hʒ aptitu dinē ad iherēdū ſaltē ptibᵒ. Illud autē qḋ eſt ſupra oē abſoᵗᵘᵐ:rōne cuiᵒ ptes dn̄r vna chaᵗᵃᵉ nō opʒ φ aptitu do ad iherēdū ſibi ↄueniat:ga ipʒ ē ſolū qdā reᵘᵐ vnio nis ptis ad ptē:τ de iſto mō nō eſt curādū. ¶ 3ᵃ di. Si ex h̄ φ ponit̄ φ pōt augeri in īfiᵗᵘᵐ. Utrū deus videat quēlʒ gdū in īfiᵗᵘ. Doctor nr̄ vī dicē φ ſic. vn̄ ipſe dic φ ſi deᵒ poſſet multiplicare ſpēs in īfiᵐ deᵒ videt ſpēs īfinitas. ¶ Nō appet mihi φ ↄ̄ñā ſit bona. nā nuī pñt augeri in īfiᵐ:τ tñ deᵒ nō videt aliquā ſpēʒ nuī īfiniti: ga oīs ſpēs nuī determīate diſtat ab vnitate:qḋ nō eēt de ſpē īfiᵗᵃ. ¶ Sed ſeq̄t̄ 4ᵃ di. de ↄ̄ñtia q̄ cōiter fit. ſ. ſi aliq̄ forᵃ pōt augeri in īfiᵐ. Utrū ipa poſſʒ eē actu īfiᵗᵃ. Dico φ ad videdū h̄ opʒ reducē ad forᵃˢ ſyllogiſticā. nūq̄ eni enthimema eſt bonū niſi poſſet ad forᵃˢ ſyllo giſticā reduci. Reducit̄ ǧ ſic. Ois forᵃ q̄ pōt augeri in īfiᵐ pōt eē īfiᵗᵃ:ſʒ charitas vel q̄cūqʒ alia forᵃ accepta eſt hō.ǧ τc̄. Ma. vī falſa:ſic̄ pʒ de nūō q pōt augeri in īfiᵐ:τ tñ nō p̄t eē actu īfiniᵗᵘˢ. ſilr̄ de figuris q̄ in mul titudine angulorꝫ vadūt in īfiᵐ:τ tñ nulla pōt eē figura q̄ īfinitos angulos hēat actu. Iō dico φ ↄ̄ñtia ex forma nō eſt bona:ſʒ mālr̄. ſ. alijs materijs appoſitis pōt eſſe bona:ſic̄ iſta nō eſt bona ex forᵃ. ſortes currit:ǧ nō ſor tes nō currit:tñ alijs appoſitis valʒ. ſ. φ ↄ̄dictoᵃ nečio nō ſunt ſil' v̄a:tūc vera τ bona eſt iſta ↄ̄ñtia. ſor. currit. ǧ nō ſortes nō currit. Eodē mō dico in ppoᵗᵒ:ga pp il la appoſita:vtpote ga in tali ſubto eſt:pōt eē bona ↄ̄ñā mālr̄. ¶ Sʒ reſtat dubiū vnū:ga vī φ charitas illa ſe parata excederet charitatē chri. Dico φ charitas chri fuit ſūma de facto. Tñ mlˈti dicūt,φ maior potuit cāri in volūtate chri:ſic̄ ſi charitati chri adderet̄ illa beate Marie:eſſet maior. ¶ Ad argᵐ pʒ. ¶ Qō. II.

N

Poſita cha ritate creata i finita ipſa eēt nata iherere τ q̄lr pōdera. Replica.

O

Scotus.

Opio ppia.

A. I. bōa ↄ̄ñā

Ex ꝑceſſu in īfinitū nō ſeq tur actu īfini tum.

P

Dubium.

Solo addit.

Uide I. 3. vbi ſupra.

Utrum charitas poſſit diminui in in finitum. Or non. ga ſcriptura non approbat tepidum. ¶ Cōtra. Quicqd de ſua nā eſt augmētabile illi nō repugnat diminui:ſed charitas eſt huiꝰ. ergo τc̄.

Apoca. 3. c.

Hic introducunt̄ 4ᵒʳ ↄ̄nes. Pria eſt φ cha ritas īfuſa eſt ex nā ſui di minuibilis. τ tota rō eſt:ga ipa eſt augmētabil':τ p ↄ̄ñs ita pōt ab ea remoueri qḋ ſibi dat̄:ſic̄ dari qḋ nō hēat. ¶ 2ᵃ ↄ̄ eſt,φ charitas īfuſa de facto non diminuit̄:ga ſic̄ deᵒ ſolus eā augmētat τ creat τ annihilat:ita dimi nuit vel diminuē pōt:h̄ aūt nō facit niſi pp demeritū: illō aūt demeritū vel eſt veniale:τ tūc nō diminuit eā deᵒ. pbo:qz ſi pp veniale diminuēt tantū pñt venialia multiplicari:φ total'r annihilaret̄:qḋ eſt ↄ̄ legē diuinā: φ hō nō exiñs in pctō mortali ſit ſine grā vl̄ charitate. Si aūt dicas,φ diminuit̄ p pctm̄ mortale:pʒ φ hoc eſt falſuʒ:ga p pctm̄ mortale total'r hō pdit chariᵗᵃᵗᵉ.ǧ p il lud nō diminuit̄. ¶ 3ᵃ ↄ̄ eſt,φ chaᵗᵃˢ acqſita q̄ gñat̄ ex actibᵒ nō pōt diminui ex ceſſatiōe actuū. Iſtud ego p bo euidēter:ga nulla forᵃ in ſubto icorruptibili exñs q̄ nō depēdet

Q

Cōcluſio 4ᵉ.

Eſt charitas īfuſa diminui bilis ſʒ:diminui nuit tñ mini me:ſed total'r annihilat i eā ſu.

φ venialis nō diminuit charitatem.

A

nō depēdet in eſſe ab agēte: ſʒ ꝑciſe in fieri pōt corrū-pi niſi ꝑ iductionē foꝛaꝝ oppoſitaꝝ illi foꝛᵉ. Unā qꝛ iu-ſticia nō depēdet ab agēte i eē nūqꝫ hō ſemel hñs iuſti-tiā pdit eā niſi ꝑ iductionē foꝛᵉ ſibi oppoſite: q̄ aggñaſ ex frequētatione alioꝝ actuū oppoſitoꝝ iuſticie: ſʒ cha-ritas eſt hō foꝛᵃ. loquēdo de charitate acqſita: ipſa eni ab agēte ꝑticulari nō depēdet in eē: ⁊ ꝑ ꝯñs quāticūqꝫ eſſēnt act⁹ ex qb⁹ gñata eſt niſi iducant̄ actus oppoſiti iſtis: ex qb⁹ oppoſita foꝛᵃ gñaſ: nūqꝫ charitas acqſita ceſſabit vel deſtrueſ: ⁊ hō dico de oī foꝛᵉ tali: ſʒ ſi ſit aliq̄ talis q̄ vltra hō nō hʒ ꝯtrū: dico ꝙ ipſa ſic eque eſt icoꝛ-ruptibilis ſicē aīa. ¶ 4° ꝯ eſt ꝙ ipſa charitas acquiſita pōt diminui ex actib⁹ oppoſitis: qꝛ ꝑ illō pōt diminui qō multotiēs replicatū eā coꝛrūpit: ſʒ ex actib⁹ talibus frequētatl coꝛrūpiſ. g̊ ⁊c̄. ¶ Cōtra iſtas ꝯnes iſtaſ 4ᵒʳ.

Uſ p idē poſ ſepari ꝙ nul la vīt⁹ vel ſcia acqdaſ hō mō.

Obijcitur 4ᵒʳ.

B

Prio: qꝛ qō in ſua nā eſt diminuibile ꝑt nālr diminui: ſʒ ꝑ pᵃᵐ ꝯnē charitas ꝑ ſuā nām eſt diminuibilis. g̊ ipſa nālr pōt diminui: qō eſt falſuʒ. ¶ 2° ſic. Nā ſʒ Aug. Cu-piditas eſt oppoſita charitati: g̊ ipſa pōt diminui ꝑ ad-uētū cupiditatis. Et ꝑꝑ hō experimur ꝙ ex ceſſatōe actuū ſum⁹ minus feruētes ad opandū. g̊ diminuiſ. ¶ 3° ſic. Nā ex ceſſatiōe actuū amicitie experimur nos effici dif-ficiles ad act⁹ amoꝛis eliciēdos. g̊ vī ꝙ ſicē ex ceſſatione diminuiſ habit⁹: ita ex ceſſatione actuū pōt coꝛrumpi. ¶ 4° ſic. Quia nō vī ꝙ amicitia ſit magis coꝛruptibi-lis q̄ ſapiā: ſʒ ſapiā ſicē ꝓbatū fuit ſupꝰ nō pōt coꝛrūpi: g̊ nec amicitia q̄cūqꝫ ꝑ act⁹ icōpoſſ̄es coꝛrūpeſ. ¶ Ad pᵐ dōʒ ꝙ in nā pōt eē aptitudo nālis ad recipiēdū ali-qd ad qō faciēdū nō ē poᵃ nāl: ſicē aīa ex ſua nā eſt gra-tificabilis: ⁊ tñ nullū agēs nāle pōt eā gratificare: ſic di-co in ꝓpoᵗᵒ. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ loquēdo de charitate iñu-ſa cupiditas nō eſt ei icōpoſſ̄is: qꝛ i nouiter ꝯuerſo oēs hit⁹ vitioſi ſtāt cū chariᵗᵉ: cupiditas g̊ ꝓ actu pcī moꝛ-talis accipiſ: vl ſi ꝓ hitu opponiſ chariᵗⁱ acqſite. ¶ Ad 3ᵐ dico ſil. ⁊ ad illō qō additſ ad 2ᵐ: ꝙ nūqꝫ ex ceſſatiōe actuū diminuiſ hitus. ¶ Ad experiētiā aūt dico ꝙ qñ act⁹ ceſſant appetit⁹ ſenſitiu⁹ circa aliqd occupaſ: ex q̄ occupatiōe reddiſ difficilis ad opandū opatiōes illas: a qb⁹ ceſſauit ꝑ aliqō tps: ſʒ quātū ad volūtatē: nec dif-ficiliter nec magis vl̄ min⁹ facilr opaſ ſicē dictū eſt in pᵃ di. ¶ Sʒ ſi dicas: q̄re nō aggñaſ ita hitus in appetitu itellectiuo ex q̄ ſequiſ dif. ¶ Dico ꝙ ex ſola actuū ceſ-ſatione nō plus in vno q̄ in alio aggñaſ hitus: ⁊ iō vel poſito ꝙ gñeſ: nihil tñ refert: qꝛ i appetitu ſenſitiuo nō remanet illō qō erat aggñatū ex actib⁹ amicitie: in vo-lūtate aūt ſꝑ remanet niſi adducaſ ſibi aliqd oppoᵐ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ iuſtitia coꝛrūpiſ: qꝛ in ꝑtāte volūta-tis eſt quāticūqꝫ iuſtitie obm ſibi ꝑñteſ illō velle vel nolle: ⁊ iō ex velle ⁊ nolle oppoſitis frequētatis pōt ha-bit⁹ oppoſit⁹ gñari: ſʒ nō ſic de ſapiā vel ſciā: ſʒ eni ha-beſt opionē falſaʒ ꝓ oppoſito: tñ opio falſa nō pōt idu-ci qñ ſapiā vl ſciā iſunt. Et h⁹ rō eſt iſta: qꝛ ipoſſ̄e ē actū ꝯtrū cāuſatiuū opionis ineſſe niſi obm ſpē ꝯcurrēte: ⁊ qꝛ ꝓ q̄cūqꝫ iſtanti ꝯcurrit ſpēs obi opionis falſe occurrit ⁊ ſpēs obi ſapie itellᵉ ⁊ ſcie: ⁊ iō vl necio vtrūqꝫ aget co-agēdo vtrīqꝫ ſpēi: ⁊ hō eſt ipoſſ̄e: qꝛ oppoſiti act⁹ ſūt: vel neutrū aget: ⁊ ſi nō agat vl coagat ſpēi obi opionis fal-ſe nō hēbit actū aggñatiuū opionis: ſʒ nō hito illo ipoſſ̄e eſt hic opionē falſaʒ: g̊ a pᵒ ad vltimū: hito hitu ſapiētie ipoſſ̄e eſt ipm coꝛrūpi: qꝛ ipoſſ̄e eſt in illo itellᵘ opionē falſaʒ nālitᵉr gñari: ſʒ de volūtate nō eſt ſic ꝑꝑ eius li-bertatē quāticūqꝫ occurrāt ſibi oppoſita: ipſa coagere pōt cui vult: ⁊ ꝑ ꝯñs pō: in ea q̄cūqꝫ hitus gñari ⁊ ali⁹ ſibi oppoſitus coꝛrūpi. Dico ergo ꝙ charitas eſt in in-finitum diminuibilis in natura ſua: ſicut in infinitum augmentabilis. ¶ Ad argᵐ ꝑʒ per ſupius iam dicta.

Nō ꝙ aptitu-do nālis i re-ceptiuo eſt in plus q̄ agēte nāle ſe extē-dat.

C

Dubitus ⁊ ſi nō act⁹ vitioſi ſtant cum cha ritate infuſa.

Mōrbimus ad finem.

Dubium

D

Nō valde ꝙ hitus ſapie ſe mel acquiſitus nō pōt coꝛrū-pi: ſecus de charitate.

Reſolō nōbi lis: quā tñ exa mina pſa ad-dendo.

Reſolo. q.

¶ Diſtinctio. XX. ¶ Queſtio. I. E

Nūc oſtēdere reſtat quomō ⁊c.

Circa diſtinctionē 20ᵃᵐ quero vtrū inter pſonas diuinas ſit ſumma equalitas. Qꝙ nō: qꝛ ſm Dyl. pater eſt maioꝛ filio. ¶ Contra. In ſymbolo Athanaſij. In hac trinitate nihil mai⁹ aut minus. ergo ⁊c̄.

Hic itelligēduʒ eſt: qꝛ q̄riſ de eq̄litate ⁊ ꝓpriū fundamētū ei⁹ eſt quātitas. ꝙ 4ᵒʳ ſūt modi accipiēdi q̄titatē: ⁊ ſm iſtū q̄drupli cē modū accipiēdi q̄tiᵗᵃˢ accipiſ 4ᵒʳ eq̄litas in reb⁹. ¶ Prim⁹ modus q̄titatis eſt ſm vtutē ſʒ quā iueniſ gradus vtutis in multis pfectionib⁹: ⁊ ſm iſtā quātitatē vtutis attēdiſ vna eq̄litas q̄ eſt iter pfectiones q̄ ſūt in eodē gdu. ¶ 2° modus q̄titatis eſt ſm dimēſioneʒ ⁊ extēſionē: ⁊ ſm hoc eſt eq̄litas que eſt ſm idētitateʒ quātitatiuā ptiū itegraliū. ¶ 3° modus eſt ſm duratio nē: ⁊ ſʒ hō attēdiſ eq̄litas coꝛ: q̄ eādē ꝑiodū hñt. ¶ 4° modus q̄titatis eſt ſm nuālē diſcretionē: ⁊ ſm hō attē-diſ eq̄litas q̄ eſt ſm idētitatē vnitatū nuālis diſtōnis. ¶ Nūc aūt opʒ vidē q̄uō pſone dine ſūt eq̄les. Utruʒ ſm oēs iſtos modos. Et dico ꝙ ſic. Nā ꝑ mō ſūt ſūme eq̄les. Qꝛ q̄cqd pfectiōis eſt i vna eſt ⁊ in alia: ⁊ i eodē gdu. nā q̄lʒ pſona hʒ oēs pfectiōes: ⁊ hʒ eas iſiᵗᵉʳ. ⁊ ea-dē iſiᵗᵉ vna eſt iſiᵗᵉ q̄ ⁊ alia. ¶ 2° ēt mō pſoᵉ dine ſūt eq̄-les ſʒ ꝙ ꝯuenit eis q̄ᵗᵃᵗᵉ q̄ eſt fūdaᵐᵉᵗᵘᵐ iſti⁹ eq̄liᵗᵉ. ¶ Ad oīa. n. ad q̄ ſe extēdit vna pſoᵃ: ⁊ alia: ⁊ cui eſt pñs vna: ⁊ alia: ⁊ q̄cqd vna excedit ⁊ alia: ſʒ oīa excedit vna pſoᵃ: ⁊ oīb⁹ eſt pñs: ⁊ ad oīa ſe extēdit. g̊ ⁊c̄. ¶ 3° ēt mō dico ꝙ pſoᵉ dine ſūt ſūme eq̄les: ⁊ ſicē pᵒ ſūt eq̄les: qꝛ i eis ē vna iſiᵗᵃˢ: ita iſto 3ᵒ ſūt eq̄les: qꝛ i eis ē oīo vna eterᵗᵃˢ q̄ fū-dat iſtā eq̄liᵗᵉᵐ. ¶ 4° ēt mō pſoᵉ dine ſūt eq̄les: qꝛ q̄cqd pfectiōis eſt i vna totū illō: ⁊ oīa nuālr accepta ſūt ⁊ in alia: ſʒ in nuō relōnū ſe excedāt: tñ iſte nō dicūt pfcōnē ſimplr. ¶ Sʒ ꝯ hō iſtaſ 4ᵒʳ. Prio ſic. Eq̄litas eni ⁊ ieq̄-litas dnr paſſiones finite q̄tiᵗᵃᵗⁱˢ: ſʒ in deo q̄titas vtutis eſt iſinita: qꝛ q̄lʒ pfectio eſt itenſiue iſiᵗᵃ. g̊ ⁊c̄. ¶ 2° ſic. In illo nō eſt eq̄litas ſʒ extēſionē in quo nō eſt q̄titas extenſiua: ſed in deo ſm Augᵐ non eſt quātitas exten-ſiua: qꝛ eſt ſine q̄titate magn⁹: g̊ in deo nō eſt illa eq̄-litas. ¶ 3° ſic. Nō vī ꝙ eiuſdē ad ſeipʒ poſſit eē relō eq̄-litatl: ſʒ eēntitas ꝙ te, eſt oīno eadē in trib⁹ pſonis: g̊ ipa nō pōt eē in vna pſoᵃ ēt alteri eq̄lis i alia pſona. ¶ 4° ſic. Illa nō ſūt eq̄lia ſʒ eq̄litatē diſcretā vl̄ nuālē: in q̄ꝝ vno plēs ſūt entitates nuālr q̄ in alio: ſʒ in vna pſoᵃ nō eſt niſi vna relō: ⁊ in alia ſūt due: g̊ ipſe nō ſunt eq̄les. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ eq̄litas q̄ eſt paſſio q̄tiᵗᵃᵗⁱˢ: vt eſt pñtū nō eſt in deo. Ubi ſciēdū ꝙ q̄dā q̄titas eſt hōgeneita-tis: ⁊ iſta eſt diuiſibil. nā ei⁹ paſſio eſt diuiſibilitas. Alia eſt q̄titas: cui⁹ paſſio nō eſt diuiſibilitas: ſicē eſt q̄titas pfectiōis in ſubā: ⁊ talis poniſ in deo. ¶ Ex hō dico ꝙ eq̄litas pōt reꝑiri i q̄titate idiuiſibili iſinita: ſʒ in q̄tiᵗᵉ iſinita diuiſibili nō pōt iueniri. pᵃ eſt in deo. 2ᵃ nō. g̊ ⁊c̄. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſicē ibi eſt eq̄litas: ita fundamētū: mō eq̄litas illa nō vī ꝓpe accipi: ſʒ ſolū metaphoᶜᵉ: ⁊ hic ē ꝙ nec eq̄litas extēſionis: ſicē nec q̄tiᵗᵃˢ ē ibi niſi metaphoᶜᵉ. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ nō opʒ fundaᵐᵉᵗᵘᵐ nec foꝛalē terminuʒ diſtigui ſi relō debeat eē real: ſʒ ſufficit diſtō extremo rū. Ita dico in ꝓpoſito ꝙ ſufficit diſtō pſonaꝝ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ iſte due relōnes q̄ ſunt in altera pſona hñt verā idētitatē realē: tñ argᵐ vī ēt arguere de ieq̄litate rōnū foꝛmaliū: qꝛ ille relōnes hñt diſtinctas rōnes foꝛ-males. Iō dico ꝙ difficile eſt ſaluare iſtā eq̄litatē diſti-ctionis iter pſoᵃˢ diuinas poſita diſtōne foꝛali: tñ iſtō nō

Quantitas ⁊ ꝯñr equalitas accipitur 4ᵒʳ.

F

Cōclō reſſiua

Quadruplex eq̄litas ē inter pſonas diuinas

G

Obijcitur 4ᵒʳ

ſ.ru.i.e.r.

A.l. nō pōt in vna pſona al-teri eq̄litas in alia pſona eē equalis.

H

Quantitas ⁊ equalitas 2ᵉ.

Q̄titas extē-ſionis ⁊ equa litas illo 2ᵉ.

Nō vbiqꝫ dī-ſtinctio re quirit ad relō nē realem.

A.l. diſtōnes equalitatis.

I

eſt incõueniens: eo ꝙ nulla illaꝝ dicit aliqd ꝑfectionis. ❡ Adhuc tñ remanet du. q̃dã. vna ẽ ſi eſt alia ⁊ alia eq̃litas īter attributa diuina. Dico ꝙ nõ: qꝛ eadẽ h̃nt q̃ntitates: ⁊ ꝑ ꝯñs eadẽ fundãt eq̃litatẽ. ❡ 2ª dif. eſt ſi īter attributa diuina eſt talis eq̃litas. di ꝙ ſic. qꝛ lꝫ h̃eant diſtõnẽ h̃nt eadẽ in nuõ īfinitatẽ ſic tres ꝑſone: tñ ſunt in deo īfinite equalitates: qꝛ nõ opꝫ ibi ponere ꝙ nõ ſint īfinite ꝑfectiones ſimpl'r in multitudine. ❡ Qõ. II.

VTrũ ꝑſone diuine ſunt eq̃les in po ͣ. Et nõ: qꝛ vt ipſe teſtaꝛ a ſeipſo filius nõ põt facere qcq̃. ❡ Cõtra. In Ioã. Quicquid pater põt: ⁊ filius ſimiliter.

Hic itroducunt 4ᵒʳ ꝑambula. pᵐ eſt ꝙ oĩpotentia eſt reᵒ alicuiᵘ poſſis. ❡ Et poſſe 2ᵗ accipiꝛ: aut put diſtiguiꝛ ꝯ ipoſſe: ⁊ iſto mõ oẽ necẽꝫ eſt poſſe. Aut put diſtiguiꝛ ꝯ necẽꝫ: eo mõ q̃ ꝯuenit cũ ꝯtigẽti: ⁊ iſto mõ ſola creabilia ſũt ꝯtigẽtia ⁊ poſſia. Si aũt loquamur de poᵃ p̃ mõ dicta vt reſpicit poſſe: put diſtinguiꝛ ꝯ ipoſſe. ſic dico ꝙ ꝑſone diuine ſunt eq̃les in poᵃ ⁊ eque necẽe: ſꝫ ſic nõ intell'it qõ: ſed 2ᵒ mõ vt pꝫ ꝑ dicta ſcõ pᵗ: ⁊ ſic dicit Athanaſius. Oĩpotẽs pr: oĩpotẽs filiᵘ: oĩpotẽs ſpũſſcũs. ❡ 2ᵐ ꝑambulũ eſt ꝙ eſt q̃daꝫ poᵃ logicalis: que dicit nõ repugnãtiã terminoꝝ: ⁊ alia nãlis: que dicit rõnem p̃ncipij productiui. Si autẽ loquamur de poᵃ p̃ mõ: ſic nulli dꝫ eſſe dubiũ qn ꝑſone diuine ſint ineq̃les in poᵃ: qꝛ multa vni ꝑſone ꝯueniũt q̃ alteri repugnãt: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ pñt ꝯuenire. iſto mõ nõ intelligit qõ: ſꝫ de poᵃ 2ᵒ modo dicta. ❡ 3ᵐ ꝑambulũ eſt ꝙ cũ ſit q̃dã poᵃ ad eſſe: q̃dã ad opari: ſi loquamur de poᵃ ad eẽ nõ eſt dubiũ ꝙ ꝑſone diuine nõ ſunt eq̃les in poᵃ: qꝛ pr̃ multa põt eẽ: ⁊ eſt que nõ põt eſſe nec filius nec ſpũſſcũs: ſed iſto mõ non intelligit qõ. Si aũt loq̃mur de opari tũc qõ hꝫ dubiũ. ❡ 4ᵐ ꝑambulũ eſt ꝙ q̃dã ſunt poᵉ opatiue ad intra: ⁊ q̃dã ad extra. ⁊ ſi loq̃mur de p̃mis ꝑſone diuine ſunt eq̃les: qꝛ qcqd intelligit ⁊ vult vna ꝑſona: vult ⁊ alia. Alie ſũt poᵉ opatiue ꝑ actiones trãſeuntes vt poᵃ executiua ⁊ multe alie: ⁊ de iſtis eſt qõ ⁊ dubiũ. ❡ Iſtis p̃miſſis: qꝛ maius põdus ⁊ dubiũ eſt. Utrũ poᵃ gñandi cadat ſub oĩpotẽtia. ❡ Introducunt hic 4ᵒʳ opiones. Pria eſt Petri ꝙ in diuinis nõ eſt poᵃ gñandi elicitiua: ⁊ ſic nõ opꝫ ꝙ cadat ſub oĩpotẽtia. Rõ aũt iſtius eſt: qꝛ terminus iſtius poᵉ eſſet pꝛcĩ terminᵘ poᵉ ꝑductiue ſit qõ reducit ad actũ ꝑ eã: ſꝫ ſi poᵃ pris eliceret actũ gñandi: cũ ꝑ ipm ꝯſtituat pꝛ: pr̃ reduceret eũ ad actũ. ❡ 2ᵃ op. eſt ꝙ poᵃ gñandi dicit duo. ſ. aliqd abſolutũ. ⁊ h̃ eſt ipſa memoria: ⁊ de iſta ꝯſtat ꝙ eſt in filio: ⁊ dicit ordinẽ ad actũ: ⁊ ita nõ eſt in filio: qꝛ tũc filᵘ poſſet gñare: qõ eſt falſum. ❡ 3ᵃ opio eſt ꝙ poᵃ gñandi vt eſt in pr̃e: cadit ſub oĩpotẽtia ⁊ nõ vt in filio: ⁊ ſic filᵘ eſt oĩpotẽs: lꝫ nõ poſſit gñare: poſſe enĩ qõ ſibi repugnat non eſt ſimpl'r poſſe: ideo nõ minus dĩ oĩpotẽs. ❡ 4ᵃ opio eſt ꝙ poᵃ gñandi de vitate termini cadit ſub oĩpotẽtia: qꝛ particularis affirmatiua cadit ſub vlĩ ſi ſit eiuſdem ſubti: ⁊ eiuſdẽ ꝑdicati: tñ h̃ nõ eſt ſcdm cõem modũ loquẽdi ſanctoꝝ: qꝛ ꝑſonas diuinas ponũt eq̃les i poᵃ. ❡ Pria opio nõ põt ſtare: qꝛ ꝯdictio eſt manifeſta. ꝙ pr̃ poſſet gñare ⁊ elicere filiũ qn h̃eat reᵐ filij poᵗᵉ. i. virtutẽ elicitiuaꝫ. ❡ Ad rõnẽ dico ꝙ poᵃ gñandi nõ poniꝛ elicitiua actᵘ gñõnis: ſꝫ ſuppoſiti gñan. ❡ 2ᵃ opio nõ valꝫ: qꝛ ois poᵃ diffiniꝛ ꝑ actũ: ⁊ iõ ordo ad actũ ieſt ei ꝑ ſe: ipoſſe autẽ eſt ꝙ aliqd ſepeꝛ ab illo qõ ieſt ei ꝑ ſe: ⁊ ꝑ ꝯñs nec poᵃ ab ordine illo ꝙ eſt reᵘᵐ fundamẽtal' nõ formalis. ❡ 3ᵃ opio nõ valet: qꝛ eadẽ poᵃ nuõ eſt in pr̃e ⁊ in filio: ⁊ iõ opꝫ ꝙ in vtroqꝫ eidẽ poᵉ ſubalterneꝛ. nec rõ valꝫ: qꝛ tũc ſequereꝛ ꝙ creatiua poᵃ nõ eẽt ſimpl'r poᵃ: qꝛ certũ eſt ꝙ repugnat creature. ❡ 4ᵃ opio nõ ſatiſfacit: quia querimus de re: nõ de ſigñone grãmaticali nominis.

Ideo poniꝛ alia opio: ꝙ. ſ. ſi accipiaꝛ poᵃ cõſuetiᵉ reᵃ ois poſſis: vt diſtinguiꝛ ꝯ ipoſſe: ſic poᵃ generãdi cadit ſub oĩpotẽtia. ſi aũt accipiaꝛ poſſe vt diſtinguiꝛ ꝯ necẽꝫ ſic nõ cadit: ⁊ iſto mõ vtunꝛ ſci ⁊ cõiter theologi. ❡ Sꝫ eſt ne poᵃ gñandi in filio: Dico ꝙ poᵃ gñandi põt itelligi 2ᵗ. vel pro p̃nᵒ ꝑductiuo: vel pro eo ⁊ oĩbᵘ que reqruñꝛ ad ꝑductionẽ. Si p̃ mõ accipiaꝛ ſic dico ꝙ poᵃ gñandi eſt in filio: qꝛ in eo eſt memoria fecũda. Si aũt accipiaꝛ 2ᵒ mõ ſic nõ dꝫ eſſe in filio: qꝛ ad hoc ꝙ deberet ꝑducẽ: opꝫ ꝙ nõ h̃eret terminũ adeq̃tũ. ipſa aũt vt in filio hꝫ terminũ adeq̃tũ: ⁊ iõ filᵘ nõ põt gñare. ❡ Exẽplũ in ꝯcauo orbis lune ignis hꝫ vim ꝑductiuã caloris: qꝛ tñ nõ hꝫ oĩa reqſita: vtpote paſſum nõ põt ꝑducẽ calorẽ: ꝓpe aũt aquã hꝫ oĩa: iõ põt ꝑducere. Sic dico in ꝓpoſito ꝙ filᵘ hꝫ vim ꝑductiuã: qꝛ ipſa eſt ꝑfectio que nõ deeſt filio: ſed nõ hꝫ eã ſine termino. ❡ Aliq tñ volũt dicẽ ꝙ h̃ iõ eſt: qꝛ eſt vel hꝫ eã ſub notiõe oppoſita: ſꝫ hoc nõ valet: qꝛ poſſet aliũ filiũ gñare. Dico ꝙ ꝙ intelligiꝛ in filio h̃re terminũ adeq̃tũ ⁊ actũ ꝑductiuũ ſemꝑ manere: hinc eſt ꝙ filius nõ põt ꝑducere ꝑ iſtã vim ꝑductiuã habitã. ❡ Sꝫ ꝯ iſta arguiꝛ 4ᵗ. Primo ſic: qꝛ ſequiꝛ ꝙ pr̃ in diuis ſit potẽtior filio: qꝛ h̃ns poᵗᵉ: ⁊ potẽs illa operari eſt potẽtior q̃ ille qui hꝫ poᵗᵉ: ⁊ non põt illa vti: ſic eſt de poᵃ in filio. ꝙ ⁊c. ❡ 2ᵒ ſic. qꝛ h̃re poᵗᵉ gñandi ⁊ non poſſe gñare vꝫ ꝯdictio: cũ ois poᵃ ſit reᵃ poſſis ⁊ nõ impoſſis. ❡ 3ᵒ qꝛ tunc poᵃ gñandi in filio eſſet ipedita: cum nõ poſſet exire in actũ ſibi ꝯueniẽtẽ. ❡ 4ᵒ qꝛ in ꝑpetuis non differt eſſe ⁊ poſſe: ⁊ ideo ſi filᵘ hꝫ poᵗᵉᵐ gñandi ipſe necẽio gignit. ❡ Ad pᵐ dico ꝙ verũ aſſumit ſi h̃ns poᵗᵉ ex aliq̃ defectu ſuo vel poᵉ nõ põt in actũ: ſed ita nõ eſt hic: ſed hoc ꝯuenit ex plenitudie poᵉ: q̃ nõ diſtat ab actu in ſuppoſito pꝛ: ſic h̃ns nõ põt elicere aliũ actũ b̃ificũ: ex eo ꝙ iã hꝫ vnũ. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ verꝫ aſſumit ſi h̃eat poᵗᵉ cũ oĩbᵘ q̃ reqruñꝛ ad illã ꝑ eliciẽdo actũ: ſic nõ ſufficit poᵃ calefactiua: niſi ſit approximata ⁊ nõ adequata. ❡ Ad 3ᵐ dico ꝙ nullũ eſt ipedimẽtũ nec vĩus eſt ꝯſumata: ſꝫ eſt exigẽtia poᵉ q̃ ſic eſt determinata ad h̃ ꝙ vltra nõ poſſit: ſic ſci nõ expectãt vlteriorẽ ꝑfectionẽ. ❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ poᵉ diuine ſꝑ ſũt necẽio in actibᵘ ſuis: ⁊ iõ poᵃ generãdi ſꝑ hꝫ actũ ſuũ: lꝫ nõ vt in iſto ſuppoſito: ſic aĩa q̃ eſt in oculo intelligit. ſꝫ nõ tñ vt eſt in oculo. ❡ Sꝫ hic ſunt aliq̃ dif. Pria eſt. Si poſſe gñare v̄bũ īfinitũ ſit īfinite ꝑfectionis: vꝫ ꝙ nõ poſſe ipſum ꝑducẽ vel gñare actualr̃ ſit īfinita ꝑfectione carere. Dico ꝙ ſimpl'r poᵃ gñatiua filij eſt ꝑfectio ſimpl'r: ⁊ iſta eſt in filio: ſed poᵃ gñandi cũ oĩbᵘ q̃ reqruñꝛ nõ opꝫ: ſic poᵃ calefactiua dicit ꝑfectionẽ: nõ tñ approximatio q̃ reqriꝛ. ❡ 2ᵃ dif. qꝛ vꝫ ꝙ ſaltẽ talis poᵃ ſit ꝑfectiori mõ in pr̃e q̃ in filio: qꝛ in pr̃e põt exire in actũ: in filio aũt nõ. Dico ꝙ poᵃ in filio exit in actũ: tñ nõ vt in filio: nec ꝓp h̃ in filio eſt mõ imꝑfectiori ſic auditus nõ eſt imꝑfectiori mõ in oculo q̃ in aure: lꝫ vt in oculo nõ poſſint elicẽ actũ audiendi: ſꝫ in aure. ❡ 3ᵐ dubiũ eſt: ſi in filio eſt poᵃ generãdi reᵃ eiuſdẽ filij vel alterius. Dico ꝙ nõ reſpectu alteriᵘ: qꝛ nulla potẽtia eſt ad ipoſſe: relinquiꝛ ꝙ ꝙ reſpectu ſui: ſꝫ tñ nõ põt ſe gñare: qꝛ nõ eſt in eo poᵃ cũ oĩbᵘ reqſitis. ❡ 4ᵃ dif. Quo vna ſola negatio. ſ. nõ h̃re terminũ adequatũ in pr̃e facit pꝛeꝫ poſſe gñare: ⁊ qꝛ nõ eſt in filio: filius nõ põt gñare. ❡ Dico ꝙ ſicut in mã ſola carẽtia forme ſtãtibᵘ alijs cauſis dat vt in ea põt iduci forma que nõ poſſet niſi eiᵘ carẽtia ꝑexiſtẽte. Ita dico in ꝓpoſito reſpectu p̃ncipij ꝑductiui. ❡ Sed adhuc remanet difficul. qꝛ in illo pmo ſigno originis quo pr̃ ſpirat ſpũſſcm

ſpũſſcm

Marginal notes (left): Preambulũ quadruplex. — Poſſibile 2ᵗ. K — Potentia 2ᵗ. — Potentia 2ᵗ. — L — Potẽtie duplices opatiue. — An poᵃ gñandi ad intra cadat ſub oĩpoᵃ pmo ponit op. alioꝝ. q̃re Pe. Aureo. ⁊ de tar. ãcaſia Tho. Bona. Egid. Hẽn. ⁊ alios. vide. p. de aquila ſatis reſoluit hic. ⁊ Ilñ. — M — Reſpectu im poſſis nulla ẽ potentia. q̃re Ancr. ⁊ alios Vide Sco. h. 2. q. quolĩ. — De hoc. h. dĩ. 4. copioſe.

Marginal notes (right): N — Opio ꝓpia. — Deᵐ de q̃. h. di. 7. copioſe habetur. Poᵃ gñandi põt accipi du pliciter: ⁊ q̃lr eſt in filio? Vide Sco. 7. di. 1. ⁊. 2. q. q̃lr hẽtur. ⁊ vbi ibi notaui. — O — Rõ alioꝝ q̃ non accipit. — Obijciunt 4ᵗ. — 3ᵒ phy. t. c. 32. — P — Qr vnicᵘ actᵘ b̃ificus ſit in b̃õ quolibet. — D. quadruplex. — Simplr̃ potẽtia gñandi eſt ꝑfectio ſimplr̃ dicit: ⁊ q̃lr illi. — Q — Nõ q̃do eque ꝑfecta eſt poᵃ gñandi i filio ⁊ in patre. — Poᵃ intelligẽdi in filio ẽ reſpectu ſuipſiᵘ. — Qr ſola negatio vel priuatio facit multum ad agẽ vꝫ nõ.

A ſpũſcti anteq̃ filius:lʒ ſequaʒ in illo põi vis ſpiratiua habeat terminũ adequatũ:adhuc tñ hoc nõ obſtãte fi-lius hñs eãdẽ vim ſpiratiuã ſpirat. Ita in ꝓpoſito pote-rit eſſe. Dico ꝙ ordo q̃ eſt iter prẽm ⁊ filiuʒ in gñãndo eſt ordo in eſſendo:qꝛ ꝑ gñõnẽ cõſtituit̃ in eſſe:ſʒ ordo in ſpirãdo iter eos nõ eſt ordo niſi in operãt:qꝛ ſpiratio-ne actiua nõ ↄſtituit̃ in eſſe. Dico g̃ ad qõnẽ ꝙ ſi oĩpo-tentia accipiat̃ reˢ oĩs poſſe:vt diſtiguit̃ ↄ̄ ĩpoſe:ſic po-tẽtia generãdi cadit ſub oĩpotentia ⁊ ꝑſone in iſta ſunt eq̃les quãtũ ad ipſaʒ viʒ habitã:qꝛ quãcũqʒ vim ꝓdu-ctiuã hʒ vna:⁊ alia:ſʒ nõ quãtũ ad poſſe ꝓducĩ:⁊ ideo magis ꝓprie oĩpoten.ia accipit̃:vt reſpicit oẽ poſe ſm̃ ꝙ diſtiguit̃ ↄ̄ neceſſariũ:⁊ vt ſic ꝑſone ſunt eq̃les in poᵒ. ¶ Ad argᵐ in pñᵒ patet. ¶ Queſtio. III.

Mlˢ ordo i-ter p.⁊ fi. in gñãndo: alˢ in ſpirãdo. vi de opame. Reſolutio q. ſtat in dupli-ci ↄclõne.

B Hic i aliqbᵒ originalibᵒ aſ-ſignat diſt.21 ſic. Circa diſ. 21. queritur. Utr꜡ pſõe ⁊c. ſʒ ad mãʒ.19 diſ. ptinet hec q. q̃re ad.20. potius q̃ ad 21. applicari debet. Cõclo negati-ua 4ᶠ de circũ inceſſione ꝑ-ſonarum. ſcʒ.2.noctur-ni ſplẽdo: pa-terne glorie.

Utrum

ꝑſone ſint in ſeinuicẽ. Qꝛ nõ. Quia filiᵒ exiuit a pr̃e in Ioã. ¶ Cõtra. Ego in pr̃e:⁊ pater in me eſt.

Hic introducunt̃ 4ᵒʳ negati-ue ↄclõnes

Prima ꝙ iſta circũinceſſio non eſt formalr̃ ꝑꝑ diuine eſſentie vnitatẽ:ita ꝙ vna ꝑſona ſit in alia per eſſentiã que eſt in illa que eſt pars eius ſicut auis eſt in laqueo per pedẽ. ⁊ ratio huius ↄ̄nis eſt:qꝛ in patre eſt totus fi-lius:⁊ totus in v̄bo pr̃:vt dicit Ambroſius in hymno:⁊ ꝓpter hoc ſi per eẽntiã vna ꝑſona eſt in alia vniformi-ter eſſet ꝑſona in ꝑſona:ſic eẽntia in ꝑſona:⁊ ſic eẽt for-maliter:qđ eſt falſum. ¶ 2ᵃ ↄ̄ eſt, ꝙ illa circũinceſſio nõ eſt formalr̃ per ꝑſonarũ diuinaꝝ idẽtitateʒ:qꝛ non hñt idẽtitatẽ niſi in eẽntia:⁊ tñ ſunt in ſeinuicẽ ſe totis. ¶ P̃. Inter eſſentialia nõ ponit̃ circũinceſſio:⁊ tñ po-nunt̃ eſſe idẽ. ¶ 3ᵃ ↄ̄, ꝙ nõ eſt formalr̃ ꝑꝑ diuinaꝝ ꝑſo-naꝝ intimitatẽ:qꝛ magis intima ſunt eſſentialia ſibiin-uicẽ q̃ ꝑſone. vt vꝫ:⁊ tñ circũinceſſio non ponit̃ in eis. ¶ P̃. Deus eſt in oĩbus creaturis:⁊ eↄ̄:⁊ tñ non ponit̃ in eis circũinceſſio. ¶ 4ᵃ ↄ̄ eſt, ꝙ iſta circũinceſſio nõ eſt formalr̃ ꝑ diuinaꝝ ꝑſonaꝝ mutuã originẽ:qꝛ dato ꝙ ſpũſſcũs nõ ꝓcederet a filio adhuc non minus eſſet circũinceſſio i filio:ſic nũc eſt:⁊ tñ nõ eẽt origo. ¶ P̃. Ad hoc ꝙ aliquid ſit in alio, opꝫ ꝙ ſit prediſtinctum ab eo:qꝛ idẽ in ſeipſo eſſe nõ põt:g̃ eſſe iſto mõ in alio pre-ſupponit diſtõnẽ. Sed diſtictio ſit ꝑ origines. g̃ ⁊c̃.

C

Oſ. ⁊ ſclo ꝯ pa ad q̃ãi ꝯ circũinceſſio-ne ꝑſonarũ.

Iſtis premiſſis ponit̃ ↄ̄ affirmatiua. ꝙ. ſ. vna ꝑſona eſt in alia ꝑ circũinceſſionẽ ſicut ſubſiſtens in ſubſiſtente realiter diſtincto ꝑ mutuã preſentialitatis aſſiſtentiã:ſicut ſibiinuicem intimitate. ¶ Sed hic ſũt 4ᵒʳ di. Prima ſi talis modus eſſendi in, reperit̃ in crea-turis. Dico ꝙ nõ totalr̃:tñ modus quo tres potẽtie aĩe ſunt in ſeinuicẽ ⁊ in vna eſſentia radicaliter vꝫ multũ ↄformis iſti mõ eẽndi in. Et iſtũ modũ applicat Aug. ad ꝓpoſitũ. 9. de trini. ca. p̃. ibi tñ nõ ſunt plura ſubſiſtẽ-tia:iõ exẽᵐ deficit. Exẽᵐ magis accomodũ eſt modus eſſendi in duoꝝ corpoꝝ in eodẽ loco ſi nõ diſtinguerẽ-tur eẽntialr̃. ¶ 2ᵃ di. ſi ad iſtũ modũ reqrit̃ ſubalitas. ¶ Dico ꝙ dato ꝙ ſubalitas reqrat̃:nõ tñ illa circũin-ceſſio eſt ipſa ſubalitas:ſed ſunt diſtincte hitudines. tñ hñ põt vna ex alia deduci. ¶ 3ᵃ di. eſt. qꝛ vꝫ ꝙ pr̃ ſit in ſe:qꝛ pr̃ eſt in filio:filius eſt in pr̃e:ergo pr̃ eſt in ſe:quia qcqđ eſt in ↄtẽto eſt in ↄtinente. ¶ Dico ꝙ illa regula cõiter accepta nõ tꝫ in relõnibus eq̃perãtie:qꝛ lʒ plato ſit ſilis ſorti:ſortes eſt ſilis platoni:nõ tñ plato ſibi:illa aũt ineriſtentia eſt relo eq̃perãtie:tñ in relonibᵒ diſq̃-perãtie ſicut in cã ⁊ cauſato pr̃e ⁊ filio ſeq̃ vꝫ. ¶ 4ᵃ di. ſi illa relo cõis eſt poſterior ſilitudine ⁊ eq̃litate ⁊ idẽ-titate. ¶ Dico ꝙ illa relo eſt cõis:⁊ cõſequit̃ origines diſtinguentes:vꝫ tñ alijs relonibᵒ cõibus poſterior. qꝛ alie cõcõ fundant̃ in extremis vt ſũt vnũ:ſed iſta fun-datur in extremis:vt ſunt diſtincta. illa aũt q̃ ſunt vni-ta precedunt iſta que ſunt diſtincta. ¶ Sed eſt ne rea-lis vel rõnis: ¶ Dico ꝙ eſt realis ſicut alie relões cõ-munes. ſ. ſimilitudo ⁊ eq̃litas:⁊ ꝑ idẽ ꝓbat̃. ¶ Dico g̃ ꝙ ꝑſona nõ eſt in ꝑſona formalr̃:qꝛ ſic filius eſſet for-maliter pr̃ nec virtualr̃:nec eminenter. qꝛ tũc vna eſſet perfectior alia. eſt ergo ineriſtenter:ſicut ſubſiſtens in ſubſiſtente. ¶ Ad argumentum in oppoſitum patet.

Dĩ. q̃druplr̃

D Modus cir-cũinceſſionis ꝑſonaꝝ nõ hʒ in oĩbᵒ ſilitu-dinibᵒ i crea-turis:ſed par-tialiter ſic. Reqrit̃ ↄ̄ſub-ſtantialitas ad circũinceſſio-nẽ:ſʒ nõ ſuffi-cit. Nota optime regulã ⁊ eius limitationeʒ.

Circũinceſſio ſeq̃t̃ relones cõmunes.

E Circũinceſſio dicit relõne in realem. Reſolo q̃ãi.

¶ Diſtinctio. XXI. ¶ Queſtio. I.

Hic oritur queſtio ⁊c.

Circa diſ. 21. querit̃. Utrum dictio excluſiua repugnet diuĩs. Qꝛ nõ. ſʒ Aug. Solus pater eſt tãtus quã-ti ſunt pater ⁊ filius. ergo ⁊c̃. ¶ Cõtra. Solitudo nõ ponitur in diuinis:ſed ta-lis dictio hoc dicit. ergo ⁊c̃.

Cõtra mari. ⁊ de f̃de ad pe. ⁊ de tri. ⁊ alibi ſepe.

Hic introducitur

vnuʒ preambulũ ꝙ ſcilʒ dictio excluſiua ſumpta ſignatiue nõ admittit̃ in diuinis:qꝛ ſignat ſolitudineʒ: ſicut cũ dĩ deus eſt ſolus pater:eſt ſolus ſʒ Hyl. Si ac-cipiat̃ nõ ſignatiue:ſed ↄſignatiue bñ admittit̃ in diui-nis. vt cũ dĩ ſolus ſpũſſanctus ſufficeret ad beatitudinẽ noſtrã:vt ſcribit beatus Aug. 1. de tri. ¶ Hoc premiſſo pono 4ᵒʳ ↄ̄nes. Pria eſt ꝙ dictio excluſiua addita ex ꝑte ſubti reſpectu p̃dicati cõis eſſentialis nõ determi-nat ſubꝫ:ſʒ facit ꝓpõnẽ falſaʒ:ſicut hic: ſolus pr̃ eſt deᵒ: ſolus pr̃ creat:qꝛ denotat̃ ꝙ nullus alius a pr̃e ſit deus vel creet. ¶ 2ᵃ ↄ̄. ꝙ dictio excluſiua addita ex ꝑte ſubi reſpectu p̃dicati ꝓprij ⁊ ꝑſonalis ſubm determiat ⁊ di-mittit ꝓpõnẽ verã:ſic hic: ſolus pr̃ gnãt:ſolus filᵒ gnãt̃: qꝛ talia ↄueniũt alicui ſoli nõ alteri. ¶ 3ᵃ ↄ̄ eſt. ꝙ dictio excluſiua addita p̃dicato eẽntiali ⁊ cõi determiat p̃di-catũ reᵘ ꝑſone:⁊ dimittit ꝓpõnẽ verã:ſic hic: pr̃ eſt ſo-lus deus:qꝛ i rõne p̃dicati deitatis nulla eſt pluralitas. ¶ 4ᵃ ↄ̄. ꝙ dictio excluſiua addita ex ꝑte predicati vel p̃dicato ꝑſonali nõ vꝫ admitti in diuinis. ſic hic pr̃ eſt gnãns ſolus. de v̄tute. n. ſermonis vꝫ iportare ꝙ ille q̃ gnãt eſt ſimplr̃ ſolus. Sʒ qꝛ ſcriptura vꝫ tribuere ſoli-tudinẽ diuinis dicẽdo. tu es deᵒ ſolus. Iõ intelligẽdum ꝙ dictio excluſiua non tm̃ repugnat termino eſſentiali ſic ꝑſonali:eo ꝙ ꝑſonalia ſunt multa. eſſentialia aũt nõ multiplicant̃:⁊ iõ rõnabilᵒ eſt dicere deũ ſolũ q̃ pr̃eʒ. ¶ Sʒ dĩ. eſt ſi determiatio facta ꝑ dictionẽ excluſiuã aduerbialiter ſumptã equalr̃ reſpiciat tres ꝑſonas. Di-co ꝙ nõ:qꝛ pr̃ eſt tm̃ vel ſolũ deus:⁊ filr̃ ſpũſſanctus eſt tm̃ vel ſolũ deus:ſed iſta eſt falſa:ꝙ filius eſt tm̃ vel ſo-lũ deᵒ:qꝛ nõ ſolũ deᵒ eſt:ſʒ ẽt hõ. ¶ Sʒ ↄ̄. Aug. Non eo deus quo pr̃. g̃ pr̃ nõ eſt tm̃ deᵒ:ſed eſt aliqđ quo nõ eſt deᵒ. ſ. illud quo pr̃ eſt. ¶ Dico ꝙ hac ↄ̄ne ↄceſſa adhuc nõ vniformiter reſpicit ꝑſonas:qꝛ diſtinctio inter illud quo quelibet ꝑſona eſt deus:⁊ illõ quo quelʒ ꝑſona eſt talis ꝑſona. ſ. pr̃ ⁊ filius ⁊ ſpũſſanctus: eſt in oĩ ꝑſona:⁊ adhuc filᵒ p̃ter totũ hoc eſt hõ:qđ nõ cõpetit alicui al-teri ꝑſone. ¶ 2ᵃ dĩ. ſi dictio excluſiua poſita in ꝓprio ſubo magis determinet ꝑſonã reſpectu p̃dicati eſſen-tialis q̃ ꝑſonalis. ¶ Dico ꝙ ꝑſonalia ↄueniũt vni ⁊ ſo-li qñ ſunt ꝓpria:ſed eſſentialia:lʒ ↄueniãt vni:nõ tñ ſo-li:ſed oĩbᵒ. ¶ 3ᵃ dĩ. Quare dictio excluſiua magis vita-tur in p̃dicato ꝑſonali reſpectu ꝑſone q̃ in p̃dicato eẽn-tiali. ¶ Dico ꝙ huiᵒ rõ eſt:qꝛ ſolitudo addita eſſentie tolerat̃ magis q̃ addita ꝑſone:vt patuit ſupius:tñ de ſermonibus nõ eſt curãdũ qñ res eſt manifeſta:vt dĩ Aug. de quãtitate aĩe. ¶ Ad argumentũ in oppoſitũ. ſ. ad auctoritatem qñ negatur excluſiua tunc tenetur vel accipitur ſignificatiue. vt dictum eſt.

F Preambulũ Dictio exclu-ſiua põt ſumĩ duplr̃ ⁊ q̃lr̃ admittit̃ in di-uinis.

Cõclõnes 4ᵒʳ.

Excluſiua nẽ a parte ſubti: nunc a parte p̃dicati: ⁊ vtro-biqʒ reſpectu termini eſſen-tialis vel ꝑſo-nalis qñ vera ⁊ qñ falſa i di-uinis?

G Pſal. 85. Quiᵒ eẽntia-libᵒ q̃ noue-nalibus repu-gnat dictio ex-cluſiua.

H 7. trini. ca. 1. 2. ⁊. 4.

Alr̃ filᵒ ⁊ alr̃ alijs perſonis addit̃ de deõ excluſiua i or-dine ad p̃dicatũ eſſentiale.

Uide. 5. 6 tri. ca. 7. ⁊ alibi.

I ℭ Diſtinctio. XXII. ℭ Qõ. I.

Poſt p̄dcã diſſereñ. nobis vĩ

Circa diſtinctionem zzam. Quero. Utrũ plura noĩa deo ſint at/
tribuenda. Et q̃ nõ. Dñs deus tuus vnus
ꝛ nomẽ eius vnũ. Zach. 14. ℭ Contra.
Deus reuelauit Moyſi vnum nomen
ſuũ: qd̃ p̃triarchis nõ reuelauit. Exo. 6°.

Noĩa diuina duplicia.
Primus arti. Concluſio 4r.

Hic primo iſiſtẽdũ eſt circa iſta noĩa in gnãli: ꝛ
2° circa diuina noĩa in ſpãli. ℭ Quã
tũ ad pm̃ īducamr̃ 4or pclõnes. Pria. q̃ noĩa ſignificãt
cõcept9 q nõ ſunt in aĩa formalr̃: qꝛ cũ p noĩa doctrina
fiat: nullus poſſet aliũ docere niſi de his que ſunt in aĩa
eius formalr̃. cũ tñ veritates incõmutabiles de q̃bus eũ q̃
docẽt: nõ ſint in aĩa nr̃a formalr̃: ſicut nec aliqd qd̃ ſit

Quid ſignĩat per nomen: ꝛ quid non?

dei. ℭ 2° arguo ſic. Illud qd̃ p potẽtiã rõnalẽ itelligit̃
per nomẽ ſignificat. nã volũtas iponit noĩa ad placitũ

R

obiectis p̄intellectis: ſ3 po9 rõnalis nõ ſolũ itelligit ea q̃
ſunt formalr̃ in aĩa: ſ3 multa alia. g̃ ꝛc̃. ℭ 2a pͦ eſt. q̃ no/
mina ſignificãt pcept9 q ſunt in aĩa obiectiue: qꝛ reſpe/
ctu eiuſdẽ eſt ſignificatio ꝛ intellectio: vt dicit Aug. de
quãtitate aĩe: ſ3 intellectio nõ eſt niſi obiectoꝝ potẽtie
itellectiue. g̃ nec ſignificatio. ℭ Itẽ Aug. ad Paulinũ.
Qd̃ meli9 intelligim9: meli9 ẽt pferim9. vñ dat̃ itelligi
q̃ ſimplr̃ plata ſunt ſimplr̃ itellecta. g̃ ꝛc̃. ℭ 3a pͦ. q̃ no
mina nõ ſignãt tm̃ entia ab aĩa fabricata: qꝛ intellect9
iponit noĩa reb9 a ſe cõceptis. primũ aũt cõceptuz non
põt eſſe ab aĩa fabricatũ: cũ añ oẽm opõnẽ itellect9 illd̃
moueat itellectũ. ℭ Itẽ tũc ſeqr̃ q̃ de entibus realib9
nullus poſſet loqui. ℭ 4a pͦ eſt. q̃ noĩa nõ ſignificãt en
tia tm̃ actualr̃ exiſtẽtia: qꝛ ſicut cõuenit intelligere cõ/
uenit ꝛ ſignificare: ſ3 poſſumus in hyeme roſas intelli/
gere: que nõ eſt niſi in potentia. g̃ ei poterimus nomen

L

iponere: ꝛ p pñs ſignificare. ℭ Itẽ omne gen9 diuidit̃
per actũ ꝛ potẽtiã: ſicut p ei9 modales differẽtias: ſ3 rõ
formalis gñis ſaluat̃ in vtroq3 nã vna. g̃ ꝛ vnũ nomẽ

Obijcitur 4r

gñis. ℭ Cõtra iſtas pͦnes inſtat̃ 4r. Primo ſic. Nã ea
que ſunt in voce ſunt no: e. i. ſigna paſſionũ que ſunt in
aĩa. Ad hoc. n. ſermones inuẽti ſunt: vt p eos pcept9 ex/

Idem hz phs in pher. ꝛ in de aĩalib9 ꝛ in de anima.

primamus: vt dicit Plato. ℭ 2°. qꝛ eſſe obiectiuũ eſt
eſſe ſm qd: ꝛ tũc locutio noſtra nõ poſſet eſſe niſi de en
tibus ſm qd. ℭ 3°. qꝛ oẽ obiectũ videt̃ eſſe ab aĩa cau/
ſatũ in eẽ cognito. ꝛ ſic noĩa nõ ſignificabũt niſi ab aĩa
fabricata. ℭ 4°. qꝛ oẽ ſignũ eſt ſignũ in habitudine ad
ſigñatũ ꝛ ſub tali rõne dependet ab ipſo: ſed nulla de/
pendẽtia põt eſſe reſpectu illius qd̃ actu nõ eſt. ℭ Ad
pm̃ dico q̃ paſſiones ꝛ mentis pcept9 nõ accipiunt̃ ibi
p his preciſe que ſunt in aĩa formalr̃: ſed p his que ſũt

M
Cõcept9 ſignificat9 p nomẽ quis ſit?

in aĩa obiectiue. ꝛ hõ ſunt oĩa entia tam realia q̃3 rõnis.
ℭ Ad 2m dico q̃ pcept9 qui ſunt in aĩa obiectiue. ſ. ipſe
qdditates prĩt hĩc in ſe veꝝ eſſe ſimplr̃: ꝛ iſtud eſſe nõ
tollit h̃ qd̃ dico eſſe obiectũ adueniẽs illis: ſicut eſſe al/
buz adueniẽs hoĩ nõ tollit eſſe hoĩem. ℭ Ad 3m dico q̃
illud eſſe intellectũ nõ eſt ab aĩa fabricatũ: ſicut entia

Eſſe ab aĩa 3r

ficta: ſ3 forte eſt qdͣdã derelictũ. ꝛ dato q̃ eſſent ab aĩa
fabricata ſm illud eſſe qd̃ dĩ eſſe intellectũ: non tñ ſm
veꝝ eoꝝ eſſe ſimplr̃. ℭ Ad 4m dico q̃ ille reſpect9 eſt
ad placitũ: ꝛ nõ iportat ſignatũ ſuũ actualiter: ſed ſuffi/
cit q̃ habeat eſſe in aĩa: qꝛ talis ei9 reſpect9 cuiuſmodi
eſt ſignatio ipſa nõ eſt niſi in aĩa ꝛ ab aĩa. ℭ Intelligẽ/

Res ſignata p nomẽ pſiderari põt 4r.

dũ tñ q̃ res ſigñata pſiderat̃ 4r. ſm 4or ſigna ordinis
eſſentialis. Primo in ſuo eſſe qdditatiuo in quo abſtra
hit ab oĩ eo qd̃ nõ eſt de qdditate ſua: ꝛ iſta eſt pma ac/
ceptatio ſua: qꝛ rõ qdditatiua eſt in oĩ re pa. ℭ 2°. cõſi/
derat̃ in ſuo eſſe intelligibili. nã eſſe intelligibile cõue/
nit ei ab intrinſeco: ſicut nãlis aptitudo pullulãs a fun/

N

damento. ℭ 3° pſiderat̃ in ſuo eſſe intellecto qd̃ hz ab
extrinſeco. ſ. ab actu intelligẽdi. ℭ 4° pſiderat̃ in ſuo
eſſe ſignificato: qd̃ hz ab actu volẽdi ad placitũ ſtatuẽ/
te talia ſigna vocalia reſpectu talium ſigñatoꝝ: lz iſtud
eſſe ſit poſterius oĩb9 p̄dictis ordine eſſentiali: tñ noĩa
ſignificãt qdditatẽ nõ ſolũ in eſſe intellecto vel intelli/
gibili: ſed in eſſe qdditatiuo: qd̃ ab iſtis abſtrahit. No/
men. n. equinitatis vel humanitatis ſic abſtrahit ab oĩ
alio: vt nullũ aliud verificet̃ de eo: cũ equinitas ſit tm̃
eqnitas. ℭ Sed tũc appet dif. cũ eſſe ſigñatũ ſit poſtre
mũ: ꝛ nomen ſignificãs nõ ſignificet niſi p illo ſigno p
quo eſt ſigñatũ oĩm: qualr̃ tũc ſignificatio attingẽ põt
ad ſigna priora: ſicut dicis. Dico q̃ ſicut intellectus cuz
cõcipit obiectũ abſtrahit ab eſſe cognito: cuz vt ſic de/
monſtret de eo eſſe cognoſcibile. ſic vox attingit illud
vt ſit pceptũ in ſigñando cũ diſputam9 de his ſermoci/
nalr̃: nõ q̃ vox vel cõceptus attingat añ eſſe ſignatum
vel pceptũ: ſed qñ eſt cõceptũ vel ſigñatũ pcipim9 ipm
p̄cedere: cui talia attribuunt̃: ſic itelligẽdo humanitatẽ
demõſtram9 q̃ ipſa precedit tale eſſe intellectum.

Nobilis doc. de ſignat vocũ ꝛ ipõne carũ ꝛ ordine ſignificatoꝝ in re ꝛ ĩ anima.

Aui. 5. meta. Du'm ſingule

O
Nõ valde eſt q̃ dicit: qa ſingularis doctrina.
Scds articu. Opio alioꝝ de noĩb9 ſpecialib9 diuis.

Quantum ad 2am p̄ncipalẽ partẽ qõnis. Dicũt
aliqui q̃ in via deus pluribus no/
minibus ſignat̃: vt p3 per Diony. in lib9 de diui. no. per
totũ. qꝛ vno pfecto cõcepto adequato ipſum apprehen
dere nõ valemus: ſ3 in patria erit tm̃ vnicũ nomẽ ſicut
vnus pfect9 pcept9. ℭ Sed pͣ iſtud arguo 4r. Primo

Impugn9 4r

ſic. Remanẽtibus eiſdẽ obiectis ꝛ pceptibus remanẽt
eadẽ noĩa ipſa ſignificãtia: ſed illa que nũc intelligim9
de deo vera remanebũt ibi. ſ. in patria: alioqn nõ ſigni/

A. l. alioquin fingeremus.

ficaremus nec recte frui poſſemus. g̃ ꝛc̃. ℭ 2° ſic. Noĩa
propria a nobis deo impoſita vt pma cã: ens infinitũ:
nõ ſignificant aliquid qd̃ ſit formalr̃ in creatura. tunc

P.

eñi creatura denoĩaret̃ ab eis: ſed illa q̃ ſunt in deo for/
malr̃ videnẽ in pãa a ſanctis: ꝛ iõ cũ eadẽ poſſint a no
bis pcipi illa. eadẽ poterũt eiſdẽ noĩb9 appellari. ℭ 3°
ſic. Quicqd itelligit de deo viator: ꝛ cõprehẽſor: ꝛ plus:
qꝛ hic per ſpeculũ: ille aũt facie ad faciem: ſicut dicit
Apls: ſed viator nũc intelligit pceptus plures de deo ſe

1. Corin. 13.

tenẽtes ex pte obiecti: qbus itelligit plura noĩa ſine fig/
mento. g̃ ꝛc̃. ℭ 4° ſic. Quia deus noĩauit ſe plurib9 no/
minibus in ſacra ſcriptura: vt p3 in Geñ. Exo. Leuit. ꝛ
tñ intuitiue ipſe nouit ſe ipſuz. ℭ Ad oĩa iſta dĩ q̃ iſto/

Cauſa 2r.

rũ noĩum ſignificata nõ ſe tenẽt ex pte obĩ: ſ3 ex parte
cõcipiẽtis. 2° dato q̃ ſe teneãt ex pte obiecti: tñ apud
beatũ coincidunt in vnã ſigñationẽ. ℭ Primũ nõ ſuf/

Impugn9 2r.

ficit nec ſtare põt: qꝛ illa noĩa nõ ſunt impoſita ad ſignifi
candum aliqd qd̃ ſit in creatura: nec alicui enti creato:
oĩa aũt nõ videnẽ eſſe in intelligente: ſed poti9 in intel/
lecto. 2m ẽt nõ valet: qꝛ cũ diuerſa ſint ſigñata apd̃ via/
toreẽ: qb9 iſta noĩa impoſita ſunt ſicut diſtincta pcepta: eiſ/
dẽ beat9 eadẽ noĩa iponit: ꝛ tũc ſequit̃ q̃ beat9 vteẽ eis
equoce. Iõ dico q̃ cõprehenſores vtunt̃ plurib9 noĩb9
q̃3 viatores circa diuina: cũ veros act9 habeãt de deo ꝛ
vltra oẽs nr̃os q nõ ſunt ficticij. Uñ Sap. querit qd̃ no
men filij eius aut nomẽ ei9 ſi noſti. ℭ Hic eſt vna dif.
qꝛ ſm Aug. deus vnicus ꝛ etern9 ꝛ icõuertibili viſione
cõplectit̃ cũcta que videt. 15°. de tri. Et idem dicit q̃ in
pãa nõ erũt volubiles cogitationes ab alio in aliũ trãſ/
currẽtes: ſ3 oẽm noſtrã ſciam vnico intuitu videbim9.
ꝛ ſic cum vnitas actus maneat tã in deo q̃3 in beatis vĩ
q̃ vnicũ nomẽ eis ſufficiat. ℭ Dico q̃ eodẽ actu aliqñ
multa cõcipiuntur obiecta: nõ tñ pter hoc ſequit̃ qn
ſint multa pcepta: ſm aũt hanc multitudinẽ cõceptoꝝ
noĩa ſignificãtia iponunt̃. ℭ Ad arg'm dico q̃ nomẽ eſt
vnum impoſitũ p̄ncipale ex di. 6°. ℭ Qõ. II.

Q
Tã3 viatores q̃3 cõprehẽſores pluribus noĩbus deum appellant.
A. l. veriores cõceptus.
Prouerb. 30
Du'm nobile.

Plura vnico actu cõcipi ꝛ pluribus vocab9 ſignificari.

A

VTruȝ oĩa noĩa diuina ſint ſynonyma. Et ſic: q2 ſm̃ Diony. noĩa q̃ deo attribuimus idē ſignificãt: ſed talia ſunt ſynonyma. ℭ Cõtra. ſȝ eũdē Diony. noĩam⁹ diuinas pfectiones. ergo pluralitas.

Hic eſt intelligendũ ꝙ ſicut docet Hugo de angelica hierarchia 4ᵒʳ ſunt gnã diuinoꝝ noĩuȝ.

Gnã⁹ diuinoꝝ noĩum 4ᵗ.

Quedã. n. dñr multiuoca q̃ ſub multiplicatione vocis vnũ hñt ſignatũ ſicut theos in greco ⁊ deus in latino. Alia ſunt diuerſiuoca que diuerſificant: idē tñ ſub alia ⁊ alia diffõne vel deſcriptiõe ſicut in deo bonitas ⁊ veritas ⁊ talia.

A. l. diuiſifica

Alia ſunt ſymbolica: ſicut iᵃ que ex viſibilib⁹ deo q̃ſi trãſumptiue attribuimus: ſicut dr̃ lux ⁊ ardor. eſt enim ſymbolus collectio viſibiliuȝ formaꝝ ad inuiſibiles.

Symbol⁹ qd

Alia ſunt noĩa anagogica: ſicut illa que ſibi attribuunt̃ in exceſſu vt ſupſubſtãtialitas: cũ tñ ſit vã ſubã ⁊ ſupnãlitas cũ ſit vã nã. Dr̃ aũt anagogica ſenſuũ actio: ⁊ inter illa cõnumerant̃ alia noĩa multa que ibi ſunt poſita. ex qb⁹ pȝ ꝙ nõ oĩa noĩa diuina ſunt ſynonyma.

B

Correlariũ reſponſiuuȝ. Concluſio 4ᵗ

ℭ Iſtis pmiſſis pono 4ᵒʳ ꝯnes. Prima eſt. ꝙ ſola noĩa multiuoca nõ hñt in deo diſtincta ſibi corridẽtia: q2 oĩa illa noĩa que penitus vnũ ſignificant ſunt ſynonyma. hoc pȝ p diffõnẽ ſynonymoꝝ quoꝝ. ſ. res eſt vna: noĩa võ plura. multiuoca ſunt huiꝰ. ℭ 2ᵃ ꝯ eſt. ꝙ noĩa diuerſiuoca hñt in deo corridentia aliquo mõ diſtincta: q2 nõ eadẽ rõ iſtoꝝ nominũ aſſignat̃ cuiuſlibȝ dicto coꝝ: ſicut pȝ ex proceſſu Dio. de diui. no. per totũ vbi talib⁹ noĩb⁹ diuerſas rões aſſignat: q̃re deo attribuunt̃: aliõgn fruſtra diuerſos tractatus ſiue diſtictos feciſſet de eis.

A. l. cuilibet diuinoꝝ.

ℭ 3ᵃ ꝯ eſt. ꝙ noĩb⁹ ſymbolicis ꝯueniunt diſtincta ex parte obiecti: q2 illa noĩa reducunt̃ ad diuerſiuoca: vtpote lux ad vnitatem: ardere ad bonitatẽ. ⁊ ſic de oĩb⁹ aliꝭ. ⁊ ſm̃ iſtũ modum reducendo tractat Diony. in eodẽ libro de ipſis.

C

ℭ 4ᵃ ꝯ eſt. ꝙ noĩb⁹ anagogicis correſpondẽt diſtincta ex pte dei: q2 exceſſus ⁊ diminutio circa idẽ nõ variant rõnẽ formalẽ: ſicut nec intenſio ⁊ remiſſio.

Obiectio 4ᵗ.

ℭ Sed cõtra iſtas ꝯnes inſtat̃ 4ᵗ. Primo ſic. q2 Aug. 15. de tri. dicit ꝙ nõ differt de talib⁹ noĩb⁹: qualia ſunt attributa: dicere vnũ aut multa: que tñ nõ ſunt multiuoca. ℭ 2ᵒ dicit Dio. de diui. no. 9. ca. ꝙ iſta oĩa noĩa ſignificãt vnitiuã rõnẽ. ℭ 3ᵒ. q2 ad ſoluẽdũ noĩa diuerſiuoca ſufficit ponere diſtinctionẽ rõnis in ſignificato: vt vulgo dr̃. ℭ 4ᵒ. q2 ad vitanduȝ ſynonymitatẽ diuinoꝝ noĩum ſufficit ponere varietateȝ ex pte cõcipiẽtis ⁊ nõ ex pte rei cõcepte.

A. l. ſaluãdã

ℭ Ad pᵐ dico ꝙ nõ differt dicere vnũ aut multa q̃tũ ad equalentiã: q2 tãtũ perfectionis exprimit̃ ex vno q̃tũ ex multis: q2 infinita: ſi tñ nõ differrẽt ſimplr̃ q̃tuȝ ad oẽm moduȝ fuiſſet valde vanus labor ⁊ inutilis Aug. Anſel. Diony. ⁊ alioꝝ doctoꝝ inſudantiũ ad diuinas pfectiones docẽdas: cũ coꝝ inq̃ſitio nõ pficeret niſi in vocabulo: aut in mõ cõcipiendi.

Brocardicȝ ꝯ viam cõem.

D

ℭ Ad 2ᵐ dico ꝙ per iſtã regulã itẽdit afferre. Diony. vnitatẽ idẽticã que eſt in oĩb⁹ diuinis pſonis.

A. l. aſſerere.

ℭ Ad 3ᵐ dico ꝙ error vr̃ dicere eſſe in vulgo. Nã his que de deo itelligim⁹ noĩa iponimus. iᵃ aũt que de deo itelligimus ſunt in eo ex nã rei formalr̃. Et iõ ſi eis noĩa ſynonyma iponant̃ ⁊ ſint penitus diſticta remanẽt realr̃ ſynonyma cũ talibus noĩbus nõ nominemus noſtros ꝯceptus: ſed deũ. ℭ Ad 4ᵐ dico ꝙ illõ nõ ſufficit: q2 q̃cq̃d formalr̃ eſt in concipiente hȝ repugnãtiaȝ ad illud vel cũ illis q̃bus talia noĩa iponuntur: vt infinitati: neceſſitati: preeminentie: quoꝝ ſignata eis repugnãt formalr̃: ⁊ nõ ſolum eis que ſunt formalr̃ in concipiente: ſed etiã omnibus creatis vniuerſaliter.

A. l. obiectiualiter.

Circa iſtam mãm occurrũt duo dubia valde difficilia. Primũ ſi diuerſitas modoꝝ ſignandi infert diſtinctionẽ ex pte rei ſignate. ℭ Et dicit vnus doc. ꝙ nõ. lȝ. n. attribuant̃ extrema ꝯdictionis ſȝ aliuȝ modũ ſignandi ⁊ aliũ eidẽ penit⁹ nõ pp hoc dȝ dici ꝙ ſit diña ex pte rei in iſto: ſic̃ de hoĩe ⁊ hũanitate: q̃ lȝ ſint formalr̃ ideȝ: tñ dicimus ꝙ hõ currit vel eſt alb⁹: ⁊ non humãitas: eodẽ mõ de⁹ gñat ⁊ nõ deitas.

B

Dubioꝝ diſſolo nobilis. Videt opio. Sco. ⁊ bona.

ℭ Iſtud ſm̃ ꝙ mihi apparet nõ põt ſtare: q2 ſic̃ gñare nõ ꝯuenit nomini ſȝ rei: ita gñare repugnat rei ⁊ nõ noĩ: ⁊ ſic eidem rei penitus debunt̃ duo extrema ꝯdictionis.

Solue cõuenienter ꝯ mo tiua ſi vis.

ℭ Cõfirmat̃: q2 extrema ꝯdictionũ iſtaꝝ non pñt applicari ad noĩa. tũc eniȝ iſtud nomẽ hõ vel deus gñaret. ℭ Iõ dico ꝙ de⁹ aliq̃d creauit qõ nõ deitas: ⁊ aliq̃d hõ qõ non hũanitas ex nã rei: ⁊ iõ tales modi ſignandi arguũt diſtinctionẽ: ſicut iſta. eẽ deũ: repugnat formalr̃ creature: ſȝ nõ eẽ dei: ⁊ ſic de oĩb⁹ talib⁹.

Singularis imaginatio ꝯ varietate modoꝝ ſignandi ⁊ diſtinctiõe corridente vbi pla addit.

ℭ 2ᵐ difficile eſt ſi noĩa diuerſiuoca quoꝝ rõ ſumit̃ in habitudine ad ex̃: ſicut ſunt iuſtitia ⁊ mĩa arguũt diſtinctionẽ ex pte ſigñi. Dicit q̃dã doctor ꝙ talia noĩa arguũt diſtinctionẽ in eo a quo iponunt̃: vt iuſtitia eſt reddere vnicuiq̃ȝ qõ ſuũ ẽ: ⁊ mĩa eſt debitũ cõdonare: a q̃b⁹ diuerſis actib⁹ deo attribuunt̃ mĩa ⁊ iuſtitia: nõ tñ arguũt diſtinctionẽ i deo cui ponunt̃ intẽ.

F

Iuſtitia qd? Miſericordia quid.

Iſtud nõ põt ſtare. Illud. n. qõ ſignat iſtud nomẽ iuſtitia eſt i deo foĩalr̃: ⁊ ita mĩa: ⁊ h actualiter ab eterno: ⁊ tñ ſic accipiẽdo repugnat iuſtitie eſſe pn̄ᵐ cõdonãdi aliq̃d qõ nõ repugnat mĩe. Ḋẽ ḡ illõ qõ ſigt̃ vtrũq̃ȝ opȝ eẽ diſtinctũ. ℭ Sed remanet diff. ſi talia noĩa q̃tũ ad coꝝ ſignata dicũt aliquã vnã rõnẽ determinatã. ℭ Dicũt aliq̃ ꝙ nõ: ſȝ rõnẽ ideterminatam deitatis cũ ꝯnotato i creatura. talia. n. attributa nõ pñt diffiniri niſi in hitudine in creaturã.

De hoc mĩ d. 21. S. ⁊ alibi ſepe hȝ.

ℭ Iſtud ſtare nõ põt: q2 eẽntia ⁊ ꝯnotatũ in creatura nõ ſũt foĩalr̃ in diuina eẽntia: ⁊ tñ ſcĩa ⁊ ſapiẽtia ⁊ eẽntia ſunt formalr̃ in diuina eẽntia. Nec valet dicẽ ꝙ ſcĩa eſt in deo q̃tũ ad alterũ iſtoꝝ: q2 nullo mõ de⁹ ⁊ creatura ſũt in deo.

G

Nec valet rõ: ꝙ lȝ v̓tus creatiua diffiniat̃ in hitudine ad ex̃ ⁊ ad creaturã: tñ illa hitudo ⁊ illa vis eſt formalr̃ i deo. ℭ Et ꝯfirmat̃: q2 cũ creatura ⁊ q̃cq̃d eſt in ea ſit cõtingẽs: diña iuſtitia nõ eẽt neccĩa. ℭ Sed aliud duᵐ eſt ſi ſignata taliũ noĩuȝ ſint in deo ⁊ in creatura euiſdeȝ rõnis. ℭ Dic̃ q̃dã doc. ꝙ ſic q̃tũ ad ꝯnotatũ: q2 vtrobiq̃ȝ iuſtitia ẽ reddere vnicuiq̃ȝ qõ ſuũ ẽ: ſȝ nõ q̃tũ ad ſignificatũ itriſecũ. ℭ Sȝ iſtõ ſtare nõ pt̃: q2 q̃tũᵐ ad ꝯſignatũ nõ ẽ in deo foĩalr̃: cũ ꝯſignatũ ſit formalr̃ in creatura: q2 ꝯnotatũ. ℭ Ad Dionyſiuȝ pȝ per iam dicta.

ℭ Diſtinctio. XXIII. Queſtio. I.

Predictis adiiciendum eſt ⁊c.

CIrca diſtinctionem 23ᵃᵐ. Quero vtrũ perſona ſit nomẽ pme itẽtionis. Et ſic: q2 qõ põt ad ſenſuȝ demonſtrari eſt nomẽ pme intẽtionis: hõ eſt pſona: q2 tu es filius meus. ℭ Contra. indiuiduuȝ dicit nomẽ ſecunde intentionis. ergo ⁊ perſona.

H

Pſal. 2.

Hic primo ſciẽdũ eſt q̃d ſit nomẽ pme itẽtionis vel pᵃ intentio: ⁊ 2ᵒ de queſito. ℭ Quãtũ ad pᵐ itroducunt̃ q̃tuor ꝯnes. Pria eſt ꝙ pᵃ intẽtio nõ eſt act⁹ intelligẽdi. ℭ Hãc pbo dupl̃r. p ſic. Oĩs act⁹ itelligẽdi vere ⁊ realr̃ eſt in gñe q̃litatis. Pria intẽtio nõ eſt ſemp in gñe q̃litatis. ḡ ⁊c̃. Ma. eſt cõiter ꝯceſſa. Mi. de ſe pȝ: q2 hõ ⁊ aĩal ponunt̃ pme itẽtiões. ḡ ⁊c̃.

Prim⁹ ari. Cõclo 4ᵗ negatiua de pᵃ ma itentione. Nec act⁹ itelligendi nec ſpẽs itellibil̃ nec q̃dditas in eẽ itellecto vel itelligibili: ſȝ ipa in eẽ q̃dditatiuo ẽ pᵃ itẽtio.

ℭ 2ᵒ ſic. Unus act⁹ intelligẽdi nõ pdicat̃ de alio: q2 ſunt iduuidua diuerſaꝝ ſpẽꝝ vel euiſdeȝ. act⁹. n. quo itelligo aĩal nõ pdicat̃ de actu quo itelligo hoĩeȝ: ſȝ pᵃ itẽtio pdicat̃ de pᵃ itẽtione: ſic̃ h. hõ eſt aĩal. ℭ 2ᵃ ꝯ eſt. Q2 pma itẽtio nõ eſt ſpẽs itelligibilis: ⁊ h pbat̃ p eadẽ

I

media per que τ pmatū ga ſpēs itelligibilis eſt in determinato gñe ꝙ̄litatis: pma itētio nō. Tū ga ſpēs non pdicať de ſpē. ğ τc̃. ¶ 3o ꝯ eſt ꝙ p a intētio nō eſt qdditas obiecti in eē cognito. ¶ Hāc pbo dupl'r. p ſic. Nullū p ſe reduciť ad p accn̄s: ſed per ſe hō eſt aial: vt ſunt pme itentiones. Accidit aūt ꝙ hō vel aial ſit in intell'u. ğ τc̃. ¶ 2o ſic. Aut itelligis ꝙ ſunt pducte a nobis in tali eſſe: τ hoc nō dat ſibi eē pmas itentiones: ga ab eterno hō fuit aial vt pme itētiones ſūt. aut p itell'm diuinū τ hoc nō: ga vt pcedūt ſuū eſſe itell'm: hō vere eſt aial. ¶ 4o ꝯ eſt ꝙ pma itentio nō eſt qdditas in eſſe itelligibili. Tū ga ppō vā in p mō nō verificať p aliqd ptinēs ad 2m modū: ſʒ iſta. hō eſt aial, eſt vera de p mō vt ſunt itentiones pme: τ nō p eſſe itelligibile: qd eſt de 2o mō. ¶ 2o. Qd ꝯuenit alicui ex ſe τ per ſe τ a ſe, nō ꝯuenit ſibi p reſpectū ad aliqd aliud: ſʒ hoi p τ ex ſe τ a ſe: τ qdditatiue cōpetit ꝙ ſit aial. ꝙ aūt ſit itelligibilis hʒ p reſpectū ad itell'ʒ. ğ nō eſt aial ex eo ꝙ intelligibilis.

Caue. ſʒ infra magis de hac materia.

K

Obiectio 4r. Intentio qd?

¶ Cōtra iſtas ꝯnes inſtať 4r. Prio ga intētio eſt itus tentio: ſed nulli cōpetit itus tēdere niſi actui itell's vel volūtatis. ğ pma itentio erit vel vterqʒ iſtoꝝ actuū vel alter: τ hoc videť eſſe de itentione Magři. ¶ 2o ga qdditas in ſpē repreſentata videť eſſe pma intentio ex eo ꝙ qdditas i a pñtata pdicať: τ qdditas illa ſubijciť: ſed qdditas nō aliqd aliō eſt ꝙ̄ ſpēs in qua relucet. ğ ſpēs eſt pma itentio. ¶ 3o ga poſterius nō variat rōnem formalē prioris: ſʒ eſſe cognitū eſt poſterius ipſa qdditate. ğ qdditas ſic pducta in eſſe cognito nō aufert qn ipſa vt ſic poſſit eſſe pma itentio: ga non diminuit. ¶ 4o ga eſſe eſſentie videť eſſe pma itentio: ſed eſſe itelligibile nō videť aliud ꝙ̄ eſſe eēntie. ğ eſſentia in eſſe itelligibili videť eſſe pma intētio. ¶ Confirmať 2r. Prio ga in tali eē qdditates nō ſūt ab aia fabricate. ¶ 2o ga eſſe itelligibile eſt hie eſſe obiectiuū in po a: ſʒ ex h ꝙ aliqd hʒ eſſe obiectiuū in re dī pma intētio. ğ qdditas in eſſe itelligibili eſt pma itētio τ nihil aliō.

A.i. potētia.

L

¶ Ad iſta rńdeo per ordinē. ¶ Ad pmā dico ꝙ eſt equiuocatio de itētione. Loquoř eni de itentionibus illis p ꝙ̄s fit pdicatio: τ de qbus fit pdicatio. Actus aūt itelligendi vel volendi nō ſunt tales itentiones: ga lʒ hō ſit aial: tñ actus itelligendi hoieʒ nō eſt actus itelligēdi aial. ¶ Ad 2m dico ꝙ nō eſt itelligibile ꝙ qdditas in ſpecie ſit aliud a ſpē: nec eſt aliud dicē qdditatē repñtatā relucere in ſpecie niſi ꝙ ſpēs repñtat qd nihil aliō eſt ꝙ̄ itell'm cāre intellectionē illi' qdditatis. ¶ Ad 3m dico ꝙ nolo negare qn hō poſtꝙ̄ vere itell's eſt ſit vere pma itentio: ſed volo dicē ꝙ eē intell'm nō ſibi dat hoc. Exm. hō alb' eſt aial: τ tñ albedo nō dat ſibi eſſe aial. ¶ Ad 4m dico ꝙ eſſe itelligibile nō dat ipſi eſſentie eſſe eſſentie: ga eſſe eſſentie hʒ ex ſeipſa in p mō dicēdi p ſe: eſſe aūt itelligibile cōuenit ſibi in 2o mō dicēdi p ſe. per hoc aūt ꝙ eſt eſſe eſſentie ꝯuenit ſibi ꝙ ſit pma itentio τ ꝙ pdicetur.

Tange h multiplicitatē intentionis.

Quid eſt eſſe vel relucere in ſpecie?

M

¶ Ad ꝯfirmationes. ¶ Ad pm dico ꝙ ſic dicuť iferi': lʒ nō ſint tales qdditates ſm eſſe extra: tñ nō ſūt per aiam: ſunt eni in eſſe qdditatiuo. ¶ Ad 2m dico ꝙ eſſe qdditatiuū eſt prius eſſe obiectiuo: ga vnum eſt de pmo mō aliō de ſcdo. Nūc pono ꝯneʒ affirmatiuā. ſ. ꝙ pma intentio eſt qdditas in eſſe qdditatiuo. Intelligo autem p qdditatē in eſſe qdditatiuo qdditatē pciſaʒ ab omni alio qd nō eſt de p mō dicēdi p ſe. ¶ Hāc ꝯnē declaro 4r. Prio p viā abſtractionis. Naʒ abſtractiones qbus abſtrahūť vlia a ſingularib' fiunt per pmas itentiones ſicut hō ab hoc hoie τ aial ab hoie: ſʒ tales abſtractiones nō fiunt niſi p qdditates in eſſe obiectiuo. ğ prime intentiones ſic accipiunť. ¶ 2o p viā diffōnis. Nā diffinitiones nō danť de diffinitis niſi p pmas itentiones:

Eſſe qdditatiuū eſt ſimpliciter pmū. Concl'o affirmatiua huius artic. pmi.

N

ſed diffinitiones nō ꝯueniunt diffinitis niſi in eē qdditatiuo. Diffō eniʒ τ qlibet ps diffōnis dī in p mō. ğ τc̃. ¶ 3o p viā diuiſionis. Nā diuiſiones formales nō fiūt niſi in eē qdditatiuo: ſʒ diuiſiones formales danť τ fiunt p pmas itētiones: ſic pʒ. qꝛ aial diuidiť p rōnale τ irrōnale ꝙ̄ ſunt pme itētiones. ğ τc̃. ¶ 4o p viā demrationis. Nā demrationes pciſe fiūt p pmas itētiones ſaltē: ꝙ̄ fiūt in ſciētijs realib': ſʒ demrationes fiūt p pma rōnes formales τ qdditatiuas. ğ τc̃. Ma. τ mi. ſꝫ manifeſte.

Dubium.

¶ Sʒ h eſt dif. ſ. qd itelligiť p eē qdditatiuuʒ. Dico ꝙ ſic dcm̄ eſt: τ diceť magis iferi' nihil aliud itelligo p eē qdditatiuū niſi qdditatē i illo eē i ꝙ̄ abſtrahit ab oī ea ratione neccitate ꝯtingētia eē in aia: τ ex̄ τ ab oīb' talib'.

Eſſe qdditatiuū quid?

Quantū

ad 2m ptractādū. ſ. de ꝙ̄ſito. Utruʒ pſona ſit nomē p e intētionis. ¶ Introducunť h 4or regule p ꝙ̄s euidēter pōt cogſci p a τ 2a intētio: τ quō pme itētiones diſtinguunť a ſcdis. ¶ Prima eſt iſta: τ accipiť a nā ſubalternationis ſic. Qñcūqʒ aliqd eſt cōe τ ſupi' aſſignať multis: τ nō eſt eis eēntiale: illud eſt 2a intētio: ſicut gen' aſſignať τ dī de aiali τ lapide: τ ſpēs de hoie τ aſino τ nō eſſential'r. Hec regula nō hʒ iſtātiā niſi de denoiatiua pdicatione. ¶ 2a regula accipiť ex nā pdicationis: τ eſt iſta. Quicqd pdicať de ſupiori τ de iferiori affirmatiue τ eꝯ negatiue illud eſt p a itētio: qꝛ qñ alteꝝ de altero pdicať τc̃. Iſta ppō hʒ ſolū iſtātiā in ſcdis itētionibus τ nō alibi: qꝛ dato ꝙ hō ſit ſpēs: τ h hō ſit hō: nō tñ h hō eſt ſpēs. vñ p h cogноſcit 2a intētio qñ h ppō fallit. ¶ 3a regula accipiť ex nā diffōnis: τ eſt iſta. Ubi locus a diffōne tʒ: ibi accipiunť p e itētiones ſic h. aial rōnale eſt. ğ hō eſt: ſʒ iſte locus a diffōne nec a deſcriptione nō tʒ in ſcdis itētionibus: ſic h. aial rōnale eſt diffō. ğ hō eſt diffō: nō ſequiť. ¶ 4a regla accipiť ex ſyllogiʒationib'. Nā qñ fit argm ex iferiorib' ad ſupiora ſemp ꝯña eſt realis τ bona niſi in ſcdis itētionib': ſic aial eſt genus. hō eſt aial. ğ hō eſt genus. nō ſeqť: ſed cōiter ibi aſſignať fallacia accn̄tis.

2o arti. Regula 4r ad diſcernēdū pmā itētionē a ſcda: τ cꝫ.

O

¶ Iſtis regulis pmiſſis patere pōt ꝙ pſona eſt nomē ſcde itētionis τ nō p e. ¶ Ex p a regula pʒ ꝙ pſona eſt ſupius ad oē indiuiduū nāe itell'ualis: τ tñ nō eēntiale: qꝛ ſepať idiuiduū a pſonalitate: ſic in Chrō fuit. ¶ Ex 2a regula pʒ ſic. Quicqd dī de ſupiori τ de iferiori: ſʒ pſona eſt qd cōe ad přeʒ τ filiū. dī aūt pſona ad ſe. ğ př τ filius. ſil'r př nō eſt ad ſe. ğ τ pſona non eſt ad ſe pſona. ğ nō eſt p a intētio. ¶ Ex 3a regula ſic pʒ. pꝛ qꝛ pſona diffiniť p indiuiduū qd eſt 2a itētio. ğ ipſa eſt 2a itētio. 2o qꝛ př diffiniť p filiū: τ dī př filij τ diffiniť p eſſe ad aliud, pſone iſta nō ꝯueniunt: qꝛ pſona nō eſt pſone perſona. ¶ Ex 4a regula pʒ. Nā př eſt pſona: ſʒ nō eſt pſona filij. ğ nō eſt př filij. Si aūt eēt pſona p a intētio, eēt bona deductio. certū aūt eſt ꝙ ꝯ nō nō ſeqť: opʒ ğ ꝙ ſic ſit. ſ. ꝙ pſona ſit 2a intētio.

P

Perſona eſt nomen ſcde itētionis: ſed conſidera.

¶ Sʒ ꝯ iſtud iſtať 4r. Prio ſic. Cuicūqʒ ꝯuenit actio τ opō realis ipm eſt p a itētio: ſed pſone attribuiť actio τ opō realis. ğ τc̃. Ma. pʒ. Mi. pbať. Nā iſta eſt vā: pſona creauit mūdū. ¶ 2o ſic. 2a itētio nō eſt adorāda: pſona adorať. ¶ 3o ſic. Nulla 2a itētio ꝯſtituiť ex duob' realibus: ſʒ pſona, ſic cōiter dī, conſtituiť ex eſſentia τ relone ꝙ̄ ſunt entia realia. ğ τc̃. ¶ 4o ſic. Nulla p a intētio dī p ſe de 2a. ſed deus q eſt p a itētio de pſona dī per ſe. ğ τc̃.

Obiectio 4r.

Q

¶ Ad iſta rńdeo: ſed eſt itelligēdū ꝙ 2a intētio aliqñ ſupponit p ſeipſa: aliqñ pro p a. iſto ſuppoſito pʒ ad oia. ¶ Ad pm dico ꝙ qñ opōnes reales attribuunť ſcdis intētionib' tūc ſp ſupponunt pro pmis: ſic qñ dī. hoc indiuiduū gñat: ſupponit enim p ſorte vel platone: ſic dico in pppoſito. ¶ Ad 2m dico ꝙ pſona nō eſt adorāda niſi vt ſupponit p pře τ filio τ ſpūſcō. ¶ Ad 3m dico ꝙ ſicut dicimus ꝙ ſpēs

Scda intētio ſupponit 2r.

A

cõſtat ex gñe ⁊ dĩa:ita in ppoſito:ſpẽs enĩ ⁊ dĩa ⁊ genus ſupponũt p pmis itẽtionib⁹:ſic in ppoſito. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ deus q eſt pma itentio nũꝗ̃ pdicat̃ de pſona niſi vt pſona ſupponit p pře ⁊ filio ⁊ ſpũ.ſ.⁊ ſic dico ꝙ pſona ⁊ oĩs ſcda itẽtio põt recipe pdicationẽ pmaꝝ itentionũ. ¶ Intelligendũ tñ ꝙ 4ᵒʳ ſunt ↄcept⁹ eſſentialr̃ ordinati.ſ.pticlare/idiuiduũ/ſuppoᵐ/⁊ pſona. Nã oĩs pſona eſt ſuppoᵐ:vt pꝫ iductiue:nõ tñ eȝ:qa ſol eſt ſuppoᵐ.nõ tñ eſt pſona:qa pſona nõ hꝫ eſſe niſi in gñe nãe rõnalis.ſuppoſitũ aũt in h ⁊ in alijs.nã aſin⁹ ve eſt ſuppoſitũ:ſilr̃ oẽ ſuppoᵐ ve eſt idiuiduũ:nõ tñ eȝ:quia albedo ſepata vere eſt ſingularis ⁊ idiuiduũ: nõ tñ eſt ſuppoſitũ.ſuppoſitũ enĩ ppꝛie non eſt niſi in gñe ſubẽ. induiduũ aũt vel ſingulare in omni gñe.ſilr̃ oẽ idiuiduũ eſt particulare:nõ tñ eȝ:qa ſpẽs qodãmõ dĩ pticularis reᵘ gñis:eo ꝙ gñis ſit pars ſubiectiua:nõ tñ dicit̃ iduidua eo ꝙ ſemp diuiſibilis eſt eo mõ quo vl̃e diuidit̃ in ptes ſubiectiuas.Ex iſtis pꝫ ꝙ pſona eſt 2ᵉ intentio:qa eius ſupioꝛa ſunt ſcde intentiones. ¶ Ad primũ argumẽtũ patet ex dictis.

B

¶ Queſtio. II.

VTrum perſona ſit ſcda itẽtio. Oꝛ nõ. qa diffinit̃ p ſubſiſtẽtiam ſm Ricar.ſubſiſtentia aũt videt̃ dicẽ nomen pme itentionis.g̃ ⁊c̃. ¶ Cõtra per Boetiũ diffinitur per induiduum.ergo ⁊c̃. ¶ Hic pmo videndũ eſt quid eſt ſcda intentio.2ᵒ ad q̃ſitũ.

Quantũ ad pᵐ dicũt aliq ꝙ ſcde intentiones non ſunt niſi reſpectus rõnis fabricati ab itellectu nr̃o circa pmas itentiones:⁊ ſunt tñ in anima. ¶ Cõtra iſtud inſtat̃ 4ʳ.Pꝛio ſic. Nam vl̃e eſt qd eſt aptũ natũ eſſe in plurib⁹.ↄſtat aũt ꝙ vl̃e eſt ſcda intentio:ſed in re iuenit̃ tota iſta diffõ.nã enĩ ſpecifica eſt q̃ hꝫ aptitudinẽ nãlẽ ad cõicari plib⁹ iduiduis. ¶ 2ᵒ ſic. Induiduũ eſt ſcda intẽtio:ſed ipſum eſt in re ⁊ nõ ab aĩa fabricatũ. Induiduũ enĩ eſt qd nõ põt eẽ in plib⁹: ſed hoc cõpetit ipſimet foꝛ.circũſcripto oĩ itellu.itell̃s enĩ nõ dat ſibi iſtã repugnãtiã.ergo ⁊c̃. ¶ 3ᵒ ſic. Totũ ⁊ pars iueniũt̃ in rerum nã:ſꝫ iſta ſunt ſcde intẽtiones. ergo ⁊c̃. Ma.eſt manifeſta. Mi. pbo:quia cuiuſcũqꝫ pars ſubiectiua eſt ſcda intẽtio:ipſuꝫ eſt ſcda intentio: ſed totum vl̃e eſt ſcda intẽtio ⁊ eſt pars ſubiectiua totius.g̃ ⁊c̃. ¶ 4ᵒ ſic. Pꝛioꝛitas ⁊ poſterioꝛitas ſunt noĩa ſcdaꝝ itentionũ:qa dr̃ de ſcdis intẽtionib⁹ vtpote de añte ⁊ ↄñte de ſubto ⁊ pdicato de vl̃i ⁊ pticulari. Conſtat aũt ꝙ pꝛoꝛitas ⁊ poſterioꝛitas ſunt in rerũ nã.g̃ ⁊c̃. ¶ Ideo dico ꝙ ſcde itẽtiones ſunt aptitudines que cõueniũt ipſis qdditatib⁹ vel pmis itentionib⁹ in eẽ qdditatiuo:ſic aptitudo cõicabilis plib⁹ iduiduis adueniẽs humanitati eſt ſibi rõ ſpẽi:⁊ ſic dico d gñe reᵘ ſpẽi.vis aũt ↄſtitutiua ſiue diſtinctiua adueniẽs rõnali dat ſibi eſſe dĩaꝫ:⁊ ſic de alijs. ¶ Sed hic ſũt multe dif.pma eſt.quo ſcde itentiones ↄueniũt pmis. ¶ Dico ꝙ ſcde intẽtiones nõ cõueniunt pmis in pmo mõ:qa reſpect⁹ fundamẽtales ſunt.g̃ in ſcdo mõ:ita ꝙ per qdditatem põt demõſtrari ꝙ ſit ſpẽs hoc eſt aptitudo ad exiſtẽdũ in plib⁹ iduiduis. ¶ 2ᵃ dif.qa nullus vſqꝫ nũc poſuit ſcdas intẽtiones in rerũ nã. ¶ Dico ꝙ ſi velles accipe ſcdas intẽtiones p actu itell̃s ſic nõ eſt dubium:qa iſte actus eſt in itellu ⁊ iſto mõ foꝛte mlti acceperũ. ¶ Sꝫ hoc nõ eſt loqui de ſcdis intẽtionib⁹ ppꝛie ſicut accipe vl̃e pro actu itell̃s:ſꝫ opꝫ accipe pro eo qd eſt aptũ eſſe in plib⁹:⁊ iſto mõ dico ꝙ nõ ſunt fabricata ab intellu ipſa vl̃ia:ſed ſic quidditas in eſſe qdditatiuo abſtrahit ab eſſe in re ⁊ in eſſe in itellu. Ita iſte aptitudines quas voco ſcdas itentiones abſtrahũt ⁊ in tali eſſe qdditatibus ↄueniũt. ¶ 3ᵃ dif.ſi ſint alicui⁹ pdicamẽti.Dico ꝙ ſi in aliquo gñe ponant̃:in gñe relõnis debent poni:eo ꝙ in ↄceptu ſuo ſunt ad aliud:⁊ vna p aliã diffinit̃. Tñ põt dici ꝙ circuit oẽ genus:⁊ ſic melius appet dõm ꝙ ſunt trãſcẽdẽtes:qꝛ qdditates quoꝝcũqꝫ pdicamẽtoꝝ ↄſequunt̃. ¶ Sed adhuc remãet 4ᵃ diffic. Utrũ ſiat pdicatio pmaꝝ de pmis vl̃ ſcdarũ de ſcdis. ¶ Dico ꝙ ſcda intẽtio nõ pdicat̃ qñ genus pdicat̃ de ſpe:qꝛ tunc ſpẽs eẽt genus:nec pᵃ intẽtio de ſcda.Et rõ iſtoꝝ duoꝝ eſt:qꝛ hitudo que eſt iter genus ⁊ ſpẽꝫ:eſt hitudo eſſentialis:⁊ hitudo eẽntialis ꝓuenit oẽm ↄceptũ nõ qdditatiuũ. Pꝛima g̃ intẽtio tñ pdicat̃ de pᵃ:ſic aĩal de hoĩe: tñ dĩ genus de ſpe pdicari:qꝛ genus ſupponit pro aĩali qd eſt pᵃ intẽtio:⁊ ſpẽs pro hoĩe:q eſt pᵃ intẽtio. ¶ Sꝫ adhuc ſunt aliq̃ du⁹. Pꝛimũ.ſi eſt circulatio in ſecũdis intẽtionib⁹.vĩ ꝙ ſic. Nã vl̃e vĩ eẽ cõe.5.pdicabilib⁹.ſ. generi ſpẽi ⁊c̃.ſꝫ nõ eſt cõe niſi p modũ gñis.g̃ generis erit aliud gen⁹. ¶ Dico ꝙ vl̃e vel pdicabile vt abſtrahit ab illis.5.nec eſt gen⁹ nec ſpẽs:⁊ ſic de alijs. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ oẽ cõe vel eſt h vel illud:ſic de ſuba ꝙ eſt coꝛpoꝛea vel icoꝛpoꝛea. ¶ Dico ꝙ oĩs ſuba vel eſt coꝛpoꝛea vel icoꝛpoꝛea:nõ tñ ipſa ſuba eſt qdditatiue alteꝝ. ¶ 2ᵐ dubᵐ. Si in ſecũdis itẽtionib⁹ erit ꝓceſſus i iſinitũ. Dico ꝙ nõ eſt incõueniẽs aliquẽ ponere ꝓceſſuꝫ in iſinitũ in ſecũdis intẽtionib⁹: ſi aũt videat̃ incõueniẽs ponat̃ ſtatus in 2ᵒ vel in 3ᵒ. ¶ 3ᵐ dubᵐ. Si oĩs hitudo attributa qdditatib⁹ eſt 2ᵃ intẽtio:tũc.n.totũ gen⁹ relõnis erit 2ᵃ intẽtio. Dico ad h ꝙ nõ:ſꝫ pciſe ille q̃ circuũt oẽ genus ⁊ iſte ſunt fundamẽtales: ille aũt que ſunt de gñe relõnis:ſaltẽ multe:ſunt auctuales.

Circa ſcdaꝫ partẽ qõnis vidẽdũ eſt. Utrũ pſona ſit nomẽ ſcde itẽtionis. ¶ Dico ad h ꝙ cũ ſit oñſuꝫ in pcedẽti qõne ꝙ pſona nõ eſt nomẽ pme itẽtionis:⁊ oẽ nomẽ eſt pme vel ſcde itẽtionis:relinqt̃ ꝙ ſit ſcde itẽtionis. ¶ Intelligẽdũ tñ ꝙ aliq̃ ſcde itẽtiones ſumunt̃ a paſſiõe qdditatis: ſic vl̃e a nãli aptitudine nãe que eſt paſſio nãe.ſ.ipſa cõicabilitas.Ex h enĩꝫ ꝙ nã eſt cõicabilis plurib⁹ iduiduis dĩ vl̃is. Aliqñ ſumit̃ a reſpectu actuali:ſic ppꝛiuꝫ.accipit̃ enĩꝫ 1ᵒ ſcda itẽtio ab actuali cõuertẽtia que eſt iter aliq̃ extrema. Aliqñ ſumit̃ a reſpectu aptitudinali:ſic itẽtio illa q̃ eſt accñs ab accñtali iherẽtia. Aliqñ ſumit̃ 2ᵃ itentio a ſola negõne ſicut iduiduũ. Accipit̃.n.1ᵒ ſcda itentio a repugnãtia eẽndi in multis. Silr̃ gen⁹ gñaliſſimũ a negõne ſupueniẽtis gñis:⁊ ita de multis alijs. ¶ Dico ergo ꝙ iſto modo vltimo pſona eſt nomẽ ſecũde intentionis. Accipit̃ enim a repugnãtia cõmunicabilitatis cuiuſcũqꝫ in nã itellectuali:huiꝰ aũt repugnãtia eſt ratio negatiua. ¶ Ad arᵐ in oppoſitũ dico ꝙ tunc ſupponit pro prima.

¶ Queſtio. III.

VTrum pſona dicat̃ vniuoce de trib⁹ ſuppoſitis diuinis. Et videtur ꝙ nõ. Nã nullũ vl̃e eſt in diuinis ſꝫ Aug. de tri. pſona autẽ eſt vl̃is ſi dicat̃ vniuoce. g̃ ⁊c̃. ¶ Cõtra. tres ſunt pſone.g̃ pſona eſt cõis ſm Aug.7.de trini. ¶ Hic ſunt duo faciẽda. Pꝛimũ eſt ſi pſona dicat̃ vniuoce de trib⁹ ſuppoſitis diuinis:⁊ 2ᵒ ſi dicat̃ vniuoce d ſuppoſitis diuis ⁊ creaturis.

Quãtũ ad pᵐ dico ꝙ ſic.⁊ h p q̃tuoꝛ regulas. Pꝛima eſt iſta. Qñcũqꝫ aliqd pdicatuꝛ dĩ de aliqb⁹ ſm idẽ nomẽ ⁊ ſm eadẽ rõnẽ diffinitiuã dĩ vniuoce de illis:ſꝫ ita eſt h.nã pr̃ eſt pſona:⁊ filius pſona:g̃ idẽ nomẽ. Silr̃ pr̃ eſt itellectualis nãe icõicabilis ſubſiſtẽtia ⁊ eodẽ mõ filius:h aũt ſm Rich.eſt diffõ ⁊ rõ pſone:g̃ ⁊c̃. ¶ 2ᵃ regula eſt hec. Qñ itell̃s eſt certus de vno ↄceptu ⁊ dubi⁹ de duob⁹ ille eſt vniuoc⁹ illis:h pꝫ. ſed aliqs poſſet eẽ certus ꝙ aliqua pſona eẽt icarnata:

Superius.
Particulare
Induiduum
Suppoſitum
Perſona.
Inferius.

4.tri.c.22.
Lib. de duabus naturis ⁊ vna perſona chriſti.

Prim⁹ arti.
Opio cõis de ſcdis itẽtionibus quã ipugnat. ſed dic pr̃ cũ Sco.

C

Opio pꝓa ⁊ multa ſingularis de ſcdis intentionib⁹.

D

Diffic. 4ᵉ.

Intẽtiones ſecundas eẽ reſpectus fũdamẽtales ⁊ demõſtrabiles d pmis.

A.l.quia iſte actus ſic.

Intentiones ſecũde abſtrahũt ab eſſe in itellu ſic pme

E

Intentiones ſecunde ſunt trãſcẽdẽtes.

De pdicatiõib⁹ pmarũ ⁊ ſcdaꝝ itẽtionuꝫ ſat nõbil̃ doctrine: ſed ſingularis.

D. triplex.

Aliena ois in ſonte ſcoꝛ.

F

Scds artic.
Cõclo tũſal.

G

Intẽtiões ſecũde accipiũtur originalr̃ multimode.

A.l. ſumunt
A.l. intera cõuertibilitate.

Uñ ſumit̃ rõ pſõe ⁊ qd ſit.

H

Li.5.ca.1.

Ca.8.

Prim⁹ arti.
Regule 4ᵒʳ.
Perſõa vniuoca in diuis

4.d.ar.c.12.

I

ꝛ dubitare vtrū pī vel filiꝰ.ǧ ꝛc.¶ 3ª eſt iſta.Qñ aliqd ꝯuenit alicui īquãtū tale hoc eſt ſm vnā rõnē:ꝛ qcqd ꝯuenit vni ſm illā rõnē ꝯuenit alteri ſm eādē:tūc rō eſt eis cōis ꝛ vniuoca:ſ3 qcqd cōuenit pṙi ſm ꝙ eſt pſona ꝯuenit filio ſ3 ꝙ eſt pſona.ǧ ꝛc.¶ 4ª ē iſta.Queciūq3 numerant̄ ſm aliqḋ nomē ꝯueniūt formalr̄ in rõne il lius nōis ſm quā numerant̄.Hec eſt regula Aug.7.de tri.ꝛ oñdit iſtā regulā eſſe p exēpla manifeſta.pma de lauro ꝛ myrto ꝗ nō dñr duo inquãtū laurus ꝛ myrtus. nō enī ſunt duo lauri:ꝛ ſic de alijs.ſed ꝓpꝛie iquãtū ar/ bores.Silr̄ exēplificat de Habraā Iſaac ꝛ Iacob.nō enī dñr tres habrae:nec tres Iſaac:nec tres Iacob:ſed tres hoīes.hec ǧ regula pȝ:ſ3 pī ꝛ filius ꝛ ſpūſſcūs dñr tres pſone:ꝛ tñ nō tres pṙes nec tres filij.ǧ pſona ꝗ eſt terminatiua iſtiꝰ termini numeralis ꝯuenit eis vniuo/ ce.¶ Sed ꝯ iſtā ōnē iſtat̄ 4ʳ.Primo ſic.Quicqd cōi/ cat̄ in dīnis eſt pfectio ſimplr̄:ſed ꝑ te,pſona in dīnis cōicat̄:qa eſt cōis pl'ibꝰ.ǧ erit pfectio ſimplr̄:qḋ eſt fal ſu3.¶ 2° ſic.Queciūq3 ſūt euiſdē rõnis nō mltiplicant̄ in dīnis:ſed ſunt de ſe hec:ſ3 pſona eſt eiuſde3 rõnis.ǧ de ſe eſt hec:ꝛ p ꝯñs nō multiplicat̄.¶ 3° ſic.Nullū i/ cōicabile pōt eſſe cōe vniuocū:rō pſone eſt rō icōicabi lis:ſic pȝ ex ſua diffōne.ǧ ꝛc.¶ 4° ſic.Nā oē cōe vni/ uocū ꝓdicabile in qd opȝ ꝙ ſit vel genꝰ vel ſpēs:ſ3 hoc eſt ipōle in dīnis.ǧ ꝛc.¶ Ad pmū dico ꝙ oē cōicabile vel cōe in vnitate numerali eſt pfectio ſimplr̄:ſ3 tñ qḋ eſt cōe vl' cōicabile nō in vnitate numerali:ſ3 in vnita te cōi:ꝛ vl'is rõnis:nō opȝ ꝙ ſit pfectio ſimplr̄:ſicut pȝ de ſiliˀtudine ꝛ eq̄litate.ǧ ꝛc.¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ illa ꝗ ſunt euiſdē rõnis in dīnis nō pñt mltiplicari in dīnis. Prio.qa ſi ſic ex ſe nō determinarēt ſibi certu3 nume/ rū:nec etiā ex aliquo ꝓori:ſ3 tñ bñ pñt multiplicari ſe/ cundario.ſ.alijs pſuppoſitis ꝗ ſunt alteriꝰ rõnis:ſic ſūt ſiliˀtudo ꝛ cetere relones cōes que pſupponūt relones originis.Ita dici pōt de pſona:l3 enī pſona ſit euiſde3 rõnis:tñ plificat̄ ſm alia que ſunt alteriꝰ rõnis:vtpote ſm ꝯſtitutiua pſonaꝝ ꝗ ſūt relones originis.¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ rō icōicabilitatis eſt cōicabilis denoiatiue:nō tñ qdditatiue:accipiēdo tñ rõnē determinatā quā de/ noiat qḋlibet illoru3 eſt incōicabile:tñ illa negatio pōt eſſe cōis:ſic oīa idiuidua hñt eādē rõnē idiuiduatiōis. ¶ Ad 4ᵐ dico,ꝙ nō oē ꝓdicabile eſt aliqḋ iſtoꝝ.na3 ens ꝓdicat̄ vniuoce:ꝛ tñ nullū illoꝝ ꝓdicabiliū eſt.Eo/ dē mō dico de oībus trāſcēdentibꝰ cuiꝰ ſunt oīa vl'iter dicta de deo.¶ Sed circa iſta adhuc ſunt alique dſ. Prima eſt.Utrū a pncipijs ꝯſtitutiuis poſſit aliqḋ cōe abſtrahi.¶ Dico ꝙ ſic.Nā iſta ꝯſtitutiua ſunt tres re/ lationes.ǧ rō relonis in eis numerat̄:ꝛ p ꝯñs eſt eis cō munis vniuoce.¶ Et ꝯfirmat̄:qa eade3 rō diffinitiua relonis ꝯuenit pṙnitati iquãtum relo eſt:ꝗ etiā cōuenit filiationi iquãtum relo eſt.ſ.eſſe ad aliud.ǧ relo eſt eis cōis.¶ Si dicat̄ ꝙ vltima ꝯſtitutiua ſunt ꝓ diuerſa.ꝓ aūt diuerſa in nullo cōueniūt.Pōt dici ꝙ in creaturis: l3 vltime dñe ſint ꝓ diuerſe:tñ eis q̄ſi denoiatiue cōue nit ſm vnā rõnē rō ꝓme diuerſitatis:qḋ nō eſt aliḋ niſi nō hēe qdditatiue aliqd cōe:ſ3 tñ aliqd ꝯñs qdditatē: ita pōt dici in ꝓpoſito ꝙ rō relonis:l3 dicat̄ ſm vnam rõnē de ꝯſtitutiuis pſonaꝝ:non tñ dī in qd eo mō quo genꝰ dī in qd de ſpē:qa tūc eſſent cōpoſite vel ſaltē re/ ſolubiles:dī tñ de eis eo mō quo genus de differentijs dī:ſic dictū eſt ſupius ꝙ ens dī de ꝓdicatis ꝗ ꝯueniunt deo ꝛ creature.¶ 2ª dſ.Utrū diuinis attributis ſit ali quod cōe vniuocū.¶ Dico ꝙ ſic.qa oībꝰ ꝯuenit vnu3 nomē ꝛ vna rō diffinitiua euiſdē qḋ dico pfectio ſim/ pliciter:qa ſapiā ꝛ iuſtitia queli3 eſt pfectio ſimplr̄.na3 queli3 eſt melior ipſa ꝗ̄ nō ipſa.¶ Si dicat̄ ꝙ diuina attributa ſunt ſimplr̄ ſimplicia.ǧ ꝛc.¶ Dico ꝙ nunꝗ̄ a ſimpˡ ſimplicibꝰ pōt abſtrahi aliqs ꝯceptꝰ qdditatiuꝰ: ſ3 tñ bñ pōt abſtrahi ꝯceptus trāſcēdēs q dī de eis ad modū dñe ſubalternãtis de ſubalternata:talis eſt pfe/ ctio ſimplr̄:cꝰ nomē dīt 2ᵃᵐ itētionē.¶ 3ª diffi.Utrū in diuinis ideis ſit aliqd cōe vniuocū.¶ Dico ꝙ ſic:ſi po nat̄ in deo formalr̄:q2 nomē idee eſt eis cōe:ꝛ q̄lrcūq3 diffiniat̄ idea diffō idee eſt eis cōis.¶ Et ꝯfirmat̄.q2 ſi nō ꝯueniūt in aliꝗ vniuoco tūc ſſ ꝓ diuerſe:ꝛ ſic ꝯue/ niūt in rõne ꝓᵉ diuerſitatis.Si dicas ꝙ p iſtū modū nō iuenit̄ aliqd ꝓ diuerſu3 aut ſimpˡ ſimpˡ:q2 oīa talia cō/ ueniūt i rõne diffinitiua ꝓ diuerſoꝝ ꝛ ſimpˡ ſimpliciū. ¶ Dico ꝙ l3 nō ſit iuenire aliqḋ tale qn ꝯueniat cū ali quo in aliꝗ ꝓdicato denoiatiue tñ qdditatiue in ſua vl tima ꝓceſſione nihil icludūt:tñ denoiatiue icludūt mīa ꝗ iueniunt̄ in reſolone ꝛ ad ꝗ eſt ſtatꝰ:ꝛ h ſuffic ad ſal/ uādū ꝓ diuerſa ꝛ ſimplr̄ ſimplicia.¶ 4ª dſ.Si diui/ na ēēntia dī vniuoce de tribꝰ pſonis.¶ Dico ꝙ ſi acci piat̄ rō ꝓpꝛie vniuoci ꝗ data eſt.ſ.cꝰ eſt idē nomē ꝛ ea/ dē rō:cū idē nomē ſit diuine ēēntie dicte de tribꝰ pſo/ nis.ꝛ eadē rō vī poſſe dici vniuoce de eis:q2 tñ vniuo/ cū cōiter accipit̄ ſm ꝙ idē nomē dī de diuerſis nume ro:ꝛ ēēntia diuina numero nō diſtinguit̄:iō non ponit̄ cōiter vniuocū.Unde opȝ dicere ꝙ rō ēēntie:ꝛ et ipſa eſſentia nō tm̄ eſt cōis ſm rõnē formalē ſicut eſt pſo/ na:ſed etiā ſm vnitatē numeralē:que tñ non conuenit pſone que diſtinguit̄ numero in patre ꝛ filio.

Quãtū ad ſcḋa3 ꝑtē eſt vidēdū. vtrū pſona diui/ na dicat̄ vniuoce de tribꝰ pſonis diuinis ꝛ pſonis creatis.¶ Dico ꝙ ſic.Et ad h ꝓbādū valent regule q̄s adduxi ꝑ ꝓᵃ ōne in pmᵒ qõnis. ꝓ ꝙ pſona ſ3 idē nomē ꝛ ſm eādē rõnē ꝓdicat̄ de pſona creata ꝛ i/ creata.¶ 2°.q2 aliqs pōt eē certꝰ ꝙ in paſſiōe chri aliꝗ pſona patiebat̄.dubitādo ēt vtrū pſona creata vel in/ creata:ſic aliqs ifidelis.¶ 3°.q2 qcqd ꝯuenit pſone di/ uine inquãtū pſona eſt ꝯuenit create pſone:pȝ diſcurrē do p oīa.¶ 4°.q2 dīna pſona ꝛ pſona creata ſunt due pſone:ſic duo hoīes ſunt ſortes ꝛ plato.ǧ ꝛc.¶ S3 ꝯ h iſtat̄ 4ʳ. ꝓ ſic.Ab affirmatiua ꝛ negatiua non pōt ab/ ſtrahi aliqs cōceptus cōis q2 tūc a ꝯdictorijs abſtrahi poſſet aliqs ꝯceptꝰ:ſ3 pſona dīna eſt affirmatiua:q2 cō/ ſtituit̄ p aliqd poſitiuū:pſona aūt creata eſt negatiua: q2 ꝯſtituit̄ p negōnē.ǧ ꝛc.¶ 2° ſic.Perſona abſoluta ꝛ relatiua nō vñr eē euiſdē rõnis.nā abſolutū ꝛ relatiuū diſtinguunt̄ ꝛ dīnt qdditatiue:ſ3 pſona dīna eſt relati/ ua:pſona aūt creata abſoluta.ǧ ꝛc.¶ 3° ſic.Sic ſuppᵐ eſt icōicabile ſilr̄ ꝛ pſona.ǧ pſona nō poterit eſſe cōis. ¶ 4°.q2 idiuiduū ponit̄ in diffōne perſone:ꝛ tñ dī de vno ſolo.¶ Ad iſta.¶ Ad ꝓᵐ dico ꝙ pſona pōt ꝯſide/ rari iquãtū pſona:ꝛ vt ſupponit ꝑ ſe vel nō inquãtū p/ ſona:ſ3 vt talis pſona:ꝛ ſupponit tūc ꝑ ſubſtrato.¶ Di co tūc ꝙ pſona iquãtū pſona:ita eſt negatiua in dīnis: ſic in creaturis.qcqd enī negationis iuenies in diffōne pſone create inq̄tū pſona:iuenies in diffōne pſone di/ uine inq̄tū pſona.ſ.incōicabilitas ꝛ oīa talia.Si autē accipiat̄ pſona vt ſupponit ꝑ ſubſtrato ꝛ ꝑ ꝓᵃ intētio/ ne:tūc non opȝ ꝙ ſit euiſdē rõnis:ſic pī in diuinis:ꝛ hic hō in creaturis.pī enim in dīnis eſt illud ꝑ ꝗ ſupponit pſona in dīnis:ſilr̄ hic hō eſt illud ꝑ ꝗ ſupponit pſona in creaturis.Exᵐ.genꝰ gñaliſſimū ſm ꝙ accipit̄ foīalr̄ pro iſta itētione ſcḋa eſt euiſdē rõnis:tñ ꝑut ſupponit pro ꝓᵃ itētione:q2 pōt ſupponere ꝑ ſuba ꝛ quãtitate ꝛ habitu.pȝ ꝙ nō.¶ Ad 2ᵐ dico ſilr̄.Rō enī3 pſone vt pſona eſt abſtrahit ab abſoluto ꝛ relatiuo:ſic rō entis: ꝛ iō pōt dici vniuoce de eo qḋ eſt abſolutū ꝛ relatiuū. ¶ Si aūt accipiat̄ pſona nō vt pſona:ſ3 ꝑ ſubſtrato:

Leḃ.7. Numeru3 eſt vniuocū.

Obijcitur 4ᵒ

K

Cōe vel cōica bile duplex.

Aliqd euiſdē rõnis pliſica/ ri in dīnis ꝯti git duplr̄.

L

Eſſe cōicabile ꝯtīgit duplr̄.

Oppoſitū de oppoſito de/ noiatiue dici.

D.ſcḋa triplex.

M

Qualiter vlti mis conſtitutiuis ſit aliquid cōe:ꝛ ſilr̄ pri mis diuerſis.

N

Qualr̄ attri butis ꝛ pfe/ ctionibꝰ ſim/ plr̄ ſit aliqd cōe ꝑmū.

Idea eſt cōe ꝓdicatu3 trā ſcendens.

Nulla ſūt di/ uerſa qn i ali ꝗ ꝯueniāt.

O

Alr̄ ēēntie ꝛ alr̄ pſōe ꝯue/ nit vniuocū.

3ᵉ art. Cōclo reſpꝰ. Tā create ꝙ icreate pſone eſt nomē pſo ne vniuocu3.

Obijcitur 4ᵒ

Nobilis doc trina.

Q

Perſona ſic ꝯſiderari 2ʳ.

Perſona ſupponit 2ʳ.

A

ſic dico ꝙ lʒ accidat pſone īquātū pſona eſt:tñ vt pſona ſupponit p abſtractis nō ē eiuſdē rōnis.Expꝫ. gen⁹ īquātū gen⁹ ē abſtrahit a ſuba ꝛ accñte:ꝛ iō vni⁹ rōnis eſt:vt ſupponit tñ pro p̄mis intētionib⁹ nō.℄ Ad 3ᵐ dico ſicꝫ dictū fuit ſuperi⁹ ꝛ nūc.rō eni formalis pſone eſt īcōicabilis:vt ipſa ſupponit p ſubſtrato.vt at̄ ſupponit pro ſe ſibi nō repugnat cōicabilitas:ſicꝫ pꝫ de idiuiduo per oia.℄ Ad 4ᵐ dico ſilr ꝙ q̄tūcūqꝫ idiuiduū dicat̄ de vno ſolo vt ſupponit p p̄ⁱ itentione:qa ſortes nō dī niſi de vno ſolo:tñ rō idiuidui:vt ſic cōior eſt ꝛ ad pla ſe extēdit q̄ſ ſpēs.ḡ nō valꝫ.℄ Si dicas quō rō pſone vl̄ idiuidui pōt eē cōis q̄tūcūqꝫ diuerſis.℄ Dico ꝙ nō eſt icōueniēs ꝙ q̄tūcūqꝫ diuerſis aliq̄ rō negatiua ſit cōis:ſicꝫ pꝫ de ſimplr̄.℄ Ad arᵐ pꝫ. ℄ Qō.IIII.

Individuum accipit duplr

B

Cap.vltimo.

5.c.7.trini.

Vtrum persona ſit ad ſe vel ad aliud. Qꝫ ad ſe ſm Aug.7° de trini. Persona ita eſt ad ſe:ſicut deus.℄ Cōtra. idem Aug. Trinitas diuina eſt personarū inuicem relatiuarum.

Concluſio 4ᵉ.

Hic itroducunt̄ 4ᵒʳ q̄nes.Pria eſt ꝙ ratio pſone nō eſt pcīſe relatiua:qa tūc vbiqꝫ eſſet relatiua.℄ 2ᵃ q̄ eſt,ꝙ rō pſone non eſt pcīſe abſoluta nec dicit ꝯceptū abſolutū:qa tūc oīs pſona eēt abſoluta.ꝯñe iſtaꝝ duaꝝ rōnū pro p̄ᵃ ꝛ ſcḋa q̄ne pbant̄ ſic.Q̄ñcūqꝫ aliqd ꝯuenit alicui ex ſua rōne formali ſiue p ſe p̄ mō ſiue 2° mō:illō ſibi ꝯuenit vbiqꝫ īuenitur:hoc pꝫ.ſi ergo pſona ex ſua rōne formali eſſet abſoluta vel relatiua tūc pſona diuina eſſet abſoluta:ꝛ creata relatiua:qḋ eſt falſū.℄ 3ᵃ q̄ eſt,ꝙ rō pſone nō eſt ſil̄ abſoluta ꝛ relatiua nec icludit ſil̄ eē ad ſe ꝛ ad aliḋ. pbat̄ iſta q̄ ſicꝫ alie due.Quia ſi ex ſua rōne formali inquātū pſona eſſet abſoluta ꝛ relatiua,oīs pſona diuina ꝛ creata ſic eēt.℄ 4ᵃ q̄ eſt,ꝙ rō pſone abſtrahit ab abſoluto ꝛ relatiuo:qa omne diuiſū p aliq̄ duo oppoſita neceſſario abſtrahit ab vtroqꝫ:ſed pſona diuidit̄ p abſolutū ꝛ relatiuū.ḡ ipa vt ſic abſtrahit ab abſoluto ꝛ relatiuo.℄ Cōtra iſtas q̄nes iſtat̄ 4ᵉ.Prio ſic.Quicqd ex rōne ſua formali cōpetit ſupiori illō etiā ꝯuenit iferiori:ſꝫ pſone ex ſua rōne formali ꝯuenit ſic abſtrahere.ḡ ꝛ huic pſone:ꝛ ſic pſona ī diuinis abſtrahit.℄ Cōfirmatur:qa ſm Aug.perſona eſt ad ſe.ḡ hec pſona eſt ad ſe.

C

Perſona inquātū talis abſtrahit ab abſoluto ꝛ reſpectiuo.

Obijcitur 4ᵉ.

7.trini.

℄ 2° ſic.Quicqd denolatiue dī de inferiori videt̄ dici de ſupiori:ſed referri ꝛ conſtitui ex abſoluto ꝛ relatiuo dicit̄ de hac pſona in diuinis.ergo dicet̄ ꝛ de perſona.℄ 3° ſic.Quicqd eſt in gñe ſube ſiue p̄dicamētalis ſiue trāſcēdētis eſt abſolutū:ſꝫ pſona eſt hꝫ:qa pſona diffinit̄ p idiuiduā ſubaꝫ.℄ Et ꝯfirmat̄.qa nā intellectualis eſt aliquid abſolutū.diffinit̄ aūt per nām intellectualē.℄ 4° ſic.Oē illud qḋ ex diffōne ſua eſt alteri⁹ illud videt̄ eē relatiuū ꝛ nō abſolutū nec neutrū:ſꝫ pſona eſt alteri⁹ ſm diffōnē nūc datā.Eſt eni intellectualis nature idiuidua ſuba.ḡ erit relatiua.℄ Ad p̄ᵐ dico ꝙ lꝫ

D

pſona quelꝫ īquātū addit ad rōnē pſone in cōi ſit abſoluta vel relatiua:ſicꝫ hō rōne addita eſt rōnalis:tñ inquātū pſona ſp abſtrahit ſicꝫ hō īquātū aīal nō eſt rōnalis. Uel pōt dici ꝙ a ſupiori ad iferius nūq̄ᵃ tenet ꝯñtia in ſcḋis iñtētionib⁹.abſtrahere aūt ꝛ pſcindere ꝛ talia vident̄ eē ſcḋe itentiones:vel ſaltē attribuunt̄ alicui ſm illō ſm qḋ ſibi attribuit̄ ſcḋa iñtētio.℄ Ad ꝯfirmationē dico ꝙ ad ſe duplr̄ itelligit̄.p̄ poſitiue:ꝛ ſic accipit̄ p abſoluto:ſicꝫ icorporeū accipit̄ poſitiue ſm ꝙ ꝯſtituit ſpēꝫ ex oppoſito diſtictā ꝯ ſpēm ꝯſtitutā p corporeū. 2° mō accipit̄ negatiue:ſicꝫ dicim⁹ ꝙ ad ſe pōt dici qḋ non eſt ad aliud:ſicꝫ dicim⁹ ꝙ ſuba:vt ſuba nō eſt corpea h̄ eſt nō icludit in ſe corporeitatē:nec ſeqt̄ ꝙ ſit incorporea.nā icorporeū eſt dña diuidēs ſubaꝫ.℄ Sic dico in propoſito de pſona.Perſona eni vt pſona nō eſt ad aliud:ꝛ iſto modo negatiue accipiēdo eſt ad ſe.ſed non ſeqt̄.ergo abſoluta:qꝛ reqrit̄ ꝙ ſit ad ſe poſitiue:ꝛ vt ſic nō eſt ad ſe.p̄ mō itelligit Aug.℄ Ad 2ᵐ pōt dici ꝙ qñ arguit̄ a pſona p̄tis in q̄tū ſupponit p pñe ꝛ p p̄ᵃ itētione ad pſonā in cōi:vt ſupponit pro ſe ꝙ ppe nō arguit̄ ab iferiori ad ſupius:qꝛ iferi⁹ h̄ eſt p̄ᵃ itētio.ſupius aūt 2ᵃ.

Regula nobil.

Eſſe ad ſe 2ᵉ.

ſic eſt in ppoſito referri ꝛ ꝯſtitui dr̄ de pſona p̄tis inquātū pſona ſupponit pro pñe ꝛ pro p̄ᵃ itētione.ꝛ p ꝯñs pſona in cōi ad quā fit argumētatio eſt 2ᵃ itētio:ꝛ ideo nō valet.℄ Alr̄ pōt dici ꝙ loc⁹ a:pte ſubiia deficit in duob⁹.Primo in ſcḋis itētionib⁹:ꝛ iō qꝛ ꝯſtitui eſt ſcḋa intētio nō tenet ibi:deficit ēt in relatiuis:qꝛ ſi ſpēs ē ad aliqd nō ſeqt̄ ꝙ genus ſit ad aliqd:hꝫ eſt referri:vt pꝫ.

Nobilis logica de loco a pte ſubiia.

E

℄ Ad 3ᵐ dico ꝙ ſicut gnō diffinit̄ p nām:ſicut p aliqd circa qḋ hꝫ fieri:nō tñ ꝙ ſit formalr̄ nā.ſic dico ꝙ pſona:ſicꝫ p circūſtātiā ſubi vel alteri⁹ circa qḋ hꝫ fieri diffinit̄ p ſubaꝫ ꝛ nāꝫ itellectualē:nō tñ eſt qdditatiue aliqḋ iſtoꝝ.℄ Ad 4ᵐ dico ꝙ illa diffō eſt circūlocutiua:ſicut qñ dicim⁹:albedo eſt mēſura coloꝝ.℄ Et pterea illud qḋ eſt alicui⁹ vt ſubi nō opꝫ ꝙ ſit relatiuū.Perſona aūt eſt nāe itellectualis ſicꝫ ſubi circa qḋ hꝫ fieri:ſicꝫ color ſupficiei.℄ Sed hic eſt dī.Utrū pſona ſit nomē dignitatis vel pfectionis.℄ Dico ꝙ ſicꝫ eē papā eſt nomē dignitatis:nō tñ pfectionis:qꝛ eſt 2ᵃ itētio:ꝛ reſpectū quēdā dicit.ſic dico de pſona ꝙ eſt nomē dignitatis:nō tñ pfectiōis:qꝛ eſt ſcḋa itētio. Intelligēdū tñ ad euidētiā multoꝝ h̄ dictoꝝ ꝙ ſupiora aliqñ dr̄ ad aliqd:ꝛ ēt iferiora:ſicut ſilitudo ꝛ ꝯformitas.cōformitas eniꝫ dī de ſilitudine ꝛ vtrūqꝫ eſt ad aliqd.aliqñ nec ſuperi⁹ nec iferi⁹:ſicut albedo ꝛ color.aliqñ ſupius ꝛ non iferius:ſicꝫ ſcia dī ad aliqd:nō tñ grāmatica.aliqñ inferius ꝛ nō ſupius:ſicꝫ ſcia eſt ad aliqd:ꝛ tñ q̄litas que eſt gen⁹ nō eſt ad aliqd.℄ Sed quō eſt h̄ poſe. Dico ꝙ ſi aliqd qḋ eſt in vna coordinatiōe eſt abſolutū vel relatiuū oīa illi⁹ coordinationis erūt talia:ſcia aūt qdditatiue nō eſt ad aliqd : ꝛ iō nō opꝫ ꝙ grāmatica vel q̄litas ſit ad aliqd.Sed ſuppoſito ꝙ ſolū denolatiue ē ad aliqd:q̄re ſuū gen⁹ nō eſt ad aliud vl̄ ſua ſpēs.℄ Dico ꝙ ſicut ſupius dictū eſt loc⁹ a pte ſubiectiua nō tenet i ſecūdis itētionib⁹ nec in relatiuis.℄ Ad argᵐ pꝫ.

Pro diffone pſone ꝛ gnōnis nota hꝫ.

F

Dubium.

Aliud eſt eē nomē dignitatis ꝛ aliud perfectionis. Supius ꝛ iferi⁹ aliqñ vniformiter aliqñ difformiter ſunt ad ſe vel ad aliud.

Nobilis reſolutio.

G

℄ Diſtinctio. XXIIII.ꝛ.XXV. Qō. I.

℄ Hic diligenter inquiri oportet ꝛc.

℄ Preterea conſiderandum eſt ꝛc.

Circa diſtinctionem 24ᵃᵐ ꝛ 25ᵃᵐ Primo q̄rit̄ vtrū in deo ſit formalr̄ numer⁹.Qꝫ nō:qꝛ ſcriptura ponit i deo ſolitudinē:qꝛ tu es de⁹ ſolus ꝛc.℄ Cōtra.qꝛ vbicūqꝫ eſt trinitas ibi eſt nūerus:in deo eſt trinitas.ḡ ꝛc.℄ Hic duo ſunt faciēda.p̄ iſiſtēdū eſt circa numerū in ſe.Scḋo circa numerū vt applicat̄ ad deū.

Phil.Ꝫc.

A.ſ.nūm numeri in ſe.

H

Quātū ad p̄ᵐ.ſ.circa nūeri nāꝫ in ſe itroducunt̄ 4ᵒʳ q̄nes.Pria eſt iſta ꝙ nūerus nō eſt ens rōnis vel ens ī aīa:ſꝫ ex̄ aīaꝫ ꝛ reale.℄ Hāc āt q̄nē pbo 4ᵉ.p̄ ſic.Qḋ p ſe eſt in aliq̄ p̄dito eſt ens reale:ſed numer⁹ eſt in pdito q̄titatis.ḡ ꝛc.Ma.eſt māifeſta:qꝛ ens p̄ diuidit̄ a meta⁰ p ens reale ꝛ rōnis añq̄ diuidat̄ in.x.gña.omiſſo aūt ente rōnis diuidit meta⁰ ens reale in.x.pdita.Mi.eſt ꝯceſſa ab oīb⁹.℄ 2° ſic.Illud qḋ ē obm ſcie realis eſt reale:ſꝫ numerus eſt hꝫ: qꝛ eſt obm arithme⁰.Ma.eſt cōiter ꝯceſſa.ḡ ꝛc. Itē nullū p ſe notū depēdet ab itellu nec in ſe nec in termis:ſꝫ iſta eſt p ſe nota.duo ꝛ tria ſūt qnqꝫ.ḡ termini nō depēdēt in eē ab itellu.℄ Cōfirmat̄.Nullū eternū in aliq̄ depēdet

Primus articul. Cōclō 4ᵉ q̄ꝫ 3.poſtes cōter tenent:ſꝫ 4.eſt ſpālis. 5.ꝛ.6.meta.

Cōſidera h̄ i ſtād vt ſcis. Quere Sco. in repoſitio ſup p̄dic h̄.

I

Uenere in m̄l de ſinceris ve carib⁹.z.6 ais t.c.64.

Formā acci-ntalē reſpecti-uā realē ꝛ po-ſitiuā numeꝝ eſſe tenet.

ab itellu nec in ſe nec in ſuis terminis:ſʒ iſta veritas.duo ꝛ tria ſunt qnqz.eſt vitas eterna ꝛ neccīa ſm Aug.ğ ꝛc. ℭ 4° ſic. Illud qḋ cadit ſub ſenſu ꝛ eſt obʒ ſenſus illḋ vī cē reale:ſed nūerus eſt hmọ:qa eſt ſenſibile cōe.ğ ꝛc. ℭ z° ꝺ eſt, ꝙ numerus nō hʒ cē pua m̄. ℭ Hāc pbo z r. Prio ſic. Oē illḋ qḋ eſt de pdīto poſitiuo eſt poſitiuū ꝑ ſe:qa alr poſitiuū icluderet in negatiuo:ſed nūerus eſt hmọ:qa eſt in pdīto q̄titatis. ℭ z° ſic. Oē illud qḋ eſt terminus actionis poſitiue ꝛ realis eſt aliqḋ reale ꝛ poſitiuū:ſʒ actio realis terminaṫ ad diuiſionē ꝛ diuiſio ad numerū vel multitudinē.ğ numer⁹ eſt aliqḋ poſitiuū. ℭ 3° ꝺ eſt, ꝙ numerus nō eſt for̄a ſubalis ſʒ accñtalis: qa forma que pōt deſtrui manente ſubto eſt accñtalis hmọ eſt nūerus:qa ſi de⁹ de decē canib⁹ annihilaret vnū deſineret numer⁹ q erat in decē ſtātib⁹ ipſis nouē:ꝛ nō deſtructi. Eodē mō itelligēdū eſt de itelligētijs.deſtructa eni vna itelligētia de decē deſtruiṫ for̄a nui q erat in.x.ꝛ tn̄ remanēt nouē itelligētie:ꝛ nō deſtruunṫ.ğ ꝛc.

K

Uide.11.diſ. 4.ꝛ alibi aſſū ad h.

A.l ꝙ ſm.

ℭ 4° ꝺ eſt, ꝙ for̄a numeri nō eſt rō abſo ta:ſʒ relatiua. ℭ Hāc pbo 4r.p̄ ſic. Nullū abſo tum fundaṫ i relatiuo: ſʒ numer⁹ fundaṫ in relatiuo.ğ ꝛc. pbatio minoris:qa ſi ꝯtinuū albū diuidaṫ nō ſolū cauſaṫ nūer⁹ in ſubto albedinis nec ſolū in albedine:vtpote que ſint pl̄a alba vel pl̄es albedines:ſed etiā in ſilitudinibus ꝛ ſilib⁹:qa pl̄a ſilia ſunt poſt diuiſionē q̄ añ ꝛ pl̄es ſilitudines:qa certū eſt ꝙ illa pl̄alitas cāṫ ex diuiſione cōtinui.ğ numerus. ℭ Cōſtat aūt ꝙ ipa diuiſio nō pōt cē abſoluta eo ꝙ in re fundaṫ.ğ for̄a nui:vt ſic nō erit for̄a abſo ta: ſed re ua. ℭ z° ſic. In formis relatiuis nō eſt icōueniēs ꝙ agēs agat in quacūqz diſtātia:ſed in formis abſolutis eſt icōueniēs:qa in illis pfect⁹ agēs agit i magis diſtans. ℭ Ex h arguo ſic. Illud eſt relatiuū ꝛ nō abſolutū qḋ pōt ab agēte determinate vtutis pduci in q̄cūqz diſtātia:ſʒ for̄a nui eſt hmọ.nā cāro vel genito vno mure cauſaṫ nūer⁹ in oib⁹ q ſūt hmọ. ℭ 3° ſic. Nulla for̄a abſo ta pduci pōt ab angelo vt vult Aug. ſup Gen̄.ꝛ in lib. de tri.ſʒ nūerus pōt pduci ab angelo.ğ ꝛc. Mi.pʒ.qa pōt ꝯtinuū diuidere ex q̄ cāṫ nūer⁹.ğ ꝛc. ℭ 4° ſic. Deʒ formā accñtalē abſolutā pōt de⁹ a ſubto ſepare:ſʒ nō capit itell⁹ ꝙ nūer⁹ poſſit a ſubto ſepari.repugnantia eni vī ꝙ ſit dualitas:ꝛ nō aliq̄ duo.

L

Obijcitur 4r

ℭ Sʒ ꝯ iſtas ꝺnes inſtaṫ 4r.p̄ ꝯ p̄as ſic. Di eni ꝙ nūer⁹ q̄tū ad ſuū eſſe mãle hʒ eſſe in reꝝ nã:ꝛ in gn̄e:ꝛ h ꝯcludūt rōnes iducte:ſʒ q̄tum ad ei⁹ cē formalē eſt in aīa tm̄. ℭ z° ꝯ z as ſic. Nulla rō poſitiua vī poſſe fundari i p̄uatiuis plus q̄ abſoluta in re ua:ſʒ rō nui fundaṫ in p̄uatiuis.dicim⁹ eni 4or p̄uationes ſic 4or canes.ğ ꝛc. ℭ 3° ꝯ 3am ſic. Forma q̄ cōuenit trāſcēdētib⁹ vt trāſcēdētia ſūt nō eſt for̄a accñtalis:ſʒ numer⁹ ꝯuenit trāſcēdētib⁹ vt ſic.dicim⁹ eni ꝙ trāſcēdētia ſunt qnqz.ğ nō eſt accñs. ℭ 4° ꝯ 4as. Nulla for̄a re ua eſt de gn̄e abſo lo ꝑ ſe ꝛ directe:ſʒ numer⁹ ꝑ ſe ꝛ directe eſt in pdīto q̄titatis.ꝯſtat aūt:ſic cōit dī:ꝙ pdīcꝫ quātitatis eſt abſolutū.ğ ꝛc.

M

ℭ Ad p̄m dico ꝙ illḋ dictū nō valet. Intell⁹ eni nō pōt cape ꝙ aliq̄ for̄a vel qdditas ꝑ ſe in gn̄e aliq̄ ex̄tis cōponaṫ ex ente reali ꝛ rōnis: qa oē ꝯſtitutū ex ente reali ꝛ rōnis totū ꝯſtitutū eſt ens rōnis.ſi ğ nūer⁹ ex iſtis duob⁹ ꝯſtituaṫ totū erit ens rōnis. Ma.ſepe tacta vā eſt:qa ꝯſtitutū ſemꝑ ſeqṫ p̄miſſā iferiorē. Iſta aūt p̄a ꝺ ꝯfirmaṫ. Nā q̄ternari⁹ vī realr excedere binariū ꝛ realr cē duplū ad binariū:qḋ non cēt niſi q̄titas diſcreta que eſt fūdamētū cēt qd reale.

Uāc nume-rū ſic eſt reale ſic ꝛ ei⁹ fo2a-leꝫ ꝯdīt dei.

A.l. ſimile-rem.

ℭ Itē. In q̄nario ſm ꝙ q̄narius fundaṫ iſta vitas icōmutabilis.duo ꝛ tria ſūt qnqz q̄ excedūt 4or. Silr ille idiget ſenſu q intuitiue non ꝑcipit ꝙ ternari⁹ eſt nūerus ipar ꝛ binari⁹ par.ğ cū nullū ens rōnis potens intuitiue cognoſci ſeqṫ ꝙ ſit reale. ℭ Ad z m dico ꝙ priuationes non hn̄t multitudinē ꝑ ſe ꝛ ſimplr:ſʒ ſolū ꝑ aliud ꝛ ſm qd.ſ.ꝑ ſubta ꝛ fundamēta. ℭ Ad nuātionē eniʒ ſuboꝝ ꝛ fundamētoꝝ ſeqṫ multitudo ꝛ nuātio p̄uationū q̄ ſt in eis. ℭ Ad 3 m dico ꝙ oʒ de neceītate ponere duos numeros.vnū trāſcēdētē q nō eſt in gn̄e:ꝛ aliū q eſt in genere. Nā numerus q̄ nuāṫ.x.pdīta nō vī cē in gn̄e nec numerus diuaꝝ ꝑſonaꝝ.ğ numerus q eſt i gn̄e eſt accidētalis:ꝛ pt adeſſe ꝛ abeſſe ſubo.ꝛ iſte ita iueniṫ i angelis:ſicut in hoib⁹.ali⁹ aūt nō eſt ex ſe accñtalis:ſʒ pot⁹ eēntialis:ſic numerus pdītoꝝ ꝛ diuaꝝ ꝑſonaꝝ. ℭ Ad 4 m dico ꝙ ſi quātitas ponaṫ pdītū abſolutū h deniſat ꝙ numerus neceīo eſt for̄a abſoluta. ℭ Sʒ hic eſt du m. Utrū q̄titas ſit for̄a abſoluta. Iō dimittaṫ decla⁹ iſti⁹ dicti vſqz ad 4 m.

N

Hic vī dōʒ q̄ ent ib⁹ rōnis ſed ꝯſidera iſtantiā vbiqz ponderādo. Numer⁹ ali⁹ trāſcēdēs ali⁹ pdītal ꝛ eſt hn̄ pōderādum.

ℭ Sʒ h ſt mlte di. Pria eſt.ſi numerus ponaṫ relo:opʒ ꝙ deṫ ſibi fundamētū ꝛ ter m.qd ğ eſt funda m ꝛ ter m. ℭ Dico ꝙ ſm Aug. Ois mltitudo ē alic⁹ mltitudo.oē aūt qḋ eſt alic⁹ dī ad ipʒ vt ad ter num. ℭ Dico ğ ꝙ q̄cūqz eſt diſtō ſiue pl̄alitas cū nuō:opʒ ibi duo itelligē.ſ.rōnē determinatiuā numeri:ꝛ illud ē tale in q̄ ꝯueniūt nuāta.aliud eſt rō p̄ncipiatiua diſtōnis.ſ.a q̄ fundamētalr diſtigūnṫ. Ex m. ſint pl̄es hoies ſcʒ tres hoies:hic enim hō determinat rōnē numeri.ſ. trinitatē.dicim⁹ eni tres hoies ꝛ nihil aliud dicim⁹ niſi tres realr ſm illā for̄am in q̄ ꝯueniūt:eſt ēt h nō ſolū illud qḋ determinat rōnē numeri.ſ.illud in q̄ ꝯueniūt:ſʒ illud ēt in q̄ diſtigūnṫ:ſicut ſunt in trib⁹ hoib⁹ ꝓprietates iduiduales ꝛ iſte nō determināt rōnē numeri. ℭ Dico ğ ꝙ fundamētū illi⁹ re ꝯ q eſt numerus ſꝑ ſt p̄n⁹ diſtinctiua.ter nus vō eſt rō fo2alis in q̄ nuānṫ. Ex h ēt pʒ ꝙ numerus nūq̄ ꝓpe eſt niſi iter illa q̄ in aliq̄ vniuocanṫ. ℭ Sʒ ꝯ.dicim⁹ ꝙ in trib⁹ hoib⁹ ſt tres ꝓprietates iduiduales:q̄ tn̄ in nullo vniuocanṫ. ℭ Dico ꝙ nunq̄ dicerenṫ plus tres niſi in aliq̄ ꝯuenirēt.ſ.in illo qḋ numeꝝ determinat.in h.ſ.qḋ eſt cē ꝓprietatꝫ iduidualē: quā dicerem⁹ deum ꝛ creaturā cē duos deos aut duas creaturas.illḋ aūt qḋ manuducit ad h itellīdū eſt re uo diſionis q acqrit in diſione ꝯtinui.hʒ eniʒ ꝑ fundamēto ꝓprietatē iduidualē q̄ diſtiguit hec ps ab illa.ꝑ termino aūt hʒ rōnē fo2alē h⁹:ſic eſt de nuō.

Dl.22. D.quadruplex. 7.in.ca.7.ꝛ alibi quere.

Quid funda-mētū ꝛ qd ter-minū nūeri ſʒ vnā hui⁹ doc.

O

Nūerus iſerē vniuocatiões

Hic vī hec-ceitas vniuo-ca ꝛ cōicabil. ꝯſidera hn̄ ꝛ vide Sco.7. meta. ꝛ alibi vt ſcis.

ℭ Sʒ tūc eſt du m de nuō ſepato vtpote de nuō nō ꝯcernēte mām in q̄ ſit qd erit ter nus illi⁹ re uo:qz vbi poniṫ re uo neceīo eſt ponere vel ſaltē coitelligṫ ter m. Dico ꝙ eſt ipoſſi͛ reſpectum ſic abſtrahi qn ſꝑ ꝯcernat ter m:ꝛ ꝑ ꝯn̄s cū ter nꝰ illi⁹ re uo q eſt nūer⁹ teneat locū mãe circa quā hʒ cē nūer⁹.ipoſſi͛ eſt numeꝝ ſic abſtrahi qn neceīo ꝯcernat aliquā mām. numerus tn̄ mathe cus q dī abſtract⁹.iō dī abſtract⁹:nō qz aliquā mām nō cōcernat:ſʒ qz mām determinatā ꝛ ſenſibilē nō ꝯcernit:tn̄ ipoſſi͛ eſt qn ſꝑ itelligēdo dualitatꝫ itelligā duo entia:ita ꝙ quātūcūqz fiat abſtractio a mã nūq̄ poterit tātū abſtrahi qn ſaltē in eis ens ꝑ mã circa quā numerus ꝯcernat. ℭ Dicto de termino du m eſt de fundamēto.ſicut eni reſpect⁹ mltiplicaṫ ex terminis:ita ex fundamētis. Cū ğ vna dualitas nuō ſit vnius reſpect⁹ nō poterit i duob⁹ fundamētis fundari.

P

Tāge iſtā ad hoiēʒ ꝛ ꝯ Sco.5.di.h⁹ ꝛ alia pl̄a adde

Nūerus mathematic⁹ q̄lr abſtractus.

ℭ Dico ꝙ aliq̄ ſunt q̄ hn̄t vnitatē itegritatis:alia q̄ hn̄t vnitatē ſimplicitatis. Illa aūt q̄ hn̄t vnitatꝫ ſimplicitatis hn̄t vnitatē ſubti. Illa eniʒ q̄ hn̄t vnitatē itegritatis habēt vnitatē cuiuſdā ordinis:ꝛ hmọ eſt numerus:ꝛ de talib⁹ nō eſt incōueniēs ꝙ ſint in diuerſis ſubtis:ſicut pʒ de vniuerſo qḋ hʒ vnitatē itegritatis ſolū:ꝛ ſilr de habitu vno ſciali.ſ.meta ca. ℭ z° dif.eſt.qz vī ꝙ poſſint remanere.5.hoies ſine nuō q̄nario:qz in quibuſcūqz eēntialr ordinatis ꝛ realr diſtictis deus pōt facere p̄us ſine poſteriori:ſic eſt hic.ğ ꝛc. ℭ Dico:ſequēdo dicta ſupi⁹:ꝙ ſicut deus duo alba ſine ſilitudine formali ꝛ accñtali pōt facere remanētib⁹ illis ſilitudinibus fundamētalr.ſic.

Q

Unitas z x ꝙ fo2e q̄ ſubti. A.l. fo2alē ꝛ cuiuſdā ſimplicis forme.

Caue hn̄ vīs ſ.diſt.16. A.l.accñtal.

A
Nūerus 3ª.

dico de .5. hoibus q̄ nō hēbūt nūerū formalē: ſʒ ſolū fundamētalē. ¶ 3ª dī. Si numerus eſt for' realis, tūc de' videret nūari. de' eni ꝛ creatura videnť duo entia. ḡ ambob' remanētibus eſt illa dualitas: ſed deſtructo altero iā ampli' nō vi remanē: ꝛ ſic creatura deſtructa: de' ampli' numeꝝ illū in ſe formalr nō hēbit: ꝛ ſic erit mutat'. ¶ Dico q̄ illa dualitas ex pte dei ſolū eſt fundamētalis: ex pte creature eſt formalis: ſic dicen̄ iferi' de alijs. ¶ 4ª dif. eſt. Si nūer' eſt formalr realis: tunc in realib' formis ſpecie differētib' eſt pceſſus in iſinitū aſcēdēdo. ¶ Dico q̄ i his q̄ pfectionē ſimpl' nō dnt nō vi icōueniēs dici: ſic dicūt multi de relōnib': ſaltē hoc vi verū de ſpēb' nūoꝝ. q̄ vadūt in iſinitū: ꝛ etiā de ſpēbus q̄ntitatis cōtinue: ſic bicubitū tricubitū: ꝛ ſic de alijs. Eodē mō de nūō. ¶ Sed adhuc ſtat dif. vna. poſito q̄ numer' ſit reſpect'. Utrū ſit itriſec' vl' extriſec' adueniēs. ¶ Dico q̄ eſt reſpect' itrinſecus adueniēs: q̄a poſitis extremis ſemp reſultat: ſic poſitis qnqʒ hoibus ſtatim reſultat qnari' nūer' ſine aliq̄ alio acqſito: ſilr numer' nō pōt deſtrui p nām q̄n aliqd̄ numeratuꝝ nec̄io deſtruať: ꝛ hec ē nā reſpectuū itrinſec' aduenietiū. ¶ Sʒ ꝯ tūc erit de ḡñe relōnis: q̄a p hoc dit reſpectus relōnis ab alijs reſpectib'. Dico q̄ verū eſt q̄ cōparando gen' relōnis ad alia ſex ḡña: ſʒ nō cōparando ad quātitatē: de hoc in 4° libro dicetur.

Dic alr cum Sco. q̄ ē trāſcēdēs ꝛ pce pmū vel alr pōderādo.
Ecce q̄ vbiqʒ valet de pceſſu ſpēꝝ i iſi^m ſʒ adde pſa.
Q. ſ̄tiuꝰ eſt reſpect' itriſecus adueniēs.

B

Quantū ad 2m pnle videndū eſt quō numerus deo applicať ꝛ itroducuntur 4or pambula. ¶ Primū eſt q̄ numerus cauſať ex q̄nōne cōtinui: q̄a q̄ñans ꝯtinuū nec̄io cāt numeꝝ ꝛ ptes diſtinctas. Probatū eni eſt .5. q̄ ꝯtinuū nec̄io icludit ptes diſtictas: ſʒ vbi plalitas vl' diſtinctio: ibi numer': q̄a ſeqť diſtōnē: ḡ q̄ñans ꝯtinuū cāt numeꝝ nec̄io. ¶ 2m pnle pambulū eſt q̄ numerus cauſať ex diuiſione ꝯtinui: lʒ enī ptes ante diuiſionē ſint diſtincte: ꝛ p ꝯñs multe: ꝛ ſic numerus q̄ ſeqť diſtictionē: tn̄ q̄ p diſionē fiūt ſuppoſitaͬ diſtincte: ideo cauſať numer' ſuppoſitaͬ p diuiſionē diſtinctoꝝ. ¶ 3m pambulū eſt q̄ numer' cauſať ex cuiuſcūqʒ vniuoci formali diuiſione: ſic numer' cauſať per diuiſionē ſube in corporeū ꝛ in icorporeū. H pbať. Nā vbicūqʒ eſt nūer' vel plalitas, ibi nec̄io eſt diſtō: ꝛ vbi eſt diſtō, ibi vi nec̄io numer' cē: ſʒ ois diſtō formal' vi cāri p diuiſionē formalē: p H eni vnr aliq̄ differre formaliter: q̄a cadūt ſub mēbris diuidentib' aliqd̄ cōe: ꝛ lʒ nō oīa: tn̄ mlta. ſ. q̄ p ſe ſūt in ḡñe ꝛ directe. ¶ 4m pambulū ē q̄ nūer' nō ſolū iſtis modis cauſať: ſʒ vlr accipiēdo cauſať ex cuiuſlibʒ vnigenei diuiſione ſiue formali ſiue nō. vñ cauſať ex diſione nāe ſpcifice p ppetates iďiuiduales: q̄ nō eſt diuiſio formal'. vñ p iſtū modū pōt itelli dictū cōe. ſ. q̄ numer' cāť ex diuiſione ꝯtinui: nō ſic itelligēdo q̄ ſp q̄n nūer' cauſať quātitas ꝯtinua diuidať: ſʒ p diuiſionē alicui' vnigenei: q̄a ſic cōtinuū eſt homogeneū vl' vnigeneū: ſic illō ex cui' diuiſione nūer' cāť eſt vnigeneū: ꝛ H vi dicē Aug. 7° de tri. q̄ termin' nūalis ſit ſʒ aliquā vnā rōnē. ¶ Iſtis pmiſſis ponunť 4or ꝯnes. Pria eſt q̄ numer' eiuſdē rōnis eſt in diuiſibilib' ꝛ in idiuiſibilib'. ſ. in qnqʒ lineis ꝛ qnqʒ punctis. Hec ꝯ pʒ p hoc q̄ qcq̄d cōuenit .5. lineis, iq̄ātū .5. ꝯuenit .5. pūctis iq̄ātū .5. ꝛ eꝯ. ſʒ que ſic ſe hīt ſunt eiuſdē rōnis iq̄ātū talia. ḡ ꝛc. ¶ Cōfirmať. Quecūqʒ paſſio demſtrari pōt de q̄nario linearuꝝ pōt demſtrari de q̄nario pūctoꝝ. ¶ 2ª ꝯ eſt q̄ numerus eiuſdē rōnis eſt in corruptibilib' ꝛ in icorruptibilib': q̄a eadē diffinitio eſt binarij ſtellaꝝ: ꝛ binarij lapidū: q̄cūqʒ diffō aſſignetur iq̄ātū binari' eſt. ¶ 3ª ꝯ eſt q̄ numer' eiuſdē rōnis eſt in angelis ꝛ hoib': q̄a quācūqʒ ꝯſiderationē facit arithmeticus circa decē hoies iq̄ātū decē, facit circa

Sc'do articu.
Preambulū quadruplex.
Numer' cauſatur 4r.
C
D
Lib. 7.
Cōcluſio 4r.
Indiuiſibilib' icorruptibilib' ꝛ ſuis oppoſitꝭ angelis ꝛ hoib' deo ꝛ creature ꝯuenit numerus eiuſdē rōnis.

x. angelos inq̄tū .x. ſūt. ¶ 4ª ꝯ eſt q̄ numer' ē eiuſdē rōnis in deo ꝛ i creatura: q̄ qcq̄d dī de nūero ternario in creaturis dī de ternario in deo: vtpote q̄ ſit nūerus pmus ipar: ꝛ q̄ excedat binariū i vno. Cōfirmať: q̄ Arriani fuerūt certi de trinitate dubitādo de create vl' increata. ḡ nūerus dič cōem ꝯceptū deo ꝛ creature. Dico ḡ q̄ nūerus ē eiuſdē rōnis i deo ꝛ i creatura. Intelligēdū tn̄ q̄ rēra diuerſoꝝ 4or ſpēs nūeri ponunť in diuinis: ponit p dualitas emanationū: q̄ vna ē p modū itellēs: ꝛ alia p modū volūtatis. 2° ponit̄ trinitas pſonaꝝ realiter diſtinctaꝝ. vt pʒ. 3° ponit̄ q̄ternitas pprietatū relatiuaꝝ. ſ. gnō actiua: ꝛ ſpiratio actiua: gnō paſſiua ꝛ ſpiratio paſſiua. 4° ponit̄ ibi q̄nari' notionū cōiter ſʒ doc. hec patēt in li° ſniaꝝ. ¶ Sed ꝯ iſta iſtať 4r. Prio ſic. Ubicūqʒ ē nūerus: ibi ē cōpō: ſʒ i deo nlla ē cōpō. ḡ ꝛc. Mi. ē nota. Ma. pbať 2r. Prio. q̄ vt dictū ē: nūerus ē for' accñtal'. ¶ 2°. q̄ nūerus cōponit̄ ex vnitatib' tanq̄ ex ptib' itegralib'. ¶ 2° ſic. Ubicūqʒ ē nūerus: ibi ē totū ꝛ ps: ſʒ i deo nō ē totalitas neqʒ ptialitas. ḡ ꝛc. Ma. pʒ: q̄ nūerus ꝯſtat ex vnitatib': ſic ex ptib' ſuis itegralib'. Mi. pʒ: q̄ ptialitas dič ipfectione. ¶ 3°. Ubicūqʒ eſt nūerus opʒ q̄ ſit finit' vl' ifinit': H pʒ: ſʒ ſi nūerus ponať finit': cū finitas dicat ipfectionē. ḡ in deo nō ponet: ſi ponať nūerus ifinit': tūc nūerata erūt ifinita ꝛ ſic pſone erūt ifinite. ¶ 4° ſic. Oē qd̄ ē trāſcēdēs eſt alteri' rōnis ab eo qd̄ eſt i ḡñe: H de ſe pʒ. ſʒ oē qd̄ eſt i deo eſt trāſcēdēs. ḡ cū nūerus q̄ eſt in deo ſit trāſcēdēs nō erit eiuſdē rōnis cū nūero q̄ eſt in nobis cū ſit i ḡñe. ¶ Ad pm dico q̄ plalitas nō ſemp facit cōpōnē niſi vnū illoꝝ ſit in poª reª alteri'. Dico ḡ q̄ lʒ numerus ſit in deo: ꝛ p ꝯñs ſit ibi plalitas: tn̄ q̄ illa pla ſunt ibi diſtincta i vltimata actualitate: hic eſt q̄ nō cōponūt. nā ſic relō ꝛ eēntia ꝯſtituūt pſonā: ꝛ nō cōponūt: ita vnites nūeꝝ. ¶ Ad pbōnē pmā maioris dico q̄ nūerus q̄ eſt in deo nō eſt for' accñtalis: q̄ nō eſt numerus q̄ eſt in ḡñe: ſʒ trāſcendēs. ¶ Ad 2m dico q̄ ois numerus ꝯſtituiť ex vnitatibus: ſʒ tn̄ nō cōponit̄: ſic de pſona reª eēntie ꝛ relōnis. ¶ Ad 2m dico q̄ totū ꝛ ps pprie ſūt ſolū paſſiōes q̄ntitatis ptialis ꝛ finite ſicut eq̄litas ꝛ ineq̄litas: i deo aūt nō eſt hm̄ q̄ntitas. ꝛ iō pprie ibi nec eſt totalitas: ḡ nec ineq̄litas vel ptialitas. ¶ Ad 3m dico q̄ pciſe 1ª fitas dicit ipfectionē: cui' oppm dicit pfecnem. ſ. ifinitas: nūc aūt ita eſt q̄ ifinit' numer' nō dicit maiorē pfecnem q̄ntū eſt de ſe q̄ ternari': q̄ ifinitas iª eſt ſolū extēſiua. ſola aūt itēſiua dič pfectionē: ꝛ p ꝯñs ſola finitas itenſiua dič ipfectione. Et H. hic ifinitas relones nō dicit pfecnem: eo q̄ relō nō dič pfecnem. ḡ hec finitas nō dicit ipfectionē: nūmerus aūt reſpect' q̄dā eſt. ¶ Ad 4m dico q̄ numer' vt numer' eſt trāſcēdēs. ſ. ſʒ rōnē ſuā formalē: ſicut ſapiētia vt ſapia: ſʒ ſicut p ſapiaꝫ circūlogmur aliq̄ q̄litatē q̄ eſt in ḡñe q̄ q̄ dditas diſtinguit ab iſta: ita eodē mō p numeꝝ: ꝛ iō ſic illud qd̄ circūlogmur p ſapiaꝫ nō eſt ppe ſapia ſm rōnē formalē ſapie. ꝛ p ꝯñs nō eſt i deo: ſic illud qd̄ p numeꝝ circūlogmur nō eſt ppe nūerus: ꝛ p ꝯñs nō eſt in deo for'. ¶ Sʒ adhuc re. aliq̄ dubia. pm eſt: q̄ dicebať ſupi' q̄ nūerus cāťur p diſioneꝫ: ſʒ in deo nlla eſt diſio. ḡ ꝛc. Dico q̄ ad numeꝝ ſufficit diſt° ꝛ ꝯuetia in aliq̄ vnico: ꝛ ſi talē vocas diſionē: in deo ꝯcedo diuiſionē. ¶ 2m dif. eſt. ſi ois numerus q̄ eſt pter iſtū ē accñs. ¶ Dico q̄ ois numer' eſt accñs illis q̄ꝝ vnū pt cē ſine altero. ꝛ iō q̄ angeli ſic ſe hūt ꝛ ſtelle q̄ vnū pōt ſine alio eē. hinc eſt q̄ nūerus eoꝝ ē accñs. ſʒ vbicūqʒ ita eſt q̄ numerata ita ſe iuicē exigūt q̄ vnū eoꝝ ſine altero nō pōt reperiri: vi q̄ talis numerus nō cēt accñs: ſʒ trāſcēdēs. alius aūt ē de ḡñe q̄ntitatis diſcrete. ¶ 3° dif. ſi numerus ꝯcedēdus ē in diuinis ſimplr. Dico q̄ ſicut

E
Spēs nūeri q̄ ponūť 4r.
Queꝛe cop' ſe i H rt noſtu.
Obijcitur 4r. notanter.
F
Cū plalitas arguit impfectionē ꝛ q̄n do non.
Vnitates ꝯſtituūt ꝛ nō cōponūt numerū in diuinis.
G
Totū ꝛ pars eq̄le ꝛ ineq̄le cū q̄ntitate cōgruūt: ꝛ q̄ finitas ꝛ oppm dicit pfectionē ꝛ [illegible] ſed inſtantiam addevi noſtr.
Numer' ſic ſapia ꝛ cetera trāſcendētia pōt accipi 2r. vbi pla nota.
H
Numer' i deo eſt ex diſiōe.
Cū ꝛ vbi ꝛ q̄ numer' ē accidētalis ꝛ quis non?
Numer' cuꝫ determiōe in diuinis, ꝯcedi'.

I ibi nō cōcedimus plura entia ſimplr: ſʒ ſp cū determinatione ſicͭ pl'es pſonas ⁊ pl'es relones. ita forte dōʒ eſt de mīō: q2 ſp ɔcedēdus eſt cū determinatiōe. ❡ 4° di. vtꝝ ille numerus po" attendi in diuinis ſm diſtōnem vniuocā pma ꝝ intētionū. Pʒ ꝙ in aliqb⁹ nō: ſicͭ in pſonis. ⁊ in aliqb⁹ ſic ſicͭ dicim⁹ ꝙ ſunt ibi pl'es relones ⁊ eq̄litates ⁊c̄. ❡ Ad argᵐ in pncipio pʒ. ❡ Qō. II.

Numerus eſt determinatione in diuinis ponendus.

1. Jo. 5.

VTrum in deo ſit formalr vnitas. Qȝ nō. q2 nulla rō pͣˢ vi poſſe eē in deo. vnitas eſt hᵒ. ❡ Cōtra. hi tres vnū ſunt. Dic pmo dōm eſt de vnit̄e in ſe. 2° de vnitate cōparando ad deum.

1. arti. Preambulā q̄druplex. Unū triplex: ⁊ q̄ rō cuiuſlʒ ⁊ in q̄ ɔſiſtit: ⁊ ad ipʒ q̄ cōcurrunt vbi pl'a p ⁊ ɔ̄ ad. de.

QUantū ad pᵐ pmittunt 4ᵃ pambula. pᵐ eſt ꝙ rō formalis vnius vnitate ſimplicitatis cōſiſtit in diſtōne ⁊ nō in diuiſione tm̄: nā ptes cōtinui nō ſunt vnū vnitate ſimplicitatis: cū tm̄ ſint indiuiſe in actu. ❡ 2ᵐ preambulū eſt ꝙ rō formalis vnius qō eſt vnū vnitate cōpōnis nō ɔſiſtit in diſtinctione: ſed in diuiſione: q2 mā ⁊ forma q̄ faciūt vnuʒ vnitate cōpōnis q̄uis ſint indiuiſa: nō tm̄ actualr indiſtincta: vt pʒ i aīa
K ⁊ corpe. ❡ 3ᵐ eſt ꝙ de rōne vnitatis ſimplicitatis non reqrit eſſe diſtinctū ab alio cū diſtinctio ſit reſpect⁹: q2 cū oē diſtinctū ſit ab alio diſtinctū: tūc ceſſante altero extremoꝝ ceſſaret eſſe vnū: qō eſt falſum. ❡ 4ᵐ eſt ꝙ in rōne vnitatis cōpoſite nō ɔcurrit eē diuiſuʒ ab alio. nā ſi nō eēt niſi vnū cōtinuū in vniuerſo nulla eſſet diuiſio: cū ipſa dicat reſpectū iter diuerſa diuiſa: ⁊ tm̄ illō ɔtinuū eſſet vere vnū: vnitate ſibi cōueniente. ❡ His viſis pono 4ᵒʳ ɔ̄nes. Pria eſt ꝙ rō vnitatis non eſt ab aīa: ſʒ ex̄. hoc pbo ſic. Nulla paſſio alicuius realis pōt eſſe ab aīa fabricata: ſʒ vnitas eſt paſſio alicu⁹ extitis in reꝝ nā. ſ. entis: de quo nullus negat qn ſit i reꝝ nā. ḡ rō vnitatis nō erit ab aīa fabricata. ❡ 2ᵃ ɔ̄ eſt ꝙ ratio vnitatis: ē rō pͥuatiua ⁊ nō poſitiua. Dicūt tm̄ aliq ꝙ rō vnitatis eſt poſitiua: q2 negatio negationis vi aliqd poſitiuū eſſe: mō diuiſio eſt negatio ɔtinuitatis. pͥuat. n. integritatē: ḡ indiuiſio ei oppoſita erit poſitiua: vnitas āt eſt q̄dā indiuiſio. ḡ ⁊c̄. Sed iſtud ſtare nō pōt. iō arguo ɔ̄ h̄ pbādo ɔ̄nē oppoſitā. ❡ Prio ſic. Qñ ſūt aliq̄ duo pͥuatiue oppoſita ſi pōt demr̄ari ꝙ vnū ſit poſitiuū cuidēter pōt demr̄ari alteꝝ eē pͥuatiuū: ſʒ mltitudo pͥuatiue opponit̄ vnitati. multitudo aūt eſt qd poſitiuū. h̄ pbo: q2 multitudo includit diſtōnē ⁊ diſtō dicit reᵐ poſitiuū. ḡ ⁊c̄. ❡ P̄. Actio realis hʒ terminū realē: ſʒ diuiſio eſt vere actio realis: ⁊ terminat̄ ad multitudinē. ḡ ⁊c̄. ❡ 2°. Nullū poſitiuū fundat̄ in pͥuatiuo: ſʒ vnitas fundat̄ in pͥuatiuo. pbo: q2 vbi oppō, ibi dualitas: ⁊ p ɔ̄ñs vnitas. nā vnū vni opponit̄. ḡ in vtroqʒ extremoꝝ ɔ̄dictiōis eſt vnitas. ❡ 3°. Qōcūqʒ denominatiue dī de nō poſitiuo nō eſt poſitiuū. vnitas eſt hᵒ: q2 nō eſt dare aliqd qō nō ſit indiuiſuʒ. Maior pʒ. q2 ſi eſſet poſitiuum
M tūc diceret̄ de ſeipſo: qō eſt falſuʒ. ḡ ⁊c̄. ❡ 4°. Qñ aliq̄ qō ſubm ſe hʒ ad duo ɔ̄ria poſitiua ineſſe imediate de⁹ pōt facere ſubm ſine altero illoꝝ: ſʒ de⁹ nō pōt facere qn ſit vnū vel multa: ⁊ tm̄ ſuccedūt ſibinuicē in eodeʒ ſubiecto. quero ḡ vn̄ eſt ꝙ deus ſepare nō poſſit: nō pp̄ idētitatē ad alteꝝ: q2 ſine altero pōt eē. nec pp̄ illud: q2 vtrūqʒ eſt poſitiuū: q2 in alijs poſitiuis pōt hoc. ḡ hoc erit: q2 pͥuatiue oppoſita ſūt. Nec argumētū eoꝝ valʒ. nō enīʒ negat̄ qn per diuiſionē aliqd corrūpat̄. ſed opʒ cū hoc ꝙ aliqd fiat. ❡ Exᵐ. per elongationē. n. ignis ab aqua caliditas corrūpit̄: ipſa tm̄ elongatio eſt diſtantia vel reſpectus poſitiuus. ❡ 3ᵃ ɔcluſio ꝙ rō vnitatis ex ſe ⁊ ex rōne ſua: nec ſubalis eſt: nec accidētalis: q2 cōtinuū hn̄s vnitateʒ ſine illa pōt eſſe. ergo nō eſt ſubalis. Simil'r hn̄s ens: hʒ vnitatem vt paſſionē ppͥā. ḡ non

Concluſio 4ᵉ. Rō vnitatis ē realis pͥuatiua nō ſubſtantialis nec accidētalis nō abſoluta nec reſpectiua. Quere Sco. 4. meta.

L

eſt accitalis. ❡ 4ᵃ ɔ̄ eſt ꝙ rō vnitatis nō ē abſoˡᵃ nec reſpectiua: q2 illud qō cōpetit tam abſoˡᵒ q̄ʒ reſpectiuo nō pōt ex ſe ⁊ ex rōne ſua eē abſoᵐ vl' reſpectiuū: ſʒ vnitas eſt hᵒ: ſicͭ ⁊ veritas ⁊ bonitas ⁊ paſſiōes entis. ḡ ⁊c̄. N
❡ Cʒ ɔ̄ iſtas ɔ̄nes inſtat̄ 4ᵉ. ❡ Primo ſic ɔ̄ pᵃᵐ. Si vnitas cōpetit enti ex̄ alaʒ: ſeq̄t̄ tūc ꝙ ſicͭ oīa ſūt ens ex̄ alaʒ: ita oīa erūt vnū ens ex̄ alaʒ: q2 cuicūqʒ ɔuēit ſubʒ ⁊ ppͥa paſſio denoīans ſubm illud. ❡ 2° ɔ̄ 2ᵃᵐ ſic. Nulla pfectio ſimplr vi dicē aliqd pͥuatiuū: ſʒ vnitas eſt pfectio ſimplr. ḡ ⁊c̄. ❡ 3° ɔ̄ 3ᵃᵐ ſic. Illud qō pōt abeſſe pͥter ſubi corruptionē eſt accñs: ſʒ vnitas ɔtinui eſt hᵒ. ḡ ⁊c̄. ❡ 4° ɔ̄ 4ᵃᵐ. Nega⁹ ſm Aug. eſt i eodē gn̄e cū affirmatione ſibi oppoˡᵗᵃ: ſʒ diſſo vl' plalitas oppoˡᵗᵃ vnitˡ vi eē in gn̄e relonis: ſicͭ dcm̄ fuit in pn̄° qōnis. ḡ ⁊ vnitas q̄ eſt pͥua°er⁹. ❡ Ad pᵐ dico ꝙ nō ē q potenit negare qn oīuʒ creaturaꝝ: ⁊ eciā oīuʒ entiū ſit aliq̄ vnitas: ⁊ oīa ſunt vnū illa vnitate q̄ ēt eſt ex̄ alam: cū h̄ tm̄ ſtant diuerſitas ⁊ diſtc: ⁊ oīa q̄ dr̄ de entib⁹. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ vnitas ⁊ mlte negōnes ſicͭ imortalitas: ſʒ ex ſe foialr nō dicūt pfectionē ſimplr: tm̄ bene fundamētalr rōne ſubſtrati pfectionē dicūt: ſʒ illud nō vi ſufficē: q2 ſic paternitas diceret pfectionē ſimplr. ſilr vnitas albedinis rōne ſubſtrati nō dicē pfectionē ſimplr. ḡ ipa nō erit pfectio ſimplr. ❡ Dico ḡ ꝙ nō eſt icōueniēs dicē ꝙ aliq̄ pͥuōnes q̄ pͥuāt impfectiones ſint meliores in q̄libet ipſe q̄ʒ nō ipſe. ⁊ ſic diffinitionē pfectionis ſimplr accipiūt. ❡ Ad 3ᵐ pōt dici ꝙ vnitas ɔtinuitatis nō deſtruit̄ niſi deſtructa foīa ɔtinuitatis: ſicut ſi deſtrueret̄ celū foīa ⁊ mobilitas deſtrueret̄: ſic in ppoſito. ❡ Sʒ adhuc ſtat di. q2 vnitas ſola eſt q̄ abſtrahit: q̄. ſ. eſt trāſcēdens: ſʒ vnitas trāſcēdēs eſt ēētialis. ḡ vnitas que abſtrahit eſt ēētialis. ❡ Dico ꝙ vnitas q̄ eſt trāſcendens ɔuertit̄ cū ente: ſʒ tm̄ iſta nō eſt illa de q̄ loqmur: q2 illa nō hʒ aliqd poſitiuū oppoſitū: ſʒ loqmur de vnitate q̄ hʒ multitudinē oppoſitā: de illa aūt dico ꝙ non eſt ſuba nec accñs: nā in aliqb⁹ eſt ēētialis in aliqbus accītalis. abſtrahit enīʒ ſʒ ꝙ ſit accñs in iſto: h̄ eſt per accñs: vel ꝙ ſit ēētialis ſilr. ❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ vnitas hn̄ reducit̄ ad gen⁹ illi⁹ qō pͥuat: ⁊ iō q2 ꝓ pͥuat illud qō abſtrahit ab oī gn̄e: puta diuiſionē q̄ eſt trāſcēdens ſic ipſa abſtrahit ab oī gn̄e: qñ aūt pͥuat multitudinē que eſt in genere: tunc reducit̄ ad illud genus.

Obiicit 4ᵉ.

O

Et pneſo aliq̄ q̄ ſit perfectio ſimpˡ: ēt formalr accepta. qō tm̄ ɔ̄ſidera

Unitas trāſˢ.

P

Dic ɔcordāb op. ⁊ pl'a ponderabis.

A. i. accitali.

2. arti.

SEcundo videndū eſt de pncipali q̄ſito. ſ. vtruʒ vnitas ſit in deo. ❡ Circa qō ſciēduʒ ꝙ q̄druplex vnitas inuenit̄. q̄dā eſt vnitas que eſt paſſio entis ſm totā eius latitudinē ⁊ denoīationē. alia eſt que cōuertit̄ cuʒ rōne entis pciſe: ⁊ iſto mō nō dicit̄ de bono ⁊ vero: ſed de rōne entis preciſe: ⁊ illa nō cōpetit niſi rōni formali entis: vt diſtinguit̄ cōtra oēm aliam que nō eſt ipſa. Prima iſtaꝝ vnitatū ſm latitudinem entis accepta dicit̄ de oībus que ſunt in deo: tam differētibus ſicut ſunt pſone: q̄ʒ diuerſis ſicut ſunt relones vltimate cōſtituīue: ſed 2ᵃ vnitas 2° modo accepta nō habet preciſe denoīare niſi rōnem entis ⁊ nihil aliud. 3° modo accipit̄ vnitas vt eſt diuiſiua ipſi⁹ entis vt. ſ. diuidit̄ cōtra multitudinē: ⁊ iſto modo pbatur vnum deū eſſe ⁊ nō plures: q2 talis plalitas deoꝝ vel multitudo multa incōpoſſibilia includit. 4° mō accipit̄ put eſt pn̄ᵐ numeri tranſcēdentis. ⁊ iſto mō dicimus ꝙ pſona eſt vna ſicut trinitas inuenit̄ in diuinis. ⁊ ſicut numeris: ita eſt ibi vnitas: q2 oīs multitudo ſm rem vel rōnē quodāmō reſpicit vnitatē. ❡ Sʒ hic eſt di. ſi iſte vnitates ſunt diuerſaꝝ rōnū. Dico ꝙ non: quia diffinitio vnitatis ſiue ſit indiuiſio in ſe vel carentia pluralitatis oībus iſtis cōpetit: nec fit iſtaꝝ vnitatū diſtinctio niſi penes ſubiecta: ſicut cecitas in oculo leonis non

Unitas 4ᵉ.

Q

A. i. ſed iſta.

Numerus 2ᵉ.

Multitudo 2ᵉ

D. triplex.

eſt alterius

A

Diſtiño pl'ali tas ⁊ diſtinctõ ⁊ ſtaq3 ſua oppoſita q̃lr ſe hñt adinuicem?

eſt alteri⁹ rõnis a cecitate hoīs. ❡ Sʒ aliud dubium eſt. Utrū diuiſio ⁊ pluralitas ⁊ diſtictio ex pte vna ſint idē: ⁊ vnitas ⁊ idiuiſio ⁊ idiſtictio ex pte alia ſint idē. Dico q̄ nō oīb⁹ modis. Pōt.n. vnitas eē aliqd foꝛalr. qd nō eſt idiuiſio nec idiſtinctio foꝛalr: ſic videm⁹ i oppoſitis.ſ.in pl'alitate diſione ⁊ diſtōne: qꝛ vnū pōt eē ſine alio: ſic diſtictio ſine diuiſiōe: vt pʒ in gībus ꝯtinui. ❡ Sʒ eſt diffi. q̃uo vnitas pōt cōpetere multis q̃ nihil hñt cōe: eo q̄ vnitas paſſionis videat̃ exigē vnitatem ſubi. ❡ Dico q̄ illa regula fallit in ṗdicatis negatiuis: ⁊ in multis habitudinibus: in qbus cōueniunt pmo diuerſa. ❡ Ad argumentū patet. ❡ Queſtio. II.

Rñ. ⁊ in qb⁹ vnitas paſſionis non infert vnitatē ſubi.

Utrum Unitas ſit ītranea nuõ. Q2 ſic. qꝛ ṗn^m eſt intraneū ṗncipiato. ❡ Cōtra. qꝛ ṗuatio nō eſt ītranea poſitiuo.

Hic dico 4^{or} ꝯnes. Pria eſt q̄ vnitas nō eſt de eēn^a numeri.

Cōclo 4^r.

Unitatē nō eē de eēntia nūeri oñdit q̄ eſt ſatis ſingl'e.

❡ Hanc aūt ꝯnē pbo 4^r. Pꝛio ſic. Sicut ſe hʒ pūctus ad lineā. iſtās ad tp̄s. mutatū eē ad motū: ſic vnitas ad numerū: ſʒ pūctus nō eſt de eēn^a linee: nec iſtās de eēn^a tp̄is: nec mutatū eē de eēn^a mot⁹. g̃ ⁊c̃. ❡ 2° ſic. Qñ aliqd diuidit̃ p duas dr̃ias vna illaꝝ nō eſt d eēn^a alteri⁹: ſed ens diuidit̃ p vnū ⁊ multa. g̃ vnitas nō erit de eēn^a multitudis: ſʒ numerus vr̃ eē q̃dā mltitudo. g̃ ⁊c̃. ❡ 3° ſic. Oppoſita quocūq3 gñe oppōnis nō includūt ſemiui eē in ſuis eſſentijs: lʒ aliqñ vnū p aliud diffiniat̃: ſʒ tñ q̃ p additamētū: ſʒ vnū ⁊ multa ſūt oppoſita: g̃ vnitas nō eſt de eēn^a numeri. ❡ 4° ſic. Impoīe eſt q̄ rō ṗuatiua ſit de qdditate cuiuſcūq3 poſitiui: ⁊ maxīe ſibi oppoſiti: ſʒ vnitas (vt pʒ ex ſupradictis) eſt rō ṗuatiua. multitudo aūt qd poſitiuū. g̃ vnū eſſentialr nō icludit aliud.

B

H.l.ſcōe p.

❡ 2^a ꝯ eſt q̄ vnitas nō eſt ps integralis numeri: ⁊ hoc pbo ſic. Oīs ps itegralis vr̃ eē de eēntia ſui totius: ſed oſtēſuʒ eſt q̄ vnitas nō eſt de eēn^a numeri: g̃ nec pars integralis. ❡ 2° ſic. Nullū ṗuatiuū vr̃ poſſe eē ps integralis alicui⁹ poſitiui: qꝛ cū oīs denoīatio fiāt a pte imperfectioꝛi: tūc totū illud eēt negatiuū vel ṗuatiuū: ſed vnitas eſt rō ṗuatiua. g̃ ⁊c̃. ❡ 3^a ꝯ eſt q̄ vnitas non eſt fundamētale ṗn^m numeri: ⁊ hoc pʒ ſic. Nullū poſitiuūʒ pōt fundari in ṗuatiuo: qꝛ tūc eſſet impfecti⁹ ṗuatiuo. ſed numerus eſt qd poſitiuūʒ. vnitas aūt ṗuatiua. g̃ ⁊c̃. ❡ 2° ſic. Qñcūq3 aliq̃ ſunt foꝛalr incōpoſſibilia vnum nō pōt in altero fundari: ſʒ vnū ⁊ multa ſunt duo incōpoſſibilia: ſicut iter ſe ex oppoſito ꝯdiuiſa: g̃ nūer⁹ vel multitudo nō fundat̃ in vno. ❡ 4^a ꝯ eſt q̄ vnitas nō eſt foꝛale ꝯſtitutiuū numeri: qꝛ nō vr̃ intelligibile q̄ foꝛmale ꝯſtitutiuū alicui⁹ poſitiui ſit ṗuatiuū aliqd. ❡ P̃. Unitas eſſet de eēn^a nūeri: qd eſt falſuʒ. ❡ Cōtra ṗmā ꝯnē arguo ſic. Illud eſt de eēn^a alicui⁹ ſine q̃ illud non pōt intelligi: ſʒ nūer⁹ nō pōt intelligi ſine vnitate. g̃ ⁊c̃. ❡ Cōtra 2^{am}: qꝛ illud eſt ps itegralis alicui⁹: in qd illd reſoluit̃: ſʒ nūerus reſoluit̃ in vnitates. g̃ ⁊c̃. ❡ Contra 3^{am}. Oīs numerus radicat̃ ſup aliq̃ rōnē foꝛmalē: ſed oīs rō foꝛalis q̃ eſt in reꝝ nā neceo eſt vna. g̃ ⁊c̃. ❡ Cōtra 4^{am}: qꝛ illud foꝛalr ꝯſtituit aliqd p qd illd diffinit̃: ſʒ p vnū numerus diffinit̃. g̃ ⁊c̃. ❡ Ad ṗ^m dico q̄ q hñ vult itelligē numeꝝ imagiat̃ ipʒ eē abſtractuʒ ab vnitate. vñ q̃ternitas nō dʒ imagiari: ac ſi eēnt 4^{or} vnitates: ſʒ ē vna foꝛa ſimplex vnitates nō icludēs eēntialr. ſex.n. ſūt ſolū ſemel ſex. ❡ Ad 2^m dico q̄ nūer⁹ ſic aliq̃ foꝛa ſimplex foꝛalr ipʒ accipiēdo non pōt reſolui: imo ſic triāgulus vno deſtructo angulo deſtruit̃ totalr: ⁊ nō reſoluit̃: ſic q̃nari⁹ vno deſtructo totalr deſtruit̃ ⁊ non reſoluit̃. ❡ Ad 3^m dico q̄ vnū hñ eſt ṗn^m nūeri: ſed h̃ eſt vnū nō vnitas: ſʒ denoīatiuʒ ab vnitate: ⁊ in illo fundat̃ rō numeri: ſic vr̃t⁹ moꝛalis eſt in prudēte nō in prudētia: ita q̄ eſt ṗn^m fundamētale ipſius numeri: ⁊ ſic ſic relō reſoluit̃ in fundamētū: ſic nūer⁹ reſoluit̃ in vnuʒ. ❡ Ad 4^m dico q̄ qñ numer⁹ diffinit̃ p vnū illa nō eſt diffō eēntialis ⁊ qdditatiua: ſʒ magis q̃dam deſcriptio circūlocutiua: ſic q̃n(que) dant diffōnes multe p circūlocutiones q̃ nō ſūt qdditatiue. ❡ Hic tñ occurrūt diffi. Pꝛia q̃uo vnitas vl' vnū eſt ṗn^m nūeri. Dico ſic dixi q̄ vnitas in abſtracto nullo mō eſt ṗn^m numeri: ſʒ vnū ſic dicim⁹ q̄ fundamētū eſt ṗn^m re^{nis} fundati in eo. ❡ 2° dī. q̃uo nūer⁹ mēſurat̃ p vnū. Dico q̄ oīs re^{no} mēſurat̃ p ſuū fundamētū ⁊ terminū. mēſura^o aūt nūeri fit p illa q̃ ſūt eā multitudis ⁊ fundamētū. nō aūt p illd i q̃ ꝯueniūt nūerata.ſ. nō p nām: ſed p hecceitates. ❡ 3° dī. ſi p deſtructionē alicui⁹ vnitatis vel pductionē nou⁹ nūer⁹ cāet̃ vel deſtruat̃. ❡ Dico q̄ poſito nuõ denario vnitate ablata tot⁹ nūer⁹ denarius deſtruit̃: ſʒ tñ remanet nouenari⁹ ⁊ alij ṗoꝛes. ❡ Sʒ tūc eſt du^m ſi nouenari⁹ ⁊ alij ṗoꝛes erāt ſil' cū denario. Dico q̄ binari⁹ ⁊ ternari⁹ ⁊ ſic de alijs vſq3 ad. x. oēs ſūt in eiſdē vnis. ſūt.n. eēntialr oꝛdiati. iō poſito denario oēs ṗoꝛes ponunt̃. h̃ āt nō cōiter iuenit̃ q̄ ſpēs multe eiuſdē gñis ppinq ſint ſil': ſʒ tñ in reſpectib⁹ hñ pōt iueniri. ❡ Sed adhuc eſt du^m vtꝝ plures numeri eiuſdē rōnis ſint i eiſdē vnis. Dico q̄ in q̃cūq3 ternario ſūt tres dualitates ſʒ q̄ q̃lʒ vnitas pōt alteri cōnumerari. ⁊ ex h̃ ꝯuincit̃ ſatis euidēter q̄ ē foꝛ^a reſpectiua ſaltē apud aliq̃s q dñt h̃ eſſe ipoīe i foꝛmis abſo^{tis}. ❡ 2^a ps tertij dubij eſt vtꝝ p pductionē noue vnitatis cāret̃ nou⁹ nūer⁹. Dico q̄ nūeri cōpant̃ foꝛmis ſpecificis vel dr̃ijs q̃ ſūt eēntialr oꝛdiate. ⁊ iō vna aduenietē mutat̃ ſpēs. Eodē mō de nuõ. ⁊ iō addita vnitate vnitati vl' nuõ ſp cātur nouus nūer⁹: ⁊ ex h̃ ſatis euidēter ꝯuincit̃ q̄ ē foꝛa re^{tiua}: qꝛ foꝛ^a abſoluta in q̃ntacūq3 diſtātia nō pōt cāri ab agēte limitato. ſʒ a q̃cūq3 agēte q̃ntūcūq3 modice v̄tutis cauſet̃ aliqd vnū: in q̃cūq3 diſtātia ſit aliqd aliō ꝯueniēs in aliq̃ rōne deter^{ia} numeri cū illo pducto: cāt̃ nouus numerus. ❡ Sʒ ꝯſtituit̃ ne ille nouus numerus p vltimā vnitatē foꝛalr? Dico q̄ nō: qꝛ vnitates ſūt eiuſdē rōnis: ⁊ ſic nūeri ꝯſtituti foꝛalr p eas eēnt eiuſdē rōnis. ❡ P̃. Nō eſt maioꝛ rō q̄ vltia ꝯſtituat q̃ altē. Iō dico q̄ ṗexigit̃ appō noue vnitatis ad h̃ q̄ ſit nou⁹ nūer⁹: qꝛ vnitates ṗcedētes nō ſūt ſufficiēs ṗn^m nuī illi⁹ vel ſubi de nouo aduenientis ex appōne noue vnitatis. ❡ Sʒ tūc occurrit dī. Utꝝ ſpēs nuī cāent̃ ex diſtan^a ab vnitate ṗ nuõ appoſita. ❡ Dico q̄ hñ fit variatio nūeri ex diſtantia: nō tñ q̄ diſt^a ſit illud in q̃ ſpecifice nūeri dr̃nt: ſʒ exigitur. ❡ 4^a dī. vtꝝ dato q̄ vnitas nō ſit de eēn^a nuī: vtꝝ nūer⁹ ṗoꝛ ſit de eēn^a poſterioꝛis: vt binari⁹ de eēn^a ternarij. Dico q̄ nō: qꝛ ſpēs q̃ ſūt eiuſdē gñis nūq̃ vna eſt de eēn^a alteri⁹. ❡ P̃. Qñ aliqd icludit eēntialr aliō pōt paſſio incluſi demſ̃rari de includēte: ſic paſſio aīalis de hoīe: cū ergo paſſio nuī binarij ſit paritas ſi binari⁹ includeret̃ in ternario pitas poſſet demōſtrari de ternario. Dico g̃ q̄ pꝛioꝛ numerus nō eſt de eſſentia poſterioꝛis: ſʒ tñ veꝝ eſt q̄ ſunt eēntialr oꝛdiati ⁊ neceo hñt eſſe in eiſdē ſubis: qꝛ poſterioꝛ nō pōt eſſe qn ſit in illo ſubiecto: in quo eſt pꝛioꝛ: lʒ non pꝛeciſe in illo. ❡ Ad argumentum patet. ❡ Queſtio. III.

C

Nec ps itegralis: nec ṗnci^m fundamētale: nec ꝯſtitutiuū formale nūeri eſt vnitas.

Obijcit 4^r.

D

Conſidera an hñ euadat.

5. meta. c. 19

Hinc argu^m ad hoīem.

E

Diffō 2^r.

D. q̃druplex. Unū non vnitas eſt fundamentū ⁊ menſura numeri.

F

Ecce qd q̃ſitū ſit vbiq3.

Argumētum hinc numerū eſſe reſpectiuū ⁊.ſ. alr idem oſtendit.

Qualr varief ⁊ q̃re nūerus adueniēte noua vnitate.

G

Q̄ exigit̃ diſtātia vnitatis ad numeroꝝ variationem.

H

Pꝛioꝛ nūer⁹ nō eſt de eēntia poſterioꝛis lʒ neceſſario pſupponatur

Utrum numerus habeat aliquā vnitatē. Dicit qdam doc. Q2 nō. qꝛ vnū ⁊ multa ex oppoſito diſtiguunt̃. ❡ Sʒ ꝯtra. De quocūq3 dī ſubm: ⁊ paſſio illi⁹: ſed nūerus eſt vere ens ⁊ vnitas eſt paſſio illi⁹: ſcilʒ entis. g̃ ⁊c̃. ❡ 2° ſic. Oē qd eſt in gñe: vel eſt vnum gñe: vel ſpe vel numero: ſʒ numerus ponit̃ in pꝛedicamento. g̃ opʒ q̄ habeat vnā iſtaꝝ vnitatū. ❡ Dico g̃ q̄

Op. doctorum.

I

Op. ppria de vnitate nūeri. Obijcitur.

numerus h; ppriā vnitatē:ſicē paſſionē:ſic; ⁊ alia entia. ¶ Sz ꝯ. Que ex oppoſito diſtinguūt vnū nō pōt eſſe aliud: ſz vnū ⁊ multa ſunt hō. ꝯſtat aūt ꝙ nūer⁹ eſt ſpēs q̄ cadit ſub multo. ğ ⁊c. ¶ Cōfirmaṫ: q2 plā inquantuz plā nō ſunt vnū: ſz nūer⁹ inquātū nūerus eſt plā. ğ non eſt vnū. ¶ Dico ad iſtā ꝙ que ex oppoſito diſtiguunṫ vnū nō pōt cē aliud qdditatiue: ſz tñ denoīatiue nō eſt incōueniēs: ſicut ens diuidit p abſoᵐ ⁊ reſpectiuū. lz ğ abſoᵐ qdditatiue nō poſſit cē reſpectiuū: tñ denoīatiue idem⁹ ꝙ abſolutū eſt reſpectiuū. ſuba. n. eſt ad aliud denoīatiue: ⁊ quātitas ⁊ q̄litas: eodē mō de nuō. Poſſet tñ dici aliter, ꝙ vnitas p quā nūerus dī vn⁹ nō eſt ſibi oppoſita: ſz numerus opponiṫ vnitati q̄ pūat eū. nō opponiṫ aūt vnitati q̄ denoīat eū. pz igiṫ ꝙ opz ꝙ nūerus ponaṫ alīq mō vnus. ¶ Hic tñ ſūt alīq dubia. Primo q̄ıo vna for⁹ pōt cē in diſtinctis ſubiectis ⁊ plurib⁹ numero. Dico ꝙ ſicē vnitas ſpecifica ⁊ foīalis eſt in numeratis: ita opz ꝙ ibi ponaṫ vā vnitas nūeralis. ſicē eniz dualitas eſt vna ſpēs nūeri: ita hec dualitas eſt vnū indiuiduū dualitatis. ¶ Dico ğ ꝙ tali dualitati q̄ eſt eadē numero nō repugnat cē in duob⁹ ſubiectis: imo neſcio ita determinat ſibi duo: ꝙ repugnat ſibi cē in vno: ſed opz ꝙ ſit in duob⁹: ſicē oēs ꝯcedūt ꝙ dualitas eſt duplū ad vnitatē: quero in q̄ ſubo eſt duplicitas: opz dicere ꝙ in duob⁹ nuō diſtictis. ſic hic. ¶ 2ᵐ dubiū vtꝝ nūerus ſit cēntialr multitudo. dico ꝙ multitudo eſt trāſcēdens: ⁊ iō opz dicere, ꝙ ſicē multa trāſcēdētia icludunṫ in alijs trāſcendētib⁹: ita multitudo in nuō: nō tñ eſt gen⁹ nuī. ꝙ aūt multitudo ſit ſupior ad numeꝝ. pbo. p̊ q2 i diffō ne numeri poniṫ multitudo. 2° q2 numerus eſt multitudo mēſurata p vnū. 3° q2 numerus dī multitudo ex vnitatib⁹ aggregata. Et ꝯfirmaṫ: q2 multitudo diuidiṫ p finitū ⁊ infinitū: ſz numer⁹ cadit ſub finito: ğ cadit ſub multitudie. finitū aūt ē dīa diuidēs multitudinē. ğ ⁊c.

Pō. dupl̄r notabilis q̄r de nūero diſſ cat vnū declarans.

Unitas 2ᵃ.

P. q̄druplex.

K

Unū nuō acciēs in diſtinctis nuō ſubiectis eē.

Multitudo ē in plus q̄ numer⁹: lz nō ſit alia ſpēs ꝯdiuiſa nuō: qḋ ē ſatis mirum. 10. meta. ⁊ in arithmetica Boetij.

L

¶ 3ᵃ dī. q̄ eſt ſpēs diuiſa ꝯ numeꝝ. dico ꝙ qū gen⁹ diuidiṫ per dīas hñ opz ꝙ ſi vna ſpēs ſit ſub vna dīa: ꝙ inueniaṫ alia ſpēs ſub alia: ſz nō eſt ſic de diuiſione trāſcendēns: cuiuſmodi eſt multitudo. ¶ 4ᵃ dī. Utrū numerus ſit ſūma. dico ꝙ ſi itelligaṫ p ſūmā alīqd factū ab anima: ſic dico ꝙ non eſt ſumma. ſi autem intelligatur per ſummam aliqua clauſio: ſicut multitudo finita claudit: ſic dico ꝙ eſt ſumma: ⁊ ſic patet ⁊c.

Seminū 2ᵃ.

¶ Diſtinctio. XXVI. ¶ Queſtio. I.

Nūc de pprietatib⁹ pſonaꝝ ⁊c.

Ides. 5. tri. c. 14.

VTrum in diuinis ſit alīqḋ ſuppoſitū abſolutū. Qꝫ ſic. Augu. p̊ de tri. dicit, ꝙ tres pſone ſūt vnus creator: ſed creare eſt ſupᵐ. ergo ſunt vnum ſuppoſitū. nō relatiuū: q2 ſunt tria. ergo abſolutū. ¶ Cōtra: q2 tūc in diuis eēnt 4ᵒʳ ſuppoſita ꝯ determinationē eccłie.

M

Hic dicit vnus doc. ꝙ ſic: q2 illḋ cui cōueniūt vel attribuunt oēs opōnes eſſentiales. ſ. intelligere velle creare ⁊c. illud eſt abſolutū: ſz ſuppoſito attribuunṫ. ğ ⁊c. ¶ Sz ꝯ arguo 4ᵒʳ. p̊ ſic. Nullū abſoᵐ in diuis eſt incōicabile: ſz oē ſuppoᵐ ex rōne q̄ eſt ſuppoſitū eſt incōicabile. ğ nullū ſuppᵐ eſt abſoᵐ. ¶ 2° ſic. Nullū ſuppᵐ pōt eē q̄ alicui cū ipz ſit ex rōne ſua vltᵐ qḋ, ſz oē qḋ eſt cōicabile pōt eē q̄. ğ nullū cōicabile pōt eſſe ſuppᵐ. ꝯſtat aūt ꝙ iſtud ſuppoᵐ abſoᵐ eēt cōicabile. ğ nullū ſuppoᵐ eſt abſoᵐ. ¶ 3° ſic. In diuis nō ſunt ſz fidē niſi tria ſuppoſita. cū ğ ſint tria relatiua nō erit alīqḋ abſoᵐ: niſi dicas ꝙ coincidit in idē cū relatiuis: qḋ eſt falſuz: q2 de abſoluto ⁊ reſpectiuo dnr extrema ꝯdictionis. ğ nō ſūt idē. ¶ 4° ſic. Oē ſuppoᵐ in nā intellectuali eſt pſona ſz Ric. ſz illḋ ſuppoᵐ eēt in nā intellectuali. ğ eēt pſona: ⁊ ſic in diuis eēnt 4ᵒʳ pſone. ſilr tūc in diuis eēt vna pſona abſoᵃ: qḋ cōit nō ꝯcediṫ. ¶ Iō dico, ꝙ in diuis nō eſt alīqḋ ſupᵐ abſoᵐ: ſicē nec alīq pᵃ abſoᵃ: q2 vtrūqz iſtoꝝ tñ ſupᵐ q̄̄ pſona eſt icōicabilis ſubſiſtētia. nullū aūt abſoᵐ eſt incōicabile. ğ ⁊c. ¶ Sz ꝯ iſtud iſtaṫ 4ᵒʳ. Primo ſic. Nā phi nō errauerūt circa diuinā vnitatē: ſicē circa pſonaꝝ trinitatē: ⁊ tñ ipſi poſuerūt in diuis vnicū ſupᵐ abſoᵐ: cui oēs act⁹ ⁊ opōnes diuinas attribuebāt. ğ vī ꝙ ita ſit. ¶ 2° ſic. Actus ſp ſunt ſuppoſitoꝝ: vt qḋ, ſz act⁹ cēntiales nō pnt eē alicui⁹: vt qḋ, niſi alicui⁹ abſoluti: q2 ois act⁹ q ꝯuenit plib⁹, cōuenit eis p alīqḋ cōe. nullus aūt reᵘˢ eſt cōis pᵇᵘˢ. ğ p alīqḋ abſoᵐ. ¶ 3° ſic. Rō ſubſiſtētis eſt rō pſone: ſz diua eēn⁹ in ſua ꝯſideratiōe pciſa hz rōnē ſubſiſtētis. ğ ⁊ hz rōnē pſone. ⁊ ꝯſtat ꝙ abſoᵉ. ğ vī ꝙ vna pſona abſoᵃ ſit cōis alijs: ſicē eēn⁹ dī eē cōis. ¶ 4° ſic. Ois idiuidua ſuba nāe rōnalis eſt ſupᵐ vel pſona ſz diffōnē Boe. in li° de tri. ſz eēn⁹ diua eſt idiuidua ſuba in nā rōnali. ğ eſt pſona. ꝯſtat aūt ꝙ nō reſpectiua. ğ abſoᵃ. ¶ Ad pᵐ dico, ꝙ lz phi p rōnē nālē potuerūt inueſtigare vnitatē idiuiduā abſoⁿ cui attribuerēt act⁹ ⁊ opōnes: ⁊ ex h̄ potuerūt demōſtrare entitatē ſuppoſiti ⁊ exñtiaz h̄ eſt ꝙ opz dare ſupᵐ: nō tñ vnū vel plā vł vtꝝ ſupᵐ abſoᵐ vel relatiuū. Dico ğ ꝙ in p̊ nō errauerūt: imo ad h̄ deducit demīratio ꝙ ſit dare ſupᵐ. Si tñ dixiſſent ꝙ illḋ erat abſoᵐ erraſſent. ſilr ſi dixiſſent ꝙ erat tm̄ vnū erraſſent. ¶ Ex quo colligiṫ ꝙ rō ſuppoſiti abſtrahit ab abſoᵗᵒ ⁊ reᵘᵒ ex q̄ alīque ꝯnes ⁊ vitates pnt demīrari de eo ignorādo vł dubitādo vtꝝ ſit abſoᵐ vel reſpectiuū. ¶ Ad 2ᵐ dico, ꝙ creare ⁊ ꝯſeruare ⁊ alij act⁹ ⁊ opōnes ſūt diuaꝝ pſonaꝝ ⁊ ſuppoſitoꝝ. vt q̄ vł qḋ, tñ pnt eē alicui⁹ idiuidui abſoluti vt q̄, ſicē hic hō gñat vt qḋ, ſz hūanitas eſt quo. ¶ Ad 3ᵐ dico, ꝙ nō ſufficit ad rōnē pfectam ſuppoſiti ſubſiſtē niſi addaṫ ſubſiſtē icōicabilr, eo ꝙ ſi cōicareṫ iā poſſet eē q̄. h̄ aūt repugnat vlti° qḋ, ꝙ ipz ſit q̄, reᵘ alicui⁹. ¶ Ad 4ᵐ dico, ꝙ Ric. corrigit diffōnē Boetij ponens icōmunicabile p indiuiduo ppter animaz rōnalez que eſt idiuidua: ⁊ tñ nō eſt pſona: q2 ipſa eſt cōicabilis. ⁊ ideo tenenda eſt diffinitio Rich.

N

4. tri.

Op. ppria.

Cōclo negatiua.

⁊ ſge inſiſtit

Obijcit 4ᵒʳ.

1. met. i phe°.

2 i. pe. 1. nūe

O

Qualr phi attingūt ad cognitionē ſuppoſiti in diuis

Suppoſitum pſcindit ab abſoluto ⁊ reſpectiuo. vtꝫ Sco. q. 4. q̄ libeti. ⁊ vbi ibi notatur.

P

Aliḋ qḋ. ⁊ aliud q̄ opōnis ſubſiſtēre non arguit ſuppᵐ.

Nota bene.

Ab. 3.

Prefert diffinitio Ric. diffinitiōi Boetij.

Sed hic eſt dī. ſi ſupᵐ diuū poſſit dici abſoᵐ. pbo euidēter ꝙ ſic. Oē qḋ pdicaṫ de alīq nā in p̊ mō dicēdi p ſe pdicaṫ neſcio de ſuppoſito nāe. hoc pz ex regula vulgata: qñ alteꝝ de altero pdicaṫ: vt de ſubo: qcqd dī de pdicato ⁊ de ſubo. ꝯſtat aūt ꝙ nā pdicaṫ in p̊ mō dicēdi p ſe de ſuppᵗᵒ. hec. n. eſt vā in p̊ mō: pī eſt de⁹: ğ qcqd dī de nā in p̊ mō: dī ⁊ de ſuppoſito. ſ. de pīe: ſz iſta eſt vera in p̊ mō: de⁹ eſt ens abſoᵐ: ğ ⁊ iſta eſt vā. pater eſt ens abſoᵐ. ¶ P. In recta linea ſūt illa ſpūs ens abſoᵐ. Arguo tūc ſic. Ois ſpūs eſt ens abſolutū. pī eſt ſpūs: ğ pī eſt ens abſolutū: nec valet fugere ad pdicationē idēticā: q2 q̄lz pmiſſaꝝ eſt qdditatiua. ſpūs eſt ens abſolutū qdditatiue. pī eſt ſpūs qdditatiue. Uiſz fuit mihi alīqñ pp iſtas rōnes ꝙ h̄. pī eſt de⁹: nō eēt vera in p̊ mō dicēdi p ſe. Et hoc confirmaṫ ſic. p̊ auctē Aug. 7. de tri. q dicit ꝙ nō eo pī quo de⁹. Tūc ſic. Cui cūqz alīqd dī de aliquo in p̊ mō dicēdi p ſe cōpetit ſibi cū reduplicatione ſubi: q2 hō inquātum hō eſt aīal: ſed iſta ſm Aug. ⁊ veritatē eſt falſa. pī inquātū pī eſt deus: q2 tūc ois pī eſſet deus. ğ vī ꝙ pī non eſt deus in p̊ mō dicēdi p ſe. ¶ 2° ſic ꝯfirmaṫ, q2 eidē inquātū idē non cōpetunt ꝯdictoria: vel falsē nō cōpetunt oppoſita in p̊ mō per ſe: ſz pī inquantū pī in p̊ mō eſt ad alīqd: ğ in p̊ mō nō eſt ad ſe ⁊ abſolutū. ¶ His viſis tradaṫ iſta regula ad oppoᵐ. Cui cūqz aliqua nā nō ſuppoſitaṫ in ſuppoſito pprie rōnis formalis nō dī de illo in pmo mō.

Dubitatio nobilis duplex.

In aīo fidei.

Arguit nobiliter ad verā q̄ pīe: an iſta ſit p ſe pī eſt deus.

Q

Cap. 1. vel. 5.

Regula notabilis.

¶ Exemplū

A
Nã ſupponitur 3ᵉ ⁊ ꝯtromitter ꝑdicat duplr. Quere i.3. in ſñi ⁊.1.q. ꝗlbeti i Sco. ⁊ alibi ſepe. Emilio.

℄ Exēplū. albedo ſuppoſitat ĩ ſubã. iõ nõ dĩ de ſubã in pͥmo mõ: ſ3 eēntia diuina nõ ſuppoſitat in ſuppoſito ꝓprio. ḡ ⁊c̃. Mi. p3. q2 ſuppoſitat ꝑ aliqd alteri⁹ gñis. ſ. relõnis. ḡ ⁊c̃. ℄ Cõfirmat: q2 qñ aliq̃ relõ adueniens alicui abſo͡lo ꝯſtituit relatiuū: illud cui aduenit. ſ. abſo͡lm nõ dĩ in pͥmõ dicēdi ꝑ ſe de iſto ꝯſtituto: ſicut p3: q2 ſimilitudo aduenĩēs q̃litati ꝯſtituit ſilẽ: ⁊ tñ iſta non eſt vera in pͥ mõ: ſile eſt q̃le. ſic eſt hic. ḡ ⁊c̃. ℄ Si dicat ꝙ hoc eſt verũ in creaturis ꝑꝑ diſtictionē realē relõnis aduenĩētis ab eo cui aduenit relõ. nõ ſic aũt in diuinis ꝑꝑ ſũmã idẽtitatē relõnis ⁊ fundamẽti. Si inq̃ ſic dicat. hoc nõ ſatiſfacit: q2 l3 ꝑꝑ idẽtitatē realē poterit predicari idẽtice vel realr̃ illõ abſolutū: nõ tñ formalr̃ de ꝯſtituto: tñ q2 identitas realis nõ variat rõnē formalē: iõ nõ plus ꝑꝑ eã verificat ꝑdicatio in pͥmo mõ q̃3 ſi illa nõ eēt: q2 ꝑdicatio pͥmi modi ſemꝑ ſeq̃t rõnē foꝛalē:

B
Retractat ſe: ſed an cõſcia erronea conſidera. Nõ ſcõd3at. iõ diminuit: ⁊ ſequere h: ſed declende ſi placuerit. Emilio.

℄ Hoc tñ nõ dico nũc: ſ3 dico ꝙ hec. pater eſt de⁹. eſt vã ⁊ formalis: ſ3 tñ ꝙ ſit vã in pͥmo mõ dicēdi ꝑ ſe: ſicͭ iſta. hõ eſt aĩal: nõ itelligo: ſicut nec iſta eſt in pͥ mõ: de⁹ eſt ens: ſicut iſta. hõ eſt aĩal: q2 ens nõ includit: ſicut ꝑs eſſentialis in deo. ℄ 2ᵒ dĩ. ſi ſuppoſitū diuinum debeat dici ſuppo͡m relatiuū. Videt ꝙ nõ: q2 rõne eſſentie que eſt pͥncipalis ⁊ abſoluta d3 ab ea denoīari: ⁊ ſic non d3 dici relatiuū. Dico tñ ꝙ ꝑꝑ oppoſitã rõnē d3 dici reſpectiuū: q2 qñcũq3 aliqd cõponit ex duob⁹ ſemꝑ cõpoſitū vel ꝯſtitutū ſeq̃t debiliorē ſeu infirmiorē ptē: ꝑſona diuina ꝯſtituit ex eēntia ⁊ relõne: ḡ erit relatiua. Ma.

Ꝙ ſuppoſi ã diuinũ d3 dici reſpectiuũ3 ⁊ q̃re. vide h. ſ3 inſtat. i. q. 3. articu. 1. ad ſi.

p3. nã hõ dĩ corporeus ꝑꝑ ptē minus pͥncipalē ⁊ nõ ſpiritualē: ſilr̃ cõpoſitū dĩ corruptibile ꝓpter corruptionē alterius ptis. ſilr̃ albū dĩ ens ꝑ accñs: q2 includit aliqd accidens: ſic dico ꝙ perſona debet dici relatiua. ℄ Ad argumentum patet. ℄ Queſtio. II.

C

Vtrum in diuinis ſit aliqd abſolutum indiuiduū. Ꝙ nõ. q2 ibi nõ eſt aliqd ſup͡p abſo͡m. Cõtra ibi eſt vna nã nuõ.

Hic dicit vnus magnus doc. ꝙ l3 in diuinis nõ ſit aliqd vnū ſuppoſitum abſolutū: tñ eſt ibi aliqd indiuiduū abſolutū. ℄ Qð cõfirmat quadruplici rõne. Pͥo ſic. q2 oē qð demõſtrat eſt ſingulare: ſed in patria demõſtrat hic deus ad oculū q eſt ens abſolutū. ḡ ⁊c̃. ℄ 2ᵒ ſic. Oē qð dĩ de vno ſolo eſt indiuiduū: ſ3 hic deus ſm Augu. de tri. dĩ de vno ſolo. ḡ eſt idiuiduū. Mi. p3: q2 alioqñ eſſent plures dij.

Op̃ alioꝝ. quã iuſtinet: ꝙ in diuinis dat idiuiduũ abſolutum.

℄ 3ᵒ ſic. Nã cū ſingularitate ꝯſtituit indiuiduū ſicut genus ⁊ dĩa ſpēm: ſed in diuis nã diuina eſt cū ſingularitate abſoluta. ḡ ibi eſt indiuiduū abſo͡m. ℄ 4ᵒ ſic. Aug. 7. de tri. deitas nõ dĩ de trib⁹ ꝑſonis: ſicut vle de ſingularib⁹. ḡ oꝑ3 ꝙ eſſentia diuina ſit vna ſingularis in trib⁹ ⁊ abſoluta. ḡ ⁊c̃. ℄ S3 ꝯ hoc inſtat 4ʳ. ℄ Pͥmo ſic.

Co. vltimo.

Obijcit 4ʳ.

D

Nullū abſolutū in diuinis eſt incõicabile: ſed oē indiuiduū vt indiuiduū eſt incõicabile. ḡ nullū indiuiduū eſt abſolutũ in diuinis. Mi. vĩ de ſe manifeſta. Ma. p3. q2 ēt ꝑ te, eſt vera. ℄ 2ᵒ ſic. Indiuiduū eſt qð dĩ de vno ſolo. ſed h deus dĩ de trib⁹. ḡ hic deus nõ erit indiuiduū. ℄ 3ᵒ ſic. In ordine ꝑdicamẽtali nihil eſt inferi⁹ indiuiduo: ſ3 deo multa ſũt iferiora. ſ. ſuppoſita: de qb⁹ ſm idē nomē ⁊ ſ3 eandē rõnē dĩ. ℄ 4ᵒ ſic. Ita hec ꝑſona eſt indiuiduū ꝑſone: ſicut hic de⁹ eſt idiuiduū deitatis: ſi ḡ hic deus ſit indiuiduū: tũc erũt 4ᵒʳ indiuidua. ſ. tria indiuidua ꝑſone: q̃ ſunt reſpectiua ⁊ 4ᵐ diuinitatis: qð eſt abſolutū: qð eſt incõueniēs. ℄ Ad pͥᵐ dico ꝙ

A.1. eſſe cõicabile. Cõicabile ⁊ incõicabile 2ᵉ

eſſe incõicabile põt itelligi dupl̃r: vel ſicut nã in vli plurib⁹ indiuiduis: ⁊ iſto mõ indiuiduū eſt incõicabile: vl̃ ſicut hec nã eſt cõicabilis plurib⁹ ſuppoſitis: ⁊ iſto mõ indiuiduo vt indiuiduū eſt nõ repugnat cõicari. ℄ Ex hoc ad argᵐ dico ad maiorē ꝙ nullū abſo͡m incõicabile eſt 2ᵒ mõ: ſ3 pͥ mõ oē abſo͡m eſt icõicabile: ⁊ ad minorē dico ꝙ oē indiuiduū vt idiuiduū eſt icõicabile pͥ mõ: ſ3 tñ nõ 2ᵒ mõ: ⁊ ſi variat mediū. ℄ Ad 2ᵐ dico ꝙ idiuiduū dĩ de vno ſolo: ſicͭ hic de⁹ dĩ de vno ſolo deo: qñ tñ

E
Quo indiuiduum de vno mõ ⁊ de plib⁹ predicatur.

nã indiuidua eſt in plurib⁹ ſuppoſitis vnū indiuiduū põt dici de plurib⁹ ſuppoſitis: ſicut ſi idē color eſſet in plurib⁹ ſubiis diceret de eis: ſic in ꝓpoſito. ℄ Ad 3ᵐ dico ꝙ h deus nõ dĩ de pře ⁊ filio ad modū q̃ vle dĩ de ſingularib⁹ ⁊ ſuperi⁹ de iferiorib⁹: cũ ita ſingularis ſit hic de⁹: ſicͭ hic př. ſ3 ad modū q̃ hec humanitas dĩ de h hoīe ſingulari. ℄ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſicͭ i nobis multe hecceitates ꝯcurrũt ad vnū hoc: q̃ tñ nõ faciũt diſticta hec ꝑꝑ coincidentiã in idē. ſic hecceitates deitatis ⁊ ꝑſone coincidũt in idē ſaltē in idē realr̃: ⁊ iõ nõ faciũt diſtincta indiuidua: ſicͭ nõ eſt aliud idiuiduū hoīs ⁊ aĩlis. Ita

Nõ biſ mag.

Nõ qð queris vbiq3: ſ3 inſtãtiã ꝯſidera.

nec aliõ h3 de⁹ ⁊ př: ⁊ iõ indiuiduū dei coincidit cũ tribus reſpectiuis: l3 hecceitas abſo͡la nõ ſit reſpectiua.

F
A.1. hoc ſuppoſito actõe. Cõclo 4ʳ. Quare ponit indiuiduū abſolutū in diuinis ⁊ q̃ ei ꝯueniant pͥmo ⁊ que non?

Hoc viſo itelligendū eſt ad qd ponit h indiuiduum abſo͡m in diuinis: ⁊ dico h 4ᵒʳ ꝯnes. pͥma eſt ꝙ huic idiuiduo attribuunt oēs opõnes eēntiales ad intra ⁊ ex̃. pbat. q2 h eſt bon⁹ ꝓceſſus. h de⁹ itelligit ⁊ př ⁊ fili⁹ ⁊. ſ. ſ. ſunt h deus. ḡ ⁊c̃. ⁊ ſic h. a. l. ḡ h. de⁹ eſt quaſi mediū h ad ꝯcludēdū de quolz ſup͡pᵒ iſtas opõnes eēntiales: q2 ſibi adeq̃te ꝯueniũt: ⁊ ſic ꝑ ipm de oīb⁹ ſuppoſitis pñt demrari. ℄ 2ᵃ ꝯ eſt ꝙ opõnes notionales ad intra: ſiue ad extra nõ cõueniũt pͥmo huic deo vel iſti indiuiduo: ſicut ſunt gñare ⁊ ſpirare ⁊ icarnari: q2 ſi ſic. tũc iſte opõnes oīb⁹ ꝯuenirēt: qð eſt falſū. ℄ 3ᵃ ꝯ eſt ꝙ hic deus eſt cõis oīb⁹ ꝑſonis. Nã oēs ꝑſone ſũt vnus deus: ⁊ nõ niſi vn⁹ deus nuõ: ḡ ſunt h deus. ℄ 4ᵃ ꝯ eſt ꝙ l3 iduiduū ſit idē realr̃ cũ q̃libz ꝑſona: nõ tñ foꝛalr̃: q2 eſt abſolutū: ꝑſona aũt relatiua. ℄ S3 ꝯ hec inſtat quadruplr̃. ℄ Pͥo ſic. Si ille eſt bonus ꝓceſſus q eſt factus in pͥᵃ ꝯne: iſte erit bonus: hic deus gñat: hec eēntia eſt hic deus. ḡ ⁊c̃. ℄ 2ᵒ. Quia cũ hic de⁹ ſit prior pře: hic deus pͥus creabit q̃3 př: qð eſt falſū. ℄ 3ᵒ. Quia q̃cqd attribuit inferiori vĩ cõpetere ſupiori: ſ3 diſtinctio attribuit pří: ḡ huic deo: ḡ ſicut př diſtinguit a filio: ita hic de⁹ ab h deo. ℄ 4ᵒ. Quia tũc ſaltē erũt 4ᵒʳ ſuppoſita formalr̃ diſtincta: cũ illud indiuiduū formalr̃ abſolutū formalr̃ diſtinguat a relatiuis. ℄ Ad pͥᵐ dico ꝙ deitas vel eſſentia ſunt magis abſtracta q̃3 ſit hic de⁹: iõ multa de hoc deo verificari pñt: que nõ verificant de eſſentia vel deitate. ℄ Si dicat ꝙ h de⁹ nullo mõ diſtinguit ab eſſentia. ḡ qð ſibi ꝯuenit ⁊ eſſentie ꝯuenit. Dico ꝙ rõne illius qð ꝯcernit hic deus qð nõ cõcernit

Inſtat 4ʳ.

G

Pͥus q̃3 qð pͥncipio cõpetit actio.

H
Idē eē quo ⁊ qð reſpectu diuerſoꝝ.
Non q̃cūq3 ꝑdicatū dei de inferiori ꝯuenit ſupiori vl̃ pͥncipalr̃.
Plura indiuidua cõcedĩt in diuinis nõ incõueniẽs: qð caſte ꝯſidera.
Sermo de cõſtitutione ꝑſonarum. 4. tri. c. 32. Li. tri. Vide. 5. tri. ⁊ 7. ⁊ alibi.

deitas: põt ſupponere ꝑ ꝑſonis: pro qbus non ſupponit eēntia vel deitas. ℄ Ad 2ᵐ dico ꝙ actio duobus attribuit. ſ. pͥn⁹ quo, ⁊ pͥn⁹ qð, ⁊ ſemꝑ pͥus pͥn⁹ quo, q̃3 pͥn⁹ qð, ſuo mõ. Vñ ꝯcedo ꝙ h deus pͥus creat eo mõ quo tale ꝑdicatū cõpetit pͥn⁹ quo, q̃3 creat př vel fili⁹. Sed in generatione eſt ne hic deus quo, vel qð. Dico ꝙ reſpectu ꝑſone eſt quo, reſpectu aũt eēntie eſt qð. ℄ Ad 3ᵐ dico ꝙ ꝑdicatū negatiuū dei de iferiori. nõ ꝑꝑ h dĩ de ſuperiori: vel ēt eq̃pollens negatiuo: cuiuſmodi eſt diſtinctio. ℄ Ad 4ᵐ dico ꝙ nõ eſt incõueniens formalr̃ loquendo: ꝯcedere multa idiuidua formalr̃ diſtincta: l3 nõ plura ſuppoſita. ℄ Ad argᵐ p3. ℄ Qõ. III.

Vtrum perſona diuina formalr̃ cõſtituat ꝑ abſoluta. Ꝙ ſic. q2 ſm Ricardū in diffõne perſone ponit ſubſiſtētia que vĩ dicē aliqd abſolutū. ℄ Cõtra. ſ3 Boe. relõ multiplicat trinitatē. Silr̃ Augu. Quicqd eſt ad ſe eſt oīb⁹ cõe. ℄ Hic videndū eſt pͥmo de queſito. 2ᵒ dato ꝙ nõ. ſi poſitio iſta poneretur quõ poſſet intelligi ꝙ conſtitueretur per abſoluta.

I
1. arti. Auct. Boet. & alios. vide Sco. hic copioſe.

Quantũ ad pᵐ dicere volũt aliq̃ q̃ pſone diuine ↄſtituunť p abſoluta: & pbãt 4ᵒʳ. ¶ Primo ſic. Perſona ſiue ſuppoᵐ pfectiſſimũ: ↄ ↄſtitutiuũ pfectiſſimũ: ſʒ pſone diue ſunt pfectiſſime. Cõſtat aũt q̃ rõ abſoluti eſt pfectioꝛ rõne relonis: ğ ↄſtitutiua diuinaꝝ pſonaꝝ erunt abſoluta & nõ relᵃ. ¶ 2ᵒ ſic. Quicqd attribuiť ſube create rõne pfectiõis: dʒ attribui & diuine cũ ipſa ſit pfectiſſima: ſed ſube create attribuitur ſuppoſitari in ſuppoſito ſui gñis rõne ſue perfectionis. negať aũt ab accidẽte pp imperfectionem. ğ &c. ¶ 3ᵒ ſic. Nullũ suppoᵐ ſubale põt ↄſtitui p aliqd qd nõ ſit ſuba: q2 tunc nõ diceret ſubale cũ denoiatio fiat a pncipali ↄſtitutiuo: ſed diuine pſone ſũt ſuppoſita ſubalia. ğ opʒ q̃ ↄſtituanť p aliqd de gñe ſube. ¶ 4ᵒ ſic. Illud qd inuenit in ſuba creata rõne iperfectionis nõ dʒ diuis pſonis attribui vel diue nãe: ſed pp iperfectionẽ inuenit in oi ſuba creata: q̃ ipſa eſt ſuppoſitabilis in ſuppoſito alieno: ſic pʒ in incarnatione. ğ &c. ¶ Cõfirmať aũt iſta opio. Quia cuiᵒ pñᵐ ↄſtitutiuũ foiale eſt relo illd ↄſtitutũ nõ eſt ad ſe: ſʒ pſona diua fm Aug. eſt ad ſe. ğ eiᵒ pñᵐ foiale nõ eſt relo: ſʒ oẽ qd eſt vel eſt reſpectiuũ vel abſolutũ: ğ ↄſtituiť p abſolutũ. ¶ Sʒ ↄ iſtã opinionẽ arguiť ab aliis 4ᵒʳ. Pmo ſic. Illud nõ eſt ponendũ in deo qd ſimplicitati diue pſone repugnat: ſʒ ponere q̃ ↄſtituať p abſoluta repugnat ſimplicitati diue pſone: q2 abſolutũ additũ abſoluto neceſſario facit cõpõnẽ. 2ᵒ ſic. Illd nõ eſt ponẽdũ in deo q̃ poſito deſtruiť ſũma cõnexio: & ſũma coexiſtẽtia diuaꝝ pſonaꝝ. Sʒ ħ poſito ħ accideret: q2 ſi vna nõ eẽt ab alia: nõ eſſet ſuma connexio. Silr ſi vna poſſet intelligi ſine alia. ğ &c. ¶ 3ᵒ. Illd non dʒ poni quo poſito nã diua poniť diſtingui & nũerari: eo q̃ ipſa vna ſit ſũma res: ſʒ ſi pſone diue ↄſtituerẽtur p abſoluta: ſic diſtingueret nã diua: ſic nã hũana p hecceitates. ğ &c. ¶ 4ᵒ ſic. Nihil eſt aſſerendũ qd repugnare vř ſacro canoni: ſʒ in ſacro canone ſemp pſone noianť noibᵒ relatiuis & nunq̃ p noia abſoᵗᵃ. ğ vř q̃ nullatenᵒ põt pdicta opio ſuſtineri. ¶ Iſte rões non ↄcludunt. Pma nõ: q2 qñ cuiq̃ ↄiuncta hñt vltimã actualitatẽ & vnuqdq̃ p ſe: illa cõponere nõ pñt ſiue ſint abſoluta: ſiue relᵃ: q2 vnũ cõponẽtiũ ſemp eſt in poᵃ: ſʒ iſta ponuntur vltimate actuata. ğ &c. ¶ 2ᵃ magis eſt ad oppoſitũ q2 ↄſtituta p ppetates abſolutas eiuſdẽ ſpẽi magis cõueniũt q̃ p ppetates relatiuas oppoſitas vel diſpatas. & ẽt rõ pbaret q̃ nõ eſt ſũma cõnexio pris ad ſpũſanctũ: q2 qʒ diſpata ↄſtituunť. ¶ 3ᵃ nõ ↄcludit: q2 p̃ eẽntia diua eſſet de ſe hec vna hecceitate: & poſtea nõ itelligit aduenire alia hecceitas: ſʒ ppetates ſuppoſitales q̃ q̃tũcũq̃ eẽnt abſolute nõ diſtinguerẽt eẽntiã eo q̃ prius eſſet hec. ¶ 4ᵃ nõ valʒ: q2 locᵒ ab auctẽe nõ tʒ negatiue: & iõ dato q̃ ſcriptura nõ exprimat niſi ſic, eo q̃ melius intelligamᵒ: nõ tñ obſtat qn aut ſit: ſicut innuit Sap. puer. 30. dic nomen eiᵒ: & nomẽ filii eius ſi noſti. vř ğ q̃ aliud ſit nomẽ filii vbi dat intelligere ſapiẽs: aliõ nomẽ filii occultum dicens qd eſt nomen eius: & quod eſt nomen filii eiᵒ ſi noſti: ibi ſupponit nomẽ filii: & requirit aliud nomẽ archaᵐ. ğ &c. ¶ Ad rões ẽt pme opionis difficile eſt videre: maxie ſuppoſito q̃ pſona in creaturis ↄſtituať p aliqd de gñe ſube. ¶ Dico tñ q̃ pſone diuine nõ ↄſtituunť p abſoluta / magis cõueriᵒ auctibᵒ q̃ rõnibᵒ. Intelligẽdũ tñ pp ſolonẽ iſtaꝝ rõnum / q̃ nulla pſona nec creata nec increata ↄſtituť p aliqd abſoᵐ: q2 tũc nã ſumpta a vbo pdidiſſet aliqd abſoᵐ: ħ eſt falſum. & ↄ Dam. q dicat q̃ fuit inaſſumptibile fuit incurabile. Conſtituit aũt pſona creata per aliqd negatiuum. ¶ Tunc ad pᵐ ↄcedo maioꝛẽ: & vltra ↄcedo q̃ pſona diuina ↄſtituiť pfectioꝛi ↄſtitutiuo. ¶ Sʒ ad minoꝛeʒ dico q̃ abſoᵐ repugnat ↄſtituere pſonã: & iõ nullũ abſolutũ eſt pfectiũ ↄſtitutiuũ relone: & p pñs nõ concludit. ¶ Ad 2ᵐ dico / q̃ totũ illd pfectiõis qd eſt in ſuba creata & plus dʒ attribui diuine. mõ minoꝛ eſt falſa q̃ ſuba creata pſonef p aliqd ſui gñis: q2 pſonaf p negationes q̃ p ſe nulliᵒ gñis ſũt. ğ &c. ¶ Ad 3ᵐ dico / q̃ totũ ſuppoᵐ magis denoiať a ſuba in q̃ eſt q̃ a ſuo ↄſtitutiuo: ſicut ſuppoᵐ hũanũ dř ſuppoᵐ ſube & nõ negatiõis: cũ tñ ↄſtituať p negationẽ. Eodẽ mõ dico / q̃ ſuppoᵐ diuũ eſt diuinũ & nõ relonis. ¶ Ad 4ᵐ dico / q̃ nulli nãe ſuppoſitali ↄuenit ſuppoſitari p aliqd ſui gñis: ſʒ q̃ nã creata poſſit ſuppoſitari alio ſuppoſito q̃ ſuo. hoc põt ſibi cõpetere rõne imperfectiõis: ſed nec ſuũ ſuppoſitiuũ eſt ſui gñis. ¶ Ad illud de pſona / q̃ eſt ad ſe: ſepe dictũ eſt.

N
Perſona diuina cõſtituit nobilioꝛi ↄſtitutiuo q̃ ſit relatiuo. Perſona creata pſonať negatione. v. de Sco. in 3. di. 1. q. 1. Inſtãtia. 3. q. 1. ad ſi. dic. vt ſequitur.

K

7. vii. c. 1. & 4. & alibi quere. Impugnãdo quadrupler.

2. arti. Declaratio op. de abſoluto ↄſtitutiuo ſatis notabilis.

Quãtũ ad 2ᵐ videndũ eſt p quã viã poſſet pdicta opio declarari. Ad qd ſciẽdũ eſt q̃ in ſuppoſito creato 4ᵒʳ p oꝛdinẽ inueniunť. Pmũ eſt nã ſpecifica. 2ᵐ ppetas indiuidualis: & iſta nõ ſunt adeq̃te idẽ: q2 ſi deus crearet aliũ ſolẽ: nã qdẽ ſpecifica eadem eſſet: ſʒ tñ ppetas idiuidualis nõ eẽt eadẽ. 3ᵐ eſt ſua ppetas ſuppoſitabilis. nã prius nã eſt hec q̃ ſit ſuppoſitũ: ħ pʒ: q2 verbũ aſſumpſit nãm in athomo: nõ tñ aſſũpſit eã ſuppoſitatã: ſed eã i ſuo ſuppoſito ſuppoſitauit. 4ᵐ eſt reſpectus originis adueniẽs: ſi illud ſupᵐ ſit alterius pductiuum in 4ᵒ ſigno adueniret origo. Sic opʒ imaginari tenendo opionẽ iſtã: q̃ pmo itelligiť nã diuina. 2ᵒ hec nã. 3ᵒ hec nã ſuppoſitata. 4ᵒ ſuppoſitũ originans. Iõ fm alios alteriᵒ. f. opinionis. pius eſt pr̃ ↄſtitutus: q̃ intelligaf ſpirare ſpũſanctũ. ¶ Sʒ ↄ. Nã ex ħ vř ſequi q̃tuoꝛ ipoſſibilia. ¶ Pmũ eſt q̃ filiᵒ & ſpũſſanctus prius eſſent q̃ eẽnt pductiui a pře. pbo: q2 fm pdicta p ppetates abſolutas ↄſtituunť: & hñt eẽ in 3ᵒ ſigno. in 4ᵒ aũt pducunť. ğ prius hñt eẽ in 3ᵒ ſigno q̃ in 4ᵒ in q̃ pducunť: & ſic prius hñt eſſe q̃ pducantur. ¶ 2ᵐ ipoľe eſt / q̃ pducerenť & originarenť pductionibus qbᵒ nõ exñtibᵒ nihil minus haberẽt eſſe: q2 in 3ᵒ ſigno hñt eſſe: & in 3ᵒ ſigno nõ ſunt ille pductiones: ſʒ in 4ᵒ. ğ prius pñt eẽ ſine illis. ¶ 3ᵐ ipoľe eſt / q̃ prius eſſent iſte pductiones in poᵃ q̃ in actu: q2 in 3ᵒ ſigno non hñt adhuc eẽ: ğ pñt eẽ: & ẽt prius pſone eſſent in poᵃ q̃ actu: q2 nõ hñt eẽ niſi p origines: que ſolũ ſunt in 4ᵒ ſigno. ¶ 4ᵐ ipoľe eſt / q̃ filiᵒ & ſpũſſanctus eſſent neceſſe eẽ a ſe: q2 in 3ᵒ ſigno nõ eſſent ab alio: & eſſent: & nõ ↄtingẽter. ğ neceſſario: & ſic prius eſſent neceſſe eẽ q̃ haberẽt reſpectũ adinuicẽ. ¶ Ad pᵐ dico / q̃ vř & ſemp pductũ oꝛdine nãe pcedit pductionẽ qua pduciť: ſicut radius q̃ pcedit a ſole prius eſt radius q̃ pducaf. ¶ Sic dico de pſonis / q̃ nõ eſſet incõueniens / q̃ ipſe nãlr pcederent ſuã pductionẽ: ſicut abſolutũ radii pcedit nã pductionẽ radii ſaltẽ quãtũ ad qdditatẽ: ſed tñ q̃tũ ad exiſtentiã nõ ſic: q2 foꝛte exiſtentia eſt in eodẽ ſigno cuʒ pductione: nec precedit: ſʒ de hoc alias magis diceť & declarabiť. ¶ Ad 2ᵐ dico / q̃ lʒ in 3ᵒ ſigno intelligereť qdditas pſone. nõ tñ in illo 3ᵒ ſigno exiſteret: ſed preciſe in 4ᵒ. eo q̃ ſicut dictũ eſt: origines & exiſtẽtia determinãt ſibi idẽ ſignũ: & tũc. ſ. in 4ᵒ ſigno pmo eſſent. ¶ Ad 3ᵐ dico / q̃ neſcirem hñ vitare qñ eſſent in poᵃ obiectiua: & ideo ſuppoſito q̃ repugnat pſonis eẽ in potẽtia obiectiua: dico q̃ etiã repugnat cõſtitui p ppetates relatiuas pductiones precedentes. ¶ Ad 4ᵐ dico / q̃ ipoľe eſt aliqd intelligi neceſſe eẽ niſi p illo ſigno p quo intelligiť eẽ. Et q2 dictũ eſt q̃ pro 4ᵒ ſigno preciſe pſone intelligunť eẽ: & p eodẽ ſigno ſunt ab alio: in nullo eſſent neceſſe eẽ a ſe. ¶ Sed hic eſt dũ. Quia ſi ſunt tres ppetates abſolute erunt tres dii: ſicut tres hoies dicuntur tres propter tres proprietates indiuiduales.

M.l.a pnc.

L
Math. vlti. & 1. Jo. 5. & alibi ſepe quere. Quid impugnationes nõ ↄcludere qd ſit de op. veritate.

M.l. & poſtea intelligereť aduenire alie hecceitates. Ppꝛietates ſuppoſitales.

M
M.l. alius ſit pᵒ vel alr ſit

Op. ppria q̃ eſt cõis. Qr pſone diuine ↄſtituun tur p relones pp auctoritates potiᵒ q̃ rõnes.

O
In ſuppoſito creato inueniuntur 4. oꝛdinate.

Obijcit 4ᵒʳ q̃tuoꝛ ipoſſia inferẽdo notanter valde.

P

Productum pductionẽ nã precedit. idẽ. 3. t. 1. ſepe.

Q
Quidditasᵒ nã pcedit exiſtentiam.

An eẽ in potẽtia obiectiua repugnat pſonis. Neceſſitas eſſendi cui & q̃ ↄueniat. Dubium.

¶ Dico

A
Quare pſiſcat heccetati bᵒ pſiſicalnā: nō nī pſiſicatio hypoſtatice ppeatdᵒ

¶ Dico φ trēs pprietates idiuiduales bñ faciunt tria indiuidua: ſicut tres hoies: eo φ nā numerant̃ p iſtas pprietates idiuiduales: nō tñ tres pprietates ſuppoſitales faciūt tria iduidua: eo φ nā preintelligit̃ adequata ſue heccetati: ſed ſolū faciūt tria ſuppoſita: in qbᵒ nā nō numerat̃. ¶ Ad argᵐ pȝ. ¶ Queſtio. IIII.

Utrum pſone dine ɔſtituant̃ p pprietates relatiuas. Or nō. Qꝛ ſm Aug. 5. de tri. Idē eſt in deo eē ꝛ ſubſiſtē: ſȝ eē eſt abſoᵐ. ḡ ꝛ ſubſiſtere. ¶ Cōtra. Dam. Solis pprietatibᵒ relatiuis differūt diuine hypoſtaſes. ¶ Hic p dicā de pprietatibᵒ ɔſtitutiuis ſȝ eaꝝ naturam. 2ᵒ de eis inquātū conſtitutiue ſunt: ꝛ de earum vi conſtitutiua.

Uid. 7. tri. c. 6. idem. L. 1. 3. ca. 5. ꝛ ibi quere.

Quātū ad pᵐ pono 4ᵒʳ pambula. Primū eſt, φ paternitas ꝛ gnātio actiua in pře ſunt vna relatio: qꝛ in pſona pris ſȝ theologos nō ſūt niſi due relones: tūc ēt eēnt tres. ſ. iſte due cū ſpiratiōe actiua. ¶ 2ᵐ pambulū eſt φ gnō ꝛ pnitas in pře videnť hře aliquā diſtōnē foialē: ꝛ h̄ qꝛ qcūqȝ ſūt, eiuſdē rōnis formalis vbicūqȝ inueniant̃ ſeruāt eādē rōnē ꝛ diſtōnē formalē: quā. ſ. hñt ex ſuis rōnibᵒ formalibᵒ: ſȝ gnō ꝛ pnitas ponunť eiuſdē rōnis in deo ꝛ in creatura: ꝛ iō cū h̄ diſtinguant̃ qdditatiue: ꝛ ibi. ¶ P̄. Qn aliq̄ ita ſe hñt φ aliqd repugnat vni ſm ſuā rōnē: qḋ nō repugnat alteri: illa vir aliq̄ mō diſtinguit: ſȝ ita ſe hȝ gnō ꝛ pnitas: ḡ ꝛc̃. Maior eſt manifeſta. Minor declarat̃ ſic. Nā pnitati inquātū pnitas eſt, repugnat eē in nā nō viuēte. Nā ignis nō eſt pr̃ ignis: nec ſol rane. gnōni aūt inquātū generatio eſt nō repugnat: nā ignis gnāt: ꝛ ſol gñat. ¶ 3ᵐ eſt φ gnātio paſſiua ꝛ filiatio ſūt vna relō: qꝛ ſi nō: tūc eēnt in filio tres: cum ſpiratio actiua ſit ibi vna relatio. ¶ 4ᵐ, φ iſte relones diſtiguunt foialr. tū qꝛ diſtiguūt qdditatiue in creaturis. tū ēt qꝛ filiatio repugnat igni ꝛ nō gnō paſſiua. ¶ Sȝ ſūt ne in ſpūſancto tales relones diſtincte? Dico φ nobis eſt magis manifeſta pductio p modū nāe φ̄ p modū volūtatis: iō de iſtis magis loquimur: tñ qtū ad rē forte ibi ſunt. ¶ Iſtis pmiſſis pono qtuor ɔ̃nes ad ppoᵐ. ¶ Pria eſt φ rō foialis gnōnis actiue pintelligit̃ rōni foiali pnitatis: qꝛ q̄lē ordinem hñt aliqua: vbi ſūt realr̃ diſtincta: talē ordinē ſeruant: vbi ſūt diſtīcta foialr̃: gnō aūt in creaturis eſt pꝛioꝛ pnitate: imo eſt diſpō puia: vbi ſunt diſtincta realr̃: ḡ gnō ꝛ paternitas in diuinis vbi ſunt diſtincta ſolū ſm rōnem formalē talē ordinē habebunt. ¶ 2ᵃ ɔ̃ eſt, φ rō foialis gnātionis paſſiue in filio pintelligit̃ filiationi: qꝛ ex rōnibᵒ formalibᵒ talē ordinē hñt. ḡ in diuinis vbi ſeruāt ſuas rōnes formales talē ordinē habebūt. ¶ 3ᵃ ɔ̃ eſt, φ pprietas patris vi magis cōſtitutiua ſub rōne gnōnis actiue: φ̄ ſub rōne pnitatis: qꝛ rō pme proprietatis vi pme pſone ɔſtitutiua: ſed gnō actiua eſt pᵃ rō. ḡ magis ɔſtituet. ¶ 4ᵃ ɔ̃ eſt, φ pprietas ſbi vi magis ɔſtitutiua ſub rōne gnōnis paſſi e φ̄ filiationis: qꝛ ſic ſpiratio nō ɔſtituit: qꝛ poſteriᵒ adueniens: ita nec pprietas ſub rōne filiationis: qꝛ poſteriᵒ aduenit. ¶ Sȝ oriť diffic. quare pnitas in diuinis nō ita pcedit gnōnē ſic dicere in creatis pcedit actū itelligēdi. Dico φ nec in creatis dicere pcedit terminū: tñ ſi poneret̃ pnitas gnōnē pcedere in diuinis: multe dif. ſoluerent̃ de ɔſtitutis pſonaꝝ.

1. ord. Pambulā qdruplex.
B
In pma pſona ſūt diuina ſūt due relones originis. Gñatio actiua ꝛ pnitas φ̄tus dicāt eāndē relonē ſȝ rē i pře: diſtīt tñ foialr: ſed vide ſco. q. 4. qdlibetali: ꝛ ibi notaul.
Maxima.
De gnātione paſſiua ꝛ filiatione idē intēdit: vt de aliis oppoſitis i pře.
C
An i. ſ. ſ. ſint formalr̃ plos hypoſtatice p pprietates vt in aliis perſonis ɔſidera bene plura.
Cōclō 4ᵉ.
Regula ſcoti ca. qui. h̄. di. 16. examinatur. Preintelligit̃ gnō actio ꝛ gnō paſſio. pnitate ꝛ filiatione.
D
Sicut ſub rōne gnōnis actiue ꝛ nō pnitatis pprietas pris conſtituit. ita ſuo mō et pře filii dōȝ eē. ḡ ois hñ examiabis. Dubiū notabile.
Qꝛ dicere nō pcedit nec in diuinis: nec i creatura terminū ipſius. 2. ar. 1.

Quātuȝ ad 2ᵃᵐ partē qōnis pmitto qtuor pambula. Primū eſt φ relō comparata ad ſuū oppoſitū nō ɔſtituit diuinā pſonā: qꝛ hītudo relōnis ad terminū eſt hītudo ad extrinſecū: habitudo aūt ɔſtitutiua eſt ad intrinſecū. ḡ ꝛc̃. ¶ Cōfirmatur: qꝛ cōſtitutio alicuius pſupponit vnionē cōſtituētiū: ꝛ ſic cōſtitutiuū preſupponit. ḡ habitudo vnius cōſtitutiui ad aliud preſupponet. ¶ 2ᵐ pambulū eſt, φ relō cōparata ad ſuū fundamētū ɔſtituit: qꝛ nullum ɔſtitutiuū formale ɔſtituit: niſi inq̄tū reſpicit ſuū fundamētale: cuȝ ex coꝝ vnione cōſtitutio ſequat̃: ꝛ ſic relō cōparata ad eēntiā ɔſtituit pſonā. ¶ 3ᵐ pambulū eſt φ relō diuina ſm ſuā rōnē formalē ꝛ qdditatiuā nō cōſtituit pſonaȝ imediate: qꝛ p ſuā qdditatē eſt ad terminū cū eiᵒ qdditas ſit ad aliud ſm Aug. vt aūt eſt ad terminū nō cōſtituit. ¶ 4ᵐ pambulū eſt, φ relō diuina p ſuā paſſiones eſt ɔſtitutiua: nā vis ɔſtitutiua eſt p ſe paſſio eiᵒ: qꝛ non p accñs: ſȝ p ſe ſibi cōpetit ɔſtituere: ꝛ nō in pᵒ mō: vt patuit in pᵒ ꝛ 3ᵒ pꝛeambulo: ḡ p ſe 2ᵒᵒ: qꝛ nec 3ᵘˢ modus: nec 4ᵘˢ dicēdi p ſe ſūt mō ad ppoᵐ. ¶ Cōfirmat̃: qꝛ ſicut poᵃ paſſiua eſt paſſio māe: q̄ eſt ɔſtitutiua fundamētalr̃ vel mālr̃: ita poᵃ actiua vel iformatiua eſt paſſio ipſius forme que eſt ɔſtitutiua formalr̃. Eodē mō dico: φ vis ɔſtitutiua eſt paſſio relōnis dine qua formalr̃ ɔſtituit. ¶ Iſtis pmiſſis pono 4ᵒʳ ɔ̃nes. ¶ Pria eſt φ relō diuina nō ɔſtituit inq̄tū relō eſt ſub rōne gñali relonis. qꝛ tūc ois relō ɔſtitueret: qcqd. n. ɔuenit reloni inq̄tuȝ relō eſt: ɔuenit oi reloni. ¶ 2ᵃ ɔ̃ eſt, φ relō dina nō cōſtituit inq̄tū relō ſub rōne pticulari: vtpote inq̄tū paternitas aut filiatio aut ſpiratio paſſiua: qꝛ oia iſta ſunt in creaturis ſine vi ɔſtitutiua. nā pnitas i creaturis nō eſt ɔſtitutiua. ¶ 3ᵃ ɔ̃ eſt φ relō diuina pciſe nō ɔſtituit inq̄tū diuina: qꝛ tūc oēs relones q̄ ſunt in deo cōſtituerēt: qꝛ relones ꝛ vltra h̄ ſunt diuine: h̄ aūt apparet falſuȝ eē in ſpiratiōe actiua. ¶ 4ᵃ ɔ̃ eſt φ relō diuina nō ɔſtituit pciſe inq̄tū pma: qꝛ pmitas originis q̄ ſoli pſone pris ɔuenit ſm oēs. qcqd ſit de pꝛioritate nō cōſtituit patrē. ḡ nō in eo φ relō eſt ꝛ pᵃ ɔſtituit. ¶ His pmiſſis pono 4ᵒʳ cōditiōes nectias ad h̄ φ aliq̄ relō ɔſtituat pſonā. ¶ Prima cōditio eſt, φ opȝ φ relō ſit formalr̃ īſiſtens: qꝛ ſi eēt tm̃ aſſiſtēs ſicut ponit pꝛopoſitiuus: nō cōſtitueret eā. ꝛ pbat̃ ſic. Impoſſe eſt aliq̄ duo vnū cōſtituere niſi vnū ſit in alio formalr̃. aſſiſtens aūt vt ſic nō eſt formalr̃ in illo cui aſſiſtit: ꝛ iō ſeq̄t̃ φ ſi negent̃ diuine relones fundari: aut ponant̃ ſepari nūq̄ cōſtituent. ¶ 2ᵃ cōditio eſt, φ opȝ φ ſit ſubſiſtēs: qꝛ nulla relō inherēs pōt ɔſtituere ſuppoᵐ: qꝛ oē inherēs aduenit quodāmō ſubſiſtēti: ꝛ pciſe relones diuine cōſtituūt: qꝛ ille ſole ſunt ſubſiſtētes ſm Hil. de tri. ¶ 3ᵃ cōditio eſt, φ opȝ φ relō ſit ppria: relones. n. cōes nō ɔſtituūt: ſȝ eēnt adhuc ſubſiſtētes: vt eſt equalitas: ſilitudo: idētitas: qꝛ ſūt cōicabiles: ꝛ p ɔ̃ñs eē incōicabile dare nō pñt ſicut opȝ in ɔſtitutiuo. ¶ 4ᵃ cōditio eſt, φ opȝ φ relō ſit pᵃ: qꝛ ſi aliq̄ alia ipſaȝ ɔuenirat que ɔſtituat pſonā ipſa erit aduētitia: ſicut pȝ in ſpiratione actiua q̄ aduenit patri: φ̄uis ſolus pr̃ ſpiraret: aut de pmitate originis q̄ ſoli patri ɔuenit. ¶ Sic ḡ dico ad qōnē magis moṫᵒ ex auctoritatibᵒ ſanctoꝝ: ꝛ ſacri canonis: φ̄ ex rōnibᵒ. φ pſone diuine ɔſtituūt̃ p relones vel relatiuas pprietates eo modo quo dictū eſt. ¶ Sed ɔ̃ iſtat 4ᵉ. ¶ Primo ſic. Ois qdditas de ſe eſt cōicabilis pluribᵒ: vt cōiter cōcedit: ſȝ nullū cōicabile pōt dare eē incōicabile: cuiuſmodi eſt eē ſuppoſitale: relō aūt: vt pnitas eſt qdditas. ḡ pnitas nō dabit eē icōicabile. ¶ 2ᵒ ſic. Impoſſe eſt φ aliqua diuerſoꝝ generū faciāt vnū niſi p accñs. ḡ cū relatio ꝛ eēntia ſint diuerſoꝝ generū: pſona erit vna per accñs. ¶ Cōfirmat̃: qꝛ ex rōnibᵒ diſparatis ꝛ non ſubalternis nō fit vnū formalr̃: hmōi aūt ſunt iſta. ḡ ꝛc̃. ¶ 3ᵒ ſic. Suppoſitū nāe ſubalis eſt pma ſuba: ſed nulla pᵃ ſuba pōt cōſtitui ex aliqua relone cuȝ ſit abſoluta. ergo ꝛc̃. ¶ 4ᵒ ſic. Ab vltimis ɔſtitutiuis nō pōt abſtrahi aliqḋ cōe: ſed a relonibᵒ abſtrahit̃ hoc: qḋ eſt relō: ḡ nō vltimate ɔſtituūt. ¶ Ad pᵐ dicūt aliq: φ pnitas vt pnitas

1. ar. 1. Pꝛeambulā qdruplex. A. l. entis cōſtitutiui.

E
Relō originis p ſuā paſſionē ꝛ nō qdditatē: ꝛ vt cōparat̃ ad fundamētū: ꝛ nō ad terminū cōſtituit pſonā dinā: q ois hñ examinabis. Cōſtitutiuuȝ duplex. Ar. in pdicā. c. de relone.

Cōclō 4ᵉ.

F
Nec vt relō ē, nec vt diuina. nec vt relō diuina nec. vt pᵃ pſona cōſtituit.

G
Ut relō cōſtituat pſonā requirunt̃ cōditiones qtuor. Op. ppoſitiui. A. l. ponent ſeparate. Inſiſtens ꝛ ſubſiſtēs ꝛ ppria vt pᵃ dȝ eē pprietas pᵃ cōſtitutiua.

H
Relo lo. 4.

Obijcit 4ᵉ. ꝛ notabiliter.

I

Rñſio alioꝝ. Impugnatio Rñſio ppꝛia. Nō oīs qddi‑tas eſt cōicabi‑lis.

nō ↄſtituit: ſ ʒ vt hic. ❡ Cōtra. Quero qd intelligis p ly hic. aut aliquā rōnē formalē: ⁊ iſta eſt ita cōicabilis ſicut alia. aut ſingularitatē: ⁊ illa nō eſt de ſe rō rel‑nis. ❡ Dico ḡ q nō oīs qdditas eſt cōicabilis: īmo eſt aliq̄ cui repugnat cōicari. ❡ Sʒ qrit̄. Utrū ſit pīnitas. Dico q nō: qꝛ pīnitas cōicat̄ creature: ſʒ illa rō quā circūloqmur p paternitatē ⁊ illa eſt icōmunicabilis: ⁊ illa eſt q̄ cōſtituit. Intelligēdū eſt tñ q ſicut p ſubam tranſcendētem circūloqmur illud qd eſt p̄m inter pdicamēta: ita ēt per ſapiētiā vnā q̄litatē que eſt in gñe qualitatis: ita p pīnitatē circūloqmur vnā rōnē ſpecificā: cui ex ſe repugnat cōicari: ⁊ iſta ↄſtituit: nō aūt pīnitas. ❡ Ad 2m dico q ab illis q̄ ſunt diuerſoꝝ generꝝ: ⁊ a diſpatis nō ſubalternis nō ↄſtituit̄ aliqd vnū formalr ⁊ qdditatiue: ſʒ bene ↄſtituit̄ aliqd vnū idētice ⁊ realr dūmō ſint idē realr: ſic eſt in ꝓpoſito. ❡ Ad ↄfirmationē dico q nō facit eſſentia ⁊ relo vnū formalr. pſona. n. nō eſt vnū formalr: nō. n. eſt 3a rō reſultans: ſʒ ſunt rōnes formales diſpate ⁊ ↄſtituūt vnū: qꝛ ſunt vnū idētice ⁊ realr. Silr pſona creata nō eſt vna formalr: qꝛ icludit negationē. ❡ Ad 3m dico q indiuiduū abſolutū eſt in diuinis tenēs locū pme ſube: ⁊ illud nō includit aliqd niſi de gñe ſube: ſic ēt in creaturis ſuba ſingularis: ſed tñ pſona creata quātū ad totū illud qd dicit nō eſt ꝓprie in gñe ſube. eodē mō in ꝓpoſito. ❡ Ad 4m dico q a pmo diuerſis non pōt abſtrahi ↄceptus qdditatiuus: ⁊ ſic ab iſtis ↄſtituūs nō abſtrahit: ſed pōt tñ bñ ↄceptus denoīatiuus vel aliqs ↄceptus cōis: qui dicat̄ ita de eis qdditatiue: ſicut genus dī de dīa: nō i pmo mō: ſʒ reductiue tñ. ❡ Intelligēdū eſt. n. q relatio que dī de iſtis ↄſtitutiuis non dī i pmo mō dicēdi p ſe: ſic̄ ps eēntialis: qꝛ tūc nō eēnt pmo diuerſe: ſʒ dī eo mō quo dictū eſt q ens dī de deitate. ⁊ genus de dīa: ſicut relo de pīnitate ⁊ alijs.

Nō pīnitas: ſʒ circūlocutū p ipſam eſt icōicabilis ⁊ ↄſtituit pſonā.

Unū duplex

K

Perſona nō eſt vnū formalr: ſʒ ↄſidera an repugnet his q̄ dixit. S. q. 1. dub. d. ſ. ad finem.

In diuinis eſt ſuba p°. ⁊ qd eſt.

Uide Sco. h. ⁊. 3. q. q̄libeti

Ab extremo diuerſis pōt abſtrahi ↄcept° cōis ⁊ q̄lia: ſʒ nō ↄuerſatur: ſʒ oīa pōderabis. Lege h plura pro ⁊ ↄtra.

L

Sed hic oriunt̄ aliqua dif. Prima: qꝛ ſm Aug. 7. de tri. Oē qd referit̄ eſt aliqd excepta relatione: ſʒ illud aliud nō eſt eſſentia: qꝛ illa nō referit̄ relatione originis. ḡ pſona cū nō ſit aliud dare: ⁊ ſic pſona eſt aliqd excepta relōne. ❡ 2a diff. qꝛ ſm Augu. 7. de tri. Oē qd relatiue dī ad aliqd pꝰ ē ad ſe. ḡ ſi pater nō eſt ad ſe ſm Aug. iā nō erit ad aliud: ⁊ p ↄñs non includit relōnē. ❡ 3a diff. eſt: qꝛ oīs forma dat ſuū eſſe formale illi cui p ineſt: ſʒ relo nō dat ſuū eē formale eſſentie: qꝛ ipſa nō eſt relata. ḡ dat ſuppoſito. ſʒ oē cui dat forma ſuū eſſe pſupponit̄ ab ea. ḡ ⁊c̄. ❡ 4°. qꝛ in oī ↄſtituto pꝰ ē aliqd denoīatiue tale q̄ ↄſtitutiue. nā pꝰ corpꝰ eſt albū q̄ totū ↄſtitutū: ⁊ ſic pꝰ eſt aliqd denoīatiue relatū q̄ ſit ↄſtitutū. hoc aūt nō eſt eēntia. ḡ eſt ſuppoſitum. ❡ Ad p̄m cū dī q oē qd referit̄ eſt aliqd excepta relōne. ❡ Dico q iſta ꝓpō hʒ veritatē aliq̄ mō: ſʒ tñ nō oī mō. pꝛ ēt idētice eſt aliqd ꝓter relōnē ſʒ tñ nō formalr: ⁊ h ſufficit. ❡ Ad 2m dico q pī pꝰ eſt ad ſe q̄ ad aliud. hoc eſt q pꝰ eſt illud qd eſt ad ſe q̄ illud qd eſt ad aliud: ſicut hoc indiuiduum pꝰ eſt aīal q̄ hō: ſicut aīal pꝰ eſt nā hōīs: ſʒ tñ nō eſt pꝰ ad ſe formalr ⁊ adequate. ❡ Ad 3m dico q ſunt alique forme q̄ nō dant ſuū eē formale imediate fundamēto nec denoīant fundamētū ſʒ ſuppoſitū: ſic pīnitas nō denoīat potentiā gñatiuā: ſʒ ſuppoſitū. ❡ Alique aūt ſūt q̄ denoīant vtrūqʒ: ſʒ pīnitas in ꝓpoſito ſolū denoīat ſuppoſitum: nō fundamētū. ❡ Ad 4m dico q iſta regula hʒ inſtātiā: qñ nō ponit ſuū actū vel ſuū effectū formalē in fundamēto imediate: ſʒ pcaſe in ſuppoſito: ſic patuit pꝰ de pīnitate: ⁊ in ꝓpoſito fallit ꝓp eandē cāni. ❡ Adhuc remanēt aliqua dubia. Primū eſt: qꝛ oīs relo inter extrema aliq̄ pexigit diſtōnē inter illa: qꝛ relo eſt qdditatiue ad aliud: ⁊ p ↄñs nō pōt eam cauſare. opʒ ergo ſuppoſita relata pꝰ eſſe diſtincta.

Dicēdū duplex c. 1. ↄ magnis.

Ubi ſupra.

Regula.

M

Expō nobilis i Aug. ibi. oē qd relatiue dicitur ⁊c̄.

Prius eſt ad ſe pater q̄ ad aliud.

Forme duplices.

Uide ad h optime in ſco. q. 3. ⁊. 4. q̄libet. ⁊ vbi ibi notat.

Dubium 4r notabile.

N

❡ Scōm dubiū eſt. Quia relatio non pōt pmo terminari ad relationē oppoſitā: qꝛ tūc eſſet (vt patuit ſepiꝰ) circulatio in eſſentialiter ordinatis: nec pōt terminari ad eſſentiā: qꝛ tunc eſſentia poſſet referri: ⁊ ſimilr illud quod terminat generationē generat̄: ⁊ ſic nō eſſentia. ❡ Tertiū dubiū eſt. Qꝛ originans ſemp prius intelligit̄ originato cū per ipſum habeat eſſe: ſed ſuppoſitū originans non pōt prius intelligi ſi illa ſuppoſita cōſtituant̄ per relationes oppoſitas: qꝛ naturali intelligētia relatiua ſunt ſimul: nec vnum poteſt intelligi ſine alio. ❡ Quartū dubiū eſt. Qꝛ oēs relationes equalr reſpiciunt ſuos terminos: ⁊ ſic ſpiratio erit ita nālis: ſicut generatio: ⁊ ita nāliter ꝓcederet ſpūſſanctus ſicut filius. ⁊ vlterius ſuppoſiti relatiui non erit generatio: ſed tñ ꝓdaliq̄tio. ❡ Ad p̄m dico q relatio nec̄io pexigit terminos aliquos diſperatos ⁊ extrema formalia: tñ non ſemp ſuppoſita: ſicut pīnitas ⁊ filiatio ſi eſſent in duabus aīabus ſeparatis. haberent qdē extrema formalia diſtincta: ſed nō ſuppoſita. ❡ Ad ꝓpoſitum dico q paternitas bene reqrit terminū formalē diſtinctū a fundamēto. nam eſſentia eſt terminus formalis pīnitatis que diſtinguit̄ a memoria que eſt pn̄m vel fundamētū paternitatis: ⁊ illud ſufficit ad relationē. ❡ Ad 2m dico q illud preciſe gñatur qd eſt terminus totalis generationis ⁊ nō formalis. eſſentia aūt in ꝓpoſito: lʒ ſit terminus formalis: nō tñ eſt totalis: ⁊ ideo nō eſt terminꝰ gnōnis talis q denominet̄ ab ea. ❡ Ad 3m dico q ordine originis vnū correlatū pcedit reliquū. iſta tñ pōritas ſtat cū ſimultate nature naturalis intelligentie. ❡ Ad 4m dico q eque nec̄io ꝓducitur ſpūſſanctus ſicut filius: non tamē eque nāliter: qꝛ hoc eſt ꝓpter pn̄°. ❡ Sed cōtra adhuc inſtat̄. qꝛ oīs actus ſecūdus preſupponit p̄m: ⁊ ideo cū gñare ſit actus ſcōs pris: pſupponit prem tanq̄ p̄m actū. ⁊ ſic ſeqtur q pī nō cōſtituit̄ pmo in eſſe per gñare. ❡ 2° ſic. Agere pſupponit eſſe: ⁊ ſic pater prius erit q̄ agat. ❡ 3°. Si gñare conſtituit pſonā patris. ergo erit prius patre cōſtituto: ſed generare. ⁊ generari ſunt ſimul. ergo gñari erit prius pre: ⁊ ſic verbū prius pre. ❡ 4°. Tota ratio ⁊ qdditas relonis eſt ad aliud: ⁊ illud nunq̄ cōſtituit niſi in habitudine ad ſuū fundamētum ⁊ nō ad oppoſitū: ⁊ ſic nō erit ſm ſe cōſtitutiua: cum oīs cōſtitutio fiat per habitudinē pncipioꝝ conſtitutiuoꝝ. ❡ Ad p̄m dico q actus pmus ſupponit̄ ab actu 2°. vbi ſunt diſtincti actus realr primus ⁊ ſecūdus. hic aūt. ſ. gñare eſt actus pmus cū ſit relo ſubſiſtens: vel eſt actus ſcōs q eſt ꝓducere: ſed tamen ꝓprie loquēdo nō eſt ſcōs actus. ❡ Ad 2m dico q agere pſupponit eſſe pncipij actiui: nō tamen ſuppoſiti agētis: ſicut in reſurrectione actus beatifici ſanctorum preſupponunt aīas: ſed ipſi actus pcedunt ſuppoſita. Similr ſi deus crearet animā ſeparatā beatā. ⁊ poſtea infunderet eā corpori. Ita dico in ꝓpoſito generare eſt prius ſuppoſito generato. ⁊ poſt pn̄m gñandi. ſ. poſt memoriā fecūdā. ⁊ prius pre qui eſt ſuppoſitum generans: nec illud eſt incōueniens. ❡ Ad 3m dico q lʒ ſit prius generari q̄ pater: nō tamē filius genitus eſt pōr pre. erit ergo iſte ordo: q ſimul ſunt gñari ⁊ gñare. poſtea gñans ⁊ genitū: qd pʒ: qꝛ filius vel genitū ↄſtituit̄ p generari. ❡ Ad 4m dico q ſic tota qdditas aīe eſt ad ſe: ⁊ ipſā conſequit̄ habitudo ad corpus per ſe que eſt vis cōſtitutiua hōīs totiꝰ: ita tota qdditas pīnitatis eſt ad filiū: ſed illā qdditatē cōſequit̄ vis cōſtitutiua ſuppoſiti in habitudine ad eſſentiā. ⁊ ſic relo que qdditatiue eſt ad aliud vt ad terminū. cōſtituit rōne habitudinis eā cōſequentis: quia reſpicit eſſentiā vt alterꝝ pncipiū cōſtitutiuū ⁊ fundamentale. ❡ Ad argm patet.

O

Extrema relōnū duplicia ⁊ q̄lia pexigunt ⁊ q̄lia nō.

Extrema formalia pīnitatis que?

Terminꝰ gñationis duplex.

Pōritas originis ē cōpoſſibilis ſimultati naturꝝ.

P

Nec̄itas ſtat cū libertate ſm quo. S. ſepe. Inſtat adh 3 cōclonem. q. quadruplr.

Quō vbi actꝰ 2° pſupponit pmū. ſed qre Sco. hic ⁊. 4. q. quolibeti.

Q

Quale ⁊ cꝰ eē pſuppōit ipſū agē ⁊ q̄le nō.

Et ſi filius ſit ſil cū pre: gñari tñ precedit patrem.

Notabil dōc. bū tñ examinanda.

A ¶ Diſtinctio. XXVII. ¶ Queſtio. I.

Hic q̄ri pōt vtꝝ pr̄ vel filius ꝛc.

Circa diſtinctionē 27ᵃᵐ quero. Utꝝ vbū noſtrū ſit actualis notitia. Qꝫ nō. Aug. Uox ē vehiculū vbi mētis: nō aūt eſt ſignū actus intelligēdi: ſꝫ rei. ¶ Cōtra. Ibidē dicit Aug. ꝙ vbū eſt cogitatio ipſa. ergo ꝛc̄. ¶ Hic p̄ vidēdum eſt qd ſit verbū noſtrū. Scdo de q̄ſito.

Quere. 15. tri. c. 2. ꝛ alibi.

Quātuꝫ ad pᵐ ſunt 4ᵒʳ modi. Aliq dicūt ꝙ verbū eſt notitia declaratiua ſiue diffinitiua cuiuſcūqꝫ diffinibilis: qꝛ ſm Aug. verbū eſt notitia pfecta. nulla aūt pfecta eſt niſi diffinitiua. g̊ ꝛc̄. ¶ Aliq dicūt ꝙ vbū eſt ſpēs intelligibilis repreſentans obm vel qdditatē obiectiuā: qꝛ ſm Aug. 8ᵒ de trini. ſpēs cuiuſlibet rei eſt vbū eius. g̊ ꝛc̄. ¶ Aliq dicūt ꝙ verbū eſt qdditas obi: qꝛ ſm Aug. diffinitio Carthaginē: ꝛ h̄ eſt verbū eius. ¶ Aliq dicūt ꝙ verbū eſt ipm obm in eſſe cognito pductū: qꝛ dicit Aug. ꝙ verbū qd foris ſonat eſt ſignū verbi qd intus latet: nō eſt aūt ſignuꝫ niſi obiecti cogniti ꝛ vt cogniti. Et iterū dicit Aug. ꝙ verbū eſt qd volubili cogitatione iactam⁹. ¶ Nulla iſtaꝝ viaꝝ ſtare pōt. Pria nō: qꝛ qn̄ dicit ꝙ verbū eſt notitia diffinitiua. Quero aut accipit diffōr ē ꝓprie: aut nō: ſed ſoluꝫ pro notitia perfecta. Si pmo mō: ſequit̄ ꝙ nunq̄ haberemus verbū niſi de diffinibilibus: qd eſt falſuꝫ. Si intelligat per diffōnē cognitionē diſtinctā ꝛ perfectā: tūc cū pater in illo priori in quo precedit filiū intelligat diſtincte ꝛ perfecte ſeipſuꝫ. ergo tunc habebit verbū: ꝛ ſic verbū verbi ꝛ verbū an̄ vbū. ¶ Preterea Aug. ſepe diſtinguit inter verbū perfectū ꝛ iperfectū. ergo ꝛc̄. Nec ſcda ſtare pōt: qꝛ in pfectiſſima notitia. ſ. intuitiua vt in patria nō ponit̄ ſpēs: ꝛ tn̄ ſm multos. ꝛ videt̄ de intentione Aug. 5. de tri. ponit̄ verbū: ꝛ hoc pfectiſſimū. g̊ ꝛc̄. ¶ 3ᵃ ēt nō pōt ſtare: qꝛ oē verbū qd habemus de quocūqꝫ obiecto eſt cōmutabile: ſꝫ qdditas obiecti diui. ſ. qdditas dei eſt icōmutabilis. ¶ 4ᵃ etiam nō valet: qꝛ ois pductio in eſſe cognito vt ſic eſt pductio ſꝫ qd. ſi g̊ vbū eſſet qdditas vel obiectū in eſſe cognito: vt ſic: oē verbū eſſet ſolū ens ſm qd ꝛ ens rōnis: qd eſt falſuꝫ: qꝛ gnō verbi eſt gnō ꝛ pductio in eſſe ſimplr ꝛ nō in eſſe rōnis. ¶ Dico g̊ ſm doc. ſ. ſm Jo. ſco. ꝙ verbū nr̄m generalr ſumēdo: eſt actus itelligēdi: nō qcūqꝫ: ſed pductus per actū dicēdi. Un̄ ſi itellectio aliqua cēt ſuba vel cauſaret̄ totalr a deo: illa nō eſſet vbū: qꝛ qcqd cauſat deus ad ex̄ cauſat p volūtatē: ſed verbū cauſat̄ ſolū per itellectū. ¶ Hāc ꝯnē cōfirmo q̄druplici auctoritate Aug. Prima eſt. 15ᵒ de tri. vbi dicit ꝙ formata cogitatio ab ea re quā ſcim⁹ eſt verbū qd in corde dicim⁹. ¶ 2ᵃ eſt ibidem. vbi dicit ꝙ cogitatio nr̄a ab obiecto formata eſt vbū. ¶ 3ᵃ ꝙ verbū noſtruꝫ naſcit̄ de memoria ꝛ de ſcia noſtra. Cōſtat aūt ꝙ de iſtis ſꝫ euꝫ nō naſcit̄ niſi notitia actualis. ¶ 4ᵃ qꝛ ibidē dicit ꝙ verbum eſt viſio de viſione habituali viſioni ſimillima. ¶ Sed hic eſt dif. qꝛ auctoritates nō vident̄ cogere: qꝛ Aug. vr̄ diuerſimode loq de verbo. Quia aliqn̄ accipit verbū p ſimilitudine rei: aliqn̄ p ſpē: aliqn̄ p diffōne: ꝛ ſic vr̄ equocare. ¶ Dico ꝙ Aug. loquens de vbo mentionē facit de his que ꝯcurrunt ad vbū vel vt cauſa: vel vt diſpoſitio preuia: vel ꝯditio ſequēs: qꝛ oia p quādaꝫ analogiā ad verbū: vocat verbi noīe. ¶ Sed tn̄ pncipaliter ꝛ ex intentione videt̄ determinare, ꝙ actus intelligēdi ꝓprie accept⁹ cū dictione paſſiua eſt verbuꝫ. Qd etiā dicit Leo papa in ſermone de ſancto Joanne bap. Uerbum (inquit Leo) eſt ipſa cogitatio.

Primo arti. Op. 4ᵒʳ alioꝝ. Quid ſit vbū noſtrum. Quere vt ꝛ ꝛ bi ſcio. 9. ꝛ. 15. tri.

B

9. tri.

Al. l. intelligentiā vide. 8. tri. c. 7. 15. tri. c. 11.

15. trini. c. 15. ꝛ alibi.

Impugnat⁹ 4ᵒʳ Diſſio duplex

Uerbū dupr̄.

C

Al. l. 15. tri.

Op. ſco. quaꝫ ſequit̄. Uerbū noſtꝝ qd ſit?

c. 10.

D

Ca. 15. c. 16. c. 14.

Ca. 15.

Dubium.

Quō Augu. accipit vbum diuerſimode.

Quātum ad ſcdaꝫ ptē vidēdū eſt. Utrū verbū noſtrū ſit actualis notitia: ꝛ ad h̄ itroducunt̄ q̄tuor ꝯnes. Prima eſt ꝙ verbū noſtruꝫ nō eſt p̄ciſe act⁹ itelligēdi. qd pbo ſic. Oē qd ſm ſuā rōnē formalē eſt ad aliud nō eſt p̄ciſe aliqd abſolutū. vbū autē ſm Aug. eo ꝙ verbū eſt ad verbātē ꝛ dicētē. g̊ preciſe acceptū nō dicit aliqd abſolutū. Cōſtat aūt ꝙ actus intelligēdi p̄ciſe acceptus eſt aliqd abſolutuꝫ. g̊ ꝛc̄. ¶ P̄. Illud p̄ciſe acceptū nō eſt verbū: cui nō repugnat eſſe in p̄ dicēte inaſcibili. ſ. in pr̄e dicēte: ſꝫ actus itelligendi ſm illud totū abſolutū qd dicit eſt i pr̄e in diuis. g̊ act⁹ itelligēdi, vt ſic, nō eſt verbū. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt, ꝙ verbū nr̄m nō eſt p̄ciſe act⁹ dicēdi: qꝛ oē qd eſt ad aliud eſt aliquid excepta relōne: ſed verbū refert̄. g̊ in vbo eſt aliqd preter dicere: qd p̄ciſe eſt reſpect⁹. ¶ P̄. Uerbū eſt genitū: dicere p̄ciſe nō eſt genitū. g̊ ꝛc̄. ¶ 3ᵃ ꝯ. ꝙ vbū noſtrū ꝯſtituit̄ ex actu itelligēdi ꝛ actu dicēdi: qꝛ oē ꝯcretū cōſtituit̄ ex ſubo ꝛ forma denominātē: ſꝫ verbū eſt qd cōcretū. g̊ icludit ſubm. ꝛ iſtud eſt act⁹ itelligēdi: ꝛ formā: ꝛ illa eſt actus dicēdi. ¶ 4ᵃ ꝯ eſt, ꝙ verbū nr̄m conſtituit̄ tanq̄ ex formali ꝯſtitutiuo p actū dicēdi: ꝛ ēt ſpecifice: qꝛ qn̄ totū p accn̄s cōſtituit̄ ex mālī ꝛ formali. ſpecificatio eſt a formali: verbuꝫ eſt hō. dictio autē eſt formale. g̊ ſpecificatio fiet ab ea. ¶ Cōtra iſtas ꝯnes iſtatur. Primo cōtra primā ſic. Totuꝫ nō p̄dicat̄ de parte nec eꝯ: ſed dicim⁹ ꝙ act⁹ itelligēdi eſt vbuꝫ: ꝛ ꝙ eſt verbum eſt viſio de viſione. g̊ ꝛc̄. ¶ 2ᵒ ꝯ ſcdam ſic. Sicut ſe hꝫ verbū vocale ad locutionē ſenſibilē: ita vbū itellectuale ad locutionē itelligibilē: ſꝫ vbū ſenſibile nō ē niſi ipſa locutio. g̊ ꝛc̄. ¶ 3ᵒ ꝯ 3ᵃᵐ. Aggregatū p accn̄s nō ē in aliq̊ p̄dicamēto: ſꝫ verbū, p te, eſt aggregatū p accn̄s: qꝛ ex abſoluto ꝛ reſpectiuo. g̊ ꝛc̄. ¶ 4ᵒ ꝯ 4ᵃᵐ. Productio totꝰ magis terminat̄ ad foꝛale q̄ ad mālē: ſꝫ, p te, foꝛale eſt dictio. g̊ pductio vbi magis terminabit̄ ad dictionē q̄ ad actū itelligēdi: qd eſt fl̄m. ¶ P̄. A pncipaliori dꝫ fieri denoīatio: ſꝫ pncipalioꝛ eſt act⁹ itelligēdi ipſo re⁹. g̊ ꝛc̄. ¶ Ad pᵐ dico, ꝙ nō eſt incōueniens ꝙ ps p̄dicet̄ de toto in ꝯcreto: ſicut hic. hō eſt pꝛ: ſꝫ in abſtracto hoc nō eſt poſſibile: ſic hic. hō eſt pꝛītas: ꝛ qꝛ vbū eſt ꝯcretū pt p̄dicari de actu itelligēdi ꝛ eꝯ ſemp accipiēdo i ꝯcreto. ¶ Sꝫ ꝯ. tūc iſta nō erit vā. vbū eſt itellectio. ¶ Dico ꝙ vbū ſicut alia relatiua ꝯcreta pōt accipi duplr. Uno mō formalr. Alio mō fundamētalr. Si p mō accipiat̄ illa eſt falſa: vbū eſt intellectio. Si 2ᵒ: ſic eſt vā. ¶ Ad 2ᵐ dico, ꝙ in ſenſibilib⁹ aliud eſt verbū aliud pductio verbi. Uerbū enīꝫ eſt ſonus vel formata vox. Locutio aūt eſt pductio ipſi⁹ vocis: vel ſon⁹ g̊ differt ab ea: ſicut gnō lucis a luce. ſic dico in ꝓpoſito ꝙ vbū eſt aliqd p̄ter dictionē. ¶ Ad 3ᵐ dico, ꝙ nunq̄ ex abſoluto ꝛ reſpectiuo ꝯſtituit̄ p ſe vnuꝫ. nec ex eis vna rō foꝛalis reſultat niſi p accn̄s: ſicut ex ſuba ꝛ accidēte: ꝛ iō ꝯcedo ꝯnē. ꝙ verbū vt verbū nō eſt ꝓprie in aliquo p̄dicamēto. ¶ Ad 4ᵐ dico, ꝙ pductio totius magis terminat̄ ad formale qn̄ eſt abſolutū: ſꝫ nō ſemp qn̄ formale eſt reſpectus: maxime quādo illud formale eſt talis reſpectus: ꝙ de ipſo dicat̄ illud pductū: qꝛ generatio ſolis terminat̄ ad radium ꝛ nō ad pductionē radij. Tūc ad ꝯfirmationem dico ꝙ eſt ad oppoſitū: qꝛ denoīatio fit ab ifirmiori.

Sed hic oriunt̄ diffi. Prima eſt: ſi verbū debeat dici qd abſolutū vel reſpectiuū. ¶ Dico ꝙ reſpectiuū: qꝛ ſicut qn̄cumqꝫ aliqd ꝯſtituit̄ ex neceſſario ꝛ ꝯtingēti totū eſt ꝯtingēs: ſic qn̄ aliqd ꝯſtituit̄ ex abſoluto ꝛ reᵘᵒ totū eſt reſpectiuū. ¶ Cōfirmat̄: qꝛ pſona diuina ſimplr dr̄ reᵘᵃ. ¶ 2ᵃ diffi. Utrū dictio paſſiua dicat̄ i p̄ mō dicēdi p ſe de vbo nr̄o. ¶ Dico ꝙ nō ꝓprie: qꝛ ens p accn̄s vnū: ꝓprie nō hꝫ diffōnē: ꝛ p ꝯñs

E

Scdo arti. Cōcl. 4ᵉ. Nec act⁹ itelligēdi nec dicēdi p̄ciſe: ſꝫ ꝯſtituitur ex vtroqꝫ: cᵘ formale ē dictio: eſt ipſuꝫ verbum noſtrū. Cōſidera inſtantiam.

F

Obiectiones 4ᵒʳ.

G

Quō ps p̄dicat̄ de toto.

Replica.

Uerbum accipitur 2ᵗ.

Uerbū ꝛ productio verbi differunt.

H

Al. l. productiuum.

D. occurrunt notabilia.

Al. l. mutuum.

I
Predicatio pmi modi 2ᵉ. Ecce qḋ q̄ris Predicari in pmo mō contingit dupl'r.

nō eſt in ente p accñs pmᵘ modus pſeitatis:pōt tñ dici large loquēdo:ſicut albedo dr̄ de hoīe albo in p̄ mō dicendi p ſe:⁊ ita eodē mō rō dictionis paſſiue:large loquendo:dr̄ in p̄ mō:q₂ ex ea cōſtituit̄:⁊ ſic actᵘ itelligēdi:q₂ ex eo ēt ɔſtituit̄. ⁋ 3ᵃ diffi. Qualr actᵘ dicēdi icludit̄ in actu itelligēdi. ⁋ Dico φ nō in p̄ mō:eo φ nullus reſpectᵘ eſt de q̄ddītate abſoluti.ſ₃ nec in 2ᵒ mō:q₂ cū deᵘ poſſit cauſare q̄cq̄d itellectᵘ noſter pōt intelligēdo ⁊ gignere:tūc ſi deᵘ cauſaret vnū actū itelligēdi nō dicerēt v̄bū:ſeq̄t̄ ḡ φ dictio ſibi ɔueniat p accñs:ſic radio ſolis accidit ſua gnō cū poterit cauſari a deo:⁊ tūc non erit in eo gnō. ⁋ 4ᵃ diffi. Utrū obm cū ſit cā v̄bi dicat̄ v̄bū. ⁋ Dico φ nō.nā actᵘ itelligēdi duplicē h₃ ꝓductionē paſſiuā ⁊ duplicē reſpectū.p vnū reſpectū refertur ad obm vt ad p̄ciale cām:p aliū ad itellectū agentē vt ad aliā cām p̄ciale.ſolū reſpectᵘ 2ᵘ eſt foꝛalis dictio: q₂ per dictionē paſſiuā nihil referē niſi ad id qḋ h₃ potentiā dictiuā.ſola aūt poᵃ intellectiua h₃ potēntiā dictiuā:dicere eni₃ eſt actᵘ viuētis intellectualr̄. 2ᵃ autē ꝓductio eſt gnātio. Uñ poſſumᵘ dicere φ actᵘ intelligendi dr̄ ab intellectu ſicut a cā vl' gignat̄ aūt ab obo ſicut a cā p̄ticulari:obm.n.in q̄tū obm nō eſt nāe itellectualis:iō ⁊c̄. ⁋ 5ᵃ diffi. Utrū notitia a deo cauſata in reuelatione alicuᵘ veritatis poſſit dici v̄bū. ⁋ Dico φ ſi a deo totalr̄ cauſet̄ nō pōt dici verbū:q₂ deus nō dicit ad extra:ſicut nec gnāt:⁊ iō qḋ cauſat̄ nō dr̄. ⁋ 6ᵃ dif. Utrū notitia reuelata ab angelo alteri angelo ſit v̄bū. ⁋ Dico φ ſic:q₂ pnᵐ cauſatiuū ⁊ effectiuū reuelationis ab angelo facē eſt memoria:ſ₃ oē ꝓductū a memoria vt ſic eſt v̄bū. ⁋ 7ᵃ diffi. Utrū actᵘ beatificᵘ ſit v̄bū. ⁋ Dico φ ſi poᵃ itellectiua ɔcurrat eſt v̄bū:tñ tenēdo φ cauſet̄ totalr̄ a volūtate diuina:ſicut credo verūᵐ:⁊ nō a potentia intellectiua creata:d₃ dici ɔūr φ nō eſt v̄bu₃. ⁋ 8ᵃ diffi. Utrū deᵘ poterit aliqḋ v̄bū cauſare ad ex̄.⁊ vr̄ φ ſic. Q₂ q̄cq̄d pōt facere mediāte cā 2ᵃ:pōt ⁊ p ſe:ſ₃ mediāte memoria pōt ꝓducē v̄bū.ḡ p ſe pōt idē. ⁋ Dico φ deᵘ nō pōt creare v̄bū:q₂ q̄cq̄d deᵘ cāt ad ex̄ cāt per volūtatē:ſ₃ repugnat volūtati dicē.ḡ deᵘ ad ex̄ nō pōt dicē:⁊ ſic nō pōt totalr̄ creare v̄bū.ḡ ⁊c̄. ⁋ Cōfirmat̄: q₂ verbū vt v̄bū poᵃᵐ itellectiuā reſpicit vt pnᵐ ſue dictionis:ſ₃ deᵘ p poᵃᵐ itellectiuā nihil cauſat ad ex̄.ḡ nihil cauſatū a deo poterit dici v̄bu₃:q̄cq̄d ſit illḋ. ⁋ Ad rōnē dico:φ.ſ.regula illa fallit ⁊ h₃ iſtātias infinitas in reſpectibᵘ ꝓductionū. De autē hēat iſtātiā in reſpectibus dictis ꝓbo. Primo in motu itelligētie:certu₃ eſt φ deᵘ ſine itelligētia poſſet mouere orbē:ſed tñ φ cauſet motū cu₃ reᵒ efficiētis ad itelligētiā:illud eſt ipoſſe niſi itelligētia cauſet:q₂ nō alr̄ terminat illu₃ reſpectu₃. 2ᵒ hoc p₃ in gnōne radij geniti a ſole. Licet.n.poſſet deus radiū abſolute cauſare ſine ſole:tñ illud totu₃.ſ.illḋ abſolutu₃ radij cū reſpectu effectualitatis ad ſolem:poſſe cauſare ſine ſole ipoſſe eſt. ⁋ Dico ḡ φ oēm actu₃ itelligendi quē pōt itellectᵘ cauſare pōt deus ſine intellectu: ſed actu₃ intelligēdi cu₃ reſpectu dictionis paſſiue:que duo ɔſtituunt verbū:nō pōt cauſare ſine intellectu:cu₃ dictio ſit ad dicentem. ⁋ Ad argᵐ p₃. ⁋ Qō. II.

Caue hic.

K
Cui conuenit dicē ⁊ cui nō?

Cōſidera illā in.9.di.2. ſco.
Ecce qḋ q̄ris de actu beatifico:ſ₃ cōſidera hīc aliā viam.

L

Limitatio ſtlis famoſe. Quicq̄d pōt deᵘ ⁊c̄. de qua magis.ſ.diſt. 45.habes.
A.l. effectualitatis.
Conſidera an ɔdicat fundamēto ſuis alibi h vl' nō. vbi vl' tenē φ deᵘ pōt ſupplere vices extreo₃ relonis ⁊c̄. vide.ḋ.⁊.ſ.d.29

M
Hic ponit̄.9. di. in aliq̄bus originalibᵘ an v̄bū ſit in aliq̄ determinato gn̄e:ſ₃ pus habita eſt ſolucio.3.obon ē. ḋ.iō ſupplenir hic.
15.tri.c.15.
pmus arḋ.
Regla gnālis

VTrum verbū diuinū ſit actualis notitia. Q₂ ſic:q₂ Aug. dicit φ verbu₃ diuinum eſt viſio de viſione. ⁋ Cōtra: ibidē Aug. dicit φ verbu₃ diuinu₃ eſt ſuba de ſuba. Suba aūt non eſt formalr̄ notitia actualis. ⁋ Hic p̄ vidēdū ē q̄d ſit v̄bū diuinū. 2ᵒ d q̄ſito.

Quātū ad pᵐ pono iſtā regulā gnālē φ oē cōſtitutu₃ diffinit̄ p pnᵃ ɔſtitutiua. Hoc patet 4ʳ. Primo in grāmatica:vbi oratio diffinit̄ φ ɔſtat ex nomine ⁊ ex verbo. 2ᵒ in logica.ſpēs diffinit̄ q₂ cōſtat ex genere ⁊ dr̄ia. 3ᵒ in nālī phīa cōpoſitū diffinit̄ p mām ⁊ formā. 4ᵒ in theologia Chūs diffinit̄ per deitatem ⁊ humanitatē.deᵘ ⁊ hō vnus eſt Chūs ſm Atha. Iſta ſic declarata accipio iſtā minorē:ſ₃ v̄bū diuinū ɔſtat ex abſoluto ⁊ reſpectiuo. In diuinis aūt abſolutū eſt eēntia. op₃ ḡ φ v̄bū diuinū ɔſtituat̄ ex eēntia ⁊ relōne:nō q̄cūq₃:ſ₃ dictione paſſiua. v̄bū ḡ in diuinis eſt ſuppoſitū cōſtitutū ex eēntia ⁊ relōne:q̄ tñ eēntia accipit̄ dupl'r. Unoᵒ p nā diuina vt pſcindit ab oī pfectione exᵘ ſcd'aria q̄lia ſunt attributa. Alioᵒ pro eēntia put ɔtinet in ſe eēntialia put diſtinguit̄ a pſonalibus. nō vr̄ hic accipi eēntia 2ᵒ mō ſed p̄ mō. ⁊ hoc probo 4ʳ. ⁋ Primo ſic. Nullū cōſtitutū pōt ɔcipi ſine ſuis pncipijs ɔſtitutiuis: ſed verbū diuinū pōt ɔcipi ſine q̄cūq₃ pfectione attributali:⁊ nō pōt ɔcipi ſine eēntia.ḡ ⁊c̄. ⁋ 2ᵒ. Q̄ñcūq₃ aliq̄d ɔuenit alicui p:eodē mō ɔuenit oībᵘ q̄bᵘ cōuenit p illud:ſicut hic.3.eodē mō per ſe ɔuenit iſocheli ⁊ triangulo:ſ₃ attributa inſunt p ſe 2ᵒ mō eēntie diuine:⁊ non inſunt p ſe ſuppoſitis niſi p eēntiā.ḡ per ſe 2ᵒ mō īſunt ſuppoſitis. ⁋ 3ᵒ. Sic riſibile ad ſorte₃:ita pfectio attributalis ad ſuppoᵐ:ſ₃ riſibilitas nō ɔſtituit ſortē intrinſece:ḡ nec pfectio attributalis ſuppoſitu₃. ⁋ 4ᵒ. Illud nō ɔſtituit ſuppoᵐ:qḋ aduenit ſuppoſito ɔſtituto:ſ₃ attributa ſūt hōi. ꝓbo. Pro q̄cūq₃ ſigno foꝛale ɔſtitutiuū eſt in aliq̄:qḋ pōt eē fundamētale ɔſtitutiuū:pro illo ſigno eſt ſuppoᵐ ɔſtitutū:ſed p aliquo ſigno relatiuo pus eſt in eēntia q̄₃ intelligat̄ eſſe in attributis.ḡ pus p aliq̄ ſigno ſuppoᵐ eſt cōſtitutū q̄₃ attributa fundent ipſum formale ɔſtitutiuū. Cōſtat aūt φ eēntia pōt eē pnᵐ fundamentale ɔſtitutiuū. ⁋ S₃ ɔ̄ h inſtat̄ 4ʳ. Primo ſic. Eſſentia cōparat̄ ad verbū vt q̄iale pnᵐ. itellectus aūt vt ꝓpriū. Tunc ſic. Illud qḋ eſt magis propriū verbo/ eſt magis de itrinſeca rōne verbi:ſed itell's eſt magis ꝓpriū v̄bo q̄₃ eēntia.ḡ ⁊c̄. ⁋ 2ᵒ ſic. Nā nō īuenit̄ Aug. ſic dixiſſe φ verbū eſt eēntia genita:⁊ tñ dicit φ eſt ſapiētia genita. ⁋ 3ᵒ. Etiā bene dic̄ Augᵘ. φ eſt notitia genita:nō pōt aūt dici φ ſit eēntia genita. ḡ cōſtituit̄ ex attributis. ⁋ 4ᵒ. Verbū ɔſtituit̄ ex actu dicēdi ⁊ ſubſtrato:ſ₃ oīa attributa ſunt abſtracta. ꝓbo. q₂ oē abſolutū qḋ cōicat̄ filio eſt ſubſtratū dictioni paſſiue:ſ₃ oīa attributa cōicantur verbo ⁊ ſunt abſoluta.ḡ ⁊c̄. ⁋ Ad pmū dico φ quādo magis ꝓpriū ⁊ minus ꝓpriu₃ ſunt ambo de q̄ddītate:magis ꝓpriu₃ magis cōſtituit:ſicut aial ⁊ rōnale reſpectu hoīs. Sed qñ minus ꝓpriu₃ eſt de q̄ddītate ⁊ magis nō:tūc eſt falſa illa ꝓpō:ſicut hic aial ⁊ riſibile reſpectu hoīs. ⁋ Ad ꝓpoſitu₃ dico φ l₃ intellectᵘ ſit magis appropriatᵘ quodāmō v̄bo q̄₃ eēntia:nō tñ eſt de q̄ddītate ſuppoſiti verbi q₂ nō cōuenit verbo niſi mediāte eſſentia.eſſentie aūt ɔuenit in ſcd'o modo dicēdi per ſe.ergo ⁊ verbo ſic conueniet. ⁋ Ad 2ᵐ ⁊ 3ᵐ ſimul dico φ verbū pōt dici ſapiētia genita ⁊ notitia genita ⁊ nō eēntia. Primo.q₂ iſta nō ſunt eque abſtracta ſicut eſſentia.⁊ rōne illius qḋ concernunt qḋ nō cōcernit eſſentia:genitu₃ pōt dici de eis. Alio mō. q₂ aliqua ſunt cōia ⁊ non ꝓpria nec appropriata: ⁊ de iſtis nō dicimꝰ proprie loquēdo ipſa ꝓpria. Aliqua aūt appropriata:ſed nō propria. Aliqua ꝓpria ſed nō ſunt appropriata. Aliqua autē ſunt mixta ex ꝓprio ⁊ appropriato. hēc aūt ſunt notitia genita ⁊ ſapiētia genita. ⁊ hēc poſſunt melius ⁊ rōnabilius dici de perſona q̄₃ illa de pmo mō vel 2ᵒ. ⁋ Ad 4ᵐ dico φ l₃ attributa haberēt vim cōſtitutiuā:q₂ tñ pintelligitur dictio aduenire eēntie pus q̄₃ attributis:hinc eſt φ attributa cōſtituere nō poſſunt:q₂ adueniunt ſuppoſito iam cōſtituto:ſicut dictū fuit de ſpiratione actiua dato φ haberet vim cōſtitutiuam nō cōſtitueret:q₂ iam cōſtitutum eſt.

Q̄do hᵒ artī. Quid ſit v̄bū diuinū? ⁊ ex q̄bᵘ cōſtituit̄.
Eēntia diuina pōt accipi 2ʳ.
Ecce qḋ q̄ris de v̄bo ɔcurrēte in memoria vt filij q̄ generatum.

O
Cōſidera inſtātiam plures addendo.

Obijcit 4ʳ.

P
⁊ tri.c alibi.

15.de tri.

Qñ magis ꝓpriū ɔſtituit aliq̄d?

Cōſidera inſtātiam,
Idḋ.ſ.diſt.35 ⁊.36.hec.

Q
A.l. ꝓbo.
Ecce qḋ q̄ris Quedā cōia q̄dā ꝓpria q̄dā appropriata q̄dam mixta in diuinis.
a A.l. aliquo mō itell'ndos tñ eſt φ aliq̄.
Refellit v̄bū eē notitiā genitā ⁊ non eēntiā genitā.
Diſt.ij.q.4.
S₃ adde replicas h in ſcd'o lib.

A

2° arti.
Modus dicē-di aliorum.
Notitia dupˣ.

Quãtū ad 2m particulã q̃onis videndū eſt. Utrū verbuꝫ diuinū ſit itellectio actualis: ⁊ q̃tū ad hoc dicunt aliq ꝙ nõ. Diſtinguunt.n.ꝑ ꝙ duplex eſt notitia.ſ.habitualis ⁊ actualis. Habitualis eſt illa que ꝯſiſtit in actu p̄: q eſt potētia hñs obm pñs ⁊ habitum pfectū. Actualis aũt eſt illa que cõſiſtit in actu ſcdo: ſic pmus actus eſt ſcire: ſcds võ ꝯſiderare. ¶ Dicunt ğ iſti ꝙ vbuꝫ diuinū nõ eſt actualis notitia: eo ꝙ talis nõ ſit in diuinis. Actus autē 2ꝰ que eſt opari: in deo eſſe non põt. ꝓ qꝛ oīs actꝰ 2ꝰ eſt elicitꝰ a p̄. in deo autē nulla pfectio eſt elicita. ğ ⁊c̃. ¶ 2°. qꝛ oīs actꝰ 2ꝰ recipit in aliq̃. in deo aũt nulla eſt receptio. ğ ⁊c̃. ¶ Sꝫ iſtud ſtare nõ põt: qꝛ falſuꝫ ſupponit.ſ. ꝙ actꝰ 2ꝰ nõ ſit in deo. Primo: qꝛ actꝰ ſcdi tranſeuntes nõ negant a deo multo minus imanētes. ꝯña pꝫ: qꝛ imanentes pfectiores ſunt tranſeūtibꝰ. ¶ 2°. Felicitas oīs nãe itellectualis cõſiſtit in actibꝰ ſcdis.ſ. in itelligere ⁊ velle. ğ ſunt in deo. Et ꝯfirmat: qꝛ ꝑ iſtū modū poſſent negari a deo oīa attributa: cū ſingula in creaturis inueniant cū aliq̃ ipfectiõe: ſꝫ qꝛ hoc eſt ꝑ accñs: iõ nõ dꝫ negari actꝰ ſcds nec attributa.

Impugnꝰ 2r.

B

Rõnes ēt nõ ꝯcludūt. Pria nõ: qꝛ actus ſcds nunq̃ eſt elicitus niſi vbi realr eſt diſtinctio: qđ nõ eſt ĩ deo. Nec ſcda: qꝛ actꝰ ⁊ attributa ſunt in cēnᵒ: ſic in fundamēto ⁊ nõ ſic in receptiuo.

Nñ actꝰ 2ꝰ dicit ⁊ recipit.

¶ Pono ğ 4or ꝯnes. Prima eſt ꝙ vbū diuinū eſt actꝰ intelligēdi innatus ⁊ nõ elicitꝰ. hoc pbo ſic: qꝛ vbū eſt actus itelligēdi diuinus: ſꝫ oīs actus intelligēdi diuinꝰ eſt inatꝰ ⁊ nõ elicitꝰ. ğ ⁊c̃. Maior patebit iferiꝰ ⁊ pꝫ: qꝛ oē eſſentiale p̄dicat de quacūqꝫ pſona. Minorē declaro p̄ ꝙ nõ ſit elicitꝰ. Nã oīs actꝰ itelligēdi diuinꝰ eſt in pñe. hoc pꝫ: qꝛ vnicus actꝰ intelligendi eſt in diuinis ⁊ ille eſt in pñe: ſꝫ nihil eſt in pñe elicitū. ergo ⁊c̃. ꝙ ſit inatꝰ pꝫ ſic. oīs pfectio ſimplr eſt eſſentie diuine inata.

Op. ꝓpria.
Cõclo 4r.
Actus intelligendi 2r.
Verbū diuinū eſt actꝰ intelligēdi inatꝰ idētice tñ ⁊ appropriate rõne emanatiõis paſſiue.

C

¶ 2a ꝯ eſt ꝙ vbū diuinū nõ eſt actꝰ talis itelligēdi formalr: ſed idētice: qꝛ qñ aliqua ita ſe hñt ꝙ vnū p̄dicat de alio in abſtracto ⁊ nõ in p̄ mõ: illa ſunt idē idētice ⁊ nõ formalr: ſꝫ oſtenſuꝫ eſt pꝰ ꝙ actꝰ itelligendi nõ dī de ſuppoſito in p̄ mõ: ſicut nec h̄ vbū eſt eſſentia. ğ cū iſta ſit vã: vbuꝫ eſt actꝰ itelligēdi ⁊ nõ in p̄ mõ: hꝫ ꝓpoſitū. ¶ 3a ꝯ eſt ꝙ vbū diuinū nõ eſt actꝰ intelligēdi ꝓprie ſꝫ appropriate: ⁊ hoc pbat ſic. Qđ ꝯuenit oībꝰ pſonis vniformiter nõ dī de aliq̃ pſona ꝓprie. hꝰ eſt actꝰ itelligendi reū vbi: ſicut amor reū ſpūſſancti. ¶ 4a ꝯ eſt ꝙ vbū diuinuꝫ eſt actꝰ appropriate nõ ex ꝓprietate pductionis: ſꝫ rõne ſue emanatiõis paſſiue. Alr.n. appropriat vbo ſapia ⁊ alr notitia intellectualis. Dicit eniꝫ a ꝓprietate ſapiētia: qꝛ ſapiētia ꝯcurrit ad pducendū ipꝫ vbū: ſꝫ dī actualis notitia rõne emanationis paſſiue: qꝛ eo mõ ꝓcedit: ſicut actualis notitia.ſ. per actū dicēdi: ſicut pꝫ in creaturis vbi nihil dī niſi actus intelligēdi.

Alr ſapia ⁊ alr notitia actualis appropriat vbo diuino: ſꝫ ꝯſidera inſtantiam.
D. q̃druplex.
Appropriata vbo que ſūt?

¶ Sed hic oriunt alique diffi. Prima eſt que ſunt que appropriata ſunt verbo. ¶ Dico ꝙ notitia: ars: ſapiētia: veritas: ⁊ breuiter quecūqꝫ analogiam habent ad intellectū appropriant vbo: ſicut que ad voluntatē appropriant ſpirituiſancto.

D

¶ 2a diffi. eſt videre que ſunt vbo ꝓpria. ¶ Dico ꝙ gnãtio: vbuꝫ vel verbatio paſſiua: natiuitas: ⁊ imago ſm Aug.

Propria vbo que ſunt?
A.9.⁊.15.tri. ⁊ alibi ſepe.

¶ 3a dif. Utrū iſta appropriatio ortum habeat a nã rei. an ſolū ab intellectu noſtro fingatur vel fabricet. ¶ Dico ꝙ ex nã rei. Sapiētia.n. ex nã rei aliū ordinē hꝫ ad filiū: quē nõ hꝫ ad alias pſonas. Nullus eniꝫ eſt pñm pductiuū niſi verbi: ⁊ iõ ſibi appropriat: qꝛ ſic inuenit in re. eodē mõ de charitate reſpectu ſpūſſancti.

Appropriatio oꝛt ex nã rei

¶ 4a diffi. Si oīa que ſunt in verbo ꝓpria ei ſint idē. ¶ Dico ꝙ ſi ponamus gnõnē ⁊ filiationē eiuſdē rõnis eſſe in deo ⁊ in creaturis: opꝫ dicere ꝙ differūt in deo formalr: ſicut in creaturis. ¶ Ad argumentum patet.

Conſidera illud ad ſcotū.

¶ Queſtio. III.

Utrum verbū ſm eandē rõnē formalem dicat de deo ⁊ creatura.

E

Hic introducit vna opinio. Dicit eniꝫ ꝙ nõ: qꝛ verbuꝫ diuinū eſt de gñe ſubē: vbuꝫ autē creatū de gñe q̃litatis. ğ nõ ſunt eiuſdē rõnis.

Op. alior.

¶ Cõtra iſtã opinionē arguo 4r. Primo ſic. Aliqs põt eſſe certꝰ ꝙ oīa per vbū facta ſunt. qñ.ſ. recitatur euangeliū: ⁊ cū hoc dubitare vtꝝ ꝑ vbuꝫ creatum vel increatū. hoc de facto pꝫ in Arrianis. ¶ 2° ſic. Quicqd cõuenit vbo creato inq̃tū vbū eſt ꝯuenit ⁊ diuino. ſi.n. aliqd dicat ꝯuenire vni qđ nõ alteri. hoc nõ erit inq̃tū verbū: ſꝫ ꝑꝑ aliaꝫ rõnē: ſꝫ q̃cūqꝫ ita ſe hñt ſunt eiuſdē rõnis cū iſta reduplicatiõe. ğ. ¶ 3°. Quecūqꝫ ita ſe hñt ꝙ qcqd repugnat vni inq̃tū tale repugnat alteri inq̃tū tale: illa ſunt idēꝫ in illa rõne ſup quã cadit reduplicatio ⁊ repugnãtia: ſꝫ hꝰ ſunt verbū diuinū ⁊ creatuꝫ inq̃tū verbū ſunt. ğ ⁊c̃.

Impugnꝰ 4r
A.I. recipit.
A.I.h declaratio.

F

¶ 4° ſic. Ubi pñm eiuſdē rõnis ⁊ pductio eiuſdeꝫ rõnis ibi pducibile eiuſdem rationis: ſed memoria fecūda que eſt p̄ncipium pductiuum verbi eſt eiuſdem rõnis in deo ⁊ in creaturis. ergo verbū qđ vtrobiqꝫ pducit eſt eiuſdē rõnis vtrobiqꝫ.

Uſ pñcere. de ꝯñr.

¶ Dico ğ ꝙ verbuꝫ diuinuꝫ ⁊ creatū ſunt aliquo mõ eiuſdeꝫ rõnis formalis in deo ⁊ in creatura vt pbant rõnes adducte: ⁊ breuiter oēs que ꝯcludunt de ente.

Op. ꝓpria.
Cõcluſionē affirmatiuam ſuſtinet.
Obijcit 4r.

¶ Sꝫ ꝯ hoc inſtat 4r. Prio. Qñ aliquid intrinſece ꝯſtituit ex aliqbꝰ: variato altero ꝯſtituentiū variat totū: ſed vbū creatuꝫ ꝯſtituit ex actu itelligēdi ⁊ dictione paſſiua: in deo aũt ex eſſentia ⁊ dictione. ğ altera ps variat. ¶ 2°. Reſpectus nõ ſolū variant ex terminis: ſꝫ ēt ex fundamētis: cū ab vtriſqꝫ dependeant: ſꝫ dictio paſſiua que eſt cõſtitutiua vbi hꝫ fundamentuꝫ aliud in deo: qꝛ eſſentiã. aliud in creatura: qꝛ actū intelligēdi. ğ variat.

G

¶ 3°. Sicut actꝰ intelligendi diuerſificant ex diuerſitate obiectoꝝ: ita ⁊ vba: ſꝫ obiectū verbi diuini nõ eſt eiuſdeꝫ rõnis cū obo vbi creati: qꝛ ibi eſſentia diuina: hic interduꝫ lapis. ğ nõ ſunt eiuſdē rõnis. ¶ 4°. Qñ aliqua ſunt eiuſdē rõnis qcqd dī in qd de vno vt ſic: ⁊ de alio: ſed actꝰ intelligendi dī in qd de vbo creato ⁊ nõ d̄ vbo diuino: vt patuit ſupra. ergo nõ ſunt eiuſdeꝫ rõnis formalis.

Cõſtituta duplicia.
Conſidera in eadē argum.

¶ Ad p̄m dico ꝙ illa ꝓpoſitio eſt vera vlr in ꝯſtitutis ꝑ ſe: ſꝫ in ꝑ accñs ꝯſtitutis nõ eſt veꝝ. nã in illis q̃ ſunt ꝑ accñs totuꝫ ſtat eiuſdē rõnis formalis. Exēpluꝫ. Nã albuꝫ eſt eiuſdem rõnis formalis in lapide ⁊ in ligno: ſed vbuꝫ nõ eſt aliqđ ꝯſtitutuꝫ ꝑ ſe: iõ nõ valet. ¶ Ad 2m dico ꝙ ſicut in creaturis actus itelligēdi diuerſificat ſpẽ: ita ⁊ dictiones paſſiue que in eis fundat: tñ in rõne cõi ꝯueniūt: ſꝫ nõ in rõne ſpecifica. Eodē mõ dico ꝙ vbuꝫ diuinum ⁊ creatū nõ ſunt eiuſdē rõnis ſpecifice: ſꝫ tñ ꝯueniunt in rõne cõi.

Eſſe eiuſdem rõnis cõuenit duplr.

¶ Ad 3m dico ꝑ idē. Nõ.n. volo dicere ꝙ verbū diuinū ſit eiuſdē rõnis ſpecifice: ſed tñ ꝯueniunt in rõne gnãli vbi: ⁊ hoc nõ iportat argumētuꝫ: ſꝫ ſoluꝫ de identitate ſpecifica.

H

¶ Ad 4m dico ꝙ illa q̃ ſunt eiuſdē rõnis ſpecifice eadē p̄dicata qdditatiua hñt. mõ dico ꝙ verbuꝫ diuinuꝫ ⁊ creatū nõ ſunt hꝰ. tñ inq̃tum ſunt eiuſdē rõnis illa ꝓpoſitio eſt vã. Dico.n. ꝙ actꝰ itelligēdi nõ dī de vbo creato inq̃tuꝫ vbū eſt: ſed inq̃tuꝫ tale.

¶ Sed hic eſt diff. Que eſt illa rõ gnãlis verbi in qua oīa ꝯueniunt: ⁊ ſub qua rõne actus intelligendi intrat rõnem verbi creati ⁊ non verbi inquantum verbū eſt. hoc eſt querere que eſt illa rõ addita verbo in genere.

Dubium.

¶ Dico ꝙ ſicut rõ formalis albi inquantū album eſt: eſt ꝙ ſit diſgregatiuū: ⁊ illud nõ variat ſiue album ſit in lapide ſiue in cygno: ſed ſemꝑ eſt eiuſdem rõnis inq̃tum album eſt. ſic in ꝓpoſito eſſe pductuꝫ qdditatiue: nõ aũt denoīatiue ꝑ actū dicendi eſt rõ cõis verbi

Rõ cõis vbi tranſcēdētis q̃.

I ¶ Ad argumentum patet. ¶ Queſtio. IIII.

Utrum In diuinis ſit verbum eſſentiale.

Op.4ᵉ alioꝝ

Hic dicendū eſſet ſm ꝙ dictum fuit in priorib⁹ qōni bus de v̾bo. Qui dicūt v̾bū eē notitiā decla ratiuā: hnt dicere ꝙ ſic. Nā quelibet pſona hꝫ notitiaꝫ pfectā de eſſentia diuina. Silr̄ g ponūt verbū eſſe ſpēꝫ intelligibilē: hnt idē dicere: qꝛ in qualibet pſona eſt ca dē exēplaritas. Eodē mō de gdditate: qꝛ in q̄libet pſo na eſt gdditas itelligibilis. Silr̄ de eſſe cognito qḋ eſt in q̄libet pſona.

Impugnᵒ 3ᵉ

¶ Sed iſte opiones ſtare non pñt de v̾bo ſicut ſupi⁹ fuit oſtenſuꝫ: nec ēt quātū ad illḋ qḋ ꝯſe quit .ſ. ꝙ in diuis ſit v̾bū eſſentiale. nā illud vī incōue niēs.

7.tri.c.4. K

Prio: qꝛ ſm Aug. eo v̾bū quo filiᵒ: ſꝫ in diuinis nō ponit̄ filiᵒ eſſentialis. g̃ nec ponit̄ v̾bū eſſentiale. ¶ 2ᵒ. Uerbū nō dī niſi reſpectu memorie: memoria g̃ hēret terminū adequatū in v̾bo eēntiali: ⁊ p ꝯñs nō poſſet vl teri⁹ pducere v̾bū notionale. Jō dico ꝙ in diuinis non eſt v̾bū eēntiale: qꝛ v̾bū eſt dictione paſſiua v̾bū: ſed di ctio paſſiua eſt ꝓprietas pſonalis. g̃ ⁊c̄.

Op'o ppria. Nō dat v̾buꝫ eēntiale. vide Sco.i repor. hic. D.q̄druplex

¶ Sꝫ oriuntur alique dif. circa v̾bū. Pria. ſi v̾bū naſcit̄ de oib⁹ q̄ ſunt in memoria pr̄is. ¶ Dico ꝙ pr̄ ⁊ filius pñt cōparari ſm duplicē ordinē. ſ. ſm ordinē eſſendi ⁊ ſm ordinē operā di.

Ordo duplx

¶ Dico g̃ ꝙ p illo ſigno p quo cōpant̄ in eſſe de oi bus que ſūt in pr̄e naſcit̄ v̾bū. p illo. n. ſigno nihil eſt in pr̄e vel in memoria pr̄is niſi illud qḋ eſt deus formalr̄ vel realr̄.

Limita vt.8. q.1.hui⁹ dif. Uerbū diuiꝫ eē v̾bū creatu re pōt itellig duplicit̄.

¶ Sꝫ eſt ne v̾bū creature. Dico ꝙ aliqḋ pōt intelligi eſſe v̾bū alicui⁹ duplr̄. vel p̄ncipiatiue: ſic dici mus ꝙ verbū eſt verbū memorie. vel terminatiue: ſic dicim⁹ ꝙ v̾bū eſt v̾bū lapidis.

L

¶ Dico ꝙ v̾bū diuinuꝫ nō eſt creature p̄ncipiatiue: quia creatura nō ptinet ad memoriā pr̄is p illo ſigno p quo pducit̄ v̾bū: ſed ſoluꝫ intellect⁹ ⁊ eſſentia: ſed terminatiue. ¶ Dico ꝙ eſt ſoli⁹ eſſentie p̄ncipiatiue nō terminatiue.

Uerbū creatū comparat ad obm duplr̄.

¶ Sed eſt ne ver bū diuinū v̾bū obiectiuū? ¶ Dico ꝙ verbū noſtrū hēt cōparationē dupliceꝫ ad obm. ſ. ad obm vt ad pductiuū: ⁊ ad obm vt ad terminatiuū. ⁊ hui⁹ rō eſt: qꝛ eſt eſſentia liter opatio quedā. Opatio aūt ex eo ꝙ pducta reſpicit p̄n^m pductiuū: ex eo aūt ꝙ opatio reſpicit obm vt ter minatiuū: qꝛ reſpectu alicui⁹ obiecti eſt opō: ſicut viſio re^e alicui⁹ obiecti terminātis eſt viſio.

Uerbū diuiꝫ nō aſpic obꝫ.

Jdcirco verbuꝫ noſtrū hꝫ ipm duplicē aſpectū ad obm. Uerbū aūt di uinū lꝫ ſit ens pductū: ⁊ iō reſpicit p̄n^m pductiuū: qꝛ tñ nō eſt eēntialr̄ opatio: ſic̄ nec actus intelligēdi: ſed ſolū eſſentia. hinc eſt ꝙ nō eſt obiectiuū rōne q̄ v̾bū nec rō ne ꝓpria. ergo ⁊c̄.

M

¶ 2ᵃ dif. Utrū v̾bū diuinū reſpiciat volūtatē vt p̄n^m pductiuū. ¶ Dico ꝙ 4ᵒʳ gnā v̾boꝝ inueniunt̄ in creaturis. Qḋdā. n. eſt v̾bū qḋ non hꝫ niſi vnū p̄n^m pductiuū: ſicut qñ potētia intellectiua cognoſ cit ſeipſaꝫ intuitiue: ibi eſt. n. idē intellect⁹ ⁊ intellectū. ¶ Aliud eſt v̾bū qḋ hꝫ duo tñ p̄ncipia pductiua: ſicut qñ itellect⁹ nudus habitibus intelligit obiecta extrinſe ca: qꝛ ibi cōcurrūt obiectū ⁊ potētia: ſicut p̄ncipia diſtin cta.

Uerbū 4ᵉ in creaturis idē ſupra.dif.3.

¶ Aliud eſt v̾bū ad qḋ cōcurrūt 3ᵃ. ſ. qñ potētia ha bituata elicit actū reſpectu obiecti extrinſeci: qꝛ ibi po tentia ⁊ habit⁹ ſunt ⁊ obiectū que ſunt tria diſtincta cō currētia. ¶ Aliud eſt v̾bū ad qḋ cōcurrūt 4ᵒʳ. ſ. qñ po tentia habituata itellectiua itelligit obm extrinſecū ad imperiū volūtatis. nā ibi cōcurrūt potētia ⁊ obiectum ⁊ habitus ſicut ad 3^m. ⁊ vltra volūtas in rōne intellectū mouētis ad actū ⁊ iperātis ei: ⁊ illud v̾bū eſt iperatū: ⁊ de iſto dicit Aug. ꝙ v̾bū eſt cū amore notitia.

9.c.15.trini. Uide.6.dif. 8.ad h. Singularis imagina io ꝙ trib⁹ ꝯcurrētibus in gnōne v̾bi diui q̄re Sco.

¶ Ad ꝓ poſitū q̄ntū ad verbū diuinū ꝯcurrūt iſta. ſ. intellectus tāq̄ȝ potētia dictiua: qꝛ ſolus itellect⁹ eſt dicere. ¶ 2ᵒ. Eſſentia in rōne obiecti: qꝛ lꝫ obm nō dicat̄ itellect⁹ dicē nō pōt niſi obō ꝯcurrēte. ¶ 3ᵒ ꝯcurrit ſapia: oīs. n. po^a hituata potēs pducē hꝫ hitū cōproducētē. ſi re^e obi re^e cui⁹ ē po^a pductiua hēat hitū: ſic̄ declarātū fuit.

N

Cōſidera cu̾ ſic inſtantiā ri ſcie.

¶ Sꝫ 4.^m ibi nō ꝯcurrit. ſ. volūtas: qꝛ v̾bū ibidē eſt nāle ⁊ pre ueniēs oēm actū volūtatis pductiuū: ſic̄. n. itelligē p̄ce dit velle: ita pducē po^e itellectiue p̄cedit pducē volū tie. ¶ Sic g̃ pꝫ quō re^e v̾bi diui nō ꝯcurrit ibi volūtas vt p̄n^m pductiuū.

Uide Sco.q. 14. quolib. ⁊ vbi ibi nōul.

¶ 3ᵃ dif. Utꝝ v̾bū diuinū hēat re^{em} ad creaturā. ¶ Dico ꝙ creature itelligunt̄ hr̄e 4ᵉ eſſe. p̄. ſ. actualis exñtie: ⁊ 2ᵒ in po^a obiā: ⁊ iſto mō v̾bū diuinū nullū re^{em} actualē hꝫ ad creaturā: qꝛ cū hitudo actualis actualr̄ depēdeat a termino: nihil aūt in v̾bo diuino eſt qḋ actualr̄ depēdeat ab eo qḋ eſt ex̄. Sꝫ aliud eē hñt crea ture in itellectu diuino. ſ. exēplariter: ⁊ 4.^m eſſe hñt in vo lūtate diuina. ſ. v̾tualr̄: ⁊ qꝛ ſm illḋ eē ſūt idē ꝙ v̾bū diuinū vel diſtincta. hinc eſt ꝙ re^{em} diſtictionis vel idētitatis hꝫ v̾bū diuinū ad iſta: nec h̾ eſt magnū icōueniens: ſꝫ iſta nō ſūt ꝓpa v̾bo.

Eſſe creature quadruplex.

O

¶ 4ᵃ diffi. Utꝝ v̾bū reſpiciat creatu ras q̄ ſūt in deo: ſic̄ p̄n^m ei⁹ pductiuū. ¶ Dico ꝙ ſi v̾bū reſpiceret creaturas q̄ ſunt in deo vt ei⁹ p̄n^m pductiuū. h̾ eēt vel vt ſunt in diuina volūtate v̾tualr̄. ⁊ hoc nō: qꝛ vt dictū eſt ſupra: volūtas nō ꝯcurrit nec aliqḋ qḋ ſit in vo lūtate. vel ſꝫ eē exēr qḋ hñt in itellectu: ⁊ h̾ nō: qꝛ ſic ptinent ad ſciam. Scia aūt nō eſt p̄n^m pductiuū v̾bi diui: ſꝫ p̄ciſe ſapia: eo ꝙ p̄ciſe pficit itellectū re^e obi illi⁹ re^e cui⁹ ⁊ a quo ptialr̄ pducit̄ v̾bū ⁊ nō ſcia: ſꝫ ſolū pficit itellectū ad extriſeca.

Qr̄ ſola ſapia ſit p̄n^m quo pductiuū v̾bi: nō tñ ſcia.

Uel poſſet dici vt ꝯtinent̄ ſuper eminēter in eēntia diuina: ⁊ h̾ nō: qꝛ re^{em} ad extrinſeca eſt poſterior oī habitudine ad intrinſeca: ⁊ prius pducit̄ v̾bū q̄ȝ aliq̄ hitudine intelligat̄ in eſſentia re^e creature.

Jdeꝫ.8. ſcpe ⁊ vbi ibi nōul.

¶ Diſtinctio. XXVIII. ¶ Queſtio. I.

Preterea conſiderari opꝫ ⁊c̄.

P

Circa diſtōneꝫ 28^{am} q̄ero. Utrum ingenitū aut innaſcibile ſint ꝓprietates patris. Et nō: qꝛ ꝯueniunt ſpī ritui ſancto q eſt igenitus ⁊ innaſcibilis. ¶ Cōtra. Eſſe a ſe eſt ꝓpriū pr̄is: ſꝫ eē in genitū eſt eē a ſe. g̃ ⁊c̄. ¶ Hic 4ᵒʳ ſūt vi dēda. Prio qḋ ē igenitū ⁊ inaſcibile. 2ᵒ vtꝝ ingenitū ⁊ inaſcibile hēant diſtōnē in pſona patris. 3^m eſt de ordie coꝝ adinuicē. 4^m ſi ſunt ꝓprietates pr̄is: qḋ eſt q̄ſituꝫ.

Quantū ad p̄^m dicūt aliq ꝙ igenitū dicat plenitu dinē fecūditatis ⁊ fontalitatis.

Henrici ord. Op.alioꝝ: q̄ re bonauēturam h.

¶ Cōtra illud argnt̄ 4ᵉ. Prio: qꝛ plenitudo fecūditatis eſt pfe ctio ſimplr̄: ⁊ p ꝯñs oib⁹ pſonis cōis: ſꝫ igenitum nō eſt cōe. g̃ ⁊c̄.

Impugnᵒ 4ᵉ Q

¶ 2ᵒ ſic. Ois plenitudo eſt ifinita: qꝛ q̄cqḋ eſt in deo q̄ntū eſt ifi^m: ſꝫ oē ifi^m eſt cōe trib⁹. g̃ ⁊c̄. ¶ 3ᵒ. Fe cūditas itellect⁹ nihil aliḋ eſt niſi vis pductiua ipſius itellect⁹. Uis aūt pductiua eſt p ſe paſſio illi⁹ cui aduc nit. Tūc ſic. Ubicūq; eſt inenire ſubꝫ ē iuenire p ſe paſ ſionē: ſꝫ in filio eſt iuenire itellm. g̃ ⁊ vim pductiuaꝫ: ⁊ ſic in filio erit igenitū ſi igenitū dicat illā plenitudineꝫ ſimplr̄. Silr̄ 4ᵒ arguo eodē mō ꝺ fecūditate volitiua: qꝛ ipſa erit vbi volūtas: ⁊ ſic erit i filio ⁊ ſpūſācto: ⁊ ſic igenitū ⁊ inaſcibile erūt i vtroq;. Et iō dico ꝙ igenituꝫ ⁊ inaſcibile nihil poſitiuū dicūt i pr̄e. Nā i pr̄e nō ē niſi eēn^a ⁊ relō. certū eſt ꝙ igenitū nō eſt eēn^a: qꝛ tūc eēt in filio. nec relō: qꝛ nō p̄nitas: qꝛ ſꝫ Aug. ſi pr̄ nō gnāſſet nihil phiberet ipꝫ eē igenitū. nec eſt ſpiratio actiua: qꝛ illa eſt i filio: ⁊ ſic igenitū eēt in filio. relinqt̄ g̃ ꝙ ſit rō neg^{ōis}: ſic̄ icorruptibile dicit negōnē corruptiōis: ita in naſcibile dic̄ neg^{ōeꝫ} natiuitatis ⁊ gnōnis paſſiue.

Ingenitum ⁊ inaſcibile qḋ dicit in patre

5.tri.c.6.

¶ Sꝫ ꝯtra iſta inſtat̄ 4ᵉ. Primo ſic. Nulla iperfectio dꝫ po ni in diuinis: ſed ois p̄uatio dicit impfectionem. g̃ nulla p̄uatio dꝫ poni in diuinis. ¶ 2ᵒ ſic. Priuatio ponit̄ ad

Obiicit 4ᵉ.

A Quis in diuis non dr̃ posse ab esse.

sinistrã partẽ entis.positiuũ ad dexterã.ergo positiuũ dicit pfectionẽ.ꝑuatio vo ipfectionẽ. ¶ 3° sic. Priuatio dicit negationẽ in apto nato:ſ3 deꝰ negationẽ nulliꝰ h3: qḋ sit aptũ natũ haberi ab eo.ğ ꝑuatio aliq̃ non est in deo. ¶ 4° sic. Illud nõ est ponẽdũ in deo qḋ eque ꝯuenit nihilo:ſ3 esse igenitũ ꝯuenit nihilo.ğ igenitũ nõ est ponẽdũ in deo. ¶ Ad pᵐ dico q̃ ꝑuatio q̃ ꝑcise pfectionẽ ꝑuat:illa est q̃ iperfectionẽ dicit. ¶ Circa qḋ sciẽdũ q̃ ꝑuationes distinguunť ſ3 distictionẽ positiuoꝝ qbꝰ opponunť.

Priuatio est quadruplex.

¶ Quedã.n.ꝑuationes sũt q̃ ꝑuãt pfectiones:sic igrãtia ⁊ nesciᵃ.⁊ ista dicũt ipfectionẽ. Alie sunt q̃ ꝑuãt nõ pfectionẽ simplr:ſ3 pfectionẽ ſm qd solũ:sic inalatũ. Esse.n.aiatũ l3 dicat pfectionẽ:tñ dicit pfectionẽ ſm qd:⁊ iõ eiꝰ ꝑuatio dicit iperfectionẽ talẽ. ¶ Alie aũt sunt que ꝑuant iperfectionẽ sic incorruptibilitas:q̃ corruptionẽ priuat:⁊ iste dicũt perfectionẽ:⁊ ponũť in deo:eo q̃ dr̃ imortalis ⁊ silia.

Nõbilis doctrina vbiq3 necessaria.

B Que ꝑuatio pfectionẽ ⁊ q̃ impfectionez importat ⁊ q̃ in diuis poni h3 quecq3 nõn notanter. Unã ꝑuationũ q̃druplicia sub alia fnia nõnter.

¶ Alie sũt que ꝑuant illa q̃ neq3 pfectionẽ neq3 impfectionẽ dicũt.hõ est ingenitũ:qḋ ꝑuat gñõnẽ que nec pfectionẽ nec iperfectionem dicit:⁊ talis bñ põt poni in diuinis. Eodẽ mõ dico ad 2ᵐ. ¶ Ad 3ᵐ dico q̃ sunt 4ᵒʳ gnã ꝑuationũ. Quedã.n.ꝑuatio est que est carẽtia in apto nato ſ3 idẽ indiuiduũ:sic catulus idẽ nũc cecus est aptꝰ videre. Alia aũt est que nõ est ſ3 idẽ indiuiduũ:ſ3 ſm eãdẽ spẽm:sicut hõ cecꝰ inq̃tũ hõ est aptus videre nõ inq̃tũ hic hõ. Alia est ſ3 genꝰ:sicut talpa est apta videre inq̃tũ aial:nõ tñ inq̃ᵐ talpa. Alia est ꝑuatio q̃ est carentia in apto nato ſ3 trãscẽdãs:sicut suba est indepẽdẽs inq̃tũ suba:ſ3 tñ inq̃ᵐ ens est apta dependere:nec sibi repugnat:q2 accidenti ꝯuenit. ¶ Dico ğ q̃ loquẽdo de ꝑuatione tribus pmis modis sic accipiẽdo ꝑuationẽ iq̃tũ hõ nõ ponit in dõ. Nõ pmo mõ:q2 qcqd possibile est eẽ in deo totũ est ibi in actu. Nec alijs duobꝰ modis:q2 deꝰ nõ est in gñe vel in spẽ. S3 4° mõ bñ sibi ꝯuenit. Deus.n.dr̃ icorruptibilis nõ q̃ p ꝑuationẽ gñis vel spẽi hoc sibi ꝯueniat:ſ3 q2 inq̃tũ ens.sibi nõ repugnat:⁊ ita p suũ trãscendẽs:⁊ sic dico in ꝓposito.

C Qualis ꝑuatio ponit i dõ A.i.ꝑ rõnes.

¶ Ad 4ᵐ dico q̃ ingenitũ dr̃ quatuor modis. Aut q2 nullo mõ põt ei ꝯuenire gnõ ſm aliqd qḋ sit in eo.isto mõ solũ nihil dr̃ igenitũ q2 oẽ aliqd h3 in se aliquã rõnẽ formalẽ cui gnõ nõ repugnat. Un isto mõ chimera dr̃ ingenita. Aut q2 nullo mõ põt sibi ꝯuenire gnõ ꝓprie sumpta:l3 bñ possit sibi ꝯuenire generatio sumpta cõiter.s.gnõ sũpta cõiter p pductione: ⁊ isto mõ dr̃ spũssanctꝰ igenitus:q2 ꝓprie nõ est genitus ſm Aug.de tri.⁊ ita ẽt angelus dr̃ igenitus:q2 nullo mõ gnãri põt nec a deo nec a creatura:accipiẽdo ꝓprie gnõnẽ:l3 pducať a deo. 3° mõ dr̃ ingenitũ:q2 nõ põt ei ꝯuenire gnõ simplr:vt.s.genito qḋ,ſ3 cũ determinatione bñ.vt scil3 sibi cõueniat vt termino foiali gnõnis:⁊ isto mõ eẽntia diuina dr̃ igenita:q2 simplr nõ gñať:l3 sit bñ terminꝰ foialis gnõnis diue. ¶ 4° mõ dr̃ igenitum cui nõ põt ꝯuenire aliq̃ mõ gnõ accepta gñalr p oi pductiõe:l3 i eo sit aliq̃ rõ cui passiua gnõ nõ repugnat: ⁊ isto mõ sola psona pris dr̃ igenita:q2 nullo mõ pducta:ſ3 tñ ei nõ repugnat iq̃tũ psona vl inq̃ᵐ ens.⁊ isto mõ nõ ꝯuenit ipsi nihilo eẽ ingenitũ.⁊ sic p3 ad illud.

Ingenitũ accipit 4ᵒʳ. A.i.aliud.

A.i.scdo mõ dr̃ ingenitũ eẽ aliqd q2 ⁊c.

A.i.5.c.14.

D

A.i.dein.

2° arti.

Quantũ ad 2ᵃᵐ ptẽ ꝑncipalẽ istius q̃õnis opꝫ videre vtrũ igenitũ ⁊ inascibile habeãt distinctionẽ in psona pris. Et si querať de idẽtitate reali eo mõ quo ꝑuationibꝰ põt cõpetere. ¶ Dico q̃ sic:q2 vnius positionis realr est tñ vna ꝑuatio realr:sed gnõ ⁊ natiuitas est vna ꝓprietas realr:q2 si nõ.in filio eẽnt diuerse res.ğ ⁊ ꝑuationes eaꝝ sũt eedẽ. Si aũt queraẗ quesito de distinctiõe aliq̃li ex nã rei:l3 nõ realr:ſ3 mõ cõi formali. Hylarius vr̃ dicere q̃ sic. Ubi sciendũ q̃ iste rõnes abstrahũt a seinuicẽ:⁊ se hñt ſ3 sub ⁊ supra.

Ingenitum ⁊ innascibile q̃uis sint idem realr:distinguũtur tñ foialr.

pãio.s.nã itellectualis. 2° nã viuẽs. 3° nã subalis. 4° nã in vl̃i. Ois enĩ nã itellectualis est viuẽs.nõ aũt ois nã viuẽs est itellectualis:sicut bos viuẽs nã est:: ñ non intellectualis. Ois aũt nã viuens est substãtialis:nõ tñ ecõuerso:quia ignis est nã subalis:nõ tñ viuẽs. Ois nã subalis est nã accepta in vl̃i:nõ tñ ecõuerso:q2 accidẽs est nã accepta i vl̃i:nõ tñ subalis.⁊ sicut ista abstrahũt a seinuicẽ:sic pductiones ꝯñtes abstrahũt. Naꝫ pductio in nã itellectuali est dicẽ.in nã aũt viuẽte est nasci: ⁊ sicut nã viuẽs abstrahit a nã intellectuali:ita natiuitas abstrahit a dictione.in nã aũt vl̃i est productio vl̃r sumpta:⁊ sic abstrahũt a seipsis.ſm aũt istũ modũ ſm quẽ abstrahũt iste pductiones ⁊ vna ab alia pscindiť. sic suo mõ negationes istaꝝ pductionũ. Sicut ğ gnõ ⁊ natiuitas sunt due rõnes formales:⁊ iter se diuerse:sic ingenitũ qḋ est ꝑuatio gnõnis:⁊ innascibile qḋ est ꝑuatio natiuitatis:habẽt aliq̃lẽ diuersitatẽ vel dĩtãz eo mõ quo ꝑuationes pñt hĩe.

E Nã itellectualis viuẽs subalis ⁊ absolute sũpta:q̃lr se sub ⁊ s.ꝓsiderant vide.

¶ S3 hic sũt diffic. Pria est.si sola psona pris h3 ꝑuatiões. ¶ Dico q̃ nõ:q2 spũssanctus h3 nõ pductiuitatẽ.est.n.nõ pducens:ſ3 filiꝰ nullã ꝓpriã negõnẽ h3:q2 ois negatio q̃ sibi cõpetit:vel cõuenit patri vel spũisancto. ¶ 2ᵃ diffi. Quare negõnes spũssancto nõ sunt notiones. ¶ Dico q̃ q2 ad dignitatẽ nõ pertinent.nõ dico ad perfectionẽ:q2 aliqua ad dignitatẽ pertinent que nõ ad perfectionem.

F D.duplex. Prius p.⁊.s. s.sit ꝓpria aliqua ꝑuatio vl̃ negatio:nõ in filio.

Dignitas ⁊ pfectio diue.

3° articulus.

Quantũ ad 3ᵐ ꝑncipale est videndũ quẽ ordinẽ hñt iste ꝑuationes adinuicẽ. ¶ Ad cuiꝰ euidẽtiã est sciendũ q̃ qñcũq3 duo positiua abstrahũt a seinuicẽ:sicut superiꝰ ⁊ inferius:negatio iferioris abstrahit ⁊ est ꝑor ſm ꝯñtiã negatione superioris.cũ ğ ſm pdicta:gnãtio sit superior ad natiuitatẽ:negatio natiuitatis que est inascibile erit ꝑor ⁊ supior ad negationem gnãtionis que est ingenitũ.

Regula nõbilis. Applica ad fallaciã ꝯñtis hanc regulam.

¶ Hoc pbať dupl̃r. Prio logice sic. Prius est ſm logicũ a quo nõ ꝯuertiť subsistẽdi ꝯña:ſ3 nõ seqť.nõ hõ.ğ nõ aial.ecõuerso aũt bñ. nõ aial.ğ nõ hõ.ergo sequiť q̃ negatio inferioris:cuiꝰmodi est inascibile:sit ꝑor negatiõe supioris.s.igenito. ¶ 2° hoc idẽ ostendiť physice sic. Qñ sũt duo ꝑuatiue opposita:q̃to positiuũ plus extẽdiť tanto ꝑuatiuũ magis arťať:sicut q̃to plures sunt hoies videntes tanto pauciores sunt cecitates:⁊ q̃to illud minus:tãto hoc magis dilatať:ſ3 genitũ ⁊ natũ sunt positiua:quoꝝ vnũ magis extendiť q̃ aliud.s.genitũ.ğ eius ꝑuatio magis arťať. Natũ aũt minus extẽdiť.ğ eiꝰ ꝑuatio magis dilatať.ğ ꝑuatio geniti que est ingenitũ magis arťať ⁊ minus extendiť q̃ innascibile que est ꝑuatio natiuitatis. ergo inascibile in plus se h3 q̃ ingenitũ:sicut patet manifeste in nõ homine ⁊ non animali.

G Innascibile ẽ in plus q̃ igenitum. In physica e.de priui.

Ingeniosius cordiger seq̃tur:vt p3 aliñ

H 4° arti.

Quãtũ ad 4ᵐ ꝑncipale videndũ est.si ingenitus ⁊ innascibile sint ꝓprietates patris qḋ fuit q̃situ. hoc facit dif.q2 eẽntia dr̃ igenita psona spũssancti dr̃ ingenita.psona ẽt pris dr̃ ingenita.⁊ 4° tota trinitas. ¶ Dico sicut dictũ fuit supiꝰ in pma pticula q̃õnis accipiẽdo ingenitũ vel inascibile p eo cui nõ cõpetit pduci aliqua pductione:nec vt quo,nec vt qḋ,nec ſ3 aliqd sui. Sic inq̃ accipiẽdo sunt ꝓprietates pris:q2 isto mõ sibi cõueniũt. Nã pater a nullo est pducibilis aliqua pductione:nec vt quo,nec vt qḋ,nec ſ3 aliqd sui. Alijs aũt nõ cõueniunt ista oĩa.nam spirituisancto conuenit pduci aliqua pductione:essentie ꝯuenit pduci vt quo, trinitati conuenit pduci ſm aliqd sui. Relinquiť ğ q̃ sint ꝓprietates patris.

Ingenitum ⁊ inascibile sũt ꝓprietates patris ⁊ qualr.

¶ Sed hic oriũť diffi. Prima est,quomõ priuatio põt esse ꝓpria alicui qḋ sit in deo. ¶ Propter hoc dixerunt aliq q̃ ista nõ dicũt ꝑuationes sed positiua quedam. ¶ Sed illud nihil valet vt patuit supius. Primo:q2 si nõ esse ab aliq̃ diceret aliqd

D. q̃druplex

Op. aliorũ. Impugnaᵒ 4ᵉ

I

Innaſcibile nō dicit poſitiuū aliqd for maliter vt noſtri ter oſtēdit.

poſitiuū in patre: illud nectio eſſet vel abſolutū vel rela tiuū. nō pōt eſſe niſi relatiuū: q2 ꝓpriū eſt ſʒ oīs hō re ſpect9 in p̄re eſt reſpect9 originis. ḡ in p̄re preter origi nē actiuā eſt reſpect9 origis q nō poſſet eē niſi paſſiue. ⁊ ſic p̄r diceret̄ eſſe originat9 a ſe vel ab alio: ſʒ a ſe ma gis: q2 dicūt ꝙ a ſe eſt poſitiuū. ¶ 2°. Quia in diuinis nō ponunt̄ niſi 4°r relōnes ⁊ vnū abſolutū: ⁊ tūc eēnt ne ceſſario qnqʒ. ¶ 3°. Quia ſm Aug. 5. de tri. cū dicimus p̄rē ingenitū nō qd ſit ſʒ qd nō ſit deſignat̄. ḡ nō eſt po ſitiuū. ¶ 4° ſic. Quia tūc eſſet vna inaſcibilitas poſiti ua per te, ⁊ alia negatiua in p̄re. ¶ Aliq aūt volūt dicē ꝙ nō eſt ponēda priuatio i deo: q2 aptitudinē dicit in ſub iecto. hoc aūt dicit īperfectionē. ¶ Sʒ illud nō poteſt ſtare. ¶ Primo: q2 in deo eſt carētia depēdētie ſm quaʒ dī indepēdēs. cū ibi nō ſit aliq̄ depēdentia: ⁊ tñ deo in quātū ens eſt. nō repugnat depēdere. ¶ 2°. q2 in deo ē carētia finis ſm quā accipit̄ rō īfinitatis cū finitas ne get̄ ab eo: tñ deo īquātū ſuba nō repugnat finiri. ¶ 3°. q2 cū dī deus incorporeus ſi illa icorporeitas eſſet poſi tiua: eſſet ibidē duplex incorporeitas. vna poſitiua quā ponis ⁊ alia negatiua. Nā nullus pōt negare qn in deo ſit vere negatio vel carētia forme corpalis. nā rōni for mali ſube que in deo eſt ex ſe nō repugnat eē corpo reū. ¶ 4°. q2 ſi p impoſſe de9 eēt colorat9 ſtātib9 oīb9 po ſitiuis que ſunt in eo formalr nō eſſet inuiſibilis oculis carnis. ḡ p aliqd poſitiuū nō eſt nūc inuiſibilis: ſed p ſolā carētiā coloris. ¶ Dico ḡ q̄tū ad iſtā diffi. ꝙ in deo ve ſunt priuatiōes multe large ſumēdo: ſicut accipit̄ priuatio q̄ dicit aptitudinē rōne traſcēdētis vt dicebat̄ ſuperi9 in 4° mō. Deus tñ ſub rōne ꝓpria nō eſt apt9 natus ad aliqd qd nō hēat. Si dicas. tu ſuppōnis ꝙ īfinitas dicit negationē: ⁊ tñ dicit modū itrīſecū: ſilr incorporeū qd eſt diā de gñe ſube. Dico ꝙ tā īfinitas q̄ʒ incorporeum q̄tū ad rōnes formales coꝝ dicūt priuatiōes q̄ vere ſūt in deo ſuo mō eſſendi ⁊ dicunt̄ de deo: ſed tñ p iſtas ne gatiōes vel priuatiōes bñ circūloqmur aliq̄ poſitiua: vt pote p īfinitatē q̄titatē vtutis per icorporeū dīaʒ ſpiri tualitatis que eſt poſitiua in deo ⁊ creatura. ¶ Si di cat̄ ꝙ nectio in deo erit aliqd iperfectū. ſ. rō illa tráſcen dētis que hʒ aptitudinē ad habēdū qd nō hʒ. ¶ Dico ꝙ ibi nihil dī iperfectū pp rōnē deitatis adiūctā: que oīa ꝯtinet ſupeminēter. Nec ēt rō ſube in angelo dī im perfectio: eo ꝙ nō hʒ illud qd ſibi ſm ſe nō repugnat: q2 talis repugnātia eſt rōne melioris adiūcti. ¶ Sed differūt ne iſte priuationes a negationib9? ¶ Dico ꝙ nō formalr vt pſcindūt ab oī fundamēto: q2 vt ſic vtrūqʒ dicit ſolā carētiā: tñ priuatio ꝯcernit fundamētū aptuʒ natū ⁊ nō negatio. vñ ſub rōne trāſcēdētis ponunt iſte negatiōes in deo. ¶ 2a diffi. Qd eſt fundamētū huius negatiōis. ſ. igeniti vel inaſcibilis. ¶ Dico hic 4°r ꝯnes negatiuas. Prīa eſt ꝙ inaſcibilitas nō fundat̄ ſup eēn tiā: q2 in quocūqʒ eſt fundamētū priuatiōis ⁊ ipſa priua tio: ſed in filio eſt eēntia. ḡ eſſet ibi innaſcibilitas: ⁊ ſic duo oppoſita in eodē ſuppoſito. ¶ 2a ꝯ eſt ꝙ nō fūda tur ſup p̄nitatē: q2 p̄nitati nō repugnat ex ſe eſſe cum naſcibilitate ex ſua rōne formali: vt in creaturis pʒ. Et etiā ingenitū pōt eſſe ſine p̄nitate: q2 ſi p̄r nō genuiſſet nihil ꝓhiberet ipʒ eē igenitū ſʒ Aug. ¶ 3a ꝯ ꝙ nō fun dat̄ imediate ſup eſſentiā ⁊ p̄nitatē ſil' ſūptis: q2 diſtin ctoꝫ fundamētoꝫ foalr ſūt diſtincte priuatiōes foalr: cū priuatiōes diſtinguant̄ ex terminis ⁊ ex fundamētis. ¶ 4a ꝯ ꝙ inaſcibilitas nō fundat̄ p̄ ſup totā pſonā: q2 qcqd attribuim9 pſone p̄ris attribuim9 vel rōne eēntie vel rōne relōnis. Silr cōiter nō dī ꝙ pſona ſit aliud ab eēntia ⁊ ꝓprietate ſil' ſūptis: nō ḡ pōt fūdari in pſona ſi in eis nō pōt fūdari. ¶ Dico ḡ ꝙ igenitū ⁊ innaſcibile

Ca. 6.

A. I. eēt in deo duplex inna ſcibilitas. vna eēt poſitiua ⁊c. Op. alioꝫ ne gātiū in deo priuationem. Impugn9 4r

K

Op. ꝓpria. In deo ſunt priuationes.

L

Per priuatiōnes circūloqmur poſitiua p̄le rūqʒ in deo ⁊ creatura. Ecce qd d̄rit: ſingulariter.

Negatio ⁊ priuatio q̄lr differāt ⁊ nō noc̄eter.

M

Cōclo 4r. Nec ſup eēn tiā: nec ſup pa ternitatē: nec ſuper vtrūqʒ nec ſup p̄ris pſonā p9: ſed ſup priuatatem originis fūda tur inaſcibili tas. 5. tri. c. 6.

fundant̄ ſup p̄nitatē originis q̄ eſt in pſona p̄ris. Et h̄ ꝓbo ſic. Sup illd fūdat̄ priuatio: q̄ poſito ponit̄: ⁊ q̄ ſub lato auferīt̄: ſʒ iſto mō eſt hic. ſupp10. n. habēte p̄nitatē origis ex h̄ ꝙ in tali ſigno eſt: ſibi repugnat eſſe ab alio: tūc. n. eēt in 2°. Circūſcripto aūt ſigno. ſ. p̄nitate origis. ſibi nō repugnat eē ab alio: cū ſtanʒ poſitū in alio ſigno ſit ab alio. ḡ ⁊c. ¶ Intelligēdū tñ eſt ꝙ aliqūe negōnes ꝯueniūt p accñs ſubo ſic hic. hō nō eſt albus. nā ab eo pōt auferri iſta negō. Alio mō ſic iferi9 accidit ſupiori: ſic aialitati in aſino accidit irrōnabilitas. Alio mō p ſe ſed nō ꝯuertibilr ſic icorporeitʒ angelo. Alio mō p ſe ⁊ ꝯuertibilr: ſic icorporeitas ſpūi. ¶ Dico ḡ ꝙ lʒ inaſcibi litas poſſit aliqb9 alijs cōpetere p̄mis trib9 modis. 4° tñ mō ꝯuenit pcīſe p̄nitati origis. ¶ 3a dif. q̄re ſola in naſcibilitas dicat notionē cū in diuinis ſint multe alie pri uatiōes. ¶ Dico ꝙ ad rōnē ꝓpriā notiōis 4°r requirū tur. Primo ꝙ ſibi nō determinet ꝙ ſit poſitiua nec priuati ua. nā 4°r relōnes ſunt q̄ ſūt poſitiue: ⁊ tñ ſūt de nuō no tionū. ¶ 2° ꝙ illud nō ſit cōe trib9: ⁊ iō īfinitas ⁊ icor poreitas nō ſūt notiōes eo ꝙ oīb9 ꝯueniūt. ¶ 3° ꝙ ſit ꝓpria. vni ſoli pſone: ⁊ iō ſpiratio actiua non eſt notio. ¶ 4° ꝙ iportet dignitatē: ⁊ iō iproductiuitas q̄ eſt ꝓ pria ſpiritui ſācto accipiēdo eā ad itra nō ponit̄ notio: ⁊ q2 inaſcibilitas oīa iſta hʒ. hinc eſt ipa pcīſe eſt notio. ¶ 4a dif. Si in pſona p̄ris ſūt alie notiōes. ſ. īſpirītaui tiuitas ⁊c. ¶ Dico ꝙ ſic. tñ q2 ille oēs q̄ ponunt̄ parere ad dignitatē reducunt̄ ad iſtas. hinc eſt ꝙ non ponunt̄ niſi iſte. ¶ Ad arg9 patet.

¶ Queſtio. II.

VTrum ingenitū ⁊ inaſcibile ſint ꝓp̄e tates p̄ris ꝯſtitutiue ꝙ ſic. Oē qd dat eſſe icōicabile ꝯſtituit: ſed iſte priua tiones dant eſſe incōmunicabile. ergo ⁊c. ¶ Cōtra. Quod nō eſt ens nō ꝯſtituit ens: ſed hec nō ſunt entia. ergo ⁊c.

Hic introducit̄ vna opio que dicit ꝙ ſic: q2 ꝓprietas incōicabilis que p̄ aduenit p̄ ſuppoſito ipʒ ꝯſtituit: ſʒ inaſcibilitas eſt hō. ḡ ⁊c. Mi. pʒ: q2 oē qd eſt ad aliud p̄us eſt aliqd ad ſe q̄ʒ ſit ad aliud. igenitū aūt eſt ad ſe. Hāc opionē ꝯfirmo 4r. Primo ſic. Illd cui nō repugnat eē ſine altero: ⁊ alteri repugnat eē ſine illo illd eſt p̄us: ſʒ igenito nō repugnat eē ſine p̄nitate: tñ p̄nitati repugnat eē ſine ingenito. ḡ ingenitū eſt p̄us. Minor pʒ: q2 eēntia in illo pōt p quo pcedit p̄rēʒ eſt igenita. ¶ 2° qñ aliqd indifferēs eſt ad oppoſita ꝯdictorie ⁊ ꝯtrc. p̄us eſt idifferēs ad oppo9 ꝯ dictorie q̄ʒ ꝯtrc: ſʒ eēn9 eſt idifferēs ad gnāre ⁊ gnāri q̄ ſūt ꝯtra. ⁊ ad genitū ⁊ igenituʒ q̄ ſūt ꝯdictoria. ḡ pōt eſt hitudo ad iſta: ⁊ p ꝯñs igenitū ē p9 ꝓpetas ſimplr. ¶ 3°. Qñ aliqd cōpat̄ ad p̄us ⁊ poſteri9. pōt eſt hitudo ſui ad p̄us q̄ʒ hitudo ad poſteri9: ſʒ p̄r p h̄ ꝙ ē genitor cōpat̄ ad poſteri9. p h̄ aūt ꝙ eſt igenitū cōpat̄ ad p̄us. ſ. ad ge nerās ꝙ nō eſt. ḡ ingenitū p̄us eſt gnōne. ¶ 4° ſic. Qñ priuatio ineſt alicui ꝓ illo ſigno ſibi ineſt p q̄ hit9 ſibi op poſit9 apt9 nat9 eſt ſibi ineſſe: ſʒ ſi p̄r gnāret̄ p̄us ineſſet ſibi gnō paſſiua q̄ʒ actiua. ḡ negatio gnōnis paſſiue p̄us ineſt q̄ʒ gnō paſſiua. De rōne aūt ꝓprietatis p̄ icōicabi lis eſt ꝯſtituere. ḡ igenitū ꝯſtituit. ¶ Sʒ ꝯ iſtā opionem arguo 4r. Primo ſic. Perſona relatiua nō pōt formalr ꝯſtitui p illd qd eſt ad ſe: ſʒ igenitū hʒ Aug. 5. de trini. dī ad ſe. p̄r aūt eſt pſona relatiua. ḡ nō ꝯſtituit̄ p igenituʒ. ¶ 2°. Nullū poſitiuū ſup9 ꝯſtituit̄ ex negatiuo vel priua tiuo: q2 tūc totū eſſet priuatiuū: ſed ſuppoſita diuina ſunt poſitiua. ¶ 3°. Nullū ſuppoſitū reale pōt ꝯſtitui ex eo qd nō eſt reale. ſuppoſitum diuinum eſt reale. priuatio aūt nō eſt res. ergo ⁊c. ¶ 4°. Illud qd non hʒ eſſe non pōt dare eſſe: ſed priuatio: cū ſit quedā negatio eſt hō,

N

Singularis imaginatio: ſʒ ſubtilis.

Negatio cōue nit ſubo 4r.

Reſolo. 3.

Ecce qd d̄rit. Ad rōnē no tiōis requirūt quatuor.

O

Cōue h̄ q2 vt ꝯdictio ⁊ ſim

A. I. inſpira bilitas. Nō valde.

Op. alioꝫ. Ricar. Bona uētura ⁊ Tho.

P

5. meta. t. c. 16

Rōnes nō hī les pro op. lʒ eas nō ſequat vide ſco. h̄ ⁊ 4. q. q̄libeti.

Q

Maxia nota bilis.

Impug9 4r.

A

Cõclo rñſiua negatiua quã pbat 4ᵒʳ notabilr vel 3ᵒʳ. A.l.mpſr. Tãgẽ b plura pro ⁊ cõtra.

Dico ergo ꝙ ingenitũ nõ ꝯſtituit pſonã. ¶ Qḋ cõfirmaṫ 4ᵒʳ. ꝑrio ſic. Oĩs diſtinctio aliquoꝝ fundaṫ in pñcipys diſtinctis coꝝ. cũ ḡ eadem ſint pñª ꝯſtitutiua ⁊ diſtinctiua. ſi igenitũ ꝯſtitueret ingenitũ: eſſet fundamẽtũ diſtictiõis que eſt pr̃is ad filiũ. ¶ Tũc ſic. Nullũ reale poſitiuũ põt fundari in ꝑuatione vel negatione: ſʒ diſtinctio pr̃is a filio eſt realis ⁊ poſitiua. ḡ nõ põt fundari in igenito: qḋ eſt ꝑuatiuũ. Uel da q̇ ſic. Seqĩ q̇ diſtictio pr̃is a filio nõ erit realis nec poſitiua. hoc aũt totũ ſeqĩ ex hoc ꝙ ingenitũ poniṫ ꝓprietas pr̃is ꝯſtitutiua. ḡ h nõ põt ſtare. ¶ 2ᵒ illud qḋ ꝯſtituit pſonã fundaṫ imediate in diuina eſſentia: ſed innaſcibilitas non fundaṫ imediate in diuina eſſentia: ḡ nõ ꝯſtituit. Ma. eſt manifeſta. Minorem ꝓbo. Sicut aptitudo nãlis eſt ꝑ ſe paſſio illiꝰ cui ꝯuenit: vt pʒ ex ſupradictis: ita repugnãtia nãlis eſt ꝑ ſe paſſio illiꝰ cui cõuenit. Sic.n. riſibilitas eſt ꝑ ſe paſſio hoĩs: ita repugnãtia ad ridere. ſ. irriſibilitas eſt ꝑ ſe paſſio aſini. cũ ḡ eſſe gnãbile ſit aptitudo nãlis. ⁊ ꝑ ꝯñs ꝓpria paſſio eiꝰ cui cõuenit: ſic repugnãtia ad gnãri: quã intelligo ꝑ inaſcibilitatẽ erit ꝓpria paſſio illius cui ꝯuenit ꝑ̊: ſed ſi igenitũ vel inaſcibile ꝯſtituat ipʒ ꝑ̊ ꝯuenit eẽntie diue. ḡ ingenituʒ ⁊ inaſcibile erunt ꝓpria paſſio eſſentie diuine.

B

Hic poſſʒ poni. 3. argᵐ ſic. 3ᵒ ſic ⁊c̃. ⁊. ſ. 4. vbi aſſignatur. 3. Sco. h ⁊. 4. q. quolibeti.

¶ Tũc ſic. Ubicũqʒ eſt inuenire ſubiectũ eſt inuenire ꝓpriã paſſionẽ: ſed in filio eſt inuenire eſſentiã: ḡ in filio erit reperire inaſcibilitatẽ: ⁊ ſic ꝓprietas ꝯſtitutiua ꝑme pſone eſſet formalr̃ in tribꝰ: qḋ videṫ incõueniẽs. ¶ 3ᵒ arguo ſicut arguit doctor noſter. Nulla negatio eſt ꝑmo icõicabilis: ſʒ formale ꝯſtitutiuũ patris eſt incõicabile ꝑmo. ḡ igenitũ nõ eſt formale ꝯſtitutiuuʒ. Ma. pʒ. Si eniʒ negatio eſſet icõicabilis: qñcũqʒ fundamẽtũ cõicareṫ: ſeqĩ ꝯdictio. ſ. ꝙ in eodẽ fundamẽto eſſent affirmatio ⁊ negatio. Nã ꝑmo eſt fũdamẽtũ cũ negatione. negatio aũt poniṫ icõicabilis. fundamẽtũ aũt cõicabile. ḡ erit fundamẽtũ ſine negatione. ⁊ ꝑ ꝯñs cũ negatione ⁊ affirmatione. ⁊ ſic ꝯdictio. Innaſcibilitas auteʒ fundaṫ imediate in eẽntia que eſt cõicabilis: poſito ꝙ ipſa ſit cõſtitutiua. ⁊ ꝑ ꝯñs eẽntia eſt incõicabilis: ſicut ipſa inaſcibilitas eſt icõicabilis. vel ſi nõ. eẽntia erit cũ affirmatione ⁊ negatiõe.

C

Reſolo

¶ Dico ḡ ꝙ inaſcibilitas nõ põt eſſe ꝓprietas ꝯſtitutiua ꝑme pſone: q2 nullo modo põt eſſe ꝓprietas ꝑ̊ᵉ.

Obijcit 2ᵒ.

¶ Sʒ ꝯ. Eſſentia diuina pſone patris nõ cõicaṫ. diua eẽnᵃ pſone filij cõicaṫ. ḡ idẽ eſt cõicabile ⁊ icõicabile. ⁊ ſic oppoſita ꝑuatiue dĩr de eẽnᵃ. ¶ 2ᵒ. Quia eẽntia diua in pſona pr̃is eſt pñᵐ ꝓductiuũ diuine pſone. in pſona ſpũſſancti nõ. ḡ affirmatio ⁊ negatio de eodẽ. ¶ Ad iſta. ¶ Ad ꝑ̊ᵐ dico ꝙ nõ cõicari nõ ꝯuenit diuine eſſentie imediate: ſʒ mediãte ꝑmitate originis in q̃ fundaṫ iſta icõicabilitas: ⁊ iõ qñ dico eẽntia vt in patre. accipio eã cũ ꝑmitate origis: que eſt fundamẽtũ iſtius negatiõis. qñ aũt dico eẽntia vt in filio. accipio eã ſine fundamẽto: ⁊ iõ affirmatio ⁊ negatio nõ dñr imediate de eodẽ: ſʒ mediãte alio. ¶ Ad 2ᵐ eodẽ mõ. Nã eſſe pñᵐ ꝓductionis ꝯuenit eẽntie vt ſub ꝑmitate originis: in ſpũſſan. aũt nõ eſt ſub iſta ꝑmitate: ⁊ iõ nõ ꝯcludit diſtictionẽ eẽntie: ſʒ ꝑmitatis origis ab alio ſigno.

Subtilis ſuga: ſed inſtantia tãgẽ ꝯñr.

D

Ad motiua ꝑme oꝑ. Qualr̃ igenitũ intelligitur eſſe ad ſe.

¶ Ad argumẽta alteriꝰ opionis. ¶ Ad ꝑ̊ᵐ dico ꝙ Aug. vocat ibi: ad ſe: oẽ illḋ qḋ nõ ẽ poſitiue ad aliḋ: ⁊ q2 igenitũ nõ ſic eſt ad aliud. ſ. poſitiue. dicit ꝙ eſt ad ſe: tñ vĩ expſſe ꝯcedere ꝙ nõ exit genꝰ relõnis. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ bñ ꝓbat ꝙ ingenitũ iꝓprie accipiẽdo ꝓcedit pr̃eʒ: ſʒ tñ illud ꝯuenit eẽntie ⁊ illud nõ eſt icõicabile. Sʒ accipiẽdo ꝓprie igenitũ: ſic ſupra dcm̃ eſt. illud eſt ꝓpriũ pr̃i ⁊ ſeqĩ ꝑmitatẽ. illud.n. eſt icõicabile: ſʒ q2 fundaṫ i ꝑmitate origis q̃ pſupponit pr̃eʒ. hinc eſt ꝙ nõ ꝯſtituit: ⁊ de tali dico ꝙ ipoſĩe eſt eẽ ſine pr̃e: ſʒ ingenitũ

Ingenitũ 2ᵒ vno mõ ꝓcedit pr̃nitateʒ. alioꝰ ſequiṫ.

quod cõuenit eẽntie poſſit. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ duplr̃ deficit. ꝑ̊ q2 nõ eſt ſĩle de poſitiuis ⁊ negatiuis. Negatiua eniʒ nõ pñt eſſe de intrinſeco itellectu aliꝰ poſitiui. Poſitiua aũt ſic. ⁊ iõ lʒ ſi pr̃ eẽt ab alio reſpectꝰ ad pr̃s ꝓcederet reſpectũ q̃ reſpicit illud qḋ eſt ab eo: q2 poſſet eẽ ꝯſtitutiuũ illiꝰ: negᵒ tñ reᵐ ad pr̃s nõ: q2 illa negatio nõ põt eſſe cõſtitutiua pſone poſitiue. ¶ 2ᵒ q2 reᵒ ad pr̃s: lʒ ꝓcedat reſpectũ poſteriorẽ ⁊ ad poſterius: nõ tñ ꝓcedit reᵒ q̇ nõ eſt poſterior: lʒ ſit ad poſteriꝰ. ſ. illũ qui eſt ꝯſtitutiuꝰ: vnaq̃qʒ eni res reſpicit pr̃s illa de ꝑ̊ mõ: q̃ʒ illa q̃ ſibi ꝯueniũt ꝑ accñs: ſic hõ pr̃s itelligiṫ eẽ aiatus: q̃ʒ itelligaṫ eẽ a deo: ⁊ deus pr̃s itelligiṫ ens: q̃ʒ nõ creatiuus: pr̃ ergo pr̃s reſpicit reᵐʒ ꝑnitatis q̃ ꝯſtituiṫ q̃ʒ igenitũ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ habitudo ad ꝑora põt cõcedi ꝑor q̃ʒ habitudo ad poſteriora. ſi habitudo ad poſteriora nõ ꝯſtituit fundamẽtũ vtriuſqʒ: mõ hic habitudo ad filiũ ꝯſtituit: hitudo aũt ad pr̃s nõ. ḡ ⁊c̃. Silr̃ dato ꝙ eẽt verũ: adhuc tñ nõ hẽt ꝓpoſitũ: q2 ingenitũ nõ eſt habitudo ad pr̃s: ſed negaᵒ habitudinis ad pr̃s: ⁊ ideo non valet argũᵐ. nec ꝓbat ꝙ ingenituʒ ꝓcedat ꝑnitatẽ. ¶ Ad argumẽtũ patet.

E

Dña poſitiuoꝝ ⁊ negatiuoꝝ notabilis.

Reſpectꝰ ad poſteriꝰ ⁊ poſterioreʒ ꝗ̃ differunt.

Hitudo ad poſteriora ꝓcedit hitudinẽ ad ꝑora ⁊ qñ: vel ſalteʒ negõnẽ hitudis ad ꝑora.

F

Qõ. III.

1. arti.

Utrum ingenitũ ⁊ innaſcibilitas ſint extrema oppõnis priuatiue. ¶ Hic ꝑmo videndum eſt ſi ꝑuatio eſt alia oppõſitio a ꝯdictione formaliter. ¶ 2ᵒ ſi ꝑuatiue oppoſita ſint incõpoſſibilia. ¶ 3ᵒ de queſito. vtrum ſint extrema talia.

Oꝑ. alioꝝ. Ubi Sco. in poſtpñtis. Impugnatio

Quantũ ad ꝑ̊ᵐ dicunt aliqui ꝙ ſic: q2 oppõ ſicut q̃dã genus diuidiṫ in illas 4ᵒʳ oppoſitiones tanq̃ʒ in ſpẽs diuerſas: cuʒ ḡ ꝑuatiue oppoſita ⁊ ꝯdictorie ſint due ſpẽs oppõnis: relinqtur ꝙ diſtiguiṫ formalr̃. ¶ Sʒ ꝯ. Qñ ſunt aliq̃ duo. q̄ꝝ vnũ nõ addit ad aliud niſi illud qḋ eſt ex rõnẽ formalẽ vtriuſqʒ illa formalr̃ nõ differunt: ſʒ ꝑuatio nõ addit ad negationẽ niſi vel ſubm̃ vel aptitudinẽ nãlẽ: q̄ꝝ neutrũ eſt de rõne formali eiꝰ. ḡ ⁊c̃. Ma. pʒ. ⁊ minor quãtũ ad vnã partẽ. ſ. ꝙ ꝑuatõ nõ addit ad negõnẽ niſi illa duo. ¶ Nũc declaro ꝙ neutrũ illoꝝ eſt de rõne forˡⁱ ꝑuõnis vel negationis. h pʒ ex hoc. cecitas enim ⁊ viſus ex rõne forˡⁱ eoꝝ opponunṫ: ſʒ nec ſubm̃ nec hitudo nãlis ſic opponiṫ viſui: q2 viſus ſtat cũ vtroqʒ. ḡ nõ ſũt de rõne forˡⁱ ꝑuõnis. ¶ Cõfirmaṫ. Nã extrema ꝯdictionis dicunṫ de extremis ꝑuaᵗⁱᵒ in ꝑ̊ mõ dici ꝑ ſe: q2 ꝑuatiuũ eſt forʳ negatiuũ: ⁊ poſitiuũ eſt affirᵐᵐ. ḡ ⁊c̃. Dico ḡ ꝙ non diſtinguunṫ niſi extrinſece. vtpote ꝑ ſubm̃ ⁊ aptitudinẽ.

G

Oꝑ. ꝓpria. Cõclo negatiua ſatis ſingularis. 2. arti.

Quantũ ad 2ᵐ videndũ eſt ſi ꝑuatiue oppoᵗᵃ ſint incõpoſſia. Dicũt aliq ꝙ nõ: q2 ſtant ſil: ſicut pʒ in luna. Lux eniʒ lune ſtat cũ tenebra. ¶ Dicunt ḡ iſti ꝙ nõ ſunt incõpoſſia ex rõnibꝰ formalibꝰ coꝝ: q2 tũc in q̃cũqʒ ḡdu repugnarẽt: ⁊ ſic q̃ñtũcunqʒ minima lux nõ poſſit eẽ cũ q̃lcũqʒ tenebra. nõ ḡ repugnant ex rõnibꝰ foꝛalibꝰ coꝝ: ſʒ ſolũ ſunt icõpoſſia ex ḡdu: vtpote lux valde itẽſa nõ ſtat cũ tenebra. ¶ Cõtra h arguo 4ᵒʳ. ꝑ̊ ſic. Cõtradictoria ex ſuis rõnibꝰ foꝛalibꝰ repugnãt ⁊ ſunt icõpoſſia: ſʒ ꝑuatiue oppoᵗᵃ q̃ñtũ ad rõnes foꝛales non dñt a ꝯdictorijs: vt oſtẽſuʒ eſt. ḡ ⁊c̃. ¶ 2ᵒ ſic. Qḋ ex ſua rõne foꝛali excludit aliud illa ſt icõpoſſia: ſʒ ꝑuõ ex ſua rõne foꝛali excludit poſitiuuʒ: ſicut cecitas ex ſua rõne foꝛali excludit viſum. ḡ ⁊c̃. ¶ 3ᵒ ſic. Cõtraria ex ſuis rõnibꝰ foꝛalibꝰ repugnant ⁊ ꝯriant. ḡ multo magis ꝑuatiue oppoſita. ꝯña pʒ. q2 magis ſunt incõpoſſibilia ꝑuatiue oppoᵗᵃ q̃ʒ ꝯria. añs pʒ ex diffõnibꝰ ꝯrioꝝ. ¶ 4ᵒ. Relatiue oppoſita ex ſuis relõnibꝰ formalibus opponunṫ: ḡ multo magis priuatiue oppoſita. pʒ ꝯña: q2 illa magis opponunṫ q̃ʒ iſta. Dico ḡ ꝙ habent incõpoſſibilitatẽ ex rõnibus formalibꝰ coꝝ. ¶ Sed ꝯ hoc

Oꝑ. alioꝝ. apparens.

H

Incõpoſſia duplicia.

Impugᵒ 4ᵒʳ.

Oꝑ. ꝓpria ſm vnũ modum dicendi.

I Concluſio affirmatiua. Obijcit notãter.

arguo ſic. Accipio habitũ intellectualẽ q põt augeri vtpote ſcia vel ſapientiã: iſta nõ hñt ↄ̃rietatẽ: ſed ſolũ hñt priuatiue oppõnẽ ſic̃ hñs .5. gradus ſcie pfec: ꝛ ſit aptꝰ natus hẽ ſextũ: certũ eſt ꝙ eſt priuatus ſexto: hꝫ ĝ ſimul ſciam ꝛ priuationẽ ſcie. ¶ 2° h idẽ appet in formis ſenſibilibꝰ. Qñ.n. aqua eſt frigida ſimplr nihil hꝫ de caliditate: qñ aũt hꝫ tñ .5. gradus caret alijs qnqꝫ: ꝛ ſic hꝫ gradũ aliquẽ forme ꝛ priuationẽ alicuiꝰ gradus. ¶ Rñdet ꝙ qlibet gradus eſt incõpoſſibilis ſue priuationi: ſicut tota forꝰ priuationi totiꝰ: ꝛ ita nõ ſunt ſil forꝰ ꝛ priuatio ſibi oppoſita: ſed forꝰ vna ſtat cũ priuatione nõ illiꝰ forme q̃ eſt in ſubo: ſꝫ alteriꝰ. ¶ Sed ↄ̃ hoc arguo 4ͬ. p̊ ſic. Qñcũqꝫ aliq̃ nã ſpecifica ſaluat in aliquo gradu: qcqd repugnat ſibi ſm ſuã rõnẽ formalẽ: repugnat ſibi in illo gradu: ſꝫ nã ſpecifica ſm ſuã rõnẽ formalẽ eſt incõpoſſibilis priuationi q̃ opponit nãe: ĝ in oĩ gradu nõ poterit ſtare cũ priuatione nãe. ¶ 2° ſic. Qñ aliqua ſunt eiuſdeꝫ rõnis: cuicũqꝫ vnũ eſt incõpoſſibile ſꝫ ſuã rõnẽ formalẽ ꝛ alteri: ſꝫ iſti gradus acqſiti ꝛ acqſibiles ſunt eiuſdem rõnis formalis. ĝ priuatio q̃ incõpoſſibilis eſt gradui acqſibili: erit ẽt incõpoſſibilis gradui acqſito. ¶ 3°. Qñ aliq̃ ſunt eiuſdẽ ſpẽi ſi aliqd repugnat vni qđ nõ alteri. hoc nõ eſt p rõnẽ ſpecificã eis cõem: ſed tu dicis ꝙ vnꝰ gradus. ſ. acqſitus eſt cõpoſſibilis priuationi alteriꝰ cui non eſt cõpoſſibilis gradus acqrẽdus: ĝ hoc nõ erit ex rõne formali: ſꝫ aliunde. ¶ 4°. Qđ cõpetit aliqbꝰ eiuſdẽ rõnis p poſteriora nã ſpecifica: nõ ↄ̃uenit eis p ipſaꝫ nãm ſpecificã: ſed iſta repugnãtia cõpetit iſtis ex poſterioribus ipſa nã ſpecifica: vtpote ex gradu intenſo ꝛ remiſſo: intẽſio aũt ꝛ remiſſio ſunt poſteriora ipſa nã ſpecifica. ĝ ꝛc̃. ¶ Dico ĝ tñ q̃ cõuictus per iſtas rõnes: ꝙ qñcũqꝫ hĩ gradus alicuius forme intenſibilis: nõ põt ibi hĩ priuatio alteriꝰ gradus ſm rõnẽ formalẽ: qꝛ illa priuatio eodẽ mõ eſſet incõpoſſibilis põi gradui: non ſtat ĝ priuatio reſpectu nãe ſpecifice: ſꝫ reſpectu gradus pfec ꝛ hoc rõne hecceitatis: q̃ hic gradus diſtinguit ab alio gradu: ꝛ eſt priuatio q̃dã q̃titatis virtutis q̃ acqrit: nõ nature. ¶ Per hoc rñdet ad rõnẽ factã p alia opinione. ꝙ priuatiue oppoſita nunq̃ ſunt cõpoſſibilia. Vñ priuatio reſpiciens nãm nuq̃ ſtat cũ nã in quocũqꝫ gradu quãtocũqꝫ minimo ponat: nec ẽt priuatio reſpiciẽs gradum rõne illiꝰ qđ addit gradus ſupra nãm eſt illi cõpoſſibilis: tñ cũ nã in vno gradu bñ ſtat priuatio ad aliũ gradũ: qꝛ cũ alio gradu aliqd eſt quo diſtinguit a p̊: qđ nõ prefuit cũ p̊: nõ opponit ĝ illa priuatio forͤ. Qđ ↄ̃firmat 2ͬ. ¶ Prio ſic. Mobile hñs totã nãm ſpecificã nõ poteſt moueri ad eã: qꝛ nihil põt moueri ad illud qđ iã hꝫ: qꝛ p̃nte habitu ceſſat motꝰ: ſꝫ hñs vnũ gradũ forme albedinis vel cuiuſcũqꝫ forme augmẽtabilis hꝫ totaꝫ nãm ſpecificã forme illiꝰ: qꝛ tota diffõ forme illiꝰ vẽ ſaluat in nã que eſt in vno gradu: ergo nõ põt moueri ad illã. ꝛ p ↄ̃ñs priuatio exiſtens cũ vno gradu nõ opponit nãe ſpecifice. ¶ 2° impoſſe eſt idẽ ſil eẽ in actu ꝛ in potẽtia formali reꝰ eiuſdẽ. ſꝫ hñs vnũ gradũ forme eſt in actu ſm totã nãm ſpecificã. ĝ nõ eſt in poª ad illã. eſſet autẽ in poª ſi hẽret priuationẽ illiꝰ. ĝ ꝛc̃. ¶ Sꝫ remanet diffi. de nocte: qꝛ in nocte ↄ̃cedit cõiter tenebra: ꝛ tñ aliq̃ lux eſt. Dico ꝙ ſi tenebra ſumat formalr p carentia lucis vel forme lucis. Sic dico ꝙ quantucũqꝫ lux in nocte ponat minima nihil erit de tenebra: qꝛ in q̃tacũqꝫ luce ſaluat natura lucis: que eſt incompoſſibilis ſue priuationi. ¶ Si autẽ accipiatur tenebra pro priuatione maioris gradus lucis: põt ↄ̃cedi ꝙ ibi eſt tenebra: qꝛ priuatio maioris gradus lucis: nõ tamen ratione lucis: ſꝫ rõne additi ad lucem quo diſtinguũtur illi gradus: ꝛ hoc p̃rimo reſpicit priuatio.

Nobilis doctrina de cõpoſſibilitate ꝛ incõpoſſibilitate forme ꝛ priuationis. Impugnatio 4ͬ nobilis.

A. l. illo gradu

K

Reſolo ſingularis vtriqꝫ notãda ſm aliuꝫ modũ dicẽdi

L

Priuatio põt cõpari ad duo in formis intẽſibilibus. Applica in ſimili ea q̃ dicit hic ad formas ↄ̃rias intẽſibiles vt ſcia.

2. de ge. l. c. ĝs

M

ſ. ſectis eſt de actu virtuali. ꝛ potẽtia formali.

Dubiũ.

Cõcedi ꝛ negari põt tenebra de nocte.

Quãtuꝫ ad 3ᵐ qđ fuit q̃ſitũ. vtrũ. ſ. ingenitũ ꝛ innaſcibile ſint extrema priuatiue oppoᵒⁿⁱˢ. Pꝫ qd dõm eſt: qꝛ negõnes ſunt in aliq̃: in q̃ inuenit aliq̃ rõ: cui ex ſe nõ repugnat oppoſitũ. ¶ Queſtio. IIII.

N 3. articu.

Vtrum Ingenitũ ꝛ innaſcibile ſint extrema ↄ̃dictiõis. ¶ Hic p̊ vidẽdũ eſt ſi ↄ̃dictio eſt p̃ma oppõ inter alias ſpecies oppõnis. 2°. Vtruꝫ maior vel minor oppoſitio. 3° de queſito.

Quãtuꝫ ad p̃ᵐ dicũt aliq ꝙ relatiua oppõ eſt p̊ꝰ. ꝛ h pbãt ſic. Illud eſt prius aliq̃ a quo nõ ↄ̃uertit ſubſiſtẽdi ↄ̃ñtia: ſꝫ oĩs oppõ eſt relo vel habitudo. Oppõ eniꝫ ex ſuo ↄ̃ceptu eſt ad aliud: nõ tñ eͦ. ſ. ꝙ oĩs relo ſit oppõ relatiua: ĝ oppõ reſpectiua eſt prima. ¶ Sed iſtud ſtare nõ põt. Prio qꝛ illa oppõ eſt prior cuius extrema ſunt priora: ſꝫ extrema ↄ̃dictionis ſunt priora oĩbꝰ extremis aliaꝝ oppõnũ: qꝛ affirmatio ꝛ negaꝰ ens ꝛ nõ ens que ſũt priora oĩbus alijs. ĝ ꝛc̃. ¶ Scđo ſic. Illa eſt prior oppõ que põt ab alijs ſeparari ꝛ nõ eͦ. ſꝫ deꝰ ſubm põt facere ſine vtroqꝫ tam reͥᵘᵉ oppoſitoꝝ q̃ contrarie oppoſitoꝝ. nõ aũt põt facere ſine altero ↄ̃dictorioꝝ. ĝ ↄ̃tradictio eſt prior oppõ q̃ ſit aliqua aliarum. Maior ꝛ minor ſunt de ſe manifeſte. Dico ergo ꝙ oppoſitio ↄ̃dictoria eſt ſimpliciter prima.

1. articu. Opio aliorꝫ. In pᵒ phica. cap. de pori.

Impugnatio duplex.

O

Opio ppria.

Nunc videndum eſt de ſcđo. Vtrũ ſit minima vel maxima. ¶ Dicũt aliq ꝙ eſt minima: qꝛ eſt habitudo cuius extremũ nõ eſt. Alie aũt hñt extrema. ¶ Cõtra. Qñ aliqd cõe immediate diuidit magis opponunt immediate diuidẽtia q̃ cõtẽta ſub altero diuidentiũ. Ex iſta ſequit ꝙ magis opponit diuiſum ꝛ ſuũ oppoſitũ q̃ diuidẽtia ꝛ diuiſiꝫ inter ſe: ſꝫ ens ꝛ nõ ens immediate opponunt: ĝ plus opponunt q̃ ↄ̃tenta ſub ente. ſ. ↄ̃ria vel reſpectiua. ¶ 2°. que ſe totis opponunt magis opponunt q̃ que aliqbꝰ coꝝ: ſicut que ſe totis differũt magis differũt q̃ diuerſa que in aliquo ↄ̃ueniũt: ſꝫ ↄ̃dictoria ſe totis opponunt: nõ ↄ̃ria nec relatiua: qꝛ in aliq̃ ↄ̃ueniũt. ĝ ꝛc̃. ¶ Dico ergo ꝙ minima eſt relatiua. 2° ↄ̃ria: qꝛ habẽt idẽ genus. 3° priuatiua: qꝛ habẽt idẽ ſubiectũ. ¶ Cõtradictoria aũt eſt maxima: qꝛ nihil cõe habẽt: qđ pbat 4ͬ. Primo. qꝛ ſola poª diuina accipit per cõparationẽ ad ↄ̃dictoria: qꝛ põt aliqd educere de non ente ad ens: iõ ↄ̃cludit infinita. ¶ 2°. qꝛ deus põt facere ſubm ſine vtroqꝫ extremoꝝ ↄ̃rietatis ꝛ relonis. nõ aũt ↄ̃dictionis. ĝ eſt maior. nã nunq̃ ſũt ſimul vera: nec ſimul falſa. alie aũt ſimul põt ad minus eẽ falſe. ¶ 3°. qꝛ illud ſoluꝫ dicit impoſſibile qđ implicat ↄ̃dictionẽ. ¶ 4°. qꝛ termini oppoſiti p̃mo p̃nᵒ ſunt in infinitũ diſtantes: ꝛ ppoſitio ex eis formata eſt falſiſſima: ſicut ſua oppoſita eſt veriſſima. ¶ Cõtra q̃druplicĩter. Primo. qꝛ cõtradictoria ſaluant in minime diſtãtibꝰ. ĝ ex ſe nõ maxime diſtãt. ¶ 2°. qꝛ p cõparationẽ ad diuerſa poſſunt ↄ̃tradictoria ſimul eẽ: nõ aũt ↄ̃ria. ĝ ꝛc̃. ¶ 3°. qꝛ ſũt maxime immediata. ĝ minus diſtãtia. ¶ 4°. qꝛ ↄ̃cluditur in oĩbus alijs oppõnibꝰ que ſe hñt p additionẽ ad illaꝫ. ĝ eſt minor. ¶ Ad p̃mũ dico ꝙ nõ ſaluat in alijs q̃ditatiue: ſꝫ ſolũ denoĩatiue: ꝛ pp hoc nõ ſequit ppoſituꝫ. ¶ Ad ſcđm dico ꝙ ſimile Petro: ꝛ nõ ſimile Mauritio nõ ſunt ↄ̃tradictoria. iõ nõ valet. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ eſt ad oppoſitũ. In oĩbus eniꝫ oppoſitis immediatis vnũ ſemp eſt cõiunctũ cũ nõ eſſe alterius. in mediatis autẽ nõ ſic. ꝛ ideo maximã diſtantiã hñt immediata ꝛ maximã inimiciciã. ¶ Ad 4ᵐ dico ſicut ad p̃mũ ꝙ cõtradictio nõ includit q̃ditatiue in alijs: ſed denominatiue tñ: ſicut homo denominatiue eſt nõ aſinus: nõ aũt q̃ditatiue: ꝛ ideo nõ valet. ¶ Quantũ ad 3ᵐ. ſ. de queſito pꝫ qd dicendũ ſit per ea que dicta ſunt ꝛc̃.

2. articu. Opio aliorꝫ. Impugnatio duplex.

Regula.

P

Op. ppria. Hec oppõnũ eſt prior ꝛ maior. vide h notanter. Q ↄ̃dictio ẽ maxĩa oppõ.

Obijcit 4ͬ.

Q

Quõ ſaluatur contradictio in alijs oppõnibꝰ.

A ¶ Diſtinctio. XXIX. ¶ Queſtio. I.

Eſt preterea aliud nomen ⁊c.

Circa diſtinctionē. 29. vbi magr̄ tractat de relone principij. ¶ Ad euidētiā iſti⁹ mãe quero multas qōnes. ¶ Primo. vtꝝ relo ſit aliquid. Et q̄ nō. qa nō eſt qd ſm Augu. 5. de tri. g̃ nō eſt aliqd. ¶ Cōtra. In eodē qñ dicim⁹ pˀcꝫ ingenitū. dicim⁹ qd nō ſit. g̃ p oppoſitū genitū dicit aliqd. ¶ Hic introducunt̄ 4ᵒʳ declarāda. Primū qd ſit relo in gnāli. 2ᵒ q̄ ſunt ꝓprietates relonis. 3ᵒ quot ſunt modi relonū. 4ᵒ ſi relo eſt ens in aīa vel extra aīam. Deinde ad queſitum.

Quantū ad pᵐ dico iuxta dcm̄ beati Aug. 5. ð tri. ꝙ relo eſt ens ad aliud. Iſta autē diffō declaꝛ̄ p̄ p viā diuiſiōis ſicˀ alie diffōnes. Nā p viā diuiſionis diffōnes ingrunt̄. ens aūt diuidit̄ pᵒ ſui diuiſiōe in ens ad ſe: ⁊ in ens ad aliud: relo nō eſt ens ad ſe: g̃ ē ens ad aliud. ¶ 2ᵒ ꝟ idē declaꝛ̄ ex iterptatiōe vocabuli ſꝫ phos q vocāt relonē ad aliqd. illō aliqd nō eſt ipſarūꝫ relo: g̃ eſt ad aliō hñs modū termini et⁹. ¶ Cōtra iſtō inſtat 4ʳ. p̄ ſic. Nā cālitas eſt ad aliud. ſꝫ deus eſt cā: ⁊ p ꝯñs cālitas vā eſt i eo reᵃ oiuꝫ. g̃ i deo ē aliqd ad aliō. ſꝫ qō eſt ad aliud eſt relo ſm dicta: g̃ in deo eſt vā relo ad eꝫ. ⁊ ſicˀ eſt cā realis. ita erit relo realis. ¶ 2ᵒ. Riſibilitas vi eē ad aliō. ſ. ad actū ridēdi: ſꝫ nō eſt relo: qꝛ hō eſt riſibilis dato ꝙ nō rideat: nec ſit act⁹ ridēdi: ⁊ tunc relo eſſet ſine termino: qō eſt ꝯ rōnē relonis: cū g̃ ſit ad aliō ⁊ nō eſt relo. diffō nō erit bona. Eodē mō de mā. ¶ 3ᵒ ipoſe eſt ꝙ ꝯcept⁹ abſolut⁹ icludat̄ in rōne relatiui: ſꝫ ens hꝫ cōceptū abſoᵐ. g̃ nō pōt icludi in rōne relatiui. Maioꝛ eſt nota. Mi. pꝫ: qꝛ ens pōt cōcipi nullo alio itellecto. g̃ eſt abſolutū: ⁊ p ꝯñs diffō relonis p ens nō erit bona. ¶ 4ᵒ. Rō formalis relonis per ſe, eſt ad aliud. rō formalis entis nō eſt ad aliud: g̃ rō formalis relonis nō eſt ens. Minoꝛ pbaꝛ̄: qꝛ diuiſūꝫ nō eſt formalr̄ aliqō diuidēnū: ſed ens diuidit̄ p abſoᵐ ⁊ reſpectiuū: g̃ nō eſt foialr̄ reſpectiuū. ¶ Ad pᵐ vi dōm ꝙ relatio pōt eſſe ſine termino. Dico g̃ ꝙ duplex eſt relo in vli. ſ. actualis ⁊ fundamētalis. cālitas q̄ eſt in deo reᵃ illoꝝ q̄ ſunt extra nō eſt relo actualis: ſꝫ ſolū fundamentalis. ¶ Sꝫ ꝯ. Iſta relo fundamētalis aut eſt ad ſe: aut ad aliud: nō vi eſſe ad ſe. cālitas eniꝫ eſt reᵃ alicui⁹ cauſabilis. g̃ vi ꝙ ſit ad aliud. Dico ꝙ ex ſua qdditate eſt ad terminū: tñ qꝛ fundamētalis nō regrit terminū niſi in potētia. Uel pōt dici ꝙ abſtrahit ab eſſe ad ſe: ⁊ ab eſſe ad aliud. ſi accipiant̄ vniformiter ⁊ actualr̄. qd tñ ſit de ꝟ patebit iferi⁹ in qōne de reſpectu fundamētali. ¶ Ad 2ᵐ de riſibilitate dōm eſt eodē mō ꝙ nō eſt reſpectus actualis. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ens nō hꝫ cōceptum abſolutū nec reſpectiuū: ſed abſtrahit ab vtroqꝫ ſicˀ diuiſūꝫ a ſuis diuidēnb⁹: ſicˀ ſuba a corporeo ⁊ icorporeo. ¶ Ad pbationē qñ dī ꝙ pōt itelligi p ſe nullo itellecto alio. Dico ꝙ illō nō tñ cōpetit abſoluto ꝙ diuidaꝛ̄ ex oppoſito ꝯ reſpectiuū: ſꝫ ēt cōpetit illi qō ſm ſuā rōnē formalē nō eſt ad aliō: ſꝫ abſtrahit: ſicˀ oē diuiſūꝫ a ſuis diuidentib⁹: ita ꝙ illō indifferēs pōt intelligi nullo alio intellecto. ¶ Ad 4ᵐ pōt dici duplr̄. Uno⁰ ꝙ ens nō dī qdditatiue de relone: ſꝫ ſolū eo mō q̄ ſupi⁹ fuit dictūꝫ: ſicut gen⁹ de diia: qꝛ dato ꝙ ſic: tūc relo nō eēt ad aliō ſm ſe totā: ſꝫ ſm rōnē ſpecificā tñ. Aliter aūt pōt dicē g nō vult tenere illā viā: ꝙ ſicˀ hō ex rōne ſpecifica eſt hō: ⁊ nō p multa incluſa in et⁹ qdditate: ſic relo ſꝫ ſuā rōnē ſpecificā eſt ad aliud: ſꝫ oīa ſua pꝛoa itrinſeca nō ſunt ad aliō. Ex iſta diffōne ſequit̄ vna regula vlis. ſ. ꝙ nihil ad ſeipſum refert̄: qō patet ex doctrinā per dicta relo eſt ad aliud. g̃ illud ad qō refert̄ eſt aliud. ¶ Ex iſta aūt regula itroducunt̄ 4ᵒʳ ꝯnes determinate. Prima eſt Augu. p̄ de tri. Nulla res ſeipſam gignit: qꝛ ois relo eſt ad aliud. ꝑducens refert̄ ad ꝑductū: g̃ ꝑductū eſt aliud a ꝑducēte. ¶ 2ᵃ ꝙ idē nō pōt agere in ſeipſꝫ: nec mouere ſeipſūꝫ: qꝛ tam agēs q̄ mouens referunt̄: vnū ad paſſūꝫ: aliud ad motū: g̃ cū relo ſit ad aliud diſtinctū: opꝫ ꝙ paſſum differat ab agēte ⁊ motūꝫ a mouente. ¶ 3ᵃ ꝯ ꝙ excedens ne ccio diſtinguit̄ ab exceſſo: qꝛ excedens ⁊ exceſſūꝫ referunt̄ rōne ineq̃litatis. ⁊ per ꝯñs vnū ab alio diſtinguit̄: ⁊ nō ſolū eſt nō idētitas: ſꝫ alietas qdā ex quo relo regrit termini alietateꝫ. ¶ Ex iſta ꝯne ſeqt̄ euidēter ꝙ eēn ⁊ ꝓprietas aliq̄ mō diſtinguunt̄: qꝛ excedens diſtinguit̄ ab exceſſo: ſed eſſentia diuina excedit ꝓprietatē. g̃ eēntia diuina diſtinguitur aliquo mō a ꝓprietate. ¶ 4ᵃ ꝯ ꝙ cōe diſtinguit̄ a ꝓprio. Nā cōmune refert̄ ad ꝓpriū. g̃ diſtinguit̄ a ꝓpo. Ex hoc formet̄ ſylls de eēntia ⁊ relone. Omne cōe diſtinguit̄ a proprio: ſed eēntia diuina eſt cōis: ⁊ relo ꝓpria: g̃ eſſentia diuina diſtinguit̄ a relone. Intelligēdū tñ ad euidētiā iſtoꝝ ꝙ 4ᵒʳ ſunt rōnes a ſe inuicē abſtrahētes. Pria eſt rō relatiui: a qua abſtrahit rō relonis. qꝛ qō refert̄ relone refert̄. g̃ cā formalis relatiui lquātū relatiuū eſt relo: ſed ois cā formalis abſtrahit ab eo cuius eſt cā formalis. g̃ rō formalis relonis abſtrahit a relatiuo: rō g̃ relatiui eſt pma. rō relonis eſt 2ᵃ. 3ᵃ que abſtrahit a rōne relonis eſt rō reſpectus accipiēdo ꝓprie relonē pro illa que eſt in gñe relonis. pꝫ: qꝛ reſpectus inuenit̄ in deo: nō tñ relo. ¶ 2ᵒ pꝫ ꝟ ideꝫ: qꝛ illud qō eſt cōe ad multa pdita abſtrahit ab illo qō eſt in vno illoꝝ: ſed reſpectus eſt cōis ad multa pdicamēta: qꝛ ad ſeptē: qō pro nūc ſuppono. ⁊ pꝫ ſatis ex rōnib⁹ diffinitis eoꝝ. Relatio aūt ꝓprie ſumpta eſt pcīſe in vno illoꝝ ſeptē. g̃ rō reſpectus abſtrahit a relone ꝓprie ſumpta. ¶ 4ᵃ rō que abſtrahit a reſpectu eſt habitudo. Habitudo eniꝫ abſtrahit a reſpectu: habitudo enim eſt inter diffinitionē ⁊ diffinitū: nō tñ relo ponit̄ inter ea. Silr̄ ponim⁹ multas habitudines inter pfectiones diuinas: que nō ſunt relones. ¶ Ex iſtis apparet ꝙ lꝫ ſit habitudo inter eſſentiaꝫ ⁊ relonem alietatis ⁊ ineq̃litatis ⁊ multe tales: nō tñ eſt inter ea relo. Silr̄ de oībus alijs exceptis perſonis que ſunt in diuinis.

Secundum ingrendū eſt de ꝓprietatibus relationis: ⁊ hic dico ſꝫ Aug. in ſuis cathegorijs ꝙ q̄tuoꝛ ſunt ꝓprietates. ¶ Prima eſt ꝙ ꝓpriū eſt reloni ꝙ cointelligat̄ cū ſuo termino. Oē enī qō eſt ad ſe: vel gñalr̄ ſumēdo: qō nō eſt ad aliud: pōt itelligi nullo alio cointellecto. relo aūt ſi debeat itelligi neccio regrit ſuū terminū coitelligi. ¶ 2ᵃ ꝓprietas eſt. ꝙ oīa relatiua dicunt̄ ad cōuertētiā. Hāc ponit Aug. 5. de tri. vbi declat de pſonis quō dnr̄ ad cōuertēnam. ¶ 3ᵃ eſt ꝙ relatiue oppoſita ſunt in eodē ſuſceptibili p cōparationē ad diuerſa: qꝛ pōt a. eſſe ſilē. b. ⁊ diſſilē. c. ſꝫ idē fundamētū: nō ſic de alijs oppoſitis. ¶ 4ᵃ ꝓprietas eſt modus pdicationis. Recipit enī pdicationē in obliq̄: qꝛ relo ꝟ ipm qō eſt alioꝝ eſt vel alteri⁹: ⁊ ſic pdicatū diffinitiuū relonis ē in obliq̄: qō nō ꝯuenit alijs: itelligēdo de pdicato eē gen⁹ relonis. nō aūt de pdicato in gñe. ¶ Cōtra iſtas ꝓꝓetates arguit̄ 4ʳ. ¶ Prio ꝯ pᵘᵐ. Quicūqꝫ itelligit actū videdi ne ccio coitelligit obꝫ. ſꝫ ꝯſtat ꝙ act⁹ videdi nō eſt relo: ſꝫ abſolutū: g̃ hoc non eſt ꝓpriū reloni ꝙ nō poſſit intelligi ſine alio cointellecto. ¶ 2ᵒ ꝯ ſcdam ſic. Creatura refert̄ realr̄ ad deūꝫ ⁊ nō eꝯ. ſilr̄ ſciēna ad ſcibile ⁊ nō eꝯ. g̃ cum iſta ſint correlatiua. videt̄ ꝙ oībus relatiuis nō conueniat dici ad

Ca 6. ⁊ alibi. ꝟ. I. ꝯ ingenitū dicit qd nō eſt: ergo genitū dicit aliqd. Sermo copioſus de relone in pſlib⁹. q. ſingulariſſime. 1. arti. Relo qd. B Ca. 5. ⁊ alibi. Ps 3. 2. poſte. 6. topic. ⁊. 7. meta. ⁊ alibi. Potētia diuiſio entis. Uide Sco. 5. meta. excellentiſſime ad ꝓpoſitum. In pdicamētis. c. ð relone ꝟ. I. ad aliud Obijcit 4ʳ. C Laus ꝟ ſcoliſta. Relo 2ᵃ. Replica. Rñſio 2ᵃ. Terminus relatiōis duplr̄. Uiō Sco. 30. di. p. q. 2. optime ad illō argumentum. D Notabilis ſolutio vbiqꝫ. Regla gñalis

E Cōclo 4ᵃ. ꝟ. I. de nōs ſtabiles. Cap. I. Laus p ſco. F Cōcluſio. Laus ſcloſa. Interius. 1. relatiuū. 2. relatio. 3. reſpectus. 4. habitudo. Superius. Ordo nōbil. Uiō tñ Sco. vbi. ſ. G Cōcluſio. 2. arti. Proprietates relonis 4ʳ. H Nota ſingulariſſime. Obijcit 4ʳ.

I

contvertentiã. ¶ 3° ꝯ 3ᵃᵐ: qꝛ tunc rõ boni eſſet relatiua. Aliqd aũt põt eſſe bonũ vni ⁊ malũ alteri: ſicut paſſio chri fuit multis bona. aliqbꝰ aũt mala. ¶ 4° ꝯtra 4ᵃᵐ: qꝛ de oĩ abſoluto põt fieri ꝑdicatio ĩ obliquo: qꝛ aĩa eſt hoĩs: ⁊ albedo eſt alicuiꝰ ſubiecti. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ actũ intelligẽdi vel videdi cũ reſpectu ad obm nullus põt videre nec intelligere ſine obo: ſ3 h̃ nõ eſt rõne abſoluti qđ eſt in actu: ſed rõne reſpectus fundati in illo abſoluto qđ nõ põt intelligi ſine obo cointellecto. q̃litatẽ at illã q̃ eſt abſoluta in actu vt preſcindit a relõne que eſt actus ad obm: certe iſta põt intelligi ſine q̃cũqꝫ alio ſiĉ cointellecto ſiĉ ⁊ alia abſoluta. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ oĩa relatiua dñr ad ꝯuertẽtiã. Qñ aũt dĩ de ſcibili ⁊ ſcia. Dico ꝙ ſcibile reſpectu fundamẽtali dĩ ad ſciã. Un̄ valde ſuperficialr ꝯſiderãt q dicũt ꝙ ſcibile nõ refertur ad ſciã: ſed põt eſſe ſine ſcia. L3.n. deus: de quo magis vi: poſſit eſſe ſine creatura: tñ nõ pp h̃ dz dici gñ deus reſpectũ l3 nõ formalr realẽ: tñ fundamẽtalẽ habeat ad creaturã: mediãte quo dĩ ad ꝯuertentiã: ſicut creatura creatoris creatura. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ rõ boni abſtrahit ab abſoluto ⁊ reſpectiuo. Aliqñ aũt nõ accipiẽ bonum abſolute: ſed bonũ ꝓ ꝯueniẽti: ⁊ bonũ ſub tali rõne ſumptũ erit relatiuũ: hoc eſt bonum huic. i. ꝯueniens huic. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſemꝑ qñ ꝑdicatio fit in obliquo cointelligiẽ reſpectꝰ. Un̄ in tali ꝑdicatione: aĩa hoĩs vel albedo fortis: l3 aĩa ſit aliqd abſolutũ: tñ ſemꝑ cointelligitur reſpectꝰ q̃ aĩa eſt ad hoĩe3: ⁊ quo albedo ad ſortẽ.

Ecce qđ d̃rio de actibus cognitiuis.

Uis Sco. 13. q. quolibeti ⁊ alibi.

Sciam ⁊ ſcibile dici ad conuertentiã tenet.

K

Bonũ 3ᵐ.

3. arti. A. l. diuiſiões Diuiſio relõnis 4ᵉ. Uide Sco. in ꝑdicamẽtis ꝯ hac diuiſionẽ ⁊ notabilis ẽ. Relatiuũ ſm dici ⁊ eẽ qđ ẽ

L

Tertium ingrẽdũ eſt. quot ſunt modi relationũ: ⁊ q̃tũ ad h̃ dico ꝙ 4ᵒʳ diſtinctiones relõnis inueniũẽ in cõi. ¶ Prima eſt diuiſio q̃ diuidiẽ relõ in relonẽ ſm eẽ ⁊ in relonẽ ſm dici. Intelligendo aũt ꝑ relatiua ſm dici illa q̃ ſunt alioꝝ predicamẽtoꝝ ⁊ ſm ſe ſunt abſoluta. intelliguntẽ tñ cũ habitudine ad aliud: ſicut aĩa. l3 ſit qd abſolutũ ⁊ ſubã: ipſa tñ itelligiẽ cũ habitudine ad hoĩem: ita ꝙ nõ intelligo ꝙ iſta habitudo cointellecta cũ aĩa: ⁊ ſic de alijs: ſit relõ rõnis: ſ3 eſt vere realis. Relatiua aũt ſm eſſe ſunt q̃ ſm totam nãm ſuã ⁊ totũ illud qđ ſunt: ſunt in predicamẽto relõnis: ⁊ ſic intelligendo vt paternitas. ¶ 2ᵃ diuiſio relõnum eſt in relões rõnis que ſunt ab aĩa fabricate ⁊ in aĩa obiectiue: ⁊ in relões q̃ nõ ſunt fabricate ab intellectu: ſed ſunt in reꝝ nã circũſcripta oĩ opõne intellectus. ¶ 3ᵃ diuiſio eſt in relões diſq̃parantie que ſunt alterꝰ ſpẽi in vtroqꝫ extremoꝝ q̃ nec̄io ſunt inter extrema alterius ⁊ alterꝰ rõnis. ⁊ in relões eq̃parantie q̃ ſũt euiſdẽ rõnis in vtroqꝫ extremo. ¶ 4ᵃ diuiſio eſt in relationes ſuppõſitis q̃ ſunt ꝑncipaliores: ⁊ in relões ſuppõnis: q̃ ſũt iferiores ⁊ minus ꝑncipales. Exẽplũ dñs ⁊ ſeruus. Sic g̃ patent iſte 4ᵒʳ diuiſiones relõnis. ¶ S3 nunqd eſt inuenire diuiſionẽ ſm dici: ⁊ ſm eſſe in alijs predicamẽtis. Dico ꝙ ſic. ſicut pꝫ in genere ſubẽ. Dña eni3 ſubalis quantũ ad eſſe eſt in gñe ſubẽ: ⁊ tñ ſm dici eſt in gñe q̃litatis. Silr figura q̃ poniẽ in gñe q̃litatis eſt ſolũ ſm dici in gñe q̃litatis: ⁊ ſ3 eẽ in gñe relõnis: qꝛ eſt foĩalis reſpectꝰ. Silr ſ. ia ſm dici eſt in gñe relõnis. ſm eſſe in ꝑdicamẽto q̃litatis. Ulterius poniẽ alia diſtinctio quã ponit doctoꝛ de relõnibꝰ: qꝛ q̃dã ſũt trãſcendẽtes: q̃ nõ ſunt alicuiꝰ ꝑdicamẽti. Alie aũt ſunt q̃ ponunẽ in ꝑdicamẽto. ¶ Sed notãdũ eſt de iſtis relõnibꝰ trãſcẽdentibꝰ ꝙ ſunt 4ᵒʳ gña relõnũ trãſcẽdẽtiũ. ¶ pᵐ genus eſt relõnũ illaꝝ: q̃ ꝯueniunt enti inq̃ntũ ens. ſ. vt abſtrahit a ꝑdicamẽtis ⁊ a paſſionibꝰ: ⁊ tales ſunt habitudines ordinis ⁊ diſtõnis: que ſunt inter ens ⁊ eiꝰ paſſiões. ſ. bonũ veꝝ ⁊ hᵈ. ¶ 2ᵐ genꝰ eſt relõnu3: qbꝰ diuidiẽ ens: ſicut ſunt relões identitatis ⁊ diuerſitatis. Idẽ. n. ⁊ diuerſu3 diuidũt ens. ¶ 3ᵐ genꝰ eſt relõnũ q̃ circuiũt oẽ genꝰ: ſic ſupiꝰ ⁊ iferiꝰ. Iſte. n. ſũt ĩ oĩ gñe. ¶ 4ᵐ genus relõnũ trãſcẽdẽtiũ eſt illaꝝ q̃ ſũt in deo: ⁊ breuiter de oĩbꝰ talibꝰ relõnibꝰ talis regla daẽ: ꝙ oĩs relõ que nõ eſt diſtincta realr a fundamẽto vel ſubto eſt ex ſe trãſcẽdẽs. Et hꝰ rõ eſt: qꝛ oĩs relõ q̃ eſt directe in gñe relõnis: vel ĩ aliq̃ alio gñe ꝑ ſe ⁊ directe ẽ accñs. relõ aũt q̃ eſt cũ fundamẽto eadẽ realr nõ põt eẽ accidẽs. ¶ Alia diuiſio relõnũ quã ponit doctoꝛ eſt: ꝙ q̃da3 ſunt relões extriſecus aduenientes: ⁊ aliq̃ itriſecus aduenientes. Relões itriſecꝰ aduenietes ſũt q̃ poſitis extremis inaſcunẽ. Extriſecꝰ aduenietes nõ inaſcunẽ poſitis extremis abſolute: imo ſtãtibꝰ extremis i actu nõ ponit reᵐ ille: ſ3 ponit reᵐ ille ꝑ nouã actionẽ poſſe acqri ſine abſoluto. ¶ S3 ꝯ iſtã diſtõnẽ argẽ 4ᵒʳ. ¶ Prio ſic. Nã vbi poniẽ reſpcũs extriſecus aduenies: ⁊ tñ poſito corpore ⁊ loco nec̄io poniẽ vbi. ¶ 2° idẽ pꝫ de qñ. poſito. n. tpali ⁊ tpe nec̄io poniẽ qñ. ¶ 3° pꝫ idẽ de ſitu. Nã poſito corpe ⁊ eiꝰ ptibꝰ poniẽ ſitus. ¶ 4° idẽ apparet de habitu. poſito. n. corpore ⁊ aliq̃ circa corpꝰ ſtatim inaſciẽ habitꝰ: ⁊ ita iſte relões erũt itriſecus aduenientes. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ vbi nõ innaſciẽ poſito termino ⁊ fundamẽto. Nã ſi ſtãte corpe ⁊ loco ſtaret vbi: ſequeretur ꝙ nullũ corpꝰ poſſet moueri: cũ maneat idẽ corpꝰ ⁊ idẽ locus: ⁊ ſic ſemꝑ maneret idẽ vbi. Motꝰ aũt nõ põt fieri niſi pp variationẽ vbi: g̃ ſi ſtat ſemꝑ idẽ vbi ⁊ nullũ acqriẽ ipoſſe eſt ꝙ motꝰ ſit. ¶ Silr dico ad 2ᵐ. Manẽte. n. eadẽ re tpali ⁊ eodẽ tpe: tranſit res de qñ in qñ. ¶ Silr ad 3ᵐ dico ꝙ manẽtibꝰ eiſdẽ ptibꝰ in terra locãte: ⁊ in lapide locato variaẽ ſitꝰ. ¶ Silr ſi arma circa corpꝰ ponanẽ nõ nec̄io ꝯſurgit habitus niſi ſit ꝯſcriptũ armis. ¶ S3 hic ſũt due diffi. Prima eſt. ſi oĩs relõ intrinſecus aduenies ſit de gñe relõnis. Doctoꝛ nr̃ vĩ dicere ꝙ ſic. ponẽs diſiam iter reſpectus de gñe relõnis ⁊ alioꝝ reſpectꝰ ponit iſtã diſtinctionẽ. ¶ Cõtra h̃ arguo 4ᵒʳ. Nã reſpectꝰ loci ad locatũ eſt reſpectꝰ extrinſecus aduenies: ⁊ tñ nõ eſt in gñe vbi: qꝛ vbi eſt reſpectꝰ locati ad locũ. Nõ vĩ aũt poſſe reduci niſi ad genꝰ relõnis. g̃ ⁊c. ¶ 2° eodẽ mõ põt argui de qñ. Reſpectꝰ. n. tpis ad re3 tẽporalẽ nõ eſt in gñe qñ: qꝛ reſpectꝰ ille q eſt de illo gñe qñ. eſt in re tpali ad ipm tpꝯ. Cõſtat aũt ꝙ non eſt itriſecus aduenies. ¶ 3° ſic. Unio aĩe ad corpꝰ eſt reſpectꝰ extriſecus aduenies: ⁊ tñ in nullo poniẽ ſex ꝑncipioꝝ. ¶ 4°. De accñs: vt vĩ: nec̄io poniẽ in aliq̃ pñto: ſ3 nõ apparet in aliq̃ alio poſſe poni vnio nãe humane ad vbũ: g̃ eſt in pñto relõnis. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ l3 numerus pñtoꝝ nõ poſſit demõſtrari: tñ nõ bonũ eſt negare qđ ab oĩbꝰ ſupponiẽ: ⁊ marie ab Ariſ. ⁊ iõ negãdo: ſ3 ſupponẽdo dico ꝙ oẽ relatiuũ ⁊ oĩs relõ talis: de qbꝰ eſt facta mẽtio: eſt in aliquo pñto q̃dditatiue: vel reductiue. ¶ Un̄ ad pᵐ dico ꝙ l3 iſte reſpectꝰ q eſt loci ad locatũ nõ ſit de pñto vbi directe ⁊ q̃dditatiue: tñ reductiue eſt in pñto vbi. ¶ Ad 2ᵐ eodẽ mõ dico ꝙ reſpectꝰ ille tẽporis ad re3 tẽporalẽ eſt reductiue in pñto qñ. l3 nõ directe. ¶ Ad 3ᵐ de vnione dico ꝙ l3 ſit difficile: tñ põt dici ꝙ reduciẽ ad pñtu3 vbi pp ꝑncipalitatẽ. ¶ Ad 4ᵐ dico de vnione nãe humãe ad verbũ: l3 ſit magnũ dubiu3. oꝑꝫ videre ⁊ dicere dubitãdo. ſi dicaẽ ꝙ reduciẽ ad vbi. nõ vĩ incõueniẽs: tñ dico ꝙ hoc eſt valde metaphorice dictũ ⁊ iproprie. ¶ 2ᵃ diffi. Gñare ⁊ gñari: dicere ⁊ dici ſunt de gñe relõnis: ⁊ tñ nõ ſemꝑ manẽt manẽtibꝰ extremis: qđ pꝫ maxime de gñõne: qꝛ genitũ q̃diu eſt nõ ſemꝑ generaẽ: ſ3 ſolũ pro illo ſigno pro quo accipiẽ eẽ. ¶ Dico ꝙ q̃tuoꝛ ſunt gradus in reſpectibꝰ ītrinſecus aduenientibꝰ. Primꝰ eſt illoꝝ q cõſurgũt poſitis extremis de neceſſitate ſimplr: ita ꝙ per quãcũqꝫ potentiam oppoſitum nõ põt fieri: ſicut ſunt reſpectus

M

Dubium. Subſtantia ⁊ q̃ntas ſ3 dici ⁊ ſ3 eẽ. ꝯſidera inſtantiam. Cõſidera caſte.

A. l. diuiſio. 5. diuiſio Scoti preter ꝑmiſſas. Gña relõnũ trãſcẽdẽtium ſunt. 4.

A. l. ſubiecti ue.

N

Regla nobil

6. diuiſio relõnũ quã ponit Sco. i. di. 2. ⁊. 3. ⁊. 11. aliqꝫ 13. q. q̃libet. Relõ itriſecꝰ ⁊ extriſecꝰ aduenientes q̃

Obijcit 4ᵒʳ. notãter.

O

Etẽdẽte alius in his ſolutionibꝰ.

A. l. circunſcriptum. D. Duplex. Scotus.

P

Obijcit 4ᵒʳ.

A. l. aliquod pñtoꝝ ĩ quo poſſet poni vnio ⁊c. Suſtinet numeꝝ denariũ pñtoꝝ ſufficiẽ.

Q

Ecce in pñto q̃ngit 2ᵐ. Uẽi actiuum eſt i pñto vbi reductiue: ſ3 hic alius. Cõſidera h̃ plura bene. Cõſidera an ſit i ꝑdicamẽ ta paſſionis.

Gradꝰ reſpectuũ itriſecꝰ aduenientium quatuor.

A creature ad deū:q2 ſic nečio ɔſurgit: ꝙ de⁹ nullo mō pōt facere gn creatura depēdeat ab eo. Alie ſunt relo/nes q̄ ɔſurgit nečio neceſſitate ſolū ſm gd: ſic ſilitudo. Pōt eni de⁹ vt iferi⁹ patebit ꝛ ſupra patuit: facere duo alba ſine ſilitudie: ꝛ iō lꝫ poſitis albis ɔſurgat ſilitudo: tñ oppoſitū pōt eē. Alie ſūt q̄ nečio ɔſurgūt poſitis ex/tremis: tñ nō ſimplr ſꝫ ꝑuia aliq̄ diſpōne: ſicut pr̄nitas ꝛ filiatio: q2 ſi de⁹ creaſſet me ꝛ patrē meū: nō fuiſſent reſpectus pr̄nitatis ꝛ filiationis: ſꝫ tñ poſito actu gñan di: nečio iſunt vna vel alia nečitate. Alie ſūt q̄ nečio cō ſurgūt poſitis extremis nō in eſſe ꝑ ſe: ſꝫ in eſſe in fieri: ſic gñatio q̄ eſt reſpectus ꝓducētis ad ꝓductū in fieri: poſito ꝓducto in fieri: nečio ɔſurgit: ſꝫ in eē nō ſtāt ille relones: nō ſic aūt eſt de actione illa: q̄ ponit reſpectus extrinſecus adueniens: q2 q̄ntūcūqꝫ ponant̄ extrema ꝛ approximent̄ nō ſequitur neceſſario relatio: ſꝫ pōt op/poſitū euenire ſicut pꝫ in Daniele de trib⁹ pueris: gene rare ergo ꝛ dicere ſunt de gñe relonis: que ɔſequuntur extrema ſolum in fieri

Marg.: Caue hic. — Gñatio de ɔtrans. — Cap. 3. — B

Quātū ad 4ᵐ ꝑn¹ᵉ vidēdū eſt ſi relo ſit ens in aia: vel ex̄ aiaꝫ. Introducam̄ h̄ q̄tuor dicta ſo lēniū doc. Primū eſt: ꝙ ois relo eſt ab aia fabr̄. 2ᵐ di/ctū eſt ꝙ relones reales ſūt ille ad quas fabu°ᵐ cōpel/lit intell's. Relones aūt rōnis ſūt ad quas fabricādas nō cōpellit itell's. Extrema eni relonis realis cōpellūt intellectū ad cādū ɔceptū de relone illa: ſicut duo al ba de ſilitudine: nō ſic de alijs. ❡ 3ᵐ dictū eſt ꝙ relo/nes ſub rōne originū manēt in diuinis: nō tñ ſub rōne relonis. ❡ 4ᵐ dictū eſt ꝙ relo cōplectitur ē ab aia: ma terialr aūt ſiue fundamētalr eſt in re extra. ❡ Sꝫ iſta nō pñt ſtare. Jō ɔ̄ p̄ᵐ dictū arguo 4ʳ. ❡ Primo ſic lo/gicalr. Sicut ens diuidit̄ in ens in aia ꝛ in ens ex̄ aiaꝫ: ita relones reales ꝛ rōnis: ſed prima diuiſio nō pōt ſta re ſi ponāt̄ oia entia ab aia fabricata. ergo nec ſecūda. ❡ 2° ſic. Qđ aliqđ diuiſum eſt reale ꝛ ex̄ aiam: diuidē tia ſunt extra aiam: ſed ens diuidit̄ in .x. predicamenta ens dico reale ꝛ ex̄ aiam: relo aūt eſt vnū .x. ꝑdicamen torū: ḡ relo erit ens ex̄ aiam. ❡ Cōfirmat̄: q2 .x. ꝑdica¹ᵃ ſunt .x. rerū ꝑncipia. ❡ 3° arguit̄ phyſice ſic. Jllud qđ cognoſcit̄ ꝑ ſenſum eſt reale: ſꝫ relo eſt h̄ diā diſtantia ſolis a terra eſt relatio quedā. Cōſtat aūt ꝙ pōt cogno ſci ꝑ ſenſum. ❡ Cōfirmat̄: q2 oē intuitiue cognitū eſt i re: ſꝫ ordo diſtātia ꝛ h̄ ſūt talia. ❡ 4° meta^ce ſic. Co/ordinatio ꝛ decor entiū nō eſt preciſe in aia: ſed decor entium ordo eſt: ꝛ ordo eſt relo q̄dā: ergo ꝛc̄. ❡ Simi/liter ꝓductio rei vi realis: aliogn intell's oia ꝓduceret: ſꝫ ꝓductio rei eſt relo: ſuū eniꝫ eſſe eſt ad aliud. ḡ ꝛc̄. ❡ Silr theologice: ſi repugnāt relonib⁹ eē reales: nūc nulla relo eſſet realis: cū ḡ perſone diuine ponant̄ ɔſti/tui relonib⁹: ponerent̄ ɔſtitui ꝑ entia rōnis: qđ vi f'lm. ḡ ꝛc̄. ❡ Cōtra 2ᵐ dictū qđ eſt Petri aureoli arguo 4ʳ. ❡ Primo ſic. Nullū obm cōpellit intellectū cognoſcē tē ſolū abſtractiue ad cognoſcēdū que ſibi inſunt ꝑ ac/cidēs: ſꝫ multe relones ſunt reales q̄ inſunt fundamēto ſine obo ꝑ accñs. ḡ ꝛc̄. maior vi manifeſta: q2 qua rōne vnū ꝛ aliud: ꝛ ſic cū exñtia ɔueniat ꝑ accñs: poſſet itel/lectus abſtractiue cognoſcēs cognoſcere vtrum obm exiſtat vel nō exiſtat. ❡ Silr repñtatiuū repñtat vni/formiter. cū ḡ illa q̄ ſunt ꝑ accñs varient̄: repñtatiuꝫ aliqñ f'lm repñtaret. Minor de ſe nota eſt. Nā colūne ꝑ accñs conuenit ei ſurſuꝫ vel deorſum: ꝛ ſic de multis alijs relonibus. ḡ ꝛc̄. ❡ 2°. ſꝫ illud dictū. Jlla habitudo q̄ cognoſcit̄ illis extremis cognitis nečio eſt realis: ſed cognitis terminis ꝑpōnis ꝑ ſe note cognoſcit̄ habitu/do nečia ꝛ cōplo. ḡ iter eos erit relo realis. ❡ Contra 3ᵐ dictū qđ ē e iuſdē arguo ſic. Oē illud cui cōpetit re/

Marg.: 4° arti. — Pō 4ʳ aliorꝫ de entitate re/lationis. — Jmpugnatio 1. op. — C — Quidā relo/nes reales eē ꝛ non oēs ab aia fieri. — Pꝫ. 5. meta. ꝛ alibi. — Vide. 12. me/ta. ad finem. — Jmpugnatio 2. op. — D — .ſ. diffōnis ꝛ diffinitu. — Jmpugnatio 3. op.

lationis diffinitio: ꝛ relonis ꝓprietas eſt relo. ſꝫ h̄ eſt origo: pꝫ de diffōne ſupius data: pꝫ ēt diſcurrēdo per ꝓprietates ſupi⁹ numeratas. ḡ ē relo. Si tñ doctor iſte ſolēnis intendit dicere ꝙ relatio que ſit de genere re/lationis non ſit in diuinis: credo ꝙ verum dicit: quia nihil qđ eſt in gñe eſt in diuinis. tñ alicui qđ eſt in deo cōpetit diffō relonis ſupius data. ❡ Cōtra 4ᵐ dictuꝫ arguo 4ʳ. Primo ſic. Nullū abſolutū pōt eſſe de rōne diffinitiua relonis: accipiēdo rōnē diffinitiuā non illā que dat̄ ꝑ additamentum: ſꝫ illā propꝫ generis: ſꝫ ſm iſtud dictū oē qđ eſt ex̄ eſt abſolutū: vel ſi nō: hr̄ ꝓpoſi tū. ḡ nihil qđ ſit ex̄ erit de rōne diffinitiua relonis: ꝛ ꝑ ɔñs nō erit ɔſtitutiuū relonis: q2 rō diffinitiua dat̄ per ɔſtituētia. ❡ 2° ſic. Nullū abſolutū pōt eē de q̄dditate relonis: ſꝫ oē qđ eſt ex̄ ē abſolutū: vel ſi nō: hr̄ ꝓpoſitū. ḡ ſi aliqđ ſit ex̄ nō poterit eē de q̄dditate relonis. Con/ſtat āt ꝙ ſi relo eēt ex ente in aia ꝛ ente ex̄ q̄dditas re/lationis eēt ex iſtis duob⁹: ſic q̄dditas hois ex mā ꝛ for me. Maior eſt de ſe nota. Prio: q2 ex eo qđ ad ſe: ꝛ ex eo qđ eſt ad aliud nō conſtituit̄ aliqđ vnū ꝑ ſe in aliq̄ gñe. Silr relo ſm totū illud qđ eſt: eſt ad aliud. ḡ nihil includit de eē ad ſe. ❡ 3° arguo ꝑ viam diuiſionis ſic. Quicqđ eſt i rerū nā: vel eſt ad ſe: vel ad aliū. ſꝫ ſm te, qcqđ eſt ex̄ eſt ad ſe. ergo relo nō erit aliquid eorꝫ q̄ ſunt extra: ꝛ cū talibus repugnat eſſe in rerū nā: relōni repugnabit. ❡ 4°. Nā ſi hoc eſſet verū: tūc relo eſſet ens prohibitum: quia chimera ideo eſt ens prohibi/tum: quia eſt ex partibus incompoſſibilibus: ſed ma/gis ſunt incōpoſſibilia ens reale ꝛ ens rōnis: q̄ȝ hō ca/pra ꝛ ſerpens. ergo magis erit prohibitum.

Marg.: B — M. l. ſolem. — Jmpugnatio 4. op. — Diffō duplex — F — Caue.

His viſis dico ad qōnē qñ q̄rit̄. Vtꝝ relo ſit qd. Dico ꝙ qd accipit̄ 4ʳ. Primo vt diſti/guit̄ ɔ̄ ad aliquid. 2° vt diſtinguit̄ ɔ̄ modū. 3° vt di/ſtinguit̄ ɔ̄ nihil vel ens ꝓhibitum. 4° vt diſtinguit̄ ɔ̄ ens in actu. Si ꝑmo mō accipit̄: dico ꝙ relo nō eſt qd illo mō accipiēdo qd. 2° mō dico ꝙ eſt qd: q2 qd dicit rōnē ſoialē. 3° ēt mō dico ꝙ ē qd: q2 nō eſt ens ꝓhibi tū: ſꝫ pōt eē ſicut q̄dditas abſoluta. Si āt 4° mō accipi tur vt diſtinguit̄ ɔ̄ ens in actu. Dico ꝙ ſicut quidditas multoꝝ abſolutoꝝ eſt aliqñ in po^a: aliqñ in actu: nec al terū ſibi determinat: ita q̄dditas relonis. ❡ Qō. II.

Marg.: Ad qōnem. — Quid accipit̄ q̄druplr. — G

Secundo poſito ꝙ relo ſit qd ꝛ i reꝝ nā: q̄ro de ea in cōparatio/ne ad fundamētū: ꝛ ꝑ. Quero vtrū relo dif ferat realr a fūdamēto. Et ſic. Aug. de tri. Oē quod eſt ad aliud: eſt aliud ab eo quod relatiue di. ❡ Contra ꝑ eundem. Si eſt aliquid preter illud: ergo differt a ſeipſo.

Marg.: Li. 5. caꝑ. 1. — vbi. s.

Hic dicūt aliqui ɔcedētes ꝙ relo eſt extra: ꝙ re/latio nō differt a ſuo fundamēto: quia duo alba ſūt ſeipſis ſilia nullo addito: ꝛ h̄ realr. ❡ Sꝫ ɔ̄ iſtud arguo q̄druplici via. Prio ꝑ viā origis cāitatis ſic. Ois effect⁹ differt realr a ſua cā: cū nulla res ſeipꝫ cāre poſſit: ex ꝑ de tri. ſꝫ relo cū adueniat de nouo fun/damēto: ꝛ nulla cā mãl poſſit ſibi aſſignari niſi illō in q̄ eſt .ſ. fundamētū: relinqt̄ ꝙ nečio diſtinguit̄ a ſuo fun/damēto. ❡ Cōfirmat̄: q2 nihil origināt a ſeipſo: ſꝫ for⁹ originat̄ a mã: ꝛ relo / vt q̄dā forma: a fundamento vt a mã. ergo diſtinguit̄. ❡ 2° ꝑ viā gñōnis ſic. Qñ aliqua ita ſe hñt ꝙ vnū ꝓducit̄ alio nō ꝓducto illa dint rea/liter: q2 vnū eſt qđ alterū nō eſt: ſꝫ h̄ ſunt fundamētū ꝛ relo. ḡ fundamētū ꝓducit̄: ꝛ relo nō. ❡ 3° ꝑ viā cor/ruptionis ſic. Qñ aliqua ita ſe hñt ꝙ vnū corrumpitur alio nō corrupto: illa differunt realiter. ſed huiuſmodi ſunt fundamētū ꝛ relo: contingit enim relationem de/ſtrui totaliter remanente fundamento. ḡ ꝛc̄. ❡ 4° ſic.

Marg.: Op. aliorꝫ. — Henrici ꝛ alios. — Jmpugnatio q̄druplex. — H — Caꝑ. 1. — Hic patet ex 4. meta. de ca ꝛ vno.

I per viam ſeparationis: qꝛ fundamentū nō repugnat eē ſine relone. ſilr oē accñs vı̄ realr differre a ſubo: cū ab eo depēdeat: ſʒ relo eſt vere accñs: ğ nō pōt eē idē cū fundamēto. ¶ Dicūt aliq ad oia iſta: ꝙ qñ fūdamētū gñaꝛ / oia iſta gñanꝛ .ſ. relones: ⁊ ſp manēt cū fūdamēto. Vñ dicūt ꝙ relo ſilitudinis q̄ eſt inter duas albedines dicit vnā albedinē aliā ꝯnotādo: ſʒ qñ extremū nō eſt: tūc ꝯnotatio nō ē: iō nō denoiat. ¶ Cōtra h: qꝛ iſta ꝯnotatio aut ē eadē cū ipſa albedie totalr: aut nō. ſi nō habeo ꝓpoſitū. ſi ſic. ğ ſtāte albedine quātūcūqꝫ alia albedo deſtruaꝛ illud ſtabit: ⁊ ſic extremo deſtructo ſtabit cōnotatio. ¶ Ad h dīt aliq ꝙ ꝯnotaᵒ iſta nō ē niſi ille due albedies: ⁊ iō dıc̄ ꝙ ꝯnotatio differt ab hac albedine ꝑ aliqd qđ dıc̄ vtrūqꝫ. Vel ſic. lʒ ſilitudo differat realr ab albedie vna ꝑ aliā: nō tñ a duabᵒ albedinibus ſil ſūptis. Idē dico de ꝯnotatiōe. ¶ Sʒ ꝯ̄ h arguiꝛ duplr. Pͥo ſic. Quicqd abſolutū eſt in duabᵒ albedinibᵒ ſil exñtibᵒ: totū eſt in duabᵒ ſuccedētibᵒ ſibiinuicē: ſʒ ſilitudo ē in duabᵒ albedibᵒ ſil exñtibᵒ. ğ erit in duabus ſuccedētibᵒ: ſʒ h eſt fſm. ğ ſilitudo dicet aliqd preter duas albedines ſil ſūptas: qꝛ ſi nihil aliud diceret niſi duas albedines: ⁊ due albedines ita fuerūt quātū ad oia abſoluta q̄ ſūt in duabᵒ albedibᵒ ſucceſſiuis: ſıc̄ ꝑmanētibᵒ: ğ hı̄ ꝓpoſitū. ¶ 2ᵒ ſic. Quicqd abſolutum pōt deᵒ facē in duobᵒ ꝑmanētibᵒ abſolutis: pt in duobus abſolutis ſucceſſiue ſe hñtibᵒ: qꝛ ꝑius nō variaꝛ ꝑ poſteriᵒ. Duratio autem rei in poᵒ obuia poſterioꝛ eſt ipſa re durāte: ⁊ iō ſi aliq̄ ſint cōpoſſibilia ex ſe: tāc q̄tūcūqꝫ varieꝛ duratio q̄ ē poſterioꝛ poterūt ſil fieri: ſi ğ fuit in eis relo qñ erunt duo alba ſil: q̄ relo nihil dicit ꝑter duo abſoluta duoꝝ alboꝝ. Eodē mō poterit deus facē ꝙ relo ſit iter ea: vt ſucceſſiue ſe hñtia: ⁊ ſic albedo vere erit ſilis illi q̄ nūc nō eſt: ſʒ cras erit: qđ ipſi negāt. ¶ Si dicas nō ſeqꝛ: ſʒ ibi regrıꝛ ſimultas q̄ non eſt. ¶ Cōtra. Aut ſiltas eſt aliqd ꝑter albedīes: aut non. ſi nō. ğ ſic ꝑus de ſilitudie. ſi ſic. aut abſolutū: ⁊ ē vt ꝑus. aut reſpectiuū: ⁊ tūc hı̄ ꝓpoſitū. Dico ğ ꝙ relo actualis ⁊ foꝛalis q̄ eſt de gñe relonis ē v̄a res realr diſtincta a fundamēto. Nō eni pͫ pñᵐ ad ſenſum dʒ negari ꝑpter q̄ſcūqꝫ iſtātias q̄s facile eſt euadē. oppoᵐ aūt repugnat p pñᵒ ad ſenſū. ¶ Sʒ ꝯ̄ h iſtaꝛ 4ᶠ: ⁊ ꝑ qꝛ ſeqꝛ ꝓceſſus in infiᵐ: qꝛ due ſilitudines dñr ſiles: ſıc̄ due albedines dñr ſiles cū eq̄liter ſint euſdē ſpēi: ⁊ alie diceꝛ ſiles eodē mō ſıc̄ pᶠ: ğ ꝓceſſus in ifiᵐ. ¶ 2ᵒ ſeqꝛ ꝙ in eadē re erūt ifinite relones. Nā q̄cūqꝫ res ad aliā cōparata: aut ē ſilis vel diſſilis: cū ğ ſint ifinite res diſticte: q̄libʒ illaꝝ hēbit ad oēs alias relonē ſilitudis vel diſſilitudīnis: ⁊ ſic ifinitas. ¶ 3ᵒ ſic. Nō eni vı̄ qn oēm rē ab alia realr diſtinctā deᵒ facē poſſet: cū ğ relo ſit vera res diſtincta realr a fūdamēto. vı̄ ꝙ deᵒ eā a fundamēto poterit ſepare: ⁊ ſic ꝑ ſeipſam facē. ¶ 4ᵒ ſic. Priᵒ pōt fieri ſine poſteriori realr diſtīcto: ſʒ due albedies realr diſtiguūꝛ a ſilitudine q̄ ē iter eas: ⁊ ſūt ꝑores nālr ea. ğ deᵒ pōt eas facē ſine ſilitudie. ⁊ ſic nō erūt ſiles. ¶ Ad pᵐ dico ſicut dicit doct. ꝙ in talibᵒ eſt ponēdus ſtatus in 2ᵒ: lʒ eni alba quo ad ſe dñr ſilia: nō tñ ſimilitudies ſimiles: ⁊ ideo eſt ſtatus in ſcđo: qꝛ vel ſunt ſimiles ſeipſis: vel nō ſunt ꝓprie ſiles: qꝛ effectus formalis nō ꝑdicaꝛ de ſua cā formali: vt albū de albedine: ⁊ ꝑ ꝯñs nec ſimile de ſilitudine. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ nō apparet mihi magnū onus portādū hıc̄ ſe ifinitas relones. Nā quelibet res q̄ eſt in vniuerſo habet ordinem ad quācūqꝫ aliā q̄ eſt in vniuerſo: ⁊ cū forte ſint infinita numero in vniuerſo: q̄libet habebit infinitas relones ad infinita numero: hoc apparet in partibᵒ ꝯtinui que vt dicitꝰ eſt de. 17. ſunt infinite ⁊ diſtincte ⁊ vnuſquiſqꝫ in qualibet ğ fundaꝛ reſpectus ad qualibet aliam: ⁊ ſic in qualibet fundaꝛ reſpectᵒ ifiniti: nec eſt incōueniēs niſi hñtibᵒ groſſum itellectū. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ oēm rē diſtinctam ab alia ⁊ ꝑorē deᵒ pōt ſepare: ſʒ poſteriorē nō: h eni regrit ordo ēētialis ⁊ neceſſariᵒ: ſi eſt ſimplr necūus. Relatio aūt eſt poſterioꝛ fundamēto. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ deᵒ pt facē ſine ſilitudine actuali ⁊ realr diſticta duo alba. tñ ipſa remanēt ſilia ſilitudine fundamētali: q̄ nō diſtiguıꝛ realr ab eis: tñ nō ſic ē de actuali. ¶ Sʒ h ſūt aliq̄ diffi. ¶ Pͥa: qꝛ tūc ſi differret relo realr nō eſſet ita ſimplex albedo ſilis ſıc̄ albedo ꝑ ſe: cuᵒ oppoᵐ cōiter dı̄. ¶ Dico ꝙ demōratiue ꝓbaꝛ ꝙ ꝯ̄ eſt v̄a: ꝙ nō eſt ita ſimplex res: q̄ ꝯſtituit ex rebᵒ diuerſoꝝ generū: ⁊ ex rebᵒ realr differētibᵒ: q̄rū vna ſit in poᵒ ad aliā ſic vna illaꝝ: nec ꝑp h dʒ negari cōpoſitio ſi nō videaꝛ ad oculū h poni cū alio vel in alio. ¶ 2ᵃ diffi. qꝛ tūc vı̄ ꝙ ad relonē poſſit eē mutatio. ¶ Dico ꝙ ad relonē ē v̄a mutatio: ſʒ tñ nō ꝑ ſe tertio mō: qꝛ niſi aliqd aliud ꝑus terminet motū ipſa nō pt terminare: ⁊ ſic negāt auctores. ¶ 3ᵃ dı̄. ſi relo ꝑduciꝛ ꝑductione ſibi ꝓpria. Dico ꝙ ſic: ⁊ vere cāuꝛ: lʒ nō ꝑ ſe mō ꝑducto ſm poᵐ nālē: tñ ꝑ poᵐ diuinā poſſet ꝑ ſe terminare verā ⁊ realē ꝑductionē ꝑ ſe 3ᵒ mō. ¶ 4ᵃ diffi. qꝛ ſi ponaꝛ ꝙ relo ꝑduciꝛ: tunc vı̄ ꝙ agēs creatū poterit agē i q̄tācūqꝫ diſtātia: qꝛ albo exñte rome ſi fiat albū in anglia cāuꝛ iſta ſilitudo i albo rome ac ſi nō diſtaret. ¶ Dico ꝙ ſic iferiᵒ oñdetur in agētibᵒ nālibᵒ ⁊ metaphoricis aliō ⁊ aliō eſt. Agētia eni phyſica ꝯ̄cernūt ſitū: ⁊ iō determinatā ꝓpinquitatē: ⁊ talē ꝙ vltra illā nō poſſent effectū ſuū cāre. In metaphoricis aūt nō ē ſic: qꝛ abſtrahūt a ſitu: ⁊ iō nō regrunt determinatā approximationē: ⁊ ꝑ ꝯñs pñt agē in q̄tācūqꝫ diſtātia: de numero taliū agētiū ē cāns relonē: ⁊ iō nullū icōueniēs eſt. ¶ Sʒ ex h ſeqꝛ ꝙ moto vno oia mouebunꝛ: ⁊ ſic moto digito meo cābunꝛ noui reᵉˢ in oibᵒ q̄ ſūt in vniuerſo: ⁊ ſic oia erūt mutata: qđ vı̄ ſatis magnū icōueniēs. ¶ Dico ⁊ ꝯcedo ꝙ ſi aliqd mutat ordinē, oia q̄ ſūt i vniuerſo mutāt ordinē ad ipm: nec ē h magnū icōueniēs cū oia q̄ ſūt i vniuerſo ſint adinuicē ordinata: ⁊ ſic nouū ordinē hñt. ¶ Sʒ adhuc ſunt aliq̄ dubia. Primū. Vtrū relo poſſit eē eadē cū fundamēto ſuo. Dico ꝙ ſic. qꝛ in ēētialr ordinatis ⁊ realr diſtictis deᵒ pt facē ꝑus ſine poſteriori: cū ğ fūdamētū ſit prius ēētialr ſua relone: ſi oē fūdamētū eēt realr diſtinctū a ſua relone: deᵒ poſſet oē fūdamētū a relone ſepare: h aūt eſt icōueniēs. ğ opʒ ꝙ aliqđ fūdamētū ſit ⁊ poſſit eē idē cū relone. Aſſūptū. ſ. ꝙ aliqđ fundamētū eſt qđ nō poſſit ſepari a ſua relone. pʒ in multis: ſıc̄ creatura nō pōt ſeparari a relatione eius ad deum: nec compoſitum a relatione quam hʒ ad māᵐ ⁊ formam: lʒ ecōtrario. ſ. mā ⁊ forma pñt a cōpoſito ſeparari: tñ cōpoſitū nō. ¶ Silr inherētia accidētis nō abſoluti: ſʒ reſpectiui nō pōt ſeparari ab illo accidēte: ⁊ vlr ſm doctorē ois illa relo eſt inſeꝑabilis a fundamēto: ⁊ ꝑ ꝯñs eadē fūdamēto: cui. vʒ. fundamento repugnat ex ſe ſine termino: ſıc̄ i oibᵒ iſtis exēplis pʒ. ſ. d creatura reᵃ dei: ⁊ ſic de alijs. ¶ 2ᵐ dubiū. dato ꝙ nō ois relo differat a fundamēto realr. Vtrū foꝛalr differat: vel ſit idē. ¶ Dico ꝙ vlr ois relo foꝛalr dıt̄ a ſuo fūdamēto: qꝛ ſi fūdaꝛ i abſoluto: pʒ ꝙ abſolutū ⁊ reſpectiuū cadūt ſub oppᵗⁱˢ dījs diuidētibᵒ ens i relone: pʒ ꝙ fūdamētū itellr eſſe in poᵒ ad relonē: ⁊ ſic differt formalr. ¶ Ad argumentum patet.

¶ Queſtio. III.

VTrum relo poterit fūdari in relone. Et nō ſm Augu. Qđ referꝛ prius eſt ad ſe: ſʒ relo nō eſt ad ſe: ergo ⁊c̄. ¶ Cōtra. Relo eſt ꝯſtitutiua ꝑſone. oē aūt conſtitutiuū

Left margin notes:

Cauſa.

K

Cauſa.

L

Cauſa.

Relonē ꝑdicamentalē diſtigui a fundamento. Op. propria. Vide Sco. di. 1. 2. ad h optime. Obijcit 4ᶠ.

M

Sco. vbi. S. i 2. ⁊ alibi vbi ibi notaui. Inſtantia q. ſeq. Scit. n. quo ⁊ nō qđ.

Relones infinitas eē actu i eodē ꝯcedit: ſʒ ꝯſidera ꝓceſſū ꝓbi de ifinito vt ſcis.

Right margin notes:

N

Cōſidera an ſcontat h: ⁊ dic aliter. Silitudo 2ᶠ. D. 4ᶠ.

Albedo ſilis eſt cōpoſita.

O

Ad relonem eē ꝑ ſe mutationē ſaluando auctorē. Produci ⁊ cāri relonē ⁊ ꝑ ſe tertio mō ꝑ potētiā diuinam.

Agens 2ᶠ. Dīa inter ag. nāle ⁊ metaphyſicū nōbıl. idē. i. q ⁊ hūᵒ diſt. ⁊ alibi.

P

A. l. aō mō.

Dubiū 2ᶠ.

Aliqua relo actual ⁊ ſi nō ois eſt eadē fundamēto.

Q

Regla Sco. 1. di. 2. ⁊. 3. ⁊ⁱⁿ 11. q. q̄libeti.

Ois relo realis dıt̄ formaliter a fundamento.

Tari. c. 1.

A

conſtitutiuū alicuius neceſſario dicitur ad aliud. ergo relatio dicitur ad aliud.

ſm° arti. Gña relonū quatuor. Ex modo ſe fundant ꝛ fūdantur.

Hic eſt intelligendū φ 4°ᵃ ſunt gña relonū. Quedā nāqꝫ ſūt q̄ fundanᵗ ſup vnum inq̄tum vnū eſt. Alie ſup plura: vt plura ſunt. Alie ſup potētiam actiuā ꝛ paſſiuā. Alie ſup menſurā ꝛ mēſurabī. Prime ſunt relones eq̄parantie: ꝛ iſte diuiduntᵗ in tres relones: q̄ fundanᵗ ſup vnū in ſuba dicᵗ idētitates: q̄ fundantur ſup vnū in q̄ntitate dicᵗ eq̄litates. Que vo fundanᵗ ſup vnū in q̄litate dicᵗ ſilitudines. de oib⁹ infra. Alie aūt q̄ fundanᵗ ſup plā: vt plā ſunt: dicᵗ relones diſq̄pantie: ꝛ iſte diſtinguuntᵗ p oppoſitū ad pores. Fūdate .n. in ſuba dicᵗ diuerſitates. Fundate in q̄ntitate dicᵗ ieq̄litates: ſꝫ fundate in q̄litate dicᵗ diſſilitudies. ¶ Relones aūt q̄ fūdanᵗ ſup potētiā actiuā ꝛ paſſiuā ſūt in duplici dña. Quedā .n. ſunt itrinſecus aduenietes .ſ. relones pducētis ꝛ pducti: cāe ꝛ effect⁹. Quedā aūt extrinſec⁹ aduenietes .ſ. relones actiui ad paſſiuum motiui ad mobile.

B

Relones vo mēſure ꝛ mēſurati ſūt ſicᵗ ſcie ad ſcibile: ꝛ ad iſtū modū reducitᵗ ordo ſpēꝝ tanq̄ ad p̄ᵐ pfectiſſimū gn̄is illaꝝ ſpēꝝ. In iſto aūt mō ſunt relones tn̄ in altero extremoꝝ ꝛ non mutue. in alijs aūt ſunt mutue. ¶ His pmiſſis ſciēdū φ i relonib⁹ p̄mi modi fundātᵗ relones ſcd̄i modi. nā relones inter ſe diſtiguuntᵗ: ꝛ hñt ordinē adinuicem. ſicut .n. ſuba prior eſt q̄litate: ita relo ſube prior eſt relone in q̄litate. ordo aūt .ſ. p̄oritas ꝛ poſterioritas ꝛ diſtinctio ꝛ tales relones ſunt relones ſcd̄i modi. ſunt .n. diſq̄pantie ꝛ fundanᵗ in plib⁹: vt plā ſūt.

Cōſidera illā ciam.

Silr in his q̄ ſunt ſcd̄i modi fundanᵗ ille q̄ ſunt p̄mi.

q. p̄cedēte.

nā due diſſilitudines ſunt ſiles ꝛ ꝯformes ꝛ due ineq̄litates: ꝛ ſic de alijs. ¶ Relones aūt tertij modi fundātur ſupra relones p̄mi modi ꝛ 2ⁱ. q2 pducūtᵗ ꝛ cauſantᵗ.

C

Silr eꝯ. q2 relones tertij modi aliq̄n inueniuntᵗ cōformes ꝛ ſiles: ſicᵗ due p̄nitates. aliq̄n aūt diſformes ꝛ diſſimiles: ſicut p̄nitas ꝛ filiatio. In q̄rtis aūt eodē mō ē: q2 due relones mēſurati inueniuntᵗ: aliq̄n cōformes ꝛ aliq̄n diſformes: ꝛ ſic de omnibus alijs.

2° artic. Op. aliorū. 1. dictum.

Iſtis viſis ad queſtionē introducantᵗ duo dicta negatiua aliq̄ꝝ doctoꝝ. ¶ Primum eſt φ relo nō pōt fūdari imediate i ſuba: q2 inter ſubaꝫ ꝛ relonē eſt mediū accñs abſolutū: ꝛ ſic pp̄ impfectionē ſuā nō pōt fundari in ſuba. ¶ Sꝫ ꝯ inſtatᵗ 4ʳ. Prio

Impugn° 4ʳ 1. phy. t. c. 50. ꝛ alibi.

ſic. Mā cū forma ſunt cā oium accñtū. eſt ḡ ſuba cā ꝛ accñs effect⁹: ſꝫ cā dī ad aliq̄d: maxie in creaturis. reᵐ aūt cauſalitatis reducitᵗ ad 2ᵐ modū: ḡ vī φ ſuba fundet relonē p ſe ꝛ imediate. ¶ 2° ſic. Oē ꝯſtitutū intrinſece ex aliq̄b⁹ referᵗ ad illa imediate: ex q̄b⁹ ꝯſtituitᵗ: ſꝫ cōpoſitū ꝯſtituitᵗ ex mā ꝛ forma ꝛ itrinſece cāt: ḡ refertur imediate ſine alio medio ad māꝫ ꝛ formā. ¶ 3° ſic.

D

Mā ꝛ forma imediate vniuntᵗ: q2 ſi mediāte aliq̄ accidēte. tūc nō vnirentᵗ niſi p accñs: ꝛ ſic nō ꝯſtituerēt aliq̄d p ſe vnū: ſꝫ vnio eſt q̄dā reᵐ. ḡ reᵐ vniōis imediate in eis fundatᵗ. ¶ 4° ſic. Suba p̄or eſt accñte: ſꝫ p̄oritas

7. mta. t. c. 4 1. concluſio.

eſt ve relo. ḡ ꝛc̄. Silr vna ſuba ſm ordinē eminētie eſt prior ꝛ ſupior altera: ꝛ alteri in pfectiōe ineq̄lis. iſta āt oia relones iportare vñr. ḡ ꝛc̄. ¶ Dico ḡ φ in ſuba pōt fūdari aliq̄s reᵐ ve ꝛ aliq̄ relo. Qḋ ꝯfirmo 2ʳ. ¶ Prio

Relonē imediate fundari in ſuba.

ſic. Nam irrōnabile vī φ due albedines hēant inter ſe ꝯformitatē: ꝛ φ nō hēant due ſube eiuſdē ſpēi .ſ. duo homines. ¶ 2° q2 ſi pp̄ impfectionē relonis nō poſſet relatio fundari in ſuba: multo minus relo fundaretur in eſſentia diuina: ꝛ tn̄ ꝯcedūtᵗ φ relones ve ꝛ reales ꝛ relones plures fundanᵗ in eēn̄ª diuina. ¶ Sꝫ h̄ eſt vna diffi

Dubium.

q2 ſi ſuba hꝫ p̄oritatē reᵐ accñtis abſoluti q̄ ſit reᵐ: eadē rōne vī φ debeat hr̄e p̄oritatē ad iſtā p̄oritatē q̄ eſt ve accñs: ꝛ iteꝝ ad aliā. ꝛ ſic vī ſeq̄ pceſſus in infinitū.

¶ Dico φ reᵐ accñtis abſoluti eſt prioritas actualis ꝛ formalis: ꝛ reᵐ iſti⁹ p̄oritatis nō eſt niſi p̄oritas fundamētalis: iſta aūt eſt paſſio. Cōtra ſubm eſt p̄us paſſiōe: ꝛ ſic vī φ adhuc ad illā ē p̄oritas. ¶ Pōt ḡ dici φ p̄oritatis nō ē p̄oritas. ¶ 2ᵐ dictū aliquorū eſt, φ relo nō pōt fundari i relone. q2 ſicᵗ māe nō eſt mā: ſꝫ forᵉ: ſic relationis nō eſt relo: ſꝫ abⁿ nō eni viderᵗ q̄n ibi ſit pceſſus in infiᵐ in relonib⁹. ¶ Sꝫ ꝯ hoc arguo 4ʳ. Primo ſic. Nā ita eiuſdē rōnis ſūt due relones eiuſdem ſpēi .ſ. due p̄nitates: ſicᵗ due albedines: ſꝫ iſta idētitas ē q̄daꝫ relo: ꝛ in abſolutis eſt realr̄ diſtincta. ḡ iter duas p̄nitates erit idētitas. ¶ 2° ſic. P̄nitas ꝛ filiatio vñr differre ſpē. ē ḡ iter eas diſformitas: ſicᵗ ḡ iter duas p̄nitates ponitᵗ ꝯformitas q̄ eſt va relo: ita vī φ iter p̄nitatem ꝛ filiationē erit diſformitas q̄ eſt relo. ¶ 3° ſic. Inter q̄cūqꝫ eſt ordo in eis fundatᵗ relo: ſꝫ iter idētitatē ꝛ eq̄litatē eſt ordo: ſicut iter fundamēta: ꝛ ſic inter relones diſparatas erit fundare alias relones: q2 p̄us ꝛ poſteri⁹. ¶ 4° ſic. Quecūqꝫ diſtinguuntᵗ fundāt diſtōnē. diſtō eni eſt reᵐ: ſed relones adinuicē diſtinguuntᵗ: ḡ fundāt diſtōnē: ꝛ p ꝯñs relo fundatᵗ in eis. Dico ḡ φ relo pōt eē fundamētū relonis: qḋ ꝯfirmatᵗ ſic. ¶ Relo accitalis realr̄ diſticta a fundamēto eſt vere accñs: ꝛ vere ſheret fundamēto: ſꝫ oē qḋ inheret: iheret p inherētiaꝫ q̄ eſt reᵐ fundatus in ipſo. relo ḡ inherēs vere eſt fundamētū inherētie q̄ ſibi ineſt. ¶ Sꝫ ꝯ hoc iſtatᵗ: q2 iter duas ꝯformitates eſt ꝯformitas: ꝛ ſic pceſſus in infiᵐ. Silr̄ de diſformitate arguitᵗ pceſſus in infinitū: ſilr̄ ordinis eſt ordo: ꝛ diſtōnis eſt diſtō in ifinitū. ¶ Ad iſta oia dico φ ſtatus eſt in 2°: q2 ꝯformitates vel nō ſunt ꝯformes: vel ſeipſis ſūt ꝯformes: ſimilr̄ diſformitates ſeipſis diſformes ſūt: ſilr̄ p̄oritas ſeipſa eſt p̄or: ſilr̄ diſtinctio ſeipſa eſt diſticta: ꝛ ſic de oib⁹ alijs. ¶ Sꝫ hic oriūtur due diffi. ¶ Prima de inherētia albedinis: q2 inheret albedini: ꝛ pōtⁱ ſeparari ab albedine: tūc accipio inherētiā iherētie: ipſa vī inherere: ꝛ ſic in talib⁹ iherentijs erit pceſſus in infiᵐ: q2 ois talis iherētia vī eē accidēs. ¶ Si dicas ſicut cōiter dī φ ſeipſa iheret. ¶ Cōtra reᵐ duoꝝ terminoꝝ: ꝛ duoꝝ fundamētoꝝ non pōt eē idē reᵐ: ſꝫ inherētia albedinis fundatᵗ in albedine: ꝛ terminatᵗ ad ſupficiē. iherētia aūt 2ª fundatᵗ in iherentia p̄ª ꝛ terminatᵗ ad albedinē. ḡ nō ſūt eedem. ¶ Dico ſicᵗ p̄us φ ſtat⁹ eſt in 2°: ꝛ q̄n dicis φ diſtincti ſūt termini. Dico φ veꝝ eſt foꝛalr̄: ſꝫ tn̄ ſunt vnū realr̄. nō eſt āt incōueniēs φ duo termini foꝛalr̄ diſtincti ſint eiuſdeꝫ rōnis: ſicᵗ ēt ſūt duo fūdamēta foꝛalr̄ diſticta. ¶ 2° diff. eſt de iherētia relonis: p iherētiā eni ipſa relo cōparatᵗ ad fundamētū: ꝛ p eē ad aliud cōparatᵗ ad terminum. ¶ Eſt ḡ dubiū: q̄ iſtarū habitudinū eſt magis intrinſeca relonī: aut cōparatio ad fundamētū vl̄ ad terminū. Dico φ habitudo ad terminū vel rō eēndi ad aliud eſt plus intima relonī q̄ꝫ habitudo ad fūdamētū q̄ eſt ſherētia: ꝛ hoc pbo ſic. Qn̄cūqꝫ aliqḋ cōe diuiditᵗ p duas dñas formales p quocūqꝫ ſigno vna ꝯſtituit ꝛ alia: ſicᵗ p quocūqꝫ ſigno corporeū ꝯſtituit corpus: p eodē icorporeū ꝯſtituit ſpūm. diffō eni ꝯſtituitᵗ ex gn̄e ꝛ dña diuidēte: ſꝫ ens diuiditᵗ p abſolutū reſpectiuū: ꝛ p eodeꝫ ḡ ſigno: p quo abſolutū eſt ad ſe: p eodē relo ſiue reſpectiuū eſt ad aliud: ſꝫ oē accñs abſolutū p̄us eſt nālr̄ ad ſe q̄ꝫ ſit in ſubīo. ergo relo prius erat ad aliud q̄ꝫ ſit in fundamento. ¶ 2° ſic. Qḋ cōpetit in p̄ mō relonī veri⁹ ꝛ prius ſibi competit q̄ꝫ illud qḋ cōpetit ſibi in alio modo: ſed relationi cōpetit in primo modo reſpicere terminū. ipſa eni diffinitiue nō eſt niſi aſpect⁹ termini. ſherētia aūt ad fundamētū cōpetit ſibi in 2° mō: ḡ p̄us cōcernit p̄ᵐ q̄ꝫ ſecundū. ¶ Ad argᵐ pꝫ. ¶ Qō. IIII.

F

P̄orītas 2ʳ

2. dictū alioꝝ

Impugn° 4ʳ

F

1. ꝯclo. Relonē relonis fundamētū eſſe. A. i. accitalis.

Obi.

Solo nihil.

G

D. duplex. A. i. p̄ma ē d̄ iherētia accñtis abſoluti. 2° ē de iherētia accñtis reſpectiui. Quātū ad p̄ᵐ de iherentia accidētis abſoluti: q2 albedo iheret iherentie albedinis ꝛc̄. Eiuſdē relonis duos terminos ꝛ duo fundamenta formalr̄ diſticta foꝛe.

Ecce qḋ q̄rit

H

Habitudo ad terminū imediati⁹ ꝛ eēntialius ꝯtenit relationi q̄ꝫ habitudo ad fūdamētum. qḋ pbat auctor.

A. i. reſpect⁹

I

Viſo de relõne in cõparatione ad ſuum fundamẽtũ: videndũ eſt de relone in cõparatione ad ſuũ terminũ. Et circa h̃ q̃ro p. Utrũ relõ poſſit terminari ad relonẽ. Et ſic ſʒ Aug. Generans refert̃ ad genitũ. ❡ Contra. Spiritusſanctus nõ refertur ad p̃rem.

5. c. 7. in. & alibi

Hic eſt vna cõis ſnia: q̃ ois relõ terminat̃ ad ſuũ oppo^m: & h̃ pbat̃ ſic. Ad illud terminatur relõ: ad qḋ terminaret̃ omni alio circũſcripto: ſʒ circũſcripto oĩ alio a p̃re p̃ter paternitatẽ adhuc filiatio terminaret̃ ad p̃nitatẽ. g̃ &c. ❡ Cõtra h̃ arguit doctor 4^r.

Op. cõis.

Impugnatio q̃druplex. Scotus. Nõ valde h̃ de termino relõnis: & eſt ſingulare: & ſcoti ſat optime.

Prio ſic. Ois diffõ prior eſt diffinito: ſʒ relõ diffinitur p terminũ: g̃ terminus eſt ṗor ea. relõ aũt oppoſita ſil' ẽ cũ ea g̃ nõ eſt termin⁹. Maior eſt manifeſta: ſiue diffõ fiat p itrinſeca priora: ſiue p additamẽtũ. ❡ 2° ſic. In ẽntial'r ordinatis nõ põt eẽ circulatio: oẽ aũt diffinitũ notificat̃ p diffõnẽ: ſi g̃ relõ eẽt termin⁹: tũc eẽt prior & notior: & eadem rõne alia oppoſita: & ſic eẽt circulatio.

K

❡ 3° ſic. Ois relõ depẽdet a termino & a fundamẽto: & p ↄ̃ñs eſt poſterior eis: ſʒ relõ oppoſita nõ põt eẽ prior hac relõne cũ ſit ſil' nã cũ ea. g̃ nõ põt eẽ terminus: q̃a nõ põt ab ea depẽdere: eẽt enĩ circulus. ❡ 4° ſic. Ois habitudo iter extrema p̃ſupponit extrema illius habitudinis: ſed ois relõ eſt habitudo iter fundamẽtũ & terminũ. g̃ p̃ſupponit terminũ: relõnẽ aũt oppoſitã ſibi nõ p̃ſupponit. g̃ nõ terminat̃ ad eã. ❡ Iſta ↄ̃ ſic probata ↄfi^r ſic q̃druplici ſigno. ❡ Primũ eſt de relõne inter cãm & effectũ. Effectus enĩ prime cãe ad ṗmã cãm eſt relõ realis. Quero ad q̃d terminat̃. nõ ad relõnẽ realẽ q̃ nõ eſt: nec ad relõnẽ rõnis. g̃ ad abſo^m. ❡ 2^m ſignũ eſt q̃ ſcia terminat̃ ad ſcibile qḋ aliq̃n non eſt. Quero ad q̃d terminat̃ in ſcibili. nõ ad relõnẽ realẽ: q̃ nõ eſt. nec ad relõnẽ rõnis: q̃ ens rõnis nõ ẽ termin⁹ relõnis realis. g̃ op3 dicere q̃ ad abſolutũ in ſcibili. ❡ 3^m ſignũ eſt. q̃ gnõ in diuinis terminat̃ ad ẽntiã. Silr gnõ i creaturis ad nã3: & nõ põt dici q̃ ad relõnẽ oppoſitã: q̃ illḋ ad qḋ terminat̃ gnõ g̃iat̃: ſʒ abſo^m in termino proprie accipiendo generat̃ &c. ❡ 4^m ſignũ eſt: q̃ paſſiua ſpiratio in diuinis terminat̃ nõ ad ſpirationẽ opp^{tam} actiuã vel paſſiuã: ſed actiua ad ẽntiã p̃ ſe: paſſiua võ ad volũtatẽ fecũdã. Similiter generatio paſſiua ad memoriã3 fecundã3. g̃ &c. Intelligẽdũ tñ q̃ relõ fũdat̃ aliq̃n in abſoluto: & terminat̃ ad abſo^m. ſicut relõ ſilitudinis inter duas albedines. Aliq̃n fundat̃ in reſpectiuo: & terminat̃ ad reſpectiuũ: ſicut diſtõ numeralis iter duas ſimilitudines vel ſpecificas. Aliq̃n fundat̃ in abſoluto & terminat̃ ad relatiuũ: ſicut prioritas q̃ fundamẽtũ dicitur eſſe prius relõne: fũdat̃ q̃dẽ in abſoluto: & terminatur ad reſpectiuũ. Aliq̃n cõ: ſicut poſterioritas ei⁹ ad fundamẽtũ q̃ terminat̃ ad abſolutũ.

Idem pbat a ſigno q̃druplicater.

I. q̃ ẽs rõnis &c. vt p3 in argumento ſequenti.

L

A. l. ñ gnãt. A. l. ñ gnãt.

Relõnẽ fundari & terminari ↄtigit q̃druplr.

D. duplex.

M

❡ Sed hic ſunt due diffi. Pria q̃ oẽs relatiua diffinientes ſp ponũt vnũ oppoſitũ in diffinitione alterius. ❡ Dico q̃ nõ eſt intelligẽdũ p̃p h̃ q̃ terminus relõnis diffinite ſit ſua oppoſita relõ: ſʒ p illã circũloq̃mur abſolutũ: qḋ eſt ṗprie terminus: ſicut in diffõne vtimur loco diũe ṗpria paſſiõe. circũloq̃ntes p eã ṗpriã diũam & ẽntialẽ: terminatur ergo relatio ad fũdamẽtũ oppoſite relõnis: vel ad illḋ qḋ fundaret ſi eẽt oppoſita. ❡ 2ª diffi. q̃uo relõnes oppoſite ſũt ſil' nã ſi vna nõ coexigit aliã ſicut terminus terminũ. ❡ Dico q̃ relõ oppoſita eſt prior fundamẽto vno ſigno: & vno ſigno ſuo termio. ❡ Tũc ſic. Quecũq3 eq̃l'r diſtãt ab aliq ſũt ex h̃ ſil': & ſi ſũt eq̃l'r alicui poſteriora ſũt ſil': ſʒ relõnes iſte oppo^te eq̃l'r diſtãt a termino vel fundamẽto: & eq̃liter ſũt poſteriores: ergo ſunt ſil'.

Ecce qḋ q̃ris de diffõne relatiuo2 p oppoſita.

Sigularis doctria ḋ nãli ſimultate relatiuorum.

Sed adhuc vt melius ↄ̃ declaret̃ inſtat̃ 4^r. p̃ ſic. Terminus p̃cedẽs relõnẽ: ſed diua ẽntia i filio nõ p̃cedit p̃re3 vt p̃r ẽ. g̃ ẽntia diua i filio ñ erit termin⁹ p̃nitatis vl' gnõnis actiue. ❡ 2° ſic. Eſſentia in ſpũſancto nõ p̃cedit ſpirationẽ actiuã: quia ſpũſancto cõicaret̃ ẽntia p ſpirationẽ actiuã: vt hi. 15. de tri. cũ g̃ nõ p̃cedit ipſam terminare nõ poterit: cum terminus ẽt p te, ſp ponat̃ prior. ❡ 3° ſil'r arguo ſic de gnõne paſſiua. Tu dicis q̃ terminat̃ ad abſolutũ i p̃re ſcilicet ad memoriã: ſʒ memoria fundamẽtũ eſt p̃nitatis: & vt ſic p̃cedit: nihil aũt terminat niſi qḋ eſt in p̃re. g̃ memoria vt in p̃re p̃cedit p̃rem. ❡ 4° ſic. Impoſſe eſt ſpũmſãctũ itelligi ſpiratũ an̄q̃ p̃r & fili⁹ ſpirent: ſed ſic eẽt ſi poneret̃ illud qḋ poſitũ eſt: q̃ ṗus eſt ſpiratio paſſiua q̃ p̃r & fili⁹ ſpirent: q̃ prius eſt terminus ei⁹: & ſic prius erit ſpũſſanctus. ❡ Ad p^m dico: q̃ ſic forma in cõpoſito eſt terminus gnõnis: nõ tñ vt in cõpoſito: ſic enĩ eſt poſterior ipſo cõpoſito: ita diua ẽntia q̃ eſt in filio eſt terminus gnõnis actiue: & ſic p̃cedit ipſa3 g̃nationẽ actiuã: nõ tñ vt in filio: q̃ ibi itelli^r ẽntia p gnõnẽ actiuã. ❡ Sʒ ↄ̃. Illud qḋ cõpetit diue ẽntie: vt intelligit̃ p̃cedere pſonas: ↄuenit ei in tribus pſonis penitus indiſtincte: cũ in illo priori nulla ſit in ea diſtõ: & tũc ſi ẽntia p̃cedẽs gnõnẽ actiuã terminat eã: tũc ↄuenit ei tal' terminatio añ ṗmã pſonã: & p ↄ̃ñs in pſonis oibus terminabit: & ſic in pſona p̃ris terminabit gnõnẽ actiuam: qḋ vr̃ incõueniẽs. ❡ Dico ad h̃ q̃ illud qḋ ↄuenit nãe diuine p ſe vel alicui nãe: ↄuenit ei in illis oib⁹ q̃b⁹ cõicatur: ſicut diffõ vel paſſio iſunt nãe: vna in p̃ mõ. altera in 2°. ſed de his q̃ conueniunt alicui nãe p accñs: ſicut heccitas nõ eſt inconueniens q̃ ſibi nõ conueniant in omnibus q̃bus cõicat̃: ſicut dato q̃ humanitas que eſt in Petro cõicet̃ Martino nõ op3 q̃ heccitas Petri cõicet̃ Martino. & tñ diffinitio humanitatis & riſibilitas cõicat̃ Martino. cuı⁹ rõ eſt: q̃ heccitas ↄuenit humanitati per accñs. diffõ aũt & paſſio ↄueniũt p ſe. Sic dico in ṗpoſito: q̃cq̃d ↄuenit ẽntie p ſe cõicat̃ cũ ẽn^a: ſʒ tñ illud qḋ ↄuenit ẽntie p accñs: ſicut ṗprietates pſonales: cui⁹ eſt terminare: que ↄueniunt ſibi ad modu3 heccitatũ nõ op3 in oib⁹ cõicari. ❡ Ad 2^m dico q̃ ſicut mã in cõpoſito p̃cedit formã quã cãt in ſuo gñe: nõ tñ vt in cõpoſito: cũ nõ ſit in cõpoſito donec ſit cõpoſitu3 qḋ eſt poſteri⁹ forma: ita ẽntia in ſpũſancto p̃cedit ſpirationem: nõ tñ vt in ſpũſancto eſt: q̃ tũc eſt poſterior. ❡ Sʒ ↄ̃. ipoſſe eſt q̃ eidẽ oĩno indiſtincto cõpetant extrema ↄ̃dictionis: ſʒ ẽntie ſine reduplicatione in filio ↄuenit terminare. eſſentie in p̃re ſine reduplicatiõe nõ ↄuenit illud terminare: g̃ ẽntia in p̃re diſtiguit̃ ab ẽntia in filio. ❡ Dico q̃ iſta rõ demõſtrat q̃ de ẽntia q̃ eſt in p̃re verificat̃ illud p̃dicatũ terminare gnõnẽ actiuã: ſiue ſpirationẽ: nõ tñ vt in p̃re: & ſil'r de ẽntia q̃ eſt in filio verificat̃ illud p̃dicatũ terminare gnõnẽ paſſiuã ſiue ſpirationẽ: nõ tñ vt in filio. ❡ Ad 3^m dico q̃ ẽntia in p̃re eſt ante p̃nitatẽ: & ita anteq̃ ſit p̃r: accipiẽdo eſſentiã abſolute: nõ tñ ẽntia vt in p̃re. ſ. ſub reduplicatione: ſicut corpus in hoĩe eſt prius q̃ aĩa: nõ tñ: vt i homine. ❡ Ad 4^m dico q̃ l3 volũtas ſit prior intellectu. a. nãli itelligẽtia: & forte ṗor nã ipſa ſpiratione actiua: tñ ſpiratio paſſiua nõ terminat̃ ad ipſam ṗ illo ṗori: ſʒ ṗ illo ſigno quo eſt ſimul nã cũ ipſa. ſ. p ſcḋo in quo ẽ ſua oppoſita. ❡ Sʒ h̃ eſt diffi. q̃uo gnõ diua terminat̃ ad eſſentiã: & tñ nõ dicat̃ ẽntia g̃iari: q̃ enĩ ad cõpoſitu3 terminat̃ gnõ in creaturis: ideo cõpoſitũ dicit̃ generari. Et ſimiliter eſt dubiu3: ſi gnõ paſſiua terminet̃ ad memoriã: quare nõ dicatur memoria producta. ❡ Dico q̃ ille ṗductiones & relõnes nõ referũt terminũ fo2alẽ ſed totalem preciſe: ſicut gnõ nõ refert potẽtiã generatiuã: ſed ſuppoſitũ. ❡ Sic dico de eſſentia que eſt terminus

Inſtantia q̃druplex.

N

Sigularis doctria ḋ termino formali gnõnis.

O

Replica notabil.

Que cõicant nãm i ſuis ſuppoſitis. & q̃ nõ: cõſidera bene.

P

Aliḋ ẽ aliq̃d cãre. & aliḋ vt in aliquo [illegible] cãre.

Q

Ecce qḋ q̃ris

Dubium

Terminus ṗductiõis 2^r & q̃ ipſa denoiat.

A min⁹ formalis. ¶ Ad argumētū p3. ¶ Q̄ō. V.

Utrum relō includat in ſuo conceptu quidditatiuo terminū. Et non. qꝛ vnū diſparatoꝝ nō īcludit ī altero quidditatiue: ſed termin⁹ ꝛ relatio ſūt diſparata. ergo ꝛc. ¶ Cōtra. Relō ꝑpe eſt ad aliō. ergo quidditatiue īcludit illō aliō. ¶ Hic ſūt duo faciēda. Primo vidēdū ē quid ſit rō diffinitiua relōnis ī gn̄e ꝑprio. ¶ 2° quid ſit rō diffinitiua relōnis ex̄ ꝑpꝛi3 gen⁹. ſ. ꝑ additamētū.

Primo arti. Op. aliorum De diffōne relationis quiddi tatiua.

Quātū ad p^m dicunt aliq̄ ꝙ relō nō diffinit̄ in genere ꝑprio: ſicut accidētia abſoluta: qꝛ ab eiſdē res formalr̄ cōſtituit̄ diſtinguit̄ ꝛ diffinit̄: ſed diſtinctio relōnis nō eſt niſi per terminos ꝛ fundamētū. ergo diffinitio que cōſtat ex pricipijs ꝯſtitutiuis ipſi⁹ relōnis nō erit ex his que ſunt in gn̄e ꝑprio: cū terminus ꝛ fundamētū ſint alteri⁹ generis. ¶ Sed ꝯ iſtud arguo 4ʳ. p̄ ſic. Qn̄ aliqō genus diuidit̄ per dr̄ias oppoſitas: ſpēs ſub illo genere ꝯſtituunt̄ ex eo ꝛ ex differētijs oppoſitis diuidētib⁹. ſ. vna ꝑ vnā ꝛ alia per aliā: ſed gen⁹ relōnis diuidit̄ per differētias oppoſitas ſicut alia predicamēta: aliogn oīa relatiua eſſent eiuſdē ſpēi. ſequit̄ ergo ꝙ ſpēs relōnis poterit diffiniri ꝑ gen⁹ ꝛ dr̄ias. ¶ 2° ſic. Oē cōſtās ex partib⁹ eēntialib⁹ pōt per illas ptes diffiniri: qꝛ diffinitio nihil aliud eſt niſi rei explicatio per ſuas ptes eēntiales: ſ3 ſpēs relōnis ꝯſtat ex gn̄e ꝛ dr̄ia tāq̄ ex ptib⁹ eſſentialib⁹: ſicut oīs alia ſpēs. ergo ꝛc. ¶ Cōfirmat̄. qꝛ ex illo ꝯſtat oīs ſpēs in qō reſoluit̄: ſed oīs ſpēs reſoluit̄ in dr̄iam qua ab oī alio ſpecifice diſtinguitur: ꝛ ī gen⁹ q̄ cū alijs ꝯformitatē h3. ergo ex iſtis ꝯſta: ꝛ ſic ꝑpo^m. ¶ 3° ſic. Diffō ꝯſtat ex his q̄ dicit̄ ī p̄ mō dicēdi ꝑ ſe. qō ergo h3 p̄dicata ſufficiētia d̄ p̄ mō pt̄ diffiniri: ſ3 ſpēs relōnis h3 gen⁹ ꝛ dr̄ias q̄ ſūt īrinſeca ꝛ de primo mō. ergo pōt diffiniri. ¶ Cōfirmat̄. qꝛ p̄dicamētū relōnis dī ī p̄mo mō dicēdi per ſe de oī ſpē relōnis. ꝛ oē tale eſt diffinitiuū. Et tunc ſic. Aut illud ē tota diffō: ꝛ hī ꝑpoſitū. aut p3: ꝛ tūc alia diffinitiua nō eſſent extra genꝰ ſuū: cū oīa diffinitiua ſint ſubalternatī poſita. ¶ 4° ſic. Predicamenta ſunt īpermixta ita vt res: nec aliquid vnius p̄dicamenti erit de eſſentia eius qō eſt in altero p̄dicamēto. diffō ergo eſſentialis nō erit ꝑ aliquid qō eſt alteri⁹ predicamēti: ſed p̄ciſe per illa q̄ ſunt illi⁹ gn̄is in quo eſt diffinibile. ¶ Jō dico ꝙ ſicut oē aliud accidēs p̄ter diffōnē que dat̄ ꝑ additamētū h3 diffōnē ſui ꝑprij gn̄is per ſua intriſeca eēntialia: ita relō p̄ter ſuam diffōnē que eſt per extriſeca pt̄ diffiniri per īrinſeca ꝛ eēntialia ſui gn̄is. Nec val3 rō opiōnis oppoſite. Relatio. n. ꝑ ſuā ꝑpriā dr̄iaз diſtiguit̄ ꝛ differt a quacūq3 alia relōne q̄ nō ſit eiuſdē ſpēi cū illa. ꝑ fundamētū ꝛ ꝑ terminū nō diſtinguit̄ niſi originalr̄. ¶ Contra iſtā ꝯnē inſtat̄ 4ʳ. Primo ſic. Oē qō diffinit̄ ad ſe h3 entitatē ad ſe: ſ3 qō diffinit̄ in ꝑpo gn̄e diffinit̄ ad ſe: ꝛ ſic relō erit ad ſe: qō eſt fl3. ¶ 2° ſic. Nulla cōparatio diffiniti ad ſua p̄n^a īrinſeca ꝛ diffinitiua ē ꝯparatio ad aliud: aliogn oīa ſuppoſita oīum p̄dicamētoꝝ eſſent ad aliud: ſ3 ꝑ te, relō diffinit̄ ꝑprie ꝑ ſua p̄n^a īrinſeca. ergo nō diffinit̄ ꝑ aliquid aliud. ¶ 3° ſic. Habita ꝑpria ꝛ cōpleta diffinitione alicuius: illō pōt ꝑfecte ꝯcipi circūſcriptis oībus alijs: ſed intellect⁹ nō pōt ꝑfecte cōcipere relōnē ꝑ ea preciſe que ſunt ꝑprij generis: qꝛ ipſa ē ad aliud. ergo nō diffiniet̄ p̄ciſe per illa. ¶ 4° ſic. Qō aduenit alicui preter ſuā diffinitionē eſt ei aduētitiū: q̄tū ad ſuam rōnē formalē: ſed preter relōnis diffōnē ꝑ ꝑpria ꝛ īntrinſeca ſui generis intelligit̄ termin⁹ adueniens. ergo habitudo eius ad terminū erit aduentitia. ¶ Ad iſta. ¶ Ad primū ꝯcedo maiorē. Sed q̄n dī in miore. relō diffinit̄ ad ſe. nego. l3 eni relatio diffiniat̄ per genus ꝑ-

Impugn⁹ 4ʳ
B

Diffō quid.

C

5. ph. ꝛ meta. ꝛ Temiſtio ꝛ alibi ſepe hī.

Op. propria.

Diffō accntis extrinſecis ē 2ʳ

Diffinit̄ ꝛ diſtinguit̄ relō dupliciter.
D
Obijcit̄ quadrupliciter.

Diffiniri [illegible] ſece ꝛ diffiniri ad ſe differunt.

priū ꝛ dr̄iaз: tn̄ vtrūq3 eſt ad aliud: ita ꝙ tota diffinitio ꝛ quelibet eius ps eſt ad aliud: ꝛ ꝑ ꝯnis entitas eius erit ad aliud. ¶ Ad 2^m dico ꝙ cōparatio diffiniti ad diffinitiua q̄ ſunt ſibi intrinſeca nō eſt cōparatio ad aliud: ſed cōparatio diffiniti quā h3 ex p̄ncipijs ſuis: illa pōt eſſe ad aliud ſi i° diffinitiua ſunt ad aliud. mō ſic eſt ꝙ diffinitiua relōnis oīa ſunt ad aliud: ꝛ ideo relō eſt ad aliud. ¶ Ad 3^m dico ꝙ maior eſt vā in abſolutis. cōceptus eni cōplet⁹ habet̄ de iſtis habita diffōne: ſ3 in relatiuis nō eſt ſic: q̄tūcūq3 habeat̄ ꝯcept⁹ ſui generis ꝛ diffinitiuis: nō q̄etatur ītellectus niſi in coītelligendo terminū: ꝑ non eſt de genere relōnis: ſed aliud. ¶ Ad 4^m dico ꝙ ex̄ rōnē formalē relōnis eſt termin⁹: ſed cū dico: ad aliud. ipm ad eſt intrinſecū. ꝛ aliud eſt extrinſecum: tn̄ de cointellectu eius eſt. non aūt de intellectu eius primo ꝛ p̄ncipali. de tali. n. intellectu non ſunt niſi illa de gn̄e r̄lōnis. ¶ Sed q̄re in diffōnibus ſemꝑ ponit̄ fundamētū: ita ꝙ relō ſemꝑ diffinit̄ per fundamētū ꝛ terminū. ¶ Dico ꝙ q̄n nobis ignota eſt dr̄ia ꝑpria ꝛ intrinſeca: debem⁹ eā per manifeſta circūloqui: ꝛ iō dr̄iaз ꝑpriā ꝑ fundamētum circūloquimur.

E

Diffō quidditatiua in reſpectu ē: imo non q̄etat intellectum. Nō ſingl'are quo ad aliud dici itriſecum ꝛ extriſecum.
F
Eſſe de intellectu ꝛ eē de cointellectu dr̄it. Dubium. Quare ponit̄ fūdamētū in diffōne relationis?

Quantū ad 2^m p̄ncipale videndu3 eſt de diffōne relōnis que eſt per extrinſeca. ſ. per terminū. ¶ Et q̄tū ad hoc dicūt aliq̄ ꝙ talis diffō eſt quidditatiua. vt cū dī: p̄i eſt hn̄s filiū: qꝛ rō relōnis ē ad terminū: ꝛ ē ei⁹ quidditas. ¶ S3 ꝯ h arguit̄ 4ʳ. p̄ ſic. Qn̄cūq3 aliqō cōe diuidit̄ ꝑ aliquas dr̄ias oppoſitas: vna illaꝝ nō eſt de rōne ꝯſtituti ex oppoſita: ſed ens diuiditur ꝑ abſolutū ꝛ reſpectiuū: termin⁹ aūt eſt abſolutū. ergo nō eſt d̄ rōne quidditatiua relōnis. ¶ 2° ſic. Unū oppoſitorum nō eſt de rōne quidditatiua alterius: qꝛ tunc eſſet ſibiipſi opp^m per quidditatē ꝑpriā: ſed relō eſt oppoſita ſuo termino. maxime aūt ſi ipſa ſit ad oppoſitum: ſicut relō ꝯrietatis vel aliqua h̄: ergo ꝛc. ¶ 3° ſic. Nam ſi termin⁹ eſt de quidditate relōnis: ſequit̄ ꝙ creatio paſſiua erit ꝑfectior actiua: qꝛ ipſa īcluderet deū in ſua quidditate. ſequit̄ etiā ꝙ deus īcludat̄ in quidditate alicuius extitis in creatura. ¶ 4° ſic. Oē illō qō eſt de quidditate ꝛ intrinſeca rōne alicuius: illud eſt in eo formalr̄: aliogn diffō eſſet ex̄ diffinitū: ſed ꝯſtat ꝙ termin⁹ relōnis nō eſt in r̄lōne formalr̄ nec intrinſece. ergo non eſt de rōne eius. Jdeo dico ꝙ termin⁹ non eſt de rōne intrinſeca relōnis. ꝛ rō pt̄ eē: qꝛ vna ſpēs ꝑfecta in aliquo genere nō pōt eē de quidditate alicuius alteri⁹ ſpēi: ſ3 cōtingit terminum eſſe ſpēm cōpletā in genere ſubē. ergo ꝛc. ¶ Dico ergo ꝙ terminus eſt de quidditate relōnis l3 nō poterit intelligi ſine eo. ¶ Sed ꝯ hoc arguo 4ʳ. p̄ ſic. Qn̄ aliquid diffinitur ꝑ additamētū illud pōt ītelligi ſine eo ſicut p3 de accīte abſoluto. relō aūt diffinit̄ per terminū ſicut per additamentū. ergo ꝛc. ¶ 2° ſic. Eſſentialior ē cōparatio relōnis ad ſuum terminū q̄ ad fundamētū. iſta patet: qꝛ ſine fundamento poteſt intelligi: non ſine termino: ſed relō reſpicit fundamētū in 2°. ergo reſpicit terminū3 in p̄ mō: qꝛ primus modus ē itimior 2°. ¶ 3° ſic. Qn̄ ſunt aliq̄ realr̄ diſtincta ſi vnū non includitur quiddita^ue in alio: illa p̄nt īter ſe ſeparari: ſed relō ꝛ termin⁹ dr̄nt realr̄: ꝛ ter^nus nō ē de quidditate relōnis. igr̄ vnū ab alio poterit ſeparari: ꝛ ſic relō erit ſine ter^o. ¶ 4° ſic. Eſſentialior habitudo ē relōnis ad ſuū ter^nū q̄ ad ſuū ſuperius: qꝛ ſine termino non pōt ꝯcipi: ꝛ tn̄ ſine ſuꝑiori ſic ſicut p3. qꝛ dubiū eſt de actione vtrū ſit in genere relōnis: ſ3 relō reſpicit ſuum ſuperius quidditatiue. ergo ꝛc. ¶ Ad p̄^m dico ꝙ relō diffinit̄ ꝑ duo additamēta. ſ. per fundamētū. ꝛ in hoc alijs accn̄tib⁹ ꝯparat̄: ꝛ ſine iſto poteſt intelligi: ꝛ per terminū. ꝛ ſine illo nō pōt intelligi. inter additamenta. n. pōt eſſe gradus: ita ꝙ termin⁹

2° arti. Op. aliorꝫ de diffōne relōnis ꝑ extriſeca ſeu additamētum. Impugn⁹ 4ʳ. Maxima.

G

Op. propria. Terminū de quidditate relōnis nō eſſe. Obijcit 4ʳ.
H

Ml. l. qꝛ nulli⁹ alius. Regula ſcot.

Per additamētū 2ʳ relōnē diffiniri.

Termin⁹ intimior ē relōni fūdamēto.

I

Ecce qꝺ ꝗrit de duplici habitudine relationis.
Nó terminū habitudis: ſz ſóm ꝑ ſe ſic vl' ſic ꝯuenire relationi.
Habitudines relonis ad ſuperi⁹ ⁊ terminū eādem eē.

ſit intimior. ❡ Ad 2m dico ꝙ habitudo relonis ad fun
damētū eſt de 2° mó: ⁊ é ei⁹ paſſio fūdata in ei⁹ ꝗdditate.
bitudo aūt relonis ad terminū é ei⁹ ꝗdditas: non tñ
termin⁹ ei⁹ é de ei⁹ ꝗdditate: ⁊ ſic fundamētū nó eſt de
ſcḋo mó: ita nec termin⁹ de ꝑ. ❡ Ad 3m dico ꝙ 1a regla
eſt vera de priori ꝑ cóparationé ad poſteri⁹: nó tñ ecó: ſz
igiť termin⁹ poſſit eē ſine relone: qꝛ prior é ea ⁊ diſtinct⁹
realr: nó tñ ecó: cū relo ſit poſterior termino ⁊ cū neccio
ꝓſupponat. ❡ Ad 4m dico ꝙ eadé bitudo eſt relonis
ad ſupius ⁊ ad terminuz. per ſuperius enim relatio eſt
ad terminum: dato ꝙ per ſuperius quidditatiue diffiniať: ⁊ nó ꝑ terminū: ⁊ ſi illa relo diſtincte cogſcereť:
⁊ ſuū ſupi⁹ cogſcereť: ſz īterdū idiſtīcte cogſcit: ⁊ ꝑ cóſequēs ſuū ſupius idiſtincte: ⁊ idcirco ꝯtingat dubitare
de ſuo ſupiori ꝗtū ad ea ꝗ ſolū diſtīcta cognitióe cogſcanť. Et ſilr pót dici de termino ꝙ idiſtīcte cognoſcitur.

Dubiū no tabile.

K

❡ Sed h eſt vnū dubiū: qué. ſ. terminū hꝫ relo in
gñali. ſ. relo ꝑdicamētal: qꝛ de relonib⁹ ſpecificis vl' particularib⁹ nó eſt tñ dubiū: qꝛ ꝑnitas hꝫ ꝓ termio aliqd
qꝺ de facili cogſcit: ⁊ ſic de alijs. ❡ Dico ꝙ opꝫ dicere

Ad ſe duplex

ꝙ hēat terminū: qꝛ ſi nó: tūc ꝯtingeret eam itelligi ſine
termino: ⁊ ita ad ſe. vel affirmatiue: ⁊ ſic eēt abſolutuz.
vel negatiue: ⁊ ſic equipareť ꝑ diuiſo in ens ad ſe ⁊ ad
aliud. ſ. enti. ❡ Sz iſtud nó pt eē relo oppoſita: qꝛ relo
ꝑdicamētal' nullā hꝫ talé: qꝛ de oib⁹ di: illa aūt nó eſſet
in ꝑdicamēto relonis: nec pót dici ꝙ ſit fūdamētū relationis oppoſite ꝓp idé: ꝙ nullā relone oppoſitaz habꝫ.

Termin⁹ relationis ꝑdicalis, ſ. cōi quis?

❡ Dico ꝗ ꝙ relo ſꝫm ſuā cóitaté ꝑdicamētalé hꝫ ꝓ ter
mino illud qꝺ dr de oib⁹ terminis tā abſolutis ꝗ relatiuis. Cóſtat āt ꝙ relone pt terminare relo: pt ēt termi
nare abſolutū: ⁊ de oib⁹ iſtis relonib⁹ dr ipſa relo ꝑdicamētalis. oꝫ ꝗ ſibi ꝓ termino dari illud qꝺ ſe extédit
ad oīa iſta. illud āt nó pt eē ens abſolutū nec ens reſpe

Dr ens neutrum vt pꝫ.

L

ctiuū: ꝗ illud qꝺ indifferéter ſe hꝫ ad ens abſolutū ⁊ re
ſpectiuū: ⁊ ita ens neutrū. Qꝛ ñ pt eē ens reſpectiuū pꝫ:
qꝛ qñ relo ꝑticularis terminať ad abſolutū: tūc ēt relo
ꝑdicamētalis hꝫ ſuū terminū: ꝗ vel abſolutū vel reſpe
ctiuū. ſi reſpectiuū: igiť abſom icludit reſpectiuū. Eodé
mó arguiť de alio: ⁊ ſic pꝫ ad illō. ❡ Ad róné in oppo
ſitum patet.

❡ Queſtio. VI.

Vtrum relatio aliqua poſſit eſſe ſine
termino. Qꝛ ſic. Nam ſciētia
refertur ad ſcibile. ꝗ aliqua relone refert.
Cóſtat aūt ꝙ ſcia pót eē ſcibili nó exnte: ꝗ
⁊ relo ſine termino. ❡ Cótra. Diffinitū nó
poteſt eſſe ſine diffinitione: relo diffinitur ꝑ terminuz.

Op. alterius.

M

Hic introducunť dicta cuiuſdā doctoris ꝗ
dicit ꝙ rem pót eē ad ter
minū nó exntē: ſz nó ſine fūdamēto. Rō aūt ſua é iſta:

Impugna⁹ 4r cōcludēs relationé nó eē ſine termino.

qꝛ relo ꝗ eſt ꝑdicamētū nó hꝫ terminū: qꝛ nó hꝫ oppo
ſitū: ꝗ nó repugnat reloni ſine termino eē. ❡ Sz ꝯ illō
arguo 4r. ꝑ ſic. Relo eſt ad aliud neccio: qꝛ de ei⁹ ꝗddi

Maxima.
Regula ſco. ſcpe. d. ⁊. ſ.
Tāge iſtā ſꝫ ꝑlas maximā vt ſcis.

tate ⁊ intrinſece in ꝑ mó. Tūc ſic. Qñcūqꝫ aliqꝺ totū cóſtat ex aliqb⁹ quoꝝ vnū é reale ⁊ alteꝝ nó reale: illud
totū nó eſt reale. ꝯſtitutū eni ſꝑ ſeqť debilioré ꝑté ꝯſtituēté: ſic pꝫ in ſyllo ꝯſtituto ex neccio ⁊ ꝯtingēte totū cóſtitutū eſt ꝯtingés: ſz relo eſt res eēntialr ad aliud. ꝗ ſi
illud aliud nó ſit reale: tota relo nó erit ens reale: ſz de
quocūqꝫ dr nó reale ipꝫ eſt nó reale: relo āt eſt ad aliō
qꝺ nó eſt reale. ꝗ relo erit nó real'. h eſt ſlm. ꝗ ⁊c. ❡ 2°
ſic. Qñcūqꝫ aliꝗ ſūt eēntial'r ordīata reu alic⁹ tertij: illō

Maxima.

qꝺ prius aduenit illi 3° eſt magis intrinſecum illi ꝗ qꝺ
poſterius aduenit: ſz habitudo prius ordine eſſentiali
eſt ad terminū ꝗ ad fundamentum. ꝗ magis intimuz
reloni eſt eſſe ad terminum ꝗ ad fundamētū: ſz ꝑ te,
ipoſe eſt eſſe reloné ſine fundamento in actu. ꝗ multo

minus ſine termino poterit eſſe in actu. ❡ Confirma

N

tur: qꝛ iō relo non pót eſſe ſine fundamento ꝓp inherē
tiam accńtalé que conſequitur neccio reloné realé ꝗ eſt

A. l. actualé.

ad fundamētū. ❡ Tūc ſic. Eque neccio reſpicit pater
nitas vel ſimilitudo ſuū terminū: ſicut inherentia iſta
rū relonū ſuū fundamētū: ſz iſta inherentia ita reſpicit
ſuū fundamētū ꝙ nó pót eē ſine fundamēto. ꝗ nec ſi
ne termino ſilitudo ⁊ ꝑnitas: qꝺ eſt intētum. ❡ 3° ſic.
Qñcūqꝫ aliqua ſic ſe hñt ꝙ ꝗcqd pót vnū pót reliquū
⁊ plus: ſi illud qꝺ pót plus nó pót aliqd facē. nec aliud:

Loc⁹ a maio ri negatiue.

ſz itell's ⁊ nā ſic ſe hñt ꝙ ꝗcqd pt nā pót ⁊ itell's ⁊ plus
intelligē: ⁊ nó ecó: qꝛ multa itelligē poſſum⁹: ꝗ nā facere
nó pót. ſi ꝗ nā pót ſeparare reloné a termino: ⁊ intell's
pót eā itelligere ſine termino: ſed hoc eſt falſum. ꝗ nec
nā poterit eā facere ſine termino: qꝛ tūc intell's poſſet
eā intelligē. ❡ Cófirmať: qꝛ itell's eſt magis ſequeſtratiua poténa ꝗ nā. diſtinguit eni intell's inter adunata

O

in eē qꝺ ſepe nā facere nó pót. ſi ꝗ intell's intelligendo
reloné ſequeſtrare nó pót eā a termino: multo minus

2. phy. ⁊. 5. meta.

nec nā. ❡ 4° ſic. Ois effect⁹ in actu eſt a cā in actu: ſed
relo depédet a termino effectiue: ꝗ depédētia cū nó po
terit ad aliqꝺ aliud genus cāe reduci niſi ad cāꝫ efficié
té. opꝫ ꝗ ſi ipſa relo ſit in actu ꝙ ei⁹ termin⁹ ſit in actu.

Confirmatio 4r.

❡ Hec ꝯ ꝯfirmať 4r. ꝑ ſic. Qꝛ ſicut iam oñſum eſt: de
diffóne ⁊ ꝗdditate relonis eſt: ꝙ ſit ad aliud: ſed illud
qꝺ eſt ad aliud nó eſt ad nihil. illud aūt qꝺ eſt ad termi
nū nó exnté eſt ad nihil. ꝗ relo nó pót eē ſine termino
exnte. ❡ 2r. Relatio ꝗdditatiue eſt ad aliud. ꝗ illō qꝺ
eſt terminus relonis neccio eſt aliud a relone: ſz qꝺ eſt

Alietas req͡ꝛit extraē pontuā. ſꝫ iſtā cōſidera ois hñ pōderādo

nihil nó hꝫ alietaté ad aliqd. ꝗ relo nó pót eē ad nihil:
ſed qꝺ nó eſt exns ſimplr eſt nihil. ꝗ relo nó é ſine ter
mino exnte. ❡ 3° ꝯfirmať per proprietates relationis.
Primo per ꝑmā que eſt: ꝙ relatiua dicunť ad ꝯuerten
tiaꝫ. Tūc ſic. Qñcūqꝫ aliqua ꝯuertunť opꝫ ꝙ ſimul co
exiſtant. nā aliter nó pñt ꝯuerti. ❡ 2°. qꝛ Aug. primo de

P

doctrina chriſtiana ponit locum a correlatiuis. ſ. poſito
vno correlatiuoꝝ poniť ⁊ reliquū: ⁊ hoc eſt verum qñ

Nota tamen.

iſtud verbum eſt ponitur 2m adiacens: ſicut ſi pater é:
filius eſt: nó aūt qñ eſt 3m adiacens: ſicut ſi pr̄ eſt bon⁹.
ergo ⁊ filius: nó ſe'. ergo requiriť mutua exntia ambo
rū. ❡ 4° ꝯfirmať. Ois habitudo neccio ꝓſupponit ex
trema illius habitudinis: nā notiſſimū eſt ꝙ cóplo ter
minoꝝ ⁊ cognitio complexionis coꝝ preſupponit ter
minos ⁊ notitiam terminoꝝ: nūꝗ eni pót cognoſci ali
qua cóplo eſſe vera niſi ꝑcognoſcanť extrema illi⁹ có
plexionis. aut ſi ita nó eſſet: cognoſcens ꝓpóné nó ne
ceſſario cognoſceret terminos: ⁊ ſic ꝓpó ꝑ ſe nota non
haberet notitiā ex terminis: qꝺ eſt falſuz. Silr vnio na
ture humane ad vbū ꝓſupponit extrema illi⁹ vnionis.
Silr vnio māe ad formā vel ecó ꝓſupponit extrema. ⁊
ſic habeť intētū. ❡ Sz ꝯ inſtať 4r. Primo ſic. In gñe

Q

Arguit 4r.

cāe efficiētis vtus ꝑmi cauſantis cótinet oēs formas ge
nerabiles ⁊ corruptibiles: ⁊ ex hoc ſeqť ꝙ ſit ꝓductiuū
oium eaꝝ: ſz ꝓductiuū referť ad ꝓducibile: qꝺ nondū
eſt. ꝗ ⁊c. ❡ 2° ſic. Mā eſt in poténa ad oēs formas. illa
aūt poténa dicit reſpectū nó ad formā quā hꝫ. ꝗ ad illā
que nó eſt. ⁊ ſic eſt reſpect⁹ ad nó exns. ❡ 3° ſic. qꝛ aīa
ſeꝑata hꝫ inclinationé ad corpus. illa iclinatio eſt reſpe
ctus ꝗ eſt ad nó ens. ❡ 4° ſic. Ois ꝑ ſe effect⁹ depédet
a ſua ꝑ ſe cā: ſz effectus cāe finalis eſt a fine: ꝗ effectus
cāe finalis dependet a fine qñ cauſat: ſz qñ finis cauſat
tūc nó eſt. ꝗ dependétia erit ad nó ens. ❡ Hic videtur
ipoſſibilis euaſio niſi ꝑ reſpect⁹ fundamentales. nó ha

Et ſi actualis vl' formalis: nó tñ fūdamētal' reſpectus req͡ꝛit terminum coexntem.

beo aūt ꝓ inconuenienti ꝙ reſpectus fundamentalis
ſit ad nó exns. ❡ Unde dico ꝙ rō ꝓductiui in deo eſt
rō relatiua fundamētalis: ſilr reſpectus māe ad formā

⁊ ſilr

A

Notabil' cura ſio de dpēdētia effectiuo ad finē duplicē. D. q̄druplex

ꝛ ſilr aīe ad corpus: ꝛ ſic ad illa. ¶ Ad 4.m de fine dico ꝙ pōt poni depēdētia actualis reı finis vltimi ꝛ vlis. ſʒ reı finis ꝓpiqui nō exńtis illa nō eſt niſi fūdamētalis: iō ordo medicine ad ſanitatē nō eſt niſi reo fundamētalis q̄ pt eē ſine termino. ¶ Sʒ adhuc ē diffi. ꝑ de actu volēdi q̄ hʒ relōnē realē ad volitū: qd̄ q̄dē eſt non ens. ¶ 2° de itellectu q̄ itelligit aliqd oīm nō exńs: ꝛ tn̄ reo realr ē act' ad obꝫ. ¶ 3° qꝛ mot' ē ens reale ꝛ hꝫ ꝑ' ꝛ poſteri': ſʒ qn̄ ē ps q̄ dr̄ poſterior q̄ dr̄ termin'. ḡ ꝛc̄. ¶ 4° ſilr dubitaŕ de tp̄e. ¶ Ad pm̄ cum de actu itelligēdi ꝛ volēdi dico. ꝙ i eis re' obo꜒ nō ē nc̄io ponē reſpectū actualē ꝛ formalē: ſʒ ſufficit fūdamētalis loq̄ndo de abſtractiuis. ¶ Ad 3m ꝛ ad 4m de tp̄e ꝛ de motu dico. ꝙ nūq̄ ꝑoritas ꝛ poſterioritas būt eē plus ī re꜒ nā q̄ ptes mot' vel tp̄is. nō vr̄ aūt ꝙ aliq̄ ps motus vel tp̄is ſit in rerum nā: ſʒ ſuge ad fundamentales. ¶ Ad argm̄ pʒ.

Vide ſco. 13. q. quoli. ꝛ alibi ad h̄. Lege h̄ plura pro ꝛ cōtra.

A. l. vel ſuge

B

¶ Queſtio. VII.

Viſo de relone quo ad fūdamētū ei' ꝛ quo ad ei' terminū. Nunc videdū eſt de relone q̄ ad cāꝫ ei' effectiuā. Utrū. ſ. relones cauſent in creaturis. Et vr̄ ꝙ nō: qꝛ relonis eēt relo. ¶ Contra. Relo pōt fundari in relone. ¶ Dic pmo videdū eſt ſi relones in creaturis cauſentur: ꝛ 2° quō cauſentur.

Prim' arti. Modus dicēdi alio꜒ 4: h̄ cāuſatē eſſe ctiua relonis ſtaŕ apparens ſʒ iprobaŕ ſtabiliter.

Quātū ad pm̄ ſūt q̄tuor modi dicēdi. Prim' eſt ꝙ relones nō cauſenŕ: ſʒ ſolū ꝯcauſanŕ: qꝛ. ſ. a cāte terminū relo itelligiŕ ſtatiꝫ cāta. ¶ 2° modus dicēdi eſt ꝙ ꝓprie nō cātur: qꝛ eſt ſeq̄la extremo꜒: poſitis eni duab' albedib' ſtatim poniŕ ſilitudo: vt q̄daꝫ ſeq̄la: ꝛ iō nō eſt ingrēda vlterior cā. ¶ 3° modus dicēdi eſt ꝙ poſito ꝙ cauſeŕ. dīc ꝙ cāŕ a cāte fundamētū vel terminū. Aliq̄ eni dicūt ꝙ a cāte fūdamētū. cāns eni albedinē cāt oēs ſilitudines: ſicut cāns g̃ue cauſat iclinationē ad deorſum. ¶ Aliq̄ āt dicūt ꝙ cauſatur a cāte terminū: qꝛ ad cātionē termini ſtatiꝫ ſeq̄ŕ cātio iſti' vel illi' effect': nō aūt cauſato fundamēto. ¶ 4° modus eſt ꝙ cauſaŕ a ſuo oppoſito: nc̄io eni relo dpēdet ab eo: ſʒ iſta depēdētia nō pōt eē niſi effectiua: cū nō extriſeca ſit. ¶ Sʒ nullus iſto꜒ modo꜒ pt ſtare. Primus nō. Nā ex ipſo ſeq̄ŕ oppoſitū illi' qd̄ negāt. ſic eni qd̄ coexiſtit vel ſilr exiſtit ſimplr̄ exiſtit: ita ꝙ ꝯcauſaŕ vel ſilr cauſaŕ ſeq̄ŕ ꝙ nc̄io cauſatur: per te, relatio ꝯcauſaŕ. ḡ relo cauſaŕ. qd̄ tu negas. nec eſt itētionis mee nec alic' dicē ꝙ ꝑ ſe cauſeŕ ꝑ ſe 3° nālr loq̄ndo. Sʒ volo ſolū dicē ꝙ cauſaŕ ſiue cū alio ſiue ſine alio: ꝛ tu ꝯcedis ꝙ cū alio. ḡ ꝛc̄. ¶ 2° modus min' valet. ſ. ꝙ ſit ſeq̄la. iſto eni mō ſeq̄ŕ ꝙ nullus effect' cauſeŕ: qꝛ cā eſt ad cuius eē ſeq̄ŕ aliud. ḡ oīs effect' eſt ſeq̄la cāe: ſi ḡ eē ſeq̄lā facit relonē nō eſſe cātā: nullus effect' cābiŕ. ¶ Cōfirmaŕ: qꝛ ꝑ iſtā viam tollitur ōis via ꝓbādi aliquid eſſe cām in vniuerſo: qꝛ dicā ꝙ ignis nō cauſat calorem: ſed calor eſt ſequela ignis. Similiter cōpoſitū eſt ſequela mãe ꝛ forme: ſimilr vniuerſuꝫ ſequela dei. ¶ 3° modus lʒ ſit rōnabilior: tn̄ nō poteſt ſtare quātū ad aliquā ſui partem. quo ad primā. ſ. ꝙ cauſetur a cauſante fundamētū: qꝛ oīs effectus in actu requirit cām in actu: ſed corrupto generante albedinē ꝛ remanente albedine: oritur noua relatio huius albedinis ad aliā. Quero a quo cātur. nō a ḡnante albedinē: qꝛ ipſꝫ nō ē: ḡ opꝫ aliā cām aſſignare q̄ ſit cā cāns ipꝫ fundamētū. Nec ēt pōt ſtare q̄tū ad ſc̄bam ptem: q̄ apparuit mihi aliq̄n eē de mēte doctoris nr̄i: ꝛ q̄ eſt inter iſtos modos ration abilior. ſ. ꝙ cauſatur a cauſante terminū: nec video aliū ꝓbabiliorē excepto vno. nec iſte quidem pōt ſtare: qꝛ conuenit aliq̄n eē terminū incauſatū: ſicut pꝫ de termino relationis creature ad deū. ¶ 4° modus

C

Impugnatio ho꜒ modo꜒ dicēdi 4r.

Effectus ē ſequela cauſe.

D

nō pōt ſtare: qꝛ in cauſis ꝛ cauſatis nō eſt circulatio. ſi ḡ oppoſita cāret pari rōne ecōuerſo: ꝛ ſic idē cauſaret ſeipm ꝑ illā regulā: qcq̄d eſt cā cāe eſt cā cāti. Itē effectus nō excedit cām in pfectione. relones aūt oppoſite cū ſint alterius ꝛ alterius rōnis vna eſt perfectior alia. ḡ ꝛc̄. ¶ Dico ḡ ꝙ duo ſūt modi ponēdi. Un' ꝙ cauſaŕ a cāte terminū. Alius ꝙ cauſaŕ a termino. Prim' modus ponit ꝙ ab vno agēte ꝓcedūt duo effect' cētialiter ordinati. pmus eſt termin'. 2' eſt relo. fūdamētū aūt cāt in ḡne cāe mālis. Alius q̄ apparet mihi verior ē ꝙ relo imediate cauſaŕ a termio cālitate effectiua: cālitate aūt mālı a fūdamēto. Nam ſi fieret vna albedo de nouo ꝛ alia eēt improducta: tunc ſimilitudo in improducta poſſet defendi eē a ꝓducēte nouā in eē: ſʒ ſimilitudo q̄ eſt noua nō pōt poni cāta a ꝓducēte terminū: qꝛ nō eſt. ḡ opꝫ ꝙ ꝓducaŕ a termino. ¶ Sʒ hic inſtaŕ 4r. ꝑ. qꝛ tūc agēs limitatū poſſet cāre ifinitos effect'. ꝓbo. nā ſi de' cāret ifinitas albedines: ꝛ poſtea fieret vna: iſta cāret in oīb' alıȷs ſilitudinē: ꝛ ſic cāret ifinitas. ¶ 2° qꝛ tūc agēs limitatū ageret in quācūq̄ diſtātiā. ſi eni ſit vna albedo rome ꝛ ponaŕ alia: vbicūq̄ fuerit albedo: ſeq̄ŕ ſilitudo: ꝛ ſic ipſa poſita in grecia vl̄ in india: ageret in ſubm qd̄ eſt rome. ¶ 3°. qꝛ tūc poſſꝫ eē termin' ꝛ fūdamētū: ꝛ tn̄ n̄ eēt relo. nā de' coagit oī cāe ſc̄de ꝯtingēter. poſſet ḡ de' nō coagē termino: ſed deo nō coagēte tūc termin' nō ꝓduceret. ḡ ꝛc̄. ¶ 4° qꝛ tūc de' poſſet facē duas albedines ſine ſilitudine: qꝛ ſimilitudo nō ſolū a termino ꝛ a fūdamēto depēdet: ſed ēt a cā vli ꝯtingēter agēte: ꝛ ſic de' poſſet nō agē. ḡ ꝛc̄. ¶ Ad pm̄ dico ꝙ ſi dicaŕ ꝙ de' nō poſſet ifinita facē. argumētū nō valet poſito āt ꝙ ſic. nō ē icōueniēs ꝙ agēs limitatū poſſet cāre ifinitas relones. nec pp̄ h̄ argueréŕ ifinite pfectiones. Et rō pōt eē iſta: qꝛ vbi multitudo nō arguit maiorē pfectionē: ifinitas nō arguit ifinitā pfectionē. Producē āt m̄ltas relones nō arguit maiorē pfectionē: qꝛ nō dicūt pfectionē. ḡ ꝛc̄. ¶ Ad 2m dico ꝙ duplex eſt actio. ſ. q̄dā phica: ꝛ illa reqrit determinatū ſitū iter agēs ꝛ patiēs. ¶ Alia āt eſt metaphorica q̄ abſtrahit ab oī ſitu. Si eni oīs loc' ꝛ ſit' deſtrueréŕ: adhuc angelus ſe itelligēt. Iſta. n. actio metaphorica eſt ꝛ abſtrahit a ſitu ꝛ a loco: talis eſt iſta ꝓductio q̄ ꝓducaŕ relo. ꝛ de tali nō eſt icōueniēs ꝙ agēs limitatū poſſit in quācūq̄ diſtātiā. ¶ Ad 3m ꝛ 4m dico ꝙ opꝫ ꝯcedē ꝙ de' ꝯcurrat vt cā vlis ꝛ ꝙ ꝯtigēter ꝯcurrat: ꝛ ꝑ ꝯñs opꝫ ꝯcedē ꝯnem de oībus relationib' q̄ differūt a fundamētis realiter: qd̄ concludunt rationes.

Quantū ad 2m pncipale opꝫ videre poſito ꝙ hꝫ relones cauſenŕ: ꝛ ꝙ a termino: quō cauſenŕ. ¶ Et hic dico 4or ꝯnes. Prima ꝙ relones i creaturis cānŕ ꝑ actionē ꝛ paſſionē. ¶ 2a ꝙ cānŕ ꝑ realē mutationē. ¶ 3a ꝙ cānŕ ꝑ motū. ¶ 4a ꝙ cānŕ ꝑ g̃dus. Primam ꝓbo ſic. Qn̄cūq̄ eſt aliqd̄ agens imprimēs aliquā formā in aliquo paſſiuo: iprimit eā ꝑ actionē de ḡne actionis: ſed terminus cauſat ſilitudinē in fundamento ꝛ in illud iprimit eā. ergo h̄ erit ꝑ actionē de genere actionis. Maior videtur manifeſta: qꝛ reſpectus mouentis ad illud qd̄ moueŕ ꝛ imprimēns ad illud in qd̄ imprimit: videnŕ eē de genere actionis. mouere eni non eſt niſi motū imprimere. Minor eſt manifeſta: qꝛ ſilitudo vere eſt in fundamento. ¶ 2am ꝯcluſionē ꝓbo per diffinitioneꝫ mutationis. qn̄cūq̄ inducitur aliqua forma per cuius introductionē ſubiectum ſe habet alr̄ nunc q̄ prius: tale ſubiectum nc̄io eſt mutatuꝫ: ſed ſic eſt quando ſimilitudo creaŕ. ḡ ꝛc̄. ¶ 3am concluſioneꝫ probo. quia ſi color pōt induci ꝛ imprimi per motum: ita ēt ſimilitudo ipſius coloris: ſicut enim color eſt di-

E

Op3. ppris in duob' modis dicēdi fūdata ſʒ ſcōꝫ ſtatuit.

A termino eſt effectiue ꝛ a fūdamēto mālr cauſat relo.

Obijcit 4r notabiliter. Cōſidera an caſus iplicat.

F

G

Regula.

Relo nō dīt pfectionem. Actio duplex

Cōſidera an velit dicē actionē metaph.

Caue qꝛ ſi ſcō tēꝫ. hic aliter bñ pōderādo

2° articu.

H

Cōcīo 4r de mō cāuſaŕ effectiue relonū i creaturis. Maxima notabilis.

Cōſidera illā mani. Uide. 5. ꝛ. 6. phyſi.

I

uiſibilis:ita ꝛ ſilitudo in eo fundata. In quocūqꝫ enī
gradu ſignato vel ſignabili in colore eſt aliqs gradus
ſilitudinis:ꝛ p ɔñs ſi albedo vel color eſt diuiſibilis:ꝛ
ſilitudo ei⁹:ſꝫ ex h q color hꝫ gradus ꝛ eſt diuiſibilis:
pp hoc pōt iprimi ꝛ iduci p motū.g̃ eodē mō ſilitudo
ex quo ē diuiſibilis ꝛ hꝫ gradus: erit iducibilis vere p
motū. ⁋ Cōfirmaṫ:qꝛ de quocūqꝫ g̃du ſignato vel ſi-
gnabili verū eſt dicere q eo appoſito vel ſubtracto ſili-
tudo eſt maior vel minor. ⁋ Iſtud declaraṫ.ponatur
vnū pure albū ſine mixtiōe alteri⁹ q̄litatis:ſi fiat aliqd
aliud ſucceſſiue albū p quocūqꝫ inſtāti ſignato vel ſi-
gnabili in motu:verū eſt dicē q hoc eſt magis ſile priori
albo q̄ prius fuit:ꝛ verū eſt dicē q h eſt magis albū q̄
prius:ſꝫ nō eſt magis albū:niſi qꝛ hꝫ g̃dū albedis quē p⁹
nō hēbat.g̃ a ſili nō erit magis ſile:niſi qꝛ g̃dū ſilitudi
nis hꝫ quē prius nō hēbat. Tūc vltra. Oē illud qd eſt di-

K

uiſibile ꝛ acqriṫ ſucceſſiue ꝛ ɔtinue acqriṫ p motū:ſed
ſic eſt hic.g̃ ꝛc̄. ⁋ Cōfirmaṫ ēt in ɔtinuis:nā tres aque
ſūt ſiles q̄litate:ſicut g̃ ſi aq̄ vna addaṫ alteri facit maio-
rē aquā:ita vr̄ q facit maiorē ſilitudinē ſaltē extēſiue.
⁋ 4ᵃᵐ ɔnē pbo:lꝫ pateat ex pdictis. Oē qd acqriṫ per
motū hꝫ g̃dus:ſꝫ relo/vt pri⁹ dictū eſt:acquiriṫ p motū
igiṫ hꝫ g̃dus. ⁋ Sꝫ ɔ̄ iſtas ɔnes arguiṫ 4ʳ. Primo ſic.
Si relo iduciṫ p actionē:pari rōne ꝛ q̄libꝫ reᵒ:ꝛ p ɔñs
ipſamet actio.ꝛ ſic actiōis erit actio:ꝛ p ɔñs pceſſus in
īfinitū. ⁋ 2º.qꝛ Aug.ꝛ Anſ.ꝛ alij doctores dicūt q re-
lationes iducunṫ ſine mutatiōe. ⁋ 3º.qꝛ ſi p motū idu-
cunṫ:ſequiṫ q moto vno mouerenṫ oia:qꝛ oē qd eſt in
vniuerſo ad oē aliud qd ibi eſt hꝫ ſilitudinē vel diſſili-
tudinem:cum ergo per motum aliquid ſucceſſiue acq-
ritur:acquiretur ſilitudo ſucceſſiue vl' diſſilitudo oium
ad ipꝫ.ꝛ ſic cū acqſito noue for' real' ꝛ ſucceſſiue ſit mo
tus:in oib⁹ erit mot⁹. ⁋ 4º. Oē qd hꝫ g̃dus ē q̄ntū.relo

L

ſm 4ᵃᵐ ɔnē hꝫ g̃dus.g̃ ꝛc̄. Tūc vltra. Oē q̄ntū vel eſt
finitū vel infinitū:ꝛ ſic relo necē̄io vel eēt finita vel ifi-
nita:qd eſt ɔ̄ ſupius dicta. ⁋ Ad pᵐ iſtorū dico q lꝫ ſili-
tudo vē iprimaṫ:ꝛ ſic de multis alqs relonib⁹:tn̄ actio
nō iprimiṫ:qꝛ ipſa eſt ipſarū ipreſſio vn̄ pductio nūq̄
pduciṫ:ſicut ſimilitudo nūq̄ aſſimilaṫ:ſꝫ bn̄ eſt in h:
ꝛ ſic ɔcedo q bn̄ cauſaṫ:tn̄ nō imprimiṫ:qꝛ eſt ipſarū
impreſſio:ſic nec relo refeṙ:ſꝫ ipſa eſt ratio referēdi.
⁋ Ad auctores illos ad Aug.ꝛ Anſ.ꝛ ad alios dico q
intelligunt de mutatione phyſica:ſꝫ quin muteṫ illud
cui aduenit relo realis ſaltē mutatione metaphorica h
nō negāt:ſꝫ de pma.ſ.phica. ⁋ Ad 3ᵐ dico q ſunt aliq
q ita ɔ̄clant p vniuerſo q nolūt nec audēt dicere q oia
ɔtinue moueanṫ pter pᵐ.ꝛ q moto vno oia moueanṫ
pter pᵐ. Ego āt dico q ponēdo q relo ſit for⁹ real' ꝛ dif

M

ferat real'r a fūdamēto ꝛ ſucceſſiue acqraṫ:q neceſſe
eſt dicere q moto vno oia moueṅ ſaltē motione me-
taphorica:ſꝫ nō phica. ⁋ Ad 4ᵐ dico q duplex ē q̄nti-
tas v̄tualis. Una ɔñs formā ꝛ nāꝫ ſpecificā:ꝛ iſta dicit
pfectionē:ꝛ talē nō habꝫ relo. Alia aūt eſt q̄ntitas ɔñs
gradus indiuiduales:iſta nec dicit pfectionē nec imp-
fectionē:ꝛ iſtā hꝫ relo.nec eſt incōueniens q ſm iſtaꝫ
ſit infinita. ⁋ Sed h ſunt due diffi. Prima qꝛ mirabi-
le videṫ q ɔtinue totū vniuerſum ſit in fluxu ꝛ in illo
continuo motu. ⁋ Dico q hoc non eſt inconueniens
q̄ntū ad relones vl' ad reſpectus ſiue habitudines:imo
hoc eſt necīū. In quolꝫ enī inſtanti quelibet res tēpora
lis hꝫ aliā ꝛ aliā habitudinē ad tp̄s ꝛ ad qū. ⁋ 2ᵃ diffi.
eſt de dicto cōmuni.ſ.q relo per ſe non acquiritur per
motū. ⁋ Dico q intelligendo p ſe 3º mō q ad relones
per ſe iſto mō nō eſt motus:qꝛ non pōt pduci niſi alio
producto:habet tamen diſtinctam productionem per
ſe. ⁋ Ad argumētū pꝫ. ⁋ Queſtio. VIII.

Sicut dat gradus in fūdamēto ſic ꝛ in relatione.

Obijcit 4ʳ.

Arꝫ. ꝛ ſequitur. 5. phyſi.

Relo nō imprimit ſed eſt qua ꝛ ſimilr de productione nc ſuo modo ſed conſiderā inſtātiam bn̄ pōderādo.

Motio 2ʳ.

Moto vno oia moueri.

Q̄ntitas v̄tualis duplex.

Applicā i ol' timis ad relationes.

D. duplex.

Per ſe pduci relonē ɔcra qꝫ 3ʳ intelligi.

N

VTrum deus poſſit facere extrema re-
lationis ſine ipſa relatione.

Ex dictis diſtōne. 15. pꝫ quid debe-
at h dici.accepta fuit enī
ſepe ſuperius ꝛ declarata iſta regula q in
eēntial'r ordinatis ꝛ real'r diſtinctis de⁹ pōt facē prius
ſine poſteriori. Sꝫ ɔſtat q due albedines ſint eēntial'r
priores ſilitudine ꝛ real'r diſtincte ab ea.g̃ ꝛc̄. ⁋ Cōtra
hoc inſtaṫ 4ʳ. Primo ſic. Qꝛ idē ꝛ diuerſum ſūt paſſio
nes entis trāſcēdētis:ſꝫ paſſio nō pōt ſeparari a ſubto.
Cōſtat āt q idē ꝛ diuerſum dicunt relones.g̃ ꝛc̄. ⁋ 2º
ſic. Qꝛ pprium eſt q̄ntitati ſm eā equale vel inequale di-
ci.g̃ equalitas vel inequalitas ſūt paſſiōes q̄ntitatis:ꝛ p
ɔñs nō ſūt ſeparabiles a q̄ntitate:ɔſtat aūt q ſunt relo-
nes.g̃ ꝛc̄. ⁋ 3º ſic. Qꝛ eodē mō pprium eſt q̄litati ſm eā
ſile vel diſſimile dici.g̃ ꝛc̄. ⁋ 4º ſic. Illud qd pōt de

O

aliquo demōſtrari nō pōt ab illo ſeparari:ſꝫ ordo emi-
nētie hois ad aſinū pōt de hoie demonſtrari.ergo ꝛc̄.
Minor pꝫ. Ex rōne enī hois pꝫ q poſſit demōſtrari.
nā oē aial rōnale eſt melius irrōnali:ſꝫ hō eſt aial rōna
le:aſinus aūt irrōnale.g̃ hō eſt melior. ⁋ Hic opꝫ dice
re:q inter oia iſta ſūt relones fundamētales:ſicut inter
ſortē ꝛ platonē eſt idētitas nō q̄ ſit relo actualis ꝛ for-
malis:ſed ſolū fundamētalis:ꝛ de iſta nō eſt verum q
poſſit ab extremis ſeparari:qꝛ ɔſequitur rōnes forma-
les extremorū:ꝛ pt de eis demōſtrari:ꝛ de iſtis accipiū
tur inſtantie.ſ.de eodē ꝛ diuerſo:de eq̄li ꝛc̄. Tn̄ inter
multa iter q̄ poniṫ reſpectus talis fundamētalis poniṫ
ꝛ actualis:ꝛ de iſto verū eſt q extrema pñt eē ſine tali:
ſicut due linee eē duorū palmorū ſine actuali equalitate
ꝛ nō ſine fundamētali. ⁋ Sed adhuc eſt dubium.naꝫ
illud qd eſt p ſe notū nō dꝫ denegari.per ſe aūt notū eſt
q omne totū maius eſt ſua parte:ꝛ p ɔñs inequale:ꝛ p

P

ɔñs inequalitas a toto nō pōt ſeparari. ⁋ 2º.qꝛ illud,ſi
ab equalibus equalia demas que remanent ſunt eq̄lia
eſt per ſe notum.ergo de⁹ equalitatē nō pōt deſtruere
remanentibus extremis. ⁋ Dico ad oia iſta q intelli-
guṅ iſta pn̄ᵃ ſiue ɔclones de reⁿ fundamentali.ſ.de re
ſpectu quē hꝫ totū de ſua nā ꝛ ex rōne ſua:ꝛ hꝰ eſt re-
ſpectus aptitudinalis vel fundamētalis.reᵐ aūt actua-
lis eſt accn̄s p accn̄s. ⁋ Sꝫ adhuc remanēt aliq̄ diffi.
Prima poſito q iſte relones fundamētales ponanṫ ꝛ
q ɔſequanṫ rōnes formales extremorū. Utrū actualis
fundetur in fundamentali. ⁋ Dico q nō:ſed ambe in
vno fundamēto.eſt tn̄ ordo iter eos ſicut ordo effectuū
eſſentialiter ordinatorū. ⁋ 2ᵃ diffi.ad quid terminatur

Q

ſimilitudo fundamentalis ſi non ſit niſi vna albedo.
⁋ Dico q terminatur ad qdditates oium albedinum
poſſibiliū.nec talis relatio reqrit terminū in actu:ſed
terminatur ad ipſam qdditatē. ⁋ 3ᵃ diffi.que neceſſi-
tas ē ponēdi relonē actualē diſtīctā a fūdamētali. Di-
co q opꝫ ponē relonē de gn̄e relonis:ꝛ illa neceſſario ē
accidens. Silr oēs ɔcedūt q deſtructa vna albedine
deſtruitur illa ſimilitudo.hoc non poteſt intelligi de ſi-
militudine fundamentali:qꝛ illa necīo conſequitur fun
damentum. Ex iſtis apparet q opꝫ ponere relones for
males:fundamentales aūt ponunṫ vt ſaluentur multa
principia per ſe nota:ſicut illud. Omne totū ꝛc̄.ꝛ alia
ſimilia que non poſſent ſaluari per relones formales
qꝛ accidentia ſunt ꝛ ɔtingēter inſunt. ⁋ Qō. IX.

VTrum ſemp innaſcatur relo eiuſdē
rōnis inter extrema eiuſdem
rationis inq̄ntum eiuſdem rationis.

Hic dico q inter extrema eiuſdeꝫ
rationis inq̄ntū eiuſdem
rōnis ſunt:inaſciṫ relo eiuſdē rōnis. ⁋ Hoc pbo 4ʳ.
Primo

Tenet ɔclonē affirmatiuā in relonib⁹ accidētalib⁹ ſaltē ſꝫ ñ ſcoṫ.

Obijcitur 4ʳ

Lꝫ ſine fūdamētali idētitate q̄litate ꝛ ſimilitudine nō poſſint extrema ſil' poſitā eſſe: abſqꝫ tn̄ formali actuali pñt:ſ.ɔſide ra iſtātiam.

Dubium.

Nobilis ſuga vbias.

D. triplex.

Ordo reſpectus fūdamētalis ꝛ formal'

Terminus reſpectus fūdamētal qo ſit.

Quare formales ꝛ fūdamētales relones ponūtur.

Nota bene.

Cōclo affirmatiua.

A

2.ge.t.c.56. Lumen ēt in illis qualr̃ ꝺe- ne: vt ſcis.

Primo ſic. Idē inq̃tū idē nō eſt natū facere niſi idem. illō.n.pñ^m tʒ in nēcio agētib⁹. ḡ cū illa q̄ ſunt eiuſdē rōnis vt ſic: ſint eadē ſemꝑ: ſemꝑ cauſabūt relōnē eiuſdē rōnis: cū ſint nēcio agētia. ❡ 2° ſic. Ubi agēs eiuſdem rōnis ⁊ paſſuʒ eiuſdē rōnis / vt ſic: nō cauſabit̃ effectus niſi eiuſdē rōnis: ſʒ extrema: ꝑpoſitū: ſūt agētia re^e ipa/ rū relonū eiuſdē rōnis. ⁊ ſilr̃ ſuſceptiua. ḡ ⁊c. ❡ 3°. Que fundant̃ ſuꝑ vnū opʒ ꝙ ſint eiuſdē rōnis / vt ſic: ſʒ relo/ nes que ſūt iter extrema eiuſdē rōnis inq̃tū eiuſdē rō/ nis ſunt: fundant̃ ſuꝑ vnū. ḡ nō poterūt eſſe alteri⁹ ⁊ al/ teri⁹ rōnis. ❡ 4°. Quecūq3 ſunt eiuſdē rōnis inq̃tum h⁹ nō pñt dicere diffoꝛmitatē: ⁊ vt ſic ſunt vnū: ſʒ q̄cū/ q3 nō hñt inter ſe aliquā diffoꝛmitatē nō pñt reſpectus

5.meta.t.7.

Reſolo. fundare diffoꝛmes. ḡ fundabūt vniformes. Jō dico ꝙ impoſſe eſt ꝙ iter extrema eiuſdē rōnis vt eiuſdē rōnis

Confirmatio 4^e valde effi- cax ⁊ ſubtilis.

ſūt: inaſcat̃ relo niſi eiuſdē rōnis. ❡ Hoc ꝯfirmat̃ 4^e. Prio ſic. Qñcūq3 aliqd agēs nō hʒ vim ꝓductiuaʒ niſi eiuſdē rōnis: īpoſſibile eſt ꝙ effect⁹ ꝓducat̃ ab eo niſi

B

eiuſdē rōnis: hec eſt per ſe nota: q2 nullus effect⁹ pōt ꝓ/ duci ab aliqua cā niſi reſpectu illius effectus ꝓducti cā habeat vim cauſatiuā. ponit̃ aūt vim hīc eādem. ḡ idē effect⁹ ꝓciſe ponet̃: ſʒ extrema eiuſdē rōnis vt eiuſdeʒ rōnis ſūt: nō hñt niſi eandē vim cauſatiuā: h̄ ꝓbo eui/

M.1.demſtrare

denter ⁊ credo demōſtratiue. Quoꝛūcūq3 eſt eadē diſ/ finitio: eadē paſſio poterit demōſtrari. h̄ per ſe pʒ: ſed que ſūt eiuſdē rōnis vt ſic hñt eādē diffōnē: ergo eadē paſſio poterit de eis demōſtrari. vis aūt ꝓductiua q̄dā paſſio eſt. ḡ vis ꝓductiua que vni iſtoꝝ que ſūt eiuſdē rōnis competit: ⁊ alteri cōpetit. pʒ ergo maioꝛ. ſ. ꝙ vbi vis ꝓductiua eſt eiuſdē rōnis: ⁊ effectus eſt eiuſdeʒ rō/ nis. Minoꝛ aūt eſt euidenter deducta. ſ. ꝙ in hiis q̄ ſūt eiuſdē rōnis vt ſic eſt eadē vis ꝓductiua. ergo ⁊c. ❡ 2° ſic. Quoꝛūcūq3 ſunt eadem diffinitiua illa vident̃ eſſe

C

eiuſdē rōnis: ſed relōnes que ſunt iter extrema eiuſdē rōnis habēt eadē diffinitiua: q2 fundamētū ⁊ terminū idem. ⁊ vtraq3 ſunt eiuſdē rōnis. ḡ ⁊c. ❡ 3° ſic. Relatio nō videt̃ diſtingui a relōne niſi penes terminū vel fun damētū. hec eſt cōmuniter ꝯceſſa ſiue quo ad nos ſiue ſimplr̃ eque cōcludit ꝓpoſitum: ſed hic eſt idē termin⁹ ⁊ idē fundamētū ſpecifice. ergo relōnes eiuſdeʒ rōnis. ❡ 4° ſic. Quācūq3 relationē pōt fundare vnū indiui/ duū eiuſdē ſpeciei reſpectu. a. ⁊ aliud indiuiduū eiuſdē ſpeciei eādem reſpectu. a. poterit fundare. hoc pʒ: q2 po tētia ⁊ nālis aptitudo ſunt cōia illis que ſunt eiuſdē rō/ nis: ſed poſito fundamēto potēte fundare ⁊ termino: ſi ſit reſpectus intrinſecus adueniēs: innaſcit̃ actualis re latio. ergo poſitis duobus idiuiduis ⁊ a. inaſcet̃ in quo/ libet relatio ad ipſum eiuſdē rōnis. Tunc vltra. Si in vna albedine eſt potentia maioꝛ ad fundādū reſpectū alteri⁹ albedinis a ſe ſimilitudinē ⁊ in quacūq3. ſi ergo tu ponas in albedine. a. fundari reſpectū ſimilitudinis

D

ad albedinē. b. que eſt eiuſdē rōnis: eadem rōne pones in albedine. b. reſpectū ſimilitudinis fundari ad albe/ dinē. a. ⁊ ſic relōnes eiuſdeʒ rōnis in vtroq3. ❡ Si di/ cas eodē mō ꝓbat̃ ꝙ duoꝝ hoīuʒ q̄libet erit pr̃ ⁊ quo/ libet filius. Dico ꝙ iſte relōnes nō preciſe oꝛiunt̃ ex nā fundamēti: ſʒ preuia alia relōne. ſ. ꝓductiōe q̄ ꝓſuppo/ nit actionē ⁊ paſſionē. Si aūt pr̄nitas ⁊ filiatio oꝛirent̃ ex nā fundamēti imediate: nō poſſet euadi.

Regula 2^e no tabilis.

Ex iſtis ſequunt̃ due regule. Prima eſt ꝙ qñ inue niunt̃ relōnes diuerſaꝝ rationum funda/ ri in eodē penitus fundamento: opʒ diſtinctionem in/ uenire ex parte terminoꝝ. hoc patet ex dictis. ❡ 2^a re/ gula accipit̃ econuerſo: ꝙ qñcūq3 inueniuntur relōnes diuerſaꝝ rōnū terminari ad eundē terminum penitus indiſtinctū: opʒ diſtinctionē iuenire ex parte fundamē/

E

toꝝ. hoc ꝗ pʒ. ſ. Ex^m pme regule: q2 agere ⁊ producere ſunt relationes diuerſaꝝ rōnū que fundantur oīno ſuꝑ idē. opʒ ergo inuenire diſtōnē in termino. terminus er/ go productus erit terminus ꝓductionis: ⁊ paſſum erit terminus actionis. Ex^m ſcōe regule eſt de eſſe cognito ⁊ eſſe volito ad idē oīno terminant̃. Quicq̄d eni cogni tū eſt ſub rōne qua cognitū: pōt eſſe volitū. opʒ ergo ꝙ ex parte actuuʒ que fundāt habitudines iſtas ſit diſtō.

Corelarium

❡ Ex iſtis per modū coꝛrelarij probari poteſt euiden/ ter diſtinctio inter proprietates abſolutas ⁊ eſſentiam: ⁊ hoc q̄druplicit̃. ❡ Primo ſic. Q2 aīa noſtra ē ſilis

Probat ici- dētalr̃ diſtō- nē i diuis at- tribus ⁊ eſſe- tiam.

deo ⁊ diſſimilis: ſʒ ſm̄ ꝙ cōiter dicunt ſancti ſimilitu/ do ⁊ diſſimilitudo ſunt relationes alterius ⁊ alterius rationis. ḡ cū hēat idē fundamentū penitus ⁊ indiſtin/ ctum opʒ ꝙ diſtinctio queratur ex parte termini: ſed aīa nr̄a diſſimilis eſt deo reſpectu eſſentie: ⁊ ſimilis re/ ſpectu attributoꝝ. ergo neceſſario aliqua diſtinctio eſt

F

inter diuinā eſſentiā ⁊ attributa ex nā rei. ❡ 2° ſic ex parte eadem arguit̃. Nam albedo hʒ reſpectū ad pri/ mū: ſicut ad efficiēs: ⁊ ſicut ad fineʒ: ⁊ ſicut ad exēplar.

Reſpect⁹ cre- ture ad deum triplex.

Conſtat aūt ꝙ iſte relōnes ſūt alterius rōnis. diſtinctio aūt nō pōt accipi ex fundamēto: q2 oīno idē fundamē/ tum eſt. ergo reſpectu termini: ⁊ ſic cum ratione eſſen/ tie ſit finis: ⁊ rōne voluntatis efficiens iſta diſtinguun/ tur. ❡ 3° arguo ex parte alia. Deus ad creaturas cōpa/ ratur vt creans ⁊ vt menſurans. illa non ſunt idem. di/ ſtinctio aūt nō poteſt accipi a termino: q2 idē mēſurat̃ ⁊ cauſatur. ergo ex parte fundamēti in deo erit diſtin/

Continentia eminentialis rōne eēntie ⁊ vir tualr̃ rōne ſa lūtans vel ꝑo tētie execuiue.

ctio. ❡ 4° ex eadē pte arguo. Aliud eſt continere vir/ tualiter ⁊ aliud eminenter: ⁊ deus vtroq3 mō ꝯtinet. di/ ſtinctio āt iſtarū nō pōt accipi a termino: q2 idē vtroq3 modo contentum. ergo eſſentia que continet eminēter diſtinguitur a potētia executiua que continet virtualr̃.

❡ Diſtinctio. XXX. ❡ Queſtio. I.

G

Sūt.n.q̄dā ex tpe ꝺ ꝺo dicunt̃.

Circa diſtōnē 30^{am}. poſtq̄ viſuʒ eſt de relōnib⁹ q̄ ſūt in creaturis: vidēdū eſt de relōnib⁹ q̄ ſunt in deo. Et q̄rit ad h̄ q̄ro. p̄mo. Utrū nēcio ſit pone re in deo relōnes rōnis ad creaturaʒ q̄ ex tpe denoīent ipm deū. Q2 ſic. Nam Aug. dicit ꝙ neceſſe eſt ponere in deo re^e creature dña/ tionē. dñatio āt eſt relo rōnis. ḡ ⁊c. ❡ Cōtra. Circūſcri pto omni actu intellis nō eſt relo rationis.

5.dc.c. vltio.

Hic introducunt̃ q̄tuoꝛ ꝑdicata q̄ dicunt̃ ꝺ deo ex tpe. ❡ Primū predicatum eſt actionis. Deus enim dicitur agens re/ ſpectu creature: ⁊ non ab eterno dicebatur agēs. ❡ 2^m

Predicatuʒ dictū de deo ex tpe eſt 4^e

eſt ſilitudo. Ex tpe eni de⁹ dī ſilis creature ⁊ creatura ſibi aſſimilatur. ❡ 3^m eſt inequalitas. Ex tpe eni deus dī maioꝛ creatura ⁊ perfectioꝛ. ❡ 4^m eſt diſtinctio: q2

H

deus actualr̃ diſtinguit̃ a creatura: ⁊ dicitur diſtingui ex tpe. Difficultas ḡ iſtius q̄ōnis eſt: quō iſta dicuntur de deo ex tpe: ⁊ eſt q̄druplex modus dicendi. Quidam

Modus di- cēdi alioꝝ 4^e que ipugnat.

enim ſaluant ꝑ reſpectuʒ rōnis. nō eni aduenit deo ali/ quid abſolutum de nouo nec aliqs reſpectus realis vt poſtea patebit. ḡ opʒ ꝙ hic ſit reſpectus ⁊ non realis: ſʒ rōnis. ❡ Contra. Illud nō pōt ſaluari preciſe ꝑ actum rationis mere qd eſt circūſcripto omni actu rōnis: ſed circūſcripto oī actu rōnis de⁹ eſt realr̃ agēs ex tpe. de⁹ eſt realiter ſilis creature: deus eſt melioꝛ creatura rea/ liter ⁊ diſtinctus realiter. ergo ⁊c. ❡ Alij dicūt ꝙ opoꝛ tet hoc ſaluari per reſpectum fabricatum ab intellectu diuino: non autem ab intellectu noſtro. ❡ Sed con/ tra. Quod eſt in re realiter: non ineſt per actum ali/

I
tui⁹ rõnis vł itelłs:qꝛ reale nõ ineſt ꝑ illud qd̾ rõnis ē:
ſ3 de⁹ ita realr̃ agit:ꝛ ita realr̃ h3 oïa iſta:ſic̃ ego realr̃
ſum hõ.ħ g̊ nõ ē ꝑ actũ alic⁹ rõnis.¶ Alij ăt dicũt ꝙ
creatio ꝛ oïa,iſta ſigñant aliq̇d qd̾ eſt in deo:ſ3 cõnotăt
aliq̇d qd̾ ē in creatura.¶ S3 ꝯ. Nã q̇cq̇d ſit illud qd̾
ſigñant i deo qd̾ ſit in eo:illud ē eternũ ꝛ nõ ex tp̃e.iſta
ăt oïa.ſ.creatio ꝛ talia dicunt̃ de deo ex tp̃e. Jõ dicunt
alij ꝙ de⁹ dr̃ creare diſtiguere ꝛ aſſimilare:ꝛ oïa talia ex
tp̃e.nõ ꝑꝑ aliq̇d qd̾ deo adueniat ex tp̃e:niſi ꝙ de⁹ ex
tp̃e terminat relõnes q̄ ſũt i creatura.termiat eñi crea-
tionẽ paſſiuã:nõ dr̃ creare.terminat aſſimilationẽ:ideo
dr̃ aſſilare:ꝛ ſic de oïb⁹ alijs.¶ S3 ꝯ ħ vr̃ adhuc ſtare
diffi. Nã ħ qd̾ dico terminare relõnẽ aliquã i creatura
ꝯuenit deo ex tp̃e:illud ăt terminare nõ dr̃ aliqd̾ abſo
lutũ.g̊ reſpectũ aliquẽ:tũc vel realẽ vel rõnis:ꝛ tũc re-
manet diffi.ſic̃ ꝑus de alijs erat.¶ Dico g̊ ſic̃ vr̃ mens
doctoris nr̃i.ꝙ oïa iſta ſaluant̃ ꝑ denoiationẽ extrinſe-
cã. Vñ cũ dico,de⁹ agit.nõ ſigñat aliq̇d foꝛalr̃ in deo:ſ3
qd̾ eſt foꝛalr̃ i creatura a quo de⁹ denoiat̃ de nouo:vt
pote creatoꝛ ꝑ creationẽ:ꝛ ſic de alijs.¶ Sciẽdũ tñ ad
h⁹ q̄õnis euidẽtiã ꝙ aliqñ agere ꝛ pati eodẽ noïe ſigni
ficant̃.ſic̃ eſt in v̾bis cõib⁹:vt oſculoꝛ te ꝛ oſculoꝛ a te.
in vna ꝓpõne oſculoꝛ h3 ſenſum actiuũ:in alia ſenſum
paſſiuũ. Aliqñ ăt actiuũ ꝛ paſſiuũ ſignificant̃ noïb⁹ ꝓ-
prijs.ſ.vno ꝓprio actiuo:ſicut cũ dico mouẽ:ꝛ alio ꝓprio
paſſiuo:ſic̃ cũ dico moueri.¶ Aliqñ aũt actiuum ꝑciſe
ſine paſſiuo ſigñat̃ noïb⁹ oppoſitis:ſic̃ cũ dico amare ꝛ
amari.qñ eñi diligo vel amo diuinã eẽntiã idẽ act⁹ oïno
ſigñat̃ ꝑ ħ ꝙ dico amo diuinã eẽntiã ꝛ diuina eẽntia ama-
tur a me:nihil eñi ſigñat̃ qd̾ ſit in deo foꝛalr̃:ſ3 preciſe
illud qd̾ eſt i me foꝛalr̃.ſ.act⁹ amoris.¶ Aliqñ ăt eodẽ
mõ accidit de paſſiõe:ꝙ.ſ.ipſa denoiat̃ noïb⁹ oppoſi-
tis:ſic̃ dicẽdo de⁹ creat ꝛ creatura creat̃.crẽare eñi ꝛ crẽari
ſigñant idẽ oïno:ſic̃ dicebat̃ de amare ꝛ amari:ſ3 diſſia
eſt:qꝛ amare ꝛ amari ſigñant illud qd̾ de ſe eſt actiuũ.
creare ăt ꝛ creari ſigñant illud qd̾ eſt paſſiuũ. Vñ qñ
dr̃ de⁹ creat creaturã.nõ dat̃ intelligi aliq̇d qd̾ ſit i deo
foꝛalr̃:ſ3 ſolũ creatio paſſiua q̄ eſt in creatura q̄ de⁹ dr̃
creãs denoiatiõe extrinſeca:eodẽ mõ dr̃ cũ dr̃ creatura
creat̃ a deo:ꝛ nihil aliud.¶ S3 ꝯ iſta iſtat̃ 4ᵒʳ. Primo
ſic. Oïs denoiatio eſt ad placitũ:ſic̃ ẽt noiatio:ſ3 de⁹ nõ
eſt ad placitũ creatoꝛ ex tp̃e:ſed realr̃ ꝛ circũſcripta oĩ
denoiatione ꝛ oĩ intellectu.g̊ videt̃ ꝙ illud nõ ſufficiat.
¶ 2ᵒ ſic. Aliqua ſunt q̄ dicunt̃ de deo virtualr̃ qꝛ ſunt
in eo v̾tualr̃ ꝯtenta:ſicut cũ dicim⁹ de⁹ eſt lapis:aliqua
ſunt q̄ de deo dicunt̃ foꝛalr̃.g̊ opꝫ ꝙ i eo ſint formalr̃:
ſ3 eẽ creatorẽ eſt h⁹.g̊ ꝛc̃.¶ 3ᵒ ſic. Jn quocũq3 eſt agẽ
ipſu3 agit.ſi ergo creatiue,quod eſt agere dei:eſſet foꝛ
maliter in creatura:ſequeretur ꝙ creatura actione dei
ageret.¶ 4ᵒ ſic. Aug⁹ ꝑmo de tri.dic̃ ꝙ deus faciat
mutabilia ſine mutatiõe ſui.difficile eſt vidẽ:ſi ăt deno
minatio ſufficeret:ħ eſt valde facile.¶ Ad ꝑᵐ ꝯcedo
ꝙ noïa ſũt ad placitũ:nec ẽt ꝑ denoiari extrinſecũ ſal-
uat̃ aliq̇d ꝙ ſit reale. Vñ nõ curãdo de vocabulo:ſed
de re ſigñata ꝑ vocabulũ. Dico ꝙ ipſa tota eſt i re. Vñ
ſigñatũ iſtius ꝓpõnis,de⁹ creat:idẽ eſt cũ ſigñato iſti⁹.
creatura creat̃ a deo:illud aũt ſigñatũ eſt in creatura
formalr̃:ꝛ iõ ſaluat̃ res ꝑ rẽ.¶ Ad 2ᵐ ꝯcedo ꝙ de⁹ eſt
formalr̃ illud qd̾ denoiat̃ iſta denoïatione:qñ ăt dicis.
de⁹ eſt formalr̃ creatoꝛ:aut intelligis ꝙ creatio ſit foꝛ-
maliter in deo:ꝛ iſto mõ nego:qꝛ de⁹ nõ eſt foꝛalr̃ crea
toꝛ:qꝛ creatio nõ eſt foꝛalr̃ in eo. Si aũt itelligas ꝙ de⁹
eſt foꝛalr̃ creatoꝛ:nõ creatione q̄ ſit formalr̃ in eo: ſed
creatione que eſt in creatura formaliter:tñ denoiatiõe
extrinſeca formaliter dicta de deo. concedo: ꝛ ſic nõ
habes propoſitum.¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ſicut in 2ᵒ oſten-

dit̃:creatio actio eſt in creatura:ꝛ nõ in deo forma-
liter:nõ tñ ipſa creatura dr̃ creatrix:qꝛ creatio actio nõ
eſt ſub noïe actionis apta denoiare niſi extriſece:ſicut
opus dr̃ humanũ.¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ponere quocũq3
modo:ſiue modo predicto ſiue alio eſt difficile:tñ quia
multa argumẽta cogunt ad ponẽdũ deũ ſine mutatio-
ne agere:opꝫ modũ ſaluãdi hoc adducere qui eſt diffi-
cilis:ſic̃ ꝙ nullum tale in creatura ponitur.

Sed hic oꝛiunt̃ aliq̄ diffi. Prima eſt d̾ relatiue
oppoſitis:qꝛ ſm̃ Aug. nulla res ſeipſam
gignit vt ſit:qꝛ gñare ꝛ gñari ſunt icõpoſſibilia:ſ3 non
minus ſunt icõpoſſibilia creare ꝛ creari:g̊ nõ poterũt
eẽ in creatura.¶ Dico ꝙ ve℞ eſt ꝙ oppoſite origines
ſũt icõpoſſibiles:ſic̃ gñare ꝛ gñari:ſ3 creare ꝛ creari nõ
ſũt oppoſite origines:ſ3 vna origo. vna aũt origo:oppo
ſitis tñ noïb⁹ ſigñata:hñ põt eẽ in eodẽ.¶ 2ᵃ diffi. eſt
de ꝯtie oppoſitis:qñcũq3 aliq̄ cadũt ſub oppoſitis dif-
ferẽtijs vel cõib⁹ illa ſũt oppoſita:ſ3 creare ꝛ creari ca-
dũt ſub agẽ ꝛ pati.agẽ ăt ꝛ pati ſũt oppoſita.g̊ creare ꝛ
creari.¶ Dico ꝙ qñ res ſunt oppoᵗᵉ ꝛ res cadẽtes ſub
eis ſũt oppoᵗᵉ:ſ3 ſi res nõ ſũt oppoᵗᵉ dato ꝙ noïa videã
tur oppᵗᵃ:ſilr̃ erit de cadẽtib⁹ ſub eis. Vñ dico ꝙ l3 ali-
qñ res actiõis ꝛ paſſiõis ſint oppoſite:tñ aliqñ eadem
res erit q̄ ſigñat̃ vtroq3 noïe.iſto mõ ē ħ:qꝛ eadẽ res ē
ſigñata ꝑ creare ꝛ creari:ꝛ tñ noïa oppoſitionẽ quãdã
hñt.¶ 3ᵃ diffi. eſt q̃o de⁹ ꝑt exire de ocio in actũ ſine
ſui mutatione.¶ Dici ꝑt ꝙ de⁹ nõ trãſit de ocio i actũ
ħ eſt ꝙ acq̇rat aliquẽ actũ quẽ prius nõ hẽbat:qꝛ oẽm
actũ quẽ h3 nũc habuit ab eterno:ſ3 dr̃ tñ nũc creans ꝛ
ꝑus nõ ꝑꝑ mutationẽ i ſeipſo factã:ſ3 ꝑꝑ nouitatẽ effe-
ctus q nũc eſt ꝛ prius nõ fuit:ꝛ ex ħ denoiat̃ de⁹.¶ 4ᵃ
diffi. eſt de ꝯdictorie oppoſitis. Jmpoſſe eñi vr̃ eẽ tran-
ſitũ de ꝯdictorio in ꝯdictoriũ nulla facta mutatione in
illo qd̾ trãſit.opꝫ eñi ꝙ tale ſubito trãſiẽs mutet̃ aliq̄lr̃
in ſe:qꝛ in q̊cũq3 eſt aliq̇d nũc alr̃ q̃ꝫ prius:in illo ē muta-
tio:in illo ăt ſic trãſeũte eſt aliq̇d aliud alr̃ nũc q̃ꝫ pri⁹.
nã extrema ꝯdictiõis ſũt aliud ꝛ aliud:ꝛ ab vno extre-
mo℞ recedit:ꝛ ad aliũ accedit:ſ3 de⁹ ē nũc creatoꝛ ꝛ aũ
nõ fuit.g̊ ꝛc̃.¶ Dico ꝙ extrema illi⁹ ꝯdictiõis nõ ſunt
foꝛalr̃ in deo:ſ3 foꝛalr̃ in creatura:qꝛ nõ ſũt aliud deu3
creare ꝛ ñ creare q̃ꝫ creaturã creari ꝛ nõ creari.¶ S3
hic eſt vnũ dubiũ. Vtrũ de⁹ in ſe referat̃ ad creatura3
aliq̄ relõne rõnis. Dico ſic̃ dixi ꝙ relõ rõnis nõ ſufficit
ad ſaluãdũ ꝑdicata realia q̄ dicũt̃ de deo ex tp̃e.tñ q̃ꝫ-
tũ ad dubiũ in ſe nõ vr̃ icõueniẽs deũ referri aliq̄ relõ
ne rõnis ad creaturã.relõ eñi rõnis nõ ponit effectum
ſuũ foꝛalẽ niſi circa illud in quo eſt foꝛalr̃:ſicut ſibi cõ
uenit eẽ in aliq̄:ſ3 referre eſt effect⁹ rlõnis.cũ g̊ ſuo mõ
eẽndi in ipſa ſit in deo ſicut patebit iferius:opꝫ dicẽ ꝙ
de⁹ i ſe referat̃ ꝑ iſtã relõnẽ rõnis:aliogn ſi aliq̇d crea
tũ ꝑ illũ reſpectũ referret̃:ꝯciperem⁹ illud creatũ eſſe
creatorẽ:ꝛ ſic de alijs relõnib⁹ rõnis.¶ Si dicas: tũc
ſeq̇t̃ mutatio in deo q̄ trãſit de nouo ad talẽ reſpectũ.
¶ Dico ꝙ nulla eſt mutatio ad ens rõnis.ꝛ ſi ponat̃.
multi ſũt q hñt ꝑ nihilo dicẽ ꝛ ꝯcedẽ talẽ in deo: ſicut
cõpõnẽ ſm̃ rõnẽ multi ponũt.¶ Ad argᵐ in oppoᵐ ꝑꝫ:
qꝛ dñatio nõ eſt reſpectus rõnis:ſ3 ſigñat ꝙ illud qd̾ ē
in creatura ſit deo ſubiectum.

¶ Queſtio. II.

V Trum neceſſe ſit ponere in deo relõ
nes reales ꝛ actuales ad crea
turã. Q ſic.qꝛ creatura realr̃ origiat̃ a deo.
ergo deus realr̃ originat creaturã. origina-
tio aũt eſt relõ.g̊ ꝛc̃.¶ Cõtra.qꝛ tunc deus
mutaret̃:qd̾ eſt incõueniens.¶ Hic ꝑmo ad euidẽtiã
queſtionis ꝛ alioꝝ q̄ dicent̃ infra.opꝫ videre quid ſit
relatio realis:ꝛ deinde ad queſtionem.

K
Oṕ.ꝓpria ad
mẽtẽ ſco.ꝑtẽ
neganda.q.
ſuſtinẽdo.
Denoiatio 2ᵃ

Agere ꝛ pati
ꝯtigit 4ʳ ſigñi
ficari.ꝛ ẽ h⁹
q3 notabile.
A.i.actiuum

A.i. paſſiuũ.

L

Obijcitur 4ᵒʳ

Aliq̇d dicit̃ d̾
deo 2ʳ.

M

Caꝑ.1.vel.3.
A.i.põ ꝑdi-
ca ſic vera.

Deũ eẽ foꝛa-
liter creatorẽ
põt itelligi 2ʳ

Cõſidera iſti
eam hic.

N
Creatio actio
nõ eſt in crea-
tura.

D.ſcdm ꝙ actus
1.m.1.

Gñare ꝛ ge-
nerari ſũt icõ
poſſibilia ſed
non creare ꝛ
creari. ꝛ q̄re.

O

Oppõ 1ʳ.

Abſq3 noui-
tate in deo ſit
nouitas i crea
tura.

Arti.ꝑdiẽtio

P

6.phyſico.

Ecce qd̾ q̄rie

Dubium.

Cõcedit̃ i deo
foꝛalr̃ ꝛ ſubi-
ne ꝛ ex tp̃e fo
re reſpect⁹ ra
tionis.

Q

Ad ens rõis
non eſt muta
tio:ſed tange
inſtantiam.

A

Primus articu. Ad relonem realē requirunt̄ conditiões quatuor. ſcđ ꝯcluſiõ q tñ.3. hoꝝ cōuenit vbi ponit. 2.ca.1.

Quantū ad pᵐ eſt intelligēdū ꝙ quatuor ſūt ſcḋm ſniaꝫ doctorū q̄ requirūt ad h ꝙ aliq̄ relo ſit realis. Primū eſt ꝙ extrema ſint exñtia: qꝛ cū relo ſit ad aliud nō pt eē ad nihil: ⁊ idcirco iter ens ⁊ nō ens nō pt eē relo realis. ¶ 2ᵐ eſt ꝙ extrema ſint diſtincta. eē enī relonis ē ad aliud ⁊ nō ad ſe ſcḋm Aug. de tri. ⁊ iō nō eſt relo realis eiuſdē ad ſeipſuꝫ. ¶ 3ᵐ eſt ꝙ tali ſic exñti ⁊ diſtīcto nō repugnet hr̄e hitudinē ad alteꝝ: qꝛ nulla entitas pōt fūdari in aliquo ſibi repugnāte: ⁊ iō nō ponimꝰ relonē realē neceſſarij ad ꝯtigēs: qꝛ nec̄io repugnat aliqd in ſe hr̄e qḋ depēdeat a ꝯtigēte. ¶ 4ᵐ ꝙ talis relatio inaſcit̄ de ſcō iter extrema talia: qꝛ ad relonē formalē nō ſufficit aptitudo niſi inſit actu: ⁊ iō nō ponimꝰ in eucbariſtia iherētiā accñtiū ad ſubꝫ eē reſpectū realē. ¶ Et ſi dicat̄ q̄re dextrū ⁊ ſiniſtrū nō ſūt reᵒᵉˢ reales

Dubium.

in colūna ſic alij reᵒᵉˢ. Dico ꝙ rō eſt: qꝛ talis aptitudo de ſubo reali nō inaſcit̄: ſꝫ tm̄ de itētionali. Sic g̊ pꝫ q̄ ſūt relones reales: q.ſ. ſūt iter realia ⁊ diſtīcta extrema apta nata fundare tales relones oriētes actualr ex eis.

B

2ᵘˢ articu. Op.1.alioꝝ. Q iōo ſit relatio real' ad creatura.

Quantū ad 2ᵐ pncipale due opiones ſūt q̄ ptē affirmatiuā alterūt. Pria eſt iſta: ꝙ deꝰ refert̄ ad creaturas relone reali formalr ſibi iſiſtēte: qꝛ nlla cā realr cāt niſi cālitate reali q̄ formalr eſt i ea. ¶ Et iſti dicunt ꝙ Anſ. 25. monolo. fuit iſtiꝰ opi. vbi diſtinguit inter accñtia q̄ ſuo aduētu mutatione iferūt: q̄lia ſūt accidētia abſoluta. ⁊ alia q̄ nō: q̄ dicit eē reſpectiua: ſic exēplificat de ſilitudine ⁊ q̄litate: ⁊ dicit ꝙ ſic diuina nā nō illa admittit ita ſcḋm iſta dici nō reſpuit. ¶ Sꝫ iſta opinio cōiter nō tenet̄ a doctoribꝰ: ⁊ iō a diuerſis diuerſimode arguit̄ ꝯ eā. Aliq enī arguūt ſic rōne infinitatis.

Impugnatio nes alioꝝ q̄s ſufficiētes eē oſtēdit. Infinitas.

Nullū ifinitū pōt eē ps vniuerſi: ſꝫ qḋ nō pōt eē ps vniuerſi non poteſt realiter referri ad aliquid ipſius vniuerſi. g̊ ⁊c̄. Minor pꝫ. qꝛ ſi nō ꝯſtitueret vniuerſum iā nō hr̄et cōpatione ad aliqd ꝯſtitutiuū vniuerſi. ¶ Sꝫ iſta rō nō multū pbat. Cōſtat enim ꝙ ſi deꝰ nō eſt p ſe pars vniuerſi: ꝙ eſt diſtīctus ab vniuerſo ⁊ excedens vniuerſum ⁊ ſequeſtratū: ſed iſta oīa dicunt relones. g̊ rō vi ad oppoſitū. Silr ꝯſtat ꝙ deus pr̄ nō eſt totū reᵘᵐ filij. nec ꝯſtituit filiū nec eſt pars filij: ⁊ tn̄ refert̄ ad filiū ⁊ eō: nō tn̄ referūtur adiuicē: ſi rō valeret. ¶ Aliqui

C

Eternitas.

aūt arguūt ex nā eternitatis ſic. Deꝰ ⁊ qcqd eſt in deo ē eternū: ſꝫ relo illa nō pt eē eterna: terminꝰ enī eēt ex tēpore: ⁊ p ꝯñs relo ñ eēt eterna: ⁊ ſic aliq̄ res adueniret deo ex tpe. Iſta rō nō fac euidētiā. nō ē. n. illḋ icōueniens nouū ꝙ relo noua deo adueniat. ¶ Alij arguūt ex

Simplicitas.

nā cōpōnis. Nā deꝰ ē ſūme ſimplex: ſi āt adueniret ſibi relo noua faceret cōpōnē cū deo. ¶ Iſta rō nō pbat: qꝛ qñ eſt aliqd in vltimata actualitate: qcqd ſibi adueniat nō facit cōpōnē cū eo: qꝛ illud qḋ cōponit cū aliq̄ nec̄io eſt in poᵃ: ⁊ p ꝯñs nō eſt in vltima actualitate: vñ ⁊ ſi accñs abſoᵐ ᵈᵒ adueniret nō cōponeret. ¶ Alij ar

Idētitas. D

guūt p viā idētitatis ſic. Quicqd eſt in deo eſt idem qḋ ipſe deꝰ: ſꝫ illud qḋ aduenit ex tpe nō pt eē idē qḋ deꝰ. g̊ ⁊c̄. Iſta āt rō nō ſufficit: qꝛ h eſt credēdū ꝙ oē qḋ eſt in deo eſt idē qḋ deꝰ. ¶ Arguūt g̊ alij efficaciꝰ ſic. Ens

Impugnatio ſcḋ ⁊ ꝓpria huius doc.

actualiſſimū nō pt eē in poᵃ ad aliqd: ſꝫ deꝰ ē ens actualiſſimū. g̊ nō pōt eē in poᵃ ad aliqd. Si āt relo adueniret ex tpe fuiſſet ab eterno i poᵃ ad ipſaꝫ relonē: qꝛ illā ab eterno nō habuiſſet. ¶ 2ᵒ ſic. In ſūme neceſſe eſſe idē eſt eē ⁊ poſſe eē: ſꝫ deꝰ eſt purū neceſſe eſſe. ergo ad nihil eſt in potentia qḋ actu nō habeat. ¶ 3ᵒ ſic. Quicquid eſt in deo eſt idepēdēs ⁊ iproductū. relo aūt pducitur: ⁊ ēt depēdet a termino. ergo ⁊c̄. ¶ 4ᵒ. Nullū contingens pōt eſſe in deo formaliter: ſed iſta relo eſt contingēs: qꝛ terminꝰ eſt ꝯtingens ⁊ annihilabilis. ergo nō

ꝯclo pᵉ arti.

eſt ponēda i deo. ¶ Dico ergo pp iſtas rōnes ꝙ nulla relatio realis poteſt eſſe dei ad creaturā que ſit in deo formalr. ¶ Sꝫ eſt dubiū. Utrū p viā imutabilitatis diuine poſſit pbari ſufficiēter iſta ꝯ. ¶ Dicūt aliq ꝙ nō: qꝛ ſine mutatione pōt relo aduenire. ¶ Sꝫ ꝯ iſtud arguo p diffōnē mutationis: ⁊ credo ꝙ demōſtratiue ſic. Oē illud qḋ ſe hꝫ nūc alr q̄ꝫ prius eſt mutatū. h pꝫ per diffōnē mutationis: ſꝫ ſuſcipiēs relonē nouā ſe hꝫ nunc alr q̄ꝫ priꝰ. ibi ē enī alietas poſterioris ad pus: qꝛ pus nō habebat: imo hoc vi eē nouꝰ pmo pnᵒ. notius enī eſt ꝙ vnū ꝯdictoriū nō eſt aliud: q̄ꝫ ꝙ duo nō poſſunt ſimul ineſſe eidē. g̊ ⁊c̄. ¶ 2ᵃ opio affirmatiua eſt: nō ꝙ realis relo ſit in deo reᵘ creature formalr: ſꝫ ꝙ relone reali q̄ formaliter eſt in creatura. deꝰ realr refert̄ ad ipſam creaturā: ſic cū dī deꝰ eſt cā: reſpectꝰ iſte eſt formalr in creatura. ¶ Sꝫ ꝯ iſtā opionē arguo 4ʳ. Prio ſic. Nulla cā formalis ponit ſuū effectū formalr niſi in illo in quo eſt formalr: qꝛ cā formalis eſt cā intrinſeca: ſꝫ referre ē actꝰ formalis relonis: ſic enī effectꝰ formalis forme abſolute eſt dare eſſe ad ſe: ita forᵉ reſpectiue ad aliud. g̊ relo vbi erit ibi ponet effectū ſuū formalē: vel vbi ponet effectū ſuū formalē ibi erit: ⁊ ita erit in deo vbi p te ponit effectum ſuū formalē: vel ponet eū in creatura: qḋ eſt contra te. ¶ 2ᵒ ſic. Oē qḋ refert̄ ad aliud eſt relatiuū: ſed p te, deus eſt hmōi. g̊ ⁊c̄. Tūc vltra. Oē relatiuū eſt cōſtitutum ex relone vt pncipio formali: ⁊ ex fundamento ſicut pncipio fundamentali. g̊ cui repugnat hr̄e tam fundamētū q̄ꝫ relonē illud nō pōt eſſe relatiuū: ſꝫ deo repugnat hr̄e fundamētū iſtius relonis: qꝛ fundamentū eſt ipſa creatura: ⁊ ēt ſibi repugnat hr̄e relonē ipaꝫ. ergo deo repugnabit eſſe relatiuuꝫ: ſed quod nō eſt relatiuum non refert̄. ergo ⁊c̄. ¶ 3ᵒ ſic. Quando aliqua cauſa habet aliquem effectū adequatū ſtante illo nihil plus poteſt cauſare. ſi enim cauſa formalis habet vnuꝫ effectum adequatum: quādiu ſtabit nihil plus poterit cauſare: ſicut anima habet humanitateꝫ: qua ſtante nihil plus poteſt: ſed effectus formalis adequatus iſtius relonis eſt referre creaturam ad deuꝫ. ergo ſtante iſto qui ſtat tamdiu q̄ꝫdiu ipſa ſtat aliū effectum deo dare non poterit: vt. ſ. per eam deus referatur ad creaturā. ¶ Quarto ſic. Impoſſibile eſt ꝙ forma vltimate perfectionis accipiat aliquod eſſe formale: ſed diuina natura eſt forma vltimate perfectionis: eſſe relatiuuꝫ eſt eſſe formale. ergo impoſſibile eſt ꝙ deus accipiat eſſe per relationem. ſ. eſſe relatiuum. ¶ Dico ergo ꝙ deus dicitur creator/ſimilis/diſtinctus: ⁊ oīa talia tm̄ denominatione extrinſeca: ſicut dictum fuit prius in precedēti queſtione. ¶ Sed cōtra. Quicquid dicitur ad aliquid refertur: ſed deꝰ per hoc ꝙ eſt creator dicitur ad aliquid. ergo refertur. ¶ 2ᵒ ſic. Quando aliqḋ predicatum dicitur de aliquo ſubiecto vt accidens dicitur de aliquo ſubiecto: dimittit ipſum ſubiectū tale quale ipſꝫ eſt: ſed iſtud predicatuꝫ creator dicitur de deo ⁊ eſt relatiuum. ergo dimittit deum relatiuum: ſed omne relatiuum refertur. ergo ⁊c̄. ¶ 3ᵒ ſic. Omne qḋ eſt creator neceſſario eſt creator vel ſui vel alterius: ſed certū eſt ꝙ deus non eſt creator ſui. ergo eſt creator alterius: ſꝫ omne quod eſt alterius: vt ſic eſt relatiuum. ergo deus qui eſt creator vt creator erit relatiuum. ¶ 4ᵒ ſic. Nā omne quod eſt ad aliquid eſt relatiuum: ſed deus per iſta eſt ad aliquid: ergo eſt relatiuum. Minor patet p Augu. de doctrina chriſtiana: qui dicit ꝙ deus dī p iſta ad creaturā. g̊ eſt relatiuū ad creaturam: ſed omne relatiuum refertur. g̊ ⁊c̄. ¶ Ad pᵐ dico. ꝙ ad aliquid dī dupliciter. Uno mō ꝙ ipm ita dicat̄ ꝙ ipſuꝫ ſit ad aliquid per illud qḋ formalr eſt in ipſo: ⁊ iſto modo concedo maiorem: ⁊ nego minorem. Alio mō ꝙ dī ad ali

F

Deꝰ ad creaturā nō ē nec pōt eē relatio realis.

Dubium. 6. phy.

Aliquid dr̄ nouus pmo pnᵒ: qḋ bene cōſidera.

2ᵃ op. alioꝝ.

Impugnᵒ 4ʳ ſuᵖᵃ dicᵗᵉ opinionis.

Cōſidera ꝙ repugnat dicens in. 1. q. de illa denominatione extrinſeca.

G

Cōclo ꝓpria.

Obijcit 4ʳ.

H

Eſſe ad aliqḋ ꝯtingit 2ʳ.

I qd denoiatione extrinſeca: ⁊ iſto mõ nego maiorẽ ⁊ minorẽ ↄcedo. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ maior eſt va qñ illud p̄dicatũ ineſt foꝛalr̃ in ſubõ: ſ; qñ dĩ de ſubõ tm̃ denoiatiue extrinſeca h̄ mõ nõ eſt vera: ſicut cũ dĩ: hõ diuinus. illud eniʒ qd dico diuinum, nõ eſt formaliter in hoie. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ de⁹ eſt creator nõ ſui: ſed alteri⁹. Sʒ cũ dĩ. qd eſt alterius: vt ſic ẽ relatiuũ. Dico ꝙ ſi ſit alterius ꝑ aliqd qd formalr̃ ſit in eo verũ eſt. ſi aũt ſit alterius ꝑ h̄ qd nõ eſt in eo: ſʒ in alio ⁊ denominatione extrinſeca. falſum eſt. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ qñ Aug. dicit. ꝙ deus eſt ꝑ iſta ad aliqd: non intelligit ꝙ ſit ad aliquid ꝑ illud qd eſt formalr̃ in ipſo: ſed ꝙ ſoluʒ denoiatione extrinſeca: ⁊ per iſtam dĩ ad aliqd: ⁊ nihil aliud intelligit Augu. ¶ Ad argᵐ patet.

Eſſe alterius ẽ ſcḋm Augu. 2ᵐ.

¶ Qõ. III

K Trum Reſpectus fũdamẽtales ſint in deo ad creaturã. Et non. qꝛ in quo eſt reſpect⁹ illud eſt relatiuũ: ſʒ de⁹ vt dictũ eſt: nõ eſt relatiuũ: ğ i eo nõ ẽ aliqs reſpect⁹. ¶ Cõtra. De⁹ eſt creatiu⁹. h̄ aũt eſt ad aliqd. nõ foꝛalr̃: ğ fundamẽtalr̃. ¶ Hic ꝑ ad euidẽtiã multoꝝ dictoꝝ ſupi⁹ ⁊ i poſteri⁹ dicẽdoꝝ: oʒ videre qd ẽ reᵐ fũdamẽtalis: ⁊ 2° vtꝝ ſit in deo reⁿ creature.

Quãtũ ad p̄ᵐ dico ꝙ illũ voco reſpectũ fundamẽtalẽ: q eſt in ſuo fundamẽto: nõ ꝑ accñs: ſʒ ꝑ ſe. Formalis vel actualis eſt ille q ineſt ſuo fundamẽto ꝑ accñs. Intelligo aũt ſic inherere ꝑ ſe: qd ineſt ſibi in 2° mõ: ita ꝙ eſt ꝓpria paſſio ſui fundamẽti: reᵐ aũt actualis eſt accñs ꝑ accñs. ¶ Exẽplũ. Angelus mouẽs celũ hʒ q̄tuor reᵐ ad celũ. Prim⁹ ẽ mouẽtis ad motũ. 2° eſt ꝓducẽtis ad ꝓductũ: nõ aũt ad celũ qd eſt motũ ſed ad terminũ motus p̄mi. 3° eſt excedẽns ad exceſſuʒ. 4° eſt mẽſurãtis ad mẽſuratũ: ſcia eñi angeli mẽſurat motũ celi. Iſti aũt reſpectus ſunt actuales ⁊ accidẽtales. Uoco aũt iſtos reſpectus actuales q ꝑ accidẽs ↄueniũt fundamẽto: hõ aũt ſunt oẽs iſti. ¶ Iſtis auteʒ q̄tuor formalib⁹ reſpectib⁹ ⁊ accñtalib⁹ corrñdẽt 4°ꝛ fundamẽtales q ꝑ ſe inſunt ⁊ iſti. Angelus eñi cõparatur ad celũ vt motiuũ ad mobile. exñte eñi angelo de⁹ nõ poſſet facere qn angelus eẽt motiu⁹ celi. 2° ẽ ꝓductiuũ ad ꝓducibile. 3° eſt exceſſiuũ ad exceſſibile. 4° eſt mẽſuratiuũ ad mẽſurabile: ⁊ iſti aliqs p̄orib⁹ actualibus corrñdẽt: ita ꝙ p̄mus p̄ ⁊c̃. ¶ Sʒ ↄ̃ hoc inſtaĩ 4ᵗ. Primo ſic. Relões origis in deo ſunt ꝑ ſe: ⁊ tñ ſũt relationes formales ⁊ actuales: nõ ergo ſunt oẽs reᵐ fundamẽtales q inſunt ꝑ ſe. 2° ſic. Nã ſilitudo ⁊ eq̄litas ⁊ alie relões cões ſunt foꝛales ⁊ actuales: ⁊ tñ inſunt ꝑ ſe ꝑſonis. 3° ſic. Nã depẽdẽtia creature ad deũ eſt formalis ⁊ actualis: ⁊ tñ ꝑ ſe ineſt creature. 4° ſic. Qꝛ relõ cõpoſiti ad cãs itrinſecas ineſt ꝑ ſe: ⁊ tñ eſt formalis.

Primus arti. Reſpect⁹ fũdamẽtal' q̄s ⁊ q̄lr̃ ĩheret. Reſpect⁹ formalis q̄s ⁊ q̄liter ĩheret? Reſpect⁹ angeli mouẽtis celũ: ad ipʒ celũ eſt 4ᵗ. formales ⁊ accñtales ⁊ 4ᵗ fũdamentalis correſpõdens.

L

Obijcitur 4ᵗ.

M ¶ Ad p̄mũ dico ꝙ relõ originis in diuinis nõ ineſt ꝑ ſe. ſʒ ꝑ accñs: tñ ineſſe per accidens poteſt dupliciter intelligi. vel ſicut accidens ineſt ſubiecto: ⁊ ſic non in eſt relõ in diuinis. vel ſicut inferius ineſt ſuperiori: ⁊ ſic ineſt ꝑ accñs. Si eñi p̃nitas ineſſet ꝑ ſe eẽntie: vbicũqʒ eſſet eſſentia eẽt p̃nitas: ⁊ ſic eẽt in filio: qd eſt ipoſe: ineſt ğ p̃nitas ad modũ quo ꝓprietas iduiidualis ieſt nãe in creaturis: ⁊ nõ aliter. ¶ Ad 2ᵐ dico eodẽ modo: ſilitudo eñi nõ ineſt ꝑ ſe eẽntie vel attributo: qꝛ tũc eẽt illa eadẽ in filio: qd eſt fl̃m: qꝛ in filio eſt alia. nec ineſt ſicut accñs accidit ſubõ: qꝛ tale nõ eſt in diuis: ſʒ alio mõ vel ↄ̃ir ad illũ. ¶ Ad 3ᵐ dico eodẽ mõ ꝙ relõ creature ad deũ ieſt ꝑ accñs creature. Iſta eñi ꝓpõ: creatura creatur: eſt in ↄtingẽti mã: qꝛ eſt ↄtingẽs: ⁊ põt nõ creari: ⁊ iõ creatio nõ ineſt ſibi ꝑ ſe: ſʒ ꝑ accñs. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ depẽdẽtia cõpoſiti ad cãs itrinſecas actualr̃ non ineſt ꝑ ſe cõpoſito. accĩt eñi hoi ꝙ cauſet: vñ i po⁹ obiectiua vbi ſunt q̄dditates nõ eſt creatio cõpoſiti: ea aũt q̃ per ſe inſũt hoi ſunt po⁹ obiectiua. Dico ğ ꝙ relõ fũdamẽtalis ineſt ꝑ ſe fundamẽto ſuo: ⁊ eſt de p̄dicamẽto: de quo eſt ſuũ ſubm vel fundamẽtũ: ſicut ois alia ꝓpa paſſio: ſicut riſibilitas. iſta eñi lʒ hẽant q̄tũ ad aliqd modũ accñtis: ſũt tñ eiuſdẽ p̄dicamẽti cũ illis quoꝝ ſunt.

Ineſſe ꝑ accidens ↄtigit 2ᵗ

Eodẽ mõ reſpect⁹ fũdamẽtalis ꝑ accñs vĩ ineſſe. vel ↄ̃ir põderando: vel deſcẽdẽdo vĩ addẽdo vt ſcis. vĩ Lcõtur.

Cõſidera illam.

N

Relõ h⁹ arti.

Quãtũ ad 2ᵐ, videdũ eſt vtrũ tales reᵐ ſint in deo in ordine ad creaturã. Dicut aliq ꝙ nõ: qꝛ ſic referret̃ realr̃ ad creaturã: qd eſt ipoſe. ¶ Ego aũt dico: ꝙ lʒ ipoſe ſit ꝙ de⁹ actuali ⁊ foꝛali reⁿ q ſit in deo formalr̃ referat̃ ad creaturaʒ: tñ de fundamẽtali dico ꝙ de⁹ hʒ reſpectũ fundamẽtalẽ in ſe reⁿ creature: ⁊ pʒ q̄tũ ad illos q̄tuor reſpectus q poſiti ſunt in angelo reſpectu celi. Eſt eñi de⁹ ꝓductiu⁹ reⁿ creature: ⁊ motiu⁹ ⁊ mẽſuratiu⁹. ⁊ exceſſiu⁹ creature: ⁊ iſta oia ſũt de deo rõne diuinitatis demõſtrabilia: ⁊ ꝑ ↄ̃ñs ſunt in deo ex natura rei: ⁊ ſic nõ eſt incõueniẽs ꝙ de⁹ referat̃ ad creaturaʒ reⁿ fũdamẽtali. ¶ Sʒ hic ſunt diffi. de iſto reⁿ fundamẽtali. Prima eſt. Utrũ ſit ad ſe vel ad aliud. Dico ꝙ iſti reſpect⁹ fundamẽtales ex rõne ſua formali ſunt ad aliud: qꝛ nõ eſt intelligibile ſi de⁹ eſt ꝓductiuus qn ſit alicui⁹ alterius ꝓductiu⁹: nõ tñ ſic ſunt formalr̃ ad aliud ꝙ dicãt rẽ additã ſup ſuũ fundamẽtũ eo modo ſicut relões actuales ⁊ de q̃ie relõis ſunt ad aliud. ¶ Sed dico ꝙ talis eſt ꝓpria paſſio nõ differens realiter: ſed formaliter ab eo cuius eſt. ¶ 2ᵃ diffic. eſt. Si iſte reſpectus hʒ terminũ. Dico ꝙ ipoſe eſt intelligere relõnẽ eſſe quin intelligat̃ hic terminũ. Uñ dico ꝙ ꝓductiuum hʒ terminũ. ſ. producibile. Si aũt queras qd eſt producibile. Dico ꝙ ipſa creatura que fuit ab eterno producibilis. ¶ Tertia difficultas. Utrum productiuitas dependeat a termino: qꝛ dictuʒ eſt ꝙ reſpect⁹ cauſatur a termino. Dico ꝙ illud dictum eſt veruʒ de reſpectu formali ⁊ actuali: non autem de fundamentali: quia ſicut ab eodem procedit ſubiectum ⁊ eius paſſio: ita ab eodem producitur fundamentum ⁊ reſpect⁹ fundamentalis: ⁊ ideo talis reſpectus non dependet a termino. ¶ Quarta difficultas. ſi requirit terminuʒ in actu. Dico ꝙ nec in actu nec in potentia ſed tñ requirit quidditatem. Sed quid intelligis per quidditatem. Dico ꝙ quidditatem vt abſtrahit ab eſſe in actu ⁊ eſſe in potentia. Unde ad omne ens non prohibitum terminatur reſpectus productiuitatis. ¶ Sed eſt diffi. ſi deus dicitur creans per tales reſpectus. Dico ꝙ nõ: ſed creatiuus ⁊ creans per reſpectũ actualẽ q eſt in creatura. ¶ Ad argᵐ pʒ.

2ᵐ arti. Op. aliquorum. Op. propria.

Reſpect⁹ fũdamẽtales ad creaturã i deo eſſe.

Uide ſco. q. 7 quolibet i.

O

D. q̄druplex.

Reſpect⁹ fũdamẽtalẽ paſſio fũdamẽti ⁊ idẽ realr̃ ei.

Relõ ſine termino non eſt intelligibilis. ſʒ cõſidera iſtam ex dictis. ⁊ di pcedenti. Reſpect⁹ fundamẽtalis nõ depẽdet a termino.

P

Reſpect⁹ fundamẽtalis requirit terminuʒ qualiter. vĩ L. terminũ.

Dubium.

¶ Queſtio. IIII.

Trum in deo ſit reſpect⁹ aptitudinalis. ¶ Hic p̄mo videdũ ẽ qd ſit reſpectus aptitudinalis. 2° vtrũ ſit ad aliud. 3° vtrũ habeat terminũ. 4° vtruʒ dependeat a termino. 5° quid ſit eius termin⁹. 6° vtꝝ iſti reᵐ ſint i deo i habitudie ad creaturã.

Q

Quantũ ad p̄mũ dico ꝙ reſpectus aptitudinalis eſt ille qui ineſt ꝑ ſe 2° mõ ⁊ reſpectum in actu expectat: ſicut eſt riſibilitas in hoie: ⁊ mobilitas in celo. Riſibilitas eniʒ diffinit̃ in habitudine ad aliud ſcʒ ad actũ ridẽdi: ⁊ illud qd hʒ in ſe talẽ reſpectũ. ſ. aptitudinẽ ad actuʒ ridendi expectat actũ ridẽdi. Et ſilr̃ mobilitas in celo dicit reſpectum: qꝛ ꝑ aliud diffinitur ⁊ expectat motũ in actu ⁊ põt hĩc. Intelligẽdũ tamen q̄tũ ad hoc ꝙ ſi fiant queſtiones ⁊ difficultates de reⁿ aptitudinali que facte ſunt de reſpectu fundamentali: reſpondendum eſt vniformiter.

Primus arti. Reſpect⁹ aptitudinalis q̄s ⁊ ꝙ eſt ad aliud ⁊ hʒ terminuʒ a quo nõ dpẽdet: ⁊ q̄s ẽ ei⁹ termin⁹. ⁊ ꝙ nõ reperit̃ in deo ad creaturam. Idẽ i diuis ẽ de fundamentali ⁊ aptitudinali reſpectu 2° articu.

Quãtuʒ ad 2ᵐ. ſ. vtrũ ſit ad aliud. Dico ꝙ eſt ad aliud. Mobile eñi vt ſic nõ põt intelligi ſine habitudine ad motiuum.

A
3ᵘˢ arti.

Similiter ad 3ᵐ vtrū hēat terminū. Dico ꝙ ſic. qꝛ qḋ intelligitur eē ad aliud neceſſa/rio intelligitur habere terminum.

4ᵘˢ arti.

Quātū ad 4ᵐ vtruʒ dependeat a termino. Dico ꝙ nō. qꝛ ꝓducit̄ a ꝓducēte fundamentum.

5ᵘˢ arti.

Similiter q̄ꝫtū ad 5ᵐ dico ꝙ termin⁹ eius eſt ens vt abſtrahit ab actu ⁊ potētia. ſ. q̄ddi/tas. ¶ Intelligēdū tñ ꝙ oīs reˢᵖ aptitudinalis ē ꝓpria paſſio: ineſt eni ꝑ ſe ⁊ nō p̊ mō. ḡ 2ᵒ mō. ⁊ h̄ pʒ: qꝛ ꝯue/nit enti in poᵃ: ⁊ talia ſūt ꝑ ſe. ¶ Sʒ ꝯ rōnale ⁊ ſenſibi/le ſūt reˢᵖ aptitudinales. ⁊ tñ ſunt de p̊ mō. Dico ꝙ ſunt ꝓpꝛie paſſiones: ſʒ tñ ꝑ illas circūloq̄mur proprias dif/ferentias que ſunt in primo modo dicendi per ſe.

Reſpectus aptitudinal' ē paſſio. Qꝛ rōnale ē paſſio. ſʒ vid' hanc in logi/calib⁹ ⁊ alibi.
6ᵘˢ arti.

Quātū ad 6ᵐ dico. ꝙ in deo nō ſūt in habitudine ad creaturā reſpectus aptitudinales: eo ꝙ nō expectāt reſpectū formalem ⁊ actualē: ſʒ ſolū ſunt in eo fundamentales qui aſſimilantur aptitudinalib⁹: excepto ꝙ formalem non expectant.

B
Ecce qḋ q̄rit

¶ Diſtinctio. XXXI. ¶ Queſtio. I.

Non eſt hic pretereūdum ꝙ illuſtris vir.

CIrca diſtōnē. 31. Poſtq̄ꝫ viſuʒ eſt de relonib⁹ in cōi in creatu/ris: ⁊ in deo reˢ creature. Nūc vidēdū eſt de relonib⁹ q̄ ſunt in deo ad intra. Et p̊ de cōib⁹. 2ᵒ de ꝑſonalibus. Jō p̊ circa cōes q̄ro. Utrū relones cōes ſint formal'r in deo. Ꝙ nō: qꝛ nō eſt expꝛeſſum in ſacra ſcriptu/ra: ḡ nō ſunt ibi. ꝯña pʒ ꝑ Dionẏ. qꝛ nihil ē aſſerēdū ⁊c̄. ¶ Cōtra. Hyl'. de tri. ponit eas in deo: ḡ ⁊c̄. ¶ Hic ſūt duo faciēda. Primū eſt videre q̄uo ſe h̄nt relones cō/munes in creaturis. ⁊ 2ᵒ q̄uo in diuinis.

Li. 3. ⁊ alibi quere.

C

Quātū ad p̊ᵐ itelligēdū eſt ꝙ 4ᵒʳ gña taliū relo/nū iueniunt̄ in creaturis q̄ fūdāt̄ ſuꝑ vnū. Primū gen⁹ fundat̄ ſuꝑ vnū i ſubā. ſ. idētitas. 2ᵐ ſuꝑ vnū in quātitate. ſ. eq̄litas. 3ᵐ ſuꝑ vnū in q̄litate. ſ. ſili/tudo. de iſtis trib⁹ facta eſt mētio ab auctorib⁹. Sʒ nō video q̄n oporteat dare 4ᵐ gen⁹. ſ. qḋ fundat̄ ſuꝑ vnū in alijs ꝑdicamētis: ⁊ iſta relo pōt dici ꝯformitas. Et h⁹ rō ſatis māifeſta pt̄ eē iſta. ꝙ eni due quātitates vl' due q̄litates fūdēt eq̄litatē vel ſilitudinē. h̄ nō eſt ex eo ꝙ q̄ꝫtitates vel qualitates ſunt: ſed ex eo ꝙ ſunt qualita/tes vel q̄ꝫtitates eiuſdē ſpēi: cū ḡ due ꝑnitates ita ſint eiuſdē ſpēi ſic̄ due albedies: neccio erit iter eas aliq̄ cō/formitas. ¶ Et ꝯfirmat̄. Sic̄ eni maior vnitas ē iter albedinē ⁊ albedinē q̄ꝫ inter albedinē ⁊ dulcedinē: ſic maiorē iter duas ꝑnitates q̄ꝫ iter ꝑnitatē ⁊ eq̄litatē ſʒ ſic ꝓpꝫ vnitatē maiorē duaꝝ albedinū fundat̄ in eis aliq̄ relo: ita ꝓpꝫ maiorē vnitatē duarū ꝑnitatū fūdat̄ in eis aliq̄ ꝯformitas q̄ nō fundat̄ inter ꝑnitatē ⁊ eq̄li/tatē. ¶ Sʒ hic ſūt diffi. aliq̄. Prima eſt: ſuꝑ q̄d fundan/tur he relones. Dico ꝙ nō ſuꝑ vnitatē: ſʒ ſuꝑ vnū: quia vnitas dicit ꝑuationē. fundat̄ ḡ ſilitudo ſuꝑ rōnē forma/lē albedis q̄ ē vna i hac ⁊ i illa. ¶ 2ᵃ diffi. Si iſte relo/nes exigūt extrema diſtīcta: vt extrema. Dico ꝙ extre/ma pn̄t accipi: vt extrema ⁊ vt relata: ⁊ ſic dico ꝙ ſemꝑ diſtinguunt̄. Si aūt accipiant̄ extrema nō q̄ referunt: ſʒ q̄ ſūt imediate rōnes referēdi: ſic dico ꝙ nō diſtiguū/tur. ſʒ eſt vna formalis rō penit⁹ idiſtincta: illa eni rō for/malis eſt q̄ fundat: vel eſt rō fundādi ⁊ terminādi. Nā vna rō formalis albedis ē: q̄ ē rō fūdādi ſilitudinē ⁊ ter/minādi: qḋ pʒ euidēter. Nā in duab⁹ albedib⁹ nō ſunt niſi hecceitates q̄b⁹ differunt: ⁊ rō formalis albedis in q̄ ꝯueniūt. ¶ Sʒ ꝯſtat ꝙ ſilitudo nō fūdat̄ ſuꝑ hecceita/tes: qꝛ ipſe ſūt p̊ diuerſe: relīq̄t̄ ḡ ꝙ ſuꝑ rōnē formalē albe/dis q̄ in eis eſt vna. ¶ Dico ḡ ꝙ iter extrema relata eſt

p̄m⁹ arti.
Genus relo/nū cōium in creaturis eſt quadruplex.

Uidere ſco. h̄ ⁊. 6. q. quoli/beti. ⁊ vbi ibi nōtu: qui ponit tm̄ tri/plex genus ta/lium relonū: ſed defende tibi ſequēdo fundamenta ſua vt ſcis.

D

D. q̄druplex Nō ſuꝑ vni/tatē: ſed ſuꝑ vnuʒ fundat ſilitudo: ⁊ ſic de alijs.
Ecce qḋ q̄rit notanter ꝙ di/ſtinctione ex/tremoꝝ relo/nis: ⁊ nuꝑ ꝯcie: ſed pl'a adde ꝯñr.

Extrema re/

diſtō: ſʒ iter extrema q̄ ſūt rō referrēdi nō. ¶ 3ᵃ diffi. ſi ſimilitudo ē p̊or diſtōne vel eꝯ̄. Dico ꝙ hic opʒ ima/ginari 4ᵒʳ ſigna. Primū eſt rō formalis albedis. 2ᵐ eſt in q̄ ipſa ē vna. 3ᵐ ē in q̄ ſūt hecceitates. 4ᵐ in q̄ oꝛit̄ ſilitudo. Et ita pʒ ꝙ ſilitudo diſtōnē ꝑſupponit. ¶ Sʒ ꝯ. Qualis ē ordo fūdamētoꝝ talis ē ordo relonū: loq̄n/do de itrinſecus aduenietib⁹: ſʒ nā q̄ eſt fūdamētū ſili/tudis ē p̊or ipſa hecceitate: q̄ eſt fūdamētū diſtōnis. ḡ ſilitudo p̊or ē diſtōne. Dico ad h̄ ꝙ illa regula accepta in argmēto ē vā q̄n relones iſunt ꝑ ſe: tūc eni ſequunt̄ ordinē fūdamētoꝝ: ſʒ q̄n iſūt ꝑ accñs tūc nō eſt veruʒ: hō ē ſilitudo: pt̄ eni nō ieſſe fundamēto. ¶ 4ᵃ diffi. ſi iſte relones ꝯſiſtūt in idiuiſibili. Dico ꝙ de eq̄litate ⁊ idētitate nō ē dubiū: ꝙ ſic. ſʒ de ſilitudie nō ſic. qꝛ ſubʒ ei⁹ ē augmētabile ſiue fūdamētū. Pōt ḡ dici: ꝙ rō for/malis ſilitudis ꝯſiſtit in idiuiſibili: qꝛ tota diffō ſilitu/dinis ꝯuenit oī gradui ſilitudinis: ſʒ tñ cū h̄ pōt ſtare ꝙ ſimilitudo diſtīctos gradus habeat: ſicut alie for'. q̄ quātū ad ſuā rōnē formalē ꝯſiſtūt in indiuiſibili.

F
Relonis cōſi/derari pn̄t 2ᵇ
Signū q̄druplex ī ueſtigādo ſimili/tudinē.
Diſtictio p̊ue/nit ſilitudinē. Obo n dif.
Nota q̄n tal' eſt ordo relo/nū q̄lis ⁊ fun/damētoꝝ ⁊ q̄n ñ. vbi plu/ra adde.
Licʒ i idētitas et eq̄litas ꝯſi/ſtāt i idiuiſibili. nō tñ ſimilitu/do niſi p rō formali.
F

Quātū ad 2ᵐ h̄ declarādū. ſ. q̄uo iſte relones ſunt in diuis. Dico ꝙ q̄tuor gña p̊dicta iſtarum relonū ſunt ibi iueniēda. Eſt eni ibi relo idētitatis: qꝛ ē ibi vnitas ſube ⁊ diſtō perſonalis. ¶ 2ᵒ eſt in deo relo eq̄litatis. ē eni ibi vnitas q̄ꝫtitatis: qꝛ ē ibi vnica ifinitas cū diſtōne extremoꝝ. ¶ 3ᵒ ē ibi relo ſilitudis: qꝛ ibi ē vnitas q̄litatis. ſ. ſapie vl' alteri⁹ attributi cū diſtōne ꝑ/ſonali. ¶ 4ᵒ ē ibi ꝯformitas: qꝛ ē vnitas ibi relonis. ſ. ſpiratiōis actiue. ⁊ diſtō ꝑſonaꝝ illā vnicā ſpirationeʒ hn̄tiū. ¶ Sʒ contra h̄ inſtat̄ 4ʳ. p̊ ſic. Impoſſe eſt aliq̄ꝫ relonē eē eiuſdē ad ſe: ſuba p̄ris ⁊ filij ē penit⁹ idiſtīcta: ḡ ⁊c̄. ¶ 2ᵒ ſic. Eq̄litas ⁊ ieq̄litas ſūt paſſiōes q̄ꝫtitatis finite: ſic̄ ſepe dictū ē: ſʒ q̄ꝫtitas q̄ ponit̄ fūdamētū eq̄li/tatis in diuis eſt ifinita. ḡ ⁊c̄. ¶ 3ᵒ ſic. Ubi oīno eadem q̄litas ibi nō pt̄ eē ſilitudo: ſʒ i diuis ꝑſonis ē oio eadē q̄litas: qꝛ eedē ꝑfectiōes oīno: ḡ ⁊c̄. ¶ 4ᵒ ſic. Oē cōe in diuis ꝯuenit trib⁹. ꝑ te, ſpiratio actiua ē cōis: ḡ trib⁹ cō/uenit. ¶ Ad p̊ᵐ dico ꝙ ſortes ⁊ plato hn̄t identitatē in hoīe: qꝛ eādē rōnē diffinitiuā nō fabricatā ab aīa: ſʒ tñ lʒ ſit vna: nō tñ vna numero: i diuis āt ſuba eſt vna nu/mero. ḡ mai⁹ hʒ dubiū. ¶ Dico ḡ ꝙ eiuſdē ad ſe nō eſt relo: ſic̄ iter extrema q̄ referūt: rō tñ formal' referrēdi hn̄ eadē eē pōt: i diuis ḡ q̄ꝫtūcūq̄ʒ eēntia ſit vt̄ ⁊ ſūme vna q̄ eſt rō referrēdi: tñ ꝑſone q̄ ſūt extrema relata hn̄ di/ſtīcta ſūt: ⁊ iſta duo ſufficiūt. ſ. diſtō relatoꝝ cū vnitate rōnis fūdamētalis. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ eq̄litas nō ē paſ/ſio quātitatis ifinite diuiſibilis ꝑ ptes: ſʒ ꝑciſe finite: ⁊ lō ifi'ᵗᵃ linea cuicūq̄ʒ cōparet̄ nec ē eq̄lis nec ieq̄lis: qꝛ eq̄litas ⁊ ieq̄litas ñ ꝯueniūt niſi q̄ꝫtitati finite diſibili: ſi tñ q̄ꝫtitas ſit idiſibilis ꝑ ptes q̄ꝫtūcūq̄ʒ ſit ifiᵗᵃ pōt eē eq̄lis. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ eiuſdē vt fūdamēti ad ſe vt ter/mini pt̄ eē ſilitudo: ꝑſuppoſita tñ diſtōne nō fūdamēti ⁊ termi: ſʒ ſuppoſita diſtōne ſuppoſitoꝝ vel ꝑſonaꝝ vl' gñal'r loq̄ndo extremoꝝ relatoꝝ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ nō opʒ ꝙ oē cōe ſit cōe trib⁹: de rōne eni cōis nō ē niſi ꝙ ñ ſit ꝓpꝛiuʒ vni: ſʒ ſit i plib⁹: ⁊ h̄ ꝯuenit ſpiratiōi actiue: q̄ a nulli ē ꝓpria ⁊ plib⁹ ꝯuenit: lʒ nō trib⁹. ¶ Sʒ adhuc re/manēt aliq̄ diffi. Pria. ſi relones he i diuis ſūt relones reales. Dico ſic̄ dicit doctoꝛ nr̄ ꝙ ſic. Nā 4ᵒʳ vt dictuʒ ē. ſ. vn̄r reqri ad relonē realē q̄ iueniunt̄ hic. Primū ē ꝙ fūdamentū ſit reale. 2ᵐ ꝙ termin⁹ ſit real'. 3ᵐ ꝙ extrema ſint real'r diſtīcta. 4ᵐ ꝙ reˢᵖ ille inaſcat̄ ex nā rei: ꝓpꝫ h̄ dextrum ⁊ ſiniſtrū nō dn̄r relones reales: oīa iſta ſūt in diuis: eſt enim ibi fundamētū reale. ſ. eēn/tia q̄ꝫtitas ⁊ q̄litas. 2ᵒ eſt ibi termin⁹ realis. ſ. eſſentia q̄ꝫtitas ⁊ q̄litas. 3ᵒ ēt ꝑſone ſunt realiter diſtincte. 4ᵒ qꝛ reſpectus ibi innaſcitur ex nā rei. ¶ 2ᵃ difficul. eſt ſi

2ᵘˢ arti.

Predicā qua/druplex relo cōis reperit̄ i diuis ſuo mō.

Obijcit̄ qua/druplicater.

Uide ſco. 1. diſ. 2. q. 3. ⁊ alibi.

G

Similr eiuſ/dem ad ſe eſt: vel ñ relo rea/lis notāter.

q̄ꝫtitas ifinita duplex.

H
Nō ſingula/riſſime q̄uo eq̄litas ꝯuēit q̄ꝫtitati ifini/te: ⁊ cui ⁊ q̄li/ter nō.
Ecce qḋ q̄rit vbiq̄.

D. quadruplex.

Sco. h̄.
Qꝛ relones cōes ſūt rea/les i diuinis oñdit.

I

Reſones cōmunes formales eſſe. Cōſidera in textu.

hꝫ reſones ſint formales vel fundamētales. Dico ꝙ foꝛales:qꝛ reſo q̄ eſt in fundamēto ⁊ nō in 2° mō ē foꝛmalis:hꝫ ſunt iſte:qꝛ nō ꝑ ſe inſunt:ſʒ ꝑ accñs:ꝗre ⁊c̄. ꝓbo minoꝛē:qꝛ ſi ſilitudo q̄ eſt in eēn° vt eſt in pr̄e ineſſet eēntie in 2° mō:in quocūqʒ eēt ipſa eēntia:eēt ipa ſilitudo:qḋ eſt fl'm:qꝛ tres ſilitudines numero diſtincte ſūt in trib⁹ ꝑſonis. ¶ 3ª diffi.ꝑ quē modū adueniūt iſte reſones ⁊ diſtinguunt̄. Dico ꝙ debemus imaginari,ꝙ in illo in quo ſunt ſiles ꝑſone nullo mō diſtinguūtur:ſʒ ꝑ̄ eſt imaginādū ꝙ ꝑ̄ eſt fundamētū:deinde illō fundamētū intellr̄ eē cū aliqb⁹ ꝓprietatib⁹ diſtinctis: ex q̄ cū eis ꝯſtituunt̄ ſuppoſita diſticta:⁊ tūc adueniūt reſones iſte ⁊ diſticte. vñ rōne fundamēti nō eēnt diſticte in ꝑſonis:ſʒ rōne ꝓprietatatū. ¶ 4ª diffi.qꝛ qcqd aduenit pr̄i ex generatione filij habʒ a filio.ſi eni non eēt filius nō hēret:⁊ ꝑ ꝯñs hʒ ab eo.ſʒ has reſones non hʒ niſi ex gnōne filij. ꝓbo:qꝛ niſi pr̄ gn̄aret filiū nō aſſimilaret̄ filio:nec diſtingueret̄ a filio:ğ h̄ habet a filio.

Qualr̄ diſtinguant̄ ⁊ adueniāt reſones cōmunes. Ul.i.ex quib⁹ cum ipſo.

K

¶ Dico ꝙ aliud eſt hr̄e aliqd ab alio:⁊ aliū eſt hr̄e aliquid ꝑ̄uio alio. ſilitudo eni nō eſt a diſtōne:⁊ tñ ſilitudo nūq̄ʒ eſt niſi ꝑ̄uia diſtōne. Jta dico h̄:ꝙ pr̄ ſit ſilis ⁊ diſtinctus nō hʒ a filio:ſʒ tñ hoc nō hʒ niſi ꝑ̄uio filio. relatio eni cōis nō pullulat ab eēnª niſi filio ꝑ̄uio. ¶ Sʒ diffi. eſt ſi aliqua iſtaꝝ reſonū ſit i diuinis īter alia ꝑ̄cꝛq̄ʒ inter ꝑſonas. Dico ꝙ nō formalir̄:ſed bene fundamentalis:qꝛ inter duo attributa eſt diſtinctio fundamentalis ⁊ equalitas ⁊ identitas:ſed ſimilitudo non: qꝛ ꝑ̄mo diuerſa ſunt. ¶ Ad argumentum patet.

Nota hr̄e aliquid ab aliq̄ vel ipſo ꝑ̄uio diuīt:⁊ eſt ſingulariter notandum.

Solū īter ꝑſonas ē reſo cōmunis formalis. ſecus d fūdamētali ſiet ſimilitudinem.

¶ Diſtinctio. XXXII. ¶ Queſtio. I.

Hic oꝛit̄ qḋ ex ꝑ̄dictis deducta.

L

CIrca diſtōnē.32.Quero de actiōe q̄ eſt reſpect⁹.ꝑ̄ vtrū in diuinis ſit aliqua actio de gn̄e actionis. Qꝛ ſic. Boeti⁹ ait.de⁹ eſt p^m mouēs:mō mouē eſt agē.ğ ⁊c̄. ¶ Cōtra. Nullū ꝑ̄dicamentū eſt in deo formalr̄. ¶ Hic ſunt duo faciēda. Pꝛimū eſt videre de queſito. 2^m eſt quomō huiuſmodi actio ponitur in creaturis.

In li.3.de cōſo metro. 9.⁊ alibi. Aug.5.artic.

1.articulus.

Quātū ad p^m eſt ſciēdū ꝙ actio eſt nomē eqꝰocū. accipit̄ enim ꝑ̄ ꝓ aliquo de gn̄e ſubē:⁊ iſto mō accipit Aug.14.de tri. vbi dicit:ꝙ aīa ſeipaʒ ſemꝑ nouit:⁊ exponit ſe ſꝑ.ſ.habitualr̄:qꝛ ſꝑ hʒ eēntiam ſibi pn̄tē q̄ pōt ſe noſcē. Alia actio eſt de gn̄e q̄litatis:ſic̄ itelligē ⁊ velle. Alia eſt de gn̄e reſonis:qn̄.ſ.accipit̄ ꝓ ꝓductione actiua. ꝓductio āt tūc dicit talē actionē. Alia āt eſt q̄ eſt ꝓprie de gn̄e actionis:ſic̄ mouē. Pꝛio mō ⁊ 2° mō nulli dubiū eē dʒ qn ſit in deo.eſt eni ꝑ̄ mō:qꝛ eēn⁹ eſt pn̄s itellectui. Eſt ēt 2° mō:qꝛ ibi ē vē itelligē ⁊ velle ſm rōnes formales:ſm q̄s inueniunt̄ in creaturis: lʒ ibi ꝓprie nō ſint q̄litates. Eſt ēt in deo 3° mō:qꝛ ibi eſt ꝓductio actiua.ſ.gnō actiua ⁊ ſpiratio:lʒ nō ſint de gn̄e reſonis:tñ retinēt ſuas rōnes foꝛales. ¶ Totū ğ dubiū ſtat in 4° mō. Utrū actio ꝓprie accepta q̄ reſpicit paſſum ponat̄ in deo:⁊ quātū ad h̄ dico ꝙ nō:qḋ ꝓbo 4^r. ¶ Pꝛio ſic. Jn quocūqʒ iuenit̄ actio:iſto mō iuenitur ⁊ paſſio ſiue pati:qꝛ actio iſto mō reſpicit paſſum:ſʒ in deo nō eſt iuenire paſſionē:nec pati:ğ i deo nō ē actio. ¶ 2° ſic. ¶ Patiēs inq̄ʒtū patiēs dic̄ ipfectionē:ğ de⁹ nō eſt patiēs:ſʒ vbicūqʒ ē veꝝ agēs:ibi eſt veꝝ patiēs. ğ de⁹ q̄ʒtū ad itra nō ē ꝓpe agēs. ¶ 3° ſic. Ubicūqʒ eſt actio:ibi ē receptio:ſʒ in deo nō ē receptio.ğ ⁊c̄. ¶ 4° ſic. Jmpoſe eſt itelligē actionē ⁊ paſſionem ꝓprie acceptas ſine mutatione.ſi ğ eēt in deo actio:eēt in deo mutatio:ſʒ illud eſt ipoſe.ğ ipoſe eſt ꝙ de⁹ hēat in ſe actionē. ¶ Sʒ circa h̄ inſtat̄ 4^r. Pꝛimo ſic. Ubicūqʒ ꝑ̄n^m

Cap.4.

Actio accipitur 4^r.

Trib⁹ ꝑ̄mis modis reꝑit actio i diuis.

M

Actio quarto mō.ſ.ō genere actionis nō eſt in diuis.

Cōſidera in textu.

Obijcit 4^r.

productiuū imprimit aliqd in aliquo, ibi eſt vera actio qꝛ ꝓprie actio nō eſt niſi q̄dā impreſſio:ſed in diuinis pr̄ ipꝛimit gnōnē paſſiuā ſue eēntie vel [illegible]āc.ğ nectio ibi eſt actio. ¶ 2° ſic. Qn̄ aliqd poſteri⁹ nā:hʒ aliqd ab alio q̄ʒ ſit illud. vt̄ hr̄e ꝑ actionē de gn̄e actionis:ſʒ fili⁹ eſt ꝑ̄us q̄ʒ attributa cū ſibi cōicēt̄.ğ poſteri⁹ hʒ a pr̄e attributa q̄ʒ ſit:⁊ ꝑ ꝯñs in deo erit vere actio. ¶ 3° ſic. Jmpoſe ē aliquē agē niſi hēat actionē:ſʒ de⁹ agit ad ex̄:ğ hʒ actionē. Maioꝛ pʒ. ꝓbo minoꝛē:qꝛ ipoſe eſt deuʒ ꝓducere aliqd ad extra niſi agēdo. Eodē mō arguit̄ de ꝓductione ad intra. ¶ 4° ſic. Uī eni ꝙ ꝓductio ⁊ actio ſint iſeparabilia:ſed ꝓductio eſt in deo:ğ ⁊ actio:maioꝛ apparet:qꝛ ſi eēnt ſeparabilia:de⁹ in creaturis poſſet ſeparare ꝓductionē ab actione:qḋ vī incōueniēs. ¶ Ad p^m dico:ꝙ lʒ eē fundet gnōnē paſſiuā:nō tñ recipit:reſpectu aūt receptiui eſt ꝑ̄ſe ipreſſio ⁊ non re^u fundamēti: vñ fundamētū abſtrahit a ſubo.recipiēs eni ⁊ receptū ſꝑ diſtinguunt̄ realr̄.nō aūt fundamētū:⁊ qḋ fundatur vt ſupius declaratū eſt. ¶ Ad 2^m dico ꝑ idē qḋ attributa nō imprimunt̄ eēntie.ſʒ poti⁹ fundāt̄ in eēntia:⁊ iō nego maioꝛē:q̄ʒuīcūqʒ fundamētū prius nā ſit fundato:nō tñ vt ſic recipit illud:⁊ ꝑ ꝯñs ſibi nō imprimitur. ¶ Ad 3^m dico ꝙ de⁹ qn̄ ꝓducit angelū:nihil agit actione de qua eſt ſermo:ſʒ tñ ꝓducit.nihil eni tranſmutat qn̄ ꝓducit angelum:qꝛ nō eſt ibi ſubm aliqḋ qḋ ſe hēat nūc alr̄ q̄ʒ prius:nec eſt aliqd cui ipꝛimat̄. ¶ Si dicas ſaltē qn̄ de⁹ creat aīam eſt ibi actio qua trāſmutat corpus. Dico ꝙ qn̄ de⁹ aīam ꝓducit non agit in aīam iſta actione:ſʒ ſolū ꝓducit eā.agit aūt in corpus:ſic̄ ſol agit in aerē:nō aūt in lucē:qꝛ ꝓducit eā. Un̄ aliud eſt ꝓduci:⁊ aliud pati.aer patit̄ ⁊ lux ꝓducit̄. ¶ Ad 4^m dico. ꝙ ꝓductio abſtrahit ab actione:ſʒ tñ lʒ ſic abſtrahat:⁊ ꝑ ꝯñs vnū poſſit ſine alio reperiri:re^u tñ agētis creati nō pōt:qꝛ formā nō pōt ꝓducē ſeparatā:ſed tm̄ in mā. ¶ Sed hic eſt diffi. Utrū actio ſit aliqd abſolutum. Dico ꝙ actio non dicit aliquid abſolutū:ſʒ poti⁹ reſpectiuū:qḋ oñdo 4^r. ¶ Pꝛimo ſic. Quia abſolutū nunq̄ʒ qdditatiue diffinit̄ ꝑ aliud:ſed actio diffinitur ꝑ paſſū. ergo ⁊c̄. ¶ 2° ſic. Oīs forma abſoluta que ab agēte naturali producit̄ in ſubo:actione de gn̄e actionis ꝓducitur.ſi ergo actio eſſet forma abſoluta:actione de genere actionis poſſet ꝓduci:⁊ ſic actionis eſſet actio. ¶ 3° ſic. Qꝛ qḋ eſt alicuius vt fundamenti ⁊ alterius vt termini eſt reſpectus.actio eſt hꝫ.ergo ⁊c̄. ¶ 4° ſic. Qꝛ agens inquātū agens eſt ad aliqd:ſed hoc ſibi non ꝯuenit niſi per actionē:ğ actio eſt formalr̄ reſpectiua. Dico ergo ꝙ actio eſt forma reſpectiua ⁊ reſpectus extrinſecus adueniens ⁊ non intrinſecus:qꝛ poſito agēte ⁊ paſſo:ex natura taliū extremoꝝ nō oritur reſpectus actionis:ſicut pʒ. ¶ Sʒ adhuc ꝯ̄ ꝯcluſionē ꝑ̄ncipalem iſti⁹ partis ſunt dubia. ¶ Pꝛimū eſt:qꝛ in diuinis eſt receptio:ergo paſſio:ſilr̄ generatio paſſiua ergo ⁊ paſſio:⁊ ꝑ ꝯñs actio. Dico ꝙ filium recipere eſſe a pr̄e eſt filiuʒ originari ab eo:nō ꝙ aliqd ſibi imprimat:ſʒ quantum ad generationem paſſiuā.hic accipit̄ paſſio equiuoce ⁊ impꝛoprie:qꝛ omnis virtus ꝓductiua dicitur actiua:iō eius correlatiua dī paſſiua. ¶ 2^m dubiuʒ eſt:quare ita hn̄ nō pn̄t eē actio ⁊ paſſio i deo:ſicut ꝓductio ⁊ ꝓduci. ¶ Dico ꝙ in nulla productione alicuius ſubſiſtentis eſt proprie actio:qꝛ actio nō eſt niſi quedam impreſſio quod repugnat ſubſiſtēti.angelus eni nulli imprimit̄. in deo autem nihil producitur niſi ſubſiſtens. Apparet ergo ꝙ in deo reſpectu intrinſecoꝛum non eſt niſi producere ⁊ produci.reſpectu autem extrinſecoꝛum eſt ꝓducere ⁊ produci:⁊ eſt ibi agere:quia deus infundit ⁊ imprimit multa poſtq̄ʒ produxit.

N

Actio quid.

Fundamētū abſtrahit a receptiuo.

O

Receptio arguit diſtōnē realem.

Fundari ⁊ imprimi differūt.

Nō bn̄ videt̄.

Produci ⁊ pati non conuertuntur.

P

In agēte creato cōcomitant̄ ſe ꝓductio ⁊ actio ſecus in deo.

Dubium.

U.i.ad aliud. Qꝛ actio ē reſpect⁹ foꝛalr̄ ⁊ nō abſolutū.

Dubiū 2^r. ꝯ̄ ꝯclōnē hui⁹ arti. notanter

Q

Paſſio 2^r.

Doctrina notabilis.

Ad itra ꝓductio ad extra. illa ⁊ actio.

A 2ᵒ art.

In pductiõe agẽs creati cõcurrũt reſpectᵘ .6. ⁊ abſoluta tria. q̃ vtiqꝫ nota.

Quãtuꝫ ad 2ᵐ pn̄lᵉ videdũ eſt ꝑ quẽ modũ actio iſta ponat̃ i creaturis: ⁊ ex h erit magis clarũ: qđ prius dictũ eſt. ¶ Eſt at̃ ſciedũ: ꝙ in pductione qñ agẽs creatũ aliqd pducit necẽo ſũt tria abſoluta ⁊ ſex reᵐ. Exᵐ. In illuminatione aeris eſt ibi ꝑ lux ſolis q̃ eſt pnᵐ pductiuũ: ⁊ lux pducta q̃ ẽ terminᵘ pductionis: ⁊ aer q̃ eſt ſubm paſſiue recipiẽs lucẽ: q̃ eſt effectus pducᵗᵘˢ: ⁊ ſic aer illuminat̃. Sũt at̃ iter iſta tria abſoluta ſex reᵐ: qꝛ qđlibꝫ iſtoꝝ cõparat̃ ꝑ duplicẽ reſpectũ ad alia duo. Nam lux ſolis habet in ſe reſpectũ agẽtis: ⁊ reſpectum producentis. per reſpectum agentis comparat̃ ad ſubm. ſ. ad aerẽ: ꝑ reſpectũ aũt pducẽtis comparat̃ ad terminũ pductũ. ſ. ad lucẽ. In pnᵒ aũt paſſiuo ſcꝫ in aere ſũt duo alij reᵐ. ſ. reᵐ patiẽtis: ⁊ ꝑ iſtũ reſpicit agẽs. habet etiã reſpectũ recipientis: ⁊ ꝑ iſtũ reſpicit lucẽ tãq̃ cã mãlis. ¶ Recipe eni vel reᵐ receptionis: q̃ eſt reᵐ formarũ mãliũ: eſt habitudo cãe mãlis ad ſuũ effectũ. In termino at̃. ſ. in luce ſunt et̃ duo reᵐ. ſ. reſpectus pductionis paſſiue: ⁊ ꝑ iſtũ reſpicit agẽs vt pncipiũ pductiuũ: eſt et̃ in eo reᵐ recepti ad recipiẽs: ⁊ ꝑ iſtũ reſpicit aerẽ vel ſubm recipiẽs: ſicut effectᵘ mãlis cãꝫ ſuã ſaltẽ mãlẽ in qua. ¶ Sꝫ q̃tũ ad iſtos reſpectᵘ oriunt̃ aliq̃ dubia. Primũ eſt de iſtoꝝ reſpectuũ diſtõne. ⁊ 2ᵐ eſt de ipſoꝝ ordĩe. ¶ Quãtũ ad pᵐ oñdo pmo ꝙ iſti reᵐ diſtinguãtur. 2ᵒ quo diſtinguũtur. 3ᵒ oñdo ꝑ ſignũ. ꝑ ḡ oñdo ꝙ diſtinguunt̃: ⁊ ꝑ de agẽ ⁊ pati ⁊ recipe ⁊ recipi: qꝛ ſi recipe eẽt agẽ: ⁊ recipi pati: tunc oẽ receptiuũ inquãtũ receptiuũ ageret: ⁊ ſic ageret mã in pura poᵃ: cũ ſit receptiua pure ⁊ ſumme eſſet actiua. Similiter forᵃ eẽt paſſiua: ⁊ tũc forma pateret̃ a mã. ſilr̃ ſi recipi eẽt agẽ: tũc forma pducta ageret: ex eo ꝙ recipet̃: ⁊ ſic ſꝑ ageret in mãm: qđ eſt fl'm. ¶ 2ᵒ oñdo ꝙ agere ⁊ pati diſtinguunt̃ a pducere ⁊ pduci: quia ſi nõ: tũc ſol agẽdo i aerẽ pduceret eũ. ſilr̃ pducẽdo lucẽ ageret in eã: qđ eſt fl'm. nõ eni aer fit a ſole: ſꝫ patit̃. lux at̃ fit ⁊ nõ patit̃. ¶ 3ᵒ oñdo ꝙ ẽ diſtõ iter recipe ⁊ recipi ⁊ pducere ⁊ pduci: qꝛ ſi nõ: tũc cũ mã recipiat ipſa pduceret: ſꝫ cũ forma ſꝑ recipiat̃: tunc ſꝑ gñaret̃ corrupto oĩ agẽte: ⁊ ſilr̃ nec recipi eſt pducẽ: qꝛ cum forma recipiat̃ in mã: tunc forma pduceret mãm: ⁊ cãret cã: qđ eſt falſum: tũ qꝛ multe ſunt forᵉ q̃ nõ ſunt actiue: ſilr̃ tunc mã cãret̃ a forma creata. ¶ 4ᵒ oñdo quõ diſtinguunt̃: ſicut eni declaratũ fuit ſupius: diſtõ reſpectuũ lꝫ ſit ex rõnibᶜ formalibᵘ eoꝝ: tñ nobis euidẽter innoteſcit ex ſuis cãis. ſ. fundamẽto ⁊ termino. vbi ḡ alterꝫ iſtoꝝ variat̃ vel ambo: ↄcludit̃ euidẽter ꝙ reſpectus diſtinguunt̃. Oñdit̃ ḡ diſtõ iſtoꝝ reſpectuũ ex variatione fundamẽtoꝝ ⁊ terminoꝝ. Nã aliq iſtoꝝ ꝑciſe diſtinguunt̃ ꝑꝑ diſtõnem terminoꝝ. Aliqui ꝑꝑ diſtõnem fundamẽtoꝝ preciſe. Aliqui ꝑꝑ vtrũqꝫ. Exᵐ primi eſt: qꝛ in ſole ſunt duo reſpectus. ſ. pducẽtis ad pductum: ⁊ agentis ad paſſum. iſti oẽs hñt idẽ fundamẽtum: ſed termini ſunt diſtincti: qꝛ lux eſt terminus vnius: ⁊ alterius aer. ſimilr̃ in aere eſt reſpectus recipiẽtis ⁊ patiẽtis q̃ idẽ hñt fundamẽtum: ſꝫ termini ſunt diuerſi. ſ. ſol q̃ eſt terminus paſſionis: ⁊ lux q̃ eſt terminus receptionis. ſilr̃ lux hꝫ reſpectũ pductionis paſſiue: ⁊ receptionis paſſiue qui hñt idẽ fundamẽtum: ſed termini ſunt diuerſi: qꝛ ſol vniᵘ ⁊ aer alteriᵘ. Exẽplũ ſecũdi eſt: quia ſol hꝫ reſpectũ ad aerẽ in rõne mouẽtis: ⁊ lux hꝫ reſpectũ ad aerẽ in rõne recepti: ⁊ iſti reſpectᵘ nõ diſtinguũtur in rõne termini: qꝛ terminus oĩno idem eſt: ſꝫ rõne fundamẽti: qꝛ ſol eſt fundamẽtũ vnius: ⁊ lux alterius. ſilr̃ eſt de alijs cõbinationibᵘ. Exᵐ tertij eſt. Nã ſol reſpectũ habet ad aerem ſicut agens ad paſſum: ⁊ lux ad ſolem ſicut productum ad producens. Iſti reſpectus

Recipe qđ

B

Dubiũ 2ᵐ de predictis reſpectibus.

Notabilis diſcurſus ꝯ diſtõne illoꝛ 6. reſpectuum.

C

N.l.2ᵒ.

Diſtõ reſpectuum ſit 2ᵐ ⁊ ſm mẽbꝛum. ſubdiuiditur in tria.

D

diſtinguunt̃ ex terminis: qꝛ aer eſt terminus vnius: ⁊ ſol alterius. ſilr̃ diſtinguunt̃ ex fundamentis: quia ſol eſt fundamẽtũ vniᵘ ⁊ lux alterius. Intelligẽdum tñ ꝙ duo iſtoꝝ reſpectuũ ſũt extrinſecus aduenientes. ſ. reᵐ agẽtis ⁊ patiẽtis: qꝛ poſitis extremis nõ orit̃ talis reᵐ iter ea. Alij at̃ ſũt extrinſecᵘ aduenientes: ſed duo coruꝫ in fieri tñ: ſicut pducẽ ⁊ pduci: qꝛ ſtãtibᵘ extremis in facto eẽ nõ ſꝑ pducũt. Alij at̃ duo ſtãt ſꝑ. ſ. recipe ⁊ recipi. ¶ Ex his ſeq̃t̃ 3ᵐ. ſ. ſignũ euidẽs diſtõnis iſtoruꝫ. Quecũqꝫ eni ita ſe hñt ꝙ vnũ pt ſine alio eẽ illa diſtinguunt̃: ſꝫ ita ſe hñt iſti reᵐ: nam ſtãt recipe ⁊ recipi ſine agẽ ⁊ pati: ſilr̃ recipe ⁊ recipi ſine pducẽ ⁊ pduci. h pꝫ: qꝛ pducẽ ⁊ pduci ſolũ ↄſequũt̃ extrema i fieri: recipe at̃ ⁊ recipi ſolũ ↄſequunt̃ extrema i fcõ eẽ. Silr̃ pducẽ ⁊ pduci ſtãt ſine agẽ ⁊ pati ⁊ recipe ⁊ recipi: ſicut pꝫ in pductione aliᵘ ſubſiſtẽtis: qꝛ nihil recipit nec recipit̃: nec aliqd agit vel patit̃: pꝫ ḡ diſtõ. ¶ 2ᵐ dubiũ eſt de ordine iſtoꝝ reſpectuũ. Et quãtũ ad h vĩ ab aliqbᵘ ſatis apparẽter ꝙ agẽ ⁊ pati ꝑcedũt alios reſpectᵘ. ſ. pducere ⁊ pduci: recipe ⁊ recipi: qđ pbat̃ ſic. Qñ aliq̃ cãe ↄcurrũt ad aliquẽ effectũ: ſicꝫ i ꝑpoſito actiuũ ⁊ paſſiuũ: prior eſt habitatio cãrũ adinuicẽ q̃ȝ alicuius carũ ad effectũ: cũ non cauſent effectũ niſi vt adinuicẽ ꝓportionate: ſꝫ actiuũ ⁊ paſſiuũ reſpiciũt ſe adinuicẽ ꝑ actionẽ ⁊ paſſionẽ: vt efficiẽs mãm: ſꝫ ꝑ pductionẽ ⁊ receptionẽ reſpiciunt effectũ: ergo reſpectus agẽtis ⁊ patientis ꝑcedũt alios. Dicũt ergo iſti ꝙ reſpectus agentis ⁊ patientis precedunt: ſicut reſpectus mutui cãrũ adiuicẽ. 2ᵒ iſtos ſequunt̃ reᵐ pducentis ad productũ. 3ᵒ receptionis actiue ⁊ paſſiue. ¶ Sꝫ mihi apparet ꝙ hoc nõ poteſt ſtare. Nã agens impoſſe eſt ꝙ intelligat̃ in aliqd agere: niſi intelligat̃ in illud aliud imprimere: ſꝫ quod imprimitur prius eſt productum q̃ȝ imprimatur. ḡ ⁊c. ¶ Dico ergo quãtũ ad iſtum ordinem tres ↄnes. Prima eſt ꝙ reſpectus pducentis ⁊ pduci prior eſt reſpectu agentis ad paſſum. ¶ 2ᵃ ꝙ reſpectus recipientis ⁊ recepti precedunt agere ⁊ pati. ¶ 3ᵃ eſt ꝙ iſti vltimi ſunt. Primam ↄnem probo ſic. Qñcũqꝫ alique relationes ſunt intrinſecus aduenientes: ⁊ alique extrinſecus. Prius pullulant ille que ſunt intrinſecus aduenientes q̃ȝ que ſunt extrinſecus: ſed agere ⁊ pati ſunt reſpectus extrinſecus aduenientes: omnes alij ꝑotiſſime producẽ ⁊ produci ſunt intrinſecus: ergo producere ⁊ produci precedunt naturaliter agere ⁊ pati. ¶ Cõfirmatur. qꝛ quando ſunt alique relationes vel cõparationes: quaꝝ vna põt eſſe ſine alia ⁊ nõ eȝ. q̃ põt eẽ ſine alia eſt prior: ſed repugnat actioni ⁊ paſſioni eſſe ſine pductione: vt patuit. ē. non aũt eȝ: vt pꝫ in diuinis. ḡ ⁊c. ¶ 2ᵃ ↄclo. ſ. ꝙ recipe ⁊ recipi ſint prius q̃ȝ agere ⁊ pati. pbatur ſic. Nullum agens agit aliquid in aliquo niſi qꝛ aliqd imprimit in aliud: imprimi autem eſt recipi: ſed prius recipitur q̃ȝ ſubm traſmutetur. ḡ ⁊c. ¶ 3ᵃ ↄ. ꝙ. ſ. actio ⁊ paſſio ꝓſupponant nãliter omnes iſtos. pbat̃ per hoc ꝙ oẽs alij ſunt intrinſecus aduenientes: ſed actio ⁊ paſſio extrinſecus. ḡ necẽo oẽs iſti reſpectus ꝓſupponunt̃. Dico igitur ꝙ imaginanda ſunt tria ſigna. In pmo ſigno eſt reſpectus pductionis. Sol enim in pmo radiũ pducit. In 2ᵒ eſt reſpectᵘ receptionis q̃ ꝓſupponit pᵐ. In 3ᵒ aũt reſultat agere ⁊ pati. ¶ Sed adhuc ſunt due diffi. circa iſtã mãm. Prima eſt. Utrꝫ actio trãſiens ſit in diuinis. ¶ Dico ꝙ actio tranſiens proprie dicit̃ illa que terminatur ad aliquod extrinſecum: ⁊ quia extrinſecum eſt duplex vel ſubꝫ vel pductũ. hinc eſt ꝙ actio tranſiens conſueuit dupliciter accipi. primo vt reſpicit paſſum: ⁊ vt ſic eſt actio de gñe actionis: ⁊ iſto modo loquendo de actione oportet dicere ſicut dictũ eſt prius

E

De mõ iſtorum .6. reſpectuũ tñ duo ſunt extrinſecus aduenientes.

Maxima ſignũ diſtinctionis.

F

Singularis pceſſus de ordine illoꝝ .6. reſpectuum: ⁊ pmo põit mõ dñi doi. alioꝝ q̃ vᵗ ſcot. quẽ tñ nõ ſeqt̃.

Impugnatio

G

Hic pſa põſſunt introduci ex phyſicis cõſiderationibᵘ ꝯꝑ ꝓronis.

Cõclo 3ᵃ.

Productio. Receptio. Actio.

Lege iſtã ſimiꝫ hic ⁊ pſa adũ

H

Ordo nobilis ſignoꝝ nãle.

D. duplex.

Actio trãſiẽs que ſit?

Extrinſecum reſpectu actionis eſt 2ᵉ.

I

1. cõcluſio bimembris.

2. cõcluſio bimembris.

de actione de gñe actionis: talis aũt actio nõ eſt in deo ad intra: qꝛ ibi nõ eſt paſſiuꝫ: nec ad ex: ita ꝙ ipſa ſit formalr in deo: ſꝫ põt dici de deo ⁊ deꝰ põt dici aliqñ agẽs tali actione denoĩatione extrinſeca. Si aũt loquamur de actione 2º mõ: ſic dico ꝙ reᵘ extrinſecoꝝ nõ ẽ actio in deo formalr: qꝛ nulla relo eſt foꝛalr in deo actualis q̃ dicaꝛ ad creaturã. Si aũt loq̃mur de actione iſta nõ reᵘ extrinſecoꝝ ſꝫ intrinſecoꝝ: ſic dico ꝙ eſt in deo reſpectus ꝓductiõis actiue ⁊ gñõnis ⁊ ſpirationis: ⁊ h̃ formalr: ſꝫ iſta ꝓductio nõ dĩ actio trãſiẽs: qꝛ ſolũ accipiꝛ actio trãſiẽs ꝓ actione de gñe actionis. ¶ 2ª diffi. eſt õ iſta actione de gñe actionis: in q̃ ſit ſicĩ i ſubo. ¶ Dicũt aliq ꝙ ẽ in motu: qꝛ nõ ꝯuenit agẽ ⁊ pati niſi ꝑ motuꝫ.

Op. alioꝝ 2ª de ſubo actionis ꝓpꝛie ſumpte.

¶ Sꝫ illud nõ põt ſtare. Primo: qꝛ ſol agit i aerẽ ipm illuminado ſine motu. ¶ 2º qꝛ deꝰ agit in aĩam in ipſa grãm infundẽdo ⁊ ſine motu. ¶ 3º qꝛ volũtas ſubito i ſe agit ſine motu: ⁊ ſilr itell's agẽs. ¶ 4º qꝛ actio ⁊ paſſio eẽnt poſteriora motu in q̃ fũdanꝛ: ⁊ tũc inq̃tũ mouẽs nõ eẽt agẽs: nec mouẽ agẽ: nec moueri pati.

Impugnaᵒ 4ª
K

¶ Jõ dicũt aliq ꝙ actio ⁊ paſſio fũdanꝛ imediate i paſſo: ⁊ nõ in motu.

Impugnaᵒ 4ª

¶ Sꝫ nec iſtud ſtare põt. Pꝛio: qꝛ agẽs referꝛ ad paſſũ iquãtũ agẽs relone ſibi formalr iſiſtẽte: qꝛ relatio nõ dat ſuũ eẽ foꝛale niſi ſuo fũdamẽto: ſꝫ talis reſpecꝰ nõ põt eẽ niſi de gñe actionis: vt pꝫ iductiue cũ ſit extrinſecus. ¶ 2º qꝛ in eo ẽ formalr acꝰ in q̃ ẽ poᵃ ad illũ actũ: ſꝫ i agẽte ẽ actiuitas q̃ ẽ poᵃ ad agẽdũ. g̃ ⁊ ipm agere. ¶ 3º qꝛ oĩs forᵃ ſuũ effectũ foꝛalẽ ponit in ſubo in q̃ ẽ: ſꝫ effecꝰ foꝛalis relonis ẽ referre ſubm vel relatiuũ: cũ g̃ actio ⁊ paſſio ſint reᵐ opᵃ: referꝛ paſſũ ad ſeipꝫ relonibꝰ oppoſitis. ¶ 4º qꝛ oĩs forᵃ denoĩat ſuũ ſubꝫ i quo eſt: vel illud ſuppoſitũ i q̃ bꝫ eẽ: ſꝫ actio nõ denoĩat patiẽs ſꝫ ſolũ agẽs. g̃ ⁊c̃.

Op. ꝓpa ⁊ ẽ Scoti.
Obijcitur 4ᵉ notanter.
L

¶ Jõ dico ꝙ ſicĩ ꝓductio actiua ẽ in ꝓducẽte: ⁊ ꝓductio paſſiua in producto: ſic actio in agẽte ⁊ paſſio in patiẽte. ¶ Sꝫ ꝯ̃ iſtã ꝯñẽ iſtaꝛ 4ª ꝓ ſic. Qꝛ tũc nullũ agẽs poſſet de nouo agẽ ſine ſui mutatiõe: actiõeꝫ. ſ. nouã: ⁊ ꝑ ꝯñs nouã formã realem recipiẽdo: ⁊ ſic deꝰ in creatione mũdi fuiſſet mutatus. ¶ 2º qꝛ oẽ agẽs q̃tius nõ phyſicũ agẽdo patereꝛ: dum actio de nouo ſibi iprimereꝛ. ¶ 3º qꝛ cũ oĩs reſpectus cãeꝛ a ſuo termino: vt ſupius dictũ eſt: ⁊ actio terminetur ad paſſũ: ſic ageret paſſũ i agẽs: ſicĩ agẽs in paſſum. ¶ 4º qꝛ tũc talis actio nõ eẽt trãſiẽs ſꝫ imanẽs: qõ nõ ꝯuenit actioni de gñe actionis: vt prius dictũ ẽ.

Relatio 1ª.

¶ Ad pᵐ dico: ꝙ nullũ agẽs põt agere noua actione ſibi foꝛaliter inſiſtẽte quin muteꝛ: deꝰ ãt nõ agit noua actione ſcilicet formali: ſed fundamentali que eſt eterna. Et ſi dicas ꝙ nunc agit ⁊ non prius. Dico ꝙ hoc eſt denoĩatione extrinſeca a relone q̃ eſt in creatura.

N.l. ipꝛeſſio foꝛalr nec impꝛeſſionis actio: ſꝫ ⁊c̃.
M

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſicut actionis nõ eſt actio: nec paſſionis eſt paſſio: ita nec actiõis ẽ paſſio foꝛalr nec ipꝛeſſionis ipꝛeſſio: ſꝫ ipſa actio eſt foꝛalr ipꝛeſſio. ſi ãt h̃ nõ põt intelligi: opꝫ ꝯcedẽ ꝙ ſꝑ agẽs creatũ patiꝛ: nõ tñ phyſica paſſione. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ſi ꝯcedaꝛ ipꝛeſſio eẽ i reᵃ actiõis adueniẽs: tũc agẽs ipꝛimit in paſſũ formã abſolutã: ⁊ reᵐ paſſionis ꝑ modũ termini: nõ tñ patiẽs in agẽs niſi reſpectu actiõis: ⁊ illa actio eẽt metaphorica ſolũ.

Vñ dĩ actio imanẽs ⁊ trãſiens: nota h̃ ⁊. q. ſeq.

¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ nõ dĩ actio imanẽs: eo ꝙ ſit foꝛalr in agẽte: ſꝫ qꝛ nõ trãſit terminatiue i aliqd extriſecũ: ſicĩ actio de gñe actionis eſt trãſiẽs i aliqd: nõ g̃ eſt imagĩnãda hec trãſitio foꝛalis: qꝛ qõdã accñs ẽ: accñtia ãt nõ migrãt: ſꝫ ẽ tñ trãſitio terminatiua. ¶ Ad argᵐ pꝫ. ¶ Qõ. II.

Tranſitio 1ª.

Vtrum In diuinis ſint actiones imanẽtes. Qꝛ nõ: qꝛ ibi nõ eſt paſſio. g̃ nec actio. ¶ Cõtra. Jn diuis ſunt intelligere ⁊ velle. g̃ ⁊c̃. Hic pmo vidẽdũ eſt qd eſt actio imanens. 2º de queſito.

N

Pmᵘ arti.
Preambula q̃druplex.
Relatio 1ª.

Quãtũ ad pᵐ pmittunꝛ q̃ttuor pambula: deinde ad articulũ. Primũ pambulũ eſt ꝙ aliqui diſtiguẽtes de actione: dicũt ꝙ ẽ q̃dã actio abyciẽs: eo ꝙ abyciat pfectionẽ aliquã a ſubto: ſicĩ calefactio abycit fridutatẽ ab aq̃ ei ꝯnãlẽ. Alia võ actio ẽ q̃ dĩ ſalus ⁊ pfectio ꝑ quã ſubm pficiꝛ ⁊ nihil ei tolliꝛ: ⁊ talis eſt viſio ⁊ hõ.

Relatio 2ª.

¶ 2ᵐ pambulũ eſt. ꝙ q̃dã eſt actio de gñe q̃litatis ſicĩ itellectio: ⁊ q̃dã de gñe actiõis ſicĩ impꝛſſio alicꝰ forᵉ. ¶ 3ᵐ ꝙ eſt q̃dã actio de gñe relonis ſicĩ dicẽ ſpirare ⁊ ꝓducẽ. ¶ 4ᵐ eſt. ꝙ q̃dã actiões ſũt imanẽtes ſicĩ itelligere ⁊ velle: q̃dã trãſeũtes ſicĩ ipꝛimẽ ⁊ creare.

Op. 4ª alioꝝ de diña actionis imanẽ ⁊ tranſeuntis.

¶ Quãtũ ad diſtõnẽ iſtoꝝ duoꝝ. ſ. imanẽtis ⁊ trãſeũtis ſũt q̃ttuoꝛ opi. ¶ Pꝛia ꝙ actio imanẽs eſt q̃ denoĩat patiẽs ꝑ modũ agẽtis: ⁊ agẽs ꝑ modũ patiẽtis: ſicĩ eſt itelligere qõ eſt pati: ⁊ itelligi qõ ẽ agere. Actio aũt trãſiẽs denoĩat agẽs ꝑ modũ agẽtis: ⁊ paſſũ ꝑ modũ patiẽtis: ſicĩ calefacẽ ignẽ: calefieri aquã.

O

¶ 2ª fuit opinatũ ꝙ actiones imanẽtes ſũt ille q̃ ſũt foꝛalr in agẽte: ſicĩ itelligere in itellectu: velle in volũtate. Sꝫ trãſeũtes ſũt ille que trãſeũt in exteriorẽ mãm: ſicĩ ſecare ⁊ urere. ¶ 3ª fuit opinatũ ꝙ actiones trãſeũtes ſũt q̃ terminanꝛ ad aliqõ ꝓductũ ex: ſicĩ creatio ⁊ gñõ. Actiões võ imanẽtes ſunt q̃ nõ terminanꝛ ad aliqõ ꝓductũ ex: ſicĩ itelligẽ ⁊ velle. ¶ 4ª qꝛ actiones imanẽtes ſũt q̃ hñt eẽ ꝑmanẽs: ⁊ nõ in fluxu: ſicĩ opõnes vitales. Et trãſeũtes ãt q̃ hñt eſſe in fluxu: ſicĩ mutatiões nãles: vt albificatio ⁊ denigratio ⁊ multa talia.

Impugnatio illaꝝ op.

¶ Pꝛia opio nõ valet. Nã diſtõ iſtarum actionũ nõ ẽ grãmaticalꝛ ſꝫ metaphyſica: ſꝫ dato ꝙ ſit grãmaticalꝛ: arguo ꝯ̃ eã grãmatice. ¶ Jn grãmatica ſt 4ºʳ v̄ba neutropaſſiua. ſ. exulo, vapulo, veneo, fio, iſta vtꝑꝫ denoĩant actiue. g̃ ſũt actiões imanẽtes: certũ ẽ ꝙ h̃ ꝯñs flm eſt. h̃ nõ ſufficit. ſ. ꝙ ſunt paſſiua ⁊ denoĩent actiue: qꝛ neutropaſſiua vtrũqꝫ hñt: ⁊ tñ nõ ſignificãt actiões imanẽtes.

Verbum neutropaſſiuum quadruplex.

P

Conſidera h̃ ſuppoſitũ hõ

¶ 2ª ẽt op. nõ valꝫ. pmo: qꝛ acꝰ beatificus a deo totalr iꝑfuſus: vt nũc ſupponiꝛ: eſt foꝛalr in itellectu poſꝰ: g̃ tñ eũ nõ cãt: ſꝫ pciſe recipit. ergo ⁊c̃. ¶ P̃. Primꝰ actus potẽtie angelice: quẽ ponũt a deo creatũ: nõ fuit actio trãſiẽs. ſilr ſi deꝰ cãret i nobis actũ volẽdi vel itelligẽdi eiuſdẽ rõnis cũ illis quos nũc habemꝰ. ꝯſtat eñi ꝙ nũc ſũt imanẽtes. g̃ tũc eẽnt: ⁊ tñ nõ ſunt in agẽte.

N.l. aliam.

¶ 3ª ẽt op. nõ põt ſtare: qꝛ ſicĩ ꝓductio ſꝑ terminaꝛ ad ꝓductũ ⁊ nõ ad paſſũ: ita actio ad paſſum ⁊ nõ ad ꝓductũ. Silr ſcia ⁊ ſapia ita poꝛꝫ terminãtur ad aliqõ ꝓductũ ſicĩ intelligere: g̃ erũt actiones imanẽtes: qõ eſt flm.

Cauſa.

¶ Si dicas ꝙ actiões trãſeũtes hñt terminare ex: nõ aũt imanẽtes. ¶ Jſtud nõ valet: qꝛ qñ angelus mouet ſe: iſta actio dĩ trãſiẽs: ⁊ tñ nõ terminatur ad aliqd ex angelũ: ſꝫ pciſe ad angelũ.

Cauſa.

¶ Si ãt dicas ꝙ opꝫ ꝙ terminent ad aliqd extriſecũ ꝓductũ: intelligẽ eñi ⁊ velle nõ ſic. ⁊ iõ ſt actiões imanẽtes. ¶ Cõtra. Cithariçare vel egtare nõ terminanꝛ ad extrinſecũ ꝓductũ: ⁊ tñ nõ ſunt actiones imanẽtes. ¶ P̃. Reſpecꝰ actiõis de gñe actiõis nũq̃ꝫ terminaꝛ ad ꝓductuꝫ ſꝫ ad paſſũ. g̃ nũq̃ꝫ eẽt actio trãſiẽs.

Q

¶ 4ª op. ẽt nõ põt ſtare qꝛ actio q̃ deꝰ aĩaꝫ illumiat eſt ꝑmanẽs ⁊ nõ trãſiẽs: ſilr opõnes multe vitales ſũt q̃ rapaꝫ trãſeũt ⁊ nõ ꝑmanẽt: ⁊ tñ diñr eẽ actiones imanẽtes: ſicĩ videre ⁊ audire ⁊ itelligẽ ⁊ velle: ⁊ multa de numero iſtoꝝ.

Op. ꝓpia. ẽ diñs dicta.

¶ Dico igiꝛ ꝙ actiones imanẽtes vlr ſũt ille q̃ nõ reſpiciũt aliquẽ terminũ õ ſe: ille ãt diñr trãſeũtes: q̃ ex ſe aliquẽ terminũ reſpiciũt: nõ ꝙ trãſeãt: niſi terminatiue itelligẽdo.

Obijcit 4ª.

¶ Sꝫ ꝯ̃ h̃ iſtaꝛ 4ª. ꝓ. qꝛ nulla q̃litas nec aliquod abſolutũ reſpicit ex ſe terminũ: ⁊ tñ nõ oẽs q̃litates ſũt imanẽtes: ſilr velle reſpicit bonũ. ſ. obm pro termino. ergo eſt actio trãſiens. 2º qꝛ intelligere reſpicit ſubm vt recipiens. ſ. intellectũ poſſibilem. ¶ 3º qꝛ motus ex

rẽne ſua

A

Que qualitates dicuntur actiones.

rōne ſua formali nō reſpicit ſubm:qꝛ pōt intelligi ſine ſubo. ¶ 4°. qꝛ tūc actio fundamētalis nō erit trāſiēs. ¶ Ad pm dico ꝙ ſole q̄litates que ſūt actus 2i dnr eſſe actiones: ille aūt q̄litates que ſunt actꝰ ſcdi ⁊ nullū terminū reſpiciūt: ille tn̄ ſunt actiones imanentes. velle aūt dicit actū 2m: nō aūt reſpicit terminū: ⁊ iō nō dicit̄ actio trāſiēs. ¶ Ad illud qd̄ dr̄: ꝙ velle reſpicit bonū vt obm. Dico ꝙ nō ꝛ̄ſpicit bonū vt ꝓductū: nec vt paſſū: oīs aūt actio trāſiēs reſpicit altero iſtoꝝ modoꝝ: ꝓprie aūt nō reſpicit niſi paſſum. ¶ Ad 2m dico: ꝙ intelligē ex rōne ſua formali nō h̄ꝫ reſpectū ad ſubm: actio vō ſm̄ rōnē ſuā formalē reſpicit terminū: ſilr nec velle nec intelligere reſpiciunt ex rōne formali eoꝝ ſubm: ſꝫ ex ꝯn̄ti.

Ꝙ motꝰ nō ſit formaliter actio nec ecōtra.

¶ Ad 3m de motu. dico ꝙ motus nō eſt actio nec paſſio: formaliter loquēdo: ⁊ iō dato ꝙ poſſit itelligi ſine ſubo: tn̄ nō ſeq̄t̄ ꝙ actio poſſit intelligi ſine termino: qꝛ ex rōne ſua ipm reſpicit. ¶ Si dicas ꝙ motus vr̄ neceſſario reſpicere terminū ad quē. ¶ Dico ꝙ actio de gn̄e actionis ⁊ actio trāſiēs: reſpiciūt ex rōne ſua formali paſſū ⁊ nō ꝓductū: iō nō valꝫ. ¶ Ad 4m de actiōe fundamētali. dico ꝙ lꝫ nō reſpiciat terminū formalē actualē actualr̄ exn̄tē: tn̄ reſpicit aliqd̄ paſſiuꝫ: ſicut illuminatiuitas reſpicit illuminabile: ⁊ ſic de alijs: ſic̄ creatiuitas

B

creabile. ¶ Sciēdū ḡ ad notitiā iſtaꝝ actionē imanentiū: ꝙ carū ſūt q̄tuor ꝓprietates. Prima eſt ꝙ actꝰ imanētes nō ſunt niſi in potētijs obiectiuis: qꝛ potētie non obtiue ſunt cauſatiue ꝑ actiones ſuas illoꝝ quoꝝ ſunt potētie: ⁊ ꝑ ꝯn̄s actiones ipſarū h̄nt terminos: ⁊ ita ſunt trāſeūtes. Potētie āt obtiue lꝫ ſint ēt cāiue: tn̄ termino cāionis ꝯuenit nomē actionis: ⁊ ſibi nō ꝯuenit terminū reſpicere. ¶ 2a. qꝛ actiones imanētes ſunt actiones vitales: qꝛ oēs potētie obiectiue ſunt vitales. Nō vitalr̄ eni poꝰ no requirit obm: ſicut calefactiua: ſꝫ potētiaruꝫ vitaliū ſunt ſꝑ actus vitales. ḡ ⁊c̄. ¶ 3°. qꝛ actiones imanētes nō ſūt ꝓductiue alicuiꝰ termini: qꝛ ipſe ſūt fines: nō cēnt aūt fines ſi cēnt ꝓductiue. ¶ 4°. qꝛ iſte actiones ſunt ꝓductiue obiectoꝝ ineſſe ſm̄ qd̄. vt in eſſe volito: ⁊ eſſe intellecto: ſꝫ non in eſſe reali.

Actionis immanentis ē ꝓprietas 4r.

Potētia 2r.

Potentia ⁊ actus duplex.

C

Productio duplex.

2° artic.

Operatio immanens dei 2r.

Quātū ad 2m ꝑncipale. Utrū in deo ſint actiones imanētes. Patet qd̄ ſit dōm. Certum eſt eni ꝙ deꝰ eſt itelligēs ⁊ volēs: intelligē aūt ⁊ velle ſunt opōnes imanētes. ḡ in deo iſte opōnes ſūt: nō ſoluꝫ ad intra: ſed etiam ad extra. ¶ Queſtio. III.

Utrum pater ⁊ filiꝰ diligāt ſe ſpūſancto. Ꝙ nō. qꝛ pr̄ diligit ſe amore q eſt formalr̄ in eo: ſꝫ ſpūſſanctus nō eſt formalr̄ in patre. ergo ⁊c̄. ¶ In oppoſituꝫ eſt ſententia Ricardi ⁊ Augu.

6. tri. c. 5.

Diligere aliq̄ ꝯtingit 4r.

D

Hic primo videdū eſt: ꝙ diligere aliquo accipit̄ 4r. vel ſicut potētia operante. ſ. volūtate: vel habitu ꝑficiēte. ſ. charitate: vel ſicut actu imanēte. ſ. dilectiōe: vel ſicut obiecto terminānte. ſ. ipſo fine: ſicut diligunt̄ ea q̄ ſūt ad finē. Primo mō pr̄ ⁊ filius ſe diligunt volūtate in eis formalr̄ exiſtente. 2° mō charitate. 3° mō ſuo actu volēdi. 4° mō ipa eēntia. ¶ Dicunt ergo aliq ꝙ ſpūſſanctus nullo iſtoꝝ modoꝝ ſit illud quo ſe diligūt: hinc eſt ꝙ ꝓpō nō eſt cōcedēda. Unū dicūt ꝙ Augu. reuocauit eā in ſuo libro dicēs: ꝙ pr̄ nō eſt ſapiēs ſapia genita. 7. de trinita. ¶ Cōtra illud arguo 4r. Primo ſic. 15. de trini. dicit expreſſe ꝙ ſpūſſanctus eſt quo diligūt ſe pr̄ ⁊ filiꝰ. Unū ex quo h̄ dicit in. 15. prius non vr̄ reuocaſſe. ¶ 2° quia Ricardus de tri. illud ex itētiōe determinat. ¶ 3°. quia illa eſt vox cōis ſanctoꝝ. ¶ 4°. quia illud eccleſia cātat ⁊ vniuerſitas doc. ꝯcedit. ¶ Suppoſito igit̄ ꝙ pr̄ ⁊ filius diligāt ſe ſpūſancto: igrēdū eſt q̄liter hoc poſſit itelligi. Et q̄tū ad h̄ ꝑcermiſſis opionibꝰ dico q̄tuor ꝯnes. Prima ꝙ illa locutio nō eſt ꝑſonalis ſed eēntialis: qꝛ ꝯuenit tribꝰ: pr̄ eni ⁊ filius ⁊ ſpiritusſanctus diligūt ſe ſpūſancto: qꝛ eodē amore oīno diligūt ſe ⁊ ēt creaturā. Oia aūt q̄ ꝯueniunt tribꝰ: ⁊ in reſpectu ad creaturā ſūt eēntialia. ḡ ⁊c̄. ¶ 2a ꝯ. ꝙ iſta locutio nō eſt formalis ſꝫ idētica: qꝛ amor quo pr̄ ⁊ filiꝰ diligūt ſe: nō pōt eē ſpūſſanctus formalr̄: ſꝫ ſolū idētice. Nā illud qd̄ ē in pr̄e formalr̄: nō pt̄ eē idē formalr̄ ſpūſancto. ¶ 3a ꝯ ē. ꝙ illa locutio nō eſt ꝓpria ſꝫ appropriata: qꝛ oē illd̄ q̄ diligūt ſe pr̄ ⁊ filiꝰ: ē idētice idē pr̄i ⁊ filio ſic ſpūſcō: cum ſit amor: q eſt eēntialis ⁊ eq̄ idē tribꝰ ⁊ cuilibꝫ ꝑſone: ⁊ ꝑ ꝯn̄s cōe ⁊ nō ꝓpriū: appropriat̄ aūt ſpūſcō: ſicut alia ad amorē ⁊ ad volūtatē ꝑtinētia. ¶ 4a ꝯ eſt. ꝙ pr̄ ⁊ filius nō diligunt ſe ſpūſcō ſic̄ eēntia: qꝛ eēntia nulli appropriat̄. nec ſic̄ volūtate: qꝛ tūc haberēt volūtatē a ſpiritusſcō. nec ſic̄ habitu: qꝛ tūc hērēt charitatē a ſpūſcō: ſꝫ ſic̄ actu: qꝛ diligē eſt actus volēdi: ⁊ iſte eis ꝯuenit a ſpūſcō appropriate loq̄ndo. ¶ Cōtra iſtas ꝯnes iſtatur. Primo ſic. Appropriatū iquātū appropriatū nō ē eēntiale ſꝫ ꝑſonale: cū ḡ amor ſit appropriatꝰ ſpūſcō: in iſta locutione nō erit eēntialis ſꝫ ꝑſonalis. ¶ 2°. qꝛ amor ē idē vbo ſic̄ ſpūſcō. poterit igit̄ dici eq̄: pr̄ ⁊ filiꝰ diligūt ſe vbo: ſicut ſpūſcō. ¶ 3°. qꝛ appropriat̄ volūtas vel bonitas ſpūſācto: ſicut amor. poterūt ḡ pr̄ ⁊ filiꝰ dici boni ſpūſancto: ſicut diligētes: ⁊ ſilr de charitate. ¶ 4° quia non vr̄ ꝙ verificet̄ ex appropriatione: qꝛ appropriatuꝫ ꝑdicat̄ de illo cui appropriatur: hic aūt eſt eꝯ. ¶ Dico ad iſta. Ad pm ꝙ appropriatū eſt eēntiale: ſꝫ tn̄ ꝑ actuꝫ intellꝯ nr̄i appropriatur ⁊ fit ꝑſonale: dū attribuit̄ illō ꝑ ſe vni: ſꝫ tn̄ ita h̄ri hꝫ ortū ex nā rei: ⁊ iō lꝫ q̄ꝫm ad modū intellegēdi quē nūc hēmꝰ: dicamꝰ ꝙ ſit ꝑſonalis: tn̄ q̄tū ad rē ſignatā eſt eēntialis. ¶ Ad 2m dico ꝙ q̄tuꝫ eſt ad vitatē ꝓpōnis q̄ accipit̄ ex idētitati in re ita eēt vā: pr̄ diligit ſe vbo: ſic̄. ſ. ſ. tn̄ nō q̄tū ē ex appropriatiōe: actꝰ eni amoris nō appropriat̄ vbo ſꝫ ſpūi. ſ. ¶ Ad 3m dico: ꝙ aliq̄ ſūt q̄ appropriat̄ ſpūſācto ex mō ſue emanatiōis ſiue ꝓductiōis paſſiue: aliq̄ ex mō ſue emanationis ſiue ꝓductionis actiue. ¶ Dico ḡ ꝙ q̄tū ad vificatiōnē talis ꝓpōnis: nō ſufficit talis appropriatio que ſit ex modo ſue productionis actiue: ſed ꝑciſe illa que ſit ex mō ſue emanationis paſſiue: ⁊ nihil iſto mō ſpiritusſancto appropriat̄ niſi actus volēdi q eſt aptus natꝰ ſpirari: ꝓductio āt. ſ. ſ. ē ſpiratio paſſiua. ¶ Sꝫ ꝯ. Amor in diuinis eſt eēntialis: ſꝫ eēntiali repugnat ſpirari. ḡ ⁊c̄. ¶ Dico ꝙ amori in diuinis repugnat ſpirari inquātum amor infinitus eſt: nō tn̄ inquātū amor eſt: ⁊ qꝛ amori vt ſic non repugnat: hinc eſt ꝙ appropriatio facta ē bona. ¶ Ad 4m dico: ꝙ aliq̄n eēntiale appropriat̄ ꝑſonali: ſicut dicimus. ſ. ſ. eſt charitas: aliq̄n perſonale appropriatur eſſentiali eo mō quo dicit Anſ. ꝙ vbū eſt actus intelligēdi. Dico ḡ ꝙ in iſta locutione nihil appropriat̄ ſpūſancto: ſꝫ. ſ. ſ. appropriat̄ amori ⁊ dilectiōi. Eſt ergo ſenſus ꝓpōnis: ꝙ pr̄ ⁊ filius diligunt ſe ſpiritusſancto. h̄ eſt dilectione cui appropriatur ſpiritusſanctus. ¶ Ad argumentum patet. ¶ Queſtio. IIII.

Ab. alioꝝ negatiuā ꝑtem tenētium.

Li. 1. retractationū. c. 26.

Ex li. 83. q. q. 23.

Impugnaꝰ 4r

c. 2. ⁊ alibi.

Unū aliter diligūt ſe. ſ. ſ. pr̄ ⁊ filiꝰ notāter

E

Cōcto 4r de ſeparatiua vitatio hꝰ locutiois pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊c̄.

Ab. 1. cū pr̄ ⁊ filius nō diligāt ſe niſi eo ꝙ formaliter eſt in eis cū dilectio ſit operatio imanēs. cōſtat ꝙ. ſ. ſ. nō eſt formalr̄ in pr̄e: nec ēt in filio.

Cōſidera illā ꝯm.

F

Obijcit 4r.

Ꝙ de ſe eſt eēntiale ꝑ appropriationē fit ꝑſonale. ſe ꝯſidera iſtā ad. 1. attributionem.

G

Aliq̄ appropriari. ſ. ſ. 2r.

Replica.

Cōſidera eꝯ ſic omnia.

Eēntiale ꝑſonali ⁊ eꝯ appropriari.

H

Quere i mono. ⁊ alibi.

Ꝙ. ſ. ſ. appropriat̄ amori ⁊ non eꝯ. ꝙ eſt ſingle.

Utrum pr̄ ſit ſapiēs ſapia genita. Ꝙ ſic. Aug. vr̄ dicere. 6. d̄ tri. ſ. ꝙ pr̄ eſt ſapiēs ſapia quā genuit. ¶ Contra. Idem Augu. 7. euiſdē libri dicit expreſſe: ꝙ non ſit verum.

Ca. 3.

Hic ꝑmittunt̄ q̄tuor ꝑambula. Primū eſt ꝙ pr̄ ⁊ filius ſapiūt eadē penitus ſapia: qꝛ ſicut in pr̄e ⁊ filio eſt eadē eſſentia: ita in pr̄e ⁊ filio eſt eadē penitus ſapiētia q̄ ſūt ſapiētes. ¶ 2°. qꝛ ſi alia ſapia eēt pr̄is ⁊ alia filij: tūc neutra diceret ꝑfectionē ſimplr̄: qꝛ nō eēt in ſuppoſito ꝑfectiſſimo. vel ſi diceret: tūc ſuppoſito ꝑfe-

Preambulū quadruplex.

I ctiſſimo aliqua pfectio ſimplr deficeret. ¶ 2^m pambulū eſt q accipiēdo ſapiam illā ſm ſe: q vtraqz pſona ē ſapiēs: et et tota trinitas ipſa eſt ingenita: qr illud qd puenit actū gñandi i diuis eſt ingenitū: ſapia aūt cuz ſit pfectio eēntialis: puenit gnōne actuā q eſt proprietas pſonalis: eo mō q perſonalia puenīunt ab eēntialibus ſm Diony. in. c. de vnica et diſcreta theologia. Itē oē genitū eſt realr a gñante diſtinctū: ſz ſapia eſt indiſtincta a pře. g et cē. ¶ 3^m pambulū ē. q ſapia vt i p^o pris ē p^m q gnōnis: ad pductionē. n. vbi pfectiſſimi ɔcurrit nō ſolū po^a: ſz et habit^o pfectiſſim^o illi^o obti. ſapia aūt ē hō. g et cē. ¶ 4^m pambulū eſt. q illa ſapia vt in p^o vbi. ē genita vt quo: qr qcqd hʒ vbū: eſt ei datū p gnōnē. vt hʒ 15. de tri. Itē niſi dubiū ē qn ſibi ſit a pře cōicata ſic alia. g et cē. ¶ Iſtis pmiſſis dicūt aliq ad qōnē q illa ppō nō eſt ɔcedēda: lʒ eni Aug. 6. de tri. cā dicat: tñ 7° cā retractat dicēs: q pī nō eſt ſapiēs ſapia quā genuit. pbatio aūt ſua vi talis: pī idē eſt eē et ſapere: ſz pī nō eſt eēntia quā genuit. g nō ſapit ſapia quā genuit. ¶ Sʒ illud nō vi probabile q tantus doctor in tā ſolēni libro ita imediate ſibi ɔdixerit. Idcirco ad euitandū iſtā ɔdictionē pono 4^{or} ɔnes. ¶ Pria eſt, q pī eſt ſapiēs ſapia igenita in ſenſu cōpoſitionis: qr quicqd eſt in pře: totus eſt ingenitū: vt in eo: cū ſm Aug. pī habeat omnia a ſe. ¶ 2^a ɔ eſt. q pī eſt ſapiēs ſapia genita in ſenſu diuiſionis accipiēdo genitū vt quo vel vt cōicatū: qr eadē numero ſapiētia q fili^o ſapit pī ſapit: ſz ſapia q ſapit fili^o eſt genita. g et cē. ¶ 3^a ɔ eſt, q filius eſt ſapiēs ſapia ingenita in ſenſu diſionis: qr eadē ſapia numero q fili^o ſapit et pī: pī aūt ſapit ſapia ingenita. g ſapia filij eſt illa q eſt igenita. ¶ 4^a ɔ eſt, q fili^o eſt ſapiēs ſapia genita in ſenſu cōpōnis: qr qcqd eſt in vbo vt eſt i eo: g eſt ſenſus cōpōnis: ē p gnōnē cōicatū: et oē tale eſt genitū vt quo: cū gnō ad oīa q ſūt in vbo termineť pmario vel ſcdario. ¶ Cōtra iſtas ɔnes iſtať 4^r. Primo ſic. Qr ſi ſapia vt in pře eſt igenita: cū pī nō ſit foīalr ſapiēs niſi ſapia: q eſt in eo formalr. g nūq̄ erit ſapiēs niſi ſapia ingenita. ¶ 2° ſic. Qr genitū et ingenitū ſunt extrema ɔdictōis: aut ſaltē nō genitū: ſz talia eidē ſil' ɔuenire nō pñt. vt. ſ. pī ſit ſil' ſapiēs ſapia genita et ingenita. ¶ 3° ſic. Nā ſi filius eſſet ſapiens ſapia ingenita: eēt ſapiēs ſapia p generationē nō cōicata: et ſic eēt ſapiēs a ſe. ɔ Aug. vbi. ſ. ¶ 4° ſic. Qr ſi fili^o nō eſt ſapiēs niſi p illo ſigno origīnis p quo eſt cū ſapere pſupponat eſſe: p illo aūt ſigno p quo filius eſt: eſt ſapia ei^o genita: ſicut p illo ſigno p quo pī pcedit eſt ingenita: g filius nō erit ſapiēs niſi ſapiētia genita: nec pī niſi igenita. ¶ Ad p^m dico q nūq̄ pī eſt ſapiēs niſi ſapia ingenita: ſz illa eadeʒ in filio eſt genita. Et qñ dī q nō eſt ſapiens niſi ſapia vt eſt in eo formalr: illud eſt verū: qr illa reduplicatio eſt nota ſenſus cōpōnis g ɔcediť eē verus: tñ in ſenſu diuiſiōis ipe eſt ſapiēs illa ſapia q eſt in alio foīalr: ſicut corp^o chri in pixide vulnerať ſimplr: qr idē eſt cū eo qd vulnerať in cruce: nō tñ vt in pixide. ¶ Ad 2^m dico q eē genituʒ vno mō et ingenitū alio mō nō ɔdicunt: ſicut hic in ſenſu cōpōnis igenitū: et in ſenſu diuiſionis genitū: ſic poſſibile eſt ridētez flere in ſenſu diſionis: et impoſſe eſt in ſenſu cōpōnis. ¶ Ad 3^m dico: q filius nō eſt ſapiēs niſi a pře: et pp hoc nō eſt ſapiēs niſi ſapia genita in ſenſu cōpoſitionis intelligendo: nō aūt eſt ſapiēs ſapia ingenita niſi in ſenſu diuiſionis: ſicut patet de corpe chri. ¶ Ad quartū dico q pro illo ſigno pro quo filius eſt ſapiens: ſapia illa eſt genita: et hoc in ſenſu cōpōnis: ſz eadē pro alio ſigno fuit igenita: et illō eſt in ſenſu diuiſionis filiū eſſe ſapiētē ſapiētia ingenita. ſ. illa ſapientia que eſt de ſe ingenita: aut ſaltem in patre.

Cap. 14. K

Op. aliorum ad queſtionem pře negatiuā tenentiū vide Sco. hic.

Impugnatio op. propos.

Cōclo 4^r.

15. tri. et alibi ſepe.

Pī ē ſapiēs genita et ingenita ſapia: et ſimiliter filius ſʒ ſēſus cōpō et di. hinc idē ecōtrario ſamul: et ē notabilis doctrīa.

L

Obijcitur 4^r.

Ingenioſus mnor.

Nota vbiq.

M

Sed hic ſunt aliqua diffi. Prima eſt quid intelligimus in propoſito p ſenſum cōpoſitionis et diuiſionis. Dico q ſicut album pōt eſſe nigrū in ſenſu diuiſionis: qr ſubm quod eſt album poteſt tranſire ad nigredinē: nō tñ in ſenſu cōpoſitionis: qr tunc cōtraria ſimul eſſent: ita pī eſt ſapiens ſapientia genita: quia ſua ſapientia qua eſt formaliter ſapiens: eſt alicubi genita: et non in ſenſu cōpōnis: qr tunc in eo eſſet ſapientia cum generatione paſſiua. ¶ 3ª diffi. eſt. cū propoſitio que ſolū in ſenſu diuiſionis ɔcediť: ſimpliciter negať: ſicut cum dī: deus in celo punit homines: quare Aug. concedit ſimplr. 6. de tri. q pater eſt ſapiens ſapiētia genita: vel ſapientia quam genuit: cū vt dictum eſt. nō verificetur niſi in ſenſu diuiſionis. ¶ Dico q Aug. intelligit ſic: lʒ non ita expreſſerit. Unde propoſitio nō eſt ſimplr ɔcedēda niſi cū determinatione q dat intelligere ſenſum diſionis. ſ. pī eſt ſapiēs ſapia genita. i. illa ſapia q eſt foīalr ſapiēs pī, eſt in filio genita. ¶ 3ª diffi. eſt quō dēat ſolui rō Aug. ſ. q cū eodē pī ſit et ſapiat: et ſic ſapiat ſapia genita. ¶ Dico q vtraqz eſt vera in ſenſu diuiſionis: ſicut eni pī ſapit ſapia q eſt genita: nō tñ verbo vel ſapiētia genita inquātū genita: qr ibi eſt ſenſus cōpōnis: ſic pī hʒ eē eēntia q eſt cōicata filio: nō tñ hʒ eē p filiū: vel illa eēn^a iquātū eſt cōicata: verūtñ vna eſt plus vificabilis q̄ alia pp appropatonē. ¶ 4ª dif. eſt ſi ſpūſſanctus hʒ eē ſapiens ſapia genita. Dico q in ſenſu diuiſionis ſic. qr ſapia qua formalr eſt ſapiēs: eſt illa que eſt genita: tamē in ſenſu compoſitionis non: ſʒ potius ſapientia ſpirata. ¶ Sed adhuc remanent due difficultates. prima eſt ſi deus eſt ſapiens ſapia creata in ſenſu diuiſionis. Poteſt dici q nō: qr illa ſapia qua deus eſt ſapiēs nō eſt in creatura. ¶ Cōtra. Nā rō formalis ſapie eſt vna in deo et in creatura: et ſic rō formalis qua deus eſt ſapiens erit creata. ¶ Pōt dici q accipiēdo rōnē formalē ſub illa pcīſione qua eſt vna i deo et in cratura non creať. ¶ Sʒ eſt ne rō foīalis q de^s eſt ſapiens in creatura. Dico q nō eſſet magnū icōueniēs dicere q ſic: ſed inconueniens eſſet dicere q illa eadē omnimoda vnitate: ſicut eſt in patre et filio: qr vnitate numerali et cum heccitate: ſed non ſic in deo et creatura. ¶ 2^a diffi. eſt de implicatione que eſt in propoſitione: qr nō videtur q plus poſſet dici ſapientia genita q̄ eſſentia. Dico q hoc faciunt duo. ſ. non equalis abſtractio eſſentie et ſapiētie: et inequalis appropriatio. ¶ Ad arg^m in principio patet: qr verum eſt in ſenſu diuiſionis et cē.

¶ Queſtio. V.

Utrum pī et filius et ſpūſſanctus dicāt verbo. Qd non: qr ſolus pī generat: ſed generare in diuinis idem eſt q dicere. ergo et cē. ¶ Contra. Anſ. in monolo. demonſtrat oppoſitum.

Hic primo premittuntur quatuor pambula. ¶ Primuʒ eſt. q dicere accipitur dupliciter. ſ. eēntialiter: et iſto modo accipit Aug. q pater ſeipſuʒ dicit. Alio modo accipitur perſonaliter: ſicut cuʒ dicitur: pater dicit filium: hoc eſt generat. Iſtam equiuocationem expreſſe ponit Anſ. in monolo. ¶ 2^m preambuluʒ eſt. q hic non accipitur dicere perſonaliter: ſed eſſentialiter: quia nullum perſonale eſt commune tribus: lʒ duobus ſcʒ patri et filio ſit vna relatio cōmunis. cōceditur aūt q pater et filius et ſpūſſanctus dicant vbo. ¶ 3^m eſt, q verbo non accipitur hic ſm proprietatem: ſed ſm appropriationem: quia lʒ pater in diuinis aliquid opereť verbo ſumpto ſm ſuam proprietatem: quia datei vim operatiuam: tamen ſpūſſanctus verbo nihil operatur ſumpto ſm ſuam proprietatem: quia ſpirituſſanctus verbo

N

D. q̄druplex doctrina notabilis vbiqz logica et theologica.

Tāge inſtantiam hic.

Expont Augu. opinionē.

O

ſ. et abſtractiones diuiſitatē.

D. duplex.

Nō eſt creata nec icreata.

Caſe hpcede P

Pī ſapia genita et nō eētia pp duo.

Q

62.

Preambula quadruplex.

15. tri. ca. 14.

Dicere accipiť dupliciter.

Ubi. ſ.

Dicere verbo exigit intelligi dupliciter.

A

verbo nihil dat. ¶ 4ᵐ eſt. ꝙ lʒ iſta ꝑdicatio videatur verificari tn̄ identice: tn̄ cū dictione hic accepta ꝓ intellectione nullo mō pñt diuine ꝑſone formalr intelligere tali dictione q̄ ſit formalr verbū. Poteſt tn̄ verificari ꝑdicatio ꝙ intelligāt verbo: hoc eſt intellectione cui appropriaṫ vbum: vel eē. ¶ Iſtis pmiſſis pono q̄tuor ꝯnes. Prima eſt: ꝙ deus pr̄ ſolus in diuis dicit vbū: accipiēdo dicere ꝑſonalr: q2 illud dicere eſt ꝑ modū intellectus producere: ꝛ illud non ꝯuenit niſi patri. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt. ꝙ pr̄ ꝛ filiꝰ ꝛ ſpūſſanctus dicūt vbū: accipiēdo dicere eēntialr: q2 iſto mō dictio eēntialis non pōt accipi niſi ꝓ actuali notitia: q̄ qdē notitia tres ꝑſone actualr itelligūt vbū: ꝛ ſilr creaturā. ¶ 3ᵃ ꝯ eſt. ꝙ pr̄ ꝛ filiꝰ ꝛ ſpiritusſanctus nō dicūt vbo: accipiēdo dicere ꝑſonalr: q2 cuicūq3 repugnat ſupius ꝛ iferius: ſʒ ſpirare eſt ſupiꝰ ad dicē: ꝛ iō cū repugnet ſpūſcō ſpirare, repugnabit ꝛ dicē. ¶ 4ᵃ ꝯ eſt: ꝙ pr̄ ꝛ filiꝰ ꝛ ſpūſſanctus dicūt vbo: accipiē do tā vbū q̄3 dicerē eēntialr: q2 dicūt ħ eſt itelligūt. vbo: hoc eſt actuali notitia: ſicꝰ ꝑducēs ſua ꝑductione ꝑducit in 4ᵒ mō dicēdi ꝑ ſe: vt pʒ: ꝛ iō hic vbū ſupponit ꝓ actu itelligēdi: ſicꝰ ꝓ ſuo appropriato ex mō ſue emanationis.

B

Cōclō 4ᵃ ad queſitum.
Dicē vbum ꝛ dicē vbo quō ꝛ de qbꝰ verificant̄ i diuis ꝛ de qbꝰ ꝛ q̄liter nō.

¶ Sʒ ħ occurrūt 4ᵒʳ diffi. Prima eſt. q2 pr̄ i diuinis nō dī verus vbo. nec ſapiēs vbo: cū tn̄ virtus ꝛ ſapiētia vbo approprient. ¶ Dico ꝙ nulla diuina ꝑfectio eſt ita vbo appropriata: ſicꝰ actualis notitia: cui ex nā ſua vbi nō eſt innata, ꝯuenit ꝑduci ꝑ actū dicēdi: ſicꝰ vbo diuino: ꝛ iō illa ſola vbo appropriaṫ rōne ſue ꝑductiōis paſſiue. Alia aūt appropriant̄ ſibi rōne ſue ꝑductiōis actiue. ¶ 2ᵃ diffi. q2 ſancti ꝯcedūt ꝙ ſpūſſanctus ꝛ pr̄ dicūt vbo: negāt ſpūmſctū dicere vbū. vt pʒ de Anſ. ꝛ tn̄ ſm pmiſſa eo mō quo ꝯcediṫ vtrūq3 dicē vbo: ꝯcediṫ dicē vbū vniformiter accipiēdo. ¶ Dico ꝙ qui negāt ſpūmſcūm dicē vbū, eſt accipiēdū dicē ꝑſonalr: qui aūt dicūt ſpūm ſcūm dicē vbo, eſt accipiēdū eēntialiter: lʒ nō exprimāt. hoc tn̄ hr̄ ex itētione dictoꝝ ſuoꝝ q̄ ſunt ad ħ. ¶ 3ᵃ diffi. q2 hic nō dī appropriari vbo notitia actualis: ſʒ magis eē. cū dī vbū notitia genita. verbū eni dī appropriari ipſi notitie actuali: q2 vbū accipitur ꝓ actuali notitia genita. nō eē. ¶ Dico ꝙ nihil obſtat ſi fiat appropriatio cōiū ꝑſonalibꝰ: ſiue ꝑſonaliū cōibꝰ: ſicꝰ dictū eſt ſupius in iſta diſtōne. ¶ 4ᵃ diffi: eſt ſi ꝑ eūdē modū itelligimꝰ prēm ꝛ filiū diligē ſe ſpūſcō: ſicꝰ itelligimꝰ prēʒ ꝛ filiū ꝛ ſpūmſcm̄ dicē vbo. ¶ Dico ꝙ ſic. niſi q2 vitaṫ equocatio: q2 ibi accipiṫ dilectio: hic dictio. Sʒ tn̄ ꝗ vellet equocare de actu ſpirādi: ſicꝰ equocaṫ de dicē. ſilr eēt. ſʒ hoc nō eſt in vſu. ¶ Ad argumētum patet.

D. q̄drupler

Ꝙ ſola notitia actualis appropriaṫ vbo rōne ꝑductionis paſſiue: alie vo ꝑfcōnes itellectuales rōne ꝑductiōis actiue. qō bn̄ ꝑōderabis.
Ad a ſingularia ꝛ igenioſa ſunt.

C

¶ Queſtio. VI.

Utrum actus dicēdi in diuis ꝑcedat actū intelligēdi. Qꝫ ſic. q2 qō ꝑtinet ad memoriā. prius ē eo qō ꝑtinet ad itelligētiā: ſʒ dicē ꝑtinet ad memoriā. itelligere aūt ad itelligētiā. ꝑ ꝛc. ¶ Cōtra. Eēntialia ſunt priora notionalibꝰ. ¶ Hic p̄ dicēdū eſt de terminis. ſ. dicere ꝛ intelligere. 2ᵒ de queſito.

Nihil adingēdū huic. q. ſingulariſſima doctrīa valde neceſſaria i ea cōtinetur.

D

Quātū ad p̄ᵐ vidēdū eſt qd ſit dicē. Et quātū ad hoc itroducunṫ q̄tuor dicta ꝑ q̄ manifeſtatur qd ſit dicē: ꝛ qd nō. Primū dictū eſt. ꝙ dicē nō eſt itelligere: q2 dicē ꝑtinet ad memoriā: ꝛ itelligē ad itelligētiā: q̄ dī acies cogitātis: ſicut docet Augu. 9. de tri. q̄ſi ꝑ totū. ¶ ꝑ. In diuinis ſolus pr̄ dicit. nō tn̄ ſic de itelligere. ¶ 2ᵐ dictū eſt. ꝙ dicere nō eſt agere: q2 ſi ſic. tūc dici eſſet pati: ꝛ tūc vbo diuinū: qō eſt dictū: eēt paſſū. ¶ Item in dictione: ſolus intellectus poſſibilis eſt paſſum. ꝛ per conſequens intellectus poſſibilis eſſet dicēꝰ. ¶ 3ᵐ eſt ꝙ dicere nō eſt producere obiectū in eſſe cognito: q2 dicere ꝑtinet ad memoriā ſm Aug. ꝛ tn̄ producere obiectū in eſſe cognito pertinet ad ſolū actū intelligendi. ipſo eni q̄uis ſeparato obiectū acciperet eē cognitū. ¶ ꝑ. Hec eſt ꝑductio ſm qd. dictio eſt ꝑductio ſimplr. ꝑ hec nō eſt illa. ¶ 4ᵐ dictū eſt. ꝙ dicere eſt verbū ꝑducere in eſſe reali ꝛ vero: q2 dicē fundatur in memoria fecunda: ſicut ꝑductio actiua in p̄nᵒ ꝑductiuo ꝛ dici fūdaṫ i vbo: ſicut ꝑductio paſſiua in termino ꝑducto formali: vt pʒ. 9. de tri. ſʒ illō vbū: vt patuit eſt actꝰ itelligēdi. ¶ Ex iſtis pʒ ꝙ iſti duo reᵘᵐ. ſ. dicere ꝛ dici: vel ſpirare ꝛ ſpirari ſt de gn̄e relōnis: q2 poſitis terminis oriunṫ. ¶ Quātū ad 2ᵐ terminū. ſ. itelligere vel actū itelligēdi fuit 4ᵒ opinatū. ¶ Quidā eni dixerunt ꝙ eſt relō: q2 cōparaṫ ad obm ſicut mēſuratū ad menſurā: qō ꝑtinet ad 3ᵐ genꝰ relatiuoꝝ. Alij āt dixerūt ꝙ ē actio: q2 ſicꝰ actꝰ pmꝰ eſt eē: ita actꝰ ſcōs eſt agē. intelligē āt ſꝑ poniṫ actꝰ ſcōs. Alij dixerūt ꝙ intelligē eſt paſſio q2 ipmiṫ ab obo: ſʒ ois ipreſſio ē paſſio ꝺ gn̄e paſſiōis: q2 ſicut iprimere eſt agē: ita imprimi eſt pati. Alij dixerūt ꝙ eſt q̄litas: q2 cū ſit ꝑcipua perfectio vī abſoluta. Nō eſt aūt ſuba nec q̄titas. ꝑ oʒ ꝙ ſit q̄litas: q2 alia ꝑdicamēta ſunt relatiua. ¶ Sʒ pmꝰ modus ſtare nō pōt: q2 cū vltimata hoīs felicitas ponaṫ eꝰ ſūma ꝑfectio: ꝛ reſpectus nullā dicat ꝑfectionē: nulla rōne tales actus quiēſcūt itelligere ꝛ velle: reᵒᵉ pñt eſſe. Rō ēt nō valet: q2 ſi mēſuratio ſit relō ſicut ꝑductio: nō tn̄ ſeqꝰ ꝙ mēſuratū ſit relō: ſicut nec ꝑductū ē relō. ¶ Scōs ēt modus nō valet: q2 ois actio de gn̄e actionis eſt ꝑꝑ terminum ꝑductū: ſʒ itellectio nō ſic: q2 eſt opō imanēs: ꝛ ꝑ ꝯns nō ꝑꝑ aliud: q2 eſt finis. Nec rō multū valʒ: q2 nō ois actꝰ ſcōs ꝑcēſe eſt agē: ſʒ ēt eſt opari. opari aūt non eſt agere. ¶ ꝑ. Cōcēſſo ꝙ itelligē ſit agere: nō tn̄ ſeqꝰ ꝙ ſit de gn̄e relōnis vel actiōis: q2 actio eſt q̄dā q̄litas. ¶ Nec 3ᵒ valʒ: q2 deꝰ poſſet actū intelligēdi ſeparare: ꝛ ſic eēt paſſio ſine paſſo. Itē ſicut actio de gn̄e actionis eſt ꝑꝑ ꝑductū: ita ēt paſſio de gn̄e paſſionis. itellectus aūt nō eſt grā alicuiꝰ: q2 eſt finis. Nec rō valʒ: q2 lʒ intellectio ipriaṫ: nō tn̄ ſeqꝰ ꝙ ſit ipreſſio: ſicꝰ pʒ. ¶ 4ᵘˢ āt modus ſi itelligat ꝙ actꝰ intelligēdi ſm ꝑfectionē quā dicit ſit in gn̄e: nō eſt verus: q2 cū ſic ſit in deo: aliqd qō eſt in deo formalr eēt in gn̄e q̄litatis: ꝛ ſic deꝰ eēt in genere: qō eſt ꝯ Augu. ¶ Dico ꝑ ꝙ actus itelligēdi eſt q̄dā ꝑfectio ſimplr abſoluta: ꝛ vt ſic nullius eſt generis: ſed tranſcendens: ſicut alie ꝑfectiones ſimpliciter: tamen per eam circūloquimur aliquam qualitatē: ꝛ vt ſic dicimus quod eſt qualitas.

Cōſidera illā tam.
Nec itelligē nec agē: nec obʒ i eſſe co

E

gnito ꝑducere ſʒ vbū realr ꝑ gnere ē formalr dicere. 15 tri. c. 15. ꝛ alibi.

Dicere. 15 tri. idē ꝛ alibi.
Coꝛdarium

Opꝫ. 4ᵒʳ de itelligere.

F

Impugnatio harū opionū

Nec relō nec paſſio vl actio nec qualitas pñtial: ſʒ ꝑfectio ſimpliciter abſoluta formalr ē actꝰ itelligēdi vel ipm itelligē. Opari ꝛ agē differūt.

G

5. de tri.
Nō opinat.

Quātū ad ſcdām ꝑtem. ſ. q̄tum ad queſitū. Primo videndum eſt de ordine iſtorum duorum. ſ. actus intelligendi ꝛ ipſius dicere in diuinis. ꝛ 2ᵒ in creaturis. ¶ Quantū ad p̄ᵐ pono q̄tuor ꝯcluſiones. Prima eſt ꝙ actus intelligēdi in diuinis ſimplr ꝑcedit actū dictionis actiue. ꝛ ħ ꝓbo duplr. ¶ Primo ſic. Quecūq3 dicunt ꝑfectionē ſimplr in diuinis precedūt aliquo mō illa q̄ nō dicunt ꝑfectionē ſimplr: q2 nā ꝑfectiſſima incipit a perfectiſſimis vſq3 ad minus ꝑfecta. nā aūt imꝑfecta ſicut eſt creata, ꝑcedit a minꝰ ꝑfectis ad ꝑfectiora: ſed actus intelligendi dicit ꝑfectionē ſimpliciter. dicere aūt non: q2 relō eſt. ꝑ ꝛc. ¶ Confirmaṫ. q2 ſm Diony. illa q̄ pertinent ad vnicā theologiā precedūt illa q̄ ꝑtinent ad diſtinctam. actus aūt intelligēdi ꝑtinet ad vnicam. dicere āt ad diſtinctā. ꝑ ꝛc. ¶ 2ᵒ ſic. Iſtud eſt prius qō pluribus ꝯuenit: ſed actus intelligēdi pluribus ꝑſonis conuenit: dicere aūt vni ꝑſone tm̄: ergo ꝛc. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt: ꝙ actus intelligēdi ſimpliciter ꝑuenit actū dictionis paſſiue: ꝛ lʒ eiſdē medijs poſſet ꝓbari: ſicut p̄ᵃ ꝯcluſio: tn̄ ea ſuppoſita: probo iſtam ſic. Quęcūq3 ſunt aliq̄ ſimul nā: q̄cq̄d eſt prius vno illoꝝ ꝛ

2ᵒ art.

Prima pars.
Cōclō 4ᵃ.

Vide. q. ꝯt.

H

Cōſidera illā tam.

Theoloᵃ 2ᵃ.
ſ. l. diſcretā

Maxima ſepe. ꝙ̄ ꝓbatur.

I

Intellige᷑ di-uinú precedit nã dictionem actiuã ꝛ paſſiuaꝫ in ſe ꝛ in ſuppoſitis di-uinis.

reliquo: ſed dictio actiua ꝛ dictio paſſiua ſunt ſil' nã ſꝫ ꝓprietaté relatiuoꝝ. ꝓbatú ãt eſt ꝙ act⁹ itelligédi ꝓor eſt ſm nãm actu dictionis actiue. ḡ eodé modo actu dictionis paſſiue. ❡ 3ª ꝯ eſt. ꝙ actus itelligédi in ſuppoſito pr̃is ꝓcedit ſuo mó actú dictionis actiue: qꝛ qualé ordinem hñt aliqua in eēndo talé hñt in ꝯſtituēdo: ſicut pꝫ de mã ꝛ for' re' cópoſite: ꝛ de gñe ꝛ dĩa re' ſpẽi: ſed dictio in ſe ꝛ ſimplr̃: vt pꝫ ꝑ pmã ꝯnẽ: eſt poſterior. ḡ ꝛ in ſuppoſito pr̃is erit poſterior. ❡ 4ª ꝯ eſt. ꝙ act⁹ itelligédi in ſuppoſito vbi ꝓcedit actú dictionis paſſiue: qꝛ qñcũqꝫ aliqua cõicant᷑ alicui ſuppoſito vel largiuntur: eodé ordine largiunt᷑ quẽ ſeruãt ſm ſeipſa: ſicut prius cõicat᷑ for' ſpecifica ꝙ̃ ꝓpa paſſio: ꝛ ió cũ oia q̃ hꝫ vbũ ſint ei cõicata: prius erit act⁹ itelligédi i eo ꝙ̃ dictio paſſiua: qꝛ ſicut pꝫ ꝑ 2ᵃᵐ ꝯnẽ in ſe ꝛ ſimplr̃ accipiédo: act⁹ itelligédi ꝓuenit nãlr̃ dictioné paſſiuã. pꝫ ḡ ordo iſtoꝝ in diuis.

K

Dubitat᷑ nõ-bilr̃ q̃druplr̃ Maxima ſco-tica.

Sco. 1. q. ḡli.

❡ Sꝫ ꝯ iſtat᷑ 4ʳ. Primo ſic. Qualécũqꝫ ordiné hñt aliq̃ vbi ſunt diſtincta realr̃: talé hñt vbi ſũt diſtincta ſm rõné: ſꝫ i creaturis: vbi itellige᷑ ꝛ dice᷑ realr̃ diſtinguunt᷑: dicere ꝓcedit itellige᷑: qꝛ intellige᷑ ꝓducit᷑ ꝑ dicere. ḡ ꝛc̃. ❡ 2º ſic. Quecũqꝫ ex ſuis rõnib⁹ formalib⁹ hñt aliquẽ ordiné: vbicũqꝫ ſaluant᷑ ſꝫ ſuas rõnes formales talé ordiné retinẽt: ſꝫ tales rõnes formales ſm quas iſti actus in creaturis ſic ordinant᷑ ſũt i diuis. ḡ ꝛc̃. ❡ 3º ſic. Quecũqꝫ ꝯueniũt alicui q̃dditatiue: ꝛ in pmo mõ dicẽdi ꝑ ſe: ſunt ꝓora illis q̃ ꝯueniũt in 2º mõ: ſed pr̃i ꝯuenit dicere in primo modo ꝛ quidditatiue: qꝛ per dicere ꝯſtituitur. ꝑ intelligere ãt non: ſed in ſecundo modo. ḡ ꝛc̃. ❡ 4º ſic. Qñ aliqd ꝯuenit alicui in ſcḋo mõ nõ ꝯuenit alteri mediãte illo niſi in 2º mõ ſaltẽ nõ intimi⁹ ꝙ̃ ſuo pmo ſubto: ſꝫ itelligere nõ ꝯuenit pr̃i niſi mediãte eẽntia ꝛ eſſentie ſolũ in 2º mõ ꝯuenit. ergo ꝛc̃.

L

❡ Ad pᵐ dico ꝙ ſi minor eſſet vera difficile eẽt euadere: ſed ipſa eſt dubia. Credo eni ꝙ oppoſitũ ſit verũ: ſꝫ hoc in ſequẽti articulo. ❡ Ad 2ᵐ ꝯcedo ꝙ actus dicendi ſit prior actu itelligédi: dicerẽ ꝙ ille ordo nõ ꝯuenit eis inq̃tũ actus dicẽdi ꝛ act⁹ itelligédi ſunt: qꝛ ſi ſic. rõ ꝯcluderet: ſꝫ eis cõpetit inq̃tũ tales act⁹ ſũt: ſicut ſapiẽtie create ꝯuenit inherere: nõ tñ inq̃tũ ſapia eſt.

Dice᷑ ꝛ itelli-ge᷑ 2º ꝯſide-rare pange.

Regula nota-bilis ꝛ doctri-na vbiqꝫ ne-ceſſaria.

❡ Ad 3ᵐ dico ꝙ aliq̃ hñt iterdũ aliquẽ ordiné i ſeipſis ꝯſiderata ſimplr̃ ꝛ abſo'': q̃ tñ nõ hñt illũ ordiné ꝯſiderata ꝛ accepta cũ aliqua reduplicatione: lꝫ eni mã ſit ſimplr̃ prior nã ipſa for' ꝛ in cõpoſito: tñ addita illa reduplicatione. ſ. vt in cõpoſito, ipſa nõ eſt prior: qꝛ illa reduplicatio ipedit. Ꝛ ſil'i dico in ꝓpoſito: lꝫ eni illa q̃ ſũt de pͦ mõ hoīs vt hoīs ſunt: ꝓcedãt illa q̃ ſunt de 2º vt rõnale vnitateꝫ bonitateꝫ: qꝛ prius eſt rationale vt hoīs eſt: ꝙ̃ vnitas vt hoīs eſt: tñ in ſe ꝯſiderando non. ſ. ſine reduplicatione. Unde dico ꝙ vnitas ꝓcedit rõnale ꝛ paſſio ſuperioris ꝓcedit ꝯſtitutiuũ inferioris.

M

Ecce qõ q̃ris ſꝫ bene põdera.

❡ Sic dico hͦ ꝙ dicere vt pr̃is prius eſt ꝙ̃ intelligere vt patris: ſed ſimpliciter ꝛ abſolute non. ❡ Ad 4ᵐ dico eodé modo ſcꝫ ꝙ lꝫ intelligere in pr̃e. vt in pr̃e eſt: ſequatur dicere. tñ intelligere ſimplr̃ ꝛ abſolute eſt prius ipſo dicere ſicut potentia materie in compoſito eſt prior forma abſolute: non tamen vt in compoſito.

Lꝫ itelligere ꝓcedit dice᷑ in pr̃e: nõ tñ vt in pr̃e.

Quãrtũ ad ſcḋam ꝑte᷑ illius articuli videdũ ẽ quõ ſe hñt iſti actus ſcḋi in creaturis. Doctor noſter videtur dicere ꝙ in creaturis eſt prius dicere ꝙ̃ intelligere: ſed in diuinis eſt ꝯuerſo. ❡ Dico tñ hicquatuor ꝯnes. Prima eſt ꝙ dici poſterius eſt natura ꝙ̃ actus intelligendi: qꝛ oīs relõ eſt poſterior ſuo fundamento nã: ſed dici fundatur in actu intelligédi. ꝓbo. Nã in illo fundatur in quo ſuum effectum formalem ponit. Conſtat aũt ꝙ in itellectu nihil dicitur niſi actus intelligendi. potentia enim intellectiua nõ dĩ. ſolũ enim

2ª pars. Uide Sco. in quolì. q. 2. ar. 1. ꝛ alibi vt ſcis. ſꝫ defẽde Cõcl'o 4ʳ. Uñ ẽt ſcot. 1. q. ꝓlo. reperitionũ idé tenere in diuis. ſed omnia bñ pondera.

illud dĩ ꝙ eſt verbũ: qõ nulli ꝯuenit niſi actui intelligẽdi. ❡ 2ª ꝯ: ꝙ dice᷑ ꝛ dici: vel dictio actiua ꝛ dictio paſſiua ſũt ſil' nã. hͦ pꝫ ex nã ꝛ ꝓprietate relatiuoꝝ. ❡ 3ª ꝯ eſt. ꝙ dicere eſt poſterius nã actu itelligédi: qꝛ qñcũqꝫ aliqua ſunt ſimul natura quocunqꝫ vnum eſt poſteri⁹ natura: ꝛ reliquum: ſꝫ dice᷑ ꝛ dici ſũt ſimul nã. vt pꝫ per ſcḋaꝫ ꝯnẽ: ꝛ dici eſt poſteri⁹ nã ipſo actu itelligédi: ḡ ꝛc̃. ❡ 4ª ꝯ eſt. ꝙ vtrũqꝫ ſil' tã dice᷑ ꝙ̃ dici ſũt poſteriora actu itelligédi. Iſta pꝫ ex dictis. Et cõfirmat᷑: qꝛ extrema relationis ordine nãe precedunt ipſam relõnem. actus aũt intelligédi eſt extremũ vtriuſqꝫ. ḡ ꝛc̃.

N

Intelligere creatũ eſt prius nã dictiõe actiua ꝛ paſſiua ſeorſum ꝛ ſil' ſumptis.

❡ Dico igit᷑ ꝙ actus itelligédi ſimplr̃ eſt ꝓor ordine nãe ipſo dice᷑. qõ ꝯfirmat᷑ duplr̃. Prio ſic: qꝛ in diuis eſt ita. cũ ḡ eaſdé rõnes for'ales hẽant in diuis ꝛ in creaturis: eundé ordiné eẽntialé hẽbũt: cũ ordo eẽntialis ſit ꝑ ſe paſſio ordinatoꝝ. ❡ 2º ſic. Qñcũqꝫ aliq̃ ita ſe hñt ꝙ vni repugnat eẽ ſine alio ꝛ nõ ꝯ. illud cui nõ repugnat eẽ eſt ſimplr̃ prius eo cui illud repugnat: ſꝫ actui intelligendi nõ repugnat eẽ ſine dictione vel actu dicẽdi. actui autẽ dicẽdi repugnat eſſe ſine actu intelligédi. ḡ ꝛc̃. Maior pꝫ. Minor declarat᷑: qꝛ de⁹ ꝑ actũ dicẽdi nihil ꝓducit ad extra. põt ḡ actũ intelligédi caꝛe ſine dictione: ꝛ tũc erit actus itelligédi ſine dicere ꝑ iſtã regulã. de cã pma ꝛ ſcḋa ꝙ in realr̃ diſtinctis ꝛ eẽntialr̃ ordinatis de⁹ põt facere prius ſine poſteriore. ḡ ꝛc̃.

Reſolo hui⁹ partis, 2a ar-ticuli.

O

❡ Cõtra hͦ iſtat᷑ 4ʳ. pͦ ſic. Nullũ ꝓductũ vi ſuã ꝓductioné ꝓcedere: qꝛ non eſt niſi ꝑ ſuã ꝓductioné: ſꝫ dictio eſt ꝓductio actus intelligédi. ergo actus intelligédi nõ põt eẽ prius dictione. ❡ 2º ſic. Nihil capit eẽ ꝑ illud qõ ẽ eo poſteri⁹: ſꝫ act⁹ itelligédi capit eẽ ꝑ dictioné. ḡ dictio non eſt poſterior eo. ❡ 3º ſic. Nulla ꝓductio terminat᷑ ad ꝑexns maxie ſi ſit ꝓductio ſim'': ſꝫ act⁹ dictionis actiue: ſm ꝙ dcm eſt prius: terminat᷑ ad actũ itelligédi. ḡ actus intelligendi nõ eſt ꝑexns. eẽt aũt ꝑexns actu dictionis ſi eẽt ꝓor nã ipſa dictione. ḡ ꝛc̃. ❡ Cõfirmat᷑: qꝛ nihil põt ꝓduci duab⁹ ꝓductionib⁹ totalib⁹: qꝛ quacũqꝫ eaꝝ nõ poſita nihil minus ꝓduceret᷑: ſilr̃ nihil prius exns põt ꝓduci ꝑ poſteri⁹ eo: qꝛ ipſa ꝓductione nõ exnte nõ minus eẽt. ḡ ꝛc̃. ❡ 4º ſic. Ois via ꝓcedit terminũ: ſꝫ dictio eſt via in actu itelligédi. ḡ ꝓcedit eũ. Maior vĩ ꝑ ſe nota. Minor patet. quia ſicut generatio eſt via in ſubſtantiam ſic dictio eſt via in actum intelligendi.

Obijcitur 4ʳ notanter.

P

Maxia ſco.

❡ Ad iſta per ordiné. ❡ Ad pᵐ dico ꝙ oꝫ neceſſ̃o dice᷑ ꝙ aliqd capiat eẽ ꝑ dictioné: ꝛ tñ ꝙ ꝓcedat eã. ꝓductio eni actiua eſt in agẽte ꝛ terminat᷑ ad ꝓductũ. ꝓductio paſſiua in termino: ſicut in fundamẽto. illud ḡ abſolutũ qõ eſt in ꝓducto eſt terminus actiue ꝓductionis: ꝛ eſt fundamẽtũ paſſiue: ſed oīs relõ eſt poſterior tam eius termino ꝙ̃ fundamento. ergo illud abſolutum qõ eſt in producto ꝓcedit nã tã actiuã ꝙ̃ paſſiuã ꝓductioné.

Et ꝛ qõ q̃ris notanter.

Q

❡ Dico ḡ ad argᵐ ꝙ accipe eẽ ꝑ aliud põt itelligi duplr̃. vel ꝑ aliud ſic ꝑ pñᵐ: vel ꝑ aliud hoc eſt ꝑ ꝓductioné. pͦ mõ illud ꝑ qõ aliud hꝫ eẽ prius eſt eo neceſſ̃o. 2º mõ nõ: ſꝫ poſterius. ❡ Ad 2ᵐ ꝯcedo maioré de pñº ꝓductiuo: ſꝫ tũc minor eſt falſa. Nego ãt maioré ſi itelligat de ꝓductione: qꝛ capere eẽ ꝑ ꝓductioné nõ eſt niſi ꝓduci: qõ eſt acceptio ipſius eſſe. ❡ Ad 3ᵐ dico ꝙ lꝫ q̃dditas termini ꝓducti ſit prior ipſa ꝓductione: tñ eius exñtia põt dici ꝙ eſt ſimul nã cũ ipſa ꝓductione: ꝛ ió nõ ꝓducit᷑ preexñs: ſꝫ i eodé ſigno pmo exiſtit ꝛ ꝓducitur. Eodé mõ ad ꝯfirmationé. ❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ qñ dĩ ꝙ gnõ ẽ via in ſubaꝫ accipit᷑ ibi generatio pro alteratione preuia que ſꝫ veritaté eſt prius etiã tpe ꝛ duratione ipſo termino: ſꝫ accipiédo ꝓprie gnõné. Dico ꝙ eſt ſimul duratione cum formali termino ꝛ poſterius nã: cũ ipſa ſit relõ fundata in eo: ꝛ ꝑ ꝯñs poſterior natura. Uel ſi loquamur de

Accipe eſſe ꝑ aliud ꝯtigit 2ʳ. Qꝫ ꝓductum ſit prius ſua productione ꝛ ꝑ ꝯñs itelligere ipſa dictione: ꝛ pla alia ſingulariſſime vide hͦ. Accipere eſſe ꝑ ꝓductioné quid? Tange hͦ pla põderãdo. Gnõ q̃lr eſt via i ſubaꝫ?

gnõne

A Duplam.

gnõne actiua eodẽ mõ:qꝛ ipſa eſt relo terminata ad il lud:ꝛ p ↄñs poſterioꝛ nã. ¶ Sed hic eſt diffi.qꝛ nõ bñ capit intellectus quõ ꝑductio ſit poſterioꝛ ꝑducto:ꝑ ſertim cũ in diuinis oporteat oppoſitũ tenere. ¶ Dico ꝙ opꝫ ſic ↄcipere ꝙ prius ſit abſolutũ termini ꝛ pnci/ pij ꝑductiui ꝙ̃ ꝑductio:qñ.ſ. fundamẽtũ ꝑductionis eſt terminus ſicut in creaturis:ſed in diuinis qꝛ pſone cõ ſtituunt̃ p reſpect⁹ ꝑductionũ:nõ tenet:niſi cõparãdo reſpectus ad terminos formales ꝛ quo:ſed nõ quod. ¶ Ad argᵐ dĩ ꝙ i diuis ꝑductio nõ terminat̃ ad ꝑdu ctũ ſicut ad terminũ formalẽ:nec in ꝑducto fundatur ſed ipſum formaliter ↄſtituit.Si aũt pſone ↄſtituerẽt̃ p abſoluta:tunc vtraqꝫ ꝑductio eẽt poſterioꝛ:ꝛ illõ cõ firmat ꝓpoſitũ. ¶ Ad auctoꝛitatẽ in pñ⁰ dico ꝙ actus dicendi pertinet ad memoꝛiã:ſicut reſpect⁹ ad funda/ mentum:actus autem intelligendi ad intelligentiam ſicut conſtitutiuum. ¶ Queſtio. VII.

Ecce qõ ꝗrio de ꝑductiõe ꝛ ꝑducto i diui nis ꝛ creatu ris.

Terminꝰ 2ᵒ.

Afr dicẽ ad memoꝛiam ꝛ ꝛ aliter intelli gere ad intel/ ligẽtiã ꝑtinere.

B

Utrum actus ſpirãdi ꝓcedat actũ vo lẽdi. ¶ Hic primo videnduꝫ eſt de terminis. 2ᵐ de queſito.

Primus articu.

Quantum ad pᵐ qd.ſ.ſit ſpirare ꝛ velle.Dico ꝙ velle eſt act⁹ elicit⁹ volũtatis:quo ipſa volũtas vult.Spirare dr̃ eſt ipſa elicitio ꝓ̃us act⁹. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã ſciẽduꝫ eſt ꝙ volũtas hꝫ q̃tuoꝛ act⁹. Primo eni eſt act⁹ elicit⁹ ꝛ nõ iperat⁹:ſicut ille quo volũtas libere vult ſuũ obm: qꝛ talis elicit̃ a potẽtia libera cũ ſit liber:nõ eſt aũt ipe ratus:cũ ſibiipſi volũtas iperare nõ poſſit. ¶ 2⁰ actus eſt elicit⁹ ꝛ iperat⁹ ſicut act⁹ potẽtie itellectiue qñ mo/ uet̃ a volũtate. ¶ 3⁰ eſt iperat⁹ ꝛ nõ elicit⁹:ſic ille q eſt executiue potẽtie mote a volũtate. Tales eni po⁰ ꝑpe nõ eliciũt actus ſuos:eo ꝙ ſint trãſeuntes:tñ cãnt̃ p ipe riũ volũtatis. ¶ 4⁰ nec eſt elicit⁹ nec iperat⁹:ſꝫ eſt ipa elicitio:vtpote act⁹ elicionis quo elicit ſuũ actũ : qꝛ eli/ cio nõ elicit̃:ſꝫ eſt illud quo aliqd elicit̃:ſicut relo nõ re fert̃:ſꝫ eſt rõ referẽdi:aliogn ẽẽt ꝓceſſus in ifiᵐ. Nec ẽt ipſa elicio iperat̃:qꝛ ipa oẽs actu volũtatis aliũ ꝓcedit q.ſ.dici dẽat iperatus.Act⁹ aũt quo volũtas iperat ꝓce/ dit iperatũ. Iſte aũt act⁹.ſ.ipa elicio eſt ſpiratio. Sicut eni ad memoꝛiã fecũdã ptinet dicere actũ itelligẽdi:vl ꝑducere vbũ ſm Aug.de tri.ſic ad volũtatẽ ptinet ſpi rare amoꝛẽ q ẽ act⁹ volẽdi. Pꝫ ꝗ qd vtruqꝫ iſtoꝝ ſit.

Uelle ꝛ ſpira re quid?

Uirtus volũ tatis 4ˣ.

M.lxxi.

C

Elicio non elicit nec ipe rat:ꝛ per ↄñs ſpiratio non ſpirat̃ nec im perat̃:ſed oĩa cauſe.

15.ꝛ alibi.

Nũc videndũ eſt qs iſtoꝝ actuũ ſit poꝛ. Et q̃tũ ad hoc pono q̃tuoꝛ ↄ̃nes. Prima eſt ꝙ act⁹ ſpirãdi in diuinis ſimplr̃ eſt poſterioꝛ actu vo lẽdi:qꝛ act⁹ fecũditatis itellectiue ꝓcedit ſm aliquem oꝛdinẽ actũ fecũditatis volitiue.ꝗ quocũqꝫ ẽ poſterioꝛ act⁹ fecũditatis intellectiue:eodem eſt poſterioꝛ actus fecunditatis volitiue:ſꝫ omni ꝑfectione ſimplr̃ pmus eſt poſterioꝛ:ꝛ per ↄñs actu volẽdi.ꝗ ꝛ 2ᵃ erit poſterioꝛ actu volẽdi. ¶ 2ᵃ ↄ̃ ẽ ꝙ act⁹ volẽdi vt in ſuppoᵗᵒ ſpiri tuſſãcti eſt poſterioꝛ actu ſpirãdi:qꝛ ois habitudo pſup ponit ſua extrema:ſꝫ velle vt in tali ſuppoſito dicit ha bitudinẽ act⁹ volẽdi vt ad tale ſuppoſitũ:ꝗ pſupponit ſuppoſitũ extremuꝫ. Illud aũt ſuppoſituꝫ preſupponit ſuũ formale ↄſtitutiuũ:qõ eſt ſpiratio paſſiua ſiue act⁹ ſpirãdi.ꝗ act⁹ volẽdi vt in ſpũſancto pſupponit actum ſpirãdi. ¶ Cõfirmat̃.qꝛ oẽ totus pſupponit ſuas ptes. ſꝫ act⁹ volẽdi vt in ſuppoſito ſpũſſancti eſt qõdã totũ cuius ptes ſũt ſpũſſanct⁹ ꝛ act⁹ſpirãdi.ꝗ ille ptes ꝑo:co ſũt:ꝛ p ↄñs act⁹ ſpirãdi. ¶ 3ᵃ ↄ̃ eſt ꝙ act⁹ volẽdi vt in ſuppoſito pñs ꝛ filij nõ eſt poſterioꝛ actu ſpirãdi:qꝛ aũ ſpirationẽ ſiue actiuã ſiue paſſiuã pr ꝛ fili⁹ intelligunt̃ ↄſtituti in eſſe:ꝛ tũc act⁹ volẽdi põt eis attribui. ¶ 4ᵃ ↄ̃ eſt.ꝙ actus ſpirãdi in creaturis eſt poſterioꝛ actu vo lẽdi.ꝛ hãc ꝓbo 4ˣ. Pmo ſic. Q̃ñcũqꝫ aliqua duo ita

2ᵘˢ articu.

Cõcło 4ˣ.

Fecũditas 2ˣ.

D

Ut qcqd eſt ꝑmo pore ꝛc.

Et ſi act⁹ ſpi rãdi i diuis ſit nã poſterioꝛ actu volẽdi ꝛ ſimplr̃ vt i pa tre ꝛ filio:nõ nã vt in.ſ.ſ.

Actũ ſpirãdi i creaturis po ſterioꝛẽ nã ac tu volẽdi eſſe

ſe hñt ꝙ poſito vno ne ſcio ponit̃ ꝛ aliõ:ſi vnũ nõ eſt in ptãte volũtatis:nec aliud.ſi ergo actus ſpirãdi ſit poꝛ actu volẽdi:opoꝛtebit ꝙ act⁹ſpirãdi vel ſit in ptãte vo lũtatis.vel ſi nõ:ꝙ eo poſito act⁹ volẽdi ↄtingẽter po/ nat̃:ſꝫ vtruqꝫ iſtoꝝ eſt falſuꝫ.nõ aũt act⁹ ſpirãdi eſt in ptãte volũtatis:qꝛ poſito termino ꝛ fundamento velit nolit volũtas,ponit̃.nõ poſito aũt termino velit nolit volũtas:nõ põt poni.eſt.n.reſpect⁹ intrinſec⁹ adueniẽs. Seqꝛ̃ ergo ꝙ ſi ſpirare vel ſpirari ſit pri⁹ actu volẽdi: ꝙ ipſe act⁹ volẽdi nõ erit in ptãte nr̃a. ¶ 2⁰ ſic.Ois re latio eſt poſterioꝛ ſuo termino:ſꝫ ſpiratio actiua eſt re latio terminata ad actum volẽdi.ꝗ poſterioꝛ. ¶ 3⁰ ſic. Spirare ꝛ ſpirari ſunt ſil nã:ſꝫ ſpirari eſt poſteri⁹ ſuo fundamẽto qõ eſt velle.ergo ꝛc. ¶ 4⁰ qꝛ nõ repugnat actu volẽdi eẽ ſine actu ſpirãdi.vt pꝫ in pñe. Repugñ aũt vlr actu ſpirãdi eẽ ſine actu volẽdi.ꝗ act⁹ volendi ſimplr̃ eſt poꝛ.pꝫ ẽt minoꝛ i creaturis:qꝛ ſi act⁹ volẽdi totalr̃ cãtur a deo:erit act⁹ volẽdi ꝛ nõ ſpirãdi. ¶ Sꝫ ↄ̃ iſta iſtã 4ˣ.ꝓ ſic. Hitudo ad itra eſt poꝛ hitudie ad extra:ſꝫ actu volẽdi de⁹ attingit creaturã:ꝛ p ↄñs hꝫ ha bitudinẽ ad ex̃:p ſpirare ſolũ ad intra.ꝗ ꝛc. ¶ 2⁰ ſic.qꝛ dcm̃ fuit ſup̃i⁹ ꝙ act⁹ dicẽdi nõ ſolũ in ſe:veꝝ ẽt in ſup poſito pñs eſt poſterioꝛ actu itelligẽdi.ꝗ vĩ ꝙ vnifoꝛ/ miter ſit dõm de actu ſpirãdi ꝛ volẽdi in ſpũſcõ. ¶ 3⁰ ſic. Nã pſone vniformiter volũt.ꝗ eodẽ oꝛdine act⁹ vo lendi eis cõicat̃.cum ꝗ velle in ſuppoſito ſpũſſci ſit põ ſteri⁹ actu ſpirãdi:eodẽ mõ erit dõꝫ ꝙ velle in ſuppo/ ſito pñs ꝛ filij erit poſteri⁹ actu ſpirãdi. ¶ 4⁰. qꝛ cum velle ſit recipe actũ volẽdi:nõ eſt in ptãte nr̃a:ſꝫ ꝑdu/ cere actũ qõ idẽ eſt ꝙ ſpirare. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ de⁹ co/ dẽ actu vult itrinſeca ꝛ extrinſeca.ꝛ ille act⁹ in ſe ꝓcedit: ſꝫ non in hitudine ad extrinſeca. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ vni/ formiter eſt dõꝫ vtrobiqꝫ.Dico.n.ꝙ itelligere vt i ſup poſito pñs pſupponit pẽꝫ ꝛ eſt poſteri⁹ ipo dicere.Eo/ dẽ mõ dõꝫ eſt de ſpũſcõ. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ veꝝ ↄclude/ ret ſi ſpirare eẽt ↄſtitutiuũ pñs ꝛ filij. Licꝫ ꝗ ſuppoſita pñs ꝛ filij ꝛ ſpũſſan.eodẽ oꝛdine actũ volẽdi habeant: nõ tñ eodẽ oꝛdie addita reduplicatione.ſ.in reſpectu ad actũ ſpirãdi. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ act⁹ volẽdi nõ eſt in ptãte nr̃a p ꝑductionẽ,aut p ſpirare:ſicut pri⁹ oſteſum eſt:ſꝫ p poſſe ꝑducere ꝛ poſſe nõ producere:qõ nõ eſt aliud niſi virtus actiua voluntatis.

E

ꝓbat 4ˣ.vt.ſ. i ſiſi de dicere ꝛ itelligẽ ingẽ nioſe ꝓbatur.

F

Obijciunt 4ᵒ

Uiſ ſoluões reſolutae ꝛ ſubtiles.

G

¶ Diſtinctio. XXXIII. Qõ. I.

¶ Poſt ſupradicta magiſiteri⁹ ↄſiderari ꝛc.

Circa diſtinctionẽ 33ᵃᵐ. Poſtq̃ vi ſuꝫ eſt de reſpectib⁹ in creatu ris ꝛ in deo quãtũ in ſe eſt:ꝛ de reſpecti/ bus dei ad creaturã. Uidẽdũ ẽ de relo/ nib⁹ diuinis cõparãdo ad fundamẽtũ: ſicut dcm̃ fuit ſup̃i⁹ in declarãdo nãꝫ re latiõis in creaturis. Quero ꝗ pmo circa hoc iſtã qõnẽ. Utꝝ ꝑpetas relatiua ꝛ eẽntia diſtiguan tur ſꝫ rõnẽ ab aia fabricatã. Et nõ.qꝛ ipoſſe ẽ itellectũ diſtictionẽ fabricare iter extrema niſi ea cognoſcat:ſꝫ itellect⁹ noſter diuinitatẽ ſiue eẽntiã nõ cognoſcit.ꝗ ꝛc. ¶ Cõtra.qꝛ aliqlr̃ itelligit ſꝫ Aug.ꝗ. ¶ Hic ſunt 4ᵒʳ declarãda. Primũ eſt. Utꝝ diſtinguunt̃ ſꝫ rõnẽ. ¶ 2ᵐ Utrũ ſm rõnẽ factã ab aia. ¶ 3⁰ q̃uo valẽt ſolutiões alioꝝ. ¶ 4⁰ q̃uo ſancti vident̃ eſſe ad hoc ꝙ illa plus q̃ ratione diſtinguantur.

Uide ſco.ꝑ ꝛ ſpãlr in repo ta.ꝛ.2.dĩ.ꝑ. ꝛ alibi ſepe in hac diſputatõ ne põderãdo

H

3.ari.ꝛ alibi.

Quantũ ad pᵐ dicũt aliq ꝙ illa diſtinguunt̃ ſꝫ ra tionẽ:qꝛ iter illa q̃ ſunt penit⁹ indiſtincta intellect⁹ facit diſtinctionẽ:ꝛ eſt nat⁹ adunata diſtingue re:ſed relo ꝛ eẽntia ſunt hõ.ꝗ ꝛc. ¶ Sꝫ ↄtra hoc arguo q̃drupl'r. Pꝛimo ſic. In eẽntialr̃ oꝛdinatis remoto po/ ri remoue᷑ poſteri⁹.ſed eſſe ſm rẽ pri⁹ eſt q̃ diſtingui

Pri⁹ articu. Op.cõis.

Impugnatio 4ˣ notanda.

I

ſm rē: ⁊ eſſe ſm ratione eſt pri⁹ q̄ diſtingui ſm rōnē: ḡ amoto eē ſm rōnē amouet̄ diſtingui ſm rōnē. ſʒ eſſe ſm rōnē remouet̄ ab eēntia ⁊ a relōne vt eſt in deo: ḡ ⁊ diſtingui ſm rōnē amouet̄ ab eēntia vt eſt in deo ⁊ a relōne. ¶ 2°. Nulla for⁹ q̄ repugnāt alicui fundamēto pt dare eē formale vel ſuū effectū formale illi fundamento: q̄ꝛ tale eē nō ponit niſi circa ꝓpriū fundamētū: ſed oīs for⁹ cāta a rōne nr̄a repugnat deo vel eēntie ⁊ relōni q̄ ſūt in diuinis: ſicut ꝯtingēs repugnat neceſſ̄io: ⁊ ſic eterno repugnat tpale: ⁊ ſicut enti ſimplr̄ repugnat ens ſm qd. ḡ nulla diſtōne intellis nr̄i diſtiguūt̄. ¶ 3° ſic. Cuicūqꝫ repugnat ſubm̄ repugnat ⁊ ei⁹ paſſio: ſʒ diſtō rōnis eſt paſſio entis rōnis: ſicut diſtō realis entis realis. eēntie aūt diuine repugnat eſſe ens rōnis. ḡ diſtingui rōne. ¶ 4° ſic. Oīs diſtō ſpecificat̄ ab extremis: cū non ponat̄ diſtō eēntialis niſi īter eēntias: nec ſpecifica niſi īter ſpēs: ſʒ eēntia ⁊ relō nō ſunt entia rōnis. ḡ diſtō earū nō erit rōnis. ¶ Dico ḡ q̄rū ad h̄ pp̄ iſtas rōnes ꝙ nulla diſtō rōnis eſt ibi: ⁊ pōt ſic ꝯfirmari. Qn̄cūqꝫ aliquid denoīat̄ denoīatione extrinſeca: ſi illō extrinſecū a quo fit denoīatio ſit reale: ⁊ denoīatio erit realis: ſicut de⁹ dī realr̄ creator: q̄ꝛ denoīat̄ a creatione que eſt realis in creatura. Si ergo in nobis ſit illa diſtō realis: dicet̄ realr̄ diſtingui denoīatione extrīſeca. ¶ Si dicat̄ ꝙ ille rōnes bn̄ ꝓbāt illud qd̄ probant: ſʒ nō ꝯ illō qd̄ ponit̄. ꝓbāt enī bn̄ ꝙ eēntia ⁊ relō vt in ſe nō diſtiguūtur rōne. hoc eſt verū: ſʒ nō ꝓbāt ꝙ nō: vt in aīa nr̄a ⁊ ſm ꝯceptū noſtrū. Iſtud recte ꝯfirmat ꝓpoſitū: q̄ꝛ conceptus nr̄i de eēntia ⁊ relōne nō ſūt eēntia ⁊ relō: q̄ꝛ relatio ⁊ eēntia ſūt eterna ⁊ neceſſ̄ia: illa tpalia ⁊ ꝯtingētia. ¶ Pr̄. Dato ꝙ eēntia ⁊ relō eēnt ꝯcep⁹ nr̄i vel ex̄ cum iſti ꝯcep⁹ realr̄ differūt: ⁊ ēt pn̄t ab inuicē ſeparari: ſeq̄t ꝙ eēntia ⁊ relō realr̄ differūt: ⁊ ēt poterūt ab inuicē ſeparari. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ eēntia ⁊ relō vt in eē obiectiuo aīe nr̄e diſtiguūt̄: ⁊ nō in ſe. Iſtud ꝯcedit qd̄ q̄rit̄: q̄ꝛ ſi eēntia ⁊ relō ſūt eiuſdē rationis in eē cognito ⁊ in ſe: cū ex rōne ſua formali ſibi repugnat ſic diſtingui vt oſtenſum eſt: ſibi ēt illō repugnabit ⁊ in eſſe obiectiuo. ſi aūt ſint alterius ⁊ alterius rōnis: oꝫ dicere ꝙ eſſentia ⁊ relō in diuinis diſtinguuntur ratione propter hoc ꝙ diſtinguuntur in intellectu: qd̄ vr̄ falſum.

V. I. ꝛc ſent.

Cōſidera an currit ſimplr̄ vel ſolum ad hoc ꝛc.

K

Oſ. ꝓpria. Inter eēntiā ⁊ relōnē non eſt diſtō rōis.

Cōſidera caſſe.

Euaſio appa rens.

L

Euaſio.

2° articu.

Oſ. cōis.

M

Diſtō oīs 2ˢ. Impugnatio 4ʳ igenioſa ⁊ doctrinalis ex principijs diuerſaꝝ ſciarū ⁊ pmo logice ꝓbādo eēntiā ⁊ relōnē diſtingui alia diſtōne q̄ diſtone fabricata per intellectum.

a In ariſtiſ. Expoſitio notabilis vide ſco. ibidē.

b Oppie hāc reſolutionē.

Quātū ad 2ᵐ p̄ncipale eſt vidēdū. Utrꝫ illa diſtinguunt̄ ſm rōnē tm̄ ab aīa fabricatā. ¶ Dicūt aliq ꝙ ſic: q̄ꝛ ſi alia diſtōne diſtinguerēt̄: realr̄ diſtiguerent: q̄ꝛ oīs diſtō vel eſt realis vel rōnis. ¶ Sed ꝯ hoc argr̄ 4ʳ. Primo logice. 2° nālr̄ vel phiſice. 3° metaphice. 4° theologice. ¶ Logice qdē pmo ſic. In logica eſt iſta regula vera. ᵃ Qn̄ alterū de altero ꝛc̄. Hec qdē regula vā eſt: tā in p̄dicatis p ſe pmi modi q̄ȝ in p̄dicatis ſcdi modi: ſʒ nō ē vera i p̄dicatis p accn̄s: q̄a nō ſeq̄t: aīal currit. ḡ hō currit. ⁊ ʒ ḡ ſolū i p̄dicatis p ſe. ᵇ Et rō h⁹ regule eſt iſta: q̄ꝛ ex q̄ illud qd̄ in p mō ꝯuenit ē de eēntia iſti⁹: ⁊ p ꝯn̄s de eēntia illi⁹ in q̄ icludit̄: q̄ꝛ oē qd̄ eſt de eēn³ icluſi ē de eēn³ icludētis. Pʒ ēt rō de p̄dicatis ſecundi modi: q̄ꝛ oīs paſſio ſupioris p ſupius pōt de inferiori ōmōſtrari: ſicut hic. 3. p triāgulū de iſochele. Oē aūt demr̄atū de aliquo dī p ſe d̄ illo. ergo ꝛc̄. ¶ Ex illa regula arguit̄ ſic ad ꝓpoſitū: ⁊ oſtdo ꝙ relō nō dī i pmo mō dicēdi p ſe de eēntia ſic. Relō p te, dī de eēntia in pmo mō: ſʒ in pmo mō dōi p ſe dī relō ad aliud: ḡ eēntia in pmo mō dicēdi p ſe erit ad aliud. qd̄ eſt ꝯ Augu. expreſſe vt inferius apparebit. Ex pte ēt eſſentie arguit̄. Q̄ꝛ eēntia in primo mō eſt ad ſe: ſʒ ſi dicatur de relōne in primo modo. ḡ relō eſt in pmo mō ad ſe. Eodē mō ex pte ſcdi modi. Eſſentia ē cōicabilis p ſe ſcdo mō: ſicut oīs nālis aptitudo dī de ſuo ſubo in ſcdo mō.

7. de tri.

ſi ergo eēntia dī in pmo mō dicēdi p ſe de relōne ipſa relō erit cōicabilis in 2° mō. Silr̄ argr̄ ex pte relōnis. Relō enī in 2° mō p ſe eſt icōicabilis: ſicut pˀus dicebatur de cōicabilitate reſ̄ eēntie. Si ḡ eēntia dī in primo mō dicēdi p ſe de relōne vel ꝯ: ſic relō eſt icōicabilis p ſe: ita eēntia erit icōicabilis. ¶ Iſta ḡ regla ſic tacta reducat̄ ad formam ſyllogiſticā: ⁊ adduco h̄ 4°ʳ ſyllos. Primus eſt in pmo mō ſcde figure ſic. Nulla ꝓprietas relatiua eſt ad ſe: oē eſſentiale in diuinis eſt ad ſe. ergo nullū eēntiale in diuinis eſt ꝓprietas relatiua. 2ᵘˢ eſt i eodē mō. Nullū eēntiale in diuinis eſt ad aliud. oīs ꝓprietas relatiua eſt ad aliud: ḡ nulla ꝓprietas relatiua ē eēntialis. 3ᵘˢ ſylls eſt ſilis 2° q ſic ponit̄. Nullū eēntiale ē icōicabile. oīs ꝓprietas relatiua eſt incōicabilis in deo. ergo ꝛc̄. 4ᵘˢ ſylls eſt. Nulla ꝓprietas relatiua in diuinis eſt cōicabilis. oē eēntiale in diuinis eſt cōicabile. ḡ nullū eēntiale in diuinis eſt ꝓprietas relatiua. Eodē mō poteſt argui accipiēdo p̄dicata q̄ ſunt vā de eēntia ⁊ repugnāt relōni: ſicut eē in trib⁹ ſuppoſitis: eē infi⁹ formalr̄: eſſe pfectionē ſimplr̄: eē indeterminatū reſ̄ oīum pſonaꝝ. iſta oīa ꝯueniūt eēntie: ⁊ oppoſita ꝯueniūt proprietati relatiue. ex illis formēt̄ ſyllī: vt. ſ. ¶ Ad iſta rn̄r 4ʳ. p̄ ꝙ for⁹ ſyllogiſtica nō tenet in diuinis. Alij dicūt ꝙ meᵘˢ variat̄. Alij ꝙ pmiſſe formant̄ ab intellectu: ⁊ iō eſt ibi aliqd rōnis. Alij aūt ꝙ pmiſſe ex nā rei ſūt vē. ꝯ ār nō. ¶ Sʒ iſti modi ſoluēdi nō euadūt. Prim⁹ nō: q̄ꝛ ſi argumētū fiat in debita forma ⁊ pmiſſe ſūt vē: ſi negatur ꝯ: tūc pdit̄ oīs diſputatio ⁊ inqſitio ſyllogiſta de diuinis: qd̄ eſt icōueniēs. ¶ 2ᵘˢ ēt modus nō valʒ: q̄ꝛ meᵘˢ nō variat̄. ꝓprietas enī accipit̄ ſm idē: ⁊ eēntia ſilr̄: ⁊ illa nō ſūt noīa multiplicia: ⁊ p ꝯn̄s nō eſt fallacia in dictione. nec ēt eq̄: q̄ꝛ vtrūqꝫ accipit̄ ibi ſub eadē rōne. ¶ 3ᵘˢ modus ēt nihil valet: q̄ꝛ ſi illa ſolō eēt bona: ceſſaret oīs inqſitio realis ſyllogiſtica. nā ſp pmiſſe fiūt p intellectū. ḡ iſta nō erit vā ex nā rei: hō eſt riſibilis: q̄ꝛ pmiſſe formant̄ ab intellectu. ¶ 4ᵘˢ modus ēt mi⁹ valet: q̄ꝛ tūc ex veris poterit ſequi fl̄m. Nā poſſibile eſt eē illud qd̄ eſt ex nā rei ſine opōne itellectus: cū ḡ pmiſſe ſunt vere ex nā rei: ceſſante actu itellect⁹ ꝯ nō erit vā: qd̄ eſt icōueniēs. Oēs ēt pmiſſe rōnes pn̄t ꝯfirmari p ſyllī expoſitoriū vbi ceſſant alique de iſtis cauillationib⁹: ſʒ quia de hoc in 8ᵃ diſtin. ſatis dictū eſt. iō pro nunc dimitto. ¶ Cōfirmat̄ ēt p loci a diffōne: q̄ꝛ q̄cūqꝫ ſūt idē diffinitione qcqd p̄dicat̄ de vno ⁊ de alio: ⁊ qcqd vni conuenit ⁊ alteri: ſʒ multa ſūt q̄ dicunt̄ de eēntia ⁊ nō de ꝓprietate. ḡ ꝛc̄. ¶ 2° nālr̄ arguo 4ʳ ſic. accipiēdo regulā in phīa p ſe notā. Qn̄cūcūqꝫ aliqd̄ ſuppoſitū producit aliud p p̄nᵐ qd̄ eſt in eo formalr̄: ipoſſe eſt qd̄ illud p̄nᵐ ſit repugnās ꝓducēti hec eſt p ſe manifeſta: q̄ꝛ tunc nō eſſet in eo: ſʒ pr̄ ꝓducit filiū p p̄nᵐ formale qd̄ eſt in eo ſcʒ p eēntiā. ḡ pr̄i nō repugnat eſſentia: ſʒ pr̄i repugnat filiatio. ḡ eēntia ⁊ filiatio nō ſunt idē omnibus modis. ¶ 2° ſic. Qn̄cūqꝫ aliqd̄ ſuppoſitū ꝓducit̄ formaliter p aliquē terminū qui eſt formaliter in eo: ipoſſe eſt ꝙ ille terminus repugnet ꝓducto: ſʒ filius ꝓducit̄ p eſſentiā non ſolū ſicut per p̄nᵐ ꝓductiuū: ſed ſicut p terminum formalē gnōnis. ḡ impoſſe eſt ꝙ eſſentia repugnet filio preſertim cū per eam ꝓducat̄ tāq̄ȝ p illud qd̄ eſt in eo formaliter. Cōſtat aūt ꝙ pr̄nitas repugnat filio. ḡ pr̄nitas ⁊ eſſentia nō ſūt idem oībus modis. ¶ 3° ſic. Qn̄cūqꝫ eſt aliqd̄ fundamētū qd̄ pōt eē ſine aliquo reſ̄: ille reſpectus nō eſt ſibi oīb⁹ modis idē. iſta pʒ: q̄ꝛ ex hoc ꝓbat̄ mā diſtingui a forma: ⁊ locus a locato: ſʒ eēntia inuenit̄ in aliquo in quo nō eſt pr̄nitas. ḡ ꝛc̄. ¶ 4° ſic. Impoſſe eſt ꝙ in aliqua ſit formalr̄ carentia ſuipſius: ſed diuina eēntia in perſona filij caret paternitate: ⁊ illa

N

Syllo. 4ʳ.

Inſtan̄tia de eſſentiali ad extra.

O

Euaſio 4ʳ.

Impugnō 4ʳ illi⁹ euaſiōis.

P

Q

2. p̄ncipalr̄ arguit phice et hoc 4ʳ nominatur.

Vide Sco. 2. di. 2. q. 5.

A

3° ꝑncipal'r arguit metap. 4ʳ cr. 4. ſpēbꝰ oppōnis Caſu h̄ ꝯcedit

carētia eſt in ea formal'r. ḡ ſi eēt oībꝰ modis idē ꝑnita ti: cētia in filio hr̄et carētiā ſui. ¶ 3° arguo metaphiſice 4ʳ. ꝑ ꝑ relatiue oppoſita. ⁊ hoc ꝑ ſic. Relatiua oppoſitio ſꝑ eſt ad diſtinctū aliq̄ mō: q2 eſt ad aliud: ſ3 cēnᵃ ⁊ ꝓprietas ſunt ad aliud aliq̄ mō: q2 cēnᵃ eſt fūdamētū relōnis: fūdamētū inq̄tū fūdamētū eſt alterꝰ fūdamētū. ḡ fūdamētū eſt rō reᵒᵃ. Silr oē ꝑnᵐ eſt alterꝰ ꝑnᵐ. cēnᵃ aūt diua eſt ꝑnᵐ ḡnōnis. Silr 2°. Eētia eſt terminus. terminꝰ aūt inq̄tū terminꝰ eſt rō reᵒᵃ: ſilr cēnᵃ eſt cōis. relō ꝓpa: q̄ adīuicē dicunt̄. ¶ 2° oñdit̄ illud idē ꝑ nāz ꝯtietatis. Impoſſe eſt ꝙ ꝯtia ſint in eodē ſ3 idē: idē eni ⁊ diuerſū ſūt ꝯtie oppoſita. idētitas aūt ꝯuenit ꝑſonis ſ3 cētiā: diuerſitas ſm relōnē. ḡ cēnᵃ ⁊ relō aliquo mō ſūt nō idē. Eodē mō arguit̄ de vno ⁊ multo. Perſone ſūt vnū in cēnᵃ ⁊ multe in ꝓprietatibꝰ: illa āt ſūt ꝯtia. ſilr de ꝯformitate ⁊ difformitate. Silr 4° de ꝯueniētia ⁊ repugnātia.

B

¶ 3° arguit̄ illud idē ex ꝑuatiuo⁊ oppoſitione. Impoſſe eſt ꝑuatiue oppoᵗᵃ oino eidē ſm idē ſil' ꝯuenire: ſ3 oppoſita ꝑuatiue ꝯueniūt eētie ⁊ reloni. ḡ eētia ⁊ relō nō oībꝰ modis ſūt idē. Minor pȝ 4ʳ. Prio: q2 relō eſt ꝑnᵐ diſtinctiuū: cēnᵃ ꝑnᵐ ꝯueniētie. 2° pſone ꝑ ꝓprietates opponunt̄ nō ꝑ eētiā. 3°. Eētia eſt cōis. relō nō. 4° Eētia eſt ꝑnᵐ fundamentale ꝯſtitutiuū. relō foꝛale tm̄. 4° oñdit̄ ꝓpoſitū ꝑ nāz ꝯdictionis: q2 ipoſſe eſt ꝯdictoꝛia oino de eodē dici: ſed multa extrema pluriū ꝯdictionū dicunt̄ de cēnᵃ ⁊ relōne. ḡ nec'io eētia ⁊ relō nō ſūt oībꝰ modis idē. Maioꝛ vr̄ ꝑ ſe nota. Minoꝛ oñdit̄. Prio: q2 cēnᵃ dr̄ de filiatione: ꝑnitas nō. 2° cētia eſt in ſpūſancto. ꝑnitas nō. 3° cētia eſt ꝑfectio ſimplr̄. ꝑnitas nō. 4° cētia eſt īfinita. ꝑnitas nō: ⁊ ſic de alijs. ¶ Cōfirmat̄. ꝑ ꝑᵐ ꝑnᵐ cōplexū: nō ꝯuenit idē oībꝰ modis affirmare ⁊ negare. Et ſi ponat̄ ꝙ illud ꝑnᵐ teneat in diuis: qꝺ eſt ꝑ ſe notū: habent neceſſario propoſitum concedere.

C

3° arti.

Quātū ad 3ᵐ ꝑncipale vidēde ſunt vie diuerſe: ꝑ q̄s aliq̄ ꝑdictas rōnes euadē conant̄: ⁊ q2 totū pōdus oīum rōnū reducit̄ ad ꝯdictionē: hinc ē ꝙ illi dicē conant̄. Aliq̄ eni ſoluūt ꝑ itellectū deficiētem. Aliq̄ aūt ꝑ itellectū excedētē: q2. ſ. itells diuīus ab eterno fabricauit illā diſtōnē. Aliq̄ aūt ꝑ diſtōnē potētialē. q2 ab eterno fuerūt in poᵃ ad diſtōnē. Aliq̄ aūt ꝑ diſtōnē ꝟtualē.

Modus ſoluēdi dictas ra-tiones: ⁊ ē 4ʳ

Impugnatio hoꝝ modoꝝ ꝓcēdi 4ʳ.

¶ Iſti modi nō valēt. ꝑmꝰ nō: q2 illud qꝺ eſt ꝑ itellectū deficiētē nō fuit ab eterno: ſ3 oīa iſta ꝯdictoꝛia ſaltē multa dicta fuerūt de relōne ⁊ cētia ab eterno: nā ab eterno cētia fuit in filio: ⁊ nō ꝑnitas. ḡ vr̄ ꝙ illud nō ſufficiat. 2ᵒ nō valet: q2 qꝺ vr̄ intuitiue nō ſaluat̄ ꝑ reſpectū rōnis ab aīa fabricatū: ſ3 intells diuīus has ꝯdictiones videt intuitiue. 3° ēt nō ſufficit: q2 ꝯdictio actualis nō pōt ſaluari ꝑ illud qꝺ eſt potētiale. Illō eni qꝺ eſt in actu nō pōt eē rō eiꝰ qꝺ eſt in poᵃ: ſ3 iſta ꝯdictio eſt actualr̄ in deo. ḡ nō ſaluat̄ ꝑ potētiale.

Ecce qꝺ q̄rit ⁊ tāgit hic pla pro ⁊ contra.

D

4ᵒ nō valȝ: q2 illa ꝯdictio q̄ eſt in aliquo formalr̄: nō ſaluatur ꝑ illud qꝺ eſt ꝟtualr̄ in illo: ſ3 illa ꝯdictoꝛia ſunt in deo formalr̄. ḡ ⁊c̄. ¶ Uidētes aūt poſteriores ꝙ iſti nō ſaluāt: rōnabiliꝰ dicūt. Saluāt eni illa ꝯdictoꝛia dicta de eſſentia ⁊ relatione: ꝑꝑ nō idētitatē ꝯuertibilitatis. Dicūt eni ꝙ cētia ⁊ relō nō ſunt ꝯuertibilia: ⁊ ꝑꝑ h̄ non ſunt idē ꝯuertibilr̄: ⁊ ꝑꝑ h̄ ſaluat̄. ¶ Alij aūt dicunt ꝙ ſaluat̄ ꝑꝑ nō idētitatē adequationis. Dicunt eni ꝙ illa nō ſūt adequata. Alij aūt dicūt ꝙ relō aliq̄d ꝯnotat/ qꝺ nō ꝯnotat cētia. Iō aliqua dicuntur de relatione que nō dicunt̄ de cētia: ⁊ econuerſo. Alij aūt dicūt ꝙ relō pōt duplr̄ accipi. vel vt cōparat̄ ad cētiam: ⁊ ſic nulla diſtō. vel vt cōparat̄ ad oppoᵐ: ⁊ ſic diſtinguit̄: ⁊ vt ſic multa poſſunt dici de ea que repugnant eſſentie: ⁊ ecōuerſo. ¶ Iſte ſolōnes ſunt magis rōnabiles q̄ꝫ prime, ⁊ hoc eſt: q2 ꝯcedūt ꝓpoſitū ſaltē implicite.

Mouere Sco. hic ⁊ alibi et alios q̄s noſt.

Idētitas 2ʳ. Alius 4ʳ modus euadēdi dictas ꝯdictiones appētes. Relō i diuis 2ʳ cōparatur.

Explicat q̄n

Prima vr̄ ꝯcedere ꝙ ſit aliqua nō idētitas ex nā rei: ⁊ ꝓbo eundēter ꝙ ex illa ſequat̄ formalis diſtō ſic. Quecūq3 ſūt idē diffinitiue ſūt idē ꝯuertibilr̄: ſ3 cētia ⁊ ꝓprietas ꝑ te, nō ſūt idem ꝯuertibilr̄: ḡ nō ſūt idē diffinitiue. Maioꝛ eſt manifeſta ꝑ locū a diffōne. equalis enim ambitus ſunt. 2ᵃ ēt ꝯfirmat qꝺ intendimus: quecūq3 ſunt idē3 nō adequate: nō ſunt idem oībꝰ modis: ꝙ enim aliquid excedat ſeipſum nō capit intells: ſed illa ſunt hꝰ. ſequit̄ ergo diſtinctio formalis vt prius. 3ᵃ ēt concedit. Naȝ cōnotare ⁊ non cōnotare ſunt vere extrema contradictionis. aut ergo ſūt fabricata ab aīa: ⁊ tūc ꝑ illa nō ſaluant̄ ꝯdictoꝛia realia. vel ſūt ex nā rei: ⁊ tūc hr̄ ꝓpoſitū ſc3 ꝙ eſſentia ⁊ relō nō ſūt oino idē.

E

ſe viamus ſolutiones notā ter ⁊ ſubtilr.

¶ 4ᵃ nō valet: q2 reloni cōparate ad cētiā ⁊ ad oppoſitū cōpetūt extrema ꝯdictionis: ſ3 extrema ꝯdictionis nō pñt cōpetere oino eidē. ḡ relō vt cōparata ad oppoſitū. ⁊ eadē3 relō vt cōparata ad cētiā nō erit oībꝰ modis idē: qꝺ maiꝰ eſt icōueniēs q̄ꝫ de cēnᵃ ⁊ de relōne. Arguo ḡ in forma ſic. Oīs relō vel ꝓprietas cōparata ad oppoſitū eſt incōicabilis: nulla relō vel ꝓprietas cōparata ad cētiaȝ eſt icōicabilis. ḡ nulla ꝓpetas cōpata ad oppᵐ eſt ꝓpetas cōparata ad cētiā.

F

Uide Sco. 4. q. qolibet.

Cōcludit qꝺ itēdit ex dcis

¶ Dico ḡ ꝙ aliqua nō idētitas eſt neceſſario ponēda ex nā rei inter cētiā ⁊ relonē3. ſi ꝑᵐ ꝑnᵐ cōplexū debeat verificari. Uerū eſt tm̄ ꝙ aliqui nō multū intellectu vigētes: negāt illud in diuis: ꝯ quos nō eſt diſputādū: q2 nihil notius ꝯ eos pōt accipi. Si eni vex dicāt. poſſumus dicere ꝙ deꝰ eſt trinꝰ ⁊ nō trinꝰ: ⁊ eſt vnꝰ ⁊ nō vnꝰ: īfinitꝰ ⁊ nō īfinitꝰ.

4. ꝑncipaliter arguit theologice ad idē ⁊ ſit 4ᵐ arnᵐ ꝑncipalē ꝑtractans.

¶ Nūc ē theologice ꝓcedēdū i ꝓbādo ꝓpoᵐ: ⁊ ad h̄ reducit̄ 4ᵐ ꝑncipale in iſta q̄ōne ꝑtractādū. ſ. oñdere ꝙ hec opio eſt de intētione ſanctoꝛū: ⁊ maxime Aug. in lib. de tri. Prima auctoꝛitas eſt 7° de tri. Si cētia eſt ad aliud: iam cētia nō eſt cētia.

G

Ex h̄ arguit̄ ſic. A quocūq3 remouetur ſuperius: ⁊ inferius: ſ3 eē ad aliud eſt ſuperꝰ ad ꝑnitatē ⁊ remouet̄ ab cētia. ḡ ꝑnitas ⁊ relō remouebunt̄ ab cētia aliquo mō. ¶ Si dicat̄ ꝙ ad ꝟificationē dicti beati Aug. ſufficit diſtinctio rōnis: ⁊ ꝑ ꝯñs non opȝ ex illo dicto arguere diſtōnē ex nā rei. ¶ Cōtra. q2 aut locutio ſua eſt vera realr̄: ⁊ tunc habet ꝓpoſitum. ſi aūt ſolū ꝑ opus rōnis remoto ope rōnis hec eſſet falſa: eſſentia nō eſt ad aliud: ⁊ eiꝰ oppoſita vera: ⁊ ita cētia non erit cētia circūſcripto ope intells.

Exclu.

¶ 2ᵃ auctoritas beati Aug. eſt etiā 7° de tri. vbi dicit ꝙ abſurduȝ eſt vt ſubā dicat̄ ad aliud: ſ3 q̄ñcūq3 ſunt aliqua oībus modis idē ex nā rei: vnum ſine abſurditate de alio dr̄. Relinquit̄ ḡ ꝯclō intēta.

Ubi ſꝑᵃ ⁊ alibi.

¶ 3ᵃ auctoritas eſt in eodem 7. Eo filius quo verbū: ⁊ eo verbū quo filiꝰ. nō eo ꝟbū quo ſapientia: q2 verbū nō ad ſe dr̄. ſapiā aūt ad ſe dr̄: ſed eo ſapiā quo eſſentia. eo ḡ mō quo concedit ꝙ ꝟbū eſt filius: ⁊ ſapiā cētia. negat ſapiētiā eē filiū: ⁊ ſic cētiam eſſe filium.

ca. 4.

H

¶ 4ᵃ auctoritas eſt ibidē. Nō aliud eſt deo eſſe ⁊ ſubſiſtere: ſed aliud eſt deo eſſe ⁊ p̄rē3 eē: ſed eſſe ⁊ ſubſiſtere ſm oēs ad minus diſtiguunt̄ rōne. ergo ꝑter opōnē intellectus ꝯcedit ꝙ deo eſſe ⁊ p̄rē3 eē nō ſunt idē.

ca. 6.

¶ Iſtud ꝯfirmat̄ per q̄tuoꝛ regulas euſdē beati Aug. in lib. de tri. poſitas.

Regula 4ʳ. Augu. 5. de tri. ca. 5.

¶ Prima. 5. de tri. In creaturis oē qꝺ nō ſm ſubām dr̄: ſm accidens dr̄: in deo non: q2 nihil in deo ſm accidens dr̄. ⁊ tm̄ non oē ſm ſubām dr̄. Ex hoc arguit̄. Quecūq3 ſunt idē oībus modis: ſi vnum dr̄ ſm ſubām: ⁊ aliud. ſi ḡ eſſentia ipſa ⁊ relō ſint idē oībus modis: ſicut cētia dr̄ ſm ſubām: nō apparet rō quare relō non dicat̄. ¶ 2ᵃ regula eſt in 5°. Quecūq3 dicuntur ſingulariter de diuinis perſonis nullo mō dicuntur ad ſe: ſed ad aliud: vel ad ſeinuicē3. relōnes autem ſunt ea que dicuntur de diuinis pſonis

I singul'r.ğ nullo mō ſūt ad ſe.¶ 3ª regula eſt.ꝙ noībus q̄ relatiue dicūt nō ſignāt ſubā. Tūc ſic. Quecūqꝫ ſunt oīb⁹ modis idē:gcgd ſignāt ꝑ vnū ꝛ ꝑ aliud:ſꝫ cēntia ꝛ relo ſūt hmōi.ğ nomē relonis ſignāt ſubāʒ ꝛ cō.¶ 4ª regula eſt.7.de tri. Qd relatiue dī eſt aliqd excepta relone.ſic ğ pꝫ ꝙ illa fuit vā opio bti Aug. ¶ Cōfirmat̄ etiā iſta opio ex ſolone duoꝝ erroꝝ:ꝛ ex euacuatione rōnū q̄ fiebāt ꝑ illis.¶ Fuerūt eni duo errores ꝫ trinitatē. Un⁹ erat in ſupabūdātia.ſ.Arrij.Ali⁹ in defectu.ſ.Sabellij.¶ Arguit̄ ğ ꝓ ꝑ Sabellio ſic. Perſone diue aut ſe totis ſūt idē:aut ſe totis nō ſunt idē.aut aliquo ſunt idē:ꝛ aliquo nō idē.ſi p̄ mō.ğ in nullo diſtinguūt̄:qꝛ q̄ ſe totis ſūt idē,penit⁹ ſūt idiſtincta:ſi ſe totis ſūt nō idē, illud eſt abſurdū. Relinqt̄ ğ 3⁹ modus.ſ.ꝙ aliquo ſūt ꝯueniāt:ꝛ aliq̄ diſtiguāt:ꝛ ꝑ ꝯñs hꝫ ꝓpoſitū ꝙ in pſona eſt aliqd quo ꝯuenit:ꝛ aliqd quo diſtiguit̄.¶ Si dicat̄ ꝙ ſe totis ſūt idē:nullus pōt negāt qn pī ꝛ filiꝰ ſūt idē in pāternitate.¶ Cōfirmat̄. Aut pī eſt pī eo quo deꝰ: aut nō.ſi nō:hꝫ ꝓpoſitū.ſi ſic.ğ ſicut deitate eſt oio idē cū filio:ita pāternitate:qd ē error Sabellij.¶ Pro Arrio aūt argr̄ ſic. Uel pſone ſe totis diſtinguūt̄:vl nō.ſi ſic: tūc ſeqt̄ ꝙ pſone ſūt p̄mo diuerſe:ꝛ ꝑ ꝯñs alius deꝰ pī: alius filius:alius ſpūſſanctus.ꝓbo.qꝛ ſicꝫ pāternitate pī diſtinguit̄:ita deitate:ꝛ ꝑ ꝯñs ſicut i pāternitate eſt pī diſtinctiuꝰ:ita in deitate:ꝛ ſic nō eadē deitas.¶ Si dicas ꝙ nō ſe totis diſtinguūt̄:ſꝫ aliquo ꝛ aliquo mō hꝫ ꝓpoſitū.¶ Cōfirmat̄ ſicut prius. Quia aut eodē pī eſt pī ꝛ deus:aut nō.ſi eodē cū pāternitate pī diſtinguat̄ a filio.ğ ꝛ deitate.ſi nō:hꝫ intētū. Nūc ğ ꝯcedēdū eſt ꝙ aliq̄ nō idētitas ſit inter illa q̄ ſunt infra eādē pſonā ex nā rei: ſm ſniam Aug.¶ Sꝫ ꝫ ꝯnē arguo. Qꝛ ita ſimplr̄ ſimplex eſt pſona ſicut cēntia.ergo eq̄ vna ꝛ tāta idētitate eadē:ſilr̄ eque ſingularis:ꝛ de multis talib⁹ argr̄.¶ Dico ſicut dixi diſtōne 8ª in mā de attributis.poſita pluralitate n̄ ſeqt̄ cōpoſitio. Un̄ facio ꝯſile argᵐ. Ita ſimplex eſt trinitas ſicut cēntia.ğ ſicut cēntia eſt vna totaliter:ita trinitas pſonaꝝ.nō ſeqt̄:ſicut pꝫ. ¶ Ad argumentum patet.

[Margin notes, left column:] a.1. — Errores duo oppoſitos de trinitate ꝛ rōnes pro eis euacuat. — Pro ſabellio — K — Pro arrio. — M.lab ꝯcedēdum. Reſolo.q. Obo. L — Pluralitas q̄ eſt in diuinis nō arguit cōpoſitionem.

¶ Queſtio. II.

Utrum eſſentia ꝛ ꝓprietas diſtinguātur ſm rōnem formalē non fabricatā ab intellectu. Qꝫ nō.qꝛ ois ratio eſt fabricata ab aīa. ¶ Contra.qꝛ relationis ratio eſt diffinitio que eſt extra aīam: ſed diſtinguuntur diffinitione.ergo ꝛc̄.

Hic introducit̄ vnus modus dicēdi tenens partem affirmatiuā:ſꝫ tamē addit ꝙ nō eſt niſi vna formalitas vel rō formalis:ſaluat tn̄ oīa q̄ adducunt̄ cōtra alios ꝑ defectū alic⁹modi idētitatis.¶ Cōfirmat̄.qꝛ neſcierūt videre iſti de iſto mō tenēdo ꝙ ſint ibi extrema diſtincta ꝛ diſtincte rōnes formales ꝛ gdditatiue:qn oīa q̄ adducunt̄ de ſimplicitate diuina cōcludāt ꝫ eos ſi ponerent̄. ¶ Apparet aūt mihi ꝙ ꝫ iſtū modū dicēdi ſint oīa icōuenētia q̄ vitare intēdit. Nā ꝓpter h̄ ponit̄ ille modus vt vitetur illa opio q̄ eſt de diſtōne rōnis:qꝛ ſm illā nō poſſūt ſaluari ꝯdictoria q̄ dicunt̄ de iſtis.ſ.de cēntia ꝛ relone. Tūc eodē mō arguit̄ ꝫ iſtū modū:ſicut ꝫ illū alium de diſtōne rōnis fuit argutū:ꝙ.ſ.nō poſſunt contradictoria ſaluari. Jō cōtra illū modū arguo primo accipiēdo p̄ᵐ pnᵐ cōplexū:eidē ſm idē nō ꝯuenunt extrema ꝯdictionis accipiēdo idē ſm idē oīb⁹ modis:ſꝫ cēntie ꝛ relationi ſm rōnes ſuas gdditatiuas applicant̄ extrema ꝯdictionis.ğ nō hn̄t eādē rōnē formalē gdditatiuam.ma.pꝫ.mi.ꝓbat̄:qꝛ in rōne gdditatiua cēntie icluditur eē ad ſe:in rōne diffinitiua relonis eē ad aliud.ğ diſtinguūt̄ ſm ſuas rōnes diffinitiuas.¶ Sꝫ dī ad h̄ ꝙ lꝫ

[Margin notes:] Op. alio⁹ rum Quere noiales ꝛ mercolū — M — Impugn⁹ 4ᶠ notabilis. — Modus op. predicte. — Cunāo.

de eodē diffinitiue oīb⁹ modis eodē nō poſſint extrema ꝯdictionis verificari:tn̄ de eodē diffinitiue nō oīb⁹ modis eodē nō eſt icōueniēs ea vificari.¶ Sꝫ ꝫ hec arguo 4ᶠ. Prio ſic. Quecūqꝫ applicāt̄ extrema ꝯdictionis ad rōnes formales nudas añ oēm modū:ꝙ pꝫ ꝙ in rōnib⁹ ſit diſtō vt ꝓcedūt modū;ſed extrema ꝯdictōis applicant̄ gdditatiue rōni eēntie ꝛ gdditatiue rōni relationis añ oēm modū.ğ in ipſis gdditatiuis rōnibus eſt nō idētitas.minor pꝫ:qꝛ diffinitiua rō cēntie eſt ad ſe.relonis aūt rō eſt ad aliud.¶ 2⁹ ſic. Quecūqꝫ diſtinguūt̄ formalr̄ diſtinguūt̄ a poꝛi:ſed relo ꝛ cēntia diſtinguūt̄ formalr̄.ğ diſtinguūt̄ a poꝛi:ſꝫ diſtō ꝑ quecūqꝫ modū eſt a poſteriori.ğ diſtō ꝑ modū nō ſaluat. ¶ 3⁹ ſic. Quecūqꝫ extrema ꝯdictōis applicant̄ alicui ꝑ aliquo ſigno:impoſſe eſt ꝙ ſaluet̄ illa ꝯdictio ꝑ aliq̄ poſteriori vel per aliqd adueniens in ſigno poſteriori: illa de ſe eſt manifeſta.¶ Sꝫ eſſe ad ſe ꝛ nō eſſe ad ſe ſunt extrema talis ꝯdictionis:q̄ applicant̄ rōnib⁹ formalib⁹ cēntie ꝛ rlonis añ oēm modū ğ ſeqt̄ rōnes formales.ğ ꝑ iſtas nō pōt ſaluari.¶ 4⁹ ſic. Impoſſe eſt ꝙ p̄ᵐ fundamētū vtriuſqꝫ extremi ꝯdictionis ſit idē pro illo ſigno ꝑ quo applicant̄ ſibi extrema:ſꝫ p̄ma fundamēta iſtius ꝯdictionis eē ad ſe ꝛ nō eē ad ſe ſūt rōnes diffinitiue cēntie ꝛ relonis.ğ ꝑ illo ſigno ꝑ quo applicant̄ extrema nō ſūt idē.ğ ꝛc̄. ¶ 2⁹ pncipalr̄ arguitur ſic. Ois diſtō formalis ſpecificat̄ a ſuis pncipijs diſtinctiuis:ſꝫ illa dī diſtō formalis:ğ ſpecificat̄ a principijs diſtinctiuis formalib⁹:ꝛ ꝑ ꝯñs illa diſtinguūt:illa autēʒ ſūt rōnes gdditatiue.¶ 3⁹ ſic. Impoſſe eſt ꝙ de aliquo ſubo aliqd negēt̄ niſi ſit in illo ſubiecto rō formalis negādi:ſꝫ de cēntia negat̄ eſſe ad aliud.ğ eſt rō in ea iſti⁹ negationis.illa aūt non poteſt eē ratio formalis pāternitatis:ğ ꝛc̄.¶ 4⁹ ſic. Quecūqꝫ ſunt aliqua duo q̄ hn̄t eādē rōnē diffinitiuā:gcgd dī in gd de vno ꝛ de alio.iſta ſtatis pꝫ:qꝛ nihil dī in gd de aliquo niſi ꝑ rōnē diffinitiuā, ꝓdicata eni gdditatiua ſunt ꝓdicata diffinitiua:ſꝫ ꝑ te, eſſentia ꝛ relo hn̄t eādē diffinitionem.ğ gcgd dī in gd de vno ꝛ de alio dī:illud aūt eſt falſum:qꝛ multa ꝓdicata gdditatiua dicūtur gdditatiue de cēnª q̄ nō dicūtur de relone:ſicꝫ dictū eſt.¶ Cōfirmant̄ iſta argumēta q̄druplici via.ſ.diffōnis, diuiſionis, oppōnis, ꝛ demōſtrationis. Per viā diffōnis pꝫ:qꝛ nō eadē ꝓdicamēta gdditatiua dicunt̄ de vtroqꝫ gdditatiue:ſicꝫ dictus eſt. ¶ 2⁹ ꝑ viā diuiſiōis ſic. Quecūqꝫ aliqd cōe diuidit per diras gdditatiuas oppoſitas:gcgd cadit ſub altera differētiarū hꝫ aliā diffōnē ab eo qd cadit ſub oppoſita:ſꝫ ens diuidit̄ ꝑ abſolutū ꝛ reſpectiuū. Cōſtat aūt ꝙ cēntia cadit ſub abſoluto:relo autēʒ ſub reſpectiuo.ğ diffō relonis neccio eſt alia a diffōne eſſentie.maior eſt manifeſta ꝛ ꝑ ſe nota:qꝛ variata altera dnarū gdditatiuaꝝ variat̄ diffō.¶ 3⁹ ꝑ viā oppōnis:qꝛ nulla diffō gdditatiua ꝛ formalis:ꝛ cū hoc irreſolubilis pōt rōnes oppoſitas cōprehēdere:ſed eſſe ad ſe ꝛ ad aliud ſūt rōnes oppoſite.ğ diffō cēntie nō pōt eas cōprehēdere. ¶ 4⁹ ꝑ viā demſonis. Quecūqꝫ aliq̄ ſūt idē diffōne:gcgd eſt demſabile de vno ꝑꝑ gd:ꝛ de alio:ſꝫ demōſtrat̄ aliqd de diuina eſſentia qd nō demōſtrat̄ de relone.ğ nō ſūt idē diffinitiue. Maior ē manifeſta:qꝛ diffō eſt mediū. vbi ğ eadē diffō ibi idē mediū:ꝛ ꝑ ꝯñs eedē ꝯnes concluderent̄. Minor pꝫ:qꝛ ifinitas cōicabilitas ꝛ multa talia pñt demſari de cēntia ꝛ nō de relone. ¶ Dico ğ motus ex iſtis tāq̄ ex illis q̄ me ꝯuincūt:ꝛ motus ex dictis docto.noſtri q̄ vt mihi apparet:alr̄ nō pñt ſaluari: ꝙ neccio eſt ponēda diſtō īter rōnes gdditatiuas eſſentie ꝛ relonis.illa aūt diſtō dī gdditatiua:qꝛ inter rōnes gdditatiuas:ſꝫ ſpecificat̄ ꝛ explicat̄ ꝑ hoc.ſ.ꝙ aliqd dī in p̄mo

[Margin notes, right column:] N — De eodē diffinitiue. Impugnatio cnaſionis 4ᶠ. — O — Relo ois ſpecificat ab extremis. — Uide ſco.l.3. q.1.ꝛ vbi ibi notam. P — Confirmatio 4ᶠ ex via qua druplici ꝓcedens. — Ueritas. — Q — Op. ꝓpria. Scotus Eſſentiā ꝛ relationē diſtingui gdditatiue ex nā rei ꝛ formaliter.

A
Obijcitur 4ᵒʳ

A.l.nō aũt ſʒ ſm quid.

in p̄mo mō dicēdi ꝑ ſe de vno qđ nō dr̄ de alio. ¶ Sʒ cōtra iſtā 4ᵒʳ. Primo ſic. Quicqđ aliqb᷒ ꝯuenit ex rōnibus formalib᷒ eoꝝ: ſimplr̄ eis ꝯuenit: ſed diſtō ꝯuenit eis ex eoꝝ rōnib᷒ formalibus. ergo ſimplr̄ erūt diſtincta: ⁊ idē aūt ſm qđ. ¶ 2ᵒ ſic. Quecūqʒ ꝯueniūt a priori: p̄ncipalius ꝯueniūt q̄ȝ que a poſteriori: ſʒ diſtō eis cōuenit a priori: q2 ꝑ rōnes diffinitiuas: idētitas a poſteriori: q2 ꝑ realitatē vel infinitatē q̄ ſunt modi poſteriores. ğ ⁊c̄. ¶ 3ᵒ ſic. Quecūqʒ p̄dicant̄ de ſeinuicē in abſtracto: illa eādē diffōnē h̄nt: ſʒ iſta eſt vera p̄dicatio: p̄nitas eſt eēntia. ergo diffinitio vnius eſt diffinitio alteri᷒: ⁊ ꝑ ꝯn̄s diffōne nō diſtinguunt̄. ¶ 4ᵒ ſic. A quocunqʒ ſimplr̄ negat̄ diffinitio oppoſita ⁊ diffinitū ſimplr̄: ſed a diffinitione p̄nitatis negat̄ diffinitio eēntie. ergo ab eſſentia ſimplr̄ negabit̄ p̄nitas. ergo eſſentia non erit p̄nitas. ¶ Ad p̄ᵐ dico ꝙ duplr̄ pōt aliquid cōpetere alicui ex rōne ſua formali. vel q2 eſt de rōne eius diffinitiua: ſicut aīal eſt de rōne diffinitiua hominis: ⁊ ſic verū eſt ꝙ tale ꝯuenit diffinito ſimplr̄. Alio mō ꝙ ſequatur rationē formalē: ⁊ ſic intelligēdo nō opʒ: q2 homini ex ſua rōne formali ꝯuenit nō riſibilitas in aliq̄ ſigno: nō tñ dicitur nō riſibilis ſimpliciter. ſic eſt de diſtōne reſpectu relationis ⁊ eſſentie. ¶ Ad 2ᵐ ꝯcedo ꝙ eēntia ⁊ relō a priori diſtinguunt̄: ⁊ ſolū ſunt idē a poſteriori: vñ non habeo pro incōueniēti ꝙ aliqua que ꝯueniunt a priori alicui nō ſunt tāta quāta ſunt illa q̄ ꝯueniunt a poſteriori. Vñ lʒ eis diſtō ꝯueniat a priori: nō tñ ſequitur ꝙ ſit tāta quāta eſt idētitas q̄ eis ꝯuenit a poſteriori: ſicut nō riſibile prius ꝯuenit hoi q̄ȝ riſibile: ⁊ tñ magis ſimplr̄ loquēdo: hō eſt riſibilis q̄ȝ nō riſibilis: imo eſt riſibilis ſimplr̄: ſʒ tñ nō riſibilis cū modificatione. ſic iſta ꝯueniunt ſimpliciter: ſed tñ diſtinguunt̄ cū modificatione. ¶ Si dicas ꝙ ſaltē p̄ncipali᷒. Dico ꝙ nō ſeqt̄: q2 q̄ a poſteriori cōueniūt ſunt ſepe p̄ncipaliora. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ maior eſt abſtractio qdditatis eēntie ⁊ quidditatis ⁊ relōnis q̄ȝ ſit eſſentie ⁊ relōnis. Vñ lʒ ꝑꝑ maiorē abſtractionē qdditas eēntie poterit negari a qdditate relōnis: tñ eēntia non negabit̄ a relatione. ¶ Ad 4ᵐ dico eodē mō ꝙ diffō plus abſtrahit interdū q̄ȝ diffinitū. ⁊ rōne huius: diffinitio negabitur a diffinitione: ⁊ tamen nō diffinitum a diffinito. ſic in ꝓpoſito de eēntia ⁊ relōne. ¶ Intelligēdū eſt ergo ad euidētiā iſtoꝝ: ſicut dictū fuit hoc anno ſepe: ꝙ aliqñ fit abſtractio ꝑ noīa p̄marū intētionū: ⁊ iſto mō nūq̄ȝ fit tāta abſtractio ꝙ eſſentia neget̄ a relōne: imo ſp̄ eēntia eſt relō ⁊ eꝯ. Silr̄ ſtādo infra illa noīa: ſemꝑ diffō dicitur de diffinito: ſicut cū dico albedo eſt color. Aliqñ aūt fit abſtractio ꝑ noīa ſecūdaꝝ itentionum: cuiuſmodi ſunt quidditas diffinitio ⁊ talia hui᷒. ⁊ iſta eſt maior q̄ȝ p̄or abſtractio. ⁊ rōne huius: qđ p̄us nō poterat negari nūc poteſt. vñ iſta pōt negari. diffō eſſentie ē diffō relōnis ⁊ econuerſo: ⁊ ſilr̄ de qdditate: ſicut pʒ in exēplo de diffinitione ⁊ diffinito: nam lʒ albedo ſit color: tñ diffō albedinis non eſt diffinitio coloris: nec quidditas albedinis eſt qdditas coloris. ſic dico in ꝓpoſito. ¶ Sed hic occurrūt diffic. Prima qđ eſt illa diſtō quā ponis inter eſſentiā ⁊ ꝓprietatē. vtrū ſit eis aliquid appoſitū. ¶ Dico ꝙ eſt reſpect᷒ fūdamētalis nō actualis. vñ diſtinctio illa nō eſt eis aliquid appoſitū niſi talis habitudo. ¶ 2ᵃ diffi. vtrū talis diſtō ſit poſitiua. Doctor nr̄ vʒ vtrū iſta negatiua: ſunt nō idē. ego concedo diſtōnē nō actualem ſed fundamentalem. nō ſuppoſitoꝝ vel reꝝ ſed precipue ipſarum quidditatū ⁊ diffinitionū. ¶ 3ᵃ diffi. eſt: vtrum ſit concedendū ꝙ ſit diſtinctio ſm qđ vel ſimpliciter. ¶ Dico ꝙ dicendū eſt ⁊ concedēdū ꝙ ſunt diſtincta ſm quid ⁊ non ſimpliciter. ¶ Ad cuius euidentiam eſt ſciendum ꝙ predicatio de diſtinctione equipollet p̄dicationi de negōne idētitatis. Regula autē eſt in logica ꝙ ad verificationē vniuerſalis opʒ ꝙ oēs ei᷒ ſingulares ſint vere. ad falſitatē aūt ſufficit falſificatio vnius p̄ticularis. Indefinita vō ex vno verificatur: ꝑ oēs aūt falſificat̄: ita ꝙ oppoſito mō ſe hʒ ad vniuerſalē. eēntia aūt ⁊ relō in oībus ſunt idē: in vno aūt tñ ſūt nō idē: ⁊ iō dōm eſt ꝙ diſtiguunt̄ ſm qđ. ¶ 4ᵃ diff. eſt. vtꝝ illa diſtō hēat extrema. Dico ꝙ apparet mihi ꝯdictio ponē diſtōnē ſine extremis: ſʒ tñ illa diſtō non refert̄ ad extrema ſimplr̄ ſūpta: q2 ſimplr h ē h: ſʒ ad modū extremoꝝ. ſ. foīalr̄ tñ. ¶ Ad argᵐ pʒ. Qō. III.

A.l.ſʒ ab eēntia negat̄ diffō p̄nitatis ſimplr̄. ergo ⁊c̄. vel foīa alio mō ſic. quandocūqʒ a diffinitione vni᷒ negat̄ diffō alteri᷒: ⁊ diffinitū a diffinito. Ex rōne ſua foīali aliquid cōpetit̄ alicui ꝯtingit duplr̄.

B
Quia diſtō a priori ⁊ identitas a poſteriori ꝯueniūt eēntie ⁊ relōni: ſe eādū tñ p̄ncipaliter ⁊ ſimpliciter: ⁊ p̄ᵐ ſm qđ ⁊ minus p̄ncipalr̄ ꝯuenit: ⁊ ē doctrina valde ſinglaris quā hi examinabūt. Vide Sco. h in repoꝛtatis.

C
Magis abſtractē p̄ſcidunt qdditates q̄ȝ h̄ma qdditate.
Abſtractio maior ꝑ noīa ſcđe itētōnis minor aūt ꝑ noīa p̄me itētionis: qđ ſupra ē dictū.

D
[illegible] tū de humanitate ⁊ diffōne hoīs: ⁊ dic ꝯſequēter.

D. duplex. Diſtō ē reſpectus fundamētalis. Scđa. Cōcedit̄ i diuinis ncdū ñ idētitatē: ſed diſtōnē: fūdamētalem tñ. Contra extrema ſunt actu. dic ꝯtr̄ hic. ꝑla addēdo. Eſſentiam et relōnē ſʒ qđ diſtingui.

E
Notabilis reſolutio.
Regula logicalis.
Alia ⁊ indefinita oppoſito mō v̄ificant̄ ⁊ falſificantur.
Vide Sco. h in repoꝛtatis.

V Trum relō diuina vltimate abſtracta p̄dicet̄ de eſſentia dīna. Qꝫ ſic. q2 vnū p̄dicat̄ de alio idētice: ſʒ talis p̄dicatio eſt extremoꝝ abſtractorum. ğ ⁊c̄. ¶ Contra vltimate abſtractum non eſt vt ſic niſi ipſummet. ¶ Hic ſunt duo dubia videnda. p̄mum de queſito. 2ᵐ de attributis.

Arti. 5. met.

F

Quātū ad p̄ᵐ dicūt aliq ꝙ ſic. q2 p̄dicatio idētica nō fit niſi in abſtracto: iſta p̄dicant̄ de ſeinuicē idētice. ſeqt̄ ğ ꝙ in abſtracto. ¶ Sʒ ꝯ arguo 4ᵒʳ. Primo ſic. Illud qđ ꝯuenit alicui in vltimata abſtractiōe: ꝯuenit ſibi ex ſua rōne foīali: q2 vltimata abſtractione deparat̄ rō foīalis ab oīno alio ⁊ ipſamet remanet: q2 a ſua rōne foīali nihil pt̄ abſtrahi: ſʒ p̄nitas abſtracta vltimata abſtractōe nō eſt eēn᷒. Maior eſt declarata. Nā ſi aliqđ aliō remāeret p̄ter ſuā rōnē foīalē tūc poſſet vlteri᷒ illa rō foīalis abſtrahi ab illo: ⁊ ꝑ ꝯn̄s p̄ma nō erit abſtractio vltimata. Minorē ego ꝓbo. quia qcqđ ꝯuenit alicui ſm ſuā rōnē formalē: ꝯuenit nō habēti illā rōnē. eadē aūt rō diffinitiua ⁊ foīalis inuenitur in relōne dīna vt relō eſt. vel in p̄nitate dīna vt p̄nitas eſt. ⁊ in p̄nitate creata: q2 vniuoce de eis p̄dicat̄. ğ rō foīalis p̄nitatis q̄ eſt in creatis eēt eadē eēntie diuine. ¶ 2ᵒ ſic. Qn̄cūqʒ aliqđ conuenit alicui in vltimata abſtractiōe ꝯuenit ſibi reduplicatiue: q2 reduplicatio ē nota ꝑſſionis: ſʒ ꝑ te, p̄nitas in vltimata abſtractiōe ſumpta eſt eſſentia. ğ p̄nitas inquātū p̄nitas eſt eēntia: ⁊ ꝑ ꝯn̄s oīs p̄nitas. ¶ 3ᵒ ſic. Si p̄nitas i vltimata abſtractione eſt eſſentia. aut inquātū p̄nitas: ⁊ ſic qđ p̄us ſcʒ ꝙ oīs p̄nitas. aut inq̄ȝtū hec: ſed rō hecceitatis eſt extra rōnē formalē paternitatis. ergo ſm ſuam rationem formalem ꝑciſe acceptaʒ non eſt eēn᷒. ¶ 4ᵒ ſic. Qn̄cūqʒ aliqđ accipit̄ in vltimata abſtractione accipitur foīalr̄: ⁊ qcqđ eſt, vt ſic, eſt formalr̄. Sʒ ꝓprietas vl̄ relō accepta in vltimata abſtractione eſt eēn᷒. ğ eſt formaliter eēntia: qđ ipſi negāt. ¶ Iō dico ꝙ nō opʒ ponere nec̄io ꝙ illa accepta in vltimata abſtractione vnū p̄dicet̄ de alio. ¶ Et ꝯfirmo ꝑ dicta docto. ⁊ per dicta eoꝝ ſic. Qn̄cūqʒ aliqua ita ſe h̄nt ꝙ diffinitio vni᷒ nō eſt diffinitio alterius. hec diffinitio nō eſt illa: ſʒ ꝑ doc. ⁊ per te: diffinitio relōnis non eſt diffinitio eēntie. Vñ dicit doctor. ſi diffiniretur relō: non aſſignaret̄ ſibi illa diffinitio que aſſignaretur eſſentie. Maiorē ego oſtendo per p̄mum p̄ncipium cōplexum. ſi enī nō eſt vera ſequitur ꝙ de eodem indiſticte cōtradictoria dicantur: quia ſit diffinitio eſſentie. a. diffinitio: relationis ſit. b. Tūc ſic. idē omnino eſt, ꝑ te, a. ⁊ b: vel ſaltē vnum de alio predicatur vt ſic acceptum. Arguo ergo ſic. b. nihil aliud eſt niſi diffinitio relationis: ſed. a. per te, eſt. b. ergo. a. que erat diffinitio eēntie eſt diffinitio relationis. Si enī. a. eſt. b. ⁊ b. eſt diffinitio relationis reliquitur ꝙ. a. eſt diffinitio relationis: quod tamen ipſi negant. Sequeretur enim ꝙ. b. eſſet diffinitio relationis: ⁊ nō eēt diffinitio relōnis: que ſunt contradictoria. ¶ Di

Pima artī.
Op. aliorum
Impugn᷒ 4ᵒʳ
Vltimata abſtractio que?

A.l. ſm ſuā rōnē foīalem nō eſt ⁊c̄.

G
Maior᷒

H
Op. propria.
Relōnē vltimate abſtractā nō p̄dicari de eēe nec econtra.

Scot. h ⁊. 2. di. h᷒ ⁊ alibi.

I

Ordo notabi lis ſed an me re ſcoſeq̄t cō ſidera bñ pō derādo.

Sig^m 4^r cōſiderādi relōne in diuis.

Nota qđ q̄rit de hecceitate: ſʒ inſtāciaȝ cō ſidera.

Eēntia cōſideraṫ ſcōm ſig^m quadruplex.

eo ğ ꝙ aliq̄ abſtractio eſt ī qua vnū nō ꝑdicaṫ de alio. ¶ Intelligēdum tñ hic ꝙ opʒ imaginari q̄tuor ſigna. Primū in quo relō eſt relō ſm q̄dditatē ſuā: ⁊ ſic reſpicit fundamētū in cōi. ¶ 2^m ſignū eſt in quo pānitas eſt hec: ⁊ vt ſic reſpicit hoc fūdamētū. ¶ 3^m ſignū eſt in q̄ pānitas eſt nō ſolū fūdamētū: nec ſolū h^o fundamētū: ſʒ fundamēti īfiniti. Nā hecceitas eſt magis ītrinſeca. infinitas eſt extrinſeca magis: ⁊ p̄ ꝯñs poſterior. ¶ 4^m ſignū eſt in quo relō ꝯſideraṫ in fundamento h̄ infinito exñti ⁊ reali. ¶ Et iſta ſm ſigna q̄ cōpetūt eēntie colliguṫ: qꝛ eēntia eſt ꝑ eēntia. Scdo eēntia eſt hec. Tertio eēntia eſt hec infinita. Quarto eēntia eſt hec infinita exñs ⁊ realis. Eodē mō eſt de relōne: ꝙ hʒ q̄tuor ſigna prius dicta: ſm q̄ relō aliū ⁊ aliū ordinē hʒ ad eēntiā. ¶ Ad ꝓpoſitū applicādo: eēntia in p̄mo ſigno non ꝑdicaṫ de relōne nec ecōtrario: ſʒ vnūqđqʒ eorum eſt ipſummet. In ſcdo ēt ſigno vnū de alio nō ꝑdicaṫ: quia

K

adhuc nō eſt cā alic^9 idētitatis rōne cui^9 vꝫificeṫ ꝑdicatio. ¶ In tertio aūt ſigno vnū ꝑdicaṫ de alio idētice: qꝛ in illo ſigno itell'r ꝑ īfinitas q̄ eſt rō idētitatis: ⁊ non in duob^9 p̄mis. ¶ In 4° aūt vnū de alio ꝑdicaṫ rōne illi^9 modi. ſ. realitatis vel exiſtentie que eſt in eis.

Tñ in. 3. ⁊. 4 ſigno vtriuſqʒ relōnē de eēn^a ꝑdicari.

2ª articl.

Secūda pars h^9 q̄ōnis eſt videre illud idē de attributis: qđ viſum eſt de eēntia vtꝫ. ſ. attributa poſſint ſic abſtrahi ꝙ in illa abſtractione vnuʒ de alio nō ꝑdiceṫ. ¶ Et q̄ntū ad h̄ dicūt aliq ꝙ non, ſic̄ prius dicebāt ð eēntia ⁊ relōne. ¶ Sʒ ꝯ̄ h̄ arguo 4^r.

Qđ aliorum Impugn^o 4^r rōnibus.

Primo ſic. Qñcūqʒ aliqđ ꝯuenit alicui a priori ⁊ aliud a poſteriori: illud qđ ꝯuenit ei a poſteriori nō ꝯuenit ſibi in vltīata abſtractiōe: qꝛ abſtractio eſt a poſteriori ad prius: iſta eſt aūt vltimata abſtractio: q̄ ita ꝯſiſtit ī priori ꝙ nihil hʒ de poſteriori: ſʒ iuſtitie nō ꝯuenit eē idē bonitati inquātū iuſticia eſt: ſʒ inquātū talis: vel inquātū hʒ eē tale: vel eſſe hanc: q̄ ſunt poſteriora: ⁊ a poſteriori ꝯueniūt iuſtitie: ğ in vltimata abſtractione nō ꝯueniūt: ſʒ ꝑ q̄cūqʒ abſtractione iuſtitie nō ꝯuenit cā idētitatis ſue ad bonitatē: nec ꝯuenit ſibi idētitas: ſʒ vnū nō ꝑdicaṫ de alio niſi rōne idētitatis: ğ in vltimata abſtractione vnū de alio nō ꝑdicabiṫ. Maior fuit declarata ex rōne vltimate abſtractionis. Minor pʒ: qꝛ iuſtitia prius eſt iuſtitia q̄ʒ ſit infinita vel q̄ʒ ſit hec. ſūt eni modi itrinſeci iuſtitie: q naāli ordine eam ꝯſequunṫ. ğ ⁊c̄. ¶ 2° ſic. Qđ ꝯuenit alicui ꝑ accñs: ſibi nō ꝯuenit ī vltimata abſtractione: ſʒ intellectui ꝯuenit ꝑ accñs ꝙ ſit volūtas ſicut iferius accidit ſupiori: ſic̄. ſ. hoi accidit ꝙ ſit hic hō. igiṫ ſibi nō ꝯuenit in vltimata abſtractione. Maior ē nota: qꝛ vltimata abſtractio abſtrahit ab his q̄ īſunt in 2° mō. ğ multo magis ab his q̄ īſūt ꝑ accñs q̄cūqʒ mō

L

M

accipiaṫ ꝑ accñs: ſiue vt accñs accidit ſubo: ſiue vt iferi^9 ſupiori. Mi. declaro: qꝛ ſi itellectui ꝑ ſe incēt ꝙ eēt volūtas ſiue in p̄ mō ſiue in 2°: tūc ois itell's eēt voluntas. de p̄ mō eſt certū. de 2° mō ēt pʒ: qꝛ ex q̄ q̄dditas ē eadē ī oīb^9 intellectib^9: ꝑ ꝯñs ꝑ ſe paſſio demr̄abil' eadē eſſet. ¶ 3° ſic. Qñcūqʒ aliqđ diuiſum diuidiṫ ꝑ aliqua diuidētia: illud qđ ꝯuenit diuiſo ꝑ alterū diuidētiū: nō ꝯuenit ſibi in vltimata abſtractione: ſʒ ſapīa diuiditur ꝑ finitū ⁊ infinitū: ꝑ infinitū aūt ſibi cōpetit eē idē bonitati: ğ ſapie nō ꝯuenit in vltimata abſtractiōe. Ma. vr̄ eē de ſe nota: qꝛ ſi abſtrahat a diuidētib^9: magis abſtrahit ab eo qđ ſibi cōpetit rōne diuidētiū. Mi. ꝯcedi tur ab oībus opināīb^9. ¶ 4° ſic. Qñcūqʒ aliqđ ꝯuenit alicui ſolū ꝑ modos itrinſecos: amotis illis ſibi nō cōpetit. ſʒ vnitas idētica ꝯuenit attributis ſolū ꝑ infinitatē: q̄ eſt modus itrinſecus. Cōſtat āt ꝙ nō ꝯueniūt iſti modi in vltīata abſtractione. ğ ⁊c̄. ¶ Dico ğ ꝙ ſi attributa

Qđ. ꝓpria attributa de

vltimate abſtrahanṫ: nullo mō vnū de alio ꝑdicatur. ¶ Hoc āt declaraṫ ponēdo illa q̄tuor ſigna: q̄ ponunṫ in eēntia ⁊ relone in attributis. In p̄ eni ꝯſideraṫ itell's vt itell's eſt. In 2° intell's vt hic: ⁊ adhuc iſtis duob^9 modis vnū ð alio nō ꝑdicaṫ: qꝛ adhuc nulla cā idētitatis. In 3° ꝯſideraṫ itell's infinit^9: ⁊ qꝛ īfinitas eſt cā vnitatis idētice: hinc eſt ꝙ vnū ꝑdicaṫ de alio idētice in 3° ſigno. In 4° aūt ſigno ꝯſideraṫ intell's vt exñs realr̄: ⁊ iſto mō de volūtate ꝑdicaṫ rōne vnitatis realis. Arguitur ğ ſic. qđ ꝯuenit itellectui ꝑ poſterius nō ꝯuenit ſibi in vltimata abſtractione: identitas ſui ad alia attributa eſt hō. qꝛ in 2° ſigno ⁊ in 4°: ğ ⁊c̄. ¶ Sʒ hic ſunt dif. Prima eſt de eo qđ doc. ſepe dicit. ſ. ꝙ quātūcūqʒ fiat abſtractio: vnū de alio ꝑdicaṫ ꝑdicatione idētica. Dico ꝙ q ꝑciſe ad v̄ba intēdūt: ⁊ nō ad itētionē: quā opʒ hīc ſequētē p̄n^9 ſua: dicūt ꝙ de itētione ſua fuit ſicut ſonāt v̄ba: nō tñ mihi apparet ꝙ illa poſſint ſentiri. Jō dico ſicut fuit dictū ſepe ſupius: ꝙ duo ſūt ſigna abſtractionū. Quedā eni abſtractio fit ⁊ denotaṫ ꝑ noia p̄marū intētionū: ⁊ tūc ꝯcedo ibi ꝙ ſonāt v̄ba doc. ꝙ qñcunqʒ fiat talis abſtractio ſtādo ſꝑ in noīb^9 p̄maꝝ itētionum ſꝑ vnū de alio ꝑdicaṫ: ſicut hec eēntia eſt paternitas. ¶ Alia aūt abſtractio eſt q̄ denotaṫ noīb^9 ſcdaꝝ itentionū: ⁊ tūc dico ꝙ talis abſtractio pōt fieri ꝙ illa de ſe inuicē nō ꝑdicanṫ: vñ hec diffō nō eſt illa: nec hec q̄dditas eſt illa: nec hec formalitas illa: vl' rō formalis eſt illa. Vñ doc. dic̄ ꝙ lʒ albedo ſit color: tñ diffō albedis nō eſt diffō coloris: vel q̄dditas vel rō foīalis vni^9 nō eſt alterius. ¶ 2° diffi. q̄re nō pōt fieri vltimata abſtractio ꝑ noia p̄maꝝ intētionū. Dico ꝙ h^9 rō eſt: qꝛ ſtādo ſꝑ in noīb^9 p̄maꝝ intētionū: ꝯcerniṫ ſꝑ modus intrinſecus q eſt ex̄ rōnē formalē. Vñ nō eſt aliqđ nomē p̄me intētionis: qđ ita ſignet eēntiā ꝑciſe: qn ſꝑ ꝯcernat infinitatē q̄ eſt modus itrinſecus: rōne cui^9 eſt vnitas idētica: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑ talia noia fit ꝑdicatio idētica: qꝛ illud ꝑciſe quo eēntia diſtinguiṫ a pānitate: nō depuraṫ ab eo qđ eſt cā idētitatis ꝑ talia noia. Noia aūt ſcdaꝝ intentionū cuiuſmodi ſūt q̄dditas diffō rō formalis ſiue formalitas: ſi tale nomē admittaṫ: iſta inq̄ʒ ſic ſua ſignificata depurata ſignificāt: ꝙ nihil ꝯcernūt niſi ꝑciſe illđ qđ eſt itraneū: ⁊ qꝛ ꝑ illud diſtiguunṫ ⁊ ſolū ꝑ poſteriora vniunṫ: hīc eſt ꝙ ſub iſtis noīb^9 vnū de alio nō ꝑdicaṫ. ¶ 3ª diffi. qꝛ aliqb^9 nō placent ille itētiones: dimittant ğ ⁊ q̄raṫ de eo qđ eſt in re: vtrū illud qđ ꝑciſe diffōni eēntie correſpondet: ſit illđ qđ ꝑciſe diffōni relōnis correſpondet. Dico ꝙ abſtractioni intell's correſpondet ordo: ⁊ ꝑ ꝯñs diſtō iter ordinata in reꝝ nā. vñ in rerum nā rō formalis eſt prima ⁊ per illā diſtinguūtur. Deinde ſequunṫ modi quoꝝ aliqui ſunt cā idētitatis. ¶ 4ª diffi. eſt de eo qđ iā ſepe dictum eſt ꝙ diſtinguuntur a priori: ⁊ ſunt idē a poſteriori: q̄d per hoc intelligitur. Dico ꝙ in reꝝ nā aliqua ſūt que diſtiguunṫ a poſteriori tm̄: ſicut ſortes ⁊ plato: q̄ illa eni ſi ꝯſiderenṫ penes eorum principia intrinſeca ⁊ diffinitiua: talia nō diſtinguūtur cum penitus eandem habeant diffinitionē: ſed tñ diſtinguūtur a poſteriori per hecceitates: que ſunt poſteriores ſuis rōnibus formalibus. Alia autem ſunt que a priori diſtiguūtur: cuiuſmodi ſunt homo ⁊ aſinus: ſi cōſiderentur quo ad eorum p̄ncipia diffinitiua: iuenietur iter ea aliqua varietas. Silr̄ oportet imaginari ī diuinis ꝙ quedam ſunt diſtincta a priori preciſe: ſicut eſſentia ⁊ paternitas: qꝛ penes eorum rationes formales: tamē in poſteriori conueniunt. ſ. in aliquibus modis itrinſecis: rōne quoꝝ fit idētitas. Quecūqʒ ğ ſūt idē formalr̄: ſūt idē a priori: ⁊ que ſunt idem preciſe realiter ⁊ non formaliter: ſunt idē a poſteriori: ſed poſſunt eſſe diſticta a priori: ſicut ī propoſito. ¶ Hoc autem probo ſic. Que

N

ſe inuicē in vltimata abſtractione nō ꝑdicari.

Signū 4^r abſtractionū attributoꝝ: nō ſm vt. ſ̄. ð eēntia ⁊ relone. D. 4^r.

Aliqualis ſcoꝛiſtaꝝ de intētione ſcoti in ꝓpoſito: ⁊ q̄liter dʒ iterpꝛetari docto;. A. l. ſuſtineri

O

Signa abſtractionū duo. Uide Sco. 8. di. 1. q̄. 5. cuiſdē. ⁊ h̄ in reportans. q̄. 5. q. q̄li. ⁊ alibi.

Nominatū de attributo i abſtracto q̄rocūqʒ p̄me intētonali ꝑdicari. ſecus de abſtractōib^9 ſcde itētōalibus. ſʒ ꝯſidera inſtātiā de homine ⁊ ad ſcoti ꝑla addendo.

P

Quare admittitur ꝑdicatio in abſtractōib^9 q̄nſcūqʒ p̄me itētōalib^9 ī ꝓpoſito. ⁊ nō ī ſcde itētōalib^9 nota valde.

Abſtractio ſcḋ eādē itētonalis hʒ correſpondentiam ex parte rei.

Q

Quedā ī ip̄a creaturis q̄ ī diuis a priori ⁊ q̄dā a poſteriori idētificari ⁊ diſtingui.

A

Deductio ſtb/tilis gallici a/tám ſubtilis ſcoti.

cũq; ſũt diſtincta: p illo ſigno ſũt diſticta: p quo eẽnt idẽ. quecũq; ğ ſunt diſtincta formal'r: p illo ſigno ſunt diſtincta formaliter: p quo eẽnt idẽ formal'r: ſ; ſi eẽnt idẽ formal'r eẽntia ⁊ relo: p illo ſigno p quo eẽnt idez eẽt vna rõ formalis: ⁊ eſſent idẽ ſm rõnẽ fo2alẽ: ğ ſi diſtinguunt: p illo ſigno p quo diſtinguunt: erũt diſtincte rõnes fo2ales: ⁊ illud euidẽter probat propoſitum. ❡ Ad argumẽtũ p;. ❡ Queſtio. IIII.

Utrum pſona ⁊ eẽntia diſtinguantur ex nã rei. Qð nõ. q2 eẽn' di de pſona in pmo mõ. ğ ⁊c. ❡ Cõtra. q2 pſona icludit relõnẽ q̃ diſtiguit ab eẽntia. ğ ⁊ ipa pſona. ❡ Hic ſũt tria p ordinẽ videda. Primũ eſt. Utꝝ eẽntia ⁊ pſona diſtinguunt aliquo modo: .2m. Utrũ relo ⁊ pſona. 3m. Utrũ eſſentia ⁊ relo ſimul iuncte diſtinguantur a perſona.

A.l.vnic. B

Pm' articu. Cõcluſio 4r. Ex hi idẽtice ⁊ realr: ex nã rel ra ⁊ formalr diſtingui pſonã ab eẽntia.

Quantũ ad pm pono 4or õnes. Prima eſt. q eẽntia ⁊ pſona diſtiguunt ex nã rei: ⁊ h pbo cõi medio. ſ. de cõicabilib' ⁊ icõicabilib': q2 eẽn' ẽ cõicabilis: pſona icõicabil' ex nã rei: ğ diſtiguit ex nã rei. ❡ Quãtũ ad iſtã rõnẽ dant mſiões ſup' tacte: iõ nũc dimitto eas. ❡ 2a õ ẽ. q pſona ⁊ eẽn' fo2al'r diſtiguunt: q2 q̃cũq; diſtinguunt ſm diffinitiuas rõnes: fo2al'r diſtinguunt. h p; ex pcedẽtib': ſ; pſona ⁊ eẽn' ſũt hmõ. q2 pſone icludit relõnẽ i ſua diffõne ⁊ nõ eẽn'. ğ ⁊c. ❡ Dicũt tñ aliq q iſta rõ tñ ꝯcedit diſtõnẽ rõnis: nec ẽt illð p ſe ꝯcedit. Et rõ iſtoꝝ eſt hec: q2 rõ fo2alis aliq̃ mõ iuenitur in entib' rõnis: ⁊ diuerſa entia rõnis hñt diuerſas rõnes fo2ales ⁊ diffinitiuas.

Eraſio. A.l.illam. In entib' rõnis rõnẽ fo2alẽ ⁊ diffinitiuã inueniri.

Arguere ğ ex diſtõne rõnũ diffinitiuaꝝ ad diſtõnẽ ex nã rei: eſt arguere a põne ꝯñtis. Nã oppoſitũ ꝯñtis. ſ. nõ diſtigui ex nã rei: ſtat cũ diſtõne diffinitiuaꝝ rõnũ in entib' rõnis. S; tñ ꝯceſſo q ſaltẽ eẽntia ⁊ pſona diſtinguunt p diffinitiuas rõnes/ ſic ꝯcedit illa mſio: oñdo ex h q ex nã rei diſtiguũtur: ⁊ h 4r. p ſic. Nã in eẽntia ex ſua rõne fo2ali ꝯcedit q ſit ibi vna dĩa ex nã rei: vt abſoluta: ⁊ in pſona alia vt relo. ❡ Tũc ſic. Ubicũq; ſũt dĩe oppo'e ex nã rei: ibi op; q ſit diſtõ ex nã rei: cũ diſtõ ſit rerũ intrinſecus aduenĩes: ſ; ſic eſt in pppoſito. ğ ⁊c. ❡ 2o ſic. Nã eẽntia fũdat idẽtitatẽ pſonaꝝ: ⁊ relo diſtõnẽ q̃ ſunt oppoſite habitudines: ita q ex nã rei idẽtitas nõ eſt diuerſitas: ğ in dina p'ra ſũt duo poſitiua: q̃rũ vnũ ex nã rei diſtiguit a reliquo. ❡ Cõfirmat: q2 diuerſitas habitudinũ op; q ortũ hẽat ex diuerſitate extremoꝝ: ſiue ğ ponas diſtõnẽ extremoꝝ in vna pſona: ſiue ponas in alia: ſp vtrobiq; ppoſitũ ſeqt. ſ. diſtõ. ❡ 3o ſic. Q̃ñcũq; alicui ꝯuenit paſſiones oppoſite: op; q ſint in eo rõnes fo2males: q̃s ille paſſiones ꝯſequunt: ſ; pſone ꝯuenit eſſe idẽ cũ alia ⁊ diſtingui: ğ in pſona ſũt aliqua diſtincta. ❡ 4o: q2 eẽn' eſt imediatũ fũdamẽtũ relõnis. ⁊ h ex nã rei: ⁊ p ꝯñs diſtinguunt ex nã rei: ⁊ ſic pſona ⁊ eẽntia.

Medium rõne formali rõnis ſ; ẽt ex nã rei pſonã ab eẽntia diſtigui oſtẽdit 4r nõnter

Oẽs eni rõnes pbãtes relõnẽ diſtingui ab eẽntia ppoſitũ pbãt. ❡ 3a õ eſt. q pſona dina ⁊ eẽntia ſũt idẽ idẽtice: q2 vbicũq; vnũ extremoꝝ vl' vtrũq; eſt fo2al'r infinitũ: illa ſũt idẽ idẽtice ſi ſunt in eadẽ pſona: ⁊ pp hoc in abſtracto vnũ pdicat de alio: vt eſſentia de perſona q vnũ de alio in abſtracto predicetur: probat q̃drupliciter auctoritate Aug. Prima. 7. de tri. Oẽ qð relatiue dĩ eſt aliqd ad ſe: illud vo ad ſe nõ põt itelligi niſi de eẽntia. ❡ 2a eſt in codẽ: q fili' eſt ſapia de ſapia: ſicut eẽntia de eẽntia. ❡ 3a. q2 in eodẽ dĩ q vnã eſſentiã dicim' tres pſonas: nõ ex eẽntia eadẽ q̃ſi aliud ſit eẽntia: aliud pſona. ❡ 4a eſt in 9o de tri. vbi ipſe dicit. q pr ⁊ filius ſũt idẽ vnũ atq; vna ſuba. ❡ 4a õ ẽ. q pſona diuina ⁊ eſſentia ſunt idem realiter: q2 non eſt maio2 diſtinctio inter eſſentiam ⁊ pſonã q̃ inter relõnẽ ⁊ eſſentiam: cũ;

D

Obiicitur.

Caſ. 1.

pſona includat eſſentiã ⁊ nõ relõ: ſed iſta nõ diſtinguũtur realr. ğ nec illa. ❡ Iſti tñ õni vĩr alique auctoritates repugnare. Primo: q2 pſona diceret ad ſe. q2 eẽn' eſt ad ſe. Aug. ãt dicit q pſona in dinis nõ dĩ ad ſe: ⁊ iõ nõ dĩ ſm ſuba; ſ; ſm relõnẽ: ſ; ſi pſona eſt eſſentia: pĩ diceret ad ſe: cũ ad ſe ſit ſupius ad eſſentiã: p locũ a pte ſubiua. 2a auctoritas: q2 deo nõ eſt aliud eẽ ⁊ ſubſiſtẽ: ſ; hĩ eſt aliud eſſe ⁊ pẽem eẽ: ⁊ ſic vĩ diſtõ realis. 3a auctoritas: q2 nõ eo pr̃ quo de'. 4a auctoritas. eo vbum quo filius: nõ eo aũt vbũ q̃ ſapia. Iſte auctoritates oẽs ſoluunt p diſtõnẽ formalẽ. ❡ S; ꝯ iſtas õnes arguit 4r. Primo ſic. q2 per rõnẽ formalẽ p quã pbas pmam õnẽ pbat q eſſentia diſtinguit ab oibus pſonis ſimul ſumptis: nã eẽntia eſt in trib' pſonis: tres aũt pſone nõ. ğ ⁊c. ❡ 2o. q2 nullũ ſuppoſitũ vĩ a ſua nã fo2al'r differre: cũ nã dicat de ipſo in p mõ dõi p ſe q ptinet ad q̃ditatẽ. ❡ 3o. q2 vnitas idẽtica vĩ ſupra infinitatẽ fundari: ſ; iſta repugnat pſone q̃tũ ad ſuũ fo2ale ꝯſtitutiuũ. Illud aũt cui repugnat fũdamẽtũ alic' vnitatis nõ põt hẽe illã vnitatẽ. ❡ 4o: q2 q̃ñcũq; aliq̃ ita ſe hñt q vnũ põt eſſe ſine reliquo illa differũt real'r: cũ eadẽ res a ſe ipſa ſepari nõ põt: ſed dina eſſentia in vna pſona ponit ⁊ eſt ſine alia. ğ ⁊c. ❡ Ad pm dico q tota trinitas addit ad eſſentiã q̃tuo2 relões: ⁊ ſic ꝯcedit ꝯ. ❡ Ad 2m dico q verũ eſt qñ ſuppoſitũ p aliquid ꝯſtituit: qð nõ eſt ex rõnem formalẽ ſue nature: hõ aũt ſuppoſitũ ꝯſtituitur per relõnẽ que differt formaliter a ſuba. ⁊ illa etiã maio2 nõ vĩ vera: q2 homo videtur eſſe ſuppoſitũ animalis: ⁊ tamen differt ab animali ratione differentie ſupaddite: ita q qñ ſuppoſitu; aliquid formale ſupaddit: tunc illa propoſitio non eſt vera. ❡ Ad 3m dico q ſicut eſſe ſuppoſitum repugnat accidenti: ⁊ tamen non repugnat ſibi vnio eius cum ſuppoſito: ſic eſſe infinitu; repugnat formal'r relõni: ⁊ tamen non vnitas eius ad illð qð infinitũ eſt ratione ĩfinitatis. ❡ Ad 4m dico q nũq̃ eſſentia põt eſſe ſimpliciter ſine aliqua relatione: vl' ſine aliqua perſonaꝝ: nec eſt in vna ſine alia ſimpliciter dicendo: tamen cum reduplicatione bene. vnde eẽntia in filio eſt in patre: non tamen vt in filio.

E

Auctoritates qñ vocãr ꝯ dcã adducit. 7. tri. ⁊ alibi.

7. tri. c. 6.

7. c. 4.

Obiicitur 4r

F

Tota trinitatẽ ad eſſentias formaliter diſtingui.

Suppoſitum a nã fo2al'r diſtingui vl'r vl' ſaltẽ i dinis.

Aliud ẽ infinitũ eẽ ⁊ aliõ idẽtitatem infinito.

G

Et ſi eẽntia ſit in vna pſona ſine: nõ tñ affirmatiue reductiue vnu; de alio pdicatur. ⁊ eſt notandum.

2o arti. Cõclo 4r.

Quãtũ ad 3m pincipale videndum eſt. verum pſona ⁊ proprietas aliquo modo ex natura rei diſtinguuntur. Et quantum ad hoc introducuntur 4or ꝯcluſiones conſimiles. Prima eſt. q perſona ⁊ relatio diſtinguuntur ex natura rei: quia ſm Augu. 7. de tri. oẽ qð relatiue dicatur eſſe aliquid excepta relatione. cum ergo perſona dicatur ad aliquid ⁊ relatiue: erit aliquid excepta relatione: ⁊ per ꝯñs non erit omnino idẽ. ❡ 2a ꝯcluſio eſt. q pſona ⁊ relõ diſtinguunt fo2aliter: q2 pſona includit in ſe aliquã rõnem formalem abſolutam quam relatio non includit. ſ. deitatem: ſed que ſic ſe habent: formaliter diſtinguuntur. ergo ⁊c. ❡ 3a cõcluſio. q perſona ⁊ relatio ſunt idem identice: q2 cum pſona includat eſſentiam: videt formal'r ĩfinita: ⁊ per ꝯñs ſibi vnit idẽtice oẽ ſibi compoſſibile: cum ğ relatio ſit in perſona erit idez identice. ❡ Quarta cõcluſio. q perſona ⁊ relatio nõ diſtinguunt realiter: q2 magis intima eſt relõ perſone q̃ ſit eſſentie: cum ipſa formaliter conſtituat in eſſe: ⁊ tñ (vt patuit) non diſtinguitur realiter ab eſſentia. ❡ S; ꝯ has ꝯcluſiones inſtat quadrupl'r. Primo: q2 perſona ⁊ eſſentia vĩr diſtingui diſtictione minima ex nã rei: ⁊ tñ vĩ mino2 inter perſonas ⁊ relõnem cum perſona dicatur reſpectiua ⁊ non abſoluta: cum ergo iſta ſit minima: illa erit rationis. ❡ 2o: q2 cũ relatio dicatur de perſona in pmo modo dõi p ſe: tã; et' formale ꝯſtitutiuũ: non vĩ ibi eẽ formalis diſtinctio: preſertum cu; perſona ponat reſpectiua. ❡ 3o ſic. Nam

Ca 1.

Et ſi ex natura rei ⁊ fo2al'r diſtingui idẽtice ⁊ realiter eẽntiã ⁊ pſonas tamen ſas idẽtificari cõtingit: vbi plura adde cõſequenter.

H

Obiicitur 4r

A.l. ⁊ nã vel eẽntia abſoluta.

I

perſone non ponuntur idem idētice: eo ꝙ non ſunt formaliter infinite: ſi ǧ pſona nō ſit formalr infinita. Conſtat aūt ꝙ relo nō eſt formaliter īfinita: ſeqꝛ ꝙ nō erūt idē idētice. ¶ 4°. qꝛ lꝫ iſta inueniaꝛ a ſanctis cōiter cōceſſa: pſona eſt eſſentia: nō tū iſta: pſona eſt relo: minus ergo vīr idē: ꝛ p ꝯñs diſtincta realr. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ lꝫ magis addat totus hō ad corpus ꝙ̄ ad aīaꝫ: eo ꝙ hꝫ entitatē minorē: tū magis denoiaꝛ a corpore: vñ dꝛ corpus nō ſpūs. Sic in ꝓpoſito: lꝫ pſona minus addat ad eſſentiā ꝙ̄ ad relonē: tū a relone fit denoiatio: ꝛ dꝛ tota pſona reſpectiua. Et rō hoꝝ eſt: qꝛ ꝯſtitutū ſꝫ tꝫ modū minꝰ pncipalē. vt pꝫ in ꝯſtituto ex abſoluto ꝛ reſpectiuo: ex ſuba ꝛ accn̄te: ex ꝯtīgēti ꝛ neceſſario: ex ſpūali ꝛ corporali. ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ lꝫ genus dicaꝛ de ſpē in pmo mō dōi p ſe: tū ſpēs addit ad ipm dīiam ſpecificā: ſm quā diſtinguiꝛ ab eo foialr p modū additiōis. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ opꝫ ꝯcedere: ꝙ aut illa vnitas nō erit idētica cū nec pſona nec relo ſit foialr īfinita: aut dicere ꝙ pſona eſt foialr īfinita: ſicut ꝛ eſſentia dina. Et tūc opꝫ dicere ꝙ nō ſufficit ad vnitatē idēticā ꝙ vnū vel alterū ſint realr idē 3° īfinito: ſꝫ opꝫ ꝙ vtruqꝫ: ita ꝙ talis realis vnitas ſit por ordie eēntiali ꝙ̄ idētica. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ Aug. vꝛ eā exprimeꝛ. 7. de tri. qñ dicit ꝙ eo vbū quo filiꝰ: nō tū eo ſapia quo vbū: ſꝫ eo eēntia quo ſapia. vꝛ ǧ ꝯcedeꝛ aliquo mō relone vbū eē quo negat ſapientia vbū eſſe. ¶ Sꝫ hic ſūt ꝗtuor diffi. Pria eſt. ſi aliqd pdicatū pōt dici de dina pſona in pmo mō dōi p ſe. Dico ꝙ nō ꝓprie: qꝛ pſona dina nō eſt aliqd vnū diffinibile: cū nō ſit vnū formalr. Suppoſitaꝫ aūt in creaturis multa pdicata recipit de pmo mō: qꝛ ē qdā vnū diffinibile p ſe: pᵃ aūt dina nō ſic: ad ꝯſtōnē aūt eius ꝯcurrūt due rōnes diuerſoꝝ generꝝ nō faciētes aliquā tertiā entitatē vnā p ſe. ¶ 2ᵃ diff. eſt. ſi iſta eſt in pmo mō. pꝛ eſt eēntia. Dico ꝙ nō ꝓprie: qꝛ pdicatio primi modi nō eſt niſi foialis. iſta aūt eſt idētica. ¶ 3ᵃ diff. eſt. ſi iſta ſit de p mō. pꝛ eſt deꝰ: Dico ꝙ nō. lꝫ in creaturis h mō nā de ſuppoſito pdiceꝛ: eo ꝙ rō ꝯſtitutiua ſuppoſiti nō extraneat a nā: tū i dinis ſic: qꝛ relo ꝯſtituēs extraneat a nā dina. Rō aūt euidē: et oñdēs ꝙ iſta nō eſt i pmo mō eſt iſta: qꝛ qd p ſe diceref de deo diceretur de pře. ſicut patet per regulam logicalē: ergo cū deus per ſe ſit abſolutū: pſona erit abſoluta: qd eſt falſum. ¶ 4ᵃ diffi. eſt. ſi iſta. pꝛ eſt relo. ſit in pmo mō: Dico ꝙ nō: qꝛ videtur idētica: ſꝫ iſta. pꝛ eſt relatiuū / vꝛ appropinquare: qꝛ quicquid dꝛ in quid de reſpectiuo: dꝛ in qd de patre.

3° arti. Quātū ad 3ᵐ ptē iſtiꝰ qōnis vidēdū eſt. Utrum pſona dicat aliqd pter relonē ꝛ eſſentiam ſil ſūptas: ita ꝙ ſit qd ſilis illi q̄ ſit in creaturis de entitate cōpoſiti reſultāte. Introducūt at hic ꝗtuor rōnes pbātes ptē affirmatiuā: qꝛ oēs initiūꝛ p pnꝰ cōplo: qꝛ de eodē ꝯdictoria dici nō pñt. Prima eſt iſta ꝛ ꝯcediꝛ ab oibꝰ ꝙ eēntia ꝛ relo ꝯſtituūt ſil ſūpta pſona: ſꝫ pſona nō ꝯſtituit pſonā: qꝛ idē nō ꝯſtituit ſe. ǧ ꝛc. ¶ 2ᵃ eſt iſta. Oē ꝯſtitutiuū aliꝗ vꝛ pus ꝯſtituto: cū ꝯſtitutū videaꝛ ab eis reſultare: ſꝫ eēntia ꝛ relo ſil ſūpta ſunt ꝯſtitutiua pſone: ǧ pora pſona: ſꝫ pſona nō eſt por pſona: qꝛ nihil eſt pus ſe. ǧ ꝛc. ¶ 3ᵃ eſt hec: nulla res ſeipſaꝫ pſupponit: ſꝫ pſona pſupponit eēntiā ꝛ relones. ǧ ꝛc. ¶ 4ᵃ. Supra primo diuerſa: vt ſic nō pt aliq̄ vnitas fundari ſꝫ eēnᵃ ꝛ relo ſm ſuas rōnes foiales ſunt pmo diuerſa. ǧ vnitas quā habemus ponere in pſona: nō pōt in eis fundari. ergo in alio. Intelligēdū aūt ad euidētiā iſtiꝰ articuli ꝙ 4ʳ pōt aliqs imaginari ꝙ pſona ad eēntiā ꝛ relonē ſe hēt. Uno mō ꝙ ſicut ſpēs ſuo mō: ſm cōem viā: nihil addit ad genus ꝛ dīiaꝫ ſimul ſūpta. ita pſona nihil addit ad rōnes foiales eēntie ꝛ relonis ſil ſūptas qꝛ ſicut illa ſunt diffinitiua ſpēi: ſic iſta pſone. ¶ 2° mō ꝙ ex relone ꝛ eēntia reſultet qdā 3ᵃ vnitas: ſic poniꝛ a mltis de cōpoſito ex mā ꝛ forᵃ: ita ꝙ ſic ex iſtis fit vnū p ſe: ita ex illis. ¶ 3° mō ꝙ ſit ibi vnitas idētica q̄ ꝓuenit ex infinitate vniꝰ iſtoꝝ ꝯſtituētiū. ſ. eēnᵉ: vt ſic pᵃ nihil aliud ſit niſi eēntia ꝛ relo: nō vt pcaſe diſtincta ſꝫ rōnes formales: ſꝫ vt ſūt vnū idētice. ¶ 4° mō ꝙ ponaꝛ perſona vnica realitas: ſm quaꝫ oia q̄ ſunt in vna pᵃ ſint vna res. ita ꝙ illa realitas vere ſit eēnᵃ ꝛ vere relo: ſicut infinitas dina vē eſt qlibet attributū: ſicut ēt vnica eēntia eſt q̄libet pſona: ſic ǧ pᵃ eſt aliqd vnuꝫ reale nō vnitate fūdata in rōne aliq̄ foiali: ſꝫ in realitate cōi. ¶ Aliqs aūt vijs ptermiſſis quaꝝ q̄libꝫ hꝫ multas diffi. ptractādo 4ᵃᵐ viā. Eſt ſciēdū ꝙ ſi ipſa ponaꝛ multe inſurgūt diffi. qbꝰ declaratis multa alia patebūt. Prima eſt. q̄ eſt neceſſitas ponēdi iſtā realitatē preter rōnes formales. ¶ Dico ꝙ q̄druplici de cā poniꝛ neceſſario illa realitas. Primo ad vitandū realē diſtōnē vt. ſ. ea q̄ ſunt in eadē pſona realr nō diſtiguanꝛ: vnde opꝫ ꝙ reſpōdeat vnica realitas: vt ſit vna res. ¶ 2° ad ſaluādū diſtinctionē formalē que ſuperius demonſtrata eſt inter iſta q̄ ſunt in vna pᵃ: qꝛ ſi rōnes formales nullatenus abſtrahant a ſua realitate: ſed ſint oibꝰ modis idē: tūc ſicut poniꝛ vna res: poneref vna formalis rō. ¶ 3° ad vitādū q̄ternitatē reꝝ: qꝛ cū tres pſone ſint tres res reſpectiue: ſi ponaꝛ i aliqua pᵃ niſi vna reaᵗᵃˢ hēbimus quaternitatē reꝝ. ¶ 4° ad ſaluādū q̄ternitatē relonū: qꝛ ſi relo in dinis eſt oi mō ſua reaᵗᵃˢ: ſic ſunt q̄tuor relones: ſic erūt q̄tuor res. ¶ 2ᵃ diffi. eſt. qꝛ ſi vꝛ nectio poᵈᵃᵐ diſtōnē aliq̄ iter relonē ꝛ eēntiam ex vna pte: ꝛ illā realitatē ex alia: cū extrema ꝯdictiōis ſꝫ premiſſa eis attribuanꝛ. vt pꝫ. Dico ꝙ nō eſt ibi diſtō nec realis nec foialis ſꝫ ſic modus itriſecꝰ itellr diſtigui a foialibꝰ ſuis rōnibꝰ ab eo abſtrahētibꝰ: ſic attriᵗᵃ dina abſtrahūt ab īfinitate ꝛ neceſſitate. ¶ 3ᵃ diff. eſt qꝛ aliq vīr vitare iſtos modos p vnicā diſtōnē quā q̄liber cogiꝛ ponere. ſi ǧ ſic pñt vitari ponēdo illā qd neceſſariū eſt ponere: vꝛ ꝙ nō debeāt poni. Dꝛ ergo ꝙ res 2ʳ accipiꝛ. Uno mō ꝓ oi eo qd eſt ex aiam: ꝛ ſic accipiēdo ꝯcediꝛ ꝙ eēntia ꝛ relo ſūt due res. Si aūt accipiaꝛ ꝓ re ꝓpe: put nūc loqmur de re: ſic tū ſūt vna res. Iſta tū euaſio nō vꝛ ſufficiēs: qꝛ ſic poſſumꝰ diſtiguere de eēntia / put accipiꝛ ꝓ oi eo qd eſt in re ex: ꝛ ꝓ eēntia ꝓpe. pmo mō ꝯcediꝛ ꝙ ſūt tres eēntie: qd nullatenus ꝯcedātur. 2° mō nō. Silr accipio ꝓpriſſime rē ſicut tu accipis: qñ dꝛ ꝙ in dinis ſūt tres res tn̄: q̄cūqꝫ aūt ſūt i vna pſona ſūt vna res. ¶ Cōſtat ꝙ in vna pſona ſūt multe rōnes foiales. ǧ plures res. Itē eo mō q̄ eſt vnica res: ſunt ibi multe rōnes foiales. ¶ Si dicas nō ſūt multe rōnes formales ſed vna: non tamen formaliter. Iſtud nō ſufficit: qꝛ eodē mō arguā de vna ratione formali: ꝛ pluribus formaliter. ¶ 4ᵃ diffi. eſt. quia diuina eēntia vt vꝛ anteceder pſonas dinas in quodā ſigno nāe: ſm illud qd dicit Diony. in. c. de vnica ꝛ diſcreta theologia: eſt vā res p ſuā realitatē. hic aūt nō ponunꝛ niſi realitates pſonales. Dico ꝙ deitas vt pcedit pſonas nullaꝫ realitatē hꝫ: ſic nec nā humana ex ſua ſuppoſita. pōt tū dici tres i illo pori eo mō q̄ loqꝛ Aug. 7. de tri. ꝙ oē relatiuū prius eſt ꝙ̄ ipſa relo: cū tū p relonē ſit foialiter relatiuum. Unde albū poteſt dupliciter accipi: aut put ſupponit pro ſubiecto albedinis: ꝛ ſic pcedit albedinem. aut prout ſupponit quaſi pro conſtituto ex ſuba ꝛ albedine: ꝛ ſic eſt poſterius ipſa albedine: ꝛ ſic dicēduꝫ eſt de denominato a realitate: ꝛ ipſa realitate. ¶ 5ᵃ difficul. eſt. qꝛ diuina eſſentia ſm determinationem eccleſie eſt ſumma res: que nec generat nec generatur:

Quare pſona denoiaꝛ relatiua hoc ideꝫ 3. dist.
Denoiatio cōmuniter ſit a pte debilioꝛi.
Caſtr.
K
Perſonā eē formaliter infinitam.
Unitas realis precedit identicam.
Ca. 4.
D. q̄druplex
Nullum pdicamētū pmo mō dici de pſona in dinis ꝛ quare.
Pꝛeꝫ nō eſſe formalr deuꝫ oſtendit.
L
Nota dū ponderādo.
M
Perſonā aliquid entitatiꝫ vnā pter ꝯſtitutiua ſimul ꝛ ſeorſūꝫ ſūpta dicere oñditur.
Nota totum qd q̄ria de entitate pſone in diuinis ꝛ eiꝰ vnitate.
N
A. l. contra.
Perſonā dicere vnā realitatē ꝛ quare.
D. 13.
O
Quadruplex cā dicte poſitionis quarte.
In eadē pſona diſtōnē realem non eſſe.
Realitatē modū intrinſecū eſſe.
P
Pō aliorꝫ.
Res duplex.
Impugnatio
Q
Dinitas vt pior pſonis nō eſt res ꝙ bene examinabis ponderando Ca. 1.
Albū accipiꝛ 2ʳ: ꝛ albedinē pire vno mō.
Extra de ſū. tri. ꝛ fi. ca. c. damnamus.

A

Singularis rńo ſolo ↄ̄tra Joachim.

nec ſpirat nec ſpiratᷣ:ꝛ tamē quelꝫ triū reꝝ pſonaliū:
aut gn̄at aut gn̄atᷣ: aut ſpirat aut ſpiratᷣ:erit ergo vna
4ª res.([Dico ꝙ ſicut ab eadē iuſtitia dī hō iuſtus ꝛ
aīa iuſta denoīatiue:ꝛ tñ vnū iſtoꝝ gn̄atᷣ ꝛ corrumpitᷣ:
ꝛ aliud nō.ita ab eadē realitate denoīatᷣ res dīna eſſen
tia ꝛ pſona:ꝛ tñ res que eſt eēntia nō gn̄at nec gn̄atᷣ:ſed
res q̄ eſt pſona. Realitas.n.idētice eſt idē eēntie ꝛ pᷣ:
ꝛ ſupponit p vtroqꝫ:vt aūt ſupponit p eēntia:nec gn̄at
nec gn̄atᷣ:vt aūt pro pſona ſic.([6ª diffi.eſt/qꝛ in dīnis
ponitᷣ vna res abſolutiſſima.ſ.dīna eēntia q̄ eſt res ab/
ſoluta:ꝛ ponuntᷣ tres reſpectiue ſm ꝙ pꝫ ex dictis.ḡ vī

M.l.ahiſſima.
Ut vnicam eēntiā ſic vnicā realitatem in dīnis eē qō tñ hñ excamīa hes plura addendo vt ſcis

ꝙ ſeqᷣ q̄ternitas reꝝ:qō eſt ↄ̄ eccleſiā. ([Dico ꝙ ſicᷣ
eadē eēntia exiſtit eēntia ꝛ pſona:ſic eadē realitate ſūt
res.illa aūt realitas abſtrahit ab abſoluto ꝛ reſpectiuo
ſicᷣ rō entis:tñ dī denoīatiue abſoluta ꝛ reſpectiua ſm
ꝙ ſunt qdditates:quaꝝ eſt realitas. ([7ª diſ.eſt:qꝛ in
diuinis eſt vna realitas cōicabilis.ſ.eēntia:ꝛ tres incōi
cabiles:vt realitates pſonales:ḡ q̄ternitas. ([Dico ꝙ

B

Realitas eadē vt ſupponit p eſſentia cōicabilis eſt: vt p relōne icōicabilis.

vna realitas vt ſupponit p eēntia dī cōicabilis:vt aūt
p relōne dī incōicabilis:ipſa tñ in ſe vltimate preciſa
nō eſt cōicabilis cū ſit pſonalis:niſi p quāto ſupponit
p eēntia cū qua eſt vnū idētice:ꝛ vt ſic pōt dici cōica/
bilis:tñ in ſe formalr nō:accidit.n.ſibi ꝙ ſupponat pro
eēntia.([Sꝫ q̄re nō ita hñ relō cōicabilis:cū ſit eque
vnū idētice cū eēntia:ſicut iſta realitas.([Dico ꝙ res
ꝛ ens idētice de alijs p̄dicantᷣ in diuinis pp duas cās.ſ.
pp infinitatē ꝛ cōitatē:iō magis ſupponit p alijs:q̄ꝫ re/
latio vel alia.([8ª diffi.qꝛ vt vī diuina eēntia nō erit

Ens ꝛ res maxime dicant ꝛ ſupponūt p oībꝰ in dīnis.

tñ vna res ſed tres res:cū ibi ſint tres realitates:a qbꝰ
ipſa denoīatᷣ res.([Dico ꝙ eēntia dīna ſilᷣ eſt tres res:
ſicut tres pſone ſilᷣ de ipſa predicantᷣ:ꝛ ēt eſt vna res q̄
eſt quelꝫ illaꝝ:nō eſt ēt alia res ab iſtis.Aliter.n.dicitᷣ
vna res ꝛ tres res: ꝛ aliter tres realitates ꝛ vna rea/
litas: quia vna ꝛ tres res dicuntur denominatiue:vna
aūt ꝛ tres realitates dicūtᷣ idētice. ([9ª diffi.qꝛ cum

Alr res ꝛ alr realitas p̄dicatur in dīnis.

C

quelibet iſtaꝝ realitatū dicatᷣ abſoluta pp dīnā eēntiā
ſicut relatiua pp relōnē:vī ꝙ ita debeāt dici tres reali
tates abſolute:ſicut dicūtᷣ tres reſpectiue. ([Dico ꝙ
veꝝ eēt ſi illud a quo dī realitas abſoluta:multiplicetᷣ
in diuinis:ſicut illō a quo dī relatiua:cuius oppᵐ eſt de
facto:lꝫ.n.quelibet triū realitatū ſit abſoluta:nō tñ tres
realitates abſolute:ſicut qōlꝫ attributoꝝ dī infiᵗᵘᵐ:non
tñ plures īfinitates:aut ſicut q̄lꝫ pſona eſt deꝰ:nō tamē
tres dij.([10ª diffi.eſt:qꝛ cū diſtinctio realis fundetᷣ in

Modicū mutatur exēᵐ.

realitate:ſicut formalis in rōne formali:vī ꝙ relō vniꝰ pſo
ne nō diſtinguatᷣ realr a relōne alterꝰ pſone:cū ſm te
ſint tñ tres rōnes formales.([Dico ꝙ ſicᷣ accñs diuer/
ſoꝝ ſuppoſitoꝝ diſtinguuntᷣ ſuppoſitalr:lꝫ nō ſint ſup

Nō dificat diſtō realis ō relonibus.

D

poſita:tñ hoc hñt p attributionē ad ipſa:ita diſtincte re
lationes diſtinguuntᷣ realr p attributionē ad diuerſas
realitates quas habēt in diſtinctis pſonis.([Undecia
diffi.qꝛ tūc ſm premiſſa nō vī ꝙ pſona per relōnes di/
ſtinguitᷣ realr ab alia perſona ſꝫ formalr tñ:cū ſupra
formalitatē nō fundetᷣ niſi formalis diſtictio. ([Dico
ꝙ ſicut relationes formalr diſtinguuntᷣ:ita perſone p

Singularis fuga.ſꝫ ↄ̄ſidera inſtantiam ponderanda

realitatē ipſaꝝ relationū realiter diſtinguunt:vt autē
abſtrahit rō formalis a realitate:tūc manet ſolū diſtin
ctio formalis:ꝛ tūc maior vī diſtinctio relōnis a relō/
ne q̄ꝫ perſone a perſona:ſicut diſtinctio generis excedit
ſpecificā.([12ª diffi.qꝛ ſicut relatio in patre diſtinguitᷣ
a relōne filij realiter p hoc ꝙ aliā ꝛ aliā realitatē hꝫ in
illis perſonis:ita videtᷣ ꝙ eſſentia per attributionē ad
diuerſas realitates pari rōne diſtiguitᷣ realiter.([Dico
ꝙ realis diſtinctio p̄ſupponit nō identitatē extremoꝝ.

Realis diſtō p̄ſupponit ñ identitatem.

vbi ḡ p̄intelligitᷣ nō idētitas/diſtō eē nō pōt.eēntia aūt
vna nuō eſt in pſonis:ꝛ iō q̄cūqꝫ ſibi aduenientē realr
diſtingui non poteſt:ſicut nec pſonalr diſtingitᷣ p at/
tributionē ad perſonas.([Tertiadecima diffi.qꝛ rea/

E

Notabilᷣ doctrina.

litas vī dicere pfectionē ſimplr:ſicut alia trāſcēdētia
concomitātia ens:ꝛ tñ nulla pfectio ſimplr in dīnis eſt
pſonalis:ſꝫ iſte tres realitates ſm premiſſa ponuntᷣ p/
ſonales.([Dico ꝙ ſicut vnitas non dicit vniuerſaliter
perfectionē ſimpliciter:cum in diuinis non negatᷣ vni/

Nō oē trāſcēdēs ē pfectio ſimpliciter.

tas perſonalis:ꝛ forte eodem mō veritas ſic forte ſuo
modo poteſt dici de ipſa realitate.([Ad argumentū
patet.

([Queſtio. V.

Utrum Trinitas rerum poſſit ſtare cum vnitate reali. Et non qꝛ
oēs vitāt quaternitatem.([Cōtra.Sūt q̄/
tuor relōnes:ꝛ tñ ſunt vna res.Quia hic q̄/
ritᷣ de trinitate ꝛ realitate:q̄ duo hñt reduci ad diſtōnē rōnū formaliū:ꝛ ad diſtinctionem rea/
litatum.([Idcirco hic ſunt duo facienda. Primo de/
clarādum eſt qd eſt formalitas vel ratio formalis:ꝛ qd
realitas. 2º de queſito.

F

Quantū ad p̄ᵐ declaro ſic p ordinē.p̄ qd eſt for/
malitas. 2º qd realitas. 3º ſi formalitas
eſt realitas. 4º ſi inter formalitatē ꝛ realitatē eſt aliqua
diſtō. 5º que eſt neceſſitas ponēdi formalitatē in deo.
6º que neceſſitas ponendi in creatura.

Quantū ad p̄ᵐ dicunt aliqui ꝙ formalitas eſt rō
diffinitiua vniuſcuiuſqꝫ:qꝛ ſic idem eſt

Prima pars. Op.aliorum. Impugnaᵒ 4ᵉ.

ꝙ rō formalis. ([Sꝫ ↄ̄ iſtud iſtatᷣ 4ᵉ. Primo qꝛ vltīe dif
ferētie ſunt formalitates:cū ſint p̄nᵉ formalis diſtōnis:
ꝛ tñ nō ſunt diffinibiles.([2º:qꝛ paſſiones entis ponū
tur formalitates:ꝛ plures pfectiones ſimplr:quibus ta
men repugnat diffiniri:cū ſint ſimpliciter ſimplices.
([3º:qꝛ rō entis ponitᷣ formalitas:ꝛ tñ nō diffinitᷣ:cū
nō hēat notiora.([4º:qꝛ eēntia dīna ponitᷣ formalitas:
ꝛ tñ nō eſt diffinibilis:qꝛ nō hꝫ p̄ora.([Jō dico addē

G

Op.proprie. Formalitas qd.

do ad p̄orē moᵐ.ꝙ formalitas nihil aliud eſt niſi rō qd/
ditatiua cuiuſcūqꝫ qdditatē hñtis:ſiue illa ſit diffini/
bilis:ſiue nō:ſicᷣ eſt in ſimplr ſimplicibus ꝛ p̄ diuerſis.

Quātū ad 2ᵐ videndū eſt quid ſit realitas.Et di/
cunt aliqui.ꝙ realitas eſt quicquid eſt ex

2ª pars. Op. aliorū.

aiaꝫ:quia ens diuiditur in ens reale ꝛ rationis:ſed ens
rōnis eſt in aīa.ḡ ens reale eſt extra aiam. ([Contra

Impugnaᵒ 4ᵉ.

iſtud arguo q̄drupl̄r. Primo ſic.Quia inter eadē p̄nᵉ
diſtinctiua ſp eſt eadē diſtō:vbi ergo ſūt diſtinctiones
diuerſarum rōnū:opꝫ eſſe extrema diuerſarum rōnū:
ꝛ ponuntᷣ extra aiam:cū habitudines varientᷣ ſolum a
termino vel a fundamēto:ſed diſtictio realis ꝛ forma/
lis ſunt diuerſaꝝ rōnum:ꝛ ponuntᷣ extra aiaꝫ.extrema
aūt diſtōnis formalis ſunt rōnes formales.extrema di
ſtinctionis realis ſunt ipſe res.ergo opꝫ ꝙ iſta extrema
ſint extra aiam:ꝛ ꝙ neceſſario diſtinguantur cū habi/
tudines ſint diuerſe.([2º:quia idē nō poteſt eē qddita

H

tiue res ꝛ nō res:ſed tota quidditas huiꝰ creature in po/
tentia obiectiua fuit non res.ergo in exiſtētia nō eſt qddi
tatiue res.eadē aūt qdditas oīno eſt in poᵃ obiectiua:ꝛ
in exiſtentia actuali.([3º:qꝛ eiuſdem rōnis formalis
ponitᷣ hō in eſſe cognito ꝛ in re:qꝛ vniformiter diffinitᷣ:
ꝛ tñ hic nō hꝫ realitatē:ibi aūt hꝫ. ([4º:qꝛ quidditas
creature ꝛ relō eius ad deū ſunt due qdditates:ꝛ tamē

Uide.ſ.in 2º Op.proprie. Realitas qd.

vnica realitas:vt alibi pꝫ. Jō dico ꝙ realitas ē modus
intrinſecus formalitatis.ſicut finitas vel infinitas ad/
uenientes non variant rōnes formalē diffinitiuam ali/
cuius quidditatis.vt.ſ. patuit:ita nec realitas.

3ª pars. Gña verarū ppōnū i creaturis q̄tuor. 1.de ge.c.c.17 ꝛ.2.meta.t.c.7.

Quātū ad 3ᵐ videndum eſt vtrum formalitas ſit
realitas. Hic dico ꝙ quatuor gña ppoſitio
num verificantur in creaturis. Prime ſunt q̄ verifican
tur p ſolā ↄcomitātiā:ſicut dī ꝙ gn̄atio vnius eſt cor/

I ruptio alterius: ꝛ tñ gñatio ꝛ corruptio ſunt priuatiue oppoſita. Alie autem ſunt denoiatiue: q̃ verificātur per ↄcretionē ſolā: ſicut hō dī iuſtus q̃ i ſe hꝫ foꝛalr̄ iuſtitiā. Alie ſunt qdditatiue: ſicut hō eſt aial: qꝛ ptinet ad pᵐ modū dōi p ſe. Alie v̄o ſūt idētice: ſic q̃n vtrūqꝫ extremoꝝ vel alterū eſt trāſcēdēs: loq̄ndo de illis trāſcēdētibꝰ q̃ ↄuertunt cū ente. Sicut eni i diuinis pp infinitatē alterius extremi vel vtriuſqꝫ ↄcedit pdicatio i abſtracto: ita in creaturis pp cōitatē. Un̄ dī q vnitas ē q̃dā entitas: ꝛ entitas dī de vltimis diffis: ſꝫ ipſa qdditatiue in eis nō icludat: ꝛ iſto mō dico q realitas ē foꝛalitas: qꝛ realitas ē trāſcēdēs. Nō āt foꝛalitas res denoiatiue: qꝛ res eſt cōcretū realitatis: nō tñ qdditatiue: qꝛ omnis foꝛalis rō abſtrahit in creaturis a realitate: ꝛ ēt ab exiſtentia: que eſt modus intrinſecus adequatus realitati: qdditas enim que non exiſtit: diffiniri poteſt.

Ecce q̃ᵒ q̃n̄s ſꝫ cōſidera in ſtantiam. Pᵒtēdᶜ ᵒ idē tica verificat̄ neđū rōne iſtius tātū ſꝫ etiā trāſcēdētie extremoꝝ vel alterius eorum. Cōclō hᵒ pūs

Quātū ad 4ᵐ: vtrū ſit aliqua diſtō inter iſta. Dicunt multi q nulla penitus diſtō eſt inter foꝛalitatē ꝛ realitatē: qꝛ foꝛalitas vniuſcuiuſqꝫ eẍ aiaꝫ nō eſt niſi realitas eiꝰ. ℂ Sꝫ ↄ̃ iſtud arguo 4ʳ. Pꝛimo ſic. Nā iſti ↄcedūt multas rōnes foꝛales. vbi tñ negāt multas realitates: q̃cūqꝫ aūt ſūt totalr̄ idē: ſi vnū multiplicaī ꝛ reliquū. ℂ 2ᵒ ſic. Qꝛ illi ↄcedūt q diſtō realis eſt alia a diſtōne foꝛmali: diſtōnes aūt foꝛales variātur ſm extrema: ſicut pꝫ iductiue i ſpecifica generis ꝛ alioꝝ: ꝛ iter extrema eiuſdē rōnis nō ↄurgit niſi relō eiuſdē rōnis. ℂ 3ᵒ: qꝛ termini ↄpōnis ↄungētis nō pñt idē eſſe oibꝰ modis: cū idē de ſeipſo negari nō poſſit: ſꝫ iſta eſt ↄtigēs: hō eſt in re extra: aut iſta: homo eſt res. ℂ Cōfirmaī: qꝛ nihil eſt qđ ſibiipſi accidat. ℂ 4ᵒ. qꝛ q̃n aliqua rō foꝛmalis ↄuenit aliqbꝰ duobꝰ: illud qđ ei repugt cū vno. nō pt eē ĩ qdditate illiꝰ cōis: ſꝫ rō foꝛal entis ↄuenit enti i poᵃ ꝛ i actu: ſibi tñ repugt realitas i poᵃ obiua: realitas inqꝫ ↄpꝛia: ꝛ ita nō poterit icludi in rōne entis in reꝫ nā: ꝛ ſic erit poſterioꝛ ipō. ℂ Jō dico q realitas diſtinguiī a foꝛalitate. nō q̃dē realr̄: qꝛ foꝛalitas ex ſe nō eſt res. nec foꝛalr̄: qꝛ realitas non eſt foꝛalitas: ſed ſicut modus intrinſecus a quidditatiua rōne: circunſcripto omni operatione intellectus.

4. paro. Op̄ alioꝝ tamē. K *Impugnaᵒ 4ʳ. Pōdera ly totaliter. Pꝫ. 3. di. 19 q. ſinali. A. l. ergo cū realitas ſibi repugnat in potēna obiua.* L *Op̄. ppꝛia. Realitatē modalr̄ a foꝛmalitate diſtigui.*

Quātū ad 5ᵐ videndū eſt. quare formalitates in diuinis ponunī. Et quo ad hoc dicūt aliqui q formalitates in diuinis nō ſunt ponēde: qꝛ in ſumme necio: plura ſine neceſſitate nō ſūt ponēda. Dato āt q pluralitas iſtarū formalitatū ſaluari poſſet: tñ neceſſitas nō apparet. Jō ad oſidēdā neceſſitatē iſtiꝰ poſitionis ꝛ ↄuenientiā adducūtur quatuoꝛ cauſe: pp quas euidens neceſſitas apparet ponēdi pluralitatē foꝛmalitatū: ſiue rōnū foꝛmaliū: qđ ꝑ eodē habeo. Pꝛima eſt ad ſaluandas regulas ↄ̃dictionū. Nā in diuinis illis q̃ ſunt realr̄ indiſtincta: applicantur extrema ↄ̃dictionis: que nō pñt eadē in eſſe ſm idē: ꝛ iō opꝫ ibi ponere vlterioꝛē diſtōnē. ℂ 2ᵃ neceſſitas eſt ad ſaluādā vniformitatem pfectionū: pfectiones eni ſimplr̄ ſic docet Anſ. in monolˡ. ex creaturis deo attribuunī oi iperfectione reciſa: ꝛ iō cū in eaꝝ diffinitionibꝰ nulla icludat̄ ipfectio: remanent ibi eedē diffinitiōes: quas ↄſequit̄ p ſe foꝛalis diſtō. ℂ 3ᵃ neceſſitas eſt ad ſaluādā multiformitatem ſciaꝝ: qꝛ in aliq̃ ſcia q̃ eſt vna p integritatē: quot ſūt ibi ↄ̃nes demr̄ate: tot ſūt ibi vitates diſtincte: cū vna ↄ̃ ſciētifica habeaī de vno: ꝛ alia de alio. alietas aūt ↄ̃nū neceſſario arguit alietatē alicuiꝰ termini: idē eni non pōt eſſe ſcitū ꝛ nō ſcitū ſimul. ℂ 4ᵃ neceſſitas eſt ad ſaluādā varietatē ↄceptuū: qꝛ aliqua ſūt de deo cognoſcibilia p nāꝫ: ꝛ aliqua nō: ꝛ aliqua p ſe nota: ꝛ aliqua demōſtrabilia: ergo aliqua diſtō. Jſte aūt neceſſitates confirmanī p Dionyſiū de diuinis noībꝰ. c. de codē. ꝛ diuerſ

5. paro. Op̄. alioꝝ tamē. Pluralitatis formalitatum neceſſario ponēde in diuinis q̃druplicem cā ceē ꝛ ē no tandum. M *Nota verba Diony.*

ſo: vbi dicit q intelligimꝰ in diuinis verā alteritatē: non ſm variationē: ſed ſm multiplicē formationē vnitatis: talis aūt eſt diſtinctio formalis cū vnitate idētica. N

Quātū ad 6ᵐ videndū eſt, quō ponunī in creaturis. Et q̃tū ad h̃ eſt intelligendū, q forma litates inueniunī in creaturis 4ʳ. pꝛimo in trāſcēdētibꝰ ſicut ſūt entis paſſiones q̃ realr̄ diſtingui nō pñt: cū in q̃libet re quātūcūqꝫ realr̄ idiſtincta oia ↄcurrāt. ℂ 2ᵒ in lineis pdicamētalibꝰ: qꝛ eẍ genꝰ ſube oēs ſpēs alioꝝ pdicamētoꝝ ſunt ſimplices foꝛᵉ ꝛ realr̄ indiſtincte: ꝛ tñ ibi pbaī diſtinctio foꝛalis inter genus ꝛ differentiā: nullū coꝝ dicat totā qdditatē ſpecificā. ℂ 3ᵒ in intrinſecis habitudinibꝰ. Reſpectꝰ. n. creature ad deū ſunt ita intimi creature: q lꝫ differāt foꝛalr̄ a ſuis fundamentis: eo q cadūt ſub differētijs oppoſitis entis. ſ. ſub abſoluto ꝛ reſpectiuo: nō tñ differūt realr̄: cū pus a poſteriori ibi abſolui ſiue ſeparari nō poſſit. ℂ 4ᵒ in diuinis imitationibꝰ: qꝛ ſicut docet Aug. veſtigiū in creaturis iuenit̄ in qualibet re quātūcūqꝫ diſtincta: ꝛ ſic ſine reali diſtinctione ſunt illa in q̃bus inuenit̄ rō veſtigij. Et eodē mō apparet de illis potētijs in q̃bus eſt imago diuina: que ſunt vna res ꝛ vna eſſentia ſm Aug.

A. l. quot ſūt formalitates inueniunī in creaturis. 6. paro. 6. tri. c. vlti. O *14. l. cap. 8. ꝛ alibi. 2ᵒ arti.*

Jſtis pꝛemiſſis videndū eſt de 2ᵒ pncipali. ſ. vtrū cū vnitate reali poſſit iueniri trinitas reꝝ. ℂ Et quātū ad h̃ introducunī 4ᵒʳ ↄ̃nes. Pꝛia eſt q in vnaquaqꝫ pſona diuina eſt inuenire vnā realitatē. p quā oia q̃ ſunt in vna pſona ſunt vna res: h̃ pbaī ſic. quecūqꝫ ſunt vna res: ſūt vnū p vnā realitatē: ſꝫ q̃cūqꝫ ſūt i vna pſona: ſunt vna res. ḡ p vnaꝫ realitatē. ℂ 2ᵃ ↄ̃ eſt, q in q̃libet pſona nō eſt iuenire niſi vnā realitatē: h̃ pbaī ſic. vbicūqꝫ eſt inuenire rē ꝛ rē: ibi eſt iuenire diſtōnes realē: ſꝫ talis diſtinctio non eſt in aliq̃ vna pſona. ḡ ꝛc. ℂ 3ᵃ ↄ̃ eſt, q in tribꝰ pſonis eſt iuenire tres realitates p q̃s adinuicē diſtiguunī realr̄. h̃ pbaī ſic. q̃cūqꝫ realr̄ diſtinguunī in eis eſt res ꝛ res: ſed tres pſone realr̄ diſtinguunī. ḡ in eis ſunt tres realitates. ℂ 4ᵃ ↄ̃ eſt, q in diuinis nō eſt inuenire niſi tm̄ tres realitates. h̃ pbaī ſic. qꝛ ſi 4ᵒʳ eēnt cū nō ſint niſi tres pſone: oporteret q eſſent due in vna pſona: qđ eſt falſuꝫ. ℂ Sꝫ ↄ̃ iſta iſtatur 4ʳ. Pꝛimo ↄ̃ pᵃᵐ ↄ̃nē. Nā iſta res q̃ eſt in pſona: aut eſt res cōicabilis: aut icōicabilis. ſi cōicabilis. ḡ p eam nō diſtinguit̄ pſona ab alia: qꝛ oē cōicabile eſt cōe: ꝛ oē aūt nō eſt rō diſtōnis. ſi icōicabile: ḡ p eam cōicabilia nō erūt res. ℂ Cōtra 2ᵃᵐ ↄ̃nē arguo ſic. Ubicunqꝫ eſt inuenire realitatē abſolutā ꝛ realitatē relatiuā: ibi eſt inuenire duas realitates: ſed in vna pſona eſt inuenire realitatē abſolutā ꝛ relatiuā. ḡ ꝛc. ℂ Cōtra 3ᵃᵐ arguo: qꝛ cū eādē realitatē habeāt pĩitas ꝛ eētia in pr̄e: ꝛ p tē, p iſtā realitatē: pĩitas diſtinguit̄ realr̄ a filiatione: vꝫ q eodē mō eētia p iſtā eandē realitatē quaꝫ hꝫ diſtingueret̄ ſilr̄. ℂ 4ᵒ cōtra 4ᵃᵐ. Perſone diuine ſunt idē realr̄ ꝛ diſtincte realr̄. ḡ opꝫ q h̃ ſit p aliā ꝛ aliā rē. ḡ 4ᵒʳ res. ℂ Ad pᵐ dico, q aliq̃n aliqs terminꝰ ſupponit p ſe: aliq̃n ſupponit p alio. Exᵐ pꝛimi. albū diſgregat. Exᵐ ſcdi. albū currit: tūc ſupponit p ſubo. Sic dico in ppoſito, q res vel realitas pōt ſupponere p ſe: vel pro alio. Dico ḡ q accipiendo realitatē pciſe q̃ eſt in pſona pr̄is vt ſupponit p ſe eſt icōicabilis: ꝛ tñ h̃ nō obſtante pñt denoiari ab ea ꝛ dici realia q̃ ſunt cōicabilia. Exᵐ. pſona pr̄is eſt icōicabilis: ꝛ tñ oia q̃ ſūt in pr̄e tā cōicabilia q̃ꝫ icōicabilia dñr q̃dāmō pſonalia denoiatiue p attributionē ad illā vnicā pſonalitatē. Sic dico in ppoſito, q. ſ. eētia ꝛ relō in pſona pr̄is hñt vnicā realitatē q̃ dñr denoiatiue res: q̃ ē icōicabilis: nō obſtāte q denoiata a tali reaᵗᵉ: aliq̃ ſaltē ſint cōicabilia. ℂ Sꝫ tunc venit 2ᵐ dubᵐ: qđ tāgit 2ᵐ argᵐ: q̃uō eadē realitas pt eē

Cōclō 4ᵉ. Jn diuinis tm̄ tres reales ꝛ ſic ſingula ſingulis pſone ꝛ ꝛ ſpōdēs interne. P *Obijcitur 4ʳ ꝛ ſubuitur.* Q *Terminꝰ ſupponit dupl'r. A. l. pſonalitas. A. l. pſonis vnica realitas ē in pſona pr̄is ꝛ oia i pr̄e pꝫ ēra realitas dñr: ſꝫ diuerſimode.*

A

Realitas abſtrahit ab abſoluto ꝛ reſo ꝛ extrinſece denoiat ab vtro qz.vbi plã p ꝛ cõtra tãgt.

ad ſe ꝛ ad aliud. Certũ eni eſt ꝙ realitas eẽntie eſt ad ſe: ꝛ reſonis realitas eſt ad aliud.ergo igiť ꝙ aliq̃ diſtõ ſit. ❡ Dico ꝙ realitas ſʒ ſe abſtrahit ab abſoluto ꝛ reſpectiuo. Uñ ſicut ens de ſe nec eſt abſo^m nec relatiuũ: ſic nec iſta realitas qdditatiue ẽ abſo^ta vel re^ua: ſʒ tñ denominatiõe extrinſeca põt eẽ dici ꝛ ẽ vtrũqz: qꝛ denoiať abſoluta a rõne eẽntie: ꝛ re^ua a rõne reſonis: ſic eadẽ nã denoiatiue dĩ vl'is ꝛ pticularis. Uñ ad arg^m dico ꝙ impoĩe eſt ꝙ aliqd ſit qdditatiue abſo^m ꝛ relatiuũ: ſʒ denoiatiue ñ ẽ icõueniẽs. ❡ Si dicať ꝙ q̃uocũqz vadat negociũ: extrema ɔ̃dictiõis.ſ.abſo^m ꝛ nõ abſo^m diĩr de iſta realitate. Dico ꝙ extrema ɔ̃dictiõis nec̃io ɔcludũt nõ idẽtitatẽ aliquã i pmis fundamẽtis ꝛ imediatis: de qbus dicuntur: nõ tñ mediatis: ſic multa exẽpla manifeſtãt. Iſta ḡ ɔ̃dictoria bñ ɔcedũt diſtõnẽ inter rõnes foiales eẽntie ꝛ reſonis: qb^9 p̃ ɔuenitt: nõ eſt aũt nec̃e ꝙ ɔcedãt diſtõnẽ realitatis q̃ nõ eſt imediatũ fũdamẽtũ.

Adaſſita ɔ̃dictõis duplicia: ꝛ in qbus arguit diſtõnẽ: ꝛ i qb^9 nõ ſ ẽ vbiqz põderãdum.

B

Ad diſtõnem realem aliq̃rũ qd complete reqriť ad bñ.

❡ Ad 3^m dico ꝙ ad h ꝙ aliq̃ realr̃ diſtiguãť nõ ſufficit ꝙ ibi ſit realitas ꝛ realitas.ſʒ ꝙ vnũ careat realitate quã aliud bʒ: ſic pʒ de p^ne q̃ bʒ vnã realitatẽ q̃ caret alia: iõ diſtiguiť ab alia realr̃: eẽntia aũt lʒ bẽat i ſe tres realitates: tñ hñdo vnã nõ caret ſimpl'r alia: ꝛ hic ẽ ꝙ ipſa [illegible] diſtinguiť realr̃ ab alia. ❡ Ad 4^m põt dici ꝙ p^ne diue ſũt vnũ eẽntialr̃ p eẽntiã: ꝛ diſtinguunť p pn^e diſtictiua: ꝛ ſic p aliud ɔuenitt: ꝛ p aliud differũt. ❡ Dico tamẽ aliter ꝙ realitas ſi ſupponat pro eſſentia tunc dico ꝙ ſunt vnum realiter: hoc eſt ſunt vnũ ꝙ eſt res denoiatiue. tñ qdditatiue nõ poſſet verificari: qꝛ p^ne non ſunt aliquid vnũ qd ſit qdditatiue res. Si ãt accipiať res vel realitas vt ſupponit p ſe: ſic dico ꝙ p^ne diue diſtinguunť p res: qꝛ i eis ſũt tres entitates reales: q̃ ſunt fũdamẽta ꝛ termini diſtõnis realis.

Perſone ſũt vna res denominatiue: ſed tres res p ſe.

❡ Sʒ adhuc hic ſũt aliq̃ diffi. Pria qꝛ ens ꝛ res ɔuertunť. ſi ḡ ponantur in diuis tres realitates: vĩ ꝙ ibi ſint ponẽde tres entitates. Dico ꝙ nõ eſt magnũ icõueniẽs ɔcedere ꝙ ſic ibi ponunť tres realitates relatiue: ꝙ ibi ſint ꝛ tres entitates ponẽde. Uel põt dici ꝙ lʒ ens ꝛ res realr̃ ɔuertanť ſic ꝙ vbicũqz ſit ens ſit ibi res ꝛ eẽ: nõ tñ ſic ɔuertunť ꝙ multiplicata re vel realitate multiplicet nec̃io ens vel entitas.

D. q̃druplex

C

Ad multitudinẽ realitatũ nõ multiplicari entitatẽ ꝛ ſi ɔuertunť: qd eſt ſatis ſingulare.

❡ 2^a di. eſt de exñtia ꝛ realitate. qꝛ dictum eſt ſepe h anno ꝙ ſunt modi adeq̃ti: ꝛ tñ nõ poniť niſi vna exñtia in diuis. Dico ſic prius ꝙ bñ ẽ adeq̃tio tal'. ſcʒ ꝙ ois res ẽ exñs: ſʒ nõ tal' ꝙ ad m'tiplicationẽ vni^9 ſequať multiplicatio alteri^9.

Silr̃ de realitate ꝛ exñtia imaginãdum vt de [illegible] ꝛ realitate.

❡ 3^a di. qꝛ ſi realitas dicit pfectionẽ ſimpl'r: vĩ ꝙ ipſa ſit cõis trib^9. Dico ꝙ realitas nõ eſt p ſe pfectio ſimpl'r: niſi p quãto ſupponit p aliq̃ rõne foiali q̃ eſt pfe^o ſimpl'r.

Realitatẽ pfectionẽ ſimpl'r formalr̃ nõ eẽ

❡ 4ª diffi. Utꝝ eẽntia diuina hẽat aliq̃ʒ vnã realitatẽ ex̃ pſonas. Dico ꝙ nõ: qꝛ tũc nec̃io eẽnt 4^or realitates. Dico igiť ꝙ tã eẽntia q̃ʒ attributa q̃ʒ ẽt alia diuina nullã realitatẽ hñt niſi i pſonis: ita ꝙ eẽntialia vnã realitatẽ hñt in vna p^na: ꝛ aliã in alia. ꝛ tertiã i tertia. ſicut humanitas hʒ tres exñtias in trib^9 indiuiduis: nec tñ aliquã hʒ a ſe ſi pſcindať ab illis idiuiduis.

D

Eſſentiã abſtractã a pſonis nõ hẽre realitatem. Uide Sco. 45. di. 4. ꝛ põdera h pſa.

❡ Sʒ põt ne dici res vt ſic pſcindit? Dico ꝙ accipiẽdo rẽ qdditatiue nõ eſt res ſʒ denoiatiue accipiẽdo rẽ ꝛ in q̃dã attributione ſic pt dici res: ꝛ iſto mõ dĩ ꝙ ẽ vna ſũma res.

Eẽntiã i ſe dici rẽ ɔtigit 2^r

❡ Sʒ adhuc ſũt duo dubia vel tria. ❡ Primũ eſt ꝙ cũ res accipiať 2^r ſm mẽtem doc. vel pro oĩ eo qd eſt ex̃ aiam: ꝛ ſic vĩ ɔcedẽ ꝙ ſint tot res quot ſũt rõnes formales. Dico ꝙ hoc põt fieri de quocũqz vocabulo: qd multa ſignabit: tñ dico ꝙ ppꝛie accipiendo rem: nõ dĩ de oĩ eo qd eſt extra aiãʒ: ſʒ p eo pciſe q̃ aliqua diĩr vna res ꝛ diſtiguunť realr̃. eo ḡ mõ q̃ negať eẽ diſtinctio realis infra eandem pſonaʒ. oʒ dicere ꝙ rõ formalis multiplicetur ꝛ non realitas.

Dubium 3^m. Uide eũ. 3. q. q̃libet. ꝛ alibi

R. i. multa ſignificãt.

Res dupliciter accipitur.

E

Aliqui tñ volunt ſaluare p aliũ ꝛ alium modũ pdicandi qdditatiuũ: ſʒ ꝙ ſit vna foialitas tñ. ❡ Sʒ illud nõ apparet mihi itelligibile: qꝛ extrema ɔ̃dictionis ponuntur ſm rõnes qdditatiuas qb^9 negatis totũ aliud negatur. ❡ 2^m dubiũ. qꝛ btũs Hyl. dicit ꝙ aliud eſt ſpũſſ. ꝛ aliud res ſpũſſ. qd ḡ itelligit. Dico ꝙ. ſ. ſ. qdditatiue cõſtituiť ex qdditate eẽntie ꝛ ſpirationis paſſiue. vult ḡ dicere ꝙ ille rõnes foiales abſtrahũt a realitate: ꝛ ita illa auctoritas multa ɔfert ad pdicta.

Expõit Hil. opamẽ.

❡ 3^m dubiũ q̃uo 2^m decretalẽ in diuinis eſt vna ſũma res. Dico ꝙ p vt ſupponit p eẽntia eſt vna res: vt aũt p pſonis eſt tres res. vñ iſta vna res nec generat: nec generatur: vt. ſ. ſupponit pro diuina eſſentia. ❡ Ad argumentum patet.

Extra de ſũ. tri. c. damnamus. Expõ eadẽ.

❡ Diſtinctio. XXXIIII. ꝛ. XXXV. ❡ Queſtio. I.

Predictis eſt adĳciendum ꝙ qdã puerſi ꝛc̃. Cũqz ſup diſſeruerim^9 ac m'lta dixerim^9 ꝛc̃.

Circa diſtinctionẽ. 34. ꝛ. 35. poſtq̃ꝫ actum eſt de iſtis ppꝛietatibus relatiuis. Nunc querendũ eſt de proprietatibus abſolutis. ſ. de intellectu voluntate potẽtia ꝛ talib^9. Et pmo in generali q̃ro. Utꝝ talia dicant pfectionẽ ſimpl'r: de oib^9 in gñali. Circa iſtam q̃õnem ad euidentiam multoꝝ q̃ diĩr de pfectionibus ſimpl'r: intẽdo. 12. arti. p ordinẽ declarare. Primo quid eſt perfectio ſimpl'r. 2° q̃ ſunt ppꝛietates pfectionum ſimpl'r. 3° qb^9 vijs pñt pfectiones ſimpl'r inueſtigari. 4° quot ſunt gradus pfectionis ſimpliciter. 5° q̃ ſunt ordines pfectiones ſimpl'r. 6° ſi ois pfectio ſimpl'r hẽat ɔceptũ ſimpl'r ſimplicẽ in ſe. 7° ſi pfectiones ſimpl'r ſint pmo diuerſe. 8° ſi oẽ qd eſt i deo dicat pfectionẽ ſimpl'r. 9° ſi oia q̃ ſunt in creaturis dicunt perfectionẽ ſimpl'r. 10° ſi formalr̃ in deo ſunt pfectiones ſimpliciter. 11° ſi perfectiones ſimpl'r ſunt in creaturis. 12° ſi perfectiones ſimpl'r ſm eãdẽ rõnẽ formalẽ ſunt in deo ꝛ in creaturis. h eſt. vtrum q̃libet pfectio ſimpl'r vniuoce dicať de deo ꝛ creatura.

F

Ponit i aliq̃bus originalibus. 34. ñ hic.

Sermo de pfectionib^9 ſimpliciter valde nobilis ꝛ curioſus.

G

Quãtũ ad p^m. ſ. qd eſt pfectio ſimpl'r: ſũt quatuor modi dicẽdi. Unus eſt ꝙ pfectio ſimpl'r. eſt illa q̃ nullã imperfectionẽ qdditatiue includit: ſicut ſapientia ꝛ bõ. oẽ eni tale requiriť in perfectiſſimo ente. ❡ Cõtra. Nulla pfectio ſeu entitas poſitiua icludit in ſua rõne formali aliquã negationẽ: cũ priuatio non ſit de qdditate poſitiui: ꝛ tñ nõ oẽ poſitiuũ eſt pfectio ſimpl'r. ergo ꝛc̃. ❡ 2° ſic. Nulla reſo: vt inferi^9 patebit: dicat perfectionẽ ſimpl'r: ꝛ tñ nullam perfectionẽ qdditatiue includit: qꝛ ſi hoc eſſet: cũ reſo formalr̃ ponatur in deo: poneretť imperfectio in eo.

Pm^9 articu. Op. aliorum 4^r ð qdditate ſimpl'r pfectionis. Impugnatio harum op.

Nulla reſo ne pfectionẽ ſimpl'r iportare.

❡ Alij dicunt ꝙ illa eſt perfectio ſimpl'r q̃ nõ hʒ nec̃io imperfectionẽ ſibi annexã: ſicut ſunt ſcia ꝛ ſapiẽtia: tñ albedo neceſſario habet aliquã imperfectionẽ ſibi annexã: ꝛ iõ nõ eſt pfectio ſimpl'r. ❡ Sʒ ɔ̃ hoc eſt qd dictũ eſt ɔ̃ aliã opionẽ. Nã relationes originis nõ hñt aliquã iperfectionẽ ſibi annexam: qꝛ tunc in deo eſſet illa iperfectio: ꝛ tñ vt patebit nõ ſunt pfectiones ſimpliciter. Alij dicũt ꝙ illa eſt pfectio ſimpl'r q̃ nõ cõpatiť ſecũ aliquã iperfectionẽ. ❡ Sed ɔ̃. Tũc enim ſequereť ꝙ ſapia bonitas ꝛc̃. non dicerent pfectionẽ ſimpl'r in creaturis: qꝛ hoc non hñt: nã inherent. Alij dicunt ꝙ perfectio ſimpliciter eſt quod poteſt eſſe ſine omni imperfectione. ❡ Sed nec iſtud ſufficit. Nã ſuppoſitum inq̃ntũ ſuppoſitum põt eſſe ſine omni impfectione: qꝛ eſt in deo: ꝛ tñ nõ dicit pfectionẽ ſimpl'r. ❡ Iõ dico cũ doctore noſtro ſʒ doctrinã Anſ. in mono. ꝙ pfectio ſimpliciter eſt que eſt

H

Op. propria. Cap. 15.

I

Perfectio ſimplr' que? Expõ diffõnis pfectiõis ſimplr' 4r alio rũ quã impu gnat.

in quolibet melius ipſa ꝙ̃ nõ ipſa. Sʒ qꝛ illa diffõ non bñ cõgruit intellectui: idcirco ſũt q̃tuoꝛ modi exponẽdi eã. ¶ Aliq. n. dicũt ꝙ pfec° ſimplr' eſt melioꝛ ſua negatiõe. Iſtud nõ valʒ: qꝛ q̃cũqʒ entitas poſitiua de mũdo, eſt melioꝛ ſua negatione: ⁊ tñ nõ ois entitas poſitiua ẽ pfec° ſimplr'. Alij dicũt ꝙ pfectio ſimplr' ẽ talis: ꝙ hñs ipſam eſt meli° nõ hñte. ¶ Cõtra. Nã ſimplicitas ẽ pfec° ſimpliciter: ⁊ tñ nõ oẽ ſimplex eſt meli° nõ hñte ſimplicitatẽ: ſic pʒ de mã ⁊ foꝛ° re° cõpoſiti. Alij dicũt ꝙ pfectio ſimplr' ẽ illa q̃ eſt melioꝛ oĩ eo qđ nõ dĩc pfectionẽ ſimplr'. ¶ Cõtra. Oẽ ſubm̃ eſt meli° ſua paſſiõe: ⁊ tñ ɔtingit aliq̃n ſubm̃ nõ eẽ pfectionẽ ſimplr' ⁊ paſſionẽ ſic: ſic pʒ de albedie ⁊ er° vnitate. Alij dicũt ꝙ pfec° ſimplr' eſt illa q̃ ẽ melioꝛ oĩ alio a ſe. Sʒ iſtud nimis attribuit pfectioni ſimplr': qꝛ ſequeret̃ ꝙ nõ eẽt niſi vna. ſ. deitas qꝛ h̃ ſolũ ſibi ɔuenit. ¶ Jõ dico ſm mẽtẽ doc. nr̃i: ꝙ pfec° ſimplr' ẽ illa: q̃ ẽ melioꝛ q̃cũqʒ ſibi icõpoſſibili. ¶ Vñ dr̃ gloſam demõſtratiue ɔcludo ex duab° regulis euidẽtibus ⁊ p ſe notis acceptis. Pria eſt illa. ꝙ ois pfec°. q̃ eſt in deo foꝛalr': eſt melioꝛ oĩ pfectiõe q̃ nõ ẽ in deo foꝛaliter: iſta pʒ. alioqn de° poſſet itelligi melioꝛ: ſi in ſe haberet qđ ſibi deficit: vel qđ meli° eſt. ¶ 2ª regula eſt. ꝙ oẽs pfectiões ſimplr' quãtũ eſt de ſe ſunt cõpoſſibiles. h̃ pʒ ex ɔceſſis ab oib°. nã deo nulla pfec° deficit. g̃ de° oẽs hʒ. h̃ aũt nõ eẽt ſi eẽnt icõpoſſibiles. ¶ Ex iſtis arguit̃ ſic. Oẽ illud qđ deo repugnat ẽ incõpoſſibile pfectiõi ſimplr'. iſta pʒ ex 2ª regula: ſʒ oẽ qđ ẽ pfec° ſimplr' eſt meli° quocũqʒ qđ deo repugnat: pʒ ex pma regula. ois g̃ pfec° ſimplr' ẽ melioꝛ ſuo icõpoſi. Põt alio modo deduci ſic. Ois pfectio q̃ eſt in deo ẽ melioꝛ ſuo icõpoſſibili: ſʒ ois pfec° ſimplr' eſt in deo: qꝛ ſũt cõpoſſibiles: g̃ ois pfec° ſimplr' eſt melioꝛ quocũqʒ ſibi icompoſſibili. ¶ Sʒ ɔ̃ iſtã deſcriptionẽ pfectionis ſimplr' ittat̃ 4r. p̃ ſic. Nã rõ entis nõ eſt melioꝛ q̃cũqʒ ſibi icõpoſſibili: qꝛ nullũ hʒ incõpoſſibile: ⁊ tñ rõ entis ponit̃ cõiter pfectio ſimplr'. g̃ deſcriptio nõ eſt bona. ¶ 2° ſic. Relõ eſt melioꝛ quocũqʒ ſibi incõpoſſibili: qꝛ eſt cõpoſ'is oĩ poſitiuo ⁊ oĩ pfectiõi ſimplr': ⁊ tñ ipſa nõ hʒ niſi priuatiuũ ſui p incõpoſſibili. Cõſtat aũt ꝙ eo ipſo eſt melioꝛ: ſic affirmatio ẽ melioꝛ negõne. ¶ 3° ſic. Sapia eſt pfectio ſimplr': ⁊ tñ ſibi nõ cõpetit diffõ ſupradicta. Cõſtat eni ꝙ ſapia eſt incõpoſſibilis ſubẽ ſolis. ſuba aũt ſolis melioꝛ eſt: ſicut ⁊ ſuba q̃libet oĩ accidẽte: ⁊ p ɔñs melioꝛ ẽ ipſa ſuba ſolis ipſa ſapia. ergo ⁊c. ¶ 4°. Nã ſeqũr ꝙ ſuba angeli ſit pfectio ſimplr'. Ipſa eni eſt melioꝛ quocũqʒ ſibi icõpoſſibili: qꝛ illud aũt ẽ creatũ: ⁊ ɔſtat ꝙ ipa eſt melioꝛ oĩ alio ab ea creato. vel increatũ: illi aũt non eſt icõpoſſibilis: qꝛ põt aliunde. ¶ Ad pm̃ dico ꝙ rõ pfectionis ſimplr' cõpetit enti: lʒ. n. nullũ poſitiuũ ſ̃pugnet enti: tñ ens pbibitũ eſt ſibi incõple: ⁊ iõ ɔſtat ꝙ melioꝛ eſt rõ entis: eſt eni ens melius ente pbibito: vt apparet. ¶ Ad 2m̃ dico ꝙ melioꝛitas dicit exceſſum ſm q̃titatẽ virtutis: ⁊ dicit inequalitatẽ q̃ ẽt regrit q̃titatẽ. relõ aũt nõ eſt quãta quãtr̃e virtutis: ⁊ iõ ipſa nõ põt eẽ melioꝛ: nec peioꝛ quocũqʒ alio. ¶ Ad 3m̃ dico ꝙ lʒ aliq̃ excedant alia ſm aliqs pfectiones q̃s hñt: tñ põt eẽ ɔ̃ exceſſus ſm multas alias: lʒ nõ ſm eaſdẽ: iõ lʒ ſapia excedat ſolẽ q̃tũ ad aliqd: in multis tñ eſt ecõtrario: ⁊ ideo recõpenſat̃. ¶ Ad 4m̃ dico ꝙ ſuba angelica nõ eſt melioꝛ quocũqʒ ſibi incõpoſſibili formaliter: qꝛ diuinitati iſto mõ eſt icõpoſſibilis: ⁊ tñ diuitate nõ eſt melioꝛ: lʒ forte ſibi ſit cõpoſſibilis ſuppoſitalr': ſicut oẽ abſolutuʒ aliud a deo: ſʒ h̃ nihil ad ppoſitũ. ¶ Sʒ adhuc remanẽt quatuoꝛ diffi. Prima eſt. ſi vna perfectio ẽ melioꝛ aliã quã ſunt euiſdẽ rõnis: ſicut ſapiẽtia creata ⁊ increata.

Expõ ppia de mẽte ſcot. vide eũ. 5. q. quolibeti. et vbi ibi nõtul. Regula 1a ⁊ 2a clar ariua deſ expõnis.

K

Ingenioſiſſ ɔcluſio.

Obijcit̃ 4r

L

A. l. ipſa.

Enti ɔuenit rõ pfectionis ſimplr' ⁊ qđ ei ſit icõpoſſibile.

M

Relonẽ nec melioꝛes nec peioꝛ: alio re cte dici. Perfectiões ſimplr' nõ tale excedere ⁊ excedi.

D. ſimplex

Dico ꝙ non ſm rationem formalem: quia vbi eſt eadẽ rõ formalis: ibi ſm illã rõnẽ non põt eſſe exceſſus: qꝛ exceſſus vt ſic eſt iter diſtincta: quecũqʒ aũt ſũt euiſdẽ rõnis formalis ſm illã rõnẽ formalẽ ſunt penitus indiſtincta: ⁊ p ɔñs inter ea: vt ſic nõ eſt exceſſus. ¶ Cõfirmat̃: qꝛ finitas ⁊ infinitas rõnẽ foꝛalẽ nõ variãt cũ ſint modi itrinſeci. ¶ 2°. qꝛ equalitas eſt rõ fundata ſuper plura: ⁊ tñ illa rõ formalis vt ſic in eis eſt indiſtincta. ¶ 2ª diffi. ſi vna eſt melioꝛ altera ſm aliqđ ſuꝛloq̃ndo de iſtis q̃ ſunt euiſdẽ rõnis. Dico ꝙ ſic. ſ. ſm modũ itrinſecũ. nã vna eſt finita: ⁊ alia infinita: ⁊ p ɔñs vna ẽ melioꝛ altera: lʒ nõ ſm rõnẽ foꝛalẽ. ¶ 3ª diffi. eſt ſi vna eſt melioꝛ altera: q̃n ſũt alteri° rõnis: ſicut intelľs ⁊ voluntas. Dico ꝙ nõ: lʒ eoꝛ rõnes foꝛales. Et hoc pbo ſic. Q̃ñcũqʒ aliq̃ ſunt euiſdẽ rõnis foꝛal: qcqđ cõpetit vni eoꝛũ ſm rõnẽ formalẽ: ⁊ alteri: ſʒ voluntas in deo ⁊ in creatura ſunt euiſdẽ rõnis foꝛalis: ⁊ intelľs h̃ ⁊ ibi ſilr': g̃ ſi volũtas ſm ſuã rõnẽ foꝛalẽ eẽt melioꝛ itellectu: ſequeret̃ ꝙ in deo ita eẽt: qđ eſt fl̃ʒ. ¶ 4ª diffi. ſi vna ſʒ aliqđ ſui excedit aliã. Dico ꝙ nõ ĩ deo: qꝛ vtrũqʒ eſt ifinitũ: tñ vnũ eoꝛ vt infinitũ põt dici excedere aliud vt finitũ: ſic volũtas infinita itellectũ finitũ. ¶ Hic tamẽ remanet vnũ dubiũ ſatis arduũ. ſ. vtrũ ois pfectio ſimpliciter ſit melioꝛ quacũqʒ perfectione ſm qđ. ¶ Ad vtrãqʒ aũt ptẽ iſtius dubij ſunt rõnes foꝛtes: pono tñ duas. Primo pbo ptẽ affirmatiuã ſic. Q̃ñcũqʒ ſunt duo oppoſita ex quoꝛ pmixtione ⁊ impmixtione cauſatur magis ⁊ minus: illud qđ eſt vni oppoſito impmixtius eſt pfectius: ſed pfectio ſimplr' nõ includit nec̃io aliquã imperfectionẽ: pfectio aũt ſm qđ ſic. g̃ ⁊c. ¶ 2° ſic. Q̃ñcũqʒ aliqđ cõe cõpetit aliqb° duob°: vni ſimplr' alteri ſʒ qđ. pfecti° ɔuenit ei cui ɔuenit ſimplr' q̃ ei cui ɔuenit ſm qđ. ſʒ pfectio ɔuenit pfectiõi ſimplr' ſimplr'. pfectioni aũt ſm qđ cõpetit ſm qđ. g̃ ⁊c. ¶ Ad ptẽ negatiuã arguo 2r. Prio ſic. Jn eẽntialr' ordinatis euiſdẽ generis poſterius eſt pfecti°: ſʒ ordo eẽntialis inueniẽ vbi prioꝛa dicunt pfectionẽ ſimplr': ſic ſuba dicit perfectionẽ ſimplr': nõ aũt accñs qđ eſt poſteri°: ſilr' ſpũs dicit pfectionẽ ſimplr': nõ ãt agelus q ẽ poſterioꝛ. g̃ nõ ois pfectio ſimplr' eſt pfectio ⁊ pfectiõe ſm qđ: cũ illa poſterioꝛa ſint pfectioꝛa: ⁊ tñ pfectiones ſm qđ. ¶ 2° ad eãdẽ ptẽ arguit̃ ſic. Quecũqʒ ſũt de p̃dicamẽto ſube: excedũt illa q̃ ſunt alioꝛ generũ: nã inter predicamẽta eſt eẽntialis oꝛdo: ⁊ p̃dicamẽtũ ſube eſt pfectius oibus accñtib° alioꝛ geneꝛ. ſʒ aliq̃ ĩ gñe ſube nõ ſũt pfectiones ſimpliciter. aliqua de alijs generib° ſũt perfectiones ſimplr': ſic ſũt ſapia ⁊ iuſtitia ⁊ h°. g̃ pfectiones ſimpliciter nõ ſũt pfectioꝛes alijs. ¶ Dico g̃ q̃tũ ad h̃ ꝙ vtraqʒ argumẽta hñt intẽtũ. Ad quoꝛ euidẽtiã dico ꝙ pfectiones ſimplr' ex ſuis rõnib° foꝛalib° nõ excedunt illud qđ nõ dĩc pfectionẽ ſimplr': ſicut pbant vltima argumẽta. abſtrahũt eni rõ foꝛalis pfectiõis ab illo exceſſu ſiue defectu. ſm aũt modos intrinſecos ɔñtes ɔuenit ꝙ aliq̃ ſint pfectiões ſimplr' alias excedentes. aliq̃ nõ. Eſt eni aliq̃ pfectio ſimplr' q̃ ſimplr' eſt cũ ifinitate ſicut deitas: ⁊ illa oẽm aliã perfectionẽ ſm qđ excedit: eo ꝙ perfectiones ſm quid ſunt ſemper cum finitate: infinitum aũt in perfectione excedit finitũ. ſunt aũt alie perfectiones ſimplr' q̃ ex rõne eaꝝ foꝛali non determinant ſibi nec hunc modũ: nec illum: ſed cõpatiuntur ſe cũ quolibet iſtoꝝ modoꝝ: ⁊ ideo ſtant cum q̃tacũqʒ pfectõ: vl' q̃tacũqʒ modica perfectõ: ⁊ ex h̃ prouenit ꝙ aliq̃ perfectiões ſimplr' interdũ alias excedunt: ſicut q̃n ſunt cũ infinitate: interdũ alias nõ excedunt: q̃n aliũ modũ itrinſecũ hñt: vt pʒ. ¶ Sʒ adhuc

N

Sapiẽtia diuina ſapiẽtia creata nõ eẽ melioꝛẽ niſi modaliter.

Volũtatẽ ĩ intellectũ i creatura nõ excedere. ex hoc ſeq̃l: lʒ vtriuſqʒ diuiõis: vtrũqʒ ĩ creatura excedat niſi modalr'. vid' ſco. 8. di. 1. q. 1. ſʒ ɔſidera iſtã ñã ex ſco. 49 diſt. 4. ⁊ alibi vbi tʒ oppoſitum ĩ creaturis ſaltem.

O

Dub̃m nobil' Perfectio 2r q̃ l. iõ pono duas vias. Maxima.

Maxima.

P

Vtrãqʒ ptem dubij ingenioſe ſuſtinet.

Q

Perfectiões ſimplr' perfectionẽ aliqs ſʒ qđ excedere ɔuenit ĩtelligẽ 2r Perfectiões ſimplr' ſũt in duplici dĩa. ſʒ ɔſidera hĩc iuſtitiã plura addendo.

A

Dubium. Vi. ſ. in quo libro ⁊ alibi ſepe.

adhuc remanet diffi. quomodo ſaluabit q pfectio ſimplr ſit melior quocūqʒ ſibi icōpoſſibili. Propter h addit doctor ad expōne illi⁹ diffōnis pfectionis ſimplr ſupradicte: q illud qd eſt meli⁹ q̄cūqʒ ſibi incōpoſſibili in quocūqʒ ſuppoſito: nō cōſiderata tñ hac nā vel illa, illō eſt pfectio ſimplr. ¶ Hoc aūt pōt ſic ōclarari q pfectio ſimplr eſt melior q̄cūqʒ ſibi incōpoſſibili: non ex rōne formali: ſʒ qꝛ nata eſt hr̄e modū īfinitatis: ⁊ ille modus repugnat ei qd nō eſt pfectio ſimplr: qꝛ nullū tale pōt eē formalr infinitū: ⁊ iō pfectio ſimplr melior eſt tali.

Exponit ſcōm notanter.

2. arti.

Proprietates pfectionis ſimplr ſūt. 4. ⁊ debent intelligi appetitudinaliter.

Quantū ad 2ᵐ eſt videndū que ſunt ꝓprietates pfectionis ſimplr. Dico q 4ᵒʳ ſunt proprietates pfectionis ſimplr. Pria q oīs pfectio ſimplr eſt cōicabilis. 2ª q alteri cōpoſſibilis: ita. ſ. q eſt oi alteri pfectioni cōpoſſibilis. 3ª q hn̄t integritatē. 4ª q hn̄t idētitatē. ¶ Pria. ſ. q ſit cōicabilis: pbat̄ ſic. Oē illud cui nō repugnat īfinitas eſt ad minus in trib⁹ ſuppoſitis: ⁊ p ꝯñs eis cōicabile. ex h. n. nā diuina dī cōicabilis tribus ſuppoſitis: qꝛ eſt ſimplr īfinita ⁊ illimitata: ſʒ oīs pfectio ſimplr eſt nata eſſe īfinita. ḡ ⁊c̄. ¶ 2ª. ſ. q ſint cōpoſſibiles pbat̄ ſic. p̄ ex cōi dicto q mala ſūt incōpoſſibilia: ſicut pʒ de extremis vitijs: in quoꝝ medio ꝯſiſtit vtus: ṽtutes aūt dr̄ cōpoſſibiles. Probo aūt rōne ſic. Impoſſe eſt ſuppoſitū eē pfectiſſimū niſi hēat in ſe oēm pfectionē ſimplr: ſʒ ſi vna eſſet alteri icōpoſſibilis: ipoſſe eſt vnū ſuppoſitū oēs habere: ⁊ p ꝯñs nullum vnū ſuppoᵐ eēt pfectiſſimū: qd eſt falſuʒ pp diuina ſuppoſita. ¶ 3ª. ſ. q habeant integritatē pbat̄: qꝛ qd caret aliq̄ pfectione ſimplr: nō eſt pfectū ſimplr: qꝛ ſibi deficit vna pfectio ſimplr: ⁊ vt ſic nō eſt integraliter pfectū: ſi ergo oēs in eodē ſint: integritatē habebūt. ¶ 4ª. ſ. q habeant idētitatē: vel ſint nata hr̄e. pbat̄ ſic: qꝛ de aptitudine intelligunt̄ oēs ille ꝓprietates. hoc inq̄ pʒ: qꝛ gē gd eſt aptū natū eſſe in vna pſona diuina: natū eſt hr̄e idētitatē: ſʒ oēs pfectiones ſimplr ſunt hm̄ōi. ḡ ⁊c̄. ¶ Sed

Mala icōpoſſibilia bona do cōpoſſa.

B

C

Obijcit 4ᵒʳ.

ꝯtra iſta arguit̄ 4ᵒʳ. Prio ꝯ pmā. Qd eſt de ſe hoc nō eſt cōicabile: ſʒ deitas eſt de ſe hec. ḡ ⁊c̄. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ. Oppoſita ſunt icōpoſſibilia: ſed alique pfectiones ſimplr ſunt oppoſita. ḡ ⁊c̄. pbo minorē. Ens eſt pfectio ſimpliciter ⁊ diuidit̄ multis modis: ⁊ p dūas oppoſitas: ⁊ per ꝯñs ille nō ſunt cōpoſſibiles. ¶ Cōtra 3ᵐ. Nā in quocūqʒ eſt integritas ibi eſt totalitas: ſʒ vbi īfinitas ibi nō eſt totalitas. ḡ vbi eſt īfinita: ibi nō eſt integritas. ¶ Cōtra 4ᵃᵐ. Qn̄cūqʒ aliq̄ oppoſita ꝯueniunt aliqb⁹ nulluʒ eoꝝ eſt eis ꝓpriū: ſʒ diſtictio ⁊ idētitas ſunt hm̄ōi reᵘ pfectionū ſimplr. ḡ ⁊c̄. ¶ Ad pᵐ pʒ. Nā aliqd eē cōicabile pōt intelligi duplr: vel plib⁹ idiuiduis vel plib⁹ ſuppoſitis. p̄ mō ꝓcedit īſtātia: ſed 2ᵒ mō intelligit̄ ꝓprietas.

Cōicabile eſſe ꝯtingit duplr.

¶ Ad 2ᵐ nego minorē. Nā nulle pfectiones ſimplr ſūt oppoſite: qñ aūt ens diuidit̄ p duas dūas oppoſitas: nō opꝫ q vtraqʒ ſit pfectio ſimplr: ſʒ ſufficit: imo eſt neceͤ q altera ſola: ſicut pʒ in diuiſiōe ſubē p corporeū ⁊ icorporeū. incorporeū dicit pfectionē ſimplr: corporeū aūt nō. nō ḡ eſt neceͤ ſi diuiſum dicat pfectionem ſimplr q vtrūqʒ diuidēs dicat: imo forte nō eſt ſimplr neceͤ de altero tm̄. ¶ Et ſi dicas. ponat̄ q pfectio diuidat̄ in pfectiōes. ¶ Dico q ſi diuiſio ſit p oppoſita h eſt ipoſſibile: tñ ſi fiat diuiſio alio mō q̄ȝ p oppoᵗᵃ: ſicut ſepe fit licʒ nō ꝓprie: tūc inſtātia nō valet. ¶ Ad 3ᵐ dico q accipiēdo ꝓprie integritatē ibi nō eſt. ſ. vt appropriat̄ toti: ſed metaphorice accipiēdo p collectiōe oīuʒ pfectionū. h nō eſt icōueniēs q talis itegritas ponat̄ ſine totalitate. ¶ Ad 4ᵐ dico q idētitas q̄ aſſignata eſt p ꝓprietate pfectionū ſimplr nō dʒ intelligi in actu: ſicut nec alie proprietates aſſignate: ſʒ ſufficit q hoc ſit in potētia: vñ ſūt nate eē idē. ¶ Sʒ hic oriunt̄ due dif. Pria eſt: qꝛ vī q

Niſi vnū uiuēdū vel aliqñ nullū ē pfectio ſimplr vbi adde pls.

D

Perfectionē ſimplr nō poſſe diuidi in pfectiōes tales. ⁊ h per oppoſita.

Integritas accipit duplr.

Idētitas 2ª.

D. duplex.

aliqd ſuppoᵐ poterit eſſe pfectiſſimū ēt amota vna pfectione: qꝛ p infinitatē dī pfectiſſimū iter oia: ſed amota vna pfectione. ſ. itellectu manente volūtate: adhuc pōt remanere infinitū. ḡ ⁊c̄. ¶ 2ᵃ diffi. eſt: qꝛ ſicut ꝓpoᵐ eſt ſuppoᵐ nō eſt pfectiſſimū niſi includat oēm pfectionē: ita eſſentia nō erit pfectiſſima niſi ſm ſuā rōnē formalē oēm pfectionē ſimplr includat. ¶ Ad pᵐ dico q eē pfectiſſimū pōt duplr intelligi. vel intenſiue. vel extenſiue. p̄ mō dico q hn̄s vnicā pfectionē q̄tū ad pfectiones ſimplr qdditatiuas eſſet pfectiſſimū iter oia itenſiue. Si aūt ſcdo mō. ſ. extēſiue nō ſic: qꝛ ad hoc q ſit iſto mō pfectiſſimū: reqrit̄ q nulla perfectio ſibi deficiat. ¶ Ad 2ᵐ dico q eſſe pfectū dī duplr. vno mō qdditatiue: ⁊ iſto mō nec ſuppoᵐ eſt pfectiſſimū nec eſſentia: accipiēdo ſemp pfectiſſimū extēſiue: qꝛ multe pfectiones ſunt que nō ſunt de qdditate ſuppoſiti ſicut nec de qdditate eſſentie. Alio mō dī aliqd pfectiſſimū denoiatiue: ⁊ iſto mō tā eſſentia q̄ȝ ſuppoſitū ſunt pfectiſſima: qꝛ ſibi oīs pfectio ineſt aliquo mō: vel pmo mō vel 2ᵒ mō. ¶ Si dicas ḡ eſſentia nō erit pfectiſſima vt pſciendit ab alijs: ⁊ p ꝯñs nec infinita. ¶ Dico q itenſiue accipiendo eſt pfectiſſima: tñ extēſiue nō eſt incōueniens negare. ¶ Sed q̄tū ad pmā ꝓprietatē q̄ dicta eſt de cōicabilitate intelligēdū eſt q aliq̄ ſunt q̄ cōicant̄ ad intra tm̄: ſicut deitas. Aliqua tm̄ ad ex̄: ſicut gnō q̄ creaturis cōicat̄: nō tñ alijs pſonis. Alia aūt ſūt q̄ cōicant̄ ad extra ⁊ ad itra: ſicut pfectiones ſimplr velut ſapia ⁊ huiʼ. Alia q̄ nec ad extra nec ad intra: ſicut gnō diuina: vt de ſe pʒ. 3ᵘˢ articulus eſt: quō pn̄t iueſtigari pfectiōes ſimplr.

E

Eſſe pfectiſſimū ꝯtingit 2ᵒʳ

Eſſe pfectiſſimum alio mō cōtingit 2ᵒʳ.

F

Eſſentia in creatura non eē pfectiſſimā: ſʒ cōſidera bn̄ pōderando.

Cōicabile varie repit in diuinis ⁊ ſm oppoſitum.

3ᵘˢ articulus.

Modus inueſtigādi pfectiones ſimpʳ eſt qncuplex ⁊ eſt notabilis doctrina ⁊ ingenioſa atqʒ reſoluta.

Dico q quattuor modis. ſ. p viā diuiſionis: p viam diffōnis: p viā demrātionis: ⁊ per viā ordis: pōt etiā addi via cōpoſſibilitatis. ¶ Per viā diuiſiōis ſic. In coordinatiōe pitagoricoꝝ. p̄ ethicoꝝ, ſemp vnuʒ diuidētiū ens ponebat̄ ad dexterā: ⁊ aliud ad ſiniſtram. ad dexterā aūt ponebāt pfectiora. ſm aūt doctorē nr̄ʒ quecūqʒ ponunt̄ ad dexterā ſūt pfectiones ſimplr. vel nō ſūt iperfectiones: ſicut ſuba: ſpūs abſoᵐ: infinitas: ⁊ ſic de alijs. oia talia dicūt pfectionē ſimplr. ¶ Per viā āt diffōnis ſic. Qn̄cūqʒ eſt aliq̄ diffō alicui⁹ q̄ dicit pfectionē ſimplr q̄tū ad qualibʒ ei⁹ ptē diffinitū dicit pfectionē ſimplr. ſi vō aliqua diffō includat aliquas ptes quarū vna dicat pfeᶜᵗᵒⁿ: alia ipfectionē: vel nō pfeᶜᵗᵒⁿ. totū nō dicit pfectionē: qꝛ ad ꝯſtruēdū totū oēs ptes ſūt neceͤ. ad deſtruendū aūt ſufficit deſtructio alteri⁹ ptis. Exēᵐ pmi. diffō ſube eſt, q eſt ens p ſe. vtrūqʒ iſtoꝝ dicit pfectionē ⁊ ens ⁊ p ſe: ⁊ iō totū diffinitū ſicut ſuba erit pfectō ſimplr. Exēᵐ ſcdi. diffō corpis eſt, q eſt ſuba corpea: ſʒ q̄tū ad pmā ptē. ſ. q ſit ſuba dicat pfectionē: tñ qꝛ reliq̄ ps vtpote corporeū nō dicit pfectionē: hinc eſt q nec totū dicit pfectionē pp rōnē dictā. ¶ Per viā demrātionis ſic. Qn̄cūqʒ eſt aliqd ſubʒ de q̄ eſt demrābilis aliq̄ iperfectio: illud nō dicit pfectionē ſimplr. ꝓpoſitio hec pʒ ex pcedēn: qn̄cūqʒ enim hn̄t eādē diffōnē: de eis eadē demōſtrant̄: ⁊ ſic vbicūqʒ eēt diffō illa eadē iperfectio ꝯſequeret̄. cū ḡ in deo ex pcedēn articulo ſint oēs pfectiones ſimplr quātū ad eaꝝ diffōnes: vt inferi⁹ melius declarabit̄: de dō demōſtraret̄ eadē impfectio: qd eſt falſuʒ. Si ḡ aliq̄ impfectio cōpetit perfectioni ſimpliciter: hoc nō erit p ſe: ſed ſolū p accidens. hoc aūt qd ꝯuenit alicui per accñs nō pōt de eo demōſtrari: cum ſibi nō repugnet ſine eo inueniri. ſi ḡ oē qd demōſtrat̄ de. a. eſt pfectio ſimpliciter: necēio. a. erit pfectio ſimplr. ¶ Per viā aūt ordinis ſic. Quādocūqʒ aliq̄ ſunt eſſentialr ordinata: ſi prius nō dicat pfectionē ſimplr: neqʒ poſterius: qꝛ da oppoſitū q poſterius dicat pfectionē ſimplr ⁊ nō prius cuilibet perfectioni ſimplr ꝯueniet.

Diuiſio pitagoricoꝝ.

Diuiſione.

Scotus.

G

Vide. ſ. d. 1. ⁊ alibi ſepe.

Diffone.

A. l. ꝯſtruendum.

Demōſtratiōe

H

Ordine.

I S
Cópoſſibilitas.

ſine omni impfectione eſſe: ſequeret̃ q poſteri⁹ in eẽn/tialr ordinatis poſſit eſſe ſine pori. ¶ Pót aũt ad iſta addi via cópoſſibilitatis ſic. Dis illa perfectio que eſt cópoſſibilitatis oi perfectioni eſt pfectio ſimplr: cũ oĩa ſimplr bona habeant cópoſſibilitatẽ ſm Dyo. de diui. no. 4°. ⁊ iõ ſapia nr̃a eſt pfectio ſimpr: qꝛ eſt cópoſſis oĩ alteri pfectioni: nõ aũt aĩa nr̃a: qꝛ aĩa nr̃a nõ eſt cópoſſibilis deitati. ſi ḡ iueniat̃ pfectio q alicui pfectioni ſimplr repugnet, nõ eſt pfectio ſimplr.

Obijcit 4ᵗ.

¶ Sꝫ ꝯ hec inſtat̃ 4ᵗ. Prio ꝯ pᵐ ſic. Ens diuidit̃ p idẽ ⁊ diuerſũ: q̃ꝝ neutrũ dicit pfectionẽ ſimplr. ḡ diuiſionis via nõ eſt ſufficiens. ¶ Cõtra ſcdaꝫ ſic. Dẽ qđ hꝫ diffõnẽ eſt cópoᵐ: ſꝫ cópoſitũ dicit iperfectionem. ḡ nec via diffõnis valet. ¶ Cõtra 3ᵐ ſic. Qđ eſt natũ inherere nõ eſt perfectio ſimplr: qꝛ inherere dicit ipfectionẽ: ſꝫ ſapia eſt nata inherere. ḡ ⁊c̃. Ma. pꝫ ex via demõſtrationis. Minor apparet in creatura. ¶ Cõtra 4ᵐ de ordie ſic. Certũ eſt q act⁹ intelligẽdi eſt poſterior actu imaginãdi: ⁊ ipꝫ nec̃io preſupponit: q tñ act⁹ imaginãdi nõ eſt pfectio ſimpliciter.

K

Ens diuidit 2ᵗ ⁊ eſt notandũ vbiqꝫ.

¶ Ad pᵐ dico q ens diuidit̃ duplr. vno mõ p diias oppoſitas: ⁊ tũc ſp ſemp altera dicit pfectionẽ ſimplr: ſic qñ diuidit̃ p abſoᵐ ⁊ reſpectiuũ. Alio mõ diuidit̃ p paſſiones diſiunctas: ⁊ tũc nõ eſt neceſſe. Sic eſt in propoſito de eodẽ ⁊ diuerſo.

Diffõ ⁊ diffinitũ 2ᵗ.

¶ Ad 2ᵐ dico q pfectiones ſimplr nõ ſũt ꝓprie diffinibiles: tñ largo mõ accipiendo diffõnẽ: ſic diffões ſũt poſſes in trãſcẽdẽtib⁹ hñ ſũt diffinibiles: nec tales diffões arguũt cópõnẽꝫ.

Sapiẽtia ẽre ⁊ quo ⁊ qđo inhere.

¶ Ad 3ᵐ dico q ſi inherere ꝯſequeret̃ nec̃io rõnẽ formalẽ ſapiẽtie: tũc hñ ꝯcluderet iſtãtia: ſꝫ nõ eſt ſic. lꝫ. n. ipſa inſit: tñ hoc nõ eſt rõne ſui: ſꝫ rõne accñtis cui in creaturis ꝯiuncta eſt.

Ordo imaginationis ad intelligere ꝯtingit ꝯcipi 2ᵗ.

¶ Ad 4ᵐ dico q act⁹ imaginãdi nõ eſt prior ordie eẽntiali actu itelligẽdi: ſꝫ hoc eſt p ſtatu iſto ⁊ non eſt ex nã iſtoꝝ actuũ: qꝛ ſicut pꝫ, in aĩa ſepata eſt act⁹ itelligẽdi ſine actu imaginãdi.

Dubium.

¶ Sꝫ q̃ ſunt illa q̃ dicũt pfectionẽ ſimplr:

L

Regla 4ᵗ notabilis ad cognoſcendũ pfectiones ſimpliciter.

¶ Ad iſti⁹ dubij ſolõnẽ pono 4ᵒʳ regulas p q̃s cognoſci pñt pfectiones ſimplr. Pria eſt hec q nulla pfectio qdditatiua dicit pfectionẽ ſimplr. Uoco aũt pfectionẽ qdditatiuã pfectionẽ aliquam ſpecificã de gñe ſube: nec ẽt de quocũqꝫ alio gñe: accipiendo ꝓpe illa q̃ p ſe ſunt in gñe. hãc ꝓbo: qꝛ iter illas ſpẽs nã angelica tꝫ pᵐ gradũ. ipſa aũt nõ ẽ pfectio ſimplr.

Cauſo.

¶ Si dicas. ſapia eſt ĩ gñe q̃litatis: ⁊ tñ eſt pfectio ſimplr.

Sapiam pfectionẽ ſimplr nõ eẽ in gñe

¶ Dico q ſapia q̃ eſt pfectio ſimplr nõ eſt per ſe in gñe: ſꝫ p eã circũlogmur aliqđ in gñe. ¶ 2ᵃ regula eſt iſta, q nulla pfectio in creaturis ſi nõ inueniat̃ ĩ dẽo eſt pfectio ſimplr: ſicut eſt fides ⁊ ſpes ⁊ hmõi: ⁊ gñalr oĩs pfectio cui repugnat ifinitas repugnat ei eẽ pfectionẽꝫ ſimplr. ¶ 3ᵃ regula eſt. q̃cũqꝫ ſunt in deo niſi ſint cõia trib⁹ nõ ſunt pfectiones ſimplr. alioqn vna pſona careret vna pfectiõe ſimplr: quã alia hẽret: ⁊ ſic nõ eẽt pſona pfectiſſima. vt pꝫ ſupi⁹.

M

¶ 4ᵃ regula eſt, q ẽt illa q̃ ſunt cõia trib⁹ niſi pcedãt relões origis nõ ſũt pfectiones ſimplr: ſic ſũt relões cões.

Corrĩlariũ ꝯ Thoma anglico.

¶ Ex iſtis induco vnũ correlariũ, q dictũ magiſtri Thome anglici eſt verũ. ſ. q ſcia viſionis nõ eſt pfectio ſimplr: qꝛ vt ſic terminat̃ ad ex̃: lꝫ. n. oẽ abſoᵐ in deo dicat pfectionẽꝫ ſimplr: tñ reᵘᵐ nõ. Scia aũt viſiõis addit ſup abſoᵐ ſcie reſpectũ: ⁊ ſicut dictũ eſt de ſcia viſionis: ita põt dici de oĩ qđ eſt cõe trib⁹: qđ ſeqt̃ pſonas ⁊ reſpicit aliqđ ad ex̃: ſic iuſtitia: mĩa: ⁊ oĩa talia q̃ ſunt ad creaturã.

Uide ſco. i. q. quoli.

In pfectionẽ rebus creatis ꝯtĩnere triplr

¶ Sciendũ aũt eſt ad euidẽtiã pdictoꝝ q q̃dã ſũt in creaturis q̃ ipfectionẽ qdditatiue icludũt ⁊ pᵒ mõ dicẽdi p ſe: ſicut cecitas q̃ eſt puatio. Alique aũt ſũt q̃ in 2ᵒ mõ: ſic hũanitas: ⁊ ſimplr q̃lꝫ ſpẽs cuiuſcũqꝫ gñis: qꝛ de ipſis põt demõſtrari creabilitas vel finitas ⁊ hmõi. in oĩb⁹. n. creaturis q̃ nõ ſunt pfectio ſimplr iſto mõ includit̃ perfectio. Alia ſunt que p accñs ſolũ: ſicut ſapia in creaturis: cui ex cõiunctione ſui cũ alio ꝯuenit inherere ⁊ talia. Alia ſunt q̃ nullo mõ: ſicut deitas: ſola aũt iſta de 4ᵒ mõ ⁊ illa de 3ᵒ tñ dicũt pfectionẽ ſimpliciter: qꝛ nõ conuenit eis imperfectio niſi per accidens.

N

Quartus

4ᵘˢ articulus. Gradus pfectionũ ſimplr eſt quadrupᵗ.

Quartus articulus eſt videre quot ſunt gradus pfectionũ ſimplr. Et q̃tũ ad hoc dico q q̃tuor ſũt gradus hmõi pfectionũ. Prim⁹ eſt gradus trãſcẽdẽtiũ ⁊ cõmuniſſimaꝝ paſſionũ. ſic rõ entis ⁊ paſſionũ ei⁹: qꝛ qcqđ ꝯuenit p ſe pfectioni ſimplr eſt pfectio ſimplr.

Trãſcẽdẽs 2ᵗ

2ᵘˢ gradus eſt trãſcẽdentiũ ſubalternoꝝ: ſicut eſt rõ abſoluti: q̃ iõ dĩ trãſcẽdẽs: qꝛ ſupra pdicamẽta. ⁊ ſubalterna: qꝛ eſt ſub rõne entis. Terti⁹ eſt generũ gnãliſſimoꝝ: ſic eſt rõ ſube ⁊ oĩuꝫ paſſionũ ei⁹. Quartus eſt q̃ſi ſubalternoꝝ inter gnãliſſimũ ⁊ ſpãliſſimũ: ſicut eſt rõ ſpũs que eſt infra ſubam: ⁊ ſupra ſpẽs ſpãliſſimas.

Obijcit 4ᵗ.

Q

¶ Sꝫ cõtra hoc inſtat̃ 4ᵗ. Prio cõtra pᵐ de ente: qꝛ qđ includit̃ in oĩb⁹ q̃tũcũqꝫ iperfectis nõ eſt pfectio ſimplr: hmõi eſt ens. ¶ 2ᵒ rõ abſoluti in quocũqꝫ infimo triũ generũ reperit̃. ḡ nõ dicit pfectionẽ. ¶ 3ᵒ qꝛ nullũ gen⁹ eſt in deo: ſꝫ pfectiones ſunt in deo. ḡ nulla pfectio ſimplr eſt gen⁹. ¶ 4ᵒ a quocũqꝫ remouet̃ gnãliſſimum ⁊ ſubalternũ: ſꝫ a deo remouet̃ gnãliſſimũ. ḡ ⁊c̃.

¶ Ad pᵐ dico q rõnẽ entis formalr accipiẽdo nõ ꝯtenit eẽ nec meliorẽ nec peiorẽ: qꝛ talia dicũt exceſſum: q nulli rõni formali cõpetit: ſꝫ hoc tñ eſt rõne modi. ſ. finitatis vel infinitatis. q ḡ rõ entis excedat vel nõ: hoc eſt qꝛ ipſa apta nata eſt eẽ ſub h. ſ. ifinitate: vel ſub illo. ſ. finitate. nõ exigit̃ aũt plus ad rõnẽ pfectiõis ſimplr niſi q poſſet eſſe ifinita q̃tũcũqꝫ ei nõ repugnat finitas.

Scđo in rõne entis nihil alio mõ ⁊ ac ipꝫ ens vt ſic: ſꝫ ꝯſidera hec plura.

Nõ reſolonẽ eo. 1ᵒ ambiguitatis.

¶ Silr dõm ad ſcđꝫ de abſoluto ⁊ vlr de oĩ alio tranſcendẽte.

Sube ⁊ ſpũs accipiunt 2ᵗ.

¶ Ad 3ᵐ dico q ſuba q̃ eſt pfectio ſimplr nõ eſt gen⁹: ⁊ ſilr ſpũs vt eſt pfectio ſimplr nõ eſt ſub gñe: ſꝫ tñ illa dicunt̃ gnã ⁊ ſubalterna: qꝛ p illa circũlogmur ⁊ gnã: ⁊ illa que ſubalternatim ponunt̃ ſub gñe: ⁊ iſto mõ ſunt in deo ⁊ nõ alio.

P

¶ Per idẽ ad q̃rtum: qꝛ ſpũs vt eſt in gñe ſube nõ eſt ſimplr pfectio nec eſt in deo: ſꝫ ſpũs p quẽ circũlogmur illõ de gñe ſube: illõ eſt in deo.

Notabile 4ᵗ. Oẽs pfectiones ſimplr eẽ trãſcendẽtes.

¶ Ad euidentiã aũt eoꝝ q̃ dicta ſunt in iſto articulo notanda ſunt 4ᵒʳ. Primũ q oẽs pfectiones ſimplr q̃ deo attribuunt̃ ſunt trãſcẽdẽtes: vel eo mõ quo ens: vel eo mõ quo abſolutũ vel ſpiritus: per aliquas tñ de iſtis circũlogmur aliqua que ſunt in gñe: ſicut p ſpiritualitatẽ ac ſapiam ⁊ talia. per aliquas aũt nõ: ſicut p ens nec p paſſiones ei⁹.

A. l. per ſpũ

Preter deõs 4. gradus ponit. 5. gradu pfectionũ ſimplr nõ mer.

¶ 2ᵒ notãdũ eſt q deitas ⁊ oẽs p ſe paſſiões eius cuiuſmodi ſũt ifinitas eternitas neceſſitas ⁊ talia nullo pdictoꝝ modoꝝ q̃tuor ſe hñt. nec in aliquo illoꝝ graduũ ponunt̃: qꝛ in illis gradibus nõ ponunt̃ niſi perfectiones que cõiter cõueniũt deo ⁊ creature. iſta aũtẽ ſunt ꝓpria ſoli deo. Uñ ex hoc cogimur ponere qntũꝫ ordinẽ pfectionũ ſimplr: que. ſ. ſe habent ad modũ ſpeciei ſpãliſſime: ſicut eniꝫ humanitas ſe hꝫ ad hoiem: ſic deitas ad deũ: ⁊ ſicut riſibilitas: ſic infinitas: eternitas: ⁊ talia. iſte aũt gradus nõ inuenit̃ in creaturis: eo q nulla ſpẽs cuiuſcũqꝫ gñis eſt que pfectionẽꝫ ſimplr dicat: lꝫ aliquas ſpẽs circũlogmur p pfectiões ſimplr: tñ illa per que fit circũlocutio nõ ſunt ſpẽs: ſed trãſcẽdẽtia: ſic in ſcđo gradu ſupradicto.

Q

Problema nobile de heccetate.

¶ Si dicat̃ q nulla heccei/tas diuina in nullo iſtoꝝ qnqꝫ graduũ eſt. ¶ Dico q ſi ſit pfectio ſimplr nõ eſt incõueniẽs ſextũ gradũ dare q ſe habeat per modũ indiuidui: ſicut qntus per moduꝫ ſpẽi: ſed nec iſte in creaturis reperit̃.

Et ſi nõ oẽ incluđẽs incluſuꝫ eã in pfectione ſimplr eſt pfectio ſimplr.

¶ 3ᵒ notandũ eſt q oẽ illud qđ icludit̃ in aliqua pfectione ſimplr: eſt pfectio ſimplr: qꝛ ſi aliqua non pfectio includeret̃: tunc totũ nõ eſſet pfectio ſimplr: ſaltẽ rõne illius ptis. ¶ 4ᵒ notandũ eſt q nõ oẽ illud in quo includitur perfectio

A

ſimplr eſt perfectio ſimplr:qꝛ ſic.oẽs ſpecies ⁊ oĩa gña eſſent pfectiones ſimplr:cũ rõ entis in oib⁹ includat̃ q̃ eſt pfectio ſimp̃:nõ tñ eſt certũ ſi illa icluſio ẽ qddr^a.

5ᵘ articulus.

Quintus articulus eſt videre q̃ ſunt ordines pfectionũ ſimplr ⁊ quot.Et quantuꝫ ad h ſciendũ eſt ꝙ aliqñ iuenit̃ ꝙ oĩa tã ſuperiora q̃ʒ iferiora dicũt perfectionẽ ſimplr:ſicut in deo rõ ſube ſpũs ⁊ deitatis ⁊ hecceitatis:ita ꝙ oĩa icipiẽdo ab idiuiduo vſqꝫ ad trãſcẽdẽs:dicũt perfectionẽ ſimplr. Aliqñ aũt cõtingit ꝙ nec ſuperior nec iferior dicũt pfectionẽ ſimplr:ſic eſt in relõib⁹. Nã nec relõ nec h pãitas dicũt pfectionẽ ſimplr:qꝛ nullus reſpectus dicit pfectionem ſimplr:aliqñ tamẽ iuenit̃ ꝙ ſuperiora dicũt perfectionem ſimplr:non tamẽ inferiora:ſicut eſt in ſubſtãtijs. nam humanitas nõ dicit pfectionẽ ſimplr:⁊ tñ ſuba dicit:ſilr angelus nõ dicit:⁊ tñ ſpũs ⁊ ſuba dicũt pfectionẽ ſimplr. Aliqñ iferiora:⁊ tñ nõ ſuperiora:ſicut ſapia que dicit pfectionẽ ſimplr:⁊ tñ q̃litas in cui⁹ gñe collocat̃ nullã dicit pfectionẽ ſimplr.certũ eſt eni ꝙ nec q̃litas nec talia iueniunt̃ in deo:que tñ repirent̃ in eo ſi dicerẽt perfectionẽ ſimplr:cũ habeat oẽs:vt pꝫ ex pcedentib⁹. ¶ Sed ꝯ inſtat̃ 4ᵒʳ. Primo ꝯ pmũ.naꝫ videt̃ ꝙ hecceitas ꝓprietatis ita dicat pfectionẽ ſimplr:ſicut hecceitas eſſentie. ¶ 2° ꝯ ſcdm:qꝛ rõ entis dĩ de relõne:ſꝫ rõ entis dicit pfectionẽ ſimplr.ergo ⁊ ratio relõnis dicit ſimilr. ¶ 3° ꝯ 3ᵐ:qꝛ qñ alterũ de altero pdicatur.qcqd dĩ de predicato dicit̃ de ſubiecto:ſed pfectio ſimplr predicat̃ de ſuba.ergo ⁊ de hoĩe vel corpe:cum ſuba dicat̃ ⁊ pdicet̃ de eis. ¶ 4° ꝯ 4ᵐ.qcqd repugnat ſuperiori ⁊ iferiori repugnabit. ¶ Cõfirmat̃ in oppoſito:qꝛ qcqd pfectionis ꝯuenit ſupiori ⁊ inferiori. ¶ Ad pmũ dico ꝙ ſicut eſſentia dicit pfectionẽ:nõ tñ ꝓprietas:ſic hecceitas eſſentie dicat pfectionẽ:non tñ hecceitas ꝓprietatis. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ lꝫ rõ aĩalis dicatur de hoĩe:nõ tñ illud qd̃ ꝯuenit aĩali.ſ.rõ generis. Eodẽ modo dico ꝙ lꝫ rõ entis cõueniat relõni:nõ tñ ratio perfectionis ſimplr.forte eni illa eſt ſcda intentio. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ꝓpter illud qd̃ tangit̃ in 3° ⁊ in 4° ⁊ in cõfirmatione:opꝫ ponere de neceſſitate ꝙ in oib⁹ iſtis pfectionibus ſimplr que dicunt̃ eſſe in genere,ꝙ habeãt diuerſas rões vnã tranſcendentẽ:aliam in genere:ita ꝙ illi tranſcẽdenti rõni accidit ꝙ ſit cũ illa:lꝫ nõ econuerſo. Exemplũ.ſuba que eſt predicamẽtũ ita nexio eſt cõuincta cuidaꝫ rationi formali que ꝓprie vocat̃ ſuba:⁊ per illud idem nomẽ qd̃ pmo couenit iſti rõni formali:circũloquimur iſtaꝫ rationẽ formalẽ que ꝓprie ⁊ directe eſt pdicamẽtũ:ſic de oib⁹ alijs. ¶ Per hoc pꝫ ad 4ᵐ ⁊ ad confirmationem quid dicendũ ⁊c̃.

Ordo pfcõnũ ſimplr ſm ſuperi⁹ ⁊ iferi⁹ poſitiuue ⁊ negatiue nõnecr

B

Obijcitur 4ᵒʳ.

In oppoſitũ.

C

Ut quidditas ad qdditatem ſic hecceitas ad hecceitatẽ

Ponderes lꝫ forte iueſtigãdo.vid.j.ar.2 Qm̃ pfcõnẽ ſimplr q̃ eſt i gñe duas rões formales habere.

D

6ᵘ articulus

Sextus articulus eſt videre.vtrum oĩs perfectio ſimplr habeat cõceptũ ſimplr ſimplicem in ſe ex parte rei.nã de cõceptu in aĩa nullã facio difficultatẽ:ſed de ipſa qdditate ꝯcepta vtrũ ſit ſimplr ſimplex. ¶ Dicit vnus doc.ꝙ i vniuerſo nõ eſt iuenire aliqd̃ ſimplr ſimplex in rerũ nã:qꝛ oẽ qd̃ eſt põt reſolui:⁊ per ꝯñs nihil oĩno ſimplex. ¶ Contra.in oĩ reſolutione opꝫ ꝓcedere in infinitũ:vel deuenire ad aliquid idiuiſibile:ſed in diffõne eſt reſolutio per rões formales.ergo in eis vel erit ꝓceſſus in infinitũ:qd̃ eſt incõueniens in rationibus formalibus:⁊ potiſſime qꝛ ordo eſſentialis eſt iter eas.ergo erit deuenire ad aliquã vnã formaleꝫ nõ amplius reſolubilẽ. Illaꝫ aũt voco ſimplr ſimplicẽ: iſtã ergo tã̃ʒ euidentẽ ſupponẽdo:ꝙ.ſ.ſit dare quidditates ſimplr ſimplices. Et pono duas ꝯclões. Prima eſt iſta.ꝙ oĩs perfectio ſimplr eſt ita ſimplex ꝙ nullo modo cõponit̃ ex aliquo in quibus poſſet reſolui. Hãc ꝓbo ſic.omne illud qd̃ eſt cõpoſitũ ex aliquibus iquãtum tale:includit iperfectionẽ in pmo modo vel ſalteꝫ in ſcdo:qꝛ.ſ.importat cõpoſitioneꝫ:ſed nulla perfectio ſimplr (vt ſuperius oſtenſuꝫ eſt) includit imperfectionẽ:nec in p nec in ſcdo modo per ſe.ergo ⁊c̃. ¶ Confirmat̃:qꝛ omne nõ ſimplr ſimplex,hꝫ partes eſſentiales in quas reſolui põt. Tũc ſic.nullũ hñs partes eſſentiales põt eſſe infinitũ:ſed oĩs perfectio ſimplr (vt ſupra patuit) põt eſſe infinita.ergo nulla perfectio ſimplr includit partes eſſentiales. ¶ Sed cõtra ꝯcluſionẽ iſtat̃ 4ᵒʳ. Primo ſic. Naꝫ ſuba eſt pfectio ſimplr:⁊ tñ rõ ſua diffinitiua eſt reſolubilis in ens ⁊ in per ſe.eſt eni ſuba ens per ſe.ergo ⁊c̃. ¶ Scdo ſic.nã diffõ ſpũs eſt ſubſtãtia incorporea.hic autẽ ponunt̃ due rões.ergo ſpũs illas includebat. ¶ 3° ſic. Quia ratio entis ſube ⁊ ſpũs includunt̃ in diuina eſſentia:⁊ per ꝯñs reſoluit̃ in iſta:cũ tñ ſit pfectio ſimplr. ¶ 4° Quia ratio ſapie ⁊ ſcie in creaturis videt̃ reſolui in gñã ⁊ in ſpẽs:⁊ ſi nõ in illa:ſalteꝫ hec dr̃ de illis vere:ꝙ.ſ.ſunt virtutes intellectuales.hic autẽ multe rões exprimunt̃.ergo. ¶ Ad pmũ dico ꝙ argᵐ eſſet demonſtratio:ſi ens icluderet̃ qdditatiue:ſicut pars eẽntialis in rõne ſube:ſꝫ hoc ego nego. ¶ Dico ergo ꝙ ens dĩ de ſuba:nõ ſicut gen⁹ de ſpẽ ſꝫ ſicut gen⁹ de diãa:vt.ẽ.dictũ eſt. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ diffõ ſpũs q̃ eſt p gen⁹ ⁊ diãas eſt ſpũs qui eſt in gñe:⁊ nõ ſpũs trãſcendẽtis quĩ eſt pfectio ſimplr:lꝫ tamẽ ad notificationẽ vni⁹ ſequatur aliquo modo notificatio alterius. ¶ Ad 3ᵐ dico:ſicut ſepe iſto anno dictũ eſt:ꝙ illa nõ dr̃ de eẽntia diuina:ſicut partes eius eſſentiales:vel genus de ſpecie:ſꝫ ſicut genus de diãa:vel ſaltim diãa ſubalternãs de ſubalternata. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſapia ⁊ ſcia vt ſunt pfectiones ſimplr:ſm iſtã rõnẽ nõ ſunt in gñe:⁊ per ꝯñs in genus ⁊ diãaꝫ nõ reſoluunt̃:nec etiã virtus itellectualis dicit̃ ſicut genus de ſpecie:ſed ſicut genus de diãa. ¶ Scda ꝯclõ eſt,ꝙ oĩs perfectio ſimplr eſt ita ſimplex:ꝙ nulli alteri eſt cõponibilis:qꝛ nulla pfectio ſimplr icludit in ſcdo mõ aliquã impfectionẽ:qꝛ vbicũqꝫ eã ꝯſequeret̃:⁊ ſic in deo:ſed cõponibilitas icludit iperfectioneꝫ. Eſt aũt cõponibilitas paſſio cõponibilis.ergo nulla perfectio ſimplr eſt alteri cõponibilis vl̃ alicui. ¶ Cõfirmatur.qꝛ ſi aliqua pfectio ſimplr cõponibilis eſſet:cũ rõ eiuſdẽ perfectionis ſimplr ſit in deo:aliquid in deo eſſet cõponibile. ¶ Sed cõtra hãc cõcluſionẽ inſtatur quadruplr. Primo ſic. Si ideo pfectio ſimplr nõ eſſet cõponibilis:qꝛ cõponibilitas dicit iperfectionẽ:eodeꝫ modo perfectio ſimplr nõ eſt creabilis:qꝛ creabilitas eodẽ modo includit impfectionẽ. ¶ Scdo ſic. Omne qd̃ eſt in potẽtia receptiua reſpectu alicuius forme:eſt cõponibile cũ ea:ſed itell̃s poſſibilis eſt in potẽtia receptiua reſpectu actus itelligẽdi.ergo eſt cõponibilis cuꝫ eo:⁊ tñ vtrũqꝫ eſt perfectio ſimplr. ¶ Tertio ſic. Oĩs forma que apta nata eſt iherere:eſt cõponibilis cũ illo cui iherere põt:ſed ſapia ⁊ ſcia ⁊ talia huiuſ ſũt.iſta enĩ iherere hñt in creaturis illis ſubiectis in quibus ſunt. ergo ⁊c̃. ¶ 4° ſic. Omne qd̃ eſt in creaturis vel eſt cõpoſitũ vel cõponibile:cũ nihil ſit ſimplr in creatura qꝛ ſit ita ſimplex qn habeat alterũ iſtoꝝ duoꝝ:ſed multe pfectiones ſimplr ſunt in creaturis.ergo ⁊c̃. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ pfectio ſimplr ſꝫ ſuã rõnẽ formalẽ nõ eſt creabilis plus q̃ʒ cõponibilis:ſed ſolũ ſibi aduenit ex aduẽtu. Exẽplũ.ſapia eni inquãtũ ſapia nõ eſt creabilis:qꝛ tũc oĩs ſapia eſſet creabilis:⁊ per ꝯñs diuina:competit tñ pfectioni ſimplr ꝙ ſit creabilis:non in pmo mõ nec in ſcdo:ſed per accidẽs ⁊ ex cõiunctione ſua ad aliud vt potẽ:qꝛ limitata:qd̃ ſibi ꝯuenit per accidens. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ opꝫ ponere ſm pdicta in itellu ⁊ actu intelligẽdi duas rões formales.vnã trãſcendentẽ que eſt pfe-

Opio alicuiꝰ. Nõ dari ſimplr ſimplx. Impugnatio

Quidditates ſimplr ſimplices dari. Simplr ſimplex quid? Cõclo duplx

E

Perfectio ſimplr oĩs eſt ſimp̃ ſimplx p negõnẽ cõpoſitionis. Uide Sco.2. q.qlib.arti.1. pe.1.⁊ alibi.

Obijcitur 4ᵒʳ.

F

Hic aliꝰ eᵐ re nẽdo eũ ſcĩ.

Spũs duplx.

Hic alr ſcoti ſta.

Ecce qd̃ ꝙ ſꝫ iſtãus ſolue

G

Nullã pfcõnẽ ſimplr eẽ alicui cõponibilem.

Obijcitur 4ᵒʳ.

H

Nulli ↑ creabilis qꝛ creabilitas.

Nulliꝰ ↑ creabilis.

Nullã pfcõnẽ ſimplr cẽbilẽ per ſe eẽ.

I

A. I. recipere. Similr ⁊ itellig. re ꝯſiderari duplr.

ctio ſimplr: ⁊ ſm quā ſibi nō cōuenit recipi nec cōponi cū aliquo. Aliā aūt: opꝫ ponere rōnē formalē in itellu p̄ quā ponit̄ in gn̄e determinato: ⁊ ſm quā ſibi ꝯuenit cōponibilitas ⁊ receptio ⁊ iſta nō ē pfectio ſimplr. ¶ Ad 3m dico eodē mō. nā ſapia ſm illā rōnē formalē que eſt ſapia vt eſt pfectio ſimplr nō ꝯuenit inherere. Si aūt ſibi ꝯueniat. hoc eſt p accñs pꝑ qualitatē cui accidētalr eſt cōiuncta. ¶ Ad 4m dico q nō eſt aliqd in creatura qn ſit cōpoſitū vel cōponibile: vel ex ſe vel adiuncto: ſꝫ ergo pfectio ſimplr ſit cōponibilis: nō tñ p ſe: ſed rōne illi9 cui adiungit̄ p accñs. ¶ Sꝫ quō poſſint eē in creatura niſi cōponāt. ¶ Dico q rōnes formales manent pfcſe oino: ſic oia traſcēdentia de qb9 dictū eſt ſuperi9 q manēt ſm rōnes ſuas preciſas in quibus ſunt.

Mō̄s oē eēs tā ē cōpoſitū vl cōponibile ⁊ eſt ſingule. Dubium. Mō oē in cōpoſito vel cōponibili ē tale

7o articulus. Op. aliorum.

Septimus articulus eſt videre vtrū ille pfectiones ſimplr ſint p̄ diuerſe. ¶ Dicunt aliqui q nihil eſt in rerū nā q ſit p̄ diuerſum qn itellꝯ ſemp iueniat eis cōe aliqd in quo ꝯueniāt. ¶ Sed ꝯ h̄ arguo euidenter. Quācūqꝫ eſt dare mediū cōpoſitū ex extremis; illud eſt reſolubile: ⁊ p ꝯñs in reſolōne vel opꝫ pcedere in ifinitū: vel eſt deuenire ad aliqd extremū; qd ſit oino purū. Exēplū. eſt dare motū mouēs ⁊ ſic in eodē ſunt illa extrema: vel ḡ erit deuenire ad aliqd mouens imobile ⁊ ad aliqd motū nō oino mouēs: vel erit pcedere in ifinitū: ſꝫ differēs eſt cōpoſitū ex cōueniēte ⁊ diuerſo. nā diu ca h̄ q differūt ſunt aliqd idē. ergo in reſolōne differētis vel erit pcedē in ifinitū: qd eſt icōueniēs: qa ſic nihil eēt diffinibile vel diffinitiue cognoſcibile: vl erit deuenire ad aliqd: qd eſt ita diuerſum q nullo mō ꝯueniēs. hoc aūt voco p̄ diuerſum. ¶ Cōfirmat̄. qa eſt deuenire ad aliqd oio idifferēs. ḡ ad aliqd oino diuerſum. ¶ Suppoſito ḡ tāq euidēter oſtēſo ⁊ p ſe q̄ſi noto q ſit dare aliqd p̄ diuerſum. ¶ Pono ꝯnē intentā. ſ. q pfectiones ſimplr ſint p̄mo diuerſe: ⁊ hoc ſuppoſitis dictis ſupius: oñdit̄ demrātiue: qꝛ qd eſt ſimplr ſimplex eſt p̄ diuerſum: ſed pfectiones ſimplr ſunt huiō. vt pꝫ ex pcedēti articulo. ḡ. Maior pbat: qa ſimplr ſimplex nō hꝫ niſi vnicā rōnē formalē. ſi ḡ p̄mo diuerſum: hō ppoſitū. ſi nō. ḡ ⁊ aliquo ſui differt ⁊ aliquo ꝯuenit. hoc eni eſt cōe oi non p̄ diuerſo: ⁊ per ꝯñs hꝫ in ſe multas rōnes formales: ⁊ per ꝯñs nō eſt ſimplr ſimplex. ma. eſt vera. ⁊ mi. ḡ. ¶ Sꝫ ꝯ iſtaſ 4r. Primo ſic. Quecūqꝫ ꝯueniūt in vno noie ⁊ in vna rōne nō ſunt p̄ diuerſa: ſed pfectiones ſimplr ſunt hō. nā oēs ſunt pfectiones ſimplr ⁊ cuilibet ꝯuenit q ſit melius ipſum q̄ nō ipm. ergo. ¶ 2o ſic. Illa que ꝯueniūt in vna rōne cōi nō ſunt p̄ diuerſe: ſꝫ pfectiones ſimplr ſunt hō. nā cōueniunt in rōne ſimplicitatis. ¶ 3o. qa in hoc ſaltē cōueniunt q ſunt p̄ diuerſe oēs. ḡ ⁊c. ¶ 4o ſic. de qbuſcūqꝫ pdicat̄ aliqd idē qdditatiue illa nō ſūt p̄ diuerſa: ſꝫ de pfectionib9 ſimplr dr aliqd vnū ⁊ idē qdditatiue: qa oia pfectio ſimplr eſt abſoluta. ḡ ⁊c. ¶ Ad p̄m dico q talia oia que attribuunt̄ cū idētitate nois ⁊ diffōnis oibus cōſimis neſcio talia ſunt intentiones ſcde: ⁊ ſic dico de pfectiōe ſimplr: qa ꝯuenit enti ⁊ ſuis paſſionib9. ¶ Sꝫ ꝯ. dicim9 q entitas eſt pfectio ſimplr: ⁊ ſapia ⁊ iuſtitia ſimlr: quō ḡ pdicabit̄ de iſtis. ¶ Dico q ideo de iſtis pdicat̄: qa ſupponit pro eis: ſicut intentiones ſcde aliqñ ſupponūt pro p̄mis. nō eſt ḡ incōueniens q ſtante h̄ q aliq̄ ſunt p̄ diuerſa: q de eis dicat̄ aliqd nomē ſcde intētionis: ſicut de gn̄aliſſimus dr hoc q dico genus etiā ſꝫ candē rōnē: qa eſt ſcda itentio. ¶ Ad 2m dico q nō eſt ꝯtra rōnē p̄mo diuerſoꝝ q aliq̄ rō puatiua ſit eis cōis. Eſt aūt ſimplicitas rō puatiua: ⁊ ideo ſtāte hoc q ſint pfectiones ſimplr p̄mo diuerſe poſſunt eſſe ſimplices. ¶ Ad 3m dico q nō eſt ꝯ rōnē p̄mo diuerſoꝝ q in aliq̄

K Nō dari p̄mo diuerſum. Impugnatio notabilis.

5o metaphy. Differētia qd!

p̄o diuſū qd! ⁊ ipſum dari i entibus.

L Cōcluſio aſſirmata in hoc articulo ponit.

Obijcitur 4r.

M

Perfectionē ſimplr eē ſcom rōnē ſcdaꝫ p formali.

Intentiōes 2e ſupponūt itē dū p p̄mis.

Sīplicitas eſt rō puatiua. Dic aliter ſequēdo Sco.

N

ꝯueniāt niſi loquēdo de poſib9: ita q habeāt aliqd pdicatū qdditatiuū: ſꝫ in poſteriori hñ p̄t cōuenire. identitas aūt ⁊ diuerſitas ſūt poſteriora eis. ḡ. ¶ Ad 4m dico q duc vltie nō obſtāte q ſint p̄ diuerſe: hñt tñ recipiūt pdicationē gn̄is denoiatiue: qa nō eſt pprie eis qdditatiuū: ſꝫ ad qdditatē reducat̄. Eodē mō dico de abſoluto: qa dr ad modū gn̄is de diu a vel denoiatiue: nec repugnat p̄ diuerſis. ¶ Sed hic ſunt alique diffi. Prima ſi ois pfectio ſimplr diſtinguit̄ realr a nō pfectione ſimpliciter. ¶ Dico q nō opꝫ: ſicut pꝫ per pdicta de ſapia ⁊ q̄litate illa cui cōiungit̄ in creaturis. ¶ Scda diffi. ſi ſaltē formalr diſtinguit̄. ¶ Dico q nō: qa illa non pñt differre formalr: quoꝝ alterū nō eſt rō formalis: ſꝫ ita eſt de multis: vtpote de ſapia ⁊ ei9 ſimplicitate vel ifinitate q ſunt modi. ¶ 3a dif. ſi diſtinguit̄ ex nā rei. ¶ Dico q ſic: qa illa ex nā rei dñt neſcio que recipiūt pdicationē ꝯdictorioꝝ. hec ſunt huiō: qa vnū eſt pfectio ſimplr aliud nō. ¶ 4a dif. eſt. qa vt pꝫ ex oib9 pdictis. iſta p̄ diuerſa nō ſūt p̄ diuerſa, niſi in p̄mō dicēdi per ſe: qa nullū pdicatū qdditatiue hñt cōe: vt pꝫ ſup9 oſtenſum eſt. Difficul. ḡ eſt in hoc. vtrū ſit in rerū nā iuenire aliqua p̄ diuerſa in ſcdo mō: ita q nō habeāt aliqd cōe in ſcdo mō. ¶ Dico q nō: nā de ente ⁊ de eius paſſionibus dr ſimplicitas: ⁊ ſic de alijs. ¶ Sed tunc eſt dubiū de illa cōi regula q qñ aliq̄ paſſio ꝯuenit plib9: opꝫ q eis ꝯueniat vna diffinitio per quā de eis demſtret̄: ⁊ ſic ex cōuenientia in ſcdo mō oſtendit̄ ꝯueniētia in p̄mo. ¶ Dico q illa regula ſolū tꝫ in his que ſunt determinati gn̄is: ſed in paſſionib9 traſcēdētib9 nō tenet: ſic pꝫ de his que ꝯueniūt enti ⁊ ei9 paſſionib9: q̄ nō hñt cōem diffōnem.

De p̄mo diuſis aliqd pdicari ſaltē denominatiue.

D. q̄druplex.

Perfectionē ſimplr ⁊ ſi nō formaliter nec realr: ex nā tñ rei differre a nō pfcōne ſimpl.

O

Caſte in oib9 procede.

Eē ſi nō p̄mi modi cōe: tñ ſcdi modi cōe pdicari de p9 diuerſis.

Dubiū nōbile. Regla cōis hic limitatur.

Ex vniuocatione paſſiōis ſubm eē aliqd vnū vl vniuocū nō ſequi.

8o articulus

Octauus articulus eſt videre. vtrū oia que ſunt i deo dicūt pfectionē ſimplr: nō aliqd dicēdo nūc de deitate: de qua nō eſt dubiū: nec de modis ei9 itriſecis. ſ. de ifinitate neceſſitate vl talib9: nec de attributis: nec de actionib9 imanētib9 de qb9 cōiter nō dubitat̄. Totū dubiū iſtius articuli ſtat in q̄tuor. Prio de relōnib9. Scdo de puatōib9. Tertio de ideis. Quarto de pfcōnib9 poſtremis: q̄ ſequūt̄ emanatiōes pſonaꝝ.

P Pondera ſubſtantiā de modis itriſecis.

Quantū ad p̄m ſunt duo modi dicēdi. qdā enim dicūt q relō dicit pfectionē. Alij aūt dicunt q lꝫ nō dicat pfectionē ſimplr: dicit tñ pfectionē aliqualr: ſic p̄nitas dicit pfectionē in pr̄e: filiatio in filio. ⁊c. ¶ Sed ꝯ p̄m arguo duplr. Prio ſic. pfectio ſimplr: ſm pdicta: eſt melior quocūqꝫ ſibi icōponibili: ſed p̄nitas nō eſt melior filiatione que eſt ſibi icōpoſſibil. ḡ p̄nitas nō eſt pfectio ſimplr: nec p ꝯñs aliq̄ relō alia. ¶ 2o ſic. In oi pfectiſſimo ſuppoſito eſt iuenire omnē pfectionē ſimplr: qa ſi nō: tunc careret aliq̄ pfectione: ⁊ p ꝯñs nō eēt pfectiſſimū: ſed quelibet pſona diuina eſt ſuppoſitū pfectiſſimū: ⁊ caret aliq̄ relōne. ḡ. ¶ Contra ſcdm arguo duplr. Prio ſic. Qñ aliqd cōe diuidit̄ per aliq̄: ⁊ h̄ imediata: opꝫ q qcqd cadit ſub eo cadat ſub altero diuidentiū: ſꝫ pfectio diuidit̄ p pfectionē ſimplr ⁊ ſm quid. Cū ḡ p̄nitas nō ſit p ſe pfectio ſimplr: ⁊ ſit pfectio erit neſcio perfectio ſm quid: ſed nulla pfectio ſm quid eſt in deo. ergo paternitas non erit perfectio ſm quid. Minor declarat̄: quia ois perfectio ſm quid eſt perfectio diminuta que nō eſt in deo. ¶ Scdo ſic. In quocūqꝫ ſunt plures pfectiones/ipſum eſt pfectius: ſed pater et filius non ſunt perfectiores ſpirituſancto. ergo in eis nō ſunt ples pfectiones. Cōſtat aūt q ipſi9 pris ⁊ filij ſunt plures relōnes. ḡ ⁊c. ¶ Dico ergo ſm mentē doc. q nulla relō dicit pfectionē: nec pfectionē ſimplr nec pfectionē ſm qd: qa vt deductū eſt nō poſſet vitari qn aliqd ſuppoſitū diuinū non eſſet pfectiſſimum: vel in eo pfectio diminuta eſſet. ¶ Sed ꝯ iſtaſ q̄druplr.

Prima pars. An relones dicāt ſint pfcōnes ſimplr? Modus dicēdi alioꝝ 2r. Impugnatio illoꝝ modoꝝ dicendi.

Q

Perfectio 2a

Opio ppria. Nulla relōnē dicā pfcōnem ſolalr dicē. Vid Sco. 5. q. qlib. ⁊ vbi ibi notaui. Obijcitur 4r.

A

quadruplr. Primo ſic. Quecūqȝ ſunt formalr in deo: ſunt meliora qbuſcūqȝ entibus in creatura: ſȝ aliq̄ pfectio ſimplr eſt in creatura: vt ſapia: ⁊ gño eſt formalr in deo. ḡ gñatio erit pfectioꝛ pfectione ſimplr. ¶ 2ͦ ſic. Perfectio vniuſcuiuſqȝ eſt ſua formalis rō ↄſtitutiua: vt pfectio hoīs eſt aīa: ſed pſone diuine ſunt pſone ↄſtitute: ↄſtituunt̄ aūt relonibus: ſicꝫ patuit ſupra. ḡ relones dicunt pfectiones. ¶ 3ͦ ſic. Qn̄ aliqd̄ diuidit̄ p oppoſita: ſemꝑ alterū dicit pfectionē: ſicꝫ illd̄ qd̄ ponit̄ ad dexterā: ſȝ ens diuidit̄ per idē ⁊ diuerſū: ḡ alterꝫ dicit pfectionē. vtrūqȝ aūt eſt formalr relo. ḡ ⁊c̄. ¶ 4ͦ ſic. Des eſſentie creaturaꝝ ſunt ordinate ſm ordinē eminētie p diias oppoſitas: quarū altera reſpectu alteri⁹ cōparata vt priuatio reſpectu hitus: ſed ordo eminētie iter reſpectus nō pōt eſſe in ſpēb⁹ relonis niſi dicāt pfectionem. ḡ ⁊c̄. ¶ Ad pᵐ dico q̄ oīs gradus cuiuſcūqȝ exceſſus fit per aliquā quātitatē: ⁊ ideo exceſſus in pfectione eſt ſȝ quātitatē vtutis: relo aūt ſm ſe formalr accepta nullā hȝ q̄titatē: ⁊ iō nihil excedit in pfectione. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ qn̄cūqȝ eſt aliqd̄ ↄſtitutū qd̄ ꝓpriā pfectionem habeat: tūc vi hic a ↄſtitutiuo ꝓprio. pſona aūt diuina ſm illud in quo diſtinguit̄ ab alia: nihil pfectionis dicit: ⁊ ideo nec ei⁹ ↄſtitutiuū. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ idētitas vt eſt vnū de diuidentib⁹ eſt pfectio ſimplr: ſȝ tūc nō eſt relo formalis: ſȝ ſolū fundamētalis. Uel pt̄ dici q̄ illa regula nō tenet gñalr in oīb⁹ diuidētibus ens. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ aliqn̄ ordo eminētie attēdit̄ ſȝ maiorē pfectionē. Aliqn̄ ſm maiorē vel minorē pncipalitatē. quod autē ſit in aliqb⁹ in relonib⁹ nō eſt ſm pfectionē: ſed ſm pncipalitatē. ¶ Sed adhuc occurrunt diffi. Pria. qūo relo pōt eſſe non pfecta qn̄ ſit iperfecta: cū pfectū ⁊ iperfectū ſint imediata diuidētia ens. ¶ Dico q̄ ens imediate diuidit̄ in quātū ⁊ nō quātū. Ens aūt quātū in finitū ⁊ in īfinitū. Eodē mō ens quātū diuidit̄ in pfectuȝ ⁊ in impfectū: ⁊ ideo q̄ nō cadit ſub ente q̄to: nec ſub pfecto aut ſub impfecto: ſicꝫ nō cadēs ſub diuiſo non cadit ſub aliquo diuidentiū. cū ḡ relo nō ſit q̄ata: nec erit finita nec īfinita: perfecta nec iperfecta. ¶ 2ͦ diffi. ſi relo diuina nō icludat aliquā pfectionē ſimplr vt pſcindit ab eēntia: qūo hoc eſt: cū: vt ſic ſit vera ⁊ bona ſicꝫ ens. ⁊ ſi hoc ↄcedat̄: tūc vna pſona diuina habebit aliquā pfectionē quā nō habebit alia. ¶ Pōt dici q̄ ſi relo ſit vera ⁊ bona nō eſt niſi ſicꝫ eſt ens: ⁊ q̄a eadē entitate eſt ens q̄a eſſentia: hinc eſt q̄ vt pſcindit ab eſſentia non hȝ illā. ¶ 3ͦ diff. qūo pōt poni q̄ oīs reſpect⁹ careat omni q̄titate vtutis: cū in creaturis videam⁹ q̄ recipiat magis ⁊ minus: vt pȝ ex relone identitatis ⁊ diſtinctionis. ¶ Dico q̄ tota iēq̄litas reſpectuū ſumit̄ ab extremis. Si aūt iueniātur gradus in relonib⁹ īfra ꝓpriā nāꝫ. hoc erit ſolū ꝑ gdus iduiduales ⁊ nō ſpecificos. ¶ 4ͦ diff. q̄a q̄libet relo eſt ens: ⁊ qd̄libet ens eſt pfectio ſimplr: ⁊ ſic videt̄ q̄ quelibet relo eſt pfectio ſimplr. ¶ Dico q̄ minoꝛ eſt falſa: lȝ enī quelibȝ ſapia ſit pfectio ſimplr ſm ſe: nō tn̄ ſm ſe qd̄libet ſapiens. ¶ Sed contra hoc arguit̄ ſic. hec entitas ſub rōne entitatis eſt pfectio ſimpliciter. hec relo eſt entitas. ergo hec relo eſt perfectio ſimplr. ¶ Dico q̄ minoꝛ nō eſt vera niſi idētice ꝑpter illimitationē entis: non eſt tn̄ formalr vera: ⁊ iō eodē modo dicendum eſt de relatione: q̄a relatio eſt perfectio ſimplr: identice loquendo: nō tamē formalr.

Di. 26.
A. l. qñcūqȝ ens diuiditur.

B

Sicut nec q̄titas eſt: ſic nec exceſſus p fectionalis eſt in relonibus.
Perſona enī ab alia diſtinctionē hȝ nullā pfectionem dicit. pōdera.

Ordo eminētie attingit 2ʳ.

A. l. remanēt aliq̄ diffi.
D. q̄druplex.

C

Sicut finitū ⁊ īfinitū pſuppo nūt q̄titatē: ſic pfectū ⁊ ipfectū q̄re nec pfcā nec iperfecta hȝ dici relo diuina.

Ut relo ē cū eēntia ſic̄ eſt ⁊ bona: ſȝ ↄſidera inſtantiam.

A. l. ī relone

Ab extremis iēq̄litas reſpectuum.
Gradus 2ʳ.

D

Replica.

Scda pars.

Op. aliorum.
Priuationes eſſe in diuinis.
Impugnatio

Quantum ad 2ᵐ videdū eſt de priuationib⁹. vtrꝫ in deo dicāt pfectionē ſimplr. ¶ Dicunt tn̄ aliqui q̄ priuationes nō ſunt in deo. ¶ Iſtud nihil eſt, q̄a de quolibet affirmatio vel negatio vera: ſed corruptio eſt q̄daꝫ mutatio vera. ergo de quolibet corruptio vel eius negatio: ſed nō dī de deo corruptio: nec in eo eſt. ergo opȝ q̄ in eo ſit ſuū oppoſitū. ſ. incorruptibilitas. ¶ Hoc ergo ſuppoſito videndū eſt vtrū dicāt in deo pfectionē ſimplr. ¶ Ad qd̄ dico q̄ ſic nō formaliter: ſed fundamentalr. ¶ Sed ꝫ. relones diuine eodeꝫ modo poterūt dici pfectiones ſimplr cū eque perfecte fundentur ſicut ille priuationes: ⁊ tn̄ nos dic mus q̄ iſta aliquid pfectionis in deo importēt ⁊ nō relones. Probat̄. q̄a eſſe icorruptibile in quolibet eſt melius ipm q̄ꝫ nō ipſuꝫ: icorruptio eſt melioꝛ q̄ꝫ corruptio. Sed tamē videt̄ mirabile q̄ pure priuationes vel negationes que de ſe nihil poſitiuū ponūt: dicant pfectionē ſimpliciter. ¶ Dico ergo q̄ tales priuationes que ſunt in deo reſoluunt̄ in aliques rōnes poſitas eis imediatas: ſed nobis nō apparet de oībus priuationibus: que ſunt pme ⁊ imediate: ⁊ vt ſic dicūt pfectionē ſimplr: tn̄ loquēdo de eis vt oīno pſcindant ab affirmationibus nullā perfectionem dicunt: circūloquimur tamē tales affirmationes imediatas per priuationes huius.

E

Oplo ꝓpria.
Priuationes in diuinis eē pfectiones ſimplr fundamētalr tñ: vt alr iſtra declarat.
A. l. ꝓpterea quia.

Reſolutio p⁹ dubij.

A. l. per ſe.

F

Quantum ad tertiū de ideis dico q̄ ſi ſint exēplaria abſoluta in mente diuina: ſicꝫ dicit Anſ. tūc ſūt pfectiones ſimplr. Si āt dicāt aliqd extra deū: vel dicūt reſpectū: tūc dico q̄ nō: de h als.

Tertia pars.
Problema ꝺ ideis.
Uide īfra diſ. 47.
Quarta pars.

Quantū ad 4ᵐ de perfectionibus poſtremis: que attribuunt̄ deo cōpleta tota emanatiōe ad intra: ſicut ſcia, iuſtitia, mīa, ⁊ talia huiꝰ: que quodaꝫ mō reſpiciūt creaturā. Intelligendū ſm doc. q̄ in diuinis opȝ ponere duo iſtātia nāe: in vno eſt emanatio pſonaꝝ in quo tota cōplet̄. In ſcdo aūt cōparant̄ ea que ſunt in deo ad creaturā: ſicꝫ ſcia dī ille habit⁹ quo intelligit nō ſimplr: ſed creaturā: ⁊ ſic de iuſtitia vel mīa. patet ḡ q̄ in pmo ſigno nāe in quo fit emanatio nō intelligit creaturā: ſed in ſcdo ſigno nāe in quo comparat̄ ad creaturas. ¶ Dubiū ḡ eſt vtrū talia dicāt pfectionem ſimplr. Et videt̄ ſequēdo dicta doc. in p. q̄ nō. Et ratio eſt iſta. nā de⁹ pr̄ nō ſolū pro pmo ſigno nāe: verū etiaꝫ originis hȝ oēm pfectionē ſimplr: ſed pro primo ſigno nāe nō intelligit̄ hic ſciaꝫ: q̄a eā ponit̄ hic pēſe pro ſcdo ſigno nāe. ergo. ¶ In hoc videt̄ doc. modernus. ſ. magiſter Thomas anglicus ↄcordare. Dicit enī q̄ ſcia viſionis nō eſt pfectio ſimplr: q̄ vt ſic terminat̄ ad extra. ¶ Dico ḡ ſequēdo doctrinā iſtoꝝ q̄ ille pfectiones poſtreme pñt accipi dupl'r: vel ſm illud abſolutū qd̄ icludūt: ⁊ ſic dicūt pfectionē ſimplr. ſunt enīꝫ tales in pmo ſigno in pñt: vel pñt ↄſiderari iq̄ntū poſtreme: ⁊ vt ſic includunt terminari ad creaturā: ⁊ ſm hoc nō inſunt patri in pmo ſigno: ſȝ in ſcdo: ⁊ ſic dico q̄ nō ſunt vt ſic pfectiones ſimplr. ¶ Sed ꝫ. nā ſcia ⁊ iuſtitia vident̄ dicere abſolutū. ergo pfectionē ſimplr. ¶ Dico q̄ aliqd abſolutū dicūt. ſ. actū volūtatis vel intellectus diuini: ⁊ vt ſic ſunt pfectiones. Sed vt terminant̄ ad creaturaꝫ dicūt reſpectū. ¶ Sed nunqd ſcia ſimplicis notitie dicit pfectionē. ¶ Dico vniformiter ſicut de notitia viſionis: q̄. ſ. quantū ad abſolutū dicit pfectionē ſimplr: iq̄ntū āt reſpicit creaturas ⁊ ad eas terminat̄: nō dicit.

In. 2. diſ. 1. q. 1. ⁊ alibi ſ̄pe.

G

Quere in reportatis: ⁊ in quolibetis ⁊ alibi ad h.

Eēntialis ad extra quo ad reſpectū q̄ꝫ importā nō eē pfectiōes ſimplr: ſec⁹ ō abſolutū iportatū eī pn⁹ vel cōnotatiue.
A. l. ⁊ intelligitur terminari.
Obo.

Scire notitia duplex.

H

Nonus articulus eſt videre. vtrūꝫ oīa que ſunt in creaturis ſint pfectiones ſȝ quid. ¶ Dic autē ſunt q̄tuoꝛ difficilia. Primū eſt de perfectionibus ſimplr que ſunt in creaturis. 2ᵐ eſt de perfectionibus determinati gñis: ſicut eſt humanitas ⁊ talia. 3ᵐ eſt de materia prima. 4ᵐ eſt de relationibus.

9ᵘ articulus.

Quātū ad pmū de perfectionibus ſimplr. ſ. de ſapientia reperta in creatura: ⁊ ſic de aliqs. ¶ Dico q̄ nō dicūt perfectioneꝫ ſm quid: quia expꝛo ratio formalis ſapie dicit perfectionē ſimplr: ⁊ in ſapia creature ſaluat̄ illa ratio: videt̄ q̄ ſapia in creatura dicat pfectionē ſimplr. ¶ Sed ↄtra. ſapia in creatura eſt

Prima pars
Perfectiones ſimplr reꝑtas nō eē pfectiōes ſȝ qd̄.
Obo.

I finita:ſed omne finitum dicit perfectionem diminutã. ¶ Dico φ iſ ſapientia vt finita dicat perfectionẽ ſm quid:tamen ſm eius ratione formalẽ vt abſtrahit a finito ⁊ infinito dicit perfectionem ſimplr.

Scḋa pars.

Quantum ad ſcḋm vtrũ humanitas albedo ⁊ talia ſint pfectiones ſm quid. ¶ Dico φ talia dicunt perfectionẽ in determinato gñe ſm quid:ſed non perfectiones ſimplr:quia tũc in quolibet genere eſſent perfectiones ſimpliciter.

Tertia pars. Nõ dicit pfectionem.

Quantũ ad tertiũ de materia. ¶ Dico φ aliquã perfectionem dicit.

Quarta pars. Op. aliorũ ⁊ vĩ mẽs ſco. Iſ varie de hoc hñr verba ſua vt ſcis.

Quãtũ ad 4m de relonibus. Dicũt aliq φ iſ relones diuine nõ dicũt pfectionẽ aliquam:tñ create dicũt perfectionẽ aliquã. Sed iſtud nihil eſt. viñ enĩ hoc priuilegiũ in creatis ſuper * icreatis. ¶ Dico ergo ſicut cõe eſt oĩ relõni φ nõ ſit quãta:ita cõe eſt oĩ φ nullaʒ b perfectionem qualemcũqʒ dicant. ¶ Sed ꝯ illud arguĩ 4r. Primo ſic. Quia mot9 celi ad alios cõparatus dĩ pfectiſſimus:nõ tñ dicit aliqd abſolutũ:qa cũ ſuus terminus ſit reſpectus. ſ. vbi:tũc motus eẽt nobilior ſuo termino. ¶ 2o ſic. Nã oĩs nã eſt inclinata ad ſuã pfectionẽ nãlẽ. ſed grauia ⁊ leuia nãliter inclinanĩ ad eſſe deorſum ⁊ ad eſſe ſurſum:ḡ talia dicũt pfectionẽ:⁊ tñ ſunt reſpectus. ¶ 3o ſic. Nã Aug. ſup Gen. dicit φ ordo eſt decor vniuerſi ⁊ bonũ ordo eſt relo. ergo. ¶ 4o ſic. Aug. in reb9 p tẽpus ortis. ſũma grã/eſt vnio verbi:⁊ tñ eſt reſpectus. ¶ Ad pm dico φ mot9 celi nõ dĩ pfectus rõne ſui:ſed rõne ei9 qd ſequiĩ pp gñõnẽ ⁊ pductionẽ rerũ:q nõ fit a motu:qa talia generanĩ:motus nõ:ſed ſolũ per motũ fit approximatio actiuoꝝ ad paſſiua:⁊ ſic ſequiĩ imediate actio. ¶ Ad ſcḋʒ dico φ grauia ⁊ leuia inclinanĩ ſurſum ⁊ deorſũ:nõ pp reſpectus iſtos iportatos p ſurſũ ⁊ deorſũ:ſʒ pp ꝯſeruationẽ ⁊ ifluxũ a qlitatib9 abſolutis que in ſurſũ ⁊ deorſum ſunt. Unde ſi qlitates ꝯuenientes ꝯſeruationi terre eſſent ſurſũ ſicut ſunt deorſum:ita iclinareĩ graue ſurſum:ſicut nunc iclinaĩ deorſũ. vnde pp iſtos reſpectus non eſt inclinatio nãlis:ſed pp multa abſoluta ad que iclinaĩ. ¶ Ad 3m dico φ decor vniuerſi nõ ſtat in vniuerſo in illo reſpectu q vocaĩ ordo:ſed ſtat in fũdamẽtali ordine:ſcʒ in ipſis naturis ſpecificis ex qbus cõſtat vniuerſum. ¶ Ad 4m dico φ vna relo vel vn9 reſpec9 põt aliã excedere in dignitate ſʒ nõ in pfectione iſ ergo hec vnio dignior ſit alijs per tẽpus ortis: nõ tñ eſt pfectior:qa nõ eſt pfectio. ¶ Sed remanet diff. nã omne ens videĩ habere rõneʒ boni. relatio eſt ens. ergo. ¶ Dico φ iſ relo ſit ſemp ꝯiũcta entitati: ⁊ ideo iſto modo poſſit dici perfectio:nõ tamẽ formalr.

Impugn9 4r.

Idẽ. 12. metaph. ad finẽ.

13. tri. ca. 19.

Quare mot9 celi dĩ alijs pfectior nõ̃mr

Quid facit celi mot9 ad generationẽ reꝝ

Quare grauia deorſũ:leuia õo ſurſũ iclinanr.

K

b Nullã rlonẽ pfcõnẽ dicẽ: qʒ tñ hñ ponderabis.

* A. l. ⁊ nõ in increatis.

L

Qualr decor vniuerſi in ordine cõſiſtit. Ordo duplr. Reſpec9 dĩ dignitatẽ ⁊ ſi nõ pfectionẽ.

Quo relo hʒ rõnẽ boni.

10o articulus. Op. aliorum. Perfectiões oẽs eẽ in deo tñ eminẽter. Impugn9 4r.

Decimus articulus eſt videre ſi oẽs pfectiones ſimplr ſint formalr in deo. Dicũt aliqui φ ſunt in deo tñ eminẽter:nõ aũt formalr. ¶ Cõtra. eſſe formale cuiuſcũqʒ rei eſt nobiliſſimũ eẽ illi9 rei. hoc etiã pʒ:qa eſſentia diuina eſt ibi formalr. ḡ cũ pfectiones ſint ibi mõ nobiliſſimo:erunt ibi formalr. ¶ Scḋo ſic. Ens nobiliſſimũ ⁊ pfectiſſimũ formalr cõtinet oẽm pfectionẽ ſimplr formalr:ſed ſuppoſitũ diuinũ eſt hõ. ḡ ⁊c̃. ¶ 3o ſic. Quicqd eſt cõpoſſe deitati eſt in ea:ſʒ oĩs pfectio ſimplr eſt cõpoſſis deitati:qa vt dicebaĩ ſuperi9 oĩs pfectio eſt cõpoſſis cuicũqʒ alteri perfectioni ſimplr. ḡ. ¶ 4o ſic. Perfectio ſimplr eſt melior qcũqʒ ſibi icõpoſſi. ſi ergo deitas eſt alicui pfectiõi icõpoſſibilis:illa erit melior deitate. ¶ Sed ꝯtra. Omne eminenter tale eſt pfectius omni formalr tali:ſicut hõ eminenter tale in deo eſt pfectius ꝙ̃ in ſeipſo formalr. Cũ ergo in deo pfectiones ſimplr ſint nobiliſſimo mõ illi erũt eminẽter. ¶ 2o ſic. Melius eſt vĩualr tale ꝙ̃ formalr tale. ḡ melius eſt hẽe pfectionẽ ſimplr vĩualr ꝙ̃ formalr. ¶ Ad iſta. ad pmũ dico φ aliud eſt loqui de pfectionibus ſimplr aliud de pfectionibus diminutis. Eſſe eniʒ formale pfectionis ſimplr:eſt pfectius eſſe ⁊ nobilius ꝙ̃ qdcũqʒ aliud:ſed tñ nõ ſic de hoie. hõ enĩ in deo hʒ nobilius eẽ ꝙ̃ in ſe. Eodẽ modo dico ad 2m. ¶ Sed tñ ad declarationeʒ iſtius. ſ. φ eſſe formale ſit ſimplr melius in aliquo ꝙ̃ qdcũqʒ aliud eſſe. Eſt ſciendũ φ aliqua ſunt que hñt eſſe virtualr tñ:ſicut mala q aliquo modo dicunĩ pduci:q̃tũ9 nõ formalr vel poſſent dici:ſicut antichriſtus qui nõ eſt formalr:ſʒ virtualiter:qa põt pduci a deo. Aliqua virtualr ⁊ formalr:ſic creature que ſunt in deo virtualr:⁊ in ſe formalr. Aliq formalr tñ ⁊ nõ virtualr:ſicut deitas. Deitas enim nõ eſt in aliquo eminẽter:qa tũc nõ eſſet perfectiſſimũ ens. nec eſt in aliquo virtualr:qa tũc poſſet pduci in eſſe ab alio. retinet ḡ ſibi modũ eſſendi formalẽ. ¶ Ex hoc cõfirmaĩ ppoſitũ noſtrũ ꝯcludendo duplr. Primo ſic. Illud eſſe eſt nobiliſſimũ qd debeĩ rõni formali nobiliſſime:ſed eẽ formale eſt hui9. ¶ 2o ſic. Nã pfectionẽ ſimplr ſm eſſe formale nõ ſequiĩ aliq ipfectio. ḡ ⁊c̃.

Iuxta ſcḋe .3. p 1. op. 3 impugnationem.

N

Nunc hẽe nobili9 eẽ eminẽter in deo ꝙ̃ i ſe ⁊ que nõ.

A. l. iſ poſſit pduci ſic eẽ.

Entiũ triplex varietas q ad formalr ⁊ virtualr vel eminenter eẽ.

O

Undecim9 ar.

Undecimus articulus eſt videre vtrũ pfectiones ſimplr formalr ſint i creaturis. ¶ Dicũt aliq φ nõ:qa nihil eſt in creatura ſimplr pfectũ:ſed cũ impfectione:cuius tñ oppoſitũ eẽt ſi ſecus eſſet. ¶ Sed cõtra arguo 4r. Primo ſic. Oẽ illud qd eſt formalr melius ipſum ꝙ̃ nõ ipſum eſt perfectio ſimplr:ſed in creatura ſunt multa hui9. ergo. ¶ Cõfirmaĩ ſm Anſ. Omne qd in creaturis eſt melius ipm ꝙ̃ nõ ipm:illud eſt in deo ponẽdũ. ſi aũt in creaturis nulla eſſet pfectio ſimplr:hoc nihil eẽt dictu. ¶ Scḋo ſic. Oĩs pfectio que de ſe nõ hʒ imperfectionẽ annexã eſt pfectio ſimplr. ¶ Cõfirmaĩ per Aug. qui ex eo φ vidit viuentia nõ viuẽtibus pferri. Ex hoc cõcludit deũ eſſe viuentẽ. hoc aũt non valeret ſi vita in creaturis ex eo φ vita nc̃cio icluderet impfectionẽ. ergo mlta ſunt in creaturis que impfectionẽ nõ dicũt. ¶ 3o ſic. Nam Diony. dicit φ creature ſũt quedã pticipationes perfectionis diuine. hoc aũt non eſſent niſi aliquid qd eſt in deo eſſet formalr in creatura. ¶ 4o ſic. Quia eadeʒ rõ formalis ſapiẽtie iueniĩ in creatura que in deo. ¶ Dico ergo φ multe perfectiones ſimplr iueniunĩ in creatura formalr:⁊ iſ multe iperfectiones ſint eis annexe:tamẽ hoc nõ eſt per ſe:ſed per accidens ⁊ ex alio.

Op. aliorum. In creatura nihil eẽ ſimpr perfectum. Impugn9 4r.

Monolo. 15.

15. tri. ca. 4. ⁊ 8. ci. de. c. 16.

P

Op. pprĩa. Multas pfcões ſimpr eẽ i creaturis qbus accidit iperfectio.

Duodecimus articulus eſt videre vtrũ pfectiones ſimplr dicanĩ vniuoce ⁊ ſm eandẽ rõneʒ formalẽ de deo ⁊ creatura. ¶ Et quantũ ad hoc dico φ ſic:qd probo 4r. Primo ſic. Illa ratio ſm quã fit iter aliq comparatio eſt eiuſdẽ rõnis in eis:ſed de9 cõparaĩ ad creaturas ſm mltas pfectiones ſimplr. nam eſt melior creatura:⁊ ſapiẽtior creatura:⁊ ſic de alijs. ḡ nc̃cio talia hñt eãdẽ rõnẽ formalẽ. ¶ 2o ſic. Nulla pluralitas põt fundari niſi in radice termini eiuſdẽ rõnis:ſicut docet Aug. de tri. dicens φ hõ ⁊ bos nõ ſunt duo hoies:nec duo boues:ſed duo alalia. Cum ergo deus ⁊ creatura ſint duo entia. ergo rõ entis eſt in eis vna ſm rõnẽ formalẽ. ipſa autẽ eſt pfectio ſimplr. ergo. ¶ Cõfirmaĩ. qa illa ſunt eiuſdẽ rõnis que omni alio circũſcripto qd nõ eſt de eoꝝ formali rõne ſũt penitus idẽ:ſed deus ⁊ creatura ſunt duo bona. ḡ cũ excluſa dualitate que nõ eſt de quidditatiua rõne eoꝝ:non remanet niſi ratio boni penitus indiſtincta. ergo ratio boni in eis erit eiuſdẽ rõnis. ¶ 3o ſic. Qñcũqʒ aliq duo ita ſe hñt φ qcqd ꝯuenit vni ex rõne ſua formali competit alteri:illa ſunt eiuſdẽ rõnis formalis. nã diuerſis qdditatibus diuerſa inſunt:ſed qcqd cõuenit itellectui

12o artic. Uniuoce deo ⁊ creature cõuenire pfectiões ſimplr ⁊ ſi non oẽs.

Q

Abedia pbãdi vniuocatio nem notanda verba.

Li. d. x. c. x.

creato

A

creato ĩquãtũ itell'ẽ:cõuenit itellectui diuino ĩquantũ itell'ẽ:ꝛ qcq̃d etiã repugnat vni vt ſic/repugnat alteri. g̃ ſunt eiuſdẽ rõnis formalis. ❡ 4° ſic. Qñcũq₃ aliq̃d ex ſua rõne formali eſt ꝑfectio ſimpl'r:illud ſm illã rationẽ eſt in ente ꝑfectiſſimo. Sed ſapia in creaturis ſ₃ ſuã rõnẽ formalẽ eſt ꝑfectio ſimpl'r. g̃ in deo:q eſt ꝑfectiſſim⁹:inuenit̃ ſm eandẽ rõnẽ formalẽ. ❡ Sed ↄtra hoc iſtat̃ 4'. Prio ſic. Nã ſi eadẽ rõ formalis ꝑfectionis ſimpl'r eſſet in deo ꝛ in creatura:tũc aliq̃d in creatura eſſet neceẽ eſſe:cũ illa rõ formalis in deo ſit neceẽ eſſe.

Obiĳcitur 4'.

❡ 2° ſic. Quia eodẽ modo ſequit̃ q aliqua ratio formal' in deo eſſet limitata: cum illa in creatura ſit limitata. ❡ 3° ſic. Quia quecũq₃ ſunt eiuſdẽ rõnis hñt eandem vim ꝓductiuã. ſi ergo itell's ſit eiuſdẽ rõnis in deo ꝛ in creatura:cũ in deo ſit ꝓductiuus vbi ſubſiſtẽtis:in creatura eodẽ modo erit. Maior p₃:q2 ꝓductiuitas eſt paſſio. Quecũq₃ hñt eãdẽ rõnẽ formalẽ hñt per ſe eandẽ paſſionẽ.

B

❡ 4° ſic. Quia ĩherẽtia aptitudinalis eſt paſſio ſapie create. g̃ ꝛ ĩcreate:qđ eſt falſum:q2 iperfectionẽ dicit. ❡ Ad pmũ dico q ſicut corporeitas in celo eſt ĩcorruptibilis:in elĩtis aũt corruptibilis:ꝛ tñ ſunt eiuſdẽ rõnis:ſic ſapia in deo eſt neccĩa ꝛ in hoie cõtingens:l₃ ſint eiuſdẽ rõnis. ❡ Ad 2ᵐ dico q ſicut lux eiuſdem rõnis eſt in ſole maxima:ꝛ in cãdela minima:ita ſapia eiuſdẽ rõnis eſt ĩ deo ĩfinita:ĩ creatura finita. hec * aũt accidunt:q2 talia nõ ſunt de intrinſeca ratione ſapie vt ſapia eſt. ❡ Ad 3ᵐ dico q nõ cõuenit diuino intellectui eſſe ꝓductiuũ verbi ſubſiſtentis ĩquãtũ itell's eſt:ſed ĩquãtũ ĩfinitus:ꝛ ideo itellectui creato nõ ↄuenit. ❡ Ad 4ᵐ dico q aptitudinalis inherẽtia nõ eſt per ſe paſſio nature ſapie ĩquãtũ ſapia eſt:ſed vt limitata eſt. ❡ Dico ergo q ꝑfectiones ſimpl'r ſm eandẽ rõnẽ formalẽ ſunt in deo ꝛ creatura. Et hoc ↄfirmat̃ p Aug. 15. de tri. qui dicit q deus eſt viuẽs:q2 viuẽtia nõ viuentibus in creaturis meliora ſunt.

Perfectionibus ſimplicit' eiuſdẽ rõnis ĩ deo ꝛ creatura varia adiũngi q̃ rõnib⁹ ſoꝛ libus carũ accidunt.
* A.l. hec aũt accidũt.

Reſolo hui⁹ articuli.
Cap. 4. vel. 5.

C

Iſta ↄñtia põt reduci ad ſyllm talẽ. Omne illud qđ in creaturis eſt melius ſuo ĩcõpoſſi eſt in deo:ſed vita in creaturis eſt huiõ. ergo vita eſt in deo. Quero vtrũ vita in ſubiecto minoris ꝑpõnis ꝛ in ſubiecto ↄclõnis ſint eiuſdẽ rõnis vel nõ. ſi ſic:habetur ꝓpoſitũ. ſi nõ:ergo erunt q̃tuoꝛ termini:nec ſubm ↄñis capit̃ in aliqua p̃miſſarũ. ❡ Sed tñ hic ſunt duo ſatis magna dubia. Primũ eſt:q2 quecũq₃ ſũt eiuſdẽ rõnis formalis:qcq̃d dicit̃ in q̃d de vno ꝛ de alio: ſed q̃litas dicit̃ in quid de ſapia creata. ergo dicetur de increata.

D. duplex.

❡ Scðm dubiũ eſt. Qñcũq₃ aliqua ſunt eiuſdẽ rationis. qcq̃d eſt demõſtrabile de vno ꝛ de alio:q2 diffinitio que eſt mediũ eſt eadẽ:ſed poſſe inherere demonſtrabile eſt de ſapia creata. ergo ꝛ de increata. Iſte rõnes ſic demonſtrantes cõpellunt me dicere q in omni ꝑfectione ſimpl'r:que eſt in gñe ſunt due rõnes formales.

D

Dẽm ꝑfcõnẽ ſimpl'r que eſt in gñe duas rõnes formales importare:qđ ſupra ſepe dixit.
A.l. prima.

Una trãſcẽdẽs ꝛ illa eſt cõis deo ꝛ creature:ꝛ talis ponit̃ in deo:ꝛ ꝑciſe accepta eſt ꝑfectio ſimpl'r. Alia eſt ratio que ꝓprie ꝛ directe eſt in gñe:ꝛ talis recipit p̃dicationẽ gñis quidditatiue. Quod aũt rõnes predicte hoc cõicant patet ſi declarent̃. Prio ſic. Quecũq₃ ſunt eiuſdẽ rõnis hñt eãdẽ diffõnẽ:ꝛ per ↄñs eadẽ differentia:ſed ſola differentia dñr in quid. Ex hoc ſequit̃ q qcq̃d dĩ in quid de vno ꝛ de alio. Eodẽ modo declarat̃ alia:q2 vbi idem mediũ:eadẽ ↄclõ ſequit̃:ſed eadẽ diffinitio eſt idẽ mediũ. ergo vbi eadẽ diffinitio/eadẽ paſſio demonſtrabit̃. Poſita autẽ illa diſtinctione iſtarũ duarũ rõnũ formaliũ ſtatĩ patet de illa argumẽta. ❡ Ad pᵐ cõcedo maiorẽ. ❡ Ad minorẽ dico q qualitas q̃dditatiue nõ p̃dicat̃ de illa rõne formali tranſcendente que ponit̃ eiuſdẽ rõnis in deo ꝛ in creatura:ſed de alia preciſe que eſt directe in genere cũ illa alia coniungitur.

Nobilis ſuga q̃re ſco. 8. di. p̃. q. 2. ad finẽ

E

❡ Ad 2ᵐ eodẽ modo q2 eadẽ diffinitio eſt accipiendo rationẽ tranſcendentẽ:nõ tamẽ aliã. ❡ Sed ſunt hic difficultates. Prima eſt. ſi ſit dare duas ſubas:duas ſapientias:ꝛ ſic de alĳs. ❡ Dico q nõ:ſed per rõnẽ tranſcendentẽ que quidditatiue eſt ſuba vel ſapia circũloq̃mur aliã que eſt in gñe. ❡ Scða difficultas. vtrũ talia real'r diſtinguant̃. ❡ Dico q nõ:ſed tñ formal'r. Impoſſibile eſt eni q deus ſapiã faciat in creaturis: q̃ nõ ſit in gñe ex cõiunctione ſui ad aliũ. ❡ Tertia diffic'. quis ordo eſt inter iſtas duas rõnes formales. ❡ Dico q ratio trãſcendẽs eſt p̃oꝛ:q2 omne qđ dĩ in quid de alio eſt p̃us eo. iſta aũt eſt in q̃d:hec qualitas eſt ſapia. ❡ Quarta difficultas. quõ p̃dicant̃ de ſeinuicẽ. ❡ Dico q iſta eſt per ſe. hec qualitas eſt ſapia. hec aũt p accidens. ſapia eſt qualitas:ſicut ſe h₃ ſuperius ad inferius in quibus nõ circulat̃. ❡ Ex iſto infero demõſtratiue ꝛ euidẽter q ꝑfectiones ſimpl'r in deo ex nã rei ꝛ q̃dditatiue diſtinguunt̃ ſuppoſita vniuocatione eax:ꝛ h̃ ſic. Qñcũq₃ aliqua ſunt eiuſdẽ rõnis. qcq̃d ↄuenit vni per ſe ꝛ reliquo. Et qcq̃d eſt demõſtrabile de vno ꝛ de reliquo:ſed itell's ꝛ voluntas ſunt eiuſdẽ rõnis in deo ꝛ in creatura:quicũq₃ aũt cognoſcẽs quidditatẽ itell's ꝛ voluntatis põt demõſtrare q diſtiguunt̃ quidditatiue in creaturis. ergo eodẽ modo poterit de eis demõſtrari p eaſdẽ rõnes formales ꝛ quidditatiuas q in deo nccĩo diſtinguunt̃ q̃dditatiue. ❡ Ad q̃õnẽ p₃ quid ſit dicẽdũ. nã quicq̃d eſt in quolibet melius ipſum q̃₃ nõ ipſum eſt ꝑfectio ſimpl'r. hõ ſũt itell's ꝛ volũtas. De potẽtia ꝛ ſcia quia reſpiciunt extrinſeca:patet quid ſit dicendum.

D. q̃druplex

Ecce qđ q̃rit de ꝑfcõnibus creaturarũ ꝛ dei notatur.

A.l. tranſcendens.

Lege inſtãtia ex ſco. vbi. ſ.

A.l. ex iſto.
Coꝛrelarium nobile ĩ diffĩne ꝑfcõnũ in diuis ex nã rei

F

Ad. q. p̃ncipalẽ p₃ ↄclõne duplici ſm duplices ꝑfectiones q̃d dĩ eandẽ ſic.

❡ Diſtinctio. XXXVI. ❡ Queſtio. I.

❡ Solet hic queri cum omnia dicantur eſſe in dei ſcientia ꝛc̃.

Circa diſtinctionẽ trigeſimãſeptã. Quero p̃mo de itellectu. Utrũ in deo ſit itell's formal'r. Quod nõ. q2 nec intellectus agens nec itell's poſs ſunt in deo:q2 nec agere nec pati. g̃ in deo non erit itell's. ↄñia eſt manifeſta. ❡ Contra. q2 intell's eſt ꝑfectio ſimpl'r. g̃ eſt in deo formal'r. ❡ Hic ſunt tria ingrenda. Primum ſi in deo eſt intellectus. ❡ Scðm ſi in deo eſt intellectus agens. ❡ Tertium ſi intellectus poſſibilis eſt in deo.

G

Ponunt̃. 35. ꝛ. 36. diſ. h̃ in aliq̃bus originalibus.

Quantum ad p̃mũ dicit aliq̃s q in diuinis non eſt ꝓprie po⁹ itellectiua aut aliquid ſe hñs per modũ habitus:ſed tñ per modũ actus itelligendi:vt. ſ. de⁹ intelligat̃ vt itelligere eſt quoddã ſubſiſtens. Et ratio hui⁹ eſt:q2 ois po⁹ cũ ſit p actũ ꝑfectibilis:ſemꝑ dicit iperfectionẽ:ſicut mã. ❡ Et h̃ ↄfirmat̃: q2 nulla creatura vĩ eẽ itimius ipm itelligere q̃₃ eẽntia diuina:ſed q̃dã q̃litas in itellu nr̃o dicit purã itellectionẽ. ergo ꝛc̃. ❡ Cõtra iſtam põnẽ arguo 4'. Primo ſic. Quia ſic̃ in creaturis po⁹ dicit imꝑfectionẽ:q2 ſe h₃ p modũ ꝑfectibilis ꝛ recipiẽtis:ita actus ſe h₃ per modũ forme recepte:ſed hoc dicit imꝑfectionẽ. g̃ actus repugnat deo:cũ ſibi repugnet quãtucũq₃ modica imperfectio. ❡ 2° ſic. Nã de⁹ eſt formal'r intelligens ꝛ ſapiens. itellectio aũt nõ eſt itelligens:nec ſapia ſapiens:vt p₃. ſi ſeparent̃ ab eo in quo ſunt formal'r. g̃ eſt ſapiens illud in quo hec ſunt:ſed illud eſt itell's. g̃ ꝛc̃. ❡ 3° ſic. nam in eẽntial'r ordinatis ex ſuis rõnibus formalibus. ſi prius includat iperfectionẽ:poſterius nõ põt eſſe ꝑfectio ſimpl'r:cũ poſteri⁹ a p̃ori ſeparari nõ poſſit:ꝛ per ↄñs nec ab imꝑfectione:ſed in creatis ordine eẽntiali eſt poſterioꝛ actus itelligẽdi ipſa po⁹ itellectiua. g̃ cũ actus itelligẽdi ſit ꝑfectio ſimpl'r:po⁹ itellectiua quã eſſentialr̃ pcc ſup-

Ponitur̃ opi. Ꝺp. aliorum. Que Aureoli ꝛ alios hic

H

Impugn⁹ 4' Medũ po⁹:l₃ cũ act⁹ dicat iperfectiones in creaturis vĩ ſco. 8. diſ. p̃. q. 1.

I ponit: nō pōt includē ipꝑfectionē in ſe formal̄r. ℂ 4° ſic. Quia creatura rōnalis in ſuis ꝑfectionib° ꝓncipali-bus: maxime imitat̄ deū: ſicut docet Dionyſi. de di. no. ſed po^a intellectiua eſt ꝓncipalior ꝑfectio in creaturis ꝙ̄ actus intelligēdi qui eſt qdā actus. ğ ꝛc. ℂ Ideo dico ꝙ ſicut in creaturis ſūt modi q̄tuor ꝑfectionū intellectua-liū. ſ. po^a habit^a, ſpēs, actus intelligēdi: ita in diuinis ꝓmo ponit po^a intellectiua. 2° ponit̄ ſapia. 3° actus intelligē-di. 4° ponunt̄ loco ſpēꝝ exēplaria. ſ. idee: amotis oib^a ipꝑfectionibus quas hñt in creaturis: que per accidēs eis cōpetūt. ℂ Et ꝯfirmat̄ iſta ſnia ꝑ Aug. i 4. de trini. ca. 8. vel. 24. vbi tractās nām aie nr̄e ſm ꝙ eſt ad ima-ginē: ponit ꝓncipali^a imaginē in potētijs ꝙ̄ in actib^a ca-rūdē. ℂ Intelligēdū tñ ad euidētiā fundamēti oppoſi-ti, ꝙ 4^r eſt po^a quātū ad ꝓpoſitū ſpectat. Una qdē ꝓ-ductiua: alia factiua: aliā operatiua: alia receptiua. Po-tentia aūt ꝓductiua abſtrahit a factiua: ꝛ ideo in diuinis eſt ad itra ꝓma ꝛ nō ſcda: q2 in altero extremoꝝ ſcda i-cludit ipꝑfectionē. Eodē mō po^a opatiua abſtrahit a receptiua: ſicut eñ ꝓductio ſe hʒ ad factionē ita opera-ri ad recipere: ꝛ iō lʒ in creaturis operari. i. intelligē non ſit niſi actū recipere: nō tñ ſic eſt in diuinis. Unde ſicut in diuinis ꝓduci eſt ſine fieri: ita operari. ſ. intelligē eſt ſine recipe: ſed ſolū eſt in ſe formal̄r actū hic: ꝛ talis po-tentialitas abſtrahit a mālitate ꝛ ab omni ipꝑfectiōe: ꝛ ideo pōt poni in deo. ℂ Et ad ꝯfirmationē dico ꝙ vl-timus eſt diuina eſſentia actus intelligendi ꝙ̄ qualitas illa: quia diuina eſſentia eſt actus intelligendi identice. ℂ Et ſi dicas ꝙ actus intelligendi eſt qualitas quiddi-tatiue. Nego. ſed per ipſum circūloquimur qualitatē.

Opio ꝓpria. Perfectio in intellectualis in diuinis ꝛ i creaturis eſt 4^r.

Uide. q. 2. 10 tri. ad h.

Potētie 4^r.

K

Dū factio ꝛ receptio dicant ipꝑfcōnē: nō tñ ꝓductio vl' opō: ꝛ ſiſr ō potētijs correſpōdentib^a. ponūt ergo iſta ꝛ nō illa in diuinis ad itra.

Scda artic.

L

Q̄ſ. 4^r de itell'u agēte ponēdo vel nō in deo.

B de 3° ō aia i Pho ꝛ Cō. ꝛ alijs expoſitorib^a ꝛ precipue i Sco. 3. di. p. ꝛ vbi ibi notaui: ꝛ hī in repoꝛtatis ſi-dāmētū dorā opionum.

Quantū ad ſcdam ꝑtē videndū eſt. ſi in deo eſt i-tellectus agēs. Et quantū ad hoc ſunt di-uerſi modi dicēdi. ℂ Aliqui eñ dicūt ꝙ nō ponit̄ intel-lectus agēs niſi in aīa coniuncta: ꝛ hoc ꝑꝑ officiū: dicunt eñ ꝙ itell's agēs nō hʒ aliquā opationē niſi irradiare ſup phantaſmata. Certū aūt eſt ꝙ ꝑꝑ illū actū nō debʒ poni nec in deo nec in angelis: nec in aīa ſeparata, eo ꝙ iſta nō intelligāt per phātaſmata: ꝛ per ꝯñs irradiatio nō eſt eis nečia. ℂ Alij aūt dicūt ꝙ nō ſolū itell's agēs hʒ irradiare ſup phātaſmata: ſed etiā intell'm poſſibilē illuſtrare: qui ſe hʒ ꝑ modū diaphani nāliter obſcuri. Et iſti dicūt ꝙ nō ſolū eſt in aīa coniuncta ſed etiā ſepa-rata, eo ꝙ itell's poſſis iſtā obſcuritatē retinet. In angelis aūt nō: nec in deo: ꝑſertim in deo: q2 nulla obſcuritas eſt: hinc eſt ꝙ nō eſt neceſſari^a. ℂ Alij aūt ponūt eū in angelis, eo ꝙ itell's talis ſit ꝑn^m ꝓductiuū actus intelli-gendi. Et q2 hoc dicit ꝑfectionē: hinc eſt ꝙ dʒ poni in angelis. ℂ Alij aūt dicūt ꝙ in deo eſt ponēdus foial̄r q2 nobiliſſima potētiaꝝ intellectiuarū eſt intell's agens. ℂ B. Intell's agēs nō ponit̄ niſi ad producendū vbū: ſicut poſſibilis ad ipm formal̄r recipiēdū: q2 agens eſt oia facē: poſſibilis oia fieri. Talis aūt ꝓductio vbi po-nit̄ in diuinis: ideo iſtā opionē teneo: q2 videt̄ magis vera. ℂ Qđ ꝯfirmat̄ dupl̄r. Primo ſic. q2 intell's agēs cū ſic ſit ꝓductiuus: videt̄ dicē ꝑfectionē ſimpl̄r. ℂ 2° ſic. q2 ab Augu. videt̄ poni itra rōnē imaginis: cū dicit lib° de tri. ꝙ hō ſm nobiliſſimas potētias factus eſt ad imaginē dei. ℂ Intelligēdū tñ ꝙ intell's agens in crea-turis cū ſit po^a actiua hʒ quadruplicē habitudinē ad ta-lē potentiā ptinentē. Prima eſt. ad ꝯcauſandū illud qđ cōcurrit cū eo ad cauſandū actū itelligēdi. ſ. ſpēm itelli-gibilē. ℂ 2° eſt ſolū ad cauſandū ꝑ ſe cū obo ſine alio ꝑrio cauſato: ſic in cogīne intuitiua. ℂ 3° eſt ad imutan-dū itell'm poſſem: et aliqđ imprimēdo. Et per hoc dicit̄ agens: q2 imprimere eſt qđdā agere. ℂ 4° eſt ad ꝓdu-cendū vbū: vt patuit ſuperius: put ꝓductio abſtrahit

M

3. ō aia. t. c. 18 Intell'm agētē eē i deo tʒ.

14. tri. c. 8. ꝛ alibi quere.

Intell's agēs in creaturis ꝑpter q̄tuor ponit̄ ꝛ in diuinis ꝑꝑ vnū tñ.

N

a factione. Lʒ ğ in creaturis illa nō ponat in numeruʒ cū aliquibus ꝓductis: niſi forte quantū ad ꝑfectionē rō-nis formalis: tñ ꝑcīſe ſm hāc acceptionē ponit̄ i diuinis q2 oīa alia ſi ponerent̄ ad itra: nečio iferrent aliquā im-perfectionē in altero extremoꝝ. Lʒ enīʒ facē nō dicat ipꝑfectionē: tñ fieri nečio dicit imperfectionē. ℂ Sʒ cō-tra hoc inſtat̄ 4^r. Primo ſic. Quia itell's agens eſt ſm diffōnē ſuā quo eſt oīa facē: ſʒ facē nō eſt in diuinis. ğ ꝛc. ℂ 2° ſic. Quia ad agentē vt ſic ſpectat agere. Dicit̄ eñ agens ab actione: ſicut patiēs a paſſione: ſed patiēs ſine paſſione itelligi nequit: ita agens ſine actione intelligi nō pōt: ſed deo ad intra repugnat agere. ergo ꝛc. ℂ 3° ſic. Quia tūc eſſent ponēdi duo itell's in diuinis ſicut in nobis: qđ videt̄ incōueniēs. ℂ 4° ſic. Quia phī poſue-rūt iſtū modū in nobis: ꝑꝑ itellectionē nouā: in deo aūt nulla eſt: ſed ſolū inata. ğ ꝛc. ℂ Ad ꝓmū dico ꝙ itelle-ctus agēs ſm ſuā rōnē trāſcendentē: ſm quā eſt perfe-ctio ſimpl̄r: nō cōpetit ſibi facē: ſed ſolū ꝓducere. facē aūt ſibi cōuenit in nā limitata: in qua facē ꝛ producē in idē coincidūt. ℂ Ad 2^m dico ꝙ ſi actio pro ꝓductione ſumat̄ actiua: ſic ꝯcedo: nō tñ ꝓprie eſt actio. In crea-turis aūt q2 ſibi correſpōdet paſſiuū: eſt ꝓprie actio: ꝛ itell's agens ſm ſuā rōnē formalē ꝓprie nō eſt actiuus. ℂ Ad 3^m dico ꝙ in nobis ponunt̄ due nāe. Quaꝝ vna eſt nā actiua: ꝛ alia paſſiua. Nō ſic autē eſt in deo: ſʒ bñ ponunt̄ duo: quoꝝ vnū eſt ꝓductiuū. ſ. itell's agēs ꝛ re-liquū operatiuū: ſicut poſſibilis. ℂ Ad 4^m dico ꝙ qui nō poneret niſi actū itelligēdi inatū in deo: nō oporte-ret ponere itellectū agentē vt ꝓductiuū: ſed q2 ponitur ibi vbū ꝓductū per modū itell's: opʒ ꝙ ibi ſit intellectus formal̄r ꝓductiuus. ℂ Sciendū ğ ꝙ nec itell's vt ꝑfi-ciens: nec itell's vt mouēs: nec itell's vt cauſans actum intelligēdi: ponit̄ in deo: lʒ in creatura iueniat̄ habere illa: ſed ꝑcīſe ponit̄ in deo vt ꝓducēs ipſum verbum.

Quantum ad tertiā ꝑtē videndū eſt. Utrū itell's poſſibilis ſit formal̄r in deo. Et q̄tū ad hoc dicūt aliq ꝙ nō: q2 tenet īſimū gdū in gñe intelli-gibiliū: ſicut ꝓma mā in gñe ſenſibiliū: ꝛ per ꝯñs dicit imperfectionē. ℂ Cōtra. nobiliſſima po^a intellectualis eſt deo attribuēda: ſed intell's poſſis eſt huiꝰ: q2 ipſe eſt btificabilis. ğ ꝛc. ℂ 2° ſic. Quia deus eſt formal̄r intel-ligens: ſed nihil formal̄r itelligit niſi intelligat in ſe for-mal̄r hic intell'm poſſibilē. ğ ꝛc. ℂ Confirmat̄. q2 deo attribuit̄ volūtas ad quā ꝑtinet velle. ğ codē mō deo attribuit̄ itell's ad quē ꝑtinet itelligere. huiꝰ eſt intell's poſſibilis. ğ ꝛc. ℂ 3° ſic. Quia in quocūqʒ eſt ſapia, ibi eſt fundamētū ſapie: ſʒ in deo eſt ſapia: q2 ꝑfectio ſim-pl̄r: itell's poſſibilis eſt eius fundamētū. ergo ꝛc. ℂ 4°. Quia ſm Aug. itelligere ꝑtinet ad itelligentiaʒ que eſt pars imaginis: ſic agere ꝑtinet ad memoriaʒ. Qđ pʒ ex h ꝙ ponit ꝑtē imaginis etiā cogitātē: ꝙ̄ nō pōt eſſe niſi itell's poſſis: cui^a eſt cogitare. ℂ Dico ğ ꝙ intell's poſſis ſm ſuā rōnē formalē eſt in deo: qđ pʒ ꝑ hoc. Nā ſic ad intell'm agētē ꝑtinet dicere: ſic ad poſſibilē itelligere: ſʒ multo ꝑfectius eſt itelligere ꝙ̄ dicē: imo vnū dicit ꝑfe-ctionē ſimpl̄r: aliō nō. ğ deo attribuet̄ intell's poſſis ſic agēs. ℂ Intelligendū eſt tñ ꝙ itell's poſſis in creaturis hʒ quadruplicē habitudinē: ſm quā pōt 4^r cōſiderari. Primo vt paſſiuus: ꝛ vt ſic reſpicit intell'm agētē. ℂ 2° vt receptiu^a: ꝛ vt ſic cōparat̄ ad ſpēs actus ꝛ habit^a vt ſibi inherētes. ℂ 3° inquantū opatiuus: ꝛ vt ſic reſpicit actū: nō vt ſubm: ſed vt fundamentū: ſm ꝙ ratio fun-damenti abſtrahit a rōne ſubi. Unde intelligere ꝑ ac-cidens eſt recipe: ſʒ ꝑ ſe ſibi cōpetit. ſ. et qđ itelligit fun-dare. ℂ 4° cōſiderat̄ vt fundatiuus tñ: nō vt opatiu^a. Iſto mō reſpicit vrtutes intellectuales. ſ. ſapiam ꝛ talia.

Obijcitur 4^r 3° de anima. tibi ſupra.

O

Intellect^a agens, ſm ꝙ ꝑfectio ſim-pl̄r eſt ꝓducē ꝛ non facere.

P

Remot̄ ipꝑfectionib^a itellect^a agens eſt in diuinis.

Tertius artic. Opio alioꝝ. 3° ō aia vl' de-beri: ſed non ſimpl̄r a pho ꝛ a Cōmēta.

Impugn^a 4^r notabiliter.

Q

14. trini. c. 7.

Intell'm poſ-ſibilē eē i deo

Intellig̃ ꝑfe-ctiꝰ eē ꝙ̄ dicē.

Intell'm poſ-ſibilē in crea-turis ꝑ q̄tuor ponit: in diuinis autem ꝑpter duo illoꝝ tñ.

Ipſas

A Ipſas enī fundare non eſt opari:nec per hoc ꝙ ſunt in
aliquo dī illud operās:ſed hn̄s denoīationes ſuas ſibi
cōpetētes.vt.ſ.dicaꝰ ſapiēs ⁊ ſciens.Duę ꝑme habitu-
dines cōueniūt itellectui poſſibili creato inquantū limi
tatus eſt:cū pati ⁊ recipe ſint ſigna impfectionis. Alie
vo due ꝯueniūt ſibi iquātū eſt talis poᵃ.ſ.iquātū ē itel-
lectus poſſis.Et ideo vt ſic.ſ.ſꝫ illā duplicē habitudinē
ponit in deo.Dī enī opari vel intelligē:ex eo ꝙ intellꝰ
eius hꝫ in ſe formalr̄ intellectionē.Et dī ſapiens:qa hꝫ
Dubium 4ᵐ. in ſe formalr̄ ſapiam.¶ Sed hic ſunt aliq̄ dubia. Pri-
mū.vtrū itellꝰ iſti ſint eiuſdē rōnis in deo ⁊ in nobis.
Dico ꝙ ſic.Qḋ pōt pbari per oēs illas rōnes p̄ q̄s pba
B ta eſt ſupius vniuocatio entis.¶ 2ᵐ dubiū eſt.ſi ex ꝟ
Intellm̄ agē-tē a poſſi diſtigui formalr̄ i deo ⁊ in nob: ſꝫ ſint eiuſdē rōnis i nob ⁊ in deo ſcoꝰ. hī ꝙ in deo diſtiguanꝰ foꝛalr. Dico q̄ ſic. Quia q̄cūqꝫ
ſm ſuas rōnes formales diſtiguunꝰ. Ubicūqꝫ ſunt ſꝫ
illas rōnes formales,ibi etiā diſtinguunꝰ:ſic eſt in ꝓpo
ſito.¶ 3ᵐ duᵐ eſt.ſi ex ꝟ ſeqꝰ ꝙ habeāt diſtinctas rō-
nes formales in deo ſicꝰ in nobis.Dico ꝙ ſic.qa ſi habe
rent eādē rōnē formalē:cū qcqd ꝯuenit aliqbꝰ ſꝫ rōnē
formalē cōpetat eis a priori:ita ꝙ p̄ nullū poſteriꝰ varia
reꝰ,qn ſemp eis ꝯueniat:⁊ ſic eedē paſſiones eis ꝯueni
De voluntate agēte ⁊ poſſibili ponēdis i diuinis. eadē. rēt:cū eādē rōnē formalē ſp ſequaꝰ eadē paſſio.¶ Sꝫ
opꝫ ne ponē volūtatē agētē ⁊ poſſibilē:ſicut dictū eſt de
itellu:Dico ꝙ ſic:⁊ p̄ eaſdē rōnes pbaꝰ:ſicꝰ de itellu ꝓ-
babiꝰ i ſeqⁿ.q.Sꝫ q̄ ē nobilior.Dico ꝙ poſſis:qa attigit
deū ⁊ obꝫ btificū:nō āt agēs.¶ Ad arᵐ pꝫ. ¶ Qō.II.

Utrum Intellꝰ agens ⁊ poſſibilis rea
liter diſtinguanꝰ.Et vī ꝙ ſic.
Libro.12.ca.28.⁊ inde. etiā in creatis:qa Aug.ſup Gen.loquēs de
C iſta mā dicit:ꝙ oē agens eſt ꝑſtantius pa-
tiente:ſed nulla res eſt ſeipſa ꝑſtātior.ğ ⁊c̄.
¶ Cōtra.Aug.lib.de tri.9.dicit ꝙ ſūt tres potētie ⁊ nō
tres res:ſed vna res totalr̄ ſunt.ğ ⁊c̄.¶ Hic ſunt 4ᵒʳ fa
ciēda.Primū de q̄ſito. 2ᵐ qs eoꝝ ſit pnᵐ vbi. 3ᵐ.vtꝝ
vnꝰ eoꝝ ſit pfectio alteriꝰ. 4ᵐ qs eoꝝ eſt nobilior.

Primꝰ arti. Cōclo 4ᵉ. Etſi nō realr̄ nec eſſentialr̄: formalr̄ tn̄ ex nā rei itellm̄ agentē a poſſi diſtingui. Quantum ad pᵐ introducunꝰ 4ᵒʳ ꝯnes. Prima
ꝙ itellꝰ agēs ⁊ poſſibilis diſtiguunꝰ
formalr̄.Qḋ pbaꝰ pmo:qa cadūt ſub oppoſitis differē
tijs diuidētibus aliqḋ cōe:ſicꝰ ſub actiuo ⁊ paſſiuo:quia
pnᵐ diſtinguiꝰ formalr̄ p̄ actiuū ⁊ paſſiuū:q̄ ſunt dr̄e
oppoſite.ğ ⁊c̄.¶ 2ᵒ:qa vnū diffinit p̄ facē:aliḋ p̄ pati:q̄
ſunt oppoſita.¶ 2ᵒ ꝯ eſt,ꝙ itellꝰ agēs ⁊ poſſibilis diſti
guunꝰ formalr̄ ex nā rei:qa intellectui agenti repugnat
paſſibilitas ex nā rei:que cōpetit ipſi poſſibili.¶ 2ᵒ:qa
itelligere:ſm oēs:cōuenit ex nā rei poſſibili:qḋ tn̄ ſm
multos nō ꝯuenit agēti:ſꝫ ſolū itellectionē facē.¶ 3ᵒ ꝯ
eſt,ꝙ nō diſtinguunꝰ realr̄:qa nō apparet neceſſitas ꝟ
ponēdi. Nulli enī notū eſt.vtrū vnus iſtoꝝ ab alio poſ
D ſit ſepari:aut fieri:nec aliq̄ via appet que neceſſitet ad
diſtinctionē realē.¶ 4ᵒ ꝯ eſt,ꝙ nō diſtinguunꝰ eſſen-
Ca. 5. tialr̄ ſicꝰ multi ponūt. Aug.dicit.9.de tri.ꝙ oēs poᶜ aīe
ſunt neccio vnius eſſentie.Silr̄ in 4ᵒ ipſe dicit,ꝙ plēs
poᶜ nō ſunt plēs vite ſed vna vita:nec plēs mentes ſed
vna mens:nec plēs ſubē ſed vna ſuba.¶ Sed eſt hic
vna dif.vtrū ſit eadē poᵃ.Dicūt aliq ꝙ nō ſunt diuerſe
Opīo aliorū duplex. poᶜ:qa negocianꝰ circa idē obm̄.¶ Sed iſtud nō mul
tū valet:qa eodē mō itellꝰ ⁊ volūtas circa idē negoci-
anꝰ.¶ Dicūt ğ aliq ꝙ ſunt idē:qa circa eūdē actū ne-
gocianꝰ.¶ Sꝫ nec hoc multū valet:qa ſic ꝯcluderetꝰ:
ꝙ poᵃ ⁊ obm̄ eēnt eadē poᵃ:qa negocianꝰ circa eūdem
Intellm̄ agētem ⁊ poſſem eſſe diſtinctas potentias. actū.¶ Jō vī eē dōꝫ,ꝙ ſunt diſtincte poᶜ cū cadāt ſub
differētijs oppoſitis poᶜ:q̄ ſui ꝑma diuiſione diuidiꝰ in
actiuā ⁊ paſſiuā.¶ Cōfirmaꝰ.qa mlt̄iplicato iferiori:
multiplicaꝰ ſupius.p̄ locū a pte ſubiectiua. Pōt tamē dicī
vna poᵃ vnitate itegritatis in habitudine ad vnū actū:
q̄ꝝ vna cauſat:⁊ alia recipit:ſicꝰ oīa q̄ videnꝰ ꝯcurrere

ad eundem effectum quodāmō dicunꝰ vna cā totalis:
E ſicut ſol ⁊ homo:eodem modo in propoſito.

Quantum ad 2ᵐ ingrendū eſt.qs iſtoꝝ eſt pn-
2ᵘˢ arti. Op̄ aliorū 2ᵉ. Uiḋ Sco.15. q. quolibeti. cipiū verbi.Et quātū ad ꝟ dicunt
aliq ꝙ itellꝰ agens nullā actiuitatē hꝫ:niſi ſupra phan-
taſmata:⁊ pp̄ hoc nihil hꝫ facere de verbo:ſꝫ ſolū itel-
Impugnatio 1.op. lectꝰ poſſis.¶ Cōtra. Nā tunc cāltas phātaſie eēt no-
bilior q̄ꝫ cāltas itellꝰ agētis:qꝛ nobiliſſima actio phā-
taſie eſt phātaſiare:ſꝫ actio illa cāta ab itellu agēte in
phātaſia nō ē phātaſiare.ğ nō erit ita pfecta. ¶ 2ᵒ.qꝛ
oīs effectus impſſus in phātaſia eſt corporeꝰ:cū phan-
taſia ſit corporea:ğ ille effectꝰ itellꝰ agētis erit corpo-
reus.Cōſtat aūt ꝙ phātaſia aliqd cāt in intellu poſſi:⁊
illud eſt ſpūale.ğ effectꝰ phantaſie excedit effectū itel-
Al.i.phātaſmata aliḋ cauſantur. lectꝰ agētis:cū nobilitas cāe ex effectu iudiceꝰ.¶ Jō
dicunt alij ꝙ itellꝰ agens cōcurrit cū phantaſmate ad
F cauſandū ſpēm itelligibilē:nō tn̄ actū intelligēdi:ipm
aūt cauſat itellꝰ poſſis ſpecie informatus:ſpecie cōcur-
rēte.Et ſic formatio vbi nō ꝑtinet ad agētē. ¶ Sed ꝯ
Impugꝰ 2ᵉ. Op̄.4ᵉ. iſtud arguiꝰ 4ʳ. Primo.qꝛ ipoſſe eſt ꝙ aliq̄ ſpēs cadat
ſub oppoſitis dr̄ijs iliꝰ gn̄is in q̄ eſt:ſꝫ in gn̄e poᶜ itellꝰ
Intellectum poſſem nō eē actiuū obdā. poſſis cadit ſub paſſiuo.ğ nō ſub actiuo. ¶ 2ᵒ.qꝛ tunc
erūt tres itellꝰ.ſ.agēs ⁊ poſſis:⁊ iſte poſſis diuidiꝰ i acti-
uū ⁊ paſſiuū:q̄ ſunt ita oppoſite dr̄e:ſicꝰ ille qbꝰ agens ⁊
poſſis dr̄nt.¶ 3ᵒ.qꝛ oīs poᵃ actiua vt talis eſt perfectio
ſimplr̄:aliogn nō eēt rō formalis poᶜ actiue in deo.nul
la poᵃ paſſiua inquātū talis eſt pfectio ſimplr̄:cū eiꝰ rō
nō inueniaꝰ in deo.ğ nulla poᵃ actiua eſt poᵃ paſſiua:⁊
2.phy.t.c.70 per ꝯñs neccio diſtinguunꝰ.¶ 4ᵒ.qꝛ cā mālis ⁊ effecti-
ua ex oppoſito diſtinguunꝰ:ğ impoſſe eſt ꝙ coincidant
Op̄.ppria. in idē.¶ Dico ğ ꝙ itellꝰ poſſis hꝫ q̄druplicē cāltatem
in gn̄e cāe mālis:ita.ſ.vt p̄ recipiat ſpēm.2ᵒ actū.3ᵒ diſ-
G pōnē ad habitū.⁊ 4ᵒ ipſum habitū.Eodē mō dico de i-
Uni itellꝰ poſſibilis mālr̄ hꝫ q̄druplicē cāltatē ſic intellꝰ agēs eſfectiue correſpondenter. tellu agēte in gn̄e cāe efficiētis:ꝙ.ſ.hꝫ q̄druplicē cālī-
tatē.vt.ſ.p̄ ꝯcurrit cū phātaſmate ad cāndū ſpēm itel-
ligibilē.Et 2ᵒ cū ſpecie itelligibili cāt actū. 3ᵒ cū eadē
cāt diſpōnē. 4ᵒ aūt cū eadē ſpecie cāt habitū. Sicut
ğ poſſis dī q eſt oīa fieri qꝛ oīa recipit:ſic agēs q eſt oīa
Dubium. facere:qꝛ oīa cāt.¶ Sꝫ q̄re negaꝰ cātio actus itellndi
ab itellu illo q ſolus formalr̄ itelligit.¶ Dico ꝙ itelli
3.de aīa.t.c.2. ⁊.12.⁊ alibi. gere nō eſt agere:ſed pati. Uñ ſi deus infunderet vnū
actū intelligēdi:p̄ ipm itelligeret intellꝰ poſſis.

Quātum ad 3ᵐ videdū eſt vtrū vnus iſtoꝝ itel
3ᵘˢ arti. lectuū ſit pfectio alteriꝰ.Et q̄tū ad ꝟ
Op̄.aliorū. dicit vnꝰ doc.ꝙ ſic. Nā ſicut mā pᵃ eſt infima nā in gn̄e
Cōmētator.3 de aīa ca.5. ſenſibiliū:ita intellꝰ poſſis in gn̄e itelligibiliū. Et ideo
intellꝰ agens cōparaꝰ ad poſſē:ſicꝰ foīa ad mām. Intel
lectꝰ aūt poſſis ad agētē ſicꝰ mā ad formā:ita ꝙ intellꝰ
Impugꝰ 4ᵉ. agēs formalr̄ pficit ipꝫ.¶ Sꝫ ꝯ arguo 4ʳ. pᵒ ſic.Oē ꝑ-
H fectiuū de gn̄e ſubē diſtinctū formalr̄ a pfectibili eſt
vere forma:⁊ ſuū pfectibile eſt vē mā:ſed itellꝰ agēs ⁊
poſſis ſunt hō:ğ ſunt mā ⁊ forma.¶ 2ᵒ ſic.qꝛ cōpᵐ tale
eēt corruptibile:cū poſſe vnius eēs in poᵃ ad actuale al-
terius. Nā paſſiuū eiuſdē rationis eſt in poᵃ ad actiuū
eiuſdē rōnis. Intellꝰ aūt agens ⁊ poſſis ſunt eiuſdē rō-
nis.ğ ⁊c̄.¶ 3ᵒ ſic.qꝛ oīs pfectio que fundaꝰ in aliquo:⁊
realiter diſtinguiꝰ ab eo dependet ab ipſo:cū innitatur
ei tanq̄ꝫ ſuſceptiuo.Et ſic intellꝰ agens depēdet a poſ-
ſibili in eſſendo.¶ 4ᵒ ſic.qꝛ nec cōpoſitū nec ptes cō-
poſiti dicunt pfectionē ſimpliciter:⁊ tn̄ ſm Anſ.in mo
Op̄.ppria. no.itellꝰ in creaturis eſt pfectio ſimplr̄.¶ Ideo dico
Intellm̄ agētē poſſē non foīalr̄ pficere nec ecōuerſo. ꝙ vnus iſtoꝝ itellectuū non pficit aliū:ſed ambo ſunt
formales pfectiones eēntie anime imediate:ſicut itel-
lectus ⁊ volūtas que ſunt paſſiones ſpiritualis ſubſtan
Dubium. tie.¶ Sed hic eſt diffi.que iſtaꝝ prius pficit aīā:vel
poſſibilis vel agens. Poteſt dici ſatis probabiliter ꝙ

I
Intellm poſſibilẽ prius aĩmã perficere agente.

intellectus poſſibilis:qa in eodẽ genere ſemp̃ eſt proceſſus de magis potẽtiali ad magis actuale:magis aũt potentiale eſt intell's poſſis.ĝ prius eſt in anima.

4° artic°. Li.12.c.28. Opinio cõis. Impugn° 4ᶠ

Quantũ ad 4ᵐ eſt videndũ:qs eoꝝ eſt nobilior. Cõiter dr̃:ꝙ itell's agẽs:q2 Aug.ſup gen. Oẽ agẽs eſt pſtãn° patiẽte:ſm ꝙ tale. ❡ Sed ꝯ iſtud põt argui 4ᶠ. Primo ſic. Quia cũ obm ponaẽ agere in po°:eadẽ rõne ponẽ obm pfecti° ipſa po°:qð m̃ rõnẽs repiẽ eẽ falſũ. ❡ 2° ſic. Quia nobiliſſim° actus itell's poſſibilis eſt itelligere deũ:ſed itelligere deũ prepollet dicere verbũ.ĝ rc̃. ❡ 3° ſic. Quia itell's agẽs nullo ſuo actu attingit obm btificũ:cũ ois ſua opatio ſit reſpectu alicuius creati:nihil eni agit circa obm. ❡ 4° ſic. Quia nobiliſſime potẽtie ponunẽ in nobis btificabiles:itell's aũt agẽs nõ ponẽ btificabilis:cũ in eo nõ ponaẽ actus btificus:ſed tñ in itellectu poſſibili ꝛ voluntate. ❡ Jõ videẽ dõm ꝙ itell's polis ſit nobilior:cũ nulla potẽtia itellectiua imediate attingat vltimũ finẽ niſi per itelligere:intelligere aũt eſt ſolius poſſibilis:vt per ipſũ intelligere itellect° poſſibilis itelligit obm ſuũ ꝛ nõ agẽs.

K
Oplo ppria. Intellm poſſibilẽ nobiliorẽ agenteq ẽẽ.

D. duplex. Maxima.

❡ Sed hic ſunt diffi. qa in eſſentialr̃ ordinatis eiuſdẽ rõnis ſemp̃ poſteri° eſt pfectius:eo ꝙ nã ſemp̃ pcedit a minus pfectis ad pfectiora:ſed itell's agẽs ponẽ poſterior:vt patuit:ĝ vr̃ ꝙ ſit nobilior. ❡ Dico ꝙ illa poſterioritas nõ eſt multũ clara:qa nõ eſt cõparatio agẽtis itell's vt forme:ſed vt mouẽtis. Et dato ꝙ eẽt prior. dõm eſſet ꝙ regula aſſumpta non eſt vlr̃ vã:ſicut pȝ in delectatione beatifica. ❡ 2ᵃ diffi. ꝙ cũ dña actiue poᶜ ſit pſtãtior dña potẽtie paſſiue:q̃re nõ oẽ qð cadit ſub po° actiua:vel ſub pma dña eſt nobilius.

Potentias 2ᵉ

❡ Dico ꝙ nõ eſt icõueniẽs ſi inferiora hñt aliq̃s pfectiones ſublimãtes:ſic pȝ ꝙ cauſalitas effectiua in igne eſt nobilior cauſalitate m̃ali in hoĩe. Et iſto mõ põt itelligi ꝙ oẽ agens vt ſic eſt pſtãtius patiẽte:ȝ alio mõ patiẽs poterit eẽ preſtãtius. ❡ Ad auctẽ in pn° adductã dico ꝙ in eadẽ re põt eẽ plures rõnes:quaꝝ vna eſt preſtãtior altera:vt pȝ in gñe ꝛ dña ſimpliciũ rc̃.

L.
R.I. ſublimãtes.
Nõ oẽ cõtentũ ſub nobiliori nobili°:quod bene limita vt ſcis.
Expõ nobil. Qñ agẽs preſtãns paſſo.

❡ Qõ. III.

Utrum eſſentia ſit obm pᵐ itell's diui. Et nõ. qa ſuppreme poᶜ obm videẽ eẽ cõiſſimũ:ſed itell's diuinus eſt ſuppremã potẽtia. eẽntia aũt diuina nõ eſt cõiſſimũ obm:ſed ens. ĝ ens erit eius obm. ❡ Cõtra. qa nobiliſſime potẽtie obm eſt nobiliſſimũ:nihil aũt eſt nobilius diuina eſſentia. ergo rc̃.

Primũ accipitur 4ᶠ.

Hic intelligendũ ꝙ pᵐ accipitur q̃drupl'r. ſ. adequatione:ſic hic. 3. cõtenit p̊ triãgulo:qa adeq̃te. 2° pfectiõe:ſic ſuba ponĩẽ pmũ ens:qa pfectiſſimũ. 3° gnõne:ſic m̃ã dr̃ pʼor for°:ꝛ iſta duo ipo cõpoſito. 4° imediatione:ſic forma ſubalis imediate m̃ãe vniẽ:ȝ prius ſit alteratio:ſm hoc ponunẽ q̃tuor ꝯnes.

M
R.I. 2° ponuntur quattuor. Cõclo 4ᶠ. Vide Sco. h p° repoꝛtatio. ꝛ. 5. q. q̃lib. ꝛ alibi.

❡ Prima eſt hec ꝙ eſſentia dña eſt pmũ obm pmitate adequationis reſpectus ſui itell's. Hãc pbo ſic. Qñcũqȝ aliqua po° nõ põt hr̃e actuȝ qui nõ p̊ termineẽ ad ipſum. ea. videẽ eẽ ei° pmuȝ obm pmitate adequationis:ſed diuus itell's nullũ actũ habȝ vl̃ hr̃e põt:qui nõ termineẽ p̊ ad eſſentiã diuinã:qa nõ põt hr̃e niſi vnicũ actũ:ꝛ ille neceſſario pmo terminaẽ ad eſſentiã. ĝ rc̃.

Adequatione pfcõne gnõne ꝛ imediatione eẽntiam obiectum primuȝ itell's diui eẽ.

❡ 2° ꝯ eſt ꝙ eẽntia diuina eſt pmum obm pmitate pfectionis:qa illud pmũ eſt tali pmitate:qð eſt pfectiſſimũ iter oĩa alia:ſed eſſentia dña eſt pfectiſſimũ obm iter oĩa illa in que põt tendere ei° itell's:ĝ eſſentia dña eſt pᵐ obm iter oĩa alia pmitate pfectionis. ❡ 3° ꝯ eſt ꝙ eſt pmũ pmitate gnõnis. Hãc pbo ſic.

…c. 4.

Qñcũqȝ aliqua talẽ ordinẽ hñt in cognoſci:qualeȝ hñt in eẽ:pmũ in eẽ eſt pmũ in cognoſci:ſed itell's diuinus oĩa cognoſcit ſub tali ordine. Primũ aũt in eẽ eſt eẽn° diuina. ĝ rc̃.

N.

❡ 4° ꝯ eſt ꝙ eſt pmũ pmitate imediationis:q2 illud qð eſt pᵐ obm pme cognitionis ſimpl'r eſt ſimpl'r pᵐ. ſed eẽntia diuina eſt hm̃:q2 ipſa eſt p̊ intuita. Intuitiua aũt cognitio eſt ſimpl'r p°. ĝ rc̃.

Obijcit 4ᶠ.

❡ Sȝ ꝯtra h̃ inſtaẽ 4ᶠ. Prĩo ſic ꝯ pmã ꝯnẽ. Nulla po° põt ferri niſi in obm adeq̃tũ:vel in illud in q̃ icludiẽ:ſed eſſentia diuina nõ icludiẽ in aliq̃ creatura:ĝ intell's diuinus nõ poterit cognoſcere aliquã creaturã. ❡ Cõtra 2ᵃᵐ ſic. q2 illud nõ eſt pfectiſſimũ:cui in pfectione multa equãtur:ſȝ oĩa attributa diuina ſunt eq̃lis pfectionis cũ eẽntia. ĝ vr̃ ꝙ eẽntia nõ ſit pᵐ obiectũ pmitate pfectionis:q2 diſtiguiẽ ab eis. ❡ 3° ꝯ tertiã ſic. Qñ aliq̃ itell's ſũt eiuſdẽ rõnis:pᵐ obiectũ vnius vr̃ pᵐ obm alteri°:ſȝ intellect° diuinus ꝛ noſter ſũt eiuſdẽ rõnis. Cõſtat aũt ꝙ intellect° noſter pmitate gnõnis itelligit vlia. ĝ eodem mõ intellectus diuinus. ❡ 4° ꝯ q̃rtã ſic. Eſſentia dña nõ p̊ terminat niſi ꝑut hȝ rõneȝ obi pmi:ſed rõ obiecti pmi eſt reſpectiua:nulla aũt rõ reſpectiua eſt p̊ cognita. ĝ eſſentia non eſt p̊ cognita primitate imediationis.

O
Nõ ops pmũ includi in oĩ alio a potẽtia intelligibili.

❡ Ad pᵐ dico ꝙ ſufficit ꝙ pᵐ obm includaẽ in eo qð pmo terminat intellectionẽ. Intelligimus.n. nõ ens vt ſcdariũ obm:in quo tñ ens non includiẽ. Creatura aũt oĩs itelligiẽ a deo vt obm ſcdariũ. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ dr̃ eẽntia diuina pᵐ obm p cõparationeȝ ad eã. Põt et̃ dici ꝙ ȝ nõ ſit pfectior attributis:tñ in habẽdo eandẽ pfectionẽ põt eẽ pncipalitas. Et illa ſufficit ad talẽ primitatẽ.

Eẽntia reſpectu q2 pmuȝ obm° hic aliter ponderãdo.

❡ Ad 3ᵐ dico ꝙ ſi ponaẽ ꝙ rõ ſpecifica p̊ terminet cognitionẽ:tũc argᵐ nõ valet. Põt tñ dici ꝙ intellectui vt intellect° eſt nõ ꝯuenit pmo intelligẽ vlia:ſed pciſe itellectui iquãtũ ipfect° eſt:ꝛ h̃ ſufficit.

Vide de pmo cognito. ſ. ꝛ in Sco.

❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ rõ obi vt obm eſt:nõ eſt ꝙ imediate termiat:ȝ ſit cõditio obiecti ꝙ terminat. Uñ potero itelligẽ deuȝ abſqȝ hoc ꝙ intelligã ꝙ ſit primũ obiectũ intellectionis mee. ❡ Ad argumẽtũ pȝ.

❡ Qõ. IIII.

P
Abacuch. 1. d. Sapiẽ. 1.

Utrum intellectus diuinus intelligat oĩa. Et nõ. q2 mundi ſunt oculi eius:vt nõ videant malũ ſm prophetam. ❡ Contra:quia ſm ſapientem. Auris eius omnia audit.

Modus dñi 4ᶠ. q2 vltimũ ſequitur.
Quet. 12. metaphyſice ad ppoſitum hic copioſe.

Hic ſunt quatuor modi dicẽdi. Prim° eſt ꝙ intellect° diuin° nõ itelligit niſi ſeipſum: aliogn vileſceret intellect° ſuus. Alij aũt dicũt ꝙ de° oĩa icõmutabilia cognoſcit. nã h̃ nullã iperfectionẽ arguit:ſed nõ cõmutabilia:q2 h̃ in eo eẽt mutatio:qð eſt incõueniẽs. Alij dicũt ꝙ ſolum pncipalia itelligit:ſicut hoĩes. q2 nõ eſt ei cura de bobus. Alij dicũt vere ꝛ catholice ꝙ oĩa itelligit. ſ. bõa ꝛ mala:cõmutabilia ꝛ icõmutabilia:pncipalia ꝛ nõ pncipalia.

1. Cor. 9.
Deũ oĩa intelligere.
Math. 10.

❡ Hic ãt modus ponẽdi ꝯfirmat pmo p ſacrã ſcripturã. Nũqd duo paſſeres aſſe veneũt:ꝛ vn° eoꝝ nõ eſt in obliuiõe corã dõ. Et multa talia hñr.

Q
Rõnes aliquas nobiles pro quarta op̃.

❡ Cõfirmaẽ aũt 2° q̃druplici rõne. p̊ ſic. Quãto po° nobilior:tãto vlr̃ior ꝛ cõmunior:ꝛ et̃ q̃to abſtractior tãto cõmunior. Hoc pȝ cõparando ſenſuȝ ad intellectũ:ꝛ ſenſus exteriores ad interiores:ſed po° dei itellectiua eſt pfectiſſima ꝛ abſtractiſſima. ĝ rc̃.

Scotus.

❡ 2° ſic. ꝛ eſt doc. Qñcũqȝ eſt aliq̃ po° que cognoſcit aliquã rõnẽ formalẽ:põt cognoſcere oẽ illð in quo includiẽ illa rõ formalis. Iſta pȝ diſcurrẽdo p oẽs potentias. Nã ex quo cognoſcit illã rõnẽ formalẽ:in quacũqȝ m̃ã ponaẽ poterit cognoſci:ȝ deus itelligit rõneȝ formalẽ entis que eſt in oĩb°:ꝛ includiẽ in oĩb° q2 ipſaȝ hȝ in ſe formal'r:ĝ poterit oĩa in qb° icludiẽ cognoſcere:ĝ cognoſcit. ❡ 3° ſic. Si ex h̃ ꝙ itell's diuus itelligeret creaturã diceret iperfect°:multo magis ex h̃ ꝙ pducit creaturã:q2 ſicut pducẽ creaturã nõ eſt aliud niſi eius pductioneȝ terminari ad creaturã:ita itelligẽ crea-

A

tiuũ nõ eſt aliud q̃ itellectionẽ terminari ad creaturã: ſed maior impfectio videt̃ eſſe pductiones terminari ad creaturã q̃ itellectionẽ: qa pductio reqrit neceſſo terminũ in actu: itellectio nõ: qa ſiue exiſtat ſiue nõ: itelligit̃. ¶ 4° ſic. qa ſi impfectionis eẽt in po° ſuperiori attingere vilia obiecta: multo magis eſſet iperfectio itell's q̃ ſenſus: qa ſenſus nõ cognoſcit niſi q̃litates: itell's autẽ mãm & multa viliora qualitatibus. ¶ Nunc aũt introduco rõnes que magis conuincunt euidenter õnez negantes q̃ ille alie ſupra poſite. Prima eſt hec. Quãcũq; aliqd obm verius hz eſſe in aliquo repñtatiuo q̃ in ſe ipſo: verius cognoſcit̃ in illo q̃ in ſeipſo. Sed res create verius hñt eẽ in diuina eẽntia q̃ in ſeipſis. g̃ neceſſo ſeqtur q̃ verius cognoſcantur in eſſentia repreſentante q̃ in ſe: ſed eſſentia eſt obiectum repreſentans intellectui diuino. g̃ &c. Iſta rõ eſt Anſ. ¶ 2° ſic. Quã aliqd õtinet̃ eminẽter in aliquo: ipoſſe eſt q̃ cognoſcat̃ pfecte õtẽtũ niſi cognoſcat̃ pfecte õtinẽs: nec õtinẽs niſi cognoſcat̃ õtentũ: ſed deus õtinet eminẽter creaturas: & cognoſcit ſe pfecte vt õtinẽs. g̃ &c. ¶ Cõfirmat̃. qñ aliquis itell's cognoſcit pfecte aliqd: cog̃ſcit oẽ illud qd in eo õtinet̃: ſed diuinus itell's cognoſcit eſſentiã ſuã pfectiſſime: in qua õtinent̃ eminẽter oĩa creata. g̃ neceſſo cognoſcit oĩa creata. ¶ 3° ſic. & demonſtratiue. Oĩs itellectus cognoſcens cauſam, vt cauſa eſt neceſſario cognoſcit effectũ illius cauſe: ſed intellectus diuinus cognoſcit ſeipſum vt cauſa eſt. ergo cognoſcit effectũ: h̃ nõ eſt niſi creatura. g̃ &c. Maior eſt nota: qa cognitio cãe vt cã eſt: fert̃ in habitudine cãlitatis: ſed ipoſſe eſt cognoſcere habitudinẽ niſi terminus aliquo mõ cognoſcat̃. g̃ &c. Minor declarat̃. ſ. q̃ deus itelligit habitudinẽ quã hz ad creaturas. Nã de° cognoſcit ſe ſub oĩ rõne que eſt in eo formaliter: ſed deus lz nõ hẽat in ſe creationez actualẽ: tñ hz in ſe formalr vim cauſatiuã. oĩs vis cãtiua eſt neceſſo reſpectu creature. g̃ &c. Silr pz minor: qa de° cognoſcit ſe cãm finalẽ oium. cãlitas eni cãe finalis eſt formalr in deo. g̃ cã cognoſcit̃: ſz nõ eſt cã finalis ſui. g̃ alterius a ſe. Iſtud voco creaturã. ¶ 4° ſic. Quã aliqs itellectus pfecte cognoſcit aliqd ſubm: cog̃ſcit omne demõſtrabile de illo ſubto. Hoc pz: qa dcĩ opp̃m ſequit̃ neceſſo q̃ non cognoſcit ipſum pfecte: ſed deus cognoſcit pfecte eſſentiã ſuã. demõſtrabile aũt eſt de ea: qd eſt melior omni creatura. g̃ cognoſcit eã meliorẽ oĩ creatura: ſed hoc nõ eſt poſſe niſi cognoſcẽdo creaturã: g̃ neceſſo cog̃ſcit creaturã. Nã habitudo que eſt in cõparatiuo nõ cognoſcit̃ ſine termino. ¶ Cõfirmat̃. qa impoſſe eſt cõplonez ex terminis cog̃ſcere niſi termini cognoſcant̃: ſed de° iſtã cõplonẽ cognoſcit. ſ. q̃ eſt melior omni creatura. g̃ opz q̃ cognoſcat terminos. g̃ cognoſcit creaturã que eſt alter terminoꝝ. ¶ Cõfirmat̃. qa de oĩbus õdictorijs alterũ de deo verificat̃. De° eni vel eſt ex tpe vel nõ. Cõſtat q̃ nõ. Silr. deus vel eſt corpus vel non: alterꝝ g̃ de deo cognoſcit̃: ſed ipoſſe eſt q̃ deus ſe cognoſcat nõ eẽ ex tpe: niſi cognoſcat tps. Silr impoſſe eſt q̃ cognoſcat ſe nõ eẽ corpus vel incorporeũ: niſi cognoſcat ipm corpus. g̃ relinquit̃ neceſſo q̃ deus alia a ſe itelligat. ¶ Sz cõtra hãc õnem inſtat̃ 4ʳ. Primo ſic. Quia obm actus intelligẽdi vĩ eſſe menſura illius: ſed menſuratũ depẽdet a mẽſura. g̃ actus itelligẽdi diuinus depẽdet a creatura: qd eſt icõueniẽs. ¶ 2° ſic. Nã itellectus pficit̃ ab obiecto: ſed nihil ex deũ pficit aliqd qd ſit in deo. g̃ &c. ¶ 3° ſic. Quia obm hz rõnẽ mouẽtis: ſed nihil creatuꝫ mouet itell'm diuinũ. ¶ 4° ſic. Quia obm eſt cã act°. nihil in deo eſt cãtũ. g̃ &c. ¶ Ad p̃m dico q̃ primarium obm eſt mẽſurãs: nõ aũt ſcdariũ. Pz. nã itell's nr̃ itelligit nihil: & tñ nihil nõ mẽſurat actũ itelligendi, & tota rõ eſt: qz nõ intellr niſi vt obm ſcdariũ. Et ſic pz h̃. ¶ Ad 2ᵐ dico q̃ tunc obm hz rõnẽ pficiẽtis: qñ cauſat itellectionẽ: q̃ eſt pfectio ipſi° intell's. qz ergo in deo nihil eſt cauſatũ: ſed pſe eſt in eo actus inatus. iõ obm nõ pficit. ¶ Ad 3ᵐ dico q̃ intell's qui eſt in po° pſe mouet̃ ab obo: ſed intell's diuinus nõ eſt in po°: & p õñs obm illud nõ mouet. ¶ Silr ad 4ᵐ. qz actus eſt innatus & nõ cauſatus: iõ obm nõ eſt cauſans. ¶ Sz hic ſunt aliqua du°. Primũ. ſi itelligit extrinſeca terminatiue. hoc eſt: ſi eius cognitio ad creaturã terminet̃. ¶ Dicit vn° doctor q̃ nõ: ſed hoc põt bene & male intelligi. Si eniꝫ intelligat̃ q̃ cognitio nõ terminat̃ ad aliqd extrinſecũ: qz nõ hz relõnẽ realẽ actualẽ additã. ſic verꝫ eſt. Si aũt accipiat̃ terminare. ſ. q̃ itell's nõ ſit huius obi. ſ. pmarij vel ſcdarij, õdictionez icludit: qz õdictio eſt ponere q̃ aliqd itellectione itelligat̃ niſi itellectio illi° ſit pmo mõ vel ſcdo. nã nihil aliud eſt obm iſtud terminare cognitionez: q̃ obm iſtud cog̃ſci tali cognitione. Iõ dico q̃ creatura terminat actũ itelligẽdi diuinũ: nõ vt obm pmariũ ſed vt ſecũdariũ. ¶ 2ᵐ dubiũ. vtrũ itell's diuinus intelligat creaturas tñ eqpollẽter. ¶ Dicit vnus doctor q̃ ſic. ſed iſtud põt bene & male itelligi. Si eniꝫ itelligat̃ q̃ itelligit eas per aliqd repñtatiuũ: nõ ſolũ equipollens imo etiã prepollens oĩbus creaturis. hoc verꝫ eſt, qz itelligit per eſſentiã ſuã q̃ oĩbus prepollet. ¶ Si aũt intelligat̃ q̃ eas nõ intelligit: ſed tñ eis eqpollẽs: & per hoc dicit̃ itelligere: nõ q̃ itellectio ad eas terminet̃: ſed ſolũ ad eqpollens vel ppollens. ſi inq̃ ſic itelligat̃, dico q̃ nõ eſt verꝫ: qz eas itelligit: & ad eas vt obiecta ſecũdaria itellectio terminat̃. ¶ 3ᵐ dubium. vtrũ pp̃ter terminationẽ intellectionis diuine ad creaturas oportet ponere cõtinuũ diuidi: vel eſſe diuiſum in infinitũ. ¶ Dico q̃ equaliter cõcludit hoc: ſiue terminatiue: ſiue alio mõ quocunq;: qz opz ponere q̃ de° intelligat oĩa. ¶ Ad arg̃ᵐ pz. ¶ Qõ. V.

Vtrum deus itelligat ifinita actualiter.

Q nõ. qz ſcriptura ſciam dei cõparat arene maris: & pluuie guttis. ſz iſta nõ ſunt ifinita. g̃ &c. ¶ Cõtra. & ſapientie eius nõ eſt numerus. in pſ. 146.

Hic ad declarationẽ preſentiũ & pdictoꝝ & dicẽdoꝝ ponuntur q̃tuor preambula. ¶ Primum eſt iſtud: q̃ q̃cunq; deus cognoſcit per obm vnũ primũ. ſ. per eẽntiã ſuã cognoſcit: qz ipſa õtinet & repñtat ſupeminẽter oĩa. ¶ 2ᵐ eſt: q̃ de° oĩa cognoſcit per vnũ actũ idiuiſibilẽ: qz tãta eſt illimitatio actus ifiniti ſicut potẽtie ifinite. Nos aũt eodẽ po° oĩa cognoſcim°, ſicut deus eodẽ actu. Vñ Aug. de tri. dicit. q̃ deus vna & eterna & innumerabili viſiõe cõplectit̃ cũcta q̃ videt. ¶ 3ᵐ eſt: q̃ deus nõ cog̃ſcit oĩa p vnũ q̃ſi habitũ: qz lꝫ in deo nõ ſit pprie habitus: eſt tñ ibi aliqd a nobis intellectũ per modũ habitus. vt ſcia & ſapia: que vident̃ in deo formaliter diſtincta: vt. ſ. ſapia ſit ad intra: ſciẽtia aũt ſit ad extra: qz reſpectu diuinoꝝ vĩ ſapiẽtia: reſpectu aũt creatoꝝ dĩ ſcia ſm Aug. 14. de tri. ¶ 4ᵐ preambulũ eſt: q̃ deus nõ cognoſcit oĩa per vnicũ repñtatiuũ: qz hz in ſe formaliter plures ideas. ſicut dicit Aug. 83. qõnũ. & per illas cognoſcit creaturas diſtincte. Vñ dic. q̃ alia rõne cõditus eſt hõ: & alia equ°. ¶ Sz õ iſta pambula iſtat̃ 4ʳ. ¶ Primo ſic. qz cum diuina eẽntia eminẽter õtineat oĩa õtingẽtia: 2ᵐ q̃ cõtingentia: ſicut & neceſſa: vniformiter ea repñtabit. Et ſic diuinus intell's ea nãlr itelliget: & ſic neceſſo. ¶ 2° ſic. qz idez actus nõ põt eſſe affirmatiuus & negatiuus: ſz deus hz ſil' notitiã de veritatib° affirmatiuis & negatiuis. ¶ Cõfirmat̃. qz eadẽ rõne ponetur vnicus actus in volũta

I

te:cū tñ deus habeat actū volēdi ⁊ nolēdi:que nō vīr idē actus. ¶ 3° ſic.q2 nō vī q̄re deo nō ita ſufficiat vna illimitata pfectio ſe hñs p modū habitus:ſicut ſe hñs p modū actus. Et ita vnus habit⁹ ſolū. ¶ 4° ſic.q2 cum eſſentia diuina ſit ſupeminēter oīa ꝯtinēs:vī ſufficiē ad oīa cōtenta pfectiſſime repñtanda:⁊ ſic viderent̄ idee totalr̄ ſupflue. ¶ Ad p̄m̄ dico ꝙ cū diuina eſſentia radicabiliter ꝯtineat volūtatē:qcqd ꝯtinet̄ a volūtate cōtinet̄ ab eſſentia:⁊ iō ꝯtingētia,vt ſic,cōtinent̄ in diuina eſſentia ſupeminēter ⁊ vniformiter:nō tñ vt ſic ſūt ibi repñtata ſm variationē ſuā:q̄re nō vī ſufficiēs rō repñſentandi rō ꝯtinēdi:ſicut forte vel non oīa repreſentat que eminēter cōtinet. ¶ Ad 2m̄ dico ꝙ eodē actu pōt deus affirmare ⁊ negare:velle ⁊ nolle illō:ſicut nos eadē potētia. Nō eſſet tñ multis incōueniēs:ſic aliqui vident̄ ponere ꝙ in illo actu eſſent diuerſe rōnes formales. ¶ Ad 3m̄ eſt ſatis rōnabile ꝙ ita ſufficiat:⁊ iō tunc ſicut vnus ⁊ idē actus in deo eſt ſapiētialis ⁊ ſcialis ſm habitudinē ad diuerſa obiecta:aut ſm diuerſas rōnes formales in eo:ita etiā eadē pfectio q̄ſi habitualis. Et ita pōt vnū exēplar poni q̄ſi totale:hñs in virtute multa exēplaria q̄ſi ptialia. ¶ Ad 4m̄ dico ꝙ illa rō ꝯtinētie nō vī pfectiſſima rō nec̄io cognoſcēdi vel repñtandi:ſi ponant̄ in deo exēplaria formalr̄. ¶ Exēpluz.ſicut ſol pfecti⁹ cōtinet̄ in ſuba ab eo genita q̄ȝ in ſpecie que eſt quoddā acc̄ns:⁊ tñ pfecti⁹ cognoſcit per ſpēm ſuā q̄ȝ p effectū:cuius effect⁹ ſit ſuba ⁊ ſpēs ſit acc̄ns:ſic dico in pposito. ¶ Sed hic occurrūt diffi.q2 ſm premiſſa nō vī bene poſſe ſaluari ꝙ diuina eſſentia ſit p̄mū obm̄ ⁊ adequatū itell̄s diuini:cū in ipſa nō cognoſcat ipſa cōtingentia:ſed in actu volūtatis:ſilr̄ cū per exēplaria cognoſcat creaturas. ¶ Dico ꝙ ſicut vnus act⁹ eſt ei adequatus:ita ⁊ obm̄:q2 nō pōt hic aliquē actū:qui primo nō terminet̄ ad diuinā eſſentiā ſicut ad p̄mū obm̄:ſic itellect⁹ nr̄ nō pōt hēc aliquē actū q̄ p̄mo nō terminet̄ ad ens:lȝ ſcd̄ario talis actus poſſit ad nō ens terminari. ¶ 2° diffi.poſito ꝙ intelligat creaturas terminatiue modo expoſito in pcedēti qōne. Utrū diuinus intell̄s poſſit plura itelligere q̄ȝ intelligat. ¶ Dico ꝙ reſpectu neceſſarioꝝ nō:cū nāli neceſſitate ferat̄ i oīa talia. Reſpectu aūt ꝯtingētiū dico ꝙ ſicut volūtas diuina pōt plura velle q̄ȝ velit:eo ꝙ pōt plura facere que nōn facit ⁊ pauciora. Sic dico de ſcia diuina:vnde ſicut voluntas diuina pōt minui vel augeri:ſic notitia diuina de futuris ꝯtingentibus. ¶ 3° diffi. Utrū hoc ponat aliquā mutationē in deo. ¶ Dico ꝙ nō:ſed ſolū pductio talium obiectoꝝ in eſſe volito vel cognito:que incipit eſt ſine mutatione diuina:ſicut pductio in eſſe exiſtētie icipit eſſe ſine mutatione diuina. ¶ 4° diffi. vtꝝ diuinus intellectus cōprehendat diuinā eſſentiaȝ. Dico ꝙ in hoc differūt cōprehendere ⁊ apprehēdere ſm mentē Aug. 83.q.q2 apprehēdere eſt attingere opatione itellectuali aliq̄d obm̄:⁊ ſic creatura pōt apprehendere non ſolum creaturā:ſed etiā deū. Cōprehendere aūt eſt attingere tale obiectū adequate:quātū in ſe eſt attigibile. Et iſto mō lȝ creatura nō poterit deū cōprehendere:tñ diuinus itellectus hñ. Si v̄o deus ſit ſibi cōprehēſibilis:tūc cōprehēſio eſt alicuius obi ſm aliquā determinatā mēſurā:ſed apprehenſio q̄ſi in ſupeminēti attingit ſcdariū obm̄ ſupeminēter ibi ꝯtentū:ſicut ſunt creature.

Eminēter cōtinere nō ſuffi cit ſp ad repñtare. vbi adde plura.

Ecce qd̄ q̄rit de quo adhuc īfra de velle ⁊ nolle.

Problema

K

Sapiaȝ ⁊ ſciē tiā eādē dicuȝ in deo eſſe.

Vide Sco.3. diſ.1.q.9.in ſimili.

D.q̄druplex.

Nota textum.

L

Notitiam dei poſſe vel augeri vel minui.

Cōſidera in fiīcam.

Caue h̄.vide Sco.diſ.1.2. q.2.⁊ vbi ibi notaui.

Apprehēdē ⁊ comprehen dere quid?

M

Iſtis premiſſis ponit̄ vītas qōnis determinata p ſacrā ſcripturā:q2.ſ. īfinita ſunt a deo actualr̄ cognita. ¶ Cōfirmat̄ p Aug. de ci.dei.lib.12.c.18.vbi ex intentione dicit ⁊ probat ꝙ de⁹ cognoſcit actualr̄ īfinita. ¶ Iſta aūt veritas pbat̄ quadruplici rōne. Primo ſic. Nā īfinite partes ſunt in quolibet ꝯtinuo:ſaltē in potētia:cū ſit diuiſibile in infinitū:ſed deus oēs illas cognoſcit:ergo ⁊c̄. Probo minorē duplr̄. Prio.q2 eas diuina volūtas ꝯſeruat in eſſe.ḡ diuinus itellectus eas intelligit. 2° q2 cuilibet potentie paſſiue corrñdet potētia actiua:ſȝ ꝯtinuū eſt in īfinituȝ diuiſibile paſſiue:ḡ in deo erit potētia actiua.ſed deus nouit qcqd eſt i eo.ḡ eā cognoſcit:⁊ p ꝯñs ptes ꝯtinui q̄ ſunt infinite.ꝙ aūt ſil̄ cognoſcat oēs:pȝ:q2 nulli⁹ cognitionē acqrere pōt de nouo. ¶ 2° ſic. Nā ſūt īfinite ſpēs numeroꝝ ſm Aug.12.de ciui.dei.q2 īfinitoꝝ numerorū nō eſt numerus:ſȝ de⁹ cognoſcit oēs. Un̄ Aug. dicit ꝙ oēs iſti numeri ſunt in eius itellectu cōprehenſi:cui⁹ ſapiētie nō eſt numerus. ¶ 3° ſic.q2 in q̄libet linea ſunt infinita puncta:cū ipſa ſit diuiſibilis in infinitū ⁊ in q̄libet diuiſione cauſent̄ ēt duo puncta. Sunt ergo infinita ſaltē in potētia.ſed deus oīa cognoſcit:cū diuidēdo volūtas diuina poſſit ea ponere in actu. ¶ 4° ſic. In q̄libet die ſunt infinita iſtantia:⁊ in quolibet gnāt̄ vn⁹ radius ſolis:cū raptim tranſeat:⁊ diuina volūtas cōcurrit ad cauſandū quēlibet radiūȝ cū ſole.ergo infinitos radios cognoſcit ſil̄ diuinus itellect⁹. ¶ Cōfirmantur oīa iſta.q2 deus in actu cognoſcit oīa que pōt facē ſucceſſiue:ſed deus pōt infinita indiuidua cauſare ſub aliqua ſpecie.ḡ ea cognoſcit ⁊ ſil̄.q2 ſil̄ cognoſcit qd̄ pōt facere ſucceſſiue. Minor pȝ.q2 alr̄ nō poſſet ppetuare mundū. Ad perpetuationē enim mundi neceſſario reqritur:vel ꝙ in aliquibus ſpeciebus indiuidua pcedant in infinitū:vel opȝ ꝙ idem numero infinities redeat. Primū aūt cōmunius ponit̄. ¶ Sed ꝯtra inſtat̄ quadruplr̄. Primo ſic. Oēs ptes quas deus cognoſcit in cōtinuo ſunt diuiſibiles in ptes vlteriores:⁊ ille ptes vlteriores ſunt ptes cōtinui. ¶ Tunc ſic. Ille intellect⁹ nō cognoſcit oēs ptes cōtinui:q̄ illud cōtinuū ꝯtinet ptes aliquas vltra oēs quas ille intellect⁹ cognoſcit:ſȝ oē cōtinuū eſt hm̄.q2 oēs ptes quas de⁹ cognoſcit in cōtinuo ſunt diuiſibiles in ptes vlteriores:ḡ ſunt ptes alique vltra cognitas a deo. ¶ 2° ſic. Oīs ſpēs numeri hȝ ſpēm numeri vltra ſe maiorē q̄ȝ deus cognoſcit:cū p appōnē vnitatis variet̄ numerus:ḡ vltra oēs ſpēs quas videt:videt aliq̄s maiores. Sȝ oīs ſpēs maior oī ſpē numeri:nō eſt ſpēs numeri.ḡ ſi de⁹ itelligit oēm ſpēm numeri:itelligit nec̄io aliquā ſpēm numeri:q̄ nō eſt ſpēs nūeri. H̄ eſt falſuȝ.ḡ illud ex q̄ ſeqt̄. ¶ 3° ſic. Inter p̄m̄ punctū q̄ eſt in linea ⁊ quēlibet aliū a deo cognitū:aut eſt dare mediū:aut nō. Si ſic:tūc illō mediū aut eſt diuiſibile:⁊ tūc erūt ibi multa pūcta aū oīa alia puncta q̄ ſunt in linea a deo cognita:⁊ tūc deus nō cognoſcet oīa pūcta:q̄ ſūt in linea. Aut illō mediū erit idiuiſibile:⁊ tūc ille pūctus nō erit a deo cognit⁹ p eādē deductionē. Si autē dicas ꝙ nō eſt dare mediū:tūc ſeqt̄ ꝯtinuū cōponi ex idiuiſibilib⁹. ¶ 4° ſic. De⁹ diſticte radios ſolis cognoſcit. Tūc ſic.aut inter p̄m̄ radiū ⁊ quēcūqȝ aliuȝ cognitū a deo eſt radi⁹ medius:aut nō. Si ſic:tūc ille non erit a deo cognitus:cū ſit ex oēȝ aliū radiū a deo cognitū. Si nō ſit radi⁹ alius:tūc alius radi⁹ a deo cognitus īmediate ſeqt̄ aliū:⁊ p ꝯñs cū radi⁹ adequate coexiſtat inſtāti tpis:iſtās tpis erit īmediatū inſtāti. ¶ Iſte iſtātie ſoluunt̄ ab aliq̄b⁹ logicalr̄ ab alijs ſophiſtice. P̄ ſic. q2 H̄ ſignū oē vel qolȝ:in altera pmiſſaꝝ ſumit̄ collectiue:in altera diſtributiue. Sȝ H̄ nō euacuat:q2 i vtraqȝ pmiſſaꝝ eſt vā diuiſio:⁊ vā diſtributio. 2° ſoluunt̄ ab alijs ſic:q2 ſignū in vna hȝ ſuppōnē ſimplicē:in alia ꝯfuſaȝ. Sȝ nec H̄ ſatiſfacit:q2 vtrobiqȝ hȝ ſuppōnē ſimplicē. ¶ His ḡ pmiſſis q̄ nō gerūt itellm̄ pono 4m̄ pambula. Primū eſt ꝙ eq̄le ⁊ ineq̄le ſunt paſſiones q̄ntitatis finite adeq̄te. Un̄ ſi eēnt q̄ntitates īfinite:nō eēnt eq̄les

Cōclo rñſal.

Deuȝ infinita actualiter cognoſcere:qd̄ pbat auctē ⁊ rōne notāter. vide Sco. h̄ i reportatis.

N

Caſ.18. Vbi.ſ.

O

Obijcit 4°.

P

Q

Soluunt aliq rñ logicales ⁊ ſophiſtice ad pdictas obones.

Signū vlē ſumi duplr̄.

Preābula ad ſoluendū [illegible]

Preambula quadruplex.

A

Eq̄litaſ ꝛ̃ inequalitatē ꝛ totū ī quātitate atq; ſua oppoſita q̄ntitatē finite būanat cōuenire. vide ſco. 3. diſ. 2. q. 3. ſꝫ inſtantias adde vt ſcis.

vel ieq̄les. ꝛ hui⁹ rō eſt: q2 eq̄lia ſunt quoꝝ extrema nō excedūt ſe: in īfinitis aūt nō ſūt extrema. ¶ 2ᵐ ꝑambulū eſt ꝙ totū ꝛ ps nō inueniunt̃ niſi in q̄ntitate finita: pꝫ ex ꝑcedēti: q2 vbicūq; eſt maioritas vel minoritas: ibi eſt eq̄litas vl' ieq̄litas: ſꝫ vbi eſt totū ꝛ ps, ibi eſt maioritas ꝛ minoritas: ſed maioritas ꝛ minoritas ſunt ſpēs ieq̄litatis. Et oñſuꝫ eſt ꝙ ieq̄litas nō inueniẽ niſi in q̄ntitate finita: ḡ nec totū: nec ps inueniet̃ niſi in q̄ntitate finita. ¶ 3ᵐ ꝑambulū eſt, ꝙ totū in q̄ntitate eſt q̄dā ſpēs totius: ꝛ ps in q̄ntitate eſt q̄dā ſpēs ptis: totū aūt deſignat̃ ꝑ vl'e vl'r ſumptū. ps aūt ꝑ vl'e ꝛ nō vl'r ſumptū. ¶ Eſt

Regula.

ḡ regla talis ꝙ cuicūq; repugnat ſuperi⁹, repugnat īferius: ſꝫ īfinito vt īfinitū eſt, repugnat rō toti⁹ ī vli: ergo repugnat ſibi rō toti⁹ in q̄ntitate: ꝛ ſic ei nō pōt addi ſignū vl'e. ḡ ꝛc̃. ¶ 4ᵐ ꝑambulū eſt, ꝙ de īfinita multitudine nō pōt v̄ificari vl'is affirmatiua: q2 vl'is affirmatiua eſt q̄dā totū in q̄ntitate: ſꝫ oñſuꝫ eſt ꝙ īfinito, vt īfinitū eſt, repugnat rō toti⁹: ḡ ꝛ hui⁹ toti⁹. ¶ Confirmat̃:

B

q2 ſi īfiniti hoīes eſſent: idē eēt dicere, oēs hoīes ꝛ tota multitudo hoīuꝫ: ſꝫ oñſuꝫ eſt, ꝙ totalitas repugnat īfinito, vt īfinitū eſt: ḡ ꝛ totū vl'e. ſ. oīs. ¶ Sꝫ ꝯ̄ iſta ꝑam-

Obijcit 4ᵗ.

bula arguit̃ vt magis declarent̃. Primo, q2 deus eſt q̄ maius cogitari nihil pōt, eſt etiaꝫ maius q̄ȝ aliq̄d aliud q̄ȝ poſſit cogitari: vt docet Anſ. in pſo. Et ſic eſt ibi maioritas que eſt ſpēs iequalitatis: ꝛ rō īfinitatis. ¶ 2º q2

Caſ. 2.

inter diuinas pſonas ꝑcedit̃ eq̄litas: que tñ ſunt īfinite inten ſiue. ¶ 3º q2 īfinite multitudini non repugnat totū vl'e īfra eādē ſpēm: ꝛ tñ eſt ſpēs toti⁹ ita totū vl'e: ſic totū in quātitate. ¶ 4º q2 tūc de īfinitate nullus ſyll's poterit formari: q2 nullus ſyll's eſt debite format⁹: cui⁹ nulla p̄miſſaꝝ eſt vl'is: ſꝫ ipoſ'e eſt, ꝑ te, ꝙ aliq̄ p̄miſſarū verificet̃ vl'is de īfinito. ḡ ꝛc̃. ¶ Ad pᵐ dico, ꝙ ieq̄litas vt h̄

Inequalitas eſt duplex.

accipit̃ eſt exceſſus ſm ꝓportionē. deus aūt ſine ꝓportione oīa excedit: ꝛ ꝑ ꝯ̃ñs nō eſt ieq̄lis. ¶ Ad 2ᵐ dico,

C

ꝙ eq̄litas ꝛ ieq̄litas: de q̄b⁹ eſt nūc intentio: eſt illa q̄ eſt in quātitatib⁹ illis que cōſtāt ex ptib⁹ real'r diſtinctis: q2 ibi eſt ſolū totū ꝛ ps: q̄ntitas aūt que eſt ī deo nō eſt huiꝰ: q2 nō ꝯſtat ex talib⁹ real'r diſtinctis. ¶ Ad 3ᵐ di

Totū vl'e ē ps ꝛ al'r totus q̄ȝ integrale.

co, ꝙ totū vl'e eſt ps vera ꝛ eēntialis: ꝛ eſt totū equoce, eo ꝙ totū vl'e icludit̃ in q̄libet ſui pte: nō tñ totū integrale vel totū in q̄ntitate: q2 ſi ſic: bicubitū eēt in monocubito. ¶ Ad 4ᵐ. ſi accipiat̃ aliq̄ m'titudo finita de īfiᵗᵃ m'titudine: tūc de illa finita m'titudine poterit formari ꝓpō: ſed de īfinita nō poterit: eo ꝙ nō pōt ſibi addi ſignū vl'e: ſed hñ de terminis vt abſtrahūt a finito ꝛ īfinito. ¶ Jō dico ꝙ ſignū vl'e nō pōt addi alicui īfinito

Signū vl'e īfinito repugnare.

iquātū īfinitū, eo ꝙ ſibi repugnat rō totius ꝛ etiā ptis. ¶ Sed hic ſunt dif. Prima eſt q2 ſi eēnt īfiniti hoīes

Difficultas triplex.

D

adhuc hō eēt īferi⁹ ad aīal: ꝛ ſic pars. ¶ Dico ꝙ h̄ ꝯ̃uenit hoī iquātū eſt hō: ꝙ ſit aīal iquātū abſtrahit ab vnitate ꝛ pl'alitate. ſ. ꝙ ſm rōnē ſuā formalē: ſm quaꝫ abſtrahit a finito ꝛ īfinito: hō eſt aīal. ¶ 2ª difficul. eſt q2 ſi eſſent īfiniti hoīes adhuc iſta poſſet eſſe vera: quidā hō currit: ꝛ ſic p̄ticularis: ſꝫ nō pōt dari p̄ticularis ſine vl'i: ergo ſtante īfinita hoīum multitudine: ſtabit vl'is. Dico ꝙ nō eſt inconueniens dari p̄ticulare ſine vli. Et

Particularē ſine vli dari. Quō hō pars ſubiectiua: ſubm p̄ticulare ꝛ iditiduuꝫ dici poſſet ſuppoſita īfinitate hominum.

ſi dicas, particularis hꝫ rōnē partis: ſed vbi pars, ibi totū. Dico ꝙ illa p̄ticularis eſt reſpectu alicui⁹ vl'is: non quidē vl'is verificate: vel formate de īfinita multitudine: ſed per reſpectū ad finitū de illa īfinita m'titudine: rōne cuius pōt formari ꝓpoſitio vl'is. ¶ 3ª difficultas ſi eēnt īfiniti hoīes: adhuc hic hō eēt idiuiduū. Dico ꝙ ſic reſpectu alicuius multitudinis finite ſumpte. Jſtis ergo ꝑambulis ſuppoſitis tanq̄ȝ veris: facile eſt reſpōdere ad inſtantias ſuperius adductas. ¶ Ad p̄mū cuꝫ dicit̃, oēs ptes ꝯ̃tinui q̄s de⁹ cognoſcit ſunt diuiſibiles,

E

Singulares ſolōnes ad argumēta q̄tidiana q̄ nō q̄ hn̄ ſoluunt de ptib⁹ cōtinui: ꝛ alijs ī multibus vbi addē plura.

Dico ꝙ iſta ꝓpō icludit incōpoſſia in ſuo ſubo ſi vl'r accipiat̃: ſicut iſta: oīs hō irrōnalis currit: in ſubo includit incōpoſſia: ſicut hic: oīs ſortes currit. Et rō eſt: q2 ſorti repugnat ꝙ ſibi addat̃ ſignū vl'e. Eodē mō dico, ꝙ m'titudini īfinite repugnat addi ſignū vl'e: ꝛ iō nec deus videt oēs ptes ꝯ̃tinui: nec nō videt. Dico ḡ ꝙ de⁹ hn̄ cognoſcit ptes ꝯ̃tinui: ꝛ oēs: pro q̄cūq; determinata multitudine. Sꝫ ſi accipias m'titudinē infinitā nō cogſcit oēs: q2 nō ſunt oēs. ¶ Ad 2ᵐ dico eodē mō de ſpēb⁹ numeroꝝ. ¶ Ad 3ᵐ dico, ꝙ nō eſt dare quēcūq; aliū pūctū in linea. Sicut nō eſt dare oēm ſortē currere vl nō currere: q2 tali termino repugnat addi tale ſignū. Eodē

Reſolutio notabilis.

mō dico in ꝓpoſito. ¶ Et ad 4ᵐ ſil'r de radijs. ¶ Jſte ſolōnes ꝯfirmant̃. q2 ideꝫ eſt oīs hō ꝛ tota multitudo hoīuꝫ. ſꝫ infinita multitudo hoīuꝫ ſi eēt: nō eēt totū: q2 aut tale totū ꝯſtaret ex ptib⁹ finitis: ꝛ h̄ eſt ipoſ'e: q2 ex finitis nō cōſtituit̃ niſi finitū. aut ꝯſtaret ex infinitis: ꝛ tūc totū nō eēt maius ſua pte: q2 ſua ps eēt īfinita. Jnfinitū aūt vt ſic excedi nō pōt. ¶ Sꝫ ꝯ̄ has ſolōnes īſtat̃ q̄drupl'r. Primo ſic. q2 cuiuſlibet ꝯ̃dictionis altera ps v̄a eſt: q2 de q̄lꝫ affirmatio vel negatio ꝛc̃. ¶ Sꝫ

F

Obijcit replicādo 4ᵗ ꝛ iſtantie ſubtil'r.

iſta eſt falſa: q̄dā ps ꝯ̃tinui nō eſt diuiſibilis in vlteriores ptes: ḡ ſua ꝯ̃dictoria eſt vera. ſ. iſta. Oīs ps cōtinui eſt diuiſibilis in vlteriores ptes. Sil'r de⁹ poſt pᵘˢ aut cogſcit q̄cūq; aliū: aut nō cogſcit. Jſta aūt ſunt extrema ꝯ̃dictionis: igit̃ alteꝝ veꝝ. ¶ Iteꝫ 2º de numero. Aut oīs ſpēs numeri habꝫ vlteriorē: aut nō. Si nō: ꝛ nō oīs equipollet huic. q̄dā nō: ſed iſta eſt falſa: q̄dam numerus nō hꝫ ſpēm vlterioreꝫ: igit̃ ſua equipollens: ꝛ ꝑ ꝯ̃ñs eius ꝯ̃dictoria v̄a. ſ. ꝙ oīs ſpēs numeri hꝫ vlteriorē. ¶ 3º ſic.

Regula.

A ſingularib⁹ ſufficiēter enumeratis ſeq̄ur vl'e vl'iter ſumptū: ꝑ locū a toto in q̄ntitate. Jſte aūt pūct⁹ poſt pᵐ pūctū in linea eſt a deo cognit⁹: ꝛ iſte alius: ꝛ ſic de ſingulis. ḡ oēs pūcti ſunt a deo cogniti. ¶ 4º ſic. Q2 ſicut eſt ꝑ ſe notū ꝙ oē totū eſt maius ſua pte: ita eſt hec per

G

ſe nota. oīs ps minor eſt ſuo toto. ¶ Sꝫ iſtō diſtribuit p̄o īfinitis ptib⁹ ꝯ̃tinui: cū īfinite ſint ptes in cōtinuo: q̄ꝝ q̄libꝫ minor eſt ſuo toto. ¶ Cōfirmat̃. nā certū eſt ꝙ īfiniti hoīes ſunt in poᵃ: tñ iſta ꝑ ſingulis verificat̃. oīs hō eſt riſibilis. ḡ ꝛc̃. ¶ Ad pᵐ dico, ꝙ ꝓpō c⁹ ſubm

N. l. vna. Jſte pōnē icludētē icōpoſſia nō hīe ꝯ̃dictoriam veram.

includit incōpoſſia nō eſt v̄a. ꝛ iō nō hꝫ ꝯ̃dictionē: ſicut iſta. Oīs hō irrōnalis eſt aīal. q2 ei⁹ ꝯ̃dictoria v̄a eēt nō pōt: in cui⁹ ſubo incōpoſſia includunt̃. Et ita dico in ꝓpoſito. de oīs ps ꝯ̃tinui: ꝑ īfinitis diſtribuēdo. ¶ Sꝫ ꝯ̄. iſta eſt bona ꝯ̃dictio. Oīs chimera eſt ens ꝓhibitū:

Replica.

chimera nō eſt ꝓhibitū: ꝛ tñ ſubm includit incōpoſſia. Pōt dici ꝙ al'r: ſi iſtud ꝯ̃cedat̃: q̄n ſubm icludit īfra ſe tale q̄d: ꝛ al'r q̄n ſubm cū ſibi adiuncto: vt ſi dicat̃ tota

Includere incōpoſſia ꝯ̃tingit dupl'r.

magnitudo pūcti eſt ſimplex: ꝛ ſic iſta non v̄ hīe ꝯ̃dictoriā: ſic nec iſta. Oīs hic hō vel omnis ſortes currit.

Replica.

¶ Cōtra. nā oīs ꝓpō vna c⁹ ſubm talia nō icludit hꝫ ꝯ̃dictoriā: ſꝫ talis eſt iſta. oīs ps ꝯ̃tinui nō ē diuiſibilis:

H

ꝫ ſic falſa: ꝛ ei nō pōt dari niſi iſta: oīs ps ꝯ̃tinui eſt diuiſibilis: ꝛ tūc erit v̄a. Dico ꝙ ꝯ̃dictoria ſua eſt iſta. nō q̄dā ps ꝯ̃tinui eſt diuiſibilis. ¶ Et ſi dicat̃. ꝙ iſta equipollet iſti: oīs ps ꝯ̃tinui eſt diuiſibilis. Dico ꝙ non eſt

Equipollentia in q̄bus eſt.

ſic ꝑ. q2 iſta eſt icōpoſſis: ꝛ in icōpoſſib⁹ nō eſt equipollētia. ¶ Ad 2ᵐ dico, ꝙ nō oīs ſpēs numeri hꝫ vlteriorē: q2 iſta negat̃: oīs ſpēs numeri hꝫ vlteriorē. nō oīs aūt

N. l. vna.

equipollet ad q̄dā nō: vbi. ſ. ꝓpō de oīs eſt v̄a. vbi āt nō eſt v̄a nō. Nā iſta: ſortes nō eſt hō: nō equipollet huic.

N. l. eſt.

nō omnis ſortes eſt hō: cum iſta poſſit aliq̄liter ꝯ̃cedi. Dico ergo ꝙ iſta non eſt cōcedenda. oīs ſpecies numeri hꝫ vlterioreꝫ: ſicut nec iſta. oīs ſortes currit. ¶ Sꝫ ꝯ̄.

Replica.

iſta eſt vera: ꝑter quādā ſpēm numeri eſt ſpēs numeri: ergo eius ꝯ̃dictoria falſa: ꝑter oēm ſpēꝫ numeri eſt da-

I reſpēm īnumeri. Dico φ hec nō ē ↄ̄tradictoria illius: ſed ſolū illa que eſt cū duplici negatione. Prima ſolo apparet plus. ℂ Ad 3ᵐ dico φ illa regula nō tenet niſi: vbi illa ſingularia ſufficiēter enumerata ſunt ptes vlis: vl'r ſumpte: q̄ tenet p locū a parte in quātitate. Iſta aūt ſingularia in ppoſito nō ſunt ptes multitudinis infinite: cū ſemp ſit ꝓportio iter totū ⁊ ptē. Sicut nō pōt dici ppric: ōis pſona in diuīis ꝓducta eſt a pſona ſingularibus ſufficiētes enumeratis: nō ſequit̄: q̄ hoc ſignū ōis ſm antiquos phōs: nō dī minus q̄ de trib⁹. ℂ Ad 4ᵐ.

Ōis mi⁹ q̄ de tribus nō dici.

cū dī: ōis pars eſt minor ſuo toto: eſt ita equal'r vera ſi ſint finite vel infinite partes: ⁊ ideo verificat̄ pro multitudine partiū vt abſtrahit a multitudine finita vel infinita: ſed tñ nō p ifinita.

Replica.

ℂ Cōtra. q̄cqd verificat̄ per ſe de ſuperiori: verificat̄ per ſe de iferiori: cū diffōnes ⁊ paſſiones ſuperiorꝫ inſint ſingulis inferioribus: ſꝫ multitudo ſic abſtracta eſt quoddā ſuperius ad finitā ⁊ ifinitā. ergo ⁊c̄.

K

Singularis enaſiones.

ℂ Dicit̄ φ verificat̄ de multitudine ifinita: tñ p accñs: q̄ ſibi nō ↄ̄uenit inquātū eſt ifinita: ſed in quantū eſt multitudo.

Replica.

ℂ Cōtra. q̄ eodē mō verificat̄ de finita: ⁊ tñ eſt ibi ſimpl'r vera ac conceſſa: ⁊ nō alibi. ℂ Dicit̄ q̄ totalitas nō repugnat finito: ⁊ ideo ibi per accidēs cōcedit̄: ⁊ hic nō: q̄ñ ſ. determinat̄ ad infinitū. Vel pōt dici ſicut totū vl'e ↄ̄uenit hoī ⁊ repugnat ſorti. ita diſtributio cōuenit multitudini ſimpl'r ⁊ in vl'i: ⁊ tñ repugnat multitudini infinite. Aut dicetur φ q̄ñ dī ōis hō eſt riſibilis. ſi ſint ifinita φ ly ōis / diſtribuit pro ſola multitudine finita: quā accipit itell's nr̄ q̄ñ format illaꝫ ꝓpōnē. Et nūc tenēdo iſtā viā opꝫ dicē / φ illa que dñr a vulgo ↄ̄dictoria: pñt verificari. Infinitis enīꝫ hoibus exiſtentibus: accepta certa multitudine currentiū: eſſet vera iſta ꝓpō. ōis hō currit. accepto aūt vno qui nō ſit de illa multitudine prius accepta: dicet̄ φ quidā hō non currit: ⁊ ſic ōis hō currit: quidā hō non currit: v'ificant̄.

L

S. Ll'ſſiano

Prīa reſpōſio tñ eſt melior. ℂ Iſte rōnes cōfirmant̄: q̄ ſm phōs: ante oēm motū fuit motus: ⁊ añ oē tēpus fuit tēpus: ⁊ ante oēm diē fuit dies. Illud autē ſignū. ſ. omne: in iſtis ꝓpōnib⁹ nō pōt diſtribuere adequate p infinita multitudine: q̄ ante īfinitā multitudinē dierū nō fuit dies: cū talis īfinita m'titudo ſit eternitas: ⁊ añ eternitatē nulla poſſet eſſe dies: ergo diſtribuit ſolū p finita multitudine accepta vel acceptabili. ℂ Itē ſancti dicūt / φ deus poſſet mundū ꝑpetuare: ⁊ de facto ꝑpetuabit penas ⁊ cogitationes: ita φ poſt oēꝫ cogitationē erit cogitatio: ⁊ ſic nō diſtribuit pro infinitis: cū infinitas nulla ſit futura. ℂ Sꝫ hic eſt diffi. qual'r de⁹ pōt ītelligere infinitā multitudinē: cū ſit impoſſi. ⁊ ens ꝓhibitū. Diſpoſitio autē rei in veritate eſt ſīlis vel eadem

2. mēb.

Infinita multitudo dupl'r.

diſpoſitioni in entitate. ℂ Dico φ nō eſt ita ens ꝓhibitū quin inueniat̄ in potētia. ratio autē entis extēdit̄ ad ea que ſunt in potētia: ⁊ vlterius nō videt̄ incōueniens multis ponere φ deus intelligat ſicut ⁊ nos entia prohibita. Videt̄ etiā multis φ ens infinitū nō ſolū in multitudine: verꝫ etiā in magnitudine nō ſit ens ꝓhibitū: ſicut fuit diſt. 19. declaratū: ⁊ etiam aliquo modo oſtenſum.

M

Vide iſta diſ. 43. q. 1.

ℂ Ad argumentum in oppoſitum patet.

ℂ Diſtinctio. XXXVI. ℂ Queſtio. I.

ℂ Et quoniam demonſtratum eſt ex parte quomodo omnia ⁊c̄.

Circa diſtōnem 37ᵐ. Quero duas qōnes. Prīa eſt. Vtrū de⁹ ſit vbiqꝫ. Oꝫ nō: q̄ i Iſa. dr̄. Celū mihi ſedes ē. ℂ Ↄ̄. Celū ⁊ terrā ego ipleo. ğ ⁊c̄.

66. Hiere. 23. ꝑm⁹ articu.

Hic primo videdūꝫ eſt. q̄d eſt deū eſſe vbiqꝫ vel alicubi. Et quātū ad hoc itroducunt̄ 4ᵒʳ ↄ̄nes negatiue. Prīa φ deū eē vbiqꝫ: nō eſt aliqd fabricatū ab itellcū: vel ens in aīa. Et hoc ꝓbo ſic. Nullꝫ ens rōnis eſt rō eēndi real'r aliqd: ſed deus eſt real'r vbiqꝫ. ğ nō eſt p reſpectū rōnis. ℂ 2ᵒ ſic: q̄ illud qđ erat añ opōnē intellectus nō ē p eā: ſꝫ de⁹ añ opōnē itellect⁹ erat vbiqꝫ. ğ ⁊c̄.

N

Cōclo 4ᵉ.

Nec reſpectū rōnis: nec q̄d priuatiuū: nec abſolutū: nec formal'r intrinſecū: ſꝫ tñ denominatiuē ex̄trinſecū. deꝫ vbiqꝫ eē ſignificat.

Ad Thome.

ℂ 2ᵃ ↄ̄ φ nō dicit aliqd priuatiuū. vt. ſ. p abnegationem ōis loci dicat̄ eē vbiqꝫ. vel p abnegationē ōis diſtātie a q̄lꝫ loco: vt dicit q̄dā doc. modernus. ſ. P. aureoli. Dicit. n. deū eē vbiqꝫ nō p reſpectū priūalitatis ad vniuerſum. ſic̄ ōis creatura dī alicubi p reſpectū vbietatis ad aliquā ptē vniuerſi. ℂ Contra h̄ arguo. Quecūqꝫ hñt rōnē formalē eēndi vbiqꝫ: ſūt formal'r vniformiter vbiqꝫ: ſed indiſtantia eiuſdē rōnis q̄ eſt in deo / eſt in nihilo: q̄ negatio diſtātie eiuſdē rōnis eſt in vtroqꝫ: ğ ita erit nihil vbiqꝫ ſic̄ de⁹. ℂ P̄. Vl'e ita eſt idiſtās a q̄lꝫ loco ſic̄ de⁹: ⁊ tñ nō eſt ita vbiqꝫ. ℂ P̄. Entia in po⁰ obiectiua nō diſtāt a loco: ⁊ tñ nō dñr eē vbiqꝫ. ℂ P̄. Ōis rō negatiua reſoluit̄ in affirmatiuā: ſꝫ iſta indiſtātia eſt rō negatiua: ğ opꝫ φ reſoluat̄ in aliquā affirmatiuā: q̄ eſt iſta: de⁹ eſt alicubi. Sicut. n. creatura eſt alicubi / eo φ diſtātia negat̄ ab ea: ſic deus cū ab eo neget̄ diſtantia.

O

ℂ 3ᵃ ↄ̄ φ deū eē vbiqꝫ nō dicit aliqd abſolutū: ſꝫ rōnē reſpectiuā. Hoc ꝓbat̄ p̄. q̄ illō qđ in ſua rōne formali eſt ad aliud: nō eſt abſolutū: ſꝫ reſpectiuū: hꝫ eſt eē vbiqꝫ. 2ᵒ. q̄ eſſe vbiqꝫ eſt pdicatū deo ↄ̄ueniēs ex tpe. ergo reſpectiuū. ℂ 4ᵃ ↄ̄ φ nō dicit aliqd formal'r in deo. Probat̄: q̄ nō eſt eternū deū eſſe vbiqꝫ: ſed eſſe qđ eſt formal'r in deo eſt eternū. Sil'r ꝓbatū eſt. φ dicit aliqd reſpectiuū: ſed de⁹ nō hꝫ relōnē formalē realē ad extra. ℂ Iō dico ↄ̄nē affirmatiuā. ſ. φ deū eſſe vbiqꝫ. dicit reſpectū priūalitatis q̄ eſt in creatura ad deū: ⁊ iō ſic̄ de⁹ dī agēs real'r: ⁊ creās reſpectu q̄ eſt formal'r in creatura. Sic dī eē vbiqꝫ reſpectu iſto priūalitatis. q̄ eſt in creatura.

P

ℂ Sꝫ hic ſunt diffi. aliqñe. Prīa eſt. Vtrū ille reſpect⁹ ſit reſpect⁹ depēdētie ad ipſum deūꝫ. Dico φ nō. Naꝫ alia inquiſitio eſt. Vtrū deus ſit cā reꝝ. Et alia. Vtrūꝫ ſit pñs oībus rebus. Probo. pōt enīꝫ aliqs eſſe certus: φ deus eſt cā reꝝ. ⁊ dubitare vtrū ſit vbiqꝫ. ℂ Dico ğ φ ſicut imaginamur φ aīa eſt tota in toto: ⁊ tota in qualibet parte. Ita ſuo mō imaginamur φ deus ſit pſens omni loco pſentia que eſt in creatura.

D. duplex.

Deū vbiqꝫ eē dr̄ ab ōi cā̄litate ⁊ depēdētia formal'r.

ℂ 2ᵃ diffi. vtrūꝫ iſte reſpectus ſit tranſcēdens. Videt̄ aliqbus φ ōis reſpectus creature ad deū ſit tranſcendēs / eo φ talis reſpectus eſt ideꝫ real'r ſuo fundamēto. Sed de hoc alias forte nō eſt verum: vt patebit al'r.

Nūc ſuppoſito

q̄d ſit deū eſſe vbiqꝫ. opꝫ inquirere. Vtrū hoc ſit verūꝫ.

2ᵐ arti. Deū vbiqꝫ eē.

ℂ Et quātū ad hoc opꝫ dicere φ ſic. habemus. n. determinataꝫ veritatē per ſcripturā. Si aſcendero ad celūꝫ tu illic es: ſi deſcendero ad ifernū ades ⁊c̄. Dubiū ergo hoc totū eſt / quō illō pōt ꝓbari vel pſuaderi. Et q̄ntūꝫ ad h̄ adducunt̄ a diuerſis diuerſe vie. Prīa eſt via immenſitatis. Naꝫ dicunt aliq: φ ſicut deus eſt intenſiue infinitus: ita extenſiue. nō φ habeat partē extra partē: ſed φ pōt coexiſtere infinitis locis. Et hoc declarant ſic: q̄ ſubā ſpūalis q̄nto eſt perfectior: tanto pōt maiori loco coexiſtere: ⁊ maiorē locū ſibi determinare: ſed deus eſt infinite perfectionis. ğ infinito loco pōt coexiſtere.

Q

Ps. 138.

Probōnes aliorum.

P̄ma via. Immēſitas.

ℂ Confirmat̄: q̄ ſicut diuina eternitas eſt infinita intēſiue: ita extenſiue: vt neceſſario omni tēpori coexiſtat. ℂ Sed iſta via non valet: q̄ ex credito ꝓcedit. Nam hoc creditūꝫ eſt: φ angelus perfectior maiori loco pōt coexiſtere. Ideo arguo aliter ſic ſm illaꝫ viā. Ōis limitatio dicit impfectionē: ſicut finitas: ſed ſi deus eſſet alicubi ⁊ nō vbiqꝫ: eſſet local'r limitat⁹ ſic̄ creatura: ſicut

Impugnatio

Al'r formant̄ rōnes pro illa via.

A si posset eē q̄liq3 ⁊ q̄liq3 nō: eēt limitatus ꝑ3 durationē. ¶ 2° sic. Deus est quo maius nihil cogitari pōt. si autē eēt determinatus ad aliquā pṫē vniuersi: tūc nō eēt localr quo maius nihil cogitari posset: cū3 possem⁹ aliqd cogitare qḋ esset in toto vniuerso. S3 si iste vie vel rōnes valerent: ꝓbarēt forte ꝙ necio de⁹ esset in infinitis locis: ⁊ ꝙ esset in maiori q̄3 in toto vniuerso: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ eēnt ifinita loca: ⁊ ēt maiora vniuerso: que oīa vīr incōueniētia. Pōt ḡ dici: ꝙ l3 deus hēat infinitatē intēsiuā: nō tñ h3 infinitatē vel magnitudinē extēsiuā: quā imaginanṫ predicte rōnes: iō nō ꝯcludūt. ¶ 2ª via aliquorū est via causalitatis. Nā op3 agēs eē pńs patiēti ⁊ approximatū: s3 de⁹ agit vbiq3: ḡ ⁊c̄. ¶ S3 ista rō nō demōstrat: q2 forte ħ est creditū. s. ꝙ de⁹ imediate i actiōne agētis nālis agat: imo aliq̄bus nō vi. 2°. q2 non op3 agēs pńs eē localr patiēti: tū q2 q̄to agēs est forti⁹: tāto agit in magis distās. tū ēt q2 videm⁹ agētia scḋaria agē: vbi nō sunt pńtia: sic̄ sol in viscerib⁹ terre. 3° dato ꝙ ħ eēt ver̄ de agētib⁹ nālib⁹. ħ iō est: q2 agūt ꝑ ꝯtactū: ⁊ iō approximationē reqrūt: deus aūt ꝑ talē ꝯtactū nō agit. Dico ḡ ꝙ rō nō cōuincit: q2 agētia nālia vīr posse agē vbi nō sunt pńtia. ¶ Si dicas ꝙ agūt in medio. ¶ Cōtra. certū est ꝙ sol illa actione q̄ agit in viscerib⁹ terre; nō agit in medio. Silr̄ illud vī falsum ꝙ semꝑ agat in mediū. Nā angelus loquēs alteri: nihil vī causare i medio: nec eiusdē rōnis cū termino nec alteri⁹: iō vī ꝙ solus cōtactus vtualis sufficiat. ¶ P. Nō vī rō sufficiēs ad declarādū ꝓpositū: qm̄ si de⁹ eēt determinate in celo: simplr̄ posset influere in inferiorib⁹: sic̄ sol posit⁹ in suo circulo. ¶ Intelligēdū tñ ꝙ deū esse vbiq3 pōt poni duplr̄. Aut ꝙ sit in vno loco vniuersi determinato ⁊ inde ifluat oib⁹ sic̄ sol. Et vī aliq̄b⁹ ꝙ necio ꝑus agit in medio: postea in vltimo: sic̄ agēs physicū. q2 ei⁹ vtus est alicubi sitā ⁊ iō sic nālr̄ influit. Istud tñ nō h3 apparētiā: q2 nō ageret ꝑ influxū corporalē: s3 ꝑ volūtatē tñ: ⁊ iō sic̄ volūtas attingit extrema ꝑ suū velle sine medijs: ita po⁹. Alio mō ꝙ de⁹ sit abstract⁹ ab oī loco vt vere sit nusq̄: ⁊ ꝑ ꝯñs nō vbiq3: ⁊ tūc vī aliq̄b⁹ ꝙ agit ꝑ indistantiā: q2 ꝙ nusq̄ est a nullo distat cū distātia ꝓsupponat vbi: ⁊ talis actio declarat ip̄3 vbiq3 esse ꝑ indistantiā. Istud tñ nō vī esse ver̄: q2 ex ꝯseq̄nte non pōt inferri ꝙ repugnat añcedenti: sed ex nō esse alicubi iferṫ indistātia ⁊ ex hoc esse vbiq3: ⁊ tñ esse vbiq3 ⁊ non esse alicubi ꝯtradicūt. ¶ Tertia via aliquor̄ ad ꝓbandu3 istā ꝯclusione3 est imutabilitas: q2 si nō esset vbiq3 vī ꝙ posset moueri de loco ad locū trāsferēdo se de vna parte mundi ad aliā: ⁊ sic esset localr̄ mutatus. Qr autē posset esse in alio loco sicut in isto, ꝓbaṫ: q2 qui mundū creauit potuit sibi determinare partē quā voluit: q2 nō sibi magis repugnat vna q̄3 alia. ḡ eodē mō pōt nūc in oē illud qḋ sibi nō repugnat. ¶ P. Si esset determinatus ad aliquē locū ꝙ nō posset in alio ꝑsentialiter eē videreṫ inclusus ⁊ iportare imꝑfectionē: cū tñ hoc ex libertate ⁊ dignitate angelica ab angelis negeṫ. ab angelo eni3 negaṫ ex sui dignitate: qui tñ magis determinatus est ad locū q̄3 deus. ¶ Sed nec ista via ꝯuincit. diceret enim ꝙ deus nusq̄ esset ꝓprie: sed transferibilr̄ esset vbi esset: ita ꝙ nō mutareṫ ꝓpter hoc: dato etiam ꝙ esset ꝓprie adhuc nō sequiṫ ꝙ deus mutareṫ. nā respectus locati ad locū est vbi: ⁊ illū nō h3 deus: s3 locus h3 respectū ad locatū presentialitatis. diceret ergo de⁹ de loco ad locū transferri per nouū respectū ꝑsentialitatis in hoc loco ad deu3 q̄ prius nō erat: ⁊ ab illo denominareṫ deus esse in aliquo in quo prius nō erat: sicut dictū est superi⁹ de creatione noua que est in creatura: ⁊ sine aliquo nouo in deo. Diciṫ tamē ꝙ si ponaṫ deus simplr̄ sic abstractus: vt nusq̄ dicaṫ esse in loco. ista rō nō cōuincit: q2 ibi nō est localis mutatio vbi est omnimoda a loco abstractio: sed si ponaṫ in celo deus determinate: sicut simplices imaginātur: tūc apparēter ꝓcedit rō. nō tñ cōuincit: q2 si deus de nō creatore fit creator: de nō dn̄o fit dn̄s per solū nouū respectū creature ad ip̄m: ita posset fieri de nō ꝑsente alicui pńs per solū respectū ꝑsentialitatis creature ad deu3: quē creature imprimeret: sicut mouens imprimit ip̄m vbi mobili. ¶ Sed nunqd per istū modū posset per diuinā potentiā vnū corpus transferri de vno loco ad aliū locū per sola3 mutationē loci. ¶ Di ꝙ sic si deus posset facere vnā relonē sine opposita relone: ⁊ tunc nō erit corpus motū nec mutatum. ¶ Quarta via est coexistētia. vbi dicit vnus doc. ꝙ ōis creatura habet necessariā pńtialitatē ad deū sicut coexistētiā durationis: ⁊ ideo cū de⁹ sit alicubi est per respectu3 presentialitatis creature ad ip̄m. ⁊ cū oīs creatura sit ei necessario pńs erit vbiq3 necio. ¶ S3 q2 necessitas isti⁹ respectus nō est nota: iō cōfirmaṫ 4r. ꝑ sic. si de⁹ crearet stellā celo destructo: posset eā mouere circulariter: s3 nō nisi acqreret aliquē respectū: s3 nō nisi respectū pńtialitatis ad ip̄m. ḡ ⁊c̄. ¶ 2° sic. q2 si deus totū vniuersum destrueret, exceptis polis: eos posset cōiungere: ⁊ sic perpēdiculariter mouere: sed nō nisi per respectū presentialitatis ad primū. ergo ⁊c̄. ¶ 3° sic. q2 deus oia simul pōt mouere: ⁊ nō nisi per respectū aliquē. non ad seruitē. ḡ ad deū. ¶ 4° sic. q2 omnia que moueṅt respectū habent ad aliquod imobile: sed illud nō pōt esse nisi de⁹. ergo ⁊c̄. ¶ Dico ꝙ declarata loci imobilitate: que est difficilior passus de tota phia: ꝓpositū apparet. Sed hoc diceṫ in secūdo. ¶ Dico ḡ ꝙ deus est vbiq3. ¶ Ad argumētum patet per iam dicta. ¶ Qō. II.

Anf. ꝓsl. 2. c. | Probl. t infinitas illeꝫ rōnū. | 2ª via. Causalitas. | Impugna°. | B | Cōtact⁹ v. | Deū eē vbiq3 ꝯtingit intelligi 2r. | A. l. nālem. | C | 3ª via. Impugnabilitas. | A. l. includit. D | Impugna°. Varietas presentialitas nō infert mutationem. | Cassis.

Dubium. | 4ª via. Coexistētia. | F

Addūtur ħ alia verba sed non necessaria. A. l. Ista via esset bona si iste respectus pńtialitaṫ creature ad deū eēt intrinsec⁹ aduenieñs ⁊ necio: s3 nō est nouū, oēm respectū pńtialitatis ad deū eē itrinsec⁹ aduenientē. aīa enim q̄ recipit grā3 patiṫ. Ista passio que est ad deū ē respectus extrinsec⁹ aduenieñs: q2 manēte deo ⁊ aīa nō est iste respect⁹ de necitate. ergo nō ois respect⁹ creature ad deū ē itrinsec⁹ aduenieñs. Eodē mō forte diceret de ista pńtialitate. q̄ ergo est via sufficiēs? Dico ꝙ ꝑ imobilitatē loci. Suppono eni3 ꝙ nullū corp⁹ posset de⁹ creare: qḋ nō posset moueṫ. ħ eni3 vī cūdere ꝙ oē corp⁹ ⁊ oīs spiritus a deo creabilis sit mobilis a deo. sed ipse est q̄ oē corpus mouet nisi habēdo respectū pńtialitatis ad p^m mouēs. ergo necio oē corp⁹ h3 respectū pńtialitatis ad p^m mouēs: ⁊ si ħ probasset 4ª via habuisset intentū. Ex. pbo 4r. pmo sic. si de⁹ crearet stellā ⁊c̄. Deū esse in tpe qd. Cōclo 4r vt. q. pcunc.

G

Utrum deus sit in oī tpe.

Qr nō. q2 deus est eternus sine tpe ꝑ3 Aug. 5. de tri. ⁊ alibi. ¶ Cōtra. deus est pńs oī tēpore. ¶ Prio videndū est qd sit esse in tpe. ¶ Et ad hoc introduciṫ. 4. ꝯnes. ¶ Prima est ꝙ nō est respect⁹ rōnis: q2 deus realr̄ est in tpe. ¶ 2ª ꝙ nō dicit ꝑuationē: q2 tunc nihil esset in tpe. vel ipsa entia in potētia essent eodē mō in tpe. ¶ 3ª ꝙ nō dicit absolutū: sicut prius. ¶ 4ª ꝯclusio est. ꝙ non est iste respectus: sicut prius in deo. ¶ Ideo dico. ꝙ nō est in omni tēpore per presentialitatem cuiuslibet rei temporalis ad ipsum. Et sic patet.

Affirmatiua posset dari pro mi sed ex dictis. q. pcedētis declara.

¶ Distinctio. XXXVIII. ⁊ XXXIX. Qō. I. H

¶ Nunc ergo ad propositum reuertentes cepto insistamus ⁊c̄.

¶ Propterea solet queri vtrum scientia dei possit augeri vel minui ⁊c̄.

Circa distinctionē 38am ⁊ 39am q̄ro.

vtrū deus habeat certā notitiā de futuris ꝯtingētib⁹. Qr nō: q2 de3 ꝑnūtiauit per Isaia3 mortē Ezechie: que non euenit. Isa. 38. ⁊ tamē loquebaṫ ex parte dei. ¶ Cōtra. Daniel. 3°. De⁹ eterne qui absconditor̄ es cognitor: q nosti oia añq̄3 fiant. ¶ Vic sciēdū est ꝙ Aug. lib. de ci. dei 5. ca. 9.

I opiniones recitat ꝯrias. ¶ Una fuit dicētiū ꝙ oīa eueniunt de neceſſitate ad ſaluandū pſcientiā dei in ſua infallibilitate. Alij dixerūt ꝙ deus nullā hꝫ notitiā de futuris cōtingētib⁹: ad ſaluandū rerū cōtingētiā. ¶ Iſtis tñ erroribus excluſis ipſe determiat ꝙ ſtāt ſil. ſ. ꝙ de⁹ oīa cōtingētia certitudinalr̄ notit: ⁊ tñ hoc nō euenire de neceſſitate. ¶ Ad declarationē aūt hui⁹ q̄tuor ſūt p ordinē ingrenda ⁊ declarāda. Primū ſi in reb⁹ eſt cōtingētia. 2ᵐ vñ ꝓcedit hec ꝯtingentia. 3ᵐ vtꝝ deus cognoſcat hec ꝯtingentia. 4ᵐ qualr̄ a deo cognoſcant̄.

A. I. ꝓuenit.

Primus arti. Op. alioꝝ. U. de ang. vbi ſupra. An in reb⁹ ſit cōtingentia. Impugn⁹ 4ᵉ

Quantū

ad p̄ᵐ fuerūt aliq̄ antiq̄ q̄ dixerūt, ꝙ nulla ꝯtingētia eſt in rebus: ſꝫ oīa eueniūt de neceſſitate: qꝛ oē qđ eſt pñs fuit futuꝝ: ⁊ iō qđ eſt futurū erit pñs: ſic oē p̄teritū fuit pñs: ⁊ oē pñs erit preteritū. ¶ Sꝫ cōtra iſtos arguit̄ 4ᵉ. Prio ſic: qꝛ tollūt oēꝫ prudētiā: qꝛ prudēns eſt ꝯſiliari: ⁊ tñ de neceſſarijs nullus cōſiliat̄ niſi fruſtra: qꝛ nec ꝓuidere nec remediare pōt circa illa. ¶ 2° qꝛ tollūt oēm iuſtitiā: cui⁹ eſt remunerare merētes: ⁊ punire malos. qꝛ de illis q̄ neĉio fiūt nullus meret̄ nec demeret̄. ¶ 3° qꝛ deſtruit ſciā demōſtratiua ⁊ certa. Per ſe. n. notū eſt, ꝙ illō qđ pōt ab alio ſeparari nō ineſt ei neĉio: qꝛ neĉiū eſt qđ nō pōt aliter ſe hēre: ⁊ p ſe notū eſt ab aliquo ſubō albedinē ſeparari: vl' calorē ab aq̄ cū ſit intuitiue cognitū. ¶ Ex qb⁹ ſequit̄ neĉio iſta ꝯ, ꝙ aqua nō eſt neĉio calida. ¶ 4° qꝛ tollūt certā experiētiā: certitudinalr̄. n. experimur ꝙ poſſumuꝫ facere aliqđ qđ nō facim⁹: ⁊ aliq̄ dimittere q̄ facimus: cū mēbra ſubijciant̄ diſpotice. i. ſeruiliter iꝑio volūtatis: ⁊ ipſa poſſit velle aliq̄ que nō vult: ⁊ nō velle aliq̄ que vult. Alioqn qs fruſtra rogaret̄ moueret̄ vel ei cōminaret̄. ¶ Iō dico, ꝙ neĉio ꝯtingētia eſt ponenda in reb⁹: qꝛ multa ſūt poſſibilia aliter ſe hēre. ¶ Sed ꝯ iſtā veritatē inſtat̄ 4ᵉ. Prio: qꝛ in pñtib⁹ nō pōt eſſe ꝯtingētia: qꝛ in eis eſt neceſſitas. Oē. n. qđ eſt: qñ eſt neĉe ē eē. ¶ 2° qꝛ in p̄teritis nō vī poſſe poni ꝯtingētia: qꝛ ipoſſe eſt ea aliter ſe hēre. ¶ 3° qꝛ in futuris nō pōt eē ꝯtingētia: nō enīꝫ exiſtūt. Cōtingētia aūt eſt ꝯditio exiſtentis. ¶ 4° qꝛ pñs cōponit̄ ex p̄terito ⁊ futuro: qꝛ pñs eſt cuius ps p̄terit. ps quoqꝫ futura eſt: ſed neutrū iſtoꝝ pōt eſſe ꝯtingēs. g̊ nec pñs. ¶ Ad p̄ᵐ dico, ꝙ illud qđ eſt qñ eſt neceſſe eſt eē. Hoc veꝝ eſt in ſenſu cōpoſitionis: ſed in ſenſu diuiſionis: qđ eſt qñ eſt: ꝯtingēs eſt eē: qꝛ nunq̄ ꝯtingit niſi dum eſt: ſicut ſortes ſedens neceſſario ſedet in ſenſu cōpōnis: ⁊ ꝯtingēter in ſenſu diuiſiōis. Exᵐ. qđ eſt albū: qñ eſt albū, neĉio eſt albū. veꝝ eſt in ſenſu cōpoſitionis: qꝛ hoc totū qđ dico: albū. nō pōt eſſe niſi albū. Sed in ſenſu diuiſionis pōt eē: qꝛ illud qđ eſt albuꝫ pōt eē q̄uis nō ſit albū. ¶ Ad 2ᵐ. ſicut ſe hꝫ pñs ad eē ſic p̄teritū ad fuiſſe: ⁊ iō ſicut pñs eſt ꝯtingēs: ita p̄teritū fuit cōtingens: ſꝫ mō nō ſit cōtingens: qꝛ nō exiſtit. ¶ Ad 3ᵐ dico, ꝙ futurū nō eſt ꝯtingēs: ſicut nec preteritū: ſed erit ꝯtingens. ſicut p̄teritū ꝯtingēs fuit. ¶ Ad 4ᵐ. in tēpore pñti nulla eſt ꝯtingētia actu: niſi ſicut eſt in p̄terito ⁊ futuro: qꝛ nulla ps tēporis exiſtit: ſed tñ ipꝫ inſtās eſt ſic ꝯtingēs. ¶ Sed hic ſunt alique difficultates. Prima q̄re illud qđ eſt dum eſt: neceſſe eſt eſſe in ſenſu cōpōnis: ⁊ non in ſenſu diuiſionis. ¶ Dico ꝙ alr̄ cōparat̄ accñs ad ſubm cui accidit ⁊ aliter ad totū cōpoſitū ex ſubō ⁊ ipſo accidēte: ſicut aliter cōparat̄ forma ad mām cui accidit: ⁊ alr̄ ad totū cōpoſitū cui ineſt per ſe p̄mo mō. Et iō qꝛ in ſenſu cōpōnis accipit̄ in ſubō eē cū exiſtētia ſimul: iō neĉio dī de exñtia ⁊ q̄ſi in p̄ mō. In ſenſu aūt diuiſionis nō itelligit̄ in ſubō niſi eſſentia cui accidit exñtia. ¶ 2ᵉ dif. ſi p̄teritū ⁊ futurū pñt eſſe ꝯtingētia. ¶ Dico ꝙ exiſtētia eſt adeq̄ta ꝯtingentie ⁊ neceſſitatis: ita qđ oē qđ eſt: vel eſt ꝯtingens vel neĉiuꝫ. Unde illa que nō exiſtūt, neutrū iſtoꝝ hñt. nec ꝯtingētiā. ſ. nec neceſſitatē. Sūt. n. imediata circa exñtiā: ſicut finitū ⁊ īfinitū circa q̄titatē. Pro quāto g̊ p̄teritū fuit exñs ⁊ qñ fuit: fuit ꝯtingēs. p tāto dī ꝯtingēs: p q̄to āt nūc nō eſt. cōtingēs nō eſt. ¶ Silr̄ dico de futuro. pro q̄to. n. erit ⁊ qñ erit ꝯtingēs, dicet̄ ꝯtingēs: p nūc āt nō dī. ¶ 3ᵉ diffi. de iſtātaneis ⁊ rapiim trāſeūtib⁹: q̄uo in eis pōt eē ꝯtigētia: cū in eis ſit ſil fieri ⁊ factū eē. nō vī g̊ in ptāte faciētis: duꝫ eſt inſtās: ꝙ rapiꝫ trāſeat. Et ſic nō eſt ꝯtingēs: nec ēt res ex qua facta eſt ei⁹ factio nō ē in ptāte faciētis: nec p ꝯñs ꝯtingēs. ¶ Dico ꝙ factū eē eſt duplex. vel ꝙ trāſit in p̄teritū: ⁊ vt ſic nō dī eē ꝯtingēs: qꝛ iā nō eſt ī ptāte faciētis. Aliud factū eē eſt: qđ lꝫ veniat manet p tps: ⁊ iō qñ eſt hñ pōt itelligi cōtingēs. Et eodē mō illud qđ eſt ſolū p iſtās: qꝛ p eodē nūc p q̄ fit: pōt nō fieri: ⁊ p ꝯñs nō eē: ſic pro q̄cūqꝫ tpe moueo ꝯtingēter poſſuꝫ nō moueē. ¶ Ad cui⁹ itellm̄ ē ſciēduꝫ. ꝙ in iſtāti tpis ſūt duo ſigna nāe: in q̄ꝝ p̄ itellr̄ agēs indeterminatū ad alterā ꝑtē ꝯdictiōis: potēs tñ in q̄libet. In 2° āt itellr̄ determiatū. Lꝫ g̊ ipꝫ agēs vt itelligit̄ in 2° ſigno nāe, nō poſſit nō agere: qꝛ tūc ageret ⁊ nō ageret: vt tñ in p̄ ſigno hñ intellr̄ poſſe nō agere: qꝛ p illo ſigno īdetermiatū itellr̄: ⁊ p ꝯñs adhuc nō ē agēs. ¶ 4ᵃ dif. q̄re ponunt̄ aliq̄ futura ꝯtingētia: ⁊ aliq̄ neĉia. Oīa enim futura ſm̄ theologos ſubſunt volūtati diue: q̄ eſt p̄nᵐ mere ꝯtingēs: ⁊ ſic ꝯtingēs eſt ſolē oriri cras. ¶ Dico ꝙ ſicͭ q̄daꝫ ſunt ipoſſia ſimplr̄: qꝛ a nullo pñt fieri: vt ꝙ creatura ſimplr̄ ſit īfinita. Alia ſꝫ qđ: qꝛ nō pñt fieri a po᷑ limitata: vt ꝙ accidētia ſeparent̄ ⁊ ſubſiſtāt. Ita aliq̄ dicunt̄ neĉia ſimplr̄: qꝛ eoꝝ oppᵐ icludit ꝯdictionē: ſic deū eē. Alia aūt ſunt neĉia ſm̄ qđ: qꝛ lꝫ re⁹ alicui⁹ agētis oppoᵐ poſſit fieri: tñ nō re⁹ alicui⁹ alteri⁹: ⁊ iō reſpectu ei⁹ ſunt ꝯtingētia: ⁊ ſic dico in ꝓpoſito de ꝯtingēti. Nullū. n. futurū ſimplr̄ eſt neĉiuꝫ: imo oē eſt ſimplr̄ ꝯtingēs. Sed tñ re⁹ alicui⁹ agētis pōt aliqđ dici neĉiuꝫ: ſic ſolē oriri cras. ¶ Hec ſunt dicta theologice. Phi. n. aliter dixerūt: qꝛ poſuerūt itelligētias nāliter mouere ⁊ neĉio: ⁊ iō neceſſari⁹ erat mot⁹ celeſtis: ⁊ p ꝯñs ſolē oriri cras. ¶ Sed ꝯ eos hī demōſtratio: qꝛ qñ aliqđ pro aliquo inſtāti pōt eē ſub oppoſito, a, nō repugnat ſibi eſſe pro toto tpe eterno ſub illo: qꝛ exquo illud ⁊ oppᵐ ſunt ſimul in eodē inſtāti: ſeqt̄ ꝙ nō ſunt icōpoſſia ex ſuis rōnibus formalib⁹: ſed pro aliquo inſtāti videt̄ celum nō moueri: ⁊ itelligētiā nō mouere. ergo nō moueri celum ⁊ nō mouere intelligētiam ſunt cōpoſſibilia.

A. I. ꝓuenit.

K

6. ethi. ⁊ alibi

5. metaphy.

Ob. ꝯtrie. Obijcit 4ᵉ. 2. Perihor. ad finem.

L

Preſentia.

Oē qđ eſt qñ eſt ⁊c. Exponit̄ nōn ter: ſed quere Scoti aliu⁹ Exemplum.

Qualr̄ in preterito ⁊ futuro ſit ꝯtingentia de quo iſta magis.

M

Contingentia prius duplex. P. q̄druplex.

Reſolō ſingularisſima.

Contingentia ⁊ neceſſitas cōſequunt exiſtentiam.

N

Factū eē 2ᵉ.

. ſ. inſtātanee vel nouiter. In eodē iſtāti tpis eē plures nature.

O

Neĉiū ⁊ ipoſſe duplex.

P

Ari. 9. ⁊ 12. meta. ⁊ in de cel. ⁊ mundo ⁊ alibi ſepe ad h. Cōtra p hoc.

Secūda

pars iſtius q̄ōnis eſt videre vñ prouenit ꝯtingētia in reb⁹. ¶ Hic aūt introducunt̄ 4ᵒʳ ꝯnes. Pria ꝙ p̄ᵃ radix ꝯtingētie in creaturis eſt a volūtate diua: qꝛ cū ipſa ſit oīno p̄ᵃ cā ⁊ pfectiſſima, ipa neĉio cauſante: nulla alia poſſet ꝯtingēter cāre. Qđ ꝓbat̄: qꝛ volūtas diuina pōt cāre oēm effectū cuiuſcūqꝫ cauſe ſcđe: ⁊ iō cū agēs neĉiuꝫ agat inq̄tū p̄t: oīa neĉio cāret: ⁊ ſic oīa eēnt de neceſſitate: ſꝫ nulla cā pōt ꝯtingēter illuꝫ effectū cāre: q eſt de neceſſitate. g̊ nulla cā poſſet cōtingēter cāre aliqđ. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt, ꝙ ꝯtingētia eſt in effectib⁹ ſecūdario a volūtate creata. Nā oīa creanda ſunt deo equalr̄ ꝯtingētia: ⁊ tñ talia diſtinguunt̄ in ꝯtingentia ⁊ neĉia: nō niſi in habitudine ad volūtatē creatam. ¶ Itē qñ aliqđ mouēs nō mouet niſi vt motuꝫ: ſi neĉio moueat̄: neĉio mouet: ſed nulla cā ſcđa agit niſi vt a p̄ma mota. g̊ ⁊c̃. ¶ 3ᵃ ꝯ, ꝙ ex cōcurſu duplicis voluntatis ꝓuenit duplex cōtingētia in rebus: qꝛ duplex p̄nᵐ ꝯtingēs: ex cōcurſu aūt cuiuſdā alterius nō: qꝛ oīa alia neĉio ⁊ nāliter agit: volūtas aūt ſolū cōtingenter. ¶ 4ᵃ ꝯ, ꝙ ex cōcurſu alterius ſolius volūtatis cū alijs cauſis nālib⁹ ꝓuenit ꝯtingētia in rebus: qꝛ qñcūqꝫ ad aliquem

Scđs arti. Unde ꝯtingētia rerum. Cōclō 4ᵉ.

Q

Cōtigētiā rerū ex ꝯcurſu volūtatꝭ diue cuꝫ creata: lꝫ altera ſufficiens ⁊ radix p̄ncipalis ſit: q̄ꝫ ſicut nāla coagāt nālr̄. relīq̄ do ſecūdaria. ꝓducere Ob. hyᵒᵉ. Ponit̄ h argumētū cōtra ān ſcđam cōcluſionē.

A. I. cuiuſlibet.

A

aliquē effectū cócurrit aliqua cā ɔtingēs:quocūq3 alio
cócurrēte quātácūq3 neccio ille effectus eſt cótingens.
Cauſa eſt:qꝛ effect⁹ ſemꝑ ſequit̃ ꝑtē debiliorē.ɔtingēs
autē ꝑn᷑ eſt huiꝰ.¶ ꝑ̄.Neceſſaria nunq3 depēdet a con

Obijcitur 4ᵒ

tingēte.ğ ⁊c̄.¶ Sed ɔ̄ has ɔ̄nes inſtat̃ 4ᵒʳ.Pꝛimo.qꝛ ꝑhi
poſuerūt ɔtingentiā in rebus:⁊ tñ poſuerunt deū agere
neccio.¶ 2ᵒ.qꝛ nō vi᷑ aliq̃ maioꝛ ɔtingētia in voluntate
nr̃a:q̃3 in actione cuiuſcūq3 alteriꝰ agentis:qꝛ ſicut ſol cō
currēte volūtate diuina ad cauſandū radiū:neccio cau/
ſat radiū:ſic volūtas nr̃a reſp᷑ actus ſui ɔcurrēte volūta/
te diuina neccio cāt.Si aūt nō ɔcurrat:nō pōt cauſare.
¶ 3ᵒ.qꝛ nō videt̃ ꝙ reſpectu cuiuſcūq3 ɔtingētis volū
tas diuina ɔcurrat.Nā volūtas nr̃a eſt ɔtingēs nō ſolū
reſpectu ɔ̄trarioꝝ.ſ.velle ⁊ nolle:ſed reſpectu ɔ̄dictorioꝝ
ſc3.velle ⁊ nō velle.ſ.in ſuſpēſione actus:ſ3 in tali ſuſpē

B

ſione volūtas diuina nihil pōt agere:qꝛ actus negatiuꝰ
⁊ ꝑuatiuus eſt.ğ volūtas diuina coagit ſolū reſpectu po
ſitiuoꝝ.¶ ꝑ̄.Bruta vident̃ etiā nō neccio agere qꝛ vi
ꝙ poſſunt manuduci ad diuertendū ſe ab actibus ſuis.
¶ 4ᵒ.qꝛ tūc oēs effectus eſſent ɔtingētes,cum ad oēs
ɔcurrat volūtas diua.Uel ſic.agēs nō pōt agere neccio:
qn effectus ſit neceſſariꝰ:cū impoſſe ſit actionē ſine ter/

Vide Sco.2.
di.1.q.1.⁊vbi
ſūt nōm.⁊.1.
di.2.q.3.

mino eſſe.¶ Ad ꝑmū dico ꝙ ꝑhi in hoc nō dixerūt cō
ſequēter ad dicta ſua.Ex quo eni poſuerūt deū agere de
neceſſitate:alie aūt cāe ſolū agunt vt mote a deo:⁊ 3 oē
mouēs motū,eadem neceſſitate q̄ mouet̃,eadē mouet:
quare oēs cāe ſcd̄e de neceſſitate cauſant.Si ğ oēs ne/
ceſſario cāt:oēs effectꝰ de neceſſitate cauſant̃:⁊ ſic oīa

*Pℏi ſibiipſis
īplicīte ɔ̄dixe
runt i plꝛibus.

euenuīt mere de neceſſitate.Suppoſito ğ ꝙ aliq̃ cauſa
ſcd̄a ɔtingēter agat:ſequit̃ neccio ꝙ etiā ꝑma.Sed foꝛ/
te ꝑhi:nō poſuerūt deū ɔcurrere in cauſatiōe oīu3 effe/

C

ctuū.¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ aſſiſtēte voluntate diua in rōne

Alr̃ ɔtigētia
in actibꝰ libe
ſtiē ⁊ aliter i
nālr̃ talibꝰ:ſ3
eadē ɔtingen
tia ſit ex parte
volūtatis diui
ne vtrobiq3
aſſiſtentis.
Vide ꝺ ſuſpē
ſione actꝰ vo
luntatis.

cāe vl̃is:ſol nō pōt nō ꝑducē radiū:imo neccio ꝑducit:
ſed aſſiſtēte volūtate diua volūtati nr̃e i rōne cāe vlis:
ſic volūtas nr̃a pōt ſuſpēdere actū qð nō ɔtigit in ſole:
⁊ in cauſis nālibus nō videt̃ reqri aliq̃ alia cā nec mo/
tio:niſi iſta aſſiſtētia.Et iō non videt̃ ɔuincere ꝑma rō
facta de radice ɔtigētie:niſi ſuppoſita fide.Et ſic appa
ret quō aliq̃ ɔtingētia eſt in actu volūtatis nr̃e:que non
eſt in alijs effectibꝰ nālibꝰ.¶ Ad 3ᵐ difficile eſt valde
videre quō volūtas nr̃a in ſuſpēſione actꝰ dependeat
a volūtate diuina.Si eni fiat ꝑ actū volēdi poſitiuum
vel volēdi:tūc ſatis ꝑ3 quō voluntas diuina concurrat.

Quere Sco.

¶ Sed tūc remanet difficultas:de ꝑceſſu in īfinitū in
actibus:ſed de hoc alſ.¶ Ad illud qð addit̃ de brutis
dico ꝙ talia ſunt ꝑ manuductiones ⁊ triſtitias q̄ mo/
uent neccio ipſa bruta:que.ſ.triſtitie vel delectationes i/
ducunt̃ in eis ab extrinſeco.¶ Ad 4ᵐ cōcedo ɔ̄nes:ꝙ

Oīa ſūt ad
contingentia
ſimpliciter.
Dubium.

oēs effectus ⁊ oīa que ſunt ex deū ſunt ɔtingētia:ſ3 tn̄
qd aliq̃ ꝑnt dici necc̄a:qꝛ ab aliquo ꝑnᵒ nāli ⁊ neccio ꝑ/
ducunt̃:ſicut a ſole radius.¶ S3 orit̃ difficultas.ſi cō/

D

tingētia volūtatis create reducat̃ in ɔtigētiā volūtatis

Contingentia
volūtatis crea
te duplex.

diuine.¶ Di ꝙ volūtas creata h3 duplicē cōtingētia3.
Unā ad ɔ̄tria vtpote ad nolle ⁊ velle:qui ſunt actꝰ ɔ̄tr̃:
⁊ in iſtis ɔtingentia reducit̃ manifeſte in ɔtingētiā diui
ne volūtatis:qꝛ nō pōt aliquē iſtoꝝ actuu3 elicere:niſi
cōcurrēte volūtate diua vt eſt cā vl̃is.Aliā h3 ad ɔ̄di/
ctoꝛia:que eſt ad actū eliciendū vel ſuſpēdēdū:⁊ hoc in
ꝑ̊ mō ꝑ3:ſicut ſupra. Sed in ſuſpenſione actus cū nihil
dicat poſitiuū:iſta ſuſpenſio eſt difficilis:niſi dicatur ꝙ
actu poſitiuo quo vult nō velle:ſuſpēdit ip3 velle. Et ſi
de illo actu ſuſpēdēte querat̃.dicet̃ eodē mō ſicē de ꝑ.⁊
erit ꝑceſſus in īfinitū:ſicut in reflexionibus itellꝰ:⁊ tūc
volūtas erit ɔtingēs ſimplr̃ ad ɔ̄dictoꝛia:ſicut fuit pre/
miſſum:cū in ſuſpēdente eliciat actum poſitiuū:⁊ itꝫ ꝑ
ſiſtente obto nō poterit non elicere aliquem actū.

E

Tertium

ꝑncipale declarandū.Utrū deꝰ cogno
ſcat ipſa cōtingentia.Hic aliq volunt

Tertius arti.
Opio alioꝝ.

dicere ꝙ nō:qꝛ tūc vileſceret eius itellꝰ cū itellꝰ perfi/

Impugnatio
multiplex.

ciat̃ ab obiecto.¶ Sed iſtud nō pōt ſtare.Pꝛimo.qꝛ
deus h3 prudentiā ⁊ artē:talia autē ſunt reſpectu cōtin/
gentiū.¶ 2ᵒ.qꝛ nō videt̃ plus de neceſſarijs q̃3 de cō/
tingentibꝰ:qꝛ eque volūtas cōtinet virtualr̃ ɔtingentia:
ſicut entia necc̄a.ğ ⁊c̄.¶ Aliter arguit̃ 4ᵒʳ.Pꝛimo.quia
eadē rōne nō intelligeret eſſentiā ſuā:cū ab ipſa intellectꝰ
ipſe nihil recipiat:nec ab ea imutet̃.¶ 2ᵒ.Quia poᵃ co
gnitiua q̃to nobilioꝛ tāto cōtoꝛ ⁊ vilioꝛ:ſ3 itellꝰ diuinꝰ
eſt poᵃ nobiliſſima.¶ 3ᵒ.qꝛ ſi obiecta ſenſibilia viliſi/
carēt potētiā:multū ignobilitaret̃ itellꝰ in prudentia ⁊
arte ⁊ ſcia ꝑſpectiua.¶ 4ᵒ.Quia diua voluntas ɔtinet
ſupeminēter oīa ɔtingētia ⁊ virtualr̃ ſicut eſſentia ɔtinet

F

necc̄ia:ſed tale reꝑntās eſt ſufficiēs ad ꝑfecte cognoſcē/

Opio ꝓpꝛia.
ꝑ3 in Danielē
vbi ſupra ⁊ alī
bi ſepe.

dū.¶ Ideo dico ꝙ deꝰ intelligit oīa tā ꝑnta q̃3 futura:
qð ꝑ3 ex ſcriptura diuina.Patet ēt ex cōceſſis a ꝑhis:q
cōcedūt ꝙ deꝰ h3 ꝓudētiā de iſtis iferioꝛibꝰ cōtingen
tibꝰ.ğ itelligit illa.Pꝛobat̃ etiā rōne:qcūq3 eni intellꝰ
cognoſcit aliquā cām vt cā eſt:cognoſcit effectū:ſ3 deꝰ
cognoſcit ſeipm vt cām contingentē.ğ neccio cognoſcit
cōtingēs.Minoꝛ patuit ſupra.Nec valet coꝝ motiuū:
qꝛ ille cōditiones obti ſolū attribuunt̃ obto reſpectu i/

Obijcitur 4ᵒʳ.

tellectus creati:vt ſuperius patuit.¶ Sed ɔ̄ inſtat̃ 4ᵒʳ.
Pꝛimo ſic.Ois potēt.a nālis ⁊ neccio agēs neccio opat̃:
ſed intellꝰ diuinus eſt poᵃ nālis ⁊ neccio agens.ğ neccio
opat̃ circa obiectū ſuū:⁊ ꝑ ɔ̄ñs neccio intelliget cōtingē
tia.¶ 2ᵒ.qꝛ deus nihil cognoſcit niſi intuitiue ſed cōtin
gēs nō pōt cognoſci intuitiue:qꝛ ab eterno nō fuit.ğ ⁊c̄.
¶ 3ᵒ.qꝛ quicquid deus cognoſcit,euidenter cognoſcit:
ſed contingētia nō ꝑnt eſſe euidētia:qꝛ ſunt idifferētia

G

ad oppoſitū.¶ 4ᵒ.qꝛ videret̃ ꝙ poſſet eſſe mutatio in
ſcia diua:qꝛ multa erūt q̄ ipe pōt ipedire.Similr̃ poſ/
ſet eſſe augmētatio:qꝛ poſito ꝙ ꝑducat in eſſe que nō
ꝑducet:tūc cognoſceret aliqua que nō cognoſcet:⁊ ſic
augmentatio in ſcia diuina. ¶ Ad ꝑmū dico ꝙ ois po
tentia nālis quātū eſt ex ſe,ſemper agit:⁊ fert̃ neccio in
obiectū ſuū:pōt tñ ɔtingēter ferri in obm aliqð:ſi ɔcur
rat vel preſupponat aliquā potētiā cōtingenter operā/
tem:⁊ cōtingenter cū ea cōcurrentē3:ſicut ignis cauſat
nāliter:tñ approximationē reqrit que pōt eſſe ɔtingēs.
Et ideo ſua actio ſimplr̃ erit cōtingēs.Sic dico in ꝓpo

Quō ⁊ q̄re i/
tellectus diuꝰ
ɔtingētia ɔtin
genter ſimplr̃
intelligit.
Ecce qð q̄rīs

ſito ꝙ voluntas precedit intellm̄ quo ad cōtingētia:ſic̄
poſtea dicet̃:⁊ operat̃ ɔtingēter.ğ ⁊c̄.¶ Ad 2ᵐ dicunt
aliq:ꝙ deus intuitiue cognoſcit ɔtingentia:qꝛ ea cogno/
ſcit in reꝑntatiuo:qð meliꝰ reꝑntat q̃3 res ſunt in ſe.Et h
ſufficit.¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ nō obſtante ꝙ ɔtingens pote/
rit aliter ſe hre:adhuc euidenter pōt cognoſci ſicut eui/
denter cognoſco te ſedere cū ſedes:nō obſtāte ꝙ aliter

H

poſſet eſſe,dato ꝙ poſſis nō ſedere.Eodē mō dico in ꝓ

Sciaꝫ augeri
⁊ minui ɔtigit
dupliciter.

poſito.¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſciam augeri vel minui pōt i/
telligi duplr̃.vel in ſe formalr̃:⁊ ſic dico ꝙ ſcia dei non
auget̃ nec minuit̃.Uel quo ad obiecta in eſſe cognito:

Conſidera eſ
ſe.vide Sco.
1.d.2.q.2.
Vide ſingula
laciſſime q̃lr̃
ſcia dei poſſit
augeri vel mi
nui:ſed oīa ea
ſic examinab.
Quartꝰ arti.

⁊ ſic nō eſt incōueniens:qꝛ ex hoc non ſequit̃ mutatio
in aliquo ꝙ ſit formalr̃ in deo.Sola eni mutatione fa/
cta in obiectis in eſſe cognito coꝝ ꝑnt aliqua eſſe ſcita
⁊ nō ſcita:que tñ ꝑus oppoſito modo dicebant̃ : ſicē ꝑꝑ
ſolā mutationē in re creata factā,dr̃ deus creator:q̄ ꝑus
nō dicebat̃.Sic dico in ꝓpoſito.Obiecta eni f3 ꝙ vo/
lūtas acceptat accipiūt eē cognitū qð ꝑus nō habebāt.

Quartū

ꝑncipalr̃ inquirendū eſt. Quō deus futu
ra cōtingentia cognoſcat.Et quantu3 ad

Cōcluſio 4ᵉ.
Quadruplicē
eē op.alioꝝ
cōcludens.

hoc ꝓpter diuerſos modos dicendi.dico quatuoꝛ con/
cluſiones.Pꝛima eſt iſta.ꝙ deus non cognoſcit futura
contingentia per ſuā eſſentiā:ſicut aliqui dixerūt:moti

I

Futura ɔtīgē-tia ab itellu diuino non per ipſaȝ diuinā eſſentiā ſolū-ter: nec p ide-as: nec per eo-rū ppriā pre-ſentiā: nec per indiſtantiā: ſȝ p determina-tionē diue vo-luntatis cer-talr cognoſci. Op. aliorum.

ex hoc ꝙ ipſa eſt pmū obȝ itelľs diuini. Probo ſic. Nā diuina eſſentia cuiuſcūqȝ eſt pn^m vel repn̄tatiuū: neccīo ⁊ vniformiter repreſentat: ⁊ diuinus itelľs neccīo itelligit quātū eſt ex ſe gcgd itelligit: ⁊ ideo ſi diuina eſſentia futur ɔtīgēs repn̄taret/ipſuȝ vniformiter ⁊ neccīo repreſentaret: ⁊ diuus itelľs neccīo itelligeret. Et ſic ſequeret vel ꝙ eſſet neccīum: ſicut eſſet neccīo notū: vel ꝙ diuin⁹ itelľs deciperet: quoꝝ vtrūqȝ eſt ipoſſe. Euenirent enī oīa de neceſſitate. ❡ 2° ꝯ. Ꝙ nō itelligit p ideas: ſicut aliq dixerūt ꝙ diuin⁹ itelľs itelligit per ideas que ſunt in mente diuina. Qđ pbāt ſic. qa oīs artifex cognoſcit artificiū per exēplar eiꝰ qđ hȝ apud ſe: ſed idee ſȝ Aug. ſunt exēplaria reꝝ. g̊ ⁊c̄. ❡ Sed iſtud non pōt ſtare: qa idee ſunt ex nā ſua icōmutabilia ⁊ icōmutabilr repreſentātia: ſicut eſſentia. Et ideo ſi repn̄tant iſtud futurū ſemp ipm neccīo repn̄tabunt: ⁊ per ɔn̄s neccīo erit: vel ſi nō: falſo repn̄tabūt. ❡ 3° ꝯ. Ꝙ nō per pſentiā ppriā: aliqui enī imaginant ꝙ oīa ſunt deo pſentia tā futura q̄ȝ preterita: ⁊ ideo ſicut cognoſcit pſentia: ſic cognoſcit preterita ⁊ futura. ❡ Sed iſtō ſtare nō pōt: qa qđ in ſe nō eſt: imo eſt oīno nō ens: alteri pn̄s eſſe nō pōt: cū pſens eſſe preſupponat eſſe: futurū aūt nō eſt. g̊ ⁊c̄. ❡ P̄. dato ꝙ in ſe ſint pn̄tia: ſicut illa que nūc ſūt: adhuc deus illa per ſeipſa nō cognoſceret: cū de⁹ apud ſe oīa cognoſcat nihil a rebus mēdicādo. ❡ 4° ꝯ. Ꝙ nō cognoſcit ea p indiſtantiā ſicut dicūt aliq ꝙ de⁹ p idiſtantiā ea cognoſcit. Qđ pbāt: lȝ enī ea que nō ſunt pſentia deo eſſe nō poſſint poſitiue: tn̄ nullatenus diſtant a deo: cū ipſe ſit indiſtās omni dimēſioni tpis: ſicut ⁊ loci. ❡ Sed illud nō pōt ſtare. Ratio enī negatiua nō videt ēē ſufficiēs repreſentatiuū alicuius poſitiui: ſȝ hn̄ eꝯ. Et pterea talem idiſtantiā reſpectu oīum hȝ: ⁊ iō neccīo talia cognoſceret: ⁊ p ɔn̄s talia neccīo eſſent. ❡ P̄. Talē idiſtantiaȝ hȝ reſpectu oīuȝ futuroꝝ ⁊ nō futuroꝝ: poſſibiliū ⁊ nō poſſibiliū: qa nullū ab eo poſitiue diſtat: ⁊ tn̄ dicim⁹ ꝙ aliter nouit futura q̄ȝ nō futura. g̊ ⁊c̄. ❡ Confirmat. qa oīs rō negatiua reducit ad affirmatiuā: nec etiā aliqua negatiua pōt eſſe ſimplr pma. ❡ Dico g̊ ɔnē affirmatiuā. ſ. ꝙ de⁹ cognoſcit oīa futura ɔtingētia ⁊ etiā pſentia per voluntatē ſuā: ſiue per determinationē ppriē voluntatis: qa per ppriā cauſam cognoſcit effectus: ſed voluntas diuina eſt ppria cā ɔtingentis. g̊ ⁊c̄. ❡ Scdo. qa variabile nō pōt cognoſci niſi per variabile: vel formalr vel virtualr: ſola volūtas in deo eſt variabilis ſaltē virtualiter. g̊ ⁊c̄. ❡ Sed ɔtra iſta inſtat 4^r. Pmo. qa diuina volūtas ita videt ex ſe inuariabilis: ſicut eſſentia ⁊ intelľs. g̊ videt ꝙ gcgd repn̄tat vniformiter ⁊ neccīo repreſentabit: ſicut eſſentia. ❡ 2°. qa eodē mō velle diuinū eſt pfectio abſoluta ⁊ icōmutabilis ⁊ neccīa: ſicut eſſentia. g̊ ⁊c̄. ❡ 3°. qa nō videt ꝙ poſſit fugere ad determinationē actiuā: qa iſta determinatio nō eſt i deo formaliter: qa nihil eſt formalr in deo qđ ſit ɔtingēs. Iſta aūt determinatio eſt ɔtingens: ſed deus nihil cognoſcit niſi per illō qđ eſt in ſe formalr. ergo nō per determinationem. ❡ 4°. qa non poteſt etiaȝ dici de determinatione paſſiua: qa certuȝ eſt: ꝙ illa eſt in obiecto extra: ſed per nihil quod ſit formaliter extra deus aliquid cognoſcit. ergo ⁊c̄. ❡ Ad pmum dico/ꝙ accipiēdo voluntatē pro potētia volitiua: videtur mihi ꝙ argumētuȝ cōcludat: quia quantū eſt ex ſe neccīo repreſentat. ❡ Similr ad ſcōm accipiēdo actū volūtatis diuine ſm ꝙ eſt quedā pfectio abſoluta: opȝ g̊ fugere ad determinationē volūtatis. Quid ergo dicat determinatio. ❡ Dico ꝙ opȝ itelligere vnā determinationē actiuā in volūtate diuina: ⁊ vnā paſſiuā in creatura determinata. ❡ Sed qđ eſt illa determinatio actiua in volūtate dei: ❡ Dico ꝙ nō

K

L

M

N. l. diſtinctioni

Opio ppria. 5ª cōcluſio.

Variabile 2^r. Volūtas diuina q̄lr variabilis ſit.

Obijcitur 4^r

Determinatio duplex.

Videlȝ qđ ſit determinatio

eſt niſi pductio actiua qua voluntas ipſa obiecta pducit in eſſe volito. Eſt ergo reſpectus rōnis ɔn̄s voluntatem in volūtate: ſicut reſpectus rōnis eſt in intellu/ɔn̄s intellm. ❡ Sed quō ens rōnis pōt eē pn^m cognoſcēdi rem: ❡ Dico ꝙ nō eſt icōueniens ꝙ reſpectus rōnis nō cōfictus a rōne: ſed derelictus: ſit rō cognoſcēdi rē. Tūc g̊ itelľs intuitiue cognoſcēdo reſpectū illuȝ/cognoſcit ⁊ terminū: qa reſpectus cognoſci nō pōt niſi p vel terminū. ❡ Sed hic eſt diffi. qa videt ꝙ de⁹ neccīa cognoſcere poterit per ſuā eēntia: qa eminēter ea ɔtinet. cū g̊ eque eminēter ɔtineat ɔtingētia ſicut neccīa: videt ꝙ per eſſentiā eque cogſcit ɔtigētia ſicut neccīa. ❡ P̄. Eſſentia eſt rō cognoſcēdi oīa attributa: ⁊ per ɔn̄s voluntatē: ſed per volūtatē cognoſcit illa determinatio. g̊ per eſſentiā per quā cognoſcit volūtas: per illā regulā: gcgd eſt cā cauſe/eſt cā cauſati. ❡ Dico ꝙ opȝ cōcedē vltimate reſoluēdo/ꝙ oīa cognoſcant per eſſentiā diuinā tanq̄ȝ per pmū obm. ❡ Sed qa iſtud quātū ad oīa nō ſufficit: maxime in ɔtingētiū cognitione: ideo oportet aliqd aliud coaſſumere: ⁊ illud eſt voluntas vel determinatio volūtatis: ſm pdicta. ❡ Sunt ergo q̄tuor eſſentialr ordinata. Primū eſt diuina eſſentia. 2^m potentia volitiua. 3^m eſt actus volēdi. Et 4^m eſt obm volitū. Eſſentia enī diuina vt ſupra patuit: nō pōt ɔtingenter preciſe pſentare ppter ſuā neceſſariā ⁊ vniformem reſpectu oīuȝ repn̄tationē: nec potētia volitiua in ſecūdē rōne: nec actus volēdi in ſe: ſed per determinationē: vt prius dictū eſt. Sed iſta tria ſunt neccīa equaliter ſm ſe ⁊ ſm ſuā nām: non tn̄ obiectū volitū: qa eſt ratio cognoſcēdi: nec deus acciperet notitiā a rebus: ſed ſola determinatio ſe tenēs ex pte actus volēdi q eſt in deo: qa oīa alia ſūt eque neccīa: ſed iſta determinatio poteſt ineſſe diuine volitioni ſine eius mutatione: cū ſit reſpectus nō realis ɔn̄s actū diuine volūtatis: ſicut reſpect⁹ rōnis actū diuini itelľs: ⁊ determinatio diue volūtatis nō addit ſupra actū volēdi niſi pductionē actiuā in eē volito: pro tali ⁊ tali periodo. ❡ Sed ꝯ. qa diuina voluntas eſt realr volens iſtud futurū ⁊ nō illud. g̊ realr eſt determinata. ❡ P̄. Per aliqd nō reale nō videtur poſſe cognoſci reale: ſed cōtingentia pn̄tia ſunt realia. ❡ Ad pmū dico ꝙ realr eſt volēs ſicut realr creans: cū tn̄ actiua creatio ſit reſpectus rōnis tħata ꝙ realr referē ad fundamētū determinationis. ❡ Ad 2^m dico/ꝙ habitudo extremoꝝ in ɔtingētibus nō ponit niſi reſpectus rōnis: ⁊ dato ꝙ realis: nullū icōueniēs eſt: ſi intellectus itelligat vel cognoſcat aut voluntas per reſpectus rōnis ſue. ❡ Ad argm pȝ: qa deus pnouerat plogationem dierū quā diſponebat. Et enuntiatio Iſaie itelligebatur cum conditione. ❡ Queſtio. II.

N

Voluntatis diuine ⁊ qualr cognoſcit ɔtigētia: ⁊ eſt ſingulare ⁊ diffic.le valde.

Dubium.

Solutio.

Reſpect⁹ rationis duplr

Du^m nō p p°op. in cluſione huiꝰ tracta.

O

Ecce qđ dīr

Ordo ſingularis.

Reſolo ſingulariſſima.

Tolle illud.

P

Replica.

Eſſe realr volens ſic creās cōtinge 2^r.

Q

VTrum in futuris ɔtingentibus actus volūtatis diuine pcedat actū intellectus. Ꝙ nō. qa nihil amat niſi cognitū. ſm Aug. ❡ Sed ꝯ. in proceſſu practico actus voluntatis precedit actū itellectus.

Hic introducit ſnīa doc. noſtri q dicit. ꝙ voluntas prius determinat ſe q̄ȝ itelľs itelligat: ita ꝙ reſpectu taliū. ſ. ɔtingentiū volūtas diuina pcedit intellm. ❡ Ad hoc aūt ſunt due rōnes euidētes. Prima eſt: qa gcgd operat potētia mere nālis ante oēm actū potētie ɔtingētis: operat mere neccīo. Si ergo itelľs itelligit cōtingētia ante oēm actū voluntatis neccīo itelligeret: cū ſit potētia nālis. Et ſic neceſſario cognoſceret contingētia: ⁊ per ɔn̄s neccīo euenirent. ❡ Sda eſt iſta. potētia que neceſſario ɔformat regule recte: opȝ ꝙ ſm dictamē illius regule ſe conformet: ⁊ ſi ɔtra regulā agit neccīo eſt inordinata: ſed volūtas diuina

q. vīni. ⁊ alibi ſepe.

Op. ſco. cuius ſcio fundamē as hic.

Reſpectu ɔtingentiū volūtatē pcedere intellectum.

neccīo

A

Obiiciũtur 4^r
ĩſtãtie ſupra.

neceſſario cõformatur tãq̃ regule intellectui in his q̃bus ſequitur intellectum. ergo ſi intellectus intelligit antichriſtum venturum: neceſſario voluntas volet. ¶ Sed contra hanc ſniaz inſtatur 4^r. Primo ſuppoſita regula Aug. q. ſ. impoſſibile eſt q voluntas feratur niſi in cognitum. Tũc arguo ſic. Quicquid diuina voluntas vult/ diuinus intellectus precognoſcit: ſed diuina voluntas vult determinationẽ ſuã qua determinat actiue hoc faciẽdũ. ergo intellectus diuinus eã eẽ precognoſcit. ¶ 2° eodẽ mõ arguo de determinatione paſſiua: q̃a ex quo voluntas diuina eã vult/ intellectus eã precognoſcit. ¶ 3° inſtatur cõtra predictã opionẽ: ſuppoſita quadã declaratione. dicũt enim iſti q eſt cõſiderare quatuor ſigna. ¶ In primo intellectus diuinus intelligit q̃dditates

Nota ſcõ. d.
⁊ in q̃l. q. 14.
⁊ alibi ſepe. de
cognitione rerum aliarum a ſe
in deo.
A. l. gñales
vel cõtinales.

B

omnium creabilium: ⁊ eorum que erũt: ⁊ eorum q̃ nõ erũt. ¶ In ſcõ voluntas illa diligit volitione ſimplicis cõplacentie: q̃a intellectus ⁊ voluntas in deo ſunt potẽtie cõnãles ⁊ adeq̃te. ergo dilectio eſt neceſſaria. ¶ In 3° voluntas diuina producit eas ſeu determinat illas q̃dditates: que de ſe ſunt indeterminate ad eſſe ⁊ ad nõ eſſe: ad alterum contradictoriorum. ¶ In 4° ſigno diuinus intellectus aſpiciẽs determinationẽ voluntatis: intelligit talia eſſe determinata. Et ſic futura ⁊ pñtia cognoſcit. ¶ Omnia iſta exẽplificantur in vno ſolo exẽplo. ſ. in iſta ppõne: nauale bellũ erit cras: cuius termini ſunt precogniti ante actũ voluntatis ⁊ non habitudo vſq3 ad determinationẽ ipſius voluntatis. ¶ Iſtis premiſſis apparet tertia inſtãtia. Nã ex iſto pceſſu apparet q determinatio ipſa erit volita ⁊ nõ prius cognita. Nam in 4° ſigno eſt primo cognita. in 3° aũt eſt volita: ergo prius. ¶ 4° ſic. Aut q̃a totũ illud cõplexũ. ſ. nauale bellũ erit cras inquãtũ eſt ſm ſe totũ: prius eſt cognitũ: aut nõ. ſi ſic: habeo ppoſitũ. ſi nõ. ergo ſm aliqd ſui nõ eſt precognitũ: ſed ſz ſe eſt volitũ totũ. ergo volitũ eſt aliqd nõ precognitũ.

Vide ſcõ. 10.
di. p. ⁊ ſtatim
ibidem ⁊ alibi
in ſimili.

C

Regula Aug.
de pcognitione volũ q̃lr
intelligi dz.

¶ Ad pm̃ dico/ q lz intellectus neceſſario omne obiectum volitũ precognoſcat: nõ tñ oẽm effectũ cauſatũ a voluntate: ſicut lapis volitus precognoſcitur: ſed tñ ipſe actus volẽdi a voluntate cauſatus ⁊ determinatus ad lapidẽ nõ eſt ab intellectu precognitus. ¶ Dico ergo q illa determinatio non eſt obiectũ diuine voluntatis: ſed eſt effectus eius: ⁊ ita non opz q talis determinatio ſit precognita: q̃a nec eſt volita: ſed eſt ſolũ circũſtãtia actus volẽdi reſpectu talis obiecti. Eodẽ modo dico ad ſcõm de determinatione paſſiua: q̃a nec eſt volita nec cognita: ſed obiectũ preciſe. poteſt tñ eſſe volita actu reflexo: ſed hoc eſt per accidens quãtũ ad ppoſitũ. ¶ Ad 3m ⁊ 4m dico q iſta ppoſitio. nauale bellũ erit cras: eſt precognita ſolũ quãtũ ad extrema: ſed quãtũ ad habitudinẽ extremorum nõ. ¶ Sz qd

Habitudo ſ.
dicata ad ſubiectum qd?

eſt habitudo: Aliqui dicũt/ q eſt ens rõnis: ſed hoc nihil valet: q̃a nauale bellũ vere ⁊ realr erit. Sed quicquid ponatur: ſiue ens reale: ſiue ens rõnis: quoddã ens cognoſcibile eſt in ſe: ⁊ voluntas diuina illã habitudinẽ vult. ergo neceſſario intellectus illã precognoſcit. ¶ Dicitur hic vniformiter

D

de determinatione ⁊ de habitudine. ſ. q quidditas determinationis eſt precognita: nõ tñ q ipſa voluntas ſit tali determinatione determinata. Silr habitudo iſtorum extremorum eſt preintellecta ⁊ termini ſeorſum: nõ tamẽ ipſa cõplexio tota. ¶ Sed cõtra: q̃a ad hoc q voluntas

Replica 2^a.

diuina ſit determinata vel determinãs tali determinatione. nõ requiritur niſi voluntas ipſa ⁊ determinatio ⁊ habitudo vnius ad alterũ. ergo nec ad cognoſci. Sed oĩa iſta ſunt precognita. ergo voluntas determinata vel determinans erit precognita. ¶ P̃. Impoſſibile eſt habitudinẽ extremorum cũ ipſis extremis cõcipi: q̃n cõcipiatur ipſa cõplexio q̃a nihil addit ad illa: aut ſi aliquid addit: de illo ſeorſũ erit eadẽ ratio: ſicut de quolibet illorum per ſe. ¶ Dicunt ergo aliqui q talia intelliguntur. ſ. habitudo ſiue determinatio ſiue complexio ſub ratione cõi: non ppria. Sed hoc non põt ſtare: ppter idẽ: q̃a ratio ppria

E

Vide diligenter hoc põderãdo qualr voluntas feratur in nõ precognitũ: q̃a eſt ſingularis reſolutio ⁊ neceſſaria oppĩa.

eſſet volita: ⁊ tñ nõ cognita: q̃a. ſ. voluntas ipſam determinat. ¶ Ideo ppter illa que hñt difficul. videtur poſſe dici q habitudo ſiue cõplexio non ſunt pprie obiecta volita: ſed circũſtantie obiectorum cõſequẽtes actũ volẽdi. ¶ Sed dices. nõne iſta opz eſſe precognita. Dici poteſt q lz voluntas nõ poſſit ferri in obiectũ niſi precognitũ: tñ bene põt ferri in modũ obiecti qui nõ eſt precognitus: ſicut imaginatio nõ põt ferri niſi in precognita a ſenſibus particularibus: tñ bene põt in eadẽ obiecta ſub mõ nõ cognito a ſenſibus particularibus: ⁊ nũc dico/ q ſolũ extrema erũt obiecta volita: ⁊ illa bene ſũt precognita. complexio aũt vel habitudo erunt ſolum modi. ¶ Sed hic eſt diffi. ſi intellectus diuinus cognoſcit modos intrinſecos ptinẽtes ad pductionẽ creaturarum: quorum vnus.

D. amplex.

eſt exñtia. alter actualitas. alius realitas. alius cõtingentia. ¶ Dico q ſi iſti modi creaturarum cognoſcuntur ante determinationẽ voluntatis a diuino intellectu: tũc cõtingentia cognoſcentur ab intellectu ante voluntatis determinationẽ: q̃a illa que precognoſcuntur a diuino intellectu: per illa ſunt formalr cõtingẽtia. ¶ Itẽ cõtingentia inquantũ cõtingentia nõ ſunt precognita: ſed termini ſunt cõtingentes per modũ cõtingentiũ. ergo illa nõ erũt precognita. ſ. modi intrinſeci. ¶ P̃. Nõ eſt ibi precognitũ q antichriſtus exiſtet: ⁊ tñ ſua futuritio nõ eſt niſi ſua exiſtẽtia in futuro. Vñ lz iſti modi forte in gñali ſint precogniti: tñ in ſpãli exiſtentia aut cõtingẽtia illius vel iſtius nõ videntur precognita. ¶ Sed tunc eſt vltimũ dubiũ: quõ. ſ. voluntas põt in illos terminos vel iſtos modos: ſi ſunt non precogniti. ¶ Dici põt/ q iſti modi nõ ſunt pprie per ſe obiecta intellectus vel voluntatis: ſed ſolum modi ſunt obiectorum. Nõ enim vult voluntas exiſtere per ſe: ſed q homo exiſtat: ita q homo eſt ibi obiectum ipſius voluntatis. exiſtentia aũt eſt modus ipſius hois vel obiecti. Nõ eſt ergo incõueniẽs q voluntas feratur in modũ quẽ intellectus nõ precognoſcit: q̃a nõ fertur in ipſum ſicut in obiectum. ¶ Ad argumentum patet.

F

Modos intrinſecos creaturarũ ad cõtingentiã ptinẽtes nõ precognoſci.

Tange iſtantias ⁊ adde hoc pla põderando.

G

¶ Queſtio. III.

Vtrum cũ infallibilitate diuine ſcie poterit ſtare mutabilitas cõtingentiũ. Et nõ. q̃a nõ videtur eſſe pportio mutabilis obiecti ⁊ immutabilis ſcie: q̃a immutabilis ſcia requirit obiectũ immutabile. ¶ Cõtra. fides determinat q ſic: ⁊ hoc eſt verum. Hic eſt veritas determinata per fidem.

Cõclo q̃ſt.

Sed ad intelligendũ iſtã veritatẽ opz imaginari in cõplexionibus de q̃bus eſt ſcia 4^{or} ſigna. ¶ Primũ eſt/ in quo diuina eſſentia repreſentat intellectui diuino terminos ſimplices cõplexionũ tã neceſſariarũ: q̃ poſſibiliũ vel cõtingẽtiũ. ¶ Scõz ſignũ eſt: in quo diuinus intellectus format cõplexiones taliũ terminorum determinate poſſibiles ⁊ neceſſarias: q̃a ille ſunt ex terminis note: q̃a vero cõtigẽtes nõ hñt euidẽtiã ex ipſis terminis ipſas cõcipit vt neutras. ¶ 3m ſignũ eſt in quo diuina voluntas tales cõplexiones vt neutras ſibi per intellectum preſentatas determinat ad alterã partẽ dicẽs. hoc erit/ hoc non erit. ¶ 4m ſignũ eſt/ in quo diuinus intellectus aſpiciẽs ad diuinã voluntatẽ determinatã videt illã ppõnẽ quaz ſibi vt neutrã preſentauit: ⁊ ex tali determinatione quã videt cognoſcit ppõnes cõtingẽtes. ſ. hoc erit/ hoc nõ erit. ¶ Ad ppoſitum applicãdo: lz pm̃ ⁊ 2m ſignũ ab aliis preſuppo nantur: tñ de eis nõ eſt cura ad ppoſitũ. Ad 3m ergo ſignum opz referri cõtigẽtiã ⁊ varietatẽ cõtingentiũ. Ad 4m aũt infallibilitas ſcie diuine refertur: q̃a intellectus vidẽs i 4° ſigno voluntatẽ diuinã: videt immutabile eius determinationẽ. nihil enim põt latere intellectum diuinũ q ſit in voluntate. Et nũc ſicut ſtãte determinatione diuine voluntatis: que eſt in 3° ſigno: res nõ põt nõ euenire: ita intellectus in 4° ſigno infalli

Ordo nobilis ſignũ 4^r diuine cognitionis ⁊ volitionis ⁊ ſcientie rerum.

H

Quare infallibilis cognitio dei de cõtigẽtibus.

I Dubium. Signa pnaſtica. Obijcitur 4ᵒʳ.

bilē notitiā de eis hȝ. ¶ Et ſi dicat̄ quō in eodē inſtāti durationis pōt aliqd eſſe ꝯtingens ⁊ neceſſariū. ¶ Dicit̄ ꝙ in ſenſu cōpōnis eſt necēſſariū: ſedentē non ambulare: qḋ eſt ꝯtigēs in ſenſu diuiſionis. Ordo aūt ſignoꝝ iſtorū in eodē inſtanti eternitatis eſt imaginādus nūc eſſe ſicut fuit ab eterno: qꝛ idē inſtās eſt eternitatis. ¶ Sȝ ꝯ hoc iſtat̄ 4ᵒʳ. Pͥo ſic. nā volūtas diuina ſicut cōtingenter ſe determinat: ita ꝯtingēter ſtat in illa determinatione: qꝛ a nullo neceſſitat̄ ad extra volēdū: queadmodū enī ſic ꝯtingēter creat: ita ꝯtingēter ꝯſeruat. Ita ſic ꝯtingenter ꝓducit in eſſe volito: ita ꝯtingēter ſtat in tali ꝓductione. Et ideo pōt oppm̄ determinare: aut iſtā determinationē ſuſpēdere: ⁊ tūc falſificat̄ qḋ erat ꝑcognitū pro 4ᵒ ſigno. Uel ſic. nā diuina volūtas eadē cōtingētia ſtat in determinatione illa qua ſe determinat: ḡ ꝯtingēter ſtat: ⁊ ꝑ ꝯñs pōt dimittere illā determinationē: ſed ſcia erit ꝓciſe vera ex determinatione: ḡ ea dimiſſa in 4ᵒ ſigno ſcia nō erit vera. ¶ 2ᵒ qꝛ illa ſcia que aliḋ neceſſario ꝓſupponit: nō eſt vera nec certa: niſi ex ꝯditione: maxime ſi illud ſuppoſitū pōt alr̄ ſe hr̄e: ſȝ ſcia ꝓſupponit determinationē: que pōt alr̄ ſe hr̄e: ergo illa ſcia diuina nō erit niſi ꝯditionata. ¶ 3ᵒ qꝛ ego ſcio ꝙ ſi deus voluerit ꝙ antichriſtus veniat ipſe veniet: ſed deus nō alr̄ nouit: ḡ tātā certitudinē habeo nūc de futuro ꝯtingenti quātā hȝ deus. ¶ 4ᵒ qꝛ tūc ſci nō pñt eſſe certi de ꝑitudine ſua: qꝛ vidēt ſtare determinationē: nec aliūde pñt certificari: ſed determinatio ſtat ꝯtingēter. ḡ ⁊c. ¶ Ad ꝓmū ꝯcedo ꝙ ita ꝯtingēter ſtat deus in determinatione

K

illa ſic ſe ꝯtigēter determinat: ita ꝙ ab eterno ſe determinauit ꝯtigēter: ⁊ ꝯtingēter ſtat ab eterno ⁊ ꝑ eterno in determinatione illa. Et ſic ꝯcedo ꝙ illā pōt dimittere: ſȝ tñ nō ſequit̄ ꝙ ſcia ſit mutata: qꝛ ſcia nō erat niſi ſtāte determinatione: vtpote deus nō ſciuit antichriſtū venturū abſolute. Sed ſi ſtaret determinatio diuina q̄ determinauit deus verū ipm̄ ab eterno. Et iō ſi mutet̄ determinatio: iā ſcia nō erit mutata. ¶ Sed tūc vī ſtare 2ᵐ dubiū: qꝛ iā ſcia dei erit ꝯditionata. Hoc nō pōt homo fugere. Ideo dico ꝙ eſt cōditionata. ¶ Ad 3ᵐ qñ dī ꝙ tūc ita cognoſceremus certitudinalr̄ futura ꝯtingētia ſicut deus. Dico ꝙ in q̄libet ſcia ꝯditionata eſt proceſſus per modū ꝯñie. In tali aūt ꝓceſſu ꝑfectus ⁊ certi⁹ nouit q̄ ſcit ⁊ videt añs ⁊ cognoſcit ꝯñtiā: q̄ꝫ qui ignorat añs ⁊ nō videt nec ſcit niſi ꝯditionalr̄: modo ita eſt ꝙ ſcia dei de futuris ꝯtingētib⁹ ꝓſupponit añs qḋ videt intuitiue ſcilȝ determinationē volūtatis. Nos aūt eā nō videmus: ſed ea tñ q̄ ignorata ſuppoſita ſcimus ꝯñtiā. Et ex hoc appet ꝙ deus ꝑfectiorē notitiā hȝ de futuris ꝯtingētib⁹ q̄ habeamus nos q̄ determinationē volūtatis diuine ignoramus. ¶ Ad 4ᵐ de ſecuritate hͦꝝ dico ꝙ ſci nō hñt certitudinē de infutione abſolute: ſȝ talē q̄lis ei ſufficit. Tū credo ꝙ ſci bñ vidēt ꝙ deus poſſet facē alr̄: tñ non dubitāt: qꝛ forte deus ſuſpēdit illū timorē. ¶ Intelligendū tñ ꝙ ſcia dei nō eſt ſimplr̄ ꝯditionata: ſȝ abſoluta ꝑ 4ᵒ ſigno: tñ reſpicit determinationē pro 3ᵒ ſigno. Ideo ſcia dei eſt infallibilis: nō tñ neceſſario qꝛ deus poſſet alr̄ facē ⁊ oppm̄ facere. ¶ Ad argm̄ patet. ¶ Queſtio. IIII.

Qꝫ determinatio diuine volūtatis poſſet aliter ſe hr̄e: licȝ nō ſcia: qḋ ꝯ caſſe declarabis vt ſcia.

L

Scia dei de cōtingentib⁹ eſt cōditionata.

Diuina notitia cognitionis ⁊ certitudine de futuris cōtingentibus nobilior valde.

Securitas ſcōꝝ in q̄ ꝯſiſtit?

M

Notabilis de certitudine ſcie diuine.

Utrum futura ꝯtingentia habeāt veritatē determinatā. Qꝫ nō. qꝛ qḋ nō eſt: nō hȝ veritatē determinatā: ſed futura nō ſunt. ḡ ⁊c. ¶ Contra. qꝛ qḋ nunc eſt preſens aliqñ fuit futurū: ſed nūc hȝ veritatē determinatā. ḡ ⁊c. ¶ Hic ſunt quattuor faciēda. Primū eſt videre. vtrū ꝯtingētia in deo habeāt veritatē determinatā. 2ᵐ vtrū in ſeipſis. 3ᵐ ſi eſt eq̄lis determinatio veritatū ꝯtingentiū ꝑteritoꝝ pñtiū ⁊ futuroꝝ. 4ᵐ vtrū veritates ꝯtingentes ſint cōnexe.

N

Quantū ad ꝓmū dico ꝙ futura ꝯtingētia hñt veritatē determinatā in deo. ¶ Hāc ꝓbo 4ᵒʳ. Primo. qꝛ qñ aliqua po⁹ fert̄ in aliqḋ obiectū: q̄ꝛ eſt ex ſe nāliter: eodē mō fert̄ in illḋ: ſicut ſibi ꝑſentat̄: ſed diuin⁹ intellꝰ fert̄ in 4ᵒ ſigno in voluntatē diuinā: ⁊ etiā in obiecta que ſunt per voluntatē repꝛeſentata: ſed volūtas determinate repꝛitat futura ꝯtīgētia. ergo ⁊c. ¶ 2ᵒ qꝛ dictū eſt ꝙ deus in 4ᵒ ſigno nouit ꝓpōnē de cōtingēti ⁊ determinate. ¶ 3ᵒ qꝛ omne certitudinalr̄ cognitū ⁊ determinatū: veritatē determinatā hȝ in cognoſcēte: futurum cōtingens eſt a deo cognitū certitudinaliter. ḡ ⁊c. ¶ 4ᵒ qꝛ diuine reuelationes que ſunt facte ꝓphis de futuris cōtingētib⁹ nō eēnt certe. ¶ Sed ꝯ. qꝛ illa que nō ſunt pñtia nō pñt hr̄e veritatē ꝑſentem: ſed futura in deo nō ſunt ꝑſentia. ḡ ⁊c. ¶ Itē vbi non ſunt termini cōplexionis formalr̄, ibi nō pōt eſſe veritas: qꝛ nō ſeparant̄: ſed in deo nō ſūt termini cōplexionis formalr̄. igit̄ ⁊c. ¶ Dico ꝑꝑ iſta ꝙ veritas determinata futuroꝝ cōtingentiū nō eſt in deo formalr̄: ſed obiectiue tñ. Cauſa aūt iſtius veritatis eſt in deo bene formalr̄. ſ. determinatio eius volūtatis. Uñ pȝ ꝙ ſi futura hñt veritatē determinatā in deo ꝙ hñt eā obiectiue. Et ſi ſic itelligit̄: nō videt̄ fruſtra dictū: ꝙ. ſ. eoꝝ veritas eſt determinata in diuina notitia: ſed nō in eoꝝ exiſtētia. Qḋ pȝ: qꝛ eſſe aliqd tñ obiectiue in aliquo eſt terminare eius actionē. ¶ Si aūt cōtingentia ſunt tñ in diuina ſcia: qꝛ. ſ. termināt actū ſcie diuine. ergo ſunt tñ ibi obiectiue. ¶ Ꝑ. Ille intellectus ſm̄ Augm̄ qui intelligit rem aliter q̄ſ ſit eſt falſus: quare ſi intellectus diuinus intelligit rem eſſe determinatam: oportet ipſā determinatam eſſe: ſed non niſi obiectiue.

Primus articulus. Determinatā veritatē futurorū ꝯtingentiū in deo eē.

Obijcitur notabiliter.

O

Etſi i deo formaliter ſit cā futuras determinate ꝯtigētie: nō tñ ipſa veritas niſi obiectiue.

83. q. q. 32.

P

Quantum ad 2ᵐ videndū eſt ſi habēt veritatē determinatā in ſeipſis. ¶ Dicit̄ ab aliquibus ꝙ qꝛ futura ꝯtingētia nōdū ſunt. hinc eſt ꝙ nō hñt talē veritatē determinatā: qꝛ v̄itas ꝯtingentiū eſt ſimul cū exiſtētia eoꝝ. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ lȝ non ſunt in ſua pñtia: tñ ſunt in ſua futuritione. Dicunt ꝙ eſſe futurū: nō eſt niſi ſm̄ qd eſſe. ¶ Ex hoc apparet ꝙ iſti ſatis cōcedūt ꝓpoſitū: ꝙ. ſ. in ſe aliquo mō hñt veritatē determinatā: ſed qñ erunt ſimplr̄ creata: habebūt veritatē determinatā: ſicut nūc hñt ꝑſentia. Qꝫ aūt futura talē determinationē habeāt vt iſta pȝ. Nam hoc eſt ſimplr̄ vera. Antichriſtus erit. ⁊ iſta eſt ſimpliciter falſa. Antichriſtus non erit. Hoc ego ꝓbo quadruplr̄. Primo ſic. ſatis euidēter: omni productioni actiue correſpōdet neceſſario aliqua paſſiua: ſed diuina volūtas actiue producit iſta futura ꝯtingētia in eſſe volito: qḋ nō eſt aliḋ niſi actiue ea determinare. ḡ neceſſario aliqd eſt ꝓductū: nō aliqd qḋ ſit in deo formalr̄. ḡ neceſſario aliqd qḋ eſt in creatura vel in futuro ꝯtingēti: ſed ipſummet ꝓducit̄ in eē volito. ḡ determinat̄ paſſiue. ḡ ⁊c. ¶ Cōfirmat̄. qꝛ ſicut ꝓductiuū requirit producibile: ita determinatū ꝓductiuū determinatū ꝓducibile. Et eodē modo ſicut determinatiuū requirit determinabile: ita determinās determinatū. voluntas aūt diuina eſt determinans. ergo aliqd eſt determinatū. Illud aūt nō pōt eſſe niſi futurū ꝯtigēs. ¶ 2ᵒ ſic. nā ſcriptura cuius v̄ba ſunt vera ſimplr̄: dicit ꝙ antichriſtus erit: ⁊ ꝙ iſta eſt falſa antichriſtus nō erit. ḡ iſta. antichriſtus erit hȝ determinatā veritatē. ¶ Confirmat̄. qꝛ chriſtus hoc idē aſſerit qui nō pōt mentiri. ¶ 3ᵒ ſic. ſicut oē preteritū fuit ꝑſens: ita omne futurū q̄nq̄ erit pñs. alr̄ nō eſſet futurū cū hoc ſit futurū: quia tunc preſens erit. qñ aūt erit ꝑſens: tūc erit ita determinate vera: ſic nunc eſt determinate veꝝ. ergo erit nunc determinate verū. Nā ad determinationē añtis ſequit̄ determinatio ꝯñtis. ¶ 4ᵒ qꝛ cuiuſlibet ꝯdictionis altera pars eſt

Verbo actiue. Op. alio: nā quaſi ſuſtinet ad bonū ſenſū applicādo.

Applicat ad ꝓpoſitū dicta op. inferendo intentum.

Q

1. Ioh. 2. ⁊ 2. Ioh. 1. ⁊ alibi in euāgelio ⁊ vete. teſta.

A. 1. q̄re aliquando.

vera:

A

vera: ſed nunc eſt iſta vera aut falſa. antichriſtus erit. ſi va: habetur propoſitum. ſi falſa: tunc eius contradictoria erit vera. antichriſtus non erit. et hoc eſt propoſitum. Et eodem modo poſſunt fieri due ſubcontrarie in contingenti materia falſe: eo quod ambe negarentur: ſicut predicte. Dicunt tamen aliqui quod non eſt contradictio in propoſitionibus de futuro. ¶ Sed contra. quia in eis eſt affirmatio et negatio: ideo concedunt. ſed tamen dicunt quod nec ſunt vere nec falſe determinate. ¶ Contra. quia altera pars contradictionis: vel eſt vera vel falſa. Sed iſti dicunt quod lex contradictoriorum ibi non tenet. ¶ Contra. quia propoſitio per ſe nota in aliqua materia negari non debet. ¶ Ideo dico quod neceſſario eſt tenendum tanquam concluſum per primum principium complexum quod altera ſit determinate vera: quia de quolibet eſt affirmatio vel negatio vera. ¶ Dicunt tamen aliqui quod alterutra eſt vera: ſed non altera. ¶ Sed hoc nihil eſt: quia licet aliquod commune poſſit eſſe indifferens ad vtrunque contradictoriorum: non tamen aliquod ſingulare: ſed hic eſt queſtio de iſta ſingulari propoſitione. ¶ Item. Negato determinate altero contradictoriorum ponitur reliquum: aliter non eſſent oppoſita immediata. ¶ Sed tamen iſtatur contra hoc. quia ſi eſt iſta vera determinate. antichriſtus erit. ponatur oppoſitum in eſſe: quia hoc eſt poſſibile deo. ergo quando iſta propoſitio prolata fuit: fuit vera et falſa: et ſic ſimul vera et falſa. Et ſimiliter de iſta. mundus ſemper mouebitur. ¶ Dico quod iſte inſtantie ita bene concluderent de preſenti ſicut de futuro: quia in eodem inſtanti: quo deus producit gratiam. iſta propoſitio eſt vera. gratia eſt. et in eodem inſtanti poſſet eam non producere: et tunc eſſet falſa illa que prius erat vera. ¶ Dico quod iſta que nunc eſt vera de preſenti poteſt in eodem inſtanti eſſe falſa in ſenſu diuiſionis: non tamen in ſenſu compoſitionis. Deus enim in ſenſu compoſitionis in illo inſtanti in quo producit gratiam non poteſt non producere: ſed bene in ſenſu diuiſionis. Sic dico in propoſito de illis que ſunt de futuro ſicut de iſtis. ¶ Sed nunquid iſta determinatio futurorum contingentium eſt talis determinatio qualis eſt neceſſariorum. ¶ Dico quod non: quia determinatio contingentium eſt talis: quod ipſa poteſt aliter ſe habere: ſed neceſſaria non: nec in ſenſu compoſitionis nec diuiſionis.

In propoſitionibus de futuro contradictionem eſſe.

Reſolutio.

Alterutrum et alterum differunt.

B

Obiectio

Qualis determinatio veritatis futurorum contingentium nobilis.

C

Tertius arti.

Quantum

ad 3m principale videndum eſt. ſi eſt equalis determinatio veritatum contingentium de preterito: de preſenti et de futuro. ¶ Dico quod maior eſt determinatio in preterito quam in preſenti: quia preteritum in quantum preteritum eſt: impoſſibile eſt aliter ſe habere: et maior in preſenti quam in futuro: quia preſens eſt de facto determinatum. futurum vero non niſi de poſſibili. ¶ Sed contra iſtud arguo 4or. Primo. quia ſicut mundus nunc contingenter eſt: ita tunc contingenter incepit: et ſicut poteſt nunc aliter ſe habere: ita potuit tunc in preterito. ¶ Secundo: quia mundus eſt in iſto inſtanti ad eſſe determinatus vere: et non obſtante iſta determinatione in eodem inſtanti in quo eſt: poteſt non eſſe in ſenſu diuiſionis: cum non contingens ſit niſi dum actu eſt. ergo non obſtante quod futura contingentia poſſint aliter ſe habere: adhuc ſunt vere determinata. ¶ 3o. quia licet contingens contingenter ſit ad alterum determinatum: tamen neceſſario eſt ad vtrunque ex natura ſua in quantum contingens: vt. ſ. deus non poſſet facere oppoſitum. Futurum ergo contingens aut erit determinatum: et tunc habetur propoſitum. aut ad vtrumlibet tamen eſt: et illud eſt neceſſarium ex natura ſua: et ſecundum hoc non erit futurum contingens. ¶ 4o. quia eadem penitus res eſt ſucceſſiue preſens, preterita, et futura: imo idem tempus numero. Et ſic ſi vnum tempus eſt determinatum: et reliquum eſt determinatum. ¶ Ideo videtur quod ſane intelligendo tam preſens quam preteritum quam etiam futurum eſt contingens. omnia autem ſunt eque determinata in ſuis periodis. ¶ Sed tunc occurrit difficultas. quia ex quo preteritum tranſiit: non poteſt eſſe preteritum. Futurum autem dato quod ſit futurum poteſt non eſſe futurum. Dicitur quod in ſenſu compoſitionis ſicut preſens eſt neceſſario preſens: ita preteritum eſt preteritum: et futurum eſt futurum. Dum enim futurum eſt futurum in ſenſu compoſitionis impoſſibile eſt quod non ſit futurum. In ſenſu diuiſionis preteritum non eſt nunc contingens: quia non eſt nunc nec futurum: ſed fuit contingens: et ſic illud erit: et preſens nunc eſt. ſ. contingens.

Obiectionum.

1a concluſio.

2a concluſio.

Obiicitur 4or.

D

Obiectio propoſita.

Equalis determinatio in omnibus contingentibus quo ad omnem differentiam temporis: quod bene ponderetur.

Dubium.

Quantum

ad 4m principale videndum eſt. ſi veritates contingentes de futuris, preteritis, et preſentibus ſint connexe. ¶ Dico quod ſic. quia ſunt eſſentialiter ordinate: quia omne tempus eſt menſuratum tempore: prius fuit futurum quam preſens: prius preſens quam preteritum ordine eſſentiali. Et ex his formantur quatuor concluſiones. ¶ Prima eſt quod de omni de quo verum eſt dicere quod fuit: verum fuit dicere quod eſt: cum preteritum preſupponat preſens. ¶ 2a. quod de omni de quo eſt verum dicere quod eſt: fuit verum dicere quod erit: cum preſens preſupponat futurum ſicut preteritum preſupponit preſens: ſicut dictum eſt. ¶ 3a. quod de omni de quo fuit verum dicere quandoque erit: ſemper fuit verum dicere quod erit: quia eadem ratione qua fuit verum a mille annis et a mille millibus: et ſic in infinitum ſicut de vna hora. ¶ 4a eſt quod de omni de quo fuit ab eterno ſemper verum dicere quod erit, neceſſario erit. Et ſic omnia futura euenirent de neceſſitate. ¶ Sed omnibus tribus primis conceſſis, vltima eſt omnino neganda: quia licet ab eterno deus preordinauit futura: tamen contingenter et ab eterno et vt dixit, ſic erit. Et ſicut ab eterno poterat non ordinare: quia contingenter ordinauit: ſic nunc: quia contingenter ſtat. ¶ Sed tunc remanet difficultas. quia ex quo aliquid tranſit in preteritum, impoſſibile eſt aliter ſe habere. ſi ergo eſt verum nunc dicere. antichriſtus erit. cras erit preteritum. vt ſi dicatur. heri fuit iſtud verum antichriſtus erit: et tunc impoſſibile eſt quod non fuerit verum: et tamen ſi oppoſitum eueniret, non fuiſſet verum. ¶ Dico quod in ſenſu compoſitionis neceſſario fuit verum dum fuit. et erit verum ſi ſit futurum neceſſario. ¶ Sed ſi ponatur oppoſitum euenire deſtruitur propoſitum de futuritione et preteritione. Et etiam in ſenſu compoſito hoc erit impoſſibile, quod futurum vt futurum ponatur non euenire. ¶ Ad argumentum patet ex ſecundo articulo.

B

Quartus arti. Connexio veritatum contingentium ſecundum tres differentias temporis nonnunquam. A 1. pnnc. Concluſio 4or.

F

Dubium.

Solutio.

¶ Diſtinctio. XL. et XLI. ¶ Queſtio. I.

¶ Predeſtinatorum nullus velit poſſe damnari etc.

¶ Si autem querimus meritum obdurationis etc.

Circa diſtinctionem 40am et 41am Quero primo. Utrum predeſtinatio ſit eterna. Et non. quia ſolus deus eſt eternus: ſed predeſtinatio non eſt deus: quia predeſtinatio eſt contingens. deus autem neceſſarius. ergo etc. ¶ Contra. quia deus predeſtinauit electos ante mundi conſtitutionem. ¶ Hic ſunt duo inquirenda. Primum eſt, quid eſt predeſtinatio. Secundum ſi predeſtinatio eſt eterna.

G

1. Ephe. 1.

Quantum

ad primum pono 4or concluſiones. Prima eſt, quod predeſtinatio non dicit aliquid abſolutum: ſed reſpectiuum. Probatur. quia predeſtinatio ſecundum quod huiuſmodi eſt alicuius predeſtinatio: ſed omne tale eſt reſpectiuum. ergo etc. ¶ 2o. quia omnis productio videtur dicere reſpectum: ſed predeſtinatio nihil aliud eſſe videtur niſi productio predeſtinati in eſſe volito. ergo etc. ¶ 2a concluſio eſt, quod predeſtinatio non eſt reſpectus fundamentalis: ſed formalis. Probatur. quia omnis reſpectus fundamentalis eſt neceſſario in deo: quia quod per ſe ineſt neceſſario ineſt: ſed predeſtinatio in deo non eſt neceſſaria: quia ſicut deus contingenter predeſtinat: ita in eo contingenter eſt: et quaſi per accidens. Predeſtinatio ergo ipſa eſt reſpectus actualis: non fundamentalis. ¶ 3a concluſio, quod eſt reſpectus rationis: non realis. Probatur. quia deus ad creaturam non refertur realiter: ſed deus predeſtinatione ad creaturam predeſtinatam refertur. ergo etc. ¶ 2o. quia omne quod eſt in deo realiter eſt neceſſe eſſe: ſed predeſtinatio eſt contingens. ergo etc. ¶ 4a concluſio, quod predeſtinatio non pertinet ad intellectum in deo: ſed ad voluntatem. Probatur. quia omnis preordinatio videtur ad voluntatem pertinere: ſed predeſtinare nihil aliud eſt niſi ad vitam eternam aliquem preordinare. ergo etc. ¶ Sed contra hoc inſtatur 4or. Primo ſic. Nam predeſtinatio nihil aliud eſt niſi preordinatio alicuius ad vitam eternam. Sed illud non videtur eſſe niſi velle diuinum: ſed vitam eternam: conſtat autem quod hoc eſt abſque quo vult alicui dare gloriam. Conſtat autem quod hoc eſt abſ-

Primus arti. Concluſio 4or. Predeſtinatione reſpectus rationis ſecundum ad diuinam voluntatem pertinere eſſe.

H

Predeſtinatio quid? Obiicitur 4or.

I hiti.ğ rc.❡ 2° ſic. Qđ formalr eſt in deo:nō eſt ɔtīgēs:
qa omne tale eſt impfectū vt ſic:ſed predeſtinatio eſt
formalr in deo:ergo nō eſt cōtingēs:ꝛ ſic erit neccia:ſed
ois reſpectus dei ad creaturā neccio eſt fundamētalis.
ergo rc.❡ 3° ſic.ꝑ illud pceſe qđ eſt ens rōnis non pōt
aliqd realr denoiari:ſed deus dī realr pdeſtinare ele-
ctos. Cōſtat aūt ꝙ deus nō dī predeſtinare electos niſi
ipſa pdeſtinatione.ğ rc.❡ 4° ſic. Ois reſpectus rōnis
videt ee in itellr:imo vī ɔdictio:ꝙ ſit reſpectus rōnis
ꝛ nō in itellectu:ſed pdeſtinatio ꝑ te,eſt reſpect⁹ rōnis.
ergo nō eſt niſi in itellectu:ꝛ ſic nō ptinet ad volūtatē.
❡ Ad pᵐ dico ꝙ pdeſtinatio pōt accipi duplr. vel fun-
damentalr:ꝛ ſic nō eſt niſi velle diuinū. Uel formalr ꝛ
vltimate:ꝛ ſic dico ꝙ dicit reſpectū:vt.ſ. accipiat pro
preordinatione alicui⁹ ad vitam eternā. Unde ſi velle
diuinū accipiat ſimpr:ſic eſt qd abſolutū:ꝛ idē ꝙ de⁹. Si
autē accipiat velle diuinū nō ſimplr vt velle eſt:ſed vt
velle huius:ſic dicit reſpectū ad illud cuius eſt. Sic di-
co in ꝑpoſito.❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ oē reale qđ eſt i deo eſt
neceſſe eſſe:ſed nō non ois reſpectus rōnis qui ponit in
eo formalr pōt dici nece eſſe:hō eſt pdeſtinatio.❡ Ad
3ᵐ dico ꝙ qñ dī ꝙ deus realr predeſtinat:verū eſt:ſed
tunc accipit predeſtinatio pro fundamēto:ꝛ ſic eſt rea-
lis:qa nihil aliud eſt niſi velle diuinū:qđ eſt reale. Sȝ
ſi accipiat pro eo qđ formalr dicit.ſ. ꝑ reſpectu:ſic nō
eſt realis:ſed tm̄ rōnis. Dicit tm̄ quodāmō realis. vl qa
non fingit a rōne:ſed derelinqtur. Uel realis:qa deno-
minatione extrinſeca dī de re ꝓpter terminū realem:
ſicut actio dicit de deo realr tm̄ denoiatione extrinſe-
ca.❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ reſpectus rōnis pōt accipi duplr.
Uel large vel ſtricte. ſi ſtricte:ſic eſt tm̄ in intellu:ꝛ ſic
pdeſtinatio non eſt reſpectus rōnis. ſi large. ſic dī de oī
reſpectu qui nō eſt in re ante opationē intellis:ꝛ ſic pōt
eē nō ſolū in itellu:ſȝ etiā in volūtate ꝛ in oī po⁹ collati-
ua vel ordinatiua alicuius ad aliud:ſicut pȝ ꝙ volūtas
dat numiſmati ꝙ ſit numiſma:ꝛ baculo ꝙ ſit baculus:
nihil reale dādo ſibi. Sic ğ reſpectus talis a volūtate eē pōt.

Predeſtinationē duplr accipi.
Uelle diuinū duplr accipi.
K
Ubiqꝫ abſolutio.
Predeſtinationē eē realē ꝯtigit duplr.
Dici reale ꝯtigit duplr.
Al.l.tamen.
Reſpect⁹ rōnis duplex.
L
Itellm̄ collocāre ꝛ recipe:ſȝ etiā volūtatem reſpectus rationis.
Scđs articu.

Quantū ad 2ᵐ pncipale videndū eſt. ſi pdeſtinatio ſit eterna. hec eſt veritas determina-
ta per eccliaȝ ꝛ per ſacrā ſcripturā. Uenite bñdicti pa-
tris mei pcipite regnū. Predeſtinationē aūt eſſe eternā:
pōt intelligi duplr. Uno modo ꝙ ab eterno pdeſtina-
uerit ꝛ nō modo:ſed ꝙ tm̄ nūc ꝛ ſemꝑ maneat in ꝓpo-
ſito pdeſtinatiōis. Alio mō ꝙ ab eterno pdeſtinauerit
ꝛ nūc pdeſtinat:ꝛ ſemꝑ pdeſtinabit:ita ꝙ ſemꝑ ſit vni-
cus actus pdeſtinationis:q nō tranſeat in pteritū. Exē-
plū. De eternitate mūdi:q pōt itelligi duplr. Uel quia
pmo creauit ꝛ poſtea nō:ſed tm̄ ɔſeruauit. Uel ꝙ ſicut
ab eterno creauit:ita nūc creat:ꝛ ſemꝑ creabit. Primo
mō nō pōt itelligi ꝙ pdeſtinatio ſit eterna. Et ꝓbo 4ᵒʳ.
Primo ſic. Qñcūqꝫ ſignū idiuiſibile eſt in aliquo perio-
do:opȝ ꝙ ois duratio ſequēs ſit finita ex pte ante:ꝛ per
ɔñs nō eterna. Si ergo eſſet aliqđ inſtans in quo deus
predeſtinaſſet tunc ꝛ poſt non:pdeſtinatio dei nō eſſet
eterna.❡ 2° ſic. Oē cōtinuū qđ icipit ab aliq̄ termino
nō pōt eē ifinitū:ſȝ ɔtinuū ſucceſſiuū eſt ɔtinuū.ğ ſi
hȝ terminū nō eſt infinitū:ſed ſi tale inſtans ponat in
quo predeſtinet:ꝛ poſtea nō:duratio actus predeſtinā-
di haberet terminū:ergo non eſſet eterna.❡ 3° ſic. Qñ
aliqua ita ſe hñt ꝙ vnū pcedit ꝛ aliud ſequit. ſi illđ qđ
ſequit eſt ab eterno:aliud.ſ. illud qđ precedit nō eſt ab
eterno:ſed ante eternū:ſed pdeſtinare ꝛ manere in eo-
dē propoſito ſic ſe hñt. Manere eni in eodem ꝓpoſito
ſequit predeſtinare:ꝛ illud eſt eternū ꝛ ab eterno:quia
ab eterno manſit in ꝓpoſito eodē.ğ ante eternū prede-
ſtinauit. Et ſi nō:pdeſtinatio duratione habet finitam.

Math. 25.
Modus pdeſtinationis.
Predeſtinationē ab eterno eſſe pōt itelligi duplr.
Sic de gnāne filij in diuinis. q̄re. d. 9. ꝛ i Sco. di. 9. huius.
Eternitas mūdi pōt imaginari duplr.
M
Cōtra modū pōnis quo ad pmū mēbrū arguit 4ᵒʳ ꝛ ingenioſiſſime ſuo modo.

❡ 4° ſic. Qñ aliqua ſunt icōpoſſibilia in ordine dura-
tionis. ſi vnū eſt eternū:aliud nō:ſed pdeſtinare ꝛ per-
manere in eodē ꝓpoſito predeſtinādi ſunt incōpoſſibilia.ğ
ſi pdeſtinare eſt eternū:permāſio non eſt eterna. Ideo
dico ꝙ pᵒ modo nō pōt intelligi:ſed opȝ ꝙ intelligatur
ſcđo mō:ita ꝙ vnicus actus pdeſtinationis ſit ab eter-
no:quo ab eterno predeſtinauit, pdeſtinat ꝛ predeſtina-
bit.❡ Sed ɔ̄ inſtat 4ᵒʳ. Primo ſic. Pro illo ſigno pro
quo deus pdeſtinauit electos:trāſiuit ab illa ideterminatione ad determinationē:vel ab illa indifferentia ad
determinationē. Primo enī ſm pus dicta ſunt oblata
volūtati vt neutra:ſed illa tranſitio nō pōt eſſe nūc:ſed
ab eterno. ergo modo nō pdeſtinat.❡ 2° ſic. Quia illđ
qđ ſemel accipit eſſe:fruſtra amplius producit:ſed eſſe
predeſtinatū nō eſt aliud niſi accipere eſſe volitū:ergo
ſi ab eterno accipit:fruſtra nūc accipit.❡ 3° ſic. Nam
ſequit ſm pdicta ꝙ ſanctis qñ dabit gloria:tūc pdeſti-
nant:ꝛ tñ illud eſt impoſſibile:cū pdeſtinatio non fiat niſi
ꝓ futuro.❡ 4° ſic. Quia ptinet ad ꝓuidentiā que reſpi-
cit futurū:vt futurū.❡ Ad pmū ɔcedo ꝙ idē trāſitus
eſt nūc q fuit ab eterno:ꝛ qđ nō fuit ab eterno nō eſt nūc.
Nō enī eſt imaginādū:nec nūc nec ab eterno eſſe tran-
ſitū per modū fluxus ꝛ ſucceſſionis:qa illa ſūt oia pma-
nentia. vnde nō eſt alius tranſitus niſi ꝙ in pmo ſigno
nature nūc offert:ꝛ ab eterno offerebat intellis volūta-
ti. In ſcđo aūt inſtanti nāe nūc determinat ꝛ ab eterno
determinauit:ita ꝙ ſemꝑ eſt ideȝ actus manēs.❡ Ad
ſcđm ſemꝑ eſt eadē pdeſtinatio permanēs ſic eadē nu-
mero ſicut creatio dicit ꝑmanere eadeȝ numero ꝛ non
fluens:quia deus dicit creare quālibet creaturā.❡ Ad
3ᵐ dico ꝙ pdeſtinatio eſt pro futuro ſigno nāe vel du-
rationis. Unde qñ aliqs ſaluabit:ɔſiderabunt ibi ſi-
gna nāe. nam ab eterno erat futurū:ſed qñ dabit non
erit ibi futuritio:ſȝ ordo nāe.❡ Eodē mō dico ad 4ᵐ.
ſufficit eni ordo nāe.❡ Sed eſt hic dubiū.ſ. ſi ex pdictis
poſſit excludi ſufficiēter eternitas mundi. Dico ꝙ nece
eſt vti diſtinctione pori. Primo aūt modo interrogan-
do.ſ. ꝙ pᵒ creauit ꝛ poſtea cōſeruauit:ſic dico ꝙ eterni-
tas mūdi eſt impoſſibilis. Sed ſcđo mō nō videt:qa nō re-
pugnat ɔtingēti pduci:qa ab eterno pdeſtinauit ɔtingē-
ter:ꝛ ita mō videt ꝙ ab eterno pduxerit:quantūcūqꝫ
cōtingenter pduxerit.❡ Ad argᵐ pȝ. ❡ Qđ. II.

N
Reſolo hui⁹ ar. ꝛ modi pdeſtinationis.
Obijcitur 4ᵒʳ.
Diſ. precedē ꝛ alibi. d. 2. q. ſequen.
O
In diuinis ē trāſit⁹ ſine fluxu ꝛ mutatiōe ꝛ ſꝑ manens idē:ꝛ in eodē ſigno.
Ecce qđ dicitur de creatione:qđ tñ eternitatē pōdera idē
P
Dubium.
De eternitate mundi ſignāter vide hic.

Utrum deus poſſit predeſtinatū non pdeſtinare. Uꝫ nō. qa ſibi ɔdi-
ceret.❡ Contra. qa idem inſtans numero
manet.❡ Hic ſunt tria ingrenda. Primū
eſt ꝓpoſitū.ſ. vtrū poſſit predeſtinatus non
predeſtinari. Scđm vtrū poſſit pdeſtinatus damnari.
Tertium vtrum preſcitus poſſit ſaluari.

Quantum ad pmū introducunt due ɔ̄nes. Pri-
ma eſt ꝙ pdeſtinatus ab eterno non
pōt nō pdeſtinari in ſenſu cōpōnis:qa pdeſtinatus in
ſua rōne formali includit actuȝ pdeſtinationis in ſenſu
cōpōnis:ꝛ per ɔñs impoſſibile eſt talem non predeſtinari.
❡ 2° qa ſic oē qđ eſt:qñ eſt nece ꝛ eē in ſenſu cōpōnis.
Ita futurꝫ inquātū futurꝫ:neccium eſt in ſenſu cōpōnis:
ꝛ ſic nō pōt nō eſſe futurū:vt ſic. ſed pdeſtinatū iquātū
pdeſtinatū vel pdeſtinatio:reſpicit futurū.ğ rc.❡ 2ᵃ ɔ̄
eſt ꝙ pdeſtinat⁹ pōt nō pdeſtinari in ſenſu diuiſionis:
ſicut albū pōt eſſe nigrū. Sicut eni ab eterno cōtingen-
ter ſe determinauit:ita mō:ſed ab eterno ſe determina-
uit cōtingenter. ſic ꝛ mō. 2° qa deus pōt oēs ſaluare:ğ
ꝛ pdeſtinare:ſed multos nō ſaluat.ğ multos nō prede-
ſtinatos pōt pdeſtinare:ꝛ predeſtinatos nō predeſtina-
re. ergo rc.❡ Iſtud autē pȝ in q̄druplici ſigno:q neccio
opȝ ponere ad ꝓpoſitum declarandū:ꝛ ad ſaluandum

Primus art.
Cōclo duplx.
Q
Pᵒ perdicitur nāe ad finē.
Etiā nō in ſenſu diuiſionis. in ſenſu tamē cōpōnis pdeſtinatū impoſſibile eſt non predeſtinari.
Signū q̄druplex pdeſtinatoꝝ ꝛ preſcitoꝝ

multa

A

multa que de hac mã dixi. Primũ ſignũ in quo intellꝰ diuinꝰ intellexit Petrũ in puris nãlibꝰ. 2ᵐ in quo intellꝰ offert volũtati Petrũ in rõne neutra. vt. ſ. potẽs hẽre vel nõ hẽre btitudinẽ. 3ᵐ in quo volũtas ipſa determinat ꝙ ſit. 4ᵐ in q̃ intellꝰ diuinꝰ ꝯuertit ſe ſup volũtatẽ ⁊ videt illa. Nõ eſt aũt imaginandũ ꝙ hic ſit trãſitus ſucceſſiuus: imo in toto tpe oia illa ſigna ⁊ ſub eodẽ ordine ꝑmanẽt. Unde ſicut ab eterno pro 3º ſigno voluntas Petrũ ſibi oblatũ põt pdeſtinare ⁊ nõ pdeſtinare: ita mõ põt pro eodẽ ſigno: cũ talia nõ fluant ad modũ ſignoꝝ que ſunt in tpe vel in ordine durationis. Pro 4º ſigno eſt ſenſus cõpõnis. Pro 3º eſt ſenſus diuiſionis. Iſta ẽt equipollẽt cõiter dictis de vitate ꝯñie ⁊ ꝯñtis: de multis dictis antiqꝫ: qui ſi bene intelligant̃ pdictis equipollẽt.

Hinc olim [illegible] do gratias tolli [illegible] in hac mã

M. l. 6 neceſſitate.

Inſtatur 4ᶠ.

B

¶ Sed ꝯ. p̃: qa ſi deus pdeſtinauit nõ ſaluandũ: ⁊ prius erat pdeſtinatus: ſequit̃ ꝙ diuina volũtas nõ implet̃: ſi. ſ. fuit pdeſtinatio de eo ad vitã eternã ⁊ mõ non. 2º quia tũc deus deciperet̃: dũ eni pdeſtinauit, cogitauit eũ ſaluare: cuiꝰ oppoſitũ eueniet. 3º qa impoſſe eſt eſſe tranſitũ de ꝯdictorio in ꝯdictoriũ ſine mutatiõe facta in altero extremoꝝ: ſed hic eſt talis trãſitꝰ. g̃ ⁊c. Probatio minoris: aliqs qui nõdũ eſt: pdeſtinatus eſt. Si g̃ debeat nõ pdeſtinari: opꝫ eſſe trãſitũ ⁊ mutationẽ: nõ in re pdeſtinata qa nõdũ eſt: g̃ opꝫ ꝙ in diuina volũtate. ¶ 4º qa cõiter dĩ ꝙ deꝰ ab eterno voluit pro tali inſtanti aliqd fieri: nec indiget noua volũtate: ſed ſufficit antiq̃ ad hoc ꝙ illud exeat in eſſe. Si g̃ voluntas antiqua eſt poſita tunc in eſſe: cũ adueniẽte inſtãti determinato: nec̃io ponat̃ res in eſſe: ⁊ ſic iſto ſolo: quocũqꝫ alio circũſcripto: Petrus habebit btitudinẽ. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ qñ voluntas diuina ſe ab eterno determinauit: nõ fuit completa productio niſi quãtũ ad eſſe volitũ: ſed nõ quãtũ ad eẽ reale. ſ. ꝙ illud ſit volitũ ſic pro tali tpe vel inſtãti. ¶ Dico g̃ ꝙ diuinũ cognoſcere eſt ſolũ ꝯditionalr̃, ſuppoſito ꝙ. ſ. volũtas maneat in illa determinatione: maneat tñ in ea ꝯtingenter. Et iõ põt deſinere. Põt g̃ accidere ꝙ deus velit hũc ſaluare pro nũc: ⁊ tñ poterit nõ velle: nec ex hoc ſequit̃ mutatio in deo: ſꝫ in eſſe volito. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſtãte volũtate in illa determinatione: intellꝰ diuinus certitudinalr̃ cognoſcit illũ: ſed nõ ſtãte nõ cognoſcit: nec tñ ſequit̃ ꝙ decipiat̃: qa cognitio illa nõ eſt niſi ꝯditionalis. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ tota mutatio eſt ex parte obiecti poſiti de nouo in eſſe volito in quo prius nõ erat. Ex quo eni ꝯtingẽter pro alio ⁊ pro alio ſigno deus põt velle que nõ voluit. per hoc: qa nulla res eſt producta: opꝫ eſſe mutationẽ in obiecto in eẽ volito: ⁊ illa eſt mutatio obiectiua. Unde ſicut deus nõ creauit ab eterno: ⁊ modo creat ꝑ te, ⁊ hoc totũ ſaluat̃ p pductionẽ creature in eſſe reali. Sic dico de eſſe volito. Unde ſi nõ eſſet aliud niſi iſtud: ſatis neceſſitaret̃ ad ponẽdũ pductionẽ rei in eſſe volito pp tranſitũ ꝯdictorioꝝ: qui nõ poteſt aliter ſaluari. ¶ Ad aliud dico ꝙ nõ opꝫ ad ſaluãdum cõe dictũ verũ: dicere aliud niſi hoc ꝙ poſtq̃ determinatio facta eſt: eadẽ voluntate ſtante antiqua eueniet res: ſed ſi mutet̃ propoſitũ: tũc nõ eadem: ſed alia.

De immutabilitate operationis diuine.

C

Caſte incede hic.

Intellꝰ diuinꝰ ꝯditionalr̃ nouit plura.

Mutatio 2ᶠ.

D

Cõſidera mirum ſiſtẽdo ⁊ plura ſi adde.

Quantum ad ſcdm pncipale. ſ. vtꝝ pdeſtinatus poſſit dãnari: ponunt̃ due ꝯnes cõſimiles prioribus. Prima eſt ꝙ in ſenſu cõpõnis nõ põt predeſtinatus damnari: qa oppoſitũ includit in ſua ratione formali ſicut albũ in ſenſu cõpõnis nõ põt eſſe nigrũ: qa in tali ſenſu includit albedinẽ in pmo mõ. ¶ 2ª cõcluſio ꝙ in ſenſu diuiſionis põt: qa ꝯtingẽter predeſtinat: ergo põt in oppoſitũ. Iſtud aũt declarat̃ p ſigna illa enumerata ⁊ declarata in pᵒ articulo iſtius q̃ſtionis. ¶ Sed eſt ne vera ꝯdictio in iſtis de futuro? Dico ꝙ ſic: qa ibi eſt vera affirmatio ⁊ negatio de eodem.

Scdõ arti. Cõcluſio duplex. Pria in ſenſu diuiſionis: nõ tñ cõpõnis pdeſtinatũ damnari poſſe.

Dubium.

Quantum ad tertiũ pncipale videndũ eſt. vtrũ pſcitus poſſit ſaluari. Hic opꝫ ꝯnes cõſimiles introducere. Pria eſt ꝙ nõ in ſenſu cõpõnis. Scda ꝙ ſic in ſenſu diuiſiõis. pbat̃ vt. ſ. ¶ Dico ergo ꝙ inſtans pdeſtinationis vel preſcie ſemꝑ manet ⁊ nõ trãſit in pteritũ: qa etiã ꝯtingẽter pſcit vel pordinat ad penã: ⁊ per ꝯñs preſcit ꝯtingẽter in 4º ſigno: qa ſolũ cõditionalr̃. Hinc eſt ꝙ deus ſicut ab eterno pdeſtinauit cõtingẽter: ſic ꝙ potuit nõ predeſtinare: ⁊ ſilr̃ preſciuit vel reprobauit contingẽter: ſic ꝙ potuit nõ reprobare. Sic dico ꝙ ⁊ nũc: ⁊ in quocũqꝫ ſigno totius tpis: eo ꝙ ſemꝑ manet ordo ſignoꝝ enumeratoꝝ ſuperiꝰ. ¶ Ad argumentũ in oppoſitum patet. ¶ Qõ. III.

E

Tertius arti. Concluſio 2ª vniformiter ẽ preſcito. Reſolo nõbilis valõ i hac mã altiſſima.

VTrum pſcia ⁊ pdeſtinatio ſit idẽ in deo. Ꝙ non. qa Apl̃s dicit ad Ro. Quos pſciuit: hos ⁊ pdeſtinauit. ¶ Cõtra Aug. 15. de tri. ꝙ deꝰ vna ⁊ eterna ⁊ icõmutabili viſione complectitur oia.

.8.

c. 16. ⁊ alibi.

F

Circa iſtam qõnẽ pmittunt̃ 4ᵒʳ pambula. Primũ eſt ꝙ pſcia dei accipit̃ dupl'r. Uno modo improprie pro oĩ eius pcognitione quã hꝫ de futuris ꝯtingẽtibus: ⁊ iſto mõ electi ſunt preſciti ad gloriã. Alio mõ ſtricte. pro cognitione quã hꝫ de ſola damnatione reproboꝝ: ⁊ iſto mõ diſtinguit̃ ꝯ pdeſtinationẽ. Et iſto mõ ſolũ reprobi ſunt pſciti. ¶ Scdm pambulũ eſt ꝙ pdeſtinatio vno mõ põt accipi p cognĩe glorie electoꝝ. Alio mõ pro pordinatione ⁊ pdeſtinatione diuine volũtatis ad ſaluãdũ electos. Et iſto mõ accipit̃ pprie pdeſtinatio: qa eſt quedã ſnĩa diffinitiua. Diffinire aũt in ꝯtigẽtibꝰ ptinet ad volũtatẽ. Unde dicit Apl̃s ad Ephe. pᵒ. ꝙ deus pdeſtinauit nos ſm ppoſitũ voluntatis ſue. ¶ 3ᵐ preambulũ eſt ꝙ accipiẽdo ſic proprie predeſtinationẽ: ipſa differt a pſcia ſicut actus volũtatis ab actu intellꝰ: qa pſcire eſt actꝰ intellꝰ. pdeſtinare võ voluntatis. ꝙ aũt actus intellꝰ ⁊ volũtatis differãt: fuit alias declaratũ. ¶ 4ᵐ pambulũ eſt ꝙ accipiẽdo pdeſtinationẽ pro puiſione q̃ deꝰ puidet ſaluãdos: ⁊ pſciam pro preuiſione q̃ deꝰ videt dãnãdos: vĩ ibi eſſe diſtinctio. Et hoc pbat̃ p illã viã p quã pbamꝰ volitionẽ ⁊ nolitionẽ diſtingui aliq̃ mõ in deo: qa illi q ſunt pdeſtinati, nõ ſũt pſciti: ſed idẽ oino reꝰ eiuſdẽ nõ põt eẽ ⁊ nõ eſſe.

Preambulũ quadruplex. Preſcia põt accipi dupl'r.

Predeſtinatio põt accipi dupl'r. In ꝯtigẽtibꝰ diffinire eiꝰ ſunt.

G

Predeſtinatio ⁊ preſcia quãlr̃ differũt? Vide. ð. ⁊. ſ. ⁊ in. 4. ⁊ alibi multa ⁊ alios.

Sed quoniã de iſta mã a multis illiteratis: nã litteris ingenio ⁊ rõne vigẽtibꝰ: theologi maxie infeſtant̃. Idcirco ad occurrẽdũ eoꝝ dubitationibꝰ ſm ordinẽ interrogationũ ſuaꝝ eſt pcedẽdũ. Et maxie occurrũt 8º dubia. Primũ eſt, ſi deus puidet me moriturũ eſſe in pctõ mortali: ⁊ per ꝯñs damnãdũ: q̃re creauit aiã. ¶ Et ꝯfirmãt iſtud dubiũ: qa nullus ſapiẽs artifex pducit aliquẽ effectũ quẽ preuidet ꝙ nõ perueniet ad finẽ ſibi debitũ: ſed finis debitꝰ aĩe nr̃e eſt felicitas. g̃ ⁊c. ¶ Rñdeo huic qõni ꝙ inſipiẽtis eſt cãm querere vbi nõ eſt cã: vt ſi qs q̃reret. q̃re deꝰ eſt deꝰ: aut q̃re hõ eſt aĩal rõnale. Nũc aũt dicit Aug. de ci. dei. ꝙ ſi cã diuine volũtatis querat̃: nõ inuenit̃. Et iõ ſi querat̃. q̃re hoc fecit deꝰ: rñdet̃. ſic voluit: ⁊ hĩ ẽ ſtatꝰ: qa diuina volũtas eſt pma regula in oĩbus ꝯtigẽtibꝰ. ¶ Iſta rñſio declarat̃ 4ᶠ. pᵒ qdẽ in mechanicis: qa licitũ eſt figulo de eadẽ mã facẽ duo vaſa. Unũ in ꝯtumeliã. ſ. ad reponendũ imũditias: ⁊ aliud in honorẽ. ſ. ad pſentandũ in menſa: ⁊ tñ irrõnabilr̃ querit̃ ab eo: q̃re magis de hac parte mãe fecit vas ꝯtumelie: cũ ibi nulla poſſit rõ dari: qa nõ eſt: cũ mã ſit penitus vniformis. Eodẽ modo hic fruſtra querit̃. q̃re deus creauit aiam illã in ꝯtumeliã: aliã aũt in honorẽ. Et iſtã reſpõſionẽ innuit Apl̃s ad Rom. 9. ¶ Scdo declarat̃ in monaſticis. Nã in actibus humanis ſepe ſolet queri: quare hoc feciſti? Rñdetur.

Dubia ſeu interrogationes que ſolent fieri in mã pdeſtinationis ⁊ pſcie dei: ⁊ ſunt 8. pncipalia.

H

Vide. 4. ⁊. 7. mem. ⁊ Aul. Vide li. 22. ⁊ alibi ibidem. Statꝰ ẽ i ꝯtingẽtibꝰ ad diuinã volũtatẽ. Exẽplariter declaratio 4ᶠ. Rom. 9. Ababa.

I

Diſa volūtaſ creare ꝛ dinc quo ad ſtatū notabiliter.

ga volui. Et iterū. quare voluiſti? Rñdetur: ga apparuit mihi ſic eſſe volendū. Quare aūt nō ſtat̄ in pma reſpō ſione? Cā eſt/ga voluntas nr̄a nō eſt pma regula actuū noſtroꝝ: ſed ad hoc ꝙ ſit recta regulat̄ a recta ratione. Uoluntas aūt diuina pma regula eſt circa ↄtingentia. Et ideo nulla vlterior eſt rō querēda. ¶ 3° in politicis.

Politice.

nā ab īferiori prelato ꝛ pncipe recurrit̄ ad ſupiorē do/ nec q3 veniat ad ſupremū: ꝛ ibi eſt ſtatus: ga qcqd ille decreuerit: ab eo appellare nō licet. ¶ Sed diuina vo luntas eſt ſummus pnceps in ↄtingētibus: ꝛ ideo illi q querunt cām de diuina voluntate: ꝛ recurrūt ad rōnes ſicut ad priores: aſſimulant̄ illis qui in eccl'ia appellāt a ſūmo pōtifice ad vnū epm vel ad aliquē aliū prelatū inferiorē: qđ vi incōueniens. ¶ 4° in phyſicis: ga cum

Phyſice.

querit̄ q̄re ignis calefacit: nō pōt dari cā alia: niſi ga hꝫ calorē. Et iterū q̄re calor calefacit: nō dat̄: ga ille eſt cā pma in igne. Sic aūt eſt volūtas diuina in oībus cōtin

K

gentibus. Et ſic ꝯcludit̄ via multis curioſis inquiſitioni/ bus. ¶ 2ª interrogatio eſt. Quare fecit mihi de⁹ iſtā gra tiā vt me crearet: puidēs me dānandū? Et iterū. quare teneor ſibi grās agere de illo beneficio: ga expediuiſſet mihi ꝙ nunq̄ habuiſſem illud? Dicunt aliqui/ꝙ dāna/

Rñſio alioꝝ. Uide. 50. diſ. 4.

ti magis volunt ſic eſſe q̄ꝫ nō eſſe: ꝛ ideo magna grā ſit eis/ꝙ nō annihilant̄: vel ꝙ fuerūt creati. ¶ Sed ↄtra

Impugn⁹ 4ᵉʳ Math. 26. Apoc. 9.

hoc arguo 4ʳ. Primo. ga in euāgelio dī de iuda. Me/ lius fuit ei ſi natus nō fuiſſet hō ille. ¶ Scđo. ga Apl's dicit. Deſiderabūt mori: ꝛ fugiet mors ab eis. ¶ Tertio ga melius eſt alicui annihilari q̄ꝫ mortalr̄ peccare: cuꝫ magis hoc iuſtus eligeret: ꝛ tñ dānati ↄtinue ſūt in pctō mortali. ¶ Itē 4°: ga infinitū malū eſt pena inferni: eo ꝙ eſt pena īfinite trāſgreſſionis: ꝛ tñ nō fuiſſe nullū eſt malū. hoīes eñi quos poſſet creare deus/nullā penā ha bent ex h ꝙ nō creati ſunt. Et pp hoc dī ꝙ beneficiuꝫ

M

creationis nō tendit in detrimentuꝫ rei create: ſed per

M. l. cedit.

accñs venit dānatio ipſa: ſicut ſi rex daret alicui aliqđ fortaliciū: ꝛ a caſu ſequeret̄ eius ꝓcipitiuꝫ: ſi tñ ille rex pſciret illud ꝓcipitiū: nō minus eēt ei regratiādū. Dico

Rñſio ppria. Uide ſco. 27. diſ. 3. pro ꝛ ↄ.

ergo ꝙ vnicuiq3 melius eſt bonū totius q̄ꝫ ppriū: ꝛ iō videmus per experiētiā ꝙ manus ſe exponit pro capi/ te: ga deſtructio capitis eſſet deſtructio totius: ꝛ nō de/ ſtructio man⁹: ꝛ iō cū dānatio iſtius cadat in bonū vni/ uerſi ꝛ decorē ꝛ ordinē: ideo bonū ē illū creari ſub illa

Dānatio ce/ dit in bonum vniuerſi: ꝛ te/ nent̄ damnati deo regratiari.

habitudine: lꝫ forte ipſe vellet oppoſitū. Unde ſi talis eſſet bonus: grās ageret deo: ga ipſe eſſet obm diuine iu ſtitie. ¶ Tertia interrogatio eſt. quare deus ꝑmittit in vniuerſo tantū malū: quātū eſt dānatio: cū benigni pn/ cipes in ſuis regnis vitēt oīa mala que pnt. ¶ Dicit̄ ꝙ ipſi vitant que pnt de po° ordinata: nō de abſoluta: ga oēm penā mortis quā inferūt pnt excludere: ꝛ ita deus

L

nō pōt ordinate vitare penā illaꝫ: exq̄ pctm̄ mortale p/ ceſſit. ¶ Sꝫ redit dif. ꝙ lꝫ pncipes ordinate nō poſſint auferre penā poſt culpā: tñ ſi ipſi poſſent vitare culpaꝫ ipſi facerēt: cū nō iponāt penā niſi ad vitādā culpā: ſed oēm culpā vitare nō poſſent: cū cās ignorēt: deus autē vitare pōt: ga oīa nouit. g ꝛc. Dicit̄ ꝙ lꝫ ipſe poſſet de

De⁹ vitat cul pā ꝛ penā tñ de po° ordi/ nata: nō autē abſolutam: vt poteſt.

potētia abſoluta: nō tñ de po° ordinata: ga pctm̄ in ma/ lis auget meritū in bonis ſm Aug. dū ipſos īpugnāt vi/

Aug ſe. 34.

tia: ꝛ magis meritū eſt bonis: dū ipſi dimittūt̄ ſibiipſis: ꝛ per ↄñs maiorē gloriā ↄſequunt̄: ſic de volūtate abſo luta vnus pnceps poſſet quēlibꝫ a latrocinio pſeruare: ſi cū teneret ligatū: ſed tñ hoc non facit: ga decet ꝙ di/ mittat eū liberū. ¶ 4° interrogatio: ga ſi ſum elect⁹: tūc deus puidet me ſaluādū: q̄re g opꝫ me laborare in bo/ no ope: cuꝫ finalr̄ ſaluer qbuſcūq3 operib⁹ preuiis: exq̄

Rñſio 4ʳ.

deus ab eterno h puidit. ¶ Dicit̄ hic 4ʳ. Uno mō ꝙ lꝫ deus nō poſſet aliter facē: ita ꝙ neċio ſaluaret euꝫ: tñ

N

exquo deus illud gratis ab eterno pordinauit: tāto ma gis dꝫ conari ad cōplacendū ſibi ex gratitudine. ¶ 2°

Expedit ꝓde ſtinato bñ age re ꝛ q̄rere?

deus nō neċio ſe determinauit ad ſaluandū: nec neċio ſtat in illa determinatione: qn poſſet velle oppoſitū ſi facias malū. Et ſi dicat̄. ſi determinaret oppoſitū. ergo prius nō nouit. Dī ꝙ lꝫ de⁹ certitudinalr̄ cognoſcat me nūc eſſe: tñ in eodē nūc pōt facē ꝙ nō eſſem in ſenſu di uiſionis: ꝛ tūc oppoſitū noſcet. ¶ 3° dī/ꝙ ſcia dei de fu

Nō dif̄ cuſ̄ſo ſed inſtantiꝫ pondera ꝑ ſe tum.

turis ↄtingētib⁹ nō eſt ita determinata ſicut de neceſſa riis: ſꝫ eſt ↄditionata: ſicut oēs ꝓmiſſiones veteris teſti ad Habraā ꝛ ad Dauid oēs fuerūt ↄditionate: ꝛ iō nō ſtante ↄditione: nō ſtaret ꝙ ꝓcognouit cū illa ↄditione: ꝛ p illā ↄditionē ipſe ꝓcognouit nō neċio: ſed ↄtigēter. ¶ 4° dī ad interrogationē iſtā/ꝙ ſicut deus precogno

Reſpōſio 4ʳ.

uit iſtius ſaluationē: ita ꝛ oēs actus meritorios qb⁹ ſal uabit̄: ꝛ conatus qbus conabit̄. ¶ Et ſi dicat̄. Nunqđ deus neceſſitabit me ad iſtos conatus? Dicit̄ ꝙ nō. ſic

Expedit ꝓſci to bñ agere ꝛ q̄re? vide no/ tanter.

nō neceſſitat ad actū pñteꝫ: quē tñ certitudinalr̄ nouit. ¶ 5ª interrogatio eſt cū deus pnouit me dānandū ſi ſuꝫ

O

reprobus: ꝛ ita eueniet finalr̄: q̄re opꝫ me conari ad bo nū: cū finalr̄ ↄ me ↄcludat̄ in cauſa. ¶ Dicit̄ hic q̄drū pliciter. Prio. ga lꝫ hō talis per talia opa nō ſaluet̄: tñ finalr̄ diminuet̄ eius pena. Iſta rō tñ nō valet: ga ſicut deus nouit dānationē ſuā penā futurā: ſic nouit ꝛ gra/ dū pene. ¶ 2° dī ꝙ ga bonū virtutis eſt pp ſe diligēduꝫ: ga a deo volitū ſine q̄cūq3 relōne ad quācūq3 penā vl̄ gloriā ex nāli dictamine rōnis. ꝛ ideo q̄uis hō ſciret ſe eſſe dānādū imutabilr̄: ſemp adhuc deberet conari ad bonū. ¶ 3° dī: ga ſm Aug. nouit deus mutare ſniam/ſi

A. l. nouerit.

tu velis mutare delictū. Unđ deus nō ita ſententiauit ī/ mutabilr̄ nec pſcit: qn poſſit oppoſitū facere ꝛ faceret ſi tu delictū mutares. ¶ Et ſi dicas ergo nō ꝓcognouit de⁹ tūc me cōdēnādū: ga tūc ſaluabor. Dico ꝙ imo: ga cōditionate. ¶ 4° dī/ꝙ lꝫ deus pro illo ſigno pro quo

De h. ā. ſepe.

P

volūtas eius ꝓcedit determinationē ſuā: poſſit oppoſi/ tū eius qđ eueniet: ga nihil adhuc de futuro cōtingenti nouit pro illo ſigno: tñ poſt inſtans determinationis: vt dictū: nō pōt in oppoſitū: ga ſe determinate determina uit: ꝛ tūc certitudinalr̄ nouit. ¶ 6ª interrogatio. q̄re ab eterno magis predeſtinauit illū q̄ꝫ me: cū ab eterno nil plus boni feciſſet q̄ꝫ ego. Dico ꝙ pdeſtinationis nulla eſt cauſa: ga gratis de⁹ pdeſtinat: ꝛ nō ex opib⁹. Si eñi

Predeſtina/ tionis nullaꝫ cauſam eſſe. Quere Pau lū Rom. 9. ꝛ Aug. ꝛ alios vbi ſcis.

ex operibus eſſet: iā grā nō eēt grā. ¶ Sꝫ q̄re iſtā gratiā nō hñt iſti ſic illi? Dicit̄ ꝙ nō eſt alia rō: niſi ga ſic ſibi placuit: ſic declarat̄. Primo in mechanicis: vbi artifex de duob⁹ lapidib⁹ penit⁹ cōformib⁹: vnū aſſumit ad al tare: aliū ponit in via. 2° in iconomicis. vbi pr̄familias

Exemplū 4ʳ

de duob⁹ filiis ſil' natis: totalr̄ cōſilib⁹: vnū aſſumit ad hereditatē: ꝛ aliū redigit in ſeruitutē. 3° in politicis. vbi rex de duob⁹ ſibi equalr̄ pñtatis: vnū aſſumit ad ſuum palatiū: aliū dimittēdo in quo nullā iniuriaꝫ ſibi facit.

Q

4° in theologicis: vbi dicit̄. Jacob elegit: Eſau aūt di/ miſit deus anteq̄ꝫ qcq̄ꝫ boni vel mali feciſſent: ſicut dicit Apl's. ¶ Sed nūqđ eſt hic acceptio ꝑſonaꝝ apđ deū? Dicit̄ ꝙ nō: ga nulla merita ꝓceſſerunt. Si eñi equalr̄

Rom. 9.

meruiſſent: ꝛ vnus remuneraret̄ ꝛ nō alius: tūc bñ eēt ꝑſonaꝝ acceptio. nūc aūt: ga ex merito nulli tenet̄. vnū pōt ſibi determinare alio omiſſo: ſicut pꝫ. ſ. in Jacob ꝛ Eſau: ꝛ in multis aliis exēplis datis: ſine tñ alicui⁹ iniu/ ria. ¶ 7ª interrogatio eſt: q̄re de⁹ pordinauit iſtū ad dā/ nationē ꝑpetuā: cum tñ nihil mali feciſſet: ꝛ nō ſolū nō elegit? Dicit̄ ꝙ lꝫ pdeſtinationis nulla ſit cā: tñ reprobe tionis aliq̄ cā eſt: qđ declarabit̄ in ſequēti q̄ōne. ¶ 8ª in/

Reprobatiōis cauſam eſſe.

terrogatio eſt: q̄re deus ab eterno me vel te pſciuit: non poſſet nūc pdeſtinare: aut ↄ: cum volūtati eius cuncta ſubiaceant: ſic ab eterno: ita ꝛ nūc? Dicit̄ ꝙ cū idē iſtās

eternitatis

A
Inſtans eter/ nitatis ſemp idem manet.
Obijcitur 4^r.

eternitatis ſit pñs ꝛ ſemꝑ fuit:ſic ab eterno deꝰ potuit
nõ p̄deſtinare quẽ p̄deſtinauit ꝛ ecõuerſo ꝛ nũc:qa actus
diuine volũtatis ſm ſe nõ trãſit i p̄teritũ.℃ Sȝ iſtaṫ 4^r.
Prio qa ſi nũc p̄deſtiareṫ:tũc ab eterno nõ fuiſſet p̄de
ſtinatꝰ ad gliaȝ ꝛ certitudinalr̄ p̄uiſus. 2°.qa p̄deſtinatꝰ
ab eterno q nũc p̄deſtinareṫ nõ fuiſſet vere p̄uiſus vel
preſcitus. 3°.qa deus p̄uidit ab eterno qḋ nũc nõ facit:
ꝛ ſic ab eterno oppoſitũ eiꝰ p̄ordinaſſet qḋ nũc ordinat.
4°.qa tũc deꝰ trãſiret de ꝯdictorio in ꝯdictoriũ:nulla
facta mutatione in aliquo extremoꝝ.℃ Ad p̄^m dico ꝙ
nunc p̄deſtinareṫ:ſi ab eterno fuiſſet p̄deſtinatus:quia
iſtãs eternitatis nõ trãſit in p̄teritũ.℃ Per idẽ ad 2^m.
℃ Ad 3^m dico ꝙ nõ ordinaſſet tũc ab eterno oppoſitũ:
eo ꝙ nihil eſt ibi p̄teritũ:ꝛ ſil' in eodẽ iſtanti pñti oppo/
ſita eſſe nõ pñt.℃ Per idẽ ad 4^m dico ꝙ nõ ineſſent
ei ꝯdictorie oppoſita ſucceſſiue.Sed qui eſt p̄deſtinatꝰ
pro p̄mo ſigno volũtatis diuine:nõ põt p̄deſtinari ante

M.l.põt nou.
B

illud ſignũ. Illa enĩ ſigna nõ ſucceſſiua:aut in p̄teritum
trãſeuntia:ſed p̄manẽtia ſunt:ſicut dictuȝ eſt de ſignis
originis ꝛ nãe diſtinctione.13.ꝛ.14.℃ Ad argᵐ pȝ:ꝙ
accipit p̄deſtinationẽ p̄ actu volũtatis ꝛc̃.℃ Qõ.IIII.

7.
2.c.16.

VTrum ſit aliq̃ cã p̄deſtinationis. Q
ſic.in Apoc.di.Iõ regnãt cuȝ
deo:ꝛ agnꝰ dei cũ illis.Iõ eſt illatio effectꝰ
cũ cã.℃ Cõtra.Augꝰ in libᵒ retractationũ.
℃ Hic ſunt duo p̄ncipalr̄ ingrẽda.Primũ
de q̃ſito.ſ.de cã p̄deſtinatiõis. 2^m ẽ de cã reprobatiõis.

Primus ar. Super eplaȝ ad Rom.
Impugnatio

Quantũ ad p̄^m itelligẽdũ ꝙ aliqñ vĩ fuiſſe Aug.
illius opiõis ꝙ ſic:qa dicebat fidẽ eſſe
cãm p̄deſtinationis.℃ Sed ꝯ ſunt alij ſci.Et iſtud cõ
firmaṫ q̃drupliti rõne.Prio ꝯfirmaṫ rõne Pauli.ni/

Predeſtina/ tionis nullaȝ cãȝ eẽ oñdit. Rom.9.
C

hil qḋ daṫ ex meritis eſt mere grã:ſed predeſtinatio ad
vitã eternã eſt mere ex grã.g̃ p̄deſtinatio nõ eſt ex me/
ritis:ꝛ per ꝯñs nõ hȝ cãm.Et ſcḋo qa Paulus dicit ꝙ
anteq̃ʒ gcq̃ʒ boni vel mali egiſſent:elegit Iacob ꝛ non
Eſau. 3°.actus ſũme liberalis nõ hȝ cãm:ſed p̄deſtina/
tio eſt hmõi.g̃ ꝛc̃. 4°.qa ſi hĩet cãm:tũc deꝰ nõ poſſet non
p̄deſtinare ſine iniuſtitia.℃ Sȝ ꝯ illud iſtaṫ 4^r.Prio.

Obijcitur 4^r.

qa ſm Anſ.ſicut oĩs volũtas hȝ gd:ita hȝ cur.g̃ ꝛc̃. 2°.
qa volũtas q̃ dat aliqḋ ſine rõne eſt irrõnalis. 3°.qa tũc
videreṫ deꝰ acceptor p̄ſonaꝝ. 4°.qa illos q ſunt pares
volũtas recta oẽs acceptat vt pares equalr̄:ſed in p̄de/
ſtinãdo oẽs offerunṫ vt pares:in illo ſigno enĩ offerun/
tur in puris nãlibus:in qbus ſunt pares.g̃ ꝛc̃.℃ Ad p̄^m
dico:illud cur/ſi referaṫ ad obm̃,falſuȝ eſt:ſi ad poten/
tiã:dico ꝙ hȝ cur.ſ.ad cõplacentiã:q̃re ſic fecit:qa ſibĩ

Volũtatẽ hĩc cur ꝯtingit 2^r intelligi.
D

placuit.℃ Ad 2^m dico ꝙ illud eſt veꝝ.vbi volũtas re/
gulaṫ a rõne:ſed volũtas diuina in ꝯtingẽtibꝰ eſt p̄ᵃ regu
la oĩnoꝝ a nullo regulaṫ.℃ Ad 3^m dico ꝙ acceptio p̄ſo

Perſonarum acceptio que ꝛ quando?

naꝝ eſt qñ p̄ minori merito daṫ maius p̄miũ:ita ꝙ me
ritũ aliqḋ p̄ſupponit.h̃ aũt nullũ p̄ſupponiṫ.℃ Ad 4^m
dico ꝙ verũ eſt ſm ſe ꝛ ad finẽ nãlẽ:ſȝ nõ opȝ ꝙ ad fi/
nẽ ſupnãlẽ eque bonos equalr̄ acceptet:qa mere libe/
raliter acceptat:ꝛ ꝯfert talẽ finẽ liberalr̄ iſti ꝛ nõ illi.

Secḋo arl. Reprobatio/ nis cãm eẽ ȝ veritatem ſco ꝛꝛum.

Quantũ ad ſcḋm p̄ncipale vidẽdũ eſt.vtꝝ repro
bationis ſit cauſa aliq̃.Et quãtũ ad hoc
dicit doc.nr̄ ꝙ ſic.Lȝ enĩ p̄deſtinatio nullã cãm hẽat:
tñ reprobatio hȝ.℃ Hoc aũt p̄baṫ q̃druplici p̄babili
tate.Prio.qa deus p̄opior eſt ad miſerẽdũ q̃ʒ ad pu/
niendũ.Põt g̃ miſereri ſine cã:ſed nõ punire.℃ Con/
firmaṫ.qa ad q̃rtã gñõnẽ vadit in puniẽdo iniqtatẽ pa
trũ.in milia aũt miliũ vadit i miſerẽdo.℃ 2°.qa nullus
iuſtus aliquẽ ſine rõne cõdẽnat.Reprobatio aũt eſt q̃/
dam ꝯdẽnatio.℃ 3°.qa deus eſt pronus ad miſerendũ
reſpectu illoꝝ qui peccauerunt:multo fortius reſpectu
illoꝝ qui nõ peccauerũt.℃ 4°.qa pena ſequiṫ culpaȝ.

vbi ergo nulla culpa p̄uideṫ:nulla debet ipoñi pena.

E
Super Eccl. lib.2.

℃ Confirmaṫ.qꝛ ſm Aug.deus nõ eſt p̄us vltor q̃ʒ hõ
ſit peccator.Iõ dico ſicut diẽ doc.nr̄ ꝙ p̄us deus videt
dmerita q̃ʒ reprobũ.lȝ p̄us nõ videat merita q̃ʒ eligat.

Regla Sco.

℃ Hoc aũt declaṫ dupl'r.Primo.Deus ſicẽ ꝛ oẽ agẽs ꝛ
opans debite p̄us diligit finẽ q̃ʒ ea q̃ ſunt ad finẽ:ꝛ iter
ea q̃ ſunt ad finẽ:p̄us diligit p̄pinquiora fini q̃ʒ alia. Cuȝ

Declar notã/ ter ordiñ p̄cedẽ di ex pte dei ꝛ creature in p̄deſtinatiõe ꝛ reprobatiõe.

g̃ gloria ſit finis:p̄us vult gloriã Petro. deide grãm qꝛ
eſt imediata ipſi glie:deide fidẽ:deide miam:deinde
alia q̃ ordinanṫ ad finẽ.Cũ g̃ merita grãm p̄ſupponãt:
ꝛ glia p̄us diligaṫ q̃ʒ grã:ſeqṫ ꝙ merita nõ p̄cedũt p̄de
ſtinationẽ vel p̄ordinationẽ ad gloriã.Qꝛ aũt reproba
tio multũ ꝛ maxime diſtat a fine p̄ordinato ad gloriã.
g̃ ordinate opans p̄us accipit ea q̃ nõ tãtũ diſtãt a fine.
vt.ſ.p̄^m ꝙ p̄ordinaṫ iſti ſit debite eẽ. 2^m ſit culpa. 3^m de/
merita. ꝛ 4^m ipſa reprobatio.Iſta aũt ſe hñt p̄ ordinẽ

Signa 4^r.

ſm maiorẽ ꝛ minorẽ diſtãtiã a fine.℃ 2°.illud declaṫ
exponẽdo illa ſigna q̃ ſunt neccĩa ad itelligendũ p̄ceſſuȝ re

F

probationis ꝛ p̄deſtinationis. Sunt g̃ 4^{or} ſigna. Eſt g̃
p̄^m in q̃ Iudas ꝛ Petrus offerunṫ volũtati diuine vt neu
tri:ꝛ tũc volũtas diuina p̄ordinauit Petrũ ad gloriã:nul/
lũ aũt actũ poſitiuũ hȝ circa Iudã.ſm Aug.℃ 2^m ſignũ
eſt i q̃ p̄ordinauit Petrũ ad grãȝ:ꝛ tũc circa Iudã ad/
huc nullũ actũ poſitiuũ hȝ.℃ 3^m ſignũ eſt. in quo relin/
quunṫ ſibiipſis:ꝛ vterq; cadit in peccatũ.℃ 4^m ſignũ
in quo Petrus reſurgit qꝛ nõ põt p̄manẽ:qꝛ p̄deſtina/
tus itelligiṫ ex p̄ ſigno. Iudas aũt nõ reſurgit:eo ꝙ nõ
hȝ releuãtẽ i deo.iõ reprobaṫ.℃ Sȝ hic occurrũt dif.
Prima eſt.Qꝛ deus vĩ eſſe cã reprobationis:qꝛ qñ p̄i

D.q̃druplex. Hora totuȝ ꝯ curioſos.

mo offerũt:ita eſt aptus Iudas ſicẽ Petrus vt p̄deſtina
reṫ. Hũc aũt p̄deſtinat:illũ aũt nõ.ꝛ ſic p̄us vĩ vltor q̃ʒ
ille peccator.℃ Dico ꝙ tũc punitio vĩ qñ nullo deme

Iniuſte puni re quid. Finis dupˡ.
G

rito itervenĩẽte nõ daṫ alicui finis:ad quẽ ipſe eſt aptꝰ
ſm ordinẽ nãe:ſȝ ſi nõ datur finis ſupnãlis ꝛ excedens
facultatẽ eius:tũc nõ dĩ punitio.℃ 2ᵃ difficultas eſt.qꝛ
deus videt illud malũ culpe:ꝛ tñ nõ p̄hibet:cũ tñ poſ/
ſet ipedire:ꝛ ſic vĩ ꝯſentire.℃ Dico ꝙ ſi deus eẽt obli
gatus ad p̄hibẽdũ/veꝝ eẽt:ſed ad hoc deꝰ nõ obligaṫ.
℃ 3ᵃ dif.vtrũ deus puniat p̄p peccatũ cõmiſſionis. Et
ſi ſ.q̃re cõcauſat illũ actũ.Si aũt p̄p pctm̃ omiſſionis
q̃lr̄ illud pctm̃ ſit.℃ Dicit Scotꝰ ꝙ lȝ ad actũ cõmiſ/

Vlũ eum h.e.l.2.in mã de pctõ actuali. Deũ ad pctm̃ cõmiſſionis ꝛ omiſſionis cõcurrere. Vlũ ſ.diſt.42.

ſionis deus ꝯcurrat quãtũ ad ſubſtratũ peccati:nõ tñ
quãtũ ad deformitatẽ peccati.Ad pctm̃ aũt omiſſionis
ꝯcurrit per aliquẽ aliũ actũ poſitiuũ:hoc alĩs declabiṫ.
℃ 4ᵃ diffi.eſt.qꝛ pena dãni eſt pena maxima. ſi g̃ in p̄
ſigno p̄ordinat Petrũ ꝛ nõ Iudã:tũc vĩ penã dãni p̄or
dinare Iude ſaltim ſine cã.Ex illa ſaltẽ negatione actꝰ
circa Iudã in primo ſigno priuaṫ Iudas viſione diui/
na.Diciṫ ꝙ pena dãni vel carẽtie viſionis nõ vĩ eẽ pe/

Penã dãnis nõ eẽ penaȝ ſimplr̄.qḋ hĩ curioſa.
H

na ſimpliciter:qꝛ ſi deꝰ hoĩes creaſſet in puris nãlibꝰ:ꝛ
non dediſſet eis viſionem:nulla pena eis fuiſſet:qꝛ hoc
non eſt debituȝ ſibi.ſecus eſt de pena ſenſus.℃ Ad ar
gumẽtum pȝ:qꝛ ideo eſt illatio effectus ex cauſa cõm/
placentie:qꝛ placet diuine voluntati.

℃ Diſtinctio.XLII. Queſtio. I.

Nũc de oĩpotẽtia dei agẽdũ eſt.

CIrca diſtinctioneȝ.42.q̃ro primo.
Vtruȝ q̃ddiates reꝝ creabi/
liũ in poᵃ obiectiua hñt eſſe eſſentie.Qꝛ
non.qꝛ Io.primo.Oĩa per ipſum facta
ſunt:ſed illa nõ ſunt facta:eo ꝙ ſunt ne/
ceſſaria.g̃ ꝛc̃.℃ Cõtra.Apoc.4°.p̄p vo/
lũtatẽ tuã oĩa que erant creata ſunt:nõ
erãt aũt niſi in eſſe eſſentie.g̃ ꝛc̃.℃ Circa iſtaȝ q̃õnem
primo inſiſtendũ eſt circa terminos. 2ᵒ circa queſituȝ.

I

Sunt aũt quatuor termini in qõne.ſ.qdditas rei crea/
bilis:eſſe eſſentie:potentia obiectiua.

Primus art. Quidditas quid? Creabile qd? Potẽtia obiectiua quid? Eſſe eſſentie quid. A.i. veritates Cõcluſio 4[a] A.i. eẽ qdditatiuum. Caſte pſcq̃re oia iſta aliius põderando.

Quantum ad p[m] qd itelligi nõie qdditatis ſepe ſupius dictũ eſt/ φ p qdditates non intelligunt̃ niſi rõnes formales qdditatiue rerũ in ſe. Creabilia aũt ſunt que ſunt apta nata a deo creari. Potentia aũt obĩa eſt illa in qua eſſe itelligunt̃ res anteq̃ creent̃. ❡ Sed diffi. eſt de alio termino.ſ.de eſſe eſſentie. ❡ Et q̃tũ ad hoc pono 4[or] ɔ̃nes. Pria ẽ/φ eẽ eentie nõ eſt aliud a qdditate:qa eſſe eentie eſt illõ de quo dicit̃ diffõ:qa diffõ iudicat eſſe.nõ aũt niſi qdditatiue. ❡ 2[a] eſt/φ illud eẽ qõ ponit̃ in oĩ ppõne de nec̃io/eſt eſſe eſſentie:qa in oĩbus talib[9] eſt vnus terminus alteri eſſentialis:vel qa de eſſentia:vel qa ɔ̃ñs eentiã in ſcdo mõ:vel aliquo alio reducibili ad illa. Et rõ hui[9] eſt:qa

K

vitas oĩuz taliũ ppõnũ manet/exñtia actuali circũſcripta. ❡ 3[a] eſt/φ illud eſſe qõ ponit̃ in ppõnib[9] ɔ̃tingentibus eſt eſſe exñtie:qa ille nõ verificant̃ niſi cor veritas exiſtat actualr in rer nã:⁊ talia nõ ſunt eſſentialia. ❡ 4[a] eſt/φ eſſe cõpõnis qõ eſt in ppõnib[9] ⁊ in terminis eax:nõ eſt aliud ab eſſe eſſentie vel exiſtentie:illud tamẽ eſſe quo homo eſt albus:vel eſt aĩal:oportet eſſe extra aĩaz:aliogn extra aĩam homo nõ eſſet albus:nec eſſet animal. Patet ergo ex iſtis qd eſt eſſe eſſentie.

Scdo artĩcu.

Iſtis premiſſis quantũ ad pmũ:inſiſtendũ eſt quantũ ad ſcdm. Et q̃tũ ad hoc eſt p̃ inſiſtendũ circa partẽ affirmatiuã. 2[o] circa partẽ negatiuã. ❡ Quantũ ad pmã ptẽ introducunt̃ duodecim fundamẽta pbantia φ ſic.

Prima pars Pars affirmatiua queſti pbat.12.fũdamentis que ſequuntur. Finis.

Primũ radicat̃ in cãlitate cauſe finalis ſic. Oĩs cãlitas neceſſario habz effectũ aliquẽ:ſed cãlitas cauſe finalis eſt rerũ dũ ſunt in po[a] obĩua.g̃ ipſa que ſunt effectus hñt aliqõ eſſe:nõ niſi eentie.g̃ ⁊c̃. Maior eſt manifeſta qa non põt itelligere φ aliq̃ cã cauſet aliquẽ effectuz niſi effectus hẽat

L

Cauſare ⁊ cãri quid?

aliqõ eſſe:qa cãre nihil aliud eſt niſi dare eſſe ſicut cãri nihil aliud eſt niſi recipe eẽ. Mõ pbo minorẽ ſic. Quecũqz aliqua hñt ordinẽ eſſentialẽ in actu:hñt ordinem etiã in potẽtia. Hãc pbo.nã ordo eentialis ɔ̃ſequit̃ rõnes formales:que abſtrahũt ab eſſe in actu ⁊ eẽ in po[a]. ⁊ vtrũqz iſtor eis accidit.g̃ ordo eentialis eſt rer i po[a]: nõ tñ variat̃ ordo eentialis per aliqd ɔ̃tingens cuiõ eſt exiſtere:ſed cãlitas cãe finalis conſiſtit in ordine eſſentiali rerũ ad deũ.ergo cãlitas cãe finalis erit in po[a]:⁊ p ɔ̃ñs talia hẽbunt aliqõ eẽ. ❡ Scdm fundamẽtũ radicat̃ in cãlitate cãe exẽplaris ſic.

Exemplar.

Oẽ exẽplar vl cã exemplaris in actu nec̃io hz exẽplatũ.hoc enĩ pz ex nã relõnis:⁊ etiã cãlitatis que nec̃io terminũ reqrit:ſz de[9] eſt exẽplar ⁊ cã exẽplaris oĩum ab eterno anteq̃ res eẽnt in actu.g̃ habuit exẽplata:nõ niſi ſz ſe eſſe eentie.g̃ ⁊c̃.

M

Minor pz.nã ſi ab eterno de[9] nõ fuiſſet exẽplar oĩuz: deus nõ itellexiſſet oia. ❡ 3[m] fundamẽtũ radicatur in

Efficiens. A.i. pductiuitatis.

cãlitate cãe efficiẽtis:nõ inquãtũ producẽs:ſed in rõne ſue pducibilitatis. Et hoc ſic. Oẽ pductiuũ eſt alicuius rei producibilis pductiuũ:hec eſt de ſe nota.ſz de[9] ab eterno fuit pductiu[9].g̃ ab eterno fuit aliqõ pducibile: illud nõ fuit deus.g̃ creatura.nõ aũt in eſſe exñtie:quia anteq̃ eſſet/de[9] erat pductiuus:⁊ ipſa erit pducibilis.

Euaſio.

❡ Dicit vnus doc.φ ab eterno fuit aliqõ pducibile:ſz hoc eſt tñ denoĩatione extriſeca:qa.ſ.creatura eſt creata. ❡ Sed ɔ̃.ſicut deus eſt creator ſiue extriſeca denominatione:ſiue alio mõ:⁊ nõ eſt creator ſui:ſed alteri[9]: ita ab eterno fuit creatiu[9]:nõ ſui:g̃ alicui[9] creabilis ab eterno:ſed creabile nec̃io hz aliqõ eẽ:nõ niſi eſſe eſſentie.ergo ⁊c̃. ❡ 4[m] fundamẽtũ radicat̃ in nã obiectiue

Operatio obiectiua.

operationis ſic.nulla po[a] obĩua põt eſſe alicuius:ſiue vt obiectũ pmariũ ſiue vt ſcdariũ:qn nec̃io illud ſit terminus operationis illius potẽtie. Deus autẽ ab eterno intellexit creaturas vt obiecta ſecundaria.ergo creatura fuit

N

Obiectũ 2[m].

terminus itellectionis:ſed nõ niſi ſm aliquod eſſe:⁊ illud eſſe eſt eſſe eentie.ergo habuit ab eterno eſſe eſſentie.al's eſſet itellectio ſine termino. ❡ Si dicat̃ φ non

Euaſio.

oportet φ habeat aliqõ eſſe ad hoc φ ſit terminus itellectionis diuine:ſicut obiectũ ſecũdariũ eſt terminus. ❡ Cõtra.aut itelligit aliquid:aut nihil. Si aliqd.ergo creatura itellecta eſt aliquid. Si nihil.ergo nõ itelligit creaturã:qr nihil itelligere/eſt nõ itelligere. ❡ 5[m] fundamentũ radicatur in pductione obiectiua ſic. Omne pducens aliqd in qualicũqz eſſe/nec̃io hz pductũ:qr ponere pducẽs ſine pducto eſt nihil ponere:ſed deus ab

Productio obiectiua.

eterno pduxit res in eſſe cognito ⁊ volito.g̃ ⁊c̃. ❡ Dices.hoc eſt eẽ reſpectiuũ ⁊ eſſe rõnis. Ex hoc ſeqtur intentũ:qr omne eſſe reſpectiuũ nec̃io preſupponit aliqõ

Euaſio.

O

eſſe prius eo:ſed ab eterno res acceperũt eẽ reſpectiuũ per te.g̃ ab eterno preſupponũt aliqõ eſſe:nõ autez niſi abſolutũ:quod eſt eẽ eentie.ergo ⁊c̃. ❡ Cõfirmatur.qr eſſe volituz ⁊ eẽ itellectũ/nõ poſſunt eẽ illud eſſe preciſe qõ habẽt res:qr itellectuz vel volituz pñcipaliter nõ dicit niſi eẽ rõnis:⁊ eſſe reſpectiuũ:ſed eſſe reſpectiuuz preſupponit aliud.nõ niſi eſſe eentie.g̃ ⁊c̃.

Eſſe obiectiuum vtriuſqz virtualr potius eẽ eentie pſuppont̃.

❡ Sextum fundamentũ radicat̃ in natura relationis ſic. Cõtinens

Continens.

inquãtuz cõtinens eſt alicuius cõtinẽs:ſed deus continet.g̃ aliquid:nõ ſeipſum.g̃ creaturã. Maior pz ex nã relationis. Minor eſt nõ.qr deus ɔ̃tinet alia eminẽter ⁊ virtualiter. Sed φ illud qõ cõtinet̃ nõ ſit deus/pz ex modo ɔ̃tinẽtie.ſ.virtualiter:qr illud qõ ɔ̃tinet aliud virtualiter:põt illud deducere ad eẽ:deus ſeipſuz non põt

Uñ ɔ̃tinentie virtualis ⁊ eminẽtialis ꝗ ſint.

deducere ad eẽ.g̃ nõ ɔ̃tinet ſeipſuz virtualr. Silr deus cõtinet eminẽter ⁊ nõ ſeipſum: qr oẽ cõtinẽs eminẽter in pfectione excedit cõtentũ:qr cõtinet̃ eminẽtius in illo q̃ in ſe:ſed nihil deũ in pfectione excedit.g̃ nec cõtinet eminẽter. ❡ 7[m] fundamẽtũ radicat̃ in nã diuiſio-

P

nis ſic. Qñcũqz aliqõ diuiſum diuidit̃ p duo diuidentia:illud iuenit̃ eiuſdẽ rõnis in vtroqz vbicũqz iueniatur:ſed ens qõ diuidit̃ in ens in actu ⁊ po[a] tanq̃ diuiſuz eiuſdẽ rõnis/iuenit̃ in vtroqz:ſed in ente in actu iuenit̃

Diuiſio.

Po[a] ⁊ actus pſupponunt ens euiſdẽ rõnis:ſz alr[9] in ſcdo queſt.

ens nõ fabricatũ ab aĩa.g̃ in ente in po[a] inuenit̃ ens nõ fabricatũ ab aĩa:cũ ens fabricatũ ab aĩa ⁊ ens nõ fabricatũ ab aĩa nõ ſint eiuſdẽ rõnis:vt pz in phe[o]. ❡ Confirmat̃ iſta ratio p formã ſyllogiſticaz:ſuppono φ ens dicat̃ vniuoce de ente in po[a] ⁊ ente actu. Tunc ſic. Ens iſtud qõ dĩ de vtroqz:aut eſt fabricatũ ab aĩa:aut non. Si nõ:habet̃ ppoſitũ φ ens in po[a] nõ eſt ens fabricatũ ab aĩa:qõ eſt falſum. ❡ 8[m] fundamentũ radicat̃ in nã

Diffinitio.

diffõnis ſic. Quecũqz hñt eãdez diffõnez:hñt idem eẽ eentie. Iſta de ſe pz:cũ diffinitio idicet ſolũ eẽ eentie:ſz ens in po[a] ⁊ ens in actu hñt oĩno eandẽ diffõnez.g̃ hñt idem eẽ eentie:⁊ ſic res in po[a] obiectiua. ❡ Cõfirmat̃.

Diffõ cui debet ſicut ⁊ nominis ſignificatio paſſio.

Q

qr quecũqz diſtinguunt̃ pciſe p poſteriora:cõueniũt in prioib[9]. Hec de ſe eſt manifeſta:qr ad oppoſitũ.ſ.φ nõ ɔ̃ueniãt in prioib[9]:ſed diſtinguant̃:tũc nõ diſtinguuntur pciſe p poſteriora:ſed ens in actu ⁊ ens in po[a] diſtinguuntur pciſe p poſteriora diffõne ⁊ eẽ eentie.g̃ in iſtis cõueniunt:g̃ hñt idem eẽ eentie. ❡ 9[m] fundamẽtuz radicat̃ in nã demõſtrõnis ſic. Impoſſe eſt φ aliqd demonſtret̃ de aliquo pp qd:niſi illud de quo demõſtratur hẽat

Demõſtratio.

ſimplr eſſe eentie:ſed de entib[9] in po[a] fuerũt vere demõſtrationes pp qd.g̃ ipſa hñt eẽ eentie. Minor eſt de

A.i.ſtant.

ſe nota. Maior declarat̃:qr demõſtratio pp quid preſupponit qd:vel ſubiecti vel paſſionis. De hoc nõ curo:ſed illud qõ hz qd:neceſſario hz eſſe eſſentie. Mihi apparet φ euidenter cõcludat̃ intẽtum. ❡ 10[m] fundamentum radicatur in via diuiſionis ⁊ cõpoſitionis ſic.

Cõpõ ⁊ diuiſio

A

Accipio iſtã ꝓpõnẽ. homo eſt aĩal: vel iſta fuit vera ab eterno: vel nõ. ſi nõ. ğ eſt ↄtingẽs: qa q̄cq̄d accipit eẽ ex tẽpore eſt ↄtingẽs: qa in rñã ↄtingenti erit. ſi ſic: cũ veritas ꝓpõnis p̄ſupponat ſimplicẽ eternitatẽ terminoꝝ. ergo ⁊c̃.

Inſtãtia.

¶ Si dicaᷣ q̄ eſt nec̄ia: ſuppoſita tñ entitate terminoꝝ. Iſtud nihil valet: qa illud eſt ſimpl̄r ↄtĩgẽs: qd̄ nõ eſt veꝝ nec̄io: niſi ſuppoſito cõtingenti: ſed ꝑ te, iſta nõ eſt vera nec̄io niſi ſuppoſita entitate terminorũ: que ꝑ te, eſt ↄtĩgẽs. ergo ipſa eſt ſimpl̄r ↄtĩgẽs: qd̄ ſemꝑ videᷣ ſatis incõuenĩẽs.

Lege ƀ p̄ſup ⁊ ƺ. vide ſco. in p̄lo. ⁊ di. 3. q. 4. ⁊ alibi ƀ.

¶ Arguo ğ ſic. Ois h̄itudo p̄ſupponit extrema illius habitudinis: ſꝫ habitudo illa eſt eterna. ergo p̄ſupponit ab eterno hoĩeꝫ ⁊ aĩal in aliquo eſſe: que ſunt extrema habitudinis.

Inſtãtia.

¶ Aliqui dicunt q̄ iſta nõ valet: qa non ſequiᷣ. hõ eſt aĩal: ergo hõ eſt: cuius tñ oppoſitũ videnᷣ ꝓbare iſte rõnes. ¶ Sed iſtud nihil eſt: qa aut itelligis de eſſe exiſtere: ⁊ tunc verũ dicis: nec de hoc eſt dubiũ. Si aũt itelligis de q̄cũq3 alio eſſe oſtẽdo euidẽter q̄ hoc eſt impoẽ: accipiendo vniformiter eẽ.

M. I. exiſte.

B

Et hoc ſic. Poſito toto integrali: poniᷣ quelibet eius pars nec̄io: ſꝫ iſta ꝓpõ. homo eſt aĩal: eſt quoddã ĩtegratũ ex hoĩe ⁊ eſſe ⁊ aĩali: ergo ea poſita ab eterno tanq̄ȝ quodã toto: nec̄io homo eẽ ⁊ aĩal aliqual̄r ponunᷣ: nõ potes dare ita parũ eſſe q̄n illud ſufficiat.

Propoſitio nẽ oẽm ee tāq̄ȝ integrale eſſe.

¶ P̃. Arguo ſic. iſta eſt vera. ab eterno hõ eſt aĩal: tũc accipio illud eſt: aut ibi accipiᷣ pro eſſe eſſentie: aut pro eſſe exĩtie: cũ nõ ſit dare aliqd̄ aliud eẽ. Nõ ꝓ eẽ exĩtie: certũ eſt. Si aũt pro eſſe eſſentie: tũc habeᷣ ꝓpoſitũ ꝑ argumentũ factuꝫ. Poſita multitudine aliquoꝝ poniᷣ qdlibet illius multitudinis: ſꝫ homo eſſe: ⁊ aĩal tria iſta ponunᷣ. ergo eſſe eſſentie.

M. I. illud eẽ.

¶ 11ᵐ fundamentũ radicaᷣ in nã ꝓductionis realis ⁊ actualis ſic. Ois nã fundans aliquã relationẽ nec̄io ſ̄m aliqd̄ eſſe: p̄cedit eſſe ipſius relõnis: cũ ipſa ſit prior: ergo ſ̄m aliqd̄ eſſe: ſed non ſ̄m eſſe exĩtie: qa pro quocũq3 ſigno intelligiᷣ creatura habere eſſe exiſtere: intelligiᷣ hẽc in ſe productionẽ: ita q̄ ſimul exiſtit: ⁊ eſt ꝓducta. ğ ſ̄m illud eſſe non precedit. Relinquiᷣ ergo q̄ p̄cedit ſ̄m eſſe eſſentie.

Productio real' ⁊ actual'.

C

M. I. exiſte.

¶ 12ᵐ fundamentũ radicaᷣ in nã accidentis ſic: q̄cũq3 aliqua cõpetunt alicui per accñs: illi nõ repugnat eẽ ſine quocũq3 illoꝝ que cõueniũt ſibi per accñs: ſed oĩa que ptinent ad actualitatẽ ⁊ exiſtentiã creature: cõpetunt ſibi cõtingẽter: ⁊ per accñs. Et dato q̄ negareᷣ de per accidens: nõ tñ põt negari quin ↄtĩgẽter: cũ oĩa ſibi cõueniant ex tpe: ergo nõ videᷣ q̄ repugnet quidditati ſine illis eſſe ſuo modo.

Accidens.

¶ Cõfirmaᷣ: qa q̄dditas eſt prior ſua exiſtẽtia: nõ ſ̄m eſſe exiſtere: qa vt ſic nõ eſt prior: ſicut hõ inq̄ãtuꝫ albus nõ eſt prior albedine. ergo ſ̄m aliqd̄ aliud eſſe. Des mihi quodcũq3 tu vis. ſufficit: qa illud nõ hꝫ ex tẽpore. Ideo dicunt q̄ creatura in potentia obiectiua hꝫ eſſe eſſentie.

M. I. exiſtẽtie.

Reſolõ hui' partis prime.

D

¶ Confirmaᷣ aũt iſtud ſic. Nã homo in potẽtia obiectiua ⁊ chimera: aut ſũt equaliter impoſſibilia: aut non. ſi ſic: tũc ſicut repugnat vni produci: ita ⁊ alteri. ſi nõ. ergo aliquid plus hõ habꝫ qd̄ non habet chimera. chimera autẽ non negaᷣ niſi eſſe eſſentie: ergo homo habebit verũ eſſe eſſentie in potentia obiectiua. ſi dicas nõ. ideo eñ chimera nõ põt ꝓduci: qa in ſua quidditate includit impoẽa. ſ. ↄdictionem: homo autẽ non. Ex hoc habeᷣ intentũ: qa homo in ſua ratione diffinitiua fabricata ab anima: non includit cõtradictionem: hoc eſt eſſe eſſentie.

Nuere Sco. vbi ſcis.

Nunc ergo inſiſtendũ eſt circa partẽ negatiuã. Aliqui enĩ nõ potẽtes itelligere cõcluſionẽ affirmatiuã precedentẽ: dicunt negatiuã: ⁊ eas confirmant per duodecim alia fundamenta: que ſunt obſtacula ad predictã.

Sc̄da pars. 12. fundamenta po negatiua ꝓbatur.

¶ Primũ fundamẽtũ radicaᷣ in nã cauſalitatis ſic. Impoẽ eſt ponẽ aliq̄d in aliquo eſſe quod nõ ſit cauſatum a deo: cuꝫ deus ſit cauſa oĩs entitatis: ſed poſito q̄ creature in potẽtia obiectiua habeant aliqd̄ eſſe: hoc ponitur. ergo ⁊c̃. Maior eſt nota. Minorẽ probo. cuiuſcunq3 entitatis deus eſt cã mere cõtingens: ſed q̄cq̄d ineſt creature: ineſſe illo, vel in poᵃ obiectiua, ineſt ſibi neceſſario. naꝫ neceſſario creatura in potẽtia obiectiua eſt ꝓducibilis. ergo ⁊c̃.

Cauſalitas.

E

¶ 2ᵐ fundamẽtũ radicaᷣ in natura cõſeruationis ſic. omne ens aliud a deo depẽdet a deo: ſed creatura in illo eſſe non depẽdet a deo. Probo. qꝛ depẽdẽtia ſiue ↄſeruatio paſſiua p̄ſupponit eẽ: eſſe aũt eẽntie illud eſſe p̄cedit. ğ ⁊c̃.

Conſeruatio.

¶ 3ᵐ fundamẽtũ radicaᷣ in nã creationis ſic. Creatio ex ſui nã habet q̄ nihil preſupponat: qꝛ eſt ꝓductio de nihilo: ſed hoc poſito tota entitas q̄ddítatiua creature p̄ſupponiᷣ: qꝛ illud eſſe eẽntie. ğ nõ creabiᷣ.

Creatio.

¶ 4ᵐ fundamẽtũ radicaᷣ in nã annihilationis ſic. Nullũ agens põt annihilare. a. qd̄ nõ põt ita deducere ad nihil quin aliq̄d eius maneat: ſꝫ deus nõ põt ita hoĩeꝫ annihilare q̄n maneat ſ̄m illud eẽ eẽntie. ğ ⁊c̃.

Annihilatio.

F

¶ 5ᵐ fundamẽtuꝫ radicaᷣ in nã eternitatis ſic. ſ̄m fidẽ impoẽ eſt ponere plura eterna: ſed ſ̄m põnẽ iſtã plura eterna ponũᷣ: qꝛ tot quot ſunt creature vel q̄dditates: tot erunt eterna. ğ ⁊c̃.

Eternitas.

¶ 6ᵐ fundamẽtũ radicaᷣ in nã nec̄itatis ſic. qꝛ fides nõ ponit niſi vnũ nec̄e eſſe vel nec̄iuꝫ: ſed q̄libet iſtaꝝ q̄dditatũ eſt nec̄ia: cũ ipoẽ ſit aliter ſe hẽe reſpecu q̄dditatis. ğ plura nec̄ia.

Neceſſitas.

¶ 7ᵐ fundamẽtũ radicaᷣ in nã exiſtẽtie ſic. qꝛ ſi ponas eẽntias ab eterno: qꝛ ſunt in poᵃ obiectiua ſ̄m veꝝ eſſe eẽntie: eodẽ mõ tu habes dicere de exiſtẽtia. Nã ipſa eodẽ mõ in poᵃ eſt obiua ſicut eẽntia: cuꝫ nũc habeat eſſe ab aliquo ⁊ prius non.

Exiſtentia.

¶ 8ᵐ fundamẽtũ radicaᷣ in nã actualitatis ſic. Omne qd̄ eſt in actu nunc ab alio: ⁊ prius nõ: neceſſario prius fuit in poᵃ: ſed actualitas eſt nunc in actu ⁊ prius non fuit. ğ nec̄io fuit in potẽtia.

Actualitas.

¶ 9ᵐ fundamẽtuꝫ radicaᷣ in nã realitatis ſic. Nã certũ eſt q̄ ipſa realitas ita nũc exiſtit ſicut eẽntia: nõ poſſet aũt eſſe cũ prius nõ eſſet niſi prius fuiſſet in poᵃ ad eſſendũ. ğ ⁊c̃.

Realitas.

G

¶ Decimũ fundamẽtuꝫ radicaᷣ in nã ꝓductionis ſic. Nã certũ eſt q̄ ꝓductio q̄daꝫ q̄dditas eſt: ⁊ nõ ſolũ modus q̄dditatis: ⁊ nunc eſt: ⁊ prius nõ fuit. ğ nec̄io anteq̄ȝ eẽt, fuit nec̄io in poᵃ.

Productio.

¶ Undecimũ fundamẽtũ radicaᷣ in nã cõtingentie ſic. Nã ↄtĩgẽs nihil eſt niſi hẽat in ſe ↄtĩgẽtiã. ergo cõtingẽtia de nouo arguit ↄtĩgẽs de nouo. Conſtat aũt q̄ omnia illa creata ſunt noua cõtingẽtia. ğ ⁊c̃.

Cõtingẽtia.

¶ Duodecimũ fundamẽtuꝫ radicaᷣ in nã motus ſic. Nam vbicũq3 eſt aliq̄d qd̄ eſt vere mobile: ⁊ aliq̄d vẽ motiuũ: põt eſſe vẽ motus: ſed multe q̄dditates in poᵃ obiectiua ſunt vẽ mobiles: alie aũt ſunt vẽ motiue: qꝛ ille ſunt paſſiones. ğ ⁊c̃.

Motus.

¶ Dicunt ğ iſti q̄ tales q̄dditates ſiue eẽntie nõ ſunt ponẽde: ꝓpter iſta ⁊ multa alia. Qd̄ cõfirmant: qꝛ poſitio Platonis de mũdo ſenſibili ⁊ mũdo intelligibili nõ eſt ponẽda. Iſta aũt eſt vel illa: vel oĩno ſĩlis. ğ ⁊c̃.

Reſolutio ƀᵒ partis.

H

¶ Sed mihi vĩ q̄ prima pars ſit ꝓbabilior. Et ideo apparet mihi q̄ neceſſario ſit ponẽdum, q̄ creature aliquo mõ habeant eſſe eſſentie in potẽtia obiectiua. Nõ intelligo aũt per eſſe eẽntie aliquã entitatẽ realẽ vel exiſtẽtem: ſed preciſe ipſam rõnem q̄dditatiuã vt abſtrahit ab exiſtẽtia ⁊ realitate: ⁊ oĩbꝰ q̄ ſibi cõueniunt ꝑ accñs: ⁊ diſcernit que inſunt ſibi per ſe p̄ mõ vel 2ᵒ.

Determinatio auctoris ꝓ pᵃ pte: ſꝫ tñ ↄſen de 2ᵃᵐ partẽ ↄñter ad illa motiua rñdẽdo ſi placuerit magis.

Eſſe eẽn' noĩe q̄d importaᷣ.

Signũ aũt huius eſt in cõplexionibꝰ de cõtingenti ⁊ nec̄io. Nam nulla cõplexio cõtingens eſt vera de q̄dditate: vel de quocũq3 alio in poᵃ obiua: qꝛ oĩa predicata cõtingentia ſequunᷣ pᵐ cõtingens: qd̄ eſt eſſe: ⁊ qꝛ eſſe exiſtẽtie nõ eſt in poᵃ obiectiua: hinc eſt q̄ nullũ alioꝝ eſt in potẽtia obiectiua: ⁊ per ↄñs nec ꝓpõ contingens põt verificari: ſed ꝓpões neceſſarie veri-

Q̄ nĩſi cõplones nec̄ie diſſ eſſe ð entibꝰ in poᵃ obiua ſic q̄ nĩſa ↄtĩgẽs qd̄ hĩ examĩs.

I

Ad argumē-ta .z. pi. p pre ſalz negantis ex. 12. funda-mentū ſo: na ta reſpondet. Lz oē ens ſit cā vel cātum ſz eē exiſtē vl in eē reali: nō tñ ſm eē eēntie vl qddi tatiuū: nec p q̄cūqz ſigno. Et ſilr de crea-tō z dependē tia: z ſic ō aliqs dicatur.

ficant̄ in po° obiectiua ꝛc. Iſta eñ eſt vere in po° obiectiua: hō eſt aīal ſicut in actu: z iſta, celū eſt mobile. Et rō eſt: q2 eadē diffō eſt entis in actu z entis in po°: z p ꝯñs ꝓpoſitiones vere de p̄dicatis p̄mi z ſcḋi modi. ¶ Ad rationes in opp^m dico. Ad p̄mā qñ dī. q oē qḋ hz aliquā entitatē a deo eſt cātū: ꝯcedit̄: ſz nō opz q pro quocūqz ſigno ſit cātū: q2 eſſe cātū dicit eſſe reſpectiuū: z p ꝯñs p̄ſupponit eē abſolutū. Illḋ āt eē abſolu^m i illo priori in q̄ p̄cedit nō eſt cātuz. Nā qdditas in ſua vltimata p̄ciſione: nec eſt cāta: nec nō cāta. In qdditate eñ nullius abſoluti icludit̄ aliqs reſpectus. ¶ Ad 2^m de dependētia eodē mō. ꝯceſſo eñ q oīs entitas dependeat a deo. hoc eſt verū: ſed nō pro quocūqz ſigno. Prius ḡ eſt illḋ qḋ dependet q̄ͣ dependētia: z ſic nō dependet. ¶ Ad 3^m de creatione dico q creatio ᵃ ita eſt de nihilo, q nihil exñs p̄ſupponit: ſed qn ibi p̄ſupponit qdditatē ſz aliquē ordinē ꝯdictio eſt. Unde opz q ſuū fundamētū p̄ſupponat cū ſit relatio. ¶ Ad 4^m de annihilatione dī. q ad nihil deducit̄: hoc eſt ad nō exñs. Nihil eñ duplr accipitur. Uel pro nō exiſtente: vel pro icludēte icōpoſſibilitatē ad eſſendū. Et ſm hoc iſte due rōnes reducunt̄ ad oppoſitū: q2 aūt nihil qḋ eſt terminus a quo creationis: z ad qḋ annihilationis eſt tale q ſit icludēs incōpoſſibilitatē ad eſſendū. Et h̄ pz eē falſuz: q2 tūc p nullū agēs illud qḋ eſt ſic nihil poſſet ꝓduci ad eſſe: vel eſt preciſe tale nihil: qḋ nō eſt ꝓhibitū: z ſic hz qdditatē cui nō repugnat eē: lz qdditas illa nō exiſtat: z hoc eſt qḋ ponit̄. ¶ Ad 5^m de eternitate aliq ꝯcedūt: q tales qdditates ſunt eterne: ſed hoc nō credo eſſe verz: q2 qdditas ſicut abſtrahit ab exñtia: ita abſtrahit a duratione. duratio eñ nō eſt niſi exiſtētis ſiē actualitas. eternitas autē eſt mēſura durationis: z etiā tēporis. Et ideo ſic abſtrahit a duratione: ita ab eternitate z tpe: z ſic nō ſunt eterne. ¶ Ad 6^m de neceſſitate dico, q nō ſunt neceē eſſe: ſz abſtrahūt a neceſſitate z ꝯtigētia. Qñcūqz eñ aliqḋ ſubz abſtrahit de aliqbus duob⁹. ſi vnuz accidit: z aliud ſilr accidit: ſed ꝯtingētia ꝯuenit creaturis vel entib⁹ p accidēs: ḡ z neceſſitas: q2 ſunt duo modi intrinſeci qui ꝯueniunt creature p accñs: q2 ꝯſequunt̄ exñtentiā. Cōtingens eñ eſt illud qḋ ꝯtingēter eſt: z neceñz q neceō eſt: z ſic ꝯtigētia z neceſſitas p̄ſupponūt eē qḋ ꝯuenit creature p accñs: ergo z ipſa ꝯuenient p accñs. ¶ Ad 7^m de exiſtentia dico, q exiſtētia eſt quidā modus itrinſecus qui per accñs ꝯuenit eēntie. Uel poſſet dici q nihil ponit̄ eſſe in potētia niſi qḋ eſt ꝓducibile: exiſtentia aūt z actualitas nō ſunt qḋ ꝓducit̄ ſed quo: aūt ad qḋ ꝓductū deducit̄ z ꝯtingenter: z p ꝯñs ſibi cōpetere nō pōt in po° obiectiua. Et ſic dico, q exiſtētia nō eſt in potentia obiectiua. ¶ Ad 8^m de actualitate dico, q eodē mō actualitas ᵇ vel act⁹ eſt idē qḋ eſſe exñtie vel neceō ſibi eſt annexū. Et ideo ſicut negat̄ exñtia in po° obiectiua: ſic opz negari de actualitate. ¶ Ad 9^m de realitate dico q abſtrahit a qdditate. Uñ realitas eſt qdā modus intrinſecus adequat⁹ exñtie. Nā oīs res exiſtit: z iō eodē modo dōm eſt ſicut de exiſtētia. ¶ Ad 10^m de ꝓductione dico q lz ꝓducibilitas ſit in po° obiectiua, eo q ſit p̄dicatū per ſe z ꝓpria paſſio creature: tñ eſſe ꝓductuz nō eſt in po° obiectiua: eo q ſit p̄dicatū p accñs. ¶ Ad 11^m de ꝯtingētia dico ſicut dixi de neceſſitate: z ſilr de iſtis modis dico ſicut iferius declarabo, q neceē eſt dare aliquē modū in actu: cui repugnat eſſe in po° obiectiua. De hoc ifra. ¶ Ad 12^m dico, q mobilitas ineſt celo in potētia obiectiua z motiuitas: z gñalr q̄cūqz ſūt demōſtrabilia de qdditatibus iſunt in potētia obiectiua: ſed mouere actu nō ꝯuenit niſi in actuali exiſtentia: lz eniz ipſa exñtia non ſit rō agendi: eſt tñ ꝯditio agentis: non poteſt ergo mouere ſine actuali exiſtentia: ſicut nō pōt mouere niſi ſit hoc: qḋ eſt cōditio agēns. Dico ḡ q apparet ꝓbabile: q qdditates ponant̄ hīc eē eēntie in potentia obiectiua: qḋ quidē eē eēntie abſtrahit ab omni cauſalitate: duratione exiſtentie z talibus. ¶ Ad argumētum pz, q oīa per ipſum facta ſunt ſimplr: ſed non pro quocunqz ſigno.

K

ᵃ Creatio q̄lr de nihilo? vide Sco. 2. diſ. 2. q. 2. opanie. Nihil pōt accipi duplr. vide Sco. 3. q. q̄libet. ar. 1. z vbi ibi nōtāt.

Quidditates inquātū tales eterne nō ſūt. Duratio contingit exiſtētia.

L

[illegible] abſtrahit a cōtingētia z neceſſitate z veritate accidit.

Regula.

Cōtigēs qd? Neceñum qd? Et itelligit de icomplexionalibus.

Exñtiam modū itrinſecum eſſe.

An ſilr ſit in diuinis. dic p̄ut ſupra.

Exñtiā in potētia obiectiua nō eſſe z q̄re: qḋ hīc examinabis.

M

ᵇ Actualitas z realitas q̄lr ſe hñt ad exñtiā. Q̄r nō pductibilitas: nō tñ pductio ē in po° obiectiua. q. 4. hui⁹ diſ.

Que ſint i potentia obiectiua z que non?

N

Et hereticis ſic: z extima ē ꝯditio agētis Ricardo.

¶ Queſtio. II.

Utrum

qdditates ſm illud eē eēntie poſitū habeant eē ab eterno. Ꝙ nō: q2 illud qḋ abſtrahit a duratiōe: abſtrahit ab eternitate: ſed qdditates ſm tale eſſe abſtrahunt a duratione. ḡ ꝛc. ¶ Cōtra. omne neceñum eſt eternū: quidditates ſunt hō. ergo ꝛc. ¶ Hic ſunt q̄tuor p ordinē ingrendā. Primū eſt. vtrū ſint eterne. Scḋm. vtrū ſint neceē. Tertiū. vtrz ſint reales. Quartū. vtrū habeāt verā ſingularitatem.

Quātum ad p̄^m dicit qdā doc. q ſunt eterne: q2 certū eſt q ſm intētionē Augu. aliqne ſunt vitates: z regule que ſunt eterne z incōmutabiles: que tñ cōſtāt ex iſtis qdditatib⁹ Ex quo euidēter ꝯuincit̄ q ipſe qdditates q̄ ſunt p̄ores ipſis regulis z vitatibus ſunt eterne. ¶ Sed iſtud ſtare nō pōt. Iō arguo ꝯ hoc 4^r. Prio ſic. Qñcūqz ſunt aliq̄ due pfectiones adeq̄te: vna ſine alia nō iuenit̄: ſz duratio z exiſtētia ſunt ita adeq̄te pfectiones: vt res tādiu durat. q̄diu exiſtit: z ꝯ°. ḡ cū res ab eterno ſz oēs nō ſint exiſtētes: nō erūt durātes: z per ꝯñs nec eterne: cū eternitas ſit iferior duratione: q2 qḋ aūt repugnat ſupiori: repugnat iferiori. ¶ 2°. illud qḋ ꝯuenit qdditati p accñs: nō ponit̄ in po° obiectiua z in eē qdditatiuo: ſz duratio cōuenit qdditati p accñs. ḡ nō poſſet de ea demōſtrari. ḡ ſibi in eē qdditatiuo nō ꝯueniet. ¶ 3°. q2 fides nō ponit niſi deuz eē ab eterno: ſed quidditates creaturarū nō ſunt formaliter deus: vt ifra patebit. ḡ ꝛc. ¶ 4°. q2 tūc mūdus fuit eternus: nā mundus cōſtat ex qdditatib⁹ z ſpēbus: ſicut ex partib⁹ ſuis. Si ḡ ille quidditates eēnt eterne: mūdus eēt eternus: cū abſtrahat ab exiſtētia: ſicut quidditas. Ideo dico q qdditates nō ſunt eterne: ſicut pz ex p̄dictis. ¶ Sed tñ ꝯtra inſtat̄ 4^r. Primo p rōnē oppoſite opīonis. nā ſm Aug. regule aliquē ſunt eterne: que formant̄ ex qdditatib⁹: ſicut iſta. homo eſt aīal. ḡ ipſe qdditates erunt eterne. ¶ 2°. q2 oē productiuū ab eterno habuit ꝓducibile ab eterno. nō enim pōt eē ꝓductiuū: quin aliqḋ ſit producibile: ſed deus fuit ꝓductiuus ab eterno creature. ḡ creatura ab eterno habuit eē producibile: ſed illud neceſſario eſt attribuēdū alicui qdditati. ḡ ꝛc. ¶ Confirmat̄. q2 creatura non fuit ꝓducibilis in aliquo demōſtrato tpe. ḡ fuit ꝓducibilis ab eterno. ¶ 3°. oīs itellectio vera habet verū terminū: ſed itellectio eſt z fuit ab eterno reſpectu creature: ergo ab eterno habuit verū terminū: hoc nō intelligit̄ niſi ſm eſſe eſſentie. ergo habuit ab eterno illud. ¶ 4° ſic. Nā chimera fuit ab eterno ens ꝓhibitū: z homo fuit ens non prohibitū: illud aūt non poſſet eē ſi ambo ab eterno forent equaliter talia: opz ḡ homini ab eterno dare aliqḋ eſſe vltra chimerā. ¶ Cōfirmant̄ omnia iſta. q2 omne qḋ eſt aliqñ ſm aliquod eſſe: vel eſt factū vel eternuz: iſte qdditates ſz tale eē nō ſunt facte: ḡ neceſſario ſunt eterne z ab eterno. ¶ Ad hoc dico duplr. Prio q dato q iſta regula in mēte diuina ſit eterna: q2 quodāmodo habet eē voluntatis diuine vel intellectionis, vt eſt in ea: nō tamē ſequitur q ipſa formalr accepta ſit eterna: cū ſm ſuam rōnez formalē abſtrahat ab omni duratione: z p cōſequēs ab eternitate. ¶ Exemplum. homo vt in opinīoe hz eē rationis: z p ꝯſequēs diminutū: z tñ hō formaliter acceptus: qui tamen eſt in opinione:

O

Primus arti. Op. aliorū. 9. 12. z 14. tri. z 12. confeſſionum.

Impugnatio quadruplex.

P

Cōclō huius articuli. Quidditates nō eē eternas.

Obijcit 4^r.

Q

R. i. ad p̄mū dico.

Eſſe eternuz ꝯtingit 2^r.

A
Eternum 2°.

abſtrahit ab eſſe rõnis: ⁊ eẽ reali. ¶ Aliter dico ad pᵐ ⁊ ad oĩa alia, ꝙ eternũ põt dupl'r accipi. Uno mõ poſitiue, ꝙ hʒ .ſ. durationẽ īfinitã poſitiue. Alio mõ accipiẽ eternũ ſolũ negatiue: vtpote qa nõ eſt ex tpe. Eternum aũt pmo mõ ⁊ tpale ſunt ⁊ hñt eſſe circa exiſtẽs. Et iſto mõ nullũ nõ exiſtens quocũqʒ vel qualecũqʒ eẽ hẽat: põt eẽ eternũ: ſed ſcdo mõ põt ↄcedi ꝙ qdditates ſunt eterne: iſto mõ .ſ. ꝙ nõ ſunt ex tpe. Et iſto mõ loquẽdo ſoluunẽ oĩa alia argᵗᵃ: que adducta ſunt in oppᵐ. ¶ Ad ſcdm dico, ꝙ quātacũqʒ ꝓductiuitas ꝓpꝛie accipiẽdo eternũ: ſit eterna, eo ꝙ exñs: tñ ꝓducibilitas nõ opʒ ꝙ ſit eterna in creatura poſitiue loquẽdo. Sufficit aũt ꝙ ſit eterna negatiue .ſ. ꝙ nõ icepetit ex tpe. Per idẽ ad ↄfirmationẽ vt pʒ de ſe. ¶ Ad 3ᵐ de termino itellectionis dico, ꝙ terminꝰ itellectionis eterne poſitiue loquẽdo: fuit qdditas nõ eterna poſitiue ſʒ tñ negatiue: qa .ſ. nõ habuit aliqd pnᵐ durationis: ⁊ hoc ſufficit. Nec opʒ ꝙ intellectio ⁊ terminus eius eadẽ duratione durẽt vel eadẽ mẽſura menſurenẽ. ¶ Ad 4ᵐ dico, ꝙ quãtũ ad eẽ eternũ poſitiue hõ ⁊ chimera anteq̃ cauſarenẽ erãt equaliter nihila: qa vtriqʒ deficiebat exiſtentia: que ꝓpꝛie dĩ eterna. Sed homo poterat dici eternus negatiue: qa aliqd eſſe habuit ſine pncipio durationis. Chimera aũt, lʒ nõ habeat pnᵐ durationis: tamẽ nõ eſt in aliq̃ eſſe: qa nullũ habebat. ¶ Ad cõfirmationẽ dico, ꝙ oẽ qd aliqñ eſt: vel eſt factũ vel eternũ: verũ eſt de omni qd aliquãdo eſt: vt eſt predicatẽ ſcdo adiacens: qa vt ſic dicit exiſtentiã: non autẽ vt eſt predicatur 3° adiacens: quia vt ſic dicit eſſe eſſentie: ꝙ vt ſic abſtrahit. ¶ Sed ſunt ne iſte quidditates temporanee? Dico ꝙ non per ſe: quia exiſtentia earũ que eis accidit: eſt temporanea. Et ideo lʒ ſint per accidens temporanee ratione exiſtẽtie: non tamen per ſe, eo ꝙ abſtrahunt ab hoc.

Quiddĩtates eternas dĩta/xat negatiue: ⁊ in omnia ꝑamina.
Ordo ĝ durationis cũ ſimultate nãc. dic ↄñr pſa addẽdo ⁊ pẽdẽdo. Nã ſingularis op. ⁊ ſaʒ ſtabulis ẽ iſta.

B
Intellectionẽ eſſe eternam ⁊ hõ non ente eterno poſitiue.
Hõ ⁊ chimera ſũt equal'r nihila l caſu: ſʒ oĩa hñ examinabis.

Dubium.
Quidditates nõ eſſe tẽporaneas p ſe: ſed hñ per accñs.
Scõo arti.
Op. aliorum.

C

Quantũ ad ſcdm videndũ eſt. Utrũ quidditates iſte in poᵒ obiectiua ſint necẽe. Et quãtũ ad hoc dicũt aliqui ꝙ ſic. qa oĩs ꝓpõ formaẽ ex eis in tali eſſe. ergo ⁊c̃. ¶ Contra hoc arguo 4ʳ. Primo. quia fides catholica docet vnũ necẽ eſſe: ⁊ oĩa alia ↄtigẽtia. tũc aũt eſſent tot necẽ eſſe: quot ſũt qdditates. ¶ 2°. qa omne neceſſariũ eſt eternũ: cũ duratio ordine eſſentiali precedat neceſſitatẽ ⁊ cõtingentiã tanq̃ indifferens ad vtrũqʒ: ſed iſte qdditates vt pʒ ex p articulo nõ ſũt eterne. ¶ 3°. qa nullũ necẽʒ natũ eſt cãri ↄtingẽter: ſed oĩa creabilia nata ſunt ↄtingẽter ꝓduci: cũ poſſint eſſe creata: ⁊ oĩs creatio ſit ↄtingens: ĝ nõ ſunt necẽia. ¶ 4°. qa totus mũdus ẽm ſe cui accidit exiſtere: eſſet neceſſe eſſe: cũ cõſtet ex qdditatibus ⁊ ſpeciebus ſicut ex principalibus partibus. Ideo dico, ꝙ ſicut qdditates rerũ creabiliũ in ſe ⁊ ẽm ſe ↄſiderate, in ſuo eſſe eſſentie abſtrahunt ab eternitate ⁊ tpe: ita a neceſſitate ⁊ contingẽtia: nec ſunt per ↄñs necẽ eſſe. ¶ Cõtra iſtaẽ 4ʳ. Primo. qa illud eſt necẽium qd eſt impoẽ al'r ſe hẽre: cũ impoẽ nõ ⁊ necẽium equippolleant: ſed impoẽ eſt aliter ſe hẽre illa que ſunt in eſſe eſſentie: vtpote iſta. homo eſt aial. ergo ⁊c̃. ¶ 2°. qa illud qd nõ dependet ab aliqua cauſa eſt necẽ eſſe: qd eñi nõ põt cãri non põt deſtrui: ſed ille quidditates vt patuit ⁊ patebit nõ cauſanẽ in tali eẽ ab aliq̃ cã. Hõ eñi eſt aial, circũſcripta q̃cunqʒ extrinſeca cã. ĝ ⁊c̃. ¶ 3°. qa oĩs ſcia eſt de neceſſarijs: ſʒ ſcia eſt de qdditatibꝰ in eſſe eẽntie: cũ in actuali exiſtẽtia nullum creabile poſſit demõſtrari. ¶ 4°. qa cuiuſlibet ↄdictionis opʒ dare alterã ptẽ necẽ eſſe ⁊ poẽ nõ eſſe ↄdicũt: ergo cũ ille qdditates in tali eẽ nõ ſint poſſibiles non eſſe: ergo erũt neceſſe eẽ. ¶ Ad pᵐ dico, ꝙ ſicut oppoſitio nõ attendiẽ in eſſe qdditatiuo: ita nec equipollẽtia: qdditatiue eñi ⁊ p ſe hõ nõ eſt ſanus nec eger: cũ tamẽ

Impugnᵒ 4ʳ.

Duratio pcedit neceſſitatẽ ⁊ cõtingẽtiã.

Scõo hᵒ art.
D
Quidditates nõ eẽ necẽias nec ↄtingẽtes in quãtũ tales.
Obiicẽ 4ʳ.
5. meta. t. c. 6.

1. poſterioꝝ. ⁊. 7. meta. t. c. 6. ubicoꝝ.

In eẽ qdditatiuo nec oppoſitionẽ nec equipollentiam eſſe.

egritudo ⁊ ſanitas ſint ↄria imediata. Aliter ⁊ q̃ſi p idẽ ad oẽs diffi. põt dici ẽm iſtũ modũ: diſtinguẽdo de neceſſe eẽ: ſic diſtiguebaẽ pus de eternitate. nã ſicut eſſe ſine pnᵒ abſtrahit ab eternitate, vt pus dicebaẽ: ita ipoẽ al'r ſe hẽre abſtrahit a necẽitate: q̃uis in actuali exiſtẽtia oĩa ſint ↄtĩcta. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ illd qd actual'r nõ exiſtit: ſi nõ depẽdet nõ eſt necẽium: lʒ nõ poſſit deſtrui: qꝛ ſicẽ exñti repugnat fieri: ita ⁊ nõ exñti repugnat dſtrui. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ſcia eſt de neceſſarijs: nõ ꝓut necẽitas accipiẽ poſitiue: ſed ꝓut accipiẽ negatiue pro nõ poſſibus al'r ſe hẽre: ſicẽ dictũ fuit ꝙ iſte qdditates ſunt eterne: ⁊ eternitas accipiẽ ſine pnᵒ durationis: ſcʒ negatiue: nõ tñ poſitiue. ¶ Ad 4ᵐ dico, ꝙ ſicut eẽ albũ ⁊ nõ albũ nõ ↄdicũt qdditatiue: cũ nõ ſint ex̃ma ↄdictionis: ita in eẽ qdditatiuo ꝓpꝛie nõ attendiẽ ↄdictio: ſicẽ dictũ fuit pus. ¶ Sʒ hic occurrit diffi. vtrũ .ſ. iſte qdditates ſint de facto ↄtingẽtes. ¶ Dico ꝙ per accñs ſunt ↄtingẽtes: ſicẽ eniʒ accidit hoi inq̃tũ eſt aial rõnale ꝙ exiſtat: ita accidit ei ↄtingẽtẽ eẽ: qꝛ neceſſariũ eſt illud cui per ſe ineſt exiſtẽtia: ⁊ cõtingens cui per accidens.

E
Un eẽ ſiñ pncipio nõ īferẽ eternitatẽ: ſic ipoẽ aliter ſe hẽre nõ arguit neceſſitatem.

Neceſſitas accipit dupl'r: ſicut ⁊ eternitaẽ

Uide. ſ. ſupe.

Dubium.
F
Quidditates nõ eẽ ↄtigẽtes niſi p accñs.
Tãge iſtã.

3° articulus.
Op. alioꝝ.

Quãtum ad 3ᵐ videndũ eſt. vtrũ ẽm illud eſſe qdditatiuũ ſunt reales. Et quãtum ad hoc dicũt aliq ꝙ ſic, ꝙ in tali eſſe attẽdiẽ pñtalis coordinatio: q̃ eſt vẽ qdditatiua ⁊ ipſa poniẽ realis: cũ ipſa cadat ſub ente extra animã. ¶ Iſtud aũt ↄfirmaẽ 4ʳ. Primo ſic. Nã hõ eſt aial real'r: necẽio ⁊ incõmutabil'r: ſʒ nulla icõmutabilitas eſt citra deũ: niſi in eẽ eẽntie: ⁊ ſic realitas per ↄñs erit in iſto eſſe. ¶ 2°. qꝛ oĩs ſciẽtia realis eſt de ſubto reali: ſicut rõnalis de ente rõnis: cũ ſciẽtie ſpecificenẽ a ſuis obiectis: ⁊ tñ nulla ſcia eſt de aliq̃ qdditate vt eſt actual'r exñs. ¶ 3°. qꝛ oĩs realis habitudo eſt ad terminũ realẽ: ſʒ deus ab eterno habuit realẽ habitudinẽ, ſaltẽ fundamẽtalẽ ad extra: cũ ꝓductiuũ ſit ad ꝓducibile: ſicut ꝓducẽs ad ꝓductũ. ¶ 4°. qꝛ qdditates reꝝ creataꝝ ante ſunt ꝓducibiles real'r q̃ actu ꝓducanẽ: ſed iſta ꝓducibilitas nõ põt eſſe niſi ẽm eſſe eſſentie. ĝ ſunt reales. ¶ Sed iſtud nõ teneo. Realitas enim eſt qdã morꝰ intrinſecus a quo abſtrahit qdditas. ¶ Iſtud aũt ↄfirmo q̃drupl'r. Primo. qꝛ realitas ⁊ exiſtẽtia ſunt ſil nã ⁊ modi intrinſeci adeq̃ti. Et iõ cũ ille qdditates abſtrahant ab exñtia ⁊ nõ ſint exñtes: ita paꝛ erũt reales. ¶ 2°. qꝛ qcqd eſt reale. aut eſt eternum: aut tpale: qdditas aũt ab iſtis abſtrahit. ĝ. ¶ 3°. qꝛ qcqd eſt reale vel eſt ↄtingẽs: vel neceſſarium: quoꝝ neutrũ verificaẽ de iſtis p ſe. ¶ 4°. qꝛ añ mũdi creationẽ nihil eſt ponẽdũ reale niſi d̃s. ¶ Ideo dico ꝙ ſic qdditates abſtrahũt ab exñtia: ita a realitate: qꝛ qñ aliq̃ ſunt adeq̃ta ⁊ cõuertibilia: ſicut de iſtis patuit: qcqd abſtrahit ab vno ⁊ a reliquo. ¶ Ad pmã rõnẽ in oppoſitũ dico, ꝙ lʒ hoiem eſſe aial nõ ſit ↄtingẽs: bene tñ hoc mõ .ſ. real'r: ſicut iſta eſt cõtingens. homo exiſtit aial. ¶ Ad ſcdam dico ꝙ ſufficit ad hoc ꝙ ſcia ſit realis, ꝙ habeat obiectũ ab aĩa nõ fabricatũ: qd natũ eſt eẽ reale: ⁊ illud ſufficit. ſic aũt certũ eſt de qdditatibꝰ. ¶ Ad tertiã dico, ꝙ habitudo q̃tũcũqʒ ſit realis: ſi nõ ſit formalis: nõ reqrit terminũ realẽ. Si aũt ſit formalis ⁊ cũ hoc realis: aſſumptũ veꝝ eſt. Unde in ꝓpoſito habitudo producibilitatis: lʒ ſit realis: tñ qꝛ eſt fundamẽtalis: nõ opʒ ꝙ ſibi deẽ terminus realis: ſed ſufficit qdditas. ¶ Ad q̃rtã dico, ꝙ qdditates dicunẽ realiter ꝓducibiles: nõ ꝙ eaꝝ ꝓducibilitas ſit realis: ſicut nec eaꝝ qdditas cuius eſt paſſio: ſed qꝛ eaꝝ ꝓducibilitas eſt ad realitatẽ: ſicut anteq̃ eẽt locus. angelus erat mobilis local'r. ¶ Sed hic ſunt aliqua dubia. Primum. qꝛ ens ⁊ res cõuertunẽ: ⁊ iſte qdditates ſunt entia. ergo ſunt res. ¶ Dico ꝙ accipiendo ens in ſua generalitate

G
Impugnatio

H

3ᵒ hᵒ arti.
Quidditates nõ eẽ reales.

I
H
Ad realitatẽ ſcie qd reqrẽ ſʒ adde h pla pio ⁊ 2.

Habitudo realis eſt duplex.

Tãge h plura põderãdo.

D. duplex.

I

Ens rẽ in cõ/tate excedere qđ bñ examia

vt eſt ĩdifferẽs:⁊ vt eſt cõe ad ens in actu ⁊ ens in po°. iſto modo nõ ↄuertũt res cũ ente:ſed preciſe res cõuertũt cũ ente in actu:⁊ cũ ente in actuali exñtia. Unde ex hoc colligit̃ ꝙ exñtia ⁊ realitas adequant̃. ¶ 2m dub*m*. vtrũ iſte q̃dditates in tali eſſe ſint entia rõnis. ¶ Dico ꝙ nõ. Nã ens dĩ vniuoce de ente ĩ actu ⁊ de ente in potentia cuius ſunt iſte q̃dditates. Si g̃ ens qđ p̃dicat̃ de iſtis eſſet ens rõnis:ens qđ p̃dicat̃ de ente reali eẽt ens rõnis. ¶ Dico igit̃ ꝙ iſte q̃dditates nõ ſũt entia rõnis: nec etiã realia:ita ꝙ diuiſio illa nõ eſt ꝑ ĩmediata.ſ.ens rõnis ⁊ ens reale. ¶ Ex dictis ſequit̃ vnũ correlariũ: q̃ ení q̃dditas abſtrahit a realitate:ſicut ab exñtia:ſicut pñt multe q̃dditates ab vna exñtia exiſtere:ita multe quidditates pñt eſſe res vel reales vnica realitate.

Quidditates nõ eẽ entia rationis.
Inter ens reale ⁊ rõnis eſſe mediũ qđ bñ conſidera.
Correlariũ Ut vnica exiſtentia plã exiſt.⁊: ſic vnica realitate eẽ rẽ.
Quart° arti.

Quantum ad 4m videndũ eſt breuiter. vtrum iſte q̃dditates habeãt verã ſingularitatem. ¶ Poteſt dici ꝙ nõ opꝫ ibi in po° obtiua ponere talẽ ſingularitatẽ: q̃ vltimate ſingulare eſt determinatũ etiã vltimata determinatione. ¶ Si dicas ꝙ hec albedo ſunt ꝓducibilis. ¶ Dico ꝙ hecceitas q̃dditati accidit. vñ nõ opꝫ ꝙ ponat̃ in potẽtia obiectiua: ſꝫ ſolum quidditas abſtracta ab omnib⁹ que per accidẽs inſunt. ¶ Ad argumentũ patet. ¶ Qõ. III.

K

Quidditates in eſſe obĩue ſingularitatẽ nõ ↄueniũt qđ vĩ magis diffi cile predictis. ↄſidera bñ.

Utrum iſte q̃dditates habeant eſſe in mente diuina. Qꝫ ſic. Joan.p̃. Qđ factũ eſt in ipſo vita erat. ¶ Sed ↄtra. multe quidditates ſunt quaſi tenebre: ſed deus lux eſt:⁊ tenebre in eo non ſunt vlle.

1.Joan.1.

¶ Hic ſunt quatuor vidẽda. Primũ: vtrũ iſte q̃dditates in eſſ: q̃dditatiuo ſint in mẽte diuina. Scõm vtrũ in tali eſſe ſint create a deo. Tertiũ vtrũ in tali eſſe ſint aliquo mõ ꝓducte. 4m vtꝝ ĩ tali eẽ ſint a deo diſtĩcte.

A.1.cauſae.

L

Prim° arti. Cõcluſio 4r. Nec in mente diua:nec ĩ aĩa nr̃a:nec in reruꝫ nã:nec in mã p°:q̃dditates vt tales hñt eſſe.

Quantum ad p̃m pono 4° ↄnes. Prima eſt. Qꝫ q̃dditates ſm eẽ eẽntie nõ hñt eẽ in mẽte diuina. ¶ Hoc ꝓbat̃. Quicq̃d cõpetit q̃dditatibus ſm eſſe eẽntie vt ſic/ↄuenit eis in p̃ mõ vel in ſcđo dicẽdi ꝑ ſe:ſed eſſe in mẽte diuina nõ ↄuenit eis ſic vĩ ſic:ſed q̃ſi ꝑ accñs.g̃ ⁊c̃. ¶ Cõfirmat̃. q̃ quodcũq; eẽ habent q̃dditates vt ſic/eis ↄuenit in p̃ modo q̃ eis non cõuenit niſi eſſe q̃dditatiuũ:ſed eſſe in mẽte diuina nõ eſt eſſe q̃dditatiuũ.g̃ ⁊c̃. ¶ 2a ↄ̃ eſt/ꝙ iſte q̃dditates in tali eſſe nõ hñt eſſe vt ſic in aĩa nr̃a. Nã q̃dditatib⁹ accidit ĩtelligi ab aĩa nr̃a:ſed nõ ſunt in aĩa nr̃a niſi per hoc ꝙ intelliguntur ab ea.g̃ vt ſic nõ ſũt in ea. ¶ 3a ↄ̃ eſt. Qꝫ q̃dditates ſm eſſe eẽntie nõ ſunt in rerꝫ nã: q̃ nihil cõtingẽs ineſt eis vt ſunt in tali eſſe:ſed ꝙ ſint in rerꝫ nã: hoc accidit eis:⁊ eſt eis contingens.g̃ ⁊c̃. ¶ 4a cõcluſio eſt ꝙ etiã nõ hñt eſſe in p°mã: q̃ mã p° hꝫ eſſe ꝑ creatione.g̃ nõ hẽrẽt eẽ in ea niſi ꝑ creationẽ:ſꝫ q̃cq̃d cõuenit eis ꝑ creationẽ/ↄuenit eis ↄtingẽter.g̃ ↄtingẽter hñt eẽ in mã p°. ¶ Sed ↄ̃ has ↄ̃nes 4r inſtat̃. ¶ Cõtra p̃m ſic. Nã ſm Dionyſi. q̃dditates ⁊ oĩa creata ſunt in deo eminẽter. ¶ Dico ꝙ verũ eſt:ſꝫ tñ nõ ſequit̃ ꝙ ibi ſint ſm eſſe q̃dditatiuũ ⁊ formale: q̃ ſi ſic denoiarẽt deũ:⁊ ſic de⁹ eẽt aſinus. ¶ Cõtra ſcđaꝫ. vbicũq; hñt eẽ complexiones, ibi hñt eẽ termini:ſꝫ in aĩa nr̃a hñt eẽ cõplexiones.g̃ ⁊c̃. ¶ Dico ꝙ argm ↄcludit verum/ꝙ ibi ſunt obtiue:ſicut albedo eſt in oculo vidẽte. Sed illud nõ eſt ad ꝓpoſitũ. Nõ ſequit̃ enĩ hñt in aĩa eẽ obtiue.g̃ in aĩa ſũt ſm eẽ eẽntie. ¶ Cõtra 3am. q̃ hõ q̃ eſt in rerꝫ nã eſt verꝫ aĩal:⁊ tñ iſta ꝓpõ verificat̃. hõ eſt aĩal ſm eẽ eẽntie. ¶ Dico ꝙ nõ nego q̃n q̃dditates ſint in rerꝫ nã:ſed ſm eſſe eſſentie preciſum ⁊ vltimate acceptũ:non hñt ꝙ ſint in rerꝫ nã:ſꝫ eis accidit. Uñ ad rõnẽ dico/ꝙ iſta eſt vera. hõ q̃ eſt in rerꝫ nã eſt aĩal:ſed tñ nõ vt in rerũ nã: ĩmo hoi cõpetit eẽ aĩal vt abſtrahit a re. ¶ Cõtra 4am,

M

Obĩcitur 4r.

Eſſe eminẽter in aliquo non arguit eſſe q̃dditatiuum.

Eſſe obtiuuꝫ nõ arguit eſſe eẽntie nec cõ ꝓpe loquẽdo

Qualr̃ eẽ in rerꝫ nã ſtat cũ eẽ eẽntie ⁊ q̃lr̃ nõ adequãtur notanter.

quia qđ de mã p̃ma educitur/aliquo mõ eſt in mã p̃ma:ſꝫ q̃dditates educunt̃ de mã p°. ¶ Dico ꝙ ſimplr̃ verũ eſt ꝙ ſũt in mã p̃ma:ſed hoc ↄuenit eis ꝑ accidẽs. nõ ſm depurationẽ ſuã vltimatã:ſicut homo vel eſt ſanus vel eger:ſed tñ homo q̃dditatiue acceptus non eſt vt ſic ſanus nec eger. Sic dico in propoſito.

N

Quidditates q̃lr̃ in mã p° hñt eẽ ⁊ q̃lr̃ nõ aduerte h̃.

Quãtuꝫ ad 2m vidẽdũ eſt. vtrũ ille q̃dditates in tali eẽ ſint a deo create. ¶ Hic eſt ĩtelligẽdũ/ꝙ de⁹ ad creaturã cõparat̃ in rõne quadruplicis cauſe. Prio vt efficiẽs. 2° vt finis. 3° vt cã exẽplaris:ſꝫ tñ diſtinguit̃ ab efficiente. 4° in gñe cãe mãlis.nõ ex qua:ſꝫ circa quã:ſicut theologia hꝫ deũ ꝓ mã vĩ ꝓ ſubõ. ¶ De p° cã.ſ.de cã efficiẽte.pꝫ q̃d dõm eſt. Naꝫ q̃cq̃d ↄuenit q̃dditati a deo vt a cã efficiẽte/ↄuenit ſibi cõtingẽter:eo ꝙ ipſe de⁹ ꝑ volũtatẽ cauſatq̃ ↄtingẽter ſe hꝫ ad cãtũ. Nihil aũt tale põt iſtis q̃dditatib⁹ in tali eẽ cõuenire. ¶ Sed de ſcđa.ſ.de cã finali eſt maius dubiũ: vĩ tñ ꝙ ad hoc poſſet dici ꝙ ſic.ſ.ꝙ ab eterno de⁹ fuit cã finalis creature vel iſtaꝝ q̃dditatũ:nõ tñ ꝙ ſit eternitas in effectu:niſi ĩtelligẽdo negatiue:ſꝫ ſolũ in cã ĩtelligẽdo poſitiue. Hoc aũt ꝓbo ſic. nã eẽntialis ordo ↄſequit̃ q̃dditates ſm ſe ⁊ in po° obiectiua:ordo aũt eſſentialis ĩter q̃dditates eſt talis ꝙ vna ad aliaꝫ ordinat̃:⁊ vna eſt ꝓpter aliã:⁊ oẽs ꝓpter p̃mã. ergo in potẽtia oĩa erũt in ordine ad p̃mã:ſed iſta eſt cãlitas cauſe finalis. ꝙ.ſ.eẽntialiter h̃ ſit ordinatũ ad illud vt ꝓpter qđ. Cũ ergo oẽs q̃dditates ad deũ ordinant̃ ⁊ in potẽtia:ſeq̃t̃ ꝙ de⁹ eſt cã finalis eaꝝ. Et ꝓpter hoc põt euadi: ſicut al's declarabit̃: vna maxima diffic. de cãlitate cauſe finalis:cũ arguit̃ ſic. Qđ nõ eſt/nõ cauſat. cã finalis non eſt.g̃ ⁊c̃. Maior ꝓpoſitio eſt vera de illa cã que exiſtẽtiã req̃rit ad h̃ ꝙ illa cauſet effectũ. ¶ Cõfirmo rõneꝫ ad ꝓpoſitũ. q̃cq̃d eſt demõſtrabile de q̃dditatib⁹ ineſt eis vt ſunt in potẽtia ⁊ in eẽ q̃dditatiuo:ſed ordo iſte.ſ. ꝙ h̃ ſit ꝓpter illud qđ eſt cãre finalr̃:eſt demõ̃ſtrabile de q̃dditatib⁹.ergo ⁊c̃. ¶ De 3a.ſ.de cã exẽplari non eſt magnũ dubiũ. deus eniꝫ eſt exẽplar ipſaꝝ q̃dditatum:⁊ in deo ſunt exẽplaria talia:ſed tñ nõ eſt imaginãdũ ꝙ iõ tales q̃dditates habeãt eẽ tale: q̃r a deo ſunt exẽplificate. ¶ De 4a ẽt nõ debet negari. nullũ eniꝫ dubiũ eſt ꝙ multaꝝ ſciẽtiaꝝ de⁹ eſt ſubm:⁊ per ↄñs mã circa quã. ¶ Sed h̃ ſunt dubia. Primũ eſt. q̃d demeruerit cauſa efficiẽs:cũ oẽs alie cauſe aliq̃d faciant ad iſtas q̃dditates:⁊ iſta nihil pt. ¶ Dico ꝙ cauſalitas effectiua exiſtẽtiam cõcernit:q̃dditatib⁹ aũt accidit exiſtentia: ⁊ ideo vt abſtrahũt cã efficiẽs in eis locũ nõ hꝫ. Alie aũt cauſe nõ cõcernũt exiſtẽtiaꝫ.ergo ⁊c̃. ¶ Scđm dubiũ eſt. q̃r ſm predicta ſequit̃ ꝙ deus habebit aliquã cauſalitatẽ neceſſariã ad extra. ¶ Dico ꝙ deus nullã cauſalitatẽ cõtingẽter hꝫ ad extra niſi effectiuã. Naꝫ iſta ſola põt eſſe in exiſtẽtia que vltẽr eſt cõtingẽs in oĩb⁹ alijs a deo. Alie aũt ſunt oẽs neceſſarie. ¶ Tertiũ dubium eſt. q̃r voluntas diuina aliquid nẽio cauſabit. ¶ Dico ꝙ ſola cauſalitas effectiua debet̃ volũtati:⁊ illa ſola eſt cõtingẽs. Cauſalitas aũt finis debet̃ eẽntie vel deo ſub ratione eẽntie. ¶ Quartũ dubiũ eſt. vtrũ iſte cãlitates ſint reſpect⁹ reales. ¶ Dico ꝙ cauſalitates actiue ſunt reales:ſed nõ ſunt actuales ſed fundamentales. Paſſiue aũt que ſunt in q̃dditatib⁹ nõ ſunt ꝓprie reales: ſed ex natura rei ſunt fundamẽtales ⁊ non actuales.

2° articulus. A.1.cãe.

Deũ ad creaturaꝫ in rõne cãe q̃druplicis cõparari.
Cã exẽplaris eſt po ſubiua efficiẽtis. vid Sco. 2.d.p. q.1.
Deuꝫ nõ eſſe cãm efficiẽtẽ quidditatum diuitatꝫ per accidens.
Deũ eẽ cãm finalẽ q̃dditatũ eternã lꝫ nõ eternatꝫ poſitiue ⁊ ꝑ ſe oſtendit.

O

Ordo eẽntialis q̃lis:ſꝫ infinitã ↄſidera

Ecce qđ q̃rio de cãlitate cauſe finalis.

P

Deũ eẽ cãm exẽplarem ⁊ mãlem ſane intelligendo.

D.q̃druplex

Cãlitas effectiua eſt ſolũ exiſtentiꝫ ſubiecte ⁊ obiue.

Q

Sola cãlitas effectiua ẽ cõtingẽs:qđ bene examinãdo
Ecce qđ q̃rio de cãlitate effectiua ⁊ finali dei notãter

Pondera vel de iſta bene examinãdo.

Quãtum ad 3m videndũ eſt. vtrum iſte q̃dditates in eẽ quidditatiuo ꝓducant̃ a deo. Et quãtũ q̃d hoc videt̃ mihi eẽ dicẽdum ꝙ nõ. Et hoc oſtẽdo per quatuor rõnes. ¶ Primo ſic. Omne q̃dditatiuũ prius eſt nõ q̃dditatiuo.pꝫ: q̃r qđ cõuenit alicui in p̃mo dicendi per ſe/prius ſibi cõuenit q̃ illud quod

Tertius arti. Quidditates ĩ eẽ q̃dditatiuo ſeu eẽntie a deo nõ ꝓduci oſtẽdit 4r qđ bñ cogita

A

ſibi cōuenit in ſcḋo vel per accidēs. Cū ḡ illud qḋ cōue
nit in ꝑ mō ſit q̄dditatiuū: qḋ ꝯuenit in ſcḋo vel q̄ualr/
cūq3 aliter nō eſt quidditatiuū. oē q̄dditatiuū erit ꝑus
nō q̄dditatiuo: ſed eſſe eēntie cōuenit vnicuiq3 q̄ddita
ti q̄dditatiue: q̄a in ꝑmo mō. eſſe aūt ꝓductū nō ꝯuenit
alicui q̄dditati q̄dditatiue: q̄a nō in ꝑ mō. igr̄ ꝑus cōue
nit eſſe eēntie q̄dditati q̄3 ſibi ꝯueniat eē ſub quocūq3
reſpectu: ⁊ per ꝯñs q̄3 eſſe ꝓductū ab aliquo. ⁋ 2° eſſe

2° ratio.

abſolutū ꝑus eſt q̄3 reſpectiuū: ſ3 ſm Aug. oē qḋ eſt ad
aliud ꝑus eſt ad ſe: ſed eſſe ꝓductū eſt ad aliud: ḡ eē ad
ſe erit ꝑus. Jſtud aūt nō pōt eſſe niſi eſſe eēntie: ḡ q̄ddi
tati in illo ꝑori nō cōuenit eſſe ꝓductū ab alio. ⁋ 3° oē
abſtractū ꝑus eſt ꝯcreto: ſ3 q̄dditas dicit abſtractū: eē
aūt ꝓductū dicit ꝯcretū. ḡ ꝑor eſt q̄dditas q̄3 eſſe ꝓdu/
ctū. ⁋ 4° oīs pars ꝑor eſt toto ſuo. pars eñi nec̄io pre/

B

5° ratio. ⁊ alibi ſepe.

intelligit̄ toto: ſed q̄dditas eſt pars huius toti⁹ qḋ dico.
q̄dditas ꝓducta. ḡ eſt ꝑus q̄dditas q̄3 q̄dditas ꝓducta.
⁋ Dico ḡ ꝙ q̄dditas in tali eſſe vltimate abſtracto ⁊

Reſolutio.

preciſe. nō eſt niſi q̄dditas. nec ſibi ꝯuenit ꝓductio nec
eſſe ad aliḋ ſm iſtā ꝑciſionē. ⁋ Sed ꝯ. oē qḋ eſt in ali/

Obiectio

quo mō ⁊ nō eſt ab alio nec̄io eſt a ſe: ſed q̄dditas ꝑ te,
h3 aliqḋ eē ⁊ non ab alio. ḡ nec̄io h3 a ſe: qḋ eſt falſum.
⁋ Dico ꝙ ſi pro illo ſigno pro quo nata eſt ab alio hře

Singularis euaſio: ſ3 iſtā/ tiam ꝯſidera/ bis.

eē hřet eſſe: ⁊ nō ab alio: tūc haberet eſſe a ſe: pro ꝑmo
autē ſigno nihil ſibi ꝯuenit niſi ꝙ ſit quidditas tm̄. pro
alio autem ꝯuenit ſibi ꝙ ab alio exiſtat.

Queſt° arti. **Quantū** ad 4m̄ ꝑn̄ˡᵉ videndū eſt. verū iſte q̄ddita/
tes in po° obiectiua diſtinguantur a deo. Et

Cōcluſio 4ª.

C

quantū ad hoc itroducunt̄ 4ᵒʳ ꝯnes. Pria eſt ꝙ de⁹ ⁊
creatura in tali po° obiectiua diſtinguunt̄ formaliter.

Creaturas in po° obiectiua a deo formalr diſtingui: qḋ tñ hñ examinabis pſa ꝑ ⁊ ꝯ adducēdo. Maxime de diſtinctione formali valde notabiles vbiq3.

⁋ Et hoc ꝓbo 4ʳ. Prio ſic. Quecūq3 aliqḋ diuiſu3 diui
dit̄ formalr per duo diuidētia oppoſita: qcq̄d cadit ſub
altero diuidētiū: differt formalr ab oī eo qḋ cadit ſub
alio: ſed ens diuidit̄ per ſubam ⁊ accñs. deus aūt cadit
ſub ſuba. alique aūt q̄dditates ſub accidētib⁹, ergo ⁊c̄.
⁋ 2° q̄cūq3 hñt oīno eādē diffōnē a quocūq3 diſtiguit̄
vnū formalr: ⁊ reliquū: ſ3 q̄dditas in po° obiectiua ⁊ in
actuali exñtia h3 eādē diffōnē3. q̄dditas aūt in actuali
exñtia diſtinguit̄ formalr a deo. ḡ ⁊c̄. ⁋ 3° quecūq3 ha
bent paſſiones de eis demōſtrabiles formalr repugnā
tes ⁊ oppoſitas nec̄io illa formalr diſtinguunt̄: ſ3 crea/
tura h3 creabilitatē de ea demr̄abilē: que tñ repugnat
deo. ḡ de⁹ ⁊ creatura nec̄io formalr diſtinguunt̄. ⁋ 4°
ſimplr ſimplex neceſſario a nō ſimplr ſimplici forma/
liter diſtiguit̄: ſed deus eſt ſimplr ſimplex. creature aūt
multe nō ſunt ſimplr ſimplices: ſed reſolubiles in ples
ꝯceptus. ḡ a deo formalr diſtinguunt̄. ⁋ 2ª ꝯ eſt ꝙ nō

D

Nō realr nec rōne dicitur de⁹ diſtingui a creatura in potentia.

diſtinguunt̄ realr a deo. ⁋ Hāc ꝓbo 2ʳ. Primo. Ubi/
cūq3 nō eſt res ⁊ res: nō pōt eē realis diſtinctio: ſ3 crea/
ture in potētia obiectiua nō ſunt res: vt ꝑus oſtenſū3 ē.
ḡ nec diſtinguūtur realiter a deo. ⁋ Scḋo in eſſentia/
liter ordinatis ⁊ realiter diſtinctis ꝑori non repugnat

Maxia ſco.

eſſe ſine poſteriori: ſed deo repugnat eſſe ſine creatura

Repugnat deo eē ſine creatura in po° ⁊ ñ non in actu.

in tali potentia: q̄a deus nec̄io eſt creatiuus. ergo nec̄io
eſt aliq̄d creabile: illud dico q̄dditatē. ⁋ 3ª ꝯ. Qꝙ q̄ddi/
tates nō diſtinguunt̄ a deo diſtictione fabricata ab aīa
nr̄a. ⁋ Hāc aūt ꝓbo 4ʳ. Nec etiā ab itelligētia diuina.
Hāc ꝓbo. Quecunq3 ſic ſe hñt ꝙ circūſcripto oī opere
itellc̄s: extrema ꝯdictionis de eis verificant̄: illa diſtin/
guunt̄ circūſcripto oī ope itellc̄s. hō ſunt de⁹ ⁊ creatura
in tali po°: q̄a deus eſt creatiuus: creatura nō. creatura
eſt factibilis. de⁹ nō: ⁊ ſic de multis alijs. igr̄ de⁹ diſtin/
guit̄ a creatura ꝑter opationē itellc̄s. ⁋ 2° ſic. Nihil qḋ
eſt in deo ex nā rei eſt natū aliq̄d hře formalr: quo ha/
bito dependeat: ſed creature circūſcripto ope itellc̄s ſunt
apte nate hře exñtiā: qua habita nec̄io dependet. ḡ cir/

cūſcripto ope intellectus deus nō eſt creatura. ⁋ 3° ſic.

E

Dependētia ſequit exiſtentiam dependentis.

Quicq̄d eſt in deo eſt purus actus: ſed iſta ſunt in potē
tia: circūſcripto oī ope intellc̄s. ḡ diſtinguunt̄. ⁋ 4° ſic.
Qr q̄cq̄d eſt in deo h3 eē ſimplr ⁊ nō diminutū: ſ3 iſta
hñt eē ſm q̄d ⁊ iperfectū. ḡ ⁊c̄. ⁋ Cōfirmat̄. q̄r. ſ. nō di
ſtinguunt̄ per intellm̄ nr̄m. q̄r ab eterno cōueniunt eis
extrema ꝯdictionis. ḡ ⁊c̄. ⁋ 2° q̄r nō ab itellc̄tu diuino:
q̄r deus eſt ifinit⁹ ⁊ nec̄e eē: que ex nā rei repugnāt q̄d/
ditatib⁹ eēntialr. ⁋ 4ª ꝯ eſt. ꝙ deus ⁊ creatura in tali
po° eſſentialr diſtinguunt̄. ⁋ Et hoc ꝓbo duplr. Prio.

Deū ⁊ creaturas in potētia eſſentialiter diſtingui.

q̄r act⁹ ⁊ po° nō diuerſificant eēntiā. Cu3 ḡ creatura in
actu exñs eſſentialr diſtinguat̄ a deo. in po° etiā diſtin/
guat̄: cū eadē ſit oīno eēntia q̄dditatis in po° obiectiua ⁊
in actu. ⁋ 2° q̄r q̄cunq3 diſtiguunt̄ per ſe ⁊ eēntialiter
circūſcripto ope intellc̄s ⁊ quocūq3 poſteriori ꝑ accñs:
adhuc ſunt eēntialr diſtincta: cū talis diſtictio fiat per

F

ꝑora: ⁊ iō remanēt: h⁹ ꝑor: h⁹, circūſcripto quocūq3 po/
ſteriori remanet diſtinctio: ſ3 creatura exñs diſtinguit̄
a deo eēntialr. ḡ circūſcripta exñtia que ineſt creature
per accñs: adhuc remanet talis diſtinctio: ⁊ ſic in potē/

Caſſe vbiq3.

tia obiectiua ſine tali exñtia diſtinguit̄ eēntialr. ⁋ Sed
ꝯ iſtas ꝯnes inſtat̄ 4ʳ. Primo ꝯ ꝑmā ſic. Manētibus

Obijcit 4ʳ.

eiſdē ꝑncipijs diſtinctiuis: manet eadē diſtinctio: cū ſit
reſpectus intrinſecus aduenicns: ſed rō formalis hoīs
⁊ aſini manet eadē in po° ⁊ in actu. ḡ cū ipſa talia a deo
in actu realr diſtinguunt̄ ſicut formalr: ita erit in po°.
⁋ 2° ꝯ 2ᵃᵐ. Creatura ante ſuā creationē fuit realr crea
bilis: nō ꝗ̄ diuina realitate: cū ei repugnet creabilitas.
ḡ realitate ꝓpria. ⁋ 3° cōtra tertia3 ſic. Oīs diſtinctio
que nō eſt ab aīa fabricata ꝓcedit̄ eſſe ex nā rei: ſ3 vbi
nulla eſt realitas q̄ūo pōt eē diſtinctio ex nā rei? ⁋ 4°
ꝯ 4ᵃᵐ. nā ſi eēntialr diſtinguant̄ creabilia a deo: tunc

G

habēt veras eēntias. ⁊ ſic tota eſſentia iſtius mundi ꝑ/
fuit ante creationē. ⁋ Confirmat̄. q̄r quecūq3 diſtin/
guunt̄ eſſentialr diſtinguunt̄ realr: cū diſtinctio eſſen/
tialis illā ꝑſupponat. ⁋ Ad ꝑᵐ dico ꝙ rōnes formales

Notabiles ſolutiones.

hoīs ⁊ aſini in actuali exñtia nō diſtinguunt̄ realr: acci
piēdo eas in vltimata ꝑciſione. tunc eni3 bñ ꝯcluderet
arḡᵐ. ꝙ diſtinguunt̄ realr in po° obiectiua. Diſtinguunt̄ ḡ
realr per iſtas realitates q̄ aduenīūt eis in actu. ⁋ Ad
2ᵐ dico ꝙ ſicut creatura in potētia obiectiua eſt crea/
bilis exñter ⁊ actualr: nō ꝙ ſua creabilitas exiſtat ante
ſit in actu: vel ipſamet: ſed q̄r eſt nata deduci ad actum
per creationē: ita dī realr creabilis: q̄r eſt nata deduci
ad realitate3: nō ꝙ ſit realis: niſi ſm aptitudinē. ⁋ Ad

Ex natura rei duplr̄ dicitur.

3ᵐ dico ꝙ improprie dicit̄ hō ex nā rei: niſi realitas ac/
cipiat̄ potētialr. Si tñ vocet̄ ex nā rei oē ab aīa nō fa/
bricatū. Tūc pōt ꝯcedi iſta diſtictio ꝙ ſit ex nā rei. De

H

noīb⁹ tñ nō eſt curādum. ⁋ Ad 4ᵐ dico ꝙ ve3 cōclu
dit: nō quidē realr: ſed ineſſe q̄dditatiuo: nec in iſto eſſe
ꝑius eſt aliq̄d ſm durationē: ſed tñ ſm nām. Eodem
mō qḋ q̄dditas mūdi ꝑſcendit a ſua exiſtētia ⁊ creatio
ne: ⁊ illud nō ꝓprie eſt fuiſſe vel eſſe. ⁋ Ad ꝯfirmatio/
nē dico ꝙ diſtinctio eēntialis que eſt inter eēntiā ⁊ eēn
tiā nō infert realē: talis eſt hō. ⁋ Sed adhuc remanent

D. duplex. 1. ꝑh. 1. c. 50.

aliq̄ dubia. Primū eſt. ꝙ plura nō ſunt ponēda ſine ne
ceſſitate: ⁊ tñ oīa ꝑmiſſa vident̄ poſſe ſaluari ſine tali/
b⁹ diſtinctionibus ꝑmiſſis: per ſolā denoiationē extrin
ſecā. Sicut deus dī creator ex tpe abſq3 hoc ꝙ aliqua
rō formalis realr inſit ei ex tpe: ſed per ſolā denoiatio/
nem extrinſecā ab actu intelligendi nouo: ita in ꝓpoſi/
to fiunt de nouo mutabilia ex rn̄ſeca a diuina potētia
actiua extrinſeca denoiatione. ⁋ Jſtud tñ nō vī ſuffi/
cere: q̄r l3 deus denoiatione extrinſeca noulter dicatur
creator: q̄r hoc ei nō repugnat: tñ eēntia creabilis bene
repugnat ei. Et iō nullo modo pōt ſibi cōpetere: vt ſic

I

denomineť. ℭ p̄. L3 obiectū dicať ſic cognitiuz:qa ei
nō repugnat:nō tñ cognoſcēs:qa cognitio ei repugnat:
ſilr eſſe creabile deo. ℭ Et ſi dicatur φ iſta denoiatio
extrinſeca eſt in creatura a po^a actiua dei:cuz creatura
nihil oino ſit. Illud nihil oino valet:qa in alijs denoia/
tionibus extrinſecis qbus iſunt ɔdictiones extrema il/
la ſunt poſitiua:ꝛ ſi ita ſit:tūc hȳ diſtinctio qdditatiꝛ:tñ
ſi nihil preintelligať alterꝝ extremū eſt mere ꝑuatiuū:
ſilud.ſ.qȯ dȳ cognitū:ꝛ tūc videreť ſufficere ſolo. Sed
hoc nō itelligo. ℭ Scḋz dubiū eſt quo po^a obtiua ieſt
quidditatibꝰ. videť eni φ a volūtate diuina:qa qȯ ieſt
cōtingēter creature vel qdditati:ieſt ſibi a volūtate di
uina. huiꝰ eſt po^a obtiua. Minor ꝓbať. qa angelus pōt
nō eſſe in po^a obtiua. Poſito eni φ crearet:nō ampliꝰ
eſt in po^a obtiua. ğ ꝑus erat ɔtingēter. ℭ Ad h̄ dōm ē/

K

Potētia obiectiua dicit duo ꝛ ſoluit vtraqz.

φ ſi po^a vt diſtiguiť ɔ actū eſſet aliqd poſitiuū neſcirē
euadere qn illud eſſet ɔtingēs. Sed imaginādū eſt/φ
po^a obiectiua dič duo. Primū qȯ dicit/eſt aptitudo ad
cauſari:ꝛ iſta manet in qdditate etiā dū actu eſt:qa eſt
eius ꝓpria paſſio de eo demōſtrabilis. 2^m qȯ dicit iſta
potētia eſt carētia actualis exiſtēie:ꝛ iſta ieſt cōtingēter
ſicut ꝑuationes:ꝛ illa nō eſt ab aliquo cauſalr ſicut nec
negatio. ℭ Ad argᵐ pȝ. ℭ Qō. IIII.

Lacet. 1. ꝛ alibi ſepe.

VTrum modi intrinſeci ſint in potētia obiectiua. Ɋ ſic. Oia ſūt poſ/
ſibilia apud deū:ſed hoc ſignū/omne/diſtri
buit etiam pro modis. ğ ꝛč. ℭ Cōtra. Res
que exiſtūt aliter hn̄t eſſe q̄z in potētia obie
ctiua. ergo aliū modū eſſendi. ℭ Hic ſunt duo ꝑncipa/
liter facienda. Primo dicendū eſt de modis itrinſecis.
Scḋo de queſito. vtrū ſint in potētia obiectiua.

Primus itē. Sermo copioſus de modis intrinſecis.

Quantum ad ꝑmū ſunt octo ꝑ ordinē declaran
da. Primū eſt qd eſt modus intrin/
ſecus. 2^m quot ſunt maneries modoꝝ intrinſecoꝝ. 3^m
ſi iſti modi adinuicē diſtinguunť. 4^m qs eſt ordo coꝝ.
5^m ſi ſint in deo. 6^m ſi ſint in creatura. 7^m ſi diſtiguun

L

tur a formalitatibꝰ:quoꝝ ſunt modi. 8^m que ſit neceſſi
tas ponēdi iſtos modos intrinſecos. ℭ Primo ğ vidē/
dū eſt:quid ſit modus intrinſecus. ℭ Et quantuz ad h̄
dico ſicut dictū fuit ſuperius:φ. ſ. ille eſt modus intrin
ſecus qui adueniēs alicui:nō variat rōnē eiꝰ formalez.
ℭ Iſtud aūt expono ſic/φ. ſ. modus itrinſecus eſt ille
qui de ſe nullā rōnē formalē dicit. Naz ex oppoſito di/
ſtinguunť quidditas ꝛ modus qdditatis. Unū igiť illo/
rū ſm vltimatā precisionē ſuā nō includiť in alio:ꝛ ſic
quidditas nō includit modū ſm vltimatā precisionem
ſuā nec modus qdditatē. Et ſi quis diligēter videat do
ctrinā doc. nr̄i:iueniet φ oia reſoluit in iſtos terminos
incōplexos. ſ. in rōnē formalē ꝛ modū itrinſecum eius.

Prima pars. Modus itrinſecus quid? Di. 3. ꝛ alibi ſepe.
Declaratio nobil deſcriptio nis modi itrinſeci:quam po
nit Scotus.

Reſolo ſcotica.
Cōtra Lādul phuz ꝛ alios oppoſitū imaginātes nō bñ dicit:ſz oia bñ ſ. iuxb vt noſti.

Probo aūt hoc. ſ. φ modus nō includať in quidditate
cuius eſt modus. Nam nullū poſterius eſt de quiddita
te prioris:qa que ſunt de quidditate ſunt priora:ſz mo/
dus eſt poſterior quidditate. ℭ Scḋo oſtendo φ nec
ecōuerſo. ſ. φ quidditas nō includiť in modo qdditati

M

ue:qa ſi ſic:quecunqz diſtinguerenť ſm modos diſtin/
guerenť qdditatiue. Hoc eſt falſum. nā multa ſm mo/
dos intrinſecos differūt:que tñ eādē quidditatē habēt:
ſicut albedo intenſa ꝛ remiſſa. hō in actu ꝛ in potentia.

Obijcitur 4^r.

ℭ Sed ɔtra iſta inſtať 4^r. Prio ſic. Qñcūqz de aliquo
ɔueniēter queriť. qd eſt. illud dicit aliquā rōnē forma/
lē:ſed de modo ꝛ de quocūqz alio ɔuenienter queri po
teſt qd eſt. ergo ꝛč. ℭ Scḋo ſic. Quecūqz hn̄t predica/
ta ꝑmi modi illa hn̄t qdditates. ꝑmꝰ modus eni eſt qd/
ditatiuus:ſed modi intrinſeci ſunt huiꝰ. Quātitas eniz
v̇tutis diuidiť ꝑ finitū ꝛ ifinitū:ğ quātitas eſt qd ſupꝰ
ad illa:ꝛ ꝑ ɔñs in ꝑ̄ mō diceť de eis. ℭ 3° ſic. Quecūqz

ſunt diffinibilia/illa hn̄t qdditatē:qꝛ diffinitio explicat
qdditatē:ſz modi itriſeci ſūt diffinibiles. ğ ꝛč. Minor

N

Proſolo. 2.

pȝ:qꝛ ifinitū ſm Anſ. eſt quo maius cogitari nō pōt:ifi
nitū aūt dicit modū itriſecū. ℭ 4° ſic. Oē illud de quo
demrať aliqd ꝑꝑ qd:illud hȝ qd ꝑ qȯ fit demro:ſz de
modis itriſecis multa demrani. ğ ꝛč. Maior pȝ ex h̄:
qꝛ ſcḋs modus ꝑſupponit ꝑ̄ᵐ. ğ ꝛč. ℭ Ad ꝑ̄ᵐ eſt dōm/
φ ita eſt itelligēdū de ɔceptu qdditatiuo ꝛ nō qddita/
tiuo iſtoꝝ modoꝝ itriſecoꝝ:ſic dictū fuit ſepe de ſingu
laritate vel de ꝓprietate iduiduali. Dictū eſt enim φ
ꝓprietates iduiduales ſunt ꝑ̄ diuerſe:iō nō pñt hr̄e ali/
quē vnū cōez ɔceptū qdditatiuū:ſz tñ nō ē icōueniēs
φ ꝑ̄ diuerſis alique paſſiones vel aliq̄ cōia ꝑdicata di/
canť de eis in 2ᵐ. vel ſcḋe itētiones:ſicut de ꝓprietatibꝰ
iduidualibꝰ dȳ ſingularitas:ſic qȯdā ꝑdicatū ſcḋe itē/
tionis. Unde eodē mō de alijs modis itrinſecis eſt di/
cēdū. ſ. φ ſm ſe ſigniati nō hn̄t aliqȯ cōe qdditatiuū pᵉ
itētionis ſm ſe:ſz ſm φ hn̄t aliquas paſſiōes cōes/hn̄t
aliq̄ ꝑdicata cōia:ꝛ ꝑ talia ꝑdicata pñt aliq̄ mō notifi/
cari. Et ꝑ h̄ patēt ea q̄ ſunt in oppᵐ. ℭ Ad ꝑ̄ᵐ dico/φ ſi
habeā ɔceptū ꝓpriū de aliquo mō. de eo nunq̄ q̄ro qd

Prio ad rōnes obōnis dat notabile documētum.
Mō qd eſt.
Qualr modis itrinſecis ꝛ ꝓprietatibus iduidualibꝰ aſſignantaliq̄ ſcā cōia vniuo:nuc et ponderā.
Ecce qȯ q̄rio vide Sco. 7. meta q de iduiduatione.

O

Iſad formā obiectionū.

eſt:ſed qꝛ de mō habenť alij ɔceptus cōes:q nō ſūt eis
qdditatiui:ſz ſint in ſeipſis qdditatiui:iō de eis q̄rimꝰ:
qd eſt. nō tñ ꝓprie de modis ſm ſe acceptis. ℭ Ad 2ᵐ
dico/φ nō eſt in eis ꝑmus modus dicēdi ꝑ ſe quātū ad
modos in ſe:ſed quātū ad ɔceptꝰ cōes quos hn̄t de eis:
pñt hēri ɔceptus qdditatiui:nō tñ reſpectu modoꝝ in
ſe:ſz reſpectu ꝑdicatoꝝ dictoꝝ de eis. Iſta v̇o ꝑdicata

Cōſidera caſic plura addendo.

dicta de eis:ſicut eſt q̄ntitas v̇tutis ꝛ talia hȯ. dicūt aliq̄z
qdditatē:ꝛ iō in eis eſt modus ꝑmus dicēdi ꝑ ſe:ſed tñ
ipſi modi ſunt ꝑmo diuerſi:nec eſt in eis ꝓprie modus
ꝑmus. ℭ Ad 3ᵐ dico/φ modi nō ſunt ꝓprie diffinibi/
les:ſz notificabiles ꝛ deſcriptibiles ꝑ ꝑdicata notiora:
que tñ nō ſūt qdditatiua. ℭ Ad 4ᵐ dico/φ ſi videreť
modus in ſe:de eo nulla demrātio poſſet fieri:ſed tñ h̄
bene fit ſm rōnes cōes abſtractas ab eis. ℭ Dico ğ/φ

Reſolutio dictorum.

P

modus itrinſecus eſt ille q adueniens alicui nō variat
qdditatē:eo φ de ſe nullā qdditatē vel rōnē formalez
dicit. L3 eniz albedo adueniēs ſupficiei nō variet rō/
nez formalē ſupficiei:tñ qꝛ rōnē formalē dicit albedo.
hinc eſt φ ex ea ꝛ ſupficie cōſtituiť rō formalis diſtin/
cta a ſupficie. ſupficies enim alba formalr diſtinguiť a
ſupficie:nō ſic aūt de mō:qꝛ modus nō dicit aliquā ra
tionē formalē:ſz ex eo ꝛ qd ɔſtituiť aliqd diſtinctuz ab
altero ꝑ ſe tñ ex ipſo ꝛ qdditate nō cōſtituiť aliqd for/
maliter vel qdditatiue diſtinctū a qdditate:qꝛ illud qȯ
addit tale cōſtitutū ſupra qdditatē nō eſt qdditas:ſed
modus qdditatis. ℭ Sed tñ hic ſūt aliqua dubia. Pri

Ecce qȯ q̄rio ꝛ pōdera ſingulariſſime.

D. duplex.

mū. φ cū qdditas ſit obiectū itellectus:ꝛ ſic omne ꝑ ſe
ɔceptibile hȝ qdditatē:cū ergo iſte modus per ſe cōce/
ptibilis ſit:quare negať ab eo qdditas. ℭ Dico φ om/
ne per ſe ɔceptibile hȝ per ſe qdditatē:ſed nō eſt neceſ
ſe φ illud qȯ eſt cū alio preciſe cōceptibile:φ de ſe ha/
beat qdditatē. Modo in ꝓpoſito dico/φ modus itrin
ſecus a nullo itellectu eſt cōceptibilis per ſe/niſi cū rō/
ne formali cuius eſt modus:ſz enim bene ſit itelligibi/
lis:nō bene preſcindēdo a rōne formali quidditatis cu
ius eſt. ℭ Scḋm dubiū eſt. ex quo nō ſunt de rōne for
mali quidditatis:quare dicunť modi itrinſeci. ℭ Dico
φ qꝛ non intrant qdditatē aliquā:nec differunt ab illa
ſaltem formaliter ſiue quidditatiue. Ideo dicunť mo/
di intrinſeci ꝛ nō extrinſeci. ℭ De ſecundo oportet vi/
dere quot ſunt modoꝝ iſtorum itrinſecoꝝ maneries.
ℭ Ad cuius euidentiam eſt ſciendū. φ ens diuiditur
quatuor modis. Uno modo in duas differentias:qua/
rum vna eſt poſitiua:altera priuatiua:ſicut cuz diuidi/

Q

Modus nō eſt ꝑ ſe terrio nō ɔceptibiľ.

2ª pars.
Modi quot.

Diuiſio entis quadruplex.

A

Nota optime vtraqꝫ iſta.

tur in vnũ ⁊ multa:creatũ ⁊ īcreatũ. Aliqñ aũt diuidit̃ in differẽtias:quaꝝ vtraqꝫ eſt poſitiua:vt qñ diuiditur ꝑ abſolutũ ⁊ reſpectiuũ. ¶ Aliqñ aũt diuidit̃ ꝑ dĩas. quaꝝ vna eſt qdditatiua:altera nõ qdditatiua:ſicut qñ

Accñs ſoꝛaliter ſumptũ quid?

Vide ſcot. ꝟ. me. c. 12. di. 4. q. 1.

diuidit̃ in ſubam ⁊ accidẽs. Accñs eni eſt cõe noiẽ ꝑdicamẽtis:⁊ tñ eſt poſteri⁹ oĩb⁹:qꝛ dicit habitudinẽ ſm qua nata ſunt inherẽ ſubo. talis aũt habitudo eſt paſſio ꝯñs accñtia. Aliqñ diuidit̃ in dĩas:q̃rũ neutra eſt qdditatiua:ſicut finitũ ⁊ īfi^m. iſta nõ variãt rõnẽ foꝛalem. Sicut eni albedo itẽſa ⁊ remiſſa eadẽ rõnẽ foꝛalẽ hꝫ: ita ens finitũ ⁊ īfinitũ. ¶ Iſta vltima diuiſio eſt ꝑ modos intrinſecos. Cõuenit eni ens diuidi ꝑ modos intrinſecos 4^r. ¶ Primo in finitũ ⁊ in īfinitũ. 2° in ꝯtingẽs ⁊ neccĩum. 3° in ens in actu ⁊ in po^a. 4° in ens reale ⁊ rõnis. Iſte eni diuiſiones cõiter ſolẽt dari. Probo autẽ ꝙ oẽs ſint ꝑ modos intrinſecos. Prio de p^a.ſ. de finito ⁊ infinito. nã albedo itẽſa ⁊ remiſſa eadẽ qdditatẽ hꝫ.

A. l. Cõtingit. Diuiſio mobilis entis 4^r.

B

g̃ ⁊ ens finitũ ⁊ īfinitũ. ¶ Cõfirmat̃:qꝛ q̃cũqꝫ hñt eadẽ diffõnẽ ſunt idẽ foꝛalr:ſꝫ aer ſi eẽt īfinit⁹:eadẽ diffõnẽ hrẽt quã nũc hꝫ. g̃ ⁊c. ¶ 2° de 2ᵃ pꝫ. nã ꝯtingẽs ⁊ neccĩũ nõ variãt rõnẽ foꝛalẽ. Sapia eni eiuſdẽ rõnis ẽ in deo ⁊ in creatura:⁊ tñ in deo eſt neccĩa. in creatura eſt ꝯtingẽs. g̃ neceſſitas ⁊ ꝯtingẽtia ſũt modi. ¶ P̃. ſm phos. rotũditas ſolis ⁊ vni⁹ rote mãlis ſũt eiuſdẽ rõnis:⁊ tñ ſꝫ eos rotũditas ſolis ẽ neccĩa:rotũditas dc iſti⁹ rote eſt ꝯtingẽs. g̃ ⁊c. ¶ 3° de 3ᵃ pꝫ. Prio:qa act⁹ ⁊ po⁹ ſꝫ ꝙ cõiter dĩ:nõ variãt eẽntiã. g̃ ⁊c. ¶ 2° qꝛ eadẽ ẽ diffõ hois ī actu ⁊ hois ī po⁹. g̃ act⁹ ⁊ po⁹ ſũt modi qdditatis. ¶ 4° de 4ᵃ pꝫ. qꝛ eadẽ eſt diffõ hois in re ex̃ ⁊ in aĩa. Vñ ſic hõ in re ex̃ eſt animal rõnale:ita ⁊ ī aĩa. ¶ Intelligendũ tñ qñ diuidit̃ ens ꝑ ens reale ⁊ rõnis:nõ dꝫ itelligi ſicut ens rõnis:ſic ſunt facta a rõne:vt re^{lo} rõnis ⁊ talia:qꝛ talib⁹ ⁊ enti reali nihil eſt cõe vniuocũ:ſꝫ dꝫ accipi ens rõnis ꝑ quidditate in eẽ cognito. ¶ Sꝫ hic ſũt diffi. Prima eſt. q̃re iter modos iſtos nõ eſt facta mentio de exñtia. ¶ Dico ꝙ exñtia põt reduci ad actualitatẽ. Nõ eniꝫ vĩ bene ꝙ exñtia ⁊ actualitas diſtinguãtur. ¶ 2ᵃ diffi. eſt de eternitate q̃ dicit modũ itrinſecũ in deo:⁊ tñ nõ eſt facta mẽtio. ¶ Dico ꝙ duratio que dĩ eternitas reducit̃ ad īfinitatẽ:ſicut duratio creature reducit̃ ad finitatẽ:imo vĩ idẽ. ¶ 3ᵃ diffi. eſt de ꝓpeta te iduidualĩ:q̃ nõ eſt hic noiata. Dico ꝙ iter iſtos modos nõ ſũt noiati hic niſi illi ꝑ q̃s diuidit̃ ens. Lꝫ igr̃ ꝓprietas indiuidualis ſit modus intrinſecus:nõ tñ ꝑ eã diuidit̃ ens. ¶ 4ᵃ diffi. eſt de intẽſo ⁊ remiſſo. de q̃b⁹ ꝯſtat ꝙ ſunt modi:q̃re nõ ſunt hic noiati. Dico ꝙ talia pñt reduci ad finitatẽ ⁊ infinitatẽ. Nõ eniꝫ vĩ variare niſi gradũ qdditatiuũ. ¶ De 3° opꝫ videre de diſtõne iſtoꝝ modoꝝ abiuicẽ. Et quãtũ ad hoc dico ꝙ in iſtis modis 4^r diſtõ inueniũt̃. Vna eſt q̃ modus diſtinguit̃ a qdditate cui⁹ eſt. ¶ 2ᵃ ꝙ vn⁹ diſtat vt diſperatus ab alio. ¶ 3ᵃ qñ vnus alteri opponit̃. ¶ 4ᵃ qñ ſunt eiuſdẽ rõnis iter ſe. Ex^m p̃mi. de infinitate ⁊ diuĩa eẽntia:⁊ iſtã vocat doc. minorẽ diſtõnẽ formalẽ:qꝛ nõ ſunt due rõnes formales. alr̃ eni impoſſe eẽt ſaluare eadẽ rõnem formalẽ albedinis in quolibet gradu. Ex^m ſcdi. realitas ⁊ exñtia:infinitas ⁊ neceſſitas. Probo aũt ꝙ iſti modi q vident̃ diſpati diſtinguunt̃ ex nã rei. Et hoc põt patere ꝑ q̃tuoꝛ ꝯñes. Prima eſt ꝙ infinitas diſtinguit̃ a neceſſitate:qꝛ relõ eſt neceſſaria in deo:⁊ tñ nõ eſt infinita. ¶ 2ᵃ ꝯ. ꝙ realitas ⁊ neceſſitas diſtinguunt̃:qꝛ in deo realitas multiplicatur ⁊ nõ neceſſitas nec exñtia:⁊ ſic de multis alijs. ¶ 3ᵃ ꝯ. ꝙ finitas ī creatis differt ab exiſtẽtia ⁊ ꝯtingẽtia:⁊ ſic de multis alijs:qꝛ eſt in potẽtia obiectiua ⁊ non alibi. ¶ 4ᵃ ꝯ. ꝙ exiſtẽtia ⁊ realitas in creatis differunt. Et hoc probatur:qꝛ in deo realitas

Ens rõnis eſt duplex.

D. q̃druplex

C

Exñtia reducit̃ ad actualitatem.

Eternitas ad infinitatem reducitur.

Tãge ſubtil.

3ᵃ pars. Modoꝝ diſtinctio 4^r.

D

A. l. diſtinguit̃

Ex^m 4^r.

A. l. formalr̃.

Modos ex nã rei diſtingui oſtẽdit. Cõcluſio 4^r. Relõ ī diuinis eſt foꝛalr̃ neceſſaria lꝫ nõ infinita. Idẽ d. di. 8. q. 1. ſꝫ hñ conſiders. Vr̃ repugnare ſtati dicẽs.

triplicat̃ nõ exñtia. g̃ multo magis in creaturis:ſꝫ nõ ſit ita manifeſtũ:ſicut eſt in deo. Ex^m tertij. finitũ ⁊ infi^m: ꝯtingẽs ⁊ neccĩũ. Et ſic de alijs oppoſitis. Ex^m q̃rti. ſicut hecceitas ſoꝛtis ⁊ hecceitas platonis:q̃ quodãmõ videtur eſſe eiuſdem rõnis. ¶ De 4° opꝫ videre de ordine iſtoꝝ modoꝝ. Et quãtũ ad hoc ſciẽdũ ꝙ q̃dã modi ſũt q inſunt creature ꝑ ſe:q̃dam ꝑ accñs:tñ ſunt deo cões ⁊ creature. Quidã q inſunt ꝑ accñs:tñ ſoli creature. Quidã q inſunt ꝑ accñs ſolũ huic creature. Ex^m p̃mi. eſt finitas ⁊ iſti modi ſunt in p̃mo ſigno:qꝛ q inſunt ꝑ ſe ꝓ⁹ inſunt q̃ꝫ qui ꝑ accñs. ꝙ aũt finitas inſit creature ꝑ ſe ꝓꝫ: qꝛ demr̃abile eſt de creatura. nã ꝑ rõnẽ hois pt demõſtrari de eo ꝙ eſt melioꝛ aſino:⁊ ꝑ ꝯñs inequalis:ſꝫ inequalitas in v̓tute ꝓſupponit quantitatẽ virtutis tanq̃ fundamẽtũ:igr̃ quãtitas virtutis de hoie demõſtrabilis eſt:⁊ ſic ieſt ꝑ ſe:⁊ ꝑ ꝯñs talis modus:vt patebit:ieſt in po^a obiua. Ex^m ſcdi. eſt exñtia ⁊ realitas:⁊ iſti ſequũtur p̃mos:qꝛ iſti inſunt ꝑ accñs. Nũq̃ eni ꝑ rõnẽ hois vel aſini poſſet demr̃ari ꝙ eſſent exñtes vl̃ reales:⁊ ſic ſunt in 2° ſigno qꝛ p̃mos ſequunt̃:⁊ ꝑꝑ cõitatẽ vbicũqꝫ ſunt alij modi:iſti ſunt:⁊ nõ ecõ. Ex^m tertij. eſt ꝯtingẽtia q̃ ineſt ꝑ accñs:ſꝫ qꝛ ꝑticularioꝛ eſt exñtia ⁊ realitate:q̃ q̃dẽ inueniunt̃ in deo ⁊ in creatura:ſolũ aũt in creatura ꝯtingentia reperit̃:iõ ſũt in 3° ſigno. Ex^m q̃rti. eſt hecceitas. ineſt eni ꝑ accñs:⁊ ſeq̃t̃ ꝯtingentiã: ponẽdo ꝙ non ſit in potẽtia obiectiua ſi aũt eſſet in potẽtia obiectiua tunc eſt dubiũ. Põt ergo dici ꝙ hecceitas eſt in 4° ſigno:qꝛ ꝑticularioꝛ eſt. ¶ Sꝫ adhuc poſſet poni ali⁹ ordo iter modos q ſũt in deo. vĩ eni ꝙ exñtia debeat poni prioꝛ:qꝛ cõioꝛ. ſcdo neceſſitas:oĩa eni que ſunt in deo ſunt neccĩa. ¶ 3° infinitas:qꝛ lꝫ ẽt inſit ꝑ ſe:nõ tñ eſt ita cõis:qꝛ oĩa diuina ſunt neccĩa:nõ tñ oĩa formalr̃ infinita ſunt ſicut relõ. Si aũt hecceitas ponat̃ in deo tũc pt tenere q̃rtũ locũ:vel dicet̃ ꝯñr ad ꝓdicta. ¶ Sꝫ ꝯ. pro quocũqꝫ ſigno neccĩũ eſt neccĩũ ⁊ ꝯtingẽs eſt ꝯtingẽs: ſꝫ neceſſitas ꝓcedit infinitatẽ. g̃ contingentia finitatem. ¶ Dico ꝙ maioꝛ tenet ex virtute alterius ſepe aſſumpte:que nõ eſt vera niſi de differẽtijs qdditatiuis. De iſto tñ ordine nõ eſt curãdũ. ¶ De 5° qd dicẽdũ eſt ꝓꝫ. nã in deo eſt infinitas/neceſſitas/realitas/hecceitas:⁊ iſti oẽs modi itrinſeci:qꝛ nõ variãt rõnẽ foꝛalẽ. De exiſtẽtia ẽt ⁊ actualitate q̃ ibi ſũt. pꝫ etiã ꝙ ſũt modi intrinſeci. ¶ De 6° pꝫ qd dicendũ eſt. Nã in creaturis eſt finitas exiſtẽtia:⁊ ſingularitas:⁊ cõtingẽtia. ⁊ multi alij modi:⁊ vlr̃ oẽ aliqd ꝙ adueniẽs rõni qdditatiue nõ variat eã oẽ tale eſt modus intrinſecus. ¶ De 7° lꝫ ſatis dictuꝫ ſit:tñ pono quatuoꝛ concluſiones. Prima eſt ꝙ modus intrinſecus infinitatis differt in deo ab oĩbus rõnibus formalibus:qꝛ multiplicãtur rõnes formales in deo:⁊ tñ vnica eſt oĩno infinitas. ¶ P̃. Diuina infinitas eſt cognoſcibilis ꝑ nãm:⁊ tñ rõ formalis diuine eẽntie nõ. ergo aliqua diſtõ eſt inter illa. ¶ 2ᵃ ꝯ. eſt. ꝙ modus intrinſecus realitatis differt ab oĩbus rõnibus formalibus:que ſunt in deo:quia diſtinctio ⁊ identitas ꝑ oĩe eſt ꝙ ꝯueniãt eidem reſpectu euiſdem ⁊ ad idem oĩno:ſed quelibet rõ formalis ad aliã cõparata eſt diſtincta formaliter ⁊ idẽ realr̃. ergo rõne alterius ⁊ alterius rõnis formalis diſtinguit̃:rõne aũt realitatis ſunt idẽ. g̃ realitas diſtinguit̃ a rõne formali. ¶ P̃. Nulla vna rõ formalis. ſ. dicẽs ꝑfectionẽ ſimplr̃ triplicat̃:ſed oĩs rõ formalis que eſt in p̃re cõicat̃ filio:realitas non cõicat̃. g̃ ⁊c. ¶ 3ᵃ ꝯ. ꝙ modus intrinſecus finitatis diſtinguit̃ in creaturis a rõnib⁹ formalibus creaturaꝝ:qꝛ cũ finitas ſit diuiſiua q̃titatis:⁊ qdditas cõtra quãtitatẽ in cõi diſtinguit̃:quecũqꝫ ſub eis cadent erunt diſtincta. ¶ P̃. Certi ſumus de qdditate pluriũ:de quoꝝ fi

E

4ᵃ pars. Ordo modoꝝ.

Exẽplũ 4^r. Tãge iſtãtias hñ põderãdo ad hominẽ

F

Ordo modoꝝ in diuinis. Cõſidera an recte ſcõgꝛ hic ⁊ adde plura.

G

Ponderꝫ. 5ᵃ pars. Modi ſũt in deo ⁊ quiꝫ

6ᵃ pars. Modi ſũt in creatura ⁊ qui?

7ᵃ pars.

H

Modos a formalitatib⁹ ſm qdditatibus quaꝝ ſũt diſtingui pbat ꝯcluſione q̃drupĩci ſꝫ cauꝫ ī pbatione p̃ᵃ ꝯ. ꝯcluſionis vt ſcis.

Realitatem a formalitate in diuinis diſtingui.

Eſſe ſclare.

I
nitate ſumus dubij:ſicut de relõne que eſt in deo ſum⁹
certi de eius qdditate ꝙ eſt ad aliud:tñ ſumus dubij
de ei⁹ finitate vel ifinitate ⁊ q̃ntitate.¶ 4ᵃ ꝯ eſt.ꝙ oẽs
alij modi a qdditate diſtinguunt̃ in creaturis:ſicut exi
ſtẽtia ɔtigẽtia/hecceitas:⁊ ſic d̃ alijs:q2 qdditati oẽs ta
les ɔueniũt ꝑ accñs:nec aliqd illoꝝ eſt demõſtrabile de
Dubium.
qdditate:nec ꝑ ſe notũ.¶ Sȝ dubiũ eſt de q̃ntitate vir
tutis:vĩ eñi illa qdditati in creaturis accidere:ſicut alij
modi. Nã accidit cuilȝ forme hr̃e magis ⁊ minus ſm
gradus determinatos:cũ tota qdditas in quolȝ gradu
ſue quãtitatis ſaluet̃ inteſiue.¶ Dico ꝙ duplex eſt fi
Gradus 2ᵗ.
nitas. Una ſm gradus indiuiduales:⁊ de illa cõcludit
argumentũ ꝙ accidit:ſicut hecceitas accidit qdditati.
Alia eſt q̃ ɔſeqt̃ nãȝ ſpecificã:⁊ iſta eſt demõſtrabilis.
8ᵘ pars.
¶ De 8° opȝ videre q̃ neceſſitas eſt ponendi iſtos mo
Modoꝝ neceſſitas 4ᵗ.
dos intrinſecos.¶ Et q̃ntũ ad hoc introducunt̃ q̃tuor
K
neceſſitates q̃ vident̃ facere ad poſitionẽ iſtoꝝ modoꝝ
intrinſecoꝝ.¶ Prima ꝙ vna ⁊ eadẽ qdditas diuerſi
mode ɔſiderat̃ ⁊ vere.opȝ ergo aliũ ⁊ aliũ modũ ponẽ
correſpõdẽtẽ iſti ɔſiderationi variate.¶ 2ᵃ neceſſitas eſt
ꝙ aliqua diſtĩ in rerũ nã eſt:vt patuit ſupra:pter for
malẽ:⁊ iõ opȝ aliud ⁊ aliud fundamẽtũ ponere:ſȝ fun
damẽtũ diſtinctionis formalis eſt quidditas.ḡ aliquid
aliud a qdditate erit fundamẽtũ alteri⁹:nihil aũt aliud
eſt a qdditate niſi modus.¶ 3ᵃ neceſſitas eſt:q2 eſt inue
nire aliq̃: vt patuit ſupra:q̃ aduenientia nõ variãt rõnẽ
formalẽ:⁊ ꝑ ɔñs nõ poſſũt eẽ qdditatiua:q2 oẽ qdditatiuũ
adueniẽs qdditatiuo variat rõnẽ formalẽ:eo mõ quo
in pmo articulo eſt expoſitũ. Cũ ḡ vt patuit:nõ poſſint
talia eſſe qdditatiua:neceſſario erũt modi:cũ pter qdditatẽ
nihil ſit aliud niſi modus.¶ 4ᵃ neceſſitas eſt q̃ decla
rat oẽs alias ex illa diuiſione antiqua:q2 qcqd eſt.aut ẽ
res:accipiẽdo rẽ ꝑ qdditate.aut modus rei.cũ ergo cõ
L
munis diuiſio nõ poſſit ſaluari niſi ponẽdo modos.er
Dubium.
go ⁊c̃.¶ Sȝ tũc eſt difficultas.vtrũ iſti modi in creatu
Modos reducunt̃ i pdicamento eẽ ⁊ nomen gñis formari ſȝ qdditatẽ nãm.
ris ſint ſubẽ aut accñtia.¶ Dico ꝙ ad illud genus re
ducunt̃ in quo ſũt qdditates:⁊ iõ ſi ſunt ſubẽ ⁊ iſti mo
di.ſi accñtia:ẽt modi:ſicut quidditates ipſe ſunt.

2ᵘ articulus.
Quãtũ ad 2ᵐ principale opȝ videre de q̃ſito.vtrũ
ſcilȝ iſti modi ſint in po⁰ obiectiua.¶ Et
pma ɔclo.
q̃ntum ad pmuȝ modũ.ſ.de finitate dico.ꝙ nulli debȝ
eſſe dubiũ:q2 qd per ſe cõuenit quidditati ⁊ eſt demon
ſtrabile de ea:ſibi conuenit ſiue in potẽtia ſiue in actu.
Finitas cõuenit qdditati i quocũqȝ eẽ.
finitas aũt eſt demõſtrabilis de qdditate:vt patuit in
4° articulo:ergo ɔuenit ſibi in potẽtia.¶ Sȝ de alijs
eſt dubiũȝ.ſ.de cõtingentia:realitate:exiſtẽtia:⁊ actua
litate.¶ De contingentia aũt probo primo ꝙ non eſt
in potentia obiectiua:q2 vbicũqȝ eſt formaliter contin
2ᵃ ɔclo.
gentia/ibi eſt inuenire formaliter cõtingens:ſed in po
tentia obiectiua nihil eſt formaliter ɔtingens.ḡ in potẽ
M
tia obiũa nõ eſt ɔtingentia. Maior eſt manifeſta q2 cõ
Cõtingẽtiam nõ eẽ in potẽtia obiectiua:⁊ ſilr de ɔtingẽti:qd tñ hñ cõmunicabis.
tradictionẽ vĩ implicare ꝙ in aliquo ſit ɔtingẽtia: ⁊ tñ
ꝙ illud nõ ſit cõtingens. Minor ẽt pȝ.nã in po⁰ obie
ctiua oĩa ſunt neceſſaria. De⁹ eñi nõ põt facẽ ꝙ qddita
tes ille ſint creabiles. Et ſicut dico de iſto pdicato crea
bilitas:ita dico de oibus.nihil enim de quiddita[illegible]
dĩ niſi in pmo mõ vel 2° vt ſunt in po⁰ obiũa. Relingt̃
ḡ ꝙ nulla ɔtingẽtia ſint in po⁰ obiũa.¶ De actualita
3ᵃ ɔclo.
te pbo 2° hoc idẽ ſic.vbicũqȝ eſt inuenire actualitatem
Actualitatem nõ eẽ in potẽtia obiectiua.
ibi eſt inuenire ens actu. Hoc pȝ ſicut illa maior accepta
de ɔtingentia:ſed in potentia obiectiua nõ eſt inuenire
ens in actu.ḡ ⁊c̃.¶ De realitate pbo 3° hoc idẽ ſic.q2
4ᵃ cõcluſio:
Realitatẽ nõ eſſe in potẽtia obiectiua.
vbi nõ eſt res/ibi nõ eſt realitas:ſed in potentia obie
ctiua nõ eſt res.ḡ ⁊c̃. Ma.eſt manifeſta:ſicut alie prio
res. Minor ẽt pȝ:q2 vbi non eſt exñtia/ibi non eſt res.
5ᵃ ɔclo.
¶ De exiſtentia ẽt pbo hoc idẽ 4° ſic.⁊ magis euidẽ
ter:q2 vbi nõ eſt inuenire exñs/ibi nõ eſt inuenire exi
N
Exñtia nõ eẽ po⁰ obiectiua.
ſtẽtiã:ſȝ in iſta potẽtia obiũa nõ eſt aliqd exñs.ḡ nec
Pñ aliorũ in oppoᵐ appẽt.
aliq̃ exñtia.¶ Dicũt tñ aliq.ꝙ qcqd poſitiũ eſt in actu:
ſiue ſit modus:ſiue ſit qdditas:ſiue res:ſiue quodcũqȝ
aliud prius fuit in po⁰. Et iõ exñtia:realitas:ɔtingẽtia:⁊
oĩa talia prius fuerunt in po⁰.¶ Sȝ ꝯ iſtud arguo 4ᵗ.
Impugnᵒ 4ᵗ cõtra.
⁊ q̃ntũ mihi apparet euidẽter ſic. Ubicũqȝ eſt inuenire
actualẽ exñtiã in aliquo/ipoſſe eſt ꝙ illud nõ exiſtat:ſȝ/
ꝑ te,eſt inuenire actualẽ exñtiã in aliquo anq̃ꝫ pducat̃:
ḡ formalr̃ exiſtit anq̃ꝫ pducat̃.¶ Dicũt aliqui ꝙ opti
me argueret̃.ſi eodẽ mõ actualis exñtia eẽt in po⁰ obie
Euaſio oppoſitorum.
ctiua quo eſt i actu:ſȝ nõ eſt ſic. Eſt eñi actualis exñtia
in po⁰ obiectiua potẽtialr̃:in actu võ eſt actualr̃.ḡ ⁊c̃.
¶ Sȝ iſtud euidẽter ɔcedit ꝓpoſitũ.nã accipio illum
modũ q̃ tu vocas ꝑ actualr̃ quẽ negas in po⁰ obiũa.
Et tũc arguo ſic. Ubicũqȝ hȝ eẽ actual̃ exñtia ⁊ actua
O
liter/illud eſt formalr̃ exñs.iſta/ꝑ te,vera ẽ. Iõ eniȝ põt
A.ſ.ponis p⁰
poſt creationẽ illud actualr̃ exiſtere:q2 actualis exñtia
ibi eſt actualr̃:nõ aũt ſic in po⁰ obiectiua:q2 ibi eſt po
tẽtialr̃. Pȝ ḡ maior accepta:ſȝ in po⁰ obiectiua hȝ ſic eẽ
actualis exñtia ⁊ actualr̃:ḡ in po⁰ obiectiua aliquid eſt
formalr̃ ⁊ actualr̃ exñs.ḡ ⁊c̃. Minor dĩclarat̃ ex dictis
q2/ꝑ te,qcqd poſitiuũ ſiue modus:ſiue res ſiue quiddi
tas:qd eſt poſt pductionẽ in actu:eſt añ pductionẽ in
po⁰ obiũa:⁊ ſic illud qd dico actualr̃ ꝑ qd itelligo ali
quẽ modũ eſt in po⁰ obiectiua:⁊ ſic hr̃ ꝯ intẽta.ſ.ꝙ ali
qd eſt formalr̃ exñs.¶ 2° ꝯ pncipalẽ rñſionẽ arguitur
ſic. Qñ aliq̃ duo ſic ſe hñt ꝙ ex incõpoſſibilitate illoꝝ
ꝓuenit ꝙ aliqd vnũ nõ poſſit eẽ ſil̃ ſub vtroqȝ illoꝝ:
multo minus vnũ in altero eſſe põt.hoc pȝ in ɔrijs ⁊ in
multis alijs oppoſitis:ſȝ ex incõpoſſibilitate act⁹ ⁊ po⁰
ꝓuenit ꝙ idẽ nõ poſſit eẽ ſub vtroqȝ:ꝙ.ſ.ſit in actu ⁊
in po⁰.ḡ multo min⁹ vnũ erit in altero:⁊ ſic act⁹ nõ po
P
terit eẽ in po⁰.¶ Cõfirmat̃.qñ aliq̃ duo ſunt ſil̃:qcqd
ẽ ſub vno ⁊ ſub altero ſil̃:ſȝ act⁹ ⁊ potẽtia ſũt ſil̃:q2 act⁹
eſt in potẽtia ꝑ te:ḡ qcqd eſt ſub vno erit ſub altero:cũ
ḡ qdditas añ pductionẽ ſit in potẽtia:ſeqt̃ ꝙ erit ſil̃ in
actu.¶ 3° ſic. Impoſſe eſt eẽ trãſitũ de ɔdictorio in ɔdi
Arñ gñſſio.
ctoriũ/nulla mutatione facta in altero extremoꝝ:ſȝ qñ
creatura pducit̃ in eẽ eſt talis trãſitus:q2 fit de nõ de
pẽdẽte depẽdẽs:⁊ de nõ exñte exñs.ḡ mutatio:non in
deo.ḡ in creatura. Habet ḡ creatura alr̃ ſe q̃ꝫ prius. Sȝ
impoſſe eſt ꝙ alr̃ ſe habeat q̃ꝫ pri⁹:niſi in ſe aliquid ha
beat qd prius nõ habebat.ḡ aliquid nũc eſt qd pũs nõ
erat in potẽtia obiectiua.¶ 4° ⁊ difficili⁹ ſic. Impoſſe
eſt extrema ɔdictionis de aliquo verificari:niſi ſȝ aliud
⁊ aliud:ſed iſta extrema ɔdictionis.ſ.dependere ⁊ non
depẽdere verificãtur de creatura in potẽtia ⁊ in actu:
ergo ſm aliud ⁊ aliud:ſed ſi qcqd eſt in actu prefuit in
potentia.oportebit ḡ ꝙ ſm idem omnino de eodẽ ɔdi
Q
ctoria verificentur:qd eſt impoſſibile.¶ Dico ergo ꝙ
Cõclo reſolutoria ꝯ ponẽ.
neceſſe eſt ponere aliquẽ modũ in actu q nõ prefuit in
Obijcitur 4ᵗ A.ſ.ſi nõ eẽt neceſſio eſt ⁊c̃.
potentia.¶ Sed cõtra iſtatur 4ᵗ. Primo ſic. Oẽ ens
nõ ꝓhibitũ ⁊ nõ neceſſariũ/eſt in potẽtia obiectiua:ſed
iſti modi ſunt entia nõ ꝓhibita.ḡ ⁊c̃. Minor pȝ:q2 po
nunt̃ in eſſe.ḡ ⁊c̃.¶ 2° ſic. Omne pductũ fuit pũs pdu
cibile:ſed oĩs entitas creata eſt a deo producta.ḡ prius
fuit producibilis:ſȝ oẽ pducibile nõ productũ eſt in po
tẽtia obiectiua.ḡ oĩs entitas ⁊ modus prius fuit in potẽ
tia obiectiua.¶ 3° ſic. Impoſſe eſt ꝙ actus intelligẽdi
terminet̃ ad nihil:ſȝ ab eterno actus itelligendi diuinus
terminabat̃ ad iſtos modos.videtur eñi inconueniens
ꝙ deus ab eterno non intellexerit iſtos modos.¶ 4°
ſic. Oẽ cõtinens hȝ ɔtentũ in aliquo eſſe:⁊ oẽ pductiuũ
hȝ pducibile in aliquo eſſe:ſȝ de⁹ virtualr̃ ɔtinet iſtos
modos ⁊ eſt pductiuus eoꝝ.ḡ neceſſio hñt aliqd eẽ an

A

Ens nō ꝓhibi ti duplex. Aliud eē ⁊ aliud ēētia eſt ens nō prohibitū.

tēq̄ ꝓducant̄.❡ Ad p^m dico ꝙ ens nō ꝓhibitū pōt 2ʳ ſumi. Uno mō ſicut cui ꝯuenit ꝑ ſe ꝓducibilitas vt paſſio. Alio mō vt cui ꝑ ſe nō cōpetit:ſȝ eſt illud ad qđ ꝓducibile deducit̄. Primo mō ꝯcedo ꝙ oē tale ens nō ꝓhibitū eſt in po^a obiua. 2º mō dico ꝙ nō.nā exñtia nō deducit̄ de nō eſſe ad eē:ſȝ exñtia eſt illud eē ad qđ ipſa ēētia ꝓducibilis p̄ mō ꝑ ꝓductionē deducit̄:q2 de nō eſſe ad eē:ipoſe enī vī ꝙ eē trāſeat de nō exñtia ad exiſtētiā:ſed ſolū ēētia eſt illa q̄ ſic deducit̄. Uñ eē ē illđ ad qđ ꝓducibile ꝑ ꝓductionē deducitur.❡ Dico ğ.ꝙ iſto mō erit ens nō ꝓhibitū.❡ Ad 2^m dico.ꝙ oē ꝓductū pˀus fuit ꝓducibile:itelligēdo de illo qđ ꝓducit̄ vel deducit̄ ad eſſe:ſȝ eſſe iſto mō intelligēdo:nec ꝓducit̄ nec ad eē deducit̄:ſed q2 eſſentia ad ipſum deducitur.

Singularis doctrina ď cognitiōe dei reſpectu exñtie rerum.

❡ Ad 3^m ꝙ opȝ obm intell's hře aliqđ eſſe ad qđ terminet̄ actˀ intelligēdi diuinˀ.❡ Dico ğ tūc.ꝙ diuinˀ intellectus bñ cognoſcit exñtiā in rōne ſua:ſȝ tñ nō ꝑcognoſcit rē pñtē vt pñs:niſi dū actualr̄ exiſtit:qz̄tū.ſ.ad illas habitudinē pñtialitatis.❡ Sȝ nūqd ꝑcognouit exñtiā

B

aliquo mō:❡ Dico ꝙ aliqua ꝑdicata cōia conueniūt iſtis modis ꝑ q̄ quodā modo notificant̄:ſȝ fȝ iſtas rōnes cōes q̄ nō ſunt modi ſȝ qdditates alique:dicte tñ de modis aliquo mō.ſm tñ iſtas rōnes cōes pōt dici ꝙ intellectus diuinus ꝑcognoſcit illos modos:ſed tñ q̄tū ad illud qđ ponit̄ in re ⁊ qđ eſt ꝓpriū vniuſcuiuſq3 eorum:qđ.ſ.diuina volūtas ſupponit qdditati intell's diuinus nō precognoſcit. Uñ ſm hoc apparet mihi eē dicēdū ꝙ aliqua ſunt in re q̄ intell's diuinus non ꝑcognouit ab eterno.ſ.aliqua ꝯditio vel aliquis modus: ſicut exñtia,actualitas,pñtialitas:⁊ ſic de alijs.

Aliqua eē in re q̄ diuiꝰ intellectˀ ab eterno nō itelligit:qđ tñ caſte grata dabis.

❡ Ad 4.^m dico.ꝙ deˀ nō ꝯtinet virtualr̄ niſi illud qđ efficit̄:⁊ qđ ad eſſe deducit̄:alij aūt modi nō efficiunt̄:ſȝ ſunt ꝯditiōes illoꝝ que efficiunt̄:⁊ q̄ exiſtūt.tales aūt ꝯditiones proprie virtualr̄ in nullo ꝯtinent̄. Silr̄ dico de ꝓductiuo ꝙ hȝ ꝓducibile:ſȝ deˀ nō eſt productiuus modorum.

C

Modos non ꝯtineri virtualiter in deo. D.duplex.

❡ Sȝ hic ſunt diffi. Prima eſt:q2 termini cuiuſcunq3 cōplexionis vere ab eterno hñt eſſe aliqđ: ſȝ iſte complexiones vere ſunt ab eterno.exñtia eſt modus intrinſecus.exñtia eſt exñtia.ğ ⁊c̃.❡ 2ª diffi.de ꝯtingenti vt cōtingens eſt:vere formant̄ alique ꝓpōnes neceſſarie:q2 ex contingenti vt ſic,nihil neceſſarium ſeqt̄.cū ğ ꝓpoſitiones neceſſarie ſint eterne:ſeqt̄ ꝙ termini habebunt aliqđ eſſe.❡ Ad p̄mā rōnē poſſet euadere ſic.qñ dicitur.exiſtētia eſt exñtia ab eterno.hec eſt vera,ꝑ exiſtētia diuina.Sȝ iſta nō ſufficit:q2 iſta ēt eſt vera.contingentia eſt cōtingētia.❡ Dico ergo ꝙ ex talibus vbi idē ꝑdicat̄ de ſe:nō arguit̄ eē terminoꝝ:eo ꝙ nō ē ibi niſi terminˀ vnˀ. Uñ q̄tū eſt ex parte obiecti h̄.homo eſt hō.nō eſt niſi vnus terminˀ.ſ.hō. Eodē mō dico de exñtia:ſȝ tñ dico de exñtia.ꝙ exñtia eſt exñtia ab eterno:nō pro eo qđ vltimate ponit:ſed pro rōne gñali que eſt vere cognita ab eterno a deo.

Ingenioſa euaˀ.

D

Exñtia ſȝ accipi duplr̄.

❡ Ad 2^m de contingetia dico.ꝙ ſi accipiatur rō vltimata contingentie:de illa nunq̄ haberetur propoſitio vel cōpō neceſſaria:bñ tñ poſſibile eſt ꝙ de illis ꝑdicatis que abſtrahunt̄ ab omnibus modis fiāt ꝓpoſitiones neceſſarie:ſed tamē accipiēdo eas ſm vltimatā proprietatez:impoſe eſt ꝙ fiant.❡ Ad argumētū patet.

A.l.cōplexio

A.l.a dictis modis.

❡ Queſtio. V.

VTrum eſſe eſſentie realr̄ differat ab eē exñtie. Ꝙ ſic:q2 ſicut ſe hȝ ſapere ad ſapientiā:ita eſſe ad eſſentiam:ſȝ ſapere eſt actus ſecūdus ſapientie.igit̄ ⁊c̃. ❡ Contra.ſm Anſ.eē ens ⁊ ēētia:ſunt ſic lux lucēs ⁊ lucere.❡ Hic ſunt duo ꝑncipalr̄ ingrēda. Primū eſt de ordine iſtoꝝ.ſi.ſ.eſſentia precedat exiſtētiam. 2^m ſi diſtinguuntur aliquo modo.

Aug.7.tri.c.2.de magnis.

Monolo.6.

E

Primus articulus. Concluſio 4ᵉ Exñ nā ⁊ ꝑfectione:non tñ duratione vel origine ēētia in creatis exiſtētiā ꝑcedit.

QUantum ad p^m de ordine induco q̄tuor ꝯnes. Prima eſt ꝙ ēētia rei creabilis nō ꝑcedit exñtiā ſuā duratione:q2 ordo durationis fundatur in extremis durātibˀ:ſȝ extrema q̄ nō exiſtunt:non durant.ēētia aūt añ exñtiā nō exiſtit:cum exiſtere ſit effectus formalis exñtie.ğ ⁊c̃.❡ 2ª ꝯ.ꝙ ēētia rei creabilis nō ꝑcedit ſuā exiſtētiā ordine originis:q2 nullum ens actuale originat̄ ab ente in po^a:ſȝ ēētia vt ꝑcedit ſuā exñtiam eſt ens in po^a.exiſtētia aūt ſua eſt illud quo exiſtit.ğ ⁊c̃.❡ 3ª ꝯ eſt.ꝙ ēētia talis ꝑcedit ſuā exñtiaȝ ordine nāe:q2 creatio eſt poſterior nā ipſa qdditate:cū oīs relō ſit poſterior ſuo ſubiecto vel fūdamēto:ſȝ ipſa creatio nō pōt eē poſterior nā ipſa exñtia creature:cuȝ ꝑ creationē p̄mo exiſtat.ğ ⁊c̃.❡ P̄.Quecūq3 ꝯuenīūt alicui in p̄mo mō dōi ꝑ ſe:ſūt priora oībˀ q̄ nō ꝯuenīūt ſibi in p̄mo mō:ſȝ in 2º mō vel alio mō:ſȝ eē ēētie cōuenit ēētie in p̄mo mō dicēdi ꝑ ſe:exñtia aūt nō:quia tūc nō poſſet ꝯcipi ēētia creata qn ꝯciperet̄ eiˀ exñtia. ğ ⁊c̃.❡ Cōfirmat̄:q2 oē ꝑ accñs eſt poſteriˀ eo qđ eſt ꝑ ſe:ſȝ exñtia ꝯuenit creature ꝑ accñs qdditas ⁊ finitas ꝑ ſe.ergo iſta ſūt priora exñtia.❡ 4ª ꝯ eſt.ꝙ ēētia talis ꝑcedit ſuā exñtiā ordine ꝑfectionis:q2 oē qđ eſt de gñe ſube excedit in ꝑfectione quācūq3 ꝑfectionē ſecundā ſibi aduenīētē:q̄ nō pertinet ad illud genus:ſȝ exñtia aduenit ſic qdditati q̄ eſt ſuba directe.❡ Cōfirmatur:q2 ſūma nobilitas vniuſcuiuſq3 rei create attendit̄ ſm genus ⁊ ꝓprias differētias.iſta aūt nō ꝑtinent niſi ad qdditatē ⁊ ad eē eſſentie.ğ ⁊c̃.❡ Itē magis excedit hō aſinū in nobilitate:q̄ȝ hō in actu hoīeȝ in po^a:cū iſta ſint infra eādē ſpēȝ ⁊ illa nō:ſȝ hō excedit aſinū ꝑ ſolā eſſentiam.homo aūt in actu hominem in potētia ꝑ ſolā exiſtētiā.ergo videtur ꝙ eſſentia ſit nobilior exiſtētia.

Cōſidera iſtā bñ pōderādo ad hoīem natie.3.diſt.32.⁊ alibi:⁊ hic ꝯūr.

2.phy.t.c.66

F

7.meta.t.c.2.⁊ inde.

❡ Sed contra.iſtas concluſiōes inſtat̄ qdruplicater. Primo ſic.Qñ eſt aliqd ſub oppoſitis differentijs ꝑuatiue opȝ ꝙ ſit ſub eis ordine durationis:ſȝ eſſentia prius eſt ſub nō exiſtentia q̄ȝ ſub exiſtētia.ergo ⁊c̃.❡ 2º ſic. Q2 eſſe fluit ab eſſentia:ſicut actus ſecūdus a p̄mo:⁊ in talibus ſemper eſt origo.❡ 3º ſic.Q2 priori ſm nāȝ nō repugnat ſine poſteriori exiſtere:cū ab eo nullatenus ꝺpēdeat:⁊ tñ eēn^a ſine exñtia nullatenˀ exiſtē pt.❡ 4º ſic.Q2 in eſſentialr̄ ordinatis eiuſdē generis ſemꝑ poſterius eſt ꝑfectius.Cū ğ exñtia ſit in eodē gñe cū eēn^a ⁊ ſit poſterior:vī ꝙ exñtia ſit perfectior.

G

Obijcitur 4ʳ

❡ Ad p^m dico ꝙ illud qđ aſſumit̄ verum eſt:qñ ſub vtroq3 priuatiue oppoſitoꝝ exiſtit in actu illud tale:ſȝ exñtia nō exiſtit ſub carētia exiſtētie:⁊ ꝑ ꝯñs nō opȝ ꝙ ſit prius duratione.❡ Ad 2^m:eſſe nō pullulat ab eſſentia:q2 ab extrinſeca cā effectiua dat̄:ſicut oē qđ accidit alteri:nec ēt exiſtere eſt actus ſecūdus:ſȝ actualitas p̄ma.❡ Ad 3^m verum aſſumit qñ ſunt realr̄ diſtincta ⁊ ſunt quidditatiua.h̄ aūt nō ſic:ſicut patebit inferius.❡ Ad 4.^m dico.ꝙ verū eſt q̄tū ad qdditatiuas ꝑfectiones ſubordinatas:ſicut dīa ſpecifica eſt poſtrema:non tñ eſt verum q̄tū ad modos intrinſecos:cū dīa vltima ſit nobilior hecceitate ipſa:vt patet.

Ubi ordo durationis poni debet.

Exiſtere nec pullulat nec actˀ 2ˀ eſt reſpectū ēētie qđ pōdera.

H

Qñ poſi nā ſine poſteriori ñ repugnat eſſe?

Qñ poſteriˀ ꝑfectiˀ ē poī. D.q̄druplex

❡ Sȝ hic ſunt difficul.alique. Prima:q2 nō videtur bene poſſe intelligi cum eſſentia ſit ſine pñˀ durationis in ſuo eſſe eſſentie:quin ordine durationis ꝑcedat ſuā exñtiā:q2 dū eſt actualiter producta precedit eā ſm nām.alr̄ aūt videt̄ eam precedere anteq̄ȝ ꝓducat̄. Illud aūt:alr̄:nō pōt intelligi niſi ponat̄ ꝙ ꝑcedat ſm durationem. Dico ꝙ cū ordo iſte nature ſit inter coexiſtētia ⁊ ea que ſil' ſunt ſine ſucceſſione iſta prima prioritas videtur eſſe ſm prioritatem durationis. Ideo enīȝ prius erat producibilis:q2 prius erat nata durare nō alio modo.❡ 2ª difficultas eſt:quia ſi creatio nō menſuret̄ in ſe aliqua duratione:tñ in mō

A.l.ſine ſucceſſione.

Prioritas nature ⁊ duratiōis duplex.

I
Vide ſco.l.2.di.2.q.4.ad hoc.
Duratio 2ᶻ.

dĩ precedere formã durationẽ: ⁊ ſilr oĩs creatura prius duratione dĩ fuiſſe nihil ꝙ̃ aliq̃d. ¶ Dico ꝙ eo modo quo ꝑuatio exiſtit ⁊ durat/nõ vĩ incõueniens dicere ꝙ creatura ꝑus duratione erat nihil: ſ3 hoc nõ eſt niſi mõ imagiato ⁊ potẽtiali: tñ ſecus eſt de ꝑuatione: q: fundat̃ in aliquo actualr exiſtenti: q̃re ⁊c̃. ¶ 3ᵃ difficultas eſt: q: qñ aliq̃ ſunt correlatiua: quocũq3 vnũ eſt ꝑus duratione ⁊ reliquũ: cũ vnũ ſine alio nõ poſſit durare: ſed diuina vis ꝓductiua ⁊ ꝓducibilitas creature ſunt correlatiua. Cõſtat aũt ꝙ diuina ꝓductiuitas ꝑcedit duratione exñtiã creature. g̃ ⁊ ꝓducibilitas creature precedet.

Correlatiua duplicia.

¶ Ad iſtud poſſet dici ꝙ oĩa iſta vera eſſent: ſi illa correlatiua referent̃ adinuicẽ actualr. Sed hoc nõ eſt verũ: ſed fundamẽtalr tñ. ¶ 4ᵃ dif. ſi per iſtã prioritatẽ intelligat̃ aliq̃d aliud ꝙ̃ ꝙ exiſtẽtia nõ eſt de rõne formali eſſentie: cũ q̃dditas vltimate ꝑcĩſa nõ ſit niſi q̃dditas tñ. ¶ Dico ꝙ nõ: ſed ex iſta radice deducuntur multa alia que op3 ponere ꝯſequenter vt patuit.

K
2ᵐ articulus.
Cõclo 4ᵉ.
Neq3 ſotalr neq3 realr n3 q̃dditatiue: ſ3 tñ modalr ⁊ ex nã rei eẽn/tiã ab exñtia diſtingui.

Quantum ad 2ᵐ ꝑncipale op3 videre de queſito. ſ. vtrũ eſſe ⁊ eſſentia differant. Et quantũ ad hoc introducunt̃ q̃tuor ꝯ̃nes. Prima eſt/ꝙ eſſentia nõ diſtinguit̃ ab exiſtentia formalr: q: qñcũq3 aliqua ſunt totalr idẽ quãtũ ad diffõnẽ/illa nõ poſſunt formalr diſtingui: ſ3 hõ in potẽtia ⁊ hõ in actu ſunt idẽ penitus q̃tũ ad diffõnẽ: ⁊ tñ hõ in actu addit ad hoiẽ3 in potẽtia exiſtẽtiã: qđ nõ eſſet: ſi exiſtentia diceret aliquã rõnẽ formalẽ additã. ¶ P̃. Illud qđ non pertinet ad diffõnẽ alicuius nec in ſe eſt rõ formalis/illđ nõ põt eſſe fundamẽtũ iſtius diſtinctionis formalis: ſed exiſtẽtia nõ pertinet ad diffõnẽ alicuius nec in ſe h3 aliquam rõnẽ formalẽ. ergo ⁊c̃. ¶ Scđa ꝯcluſio. ꝙ eſſentia creabilis ⁊ eius exiſtentia nõ differũt realiter: q: in eſſentialiter ordinatis ⁊ realiter diſtinctis põt deus facere ꝑus ſine poſteriori. vt alibi pz: tñ nõ põt ꝓducere eſſentiam ſine exiſtẽtia: q: oẽ ꝓductũ neceſſario eſt exñs. ¶ Ite3 qñcũq3 ſunt aliqua realiter diſtincta: ſi alterũ ab altero diſcedat: illud qđ remanet eſt reale: cũ habeat ꝓpriam realitatẽ ab alio diſtinctã: ſed eſſentia: recedente exiſtẽtia: per annihilationẽ/nõ remanet realis: cũ nihil ſit reale niſi actualiter exiſtens. ergo ⁊c̃. ¶ 3ᵒ ſic. Ubi nõ eſt res ⁊ res: illa realiter nõ differũt: ſed eſſentia: vt preſcindit ab exiſtentia/nõ eſt res ꝓprie. ergo ⁊c̃. ¶ 3ᵃ ꝯcluſio eſt/ꝙ eſſentia creabilis nõ ſic diſtinguit̃ ab exiſtentia: ſicut q̃dditas a q̃dditate: ſed ſicut q̃dditas a mõ ſuo intrinſeco: q: exiſtentia adueniẽs eſſentie nõ variat eius rõnẽ formalẽ: nec ꝯſtituit tertiã. ¶ Quarta concluſio eſt/ꝙ iſta diſtinctio eſt ex natura rei: quia qđ ſe h3 per indifferentiã ad aliqua duo: nõ põt eſſe penitus idiſtinctum ab eis: cũ omne ens ad ſeipſu3 ſit determinatum: ſ3 eſſentia eſt idifferẽs ad eſſe ⁊ nõ eſſe. ergo ⁊c̃. ¶ Cõfirmat̃: q: quãdo q̃dditas eſt annihilata: ⁊ tunc amota eſt exiſtentia ab ea: ⁊ ſtat q̃dditas cu3 eius oppoſito priuatiue. ſ. cũ nõ eſſe: q: eſſentia vere põt eẽ realiter ⁊ nõ eſſe. ¶ Scđo ſic. Illud qđ cõuenit alicui per accidẽs ⁊ nõ per ſe: nõ põt eſſe totaliter idẽ illi: qm̃ idem ſibiipſi nõ accidit: ſed exiſtentia accidit omni nature create: cũ nõ inſit ei per ſe. ¶ Cõfirmatur: q: ide3 nõ põt eſſe cõtingens ſibiipſi: ſed oĩs creatura eſt ꝯtingenter exiſtẽs: ergo nõ ſunt oĩno idẽ. ¶ Tertio ſic. Quãdo ſunt aliq̃ idem oĩbus modis: cuicũq3 eſt vnũ incõpoſſibile ⁊ alterũ: ſed actualis exiſtentia ⁊ potentia obiectiua ſunt oppoſita: cum ex oppoſito diſtinguunt̃. nec idem põt eſſe ſimul in actu ⁊ in potentia. Si ergo eſſentia ⁊ exiſtẽtia ſunt idẽ: ſicut exiſtẽtia ſtare nõ põt cũ poᵃ obiũa: ita nec eſſentia. ¶ Cõfirmatur: q: deus poteſt facere eſſentiã nõ exiſtere per annihilationẽ: ⁊ tamẽ non põt facere q̃

L

M

homo ſit aĩal. ideo ⁊c̃. ¶ 4ᵒ ſic. Nã imaginamur quadruplicẽ q̃dditatẽ: extẽdẽdo nomen quidditatis. Quedam enim eſt q̃dditas que eſt neceſſe eſſe ſicut deitas. Quedã eſt que eſt neceſſe nõ eẽ ſicut chimera. Queda3 eſt ꝯtingẽs eſſe: ſicut nã rei create que non eſſe põt: ⁊ iõ cõtingẽter põt eſſe. Quedã que eſt ꝯtingens nõ eſſe: ſic̃ eſſentia rei creabilis: que ſic nõ eſt. ꝙ tñ põt eſſe: iõ aũt deitas eſt neceſſe eſſe: q: eſt ſuum eſſe. ergo cũ creatura nõ ſit neceſſe eſſe/relinquit̃ ꝙ ipſa nõ ſit ſuu3 eſſe: ⁊ per ꝯñs neceẽ op3 ponere aliquã diſtinctionẽ inter eſſentiã ⁊ ſuu3 eẽ. Sicut. n. oẽ qđ eſt vel eſt q̃dditas vel modus: ſic oĩs diſtinctio vel eſt q̃dditatiua vel modalis: ſ3 iter eſſentiã ⁊ exñtiam non eſt diſtinctio q̃dditatiua. g̃ erit modalis. ¶ Sed ꝯ̃ has ꝯclõnes inſtat̃ 4ᵉ. Prĩo. quia ens diuidit̃ formalr per actũ ⁊ potentiã. exñtia autem cadit ſub actu. eſſentia ſub potentia: ſed q̃cq̃d cadit ſub vno diuidentiu3/diſtinguit̃ formalr ab oĩ cadente ſub alio. ¶ 2ᵒ q: per viam ſeparationis ꝓbat̃ realis diſtinctio ſed hic ſeparat̃ eẽntia ab exñtia per annihilationẽ: ⁊ manet ipſa nõ manẽte. ¶ 3ᵒ. illud qđ cõuenit alicui ꝑ accidẽs: nõ eſt ei intrinſecũ: cũ aũt ſm̃ predicta ipſa exiſtentia ꝯueniat ꝑ accñs eſſentie: nec erit ſibi intrinſeca: ⁊ ſic nõ erit modus intrinſecus eius. ¶ 4ᵒ. q: ita accidit exiſtere exiſtẽtie ſicut eſſentie: ⁊ tñ nõ differt exiſtẽtia ab exiſtere: ergo eodẽ mõ de eẽntia. ¶ Ad ꝑᵐ dico/ꝙ illa diuiſio nõ eſt formalis: ſed modoꝝ intrinſecoꝝ: ſicut qñ ens diuidit̃ ꝑ finitũ ⁊ infinitũ. Aut eſt diuiſio modi ⁊ ꝑuationis ſue: ⁊ iõ nõ eſt imaginandũ ꝙ ſit diuiſio formalis: vt q̃dditatiua. ¶ Ad 2ᵐ dico/ꝙ ſepatio eſt qñ vtrũq3 extremũ exiſtit diſtinctũ ab alio: ſed hic recedẽte exiſtentia: iam alterũ extremũ non exiſtit: nec manet: q: manere eſt durare: durare aũt ꝑſupponit exiſtere. ¶ Ad 3ᵐ dico/ꝙ tale eſt extrĩſecũ: hoc eſt: nõ q̃dditatiue intrinſecũ: ⁊ tñ eſt ita intrinſecũ: ſicut inferius eſt intrinſecũ ſuo ſuperiori: ſicut hecceitas nãe: ⁊ vere põt dici intrinſecũ: q: nõ egreditur ad aliđ genᵒ. ¶ Ad 4ᵐ dico/ꝙ exiſtere accidit exiſtẽtie: exiſtens eni3 dicit cõcretũ cõſtans ex eſſentia ⁊ exiſtentia: quoꝝ ꝯtingens eſt ꝯiunctio. nõ tñ exiſtẽtia accidit exiſtẽtie: ⁊ ideo nullum tertiũ reſultat ex cõiunctione coꝝ. ¶ Sed hic ſũt diffi. Prima eſt. q: n. eſſentia nõ capit eſſe: eo ꝙ prehabeat. exiſtentia aũt capit: vĩr ex hoc diſtingui realiter. ¶ Dico ꝙ hoc verũ eſſet ſi vtrũq3 eſſet reale: ſed vt. ſ. dictũ eſt: vnu3 eoꝝ nõ eſt reale. ¶ 2ᵃ diffi. eſt. vtrum exiſtentia capiat eſſe: Dico ꝙ eſſentia ꝓprie eſt illđ qđ deducitur ad eſſe de non eſſe. Exiſtentia aũt nõ ſic deducit̃: ſed eſt ipſummet eſſe: ad qđ ipſa eſſentia deducitur ſicut ad illud qđ eſt. ¶ 3ᵃ diffi. eſt. ſi iſta actualis exiſtentia eſt modus intrinſecus: ſit cõplexio ita neceſſaria ſicut iſta. hõ eſt aĩal. Si ſic. g̃ eſt in potẽtia obiectiua: eo ꝙ nulla ꝓpoſitio eſt neceſſaria: cuius termini non ſunt in potentia obiectiua. Poteſt dici ꝙ eſt neceſſaria: poſitis terminis. ¶ Ad argᵐ patet.

N
Quidditas quadruplex.

Obo 4ᵉ.

O

Diuiſio 2ᵉ.

P
Intrinſecũ ⁊ extrinſecũ 2ᵉ.

B. l. eſſentie. Cõc. cu3 abſtracto accĩc. Duplex.

Q
Propõ neceſſaria q̃ ⁊ quãdo.

¶ Qõ. VI.

VTrum ad veritatẽ ꝓpoſitionis requirit̃ entitas terminoꝝ. Qꝫ non. q: Aug. de vã relig. circa ꝑnᵐ dicit: ꝙ regule eterne ſunt de terminis qui nõ ſunt eterni. ¶ Cõtra. q: oĩs paſſio ꝑſupponit ſubiectũ: ſed veritas eſt paſſio terminoꝝ adinuicẽ. g̃ ⁊c̃. ¶ Hic ſunt. 4. modi dicẽdi. Primus eſt/ꝙ ad veritatẽ ꝓpoſitionis nõ ſolũ req̃rit̃ entitas terminoꝝ: ſed et̃ exiſtentia rei: vnde dicũt ꝙ iſta. hõ eſt aĩal. nõ fuit vã ante mũdi ꝯſtõnẽ: q: nõ erat hõ nec aĩal. ¶ Sed ꝯ̃ iſtum modu3 arguo quadruplr. Primo ſm̃ Augu. de vã relig. ⁊. 5. de tri. vbi dicit. ꝙ iſte ꝓpões ſunt ꝑ ſe note: ⁊ regule eterne ⁊ incõmutabiles. ¶ 2ᵒ. q: cuiuſlibet ꝯ̃dictionis altera pars

Sermo de veritate ꝓpõnis nõbilis: ſ3 vide Sco in. 6 meta. q. 3.

Primus modus dicendi aliorum.
Impugnᵒ 4ᵉ
Ad veritate3 ⁊ neceſſitatẽ ꝓpoſitiõis exiſtẽtiã actualẽ extremoꝝ in re nõ requiri.

A

ra pars eſt vera neceſſario: ſʒ an̄ mundi ꝯſtōnē nō fuit vera ſua ꝯtradictoria: q2 tunc fuiſſet vera ab eterno: ⁊ oē eternū eſt ne͞cūʒ: ⁊ ſic nūq̄ falſificari potuiſſet. ℂ 3ᵒ: q2 eadē rōne deus verificaſſet iſtā ex tpe: oē totū mai' eſt ſua pte: ⁊ oē qḋ fit ex tpe eſt ꝯtingēs: q2 pōt alr̄ ſe habere: ⁊ ſic poſſet eſſe falſa. ℂ 4ᵒ. q2 tunc veritas demōſtrata eſſet nobis incerta: vt ſi ſit demōſtratū: ꝙ angelus eſt ſuba ſpūalis ⁊ ſimplex: q2 deus nobis ignorātib' pōt deſtruere oēs angelos: ⁊ ſic illa veritas nō remāet: lʒ ſit demōſtrata. Ideo dico. ꝙ illa eternalr̄ eſt vā: ſicut ōis neceſſaria alia. ℂ Et ꝯfirmaṫ q2 iſti ꝯcedunt ꝙ an̄ mundi conſtitutionē hō fuit ꝓducibilis: ſed prius fuit hō aīal q̄ ꝓducibilis: cū aīalitas inſit ſibi in p̄mo mō dicēdi ꝑ ſe. ⁊ ꝓducibilitas in 2ᵒ iō. n. eſt ꝓducibilis: q2 hʒ talē q̄dditatē ſicut hō: iō eſt riſibilis: q2 hʒ taleʒ diffinitionē.

B

Scd' mod' dicēdi alioꝝ.

ℂ 2ᵒ modus dicēdi eſt. ꝙ ad v̄itatē ꝓpōnis requiriṫ entitas realis terminoꝝ: nō tn̄ exiſtētia: q2 ad h ꝙ verificenṫ ꝓpōnes q̄dditatiue: ab eterno opʒ ponere totā p̄dicamētoꝝ realitatē ⁊ coordinationē eternaʒ. ℂ Sʒ iſte modus nō vr̄ ꝓbabilis: q2 plura realia ante mundi creationē catholici nō ponunt coīter: nec plura eterna: nec ēt eſt neceſſariū ponere: q2 ſicut hō nō exiſtebat aīal p̄us q̄ crearet̄ q̄uis eſſet aīal: ita nec realr̄ fuit aīal.

Impugnatio. Sicut nec actualis exiſtētia: ſic nec realitas inſuit reb' creatis ab eterno.

Tertius mod' dicendi alioꝝ

ℂ 3ᵒ modus dicēdi eſt. ꝙ ad veritatē ꝓpōnis nullūʒ eſſe requiriṫ terminoꝝ: ſed tn̄ ſufficit ꝙ ſi termini eſſent ꝙ inaſcereṫ ne͞cio mutua hītudo: q2 an̄ creationē mundi termini ꝓpōnū que formanṫ de creabilibus ſunt penitus nihil: ⁊ tn̄ dicim' eas eē veras.

Impug' 4ᶠ.

ℂ Sʒ ꝯtra hūc modū arguo 4ᶠ. Primo: q2 v̄itas reꝝ incōmutabiliū eſſet tn̄ ꝯditionata: cū cōſtet in hītudīe terminorū: quā nō poniṫ niſi ꝯditionatam. ℂ 2ᵒ. q2 oīs hītudo inter aliqua extrema: p̄ſupponit illa: ſicut relō terminū ⁊ fundamentū p̄ſupponit ne͞cio. Cū ergo ab eterno hō eſt aīal: ⁊ illō eſſe dicat hītudinē ⁊ copulā: opʒ in aliq̄ eſſe p̄ſupponere hoīem ⁊ aīal. ℂ 3ᵒ ſic. Naʒ veritas de cōtingēti eſſet ita certa ſicut de ne͞cio: nā poſita exiſtētia hoīs ⁊ humanitate: hō neceſſario exiſtit: ⁊ tn̄ iſta eſt cōtingens. ℂ Sequiṫ etiā ꝙ iſta fuit vera ab eterno: hō exiſtit: ſicut iſta: hō eſt aīal: vel quecūqʒ alia neceſſaria. ℂ 4ᵒ. q2 veritas ꝯditionata nō manet niſi manente cōditione: ſed iſta ꝯditio. ſ. poſitio terminoꝝ ꝓpōnis in eē ſm eos ab eterno nō manet: g̊ nō manet ipſa veritas: ⁊ ſic iſta non fuit vā ab eterno: hō eſt aīal.

C

Regula vera eſt i practicis ⁊ ſpeculatiuis vt ſcis.

Quart' modus dicēdi alioꝝ

ℂ 4ᵒ modus dicēdi eſt: ꝙ ad v̄itatē ꝓpōnis ſufficit entitas termioꝝ: in aliquo intellectu q̄tū ad iſtas regulas: q2 moꝝ vt termini cōcipiunṫ: formaṫ ipſa veritas: vel ipſa cōplexio.

Impug' 4ᶠ.

ℂ Sʒ ꝯ͂ hoc arguo 4ᶠ. Primo ſic. de intellectu noſtro: ſi eniʒ cognitio intell'ꝯ noſtri v̄ificaret aliquā regulā talē: tūc v̄itas illa eēt ita ꝯtingēs vel cōtingētior q̄ ſua cā que eſt ſimplr̄ ꝯtingēs. Et eodē mō arguiṫ de intellectu angelico. ℂ 2ᵒ ſic. Nā aptitudinalis cognitio ſi ponaṫ: p̄cedit actū rōnis: cū g̊ hec veritas fuerit an̄ cognoſcibilis q̄ cognita: oportebit recurrere ad aliud eſſe q̄ ad eē rōnis: q2 illō ſolū hʒ ſemꝑ cognitionē actualē. ℂ 3ᵒ ſic. de diuino intellectu: q2 hō eſt aīal formalr̄: ſʒ nullus cōcept' intell'ꝯ diuini eſt aīal formalr̄: ſʒ tn̄ ſupeminēter: ⁊ iō ſeq̄ṫ euidenter ꝙ veritas formalis iſti' ꝓpōnis ſiṫ eius entitas: opʒ ꝙ ad aliud eſſe referaṫ. ℂ 4ᵒ ſic. Nulla veritas ꝑ ſe depēdet ab aliq̄ v̄itate ꝯtingenti ſiue per accidēs. Hec eſt de ſe nota: q2 p̄us nō dependet a poſteriori. ſed iſta. hō eſt aīal. eſt veritas ꝑ ſe nota. iſta. hō eſt intell'ꝯ ſiue a deo ſiue ab alio: eſt ꝯtingēs. g̊ ꝛc.

D

Caſſe pōdera

Vltim' mod' dicēdi quē ſeq̄r

ℂ Iō vr̄ multis eē dicēdū ꝙ veritas taliū ꝓpōnū ne͞cīaꝝ requirit entitateʒ terminoꝝ: vt entitas ab oī exiſtētia abſtrahit: ⁊ vt entitas cuiuſlibet ſiue ꝓpria q̄dditas a deo formalr̄ eſt diſtincta. Hoc aūt eſt ſm q̄dditatiuas rōnes: ⁊ iſto mō tales q̄dditates ſunt de entia: eo ꝙ q̄cq̄d ſupponit rōnē inferioris: ⁊ ſupioris. p̄dicamēta aūt ſupponuntur rōni cuiuſlibet ſubi ⁊ p̄dicati taliū ꝓpōnuʒ. g̊ ⁊ ens qḋ eſt ſupius ad p̄dicamēta.

E

ℂ Sʒ hic ſunt aliqua dubia. ℂ Primū. ſi eſt eadē regula de ꝓpōnib' ꝯtingentibus ⁊ neceſſarijs. Dico ꝙ nō. q2 ad veritatē ꝓpōnum cōtingentiū req̄riṫ nō ſolū entitas: ſed ēt exiſtētia terminoruʒ: ꝓ eo ꝙ p̄dicatū ineſt ꝑ accn̄s ſuo ſubo: ⁊ in eſſe q̄dditatiuo nō inſunt niſi illa q̄ inſunt ꝑ ſe: eo ꝙ talia nullā habent cām. ſ. efficientē: ſed oē ꝑ accn̄s ineſt a cā extrinſeca: ſed in neceſſarijs vt ꝑ ſe no͞m eſt, nō requiriṫ exiſtētia actualis.

Dubiū 4ᶠ. Diīa vera ⁊ neceſſariaꝝ ⁊ ꝯtingētiū ppōnū affirma. ⁊ negatiuarū.

ℂ 2ᵐ dubiū. ſi eſt eadē regula de ꝓpōnibus affirmatiuis ⁊ negatiuis. Dico ꝙ nō in ꝓpōnibus negatiuis neceſſarijs: q2 iſta eſt neceſſaria, hō nō eſt chimera: ⁊ tn̄ alter terminoꝝ nō cadit ſub ente: cū ſit ens prohibitū: niſi ſicut hō mortuus ſub hoīe. nec ēt in cōtingētibus: vt vr̄. q2 hoīem eſſe albū req̄rit termioꝝ exiſtētiā: ⁊ tn̄ nō eius negatiua: q2 iſta. hō nō eſt niger: non req̄rit exiſtētiā vtriuſqʒ termini: q2 nec hoīs forte: nec nigredīs.

F

ℂ 3ᵐ dubiū: ſi eadē regula eſt de poſſibilib' ⁊ impoſſibilibus. Dico ꝙ nō. q2 oīa poſſibilia cadunt ſub ente: ⁊ nō termini impoſſes. Vn̄ q̄n dr̄: chimera eſt chimera: ſi iſta ſit vā: nullā tn̄ entitatē hn̄t termini.

Diīa poſſibiliū ⁊ impoſſibiliū in veritate. M.l. ⁊ ſub nō ente termī ꝛc.

ℂ 4ᵐ dubiuʒ. ſi eadē regula eſt in formalib' ꝓpōnibus ⁊ modalib'. Dico ꝙ nō. q2 iſta poniṫ vera: actualitas ⁊ exiſtētia ſūt modi intrinſeci: ſiṫ iſta. hō eſt aīal. ⁊ tn̄ exiſtētia vel actualitas nō poniṫ in po' obiua nec in eſſe q̄dditatiuo vt ſuperi' fuit declaratū. Et iō illa q̄ eſt modalis non vr̄ niſi ſm q̄d vā an̄ ꝓductionē in ſe: ſed in po' obiua. Alie aūt formales ponunṫ ſimplr̄ vere in po' obiua.

Diīa formaliū ⁊ modaliū in veritate.

ℂ Sed remanet diffi. ſi ex hoc ꝙ hō eſt aīal rōnale an̄ creationē ſit ne͞cīuʒ ponere eſſe eſſentie an̄ creationē. Dici pōt ꝙ ſic formalr̄: lʒ non realr̄: q2 ſi hō eſt aīal. g̊ ſm illud eſſe q̄ eſt aīal eſt: ꝑ locū a pte in mō: cū aīal non diminuat de rōne termini determinati.

Dubiuʒ de q̄ magis in ſe queritur.

G

Eſſe eſſentie eternū eſt.

ℂ P̄. Oēs cōcedunt hoīem eſſe aīal ab eterno: aut g̊ ſm eſſe eſſentie: aut ſm eē exiſtentie. Dicunt ꝙ ſm eſſe eſſentie: q2 cōplō eſt eſſentialis. ſi aūt ſic dicaṫ: tunc hr̄ intentū: cū omne qḋ ineſt per eſſe eſſentie preſupponat illud: ſicut effectus formalis ſuam cām: ⁊ qui preſupponit ponit tale eſſe: ergo ſm tale eſſe. ℂ P̄. Si hō nō eſt: hō nō eſt aīal. ꝑ locuʒ a toto in mō: q2 lʒ nō inferaṫ a 2ᵒ adiacente ad 3ᵐ in eſſe exiſtentie: tn̄ hn̄ in illo eſſe ſm ꝙ ſit copula: q2 ſi p̄dicatum ineſt ⁊ copula predicati ineſt. ℂ P̄. Eſſe eſſentie non eſt aliud a ratione diffinitiua ⁊ a q̄dditate: ⁊ iſti cōcedunt rōnem diffinitiuam ab eterno: cū cōcedant veritatem: ⁊ per ꝯn̄s entitatem illius ꝓpōnis: cuius diffō eſt pars eſſentialis. Qui aūt ponit totū nō pōt negare partē poſitiuā.

H

ℂ Ad arg͞m pʒ: q2 ille regule nō ſunt eterne formaliter: ſed ſupereminenter in mente diuina. In ſe autem nō ſunt eterne: ſed abſtrahunt ab omni duratione.

ℂ Diſtinctio. XLIII. ⁊. XLIIII. ℂ Qō. I.

ℂ Quibus tn̄ de ſuo ſenſu generantes.

ℂ Nunc illud reſtat diſcutiendum ꝛc.

CIrca diſtinctioneʒ. 43. ⁊. 44. Ad euidentiā illoꝝ q̄ dn̄r de po' diuina. poſtq̄ viſum eſt de eſſe creaturarū in po' obiua: Quero. 2. qōnes ꝑ ordinē. Prima eſt. Vtrū deus poſſit aliqḋ ipoſſe facere. Et ſic. q2 itellectus noſter poteſt intelligere multa impoſſibilia: g̊ deus pōt facere ea. Aīs pʒ. ꝯn̄tiam ꝓbo ꝑ Hyla. 1. de tri. q dicit. ꝙ deus plura pōt facere q̄ intell'ꝯ noſter intelligere. ℂ Cōtra. oē impoſſe iplicat ꝯdictionē. ℂ Hic ſunt duo facienda. Primum: a quo accipiṫ oīpotētia dei. 2ᵐ eſt de q̄ſito.

I

Quantum ad p^m premittunt̃ 4^or preambula. Primū eſt: q theologi loquentes de oīpotētia dei: non accipiūt oīpotētiā ſicut phi ꝯceſſerūt deū oīpotētē: q.ſ. eſt cā oium: mediantib^9 tñ cauſis ſecūdis. 2^m pambulū eſt, q nō accipiūt oīpotētiā p cālitate imediata quā deus hȝ reſpectu effectuū oiuȝ: ſȝ in rōne cāe vlis. 3^m pambulū eſt, q accipiūt cālitatē quā de^9 pōt ſupplere vicē cuiuſcūqȝ cāe 2^e. 4^m eſt, q accipiunt oipo^am: put pōt cāre oēm effectū cui nō ineſt repugnātia ex rōne formali ſuoꝝ terminoꝝ ſimplr̃ ſumpta. ❡ Iſtis ꝑmiſſis ponunt̃ due vie circa oipotentiaȝ. ❡ Una eſt, q oipo^a totalr̃ ſic ſumit̃ ex pte dei: q q̄tuȝ eſt ex ſeipſe pōt oia facere: tā illa q̄ pñt fieri: q̄ȝ illa que nō pñt fieri: tñ aliq nō pñt fieri: ⁊ tota repugnātia eſt ex pte creature: q2 deus hȝ īfinitā vtutē cāndi: ⁊ infinitum effectū poſſet cāre: ſi creatura eēt capax. ❡ Alia via ſumit̃ ex pte creature: q iō pōt eſſe talis effectus: q2 in ſe eſt factibilis: ⁊ nō eſt ens in ſe ꝓhibitū: ſȝ q2 iſtud declarabit̃ in ſequenti qōne: idcirco dimitto. ❡ Dico tñ q ad rōnē foꝛalē oipotētie duo ꝯcurrūt foꝛalr̃ diſtincta. ſ. po^a effectiua dei: ⁊ obiua po^a effect^9: nec alr̃ itelligi pōt.

Quantū ad q̄ſitū. ſ. vtrū deus poſſit facere aliqd ipoſe. Dic intelligenduȝ eſt q 4^or gnā ipoſſibiliū inueniunt̃. Quodā qd eſt ſimplr̃ ipoſe ⁊ nullius agētis poteſtati ſubijcit̃: ſicut chimera. ❡ 2^m eſt impoſſibile ſm gd. qd. ſ. nō ſubiacet potētie limitate vtutis: ſed bñ ſubiacet po^e infinite vtutis: ſicut q vgo pariat eſt ipoſe p nām tñ deo eſt poſe. ❡ 3^m ipoſe eſt per accñs. Illud. n. de ſe nō pōt eē ipoſe: vtpote mot^9 heſternus ſolis ex ſe ⁊ ex nā ſua poſſibilis ēēt re^a nāe limitate: ſȝ tñ vt ꝯiungit̃ cū pteritione ipoſſis eſt: ⁊ ħ p accñs: q2 ꝯiungit̃ ei p accñs. ❡ 4^m impoſe eſt: qd. ſ. eſt impoſe q2 termini de ſe ſunt poſes: ſȝ tñ ineſſe ſiĺ repugnāt: vt q idē ſit albū ⁊ nigrū ſil. ❡ Scđȝ aūt iſta 4^or gnā impoſſibiliū ponunt̃ 4^or ꝯnes. Prima eſt, q deus nō pōt facere impoſe p^o mō: q2 oē tale eſt ens ꝓhibitū ſimplr̃: ſup nullū aūt tale, vt ſic cadit aliqua poſſibilitas. ❡ 2^a ꝯ eſt, q de^9 pōt facere illud qd eſt ipoſe 2° mō: ⁊ oē tale lȝ ſit huic agēti ipoſe, eſt tñ poſe ſimplr̃. ❡ 3^a ꝯ eſt, q deus nō pōt facere ipoſe p accñs: vt. ſ. motus preteritus nō ſit pteritus: q2 hoc ſolo ꝓuatur deus ſm q dicit Agaton. ❡ Pȝ ēt rōne: q2 qd non eſt: nō pōt annihilari vel deſtrui: ſed mot^9 pterit^9 nō eſt: nec in ſe nec in ſuis ptibus: ḡ nō pōt deſtrui. ❡ 4^a ꝯ eſt, q deus nō pōt facere impoſe 4° mō. ſ. incōpoſſibile: q2 nihil pōt fieri a deo qd in ſe nō eſt factibile. Sed lȝ ptes iſtius ſunt factibiles: ſiĺ aūt nō. q2 ſunt repugnātes ḡ deus ħ facere nō pōt. ❡ Sȝ ꝯ iſtas ꝯnes inſtatur 4^r. Primo ꝯ p^mā ſic. Quare nō poſſet deus copulare mēbra diuerſoꝝ aīaliū: ⁊ aīam infundere: ⁊ ſic facere chimerā: nō vī rō quare nō. Illud aūt eſt chimera. ḡ ⁊c̃. ❡ Contra ſcđam ſic. q creatura transferat corpus de loco ad locū in inſtanti eſt impoſe creature: ⁊ tñ deus vtutē transferendi creature cōicare nō pōt: cū talis vtus ſit infinita: que eſt incōpoſſibilis creature. ❡ 3° ꝯ terciā ſic. Qd eſt ipoſe p accñs: eſt p ſe poſſibile: ſed oē per ſe poſe deus pōt facere: ḡ ipoſe p accidēs deus pōt facere. ❡ 4° ꝯ quartā ſic. Cōtraria iſto mō ſunt incōpoſſia ſm ꝓprias rōnes ſuas formales: ſed ꝯtra p nām ſunt ſimul in aliquo gradu. ḡ deo eſt poſe. ❡ Ad p^m dico, q monſtra non ſunt entia ꝓhibita: ⁊ iō deus pōt ea facere: chimera eſt ens ꝓhibitū: iō illud nō pōt facere. Nā lȝ deus qđcūqȝ ens per ſe poſſet ꝓducere: tñ non qđlibet in quolibet: ſicut albedinē nō pōt ꝓducere in aīa: nec aīam in lapide: ſed tm̃ in corpore organico. Chimera aūt vt eſt ens ꝓhibitū ponit̃ cōſtare ex ptibus multaꝝ ſpēꝝ que nō pñt ſiĺ cōcordare ad recipiendū vnā aīam. ❡ Ad 2^m dico, q impoſe eſt q talis tranſlatio fiat a creatura: tñ ipſa in hitudine ad po^am diuinā eſt ſimplr̃ poſſi: nō tñ ad vtutē cōicatā creature: q2 illa eſſet vtus limitata. ❡ Ad 3^m dico, q ipoſe p accñs nēcio reducit̃ ad p ſe. ❡ Jō dico, q motus pteritus ſub rōne pterita nō eſt impoſſis per accñs: ſȝ p ſe: ſȝ tñ rōni ſue formali accidit pteritio illa cui p ſe repugnat. ❡ Ad 4^m dico, q aliter opȝ dicere in ꝯdictorijs ⁊ in ꝯtrarijs: que ex ſuis rōnib^9 formalibus repugnāt. Aliter in ꝯtrijs: q̄ lȝ ſint ꝯtria ex ſuis rōnibus formalib^9: nō tñ repugnātia eſt ex illis: ſed ex modis intrinſecis. ❡ Sed hic occurrunt alique diffi. Prima: quō poſſum^9 cognoſcere impoſe ſimplr̃: ⁊ impoſe ſm gd: ⁊ quō diſtinguunt̃. Di q ipoſe ſimplr̃ eſt illud qd ꝯdictionē includit: ſm gd aūt nō includit. ❡ Sed iſtud non valet. Primo: q2 eque difficile eſt: ſicut p^m. ſ. gd eſt illud qd ꝯdictionē includit: ⁊ gd qd nō includit. ❡ 2°. q2 impoſe ſm gd vī ꝯdictionē includere q fiat ab illo cui dī ipoſe, eque bñ: ſicut ipoſe ſimplr. ❡ Dico ergo. q circa regulas eternas q̄ ſimplr̃ ſunt incōmutabiles: ſicut docet Aug. de vā relig. nulla cadit diſpenſatio cuiuſcūqȝ po^e: q̄les regule ſunt oia ꝑncipia p ſe nō: ⁊ illud eſt ſimplr̃ impoſe: qd eſt ꝯ p ſe notū: aut euidēter ex p ſe noto deductū: oia aūt illa ſunt ꝯcedenda deo eē īpoſſibilia. Sic ḡ ad cognoſcenduȝ iſta ipoſſibilia: opȝ ad ꝑncipia per ſe nota: vel ꝯnes ex eis deductas reſpicere. ❡ 2^a diffi. eſt. Si oē illud qd eſt oppoſitū cadenti ſub regulis eternis: vel qd eſt ꝯ demōſtrabile p illas regulas ſit ipoſe ſimplr̃. Dico q ſic. q2 regule eterne ſimplr̃: ⁊ demonſtrabilia p ipſa: ſunt ſimplr̃ necia. ḡ eorum oppoſita ſunt ſimplr̃ incōpoſſibilia. ❡ 3ª diffic. eſt. Si ſunt aliqua icōpoſſibilia ſm gd ⁊ ſimplr̃: ſicut ſunt aliqua ipoſſia ſm gd ⁊ ſimplr̃. Dico q ſic. q2 illa ſunt ſm gd incōpoſſia q̄ per nām fieri nō pñt: ſicut virginitas ⁊ partus: que tñ nō ſunt incōpoſſia ſimplr̃. ❡ 4ª diffi. eſt. Un̄ oꝛit̃ pma radix ipoſſitatis: ⁊ gd eſt illud ad qd oia alia talia reducunt̃. Dico q radix ipoſſibilitatis eſt incōpoſſibilitas. Jō. n. creaturā infinitā deus facere non pōt: q2 creatura ⁊ infinitas ſunt incōpoſſibilia. ❡ Sed vlterius que eſt rō incōpoſſibilitatis ⁊ radix: Dico q nihil eſt niſi rōnes formales incōpoſſibiliū: q2. n. tales ſunt: iō incōpoſſibiles ſunt: ⁊ q2 incōpoſſibiles ſunt: iō aliqd ex eis fieri eſt impoſe. ❡ Sed adhuc remanent aliqua dubia. Primū eſt de iſto impoſſi p accñs: quare deus nō pōt facere illud: ſicut pōt facere ipoſe ſm gd: cū magis videat̃ accedere ad rōnē poſſis. Dicit doc. noſter: q ſicut eſt poſſis mutatio de non ſubo in ſubm: de ſubo in non ſubm: de ſubo in ſubm: ita deus pōt facere de non ente ens: de ente non ens: ⁊ de ente ens: ſed ſicut impoſſis eſt mutatio de nō ſubo in nō ſubm: ita impoſe eſt q de^9 faciat de nō ente nō ens. oē aūt pteritū eſt nō ens: facere ḡ illud qd eſt pteritū nō eē pteritū: eſt face illud qd eſt nō ens eſſe nō ens: qd eſt ipoſe. ❡ Sȝ ꝯtra inſtat̃: ita eſt futurū vt futurū nō ens: ſicut pteritū. ſi ḡ nō pōt pteritū facere nō pteritū: q2 pteritū eſt nō ens: eodē mō nō pōt facere futurū nō eſſe futurū: q2 futuꝝ eſt nō ens. Dico ad hoc: q opȝ nēcio dicere: q volūtas diuina ſe habeat aliter ad futurū q̄ȝ ad preteritū. Lȝ. n. ita parū poſſit annihilare futurū ſicut pteritū: tñ aliter pōt facere futurū nō eſſe futurū q̄ȝ pteritū nō eē pteritū. Doc aūt ſic declarari pōt. Nā voluntas diuina dupliciter ad oīa cōpat̃. q2 ad aliq cōpat̃ cōplacēter tm̃: ⁊ hoc ad qdditates reꝝ: ⁊ ex iſta cōplacētia nō ſequit̃ rē eē vel nō eſſe. Neceſſario. n. volūtas diuina tali actu fert̃ in oē illud in qd fert̃: ⁊ ſic oīa eſſent de neceſſitate. Ad aliqua aūt cōpat̃ vt volens efficaciter: ⁊ ho facit p determinationē

Marginal notes (left): Primus arti. Pd: ambulū q̄druplex. Qualr̃ theologi dnā oipotētiā itelligunt: ⁊ alr̃ q̄ phi. vid̃ Sco, 7. q. q̄libeti ſingulariſſime. — Alia ponendi oipotētiā ē 2^a — K — Ad rōnē oipotētie foꝛalē ꝯcurrūt duo. 2° arti. Gen^o ipoſſibiliū 4^r. — L — Cōclo 4^r. Etiā nō ſimpl^r p accñs: vel ī cōpoſe ipoſe ſm gd: nō tale deū poſſe facere. 6. ethic. c. 3. ⁊ Dieronym^9 ad euſtochiū. — Obijcit 4^r nō tenetur. M — Lȝ mōſtrū: ſi tñ chimerā nō pōt de^9 facere

Marginal notes (right): N — Ecce qd dr̃ de repugnātia ⁊ incōpo tāe ꝯtrorū: ⁊ cā ipſi^9: qd nā pondera. D. q̄druplex. Riſio alioꝝ. — Impugnatio O — Riſio ppia. — Impoſe ſm gd: ⁊ ſimplr̃ q̄r diſcernatur? — Impoſe ſimplr̃ gd? P — Incōpoſe ſiĺ ⁊ ipoſe: eſt 2^m. — Radix ipoſſitatis ē icōpoſſibilitas: ſȝ tñ bñ pōdera vt ſeq. Radix incōpoſſibilitatis que ſit? Alterioꝛa dubia. — Sco. di. 1. 4. q. 6. Quere. 5. phi. t. c. 7. Uide Sco. d. 11. 4. q. 1. Q — Obijcitur ꝯ Sco. — Solo nōdiſtio Alr̃ ad futura: ⁊ alr̃ ad pterita diuina voluntas cōparatur. — Volūtas diuina eſt duplex.

A

determinationē voluntatis ſue ad ponendū rem in eē:
⁊ q2 iſta determiatio eſt ꝯtingēs:⁊ nūc ⁊ ab eterno:hinc
eſt ꝙ ſemꝑ iſtā determinationē de⁹ pōt mutare.¶ Ad
ꝓpoſitū dico/ꝙ de⁹ ꝑ voluntatē ſuaꝫ reſpicit ꝑterita cō
placenter tm̄:⁊ nō efficaciter:⁊ ſic neċio ⁊ nō ꝯtingēter:
⁊ iō ſicut ꝑ illā volitionē/vt eſt volitio cōplacētie circa
obiecta:nihil pōt imutare:ſic nec circa ꝑterita/vt ꝑteri/
ta ſunt:deus nihil pōt mutare. Sed ad futura volūtas
diuina cōpat̄ ꝑ modū volitionis efficacis:⁊ iō pro tāto
dr̄ h futurū:q2 volūtas diuina ſic determinat. Si autē
mutet̄ determinatio:ita ꝙ volūtas diuina determinet
hoc nō facere:tūc illud qḋ erat futurū:non eſt amplius
futurū. Et ex hoc apparet quō aliter pōt de⁹ facere de
futuro nō futurū:q̄ȝ de ꝑterito nō ꝑteritū:q2 ꝯtingēter
hꝫ ꝙ ſit futurū.ſ.ex determinatione diue volūtatis:nō
aūt ſic de ꝑterito. ¶ Aliud dubiū eſt:q2 nō vī ꝙ incō/
poſſibilia ſint ſimpl'r icōpoſſia:q2 cū deus poſſit facere
qcqd nō includit ꝯdictionē:ꝯria aūt ⁊ ꝑuatiua non vīr
includere ꝯdictionē:ḡ iſta nō erunt incōpoſſia. ¶ Dico
ꝙ multa vīr incōpoſſia ꝑter ea que icludūt ꝯdictionē.
Primo relatiue oppoſita:ſicut ꝙ idem gignat ſe. 2° ꝯrie
oppoſita:ſicut ꝙ idē ſit ſūme albū ⁊ ſūme nigrū. 3° pri
uatiue oppoſita:ſicut ꝙ idē ſit cecus ⁊ vidēs. Alia aūt ⁊
maxia:⁊ eſt in ꝯdictorijs.ſ.ꝙ idē ſit albū ⁊ nō album.
Iſta aūt vltima nō includit̄ in alijs:q2 maxia eſt:⁊ ma/
ximū nō includit̄ in minori. Dico ḡ ꝙ talis incōpoſſibi
litas nō eſt in ꝯrijs vel relatiuis:vl forte nec in ꝑuatiue
oppoſitis ex incluſione ꝯdictorioꝝ:ſed ex rōnib⁹ eoꝝ
formalibus:vel aliunde:ſicut al's dictū ſuit ⁊ inferius
dicet̄. ¶ Exēplū:humanitas ⁊ aſineitas nō dicūt for/
liter ꝯdictionē:⁊ tm̄ incōpoſſia ſunt in eodem ſuppoſito.
Radix ergo incōpoſſitatis nō eſt precise contradictio.
¶ Ad argumentum patet. ¶ Queſtio. II.

C

SEcundo quero. Utꝝ icōpoſſitas rei
fiēde ſumat̄ ex pte dei. Et
nō.quia eſt omnipotens. ¶ Contra.ab eo/
dem eſt poſſibilitas rei ⁊ eius oppoſitum:
ergo ⁊c̄.

Hic ſunt 4[or] modi dicēdi. Aliqui eniꝫ dicūt/ꝙ to/
tū prouenit ex pte creature fiēde:q2 de⁹
quātū eſt ex ſe poſſet:ſed creatura nō eſt capax:ſic de⁹
poſſet facere quātū eſt ex ſe creaturā infinitam:ſꝫ tm̄ q2
creatura non eſt capax infinitatis:iō hoc eſt ipoſſe. Rō
aūt gnālis eſt:q2 ois defectus ꝓuenit ex pte creature:⁊
nō ex pte dei. ¶ Alij dicūt oppo[m]:q2 an̄ creationeꝫ ni/
hil eſt niſi deus:⁊ iō an̄ creationē nō eſt niſi denoiatio
extrinſeca:⁊ iō opꝫ ad hoc deuenire:ꝙ iō chimera non
eſt ꝓducibilis:q2 deus nō hꝫ vtutē ꝓducendi. Alie aūt
creature iō ſunt ꝓducibiles:q2 deus hꝫ vtutē ꝓducēdi.
Tota aūt rō eſt:q2 an̄ creationē nihil eſt qḋ dicat̄ ꝓdu
cibile vl nō ꝓducibile ſimp'. ¶ Alij dicūt:ꝙ h ꝓuenit
ex vtroq3:ſicut.n.poſſibilitas rei fiende ꝓuenit:q2 deus
hꝫ vim ꝓductiuā ei⁹:⁊ ipſa hꝫ ꝓducibilitatē. Ita ipoſſi
bilitas ꝓuenit ex eo ꝙ de⁹ nō pōt facere:⁊ ipſa nō pōt
fieri. Alij dicūt:ꝙ hic nō eſt cā querēda:q2 neċiuꝫ eſt ꝙ
aliqd ſit ꝓducibile:⁊ aliqd ſit ꝓductiuū:neceſſe eſt etiā
ꝙ ipoſſia ſint improducibilia. Sꝫ nullū iſtoꝝ modoruꝫ
bñ intelligo. ¶ Iō ꝯ eos arguo. ꝑ ꝯ ꝑ[m] arguo 4[r]. Primo
ſic. Impoſſe eſt ꝙ aliqḋ motiuū ſit motiuū niſi reſpectu
alicuius mobilis.ḡ a ſili ipoſſe eſt ꝙ aliqḋ ꝓductiuum
ſit ꝓductiuū niſi reſpectu alicuius ꝓducibilis:al's eſſet
ꝓductiuū iproducibile:ſed per te,deus hꝫ vim ꝓducti
uaꝫ infinitatis.ḡ infinitū eſt ꝓducibile. ¶ 2° ſic. Nihil
dꝫ poni fruſtra:maxime in deo:ſed ſi in deo eſſet vis ꝓ/
ductiua:⁊ nihil eēt ꝓducibile:tunc eſſet illa vis fruſtra
in deo:q2 fruſtra eſt illa po³ que nō reducit̄ ad actum.

E

¶ Cōfirmat̄:q2 ꝓducens nō pōt eſſe ꝓducens niſi re/
ſpectu alicui⁹ ꝓducti:ḡ ꝓductiuū nō pōt eſſe ꝓductiuū
niſi reſpectu alicui⁹ ꝓducibilis. Añs pꝫ.ꝯña eſt manife
ſta:q2 ſicut ſe hꝫ ꝓducēs ad ꝓductuū:ita ꝓductiuū ad
ꝓducibile. ¶ 3°. Ois po³ ſufficiēs ⁊ ꝑfecta q̄ nō poteſt
exire in actū eſt ipedita:ſꝫ nulla po³ in deo eſt ipedita:
ergo pōt exire in actū:hoc aūt eſt ipoſſe:niſi aliqd dicat̄
ꝓducibile. ¶ 4° ſic. Sicut intelligibile eſt obm̄ adeq̄
tū intellectus:ita ꝓducibile eſt adequatū obm̄ potētie
ꝓductiue:ſed ad hoc ꝙ deus itelligat:neċio requiritur
intelligibile:vel ēt ad hoc ꝙ itellect⁹ poſſit itelligere.ḡ
opꝫ eſſe aliqd ꝓducibile:ſi aliquid debeat ꝓduci:vel ſi
aliqd eſt ꝓductiuū. Iō vī mihi ꝙ iplicat ꝯdictionē ꝙ
aliqd ſit ꝓductiuū niſi aliqd ſit ꝓducibile. Illud auteꝫ
eſt ens in po³ obiā. ¶ 2° argui ꝯ 2[m] ſic. Poſſe ⁊ ipoſſe
ꝯdicunt. Aut ḡ creatura eſt ex nā ſua ꝓducibilis:⁊ tunc
ex pte dei poterit ꝓduci. Aut nō eſt ꝓducibilis:⁊ tunc
ſequit̄ ꝙ ex pte dei nō poterit ꝓduci. ¶ 3° ꝯ 3[m] modū:
q2 nō vī dicere niſi idē ꝑ idē. Cū.n.querit̄:q̄re pōt hoc
fieri ⁊ illud nō? Rñdet̄:q2 deus pōt hoc facere:⁊ illud
pōt fieri. Et ex alia pte:q2 deus non pōt hoc facere:⁊ h
nō pōt fieri. ¶ 4° ꝯ 4[m] modū:q2 lꝫ ꝯclō neċio ſit va:
tm̄ querim⁹ cām inferētē. Eodē mō hic:nō.n.querimus
cām effectiuā q̄re hoc ſit ꝓducibile:ſed querimus cāꝫ
que redditiua ſit rōnis iſtius veritatis. ¶ Dico ergo ꝙ
res ex ſua rōne formali hꝫ ꝙ ſit ꝓducibilis:q2 ꝓducibi
litas eſt ꝑ ſe paſſio eius.ſ.rei ꝓducibilis:⁊ iō ex q̄dita/
te hoīs:qui cognoſceret eā poſſet demōſtrare ꝙ eēt crea/
bilis. Eodē mō de ꝓducibilitate:ſicut ex q̄ditate hoīs
poſſet demōſtrari ꝙ eſt riſibilis. ¶ Quātūcūq3 enim
creatio ſiue ꝓductio ſiue actus ridēdi homini accidāt:
tm̄ aptitudines naturales ad iſta de eo pñt demōſtrari.
Qñ ergo querit̄ cā paſſionis/nō dꝫ alia cā aſſignari niſi
diffinitio rei formalis. Et iō q̄re deus eſt ꝓductiuus:co/
gnoſcens dei q̄ditatē:poſſet demonſtrare. Silr̄ quare
res eſt ꝓducibilis:ex q̄ditate ipſius rei. Eodeꝫ mō de
impoſſibilitate. Suppoſito eniꝫ ꝙ habeant talia ipoſſi
bilia q̄ditates:ſicut ſupponimus ꝙ habeāt rōnes for/
males. Tunc dico/ꝙ ex rōne formali chimere pōt oſtē
di ꝙ nō eſt ꝓducibilis. In incōpoſſibilibus aūt pꝫ ma/
gis euidenter:ex rōne enim formali nigredinis poteſt
demonſtrari ꝙ ipſa eſt albedini incōpoſſibilis:poſito
ꝙ ita ſit. Si autē nō:tunc accipiat̄ in alijs. ¶ Sed con
tra iſta arguo. Primo:q2 paſſio cōueniens multis:opꝫ
ꝙ habeat aliquā rōnem cōmunē:ſed ꝓducibilitas cō/
uenit oibus creaturis.ergo ꝑ aliquā rōnē cōeꝫ:nō ergo
ratio ꝓpria cuiuſlibet creati erit ratio iſtius paſſionis.
¶ 2° ſic. Omnis reſpectus dependet a termino ⁊ a fun
damento:ſed ꝓducibilitas dicit reſpectū:terminus aūt
ipſius eſt ꝓductiuitas:ergo dependet a ꝓductiuitate:⁊
ꝑ ꝯñs ꝓductiuitas eſt ꝑma cauſa ꝓducibilitatis crea/
ture. ¶ 3°.q2 deus in genere cauſe exemplaris cauſat
res in potentia obiectiua:ſed ipſa potētia obiectiua nō
eſt niſi ipſa ꝓducibilitas.ergo illa ꝓducibilitas a deo
cauſat̄. ¶ Ad ꝑ[m] dico/ꝙ illa regula eſt vera de paſſio/
nibus nō tranſcendētibus:nō tm̄ eſt vera de paſſionib⁹
tranſcendētibus. Nā ſimpl'r ſimplicibus ⁊ ꝑmo diuer/
ſis nō eſt q̄ditas cōmunis:aliogn ꝯtradictio include/
retur:tm̄ hoc nō obſtante alique paſſiones cōmunes eis
inſunt:q2 ſimplicitas ⁊ ꝑmo diuerſitas poſſunt demon
ſtrari de eis per q̄ditates earū. Ita dico in ꝓpoſito/ꝙ
ꝓducibilitas eſt paſſio conueniens homini ⁊ angelo ⁊
oibus creaturis. Nō opꝫ tamen per cōmunē rationeꝫ.
¶ Ad 2[m] dico/ꝙ relatio formalis depēdet a termino:
ſed nō fundamētalis:q2 deus nec aliqd in deo pōt ali/
quo mō depēdere. Deus tamen hꝫ vere vim ꝓductiuā

Reſpectu ꝑteritoꝝ eſt volitio ꝯplacētie:reſpectu vo futuroꝝ volitio efficax:qḋ pondera.

De futuro ſi futurū ſic:⁊ ſi de ꝑterito nō ꝑteritū ſi poſſit facere de⁹.

B

Incōpoſſibilia ſunt quadruplicia.

Modus dicēdi alioꝝ 4[r]. Ex pte rei.

Ex parte dei.

D

Ex parte vtriuſq3.

Nō eſt querēda ratio.

Impug⁹ 4[r]. Nō ex pte rei qḋ ꝓbat 4[r].

2.ce.⁊.3.de aia.vīd Sco. 2.q.ꝓlo.⁊ vbi ibi notaui.

Nō ex pte dei.

F

Nō ex parte vtriuſq3.

Qr ſit querēda rō hic.

Sḋ.ꝓpria. Productiuum ꝓducibile ⁊ homi oppoſita q̄b⁹ cōuenire dīr ex eoꝝ formalib⁹ rōnib⁹ cuiuſq3 cognoſcat.

G

Obiicit 3°. Regula.

H

Ratio e q̄ paſſiōis q̄re rōnē ⁊ ſubꝫ cōeꝫ bñ cogita ꝑōderando.

Relō duplex Nō ois relō depēdet a termino qḋ bñ pondera. Lector declara.

I respectu alterius a se:et sic ad aliud est:ista relo aūt vī pullulare a nā fundamenti:eo mō quo passio pullulat a subiecto. ¶ Ad 3^m dico q ante omne creari in creatura esse:qz ante illud qd est ad aliud opz preintelligere illud qd est ad se. Uñ ops ad aliud et rōnem relatam in ad se et in rōnem absoluti resoluere. Illud aūt absolutū qd intelligit preuenire oēm causalitatem:intelligo esse qdditatē in qua ois talis respectus fundat. Jō dico q qdditas fm q abstrahit ab omni respectu:et vt est depurata ab omni eo qd nō est qdditas:nec est creata:nec nō creata. Tūc quando dicitur:esse quod habet a deo habet. dico q adhuc preintelligitur in sua quidditate. ¶ Ad argumentum patet. ¶ Qō. III.

Tertio querit. Utrū deus possit facere aliqd qd implicat ɔdictionem. Qz sic. quia extrema contradictionis minime distant. ¶ Contra. construendo vnum: destruitur reliquū:ergo nō pñt sil manere.

K Hic introducunt duo dicta. p^m est. Deus pōt facere duo ɔdictoria in codē instāti:qz mensura ɔdictorioꝝ nō sunt signa tpis vel durationis:sed signa nāe:ita q in alio et alio signo nāe habēt esse. ¶ Cōtra illō arguit. Pmo sic. Quēcūqz sunt aliq que ex suis rōnibus formalibus hñt incōpossibilitatē: vbicūqz inueniunt:eadē incōpossibilitas erit: sed ita saluat rō formalis cuiuslibet extremi ɔdictōis in vnico instanti:sicut in toto tēpore. g si sunt incōpossibilia in toto tpe:sicut oēs asserūt:erit icōpolia in vno instanti. Sequit ēt q si sunt cōpolia in vno instanti:q erunt cōpossibilia in toto tpe. Maior pz:qz illa incōpossibilia sunt ex suis rōnib⁹ formalib⁹:quoꝝ vnius ratio est alterius destructiua:sil'r tota rō formalis albedinis est in quolibet instanti. ¶ 2° sic. Jmpolē est q vnū indiuiduū sit in diuersis spēb⁹ sil:sed hoc posito. s. q ɔdictoria possint esse sil:poterit vnū indiuiduū esse sub diuersis spēb⁹. ergo et c. Maior est de se nota. Minor pz: qz multo plus repugnant ɔdictoria q̄ disparata. s. ignis et nō ignis q̄ ignis et aqua. Si g nō obstāte repugnantia ɔdictorioꝝ pñt ipsa esse sil:multo magis ignis et aqua. ¶ 3° sic. Jmpolē est ɔdictoria sil esse vera:sz posito q in codē instanti sint va:sunt sil va:g ipolē est q sint sil in codē instanti. ¶ 4° cōfirmant oia ista p p^m pn^m cōplexi:qz nō cōuenit eidem sil esse et nō esse:affirmari et negari. g ɔdictoria sil esse nō pñt:sz ponunt sil si ponūt in codē instanti. g ipolē est q ponant in eodē instanti sil vel tēpore. ¶ Contra. in eodem instanti est gnātio et corruptio. g esse et nō esse. ¶ 2°. qz aliqua sunt que hñt esse solū per instans:et in codē destruunt. g sil sunt et nō sunt. ¶ 3°. qz sol pus nā est non lucidus q̄ lucidus:et in 2° signo nāe est lucidus:ista aūt signa sunt in eodē instanti tpis:g lucidus et non lucidus que sunt ɔdictoria: sunt in codē instanti. ¶ 4°. qz p pmo signo originis filius nō est in diuinis:pro 2° aūt est. Primū aūt signū et 2^m originis sunt in codē instāti eternitatis:g in codē instanti eternitatis filius est:et fili⁹ nō est:que sunt ɔdictoria. ¶ Ad p^m dico q in codē instanti est gnātio et corruptio:et p ɔñs esse et nō esse forme:nō tñ eiusdē. In illo. n. instanti in quo est gnātio forma cui⁹ est gnātio est:et in codē est corruptio nō illius forme cui⁹ est gnō:sed alterius:et sic illius alterius est corruptio:et sic illa nō est:cē aūt et nō esse respectu diuersoꝝ nō sunt contradictoria. ¶ Sed qūo pōt forā corrumpi q̄ non est. Dico q due regule declarāt pposi. ū. Prima est: q in successiuis nō est simul fieri et factū esse:nec corrumpi et corruptū ee: et iō in istis semp dū res corrumpit aliqd eius est:et dū gnātur semp aliqd eius nō est. ¶ 2° regula est. in instantaneis et in indiuisibilib⁹ sil est fieri et factū esse:destrui et destructū esse. ¶ Ad ppositū g dico. q in illo instāti in quo est corruptio instantanea:nihil illius forme est: qz tunc est pmo destructa. ¶ Sil'r in codē instanti forma cuius est gnātio:simpl'r est:qz facta est. Jmaginandū g est. q qñ generat ex igne aqua:ignis hz semp esse in toto tpe:sed in vltimo instanti istius tpis hz pmo nō esse: et in illo instanti est corruptio. Sil'r aqua p toto tpe precedente hz nō esse q̄diu ignis hz esse. In vltimo aūt instanti tunc aqua p est et gnātio illius:ita q nō est imaginandū q in illo vltimo instanti ignis sit et postea non sit:sed in toto tpe est:et in illo instanti ignis nō est:simil'r forma que gnātur in instanti in quo gnātur nullū hz nō esse:sed tñ in toto tpe pcedente:sed in illo istanti p est.

¶ Sed dices:qñ forma corrūpēda vltimo hz esse:forma gnānda vltimo hz nō esse. Dico q si imaginaremur q instans instanti succederet:tūc impossibile esset videre qn in instanti precedenti instans gnōnis et corruptiōis: ille forme vltimo haberent esse. s. corrūpēda:et nō eē. s. gnānda. Sed illa imaginatio falsa est:sicut ostendā in 2°. ¶ Jmaginandū est g q sicut punctus non succedit puncto:sed punctus linee:nec instans instāti:sed instās tpi:et sicut in tpe vt pcedit ab istāti:nō est dare vltimā pte:qn adhuc illa sit diuisibilis. Ita nō est dare qn forma gnānda habuit vltimo nō eē:nec fōia corrūpenda habuit vltimū esse:qz nulla est talis mensura:nisi tpis cui repugnat. ¶ Ad 2^m dico q ipolē est q aliqua res hēat esse in illo instanti in quo est sua destructio:intelligēdo de instātaneis. Qñ aūt arguit de radio q nō durat nisi per instans. Dico q in instanti gnātur et est:nō aūt corrumpit in illo instanti. ¶ Si dicas qñ corrūpit. Dico q corruptio instātis vel radij nō est nisi cessatio radij: et illa nō hz ppriē mensurā. Sz si ponit q sic:tūc dico q sicut cessat in toto tpe:ita corrūpit in toto tpe sequēte illud instans. Si aūt queras:qñ pmo nō est. Dico q hic rñdendū est sicut supius de forma corrūpenda qñ vltimo est:sicut ibi nō est dare vltimū esse:ita hic non est dare p^m nō esse:qz hoc est in tēpore:cui repugnat assignare p^m in ptib⁹ suis. ¶ Ad 3^m dico q extrema ɔtradictiōis habēt esse in reꝝ nā:sed illa nō sunt ɔdictoria: nec inter ea est pprie ɔdictio. nisi sit eiusdē et fm idem. Uñ lz albū et nō albū sint in reꝝ nā:que sunt extrema ɔdictionis:tñ nō albū in lapide:et albū in equo nō opponunt ɔdictorie:qz nō sunt respectu eiusdē. Eodē mō dico in pposito. Sicut. n. esse risibile in 2° mō:et nō esse in pmo mō nō sunt ɔdictoria:ita nec solē nō eē lucidū pus nā:et posteri⁹ esse lucidū. ¶ Ad 4^m codē mō dico. Esse. n. filiū in 2° signo originis:et nō esse filiū in pmo signo nō ɔdicūt:sicut filiū esse filiū:vel esse ab alio:et filiū nō esse patrē:vel nō esse a se:ista vt pz nō ɔdicunt.

Secūdū dictū cuiusdā doctoris est q aliqua sunt que includunt repugnantiā in pmo mō: sicut hō et nō rōnale:asinus et nō irrōnale. Et talia de⁹ nō pōt facere sil:qz nulla po⁹ est ad ista. Alia aūt sunt q̄ includūt ɔdictionē solū in 2° mō:sicut hō et nō risibile. Et de isto ponit ipse doctor. q de⁹ pōt sup talē ɔdictionē:et sic sup aliquā:qz sup istā fcbi modi. ¶ Sed ɔ illō est qd fuit al's pbatum:q. s. deus passionē a subo separe nō pōt. ¶ Sed arguo pter hoc sic:suppono. n. q mobilitas sit passio celi:et in 2° mō dicat de celo. Probo g q deus eam a celo separare nō pōt. Deus est motiuus celi:et impolē est deum nō esse motiuū:ita q faciat aliquid pter qd sequat q nō sit motiuus. Tūc sic. omne motiuū necessario alicuius mobilis est motiuū:et si est motiuū celi:necessario celū est mobile ab eo. Si ergo deus auferret mobilitatē a celo:celum nō esset mobile ab eo:

Marginal notes (left): p^m dcm alioꝝ. Mensura ɔdictorioꝝ q. vide Sco. q. 4. quolibet. et vbi ibi nōui Impugn° 4^r Contradictoria nō eē compossibilia de codē in codē instāti tpis. — A. l. lx. dingit. — Obijcitur 4^r notanter. — M — Gnātionis et corruptionis simultas non arguit simultatem ɔdictioriorum. — Dubium. Regula 2^r notabilis de primo et vltio eē.

Marginal notes (right): N — Notabilis de criā:lz vi ex ea seq q corruptio sit in tpe:qd hñ pō dera oīa saluando ptice — Replica. O — Non dat nec vltimū in esse corrumpēdi: nec in non eē gnāndi:si hoꝝ oppolita. — Uid Sco. 11. q qlibet:et vbi ibi notaui ponderando. — De corruptione istātaneoꝝ. P — Nota bñ. — Q — 2^m dcm alioꝝ Contradictio duplex. — Impugnatio multiplex. Deū nō posse separe passionē a subo oñdit nōnter 4^r

A ab eo: ſed ſi celū nō eſt mobile a deo: deus nō eſt motiuus celi: ergo auferēdo mobilitatē a celo: auferret motiuitatē a ſeipſo: qđ eſt īpoſſibile. Silr pōt argui de riſibili: nō enim deus pōt facere qn ipſemet poſſet actum ridendi cauſare in hoīe. ergo impoſſe eſt ꝙ faciat qn hō ſit receptiuus actus ridendi: ſed eoipſo ꝙ receptiuꝰ eſt actus ridendi, eſt riſibilis: ergo īpoſſibile eſt ꝙ deus faciat hominē eſſe nō riſibilē. ¶ 2° ſic. Quando aliqua cōueniunt alicui per ſe: cōueniunt ſibi ſiue in actu: ſiue in potētia. Probo iſtā: qꝛ per diffōnē eandē ſemꝑ eadē paſſio demōſtrari pōt. Eadē aūt diffō eſt exiſtentis in actu ⁊ in potētia: ſed deꝰ nō pōt facere oppoſitū eius: qđ cōuenit alicui in potētia obiectiua: qꝛ ea que cōueniunt in potētia obiectiua: cōueniūt neceſſario. ğ deus paſſionez ꝯuenientē qdditati in potētia obiectiua nō poterit ſeparare. ¶ 3° ſic. Cōclōnē demonſtratā ex neceſſarijs

B impoſſe eſt eſſe cōtingentē. ſilr ꝑ ſe notā impoſſibile eſt eſſe falſaz. Sed vtrūqꝫ ex dictis illius doctoris ſequiť. ergo ⁊c̄. Probo minorē. Illa ꝓpoſitio eſt cōtingēs cuiꝰ oppoſita que nūc eſt falſa: pōt eſſe vā. Accipio ergo iſtā ꝯcluſionē: hō eſt riſibilis: ſeparata riſibilitate: iſta que ꝑus erat falſa. ſ. hō nō eſt riſibilis, nūc eſt vera: ergo ſua oppoſita eſt ꝯtingens. Quantū ad 2am ꝑtē pꝫ minor: qꝛ ꝯne exiſtente falſa: neceſſario aliqua ꝑmiſſaꝝ eſt falſa. Si ergo ꝯ demōſtrationis pōt eſſe falſa. ğ necēo maior vel minor: que ſunt ꝑ ſe note: erit falſa. ¶ 4° arguiť ſic. Impoſſe eſt ꝯdictionē de ꝑmo mō fieri: ſꝫ ad illā de 2° mō: ſequiť illa de ꝑmo mō ğ ipoſe eſt illā de 2° mō fieri. Maior ꝑ te, nota eſt. Probo minorē: qꝛ idē iudiciū eſt de oībus de 2° mō. Accipio iſtā negatiuā: hō nō eſt aſinus: iſta eſt ꝑ ſe nota in 2° mō. nō in ꝑmo mō: qꝛ nulla negatio eſt de ꝑ mō alicuiꝰ poſitiui: ğ de 2° mō. Auferať ergo iſta negatio: ⁊ ponať ſua affirmatio oppoſita.

C ſcilꝫ iſta. hō eſt aſinus: ſed iſta icludit ꝯdictionē in ꝑmo mō. ğ ad deſtructionē ꝑdicati de 2° mō ſequiť iplicatio ꝯdictionis in ꝯdictorijs de ꝑmo mō. Iſta aūt eſt impoſſibilis. ğ ſilr implicatio ꝯdictionis de 3° mō. ¶ Ulteriꝰ dato ꝙ deus poſſet ſepare riſibilitatē ab hoīe: nō vř aliqua ꝯdictio ſeq nec ꝑmi modi: nec ſcđi: qꝛ nulla ꝯdictio eſt, qñ ſola altera pars ꝯdictionis eſt: ſicut hic eſt. ğ hic nulla eſt ꝯdictio. ¶ ꝓ. Qñ aliqua ex ſuis rōnibꝰ formalibus hñt incōpoſſitatē ad quecūqꝫ applicenť: illa ſunt incōpoſſa: ſed ꝯdictoria ex ſuis rōnibus formalibꝰ ſunt incōpoſſibilia: ğ nō poterunt ſil̄ eſſe. ¶ ꝓ. Non minus repugnāt ꝯdictoria de 2° mō q̄ꝫ ꝯdictoria ꝑ accñs: ſed deus nō pōt facere ꝯdictoria ꝑ accñs: vtpote: ꝙ idē ſit albū ⁊ nō albū. ğ nec riſibile ⁊ nō riſibile. ¶ Ideo vř mihi eſſe dōm: ꝙ tenendo veritatē inuincibilē ꝑmi ꝑncipij cōplexi accipiendo ꝯdictoria ſm rōnem formalē ꝯdictorioꝝ: ipſa nō pñt verificari: nec ſil̄ eſſe vā. ¶ Sꝫ

D ꝯ hoc arguo dupl̄r. Primo ſic. Deus pōt facere illđ qđ nō eſt oīno impoſe: ſed nihil eſt oīno impoſe: niſi qđ includit ꝯdictionē in ꝑmo mō. ergo oē illud poterit deus facere. ¶ 2° ſic. Illud qđ eſt ipoſe in 2° mō: nō eſt ipoſſibile in ꝑmo mō: ſed qđ nō eſt impoſe in ꝑmo mō: eſt ſimpl̄r poſſibile. ğ qđ nō eſt ipoſſibile in ꝑmo mō: pōt ſimpl̄r fieri. ergo a deo pōt ſimpl̄r fieri: huiꝰ eſt nō riſibilitas in hoīe. ¶ Ad ꝑm dico, ꝙ aliqua ſunt ipoſſia abſolute: ⁊ talia ſunt impoſſia ſimpl̄r. Aliqua ſunt impoſſia ſolū in determinato genere. ¶ Tunc ad argm dico, ꝙ qcqd eſt deo impoſe: eſt impoſe accipiendo in genere: ſꝫ tñ inter impoſſibilia que ſunt in genere ſunt gradus ſm Augu. ſicut ⁊ inter falſa. Lꝫ. n. ſit ipoſſibile ꝙ deus faciat aſinū angelū: tñ impoſſibilius eſt ꝙ faciat eum deū. Similr dico ꝙ dato ꝙ deſtructio cōcluſionis ſit impoſſibilis: tamē deſtructio ꝑncipij eſt magis ipoſſia.

Unde oppoſita ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ ſunt falſiſſima. Lꝫ etiā oppoſita veraꝝ ꝯcluſionū neceſſario ſint impoſſibilia: vt pꝫ. ¶ Ad aliud dico, ꝙ nō ſequiť: homo nō eſt riſibilis in ꝑmo mō: ergo nō eſt riſibilis ſimpl̄r: qꝛ pōt eſſe riſibilis in 2° mō vel per accidēs: vel quocūqꝫ alio mō ꝑterq̄ꝫ in ꝑ mō. Eodē mō in ꝓpoſito: nō ſeqť. nō eſt ipoſe in ꝑ mō: ğ nō eſt ſimpl̄r ipoſſibile: qꝛ dato ꝙ nō ſit ipoſe in ꝑmo mō: cū hoc ſtat ꝙ ſit ipoſe in 2° mō.

E ¶ Ad argumentum patet. ¶ Qō. IIII.

Quarto quero. Utrū deus poſſit facere qcqd non includit ꝯdictionē. Uel vtrum omne qđ eſt deo impoſſibile implicet ꝯtradictionez. Qꝫ nō: qꝛ diſpata deus nō poteſt facere: vtpote ꝙ idez ſit hō ⁊ aſinus: ⁊ tñ diſperata ꝯdictionem nō includūt. ¶ In cōtrarium eſt cōmunis regula theologoꝝ.

F Hic oportet ꝑmo videre. ſi omne ens ꝓhibitū icludit ꝯtradictionē. Hoc aūt pōt multipl̄r itelligi. Uel ꝙ includat ꝯdictionē in ꝑmo mō dicēdi per ſe: ⁊ hoc eſt impoſſibile: qꝛ que nō hñt diffōnē, nō hñt ꝑm modū: ⁊ per ꝯñs nō includunt ꝯdictionez in ꝑmo mō: hō ſunt entia ꝓhibita. Eodē modo ꝓbať: ꝙ nec includāt ꝯdictionē in 2° modo: qꝛ talē nō habēt eo ꝙ preſupponit ꝑmū. Nec etiā ꝑ accñs: qꝛ oē tale ꝑſupponit per ſe: ⁊ omne etiā ꝑ accidēs eſt ab extrinſeco: tale aūt repugnat ꝓhibito. ergo opꝫ ad verificandū regulā theologoꝝ ꝙ intelligatur ſm qđ: hoc eſt ꝙ ſm quid habeant diffōnez: ⁊ in illa diffōne ꝯtradictoria includātur: nō aūt ſimpl̄r: qꝛ ſimpl̄r eis repugnat diffō. ¶ Sꝫ lꝫ iſtud apparenter dictū ſit ⁊ cōmuniter. ſ. ꝙ impoſſibile deo implicet ꝯtradictionē eo modo quo expoſitū

G eſt: tamen nō apparet bene itelligibile. ¶ Ideo arguo ꝯtra hoc quadrupl̄r. Primo ſic. Suppono eniꝫ ꝙ deus ſimul facere nō pōt albiſſimū ⁊ nigerrimū. Tunc quero: aut hoc eſt ꝓpter ꝯtradictionē incluſaz. Et hoc non: qꝛ cū vtrūqꝫ iſtoꝝ ſit poſitiuū: nullū iſtoꝝ aliquā ꝯdictionē includit. nec pōt dici ꝙ hoc ſit ꝓpter negationē vnius que ꝯſequiť alterū: vtpote: qꝛ ſumma albedo nō eſt ſūma nigredo. Et hoc nō valet: qꝛ ita dulcedo nō eſt albedo: ſicut albedo nō eſt nigredo: ⁊ tñ hoc nō obſtante albedo ⁊ dulcedo ſtant ſil̄. ğ eodē mō de albiſſimo ⁊ nigerrimo. ¶ 2°. qꝛ aīa rōnalis ⁊ irrōnalis ſunt in eodē incōpoſſibilia: ſi ſumas irrationale ꝓ negatione rōnis: ſed pro ſubſtratis nō videť incōueniens ꝙ ſint ſimul: ſi preciſe ꝯtradictoria ſunt incōpoſſibilia: cū ergo amota affirmatione ⁊ negatione: illa ſint incōpoſſibilia: vř ꝙ nō oīa incompoſſibilia includant ꝯtradictionez: ſed

H alia multa incōpoſſibilia ſunt. ¶ 3°. qꝛ ſūmus gradus oppoſitionis ⁊ repugnantie nō includiť in minori: ſed ꝯtradictio eſt ſūmus gradus: ergo nō includiť in ꝯtrarietate que eſt minor gradus: vel in q̄cūqꝫ oppoſitione minori. ¶ 4°. qꝛ cōtraria in aliquo gradu ſtant ſimul: cōtradictorijs aūtē repugnat: ergo ꝯtraria tantaz incompoſſibilitatem nō habent quantā cōtradictoria. Idō apparet mihi ꝙ lꝫ ſemper illud qđ deo eſt ipoſſibile poterit ad cōtradictionē deduci: tamen eam nō includit. Et hoc oſtendo ſic. Qñcūqꝫ aliqua repugnātia ſunt poſitiua ex ſe: ⁊ affirmatiua: vt ſic ipſa formalr ⁊ qdditatiue negationem nō includant: nec per cōſequēs ꝯdictionē: ſed aliqua ſunt que ſm merā affirmatiuā rōnē hñt repugnātiā: ſicut aīa hoīs ⁊ aſini: affirmatio aūt ꝑor eſt negatione. ğ in illo ꝑori in quo itelliguntť vere repugnātia ⁊ vere affirmatiua nō erunt ꝯdictoria. Intelligutur ergo ſic regula theologoꝝ. ſ. ꝙ omne ipoſſibile: vel includit ꝯdictionem: vel poteſt deduci ad ꝯtradictionez. ¶ Sed hic eſt diffic̄l. quō impoſſibilitas ſe habet ad

Impugnat op. alio mō tripl̄r.

A. l. ſic autē eſt hic.

Determinatio ꝓpria.

Obijcit 1°.

Impoſſe 2°.

Dantur gradus impoſſil. vide Sco. 10. q. quolibeti ⁊ vbi ibi notatur alibi ⁊ alios.

Dantur gradus falſoꝝ: vel ſuo mō veroꝝ.

Cāo ens ꝓhibitū iplicat ꝯdictionē: ⁊ hꝫ diffōnē ⁊ q̄ ſit nō: aliorꝫ cōīs ſnia.

Impugnꝰ 4°. Cōſidera an ſuppoſitū ſic verū ponderando.

Pondera inſtantiā hic.

Determinatio ꝓpria. Uidēdū ſo ſalr ꝯdictoria nequeunt a deo fieri.

Impoſſe qđ.

Dubium.

I impoſſe. Dico φ ipoſſibilitas nūq̄ includit in p̄mo mō illius qđ dī ipoſſe: ſed in 2°. Sicut.n. poſſibilitas ɔſeqt res in qb⁹ inuenit in 2° mō: ita ipoſitas res in qb⁹ inuenit. In eodē.n. mō ⁊ ſigno ɔuenit ipoſitas ipoſib⁹ ⁊ poſſibilitas poſſibilibus. ¶ Ad argm̄ pȝ. ¶ Qō. V.

Impoſſibilitas: ſic ⁊ poſſibilitas in ſcđo mō cōtingit.

QUinto quero. Utrū in diuinis po⁹ volitiua ⁊ executiua diſtinguant aliquo mō. Et nō. In Apoc. dī: φ p diuinam voluntatē dicit oia creata. ḡ ipſa eſt p̄ncipiū creationis. ¶ Contra. reſpectu aliquoꝝ eſt voluntas, reſpectu quoꝝ non eſt po⁹ executiua: q2 nolo mortē peccatoris in Ezechiele dī: ⁊ tñ multi moriūtur.

4.c.

18.c.

Cōclo 4ᵉ. Hic introducunt 4ᵒʳ ɔ̄nes. Prima eſt, φ po⁹ executiua diſtinguit in aialib⁹ ab appetitiua. ¶ Hec ɔ̄ pbat ſic. Diſtinctoꝝ organoꝝ ſpē: vtūr diſtincte po⁹: ſed appetitus ſenſitiui ⁊ potētie motiue ſm pħos ſunt diſticta organa. nā potētia appetitiua ponitur in corde: po⁹ aūt motiua in alijs mēbris. Uidet ēt ex h medio φ realr diſtinguūt: forma.n. ſenſitiua que pficit brutū: vī corruptibilis: ⁊ ideo corrupto organo: corrūpit po⁹. Cōtingit aūt organū po⁹ motiue ſic corrūpi: φ ipſa erat totalr ipedita: ſtante tñ appetitu ſenſitiuo q nō ipedit: ḡ vī φ realr diſtinguūt: qđ aūt formalr nulli dubiū eſt: q2 hec ipedit, illa nō: ḡ ⁊c.

Pȝ.2.de aia

K Potētiā executiuā ab appetitiua: ſiue ſenſitiua: ſiue intellectiua in creaturis diſtingui.

¶ 2ᵃ ɔ̄ eſt, φ po⁹ executiua in hoībus diſtinguit a voluntate. Hec ɔ̄ pȝ: q2 po⁹ organo alligata neceſſario diſtinguit a po⁹: que non eſt organo alligata: po⁹ volitiua in hoīe nō eſt organo alligata: qđ pȝ: q2 ex indiſpōne organi ſepe executiua po⁹ ipedit: qđ tñ nō eſſet niſi eſſet organica. ¶ Cōfirmat: q2 po⁹ ipedibilis ab agente nāli: ⁊ po⁹ nō ipedibilis ab agente nāli neceſſario diſtinguūt: ſȝ voluntas nō eſt ipedibilis ab aliquo citra deū: po⁹ aūt executiua ſic. ḡ ⁊c.

L ¶ 3ᵃ ɔ̄ eſt φ po⁹ executiua in angelo differt a po⁹ volitiua. Hec ɔ̄ pȝ p articulū pariſienſem: q dānat tanq̄ hereticū φ angelus ex ſola volūtate moueat celū. Hoc aūt ɔfirmo rōne ſic. Potētie quaꝝ altera p̄t ipediri ab aliquo creato: ⁊ altera nō, ille neceſſario ex nā rei diſtinguūt: hō ſunt po⁹ executiua in angelo ⁊ po⁹ volitiua. ḡ ⁊c. Maior pȝ. Minorē pbo ſic. nā celū eſt in potētia neutra ad motū ſuū: nec repugnat p ſe ptib⁹ celi q̄ mouent ad dexterā: qđ moueant ad ſiniſtraȝ. Et ſic ſi aliqua intelligētia fortioris v̄tutis q̄ȝ illa ſit que eā mouet ad dexterā: applicaret ad celū ⁊ moueret eā ad ſiniſtrā: ipediret actio p̄me intelligētie debilioris: nō tamē ipediret ſuū velle. ḡ ⁊c.

Arti. pariſienſis.

A.l.eā vł eo

¶ 4ᵃ ɔ̄ eſt, φ po⁹ executiua in deo differt formalr a po⁹ volitiua. ¶ Hāc aūt ɔ̄neȝ pbo 4ᵉ. Prio ſic. Quecūq3 ſunt alique potentie que ſic ſe hñt φ vni aliqd conuenit: qđ alteri repugnat, ille neceſſario diſtinguūt: ſed potētie volitiue diuine ɔuenit eſſe pn̄ pductiuū ad intra: potentie aūt executiue repugnat: q2 ipſa nihil facit niſi ad extra. ḡ ⁊c. ¶ 2° ſic. Accepta eadē maiore: ſed potentie volitiue ɔuenit opari ſȝ opōnē imanentē: potētie aūt executiue nō ɔuenit opari niſi p opōnē extrinſecā ⁊ tranſeuntē. ḡ ⁊c. ¶ 3° ſic. Quecūq3 aliqua ſunt eiuſdē rōnis. qcqd eſt p ſe idē vni coꝝ: ⁊ reliquo: ſed potētia volitiua in deo ⁊ in creatura ſūt eiuſdē rōnis. ḡ qcqd eſt idē formalr volitiue in deo ⁊ in nobis: ſed in nobis nō ſunt idē formalr. ḡ ⁊c. ¶ 4° ſic. Illa ſunt neceſſario diſtincta: quoꝝ vnū p̄t cognoſci, alio ignorato: ſed potētia volitiua diuina a multis pħis fuit cognita: qbus tñ fuit penitus incognita potētia executiua: q2 eā negabant. ḡ ⁊c.

Executiuā a volitiua in diuinis formalr diſtingui: ſed opm̄ vł Sco. ſentētie. 37 dī. 3. cū tñ ola bñ pondera.

M

Obijcit 4ᵉ.

¶ Contra iſtas ɔ̄nes inſtatur 4ᵉ. Primo ɔtra p̄mā: ⁊ ɔtra rōnē eius imminet. Naȝ ſi diſtinctio organoꝝ arguat diſtinctionē potentiaꝝ, cū ſenſus tactus ſit diffuſus p totum corpus: ⁊ p ɔñs diuerſa organa habeat: erunt diſtincte potētie. ¶ 2° ɔ̄ motiuū ſcđe ɔ̄nis ſic. Po⁹ intellectiua cōiuncta vtit organo: q2 ſine phantaſmate nō intelligit: potētia aūt intellectiua ſepata nō vtit organo. ḡ diſtingui. ¶ 3° ɔ̄ motiuū tertie ɔ̄nis ſic. Potēt. a volitiua q̄tū ad actū elicitū in nobis nō p̄t ipediri: q̄tū aūt ad actū impatū p̄t ipediri: ḡ diſtincte potētie. ¶ 4°. q2 plura nō ſunt ponēda ſine neceſſitate: ſed volūtas diuina eſt ſufficiēs cā oium entium ſine aliqua alia potētia executiua. ḡ ⁊c. ¶ Confirmat: q2 Aug. dicit: φ voluntas diuina eſt ſūma cā oiuȝ entiū.

N

1. phy. t.c. 50. ⁊ alibi.

¶ Ad p̄m aliqui dicūt, φ vnus neruus vnigene⁹ eſt in toto corpore: qui eſt organū ſenſus tactus. Si aūt dicat φ caro ⁊ oia alia ſunt organū, tūc ſenſui tactus nō repugnat eſſe in organo illo: ⁊ oia iſta hñt rōneȝ per ſe vnius organi: ⁊ tñ p̄muȝ dictū vī pbabilius. Quicqd ſit nō eſt ſimile de ſenſu tact⁹: ⁊ de iſtis potētijs: q2 nulli tactui, vt ſic loquar, repugnat eſſe vbi eſt alius: ſed potentie executiue repugnat eſſe in corde: vbi ponit appetit⁹ ſenſitiuus. ¶ Et ſi dicis: φ ipſamet executiua potentia p̄t in aliqbus mēbris ipediri: ⁊ in aliqbus nō: ⁊ tñ non ponit diſtincta in eis. ¶ Dico φ potētia executiua nō p̄t totalr ipediri ipſa totalr nō impedita ex p̄mo pn̄°. Sed in pposito hoc cōtingit: appetitu enim ſenſitiuo nullatenus impedito: cōtingit potētiā motiuam totalr impediri: ⁊ p ɔñs ſequit ex v̄tute p̄mi p̄ncipij cōplexi eas diſtingui.

De organo tactus nōmē

O

Diſſimilitudi nē appoūtur ⁊ executiue oſtendit.

¶ Ad 2ᵐ dico, φ intellectus hñi hȝ connexionē cū organo in iſto ſtatu ſm ſe: nō tñ vtit organo. Eſt eniȝ eius opatio indeterminatiſſima: ſed ipſa imaginatio ſȝ ſe vtit organo: ⁊ eſt ſibi imerſa: iō diſtinguūtur. ¶ Ad 3ᵐ dico, φ illud argm̄ cōfirmat ppoſitū. Impedire eniȝ actum imperatū nō eſt ipedire voluntateȝ: ſed eſt ipedire potentiā executiuā: ⁊ ideo hec ab illa neceſſario diſtinguit.

Cōnexionem ad organū habere ⁊ organo vti differunt.

P ¶ Si dicas: ſȝ pħos. vltimus finis mouet intelligētiā vt amatū ⁊ deſideratū: ſed intelligētia nō fert ſuper amatū niſi per voluntatē. ¶ Dico φ ſicut in nobis potētia motiua mouet pedes ppter amatum ⁊ deſideratū. ſciȝ ppter aliquē locū volitū a volūtate ⁊ nō a ſeipſa: ita potentia motiua celū mouet propter amatū ⁊ deſideratū: nō a ſeipſa: ſȝ a volūtate ipſa.

Mouere ppter amatū cōtingit duplr.

¶ Ad 4ᵐ dico, φ nō ſufficit volūtas: vt patebit ſtatiȝ. ¶ Sed ad Aug. dico φ creare ptinet ad potentiā executiuā motaȝ a voluntate. Iſto aūt mō deus dī creare entia per ſuā voluntatē. Exemplū in nobis eſt: q2 nos dicimur domini actuū noſtroꝝ, ppter voluntatē nō φ voluntas cauſet oēs actus noſtros: ſed q2 potentia exequēs ſequit impetū ⁊ impulſuȝ volūtatis.

Quare voluntati diuine attribuit creare

¶ Sed hic ſunt 4ᵒʳ diffi. Pria eſt. Que eſt neceſſitas ponendi illā potentiā: cū voluntas in deo ſit infinite v̄tutis: ⁊ etiam ſuo velle videat oia ſufficienter ponere in eſſe. ¶ Aliq volentes ad hoc rōnes adducere dicūt, φ q2 voluntas prehabet terminū adequatum ad intra in pductione ſpūſſancti: hinc eſt φ ad extra nihil p̄t amplius pducere: ⁊ ideo opȝ aliā potentiā executiuā ponere. ¶ Aliqui aūt cōſiderantes modos oppoſitos operādi dicūt, φ impoſſibile eſt φ eadeȝ potentia modos oppoſitos opandi habeat: volūtas aūt eſt neceſſario pductiua. ſ. ſ. ergo nihil poteſt cōtingenter pducere.

A.l. impetū

D. ſcđ ꝑplex

Quare ſcđ voluntatē ponit ꝺȝ po⁹ executiua ſm aliquos eſt rō 2ᵃ

Q ¶ Sed iſte rōnes nō cogunt: q2 eſſentia diuina eſt p̄ncipiū verbi productiuȝ adequate ⁊ naturaliter: ⁊ tñ hoc nō obſtante ipſa eſt p̄ncipiū ſpūſſancti: nō nāliter: ſed mere libere. ¶ Cogit aūt me ɔtradictio: q2. ſ. idem eſſe cognitum ⁊ nō cognitum nō poſſunt ſimul ſtare. Aliud etiaȝ q2 voluntas in deo ⁊ in creaturis ſunt eiuſdē rationis: in creaturis auteȝ differt: ergo ⁊ in diuinis.

Impugnatio

Ratio pprie

¶ 2ᵃ difficul. eſt. Si tanta eſt diſtinctio inter potentiam executiuam ⁊ volitiuam: ſicut inter intellectum ⁊ voluntatem. ¶ Dicunt aliqui: φ executiuam eſſe ⁊ factiuaȝ eſt paſſio vo

Ratio alioꝝ.

A

luntatis:cui ēt cópetit eſſe opatiuā:ita ꝙ voluntati illa cóuenuit.ſ.ꝙ ſit opatiua:⁊ ꝙ ſit factiua:ſicut ei⁹ paſſiones ⁊ vires. ℂ Et tūc eſſet dōm:ꝙ nō eſſet tāta diſtinctio hic ſicut ibi:qđ pꝫ. ℂ Aliter autē pōt dici.q.ſ.ſunt due potētie:ita ꝙ po⁹ diuidaṫ imediate ꝑ opatiuā ⁊ factiuā.Et ſic ſm iſtū modū dōi eſſet dōm:ꝙ hic eſt maior diſtinctio ꝙ̄ ibi:q2 itellect⁹ ⁊ volūtas cadūt ſub altero mēbro.ſ.ſub opatiua:gcqđ aūt cadit ſub vno mēbro cū alio mag:s ↄuenit cū eo:ꝙ̄ cū nō cadente ſub illo ſꝫ ſub oppoſito:ſic appet in ꝓpoſito. ℂ 3° diffi.q2 ſola volūtas vī eē pn^m cōtingēs formalr̄.ſi ḡ ponaṫ executiua diſtincta a volūtate:ipſa nō erit ↄtingēs:⁊ ſic deus ↄtingenter nō ageret ad extra. Dico ꝙ accipiendo potentiā executiuā ꝑ ſe vt preſcindiṫ a volūtate:ſic dico ꝙ nullā cōtingentiā hꝫ:ſed q2 ipſa totalr̄ ſubeſt iperio voluntatis:hinc eſt ꝙ ipſa diciṫ ↄtingēs:ſicut ⁊ potētie q̄ ſunt in nobis multe. Uñ ſtāte actu voluntatis determinato reſpectu alicui⁹:opꝫ potentiā executiuā exequi:vñ tota ↄtingētia ꝑncipalr̄ ⁊ inchoatiue eſt in voluntate. ℂ 4° diffi.q2 agens nāle ⁊ necēūꝫ agit toto impetu. Cū ḡ ſm predicta po⁹ executiua ſm quā deus agit ad ex̄/ex ſe ſit pn^m nāle ⁊ necēūꝫ:deus ex toto ipetu aget:⁊ ꝑ ↄñs aget ſm vltimū ſue v̄tutis:qđ eſt incōueniens. ℂ Dico ꝙ ſicut dictū eſt:act⁹ potētie executiue eſt ſub imperio volitiue. Eodē mō dico ꝙ ēt ab actu potētie volitiue menſuraṫ. Uñ ſi po⁹ volitiua moderaret actū ſuū:oporteret actū potētie executiue etiā moderari. Uñ breuiter regulaṫ po⁹ executiua ſm illā.ſ.volitiuā. Hoc pꝫ euidenter in nobis. Si.n.volumus intenſe currere potētia executiua:eodē mō itenſe exeqṫ:ſi remiſſe/remiſſe. ℂ Ad arg^m in ↄ̄riū dico/ꝙ de⁹ per volūtatē ſuā oīa creat:ꝟ eſt ꝙ ſm determinationē voluntatis ſue ⁊ ſm potentiam executiuam ſequentē illā determinationē oīa creanṫ. Et ſic patet ad illud.

B

Riſio ꝓpria Uolūtatē cuꝫ intellectu magis ꝙ̄ cū executiua cōueni re.

Qualr̄ ⁊ q̄re ↄtingētia eſt i executiua.

Quare potētia executiua nō agit ſꝫ totū conatū ad extra.

Quō volūtate deus creare dicitur.

C

ℂ Qō. VI.

SExto quero. Utrū potētia abſoluta ⁊ potētia ordinata diſtinguantur. Q2 nō.q2 in diuinis nō eſt niſi vnicus actus volendi.ḡ nec niſi vna voluntas. ℂ Cōtra. deus pōt multa facere de po⁹ abſoluta:que nō pōt de po⁹ ordinata. ℂ Hic aūt ſunt duo ꝑncipalr̄ facienda. Primū eſt inquirere qđ eſt potētia ordinata ⁊ abſo^{ta}. 2° ſi iſta in deo ſimplr̄ ⁊ abſolute diſtinguaṫ.

Pmus art. Modus dōi aliorū 4^r ꝙ potētia abſoluta ⁊ ordinata:q̄ ad qdditatē ⁊ diſtōnē ipſaꝝ.

QUantum ad p^m quatuor ſunt modi dicendi. Primus eſt ꝙ potētia abſoluta eſt potentia executiua diuina ſimplr̄ ſumpta q̄tū ad oia q̄ pōt. Potētia vo ordinata accipiṫ pro eadē po⁹ in habitudine ad regulā recte rōnis. ℂ Scđs modus dicendi eſt ꝙ iſte diſtinguunṫ ex pte obiecti in creaturis.ſ.vt illa dicaṫ po⁹ ordinata que reſpicit poſſibilia ſolū moraliter. Abſoluta aūt dicaṫ illa q̄ reſpicit oīa poſſibilia abſolute ſimplr̄. ℂ Tertius modus dōi eſt ꝙ potentia abſoluta eſt volūtas aū determinationē:vt.ſ.ↄſideraṫ in illo ſigno in quo intelligiṫ precedere ſuā determinationē:diciṫ po⁹ ordinata. ℂ 4⁹ modus dicendi eſt ꝙ po⁹ abſoluta eſt voluntas diuina abſolute cōſiderata:vt ꝑus. Ordinata aūt eſt ipſamet vt informata ꝑfectione legalis iuſtitie exiſtentis in potētia diuina:q2 ſolū illud pōt de potētia ordinata:qđ in legibus ſue voluntatis eſt inſtitutū:ſicut ꝑnceps cū poſſit multa de facto:ſola illa de iure poteſt que iuſtis legibus ſunt inſtituta:⁊ illa dī potētia ab iſtis ordinata. Iſti aūt ſicut varianṫ in dicēdo qđ eſt iſta potētia vel illa:ita dicentes ↄñter varianṫ in mō dicēdi de diſtinctione.ſ.quō ſunt idem:⁊ quō diſtinguuntur. ℂ Sed cōtra iſtos modos arguo. Cōtra p^m ſic. Nam dictum fuit ſupra ꝙ voluntas diuina ꝑus hꝫ actū circa

D

Impugn⁹ 4^r Di.35.⁊.39. ⁊ alibi ſepe.

E

cōtingentia ꝙ̄ intellectus diuinus feraṫ in illa:ita ꝙ eſt ꝑma regula oīuꝫ ↄtingentiū:ſed in creaturis nō eſt ſic: q2 intellectus noſter ꝑus dictat ſic faciēdū eſſe ſm cōformitatē ad ꝑmā regulā anteꝙ̄ voluntas velit. In diuinis aūt nō eſt ſic:ſed totū oppoſitū. ℂ Contra 2^m ſic. Q2 ad potētiā dei ordinatā ꝑtinent oīa:que cōtinentur in lege diuina:ſed multa ſunt in tali lege q̄ nō ſunt moralia:ſicut nō arabis in boue ⁊ aſino. Certū.n.eſt ꝙ illō nō eſt morale q̄tū eſt ex pte obi:⁊ tñ po⁹ ordinata erat reſpectu iſtius. ℂ Contra 3^m. Nam in incarnatione vbi aliud eſt ꝙ deus alicui reuelet incarnationē ⁊ ꝙ diſſoluat:de po⁹ aūt ordinata non pōt diſſoluere:⁊ tñ pōt de nouo reuelare de potētia ordinata. Hoc tñ nō obſtāte: nec vnū:nec aliud vnꝙ̄ faciet. ℂ Contra 4^m. Q2 tunc deus nō poſſet diſpenſare ſup his que pertinēt ad legē diuinam:ſicut furtū eſt ↄ̄ legē legalem:⁊ tñ in furto diſpenſauit in ſpoliatiōe egyptioꝝ. ℂ Ideo vī mihi dōm: ꝙ potentia abſoluta eſt diuina potētia executiua quātū ad oia que ſunt in ea virtualr̄ cōtenta. Iſta tñ vt cōſequēs actū rōnis diuine ↄñis determinationē volūtatis:vt ſic ordinata eſt. ℂ Ad declarationē aūt iſtius ponunṫ q̄tuor ſigna. Primū eſt:in quo volūtas determiat ſe reſpectu oīum cōtingentiū que faciet. 2^m ſignuꝫ eſt in quo intellectus diuinus cognoſcit determinationem voluntatis intuitiue:q2.ſ.ipſammet volūtatē cognoſcit intuitiue. 3^m eſt:in quo intellectus poſt determiationē voluntatis regulat potentiā executiuā:nō q2 ſic opꝫ facere:ſed q2 voluntas ſic ordinauit. 4^m eſt:in quo executiua ſequiṫ dictamē intell's:gcqđ aūt potētia diuina executiua pōt ante illā regulam:dī poſſe de potētia abſoluta:ſm aūt ꝙ ſequiṫ eam eſt potentia ordinata.

QUantū ad 2^m.ſ.de diſtinctione iſtarū potētiarū pꝫ qđ dōm eſt. Nā ſic diſtinguunṫ:ſicut illa que ſic ſe hñt ꝙ vnū oīno eſt ꝑter cōcernētiā quam dicit vnū reſpectu alicuius:quā nō dicit aliud:vt pꝫ de ſe. Ex hoc.n.ꝓbaṫ diſtinctio intellect⁹ ⁊ volūtatis/eo ꝙ intellectus aliqua itelligit que volūtas nō vult. Ita ⁊ ſimiliter ꝓbaṫ diſtinctio iſtaꝝ potētiaꝝ:q2 abſoluta aliq̄ pōt que ordinata nō pōt. ℂ Sed ↄ̄ ꝟ inſtaṫ 4^r. Primo ſic.q2 vī ex hoc ꝙ nihil ſit deo poſſe de potētia ordinata niſi illud qđ eſt futuꝝ:ſola enī futura ſunt a diuina voluntate determinata:ſꝫ illa ꝑ ſe nouit itellectus diuīus eſſe determinata.ḡ po⁹ ordinata non poterit in aliud. ℂ 2° ſic. Q2 illud qđ eſt necio malū/nō cadit ſub aliq̄ potētia que ſit in deo:ſed in v̄tute dei cōtineṫ ſaluatio reprobo ꝝ ⁊ dānatio ſaluandoꝝ:que necio ſunt mala.ḡ reſpectu iſtoꝝ nō eſt potētia abſoluta. ℂ 3° ſic. Q2 ille potentie videnṫ coincidere ſm ꝑdicta. Nā potētia abſoluta nihil oīno pōt niſi preuia determinatione volūtatis diuine:⁊ per ↄñs ſcia intellect⁹ diuini:ſed potētia executiua vt cōcernēs iſta eſt po⁹ ordinata.ḡ ſūt idem. ℂ 4° ſic. Q2 oia que deus nūꝙ̄ faciet:ſunt equalr̄ impoſſibilia q̄tū ad potētiā ordinatā:cū ſup nullo eorum cadat determinatio volūtatis diuine:nec ꝑ ↄñs ſcia intellect⁹ diuini:⁊ ſic eſſent equalr̄ ipoſſa. ℂ Ad p^m diceret Plato:ſicut hī in Timeo.ꝙ de⁹ nihil poſſet facere niſi que facit ſm illā potētiā. Uñ dicit ibidē:nihil eſt ortū cuius legitima cā nō ꝑceſſerit. Tñ pōt alr̄ dici ꝙ potētia ordinata pōt duplr̄ accipi. Uel que actualr̄ eſt ordinata:vel que aptitudinaliter vel poſſit eſſe ordinata. Lꝫ enim deus nō ordinauerit ꝙ reuelet mihi hodie incarnationem:tñ poſſet oppoſitum ordinare ꝺe potētia abſoluta.ergo deus de potentia abſoluta multa pōt que nō pōt de potentia ordinata actualiter:ſed tñ nihil pōt niſi qđ pōt de po⁹ ordinata vel actualiter vel aptitudinaliter. ℂ Ad 2^m dico/ꝙ ſi deus illos effectus non

Uide ſco.⁊ iſtū in nā de praxi ⁊ practica.

Deutero.22.

Uide ſco.10. di.4.q.8.⁊ 10.di.3.⁊ iſtū vbiqꝫ.

Exo.11.⁊.12.

F

Determi⁹ ꝑpria. Potētia abſoluta ⁊ ordinata qđ:⁊ qđ ſub executiua cōuenitur.

Sig^a 4^r nāe Ecce qđ q̄ria

Eꝫ nō dīa volitas:po⁹ tñ executiua regulari pōt marie reſpectū ↄtingētiū qđ pondera.

G

2^s art. Mar pōt diſtictio in qb⁹ cōſiſtit?

Obijciṫ 4^r

H

A.l.eſſent.

Rñſo platonis.

Rñſo ꝓpria. Pō ordiata dei per ↄſiderati triplr̄.

A.l.ſeu poſſibiliter ordiata

I
poſſet:vtpote ſaluare reprobos ꝛ dānare electos:tūc
dicendū eſſet ꝙ tales effectus non ꝯtinent̄ virtualr̄ in
deo vel in diuina potētia plus ꝙ̄ chimera. Sed ſi ꝯtinē
tur:neceſſe eſt dicere ꝙ de potētia abſoluta deus pōt.
Et ſi determinaret:tunc poſſet de poª ordinata. ℂ Ad
Reſolutio ꝗ̄ deo diſtōnem duaꝝ potētiaꝝ
3ᵐ dico ꝙ potētia ordinata eſt ꝑciſe reſpectu illoꝝ que
volūtas diuina determinat actualr̄:ſed reſpectu eoꝝ ꝗ̄
volūtas diuina determinat potētialr̄ eſt ipſa poª abſo
luta:ita ꝙ vtraqꝫ ſeqt̄ volūtatē.vna actualr̄.alia potē
Quare vnum alio dr̄ impoſſibili⁹:impoſſibilibus rl.
tialr̄. ℂ Ad 4ᵐ dico ꝙ forte volūtas diuina magis ſe
determinat ad vnū ꝙ̄ ad aliud:vtpote ad ſaluandum
vniuerſuꝫ magis ꝙ̄ ad creationē vni⁹ muſce.ꝛ rōne hu
ius maioris determinationis vnū pōt dici ipoſſibilius
D.ꝗ̄druplex
alio. ℂ Sed hic ſunt aliq̄ dubia. Primuꝫ eſt:ſi vtraqꝫ
iſtaꝝ potētiaꝝ dicit potētiā executiuā penit⁹ idiſtinctā,
quo pñt diſtingui: Pōt dici ꝙ poª ordinata addit quā
K
dā habitudinē determinatā ad potētiā abſolutā ab or
dinata rōne diſtingui abſolutā ꝛ ad prudētiā. Et iō ſm
illa diſtinguunt̄ ſicut ſubiectū ꝛ paſſio ſibi iuncta a ſubo
ꝑciſe ſumpto:q2 cū determinatio volūtatis nihil reale
N.l.videt̄.
videat̄ ponere:hinc eſt ꝙ illa habitudo nō eſt realis. Et
ſic ſm iſta dicit̄ ꝙ nō diſtinguunt̄ niſi rōne. ℂ 2ᵐ duᵐ
eſt.vtrū ſit in deo diſtinguere tertiā potētiam ab iſtis.
An ordinabilis ſit 3ª ponēda a p̄ſtatis in potētia.
Poteſt dici ꝙ ſic:ſicut videmus ꝙ aliqua pōt de potē
tia ordinata actuali determinatione habita:aliq̄ de po
tentia abſoluta.aliq̄ vō de poª ordiabili. Tñ forte nihil
cōtinet̄ in poª diuina virtualr̄ qn illud ſit ordinabile:ꝛ
ſic ſcōa ꝛ nō vident̄ diſtingui:niſi dicat̄ ꝙ abſoluta po
tentia dicat̄ illa vt preſcindit ab ordinata:alia aūt 3ª di
N.l.ordinata Et ſi poſe de poª ordinata:nō tñ abſoluta deus pōt in impoſſibile.
cat̄ abſoluta cū illa ordinante. ℂ 3ᵐ dubiuꝫ:ſi poſe de
potentia ordinata pōt eſſe ipoſſibile:ꝛ poſſibile de poª
abſoluta pōt eſſe impoſe. ℂ De p̄mo dico ꝙ ſic.q2 hoc
iō eſt poſſibile de potētia ordinata:q2 ſic determinauit
volūtas.volūtas aūt poſſet oppoſitū determiare:ꝛ tūc
L
nō erit amplius poſſibile de potentia ordinata. ℂ De
ſcōo dico ꝙ nō.q2 poſſibile de poª abſoluta nō eſt aliō
niſi cōtinētia virtualis:ꝛ habere vim ꝓductiuā illoꝝ ꝗ̄
ſunt oīno neceſſaria. ℂ 4ᵐ dubium eſt de eo qō dicit
Anſel.ꝙ minimū incōueniēs eſt deo ipoſſibile. ℂ Di
co ꝙ hoc eſt veꝝ.q2 nullū incōueniēs deus determiat:
Q2 deo incōueniēs iudicetur ipoſe cenſetur.
imo eoipſo ꝙ determinat eſt cōueniens. Vñ ſi aliquid
eſſet cui repugnaret determinari a deo ſine incōueniē
te:illud eſſet cenſendū impoſe. Vñ qcqd pōt de poten
tia ordinata,oē tale eſt cōueniens:ꝛ de potētia ordina
bili ſi deus ordinat ſit cōueniēs. Et idē dico de potētia
abſoluta. ℂ Ad argᵐ pꝫ. ℂ Queſtio. VII.

SEptimo querit̄. Vtrū deus ꝯcurrat
in oī effectu cāe ſcōe efficiē
M
tis. Q2 nō.q2 deus ſinit cauſata agere ꝓ ꝓ
prios actus vel motus. ſm Aug. ℂ Contra.
7.ci.c.30. Eccle.13. ꝛ pſ.145.
ſcribit̄ ꝙ deus fecit celum ꝛ terram:ꝛ que
celi ambitu continentur.
Mō aliqꝫ.
Hic omiſſis modis dicendi hereticoꝝ.volunt
dicere aliqui:ꝙ non vī neceſſitas
ponendi ꝙ deus agat imediate ad quēlibet effectū:q2
vbicūqꝫ inueniunt̄ ſufficiētes cauſe reſpectu aliquorū
effectuū:nō opꝫ ad alias cās recurrere:ſed in creaturis
inueniūt̄ ſufficiēs cā multoꝝ effectuū cauſatoꝝ:ſicꝫ ignis
ſufficienter cōtinet caloreꝫ:ꝛ ſol ſuos effectus.ergo vī
ꝙ nō ſit neceſſuꝫ ponere ꝙ de⁹ agat imediate. ℂ Sꝫ ꝯ
Impugnaᵗ copioſa via duplici.1.via.ſ. dependētie ex ꝗ̄ arguit̄ 4ᵒʳ.
arguo duplici via. Primo ꝑ rōnes ſumptas ex pte de
pendentie. 2º ꝑ rōnes ex pte ꝯtingētie. Arguo ex p̄ma
via 4ᵒʳ. Pmo ſic. Oīs effectus in vniuerſo depēdet eēn
tialr̄ a p̄mo:illa aūt depēdentia nō ineſt eis niſi depen
deant ꝛ in fieri ꝛ in eſſe:ſed nō dependent in fieri a deo
in genere cāe mālis:nec etiā formalis.ꝗ̄ efficientis ve

finis:ſed illa cālitas reſpicit actualē exiſtiā.ſeqt̄ ꝗ̄ ꝙ ſi
N
ipſe radius hꝫ dependētiā eēntialē ad deum opꝫ ꝙ de
pēdeat ab eo in fieri ꝛ nō in eē tm̄. Tūc vltra.a quocū
Depēdētiam arguere cālitatē ondit ꝑ totā efficaciter.
qꝫ dependet res in fieri:ab illo cauſat̄:ſꝫ a deo eſt oīs
effect⁹ in fieri.ꝗ̄ a deo cāt̄ oīs effect⁹ effectiue. Q2 aūt
depēdeāt in fieri:pꝫ de inſtātaneis in qb⁹ eſt ſil̄ fieri ꝛ
factū eſſe:ſꝫ in facto eſſe depēdent.ꝗ̄ ꝛ in fieri:cū ipoſe
ſit ꝙ in eodē inſtanti dependeant ꝛ nō depēdeāt:in eo
Maior ñ eſt vera.
dē aūt eſt fieri ꝛ factū eſſe. ℂ 2º arguo ſic. Qñcūqꝫ ali
qd dependet a p̄ ꝑciſe:mediāte aliquo a quo imediate
dependet:ꝛ mediāte illa depēdētia depēdet a p̄mo:ceſ
ſante depēdentia ad illud aliud,ceſſat depēdētia eius
ad p̄ᵐ. Iſta eſt de ſe nō. Sꝫ ꝑ te,ignis cauſat⁹ nō depen
det a deo:niſi mediāte igne cāte a quo imediate depē
det.ꝗ̄ ceſſante depēdētia ignis geniti ab igne generāte:
ceſſabit dependētia ignis geniti a deo. Cōſtat aūt ꝑ te,
O
ꝙ ignis generās nō eſt cā ignis geniti:niſi in fieri.igit̄
ignis genit⁹ nō depēdet niſi in fieri. In tēpore ꝗ̄ ſequē
te inſtans gnōnis a deo nō depēdebit:cū nō depēdeat
amplius ab alio igne. ℂ 3º ſic. Qñcūqꝫ ſunt due depen
dentie:quaꝝ vna eſt cōtingēs,alia neceſſaria,illa non
pñt eſſe eadē depēdētia:cōtingēs.n.ꝛ neceſſuꝫ neceſſario
arguūt diſtinctionē:ſed oīs depēdētia qua effect⁹ depē
det a cā ſcōa,eſt ꝯtingēs. Probo:q2 effectus poſſet fieri
totalr̄ a deo:ꝛ tūc nō depēderet a cā ſcōa:cōtingēter ꝗ̄
depēdet ab ea. Cōſtat aūt ꝙ depēdet oīs effect⁹ a deo
neceſſario.ꝗ̄ diſtinguunt̄. ℂ Si dicas:cōcedo ꝙ depēdet:ſꝫ
nō ſequitur.ꝗ̄ cauſat̄ ab eo. ℂ Iſtud nihil valet:q2 oīs
depēdentia vī ſufficienter reduci ad aliqō genus cāe.
Similr̄ non reſtat via ꝓbandi aliqd eſſe cām alicuius:
N.l.aliter.
ſi pōt depēdere ꝛ nō cāri. ℂ 4º arguo ſic. Oīs creatu
P
ra depēdet a deo:ſꝫ non dī creatura reſpectu creature,
eo ꝙ ab ipſa nō creat̄:ſed ſolum reſpectu dei.ꝗ̄ neceſſario
oīs creatura a deo efficienter depēdet:qō eſt ꝓpoſitū.
ℂ Cōfirmo ꝯnē iſtaꝝ rōnū duplr̄. Primo ſic.nullius
agētis actio eſt idepēdētior ſuo pn̄º elicitiuo vel actiuo:
ſed oē ꝓductiuū creatū hꝫ depēdēter eſſe.ꝗ̄ ꝛ agere hꝫ
depēdenter:ſed nō ageret depēdēter niſi p̄ᵐ ꝯcurreret
ad agere eius:ꝛ ꝑ ꝯñs termin⁹ actionis erit a p̄mo ime
diate:qō eſt ꝓpoſitū. ℂ P̄. Nulla res eſt in vniuerſo ꝗ̄
a deo nō depēdeat.ergo agere agētis creati depēdet a
deo. ℂ Cōfirmat̄ 2º ſic. Qñcūqꝫ aliq̄ dependentia eſt
idē realr̄ fundamēto:ꝑ quocūqꝫ inſtāti durationis eſt
fundamētū:illa depēdentia ſibi ineſt:ſꝫ depēdētia crea
ture ad deū:vt oſtendet̄ in ſcōo:eſt idē realr̄ ipſi crea
ture.ꝗ̄ ꝑ quocūqꝫ inſtāti eſt creatura,ꝑ eodeꝫ eſt ipſa
depēdētia:ſed in inſtāti quo ſit creatura eſt creatura.ꝗ̄
in eodē īſtāti ꝗ̄ ſit creatura ipſa depēdet a deo. Maior
Q
eſt nō.aliogn poſſet ſepari. ℂ Ex 2ª via arguo 4ᵒʳ. Pri
2ª via ꝗ̄ eſt ꝯtingētie ex ꝗ̄ arguit 4ᵒʳ.
mo ſic. Qñcūqꝫ alique cāe mere neceſſario cāntaliquē effe
ctū:ſi nulla ꝯtingēs ꝯcurrit mere neceſſario ꝓducunt:ꝛ
effectus in eſſe mere neceſſario ꝓducitur:ſed oēs effe
ctus in vniuerſo cōtingēter cauſantur:q2 deo ꝓhibēte
queccūqꝫ poſſunt nō cauſari.ergo neceſſario aliqō pn̄ᵐ
cōtingēs ꝯcurrit:q2 da oppoſitū:habitis omnibus que
requirunt̄ ad agendū:ꝛ paſſiuo preſente:neceſſario po
neret̄ effectus. Nunc autē:vt patet euidenter:nō neceſ
ſario ponitur. ℂ 2º ſic. In camino ignis erat agēs ꝛ paſ
Danielis.3.
ſum diſpoſitū:deus tamen impediuit. Certum eſt autē
ꝙ nō impediuit aliqd influēdo:q2 vel illud fuiſſet cor
porale:ꝛ tunc illud nō prehabuiſſet. Aut ſpirituale:ꝛ il
N.l.ꝓhibuiſſet.
lud imprimi nō poterat.ergo impediuit aliquid ſubtra
hendo:non approximationeꝫ cauſaꝝ:nec paſſiuuꝫ de
bitum:nec p̄ncipiū ꝓductiuū:vt pꝫ.ergo ſolū ſubtrahē
do diuinū velle:qō opꝫ cōcurrere:q2 ipſo nō ꝯcurrēte
res nō fieret. ℂ Confirmat̄:q2 per quācūqꝫ viam pōt

A

ꝓbari cãlitas alicuius cauſe.pōt ꝓbari cãlitas velle diuini reſpectu oīuꝫ effectuū. Poſito.n.velle diuo ponit̃ res. Si aūt abſtrahat̃ velle diuinū:quocūqꝫ alio poſito vel remoto nō ponit̃ res.ergo vr̄ ꝙ cōcurrit vt cã:nec aliquā viā euidētē magis habemus ꝙ̄ iſta ſit. ¶ 3° ſic. Nã de⁹ nullã notitiã hꝫ de futuro ꝯtingēte:niſi per determinationē volūtatis:cū oīa alia ſint vere ⁊ mere neceſſario ⁊ vniformiter ſe hñtia. Si aūt voluntas eius imediate nō cãret illa ꝯtingētia:ipſa certitudinalr̄ non cognoſceret:cū talis effect⁹ imediate a determinatione volūtatis ſue nō depēderet. Iſta tñ rō euidētiã maiorē hꝫ de effectib⁹ q̄ ſunt ꝯtingētes per volūtatē noſtrã cōcurrētēꝫ. ¶ 4° ſic. Deus vult imediate p̄ᵐ ſicut ſcdm: ſed ex eo ꝙ vult p̄ᵐ cauſat ipſuꝫ.igit̃ ex eo ꝙ vult ſcdm cauſat ipſum imediate. ¶ Cōfirmatur:q2 cã primaria plus influit in cauſatū ꝙ̄ ſcdaria. Hoc pꝫ ⁊ ab oībus cōcedit̃:ſed ſi de⁹ nō cauſaret niſi mediãtibus cauſis ſecundis ad effectus eaꝝ:tūc nō plus influeret:q2 nō niſi eadē influentia īflueret qua influūt ſcde cauſe.igit̃ de⁹ imediate influit:⁊ ꝑ ꝯñs cauſat in oēs effectus. Influere.n.nihil aliud eſt niſi dare eſſe:⁊ hoc eſt cãre. Jō dico ꝙ deus imediate ꝯcurrit ad oēs. ¶ Sed ꝯ̄ inſtat̃ 4ʳ. Primo ſic.pma cã prius cauſat ꝙ̄ ſcda cã:ſicut magis.ergo cauſatū eſt pus cauſatū a pma cã ꝙ̄ ſcda ipꝫ cãet: ſꝫ hoc poſito 2ᵃ nihil cauſat:q2 ipꝫ qd̄ cauſatū eſt cauſare nihil eſt cauſare. ¶ 2° ſic. Q2 aut p̄ᵃ cã cauſat totalr̄ effectū:aut partialr̄. Si totalr̄.g̊ ſcda cã nihil faciet. Si partialr̄:tūc erit iperfectio in deo:nec poterim⁹ ex ꝑfectione effect⁹ cauſati inueſtigare ꝑfectionē cãe:q2 ꝙ̄tūcūqꝫ ꝑfectus effectus pōt ꝑtialr̄ ꝓduci a quacūqꝫ imperfecta cã. ¶ 3° ſic. Q2 ſequit̃ ꝙ diuina volūtas gnãbit. A quocūqꝫ eniꝫ aliqua actio eſt:illud agit ſm illam actionē:ſed oīs actio ſcde cãe ponit̃ in ſcda cã a pma.g̊ pma generabit. ¶ 4° ſic. Q2 vr̄ hoc iperfectionis in p̄ᵃ cã ꝙ ſit cã partialis:eſſe eniꝫ ꝑtē arguit iperfectionē:⁊ per ꝯñs eſſe cãm partialē. ¶ Ad p̄ᵐ dico/ꝙ lꝫ vn⁹ effectus pus cauſat⁹ poſtea nō poſſit cauſari in ordie ſignoꝝ ſucceſſiuoꝝ:tñ in ordine ſignoꝝ permanētū:cuiuſmodi ſunt ſigna nãe vel originis vel ꝑfectionis non eſt incōueniens. Naꝫ creatura pus origine eſt a patre ꝙ̄ a filio:⁊ tñ fili⁹ eandē ꝓducit in 2° ſigno. Silr̄ pater pus ꝑfectione ꝓducit filiū ꝙ̄ mater:⁊ tñ hoc nō obſtãte in ſcdo ſigno ꝑfectionis mater ēt ꝓducit. Et iō ꝙ̄tūcūqꝫ in alio ⁊ in alio ſigno nãe ⁊ pus deus cauſet creaturã ꝙ̄ creatura que eſt cã ſcda:tñ q2 oīa illa ſigna ſil ſūt quãtū ad ſimultatē durationis:poterūt ꝯcurrere cãe diuerſe ordinate ſm diuerſa ſigna nature. ¶ Et ſi dicas/ꝙ illud qd̄ iã ꝓductū eſt:nō pōt amplius ꝓduci. ¶ Dico ꝙ verū eſt.ſi ꝓductio in preteritūꝫ ptranſiſſet:ſicut eſt in ſignis ſucceſſiuis:ſꝫ hic in ſigno ꝑmanēti cauſa vniuerſalis ꝓducit effectū:deinde in alio ſigno cauſa ꝑticularis:⁊ ideo ꝓductio nō trãſit in ꝑteritum. ¶ Ad 2ᵐ dico/ꝙ pma cauſa nō eſt inſufficiens:q2 poſſet totū ꝓducere:ſed tñ moderat̃ actionē ſuã ne auferat a cauſa ſcda ſuã actiuitatem. ¶ Et qñ dicit̃ ꝙ perit oīs via inueſtigandi nobilitatē cauſe ex effectib⁹. ¶ Dico ꝙ cãe naturales ſunt totales in ſuo ordie:iſta tñ cauſalitas eſt tranſcendēs:cauſa aūt totalis eſt equiuoca.preſuppoſita tñ generali influentia eſt perfectior ſuo effectu:ita ꝙ eque nobilitas in cauſa arguit̃:preſuppoſita generali influentia:ac ſi nō preſupponeret̃. ¶ Ad 3ᵐ dico/ꝙ effectus dr̄ generari reſpectu vnius cauſe:que ꝓprie eſt generatiua:ſed tñ reſpectu cauſe vlis magis dr̄ cauſari ꝙ̄ generari. ¶ Et quando dicit̃ ꝙ deus concurrit ad actionē cauſe ſcde.veꝝ eſt:ſed nō tali modo.ꝙ.ſ.agat per illam:ſed q2 actione diuina cōcurrente illa perficit

1.ꝓpōne ſuã. de cauſis.

B

Influere qd?

[illegible]

[illegible]

C

Hic reſolute habes quēdã effectū ordiate a diuerſis ꝓduci poſſe.

Signa duplr̄.

D

effectum in genere ſuo. ¶ Et cū dicit̃.ꝙ actio agētis ſcdi eſt a deo.verum eſt:ſed nō tamen ſicut ab agēte ꝑ eam:ſed ſicut ab vniuerſaliori cauſante ipſam. Et ſilr̄ paſſio que opponitur illi actioni/eſt a deo:ſed tamē nō reſpectu ſuꝑpſitus. ¶ Ad 4ᵐ patet per illud qd̄ dictuꝫ eſt ad 2ᵐ:eſſe enim partē non eſt ex inſufficientia:ſꝫ ex voluntate.ſ.volentis:ꝙ aliud ſecū coagat:⁊ hoc nō eſt impꝑfectionis. ¶ Sed hic remanet diffic.de concurſu voluntatis diuine cū voluntate noſtra. Nam ſuppoſito tali cōcurſu:aut voluntas pōt ſuſpēdere actum ſuum:⁊ tunc voluntas diuina nihil faceret. Aut volūtas noſtra nō pōt ſuſpēdere:⁊ tūc videt̃ auferri libertas a voluntate noſtra. ¶ Dico ꝙ aſſiſtente volūtate diuina volūtati noſtre ad cauſandū:⁊ talr̄ ꝙ actualr̄ nō ꝯcauſet:voluntas pōt nō cauſare:aſſiſtēte tñ ſoli illo modo ſol nō pōt exire in actum.actualiter vº cōcauſante voluntate diuina voluntas noſtra nō pōt non cauſare:ſicut in cōtingētibus:omne qd̄ eſt:quãdo eſt neceſſe eſt eſſe. Uoluntas aūt noſtra iam intelligitur cauſare actū.g̊ vt ſic nō pōt nō cauſare. Si aūt preſcindat̃ illud ſignuꝫ nãe in quo voluntas diuina precauſat. Tunc dicēdum eſt ꝙ voluntas noſtra pro illo ſigno nō hꝫ actum in poteſtate ſua.ſ.ꝙ poterit agere ⁊ nō agere:q2 pro tali ſigno nō conuenit ſibi agere:tunc enim eſſet cã vlis. ¶ Alia difficul. Utꝝ deus cōcurrat ad oēs actus elicitos ⁊ iperatos:q2 ſi ſic:tunc videt̃ ꝙ deus ſit cã peccati:q2 tales actus a voluntate habēt eſſe. ¶ Dicunt aliqui.ꝙ deus cōcurrit ad ſubſtratū ⁊ poſitiuūꝫ actus:nō tñ ad deformitatē ipm cōſequētē. ¶ Sed iſtud non ſufficit. Nam a quocūqꝫ eſt ſubiectū/ab eo eſt paſſio neceſſario cōſequens ipſuꝫ ſubiectū ⁊ per ſe.mō ita eſt ꝙ aliqui actus ſunt tales:ꝙ ex eoꝝ rōne formali pōt deformitas ⁊ malitia de eis demōſtrari:nec valet inſtare ad maiorem. Naꝫ ſicut deus cauſat celū:ita ſequit̃ neceſſario ꝙ cauſet mobilitatem ſiue incorruptibilitatem:alioqn poſſet ſubiectū per ſe cauſari ſine ꝓpria paſſione. De hoc alr̄. Nō.n.videt̃ incōueniēs ꝙ deus ſit vlis cã peccati:⁊ tñ ꝙ nō peccet. ¶ Ad argᵐ pꝫ.

¶ Qō. VIII.

Octauo querit̃. Utruꝫ deus poſſit ſupplere vicem cuiuſcunqꝫ cauſe ſcde efficientis.cauſando totalr̄ illū effectū. Q2 nō.q2 deus actū mentiendi pōt cauſare mediãte cã ſcda:cū cōcurrat cum ipſa:⁊ tñ imediate per ſe mentiri nō pōt. Unde Numeri.23.nō eſt deus quaſi homo vt mentiatur. ¶ Cōtra Job.42. Scio domine(inquit Job)ꝙ oīa potes.ergo ⁊c̄.

Hic eſt cōmunis ſnīa oīuꝫ doc.ꝙ qcqd pōt deus facere mediante cã ſcda in genere cauſe efficientis/poteſt imediate per ſe: q2 eſt cauſa pma ⁊ perfectiſſima. ¶ Sed tamē iſta regula declarat̃ 4ʳ. Primo ſic.qcqd cōtinet cōtinēs cōtinet ⁊ contētū:ſed deus cōtinet virtualr̄ oēm cãm ſecūdam.g̊ cōtinet oēm effectū in ea cōtentuꝫ:ſed oē cōtinens aliqd virtualr̄.pōt illud cauſare.g̊ deus pōt illud cauſare. ¶ 2° ſic. Oē illud qd̄ nullã iperfectionē dicit: pōt deo attribui:ſed cauſalitas effectiua nullaꝫ imperfectionem dicit nec ponit in creatura.ergo pōt deo attribui. ¶ 3° ſic. Nam ſi deo repugnaret cauſalitas totalis reſpectu oīum effectuum:hoc potiſſime eſſet in eſſentibus infimis:reſpectu quorū nō videt̃ eſſe magne nobilitatis cauſatio:⁊ tñ hoc nō obſtãte in entibus imperfectiſſimis:qualis eſt pma mã.deus eſt totalis cã.g̊ ⁊c̄. ¶ 4° ſic. Nam ſi totalis cauſatio alicuius effectus eēt imperfectionis: multo magis partialis cauſatio eſſet imperfectionis: quia reſpectu eiuſdem totale eſt melius ꝙ̄ partiale.cum ergo deus partialr̄ cauſet omnem

E

D.duplex.

Notabile qñ vtriqꝫ ꝯtis de ꝯcurſu volūtatis diuine ⁊ create ꝯtingētia ⁊ neceſſitas et cãlitate.

F

1.ꝯtermonal/ es ad ſinem.

Sco.l.2.d.37. hi.
Inſtãtia notabilis.

G

Hic ꝯtrr̄ poſt Scotū hic.
Quere in.2. d.37.

Regula credita.

H

Uide ſcotuꝫ.
7.q.ꝙlibeti. ⁊ vbi ſu⁹ notaui.
Declaratio regule 4ʳ.

I
Obijcitur 4ʳ

effectum vt patuit.ḡ ⁊c. ¶ Sed ɔtra hāc regulā inſtaꝛ̄ quadruplr̄. Prio ſic. qꝛ ſimilitudo dependet a termino eſſentialr̄. Cōſtat aūt ꝙ illa dependētia nō eſt ad cām intrinſecā. ḡ ad extrinſecā. nō vī aūt niſi effectiua: ⁊ tñ deus nō pōt facere reſpectū ſine termino. ¶ 2° ſic. Nā deus actū liberꝝ pōt cāre mediāte voluntate: ⁊ tñ ſine volūtate īpoſe eſt: qꝛ ſi eū ſine volūtate cauſaret: iā nō eſſet liber. ¶ 3° ſic. Qꝛ mediāte obiecto pōt cāre notitiā intuitiuā de obo: ⁊ tñ ſine eo nō pōt. nā tunc videreꝛ̄ qḋ nō eſt: qḋ tñ eſt īpoſe. ¶ 4° ſic. Qꝛ mediāte cā ſcḋa deꝰ pōt facere ꝙ effectꝰ cauſe nālis ſit effectꝰ nālis: ⁊ tñ ſine cā ſcḋa h̄ nō pōt.

M.I.h̄ ɔfirmatur.

¶ Hec aūt ɔfirmanꝛ̄ q̄druplici exēplo. Prio: qꝛ mediāte ſole cāt radiū. ille aūt reſpectꝰ quo radiꝰ depēdet a ſole eſt generari eiꝰ. ſi ḡ regula eſt vā: ſicut h̄ʒ gn̄āri mediāte ſole: ita ſine ſole. ¶ 2° qꝛ deꝰ mediāte Adā fecit Cayn filiū ſuū. ḡ ſine Adā potuiſſet fieri cayn filiꝰ. Tūc quero cuius. nō dei nec Ade: qꝛ nō erat. nec Abel. ergo nulliꝰ: ⁊ ꝑ ɔñs nō cēt filiꝰ: qꝛ alicuiꝰ fuiſſet.

K

M.I.cōfirmatur quia.

¶ 3°. qꝛ deꝰ vī mediāte ſole ꝓducere radiū gn̄ātū. ḡ ſi ſine ſole poterit: tūc q̄ro a quo erit gn̄ātꝰ. nō a do: qꝛ deꝰ nihil gn̄āt ad ex̄. nec ab aliq̄ alio: vt pʒ. ḡ ⁊c. ¶ 4°. qꝛ lʒ deꝰ actū itelligēdi poſſit cāre ſine quocūqꝫ alio: nō tñ v̄bū: ⁊ tñ mediāte memoria eū pōt cāre. ḡ ⁊c. Eodē mō arguiꝛ̄ de amore ſpirato ſicut de v̄bo.

M.I.3°qꝛ ⁊ 4ᵐ ponit. ſ. eodē mō ⁊c.

¶ Ad pᵐ dico ꝙ ſi depēdentia illa q̄ dependet relo a termīo eſt effectiua ſic oēs rōnes ille ɔuincūt: ſuppoſito ꝙ relo ſine termino cē nō poſſit: nec ēt itelligi: iō regla iſta vlr ſolū eſt ponenda in abſolutis ⁊ in relatiuis extrinſecis.

Limitatio regule.

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ actꝰ nō eſt liber niſi in h̄itudīe ad potentiā liberā a q̄ eliciꝛ̄: ⁊ iō eſt in actu libertas reſpectu volūtatis: ⁊ h̄ nō eſt niſi ipʒ eſſe cauſatū ɔtingenter ab ea: ⁊ tūc regula nō h̄ʒ locū.

AD

¶ Ad 3ᵐ ꝙ intuitiua notitia īcludit aliq̄ mō habitudinē ad obm vt ex̄ñs eſt.

L

¶ Ad 4ᵐ ꝙ oīa illa ſunt relatiua. ¶ Ad rōnez in pn̄° dī ꝙ ſi cāret totalr̄ deus actū mētiendi, ipſe nō mētireꝛ̄: ſed ille in quo cēt ſimplr̄ formalr̄ iſte actꝰ: ſicut ſi cāret actū intelligēdi: ipſe illo actu nō intelligereꝛ̄. Eodem mō de oībus rōnibus dicendū eſt: ſicut de pma.

DITIO

Dubium.

¶ Sʒ tūc eſt dubiū: qꝛ oēs ille rōnes īducte ad ꝓbādū ꝙ deꝰ pōt ꝑ ſe qcqd pōt mediāte cā ſcḋa: ita ɔcludūt de relatiuis ſicut de abſolutis. Pʒ de pma: qꝛ ita īcludit v̄tualr̄ ⁊ cōtinet relonē: ſicut abſoᵐ. Silr̄ ſcḋa. qꝛ poſſe ꝓducere relonē nullā iperfectionē īcludit. Silr̄ 3ᵃ de īfinitate entiū. poſito ꝙ aliq̄ relatio ſit nobiliꝰ ens q̄ aliqḋ abſolutū. Silr̄ 4ᵃ de ꝑtiali cauſalitate. ¶ His tñ nō obſtātibus dico ⁊ credo ꝙ illa regula q̄ eſt cōiter a theologis conceſſa, eſt vera in abſolutis: ⁊ tñ nō in relatiuis. ¶ Qñ dī ꝙ rōnes ɔcludūt de relatiuis ſic̄ de abſolutis. ¶ Dico ꝙ nō ꝑꝑ illas rōnes nec ꝑꝑ aliq̄ q̄ mihi occurrūt: teneo de abſolutis ⁊ nō de relatiuis ꝙ regla ſit vā: ſed ſolū teneo ꝙ de abſolutis nulla euidēs repugnātia appet vel occurrit quare nō. In relatiuis aūt appet īpoſe ꝑꝑ rōnes factas.

M

¶ Ad rōnes q̄ ɔcludūt ꝓ relatiuis. ¶ Ad pmā dico ꝙ ɔtinet v̄tualr̄ relationem ſuo ordine ⁊ ſuo modo ꝓducibilitatis. nō aūt illo mō quo ſibi repugnat cāri. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ cāre relonē totalr̄ nec̄io īcludit terminare eā. ⁊ terminare illā eſt iperfectiōis: hinc eſt ꝙ deꝰ nō pōt eā cāre totalr̄ qꝛ h̄ eſt iperfectionis. Silr̄ poſſet dici ad alias rōnes. ¶ Ad argᵐ pʒ.

Ecce q̄ ðrie ⁊ tāge plura ſtr.

¶ Qō. IX.

Nono quero vtrum in ſpēbꝰ vniuerſi ſit ꝓceſſus in infinitū. Qꝛ nō. qꝛ oīs creatura de nā ſua eſt limitata ⁊ finita. ḡ ⁊c. ¶ Cōtra. deus eſt infinite potētie. ḡ per terminū finitū nō adequaꝛ̄ ſua poᵃ. ¶ Hic ſūt quatuor ingrēda ſʒ ꝙ ſit q̄druplex ꝓceſſus in īfinitū. ſ. in ſurſū: in deorſū: in mediū: ⁊ in latus aſſumēdo. Inquirēdū eſt ergo Prio. vtrū in ſpēbꝰ vniuerſi ſit ꝓceſſus in infinitū in ſurſū aſcendēdo. 2° ſi in deorſū deſcēdēdo. 3° ſi i meᵒ ɔdeſcēdēdo. 4° ſi i latꝰ aſſumēdo.

N

Quantū ad pᵐ introducunꝛ̄ q̄tuor vie ad declarādū iſtū ꝓceſſū in infinitū.

M.I.ɔdēſādo pmus articu.

¶ Prima eſt in numeris. quoꝝ ſpēs ꝑ appōnē vnitatū in īfinitū ꝓcedūt. poſterior. n. ſemꝑ addit vnitatē ad poꝛē. ¶ 2ᵃ via eſt. in q̄titate ɔtinua: bicubitū ⁊ tricubitū ſpē vīr differre. Hoc ꝓbaꝛ̄: qꝛ eq̄lia ſunt vnū in q̄titate: ſicut ſimilia ſunt vnū in q̄litate: ſed diſſimilia eſſe nō pñt: niſi inter q̄litates alteriꝰ ⁊ alteriꝰ ſpēi. Cōſtat aūt ꝙ in talibus eſt ꝓceſſus in infinitū. ḡ in ſpēbus q̄titatis ɔtinue erit ꝓceſſus in infinitū.

Proceſſus in infinitū cē i ſpēbꝰ vniuerſum ſ in ſurſū aſ dendo oñdit exēplo ⁊ rōne q̄druplici.

¶ 3ᵃ via ſumiꝛ̄ ex ꝓceſſu figurarū: nā figure mutāt ſpēm ꝑ appōnē vnius anguli: ſic̄ pʒ de triangulo ⁊ q̄drāgulo ⁊ alijs figuris: ſed talis appoſitio pōt ꝓcedere in īfinitū. ¶ 4ᵃ via: que ſatis eſt difficilis: fundaꝛ̄ in actibꝰ intelligendi reflexis ipſiꝰ intellectus ⁊ in actibꝰ volūtatis. in qbꝰ ſm Aug. eſt ꝓceſſus in infinitū.

O

¶ Ex hoc arguiꝛ̄ ſic. Accipio aliqḋ obʒ ignobilius ſua itellectiōe: vtpote albedinē intellectio albedinis eſt nobilior albedīe: ⁊ alteriꝰ ſpēi ab ea. ergo ſcḋa itellectio albedinis eſt nobilior pma. qꝛ nobilioris obiecti eſt nobilior itellectio: ⁊ ſic ſcḋa differt ſpē a pᵃ. Eodē mō de 3ᵃ. ⁊ ſic erit ꝓceſſus in infinitū. ¶ Iſtud ɔfirmaꝛ̄ q̄druplici rōne.

10.tri. c.10.⁊ 15.tri.c.12.⁊ alibi quere.

Primo ſic. qcqd nō repugnat creature, pōt ſibi cōicari. Hoc pʒ. qꝛ ex quo nō ponitur extra terminos creature: nulla vī repugnātia: ſed hō ꝓceſſus nō repugnat creature: qꝛ ſemꝑ ꝓcedēdo quelʒ poſita erit finita. ergo ⁊c. ¶ 2° ſic. Ultra oēʒ creaturaʒ ꝓductā in eſſe, deꝰ h̄ʒ vim ꝓductiuā excedētē: qꝛ infinitā h̄ʒ. ⁊ creatura quelʒ eſt finita: ſed oī v̄tuti ꝓductiue corrīdet aliqḋ ꝓducibile. ḡ vltra oēm creaturā datam ſemꝑ erit creatura ꝓducibilis.

P

¶ 3° ſic. Omni v̄tuti ꝓductiue erit dare terminū adequatū: ſed deꝰ h̄ʒ ꝓductiuā v̄tutē infinitā. ḡ ⁊c. ſed v̄tutis ꝓductiue infinite nullū finitū eſt terminus adeq̄tus. ergo infinitꝰ. ¶ 4° ſic. Nā tanta eſt virtꝰ creatiua in deo: ſicut gn̄ātiua: ⁊ eque infinita ⁊ eq̄lis ꝑfectionis. ſed v̄tus gn̄ātiua ex ſua infinitate pōt h̄ie infinitū ꝓductū: vtpote filiū. ḡ eodē mō v̄tus creatiua poterit.

¶ Sed iſtud īpugnaꝛ̄ 4ʳ. Prio logice ſic.

Impugnaꝰ 4ʳ Logice.

Impoſſibile eſt aliquā ſpēm h̄ie infinitas differētias ɔſtitutiuas: ſed ſi cēt ꝓceſſus in infinitū in ſpeciebus aliq̄ ſpēs h̄ēt infinitas dr̄ias cōſtitutiuas. ḡ ⁊c. Probatio minoris. oē genus diuidiꝛ̄ per dr̄ias oppoſitas imediatas tñ. ſ. poſitiuā ⁊ ꝑuatiuam: ita ꝙ īpoſe eſt genus īmediate per plures diuidi: ſed ſi eſſent infinite ſpēs oporteret ꝙ eſſent infinite dr̄ie. ⁊ ſic ꝑ ɔñs infinite diuiſiones: ſed ille diuiſiones neceſſario cēnt diuiſorū ſubalternatim poſitoꝝ. ḡ ſpēs infima h̄ēt ſupra ſe infinita gn̄ā: ⁊ ꝑ ɔñs infinitas dr̄ias includeret.

Q

Enaſio notabil.e. Notabile de diuiſiōe gn̄is ꝑ oñas ⁊ earū numero.

¶ Hec rō nec̄io ⁊ euidēter demōſtraret. ſi cōcedereꝛ̄ ꝙ nec̄io genus diuidereꝛ̄ in duas dr̄ias oppoſitas: ſed tñ hoc non eſt euidēter notū. Lʒ. n. per duas fiat cōiter diuiſio: tñ dicereꝛ̄ ꝙ per vnā illaꝝ multe alie circūloquūꝛ̄. Uñ quādo dicimus, ꝙ genus diuidiꝛ̄ per poſitiuū ⁊ priuatiuum: ſicut animal per rōnale ⁊ irrationale, nō eſt imaginandū ꝙ irrationale ſit vnica dr̄ia que vlterius diuidaꝛ̄ in alias duas: qꝛ cum ſint plus q̄ mille ſpecies aīaliū irrationaliū eſſet deuenire ad illā ſpēm que cōſtitueret per quingētas dr̄ias: ſʒ potius eſt imaginādū ꝙ per irrōnale circūloqmur oēs dr̄ias que nō ſunt ɔſtitutiue ſpēi rōnalis: ita ꝙ illa rō nō euidēter ɔcludit īpoſſibilitatē concluſionis.

¶ 2° ꝓbaꝛ̄ impoſſibilitas iſtius concluſiōis via nāli ſic. ꝓceſſus ad ſpēʒ eſt ꝓceſſus ad pfectū ⁊ ad totū. īfinitū aūt vt ſic, nec pōt eſſe totū: qꝛ īfinito repugnat totalitas. ḡ ⁊c.

Phyſice.

¶ Sed nec iſte ꝓceſſus de-

Enaſio.

A

Totũ ⁊ pfectũ duplex.

Metaphiſice.

.meta.t.12.

10.t.12.meta. Ratio. ordo vniuerſi. Nota ſingulariſſime.

monſtrat: q: ↄſtat φ vniuerſum ponit̃ perfectius ſi in infinitũ ꝓcedat q̃ſ ſi in aliquo determinato ſtet. Uñ lʒ in limitatis totũ ⁊ pfectũ ſint idē: q: ibi nõ eſt cõpleta pfectio: tñ in illimitatis pfectis repugnat totalitas foꝛmalis: lʒ nõ virtualis. ℂ 3° arguo metaphyſice ſic. In eēntialiter ordinatis eſt deuenire ad aliqḋ pͣᵐ: ſʒ in pfectionibus ſpecificis eſt ordo eēntialis. g̃ ⁊c̃. Silr oēs ſpēs alicui⁹ generis vident̃ hře ordinē ad vnã illr⁹: ſicut exercitus ad ducē. ℂ Sʒ iſtḋ nõ demr̃at: q: põt eē ordo eēntialis ſm φ diceret aliq̃ iter duas ſpēs: nõ comparādo eas ad aliqḋ pͣᵐ aliud ab eis. Silr dico. φ ſi eēnt infinite ſpēs: nõ pp̄ h̄ remouet̃ ordo eēntialis ad pͣᵐ niſi ad pͣᵐ illius ordĩs: ſʒ ad pͣᵐ extrinſecũ ⁊ alteri⁹ ordĩs nõ remouet̃. Nõ eñi ordināt̃ ad deũ ſpēs vniuerſi vna aliā mediāte: ſʒ q̃lʒ imediate. ℂ 4° arguit̃ theologice ſic.

Theologice.

B

Cũ eñi de⁹ itelligat oia q̃ põt facē: ſi poſſʒ in ifinitũ cāre ſpēs: itelligeret oēs ſpēs ſil: ⁊ p ↄñs itelligeret vnam ſpēm infinite pfectionis vidēdo ifinitos gradus ſupra q̃cũq̃ʒ ſignatã. ℂ Sʒ nec illud euidēter ꝓbat intentũ: q: certũ eſt φ de⁹ ifinitos numeros cognoſcit: nec tñ aliquē infinitũ: tũc eñi eēt ibi ſtat⁹: ⁊ ſubtracta vnitate ab illo: eſſet finitus: q̃ ſunt icõueniētia. Silr diceretur de ſpēb⁹. ℂ Aliqui aũt volũt iſtã ↄnē demr̃are ex diuiſione entis p finitũ ⁊ infinitũ: ſolus de⁹ cadit ſub altero. ſ. ſub infinito. g̃ ſolus de⁹ eſt infinit⁹. ℂ Sʒ h̄ nõ demonſtrāt: q: nõ eſt euidens φ infinitas repugnet creature. ℂ Alij arguũt hoc ex ordine eminētie. Alij vo ſicut ff Joānes arguũt ex ordine depēdētie. Alij ex rõne ifiniti: q: eſt illud quo magis cogitari nõ pt: ⁊ nõ ↄuenit niſi ſoli deo ſm Anſ. ℂ Sʒ nec iſte vie euidēter ↄcludunt maxie vltima: q: facta diſtõne de ifinitate ſm gḋ: q̃ eſt in gñe: ſicut infinita albedo ⁊c̃. ⁊ de infinitate ſimplr q̃ eſt ex genus: q̃ eſt trāſcēdēs. hꝫ φ illa rõ nõ conuincit.

Euaſio.

Rõnes alioꝝ ad ↄcluſionem principalem.

Proſolo. 2. Euaſio. Inſtantia 2ᶠ.

C

Euaſiões ad ꝯ͂ᵃ principalis ⁊ rõnes p ↄcluſiõe affirmatiua hereſ ticã. Ecce qḋ q̃ria H.l.vi.

ℂ Ad exēpla āt qb⁹ ꝓpoſitũ alteri⁹ opionis declarat̃. Dĩ φ in numeris ⁊ in ſpēb⁹ q̃titatis ↄtinue ⁊ in figuris nulla ē pfectio: nõ eñi talia dicũt ſimplr pfectionē. Et iõ nõ eſt ibi ꝓceſſus in ſurſũ: ſicut ipſi dicũt. ℂ Alr dicũt aliq̃ φ ſpēs numeroꝝ nõ vadunt in ifiᵐ: q: numeri nõ diſtinguũt̃ ſpē: nec bicubitũ ⁊ tricubitũ. ℂ Sʒ h̄ eſſet multũ graue ad ſuſtinēdũ: cũ oēs cõcedāt diſtõnē ſpecificã iter eos. ℂ Ad illud de actu intelligēdi eſt diffi. Dicit̃ tñ φ nõ eſſet tāta diſtõ actuũ: ſicut ponitur obiectoꝝ: alias differrēt genē ſicͨ obiecta: q̃ aliqñ differũt gñe. Nõ vĩ g̃ eē icõueniēs: φ aliq̃ differentia ſit iter eiuſdē ſpēi act⁹ pp̄ quã vn⁹ ſit iſti⁹ obi: ⁊ ali⁹ alteri⁹. ℂ Sʒ tũc opʒ rñdere ad rõnes. ℂ Ad pͣmã dico. φ ifinitati creature repugnat. Et ſi p impoſſe adderet illi ſupreme ſpēi aliq̃ entitas ↄcedēdo: φ hoc ipoſſibili poſito: φ ita eēt ſicut ↄcludit̃: ſʒ tñ hoc eſt ipoſſe. ſ. φ addatur aliqua entitas: nec hoc eſt in po⁹ obuiã. ℂ Ad 2ᵐ dico. φ nõ eſt icõueniēs φ aliqua virtus trāſcēdat formaliter: ⁊ p ↄñs ſit in ſe formalr infinita: ⁊ tñ obiectalr vel virtualr nõ trāſcēdat. ℂ Ad 3ᵐ dico. p idē. Lʒ eñi terminus nõ ſit adequatus formalr in entitate ipſi diuine virtuti: tñ obiectalr põt: ita φ virtus plus nõ poſſit. ℂ Ad aliud dico: φ lʒ vtraq̃ʒ iſtaꝝ virtutũ. ſ. gñatiua ⁊ creatiua ſint equalis perfectionis in ſe formalr: ⁊ equalr infinita: tñ vni repugnat hře terminũ adequatũ ſibi in entitate. ſ. virtuti creatiue: ⁊ alteri non repugnat ſcʒ generatiue: q: iſta virtus eſt obiectiue ad intra. alia vo ad extra. ℂ Sed hic eſt diffi. vtrum. ſ. dato φ eſſet ꝓceſſus in infinitum in ſpēbus: vtrũ deus intelligeret vnã ſpēm infinitam. ℂ Dico φ nõ vĩ neceſſia iſta ↄñia: ſicut apparet in exemplo manifeſto. Nã continuũ eſt diuiſibile in partes in infinitũ: deus tñ non videt aliq̃ partem q̃ vltra nõ ſit diuiſibilis: ſic in propoſito.

H.l.ex.

Act⁹ nõ tāñ diſtigunt q̃ᵐ obiecta.

H.l.ifinitas.

D

Exceſſus virtutis 2ᶠ.

Adeq̃tio 2ᶠ. Quare trinitatis corrũ dicit termin⁹ l' ſimt⁹ in diuinis: creatiue de finitus?

Dubium.

Ecce qḋ q̃ria

Secũdo videdũ eſt. Utrũ in deſcēdēdo ſit ꝓceſſus in infinitũ in ſpēbus. Hic ſunt. 4. vias: qb⁹ ↄcluſio affirmatiua ꝓbat̃. Prima accipit̃ ex diuiſione ↄtinui: q: ↄtinuũ eſt diuiſibile in infinitũ: ſʒ in q̃libet diuiſione variat̃ ſpēs quātitatis ſicut bicubitũ: monocubitũ: ⁊ ſic ſi fiat ſm equalē ꝓportionē. g̃ ⁊c̃. ℂ 2ᵃ accipit̃ ex numeris: q: cõpoſitioꝛ eſt binari⁹ q̃ʒ vnitas ⁊ ternari⁹ q̃ʒ binari⁹: ⁊ ſic i ifinitũ. Et ſic q̃to res cõpoſitioꝛ tāto ipfectioꝛ. g̃ in deoꝛſũ deſcēdēdo eſt ꝓceſſus in infinitũ in ſpēbus numeroꝝ. ℂ 3ᵃ accipit̃ ex figuris: q: q̃drāgulus eſt iferioꝛ in pfectione reᵘ triāguli: ⁊ pentagonus iferioꝛ reᵘ q̃drāguli. igit̃ ꝓceſſus in ifinitum. ℂ 4ᵃ accipit̃ ex actib⁹ reflexis: ſi ponit̃ aliqḋ obm nobilius pͦ intellectione: ſicut qñ itelligo angelũ: tunc intellectio itellectionis eſt ignobilioꝛ: ⁊ 3ᵃ q̃ʒ 2ᵃ ⁊ 4ᵃ q̃ʒ 3ᵃ. ⁊ ſic in ifiᵐ: ſicut ſupius eꝯ. ℂ Dicũt g̃ iſti: φ nõ vĩ ↄdictio φ ponat̃ ꝓceſſus in ifiᵐ in deoꝛſum. ℂ Sʒ ↄtra inſtat̃ 4ᶠ. Primo ſic. Ois pfectio finita p ablatione finitoꝝ graduũ annihilat̃: ſʒ ois creatura eſt finita. ℂ 2° ſic. Q: ſequeret̃ φ illa ſpēs a qua inciperet̃ deſcēſus q̃ vadit in infinitũ, eſſet infinita: q: ↄtineret gradus infinitos. ℂ 3° ſic. Q: aliq̃ creatura limitata diſtaret a nihilo in ifiᵐ. ℂ 4° ſic. Q: tũc angelus diſtaret eq̃lr a nihilo cũ mã: ⁊ vĩ ſeq̃ icõueniēs aliud φ angelus diſtet eq̃lr a nihilo ⁊ a mã: q: iter angelũ ⁊ mãm ſũt infinite ſpēs: ⁊ ſic ifiniti gradus: nõ ſũt aũt plures iter angelũ ⁊ nihil. g̃ ⁊c̃. ℂ Ad rõnes iſtas poſſʒ hõ facilr dicē. φ deſcēſus fit ſm ptes eiuſdē ꝓportionis: ⁊ ſic nulla infinitas ſeq̃t̃. Nã inter vnã partē ↄtinui ⁊ aliã ſunt infiniti gradus ⁊ ifinite ſpēs: ⁊ tñ in infinitũ nõ diſtāt: ſʒ finite: q: illa ifinitas partiũ eſt ſm ptes eiuſdem ꝓportionis. Si aũt fieret deſcēſus ſm ptes eiuſdē q̃titatis: rõnes demõſtrarent. Unde dico φ accipiēdo ptes eiuſdem ꝓportionis: tot ſunt inter palmã linee ⁊ pũctũ: quot ſũt inter totã lineã ⁊ pũctum: imo quot ſunt inter totũ vniuerſum: ⁊ de talibus nõ ſequitur aliquod icõueniens.

E

2ᵘˢ articulus.

Proceſſus i infiᵐ eē i ſpēbus deſcēdēdo ordiñ 4ᶠ.

F

Inſtantia 4ᶠ.

Euaſio ad has inſtātias notabilis.

Deſceſſus p̄ numeᵘ eſt 2ᶠ.

G

Ecce qḋ q̃ria de ptib⁹ eiuſdē ꝓportiõis. vide. 6. phi. p ⁊ 3 ⁊ alibi.

Tertio videdũ eſt. ſi eſt ꝓceſſus in infinitũ in media aſcēdendo: ita φ data aliqua ſpē multũ nobili ⁊ alia multũ ignobili: vtꝝ ſint infinite ſpecies medie. ℂ Dicũt aliq̃ φ nõ: q: eñi extrema ſunt poſita ⁊ finita: impoſſibile eſt ſumere infinita media inter ea. ℂ Sed cõtra hoc arguo q̃druplr. Primo: q: poſito φ ſpēs numeroꝝ icipiētũ a dualitate vadāt in ifiᵐ: nũq̃ꝫ ptingēt ad nobilitatē minime q̃litatis: q: qñ totũ gen⁹ excedit totũ gen⁹ nõ põt tñ ꝓcedi in iferiori φ attingat ad aliqḋ ſupioris. cũ g̃ dualitas ſit poſita in actu: ⁊ minima qualitas inter ea: h̄ nõ obſtāte poterit eē multiplicatio ſpērũ in ifiᵐ. ℂ 2° in ↄtinuis: q: ꝓcedēdo in infinitum in ſpēb⁹ q̃titatis ↄtinue: vt in bicubito ⁊ tricubito: ⁊ ſic de alijs in aſcēdēdo: nũq̃ꝫ deueniem⁹ vſq̃ʒ ad minimã q̃litatē: nec in deſcēdēdo ad relõnē pp̄ ſui infinitatē. ℂ 3° hoc idē apparet in ſpēb⁹ itelligibilib⁹: ſi eñi poſſent fieri ifinite ſpecies ⁊ quelʒ poſſet hře ſuã ſpēm intelligibilē nũq̃ꝫ attingēdo aliquã determinatã: poſſent tñ multiplicari φ pertingerēt ad nobilitatē ſpeciei qua deus intelligitur. ℂ 4° de actu intelligēdi: quādo obiectum pͣmũ eſt nobilius actu nũq̃ꝫ q̃tũcũq̃ʒ multiplicantur ꝑuenitur ad gradũ nobilitatis pͣmi actus recti vel obiecti eius. in deſcēdēdo aũt nũq̃ꝫ perueniet̃ ad infinitatem relõnis vel qualitatis ſenſibilis. ℂ Iõ apparet mihi φ non eſt aliquod inconueniens: φ datis extremis finitis quin poſſit ꝓcedi in infinitum in itermedijs: ſicut pʒ in continuo ſm partes eiuſdem ꝓportionis. ℂ Sed ↄ͂. videt̃ eñi φ ſicut homo plus excedit aſinũ q̃ʒ aſinus plātam: ita videt̃ φ angelus plus excedit hominē q̃ʒ hõ aſinũ: q: ſm diuas nobiliorem. ℂ Di

3ᵘˢ articulus.

Op. alioꝝ. De ſen. ⁊ ſenſa. ca. 7.

Impugnatio 4ᶠ.

Mixtima.

H

H.l.infinitatē nobilitatē.

Op. ꝓpria. Procedē in ifinitũ in itermedijs nõ icõueniētie.

Obijcitur.

Euaſio.

I

ꝙ lʒ illud verū ſit:qꝛ illa ſunt de genere ſube:in quo nō eſt ꝓcedere in infinitū:nō tñ eſt ſic in actib⁹ intelligendi. Nā plus excedit act⁹ intelligēdi albedinē q̄ eſt ſuuʒ obm:q̄ȝ act⁹ reflexus actū rectū. ℂ Sed cōtra dupl'r.

Replica 2ᵉ.

Primo:qꝛ exceſſus in ſpēb⁹ multoꝝ numeroꝝ fit per equale.ſ.ꝑ vnitatē:nō tñ in ꝓportione ſed in quantitate. ℂ 2°.qꝛ quāto nobilior eſt entitas in q̄ fit exceſſus:tāto eſt maior ſm q̄ntitatē virtutis:ſʒ nobilior ſpēs ſꝑ excedit inferiorē in nobiliori entitate q̄ȝ illa aliā:qꝛ in differētia ſua ſpecifica q̄ eſt nobilior q̄ȝ dr̄ia inferioris: ſicut nūc tactum eſt.ḡ tc̄. ℂ Dico ꝙ exceſſus qui fit in numeris per vnitatē eſt in quantitate:ꝛ ille nō eſt extra aliquem numerum determinatū:ſed exceſſus ſm queʒ qualitas,excedit numeꝝ eſt alterius rōnis. ℂ Ad aliō dico ꝙ illō arg͂ᵐ nō viget:niſi dicat̄ ꝙ illa ſpēs nō excedit aliā ſm totā dr̄iā ſpecificā:ſʒ ſolū in illo excedit qō addit illa ſpēs ꝑfectionis cū in vtraqʒ ſit genus:nec plus p̄ma addit ad p̄mā q̄ȝ ſecunda ad ſecundam.

R

A.l.addit ad ſcdā q̄ȝ ſecūdā ad tertiā 4ᵉ articulus.

Quarto videndum eſt.vtrum ſit proceſſus in īfinitum in latus aſſumendo.ſ.ſm ſpecies equales. ℂ Hic dicitur cōiter ꝙ iſto mō non ſolū non eſt proceſſus in infinitū in ſpecieb⁹.ſ.equalib⁹:imo ſimpliciter nullus proceſſus:qꝛ impoſſibile eſt dare duas ſpecies equales in vniuerſo. Et ratio iſtius eſt illa quā aſſignant.ꝙ.ſ.genus diuiditur per duas differentias: quarum vna eſt poſitiua:ꝛ altera priuatiua:vt aial per rationale ꝛ irrationale.ſemper autem poſitiua eſt ꝑfectior q̄ȝ priuatiua:ꝛ per conſequens ſpecies conſtituta per poſitiua ſemꝑ eſt perfectior. ℂ Sed tamen lʒ iſta ſit ratio cōmunis:nō tamen demonſtrat. Nam corporeum ꝛ incorporeum diuidunt ſubſtantiā. corporeum tenet hic locum poſitiui:ꝛ incorporeuʒ eſt nobilius corporeo. Unde diceretur ꝙ lʒ vna nominet̄ nomine priuatiuo:tamen eſt vere poſitiua ꝛ ſepe nobilior q̄ȝ illa q̄ nominatur vt poſitiua. ℂ Cōfirmatur:quia nulla differentia priuatiua poteſt eſſe conſtitutiua ſpeciei poſitiue. ℂ Sed ſi dicatur ꝙ q̄n dicitur ꝙ vna differentia eſt priuatiua:nō intelligitur quin dicatur aliquid poſitiuum:ſed intelligitur ꝙ caret aliquo gradu entitatis vel ꝑfectionis quā hʒ alia in q̄ ſibi ſupeminet. ℂ Sʒ iſtud eſt bn̄ dictū:tñ nō eſt ꝓbatū. Nō arguit̄ aūt nunc ꝯ ꝯnē:ſed ꝯ modū ponēdi eā ꝛ rōnē ꝑ quā talis ꝯ ponitur.ſ.ꝯ ſupradicta. Igit̄ vr̄ poſſe aliter ꝓbari ſic. Nam inter ſpecies ſicut ꝛ inter illa que ſunt diuerſarū rōnū: nō ꝯſurgit niſi reſpectus diſquiparātie:ꝑꝑ differentias ꝯſtitutiuas eaꝝ que ſunt diuerſaꝝ rōnū:ſed diſparitas cum omni equalitate ſtare nō pōt.ergo tc̄. ℂ Sed cōtra iſtud inſtat̄ 4ʳ. Oñdo p̄mo ſic. Qꝛ in equalibus ſit proceſſus in īfinitum:qꝛ in quādo eſt proceſſus in infinitum:ꝛ tñ vnū quādo nō eſt perfectius alio:cum nullā dicāt perfectionē. ℂ 2°.qꝛ ſicut deus vltra oē q̄n poteſt facere aliud quādo:ita vltra oē vbi poteſt facere aliud vbi:ꝛ tñ vnū vbi aliud nō excedit:ꝛ ſunt diſtincta ſpē: ſicut probabitur euidēter in 2°. ℂ 3° eodē mō arguit̄ de priori ꝛ poſteriori in tp̄e. ℂ 4° eodē mō de extra ꝛ intra que ſunt differentie loci. ℂ Ad omnia iſta dico vnico verbo:ꝙ lʒ in reſpectiuis vna ſpēs nō ſit ꝑfectior alia:non tñ ſequitur ꝙ ſit equalis. Unde ſicut illa que ſe excedūt in q̄ntitate perfectionis:ne c̄tio hn̄t q̄ntitatem ꝑfectionis:ita q̄ ſunt equalia. Unde ſicut ibi nō eſt exceſſus in ꝑfectione:ita nec ibi equalitas:tñ vna hn̄ eſt p̄ncipalior alia:quēadmodum dicimus in diuinis ꝙ vna ꝑſona hn̄ eſt p̄ncipalior:lʒ nō ſit ꝑfectior. Aliqui tñ nitunt̄ iſtā ꝯnēʒ probare ex ordine eſſentiali ꝛ ex ordine eminentie:ſed non euidēter talia deducunt̄. ℂ Ad argumentum patet.

Op.cōis. Nō eē ꝓceſſū i īfinitū i ſpēbus in lat⁹ ꝓcedēdo oſten dit.

Rō cōis.

L

Rō ꝓpria.

Ipſius 4ᵉ.

M

Eꝗ in ſpēb⁹ reſpectiuis ſit p̄ncipalitas:nō tñ eq̄litas nec exceſſus.

A.l.poſitas,

ℂ Queſtio. X.

N

Decima queſtio eſt. Utrū deus potuerit ꝓducere aliqu d actu alr infiniti. Qꝛ nō.qꝛ deus nō pōt facere aliuʒ deū:illud aūt infinitū eēt deus:qꝛ quo maius cogitari nō poſſet. ℂ Cōtra.diuina potētia eſt infinita.ḡ tc̄. ℂ Hic intelligēdū eſt ꝙ 4ᵒʳ ſūt modi īfinitatis:de qb⁹ qō pōt hr̄e difficultatē.ſ.modus infinitatis extēſiue ſm q̄ntitatē ꝯtinuā ſicut in lineis. Alia infinitas eſt ſm quātitatē diſcretā:ſicut in numeris. Alia ſm quantitatem virtutis:ſicut in gradib⁹ ꝑfectionum. Alia ſm quātitatē durationis ſicut in tēpore. Et q̄ntum ad iſta ſunt quattuor inueſtiganda.

Sermo de cl lita e eſſectue actu iſini i no tabilis.

Anſ.ꝓſol.2. Declaratio tituli.q.ꝛ diuiſio eius.

Infinitas 3ᵉ

Primuʒ eſt ſi de⁹ pōt facere infinitū ſm multitudinem. Dicunt aliqui ꝙ nō:qꝛ infiᵐ eſt cuius q̄ntitatē accipiētib⁹ ſꝑ eſt aliqd extra accipē: qō tñ nō ꝯtingeret ſi eēt infiᵐ. ℂ Sʒ ꝯ arguo 4ʳ. Prio ſic. Nā ſpecifica humana nō eſt determinata ad certā multitudinē indiuiduoꝝ:qꝛ da oppoᵐ.ſequeret̄ ꝙ de⁹ in hoc mūdo gn̄ationē nō poſſʒ ꝯtinuare [a] in eternū:ſʒ tm̄ vſqʒ ad illū numeꝝ quē ſibi [b] determiaret. Nā hoc ſuppoſito arguit̄ ſic. Qn̄cūqʒ eſt aliqua nā cui ex ſe nō repugnat cōicari īfinitis ſil̄:deo nō repugnat ſic facere ſcʒ eā infinitis ſil̄ cōicare:qꝛ nūq̄ȝ ꝑuenit īpoſſibilitas ex pte dei:ſʒ nā humana nō hʒ ex ſe repugnātiā ad hoc ꝙ īfinitis ſil̄ cōicet̄. Hoc ꝓbo.nā ipſa eſt nata cōicari mille ſil̄ ꝛ x.millib⁹:ꝛ ſic q̄ntocūqʒ multiplicet̄ numer⁹ ſibi nō repugnat ſil̄ cōicari.ḡ de⁹ pt̄ eā cōicare īfinitis ſil̄. ℂ 2° ſic. Quot ſūt īdiuidua eiuſdē ſpēi ꝓducibilia ſil̄:tot de⁹ pōt ꝓducere ſil̄:cū poſſit oē poſſibile:ſicut ē poſe:ſʒ īfinita īdiuidua ſūt ſil̄ ꝛ fuerunt ſil̄ ꝓducibilia: cū oīa habuerint ab eterno ſuā ꝓducibilitatē.ḡ pn̄t ſil̄ ꝓduci. ℂ Iſta tñ rō min⁹ ꝓbaret:niſi aliud adderet̄. ꝯcluderet eni ꝙ de⁹ oēs ptes mot⁹ ꝛ tp̄is:ꝛ oīum ſucceſſiuoꝝ pōt facere:qꝛ certum eſt ꝙ ſuā producibilitatē ab eterno habuerūt ſil̄. Propter h̄ arguo ſic/addendo. Aut infinita ſunt ſil̄ ꝓducibilia ꝑ ſil̄ aut nō. Si ſic: tūc ſil̄ de⁹ poterit ꝓducē:nec valet de ptib⁹ ſucceſſiuorū:qꝛ lʒ ſint ſil̄ ꝓducibiles:tñ nō ſūt ꝓducibiles ꝑ ſil̄. ℂ Si āt dicas.ꝙ nō ſil̄ ꝛ ꝑ ſil̄ ſūt īfiᵗᵃ ꝓducibilia:tūc erit dare certū numeꝝ:vltra quē de⁹ ꝓducē nō pt̄ vnā aīam ſil̄ itelligēdo:qō vr̄ ſatis icōueniēs. ℂ 3° ſic. Qñcūqʒ ſūt aliq̄ ꝓducibilia ſucceſſiue:qbus ex ſe nō repugnat ſil̄tas:illa de⁹ ſimul pt̄ ꝓducē:ſʒ īfinitis aīab⁹ que ſūt ſucceſſiue ꝓducibiles:nō repugnat ſil̄tas ex ſe:quia nō ſūt in loco.hoc pʒ:qꝛ q̄ncūqʒ multitudinē aīaꝝ accipias ſil̄:nullā iuenies repugnātiā. ℂ 4° ſic. In re finita īpoſe eſt ꝓcedē in īfinitū ſm ptes eiuſdē q̄ntitatis:ſʒ in īdiuiduis ꝓducibilibus ſil̄ ꝛ ꝑ ſil̄ ꝓcedē eſt poſe in īfinitū. Data eni quacūqʒ multitudine finita ſiml̄ deus pōt illā ſil̄.ꝛ adhuc nō eſt poſe dare tm̄ gn̄ adhuc poterit tm̄.ḡ vr̄ ꝙ poſſit infinita ſil̄ ꝓducē:ꝛ nō ſolū ſil̄:ſed ēt ꝑ ſil̄. ℂ Iō vr̄ aliqb⁹ dōm:ꝙ de⁹ pōt facē ſil̄ multitudinē actu infinitā:qꝛ nō vr̄ repugnātia:ſi ꝑ quolʒ ſolis radio vel inſtāti tp̄is de⁹ vnā aīam creet ꝛ ꝯſeruet eā:ꝛ tūc eēnt infinite. ℂ Sʒ tñ ꝯ iſtā ſniam inſtat̄ 4ʳ. Primo ſic. Qꝛ oīs multitudo creabilis eſt numerus:ſʒ numerus eſt multitudo mēſurata ꝑ vnū.multitudo āt īfinita menſurari nō pōt.ergo tc̄. ℂ 2° ſic. Illa multitudo ſignata erit vnum indiuiduū multitudinis in re: ꝛ ꝑ ꝯñs erit in aliqua ſpē multitudinis conſtituibilis ꝑ vnitatem:ꝛ ſic ſub aliqua ſpē numeri ꝯſtituta per vnitatem erit dare numeꝝ īfinitū. ℂ 3° ſic. Qꝛ ſi de⁹ ſubtraheret vnū denariū a tali multitudine de vno denario eēt diminuta:ꝛ tunc aut eſſet finita:aut nō. Si non: tunc infinitū eſſet maius infinito:qꝛ plus ꝛ maius erat ante ablationem denarij q̄ȝ prius. Si aūt ſit diminuta: tūc erit

Primus articu. Op cōis. 3. phy.t.c.6. Impugna⁹ 4ᵉ

Infinitā multitudinē ſimul a deo cāri ꝓbat.

a A.l. idiuidua nō poſſet ꝯtinuare in infinitum.

b A.l.determinaret.

Cautio.

P

Q

Alia op.qui ſuſtinet. Vide Sco.in 2.diſti.1.q.3. vbi oppoſitā vr̄ ſentire. Obijcitur 4ᵉ

10.metaphy. t alibi.

A.l.numerū

A

nunc erit finita:⁊ ſic ſequit̄ ꝙ vnus denarius conſtitue/bat multitudinē infinitā. ❡ 4° ſic. Qꝛ tali multitudini adhuc vi ꝙ de⁹ poſſit addere vnā aīam:cum poſſit eaꝫ ſubtrahere:⁊ manente tota vel eadē multitudine repa/rare:⁊ eadē rōne duas ⁊ tres:⁊ ſic in īfinitū. ergo vltra infinitam multitudinē pōt aliā infinitā creare:⁊ ſimilr̄ duas:⁊ per ɔñs infinities īfinitas in infinitū. ❡ Ad pᵐ dico ꝙ lꝫ multitudo creabilis ſit numerus ſi ſit finita: nō tñ ſi eſt īfinita. Uñ talis multitudo nō eſt numerus: nec eſt in genere q̄titatis diſcrete:niſi ꝑ reductionem: ſicut vnitas:qꝛ tūc eſſet nečio ſub aliqua eius ſpē. ❡ Et ſi dicat̄ ꝙ infiniti rō q̄titati ɔgruit. Dico ꝙ veꝝ eſt re/ductiue:ſicut diuiſibile ⁊ indiuiſibile ꝑtinent ad q̄tita/tē ſolū reductiue:ita finitū ⁊ infinitū vnū per ſe.ſ. diuiſi bile ⁊ finitū:aliud aūt reductiue. ❡ Ad zᵐ dico ꝙ ille numerus nō eſſet indiuiduū generis quātitatis:nec ali/cuius ſpēi illius generis formalr̄ ⁊ q̄dditatiue:ſed tm̄ reductiue:ſicut vnitas hec nō eſt ꝑ ſe in illo gñe:nec in aliqua ei⁹ ſpecie:reducit̄ tñ ad illō. ❡ Ad 3ᵐ dico ꝙ fa cta ſubtractione q̄titatecūqꝫ multitudinis finite:adhuc re manet multitudo infinita:⁊ in nullo penitus minorata: ſicē nec quo ad nos mare per mille guttas minoratur. ❡ Similr̄ dico ꝙ q̄tūcūqꝫ apponat̄ nō augmētatur. Et rō oium iſtoꝝ eſt que dicta eſt ſupra:qꝛ equale ⁊ in/equale ſunt paſſiones q̄titatis finite:⁊ maius ⁊ minus ſunt ſpēs inequalitatis. Et iō iſti multitudini nō poſſūt iſte paſſiōes cōpetere.ſ. equalitas ⁊ inequalitas. ❡ Ad 4ᵐ dico de animabus ꝙ pōt vnā aīam creare ⁊ vnam illaruꝫ ſubtrahere:tñ adhuc remanent infinite:ſicut in cōtinuo ſunt īfinite partes:⁊ ſi vna illaꝝ in qua ſunt in/finite auferat̄:remanēt infinite:ita ꝙ ſunt ibi īfinities infinite:ſic in ꝓpoſito. ❡ Sed ɔtra:qꝛ ſi ſic:ſemꝑ deus vltra oēm multitudinē pōt facere plures. ❡ Dico ꝙ in tali multitudine nō hꝫ locū hoc ſignū oīs. Dico tñ ɔñr ad ꝓdicta ꝙ deus infinitas multitudines pōt facere.ſ. īfinities:ſicut pꝫ in ɔtinuo. ❡ Sꝫ hic ſunt diffi. Prima eſt ꝙ cū maior ſit ꝑfectio in pluribꝰ aīabus q̄ꝫ in vna: ita in infinitis q̄ꝫ finitis. ergo in īfinitis eſt infinita ꝑfe/ctio intenſiue:ſꝫ illa ꝑfectio infinita eſt qua aliqd maiꝰ cogitari nō pōt:⁊ hꝰ eſt idēꝫ qđ de⁹. ergo ⁊c̄. ❡ Dico ꝙ iſta infinitas ꝑfectionis eſt infinitas ſm̄ qd:qꝛ in finito ge/nere:⁊ in limitata ſpē ſm̄ gradus indiuiduales ⁊ nō eſt ſicut dei īfinitas:que eſt trāſcēdēs ⁊ totalr̄ alterius rō/nis ab iſta infinitate. ❡ zª diffi. Eſt ſi in iſta multitudi/ne infinita ſunt infinite ſpēs numeroꝝ. ❡ Dico ꝙ ſic:⁊ iō quoſcūqꝫ vltra faceret deus:nō diſtinguerentur niſi numeralr̄ ab iſtis:⁊ vltra ſpēm numeri hic cōtentā de⁹ nō pōt facere niſi indiuidua. ❡ 3ª diffi. Qꝛ oīs ſpēs que eſt ſubiectiua ps multitudis, videt̄ finita:ſꝫ iſta ſingu/laris multitudo continet̄ ſub multitudie vt ps ſubiua. ergo ⁊c̄. ❡ Dico ꝙ q̄ñ multitudo diuidit̄ per finituꝫ ⁊ infinitū:ſub finita cadūt ſpēs numeri infinite. Sub in/finita aūt ſola vna ps ſubiua:que nō eſt ꝓprie ſpēs:ſicē in ente diuiſo ꝑ finitū ⁊ infinituꝫ:ſolus deus cadit ſub infinito. Lꝫ ḡ infinite ſpēs numeri ſint ſub finita multi tudine:nō tñ multitudo ipſaꝝ ſpēꝝ infinitarum. ❡ 4ª diffi. Qꝛ vi ꝙ poſita illa īfinita multitudie:ꝙ oporteat ponere in vno ꝑticulari ſubō īfinita actu accidētia:cuꝫ qōlibet indiuiduū ad qōlꝫ hēat reſpectū ſſitudis ⁊ di/ſtinctionis. ❡ Dico ꝙ iſti reſpect⁹ nō multū onerāt:opꝫ enīꝫ ponere in quolꝫ īdiuiduo vniuerſi ad oīa alia mul tos reſpect⁹:imo in vno ɔtinuo videnť īfiniti reſpectus fundariqꝫ tñ deſtruunt̄ ꝑ vnicā diuiſionē. Sic ḡ dico ꝙ nō eſt icōueniēs ꝙ talia multa ponant̄. Sꝫ quo infi/nitū eſt ex̄ cuius q̄titatē ſemꝑ eſt aliqd accipere extra: ❡ Dico ꝙ illa eſt diffō quo ad intellectū noſtrū cui ac/cipiēti q̄tācūqꝫ multitudinē ſemꝑ ɔtingit accipere ex̄: qꝛ nūq̄ꝫ accipit niſi multitudinē finitā ⁊ nō infinitam.

Oppoſitū vi/detur ſco. 8. dꝫ ꝑ q. 3. de lꝰ infinita in ſ̄ ꝑone ꝑuci/pal peracta. Infiᵗᵘ i mu'ti/tudie ſi daret eē in gñe q̄ti/tatis reducti/ue.

A.l.alia.

B

Eq̄le ineqūle maius ⁊ minꝰ ſoli q̄titati ſi/militer cōuenire. Idē hꝫ Sco. in. 2. dis. 2. ſꝫ v dic inſtātias alioꝝ quos ⁊ vbi ibi nōīt. Satis mirabi/lis imaginatio. quere alios.

C

D. q̄druplex

Anſ. ꝓſol. 2. Infinitas 2ᵉ. Lege inſtāti ad oīem ex dictis ſupra.

Sp̄s multꝰ i caſu nō credē ⁊ ſi nūq̄ꝫ cre/ſcit. ⁊ eſt ſin/gulare ⁊ infi/nitas ꝑtis.

D

Tange inſtā/tias bñ pōde/rando.

Infinita acci/dentia eidem ſubō in caſu īeſſe ɔtingit ⁊ maxime re/ſpectiua. 3. phy. tex. 8. Notabilis ex/poſitio diffō/nis infiniti.

Quantū ad zᵐ ꝑncipale vidēdū eſt. Si deus pōt facere infinitā magnitudinē actu. ❡ Di/cūt aliq ꝙ nō:qꝛ de rōne īfiniti eſt ꝙ ſit in actu ꝑmixto cū poª:⁊ ꝑ ɔñs ſibi repugnat eſſe in actu ſine poª. ❡ Sꝫ ɔ arguo 4ᶠ. Prio ſic. ſm̄ ꝙ patuit:infinitā multitudinē actu de⁹ pt̄ creare ſil̄. Ponamus ꝙ creet īfinitas guttas aque:⁊ eas pōt ɔiungere. ḡ infinitam aquā creare. ❡ zº ſic. In re finita nō eſt poſſis ꝓceſſus in infinitū. ſi ḡ de⁹ nō pōt infinitā magnitudinē ſil̄ creare:erit aliquā dare magnitudinē vltra quā de⁹ nihil poterit creare ſil̄:hoc eſt falſuꝫ:qꝛ tūc in re finita eēt poſſis ꝓceſſus in īfinitū. nā q̄tūcūqꝫ de⁹ creat:adhuc minora pōt creare:qđ nō eēt poſſe:ſi ſolū finitū poſſet creare. ❡ 3º ſic. Qꝛ illa q̄ti/tas que eſt vltra oēm finitā eſt infinita:ſꝫ illa magnitu/do quā de⁹ vltimate pōt ſil̄ facere ꝙ eſt vltra oēm finitā. ergo eſt infinita. Probatio minoris:qꝛ vltra oēm ma/gnitudinē finitā quā de⁹ creat pōt maiorē creare. ḡ illa que oēs excedit eſt infinita. ❡ 4º ſic. ſyllō diuiſiuo. Aut illa quā de⁹ vltimate pōt ꝓducere eſt finita vel in/finita. Si infinita:hꝫ intentū. Si finita:hoc eſt ipoſſe:qꝛ eodē mō eſſet ſtat⁹ in quocūqꝫ alio gradu:cū ſit eiuſdē rōnis. ❡ Iō vi aliqbꝰ eſſe dōm:ꝙ de⁹ magnitudinem actualr̄ infinitā pōt ꝓducere ⁊ ſil̄ creare:qꝛ nullus effe/ctus negādus eſt poſſis a poª diuina:niſi manifeſtā repu/gnātiā īcludat. ❡ Sꝫ ɔ arguo 4ᶠ. Prio ſic. Nā illa ma gnitudo aut ɔſtat ex ꝑtibꝰ aliq̄tis finitis aut infinitis. ſi finitis:ḡ iſtᵐ eēt ex finitis. Si dicas ꝙ ex īfinitis:tūc in/finitū eēt maiꝰ īfinitis. ❡ zº ſic. Ubicūqꝫ eſt ɔtinuum ibi eſt ps ⁊ ps:qꝛ cōtinuū eſt diuiſibile in partes:ſꝫ illa magnitudo eēt ɔtinua. ḡ in ipſa eēnt ꝑtes:⁊ ſic ps eēt in infinito:qđ eſt ipoſſe:qꝛ ſemꝑ toti⁹ ad ꝑtē eſt aliq̄ ꝓpor/tio. ❡ 3º ſic. Oē corpꝰ eſt figuratū:ſꝫ illō nō poſſet eē fi/guratū. ḡ nō eſſet corp⁹. ❡ 4º. qꝛ ꝓpria paſſio corpis ē mobilitas:ſꝫ corpꝰ illō eēt īmobile:qꝛ ex̄ ipm nihil eēt. ergo ⁊c̄. ❡ Ad pᵐ dico ꝙ illud corpꝰ nō hēret ꝑtes ali quotas. ❡ Et ſilr̄ ad zᵐ ꝙ nō hēret ꝑtes:de rōne enim corpis finiti eſt hīe ꝑtes ⁊ ꝑtes aliquotas. Rōni aūt in/finiti repugnat vtrūqꝫ. ❡ Sed nūqd in illo īfinito ſūt ꝑtes: Dico ꝙ ſemꝑ ps eſt reſpectu toti⁹. ſi ḡ intelligatur ꝙ aliq̄ ps ſit in iſto īfinito:ita ꝙ īfinitū ſit totū reſpectu iſtius ꝑtis. ſic dico ꝙ nihil eſt in iſto ɔtinuo ꝙ ſit ps. Si aūt itelligat̄ ps nō illi⁹ infiniti:ſed alicui⁹ certe q̄titatis accepte in iſto infinito. Sic dico ꝙ multa ſunt qbꝰ ɔue nit eē ꝑtē:qꝛ ibi ēt ſunt multa tota. ❡ Ad 3ᵐ dico ꝙ il/lud corpꝰ nō eēt figuratū:⁊ ꝑ ɔñs nō eēt viſibile:ille.n. ſunt paſſiones q̄titatis finite. ❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ ex̄ nā ſua eēt mobile:⁊ qōlꝫ ipſius eēt mobile:ipm aūt rōne infinitatis nō. ❡ Sed hic ſunt aliq̄ dubia. Primū. vtꝝ de⁹ tale corp⁹ poſſet diuidere. Et vi ꝙ nō:qꝛ diuiſio eſt in ꝑtes diuiſi:ſed iſtud nō hꝫ ꝑtes. ❡ Dico ꝙ de⁹ non poſſet illud infinitū diuidere in ꝑtes ſuas qꝛ nullas hꝫ: ſꝫ bñ in ꝑtes alteri⁹ q̄titatis:in eo determinate creādo vnā nouā ſupficiē in aliqua ɔtinuitatis acceptione. Sꝫ eſſet ne in loco. ❡ Dico ꝙ eſſet pñs deo bñ:ſꝫ nō eēt in loco:qꝛ mobilitas ⁊ viſibilitas ⁊ figuralitas ſunt paſſio nes corpis finiti:qꝛ iſtud corpꝰ nō hꝫ ſupficiē nec colo/rē:tñ eſſet vbiqꝫ ſm̄ aſſiſtentiā. ❡ zᵐ dubiū eſt. vtrum creata aqua infinita deus vltra illā poſſet aliā creare. ❡ Dicūt aliq ꝙ nō:qꝛ tunc tota nā aque eſſet adequa/ta in actu. ❡ Cōtra. qꝛ certū eſt ꝙ poſſet illi⁹ aque an/nihilare vnā guttā:⁊ tñ adhuc remaneret infinita:⁊ po/ſtea illā eādē guttā repare. ❡ Iō dico ꝙ vltra oēꝫ illā aquā de⁹ pōt aliā aquā creare:ſicut fuit dcm̄ de multi/tudine infinita. ❡ 3º dif. Utꝝ creata infinita aq̄ poſſet

E

zº articulus.

Op̄.cōia. Ali. ic. 3. phy. in tex. cōmē. Impugnaᵗ 4ᶠ

A.l. maiora vel maiorem.

F

Op̄. alia qua ſuſtinet. Magnitudi/nē actu infini/tā poſſe crea/ri. Obijcit 4ᶠ

G

Corpꝰ in caſu abſqꝫ ꝑtibꝰ dari:qđ bene examinabis.

Qualr̄ dant ꝑtes in infini/to:poſſe ꝙ ſit. Corpꝰ infiᵗᵘᵐ nec figuratuꝫ nec mobile foret. D. q̄druplex

H

Corpꝰ infini/tū q̄lr̄ indiui/ſibile ⁊ illo/cabile.

Infinito dari maius ⁊ infi/nita plurifica/riꝗ oīa maſi/cabis bñ.

I

infinitã aliã aquã creare. ¶ Dico ꝙ ſic: qꝛ poſſet aliam infinitam creare: ⁊ adhuc maiorē: ⁊ ſic īfinitã: ſicut fuit argutū de pma aqua infinita. ¶ 4° diffi. Si creatis infinities infinitis: q̄rtum deus pōt ſimul: ſi hꝫ ſtatum: ita ꝙ vltra nō poſſit addere. ¶ Dico ꝙ nō: qꝛ eadē rōne habuiſſet ſtatum in ſemel infinita: cū infinities infinitum nō excedat ſimplr̄ ſemel infinitū. ¶ Sed rema. diffi. Si deus poſſet indiuiduū cōti...ū ſimul diuidere in infinitas ptes. ¶ Dico ꝙ nō: qꝛ ptes infinite cōtinui nō ſunt imediate: ſicut ſi eſſet ſimul infinita multitudo aut magnitudo: in quibus facit deus infinitas partes in actu: diuiſio autem cōtinui pcedit in infinitū: ordinate pueniendo a maioribus partibus ad minores: ⁊ ideo illud infinitum eſt ſucceſſiuum.

Plura infinita nō excedere vnum.

Ecce qd̄ dr̄is de diuiſione cōtinui.

3° articulus.

Quantum ad 3m pncipale videndū eſt. Utrum deus poſſit aliqd intenſiue infinitū creare actualr̄. ¶ Ad declaratione aūt partis affirmatiue iſtius. 4. ſunt notāda: que pnt haberi ex premiſſis. Primū eſt ꝙ deus pōt infinitas animas ſimul in actu creare: vt patuit ex pmo articulo. 2m eſt ꝙ in ſingulis aīabus pōt charitatē infundere: qꝛ infinitas nō magis repugnat charitatibus q̄ aīabus ſimul. 3m eſt ꝙ charitates ipſe pnt ab aīabus ſepari a deo: qꝛ forme quāto ſunt nobiliores: tanto minus dependēt a mā: ⁊ per ɔn̄s pnt facilius ſepari. Et iō cū gr̄a ſit nobilior accitub⁹ ſenſibilib⁹. vr̄ ꝙ ſit magis ſepabilis a ſubo. 4m eſt ꝙ charitates ſepare a ſubo pnt oēs vnirī: qꝛ quecūqꝫ ſūt eiuſdē rōnis ſunt equalr̄ vnibilia: cū vnitas ſit p ſe paſſio coꝝ: ſicut nālis aptitudo. ¶ Iſtis pmiſſis pꝫ p quē modū poſſet de⁹ facere īfinitã charitatē intenſiue: qꝛ ex infinitis gradib⁹ īfinita intēſio ɔſtat vel charitas infinita intēſiue. Alr̄ tñ declararēt eã Ariſte: ſuppoſito. n. 2° articulo: ꝙ ſit infinita magnitudo in īfinita magnitudine nō pōt eē vtus finita. g̃ nec̄io īfinita vtus eſt intenſiue. ergo ⁊c̄. ¶ Sꝫ ɔ̄: tale infim intēſiue eēt eq̄le deo: cū deus ſit infinit⁹ itēſiue. ¶ 2°. qꝛ tale accn̄s infinitū eēt pfect⁹ ſuba: cū ſuba ſit finita intēſiue. ¶ 3°. qꝛ cū oēs aīe ſint euiſdē rōnis: poſſet de⁹ vnã aīam īfinitã creare. ¶ 4°. qꝛ tūc gr̄a q̄ eſt in chō: nō eēt ſumma creabilis. ¶ Ad pm dico ꝙ illa īfinitas eſt ſolū ſm qd. Iſta. n. infinitas claudit̄ ⁊ limitat̄ ad aliqd̄ determinatū genus: nō ſic de infinitate dei. ¶ Ad 2m dico ꝙ infiniti aſini nō valēt vnū hoīem: nec infiniti gradus coloris vnum gradū charitatis: nec infinita charitas finitam ſubam. ¶ Ad 3m dico ꝙ ſi aīe haberēt gradus diſtinctos realr̄ euiſdē rōnis: idē ſequeret̄: ſꝫ nō hn̄t. ¶ Ad 4m dico ꝙ gracia chi eſt ſumma inter illas que anime poſſunt infundi: ſed que poſſunt creari ſeparate: non.

K

Nobile 4r de clarandū poſſibilitatis dari infinitū intenſiue creatum.

Ali⁹ modus declarādi dictā poſſibilitatem ſm pho⁊.

8. phy. t. c. 78 ⁊ inde. t. 12. meta. t. c. 41. ⁊ inde. Uide Sco. 8. di. p. q. 1. ⁊ vbi ibi notaui plura addēdo.

Inſtat 4r. Infinitas 2r.

L

Uide Sco. ſup 8. metaphyſi. Cōſideratu inſtãtias bn̄ pōderando.

4° articulus.

Quantum ad 4m pncipale videndū eſt de infinitate durationis: ſi dubiū ſit de duratione ſucceſſiua: tūc pꝫ qd ſit dicendū: qꝛ illō de⁹ nō pōt ſil creare: qꝛ hꝫ ptes repugnātes: hō eſt eē ſucceſſiuum. ergo ⁊c̄. ¶ Sed ſi queras de duratiōe ſimultanea. vtꝝ de⁹ poterit talē durationē īfinitã creare. Dī ꝙ non: qꝛ infinita duratio nō pōt hr̄e terminū: ſꝫ de⁹ nihil pōt facere: qn poſtea poſſit illud annihilare. g̃ ⁊c̄. ¶ P. Deus nō pōt aliqd nūc creare qd nō hēat ſue duratiōis pn̄m: ſꝫ īfinite durationi repugnat hr̄e pn̄m. g̃ de⁹ nō pōt infinitã durationē creare. ¶ Ad rōnē in oppom pꝫ. ¶ Sꝫ hic ſunt duo dubia q̄tū ad rōnē potētie diuine. Primū eſt: ſi de⁹ poſſit facere mundū antiq̄orē. ¶ Hoc dubiū pōt hr̄e duplicē intellectū: vel ꝙ intelligat q̄tū ad eſſe māle vniuerſi: ⁊ ſic nulli dubiū dꝫ eē: qꝛ oēm ſubaꝫ quā deus creauit potuit añ creaſſe. ¶ Si aūt dubiū queratur formalr̄ q̄tū ad oīa: tã abſoluta q̄ relatiua: ita ꝙ qcqd creauit in mundo potuit añ creaſſe. Sic apparet mihi

1° concluſio. Durand 2r.

2° concluſio.

M

D. duplex.

Intellect⁹ dubij declarat 2r.

dicēdū ꝙ nō. Hoc aūt pbo. Prio ſic: qꝛ īpoſſe eſt ɔ̄dictoria de eodē verificari: ſꝫ ſi de⁹ nō pduxiſſet mūdū qñ pduxit ſed añ q̄tū ad oīa: tūc fuiſſet idē reſpect⁹ pſentialitatis q fuit qñ de⁹ creauit: ⁊ ſic ɔ̄dictoria: qꝛ creaſſet mundū qñ nō creauit: qꝛ in eodē qñ. ¶ Si dicas: ꝙ nō fuiſſet idē reſpect⁹ tūc hr̄i ppoſitū: q. ſ. q̄tū ad oīa tam abſoluta q̄ reſpectiua deus nō potuiſſet pus creaſſe q̄ creauit. ¶ 2° ſic. Qꝛ reſpect⁹ diſgpantie ſemp arguit diuerſitatē: ſꝫ pus ⁊ poſterius ſunt reſpect⁹ diſgparātie. g̃ opꝫ ꝙ inter pus quo de⁹ creaſſet mundū ⁊ poſteri⁹ in q̄ nūc creauit eēt varietas: ⁊ p ɔn̄s oēꝫ reſpectū nō creaſſet ante. ¶ 3° ſic. Qꝛ incōpoſſia ſil creari nō pnt: ſꝫ prius in quo mundus fuiſſet creat⁹: ⁊ poſteri⁹ in quo nūc fuit creat⁹ ſunt incōpoſſia: ſicut pꝫ. g̃ cū tūc fuiſſet creatū illud pus: iſtud poſteri⁹ nō potuiſſet tūc creari. ¶ 4° ſic. Qꝛ aut in eodē nūc fuiſſet creatus mūdus: aut in alio ⁊ alio. Si in eodē. g̃ nō pus. Si in alio ⁊ alio: ⁊ duo nunc nō pnt ſil creari. g̃ ⁊c̄. ¶ Iō apparet mihi ꝙ itelligēdo per mūdū oīa q̄ ſūt in mūdo tã abſoluta q̄ reſpectiua: de⁹ nō potuit creare mūdū antiq̄orē: nec ſimplr̄ anteq̄ creauit. Et de hoc alī. ¶ 2° diffic. Utrū de⁹ potuit facere mūdū meliorē q̄ ſit. ¶ Hic opꝫ diſtinguere ſicut in dubio pcedēti: qꝛ illa melioritas pōt intelligi duplr̄. vel melioritas abſoluta: que eſt ſm vniuſcuiuſqꝫ ſubam. Alia. ſ. melioritas reſpectiua que eſt in cōpatiōe ad determinatū agēs vel obiectū. Prio mō mus eſt melior pane: qꝛ corp⁹ aīatū melius eſt corpe nō aīato. 2° mō panis eſt melior mure: qꝛ in cōpōne ad vitã humanam panis eſt melior: qꝛ nutrit hoīem. ¶ Si pmo mō intelligas: ſic dico ꝙ de⁹ potuiſſet mūdū meliorē creaſſe: qꝛ oēs ſtellas potuit facere angelos. Si aūt 2° mō in q̄tū bonitas ɔſiſtit in ordīe reꝝ in vniuerſo: dicēdū eſt ꝙ nō: ⁊ ita dicit Aug. ꝙ qdlibet p ſe bonū eſt: ſed tñ oīa bona ſil valde bona. Et iō magis conſiſtit decor vniuerſi in varietate rerum q̄ ſi omnia eſſent vnius nature ⁊ ſubſtantie: quia ſic non eſſet ordo ⁊c̄.

N

Mundū antiquiorem nō poſſe fuiſſe defendit.

O

Cōcluſio reſpōſiua ad dubium.

Quere in. 2. ſniaꝝ in hoc ⁊ alijs.

Melioritas duplex.

Qualr̄ pane ē melior mus ⁊ q̄lr̄ non.

Qualr̄ meliorē mundū creaſſe potuit de⁹ ⁊ qualr̄ non.

Ui 5. 12. meta. ⁊ alibi ad h.

P

¶ Diſtinctio. XLV. ¶ Queſtio. I.

Iã de voluntate dei aliquid ⁊c.

Circa diſtinctionē 45am in qua tractat̄ de volūtate. Quero vtꝝ volūtas diuina ſit pma regula oīum cōtingētiū. Qꝛ nō: qꝛ pſ. Oīa in ſapientia feciſti: ſed ſapientia ptinet ad intellm. ¶ Cōtra. in pſ. Oīa quecūqꝫ voluit de⁹ fecit. ¶ Hic ſunt q̄tuor modi dicendi. Primus eſt: ꝙ eſſentia diuina eſt prima regula oīum tã neceſſarioꝝ q̄ cōtingentiū: qꝛ ipſa eſt pmū obm intellect⁹ diuini: in quo oīa relucent: ita ꝙ nulla potētia in ipſam intendens pōt obliquari. ¶ Alij dicūt ꝙ pma regula tã neceſſarioꝝ q̄ cōtingentiū eſt diuina itelligētia: qꝛ ſicut volūtas nr̄a regulatur ab intellectu nr̄o practico: ipm in agētib⁹ dirigendo: ita in deo. Sic. n. diuina itelligētia cog̃ſcit eē faciēda: ita volūtas diuina exeq̄t̄. ¶ Alij dicūt ꝙ oīum tã neceſſarioꝝ q̄ cōtingētiū volūtas diuina eſt pma regula ad eē: qꝛ ſm Aug. de tri. diuina volūtas eſt oīuꝫ q̄ ſūt pma ⁊ ſumma cã: ſꝫ pma cã vr̄ eſſe pma regula. g̃ ⁊c̄. ¶ Alij dicūt ꝙ intellect⁹ informatus habitib⁹ intellectualib⁹: qꝛ ei⁹ vt ſic eſt informat⁹ pprie eſt dirigere: ſed ad regulam ptinet dirigere. g̃ ⁊c̄. ¶ Sed nullus iſtoꝝ modoꝝ ſtare pōt. Primus nō: qꝛ obm in cōpōne ad potētiam nō hꝫ rōnē regulātis: ſicut nec bonū agibile in moralibus dr̄ regula actuū humanoꝝ: ſed prudētia. Nec ſcd̄s: qꝛ cum intellectus diuinus regulet nec̄io ex ſe qcqd regulat: eo ꝙ eſt po⁹ mere nālis: ⁊ nã ſit ſemp ad vnū determiata:

103.

134.

Modus dicēdi alioꝝ 4r

Q

Impugn⁹ 4r

sequeretur

A

2.ſ. gl.t.c.36

ſequeret̃ ꝙ nulla res poſſet al'r fieri ꝗ̃ fiat:cũ tñ ꝯtigat
fieri idẽ pluribus modis. Nec terti⁹:qꝛ obiecta nec̃ia ⁊
ꝯtingentia ꝑus cognoſcunt̃ a deo ꝗ̃ pñt appeti:vt alibi
pʒ ⁊ in illo pori coꝝ ꝑcipit̃ certitudo:⁊ ſic a volũtate ſe/
quente nõ ꝑ regulat̃. Nec 4⁹:qꝛ ſic̃ itellect⁹ ex ſe mere
agit nãl'r ⁊ determinat̃ ad vnũ:ſic intellect⁹ informat⁹
quocũqꝫ bitu intellectuali. ℂ Jõ dicit Doc. noſter al'r:
ꝙ voluntas diuina eſt p⁹ regula oĩ'm ꝯtingentiũ ꝑaſe:
neceſſaria aũt aliũde regulant̃. ℂ Hoc aũt ꝯfirmo 4^r.
Prĩo ſic. Oĩs alia regula a volũtate diuina eſt mere ne
ceſſaria ⁊ nãliter regulãs. ſi ergo aliqd aliud a volũtate
regularet:mere nec̃io regularet:⁊ ſic ipoſe eſſet eaꝫ al'r
regulari. Iſtud aũt eſt falſuꝫ:imo qð vno tpe eſt regula
tũ:in alio tpe eſt irregulatuꝫ:ſicut pʒ de circũciſione in
veteri teſtamẽto. ℂ 2⁹ ſic. Illa po⁹ ꝗ ab aliquo regulat̃:
ſi ab eo deuiet, obliqua eſt:ſi ģ volũtas diuina regulat̃
ab intellectu:vel ab aliq̃ alio nec̃io regulãte:cũ oẽ tale
nec̃io determinat̃ ad ꝑtẽ alterã ꝯdictionis:volũtas di/
uina nõ poterit in alterã ꝑtẽ ꝯdictionis qn ſit obliqua:
ſed hoc eſt falſuꝫ:videm⁹ enĩꝫ ꝙ voluntas recte põt in
vtrãqꝫ ꝑtẽ ꝯdictionis. ℂ Cõfirmat̃:qꝛ voluntas di na
dĩ eſſe inobliquabilis. ģ ⁊c̃. ℂ 3⁹ ſic. Qꝛ aliqua ſunt ꝓ/
hibita:quia mala. Aliqua aũt iõ mala:qꝛ ꝓhibita. ſi ģ in
iſtis fiat reſolõ ad volũtatẽ hĩ intẽtũ. Si ad aliqd aliõ
vt ad intellectũ:cũ neceſſario itelligat talia:nec̃io eẽnt
mala:nõ qꝛ ꝓhibita tñ. ℂ 4⁹. qꝛ aliq̃ ſunt bona:quia
ꝑcepta. Alia iõ ꝑcepta:qꝛ bona. ſi ģ fiat reſolõ ad volũ/
tatẽ habet̃ intentũ. ſi ad intellectũ:cũ nec̃io itelligit:oĩa
erũt nec̃io bona ex ſe. ℂ Sed ꝯ inſtat̃ 4^r. Primo ſic.
Oĩs prudẽtia eſt regulatiua ſuoꝝ actuũ ſequẽtiũ actus
volũtatis:cũ ſit recta rõ agibiliũ:ſed in deo eſt formal'r
prudẽtia ꝗ ꝑtinet ad intellectũ:cũ ibi ſit ars que eſt in/
ferior ea. ģ ⁊c̃. ℂ 2⁹ ſic. Ars eſt ꝑma regula factibiliũ:
ſed deus agit ꝑ modũ artis ſꝫ Anſ. in mono. ģ ⁊c̃. ℂ 3⁹
ſic. Qꝛ oĩs electio ꝓſupponit actũ intellect⁹ regulãtis:ſꝫ
deus agit ꝑ electionẽ. ģ ⁊c̃. ℂ 4⁹ ſic. Qꝛ oĩs oꝑatio vo/
luntatis vt cõparat̃ ad ex̃ eſt praxis:ſed oĩs praxis pre/
exigit actũ intellectus regulantis:ģ ⁊c̃. ℂ Ad p^m ꝯcedo
ꝙ prudentia eſt in intellectu diuino:ſed tñ intelligẽduꝫ
eſt de prudentia dei ꝗ̃tũ ad ꝯtingẽtia:ꝙ ipſa eſt in itel/
lectu poſtꝗ̃ voluntas eſt determiata circa ea. Uñ poſt
determinationẽ voluntatis ſeq̃t̃ actus intellect⁹ ſm de/
terminationẽ voluntatis ⁊ ẽt prudentia. ℂ Et ſi dicas:
ꝙ tunc prudentia erit:⁊ nihil erit ꝑ prudẽtiã regulatũ:
cũ tñ hoc ſit ꝯ rõnẽ prudẽtie. Dico ꝙ lꝫ volũtas nõ re/
gulet̃ ꝗ̃tũ ad ꝯtingentia:ſed ſit ꝑma regula:tñ po⁹ exe/
cutiua regulat̃ ꝑ actũ precedit prudẽtia illa. ℂ Sed
nũqd prudẽtia aliquem actum hꝫ circa incõmutabilia.
ℂ Dico ꝙ ſi ponat̃ ꝙ ſic:tunc opꝫ dicere ꝙ prudentia
ꝗ̃tũ ad incõmutabilia ꝑcedit oẽm actũ volũtatis:ꝗ̃tũ
aũt ad cõmutabilia ⁊ cõtingẽtia ſequit̃. ℂ Sed nũqd
prudentia regulat in ꝑceptis ꝑme tabule:vel ſolũ vt ſe
quit̃ determinationẽ volũtatis. Põt dici:ꝙ circa prece
pta ꝑme tabule eſt in priori ante actũ volũtatis:in ꝑce/
ptis 2^e tabule eſt poſterior. Et de hoc al's. ℂ Ad 2^m
de arte eodẽ mõ dõm eſt. Ars. n. nõ regulat voluntatẽ:
ſed ſequit̃ determinationẽ volũtatis:regulat tñ potẽtiã
executiuã. Niſi forte dicat̃ ꝙ factibilia vt ſic fiãt, ſunt
nec̃ia:⁊ tũc eſſet regula volũtatis. ℂ Ad 3^m de electiõe
dico, ꝙ executionẽ electionis põt rõ regulare:⁊ iſta ali/
qñ accipit̃ pro electione. ſ. volitio:vt cõparat̃ ad ex̃:tñ
electio vt eſt determinatio volũtatis diuine:ſic dico ꝙ
ꝑcedit rõnem. ℂ Ad 4^m dico, ꝙ praxis eſt regulabilis
ab intellectu ſequẽte actũ voluntatis:loquẽdo de praxi
que eſt cõtingentiũ:ſed de illa que eſt neceſſarioꝝ:illa
regulat̃ ꝑ intellectũ ꝑcedenteꝫ oẽm actum voluntatis.

Oþ. ſco. q. ad ſaſtneta: q̃re 39. di. ꝗ. ⁊ vbi ibi notaui.

Uide ſco. q. 6 praxi: ⁊ vbi ibi notaui.

B

Mala dupli cia.

Bona dupli cia.

Obijcit 4^r

6. ethi.

C

6. ethi.

Prudẽtiam fore in deo ⁊ reſpectu q̃z.

Quid regula tur ꝑ pruden/ tiã diuinã?

D

Quid regulat̃ per artẽ in di/ uinis?

ℂ Sed hic ſunt diffi. Prima:qꝛ ſi nõ eſt aliq̃ rõ illoꝝ ꝗ
ſiunt. Quare Anſ. ⁊ alij ſancti inueſtigãt rõnẽ coꝝ que
ſiũt:vtpote de icarnatiõe ⁊ alijs. ℂ Dico ꝙ alibi Aug.
dicit:ꝙ illoꝝ ꝗ ſiunt libere a volũtate diuina nõ eſt q̃/
rẽda cã. Uñ qñ ipſi querũt cãm incarnationis:nõ q̃rũt
niſi ꝗ ad nos:ſimpl'r aũt al'r fieri potuiſſet. Nã deus al'r
facere potuiſſet redẽptionẽ humani gñis ꝗ̃ fecerit:vt
pʒ 3⁹ de tri. ℂ 2⁹ diffi. Si fuiſſet al'r factũ:quã rõnẽ red
derem⁹. Dico ꝙ vbi apparet cogẽs rõ, al'r fieri non po/
tuiſſet:ſꝫ tñ vbi rõ nõ eſt cogẽs al'r fieri potuiſſet:⁊ tũc
cõgruitates adducerent̃. ℂ 3⁹ diffi. eſt qꝛ ſm Anſ. de
caſu diaboli. oĩs volũtas ſic̃ hꝫ qd:ita hꝫ cur:ſed illõ cur
accipit̃ a rõne regulãte. Dico ꝙ forte intentio ei⁹ eſt ap/
plicare illã regulã ad ſola creata. Uel ſi ad diuina:tunc
opꝫ dicere ꝙ volũtas vt exequẽs regulatur:⁊ hꝫ cur in
prudẽtia ſequẽte actũ diuinũ volẽdi. ℂ Sꝫ tũc ſequit̃
eque magis diffi. ſi volũtas diuina oppo^m hui⁹ qð nunc
eſt determinaſſet:rõ ꝗ reddit̃ a ſanctis hui⁹ determia/
tionis iã facte ꝗ accipit̃ a prudẽtia ſequẽte volũtatẽ nõ
valuiſſet. Dico ꝙ in cõtingẽtib⁹ eſt po⁹ ad oppoſita in
ſenſu diuiſionis:nõ in ſenſu cõpõnis:⁊ iõ rõnes vel cõ/
gruitates ſicut dictũ eſt cõcurrerẽt. ℂ 4⁹ diffi. eſt:qꝛ ſi
de⁹ oppoſita coꝝ que ordinauit ordinaſſet tota pruden
tia ꝗ eſt de ordinatis a deo:fuiſſet ad oppoſita:⁊ tñ ita
diſſonarẽt intellectui nr̃o ſicut nũc diſſonãt:cũ ei⁹ deter
minatio eẽt nobis ignota. Dico ſicut dcm̃ eſt:ꝙ illa que
oĩno intellectui de intelligenti diſſonant:vñr nec̃io ſic a
diuina rõne regulata. ℂ Ad arg^m pʒ. ℂ Qõ. II.

Trum diuina voluntas poſſit aliqd ꝯ
preiudicatum a rõne. Qꝛ ſic. qꝛ
aliqd põt de po⁹ abſoluta:qð nõ põt de po⁹
ordinata. ℂ Contra. qꝛ vĩ ꝙ ſi ſic eſſet tunc
irrationabiliter faceret.

Hic introducunt̃ 4^or ꝯnes. Prima eſt, ꝙ nõ põt con
tra ꝑiudicatũ ab intellectu diuino:cõparante bo^m
ſimpl'r ad malũ ſimpl'r. ℂ 2⁹ eſt, ꝙ põt ꝯtra ꝑiudicatũ
vt intell's cõpat bonũ ad meli⁹. ℂ 3⁹ eſt, ꝙ voluntas di/
uina põt ꝑter ꝑiudicatũ a rõne. ℂ 4⁹ eſt, ꝙ põt contra
ꝑiudicatũ iudicio rõnis ſequẽte actũ volũtatis. ℂ Pri
ma ꝯclõ ꝓbat̃ ſic. Nã ſi intell's diuin⁹ iudicet ꝙ bonũ
eſt diligere deũ:⁊ malũ eſt odire:tũc volũtas nõ põt in
oppo^m:qꝛ tũc eẽt obliq̃. Nã oĩs po⁹ ꝗ nõ eſt ꝯformis iu/
dicio recto:eſt obliq̃:talis eẽt voluntas diuina. ergo ⁊c̃.
ℂ Cõfirmat̃:qꝛ qñcũqꝫ intell's diuinus iudicat hoc eẽ
malũ ſimpl'r:⁊ hoc eẽ bonũ ſimpl'r:illõ nec̃io iudicat:ſꝫ
in iudicio nec̃io itell's eſt regula volũtatis:vt ꝑus oſten/
ſuꝫ eſt. ģ cõpante bonũ ſimpl'r ad malũ ſimpl'r:volũtas
nõ põt ꝯ ꝑiudicatũ. ℂ 2^a ꝯ. ꝙ põt cõparando bonum ad
meli⁹ declat̃. Nõ eſt nec̃iũ ꝙ eľnta ſint ordinata ſic̃ ſũt:
ſꝫ põt fieri ecõ:⁊ tñ demr̃am⁹ ꝙ meli⁹ eſt ꝙ ita ſint. ſ. ꝙ
aer ſit ſub igne:qꝛ itell's diu⁹ h̃ iudicat. Sil'r in corpib⁹
ſupiorib⁹ demr̃abile eſt:ꝙ ſol potuiſſet fuiſſe q̃drat⁹:qꝛ
ꝑtes ei⁹ ſunt eiuſdẽ rõnis. ģ nulli pti ei⁹ repugnat eẽe in
oppo^m alteri in directa linea:⁊ tñ demr̃abile eſt ꝙ h̃ ſit
meli⁹. ſ. ꝙ ſit figure rotũde ⁊ ſpherice. ℂ 3^a ꝯ:ꝙ ds põt
aliqd ꝑter ꝑiudica^m a rõne. ꝓbat̃ ſic:volũtas. n. diuina
ꝑordinauit vnũ ad beatitudinẽ ⁊ nõ aliũ:in iſta deter/
minatione nõ occurrit rõ intellectui diuino q̃re hunc ⁊
nõ illũ:qꝛ tũc nõ eẽt mera gr̃a. ģ vĩ ꝙ volũtas poſſit ꝑ/
ter ꝑiudicatũ:qꝛ hic nihil eſt ꝑiudicatuꝫ. ģ ⁊c̃. ℂ Þ. Si
daret̃ cã:nõ eſſet rõ magis de cã illa ꝗ̃ de iſta:⁊ ita q̃re/
ret̃ de cã illa:⁊ ſic in infinitũ. ſil'r de pena damni nõ põt
aſſignari cã:lꝫ de pena ſenſus hri poſſet. ℂ 4^a ꝯ ꝙ diui
na voluntas põt ꝯ ꝑiudicatũ a rõne ſequente, ꝓbat̃:qꝛ
volũtas ꝯtingẽter ſe determinat:⁊ ita ſe determinat ꝙ
põt ⁊ in oppo^m. Uñ ſicut iſta ꝯtingẽter in determinatiõe

E

D. q̃druplex Pondera to ta ſequẽtia. Uide in ſcðo ⁊ alibi.

Põderi oĩa vt noſti hĩ.

F

Ecce qð q̃ris

G

Cõclo 4^r.

Uoluntatẽ di uinã nõ poſſe ꝯ ꝑiudicatuꝫ a rõne cõpan/ do bonũ ſim pl'r ad maluꝫ tale.

Uolũtatẽ di/ uinã ꝯ ꝑiudi catũ a rõne cõ parãdo bonũ ad meli⁹ poſ/ ſe.

H

Uoldtatẽ di/ uinã poſſe ꝑ ter ꝑiudicatũ a rõne.

Uoldtatẽ di/ uinã ꝯ ꝑiudi catũ a rõne ſe quente poſſe.

I volūtatis ſtat/antichēs erit ita pôt oppoſitū velle:ꝛ nūc rō ſequēs volūtatis determinationē:oppoſitoꝝ iudicabit. Sed tñ illa ꝯ eſt intelligenda in ſenſu diuiſionis:ſꝫ in ſenſu cōpōnis eſt falſa. ¶ Sed ꝯtra iſta arguo. Primo ꝯtra pmā ꝯnē:qꝛ intellectus precedit volūtatem in neceſſarijs:ꝛ eſt eius regula:ſed in moralib⁹ eſt regula: ꝙ oīs bon⁹ eſt pmiādus:ꝛ malus puniendus:ꝛ tñ volūtas pôt in oppoᵐ. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ ſic:volūtas que pôt in melius ꝛ nō vult:nō vr̄ optima. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ volūtas diuina pôt in oppoᵐ de poᵃ abſoluta:ſed tñ ꝙ aliqd ſic fiat eſt ꝯtingēs:ꝙ aūt hoc ſit meli⁹:illud eſt nccīum. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ melius faceret ſm regulas nāles:ſed in ordine ad voluntatē ſic determinantē:ſic oꝫ. Nam melius eſt ſic fieri:ſicut actus baptiçandi melior eſt in ordine ad volūtatē diuinā ꝙ̄ dare elemoſynā:ſed in ſe dare elemoſynā eſt melius. ¶ Sꝫ hic occurrūt alique diffi. Prima eſt.ſi ex volūtate diuina poſſum⁹ cōcludere talē indifferētiā in volūtate noſtra ꝛ in appetitu ſenſitiuo. Patet ꝙ nō:qꝛ nō pôt in oppoᵐ vt pꝫ in brutis ꝯ iudiciū ſenſus. Eodē mō dicūt aliq de volūtate noſtra: ꝙ ſi ponanꝰ duo bona eq̄lia vel nō equalia:ſi vnū eoꝝ ꝑ intellectū melius preiudicetꝰ. Dicunt ꝙ volūtas nr̄a nō pôt in oppoᵐ:ſed tñ de hoc aliꝰ:ſaltē q̄ntū ad ꝓpoſitū ſpectat:totū oppoᵐ eſt in intellectu diuino. Et ex h̄ vr̄: cū volūtas noſtra minus ſit cōiuncta rōni ꝙ̄ voluntas diuina:ſi volūtas diuina pôt aliqd ſine aliquo dictamine rōnis:imo pôt in illud ferri:qđ intellꝰ diuinus iudicat minus bonū:multo magis volūtas nr̄a. Uñ dicunt ꝙ voluntas nr̄a nō pôt aliqd:niſi ſit ꝑdeterminatum a rōne. Ut ſi eſurias ad mortē: ꝓpoſitis tibi tribus panibus:nō poteris aliquē eligere:niſi rō determinet morieris fame:ꝛ hoc iuſte. Nō intelligo iſta dicta bñ:ſaltem in volūtate diuina nō pn̄t hoc dicere/qn ꝓpoſitis ſibi duobus oīno eq̄libus:vnū predeſtinet:ꝛ aliū dimittat: nec eſt ibi aliq̄ determinatio a rōne:ergo vr̄ ꝙ voluntas aliqua poterit in nō preiudicatum a ratione:ꝛ etiā ꝯtra preiudicatū vt.ſ.melius dimittat ꝛ minus bonum eligat. Et eodem modo vr̄ ꝙ poſſit eſſe in nobis. De h̄ aliꝰ. ¶ Ad argumentum patet. ¶ Queſtio.III.

Obijcit 2ᵒ. — *A.l.opꝫ melius eſſe ꝛ ſic fieri.* — *Dubium.* — K — *Modus dicē aliorum.* — *Diīa voluntatis diuine ꝛ create: vbi plura adde.* — L

Utrum volūtas ſigni ꝛ bñplaciti in deo diſtinguātur. Qꝫ nō:qꝛ vtraqꝫ ꝑtinet ad potentiā ordinataꝫ. ¶ Contra.qꝛ voluntas beneplaciti ſemp impletꝰ:nō tamē volūtas ſigni.ergo ꝛc. ¶ Hic ſunt 4ᵒʳ vidēda. Primū eſt de diſtinctione volūtatis ſigni ꝛ bñplaciti. 2ᵐ eſt de diſtinctione volūtatis antecedentis ꝛ cōſequētis. 3ᵐ eſt de diſtōne volūtatis agentis ꝛ poſſibilis. 4ᵐ eſt de diſtinctione volūtatis practice ꝛ ſpeculatiue.

Primus articu. De vo. diuine ſigni ꝛ bñplaciti ꝛ eaꝝ diīa. — M

Quantum ad pᵐ eſt ſciendū:ꝙ voluntas beneplaciti dr̄ volūtas dei efficax reſpcū cuiuſcūqꝫ effectus ꝓducibilis vel ꝓducti. Sꝫ volūtas ſigni eſt volūtas dei nō efficax reᵘ eorūdē. Exēᵐ ſi rex aliqs vult efficaciter aliqd ſic eſt illud ad qđ conatꝰ paſſe iplendū:vult aūt nō efficaciter:ſed volūtate ſigni illa de qbus dat ſtatuta ꝛ leges. Et iō dr̄:ꝙ volūtas bñplaciti diuini ſemp impletꝰ:qꝛ eſt efficax:ꝛ nullus pôt ei reſiſtere.teſte Aplo. Uolūtati eius qs reſiſtet. voluntas vō ſigni nō ſemp impletꝰ:qꝛ nō eſt efficax:vt pꝫ.naꝫ ſepe leges tranſgrediūtꝰ. Et ſic pꝫ qd ſunt. ¶ Nunc videndū eſt.vtrū diſtinguantꝰ. Et q̄ntum ad hoc dico ꝙ ꝑ oēm viā per quā pôt ꝓbari ꝙ potentia abſoluta ꝛ ordinata differant:eadē via pôt ꝓbari ꝙ voluntas ſigni ꝛ beneplaciti differunt. Nā voluntas beneplaciti ſemp impletꝰ:nō tñ voluntas ſigni:ꝛ ſic de alijs multis ꝯtradictionibus:ex quibus ſufficienter cōcluditur diſtinctio. ¶ Sed ꝯtra ſunt diffi. Prima diffic.eſt:ſi iſta diſtinctio

A.l.diuinꝫ vel dei. — *D. q̄druplex*

ſit oīno eadem cū illa de potētia ordinata ꝛ abſoluta? Dico ꝙ nō:qꝛ tā volūtas ſigni:ꝙ̄ volūtas bñplaciti:reſpiciūt potētiā ordinataꝫ:qꝛ reſpectu eoꝝ q̄ ſunt ipſi a abſolute:deus nullū hꝫ velle:de multis intelligendo:ſic virginib⁹ parere:ꝛ multa alia nobis ignota. ¶ 2ᵃ diffi. Si eſt eadē diſtinctio cū illa de volūtate ꝯditionata ꝛ abſoluta? Dico ꝙ vr̄ eadē:qꝛ volūtas ꝯditionata vr̄ volūtas ſigni ꝛ añs:qꝛ vult q̄ntū eſt ex ſe oīb⁹ bonū vel oībus bñ velle:ſi ſeruēt ei⁹ mādata. Uolūtas abſoluta vr̄ bñplaciti:ꝛ ꝯñs ad volūtatē ſigni.ſ.pmiſſio ꝛ ipletio ad bñplaciti volūtatē:cū ſit velle efficax. ¶ 3ᵃ difficꝰ.eſt: que ſunt ſigna volūtatis diuine? Dico ꝙ plura ponunꝰ.ſ. ꝑceptuꝫ eiᵘ:ꝓhibitio:ꝯſiᵐ:monitio:cōminatio punitio: remuneratio. Alia duo ponunꝰ que ꝑtinēt ad volūtatē ſigni.ſ.pmiſſio ꝛ ipletio ad min⁹ 2ᵐ:cū ſit velle efficax. ¶ 4ᵃ diffi. Si diuina pmiſſio ſit actus volūtatis poſitiuus? Dico ꝙ ſicut in nobis eſt duplex act⁹. Unus qui eſt velle efficax:qui pficit reꝫ cū pôt:ꝛ nō efficax:q nō perficit. Ita eſt nolle efficax:qđ ꝓhibet cū pôt:ꝛ nō efficax:qđ nō ꝓhibet ſed pmittit. Eodē mō dōm eſt in deo ſuo mō. ¶ Sed diffi.eſt.vtrū pmiſſio ſit actus. Dicunt aliqui:ꝙ ſolū eſt negatio act⁹:qꝛ pmittere nō eſt niſi nō ꝓhibere. ¶ Alij dicunt:ꝙ eſt act⁹ poſitiuus:qꝛ nullus pôt peccare niſi volūtas dei cōcurrat:ſꝫ nō ꝯcurrit niſi ad actū poſitiuū. Pôt ergo dici:ꝙ pmiſſio eſt actus poſitiuus cū circūſtantia:ſi circūſtātia ſit defect⁹:tūc deus ad poſitiuum actus cōcurrit:ꝛ nō ad deformitatē:ꝛ ſic nō ad peccatū. Eodem eniꝫ modo dōm eſt de illo actu volendi:ſicut de adulterio:vel alijs actibus malis.

N — *Uolūtas tam ſigni ꝙ̄ bñplaciti cadit ſub poᵃ ordinata* — *Uolūtatē cōdiciōnataꝫ ꝛ abſolutā coincidere cū volūtate ſigni ꝛ bñplaciti.* — *Signū diuine voluntatis ſeptuplex: qbus alia duo addunt: qre Sco.ꝛ alios hꝰ.* — O — *De diuina pmiſſione ſatis reſolute Duᵐ nobile.* — *Op. alioꝝ.* — *Op. ppia.*

Quantum ad 2ᵐ videndum eſt de diſtinctione inter volūtatē antecedētē ꝛ ꝯñtē. Et q̄ntum ad hoc dico ꝙ volūtas añs dr̄ vt refertꝰ ſup regulas iuſtitie legalis in vli. Uoluntas vō ꝯñs dr̄ illa:vt fertꝰ ſup huiꝰ regulas in pticulari ꝛ efficaciter. De pma dicit Apls:ꝙ vult oēs hoīes ſaluos fieri. h̄ eſt quātū eſt de ſe:nūq̄ dānationē vellet. Uolūtate aūt ꝯñte:qꝛ talis peccat:vult ꝯñr eū punire volᵘᶜ efficaci:ꝛ iſta ſp ipletꝰ.

2ᵘ articulus. — *Uolūtas añs ꝛ ꝯñs qd?* — *pᵒ diuiſi.2.* — P

Quantū ad 3ᵐ videndū eſt quō diſtinguuntur in deo voluntas agens ꝛ poſſibilis. ¶ Hic ſciēdū ꝙ itellꝰ agēs ponitꝰ nō ſolū ꝑpter phantaſmata: ſicut aliqui dicūt:ſꝫ idē nō pôt eſſe actiuꝫ ꝛ paſſiuum: ꝛ qꝛ actus cauſatꝰ ꝛ recipitꝰ:iō opꝫ ponere diſtinctioneꝫ. Eodē mō apparet mihi ꝙ ſit diſtinguēdū ex pte volūtatis potētiale ꝛ actuale. Potētiale vt receptiuū volitionis. Actuale vt ꝓductiuū. Nec pono duas potētias: ſꝫ duas rōnes formales eiuſdē potētie realr. ¶ Quātū aūt ad diuina opꝫ ponere vtrūqꝫ:abſtrahēdo habere a recipere:ita ꝙ in illo eſt ſapiētia ꝛ ars ꝛ hꝰ pfectiones. Dicūt ēt fuit:ꝙ intellꝰ agēs eſt ibi vt ꝓductiuum verbi. Eodē mō dico ex pte volūtatis. Eſt.n.ibi inuenire volūtatē in qua eſt iuſtitia legalis foꝛalr:ꝛ ipſe actus volēdi diuinus:ꝛ ſm hoc eſt ibi voluntas poſſibilis. 2ᵒ eſt ibi voluntas vt ꝓductiua ſpūſſancti:ꝛ ſic voluntas agens. Eodē mō in creatis dico ex pte ſenſus:qꝛ opꝫ ponere ſenſuꝫ agentē:inq̄ntū ſenſus eſt ꝓductiuus viſionis:ꝛ hoc opꝫ:qꝛ aliq̄n act⁹ vidēdi eſt nobilior obiecto: ergo opꝫ ꝙ ab alio depēdeat in genere cauſe efficiētis ꝙ̄ ab obiecto:ſic qꝛ ſenſus eſt receptiuus viſionis. Opꝫ etiā ibi ponere ſenſuꝫ poſſibilē:ꝛ ſic potētiā ſenſitiuaꝫ ꝛ oēm aliā ꝓductiuā ſui actus:ꝛ receptiuaꝫ:opꝫ diſtinguere in agētē ꝛ poſſibilē:nō vt in duas potentias:ſꝫ vt in duas rōnes formales eiuſdem potentie.

3ᵘ articulus. — *Intellectū voluntatē ꝛ alias cognitiuas potentias atqꝫ appetitiuas in agentē ꝛ poſſibilē:ꝛ hoc ꝙ in diuinis recte diſtingui. A.l.ab agere ꝛ recipere.* — Q — *A.l.ſimilr.*

Quantum ad 4ᵐ vidēdū eſt de voluntate practica ꝛ ſpeculatiua. ¶ Hic eſt intelligendū:ꝙ aliq̄n praxis accipitꝰ ꝑ opōne alteri⁹ potētie ab intellectu:ꝛ ſic nunq̄ eſt dare voluntatē practicaꝫ ꝛ ſpeculatiuā:

4ᵘ articulus. Praxis accipitur 2ᵒ.

A

An practicus & ſpeculatiuū diuidāt voluntatē: ſicut intellectum.

ſpeculatiuā: ſicut intellm̄ practicū & ſpeculatiuū: ſed ille intellꝰs eſt ſpeculatiuus q eſt grā ſui. Ille practicus q eſt grā alterius. In volūtate aūt iſta diſtinctio nō hꝫ locū. Verū eſt tn̄ ꝙ actꝰ fruendi eſt ſui grā: actus aūt vtendi eſt grā alteriꝰ. Sed tn̄ ꝑpter hoc nō opꝫ ponere talem diſtinctionē: qꝛ oēs tales actꝰ volūtatis ſūt praxes q̄dā: ſꝫ aliqui ſint ꝑpter ſe: aliqui nō. Si vō accipit̄ practicū: qđ extendit̄ ad poſterius: ſiue ſit euſdē potētie: ſiue ſit alteriꝰ: diceret̄ tūc ꝙ oē qđ eēt ſui grā eſſet ſpeculatiuū: qđ aūt non, eſſet practicum. ¶ Qō. IIII.

VTrum in actibus moralibꝰ intellectꝰ precedat voluntatem. ¶ Hic ſunt duo videnda. pᵐ eſt ꝓpoſitum. zᵐ eſt. vtrū voluntas poſſ. aliquid velle nō precognitum.

Primus artic. Op. aliorum quaꝫ ſuſtinet: ſꝫ nō vꝫ ſeq̄ndare.

Quantū ad pᵐ dicit vnus doc. ꝙ in moralibus voluntas ꝑcedit intellm̄: & actus volendi vt moralis: eſt ꝑor actu intelligēdi. oīs aūt actꝰ moralis ſpecificat̄ a fine: ſꝫ nō niſi inq̄ntū ꝑordinat̄ in ipſū: ſꝫ nō ꝑordiat̄ niſi ꝑ volūtatē. ḡ ipſa ꝑcedit. Seq̄t̄ ēt ꝙ actꝰ intellectꝰ vt ꝑcedit actū volūtatis: nō eſt mere moralis: ſꝫ tm̄ nālis. ¶ zᵒ ſic. Oīs extēſio ꝑ quā aliqd fit practicū ꝑcedit actū q fit practicꝰ ꝑ eā vt practicꝰ eſt: ſꝫ iſta fit a volūtate. ḡ &c. ¶ Sed de actu imꝑato: q̄uo pōt eē priꝰ imꝑatū q̄ȝ cognitū, dubiū eſt. Dī hic ꝙ ꝑus cognoſcit̄ ſub rōne vlī. ¶ Contra. qꝛ ſub rōne ꝑticulari imꝑat̄. ḡ imꝑat̄ ſub iſta rōne: ſub qua non ꝑcognoſcit̄. Dī ꝙ illa rō ꝑticularis eſt precognita in gnāli. Nō vꝫ mihi ꝙ alr̄ poſſet ꝑfecte ſaluari: niſi dicēdo ꝙ eſt aliq̄ rō occulta q̄ ꝑſupponit̄ inquirēda. Dico ḡ ꝙ opꝫ neccio ponere: ꝙ lꝫ obm̄ ſit ꝑcognitū. ſ. talis actus imꝑatus, nō opꝫ tn̄ oēm ꝯditionē obiecti ꝑcognoſci: ſicut ēt dū agerct̄ de modis intrinſecis q̄uo a dō cogitant̄: & q̄uo nō: fuit ſupiꝰ diſſuꝫ.

Dubiū. Ecce qđ q̄rit̄: de imꝑio voluntatis.

A. l. ꝙ aliqua via.
A. l. ꝑcipit̄.

zᵒ articulus.

Quantum ad zᵐ videndū eſt: ſi volūtas pōt aliqd velle nō precognitū. Dicit vnus doc. ꝙ deus hoc de poꝰ ſua abſoluta poſſet facere. Et h̄ declarat ſic. Actꝰ intelligēdi nō vꝫ ꝑexigi niſi in rōne alicuius cāe reſpectu actꝰ volēdi: ſed nō pōt hoc intelligi niſi in rōne cāe extrinſece & efficiētis. Et tūc clarꝫ eſt ꝙ deꝰ illā poterit ſupplere: qꝛ tūc imediate ꝑ ſeipſuꝫ cauſabit. Si dicat̄ ꝙ nō: qꝛ ſunt effectꝰ eēntialr̄ ordinati: ſicē agens nāle preexigit approximationē ſui ad paſſuꝫ neceſſario. Hoc dicēdo hꝫ ꝓpoſitū: qꝛ in eēntialr̄ ordinatis & realr̄ diſtinctis deus poſterius poterit facere ſine priori: ſi ſint abſoluta: ſicē pꝫ de alteratione q̄ ordie eēntiali ꝑcedit gnōnē. ¶ Si dicat̄: ꝙ inter velle & intelligē eſt ordo eēntialis ſimplr̄: iter iſta aūt ſm̄ qd tm̄. ¶ Sꝫ ꝯtra: qꝛ tunc petit̄ ꝑnᵐ: qꝛ iſta ſunt diſtincta & abſoluta. ¶ Aliq aūt dicūt: ꝙ volūtas nō pōt ferri in obm̄ niſi ſit ſibi repñtatū: actus aūt intellꝰs repñtat obm̄. Sꝫ quare deus nō poſſit repñtare: nō video demōſtrationē. Teneo tn̄ oppoᵐ ꝑpter auctoritates Aug. ¶ Qō. V.

C

Volūtatē ferri in nō ꝑcognitus ē ꝓblema: vbi plura lege 2 & 3.

D

9. tri. & alibi ſepe.

VTrum voluntas creata teneat̄ ſe ꝯformare voluntati diuine in mō volendi vel volito.

Cōclō 4ᵉ.

Hic introducuntur 4ᵒʳ ꝯclōnes. Prima eſt, ꝙ voluntas creata tenet̄ conformari voluntati diuine: q̄ntū ad voluntatē ſigni: qꝛ volūtas noſtra legi diuine eſt obligata: & ipſa lex pertinet ad voluntatē ſigni. ¶ zᵃ ꝯ eſt, ꝙ volūtas creata non tenet̄ ꝯformari volūtati bn̄placiti: qꝛ nullus tenet̄ velle ſuaꝫ damnationē: & tn̄ deus vult damnationē reproboꝝ volūtate bn̄placiti. ¶ zᵃ ꝯ eſt, ꝙ volūtas noſtra tenet̄ ꝯformari volūtati diuine q̄ntū ad voluntatē añteꝫ: qꝛ ſicē deus vult oēs hoīes ſaluos fieri ſm̄ hanc volūtatē: & ad agnitionē ſue veritatis ꝑuenire: & nos ita debemus hoc

Eſt voluntati ſigni & añte: nō tn̄ bn̄placiti & ꝯñte tenemur ꝯformari diuine.
Cōſidera inſtantiaꝫ.

velle. ¶ 4ᵃ ꝯ eſt, ꝙ volūtas noſtra nō tenet̄ ꝯformari volūtati diuine q̄ntū ad volūtatē ꝯñtē: qꝛ voluntate ꝯſequēte vult deꝰ mala fieri: aut ſcandala ꝑmittere: cum tn̄ poſſet oīa ꝓhibere: & tn̄ nullus dꝫ velle malū: aut ſcādalū: qꝛ nō ſolū malū faciētes ſunt digni morte: ſed etiā q ꝯſentiunt facientibꝰ: vt ait Apl̄s ad Ro. 1. ¶ Contra has ꝯnes inſtat̄ 4ᵉ. Primo: qꝛ nō tenet̄ q̄libet ad cōſilia & ad monita: ſed tn̄ ad ꝑcepta: & tn̄ ꝯſilia ſunt de voluntate ſigni. ¶ zᵒ. qꝛ illa volūtas eſt rectiſſima: que eſt ſilis rectiſſime volūtati q̄ eſt ꝑma regula: ſed voluntas bn̄placiti eſt rectiſſima. ¶ 3ᵒ. qꝛ deus añcedēter noluit mortē xp̄i: & tn̄ mors xp̄i eſt nobis ſumme amabilis. ¶ 4ᵒ. qꝛ impoſſibile eſt duos actus ꝯ̄rios circa idē obm̄ eſſe bonos: cū nō ꝯ̄riet̄ bonum oī bono: hic aūt eſt ſic. ſi oppoᵐ eius qđ deus ꝯñr vult velimus. ¶ Ad pᵐ dico, ꝙ nō eſt oblatio ad voluntatē ſigni: niſi eo mō quo eſt manifeſta: vt teneat̄ qs ad ꝯſilia: nō ad ꝯſilia ſeruanda ſꝫ nō ſpernēda: & ad ꝑcepta, vt adimplienda. ¶ Ad zᵐ dico, ꝙ in moralibꝰ actus ſimiles ad ꝑſonas diſſimiles applicati: ſunt moraliter diſſimiles: ſicut actus magnificentie q eſt in ꝑncipe v̄tuoſus eſt: & in ruſtico vitioſus: multo aūt maior diſtātia eſt in ꝓpoſito. ¶ Ad 3ᵐ dico, ꝙ noluit mortē xp̄i eſſe q̄ntū ad malū culpe: qđ ibi fuit in eius occiſione: ſꝫ hn̄ añcedēter & ꝯñter q̄ntū ad bonū redemptionis humane. Et iſto mō voluit eā eſſe beata virgo. ¶ Ad 4ᵐ dico, ꝙ verꝫ aſſumit ſtantibus vniformiter oībus circūſtātijs: cū vnica variet totā ſpēm actꝰ moralis: ſicē pꝫ i policijs: in qbꝰ nō licet filio velle mortē patris ex debito nāe: quē iudex vult mori ex debito iuſtitie. Sic dico in ꝓpoſito. ¶ Sed hic rema. diffi. de voluntate diuina: vtꝫ. ſ. velit mala fieri. Dicunt aliqui ꝙ ſic q̄ntū ad poſitiuū: ſed nō q̄ntū ad deformitatē vel ꝑuationē ꝯñs illud poſitiuū. ¶ Cōtra. qꝛ potētia volens obm̄: eadē neceſſitate vult conditiones neccias illi obiecto: poſitiua aūt aliquoꝝ ſunt talia ꝙ ea neccio ꝯſequunt̄ ꝑuationes & deformitates. Vn̄ nō vꝫ eſſe contra intentionē Aug. ꝙ deus velit mala vt mala ſunt. Augꝰ enim hn̄ pōt velle malū in ordine ad penam: qꝛ decor vniuerſi cōſiſtit in ordine iuſtitie. volendo ergo ſic mala vult bene mala: ordinando ipſa ad aliquod bonum.

E

Inſtat 4ᵉ.

Qualr̄ obligamur ꝯformari volūtati ſigni ipſiꝰ dei. Nota vbiq̄ꝫ.

F

Uni virtuoſū eſt: alteri vitioſum.

Dubiū.

An deꝰ velit malum?

G

ſ. hn̄. ſed non vult mala: vt mala ſunt.

¶ Diſtinctio. XLVI. ¶ Queſtio. I.

Hic oritur queſtio &c.

CIrca diſtinctionē. 46. quero. Vtrū voluntas diuina ꝓducat obā ſua in eſſe volito. Qꝛ nō: quia in diuinis nō ſunt niſi due ꝓductiones ad intra: & ſolū duo ꝓducta ſm̄ Aug. in. 5. de tri. ſꝫ multa ſunt volita in diuinis. ḡ &c. ¶ Cōtra. voluntas eſt productiua verbi ſm̄ Hyl. de tri. & illud nō pōt intelligi niſi in eſſe volito: cuꝫ in eſſe ſimplr̄ volūtas ad nullaꝫ nālē ꝓductionem concurrat. ¶ Hic ſunt duo inquirenda. pᵐ eſt de voluntate creata. zᵐ de voluntate diuina.

H

Quantum ad pᵐ aliqui dicunt: ꝙ voluntas non ꝓducit ſua obā in eē volito: qꝛ actiones eius ſunt imanētes & nō trāſeuntes: & ſic nō agit in obm̄. ¶ Cōtra hoc introducunt̄ quatuor rōnes ad ptē affirmatiuā. Primo ſic. qn̄ aliqđ obm̄ hꝫ aliqđ eſſe qđ ꝑus nō habuit: neceſſe eſt vt ꝑ aliqđ ꝓducēs tale eſſe ei attribuat̄: ſed obm̄ volūtatis nūc hꝫ nūc eſſe volitū: qđ ꝑus nō habebat. ḡ &c. ¶ zᵒ ſic. Quicunq̄ eſt aliqđ receptiuū: qđ recipit aliqđ qđ ꝑus nō habuit: illđ recipit ab aliquo ipſuꝫ trāſmutāte. hoc pꝫ: qꝛ ſuſceptiuū recipit aliqđ qđ ꝑmus nō habuit mutatur: & oīs mutatio fit ab aliquo [illegible] obm̄ voluntatis recipit aliqđ [illegible]

Primus artic. Op. aliorum. Voluntatē nō ad ſua obā ꝓducere in eē volito: 4ᵒʳ argumenta.

I

prius nō habebat:nō ſolū in aīa ſȝ in ſe:qꝛ in ſe eſt ama tuȝ ⁊ deſideratū:nō tm̄ vt in aīa. Hoc pȝ:qꝛ mutatio ſp terminat̃ ad aliqd in ipſo mutato receptū:obm aūt mu tat̃ ſicut pȝ:qꝛ tranſit de ꝯdictorio in ꝯdictoriū.ergo ⁊c̃. ❡ 3° ſic. Impoſſe eſt aliquā formā q̃ p̄us nō fuit in aliq̄ induci de nouo:niſi p aliquā ꝓductionē:ſed reſpect⁹ vo liti eſt quedā foꝛa.ſ.q̃dā relatio:qꝛ oē volitū eſt ab aliq̄ volitū:⁊ eſt inducta de nouo in obm. Hoc pȝ:qꝛ p̄us obȝ nō erat volitū.g̃ eſt ꝓductū. ❡ Cōfirmat̃:qꝛ ois impreſ ſio forme p̄ſupponit eā eſſe:ſed hec forma q̃ eſt relō q̃ dam.ſ.eſſe volitū:imprimit̃ in obiecto:g̃ preſupponit̃ eē: ſed nō p̄ſupponit̃ niſi ab aliquo agente ꝓducto:g̃ ipm eſſe volitū eſt ꝓductū. ❡ 4° ſic. Qn̄cūqȝ ab aliqua cā cauſat̃ forma aliqua:ab ea cauſat̃ effect⁹ formalis eiuſ dē forme:ſȝ volitio eſt cauſata a vluntate:⁊ eſſe volitū eſt effectus formalis volitionis.g̃ eſſe volitū cauſabit̃ a volūtate ſicut ipſamet forma. ❡ Jō apparet mihi eſſe

Op. ppria.

K

dōm:q͞ volūtas obiectū ſuū ꝓducit in eē volito. ❡ Et hoc ꝯfirmo dupl̃r. Primo:qꝛ qđ ꝯuenit alicui p accn̄s: nō ꝯuenit ſibi a ſe:⁊ p ꝯn̄s ab alio:ſed eſſe volitū ꝯue nit alicui lapidi per accn̄s:g̃ ab alio. ❡ 2°.qꝛ qđ ꝯuenit alicui ⁊ nō a ſe:nec̄io cōuenit ſibi ab alio:ſed lapidi cō uenit eē volitū:⁊ nō a ſe.g̃ ab alio:ſed illud eſt impoſſe in telligi niſi p modū originis:qꝛ eſſe ab alio nihil aliđ dicit. ergo ⁊c̃. ❡ Sed ꝯ hoc arguo 4ʳ. Primo ſic. Nā ſi ita

Obijcit 4ʳ.

eſſet ſic̃ obiectū imutat potētiā volitiuā:ita ipſamet po tentia imutaret obm. ❡ Sed hoc eſt ꝯcōiter dictū:qꝛ.ſ. obm in talib⁹ eſt mouēs imobile:g̃ ⁊c̃. ❡ 2°.qꝛ tūc de⁹ totiēs accipiet eſſe a volūtate noſtra:quotiēs diliget̃ ab ea. ❡ Cōfirmat̃:qꝛ cū voluntas ſit po⁹ reflexiua ſuper actū ſuū:tūc act⁹ volūtatis ꝓduceret ſeipſuȝ:qđ videt̃ impoſſe. ❡ 3° ſic. Ubicūqȝ eſt aliqua ꝓductio:ibi eſt aliq̄ exiſtētia:ſed multa ſunt volita q̃ ſunt in ſola po°.ergo in eis nō eſt aliqua ꝓductio. ❡ 4° ſic. Qꝛ impoſſe eſt idem

L

duab⁹ ꝓductionib⁹ totalibus ꝓduci in eodem eſſe:ſed obiectū volūtatis accipit eſſe volitū,p te,a voluntate:⁊ pōt diligi a duob⁹:g̃ accipit idē eſſe volitū a duob⁹:q̄z altero nō exiſte:nihilominus haberet illud idē eē.g̃ ⁊c̃. ❡ Ad p̄ᵐ dico,q͞ obiectū mutatione reali imutat potē tiā:⁊ tūc in ea cauſat formā abſolutā. Et loquēdo de hᵃ imutatione:ipm obm eſt mouens imobile. Loquendo tn̄ de mutatione q̃ aliqd mutat̃ ad reſpectuȝ rōnis:cu iuſmodi eſt eſſe volitū:nō eſt incōueniēs q͞ ipm obȝ ſic mutet̃:imo eſt nec̄iuȝ. ❡ Ad 2ᵐ dico,q͞ ſicut reſpectus rōnis mutant̃ circa diuina ⁊ multiplicant̃ ⁊ minorant̃: ſic ⁊ eſſe:⁊ illa q̃ ſuo mō dicūt illi reſpect⁹. Un̄ lȝ deus ſit imutabilis realr̄:non tn̄ ſm rōnē vt a nobis cogni tus. ❡ Ad cōfirmationē:qꝛ ſi actus reflexus ⁊ act⁹ re ctus nō ſunt idē oīno:tūc pȝ gd dōm. Si aūt ſunt idem

Uſr obm vo litū eē:⁊ alr eꝯ imutat:ſed conſidera oia bene.

Deum muta ri cōtingit.

M

actus:tūc dico,q͞ nō eſt incōueniēs q͞ idē act⁹ ꝓducat ſeipſum in eſſe tali rationis:cuiuſmodi eſt eſſe volituȝ. ❡ Ad 3ᵐ dico,q͞ ꝓductio ad aliqđ eſſe ſimplr̄ bn̄ ſup ponit exiſtētiā:ſed ꝓductio q̃ eſt ſolū ad ens ſm gd ⁊ rō nis:nō eſt neceſſe. Un̄ eque bn̄ entia in po⁹ p̄nt recipe tale eſſe ſicut exiſtētia:ſicut pȝ q͞ entia in po⁹ itelligunt̃. ❡ Ad 4ᵐ dico,q͞ q̄tū ad eſſe ſimpl̃r impoſſe eſt q͞ idem accipiat eē duab⁹ ꝓductionib⁹ totalibus:ſȝ q̄tū ad eē ſm gd nō eſt icōueniēs:ſic idē ſubiectū plib⁹ ſilitudini buȝ fit totalr̄ ſile multis. ❡ Sȝ hic occurrūt diffi. Pri ma eſt:ſi oi potētie vitali h̄ cōuenit.ſ.ꝓducere obiectū in tali eſſe ſȝ gd: Dico q͞ oi potētie vitali obiectiue:cu iuſmodi ſunt ſenſitiua tā apprehenſiua:q̄ appetitiua ⁊ intellectiua:⁊ ſic de oib⁹ talibus ꝯuenit ꝓducere ſuum obm in tali eſſe ſm gd. Auditiua.n.ꝓducit obm ſuum in eſſe audito:⁊ gn̄atiua in eſſe gn̄ato:⁊ ſic de alijs:⁊ hoc ꝓbari pōt p eaſdē rōnes p quas ꝓbatū eſt de volūtate.

Qui ⁊ q̃ ꝓdu ctio requirit exi ſtentiam!

Idem ꝓduci duabus ꝓdu ctionib⁹ ꝯtin git ⁊ qn̄. qđ valđ notabile vbiqȝ.

D. q̃druplex Notāȝ intelle ctiue:ſȝ etiaȝ ſenſitiue po tentijs ꝯuenit ſua oba ꝓpor tionalr̄ ꝓdu cere in eē ſm quid.

❡ 2ᵃ diffic.qꝛ vr̄ q͞ illđ eſſe volitū ſit reale. Nā ꝯdicto ria realia ſaluari nō p̄nt p ens ſolū rōnis. Mō obȝ trā ſit de oppoſito reali in oppoᵐ reale ſic̃ obm:qđ p̄us nō erat realr̄ volitū:nūc eſt realr̄ volitū:g̃ vr̄ q͞ ſit reale eē volitū. Dico q͞ qn̄ dr̄ eſſe volitū realr̄:ly realr̄ nō deter minat reſpectū in volito ſed actū volēdi:⁊ ſic eſt bene realis mutatio actiuā:a qb⁹ obm denoiat̃ ſic volitū. Et ſi dicat̃ q͞ aliqn̄ ipm volitū nō eſt realr̄ ipſe act⁹ volen di:pōt dici q͞ realis ꝯdictio circa actus volēdi ſaluatur ex reſpectib⁹ ꝯñib⁹ ipſos nec̄io. ❡ 3ᵃ diffi. Qꝛ vr̄ ſuffi cere ad ſaluādū illđ eſſe ſolū extrinſeca denoiatio:ſicut ſufficit in deo ad hoc q͞ dicat̃ creatoꝛ ſola denoiatione extrinſeca. Si aliqs ſic dicat:ſoluat rōnes p̄us poſitas:⁊ tunc apparebit ſufficiēs denominatio:alr̄ aūt nō. ❡ 4ᵃ diffi. Utrū illud eſſe volitū ſit idem qđ actus volendi: Dico q͞ nō:qꝛ tūc ois actus volendi eſſet reflexiuus:qꝛ act⁹ volēdi terminat̃ ad volitū. Si ergo volitū eēt act⁹ volēdi terminaret̃ ſp ad ſe:⁊ ſic fruens deo vt in actu: ⁊ nō vt in ſe frueret̃ creatura:qđ vr̄ incōueniēs. Sed q̃ eſt eadēs nec̄itas ad ponēdū illđ eē volitū ꝓduci. Dicit qdā doc.q͞ in actu beatifico maioꝛ nec̄itas apparet. Et hoc ꝓbat ſic:actu beatifico diligit̃ de⁹ ⁊ creatura:pōt ergo de⁹ facere q͞ fruat̃ deo ⁊ creatura ſil:vel deo tm̄: vel p̄us deo:⁊ poſtea creatura:ſemp manēte eodē actu. Hic ſupponit̃ qđ alᵉ hȝ ꝓbari:ponēdo g̃ q͞ diligat̃ nūc deus ⁊ nō creatura:poſtea creatura:hic trāſit̃ de ꝯtradi ctorio in ꝯdictoriū.g̃ opȝ q͞ aliq̄ mutatio ſit facta.non in obiecto:qꝛ nullū abſoᵐ acqrit̃ qđ p̄us nō fuerit.nec i actu:qꝛ idē manet:⁊ ſi acqrat̃ aliqd. vel erit abſolutuȝ: ⁊ hoc nō.vel reſpectiuū:⁊ hoc vel reale:vel rōnis. Non reale:qꝛ requireret terminū realē.g̃ rōnis. Dico g̃ q͞ bea tus dr̄ velle aliqd qđ nō prius per hoc q͞ per actū illuȝ cū volūtate dei cōcurrente ꝓducitur obiectum:qđ nō eſt in eſſe volito. Et hoc ſufficit.

N

Eſſe volitū eē reale cōtingit intelligere 2ʳ.

Cōſidera hic plura bn̄ exa minando.

O

Eſſe volitum ⁊ act⁹ volēdi differunt.

Notabilis re ſolo.

P

2° articulus. Op. alioȝ.

Quantum ad 2ᵐ.ſ.de volūtate dei dicunt aliq q͞ diuinaȝ voluntatē ꝓducere ea que vult in eſſe volito eſt fictitiū:qꝛ cū diuina eſſentia ſit p̄ volita,ipſa eſſet p̄mo ꝓducta a pſona p̄ris. ❡ Cōtra h̄ q̄tuoꝛ rōnes introducunt̃ p pte affirmatiua. Prio ſic. Ex actu p̄deſtinationis ab eterno aliqd erat p̄deſtina tū:illud p̄deſtinatū eſſe nō erat formalr̄ in deo:nec eſt eſſe ſimplr̄:vt pȝ.g̃ eſſe ſm gd.hoc voco eſſe volitum. ❡ 2° ſic. Qn̄ eſt tranſitus de ꝯdictorio in ꝯdictorium: opȝ q͞ ſit mutatio:ſȝ ab eterno deus potuit p̄deſtinare quos nō p̄deſtinauit:illa aūt determinatio q̃ ſe ad iſtos determiat nō pōt eē ex pte dei:qꝛ mutationē nō recipit. nec aliqd ꝯtingens cuius eſt illa determinatio.g̃ ex pte creature:nō in eſſe ſimpl̃r qꝛ nō erat.g̃ in eſſe ſm quid. ❡ 3° ſic. Qn̄ deus creauit mundū:potuit nō ꝓducere:⁊ ſic p̄us volebat:⁊ poſtea noluit:⁊ ſic eſt ibi tranſitus de actu volēdi ad actū nolendi:ille trāſit⁹ nō eſt ex pte dei ſed creature:⁊ hoc eſt in eſſe ſm gd. Eodē mō arguitur de aīa antichriſti,q͞ illđ qđ vult facere in aīa antichriſti,poſ ſet nō facere:⁊ ſic nō velle:ille tranſitus non eſt in deo: nec in aīa ipſa in eſſe ſimpl̃r:qꝛ nō eſt.g̃ neceſſe eſt dicē q͞ in eſſe ſm gd. ❡ 4°.qꝛ nō minus eſt efficax volun tas diuina reſpectu obiectoꝝ ſuoꝝ q̄ voluntas nr̄a:ſed volūtas noſtra:vt oſtenſuȝ eſt p̄us:ꝓducit oba ſua in eē volito.g̃ multo magis voluntas diuina in eſſe ſm gd. ❡ Jō dico q͞ volūtas diuina ꝓducit oba ſua in eē vo lito:qꝛ neſcio intelligere q͞ aliqd velit nūc ⁊ poſtea nō velit:qn nec̄io obm p̄us volitū fiat nō volitū:⁊ per ꝯn̄s habeat eſſe ſm gd:qꝛ qn̄cūqȝ aliqđ obm tranſit de nō eſſe in aliquo ad eſſe ſibi oppoſitū:tranſit p aliqđ ipm ꝓducens in tali eſſe:quia nō hȝ a ſe. Sed oia oba a deo volita trāſeūt de nō eſſe volito ad eſſe volitū:vt declat̃

Impugn⁹ 4ʳ.

Q

Modū creatu ſȝ diuina volun tas ꝓduc ſua obm p̄mariū ⁊ ſcđariuȝ in eſſe volito.

A

Obiectio 4ª.

de diuina eſſentia:que vt ꝓcedit actū volēdi hʒ eē vo/litū:ꝛ poſtea ↄſequit̄ ipſuʒ:ꝛ hʒ eē nō volitū. ¶ Sed ꝯ iſtud inſtat̄. Prio.qꝛ ꝑfectiones diuine.ſ.itellect⁹ ꝛ vo/lūtas itelligunt̄ pullulare a diuina eēntia ordie nālis intelligētie ipſas ꝓcedēte:ꝛ ſic diuina eſſentia intelligit̄ tranſire de nō eē tali ad eē tale ꝛ nō ꝑ aliqͥd ꝓducens: ergo eodē mō hic. ¶ 2° ſic. Nulla actio imanēs eſt ali/cuius termini ꝓductiua:cū ꝑ hoc diſtinguit̄ a trāſeūte: ſed actus volūtatis eſt imanēs.ḡ ꝛc̄. ¶ 3° ſic. Qꝛ volun/tas diuina ad ex̄ nō eſt ꝓducens neceſ̄io:cū ḡ velit qdi/tates in eē ſuo qdditatiuo neceſ̄io:ſeqt̄ ꝙ neceſ̄io eas pro/ducit in eē volito. ¶ 4°.qꝛ deus vult ſe.ḡ ſe producit. Hoc aūt eſt falſuʒ:qꝛ tūc pⁱ ſe ꝓduceret. Silr̄ de⁹ vult eſſentiā ſuā.ḡ ꝓducit eā. ¶ Ad p̄ᵐ dico ꝙ qñ aliq̄ ꝑfe/ctio ineſt alicui intrinſece:illa ieſt ſibi tanq̄ paſſio:ſiue ſubo aliquo alio ꝓducto ſi ſubm ſit iproductū:mō iſte ꝑfectiones intrinſece ꝛ ab intrinſeco cōueniūt eſſentie iproducte. Et ſic nō opʒ ꝙ ſibi aduentāt ꝑ aliqͥd extrin/ſecū ꝓductiuū. nō eſt ſic hic:qꝛ eē volitū qͥd habuit mū/dus ab eterno ꝛ aīa antichꝛi:nō ineſt ſibi ab intrinſeco ſed ab extrinſeco:ꝛ per conſequens oportet ꝙ ab alio: qͥd nō pōt itelligi ſine aliq̄ ꝓductiōe vel origie. ¶ Uel pōt dici:ꝙ ſignū q̄ eēntia diuina ꝓcedit:ꝛ ſignū quo ta/les ꝑfectiōes ſequunt̄:ſunt ſigna ꝑmanētia:ꝛ ꝑ ↄñs ibi nō intelligit̄ tranſitus nec aliqͥd ꝓductiuū:ſed ſigna in qͥbus eſt aīa antichꝛi volita ꝛ nolita:ſunt ſigna duratio/nis ſucceſſiua:ꝛ ſic ibi intellr̄ trāſitus:ꝛ ꝑ ↄñs aliqͥd ꝓ/ductiuū. ¶ Ad 2ᵐ ꝙ ſole actiones imanētes lʒ nō ſint ꝓductiue alicui⁹ in eē reali:tñ ſunt ꝓductiue oboꝝ in eē ſm qd:qꝛ ſunt opōnes obiue. ¶ Ad 3ᵐ ꝙ nō eſt ne/ceſſitas ꝓductionis in eē ſimplr̄:hoc.n.deo repugnat: ſed in eē ſm qd:nō eſt aliqͥd incōueniēs. ¶ Ad 4ᵐ ꝙ nō eſt incōueniēs ꝙ aliqd ꝓducat ſe in eē ſm qd:ſicut pʒ ꝙ volūtas nr̄a ꝓducit ſe volentē:multo minus in eē diminuto ꝛ ſm qd. Silr̄ nō eſt incōueniēs:ꝙ ꝑſuppoſi/to in eſſentia eē ſimplr̄:ꝙ ſibi detur eē ſm qd:tñ eē ſimplr̄ impoſſile eſt:ſed ꝙ recipiat eē ſʒ qd nō eſt incō/ueniēs. ¶ Sed hic ſunt diffi. Prima.vtrū act⁹ volūta/tis diuine ↄcurrat cū actu volūtatis noſtre ad ꝓducen/dū oba in eē volito. Et vr̄ ꝙ ſic:qꝛ agens vl̄e ad ꝓdu/ctionē oīum ↄcurrit:deus eſt hmōi.ḡ ꝛc̄. ¶ Cōtra.qꝛ cum volūtas diuina poſſit ipedire effectū 2ᵉ cāe:ex eo ꝙ cō/currit ad cauſandū:tūc poſito actu volēdi:poſſet ipedi/re illā ꝓductionē:ꝛ ſic eſſet act⁹ volēdi ꝛ nihil volitū. ¶ Hic pōt dici ꝙ actū volēdi q̄tū ad abſolutū pōt de⁹ ſeparare a reſpectu:pōt ḡ eē act⁹ volendi abſq3 hͦ ꝙ ter/minet̄ ad tale obm:ſʒ tñ act⁹ volēdi vt talis obi nō pōt eē ſine reſpectu ad tale obm. ¶ Sed ꝯ:qꝛ in illo pori quo volūtas hʒ actū erit volūtas volēs. Tūc aut aliqd: aut nihil. Dico ꝙ erit volēs ſic ſupficies eſt alba abſo/lute. Qñ aūt dicis:aut aliqd:aut nihil. Dico ꝙ nec aliqd nec nihil. ¶ Pōt tñ alr̄ dici:ꝙ.ſ.volūtas diuina nō cō/currit niſi ad actū ſimplr̄:ſed ad ꝓductionē talē ſʒ qd nō cōcurrit:qꝛ act⁹ eſt ſufficiens. ¶ Alia diffi.qͥo act⁹ beatificus pōt ꝓducere obm cauſatū in eē volito:ꝛ nō ꝓus. Dico ꝙ illa eſt vna via ſatis euidēs ad ꝓbādū vo/lūtatē diuinā ↄcurrere. ¶ Ad argᵐ pʒ. ¶ Qō. II

1. modus dī. Ad pullulationē ꝑfectionū diuinaꝝ non ſeqt̄ mutatio: nec ꝓductio q̄q̄ mō ipſius eſſentie.

B

Perfectionē alicui in eē ↄtingit duplr̄ 2° modus dī. Signū 2ᵐ. Tāgit hic plu/ra dubia. Productio 2ᵉ. Actiōes imanētes eē ꝓductiuas:qͥd vbi eʒ notabis. Deū neceſ̄io ꝓducere ad eē ꝓcedit:qͥd diu examinabis. Nō eē ſimplr̄ ēt a ſe pro/duci in eē ſm qd nō incōueniēs.

C

D. duplex.

Singularis imaginatio vbi gl̄a addc. vid Sco. d. 10. 4. q. ſi. ꝛ vbi ibi notari.

D

Utrum intellectus diuinus ꝓducat oba ſua in eē cognito.

Et nō:quia deus nō cauſat malū ſm Aug. de ciui. dei. ꝛ tñ intelligit malū.ḡ ꝛc̄. ¶ Contra.quia ſm Dionyſi. de di. no. c. 1. deus eſt vniuerſaliter cauſa oīum. ¶ Hic ſicut in ꝓcedenti.q. duo ſunt ingrē/da. p̄ de intellectu noſtro. 2° de intellectu diuino.

Li. 11. c. 12.

Forma arti.

Quantum ad p̄ᵐ dicunt aliq ꝙ intellect⁹ noſter non ꝓducit obm in eē cognito vel

obiectiuo:qꝛ lʒ forte volitio aīe ſit ad res:tñ eꝯ intellīo eſt motus a reb⁹ ad aīam:ꝛ ſic nō vr̄ potētia itellectiua aliqd agere circa obm:ſed tñ obm ad ipſaʒ. ¶ Sed ꝯ hoc introducunt̄. 4. rōnes ad ꝓbādū ptē affirmatiuā. Primo ſic. Potētia ad recipiēdū aliqd nō pōt deduci ad actū niſi ꝑ aliqͥd agēs:ſed res anteq̄ intelligat̄ eſt in potētia ad eē itellectum:nō pōt aūt intelligi ꝙ ad actū reducat̄ niſi ꝑ actū intelligendi.ḡ ꝛc̄. ¶ 2° ſic. Qñcūq3 aliqͥd eē ineſt alicui ꝙ pōt amittere:illud neceſ̄io hʒ ab extrinſeco:ſed eē cognitum ab itellectu nr̄o pōt lapis amittere.ḡ illud hʒ ab extrinſeco:nō niſi ab actu itelli/gēdi.ḡ ꝛc̄. ¶ 3° ſic. Qꝛ ſm vulgatū ſermonē intellīs cāt vl̄itatē in reb⁹ ꝛ eſt cauſans vl̄ia:non aūt in eē reali:ꝛ ſic in eē obiectiuo tñ. ¶ 4°.qꝛ oē qͥd dependet ab ali/quo ſm aliqͥd eē:capit illud ab illo a q̄ depēdet:ſʒ depē/det obm ab actu intelligēdi in eē cognito.ḡ neceſ̄io hʒ eē cognitū ab actu intelligēdi. ᵃ ¶ Jō apparet mihi eē dōm:ꝙ intellīs noſter producit oba ſua in eē cognito. ¶ Qͥd ↄfirmo 2ʳ. Prio.qꝛ eē qͥd cōuenit alicui ꝛ nō ex ſe:ↄuenit ſibi ab alio:ſed eē cognitū cōuenit obo:ꝛ non ex ſe.ḡ ab alio. ¶ 2°.qꝛ ſm vulgatā doctrinaʒ vl̄ia hñt eē obiue in aīa:ſed illͦd eē obiectiuū nō pōt hr̄e niſi a po⁹ obiua.ḡ ꝛc̄. ᵇ ¶ Sed ꝯ inſtat̄ 4ʳ. Prio ſic.qꝛ nul/lū p̄us ꝓducit̄ a poſteriori:ſed obm eſt p̄us actu itelli/gendi:qꝛ ei⁹ menſura.ḡ ꝛc̄. Scdo ſic.qꝛ tūc eēt relatio mutua iter ſcibile ꝛ ſciam:qͥd tñ negat̄. Tertio ſic.qꝛ ſʒ qd meli⁹ vr̄ obm ꝓducē poᵃᵐ:q̄ eꝯ.qꝛ cauſat in ea actū realr̄ quo po⁹ accipit eē. Quarto ſic.qꝛ eē viſuʒ cātū in ſole a po⁹ ſenſitiua eēt eē reale:cū ꝓcedit oē eē rō/nis. ¶ Ad p̄ᵐ dico ꝙ obm inq̄tū obm nō cauſat actū: ſed inq̄tū agēs ꝛ ꝓducens:ꝛ vt ſic ꝓcedit actū. Sed tñ obm inq̄tū obm terminat:ꝛ vt ſic vr̄ poſterius ipſo actu: nō loquēdo de terminatione aptitudinali ſed actuali:ꝛ vt ſic eſt mēſura act⁹:tunc illud nō eſt eē obiectiuum: de quo hic loqͥmur niſi fundamētalr̄. ¶ Ad 2ᵐ ꝙ ſcibi/lis ad ſciam nō ponit̄ realr̄ relo in eē ſimplr̄:ſicut eꝯ: ponit̄ tñ inter ſcitū ꝛ ſciam relo actualis:ſicut inter ſci/bile ꝛ ſciam relo aptitudinalis:tñ iſta actualis eſt reli/cta ab actu rōnis. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ſicut calefaciēs pro/ducit calefactibile in eē calido:qͥd eſt ꝓducere reale: tñ ſm qd:ita obiectū ꝓducit poᵃᵐ realr̄:lʒ ſm qd dum cauſat eam intelligētē:qꝛ eē itelligēs nō eſt eē ſimplr̄ ipſius potētie:hoc tñ nō obſtāte ipſa potētia ꝓducit in eē rōnis:ꝛ ſm qd obm ipm. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ oē tale eē obiectiuū a quacūq3 cauſet̄ po⁹ eſt eē ſm qd:lʒ nō ſit ꝓprie rōnis:aut fuge ad determinationē extrinſecā ſine reſpectu. ¶ Sʒ hic ſunt diffi. Prima eſt.ſi illͦd eē cognitū ſit idē cū actu itelligēdi. Dico ꝙ nō:qꝛ eē act⁹ intelligendi eſt eē ſimplr̄ ꝛ reale ꝛ formale:ꝛ nō illud eē obiuū. ¶ 2°.qꝛ eē cognitū p̄mo actu recto repugnat actu itelligēdi:ꝛ ꝑ ↄñs nō eſt idē. ¶ 2ᵃ diffi. Si tale eē eſt idē cū ſpē itelligibili repn̄tante obm. Dico ꝙ non. Prio.qꝛ ſpēs nō p̄mo terminat actū itelligēdi:ꝛ ſic nō eſt intellecta:nec ꝑ ↄñs hʒ eē intellm. 2° qꝛ obm cogni/tū notitia intuitiua hʒ eē cognitū:tñ ſine ſpē. ¶ 3ᵃ diffi. Si tale eē eſt idē cū obo:vt hʒ eē in actu itelligendi: aut in ſpē itelligibili. Dico ꝙ nō:qꝛ obm in actu nō dif/fert ab actu:ꝛ in ſpē nō differt a ſpē:vt cōcedit̄. Patet aūt ꝙ tale eē differt ab actu ꝛ a ſpē. ¶ P̄. Eē obiuū nō ponit̄ in eē formalr̄:ſed obiue tñ. ¶ 4ᵃ diffi. Si tale eē eſt formalr̄ in ſua qdditate ſicut in ſubo. Dico ꝙ eē ꝓductū ſemꝑ eſt formalr̄ in ꝓducto:ſed tñ nō eſt ideʒ cū ipſo obo:ſicut eē ſm qd:ꝛ reſpect⁹ ↄñs rōnē. ¶ Sʒ adhuc remā. diffi. Prima ſi actus intelligēdi ordie nāe ꝓcedit talē ꝓductionē. Dico ꝙ ſicut calor ignis eſt p̄or ſua ꝓductione caloris actiua ꝛ paſſiua:ꝛ termin⁹ ꝓdu/

E

A. 1. ratio ſic indifferēs de ſe ad duo op/poſita ꝯtrādictoria ab alio neceſ̄io determinatur ad alteꝝ:ſʒ obm eſt indifferēs de ſe ad eē ignotū ꝛ ad eē cognitū.ḡ determinat̄ ab alio ad eē co/gnitū nō niſi ab actu intelli/gēdi.ergo ꝛc̄.

F

a Intellīs nr̄ ꝓducere ſua oba in eē co/gnito oñdit.

b Obiicit̄ 4ʳ Obiectūʒ q̄r p̄us ꝛ poſte/rius actu.

G

Ecce qͥd dr̄ioꝛ de relone ſci/bilis ad ſciaʒ. vide Sco. 5. metaphyſice.

Obm potētiā ꝛ eꝯ ꝓducere in eē ſʒ qd:lʒ diuerſimode. D. octuplex.

Eē cognitū ab actu ſpē ꝛ obo in vtroq3 differre.

H

A. 1. cognitū.

Eē cognitū formalr̄ in eē obiecto.

I
Intellectionē ꝓcedere obm cognitū qõ ſane declara.
Eſſe in re:ꝛ in intellectu non variare rõnez formalē obi: vel q̄dditatis

ctus ſilr tāq̄ʒ extrema illius habitudinis:ita hic actus ꝛ obm:ꝛ tunc pro illo priori erit abſoluta intellectio:ꝛ tñ nullius obi. ℂ 2ᵒ diffi. ſi q̄dditas in eſſe cognito ꝛ in eē reali ſunt eiuſdē rõnis: Dico ꝙ ſic:q2 eadē rõ formalis q̄ eſt in re:eſt cognita:ſed eē cognitū eſt eſſe intellm:ꝛ iõ eadez vbiq3 eſt rõ:ſicut ens in poᵃ ꝛ ens in actu ſunt eiuſdē rõnis formalis:cū tñ eſſe in poᵃ ſit eſſe ſm quid. ℂ 3ᵒ diffic. ſi q̄dditas cognita ſit q̄dditas ſm q̄d: vt hõ mortuus: Dī ꝙ nõ:q2 ſicut mors diſtrahit rõnē formalē hoīs:ita eē cognitū diſtraheret rõnē formalē humanitatis ꝛ ſic hõ diſtraheret̄ cū cognoſcit̄:ꝛ ꝑ ꝯñs ſicut rõ formalis hoīs nõ ſtat cū eē mortuo:ita rõ formalis hominis nõ ſtaret cū eſſe intellecto.

Eſſe cognitū nõ diſtrahit:lʒ forte diminuat rõnē q̄dditatis:qõ bñ pōdera.

ℂ 4ᵒ diffi. ſi q̄dditas vt precedit eſſe cognitū creature cū prius ſit intelligibilis q̄ʒ actu intelligat̄ a nobis. vtrū ſit in re: Dico ꝙ non eſt neceſſe ꝙ q̄dditas rez creabilium ſint prius cognite ab angelo q̄ʒ eſſent in re:ſicut docet Aug. ſup gen̄. ad lrām.

K
Quidditates prius hic eſſe reale q̄ʒ cognitaz in intellectu creato. vid tñ Sco 3. diſ. 2. q. 8. exponentē Aug.

ℂ Dõm eſt ergo ꝙ q̄dditas vt ſic abſtrahit ab eſſe in aīa ꝛ extra:ſed eſt tm̄ q̄dditas:ꝛ q̄libet illoꝝ ſibi ꝯuenit ꝑ accñs ſʒ dicta. Sʒ que eſt nēcitas ponēdi illud eē cognitū: Dicit idē doc. q rñdit ad dubiū ſilē in ꝓcedēti q̄ne:ꝙ maior neceſſitas hui⁹ eē appet i actu beatifico. Nã ſi inueniamus ꝑ ſtatu illo aliqõ obm trāſire de nõ eſſe cognito ad eē cognitū vel eꝯ:poterit ſaluari ꝯdictio ꝑꝑ mutationē in ipſo actu:ſʒ in actu beatifico nõ ſic:eo ꝙ manet ſemꝑ idē ꝛ nõ mutat̄. Qñ ergo illo actu videt obiectū ſcḋarium:qõ prius nõ videbat:obiectum trāſit de nõ eſſe cognito ad eſſe cognitū:quero in quo ſit mutatio:ſiē prius fuit deductū:ꝛ ſic opʒ ponere eſſe cognitū.

Neceſſitas ponēdi eē cognitū oboꝝ in intellectu creato vñ eueniat?
2ᵒ articulus. Op. alioꝝ.
Quere aīr eo lum.

Quantum ad 2ᵐ de intellectu diuino dicūt aliq ꝙ intellectus diuinus nõ ꝑducit res in eſſe cognito:q2 q̄cq̄d deus ꝑducit ad extra:producit cõtingenter:ſed talia neceſſario ꝑduceret:cum diuinus intellectus neceſſario intelligat ꝛ ignorare non poſſ̄ ꝛc.

L
Impugnᵒ 4ʳ

ℂ Contra. introduco 4ᵒʳ cõcluſiones pro parte affirmatiua. Primo:q2 intellectus diuinus aliud ponit ſcire ab eterno q̄ʒ illud qõ ſciuit:q2 volūtas potuit ordinare: iſta mutatio nõ põt reduci in deū. g̃ in eſſe obiectiuum: hoc ergo erit per hoc ꝙ aliq̄d produceret̄ in eſſe intellecto:ſi voluntas aliud ordinaret.

Intellm diuinum ꝑducere res in eſſe cognito oſtēdit.

ℂ 2ᵒ. q2 intellectus diuinus eſt tāte efficacie vel tāte v̄tutis ſicut diua volūtas quātū ad eē volitū. g̃ ꝛc. ℂ 3ᵒ. q2 intell's diuinus eſt tante efficacie ſicē noſter:qui/vt patuit: ꝑducit in eſſe cognito obiecta ſua oīa. ℂ 4ᵒ. q2 q̄dditates ab eterno ſūt cognite:ꝛ hñt eſſe cognitū:nõ a ſe:ergo a deo:ꝛ per ꝯñs per actū intelligēdi diuī. ℂ Sʒ ꝯtra:q2 ſicut pater producit filiū i eē cognito:ita eꝯ:ꝛ ita habebit aliq̄d a filio: ſilr pater ꝛ filius a ſpirituſancto. Dico ꝙ nõ eſt incõuenīēs ꝙ aliqõ eſſe rõnis accipiat pater a filio:ꝛ vterq3 a ſpūſancto:ſicut ēt nec de⁹ a creatura.

Deū a creatura ꝛ p̄lez a filio atq3 vtrūq3 a. ſ. ſ. aliq̄d accipere.

M
Ad eē obiectū ꝯcurrūt q̄ta.

ℂ Intelligēdū g̃ ad euidētiā iſtius eſſe obiūi:qõ opʒ. 4. extrema imaginari. Primo ꝑnᵐ ꝑductiuū. 2ᵒ terminū ꝑductū. 3ᵒ ꝑductio actiua. 4ᵒ ꝑductio paſſiua. Primū eſt act⁹ intelligendi. 2ᵐ eſt q̄dditas intelligibilis. 3ᵐ reſpectus rõnis in actu q eſt ꝑductio actiua. 4ᵐ eſt reſpectus rõnis in termino q eſt ꝑductio paſſiua. Nõ g̃ itelligit̄ ꝑ illud eſſe cognitū niſi ille reſpectus rõnis fundatus in q̄dditate:ꝑ quē referī q̄dditas ad cognoſcentē:qui eſt vel ꝑductio paſſiua:vel qõ magis credo fūdamētū ei⁹.

Eſſe obiectum quid dicat.

ℂ Ad argᵐ pʒ:q2 deus cauſat malū bene.

ℂ Queſtio. III.

Vtrum intellectus diuinus producat q̄dditates in eſſe intelligibili. Qᵒ ſic. q2 in eſſe intellecto. ergo ꝛc. ℂ Contra. q2 preintelligunt̄ intelligibiles.

Hic introducunt̄ 4ᵒʳ rõnes euidenter ꝓbantes partē negatiuaz. Prima eſt talis:ab eodez hʒ res eſſe ſimplr ꝛ eſſe veꝝ:ſed quidditas ex ſua ratione formali hʒ eſſe ſimplr:ꝛ nõ ab extrinſeco. ergo ꝛc. Maior pʒ:q2 veritas nõ dicit niſi reſpectū fundamentalez intelligibilitatis obiecti ad potentiaz. Minor apparet: q2 eſſe eſſentie voco eſſe ſimplr:q̄dditas autē vt q̄dditas nõ hʒ illud ab intellectu:q2 intellectus non dat niſi eſſe ſm q̄d ꝛ diminutū:eſſe aūt eſſentie non eſt eſſe ſm quid nec diminutū.

N
Intellm diuinū nõ ꝑducere res in eē intelligibili:qõ eſt bene examinādis.
Veritas q̄d.

ℂ 2ᵒ. quia q̄ñcūq3 aliquid conuenit alicui per ſe:nõ conuenit ſibi a cauſa extrinſeca:ſed intelligibilitas cõuenit q̄dditati per ſe. ergo nõ ab intellectu. ℂ 3ᵒ. qõ ꝑducit̄ in eſſe intelligibili in illo priori quo ſuam ꝑductionē precedit:aut fuit intelligibile vel nõ. Si non:impoſſibile eſt ꝙ fiat intelligibile. Si ſic. ergo impoſſibile eſt ꝙ accipiat intelligibilitatē per illā ꝑductionem:eo ꝙ ante illam ꝑductionem intelligitur habere eam. ℂ 4ᵒ. q2 nõ plus accipit homo eſſe intelligibile q̄ʒ eſſe ꝑducibile:ſed nõ accipit eſſe ꝑducibile. Probo. quia tunc in illo priori nõ eſſet ꝑducibile:ꝛ per ꝯſequēs eſſet ens ꝓhibitū. ergo eodē modo in ꝓpoſito.

O

Ideo apparet mihi eſſe dõm:ꝙ lʒ itellectus diuinus ꝑducat q̄dditates in eſſe intellecto:tñ nõ in eſſe intelligibili.

Reſolo q̄ſtī. Eſſe intelligibile ꝯtigit q̄dditati⁹ ex ſe q̄re ꝓuenit eē q̄cūq3 ꝯa ſu q̄ddita ēt ab intellu diuo.

ℂ Et hoc cõfirmo dupliciter. Primo ſic. Illud nõ hʒ q̄dditas ab intellectu diuino:qõ prehabet ante ꝓmū eſſe qõ dat intellectus diuinus:ſed q̄dditas prius habʒ eſſe intelligibile q̄ʒ habeat eſſe intellectū:qõ tamen eſt ꝓmū eſſe qõ dat intellectus diuinus. ergo q̄dditas eſſe intelligibile nõ recipit ab intellectu diuino. ℂ 2ᵒ. illud qõ preintelligit̄ in q̄dditate anteq̄ʒ deus intelligat̄ itelligens:nõ hʒ q̄dditas ab intellectu diuino. Hoc pʒ:quia nihil hʒ ab intellectu diuino q̄dditas:niſi inquantū intelligit:ſed intelligibile eſſe intelligit̄ in q̄dditate anq̄ʒ deus intelligat̄ intelligēs. ergo ꝛc. Minorē ꝓbo:q2 prius intelligit̄ deus intellectiuus q̄ʒ intelligens:q2 ꝑ hoc ꝙ hʒ potentiā intellectiuā dicit̄ itelligens:ſed ꝑ quocūq3 ſigno deus eſt intellectiuus:q̄dditas eſt intelligibilis. g̃ prius q̄dditas eſt intelligibilis q̄ʒ deus intelligat̄ intelligens:ꝛ ꝑ ꝯñs nõ accipit eſſe intelligibile a deo: vt intelligente.

P

ℂ Sed ꝯ 4ʳ. Primo. a quocūq3 aliquid hʒ eſſe ſimplr:habet eſſe qõ ſequit̄ illud eſſe:ſed eſſe ſimplr ꝯſequit̄ q̄dditatem:ꝛ q̄dditas eſt a deo. ergo ꝛc.

Obiicit 4ʳ. Ꝯ. l. intelligibile.

ℂ 2ᵒ. illud qõ nõ cõuenit alicui ex ſua rõne formali:conuenit ſibi ab alio:ſed intelligibilitas nõ cõuenit creature ex ſua rõne formali. ergo ꝛc. ℂ 3ᵒ. a quo aliq̄d depēdet ab illo videt̄ eſſe:ſed eſſe intelligibile videt̄ dependere ab intellectu:q2 ſi nõ eſſet intellectiuus:nõ inteſſet intelligibile. ergo ꝛc. ℂ 4ᵒ. q2 ſm Aug. ſcientia noſtra iõ eſt vera: q2 res ſic ſunt:ſed ſic eſt in rebus:q2 diuina ſcientia ſic nouit. ergo intelligibilitas eſt a diuina ſcia.

Idē. 11. mo.

ℂ Ad ꝓᵐ cõcedo ꝙ a quo eſſe ſimplr hʒ aliq̄d:ab eo hʒ cõſequens illud eſſe:ꝛ iõ q2 a deo hʒ eſſe exiſtere:iõ ab eo hʒ eſſe ꝯſequēs illud eſſe:q̄dditatiuū aūt eſſe ad qõ ſequit̄ intelligibilitas:nõ hʒ creatura vel q̄dditas ab aliquo:ſed in illo eſſe ꝛ ſm illud eſſe abſtrahit ab oī cauſalitate.

Q
Eſſe q̄dditatiuū eſt penit⁹ incauſabile.

ℂ Ad 2ᵐ dico ꝙ intelligibilitas conuenit q̄dditati ex rõne ſua formali:lʒ in 2ᵒ mõ:ſicut ꝙ homo ſit riſibilis. ℂ Ad 3ᵐ dico/ꝙ alr eſt in reſpectibus fundamētalib⁹ q̄ʒ in actualibus:q2 fundamentales nõ cauſant̄ a termino:ſed cõſequuntur q̄dditatem non in eſſe exiſtere:ſed in eſſe abſtrahente ſimplr. ℂ Ad 4ᵐ dico/ꝙ Augu. intelligit de futuris contingentibus:q2 veritas taliū conſequit̄ volūtatē diuinā:ſed nõ eſt ſic de veritate neceſſarioꝝ ꝛ incõmutabiliū:q2 veritas taliū vł cõſequi eſſe q̄dditatiuū ſimplr ex ſe:ꝛ nõ a cauſa extrinſeca in rõne efficientis:lʒ aliquo mõ in rõne exēplaris vel finis poterit concedi.

Notabilis expõ in Augu.

ℂ Ad argumentū pʒ.

ℂ Queſtio. IIII.

Vtrum

A

Utrum productio rerum in eſſe intellecto ſit prior gñatione verbi in diuinis. Hic ſunt duo facienda. Primuʒ eſt inquirere de ordine illius productionis ad pductioné vbi. Scdm de ordine pductionis in eſſe volito ad pductioné ſpiritusſancti.

Pmus artic. Productione vbi diui pductioné creaturaꝝ ẽe i eé cognito pcedere.

Quantum ad pᵐ introducuntur quatuor rónes pbantes ꝙ pductio verbi eſt prior. Prima eſt talis. Qñcūqʒ aliq̃ cõpant̃ ſm pᵐ ⁊ zᵐ: pᵐ in ordine prioris eſt pus pmo in ordine poſterioris: ſʒ eſſe reale eſt pus q̃ꝫ eſſe rõnis. g̃ pᵐ reale eſt pus pmo rõnis: ſed pductio verbi eſt prima realis: pductio in eſſe cognito eſt pᵃ rõnis. g̃ ⁊c. ℂ zᵃ rõ. Productio ſimplr̃ eſt prior pductione ſm qd: ſed pductio verbi eſt pductio ſimplr̃: pductio qdditatũ in eé cognito eſt pductio ſm qd. g̃ illa eſt prior. ℂ 3ᵃ. Qñcūqʒ aliq̃ potẽtia cõpat̃ ad opõné itrinſecá ⁊ extrinſecá: prior eſt cõparatio ad intrinſecá q̃ꝫ ad extrinſecá: ſed poᵃ intellectiua diuina vt cõpatur ad pductioné verbi cõparat̃ ad opõné intrinſecá: vt cõpatur ad pductioné qdditatum in eſſe cognito cõpatur ad extrinſecam: g̃ prior eſt cõpatio ad pductioné verbi.

B

1.Di.2.q.1. ℂ 4ᵃ. ⁊ eſt rõ doc. Qñ aliq̃ potẽtia cõpat̃ ad obm pmariũ ⁊ ſcdariũ: pus cõpatur ad pmariuʒ q̃ꝫ ad ſcdariũ. ſed pductio verbi eſt vt compat̃ ad obm pmariũ: pductio in eſſe cognito qdditatũ eſt vt ad ſecũdariũ. g̃ ⁊c.

Obijcit 4ᵒ. ℂ Sed cõtra: pmo q: in diuinis cõia ſũt priora ppꝛijs: ſed pductio creaturaꝝ eſt cõis: pductio verbi ppria. g̃ ⁊c. ℂ zᵒ. q: abſolutũ in diuinis eſt pus reſpectiuo: actus intelligendi quo pducit̃ creatura eſt qd abſolutũ: actᵘ gñãdi reſpectiuum. g̃ ⁊c. ℂ 3ᵒ. q: oé infinitũ in diuinis eſt pus nõ ifinito: actus intelligendi eſt qd infinitũ: actus gñãdi nõ. g̃ ⁊c. ℂ 4ᵒ. q: pfectio ſimplr̃ in diuinis eſt prior nõ pfectione ſimplr̃: actᵘ intelligédi eſt pfectio ſimplr̃: aliud nõ. g̃ ⁊c.

C

Cõe i diuis. ⁊. Vide ſco. 1. q ꝗlibetã de ordine eẽntialiũ ⁊ notionaliũ. Intelligere diuinũ accipit̃ z ͬ. ⁊ cũ vbiqʒ notandũ.

ℂ Ad pᵐ dico ꝙ cõia ad extra nõ pcedunt ppria ad itra. Uñ cõia ad extra: ſicut creare ⁊ hᵐ ſũt poſteriora ppꝛijs. ℂ Ad zᵐ ⁊ ad alia ſilr̃ dico ꝙ intelligere diuinũ põt accipi z ͬ. Primo mõ vt dicit qd abſoᵐ: ⁊ vt ſic dico ꝙ pus eſt q̃ꝫ gñãre: q: vt ſic eſt abſoᵐ eſt infinitũ: ⁊ dicit pfectionem ſimplr̃. Alio mõ põt accipi non p abſoluto tñ: ſʒ vt eſt talis obiecti: ſic nõ eſt pus. Ceſſant. n. tũc oẽs rõnes: q: vt ſic nec eſt aliqd abſoᵐ: nec infinitũ: nec dicit pfectioné ſimplr̃: ſed ſolũ iſto mõ dĩ pductio qdditatis in eſſe intellecto ⁊ in eſſe cognito: ⁊ nõ pmo modo.

zᵘˢ articulus. Idé de. ſ. ſ. p ductione ⁊ creaturaꝝ i eé volito tenet. Obijcit zᵒ.

Quantũ ad zᵐ dõm eſt eodé mõ. ſ. ꝙ ſpirare pcedit pductioné qdditatũ in eé volito. Et hoc poſſet ꝯfirmari illis eiſdé rõnibᵘ q̃ adducte ſũt ad pᵐ articulũ de itellu. ℂ Sʒ ꝯ: q: qcqd eſt in pr̃e ⁊ filio: pus eſt ordie nãe q̃ꝫ illud qd eſt in ſpũſancto: ſed pducẽ creaturas eſt in pr̃e ⁊ filio. g̃ eſt pus nã q̃ꝫ illud qd eſt in ſpũſancto: ſed in ſpũſancto eſt ſpiratio paſſiua: que eſt ſil' nã cũ ſpiratione actiua. g̃ pducere creaturas in pr̃e ⁊ filio pus nã ſunt q̃ꝫ ſpiratio paſſiua in ſpũſancto: ⁊ per ꝯñs q̃ꝫ ſpiratio actiua.

D

ℂ zᵒ. qcqd eſt in pr̃e ⁊ filio: pus eſt origine q̃ꝫ illud qd eſt in ſpũſancto: ſʒ pducere creaturas eſt in pr̃e ⁊ filio. g̃ pcedunt origine ſpiritumſanctum.

Ubi in eodé ſigno nãe pla ſigna originis ſic ⁊ eõ imagi nari.

ℂ Dico ꝙ in eodeʒ ſigno originis opʒ imaginari multa ſigna nãe. Duo ergo ſunt ſigna nãe. vnum in quo cõparantur illa que ſunt ad intra. zᵐ in quo fit cõpatio ad ex̃. Itẽ ſignũ nãe ad intra diuidit̃ in plura ſigna: ſicut pʒ de intellectu ⁊ voluntate. In diuinis aũt nõ ſunt niſi tria ſigna originis: q: nõ ſunt ibi niſi tria realr̃ diſticta: ſed tñ tot pfectiones ſunt quot ſigna nãe. nec eſt circulatio: q: illa ſunt accñtalr̃ ordiata. ſ. ordo originis ⁊ nãe: vt patuit diſ. 14ᵃ. ℂ Ad pᵐ ergo dico ꝙ prius eſt pductio talis in pr̃e ⁊ filio q̃ꝫ in ſpũſancto. Sʒ ſi cõgeres eſſe

In diuis ho duo pncipalia ſunt ſigna nãe: in quorũ quolibet pla alia ſũt ⁊ tria ſigna originis q̃ꝫ quolʒ alia pla ponunt.

cognitũ ad ſpũſcm: prius pducit̃ ſpũſanctus q̃ꝫ res in eſſe cognito: ſicut ſi hõ a ſe gñãret aliũ in aliquo inſtãti: riſibilitas gñãtis hñi precedent riſibilitaté geniti: ſʒ tñ nõ humanitaté. Sic dico de patre ⁊ filio qñ cõmunicãt ſpũſancto deitaté: prius ſibi cõicant q̃ꝫ intelligant̃ producere res in eſſe cognito: ⁊ cõpleto illo ordine in quo intelligit̃ cõicatio nãe: ſequit̃ ordo illoꝝ que cõſequuntur nãꝫ: cuiuſmodi eſt pductio creaturaꝝ in eſſe cognito. Et nunc dico ꝙ pr̃ ⁊ filiᵘ pus pducũt q̃ꝫ ſpũſanctus.

E

ℂ Diſtinctio. XLVII. ℂ Queſtio. I.

Uoluntas quippe dei ⁊c.

Sermo nihil ſis de ideas.

Circa diſtinctioné. 47. quero. Utrũ idee ſint in mente diuina. Qz nõ: q: nihil inuenit̃ in ſcriptura de iſtis. ergo ſm Diony. nõ ſunt ponéde. ℂ Cõtra. qd factuʒ eſt in ipſo vita erat. Jo. 1. ℂ Hic ſunt duo facienda. Primuʒ eſt de q̃ſito. zᵐ de qdditate ideaꝝ: qd. ſ. ſũt.

F

Pmus artic. Aliq̃ eé i deo ꝯtingit 4ʳ. Ideas eé intimas intelligit qd cõſidera.

Quantuʒ ad pᵐ eſt ſciendũ ꝙ 4ᵒʳ modis diuerſa dñr eſſe in deo. ſ. eminẽter: ſicut oẽs res virtualr̃: ſicut res creabiles. Exemplariter: ſicut res intellecte: ⁊ formalr̃ ſicut pfectiones ſimplr̃. ℂ Diffi. g̃ qõnis nõ eſt pmo mõ: q: idee ſunt infinite: ⁊ nullũ tale eſt eminenter in deo. Nec zᵒ mõ: q: ſunt cãe per quas pducit. Nec 3ᵒ mõ: q: ipſa ſunt exẽplaria: ⁊ exẽplaris nõ eſt exẽplar. ℂ Diffi. ergo qõnis eſt tñ 4ᵒ mõ. Utrũ idee ſint formalr̃ in mente diuina. Et quãtũ ad hoc ponunt̃ cõditiones idee: quas ponit Aug. lib. 83. q. in pluribus locis ex qbus patebit ppoſitũ.

q. 46. ⁊ alibi. q̃re i li. de tri. Conditiones ideaꝝ ſũt 4ᵒʳ

Prima cõditio eſt ꝙ ideis eſt fruenduʒ: q: obiecto beatifico opʒ frui: ſed ipſe dicit ꝙ ideaꝝ participatione beatificamur ⁊ beati efficimur. zᵃ cõditio ꝙ idee ſunt adorande: ⁊ lʒ iſta ſequatur ex pcedenti: ipſe tñ expreſſe ponit eã.

G

3ᵃ ꝙ deus eſt ſapiẽs p ideas: q: nullus: vt dicit Aug. dʒ tãtũ deſipi vt cogitet ꝙ deus nõ ſit ſapiẽs per rõnes: quas hʒ apd ſeipſuʒ. 4ᵃ ꝙ ſunt rõnes incõmutabiles ⁊ eterne: q: ad ipſas reducit̃ oĩs incõmutabilis veritas.

Ideas in deo formalr̃ ponũ

ℂ Iſtis ſuppoſitis deducit̃ euidẽter ꝙ ſunt in deo formalr̃: tũ quia nihil eſt adorãdũ: qd nõ eſt in deo formalr̃. tũ q: nullo deus eſt ſapiens: qd nõ eſt in deo formalr̃. tũ ẽt q: nihil eſt eternũ niſi ſit in deo formalr̃. ℂ Intelligendũ tñ ꝙ iſte idee ponunt̃ in deo: vt vĩ colligi ex dictis Augu. pp 4. ex qbus aliqui arguunt ꝙ ipſe ſunt formalr̃ in deo.

Ideas in deo poni pp 4ᵒʳ.

Primũ eſt vt rõnes agendi: vt. ſ. p ideam vniuſcuiuſqʒ creature pducat eã: ſicut artifex pducit archã p ſilitudiné arche exiſtenté in mẽte. Uñ dicit ꝙ alia rõne ꝯditus eſt hõ: ⁊ alia equus. Aut ponit̃ pp rõnes cognoſcendi: vt deus quãlibet creaturã cognoſcat p ideã ſuaʒ: ſicẽ aĩa noſtra p ſpẽs quas hʒ apud ſe cognoſcit ea que ſunt extra.

H

Uide li. 5. c. 8 ⁊ alibi.

Aut ponunt̃ vt rõnes aſſimilandi: q: cũ oẽs creature ſint ad imaginẽ dei aliquo mõ facte: vt dicit Aug. ſup gen. ad lr̃am: opʒ ꝙ ad ſingulas habeat imagines ſuas. Aut ponunt̃ vt rõnes pticipande: q: cũ oé tale per pticipationé reducat̃ ad tale p eſſentiaꝫ: ⁊ oĩs creatura ſit participatio bonitatis diuine: opʒ ꝙ oĩs creatura reducat̃ ad exẽplar: qd hʒ in mente diuina.

Impugnatio dictaꝝ q̃: notãdꝫ 4ʳ.

ℂ Sʒ tñ iſte cauſe aſſignate nõ vident̃ multũ neceſſarie. Pria nõ: q: ſi artifex haberet aliqd vnũ obiectũ: qd ei ſufficienter archã repñtaret: nõ indigeret ſpe arche ipſiuʒ in agẽdo dirigẽte: ſed diuina eſſentia eſt obm ei ſufficiẽter per ſe repñtans oẽ creatũ: qd i ſe ꝯtinet ſupeminẽter. ℂ Nec zᵃ cã: q: diuina eſſentia q̃ eſt pᵐ obm diuini itellectᵘ: repreſentat ſufficiẽtiſſime oĩa que continet in ſe: continet aũt ſupereminenter omne creatũ circumſcripta oĩ idea. ℂ Nec 3ᵃ. q: creature nõ aſſimilantur deo formaliter:

I

niſi in pfectionibus ſimplr que dicuntur attributales: nec etiaȝ reſpectus tales dn̄r vel ſunt idee. ¶ Nec 4°. qꝛ ſi in deo eſſet p eſſentiā tale eſſe qđ eſt in creatura p participationē: tūc cū homo ſit aīal per pticipationē: in deo eſſet aīal per eſſentiā: ⁊ tunc deus eſſet aīal p eſſentiaȝ: ſicut pticipatione ſpeciei oēs hoīes ſunt vnus hō.

e. de ſpecie in porphy°.

Op. aliop de ideis ponendis vel nō?

¶ Ideo vī aliqbus ꝙ nulla neceſſitas ſit ponēdi illas ideas euidēs: nobis tamen ꝑpter dicta Augu. ponende ſunt formaliter in deo: vt pȝ ex priori deductione.

2° articulus. Cōclo 4ᵗ. Nō aliqđ abſolutū: nec reſpectū rōnis: ſed realē fundamentalē dī eſſ foīalr idea

Quantum ad 2ᵐ pncipale videndū eſt, qđ ſunt hō idee. Et quātū ad hoc introducūtur. 4. ꝯnes. Prima eſt, ꝙ nō dicunt aliqđ abſolutum formalr: ſed reſpectiuū. ¶ Ex hoc pȝ pmo: qꝛ idea inquātū idea formalr eſt exemplar: ſȝ exēplar inquātuȝ exēplar formalr eſt ad aliud: qꝛ alicuius exēplar. ğ ⁊c. ¶ Cōfirmaṫ: qꝛ fm Aug. de doct. chriana. Abſurdum eſt, ꝙ imago ſit ad ſe: rō aūt idealis eſt rō exemplaris. Vn̄ nō capit hoc itellect° ꝙ idea ſit niſi ideati. ¶ 2ª ꝯ eſt, ꝙ ſunt reſpect° reales. nō rōnis: qꝛ qcqđ eſt in deo per rōnē deficientē: eſt in deo ex tēpore: ſȝ idee fm Aug. ſunt in deo ab eterno. ¶ Si dicas: ꝙ dicūt eſſentiam ⁊ reſpectū rōnis ſupadditū. ¶ Cōtra. qꝛ tūc ꝯſtitutuȝ eſt ens rōnis: ex quo altera ps eſt ens rōnis. ¶ Cōfirmaṫ: qꝛ Aug. ponit eas eternas ⁊ icorruptibiles. ¶ 3ª ꝯ eſt ꝙ idee nō ſunt reſpect° formales: ſed fundamētales. Et pbaṫ ſic. illa relo que ineſt alicui p ſe ⁊ nō p accidens: eſt fundamētalis ⁊ nō formalis: vt dictū fuit. ſ. idea autē ineſt diuine nāe p ſe: nā rō repn̄tatiua ineſt diuine eſſentie per ſe. ¶ Cōfirmaṫ: qꝛ vt dictū fuit ſupius de° non hȝ relonē realē actualē ad creaturā: ſed idea dī ad creaturā: ğ nō eſt relo realis actualis ⁊ foīalis. ¶ 4ª ꝯ eſt, ꝙ illa relatio nō eſt tpalis ſed eterna: non ſicut relatio creatoris que dī ex tpe denominatione extrinſeca: quia deus intrinſece ⁊ formalr eſt exēplar. ¶ Cōfirmaṫ: qꝛ deus agit p ideā ad modū artis ⁊ exēplaris: qđ nō eſſet ſi tm̄ denominatione extrinſeca. ¶ Sed ꝯ pmā ꝯnem inſtaṫ. Exēplar repn̄tatiuū in creaturis eſt pfectio abſoluta ſicut ſpēs: ergo in deo. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ. Deus relone reali nō referṫ ad creaturā: ſed p ideā dī ad creaturā. ergo idea nō erit relo realis: ſed rōnis. ¶ Cōtra 3ᵃᵐ; cui cōuenit rō diffinitiua relonis: illud eſt relo foīalis: ſed idee cōuenit: qꝛ hoc ipm qđ eſt ad aliud eſt. ¶ Cōtra 4ᵃᵐ: qꝛ relo nō pōt poni ſine termino: ſed idee, p te, fuerunt ab eterno: ğ ⁊ idea: ⁊ ſic creatura. ¶ Ad pᵐ apparuit mihi aliqñ ꝙ in deo exēplaria eſſent abſoluta ⁊ pfectiones ſimplr ſicut ⁊ alie pfectiones: ſed p nūc non appet mihi neceſſiū. Dico ğ ꝙ ſi idea ponaṫ dicere pfectionē ſimplr: pōt dici ꝙ idea dicit aliqđ ꝯſtitutum ex eſſentia ⁊ reſpectu. Vel ſi nō placet, pōt dici ꝙ non eſt incōueniēs ꝙ relo aptitudialis dicat pfectionē ſimplr. ¶ Ad 2ᵐ dico, ꝙ deus relone actuali nō referṫ ad creaturā: ſed fundamētali nō eſt icōueniēs. ¶ Ad 3ᵐ dico, ꝙ aliqñ entib° in predicamēto danṫ diffōnes tranſcēdentes: qꝛ ꝓprie ſunt nobis ignote. ¶ Exēplū. dicimus ꝙ ſuba eſt ens per ſe: certū eſt ꝙ illa diffō nō eſt adeq̄ta pdicamēto ſube: qꝛ ēt deo cōuenit: ſed appropriatur pdicamento ſube. Ita dico de diffōne relonis: ꝙ. ſ. ipſa cōuenit alijs que nō ſunt in pdicamēto: ⁊ iō nō eſt ꝓpria pdicamēto: ſed appropriata: cōuenit. n. pſonis diuine. Cōcedo ğ ꝙ idea eſt ad aliud: ſȝ nō formalr: put formalr dicit mihi aliqđ ſupadditū: qđ aduenit fundamento p accñs: qꝛ iſta cōuenit fundamento p ſe. ¶ Ad 4ᵐ dico, ꝙ nō opȝ in eodeȝ mō eſſendi ponere fundamentū relonē ⁊ terminū: nec in eadē menſura: ſicut pȝ: qꝛ relo creature ad deū eſt tpalis: ⁊ termin° eſt eternus. ¶ Ad ꝓpoſitū. relo bñ fuit eterna: ſed terminus nō ab

K

M. i. intellectū deficientem.

Reſpectus 2ʳ

L

Deficit 4ᵗ.

Sapiētis eſt mutare ſniaȝ. recte ergo cū paulo logṫ cū vȝ. cēȝ paruls loquebar vt paruulus ⁊c. 1. cor. 13.

M

Vide hic: ⁊ q̄re Sco. 30. ⁊ 31. di. 1.

Relo 2ᵗ.

Doctrina vtiq; neceſſaria.

Diffōnes eſſe plerūq; i pl° diffinitis ⁊ appropriatas pō, diuo ğ ꝓpriis cōtingat.

Eſſe ad aliud formalr ꝯtingit duplr.

Eſſe fūdamētū relonis ⁊ termini plerūq; variari.

eterno p ſe ꝓrie: fuit tm̄ qdditas ab eterno exēplata. ğ qdditas correſpōdet: ſed nō in actuali exiſtētia. ¶ Sȝ hic ſunt alique diffi. Prima. ſi idea diſtinguaṫ a diuina eſſentia. Dico ꝙ ſic formalr ⁊ diffinitiue: qꝛ ſūt ad aliđ: ſed tm̄ nō realr ſȝ ſunt reales: tm̄ eadē realitate q̄ eſt realis diuina eſſentia: ⁊ ideo nō diſtiguunṫ realr. ¶ 2ª diff. Si ab inuicē differāt realr? Dico ꝙ nō: ſȝ tm̄ formalr. ¶ Sȝ quare nō pn̄t differre realr: ſicut relones origis? Dico ꝙ relones originis ideo dn̄t realr: qꝛ ſunt res diſtincte realitatib°: nō ſic eſt hic. ¶ 3ª diffi. Si idee ſūt in deo infinite? Dico ꝙ ſic: qꝛ nō apparet hn̄ quō p eandē rōnē cognoſcēdi poſſent cognoſci indiuidua vt diſtincta: que per rōnes indiuiduales ſunt diſtincta: ⁊ iō ſicut indiuidua ſunt infinita in potētia: ſic ⁊ ideas opȝ eſſe infinitas oīno: aliogn nō poſſent cognoſci diſtincte ⁊ inquātū ſunt diſtincta. ¶ 4ª diffi. Si qlibet beat° videat oēs ideas? Dico ꝙ nō: qꝛ ſicut dicit Aug. nō opȝ videntes deū, creaturas videre: qꝛ idea vt idea cognoſci non pōt niſi cognoſcaṫ ideatū. ¶ Sed hic eſt diffi. Vtrum idee fm ꝙ accepit Plato ſunt idē cū iſtis quas nūc ponimus. Dico ꝙ aliqñ Plato fuit locutus ſicut theologus de ideis: ſicut ponit Aug. qꝛ ponit exēplaria eē pnᵐ. Aliqñ aūt locut° fuit vt metaphyſicus: ⁊ vt ſic idea nō eſt aliud niſi rō qdditatiua: ⁊ in illo intellectu pſequiṫ eum Ariſto. De illo aūt loquar in qōnibus ſequentib°. Sed vnū dubiū eſt loquendo vt theologi loquunṫ: ꝓp opinionē doc. qui vī ponere ideas eſſe obiecta cognita: ꝓducta in eſſe intelligibili. Sed nō vī hoc ſtare poſſe: qꝛ accipio vnā ideā. ſ. lapidē ſic ꝓductū: lapis ſic ꝓductus ⁊ a deo cognitus: nō eſt adorādus ⁊ nō eſt eo fruēdum: nec eſt eternus: ⁊ deus nō eſt eo formalr ſapiēs. ğ nō eſt idea: qꝛ oēs ille cōditiones cōueniunt ideis fȝ ꝙ oſtenſuȝ eſt prius p Aug. ¶ Sed ſunt diffic. Prima qꝛ lȝ lapis in ſe nō ſit adorandus: tm̄ in ordine ad deuȝ pōt eſſe. Dico ꝙ res que de ſe nō eſt adoranda: ꝓp habitudines ad qđcūq; nō eſt adoranda. Et preterea: multo magis creatura in eſſe reali que habitudinē hȝ ad deū realē eſſet adoranda: ꝙ̄ illud qđ nō hȝ habitudinē niſi rōnis: cuiuſmodi ſunt obiecta cognita vt ſic. ¶ 2ª. qꝛ aliq dicūt ꝙ iſta obiecta in eſſe cognito nō differūt ab actu cognoſcendi diuino: ⁊ ideo pn̄t adorari ⁊ beatificari: ⁊ cōuenire eis cōditiones predicte. ¶ Sed illud eſt ꝯtra eos: ipſi. n. ponunt actū intelligendi diuinuȝ eſſe in deo formalr: ⁊ nō ipſa obiecta: ⁊ iterū oīa illa cognita ſunt obiecta ſcdaria: ⁊ nō ille actus cognoſcēdi. Et iterū obiecta habēt eſſe diminutū ⁊ ſunt creabilia: ⁊ tm̄ actus intelligendi hȝ eſſe nobiliſſimū: ⁊ eſt increabilis. Et iterū non ſunt pfectiones ſimplr: ⁊ tamen actus intelligendi ſic. Vltimo arguo ſic. hic lapis a deo cognitus eſt idem qđ actus intelligendi diuinus. hic lapis ꝓduct° in eē reali eſt hic lapis a dō cognit°. ğ ⁊c. ¶ Ad argᵃ pȝ. ¶ Qō. II.

Vtrum idee ſint in potentia obiectiua.

Hic eſt intelligendum ꝙ ſicut recitat Aug. 83. q. illud nomen idea fuit a Platone inuentū: ⁊ eſt idē qđ forma. ¶ Forma aūt accipiṫ 4ᵗ. Primo accipiṫ pro pfectione que nō eſt pars rei: ſicut accñs dī eſſe pfectio. ¶ 2° mō accipiṫ forma p eo qđ eſt perfectio ⁊ ps rei: ſicut aīa. ¶ 3° accipiṫ p pfectione que eſt tota nā: vel totuȝ cōpoſitū. ¶ 4° mō accipiṫ p rōne diffinitiua: ⁊ ſic accipit Plato. Iſto mō itelligēdo dicit Scotus: vt prius dictū eſt, ꝙ qdditas ꝓductiua in eē itelligibili eſt idea. Illud vt dixi mō capio: qꝛ aut ipſe logṫ theologice: aut metaᶜᶜ. Si theologice: ſic pȝ ꝙ nō eſt verū. Nā illo mō fȝ Aug. eſt nobiliſſimū ⁊ pſtātiſſimū. qdditas aūt pdu-

N

D. q̄druplex Idea q̄lr a diuina eſſentia diſtinguiṫ.

Dīa idearū iter ſe q̄lis?

Idee hic infinitaſ pōde, rāde bñ.

Ideas multiplicari in infinitum.

Beāo nō neceſſario videre ideas.

Dubiū 2ᵗ.

O

Plato diuerſimode locutus ē de ideis.

Legit Sco. ſȝ nō dicēde ipſȝ vt expedit.

D. triplex.

P

Ideas adorādas nō eſſe.

Creaturas in eſſe cognito ab actu cognoſcendi diuino differre ꝓbat ꝗnplr.

Q

q. 46. Plato idearū inuentor.

Forma 4ᵗ.

35. diſt. 1.

A

ctā hʒ solū eē ſm qd ꝛ diminutū. Si aūt metaphyſice: certū eſt ꝙ idea accepta 4° mō abſtrahit ab oī ꝓductione. ergo vt ꝓducta nō eſt idea. ¶ Opʒ ḡ imaginari 4°ᵒʳ ſigna in qdditate. Primū eſt in quo eſt qdditas tm̄. ¶ 2ᵐ eſt in quo eſt intelligibilis: qꝛ intelligibilitas eſt veritas: ꝛ hec eſt ei⁹ paſſio. ¶ 3ᵐ in quo aduenit ſibi eſſe intellectū: eſſe enī intelligibile ꝯuenit ſibi ab itrinſeco ſicut ꝓpria paſſio: ſed eſſe itellm̄ ab extrinſeco ꝛ ꝑ accñs: ꝛ ꝑ ꝯñs poſteri⁹. ¶ 4ᵐ in quo itelligiť a creatura: ꝛ h̄ eſt ei accñs ꝛ ꝯtingēs: ꝛ iō in 4° ſigno: qꝛ qḋ ꝯuenit ſibi in 3°. ſ. eſſe intellectū a deo: lʒ ꝯueniat ſibi ꝑ accidēs: ſibi ꝯuenit neccīo ab extrinſeco: ſed ꝙ intelligať a creatura eſt cōtingens: qdditas ergo prius eſt ꝗ̄ ſit in eſſe cognito vel intelligibili: ꝛ vt ſic hʒ eſſe in potentia obiectiua: ꝛ ſic eſt idea. ¶ Queſtio. III.

Signū 4ᵐ circa qdditatem id: a: cau.

B

Utrum idee ſint in rerū nā. Ꝙ non: qꝛ tunc eſſent ſeparate. ¶ Cōtra. qꝛ ſunt qdditates rez. ḡ ſunt in eis.

Hic primo videndū eſt de illis qui ponūt ideas ꝑciſas. Dicunt enī aliq̄ ꝙ idee ſm intellectū ſunt ꝑciſe. nā qdditas in ꝑticularib⁹ ſemp eſt ꝯiuncta ꝯditionibus indiuidualib⁹: ꝛ vt ſic nō hʒ rōnē idee: intelle aūt a talib⁹ cōditionib⁹ eſt preſcindit. Et hoc pʒ: qꝛ abſtrahētiū non eſt mendaciū. ſic ergo ꝑ intellectū precisa qdditas hʒ rōnē idee ſm ꝙ Plato ꝛ ēt Auicē. loquebanť de ideis: ſm ꝙ equinitas eſt tm̄ equinitas, nō faciēdo nūc mentionē de ideis ſm intentionē ſanctoꝝ. ¶ Sʒ ꝯtra hoc arguo quadruplr. Primo ſic. Qḋ ꝯuenit alicui ꝑ accñs: non ꝯuenit ei ſub rōne formali vel ideali: ꝛ vt hic ſuppono iſta ſunt idē: ſed eſſe cognitū ꝯuenit qdditati ꝑ accñs: ḡ ꝑ illud nō ꝯuenit ſibi eſſe ideā vel rōnē formalē. ¶ 2° ſic. Qḋ ꝯuenit ꝑ rōnē idealē qdditati: ꝯuenit ſibi neceſſario: ſed eſſe cognitū nō ꝯuenit neceſſario qdditati: ſed ꝯtingēter. ḡ ꝛč. ¶ 3° ſic. Intellectus q̄ intelligit rem aliter ꝗ̄ ſit/ eſt falſus. ſi ḡ eſt verus opʒ ꝙ ita ſit in re ſicut cognoſcit: ſʒ itellect⁹ itelligit qdditatē vel rōnē formalē: vel rōnē idealē ſequeſtratā ꝛ ꝑciſaʒ ab aliis. ḡ ipſa eſt in re ſic ſequeſtrata: ꝛ ꝑ ꝯñs preciſa: vel intellect⁹ eſt falſus. ¶ 4° ſic. Sicut vnūqḋqʒ intelligiť / ſic aptū natū eſt intelligi: ꝛ ſicut aptū natū eſt intelligi ſic itelligiť: ſed illa qdditas vel idea itelligiť ſepata: ſeqſtrata vel ꝑciſa. ergo ſic apta nata eſt intelligi. ¶ Confirmať ꝑ pᵐ pn̄ᵐ cōplexū: idē ſm eandē rōnē nō pōt eſſe cognitū ꝛ incognitū: ſed intellect⁹ terminať ad illā rōnē ꝛ nō ad illa que ꝑ accñs inſunt ſibi. ḡ opʒ ꝙ ipſa ſit ſequeſtrata. h̄ eſt diſtincta aliquo mō ab iſtis talib⁹ cōditionib⁹ accidētalib⁹. ¶ Et iō dicūt alij magis ſequētes Auicen. ꝙ illa preciſio nō ſolū eſt ex ꝑte intelle: ſed ēt ex ꝑte obi. Hoc aūt declarať ſic: qꝛ q̄ inſunt in pmo mō dicēdi per ſe: ꝑus inſunt ꝗ̄ q̄ inſunt in 2° mō ex nā rei. 2° que inſunt 2° mō: ꝑus inſunt ꝗ̄ q̄ per accñs iſunt. 3° que iſūt ꝑ accñs ſicut iferi⁹ accidit ſupiori: ſicut homini accidit hic hō. 4° que ꝑ accñs: ſicut accñs accidit ſubō. Et ſm hoc opʒ dare 4ᵒʳ ſigna. Primū in quo illa de pmo mō inſunt. 2ᵐ in quo illa de 2° mō. 3ᵐ in quo illa q̄ ꝑ accñs inſunt ſicut iferi⁹ ſupiori. 4ᵐ in quo ꝑ accñs ſicut accidens accidit ſubiecto. ¶ In pᵒ ergo ſigno in quo qdditas ꝑcedit alia ſigna: ipſa eſt ꝑciſa ab aliis ſicut itelligitur. Uñ lʒ accñtalis abſtractio ſit ꝑ itellectū: abſtrahibilitas tm̄ ineſt ſibi ante omnem abſtractionem intellectus ꝛ preciſio quidditatiua.

Primus articu. pᵒ op. alioꝝ.

2. phy. t. c. 18.

5. meta. t. c. 1.

Improbat⁹ 4ᵉ

C

Aug. 83. q. q. 33.

2° op. alioꝝ quā vl imitari

D

Signū 4ᵒʳ predicamētoꝝ ꝛ imꝑfectiona.

Secundo

videndum eſt in iſta qōne. Utrū idee ſint ponende ſeparate. Et q̄tū ad hoc premittendū eſt: ꝙ Ariſt. iponit Platoni ſeparationeʒ realē: ꝛ Ariſt. attribuit ideis q̄tuor ꝯditiōes: quas vī negaſſe Plato. Pᵃ ila eſt ſingularitas: qꝛ Plato poſuiſſet vnū indiuiduū ſingulare eſſe cōe plurib⁹. Scḋa ꝙ eēt ens actu exiſtēs. Tertia ꝙ eſſet ſepata localr. ſ. in aere. 4ᵃ ꝙ mēſurareť tēpore vel aliq̄ alia mēſura: ſicut exiſtētia. Plato aūt vī illas ꝯditiones oēs negaſſe ab eis. De pᵃ appeť: qꝛ ponit ideā eſſe idem qḋ vle: qḋ eſt cōe plurib⁹. Cōſtat aūt ꝙ tale nō eſt indiuiduū. De 2ᵃ etiaʒ appeť: qꝛ nō ponit eā actu exñtē: ſʒ abſtrahit ab actu ꝛ potētia. Tertiā ēt nō ponit. ſ. ꝙ eſſet in loco: qꝛ ponit ideā ꝛ vle idē: ſed vle nuſꝗ̄ eſt: ſʒ abſtrahit ab oī loco. Qui aūt groſſi ſunt intelle: difficulter intelligūt: ꝛ ſolū eſt qꝛ neſciunt abſtrahere. Silr de 4ᵃ appeť: qꝛ ponit ꝙ abſtrahit ab oī duratione: ꝛ ſic ab exñtia. Et iō qꝛ rōnes quas facit Ar. ſolū arguūt ſupponēdo aliqḋ iſtoꝝ: iō nō cōcludūt ꝯ Platonē. ¶ Sed q̄re Ariſt. voluit ſic facere vna aſſignať volūtas: qꝛ habuit inuidiā ꝯ eū: ſic apparet in aliis. Imponit. n. ſibi ꝙ opio Platonis fuit: ꝙ melius eſſet ꝙ oīa eſſent cōīa: ꝛ arguit ꝯtra eundē de vxoribus. Et tm̄ certū eſt/ ꝙ lʒ Plato illā opinionē teneret: quātū tm̄ ad vxores nō tenuit: ſʒ ſolū de aliis. ¶ Aliꝑ dī ꝙ Ar. fuit optimus phyſicus: ſed peſſim⁹ metaphyſicus: qꝛ neſciuit abſtrahere: ꝛ iō peſſimā metaphyſicā fecit. Omiſſo ergo mō quez Ar. iponit Platoni: ad declarationē veritatis inducunť 4ᵒʳ ꝯclones. Prima eſt ꝙ neccīum eſt homini ponere ideas. Et hec ꝯ pʒ ex 4ᵒʳ que mouerūt ipm̄ Platonē ad ponēdū eaʒ. Primū eſt ꝑꝑ predicationē. Illa. n. ꝑdicatio vera eſt ꝛ eſſentialis: ſortes eſt hō. ꝛ in illo ꝑdicato. Soꝛ. ꝛ Plato nullam hñt diſtinctionē: diſtinguunť aūt a ſeipſis. Et hec fuit neceſſitas ponere nām humanā ꝑciſaʒ a ꝯditionib⁹ mālib⁹. ¶ 2ᵐ fuit ꝑꝑ diffōneʒ: qꝛ. n. hō vniformiter diffiniť in potētia ꝛ in actu: ꝛ ꝑ ꝯñs diffōnes ſunt impmutabiles. Hinc eſt ꝙ neceſſe fuit ponere illa ꝓprie diſtingui. ſ. naturas ſpecificas ꝛ impmutabiles ꝛ ꝑciſas ab actu ꝛ potētia. ¶ 3ᵐ eſt ꝑꝑ demōſtrationes q̄ inuariabiles manent: ipoſe aūt eſt ꝙ ſint inuariabiles niſi ꝛ ꝑncipia ſint inuariabilia: ꝑncipia aūt ꝑ ſe nota ꝛ neccīa dependent a terminis: ꝛ ꝑ ꝯñs termini ſunt inuariabiles: ꝛ ꝑ ꝯñs nāe ſpecifice q̄ ſunt ſignata terminoꝝ: opʒ eas eſſe inuariabiles ꝛ ꝑciſas ꝛ abſolutas ab oīb⁹ talibus variationib⁹ cōſequētib⁹ indiuidua. Quartum eſt ꝓpter diuiſiones ꝑdicatoꝝ que ſunt neceſſarie ꝛ incōmutabiles. Sit aūt talis diuiſio per qdditates ꝛ diās qdditatiuas. Ad hec aūt 4ᵐ aſpiciens Plato ideas poſuit cū cōditionibus quas ſibi attribuit: vt patebit iferius. ¶ Scḋa ꝯ eſt ꝙ ſuppoſitis ideis neceſſe eſt ponere eas ꝑciſas: ſicut ponit Aui. qñ dixit/ ꝙ equinitas eſt tm̄ equinitas. Et h̄ ꝓbať: qꝛ oē ꝑus preſcindit a poſteriori: ſed rō idealis vel qdditatiua: qḋ ꝑ eodē habeo: in vnoquoqʒ eſt prior oībus aliis ſibi ꝯuenientib⁹ ſiue ꝑ ſe ſiue ꝑ accñs. ḡ ꝛč. Minor pʒ: qꝛ illa de pmo mō oīa alia precedunt. ¶ P̄. Oē illud qḋ nō eſt alicui intraneū: pōt ab illo preſcindi: cuʒ ſm ſe ēt ſit preciſuʒ inquātū extrinſecū: ſed oīa que ſūt in rōne formali ꝛ intrinſeca ꝛ ꝑciſa illa ſunt intranea: oīa alia extrinſeca. ḡ ꝛč. ¶ 3ᵃ ꝯ eſt/ ꝙ idee nō ſunt ipōnende Platoni: ſicut eas iponit ſibi Ar. q. ſ. eſſent q̄dā monſtra in aere ſubſiſtētia ſingularia: qꝛ Plato eas ponit vlia ꝛ nō ſingularia. Item ponit eas ſimplr ſepatas ab oī loco ꝛ tēpore: ꝛ tm̄ Ariſto. ille ponit eas iponendo Platoni ꝗ̄ſi in aere. ¶ Cōfirmať: qꝛ nō eſt veriſile ꝙ tā ꝑclarus phs quē Aug. ꝛ oēs ſancti alij ſup oēs cōmēdant hoc poſuiſſet: qḋ oīno fuit abſurdū. ¶ 4ᵃ ꝯ eſt/ ꝙ neceſſe eſt ponere ideas ſeparatas: nō qdē localr: ſʒ formalr: ſicut Plato eas ponit ſm ſuū intellm̄: qꝛ vbicūqʒ eſt abſtractio: ibi eſt formalis diſtinctio ꝛ ſepatio: cum illud qḋ abſtrahit ab aliquo ſit ab eo abſoᵐ ꝛ ſeiunctū:

2ᵘˢ articulus.

Uide. 7. met. t. c. 21. ꝛ inde copioſe.

E

Defēſio Platonis in pōne ideaꝝ ꝯ Ariſ. valde nōnter.

Ignorātia abſtractiōis plerūqʒ ꝛ plures decipit.

2. politicoꝝ

F

Quare Ariſ. ipugnauit eā cir pōnē platonis ꝛ aſſigť rōnē duplicē. Ar. peſſim⁹ metaphyſic⁹ ꝛ hic ta eſt ipm̄ defendendo vbiqʒ vt ſcis.

Op. ꝓpria de pōne ideaꝝ: cū cluſiōe q̄druplici reſoluta. Plato poſuit ideas ꝓpter quatuor. H. l. in ſeipſis Et ex hoc vī.

G

H. l. abſtractum.

5. meta. t. c. 1.

H

Ideas nō ponēdas eas Ari. ꝛ Platone ſunt intelligē do: nō ſūt cū figmētis Ar.

Platonis phs cōmendat.

I effectum vt patuit.ğ rc. ¶ Sed ꝯtra hanc regulã inſtaꝛ quadruplr. Pꝛio ſic.qꝛ ſimilitudo dependet a termino eſſentialr. Cõſtat aũt ꝙ illa dependẽtia nõ eſt ad cãm intrinſecã.ğ ad extrinſecã.nõ vꝫ aũt niſi effectiua:ꝛ tñ deus nõ põt facere reſpectũ ſine termino. ¶ 2° ſic. Nã deus actũ liberũ põt cãre mediãte voluntate:ꝛ tñ ſine volũtate ipoſſe eſt:qꝛ ſi eũ ſine volũtate cauſaret:iã nõ eſſet liber. ¶ 3° ſic. Qꝛ mediãte obiecto põt cãre notitiã ītuitiuã de obo:ꝛ tñ ſine eo nõ põt.nã tunc videreꝛ qd nõ eſt:qd tñ eſt ipoſſe. ¶ 4° ſic. Qꝛ mediãte cã ſcda deꝰ põt facere ꝙ effectꝰ cauſe nãlis ſit effectꝰ nãlis:ꝛ tñ ſine cã ſcda h nõ põt. ¶ Hec aũt ꝯfirmanꝛ qdruplici exẽplo. Pꝛio:qꝛ mediãte ſole cãt radiũ.ille aũt reſpectꝰ quo radiꝰ depẽdet a ſole eſt generari eiꝰ.ſi ğ regula eſt va:ſicut hꝫ gnãri mediãte ſole:ita ſine ſole. ¶ 2° qꝛ deꝰ mediãte Adã fecit Cayn filiũ ſuũ.ğ ſine Adã potuiſſet fieri cayn filiꝰ. Tũc quero cuius.nõ dei nec Ade:qꝛ nõ erat.nec Abel.ergo nulliꝰ:ꝛ p ꝯñs nõ eẽt filiꝰ:qꝛ alicuiꝰ fuiſſet. ¶ 3° qꝛ deꝰ vi mediãte ſole pducere radiũ gnãtũ.ğ ſi ſine ſole poterit:tũc qro a quo erit gnãtꝰ.nõ a deo:qꝛ deꝰ nihil gnãt ad ex.nec ab aliq alio:vt pꝫ.ğ rc. ¶ 4° qꝛ lꝫ deꝰ actũ itelligẽdi poſſit cãre ſine quocũqꝫ alio:nõ tñ vbũ:ꝛ tñ mediãte memoria cũ ipa cãre.ğ rc. Eodẽ mõ arguiꝛ de amore ſpirato ſicut de vbo. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ ſi depẽdentia illa q̃ dependet relo a termio eſt effectiua ſic oẽs rõnes ille ꝯuincũt:ſuppoſito ꝙ relo ſine termino eẽ nõ poſſit:nec ẽt itelligit:ió regla iſta vꝛ ſolũ eſt ponenda in abſolutis ꝛ in relatiuis extrinſecis. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ actꝰ nõ eſt liber niſi in hitudie ad potentiã liberã a q̃ eliciꝛ:ꝛ ió eſt in actu libertas reſpectu volũtatis:ꝛ h nõ eſt niſi ipꝫ eſſe cauſatũ ꝯtingenter ab ea:ꝛ tũc regula nõ hꝫ locũ. ¶ Ad 3ᵐ ꝙ intuitiua notitia icludit aliq mõ habitudinẽ ad obm vt exñs eſt. ¶ Ad 4ᵐ ꝙ oĩa illa ſunt relatiua. ¶ Ad rõnes in pñº dꝛ ꝙ ſi cãret totalr deus actũ mẽtiendi:ipſe nõ mẽtireꝛ:ſed ille in quo eẽt ſimplr formalr iſte actꝰ:ſicut ſi cãret actũ intelligẽdi:ipſe illo actu nõ intelligereꝛ. Eodem mõ de olbus rõnibus dicendũ eſt:ſicut de pma. ¶ Sꝫ tũc eſt dubiũ:qꝛ oẽs ille rõnes iducte ad pbãdũ ꝙ deꝰ põt p ſe qcqd põt mediãte cã ſcda:ita ꝯcludũt de relatiuis ſicut de abſolutis. Pꝫ de pma:qꝛ ita icludit vtualr ꝛ cõtinet relonẽ:ſicut abſoᵐ. Silr ſcda.qꝛ poſſe pducere relonẽ nullã iperfectionẽ icludit. Silr 3ª de īfinitate entiũ.poſito ꝙ aliq relatio ſit nobiliꝰ ens q̃ aliqd abſolutũ. Similr 4ª de ꝑtiali cauſalitate. ¶ His tñ nõ obſtãtibus dico ꝛ credo ꝙ illa regula q̃ eſt cõiter a theologis conceſſa:eſt vera in abſolutis:ꝛ tñ nõ in relatiuis. ¶ Qñ dꝛ ꝙ rõnes ꝯcludũt de relatiuis ſicut de abſolutis. ¶ Dico ꝙ nõ pp illas rõnes nec pp aliq q̃ mihi occurrũt:teneo de abſolutis ꝛ nõ de relatiuis ꝙ regla ſit va:ſed ſolũ teneo ꝙ de abſolutis nulla euidẽs repugnãtia appet vel occurrit quare nõ. In relatiuis aũt appet ipoſſe pp rõnes factas. ¶ Ad rõnes q̃ ꝯcludũt p relatiuis. ¶ Ad pmã dico ꝙ ꝯtinet vtualr relationem ſuo ordine ꝛ ſuo modo pducibilitatis.nõ aũt illo mõ quo ſibi repugnat cãri. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ cãre relonẽ totalr neſcio icludit terminare eaꝫ.ꝛ terminare illã eſt iperfectiõis:hinc eſt ꝙ deꝰ nõ põt eã cãre totalr qꝛ h eſt iperfectionis. Silr poſſet dici ad alias rõnes. ¶ Ad argᵐ pꝫ. ¶ Qõ. IX.

Nono quero vtrum in ſpẽbꝰ vniuerſi ſit pceſſus in infinitũ. Et nõ.qꝛ oĩs creatura de nã ſua eſt limitata ꝛ finita.ğ rc. ¶ Cõtra.deus eſt infinite potẽne.ğ per terminũ finitũ nõ adequaꝛ ſua poᵃ. ¶ Hic ſũt quatuoꝛ ingrẽda ſꝫ ꝙ ſit qdruplex pceſſus in īfinitũ.ſ. in ſurſuꝫ:in deorſuꝫ:in mediũ:ꝛ in latus aſſumẽdo. Inquirẽdũ eſt ergo pꝛio.vtrũ in ſpẽbꝰ vniuerſi ſit pceſſus in infinitũ in ſurſuꝫ aſcendẽdo. 2° ſi in deorſuꝫ deſcẽdẽdo. 3° ſi i meᵐ ꝯdeſcẽdẽdo. 4° ſi i latꝰ aſſumẽdo.

Quantũ ad pᵐ introducunꝛ qtuoꝛ vie ad declarãdũ iſtũ pceſſuꝫ in infinitũ. ¶ Pꝛima eſt in numeris.quoꝝ ſpẽs p appoñẽ vnitatũ in īfinituꝫ pcedũt.poſterioꝛ.n.ſemp addit vnitatẽ ad poꝛẽ. ¶ 2ª via eſt.in qtitate ꝯtinua:bicubitũ ꝛ tricubituꝫ ſpẽ vr differre. Hoc pbaꝛ:qꝛ eqlia ſunt vnũ in qtitate:ſicut ſilia ſunt vnũ in qlitate:ſed diſſimilia eſſe nõ põt:niſi inter qlitates alteriꝰ ꝛ alteriꝰ ſpẽi. Cõſtat aũt ꝙ in talibus eſt pceſſus in infinitũ.ğ in ſpẽbus qtitatis ꝯtinue erit pceſſus in infinitũ. ¶ 3ª via ſumiꝛ ex pceſſu figurarũ:nã figure mutãt ſpẽm p appoñẽ vnius anguli:ſicut pꝫ de triangulo ꝛ qdrãgulo ꝛ alijs figuris:ſed talis appoſitio põt pcedere in īfinituꝫ. ¶ 4ª via:que ſatis eſt difficilis:fundaꝛ in actibꝰ intelligendi reflexis:ipſiꝰ intellectus ꝛ in actibꝰ volũtatis.in qbꝰ ſm Aug.eſt pceſſus in infinitũ. ¶ Ex hoc arguiꝛ ſic. Accipio aliqd obiꝫ ignobilius ſcda itellectione:vtpote albedinẽ intellectio albedinis eſt nobilioꝛ albedie:ꝛ alteriꝰ ſpẽi ab ea.ergo ſcda itellectio albedinis eſt nobilioꝛ pma.qꝛ nobilioris obiecti eſt nobilioꝛ itellectio:ꝛ ſic ſcda differt ſpẽ a pª. Eodẽ mõ de 3ª.ꝛ ſic erit pceſſus in infinituꝫ. ¶ Iſtud ꝯfirmaꝛ qdruplici rõne. Pꝛimo ſic.qcqd nõ repugnat creature:põt ſibi cõicari. Hoc pꝫ.qꝛ ex quo nõ ponitur extra terminos creature:nulla vꝫ repugnãtia:ſed hmõ pceſſus nõ repugnat creature:qꝛ ſemp pcedẽdo quelꝫ poſita erit finita.ergo rc. ¶ 2° ſic. Vltra oẽs creaturaꝫ pductã in eſſe:deꝰ hꝫ vim pductiuã excedẽtẽ:qꝛ infinitã hꝫ.ꝛ creatura quelꝫ eſt finita:ſed oĩ vtuti pductiue corrñdet aliqd pducibile.ğ vltra oẽm creaturã datam ſemp erit creatura pducibilis. ¶ 3° ſic. Omni vtuti pductiue erit dare terminũ adequatũ:ſed deꝰ hꝫ pductiuã vtutẽ infinitã.ğ rc.ſed vtutis pductiue infinite nullũ finitũ eſt terminus adeqtus.ergo infinitꝰ. ¶ 4° ſic. Nã tanta eſt virtꝰ creatiua in deo:ſicut gnãtiua:ꝛ eque infinita ꝛ eqlis pfectionis.ſed vtus gnãtiua ex ſua infinitate põt hre infinitũ pductũ:vtpote filiũ.ğ eodẽ mõ vtus creatiua poterit. ¶ Sed iſtud ipugnat 4ᵗ. Pꝛio logice ſic. Impoſſibile eſt aliquã ſpẽm hre infinitas differẽtias ꝯſtitutiuas:ſed ſi eẽt pceſſus in infinitũ in ſpeciebus aliq ſpẽs hret infinitas dĩas cõſtitutiuas.ğ rc. Probatio minoris.oẽ genus diuidiꝛ per dĩas oppoſitas imediatas tñ.ſ.poſitiuã ꝛ puatiuam:ita ꝙ ipoſſe eſt genus īmediate per plures diuidi:ſed ſi eſſent infinite ſpẽs oporteret ꝙ eſſent infinite dĩe.ꝛ ſic p ꝯñs infinite diuiſiones:ſed ille diuiſiones neceſſario eẽnt diuiſioꝝ ſubalternatim poſitoꝝ.ğ ſpẽs infima hret ſupra ſe infinita gnã:ꝛ p ꝯñs infinitas dĩas includeret. ¶ Hec rõ neſcio ꝛ euidẽter demõſtraret.ſi cõcedereꝛ ꝙ neſcio genus diuidereꝛ in duas dĩas oppoſitas:ſed tñ hoc non eſt euidẽter notuꝫ. Lꝫ.n.per duas fiat cõiter diuiſio:tñ diceret ꝙ per vnã illaꝝ multe alie circũloquunꝛ. Vñ quãdo dicimus ꝙ genus diuidiꝛ per poſitiuuꝫ ꝛ priuatiuum:ſicut animal per rõnale ꝛ irrationale:nõ eſt imaginandũ ꝙ irrationale ſit vnica dĩa que vlterius diuidaꝛ in alias duas:qꝛ cum ſint plus q̃ mille ſpecies aialiũ irrationaliũ eſſet deuenire ad illã ſpẽm que cõſtitueret per quingẽtas dĩas:ſꝫ potius eſt imaginãdũ ꝙ per irrõnale circũloqũtur oẽs dĩas que nõ ſunt ꝯſtitutiue ſpẽi rõnalis:ita ꝙ illa rõ nõ euidẽter ꝯcludit ipoſſibilitatẽ concluſionis. ¶ 2° pbaꝛ impoſſibilitas iſtius concluſiõis via nãli ſic. pceſſus ad ſpẽs eſt pceſſus ad pfectũ ꝛ ad totũ.īfinitũ aũt vt ſic nec põt eſſe totũ:qꝛ īfinito repugnat totalitas.ğ rc. ¶ Sed nec iſte pceſſus de

Obijcitur 4ᵗ

R.l.h ꝯfirmatur.

K

R.l.ſcda ꝯfirmatur quia.

R.l.3ª qꝛ ꝛ 4ᵐ poniꝛ.ſ. eodẽ mõ rc.

Limitatio regule.

AD

L

DITIO

Dubium.

M

Ecce qd ſentio ꝛ tãge plura ꝯtr.

N

R.l.ꝯdeſcẽdo pmus articu.

Proceſſus in lĩᵐ eẽ i ſpẽbꝰ vniuerſum in ſurſuꝫ aſcendendo ondiꝛ exẽplo ꝛ rõne qdruplici.

O

10.arĩ.c.10.ꝛ 15.iii.c.12.ꝛ alibi quere.

P

Impugnaꝛ 4ᵗ Logice.

Q

Enaſio notabil.s.

Notabile de diuiſiõe gñis p dĩas ꝛ eaꝝ numero.

Phyſice.

Enaſio.

A
Totū ⁊ pfectū duplex.

monſtrat:q2 ꝯſtat ꝙ vniuerſum ponit̄ perfectius ſi in
infinitū ꝓcedat q̄ ſi in aliquo determinato ſtet. Uñ lꝫ
in limitatis totū ⁊ pfectū ſint idē:q2 ibi nō eſt cōpleta
pfectio:tñ in illimitatis pfectis repugnat totalitas forma
lis:lꝫ nō virtualis.

Metaphice.

℄ 3° arguo metaphyſice ſic. In eēntia
liter ordinatis eſt deuenire ad aliqd̄ p̄m:ſꝫ in pfectioni
.meta.t.13.
bus ſpecificis eſt ordo eēntialis.ḡ ⁊c̄. Silr oēs ſpēs ali
cui⁹ generis vident̄ hr̄e ordinē ad vnā illi⁹:ſicut exerci
tus ad ducē.

12.t.12.meta [illegible]ſio. [illegible] ordis vniuerſi. Nota ſingulariſſime.

℄ Sꝫ iſtō nō demr̄at:q2 pōt eē ordo eēn
tialis ſm ꝙ diceret aliq iter duas ſpēs:nō comparādo
eas ad aliqd̄ p̄m aliud ab eis. Silr dico ꝙ ſi eēnt infini
te ſpēs:nō pp̄ h̄ remouet̄ ordo eēntialis ad p̄m niſi ad
p̄m illius ordis:ſꝫ ad p̄m extrinſecū ⁊ alteri⁹ ordis nō re
mouet̄. Nō eni ordināt̄ ad deū ſpēs vniuerſi vna alia
mediāte:ſꝫ q̄lꝫ imediate.

Theologice.

℄ 4° arguit̄ theologice ſic.

B

Cū eni de⁹ itelligat oia q̄ pōt facē:ſi poſſꝫ in ifinitū cā
re ſpēs:itelligeret oēs ſpēs ſil:⁊ p ꝯñs itelligeret vnam
ſpēm infinite pfectionis vidēdo ifinitos gradus ſupra
q̄cūqꝫ ſignatā.

Euaſio.

℄ Sꝫ nec illud euidēter ꝓbat intentū:
q2 certū eſt ꝙ de⁹ ifinitos numeros cognoſcit:nec tñ ali
quē infinitū:tūc eni eēt ibi ſtat⁹:⁊ ſubtracta vnitate ab
illo:eſſet finitus:q̄ ſunt incōueniētia. Silr diceretur de
ſpēb⁹.

Rōnes alioꝝ ad ꝯcłonem pncipalem.

℄ Aliqui aūt volūt iſtā ꝯñē demr̄are ex diuiſio
ne entis p finitū ⁊ infinitū:ſolus de⁹ cadit ſub altero.ſ.
ſub infinito.ḡ ſolus de⁹ eſt infinit⁹.

℄ Sꝫ h̄ nō demon
ſtrāt:q2 nō eſt euidens ꝙ infinitas repugnet creature.
℄ Alij arguūt hoc ex ordine eminētie. Alij vō ſicut ff
Joānes arguūt ex ordine depēdētie. Alij ex rōne ifini
ti:q2 eſt illud quo magis cogitari nō pt̄:⁊ nō ꝯuenit niſi

Proſolo.2. Euaſio. Inſtantia 2ª.

ſoli deo ſm Anſ.

℄ Sꝫ nec iſte vie euidēter ꝯcludunt
maxie vltima:q2 facta diſtōne de ifinitate ſm gd:q̄ eſt
in gñe:ſicut infinita albedo ⁊c̄. ⁊ de infinitate ſimplr̄ q̄
eſt ex̄ genus:q̄ eſt trāſcēdēs.hꝫ ꝙ illa rō nō conuincit.

C
Euaſiōes ad ex⁹ pncipalis ⁊ rōnes p ꝯcluſiōe affirmatiua huius
.

℄ Ad exēpla dr̄ gh⁹ ꝓpoſitū alteri⁹ opionis declarat̄.
dr̄ ꝙ in numeris ⁊ in ſpēb⁹ q̄titatis ꝯtinue ⁊ in figu
ris nulla ē pfectio:nō eni talia dicūt ſimplr̄ pfectionē.
Et iō nō eſt ibi ꝓceſſus in ſurſū:ſicut ipſi dicūt.

Ecce qd̄ q̄rit A.I.vt.

℄ Alr̄
dicūt aliq ꝙ ſpēs numeroꝝ nō vadunt in ifi͂:q2 nume
ri nō diſtinguūt̄ ſpē:nec bicubitū ⁊ tricubitū.

℄ Sꝫ
h̄ eſſet multū graue ad ſuſtinēdū:cū oēs cōcedāt diſtō
nē ſpecificā iter eos.

A.I.ca.

℄ Ad illud de actu intelligēdi eſt
diffi. Dicit̄ tñ ꝙ nō eſſet tāta diſtō actuū:ſicut ponitur

Act⁹ nō diſtiguūt q̄ͫ obiecta.

obiectoꝝ: alias differrēt genē ſic̄ obiecta:q̄ aliqñ dif
ferūt gñe. Nō vr̄ ḡ eē incōueniēs:ꝙ aliq̄ differentia ſit
iter euſdē ſpēi act⁹ pp̄ quā vn⁹ ſit iſti⁹ obi:⁊ ali⁹ alteri⁹.
℄ Sꝫ tūc opꝫ ridere ad rōnes.

A.I.ifinitas.

℄ Ad p̄mā dico ꝙ ifi
nitari creature repugnat. Et ſi p impoſe adderet̄ illi
ſupreme ſpēi aliq̄ entitas ꝯcedēdo:ꝙ hoc ipoſſibili po
ſito:ꝙ ita eēt ſicut ꝯcludit̄:ſꝫ tñ hoc eſt ipoſe.ſ.ꝙ adda
tur aliqua entitas:nec hoc eſt in po⁹ obiecta.

D
Exceſſus virtutis 2ª.

℄ Ad 2m̄ di
co ꝙ nō eſt incōueniēs ꝙ aliqua virtus trāſcēdat for
maliter:⁊ p ꝯñs ſit in ſe formalr̄ infinita:⁊ tñ obiectalr̄
vel virtualr̄ nō trāſcēdat.

Adeq̄tio 2ª. Quare diuini gñatie correſpondet termin⁹ infinit⁹ in diui nis:creatie vō [illegible]

℄ Ad 3m̄ dico p idē. Lꝫ eni
terminus nō ſit adequatus formalr̄ in entitate ipſi di
uine virtuti:tñ obiectalr̄ pōt ita ꝙ virtus plus nō poſ
ſit.

℄ Ad aliud dico:ꝙ lꝫ vtraqꝫ iſtaꝝ virtutū.ſ.gñati
ua ⁊ creatiua ſint equalis perfectionis in ſe formalr̄:⁊
equalr̄ infinita:tñ vni repugnat hr̄e terminū adequatū
ſibi in entitate.ſ.virtuti creatiue:⁊ alteri non repugnat
ſcꝫ generatiue:q2 iſta virtus eſt obiectiue ad intra.alia
vō ad extra.

Dubium.

℄ Sed hic eſt diffi. vtrum.ſ.dato ꝙ eſſet
ꝓceſſus in infinitum in ſpēbus:vtrū deus intelligeret
vnā ſpēm infinitam.

Ecce qd̄ q̄rit

℄ Dico ꝙ nō vr̄ neccia iſta ꝯñia:
ſicut apparet in exemplo manifeſto. Nā continuū eſt
diuiſibile in partes in infinitū:deus tñ non videt aliq̄
partem q̄ vltra nō ſit diuiſibilis:ſic in propoſito.

E
2ª articulus.

Secūdo vidēdū eſt. Utrū in deſcēdēdo ſit ꝓceſ
ſus in infinitū in ſpēbus. Hic ſunt. 4. vie
ſilr̄:gh⁹ ꝯcło affirmatiua ꝓbat̄. Prima accipit̄ ex diui
ſione ꝯtinui:q2 ꝯtinuū eſt diuiſibile in infinitū:ſꝫ in q̄li

Proceſſus in infi͂ eē i ſpēbus deſcēdendo oñdit 4ª.

bet diuiſione variat̄ ſpēs quātitatis ſicut bicubitū:mo
nocubitū:⁊ ſic ſi fiat ſm equalē ꝓportionē.ḡ ⁊c̄.

℄ 2ª
accipit̄ ex numeris:q2 cōpoſitior eſt binari⁹ q̄ vnitas
⁊ ternari⁹ q̄ binari⁹:⁊ ſic i ifinitū. Et ſic q̄to res cōpo
ſitior tāto ipfectior.ḡ in deorſūꝫ deſcēdēdo eſt ꝓceſſus
in infinitū in ſpēbus numeroꝝ.

℄ 3ª accipit̄ ex figuris:
q2 q̄drāgulus eſt iferior in pfectione re⁹ triāguli:⁊ pen
tagonus iferior re⁹ q̄drāguli.igit̄ ꝓceſſus in ifinitum.

℄ 4ª accipit̄ ex actib⁹ reflexis:ſi ponit̄ aliqd̄ obm no
bilius p⁹ intellectione:ſicut qñ itelligo angelū:tunc in
tellectio itellectionis eſt ignobilior:⁊ 3ª q̄ 2ª ⁊ 4ª q̄ 3ª.
⁊ ſic in ifi͂:ſicut ſupius cꝫ.

℄ Dicūt ḡ iſti:ꝙ nō vr̄ ꝯdi
ctio ꝙ ponat̄ ꝓceſſus in infi͂ in deorſum.

F
Inſtantia 4ª.

℄ Sꝫ ꝯtra
inſtat̄ 4r̄. Primo ſic. Ois pfectio finita p ablatione fi
nitoꝝ graduū annihilat̄:ſꝫ ois creatura eſt finita.

℄ 2ª
ſic. Q2 ſequeret̄ ꝙ illa ſpēs a qua inciperet̄ deſcēſus q
vadit in infinitū,eſſet infinita:q2 ꝯtineret gradus infi
nitos.

℄ 3ª ſic. Q2 aliq̄ creatura limitata diſtaret a ni
hilo in ifi͂.

℄ 4ª ſic. Q2 tūc angelus diſtaret eq̄lr̄ a ni
hilo cū mā:⁊ vr̄ ſeq incōueniēs aliud ꝙ angelus diſtet
eq̄lr̄ a nihilo ⁊ a mā:q2 iter angelū ⁊ mām ſūt infinite
ſpēs:⁊ ſic ifiniti gradus:nō ſūt aūt plures iter angelū ⁊
nihil.ḡ ⁊c̄.

Euaſio ad has inſtātias notabilis.

℄ Ad rōnes iſtas poſſꝫ hō facilr̄ dicē ꝙ de
ſcēſus ſit ſm ptes euſdē ꝓportionis:⁊ ſic nulla infini
tas ſeqt̄. Nā inter vnā partē ꝯtinui ⁊ aliā ſunt infiniti
gradus ⁊ ifinite ſpēs:⁊ tñ in infinitū nō diſtāt:ſꝫ finite:
q2 illa ifinitas partiū eſt ſm ptes euſdem ꝓportionis.

Deſcenſus ꝓ quāti eſt 2ª.

Si aūt fieret deſcēſus ſm ptes euſdē q̄titatis:rōnes
demōſtrarent. Unde dico ꝙ accipiēdo ptes euſdem

G
Ecce qd̄ q̄rit de ptib⁹ euſdē ꝓportiōis. vide.6.phi.p ⁊ 3 ⁊ alibi. 3ª articulus.

ꝓportionis:tot ſunt inter palmā lineę ⁊ pūctū:quot ſūt
inter totā lineā ⁊ pūctum:imo quot ſunt inter totū vni
uerſum:⁊ de talibus nō ſequitur aliquod incōueniens.

Tertio vidēdū eſt.ſi eſt ꝓceſſus in infinitū in me
dia ꝯſcēdendo:ita ꝙ data aliqua ſpē mul
tū nobili ⁊ alia multū ignobili:vtꝝ ſint infinite ſpecies
medie.

Op̄.alioꝝ. De ſen.⁊ ſenſa.ca.7. Impugnatio 4ª. Deductio.

℄ Dicūt aliq ꝙ nō:q2 eni extrema ſunt poſita
⁊ finita:impoſſibile eſt ſumere infinita media inter ea.
℄ Sed cōtra hoc arguo q̄druplr̄. Primo:q2 poſito ꝙ
ſpēs numeroꝝ icipiētū a dualitate vadāt in ifi͂:nūq̄
ꝯtingēt ad nobilitatē minime q̄litatis:q2 qñ totū gen⁹
excedit totū gen⁹ nō pōt tātū ꝓcedi in iferiori ꝙ attin
gat ad aliqd ſupioris.cū ḡ dualitas ſit poſita in actu:⁊
minima qualitas inter ea:h̄ nō obſtāte poterit eē mul
tiplicatio ſpēꝝ in infi͂.

℄ 2ª in ꝯtinuis:q2 ꝓcedēdo in
infinitum in ſpēb⁹ q̄titatis ꝯtinue:vt in bicubito ⁊ tri
cubito:⁊ ſic de alijs in aſcēdēdo:nūq̄ deuenitem⁹ vſqꝫ

H
A.I.infimam nobilitatē.

ad minimā q̄litatē:nec in deſcēdēdo ad relōnē:pp̄ ſui
infinitatē.

℄ 3° hoc idē apparet in ſpēb⁹ itelligibilib⁹:
ſi eni poſſent fieri ifinite ſpecies ⁊ quelꝫ poſſet hr̄e ſuā
ſpēm intelligibilē nūq̄ attingēdo aliquā determinatā:
poſſent tātū multiplicari ꝙ pertingerēt ad nobilitateꝫ
ſpeciei qua deus intelligitur.

℄ 4° de actu intelligēdi
quādo obiectum p̄mū eſt nobilius actu nūq̄ q̄tūcūqꝫ
multiplicatur ꝑuenitur ad gradū nobilitatis p̄mi actus
recti vel obiecti eius.in deſcēdēdo aūt nūq̄ perueniet̄
ad infinitatem relōnis vel qualitatis ſenſibilis.

Op̄.ꝓpria. Procedē in ifinitū in intermedijs nō incōuenit. Obijcitur. Euaſio.

℄ Jō
apparet mihi ꝙ non eſt aliquod inconueniens:ꝙ datis
extremis finitis quin poſſit ꝓcedi in infinitum in iter
medijs:ſicut pꝫ in continuo ſm partes euſdem ꝓpor
tionis.

℄ Sed ꝫ. videt̄ eni ꝙ ſicut homo plus excedit
aſinū q̄ aſinus plātam:ita videt̄ ꝙ angelus plus exce
dit hominē q̄ hō aſinū:q2 ſm diuaꝫ nobiliorem. ℄ Dī

I

ꝙ lʒ illud verū ſit:qꝛ illa ſunt de genere ſube:in quo nõ
eſt ꝓcedere in infinitū:nõ tñ eſt ſic in actib⁹ intelligen-
di. Nã plus excedit act⁹ intelligēdi albedinē q̃ eſt ſuꝫ
obm:q̃ꝫ act⁹ reflexus actū recti. ¶ Sed cõtra dupl'r.

Replica 2ᵉ.

Primo:qꝛ exceſſus in ſpēb⁹ multoꝝ numeroꝝ fit per
equale.ſ.ꝑ vnitatē:nõ tñ in ꝓportione ſed in quantita
te.¶ 2°.qꝛ quãto nobilior eſt entitas in q̃ fit exceſſus:
tãto eſt maior ſm q̃ntitatē virtutis:ſʒ nobilior ſpēs ſꝑ
excedit inferiorē in nobiliori entitate q̃ꝫ illa aliã:qꝛ in
differētia ſua ſpecifica q̃ eſt nobilior q̃ꝫ dñia inferioris:
ſicut nũc tactum eſt.ġ ꝛc̃. ¶ Dico ꝙ exceſſus qui fit in
numeris per vnitatē eſt in quantitate:ꝛ ille nõ eſt citra
aliquem numerum determinatū:ſed exceſſus ſm queꝫ
qualitas excedit numeꝝ eſt alterius rõnis. ¶ Ad aliõ
dico ꝙ illõ arg^m nõ vrget:niſi dicat̃ ꝙ illa ſpēs nõ ex-
cedit aliã ſm totã dñiã ſpecificã:ſʒ ſolū in illo excedit
qḋ addit illa ſpēs ꝑfectionis cū in vtraqꝫ ſit genus:nec
plus ꝑma addit ad ꝑmã q̃ꝫ ſecunda ad ſecundam.

K

A.l.addit ad ſcdã q̃ꝫ ſecũda ad tertiã 4ᵉ articulus.

Quarto videndum eſt.vtrum ſit proceſſus in īfi-
nitum in latus aſſumendo.ſ.ſm ſpecies
equales.¶ Hic dicitur cõiter ꝙ iſto mõ non ſolū non
eſt proceſſus in infinitū in ſpecieb⁹.ſ.equalib⁹:imo ſim
pliciter nullus proceſſus:qꝛ impoſſibile eſt dare duas
ſpecies equales in vniuerſo.Et ratio iſtius eſt illa quã
aſſignant.ꝙ.ſ.genus diuiditur per duas differentias:
quarum vna eſt poſitiua:ꝛ altera priuatiua:vt aial per
rationale ꝛ irrationale.ſemper autem poſitiua eſt ꝑfe-
ctior q̃ꝫ priuatiua:ꝛ per conſequens ſpecies conſtituta
per poſitiua ſemꝑ eſt perfectior.¶ Sed tamen lʒ iſta
ſit ratio cõmunis:nõ tamen demonſtrat. Nam corpo-
reum ꝛ incorporeum diuidunt ſubſtantiã. corporeum
tenet hic locum poſitiui:ꝛ incorporeuꝫ eſt nobilius cor

Op.cõis. Nõ eē ꝓceſſū ī īfinitū ī ſpē-bus in lat⁹ ꝓcedēdo oſtēdit.

Rõ cõis.

L

poreo.Unde diceretur ꝙ lʒ vna nominet̃ nomine pri-
uatiuo:tamen eſt vere poſitiua ꝛ ſepe nobilior q̃ꝫ illa q̃
nominatur vt poſitiua.¶ Cõfirmatur:quia nulla dif-
ferentia priuatiua poteſt eſſe conſtitutiua ſpeciei poſi-
tiue.¶ Sed ſi dicatur ꝙ qñ dicitur ꝙ vna differentia
eſt priuatiua:nõ intelligitur quin dicatur aliquid poſi-
tiuum:ſed intelligitur ꝙ caret aliquo gradu entitatis
vel ꝑfectionis quã hʒ alia in q̃ ſibi ſupeminet. ¶ Sʒ
iſtud eſt bñ dictū:tñ nõ eſt ꝓbatū. Nõ arguit̃ aũt nunc
ꝫ ꝯnē:ſed ꝫ modū ponēdi eã ꝛ rõnē ꝑ quã talis ꝯ poni-
tur.ſ.ꝫ ſupradicta. Igit̃ vĩ poſſe aliter ꝓbari ſic. Nam
inter ſpecies ſicut ꝛ inter illa que ſunt diuerſarū rõnū:
nõ ꝯſurgit niſi reſpectus diſquiparãtie:ꝑꝑ differentias
ꝯſtitutiuas eaꝝ que ſunt diuerſaꝝ rõnū:ſed diſparitas
cum omni equalitate ſtare nõ põt.ergo ꝛc̃. ¶ Sed cõ
tra iſtud inſtat̃ 4ᵉ.Oñdo ꝑmo ſic.Qꝛ in equalibus ſit
proceſſus in īfinitum:qꝛ in quãdo eſt proceſſus in infi-
nitum:ꝛ tñ vnū quãdo nõ eſt perfectius alio:cum nullã
dicãt perfectionē.¶ 2°.qꝛ ſicut deus vltra oē qñ poteſt
facere aliud quãdo:ita vltra oē vbi poteſt facere aliud
vbi:ꝛ tñ vnū vbi aliud nõ excedit:ꝛ ſunt diſtincta ſpē:
ſicut probabitur euidēter in 2°.¶ 3° eodē mõ arguit̃
de priori ꝛ poſteriori in tp̃e.¶ 4° eodē mõ de extra ꝛ
intra que ſunt differentie loci. ¶ Ad omnia iſta dico
vnico verbo:ꝙ lʒ in reſpectiuis vna ſpēs nõ ſit ꝑfectior
alia:non tñ ſequitur ꝙ ſit equalis. Unde ſicut illa que
ſe excedũt in q̃ntitate perfectionis:ne: ꝯ̃o hñt q̃ntitatem
ꝑfectionis:ita q̃ ſunt equalia. Unde ſicut ibi nõ eſt ex-
ceſſus in ꝑfectione:ita nec ibi equalitas:tñ vna bñ eſt
ꝑncipalior alia:quēadmodum dicimus in diuinis ꝙ
vna ꝑſona bñ eſt ꝑncipalior:lʒ nõ ſit ꝑfectior. Aliqui tñ
nitunt̃ iſtã ꝯnēꝫ probare ex ordine eſſentiali ꝛ ex ordi-
ne eminentie:ſed non euidēter talia deducunt̃. ¶ Ad
argumentum patet. ¶ Queſtio. X.

Rõ ꝓpria.

Ratio 4ᵉ.

M

Eſt in ſpēb⁹ reſpectiuis ſit ꝑncipalitas:ſʒ tñ eq̃litas nec exceſſus.

A.l.ꝑfectius.

N

Decima queſtio eſt.Utrū deus potue
rit ꝓducere aliquid actu al'r
infinitū.Qꝛ nõ.qꝛ deus nõ põt facere aliū
deū:illud aũt infinitū eēt deus:qꝛ quo ma-
ius cogitari nõ poſſet.¶ Cõtra.diuina po
tētia eſt infinita.ġ ꝛc̃.¶ Hic intelligēdū eſt ꝙ 4.^or ſũt
modi īfinitatis:de qb⁹ qḋ põt hēc difficultatē.ſ.modus
infinitatis extēſiue ſm q̃ntitatē ꝯtinuã ſicut in lineis.
Alia infinitas eſt ſm quãtitatē diſcretã:ſicut in nume-
ris.Alia ſm quantitatem virtutis:ſicut in gradib⁹ ꝑfe
ctionum.Alia ſm quãtitatē durationis ſicut in tēpore.
Et q̃ntum ad iſta ſunt quatuor inueſtiganda.

Sermo de ētita e effectu actu īfinit ꝛ nõ ꝛatibilis.

Anſ.ꝓſol.2.

Declaratio q̃ntitatis ꝛ diuiſio eius.

Infinitas 3ᵉ.

Primuꝫ eſt ſi de⁹ põt facere infinitū ſm multi-
tudinem.Dicunt aliqui ꝙ nõ:qꝛ infi^m
eſt cuius q̃ntitatē accipiētib⁹ ſꝑ eſt aliqḋ extra accipē:
qḋ tñ nõ ꝯtingeret ſi eēt infi^m.¶ Sʒ ꝫ arguo 4ᵉ.Prio
ſic. Nã ſpecifica humana nõ eſt determinata ad certã
multitudinē indiuiduoꝝ:qꝛ da oppo^m.ſequeret̃ ꝙ de⁹
in hoc mūdo gñationē nõ poſſʒ ꝯtinuare [a] in eternū:ſʒ
tñ vſqꝫ ad illū numeꝝ quē ſibi [b] determiaret. Nã hoc
ſuppoſito arguit̃ ſic.Qñcūqꝫ eſt aliqua nã cui ex ſe nõ
repugnat cõicari īfinitis ſil':deo nõ repugnat ſic facere
ſcʒ eã infinitis ſil' cõicare:qꝛ nūq̃ꝫ ꝓuenit īpoſſibilitas
ex pte dei:ſʒ nã humana nõ hʒ ex ſe repugnãtiã ad hoc
ꝙ īfinitis ſil' cõicet̃. Hoc ꝓbo.nã ipſa eſt nata cõicari
mille ſil' ꝛ.x.millib⁹:ꝛ ſic q̃ntūcūqꝫ multiplicet̃ numer⁹
ſibi nõ repugnat ſil' cõicari.ġ de⁹ pt eã cõicare īfinitis
ſil'.¶ 2° ſic.Quot ſũt idiuidua eiuſdē ſpēi ꝓducibilia
ſil':tot de⁹ põt ꝓducere ſil':cū poſſit oē poſſibile:ſicut ē
poſe:ſʒ īfinita idiuidua ſũt ſil' ꝛ fuerunt ſil' ꝓducibilia:
cū oia habuerint ab eterno ſuã ꝓducibilitatē.ġ pñt ſil'
ꝓduci.¶ Iſta tñ rõ min⁹ ꝓbaret:niſi aliud adderet̃.
ꝯcluderet eni ꝙ de⁹ oēs ptes mot⁹ ꝛ tpis:ꝛ oium ſuc-
ceſſiuoꝝ põt facere:qꝛ certum eſt ꝙ ſuã producibilita
tē ab eterno habuerũt ſil'.Propter h̄ arguo ſic,adden
do.Aut infinita ſunt ſil' ꝓducibilia ꝑ ſil' aut nõ.Si ſic:
tũc ſil' de⁹ poterit ꝓducē:nec valet de ptib⁹ ſucceſſiuo-
rū:qꝛ lʒ ſint ſil' ꝓducibiles:tñ nõ ſũt ꝓducibiles ꝑ ſil'.
¶ Si aũt dicas.ꝙ nõ ſil' ꝛ ꝑ ſil' ſũt īfi^ta ꝓducibilia:tũc
erit dare certū numeꝝ:vltra quē de⁹ ꝓducē nõ pt vnã
aiam ſil' itelligēdo:qḋ vĩ ſatis icõueniēs.¶ 3° ſic. Qñ-
cūqꝫ ſũt aliq̃ ꝓducibilia ſucceſſiue:qbus ex ſe nõ repu
gnat ſil'tas:illa de⁹ ſimul pt ꝓducē:ſʒ īfinitis aiab⁹ que
ſũt ſucceſſiue ꝓducibiles:nõ repugnat ſil'tas ex ſe:quia
nõ ſũt in loco.hoc pʒ:qꝛ q̃ꝫcūqꝫ multitudinē aiaꝝ acci-
pias ſil':nullã īueniēs repugnãtiã.¶ 4° ſic. In re fini-
ta īpoſe eſt ꝓcedē in īfinitū ſm ptes eiuſdē q̃ntitatis:ſʒ
in idiuiduis ꝓducibilibus ſil' ꝛ ꝑ ſil' ꝓcedē eſt poſe in
īfinitū. Data eni quacūqꝫ multitudine finita ſimul' deus
põt illã ſil'.ꝛ adhuc nõ eſt poſe dare tm̃ qn adhuc pote-
rit tm̃.ġ vĩ ꝙ poſſit infinita ſil' ꝓducē:ꝛ nõ ſolū ſil':ſed
ēt ꝑ ſil'.¶ Iõ vĩ aliqb⁹ doctorib⁹:ꝙ de⁹ põt facē ſil' multi-
tudinē actu infinitã:qꝛ nõ vĩ repugnãtia:ſi ꝑ quolʒ ſo
lis radio vel inſtãti tpis de⁹ vnã aiam creet ꝛ ꝯſeruet
eã:ꝛ tũc eēnt infinite.¶ Sʒ tñ ꝫ iſtã ſniam inſtat̃ 4ᵉ.
Primo ſic.Qꝛ oīs multitudo creabilis eſt numerus:ſʒ
numerus eſt multitudo mēſurata ꝑ vnū.multitudo aũt
īfinita menſurari nõ põt.ergo ꝛc̃.¶ 2° ſic. Illa multi-
tudo ſignata erit vnum indiuiduū multitudinis in re:
ꝛ ꝑ ꝯñs erit in aliqua ſpē multitudinis conſtituibilis ꝑ
vnitatem:ꝛ ſic ſub aliqua ſpē numeri ꝯſtituta per vni-
tatem erit dare numeꝝ īfinitū.¶ 3° ſic.Qꝛ ſi de⁹ ſub-
traheret vnū denariū a tali multitudine de vno dena-
rio eēt diminuta:ꝛ tunc aut eſſet finita:aut nõ.Si non:
tunc infinitū eſſet maius infinito:qꝛ plus ꝛ maius erat
ante ablationem denarij q̃ꝫ prius.Si aũt ſit diminuta:
tũc erit

Primus articulus.

Op. cõis.

3. phy.t.c.6.

Impugnat̃ 4ᵉ.

O

Infinitã multitudinē ſiml' a deo cãri ꝓbat.

a A.l. idiuidua nõ poſſet ꝯtinuare in īfinitum.

b A.l. determinans.

Cauſa.

P

Q

Rñ ꝯ op. quã ſuſtinet.

Vide Sco. in 2.diſt.2.q.3. vbi oppoſitã vĩ ſentire.

Obijcitur 4ᵉ

10.metaphy. ꝛ alibi.

A.l.numerū

A

nunc erit finita: ⁊ ſic ſequit̃ ꝙ vnus denarius conſtituebat multitudiné infiniti. ¶ 4° ſic. Qꝛ tali multitudini adhuc vi ꝙ de⁹ poſſit addere vná aiam: cum poſſit eã ſubtrahere: ⁊ manente tota vel eadé multitudine reparare: ⁊ eadé rõne duas ⁊ tres: ⁊ ſic in ĩfinitũ. ergo vltra infinitam multitudiné põt aliã infinitã creare: ⁊ ſimil'r duas: ⁊ per ɔñs infinities ĩfinitas in infinitũ. ¶ Ad p^m dico ꝙ lʒ multitudo creabilis ſit numerus ſi ſit finita: nõ tñ ſi eſt ĩfinita. Uñ talis multitudo nõ eſt numerus: nec eſt in genere q̃titatis diſcrete: niſi ꝑ reductionem: ſicut vnitas: qꝛ tũc eſſet necio ſub aliqua eius ſpe. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ infiniti rõ q̃titati ɔgruit. Dico ꝙ vez eſt reductiue: ſicut diuiſibile ⁊ indiuiſibile ptinent ad q̃titaté ſolũ reductiue: ita finitũ ⁊ infinitũ vnũ per ſe. ſ. diuiſibile ⁊ finitũ: aliud aũt reductiue. ¶ Ad 2^m dico ꝙ ille numerus nõ eſſet indiuiduũ generis quãtitatis: nec alicuius ſpẽi illius generis formal'r ⁊ q̃dditatiue: ſed tñ reductiue: ſicut vnitas hec nõ eſt ꝑ ſe in illo gñe: nec in aliqua ei⁹ ſpecie: reducit̃ tñ ad illõ. ¶ Ad 3^m dico ꝙ facta ſubtractione q̃tecũqȝ multitudinis finite: adhuc remanet multitudo infinita: ⁊ in nullo penitus minorata: ſicut nec quo ad nos mare per mille guttas minoratur. ¶ Simil'r dico ꝙ q̃ticũqȝ apponat̃ nõ augmẽtatur. Et rõ oium iſtoꝝ eſt que dicta eſt ſupra: qꝛ equale ⁊ inequale ſunt paſſiones q̃titatis finite: ⁊ maius ⁊ minus ſunt ſpẽs inequalitatis. Et iõ iſti multitudini nõ poſſũt iſte paſſiões cõpetere. ſ. equalitas ⁊ inequalitas. ¶ Ad 4^m dico de animabus ꝙ põt vná aiam creare ⁊ vnam illaruʒ ſubtrahere: tñ adhuc remanent infinite: ſicut in cõtinuo ſunt ĩfinite partes: ⁊ ſi vna illaꝝ in qua ſunt infinite auferat̃: remanẽt infinite: ita ꝙ ſunt ibi ĩfinities infinite: ſic in ꝓpoſito. ¶ Sed ɔtra: qꝛ ſi ſic: ſemꝑ deus vltra oẽm multitudiné põt facere plures. ¶ Dico ꝙ in tali multitudine nõ hʒ locũ hoc ſignũ oís. Dico tñ ɔñr ad ꝓdicta ꝙ deus infinitas multitudines põt facere. ſ. ĩfinities: ſicut pʒ in ɔtinuo. ¶ Sʒ hic ſunt diffi. Prima eſt ꝙ cũ maior ſit ꝑfectio in plurib⁹ aiabus q̃ȝ in vna: ita in infinitis q̃ȝ finitis. ergo in ĩfinitis eſt infinita ꝑfectio intenſiue: ſʒ illa ꝑfectio infinita eſt qua aliqd mai⁹ cogitari nõ põt: ⁊ h̃ eſt ideʒ qd de⁹. g̃ ⁊c̃. ¶ Dico ꝙ iſta infinitas ꝑfectionis eſt infinitas ſm qd: qꝛ in finito genere: ⁊ in limitata ſpe ſm gradus indiuiduales ⁊ nõ eſt ſicut dei ĩfinitas: que eſt trãſcẽdẽs ⁊ total'r alterius rõnis ab iſta infinitate. ¶ 2ª diffi. Eſt ſi in iſta multitudine infinita ſunt infinite ſpẽs numeroꝝ. ¶ Dico ꝙ ſic: ⁊ iõ quoſcũqȝ vltra faceret deus: nõ diſtinguerentur niſi numeral'r ab iſtis: ⁊ vltra ſpẽm numeri hic cõtentã de⁹ nõ põt facere niſi indiuidua. ¶ 3ª diffi. Qꝛ oĩs ſpẽs que eſt ſubiectiua ps multitudĩs, videt̃ finita: ſʒ iſta ſingularis multitudo continet̃ ſub multitudĩe vt ps ſubiua. ergo ⁊c̃. ¶ Dico ꝙ qñ multitudo diuidit̃ per finitũ ⁊ infinitũ: ſub finita cadũt ſpẽs numeri infinite. Sub infinita aũt ſola vna ps ſubiua: que nõ eſt ꝓprie ſpẽs: ſicut in ente diuiſo ꝑ finitũ ⁊ infinitũ: ſolus deus cadit ſub infinito. Lʒ g̃ infinite ſpẽs numeri ſint ſub finita multitudine: nõ tñ multitudo ipſaꝝ ſpẽꝝ infinitarum. ¶ 4ª diffi. Qꝛ vi ꝙ poſita illa ĩfinita multitudĩe: ꝙ oporteat ponere in vno ꝑticulari ſubo ĩfinita actu accidẽtia: cuʒ q̃lĩbet indiuiduũ ad q̃lʒ hẽat reſpectũ ſilitudĩs ⁊ diſtinctionis. ¶ Dico ꝙ iſti reſpect⁹ nõ multũ onerãt: opʒ enĩʒ ponere in quolʒ ĩdiuiduo vniuerſi ad oĩa alia multos reſpect⁹: imo in vno ɔtinuo videnẗ ĩfiniti reſpectus fundari: q̃ tñ deſtruunẗ ꝑ vnicã diuiſioné. Sic g̃ dico ꝙ nõ eſt ĩcõueniẽs ꝙ talia multa ponant̃. Sʒ quo infinitũ eſt ex̃ cuius q̃titaté ſemꝑ eſt aliqd accipere extra: ¶ Dico ꝙ illa eſt diffõ quo ad intellectũ noſtrũ cui accipiẽti q̃tãcũqȝ multitudiné ſemꝑ ɔtingit accipere ex̃: qꝛ nũq̃ȝ accipit niſi multitudiné finitã ⁊ nõ infinitam.

Oppoſitũ vi[illegible] ɔtrarie ſcõ B. diſ p q. 3. de h[illegible] infinita in [illegible]ne ꝑhci[illegible] [illegible] ꝑtractio. Infi^m i mu'ti tudie ſi daret eſſe in gñe q̃ti tatis reductiue.

A. l. alia.

B

Eqle inequale maius ⁊ mi⁹ ſoli q̃titati finite cõuenire. idẽ hʒ Sco. in. 2. diſ. 3. ſʒ vide inſtãtias aliorꝝ quas ⁊ vbi ibi nõat. Sane mirabi lis imaginatio. quere alios.

C

D. q̃druplex

Anſ. ꝓſol. 2. Infinitas 2^r. Lege inſtãtiã ad dolcm ex [illegible] ſupra.

Spẽs nũeri i caſu nõ creſcẽ ⁊ ſi nũeri creſcãt. ⁊ eſt ſingulare ⁊ infinitas paxt.

D

Tange infinitas hñ põderando.

Infinita accidentia eadem ſubo in caſu tueſſe ɔtinge ⁊ maxime reſpectiua. 3. phy. dix. 8. Notabile ex poſitio diffõnis infiniti.

Quantũ ad 2^m ꝑncipale vidẽdũ eſt. Si deus põt facere infinitã magnitudiné actu. ¶ Dicũt aliq ꝙ nõ: qꝛ de rõne ĩfiniti eſt ꝙ ſit in actu ꝑmixto cũ po^a: ⁊ ꝑ ɔñs ſibi repugnat eſſe in actu ſine po^a. ¶ Sʒ ɔ arguo 4^r. Prio ſic. ſm ꝙ patuit: infinitã multitudiné actu de⁹ pt creare ſil'. Ponamus ꝙ creet ĩfinitas guttas aque: ⁊ eas põt ɔiungere. g̃ infinitam aquã creare. ¶ 2° ſic. In re finita nõ eſt poſſis ꝓceſſus in infinitũ. ſi g̃ de⁹ nõ põt infinitã magnitudiné ſil' creare: erit aliquã dare magnitudiné vltra quã de⁹ nihil poterit creare ſil': hoc eſt falſuʒ: qꝛ tũc in re finita eẽt poſſis ꝓceſſus in ĩfinitũ. nã q̃ticũqȝ de⁹ creat: adhuc maiora põt creare: qd nõ eẽt poſſe: ſi ſolũ finitũ poſſet creare. ¶ 3° ſic. Qꝛ illa q̃titas que eſt vltra oẽm finitã eſt infinita: ſʒ illa magnitudo quã de⁹ vltimate põt ſil' facere, eſt vltra oẽm finitã. ergo eſt infinita. Probatio minoris: qꝛ vltra oẽm magnitudiné finitã quã de⁹ creat põt maioré creare. g̃ illa que oẽs excedit eſt infinita. ¶ 4° ſic. ſyllo diuiſiuo. Aut illa quã de⁹ vltimate põt ꝓducere: eſt finita vel infinita. Si infinita: hĩ intentũ. Si finita: hoc eſt ipoſſe: qꝛ eodẽ mõ eſſet ſtat⁹ in quocũqȝ alio gradu: cũ ſit eiuſdẽ rõnis. ¶ Iõ vi aliqb⁹ eſſe dõm: ꝙ de⁹ magnitudinem actual'r infinitã põt ꝓducere ⁊ ſil' creare: qꝛ nullus effectus negãdus eſt poſſis a po^a diuina: niſi manifeſtã repugnãtiã ĩcludat. ¶ Sʒ ɔ arguo 4^r. Prio ſic. Nã illa magnitudo aut ɔſtat ex ptib⁹ aliq̃tis finitis aut infinitis. ſi finitis: g̃ iſt^m eẽt ex finitis. Si dicas ꝙ ex ĩfinitis: tũc infinitũ eẽt mai⁹ ĩfinitis. ¶ 2° ſic. Ubicũqȝ eſt ɔtinuum, ibi eſt ps ⁊ ps: qꝛ cõtinuũ eſt diuiſibile in partes: ſʒ illa magnitudo eẽt ɔtinua. g̃ in ipſa eẽnt ptes: ⁊ ſic ps eẽt in infinito: qd eſt ipoſſe: qꝛ ſemꝑ toti⁹ ad pté eſt aliq̃ ꝓportio. ¶ 3° ſic. Oẽ corp⁹ eſt figuratũ: ſʒ illõ nõ poſſet eẽ figuratũ. g̃ nõ eſſet corp⁹. ¶ 4°. qꝛ ꝓpria paſſio corpis ẽ mobilitas: ſʒ corp⁹ illõ eẽt ĩmobile: qꝛ ex̃ ipm nihil eẽt. ergo ⁊c̃. ¶ Ad p^m dico ꝙ illud corp⁹ nõ hẽret ptes aliquotas. ¶ Et ſil'r ad 2^m ꝙ nõ hẽret ptes: de rõne enim corpis finiti eſt hñe ptes ⁊ ptes aliquotas. Rõni aũt infiniti repugnat vtrũqȝ. ¶ Sed nũqd in illo ĩfinito ſũt ptes: Dico ꝙ ſemꝑ ps eſt reſpectu toti⁹. ſi g̃ intelligatur ꝙ aliq̃ ps ſit in iſto ĩfinito: ita ꝙ ĩfinitũ ſit totũ reſpectu iſtius ptis. ſic dico ꝙ nihil eſt in iſto ɔtinuo ꝙ ſit ps. Si aũt ĩtelligat̃ ps nõ illi⁹ infiniti ſed alicui⁹ certe q̃titatis accepte in iſto infinito. Sic dico ꝙ multa ſunt qb⁹ ɔuenit eẽ ptẽ: qꝛ ibi ẽt ſunt multa tota. ¶ Ad 3^m dico ꝙ illud corp⁹ nõ eẽt figuratũ: ⁊ ꝑ ɔñs nõ eẽt viſibile: ille. n. ſunt paſſiones q̃titatis finite. ¶ Ad 4^m dico ꝙ ex nã ſua eẽt mobile: ⁊ q̃lʒ ipſius eẽt mobile: ipm aũt rõne infinitatis nõ. ¶ Sed hic ſunt aliq̃ dubia. Primũ. vtꝝ de⁹ tale corp⁹ poſſet diuidere. Et vi ꝙ nõ: qꝛ diuiſio eſt in ptes diuiſi: ſed iſtud nõ hʒ ptes. ¶ Dico ꝙ de⁹ non poſſet illud infinitũ diuidere in ptes ſuas qꝛ nullas hʒ: ſʒ bñ in ptes alteri⁹ q̃titatis: in eo determinate creãdo vnã nouã ſupficié in aliqua ɔtinuitatis acceptione. Sʒ eſſet ne in loco. ¶ Dico ꝙ eſſet pñs deo bñ: ſʒ nõ eẽt in loco: qꝛ mobilitas ⁊ viſibilitas ⁊ figuralitas ſunt paſſiones corpis finiti: qꝛ iſtud corp⁹ nõ hʒ ſupficiẽ nec coloré: tñ eſſet vbiqȝ ſm aſſiſtentiã. ¶ 2^m dubiũ eſt. vtrum creata aqua infinita deus vltra illã poſſet aliã creare. ¶ Dicũt aliq ꝙ nõ: qꝛ tunc tota nã aque eſſet adequata in actu. ¶ Cõtra. qꝛ certũ eſt ꝙ poſſet illi⁹ aque annihilare vnã guttã: ⁊ tñ adhuc remaneret infinita: ⁊ poſtea illã eãdé guttã repare. ¶ Iõ dico ꝙ vltra oẽs illã aquã de⁹ põt aliã aquã creare: ſicut fuit dcm̃ de multitudine infinita. ¶ 3° dif. Utꝝ creata infinita aq̃ poſſet

E

3^s articulus.

Op. cõis. Ariſt. 3. phy. in tex. cõmẽ. Impugn⁹ 4^r

H. l. maiora vel maiorem.

F

Op. alia quã ſuſtinet. Magnitudiné actu infinitã poſſe creari. Obijcit 4^r

G

Corp⁹ in caſu abſqȝ ptib⁹ dari: qd bene examinabis.

Qual'r dant ptes in infinito: ponito ꝙ ſic. Corp⁹ infi^m nec figuratũ nec mobile foret. D. q̃druplex

H

Corp⁹ infinitũ q̃r indiuiſibile ⁊ illocabile.

Infinito dari maius ⁊ infinita plurificari: q̃ oĩa maſti cabis bñ.

I infinitã aliã aquã creare. ℂ Dico φ ſic:qꝛ poſſet aliam
infinitam creare:ꝛ adhuc maiorẽ:ꝛ ſic i͂finitã:ſicut fuit
arguitũ de p̄ma aqua infinita. ℂ 4ᵃ diffi. Si creatis in/
finities infinitis:qꝫtum deus põt ſimul:ſi hꝫ ſtatum:ita
φ vltra nõ poſſit addere. ℂ Dico φ nõ:qꝛ eadeꝫ rõne
habuiſſet ſtatum in ſemel infinita:cũ infinities infini/
tum nõ excedat ſimpl'r ſemel infinitũ. ℂ Sed rema.
diffi. Si deus poſſet indiuiduũ cõtinuũ ſimul diuidere
in infinitas ptes. ℂ Dico φ nõ:qꝛ ptes infinite cõtinui
nõ ſunt imediate:ſicut ſi eſſet ſimul infinita multitudo
aut magnitudo:in quibus facit deus infinitas partes in
actu:diuiſio autem cõtinui pcedit in infinitũ:ordina/
te puẽniendo a maioribus partibus ad minores:ꝛ ideo
illud infinitum eſt ſucceſſiuum.

Plura infi/
nita nõ exce/
dere vnum.

Ecce qd̃ q̄ris
de diuiſione
cõtinui.

3ᵘˢ articulus.

Quantum ad 3ᵐ p̄ncipale videndũ eſt. Utrum
deus poſſit aliqd intenſiue infinitũ
creare actual'r. ℂ Ad declarationẽ aũt partis affirma/
tiue iſtius. 4. ſunt notãda:que pñt haberi ex premiſſis.
Primũ eſt φ deus põt infinitas animas ſimul in actu
creare:vt patuit ex p̄mo articulo. 2ᵐ eſt φ in ſingulis
aĩabus põt charitatẽ infundere:qꝛ infinitas nõ magis
repugnat charitatibus q̃ aĩabus ſimul. 3ᵐ eſt φ cha/
ritates ipſe pñt ab aĩabus ſepari a deo:qꝛ forme quãto
ſunt nobiliores:tanto minus dependẽt a mã:ꝛ per ꝯñs
pñt facilius ſepari. Et iõ cũ grã ſit nobilior accñtib' ſen
ſibilib'. vĩ φ ſit magis ſeꝑabilis a ſubõ. 4ᵐ eſt φ cha/
ritates ſeparate a ſubõ pñt oẽs vniri:qꝛ quecũqꝫ ſũt eiuſ/
dẽ rõnis ſunt equal'r vnibiles:cũ vnitas ſit p ſe paſſio
coꝝ:ſicut nãlis aptitudo. ℂ Iſtis p̄miſſis pꝫ p quẽ mo/
dũ poſſet de' facere i͂finitã charitatẽ intenſiue:qꝛ ex in/
finitis gradib' i͂finita intẽſio ꝯſtat vel charitas infinita
intẽſiue. Al'r tñ declararẽt eã Artiſte:ſuppoſito.n.2ᵒ ar/
ticulo:φ ſit infinita magnitudo in i͂finita magnitudine
nõ põt eẽ vñus finita.ḡ nec iõ i͂finita v̾tus eſt intenſiue.
ergo ꝛc. ℂ Sꝫ ꝯ:tale infiᵗᵐ intẽſiue eẽt eq̄le deo:cũ
deus ſit infinit' itẽſiue. ℂ 2ᵒ. qꝛ tale accñs infinitũ eẽt
pfecti' ſuba:cũ ſuba ſit finita intẽſiue. ℂ 3ᵒ. qꝛ cũ oẽs
aĩe ſint eiuſdẽ rõnis:poſſet de' vnã aĩam i͂finitã creare.
ℂ 4ᵒ. qꝛ tũc grã q̄ eſt in chõ nõ eẽt ſumma creabilis.
ℂ Ad pᵐ dico φ illa i͂finitas eſt ſolũ ẜm qd. Iſta.n.in/
finitas claudit ꝛ limitat ad aliqd determinatũ genus:
nõ ſic de infinitate dei. ℂ Ad 2ᵐ dico φ infiniti aſini
nõ valẽt vnũ hoiem:nec infiniti gradus coloris vnum
gradũ charitatis:nec infinita charitas finitam ſubam.
ℂ Ad 3ᵐ dico φ ſi aĩe haberẽt gradus diſtinctos real'r
eiuſdẽ rõnis:idẽ ſequeret̃:ſꝫ nõ hñt. ℂ Ad 4ᵐ dico φ
gratia chũ eſt ſumma inter illas que anime poſſunt in/
fundi:ſed que poſſunt creari ſeparate:non.

Alr' modus
declarãdi di/
ctã poſitiõem
ẜm phõs.
8. phy. c. 78
ꝛ inde. c. 12.
meta. t. c. 41.
ꝛ inde. Uide
Exo. 8. di. p.
q. 1. ꝛ vbi ibi
notati plura
addẽdo.
Inſtat 4ᵒ.
Infinitas 2ᵒ.
L

Uide ſco. ſup
8. metaphyſi.
Cõſidera in/
ſtãtias bñ põ/
derando.
4ᵘˢ articulus.

Quantum ad 4ᵐ p̄ncipale videndũ eſt de infi/
nitate durationis:ſi dubiũ ſit de du/
ratione ſucceſſiua:tũc pꝫ qd ſit dicẽdũ:qꝛ illõ de' nõ põt
ſil' creare:qꝛ hꝫ ptes repugnãtes:hõ eſt eẽ ſucceſſiuum.
ergo ꝛc. ℂ Sed ſi queras de duratiõe ſimultanea. vtrũ
de' poterit talẽ durationẽ i͂finitã creare. Di φ non:qꝛ
infinita duratio nõ põt hic terminũ:ſꝫ de' nihil põt fa/
cere:qn poſtea poſſit illud annihilare.ḡ ꝛc. ℂ P. Deus
nõ põt aliqd nũc creare qd nõ hẽat ſue duratiõis p̄nᵐ:
ſꝫ i͂finite durationi repugnat hic p̄nᵐ.ḡ de' nõ põt infi/
nitã durationẽ creare. ℂ Ad rõnẽ in oppoᵐ pꝫ. ℂ Sꝫ
hic ſunt duo dubia q̃tũ ad rõnẽ potẽtie diuine. Primũ
eſt:ſi de' poſſit facere mundũ antiquiorẽ. ℂ Hoc dubiũ
põt hẽre duplicẽ intellectũ:vel φ intelligat q̃tũ ad eſſe
mãle vniuerſi:ꝛ ſic nulli dubiũ dꝫ eẽ:qꝛ oẽm ſubaꝫ quã
deus creauit potuit añ creaſſe. ℂ Si aũt dubiũ querat
formal'r q̃tũ ad oĩa tã abſoluta q̃ relatiua:ita φ qcqd
creauit in mundo potuit añ creaſſe. Sic apparet mihi

p'ᵃ concluſio.
Duratio 2ᵃ.

2ᵃ concluſio.
M

D. duplex.

Intellect' du
bij declat 2ᵒ.

dicẽdũ φ nõ. Hoc aũt pbo. Primo ſic:qꝛ ĩpoſſe eſt ꝯdicto/
ria de eodẽ verificari:ſꝫ ſi de' nõ pduxiſſet mũdũ qñ
pduxit ſed añ q̃tũ ad oĩa:tũc fuiſſet idẽ reſpect' pſen/
tialitatis q fuit qñ de' creauit:ꝛ ſic ꝯdictoria:qꝛ creaſſet
mundũ qñ nõ creauit:qꝛ in eodẽ qñ. ℂ Si dicas φ nõ
fuiſſet idẽ reſpect' tũc hꝫ ppoſitũ:φ. ſ. q̃tũ ad oĩa tam
abſoluta q̃ reſpectiua deus nõ potuiſſet p̄us creaſſe q̃
creauit. ℂ 2ᵒ ſic. Qꝛ reſpect' diſparantie ſemp arguit di/
uerſitatẽ:ſꝫ p̄us ꝛ poſterius ſunt reſpect' diſparãtie.ḡ
opꝫ φ inter p̄us quo de' creaſſet mundũ ꝛ poſteri' in q̄
nũc creauit eẽt varietas:ꝛ p ꝯñs oẽꝫ reſpectũ nõ creaſ/
ſet ante. ℂ 3ᵒ ſic. Qꝛ incõpoſſia ſil' creari nõ pñt:ſꝫ prius
in quo mundus fuiſſet creat':ꝛ poſteri' in quo nũc fuit
creat' ſunt incõpoſſia:ſicut pꝫ.ḡ cũ tũc fuiſſet creatũ il/
lud p̄us iſtud poſteri' nõ potuiſſet tũc creari. ℂ 4ᵒ ſic.
Qꝛ aut in eodẽ nũc fuiſſet creatus mũdus:aut in alio ꝛ
alio. Si in eodẽ.ḡ nõ p̄us. Si in alio ꝛ alio:ꝛ duo nunc
nõ pñt ſil' creari.ḡ ꝛc. ℂ Iõ apparet mihi φ itelligẽdo
per mũdũ oĩa q̄ ſũt in mũdo tã abſoluta q̃ reſpectiua:
de' nõ potuit creare mũdũ antiquiorẽ:nec ſimpl'r anteq̃
creauit. Et de hoc als. ℂ 2ᵃ diffic. Utrũ de' potuit fa/
cere mũdũ meliorẽ q̃ ſit. ℂ Hic opꝫ diſtinguere ſic in
dubio pcedẽti:qꝛ illa melioritas põt intelligi dupl'r. vel
melioritas abſoluta:que eſt ẜm vniuſcuiuſqꝫ ſubam.
Alia. ſ. melioritas reſpectiua que eſt in cõparatiõe ad de/
terminatũ agẽs vel obiectũ. Primo mõ mus eſt melior
pane:qꝛ corp' aĩatũ melius eſt corpe nõ aĩato. 2ᵒ mõ
panis eſt melior mure:qꝛ in cõpõne ad vitã humanam
panis eſt melior:qꝛ nutrit hoiem. ℂ Si p̄mo mõ intel
ligas:ſic dico φ de' potuiſſet mũdũ meliorẽ creaſſe:qꝛ
oẽs ſtellas potuit facere angelos. Si aũt 2ᵒ mõ inq̃tũ
bonitas ꝯſiſtit in ordie reꝝ in vniuerſo:dicẽdũ eſt φ nõ:
ꝛ ita dicit Aug. φ qdlibet p ſe bonũ eſt:ſed tñ oĩa bona
ſil' valde bona. Et iõ magis conſiſtit decor vniuerſi in
varietate rerum q̃ ſi omnia eſſent vnius nature ꝛ ſub/
ſtantie:quia ſic non eſſet ordo ꝛc.

N
Mundũ an/
tiquiorem nõ
poſſe fuiſſe de
fendit.

O
Cõcluſio reſpõ
ad dubium.

Quere in. 2.
ſniaꝝ in hoc ꝛ
alijs.

Melioritas
duplex.

Qual'r pane
ẽ melior mus
ꝛ q̃l'r non.
Qual'r melio
rẽ mundũ cre
aſſe potuit dꝫ
ꝛ qual'r non.

Uiꝫ. 12. meta.
ꝛ alibi ad h.
P

ℂ Diſtinctio. XLV. ℂ Queſtio I.

Iã de voluntate dei aliquid ꝛc.

Circa diſtinctionẽ 45ᵃᵐ in qua tra/
ctat̃ de volũtate. Quero vtrũ
volũtas diuina ſit p̄ma regula oĩum cõ/
tingẽtiũ. Qꝫ nõ:qꝛ pſ. Oĩa in ſapientia 103.
feciſti:ſed ſapientia ptinet ad intellm.
ℂ Cõtra. in pſ. Oĩa quecũqꝫ voluit de' 134.
fecit. ℂ Hic ſunt q̃tuor modi dicendi.

Primus eſt φ eſſentia diuina eſt prima regula
oĩum tã neceſſarioꝝ q̃ cõtingentiũ:qꝛ
ipſa eſt p̄mũ obm intellect' diuini:in quo oĩa relucent:
ita φ nulla potẽtia in ipſam intendens põt obliquari.
ℂ Alij dicũt φ p̄ma regula tã neceſſarioꝝ q̃ cõtingen
tiũ eſt diuina itelligẽtia:qꝛ ſicut volũtas nr̃a regulatur
ab intellectu nr̃o practico:ipm in agẽtib' dirigendo:ita
in deo. Sic.n. diũa itelligẽtia cognoſcit eẽ faciẽda:ita vo/
lũtas diũa exeq̄t̃. ℂ Alij dicũt φ oĩum tã neceſſarioꝝ
q̃ cõtingẽtiũ volũtas diũa eſt p̄ma regula ad ex̃:qꝛ ẜm
Aug. de tri. diuina volũtas eſt oĩuꝫ q̄ fiunt p̄ma ꝛ ſum/
ma cã:ſꝫ p̄ma cã vĩ eſſe p̄ma regula.ḡ ꝛc. ℂ Alij dicũt
φ intellect' informatus habitib' intellectualib':qꝛ ei'
vt ſic eſt informat' pprie eſt dirigere:ſed ad regulam
ptinet dirigere.ḡ ꝛc. ℂ Sed nullus iſtoꝝ modoꝝ ſtare
põt. Primus nõ:qꝛ obm in cõpõne ad potẽtiam nõ hꝫ
rõnẽ regulãtis:ſicut nec bonũ agibile in moralibus dĩ
regula actuũ humanoꝝ:ſed prudẽtia. Nec ſcdꝫ:qꝛ cum
intellectus diuinus regulet ne d̃io ex ſe qcqd regulat:eo
φ eſt po' mere nãlis:ꝛ nã ſit ſemp ad vnũ determiata:

Q

Modus dĩ
alioꝝ 4ᵒʳ

Improbã' 4ᵒʳ

ſequeretur

A
1.ſ.ge.c.c.56

ſequeret̃ ꝙ nulla res poſſet alr̃ fieri ꝙ̃ fiat:cũ tñ ↄtigat
fieri idẽ pluribus modis. Nec terti⁹:qꝛ obiecta neccia ⁊
ↄtingentia ꝑus cognoſcunt̃ a deo ꝙ̃ põt appeti:vt alibi
pꝫ ⁊ in illo pori eoꝝ ꝑcipit̃ certitudo:⁊ ſic a volũtate ſe
quente nõ ꝑ regulat̃. Nec 4⁹:qꝛ ſic itellect⁹ ex ſe mere
agit nãlr ⁊ determinat̃ ad vnũ:ſic intellect⁹ informat⁹
quocũqꝫ bitu intellectuali. ℂ Jõ dicit Doc.noſter alr̃:
ꝙ voluntas diuina eſt pᵃ regula oĩm ↄtingentiũ pꝛaſe:
neceſſaria aũt aliũde regulant̃. ℂ Hoc aũt ↄfirmo 4ʳ.
Pꝛio ſic. Oĩs alia regula a volũtate diuina eſt mere ne
ceſſaria ⁊ nãliter regulãs. ſi ergo aliqd aliud a volũtate
regularet:mere necio regularet:⁊ ſic ipoſe eſſet eaꝫ alr̃
regulari. Jſtud aũt eſt falſuꝫ:imo qð vno tpe eſt regula
tũ:in alio tpe eſt irregulatuꝫ:ſicut pꝫ de circũciſione in
veteri teſtamẽto. ℂ 2° ſic. Jlla po⁹ q̃ ab aliquo regulat̃:
ſi ab eo deuiet obliqua eſt:ſi g̃ volũtas diuina regulat̃
ab intellectu:vel ab aliq̃ alio necio regulãte:cũ oẽ tale
necio determinat̃ ad ꝑtẽ alterã ↄdictionis:volũtas di
uina nõ poterit in alterã ꝑtẽ ↄdictionis qn ſit obliqua:
ſed hoc eſt falſuꝫ:videm⁹ eniꝫ ꝙ voluntas recte põt in
vtrãqꝫ ꝑtẽ ↄdictionis. ℂ Cõfirmat̃:qꝛ voluntas diua
dĩ eſſe inobliquabilis.g̃ ⁊c̃. ℂ 3° ſic. Qꝛ aliqua ſunt ꝓ
hibita:quia mala. Aliqua aũt iõ mala:qꝛ ꝓhibita.ſi g̃ in
iſtis fiat reſolõ ad volũtatẽ hĩ intẽtũ. Si ad aliqd aliõ
vt ad intellectũ:cũ neceſſario itelligat talia:necio cẽnt
mala:nõ qꝛ ꝓhibita tñ. ℂ 4°.qꝛ aliq̃ ſunt bona:quia
ꝑcepta. Alia iõ ꝑcepta:qꝛ bona.ſi g̃ fiat reſolõ ad volũ
tatẽ habet̃ intentũ.ſi ad intellectũ:cũ necio itelligit:oĩa
erũt necio bona ex ſe. ℂ Sed ↄ inſtat̃ 4ʳ. Primo ſic.
Oĩs prudẽtia eſt regulatiua ſuoꝝ actuũ ſequẽtiũ actus
volũtatis:cũ ſit recta rõ agibiliũ:ſed in deo eſt formalr̃
prudẽtia q̃ ꝑtinet ad intellectũ:cũ ibi ſit ars que eſt in
ferioꝛ ea.g̃ ⁊c̃. ℂ 2° ſic. Ars eſt pͥma regula factibiliuꝫ:
ſed deus agit ꝑ modũ artis ſꝫ Anſ. in mono.g̃ ⁊c̃. ℂ 3°
ſic. Qꝛ oĩs electio ꝑſupponit actũ intellect⁹ regulãtis:ſꝫ
deus agit ꝑ electionẽ.g̃ ⁊c̃. ℂ 4° ſic. Qꝛ oĩs opatio vo
luntatis vt cõparat̃ ad ex̃ eſt praxis:ſed oĩs praxis pre
exigit actũ intellectus regulantis:g̃ ⁊c̃. ℂ Ad pᵐ ↄcedo
ꝙ prudentia eſt in intellectu diuino:ſed tñ intelligẽduꝫ
eſt de prudentia dei q̃ꝛtũ ad ↄtingẽtia:ꝙ ipſa eſt in itel
lectu poſtꝙ̃ voluntas eſt determiata circa ea. Uñ poſt
determinationẽ voluntatis ſeq̃t̃ actus intellect⁹ ſm de
terminationẽ voluntatis ⁊ ẽt prudentia. ℂ Et ſi dicas:
ꝙ tunc prudentia erit:⁊ nihil erit ꝑ prudẽtiã regulatũ:
cũ tñ hoc ſit ↄ rõnẽ prudẽtie. Dico ꝙ lꝫ volũtas nõ re
gulet̃ q̃ꝛtũ ad ↄtingentia:ſed ſit pͥma regula:tñ po⁹ exe
cutiua regulat̃:cui⁹ actũ precedit prudẽtia illa. ℂ Sed
nũqd prudẽtia aliquem actum hꝫ circa incõmutabilia.
ℂ Dico ꝙ ſi ponat̃ ꝙ ſic:tunc opꝫ dicere ꝙ prudentia
q̃ꝛtũ ad incõmutabilia ꝑcedit oẽm actũ volũtatis:q̃ꝛtũ
aũt ad cõmutabilia ⁊ cõtingẽtia ſequit̃. ℂ Sed nũqd
prudentia regulat in ꝑceptis pͥme tabule:vel ſolũ vt ſe
quit̃ determinationẽ volũtatis: Põt dici:ꝙ circa prece
pta pͥme tabule eſt in priori ante actũ volũtatis:in ꝑce
ptis 2ᵉ tabule eſt poſterioꝛ. Et de hoc alſ. ℂ Ad 2ᵐ
de arte eodẽ mõ dðm eſt. Ars.n.nõ regulat voluntatẽ:
ſed ſequit̃ determinationẽ volũtatis:regulat tñ potẽtiã
executiuã. Niſi forte dicat̃ ꝙ factibilia vt ſic fiãt ſunt
necia:⁊ tũc eſſet regula volũtatis. ℂ Ad 3ᵐ de electiõe
dico ꝙ executionẽ electionis põt rõ regulare:⁊ iſta ali
qñ accipit̃ pro electione.ſ.volitio:vt cõparat̃ ad ex̃:tñ
electio vt eſt determinatio volũtatis diuine:ſic dico ꝙ
ꝑcedit rõnem. ℂ Ad 4ᵐ dico ꝙ praxis eſt regulabilis
ab intellectu ſequẽte actũ voluntatis:loquẽdo de praxi
que eſt cõtingentiũ:ſed de illa que eſt neceſſarioꝝ:illa
regulat̃ ꝑ intellectũ ꝑcedentẽ oẽm actum voluntatis.

Ꝙ̃ſ. ſco.quã ſuſtinet: q̃re 39.di.ꝑ.⁊ vbi ibi notaui.

Uide ſco.q.6 prãxi:⁊ vbi ibi notaui.

B

Mala dupli cia.

Bona dupli cia.

Obiecti 4ʳ

6.ethi.

C
6.ethi.

Prudẽtiam fore in deo ⁊ reſpectu q̃z.

Quid regula tur ꝑ pruden tiã diuinã?

D

Quid regulat per artẽ in di uinis?

ℂ Sed hic ſunt diffi. Prima:qꝛ ſi nõ eſt aliq̃ rõ illoꝝ q̃
ſunt. Quare Anſ. ⁊ alij ſancti inueſtigãt rõnẽ eoꝝ que
ſũt:vtpote de icarnatiõe ⁊ alijs. ℂ Dico ꝙ alibi Aug.
dicit:ꝙ illoꝝ q̃ ſunt libere a volũtate diuina nõ eſt q̃
rẽda cã. Uñ qñ ipſi querũt cãm incarnationis:nõ q̃rũt
niſi q̃ ad nos:ſimplr̃ aũt alr̃ fieri potuiſſet. Nã deus alr̃
facere potuiſſet redẽptionẽ humani gñis ꝙ̃ fecerit:vt
pꝫ 3° de tri. ℂ 2° diffi. Si fuiſſet alr̃ factũ:quã rõnẽ red
derem⁹. Dico ꝙ vbi apparet cogẽs rõ alr̃ fieri non po
tuiſſet:ſꝫ tñ vbi rõ nõ eſt cogẽs alr̃ fieri potuiſſet:⁊ tũc
cõgruitates adducerent̃. ℂ 3° diffi.eſt qꝛ ſm Anſ. de
caſu diaboli.oĩs volũtas ſic hꝫ qd:ita hꝫ cur:ſed illõ cur
accipit̃ a rõne regulãte. Dico ꝙ forte intentio ei⁹ eſt ap
plicare illã regulã ad ſola creata. Uel ſi ad diuina:tunc
opꝫ dicere ꝙ volũtas vt exequẽs regulatur:⁊ hꝫ cur in
prudẽtia ſequẽte actũ diuinũ volẽdi. ℂ Sꝫ tũc ſequit̃
eque magis diffi.ſi volũtas diuina oppoᵐ hui⁹ qð nunc
eſt determinaſſet:rõ q̃ reddit̃ a ſanctis hui⁹ determia
tionis iã facte q̃ accipit̃ a prudẽtia ſequẽte volũtatẽ nõ
valuiſſet. Dico ꝙ in cõtingẽtib⁹ eſt po⁹ ad oppoſita in
ſenſu diuiſionis:nõ in ſenſu cõpõnis:⁊ iõ rõnes vel cõ
gruitates ſicut dictũ eſt cõcurrerẽt. ℂ 4° diffi.eſt:qꝛ ſi
de⁹ oppoſita eoꝝ que ordinauit ordinaſſet tota pruden
tia q̃ eſt de ordinatis a deo:fuiſſet ad oppoſita:⁊ tñ ita
diſſonarẽt intellectui nr̃o ſicut nũc diſſonãt:cũ ei⁹ deter
minatio cẽt nobis ignota. Dico ſicut dcm̃ eſt:ꝙ illa que
oĩno intellectui de intelligenti diſſonant:vnr̃ necio ſic a
diuina rõne regulata. ℂ Ad argᵐ pꝫ. ℂ Qõ. II.

VTrum diuina voluntas poſſit aliqd ↄ
preiudicatum a rõne. Qꝛ ſic.qꝛ
aliqd põt de po⁹ abſoluta:qð nõ põt de po⁹
ordinata. ℂ Contra.qꝛ vĩ ꝙ ſi ſic eſſet tunc
irrationabiliter faceret.

HIc introducunt̃ 4ᵒʳ ↄ̃nes. Prima eſt ꝙ nõ põt con
tra ꝑiudicatũ ab intellectu diuino:cõꝑante boᵐ
ſimplr̃ ad malũ ſimplr̃. ℂ 2ᵃ eſt ꝙ põt ↄtra ꝑiudicatũ
vt intellſ cõꝑat bonũ ad meli⁹. ℂ 3ᵃ eſt ꝙ voluntas di
uina põt ꝑter ꝑiudicatũ a rõne. ℂ 4ᵃ eſt ꝙ põt contra
ꝑiudicatũ iudicio rõnis ſequẽte actũ volũtatis. ℂ Pri
ma ↄclõ ꝓbat̃ ſic. Nã ſi intellſ diuin⁹ iudicet ꝙ bonũ
eſt diligere deũ:⁊ malũ eſt odire:tũc volũtas nõ põt in
oppoᵐ:qꝛ tũc cẽt obliq̃. Nã oĩs po⁹ q̃ nõ eſt ↄformis iu
dicio recto:eſt obliq̃:talis cẽt voluntas diuina.ergo ⁊c̃.
ℂ Cõfirmat̃:qꝛ qñcũqꝫ intellſ diuinus iudicat hoc cẽ
malũ ſimplr̃:⁊ hoc cẽ bonũ ſimplr̃:illõ necio iudicat:ſꝫ
in iudicio necio itellſ eſt regula volũtatis:vt ꝑus oſten
ſuꝫ eſt.g̃ cõꝑante bonũ ſimplr̃ ad malũ ſimplr̃: volũtas
nõ põt ↄ ꝑiudicatũ. ℂ 2ᵃ ↄ̃.ꝙ põt cõꝑando bonum ad
meli⁹ declat̃. Nõ eſt necũ ꝙ cĩcta ſint ordinata ſic ſũt:
ſꝫ põt fieri e⁹:⁊ tñ demrãm⁹ ꝙ meli⁹ eſt ꝙ ita ſint.ſ.ꝙ
aer ſit ſub igne:qꝛ itellſ diu⁹ hᵒ iudicat. Silr̃ in corꝑib⁹
ſuꝑioꝛib⁹ demrãbile eſt:ꝙ ſol potuiſſet fuiſſe q̃dra⁹:qꝛ
ꝑtes ei⁹ ſunt eiuſdẽ rõnis.g̃ nulli ꝑti ei⁹ repugnat eſſe in
oppoᵐ alteri in directa linea:⁊ tñ demrãbile eſt ꝙ hᵒ ſit
meli⁹.ſ.ꝙ ſit figure rotũde ⁊ ſpherice. ℂ 3ᵃ ↄ̃:ꝙ ds põt
aliqd ꝑter ꝑiudicaᵗᵘᵐ a rõne.ꝓbat̃ ſic:volũtas.n.diuina
ꝑordinauit vnũ ad beatitudinẽ ⁊ nõ aliũ:in iſta deter
minatione nõ occurrit rõ intellectui diuino q̃re hunc ⁊
nõ illũ:qꝛ tũc nõ cẽt mera gr̃a.g̃ vĩ ꝙ volũtas poſſit ꝑ
ter ꝑiudicatũ:qꝛ hic nihil eſt ꝑiudicatuꝫ.g̃ ⁊c̃. ℂ Ꝓ. Si
daret̃ cã:nõ eſſet rõ magis de cã illa ꝙ̃ de iſta:⁊ ita q̃re
ret̃ de cã illa:⁊ ſic in infinitũ. ſilr̃ de pena damni nõ põt
aſſignari cã:lꝫ de pena ſenſus hñ poſſet. ℂ 4ᵃ ↄ̃ ꝙ diui
na voluntas põt ↄ ꝑiudicatũ a rõne ſequente ꝓbat̃:qꝛ
volũtas ↄtingẽter ſe determinat:⁊ ita ſe determinat ꝙ
põt i in oppoᵐ. Uñ ſicut iſta ↄtingẽter in determinatiõe

E
D.q̃drupler Ponderãm ad ſequens. Uide in ſcðo ⁊ alibi.

Pondera ola vt noſti hic.

F

Ecce qð q̃ris

G
Eclo 4ᵒʳ.

Uoluntatẽ di uinã nõ poſſe ↄ ꝑiudicatuꝫ a rõne cõꝑan do bonũ ſim plr̃ ad maluꝫ tale.

Uoluntatẽ di uinã ↄ ꝑiudi catũ a rõne cõ ꝑãdo bonũ ad meli⁹ poſ ſe.

H

Uoluntatẽ di uinã poſſe ꝑ ter ꝑiudicatũ a rõne.

Uoluntatẽ di uinã ↄ ꝑiudi catũ a rõne ſe quente poſſe.

I voluntatis ſtat antichriſtus erit ita pot oppoſitum velle: et nunc ro ſequens voluntatis determinationem oppoſitorum iudicabit. Sed tamen illa propoſitio eſt intelligenda in ſenſu diuiſionis: ſed in ſenſu compoſitionis eſt falſa. Sed contra iſta arguo. Primo contra primam concluſionem: quia intellectus precedit voluntatem in neceſſarijs: et eſt eius regula: ſed in moralibus eſt regula: quod omnis bonus eſt premiandus: et malus puniendus: et tamen voluntas pot in oppoſitum. Contra ſecundam ſic: voluntas que pot in melius et non vult: non videtur optima. Ad primum dico quod voluntas diuina pot in oppoſitum de potentia abſoluta: ſed tamen quod aliquid ſic fiat eſt contingens: quod autem hoc ſit melius illud eſt neceſſarium. Ad ſecundum dico quod melius faceret ſecundum regulas naturales: ſed in ordine ad voluntatem ſic determinantem ſic oportet. Nam melius eſt ſic fieri: ſicut actus baptizandi melior eſt in ordine ad voluntatem diuinam quam dare elemoſynam: ſed in ſe dare elemoſynam eſt melius. Sed hic occurrunt alique diffi. Prima eſt. ſi ex voluntate diuina poſſimus concludere talem indifferentiam in voluntate noſtra et in appetitu ſenſitiuo. Patet quod non: quia non pot in oppoſitum ut patet in brutis contra iudicium ſenſus. Eodem modo dicunt aliqui de voluntate noſtra: quod ſi ponantur duo bona equalia vel non equalia: ſi vnum eorum per intellectum melius preiudicetur. Dicunt quod voluntas noſtra non pot in oppoſitum: ſed tamen de hoc aliter ſaltem quantum ad propoſitum ſpectat: totum oppoſitum eſt in intellectu diuino. Et ex hoc videtur cum voluntas noſtra minus ſit coniuncta rationi quam voluntas diuina: ſi voluntas diuina pot aliquid ſine aliquo dictamine rationis: imo pot in illud ferri: quod intellectus diuinus iudicat minus bonum: multo magis voluntas noſtra. Unde dicunt quod voluntas noſtra non pot aliquid: niſi ſit predeterminatum a ratione. Ut ſi eſuries ad mortem: propoſitis tibi tribus panibus: non poteris aliquem eligere: niſi ratio determinet morieris fame: et hoc iuſte. Non intelligo iſta dicta bene: ſaltem in voluntate diuina non poſſunt hoc dicere, quia propoſitis ſibi duobus omnino equalibus: vnum predeſtinet: et alium dimittat: nec eſt ibi aliqua determinatio a ratione: ergo videtur quod voluntas aliqua poterit in non preiudicatum a ratione: et etiam contra preiudicatum vt. ſ. melius dimittat et minus bonum eligat. Et eodem modo videtur quod poſſit eſſe in nobis. De hoc alias. Ad argumentum patet. Queſtio. III.

Utrum voluntas ſigni et beneplaciti in deo diſtinguatur. Quod non: quia vtraque pertinet ad potentiam ordinatam. Contra, quia voluntas beneplaciti ſemper impletur: non tamen voluntas ſigni. ergo etc. Hic ſunt quattuor videnda. Primum eſt de diſtinctione voluntatis ſigni et beneplaciti. ſecundum eſt de diſtinctione voluntatis antecedentis et conſequentis. tertium eſt de diſtinctione voluntatis agentis et poſſibilis. quartum eſt de diſtinctione voluntatis practice et ſpeculatiue.

Quantum ad primum eſt ſciendum: quod voluntas beneplaciti dicitur voluntas dei efficax reſpectu cuiuſcunque effectus producibilis vel producti. Sed voluntas ſigni eſt voluntas dei non efficax reſpectu eorundem. Exemplum ſi rex aliquis vult efficaciter aliquid ſic eſt illud ad quod conatur pro poſſe implendum: vult autem non efficaciter: ſed voluntate ſigni illa de quibus dat ſtatuta et leges. Et ideo dicitur quod voluntas beneplaciti diuini ſemper impletur: quia eſt efficax: et nullus pot ei reſiſtere. teſte Apoſtolo. Uoluntati eius quis reſiſtet. voluntas vero ſigni non ſemper impletur: quia non eſt efficax: vt patet. nam ſepe leges tranſgrediuntur. Et ſic patet quid ſunt. Nunc videndum eſt. vtrum diſtinguantur. Et quantum ad hoc dico: quod per omnem viam per quam pot probari quod potentia abſoluta et ordinata differant: eadem via pot probari quod voluntas ſigni et beneplaciti differunt. Nam voluntas beneplaciti ſemper impletur: non tamen voluntas ſigni: et ſic de alijs multis contradictionibus: ex quibus ſufficienter concluditur diſtinctio. Sed contra ſunt diffi. Prima diffic. eſt: ſi iſta diſtinctio ſit omnino eadem cum illa de potentia ordinata et abſoluta. Dico quod non: quia tam voluntas ſigni quam voluntas beneplaciti reſpiciunt potentiam ordinatam: quia reſpectu eorum que ſunt ipſe in abſolute: deus nullum habet velle: de multis intelligendo: ſicut virginibus parere: et multa alia nobis ignota. Secunda diffi. Si eſt eadem diſtinctio cum illa de voluntate conditionata et abſoluta. Dico quod videtur eadem: quia voluntas conditionata videtur voluntas ſigni et antecedens: quia vult quantum eſt ex ſe omnibus bonum vel omnibus bene velle: ſi ſeruent eius mandata. Uoluntas abſoluta videtur beneplaciti: et conſequens ad voluntatem ſigni. ſ. permiſſio et impletio ad beneplaciti voluntatem: cum ſit velle efficax. Tertia difficultas eſt: que ſunt ſigna voluntatis diuine: Dico quod plura ponuntur. ſ. preceptum eius. prohibitio: conſilium: monitio: comminatio: punitio: remuneratio. Alia duo ponuntur que pertinent ad voluntatem ſigni. ſ. permiſſio et impletio ad minus ſecundum: cum ſit velle efficax. Quarta diffi. Si diuina permiſſio ſit actus voluntatis poſitiuus: Dico quod ſicut in nobis eſt duplex actus. Unus qui eſt velle efficax: qui perficit rem cum pot: et non efficax: quod non perficit. Ita eſt nolle efficax: quod prohibet cum pot: et non efficax: quod non prohibet ſed permittit. Eodem modo dicendum eſt in deo ſuo modo. Sed diffi. eſt. vtrum permiſſio ſit actus. Dicunt aliqui: quod ſolum eſt negatiuus actus: quia permittere non eſt niſi non prohibere. Alij dicunt: quod eſt actus poſitiuus: quia nullus pot peccare niſi voluntas dei concurrat: ſed non concurrit niſi ad actum poſitiuum. Pot ergo dici: quod permiſſio eſt actus poſitiuus cum circumſtantia: ſi circumſtantia ſit defectus: tunc deus ad poſitiuum actus concurrit: et non ad deformitatem: et ſic non ad peccatum. Eodem enim modo dicendum eſt de illo actu volendi: ſicut de adulterio: vel alijs actibus malis.

Quantum ad ſecundum videndum eſt de diſtinctione inter voluntatem antecedentem et conſequentem. Et quantum ad hoc dico: quod voluntas antecedens dicitur vt refertur ſuper regulas iuſtitie legalis in vniuerſali. Uoluntas vero conſequens dicitur illa: vt refertur ſuper huiuſmodi regulas in particulari et efficaciter. De prima dicit Apoſtolus: quod vult omnes homines ſaluos fieri. hoc eſt quantum eſt de ſe nunquam damnationem vellet. Uoluntate autem conſequente: quia talis peccat: vult propter eum punire volitione efficaci: et iſta ſemper impletur.

Quantum ad tertium videndum eſt quo diſtinguuntur in deo voluntas agens et poſſibilis. Hic ſciendum quod intellectus agens ponitur non ſolum propter phantaſmata: ſicut aliqui dicunt: ſed idem non pot eſſe actiuum et paſſiuum: et quia actus cauſatur et recipitur: ideo oportet ponere diſtinctionem. Eodem modo apparet mihi quod ſit diſtinguendum ex parte voluntatis potentiale et actuale. Potentiale vt receptiuum volitionis. Actuale vt productiuum. Nec pono duas potentias: ſed duas rationes formales eiuſdem potentie realiter. Quantum autem ad diuina oportet ponere vtrunque: abſtrahendo habere a recipere: ita quod in illo eſt ſapientia et ars et hōs perfectiones. Dictum etiam fuit: quod intellectus agens eſt ibi vt productiuum verbi. Eodem modo dico ex parte voluntatis. Eſt enim ibi inuenire voluntatem in qua eſt iuſtitia legalis formaliter: et ipſe actus volendi diuinus: et ſecundum hoc eſt ibi voluntas poſſibilis. ſecundo eſt ibi voluntas vt productiua ſpiritus ſancti: et ſic voluntas agens. Eodem modo in creatis dico ex parte ſenſus: quia oportet ponere ſenſum agentem: inquantum ſenſus eſt productiuus viſionis: et hoc oportet: quia aliquando actus videndi eſt nobilior obiecto: ergo oportet quod ab alio dependeat in genere cauſe efficientis quam ab obiecto: ſic quia ſenſus eſt receptiuus viſionis. Oportet etiam ibi ponere ſenſum poſſibilem: et ſic potentiam ſenſitiuam: et omnem aliam productiuam ſui actus: et receptiuam: oportet diſtinguere in agentem et poſſibilem: non vt in duas potentias: ſed vt in duas rationes formales eiuſdem potentie.

Quantum ad quartum videndum eſt de voluntate practica et ſpeculatiua. Hic eſt intelligendum: quod aliquando praxis accipitur pro opere alterius potentie ab intellectu: et ſic nunquam eſt dare voluntatem practicam et ſpeculatiuam:

Obiectio ſecunda.

N. Uoluntas tam ſigni quam beneplaciti cadit ſub potentia ordinata

Uoluntatem conditionatam et abſolutam coincidere cum voluntate ſigni et beneplaciti.

Signum diuine voluntatis ſeptuplex: quibus alia duo addunt: que Sco. et alios hic.

O De diuina permiſſione ſatis reſolute Doctor nobile.

Opinio aliorum.

Opinio propria.

H. L. oportet melius eſſe et ſic fieri.

Dubium.

K Modus dicendi aliorum.

Diuina voluntatis diuine et create: vbi plura adde.

L

Secundus articulus.

Uoluntas antecedens et conſequens quid?

primo diſtin. 2.

P

3 articulus.

Intellectum vel voluntatem et alias cognitiuas potentias atque appetitiuas in agentem et poſſibilem: et hoc et in diuinis recte diſtinguit. H. L. ab agere et recipere.

Q

H. L. ſiniſtr.

4 articulus. Praxis accipitur 2.

Primus articu. De voluntate ſigni et beneplaciti: et cetera alia

M

H. L. diuinum vel dei.

D. quadruplex

A
An practicus ꝛ ſpeculatiuũ diuidit volũtatẽ: ſicut intellectum.

ſpeculatiuũ: ſicut intellʼm practicũ ꝛ ſpeculatiuũ: ſed ille intellʼs eſt ſpeculatiuus q eſt gr̃a ſui. Ille practicus q eſt gr̃a alterius. In volũtate aũt iſta diſtinctio nõ hꝫ locuꝫ. Uerũ eſt tñ ꝙ actʼ fruendi eſt ſui gr̃a: actus aũt vtendi eſt gr̃a alteriʼ. Sed tñ ꝓpter hoc nõ opꝫ ponere talem diſtinctionẽ: qꝛ oẽs tales actʼ volũtatis ſũt praxes ꝗdã: ſꝫ aliqui ſint ꝓpter ſe: aliqui nõ. Si vͦo accipiť practicũ: qͦ extendiť ad poſterius: ſiue ſit euiſdẽ potẽtie: ſiue ſit alteriʼ: diceret̃ tũc ꝙ oẽ qͦ eẽt ſui gr̃a eſſet ſpeculatiuũ: qͦ aũt non, eſſet practicum. ¶ Qõ. IIII.

Utrum in actibus moralibʼ intellectʼ precedat voluntatem. ¶ Hic ſunt duo videnda. pͦm eſt ꝓpoſitum. zm eſt. vtruꝫ voluntas poſſ. ꝛ aliquid velle nõ precognitum.

Primus artic. Opĩ aliorum quaꝫ ſuſtinet: ſꝫ nõ vꝫ ſcotiʒare.

Quantũ ad pͦm dicit vnus doc. ꝙ in moralibus voluntas ꝑcedit intellʼm: ꝛ actus volendi vt moralis eſt ꝑoꝛ actu intelligẽdi. oĩs aũt actʼ moralis ſpecificať a fine: ſꝫ nõ niſi iquãtũ ꝑordinať in ipꝫ: ſꝫ nõ ꝑordinať niſi ꝑ volũtatẽ. ǧ ipſa ꝑcedit. Seqĩ ẽt ꝙ actʼ intellectʼ vt ꝑcedit actũ volũtatis: nõ eſt mere moralis: ſꝫ tñ nãlis. ¶ zͦ ſic. Oĩs extẽſio ꝑ quã aliqd fit practicuꝫ ꝑcedit actũ q fit practicʼ ꝑ eã vt practicʼ eſt: ſꝫ iſta fit a volũtate. ǧ ꝛc̃.

B

Dubiũ. Ecce qͦ q̃rit: de impio voluntatis.

¶ Sed de actu impato: qũo põt eẽ priʼ impatũ ꝙ cognitũ, dubiuꝫ eſt. Dĩ hic ꝙ ꝑus cognoſciť ſub rõne vlĩ. ¶ Contra. qꝛ ſub rõne pticulari impať. ǧ impať ſub iſta rõne: ſub qua non ꝑcognoſciť. Dĩ ꝙ illa rõ pticularis eſt precognita in gnãli. Nõ vꝫ mihi ꝙ alr poſſet ꝑfecte ſaluari: niſi dicẽdo ꝙ eſt aliq̃ rõ occulta q̃ ꝑſupponiť inquirẽda. Dico ǧ ꝙ opꝫ neceſſario ponere: ꝙ lꝫ obm ſit ꝑcognitũ. ſ. talis actus impatus, nõ opꝫ tñ oẽm ꝯditionẽ obiecti ꝑcognoſci: ſicut ẽt dũ agereť de modis intriſecis qũo a deo cogſcuntr̃: ꝛ qũo nõ: fuit ſupiʼ oñſuꝫ.

A. l. ꝙ aliqua via.
A. l. ꝑcipit.

2ͦ articulus.

Quantum ad zm videndũ eſt: ſi volũtas põt aliqd velle nõ precognitũ. Dicit vnus doc. ꝙ deus hoc de poʼ ſua abſoluta poſſet facere. Et h̃ declarat ſic. Actʼ intelligẽdi nõ vꝫ ꝑexigi niſi in rõne alicuius cãe reſpectu actʼ volẽdi: ſed nõ põt hoc intelligi niſi in rõne cãe extrinſece ꝛ efficiẽtis. Et tũc claꝝ eſt ꝙ deʼ illã poterit ſupplere: qꝛ tũc imediate ꝑ ſeipſuꝫ cauſabit. Si dicať ꝙ nõ: qꝛ ſunt effectʼ eẽntialr ordinati: ſicut agens nãle preexigit approximationẽ ſui ad paſſuꝫ neceſſario. Hoc dicẽdo hĩ ꝓpoſitũ: qꝛ in eẽntialr ordinatis ꝛ realr diſtinctis deus poſterius poterit facere ſine priori: ſi ſint abſoluta: ſicut pꝫ de alteratione q̃ ordĩe eẽntiali ꝑcedit gnõnẽ. ¶ Si dicať: ꝙ inter velle ꝛ intelligẽ eſt ordo eẽntialis ſimplr: lꝫ iſta aũt ſm qd tñ. ¶ Sꝫ ꝯtra: qꝛ tunc petiť pͦm: qꝛ iſta ſunt diſtincta ꝛ abſoluta. ¶ Alij aũt dicũt: ꝙ volũtas nõ põt ferri in obm niſi ſit ſibi repñtatũ: actus aũt intellʼs repñtat obm. Sꝫ quare deus nõ poſſit repñtare: nõ video demõſtrationẽ. Teneo tñ oppoͦm ꝓpter auctoritates Aug. ¶ Qõ. V.

C
Uolũtatẽ ferri in nõ ꝑcognitũ ẽ ꝓblema: vbi plura lege ꝑ ꝛ 3.

D
q. tri. ꝛ alibi ſepe.

Utrum voluntas creata teneať ſe ꝯformare voluntati diuine in mõ volendi vel volito.

Hic introducuntur 4ͦʳ ꝯclõnes. Prima eſt, ꝙ voluntas creata teneť conformari voluntati diuine: q̃tũ ad voluntatẽ ſigni: qꝛ volũtas noſtra legi diuine eſt obligata: ꝛ ipſa lex pertinet ad voluntatẽ ſigni. ¶ zͦ ꝯ eſt, ꝙ volũtas creata non teneť ꝯformari volũtati bñplaciti: qꝛ nullus teneť velle ſuaꝫ damnationẽ: ꝛ tñ deus vult damnationẽ reproboꝝ volũtate bñplaciti. ¶ 3ͦ ꝯ eſt, ꝙ volũtas noſtra teneť cõformari volũtati diuine q̃tũ ad voluntatẽ añteꝫ: qꝛ ſic deus vult oẽs hoĩes ſaluos fieri ſm hanc volũtatẽ: ꝛ ad agnitionẽ ſue veritatis ꝑuenire: ꝛ nos ita debemus hoc velle. ¶ 4ͦ ꝯ eſt, ꝙ volũtas noſtra nõ teneť ꝯformari volũtati diuine q̃tũ ad volũtatẽ ꝯñtẽ: qꝛ voluntate cõſequẽte vult deʼ mala fieri: aut ſcandala ꝑmittere: cum tñ poſſet oĩa ꝓhibere: ꝛ tñ nullus dꝫ velle malũ: aut ſcãdalũ: qꝛ nõ ſolũ malũ faciẽtes ſunt digni morte: ſed etiã q ꝯſentiunt facientibʼ: vt ait Apl̃s ad Ro. 1.

Cõclõ 4ͬ.

Eſt volũtati ſigni ꝛ añteꝫ nõ tñ bñplaciti ꝛ ꝯñtis tenemur ꝯformari diuine. Cõſidera inſtanciaꝫ.

E

¶ Contra has ꝯñes inſtať 4ͬ. Primo: qꝛ nõ teneť qlibet ad cõſilia ꝛ ad monita: ſed tñ ad ꝑcepta: ꝛ tñ ꝯſilia ſunt de voluntate ſigni. ¶ zͦ. qꝛ illa volũtas eſt rectiſſima: que eſt ſilis rectiſſime volũtati q̃ eſt ꝑma regula: ſed voluntas bñplaciti eſt rectiſſima. ¶ 3ͦ. qꝛ deus añcedẽter noluit mortẽ chꝛĩ: ꝛ tñ mors chꝛĩ eſt nobis ſumme amabilis. ¶ 4ͦ. qꝛ ipoſſibile eſt duos actus ꝯꝛios circa idẽ obm eſſe bonos: cũ nõ ꝯꝛieť bonum oĩ bono: hic aũt eſt ſic. ſi oppoͦm eius qͦ deus ꝯñr vult velimus.

Obiectõ 4ͬ.

Qualr obligamur ꝯformari volũtati ſigni ipſiʼ dei. Nota vbiqꝫ.

¶ Ad pͦm dico, ꝙ nõ eſt oblatio ad voluntatẽ ſigni: niſi eo mõ quo eſt manifeſta: vt teneať qs ad ꝯſilia: nõ ad ꝯſilia ſeruanda ſꝫ nõ ſpernẽda: ꝛ ad ꝑcepta, vt adimplienda. ¶ Ad zm dico, ꝙ in moralibʼ actus ſimiles ad ꝑſonas diſſimiles applicati: ſunt moraliter diſſimiles: ſicut actus magnificentie q eſt in ꝑncipe v̾tuoſus eſt: ꝛ in ruſtico vitioſus: multo aũt maioꝛ diſtãtia eſt in ꝓpoſito. ¶ Ad 3m dico, ꝙ noluit mortẽ chꝛĩ eſſe q̃tũ ad malũ culpe: qͦ ibi fuit in eius occaſione: ſꝫ bñ añcedẽter ꝛ ꝯñter q̃tũ ad bonũ redemptionis humane. Et iſto mõ voluit eã eſſe beata virgo. ¶ Ad 4m dico, ꝙ veꝝ aſſumit ſtantibus vniformiter oĩbus circũſtãtijs: cũ vnica variet totã ſpẽm actʼ moralis: ſicut pꝫ ĩ policijs: in qbʼ nõ licet filio velle mortẽ patris ex debito nãe: quẽ iudex vult moꝛi ex debito iuſtitie. Sic dico in ꝓpoſito.

F

Uni virtuoſuꝫ eſt: alteri vitioſum.

¶ Sed hic rema. diffi. de voluntate diuina: vtꝝ. ſ. velit mala fieri. Dicunt aliqui ꝙ ſic quãtũ ad poſitiuuꝫ: ſed nõ quãtũ ad deformitatẽ vel ꝑuatiuũ ꝯñs illud poſitiuũ. ¶ Cõtra. qꝛ potẽtia volens obm: eadẽ neceſſitate vult conditiones neceſſarias illi obiecto: poſitiua aũt aliquoꝝ ſunt talia ꝙ ea neceſſario cõſequunť ꝑuationes ꝛ deformitates. Unũ nõ vꝫ eſſe contra intentionẽ Aug. ꝙ deus velit mala vt mala ſunt. Aliqͦ enim bñ põt velle malũ in ordine ad penam: qꝛ decoꝛ vniuerſi cõſiſtit in ordine iuſtitie. volendo ergo ſic mala vult bene mala: ordinando ipſa ad aliquod bonum.

Dubiũ.

An deʼ velit malum?

G
ſ. bñ. ſed non vult mala: vt mala ſunt.

¶ Diſtinctio. XLVI. ¶ Queſtio I.

Hic oritur queſtio ꝛc.

Circa diſtinctionẽ. 46. quero. Utrũ voluntas diuina ꝑducat oba ſua in eſſe volito. Qꝫ nõ: quia in diuinis nõ ſunt niſi due ꝑductiones ad intra: ꝛ ſolũ duo ꝑducta ſm Aug. in. 5. de tri. ſꝫ multa ſunt volita in diuinis. ǧ ꝛc̃. ¶ Cõtra. voluntas eſt productiua verbi ſm Hyl. de tri. ꝛ illud nõ põt intelligi niſi in eſſe volito: cũ in eſſe ſimplr volũtas ad nullaꝫ nãlẽ ꝑductionem concurrat. ¶ Hic ſunt duo inquirenda. pͦm eſt de voluntate creata. zm de voluntate diuina.

H

Primus artĩ. Opĩ. alioꝝ. Uolũtatẽ creatã ſuũ obm ꝑducere in eẽ volito oñdit 4ͬ ingenioſe.

Quantum ad pͦm aliqui dicunt: ꝙ voluntas non ꝑducit ſua oba in eẽ volito: qꝛ actiones eius ſunt imanẽtes ꝛ nõ trãſeuntes: ꝛ ſic nõ agit in obm. ¶ Cõtra hoc introducunť quatuoꝛ rõnes ad ptẽ affirmatiuã. Primo ſic. qñ aliqͦ obm hꝫ aliqͦ eſſe qͦ ꝑus nõ habuit: neceſſe eſt vt ꝑ aliqͦ ꝑducẽs tale eſſe ei attribuať: ſed obm volũtatis nr̃e hꝫ nũc eſſe volitũ: qͦ ꝑus nõ habebat: ǧ ꝛc̃. ¶ zͦ ſic. Qñcunqꝫ eſt aliqͦ receptiuũ: qͦ recipit aliqd qͦ ꝑus nõ habuit: illͦ recipit ab aliquo ipſuꝫ trãſmutãte. hoc pꝫ: qꝛ ſuſceptiuũ recipiẽs aliqd qͦ prius nõ habuit mutatur: ꝛ oĩs mutatio fit ab aliquo mutãte: ſed obm voluntatis recipit aliqd quod

I priꝰ nō habebat:nō ſolū in aīa ſ3 in ſe:q2 in ſe eſt ama
tū3 ⁊ deſideratū:nō tn̄ vt in aīa. Hoc p3:q2 mutatio ſp
terminat̄ ad aliqd in ipſo mutato receptū:obm̄ aūt mu
tat̄ ſicut p3:q2 tranſit de 3dictorio in 3dictoriū.ergo ⁊c̄.
¶ 3° ſic. Impoſſe eſt aliquā formā q̄ pꝰus nō fuit in aliq̄
induci de nouo:niſi p aliquā ꝓductionē:ſed reſpectꝰ vo
liti eſt quedā fo2a.ſ.q̄dā relatio:q2 eē volitū eſt ab aliq̄
volēti:⁊ eſt īducta de nouo in obm̄. Hoc p3:q2 pꝰus ob3
nō erat volitū.g̊ eſt ꝓductū. ¶ Cōfirmat̄:q2 oīs ipreſ/
ſio forme p̄ſupponit eā eē:ſed hec forma q̄ eſt relō q̄/
dam.ſ.eſſe voliti:iprimit̄ in obiecto:g̊ preſupponit̄ eē:
ſed nō p̄ſupponit̄ niſi ab aliquo agente ꝓducto:g̊ ipm̄
eſſe volitū eſt ꝓductū. ¶ 4° ſic. Qn̄cūq3 ab aliqua cā
cauſat̄ forma aliqua:ab ea cauſat̄ effectꝰ formalis eiuſ/
dē forme:ſ3 volitio eſt cauſata a vl'untate:⁊ eſſe voliti
eſt effectus formalis volitionis.g̊ eſſe volitū cauſabit̄ a
volūtate ſicut ipſamet forma. ¶ Jō apparet mihi eſſe
dōm:q volūtas obiectū ſuū ꝓducit in eē volito. ¶ Et
hoc ɔfirmo duplr̄. Primo:q2 qd̄ ɔuenit alicui p accn̄s:
nō ɔuenit ſibi a ſe:⁊ p ɔn̄s ab alio:ſed eſſe volitū3 ɔue/
nit alicui lapidi per accn̄s:g̊ ab alio. ¶ 2°.q2 qd̄ ɔuenit
alicui ⁊ nō a ſe:neccīo cōuenit ſibi ab alio:ſed lapidi cō/
uenit eē volitū:⁊ nō a ſe.g̊ ab alio:ſed illud eſt ipoſſe in/
telligi niſi p modū o2igis:q2 eſſe ab alio nihil aliō dicit.
ergo ⁊c̄. ¶ Sed 3 hoc arguo 4r. Primo ſic. Nā3 ſi ita
eſſet ſic̄ obiectū īmutat po:ēciā volitiuā:ita ipſamet po
tentia īmutaret obm̄. ¶ Sed hoc eſt 3 cōiter dc̄ta:q2.ſ.
obm̄ in talibꝰ eſt mouēs imobile:g̊ ⁊c̄. ¶ 2°.q2 tūc deꝰ
totiēs accipiet eſſe a volūtate noſtra:quotiēs diliget̄ ab
ea. ¶ Cōfirmat̄:q2 cū voluntas ſit poᵃ reflexiua ſuper
actū ſuū:tūc actꝰ volūtatis ꝓduceret ſeipſū3:qd̄ videt̄
ipoſſe. ¶ 3° ſic. Ubicūq3 eſt aliqua ꝓductio:ibi eſt aliq̄
exiſtētia:ſed multa ſunt volita q̄ ſunt in ſola poᵃ.ergo in
eis nō eſt aliqua ꝓductio. ¶ 4° ſic. Q2 ipoſſe eſt idem
L duabꝰ ꝓductionibꝰ totalibus ꝓduci in eodem eſſe:ſed
obiectū volūtatis accipit eſſe volitū.p te,a voluntate:⁊
pōt diligi a duobꝰ:g̊ accipit idē eſſe volitū a duobꝰ:q̄3
altero nō exiſtēte:nihilominus haberet illud idē eē.g̊ ⁊c̄.
¶ Ad pᵐ dico,q obiectū mutatione reali īmutat potē/
tiā:⁊ tūc in ea cauſat formā abſolutā. Et loquēdo de hᵃ
īmutatione:ipm̄ obm̄ eſt mouens imobile. Loquendo
tn̄ de mutatione q̄ aliqd mutat̄ ad reſpectu3 rōnis:cu/
iuſmodi eſt eſſe volitū:nō eſt incōueniēs q ipm̄ ob3 ſic
mutet̄:imo eſt neccīu3. ¶ Ad 2ᵐ dico,q ſicut reſpectus
rōnis mutant̄ circa diuina ⁊ multiplicant̄ ⁊ minorant̄:
ſic ⁊ eſſe:⁊ illa q̄ ſuo mō dicūt illi reſpectꝰ. Un̄ l3 deus
ſit immutabilis realr̄:non tn̄ ſm̄ rōnē vt a nobis cogni/
tus. ¶ Ad cōfirmationē:q2 ſi actus reflexus ⁊ actꝰ re/
ctus nō ſunt idē oīno:tūc p3 qd dōm. Si aūt ſunt idem
M actu:tūc dico,q nō eſt incōueniēs q idē actꝰ ꝓducat
ſeipſum in eſſe tali rationis:cuiuſmodi eſt eſſe volitu3.
¶ Ad 3ᵐ dico,q ꝓductio ad aliqd̄ eſſe ſimplr̄ hn̄ ſup/
ponit exiſtētiā:ſed ꝓductio q̄ eſt ſolū ad ens ſm̄ qd ⁊ rō/
nis:nō eſt neceſſe. Un̄ eque hn̄ entia in poᵃ p̄it recipe
tale eſſe ſicut exiſtētia:ſicut p3 q entia in poᵃ itelligunt̄.
¶ Ad 4ᵐ dico,q q̄tū ad eſſe ſimplr̄ ipoſſe eſt q idem
accipiat eē duabꝰ ꝓductionibꝰ totalibus:ſ3 q̄tū ad eē
ſm̄ qd nō eſt icōueniēs:ſic̄ idē ſubiectū plibꝰ ſilitudini
bu3 ſit totalr̄ ſile multis. ¶ S3 hic occurrūt diffi. Pri/
ma eſt:ſi oī potētie vitali h cōuenit.ſ.ꝓducere obiectū
in tali eſſe ſ3 qd. Dico q oī potētie vitali obiectiue:cu/
iuſmodi ſunt ſenſitiua tā apprehenſiua:q̄3 appetitiua ⁊
intellectiua:⁊ ſic de oibꝰ talibus ɔuenit ꝓducere ſuum
obm̄ in tali eſſe ſm̄ qd. Auditiua.n. ꝓducit obm̄ ſuum
in eſſe audito:⁊ gn̄atiua in eſſe gn̄ato:⁊ ſic de alijs:⁊ hoc
ꝓbari pōt p eaſdē rōnes p quas ꝓbatū eſt de volūtate.

¶ 2ᵃ diffic.q2 vī q illō eſſe volitū ſit reale. Nā 3dicto/ N
ria realia ſaluari nō p̄nt p ens ſolū rōnis. Mō ob3 trā/
ſit de oppoſito reali in oppoᵐ reale ſic̄ obm̄:qd̄ pꝰus nō
erat realr̄ volitū:nūc eſt realr̄ volitū:g̊ vī q ſit reale eē
volitū. Dico q qn̄ dī eſſe volitū realr̄:ly realr̄ nō deter
minat reſpectū in volito ſed actū volēdi:⁊ ſic eſt bene
realis mutatio actiuitā qbꝰ obm̄ denoiat̄ ſic volitū. Et
ſi dicat̄ q aliqn̄ ipm̄ volitū nō eſt realr̄ ipſe actꝰ volen
di:pōt dici q realis 3dictio circa actus volēdi ſaluatur
ex reſpectibꝰ ɔſtībꝰ ipſos neccīo. ¶ 3ᵃ diffi. Q2 vī ſuffi/
cere ad ſaluādū illō eſſe ſolū extrinſeca denoiatio:ſicut
ſufficit in deo ad hoc q dicat̄ creato2 ſola denoiatione
extrinſeca. Si aliqs ſic dicat:ſoluat rōnes pꝰus poſitas:⁊
tunc apparebit ſufficiēs denomiatio:alr̄ aūt nō. ¶ 4ᵃ
diffi. Utrū illud eſſe volitū ſit idem qd̄ actus volendi:
Dico q nō:q2 tūc oīs actus volendi eſſet reflexiuus:q2
actꝰ volēdi terminat̄ ad volitū. Si ergo volitū eēt actꝰ
volēdi terminaret̄ ſp ad ſe:⁊ ſic fruens deo vt in actu:
⁊ nō vt in ſe frueret̄ creatura:qd̄ vī incōueniēs. Sed q̄
eſt eadē neccītas ad ponēdū illō eē volitū ꝓduci. Dicit
qdā doc.q in actu beatifico maio2 neccītas apparet. Et
hoc ꝓbat ſic:actu beatifico diligit̄ deꝰ ⁊ creatura:pōt
ergo deꝰ facere q fruat̄ deo ⁊ creatura ſil':vel deo tm̄:
vel pꝰus deo:⁊ poſtea creatura:ſemp manēte eodē actu.
Hic ſupponit̄ qd̄ alīs h3 ꝓbari:ponēdo g̊ q diligat̄ nūc
deus ⁊ nō creatura:poſtea creatura:hic trāſit de ɔtradi
ctorio in 3dictoriū.g̊ op3 q aliq̄ mutatio ſit facta.non
in obiecto:q2 nullū abſoᵐ acqrit̄ qd̄ pꝰus nō fuerit.nec ī
actu:q2 idē manet:⁊ ſi acqrat̄ aliqd.vel erit abſolutu3:
⁊ hoc nō.vel reſpectiuū:⁊ hoc vel reale:vel rōnis. Non
reale:q2 reqreret terminū realē.g̊ rōnis. Dico g̊ q bea/
tus dī velle aliqd qd̄ nō prius per hoc q per actū illu3
cū volūtate dei cōcurrente ꝓducitur obiectum:qd̄ nō
eſt in eſſe volito. Et hoc ſufficit.

Quantum ad 2ᵐ.ſ.de volūtate dei dicunt aliq/ P
q diuina3 voluntatē ꝓducere ea que
vult in eſſe volito eſt fictitiū:q2 cū diuina eſſentia ſit ꝓ
volita,ipſa eſſet pmo ꝓducta a pſona p̄ris. ¶ Cōtra h
q̄tuo2 rōnes introducunt̄ p pte affirmatiua. Primo ſic.
Ex actu pdeſtinationis ab eterno aliqd erat pdeſtina/
tū:illud pdeſtinatū eſſe nō erat formalr̄ in deo:nec eſt
eſſe ſimplr̄:vt p3.g̊ eſſe ſm̄ qd.hoc voco eſſe volitum.
¶ 2° ſic. Qn̄ eſt tranſitus de 3dictorio in 3dictorium:
op3 q ſit mutatio:ſ3 ab eterno deus potuit pdeſtinare
quos nō pdeſtinauit:illa aūt determinatio q̄ ſe ad iſtos
determiat nō pōt eē ex pte dei:q2 mutationē nō recipit.
nec aliqd ɔtingens cauſa eſt illa determinatio.g̊ ex pte
creature:nō in eſſe ſimplr̄ q2 nō erat.g̊ in eſſe ſm̄ quid.
¶ 3° ſic. Qn̄ deus creauit mundū:potuit nō ꝓducere:⁊
ſic pꝰus volebat:⁊ poſtea noluit:⁊ ſic eſt ibi tranſitus de Q
actu volēdi ad actū nolendi:ille trāſitꝰ nō eſt ex pte dei
ſed creature:⁊ hoc eſt in eſſe ſm̄ qd. Eodē mō arguitur
de aīa antichr̄i,q illō qd̄ vult facere in aīa antichr̄i,poſ
ſet nō facere:⁊ ſic nō velle:ille tranſitus non eſt in deo:
nec in aīa ipſa in eſſe ſimplr̄:q2 nō eſt.g̊ neceſſe eſt dicē
q in eſſe ſm̄ qd. ¶ 4°.q2 nō minus eſt efficax volun/
tas diuina reſpectu obiecto2 ſuo2 q̄3 voluntas nr̄a:ſed
volūtas noſtra:vt oſtenſu3 eſt pꝰus:ꝓducit oba ſua in eē
volito.g̊ multo magis voluntas diuina in eſſe ſm̄ qd.
¶ Jō dico q volūtas diuina ꝓducit oba ſua in eē vo/
lito:q2 neſcio intelligere q aliqd velit nūc ⁊ poſtea nō
velit:qn neccīo obm̄ pꝰus volitū fiat nō volitū:⁊ per ɔn̄s
habeat eſſe ſm̄ qd:q2 qn̄cūq3 aliqd̄ obm̄ tranſit de nō
eſſe in aliquo ad eſſe ſibi oppoſitū:tranſit p aliqd̄ ipm̄
ꝓducens in tali eſſe:quia nō h3 a ſe. Sed oīa oba a deo
volita trāſeūt de nō eſſe volito ad eſſe volitū:vt declat̄

Op. oppo.
Obiecit 4r.
Alr obm̄ volūtatem:⁊ alr e3 immutat:ſed conſidera oīa bene.
Deum mutari cōtinge.
Qn̄ ⁊ q̄ ꝓductio reqrit exiſtentiam?
Idem ꝓduci duabus ꝓductionibꝰ ɔtingere qn̄.qd̄ valde notabile vbiq3.
N. q̄druplex Nota:⁊ intellectiue:ſ3 etia3 ſenſitiue potentie ɔueniunt ſua oba ꝓpo2tionalr̄ ꝓducere in eē ſm̄ quid.
Eſſe volitū eē reale cōtingit intelligere 2r.
Cōſidera hic plura dn̄i examinando.
O Eſſe volitum ⁊ actꝰ volēdi differunt.
Notabilis reſolo.
2ᵘ articulus. Op. alio2.
Impugnᵒ 4r
Nedū creature ſ3 diuina voluntas ꝓduc ſuū obm̄ pmariū ⁊ ſcdariu3 in eſſe volito.

A

Obiicit 4[r].

de diuina eſſentia:que vt pcedit actū volēdi hʒ eſſe voliti:ꝛ poſtea ꝯſequit̃ ipſuʒ:ꝛ hʒ eē nō volitū. ¶ Sed ꝯ iſtud inſtat̃. Prio.q2 pfectiones diuine.ſ.intellect⁹ ꝛ voluntas itelligunt̃ pullulare a diuina eēntia ordie nālis intelligētie ipſas pcedēte:ꝛ ſic diuina eſſentia intelligit̃ tranſire de nō eē tali ad eē tale ꝛ nō p aliqḋ pducens: ergo eodē mō hic. ¶ 2° ſic. Nulla actio imanēs eſt alicuius termini pductiua:cū p hoc diſtinguit̃ a trāſeūte: ſed actus volūtatis eſt imanēs.g̃ ꝛc̃. ¶ 3° ſic. Q2 voluntas diuina ad ex̃ nō eſt pducens nec̃io:cū g̃ velit qdditates in eſſe ſuo qdditatiuo nec̃io:ſeqt̃ q nec̃io eas producit in eſſe volito. ¶ 4°.q2 deus vult ſe.g̃ ſe producit. Hoc aūt eſt falſuʒ:q2 tūc pꝰ ſe pduceret. Siſr de⁹ vult

1. modus ſol. Ad pullulationē pfectionū diuināꝝ non ſeqt̃ mutatio: nec pductio q̄ḋ mō ipſius eſſentie.

eſſentiā ſuā.g̃ pducit eā. ¶ Ad p̄m dico q qñ aliq̄ pfectio ineſt alicui intrinſece:illa ieſt ſibi tanq̄ paſſio:ſine ſubō aliquo alio pducto ſi ſubm ſit iproductū:mō iſte pfectiones intrinſece ꝛ ab intrinſeco cōueniūt eſſentie iproducte. Et ſic nō opʒ q ſibi aduenīat p aliqḋ extrinſecū pductiuū. nō eſt ſic hic:q2 eē volitū qḋ habuit mūdus ab eterno ꝛ aīa antichriſti:nō ineſt ſibi ab intrinſeco

B

Perfectionē alicui in eſſe ꝯtingit duplr 2⁹ modus ſol. Signū 2[r].

ſed ab extrinſeco:ꝛ per conſequens oportet q ab alio: qḋ nō pōt itelligi ſine aliq̄ pductiōe vel origie. ¶ Uel pōt dici:q ſignū q̄ eēntia diuina pcedit:ꝛ ſignū quo tales pfectiōes ſequunt̃:ſunt ſigna pmanētia:ꝛ p ꝯñs ibi nō intelligit̃ tranſitus nec aliqḋ pductiuū:ſed ſigna in qbus eſt aīa antichriſti volita ꝛ nolita:ſunt ſigna duratio-

Tāge hic plura dubia.

nis ſucceſſiua:ꝛ ſic ibi intellr̃ trāſitus:ꝛ p ꝯñs aliqḋ pductiuū. ¶ Ad 2m q ſole actiones imanētes lʒ nō ſint pductiue alicui⁹ in eſſe reali:tn̄ ſunt pductiue oboꝝ in eſſe ſm qd:q2 ſunt opōnes obiue. ¶ Ad 3m q nō eſt ne-

Produc⁹ 2[r] Actiōes imanētes eē pductiuas:qḋ vbi eſt notabis.

ceſſitas pductionis in eſſe ſimplr:hoc.n.deo repugnat: ſed in eſſe ſm qd:nō eſt aliqḋ incōueniēs. ¶ Ad 4m q nō eſt incōueniēs q aliqd pducat ſe in eſſe ſm qd:ſicut pʒ q volūtas nr̃a pducit ſe volentē:multo minus in eē

Deū nec̃io pducere ad eē pcedu:qḋ dn̄ examinabis. Dñs eē ſimplr ēt a ſe pduci in eē ſm qd nō incōueniens.

diminuto ꝛ ſm qd. Siſr nō eſt incōueniēs:q ꝓſuppoſito in eſſentia eſſe ſimplr:q ſibi detur eſſe ſm qd:tn̄ eſſe ſimplr impoīe eſt:ſed q recipiat eſſe ſʒ qd nō eſt incōueniēs. ¶ Sed hic ſunt diffi. Prima. vtrū act⁹ volūtatis diuine ꝯcurrat cū actu volūtatis noſtre ad pducen-

C

D. duplex.

dū oba in eſſe volito. Et vī q ſic:q2 agens vl'e ad pductionē oīum ꝯcurrit:deus eſt hō.g̃ ꝛc̃. ¶ Cōtra.q2 cum volūtas diuina poſſit ipedire effectū 2e cāe:ex eo q cōcurrit ad cauſandū:tūc poſito actu volēdi:poſſet ipedire illā pductionē:ꝛ ſic eſſet act⁹ volēdi ꝛ nihil volituꝫ. ¶ Hic pōt dici q actū volēdi q̄tū ad abſolutū pōt de⁹ ſepare a reſpectu:pōt g̃ eſſe act⁹ volendi abſq3 h q terminet̃ ad tale obm:lʒ tn̄ act⁹ volēdi vt talis obi nō pōt eſſe ſine reſpectu ad tale obm. ¶ Sed ꝯ:q2 in illo poīt quo volūtas hʒ actū erit volūtas volēs. Tūc aut aliqd: aut nihil. Dico q erit volēs ſic̄ ſupficies eſt alba abſolute. Qñ aūt dicis:aut aliqd:aut nihil. Dico q nec aliqd

Singularis imaginatio vbi pl̃a addc. vid Sco.d.10.q.4. q.ſi.ꝛ vbi ibi notaui.

nec nihil. ¶ Pōt tn̄ alr̃ dici:q.ſ.volūtas diuina nō cōcurrit niſi ad actū ſimplr:ſed ad pductionē talē ſʒ qd nō cōcurrit:q2 act⁹ eſt ſufficiens. ¶ Alia diffi. quo act⁹

D

beatificus pōt pducere obm cauſatū in eſſe volito:ꝛ nō pus. Dico q illa eſt vna via ſatis euidēs ad pbādū volūtatē diuinā ꝯcurrere. ¶ Ad argm pʒ. ¶ Qō. II

V Trum intellectus diuinus pducat oba ſua in eſſe cognito. Et nō:quia deus nō cauſat malū ſm Aug. de ciui. dei. ꝛ tn̄ intelligit malū.g̃ ꝛc̃. ¶ Contra.quia ſm Dionyſi. de di. no. c. 1. deus eſt vniuerſaliter

Ll. ri. ꝛ. 12.

cauſa oīum. ¶ Hic ſicut in pcedenti.q. duo ſunt ingrēda. p̄ de intellectu noſtro. 2° de intellectu diuino.

Quantum ad p̄m dicunt aliq q intellect⁹ noſter non pducit obm in eſſe cognito vel

Primo arti.

obiectiuo:q2 lʒ forte volitio aīe ſit ad res:tn̄ eꝯ intellō eſt motus a reb⁹ ad aiam:ꝛ ſic nō vī potētia itellectiua aliqd agere circa obm:ſed tn̄ obm ad ipſaꝫ. ¶ Sed ꝯ hoc introducunt̃. 4. rōnes ad pbādū ptē affirmatiuā. Primo ſic. Potētia ad recipiēdū aliqd nō pōt deduci ad actū niſi p aliqḋ agēs:ſed res anteq̄ intelligat̃ eſt in potētia ad eſſe itellectuū:nō pōt aūt intelligi q ad actū

E

reducat̃ niſi p actū intelligendi.g̃ ꝛc̃. ¶ 2° ſic. Qñcūq3 aliqḋ eſſe ineſt alicui q pōt amittere:illud nec̃io hʒ ab extrinſeco:ſed eſſe cognitum ab itellectu nr̃o pōt lapis amittere.g̃ illud hʒ ab extrinſeco:nō niſi ab actu itelligēdi.g̃ ꝛc̃. ¶ 3° ſic. Q2 ſm vulgarū ſermonē intellō cāt vl'itatē in reb⁹ ꝛ eſt cauſans vl'ia:non aūt in eſſe reali:ꝛ ſic in eſſe obiectiuo tn̄. ¶ 4°.q2 oē qḋ dependet ab aliquo ſm aliqḋ eē:capit illud ab illo a q̄ depēdet:ſʒ depēdet obm ab actu intelligēdi in eē cognito.g̃ nec̃io hʒ eē cognitū ab actu intelligēdi. [a] ¶ Jō apparet mihi eſſe dōm:q intellē noſter producit oba ſua in eſſe cognito. ¶ Qḋ ꝯfirmo 2[r]. Prio.q2 eē qḋ cōuenit alicui ꝛ nō ex ſe:ꝯuenit ſibi ab alio:ſed eē cognitū cōuenit obo:ꝛ non ex ſe.g̃ ab alio. ¶ 2°.q2 ſm vulgarē doctrinaꝫ vl'ia hñt eſſe obiue in aīa:ſed illḋ eē obiectiuū nō pōt hře niſi a po⁹ obiua.g̃ ꝛc̃. [b] ¶ Sed ꝯ inſtat̃ 4[r]. Prio ſic.q2 nullū pus pducit̃ a poſteriori:ſed obm eſt pus actu itelligendi:q2 ei⁹ menſura.g̃ ꝛc̃. Scdo ſic.q2 tūc eſſet relatio mutua iter ſcibile ꝛ ſciam:qḋ tn̄ negat̃. Tertio ſic.q2 ſʒ qd meli⁹ vī obm pducē poām:q̄ eꝯ.q2 cauſat in ea actū realr̃ quo po⁹ accipit eſſe. Quarto ſic.q2 eſſe viſuꝫ cātū in ſole a po⁹ ſenſitiua eſſet eē reale:cū pcedit oē eſſe rōnis. ¶ Ad p̄m dico q obm inq̄tū obm nō cauſat actū: ſed inq̄tū agēs ꝛ pducens:ꝛ vt ſic pcedit actū. Sed tn̄ obm inq̄tū obm terminat:ꝛ vt ſic vī poſterius ipſo actu: nō loquēdo de terminatione aptitudinali ſed actuali:ꝛ vt ſic eſt mēſura act⁹:tunc illud nō eſt eſſe obiectiuum: de quo hic loquimur niſi fundamētalr. ¶ Ad 2m q ſcibilis ad ſciam nō ponit̃ realr̃ relō in eſſe ſimplr:ſicut eꝯ: ponit̃ tn̄ inter ſcitū ꝛ ſciam relō actualis:ſicut inter ſcibile ꝛ ſciam relō aptitudinalis:tn̄ iſta actualis eſt relicta ab actu rōnis. ¶ Ad 3m dico q ſicut calefaciēs producit calefactibile in eſſe calido:qḋ eſt pducere reale: tn̄ ſm qd:ita obiectū pducit poām realr̃:lʒ ſm qd dum cauſat eam intelligētē:q2 eē itelligēs nō eſt eſſe ſimplr ipſius potētie:hoc tn̄ nō obſtāte ipſa potētia pducit in eſſe rōnis:ꝛ ſm qd obm ipm. ¶ Ad 4m dico q oē tale eſſe obiectiuū a quacūq3 cauſet̃ po⁹ eſt eē ſm qd:lʒ nō ſit pprie rōnis:aut fuge ad determinationē extrinſecā ſine reſpectu. ¶ Sʒ hic ſunt diffi. Prima eſt. ſi illḋ eſſe cognitū ſit idē cū actu itelligēdi? Dico q nō:q2 eē act⁹ intelligendi eſt eſſe ſimplr ꝛ reale ꝛ formale:ꝛ nō illud eē obiuū. ¶ 2°.q2 eē cognitū p̄mo actu recto repugnat actu itelligēdi:ꝛ p ꝯñs nō eſt idē. ¶ 2a diffi. Si tale eē eſt idē cū ſpe itelligibili repñtante obm? Dico q non. Prio.q2 ſpēs nō p̄mo terminat actū itelligēdi:ꝛ ſic nō eſt intellecta:nec p ꝯñs hʒ eē intellm. 2° q2 obm cognitū notitia intuitiua hʒ eē cognitū:tn̄ ſine ſpe. ¶ 3a diffi. Si tale eſſe eſt idē cū obo:vt hʒ eſſe in actu itelligendi: aut in ſpe itelligibili? Dico q nō:q2 obm in actu nō differt ab actu:ꝛ in ſpe nō differt a ſpe:vt cōcedit̃. Patuit aūt q tale eſſe differt ab actu ꝛ a ſpe. ¶ P̄. Eſſe obiuū nō ponit̃ in eē foīalr̃:ſed obiue tn̄. ¶ 4a diffi. Si tale eſſe eſt formalr̃ in ſua qdditate ſicut in ſubo? Dico q eē pductū ſemp eſt formalr̃ in pducto:ſed tn̄ nō eſt ideꝫ cū ipſo obo:ſicut eē ſm qd:ꝛ reſpect⁹ ꝯñs rōnē. ¶ Sʒ adhuc rema. diffi. Prima ſi actus intelligēdi ordie nāe pcedit talē pductionē? Dico q ſicut calor ignis eſt p̄or ſua pductione caloris actiua ꝛ paſſiua:ꝛ termin⁹ pdu-

A. l. tertio ſic indifferēs de ſe ad duo oppoſita ꝯtrādictoria ab alio nec̃io determinat ad alterū:ſʒ obm eſt indifferēs de ſe ad eſſe ignotū ꝛ ad eē cognitū. g̃ determinat̃ ab alio ad eē cognitū nō niſi ab actu intelligēdi. ergo ꝛc̃.

F

a Intellʒ nr̃ pducere ſua oba in eſſe cognito oñdit.

b Obiicit 4[r] Obiectuꝫ q̄lr pus ꝛ poſterius actu.

G

Ecce qḋ ārius de relōne ſcibilis ad ſciaꝫ. vide Sco. 5. metaphyſice.

Obm potētiā ꝛ eꝯ pducere in eē ſʒ qd:lʒ diuerſimode. D. octuplex.

Eſſe cognitū ab actu ſpe ꝛ obo in vtroq3 differre.

H

A. l. cognitū.

Eſſe cognitū formalr̃ in eē obiecto.

I

Intellectionē ꝓcedere obm cognitū qḋ ſa ne declara.
Eſſe in re: ⁊ in intellectu non variare rōnes formalē obi: vel qdditatis

Eſſe cognitū nō diſtrahit: ſz forte diminuit rōnē qdditatis: qḋ bñ pō dera.

ctus ſilr tāq̄ extrema illius habitudinis: ita hic actus ⁊ obm: ⁊ tunc pro illo priori erit abſoluta intellectio: ⁊ tñ nullius obi. ¶ 2ª diffi. ſi qdditas in eſſe cognito ⁊ in eē reali ſunt eiuſdē rōnis? Dico ꝙ ſic: q2 eadē rō formalis q̄ eſt in re: eſt cognita: ſed eē cognituꝫ eſt eſſe intellm: ⁊ iō eadeꝫ vbiqꝫ eſt rō: ſicut ens in poª ⁊ ens in actu ſunt eiuſdē rōnis formalis: cū tñ eſſe in poª ſit eſſe ſm quid. ¶ 3ª diffic. ſi qdditas cognita ſit qdditas ſm qd: vt hō mortuus? Dī ꝙ nō: q2 ſicut mors diſtrahit rōnē fo2malē hoīs: ita eē cognitū diſtraheret rōnē formalē humanitatis ⁊ ſic hō diſtraheref cū cognoſcif: ⁊ ꝑ ꝯñs ſicut rō formalis hoīs nō ſtat cū eē mortuo: ita rō formalis hominis nō ſtaret cū eſſe intellecto. ¶ 4ª diffi. ſi qdditas vt precedit eſſe cognitū creature cū ꝑus ſit intelligibilis q̄ actu intelligaf a nobis. vtrū ſit in re? Dico ꝙ non eſt neceſſe ꝙ qdditas reꝝ creabilium ſint ꝑus cognite ab angelo q̄ eſſent in re: ſicut docet Aug. ſup gen. ad lrām. ¶ Dōm eſt ergo ꝙ qdditas vt ſic abſtrahit ab eſſe in aīa ⁊ extra: ſed eſt tñ qdditas: ⁊ qḋlibet illoꝝ ſibi ꝯuenit ꝑ accñs ſꝫ dicta. Sꝫ que eſt necītas ponēdi illud eē cognitū? Dicit idē doc. q ridit ad dubiū ſilē in ꝓcedēti qōne: ꝙ maior neceſſitas huiꝰ eē appet i actu beatifico.

K

Quidditates patus hīc eſſe reale q̄ cognitū in intellectu creato. vid. tñ Sco 3. diſ. 3. q. 8. exponen tē Aug.

Neceſſitas ponēdi eē cognitū oboꝝ in intellectu creato vñ euenit? 2ª articulus. Op. alioꝝ. Quere aūt eo lum.

Nā ſi inueniamus ꝑ ſtatū illo aliqḋ obm trāſire de nō eſſe cognito ad eē cognitū vel eꝯ: poterit ſaluari ꝯdictio ꝑꝑ mutationē in ipſo actu: ſꝫ in actu beatifico nō ſic: eo ꝙ manet ſemꝑ idē ⁊ nō mutaf. Qñ ergo illo actu videt obiectū ſcḋarium: qḋ prius nō videbat: obiectum trāſit de nō eſſe cognito ad eſſe cognituꝫ: quero in quo ſit mutatio: ſicē ꝑus fuit deductū: ⁊ ſic opꝫ ponere eſſe cognitū.

Quantum

ad 2m de intellectu diuino dicūt aliq ꝙ intellectus diuinus nō ꝓducit res in eſſe cognito: q2 qcqd deus ꝓducit ad extra: producit cōtingenter: ſed talia neceſſario ꝓduceret: cum diuinus intellectus neceſſario intelligat ⁊ ignorare non poſſ. ⁊c. ¶ Contra. introduco 4or cōcluſiones pro parte affirmatiua. Primo: q2 intellectus diuinus aliud ponit ſcire ab eterno q̄ illud qḋ ſciuit: q2 volūtas potuit ordinare: iſta mutatio nō pōt reduci in deū. g̃ in eſſe obiectiuum: hoc ergo erit per hoc ꝙ aliqd produceref in eſſe intellecto: ſi voluntas aliud ordinaret. ¶ 2º. q2 intellectus diuinus eſt tāte efficacie vel tāte vtutis ſicut diua volūtas quātū ad eē volitū. g̃ ⁊c. ¶ 3º. q2 intellꝰ diuinus eſt tante efficacie ſicē noſter: qui/ vt patuit: ꝓducit in eſſe cognito obiecta ſua oīa. ¶ 4º. q2 qdditates ab eterno ſūt cognite: ⁊ hñt eſſe cognitū: nō a ſe: ergo a deo: ⁊ per ꝯñs per actū intelligēdi diuū. ¶ Sꝫ ꝯtra: q2 ſicut pater producit filiū i eē cognito: ita eꝯ: ⁊ ita habebit aliqd a filio: ſilr pater ⁊ filius a ſpirituſancto. Dico ꝙ nō eſt incōueniēs ꝙ aliqḋ eſſe rōnis accipiat pater a filio: ⁊ vterqꝫ a ſpūſancto: ſicut ēt nec deꝰ a creatura. ¶ Intelligēdū g̃ ad euidētiā illius eſſe obiui: qḋ opꝫ. 4. extrema imaginari. Primo ꝓnm ꝓductiuū. 2º terminū ꝓductū. 3º ꝓductio actiua. 4º ꝓductio paſſiua. Primū eſt actꝰ intelligendi. 2m eſt qdditas intelligibilis. 3m reſpectus rōnis in actu q eſt ꝓductio actiua. 4m eſt reſpectus rōnis in termio q eſt ꝓductio paſſiua. Nō g̃ itelligif ꝑ illud eſſe cognitū niſi ille reſpectus rōnis fundatus in qdditate: ꝑ quē referf qdditas ad cognoſcentē: qui eſt vel ꝓductio paſſiua: vel qḋ magis credo fūdamētū eiꝰ. ¶ Ad argm pꝫ: q2 deus cauſat malū bene. ¶ Queſtio. III.

L

Impugnaꝰ 4r

Intellm diuinum ꝓducere res in eſſe cognito oſtēdit.

Deū a creatura ⁊ p̄rē a filio atqꝫ vtrūqꝫ a. ſ. ſ. aliqd accipere.

M

Ad eē obiuū ꝯcurrūt pla.

Eſſe obiuum quid dicat.

Utrum

intellectus diuinus producat qdditates in eſſe intelligibili. Ꝙ ſic. q2 in eſſe intellecto. ergo ⁊c. ¶ Contra. q2 preintelligunf intelligibiles.

Hic introducunf

4or rōnes euidenter ꝓbantēs partē negatiuaꝫ. Prima eſt talis: ab eodeꝫ hꝫ res eſſe ſimplr ⁊ eſſe veꝝ: ſed quidditas ex ſua ratione formali hꝫ eſſe ſimplr: ⁊ nō ab extrinſeco. ergo ⁊c. Maior pꝫ: q2 veritas nō dicit niſi reſpectū fundamentaleꝫ intelligibilitatis obiecti ad potentiaꝫ. Minor apparet: q2 eſſe eſſentie voco eſſe ſimplr: qdditas autē vt qdditas nō hꝫ illud ab intellectu: q2 intellectus non dat niſi eſſe ſm qd ⁊ diminutū: eſſe aūt eſſentie non eſt eſſe ſm quid nec diminutū. ¶ 2º. quia qñcūqꝫ aliquid conuenit alicui per ſe: nō conuenit ſibi a cauſa extrinſeca: ſed intelligibilitas cōuenit qdditati per ſe. ergo nō ab intellectu. ¶ 3º. qḋ ꝓducif in eſſe intelligibili in illo priori quo ſuam ꝓductionē precedit: aut fuit intelligibile vel nō. Si non: impoſſibile eſt ꝙ fiat intelligibile. Si ſic. ergo impoſſibile eſt ꝙ accipiat intelligibilitatē per illā ꝓductionem: eo ꝙ ante illam ꝓductionem intelligitur habere eam. ¶ 4º. q2 nō plus accipit homo eſſe intelligibile q̄ eſſe ꝓducibile: ſed nō accipit eſſe ꝓducibile. Probo. quia tunc in illo priori nō eſſet ꝓducibile: ⁊ per ꝯſequēs eſſet ens ꝓhibitū. ergo eodē modo in ꝓpoſito. Ideo apparet mihi eſſe dōm: ꝙ lꝫ itellectus diuinus ꝓducat qdditates in eſſe intellecto: tñ nō in eſſe intelligibili. ¶ Et hoc cōfirmo dupliciter. Primo ſic. Illud nō hꝫ qdditas ab intellectu diuino: qḋ prehabet ante ꝓmū eſſe qḋ dat intellectus diuinus: ſed qdditas prius habꝫ eſſe intelligibile q̄ habeat eſſe intellectū: qḋ tamen eſt ꝓmū eſſe qḋ dat intellectus diuinus. ergo qdditas eſſe intelligibile nō recipit ab intellectu diuino. ¶ 2º. illud qḋ preintelligif in qdditate anteq̄ deus intelligaf itelligens: nō hꝫ qdditas ab intellectu diuino. Hoc pꝫ: quia nihil hꝫ ab intellectu diuino qdditas: niſi inquantū intelligif: ſed intelligibile eſſe intelligif in qdditate añq̄ deus intelligaf intelligēs. ergo ⁊c. Minorē ꝓbo: q2 ꝑus intelligif deus intellectiuus q̄ intelligens: q2 ꝑ hoc ꝙ hꝫ potentiā intellectiuā dicif itelligens: ſed ꝑ quocūqꝫ ſigno deus eſt intellectiuus: qdditas eſt intelligibilis. g̃ prius qdditas eſt intelligibilis q̄ deus intelligaf intelligens: ⁊ ꝑ ꝯñs nō accipit eſſe intelligibile a deo: vt intelligente. ¶ Sed ꝯ 4r. Primo. a quocūqꝫ aliquid hꝫ eſſe ſimplr: habet eſſe qḋ ſequif illud eſſe: ſed eſſe ſimplr ꝯſequif qdditatem: ⁊ qdditas eſt a deo. ergo ⁊c. ¶ 2º. illud qḋ nō cōuenit alicui ex ſua rōne formali: conuenit ſibi ab alio: ſed intelligibilitas nō cōuenit creature ex ſua rōne formali. ergo ⁊c. ¶ 3º. a quo aliqd depēdet ab illo videf eſſe: ſed eſſe intelligibile videi dependere ab intellectu: q2 ſi nō eſſet intellectiuuꝫ: nō ineſſet intelligibile. ergo ⁊c. ¶ 4º. q2 ſm Aug. ſcientia noſtra iō eſt vera: q2 res ſic ſunt: ſed ſic eſt in rebus: q2 diuina ſcientia ſic nouit. ergo intelligibilitas eſt a diuina ſcīa. ¶ Ad ꝓm cōcedo ꝙ a quo eſſe ſimplr hꝫ aliqd: ab eo hꝫ cōſequens illud eſſe: ⁊ iō q2 a deo hꝫ eſſe exiſtere: iō ab eo hꝫ eſſe ꝯſequēs illud eſſe: qdditatiuū aūt eſſe ad qḋ ſequif intelligibilitas: nō hꝫ creatura vel qdditas ab aliquo: ſed in illo eſſe ⁊ ſm illud eſſe abſtrahit ab oī cauſalitate. ¶ Ad 2m dico ꝙ intelligibilitas conuenit qdditati ex rōne ſua formali: lꝫ in 2º mō: ſicut ꝙ homo ſit riſibilis. ¶ Ad 3m dico ꝙ alr eſt in reſpectibus fundamētalibꝰ q̄ in actualibus: q2 fundamentales nō cauſanf a termino: ſed cōſequuntur qdditatem non in eſſe exiſtere: ſed in eſſe abſtrahente ſimplr. ¶ Ad 4m dico ꝙ Augu. intelligit de futuris contingentibus: q2 veritas taliū conſequif volūtatē diuinā: ſed nō eſt ſic de veritate neceſſarioꝝ ⁊ incōmutabiliū: q2 veritas taliū vꝫ cōſequi eſſe qdditatiuū ſimplr ex ſe: ⁊ nō a cauſa extrinſeca in rōne efficientis: lꝫ aliquo mō in rōne exēplaris vel finis poterit concedi. ¶ Ad argumentū pꝫ. ¶ Queſtio. IIII.

N

Intellm diuinū nō ꝓducere res in eē intelligibili: qḋ tñ bene examinabis.
Veritas qd.

O

Reſolo q̄ſtis.
Eſſe intelligibile ꝯſiqꝫ qdditatibꝰ ex ſe: q̄re ꝑuenit eē qḋcūqꝫ eis ſit ꝑadditū ēt ab intellu diuino.

P

Obijcit 4r. A. l. intelligibile.

Idē. 12. ſup.

Q

Eſſe qdditatiuū eſt penitꝰ incauſabile.

Notabilis expō in Augu.

Utrum

A

VTrum productio rerum in esse intellecto sit prior gñatione verbi in diuinis. Hic sunt duo facienda. Primuz est inquirere de ordine illius productionis ad pductionẽ vbi. Scd̃m de ordine pductionis in esse volito ad pductionẽ spiritussancti.

Primus articu. Productione vbi diui p ductionẽ creaturarum ĩ ẽ i cẽ cognito pcedere.

Quantum ad p^m introducuntur quatuor rõnes pbantes q pductio verbi est prior. Prima est talis. Qñcũqz aliq̃ cõparant ẽm p^m ꝛ z^m: p^m in ordine prioris est pus p̃mo in ordine posterioris: sz esse reale est pus q̃ esse rõnis. ḡ p^m reale est pus p̃mo rõnis: sed pductio verbi est prima realis: pductio in esse cognito est p^a rõnis. ḡ ꝛc̃. ¶ z^a rõ. Productio simplr̃ est prior pductione ẽm qd: sed pductio verbi est pductio simplr̃: pductio qdditatũ in cẽ cognito est pductio ẽm qd. ḡ illa est prior. ¶ 3^a. Qñcũqz aliq̃ potẽtia cõpar̃ ad opõnẽ itrinsecã ꝛ extrinsecã: prior est cõparatio ad intrinsecã q̃ ad extrinsecã: sed po^a intellectiua diuina vt cõpatur ad pductionẽ verbi cõparar̃ ad opõnẽ intrinsecã: vt cõpatur ad pductionẽ qdditatum in esse cognito cõpatur ad extrinsecam: ḡ prior est cõpatio ad pductionẽ verbi. ¶ 4^a. ꝛ est rõ doc. Qñ aliq̃ potẽtia cõpar̃ ad obm p̃mariũ ꝛ scd̃ariũ: pus cõpatur ad p̃mariuz q̃ ad scd̃ariũ. sed pductio verbi est vt compar̃ ad obm p̃mariũ: pductio in esse cognito qdditatũ est vt ad secũdariũ. ḡ ꝛc̃. ¶ Sed cõtra: p̃mo qꝛ in diuinis cõia sũt priora ppꝛijs: sed pductio creaturaꝝ est cõis: pductio verbi ppria. ḡ ꝛc̃. ¶ z^a. qꝛ absolutũ in diuinis est pus respectiuo: actus intelligendi quo pducit̃ creatura est qd absolutũ: act^9 gñãdi respectiuum. ḡ ꝛc̃. ¶ 3^a. qꝛ oẽ infinitũ in diuinis est pus nõ ĩfinito: actus intelligendi est qd infinitũ: actus gñãdi nõ. ḡ ꝛc̃. ¶ 4^a. qꝛ pfectio simplr̃ in diuinis est prior nõ pfectione simplr̃: act^9 intelligẽdi est pfectio simplr̃: aliud nõ. ḡ ꝛc̃. ¶ Ad p^m dico q cõia ad extra nõ p̃cedunt ppꝛia ad itra. Uñ cõia ad extra: sicut creare ꝛ h^9 sũt posteriora ppꝛijs. ¶ Ad z^m ꝛ ad alia silr̃ dico q intelligere diuĩ põt accipi z^r. Primo mõ vt dicit qd abso^m: ꝛ vt sic dico q pus est q̃ gnãre: qꝛ vt sic est abso^m est infinitũ: ꝛ dicit pfectionez simplr̃. Alio mõ põt accipi non p absoluto tñ: sz vt est talis obiecti: sic nõ est pus. Cessant. n. nũc oẽs rõnes: qꝛ vt sic nec est aliqd abso^m: nec infinitũ: nec dicit pfectionẽ simplr̃: sed solũ isto mõ dĩ pductio qdditatis in esse intellecto ꝛ in esse cognito: ꝛ nõ p̃mo modo.

B

1. Mi. 2. q. 1.

Obijcit 4^r.

C

Cõe i diuis. z. Vide Sco. 1. q. q̃libz dĩ de ordine eẽntialiũ ꝛ notionaliũ. Intellr̃e diuĩ nũ accipit z^r. ꝛ cõ vtrũqz no [illegible].

z^r articulus. Idẽ de. s. s. p ductione ꝛ creaturaꝝ i cẽ volito tenet. Obijcit 3^r.

D

Quantũ ad z^m dõm est codẽ mõ. s. q spirare p̃cedit pductionẽ qdditatũ in cẽ volito. Et hoc posset ꝯfirmari illis eisdẽ rõnib^9 q̃ adducte sũt ad p^m articulũ de itellu. ¶ Sz ꝯ: qꝛ qcqd est in pr̃e ꝛ filio: pus est ordie nãe q̃ illd̃ qd̃ est in spũsancto: sed pduce creaturas est in pr̃e ꝛ filio. ḡ est pus nã q̃ illud qd̃ est in spũsancto: sed in spũsancto est spiratio passiua: que est sĩl nã cũ spiratione actiua. ḡ pducere creaturas in pr̃e ꝛ filio pus nã sunt q̃ spiratio passiua in spũsancto: ꝛ per ꝯñs q̃ spiratio actiua. ¶ z^a. qcqd est in pr̃e ꝛ filio: pus est origine q̃ illud qd̃ est in spũsancto: sz pducere creaturas est in pr̃e ꝛ filio. ḡ p̃cedunt origine spm̃sanctum. ¶ Dico q in codez signo originis opz imaginari multa signa nãe. Duo ergo sunt signa nãe. vnum in quo cõparantur illa que sunt ad intra. z^m in quo fit cõpatio ad ex̃. Itẽ signũ nãe ad intra diuidit̃ in plura signa: sicut pz de intellectu ꝛ voluntate. In diuinis aũt nõ sunt nisi tria signa originis: qꝛ nõ sunt ibi nisi tria realr̃ distincta: sed tñ tot pfectiones sunt quot signa nãe. nec est circulatio: qꝛ illa sunt accñtalr̃ ordiata. s. ordo originis ꝛ nãe: vt patuit dis. 14^a. ¶ Ad p^m ergo dico q prius est pductio talis in pr̃e ꝛ filio q̃ in spũsancto. Sz si cõges esse cognitũ ad spm̃sctm: prius pducit̃ spũssanctus q̃ res in esse cognito: sicut si hõ a se gñaret aliũ in aliquo instãti: risibilitas gñãntis bñ precedent risibilitatẽ geniti: sz tñ nõ humanitatẽ. Sic dico de patre ꝛ filio qñ cõmunicãt spũisancto deitatẽ: prius sibi cõicant q̃ intelligant̃ producere res in esse cognito: ꝛ cõpleto illo ordine in quo intelligit̃ cõicatio nãe: sequit̃ ordo illoꝝ que cõsequuntur nãz: cuiusmodi est pductio creaturaꝝ in esse cognito. Et tunc dico q pr̃ ꝛ fili^9 p̃us pducũt q̃ spũssanctus.

Vel in codẽ si gno nãe pla signa originis sic ꝛ cõ imagi nari. In diuis 8o duo p̃ncipalia sunt signa nãe: in quoz quolibet pla alia sũt ꝛ tria signa origi: i q̃: quoz alia pla ponunt.

¶ Distinctio. XLVII. ¶ Questio. I.

E

Uoluntas quippe dei ꝛc̃.

CIrca distinctionẽ. 47. quero. Utrũ idee sint in mente diuina. Et nõ: qꝛ nihil inuenit̃ in scriptura de istis. ergo ẽm Diony. nõ sunt ponẽde. ¶ Cõtra. qd̃ factuz est in ipso vita erat. Jo. 1. ¶ Hic sunt duo facienda. Primuz est de q̃sito. z^m de qdditate ideaꝝ: qd. s. sũt.

Sermo nõ h̃t lis de ideis.

F

Quantuz ad p^m est sciendũ q 4^or modis diuersa dñr esse in deo. s. eminẽter: sicut oẽs res virtualr̃: sicut res creabiles. Exemplariter: sicut res intellecte: ꝛ formalr̃ sicut pfectiones simplr̃. ¶ Diffi. ḡ qõnis nõ est p̃mo mõ: qꝛ idee sunt infinite: ꝛ nullũ tale est eminenter in deo. Nec z^o mõ: qꝛ sunt cãe per quas pducũt. Nec 3° mõ: qꝛ ipsa sunt exẽplaria: ꝛ exẽplaris nõ est exẽplar. ¶ Diffi. ergo qõnis est tñ 4° mõ. Utrũ idee sint formalr̃ in mente diuina. Et quãtũ ad hoc ponunt̃ cõditiones idee: quas ponit Aug. lib. 83. q. in pluribus locis ex q̃bus patebit ppositũ. Prima cõditio est q ideis est fruenduz: qꝛ obiecto beatifico opz frui: sed ipse dicit q ideaꝝ participatione beatificamur ꝛ beati efficimur. z^a cõditio q idee sunt adorande: ꝛ hz ista sequatur ex p̃cedenti: ipse tñ expresse ponit eã. 3^a q deus est sapiẽs p ideas: qꝛ nullus: vt dicit Aug. hz tãtũ desipit vt cogitet q deus nõ sit sapiẽs per rõnes: quas hz apud seipsuz. 4^a q sunt rõnes incõmutabiles ꝛ eterne: qꝛ ad ipsas reducit̃ oĩs incõmutabilis veritas. ¶ Istis suppositis deducit̃ euidẽter q sunt in deo formalr̃: tũ quia nihil est adorãdũ: qd̃ nõ est in deo formalr̃. tũ qꝛ nullo deus est sapiens: qd̃ nõ est in deo formalr̃. tũ ẽt qꝛ nihil est eternũ nisi sit in deo formalr̃. ¶ Intelligendũ tñ q iste idee ponunt̃ in deo: vt pz colligi ex dictis Augu. pp 4. ex q̃bus aliqui arguunt q ip̃e sunt formalr̃ in deo. Primũ est vt rõnes agendi: vt. s. p ideam vniuscuiusqz creature pducat eã: sicut artifex pducit archã p silitudinẽ arche existentẽ in mẽte. Uñ dicit q alia rõne ꝯditus est hõ: ꝛ alia equus. Aut ponit̃ pp rõnes cognoscendi: vt deus quãlibet creaturã cognoscat p ideã suaz: sĩc aĩa nostra p spẽs quas hz apud se cognoscit ea que sunt extra. Aut ponunt̃ vt rõnes assimilandi: qꝛ cũ oẽs creature sint ad imaginẽ dei aliquo mõ facte: vt dicit Aug. sup gen. ad lr̃am: opz q ad singulas habeat imagines suas. Aut ponunt̃ vt rõnes pticipande: qꝛ cũ oẽ tale per pticipationẽ reducat̃ ad tale p essentiaz: ꝛ oĩs creatura sit participatio bonitatis diuine: opz q oĩs creatura reducat̃ ad exẽplar: qd̃ hz in mente diuina. ¶ Sz tñ iste cause assignate nõ vident̃ multũ necessarie. Pria nõ: qꝛ si artifex haberet aliqd̃ vnũ obiectũ: qd̃ ei sufficienter archã representaret: nõ indigeret spẽ arche ipsius in agẽdo dirigẽte: sed diuina essentia est obm ei sufficiẽter per se repñtans oẽ creatũ: qd̃ i se ꝯtinet supereminẽter. ¶ Nec z^a cã: qꝛ diuina essentia q̃ est p^m obm diuini itellect^9: representat sufficientissime oĩa que continet in se: continet aũt supereminenter omne creatũ circunscripta oĩ idea. ¶ Nec 3^a. qꝛ creature nõ assimilantur deo formaliter:

Primus articu. Aliq̃ eẽ i deo ꝯtingit 4^r. Ideas eẽ insi nitas intelligit: qd̃ cõsidera.

q. 46. ꝛ alibi. Et r̃e i li. de tri. Conditiones ideaꝝ sũt 4^or

G

Ideas in deo formalr̃ poni

Ideas in deo poni pp 4^or.

H

Uide li. 5. c. 8 ꝛ alibi.

Impropriãtis dictaꝝ q̃: not cãs 4^r.

I

niſi in pfectionibus ſimplr que dicuntur attributales: nec etiã reſpectus tales diūr vel ſunt idee. ¶ Nec 4°. qꝛ ſi in deo eſſet p eſſentiã tale eſſe qḋ eſt in creatura p participationē: tūc cū homo ſit aial per pticipationē: in deo eſſet aial per eſſentiã: ꝛ tunc deus eſſet aial p eſſentiã: ſicut pticipatione ſpeciei hōēs homines ſunt vnus hō. ¶ Ideo vr̄ aliqbus ꝙ nulla neceſſitas ſit ponēdi illas ideas euidēs: nobis tamen ,pter dicta Augu. ponende ſunt formaliter in deo: vt pꝫ ex priori deductione.

e. de ſpecie in por: phy°.
Op. aliqꝝ de ideis ponendis vel nō?

Quantum ad 2m pncipale videndū eſt, qd ſunt hō idee. Et quãtū ad hoc introducūtur. 4. ꝯnes. Prima eſt, ꝙ nō dicunt aliqd abſolutum formalr: ſed reſpectiuũ. ¶ Ex hoc pꝫ pmo: qꝛ idea in quãtū idea formalr eſt exemplar: ſꝫ exēplar inquãtũ exēplar formalr eſt ad aliud: qꝛ alicuius exēplar. ḡ ꝛc. ¶ Cōfirmaſ: qꝛ ſm Aug. de doct. chriana. Abſurdum eſt, ꝙ imago ſit ad ſe: rō aūt idealis eſt rō exemplaris. Vñ nō capit hoc intellect° ꝙ idea ſit niſi ideati. ¶ 2a ꝯ eſt, ꝙ ſunt reſpect° reales. nō rōnis: qꝛ qcqd eſt in deo per rōne deficientē: eſt in deo ex tēpore: ſꝫ idee ſꝫ Aug. ſunt in deo ab eterno. ¶ Si dicas: ꝙ dicūt eſſentiam ꝛ reſpectū rōnis ſupadditū. ¶ Cōtra. qꝛ tūc ꝯſtituitur eſt ens rōnis: ex quo altera pꝫ eſt ens rōnis. ¶ Cōfirmaſ: qꝛ Aug. ponit eas eternas ꝛ icorruptibiles. ¶ 3a ꝯ eſt ꝙ idee nō ſunt reſpect° formales: ſed fundamētales. Et pbaſ ſic. illa relō que ineſt alicui p ſe ꝛ nō p accidens: eſt fundamētalis ꝛ nō formalis: vt dictū fuit. ſ. idea autē ineſt diuine nãe p ſe: nã rō repñtatiua ineſt diuine eſſentie per ſe. ¶ Cōfirmaſ: qꝛ vt dictū fuit ſupius de° non hꝫ relōnē realē actualē ad creaturã: ſed idea dī ad creaturã: ḡ nō eſt relo realis actualis ꝛ foialis. ¶ 4a ꝯ eſt, ꝙ illa relatio nō eſt tpalis ſed eterna: non ſicut relatio creatoris que dī ex tpe denominatione extrinſeca: quia deus intrinſece ꝛ formalr eſt exēplar. ¶ Cōfirmaſ: qꝛ deus agit p ideã ad modū artis ꝛ exēplaris: qḋ nō eēt ſi tm̄ denominatione extrinſeca. ¶ Sed ꝯ pmã ꝯnem inſtaſ. Exēplar repñtatiuũ in creaturis eſt pfectio abſoluta ſicut ſpēs: ergo in deo. ¶ Cōtra 2am, Deus relone reali nō referſ ad creaturã: ſed p ideã dī ad creaturã. ergo idea nō erit relo realis: ſed rōnis. ¶ Cōtra 3am, cui cōuenit rō diffinitiua relōnis: illud eſt relo foialis: ſed idee cōuenit: qꝛ hoc ipm qḋ eſt ad aliud eſt. ¶ Cōtra 4am: qꝛ relo nō pōt poni ſine termino: ſed idee, p te, fuerunt ab eterno: ḡ ꝛ idea: ꝛ ſic creatura. ¶ Ad pm appãrnit mihi aliqñ ꝙ in deo exēplaria eſſent abſoluta ꝛ pfectiones ſimplr ſicut ꝛ alie pfectiones: ſed ,p nūc non appet mihi neceñs. Dico ḡ ꝙ ſi idea ponaſ dicere pfectionē ſimplr: pōt dici ꝙ idea dicit aliqd ꝯſtitutum ex eſſentia ꝛ reſpectu. Uel ſi nō placet pōt dici ꝙ non eſt incōuenies ꝙ relo aptitudialis dicat pfectionē ſimplr. ¶ Ad 2m dico, ꝙ deus relone actuali nō referſ ad creaturã: ſed fundamētali nō eſt icōueniēs. ¶ Ad 3m dico, ꝙ aliqñ entib° in predicamēto danſ diffōnes tranſcēdentium: qꝛ ,prie ſunt nobis ignote. ¶ Exēplū. dicimus ꝙ ſuba eſt ens per ſe: certū eſt ꝙ illa diffō nō eſt adeq̄ta pdicamēto ſube: qꝛ ēt deo cōuenit: ſed appropriatur pdicamento ſube. Ita dico de diffōne relōnis: ꝙ. ſ. ipſa cōuenit aliqs que nō ſunt in pdicamēto: ꝛ tñ nō eſt propria pdicamēto: ſed appropriata: cōuenit. n. pinitati diuine. Cōcedo ḡ ꝙ idea eſt ad aliud: ſꝫ nō formalr: qꝛ formalr dicit mihi aliqd ſupadditū: qḋ aduenit fundamento p acciñs: qꝛ iſta cōuenit fundamenta p ſe. ¶ Ad 4m dico, ꝙ nō opꝫ in eodē mō eſſendi ponere fundamentū relōnē ꝛ terminū: nec in eadē menſura: ſicut pꝫ: qꝛ relo creature ad deū eſt tpalis: ꝛ termin° eſt eternus. ¶ Ad ,poſitū. relo hñ fuit eterna: ſed terminus nō ab

2° articulus. Cōclo 4a. Nō aliqd abſoluti: nec ex ſpectū rōnis: ſed realē fundamentalē ol ex foialr idea

K

A. i. ſtellectū deficientem.

Reſpectus 2x

L

Obijcit 4r.

Exēplaria eē eternare ſas, recte ergo eā paulo logt cū vꝫ. cēꝫ paulo loquebar vt paruulus ꝛc. 1. cor. 13.

M

Cōtt hic: ꝛ d re Sco. 30. ꝛ 31. di. 1.

Relo 2x.

Doctrina vtiliꝫ neceſſaria. Diffōnes eē plerūqꝫ i pdicamētis ꝛ appropriatas potius ꝙ ppriãs cōuenire.

Eē ad aliud formalr ꝯtingit dupl'r.

Eē fūdamēti relōnis ꝛ termini plerūqꝫ variari.

eterno p ſe ,p̄ie: fuit tñ qdditas ab eterno exēplata. ḡ qdditas corñdēt: ſed nō in actuali exiſtēña. ¶ Sꝫ hic ſunt alique diffi. Prima. ſi idea diſtinguaſ a diuina eſſentia. Dico ꝙ ſic formalr ꝛ diffinitiue: qꝛ ſūt ad aliud: ſed tñ nō realr lꝫ ſint reales: tñ eadē realitate q̄ eſt realis diuina eſſentia: ꝛ ideo nō diſtiguunſ realr. ¶ 2a dif. Si ab inuicē differãt realr: Dico ꝙ nō: ſꝫ tm̄ formalr. ¶ Sꝫ quare nō pñt differre realr: ſicut relones originis: Dico ꝙ relones originis ideo dīnt realr: qꝛ ſunt res diſtinctis realitatib°: nō ſic eſt hic. ¶ 3a diffi. Si idee ſūt in deo infinite: Dico ꝙ ſic: qꝛ nō apparet hñ qūo p eandē rōnē cognoſcēdi poſſent cognoſci individua vt diſtincta: que per rōnes individuales ſunt diſtincta: ꝛ iō ſicut individua ſunt infinita in potētia: ſic ꝛ ideas opꝫ eſſe infinitas oino: aliogn nō poſſent cognoſci diſtincte ꝛ in quãtū ſunt diſtincta. ¶ 4a diffi. Si qlibet beat° videat oēs ideas: Dico ꝙ nō: qꝛ ſicut dicit Aug. nō opꝫ videntez deū, creaturas videre: qꝛ idea vt idea cognoſci non pōt niſi cognoſcaſ ideati. ¶ Sed hic eſt diffi. Utrum idee ſm ꝙ accepit Plato ſint idē cū iſtis quas nūc ponimus. Dico ꝙ aliqñ Plato fuit locutus ſicut theologus de ideis: ſicut ponit Aug. qꝛ ponit exēplaria eē pnm. Aliqñ aūt locut° fuit vt metaphyſicus: ꝛ vt ſic idea nō eſt aliud niſi rō qdditatiua: ꝛ in illo intellectu pſequiſ eum Ariſto. De illo aūt loquar in qōnibus ſequentib°. Sed vnū dubiū eſt loquendo vt theologi loquunſ: pp opinionē doc. qui vr̄ ponere ideas eſſe obiecta cognita: ,pducta in eſſe intelligibili. Sed nō vr̄ hoc ſtare poſſe: qꝛ accipio vnã ideã. ſ. lapidē ſic ,pductū: lapis ſic ,pductus ꝛ a deo cognitus: nō eſt adorãdus ꝛ nō eſt eo fruēdum: nec eſt eternus: ꝛ deus nō eſt eo formalr ſapiēs. ḡ nō eſt idea: qꝛ oēs ille cōditiones cōueniunt ideis ſꝫ ꝙ oſtenſũ eſt prius p Aug. ¶ Sed ſunt diffic. Prima qꝛ lꝫ lapis in ſe nō ſit adorandus: tñ in ordine ad deuꝫ pōt eſſe. Dico ꝙ res que de ſe nō eſt adoranda: pp habitudinez ad qdcūqꝫ nō eſt adoranda. Et preterea: multo magis creatura in eſſe reali que habitudinē hꝫ ad deū realē: eſſet adoranda: ꝙ illud qḋ nō hꝫ habitudinē niſi rōnis: cuiuſmodi ſunt obiecta cognita vt ſic. ¶ 2a. qꝛ aliq dicūt ꝙ iſta obiecta in eſſe cognito nō differūt ab actu cognoſcendi diuino: ꝛ ideo pñt adorari ꝛ beatificari: ꝛ cōuenire eis cōditiones predicte. ¶ Sed illud eſt contra eos: ipſi. n. ponunt actū intelligendi diuinũ eē in deo formalr: ꝛ nō ipſa obiecta: ꝛ iterū oia illa cognita ſunt obiecta ſcdaria: ꝛ nō ille actus cognoſcēdi. Et iterū olia habēt eſſe diminutū ꝛ ſunt creabilia: ꝛ tñ actus intelligendi hꝫ eē nobiliſſimū: ꝛ eſt increabilis. Et iterū non ſunt pfectiones ſimplr: ꝛ tamen actus intelligendi ſic. Ultimo arguo ſic. hic lapis a deo cognitus eſt idem qḋ actus intelligendi diuinus. hic lapis ,pduct° in eē reali eſt hic lapis a dō cognit°. ḡ ꝛc. ¶ Ad arg° pꝫ. ¶ Q°. II.

Utrum idee ſint in potentia obiectiua.

Hic eſt intelligendus ꝙ ſicut recitat Aug. 83. q. illud nomen idea fuit a Platone inuentū: ꝛ eſt idē qḋ forma. ¶ Forma aūt accipiſ 4r. Primo accipiſ pro pfectione que nō eſt pars rei: ſicut acciñs dī eſſe pfectio. ¶ 2o mō accipiſ forma ,p eo qḋ eſt perfectio ꝛ pꝫ rei: ſicut aia. ¶ 3o accipiſ ,p pfectione que eſt tota nã: vel totuꝫ cōpoſitū. ¶ 4o mō accipiſ ,p rōne diffinitiua: ꝛ ſic accipit Plato. Iſto mō itelligēdo dicit Scotus: vt prius dictū eſt, ꝙ qdditas ,pductiua in eē itelligibili eſt idea. Illud vt dixi, nō capio: qꝛ aut ipſe loqꝫ theologice: aut metaphyſice. Si theologice: ſic pꝫ ꝙ nō eſt verꝫ. Nã illo mō ſꝫ Aug. eſt nobiliſſimū ꝛ pſtãtiſſimū. qdditas aūt ,pdu,

R

D. qdruplex Idea qr a diuina eſſentia diſtinguiſ.

Ut̄z idee inter ſe qualis?

Lege hic infinitã pōderãdo hñ.

Ideas multiplicari in infinitum.

Beatos nō neceſſario videre ideas. Dubiũ 2r.

O

Plato diuerſimode locutus ē de ideis.

Lege Sco. ſꝫ in octēde ipſ vt expedit.

D. dupler.

P

Ideas adorãdas nō eſſe.

Creaturas in eſſe cognito ab actu cognoſcendi diuino differre pbat qrupplr.

Q

q. 46. Plato idearū inuentor. Forme 4r.

35. dif. 1.

A cta hʒ solū eē ſm qd ⁊ diminutū. Si aūt metaphyſice: certū eſt φ idea accepta 4° mō abſtrahit ab oī ꝓductione. ergo vt ꝓducta nō eſt idea. ❡ Opʒ ḡ imaginari 4ᵒʳ ſigna in qdditate. Primū eſt in quo eſt qdditas tm̄. ❡ 2ᵐ eſt in quo eſt intelligibilis: qꝛ intelligibilitas eſt veritas: ⁊ hec eſt eiꝰ paſſio. ❡ 3ᵐ in quo aduenit ſibi eſſe intellectū: eſſe eniʒ intelligibile ꝯuenit ſibi ab intrinſeco ſicut ꝓpria paſſio: ſed eſſe itellm̄ ab extrinſeco ⁊ ꝑ accn̄s: ⁊ ꝑ ꝯn̄s poſteriꝰ. ❡ 4ᵐ in quo itelligiꝭ a creatura: ⁊ h̄ eſt ei accn̄s ⁊ ꝯtingēs: ⁊ iō in 4° ſigno: qꝛ qḋ ꝯuenit ſibi in 3°. ſ. eſſe intellectū a deo: lʒ cōueniat ſibi ꝑ accidēs: ſibi ꝯuenit necīo ab extrinſeco: ſed φ intelligaꝭ a creatura eſt cōtingens: qdditas ergo prius eſt φ̄ ſit in eſſe cognito vel intelligibili: ⁊ vt ſic hʒ eſſe in potentia obiectiue: ⁊ ſic eſt idea.

Signū 4ᵉ circa qdditatem idee.

❡ Queſtio. III.

B **Utrum** idee ſint in rerū nā. Ꝙ non: qꝛ tunc eſſent ſeparate. ❡ Cōtra. qꝛ ſunt qdditates rex. ḡ ſunt in eis.

Hic primo videndū eſt de illis qui ponūt ideas ꝑciſas. Dicunt eniʒ aliq̄ φ idee ſm intellectū ſunt ꝑciſe. nā qdditas in ꝑticularibꝰ ſemꝑ eſt ꝯiuncta ꝯditionibus indiuidualibꝰ: ⁊ vt ſic nō hʒ rōnē idee: intells aūt a talibꝰ cōditionibꝰ eā preſcindit. Et hoc pʒ: qꝛ abſtrahētiuʒ non eſt mendaciū. ſic ergo ꝑ intellectuʒ preciſa qdditas hʒ rōnē idee ſm φ Plato ⁊ ēt Auicē. loquebanꝭ de ideis: ſm φ eqnitas eſt tm̄ eqnitas nō faciēdo nūc mentionē de ideis ſm intentionē ſanctoꝝ. ❡ Sʒ ꝯtra hoc arguo quadruplr̄. Primo ſic. Qḋ cōuenit alicui ꝑ accn̄s: non ꝯuenit ei ſub rōne formali vel ideali: ⁊ vt hic ſuppono iſta ſunt idē: ſed eſſe cognitū ꝯuenit qdditati ꝑ accn̄s: ḡ ꝑ illud nō ꝯuenit ſibi eſſe ideā vel rōnē formalē. ❡ 2° ſic. Qḋ cōuenit ꝑ rōnē idealē qdditati: cōuenit ſibi neceſſario: ſed eſſe cognitū nō ꝯuenit neceſſario qdditati: ſed ꝯtingēter. ḡ ⁊c̄. ❡ 3° ſic. Intellectus q̄ intelligit rem aliter φ̄ ſit, eſt falſus. ſi ḡ eſt verus opʒ φ ita ſit in re ſicut cognoſcit: ſʒ itellectꝰ itelligit qdditatē vel rōnē formalē: vel rōnē idealē ſequeſtratā ⁊ ꝑciſaʒ ab alijs. ḡ ipſa eſt in re ſic ſequeſtrata: ⁊ ꝑ ꝯn̄s preciſa: vel intellectꝰ eſt falſus. ❡ 4° ſic. Sicut vnūqḋqʒ intelligiꝭ ſic aptū natuʒ eſt intelligi: ⁊ ſicut aptū natū eſt intelligi ſic itelligiꝭ: ſed illa qdditas vel idea itelligiꝭ ſepata: ſeqſtrata vel ꝑciſa. ergo ſic apta nata eſt intelligi. ❡ Confirmaꝭ ꝑ p̄ᵐ p̄nᵐ cōplexi: idē ſm eandē rōnē nō pōt eſſe cognitū ⁊ incognitū: ſed intellectꝰ terminaꝭ ad illā rōneʒ ⁊ nō ad illa que ꝑ accn̄s inſunt ſibi. ḡ opʒ φ ipſa ſit ſequeſtrata. h̄ eſt diſtincta aliquo mō ab iſtis talibꝰ cōditionibꝰ accidētalibꝰ. ❡ Et iō dicūt alij magis ſequētes Auicen. φ illa preciſio nō ſolū eſt ex ꝑte intells: ſed ēt ex ꝑte obi. Hoc aūt declaraꝭ ſic: qꝛ q̄ inſunt in p̄mo mō dicēdi per ſe: p̄us inſunt φ̄ q̄ inſunt in 2° mō ex nā rei. 2° que inſunt 2° mō: p̄us inſunt φ̄ q̄ per accn̄s iſunt. 3° que iſūt ꝑ accn̄s ſicut iferiꝰ accidit ſupiori: ſicut homini accidit hic hō. 4° que ꝑ accn̄s: ſicut accn̄s accidit ſubō. Et ſm hoc opʒ dare 4ᵒʳ ſigna. Primū in quo illa de p̄mo mō inſunt. 2ᵐ in quo illa de 2° mō. 3ᵐ in quo illa q̄ ꝑ accn̄s inſunt ſicut iferiꝰ ſupiori. 4ᵐ in quo ꝑ accn̄s ſicut accidens accidit ſubiecto. ❡ In p̄ ergo ſigno in quo qdditas ꝑcedit alia ſigna: ipſa eſt ꝑciſa ab alijs ſicut itelligitur. Uñ lʒ accn̄talis abſtractio ſit ꝑ itellectū: abſtrahibilitas tn̄ ineſt ſibi ante omnem abſtractionem intellectus ⁊ preciſio quidditatiua.

Primus articu. p° op. aliorum.

2. phy. t.c.18.

5. meta. c.1.

Impugnaꝰ 4ᶜ

C

Aug. 83. q.4. 32.

2° op. aliorum apud vi imitari

D

Signū 4ᶜ ꝑte dicamentoꝝ ⁊ ꝑdicationis.

Secundo videndum eſt in iſta qōne. Utrū idee ſint ponende ſeparate. Et q̄tū ad hoc premittendū eſt φ Ariſt. iponit Platoni ſeparationeʒ realē: ⁊ Ariſt. attribuit ideis q̄tuor ꝯditiōes quas vī negaſſe Plato. Pria eſt ſingularitas: qꝛ Plato poſuiſſet vnū indiuiduū ſingulare eſſe cōe pluribꝰ. Scḋa φ eēt ens actu exiſtēs. Tertia φ eſſet ſepata localr̄. ſ. in aere. 4° φ mēſuraretꝭ tēpoꝛe vel aliq̄ alia mēſura: ſicut exiſtētia. Plato aūt vī illas ꝯditiones oēs negaſſe ab eis. De p̄ᵃ appꝫ: qꝛ ponit ideā eſſe idem qḋ vle: qḋ eſt cōe pluribꝰ. Cōſtat aūt φ tale nō eſt indiuiduū. De 2° etiaʒ appꝫ: qꝛ nō ponit eā actu exñtē: ſʒ φ abſtrahit ab actu ⁊ potētia. Tertiā ēt nō ponit. ſ. φ eſſet in loco: qꝛ ponit ideā ⁊ vle idē: ſed vle r nuſφ̄ eſt: ſʒ abſtrahit ab oī loco. Qui aūt groſſi ſunt intells: difficulter intelligūt: ⁊ ſoluʒ eſt qꝛ neſciunt abſtrahere. Silr̄ de 4° appꝫ: qꝛ ponit φ abſtrahit ab oī duratione: ⁊ ſic ab exñtia. Et iō qꝛ rōnes quas facit Ar. ſolū arguūt ſupponēdo aliqḋ iſtoꝝ: iō nō cōcludūt ꝯ Platonē. ❡ Sed q̄re Ariſt. voluit ſic facere vna aſſignaꝭ volūtas: qꝛ habuit inuidiā ꝯ euʒ: ſicut apparet in alijs. Imponit. n. ſibi φ opio Platonis fuit: φ melius eſſet φ oia eſſent cōia: ⁊ arguit ꝯtra eundē de vxoꝛibus. Et tn̄ certū eſt φ lʒ Plato illā opinionē teneret: quātū tn̄ ad vxores nō tenuit: ſʒ ſolū de alijs. ❡ Alr̄ dī φ Ar. fuit optimus phyſicus: ſed peſſimꝰ metaphyſicus: qꝛ neſciuit abſtrahere: ⁊ iō peſſimā metaphyſicā fecit. Omiſſo ergo mō quez Ar. iponit Platoni: ad declarationē veritatis inducunꝭ 4ᵒʳ ꝯcloneſ. Prima eſt φ neceſſariū eſt homini ponere ideas. Et hec ꝯ pʒ ex 4ᵒʳ que mouerūt ipſm Platonē ad ponēdū eas. Primū eſt ꝑꝑ predicationē. Illa. n. ꝑdicatio vera eſt ⁊ eſſentialis: ſortes eſt hō. ⁊ in illo ꝑdicato. Soꝛ. ⁊ Plato nullam hñt diſtinctionē: diſtinguunꝭ aūt a ſeipſis. Et hec fuit neceſſitas ponere nām humanā ꝑciſaʒ a ꝯditionibꝰ mālibꝰ. ❡ 2ᵐ fuit ꝑꝑ diffōneʒ: qꝛ. n. hō vniformiter diffiniꝭ in potētia ⁊ in actu: ⁊ ꝑ ꝯn̄s diffōnes ſunt impmutabiles. Hinc eſt φ neceſſe fuit ponere illa ꝓprie diſtingui. ſ. naturas ſpecificas ⁊ impmutabiles ⁊ ꝑciſas ab actu ⁊ potētia. ❡ 3ᵐ eſt ꝑꝑ demōſtrationes q̄ inuariabiles manent: ipoſſe aūt eſt φ ſint inuariabiles niſi ⁊ ꝑ̄ncipia ſint inuariabilia: ꝑ̄ncipia aūt ꝑ ſe nota ⁊ necīa dependent a terminis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s termini ſunt inuariabiles: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nāe ſpecifice q̄ ſunt ſignata terminoꝝ: opʒ eas eſſe inuariabiles ⁊ ꝑciſas ⁊ abſolutas ab oībꝰ talibus variationibꝰ cōſequētibꝰ indiuidua. Quartum eſt ꝓpter diuiſiones ꝑdicatoꝝ que ſunt neceſſarie ⁊ incōmutabiles. Fit aūt talis diuiſio per qdditates ⁊ diſſas qdditatiuas. Ad hoc aūt 4ᵐ aſpiciens Plato ideas poſuit cū cōditionibus quas ſibi attribuit: vt patebit iferius. ❡ Scḋa ꝯ eſt φ ſuppoſitis ideis neceſſe eſt ponere eas ꝑciſas: ſicut ponit Aui. qñ dixit φ eqnitas eſt tm̄ eqnitas. Et h̄ ꝓbaꝭ: qꝛ oē p̄us preſcindit a poſterioꝛi: ſed rō idealis vel qdditatiua: qḋ ꝑ eodē habeo: in vnoquoqʒ eſt prioꝛ oībus alijs ſibi cōuenientibꝰ ſiue ꝑ ſe ſiue ꝑ accn̄s. ḡ ⁊c̄. Minoꝛ pʒ: qꝛ illa de p̄mo mō oia alia precedunt. ❡ P. Oē illud qḋ nō eſt alicui intraneū: pōt ab illo preſcindi: eꝫ ſm ſe ēt ſit preciſuʒ inquātū extrinſecū: ſed oia que ſūt in rōne formali ⁊ intrinſeca ⁊ ꝑciſa illa ſunt intranea: oia alia extrinſeca. ḡ ⁊c̄. ❡ 3ᵃ ꝯ eſt φ idee nō ſunt iponende Platoni: ſicut eas iponit ſibi Ar. φ. ſ. eſſent q̄dā monſtra in aere ſubſiſtētia ſingularia: qꝛ Plato eas ponit vlia ⁊ nō ſingularia. Item ponit eas ſimplr̄ ſepatas ab oī loco ⁊ tēpoꝛe: ⁊ tn̄ Ariſto. ille ponit eas iponendo Platoni φ̄ſi in aere. ❡ Cōfirmaꝭ: qꝛ nō eſt veriſile φ tā ꝑclarus phs quē Aug. ⁊ oēs ſancti alij ſup oēs cōmendant hoc poſuiſſet: qḋ oino fuit abſurdū. ❡ 4ᵃ ꝯ eſt φ neceſſe eſt ponere ideas ſeparatas: nō qdē localr̄: ſʒ formalr̄: ſicut Plato eas ponit ſm ſuū intellm̄: qꝛ vbicūqʒ eſt abſtractio: ibi eſt formalis diſtinctio ⁊ ſepatio: cum illud qḋ abſtrahit ab aliquo ſit ab eo abſoᵐ ⁊ ſeiunctū:

2° articulus.

Uide. 7. met. t.c.21. ⁊ inde copioſe.

E

Defēſio Platonis in pōnē idearū ꝯ Ariſt. valde nōtur.

Ignorātia abſtractionis plerūqʒ ⁊ plures decipit.

2. politicoꝝ

F

Quare Ariſt. impugnauit opī. Platonis ⁊ ad iſtā rōnē duplicē. Ar. peſſimus metaphyſicꝰ: ⁊ hic rn̄ aſr ipſm defendendo vbias vt ſcis.

Oſ. ꝑꝑ quas de pōne ideas: ꝯcluſiōe q̄druplici reſoluta. Plato poſuit ideas ꝓpter quatuor.

H. 1. in ſeipſis Et et hoc ⁊c̄.

G

H. 1. abſtractum.

5. meta. c.1.

H

Ideas neceſſario ponēdas cum Aui. ⁊ Platone intelligē do: nō aūt cū ſignificatione Ar.

Diuinus Plato commendatur.

I ſed ille rõnes formales abſtrahunt ab hic ⁊ nunc: quia
per accidens eis cõueniũt: ⁊ eodem mõ ꝯditiones oẽs
ꝯſequẽtes indiuiduũ ⁊ exĩntiã. Simil'r qꝛ ille q̃dditates
ſũt idee: nõ ſolũ in actu: ſꝫ etiã in potẽtia: hinc eſt ꝙ ille
q̃dditates ſunt ab exĩntia ſepate formal'r: ſꝫ nõ local'r.

Obijcit 4ᵒʳ.

ℭ Contra iſtas ꝯclõnes inſtat̃ 4ᵒʳ. Primo: qꝛ paucuſſi
mi ponũt ideas: ⁊ tamen nullus negat rõnes formales
inter theologos: eo ꝙ illa poſitio ſit infamis. ℭ 2ᵒ. quia
preciſio quã ponit Aui. nõ negat̃ in mõ concipiẽdi: ſed
hñ negat̃ in re: cũ ibi talia ſint impciſa. ℭ 3ᵒ. qꝛ creden
dũ eſt in hoc Ari. cũ fuerit diſcipulus platonis. ℭ 4ᵒ.
qꝛ ſicut idee abſtrahũt a ꝯiunctione ꝯñte eas: eo ꝙ ſint
q̃dã reſpectiua: ita ⁊ a ſeparatione. Si enĩ ex ſua rõne
formali diffinitiua eſſent ſeparata: nũq̃ poſſent eſſe cõ
iuncta. ℭ Ad p̃ᵐ dico ꝙ rõ q̃re nõ ponunt̃ cõiter idee
nõ eſt niſi ꝓpter infamiã vocabuli: quã ſortitus eſt ex
intellectu malo quẽ Ariſ. iponit Platoni: ſꝫ dũmõ res ſit
manifeſta: de vocabulo nõ eſt curãdũ: ſicut docet Aug.
de quãtitate aie. ℭ Ad 2ᵐ dico ꝙ circũſcripto oi ope
intellect⁹ eq̃nitas eſt tñ eq̃nitas: cũ tñ exĩntia ⁊ illa alia
que cõueniũt ſibi p accñs nõ ſunt q̃dditatiue aliqd eo
rũ: ⁊ illa eſt pciſio Auicẽ. ℭ Ad 3ᵐ q̃re Ari. iponit pla
toni falſũ. De hoc põt dici ſicut ſupius dcm̃ eſt. ℭ Ad
4ᵐ dico ꝙ p illã ſepationẽ nõ intelligim⁹ reſpectũ di
ſtãtie aduenientẽ: ſed ſolã pciſionẽ que eſt fundamẽtalis
ſꝫ quã abſtrahit ab hic ⁊ nũc. ℭ Intelligẽdũ tñ ad de
clarationẽ eoꝝ que cõcedit Plato de iſtis ideis: ꝙ ille
a q̃tuor abſtrahũt: illo mõ quo dictũ eſt. Primo ab hec
ceitate q̃ ponit̃ indiuidualis ꝓprietas: qꝛ oẽ iferi⁹ acci
dit ſupiori ſuo. Rõ aũt formalis eſt cõis ab indiuidua:
q̃dditas aũt cõis ab eo qd ſibi p accñs cõuenit abſtra
hit. 2ᵒ abſtrahit ab hic ⁊ nũc: hꝫ eſt a loco ⁊ duratione,
hec enĩ ꝯſequunt̃ indiuidua. 3ᵒ abſtrahit ab oi exĩntia
L ⁊ actualitate: qꝛ act⁹ ⁊ potẽtia exiſtere ⁊ nõ exiſtere: nõ
diuerſificãt eſſentiã: ⁊ ſic cũ eadẽ q̃dditas poſſit eſſe in
potentia ⁊ in actu abſtrahit ab vtroq̃. 4ᵒ abſtrahit a
ſubſiſtẽtia ⁊ realitate: qꝛ realitas ⁊ exiſtẽtia cũ actuali
tate ponunt̃ modi intrinſeci: a q̃bus abſtrahit q̃dditas.
Ariſto. aũt iponit Platoni ideas ſm ꝙ nõ abſtrahunt
ab aliq̃ iſtoꝝ: qꝛ iponit ſibi ꝙ ſint ſingulares. 2ᵒ ꝙ ſint
local'r ſeparate. 3ᵒ ꝙ ſint exiſtẽtes ⁊ durãtes. 4ᵒ ꝙ res
quedã. Sꝫ aũt Platonẽ ⁊ veritatẽ idee ⁊ q̃dditates ab
ſtrahunt a quolibet illoꝝ. ℭ Sed hic ſunt difficul. Pri
ma: que ſunt neceſſitas ponẽdi illas. ℭ Dico ꝙ ſicut fuit
dictũ a p̃ncipio poſitionis eaꝝ: ꝙ ꝓpter q̃tuor ad q̃ va
lent. Primo ad ſaluandũ entiũ pticipationẽ: qꝛ oẽ ens p
pticipationẽ opꝫ redire ad tale p eſſentiã: cũ oẽ impfe
ctũ oporteat reduci ad pfectũ: ⁊ iõ cũ qdlibet ſuppoſitũ
hoĩs ſit hõ participatione nãe ſpecifice ⁊ nõ p̃mo: opꝫ
deuenire ad illud qd ſeipſo eſt humanitas p̃mo: ⁊ illud
eſt q̃dditas ⁊ idea hoĩs. 2ᵒ ad ſaluãdũ entiũ gñões: ſꝫ
M Ariſto. dicat ad hoc eas nihil valere: tñ põt dici ꝙ va
leant iſto mõ: ſꝫ. n. indiuiduũ generet̃ tñ terminus for
malis p̃mus eſt ipſa nã ⁊ principiũ ꝓductiuũ vnĩ'm in
oi gñatione vniuoca: ſed talis eſt ipſa q̃dditas ſpecifica
ſiue idea. Tertio ad ſaluãdũ vliũ ordinẽ ⁊ coordina
tionẽ in generib⁹ ⁊ ſpẽbus: ⁊ oẽs p̃dicamẽtoꝝ coordia
tiones ſunt ſm q̃dditates pciſas: vt abſtrahunt ab oi
bus que inſunt p accñs. ℭ 4ᵒ. ad ſaluandũ ſciaꝝ imu
tabilitatẽ: qꝛ cũ varietates ſcibiles ſint icõmutabiles,
opꝫ ꝙ cõplones ſcie hẽant terminos q̃ nõ varient̃: cũ
ex ipſis cõplones depẽdeãt: ſed termini nõ ſunt icõmu
tabiles vt exiſtũt: cũ ſic quotidie varient̃: ſed ſolũ q̃ddi
tates vt ab exĩntia pſcindũt. ℭ Sꝫ dubiũ eſt vtꝝ ille q̃d
ditates ſint in aĩa vel in reꝝ nã. ℭ Dico ꝙ ſm ſe nec in
aĩa nec in reꝝ nã: ſed nuſq̃: eo ꝙ abſtrahunt ab oi vbi

Quare pauci theologorum poſuerũt ideas
K
Vide ſco. 3. di. 2. q. 1.
Idee a q̃tuor abſtrahũt ſm veritatẽ ⁊ platonẽ: ſꝫ opp⁹ poſuit Ar.
V. I. ab oĩ.
D. triplex.
Neceſſitas poſitionis idearũ q̃druplex.
Idee p ſe nuſq̃: p accidẽs hñ in aĩa ⁊ in reꝝ nã.

qualitercũq̃ acceptor: ſunt tñ in aĩa obiectiue p accñs: qꝛ
accidit eis ꝙ intelligant̃. Sũt et̃ in reꝝ nã p accñs: qꝛ ac
cidit eis ꝙ actual'r exiſtãt. Et iõ ſm ſe dicunt̃ ſepari: p
accñs aũt ſunt cõiuncte. ℭ Sꝫ quõ pñt talia eẽ in plu
rib⁹. Di ꝙ eis accidit eẽ in plurib⁹: qꝛ hoc eis ꝯuenit p
ꝓprietates indiuiduales: q̃b⁹ p accidens cõiunguntur.
ℭ Intelligendũ tñ ꝙ hꝫ q̃dditates ſꝫ poſſint dici idee:
nõ tñ vocantur a theologis idee: ſed tñ illa que ſunt in
mente diuina. ℭ Ad argumentũ pꝫ. ℭ Qõ. IIII.

Vtrum idee ſiue vlĩa habeant eſſe in
aĩa nr̃a. Qꝛ nõ: qꝛ nõ p̃dicãt̃ de
aĩa. ℭ Cõtra. qꝛ in eẽ cognito ſunt in nobis.
Hoc ſuppoſito ꝙ vle ſiue idea
eſt qd eſt aptum
natũ eẽ in pluribus: nõ idẽ numero ſicut eſſentia diui
na in pſonis: ſed idẽ ſm rõnẽ for'alẽ. ℭ Fuerũt q̃tũ ad
iſtã q̃õnem. 4. opiones. Prima: ꝙ vlĩa ſunt tñ in aĩa ⁊
nullaten⁹ in re ex: qꝛ q̃cq̃d eſt in reꝝ nã: eſt ſingulare: ⁊
iõ opꝫ ꝙ vlĩa ſint ab aĩa fabricata. 2ᵃ ꝙ vlĩa hñt eẽ in
reꝝ nã ⁊ nõ in aĩa: ſed vlĩa nõ ſunt extra ſua pticularia:
cũ totũ nõ ſit extra ſuas ptes: nec differat ab eis real'r:
⁊ iõ ſicut pticularia ſunt tñ in re extra: ita ⁊ vlĩa. 3ᵃ. ꝙ
vlĩa ptim hñt eſſe in re extra: ⁊ partim in aĩa. 4ᵃ ꝙ vlĩa
habent eſſe vno mõ in aĩa. ſ. obiectiue: ⁊ alio mõ in reꝝ
nã. ſ. ſubiectiue: qꝛ inueniunt̃ in ſuis pticularibus eſſen
tial'r: ⁊ obiectal'r in intellectu. ℭ Prima via nõ põt ſta
re: qꝛ de entibus creatis in aĩa nulla eſt ſciẽtia realis: ⁊
tñ oĩs ſciẽtia eſt de vli: nõ enĩ eſt veriſil'e ꝙ veritates p
ſe note ⁊ demõſtrate depende it ab aĩa noſtra: cum tñ
oriant̃ ex ſuis terminis. ℭ Nec ſcda: ꝙ p̃us non repu
gnat eſſe ſine poſteriori in aliq̃ ſigno: ſed vlĩa ſunt p̃ora
pticularibus ſꝫ ordinẽ nãe. ℭ Nec 3ᵃ. qꝛ eadẽ ſimplex
q̃dditas nõ põt eſſe ens rõnis ⁊ ens reale: ſed vlĩa hñt
diffõnes entiũ ſimpliciũ ⁊ p ſe vnũ faciẽtium. ergo ⁊c̃.
ℭ Nec 4ᵃ. qꝛ eodẽ mõ dicat̃ de hac albedine ſingula
ri: qꝛ hꝫ eſſe obiectiue in aĩa ⁊ ſubiectiue in reꝝ nã. hic
aũt nõ q̃rit̃ niſi de rõne formali. ℭ Iõ videt̃ dõm ꝙ
vlĩa ſm ſe nõ habẽt eſſe in aĩa nec in reꝝ nã: qꝛ tota co
ordinatio p̃dicamẽtalis vĩ eſſe icõmutabilis circũſcri
pta omni ꝯſideratione nr̃a: ⁊ etiã rerũ actuali duratiõe:
cũ in coordinatione tali fundent̃ multe regule incõmu
tabiles: ⁊ illa duo. ſ. in aĩa vel in rerũ nã ſunt pure cõtin
gentia. ℭ Et cõfirmat̃ iſta ſnĩa: qꝛ accidit homini ſm
ꝙ hõ eſt: eſſe in actuali exiſtẽtia. Si enĩ per ſe ſibi in
eſſet: impoſſibile eſſet ipſum nõ exiſtere: ⁊ iõ nõ eſt p ſe in
rerũ nã. Itẽ accidit homini ſꝫ ꝙ hõ eſt ꝙ ſit in noſtro
cõceptu: aliogn cũ nõ intelligeret̃ corrũperet̃: ſi per ſe
eſſet in intellectu. Unde ex iſtis pꝫ ꝙ nullum tale eſt in
aĩa nec in reꝝ nã: niſi per accñs. ℭ Cõtra tñ iſtã ſnĩam
inſtat̃ 4ᵒʳ. Primo. qꝛ ens rõnis ⁊ ens reale imediate di
uidunt ens: ⁊ ens rõnis eſt in aĩa: ⁊ ens reale in rerũ nã.
ℭ 2ᵒ. qꝛ ſupiora inueniunt̃ formal'r in ſuis inferiorib⁹:
ſed particularia ſunt in re extra. ergo ⁊ vlĩa. ℭ 3ᵒ. quia
obiecta cognita relucent in ſuis repreſentatiuis: vlĩa cũ
ſint obiecta cognita ab aĩa nr̃a: habẽt in aĩa nr̃a reprñta
tiua. ℭ 4ᵒ. qꝛ illud qd nõ eſt in aĩa nec in reꝝ nã: videt̃
eſſe nuſq̃: tale aũt videt̃ ſimpl'r nihil. ℭ Ad p̃ᵐ dico ꝙ
vlĩa pñt dici realia entia: eo ꝙ ſunt apta nata eſſe actua
liter in reꝝ nã ⁊ habere realitatẽ: ſed p accñs hñt eam
actu ſicut hõ: ſꝫ p accidẽs rideat: eſt tñ riſibilis per ſe.
ℭ Ad 2ᵐ dico ꝙ vlĩa ſunt in ſuis particularibus: per
ſe quidem ex parte particulariũ: ſꝫ per accidens ex pte
ipſorum vniuerſalium: ſicut accidit homini eſſe ſortẽ.
ℭ Ad 3ᵐ dico ꝙ vniuerſalia ſunt q̃dem obiectiue ⁊ re
preſentatiue in aĩa noſtra: ſed hoc accidit eis: ⁊ ideo per
ſe non ſunt ibi. ℭ Ad 4ᵐ rudis multũ apparet qui non

N
Nobilis reſolutio.
Op̃. aliorũ 4ᵒʳ
O
Impugnatio dictarũ op̃. 4ᵒʳ
P
Op̃. ꝓpria. Vlĩa ab eẽ in aĩa ⁊ et̃ a rerũ nã pſcindere.
Obijcit 4ᵒʳ.
Q
Qualr vlĩa ſint realia ⁊ in ſuis particularib⁹: ⁊ i aĩa ⁊ nuſq̃. vide notanter.

A

pōt cōcipere aliqđ abſolutū ſine reſpectu ɔ́ſequēte ipſ: ꝛ iō cū eſſe hic vel ibi:in iſto vel in illo ſint reſpect⁹ cō/ſequētes illud cui attribuunť:qdditas vl'is ſm ſe nulſq̄ eſt:ſed abſtrahit ab omni hic vel ibi eſſe. ℂ Sʒ hic ſūt diffi. Prima eſt de illo vl'i qđ ſic abſtrahit ab aīa ꝛ reꝝ nã. vtrū vt ſic ſit ens ab aīa fabricatū:vel non. Dico ꝙ nō eſt fabricatū ab aīa:qꝛ tale nunq̄ʒ abſtrahit ab eſſe in aīa:ſed eſt nō fabricatū ab aīa/eo ꝙ abſtrahit ab oī ꝓductione:nec tñ per hoc eſt ens reale:ſed ſolū natum eſſe ens reale:ꝛ ſic ɔcediť eſſe reale in potētia ꝛ non in actu. ℂ 2ᵃ diffi. qꝛ vī ꝙ qdditas ſm ſe non eſt vl'is nec ꝑticularis:cū vl'e ꝛ ꝑticulare ſint diuidētia alicui⁹:eo ꝙ oppoſita:ꝛ ſic qdditas abſtrahit ab vtroqʒ ſicut diuiſū a diuidētibus. Dico ꝙ qdditas ꝓciſa nō eſt vl'is:qꝛ rō vl'is eſt rō cōicabilitatis:illa aūt cōicabilitas eſt quaſi paſſio qdditatis. Et iō ſič ſubʒ abſtrahit a ꝓpria paſſio/ne:ita qdditas vltimate ꝓciſa. ℂ Itē rō vl'is eſt reſpe/ctiua inq̄tū talis:cū diffiniať per ſuū terminū:ꝛ ab hac abſtrahit rō qdditatis. ꝑticularitas aūt ꝑ accñs ɔuenit ei:qꝛ pōt eſſe ſine ſingularitate:nō tñ ſine cōicabilitate. Et iō lʒ ipſa qdditas nō ſit vl'is in p̄mo mō:tñ hʒ in 2ᵒ mō dicēdi ꝑ ſe:ꝛ illō abſtrahit ab oī ꝑ accñs. ℂ 3ᵃ diffi. eſt cū rō vl'itatis ꝛ ꝑticularitatis ſint oppoſite:ꝛ ꝑ ɔñs incōpoſſibiles:quo vna ꝑ ſe ꝛ alia ꝑ accñs ineſſe pñt:cū alicubi nō poſſit ineſſe aliqđ incōpoſſibiliū ꝑ ſe:ſi alteꝝ ineſſe pōt ꝑ accidēs:tūc ſequiť ꝙ oppoſita eſſent cōpoſſibilia. Dico ꝙ ſicut eēntia ꝑ ſe in diuinis eſt cōicabilis ꝛ per relonē fit incōicabilis vt eſt in ꝑſona:ita qdditas de ſe ſemꝑ eſt cōicabilis:ſed vt eſt in indiuiduo eſt in/cōicabilis ꝑ heccecitatē. Ita ꝛ nã gñs de ſe eſt indeter/minata ad diuerſas ſpēs:ſʒ tñ ꝑ dĩaʒ eſt determinata ad alterā:ꝛ tūc nō inſunt illa oppoſita ſm idē:ſed cōica bilitas ꝑ nãm:incōicabilitas aūt ꝑ aliā ſuꝑueniētē cāʒ. ℂ 4ᵃ diff. eſt:qꝛ qcqđ eſt in ſingulari eſt ſingulare q̄l'r/cūqʒ:ꝛ iō q̄l'rcūqʒ ponať vl'e in aīa vel in reꝝ nã:ꝛ cum in aīa ſit ſingul'r:vl'e erit ſingulare:cūʒ etiā ea q̄ ſunt eꝝ ſint ſingul'ia:ſequitur ꝙ nulla vl'ia erūt niſi ſingularia. Dico ꝙ vl'ia in ſingularib⁹ ſunt per accñs ſingularia:ſič illa que ſunt abſoluta ſʒ ſe ꝑ accñs referunť. Et quēad/modū forma in mã dī mãlis. Vñ ꝛ aīa rationalis:lʒ ſit ſpūs:tñ hec dĩa rōnalis ſubalternať corꝑee. ℂ 5ᵃ diffi. Qꝛ infinite auc̃tes auctoꝝ ſonāt ꝛ dicūt ꝙ itellect⁹ facit vl'itatē in reb⁹:ꝛ vl'ia ſunt ab aīa fabricata. Dici pōt vt vitet ſcandalū ſequentiū eos:ꝙ intellectus noſter ꝓdu/cit vl'ia in eſſe cognito:qđ eſt eſſe obiectiuū ꝛ ſm qđ:ꝛ dat eis eſſe cognitū nō eſſe ſimpl'r:ꝛ ſic ſm tale eſſe pōt dici eoꝝ cā. Et ſi dicať:ꝙ idē eſt de ſingularib⁹. Poteſt dici ꝙ ſingularia ab intellectu noſtro ſm ſe non intelli/gunť. ℂ 6ᵃ diffi. eſt:qꝛ infinite auctoritates etiā viden/tur ſonare:ꝙ vl'e a quocūqʒ cauſeť:habet tñ eſſe in aīa ſm ſe. Dico ꝙ oēs ille auc̃tes ſunt exponēde obiectiue: qꝛ vt ſic nō hñt eſſe vl'ia niſi in aīa:ꝛ pro tāto dī ens rō/nis denoīatiue tñ:ꝛ nō qdditatiue. ℂ Ad argᵐ patet.

D.ſcotus dicit.

Eſſe abſtrahit ab oī productione.

B

Vl'r ꝑticularitas ꝛ aľr ſingularitas cōuenit qdditati.

Quidditas q̄liter cōicabilis ꝛ incōicabilis dici pōt.

C

Vid ſco. 3. di. 2. optime.

Al. 1. cū aīa ſit ſingl'aris ꝛ ſic ſingulare erit vniuerſale.

Cōmētator. 1. de aīa. cō. 5. Q̄ualr intellꝰ facit vl'itatē: ꝛ q̄l'r vl'ia hñt eſſe in aīa.

D

ℂ Diſtinctio. XLVIII. ℂ Queſtio I.

Sciendum quoqʒ eſt ꝛc.

Circa diſtinctionem 48ᵃᵐ quero. Vtrū deus habeat in ſe for/maliter ſcientiam ſpeculatiuā. Qꝛ ſic. qꝛ Hugo in ꝑncipio celeſtis Hierar. ponit theologiam ſub ſpeculatiua: deus hʒ theologiam. ergo. ℂ Contra. quia hec ſcripta ſunt vt credatis. ergo ꝛc. ℂ Hic p̄mo inſiſtēdū eſt circa terminos. 2ᵒ circa queſitum. ℂ Circa termi/nos Primo videndum eſt quid ſit ſpeculatio. Secūdo quid ſit ſpeculatiuum.

Joā. 20.

Quantum ad p̄ᵐ dico ſicut dicit doc. ꝙ ſpecula/tio eſt oꝑatio intellectiua que nō eſt relatiua alterius:ſed eſt grã ſui. Primū eſt de ſe notū. 2ᵐ etiam pʒ:qꝛ ad nihil aliud extra ſe ordinať. ℂ Sed ɔtra 4ᶜ. Primo. qꝛ nihil eſt grã ſui niſi vltim⁹ finis. 2ᵒ. qꝛ oīs actus imanens videť grã ſui:qꝛ omnis talis eſt fi/nis. ergo nō ſolū ſpeculatio. 3ᵒ. qꝛ ſm Diony. oēs ſcien/tie ordinanť ad theologiā:ſed ſicut habitus ad habitū: ita actus ad actū. ergo oēs actus aliaꝝ ſcientiaꝝ ordinā/tur ad actus theologie:ꝛ ꝑ ɔſequēs ſunt nō ſui grã. 4ᵒ. qꝛ oēs actus ordinanť ad felicitatem. g̃ nullus ſui grã:ꝛ ſic nulla ſpeculatio. ℂ Ad p̄ᵐ dico/ꝙ dʒ intelligi ꝙ ſciā ſpeculatiua nō ordinať ad aliud vt in aliquē actū vlte/riorē regulandū. Vnde nō eſt grã alicui⁹ actus vlterio/ris quē regulat:lʒ ordineť in aliud:ſicut in vltimū finē. ℂ Ad 2ᵐ dico/ꝙ lʒ actiones que dicūr oꝑationes imanē/tes/nō ſint alteri⁹:ſic ꝙ ſint ꝓductiui alicuius termini eo mō quo actiones tranſeuntes:tñ poſſunt eſſe gratia alteri⁹ tanq̄ʒ ab eis regulati. ℂ Ad 3ᵐ ꝛ ad 4ᵐ eodem mō dico/ꝙ lʒ actus aliaꝝ ſcientiaꝝ ordinanť ad actus theologie:non tñ vt regulatiui. Simil'r lʒ omnes actus ordinanť in felicitatē ſicut in finē:nō tñ vt regulatiui. ℂ Quantū ad 2ᵐ videndū eſt:qđ ſit ſpeculatiuū. Ubi ſciendū ꝙ ſicut opera dicunť humana/nō qdem ꝓpter aliquid intrinſecum:ſed denominatione extrinſeca:ita ſpeculatiuū ſe hʒ ad actū ſpeculationis:ſicut eſſe intelle/ctiuū ad actum intellectionis. Vñ ſicut intellectiuū nō dicit niſi vim cauſatiuā actus itelligēdi:ita ſpeculatiuū nō dicit niſi vim elicitiuā ꝛ cauſatiuā actus ſpeculādi. ℂ Et ſm hoc intelligendū ꝙ perfectio ſpeculatiua dī quadrupl'r. Aliqñ ſicut potentia. Et iſto mō diuidiť in/tellectus in ſpeculatiuū ꝛ practicū. Aliquādo ſicut ha/bitus. Et ſic ſcientia ſpeculatiua diuidiť ɔtra practicā. Aliqñ ſicut ſpēs. Et iſto mō dicimus ꝙ ſpecies arche in mente artificis eſt practica:ſpēs vō trianguli ſpeculati/ua. Aliquādo ſicut obiectū. Et iſto mō dicim⁹ ꝙ mora/lis negociať circa mãm practicā:ꝛ metaphyſicus circa ſpeculatiuā. ℂ Sed hic occurrit diffic. Quid addit rō ſpeculatiua vltra ꝑfectionē ſpeculatiuā:cūʒ ille ꝑfectio/nes cōueniant in rōne ſpeculatiui ꝛ nō in rōnibus ſpe/cificis. Dico ꝙ ſolū reſpectū aptitudinalē:qui eſt per ſe paſſio eius:ſicut intellectiuum ſupra intellectum.

E

P̄mus articu. P̄ᵃ pars. Speculatio quid?

Vid ſco. in p̄lo. ſnīaꝝ ꝛ metha. ꝛ. 6. met. ꝛ alibi.

Obijcit 4ᶜ. 9. met. t. c. 16.

De miſtica theologia.

Qual'r ſpeculatiua nō ordinať ad aliud ꝛ ſic ordinari ad aliō ꝛ nō: ɔtingit 1ᶜ.

F

Actiones imanētes q̄l'r ſint alterius ꝛ non?

2ᵃ pars. Speculatiu⁹ quid?

Perfectio ſpeculatiua 4ᶜ. ꝛ valde pondera.

G

Dubium.

Nunc videndum eſt de queſito. Et quan/tū ad hoc introducunť quatuor ɔcluſiones. Prima eſt/ꝙ ſciā quā deus hʒ de nãlibus eſt ſpeculatiua. Hoc ꝓbatur:qꝛ ſciā que eſt de obiecto ſpeculabili eſt ſpeculatiua:ſed ſcientia quā hʒ deus de nãlib⁹/eque eſt de obiecto ſpeculabili ſicut no/ſtra. ergo eſt ſpeculatiua. ℂ 2ᵃ ɔcluſio eſt/ꝙ ſciētia quā deus hʒ de rebus moralibus eſt ſpeculatiua. Probať: quia illa ſcientia eſt ſpeculatiua que eſt ſui grã:ꝛ nō or/dinatur ad aliquid aliud regulandū:ſed ſcientia dei de moralibus eſt hui⁹:qꝛ nō pōt regulare actum volunta/tis:eo ꝙ in cōtingentibus actus volūtatis precedit actū intellectus. omne aūt qđ ordinatur in aliud vt regulan/dūʒ ab eo:eſt prius eo qđ regulatur. ℂ 3ᵃ ɔcluſio eſt/ꝙ ſciā quā habet deus de mathematicis eſt ſpeculatiua: qꝛ illa ſciētia eſt ſpeculatiua que eſt circa obiectū:circa qđ nō pōt voluntas errare moraliter:ſed circa obiectū ſcientie mathematice nō cōtingit aliquā voluntatē er/rare:vtpote ꝙ triangulus hēat. 3. ꝛ ſic de ſingulis. g̃ ꝛc. ℂ 4ᵃ ɔcluſio eſt/ꝙ ſciētia dei de metaphyſicis eſt ſpe/culatiua:qꝛ qdditates nō ſunt talia circa que voluntas poſſet errare:eo ꝙ nō hʒ circa ipſa niſi actum ſimplicis cōplacentie:qui neceſſario eſt rectus. ℂ Sed ɔtra hoc arguiť quadrupl'r. Primo ſic. qꝛ oīs ſcientia factiua eſt

2ᵘˢ articulus.

Cōclo 4ᶜ.

H

Vide hanc in p̄mo ſuo ꝑ in ꝑꝛꝯ:ab oīē te pte. 3. vbi diffuſi⁹ ꝛ meli⁹ hāc mãʒ examinat:qꝛ ſcoꝛ. ſidelius ſtudeat.

Sciam dei de nãlib⁹ moral'b⁹ mathe. ꝛ metha. ſpeculatiuā fore.

Obijcit 4ᶜ.

I

ꝙ lʒ illud verū ſit:qꝛ illa ſunt de genere ſubē:in quo nō eſt ꝓcedere in infinitū:nō tñ eſt ſic in actib⁹ intelligendi. Nā plus excedit act⁹ intelligēdi albedinē ꝗ̄ eſt ſuuʒ obm̄:ꝙ̄ act⁹ reflexus actū rectū. ¶ Sed cōtra dupl'r. Primo:qꝛ exceſſus in ſpēb⁹ multoꝝ numeroꝝ fit per equale.ſ.ꝑ vnitatē:nō tñ in ꝓportione ſed in quantitate. ¶ 2°.qꝛ quāto nobilior eſt entitas in ꝗ̄ fit exceſſus: tāto eſt maior ſm̄ ꝙ̄titatē virtutis:ſʒ nobilior ſpēs ſꝑ excedit inferiorē in nobiliori entitate ꝙ̄ illa aliā:qꝛ in differētia ſua ſpecifica ꝗ̄ eſt nobilior ꝙ̄ dr̄ia inferioris: ſicut nūc tactum eſt.ġ rē. ¶ Dico ꝙ exceſſus qui fit in numeris per vnitatē eſt in quantitate:⁊ ille nō eſt citra aliquem numerum determinatū:ſed exceſſus ſm̄ queʒ qualitas excedit numeꝝ eſt alterius rōnis. ¶ Ad aliō dico ꝙ illō argͫ nō vrget:niſi dicaẗ ꝙ illa ſpēs nō excedit aliā ſm̄ totā dr̄iā ſpecificā:ſʒ ſolū in illo excedit qō addit illa ſpēs ꝑfectionis cū in vtraqʒ ſit genus:nec plus ṗma addit ad ṗmā ꝙ̄ ſecunda ad ſecundam.

Replica 2ᵉ.

K

A.l.addit ad ſecūdā ꝙ̄ ſecūdā ad tertiā 4ᵉ articulus.

Quarto

videndum eſt.vtrum ſit proceſſus in īfinitum in latus aſſumendo.ſ.ſm̄ ſpecies equales. ¶ Hic dicitur cōiter ꝙ iſto mō non ſolū non eſt proceſſus in infinitū in ſpecieb⁹.ſ.equalib⁹:imo ſimpliciter nullus proceſſus:qꝛ impoſſibile eſt dare duas ſpecies equales in vniuerſo.Et ratio iſtius eſt illa quā aſſignant.ꝙ.ſ.genus diuiditur per duas differentias: quarum vna eſt poſitiua:⁊ altera priuatiua:vt aial per rationale ⁊ irrationale.ſemper autem poſitiua eſt ꝑfectior ꝙ̄ priuatiua:⁊ per conſequens ſpecies conſtituta per poſitiua ſemꝑ eſt perfectior. ¶ Sed tamen lʒ iſta ſit ratio cōmunis:nō tamen demonſtrat. Nam corporeum ⁊ incorporeum diuidunt ſubſtantiā. corporeum tenet hic locum poſitiui:⁊ incorporeū eſt nobilius corporeo. Unde diceretur ꝙ lʒ vna nomineẗ nomine priuatiuo:tamen eſt vere poſitiua ⁊ ſepe nobilior ꝙ̄ illa ꝗ̄ nominatur vt poſitiua. ¶ Cōfirmatur:quia nulla differentia priuatiua poteſt eſſe conſtitutiua ſpeciei poſitiue. ¶ Sed ſi dicatur ꝙ qñ dicitur ꝙ vna differentia eſt priuatiua:nō intelligitur quin dicatur aliquid poſitiuum:ſed intelligitur ꝙ caret aliquo gradu entitatis vel ꝑfectionis quā hʒ alia in ꝗ̄ ſibi ſupeminet. ¶ Sʒ iſtud eſt bñ dictū:tñ nō eſt ꝓbatū. Nō arguiẗ aūt nunc ꝯ ꝯnē:ſed ꝯ modū ponēdi eā ⁊ rōnē ꝑ quā talis ꝯ ponitur.ſ.ꝯ ſupradicta. Igiẗ vi̇ poſſe aliter ꝓbari ſic. Nam inter ſpecies ſicut ⁊ inter illa que ſunt diuerſarū rōnū: nō ꝯſurgit niſi reſpectus diſquiparātie:pꝑ differentias ꝯſtitutiuas eaꝝ que ſunt diuerſaꝝ rōnū:ſed diſparitas cum omni equalitate ſtare nō pōt.ergo rē. ¶ Sed cōtra iſtud inſtaẗ 4ʳ. Oñdo ṗmo ſic. Qꝛ in equalibus ſit proceſſus in īfinitum:qꝛ in quādo eſt proceſſus in infinitum:⁊ tñ vnū quādo nō eſt perfectius alio:cum nullā dicāt perfectionē. ¶ 2°.qꝛ ſicut deus vltra oē qñ poteſt facere aliud quādo:ita vltra oē vbi poteſt facere aliud vbi:⁊ tñ vnū vbi aliud nō excedit:⁊ ſunt diſtincta ſpē: ſicut probabitur euidēter in 2°. ¶ 3° eodē mō arguiẗ de priori ⁊ poſteriori in tpe. ¶ 4° eodē mō de extra ⁊ intra que ſunt differentie loci. ¶ Ad omnia iſta dico vnico verbo:ꝙ lʒ in reſpectiuis vna ſpēs nō ſit ꝑfectior alia:non tñ ſequitur ꝙ ſit equalis. Unde ſicut illa que ſe excedūt in ꝙ̄titate perfectionis:ne[c]io hñt ꝙ̄titatem ꝑfectionis:ita ꝗ̄ ſunt equalia. Unde ſicut ibi nō eſt exceſſus in ꝑfectione:ita nec ibi equalitas:tñ vna hñ eſt ṗncipalior alia:quēadmodum dicimus in diuinis ꝙ vna ꝑſona hñ eſt ṗncipalior:lʒ nō ſit ꝑfectior. Aliqui tñ nituntẗ iſtā ꝯnēʒ probare ex ordine eſſentiali ⁊ ex ordine eminentie:ſed non euidēter talia deducuntẗ. ¶ Ad argumentum patet.

Op.cōis.
Nō eē ꝓceſſū ī īfinitū ī ſpēbus in lat⁹ ꝓcedēdo ſm̄ dīr.
Rō cōis.

L

Rō propria.

Inſtātia 4ᵉ.

M

Etſi in ſpēb⁹ reſpectiuis ſit ṗncipalitas:tñ tñ equalitas nec exceſſus.
A.l.pceſſus,

¶ Queſtio. X.

Decima

queſtio eſt. Utrū deus potuerit ꝓducere aliquid actu aūr infinitū. Qꝛ nō.qꝛ deus nō pōt facere aliuʒ deū:illud aūt infinitū eēt deus:qꝛ quo maius cogitari nō poſſet. ¶ Cōtra.diuina potētia eſt infinita.ġ rē. ¶ Hic intelligēdū eſt ꝙ 4ᵒʳ ſūt modi īfinitatis:de qb⁹ qō pōt hēe difficultatē.ſ.modus infinitatis extēſiue ſm̄ ꝙ̄titatē ꝯtinuā ſicut in lineis. Alia infinitas eſt ſm̄ quātitatē diſcretā:ſicut in numeris. Alia ſm̄ quantitatem virtutis:ſicut in gradib⁹ ꝑfectionum. Alia ſm̄ quātitatē durationis ſicut in tēpore. Et ꝙ̄tum ad iſta ſunt quattuor inueſtiganda.

N

Sermo de eſſētia ⁊ effectu actu īfini ⁊ nobilis.
Anſ.pſol.2.
Declaratio tituli.q.⁊ diuiſio eius.
Infinitas 3ᵉ.

Primuʒ

eſt ſi de⁹ pōt facere infinitū ſm̄ multitudinem. Dicunt aliqui ꝙ nō:qꝛ infiͫ eſt cuius ꝙ̄titatē accipiētib⁹ ſꝑ eſt aliqd extra accipēdū qō tñ nō ꝯtingeret ſi eēt infiͫ. ¶ Sʒ ꝯ arguo 4ʳ. Prio ſic. Nā ſpecifica humana nō eſt determinata ad certā multitudinē indiuiduoꝝ:qꝛ da oppoͫ.ſequereẗ ꝙ de⁹ in hoc mūdo gñationē nō poſſʒ ꝯtinuare ᵃ in eternū:ſʒ tñ vſqʒ ad illū numeꝝ quē ſibi ᵇ determiaret. Nā hoc ſuppoſito arguiẗ ſic. Qñcūqʒ eſt aliqua nā cui ex ſe nō repugnat cōicari īfinitis ſil:deo nō repugnat ſic facere ſcʒ eā infinitis ſil' cōicare:qꝛ nūꝙ̄ ꝓuenit īpoſſibilitas ex pte dei:ſʒ nā humana nō hʒ ex ſe repugnātiā ad hoc ꝙ īfinitis ſil' cōiceẗ. Hoc ꝓbo.nā ipſa eſt nata cōicari mille ſil' ⁊.x.millib⁹:⁊ ſic ꝙ̄tūcūqʒ multipliceẗ numer⁹ ſibi nō repugnat ſil' cōicari.ġ de⁹ pt eā cōicare īfinitis ſil. ¶ 2° ſic. Quot ſūt idiuidua eiuſdē ſpēi ꝓducibilia ſil:tot de⁹ pōt ꝓducere ſil:cū poſſit oē poſſibile:ſicut ē poſſe:ſʒ īfinita idiuidua ſūt ſil ⁊ fuerunt ſil ꝓducibilia: cū oīa habuerint ab eterno ſuā ꝓducibilitatē.ġ pñt ſil' ꝓduci. ¶ Iſta tñ rō min⁹ ꝓbaret:niſi aliud addereẗ. ꝯcluderet eñi ꝙ de⁹ oēs ptes mot⁹ ⁊ tpis:⁊ oium ſucceſſiuoꝝ pōt facere:qꝛ certum eſt ꝙ ſuā producibilitatē ab eterno habuerūt ſil. Propter h̄ arguo ſic addendo. Aut infinita ſunt ſil' ꝓducibilia ꝑ ſil aut nō. Si ſic: tūc ſil' de⁹ poterit ꝓducē:nec valet de ptib⁹ ſucceſſiuorū:qꝛ lʒ ſint ſil' ꝓducibiles:tñ nō ſūt ꝓducibiles ꝑ ſil. ¶ Si āt dicas.ꝙ nō ſil' ⁊ ꝑ ſil ſūt īfiᵗᵃ ꝓducibilia:tūc erit dare certū numeꝝ:vltra quē de⁹ ꝓducē nō pt vnā aīam ſil' itelligēdo:qō vi̇ ſatis icōueniēs. ¶ 3° ſic. Qñcūqʒ ſūt aliq̄ ꝓducibilia ſucceſſiue:qbus ex ſe nō repugnat ſil'tas:illa de⁹ ſimul pt ꝓducē:ſʒ īfinitis aiab⁹ que ſūt ſucceſſiue ꝓducibiles:nō repugnat ſil'tas ex ſe:quia nō ſūt in loco.hoc pʒ:qꝛ ꝙ̄cūqʒ multitudinē aiaꝝ accipias ſil:nullā inuenies repugnātiā. ¶ 4° ſic. In re finita ꝑpoſſe eſt ꝓcedē in īfinitū ſm̄ ptes eiuſdē ꝙ̄titatis:ſʒ in idiuiduis ꝓducibilibus ſil ⁊ ꝑ ſil ꝓcedē eſt poſſe in īfinitū. Data eñi quacūqʒ multitudine finita ſiml' deus pōt illā ſil.⁊ adhuc nō eſt poſſe dare tm̄ qn adhuc poterit tm̄.ġ vi̇ ꝙ poſſit infinita ſil' ꝓducē:⁊ nō ſolū ſil:ſed ēt ꝑ ſil. ¶ Jō vi̇ aliqb⁹ dōni:ꝙ de⁹ pōt facē ſil' multitudinē actu infinitā:qꝛ nō vi̇ repugnātia:ſi ꝑ quolʒ ſolis radio vel inſtāti tpis de⁹ vnā aiam creet ⁊ ꝯſeruet eā:⁊ tūc eēnt infinite. ¶ Sʒ tñ ꝯ iſtā ſniam inſtaẗ 4ʳ. Primo ſic. Qꝛ oīs multitudo creabilis eſt numerus:ſʒ numerus eſt multitudo mēſurata ꝑ vnū.multitudo āt īfinita menſurari nō pōt.ergo rē. ¶ 2° ſic. Illa multitudo ſignata erit vnum indiuiduū multitudinis in re: ⁊ ꝑ ꝯñs erit in aliqua ſpē multitudinis conſtituibilis ꝑ vnitatem:⁊ ſic ſub aliqua ſpē numeri ꝯſtituta per vnitatem erit dare numeꝝ īfinitū. ¶ 3° ſic. Qꝛ ſi de⁹ ſubtraheret vnū denariū a tali multitudine de vno denario eēt diminuta:⁊ tunc aut eſſet finita:aut nō. Si non: tunc infinitū eſſet maius infinito:qꝛ plus ⁊ maius erat ante ablationem denarij ꝙ̄ poſtus. Si aūt ſit diminuta:

Primo articu.
Op cōis.
3.phy.t.c.6.
Impugna⁹ 4ʳ.

O

Infinitā multitudinē ſimil a deo cāri ꝓbat.
a A.l. idiuidua nō poſſet ꝯtinuare in infinitum.
b A.l. determinaret.

Eruſio.

P

Q

A'ia op.quā ſuſtinet.
Uide Gre.in 2.diſti.1.q.3. vbi oppoſitā vi̇ ſentire.
Obijcitur 4ʳ

10.metaphy. ⁊ alibi.

A.l.numerū

A

nunc erit finita: ⁊ ſic ſequit̃ ꝙ vnus denarius conſtituebat multitudinẽ infiniti. ¶ 4° ſic. Qꝛ tali multitudini adhuc vi ꝙ de⁹ poſſit addere vnã aiam: cum poſſit eas ſubtrahere: ⁊ manente tota vel eadẽ multitudine reparare: ⁊ eadẽ rõne duas ⁊ tres: ⁊ ſic in ifinitũ. ergo vltra infinitam multitudinẽ põt aliã infinitã creare: ⁊ ſimilr̃ duas: ⁊ per ↄ̃ns infinities ifinitas in infinitũ. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ lʒ multitudo creabilis ſit numerus ſi ſit finita: nõ tñ ſi eſt ifinita. Vñ talis multitudo nõ eſt numerus: nec eſt in genere q̃ntitatis diſcrete: niſi ꝑ reductionem: ſicut vnitas: qꝛ tũc eſſet necio ſub aliqua eius ſpe. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ infiniti rõ q̃ntitati ↄgruit. Dico ꝙ verꝫ eſt reductiue: ſicut diuiſibile ⁊ indiuiſibile ꝑtinent ad q̃ntitatẽ ſolũ reductiue: ita finitũ ⁊ infinitũ vnũ per ſe. ſ. diuiſibile ⁊ finitũ: aliud aũt reductiue. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ille numerus nõ eſſet indiuiduũ generis quãtitatis: nec alicuius ſpẽi illius generis formalr̃ ⁊ q̃ddiatiue: ſed tñ reductiue: ſicut vnitas hec nõ eſt ꝑ ſe in illo gñe: nec in aliqua ei⁹ ſpecie: reducit̃ tñ ad illud. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ facta ſubtractione q̃ntecũqꝫ multitudinis finite: adhuc remanet multitudo infinita: ⁊ in nullo penitus minorata: ſicut nec quo ad nos mare per mille guttas minoratur. ¶ Similr̃ dico ꝙ q̃ntũcũqꝫ apponat̃ nõ augmẽtatur. Et rõ oium iſtoꝝ eſt que dicta eſt ſupra: qꝛ equale ⁊ inequale ſunt paſſiones q̃ntitatis finite: ⁊ maius ⁊ minus ſunt ſpẽs inequalitatis. Et iõ iſti multitudini nõ poſſũt iſte paſſiões cõpetere. ſ. equalitas ⁊ inequalitas. ¶ Ad 4ᵐ dico de animabus ꝙ põt vnã aiam creare ⁊ vnam illaruꝫ ſubtrahere: tñ adhuc remanent infinite: ſicut in cõtinuo ſunt ifinite partes: ⁊ ſi vna illaꝝ in qua ſunt infinite auferat̃: remanẽt infinite: ita ꝙ ſunt ibi ifinities infinite: ſic in ꝓpoſito. ¶ Sed ↄtra: qꝛ ſi ſic: ſemꝑ deus vltra oẽm multitudinẽ põt facere plures. ¶ Dico ꝙ in tali multitudine nõ hꝫ locũ hoc ſignũ ois. Dico tñ ↄ̃ñr ad ꝓdicta ꝙ deus infinitas multitudines põt facere. ſ. ifinities: ſicut pꝫ in ↄtinuo. ¶ Sꝫ hic ſunt diffi. Prima eſt ꝙ cũ maior ſit ꝑfectio in plurib⁹ aiabus q̃ȝ in vna: ita in infinitis q̃ȝ finitis. ergo in ifinitis eſt infinita ꝑfectio intenſiue: ſꝫ illa ꝑfectio infinita eſt qua aliqd mai⁹ cogitari nõ põt: ⁊ h̃ eſt idez qḋ de⁹. g̃ ⁊c̃. ¶ Dico ꝙ iſta infinitas ꝑfectionis eſt infinitas ẜm q̃d: qꝛ in finito genere: ⁊ in limitata ſpe ẜm gradus indiuiduales ⁊ nõ eſt ſicut dei ifinitas: que eſt traſcẽdẽs ⁊ totalr̃ alterius rõnis ab iſta infinitate. ¶ 2ᵒ diffi. Eſt ſi in iſta multitudine infinita ſunt infinite ſpẽs numeroꝝ. ¶ Dico ꝙ ſic: ⁊ iõ quoſcũqꝫ vltra faceret deus: nõ diſtinguerentur niſi numeralr̃ ab iſtis: ⁊ vltra ſpẽm numeri hic cõtentã de⁹ nõ põt facere niſi indiuidua. ¶ 3ᵒ diffi. Qꝛ ois ſpẽs que eſt ſubiectiua ꝑs multitudis, videt̃ finita: ſꝫ iſta ſingularis multitudo continet̃ ſub multitudie vt ꝑs ſubiua. ergo ⁊c̃. ¶ Dico ꝙ q̃n multitudo diuidit̃ per finitaꝫ ⁊ infinitũ: ſub finita cadũt ſpẽs numeri infinite. Sub infinita aũt ſola vna ꝑs ſubiua: que nõ eſt ꝓprie ſpẽs: ſicut in ente diuiſo ꝑ finitũ ⁊ infinitũ: ſolus deus cadit ſub infinito. Lꝫ g̃ infinite ſpẽs numeri ſint ſub finita multitudine: nõ tñ multitudo ipſaꝝ ſpẽꝝ infinitarum. ¶ 4ᵒ diffi. Qꝛ vi ꝙ poſita illa ifinita multitudie: ꝙ oporteat ponere in vno ꝑticulari ſubo ifinita actu accidẽtia: cuꝫ q̃libet indiuiduũ ad q̃lꝫ hẽat reſpectũ ſilitudis ⁊ diſtinctionis. ¶ Dico ꝙ iſti reſpect⁹ nõ multũ onerãt: opꝫ eniꝫ ponere in quolꝫ idiuiduo vniuerſi ad oia alia multos reſpect⁹: imo in vno ↄtinuo vident̃ ifiniti reſpectus fundariꝫ tñ deſtruunt̃ ꝑ vnicã diuiſionẽ. Sic g̃ dico ꝙ nõ eſt icõueniẽs ꝙ talia multa ponant̃. Sꝫ quo infinitũ eſt ex̃ cuius q̃ntitatẽ ſemꝑ eſt aliqd accipere extra. ¶ Dico ꝙ illa eſt diffõ quo ad intellectũ noſtrũ cui accipiẽti q̃ntãcũqꝫ multitudinẽ ſemꝑ ↄtingit accipere ex: qꝛ nũq̃ȝ accipit niſi multitudinẽ finitã ⁊ nõ infinitam.

Oppoſitũ vi tenere ſco. 8. diſ. ꝑ q. 3. de l° infinita in ſ. ſõne ꝑncipali peractã. Infiᵐ i mu'ti tudie ſi ꝑtẽ eſſe in gñe dẽ tatis reducit.

A. l. alia.

B

Eq̃le inẽq̃le maius ⁊ min⁹ ſoli q̃ntitati fi. nite cõuenire. Idẽ hꝫ Sco. in. 2. vbi. ſ. ſꝫ vdic infinitas aliꝝ quos ⁊ vbi ibi nõtã. Satis mirabi lis imaginatio. quere alios.

C

D. q̃druplex

Anſ. pſol. 2. Infinitas 2ᵉ. Longe inſtãl ad ↄoiem ex d. ex. ſupra.

Spẽs numꝝ i ea ſu nõ creſcẽ ꝫ ſi nũeri creſcit. ⁊ eſt ſingulare ⁊ infiᵃ tũ parũ.

D

Longe inſi. tas hñ põdetando.

Infinita acci dentia eidem ſubo in caſu ineſſe ↄtingit ⁊ maxime reſpectiua.

3. phy. vbi. 8. Notabilis expoſitio diffõis infiniti.

Quantũ ad 2ᵐ ꝑncipale vidẽdũ eſt. Si deus põt facere infinitã magnitudinẽ actu. ¶ Dicũt aliq ꝙ nõ: qꝛ de rõne ifiniti eſt, ꝙ ſit in actu ꝑmixto cũ po⁹: ⁊ ꝑ ↄñs ſibi repugnat eſſe in actu ſine po⁹. ¶ Sꝫ ↄ arguo 4ʳ. Pͥo ſic. ẜm ꝙ patuit infinitã multitudinẽ actu de⁹ pͭ creare ſil̃. Ponamus ꝙ creet ifinitas guttas aque: ⁊ eas põt ↄiungere. g̃ infinitam aquã creare. ¶ 2° ſic. In re finita nõ eſt poſſis ꝓceſſus in infinitũ. ſi g̃ de⁹ nõ põt infinitã magnitudinẽ ſil̃ creare: erit aliquã dare magnitudinẽ vltra quã de⁹ nihil poterit creare ſil̃: hoc eſt falſuꝫ: qꝛ tũc in re finita eẽt poſſis ꝓceſſus in ifinitũ. nã q̃ntãcũqꝫ de⁹ creat: adhuc minora põt creare: qḋ nõ eẽt poſſe: ſi ſolũ finitũ poſſet creare. ¶ 3° ſic. Qꝛ illa q̃ntitas que eſt vltra oẽm finitã eſt infinita: ſꝫ illa magnitudo quã de⁹ vltimate põt ſil̃ facere, eſt vltra oẽm finitã. ergo eſt infinita. Probatio minoris: qꝛ vltra oẽm magnitudinẽ finitã quã de⁹ creat põt maiorẽ creare. g̃ illa que oẽs excedit eſt infinita. ¶ 4° ſic. ſyllo diuiſiuo. Aut illa quã de⁹ vltimate põt ꝓducere eſt finita vel infinita. Si infinita: hꝫ intentũ. Si finita: hoc eſt ipoſſe: qꝛ eodẽ mõ eſſet ſtat⁹ in quocũqꝫ alio gradu: cũ ſit eiuſdẽ rõnis. ¶ Iõ vi aliqb⁹ eſſe dõm: ꝙ de⁹ magnitudinem actualr̃ infinitã põt ꝓducere ⁊ ſil̃ creare: qꝛ nullus effectus negãdus eſt poſſis a po⁹ diuina: niſi manifeſtã repugnãtiã icludat. ¶ Sꝫ ↄ arguo 4ʳ. Pͥo ſic. Nã illa magnitudo aut ↄſtat ex ꝑtib⁹ aliq̃tis finitis aut infinitis. ſi finitis: g̃ ifiᵐ eẽt ex finitis. Si dicas ꝙ ex ifinitis: tũc infinitũ eẽt mai⁹ ifinitis. ¶ 2° ſic. Vbicũqꝫ eſt ↄtinuum, ibi eſt ꝑs ⁊ ꝑs: qꝛ cõtinuũ eſt diuiſibile in ꝑtes: ſꝫ illa magnitudo eẽt ↄtinua. g̃ in ipſa eẽnt ꝑtes: ⁊ ſic ꝑs eẽt in infinito: qḋ eſt ipoſſe: qꝛ ſemꝑ toti⁹ ad ꝑtẽ eſt aliq̃ ꝓportio. ¶ 3° ſic. Oẽ corp⁹ eſt figuratũ: ſꝫ illḋ nõ poſſet eẽ figuratũ. g̃ nõ eſſet corp⁹. ¶ 4°. qꝛ ꝓpria paſſio corpis ẽ mobilitas: ſꝫ corp⁹ illḋ eẽt imobile: qꝛ ex̃ ipm nihil eẽt. ergo ⁊c̃. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ illud corp⁹ nõ hẽret ꝑtes aliquotas. ¶ Et ſilr̃ ad 2ᵐ ꝙ nõ hẽret ꝑtes: de rõne enim corpis finiti eſt hẽre ꝑtes ⁊ ꝑtes aliquotas. Rõni aũt infiniti repugnat vtrũqꝫ. ¶ Sed nũqd in illo ifinito ſũt ꝑtes? Dico ꝙ ſemꝑ ꝑs eſt reſpectu toti⁹. ſi g̃ intelligatur ꝙ aliq̃ ꝑs ſit in iſto ifinito: ita ꝙ ifinitũ ſit totũ reſpectu iſtius ꝑtis. ſic dico ꝙ nihil eſt in illo ↄtinuo ꝙ ſit ꝑs. Si aũt itelligat̃ ꝑs nõ illi⁹ infiniti: ſed alicui⁹ certe q̃ntitatis accepte in iſto infinito. Sic dico ꝙ multa ſunt qb⁹ ↄueniret eẽ ꝑtẽ: qꝛ ibi ẽt ſunt multa tota. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ illud corp⁹ nõ eẽt figuratũ: ⁊ ꝑ ↄñs nõ eẽt viſibile: ille. n. ſunt paſſiones q̃ntitatis finite. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ex nã ſua eẽt mobile: ⁊ q̃lꝫ ipſius eẽt mobile: ipm aũt rõne infinitatis nõ. ¶ Sed hic ſunt aliq̃ dubia. Pͥmũ. vtꝝ de⁹ tale corp⁹ poſſet diuidere. Et vi ꝙ nõ: qꝛ diuiſio eſt in ꝑtes diuiſi: ſed iſtud nõ hꝫ ꝑtes. ¶ Dico ꝙ de⁹ non poſſet illud infinitũ diuidere in ꝑtes ſuas qꝛ nullas hꝫ: ſꝫ bñ in ꝑtes alteri⁹ q̃ntitatis: in eo determinate creãdo vnã nouã ſuꝑficiẽ in aliqua ↄtinuitatis acceptione. Sꝫ eſſet ne in loco. ¶ Dico ꝙ eſſet ꝑñs deo bñ: ſꝫ nõ eẽt in loco: qꝛ mobilitas ⁊ viſibilitas ⁊ figuralitas ſunt paſſiones corpis finiti: qꝛ iſtud corp⁹ nõ hꝫ ſuꝑficiẽ nec colorẽ: tñ eſſet vbiqꝫ ẜm aſſiſtentiã. ¶ 2ᵐ dubiũ eſt. vtrum creata aqua infinita deus vltra illã poſſet aliã creare. ¶ Dicũt aliq ꝙ nõ: qꝛ tunc tota nã aque eſſet adequata in actu. ¶ Cõtra. qꝛ certũ eſt ꝙ poſſet illi⁹ aque annihilare vnã guttã: ⁊ tñ adhuc remaneret infinita: ⁊ poſtea illã eãdẽ guttã reparare. ¶ Iõ dico ꝙ vltra oẽs illã aquã de⁹ põt aliã aquã creare: ſicut fuit dcm̃ de multitudine infinita. ¶ 3° dif. Vtꝝ creata infinita aq̃ poſſet

E

2ᵉ articulus.

Op. cõis. Vi. te. 3. phy. in te. cõme. Impugn⁹ 4ʳ

H. l. maiora vel maiorem.

F

Op. alia quã ſuſtinet. Magnitudinẽ actu infinitã poſſe creari.

Obijcit 4ʳ

G

Corp⁹ in caſu abſqꝫ ꝑtib⁹ hẽri: qḋ bene examinabis.

Qualr̃ dant ꝑtes in infinito: ponẽs ꝙ ſit.

Corp⁹ infiᵐ nec figuratuꝫ nec mobile foret.

D. q̃druplex

H

Corp⁹ infinitũ q̃lr̃ indiuiſibile ⁊ illocabile.

Infinito dari maius ⁊ infinita pluraſica rit q̃ oia maſſa cabis bñ.

I

infinitã aliã aquã creare. ¶ Dico ꝙ ſic:qꝛ poſſet aliam infinitam creare:ꝛ adhuc maiorẽ:ꝛ ſic īfinitã:ſicut fuit argutũ de p̄ma aqua infinita. ¶ 4ª diffi. Si creatis infinities infinitis:q̄ꝛtum deus pōt ſimul:ſi hꝫ ſtatum:ita ꝙ vltra nõ poſſit addere. ¶ Dico ꝙ nõ:qꝛ eadeꝫ rõne habuiſſet ſtatum in ſemel infinita:cũ infinities infinitum nõ excedat ſimplr̄ ſemel infinitũ. ¶ Sed rema. diffi. Si deus poſſet indiuiduũ cõti:uũ ſimul diuidere in infinitas ptes. ¶ Dico ꝙ nõ:qꝛ ptes infinite cõtinui nõ ſunt imediate:ſicut ſi eſſet ſimul infinita multitudo aut magnitudo:in quibus facit deus infinitas partes in actu:diuiſio autem cõtinui p̄cedit in infinitũ:ordinate p̄ueniendo a maioribus partibus ad minores:ꝛ ideo illud infinitum eſt ſucceſſiuum.

Plura infinita nõ excedere vnum.

Ecce qd̄ d̄ris de diuiſione [illegible].

3ᵘˢ articulus.

Quantum

ad 3m p̄ncipale videndũ eſt. Utrum deus poſſit aliq̄d intenſiue infinitũ creare actualr̄. ¶ Ad declarationẽ aũt partis affirmatiue iſtius. 4. ſunt notãda:que p̄nt haberi ex premiſſis. Primũ eſt ꝙ deus pōt infinitas animas ſimul in actu creare:vt patuit ex p̄mo articulo. 2m eſt ꝙ in ſingulis aīabus pōt charitatẽ infundere:qꝛ infinitas nõ magis repugnat charitatibus q̄ꝫ aīabus ſimul. 3m eſt ꝙ charitates ipſe p̄nt ab aīabus ſepari a deo:qꝛ forme quãto ſunt nobiliores:tanto minus dependẽt a mã:ꝛ per ꝯñs p̄nt facilius ſepari. Et iõ cũ grã ſit nobilior accñtib⁹ ſenſibilib⁹. vr̄ ꝙ ſit magis ſepabilis a ſubo. 4m eſt ꝙ charitates ſepate a ſubo p̄nt oẽs vniri:qꝛ queciiqꝫ ſũt eiuſdẽ rõnis ſunt equalr̄ vnibilia:cũ vnitas ſit p ſe paſſio corꝫ:ſicut nãlis aptitudo. ¶ Iſtis p̄miſſis pꝫ p quẽ modũ poſſet de⁹ facere īfinitã charitatẽ intenſiue:qꝛ ex infinitis gradib⁹ īfinita intẽſio ꝯſtat vel charitas infinita intẽſiue. Alr̄ tñ declararẽt eã Artiſte:ſupp̄oſito.n.2º articulo:ꝙ ſit infinita magnitudõ in īfinita magnitudine nõ pōt eẽ vtus finita.ḡ nec̄io īfinita v̄tus eſt intenſiue. ergo ꝛc. ¶ Sꝫ ꝯ:tale infim intẽſiue eẽt eq̄le deo:cũ deus ſit infinit⁹ itẽſiue. ¶ 2º. qꝛ tale accñs infinitũ eẽt pfecti⁹ ſuba:cũ ſuba ſit finita intẽſiue. ¶ 3º. qꝛ cũꝫ oẽs aīe ſint eiuſdẽ rõnis:poſſet de⁹ vnã aīam īfinitã creare. ¶ 4º. qꝛ tũc grã q̄ eſt in chō:nõ eẽt ſumma creabilis. ¶ Ad p̄m dico ꝙ illa īfinitas eſt ſolũ ſm gd. Iſta.n.infinitas claudit ꝛ limitat ad aliqd̄ determinatũ genus:nõ ſic de infinitate dei. ¶ Ad 2m dico ꝙ infiniti aſini nõ valẽt vnũ hoiem:nec infiniti gradus coloris vnum gradũ charitatis:nec infinita charitas finitam ſubam. ¶ Ad 3m dico ꝙ ſi aīe haberẽt gradus diſtinctos realr̄ eiuſdẽ rõnis:idẽ ſequeret̄:ſꝫ nõ hñt. ¶ Ad 4m dico ꝙ gratia chri eſt ſumma inter illas que anime poſſunt infundi:ſed que poſſunt creari ſeparate:non.

K

Nobile 4ᵉ declaratiõ poſſibilitatis dari infinitã intenſiue creaturam.

Alr̄ modus declarãdi dictã poſſibilitatem ſm phos. 8. phy. t. c. 78 ꝛ inde. t. 11. meta. t. c. 41. ꝛ inde. Uide Sco. 8. di. p. q. 1. ꝛ vbi ibi notatũ plura addẽdo.

a Inſtat 4ᵉ. Infinitas 2ᵉ.

L

Uide Sco. ſup 8. metaphyſ. Cõſidera inſtãtias hñi põderando.

4ᵘˢ articulus.

Quantum

ad 4m p̄ncipale videndũ eſt de infinitate durationis:ſi dubiũ ſit de duratione ſucceſſiua:tũc pꝫ qd̄ ſit dicẽdũ:qꝛ illõ de⁹ nõ pōt ſil̄ creare:qꝛ hꝫ ptes repugnãtes:hõ eſt eẽ ſucceſſiuum. ergo ꝛc. ¶ Sed ſi queras de duratiõe ſimultanea. vtrum de⁹ poterit talẽ durationẽ īfinitã creare. Di ꝙ non:qꝛ infinita duratio nõ pōt hic terminũ:ſꝫ de⁹ nihil pōt facere:q̄n poſtea poſſit illud annihilare.ḡ ꝛc. ¶ P. Deus nõ pōt aliq̄d nũc creare qd̄ nõ hẽat ſue durationis p̄ncipium:ſꝫ īfinite durationi repugnat hic p̄ncipium.ḡ de⁹ nõ pōt infinitã durationẽ creare. ¶ Ad rõnẽ in oppoitum pꝫ. ¶ Sꝫ hic ſunt duo dubia q̄ꝛtũ ad rõnẽ potẽtie diuine. Primũ eſt:ſi de⁹ poſſit facere mundũ antiquiorẽ. ¶ Hoc dubiũ pōt hr̄e duplicẽ intellectũ:vel ꝙ intelligat q̄ꝛtũ ad eſſe mãle vniuerſi:ꝛ ſic nulli dubiũ dꝫ eẽ:qꝛ oẽm ſubaꝫ quã deus creauit potuit añ creaſſe. ¶ Si aũt dubiũ queratur formalr̄ q̄ꝛtũ ad oīa:tã abſoluta q̄ꝫ relatiua:ita ꝙ q̄cq̄d creauit in mundo potuit añ creaſſe. Sic apparet mihi dicẽdum ꝙ nõ. Hoc aũt p̄bo. Primo ſic:qꝛ ipoſſe eſt ꝯdictoria de eodẽ verificari:ſꝫ ſi de⁹ nõ p̄duxiſſet mũduꝫ q̄n p̄duxit ſed añ q̄ꝛtũ ad oīa:tũc fuiſſet idẽ reſpect⁹ pſentialitatis q̄ fuit q̄n de⁹ creauit:ꝛ ſic ꝯdictoria:qꝛ creaſſet mundũ q̄n nõ creauit:qꝛ in eodẽ q̄n. ¶ Si dicas:ꝙ nõ fuiſſet idẽ reſpect⁹ tũc hr̄i p̄poſitũ:ꝙ.ſ.q̄ꝛtũ ad oīa tam abſoluta q̄ꝫ reſpectiua deus nõ potuiſſet p̄us creaſſe q̄ꝫ creauit. ¶ 2º ſic. Qꝛ reſpect⁹ diſq̄parantie ſemp arguit diuerſitatẽ:ſꝫ p̄us ꝛ poſterius ſunt reſpect⁹ diſq̄parãtie.ḡ opꝫ ꝙ inter p̄us quo de⁹ creaſſet mundũ ꝛ poſteri⁹ in q̄ nũc creauit eẽt varietas:ꝛ p ꝯñs oẽꝫ reſpectũ nõ creaſſet ante. ¶ 3º ſic. Qꝛ incõpoſſibilia ſil̄ creari nõ p̄nt:ſꝫ prius in quo mundus fuiſſet creat⁹:ꝛ poſteri⁹ in quo nũc fuit creat⁹ ſunt incõpoſſibilia:ſicut pꝫ.ḡ cũ tũc fuiſſet creatũ illud p̄us,iſtud poſteri⁹ nõ potuiſſet tũc creari. ¶ 4º ſic. Qꝛ aut in eodẽ nũc fuiſſet creatus mũdus:aut in alio ꝛ alio. Si in eodẽ.ḡ nõ p̄us. Si in alio ꝛ alio:ꝛ duo nunc nõ p̄nt ſil̄ creari.ḡ ꝛc. ¶ Iõ apparet mihi ꝙ intelligẽdo per mũdũ oīa q̄ ſũt in mũdo tã abſoluta q̄ꝫ reſpectiua: de⁹ nõ potuit creare mũdũ antiquiorẽ:nec ſimplr̄ anteq̄ꝫ creauit. Et de hoc alı̄s. ¶ 2ª diffic. Utrũ de⁹ potuit facere mũdũ meliorẽ q̄ꝫ ſit. ¶ Hic opꝫ diſtinguere ſic in dubio p̄cedẽti:qꝛ illa melioritas pōt intelligi duplr̄. vel melioritas abſoluta:que eſt ſm vniuſcuiuſqꝫ ſubam. Alia.ſ. melioritas reſpectiua que eſt in cõpatiõe ad determinatũ agẽs vel obiectum. Primo mõ mus eſt melior pane:qꝛ corp⁹ aīatũ melius eſt corpe nõ aīato. 2º mõ panis eſt melior mure:qꝛ in cõpõne ad vitã humanam panis eſt melior:qꝛ nutrit hoiem. ¶ Si p̄mo mõ intelligas:ſic dico ꝙ de⁹ potuiſſet mũdũ meliorẽ creaſſe:qꝛ oẽs ſtellas potuit facere angelos. Si aũt 2º mõ in q̄ꝛtũ bonitas ꝯſiſtit in ordīe rerum in vniuerſo:dicẽdum eſt ꝙ nõ: ꝛ ita dicit Aug. ꝙ qd̄libet p ſe bonũ eſt:ſed tñ oīa bona ſil̄ valde bona. Et iõ magis conſiſtit decor vniuerſi in varietate rerum q̄ꝫ ſi omnia eſſent vnius nature ꝛ ſubſtantie:quia ſic non eſſet ordo ꝛc.

Mundũ antiquiorem nõ poſſe fuiſſe defendit.

N

O

Cõcluſio reſſiua ad dubium.

Quere in. 2. ſniaꝫ in hoc ꝛ aliys.

Melioritas duplex.

Qualr̄ panis ẽ melior mure ꝛ q̄lr̄ non.

Qualr̄ meliorẽ mundũ creaſſe potuit deus ꝛ qualr̄ non.

Ui3. 12. meta. ꝛ alibi ad h.

P

D. duplex.

Intellect⁹ dubij declat̄ 2ᵉ.

1ª concluſio. Duratio 2ᵉ.

2ª concluſio.

M

¶ Diſtinctio. XLV. ¶ Queſtio I.

Iã de voluntate dei aliquid ꝛc.

Circa diſtinctionẽ 45am in qua tractat̄ de volũtate. Quero vtrum volũtas diuina ſit p̄ma regula oīum cõtingẽtiũ. Qꝫ nõ:qꝛ p̄s. Oīa in ſapientia feciſti:ſed ſapientia p̄tinet ad intellm. ¶ Cõtra. in p̄s. Oīa quecũqꝫ voluit de⁹ fecit. ¶ Hic ſunt q̄tuor modi dicendi. 103. 134.

Primus eſt:ꝙ eſſentia diuina eſt prima regula oīum tã neceſſarioꝝ q̄ꝫ cõtingentiũ:qꝛ ipſa eſt p̄mũ obm intellect⁹ diuini:in quo oīa relucent: ita ꝙ nulla potẽtia in ipſam intendens pōt obliquari. ¶ Alij dicũt:ꝙ p̄ma regula tã neceſſarioꝝ q̄ꝫ cõtingentiũ eſt diuina itelligẽtia:qꝛ ſicut volũtas nr̄a regulatur ab intellectu nr̄o practico:ip̄m in agẽtib⁹ dirigendo:ita in deo. Sic.n. diuina itelligẽtia cognoſcit eẽ faciẽda:ita volũtas diuina exeq̄t̄. ¶ Alij dicũt:ꝙ oīum tã neceſſarioꝝ q̄ꝫ cõtingẽtiũ volũtas diuina eſt p̄ma regula ad eꝫ:qꝛ ſm Aug. de tri. diuina volũtas eſt oīuꝫ q̄ fiunt p̄ma ꝛ ſumma cã:ſꝫ p̄ma cã vr̄ eſſe p̄ma regula.ḡ ꝛc. ¶ Alij dicũt ꝙ intellect⁹ informatus habitib⁹ intellectualib⁹:qꝛ ex⁹ vt ſic eſt informat⁹ p̄prie eſt dirigere:ſed ad regulam p̄tinet dirigere.ḡ ꝛc. ¶ Sed nullus iſtoꝝ modoꝝ ſtare pōt. Primus nõ:qꝛ obm in cõpõne ad potẽtiam nõ hꝫ rõnẽ regulãtis:ſicut nec bonũ agibile in moralibus dr̄ regula actuũ humanoꝝ:ſed prudẽtia. Nec ſcḋs:qꝛ cum intellectus diuinus regulet nec̄io ex ſe q̄cq̄d regulat:eo ꝙ eſt po⁹ mere nãlis:ꝛ nã ſit ſemp ad vnũ determiatam

Q

Modus dicẽdi aliorum 4ᵉ

Impugn⁹ 4ᵉ

ſequeretur

A
1.ſ ge.ſ.c.56

ſequeref ꝙ nulla res poſſet alr̄ fieri ꝙ̄ fiat:cū tñ ꝯtīgat fieri idē pluribus modis. Nec terti⁹:q2 obiecta neča ⁊ ꝯtingentia ꝑus cognoſcunť a deo ꝙ̄ pñt appeti: vt alibi pȝ ⁊ in illo ꝑori coꝝ ꝑcipiť certitudo:⁊ ſic a volūtate ſe/quente nō ꝑ regulať. Nec 4°:q2 ſič itellect⁹ ex ſe mere agit nālr ⁊ determinať ad vnū:ſic intellect⁹ informat⁹ quocūq3 bitu intellectuali. ¶ Jō dicit Doc.noſter alr̄: ꝙ voluntas diuina eſt ꝑ̄ª regula oīm ꝯtingentiū ꝑ ſe: neceſſaria aūt aliūde regulanť. ¶ Hoc aūt ꝯfirmo 4ʳ. Pͥo ſic. Ois alia regula a volūtate diuina eſt mere neceſſaria ⁊ nāliter regulās. ſi ergo aliqd aliud a volūtate regularet:mere neč̄io regularet:⁊ ſic ipoſſe eſſet ea3 alr̄ regulari. Jſtud aūt eſt falſu3:imo qđ vno tp̄e eſt regulatū:in alio tp̄e eſt irregulatu3:ſicut pȝ de circūciſione in veteri teſtamēto.

Mȝ. ſco.quē ſuſtinet: q̄re 39.di.ꝑ.⁊ vbi ibi notaui.

Uide ſco.q.6 prat:⁊ vbi ibi notaui.

B

¶ 2° ſic. Jlla po⁹ q̄ ab aliquo regulať: ſi ab eo deuiet,obliqua eſt:ſi g̊ volūtas diuina regulať ab intellectu:vel ab aliq̄ alio neč̄io regulāte:cū oē tale neč̄io determinať ad ꝑtē alterā ꝯ̄dictionis: volūtas diuina nō poterit in alterā ꝑtē ꝯ̄dictionis qn ſit obliqua: ſed hoc eſt falſu3:videm⁹ eni3 ꝙ voluntas recte pōt in vtrāq3 ꝑtē ꝯ̄dictionis. ¶ Cōfirmať:q2 voluntas diuina dī eſſe inobliquabilis.g̊ ⁊c̄. ¶ 3° ſic. Q2 aliqua ſunt ꝓhibita:quia mala. Aliqua aūt iō mala:q2 ꝓhibita. ſi g̊ in iſtis fiat reſol'o ad volūtatē,hʒ intētū. Si ad aliqd aliō vt ad intellectū:cū neceſſario itelligat talia:neč̄io eēnt mala:nō q2 ꝓhibita tñ.

Mala dupli cia.

Bona dupli cia.

Obijcit 4ᵒ

¶ 4°.q2 aliq̄ ſunt bona:quia ꝑcepta. Alia iō ꝑcepta:q2 bona. ſi g̊ fiat reſolo ad volūtatē habeť intentū. ſi ad intellectū:cū neč̄io itelligit:oīa erūt neč̄io bona ex ſe. ¶ Sed ꝯ̄ inſtať 4ʳ. Primo ſic. Ois prudētia eſt regulatiua ſuoꝝ actuū ſequētiū actus volūtatis:cū ſit recta rō agibiliū:ſed in deo eſt formalr̄ prudētia q̄ ꝑtinet ad intellectū:cū ibi ſit ars que eſt inferior ea.g̊ ⁊c̄.

6.ethi.

C
6.ethi.

¶ 2° ſic. Ars eſt ꝑ̄ma regula factibiliu3: ſed deus agit ꝑ modū artis ſꝫ Anſ. in mono.g̊ ⁊c̄. ¶ 3° ſic. Q2 ois electio ꝑſupponit actū intellect⁹ regulātis:ſ3 deus agit ꝑ electionē.g̊ ⁊c̄. ¶ 4° ſic. Q2 ois opatio voluntatis vt cōparať ad ex̄ eſt praxis:ſed ois praxis preexigit actū intellectus regulantis:g̊ ⁊c̄.

Prudētiam fore in deo ⁊ reſpectu q̄z.

¶ Ad ꝑ̄ᵐ ꝯcedo ꝙ prudentia eſt in intellectu diuino:ſed tñ intelligēdu3 eſt de prudentia dei q̄ȝtū ad ꝯtingētia:ꝙ ipſa eſt in intellectu poſtꝙ̄ voluntas eſt determiata circa ea. Uñ poſt determinationē voluntatis ſeq̄ť actus intellect⁹ ſꝫ determinationē voluntatis ⁊ ēt prudentia. ¶ Et ſi dicas: ꝙ tunc prudentia erit:⁊ nihil erit ꝑ prudētiā regulatū: cū tñ hoc ſit ꝯ̄ rōnē prudētie. Dico ꝙ lȝ volūtas nō regulet q̄ȝtū ad ꝯtingentia:ſed ſit ꝑ̄ma regula:tñ po⁹ executiua regulať:cui⁹ actū precedit prudētia illa.

Quid regulatur ꝑ prudētiā diuinā?

¶ Sed nūqd prudētia aliquem actum hȝ circa incōmutabilia. ¶ Dico ꝙ ſi ponať ꝙ ſic:tunc opȝ dicere ꝙ prudentia q̄ȝtū ad incōmutabilia ꝑcedit oēm actū volūtatis:q̄ȝtū aūt ad cōmutabilia ⁊ cōtingētia ſequiť. ¶ Sed nūqd prudentia regulat in ꝑceptis ꝑ̄me tabule:vel ſolū vt ſequiť determinationē volūtatis. Pōt dici:ꝙ circa precepta ꝑ̄me tabule eſt in priori ante actū volūtatis:in ꝑceptis 2ᵉ tabule eſt poſterior. Et de hoc alſ.

D

¶ Ad 2ᵐ de arte eodē mō dōm eſt. Ars.n.nō regulat voluntatē: ſed ſequiť determinationē volūtatis:regulat tñ potētiā executiuā. Niſi forte dicať ꝙ factibilia vt ſic fiāt,ſunt neč̄ia:⁊ tūc eſſet regula volūtatis.

Quid regulet per artē in diuino?

¶ Ad 3ᵐ de electiōe dico,ꝙ executionē electionis pōt rō regulare:⁊ iſta aliqñ accipiť pro electione.ſ.volitio:vt cōparať ad ex̄:tñ electio vt eſt determinatio volūtatis diuine:ſic dico ꝙ ꝑcedit rōnem. ¶ Ad 4ᵐ dico,ꝙ praxis eſt regulabilis ab intellectu ſequēte actū voluntatis:loquēdo de praxi que eſt cōtingentiū:ſed de illa que eſt neceſſarioꝝ:illa regulať ꝑ intellectū ꝑcedente3 oēm actum voluntatis.

¶ Sed hic ſunt diffi. Prima:q2 ſi nō eſt aliq̄ rō illoꝝ q̄ fiunt. Quare Anſ. ⁊ alij ſancti inueſtigāt rōnē eoꝝ que fiūt:vtpote de icarnatiōe ⁊ alijs. ¶ Dico ꝙ alibi Aug. dicit:ꝙ illoꝝ q̄ fiunt libere a volūtate diuina nō eſt q̄rēda cā. Uñ qñ ipſi querūt cām incarnationis:nō q̄rūt niſi q̄ ad nos:ſimplr̄ aūt alr̄ fieri potuiſſet. Nā deus alr̄ facere potuiſſet redēptionē humani gñis ꝙ̄ fecerit:vt pȝ 3° de tri. ¶ 2° diffi. Si fuiſſet alr̄ factū:quā rōnē redderem⁹. Dico ꝙ vbi apparet cogēs rō,alr̄ fieri non potuiſſet:ſ3 tñ vbi rō nō eſt cogēs alr̄ fieri potuiſſet:⁊ tūc cōgruitates adducerenť. ¶ 3° diffi.eſt q2 ſꝫ Anſ. de caſu diaboli.oīs volūtas ſič hȝ qd:ita hȝ cur:ſed illō cur accipiť a rōne regulāte. Dico ꝙ forte intentio ei⁹ eſt applicare illā regulā ad ſola create. Uel ſi ad diuina:tunc opȝ dicere ꝙ volūtas vt exequēs regulatur:⁊ hȝ cur in prudētia ſequēte actū diuinū volēdi. ¶ S3 tūc ſequiť eque magis diffi. ſi volūtas diuina oppoᵐ hui⁹ qđ nunc eſt determinaſſet:rō q̄ reddiť a ſanctis hui⁹ determinationis iā facte q̄ accipiť a prudētia ſequēte volūtatē nō valuiſſet. Dico ꝙ in cōtingētib⁹ eſt po⁹ ad oppoſita in ſenſu diuiſionis:nō in ſenſu cōpōnis:⁊ iō rōnes vel cōgruitates ſicut dictū eſt cōcurrerēt. ¶ 4° diffi.eſt:q2 ſi de⁹ oppoſita eoꝝ que ordinauit ordinaſſet tota prudentia q̄ eſt de ordinatis a deo:fuiſſet ad oppoſita:⁊ tñ ita diſſonarēt intellectui nr̄o ſicut nūc diſſonāt:cū ei⁹ determinatio eēt nobis ignota. Dico ſicut dcm̄ eſt:ꝙ illa que oīno intellectui vē intelligenti diſſonant:vnr̄ neč̄io ſic a diuina rōne regulata. ¶ Ad argᵐ pȝ.

E
D. q̄druplex
Ponderatio ſequens.
Uide in ſcðo ⁊ alibi.

Ponderi ols vt noſti hic.

F

Exce qđ q̄ria

¶ Qō. II.

VTrum diuina voluntas poſſit aliqd ꝯ̄ preiudicatum a rōne. Q2 ſic.q2 aliqd pōt de po⁹ abſoluta:qđ nō pōt de po⁹ ordinata. ¶ Contra.q2 vr̄ ꝙ ſi ſic eſſet tunc irrationabiliter faceret.

Hic introducunť 4ᵒʳ ꝯ̄nes. Prima eſt,ꝙ nō pōt contra ꝑiudicatū ab intellectu diuino:cōꝑante boᵐ ſimplr̄ ad malū ſimplr̄. ¶ 2ª eſt,ꝙ pōt ꝯtra ꝑiudicatū vt intell's cōꝑat bonū ad meli⁹. ¶ 3ª eſt,ꝙ voluntas diuina pōt ꝑter ꝑiudicatū a rōne. ¶ 4ª eſt,ꝙ pōt contra ꝑiudicatū iudicio rōnis ſequēte actū volūtatis.

G
Cōclo 4ʳ.

¶ Prima ꝯclo ꝓbať ſic. Nā ſi intell's diuin⁹ iudicet ꝙ bonū eſt diligere deū:⁊ malū eſt odire:tūc volūtas nō pōt in oppoᵐ:q2 tūc eēt obliq̄. Nā ois po⁹ q̄ nō eſt ꝯformis iudicio recto:eſt obliq̄:talis eēt voluntas diuina.ergo ⁊c̄. ¶ Cōfirmať:q2 qñcūq3 intell's diuinus iudicat hoc eē malū ſimplr̄:⁊ hoc eē bonū ſimplr̄:illō neč̄io iudicat:ſ3 in iudicio neč̄io itell's eſt regula volūtatis:vt ꝑus oſtenſu3 eſt.g̊ cōꝑante bonū ſimplr̄ ad malū ſimplr̄: volūtas nō pōt ꝯ̄ ꝑiudicatū.

Uolūtatē diuinā nō poſſe ꝯ̄ ꝑiudicatū a rōne cōꝑando bonū ſimplr̄ ad malū tale.

¶ 2ª ꝯ̄.ꝙ pōt cōꝑando bonum ad meli⁹ declať. Nō eſt neč̄iū ꝙ cūcta ſint ordinata ſič ſūt: ſ3 pōt fieri eꝯ̄:⁊ tñ demrām⁹ ꝙ meli⁹ eſt ꝙ ita ſint.ſ.ꝙ aer ſit ſub igne:q2 itell's diu⁹ h̄ iudicat. Silr̄ in corpib⁹ ſupiorib⁹ demrābile eſt:ꝙ ſol potuiſſet fuiſſe q̄drat⁹:q2 ꝑtes ei⁹ ſunt euſdē rōnis.g̊ nulli ꝑti ei⁹ repugnat eſſe in oppoᵐ alteri in directa linea:⁊ tñ demrābile eſt ꝙ h̄ ſit meli⁹.ſ.ꝙ ſit figure rotūde ⁊ ſpherice.

Uolūtatē diuinā ꝯ̄ ꝑiudicatū a rōne cōꝑādo bonū ad meli⁹ poſſe.

H

¶ 3ª ꝯ̄:ꝙ ds pōt aliqd ꝑter ꝑiudicaᵐ a rōne.ꝓbať ſic:volūtas.n.diuina ꝑordinauit vnū ad beatitudinē ⁊ nō aliū:in iſta determinatione nō occurrit rō intellectui diuino q̄re hunc ⁊ nō illū:q2 tūc nō eēt mera gr̄a.g̊ vr̄ ꝙ volūtas poſſit ꝑter ꝑiudicatū:q2 hic nihil eſt ꝑiudicatu3.g̊ ⁊c̄. ¶ ꝓ. Si dareť cā:nō eſſet rō magis de cā illa ꝙ̄ de iſta:⁊ ita q̄reref de cā illa:⁊ ſic in infinitū.ſilr̄ de pena damni nō pōt aſſignari cā:lȝ de pena ſenſus hri poſſet.

Uolūtatē diuinā poſſe ꝑter ꝑiudicatū a rōne.

¶ 4ª ꝯ̄ ꝙ diuina voluntas pōt ꝯ̄ ꝑiudicatū a rōne ſequente,ꝓbať:q2 volūtas ꝯtingēter ſe determinat:⁊ ita ſe determinat ꝙ pōt ī oppoᵐ. Uñ ſicut iſta ꝯtingēter in determinatiōe

Uolūtatē diuinā ꝯ̄ ꝑiudicatū a rōne ſequente poſſe.

I volūtaris ſtat antichōs erit ita pōt oppoſitū velle: ⁊ tūc rō ſequēs volūtatis determinationē: oppoſitoꝝ iudicabit. Sed tñ illa ꝓ eſt intelligenda in ſenſu diuiſionis: ſꝫ in ſenſu cōpōnis eſt falſa. ⁋ Sed ꝯtra iſta arguo. Primo ꝯtra pmā ꝯnē: q2 intellectus precedit volūtatem in neceſſarijs: ⁊ eſt eius regula: ſed in moralib⁹ eſt regula: ꝙ oīs bon⁹ eſt pmiādus: ⁊ malus puniendus: ⁊ tñ volūtas pōt in oppoᵐ. ⁋ Cōtra 2ᵃᵐ ſic: volūtas que pōt in melius ⁊ nō vult: nō vī optima. ⁋ Ad pᵐ dico ꝙ volūtas diuina pōt in oppoᵐ de po ͣ abſoluta: ſed tñ ꝙ aliqd ſic fiat eſt ꝯtingēs: ꝙ aūt hoc ſit meli⁹: illud eſt neccīum. ⁋ Ad 2ᵐ dico ꝙ melius faceret ſm regulas [illegible]: ſed in ordine ad voluntatē ſic determinantē: ſic dꝫ. Nam melius eſt ſic fieri: ſicut actus baptiçandi melior eſt in ordine ad volūtatē diuinā ꝙ̄ dare elemoſynā: ſed in ſe dare elemoſynā eſt melius. ⁋ Sꝫ hic occurrūt alique diffi. Prima eſt. ſi ex volūtate diuina poſſum⁹ cōcludere talē indifferētiā in volūtate noſtra ⁊ in appetitu ſenſitiuo. Patet ꝙ nō: q2 nō pōt in oppoᵐ vt pꝫ in brutis ꝯ iudiciū ſenſus. Eodē mō dicūt aliq de volūtate noſtra: ꝙ ſi ponant̄ duo bona eq̄lia vel nō equalia: ſi vnū coꝝ ꝑ intellectū melius preiudicet̄. Dicunt ꝙ volūtas nr̄a nō pōt in oppoᵐ: ſed tñ de hoc al's: ſaltē ꝗ̄tū ad ꝓpoſitū ſpectat: totū oppoᵐ eſt in intellectu diuino. Et ex h̄ vī: cū volūtas noſtra minus ſit cōiuncta rōni ꝙ̄ voluntas diuina: ſi volūtas diuina pōt aliqd ſine aliquo dictamine rōnis: imo pōt in illud ferri: qd intell's diuinus iudicat minus bonū: multo magis volūtas nr̄a. Uñ dicunt ꝙ voluntas nr̄a nō pōt aliqd: niſi ſit ꝑdeterminatum a rōne. Ut ſi eſurias ad mortē: ꝓpoſitis tibi tribus panibus: nō poteris aliquē eligere: niſi rō determinet mortis famē: ⁊ hoc iuſte. Nō intelligo iſta dicta hñ: ſaltem in volūtate diuina nō pñt hoc dicere ꝙ ꝓpoſitis ſibi duobus oīno eq̄libus: vnū predeſtinet: ⁊ aliū dimittat: nec eſt ibi aliq̄ determinatio a rōne: ergo vī ꝙ voluntas aliqua poterit in nō preiudicatum a ratione: ⁊ etiā ꝯtra preiudicatū vt. ſ. melius dimittat ⁊ minus bonum eligat. Et eodem modo vī ꝙ poſſit eſſe in nobis. De h̄ al's. ⁋ Ad argumentum patet.

Dubium.

K **Modus dicēdi aliorum.**

Diſs voluntatis diuine ⁊ create: vbi plura adde.

L

⁋ Queſtio. III.

Utrum volūtas ſigni ⁊ bñplaciti in deo diſtinguātur. Qꝫ nō: q2 vtraqꝫ ꝑtinet ad potentiā ordinataꝫ. ⁋ Contra. q2 voluntas beneplaciti ſemꝑ implet̄: nō tamē volūtas ſigni. ergo ⁊c. ⁋ Hic ſunt 4ᵒʳ vidēda. Primū eſt de diſtinctione volūtatis ſigni ⁊ bñplaciti. 2ᵐ eſt de diſtinctione volūtatis antecedentis ⁊ cōſequētis. 3ᵐ eſt de diſtōne volūtatis agentis ⁊ poſſibilis. 4ᵐ eſt de diſtinctione volūtatis practice ⁊ ſpeculatiue.

Primus articu. De vo diuine ſigni ⁊ bñplaciti: ⁊ eaꝝ diſs.

Quantum ad pᵐ eſt ſciendū: ꝙ voluntas beneplaciti dī volūtas dei efficax reſpcū cuiuſcūqꝫ effectus ꝓducibilis vel ꝓducti. Sꝫ volūtas ſigni eſt volūtas dei nō efficax reᵘ eorūdē. Exēᵐ ſi rex aliqs vult efficaciter aliqd ſic eſt illud ad qd conat̄ pro poſſe iplendū: vult aūt nō efficaciter: ſed volūtate ſigni illa de qbus dat ſtatuta ⁊ leges. Et iō dī: ꝙ volūtas bñplaciti diuini ſemꝑ implet̄: q2 eſt efficax: ⁊ nullus pōt ei reſiſtere. teſte Aplo. Uolūtati eius qs reſiſtet. voluntas vō ſigni nō ſemꝑ implet̄: q2 nō eſt efficax: vt pꝫ. naꝫ ſepe leges tranſgrediunt̄. Et ſic pꝫ qd ſunt. ⁋ Nunc videndū eſt. vtrū diſtinguant̄. Et ꝗ̄tum ad hoc dico ꝙ ꝑ oēm viā per quā pōt ꝓbari ꝙ potentia abſoluta ⁊ ordinata differant: eadē via pōt ꝓbari ꝙ voluntas ſigni ⁊ beneplaciti differunt. Nā voluntas beneplaciti ſemꝑ implet̄: nō tñ voluntas ſigni: ⁊ ſic de alijs multis ꝯtradictionibus: ex quibus ſufficienter cōcluditur diſtinctio.

M

M. l. diuinaꝫ vel dei.

D. ꝗ̄druplex ⁋ Sed ꝯtra ſunt diffi. Prima diffic. eſt. ſi iſta diſtinctio ſit oīno eadem cū illa de potētia ordinata ⁊ abſoluta? Dico ꝙ nō: q2 tā volūtas ſigni: ꝙ̄ volūtas bñplaciti: reſpiciūt potētiā ordinataꝫ: q2 reſpectu coꝝ q̄ ſunt ipoſſia abſolute: deus nullū hꝫ velle: de multis intelligendo: ſic virginib⁹ parere: ⁊ multa alia nobis ignota. ⁋ 2ᵃ diffi. Si eſt eadē diſtinctio cū illa de volūtate ꝯditionata ⁊ abſoluta? Dico ꝙ vī eadē: q2 volūtas ꝯditionata vī volūtas ſigni ⁊ añs: q2 vult ꝗ̄tū eſt ex ſe oīb⁹ bonū vel oībus bñ velle: ſi ſeruēt ei⁹ mādata. Uolūtas abſoluta vī bñplaciti: ⁊ ꝯñs ad volūtatē ſigni. ſ. ꝑmiſſio ⁊ ipletio ad bñplaciti volūtatē: cū ſit velle efficax. ⁋ 3ᵃ diffic. eſt: que ſunt ſigna volūtatis diue? Dico ꝙ plura ponunt̄. ſ. ꝑceptuꝫ ei⁹: ꝓhibitio: ꝯſiᵐ: monitio: cōminatio punitio: remuneratio. Alia duo ponunt̄ que ꝑtinēt ad volūtatē ſigni. ſ. ꝑmiſſio ⁊ ipletio ad min⁹ 2ᵐ: cū ſit velle efficax. ⁋ 4ᵃ diffi. Si diuina ꝑmiſſio ſit actus volūtatis poſitiuus? Dico ꝙ ſicut in nobis eſt duplex act⁹. Unus qui eſt velle efficax: qui ꝑficit rem cū pōt: ⁊ nō efficax: q nō perficit. Ita eſt nolle efficax: qd ꝓhibet cū pōt: ⁊ nō efficax: qd nō ꝓhibet ſed ꝑmittit. Eodē mō dōm eſt in deo ſuo mō. ⁋ Sed diffi. eſt. vtrū ꝑmiſſio ſit actus. Dicunt aliqui: ꝙ ſolū eſt negatio act⁹: q2 ꝑmittere nō eſt niſi nō ꝓhibere. ⁋ Alij dicunt: ꝙ eſt act⁹ poſitiuus: q2 nullus pōt peccare niſi volūtas dei cōcurrat: ſꝫ nō ꝯcurrit niſi ad actū poſitiuū. Pōt ergo dici: ꝙ ꝑmiſſio eſt actus poſitiuus cū circūſtantia: ſi circūſtātia ſit defect⁹: tūc deus ad poſitiuum actus cōcurrit: ⁊ nō ad deformitatē: ⁊ ſic nō ad peccatū. Eodem eniꝫ modo dōm eſt de illo actu volendi: ſicut de adulterio: vel alijs actibus malis.

N **Uolūtas tam ſigni ꝙ̄ bñplaciti cadit ſub po ͣ ordinata**

Uolūtatē ꝯdītionataꝫ ⁊ abſolutā coincidere cū volūtate ſigni ⁊ bñplaciti.

Signū diuine voluntatis ſeptuplex: qbus alia duo addunt: Ore Sco. ⁊ alios hic.

O **De diuina ꝑmiſſione ſatis reſolute Dunᵐ nobile.**

Op̄ aliorꝫ.

Op̄ ꝓpria.

2ᵘˢ articulus.

Quantum ad 2ᵐ videndum eſt de diſtinctione inter volūtatē antecedētē ⁊ ꝯñtē. Et ꝗ̄tum ad hoc dico ꝙ volūtas añs dī vt refert̄ ſuꝑ regulas iuſtitie legalis in vli. Uoluntas vō ꝯñs dī illa: vt refert̄ ſuꝑ huiꝰ regulas in ꝑticulari ⁊ efficaciter. De pma dicit Apl's: ꝙ vult oēs hoīes ſaluos fieri. h̄ eſt quātū eſt de ſe: nūꝗ̄ dānationē vellet. Uolūtate aūt ꝯñte: q2 talis peccat: vult ꝯñr eū punire voltᵃᵗᵉ efficaci: ⁊ iſta ſp iplet̄.

Uolūtas añs ⁊ ꝯñs qd?

pᵒ theſſa. 2. **P**

3ᵘˢ articulus.

Quantū ad 3ᵐ videndū eſt quo diſtinguuntur in deo voluntas agens ⁊ poſſibilis. ⁋ Hic ſciēdū ꝙ itell's agēs ponit̄ nō ſolū ꝓpter phantaſmata: ſicut aliqui dicūt: ſꝫ idē nō pōt eſſe actiuuꝫ ⁊ paſſiuum: ⁊ q2 actus cauſat̄ ⁊ recipit̄: iō opꝫ ponere diſtinctioneꝫ. Eodē mō apparet mihi ꝙ ſit diſtinguēdū ex ꝑte volūtatis potētiale ⁊ actuale. Potētiale vt receptiuuꝫ volitionis. Actuale vt ꝓductiuū. Nec pono duas potētias: ſꝫ duas rōnes formales eiuſdē potētie realr. ⁋ Quātū aūt ad diuina opꝫ ponere vtrūqꝫ: abſtrahēdo habere a recipere: ita ꝙ in illo eſt ſapiētia ⁊ ars ⁊ hᵉ ꝑfectiones. Dictū ēt fuit: ꝙ intell's agēs eſt ibi vt ꝓductiuum verbi. Eodē mō dico ex ꝑte volūtatis. Eſt. n. ibi inuenire volūtatē in qua eſt iuſtitia legalis foꝛalr: ⁊ ipſe actus volēdi diuinus: ⁊ ſm hoc eſt ibi voluntas poſſibilis. 2ᵒ eſt ibi voluntas vt ꝓductiua ſpūſſancti: ⁊ ſic voluntas agens. Eodē mō in creatis dico ex ꝑte ſenſus: q2 opꝫ ponere ſenſuꝫ agentē: inquātū ſenſus eſt ꝓductiuus viſionis: ⁊ hoc opꝫ: q2 aliqñ act⁹ vidēdi eſt nobilior obiecto: ergo opꝫ ꝙ ab alio depēdeat in genere cauſe efficiētis ꝙ̄ ab obiecto: ſic q2 ſenſus eſt receptiuus viſionis. Opꝫ etiā ibi ponere ſenſuꝫ poſſibilē: ⁊ ſic potētiā ſenſitiuaꝫ: ⁊ oēm aliā ꝓductiuā ſui actus: ⁊ receptiuaꝫ: opꝫ diſtinguere in agētē ⁊ poſſibilē: nō vt in duas potentias: ſꝫ vt in duas rōnes formales eiuſdem potentie.

Intellectū volūtatē ⁊ alias cognitiuas potētias atqꝫ appetitiuas in agentē ⁊ poſſibilē: ⁊ hoc ēt in diuinis recte diſtingui. A. l. ab agere ⁊ recipere.

Q

A. l. ſimilr.

4ᵘˢ articulus. Praxis accipitur 2ʳ.

Quantum ad 4ᵐ vidēdū eſt de voluntate practica ⁊ ſpeculatiua. ⁋ Hic eſt intelligendū: ꝙ aliqñ praxis accipit̄ ꝓ opōne alteri⁹ potētie ab intellectu: ⁊ ſic nunꝗ̄ eſt dare voluntatē practicaꝫ ⁊

A An practicus et ſpeculatiuū diuidāt volūtatē: ſicut intellectum.

ſpeculatiuū: ſicut intellm practicū et ſpeculatiuū: ſed ille intell's eſt ſpeculatiuus q eſt gr̃a ſui. Ille practicus q eſt gr̃a alterius. In volūtate aūt iſta diſtinctio nō hz locū. Uerū eſt tñ q act⁹ fruendi eſt ſui gr̃a: actus aūt vtendi eſt gr̃a alteri⁹. Sed tñ ꝓpter hoc nō opz ponere talem diſtinctionē: qꝛ oēs tales act⁹ volūtatis ſūt prapes ꝗdā: lz aliqui ſint ꝓpter ſe: aliqui nō. Si vo accipit practicū: qd extendit ad poſterius: ſiue ſit eiuſdē potētie: ſiue ſit alteri⁹: diceret tūc q oē qd eēt ſui gr̃a eſſet ſpeculatiuū: qd aūt non eſſet practicum. ¶ Qō. IIII.

Utrum in actibus moralib⁹ intellect⁹ precedat voluntatem. ¶ Hic ſunt duo videnda. p̄m eſt ꝓpoſitum. 2m eſt. vtruz voluntas poſſit aliquid velle nō precognitum.

Primus artic. Op. aliorum quaz ſuſtinet: ſz nō vl ſcotizare.

Quantū ad p̄m dicit vnus doc. q in moralibus voluntas pcedit intellm: et actus volendi vt moralis: eſt pͦr actu intelligēdi. oīs aūt act⁹ moralis ſpecificat a fine: ſz nō niſi inquātū pordinat in ipz: ſz nō pordiat niſi p volūtatē. g ipſa pcedit. Seqꝛ ēt q act⁹ intellect⁹ vt pcedit actū volūtatis: nō eſt mere moralis: ſz tñ nālis. ¶ 2º ſic. Oīs extēſio p quā aliqd fit practicuz pcedit actū q fit practic⁹ p eā vt practic⁹ eſt: ſz iſta fit a volūtate. g et c. ¶ Sed de actu imꝑato: quō pōt eē pri⁹ impatū ꝗ cognitū, dubiuz eſt. Di hic q ꝑus cognoſcit ſub rōne vli. ¶ Contra. qꝛ ſub rōne pticulari impat. g impat ſub iſta rōne: ſub qua non pcognoſcit. Di q illa rō pticularis eſt precognita in gnāli. Nō vz mihi q alr poſſet pfecte ſaluari: niſi dicēdo q eſt aliq̄ rō occulta ꝗ pſupponit inquirēda. Dico g q opz nectio ponere: q lz obm ſit pcognitū. ſ. talis actus impatus, nō opz tñ oēm pditionē obiecti pcognoſci: ſicut ēt dū ageret de modis intrīſecis quo a do cogſcunt: et quō nō: fuit ſugi⁹ oſtſuz.

B

Dubiū. Ecce qd ꝗrit: de impio voluntatis.

A. i. q aliqua via.

A. i. ſcipit.

2ᵘˢ articulus.

Quantum ad 2m videndū eſt: ſi volūtas pōt aliqd velle nō precognitū. Dicit vnus doc. q deus hoc de po⁹ ſua abſoluta poſſet facere. Et h declarat ſic. Act⁹ intelligēdi nō vz pexigi niſi in rōne alicuius cāe reſpectu act⁹ volēdi: ſed nō pōt hoc intelligi niſi in rōne cāe extrinſece et efficiētis. Et tūc clax eſt q de⁹ illā poterit ſupplere: qꝛ tūc imediate p ſeipſuz cauſabit. Si dicat q nō: qꝛ ſunt effect⁹ eēntialr ordinati: ſic agens nāle preexigit approximationē ſui ad paſſuz neceſſario. Hoc dicēdo hī ꝓpoſitū: qꝛ in eēntialr ordinatis et realr diſtinctis deus poſterius poterit facere ſine priori: ſi ſint abſoluta: ſic pz de alteratione q ordie eēntiali pcedit gnōnē. ¶ Si dicat q inter velle et intelligē eſt ordo eēntialis ſimplr: iter iſta aūt fm qd tm. ¶ Sz ctra: qꝛ tunc petit p̄m: qꝛ iſta ſunt diſtincta et abſoluta. ¶ Aly aūt dicūt q volūtas nō pōt ferri in obm niſi ſit ſibi repñtatū: actus aūt intell's repñtat obm. Sz quare deus nō poſſit repñtare: nō video demōſtrationē. Teneo tñ oppo^m ꝓpter auctoritates Aug. ¶ Qō. V.

C Uolūtatē ferri in nō pcognitū ē pblema: vbi plura dīgz p 2 3.

D 9. tri. et alibi ſepe.

Utrum voluntas creata teneat ſe pformare voluntati diuine in mō volendi vel volito. ¶ Hic introducuntur 4^or pclones. Prima eſt, q voluntas creata tenet conformari voluntati diuine: q̄tū ad voluntatē ſigni: qꝛ volūtas noſtra legi diuine eſt obligata: et ipſa lex pertinet ad voluntatē ſigni. ¶ 2ª pclō eſt, q volūtas creata non tenet pformari volūtati bñplaciti: qꝛ nullus tenet velle ſuaz damnationē: et tñ deus vult damnationē reproboꝝ volūtate bñplaciti. ¶ 3ª pclō eſt, q volūtas noſtra tenet cōformari volūtati diuine q̄tū ad voluntatē añtez: qꝛ ſic deus vult oēs hoīes ſaluos fieri fm hanc volūtatē: et ad agnitionē ſue veritatis puenire: et nos ita debemus hoc

Cōclo 4^r.

Eſt volūtati ſigni et añte: nō tñ bñplaciti et pñte tenemur pformari diuine. Cōſidera infinitas.

velle. ¶ 4ª pclō eſt, q volūtas noſtra nō tenet pformari volūtati diuine q̄tū ad volūtatē pñtē: qꝛ volūtate cōſequēte vult de⁹ mala fieri: aut ſcandala pmittere: cum tñ poſſet oia ꝓhibere: et tñ nullus dz velle malū: aut ſcādalū: qꝛ nō ſolū malū facietes ſunt digni morte: ſed etiā q pſentiunt facientib⁹: vt ait Apl's ad Ro. 1. ¶ Contra has pnes inſtat 4^r. Primo: qꝛ nō tenet qlibet ad cōſilia et ad monita: ſed tñ ad pcepta: et tñ pſilia ſunt de voluntate ſigni. ¶ 2º. qꝛ illa volūtas eſt rectiſſima: que eſt ſilis rectiſſime volūtati ꝗ eſt pma regula: ſed voluntas bñplaciti eſt rectiſſima. ¶ 3º. qꝛ deus añcedēter noluit mortē chri: et tñ mors chri eſt nobis ſumme amabilis. ¶ 4º. qꝛ ipoſſibile eſt duos actus ꝯtrios circa idē obm eſſe bonos: cū nō ꝯtriet bonum oi bono: hic aūt eſt ſic. ſi oppo^m eius qd deus pñr vult velimus. ¶ Ad p̄m dico, q nō eſt oblatio ad voluntatē ſigni: niſi eo mō quo eſt manifeſta: vt teneat qs ad pſilia: nō ad pſilia ſeruanda ſz nō ſpernēda: et ad pcepta, vt adimplienda. ¶ Ad 2m dico, q in moralib⁹ actus ſimiles ad pſonas diſſimiles applicati: ſunt moraliter diſſimiles: ſicut actus magnificentie q eſt in pncipe vtuoſus eſt: et in ruſtico vitioſus: multo aūt maior diſtātia eſt in ꝓpoſito. ¶ Ad 3m dico, q noluit mortē chri eſſe q̄tū ad malū culpe: qd ibi fuit in eius occiſione: ſz hī añcedēter et pñter q̄tū ad bonū redemptionis humane. Et iſto mō voluit eā eſſe beata virgo. ¶ Ad 4m dico, q veꝝ aſſumit ſtantibus vniformiter oībus circūſtātijs: cū vnica variet totā ſpēm act⁹ moralis: ſic pz i policys: in qb⁹ nō licet filio velle mortē patris ex debito nāe: quē iudex vult mori ex debito iuſtitie. Sic dico in ꝓpoſito. ¶ Sed hic rema. diffi. de voluntate diuina: vtꝝ. ſ. velit mala fieri. Dicunt aliqui q ſic quātū ad poſitiuū: ſed nō quātū ad deformitatē vel pnatuū pñs illud poſitiuū. ¶ Cōtra. qꝛ potētia volens obm: eadē neceſſitate vult conditiones nec̃ias illi obiecto: poſitiua aūt aliquoꝝ ſunt talia q ea nec̃io cōſequunt pnationes et deformitates. Uñ nō vz eſſe contra intentionē Aug. q deus velit mala vt mala ſunt. Aliqn enim hñ pōt velle malū in ordine ad penam: qꝛ decor vniuerſi cōſiſtit in ordine iuſtitie. volendo ergo ſic mala vult bene mala: ordinando ipſa ad aliquod bonum.

E

Obiectio 4^r.

Quatr obligamur pformari volūtati ſigni ipſi⁹ dei. Nota vbiqz.

F

Uni virtuoſus eſt: alteri vitioſum.

Dubiū.

An de⁹ velit malum?

G ſ. bñ. ſed non vult mala: vt mala ſunt.

¶ Diſtinctio. XLVI. ¶ Queſtio. I.

Hic oritur queſtio et c.

Circa diſtinctionē. 46. quero. Utrū voluntas diuina pducat obā ſua in eſſe volito. Et nō: quia in diuinis nō ſunt niſi due pductiones ad intra: et ſolū duo pducta fm Aug. in. 5. de tri. ſz multa ſunt volita in diuinis. g et c. ¶ Cōtra. voluntas eſt productiua verbi fm Hyl'. de tri. et illud nō pōt intelligi niſi in eſſe volito: cuz in eſſe ſimplr volūtas ad nullaz nāle pductionem concurrat. ¶ Hic ſunt duo inquirenda. p̄m eſt de voluntate creata. 2m de voluntate diuina.

H

Quantum ad p̄m aliqui dicunt q voluntas non pducit ſua obā in eē volito: qꝛ actiones eius ſunt imanētes et nō trāſeuntes: et ſic nō agit in obm. ¶ Cōtra hoc introducunt quatuor rōnes ad ptē affirmatiuā. Primo ſic. qn aliqd obm hz aliqd eſſe qd ꝑus nō habuit: neceſſe eſt vt p aliqd pducēs tale eſſe ei attribuat: ſed obm volūtatis nr̃e hz nūc eſſe volitū: qd ꝑus nō habebat: g et c. ¶ 2º ſic. Quicunqz eſt aliqd recepriuū: qd recipit aliqd qd ꝑus nō habuit: illō recipit ab aliquo ipſuz trāſmutāte. hoc pz: qꝛ ſuſceptiuū recipiēs aliqd qd prius nō habuit mutatur: et oīs mutatio fit ab aliquo mutāte: ſed obm voluntatis recipit aliqd quod

Primus arti. Op. alioꝝ. Uolūtatē creatā ſuū obm pducere in eē volito oſtdit 4^r ingenioſis.

I priꝰ nō habebat: nō ſolū in aīa ſʒ in ſe: qꝛ in ſe eſt amatuʒ ⁊ deſideratū: nō tn̄ vt in aīa. Hoc pʒ: qꝛ mutatio ꝑ terminat ad aliqd in ipſo mutato receptū: obm aūt mutat̄ ſicut pʒ: qꝛ tranſit de ꝯdictorio in ꝯdictoriū. ergo ⁊c̄. ¶ 3° ſic. Impoſſe eſt aliquā formā q̄ prius nō fuit in aliq̄ induci de nouo: niſi ꝑ aliquā ꝓductionē: ſed reſpectꝰ voliti eſt quedā forma. ſ. q̄dā relatio: qꝛ oē volitū eſt ab aliq̄ volitū: ⁊ eſt inducta de nouo in obm. Hoc pʒ: qꝛ prius obʒ nō erat volitū. g̊ eſt ꝓductū. ¶ Cōfirmat̄: qꝛ ois impreſſio forme ꝓſupponit eā eſſe: ſed hec forma q̄ eſt relo q̄dam. ſ. eſſe voliti: imprimit̄ in obiecto: g̊ preſupponit̄ eē: ſed nō ꝓſupponit̄ niſi ab aliquo agente ꝓducto: g̊ ipm eſſe volitū eſt ꝓductū. ¶ 4° ſic. Qn̄cūqꝫ ab aliqua cā cauſat̄ forma aliqua: ab ea cauſat̄ effectꝰ formalis eiuſdē forme: ſʒ volitio eſt cauſata a vluntate: ⁊ eſſe volitū eſt effectus formalis volitionis. g̊ eſſe volitū cauſabit̄ a volūtate ſicut ipſamet forma.

Op. opin.

K ¶ Jō apparet mihi eſſe dōm: ꝙ volūtas obiectū ſuū ꝓducit in eē volito. ¶ Et hoc ꝯfirmo dupl'r. Primo: qꝛ qđ ꝯuenit alicui ꝑ accñs: nō ꝯuenit ſibi a ſe: ⁊ ꝑ ꝯñs ab alio: ſed eſſe volituʒ ꝯuenit alicui lapidi per accñs: g̊ ab alio. ¶ 2°. qꝛ qđ ꝯuenit alicui ⁊ nō a ſe: nec̄io cōuenit ſibi ab alio: ſed lapidi cōuenit eē volitū: ⁊ nō a ſe. g̊ ab alio: ſed illud eſt impoſſe intelligi niſi ꝑ modū origis: qꝛ eſſe ab alio nihil aliđ dicit. ergo ⁊c̄.

[illegible] 4r.

¶ Sed ꝯ hoc arguo 4r. Primo ſic. Nāʒ ſi ita eſſet ſic obiectū imutat potētiā volitiuā: ita ipſamet potentia imutaret obm. ¶ Sed hoc eſt ꝯ cōmēt dcīn: qꝛ. ſ. obm in talibꝰ eſt mouēs imobile: g̊ ⁊c̄. ¶ 2°. qꝛ tūc deꝰ totiēs acciperet eſſe a volūtate noſtra: quotiēs diliget̄ ab ea. ¶ Cōfirmat̄: qꝛ cū voluntas ſit poa reflexiua ſuper actū ſuū: tūc actꝰ volūtatis ꝓduceret ſeipſuʒ: qđ videt̄ impoſſe. ¶ 3° ſic. Ubicūqꝫ eſt aliqua ꝓductio: ibi eſt aliq̄ exiſtētia: ſed multa ſunt volita q̄ ſunt in ſola poa. ergo in eis nō eſt aliqua ꝓductio. ¶ 4° ſic. Qꝛ impoſſe eſt idem

L duabꝰ ꝓductionibꝰ totalibus ꝓduci in eodem eſſe: ſed obiectū volūtatis accipit eſſe volitū ꝑ te a voluntate: ⁊ pōt diligi a duobꝰ: g̊ accipit idē eſſe volitū a duobꝰ: q̄ꝛ altero nō exiſtē: nihilominus haberet illud idē eē. g̊ ⁊c̄.

Alr obm volūtatis: ⁊ alr eʒ imutare: ſed conſidera oia bene.

¶ Ad pm dico ꝙ obiectū mutatione reali imutat potētiā: ⁊ tūc in ea cauſat formā abſolutā. Et loquēdo de hꝫ imutatione: ipm obm eſt mouens imobile. Loquendo tn̄ de mutatione q̄ aliqd mutat̄ ad reſpectuʒ rōnis: cuiuſmodi eſt eſſe volitū: nō eſt incōueniēs ꝙ ipm obʒ ſic mutet̄: imo eſt nec̄ium.

Deum mutari cōingit.

¶ Ad 2m dico ꝙ ſicut reſpectus rōnis mutant̄ circa diuina ⁊ multiplicant̄ ⁊ minorant̄: ſic ⁊ eſſe: ⁊ illa q̄ ſuo mō dicūt illi reſpectꝰ. Un̄ lʒ deus ſit imutabilis realr: non tn̄ ſm rōnē vt a nobis cognitus. ¶ Ad cōfirmationē: qꝛ ſi actus reflexus ⁊ actꝰ rectus nō ſunt idē oino: tūc pʒ qđ dōm. Si aūt ſunt idem

M actus: tūc dico ꝙ nō eſt incōueniēs ꝙ idē actꝰ ꝓducat ſeipſum in eſſe tali rationis: cuiuſmodi eſt eſſe volituʒ.

Qn̄ ⁊ q̄ ꝓductio reqrit exiſtentiam?

¶ Ad 3m dico ꝙ ꝓductio ad aliqđ eſſe ſimpl'r hn̄ ſupponit exiſtētiā: ſed ꝓductio q̄ eſt ſolū ad ens ſm qđ ⁊ rōnis: nō eſt neceſſe. Un̄ eque hn̄ entia in poa pñt recipe tale eſſe ſicut exiſtētia: ſicut pʒ ꝙ entia in poa itelligunt̄.

Idem ꝓduci duabus ꝓductionibꝰ ꝯiungit: ⁊ qn̄. qđ valđ notabile vbiqꝫ.

D. q̄druplex. Nedū intellectualis: ſʒ etiaʒ ſenſitiue potentie ꝯuenit ſua oba ꝓportionalr ꝓducere in eē ſm quid.

¶ Ad 4m dico ꝙ q̄ntū ad eſſe ſimpl'r impoſſe eſt ꝙ idem accipiat eē duabꝰ ꝓductionibꝰ totalibus: ſʒ q̄ntū ad eē ſm qd nō eſt icōueniēs: ſic idē ſubiectū plibꝰ ſilitudinibuʒ ſit totalr ſile multis. ¶ Sʒ hic occurrūt diffi. Prima eſt: ſi oi potētie vitali h̄ cōuenit. ſ. ꝓducere obiectū in tali eſſe ſʒ qd: Dico ꝙ oi potētie vitali obiectiue: cuiuſmodi ſunt ſenſitiua tā apprehenſiua: q̄ꝫ appetitiua ⁊ intellectiua: ⁊ ſic de oibꝰ talibus ꝯuenit ꝓducere ſuum obm in tali eſſe ſm qd. Auditiua. n. ꝓducit obm ſuum in eſſe audito: ⁊ gnātiua in eſſe gnāto: ⁊ ſic de alijs: ⁊ hoc ꝓbari pōt ꝑ eaſdē rōnes ꝑ quas ꝓbatū eſt de volūtate.

¶ 2ª diffic. qꝛ vr̄ ꝙ illđ eſſe volitū ſit reale. Nā ꝯdictoria realia ſaluari nō pñt ꝑ ens ſolū rōnis. Mō obʒ trāſit de oppoſito reali in oppoſitum reale ſic obm: qđ prius nō erat realr volitū: nūc eſt realr volitū: g̊ vr̄ ꝙ ſit reale eē volitū. Dico ꝙ qn̄ dr̄ eſſe volitū realr: ly realr nō determinat reſpectū in volito ſed actū volēdi: ⁊ ſic eſt bene realis mutatio actiua qbꝰ obm denoiat̄ ſic volitū. N

Eſſe volitū eē reale cōingit intelligere 2r.

Et ſi dicat̄ ꝙ aliqn̄ ipm volitū nō eſt realr ipſe actꝰ volendi: pōt dici ꝙ realis ꝯdictio circa actus volēdi ſaluatur ex reſpectibꝰ ꝯñtibꝰ ipſos nec̄io. ¶ 3ª diffi. Qꝛ vr̄ ſufficere ad ſaluādū illđ eſſe ſolū extrinſeca denoīatio: ſicut ſufficit in deo ad hoc ꝙ dicat̄ creator ſola denoiatione extrinſeca. Si aliqs ſic dicat: ſoluat rōnes prius poſitas: ⁊ tunc apparebit ſufficiēs denomīatio: alr aūt nō. ¶ 4ª diffi. Utrū illud eſſe volitū ſit idem qđ actus volendi: Dico ꝙ nō: qꝛ tūc ois actus volendi eſſet reflexiuus: qꝛ actꝰ volēdi terminat̄ ad volitū.

Cōſidera hic plura bn̄ cōmunicando.

O Si ergo volitū eēt actꝰ volēdi terminaret̄ ſꝑ ad ſe: ⁊ ſic fruens deo vt in actu: ⁊ nō vt in ſe frueret̄ creatura: qđ vr̄ incōueniēs. Sed q̄ eſt eadē nec̄itas ad ponēdū illđ eē volitū ꝓduci.

Eſſe volitum ⁊ actꝰ volēdi differunt.

Dicit q̄dā doc. ꝙ in actu beatifico maior nec̄itas apparet. Et hoc ꝓbat ſic: actu beatifico diligit̄ deꝰ ⁊ creatura: pōt ergo deꝰ facere ꝙ fruat̄ deo ⁊ creatura ſil': vel deo tn̄: vel prius deo: ⁊ poſtea creatura: ſemꝑ manēte eodē actu. Hic ſupponit̄ qđ alr hʒ ꝓbari: ponēdo g̊ ꝙ diligat̄ nūc deus ⁊ nō creatura: poſtea creatura: hic trāſit̄ de ꝯtradictorio in ꝯdictoriū. g̊ opʒ ꝙ aliq̄ mutatio ſit facta. non in obiecto: qꝛ nullū abſolutum acqrit̄ qđ prius nō fuerit. nec i actu: qꝛ idē manet: ⁊ ſi acqrat̄ aliqd. vel erit abſolutuʒ: ⁊ hoc nō. vel reſpectiuū: ⁊ hoc vel reale: vel rōnis. Non reale: qꝛ reqreret terminū realē. g̊ rōnis. Dico g̊ ꝙ beatus dr̄ velle aliqd qđ nō prius per hoc ꝙ per actū illuʒ cū volūtate dei cōcurrente ꝓducitur obiectum: qđ nō eſt in eſſe volito. Et hoc ſufficit.

Notabilis reſolo.

P

2° articulus. Op. aliorum.

Quantum ad 2m. ſ. de volūtate dei dicunt aliq ꝙ diuinaʒ voluntatē ꝓducere ea que vult in eſſe volito eſt fictitiū: qꝛ cū diuina eſſentia ſit ꝓ volita ipſa eſſet primo ꝓducta a pſona pñs.

Impugnaꝰ 4r.

¶ Cōtra h̄ q̄tuor rōnes introducunt̄ ꝓ pte affirmatiua. Primo ſic. Ex actu ꝑdeſtinationis ab eterno aliqd erat ꝑdeſtinatū: illud ꝑdeſtinatū eſſe nō erat formalr in deo: nec eſt eſſe ſimpl'r: vt pʒ. g̊ eſſe ſm qd. hoc voco eſſe volitum. ¶ 2° ſic. Qn̄ eſt tranſitus de ꝯdictorio in ꝯdictorium: opʒ ꝙ ſit mutatio: ſʒ ab eterno deus potuit ꝑdeſtinare quos nō ꝑdeſtinauit: illa aūt determinatio q̄ ſe ad iſtos determiat nō pōt eē ex pte dei: qꝛ mutationē nō recipit. nec aliqđ ꝯtingens cuius eſt illa determinatio. g̊ ex pte creature: nō in eſſe ſimpl'r qꝛ nō erat. g̊ in eſſe ſm quid.

Q ¶ 3° ſic. Qn̄ deus creauit mundū: potuit nō ꝓducere: ⁊ ſic prius volebat: ⁊ poſtea noluit: ⁊ ſic eſt ibi tranſitus de actu volēdi ad actū nolendi: ille trāſitꝰ nō eſt ex pte dei ſed creature: ⁊ hoc eſt in eſſe ſm qd. Eodē mō arguitur de aīa antichriſti ꝙ illđ qđ vult facere in aīa antichriſti poſſet nō facere: ⁊ ſic nō velle: ille tranſitus non eſt in deo: nec in aīa ipſa in eſſe ſimpl'r: qꝛ nō eſt. g̊ neceſſe eſt dicē ꝙ in eſſe ſm qd. ¶ 4°. qꝛ nō minus eſt efficax voluntas diuina reſpectu obiectoꝝ ſuoꝝ q̄ꝫ voluntas nr̄a: ſed volūtas noſtra: vt oſtenſuʒ eſt prius: ꝓducit oba ſua in eē volito. g̊ multo magis voluntas diuina in eſſe ſm qd.

Nedū creature ſʒ diuina voluntas ꝓduč ſuū obm ꝑmanēs ⁊ ſtātiuʒ in eſſe volito.

¶ Jō dico ꝙ volūtas diuina ꝓducit oba ſua in eē volito: qꝛ neſcio intelligere ꝙ aliqd velit nūc ⁊ poſtea nō velit: q̄n nec̄io obm prius volitū fiat nō volitū: ⁊ per ꝯñs habeat eſſe ſm qd: qꝛ qn̄cūqꝫ aliqđ obm tranſit de nō eſſe in aliquo ad eſſe ſibi oppoſitū: tranſit ꝑ aliqđ ipm ꝓducens in tali eſſe: quia nō hʒ a ſe. Sed oia oba a deo volita trāſeūt de nō eſſe volito ad eſſe volitū: vt declarat̄

A

Soluči 4ᵒʳ.

de diuina eſſentia:que vt p̄cedit actū volēdi hʒ eſſe volitū:ꝛ poſtea ꝯſequit̄ ipſuʒ:ꝛ hʒ eē nō volitū. ¶ Sed ꝯ̄ iſtud inſtat̄. Prio.q2 ꝑfectiones diuine.ſ.itellect⁹ ꝛ voluntas itelligunt̄ pullulare a diuina eēntia ordīe nālis intelligētie ipſas p̄cedēte:ꝛ ſic diuina eſſentia intelligit̄ tranſire de nō eſſe tali ad eē tale ꝛ nō ꝑ aliqḋ ꝓducens: ergo eodē mō hic. ¶ 2ᵒ ſic. Nulla actio imanēs eſt alicuius termini ꝓductiua:cū ꝑ hoc diſtinguit̄ a traſeūte: ſed actus volūtatis eſt imanēs.ğ ꝛc̄. ¶ 3ᵒ ſic. Q2 voluntas diuina ad ex̄ nō eſt ꝓducens nec̄io:cū ğ velit q̄ddi tates in eſſe ſuo q̄dditatiuo nec̄io:ſeq̄t̄ ꝙ nec̄io eas producit in eſſe volito. ¶ 4ᵒ.q2 deus vult ſe.ğ ſe producit. Hoc aūt eſt falſuʒ:q2 tūc p̄i ſe ꝓduceret. Silr̄ de⁹ vult eſſentiā ſuā.ğ ꝓducit eā. ¶ Ad p̄ᵐ dico ꝙ qñ aliq̄ ꝑfectio ineſt alicui intrinſece:illa ieſt ſibi tanq̄ paſſio:ſine ſubo aliquo alio ꝓducto ſi ſubm ſit iproductū:mō iſte ꝑfectiones intrinſece ꝛ ab intrinſeco cōueniūt eſſentie iproducte. Et ſic nō opʒ ꝙ ſibi aduenīāt ꝑ aliqḋ extrinſecū ꝓductiuū. nō eſt ſic hic:q2 eē volitū qḋ habuit mūdus ab eterno ꝛ aīa antichꝛi:nō ineſt ſibi ab intrinſeco ſed ab extrinſeco:ꝛ per conſequens oportet ꝙ ab alio: qḋ nō pōt itelligi ſine aliq̄ ꝓductiōe vel origie. ¶ Uel pōt dici:ꝙ ſignū q̄ eēntia diuina p̄cedit:ꝛ ſignū quo tales ꝑfectiōes ſequunt̄:ſunt ſigna ꝑmanētia:ꝛ ꝑ ꝯñs ibi nō intelligit̄ tranſitus nec aliqḋ ꝓductiuū:ſed ſigna in q̄bus eſt aīa antichꝛi volita ꝛ nolita:ſunt ſigna durationis ſucceſſiua:ꝛ ſic ibi intellr̄ traſitus:ꝛ ꝑ ꝯñs aliqḋ ꝓductiuū. ¶ Ad 2ᵐ ꝙ ſole actiones imanētes lʒ nō ſint ꝓductiue alicui⁹ in eſſe reali:tñ ſunt ꝓductiue oboꝝ in eſſe ſm q̄d:q2 ſunt opōnes obiue. ¶ Ad 3ᵐ ꝙ nō eſt neceſſitas ꝓductionis in eſſe ſimplr̄:hoc.n.deo repugnat: ſed in eſſe ſm q̄d:nō eſt aliqḋ incōueniēs. ¶ Ad 4ᵐ ꝙ nō eſt incōueniēs ꝙ aliq̄d ꝓducat ſe in eſſe ſm q̄d:ſicut pʒ ꝙ volūtas nr̄a ꝓducit ſe volentē:multo minus in eē diminuto ꝛ ſm q̄d. Silr̄ nō eſt incōueniēs:ꝙ ꝑſuppoſito in eſſentia eſſe ſimplr̄:ꝙ ſibi detur eſſe ſm q̄d:tñ eſſe ſimplr̄ impoſſe eſt:ſed ꝙ recipiat eſſe ſʒ q̄d nō eſt incōueniēs. ¶ Sed hic ſunt diffi. Prima.vtrū act⁹ volūtatis diuine ꝯcurrat cū actu volūtatis noſtre ad ꝓducendū oba in eſſe volito. Et vı̄ ꝙ ſic:q2 agens vle ad ꝓductionē oīum ꝯcurrit:deus eſt hmōi.ğ ꝛc̄. ¶ Cōtra.q2 cum volūtas diuina poſſit ipedire effectū 2ᵉ cāe:ex eo ꝙ cōcurrit ad cauſandū:tūc poſito actu volēdi:poſſet ipedire illā ꝓductionē:ꝛ ſic eſſet act⁹ volēdi ꝛ nihil volitū. ¶ Hic pōt dici ꝙ actū volēdi q̄ntū ad abſolutū pōt de⁹ ſepare a reſpectu:pōt ğ eſſe act⁹ volendi abſq3 hoc ꝙ terminet̄ ad tale obm:ſʒ tñ act⁹ volēdi vt talis obi nō pōt eſſe ſine reſpectu ad tale obm. ¶ Sed ꝯ̄:q2 in illo p̄ori quo volūtas hʒ actū erit volūtas volēs. Tūc aut aliq̄d: aut nihil. Dico ꝙ erit volēs ſicut ſupficies eſt alba abſolute. Qñ aūt dicis:aut aliq̄d:aut nihil. Dico ꝙ nec aliq̄d nec nihil. ¶ Pōt tñ alr̄ dici:ꝙ.ſ.volūtas diuina nō cōcurrit niſi ad actū ſimplr̄:ſed ad ꝓductionē talē ſʒ q̄d nō cōcurrit:q2 act⁹ eſt ſufficiens. ¶ Alia diffi.q̄o act⁹ beatificus pōt ꝓducere obm cauſatū in eſſe volito:ꝛ nō p̄us. Dico ꝙ illa eſt vna via ſatis euidēs ad ꝓbādū volūtatē diuinā ꝯcurrere. ¶ Ad argᵐ pʒ. ¶ Qō. II

Margin notes (left column):

1.modus dđi. Ad pullulationē ꝑfectionū dīnaꝝ non ſeq̄t mutatio: nec ꝓductio q̄q̄ mō ipſius eſſentie.

B

Perfectionē alicui in eſſe ꝯungi duplr̄ 2ᵒ modus dđi Signū 2ᵐ. Lege hic plura dubia.

Produc⁹ 2ᵐ Actiōes imanētes eē ꝓductiuas:qḋ vbi q3 notabis. Deū nec̄io ꝓducere ad eē ꝓcedit:qḋ bñ examinabis. Nōñ eē ſimplr̄ ēt a ſe produci in eē ſm q̄d nō incōueniens.

C

D.duplex.

Singularis imaginatio vbi plꝛa adde. vid Sco.d.10.4. q.ſi.ꝛ vbi ibi notauí.

D

Vtrum

intellectus diuus ꝓducat oba ſua in eſſe cognito. Qꝫ nō:quia deus nō cauſat malū ſm Aug.de ciui.dei.ꝛ tñ intelligit malū.ğ ꝛc̄. ¶ Contra.quia ſm Dionyſi.de di.no.c.1.deus eſt vniuerſaliter cauſa oīum. ¶ Hic ſicut in p̄cedenti.q.duo ſunt ingrēda. p̄ de intellectu noſtro. 2ᵒ de intellectu diuino.

L.i.11.ꝛ.12.

forma art. Quantum ad p̄ᵐ dicunt aliq ꝙ intellect⁹ noſter non ꝓducit obm in eſſe cognito vel obiectiuo:q2 lʒ forte volitio aīe ſit ad res:tñ eꝯ̄ intellꝰ eſt motus a reb⁹ ad aīam:ꝛ ſic nō vı̄ potētia itellectiua aliq̄d agere circa obm:ſed tñ obm ad ipſaʒ. ¶ Sed ꝯ̄ hoc introducunt̄.4.rōnes ad ꝓbādū ꝑtē affirmatiuā. Primo ſic. Potētia ad recipiēdū aliq̄d nō pōt deduci ad actū niſi ꝑ aliqḋ agēs:ſed res anteq̄ intelligat̄ eſt in potētia ad eſſe itellectuū:nō pōt aūt intelligi ꝙ ad actū reducat̄ niſi ꝑ actū intelligendi.ğ ꝛc̄. ¶ 2ᵒ ſic. Qñcūq3 aliqḋ eſſe ineſt alicui ꝙ pōt amittere:illud nec̄io hʒ ab extrinſeco:ſed eſſe cognitum ab itellectu nr̄o pōt lapis amittere.ğ illud hʒ ab extrinſeco:nō niſi ab actu itelligēdi.ğ ꝛc̄. ¶ 3ᵒ ſic. Q2 ſm vulgatū ſermonē intellꝰ cāt vlitatē in reb⁹ ꝛ eſt cauſans vlia:non aūt in eſſe reali:ꝛ ſic in eſſe obiectiuo tñ. ¶ 4ᵒ.q2 oē qḋ dependet ab aliquo ſm aliqḋ eē:capit illud ab illo a q̄ depēdet:ſʒ depēdet obm ab actu intelligēdi in eē cognito.ğ nec̄io hʒ eē cognitū ab actu intelligēdi. ᵃ ¶ Iḋ apparet mihi eſſe vōm:ꝙ intellꝰ noſter producit oba ſua in eſſe cognito. ¶ Qḋ ꝯfirmo 2ᵉ. Prio.q2 eē qḋ cōuenit alicui ꝛ nō ex ſe:ꝯuenit ſibi ab alio:ſed eē cognitū cōuenit obo:ꝛ non ex ſe.ğ ab alio. ¶ 2ᵒ.q2 ſm vulgatā doctrinaʒ vlia hñt eſſe obiue in aīa:ſed illḋ eē obiectiuū nō pōt hr̄e niſi a po⁹ obiua.ğ ꝛc̄. ᵇ ¶ Sed ꝯ̄ inſtat̄ 4ᵒʳ. Prio ſic.q2 nullū p̄us ꝓducit̄ a poſteriori:ſed obm eſt p̄us actu itelligendi:q2 ei⁹ menſura.ğ ꝛc̄. Scḋo ſic.q2 tūc eſſet relatio mutua iter ſcibile ꝛ ſciam:qḋ tñ negat̄. Tertio ſic.q2 ſʒ q̄d meli⁹ vı̄ obm ꝓducē poᵃᵐ:q̄ eꝯ̄.q2 cauſat in ea actū realr̄ quo po⁹ accipit eſſe. Quarto ſic.q2 eſſe viſuʒ cātū in ſole a po⁹ ſenſitiua eſſet eē reale:cū p̄cedit oē eſſe rōnis. ¶ Ad p̄ᵐ dico ꝙ obm inq̄ntū obm nō cauſat actū: ſed inq̄ntū agēs ꝛ ꝓducens:ꝛ vt ſic p̄cedit actū. Sed tñ obm inq̄ntū obm terminat:ꝛ vt ſic vı̄ poſterius ipſo actu: nō loquēdo de terminatione aptitudinali ſed actuali:ꝛ vt ſic eſt mēſura act⁹:tunc illud nō eſt eſſe obiectiuum: de quo hic loq̄mur niſi fundamētalr̄. ¶ Ad 2ᵐ ꝙ ſcibilis ad ſciam nō ponit̄ realr̄ relō in eſſe ſimplr̄:ſicut eꝯ̄: ponit̄ tñ inter ſcitū ꝛ ſciam relō actualis:ſicut inter ſcibile ꝛ ſciam relō aptitudinalis:tñ iſta actualis eſt relicta ab actu rōnis. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ſicut calefaciēs producit calefactibile in eſſe calido:qḋ eſt ꝓducere reale: tñ ſm q̄d:ita obiectū ꝓducit poᵃᵐ realr̄:lʒ ſm q̄d dum cauſat eam intelligētē:q2 eē itelligēs nō eſt eſſe ſimplr̄ ipſius potētie:hoc tñ nō obſtāte ipſa potētia ꝓducit in eſſe rōnis:ꝛ ſm q̄d obm ipm. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ oē tale eſſe obiectiuū a quacūq3 cauſet̄ po⁹ eſt eē ſm q̄d:lʒ nō ſit ꝓprie rōnis:aut ſugit ad determinationē extrinſecā ſine reſpectu. ¶ Sʒ hic ſunt diffi. Prima eſt.ſi illḋ eſſe cognitū ſit idē cū actu itelligēdi? Dico ꝙ nō:q2 eē act⁹ intelligendi eſt eſſe ſimplr̄ ꝛ reale ꝛ formale:ꝛ nō illud eē obiuū. ¶ 2ᵒ.q2 eē cognitū p̄mo actu recto repugnat actu itelligēdi:ꝛ ꝑ ꝯñs nō eſt idē. ¶ 2ᵃ diffi. Si tale eē eſt idē cū ſpē itelligibili repn̄tante obm? Dico ꝙ non. Prio.q2 ſpēs nō p̄mo terminat actū itelligēdi:ꝛ ſic nō eſt intellecta:nec ꝑ ꝯñs hʒ eē intellm. 2ᵒ q2 obm cognitū notitia intuitiua hʒ eē cognitū:tñ ſine ſpē. ¶ 3ᵃ diffi. Si tale eſſe eſt idē cū obo:vt hʒ eſſe in actu itelligendi: aut in ſpē itelligibili? Dico ꝙ nō:q2 obm in actu nō differt ab actu:ꝛ in ſpē nō differt a ſpē:vt cōcedit̄. Patuit aūt ꝙ tale eſſe differt ab actu ꝛ a ſpē. ¶ P̄.Eſſe obiuū nō ponit̄ in eē foꝛālr̄:ſed obiue tñ. ¶ 4ᵃ diffi. Si tale eſſe eſt formalr̄ in ſua q̄dditate ſicut in ſubo? Dico ꝙ eē ꝓductū ſemꝑ eſt formalr̄ in ꝓducto:ſed tñ nō eſt ideʒ cū ipſo obo:ſicut eē ſm q̄d:ꝛ reſpect⁹ ꝯñs rōnē. ¶ Sʒ adhuc rema. diffi. Prima ſi actus intelligēdi ordīe nāe p̄cedit talē ꝓductionē? Dico ꝙ ſicut caloꝛ ignis eſt p̄or ſua ꝓductione caloꝛis actiua ꝛ paſſiua:ꝛ termin⁹ ꝓdu-

Margin notes (right column):

E

M.1.tertio ſic indifferēs de ſe ad duo oppoſita ꝯ̄tōis ab alio nec̄io determinat ad alteꝝ:ſʒ obm eſt indifferēs de ſe ad eſſe ignotū ꝛ ad eē cognitū.ğ determinat̄ ab alio ad eē cognitū nō niſi ab actu intelligēdi.ergo ꝛc̄.

F

a Intellꝰ nr̄ ꝓducere ſua oba in eſſe cognito oñdit.

b Soluči 4ᵒʳ Obiectiōꝝ q̄lr̄ p̄us ꝛ poſterius actu.

G

Ecce qḋ q̄lr̄ de relōne ſcibilis ad ſciaʒ. vide Sco.5. metaphyſice.

Obm potētiā ꝛ eꝯ̄ ꝓducere in eē ſʒ q̄d:lʒ diuerſimode. D.duplex.

Eſſe cognitū ab actu ſpē ꝛ obo in veroq3 differre.

H

M.1.cognitū.

Eſſe cognitū formalr̄ in eē obiecto.

I Intellectionē pcedere obm cognitũ qd ſane declara.

Eſſe in re:⁊ in intellectu non variare rõnes formalē obiĩ: vel qdditatis

Eſſe cognitũ nõ diſtrahit:l3 ſorte diminuit rõnē qdditatis:qd hñ pŏdera.

ctus ſilr tãq̃ extrema illius habitudinis:ita hic actus ⁊ obm:⁊ tunc pro illo priori erit abſoluta intellectio:⁊ tñ nullius obi. ¶ 2ª diffi. ſi qdditas in eſſe cognito ⁊ in eē reali ſunt eiuſdē rõnis: Dico q ſic:qr eadē rõ formalis q̃ eſt in re:eſt cognita:ſed eē cognitũ eſt eſſe intellm:⁊ iõ eadẽ vbiqz eſt rõ:ſicut ens in poᵃ ⁊ ens in actu ſunt eiuſdē rõnis formalis:cũ tñ eſſe in poᵃ ſit eſſe ſm quid. ¶ 3ª diffic. ſi qdditas cognita ſit qdditas ſm qd:vt hõ mortuus: Dz q nõ:qr ſicut mors diſtrahit rõnē formalē hois:ita eē cognitũ diſtraheret rõnē formalē humanitatis ⁊ ſic hõ diſtraheret̄ cũ cognoſcit̄:⁊ p ɔñs ſicut rõ formalis hois nõ ſtat cũ eē mortuo:ita rõ formalis hominis nõ ſtaret cũ eſſe intellecto. ¶ 4ª diffi. ſi qdditas vt precedit eſſe cognitũ creature cũ pus ſit intelligibilis q̃ actu intelligat̄ a nobis, vtrũ ſit in re: Dico q non eſt neceſſe q qdditas rerũ creabilium ſint pus cognite ab angelo q̃ eſſent in re:ſicut docet Aug. ſup gen. ad lrãm.

K Quidditates prius hñt eſſe reale q̃ cognitũ in intellectu creato. vid tñ Sco 3. diſ. 2. q. 8. exponentē Aug.

¶ Dõm eſt ergo q qdditas vt ſic abſtrahit ab eſſe in aĩa ⁊ extra:ſed eſt tñ qdditas:⁊ qdlibet illoꝝ ſibi ɔuenit p accñs ſ3 dicta. S3 que eſt necitas ponēdi illud eē cognitũ: Dicit idē doc. q rñdit ad dubiũ ſilē in pcedēti qõne: q maior neceſſitas hui⁹ eē appet i actu beatifico. Nã ſi inueniamus p ſtatu illo aliqd obm traſire de nõ eſſe cognito ad eē cognitũ vel cõ:poterit ſaluari ɔdictio pp mutationē in ipſo actu:ſ3 in actu beatifico nõ ſic:eo q manet ſemp idē ⁊ nõ mutat̄. Qñ ergo illo actu videt obiectũ ſcdarium:qd prius nõ videbat:obiectum trãſit de nõ eſſe cognito ad eſſe cognitũ:quero in quo ſit mutatio: ſic pus fuit deductũ:⁊ ſic opʒ ponere eſſe cognitũ.

Neceſſitas ponēdi eē cognitũ obioꝝ in intellectu creato vñ eueniat? 2ᵒ arᵘ aliorũ. Op. alioꝝ. Quere aute eo lum.

Quantum ad 2ᵐ de intellectu diuino dicũt aliq q intellectus diuinus nõ pducit res in eſſe cognito:qr qcqd deus pducit ad extra:producit cõtingenter:ſed talia neceſſario pduceret:cum diuinus intellectus neceſſario intelligat ⁊ ignorare non poſſit.

L Impugnᵒ 4ᵉ

¶ Contra. introduco 4ᵒʳ cõcluſiones pro parte affirmatiua. Primo:qr intellectus diuinus aliud ponit ſcire ab eterno q̃ illud qd ſciuit:qr volũtas potuit ordinare: iſta mutatio nõ põt reduci in deũ. g in eſſe obiectiuum: hoc ergo erit per hoc q aliqd produceret̄ in eſſe intellecto:ſi voluntas aliud ordinaret. ¶ 2ᵒ. qr intellectus diuinus eſt tãte efficacie vel tãte vtutis ſicut diuã volũtas quãtũ ad eē volitũ. g ⁊c. ¶ 3ᵒ. qr intells diuinus eſt tante efficacie ſicĩ noſter:qui/vt patuit: pducit in eſſe cognito obiecta ſua oĩa. ¶ 4ᵒ. qr qdditates ab eterno ſũt cognite:⁊ hñt eſſe cognitũ:nõ a ſe:ergo a deo:⁊ per ɔñs per actũ intelligēdi diuĩũ.

Intellm diuinum pducere res in eſſe cognito oſtēdit.

¶ S3 ɔtra:qr ſicut pater producit filiũ i eē cognito:ita cõ:⁊ ita habebit aliqd a filio: ſilr pater ⁊ filius a ſpirituſancto. Dico q nõ eſt incõueniēs q aliqd eſſe rõnis accipiat pater a filio:⁊ vterqz a ſpũſancto:ſicut ēt nec de⁹ a creatura.

Sed a creatura ⁊ ptez a filio atqz vtriqz a. ſ. ſ. aliqd accipere.

M Ad eē obiĩ ɔcurrũt pl3.

¶ Intelligēdũ g ad euidētiã iſtius eſſe obiĩ:qd opʒ. 4. extrema imaginari. Primo pñᵐ pductiuũ. 2ᵐ terminũ pductũ. 3ᵒ pductio actiua. 4ᵒ pductio paſſiua. Primũ eſt act⁹ intelligendi. 2ᵐ eſt qdditas intelligibilis. 3ᵐ reſpectus rõnis in actu q eſt pductio actiua. 4ᵐ eſt reſpectus rõnis in termĩo q eſt pductio paſſiua. Nõ g itelligit̄ p illud eſſe cognitũ niſi ille reſpectus rõnis fundatus in qdditate:p quē refert̄ qdditas ad cognoſcentē:qui eſt vel pductio paſſiua:vel qd magis credo fũdamētũ ei⁹. ¶ Ad argᵐ pʒ:qr deus cauſat malũ bene. ¶ Queſtio.III.

Eſſe obiĩuum quid dicat.

Utrum intellectus diuinus producat qdditates in eſſe intelligibili. Dr ſic. qr in eſſe intellecto. ergo ⁊c. ¶ Contra. qr preintelligunt̄ intelligibiles.

Hic introducunt̄ 4ᵒʳ rõnes euidenter pbantēs partē negatiuã. Prima eſt talis:ab eodē hʒ res eſſe ſimplr ⁊ eſſe verũ:ſed quidditas ex ſua ratione formali hʒ eſſe ſimplr:⁊ nõ ab extrinſeco. ergo ⁊c. Maio: pʒ:qr veritas nõ dicit niſi reſpectũ fundamentalē intelligibilitatis obiecti ad potentiã. Minor apparet: qr eſſe eſſentie voco eſſe ſimplr: qdditas autē vt qdditas nõ hʒ illud ab intellectu:qr intellectus non dat niſi eſſe ſm qd ⁊ diminutũ:eſſe aũt eſſentie non eſt eſſe ſm quid nec diminutũ. ¶ 2ᵒ. quia qđcũqz aliquid conuenit alicui per ſe:nõ conuenit ſibi a cauſa extrinſeca:ſed intelligibilitas cõuenit qdditati per ſe. ergo nõ ab intellectu. ¶ 3ᵒ. qd pducit̄ in eſſe intelligibili in illo priori quo ſuam pductionē precedit:aut fuit intelligibile vel nõ. Si non:impoſſibile eſt q fiat intelligibile. Si ſic, ergo impoſſibile eſt q accipiat intelligibilitatē per illã pductionem:eo q ante illam pductionem intelligitur habere eam. ¶ 4ᵒ. qr nõ plus accipit homo eſſe intelligibile q̃ eſſe pducibile:ſed nõ accipit eſſe pducibile. Probo. quia tunc in illo priori nõ eſſet pducibile:⁊ per ɔſequēs eſſet ens phibitũ. ergo eodē modo in ppoſito.

N Intellm diuinũ nõ pducere res in eē itelligibili:qd tñ bene examinãdũ.

Veritas qdi

O Reſoluo qſtiõ. Eſſe intelligibile precipit qd diuin⁹ ex ſe ſre pueniat eē qðcũqz eis ſu paddnũ ēt ab intellu diuo.

Ideo apparet mihi eſſe dõm:q l3 intellectus diuinus pducat qdditates in eſſe intellecto:tñ nõ in eſſe intelligibili. ¶ Et hoc cõfirmo dupliciter. Primo ſic. Illud nõ hʒ qdditas ab intellectu diuino:qd prehabet ante pmũ eſſe qd dat intellectus diuinus:ſed qdditas prius habʒ eſſe intelligibile q̃ habeat eſſe intellectũ:qd tamen eſt pmũ eſſe qd dat intellectus diuinus. ergo qdditas eſſe intelligibile nõ recipit ab intellectu diuino. ¶ 2ᵒ. illud qd preintelligit̄ in qdditate anteq̃ deus intelligat̄ itelligens:nõ hʒ qdditas ab intellectu diuino. Hoc pʒ:quia nihil hʒ ab intellectu diuino qdditas:niſi inquantũ intelligit̄:ſed intelligibile eſſe intelligit̄ in qdditate añq̃ deus intelligat̄ intelligēs. ergo ⁊c. Minorē pbo:qr pus intelligit̄ deus intellectiuus q̃ intelligens:qr p hoc q hʒ potentiã intellectiuã dicit̄ itelligens:ſed p quocũqz ſigno deus eſt intellectiuus:qdditas eſt intelligibilis. g prius qdditas eſt intelligibilis q̃ deus intelligat̄ intelligens:⁊ p ɔñs nõ accipit eſſe intelligibile a deo:vt intelligente.

P

Obijcit 4ᵒ. A. I. intelligibile.

¶ Sed ɔ 4ᵒʳ. Primo. a quocũqz aliquid hʒ eſſe ſimplr:habet eſſe qd ſequit̄ illud eſſe:ſed eſſe ſimplr ɔſequit̄ qdditatem:⁊ qdditas eſt a deo. ergo ⁊c. ¶ 2ᵒ. illud qd nõ cõuenit alicui ex ſua rõne formali:conuenit ſibi ab alio:ſed intelligibilitas nõ cõuenit creature ex ſua rõne formali. ergo ⁊c. ¶ 3ᵒ. a quo aliqd depēdet ab illo videt̄ eſſe:ſed eſſe intelligibile videt̄ dependere ab intellectu:qr ſi nõ eſſet intellectiuus:nõ ineſſet intelligibile. ergo ⁊c. ¶ 4ᵒ. qr ſm Aug. ſcientia noſtra iõ eſt va: qr res ſic ſunt:ſed ſic eſt in rebus:qr diuina ſcientia ſic nouit. ergo intelligibilitas eſt a diuina ſcia.

Idē. 12. meta.

¶ Ad pᵐ cõcedo q a quo eſſe ſimplr hʒ aliqd:ab eo hʒ cõſequens illud eſſe:⁊ iõ qr a deo hʒ eſſe exiſtere:iõ ab eo hʒ eſſe ɔſequēs illud eſſe:qdditatiuũ aũt eſſe ad qd ſequit̄ intelligibilitas:nõ hʒ creatura vel qdditas ab aliquo:ſed in illo eſſe ⁊ ſm illud eſſe abſtrahit ab oĩ cauſalitate. ¶ Ad 2ᵐ dico q intelligibilitas conuenit qdditati ex rõne ſua formali:l3 in 2ᵒ mõ:ſicut q homo ſit riſibilis. ¶ Ad 3ᵐ dico/q alr eſt in reſpectibus fundamētalib⁹ q̃ in actualibus:qr fundamentales nõ cauſant̄ a termino:ſed cõſequuntur qdditatem non in eſſe exiſtere:ſed in eſſe abſtrahente ſimplr.

Q Eſſe qdditatiui eſt penit⁹ incauſabile.

¶ Ad 4ᵐ dico/q Augu. intelligit de futuris contingentibus:qr veritas taliũ conſequit̄ volũtatē diuinã:ſed nõ eſt ſic de veritate neceſſarioꝝ ⁊ incõmutabiliũ:qr veritas taliũ vĩ cõſequi eſſe qdditatiuũ ſimplr ex ſe:⁊ nõ a cauſa extrinſeca in rõne efficientis:l3 aliquo mõ in rõne exẽplaris vel finis poterit concedi. ¶ Ad argumentũ pʒ. ¶ Queſtio.IIII.

Notabilis expõ in Augu.

A

VTrum productio rex in eſſe intellecto ſit prior gñatione verbi in diuinis. Dic ſunt duo facienda. Primuz eſt inquirere de ordine illius productionis ad pductionē vbi. Secdm de ordine pductionis in eſſe volito ad pductionē ſpiritusſancti.

pmus articu. Productione vbi diui p ductionē creaturaz ẽt i eẽ cognito pcedere.

Quantum ad pᵐ introducuntur quattuor rões pbantes q pductio verbi eſt prior. Prima eſt talis. Qñcūqz aliq̃ cōpanẽ ſm pᵐ ⁊ zᵐ: pᵐ in ordine prioris eſt pus pmo in ordine poſterioris: ſz eſſe reale eſt pus q̃ eſſe rõnis. g pᵐ reale eſt pus pmo rõnis: ſed pductio verbi eſt prima realis: pductio in eſſe cognito eſt pᵃ rõnis. g ⁊c. ¶ zᵃ rõ. Productio ſimplr eſt prior pductione ſm qd: ſed pductio verbi eſt pductio ſimplr: pductio qdditatū in eẽ cognito eſt pductio ſm qd. g illa eſt prior. ¶ 3ᵃ. Qñcūqz aliq̃ potētia cōpaẽ ad opõnē itrinſecā ⁊ extrinſecā: prior eſt cōparatio ad intrinſecā q̃ ad extrinſecā: ſed poᵃ intellectiua diuina vt cōpatur ad pductionē verbi cōparaẽ ad opõnē intrinſecā: vt cōpatur ad pductionē qdditatum in eſſe cognito cōpatur ad extrinſecam: g prior eſt cōpatio ad pductionē verbi. ¶ 4ᵃ. ⁊ eſt rõ doc. Qñ aliq̃ potētia cōpaẽ ad obm pmariū ⁊ ſcdariū: pus cōpatur ad pmariuz q̃ ad ſcdariū. ſed pductio verbi eſt vt compaẽ ad obm pmariū: pductio in eſſe cognito qdditatū eſt vt ad ſecūdariū. g ⁊c.

1.d.2.q.1.

Obijcit 4ᵒʳ.

B

¶ Sed cōtra: pmo qz in diuinis cōia ſūt priora pprijs: ſed pductio creaturaz eſt cōis: pductio verbi ppria. g ⁊c. ¶ zᵒ. qz abſolutū in diuinis eſt pus reſpectiuo: actus intelligendi quo pduciẽ creatura eſt qd abſolutū: actᵘ gñandi reſpectiuum. g ⁊c. ¶ 3ᵒ. qz oẽ infinitū in diuinis eſt pus nõ ifinito: actus intelligendi eſt qd infinitū: actus gñandi nõ. g ⁊c. ¶ 4ᵒ. qz pfectio ſimplr in diuinis eſt prior nõ pfectione ſimplr: actᵘ intelligēdi eſt pfectio ſimplr: aliud nõ. g ⁊c.

C

Cõe i diuis. z. Eli. de ſco. 1. q ꝗlib. ⁊ de ordine eẽntialiū ⁊ notionaliū. Intellre diuinū accipit zʳ. ⁊ cū vbiqz notandū.

¶ Ad pᵐ dico q cõia ad extra nõ pcedunt ppria ad itra. Uñ cõia ad extra: ſicut creare ⁊ hõi: ſūt poſteriora pprijs. ¶ Ad zᵐ ⁊ ad alia ſilr dico, q intelligere diuinū põt accipi zʳ. Primo mõ vt dicit qd abſoᵐ: ⁊ vt ſic dico q pus eſt q̃ gñare: qz vt ſic eſt abſoᵐ eſt infinitū: ⁊ dicit pfectionē ſimplr. Alio mõ põt accipi non p abſoluto tñ: ſz vt eſt talis obiecti: ſic nõ eſt pus. Ceſſant. n. tūc oẽs rões: qz vt ſic nec eſt aliqd abſoᵐ: nec infinitū: nec dicit pfectionē ſimplr: ſed ſolū iſto mõ dĩ pductio qdditatis in eſſe intellecto ⁊ in eſſe cognito: ⁊ nõ pmo modo.

zᵘˢ articulus. Idẽ de. ſ. ſ. pductione ⁊ creaturaz i eẽ volito tenet. Obijcit zᵒ.

Quantū ad zᵐ dōm eſt eodẽ mõ. ſ. q ſpirare pcedit pductionē qdditatū in eẽ volito. Et hoc poſſet pfirmari illis eiſdẽ rõnibᵘ q̃ adducte ſūt ad pᵐ articulū de itellu. ¶ Sz 3ᵒ: qz qcqd eſt in pře ⁊ filio: pus eſt ordie nãe q̃ illõ qõ eſt in ſpūſancto: ſed pduceẽ creaturas eſt in pře ⁊ filio. g eſt pus nã q̃ illud qõ eſt in ſpūſancto: ſed in ſpūſancto eſt ſpiratio paſſiua: que eſt ſil nã cū ſpiratione actiua. g pducere creaturas in pře ⁊ filio pus nã ſunt q̃ ſpiratio paſſiua in ſpūſancto: ⁊ per pñs q̃ ſpiratio actiua. ¶ zᵒ. qcqd eſt in pře ⁊ filio: pus eſt origine q̃ illud qõ eſt in ſpūſancto: ſz pducere creaturas eſt in pře ⁊ filio. g pcedunt origine ſpũſanctum.

D

Uñ in eodẽ ſigno nãe pla ſigna originis ſic ⁊ eꝫ imagi nari.

In diuis ſõ duo pncipalia ſunt ſigna nãe: in quorū quolibet pla alia ſūt ⁊ tria ſigna origis: i q̃z quolz alia pla ponunt.

¶ Dico q in eodez ſigno originis opz imaginari multa ſigna nãe. Duo ergo ſunt ſigna nãe. vnum in quo cōparantur illa que ſunt ad intra. zᵐ in quo fit cōpatio ad ex. Itẽ ſignū nãe ad intra diuidiẽ in plura ſigna: ſicut pz de intellectu ⁊ voluntate. In diuinis aūt nõ ſunt niſi tria ſigna originis: qz nõ ſunt ibi niſi tria realr diſticta: ſed tñ tot pfectiones ſunt quot ſigna nãe. nec eſt circulatio: qz illa ſunt accñtalr ordiata. ſ. ordo originis ⁊ nãe: vt patuit diſ. 14ᵒ. ¶ Ad pᵐ ergo dico, q prius eſt pductio talis in pře ⁊ filio q̃ in ſpūſancto. Sz ſi cōgnoſceſſe cognitū ad ſpũſcm: prius pduciẽ ſpūſſanctus q̃ res in eſſe cognito: ſicut ſi hõ a ſe gñaret aliū in aliquo inſtāti: riſibilitas gñantis hñ precedent riſibilitatẽ geniti: ſz tñ nõ humanitatẽ. Sic dico de patre ⁊ filio qñ cõmunicãt ſpūſancto deitatẽ: prius ſibi cõicant q̃ intelliganẽ producere res in eſſe cognito: ⁊ cõpleto illo ordine in quo intelligiẽ cõicatio nãe: ſequiẽ ordo illoꝝ que cõſequuntur nãz: cuiuſmodi eſt pductio creaturaꝝ in eſſe cognito. Et tunc dico, q př ⁊ filiᵘ pus pducũt q̃ ſpūſſanctus.

E

¶ Diſtinctio. XLVII. ¶ Queſtio. I.

Uoluntas quippe dei ⁊c.

CIrca diſtinctionẽ. 47. quero. Utꝝ idee ſint in mente diuina. Qz nõ: qz nihil inueniẽ in ſcriptura de iſtis. ergo ſm Diony. nõ ſunt ponẽde. ¶ Cõtra. qõ factuz eſt in ipſo vita erat. Io. 1. ¶ Dic ſunt duo facienda. Primuz eſt de q̃ſito. zᵐ de qdditate ideaꝝ: qd. ſ. ſūt.

Sermo nihil hs ocidas.

F

pmus articu. Aliq̃ eẽ i deo ptingit 4ʳ. Ideas eẽ inſiniteas icis hoc: qõ cõſidera.

Quantuz ad pᵐ eſt ſciendū q 4ᵒʳ modis diuerſa diẽ eſſe in deo. ſ. eminẽter: ſicut oẽs res virtualr: ſicut res creabiles. Exemplariter: ſicut res intellecte: ⁊ formalr ſicut pfectiones ſimplr. ¶ Diffi. g qõnis nõ eſt pmo mõ: qz idee ſunt infinite: ⁊ nullū tale eſt eminenter in deo. Nec zᵒ mõ: qz ſunt cãe per quas pducit. Nec 3ᵒ mõ: qz ipſa ſunt exẽplaria: ⁊ exẽplaris nõ eſt exẽplar. ¶ Diffi. ergo qõnis eſt tñ 4ᵒ mõ. Utꝝ idee ſint formalr in mente diuina. Et quātū ad hoc ponunẽ cõditiones idee: quas ponit Aug. lib. 83. q. in pluribus locis ex qbus patebit ppoſitū. Prima cõditio eſt q ideis eſt fruenduz: qz obiecto beatifico opz frui: ſed ipſe dicit q ideaꝝ participatione beatificamur ⁊ beati efficimur. zᵃ cõditio, q idee ſunt adorande: ⁊ lz iſta ſequatur ex pcedenti: ipſe tñ expreſſe ponit eã. 3ᵃ q deus eſt ſapiẽs p ideas: qz nullus: vt dicit Aug. dz tātū deſipere vt cogitet q deus nõ ſit ſapiẽs per rões: quas hz apd ſeipſuz. 4ᵃ q ſunt rões incõmutabiles ⁊ eterne: qz ad ipſas reduciẽ ois incõmutabilis veritas.

q. 46. ⁊ alibi. Ꝗre i li. de tri. Conditiones ideaꝝ ſūt 4ᵒʳ.

G

Ideas in deo formalr ponit.

¶ Iſtis ſuppoſitis deduciẽ euidẽter q ſunt in deo formalr: tū quia nihil eſt adorādū: qõ nõ eſt in deo formalr. tū qz nullo deus eſt ſapiens: qõ nõ eſt in deo formalr. tū ẽt qz nihil eſt eternū niſi ſit in deo formalr. ¶ Intelligendū tñ q iſte idee ponunẽ in deo: vt vĩ colligi ex dictis Augu. pp 4. ex qbus aliqui arguunt q ipſe ſunt formalr in deo. Primū eſt vt rões agendi: vt. ſ. p ideam vniuſcuiuſqz creature pducat eã: ſicut artifex pducat archã p ſilitudinẽ arche exiſtentẽ in mẽte. Uñ dicit q alia rõne pditus eſt hõ: ⁊ alia equus. Aut poniẽ pp rões cognoſcendi: vt deus quālibet creaturā cognoſcat p ideā ſuaz: ſicut aĩa noſtra p ſpẽs quas hz apud ſe cognoſcat ea que ſunt extra. Aut ponunẽ vt rões aſſimilandi: qz cū oẽs creature ſint ad imaginẽ dei aliquo mõ facte: vt dicit Aug. ſup geñ. ad lrãm: opz q ad ſingulas habeat imagines ſuas. Aut ponunẽ vt rões pticipande: qz cū oẽ tale per pticipationẽ reducaẽ ad tale p eſſentiaz: ⁊ ois creatura ſit participatio bonitatis diuine: opz q ois creatura reducaẽ ad exẽplar: qõ hz in mente diuina.

Ideas in deo poni pp 4ᵒʳ.

H

Uide li. 5. c. 7 ⁊ alibi.

¶ Sz tñ iſte cauſe aſſignate nõ videnẽ multū neceſſarie. Pria nõ: qz ſi artifex haberet aliqõ vnū obiectū: qõ ei ſufficienter archā repñtaret: nõ indigeret ſpe arche ipſiuz in agẽdo dirigẽte: ſed diuina eſſentia eſt obm ei ſufficiẽter per ſe repñtans oẽ creatū: qõ i ſe ptinet ſupeminẽter. ¶ Nec zᵃ cã: qz diuina eſſentia q̃ eſt pᵐ obm diuini itellectᵘ: repreſentat ſufficiẽtiſſime oĩa que continet in ſe: continet aūt ſupereminenter omne creatū circumſcripta oĩ idea. ¶ Nec 3ᵃ. qz creature nõ aſſimilantur deo formaliter:

Improbatio dictaz q̃: noi cãz 4ᵒʳ.

I

niſi in pfectionibus ſimplr que dicuntur attributales: nec etiaʒ reſpectus tales dnr vel ſunt idee. ¶ Nec 4°. qꝛ ſi in deo eſſet p eſſentiá tale eſſe qḋ eſt in creatura p participationé: tūc cū homo ſit aial per pticipationé: in deo eſſet aial per eſſentiá: ⁊ tunc deus eſſet aial p eſſentiaʒ: ſicut pticipatione ſpeciei oēs hoies ſunt vnus hō. ¶ Ideo vꝫ aliqbus ꝙ nulla neceſſitas ſit ponēdi illas ideas eundē: nobis tamen ꝓpter dicta Augu. ponende ſunt formaliter in deo: vt pꝫ ex priori deductione.

c. de ſpecie in por: phy°.
Op̄ aliorꝫ de ideis ponen-dis vel nō?

Quantum ad 2ᵐ pncipale videndū eſt, qd ſunt hȳ idee. Et quātū ad hoc introducūtur. 4. q̄nes. Prima eſt ꝙ nō dicunt aliqd abſolutum formalr: ſed reſpectiuuʒ. ¶ Ex hoc pꝫ pmo: qꝛ idea inquātū idea formalr eſt exemplar: ſꝫ exēplar inquātuꝫ exēplar formalr eſt ad aliud: qꝛ alicuius exēplar. g̃ ⁊c̄. ¶ Cōfirmaṫ: qꝛ ſm Aug. de doct. chriana. Abſurdum eſt ꝙ imago ſit ad ſe: rō aūt idealis eſt rō exemplaris. Uñ nō capit hoc itellect° ꝙ idea ſit niſi ideati. ¶ 2° q̄ eſt, ꝙ ſunt reſpect° reales. nō rōnis: qꝛ qcqd eſt in deo per rōnē deficientē: eſt in deo ex tēpore: ſꝫ idee ſꝫ Aug. ſunt in deo ab eterno. ¶ Si dicas: ꝙ dicūt eſſentiam ⁊ reſpectū rōnis ſupadditū. ¶ Cōtra. qꝛ tūc ꝯſtituitur eſt ens rōnis: ex quo altera ps eſt ens rōnis. ¶ Cōfirmaṫ: qꝛ Aug. ponit eas eternas ⁊ icorruptibiles. ¶ 3° q̄ eſt ꝙ idee nō ſunt reſpect° formales: ſed fundamētales. Et pbaṫ ſic. illa relō que ineſt alicui p ſe ⁊ nō p accidens: eſt fundamētalis ⁊ nō formalis: vt dictū fuit. ſꝫ idea autem ineſt diuine nāe p ſeiā rō repñtatiua ineſt diuine eſſentie per ſe. ¶ Cōfirmaṫ: qꝛ vt dictū fuit ſupius de° non hꝫ relōnē realē actualē ad creaturā: ſed idea dꝛ ad creaturā: g̃ nō eſt relo realis actualis ⁊ formalis. ¶ 4° q̄ eſt, ꝙ illa relatio nō eſt tpalis ſed eterna: non ſicut relatio creatoris que dꝛ ex tpe denominatione extrinſeca: quia deus intrinſece ⁊ formalr eſt exēplar. ¶ Cōfirmaṫ: qꝛ deus agit p ideā ad modū artis ⁊ exēplaris: qḋ nō eſſet ſi tm̄ denominatione extrinſeca. ¶ Sed ꝯ pmā ꝯnem inſtaṫ. Exēplar repñtatiuū in creaturis eſt pfectio abſoluta ſicut ſpēs: ergo in deo. ¶ Cōtra 2ᵐ. Deus relone reali nō referṫ ad creaturā: ſed p ideā dꝛ ad creaturā. ergo idea nō erit relo realis: ſed rōnis. ¶ Cōtra 3ᵐ: cui couenit rō diffinitiua relonis: illud eſt relo formalis: ſed idee cōuenit: qꝛ hoc ipm qḋ eſt ad aliud eſt. ¶ Cōtra 4ᵐ: qꝛ relo nō pōt poni ſine termino: ſed idee, p te, fuerunt ab eterno: g̃ ⁊ idea: ⁊ ſic creatura. ¶ Ad pᵐ appāruit mihi aliqñ ꝙ in deo exēplaria eſſent abſoluta ⁊ pfectiones ſimplr ſicut ⁊ alie pfectiones: ſed p nūc non appet mihi neceſſ. Dico g̃ ꝙ ſi idea ponaṫ dicere pfectionē ſimplr: pōt dici ꝙ idea dicit aliqd ꝯſtitutum ex eſſentia ⁊ reſpectu. Uel ſi nō placet pōt dici ꝙ non eſt incōueniēs ꝙ relo aptitudialis dicat pfectionē ſimplr. ¶ Ad 2ᵐ dico, ꝙ deus relone actuali nō referṫ ad creaturā: ſed fundamētali nō eſt icōueniēs. ¶ Ad 3ᵐ dico, ꝙ aliqñ entib° in predicamēto danṫ diffōnes tranſcēdentiū: qꝛ ꝓprie ſunt nobis ignote. ¶ Exēplū. dicamus ꝙ ſubā eſt ens per ſe: certū eſt ꝙ illa diffō nō eſt adeq̄ta pdicamēto ſube: qꝛ ēt deo cōuenit: ſed appropriatur pdicamento ſube. Ita dico de diffōne relonis: ꝙ. ſ. ipſa cōuenit aliqs que nō ſunt in pdicamēto: ⁊ iō nō eſt ppria pdicamēto: ſed appropriata: cōuenit. n. pſonis in diuine. Cōcedo g̃ ꝙ idea eſt ad aliud: ſꝫ nō formalr: put formalr dicit mihi aliqd ſupadditū: qḋ aduenit fundamento p accñs: qꝛ iſta cōuenit fundamenta p ſe. ¶ Ad 4ᵐ dico, ꝙ nō opꝫ in codeʒ mō eſſendi ponere fundamentū relonē ⁊ terminū: nec in eadē menſura: ſicut pꝫ: qꝛ relo creature ad deū eſt tpalis: ⁊ termin° eſt eternus. ¶ Ad ꝓpoſitū. relo bñ fuit eterna: ſed terminus nō ab eterno p ſe ꝓprie: fuit tñ qdditas ab eterno exēplata. g̃ qdditas correſpōdet: ſed nō in actuali exiſtētia. ¶ Sꝫ hic ſunt alique diffi. Prima. ſi idea diſtinguaṫ a diuina eſſentia. Dico ꝙ ſic formalr ⁊ diffinitiue: qꝛ ſūt ad aliḋ: ſed tñ nō realr lꝫ ſint reales: tñ eadē realitate q̄ eſt realis diuina eſſentia: ⁊ ideo nō diſtiguunṫ realr. ¶ 2ᵃ diff. Si ab inuicē differāt realr? Dico ꝙ nō: ſꝫ tm̄ formalr. ¶ Sꝫ quare nō pñt differre realr: ſicut relones origis? Dico ꝙ relones originis ideo dñt realr: qꝛ ſunt res diſtincte realitatib°: nō ſic eſt hic. ¶ 3ᵃ diffi. Si idee ſūt in deo infinite? Dico ꝙ ſic: qꝛ nō apparet hñ qūo p eandē rōnē cognoſcēdi poſſent cognoſci indiuidua vt diſtincta: que per rōnes indiuiduales ſunt diſtincta: ⁊ iō ſicut indiuidua ſunt infinita in potētia: ſic ⁊ ideas opꝫ eſſe infinitas oino: aliogn nō poſſent cognoſci diſtincte ⁊ inquātū ſunt diſtincta. ¶ 4ᵃ diffi. Si qlibet beat° videat oēs ideas? Dico ꝙ nō: qꝛ ſicut dicit Aug. nō opꝫ videnteʒ deū, creaturas videre: qꝛ idea vt idea cognoſci non pōt niſi cognoſcaṫ ideatū. ¶ Sed hic eſt diffi. Utrum idee ſm ꝙ accepit Plato ſint idē cū iſtis quas nūc ponimus. Dico ꝙ aliqñ Plato fuit locutus ſicut theologus de ideis: ſicut ponit Aug. qꝛ ponit exēplaria eē pn̄ᵐ. Aliqñ aūt locut° fuit vt metaphyſicus: ⁊ vt ſic idea nō eſt aliud niſi rō qdditatiua: ⁊ in illo intellectu pſequiṫ eum Ariſto. De illo aūt loquar in q̄ōnibus ſequentib°. Sed vnū dubiū eſt loquendo vt theologi loquunṫ: pp opinionē doc. qui vꝫ ponere ideas eſſe obiecta cognita: ꝓducta in eſſe intelligabili. Sed nō vꝫ hoc ſtare poſſe: qꝛ accipio vnā ideā. ſ. lapidē ſic ꝓductū: lapis ſic ꝓductus ⁊ a deo cognitus: nō eſt adorādus ⁊ nō eſt eo fruēdum: nec eſt eternus: ⁊ deus nō eſt eo formalr ſapiēs. g̃ nō eſt idea: qꝛ oēs ille cōditiones cōueniunt ideis ſꝫ ꝙ oſtenſuꝫ eſt prius p Aug. ¶ Sed ſunt diffic. Prima qꝛ lꝫ lapis in ſe nō ſit adorandus: tñ in ordine ad deuꝫ pōt eſſe. Dico ꝙ res que de ſe nō eſt adoranda: pp habitudineʒ ad qḋcūqꝫ nō eſt adoranda. Et preterea: multo magis creatura in eſſe reali que habitudinē hꝫ ad deū realē: eſſet adoranda: q̄ꝫ illud qḋ nō hꝫ habitudinē niſi r[illegible]pis: cuiuſmodi ſunt obiecta cognita vt ſic. ¶ 2°. qꝛ aliq dicūt ꝙ iſta obiecta in eſſe cognito nō differūt ab actu cognoſcendi diuino: ⁊ ideo pñt adorari ⁊ beatificari: ⁊ cōuenire eis cōditiones predicte. ¶ Sed illud eſt ꝯtra eos: ipſi. n. ponunt actū intelligendi diuinuꝫ eſſe in deo formalr: ⁊ nō ipſa obiecta: ⁊ iterū oia illa cognita ſunt obiecta ſcḋaria: ⁊ nō ille actus cognoſcēdi. Et iterū oia habēt eſſe diminutū ⁊ ſunt creabilia: ⁊ tñ actus intelligendi hꝫ eſſe nobiliſſimū: ⁊ eſt increabilis. Et iterū non ſunt pfectiones ſimplr: ⁊ tamen actus intelligendi ſic. Ultimo arguo ſic. hic lapis a deo cognitus eſt idem qḋ actus intelligendi diuinus. hic lapis ꝓduct° in eē reali eſt hic lapis a dō cognit°. g̃ ⁊c̄. ¶ Ad argᵐ pꝫ. ¶ Q̄ō. II.

c. de ſpecie in por: phy°.

2° articulus.
Cōclo 4ᵉ.
Nō aliqd abſolutū: nec reſpectū rōnis: ſed realē fundamentalē dicit formalr idea

K

M. i. intellect' deficientem.

Reſpectus 2ᵉ

L

Obijcit 4ᵉ.

Exēplādo eſt imitare ſniaꝫ. recte ergo cū paulo loqꝛ cū vꝫ. cēꝫ paulꝫ loquebat vt paruulus ⁊c̄. 1. cor. 13.

M

Caue hic: ⁊ q̄re Sco. 30. ⁊ 31. di. 1.
Relo 2ᵉ.
Doctrina vtil qꝫ neceſſaria.
Diffōnes eſſe plerūqꝫ i pl° diffinitis ⁊ appropriatas potius q̄ ꝓprias [illegible].
Eſſe ad aliud formalr ꝯtingit dupl̄r.
Eſſe fūdamē ti relonis ⁊ termini plerūqꝫ variari.

N

D. q̄druplex
Idea q̄lr a diuina eſſentia diſtinguiṫ.

Diſtin ideaꝝ inter ſe qualis?

Lege hic infirmā pōderando hñ.

Ideas multiplicari in infinitum.

Beatos nō neceſſario videre ideas.
Dubiū 2ᵐ.

O

Plato dupliciter modo locutus ē de ideis.

Lege Sco. ſꝫ m deciēde ips vt expedit.

D. duplex.

P

Ideas adorādas nō eſſe.

Creaturas in eſſe cognito ab actu cognoſcendi diuino differre pbat quadrupliciter.

Q

Utrum idee ſint in potentia obiectiua.

Hic eſt intelligendum ꝙ ſicut recitat Aug. 83. q. illud nomen idea fuit a Platone inuentū: ⁊ eſt idē qḋ forma. ¶ Forma aūt accipiṫ 4ᵉ. Primo accipiṫ pro pfectione que nō eſt pars rei: ſicut accñs dꝛ eſſe pfectio. ¶ 2° mō accipiṫ forma p eo qḋ eſt perfectio ⁊ ps rei: ſicut aīa. ¶ 3° accipiṫ p pfectione que eſt tota nā: vel totuꝫ cōpoſitū. ¶ 4.° mō accipiṫ p rōne diffinitiua: ⁊ ſic accipit Plato. Iſto mō itelligēdo dicit Scotus: vt prius dictū eſt, ꝙ qdditas ꝓducta in eē itelligibili eſt idea. Illud vt dixi, nō capio: qꝛ aut ipſe loqṫ theologice: aut metaᶜᶜ. Si theologice: ſic pꝫ ꝙ nō eſt verū. Nā illo mō ſꝫ Aug. eſt nobiliſſimū ⁊ ꝯſtātiſſimū. qdditas aūt ꝓdu-

q. 46.
Plato ideaꝝ inuentor.
Forma 4ᵉ.

35. diſ. 1.

A cta hʒ ſolū eē ſm qd ⁊ diminutū. Si aūt metaphyſice:
certū eſt ꝙ idea accepta 4° mō abſtrahit ab oī ꝓdu/
Signū 4ᵐ cir/ca qdditatem ideatam. ctione. ergo vt ꝓducta nō eſt idea. ❡ Opʒ ḡ imagina/
ri 4ᵒʳ ſigna in qdditate. Primū eſt in quo eſt qdditas
tm̄. ❡ 2ᵐ eſt in quo eſt intelligibilis: qꝛ intelligibilitas
eſt veritas: ⁊ hec eſt eiꝰ paſſio. ❡ 3ᵐ in quo aduenit ſibi
eſſe intellectū: eſſe enī intelligibile ꝯuenit ſibi ab itrin/
ſeco ſicut ꝓpria paſſio: ſed eſſe itellc̄m ab extrinſeco ⁊ ꝑ
accn̄s: ⁊ ꝑ ꝯn̄s poſteriꝰ. ❡ 4ᵐ in quo itelligit̄ a creatu/
ra: ⁊ hō eſt ei accn̄s ⁊ ꝯtingēs: ⁊ iō in 4° ſigno: qꝛ qḋ ꝯue/
nit ſibi in 3°. ſ. eſſe intellectū a deo: lʒ ꝯueniat ſibi ꝑ ac/
cidēs: ſibi ꝯuenit neccīo ab extrinſeco: ſed ꝙ intelligat̄
a creatura eſt cōtingens: qdditas ergo prius eſt ꝙ̄ ſit in
eſſe cognito vel intelligibili: ⁊ vt ſic hʒ eſſe in potentia
obiectiua: ⁊ ſic eſt idea. ❡ Queſtio. III.

B **V**Trum idee ſint in rerū nā. Qꝛ non: qꝛ
tunc eſſent ſeparate. ❡ Cōtra.
qꝛ ſunt qdditates rex. ḡ ſunt in eis.

Primus articu. pᵒ op. alioꝝ. **Hic primo** videndū eſt de illis qui
ponūt ideas ꝑciſas. Di/
cunt enī aliq ꝙ idee ſm intellectū ſunt ꝑciſe. nā qddi/
tas in ꝑticularibꝰ ſemꝑ eſt ꝯiuncta ꝯditionibus indiui/
dualibꝰ: ⁊ vt ſic nō hʒ rōnē idee: intellc̄s aūt a talibꝰ cō/
2. phy. t. c. 18. ditionibꝰ eā preſcindit. Et hoc pʒ: qꝛ abſtrahētiū non
eſt mendaciū. ſic ergo ꝑ intellectū preciſa qdditas hʒ
5. meta. c. 1. rōnē idee ſm ꝙ Plato ⁊ ēt Auicē. loquebant̄ de ideis:
ſm ꝙ equitas eſt tm̄ equitas / nō faciēdo nūc mentionē
de ideis ſm intentionē ſanctoꝝ. ❡ Sʒ ꝯtra hoc arguo
Impugnaᵗ 4ᵉ quadrupl'r. Primo ſic. Qḋ cōuenit alicui ꝑ accn̄s: non
ꝯuenit ei ſub rōne formali vel ideali: ⁊ vt hic ſuppono
iſta ſunt idē: ſed eſſe cognitū ꝯuenit qdditati ꝑ accn̄s: ḡ
C ꝑ illud nō ꝯuenit ſibi eſſe ideā vel rōnē formalē. ❡ 2°
ſic. Qḋ cōuenit ꝑ rōnē idealē qdditati: cōuenit ſibi ne/
ceſſario: ſed eſſe cognitū nō ꝯuenit neceſſario qdditati:
ſed ꝯtingēter. ḡ ⁊c̄. ❡ 3° ſic. Intellectus q intelligit rem
Aug. 83. q. q. 32. aliter ꝙ̄ ſit: eſt falſus. ſi ḡ eſt verus opʒ ꝙ ita ſit in re ſic̄
cognoſcit: ſʒ itellectꝰ itelligit qdditatē vel rōnē formalē:
vel rōnē idealē ſequeſtratā ⁊ ꝑciſaʒ ab alijs. ḡ ipſa eſt
in re ſic ſequeſtrata: ⁊ ꝑ ꝯn̄s preciſa: vel intellectꝰ eſt fal
ſus. ❡ 4° ſic. Sicut vnūqḋqʒ intelligit̄ / ſic aptū natuʒ
eſt intelligi: ⁊ ſicut aptū natū eſt intelligi ſic itelligit̄: ſed
illa qdditas vel idea itelligit̄ ſepata: ſeqſtrata vel ꝑciſa.
ergo ſic apta nata eſt intelligi. ❡ Confirmat̄ ꝑ pᵐ pnᵐ
cōplexū: idē ſm eandē rōnē nō pōt eſſe cognitū ⁊ inco/
gnitū: ſed intellectꝰ terminat̄ ad illā rōnē ⁊ nō ad illa
que ꝑ accn̄s inſunt ſibi. ḡ opʒ ꝙ ipſa ſit ſequeſtrata. hō
eſt diſtincta aliquo mō ab iſtis talibꝰ cōditionibꝰ acci/
2° op. alioꝝ quod vi inueni dētalibꝰ. ❡ Et iō dicūt alij magis ſequētes Auicen. ꝙ
illa preciſio nō ſolū eſt ex ꝑte intellc̄s: ſed ēt ex ꝑte obi.
D Hoc aūt declarat̄ ſic: qꝛ q̄ inſunt in pmo mō dicēdi per
ſe: pꝰs inſunt ꝙ̄ q̄ inſunt in 2° mō ex nā rei. 2° que in/
ſunt 2° mō: pꝰs inſunt ꝙ̄ q̄ per accn̄s iſūt. 3° que iſūt
ꝑ accn̄s ſicut iferiꝰ accidit ſuꝑiori: ſicut homini accidit
Signū 4ᵐ pre dicamētorū ⁊ ſubiectoꝝ. hic hō. 4° que ꝑ accn̄s: ſicut accn̄s accidit ſubo. Et ſm
hoc opʒ dare 4ᵒʳ ſigna. Primū in quo illa de pmo mō
inſunt. 2ᵐ in quo illa de 2° mō. 3ᵐ in quo illa q̄ ꝑ accn̄s
inſunt ſicut iferiꝰ ſuꝑiori. 4ᵐ in quo ꝑ accn̄s ſicut acci
dens accidit ſubiecto. ❡ In pᵒ ergo ſigno in quo qddi/
tas ꝑcedit alia ſigna: ipſa eſt ꝑciſa ab alijs ſicut itelligi/
tur. Vn̄ lʒ accn̄talis abſtractio ſit ꝑ itellectū: abſtrahi/
bilitas tm̄ ineſt ſibi ante omnem abſtractionem intelle/
ctus ⁊ preciſio quidditatiua.

2° articulus. **Secundo** videndum eſt in iſta qōne. Vtrū idee
ſint ponende ſeparate. Et ꝙ̄tū ad hoc
Vide. 7. me. t. c. 21. ⁊ inde copioſe. premittendū eſt: ꝙ Ariſt. iponit Platoni ſeparationeʒ
realē: ⁊ Ariſt. attribuit ideis ꝙ̄tuoꝛ ꝯditiōes: quas vī ne/
gaſſe Plato. Pria eſt ſingularitas: qꝛ Plato poſuiſſet E
vnū indiuiduū ſingulare eſſe cōe pluribꝰ. Scda ꝙ eēt
ens actu exiſtēs. Tertia ꝙ eſſet ſepata localr. ſ. in aere.
4ᵃ ꝙ mēſuraret̄ tēpore vel aliq̄ alia mēſura: ſicut exi/
ſtētia. Plato aūt vī illas ꝯditiones oēs negaſſe ab eis.
De pᵃ appꝫ: qꝛ ponit ideā eſſe idem qḋ vl'e: qḋ eſt cōe Defēſio Pla tonis in pōne ideaꝝ ꝯ Ariſ. valde nōtur.
pluribꝰ. Cōſtat aūt ꝙ tale nō eſt indiuiduū. De 2ᵃ etiaʒ
appꝫ: qꝛ nō ponit eā actu exn̄tē: ſʒ ꝙ abſtrahit ab actu
⁊ potētia. Tertiā ēt nō ponit. ſ. ꝙ eſſet in loco: qꝛ ponit
ideā ⁊ vl'e idē: ſed vl'e ⁊ tūſꝙ eſt: ſʒ abſtrahit ab oī loco.
Qui aūt groſſi ſunt intellc̄s: difficulter intelligūt: ⁊ ſoluʒ Ignorātia ab ſtractiōis ple/ rāqʒ ⁊ plures decipit.
eſt qꝛ neſciunt abſtrahere. Sil'r de 4ᵃ appꝫ: qꝛ ponit
ꝙ abſtrahit ab oī duratione: ⁊ ſic ab exn̄tia. Et iō qꝛ rō/
nes quas facit Ar. ſolū arguūt ſupponēdo aliqḋ iſtoꝝ:
iō nō cōcludūt ꝯ Platonē. ❡ Sed q̄re Ariſt. voluit ſic 2. politicoꝝ
facere vna aſſignat̄ volūtas: qꝛ habuit inuidiā ꝯ euʒ: ſic̄ F
apparet in alijs. Imponit. n. ſibi ꝙ opio Platonis fuit: Quare Ariſ. īpugnauit cōt pōnē pla/ tonis ⁊ aſſigꝫ rōnē duplicē.
ꝙ melius eſſet ꝙ oia eſſent cōia: ⁊ arguit ꝯtra eundē de
vxoribus. Et tm̄ certū eſt / ꝙ lʒ Plato illā opinionē tene
ret: quātū tn̄ ad vxores nō tenuit: ſʒ ſolū de alijs. ❡ Ali'r
dī ꝙ Ar. fuit optimus phyſicus: ſed peſſimꝰ metaphy/ Ar. peſſimus metaphyſicꝰ ⁊ hic in alr ipm defendendo vbiqʒ vt ſcis.
ſicus: qꝛ neſciuit abſtrahere: ⁊ iō peſſimā metaphyſicā
fecit. Omiſſo ergo mō quē Ar. iponit Platoni: ad de/
clarationē veritatis inducunt̄ 4ᵒʳ ꝯclones. Prima eſt
ꝙ neccīum eſt homini ponere ideas. Et hec ꝯ pʒ ex 4ᵒʳ Op. ꝓpter que pōne ideas: cō cluſiōe q̄drupl'ici reſoluta.
que mouerūt ipm Platonē ad ponēdū eaʒ. Primū eſt
ꝑꝑ predicationē. Illa. n. ꝑdicatio vera eſt ⁊ eſſentialis:
ſortes eſt hō. ⁊ in illo ꝑdicato. Sor. ⁊ Plato nullam hn̄t Plato poſuit ideas ꝓpter quatuor.
diſtinctionē: diſtinguunt̄ aūt a ſeipſis. Et hec fuit neceſ
ſitas ponere nām humanā ꝑciſaʒ a ꝯditionibꝰ mālibꝰ. A. 1. in ſeipſis. Et ex hoc ⁊c̄.
❡ 2ᵐ fuit ꝑꝑ diffōneʒ: qꝛ. n. hō vniformiter diffinit̄ in
potētia ⁊ in actu: ⁊ ꝑ ꝯn̄s diffōnes ſunt impmutabiles. G
Hinc eſt ꝙ neceſſe fuit ponere illa ꝓprie diſtingui. ſ. na
turas ſpecificas ⁊ impmutabiles ⁊ ꝑciſas ab actu ⁊ po/
tētia. ❡ 3ᵐ eſt ꝑꝑ demōſtrationes q̄ inuariabiles ma/
nent: ipoſſe aūt eſt ꝙ ſint inuariabiles niſi ⁊ pncipia ſint
inuariabilia: pncipia aūt ꝑ ſe nota ⁊ neccīa dependent a
terminis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s termini ſunt inuariabiles: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nāe
ſpecifice q̄ ſunt ſignata terminoꝝ: opʒ eas eſſe inuaria/
biles ⁊ ꝑciſas ⁊ abſolutas ab oibꝰ talibus variationibꝰ A. 1. abſtra/ ctio.
cōſequētibꝰ indiuidua. Quartum eſt ꝓpter diuiſiones
ꝑdicatoꝝ que ſunt neceſſarie ⁊ incōmutabiles. Fit aūt
talis diuiſio per qdditates ⁊ diās qdditatiuas. Ad hoc
aūt 4ᵐ aſpiciens Plato ideas poſuit cū cōditionibus
quas ſibi attribuit: vt patebit iferius. ❡ Scda ꝯ eſt ꝙ
ſuppoſitis ideis neceſſe eſt ponere eas ꝑciſas: ſicut po/
nit Aui. qn̄ dixit / ꝙ equitas eſt tm̄ equitas. Et hō ꝓbat̄: 5. meta. c. 1.
qꝛ oē pꝰs preſcindit a poſteriori: ſed rō idealis vel qd/
ditatiua: qḋ ꝑ eodē habeo: in vnoquoqʒ eſt prior oibus H
alijs ſibi cōuenientibꝰ ſiue ꝑ ſe ſiue ꝑ accn̄s. ḡ ⁊c̄. Mi/ Ideas necīo ponēdas cuʒ Aui. ⁊ ꝑlone ſane intelligē do: nō aūt cū figmētis Ar.
nor pʒ: qꝛ illa de pmo mō oia alia precedunt. ❡ 3ᵃ. Oē
illud qḋ nō eſt alicui intraneū: pōt ab illo preſcindi: cū
ſm ſe ēt ſit preciſuʒ inquātū extrinſecū: ſed oia que ſūt
in rōne formali ⁊ intrinſeca ⁊ ꝑciſa illa ſunt intranea:
oia alia extrinſeca. ḡ ⁊c̄. ❡ 3ᵃ ꝯ eſt / ꝙ idee nō ſunt ipo/
nende Platoni: ſicut eas iponit ſibi Ar. ꝙ. ſ. eſſent q̄dā
monſtra in aere ſubſiſtētia ſingularia: qꝛ Plato eas po
nit vl'ia ⁊ nō ſingularia. Item ponit eas ſimpl'r ſepatas
ab oī loco ⁊ tēpore: ⁊ tn̄ Ariſto. ille ponit eas iponendo
Platoni q̄ſi in aere. ❡ Cōfirmat̄: qꝛ nō eſt veriſile ꝙ Diuinus pl's cōmendat̄.
tā ꝑclarus phs quē Aug. ⁊ oēs ſancti alij ſuꝑ oēs cōme/
dant hoc poſuiſſet: qḋ oino fuit abſurdū. ❡ 4ᵃ ꝯ eſt / ꝙ
neceſſe eſt ponere ideas ſeparatas: nō qdē localr: ſʒ for
malr: ſicut Plato eas ponit ſm ſuū intellc̄m: qꝛ vbicūqʒ
eſt abſtractio: ibi eſt formalis diſtinctio ⁊ ſeparatio: cum
illud qḋ abſtrahit ab aliquo ſit ab eo abſoᵐ ⁊ ſeiunctū:

I ſed ille rõnes formales abſtrahunt ab hic ⁊ nunc: quia per accidens eis cõueniũt: ⁊ eodem mõ ꝯditiones oẽs ꝯſequẽtes indiuiduũ ⁊ exñtiã. Similr qꝛ ille q̃dditates ſũt idee: nõ ſolũ in actu: ſꝫ etiã in potẽtia: hinc eſt ꝙ ille q̃dditates ſunt ab exñtia ſepate formalr: ſꝫ nõ localr.

Obijcit 4ᵒʳ.

℃ Contra iſtas ꝯclõnes inſtãt 4ᵒʳ. Primo: qꝛ paucifſimi ponũt ideas: ⁊ tamen nullus negat rõnes formales inter theologos: eo ꝙ illa poſitio ſit infamis. ℃ 2ᵒ. quia preciſio quã ponit Aui. nõ negat̃ in mõ concipiẽdi: ſed bñ negat̃ in re: cũ ibi talia ſint impciſa. ℃ 3ᵒ. qꝛ credendũ eſt in hoc Ari. cũ fuerit diſcipulus platonis. ℃ 4ᵒ. qꝛ ſicut idee abſtrahũt a ꝯiunctione ꝯñte eas: eo ꝙ ſint q̃dã reſpectus: ita ⁊ a ſeparatione. Si enĩ ex ſua rõne formali diffinitiua eſſent ſeparata: nũq̃ poſſent eſſe cõiuncta.

Quare pauci theologorum poſuerit ideas

℃ Ad pᵐ dico ꝙ rõ q̃re nõ ponunt̃ cõiter idee nõ eſt niſi ꝑpter infamiã vocabuli: quã fortitus eſt ex ĩtellectu malo quẽ Ariſ. ĩponit Platoni: ſꝫ dũmõ res ſit

K

manifeſta: de vocabulo nõ eſt curãdũ: ſicut docet Aug. de quãtitate aĩe. ℃ Ad 2ᵐ dico ꝙ circũſcripto oĩ ope intellect⁹ eq̃nitas eſt tñ eq̃nitas: cũ tñ exñtia ⁊ illa alia que cõueniũt ſibi p accñs nõ ſunt q̃dditatiue aliqd eoꝝ: ⁊ illa eſt ꝑciſio Auicẽ. ℃ Ad 3ᵐ q̃re Ari. ĩpoſuit platoni falſuꝫ. De hoc põt dici ſicut ſupius dcm̃ eſt. ℃ Ad 4ᵐ dico ꝙ p illã ſepationẽ nõ intelligim⁹ reſpectũ diſtãtie aduenientẽ: ſed ſolã ꝑciſionẽ que eſt fundamẽtalis ſꝫ quã abſtrahit ab hic ⁊ nũc.

Vide ſeo. 3. di. 2. q. 1.

℃ Intelligẽdũ tñ ad declarationẽ coꝝ que cõcedit Plato de iſtis ideis: ꝙ ille a q̃tuor abſtrahũt: illo mõ quo dictũ eſt. Prĩo ab hecceitate q̃ ponit̃ indiuidualis ꝓprietas: qꝛ oẽ ĩferi⁹ accidit ſupiori ſuo. Rõ aũt formalis eſt cõis ab indiuidua: q̃dditas aũt cõis ab eo qd ſibi p accñs cõuenit abſtrahit. 2ᵒ abſtrahit ab hic ⁊ nũc: hoc eſt a loco ⁊ duratione, hec enĩ ꝯſequunt̃ indiuidua. 3ᵒ abſtrahit ab oĩ exñtia

Idee a q̃tuor abſtrahũt ſm veritatẽ ⁊ platonẽ: ſꝫ opp̃ᵐ poſuit Ar.

L ⁊ actualitate: qꝛ act⁹ ⁊ potẽtia exiſtere ⁊ nõ exiſtere: nõ diuerſificãt eſſentiã: ⁊ ſic cũ eadẽ q̃dditas poſſit eſſe in potentia ⁊ in actu abſtrahit ab vtroq̃ꝫ. 4ᵒ abſtrahit a ſubſiſtẽtia ⁊ realitate: qꝛ realitas ⁊ exiſtẽtia cũ actualitate ponunt̃ modi intrinſeci: a q̃bus abſtrahit q̃dditas.

A. I. ad ccñ⁹.

Ariſto. aũt ĩponit Platoni ideas ſm ꝙ nõ abſtrahunt ab aliq̃ iſtoꝝ: qꝛ ĩponit ſibi ꝙ ſint ſingulares. 2ᵒ ꝙ ſint localr ſeparate. 3ᵒ ꝙ ſint exñtes ⁊ durãtes. 4ᵒ ꝙ res quedã. Sꝫ aũt Platonẽ ⁊ veritatẽ idee ⁊ q̃dditates abſtrahunt a quolibet illoꝝ.

D. triplex.

℃ Sed hic ſunt difficul. Prima: que fuit neceſſitas ponẽdi illas. ℃ Dico ꝙ ſic̃ fuit dictũ a ꝑncipio poſitionis eaꝝ: ꝙ ꝑpter q̃tuor ad q̃ valent. Prĩo ad ſaluandũ entiũ ꝑticipationẽ: qꝛ oẽ ens ꝑ ꝑticipationẽ opꝫ redire ad tale p eſſentiã: cũ oẽ impfectũ oporteat reduci ad pfectũ: ⁊ iõ cũ qlibet ſuppoſitũ hoĩs ſit hõ participatione nãe ſpecifice ⁊ nõ ꝑmo: opꝫ deuenire ad illud qd ſeipſo eſt humanitas ꝑmo: ⁊ illud eſt q̃dditas ⁊ idea hoĩs.

Neceſſe poſitionis idearũ q̃druplex.

2ᵒ ad ſaluãdũ entiũ gñõneꝫ: ſꝫ

M Ariſto. dicat ad hoc eas nihil valere: tñ põt dici ꝙ valeant iſto mõ: ſꝫ. n. indiuiduũ generet̃ tñ terminus formalis ꝑmus eſt ipſa nã ⁊ principiũ ꝓductiuũ vnplr̃ in oĩ gñatione vniuoca: ſed talis eſt ipſa q̃dditas ſpecifica ſiue idea. Tertio ad ſaluãdũ vliũ ordinẽ ⁊ coordinationẽ in generib⁹ ⁊ ſpẽbus: ⁊ oẽs ꝑdicamẽtoꝝ coordinationes fiunt ſm q̃dditates ꝑciſas: vt abſtrahunt ab oĩbus que inſunt p accñs. ℃ 4ᵒ. ad ſaluandũ ſciaꝝ inuariabilitatẽ: qꝛ cũ varietates ſenſibiles ſint icõmutabiles, opꝫ ꝙ cõplõnes ſcĩe hẽant terminos q nõ varient̃: cũ ex ipſis cõplõnes depẽdeãt: ſed termini nõ ſunt icõmutabiles vt exiſtũt: cũ ſic quotidie varient̃: ſed ſolũ q̃dditates vt ab exñtia ꝑſcindũt.

Idee p ſe nuſq̃: p accidẽs ꝯo in aĩa ⁊ in rerũ nã.

℃ Sꝫ diffi. eſt vtꝝ ille q̃dditates ſint in aĩa vel in reꝝ nã. ℃ Dico ꝙ ſm ſe nec in aĩa nec in reꝝ nã: ſed nuſq̃: eo ꝙ abſtrahunt ab oĩ vbi

N q̃ualitercũq̃ꝫ accepto: ſunt tñ in aĩa obiectiue p accñs: qꝛ accidit eis ꝙ intelligant̃. Sũt ẽt in reꝝ nã p accñs: qꝛ accidit eis ꝙ actualr exiſtãt. Et iõ ſm ſe dicunt̃ ſepari: p accñs aũt ſunt cõiuncte. ℃ Sꝫ q̃uo pñt talia eẽ in pluribus. Dr̃ ꝙ eis accidit eẽ in plurib⁹: qꝛ hoc eis ꝯuenit p ꝓprietates indiuiduales: q̃b⁹ p accidens cõiunguntur.

℃ Intelligendũ tñ ꝙ hꝫ q̃dditates ſꝫ poſſint dici idee: nõ tñ vocantur a theologis idee: ſed tm̃ illa que ſunt in mente diuina. ℃ Ad argumentũ pꝫ.

Modus reſo lune.

℃ Qõ. IIII.

Utrum idee ſiue vlia habeant eſſe in aĩa nr̃a. Et nõ: qꝛ nõ ꝑdicãt̃ de aĩa. ℃ Cõtra. qꝛ in eẽ cognito ſunt in nobis.

Hoc ſuppoſito ꝙ vle ſiue idea eſt qd eſt aptum natũ eẽ in pluribus: nõ idẽ numero ſicut eſſentia diuina in ꝑſonis: ſed idẽ ſm rõnẽ formalẽ. ℃ Fuerũt q̃tũ ad iſtã q̃õnem. 4. opiones. Prima: ꝙ vlia ſunt tm̃ in aĩa ⁊ nullaten⁹ in re ex̃: qꝛ q̃cq̃d eſt in reꝝ nã: eſt ſingulare: ⁊ iõ opꝫ ꝙ vlia ſint ab aĩa fabricata. 2ᵃ ꝙ vlia hñt eẽ in reꝝ nã ⁊ nõ in aĩa: ſed vlia nõ ſunt extra ſua ꝑticularia: cũ totũ nõ ſit extra ſuas ptes: nec differat ab eis realr: ⁊ iõ ſicut ꝑticularia ſunt tm̃ in re extra: ita ⁊ vlia. 3ᵃ. ꝙ vlia ptim hñt eſſe in re extra: ⁊ partiꝫ in aĩa. 4ᵃ ꝙ vlia habent eſſe vno mõ in aĩa. ſ. obiectiue: ⁊ alio mõ in reꝝ nã. ſ. ſubiectiue: qꝛ inueniunt̃ in ſuis ꝑticularibus eſſentialr: ⁊ obiectalr in intellectu.

Op̃ alioꝝ 4ᵒʳ

O

Impugnatio dictaꝝ op. 4ᵒʳ

℃ Prima via nõ põt ſtare: qꝛ de entibus creatis in aĩa nulla eſt ſciẽtia realis: ⁊ tñ oĩs ſciẽtia eſt de vli: nõ enĩ eſt veriſile ꝙ veritates p ſe note ⁊ demõſtrate dependeãt ab aĩa noſtra: cum tñ oriant̃ ex ſuis terminis. ℃ Nec ſcda: ꝙ ꝑori non repugnat eſſe ſine poſteriori in aliq̃ ſigno: ſed vlia ſunt ꝑora ꝑticularibus ſꝫ ordinẽ nãe. ℃ Nec 3ᵃ. qꝛ eadẽ ſimplex q̃dditas nõ põt eſſe ens rõnis ⁊ ens reale: ſed vlia hñt diffõnes entiũ ſimpliciũ ⁊ p ſe vnũ facientium. ergo ⁊c̃.

P

℃ Nec 4ᵃ. qꝛ eodẽ mõ dicit̃ de hac albedine ſingulari: qꝛ hꝫ eſſe obiectiue in aĩa ⁊ ſubiectiue in reꝝ nã. hic aũt nõ q̃ritur niſi de rõne formali. ℃ Iõ videt̃ dõm ꝙ vlia ſm ſe nõ habẽt eſſe in aĩa nec in reꝝ nã: qꝛ tota coordinatio ꝑdicamẽtalis vĩ eſſe icõmutabilis circũſcripta omni ꝯſideratione nr̃a: ⁊ etiã rerũ actuali duratiõe: cũ in coordinatione tali fundent̃ multe regule incõmutabiles: ⁊ illa duo. ſ. in aĩa vel in rerũ nã ſunt pure cõtingentia.

Op̃. ꝓpria. Vlia ab eẽ in aĩa ⁊ eẽ aĩam ſiue in reꝝ nã pſcindere.

℃ Et cõfirmat̃ iſta ſnĩa: qꝛ accidit homini ſm ꝙ hõ eſt: eſſe in actuali exiſtẽtia. Si enĩ per ſe ſibi ineſſet: ĩpoſſibile eſſet ipſuꝫ nõ exiſtere: ⁊ iõ nõ eſt p ſe in rerũ nã. Itẽ accidit homini ſꝫ ꝙ hõ eſt ꝙ ſit in noſtro cõceptu: alioq̃n cũ nõ intelligeret̃ corrũperet̃: ſi per ſe eſſet in intellectu. Unde ex iſtis pꝫ ꝙ nullum tale eſt in aĩa nec in reꝝ nã: niſi per accñs.

Obijcit 4ᵒʳ.

℃ Cõtra tñ iſtã ſnĩam inſtãt 4ᵒʳ. Primo. qꝛ ens rõnis ⁊ ens reale imediate diuidunt ens: ⁊ ens rõnis eſt in aĩa: ⁊ ens reale in rerũ nã.

Q

℃ 2ᵒ. qꝛ ſupiora inueniunt̃ formalr in ſuis inferiorib⁹: ſed particularia ſunt in re extra. ergo ⁊ vlia. ℃ 3ᵒ. quia obiecta cognita relucent in ſuis repreſentatiuis: vlia cũ ſint obiecta cognita ab aĩa nr̃a: habẽt in aĩa nr̃a repñtatiua. ℃ 4ᵒ. qꝛ illud qd nõ eſt in aĩa nec in reꝝ nã: videt̃ eſſe nuſq̃: tale aũt videt̃ ſimplr nihil.

Qualr vlia ſint realia ⁊ in ſuis pticularib⁹: ⁊ ĩ aĩa ⁊ nuſq̃. vide notanter.

℃ Ad pᵐ dico ꝙ vlia pñt dici realia entia: eo ꝙ ſunt apta nata eſſe actualiter in reꝝ nã ⁊ habere realitatẽ: ſed p accñs hñt eam actu ſicut hõ: ſꝫ p accidẽs ridet: ⁊ eſt tñ riſibilis per ſe. ℃ Ad 2ᵐ dico ꝙ vlia ſunt in ſuis particularibus per ſe quidem ex parte particulariũ: ſꝫ per accidens ex pte ipſorum vniuerſalium: ſicut accidit homini eſſe fortẽ. ℃ Ad 3ᵐ dico ꝙ vniuerſalia ſunt q̃dem obiectiue ⁊ repreſentatiue in aĩa noſtra: ſed hoc accidit eis: ⁊ ideo per ſe non ſunt ibi. ℃ Ad 4ᵐ rudis multũ apparet qui non

A pōt cōcipere aliqḋ abſolutū ſine reſpectu ↄ̄ſequēte ipꝫ: ⁊ iō cū eſſe hic vel ibi:in iſto vel in illo ſint reſpect⁹ cō/ ſequētes illud cui attribuunt̃: qdditas vl̄is ꝑm ſe nuſq̄ eſt:ſed abſtrahit ab omni hic vel ibi eſſe. ¶ Sꝫ hic ſūt diffi. Prima eſt de illo vl̄i qḋ ſic abſtrahiꝫ ab aīa ⁊ reꝶ nā. vtrū vt ſic ſit ens ab aīa fabricatū: vel non. Dico ꝙ nō eſt fabricatū ab aīa: qꝛ tale nunq̄ abſtrahit ab eſſe in aīa: ſed eſt nō fabricatū ab aīa, eo ꝙ abſtrahit ab oī ꝓductione: nec tñ per hoc eſt ens reale: ſed ſolū natum eſſe ens reale: ⁊ ſic ↄ̄cedit̃ eſſe reale in potētia ⁊ non in actu. ¶ 2ª diffi. qꝛ vī ꝙ qdditas ꝑm ſe non eſt vl̄is nec ꝑticularis: cū vl̄e ⁊ ꝑticulare ſint diuidētia alicui⁹: eo ꝙ oppoſita: ⁊ ſic qdditas abſtrahit ab vtroqꝫ ſicut diuiſū a diuidētibus. Dico ꝙ qdditas ꝓciſa nō eſt vl̄is: qꝛ rō vl̄is eſt rō cōicabilitatis: illa aūt cōicabilitas eſt quaſi paſſio qdditatis. Et iō ſicut ſubꝫ abſtrahit a ꝓpria paſſio/ ne: ita qdditas vltimate ꝓciſa. ¶ Itē rō vl̄is eſt reſpe/ ctiua inq̄ꝫtū talis: cū diffiniat̃ per ſuū terminū: ⁊ ab hac abſtrahit rō qdditatis. ꝑticularitas aūt ꝑ accñs ↄ̄uenit ei: qꝛ pōt eſſe ſine ſingularitate: nō tñ ſine cōicabilitate. Et iō lꝫ ipſa qdditas nō ſit vl̄is in ꝑmo mō: tñ hn̄ in 2° mō dicēdi ꝑ ſe: ⁊ illō abſtrahit ab oī ꝑ accñs. ¶ 3ª diffi. eſt cuꝫ rō vl̄itatis ⁊ ꝑticularitatis ſint oppoſite: ⁊ ꝑ ↄ̄ñs incōpoſſibiles: quō vna ꝑ ſe ⁊ alia ꝑ accñs ineſſe pñt: cū alicubi nō poſſit ineſſe aliqḋ incōpoſſibiliū ꝑ ſe: ſi alteꝶ ineſſe pōt ꝑ accidēs: tūc ſequit̃ ꝙ oppoſita eſſent cōpoſ ſibilia. Dico ꝙ ſicut eēntia ꝑ ſe in diuinis eſt cōicabilis ⁊ per relōnē fit incōicabilis vt eſt in ꝑſona: ita qdditas de ſe ſemꝑ eſt cōicabilis: ſed vt eſt in indiuiduo eſt in/ cōicabilis ꝑ heccceitatē. Ita ⁊ nā gn̄is de ſe eſt indeter/ minata ad diuerſas ſpēs: ſꝫ tñ ꝑ dr̄aꝫ eſt determinata ad alterā: ⁊ tūc nō inſunt illa oppoſita ꝑm idē: ſed cōica bilitas ꝑ nām: incōicabilitas aūt ꝑ aliā ſuꝑuenientē cāꝫ. ¶ 4ª diff. eſt: qꝛ qcqd eſt in ſingulari eſt ſingulare q̄lr/ cūqꝫ: ⁊ iō q̄lrcūqꝫ ponat̃ vl̄e in aīa vel in reꝶ nā: ⁊ cum in aīa ſit ſingulr̄: vl̄e erit ſingulare: cuꝫ etiā ea q̄ ſunt eꝫ ſint ſingulr̄ia: ſequitur ꝙ nulla vl̄ia erūt niſi ſingularia. Dico ꝙ vl̄ia in ſingularib⁹ ſunt per accñs ſingularia: ſicut illa que ſunt abſoluta ꝑꝫ ſe ꝑ accñs referunt̃. Et quēad/ modū forma in mā dī mālis. Uñ ⁊ aīa rationalis: lꝫ ſit ſpūs: tñ hec dr̄a rōnalis ſubalternat̃ corꝑee. ¶ 5ª diffi. Qꝛ infinite auctes auctoꝶ ſonāt ⁊ dicūt ꝙ intellect⁹ facit vl̄itatē in reb⁹: ⁊ vl̄ia ſunt ab aīa fabricata. Dici pōt vt vitet̃ ſcandalū ſequentiū eos: ꝙ intellectus noſter ꝓdu cit vl̄ia in eſſe cognito: qḋ eſt eſſe obiectiuū ⁊ ꝑm qd: ⁊ dat eis eſſe cognitū nō eſſe ſimplr̄: ⁊ ſic ꝑm tale eſſe pōt dici eoꝶ cā. Et ſi dicat̃: ꝙ idē eſt de ſingularib⁹. Poteſt dici ꝙ ſingularia ab intellectu noſtro ꝑm ſe non intelli/ gunt̃. ¶ 6ª diffi. eſt: qꝛ infinite auctoritates etiā viden/ tur ſonare: ꝙ vl̄e a quocūqꝫ cauſet̃: habet tñ eſſe in aīa ꝑm ſe. Dico ꝙ oēs ille auctes ſunt exponēde obiectiue: qꝛ vt ſic nō hn̄t eſſe vl̄ia niſi in aīa: ⁊ pro tāto dī ens rō/ nis denoīatiue tm̄: ⁊ nō qdditatiue. ¶ Ad argm̄ patet.

D.ſcmplex. (margin)

Uſc abſtrahit ab oī productione.

B Alr ꝑticularitas ⁊ alr ſingularitas cōuenit qdditati.

Quiddītas q̄liter cōicabil ⁊ incōicabilis dici pōt.

C Uiḋ ſco. 3. dī. 2. optime. A. 1. cū aīa ſit ſingularis ⁊ ſic ſingulare erit vniuerſale.

Cōmētator. 1. de aīa. cō. 5. Qualr intellc facit vl̄itatē: ⁊ q̄lr vl̄ia hn̄t eſſe in aīa.

D

¶ Diſtinctio. XLVIII. ¶ Queſtio. I.

Sciendum quoqꝫ eſt ⁊c.

Circa diſtinctionem 48ᵐ quero. Utrū deus habeat in ſe for/ maliter ſcientiam ſpeculatiuā. Et ſic. qꝛ Hugo in ꝑncipio celeſtis Hierar. ponit theologiam ſub ſpeculatiua. deus hꝫ theologiam. ergo. ¶ Contra. quia hec

Ioh. 20. ſcripta ſunt vt credatis. ergo ⁊c. ¶ Hic ꝑmo inſiſtēdū eſt circa terminos. 2° circa queſitum. ¶ Circa termi/ nos Primo videndum eſt quid ſit ſpeculatio. Secūdo quid ſit ſpeculatiuum.

Quantum ad pᵐ dico ſicut dicit doc. ꝙ ſpecula/ tio eſt oꝑatio intellectiua que nō eſt relatiua alterius: ſed eſt gr̄a ſui. Primū eſt de ſe notuꝫ. 2ᵐ etiam pꝫ: qꝛ ad nihil aliud extra ſe ordinat̃. ¶ Sed ↄ̄tra 4ʳ. Primo. qꝛ nihil eſt gr̄a ſui niſi vltim⁹ finis. 2°. qꝛ ois actus imanens videt̃ gr̄a ſui: qꝛ omnis talis eſt fi/ nis. ergo nō ſolū ſpeculatio. 3°. qꝛ ꝑm Diony. oēs ſcien/ tie ordinant̃ ad theologiā: ſed ſicut habitus ad habitū: ita actus ad actū. ergo oēs actus aliaꝶ ſcientiaꝶ ordinā/ tur ad actus theologie: ⁊ ꝑ ↄ̄ſequēs ſunt nō ſui gr̄a. 4°. qꝛ oēs actus ordinant̃ ad felicitatem. g̃ nullus ſui gr̄a: ⁊ ſic nulla ſpeculatio. ¶ Ad pᵐ dico, ꝙ dꝫ intelligi ꝙ ſcīa ſpeculatiua nō ordinat̃ ad aliud vt in aliquē actū vlte/ riorē regulandū. Unde nō eſt gr̄a alicui⁹ actus vlterio/ ris quē regulat: lꝫ ordinet̃ in aliud: ſicut in vltimū finē. ¶ Ad 2ᵐ dico, ꝙ lꝫ actiones que dr̄ oꝑationes imanē tes, nō ſint alteri⁹: ſic ꝙ ſint ꝓductiui alicuius termini eo mō quo actiones tranſeuntes: tñ poſſunt eſſe gratia alteri⁹ tanq̄ ab eis regulari. ¶ Ad 3ᵐ ⁊ ad 4ᵐ eodem mō dico, ꝙ lꝫ actus aliaꝶ ſcientiaꝶ ordinant̃ ad actus theologie: non tñ vt regulatiui. Similr̄ lꝫ omnes actus ordinant̃ in felicitatē ſicut in finē: nō tñ vt regulatiui. ¶ Quantū ad 2ᵐ videndū eſt: qd ſit ſpeculatiuū. Ubi ſciendū ꝙ ſicut opera dicunt̃ humana, nō qdem ꝓpter aliquid intrinſecum: ſed denominatione extrinſeca: ita ſpeculatiuū ſe hꝫ ad actū ſpeculationis: ſicut eſſe intelle ctiuū ad actum intellectionis. Uñ ſicut intellectiuū nō dicit niſi vim cauſatiuā actusītelligēdi: ita ſpeculatiuū nō dicit niſi vim elicitiuā ⁊ cauſatiuā actus ſpeculādi. ¶ Et ꝑm hoc intelligendū ꝙ perfectio ſpeculatiua dī quadruplr̄. Aliqñ ſicut potentia. Et iſto mō diuidit̃ in/ tellectus in ſpeculatiuuꝫ ⁊ practicū. Aliquādo ſicut ha/ bitus. Et ſic ſcientia ſpeculatiua diuidit̃ ↄ̄tra practicā. Aliqñ ſicut ſpēs. Et iſto mō dicimus ꝙ ſpecies arche in mente artificis eſt practica: ſpēs vō trianguli ſpeculati/ ua. Aliquādo ſicut obiectū. Et iſto mō dicim⁹ ꝙ mora/ lis negociat̃ circa mām practicā: ⁊ metaphyſicus circa ſpeculatiuā. ¶ Sed hic occurrit diffic. Quid addit rō ſpeculatiua vltra ꝑfectionē ſpeculatiuā: cuꝫ ille ꝑfectio nes cōueniant in rōne ſpeculatiui ⁊ nō in rōnibus ſpe/ cificis. Dico ꝙ ſolū reſpectū aptitudinalē: qui eſt per ſe paſſio eius: ſicut intellectiuum ſupra intellectum.

Nunc videndum eſt de queſito. Et quan/ tuꝫ ad hoc introducunt̃ quatuor ↄ̄cluſiones. Prima eſt, ꝙ ſcīa quā deus hꝫ de nālibus eſt ſpeculatiua. Hoc ꝓbatur: qꝛ ſcīa que eſt de obiecto ſpeculabili eſt ſpeculatiua: ſed ſcientia quā hꝫ deus de nālib⁹, eque eſt de obiecto ſpeculabili ſicut no/ ſtra. ergo eſt ſpeculatiua. ¶ 2ª ↄ̄cluſio eſt, ꝙ ſciētia quā deus hꝫ de rebus moralibus eſt ſpeculatiua. Probat̃: quia illa ſcientia eſt ſpeculatiua que eſt ſui gr̄a: ⁊ nō or/ dinatur ad aliquid aliud regulandū: ſed ſcientia dei de moralibus eſt huiꝰ: qꝛ nō pōt regulare actum volunta/ tis: eo ꝙ in cōtingentibus actus volūtatis precedit actū intellectus. omne aūt qḋ ordinatur in aliud vt regulan/ duꝫ ab eo: eſt prius eo qḋ regulatur. ¶ 3ª ↄ̄cluſio eſt, ꝙ ſcīa quā habet deus de mathematicis eſt ſpeculatiua: qꝛ illa ſciētia eſt ſpeculatiua que eſt circa obiectū: circa qḋ nō pōt voluntas errare moraliter: ſed circa obiectū ſcientie mathematice nō cōtingit aliquā voluntatē er/ rare: vtpote ꝙ triangulus hēat. 3. ⁊ ſic de ſingulis. g̃ ⁊c. ¶ 4ª ↄ̄cluſio eſt, ꝙ ſciētia dei de metaphyſicis eſt ſpe/ culatiua: qꝛ qdditates nō ſunt talia circa que voluntas poſſet errare: eo ꝙ nō hꝫ circa ipſa niſi actum ſimplicis cōplacentie: qui neceſſario eſt rectus. ¶ Sed ↄ̄tra hoc arguit̃ quadruplr̄. Primo ſic. qꝛ ois ſcientia factiua eſt

E ꝑmus articu. pᵒ pars. Speculatio quid? Uiḋ ſco. in ꝓlo. ſniaꝶ ⁊ me tha. ⁊. 6. met. ⁊ alibi. Obijcit 4ʳ. 9. met. t. c. 16. De miſtica theologia.

Qualr ſpeculatiua nō ordinat̃ ad aliud ⁊ ſic ordinari ad aliō ⁊ nōs cōtingit 2ʳ.

F Actiones imanētes q̄lr ſint alterius ⁊ non.

2ª pars. Speculatiuū quid.

Perfectio ſpeculatiua 4ʳ. ⁊ valde pondera.

G

Dubium.

2ᵘˢ articulus.

Cōclō 4ʳ.

H Uide hunc in ꝑmo ſuo ꝙ in capit: ab ori. de ꝑre. 3. vbi diffuſi⁹ ⁊ melius hāc mā examinat: qꝛ ſcoꝫ ⁊ fidelius ibidem. Sciam dei de nālib⁹ moralib⁹ mathe. ⁊ metha. ſpeculatiuā ſore.

Obijcit 4ʳ.

I

practica: ſcia de nãlib⁹ in deo eſt factiua. ergo ꝛc. Minor pʒ: qꝛ deus nãlia per modũ artis ꝑducit. ¶ 2°. qꝛ quecũqʒ ſunt eiuſdẽ rõnis: qcqd ↄuenit per ſe vni: ꝛ alteri. hoc pʒ ex ſupradictis: ſed ſciẽtia moralis in deo ꝛ in nobis eſt eiuſdẽ rõnis: ꝛ in nobis eſt practica: ſic pʒ. ergo ꝛ in deo. ¶ 3°. qꝛ per ſciaʒ quã habeo de ſphera: vtpote ꝙ oẽs linee ducte a centro vſqʒ ad circũferẽtiã ſũt equales: ꝑduco ſpherã: ꝛ tñ ſi nõ hẽrẽ hãc ſciam eo mõ neſcirẽ eã ꝑducere. ergo ꝛc. ¶ 4°. qꝛ volũtas diuina ſic diligit angelos ſicut intellect⁹ diuin⁹ dictat eos diligẽdos. Si .n. frueret̃ eis moralr̃ eſſet obliqua: eo ꝙ intells dictat ꝙ vtendũ eſt eis ꝑciſe ꝛ nõ fruendũ.

De nãlib⁹ ſciam ꝛ artem deũ habere.

¶ Ad pͥm dico: ꝙ de nãlibus hʒ ſciam ꝛ artẽ: ꝛ illa differũt: qꝛ ſcia tractat de paſſionib⁹ vlibus: ſicut ꝙ celũ eſt mobile: ꝛ non de particularibus. Ars aũt ↄſiderat de eis vt ꝑducibiles in eſſe: ꝛ p artẽ nouit quõ debẽt ꝑduci in eſſe. Et dato ꝙ neſciret quõ deberẽt ꝑduci in eſſe: adhuc poſſet hẽre nãlem phiam vt diſtinguit̃ ꝫ artẽ: ſicut multi forte ſũt q eã hñt: ꝛ tñ nõ hñt artẽ.

K

Scia moralis in deo ꝛ in nobis ↄuenire ꝛ differre.

¶ Ad 2m dico: ꝙ ſcia moralis ex rõne tranſcendẽti: in qua ↄuenit cum ſcia que eſt in deo: nõ eſt practica: ſed rõne illi⁹ qͥlitatis annexe ſibi in creaturis: quã circũloquimur p ſciam moralẽ: ꝛ iõ nõ ſequit̃ ꝙ in deo ſit practica.

Mathematicum vt talem ſpherã nõ cõficere.

¶ Ad 3m dico: ꝙ mathematicus ſi facere ſciat ſpherã. hoc erit p artẽ: nõ p ſciaʒ mathematicã: ſicut dictũ eſt de nãlib⁹. Unñ i oĩb⁹ talib⁹ opʒ ponẽ cũ hitu ſcie quẽ hʒ hitũ artis ſil̃.

Metaphyſicam nõ eẽ directiuã volũtatis.

¶ Ad 4m dico: ꝙ accipiẽdo metaphyſicã ꝓprie vt eſt de ente ꝛ qdditatib⁹ abſtractis: illo mõ eſſet dõm ꝙ nunqͣ talis eſſet directiua volũtatis: eo ꝙ volũtas circa talia nõ hʒ niſi actũ ſimplicis cõplacentie. Sed tñ de itelligentijs pñt alie ꝓprietates ſciri: vtpote ꝙ ſic debẽt creari: ꝙ ſic ſũt diligẽdi. Et ſic de talib⁹ nõ eſt ꝓprie metaͣ: ſed ars vt ſunt factibiles: ꝛ moralis vt ſunt diligibiles.

De moralib⁹ notitiã duplicẽ in dõ poni

¶ Sʒ tũc eſt diff. Qꝛ ſic dicẽdo vĩ ꝙ in deo ſint due ſcie morales: qꝛ vna circa vlĩa: ꝛ alia circa particularia. Dico ꝙ circa moralia neceſſaria poteſt poni ꝙ illa precedit voluntatem: circa contingentia nõ: quia ſequitur. ¶ Qõ. II.

L

Quere de ci. dei ꝛ alibi.

Ro. 13.

VTrum in deo ſit ſcia practica. Qꝛ nõ: qꝛ Aug. diuidit ſcientiã in practicã ꝛ ſpeculatiuã: ſcia aũt dei videt̃ reduci ad ſpeculatiuã. ¶ Contra. finis precepti eſt charitas. ¶ Hic ſicut in precedẽti qõne eſt procedendũ. Primo de terminis. Scdo de queſito.

Primus artic. pͣ pars. Op̃ alioꝝ 3r. Praxis qd? Quere oĩa in Sco. q. 6 prãi ꝛ practici.

Quantũ ad pͥm opʒ pͥmo videre: qd eſt praxis. 2° qd practicũ. ¶ De pͥmo multi modi ſũt dicendi. Aliq .n. dicũt ꝙ praxis eſt actus voluntatis taʒ circa finẽ qꝫ circa ea que ſunt ad finẽ. ¶ Alij dicunt ꝙ praxis nõ eſt actus elicitus: ſed tñ imperatus. ¶ Alij dicũt ꝙ praxis nõ eſt oĩs actus iperatus: ſʒ tñ ille q eſt in potẽtijs executiuis.

Op̃ ꝓpria. M

¶ Iſtis ꝑmiſſis pono qd eſt praxis ſm veriorẽ ſniaʒ: ſm ea que mihi apparẽt. ¶ Dico ergo ꝙ praxis eſt opatio regulata a rõne: praxis in greco idẽ eſt ꝙ opatio: nõ oĩs: ſʒ inqͣtũ regulabilis: qꝛ nulla opatio dĩ praxis niſi regulabilis. Et ideo oĩs opatio hoĩs vt eſt hoĩs: preter actũ rõnis põt dici praxis: eo ꝙ oĩs talis ſit regulabilis a rõne.

Vide ſcũ vbi ſupra.

Obijcit 4r.

¶ Sed ↄtra hoc inſtat̃ 4r. Primo in inanimatis. Nã actus rerũ inanimatarũ nõ ſunt praxes: ꝛ tñ ſunt regulabiles a rõne: ſicut pʒ de ſagitta que dirigit̃ a ſagittãte: ꝛ de gubernaculo nauis per qð dirigit̃ ipſamet nauis. ¶ 2° in animatis. Nam actus eoꝝ ſunt regulabiles: ſicut equus in currẽdo ꝛ geſcẽdo: ꝛ tñ nõ ſunt praxes. ¶ 3° in geometricis. Deſcriptiones enim geometrice regulant̃ ab habitu illo: ꝛ tñ nõ ſunt praxes. ¶ 4°. habitus aſtrologie regulat opationes aſtrologie circa celeſtia: nõ obſtãte ꝙ tales opationes nõ ſint praxes.

Nũ actus inanimatoꝝ ſunt praxes?

¶ Ad pͥm dico ꝙ actus inaiatoꝝ quatenus regulant̃ eatenus ſunt praxes: qꝛ ſunt actus potẽtie executiue hoĩs que ſunt veriſſime praxes. Unñ tales actus inanimatoꝝ put ſubiacent noſtre directioni: ſunt etiã actus potẽtie noſtre executiue. Et illo mõ ſunt regulabiles ꝛ praxes.

N

¶ Ad 2m de brutis dico ꝙ bruta dirigunt̃ per actũ potentie executiue hoĩs: ꝛ ille eſt vere praxis: qꝛ talis actus eſt iperatus a voluntate.

Qꝛ geometer hʒ artẽ duplicem.

¶ Ad 3m dico ꝙ geometer acqrit duplicẽ habitũ. ſ. artẽ ꝛ ſciam. Unde nõ ſufficit habere ſciam de archa in vniuerſali ad hoc ꝙ ſciat facere archã: ſed opʒ ꝙ hẽat aliũ habitũ directiuũ ꝛ regulatiuũ ꝓtractionis: applicationis manus ad inſtrumẽta: ꝛ talis habitus eſt ars. ¶ Ad 4m dico ꝙ aſtrologus mẽſurat: ꝛ facit tales opationes: nõ directus a ſcia in vli: ſed per artẽ. Unñ in talibus gñaliter opʒ ſemp ponere duos habitus: vnũ directiuũ: ꝛ aliũ ſcialem.

Ↄclo 4r. O

¶ Iſta deſcriptione declarata: inducunt̃ quattuor ↄcluſiones. Prima eſt: ꝙ nulla operatio alia dĩ praxis niſi actus volũtatis: qꝛ nulla alia eſt regulabilis a rõne niſi actus volũtatis. Et hoc ꝓbatur: qꝛ omne regulatũ eſt poſterius regulãte: ſed nulla opatio eſſentialr̃ eſt poſterior actu intellect⁹: niſi actus voluntatis: qꝛ dato ꝙ alique opationes ſequant̃ que ſunt aliaꝝ potentiaꝝ: tñ hoc eſt per accñs: qꝛ nulla ſequitur qn aliqua eiuſdẽ rõnis potuerit ꝓcedere. Et ſic pʒ ꝙ p ſe non videt̃ poſterior: ꝛ p ↄñs nec regulabilis.

Solũ actum volũtatis elicitũ ꝛ iperatũ circa finem ꝛ ordinata ad ipʒ: ꝑncipalr̃ tñ actũ elicitũ praxim eẽ.

¶ 2ª ↄ̃ eſt: ꝙ taʒ actus iperatus qꝫ etiã elicitus vterqʒ eſt praxis: qꝛ vterqʒ eſt regulabilis a rõne: ꝛ ↄtingit errare circa vtrũqʒ. ¶ 3ª ↄ̃ eſt: ꝙ actus voluntatis tam circa finẽ qꝫ circa ea que ſũt ad finẽ eſt praxis: qꝛ circa vtrũqʒ ↄtingit errare ꝛ bene agere: ꝛ omne tale eſt regulabile: ꝛ per ↄñs praxis.

Maxima.

¶ 4ª ↄ̃ eſt: ꝙ actus voluntatis elicit⁹ eſt pͥmo praxis: qꝛ qñcũqʒ aliqd cõuenit alicui per habitudinẽ ad aliud: illi alteri pͥmo conuenit eſſe tale: ſed actus iperatus nũqͣ regulat̃ niſi mediãte actu elicito. ergo ſibi pͥmo cõuenit regulari: ſed cui cõuenit pͥmo regulari: ſibi cõuenit pͥmo eſſe praxim. ergo actui elicito pͥmo ↄuenit eſſe praxim.

P

¶ Sed occurrũt quattuor diff.

D. qͣdruplex. Quis act⁹ volũtatis eſt praxis ꝛ q nõ? Cõtra ille actũ q põt recte ꝛ nõ recte elici: ẽ praxis hui⁹ eſt act⁹ volũtatis eliciti circa ſpeculabilia. vñ doc. ſubtilis. 3. di. 6. q. 3. Sco. in pͥmo vbi. ſ.

Prima eſt. Si oĩs act⁹ volũtatis eſt praxis. ¶ Dico ꝙ nõ: qꝛ omnẽ actũ intellectus põt ſequi aliqs actus volũtatis: ꝛ ſi ille actus eſt praxis: ſequit̃ ꝙ quelibet ſcia erit practica. ¶ Dico ergo ꝙ ſolum ille actus volũtatis eſt praxis qui eſt circa illa: circa que ↄtingit errare ꝛ bñ facere. Circa aũt vlĩa ꝛ qdditates ꝛ ideas nõ habet̃ niſi actus cõplacẽtie: in quo nõ cadit error. ¶ 2ª diffic. Si aliqs actus intellectus põt eſſe praxis. Dicit Doc. ꝙ nõ: qꝛ practicũ fit per extenſionẽ ad praxim: illa aũt extenſio nõ põt eſſe infra eandẽ potẽtiã: ſed practicum eſt in intellectu: praxis aũt in voluntate. ¶ 3ª diffi. eſt: qꝛ vĩ ex dictis ſequi ꝙ oĩs ſcia erit practica: qꝛ in omni ſcientia actus ↄcluſionis eſt actus regulatus a premiſſis: ſed oĩs ſcientia regularis eſt practica.

Q

¶ Dico ꝙ qñ dicit̃ ꝙ actus ↄcluſionis regulat̃ a premiſſis nõ accipit̃ proprie regulatio: ſed elicio. Unñ omnis habitus cõparatus ad ꝓpriũ actũ: magis dĩ elicitiuus qꝫ regulatiuus: quãdo aũt habitus cõparatus ad aliũ actũ qꝫ ad ſuuʒ eſt regulatiuus: tũc dicit̃ practicus. Sed ſi reſpectus act⁹ ſui eſt: regulatiuus nõ eſt: niſi qꝛ elicitiuus. Unñ ſcia ſubalternans non ꝓprie regulat ſubalternatam: ſed magis cauſat ꝛ elicit: ſicut premiſſe ſe habẽt reſpectu ↄclõnis.

Nõ opĩone. Regulare actũ ꝛ elicere differũt.

¶ 4ª diffi. eſt de actu prudẽtie: ꝛ de actu artis. Prudẽtia enim regulat actũ ſuum: ꝛ ars actũ artis. ¶ Ad hoc dico: ꝙ prudẽtia ⁹ reſpicit duplicẽ actũ: vnũ qui eſt cogitare qd ſit faciendũ: ꝛ iſtuʒ nõ regulat prudentia: ſed magis elicit. Aliũ aũt actũ reſpicit. ſ. exteriorẽ: ꝛ iſtuʒ nõ elicit ſed regulat. ¶ Similiter dico de arte: ꝙ ars actũ interiorem elicit ꝛ nõ regulat: actum võ exteriorẽ

a Prudẽtia reſpicit actũ 2r. Et ſilr̃ dõm ẽ de arte. Vide hic in pͥmo inchoãte ſic. Ab aũt ente per tres q. 4. pͥo. vbi plura diffoꝝ inter hic: ſed ſatis vt ſcio bene.

A

2ᵇ pars. Preſenciā qd practicū cōſiſtit in habitudine duplici. Ḡnā pfectionū practicaꝝ ſunt qnqꝫ.

vtpote domificare regulat ⁊ non elicit. ¶ Nunc vidēdum eſt qd eſt practicū. ¶ Dico ꝙ practicum dicitur denominatione extrinſeca ad praxim. Unde practicū cōſiſtit in duplici habitudine. ſ. prioritatis ⁊ conformitatis: et iſti reſpectus nō ſunt actuales ⁊ formales: ſed fundamētales ⁊ aptitudinales: qꝛ quis habit⁹ talis nō regulet: nec potētia regulabilis operet: vere habit⁹ eſt ſcia practica: eo ꝙ habet prioritatē ⁊ cōformitatē aptitudinalem. Sm hoc ſequitur ꝙ qnqꝫ ſunt genera perfectionū practicarū ſm Aug. pma eſt potentia: ſicut patuit. ſ. intellectus practicus. 2ᵒ habitus: vt ars vel prudentia. 3ᵒ actus vel actus elicitus vel iperatus ab arte vel prudentia. 4ᵒ ſpecies vel ſimilitudo in mēte artificis. 5ᵒ obm act⁹ humani. ¶ Sꝫ tñ hic occurrūt 4ᵒʳ diffi. Prima eſt: q̄re occurrūt. 5. pfectiōes practice: ⁊ nō niſi 4ᵒʳ ſpeculatiue. ¶ Dico ꝙ act⁹ nō dr̄ pfectio ſpeculatiua: qꝛ act⁹ intelligēdi eſt ſpeculatio ⁊ nō ſpeculatiuus. Act⁹ aūt itelligēdi pōt eē practic⁹, eo ꝙ praxis nō ſit act⁹ intelligēdi: ſꝫ alteri⁹ poᵉ ab intellectu. ſ. voluntatis. ¶ 2ᵒ diffi. Quid addit rō practici ad pfectionē practicā. Dico diūr ad pdicta ꝙ rō practici ꝯſiſtit in duplici habitudine aptitudinali. ſ. in prioritate ⁊ cōformitate. ¶ Dico ergo ꝙ practicū addit ſup pfectionē practicā reſpectū aptitudinalē: vnū vel duos q̄ ſe hñt ad fundamentū ſicut paſſio ad ſubm. ¶ 3ᵒ diffi. A quo habit⁹ hꝫ ꝙ ſit practic⁹. a fine vel ab obiecto. ¶ Dico ꝙ practicū ſicut ⁊ oē reſpectiuū depēdet a duob⁹. ſ. a fundamēto ⁊ termino: ſicut vbi cauſat a mouente ⁊ termino. Si ergo querat. A quo hꝫ habit⁹ ꝙ ſit practic⁹ ſicut a cā extrinſeca. Dico ꝙ hꝫ ab obiecto ⁊ poᵉ. Et rō hui⁹ eſt: qꝛ a quocūqꝫ res hꝫ entitatē ppriā: ab eo hꝫ paſſionē ppriā neccīo cōſequentē: practicū aūt eſt paſſio habitus. ¶ Si aūt querat: reſpectu cui⁹ dr̄ practic⁹. Dr̄ ꝙ reſpectu finis dr̄ practic⁹: qui finis eſt praxis: qꝛ per extenſionē ad praxim dr̄ habit⁹ practicus. ¶ 4ᵒ diffi. Si ab eodē habeāt cā intellectus q̄ꝫ habit⁹ ꝙ vterqꝫ eoꝝ dicat practicus. ¶ Dico ꝙ ſi querat de cā extrinſeca: certū eſt ꝙ nō eſt eadem cā: qꝛ intellectus met eſt cā quare habitus dicitur practicus. Intellectus aūt nō eſt cauſa: quare intellectus eſt practicus: ſed illud qḋ eſt cā intellectus. Si aūt queratur de termino vtpote de praxi. Dico ꝙ ab eodem.

D. quadrup. B

Quare actus eſt pfectio practica nō autē ſpeculatiua.

A q̄ habitus hꝫ ꝙ ſit practicus. Practicū dependet a duobus. Cōſidera plura vt ſcis ſco[tiſta].

C

Reſpectu cui⁹ habitus eſt practicus.

Cōſidera inſtantiam. Ab eodem ⁊ diuerſis habitus ⁊ intellus praxim dicit.

2ᵒ articulus.

Cōcluſio 4ᵉ.

Secunda pars iſtius q̄ōnis eſt de queſito videre. Et quantū ad hoc introducunt q̄tuor ꝯnes. Prima eſt, ꝙ illa ſcia quā habem⁹ de deo in via eſt practica. Hoc pbat dupl'r. ¶ Primo ſic. Ille habitus eſt practicus q̄ eſt regulatiuus opōnis q̄ eſt praxis: ſed theologia noſtra quā habemus in via eſt hui⁹. ergo ⁊c̄. Minor pꝫ: qꝛ regulat actū voluntatis circa finē qui eſt vere regulabilis: qꝛ pōt recte ⁊ nō recte fieri. Pōt enī viator vti deo ⁊ frui. Theologia aūt docet ꝙ deo ſolo eſt fruēdū. ¶ 2ᵒ. qꝛ illa ſcia eſt practica que dirigit nos nō ſolū in actibus elicitis: ſed ēt in actibus imparatis: de qbus ꝯcedit ꝙ ſunt praxes: ſꝫ theologia noſtra eſt hꝫ: vt pꝫ de ritu ſeruādo circa latriā. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt, ꝙ ſcia quā hñt ſancti de deo in patria eſt practica: qꝛ oīs habitus prior praxi: ⁊ cui dꝫ ꝯformari ad hoc ꝙ praxis ſit recta, eſt practicus: ſed theologia beatorū eſt hꝫ. Uiſio. n. eſt prior fruitione ⁊ ꝯformis. ergo ⁊c̄. ¶ 2ᵒ ſic. Qꝛ ſi voluntas beatoꝝ nō eſſet ꝯfirmata: poſſent circa finem recte agere ⁊ nō recte: ⁊ per ꝯñs tunc habitus directiuus eēt practicus: hꝫ eſſet theologia ſiue viſio. ḡ nunc eſſet practica: ⁊ per ꝯñs opꝫ dicere ꝙ nūc. ¶ 3ᵃ ꝯ eſt, ꝙ ſcia quā hꝫ deus de ſua eſſentia eſt practica. ¶ Hoc pbat dupliciter. Primo ſic. Nā ſicut deus ſe pcognoſcit diligēdū, ita ſe diligit: ⁊ ſi per ipoſſe nō ſic ſe diligeret: haberet actū iordinatū. ergo illa pcognitio eſt practica. ¶ 2ᵒ ſic.

Theologiam viatorū ⁊ beatoꝝ ocm: dicendo nñ nccioꝝ practicā fore.

D

E

Oīs cognitio prior actu voluntatis: ⁊ cui act⁹ voluntatis ſi eſt rectus: neccīo cōformat, eſt practica: ſed cognitio de eſſentia ſua ⁊ alijs neceſſarijs eſt hꝫ: qꝛ ſi ſe vteret, eſſet inordinata: qꝛ pcognoſcit ſe eē obiectū fruitiōis. ¶ 4ᵃ ꝯ eſt, ꝙ theologia quā hꝫ deus de futuris ꝯtingentib⁹. ſ. de incarnatione ⁊ ſimilib⁹: nō eſt practica. ¶ Hoc pbat 4ʳ. Primo: qꝛ intellectus regulat determinate: ſꝫ voluntas pōt ad oppoſita. ḡ tunc voluntas nō erit recta. ¶ 2ᵒ. qꝛ nullus habitus poſterior actu voluntatis pōt eſſe regulatiuus act⁹ voluntatis: qꝛ regula ſemꝑ eſt prior regulato: ſed actus intellectus quē hꝫ de futuris cōtingentibus, eſt poſterior actu voluntatis. ḡ ⁊c̄. ¶ 3ᵒ. qꝛ poſito ꝙ intellectus precognoſcat aiam antichriſti futuraꝫ: que cognitio ſit practica: certū eſt ꝙ voluntas diuina pōt oppoſitū ⁊ ſine ſui obliquitate. ḡ illa pcognitio nō eſt regula: qꝛ tunc voluntas oppoſitū nō poſſet. ¶ 4ᵒ. qꝛ intellectus diuinus quorūcūqꝫ eſt regula: illa determinate cognoſcit: ſed nihil de futuris cōtingentib⁹ determinate cognoſcit ante omnē actū voluntatis. ḡ non pōt ſua cognitio eſſe regulatiua: qꝛ neceſſario eſſet prior. ¶ Sed cōtra inſtat quadrupl'r. Primo ſic. Nam ſequit ꝙ oīs ſcia eſſet practica ⁊ metaphyſica: ⁊ etiā nālis: qꝛ act⁹ voluntatis ꝯſequens tales notitias pōt eſſe rectus ⁊ nō rectus: nimis remiſſus ⁊ nimis intenſus. ¶ 2ᵒ. qꝛ illa ſcia nō eſt practica que reſpicit operationē inobliquabilē: ſed operatio voluntatis in beatis nō pōt eſſe obliqua: qꝛ neccīo deum diligūt ⁊ recte. ergo nō indigēt regula. ergo ⁊c̄. ¶ 3ᵒ. qꝛ vbi eſt mere inclinatio nālis, ibi nō eſt neceſſaria regula: ſed de⁹ nāliter diligit ſe ex toto impetu. ergo ⁊c̄. ¶ Confirmat: qꝛ vbi eſt actus inatus ⁊ nō elicitus: ibi nō eſt neccīa regula. ergo ⁊c̄. ¶ 4ᵒ. qꝛ ſi velle futura cōtingentia ſit prius q̄ noſce ea: ⁊ p ꝯñs illa notitia nō poſſet eſſe regula volitionis: tñ illa notitia eſt prior q̄ actus potētie executiue. ſ. creare. ḡ reſpectu illi⁹ pōt eſſe regula. ¶ Ad pᵐ dico, ꝙ circa vlia aut circa metaphyſica: vt talia ſunt, nō eſt amicitia nec inimicitia: nec actus meritorius nec demeritorius quātū eſt ex parte obiectoꝝ: nō enim vult diligi niſi actu ſimplicis placentie. Si aūt cōtingeret error nō eſſet ex rōne taliū obiectoꝝ: ſed ex prauitate voluntatis circa aliqḋ particulare: ſub illis vlibus forte contentuꝫ: ⁊ reſpectu illius ponunt alij habitus directiui: reſpectu illoꝝ actuum obliquabiliū. ¶ Ad 2ᵐ dico, ꝙ non eſt ex parte ſanctoꝝ ꝙ ſint determinati ad eliciendū ⁊ recte eliciendū: ſed ab extrinſeco: ⁊ ideo ppter tale qd nō opꝫ ponere aliqd variari circa habitū de his que ſibi inſunt per ſe: tñ ſufficit modi eſt eſſe practicū. ¶ Ad 3ᵐ dico, ꝙ lꝫ in deo nō ſit cōtingentia: tñ neceſſario eſt conformitas dilectionis ad cognitionē: ⁊ illa talis cōformitas neceſſaria ſufficit ad ponendū cognitionē practicā. Unde ſi deus aliter ſe diligeret q̄ cognoſcit, peccaret. ¶ Ad 4ᵐ dico, ꝙ potētia executiua nō eſt regulabilis niſi mediante actu voluntatis: ⁊ qꝛ actus voluntatis diuine circa cōtingentia futura nō pōt regulari: vt pbatū eſt: hinc eſt ꝙ nec actus potentie executiue. ¶ Sed hic remanent alie difficultates. Prima eſt: vtrū logica ſit practica. Uidet aliqb⁹ ꝙ ſic. qꝛ regulat oēs ſcientias. Dico tamē ꝙ nō: qꝛ logica nō regulat actū ſyllogiçandi: ſed magis elicit illū: ⁊ ideo nō eſt practica. Exēplū. prudentia ad duo cōparatur. pmo ad actū ſuum: ⁊ ſcdo ad actū aliū queꝫ dirigit. Nunqd eſt practica ppter pmū vel ppter 2ᵐ: certum eſt ꝙ nō ppter pᵐ: qꝛ ipſuꝫ nō regulat. ¶ Sed nonne metaphyſicus ſyllogiçans dirigit a logica? ¶ Dico ꝙ qñ metaphyſicus ſyllogiçat ꝯcurrūt ibi duo hitus eliciētes. ſ. logica q̄ elicit actū ſyllogiçandi: ⁊ metaᶜᵃ actū ꝯſiderādi. Uñ nō regulat ſꝫ elicit. ¶ 2ᵒ dub. eſt ſꝫ Aug.

Cōſidera hꝫ.

F

Obiectio 4ᵉ.

G

Quare metaphyſica: ⁊ ſic de alijs nō ſunt practice ſcie: qḋ pōt ſcire bene plura addendo.

Inobliquabilitatē voluntatis beatoꝝ ab extrinſeco fore de q̄ vide l. 2. ⁊ in. 3. ⁊ in. 4. vt ⁊ vbi noſti.

Ecce qḋ q̄ris

H

D. q̄druplex Quere aureoli ⁊ alios.

Logicā practicā nō eſſe.

Dubiū

Nōbilis doctrina. 11 an. c. 14.

I
Theologiam cōtēplatiuā ꝛ practicā eſſe.

theologia ponit cōtēplatiua. ¶ Dico ꝙ theologia dī cōtēplatiua:qꝛ elicit actū cōtēplationis. Sꝫ tñ dī practica:qꝛ regulat ꝛ dirigit praxim.ſ.actū dilectiōis. ¶ Sꝫ adhuc eſt diffic.qꝛ practicus habitꝰ vī eſſe de opōibꝰ a nobis. ¶ Dico ꝙ vis eſt in vocabulo. Tamē dico ꝙ theologia eſt de opōibꝰ a nobis.ſ.de itellectione ꝛ volitione:que ſunt opōnes nr̄e:ꝛ cābiles a nobis. Si aūt dicas:ꝙ practica eſt de illis que ꝯtingunt alr̄ ſe hīc. Dico ꝙ nō eſt veꝝ:imo nec aliqua ſcīa eſt de talibꝰ. Dico ergo ꝙ practica eſt eque de neceſſ ſicut ſpeculatiua.alr̄ nō eſſet ſcīa. ¶ Sed rema.diffic.qꝛ ſpeculatiua eſt nobiliſſima:eo ꝙ eſt ſui grā. ¶ Dico ꝙ ſꝫ Aug.ſup Gen. ꝛ deductionē ſuā opꝫ dicere ꝙ practica ſit nobilior ſpeculatiua:qꝛ practica eſt grā alteriꝰ:ita ꝙ argm̄ qḋ aliꝗ faciunt eſt ad oppoſitū. ¶ Sciēdū aūt ꝙ Aug.ſup Gen. dicit:ꝙ aliqñ inferiora ſunt in ſupioribꝰ nobiliori mō ꝙ̄ in ſeipſis.Ecōuerſo de ſupioribꝰ:ſi ſint in īferioribꝰ. Sꝫ ſi medio mō aliqḋ ſit ſm̄ aliqḋ in iferiori vel in ſe:ꝛ ſm̄ aliqḋ in ſupiori:vel ordinet̄ ad ſupius:melius eſt in ſupiori ꝙ̄ in ſe. ¶ zm̄ pꝫ de aīa ſenſitiua in bruto ꝛ in hoīe:melior ꝛ nobilior eſt in hoīe ꝙ̄ in bruto:qꝛ in homine vel eſt in ſupiori vel ordinat̄ ad ſupius. ¶ Ad ꝓpoſitū dico ꝙ nobilitatē maiorē arguit in ſcīa ordinari ad nobiliſſimuꝫ ꝙ̄ ipſa ſit ꝙ̄ eſſe ſui grā. Theologia ḡ qꝛ ordinat̄ ad charitatē q̄ eſt nobilior oī alio habitu:cōuincit̄ ex h̄ nobilior eſſe. ¶ Ad argm̄ pꝫ. ¶ Qō.III.

Qꝫ practica ſit nobilior ſpeculatiua: oſtḋit optīe. Lib.1. Vide Sco.1. q.4.ꝛ vbi ibi notaui.
K
Vide Ari.7. politicoꝝ.

Utrum practicum ꝛ ſpeculatiuum ſint dr̄ie eſſentiales ſcientie.

Dico ꝙ nō.Et pbat̄ 4r.ꝓrio ſic.Cuius rō formalis cōſiſtit in habitudine:nō pōt eſſe de eſſentia alicuius abſoluti:ſed rō ſpeculatiui ꝛ practici cōſiſtit in habitudine:vt viſuꝫ eſt ſupiꝰ:ſcia aūt eſt aliqḋ abſom̄.ḡ ꝛc̄. ¶ Confirmat̄:qꝛ nūꝙ̄ ex abſoluto ꝛ reſpectiuo fit aliqḋ per ſe vnū:qḋ directe ſit in gn̄e:ſed ſcia eſt ſpēs gn̄is q̄litatis ꝛ abſom̄ rō ſpeculatiui ꝛ practici relatiua.ḡ ꝛc̄. ¶ zo ſic. Nullū poſteriꝰ eſt de eſſentia pōris.H pꝫ:qꝛ oīa ꝯſtitutiua eſſentie alicuiꝰ ſunt pōra ipſo ꝯſtituto:ſed ſpeculatiuū ꝛ practicū ſunt poſteriora ſcia cui cōueniūt:qꝛ oīs reſpectꝰ eſt poſterior fūdamēto.ḡ ꝛc̄. ¶ 3o ſic.Qñcūqꝫ aliqḋ cōe diuidit̄ p plures dr̄as diuerſis diuiſionibꝰ:opꝫ ꝙ alie alias ſubalternet:ſꝫ habitꝰ cognitiuus diuidit̄ q̄dditatiue p euidēs ꝛ nō euidēs:diuidit̄ ēt p practicū ꝛ ſpeculatiuū.Si ḡ vtraqꝫ eſt diuiſio quidditatiua:vel practicū vel ſpeculatiuū ſubalternabunt euidēs ꝛ non euidens:vel eꝯ:nec ſic:nec ſic.ḡ ꝛc̄. ꝓbo minoreꝫ:qꝛ euidēs ꝛ nō euidēs nō pn̄t ſubalternari practico:quia multa ſpeculatiua ſunt euidentiora multis practicis. Nec ſpeculatiuo:qꝛ multa practica ſunt euidētiora multis ſpeculatiuis. Nec eꝯ:qꝛ euidētia ſunt practica ꝛ ſpeculatiua:ꝛ nō euidētia ſunt practica ꝛ ſpeculatiua.pꝫ ḡ ꝙ nec ſic:nec ſic.ḡ ꝛc̄. ¶ 4o ſic.Qñcūqꝫ aliqḋ cōe diuidit̄ p dr̄as q̄dditatiuas:qcqḋ cadit ſub altera pfectiori:pfectius eſt quocūqꝫ cadēte ſub altera impfectiori. Si ergo illa diuiſio eſſet eſſentialis:vel oē practicū eēt nobilius ſpeculatiuo:vel eꝯ. Nec ſic:nec ſic.ḡ ꝛc̄. ¶ Jō dico ꝓpter iſtas rōnes ꝙ practicū ꝛ ſpeculatiuū nō ſūt differētie eēntiales ſcie:ſed ſunt reſpectus fundamentales vel aptitudinales ipſius ꝯſequentes ſciam:ſicut ꝓprie paſſiones cōſequuntur ſubiectū ꝙ iſta eſt paſſio diſiuncta ſcientie. ¶ Queſtio.IIII.

Tacto rōnes Practicū ꝛ ſpeculatiuū dr̄ias accītales ſcie vel habitus eſſe.
Tenēdo aliā viā conſiderationem ad h̄ argumentū mañſtando
L
Cōſidera inſtantiam.
M
Replica.

Utrum eadē ſcia poſſit eē ſpeculatiua:ꝛ practica:ꝛ hoc eadeꝫ ſpecie.

Dico ꝙ nō.qꝛ qcqḋ cōuenit vni indiuiduo alicuius ſpeciei per ſe ꝯuenit oībus.hoc patet:qꝛ per ſe p̄dicata cōſequunt̄ q̄dditatē q̄ eſt eis cōis:ſed practicū cōuenit p ſe illi indiuiduo cui cōuenit.ḡ ꝛ oībus indiuiduis eiuſdē ſpēi. Minor pꝫ:qꝛ eſt reſpectus fundamentalis qui eſt ꝓpria paſſio.Eodē mō de ſpeculatiuo. ¶ Sed ꝯtra 4r. ¶ Sed ꝯtra verū eſt ꝙ deus de futuris cōtingentibus nō hꝫ ſciam practicā:ꝛ ſic notitiā de futuris cōtingentibus reuelaret alicui ſancto:tunc ſanctus de eis haberet notitiā practicā.ḡ ꝛc̄. ¶ zo.qꝛ angelus mouēs celū:vī ꝙ hēat ſciaꝫ practicā de motu celi:nos tñ de eodē motu habemus ſciam ſpeculatiuā. ¶ 3o.qꝛ ſi deus infunderet in angelo prudentiā de moralibꝰ:ipſa eſſet ſpeculatiua:qꝛ certū eſt ꝙ nō practica:eo ꝙ nō hēret qḋ regularet. ¶ 4o. qꝛ ſi deus mihi daret potētiā creatiuaꝫ de roſa:ſcia de roſe creatione:que nunc in me exn̄s eſt ſpeculatiua,eēt practica. ¶ Ad pm̄ dico ꝙ nō eēt notitia eiuſdē rōnis:qꝛ ibi ex volūtate deus nouit illa:nos aūt vel ille ſanctꝰ ex reuelatione. ¶ Ad zm̄ dico ꝙ angelus hꝫ ſciam de hoc ꝙ celū eſt mobile:ꝛ ſilr̄ de oībus que cōſequuntur rōnē ſpeculatiuā q̄dditatiuā in cōi:ꝛ illa ſcia nō eſt directiua:ſed tñ cū hoc hꝫ hꝫ artē q̄uo actus motꝰ debeat fieri:ꝛ illa hñ eſt practica. ¶ Ad 3m̄ dico ꝙ nō eſſet repugnātia ex parte prudētie:qḋ nō regularet:qꝛ ipſa eēt quantū eſt in ſe regulatiua.Ex aūt nō poſſit in iſto regulare:nō ipedit qn ſit practica. ¶ Exēpluꝫ.ſi ſim ipotēs ad eundū ad bellū:dū tñ mō habeā ſciam bellandi:nō minus ꝓp hoc ipſa ſcia eſſet practica.Eodē mō de prudentia in angelo:qꝛ q̄ntū eſt ex ſe eēt regulatiua. ¶ Ad 4m̄ dico ꝙ cōtingit hīc ſciam de roſa ꝙ eſt flos ꝛ cetera ꝯſilia:ꝛ illa eſt ſpeculatiua:ſꝫ ſi daret̄ notitia de mō pducendi roſaꝫ qualr̄ fit:ꝛ huius eēt alius habitus:ꝛ ille eſſet ars. ¶ Sꝫ hīc eſt diffi.qꝛ q̄cūqꝫ cognoſcit q̄dditatē alicuius:pōt cognoſcere paſſionē:ꝛ eā demōſtrare que per ſe ineſt illi:ꝛ iō ſi ſcias qḋ eſt roſa:poteris ſcire q̄uo eſt ꝓducibilis. ¶ Hic dico ꝙ nō oēs ꝯōnes que ꝓbant̄ de vno ſubo ptinēt ad vnū habitum.Uñ illa que ꝓbant̄ de roſa in vli q̄ nō ſunt applicabilia ad opus:talia ptinēt ad ſciaꝫ ſpeculatiuā.Alia aūt p q̄ hñ hō applicatio ad opus:ptinēt ad aliū hitū practicū.ſ.artē.Amē.

Obijcit 4r.
Notitiam vel de ꝯtingētibꝰ nō eē eiuſdeꝫ rōnis ſ̄ talis ſpecifice cum noſtra.
O
Ecce qḋ dr̄ia p theoꝰ neceſſarior dei in illi applicaꝰ.
Vide.33.d.5. ꝛ vbi ibi notaui.
Difficultas.
Jdē ſubꝫ ſm̄ diuerſas paſſiones eiꝰ ad diuerſos habitus ptinere.
Eandē ſciam practicā ꝛ ſpeculatiuā non eſſe.
Tacto rōnes
N

¶ Illuminati doctoris fratris Franciſci maronis:ordinis Minoꝝ:prouintie ſancti Ludouici:ſcriptū preclariſſimū ſup ꝓmū ſniaꝝ:Cōflatus nuncupatū:fine feliciter terminatur.Correctū atqꝫ decoratū ſūma cura atqꝫ ſollertia ſacre Theologie doctoris eximij pr̄is fratris Mauritij de hybernia:eiuſdē religionis:dū actu theologiaꝫ publice in alma vniuerſitate Patauina legebat.

A ¶ Illuminati doctoris fratris Frãciſci may-
ronis ordinis Minoꝝ: puīntie ſci Ludoui-
ci: in Scõm ſniarũ luculentiſſimũ ſcriptum,
Feliciter incboatur. ¶ Queſtio. I.

Circa pñm ſcõi li-
bri ſniarũ
q̃ro vnã qõnẽ que ta
lis eſt. Utrũ creatio
paſſiua diſtinguat a
creatura realr. Et vĩ
q ſic. Aug. 5° de tri.
Lib. 5.
Oẽ nõ dĩ ſm ſubam
in creaturis dĩ ſꝫ ac-
cidẽs: ſed creatio nõ
dĩ ſꝫ ſubaꝫ: ġ eſt acci
B
dẽs creature. ¶ Cõ-
tra idẽ Aug. p̃ de tri.
M.l. ois res.
Oĩs ſuba que creatu
ra nõ eſt: deus eſt. Sed creatio paſſiua nõ eſt deus. ġ.

Hic primo declarabo terminos qõnis. Et p̃ qd
itelligo p creaturã. 2° qd p creatio-
Creatura qd? Vide. ſ. q. 5. optime, & al. cap. 1.
nẽ. per creaturã aũt itelligo aliquã entitate abſolutaꝫ q̃
nata eſt fundare reſpectũ: qa oẽ qõ relatiue dĩ eſt aliqd
excepta relone. ſm Augm per creationẽ paſſiuã itelligo
Creatio qd?
entitatẽ relatiuã: qa oẽ ens qõ eſt ad aliqd eſt relatiuũ:
Cõcluſio 4ª.
ſed creatio paſſiua eſt ad aliqd. ġ. ¶ Hoc viſo introdu
Diſtinctio ex nã rei pbatur quadrupl'r. vt patet alibi ſepe.
cunt̃ h̃ 4or ẑnes. Pria eſt, q creatio paſſiua & creatura
diſtinguunt diſtõne nõ fabricata ab aĩa. Iſtã ẑnẽ pbo
q̃druplici via. Primo p viã relonis ſic: qa ipoſĩe eſt q
idẽ referat̃ ad ſeipſum. Sed creatio paſſiua refert̃ ad
M.l. creaturã
aliud. ġ. Maior pꝫ. minor declat̃: qa relo eſt poſterior
C
ſuo termino. Poſterius aũt nõ eſt idẽ qõ prius: ſꝫ refert̃
ad prius. q̃re &c̃. ¶ 2° p viã ẑuetãs ſic. eidẽ ſm idẽ nõ
Creaturã etc anonẽqꝫ paſſiuã: & ſi non realr nec cẽntialr ex nã rei & formalr diſtingui. hoc dicit p totum proceſſum.
ẑueniũt ẑria. Sꝫ ens diuidit̃ p ens ad ſe & ens ad aliũ:
& creatura ſꝫ ſuã ſubaꝫ eſt ad ſe: & creatio ad aliũ. ġ &c̃.
Eualio.
¶ 3° p viã puationis ſic. qdditas creature eſt idifferẽs
ad creari & nõ creari: ſed creatio nõ. ġ &c̃. ¶ 4° p viam
ẑdictionis ſic. Impoſĩe eſt q idẽ ſit cognitũ & nõ cogni-
tũ nãlr. ſꝫ ſuba creature nãliter eſt cognita. Creatio aũt
nõ: ſed tñ credita. ġ &c̃. ¶ Reſpõdet̃ hic q nõ ſequit̃
qõ dĩ: diſtinguunt̃ diſtõne nõ fabricata ab aĩa. ġ ex nã
rei: ſed ſolũ ſequit̃ de illis que nõ ẑueniũt itrinſece: ſed
Impugnatio ducẽs ad ipoſſibile 4ª.
nõ ſi extrinſece tñ eſt dĩ. ¶ Sed ſm iſtã rñſionẽ ſequũ
tur 4or ipoſſia. Primũ eſt illud. q pſone diuine nõ diſtin
guunt̃ ex nã rei: qõ appꝫ: qa, p te, diſtĩctio ex nã rei eſt
p intrinſeca: ſed pſone diue nõ diſtr̃ itrinſece: qa p relo-
nes que ſunt ad aliud. ġ nõ diſtinr̃ ex nã rei. ¶ Scõm
M.l. ſpẽſicatio
impoſĩe eſt, q filius nõ ẽ imago ex nã rei: qa filius eſt ima-
D
go ad aliũ: nõ ad ſe. ġ nõ eſt imago ex nã rei. ¶ Tertiũ
qa ſic filius nõ eſt eq̃lis ex nã rei piũ: qa extrinſece. ¶ 4m
qa dependẽtia creature ad deũ non eſt ex nã rei: qa eſt
2ª ẑcluſio.
ad aliud non itrinſece. ¶ 2ª ẑ eſt, q creatura diſtinr̃ a
creatione diſtõne formali. Et dicit qdã doc. q in trãſcẽ
dẽtibus nõ eſt pprie pĩmus modus dicẽdi p ſe: qa nec diffi
nitio pprie: ſꝫ eo mõ quo põt eẽ ibi pĩmus modus crea
tio dicit̃ in pĩmo mõ dicẽdi de creatura. ¶ Cõtra hoc
Diſtinctio formalis pbatur quadrupl'r.
inſtat̃ 4r ex q̃druplici via: p quã iueſtigat̃ diſtĩctio for
malis. Et p̃ p viã diuiſionis. Q̃ñcũqꝫ aliqõ diuiſuꝫ diui
dit̃ per dñas formales. qcqd cadit ſub vna dña, differt
formaliter ab omni eo qõ cadit ſub altera: qa dña for-
malis facit formalr differre ab alio: cũ ipſe faciat aliũ:
maxime tñ dña formalis ipſoꝝ formalr differentiũ &
nõ altera tñ. ¶ 2° p viã diffõnis. Quecũqꝫ enĩ diffõne
differũt illa formalr differũt: & ita eſt hic. ġ &c̃. ¶ 3° per
viã deſcriptionis. Ubi enĩ eſt diffõ eadẽ & cõmunr de-
ſcriptio: qa eadẽ paſſionẽ iſert diffõ & deſcriptio. ¶ 4°
E
per viã demõſtrationis. Q̃ñ aliqd demõſtrat̃ pp qd de vno:
qõ nõ demõſtrat̃ de alio: illa nõ ſunt formalr eadẽ. ¶ Ad
ppoſitũ arguo ex pĩma via ſic. Ens diuidit̃ p abſolutuꝫ
& reſpectiuꝫ. Sed creatio cadit ſub ente reſpectiuo &
ſuba vel creatura ſub oppoſito. ſ. abſoluto: ġ nõ ſũt idẽ
vl̃ eadẽ: vel diſtinr̃ formalr. ¶ Ex 2a via argr̃ ſic. Crea
tura eſt ens ad ſe: ſed creatio eſt ens ad aliũ. ġ &c̃. ¶ Ex
3a via argr̃ ſic. Creature ẑuenit exiſtẽtia finita vel ifinita: ſꝫ crea
tioni nullũ iſtoꝝ ẑuenit. ġ &c̃. ¶ Ex 4a via ſic. De hoĩe de-
Obiectio.
monſtrat̃ riſibilitas. de creatione aũt nõ. ġ &c̃. ¶ Sꝫ ẑ.
abſtractus pdir̃ in qd de relatiuo eo mõ quo entitas de relone.
ġ eẑ põt eẽ. Dico q neutꝝ eſt veꝝ. Rõ. n. entitatis nec
M.l. poterit.; Soluno.
eſt abſoluta nec reſpectiua: ſed abſtrahit ab his: & eſt i-
differẽs eis. ¶ 3ª ẑ eſt, q iſta diſtinctio nõ eſt realis. pꝫ
3ª cõcluſio. Regula ſcoti ca. 1. &. 12. di. 2. &. 12. diſ. 4. & alibi ſepe.
per rõnẽ Sco. qa in eſſentialr ordinatis & realr diſtin-
ctis deus põt facẽ prius ſine poſteriori: tũ qa deus agit cõ-
tingẽter: tũ qa prius nõ dependet a poſteriori: tũ qa in p̃
F
ſigno nõ repugnat ſibi eſſe ſine poſteriori: ſed creatura
& creatio ſunt ordinata ſicut fundamentũ & relo: & non
De identitate paſſionis & ſubiecti notãter M.l. nonuplr
põt fieri creatura ſine creatione: nec eẑ. ġ &c̃. ¶ Dicit
aũt ille doctor q paſſio differt realr a ſubto. ¶ Cõtra
hoc arguo multiplr. Primo. qa maior eſt idẽtitas paſ-
ſionis ad ſubm q̃ creationis ad creaturã. Probo: quia
oĩs paſſio ẑuenit p ſe ſubo. creatio aũt p accñs ẑuenit crea-
Q maior eſt idẽtitas paſſionis ad ſubꝫ q̃ creationis ad creaturaꝫ.
ture. Probõ. qa nõ eſt in p̃ mõ dĩ per ſe: qa omne tale
eſt per ſe notũ de eo quo pdicat̃ ſi illa res diſtincte co-
gnoſcat̃: ſed cognita creatura qdditatiue nõ cognoſcit̃
eius creatio. ġ &c̃. ¶ Itẽ nec in ſcõo mõ: qa nõ eſt demõ-
ſtrabilis de creatura. Talis enĩ nõ poſſet falſificari: ſed
ſemp eſſet ſub creatione. Hoc aũt eſt falſum: qa qddi-
Cõſidera ibi nam & cuahe nec hic.
tas nõ eſt ſemp ſub creatione. ¶ 2° ſic. Q̃ñcũqꝫ aliqua
ſunt eſſentialr ordinata: ſi pm nõ eſt itrinſecũ nec poſte
G
rius: ſed paſſio & creatio ſunt eẽntialr ordinata: qa paſ-
ſio pcedit: & ieſt p̃ ordine eẽntiali: creatio nõ: qa creatio
ieſt ex tpe. paſſio aũt ab eterno: qa ab eterno fuit hõ riſi-
bilis. Itẽ iſta ppõ. hõ eſt creabilis: eſt in 2° mõ. Sꝫ iſta
ppõ. hõ eſt creatus: eſt poſterior illa. hõ ẽ creabilis. ġ &c̃.
¶ 3° ſic. Impoſĩe eſt q aliqd pducat̃ niſi ſit iduiduatũ:
ſꝫ prius aduenit paſſio nãe ĩ cõi pprietate iduiduali. ppa
enĩ paſſio cõuenit ſubto pro illo priori pro quo pcedit nã
ſpecifica oĩa iduidua. ¶ 4° ſic. Q̃ñcũqꝫ aliqd eſt idif-
M.l. ſpa rõ.
ferẽs ad duo oppoſita: illud qõ cõuenit ſibi ſub vtroqꝫ
mõ eſt ſibi intimius & ppinqus quolibet illoꝝ qõ ẑuenit
ſibi ſub altero. Sꝫ paſſio ẑuenit rei: ſiue in actu: ſiue in
po°: cũ eadẽ diffõ ẑueniat: ex creatio aũt tñ in actu. ġ.
¶ 5° ſic. Exiſtẽtia eſt magis intima cũ actu creature q̃
creatio. Si aũt annihilet̃ triãgulus nõ hꝫ exiſtentiã: nõ
tñ pdit pp h̃ ſuã paſſionẽ. ¶ 6° ſic. Q̃ñcũqꝫ vnũ nečio
ineſt: & aliũ ẑtigẽter: magis itimũ eſt illũ qõ nečio ineſt
H
q̃ illud qõ ẑtingẽter: ſꝫ paſſio nečio ineſt: aliogn demõ-
ſtratio poſſet falſificari. creatio aũt ẑtingẽter: qa ẑtigẽs
vẽ eſſe iſta. hõ creat̃: aliogn deus nečio crearet. ġ. ¶ 7°
ſic. Aug. de vera reli. d. q pñ° per ſe nota ſunt eterna. ġ
ẑnes deducte ex eis ſunt eterne: talis aũt eſt demõſtratio
per quã ẑcludit̃ paſſio: & nõ per quã ẑcludit̃ creatio. ġ.
¶ 8° ſic. Q̃ñcũqꝫ de aliq̃ cõi demõſtrant̃ paſſiones: vbi-
cũqꝫ iuenit̃ rõ formalis illius: & ille paſſiones etiã iueni-
unt: ſed per rõnẽ qdditatiuã entis pbat̃ eadem paſſio
entis in deo & in creaturis: & in deo talis paſſio nõ realr
differt. ġ nec &c̃. ¶ 9° ſic. In diuinis vnũ attributũ ẑclu
dit̃ de alio: & tñ nõ eſt ibi realis diſtĩctio attributoꝝ: q̃
ſunt ſicut paſſiones. ¶ 4ª ẑ eſt, q iſta diſtinctio nõ eſt 4ª concluſio
eſſentialis. diſtinctio eniꝫ eſſentialis & realis ſunt eſſen-
tialr ordinate. Realis aũt eſt prior: & nõ eſt h̃. ġ nec eſſen
tialis. ¶ Sed ẑtra iſtas ẑnes inſtat̃. Et p̃ ẑ primaꝫ ſic. Obijcim~ 4ª.

I
Cum ipſa creatio non ſit deus ſequit̃ q̀ ſit creatura:qa
oē quod eſt vel eſt creator vel creatura.ſi creatura.vel
creat̃ ſeipſa:vl̃ creatione alia.nō ſeipſa:pꝫ hoc.nec alia:
qa tūc eſſet ꝓceſſus in īfinitū.ğ ⁊c̃.¶ Cōtra ſcđam ſic.
Cā formalis nō differt a ſuo effectu.Sed creatio eſt cā
formalis creature.ğ ⁊c̃.¶ Cōtra 3^{m} ſic.Quecunqꝫ aliq̃
ſic ſe hñt q̀ aliquid cōuenit vni realr̃ q̀ non alteri:iſta
non ſunt idem realiter.Sed creatio realr̃ eſt ad aliud:
creatura vō ad ſe.ergo.¶ Cōtra 4^{m}.Diſtinctio q̀ddi
tatiua ⁊ eſſentialis ſunt vna diſtinctio:ſed quidditatiua
eſt hic.ergo eſſentialis.¶ Ad ṗmuz ſm̃ btūm Diony.
de di.no.creatio nō creat̃:ſicut delectatio nō delectat̃.
⁊ eſt ibi ſtat⁹ in ſcđo:qa aūt abſolutū eſt ad ſe:ideo alio
creat̃:creatio tamē ſeipſa eſt ad aliū.¶ Ad ſcđm dico
q̀ in ſenſu cōpōnis creatio dicit̃ in quid de creatura:ſꝫ
in ſenſu diuiſionis:vt de humanitate:⁊ huiꝰ nō eſt ſic.
¶ Ad 3^{m} dico q̀ locus ꝯdictionis nō tꝫ in modificatis:
quod declaro ſic.⁊ accipio cōpōm ex materia ⁊ forma.
ſunt ergo idem cōpoſitalr̃ materia ⁊ forma:aliqd tamē
ꝯuenit mãe cōpoſitalr̃:qđ nō ꝯuenit forme cōpoſitalr̃:
qa mã perficit̃ compoſitalr̃:forma vō nō.Similr̃ pro
prietas iduidualis ⁊ nã ſunt idē in 3°:⁊ tñ ꝓprietas idi
uidualis diſtinguit̃ numeralr̃:nō aūt ipſa nã:⁊ hoc eſt:
qa extrema ꝯdictionis nō applicant̃ mãe:ſꝫ illis extre
mis.Iſta enī ꝯdictio applicat̃ illis extremis que mor⁹
vel materia conſequit̃.¶ Ad 4^{m} cū di.iſta diſtinguit̃
quidditatiue.dico q̀ eſt bene inuenire quidditatiuam
diſtinctionem ſine eſſentiali:⁊ non econuerſo.

Notabile ſo
lutio vbiqꝫ.
M.I.in pumo
ſigno.

K
Contradictis
modificatis
non tenet.

M.I. diſtiguit
M.I.idē nuō.

Sed tunc eſt diffi.ſi ṗmū ṗn^{m} cōplexum tꝫ mo
dificatū.¶ Hic dicit̃ q̀ ſic:qa eſt ꝓpo
ſitio vlis:⁊ extēdit ſe ad oīa in qbus ſaluant̃ ſui termi
ni.¶ Scđo.qa eadē rōne tꝫ in vno ⁊ in alio. Ulterius
dicit q̀ iſte nō ſūt ꝯdictorie.ſortes eſt albus.nō ſor.eſt
albus:ſed ambe ſunt affirmatiue.¶ Quantuꝫ ergo ad
hoc eſt ſciendū q̀ apud logicū oīs oppoſitio eſt cōple
xa quo modo loquit̃ Ari.pmo perihermenias:⁊ ſm̃ cō
ſiderationē metaphici oppoſitio eſt in terminis incom
plexis:de qua loquit̃ Phs in pđicamentis:que ꝯdiuidit̃ in op
poſitionē puatiuā ⁊ relatiuā:⁊ iſto modo albuꝫ ⁊ nō al
bum ſunt ꝯdictoria.igit̃ ſm̃ metaphicū:ſicut albū ⁊ ni
grū formalr̃ ſunt oppoſita:ita albū ⁊ nō albuꝫ formalr̃
ſunt ꝯdictoria.oſtēdit̃ aūt logice q̀ eſt ꝓpoſitio copula
tiua hypothetica:⁊ iſta cōſtat ex duabus cathegoricis:
terminus aūt incōplexus predicat̃ in qualibet cathe^{ca}.
metaphice aūt tenet de quolibꝫ albo ⁊ nō albo albedo
⁊ nō albedo incōplexe.Non eſt ergo verū de quolibet
albū ⁊ nō albū cū modo ſm̃ metaphicuꝫ.vnde tollitur
ṗmū ṗncipiū cōplexū per modū additū. Arguit̃ enim
ſic.de quolibet termino affirmatio vel negatio vera.ħ
eſt ens.ğ qualr̃cūqꝫ eſt de eo affirmatio vl̃ negatio ve
ra.Hoc autē nō eſt verū cū modo.¶ Sed vñ eſt hoc:
des mihi rōnē:q̃re nō tꝫ in talib⁹.¶ Rn̄.ṗmū ṗncipiū
tenet ſic̃ locus a cōtradictorijs in ꝯtrijs imediatis:ſanū
⁊ egrū ſūt ꝯtria imediata.vñ bene ſequit̃:eſt ſanū.ğ nō
eſt egrū.ſi addas q̀dditatiue:nō valꝫ:in ꝑcīſione enim
quidditas abſtrahit ab omni eo q̀ nō ſibi ineſt q̀ddita
tiue:⁊ ita ab omni oppoſitione ⁊ ꝯtrarietate:⁊ ſufficit ad
ſeccumēdū regulā vlēꝫ ponē iſtantiā in vno.Pono exē
plū in diuinis.tres ꝑſone hñt vnā eternitatē:aliquid tñ
eternalr̃ cōuenit vni:qđ nō ꝯuenit alteri:ſicut ſpirare cō
uenit pri eternalr̃:qa in ꝯdictiōe nō applicat̃ eternitas:
ſed ad extrema que concomitat̃ eternitas. Similr̃ qñ
dico creatura eſt realr̃ ad ſe:creatio ad aliud:qa nō rō
ne realitatis:ſed rōne extremorū:que cōcomitat̃ reali
tas.ſimilr̃ paternitas diſtinguit perſonalr̃:eſſentia non
diſtinguit ꝑſonalr̃.ſimilr̃ nãe diuine ⁊ humane ꝯuenit

L
Debitate pmi
ṗncipij notāt
ter. vide hic.
Qō.logica ⁊
metaphyſica
differunt.

M.I.e ſi albū

Vide.q. 1. ꝓ.
ꝯla. ⁊ in 1.ḃ⁰
6 ṗ⁰ṗn⁰ ⁊ ali
bi ſepe ad h.
dre ſco.2.diſ.
1.q.4. ſolutio
do.1.ṗncipa
le. ⁊.2. diſ.2.
q.9.⁊ vbi ibi
notaui.

M

Quare ꝯtra
dictio non tꝫ
in modificatis
notanter.

eſſe idem ſuppoſitalr̃:⁊ tñ aliquid ꝯuenit nãe humane
ſuppoſitalr̃:qđ nō cōuenit nãe diuine:ſicut ſubſtātifica
ri in vbo ⁊ in alieno ſuppoſito.¶ Scđa diffi.eſt ſi illō
ṗn^{m}.q̀cūqꝫ vni ⁊ eidē ⁊c̃.tenet cū modificatione:Dico
q̀ nō.vnde creditū eſt q̀ quelibet ꝑſona eſt idē ꝑſona
liter cū eſſentia:nō tñ inter ſe ſunt idē perſonalr̃.ſimilr̃
relōnes ſunt idē diuine eſſentie:nec tamē ṗdicant̃ iter
ſe ⁊ de ſe.ſimilr̃ accipio hoiem:⁊ hūc hoiem ⁊ riſibilita
tē.homo eſt idem riſibili in ſcđo mō:⁊ hic hō ſilr̃:⁊ tñ
nō ſunt idē inter ſe in ſcđo mō.Similr̃ natura gñis eſt
idem cū ſpēbus in ṗmo mō:diuā vō ſilr̃:⁊ tñ iter ſe non
dicuntur in ṗ mō.Similr̃ de differētijs adinuicem ⁊c̃.
¶ 3° dif.eſt de ſyllo expoſitorio:ſi tꝫ cū modificatiōe:
Dico q̀ ꝑ modificationē diruit̃ q̀ ſic pꝫ.ħ hō eſt q̀d
ditatiue aial.ħ hō eſt q̀dditatiue rōnalis.ğ hoc rōnale
q̀dditatiue eſt aial.nō ſequit̃.¶ 2° ſic.hoc celū eſt mo
bile in ſcđo mō.hoc celuꝫ eſt volubile in ſcđo mō:⁊ tñ
volubile eſt mobile in ṗ mō.Itē ħ hō in ſenſu cōpōnis
eſt ꝯtingēter coloratus.ħ hō eſt ꝯtingēter alb⁹:⁊ tñ nō
ſequit̃.ğ hoc albū in ſenſu cōpōnis eſt ꝯtingēter colora
tū.¶ 4° dif.de ſyllo vli ⁊ ſimplr̃:ſi tenet modificatis:
Dico q̀ nō:qđ pꝫ ſic.oē corp⁹ eſt imediate ſuba.oē cor
pus aiatū eſt imediate corpus:⁊ tñ nō ſeqt̃ q̀ oē aiatū
corpus ſit imediate ſuba.vel ſic.oīs hō per ſe eſt corp⁹.
oīs hō per ſe eſt ſuba:nō ſequit̃ ꝯ.¶ 3° ſic.in omni de
monſtratione ꝓpter qd nūq̀ tꝫ ꝯ:eo mō quo premiſſe:qa
maior extremitas cū medio facit ꝓpōnē ꝑ ſe notā.Unī
Ari.oñdit q̀ ſylls cū reduplicatione nō tꝫ.Itē etiā do
cet q̀ ex puris ꝯtingētib⁹ ſequit̃ neceſſariū:⁊ ita nō eſt idē
in ꝯne ⁊ in ṗmiſſis:nunq̀ aliter fiūt mixtiones.¶ Sꝫ
hic remanet vnū dubiū de diſtinctione quā ponit ṗdi
cator de rōne:qa accipit̃ pro rōne facta ab aīa:⁊ illā di
miſit ⁊ accepit rōnē ꝓ diffōne vel pro rōne diffinitiua:
⁊ declarauit de paſſione ⁊ actiōe ⁊ de motu ⁊c̃.¶ 2° in
relōne ⁊ fundamēto:oñdo ṗ q̀ relo non ſit idē funda
mento formalr̃:qa īpoſſe eſt q̀ illud qđ ſꝫ ſuā rōnē for
malem eſſentialr̃ eſt ad aliud:q̀ ſit ad ſe.Sed relō ſm̃
ſuā rōnē formalē totalr̃ eſt ad aliud.Diffō aūt qua dif
finit̃ accñs per ſubm nō eſt intrinſeca:ſed per illa que
ſunt extriſeca.¶ 2° oñdo q̀ nō eſt extrinſeca:qa eē ad
aliū eſt ſuū ſupius:⁊ ita ꝯuenit ei itriſece.¶ Deide etiā
oſtēdo q̀ hī itentū:illa diffō extriſeca vel eſt hitudo ad
terminū:vel eſt termin⁹:vel vtrūqꝫ.ſi dei ṗ^{m}:hī itētū.
ſi vtrūqꝫ:ſilr̃ hī itentū.¶ 4° hitudo nō eſt ad aliū ex:
ſed eſt ifra diuina.Si ğ ponas aliqđ extriſecū de^{ncs} a di
uina eſſentia:cōcedis ꝓpoſitū.Ideo alij ꝯcedūt q̀ non
ſunt ꝯuertibilr̃ ⁊ vlr̃ idē.Sed ex ħ ſequit̃ ꝓpoſitū:qa
idētitas ꝯuertibilis:⁊ idētitas nō cōuertibilis ſunt ꝯdi
ctoria.a diuina aūt eēntia negat̃ idētitas cōuertibilis.
¶ Sed ħ nō eſt reſolō:qa hñt eadē diffōnē ſūt eadē
ꝯuertibilr̃:nō ꝯuertibilitas aūt eſt negatio:ideo opꝫ re
ſolui in affirmationē.¶ Declando aūt nūc iſtā ꝑtē:dicē
q̀ pō de formalitatib⁹ itelligit plalitatē in idētitate rea
li.Et ħ nō tꝫ.¶ Contra.qa rō diuine eſſentie eſt ad ſe.
Perſone aūt diuine referunt̃ ad ſe poſitiue.Rō autē
extrinſeca eſt poſitiua.ğ rō in diuīs ad ſe eſt poſitiua.
rō etiā ad aliud eſt poſitiua.ğ due rōnes poſitiue.vna
itrinſeca:⁊ alia extriſeca.Itē certū eſt q̀ poſitiuū ⁊ puа
tiuū min⁹ ꝯueniūt q̀ poſitiuū ⁊ poſitiuū:qa ṗuatio plus
diſtat a ſubiecto.Itē iſte dat de^{ncs} relōnis ad ſe ⁊ ad aliū:
qa vnā diffōnē eius extrinſecā:⁊ aliam itriſecā:codem
mō opꝫ q̀ hēat duas diffōnes:vnā ad ſe:⁊ aliā ad aliū.
¶ 4° arguit̃.vbicūqꝫ aliq̃ diſtinguunt̃ poſitiue illa di
ſtinguunt̃ realr̃:ſed ibi eſt diſtinctio itrinſeca ⁊ extrin
ſeca ꝑ te,ğ diſtictio realis:qđ eſt falſuꝫ.¶ Oñdo vlte
rius q̀ interpretatiue eſt diſtinctio conceſſa ⁊c̃.

¶ Diſtinctio

N

Quecūqꝫ vni
⁊ eidē ⁊c̃.qua
liter tenet?

De ſyllo ex
poſitorio.

O

De ſyllo i vli

ṗ^{o} ⁊ 2° ꝓoꝫ.

Dubium.

P

De diffinitiōe
rōnis ꝯ Tho
miſtas.vid̃ in
ti opame.

Q

A ¶ Diſtinctio. I. ¶ Queſtio. I.

Creationem rerum ⁊c̃.

Circa diſtõnē p̄ᵃᵐ huius libri. Quero 4ᵒʳ q̃ones p ordinē. Pria eſt. Utrū creatio ſit mutatio. Et arguit ꝙ ſic. q2 mutari eſt aliter ſe hr̄e nūc q̄ꝫ p̄us: ſed creatio que nūc eſt: p̄us nō fuit. g̃ ⁊c̃. ¶ Sed ꝯ. in oi mutatiōe p̄exiſtit ſubꝫ: ſed in creatione non p̄exiſtit ſubm. g̃ ⁊c̃.

5. ⁊ 6. phyſi.

Hic itroducunt 4ᵒʳ ꝯnes. Pria eſt ꝙ creatio nō eſt actio ꝓp̄e loquēdo: q2 actio eſt reſpectus extriſecus adueniēs. Creatio autē nō eſt reſpectus extrinſecus adueniēs. Poſito enī creatore ⁊ creatura nec̃io ſequit̃ creatio. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt ꝙ nō eſt paſſio: q2 paſſio eſt accidēs limitatū: q2 genus p̄dicamentale. Sed creatio eſt traſcēdēs: q2 oia gñia an̄teit. ergo ⁊c̃. ¶ 3ᵃ ꝯ ꝙ nō eſt motus: q2 creatio fit in inſtanti. motus aūt nō fit in iſtanti: q2 motus eſt acq̄ſitio ptis poſt p̄te. g̃ ⁊c̃. ¶ 4ᵃ ꝯ ꝙ nō eſt mutatio: q2 vbi eſt īuenire mutationē, ibi eſt inuenire ordinē durationis que eſt iter tp̄s ⁊ inſtās. in mutatione enī in vltimo iſtāti ſubꝫ eſt ſub formali termino ad quē: ⁊ in toto tp̄e eſt in termino a quo. ¶ Sed ꝯ p̄mā ꝯnē inſtat̃ ſic: q2 illa influētia q̄ deus creat vr̄ eſſe actio: q2 deus p eaꝫ creat ⁊ agit. ¶ 2° ꝯ 2ᵃᵐ: q2 creatio de͛ in actiuā ⁊ paſſiuaꝫ. g̃ videt̃ ꝙ ſit actio ⁊ paſſio. ¶ Cōtra 3ᵃᵐ. q2 deus ſaltem ſucceſſiue producit ſucceſſiua: ſic pꝫ de motu celi. Silr̄ gr̄aꝫ pōt creare in tp̄e. ¶ Cōtra 4ᵃᵐ: q2 qd̄ creat̃ aliter ſe hꝫ nūc q̄ꝫ prius. ¶ Ad p̄mā inſtātiā dr̄ ꝯcedendo ꝙ influere ꝓp̄ie eſt agere: ſed illa influētia poſſet accipi pro iprimere qñ aliqd̄ imprimit̃ alicui: ⁊ h̄ nō eſt ꝓductio. Aliud eſt enī reſpectus traſcendētis ad traſcēdētē: ⁊ illa impreſſio eſt actio. Reſpectus aūt ꝓducētis non eſt actio. vn̄ qñ imprimit grāꝫ vere agit: ſed prius eam ꝓducit q̄ꝫ imprimat. ¶ Ad aliud dico ꝙ accipit nomē actionis ⁊ paſſionis nō ꝓp̄ie: ſed large. ¶ Ad aliud dico ꝙ ꝓductio dās formā eſt creatio: quā ſequit̃ iflux⁹. ¶ Ad 4ᵐ ꝯcedo ꝙ mutatio eſt qñ gr̄a dat̃: ſꝫ p̄us fuit ꝓducta. ¶ Pono g̃ ꝯnē affirmatiuā: ꝙ creatio eſt ꝓductio: q2 effectiue nō eſt niſi ꝓductio ad eē. ¶ Sed hic ſunt aliq̄ difficul. p̄ma eſt: q2 impoſſe eſt traſire de cōtradictorio in ꝯdictoriū nulla facta mutatione. Sed creatura traſit de ꝯdictorio in ꝯdictoriū qñ ꝓdu͛. g̃ ⁊c̃. ¶ Rn̄. traſitus dicit ꝙ ſubm̄ exiſtat ſub vtroqꝫ extremo. Sed creatura p̄us non exiſtit ſub non eſſe gñali: tn̄ mō cōcedi pōt. ¶ 2ᵃ dif. qñ aliqd̄ fundamētū hꝫ p̄uationē alicuius: poſtea traſit ad eſſe illius: ibi videt̃ eſſe mutatio. Sed eſſentia creature fuit aliqd̄ ab eterno: ⁊ poſtea traſiuit ad eſſe qd̄ nō habebat. g̃ ⁊c̃. ¶ Dico ꝙ eſſentia rei creabilis nō exiſtit ſub p̄uatione aliq̄ anq̄ꝫ creet̃: q2 terminus exiſtebat aliquo mō. ¶ Sed nūqd̄ crea͛ ſequit̃ actio? ¶ Dico ꝙ in creatione ſubſiſtētiū nunq̄ꝫ ſequit̃ actio. vnde qñ ꝓduxit māꝫ nihil paſſum fuit ibi. ſed qñ ꝓduxit rē inherentē: tūc ſequit̃ ꝓductionē actio: ⁊ eodē mō dr̄ꝫ eſt de mutatiōe ⁊c̃. ¶ Qõ. II.

Cōcluſio 4ᵉ.
A. l. creatio eſt extremo.
Creationem nec actionē nec paſſionē: nec motū: nec mutationē eē.
B
3. ⁊ 5. phyſi.
Obijcitur 4ᵉ
Influere eſt agere: ſane intelligendo.
C
5ᵃ ꝯclo p̄ncipalis.
Creatio qd̄?
Arti. particl̃o.
Solutio.
Nunc Sco. diſtin. p̄ia. 1ᵃ difficul.
D
Solutio.
Dubium.
An creatiōes ſequit̃ actio. ⁊ qñ nō nota. ⁊ hr̄ de mutatione.

Secundo querit̃. Utrū de⁹ poſſit aliqd̄ de nouo ꝓducē ſine mutatione. videt̃ ꝙ nō: q2 Aug. in p̄ lib. de tri. dicit ꝙ deū facē mutabilia ſine mutatione ſui intelligere plene difficile eſt. ¶ Cōtra. 4° de trinitate dicit ꝙ oportet deum intelligere mutabilia facere ſine ſui mutatione.

A. l. faciētes.
A. l. introducuntur.
Cōcluſio 4ᵉ.

Hic pono 4ᵒʳ ꝯnes. Prima eſt iſta ꝙ impoſſe eſt tranſire de ꝯdictorio in ꝯdictoriū ſine mutatione facta in aliquo extremoꝝ. Eidē enī inq̄ꝫtū idē nō pōt applicari extrema ꝯdictionis. Si ergo p̄us cōueniebat fieri vnū extremū ꝯdictionis: ⁊ modo aliud ibi nec̃io eſt aliqua aliētas. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt ꝙ impoſſe eſt ꝙ aliquid traſeat de ꝯdictorio in ꝯdictoriū niſi mutet̃ in ſe: q2 alr̄ ſe hꝫ nūc q̄ꝫ prius: ⁊ p ꝯn̄s mutat̃. ¶ 3ᵃ ꝯ eſt ꝙ per mutationē factā in altero extremoꝝ nō pōt aliqd̄ mutari de ꝯdictorio in ꝯdictoriū: q2 ipoſſe eſt ꝙ ſit effectus formalis in aliquo qn ſit ibi forma: ſed mutari eſt effect⁹ mutationis. ſi g̃ aliter ſe hꝫ nūc q̄ꝫ p̄us: nec̃io eſt in eo mutatio. ¶ 4ᵃ ꝯ eſt ꝙ aliquid pōt attribui alicui nūc: qd̄ nō prius ſine ſui mutatione: ſic deus mō creat: ⁊ p̄us nō: ſine ſui mutatione. g̃. ¶ Cōtra iſtas ꝯnes iſtat̃. Et p̄ ꝯ p̄mā: q2 oſtenſuꝫ eſt in p̄ libro ꝙ deus pōt aliqd̄ velle qd̄ p̄us nō voluit: vult enī futura ꝯtīgētēr: ⁊ tn̄ nō mutat̃. g̃ ⁊c̃. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ. deus traſit de ꝯdictorio in ꝯdictoriū qñ aliqd̄ creat: ⁊ tn̄ in ſe nō mutat̃. g̃ ⁊c̃. ¶ Cōtra 3ᵃᵐ. ſol traſit de nō eſſe viſum ad eſſe viſum: ⁊ ita p mutationē que eſt in me traſit. g̃ ⁊c̃. ¶ Cōtra 4ᵃᵐ. quia videt̃ eſſe ꝯria alijs duab⁹. ¶ Ad p̄ᵐ dico ꝙ nō fit mutatio ex p̄te dei: ſed ex p̄te obiecti in eſſe volito ſine mutatione dei. ¶ Ad aliud dico ꝙ deus nō traſit de. ⁊c̃. Si enim creare eſſet formalr̄ in deo: ⁊ poſtea nō creare: neceſſario mutaret̃ tūc: ſed nō eſt ita: ideo in ſe nō traſit. ¶ Ad 3ᵐ dicūt aliqui ꝙ videns ꝓducit rē in eſſe viſo ⁊ rōnabilr̄. ¶ Dico g̃ ꝙ iſte traſitus nō eſt formalr̄ in ſole denoīatione itriſeca: ſed denoīatione extrinſeca a viſione mea dr̄ traſire. ¶ Ad 4ᵐ: aliud eſt dici de deo extremū ꝯdiᵒⁿⁱˢ: ⁊ aliud eſt eē in deo. vn̄ nouū nō eſt in deo: ſed de nouo extriſece denoīat̃. ¶ Sꝫ qd̄ de arᵗᵒ in opᵐ? Dico ꝙ dif. ex h̄ ꝯueniebat p̄hīs: q2 dicebāt oē agens for͛ referri ad paſſuꝫ: ſed nō opꝫ dicē deuꝫ referri aliq̄ relōne reali ⁊ formali ad creaturā. ¶ 2ᵃ dif. ſaltē deus exiuit de ocio ad opationē. Dico ꝙ ſi actio eēt in eo formalr̄ tūc mutaret̃: nūc aūt dr̄ de eo denoīatione extrinſeca. illa enī opatio nō eſt in deo formalr̄. ¶ 3ᵃ dif. eſt ſi agens aliud qd̄cūqꝫ mutat̃ qñ agit. Dico ꝙ ſic. omne aliud a deo qñ icipit agere: tūc nec̃io mutat̃: ⁊ itellr̄ qñ agēs p̄hicū reparatur: nō itelligēdo ꝙ illud agēs p̄hicuꝫ recipiat formā abſolutā: ſed reſpectiuā actionē reqrit: que cauſat̃ a termino ⁊ fundamēto. ¶ 4ᵃ dif. ſi ex dictis ſequit̃ actionē eſſe in agēte. ¶ Dico ꝙ hoc vident̃ p̄hi intendere: q2 alr̄ nō ſequeret̃ argᵐ eoꝝ de exitu ab ocio in opationē niſi poneret̃ actio in agēte. alr̄ enī non poſſet ꝯcludi mutationē eſſe in deo. g̃ ⁊c̃. ¶ Qõ. III.

E
Singlaris dōctrina d̄ traſitu iter ꝯdictoria.
Obijcitur 4ᵉ.
F
Cōne hic. ꝯtra Sco. diſtinc. p̄ia. q. 2.
Denoīatio 2ᵃ.
D. ꝙ duplex. Nuc. 8. phy. ⁊ l. deſtructio nō duo deſtructionū: ꝯpoſe ad h̄.
G
Cōſidera inſtantiam.
A. l. acquirit.
A. l. in eo.

Queritur 3°. Utrum creatio actiua ⁊ paſſiua differant realiter. Et videt̃ ꝙ ſic: q2 in diuinis gñare: ⁊ gñari differūt realiter. ¶ Cōtra. nulla relatio ad creaturā eſt res ex parte dei. ergo videtur ꝙ eadem eſt res que dicit̃ creatio actio ⁊ paſſio.

Hic pono 4ᵒʳ ꝯnes. Prima eſt ꝙ creare in deo nō eſt aliquid abſolutū: q2 oē tale in deo eſt eternū ⁊ nec̃ium. Sed creare nō eſt eternū nec nec̃iuꝫ. g̃ ⁊c̃. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt ꝙ creare nō eſt in deo realiter. q2 tūc deſtructo creare: deſtrueret̃ de⁹. ¶ 3ᵃ ꝯ: ꝙ creare nō eſt in deo aliquid reſpectiuū: q2 tūc referret̃ de⁹ relōne reali ad creaturā: quod eſt falſuꝫ. ¶ 4ᵃ ꝯ eſt ꝙ creare nō eſt in deo formalr̄: q2 qcq̄d in deo eſt vel eſt abſolutū vel reſpectiuū: ſed oſtenſum eſt ꝙ non abſolutū nec reſpectiuū rei vel rōnis. g̃ non pōt eſſe in deo. ¶ Sed cōtra iſtas ꝯnes inſtat̃ 4ᵉ. Primo ꝯ p̄mā ſic. deus per illud dr̄ creare: qd̄ terminat depēdētiā ipſius creature. Sed h̄ eſt p eius abſolutū. g̃. ¶ Cōtra ſcdaꝫ: deus eſt realiter creator. ergo creare eſt in ipo realiter. ¶ Cōtra tertiā: q2 nō pōt itelligi niſi ad aliud. ¶ Cōtra quartā: q2 ſic gñare eſt in deo: ita in deo vr̄ eē formalr̄

H
Primus art. Cōcluſio 4ᵉ.
A. l. probatio ⁊ quia qd̄ ineſt deo: abſolutū eſt ⁊c̃.
Nec realiter nec formalr̄ creare eſt qd̄ abſolutū vel reſpectiuū in deo.

I

Deus' ex⁊ extri ſeca creator ⁊ creature dicit de⁹ ſic dēo.

creare. ¶ Ad p̄mū: nō ſequit̄ ꝙ ſi per abſolutū termi- nat creationē: qd creatio ſit in eo formalr̄. ¶ Ad aliud ꝙ ex relōne reali alterius de⁹ dicit̄ creare denoīatione extrinſeca. ¶ Ad 3m cōcedo ꝙ dicit̄ ad aliud per rela- tione quā terminat. Et per idem ad 4m dicit̄.

Scđo articu. Dubium. Cōcluſio 4r.

Quid eſt ergo illa creatio actiua. Quo ad hoc decla- randum inducunt̄ 4or ꝯnes. ¶ Prima eſt ꝙ creatio actiua nō opponit̄ paſſiue: ꝗ ipoſſe eſt op⁹ori- gines eſſe in aliquo eodē: ꝗ tūc ſequeret̄ ꝙ idē pduce- ret ſe.

Creatio acti- ua a paſſiua qualr̄ differt.

¶ 2a ꝯ ꝙ nō differūt realr̄: ꝗ creare ⁊ creari nō ꝯueniunt̄ niſi vbi eſt vna ſimplex realitas. ¶ 3a ꝯ ꝙ nō diſtin' formalr̄: ꝗ creare ⁊ creari ſūt eiuſdē fūdati ⁊ eiuſ- dē termini. ¶ 4a ꝯ ꝙ dint ſm rōnē: ꝗ itellꝰ ꝯcipit il- lā rem actiue ⁊ paſſiue.

D. q̄druplex

¶ Sed hic ſunt alique diffi. p̄a: ꝗ effectus formalis eſt in deo ipſius creationis: ꝗ de⁹ formalr̄ creat.

Nō creare ſ3 creari eſt effe- ctus formalis creationis.

¶ Hic dico ꝙ creare nō eſt effectus for- malis creationis ſed ipm creari. vn̄ deus denoiat̄ extri- ſece creās: ꝗ creatura formalr̄ creat̄. ¶ 2a diſ. ꝗ vī ꝙ in diuinis ſic diceret̄ ꝙ gn̄are ⁊ gn̄ari ſunt idē ſic crea- re ⁊ creari.

K

¶ Dico ꝙ ſi apperet ꝙ pr̄i repugnaret re- ferri ad filiū: tunc eodē diceret̄ gn̄are quo filius gn̄arit nūc aūt realr̄ pōt pr̄ ad filiū referri. ¶ 3a diſ. eſt ꝙ idē diceret̄ qn̄ ſol pducit: ꝙ vna pductione pducit eadē res pducit̄ p vnū reſpectū.

Vid. 31. di. 1. Sco. ⁊ alios.

¶ Dico ꝙ nō habem⁹ ne- ceſſitatē qn̄ ſol referat̄ ⁊ formalr̄ ⁊ realr̄ ad creaturā. ¶ 4a diſ. p extrema ꝯdictionis: ꝗ deo repugnat crea- ri ⁊ nō creare. Dico ꝙ vtrūq3 repugnat deo formalr̄: ſ3 extriſece pōt denoiari ab eo: ⁊ dico ꝙ ab eadē re deno- minat̄: ſed tn̄ in illa re dicit̄ deus creās ⁊ creatura crea- ri. ergo ⁊c. Et ideo creare nō eſt in deo formalr̄: ꝗ etiā denoiaret̄ ab eo intrinſece ⁊c. ¶ Qō. IIII.

Queritur q̄ro. Vtrū creatio paſſiua differat a cōſeruatione. Et ſic: ꝗ Aug. ſup Gen̄. ad lr̄ videt̄ dicē creatio- nē differre a ꝯſeruatiōe. ¶ Cōtra: ꝗ Aug. ſup Gen̄. cōtra manicheos exponens illud.

Joan. 5.

L

Pater meus vſq3 modo operat̄. ⁊ ego operor in eo. di- cit ꝙ intelligitur de continua productione.

Preābula 2a. Creatio qd? Aliq̄ origina lia nō hn̄t nec p inſtans: nec per tempus. Cōſeruatio qd Cōcluſio 4r. A. 1. dī creari M. 1. ad termi nū eiuſ rōne. Etſi ex nā rei ⁊ p accn̄s: nō tn̄ formaliter nec realr̄ diſti guunt̄ creatio ⁊ cōſeruatio.

Hic ſunt duo preambula premittenda. p̄mū eſt. qd eſt creatio. Et dico ꝙ eſt origo paſſi- ua qua creatura h3 eſſe in ſuo fieri per inſtās. ¶ 2m qd eſt cōſeruatio: dico ꝙ eſt quedā ꝯtinuatio q̄ res h3 eſſe a deo in ſuo eſſe per tps. ¶ Iſtis p̄habitis itroducunt̄ hic 4or ꝯnes. ¶ Pria eſt ꝙ ꝯſeruatio ⁊ creatio in crea- turis diſtin' ex nā rei: ꝗ in inſtāti p̄mo creat̄: ⁊ poſtea cōſeruat̄: ⁊ nō creat̄. ¶ 2a ꝯ ꝙ non diſtin' formalr̄: ꝗ eiuſdē fūdamēti ad eūdē terminū nō ꝯſurgit relo niſi eiuſdē rōnis: ſed creatio ⁊ ꝯſeruatio ſunt eiuſdē termi- ni ⁊ fundamēti. ğ ⁊c. ¶ 3a ꝯ ꝙ nō diſtinguunt̄ realr̄: q3 creatio nō diſtin' a creatura realr̄: nec etiā ꝯſeruatio: ⁊ tn̄ ꝯueniunt̄ in vna re que nō h3 niſi vnā ſimplicē reali- tatē. ¶ 4a ꝯ ꝙ differunt per accn̄s: ꝗ cōſeruationi vt ꝯſeruatio eſt ꝯuenit alia relo ꝙ̄ vt eſt creatio.

M

Creatio enī dicit hoc eſſe a deo cū coexiſtētia ad p̄m inſtān. ꝯſer- uatio aūt dicit hoc eē a deo in coexiſtētia ad totū tps ſe- quēs.

Obijcitur 3r.

¶ Sed ꝯ iſtas ꝯnes inſtat̄. Et p̄ ꝯ p̄mā. Impoſſe eſt ꝙ idē ſil' diſtinctis pductionibus pducat̄: ſed ꝯr ꝙ idē ſil' creet̄ ⁊ ꝯſeruet̄ ſic in iſtāti creationis: ⁊ ita habe- bimus duas cāſitates ſil'. Dico ꝙ eadē eſt dependētia: ſed in inſtāti creationis eodē nō dī ꝯſeruatio niſi in ha- bitudine ad tps ſequēs actu vel pot: tunc enī habitudo talis facit differre ꝯſuationē a creatione.

Lege h̄ qd p formali: qd ue pro ꝯnotato: ⁊ quot ipor- tant creatio ⁊ ꝯſeruatio. vid Sco. 1. dī. 2. ⁊. 11. q. qlib.

¶ Cōtra 2a ꝗ de lr̄ diffōnes inſunt eis. Dico ꝙ creatio nihil aliud eſt niſi depēdētia a deo. ꝙ aūt ſit de nihilo eſt ſibi extriſe- cum. ¶ Cōtra 3a: ꝗ ꝯſeruat̄ qn̄ nō creat̄. Dico ꝙ illud pbat ꝙ habitudines ꝯſequētes realr̄ differunt: ſed nō ipſa. ¶ Sed hic ſunt alique diffi. Pria eſt iſta: ꝗ Aug. ſup Gen̄. videt̄ dicē ꝙ totalr̄ ſūt in aliqbus penit⁹ idē: ꝗ ſicut aer nō eſt lucidus: ſ3 fit lucidus ita in creatura. ğ ⁊c.

N

2. 4. ⁊. 8.

Dico ꝙ ſi accipiat̄ creatio p depēdētia ſemp res creat̄ a deo. Tn̄ nō dī creari illo noīe niſi pro p̄ inſtāti.

Semper res creari q̄liter pōt intelligi.

¶ 2a diffi. eſt ꝙ quidā doc. dicit ꝙ creatura ſemp ino- uat̄. Dico ꝙ in agentib⁹ pducētib⁹ pductione ſucceſſi- ua ſemp eſt ibi nouatio.

Agēs duplr̄.

Sed in agente cuius pductio eſt pmanēs nō eſt inouatio. Exem. Mā ⁊ forma cau- ſant ꝯtinue cauſalitate ſibi ppa: nec tn̄ eſt ibi inouatio: ꝗ pmanenter cauſant.

Diſtinctio no- tabil' pmanē- tiū ⁊ ſucceſſi- uorū: quam eſt libitas.

¶ 3a diſ. eſt ꝗ ſm hoc non vī valere diſtinctio vulgaris: ꝗ ſucceſſiua dum fiunt ſunt: permanētia dū fiunt non ſunt. ¶ Dico ꝙ verū eſt qn̄ permanēs pducit̄ pductione ſucceſſiua. Sed de anni- hilatione eſt ſciendū ꝙ aliq imaginant̄ ꝙ per actionē poſitiuā fiat annihilatio.

Nō ꝙ nec an- nihilatio nec corruptio eſt actio poſitiua ⁊ qualr̄ ꝯtigūt.

S3 hoc nō itelligo nec de an- nihilatione: nec de corre: ꝗ oīs actio poſitiua eſt alicui⁹ poſitiui termini. Sed itelligo ꝙ p ſubtractionē ꝯſuam qua contingenter cōſeruant̄ res fiat annihilatio: ⁊ per ſubtractionem cauſationis cauſarū mālis ⁊ formalis fiat corruptio ⁊c. ¶ Queſtio. V.

O

Circa diſtōnē p̄mā iterū quero 4or qō- nes. Quaꝝ p̄a eſt. Vtrū creatio or- dine nāe precedat creaturā: vel cō. Et vī ꝙ creatio ſit p̄or: ꝗ creatio eſt via ad creatu- rā: ⁊ oīs via eſt p̄or ſuo termino. ¶ Cōtra: ꝗ terminꝰ creationis eſt p̄or ea: ꝗ ab eo depēdet: ſed eēn⁹ creature eſt terminꝰ creatiōis. ğ pcedit creatiōē.

Cōcluſio 4r negatiua. Nec duratio- nis nec perfe- ctiōis: nec cāſa- tiuis: nec origi- nis ordinē in- ter creationē ⁊ creaturā eē.

Hic premitto 4or ꝯnes negatiuas. Pria eſt ꝙ iter illa nō eſt aliqs ordo dura- tionis: ꝗ in quocūq3 periodo vnū inuenit̄ cū alio. ¶ 2a ꝯ ꝙ nō hn̄t pfectionis ordinē: ꝗ in ordine pfectionis op3 vtrūq3 extremū dicē pfectionē. Sed creatio cū ſit relo nō dicit pfectionē. ğ ⁊c. ¶ 3a ꝯ eſt ꝙ iter illa nō eſt cāſitatis: ꝗ talia diſtin' realr̄: que diſtinctio nō eſt iter creationē ⁊ creaturā: vt viſū fuit. ¶ 4a ꝯ ꝙ nec ordo originis: ꝗ talia diſtinguunt̄ realr̄: iter que eſt origo: vt p3 per Aug. p̄ de tri.

P

q. 1. huiꝰ ꝯclo ne. 3. Cap. 1. Cōclo duplr̄ affirmatiua. Eē fūdamē- ti relonē nāe precedat: q̄re abſolutū crea- ture creationē. Cap. 1. de ma- gnis. Obijcit 4r.

¶ Pono igit̄ duas ꝯnes affirma- tiuas. Prima ꝙ iter relōnē ⁊ fundamentū eſt ordo nāe: ſicut iter rem eſt ſimultas nāe. creatio aūt eſt relo. ğ ⁊c. ¶ 2a ꝯ ꝙ abſolutū creature pcedit creationē: vt docet Aug. 5. de tri. dicēs: ꝙ omne qd eſt ad aliud p̄us eſt ad ſe: ſed illud p̄us nō eſt niſi abſolutū creature. ¶ 2o ꝗ omne fundamētū eſt p̄us relōne nā: ſ3 creatura eſt fun- damentū creationis. ğ ⁊c. ¶ Sed ꝯ. in illo priori quo creatura pcedit creationē creatura erit neċe eſſe: quia independens. ¶ 2o ꝗ nihil accipit eſſe per illud qd eſt eo poſteriꝰ: ſed creatura accipit eē p creationē. ergo ⁊c. ¶ 3o creator ⁊ creatura ſūt ſimul nā: ſic relatiua. Si ğ creatura eſt p̄or creatione: eſt etiā p̄or creatore: ꝗ p̄or creatione: qua eſt creator. Itē nulla pductio terminat̄ ad illud qd iā h3 eſſe: ſed ſic eſt in creatione ſm iā dicta. ergo ⁊c.

Q

¶ Ad p̄mā iſtātiā dico ꝙ illud qd nō depēdet ab aliquo pro illo ſigno: pro quo aptū eſt depēdere eſt neċe eſſe: ſic deus eſt oīno idepēdens: ꝗ in nullo ſigno depēdet. creatura aūt depēdet in ſcđo ſigno: l3 nō in p̄.

Neċe eſſe qd. Non p q̄cūq3 ſigno creatu- ra dependet.

¶ Ad 2m dico ꝙ accipe eſſe per hoc pōt duplr̄ eſſe. vl ſicut per p̄nm pductiuū: ⁊ tūc vera eſt illa ppoſitio: ſed volūtas diuina eſt huiꝰ p̄nm: ⁊ nō creatio ipſa.

Accipe eſſe p hoc cōtigit 2r.

¶ Alio modo ſicut per cām formalē: ⁊ tūc nō op3: ſicut albedo nō eſt p̄or hoīe: l3 ſit p̄or hoīe albo. Creatio aūt eſt for- maliter accepta eſſe creature: ⁊ ita l3 creatura vt ſic ſit poſterior creatione: tn̄ ſumēdo eiꝰ abſolutū creatio nō eſt prior creatura.

Qualr̄ creatu- ra prior ⁊ q̄lr̄ poſterior crea- tione.

¶ Ad aliud dico ꝙ creator ⁊ creatu- ra vt relatiua ſunt ſimul nā. Cōcedo ğ ꝙ p̄or eſt creatu- ra ꝙ̄ creator: vt creator denoiat̄ denoiatione extriſeca:

Creaturā cre- atore priorē e- ēſ3 alio mo- do cetera.

ſed rōne

A

D. q̄druplex. Abſolutū creature nā creari precedere. Creari τ exiſtere ſiſ creature ꝯueniūt. Exñ eſſentie: non tñ exiña creature creatiōe pcedit.

ſed rōne ꝓncipij ꝓductiui eſt poſterior. ¶ Ad aliud ꝯ maiorē eſt iſtātia de aīa rōnali τ in augmēto: dico tñ ꝙ qdditas creature vt ſic nō eſt ꝑexñs. ¶ Sed h̄ eſt dif. ſi abſolutū creature ꝓcedit ordine nāe exiſtē τ creari: Dico ꝙ ſic: q2 talia ſibi ſemꝑ attribuunt̄ per accñs. ſ. tā exñtia q̄ȝ creatio: q2 ꝑ accñs qdditas exiſtit. ¶ 2ª diffi. ſi eodē ordine ꝯueniunt creature exñtia τ creatio. dico ꝙ ſimul ſunt iſta exiſtēria τ creatio: τ ideȝ dico de alijs ꝓductionibus. ¶ 3ª diffi. q2 videt̄ ꝙ exñtia precedat: q2 omne fundamētū relōnis exiſtit ꝑus relōne: ſȝ eſſentia creature eſt fundamentū illius relōnis: g̃ preexiſtit. Dico ꝙ qñ ē eadē exñtia fundamēti τ relōnis nō opȝ. ſlr eſſentia creature fundat iſtā relōnē nō vt exñs eſt: ſed vt eēntia eſt. ¶ 4ª dif. q2 oē qd̄ eſt ad aliud prius eſt ad ſe ſm Aug. Pōt dici ꝙ ꝑus ꝯuenit exñtia creature q̄ȝ relōni: lȝ ſit eadē exñtia: τ ſi accipiat̄ eſſe eſſentialiter vt pȝ.

7. trini.

B.

Dubium.

¶ Sed eſt dubiuȝ ſi ſit tendentia in creaturā. Rñdeo ꝙ non opȝ dicere ꝙ ſit ideȝ oino creature: q2 nulla tunc eſſet q̄ſtio: vnde nō appareret quō mō poſſit ſaluari dictū illoȝ qui dicūt ꝙ eſt via nāe precedēs creaturam τc̄. ¶ Queſtio. VI.

Secunda q̄ſtio. Utrū terminus creationis ſit eſſentia vel exiſtētia. Et videt̄ ꝙ ſit exiſtentia: q2 creatio eſt ꝓceſſus de nō exiſtere ad exiſtere. ¶ Contra. q2 ipſa creatura vel eſſentia creature ꝓducitur per creationem. ergo eſt terminus eius.

Concluſio 4ª.

Hic itroducunt̄ 4ᵒʳ ꝯnes. Prima eſt ꝙ primus termin⁹ formalis crea⁹ eſt eſſentia creature: qualē eni ordinē hñt res in eſſendo talē in ꝓducēdo ſeruant: ſed oſtenſuȝ eſt ꝙ eſſentia eſt prior nā ipſa exñtia: g̃ ꝑ ꝓducit̄. 2º q2 eſſentia ꝑ per ꝓductionē deducit̄ ad eſſe. g̃ ad illaȝ terminat̄ creatio: q2 ad illud terminat̄ qd̄ ꝑ deducit̄.

Doctrina.

C

Termin⁹ quo τ qd̄ a quo τ ad quem creationis quis.

¶ 2ª ꝯ, ꝙ nō terminat̄ ꝑ ad exñtiā. ꝓbat̄ ſic. Qñ aliqd ꝯtinet aliū v̄tualr: illud nō pōt eſſe rō cōicandi τ terminādi illi: ſed bene eꝯ. Sed eſſentia aliquo mō ꝯtinet v̄tualr exñtiaȝ. g̃ τc̄. ¶ 2º ſic. Illud nō eſt ꝑmus terminus: qd̄ nō deducitur ad eſſe: ſed exñtia nō deducit̄ ad eſſe: ſed eſt illō ad qd̄ aliud ducit̄. g̃ τc̄. ¶ 3ª ꝯ, ꝙ ꝑuatio eſſe eēntie nō eſt terminus a quo: q2 qd̄ eſt ꝑuatū eſſe eſſentie eſt ens ꝓhibitū. ¶ 2º ſic. Illud quo aliqd non pōt carere illud ſemꝑ ſibi ꝯuenit: ſed ſic eſt de eſſentia: q2 ꝓpō in qua ꝑdicat̄ eſſe eēntie eſt per ſe nota τ icōmutabilis ſm Aug. g̃ τc̄. ¶ 4ª ꝯ eſt, ꝙ ꝑuatio exñtie eſt termin⁹ a quo: q2 de nō eſſe exñtie ſit trāſitus ad eſſe exñtie: ſic de oppoſito ad oppoſitū.

Obijcitur 4ᵗ.

¶ Sed ꝯ 4ʳ. Prio ꝯ ꝑmā ꝯnē arguit̄ ſic. Qr eſſentia ꝑexiſtit in eſſe qdditatiuo. g̃ nō pōt eē termin⁹ formalis. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ. Illud eſt ꝑmus terminus ad qd̄ ſit trāſitus. huiꝰ eſt exñtia. g̃ τc̄. ¶ Cōtra 3ᵃᵐ ꝯnē. Illud eſt terminus a quo, cuius poſitiuū eſt termin⁹ ad queȝ, ſed oſtēſuȝ eſt ꝙ eſſentia eſt ꝑmus terminus ad quē, g̃ cius ꝑuatio eſt terminus a quo. ¶ Cōtra 4ᵃᵐ. Quia terminus a quo, τ ad quē, opponunt̄: ſed eſſe non opponit̄ eſſentie. g̃ τc̄.

D

Singularis doctrina.

¶ Ad ꝑmā dico, ꝙ eēntia in eſſe quātitatiuo nō ꝑexiſtit: nec hȝ aliquo mō realitatē. ¶ Ad aliū dico, ꝙ nūq̄ȝ ad terminū formaleȝ, vt ſic, eſt trāſitus in ꝓductione: ſic de luce ad tenebrā nō terminat̄ ad qdditatē lucis: ſȝ ad eiꝰ exñtiā. ¶ Ad aliū. ꝑuatio termini ad quē, eſt termin⁹ a quo. dico ꝙ ꝑuatio termini quātū ad exñtiā eſt terminus a quo, ſed nūq̄ȝ in aliqua ꝓductiōe termin⁹ a quo, eſt ꝑuatio quidditatis termini ad queȝ. ¶ Ad aliud per idē quātum ad quātitatē nō eſt oppo.

D. duplex.

¶ Sed eſt dif. cum creatio ſit ſimplex relō quō dī hīe terminū a quo: Dico ꝙ non dȝ q̄ri ꝓprie: ſȝ termin⁹ ad quē, ſibi aſſignat̄. ¶ 2ª dif. quō eſt termin⁹ a quo, τ ad quē. dico ꝙ nō pōt poni ſimplr: q2 termin⁹ a quo, non pōt eē ꝑuatio qdditatis. Sȝ qdditas ē termin⁹ ad quē, τ qdditas vt nō exñs ē termin⁹ a quo τc̄. ¶ Qō. VII.

E

Tertia qō. Utrū eſſentia rei creabilis ſit ſubm creationis. Et videtur ꝙ ſic. Quia eſt in ea vt i fundamēto. ¶ Cōtra. ꝓductio fundat̄ imeᵉᵗ in termio formali. Et hic terminus nō eſt idē qd̄ ſubm. g̃ τc̄.

Op. aliorum.

Hic dicunt aliqui ꝙ eſſentia eſt ſubȝ gnōnis: q2 manet ſub eſſe τ non eſſe. Eodē mō in ꝓpoſito qdditas eſt ideterminata ad eſſe τ non eſſe.

Impugn⁹ 4ᵗ.

¶ Cōtra. q2 impoſſe eſt ꝙ ꝓductio totalis hēat ſubm: q2 illud nō ꝓduceret̄ tali ꝓductione: ſed ſupponeret̄. Sed creatio eſt ꝓductio totalis eſſentie. Et ꝯfirmat̄: q2 iō gnōnis aſſignat̄ ſubȝ: q2 aliqd ſupponit̄ in gnōne: ſȝ in creatione nihil ꝑexiſtit. g̃ τc̄. ¶ 2º ſic. Quia eē rei qd̄ caret exñtia non exiſtit. ¶ 3º q2 repugnat exiſtere ſub ꝑuatione termini formalis. ¶ 4º q2 tūc deus nō eſſet totalis cauſa creaturaꝝ: ſed ſubȝ ibi ꝯcurreret τ cauſaret.

F

Creatio nō vel là ſubȝ eſſe. Op. propria. Obijcitur 3ᵗ.

¶ Ideo dico ꝙ creatio nō hȝ ſubȝ: ſed eſt ꝓductio totius entitatis. Si eni eius eſſet aliqd̄ ſubȝ: idē eēt annihilationis: τ ſic annihilatū exiſteret. ¶ Sed contra. illud eſt ſubȝ alicuius in quo eſt illud ſubiectiue. Sȝ creatio eſt formalr τ ſubtiue in eſſentia rei creabilis. g̃ τc̄. ¶ 2º ſic. Illud eſt ſubȝ gnōnis qd̄ manet ſub eſſe τ ſub non eſſe. Sed ita eſt de quidditate creature: qd̄ manet ſub vtroq3 termino. g̃ eſt ſubȝ. ¶ 3º ſic. ꝑ annihilationē reſoluit̄ creatura in eſſe quantitatiuo. g̃ illud eſt ſubm.

Eſſe i ſubo cōtingit duplr.

¶ Ad ꝑᵐ dico ꝙ eſſe in ſubto vel eſt ſic iherens ſubto: vel ſicut inferiꝰ in ſuo ſuꝑiori. Exēplum ꝑmi. albedo in hoīe. Exēᵐ ſcdi. rōnale in aīali: ſic ad ꝓpoᵐ dico ꝙ creatio nō eſt in creatura ꝑ mō: ſed ſic exñtia in eēntia tāq̄ȝ modus eiꝰ. Uel dic ꝙ eſt in ſubto ſumēdo ſubm large pro fundamēto. Sed hoc non eſt ꝓprie.

G

Subiectū 2ᵗ.

¶ Ad aliud. ſubiectum exiſtit ſub vtroq3 termino: ſed eſſentia non exiſtit quando exiſtentia nō eſt: τ ſic per ideȝ ad aliud. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ nō eſt reſolutio ad aliquid exiſtens.

R. l. tertiā vl quere terciū. D duplex. Alr in diuina gnōne: τ alr i creatiōe ſubȝ aſſignari pōt qd̄ tñ hñ ponderabis.

¶ Sed hic eſt difficul. qd eſt ergo ſubm. dicitur ꝙ nihil: q2 ibi eſt productio totalis. ¶ 2ª dif. ſi eodē mō eſt ſubm in creatione τ gnōne diuina: Dico ꝙ nō: q2 diuina eſſentia exiſtit ſub gnōne: τ eius ꝑuatione. Eſſentia aūt creature nō exiſtit ſub nō eſſe creature: q2 nullā habebat realitatem. ergo τc̄. ¶ Queſtio. VIII.

Quarta qō eſt. Utrū deus poſſit ꝓducere creaturā: q̄ nō duret niſi per inſtans. Et videt̄ ꝙ nō: q2 creatio τ cōſeruatio ſunt ideȝ. Sed cōſeruatio reſpicit tempus ſequēs. ergo τc̄. ¶ Cōtra. deus pōt facere inſtans: τ illud non durat niſi per inſtans.

H

Uide Sco. q. 12. quolibeti.

Hic dicunt aliqui ꝙ oīs creatura durat ꝑ tps: q2 ſicut inter motꝰ ꝯrios eſt qes media: ita inter creationē τ annihilationē eſt quies menſurata tēpore. ergo τc̄.

Impugn⁹ 4ᵗ.

¶ Sed ꝯ 4ʳ. ꝑ de motu: q2 ſic toti tēpori corridet motus: ita iſtāti tpis mutaᵐ eſſe: ſȝ mutatū eſſe eſt aliqd qd̄ nō pōt durare niſi per inſtans. g̃. ¶ 2ª rō. ſol in quolibet iſtanti ꝓducit nouū radiū diſtinctum: nec aliqs radius durat niſi ꝑ inſtans: q2 ꝓcedunt per rectas lineas: τ iō opȝ ꝙ in qualibet lineatione concurrat nouus radius ſȝ ſi ꝑmanet radius: ſolū eſt: quia nō manet ſm rectā lineā.

R. l. ꝯtinuī.

R. l. ſol nō ſimo: q2 τc̄.

¶ 3º arguit̄ ſic. ſicut deus cōtingēter creat: ita ꝯtingēter ꝯſeruat. g̃ ꝓductione facta pōt nō ꝯſeruare: τ ita nō durabit niſi per iſtans. ¶ 4º ſic. aut deus ne cō ꝯſeruat per tps. aut nō. ſi nō: hēo propoſitū. ſi ſic. g̃ ꝑ totū tps: q2 eiuſdeȝ rōnis eſt pars tpis cū toto tpe.

R l per iſtas ꝯpio ꝓpō.

¶ Ideo dico. ſicut neceſſitatus ꝓp iſtas rōnes: ꝙ deus pōt facē creaturas ꝑmanētes in ſolo iſtāti

I. Creatū ꝑ inſtās ꝺurarat ꝺare poſe eē. Declaɾo impoſſibilis 4ᵉ.

durantes:q̄a totū eſſe hr̄it in pⁱmo inſtanti. ¶ Illud tñ pōt 4ᵒʳ modis impoſſib⁹ itelligi. Prim⁹ modus q̄ in eodē iſtanti crearet aliqd̄ ꝛ annihilaret. 2⁹ modus q̄ in vno crearet:ꝛ in alio annihilaret. 3⁹ modus q̄ crearet in tpe:ꝛ annihilaret in tpe. 4⁹ modus q̄ crearet in tpe ꝛ annihilaret in inſtāti. ¶ Prim⁹ modus eſt impoſſis:q̄a in iſtātaneis ſil̄ eſt fieri ꝛ factū eſſe:ꝛ annihilari ꝛ annihilatū eē:ꝛ ſic in eodē idē eēt ꝛ nō eſſet. ¶ 2⁹ modus ēt eſt impoſſis:q̄a iſtans nō ſequit̄ imediate iſtans:ſ3 eſt tps mediū. ¶ 3⁹ ſilr̄ eſt impoſſis:q̄a ſi eſſet ꝓducta creatura in tpe:eſſet in tpe:ꝛ ſic nō in iſtāti. ¶ 4⁹ etiā eſt impoſſis:

Declaɾio vera.

q̄a habebit eſſe in tpe:ꝛ nō tm̄ in iſtāti. Ideo dico q̄ eſt in iſtāti:ꝛ nō eſt in toto tpe ſequēti:ꝛ ſic nō eſt niſi per inſtans. ¶ Cōfirmat̄ hoc ꝑ exēplo:ꝛ accipio pⁱᵐ inſtās:qd̄ ꝓceſſit oia iſtātia ꝛ tps. Iſta poſterioritas fuit in illo

Obijcitur 2ᵉ. K

inſtanti:ꝛ nō ꝑ totū tps ſequēs. ¶ Sed ꝯ.eadē eſt menſura gn̄onis ꝛ corruptionis.ḡ eadē eſt mēſura creationis ꝛ annihilationis. Sed creatio eſt in inſtanti.ḡ ꝛ annihilatio. 2°q̄a eodē mō videt̄ q̄ poſſit eſſe creatio in tpe ꝓcedēti:ꝛ annihilatio in tpe ſequēti. ¶ Ad pⁱᵐ dico q̄ illa pñt ſumi vel quātū ad depēdētias q̄s dicunt.vel ꝑ ſimultate quā hʒ creatio ad pⁱmū inſtās.ꝑ mō creatio hr̄i eſt in tpe.ſilr̄ annihilatio pōt ꝯſiderari reſpectu dependētie.vt hʒ coexiſtētiā ad pⁱmū iſtās.vel ſimplr̄:ꝛ iſto mō ſemꝑ eſt annihilatio in tpe:ſ3 ꝑ mō nō fit niſi

Dubiū.

in inſtanti. ¶ Sed q̄re nō pōt creari in tpe ſicut annihilari.dico q̄ quātū ad abſolutū pōt creari in tpe:ſ3 nō quantū ad reſpectū coexiñtie:hr̄i tñ opʒ eſſe pⁱmū iſtās in creatione:ſed nō in annihilatione. ¶ Qõ. IX.

Circa eandē diſtōnē adhuc q̄ro 4ᵒʳ q̄ones de mā creationis. Prima eſt. Utrum creatio ſit productio de nihilo ſm ſuā quidditatiuā rōnē. Et videt̄ q̄ ſic. Ambroſius in exameron recitās opionē de tri-

Libro.1. L

bus principijs redarguens phm̄ dicit:q̄ mūdus productus eſt de mā:ſed nō de nihilo. ¶ Sed ꝯ. Aug. idē ait illud. Qui creaſti mundum de materia informi.

Fieri ex nihilo 4ᵉ. A.l.aliq̄d poſt. A.l. 3° mō. A.l.vltīo. A.l.q̄rto mō

Hic ſciendū eſt q̄ ſm Anſel.fieri de nihilo aliquid dicit̄ vno mō ſm ſucceſſionē ſicut dies fit ex nocte:ita aliquid eſt poſt nihil. Alio mō nō ſucceſſiue:ſed ſubiectiue quantū ad mām tranſeuntē:ſic farina trāſit in panē:ꝛ nihileitas in entitatē. Alio mō quātū ad mām ꝑmanētē:vt nihileitas. Alio modo

Alis Sco.ꝑ° d.ſti.2.q.2.ꝛ vbi ibi nōal.

ſicut d̄r:ille loquit̄ de nihilo:q̄a nō de aliquo:vt itelligatur nō eſt aliqd̄ vñ fiat creatura. ¶ Diſtinguēdo ḡ qñ querit̄ vtrū creatio ſit ꝓductio de nihilo:intelligat̄ cā mālis:vt illud fiat de nihilo:qd̄ nō hʒ mām:ſi itelligat̄ de mā ex qua:per illū modū creatio nō eſt de nihilo:vt dicit carentiā huius cāe mālis:q̄a tūc hō cū habeat ma-

M

teriā non poſſet creari. Nec pōt intelligi de mā in qua:q̄a grā creat̄:ꝛ hʒ mām in qua.nec ita creatio eſt de nihilo:q̄a nō hʒ mā3 tranſeuntē in ipſa3:q̄a tunc lux crearet̄:q̄a nō eſt aliquid qd̄ tranſeat in radiū:ꝛ ſi ſumatur mā ꝑmanēs nō pōt ſic itelligi:q̄a aīa rōnal̄ nō crearet̄. Ideo nō videt̄ q̄ ſit hec rō creationis. Et ꝯfirmat̄ 4ᵉ. Primo ſic. Impoſſe eſt q̄ de rōne poſitiui ſit aliqd̄ ꝑuatiuū.creatio aūt eſt aliquid poſitiuū:ꝛ nihil ꝑuatiuū.ḡ. ¶ Scd̄o q̄ncūq3 eſt aliqua relo:de rōne ei⁹ nō eſt niſi eſſe ad aliud:ſed terminus creationis nō eſt niſi eētia creature.ḡ. ¶ 3° ſic. Creatio eſt ꝓductio ꝑmanēs:ſ3 in tota duratiōe creature nō manet:vt eſt de nihilo.ḡ ꝛc̄. ¶ 4° ſic. Ois habitudo poſitiui ad nihil eſt habitudo

Creo rñſum Eſſe d nihilo qualr̄ cōueniāt creationi.

rōnis:per talē vō nō diffinit̄ ens reale.ḡ videt̄ q̄ nihil nō eſt de rōne creatiōis. Eſt ḡ aliqd̄ annexū creationi:nō de rōne eius:ſicut actus gñandi eſt ꝑus pñitate:nō de rōne eius. Que ḡ eſt diffinitio eius: Sciendu3 eſt q̄

in diuinis nō inueniūt̄ niſi due ꝓductiones ad itra:ꝛ due in creaturis correſpondentes:vna per modū nāe:alia ꝑ modū libertatis. Dico igit̄ q̄ eſt factio ſupnālis:ꝛ quia vbi eſt inuenire creationē, ibi etiā eſt inuenire factionem ſupnālē ꝛ eꝯ.ꝛ per hoc q̄ eſt factio diſtiguit̄ a ꝓductionibus diuinis:per hoc q̄ eſt ſupernālis diſtinguit̄ ab oī ꝓductione agentis creati:cuius actio non eſt ſupnālis. Ois eni creatio eſt a pⁱn° ſupnāli:nec eſt inuenire aliqd̄ qd̄ deus facit ſupnālr̄ qn̄ ſit creatū. ¶ Et eſt ſciēdū q̄ aliter dī creari ſupalr̄ grā:ꝛ alr̄ aīa rōnalis:ꝛ aliter angelus. Lux eni hr̄i ꝓducit̄ a ſole:ſed tñ ꝯcurrente voluntate diuina:ꝛ actione eius. Prima ꝓductio eſt nālis. 2ᵃ ſupnālis:nec pōt negari:q̄n oīs creatura creetur a deo iſto mō.vñ deus nō ꝯcurrit ibi nālr̄:ſ3 effectiue ꝛ ſupnāliter. Et in hoc eſt creatio. Aīa autē dī creari magis ꝓprie:q̄a nō tot cauſe nāles ꝯcurrunt ad ei⁹ creationē. Nulla eni cā efficiēs concurrit niſi deus:ſed mālis tñ. Aīa aūt rōnalis magis ꝓprie:q̄a ibi nulla cā nālis ꝯcurrit in creādo:q̄a a corpe organico nō depēdet:nec i fieri nec in eſſe.preuia tñ diſpōne exigente aīe creationē. Angelus aūt creat̄ magis ꝓprie.vbi tñ diuina voluntas ꝯcurrit in illa diſpōne diſponēte:ꝛ oibus iſtis cōuenit diffinitio aſſignata. ¶ Sed q̄re ſancti ſic diffiniūt:ſicut fuit dictum in pⁱncipio q̄onis:Dico q̄ frequenter per habitudines poſteriores notificant nobis aliq̄:que ſunt nobis magis nota ꝛc̄. ¶ Queſtio. X.

N. Creatio q̄d. Conſidera ſubſtantiam. Lux: grā:aīa ꝛ angelus diuerſimode dicuntur creari nouiter. O

Dubium Nōdis vbiq̄

Secunda qd̄ eſt. Utrū annihilationi directe opponat̄ creatio: Et videt̄ q̄ ſic:q̄a oppoſito modo diffiunt̄. ergo ꝛc̄. ¶ Cōtra.facilius eſt in entib⁹ deſtruere q̄3 conſtruere:ſicut anima ſenſitiua poteſt corrumpi a celo inducendo formam incompoſſibilem:non tamen poteſt eam producere.

ꝛ.repicenſ. Pōdera hic plura. P

Hic eſt opio cōis q̄ creatio ꝛ annihilatio ſunt oppoſita adequate:ſicut eſt gñatio ꝛ corruptio:ꝛ q̄ pōt vnū:pōt aliud:ꝛ eꝯ.vñ ſm iſtos creatura nō pōt annihilari:ſed ſemꝑ manet in ſuis cauſis effectiuis qñ corrūpit̄. ¶ Cōtra iſtā arguo 4ᵉ. Et ꝑ ſic.quāto verius remanet effectus in cā:tāto minus annihilat̄ ſm dicta tua:ſed verius remanet oīs effect⁹ in pⁱma cā:q̄3 in alia. ergo de⁹ eos annihilare nō pōt. ¶ 2ᵃ rō. Qñcūq3 aliq̄ ſunt eiuſdē rōnis magis ſaluat̄ aliqd̄ in ſpecie ſilī:q̄3 in alia. Calor aūt ſolis cauſat̄ equoce a ſole:ꝛ ita magis ſaluatur in ſpecie ſilī:ꝛ ita nō poterit annihilare vnū calorē alio remanēte:ſed deus eſt cā vlīs equoca:ꝛ alie ſūt vniuoce.ḡ ꝛc̄. ¶ 3°.remanētib⁹ hoib⁹ remanēt ſufficiētes cauſe hui⁹ hoīs:ꝛ ita iſte nō pōt annihilari. ¶ 4°.q̄a de⁹ nō poſſet de nouo creare ignē:q̄a eſt in ſuis cauſis:ꝛ ita nō poſſet fieri de nihilo:ꝛ ꝑ ꝯñs nō crearet̄. ¶ Iō dico q̄ deſtruēdo formā agēs formalr̄ redigit i nihilū illō qd̄ corrūpit:ſumēdo nihileitatē ꝓ nō hr̄e eſſe exiſtentie.vnde annihilare nihil aliud eſt niſi ꝑuare eſſe exñtie. ¶ Qd̄ cōfirmat̄ 4ᵉ. Primo per actū cōſeruationis:de⁹ nō annihilat niſi per deſinētiā ꝯſeruationis. quero ergo ſi radiū corrupā ꝯſernat actu.ſi ſic:adhuc etiā manet.ſi nō:annihilat⁹ eſt. ¶ 2° ſic. Eiuſdē forme in nuō nō eſt niſi vna ꝑuatio nuō. Sed per ꝓductione3 nō accipit niſi exñtiā.ḡ per annihilationē nihil plus ꝑdit. ¶ 3° ſic. Forma corrupta a ſeipſa anteq̄3 crearet̄ ſi nō diſtin⁹.igit̄ ſi tūc eſt ꝛ mō.ſ.ꝑ aliqd̄ poſitiui.ḡ i forma corrupta eſt aliqd̄ poſitiui. ¶ 4° ſic.nō pōt idem nuō reꝑari per nām:ſaltē corpus organicū.ḡ qñ corrūpit̄ non remanet in ſuis cauſis. ¶ Dico igit̄ q̄ ad eūdē terminū ad quē deducit̄ creatura per annihilatione3:ad eūdē terminū deducit̄ per corruptionē. ¶ Sciēdū tñ eſt:vt ſaluent̄ dicta doctorū:q̄ deſtructio ꝑuenit ex

A.l.annihilare. A.l.effect⁹ q. Impugn⁹ 4ᵉ

Qõ.ꝓpria. Q. Annihilare quid? A.l.per ar⁹.

2° de gñ.ad R nem.

In quo cōueniunt ꝛ differūt corruptio ꝛ annihilatio?

ceſſatione

A cessatione cause cõseruantis effectũ: sed qñ desinit causare causa nãlis: tũc nõ est annihilatio: lz tẽdat in nihil. Scdo put desinit causare cã supnãlis: tunc pprie dicit̃ annihilatio: ꝛ sic sumũt cõiter doctores annihilationẽ: tñ vtrobiqz res cadit in nihil ꝛc. ❡ Questio. XI.

Annihilatio duplex. A.l.cedat.

Tertia qõ est. Utrũ creatura distet a nihilo in infinitum. Et videtur ꝙ sic. qa alterũ extremoꝝ est ifinitũ. s. nihilleitas. g̃ ꝛc. Cõtra. qa alter termin⁹ est finit⁹. si g̃ distãtia est p extrema: seqt̃ ꝙ nõ sit ifinita.

Op. aliorũ.

Hic dixerunt aliq ꝙ sic: qa qñ aliqua duo hñt propinquitatẽ opz hic cõformitatẽ: vt que magis cõformia sunt magis sint ppinqua: sed inter ens ꝛ nihil nulla est cõformitas. ergo nulla ppingtas. ❡ Sed ꝫ hoc arguit̃ 4ʳ. ❡ Primo sic. Nulla creatura tãtũ distat a nihilo: sicut deus: sed deus nõ distat nisi per ifinitũ. g̃ creatura minus. ❡ 2° sic. Proportionalis effect⁹ nõ est iter ifinitas distãtias. Sed Aug. dicit ꝙ plus distat angelus a nihilo: ꝙ̃ prima mã. ❡ 3° sic. Tantũ distat aliqd ab aliquo quot modis dicit̃ ad illõ: siue in quãtitate itensiua: siue extensiua. Sed ablatis infinitis gradib⁹ creatura deducit̃ ad nihil. ergo ꝛc. ❡ 4° Tãtũ distat aliqd ab aliquo quot gradib⁹ excedit illud: sed nulla creatura hz ifinitos gradus. ergo ꝛc. ❡ Ideo dicit Sco. ꝙ inter imediate opposita non põt esse distãtia nisi quãta est in extremo positiuo si alterũ nõ sit positiuũ. ❡ Sed ꝫ. deus ꝛ creatura ꝯueniunt in ente: creatura autẽ ꝛ nihil cõueniunt in nullo. g̃ si deus ꝛ creatura distent in infinitũ: sequit̃ ꝙ creatura in ifinitũ distet a nihilo. ❡ 2° sic. Ad ꝯiungẽdũ ens ꝛ nihil requirit̃ vtus ifinita. ergo inter ipsa est distãtia infinita. ❡ 3° sic. Infinitis gradib⁹ ad ifinitũ succedẽtib⁹ creatura nõ deducit̃ in nihilũ: sic qñ itelligo itell'm angeli. scds actus est ignobilior p̃ actuꝫ itelligo p̃mũ: ꝛ sic pcedit in ifinitũ: ꝛ ita nõ venit̃ ad nihil. ❡ 4° sic. Infiniti gradus sunt gb⁹ in ascẽdẽdo nũꝙ̃ iferius veniet ad nobilitatẽ superioris: sic in ascẽdẽdo in actib⁹ itelligendi: sicut actus p̃mus: quo itelligit̃ albedo: deide p reflexionẽ intelligat̃ alius: ꝛ sic in ifinitũ: nunꝙ̃ ꝯuenieẽ ad nobilitatẽ põn̄ᶜ. ❡ Ad p̃mũ dico: ꝙ distãtia põt intelligi: vel positiua: vel p̃uatiua. maior aũt est distãtia p̃uationis ad formaꝫ: ꝙ̃ iter formas disparatas. ❡ Cõcedo g̃ ꝙ maior est ꝯueniẽtia iter creaturã ꝛ deuꝫ: ꝙ̃ creature ad nihil: loquẽdo de ꝯueniẽtia positiua: qa i rõne entis cõueniũt: nõ tñ distãtia maior est iter ea: si accipiat̃ fz positiuũ quãtitatis vtutis. ❡ Ad aliud dico: ꝙ ascẽsus graduũ põt itelligi vl' fm gradus eq̃lis quãtitatis: ꝛ sic essent ifiniti si ponerẽt̃: sed si equalis pportionis: ex h nõ arguit̃ ifinitas quãtitatis. Talis aũt est in actib⁹ itelligẽdi: qa nõ tãtũ excedit vnus aliũ: sic alter aliquẽ alteru. ❡ Sz põt ne poni distãtia iter ens ꝛ nihil: Dico ꝙ nõ: qa sunt imediata: sz põt accipi fz q̃titatẽ positiuã: ꝛ ita angelus plus distat a nihilo: ꝙ̃ p̃'mã ꝛc. ❡ Qõ. XII

Impugn⁹ 4ʳ. B. In libro confessionũ. 12. Op. sco. qui sequitur. Uide. q. 1. 4. li. 1. 2. disti. 1. q. 1. Obijcitur 4ʳ. C. Distantia 2ʳ. Ascensus graduũ duplex. A.l. esset infinita si ponerẽt̃. D. Dubiũ.

Quarta qõ est. Utrũ ois creatura quãtũ est de se sit de nihilo. Et vĩ ꝙ sic. Isa. Ecce vos ex nihilo estis. ❡ Contra. rõ nihileitatis nõ est bona. ergo ꝛc.

41

Hic dicunt aliq ꝙ creatura quãtũ est de se: est nihil: sed p cõparationẽ ad deũ est aliquid. Alij dicunt eꝫ. ❡ Sed cõtra. qõ ꝯuenit alicui fm quidditatẽ cuicũqz cõparet̃ est illud: ꝛ ita si esset nihil cuicũqz cõparata esset nihil. ❡ Sed sciẽdũ ꝙ de se nihil põt itelligi tripl'r. Primo in p̃mo mõ: ꝛ hoc nõ põt esse: qa si nõ ens esset de qddi tate eius non posset fieri ens. Simil'r p̃uatiuũ non est de quidditate positiui. Si itelligat̃ in scdo mõ: hoc non

Op. alioꝝ 2ʳ. Unde Sco. 1. di. 2. q. 4. r. 5. Impugnatio. A.l. esse de nihilo. Esse d nihilo triplex: vl' esse de se nihil.

stat: qa qõ cõuenit alicui in scdo modo est demõstrabile de ipso. Et ita neciõ sibi cõuenit: ꝛ ita creatura haberet neciõ nõ esse. nec per accñs: qa qñcũqz inducit̃ vnũ p̃uatiue oppositoꝝ destruit̃ aliõ: ꝛ ita posset fieri ꝙ nõ esset de nihilo. ❡ Sed nunqd per accñs cũ determinatione: Dico ꝙ sic. sic intelligẽdo ꝙ nõ hz esse de se nisi accipiat ab alio. ❡ Sed cõtra 4ʳ. Primo sic. Illud qõ cõuenit alicui nõ ab alio sed a se: ꝯuenit sibi per se: sed creatura hz a se nõ esse: qa non a deo. ergo ꝛc. ❡ Scdo sic. Illud cõuenit alicui per se qõ fm inclinationẽ naturalẽ sibi conuenit: sed ita est de creatura: qa si dimittat̃ sibi cadit in nõ ens: sicut graue qñ dimittit̃ cadit deorsum. ergo ꝛc. ❡ 3° sic. Qõ cõuenit alicui ab eterno: ꝯuenit sibi per se. Sed creature cõuenit ab eterno nõ esse. ergo per se. ❡ 4° Id qõ cõuenit alicui neciõ: ꝯuenit sibi per se: sed nõ esse cõuenit creature neciõ: qa non cõtingenter. qõ enĩ ꝯuenit alicui ꝯtingẽter: ꝯuenit sibi ab aliquo p̃ncipio cõtingẽti. deus aũt per voluntatẽ suam nõ produxit res in nõ esse. ❡ Ad p̃mũ dico: ꝙ iste regule note non videnẽ tenere in p̃uatiuis: vera est ergo maior. si illud sit positiuũ: sed vbi est p̃uatiuũ non videt̃ vera: ꝛ ita est in pposito. ❡ Ad 2ᵐ dico: ꝙ nõ habz ad annihilationẽ iclinationẽ nãlem: sicut graue ꝙ hz p̃nᵐ sui motus positiuũ: sed creatura nõ hz p̃nᵐ sue nõ entitatis positiuũ: sed defectiuũ vel p̃uatiuũ. ❡ Ad aliud dico ꝙ positiuũ ꝙ cõuenit ab eterno: cõuenit per se. in p̃uatiuis nõ tenet. ❡ Ad aliud videt̃ per hoc probari: ꝙ mundus fuerit ab eterno: qa p̃uatio q̃ p accidẽs iest: pro eo tpe pro quo per accidẽs inest: põt nõ inesse. si nõ ergo neciõ ab eterno fuit sub non esse: per qõ ergo p̃nᵐ cõtingens amouebat̃: Si aũt cõtingenter non fuit ab eterno. ergo potuit eã de⁹ expellere ab eterno. Sed dices ꝙ pro eo signo pro quo aptũ natũ est nõ inesse non inesset: sicut homo nõ est risibile pro p̃ signo: qa pro illo signo nõ est aptũ natũ inesse: sed pro alio signo ꝛc.

E. Resolo qñl. Dubiũ. Solutio. Obijcitur 4ʳ. F. Dic alr vt hz Scotus. 1. di. 2. q. 2. exponẽdo Auicẽ. Qualr ꝛ q̃re creatura tẽdat in nihil? Uide Sco. 1. dis. 2. q. 4.

G

❡ Distinctio. II. ❡ Questio. I.

De angelica itaqz natura ꝛc.

Circa distinctioneꝫ scdam que hic incipit. Quero quatuor q̃stiones. Prima est. Utrum euum sit mensura successiua vl' pmanẽs. Et videt̃ ꝙ sit permanẽs: qa Diony. de diui. no. dicit ꝙ est mensura inuariabilis. ❡ Sed ꝫ. ꝙ sit successiua patet: qa Hierony. in ep̃la ad Marcellã. Solus deus nõ trãsit de p̃terito in futuruꝫ. Ois aũt creatura nouit p̃sens tps preteritũ ꝛ futurũ.

De mensura angelorum. c. 4. 5. ꝛ. 10. Uide in glo. exodi. 3. ꝛ Ieronimo. it. ꝛ.

Hic est intelligendũ ꝙ quadruplex mensura inuenitur. Una incõmutabiliũ ꝛ necessarioꝝ oino. Alia eoꝝ que sunt icõmutabilia sed non oino necessaria. Alia successiuoꝝ. Alia raptim transeuntiũ. Et fm hoc sunt quatuor mensure. Prima est eternitas. 2ᵃ euũ. 3ᵃ tps. 4ᵃ instans. De 2ᵃ est qõ p̃ns. ❡ Unde vna opinio dicit ꝙ esse angeli quantũ ad suũ intrinsecus ꝛ extrinsecũ est permanẽs ꝛ nõ successiuũ. Esse eni angeli est inuariabile. ❡ Alij dicunt oppᵐ ꝙ esse angeli est totũ successiuũ per cõtinuã inouationẽ. Et isti fundant se super dictũ Aug. super Gen. Ubi dicit ꝙ nõ dicit̃ proprie ꝙ sunt facta: sed ꝯtinue fiunt. ❡ Alij dicunt ꝙ intrinsece est permanẽs: sed extrinsece ꝛ in esse duratiuo hz successionẽ. ❡ Sed cõtra primã: qa Aug. 11. ciui. dei dicit. Ex oẽs creature ex futuro in preteritũ transeunt: ꝛ ideo suo creatori coeterne esse non p̃nt. ❡ Cõtra 2ᵃᵐ: qa tunc esset angelus eque successiuus sicut tẽpus ꝛ motus. ❡ 3ᵃ opinio videt̃ implicare ꝯdictionẽ: qa in omni successione videt̃ esse prius ꝛ posterius. ergo. ❡ Teneo

Mensura ꝛ mẽsurati 4ʳ. H. Triplex op. aliorum. Henricus Bonauẽtura. Li. 4. c. 8. Scotus lz nõ expresse. Impugnatio Cap. 4.

Oꝑ.ꝓpria. 𝔄.l.dicit ſucceſſionem. Videtur ſeq Bonauen.

I igiẜ 4ᵐ opionẽ ꝙ intrinſece ſunt ꝑmanẽtes quãtũ ad oĩa itrinſeca: ſed extrinſece ſunt ſucceſſiui. ¶ Hoc aũt declaraẜ quadruplici rõne. ¶ Prima rõ applicãdo ad oppoſita relatiue. Impoſſe enĩ eſt ꝙ eiuſdẽ ad ſeipſum ſit relo realis. Sed ſi ſm durationẽ angelus referẜ ad ſeipſuʒ ſub rõne ꝓris ⁊ poſterioris. ẜ opʒ ꝙ ſuper alia ⁊ alia parte durationis fundeẜ ꝓoritas ⁊ poſterioritas: que ſunt reſpectus oppoſiti. minor pʒ euidẽter. Si eniʒ angelus creeẜ ⁊ annihileẜ: ⁊ iterũ repareẜ: in creatione eſt ratio ꝑmi: ⁊ in reparatione rõ ſcdi. Igiẜ ⁊ alia pars durationis. Tp̃s enĩ in quo fuit creatus coexiſtebat ſibi realr: ⁊ alius angelus poſtea nõ coexiſtit: ⁊ iterũ poſtea coexiſtit. ¶ 2ᵃ ratio fundaẜ in nã contrarioꝝ. Impoſſe enĩ eſt ꝙ duo ꝯ̃ria ſint in eodẽ ſuſceptiuo ſine ſucceſſione. Sed ꝯ̃ria inſunt angelo: angeli enĩ oẽs fuerunt creati in ꝑfectionibꝰ nãlibus in iuſtitia nãli. Modo vero aliq

Succeſſionem extrinſecam in angelis eẽ oſtẽdit medio q̃druplici quatuor oppoſitorum.

K ſunt iniuſti iniuſtitia oppoſita: ⁊ hñt habitus ꝯ̃rios illis. ergo ⁊c̃. ¶ Si dicas ꝙ ſucceſſio eſt inter extrema ꝯ̃rietatis. Dico ꝙ ſubã nõ eſt ſucceſſiua intrinſece ſed extrinſece: ⁊ hoc ſufficit. ¶ 3ᵒ ex parte ꝑuatiue oppoſitorum. Impoſſe enĩ eſt ꝙ ꝑuatiue oppoſita iſint alicui ſine ſucceſſione. fuerunt aũt oẽs angeli creati ſine grã: ⁊ poſtea cũ grã: ⁊ iſta ſucceſſio nõ eſt ex parte extremoꝝ: q̄ alterũ eſt ꝑuatiuũ. ẜ ex nã fundamẽti. ¶ 4ᵃ ratio per ꝯ̃dictoria: q̄ nũc exiſtit nũc nõ exiſtit. ⁊ alius angelus nũc ſibi coexiſtit nũc nõ: idẽ manens. Cõcedo ergo ꝯ̃nem.

Regula duplex

¶ Confirmaẜ duplici regula. vna eſt. ꝙ impoſſe eſt trãſire de ꝯ̃dictorio in ꝯ̃dictoriũ: q̄n fiat mutatio in altero extremoꝝ: ſed ſemꝑ trãſit angelus: q̄ tp̃s eſt in ꝯ̃tinuo fluxu: ⁊ eſſentia angeli coexiſtit iſti inſtanti: poſtea alteri. nõ ꝓ: q̄ tempus tranſit. deus aũt nõ ſic coexiſtit: q̄ nullã relonẽ realẽ hʒ ad creaturã. ¶ Scda regula per ꝑmũ phiᵐ cõplexꝰ: extrema ꝯ̃dictionis verificanẜ de

L eodẽ angelo: ⁊ ſm idẽ ꝑter tp̃s ⁊ euũ. ¶ Ideo dico ⁊ teneo ꝙ in euo eſt ſucceſſio. ¶ Ad euidentiã dicti pono 4ᵒʳ ꝯ̃nes. Prima. euũ eſt entitas accñtalis ⁊ nõ ſubſtãtialis. pbaẜ: q̄ nullũ ſucceſſiuũ eſt de gñe ſubẽ. euũ aũt eſt ſucceſſiuũ. vt dictũ eſt. ẜ ⁊c̃. ¶ 2ᵃ ꝯ̃ ꝙ eſt accidẽs reſpectiuũ nõ abſolutũ. Omne enĩ abſolutũ dicit aliquã ꝑfectionẽ. Sed maioritas eui nullã ꝑfectionẽ iportat. Angelus enĩ durãs per iſtans ita ꝑfectꝰ eſt ſicut ſi ꝑ mille annos duraret. Iterũ in rõne formali cuiuſlibet ſucceſſiui includiẜ prius ⁊ poſterius: ⁊ dico de ſucceſſione intrinſeca: que eſt reſpectiua: nõ de ſucceſſione denoiatiua. ¶ 3ᵃ ꝯ̃ eſt ꝙ eſt reſpectus extrinſecus adueniens non itrinſecus: q̄ ſucceſſio nõ ꝑmanet eadẽ permanẽtibus extremis. ¶ 4ᵃ ꝯ̃ eſt ꝙ eſt reſpectus in gñe non trãſcendẽs. Oĩs enĩ reſpectus trãſcẽdẽs eſt idẽ cuʒ ſuo fundamento. iſte aũt differt realiter a fundamento.

Cõcluſio reſponſiua pncipal. Cõcluſio 4ᵉ.

In hoc a Bon. declinat. vide bene.

Euũ formalr ſucceſſiuũ accidẽtale reſpectiuũ extrinſecum aduenĩes eminenti fore.

M

Dubium. Triplex oꝑ. aliorum.

Sed in quo fundatur ille reſpectus: Dicũt aliq ꝙ illud prius ⁊ poſterius ſumiẜ per cõparationẽ ad tp̃s. ¶ Sed hoc nihil eſt: q̄ anteq̃ tẽpus eſſet, angeli erant creati: ⁊ ſi omne tẽpus circũſcriberet, adhuc eſſet in eis ſucceſſio. ¶ Alij dicunt ꝙ ꝑus ⁊ poſterius ſumunẜ per cõparationẽ ad tp̃s in potẽtia. ¶ Sed ꝯ̃. relo actualis nõ põt ineſſe actualr alicui ad terminũ qui nõ eſt. Sed tp̃s nõ eẽt ꝑ te. ẜ ⁊c̃. Ulterius ſi eſſet reſpectus aptitudinalis nõ eſſet ꝑ ſe. Ineſt autem per accñs. ẜ ⁊c̃. ¶ Alij dicũt ꝙ ꝑ cõparationẽ ad imaginationem. Sed ꝯ̃. q̄ circũſcrip. a omni imaginatione adhuc eẽntia angeli ẽrcareẜ vna poſt aliã. ¶ Sciẽdũ eſt ẜ ꝙ ſicut in relonibus alijs dĩ deus talis extrinſece per relationẽ qui eſt in creaturis: ſicut inequalis ⁊ non ſil'is diciẜ denoiatione extrinſeca. Eodem modo nulla creatura põt eſſe cui nõ coexiſtat deus per reſpectum realẽ exiſtentie ad deum in creatura. Unde angelus hʒ

𝔄.l.lect ꝑ ſe.

In q̃ fundat euiternitas?

reſpectũ realẽ coexiſtentie ad deũ: ⁊ ita ſemꝑ eſt in fluxu. ¶ Sed quõ: Sciẽdũ ꝙ creatura deo coexiſtit neceſſario q̃diu eſt nõ adequate. Tũc ſic. q̄n ſunt due coexiſtentie: quaꝝ vna magis diſtat ab aliquo coexiſtẽte q̃ alia: ille nõ ſunt eedẽ: ſic̃ coexĩtia quã nũc hʒ quo ad eternitatẽ magis diſtat ab eternitate q̃ alia ꝑcedẽs. In infinitis enĩ ex ꝑte qua ſunt finita põt eẽ cõparatio ſʒ magis ⁊ minus: ⁊ ita nõ ex ꝑte eternitatis: ſed ex parte ſui eſſet exceſſus. ¶ Sed hic ſunt 4ᵒʳ dif. Prima eſt. ſi iſte reſpectꝰ eſt idẽ cũ ꝯ̃ſeruatione: Dico ꝙ nõ: q̄ oſtẽſum eſt ꝑus ꝙ idẽ eſt ꝯ̃ſeruatio cũ creatura realr. euum autẽ nõ: ſed fluit eadẽ nã ꝑmanẽte. ¶ 2ᵃ dif. q̄ oĩs reſpectus creature ad deũ videẜ itrinſecus adueniẽs. Dico ꝙ hoc nõ opʒ: ſʒ ſunt aliq raptim trãſeuntes: nec ſũt oẽs trãſcẽdentes: ſed aliq in determinato gñe. ¶ 3ᵃ dif. quõ noua relo aduenit nõ adueniẽte nouo fũdamẽto: nec termino. Dico ꝙ in extriſecꝰ adueniẽtibꝰ nõ tenet regula: ſic̃ in vbi. ¶ 4ᵃ eſt. ſi ꝑtes iſtius eui ſunt eiuſdẽ rõnis: Dico ꝙ oẽs dĩnt ſpẽ. Similitas quidẽ eſt in gñe relonis: ſic̃ ſilitudo in gñe q̃litatis. vñ vex eſt ꝙ q̄n aliqua ſunt in eodẽ tp̃e: tũc hñt q̄n eiuſdẽ rõnis: ſed q̄n poſterius eſt alterꝰ ſpẽi a ꝓ: q̄ hñt relonẽ diſquiparãtie. Et ita dico de iſtis coexiſtentijs. ¶ Sed quõ manẽte fundamẽto ⁊ termino eiuſdẽ ronis varianẜ reſpectus: ¶ Dico ꝙ in relone extrinſecus adueniẽte põt ab extrinſecis cãri talis relo: ⁊ nõ a termino vel fundamẽto. ¶ Ad argᵐ ꝯ̃cedo ꝙ eſſe angelicũ eſt iuariabile itrinſece: ſʒ extriſece eſt variatio: vt dictũ eſt ⁊c̃. ¶ Qõ. II.

N Dubium. Eccc qõ q̃rit 𝔄.l.ab aliq cauſa.

D. q̃druplex

O

Dubium. Qñ ſtãte idẽtitate fũdamẽti ⁊ termini variat reſpectus notatur.

SEcunda queſtio eſt. Utrum euum differat realiter ab eu iternis. Et videẜ ꝙ non: q̄ ſi ſic, euum menſuraretur euo: ⁊ ſic in infinitum. ¶ Cõtra. euũ fluit ſubſtãtia angeli manente. ergo ⁊c̃.

P Cõclo rñſiua Conſideranda icoũjar.

Hic patet ꝯ̃ ꝑ ſe. ſ. ꝙ ꝑus ⁊ poſterius in euo differunt realr inter ſe: ⁊ ꝑ ꝯ̃ñs a ſubã angeli que eſt ſimplex. ¶ Itẽ ꝑ ꝯ̃ria. exĩtia angeli eſt ꝑmanens: euum eſt ſucceſſiuũ. ẜ ⁊c̃. ¶ Itẽ ꝑ ꝑuatiua: q̄ cuʒ ꝑuatione alicuius ꝑtis eui ſtat exĩtia angeli. ¶ Itẽ per ꝯ̃dictoria: q̄ q̄n repaẜ angelus nõ repaẜ euum. ¶ Teneo igiẜ ꝙ realr dĩnt. ¶ Sed hic eſt dif. q̄ in eſſentialiter ordinatis ⁊ realr diſtinctis ꝑus põt eſſe ſine poſteriori: ſed ſubã angeli eſt ꝑus ſuo euo. ergo põt eſſe ſine euo. ¶ Diciẜ ꝙ ita eſt de facto: q̄ vna pars eui tranſit alia adueniẽte vel accidẽte. ¶ Sed ꝯ̃. q̄ ſi ab illo ⁊ ab illo põt deus ſepare. ẜ ab oĩbus ſil'. ¶ Diciẜ ꝙ deꝰ põt facẽ ſine euo: ⁊ erit in inſtanti eui exĩtia angeli. ¶ Sʒ cõtra. ſi inſtãs eui realr differt remanet eadẽ dif. ſi nõ, eadẽ rõne nec euũ. Uel ergo opʒ negare regulã in relatiuis: vel dicere ꝙ ſubſtãtia angeli ⁊ eui ſunt ſimul natura ſicut relatiua. ¶ Queſtio. III.

Euũ ab euiterno realiter diſtingui. Dubᵐ nõbile

Nõbilis ſolo vbiq̃ ponderanda.

Q De vnitate eui. vide Sco. ꝗ. Oꝑ. alioꝝ 2ᵉ.

TErtia queſtio eſt. Utrũ vnum euũ ſit oĩum euiternorũ. Qꝫ ſic. q̄ nõ ponunẜ niſi tres mẽſure a btõ Dion. ¶ Cõtra. idẽ accñs eẽt in diuerſis ſubiectis. ẜ ⁊c̃.

Hic volunt aliq ꝙ ꝑmi angeli duratio ſit euũ oĩum alioꝝ. ¶ Sed ꝯ̃ hoc: q̄ nũc lucifer eſſet mẽſura oĩuʒ aliorũ. Alij dicũt, ꝙ ꝑmus hierarcha. Sed hoc nõ eſt poſſe: q̄ talis eſt hõ vel aĩa xp̄i: ⁊ q̄ lucifer eſt nobilior in ſubã aĩa xp̄i. ¶ Ideo diciẜ aliter: ꝙ nõ eſt ponẽ niſi vnũ ſpẽ: nec opʒ ꝙ accñtia ſint nobiliora in nobiliori ſpecie de accidẽtibus nõ per ſe. Diony. aũt ponit vnũ ſpẽ: nõ vnũ nũo. ¶ Qõ. IIII.

3. oꝑ. ꝓpria. Tollit inſtãtia

QUarta queſtio eſt. Utrum ſola ſpũalia menſurenẜ euo. Et videtur ꝙ ſic: q̄ ſola ſunt iuariabilia. ¶ Contra. quia Aug. videẜ dicere contrarium ſuꝑ Gen.

Hic dicunt

A Op. alioꝝ 4ᵉ.

Hic dicunt aliqui ꝙ ſole ſubſtãtie ſpũales mẽſurantur euo:q̃a ſunt inuariabiles. ℂ Alij etiã dicũt ꝙ mẽſuranᷓ euo:cuius mot⁹ eſt tp̃s. ℂ Alij dicũt ꝙ ſub̃a q̃cũq; menſuratᷓ euo. ℂ Alij dicũt ꝙ oia pmanẽtia mẽſuranᷓ euo. ℂ Hic dico ꝙ hñ veꝝ eſt ꝙ factio ſucceſſiua albedinis nõ menſuratᷓ euo:ſed exiſtẽtia eius intrinſeca:que eſt pmanẽs:nõ appet rõ q̃re non menſuretᷓ euo:ſic̃ ⁊ alia. ℂ Sed hic eſt dif.q̃d eſt euũ: Dico ꝙ eſt fluxus forme.ſ.ꝑpetualitatis ⁊ coexiſtẽtie creature cũ deo. ℂ 2ᵃ dif.ſi eſt ſucceſſiuũ vel ſucceſſio:Dico ꝙ eſt ſucceſſio mera ſic̃ tp̃s. ℂ 3ᵃ dif.ſi euũ ẽ eiuſdẽ rõnis cũ tpe:Dico ꝙ ſic formalr:ſed mãlr nõ:imo differunt:q̃a tp̃s mẽſurat res in fluxu/vt in fluxu:ſed euum menſurat permanentia/vt pmanẽtia.Sed in hoc cõuenit cũ tpe:q̃a h3 prius ⁊ poſteri⁹ in ſucceſſiõe. ℂ Q̃õ.V.

Op. ppria. Quo menſurant euo.vid. D.impler. Euum quid.

B Vide hãc.1. di.ꝑ.⁊ alibi ſepe ad ppoſitum hanc ita-.. ..nando.

Circa ſcd̃az diſtõnẽ i:ex q̃ro vnã q̃õnẽ icidẽtalẽ:⁊ eſt iſta. Utrũ celũ fuerit pductũ a trib⁹ pſonis ſ3 ordinẽ aliquẽ. Et videtᷓ ꝙ nõ:q̃a perſone inquantũ productiue oĩmodã habẽt idẽtitatẽ:g̃ non eſt ibi aliquis ordo. ℂ Cõtra. Hyl.4.de tri. Nihil habet fili⁹ niſi per natiuitatem a patre:⁊ ita creationẽ3 habet a patre:⁊ hic eſt ordo originis.ergo.

Prim⁹ pũc. H.l.ſocius.ſ. monachus. An poſſit videri eẽntia nõ viſa perſona notanter. 1.op.h.e.⁊ alioꝝ pliũ vt terminiſtarũ. 1.ratio op.

Hic ſunt octo puncti declarãdi. Prim⁹ eſt de diuina eẽntia:⁊ ei⁹ notitia intuitiua. ℂ Circa quẽ dicit q̃dã reuerẽdus doc.ꝙ ipoſſe eſt videre eẽntiã:q̃n videatᷓ pſona. Rõ ſua eſt hec. Quicũq; aliq̃d q̃d per cõparationẽ ſeu reſpectũ ad aliq̃d eſt neccũ:⁊ per reſpectũ ad aliud eſt voluntariũ:q̃uis poſſit ſe ſuſpendere in cõparatione ad volũtariũ:nõ tñ in cõparatione ad illũ ad q̃d eſt neccũ:ſed diuina eſſentia eſt ſpeculũ voluntariũ ad oſtendẽdũ ſeipſam:⁊ oĩa que ſunt in ea: ſed ex quo pñtauit ſe nõ põt nõ preſentare perſonas. ℂ Sed iſta ratio peccat quadruplr. Primo:quia petit pn̄ᵐ in maiori. Querimus eni ſi viſa eſſentia neceſſario videatᷓ perſona:⁊ ipſe accipit ꝙ ipſa viſa.ſ.eſſentia diuina eſt habitudo necia ad diuinas pſones. ℂ 2ᵒ aſſumit falſum:q̃a l3 pductio pſonaꝝ eſt opatio ad intra: tñ manifeſtatio qua pſona manifeſtatᷓ eſt opatio ad ex. ℂ 3ᵒ dirimit ppoſitũ.accipit eni in minori ꝙ diuina eẽntia oſtẽdit ſe ꝯtingenter. ℂ 4ᵒ ꝯcludit ipoſſe manifeſte q̃n dicit ꝙ repñtatio pſonaru3 eſt necia ſi itelligatᷓ formaliter:tũc habitudo eſt necia:ſi intelligatᷓ terminatiue. ita oĩs opatio nr̃a terminatᷓ ad deu3:⁊ ita eſt habitudo eterna ⁊ necia. Accipio g̃ rõnẽ ſuã.cum igiᷓ eque neccio repñtet eſſentia creaturã:q̃a eſt exẽplar nãle creaturarũ:quãta neceſſitate repñtat tres pſonas:tãta neceſſitate repñtat creaturas. ℂ Dico ergo ad rõnẽ ꝙ non ponimus ꝯtingentiã ex pte eſſentie:ſed ex parte voluntatis ꝯcurrentis. Unde ad minorẽ dico/ꝙ vtraq; repñtatio eſt necia in ſe:ſed tñ q̃a volũtas diuina ꝯcurrit ad vtrũq;:ideo põt reuelare vnũ nõ reuelando aliud. ℂ 2ᵒ ponitᷓ exẽplũ de vli ⁊ pticulari:q̃a ꝯcurrẽte hoĩe: aĩal neccio ꝯcurrit:⁊ ita in ppoſito. ℂ Silr ex quo repñtat ſpeculũ:neccio repñtat imaginẽ. Primũ exẽplu3 nõ t3:q̃a rõ hoĩs eſt limitata ⁊ determinata:ſed rõ aĩalis eſt indeterminata ⁊ cõis. Sed ecõuerſo in ppoſito: q̃a eſſentia eſt cõis:⁊ perſona eſt ſicut quid determinatu3:⁊ ita nõ licet iferre negatiue.nõ videt perſonã.ergo non videt eſſentiã:nec affirmatiue videt eſſentiã.ergo perſona3. ℂ Scdm exemplũ etiã nõ valet:q̃a ita ꝯcludit de creatura ſicut de perſona. Deus eni poterit ꝯcurrere ad cauſandũ imitationẽ de ſpeculo:⁊ non ad cauſandũ imitatione3 de imagine ⁊c̃. ℂ Scd̃a rõ eius eſt hec. Q̃ñcũq; aliq̃d negatᷓ rõne contingẽtie illa ſublata non debet plus negari: ſed diuina eſſentia preſentata aufertur cõtingentia iſta:q2 nõ põt non repñtari perſona. ℂ Iſta rõ petit pn̄ᵐ ſicut prima in minori. ℂ 2ᵒ ex illo medio nõ cõcluditᷓ ppoſitum.illa enim regula.oẽ q̃d eſt q̃n eſt ⁊c̃.tenet in ſenſu cõpõnis.ſtãte eni3 ſeſſione neccio ſedet:ſed in ſenſu durationis nõ eſt necciu3:nõ põt aũt maior necitas inferri in ꝯñe q̃3 accipiatur in pmiſſis:ſed in illa premiſſa nõ accipitᷓ neceſſitas niſi in ſenſu cõpoſitionis:q̃n videtᷓ eſſentia ⁊ pſona nõ põt nõ videri. ℂ 3ᵒ cõcludit ppoſitum q̃d eſt neceſſariũ tñ in ſenſu cõpõnis:⁊ eſt ꝯtingẽs in ſenſu diuiſionis:⁊ ita poterit deus facere ꝙ videatᷓ eẽntia nõ viſa pſona in ſenſu diuiſionis. ℂ 4ᵒ falſu3 aſſumit. Nos eni3 accipim⁹ vnã ꝯtingentiã de diuina eẽntia:⁊ aliã de pſona:⁊ ipſe ſolũ de pſona pcedit. ℂ 3ᵃ rõ ei⁹ eſt hec. Aut eſſentia videtᷓ vt exñs:aut vt ſubſiſtẽs:q2 pfectior eſt viſio rei: vt in ſuppoſito nõ in abſoluto.g̃ in relatiuo:dicitur aũt ꝙ vĩ eſſentia vt ſubſiſtens a ſe:⁊ a ſe exiſtens. ℂ Iſta ratio militat cõtra ſacrm̃ altaris.videnᷓ enim accidẽtia poſt tranſubſtantiationẽ non in ſuppoſito:⁊ tñ eque pfecte eſt viſio poſt ſeparationẽ. ℂ Itẽ ꝯ myſterio incarnationis:per te perfectior eſt viſio:vt in ſuppoſito. Sed ſm Diony.2.c.de di.no. Angeli perfecte vident humanitatẽ Chriſti:nõ tñ vt in ſuppoſito:⁊ ita imperfecte cognouerunt humanitatẽ Chriſti. ℂ 3ᵒ cõtra myſterium trinitatis.q2 Aug.docet.ꝙ tãta eſt perfectio in vna pſona:ſicut in tribus ſil̃. Eadẽ aũt potẽtia non põt eſſe alia pfectior:niſi ex pfectiori obo.⁊ ita eſſentia diuina eſt pfectior in tribus ſuppoſitis q̃3 in vno:⁊ obm vt in pſona eſt nobilius obo ſimplr ſumpto.g̃ ⁊c̃. ℂ 4ᵒ ꝯ ſacrm̃ vnitatis.ita eſt infinite pfectionis eẽntia:ꝙ nihil pfectionis põt ſibi addi.⁊ ita pcedẽdo ad pſonam maior pfectio nõ eſt.g̃ ⁊c̃. ℂ 4ᵃ rõ hui⁹ eſt hec. Subm habens pprietates impoſſe eſt videri niſi vidẽdo proprietates.eſſentia diuina eſt ſubm habẽs pprietates relatiuas.g̃. ℂ Iſta rõ nõ valet:q2 angelus de facto non cognouit aptitudinẽ nature humane ad ſuppoſitũ diuinũ:que eſt eius pprietas:q2 po⁹ diffinitᷓ per actũ.per ſe eni3 natura eſt vnibilis ſuppoſito:ſed humanitas mouet ad cognitionẽ ſui:dato ꝙ non moueat vnio:q2 ſunt oba diſtincta:⁊ deus põt cõcurrere ad motionẽ vnius ⁊ nõ alterius. ℂ S3 ꝯ Aug.1.de tri.c.8. Si vĩ p̃r neccio vĩ filius:q2 ſunt vnũ. Dico ſicut dixi.ꝙ hoc põt intelligi de po⁹ abſoluta vel ordinata.h̃ intelligit de po⁹ ordinata:nõ abſoluta. ℂ Ite3 de argumẽto relatiuoꝝ dixi:ꝙ non cõcludit niſi de p ſe relatiuis. Pr̃ aũt ⁊ fili⁹ nõ hñt reſpectũ ad ſpiritũſcm̃. ℂ Aliter ſoluitᷓ ad dcm̃ Aug. õducit ſic.nulla pſona põt videri ſine alia:q2 vnũ ſunt. reducatᷓ ad formã:⁊ ſumatᷓ aliqua vlis.q̃ñcũq; aliqua ſic ſe habent ꝙ ſunt vnũ:viſo vno vĩ alteꝝ. S3 pſone diuine ſunt vnũ in eſſentia.ergo ⁊c̃. ℂ Ad maiorẽ veꝝ eſt in eo ꝙ ſunt vnũ:⁊ ita cõcludatᷓ.p̃r viſo vĩ eſſentia filij:q2 q̃ñcunq; ſunt aliqua que non ſunt ide3 in eo ꝙ non ſunt idem:nõ poteſt cõcludi ꝙ viſo vno videatur aliud per modũ idẽtitatis:ſic eſt de pᵒ.ergo ⁊c̃.

C Impugn⁹ 4ᵉ H.l.minori.

Vide Sco.1. di.1.q.2.⁊ vbi ibi notaui.

D

2.rõ.op.

E Impugnatio 1.ꝑter.ad ſ.

3.rõ op.

H.l.dico.

Impugnatio F

H.l.pſona.

4.rõ op.

G

Impugnatio

H

Secundus pũctus de diuina eſſentia. dixi/ꝙ ſicut diuina eſſentia preuenit pſonas: ita exñtia. Dioñ.in.c.de vnica ⁊ diſcreta theologia dic̃. ea que ptinent ad vnicã theologiã preuenjũt ea que ad diſcretã ⁊c̃. ℂ Item Aug.prius facta eſt mã ſic̃ ſonus ꝓuenit cantũ.vñ ordine rõnis diffinitiue eſt iſta preuenientia. Primo.ego oſtẽdo ꝙ ipſe cõcedit ppoᵐ:q2 q̃ñcũq; aliq̃d ꝯuenit alicui per aliud:prius ꝯuenit illi:rõne cuius ꝯuenit iſti:ſ3 diuine pſone ꝯuenit hñitudo p diuinã eẽntiã.g̃ prius ꝯuenit eẽntie q̃3 pſone. ℂ 2ᵒ. cõcedit q̃dam annexũ.dicit eni3 ꝙ nõ ſunt idẽ ꝯuertibiliter: ita nec fil̃ ꝯuertibiliter:⁊ per ꝯñs ſi aufertur ſimultas.

2ᵘ punctus. H.l.exñtia.

Exñtẽtia ſicut eẽntiã pſonas prius.

I concludiť ordo inter iſta.¶ 3°.ꝙ cōcedit aliqͩ magis
q̄ʒ intentū:q̄a diuina eſſentia inuenit ṗmo in aliquo pori
ſigno q̄ʒ ſit in pſonis.Tu cōcedis ṗᵐ 2ᵐ ꝛ 3ᵐ.In primo
igiť ſigno exiſtit realr̄ ad ſe anteq̄ʒ in pſonis ſit. ¶ 4°
cōcedit vnū abſurdū:ſicut eni diſtinctio maior:ita ꝛ or
do:ſed maior eſt diſtinctio ꝭm oēs iter eſſentialia ꝛ pſo
nalia q̄ʒ inter eſſentialia.Sed tu ponis inter eſſentialia
ordinē.ğ ꝛc̄.¶ Dicis ꝙ pro icōueniēti habes ꝙ eo mō
quo p̄cedit eſſentia p̄cedit ꝛ exiſtētia.Sed ꝯ hoc.q̄a tu
ponis exiſtētiā p̄cedere pſonā ordine diffōnis.ṗmo ſic.
Illud qđ nō eſt pro eo pro quo nō eſt nō pōt btificare.
Sed pater elicit actū itelligēdi:ꝛ pro illo ſigno non ter
minať.¶ Rn̄.ꝙ talia ſigna ſunt pmanētia nō ſucceſſi
ua:actus intelligēdi angelū nō terminať ad eū pro illo
ſigno pfectionis pro quo p̄cedit.¶ Itē arguit ꝙ crea
tura creatur a tota trinitate.ergo terminať ad totā tri
K nitatē.hoc nihil eſt:q̄a viſio cauſať a trinitate:ꝛ tn̄ non
terminať ad eā.¶ Itē in iſto p̄ori eſt eſſentia incōmu
nicabilr̄ exiſtens.¶ Illā nego:ꝛ dico ꝙ eius exiſtentia
eſt cōicabilis ſicut ꝛ eſſentia. Iterū arguit:q̄a tūc profi
ceret in beatitudine:illud iam probatū eſt:nō eni pro
ficit in obiecto meliori cognoſcendo perſonam.

3° punctus. **Tertius** punctus eſt de operatione beatifica.dixi
ꝙ lʒ exiſtens eſſentia in tribus perſonis
Qualiter tres perſone obiectiue pateat. beatificet:nō tn̄ vt in tribus exiſtens:ꝛ hoc pbaui.p.q̄r
pater vidēs eſſentiā in ſeipſo eſt beatus. In patre autē
eſt a ſe eſſentia.ergo beatificat in aliquo:vt a ſe. ¶ Di
citur ꝙ ſi accipio ſignū durationis muto medium. Si
originis:tūc facio fallaciā ꝯñtis. Non eni ſequiť.filius
nō beatificať a ſe.ğ nō beatificať. ¶ Cōtra hoc arguo
ſic.Diuina eſſentia vt a ſe beatificat patrem:q̄a a ſe eſt
beatus:ꝛ in illo ſigno a ſe nō eſt beatus in tribus.ğ ꝛc̄.
L ¶ 2° rō.angelus beatificať in eſſentia a ſe in pr̄e.ergo
pro aliquo ſigno in perſona pr̄is beatificať:nō in filio.
¶ Sed ꝯtra hoc arguit ſocius:angelus non eſt a ſe.ergo
nō btificať a ſe.¶ Rn̄.ꝙ illa ſigna ſunt ex parte obti.
¶ 3ᵘˢ rō.eadē eſt ratio in mouēdo ꝛ in terminādo:ſʒ pr̄
pmo cauſat:q̄a a ſe.ergo a ſimili terminat. ¶ 4°.illud
nō cōuenit ſub reduplicatiue:quo ſublato adhuc cōpe
teret:ſed circūſcripta trinitate perſonaꝝ adhuc beatifi
caret ꝭm illū:ſi per impoſe non eſſet niſi vna pſona pp
plenitudinē pfectionis.¶ Arguit ille.ſpūſſcūs eſt a fi
lio:ꝛ filiꝰ nō a ſe.ergo nō eſt ibi ordo originis. ¶ Rn̄.
vnū ṗmū eſt inuenire in quolibet ordine:ꝛ hic eſt in pa
tre:q̄a eſt a ſe.Et hoc ṗmū ſignū dictū eſt primuʒ a quo
aliud.eſt ergo primitas originis in patre:ſed pꝰs eſt in
filio.¶ 2° arguit ſic.Prius ordine originis eſt pductio
verbi q̄ʒ creaturarū productio in eſſe cognito:ꝛ tamen
non eſt ibi ordo originis.¶ Rn̄.ꝙ eſt ibi ordo ſigno
M rum nature non originis.

4° punctus. De quo ꝛ qđ notanter obiectiue:ꝛ de ordine eorū obiectiue bene ponderando. **Quartus** punctus eſt de q̄dā regula.dicebat eni
ꝙ diuina eſſentia eſt quo,ꝛ perſona eſt
qđ,ꝛ per hoc voluit oſtēdere ppoſitum.hoc eſt ꝯñs qđ
reduxi ad formā.añs eſt ppō particularis:ꝛ opʒ ſumi
vlēʒ affirmatiuā:q̄a eſt ꝯ affirmatiua.Q̄ncūqʒ aliq̄ ſic
ſe hn̄t ꝙ vnū eſt quo,ꝛ aliud qđ:a quocūqʒ attingitur
quo,attingiť qđ.¶ Cōtra iſtā arguit per actū credēdi:
ꝛ p actū vidēdi p cognē nālē. Iō addidit q̄nqʒ ꝯditio
nes q̄ꝝ eſt notitia intuitiua ꝛc̄.Quibus ꝯceſſis pbaui op
poſitū de creatura eminēter ꝯtenta in deo:ꝛ nō in ppo
genere:ꝛ arguo dupl̄r.Primo ſic. In quocūqʒ eſt quo,
ibi eſt qđ:ſed diuina eēntia eſt quo,in beatitudine vbi:
ꝛ eſt in ſuppoſito ſpūſſancti cūʒ iſtis q̄nqʒ cōditionibꝰ:
ꝛ perſone hn̄t illas quinqʒ ꝯditiones.ğ ꝛc̄. 2° in ſuppo
ſito ſpūſſancti eſt p̄ncipiū quo,productiuū vbi:in quo
cunqʒ aūt eſt quo,illud eſt qđ.ſ.ſ.ergo erit qđ.

Quintus punctus eſt de rōnibus formalibꝰ ſic. N
Tu remoues identitatē cōuertibileʒ. 5° punctus. De diſtinctione perſonaꝝ ab aliis in diuinis ꝛ iter ſe nōnſ
ğ ponis ꝯdictionē.ſ.carentiam illius modi.¶ Rn̄. lo
cus a ꝯdictoriꝭ per ſe,tenet cū omni modo.idem ꝛ di
uerſum ſunt ꝯdictoria imediata circa ens.ſeq̄tur ğ.illa
ſunt nō ideʒ.ğ diuerſa.Si ergo ſunt idem nō ꝯuertibi
liter tūc dr̄ oppoſita diſtinctione illi idētitati. ¶ Iteʒ
arguit:ſi dr̄:vel ſpecie:vel numero:vel genere. ¶ Di
co ꝙ Ariſt.diuidit ens in p̄dicamēta:ſed de trāſcēden
tibus nō intēdit.vn̄ pater ꝛ filius nō diſtinguunť illis
modis:ſed numero numeroſitate formali. ¶ Sed iſti
dicūt ꝙ nō ſeq̄tur:carent modo idētitatis cōuertibilis.
ergo nō ſunt ideʒ oibus modis:ſicut eēntia eſt idē ſibi
ipſi:tn̄ nō idētitate cōpōnis . ¶ Cōtra p eqpollentiaʒ.
Iterū per ꝯdictionē.aliquo modo nō ideʒ : ꝛ oibus idē
ſunt ꝯtradictoria:nec valet dictū.ex carētia enim alicu A.l.carens oculo:nō ſeqtur q̄ ſit hō ſimpliciter.
ius ꝭm qd nō ſequiť carentia ſimpl̄r:ſicut nō ſequitur:
nō eſt homo niger.ğ nō eſt homo ſimpliciter. Idētitas
autē cōpoſitionis eſt idētitas ꝭm quid:ſed idētitas con
uertibilis eſt vera idētitas.ergo carētia iſtius identita O
tis inducit ſimr̄ non identitatem.

Sextus punctus eſt de ꝯdictiōe.Primo voluit eā 6° punctus. De ppoſitiōe modificata ꝛ ꝯtradictiōe.
vitare pp dr̄ in mō ſignificādi.¶ Sciē
dum ꝙ in ppōne modificata ſunt quatuor termini in
tali modo poſiti.q̄n enim negaᵒ poniť ad ſubm: vel ad
predicatū:vel ad modū nō eſt ꝯdictio . Dicit ille ꝙ eſt
fictio ꝯdictionē incōplexā ponere.¶ Cōtra.in lib.pre Negā in cōplexis ſʒ i icōplexis ꝯdictionem eſſe probat.
dicamentoꝝ tr.ac. Ariſto.de terminis incoplexis : ꝛ ibi
ponit ꝯdictionē iſtoꝝ terminoꝝ:quoꝝ nulla eſt oratio.
ſicut ſedere nō ſedere cōtradicūt. Item in libro periher
menias nō ſunt cōtradictoria:que ſunt de ꝯdictorijs:ſʒ
de modo. Itē p topicoꝝ.quot modis diciť vnū oppoſi Cap.11.
toꝝ tot ꝛ reliquū . Cōtrarietas aūt inuenitur cōplexa ꝛ
incōplexa.ergo ꝛ hec.¶ Iteʒ oēs theologi dicūt ꝙ cō
tradictio includiť in impoᵇⁱˡᵉ fieri a deo . Item vbi eſt
inuenire ṗuationē:ꝛ ꝯtradictionē:q̄r per additioneʒ ſe P
habet. Item album ꝛ nō album ſunt oppoſita : ꝛ nullo
modo niſi ꝯtradictorie. Item de tri.querit Aug.ſi affir
matio ꝛ negatio ſunt in eodem predicamēto.

Septimus punctus eſt de ſyllo ſimpl̄r.dixi ꝙ 7° punctus.
non tenet in terminis modificatis:
quecūqʒ enim vni ꝛ eidē ſunt eadē ꝛc̄.ſimplr verū eſt: Ecce qđ d̄r ſed cōſidera.
ſed tn̄ cū modo nō opʒ:ſicut materia ꝛ forma ſunt idē
cōpoſito in ṗmo modo.nō tamē inter ſe.

Ultimo de ṗmo pn̄ꝰ cōplexo.pono 4ᵐ preambu 8° punctus. Preambulū 4ᵐ de ṗmo pn̄ᵒ ꝛ dicitur ꝯditionibꝰ ipſiꝰ notabr.
la.Primū eſt,ꝙ eſt vna ppō hypotheti
ca.¶ 2ᵐ ꝙ eſt ppoſitio coᵘᵃ.ꝛ per hoc verbū eſt.¶ 3ᵐ
eſt,ꝙ in ṗma ppōne eſt p̄ᵈᵐ diſiunctū de quolibet af
firmatio vel negatio. 2ᵃ ppō eſt de copulato p̄diᶜᵒ idē
affirmare ꝛ negare.¶ 4ᵐ eſt,ꝙ ṗma eſt vlis affirma Q
tiua. 2ᵃ vniuerſalis negatiua.ſubm iſtius principij eſt
ens:p̄diᵐ affirmatio vel negatio : q̄r diciť de ſubito ſub A.l.qđ dicit
diſiunctione in ṗma.ſub coᵘᵉ in ſcd̄a:ſubintelligiť autē
coˡᵃ de quolibet ente dr̄ ꝛc̄. ¶ Queſtio. VI.

Circa eandeʒ diſtinctionē.adhuc que
ro quatuor queſtiones . Prima
eſt. Utrum angelus ſit in loco per eſſentiā. De locatione angelorum. Cap.16.
Et videtur ꝙ non:quia Damaſ.dicit.ꝙ eſt
vbi operatur.¶ Contra.Aug.dicit:ꝙ illud
quod eſt bonū:non poteſt eſſe nuſq̄ʒ.

Hic dicunt aliq ꝙ angelus eſt in loco p eēntiā. Op.alioꝝ 4ᵒʳ
¶ Alij dicūt,ꝙ p opationē.nō per
eſſentiā:q̄r quedā eſt ſimplicitas ſita alicubi:ſicut pun A.l. veritas. Simplex vel indiuiſibile 2ᵇ
ctus:alia nō eſt ſita ſicut vnitas : ꝛ hoc modo ſubſtātia
angeli eſt ſimplex:ꝛ per ꝯñs nō eſt in loco per eſſentiā:
ſed p opationē. ¶ Alij dicunt,ꝙ nec ſic nec ſic:ſed per

A

Impug. 4ª Opi. ex Sco. quē vbiq3 viđ

quādā applicationē. ¶ Alij dicūt ꝙ ꝑ hecceitatē ſicut ꝑ ꝓprietatē idiuidualē:qꝛ ſm eā ꝯuenit ſibi eſſe hic ⁊ nunc. ¶ Sed nulla iſtaꝝ opionū videt̄ eſſe ſufficiens. ¶ Cōtra primā arguit̄ ſic. Impoſſe eſt ꝙ angelo cōueniat eſſe in loco ꝑ illud qđ ꝯuenit ſibi:ſiue ſit in loco:ſiue nō. Sed eſſentia ſibi ꝯuenit in po° obiectiua:in qua nōdū eſt in loco. ğ ⁊c̄. ¶ 2° qđ cōuen:t alicui per accñs: nō ꝯuenit ſibi ꝑ nām ſuā:ſed eſſe in loco ꝯuenit angelo per accñs:ſic̄ ⁊ exiſtia ꝑ accñs ſibi cōuenit. ğ ⁊c̄. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ op. q̄uis multum ſit vulgata. Arguit̄ 4°. ⁊ ꝑ ſic. Qñ aliqua ſunt eſſentialr ordinata:poſterius nō eſt cā ꝙ ꝑus inſit:ſʒ approximatio eſt cā ipſius operari:⁊ ꝑus eſſentialr. ꝑ hoc aūt ꝙ approximat̄ eſt in loco. ğ in loco eſſe ꝑcedit eſſentialr operari. ergo a ꝑmo ad vltimū nō eſt ratio eſſendi in loco. ¶ 2° ſic. ſm eos angelus nō eſt in toto celo localr:ſed ſi eſſet in loco per opationē:oporteret ꝙ eſſet in toto celo:cum moueat oēs partes eius:⁊ ita operat̄ per totū celū. ¶ Si dicas ꝙ angelus mouet vnā partē:⁊ illa aliā quaſi per modū cuiuſdā circuitus

B

Ratio,

vel gyri. ¶ Cōtra. qꝛ eadē rō eſſet de ꝑma parte ſicut de alijs:⁊ tūc celū per ſe poſſet moueri:⁊ nō indigeret motore extrinſeco:qđ tñ oēs ponūt. ¶ 3° ſic. Per illud nō eſt angelus in loco:qđ nō eſt formalr in ipſo. Sed operatio angeli per quam dicūt ipſum eſſe in loco eſt operatio trāſiens:⁊ nō īmanēs:qꝛ per ſolā operationē īmanentē nō facit ſe eſſe in loco. ğ ⁊c̄. ¶ 4° ſic. Quicūq3 aliquid eſt in aliquo loco per aliquid alteriꝰ:opʒ ꝙ eodem modo applicet̄ loco ſicut illud per qđ eſt in loco:ſic̄ corpus eſt in loco ꝑ quātitatē:⁊ ideo ſicut quātitas eſt cōmenſurata loco:ita ⁊ corpus cuiꝰ eſt. Sed operatio angeli tranſiens:ſicut motus quē3 cauſat in celo:eſt aliqđ cōtinuū:⁊ per ꝯñs cōmenſuratiue in loco:ergo ⁊ angelus:qđ eſt impoſſe. ¶ Cōtra 3ᵃᵐ opionē arguit̄:ꝙ īcidit

C

in idē cū poſitione ꝑma vl̄ ſcđa:aut eni eſt actus ꝑmus illa applicatio:⁊ ita redit opio ꝑma ꝙ per eſſentiā ſit in loco. aut eſt actꝰ ſcđs:⁊ tūc ē idē qđ opatio:⁊ redit opio ſcđa. ¶ Cōtra 4ᵃᵐ op. lʒ ſit rōnabilioꝛ alijs. arguit̄ ſic. qꝛ per illud per qđ angeli ſunt diuerſi/per illud nō eſt dare rōnem cōem:per quā dicant̄ vniformiter eſſe in loco:ſed per hecceitates ſunt angeli primo diuerſi:⁊ in nullo cōueniunt. ergo ⁊c̄. ¶ Dico igit̄ ꝙ angelus eſt in loco per actualē exiſtentiā. ¶ Ad cuius declarationē3

Op. ꝓpia.

eſt ſciendū ꝙ quattuoꝛ ſunt que ſe hñt per ordinē. Prio eſſe in loco ſimplr:⁊ ſic aliquo mō deus eſt in loco:quia vbiq3. ¶ Scđo eſſe in loco diffinitiue:⁊ hoc addit ſup eſſe in loco:eſſe in hoc loco:⁊ ſic determinat ipſuʒ ꝙ nō ſit ſil̄ in alio per nām. ¶ 3° eſſe in loco circūſcriptiue ⁊ cōmenſuratiue:⁊ addit ſup alia duo:ꝙ pars loci correſpondet parti locati vt in corꝑibꝰ. ¶ 4° ſic in vno loco eſſe ꝙ violēter transferat̄ ad aliū locū. ¶ Ad ꝓpoſitū.

A.1. ꝑmo eſſe vbiq3. i. eē in omni loco:⁊ ſic deus ⁊c̄. Abſolute diffinitiue: circūſcriptiue: nāliter:eē ī loco Sco. pōit ſex membra. Applicatio

D

angelus eſt in loco:⁊ diffinitiue eſt in loco. nō 3° mō cōmenſuratiue:cū ſit ſubā ſimplex. nec 4° modo:qꝛ tunc violenter eſſet in loco:qđ nō eſt verū:quia indifferēter reſpicit oēm locum:ſicut cera omnem figuram.

D. ii. Examinādo hec omnia. Ut aīa ī corpe ſic angelus in loco. Ratio q̄ ſi nō ſimplr angelū eē in loco.

Sed hic eſt dubiū. ſi angelus eſt in loco ſicut aīa in corpore. Dicit̄ ꝙ ſic. quo ad hoc:quia ſicut aīa eſt tota in toto corꝑe:⁊ tota in qualibet parte: ita angelus eſt in loco proportionato ſibi totus in toto. ¶ Scđa difficul. ſi neceſſario ſit in loco ita ꝙ habeat preſentialitatē ad aliquā creaturā: Dicit̄ ꝙ ſic naturaliter:ita ꝙ nō poſſet ſe facere ſine ꝑſentialitate ad aliquā creaturā. Sed per potētiā diuinā poſſunt fieri ſine omni creatura:⁊ forte fuerunt creati ante creationē celi empirei. Uel ſaltem potuerūt creari. ¶ Alia difficultas ſi deus poſſit facere angeluʒ ſine omni preſentialitate vī ꝙ ſic. cū prius fieri ſine poſteriori nō repugnet.

E

¶ Dicitur ꝙ qꝛ deus non poteſt facere angelum quin poſſit eum mouere etiā in vacuo:ꝙ nō poſſet fieri ſine acquiſitione alicuius reſpectus. Seqtur ex hoc ꝙ ſemper habeat neceſſario aliquē reſpectū ꝑnᵗⁱᵉ. aliter deus non poſſet eum mouere ad ꝑntialitatē aliam. ¶ Sed iterū occurrunt q̄tuoꝛ diffi. Prima vtrum angelus pōt eſſe in quolibet loco cuiuſlibet figure. ¶ Dicit̄ ꝙ ſic. qꝛ ponit ſe in loco per volūtatem ſuā:⁊ ſubā ſua nō magis eſt applicabilis vni loco q̄ȝ alteri. ¶ 2ᵃ diffi. ſi pōt eſſe in quātocunq3 magno loco: Dicit̄ ꝙ nō per articulum:ita ꝙ ſm ꝓportionē quā habent ꝑnt occupare loca maioꝛa:⁊ vlr qui ſunt maioris virtutis ⁊ ꝑfectionis: maioꝛa loca occupant. ⁊ qui minoris perfectionis ſunt: minora loca occupāt. ¶ 3ᵃ dif. ſi ꝑnt eſſe in quātūcūq3 minimo loco. Dicit̄ ꝙ ſic. exquo eſt in q̄libet parte totus ſicut aīa:⁊ ſicut corpus chřī in hoſtia. Et illud eſt diuiſibile in infinitū:ideo nō poteſt dari ita paruus locus quin poſſit eſſe in minori. vnde forſan oēs angeli per iſtum modū poſſunt eſſe in foramine acus. ¶ 4ᵃ diffi. ſi pōt exhibere preſentiaʒ in extremis quantūcūq3 diſtantibus. Dicit Sco. ꝙ ſic:qꝛ exquo non determinat

Uide. 2. q. 2. ō motu angeli ad hoc pōderando.

ſ. periſſēſes. Cuiuſq3 figure lʒ non in q̄tūcūq3 magno loco angelum poſſe locari. In q̄tūcūq3 pūo angelū poſſe locari loco.

F

Cōſidera mē hoc ſit de mē te Scoti.

ſibi figurā ponat̄ ꝙ ſit quadrāgulus locus:iſte partes quadrāguli poſſunt intantū ſm perfectionē ⁊ appoſitionē ſeu cōſtrictionem extēdi:ꝙ attingent vſq3 ad extremū mundi. ¶ Alia diffi. eſt hic. ſi angelus poſſit eſſe in corpore ita ꝙ nō in ſuꝑficie illius: Dicit̄ ꝙ ſic. ſicut aīa eſt in corpore:ſic ꝙ non eſt in ſuperficie:que nō eſt pars corporis. ¶ Alia dif. ſi pōt eſſe in puncto. videtur Scotus dicere ꝙ non. Non tamē apparet mihi euidēs cōtradictio quin poſſit eſſe in pūcto:exquo eſt ſubſtantia ſimplex. ¶ Alia dif. ſi ſit in corpore:ita ꝙ in quolibet puncto eius: Dicit̄ ꝙ non. ſicut aīa non eſt in quolibet pūcto:ſed in corpore:⁊ in q̄libet eius parte. ¶ Sed

Sed Scotus nō aſſerit, ponit hoc. Angelū poſſe locari in puncto.

h̄ remanet dubiū:qꝛ exquo determinat ſibi eſſe in loco per volūtatem:ſi nō determinat ſe quaſi nō aduertat de hoc loco in qua figura relinquat̄:non apparet bene quare magis ad vnā q̄ȝ ad aliam applicetur. ¶ Illud valde difficile eſt. poteſt tñ dici ꝙ qꝛ angelus eſt in potentia neutra ad locū:ideo manet ſub figura:ſub qua ꝑmo ſe applicauit quouſq3 introducat̄ alia incōpoſſibilis prime:ſicut pōt poni exemplum de cera:que ſi ſit ſub figura circulari ſemper manet ſub ea quouſq3 alia ſibi imprimat̄:per quā prima expellatur: nunc determinatio loci ab angelo dependet ab eo tm̄ in fieri non in eſſe:ideo ⁊c̄.

G

De figura lo ci angeli.

¶ Queſtio. VII.

SEcūda qđ eſt. Utrū plꝛes angeli poſſint eē in eodē loco. Uidetur ꝙ ſic. qꝛ legio demonū ſil̄ erat in eodē corpore. vt hꝛ in euāgelio. ¶ Cōtra. in Apoc. ſcribit̄ ꝙ in tēplo dei habebunt loca dⁱᵃ.

Marci. 5. ⁊ Luce. ⁊ Math. 8. Op. aliqꝝ 4ᵉ

Hic dicunt aliqui ꝙ non:qꝛ vnus illaberetur alteri:quod eſt impoſſibile in creaturis. ¶ Alij dicunt ꝙ non ꝓpter vniformitatē eſſendi:q̄uis enim corpus eſſe poſſit cū ſpecie ꝓpter difformitatē:tamē non corpus cū corpore:nec ſpūs cum ſpū eſſe poteſt. ¶ Alij dicunt ꝙ hoc eſt:qꝛ angelus magis actuat locū q̄ȝ corpus. Si ğ duo corpora nō ſunt ſimul. ſequitur ꝙ nec duo ſpūs. ¶ Alij dicūt ꝙ eadē ratione ſequeret̄ ꝙ infiniti poſſent eſſe ſimul. ¶ Cōtra ꝑmaʒ op. qꝛ eadē ratione ſequeretur ꝙ nō poſſet angelus eē in corpore:qꝛ influit in ipſo. ¶ Contra 2ᵃᵐ. qꝛ eundem modū eſſendi habent oīa accidētia q̄ ſunt in vno ſubiecto in quo ſunt ſimul. ¶ Contra 3ᵃᵐ. qꝛ locus proprie non actuatur per locatū. ¶ Contra 4ᵃᵐ. qꝛ non habetur pro incōuenienti. ¶ Dico ğ. ꝙ non video qn poſſint eſſe ſimul niſi forte ꝓpter ordinē vniuerſi. ¶ Sed eſt dif. ſi ex

H

Uid. 4. phy. Impug. 4ᵉ. Auct. Alex. ⁊ Bonau. ⁊ Sco.

Op. ꝓpia.

I

hoc ꝙ plures angeli pñt eſſe in eodem loco. ꝓbaref ꝙ vnus poſſit eſſe in plribus locis. ¶ Dicit autem ꝙ non; ¶ Alia difficul. eſt: ſi ex hoc ꝙ ponunt ſil' vn⁹ videt ꝙ videt alter. Dico ꝙ nõ virtute ſimilitatis: qa ex hoc non variaf perfectio intell's ex qua prouenit ꝙ vnus intelligat aliquid perfectius ꝙ̃ alius ⁊c̃. ¶ Queſtio. VIII.

Angelos ſil' exiſtentes nõ eadẽ actio videre.

TErtia qõ eſt. Utrũ idem angelus poſſit eſſe in diuerſis locis.

Hic primo põt eſſe difficul. de diuina po^a ſi hoc põt: ⁊ dico ſim' ꝙ ſic. ⁊ in infinitis locis. Si enĩ hoc põt de corpe vno: vt ꝓbatũ eſt in 4° ſnîarũ. multo magis de nã ſpũali. ¶ Scdo põt eẽ dif. de potẽtia creata: ⁊ de locis adequatis: ⁊ dicit ſimplr ꝙ non: qa ex quo hꝫ locũ adequatũ nõ põt ſe facẽ in alio ꝑ pmanẽte. ¶ Sꝫ maior diffi. põt eſſe ſi põt eſſe in ptibus diſtantibus ſui loci adeq̃ti: ⁊ non in medio. Et dĩ ꝙ ſic: qa angelus eſt totus in qualibet parte ſui loci: ſed põt dimittere extrema: ⁊ manere in medio. g̃ eadẽ rõne põt dimittere mediũ ⁊ manere in extremis ſine medio ſicut eꝫ. ¶ Confirmaf: qa vniformiter ⁊ per reſpectũ eiuſdẽ rõnis reſpicit mediũ ⁊ extrema: ergo eadem rõne põt manere in extremis ſine medio ſic eꝫ. Probaf aũt aliter idem: qa qñcũqꝫ reſpectus ſunt eiuſdem rõnis: qua rõne põt vn⁹ dimitti: ⁊ alius. ¶ Sed hic remanet dif. quare aia nõ eſt in extremis partib⁹ corpis eodẽ mõ ⁊ nõ in medio. ¶ Dicif ꝙ hoc eſt: qa informat corpus mediante aia. ſ. ſenſitiua: que eſt extenſa cũ corpe: ⁊ ideo non põt diſcontinuari corpus: ſed tunc videf ꝙ angelus ſimul poſſit eſſe in celo ⁊ in terra: dico ꝙ ita põt eſſe ꝙ dimiſſo medio ſimul ſit in celo ⁊ in terra: nec video cõtradictionẽ. ⁊ ita põt intelligi dictũ Raphaelis archãgeli in Thobia: qui dixit. Ego inquit ſum q in cõſpectu dñi ſemper exiſto. ⁊ tamẽ erat in terra myſterium ſuũ implens: ⁊ ſimul aſtabat deo. ¶ Queſtio. IX.

Erſi nõ potentia ſil: dei tñ virtute eundeꝫ angelũ plib⁹ in locis etiam adequatis ſil' eſſe poſſe.

K

Et l extremis ſui loci adeq̃ti dimiſſo medio: ſic ⁊ ecõtra. angelum poſſe: ſecus ẽ d aia reſpectu corporis.

Angelũ in celo ⁊ i terra ſil' eſſe poſſe.

L

QUarta queſtio eſt. Utrũ eodem modo ſit de anima rationali. Dicitur ꝙ ſic. Sicut enĩ duo angeli poſſunt eſſe in eodem loco: ſic ⁊ duo anime eſſe poſſunt. ¶ Queſtio. X.

CIrca eandẽ diſtõnẽ adhuc quero quatuor qõnes de motu angeli. Prima eſt. vtrũ angelus moueaf ab aliquo localiter. Oz nõ. bñs Aug. ſup Geñ. diſtiguit de motu: ꝙ aliquã creaturã. ſ. ſpũalem mouet per tps ⁊ nõ per locũ: corpalia aũt mouenf temporalr ⁊ ſm locũ. ergo ⁊c̃. ¶ Cõtra. Grego. ſup Job. Sola nã incõprehenſibilis a ſtatu ſuo neſcit moueri.

De motu angelorum.

Aha. l. poſſe moueri.

Hic eſt veritas determinata per ſcripturaꝫ, ꝙ mouenf. ſ. tam angeli boni, ꝙ̃ etiã mali: ⁊ articulus fidei eſt de aia chriſti: qõ deſcẽdit ad iferos. Declarat aũt Sco. ſic. per vnã ꝓpõnẽ que hꝫ quatuor partes: ⁊ eſt hec. Qñcũqꝫ aliqd eſt ſuſceptiuũ formaꝝ differentiũ ſpecie ⁊ eiuſdẽ gñis: ⁊ nõ eſt determinatũ ad aliquã illarũ: nec eſt illimitatũ ad oẽs: tale põt moueri: ſic autẽ eſt in ꝓpoſito. g̃ ⁊c̃. Maior pꝫ: ⁊ pmo apparet pma cõditio. ſ. ſuſceptiuũ formaꝝ differentiũ ſpecie: qa motus nõ eſt iter formas euiſdẽ rõnis: ſed ſemper eſt aliq̃ cõtrarietas iter terminos motus. ¶ Ex hoc apparet ſcda cõditio, ꝙ opꝫ eſſe iter formas euiſdẽ gñis: qa cõtraria ſũt in eodẽ genere. ¶ Similr apparet tertia ↄditio, ꝙ nõ determinat ſibi alterũ. ¶ 4° requirif ꝙ non ſit illimitatũ: ſicut eſſentia diuina eſt illimitata ad tres ꝓpetates: qa ſimul in actu habꝫ oẽs. Nunc aũt oia vbi ſunt ſpecie differẽtia: vt al's patebit: ⁊ ſunt oia eiuſdeꝫ gñis: Angelus autẽ nõ eſt magis determinatus ad vnũ vbi: ꝙ̃ ad aliud: nec eſt illimitatus ad illa: qꝛ non hꝫ oia vbi actu. ergo ſeqtur intẽtuꝫ: ꝙ. ſ. poſſit moueri. ¶ Sed ↄ: mot⁹ icludit ſucceſſionẽ ex quadruplici cã. ſ. ex debilitate agẽtis: ex ↄtrarietate patiẽtis: ex diuiſibilitate mobilis: ⁊ ex reſiſtentia mediꝫ: ſed nullũ iſtoꝝ eſt in angelo. nõ primũ. ſ. debilitas vel defectus in agẽdo: qꝛ angelus eſt virtuoſior in mouẽdo ſe: ꝙ̃ ſol in ꝓducendo radium. nec eſt ibi cõtrarietas ex parte patiẽtis: qꝛ angelus nullaꝫ inclinationẽ naturaleꝫ hꝫ ad aliquẽ locũ. nec ex parte mediꝫ: qꝛ corpus non reſiſtit ſpiritui: nec diuidit ſpiritus corpus: nec eſt diuiſibilitas mobilis: qꝛ angelus eſt indiuiſibilis. ¶ Ad iſta dico, ꝙ ex nullo iſtorum põt argui ſucceſſio. eſt ergo hic ex diſtãtia mediꝫ: dato enĩ ꝙ nulla cẽt reſiſtentia mediꝫ: tñ ſucceſſio cẽt rõne diſtantie: ſicut qñ inducif forma: que nõ hꝫ ↄtrarium: ſicut lux in aere: nõ eſt ibi ſucceſſio ex aliqua contrarietate: ſed ſolum ex diuiſibilitate termini ad queꝫ: Similiter angelus accipit totuꝫ illud ſpatiũ pro termino ad quem. ¶ Sed hic eſt diff. quid acquirit angelus per motũ talem? Dico ꝙ nullam formã abſolutã: quia nullam taleꝫ põt producere. ſm Aug. Sed acquirit formam re^{ſpectiuam} ꝑn^{tiam}. ¶ Scda diff. cuius predi^{ti} eſt. Dicif ꝙ reducif ad predicamẽtũ vbi. nec opꝫ ꝙ oia que ſunt in predicamẽto recipiãt predicationẽ illius pñ^{ti}: ſed reductiue ſunt in illo. ¶ Tertia diffi. ſi poſſet moueri in vacuo. Dicif ꝙ ſi corpus caderet in vacuo nulla cẽt reſiſtẽtia ex parte mediꝫ: ſed tamẽ aliunde moueref ſucceſſiue. ¶ Quarta diff. ſi poſſet moueri in nihilo ſi non eſſet niſi angelus ⁊ deus. Phi dicunt ꝙ nõ. ſed theologi habẽt dicere opp^m. vnde nõ video quin moueref ſi celum deſtrueretur: ſicut modo. ¶ Quid autem tunc acquireret? ¶ Dico ꝙ aliud ⁊ aliud reſpectum principalitatis ad deum. g̃ ⁊c̃. ¶ Queſtio. XI.

N

Debilit nõn l' Succeſſio eſt i motu ex cã quadruplici.

Vñ in motu angeli oritur ſucceſſio? ſed ſm Scotus. Ecce qõ q̃rit ẽ illuminãõe.

O

P. q̃druplex Termin⁹ motus angeli qd ⁊ cui⁹ gñis.

Angeli in vacuo ⁊ i nihilo moueri poſſe

P

Ergo ãgelus põt eẽ abſqꝫ quocũqꝫ corpe creato. cõtra opp^m dixit. 3. q. 1. de loco angeli. ſꝫ põdera dñ ẽba doct. ⁊ ñ erit ↄtrouſia.

SEcunda qõ eſt. Utrũ angelus poſſit mouere ſeipſuꝫ. Et vĩ ꝙ nõ. Aug. Oẽ agens preſtãtius eſt paciente. ¶ Cõtra. b. Anſ. in lib. de ↄcordia liberi arbitrij dicit. ꝙ voluntas mouet ſe.

Hic dicunt aliqui, ꝙ nulla res põt ſeipſam mouere: ſꝫ opꝫ diſtingui. ¶ Et h ꝓbatur quadrupliciter. Primo via qua procedif ad ꝓbãdum primũ mouẽs eſſe: ⁊ hoc probaf per regulaꝫ phi. ꝙ idem nõ mouet ſe: ⁊ eſt via demõſtratiua: ſicut ꝓcedĩtur ad primã cãm. omne qõ cauſaf ab alio cauſatur: vel ergo eſt ꝓceſſus in infinitũ ⁊c̃. Et ita in propoſito. ſi dicatur ꝙ aliquid mouet ſe in terminis: nõ eſt vera regula phi. ¶ 2ª rõ eſt. Quicqd aliqd mouet ſe: opꝫ ꝙ diuidaf in per ſe mouens ⁊ per ſe motum. Oẽs aũt cauſe coincidunt preter mãleꝫ: ſed ſi moueret ſe coincideret materia cũ alqs. ſ. forma: qꝛ motũ vt tale ſuſceptiuum eſt: ⁊ hꝫ rõneꝫ materie. ¶ 3ª rõ eſt. actus ⁊ potẽtia ſunt prime differẽtie entis: ſꝫ omne mouẽs vt ſic eſt in actu: ⁊ qõ mouef eſt in potẽtia. g̃ ⁊c̃. ¶ 4ª rõ: qꝛ oẽ qõ mouetur ad aliquã perfectionẽ caret ea: ſed qõ hꝫ aliquaꝫ perfectioneꝫ virtualiter: habet eam nobiliori modo ꝙ̃ formaliter. g̃ ⁊c̃. ¶ Ideo dicunt iſti ꝙ impoſſe eſt ideꝫ mouere ſe. ¶ Sed ↄtra hoc arguif de angelo. Primo de actu itelligẽdi. Angelus ex puris naturalibus poteſt cognoſcere omne limitatũ: ergo ⁊ eſſentiã ſuaꝫ: ⁊ actus cauſatur ab obiecto ſm eos. g̃ idem mouet ſe. ¶ Si dicatur ꝙ nõ habet actũ nouum. Hoc eſt cõtra fidem ꝙ intelligat per ſubſtãtiã ſuã. ¶ 2ª rõ eſt, ꝙ angelus põt mereri. oĩs aũt actus merẽdi eſt in ptãte merentis: ſed ille actus ad quẽ ſe hꝫ aliquis paſſiue tñ: nõ eſt in poteſtate eius. ergo oportet ꝙ cauſet actiue actũ meritoriũ in ſeipſo. ¶ 3ª de peccato. qꝛ angelus peccauit: ⁊ illud

Au. 12. c. 29. Idẽ. 3. de aia c. c. 19.

Qõ aliorũ ſꝫ re Tho. ⁊ alios de via cõi. 7. ⁊. 8. phy.

Q

Inuen⁹ 4ª

Cõtra,

A peccatū nō potuit causari a deo:qꝛ tñ hoc angelus nihil demeruisset. ¶ 4ᵒ de mobili:qꝛ nō pōt saluari quoniā moueat̄ nisi moueat se. ¶ Ideo dicūt isti ꝙ idē inde^m diuino mouet se. ¶ Sed ꝯtra hoc arguit̄ 4ᵒ. Et pmo sic. Impoſſe eſt ꝙ idē relone reali referat̄ ad ſe:ga relō de rōne ſua formali eſt ad aliō. ¶ Scdo ſic. Qñcūqꝫ aliq̄ hñt ꝯrietatē ex nā rei:oportꝫ ꝙ diſtinguant̄ ex nā rei:ſed ſic eſt hꝫga mouens cadit ſub potētia actiua: ꝛ mobile ſub paſſiua:ſed potētia actiua ꝛ paſſiua ſunt ꝯtra.ḡ ꝛc. ¶ Tertio ſic. Per nām priuationis. Qñcūqꝫ aliq̄ ſunt idēꝫ oīno:īpoſſe eſt ꝙ ratio vnius maneat ſub priuatione alterius:quia tunc maneret ſub priuatione ſue rōnis:ſꝫ in deo eſt mouere:in quo non eſt nec eſſe pōt moueri. ergo ꝛc. ¶ Quarto ſic. Per pmū pn^m cōplexū:potētia actiua ſm ſuā rōnēꝫ formalē dicit perfectionē ſimplr. non autem potentia paſſiua.ergo.

Margin: 1ᵒ oꝑ. Impugnat̄ 4ᵒ

Margin: Erit idem ſe mouē poſſit: nō tñ penitus indiſtinctum. vt oſtendit.

Pono igit̄ q̄tuor ꝯnes. Quaꝝ pma eſt ꝙ non opꝫ ꝙ mouēs ꝛ motuꝫ ſint de^m ſuppoſita:vt pꝫ in corpe organico hoīs:qḋ hꝫ ptes etherogeneas:quaꝝ vna mouet aliā:quātūcūqꝫ ſunt in vno ſuppoſito. ¶ 2ᵃ ꝯ ꝙ nō opꝫ ꝙ diſtin^r ſubiecto:ga aīa eſt idē ſubiecto cū corpore:ꝛ tñ mouet corpus. ¶ Sed dicūt iſti ꝙ aīa exñs in vna pte mouet aliā:ꝛ ſic eſt deuenire ad partē imobilē. ¶ Cōtra.qꝛo ſi aīa vt exñs in brachio differt aliq̄ ab^{to} ab ipſamet:vt in manu.pꝫ ꝙ nō:ſed ſolo reſpectu: ſed ille reſpectus nō pōt eſſe pn^m mouēdi.ergo per idē abſolutū mouet in manu ꝛ in brachio. ¶ 3ᵃ ꝯ eſt ꝙ idē re inde^m mouet ſe. Pono eni ꝙ aīa eſt realr īdiſtīcta a potētijs:nec eſt cōpoſita ex mā ꝛ forma:ꝛ tñ mouet ſe. Dicūt ergo aliqui ꝙ mouet ſe īdirecte mediāte corpe. Sed hoc nihil valet.certū eſt eni ꝙ iſtū motū aīe non cauſat corpus:q̄uis eni pmo motu corpis mouet ſeni ille effect⁹ cauſat̄ ab aīa. ¶ 4ᵃ ꝯ eſt ꝙ mouēs ꝛ motū diſtinguunt̄ formalr. Probat̄ aūt hec ꝯ ſic. Per oēs illas vias qbus probat̄ diſtinctio formalis,primo pbat̄ per viā diuiſionis. Qñcūqꝫ diuidit̄ aliqḋ formalr per aliquas diuas formales:qcqd cadit ſub vna differt formaliter ab omni eo qḋ cadit ſub alia. Potētia aūt diuidit̄ per actū ꝛ potētiā. Ergo eodē mō p viā diffōnis:ꝛ p viā priuationis ꝛ demrātionis. ¶ Sed ꝯ. Primo:ga pluralitas nō eſt ponenda ſine neceſſitate:ſed ſufficit dicē aliqḋ in po^a formali ꝛ in actu virtuali:vt videt̄. Dico hic ꝙ nō de po^a obiectiua ꝛ de actu ſibi oppoſito:ſꝫ accipio po^{as} ſubiectiuā ꝛ actū virtualē:quoꝝ vnū cadit ſub potentia actiua.aliud ſub paſſiua. ¶ 2ᵃ diffi.eſt,ga ſm B angelus ſm ſe totū nō mouet̄:nec ſe toto mouet. ¶ Dico ꝙ per hāc rōnē formalē totū mouet:ꝛ totuꝫ mouet̄ per altā:ꝛ eodē mō dico,ꝙ ſi aliqḋ eſt ꝓductiuū ꝛ ꝓductibile de^{ꝰ} ſunt rōnes formalr. ¶ Alia eſt difficul.nūq̄ ſuit dubitatū quin poſſit aliud mouere:ꝛ alio moueri. quare ergo idē pōt mouere ſe? Dico ꝙ vbiqꝫ cōcludit̄ nexio di⁹ formalis:ſed etiā ꝓducēs ꝛ ꝓductū di⁹ realis. ¶ Sed hic eſt dubiū.ſi vnus eſt angelus pōt aliū mouere? Dico ꝙ ſic.ga angelus potēs aliqḋ imprimere in aliquo ſuſceptiuo:pōt etiā in oē qḋ eſt eiuſdē rōnis idē imprimere:nihil autē ꝓhibet qn po^a inte^{as} ꝛ potētia motiua ſint eiuſdē rōnis in angelis:q̄uis differētibus ſpē. ¶ Alia dif.eſt.ſi vnus angelus ꝯ voluntatē alteri⁹ poſſet eum mouere? Dico ꝙ ſi ſint equalis virtutis ꝙ non poteſt:ſed ſi ſit maioris virtutis vnus q̄ alius:tunc dico ꝙ ſic.vnde lucifer forſan pōt alios angelos malos mouere ꝯtra ſuā voluntatē. ¶ Alia difficul.ſi angelus pōt portare aīam. Dico ꝙ ſic:ꝛ de facto portare in ſinū habrahe. ¶ Alia difficul.ſi aīa pōt portare angelum. Dicit̄ ꝙ ſic.ga pōt habere potentiā motiuā eiuſdē rōnis cū ipſo. ¶ Alia difficul.ſi homo poſſet mouere an-

Margin: Oꝑ.prim. Cocluſio 4ᵉ.

Margin: B

Margin: R.1.q̄ nō ſunt vnum ſuppoſitū.

Margin: Nec ſuppoſito nec ſubiecto: nec realr ſola hꝫ rō. mouētis a moto eſt neceſſe differre.

Margin: C

Margin: Obijcit̄ vt ba dicat̄ ſepeplicuer. 1.phy.t.c.90.

Margin: R.1.paſſiōes.

Margin: D

Margin: R.1.vbicūqꝫ.

Margin: R.1.mouere.

gelum. Videtur Sco.dicere ꝙ non:qꝛ non vtitur aliqua potētia niſi organica in corpore exiſtens: ꝛ hoc oportet fieri per cōtactū:ꝛ ita angelus adherens lapidi non moueret̄ a mouente lapidē.ſicut dictū eſt in q̄rto. ¶ Rationes aūt vtriuſqꝫ partis poſſunt ſolui. Primū concludit primū mouens eſſe omnino imobile ſm rationem qua mouet.non plus ꝓbat:ꝛ additur ꝙ nō poteſt habere imperfectionē:ꝛ ſic omnino apparet imobile. ¶ Ad 2^m patet.qḋ eſt di⁹ ſm rationē formalem. ¶ Ad aliud concedo cōtrarietatem ſm rōnes formales:nec plus cōcludunt rōnes ille. ¶ Qō. XII.

Margin: B

Tertia qō eſt. Utrū angelus poſſit moueri in puncto. Uidet̄ ꝙ nō:qꝛ 6.phy.demōſtrat̄ ꝙ indiuiſibile nō poteſt moueri. ¶ Contra.in 4ᵒ phyſi.ponit̄ ꝙ inſtans fluit:ꝛ hoc tñ eſt ſicut moueri.

Margin: T.c.7.32.ꝛ 87.ꝛ ſeqn̄i. T.c.90.ꝛ ide Cōtīgēs i ꝑ nctio:b⁹ aliegat Ariſt.ſꝫ franciſcus.

Hic dicunt quidā ꝙ nullū indiuiſibile pōt moueri localiter. ¶ Hoc pbat Ariſt. quadruplici rōne. Primo ſic. Oē qḋ mouet̄ partim eſt in termino a quo:ꝛ partim in termino ad quē: hoc aūt non cōuenit indiuiſibili.ḡ ꝛc. ¶ 2ᵒ ſic. Qḋ mouet̄ prius ptranſit ſpatiū equale q̄ maius:ꝛ minus q̄ equale:ſed non poteſt dari ſpatiū minus pūcto.ꝛ ſi equale:nō tranſit niſi per puncta. ¶ 3ᵃ ratio. Qñ mobile pertrāſit per tempus ſpatiū ſibi equale:in minori tēpore pertrāſibit min⁹ de ſpatio. ¶ 4ᵃ rō. Cōti^{tas} tēporis ꝛ mobilis ſunt ordinata:qꝛ cōtinuitas tpis eſt a continuitate motus:ꝛ cōtinuitas motus a mobili. Indiuiſibile aūt nō eſt aliquod cōtinuuꝫ. ¶ Sed ꝯ hoc arguit̄. Primo in exemplo ſuper planū de ſphera:que cōtingit in puncto:ꝛ nō facit ad ꝓpoſitum qꝛ voluitur:qꝛ nō eſt motus pūcti: ſed ſi attingit ſuper planū tunc idem pūctus tranſit de vna parte ad aliam. Indiuiſibile ergo mouet̄ ſicut punctus ſuper planum. ¶ Hic dicit̄ ꝙ non eſt dare omnino corpus ſphericum:ſed hoc nō valet. Certū eſt enim ꝙ corpora celeſtia ſunt ſpherica:ꝛ quare nō poſſet de⁹ facere vnum planū corpus:ſuper qḋ moueretur celuꝫ. ¶ Alij dicunt ꝙ nō ſit contactus in pūcto mathematico:ſed nāli quod nō eſt indiuiſibile ſimplr:ſed hoc nō valet:qꝛ tunc eſſet applicatio curui ad rectuꝫ:quod eſt impoſſibile. ¶ 2^m exemplū de triangulo:cum mouet̄ triangulus:tunc angulus triāguli terminatus in pūcto diuidit aerē. ¶ 3^m exemplū de quadrangulo ſi tranſit per lineā diuidit eam:corpus cubū non poteſt moueri quin ꝑueniat ſuperficies in diuidēdo aerē.ḡ ꝛc. ¶ Dicitur hic ꝙ pūctus nunq̄ mouet̄ ſeparatus:ſed per accidens mouet̄. ¶ Sed hoc nō impedit:qꝛ certū eſt ꝙ ſucceſſiue trāſit per totū ſpatiū:ſiue per ſe:ſiue per accidens. ¶ ꝑ. Dico ꝙ indiuiſibile pōt moueri. Hoc confirmatur q̄druplicter. Et pmo ſic. Quādocūqꝫ diuiditur corpus:ſecatis ꝑ pertrāſit ſuperficiē q̄ attingat corpus:ſicut aūt totuꝫ continuū tranſit ſup indiuiſibile:ita īdiuiſibile pōt trāſire totū cōtinuū. ¶ 2ᵒ pūctus in medio circuli in toto medio acqrit ſibi aliū ꝛ aliū reſpectū:ꝛ ſic mouet̄ formaliter. ¶ 3ᵒ aīa mutatur in aliquā partiū corporis que ſemp aliter ſe habent ſicut patet in augmento. ¶ 4ᵒ. ſubſtātia ſolis in quolibet inſtāti coexiſtit toti tēpori. ¶ Sed ꝯ.qꝛ ſm hoc eſſent infinita puncta pertrāſita. ¶ 2ᵒ. Cōtinuū cōpoſitū erit ex indiuiſibilibus:qꝛ indiuiſibile cōmenſurat ſe ſpatio. ¶ 3ᵒ. qꝛ motus eſt cōtinuus.ergo nō recipitur in indiuiſibili. ¶ 4ᵒ. Impoſſe eſt ꝙ indiuiſibile coexiſtat diuiſibili. ¶ Ad pmum idem probatur de corpore:qꝛ in quolibet moueri ſunt infinita mutata eſſe: ꝛ ita corpus pertranſit infinita. Non eſt ergo incōueniens pertranſire infinita non d^{ia}:ſed quecunqꝫ in potentia: ꝛ ita eſt in

Margin: Oꝑ. aliorum cōis. Hꝫ Sco.diſ. pñ.q.9.

Margin: F

Margin: Impugnatio

Margin: Euaſio ſup^a

Margin: G

Margin: R.Lic̄ exẽ^m

Margin: Euaſio.

Margin: Oꝑ. ꝓpria. Indiuiſibile moueri poſſe probat.

Margin: H

Margin: Obijcit̄ 4ᵒ.

Margin: Pertranſire infinita q̄liter contingit.

I propoſito. ¶ Ad aliud nō ſequit̃ ſicut corpus in quolibet mutato eſſe eſt in ſpatio ſibi equali: ⁊ tñ motus non cōponit̃ ex mutatis eſſe. ¶ Ad aliud ɔcedo de permanente: ſed diuiſibile ſucceſſiuū pōt recipi in indiuiſibili in quodā fluxu: ſicut quātitas in mō̃ idiuiſibili recipit̃. ¶ Ad aliud verū eſt in ſimultate durationis: ſed in fluxu poteſt. ¶ Ad rōnes Ari. dicit Sco. ꝙ bene probāt ſm intentionē eius qñ mobile mouet̃ ꝙ vna cū ſucceſſione eſt diſtā tia maioris ſpatij: ⁊ alia magnitudo mobilis. Mobile eñi maioris quātitatis ſup idē ſpatiū tardius ptrāſit ꝗ̄ mobile minoris quātitatis. Uolunt ergo Ari. ꝙ vbi ſucceſſio ſumit̃ ex parte mobilis. idiuiſibile ſm hoc nō pōt moueri: nec hȝ ſucceſſionē: ⁊ de illo verū eſt ꝙ partim eſt in termino a quo: ptim in termino ad quem: quia ſucceſſio ſumit̃ ex eius quātitate diuiſibili.

Diuiſibile recipit i idiuiſibili ⁊ quale ⁊ quādo. vide. Qualr procedunt rationes Ari. de motu indiuiſibilis.

K ¶ Ad 2ᵐ verū eſt ꝙ ꝗ̄to maius eſt mobile: tāto tardius ptrāſit vbi ſumit̃ ſucceſſio ex parte mobilis. ¶ Et hoc ɔfirmat̃ 4ᵃ rō de ɔtinuitate mobilis: ⁊ ſic ille rōnes ɔcludūt itentū ſuū: nō ɔtra dicta. ¶ Qō. XIII.

Quarta qō eſt. Utrum angelus poſſit moueri in inſtanti. Et videtur ꝙ ſic: qꝛ efficacior eſt virtus eius ꝗ̄ ſolis ꝗ radiū ſuū cauſat in inſtanti. ¶ Cōtra. quia ſucceſſiuum includit tempus.

D. quintuplex. Cōclo certa. A. i. moueri.

Hic non eſt difficul. per reſpectū ad potentiā diuinā ſumēdo motū large: ſed ſumēdo pro trāſmutatione locali pōt eſſe difficul. quantū ad locum adequatū ſe artando vel dilatādo ad partez loci ſui in inſtanti. Si ergo querit̃. vtrū exiſtēs in loco ꝓprie poſſit ſe artare ad minorē in inſtāti. Dico ꝙ ſic: qꝛ aīa rationalis eſt tota in toto corpe: ⁊ tota in qualibet parte. Abſcindat̃ ergo manus vel pes in inſtāti deſinit ibi eē ſtatim: ꝗ̄diu eſt ibi cōtinuitas ipſa remanet: ſed in iſtāti deficit ɔtinuitas in fine motus. Aliter eñi aīa eſſet ex corpus niſi in inſtāti deſineret ibi eſſe. Et eodē mō pōt dici de angelo quantū ad locū. ¶ 2ᵃ dif. eſt. ſi pōt ſe dilatare in inſtanti. Dico ꝙ eadē rō eſt de dilatatione: qꝛ pōt diſpergere ſe: ſicut de artatione. ¶ 3ᵃ difficul. ſi in loco ſibi eq̄li ad aliū locū ſibi equalē. Dico ꝙ ſic ſi non diſtant. pōt eñi determinare talē totū locū: ſicut ptē in inſtāti: ſed ſi diſtāt nō pōt. aliter eñi nō ptrāſiret mediū: qđ eſt impoſſe: qꝛ vbi itermedia ſunt diſpōnes ad vltimū vbi. ¶ 4ᵃ dif. q̄uō trāſit de loco ad locū ſi eſt in inſtanti in termino a quo: ⁊ in termino ad quē. Dico ꝙ in toto tpe p̄cedēti eſt in termino a quo: ſed in vltimo inſtanti illius eſt in termino ad quē. ¶ Sed exiſtens in loco ſibi equali pōt ne occupare aliā ptē nō transeundo per mediū. ¶ Dico ꝙ ſic: ex quo hȝ totū locū illū pro loco adequato: ſi pōt in iſtāti ſe facere in iſtū: ſequit̃ ꝙ poſſit in qualibet parte eius non tranſeundo medium.

Angelū moueri in inſtāti qualr ⁊ qñ ⁊ reſpectu cui⁹ vbi cōtingit ⁊ non?

L

A. I. ꝙ nō. ꝗ̄re nō: quia ſi non ⁊c.

Contra Sco. ⁊ Bon. vbiq; ⁊ nō contrahis.

M

¶ Diſtinctio. III. ¶ Queſtio. I.

Ecce oſtenſum eſt ⁊c.

Circa diſtōnē 3ᵃᵐ. Quero 4ᵒʳ qōnes. Prima qō. Utrum angelus ⁊ aīa differant ſpecie. Et videt̃ ꝙ nō: quia in euāgelio dicit̃. ꝙ erunt ſicut angeli dei. qđ exponēs Diony. de di. no. dicit. Erunt eq̄les angelis. ¶ Sed ɔ. qꝛ aīt ꝓpha in pſal. Minuiſti eū paulomin⁹ ab angel.

Matthei. 22. ⁊ Marci. 12.

.8.

Error duplx.

Hic fuerunt duo errores. primus eſt ꝙ aīa eſt vnita corpi ſicut carceri: ⁊ haurit notitiā per vias feneſtrales. Et iſtū errorē fuit ſecutus Orige. q̄ dixit ꝙ aīa nō erat niſi angelus igreſſus corp⁹ pp pctm̄. vnus etiā modernus tenebat hoc: ⁊ hec eſt rō ſua: qꝛ quicūq; aliqua ſpecie diſtinguunt̃ diūa nobilior

Origenes.

diſt⁹ vnū ab alio: [illegible] ꝙ hō ⁊ angelus ɔueniūt in nobiliſſimis diūjs. ſ. in volūtate ⁊ itellectu: ģ nō dīnt ſpē. ¶ Soluūt aliq̄ dicētes ꝙ hñt intell's dīuſos ſpē: ⁊ ſilr volūtates. ¶ Sed ɔ. iſte accipit itell'm ſm rōnē formalē itellect⁹: ⁊ ita oporteret illū ɔbi p diūas nobiliores itellectu. ¶ Ideo dī ꝙ eēntia aīe eſt nobilior ꝗ̄ itellect⁹ ⁊ volūtas. ¶ Sȝ ɔ. Intell's ⁊ volūtas ſunt pfectiōes ſimplr. ģ ⁊c. ¶ Rñ. dici in p ꝙ aliq̄e pfectiones q̄ddatiue ſūt nobiliores aliqb⁹ pfectionib⁹ ſimplr in creaturis. ¶ Iſta via dimiſſa pono 4ᵒʳ rōnes ad ꝓpoſituz. ſ. ꝙ differūt ſpē. quaꝝ pᵃ eſt iſta. Eſt. n. regula in li⁰ pdicamēto rū ꝙ diuerſoꝝ generū ⁊ nō ſubalternatī poſitoꝝ diuerſe ſunt ſpēs ⁊ drīe: ſed angelus ⁊ hō ſunt in diuerſis generib⁹ nō ſubalternatiȝ poſitis. Rōnale dr̄ eſt drīa ſpecifica poſita ſub gñe corpis. ģ dr̄ a drīa ɔſtituēte rē ſpiritualē. ¶ 2ᵒ. ſi nō dīnt ſpē: aliq̄ eēnt fruſtra i nā: qꝛ eēt forma q̄ nunq̄ pficeret māīm. ſic eȝ. ¶ 3ᵒ ſic. Quecūq; aliqua ſūt eiuſdē ſpēi: qcq̄d eſt demr̄abile de vno: ⁊ de altero: ſed de aīa eſt demr̄abile ꝙ eſt forma corporis: qđ non eſt demr̄abile de angelo nāliter. ģ ⁊c. ¶ 4ᵒ ſic. Si nō differrēt ſpē ſequerent̃ q̄ttuor icōuenientia theologice. Primū icōueniēs eſt: ꝙ hō nobilior eēt angelo: cuius ɔtrariū dicit ſcriptura. hō eniȝ cōponeret̃ ex angelo ⁊ corpore organico: ⁊ ſe hiet p additionē. 2ᵒ. ſequeret̃ ꝙ hō eēt angelus: qꝛ tota nā angeli iueniret̃ in eo. 3ᵒ. ſequeret̃ ꝙ angelus eēt pp hoieȝ. eorūdē eniȝ ſpē eſt idē finis: aīa aūt rōnalis ē pp hoieȝ: ģ ⁊ angelus. 4ᵒ. ſequeret̃ ꝙ hō cāret̃ intrinſece ab angelo. ¶ Dico ģ ꝙ dīnt ſpē. ¶ Sȝ hic eſt diff. ſi differūt gñe. ¶ Dico ꝙ ſic: ſic aīa eſt in gñe per reductionē vt forma: reducit̃ aūt aīa ad genus corporis: genus aūt ſpūale differt a gñe corporis. ¶ 2ᵃ diff. eſt de potētijs eoꝝ. ¶ Dico ꝙ aliq̄ diuerſoꝝ generū pñt hīc paſſiones eiuſdē rōnis: ſicut ſol ⁊ luna rotūditatē. Intellect⁹ aūt ⁊ volūtas ſunt pfectiones trāſcēdētes: ⁊ nō differūt ſpē in aīa ⁊ in angelo. ¶ Sed nūq̄d differūt ſpē itellectus ⁊ volūtas in aīa: ⁊ in angelo ſicut in diuinis. ¶ Dicit Sco. ꝙ nō. tunc. n. eēt alia ſpēs beatitudinis in angelis ⁊ in hoib⁹: ⁊ tūc hō excederet in beatitudine angelos vel eȝ. qđ eſt falſuȝ. ¶ Alia diff. cū angelicus intell's cōcedat̃ nobilior ꝗ̄ intellect⁹ humanus: q̄uō pñt eē eiuſdē ſpēi. Albedo eniȝ vnī⁹ ſpeciei nō excedit aliaȝ niſi ſm gradus homogeneos: ⁊ ita intellect⁹ recipit irēſionē ⁊ remiſſionē. ¶ Hic pōt dici ꝙ vnus modus itrīſecus eſt eēntie ⁊ potētie: ⁊ ita ſicut eēntia angeli eſt nobilior: ita eūdē gradū hñt potētie.

N

Qō. prīa. Angelum ⁊ aīaȝ differre ſpē. pbat 4ʳ.

O

Ubi. ſ. ipſi. ⁊ alibi.

Cōclo rñſiua D. q̄druplex. Ecce q̄ ꝗ̄ris de identitate potētia: vtrū angeloꝝ ⁊ hoiuȝ: qđ hīc examinabit: qꝛ ſane ambiguum.

P

Di. 1. 2. q. 6. vel. q. 1. 2. di. 2. ſm alios li bros.

Singularis imaginatio.

Secunda pticula que eſt iſta ſpēᵃ drīa qua dīnt. Dicūt aliq̄ ꝙ per vertibile ⁊ nō vertibile: qꝛ vbi vnus angelus ſe cōuertit reuerti nō pōt. aīa aūt reuerti pōt. ¶ Alij dicūt ꝙ per poſſe rōcinari cum diſcurſu ⁊ ſine diſcurſu. ¶ Alij dicūt ꝙ p diuerſos gradus itelligēdi. ¶ Alij dicūt ꝙ per nō vnibile ⁊ vnibile corpori vt forma. ¶ Sed nulla illaꝝ differētiaꝝ eſt ſpecifica. Primus modus nō valet: nō apparet eniȝ cā quare angelus nō poſſit auerti ab vno obiecto ⁊ ɔuerti ad aliud. Itē illō cōuerti nō eſt niſi reſpect⁹. ģ p illud nō erūt diſtincti p̄mo. ¶ Secūdus modus nō valet: qꝛ aīa ſepata ſine diſcurſu itelligit. ¶ Nec terti⁹ modus valet: qꝛ iam eēt differētia ſpecifica iter illas potētias. ¶ Nec quartus modus valet: qꝛ vnibile eſt paſſio anime: ɔſequēs eaȝ nō differētia ſpecifica: ſȝ poſterior ea. vñ eſt vnibilis: qꝛ eſt talis eēntia. ¶ Unde dicit Sco. ꝙ per ſuas entitates abſolutas ⁊ diūas nobis ignotas. differētie eniȝ reꝝ ſunt nobis ignote. pȝ in ſenſibilib⁹. non habemus diūam ſpecificā albedinis. Ex hoc enim nō eſt albedo: qꝛ diſgregatiua: ſed eȝ. ſi iſte ſunt ignote. ergo magis ille. ¶ Secūdo patet in numeris. quid eſt

Scōs articu. Op. alioꝝ 4ᵒʳ Ponens qđ attendit̃ drīa ſpecifica angeli ab aīa.

Q

Impug⁹ 4ᵒʳ.

Op. Sco. quē ſeq̃t̃. vīō vid. [illegible]

A dinari⁹: Dī ꝙ est numerus par pmutatiū taꝫ paritas ꝙ̄ primitas sunt passiones. ℂ 3° pꝫ hoc de rōnali ⁊ morta li que sūt passiones. ℂ 4° per idē de sensibili vbicūqꝫ circūloquimur essentiales dr̄ias ꝑ accidētales. vñ vni bilitas est passio ꝯis oēm formā. Sed dif. est hic. qa di cit Grego. sup Matth. ꝙ angelus est aial rōnale. Item dicit Aug. 3° de tri. ꝙ sunt aialia aerea. ℂ Dico ꝙ aial vocāt oēm rem viuentē. ℂ Alia est dif. quare nō eque dicit risibile de essentia hois sicut rōnale. Dico ꝙ neu trum est de essentia hois: sed tñ magis circūloquimur essentiā aie ꝑ rōnale: ꝙ̄ per risibile. ℂ Qō. II.

Q rōnale nō sit dr̄a specifica: ꝯsidera eā. qre Sco. 1. q. quolib. ⁊ istā alibi. D. supplex.

Secunda

qō est. Utrꝫ oēs angeli sunt specie distincti. Qꝫ sic. Dio. de angelica hierarchia ordinat eos ſm sub ⁊ supra: ſm maiorē actiuitatē ⁊ passiuitatē. ℂ Cōtra. eūdē ordinē ponit iter homines saluandos: ⁊ ita differunt specie.

B

Hic dicunt

aliqui ꝙ distinctio nūalis īfra eādē spēm est per māam. In angelis autē nō est mā. ģ. ℂ Alij dicūt, ꝙ per quātitatē. vñ cōcedo ꝙ in angelis nō est mā. ℂ Sed ꝯ pᵐᵃ opionē arguo 4ʳ. ℂ Pmo de aia rōnali: qa oēs aie separate distinguunt: ⁊ tñ sūt sine mā. ℂ 2° accñtia illius hostie distinguunt numero ab accñtib⁹ istius in sacro: tñ nō sunt in subto: nec in mā. ℂ 3° due charitates in diuersis aiabus sunt eiusdē spēi: non tñ est ibi mā. ℂ Silr 4° duo habitus scientifici eiusdē speciei sunt in duab⁹ aiabus. ℂ Dicūt isti ad pmū ꝙ aia separata idiuiduat per habitudinē ad corpus. ℂ Alij dicūt ꝙ corp⁹ eā idiuiduat in corpo re: ⁊ postea remanet. ℂ Alij dicūt ꝙ accñtia idiuiduā tur per subm. ℂ Cōtra pmū. corrupto termino relato actualis nō manet. aia aūt remanēte pōt destruere cor pus: ⁊ annihilare corpus. Iteꝝ due aie cōueniūt in vni formi iclinatione. ģ nō distin͛ per hoc. Iterū pfectiuuꝫ eiusdē rōnis pōt vniri pfectibili eiusdē rōnis. ℂ Cōtra ꝗ ꝙ dicūt ꝙ idiuiduat in corpe: de⁹ possꝫ facē plus aiaꝫ ꝙ̄ eā infundat corpi. ponat ꝙ eā ꝑ tps nō īfundat: ⁊ pꝫ ꝙ distin͛ numeralr. ℂ P. Separāt aie postꝙ̄ sūt īfuse corpi. pꝫ ꝙ distiguunt nuō. ℂ Dices ꝙ remanēt idui dua: idiuiduatione quā acceperunt a corpe. ℂ Contra. nullū corpus vl' corpalis suba pōt dare aliqd̄ esse spūa le subē spūali: ſꝫ exīstētia aie vl' angeli est spūalis. ģ ⁊c̄. Negabis maiorē. pbat. oē qd̄ dat esse alicui ꝯtinet illd̄ virtualr aut formalr: sed nulla suba corpalis continet aliqd̄ esse spūale subē spiritualis. ģ ⁊c̄. De accidentibus aūt nō valet: quia ibi nō manent in sacro: nec vt est mā: nec vt est forma. Iteꝫ causa materialis est causa in eē. ergo effectus cause mālis destrueret separata mā.

Oꝑ. alioꝝ 2ᵉ. Impugnatio pme opio. 4ᵉ

Mām nō eē pncipiū idui duationis. M. 1. in duab⁹

Cura. obiiciē

C

D

Dico

ergo ꝙ pñt esse infra eādē spēm duo angeli. Cōfirmat aūt hoc 4ʳ. ℂ Pmo logice sic. spēs est que pdicat de plib⁹ differētib⁹ nuō. Voco aūt vbum pdicat, sumit aptitudinalr: qa aptū natū est pdicari de plibus: ⁊ illud est vle qd̄ est aptū natū in pluribus esse. Ois angelus est in nā specifica: cui nō repugnat esse in plibus: ⁊ si nō repugnat: de⁹ poterit facē. ģ ⁊c̄. ℂ 2° na turalr. nā que de se non est hec, plibus idiuiduis est de se cōicabilis: ſꝫ talis est nā angelica: qa ꝯueniret per se huic hecceitati nature. nā aūt angelica est ꝯtingens eē in actu: ⁊ per ꝯns in hecceitate. ℂ 3° sic. Ois quidditas ſm eos est cōicabilis: sed nā angelica est qdditas. ergo. maior pbat: qa ꝙ ſm se abstrahit ab omni ꝯdictione māli est cōe plib⁹: sic est de quidditate. ergo ⁊c̄. ℂ 4° theologice sic. Si nā angelica esset de se hec, esset īfini te pfectionis. maioris eni pfectionis est nā in corpalib⁹ in plibus idiuiduis: ꝙ̄ in vno: ⁊ est apta nata esse in īfi nitis. pfectior est aūt nā angelica: vbi seruaret̄ ppetuo:

Plures ange los i eadē spē fore de poſſi ⁊ de facto osten dit numero. De possibili. Opio ppia. Logice. Naturaliter.

Methaphisice.

Theologice.

⁊ esset illimitata oino in actu angelico. ℂ Sꝫ qd est de facto: Supponit Sco. ꝙ est incouenīens ꝙ ponat nā specifica in vniuerso frustrata fine debito. mō demo nes sunt frustrati beatitudine. ģ ⁊c̄. ℂ Sed qlibet hꝫ vnā spēm. ģ qlibet spēs demonū est frustra. Itē Augu. qre Chūs redemit hoiem: qꝛ indecens videbat ꝙ tota nā humana pderet. applica ad ppositū. ģ eque segr in angelis. ℂ Sed hic est dif. qꝛ Dioñ. de angelica hierar chia videt tenere ꝙ oēs angeli sunt impes in actibus hierarchicis. ℂ Dicitur autē ꝙ sunt equales in substā tia. sed non in actibus. ℂ Questio. III.

E Dubium. De facto. Uide dif. pñ. ti. q. 7. ⁊ vbi ibi notaui. In enchiri dion. 18.

Dubium.

Tertia

qō est. Utrum oēs angeli sunt eiusdē speciei. Et videt ꝙ sic: qꝛ eadē diffinitio cōuenit eis. s. nā spiritua lis deo administrans. ℂ Contra. vnus non esset perfectior altero in essentia.

Diff. āgli.

Aliqui dicunt

hic ꝙ sic: ⁊ rōnabilr. qꝛ multi tudo nō est necio ponenda: ⁊ oia possumus saluare hoc ponēdo. ℂ Cōtra. Isidorus de sū. bo. dicit. Qꝫ lucifer fuit nobilissimus angeloꝝ: ⁊ remanēt in eo nālia splēdida. Nō est aūt nā in accñti b⁹. ģ in suba. ℂ 2°. qꝛ ipares sunt in penis ſm gradus nāe. ℂ Silr 3°. motores orbiū sunt applicati ſm ppor tionē viriū orbib⁹. ℂ 4°. de ordinib⁹ angeloꝝ: cōcedit ꝙ pfectiores in nālibus sunt pfectiores ingratitudine: qꝛ toto conatu se ꝯuertūt sine ipedimēto. ℂ Hic posset di ci ꝑ ꝙ po͛ angeli ⁊ aie sūt actu itēsibilia ⁊ remissibilia, suba manēte eadē: ⁊ ita de itellcu ⁊ volūtate. ℂ Alij di cūt ꝙ pñt eē īfra eadē spēm ſm gradus etherogeneo rum. Sed ꝗ nihil est: qꝛ ꝗ est differre formalr. ℂ Alij dicūt ꝙ suba suscipit magis ⁊ minus: ⁊ ꝗ vi dicit articu lus de aia Chri: ⁊ Iude. ℂ Sꝫ tūc si ponerent ōⁱ spē. ē difficultas cū oēs sint suba ipares ſm Dioñ. ꝙ oēs dif ferrent spē. ℂ Sꝫ qd̄ incouenīēs est si recipiant magis ⁊ min⁹ in nā: ℂ Dico ꝙ tunc eēnt ptes realr dr̄e: ⁊ eius dē rōnis. ģ duo gradus vnius sunt vnibiles gradibus alterius impares ⁊ plures: imo oēs ſm esse possent esse vnus angelus. Di. ergo ponit ꝙ multi sunt impares: ⁊ nos omnes in natura. ℂ Questio. IIII.

F Op. alioꝝ. Impugn⁹ 4ᵉ

Cura.

ſ. part̄icul̄a. Dubium.

G Lōcl̄onē ne cessariā i hoc q. magis itē di vt dcet su stinere: qre Uuar. ⁊ boß.

Quarta

qō est. Utrū oēs angeli diffe rūt genere. Qꝫ sic. qꝛ corporeū cōstituit genus. ģ ⁊ incorporeū. ℂ Contra.

Hic

di ꝙ sic. qꝛ (nō vi sufficere. plus differunt angeli diuersoꝝ or dinū ꝙ̄ vnius ordinis: sed vnius ordinis differunt spe cie. ģ ⁊c̄. ℂ Sed ꝗ est dif. de nuō angeloꝝ ministrātiū ⁊ assistētiū, ppter vbū Dan. 7. milia miliū ⁊c̄. qꝛ dicunt aliq ꝙ numerus ministrātiū ē maior. Greg. 17. moral. dicit. ꝙ numerus ministrātiū est maior. Exponit ē: mi lia miliū: qsi infinita milia. Sed alius est numerus de terminatus. ℂ Dioñ. aūt ponit. 7. ordines ministrātes: ⁊ duos ordines assistentes. ℂ Sed q sunt plures. vtrū dānati angeli vel alij: Uidet hic posse dici ſm Ioā. in Apoč. ꝙ draco trahebat tertiā partē stellaꝝ celi. ꝙ 3ª pars dānata est. ℂ Sꝫ tūc q sunt plēs hoīes vel ange li: ℂ Aug. videt dicere. ꝙ hoies sunt plures: qꝛ hoies saluati restaurabunt angeloꝝ ruinaꝫ: ⁊ dānatoꝝ sedes. iuxta illd̄. Cōstituisti terminos populoꝝ. iuxta numerū filiorum israel. plures aūt sunt numero damnati alijs. ℂ Alia diffi. qꝛ Dioñ. vi ponere plures ꝙ̄ oēs res cor porere: qꝛ ex eadē, pportione numeroꝝ māliū. Sed hoc exponit. qꝛ nos nō possumus eos numerare: sicut nec arenā maris. ℂ Sed qre sub gñe spūs nō sunt plia ge nera sic̄ sub corpe. Dicit ꝙ sub dr̄iis nobilioꝛ semp re periunt pauciora gñā: sicut sub rōnali solum vna spēs: sub irrōnali aūt plures, vt asinus, canis, bos ⁊c̄.

Cōsidera qd ꝗ sentē. ff. d re alio. vide ſ. ad fi. h⁹. q. Du⁹ quarp͛. De nuō ange loꝝ nescitur. c. 7.

H

11.

Deutro. 32.

Considera instantiam.

I ¶ Diſtinctio. IIII.ꝛ.V. ¶ Queſtio. I.

¶ Poſt hec videndum eſt ꝛc.

¶ Poſt hec conſideratio adducit ꝛc.

Circa diſtōnez 4as ꝛ 5as Quero 4or qōnes: quaꝝ pma eſt. Utruꝫ angeli meruerūt ſuā btitudinez anteq̄ eā habuerunt a deo. Et ſic videt̃ ſentire Grego. in moral. vbi dicit. Deus nāꝫ ſū̄moꝝ ſpūuꝫ ꝯdidit bonā: ſed mutabileꝫ: vt qui vellēt ſtare remanerēt: ꝛ q nollēt ruerent. ¶ Contra. Magiſter in littera. (Li.5.17.)

Hic dicit Magr̃: ꝛ in hoc nō tenet̃. Op. magri in q̄ nō tenetur. Et prius habuerūt pmiū q̄ meruerūt: ꝛ poſtea meruerūt tā in obſequio fideliū q̄ in decurſu totius tpis: ſicut pus militib⁹ dat̃ ſtipendiū anteq̄ exequant̃ laborē.

K ¶ Sed ꝯ h̄ p̄. qa h̄ ſolū meritū eſt quo ad aliquos angelos: nō quo ad oēs: qa nō oēs mittunt̃ ſicut cherubin ꝛ ſeraphin. (Impugna 4r) ¶ Silr̃ ſequeret̃ 2° ꝙ btitudo angeloꝝ depēderet ab hoībus. ¶ 3° arguit Sco. ꝙ ſm hoc aliqs poſſet mereri pmā grām: qa de⁹ puidet ꝙ btūs bn̄ vteret̃ grā ſibi data. Itē ſemp acgreret btitudinē. (Diſt. pſenti. ſ. 5. cui⁹ etiā ſūt alia argumēta oia fere.) ¶ Ideo dicūt doc. ꝙ btitudinē eſſentialē nō merent̃: ſed a pn° nā angelica eſt pfectiſſima. g̃ ſequit̃ ſuā btitudinē per opationē ppriā: ꝛ per ꝯñs pus eā mereri potuerūt. (Op. cōmunis theologoꝝ. ꝛ maxie Sco.) Sed tn̄ modus iſtius poſitiōis diuerſimode declarat̃: vn̄ diſtinguenda ſunt ſex ſigna in angelis bonis. (Signū vl̃ mora bonoꝝ angeloꝝ ſextuplex.) Primūz in quo fuerūt in puris nālibus creati. In ſcdo ad bonā opōnē ꝯuerſi: ꝛ hoc eſt bn̄ eſſe qd ſupponit eſſe. Et hoc ex nālibus eliciēdo bonā opōnē: qa de ꝯgruo merebant̃ grāz. (Sacre Sco. h. ſ; iſte ſatis reſolute procedit.) In 3° fuerūt ſub grā ꝯſtituti quā meruerūt de cōgruo. meruerūt aūt pus pmio. In 4° qn̄ voluntas informata charitate elicebat actū meritoriū de ꝯdigno. In 5° fuerunt cōfirmati in grā. actus enī meritori⁹ elicit̃ imutabiliter eſſe: ꝛ ex ꝯñti fuerūt ꝯfirmati in grā. In 6° ſigno fuerūt in btitudine pfecti.

L ¶ Ex pte autē maloꝝ angeloꝝ ſunt alia. 6. ſigna iſtis corrñdētia. (Maloꝝ angeloꝝ ſignuꝫ vl̃ morula ſextuplex.) In p̄ ſigno fuīt ſic̄ pmi in puris nālibus. ¶ In 2° ꝯuerterūt ſe ad malum. ¶ In 3° fuerūt reprobati: qa lata ſnīa ꝯ eos ad penam eternaꝫ: actus peccī eſt eī. ¶ In 4° fuerūt in ptāte ſua de pctō penitere vel nō penitere: ꝛ in illo nō peccauerūt: ſed fuerūt obſtinati ex pte ſua. ¶ In 5° inſtanti cū fuerunt p ſe obdurati deus obſtinabit eos. ¶ In 6° pfecti in pena ſua fuerūt. ¶ Sic g̃ fuerūt ſil̃ in puris nālibus cōſtituti. Deinde ſicut dictū eſt per ordinē habuerūt ſe. ¶ Sed nūquid iſta ſigna ſunt de ꝛ̄o ordine durationis. (Signa duplicia.) ¶ Dico ꝙ nō opꝫ: qa in p̄ iſtanti potuerūt elicere actū ſcdm. (Dubiū triplex) ¶ Sed cōparādo ad 3m opꝫ ponere durationez: qa fuit in p̄ in ſcdo informis: ꝛ in 3° informatus gratia.

M Similr̃ in ꝯfirmatione ꝛ imutatiōe: qa merebant̃ mutabilr̃ ſilr̃ inter tps vie ꝛ terminū: opꝫ diminuere iſtātia iſta. (R. I. ꝯforma ci immeritū. R. I. diſtāci.) ¶ Sed quō pōt deus creare qn̄ aliquo mō diligat vel odiat. ¶ Dico ꝙ tūc diligit eſſe in eſſe nāe: ſed non dilectione qua diligit aliquē in grā gratuꝫ faciente: qua habita eſt quis digr̃⁹ vita eterna. (Dilectio dei reſpectu creature itellectualis duplex.) ¶ 2° dif. ſi deus crearet vnū angelū in grā: nūqd potuiſſet eſſe iter illas moras. ¶ Dico ꝙ non pter illas que ſunt vie ꝛ pīe. ¶ 3° diffi. ſi iſtis corrñdeant inſtantia tpis. (Nal̃ Sco. h.) ¶ Dico ꝙ non. qa inſtātia nō ſe hnt ꝯtīter in tpe: vel g̃ opꝫ ꝙ pmuꝫ ſignū ſit in inſtanti tpis. Aliud aūt in tpe vel eꝫ. ¶ Sed nūqd menſurant̃ p tps diſcretū. Dicit Sco. ꝙ per inſtans eui. ¶ Sed eſt diffi. ſi operatio angeli primo ponat̃ in pmo inſtāti: ꝛ poſtea in puris nālibus. ¶ Dicit̃ ꝙ ſic. Sed nūqd oppoſitū in pmo inſtanti fuerunt in puris nālibus: ꝛ poſtea operati ſunt. ¶ Dico ꝙ ſic: ꝛ in hoc nulla eſt repugnantia. ¶ Queſtio. II.

N Secūda qō eſt. Utruꝫ angeli peccare potuerūt in p̄ inſtāti ſue creationis. Et vi ꝙ non p illud Ezechielis. Tu ſignaculū ſilitudinis ꝛc. (28.) ¶ Contra Joan. 8. ille homicida erat ab initio. (1. Joan. 3. ab initio diabolus peccauit.)

Hic eſt ſciēdū ꝙ de facto nō peccauit in p̄ iſtāti: ꝛ ita itelligit Aug. angelus ab initio non peccauit. fuit. n. in vitate: ſꝫ in ea nō ſtetit. (p⁹ cōcluſio. De facto.) ¶ De poſſi āt ſūt 4or modi dōi. (De poſſibili. Op. 4r.) Un⁹ modus eſt: ꝙ nō potuit mereri nec dm̄ in p̄ iſtāti: qꝛ tūc nō potuit deliberare. ¶ Alij dicūt ꝙ potuit demereri: ꝛ nō mereri: qꝛ plā regrunt̃ ad merēduꝫ: q̄ ad demerēdū. ¶ Alij dicūt ꝙ vtrūqꝫ potuit: qꝛ potm̄ habuit volūtā: qua in iſtāti potuit elicere actū volēdi ꝛ nolēdi. ¶ Hic āt eſt 3° modus. nec alij hnt rōnē ſufficiētē. vn̄ in hūano itellu g itellit cū phātaſmate ꝛ tpe regrit̃ deliberatio: talis aūt nō ē i angelico itellu: qꝛ in iſtāti itellr̃.

O ¶ Silr̃ ſi de⁹ crearet vnū actū i angelo nō eēt meritori⁹. ¶ Silr̃ tota ꝯſideratio circūſtantiaꝝ eſt i angelo in iſtāti. ¶ Dico igit̃ cū 3a via. ꝛ h̄ 4r ꝯfirmat̃. (Cōclo pōt Angelū i p° iſtāti ſue creationis mereri ꝛ demereri poſſe.) ¶ Pmo ſic. Qñcūqꝫ eſt aliq̄ po a q̄ pōt elicere actū in iſtāti ſtātib⁹ oib⁹ illis q̄ regrunt̃ ad eū pōt i tpꝫ: ſic aūt eſt in ppoſito. oīm ꝛ po a fuerūt ibi. Eēntia ſua ꝛ volūtas. Et cognouit eēntiā ſuā i iſtāti. Pmo g̃ potuit ea frui vel nō frui. ¶ 2° ſic. In illo iſtāti potuit peccare: qꝛ i eo ē qcqd regrit̃ ad h̄: ꝛ ita potuit i illo iſtāti. ¶ 3° qꝛ ſilr̃ nos peccauimus in iſtāti. ¶ 4°. qꝛ nō ē dare morem illā. Querit̃. n. ſi i medietate illi⁹ tpis potuit peccare: certū eſt ꝙ ſic. ꝛ ſic in infinitū. ſi ſic nō vi qn poſſit in iſtāti peccare. ¶ Sꝫ ꝯ illud obijcit̃. Et p̄ ex pte ſui impoſſe eſt ꝙ aliqs ſit malus nālr̃. ſicut eēt ſi peccaſſet i p̄ inſtāti: qꝛ totū qd ꝯuenit rei in p̄ iſtāti eſt a gnāte vel creāte. (Obijcit 4r. R. I. ex parte obiecti.) ¶ Hic dico ꝙ nō fuit nālr̃ malus: ſic nec nūc ē nālr̃ malus: ſꝫ moralr̃. ¶ Silr̃ in iſtāti q̄ gnāt̃ aer illuminat̃ ꝛ ſol illuminat. (Obiicitur 2r.)

P ¶ 2°. qꝛ p ſpēm itellexit ꝛ pus ſpeculatiue q̄ practice. Dico ꝙ i eodeꝫ iſtāti cognoſcit pn̄a ꝛ ꝯnes ſic ponim⁹. (Sacre ſco. h.) ¶ 3° arguit̃ p dictū Anſ. de caſu diaboli: nō potuit eē ab angelo: ſꝫ a deo: alias tn̄ habuit eā volēs. ꝛ ſic aliqs act⁹ pceſſit. ¶ Dico ꝙ hꝫ hūc caſum a volūtate vt a cā. ſed nō vt volūtas volēs vel nolēs: ſed vt pcpts nō volēs. ¶ 4a iſtātia. ſi peccauit i illo iſtāti: potuit nō peccare. pꝫ ꝙ nō ex q̄ peccauit. nec i eodē iſtāti: qꝛ ſil eēt peccare ꝛ nō peccare. g̃ ante habuit ptāte peccādi q̄ peccauerit. (Nec volens nec nolēs habuit primum actū angelus.) ¶ 2a idē arguit̃ de nobis. dicit enī Sco. ꝙ ſemp opꝫ itelligere pom̄ pcedere i oñaꝫ ꝯdictionis i ſigno nāe nō tpis. Qn̄. n. qs mouet aliquē cōtingēter nō pus mouet ꝯtingēter q̄ eſt i po a: ſꝫ qn̄ eſt in actu mouet. (Alio inimanēs eorū agēt nō fit p motum vel mutationem.) ¶ Sꝫ h̄ remāet dubiū. vi. n. ibi eē mutatio a bono i malū: ꝛ quō i eodē iſtāti pōt h̄ fieri. (D. duplex.) Dic Sco. ꝙ nō opꝫ h̄ ponere mutationē: nūq̄. n. fuit ſine culpa: ſꝫ in p̄ ſigno nāe fuit ſine culpa: ꝛ in alio ſub culpa.

Q ¶ 2a dif. Quō virt⁹ create nāe pōt agere in inſtāti. ſi. n. tanta vtus in tāto tpe ꝛc. iſta regula ſupponit ꝯtinuitatē: ſꝫ de hoc magis patebit ifra. ¶ Qō. III.

Tertia qō eſt. Utrū angeli potuerunt appetere eq̄litatē dī. Ur ꝙ ſic. Iſy. ſup illo v̄bo apoſtoli. Qui extollit̃ ſupra oē qd eſt de⁹. (2. ad theſ. 2.) ¶ Cōtra illud eſt ipoſſe.

Hic dicūt aliq ꝙ nō potuit. p̄ qꝛ electio nō eſt de ipoſſib⁹: ſꝫ appetit⁹ ſit hui⁹: ſꝫ pctū eſt in electiōe. (Op. alioꝝ. que Tho.) ¶ 2° qꝛ peccaſſet pctō ignorātie: ꝛ erraſſet pus ante culpā. Error aūt nō pcedit culpā. ¶ 3°. qꝛ ꝯdictio icludit̃ ꝙ aliqd ſit eq̄le deo: ꝛ p ꝯñs nō eſt appetibile. ¶ 4°. quia tūc appetiſſet nō entitatē ſuā. ¶ Dicit Sco. ꝙ iſte rōnes nō valēt. appetit⁹. n. pt eē ipoſſiuꝫ: volitiōe circa practica pōt aliqs velle ꝙ eēt de⁹. (D. 6. h°. q. 1. 3. cibi. c. 5. R. I. cōtra.) ¶ Nec 2m valet: qꝛ nō credebat h̄ eē poſſe: ſꝫ m̄ illud ipoſſe poſſet appetere

A
Equalitatem ſi poſſe appeti ſuſtinet.
Appetit⁹ 3ᵉ.

ſet appetere: ſic̄ ego q̄ ſim imoꝛtalis. ¶ Nec 3ᵐ. qꝛ diuina eq̄litas eſt terminus nō icludēs ꝯdictionē in ſe: ſʒ ſit ſibi incōpoſſe. ¶ Nec 4ᵐ: qꝛ expoſitiue fuit oñſum, q̄ miſeri appetūt nō eē: appetit⁹. n. illicit⁹ pōt eē ipoſſibiliū: vñ qꝛ eq̄litas eſt qōdā appetibile ꝛ cōcupiſcibile: iō pōt appeti: ꝛ appetitu ꝯcupiſcētie: dānati ēt odiūt deū: ꝛ appetūt ipm̄ nō eē. ¶ 4°. qꝛ totū eſt volibile qō eſt intelligibile. Intellect⁹ aūt pōt itelligere eq̄litatē diuinaʒ: ꝛ cōpare eam alicui: ꝛ ꝑ ꝯñs appetitu illicito pōt voluntas appetere. ¶ Sed nunqd poſſuʒ appetere eē angelus: ¶ Dico q̄ ſic actu elicito: ꝛ nō eſſe oīno: ſʒ nō appetitu naturali. ergo ꝛc̄.

Caſte expone vt hʒ Scot⁹.

¶ Queſtio. IIII.

QUarta qō eſt. Utꝝ pctm̄ angeli fuerit ſupbia. Qꝛ ſic. pʒ per illud Iſa. Quomō cecidiſti lucifer qui mane oꝛiebaris. ¶ Cōtra. Aug. dicit q̄ inoꝛdinat⁹ amoꝛ fuit peccatum eius.

14.
1.4. ci. c. viii.

Act⁹ voluntatis 2ᵉ.
Amoꝛ duplx

HIc eſt vna diuiſio q̄ in volūtate ſūt duo act⁹ poſitiui. ſ. nolle ꝛ velle. ¶ 2ᵃ di° eſt q̄ aliqua diligunt amoꝛe amicitie. ſ. q̄ diligunt in ſe: ꝛ aliq̄ amoꝛe ꝯcupiſcentie: quo aliqd diligit nō in ſe: ſed vt alicui mō

B

act⁹ volēdi eſt quo referet volūtas in obm̄ ꝯueniēs actu poſitiuo: ꝛ act⁹ nolēdi: q̄ refugit obm̄ diſcōueniens actu poſitiuo: ita q̄ vterqʒ illoꝝ actuū eſt poſitiuus. ¶ Introducunt hic aūt 4°ʳ ꝑambula. quoꝝ pᵐ eſt, q̄ ois act⁹ nolendi ꝓſupponit actū volēdi. 2ᵐ q̄ ois act⁹ ꝯcupiſcētie ꝓſupponit amoꝛē amicitie. 3ᵐ q̄ nō pōt eē act⁹ deoꝛdinatus nolēdi: niſi ſit actus deoꝛdinat⁹ volēdi. 4ᵐ q̄ actus deoꝛdinatus ꝯcupiſcētie reſoluit in amoꝛē deoꝛdinatū amicitie. ¶ Primū pʒ: ſicut oē negatiuū reſoluit in affirmatiuū: ita hic ſicut dicit Anſ. de caſu diaboli. dicis auaro: vis panē pro denario. dicit q̄ nō: q̄re: qꝛ volo pecuniā q̄ minus volo carere q̄ꝫ pane. ſilr nolo febrē: qꝛ volo iocunditatē. ¶ 2ᵐ pʒ: quare diligis vinum: qꝛ bonū mihi: ꝛ q̄re mihi: qꝛ amo me amoꝛe amicitie. ¶ 3ᵐ pʒ: qꝛ ſi volo oꝛdinate mihi bonū: ꝛ oīa alia volo oꝛdinate. Et ſi volo mihi deoꝛdinate vel alicui malū. h̄ eſt: qꝛ deoꝛdinate volo me: ꝛ diligo me. ¶ Sed hic introducunt 4°ʳ ꝯnes. ¶ Prima ꝯ eſt, q̄ peccatū angeli nō potuit eſſe niſi amoꝛe amicitie: qꝛ nō potuit eſſe act⁹ nolēdi: nec pma deoꝛdinatio amoꝛe cōcupiſcētie. ḡ ꝛc̄. ¶ 2ᵃ ꝯ: q̄ ille amoꝛ amicitie nō fuit reſpectu dei: qꝛ nō pōt nimis diligi de⁹. ¶ 3ᵃ q̄ nō potuit eſſe reſpectu alteri⁹ creature: qꝛ in nulla creatura ꝑus ferebat q̄ꝫ in eēntiā ꝓpriā: q̄ ꝑus fuit ſibi nō. ¶ 4ᵃ ꝯ: q̄ eſt deoꝛdinata dilectio ſuipſius: ꝛ hic eſt ꝓceſſus Aug. talis q̄ ciuitas dei icipit ab amoꝛe dei: vſqʒ ad cōtēptū ſui. Ciuitas aūt diaboli ab amoꝛe ſui vſqʒ ad cōtēptū dei. ¶ Sed dubitat. fuit ne alius act⁹ preter amoꝛē amicitie: Dico q̄ illud qō erat ſūme cōcupiſcibile ꝛ eſt beatitudo quam īdebite appetiuit ſibi. Felicitas. n. eſt delectabiliſſimuʒ obm̄. ¶ 2° fuit vere preueniens amoꝛe cōmodi: res aūtē ſūmi cōmodi eſt felicitas. ¶ 3°. pᵐ peccatū non potuit eſſe in iraſcibili: ſed in ꝯcupiſcibili. Primū. n. ꝯcupiſcibile eſt felicitas. ¶ 4°. ille nō appetiuit bonū rōne honeſti: nec vtilis. ḡ rōne delectabilis tm̄. ¶ Sed hic eſt dubium: qꝛ illō qō nālr ineſt nō eſt pctm̄: nālr aūt ineſt beatitudinē appetere. ¶ Dicit Sco. q̄ appetitu nāli peappeti: ꝛ in hoc nō eſt pctm̄. Sʒ in actu elicito mō q̄ nō dʒ. ¶ 2ᵃ diffic. quale pctm̄ fuit: Dico q̄ ſpūale luxurie: ſic̄ poſſum⁹ noiare paſſiōes angeloꝝ. ¶ Sʒ fuit ne ſupbia pᵐ pctm̄: ¶ Dicit Sco. q̄ nō: qꝛ ſupbia eſt appetit⁹ ꝓprie excellētie: ꝛ appetit amoꝛe ꝯcupiſcētie: ꝛ nō amore amicitie. ¶ Sʒ nūqd fuit pctm̄ ꝓſumptionis: Dico q̄ ſic: nō ꝓſumptiōe erronea itellect⁹: ſed put eſt in voluntate: ſic̄ q̄ diligit ſe vltra ꝯdignū: ꝛ q̄ eſtimat ſe vltra

Preambulū q̄druplex.
In act⁹ volēdi ꝛ amicitie ꝓcedūt actus nolēdi ꝛ cōcupiſcētie ſic oꝛdinatio ꝛ deoꝛdinatio in ꝓmis ſe hñt ad alia i ſcōis

C

Cōcło 4ᵉ.
A. l. ſūt amore.
In actu amicitie deoꝛdinato nō dei nec alteri⁹ q̄ ſuiipſi⁹ pᵐ pctm̄ angeli aſſerit fuiſſe.
14. ci. c. viii.
Edificatoꝛes vtriuſqʒ ciuitatis.
A. l. ſed quis fuit.

D

Alis tocū vbi inueſtigat ſm̄ pctm̄ angeli mali inoꝛdinato velle cōcupiſcentie beatitudinis.
D. ſextuplex.
Appetit⁹ 2ᵉ.
Luxuria 2ᵉ.

cōdignū apud intellectū. ¶ Sʒ qūo in appetitu iſto potuit deoꝛdinatio eſſe: ¶ Di q̄ voluit eē beatus nō oꝛdinādo hoc ad deū: vel potuit velle hoc nō recognoſcēdo actū vel debitū añ meritū: vel plus appetēdo ſibi btitudinē inq̄ntū eſt bonū ſibi: q̄ꝫ inq̄ntū eſt bonum in ſe.

E
Uō oīa i ſco.
A. l. dicit. ſ. Scotus.

¶ Diſtinctio. VI. ꝛ. VII. ¶ Queſtio. I.

¶ Preterea ſcire opoꝛtet ꝛc̄.

¶ Supꝛadictum eſt ꝛc̄.

CIrca diſtinctionē. 6. ꝛ. 7. quero 4°ʳ qōnes: q̄rū pma eſt. Utrum lucifer fuit pm⁹ ꝛ nobiliſſim⁹ angelus. Et vi q̄ nō: qꝛ ſic aliquis hō excederet meritū oīum angeloꝝ: qꝛ aliqs aſſumit ad illū tronuʒ: ꝛ ille excederet virtualr omnes angelos. ¶ Cōtra. Iſido. de ſūmo bono dicit, q̄ fuit nobiliſſimus inter oēs creaturas.

F

HIc eſt ſciendū: q̄ pm⁹ angelus habuiſſet. 12. priuilegia ſi permāſiſſet: vt colligi pōt ex dictis Iſidoꝛi de ſūmo bono. ¶ Primū priuilegiū q̄ erat in nā pulcherrimus: iō lucifer dictus eſt: qꝛ ſic̄ lucifer poſt ſolē pulcherrimus eſt ſydeꝝ: ita iſte pmus angelus erat pulchrioꝛ reᵉ oīuʒ creaturaꝝ: ꝛ h̄ eſt itellīgēdū de pulchritudie itellectuali: vñ foꝛſitā fuiſſet maioꝛ btitudo ēē videre ipʒ in puris nālib⁹: q̄ꝫ q̄cūqʒ nālis btitudo. ¶ 2ᵐ. q̄ fuiſſet creatura optia. ſm̄ eniʒ q̄ habuerat melioꝛa nālia ꝯuertit ſe ad deū. ¶ 3°. q̄ fuiſſet dō acceptiſſim⁹: ſm̄ eniʒ ꝑfectionē in nālib⁹ excellētiā habuerat in gratuitis. ¶ 4ᵐ. q̄ fuiſſet feliciſſim⁹: qꝛ plus habuiſſet de merito. ¶ 5ᵐ. q̄ fuiſſet deo ſimillimus: ſicut Iſid. ponit aliqd imitari deū ꝑ modū veſtigij: aliqd ꝑ modū imitatiōis: aliqd ꝑ modū ſilitudis. vñ di de eo tm̄. Tu ſignaculū ſilitudis dei. in Ezechiele. ¶ 6ᵐ. q̄ fuiſſet deo familiariſſim⁹. Cōſtat. n. q̄ fuiſſet ſuprem⁹ in ſeraphicis. ¶ 7ᵐ. q̄ fuiſſet ditiſſim⁹. dicit. n. Iſidoꝛus ſup illō Ezechielis. Oīs lapis ꝓcioſus opimētū ei⁹. ꝛ ponit nouē oꝛdines lapidū: qb⁹ itelligit q̄ oēs ꝑfectiones angeloꝛuʒ fuiſſent in eo deſcripte: ſupioꝛes. n. hñt ꝑfectiōes iferiorū. ¶ 8ᵐ. q̄ fuiſſet potētiſſim⁹: qꝛ eius nālia nō fuiſſent ipedita. Uñ credūt aliq̄ q̄ habuiſſet ptātē voluēdi celū empyreū. ¶ 9ᵐ puileᵐ q̄ fuiſſet oīuʒ pnceps ꝛ hierarcha. in qolibet. n. oꝛdine: ſm̄ Diony. eſt vnus: iſte autē ſimplr fuiſſet pm⁹. ¶ 10ᵐ q̄ ipſe fuiſſet oīuʒ pontifex: qꝛ pnceps oīum oꝛdinādoꝝ ad vnū cultū diui. ¶ 11ᵐ. q̄ fuiſſet oīum doctoꝛ. qꝛ illuminare: purgare: ꝛ ꝑficere ſūt actus hierarchici ꝛ debent ſupioꝛib⁹: ille aūt fuiſſet imediatiſſim⁹ deo. ¶ 12ᵐ. q̄ fuiſſet oīum pſ: nō quo ad ſubalia: ſʒ quo ad pncipatū puarchicū preſidēs. ¶ Sʒ hic eſt diffi. ſi fuit de facto pm⁹ oꝛdie hierarchico: qꝛ ſi pmāſiſſet nō eſt dubiū q̄ ſic: ¶ Dico q̄ nō vi inconueniēs q̄ a pn° fuerūt dⁿ ſʒ oꝛdinē ſuoꝝ nāliū ꝛ nālr maioꝛ erat apt⁹ nat⁹ iformare minoꝛē. ¶ 2ᵃ diffi. Ezechiel. 28. c. vi dicere q̄ ſit de oꝛdie cherubin. ¶ Di q̄ non: ſʒ qꝛ ſupioꝛes denoiant a ꝑfectionib⁹ inferioꝝ. ¶ 3ᵃ dif. ſi cecidit ō celo empyreo. Beda ꝛ alij ſancti volūt dicē q̄ ſic: qꝛ illud celū in inſtāti ſue creationis fuit repletuʒ angelis. ¶ 4ᵃ diffi. ſi cecidit de trono ꝓpō i q̄ debebat pncipari. ¶ Et di q̄ ſic: hō. n. oꝛdinat⁹ fuit ad reſtaurādū tronos de qb⁹ ruerāt. ¶ Alia dif. ſi de q̄lʒ oꝛdie aliq̄ ceciderūt: ¶ Di q̄ ſic ſʒ itētionē Anſ. ꝛ ita hoīes aſſumunt ad quēlʒ oꝛdinē: vt di. ¶ Alia diffi. ſi de vno oꝛdine cecidit maioꝛ pars: ꝛ de alio minoꝛ. ¶ Rñdeo q̄ hoc nō inuenit expreſſe. Sed ex illa auctē q̄ ille draco trahebat tertiā ptē ſtellaꝝ ꝛc̄. colligit q̄ tertia ps cecidit: vel oīuʒ vel cuiuſlibet oꝛdis. ¶ 7ᵃ diffi. ſi oēs ceciderūt equalr: ¶ Di q̄ nō: qꝛ aliq̄ in iferno ſit lucifer.

Priuilegia lucifer ſi ſtet ꝛ ſʒ pdem coclēne. 12. ꝛ ē ſingularis doctrina.

A. l. cōuertēdi vel conuerſio.

Imitari deū qꝛ 3ᵉ.

Ezechiel. 28.

G

28.

Triſtitiam in oꝛgalibus 10. ꝛ. 11. aliqs

Thema 3ᵉ.

H

A. l. de oꝛdie hierarchico.
D. 12. a
A̅udice angeloꝝ penes nālia diſtinguūt

De caſu luciferi ꝛ terminus.
Caſte ꝯſidera

Apoc. 12.
Nobilis ambiguitas: vbi plura adde.

I

Caſus ange/loꝝ variat reſpectu termi/ni ad quem.

¶ Alij in aere iſto caliginoſo. ¶ Alij aũt inter nos. ¶ 8ᵃ diffi. Si magis pfecti: magis ceciderũt: ¶ Dico ꝙ ſic. ſicut eẽ᷒ de bonis magis meruerũt pfectiores nã. ¶ 9ᵃ diffi. Si oẽs fuerũt preſcij caſus ſui. ¶ Dĩ ꝙ nõ: qꝛ eis fuiſſet penã ante culpã. ¶ 10ᵃ diffi. Si boni pſciuerunt ſuã beatitudinẽ: ¶ Põt dici ꝙ ſic: ſed non fuit decia. ¶ 11ᵃ diffi. Si viderũt deũ anteq̃ mererent: ¶ Dico ꝙ nõ viſione intuitiua: qꝛ tũc nõ ruiſſent: ſed de abſtracti ua vĩ Aug. dicẽ ꝙ habuerũt notitiã matutinã vtriuſ angeli. Et ita p ſpẽs habebãt notitiã de deo. ¶ 12ᵃ diff. Si recordãtur eo mõ quo viderũt: ¶ Dicit Greg. ꝙ in Adã remãſit notitia quã habuit in paradiſo terreſtri. Ita põt dici de lucifero: ꝛ de alijs angelis. ¶ Qõ. II.

Vilio 2ᶠ. Sup gen. li. 4. c. 23. ꝛ inde vide eũdẽ. 11. di. c. 7.

SEcunda qõ eſt. Utrum beatus Michael habuit bellũ reale cũ diabolo. Et vĩ ꝙ ſic: qꝛ illa que ſunt in ſacra ſcriptura vĩr itelligi ad lrãz niſi aliõ obſtet. ¶ Sʒ ꝯ. Diony. de angelica hierarchia deducit talia ad miſticã diſputationẽ ꝛ expoſitionem.

K

Belluʒ 1ᶠ: ꝛ hoꝝ 2ᵐ ꝛ 4ᶠ in nobis: ſʒ in angelis 3ᶠ ſẽ ẽe: ſʒ nõ vniũ in ppoſito.

Hic dicit ꝙ opʒ tenere ꝙ aliquo mõ bellũ fuit: nõ tñ ſicut in agonibus: vbi p fortitudinẽ vn᷒ aliũ ſuperat. ¶ Oñdit aũt ꝙ vtus imãlis qcqd eſt ſibi difficile eſt ipoſſẽ: cũ nõ habeat ꝯtrietatẽ cũ aliq: ſed vbi hʒ obm adequatũ nõ põt vltra: nec intelligi dʒ quaſi p vulnera ꝛ ſciſſionẽ: qꝛ ſcindi nõ põt. ¶ Sciẽdũ ergo ꝙ pter ea q̃ ptinẽt ad poᵃᵐ executiuaʒ experimur 4ᵒʳ gnã belloꝝ ptinẽtũ ad opõnes imanentes. Unum iter appetitũ ſenſitiuũ ꝛ itellectiuũ: ſicut Paulus docuit de veteri hoie ꝛc̃. Appetitus. n. iſti inclinant ad oppoſita: ſenſitiua po᷒ imittit ſagittas: qb᷒ vult aliũ inclinari ad ſe p diſpõnes imiſſas. Voluntas aũt aliq̃ talibus paſſionib᷒ repugnat ꝛ trahit eã ad ſe: ſicut duo hoies inferunt ſibi plagas: ꝛ vnus aliq̃ vincit aliũ: ꝛ eẽ᷒. ¶ Alia eſt pugna inter intellm̃ ꝛ voluntatẽ: ſicut qñ rõ iudicat aliqd faciẽdũ ꝛ voluntas renuit. Rõ imittit ſagittas voluntati: ꝛ voluntas imutata a ſenſu ipedit: ne ꝯſideret de hoc ꝯuertẽdo ſe ad alia. ¶ Alia eſt pugna 3ᵃ in voluntate ad voluntatẽ nõ euiſdẽ ad ſe: ſed diuerſoꝝ hoiuʒ. vn᷒ ſuadet alteri habẽti voluntatẽ ꝯtrã: ꝛ ecõuerſo: ꝛ vn᷒ alteriũ ſupat. ¶ 4ᵃ pugna eſt in intellectib᷒ ex ꝯtrijs opionib᷒. per rõnes oppoſitas vulnerãt ſe: ſed tñ demõſtratio vincit. ¶ Ad ppoſitũ pma pugna pʒ: ꝙ ibi non fuit: qꝛ in eis nõ eſt appetit᷒ ſenſitiuus. ¶ 2ᵃ nũq̃ eſt niſi in eodẽ ſuppoſito. Rõ. n. mea pugnat ꝯ voluntatẽ meã: non alteri᷒. vel ꝗ illa pugna fuit ſm intellectũ: ita ꝙ fuerũt diuerſaꝝ opinionum paſſiones: vel ꝯtraꝝ affectionum. Primus modus nõ vĩ: qꝛ error pceſſiſſet culpã. fuerũt ꝗ ꝯtrie voluntatis: qꝛ iſti boni angeli habebãt voluntateʒ cõuerſaʒ ad deũ: illi mali auerſaʒ. ¶ Sʒ quõ opponebant: opʒ hic dicere ꝙ angelus vnus põt in aliũ iprimẽ diſpõnẽ inclinantẽ ad aliqd volẽdũ. Sic multo magis q̃ ſenſuus poſſit inclinare intellectuʒ. ¶ Sunt aũt ſm iſtũ modũ quatuor actus belli. vnus quo alter pcutit alteriũ: ꝛ alius quo reſiſtit. alius quo repercutit: alius quo reſiſtit. ¶ Primus aũt cõgreſſus exercitus michaelis fuit: qꝛ erat ꝯuerſus ad bonũ: iſti voluerũt iprimere diſpoſitionẽ de bono oibus angelis ad obtẽperandũ deo. ¶ 2ᵒ alij mali ſtatim illis diſpõnibus reſtiterunt. ¶ 3ᵒ mali voluerũt iſtã malã ſocietatẽ: ꝛ ipreſſerũt alijs malã diſpoſitionẽ quantum erat ex ſe ad malũ inclinantẽ. ¶ 4ᵒ illi ſtatim cõtradicentes reſtiterũt ſibi.

Colloſen. 3. ꝛ vbi ibi qrit. Addõ hic pla ex ſcriptura ꝛ dictis ſcõꝝ ꝛ moꝛalib᷒ phyloſophie: lectoꝝ ꝛ pdicatõ curioſi.

L

Applica᷒ diſcoꝝ.

A. l. ſuppõit ꝙ opʒ ꝙ ꝛc̃. Quale bellũ erat angeloꝝ.

M

Actus belli ſci angeloꝝ 4ᵒʳ.

Sed hic eſt diffi. Videt ꝙ ſm hoc michael nõ habuit victoriã: qꝛ nõ ſubiecit voluntatẽ illoꝝ ad intentũ ſuũ: ꝛ p ꝯñs nõ habuit ex hoc triumphũ. ¶ Dĩ ꝙ iſto mõ nõ habuit victoriã: ſed dĩ hĩc: qꝛ ſufficiẽter annihilauit ꝛ redegit in nihil diſpoſitiones coꝝ.

D. triplex eſt alqs icidẽtis᷒ victoria michaelis: ſuorũ in q̃ intelligẽdꝰ.

N

Peccatũ ſit 3ᶠ.

¶ 2ᵃ diffi. Videt eniʒ ꝙ angeli boni aliq̃ mõ peccauerunt: ſit. n. pctm̃ ſm Greg. ſuggeſtione delectatione ꝛ cõſenſu. In p nullũ eſt pctm̃: qꝛ fuit in cbĩo. Scdm̃ eſt peccatũ veniale: diſpõ aũt nõ põt eẽ in voluntate ſine aliqua inclinatione. ¶ Dic dĩ ꝙ diſpõ nõ iputat ad pctm̃ niſi act᷒ ſcdꝰ liber ſm eã eliciat. Illi aũt nullũ actũ 2ᵐ ſm illã diſpõnẽ exercuerũt. ¶ 3ᵒ vĩ ꝙ angeli mali oppoſito mõ meruerũt. ¶ Dĩ ꝙ ſilr illi reſtiterũt diſpõni inclinanti ad bonũ. ¶ Sʒ qñ fuit factum: dĩ ꝙ in pn᷒ ſue creationis in eodẽ die dñico. Sʒ Joãnes ptulit de preterito. ¶ Ex hoc ꝯuincim᷒ ꝙ btũs Michael eſt pm᷒ pnceps: qꝛ oẽs angeli fuerũt in illo cõflictu. ¶ Sʒ fuit ne aliq̃ pugna ſʒ potẽtiã executiuã: ¶ Dĩ ꝙ ſicut angelus põt ſe intelligere: ita põt aliũ angelũ intelligere. Conſumato aũt peccato poſuit ſe Michael ad expellendum Luciferũ de celo empyreo cũ angelis ſuis. Et fuerunt quatuor act᷒ bellici. ¶ Pmo boni applicuerũt ſe ad nõ expellẽdũ ſe: ꝛ ad expellendũ malos localr. 2ᵒ act᷒ ꝙ illi reſtiterunt determinãdo ſe ꝛ fugiẽdo in loco ſuo. 3ᵒ ꝙ mali poſuerũt ſe ad trahendũ bonos ſecũ. 4ᵒ actus: ꝙ illi reſtiterũt: ꝛ tũc opʒ ꝙ boni adiuti a deo preualuerunt ꝛ expulerũt eos. ¶ Sed querit ſi vtute nãli poterant eos expellere: qꝛ certũ eſt ꝙ cũ diua po᷒ poterant: ¶ Dico ꝙ ſic: qꝛ in aliquo exercitu multitudo preualet ceteris parib᷒: ſicut duo angeli pñt mouere celũ oppoſito motu vel ſitu q̃ mouet angelus ipm̃: maior aũt multitudo remãſit. ¶ 2ᵃ diffi. Cũ lucifer plus habuerit de pfectionib᷒ oibus: ꝛ p ꝯñs de fortitudine plus oib᷒ alijs vĩ habuiſſe. Et vĩ hoc tangi in Job. nõ eſt ptãs q̃ ei poſſit cõparari ꝛc̃. ¶ Dico ꝙ forſan nãlr poterat oẽs eos trahere. Sed deus nõ cõcurrebat ſibi: ꝛ ita fuit ex pte alioꝝ: ſed dimiſſi ſibi nõ appet qn excederet eos. ¶ 3ᵃ diffi. Quõ potuit eſſe difficile cũ dictũ ſit ꝙ nihil eſt eis difficile. ¶ Dico ꝙ nõ fuit ibi conat᷒ maior vel minor. Sed in inſtãti fuit expletũ bellũ. ¶ Sʒ quõ cũ fuerit in loco: ꝛ hẽat vtutẽ determinatã ad locũ: põt alium ex locũ mouere: ¶ Dĩ ꝙ ſʒ ptẽ conat᷒ declinauit ſe ad locũ: nõ adequate do: ex alio aũt pugnabat. ¶ Sed nũqd pma pugna potuit eſſe in iſtãti: ¶ Dĩ ꝙ ita: cũ in inſtãti potuerint ſibi mutuo diſpõnẽ iprimere. 2ᵃ aũt pugna de neceſſitate fuit in inſtanti: qꝛ vtus imãlis vbi hʒ difficultatẽ: ibi hʒ ipoſſibilitatẽ: ꝛ iõ caſuʒ ſtatiʒ accepit poſt applicationẽ illaꝝ virtutũ. ¶ Dico ergo ꝙ belluʒ fuit reale pedibus ꝛ manibus affectionum ꝛ potentiarum executiuarum. ¶ Queſtio. III.

De qñ ſlũ angeloꝝ.

Apoc. 12. Excellẽtia michaelis.

Potẽtiã actũ ꝛ bellũ angeloꝝ duplicari

O

Actus bellicus potentie executiue angeloꝝ 4ᶠ.

Angelos angelos expellẽ ꝯtingit 2ᶠ. Excellentia luciferi.

41.

Lege hic pla ex ſco. ꝛ alijs.

P

TErtia qõ eſt. Utꝝ artes magice hẽant efficaciã a demonibus. Et videt ꝙ non: qꝛ nihil poſſunt facere niſi ſicut homies mali applicãdo actiua paſſiuis. ¶ Cõtrarium videtur de facto.

A. l. caſus ſtatim incepit. Correla᷒ reſponſiuum.

Hic ſunt 4ᵒʳ ꝯnes. ¶ Prima eſt ꝙ nullã hñt virtutẽ ad pducendũ formã ſubalẽ: qꝛ nullius ſube põt eẽ pñᵐ pductiuũ niſi ſuba. Angelus aũt qcqd pducit p intellm̃ ꝛ voluntatẽ pducit: p poᵃᵐ executiuã do nõ facit niſi localr mouere. ¶ 2ᵃ ꝯ ꝙ nõ formas accñtales abſolutas: qꝛ. 3. de trini. dicit Aug. ꝙ nihil faciunt niſi adhibẽdo cãs forinſecus: qd latebat ex adducũt. ¶ 3ᵃ ꝯ ꝙ pñt facere appentias phãtaſticas falſas. Ex qb᷒ appent illa q̃ nõ ſũt. ¶ 4ᵃ ꝯ ꝙ pñt pducẽ formas reſpectiuas adhibẽdo forinſecus cãs: vt qd eſt interi᷒ erũpat exteri᷒. ¶ Sed ꝯ pmã ꝯnẽ magi Pharaonis pduxerũt colubres. ¶ Dicit Aug. ꝙ ex ſubtilitate ſenſus ſui nouerũt vtutes elẽtoꝝ: ꝛ ita diſpoſuerũt talia ꝙ vtute corpoꝝ celeſtiũ ꝛ agẽtiũ nãliũ adducunt tales forme: nõ imediate ab eis. ¶ Cõtra 2ᵐ. vĩ de q̃litatib᷒ de colore ſanguis. ¶ Rñdeo eodẽ mõ ſicut dictũ eſt.

Q

Cõclo 4ᶠ. Vide ſco. 1. 4. 4. ꝛ alibi ſepe

Quid pñt ꝛ qd non opari demones. Obijcit 4ᶠ. Exo. 7. Vide vbi. 2. 6 di. ꝛ alibi.

¶ Contra

A
Exo.7.
Experimētū ꝑ ſōnūs bonis vel malis notamen.

℄ Cōtra 3ᵐ. qꝛ phantaſmata ſunt foꝛe abſolute. ℄ Dico ꝙ nō ꝓducunt phātaſmata: ſꝫ oꝛdināt illa q̄ in ſpiritibus mobilib⁹ cōtinenť: ⁊ ita faciūt videri coordinationē phantaſmatū: que eſt coordinatio rex. ℄ 4° inſtať de approximatiōe: qꝛ tūc artes magice efficaciā pñt hīe a malis hoīb⁹. ℄ Dico ꝙ verꝫ eſt: ſi cognoſcerent nās ⁊ diſpōnes elītoꝝ. Ita ſicut ille cognitiōes ſunt in demonibus.

De illuſiōib⁹ ⁊ apparitionibus ⁊ corporibus aſſūptis. Nuere Sco. ⁊ alios.

℄ Sed de apparitionib⁹ dico ꝙ ꝯdenſant aerē: ⁊ ſunt vere res: ſed nō ille que apparēt. ℄ Sꝫ quō aſſumunt corpa? ℄ Dico ꝙ cōdēſando aerē: ⁊ alia adhibēdo: q̄bus virtute celi inducit talis forma. Neſciť tñ determinate modus: quo. ſ. faciūt hoc. ℄ Queſtio. IIII.

Quarta qō eſt. Utrū mirabilia fiant virtute bonoꝝ angeloꝝ. Et vī ꝙ ſic: qꝛ Aug. dicit: ꝙ oia fiebant per angelos. ℄ Contra. in rebus mirabilibus tota ratio facti ⁊c̄.

B
Qualr mirabilia fiūt ꝑ angelos bonos?

Hic dico ꝙ ſi virtus eſt forma ſubalis vel accitalis noua abſoluta: angelus nō pōt facere. Bñ pōt tñ aīam reunire. Sed tertiā entitatē non pōt facere: fiebant aūt talia miniſterio angeloꝝ. ℄ De motu locali pꝫ: ꝙ pñt ſic̄ de Abacuch. Et de approximatione pꝫ ꝙ pñt.

Danielis. 14.
Dubium.

℄ Sed nungd ꝑ oēs fiunt? Dī ꝙ ꝑ ordinē v̄tutū ꝓncipaliꝰ: qui eſt in 2ª hierarchia. Poteſtates aūt cohercēt demones ꝯcurrēte v̄tute diuina: ſi ſint fortiores eis nāli ꝑtāte: vt pꝫ ex ſcriptura multiplr̄.

Principalitas in opōnibus angeloꝝ.

℄ Diſtinctio. VIII. ℄ Queſtio. I.

Solet etiā in qōne verſari ⁊c.

Circa diſtinctionē 8ᵐ quero q̄tuoꝛ qōnes. ℄ Prima eſt. Utrum celum moueatur a pmo mouēte: vel ab angelo aliquo. Et ꝙ a prima cauſa. ps. Uerbo domini celi firmati ſunt. ℄ Cōtra. Bñdicite dño oēs angeli eiꝰ potētes v̄tute. Hec v̄tus vī mouere celum.

C
32.
102.

Hic primo videndū eſt: ſi celū moueať a p̄ motore? Et dicunt aliq ꝙ ſic: ⁊ vī eē intentio phoꝝ ⁊ Ar. qꝛ qualis eſt ordo in mobilib⁹: talis vī eē in mouētib⁹. Primū ḡ mobile a p̄ mouēte.

Pm⁹ punctus Op̄. aliorum.
8. phy. t. 13.
meta. t. 2. cōli ⁊ alibi.
Impugn⁹ 4ʳ
Ubi. ē. ⁊ alibi

℄ Cōtra illud arguiť 4ʳ. ℄ Primo ſic. qꝛ eſt ꝓportio inter mouens ⁊ mobile ſꝫ phm: ſed iter p̄ᵐ celū ⁊ deū nō eſt ꝓportio: cū ſit infinite ꝑfectionis: ſine v̄tutis. ℄ 2° ſic. Quāto maioꝛ eſt v̄tus: tāto citius mouet. Uirtus autē p̄ma eſt infinita. ergo opꝫ ꝙ in infinitū excedat velocitas eius velocitates alioꝝ. ℄ 3°. qꝛ fruſtra ponereť v̄tꝰ infinita: vbi ſufficit finita. Sed ſic eſt in ꝓpoſito. ḡ ⁊c̄.

D
Angelū imediate mouere p̄mū orbem. Op̄. ſcōꝝ quā imitatur.
D. q̄druplex.
Deū imediate poſſe mouere celū: lꝫ phi loſophis repugnat.

℄ 4°. quia ſm Diony. de diui. no. angeli ſunt medij in operib⁹ que deus facit. Alr̄ extrema nō reducerenť in deū ꝑ media. ℄ Jō dicunt ſancti: ꝙ celū imediate mouetur ab angelo. ℄ Sed hic eſt diffi. Si de⁹ poſſet imediate mouere ſicut cā ꝑticularis? ℄ Dī ꝙ ſic apō theologos: nō aūt apud phos. ℄ 2ª diffi. Si velocius pōt celū mouere deus q̄ꝫ moueať nūc. ℄ Dī aūt ꝙ ſic: qꝛ qñcūqꝫ aliq̄ ſunt eiuſdē rōnis, poſſunt eis ꝯuenire effect⁹ eiuſdē rōnis: ſꝫ oēs ꝑtes celi ſūt eiuſdē rōnis. Tardius enim moueнť ꝑtes celi ꝓpe polū: ⁊ diſtantes velocius. Opꝫ aūt potētiā actiuā correſpondere iſti potentie paſſiue. ℄ 3ª diffi. Si pōt mouere in ifinitū velocius? ℄ Dico ꝙ ſic: qꝛ nō eſt dare ſtatū: veloci⁹ mouet ꝑtes diſtātes a polo q̄ꝫ ꝓpinquas: ⁊ ille ſunt eiuſdē rōnis nate recipere velocitatē: ⁊ per ꝯñs deus natus eſt iprimere. ℄ 4ª difficul. Si in inſtanti pōt celuꝫ mouere. ℄ Rñ°. vī ꝙ ſic ſm dicta Ar. Quñcūqꝫ enim aliqua virtus in aliquo tēpore mouet: dupla virtus pōt mouere in medio illius tēporis: ⁊ ſic exceſſus velocitatis eſt ſꝫ exceſſuꝫ v̄tutis.

Celū veloci⁹ moueri q̄ꝫ moueť nō incōueniēs: ēt in infinitū: nō tñ inſtanter: que cōſidera.
Uide. 7. phy. ⁊ alibi.
M. l. ꝓportionem.

Illa eſt infinita: ergo in infinitū: qō nō pōt eſſe niſi moueať in inſtanti. ℄ Hic tñ pōt aliter dici. vꝫ. ꝙ deus nō applicat totā virtutē motiuam: ſicut pōt applicare: ſed menſurat eam ſm voluntatē ſuā cōtingenter. ℄ Sed tunc remanet dubiū: ſi deus totam virtutē ſuā applicaret: ſi tunc moueret in inſtanti? ℄ Dicit quidaꝫ doc. ꝙ celū ſtaret: qꝛ determinatum eſt ꝙ nō pōt ita velociter mouere quin velocius moueať: ſꝫ effect⁹ nō eſt capax. ℄ Sed cōtra. virtus diuina eſt infinita: vt motiua eſt. ergo ⁊c̄. ℄ Dico ꝙ ſequiť ex hoc ꝙ in infinitum ſucceſſiue: ſed nō ſimul poteſt eſſe velocitatis infinite.

E
Silua Ar. cū Scoto.
M. l. hic non pōt alr̄ dici niſi ⁊c̄.
M. l. nec pōt applicari: ſed ꝺuᵐ nobile.
M. l. ⁊ hoc eſt qꝛ effect⁹ ⁊c̄.

Secundus punctus eſt: ſi mobile illud hꝫ determinatū mouens. ℄ Dicunt aliqui ꝙ ſic: qꝛ talis eſt ꝓportio mobilis ad mouens ſuum: ꝙ ab oī alio nō poſſet moueri.

2ᵘˢ punctus.
Op̄. aliorum.

℄ Sed contra illud arguitur q̄druplr̄. ℄ Primo ſic. quicqd pōt virtus inferioꝛ: ⁊ ſuperioꝛ. Sed angelus ſuperioꝛ hꝫ virtutē motiuā ꝑfectiorē illo angelo q mouet. ḡ ⁊c̄. ℄ 2° ſic. Potētie eiuſdē rōnis pñt exercere effect⁹ eiuſdē rōnis: ſed poᶜ ſuperioris ⁊ inferioris angeli ſunt eiuſdē rōnis. ℄ 3°. lꝫ angeli iferioris ordinis differāt ſpē: nō tñ eoꝝ poᶜ. ℄ 4°. qꝛ videmus ꝙ motiue poᶜ ſꝑ̄e differētes mouent idē mobile: ſicut brutū ⁊ angelus.

Impugn⁹ 4ʳ
F

℄ Dico ḡ ꝙ mouēs illud nō eſt ſic determinatū: q̄n ab alio poſſit moueri. ℄ Sꝫ hic eſt diffi. Si vn⁹ angelus pōt mouere plures celos. ℄ Aliq imaginanť ꝙ ſic: ex cōnexione ſicut in rotis: q mouet vnā, mouet aliā: ita hic. ℄ Dñ rōnabiliter tenetur: ꝙ q̄lꝫ hꝫ ſuum mouēs. ℄ 2ª diffi. Si plures angeli pñt mouere vnū celū? ℄ Dī ꝙ ſic: qꝛ nullum incōueniens eſt hic. ℄ Sꝫ nūgd hꝫ angelus tali motiuo v̄tutē adequatā: ſicut poniť apud phos: q ponebant ꝙ motus erat finis. ℄ Dōm eſt ꝙ ſic apud phos: ſꝫ apud theologos nō opꝫ. ℄ 4ª diffi. Si angelus maioris v̄tutis poſſet mouere celū veloci⁹ q̄ꝫ moueať. ℄ Dī aūt ꝙ poſſet tardius. Et de hoc nō eſt dubiū. Sꝫ ſi hꝫ v̄tutē adequatā nō pōt veloci⁹. ℄ Sed ſi angelus ſit maioris v̄tutis nūgd in infinitū poſſet mouere veloci⁹. ℄ Dī ꝙ ſic: ſꝫ eandē ꝓportionē nō ſꝫ eandē quātitatē: ſicut in diuiſiōe ꝯtinui. Et ēt ꝯſilr̄ in tardādo eodē mō. ℄ Sꝫ hic remanet dubiū: ſi angelus poſſit facē vnā circulationē celi: ⁊ mouere in infinitum? ℄ Dico ꝙ ſic in p̄ma parte dici mouendo tarde. In ſcda tardius: ⁊ ſic in infinitū nūq̄ꝫ perficeretur ille motus in infinitum.

Mouēs pᵐ mi mobilis: eſt ſi determinatū indeterminatū tamen.
D. q̄druplex.
Singulis orbib⁹ ſingulos motores correſponderet: lꝫ plures eūdē mouere poſſunt.

12. meta. c. 18
G

Celū moueri veloci⁹ ⁊ tardius ēt in infinitū q̄ꝫ moueatur a v̄tute ſinita: q̄lr̄ imaginari poſſit. Unā celi circulationē durare in infᵐ.
3ᵘˢ punctus.

Tertius punctus: ſi pōt celum moueri a motore cōiuncto? Dicunt aliq ꝙ ſm opōnē cōiungiť tñ. ℄ Cōtra. qꝛ ſm opōnē pñs eſt toti celo: ⁊ ſic eſſet in toto celo. ℄ 2°. qꝛ videm⁹ ꝙ aliqd opať vbi nō eſt localr̄ ſed virtualr̄: ſicut ſol in gñando formā ſubalē in viſcerib⁹ terre: ſic angelus: ſed angelus de facto eſt in loco localr̄ ⁊ virtualr̄. ℄ Sed hic eſt dubium: ſi mouet celuꝫ trahendo vel pellendo? Dico ꝙ tractio vel pulſio nō eſt niſi in mouente organice: vñ aīa imediate cauſat motū nō trahēdo vel pellēdo: ſic angelus imediate cāt motū celi totū ⁊ eque imediate in oīb⁹ ꝑtib⁹: qꝛ effect⁹ ille notus eſt in oīb⁹ ꝑtib⁹: ⁊ in qualibet ꝑte. ℄ 2ª diffi. Si angelus poſſet mouere celuꝫ oppoſito mō? Dico ꝙ ſic: qꝛ receptiuū natū eſt recipere talē motū: qꝛ qñ eſt in vno vbi: eſt in po° ad aliud ꝑtis vbi: qꝛ alr̄ nō potuiſſet angelus iprimere: que natus eſt iprimere. ꝓbať: qꝛ qñ redit iprimit ibi talē motū. ℄ 3ª diffi. Si angelus poſſet mouē ſic? Dico ꝙ nō video qui angelus poſſet mouere ſicut placet ſibi. ℄ Sed nungd pōt mouere motu recto? ℄ Rñ°. cum virtualr̄ cōtineat tale vbi: non video q̄re nō: ſi de⁹ faceret vnū magnū planum. ℄ Sed nungd poſſet angelus frangere celū? ℄ Dico ꝙ qñ v̄tꝰ mouentis excedit v̄tutē cōtinentis: videmus ꝙ diuidit

H
M. l. in regulabilibus.
Celū moueri a motore ꝯiūcto localr̄ nō trahendo vel pellendo.
M. l. ille totus
Celū moueri oppoſito mō ab angelo nō repugnare.
M. l. alr̄ non potuiſſet recipere: angelus aūt natus eſt imprimere.
M. l. recedit.
Angelū mouere celū motu recto: ⁊ ipſꝫ frangere non implicare.

I illud. Si ergo angelus excedit virtutem cōtinentis celi nō appet quare nō poſſit eū diuidere nō ꝓhibitus.

4ᵒ punctus. Uide.1.c.2. celi.c.8.phy. c.12.met.qre Am. Impugnᵒ 4ᵗ Ariſto.

Quartus

punctus eſt: ſi celum moueť a motore intrinſeco? Uidetur Ariſto. dicere ꝙ ſic. ita nālis motus vī motus celi: ſicut motᵘ grauis deorſū: ꝛ ita a forma nāli. ℂ Cōtra illud arguiť 4ᵗ. Et ꝑ ſic. Qñ aliqua forma inclinat aliqđ mobile ad aliquem terminū: ita nālr determinat eū in illo qñ eſt ibi: ſed forma celi nō determinat ſe in illo vbi. g̊ ꝛc̄. ℂ 2ᵒ ſic. Forme eiuſdē rōnis nālr nō inclinat ad motus ꝯtrarios: ſꝫ ptes celi moueņť motibᵘ ꝯrijs. Accedere.n. ꝛ recedere nō eſt ſine aliqua ꝯrietate. ℂ 3ᵒ. Impoſſe eſt ꝙ aliquod ꝑnᵐ ꝓductiuum corrumpat illud cuius eſt ꝓductiuum ſed ſola forma iſta corrumpit ſuū vbi. ergo ꝛc̄. ℂ 4ᵒ. Producens formalr effectum eodē modo conſeruat: ꝛ ita faceret celum ſtare. ℂ Dico ergo ꝙ mouetur a forma extrinſeca. ℂ Hoc aūt ſic cōfirmať. quandocūqꝫ aliqđ mobile moueť a forma intrinſeca: q̄ꝫto maiᵒ eſt: tanto velocius moueť. Sed ſtelle que ſunt in circūferētia celi ſunt minores q̄ꝫ ille q̄ ſunt circa polū. g̊ nō moueretur velocius q̄ꝫ ſint apte nate moueri. ſi ſic. violentaŕ ꝙ eſt incōueniēs in corporibus celeſtibᵘ. ℂ 2ᵒ. ſequeretur ꝙ ſtelle minores mouerenť tardius: qđ eſt falſum. ℂ Si dicas ꝙ ſtelle differunt ſpe: nō valet: de partibᵘ celi nō pōt negari quin alie ptes ſint eiuſdē rōnis in ſuſceptiuo. Et ita ptes medie moueri poſſent ad vbi aliarū: vel ſi eſſet ibi reſiſtēcia: eſſet ibi violētia. ℂ Sꝫ hic eſt diffi. Quare nō ita bene moueť nālr ſicut graue? Dico ꝙ hoc eſt: qꝛ moueť ad ptes oppoſitas: ꝛ perdit vbi: qđ acquirit: qđ nō eſt cōtrarium. ℂ Sed nonne ſic mouetur ſicut homo mouet ſe per animaꝫ? ℂ Dico ꝙ celi non ſunt animati: ꝛ de hoc alꝭ.

K

Celūꝫ a ſola extrinſeca ꝛ nō intrinſeca moueri.

Dubium.

Quare motᵘ celi nō ē nālr?

L

5ᵒ punctus. Uide.8.phy. c.12.meta.ꝛ 4.phy.ꝛ in de ce.ꝛ mūdo ꝛ alibi.

Quintus

punctus eſt: ſi motus celi eſt cā aliorūꝫ motuū? Et vī dicere Ar. ꝙ ſic. qꝛ pᵐ in genere motuū: ꝛ per ꝯñs eſt motuū: ꝛ cā aliorū motuū. ℂ Sed per fidē opꝫ oppoſitū tenere: qꝛ tēpore Joſue ſol ſtetit ꝛ luna: ꝛ ꝑ ꝯñs firmamentum: ꝛ tñ fiebant alij motus. Poſt diē ēt iudicij ſtabit motᵘ celi: ꝛ nō alij motus. ℂ 3ᵒ. Aug. ſi nō eſſet motus celi poſſet moueri rota figuli. Nec valet rō: qꝛ ex hoc ꝙ albedo eſt menſura colorū: nō tñ eſt cā. ℂ Sed qđ de cauſalitate aliorꝫ effectuū? Dicunt aūt aliqui ꝙ ſic. Sed ꝯtra. ꝙ nō ſit cauſa effectus permanētis. Prio de luce. Illud qđ nō eſt qñ nō eſt non cauſat: ſed in iſto inſtanti quo cauſaŕ radius motus nō eſt. ergo ꝛc̄. ℂ 2ᵒ. terminus augmenti nō habeť niſi in vltimo mutato eſſe illius motus. Nō dicitur aūt illud eſſe niſi ꝑ illud qđ eſt in illo inſtanti. ℂ Silr arguiť tertio idē de termino alterationis. ℂ 4ᵒ. de forma ſubſtantiali que ꝓduciť in inſtāti qñ motus nō eſt. Unde quelibet res ꝑmanens cum ſit in inſtanti nō pōt cauſari a motu. ℂ Sed quō dicať motus cā effectuūꝫ? Dico ꝙ eſt: qꝛ effectus prior dī cauſa poſterioris: approximatio autem actiui ad paſſiuum fit per motum: ꝛ ita eſt de motu celi. Patet ergo queſtio ꝛc̄. ℂ Queſtio. II.

10.c. Uide ſcō.48. diſ.4. 11. ꝯfeſſionū. Uide arūᵐ pᵗ ſicnſeꝫ.17.c. 13.ad h. Motūꝫ celi nō eē cāꝫ aliorū motuū: ſꝫ bñ aliorꝫ effectuū gnābiliū ꝛ corruptiᵐ.

M

Qualr motᵘ celi eſt cā effectuū aliorꝫ inferiorꝫ. vīd no tanter. A.l.3.q.vſ.6 art.2.poſſet notari. vt pꝫ.

Quinta

qō eſt. Utꝝ motᵘ ſit forā abſoluta vel reſpectiua. Et vī ꝙ nō reſpectiua: qꝛ ad reſpectiuū nō eſt motᵘ nec mutatio. ℂ Contra: qꝛ vbi eſt reſpectus.

Op̄. aliorꝫ deꝫ entitate motᵘ.

Hic dicunt

aliqui: ꝙ motus eſt forma abſoluta: qꝛ eſt res que nō eſt alicuius determinati generis. ℂ Cōtra. nullus motus eſt abſolutior ſuo termino: abſolutū entꝫ nō eſt ꝓpter reſpectū cū ſit nobilius: motus aūt eſt ꝑꝑ terminū: vbi aūt eſt terminus motus localis. ℂ 2ᵒ ſic. Oē abſolutū eſt a ſe: ꝛ nō ad terminū. Motus aūt non pōt intelligi ſine termino. ℂ 3ᵒ. qꝛ in rōne formali motus cadit reſpectus. ſ. ꝑus ꝛ poſterius. ℂ 4ᵒ. qꝛ motus vel eſt ſucceſſio: vel qđ ſucceſſiuū: ſꝫ qđ ſuccedit alicui ſuccedit. ergo ꝛc̄. ℂ Dico igiť ꝙ eſt forā reſpectiua. ℂ Sꝫ ꝯtra: qꝛ motus arguit perfectionē. g̊ nō eſt reſpectus: qꝛ reſpectus nō dicit ꝑfectionē. Dico ꝙ illud qđ nō eſt ꝑfectio poteſt eſſe argumētū perfectionis: ſicut gnātio diuina arguit ꝑfectionē infinitā in deo: nec tñ perfectionē aliquā dicit. ℂ Alia diffi. qꝛ motus eſt cauſa abſoluti. Dico ꝙ nō eſt cauſa termini: ſꝫ approximatio. ℂ 3ᵒ. qꝛ motus vī. relatio aūt videri nō pōt. ℂ Aliqui dicūt cōcedendo ꝙ motus videť. Sed ego dico ꝙ motus nō vī: qꝛ viſio perficiť in inſtāti. Motus aūt nō eſt in inſtāti: vñ hoc eſt iudiciū phantaſie. ℂ Sed hic eſt difficultas. Quis reſpectus eſt motus? Dico ꝙ eſt reſpectᵘ ſucceſſiuus qui eſt in partibᵘ cōtinui: qđ enim acquiriť ſucceſſione illarū partiū: intelligo ꝙ ſit motus. ℂ Sed qđ eſt eius fundamentū? Dico ꝙ īmediate partes cōtinui: qꝛ iſte ſuccedunt. ℂ Sed ad qđ terminať? Dico ꝙ illa que fundanť in vna pte: terminanť ad aliā. ℂ 4ᵒ diffi. eſt. qꝛ ex hoc ſequiť ꝙ motus eſt poſterior termino: qꝛ reſpectus poſterior eſt ſuo fundamēto. ℂ Hic dico ꝙ ſicut ꝓductio poſterior eſt ꝓducto ordine nāe: ita dico de motu. ℂ Sꝫ dubiū eſt hic. ſi motus ſit forma fluēs vel fluxus forme? Dico ꝙ ſi accipiatur entitas forme, illa tota habetur ſine motu. Dico tunc ꝙ nō eſt forma: ſed eſt fluxus forme. De quarta autem queſtione. Utꝝ ſit ens in anima patebit alꝭ.

5.phy.

N

Op̄. ꝓpria de entitate motᵘ. D. q̄druplex

Aliud eſt eſſe ꝑfectōis argᵐ aliō ipſaꝫ formalr.2.ō 2ia.

Motum nō videri.

Sic additur alibi.

Sicut totum vbi continuū qđ ꝛc̄.

O

Motus ꝛ terminᵘ aᵒ explicanť ſingulariſſime hic.

Motū eē poſterior: ē termino ꝛ eē fluxū forē nō ipſaꝫ. Uide.ſ.d.14.

ℂ Diſtinctio. IX. X. ꝛ. XI. ℂ Queſtio. I.

ℂ Poſt predicta autem ꝛc̄.

ℂ Hoc etiā inueſtigandum eſt ꝛc̄.

ℂ Illud quoqꝫ ſciendum ꝛc̄.

Circa

diſtinctionē 9ᵃᵐ: ꝛ circa duas alias ſequētes: quero 4ᵒʳ qōnes. Prima eſt. vtrū agelus poſſit loqui alteri angelo intellectualr. Et videť ꝙ nō: qꝛ vbi eſt intellectualis locutio, ſupfluit ſenſibilis. Sed in angelis ponitur locutio ſenſibilis: pꝫ in Iſaia. Clamabāt alter ad alterū. ℂ Sꝫ cōtra. nō exiſte corpe nō vī poſſe fieri locutio ſenſibilis: qꝛ mediātibᵘ organis ſenſus fit.

P

6.c. Apoc.7. clamant voce magna ꝛc̄. Locutio 2ˣ.

Hic ſciendum

eſt ꝙ duplex eſt locutio: vocalis. ſ. ꝛ intellectualis. De ꝑma nō eſt dubiū: ꝙ angelus nō pōt loq niſi in corpe extrīs. Sed de 2ᵃ eſt dubiū: certū eſt aūt ꝙ de facto loquūtur ad inuicē. De mō aūt ſciendū: ꝙ vnᵘ modus dicēdi eſt: ꝙ extrīs in ꝑmo actu pōt elicere 2ᵐ: ſpēs eſt ꝑmus actᵘ. 2ᵘˢ eſt locutio. Alij dicūt: ꝙ per caracteres quoſdā ipreſſos in medio. Alij dicunt: ꝙ fit ꝑ determinationē obi: ꝑ ponēdo illud in vli. Alij dicunt ꝙ fit per expreſſionem: ſicut itellectᵘ noſter itelligit: nō ipmēdo aliqđ ꝑ expſſionē. ℂ Sed ꝯ pᵐ arguit ꝑ hoc ꝙ deduciť ad actū 2ᵐ: nō hī ꝙ vnus angelus aliū audiat. ℂ Cōtra 2ᵐ: eſſet fictio. ſi ſint ſigna nālia vñ fiant nō appet: ſed ſi ad placitū: opꝫ ꝙ illud placitū notū ſit alteri angelo. ℂ Contra 3ᵐ: obm nālr repreſentat: ꝛ iō qcqđ repñtat nālr vni: eadē rōne repñtaret alteri. ℂ Cōtra 4ᵐ. Angelus pñs alteri nō pōt ſibi occultare ſubam ſuā: que eſt ſibi magis intrinſeca: g̊ nec actū intelligēdi poterit. ℂ Ut g̊ videamus intentionē Sco. ꝑmo opꝫ videre quō ſit locutio. vbi ſciēdū ꝙ memoria fecūda eſt ꝑnᵐ ꝓductiuū vbi. ſ. obᵐ ꝛ intellectᵘ. ſic g̊ fit ꝙ angelus hñs ꝑnᵐ ꝓductiuū vbi: pōt ipimere in altero angelo. ℂ 2ᵐ vī ꝑambuluꝫ: quō alter pōt audire: ꝛ hoc eſt: qꝛ alter angelus hꝫ ſufficientē intellīm ad recipiendū: ſicut alter ad ipmendū. ℂ 3ᵐ. qđ intelligimus noīe locutionis: ꝛ dico ꝙ nō actū

Op̄. aliorꝫ 4ˣ de mō locutionis intellectualis angelorum.

A.l. actᵘ adē elicitᵘ eſt ꝛc̄.

Q

Impugnᵒ 4ˣ

Modus dīcē ꝑꝑius intuēdo ꝛ declarando ſcotū notanter.

Locutio eſt ipreſſio ſicut auditio receptio.

intelligendi

A

intelligẽdi:q2 locutio eſt forma reſpectiua. Similr̃ nec actũ audiendi illã locutionẽ:q2 per auditionẽ nõ intelligimus actũ quo cauſat̃ in alio actus. Sʒ receptionem quia receptiuũ recipit ipʒ actũ. Sic ergo loqui:eſt actũ ꝓductũ imprimere:⁊ audire eſt receptio eius. ¶ Sũt ergo hĩ quatuor ſigna. Primũ ſignũ in quo ↄſiderat̃ intellectus agens in loquente ⁊ poſſibilis in eodẽ. Scdo cõſiderandi ſunt duo actus abſoluti: vnus in vno:⁊ ali⁹ in alio. In 3° ſigno ſicut duo actus dcĩ. Primus quo alter ꝓducit. Scd's quo alter ꝓducit̃. In 4° ſigno eſt act⁹ imprimẽdi ⁊ recipiendi:⁊ eſt locutio ⁊ auditio. ¶ His premiſſis ꝓbo ꝙ poſſunt loqui. In nobis vo cõſiſtit ꝙ ĩprimat̃ cõceptus vnius alteri:⁊ q2 nõ poſſum⁹ imediate:iõ reqrunt̃ ſigna exteriora rõnalia. Iſtud declarat̃. Pmo ſic. Qñ actiuũ eſt in actu pmo:⁊ paſſiuũ in potẽtia ſufficienti ad recipiendũ:approximatis iſtis põt vnum

Sig⁹ nãt 4ʳ

Angelũ poſſe loq ⁊ audire oñdit nõnter. Vide omnia in Scoto.

B

agere:⁊ aliud pati:ſed angelus loquẽs hʒ memoriã fecũdã ⁊ ꝓductiuã vbi:⁊ alius põt recipe qui audit:⁊ q eſt ſufficienter approximatus.ğ ⁊c. ¶ 2° ſic. Qñcũqʒ aliq̃ potẽtia actiua eſt in po° actuali ad ꝓducendũ aliquem effectũ ſi ſit receptiuũ in potẽtia eſſentiali ⁊ ſufficiẽti ad recipiẽdũ põt illũ producere in illo. Memoria aũt angeli eſt in po° actuali ad ꝓducendũ:q2 hñs ſpẽm:⁊ ali⁹ in potẽtia eſſentiali ad recipiendũ:⁊ nõ eſt aliqd ĩpedimentũ.ergo ⁊c. ¶ 3° ſic. Ubi eſt actiuũ eiuſdẽ rõnis:⁊ paſſiuũ eiuſdẽ rõnis:ſilr idẽ effectus põt ſequi:ſed memoria angeli loquẽtis põt ĩprimere vbũ in ſuo intellectu poſſibili:q eſt eiuſdẽ rõnis in vno:⁊ in altero.ğ ⁊c. ¶ 4° ſic. Qñcũqʒ ſunt alique due cauſe:vna cõtinens virtualr̃ effectũ:⁊ alia potẽtialr̃:effectus põt ſequi:angelus aũt cõtinet virtualr̃ iſtũ ↄceptũ:quẽ hʒ.ergo alterius angeli intellectus q eſt eiuſdẽ rõnis. Si ergo alter

C

eſt in potẽtia paſſiua.ergo ⁊c. ¶ Sed ↄtra iſta inſtatur decẽ vijs. Prima via eſt talis:qñ eſt pn̄m ꝓductiuũ prehabẽs terminũ adequatũ nõ põt aliqd ꝓducere vltra: ſed memoria fecũda angeli hʒ terminũ adequatũ in ſe ipſa.ſ.vbũ ſuũ ꝓpriũ.ğ ⁊c. ¶ 2ª inſtantia eſt:q2 dicunt ꝙ intellect⁹ agens:⁊ poſſibilis in vno angelo ſunt actiua ⁊ paſſiua adequata:⁊ ita nõ põt agẽs niſi in ſuo paſſiuo agere:ſicut aĩa nõ põt ꝑficere niſi corp⁹ ſuũ quãtũcũqʒ ſint eiuſdẽ rõnis. ¶ 3ª.q2 rõ cõcludit in potẽtijs factiuis:⁊ nõ operatiuis:cuiuſmodi ſunt ille que nõ extra ſe agũt. ¶ 4ª.q2 actus iſtoꝝ ſunt actiões imanẽtes.ğ ⁊c. ¶ 5ª de approximatione:ad ꝓducendũ actũ intellꝰs nõ ſufficit approximatio quecũqʒ:ſed opʒ ꝙ ſint in eadeʒ ſuba qualis eſſe nõ põt in duob⁹ angelis. ¶ 6ª.ĩpoſſe eſt ꝙ actiuũ agat in extremũ niſi agat ẽt in mediũ pus:ſed angelus qñ loquit̃ alteri angelo:vnus nõ põt imutare

Obijcit decẽplr̃.

A.l.via.

D

mediũ qñ diſtant localr̃. ¶ 7ª.q2 vĩ ꝙ vnũ brutũ alteri bruto loq poſſit ꝑ actũ imaginãdi:q2 hʒ ſufficiẽs pn̄m ꝓductiuũ:⁊ alter paſſiuũ. ¶ 8ª.q2 tũc vĩ ꝙ oculus me⁹ poterit loqui ſenſibilr̃:q2 hʒ pncipiũ ꝓductiuũ act⁹ videndi:⁊ tuus oculus eſt receptiuus eius. ¶ 9ª.q2 rõ cõcludit ꝙ aĩe cõiuncte poſſent ſibi loq intellectualr̃:nec eſſe cura de verbis.hoc aũt nõ experimur. ¶ 10ª.q2 eodẽ mõ ſequeret̃ ꝙ angelus poſſet loqui aĩe cõiuncte:qd tñ nõ experimur. ¶ Ad pmã inſtãtiã dico ꝙ nõ hʒ terminũ adequatũ in vbo ſuo:ſed eſt illimitata po° ad producendũ plura. Potẽtia.n.paſſiua.ſ.intellꝰs poſſibilis eſt illimitatus ad plures act⁹ intelligẽdi de diuerſis obiectis:ergo multo magis itellꝰs agẽs ad ꝓducendũ verba duo:ſicut in patria vbi intellect⁹ ꝑficit̃ notitia matutina ⁊ veſpertina:⁊ nãlr̃:lʒ.n.nõ ꝓducat̃ notitia matutina niſi a deo:tñ receptio nõ eſt ſupnãlis. Item qñ ſunt due cãe:vlis ⁊ particularis:ſi nõ ſit limitata ꝑticularis nec vlis ad ꝓducendũ vnũ:nihilominus obm̃ eſt cauſa

Nec intellꝰs agẽs nec poſſibilis in creatis limitat̃ ad vnũ vbũ.ouis ğ act⁹ intelligẽdi cõpoſſes ⁊ ꝓductiue ⁊ receptiue ſore

ꝑticularis in cauſando actũ itelligẽdi:⁊ vnũ põt cãre ſilr̃ mille actus itelligẽdi:ſicut ſol in mille potẽtijs viſiuis.

E

¶ Ad 2ᵐ rõnẽ ꝓbat cõtrariũ:q2 vtus que hʒ cauſatiuã vim eandẽ põt in eundẽ effectũ:mobilitas aũt eſt eiuſdẽ rõnis in vtroqʒ itellectu poſſibili:⁊ eadẽ eſt motiuitas in intellectibus agentibus:nec eſt ſilẽ de forma que eſt cã intrinſeca adequata mãe:ſʒ ſi eſſet cauſa exẽplaris extriſeca poſſet multa exẽplare. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ potẽtia paſſiua eſt que ꝓducit operatiua:⁊ vt ſic eſt paſſiua:mõ dico ꝙ intellectus poſſibilis eſt potẽtia operatiua. Sed intellectus agens factiua. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ intelligere eſt actio imanens:ſed actus intellect⁹ agẽtis eſt tranſiens ſicut voluntas eſt pncipiũ ꝓductiuum actuũ imperatoꝝ:⁊ tranſit in mãm exteriorem. Ulterius non ꝓprie agit in materiam exteriorem:q2 in paſſiuũ eiuſdẽ rõnis. ¶ Ad 5ᵐ eſt dõm ꝙ eſt ſufficiẽs approximatio:maior eniʒ reqrit̃ approximatio cauſe ꝑticularis ꝙ vlis:vbi ille inueniunt̃:eſſentia aũt angeli ꝑ modũ obiecti mouet intellectũ poſſibilẽ alterius angeli.ergo ſi eſt ſufficiens approximatio:ita vel magis põt approximari viciniori:ſicut eſſe. Itẽ quãto vtus eſt efficacior:tanto minori approximatione indiget. Intellectus aũt agẽs angeli eſt multũ vicinior alijs agẽtibus.

Obm̃ reſpectu intellꝰs eẽ cãʒ ꝑticularẽ.

Diũa nõbilis inter cãs intrinſecas ⁊ extrinſecas.

Intellm̃ poſſibilẽ eẽ actiuũ ⁊ agẽtẽ factiuũ:⁊ ſimilr̃ ſuę actiones qd hĩ ↄſiderã

F

A.l.ẽ cõn°.

¶ Ad 6ᵐ cõcedat̃ ꝙ nulla impreſſio intellectualis eſt in medio. In planetis.n.requirit̃ ꝙ agens ↄtineat duos effectus:ſicut ſol illuminat ⁊ calefacit:⁊ vim gñatiuam hʒ.vna illoꝝ eſt nata imutare mediũ.alia nõ:ſed ſi non haberet virtutẽ illuminatiuã:ſed ſolũ generationẽ:adhuc generaret mineralia:vñ nõ generat in orbe lune:lʒ ibi tranſeat ĩfluentia. vñ ſi angelus haberet tales virtutes:qbus imutaret mediũ pus imutaret:⁊ poſtea cãret actũ intelligendi in ſuſceptiuo. ¶ Ad 7ᵐ impedimentum approximationis eſt in ſenſitiuis. Intellectiua aũt potẽtia nõ reqrit cõtactũ:ſicut indiſtantiã:ſed potentia organica reqrit contactũ. Imaginatio aũt aſini nõ põt cõiungi imaginationi alterius ꝓpter interpoſitionem organoꝝ. Si aũt ſepararent̃ ꝑ potentiã diuinã aĩa aſini nõ poſſet operari:nec hoc nec aliud:q2 mediante organo agit qcqd agit. ¶ Ad 8ᵐ dico ꝙ obiectũ imediate cauſat actũ in oculo nõ ſpẽs:oculus aũt poſitus ſup obʒ nõ facit ſenſuʒ:ſed in intellectu eſt oppoſitũ. ¶ Ad 9ᵐ cõcedo ꝙ aĩa ſeparata põt alteri loqui. Sed quare nõ aĩa cõiuncta? Dico ꝙ eſt ꝓpter ordinẽ itellectus noſtri ad potentiã phantaſticã. Non.n.põt intellectus noſter intelligere aliqd niſi phantaſia imaginet̃ eius ſingulare. Intellectus aũt nõ eſt natus phantaſiaʒ imutare:ſed poſt diẽ iudicij credo ꝙ vnus poterit alteri loqui intellectualr̃. ¶ Sed qd de aĩa ⁊ angelo? Dico ꝙ ꝓpter idẽ angelus nõ põt loqui ſibi:ſed forſan aĩa poſſet ſibi loq. Poſſunt ergo reduci oẽs ⁊ roborari per predicta.

Quale ⁊ qñ agens agit in mediũ pus ꝙ in extremum. Quere oĩa alias ꝓ in ſco.

G

Alr̃ in ſenſitiuis:⁊ alr̃ in intellꝰu reqrunt̃ cõtact⁹ ⁊ approximatio.

Alr̃ ſpẽs i ſenſu:⁊ alr̃ in intellꝰu cõcurrũt ad actum.

H

Sed hic eſt diffi.ſi diſtantia infinita põt impedire ꝙ vnus angelus nõ loquat̃ alteri:cuʒ dictũ ſit ꝙ mediũ nõ imutat̃ ab eo. Hic opʒ dicere ꝙ diſtantia localis nihil facit, vbi approximatio nihil facit: deſtruat̃ aũt oẽ corpus:adhuc põt vnus alteri loqui. Et ita vĩ ꝙ quãtũcũqʒ aliqua diſtarent adhuc eſſet locutio vnius ad alterũ. In corporalib⁹ aũt eſt ↄtrariũ:q2 pus imutant mediuʒ:⁊ habẽt virtutẽ limitatã. Iõ non ſm quãcũqʒ diſtãtiã poſſunt agere:actionibus aũt nõ phyſicis non opʒ:ſicut in cauſatione ſilitudinis in quacũqʒ diſtantia cauſat̃ cauſata albedine noua in illa que erat prius vbicũqʒ ſit ẽt acquirit̃ noua ſilitudo. ¶ 2ª diffi. vĩ ꝙ locutio ſit ſupflua:ex puris.n.nãlib⁹ põt angelus cognoſcere obm̃ ſibi ꝓportionatuʒ eadẽ rõne qua põt videre celũ:⁊ potentias:⁊ etiã actus:⁊ ſic nõ indiget locutione. ¶ Hic poſſet dici ꝙ diuina diſpõne ſit occulta

D.multiplex nõbile vbiqʒ.

Ut velle ꝙ nulla diſtãtia ĩpedit locutionẽ angeloꝝ. vbi ñ ſcotus. Alio mõ.

Quare locutio neceſſaria in angelis.

I

A.I.aliam. Intuitiua ⁊ abſtractiua notitia de codẽ obiecto h; in patria. Qualr ⁊ q̃re vni ⁊ nõ alteri cuiꝫ eq̃ pñtī põt log angelus ſm ſco. 3 quẽ ſatis nõ ter inſtat. vide eũdẽ. 1. di. p. q. 2. ar. 3. deſẽ de tñ vbiqꝫ hoc. Videt coinci dere cũ Sco. finaliter. A.I.coſdem.

tio: ⁊ ita eſt de facto nõ cõcurrit ibi voluntas diuina ad cauſandũ illũ actũ cũ obiecto. Sed ſi dimittat̃ in puris naturalibus. Dico q̃ acqrit notitiã iſtaꝫ in ꝓprio gřic in patria nõ obſtãte intuitiua: ita q̃ ꝑter illã intuitiuã quã h; alius imprimit ſibi abſtractiuã de eodẽ obo. Sed ad qd: Nunqd nõ ſufficit intuitiua: dico q̃ ei⁹ pfectio eſt: q̃ vtroqꝫ mõ cognoſcat. ℂ 3ª diffi. quõ loquit̃ vni ⁊ nõ alteri. Scotus dicit: q̃ q̃ncũqꝫ eſt virtus actiua q̃ in ſua ptãte h; pᵐ actũ: eodẽ mõ h; actũ 2ᵐ: ſicut itellect⁹ actũ dicendi ⁊ intelligẽdi. Angelus aũt ſicut h; in ptãte ſua loqui vel nõ log: ita h; in ptãte ſua iprimere vel nõ imprimere alteri. Illud nõ ſufficit: lꝫ enim in ptãte volũtatis ſit pducere actũ vel nõ: nõ tñ eſt in ptãte ſua: ex quo pduct⁹ eſt: gn recipiat actũ ſuũ. Et poſſet dici: q̃ loquẽdo vni loquit̃ oib⁹ eque diſtãtib⁹. Alr põt dici: q̃ ſicut videmus q̃ ignis euiſdẽ rõnis effectũ h; cãre in diuerſis aquis: nõ tñ põt eundẽ nũero: ſic angelus in õᵒ nuõ põt cauſare vnũ effectũ in vno nuõ diſtincto: ⁊ determinat ſe ad pducendũ vnũ nuõ: ⁊ nõ alium. ℂ 4.ª diffi. ſi põt vnus log q̃ticũqꝫ multis. Videt̃ q̃ nõ: qꝛ po⁹ nõ põt pducẽ niſi determiatã multitudinẽ ſic ſol. ℂ Sed cõtra. qꝛ nõ pñt tñ multiplicari angeli: gn poſſent cognoſcere ſubam vni⁹: ⁊ hoc ꝯuenit cãe gticulari. g̃ vi q̃ magis cãe vli. eꝫ aũt nõ põt fieri: qꝛ non põt q̃ltamcũqꝫ multitudinẽ recipere. Dico tũc q̃ angelus nõ põt loqui niſi de illis quoꝝ h; notitiã habitualeꝫ ⁊ actualẽ. Prio enim memoria cauſat actũ ſuũ in ſuo intellectu quẽ h; magis approximatũ: ⁊ poſtea in aliũ. ℂ 5ª diffic. ſi põt loqui de eo qđ alter actu cogitat. vi q̃ nõ: qꝛ ſũt euiſdẽ rõnis. ℂ 6ª diff. ſi põt ſibi log de obiecto beatifico: Dico q̃ ſi btĩtudo eſſet p ſpẽm itelligibileꝫ eſſet dicere q̃ ſic: ſed tũc vnus beatificaret aliũ. Dico ergo q̃ ab eẽntia imediate cauſat̃ act⁹ beatificus. Iſtũ nõ cõtinet angelus virtualr: ⁊ iõ nõ põt alteri iprimere. De obiecto igit̃ beatifico nõ põt loqui inquãtũ tale: niſi p ſpeciem. ℂ Alia diffi. ſi vnus angelus põt alteri falſuꝫ dicẽ: Di q̃ ſic. ſi eſſet deceptus: ſed nõ mentiri: qꝛ nõ põt iprimere virtualr: niſi qđ cõtinet formalr. ℂ 8ª diffi. qꝛ rõnes q̃ ꝯcludũt de voluntate ſicut de intellectu: poterit vnus iprimere actũ volẽdi in altero. Di hic q̃ nõ eſt ideꝫ de intellectu ⁊ volũtate: qꝛ volũtas eſt po⁹ cõtingẽter agẽs: nõ aũt itellect⁹. Sed ꝯtra. nullã cõtingẽtiam h; in rõne ꝑncipij paſſiui: ſed in rõne pductiui. Ex quo g̃ vnus pducit actũ: nõ vi in ptãte alteri⁹: gn illũ recipiat. ℂ Sꝫ tunc ſequeret̃ q̃ lucifer poſſet facere q̃ oẽs peccarẽt: ⁊ michael q̃ nullus. Hic põt dici: q̃ ſicut ſi de⁹ actũ volẽdi cũ deformitate iprimeret nõ eẽt pctĩ mibiuſa ẽt ſi vnus angelus alteri iprimeret ille in hoc non mereretur nec demereret. Alius aũt põt audire cõuertendo ſe ad bonũ: ⁊ ita non poſſet actus malus in eo recipi ab alio. Sciendũ aũt q̃ aliqñ cõtingit q̃ angelus q loquit̃ iprimit alteri ſpẽm ⁊ actũ: vtpote ſi loquat̃ ei de eo qđ cogitat: cuius alter nõ h; ſpẽm: tũc enĩ pmo iprimit ſpẽꝫ. ſcđo cauſat actũ. Aliqñ nõ iprimit ſpẽm nec actuꝫ: ſicut ſi angelus iferior vult log ſupiori illi nõ imprimit ſpẽꝫ: qꝛ iſte prehabet. nec actũ: qꝛ attentus eſt circa alia ſuperiora. Aliqñ ſpẽm nõ actũ: ſicut ſi inferior eſt determinat⁹ ab aliquo ſupiori ad aliquẽ actũ alius iprimit ſibi ſpẽm ⁊ nõ actũ. Aliqñ actũ ⁊ nõ ſpẽꝫ: qñ. ſ. ſpẽm ꝓhabet ⁊ actũ nõ. ℂ Sed nũgd angelus eſt dator formaꝝ: ꝑ quo imprimit actũ: Dico q̃ nõ: qꝛ nãlr generat illũ memoria. Sciendũ ẽt q̃ angelus ſuperior põt determinare aliũ inferiorẽ cõtra volũtatẽ ſuã. ℂ Sed nũgd põt vnus clamare altius q̃ alter: Dico q̃ ſic intellectualr; ſi magis ⁊ fortius iprimit: ſicut acutũ ⁊ graue ſenſibilr in vocibus: ⁊ ſm hoc põt dici q̃ armonia eſt in patria.

K

Vtrũ ẽ de ſe ⁊ de qb⁹ põt log ſi angelo...

De obo btĩſico vt tali non eſt locutio.

L

A.I.7ª diffi. Eiſi falſum exprimere: nõ tñ mẽtiri põt angelus bõs⁹ loquẽdo.

Diũa intellectus ⁊ volũtatis q̃ ad ipreſſionẽ vel receptionẽ: ⁊ q̃r act⁹ deformis in volũtate nõ ſibi iputaret in caſu.

M

Angelũ loquẽtẽ nũc ſpẽꝫ ⁊ actũ nũc ñ uerã aliter: nũc vero neutrũ in audientẽ iprimere.

Superiorẽ in feriorẽ angelũ violẽter determinare nec tñ datorẽ formarũ recte dici angeluꝫ loquentem.

N

Armonia q̃ ſic. q̃ ſit ſingulariſſime. Nec ſibipſi nec deo angelũ poſſe log. Deꝫ angelo loqui ⁊ ſine pctõ mentiri poſſe: quẽ oĩa bñ examina. De illuminatiõe angeloꝝ ⁊ qb⁹ ꝯuenit actue: ⁊ de q̃bus: ⁊ qđ ſit ſucurrere ptã ſit. vide ſco. ⁊ alios.

ℂ Sed nunqd loquit̃ angelus ſibiipſi: Dico q̃ non: qꝛ tunc intellect⁹ agens loqueret̃ poſſibili: qđ nõ põt eſſe: cũ intellect⁹ agẽs nõ recipiat act⁹ itelligẽdi: ⁊ ita nõ põt loqui. ℂ Sed nunqd log põt deo: Dico q̃ nõ, ꝓprie: qꝛ nihil deo imprimit: ſed de⁹ totum intuitiue videt. Sed ecõuerſo põt fieri. ℂ Sed nũgd poteſt deus mentiri: Non video qualiter non poſſit imprimere quemcũqꝫ actum: ſed nõ eſſet deo peccatum. ℂ Qõ. II.

Secunda queſtio eſt. Utrꝫ vnus angelus poſſet aliuꝫ illuminare. Dico q̃ ſic. vbi ſciendũ eſt: q̃ angelus inferior põt log ſupiori nõ aũt illuminare. Qñ aũt ſuperior loquit̃ inferiori de eo de quo nõ h; ſpẽm: tũc illuminat ipſum. Vñ illuminare eſt q̃dã ſpẽs locutionis ⁊c. ℂ Qõ. III.

Tertia queſtio eſt. Utrum angelus poſſet aliũ purgare. Dico q̃ ſic: qꝛ qñ ſuperior imprimit formã, remouet ꝑuationem illius ab angelo: qui carebat tali notitia: ⁊ h eſt ipſum purgare. ℂ Queſtio. IIII.

Quarta queſtio eſt. Utrum vnus angelus poſſit aliũ perficere. Dionyſius vult q̃ idẽ ſit perficere qđ inflãmare: ⁊ ita videt̃ iſtud eſſe in voluntate: ⁊ põt poni aliquis actus: nõ tñ eſt meritorius illius: ſed pfectiuus.

ℂ Diſtinctio. XII. ℂ Queſtio. I.

Hic de angelica natura ⁊c.

Circa diſtinctionẽ. 12. quero q̃tuor queſtiones. Prima eſt. vtruꝫ materia fuerit creata a deo de facto ſine forma. Et videt̃ q̃ ſic. Aug. ſup Gen. primo facta eſt in formis mã. ℂ Cõtra. ibidem idem Augu. dicit: q̃ ſicut ſonus precedit cantum ⁊c.

Hic ſunt 8. arti͡ʼ declarandi. Primus eſt: quid eſt mã. Dicit̃ aũt cõiter ſm intentionẽ Ar. q̃ mã eſt ens in potẽtia. Et ex hoc tenent multi doc. q̃ nullã actualitatẽ h;: ſicut actus pmus nullã potentialitatẽ. ℂ Sed ꝯ hoc arguit̃ 4ʳ. Et pmo: qꝛ termin⁹ creationis eſt aligd in actu: quia pductio terminat̃ ad ens actu: ſed mã eſt terminus creationis. g̃ ⁊c. ℂ Rñdet: verũ eſt: nõ tñ per ſe ſed cũ foia. ℂ Cõtra. qꝛ quocũqꝫ mõ ſit mã eſt creata. Itẽ qđ eſt annihilabile eſt ens in actu: qꝛ ens in potẽtia, vt ſic, nõ eſt annihilabile: ſed mã eſt annihilabilis. g̃ ⁊c. ℂ Itẽ 3ᵒ. qđ eſt ſubm nãlis generõnis, eſt ens in actu: ſꝫ mã eſt ſubm nãlis gnõnis. g̃ ⁊c. ℂ 4ᵒ. qꝛ eſt cauſa in actu cõpoſiti: ſꝫ oĩs cauſa in actu: eſt ens in actu. ergo ⁊c. ℂ Iõ dico q̃ aliquo mõ eſt ens in actu. Poſſunt aũt act⁹ ⁊ potẽtia dupl'r ſumi. vno mõ potẽtia di de potẽtia obiectiua: que opponit̃ actuali exiſtentie. ℂ Alia potẽtia dĩ paſſiua: cui opponit̃ actus receptus: ſicut Ar. dicit q̃ corpus organicũ eſt potẽtia vitã habẽs. Cũ tñ ſit ens actu. Dico tũc q̃ mã eſt ens actu op⁹ᵒ obiectiue potẽtie que deducit̃ ad actũ p creationẽ: qꝛ reducit̃ ad actualẽ exiſtẽtiã. Si aũt ſumat̃ 2⁹ modo potẽtia: cõcedo q̃ nihil actualitatis h;: ſicut. n. pus act⁹ ita natus eſt informare: q̃ non eſt natus informari: ita mã ecõuerſo. ℂ Cõtra iſtud inſtat̃ quadrupl'r. Primo ſic: qꝛ rõ diffinitiua mãe eſt eſſe in potẽtia. ℂ 2ᵒ. qꝛ forma eſt actus de ſua rõne formali: mã aũt eſt informis. ℂ 3ᵒ. qꝛ eſſe eſt a forma: ⁊ ita actualis exiſtẽtia eſt a forma. ℂ 4ᵒ. qꝛ forma accidẽtalis ⁊ nihil aliud dat eẽ ſm quid. ergo forma ſubalis ⁊ nihil aliud dat eſſe ſimplr.

O

Purgatio in angelis quid importat.

Angelũ aliũ pficere qđ importat quere hõc ſup Dio.

P

A.I.c.I.

A I. prĩcule declarande. I. arti. vel. I. parti. Op. Tho. ⁊ alioꝝ plurĩ. I. phy pᵒ de ge. 2. ⁊ 2. aĩa. 7. ⁊. 8. met. ⁊. 12 eiuſdẽ. ⁊ alibi ſepe. Impugn⁹ 4ʳ Quid ſit mã. hic inueſtigat̃.

Q

Potẽtia ⁊ act⁹ ſumit̃ 2ʳ. Vide ſco. h. ⁊ 9. meta. 2. de aĩa. t. c. 6

Obijcit 4ʳ.

A Formā exiſtē ꝑ māꝫ potius ꝙ cō.

¶ Ad pᵐ cõcedo ꝙ excludit actualitatem oppoſitam potentie ſubiectiue: q2 per illā diffinit. ¶ Ad 2ᵐ cõcedo ꝙ forma eſt actᵘ pfectiuus non ens actu adequate. ¶ Ad aliud dico: certū eſt ꝙ ordine eſſentiali mã precedit formā: t ſic nõ recipit actualē exiſtētiā a forma: ſꝫ magis ecõuerſo: eē enī forme aliquo mõ dependet a mã. ¶ Ad aliud dico ꝙ nõ eſt ſile: q2 accñs qõlibet eſt forma tñ: ſed in gñe ſubſtãtie eſt dare duas actualitates intrinſecas: vna que eſt perfectibilis: t alia que eſt perfectiua. Intelligo igitur per materiā iſtā actualitatem que eſt mere perfectibilis.

Materia qd.

2ª particula. Op. aliorꝫ 12. cõfeſ. c. 38. Impugnᵒ 4ᵗ

Secundus

articulus. ſi mã tenet infimū gradū in entibus. Dicit ꝙ ſic: q2 ſm Augu. mã eſt prope nihil. ¶ Sed cõtra 4ᵗ. Primo: q2 mã eſt in perfectiſſimo genere. ſ. ſubē. ¶ 2ᵒ. q2 oē ſubiectū nobilius eſt ſua paſſione. ¶ 3ᵒ. q2 ēt accidētibus ſubycit. ¶ 4ᵒ. q2 oē abſolutū eſt nobilius reſpectiuo. ¶ Dico igit: ꝙ in genere ſubſtãtie eſt iperfectior entitas: eſt tñ pfectior accidēte. ¶ Sꝫ cõtra. ſaltē vꝫ ꝙ ſpūalia ſunt nobiliora corporalibus: accidentia autē multa ſunt ſpiritualia. Dico ꝙ veruꝫ eſt in eodē genere: ſed vnūqdqꝫ in genere ſubſtantie nobilius eſt omni accidēte: ſiue ſit ſpirituale: ſiue etiam corporale.

B Op. ppria. Gradus pfectionalis in latitudie qs debet mãe ꝑ bꝫ bes. An ſpūale ꝑ ſeri dꝫ corporali.

3ª particula. Op. aliorꝫ q̃ re ſco. bic. 1. de ge. t. c. 10 t. 13. 5. phy. t. c. 7. Impugnᵒ 4ᵗ 3. phy. t. c. 23. t alibi. Mãm t foīa realr differre Obijcit 4ᵗ.

Tertius

articulus eſt: ſi mã t forma differūt realiter. Aliqui dicunt ꝙ ſunt vna realitas: q2 totū generat ex toto. ¶ Cõtra iſtō arguit 4ᵗ. Prio: q2 generatio eſt mutatio. In oi aūt mutatiōe opꝫ ꝙ terminus a quo t ad quē diſtinguant realr a ſubiecto mutationis. ¶ 2ᵒ ſic. generatio eſſet creatio: q2 tota entitas pduceret in eſſe ꝑ gnātionē. ¶ 3ᵒ. q2 corruptio erit annihilatio: q2 tota entitas deſtrueret. ¶ 4ᵒ. q2 effectus t cā differunt realiter. Forma aūt eſt finis mãe. ¶ Ideo dico ꝙ differūt realr: q2 vnū põt deſtrui alio manente. ¶ Sed cõtra iſtud arguit quadruplr. Primo ſic: q2 nõ eſt maior diᵒ inter cām mãlē t effectū eius: q̃ iter pducens t pductū: ſed idē põt eē pducēs t pductū reᵘ diuerſoꝝ. ¶ 2ᵒ. q2 idē põt eē mouēs t motū. ¶ 3ᵒ. q2 forᵃ corporis organici vꝫ eē forma t mã reſpectu diuerſorū. ¶ 4ᵒ. q2 forma ſubſtãtialis informat accidētalibᵘ. Dici igit bene: q2 vna ſimplex realitas põt habere rõnē forme t mãe: vt informat t informat. ¶ Sꝫ iſte rõnes nõ pcludūt de mã pma ſimplr ſumpta: q2 oībᵘ ſubycit.

C Vide. 2. phy. t. c. 70. ad b. Et ſi idē ſit in cauſa mãle t foīale: non tñ mã pma foīa vel cꝫ pt dici. A. 1. dico igit ꝙ vna tc. A. 1. ſimplici abſoluta que omnibus. 4ª particula. Op. aliorum.

Quartus

articulus eſt ſi mã differt formaliter a foīa. Hec eſt entitas pciſa. Dicit vnᵘ doc. ꝙ nõ ſunt realitates pciſe: ſed ideterminate. ¶ Sꝫ hoc nõ videt. Ipſe enī ꝯcedit ꝙ diſtinguunt realr: t ꝙ multiplicant entitas in eīs: t realitatē hic voco preciſionē. Si aūt intelligat ꝙ nõ ſunt pfecte res in gñe per ſe: cõcedo impreciſionē: ſed rõ quãtitatiua partialis mãe ſuo mõ preſcindit a forma. ¶ Sed hic eſt diffi. ſi intellectus ſeparate põt itelligere vnū ſine alio: ¶ Dico ꝙ ſi accipias vt relatiue ſumunt in rõne pficientis t pfectibilis: cõcedo ꝙ nõ. ſi vō ſumunt quantū ad entitates abſolutas: ſic nõ vꝫ qn poſſint intelligi: q2 rõnes dꝫ ſūt obiectiue. ¶ 2ª diffic. ſi dicunt duas entitates preciſas preciſione tertij modi: ¶ Dico ꝙ nõ: pfectas. n. cuiuſlꝫ iſtoꝝ eſt partialis. ¶ 3ª diffi. ſi poſſunt eſſe vnū formaliter: ¶ Dico ꝙ ſi nõ poneret 3ᵒ entitas vna formalr: nõ apparet vnitas cõpoſiti. Dico ēt ꝙ mã reducitur ad ſpēm forme: q2 eſt pars cõpoſiti: qd eſt in tali ſpecie: nõ ſic ꝙ intrinſece dependeat vel ſumat ſpēm a forma.

D Preciſio t impreciſio 2ᵉ. Mãm a forᵃ foīalr differre t pſcindi. A. 1. ſeparatus. D. triplex. Mã t foīa accipi pñt 2ᵉ. A. 1. ꝙ vnum nõ põt intelligi ſine alio. Eſt pmo mō non tñ 3ᵒ mō: mã t forme ſunt entitates A. 1. hitas. Mãm t cõpoſitū eſſe in ſpe foīeliꝫ diuerſimodcā bñ cogita.

5ª particula. Op. aliorum. Op. propria.

Quintus

articulus eſt ſi mã bꝫ aliquā cauſalitatem reſpectu forme: Dicunt aliqui ꝙ non: q2 eſt entitas in pura potētia: t nõ cõtinet virtualr formas. ¶ Sed ego dico ꝙ mã bꝫ quatuor effectus eſſentialiter ordinatos. Primus eſt reſpectu forme. Scdꝫ eſt reſpectu cõpoſiti. Tertius reſpectu accidētiū. Quartus in cõparatione ad motū. ¶ Primuꝫ pꝫ: q2 ois foīa cauſat a mã in genere cāe mãlis: q2 dependet ab alio in genere cauſe materialis. ¶ Scdm pꝫ: q2 cauſat cõpoſitū: aliqñ tñ per modū cauſe intrinſece in pmo mō: aliqñ hoc eſt per modum cauſe extrinſece. Et ex hoc eſt illa diᵒ mãe: in qua t ex qua. ¶ Tertiuꝫ patet: q2 omne accidēs dependet a ſubō in gñe cāe mãlis: ſicut forma ſubalis a pma materia. ¶ Quartū pꝫ: per cõpōnem ad motū: q2 mouet intellectū: t itellectus eſt mobilis ꝑ eā.

E Effectus mãe quadruplex.

Vide Sco. in theoremati bᵘ Pondera tñ qualis ſit iſte motus. 6ª particula. Op. aliorum.

Sextus

articulus ſi mã bꝫ gradus: ¶ Dicūt aliq ꝙ ſic: ſicut cõpoſita que ex ea fiunt. ¶ Cõtra. q2 vel illi ſunt etherogenei: t hoc nõ: q2 illa non põt intelligi ſine dꝫᵉ ſpecifica que nõ eſt in mã. ¶ 2ᵒ. q2 tales ptes nõ faciūt vnū niſi ꝑ cõpoſitionē. Nec põt dici ꝙ homogeneas ptes hēat: q2 agēs nãle crearet: q2 cum ſint eiuſdē rõnis: qua rõne vnū t alterū crearet. ¶ Intelligenduꝫ tñ ꝙ mã in diuerſis bꝫ gradus: t illa que eſt ſubiectū gnõnis: ſubiectū qd eſt corpus organicū: ſubm accidentiū. ¶ Sed contra. compoſitum non põt gñari niſi generet materia t forma. ¶ Rñᵒ veruꝫ eſt: vt terminus totalis: forma aūt eſt terminus formalis.

F Mã gradus bꝫ t non.

7ª particula. t ē pncipale que ſtum.

Septimus

articulus. ſi deus de facto facit mãꝫ ſine forma: ¶ Di ꝙ nõ: q2 nõ oportuit facere tale miraculū. ¶ Cõtra. vꝫ dicere Aug. ꝙ ex mã informi creauit deus mundū. ¶ Dico ꝙ nõ apparet quare nõ creauit mãm ſine forma. Si ponat ꝙ illa forma tranſiuit ad alia cõpoſita: nõ apparet neceſſitas. ¶ Sed cõtra. ſtetit ne nãliter ſine forma poſt creationē: ¶ Hic dico ꝙ ſine miraculo ſi ſpoliaret nunc eam nõ deſtrueret: q2 nõ depēdet eſſentialr ab alijs. Nihil aūt corrūpit niſi ceſſante illo a quo depēdet. Cauſa aūt quare ab agēte nãli nõ põt fieri ſine forma, eſt: q2 nūq̃ corrumpit formā niſi inducēdo formā oppoſitā. Sed nõ video ſi ſpoliaret: quare nãliter nõ ſtaret. ¶ 2ᵒ dif. vbi erat: Aliqui dicūt ꝙ in cõuexo celi empyrei. ¶ Sꝫ qūo tunc fecit celos de mã ſm illos q dicunt ꝙ in celo eſt materia: ¶ Põt dici ꝙ deᵘ fecit de mã tāq̃ de non remanente: ſed trāſeunte. ¶ Alia diffi. qūo fecit corpa illa: ¶ Dicit ꝙ condenſando t rarefaciendo.

Mãm fuiſſe creatā iformē pbabilr. D. triplex. Corruptiouiſ pauſatā.

G Mãm ſine forᵃ nālr ſtare tēſingitur.

De loco mãe pme informis

A. 1. de terra.

Octauus

articulus. ſi de ea fuerūt oia facta: Dicit Aug. ꝙ ſic. ¶ Sed tunc videtur ꝙ oia ſunt cõpoſita: vel per trāſlationē. Si enī pmo mō eſſent nãliter diſſolubiles: q2 eadē mã eſſet nata informari forma ignis t corporis: t alia corruptibilia. ¶ Aia etiā rõnalis opꝫ ꝙ ſemꝑ de nouo crearet de mã: t vbi illa acciperet oporteret ꝙ ſemper de nouo crearetur. ¶ Augu. autē aliquando vocat ſpiritualia corpora celeſtia aerea: t tales ſpūs ſunt imateriales: vel dic de mã tranſeunte.

8ª particula. Oia facta ex mã: qd tñ diſſ cõſidera.

H

¶ Queſtio. II.

Mã triplex.

Secunda

qō eſt. Utrū deus poſſit facere mãm ſine foīa. Oꝫ nõ: q2 ſunt relatiua. ¶ Cõtra. q2 differūt realr.

Dicunt

aliqui ꝙ nõ: ꝓpter cõnexionē eſſentialē. ¶ Sed cõtra: q2 ſunt eſſentialr ordinata t realr dꝫᵘ. ergo tc. ¶ 2ᵒ. q2 forma prius dependet a mã: t ab efficiēte: t tñ ſine mã. ¶ 3ᵒ. q2 deus voluntarie cõcurrere põt ad vnum t nõ ad aliud. ¶ Dico igit ꝙ deus põt facere mãm ſine forma. ¶ Sed cõtra: q2 eē eſt a forma. Rñᵒ. verum eſt ſpecificum: tamen mã eſt de ſe aliquid. ¶ Sed hic eſt diffi. ſi deus põt facere materiā ſine quãtitate: ¶ Dico ꝙ ſi quãtitas dicat formā abſolutam. Concedo ꝙ ſic. ſi reſpectu partium: non videt ꝙ poſſint eē ſine aliquo ordine. Dico tamen ꝙ ſic: t eſſet apta nata extendi: nõ tamen poſſet eē actu extenſa niſi ordo actualis eſſet.

Op. aliorum Impugnᵒ 3ᵉ.

Op. ppria. Mãm ſine foīa deū facē poſſe. Diffi. Mãm ſine quãtitate poſſe eſſe. Extēſio t ordo duplex.

I

Alia q̄ntitas materie: et alia forme.

¶ Dico et ꝙ poterat īformari ꝓpria quātitate: q2 eius quātitas dr̄ realr̄ a quātitate forme. ¶ Queſtio.III.

7.me.t.c.49

TErtia q̄ eſt. Utrū mā ſit eadē in oib⁹. Et vr̄ ꝙ ſic: q2 forma eſt p̄n̄m di-ſtinguēdi. ¶ Cōtra. q2 differunt realiter.

Op̄ aliorum. Impugn⁹.1.

Aliqui dicunt ꝙ eſt eadē numero in oib⁹. ¶ Cōtra. q2 tūc p̄uatiue oppoſita eſſent in eodē. ſ. forma et eius p̄uatio. Nec de⁹ poſſet aliqđ cōpoſitū creare. ¶ Dico igit̄ ꝙ ſuis pro-prÿs heccceitatib⁹ differūt. Sȝ ſūt ne ptes euſdē rōnis: ¶ Dico ꝙ ſic: q2 aliter differrēt ſpē. ¶ Sȝ nūquid mā ſub vnitate ꝯtinuitatis poſſet eſſe in diuerſis: ¶ Dr̄ ꝙ ſic: ſicut in hoīe qui hȝ ꝯtinuū corpus ſub diuerſis par-tibus: cum oppoſitis tamen formis. ¶ Queſtio.IIII.

Op̄. ꝓpria. Mām nuđ ī diuerſis varia ri et diuidi in partes euſdē rōnis.

K

QUarta queſtio eſt. Utruȝ mā ſit idem qđ ſua potētia. Et videt̄ ꝙ nō: q2 eſt accidēs eius. ¶ Cōtra. potētia nō eſt forma: q2 eſt in potētia ad eā. Nec compoſi-tum: q2 precedit ipſum. ergo ⁊c̄.

Op̄. aliorum. Impugn⁹ 3ᵉ.

Dicunt aliqui ꝙ realr̄ differt ſicut accidens eius. ¶ Cōtra. ad oēm formā eſt mā in potētia: ſed potētia eſt forma. ḡ erit alia potē-tia: et ſic in infinitū. ¶ 2°. q2 ſepato tali abſoluto reperi-ret̄ mā ſine potētia. Iterū deus nō pōt facere mām ſi-ne potētia gn perfectibilis. ¶ Iō ponunt̄ hic quatuor ꝯnes. quarum p̄ma eſt: ꝙ mā dr̄ a ſua potētia dr̄ nō fa-bricata ab aīa: q2 vno cognito nō cognoſcit̄ reliquū: q2 ſunt extrema ꝯdictionis: cognitū et nō cognitum: nullus dubitat de mā gn ſit de genere ſube: multi aūt dubitāt de potētia. ¶ 2ª ꝯ ꝙ diſtinguit̄ formalr̄: q2 ens diuidi-tur formalr̄ per abſolutū et reſpectiuū: potētia aūt eſt re-ſpectiua: ſed mā cadit ſub abſoluto. ¶ 3ª ꝯ ꝙ non dr̄ realr̄: q2 tūc poſſent ſeparari. ¶ 4ª ꝯ ꝙ potētia eſt ei⁹ ꝓpria paſſio ſicut riſibilitas eſt aptitudo nālis ad ridē-dū: ita in ꝓpoſito. ¶ Cōtra: q2 potētia cadit in diffōne māe. ¶ Dico ꝙ nō eſt diffō: ſed deſcriptio p eius ꝓpriā paſſionē. ¶ 2°. q2 relatio creature ad creatorē vr̄ differ-re realr̄ a ſuo fundamēto. ¶ Dico ꝙ verū eſt ſi ſit relō actualis et formalis: nō aūt ſi ſit fundamētalis: nec opȝ. ¶ 3°. q2 vr̄ corrumpi adueniente forma. ¶ Dico ꝙ ca-pacitas māe nō euacuat̄. Et hec eſt potētia ſubiectiua: ſed bn̄ p̄uatio recedit ſicut riſibilitas nō recedit adue-niente actu ridēdi. ¶ Sed qs eſt terminus eius: ¶ Di-co ꝙ nō opȝ reſpectui fundamētali dare terminum in actu: ſed in eſſe qdditatiuo tm̄. ¶ Dico et ꝙ nō eſt pro-ceſſus in infinitū: q2 realiter nō diſtinguuntur. ¶ Sed nunqđ numerant̄ potētie: ¶ Dico ꝙ potētie formarū dr̄ ſpe hn̄t reſpect⁹ dr̄ ſicut riſibilitas in hoīe et plora-bilitas. Un̄ dico ꝙ reſpectus iſti fundamētales multi-plicant̄ reſpectu diuerſorum ſpe: nō aūt reſpectu diuerſo-rū numero. ¶ Sed differt ne potētia māe a potentia paſſiua: ¶ Dico ꝙ ſic: q2 potentia cōparata ad agens eſt paſſiua. reſpectu forme aūt eſt receptiua.

Op̄. ꝓpria. Cōclō 4ᵉ.

L

Lȝ et mā et formalr̄: nō tn̄ realr̄ diſtin guit̄ po⁹ māe ab ipſa cuȝ ſit ei⁹ ꝓpria paſ⁹ Op̄ yat 3ᵉ.

Littere decla ra hic.

Potētia ſub-iectiua que. Reſpectus et termin⁹ ei⁹ 2ᵉ

D. triplex.

M

Potētiā ma-terie plurifica ri et reſpectus quorum. Cōſidera bn̄ ...

Potētia paſ-ſiua differt a receptiua.

¶ Diſtinctio.XIII. ¶ Queſtio.I.

Pria aūt diſtinctiōis opatio ⁊c.

CIrca diſtinctionem. 13. quero qua-tuor qōnes. ¶ Quarū p̄ma eſt. Utrū lux ſenſibilis ſit forma ſubſtā-tialis. Et videt̄ ꝙ ſic: q2 pȝ Ben. p̄mo ca. ꝙ fuit inter p̄mas creaturas. et tales ſunt ſubſiſtentes. ¶ Cōtra. q2 per alteratio-nem inducitur et per corpora celeſtia. vnde Io. in Apoc.

6.c.

Factus eſt ſol ſicut ſaccus cilicinus.

Op̄. aliorum. Impugn⁹ 4ᵉ

Hic dicunt aliqui ꝙ ſic: q2 eſt nobiliſſima cor-poralium formarum. ¶ Sed ꝯ in cor-poribus p̄mis hn̄tib⁹ lucē lux in eis augent̄: vn̄ ſeptem-pliciter erit lux ſolis ſm̄ Iſa. ſuba aūt eius non ſuſcipit nec magis nec minus. ¶ 2° hȝ pȝ in corporib⁹ lumino-ſis per pticipationē: vt in igne et hō. in qbus lux creſcit: et aliqn̄ etiā deficit. ¶ 3° ſic. q2 qđ in aliquo eſt accidēs ſuba nunq̄ eſt: in luna aūt accidēs eſt: pȝ de ſenec pōt dici ꝙ luces ſint diuerſorum generum. ¶ 4°. q2 rō vulgata eſt ꝙ forma ſubſtātialis viſu nō percipit̄. ¶ Dico igit̄ ꝙ nō eſt forma ſubalis corporea: q2 talis cōſtituit cor-pus: et eſſent tunc duo corpora ſil: ſicut pȝ in diſpōne ra-dÿ. Eſt ergo q̄litas tertie ſpēi: q2 ſenſuȝ imutat. ¶ Sed hic eſt diffi. de p̄mo lucido. qđ eſt illud: ſm̄ phōs eſt ſol: ſed p fidē tenemus ꝙ celū empyreū eſt p̄mū lucidum. ¶ Sed quare tūc nō multiplicat lucē ſuā ad nos: non ꝓpter hoc eſt ꝙ ſit lux alteri⁹ generis. ſ. lux nō corporea: q2 videt̄ oculo corporali. Nec pp diſtantiā vr̄: q2 quāto corpus maius: tanto vr̄ a maiori diſtantia. Excedit aūt magnitudo eius magnitudinē ſolis in maiori ꝓportio-ne q̄ ſit diſtantia iſtorum. ¶ Dico ḡ ꝙ hoc eſt pp opacita-tē firmamēti. ¶ Sȝ ſi hoc eſt: opȝ dicere vel ꝙ ſtellas ſuas fixas ibi nō videbimus ex quo infixe eſſent: q2 nō cōtingerent ſupficiem illius corporis niſi in puncto. vel opȝ ꝙ ſint ꝓminentes: et tūc erit mediū vacuū inter cor-pus illud et orbē ſaturni. Iō dixi etiā alibi ꝙ ſtelle non ſunt ſphericæ: ſed circulares. ¶ 2ª diffi. eſt de luce crea-ta qđ fuit: Magiſter dicit ꝙ eſt qđdā corpus ad modū nebule: et faciebat diē et noctē ſuo motu. De qua 4ª die facta fuerunt oīa luminaria. ¶ 3ª diffi. eſt. ſi lux in alÿs deri uat̄ a ſole: ¶ Hic dicit Diony. 4. c. de di. no. ꝙ ſic. ¶ 4ª diffi. de corporib⁹ nocte lucētib⁹: vn̄ venit eis lux: q2 iſta in maioribus tenebris plus lucent. ¶ Dr̄ ꝙ hn̄t vnā qualitatē nālē: et aliā ab extrinſeco. Ad preſentiā. n. corporis luminoſi inducit̄ q̄litas alia: que eſt color. Ille enim q̄litates ſunt incōpoſſibiles: nec de nocte hn̄t 2ᵐ. ſ. colorē. lux ḡ eſt qualitas corporum nālis. ¶ Alia diffic. eſt: ſi lux eſt ſpecies corpis luminoſi: ¶ Dr̄ ꝙ nō: q2 ex viſio-ne ſpēi nō vr̄ corpus luminoſuȝ. Dicit̄ aūt lux in fonte: lumen in medio: ſplendor in medio terminato: fulgor in corpore ſplendido. ¶ Alia diffi. eſt. ſi corpus lumino-ſum multiplicat ſpēs in medio. Ur̄ mihi ꝙ nō: q2 non apparet quare non vr̄ ſicut in ſpeculo. ¶ Sed tunc eſt dubiū ſi in corpore terſo opȝ eā ponere: ¶ Dicunt aliq ꝙ ſic: q2 ibi vr̄. Alÿ dicunt ꝙ nō: ſed hō videt faciē ſuā īmediate: q2 videt albedinē. Itē illa ſpecies mouet̄ mo-tu obiecti: et tn̄ accidētia nō migrāt. videt ergo imedia-te ter̄m ſeipſuȝ. ¶ Sed quō videt ſe cū nō ſit ſibi obm̄ in ſpeculo: ¶ Dicit̄ ꝙ obȝ in ſpeculo hȝ duplicē actū. ſ. directū et indirectū: et indirecto opponit̄ reflexū in cor-pore terſo: q2 effectū aliquē recipit quo facto cauſatur actus ordinatus: poſt illū actus reflexus p̄ma illa diſpo-ſitione. ¶ Sed hic eſt diffic. de tenebris et luce: oculus poſitus in tenebris videt lucē: et nō econuerſo. ¶ Dicit̄ ꝙ tunc facies eſt in tenebris: ſi ſpeculū eſt in tenebris: nō cauſat̄ actus ille. ¶ 2ᵐ dubiū eſt: quare illa ſpecies verſa eſt verſus nos: ita ꝙ oculi imaginis verſi ſunt ad faciē vidētis: ¶ Dico ꝙ nō eſt ibi viſio: ſed eſt ibi im-mediate obiectū qđ videt̄. ¶ Queſtio.II.

N

30.c.

Op̄. ꝓpria. Lucē eē q̄li-tatē tertie ſpēi et nō ſubſtātia lē formam. D. multiplex.

M. I. eſt luci-diſſi⁹ Luminoſum p̄m ſȝ phōs ē ſol. ſȝ theolo-gos vō ē celū empyreum.

O

Quare nō vi-dem⁹ celū em pyreum.

M. Laliqñ.

Lux primo creata quid. Luceȝ a ſole eſſe ...

De nocte lu-centib⁹ ſingu laris conſide-ratio.

P

Lux lumen ſplēdor et ful-gor olim.

Mirabilis ſa tis imaginatio de corporis il luminoſi ſpe et viſione ſpe culi et corporum terſorum. Adō ex pſpe-ctiua et nālib⁹ plura.

Q

M. I. illa ſpeci fione. Cogita hȝ plis

SEcunda queſtio eſt. Utrum lux ſit p̄m obiectū viſus noſtri. Et videt̄ ꝙ ſic. Nam omne qđ manifeſtat̄ in luce manifeſtat̄. ¶ Contra. Diony. in q̄dam epiſtola dicit: ꝙ eclipſis eſt.

Hic dicunt aliqui ꝙ lux eſt p̄m obm̄ viſus: q2 qcquid vr̄ ſub rōne lucis videtur. ¶ Alÿ dicunt: ꝙ color: quia abſ color videri nō poteſt. ¶ Cōtra p̄m arguit̄. lux nuq̄ eſt in medio niſi rōne ter-minati.

Op̄. aliorum 2ᵉ de p̄⁹ obō viſus.

Impugn⁹ 2ᵉ

A Op. pria. Cōclo 4ª. Obm adeqtū qd sit qd nō.

minati. Nigredo ēt vi que nō est lux. ¶ Cōtra 2ᵐ albedo est color pfectissimus: nec illo colore est sol coloratᵘˢ. ¶ Sunt ergo hic quatuor cōnes. Pria cō est q̄ sumēdo lucē pprie nō est adequatus obiectus visus. ¶ 2ª cclo q̄ accipiendo lucē pro illa que est incorporata in corpe terminato. Jlla similr nō est pmū obiectū: q2 nō inueni tur in oibus. ¶ 3ª cclo est q̄ color nō est obiectū adequatū: q2 sol videt qui nō hȝ colorē. ¶ 4ª cōclo q̄ accipiendo lucem prout se extendit ad lucem essentialr et participatiue: sic est pmū obiectum adequatum visus.

M. l. et p parti cipatione. D. multiplex visionē a po tētia qualiter falcē causari. Visum in agē tē et possibilē patitur.

¶ Sȝ hic est diffi. si visio causat totaliter ab obiecto: ¶ Dico q̄ eisdem rōnibus pbatur q̄ non totaliter ab obiecto sicut de actu intelligendi. ¶ Hic est diffic. si ex hoc q̄ potentia est causa visionis oporteat distinguere inter visuȝ agentē et possibilem: ¶ Dico q̄ eadē ratione opȝ hic ponere duas rōnes formales: vnam fȝ quā agit: aliā fm quā patit. ¶ 3ª diffi. si amoto obiecto permanēt idē actus videndi: ¶ Dico q̄ ipoře est hoc: q2 visio fit p modū trianguli vel pyramidis: cuius basis est in re visa: et angulus vel conus in vidēte: ille linee recte stant in indiuisibili: et si mouet obiectū eius triāgulus fit: et per ons influentia. ¶ Sed quō tunc vi mobile sub motu: ¶ Dico q̄ nō videt motus intuitiue: sed q2 mobile est alibi distanter a pmo vbi. arguimus motū: sicut in rota horology. Vñ dico q̄ sol in quolibet instanti est in spatio sibi eqli: et sic cāt visionē. ¶ Sed hic est diffi. si sint duo actus videndi in duobus oculis de eodē obiecto: ¶ Dicūt aliqui q̄ nō est vnus. ¶ Sed diceret Ar. q̄ vnus est: q2 fit in organo intermedio correspondēte duobus oculis. ¶ Aliter essent due potentie visiue organice numero in hoie eiusdē rōnis. ¶ 2ᵐ dubiū. quō pñt videri duo cōtra: q2 actus cōtr vnir organici. ¶ Dic dicit q̄ organū est extensuȝ: et accidēs in extenso est extensuȝ. Et ita fm diuersas partes pōt recipere cōtraria. ¶ 3ᵐ dubiū: si opȝ ponere speciē in medio: ¶ Dico q̄ non opȝ: sed obiectū imediate causat duos effectus ordinatos: vnus speciē: et alius actū imediate. ¶ Alia diffi. si per receptionē vel emissionem: ¶ Dico q̄ p receptionē q2 visio est actio imanēs. ¶ Qō. III.

B Amoto obo eidem actum nō manere.

Q̄ motū nō videmᵘˢ: sȝ instātiā ꝯsidera cū sit p se sensibile. cx. 2. de anima.

Alō. 2. de aia. et in de sen. et sen. et in pble. et alibi sepe ad h.

C Actū videdi nō plurificari ad plitatē oculorum. Qualr duo cōtra sil vnir. M. l. 4ᵐ doᵐ. Spēs et actū eē effectᵘˢ ordinatos: eiusdē ede visionēqȝ fieri recip. endo nō emitē do: vt plo volunt. vbi adde plura. Auerr. Alacen. et Jo. pechem.

Tertia questio est. Utrum lux diffundatur in instanti. Et videtur q̄ non fm perspectiuum qui dicit q̄ in tempore impercepibili. ¶ Contrariuȝ dicit Ar.ᵃ Hic est opinio pspectiuorᵇ q̄ i tēpore. ¶ Hoc aūt pbat quadrupliciter. ¶ Primo: q2 si tanta virtus in tanto tēpore et maior in minori. Si ergo sol pducit in instāti aliqd corpus virtuosius in minori q̄ in instanti: qđ est impossibile. ¶ 2°. q2 trāsitus de vno ad aliud nō pōt imaginari sine successione. Sol aūt trāsit ab oriente in occidens. ¶ 3°. q2 sola distantia sine cōtrarietate causat successionē. ¶ 4°. q2 sola diuisibilitas termini ad quē causat successionē. ¶ Ad oppositū argu. q2 subm vltimate dispositū recipit formā in instanti. aer est hō. g̃ et c̃. ¶ 2°. q2 cōtrietas est cā successionis: lux nō hȝ ꝯtrariū. g̃ et c̃. ¶ 3°. sol non diuidit aerē emittendo radiū: et ita nō est ibi resistētia medy. ¶ 4°. q2 sicut Ar. dicit: in paruo spatio lateret nos: sed nō in tanto. ¶ Jlle aūt rōnes perspectiuorᵘᵐ nō cōcludunt. Ubi. n. aliqua translatio mēsurat tēpore: ibi tenet illa ppositio: in instanti aūt nullū est tps. Vñ nulla q̄titas est in puncto: vnde angulus obtusus plus appropinquat ad supficiē q̄ angulus acutus: et tñ vterqȝ attingit lineā in indiuisibili. ¶ Ad 2ᵐ verū est: vbi agens p prius respicit vnā partē medy q̄ aliaȝ sicut angelus in motu suo. Sol aūt imediate eque agit i toto medio: cui est presens virtualr. ¶ Ad aliud nō est ibi transitus sicut sagitte: sed radius causatur in oi pte medy. ¶ Ad 4ᵐ cōcedo: q̄ fm diuisibilitatē intensiuam est ibi diuisio: sed fm quātitatē extensiuam eque imediate respicit totum. ¶ Alie etiam rōnes nō cōcludunt: graue. n. imediate est in vltimata dispōne ad vbi deorsum: et tñ ibi mouetur successiue. ¶ Nec etiam scda valet: q2 habitus successiue generat: et tñ cōtrarietatē nō hȝ. ¶ Nec etiam 3ª. q2 angelus nullā cōtrarietatem hȝ ad vbi. nec diuidit mediū: nec mediū resistit. ¶ Nec 4ª valet: q2 tarditas motus nō percipit in multis: sicut in motu cuiusdā rote que per annū semel voluebat. ¶ Arguo igit demonstratiue quadruplr. ¶ Et pmo sic: q2 sol in quolibet instanti tēporis hȝ nouus radiū. ergo lux causatur in instanti. aūs pbat. pmo q2 aliter staret per tēpus in spatio sibi equali: et quiesceret. g̃ est in istāti in quo causat radiū. ¶ 2°. q2 accidēria nō migrant: et iō transeūte sole nō pōt radius trāsire de subo in subm: et ita in quolibet spatio sibi eqli causat aliū radiū. Jn illo aūt nō est nisi pmutatū esse: qđ corridet istāti. g̃ et c̃. ¶ 2° sic. Supponit q̄ ois motus incipit in indiuisibili extrinsece: mō in illo tēpore in quo mouet corpus opacū mouet vmbra eius: et in illo instanti in quo incipit corpus moueri et vmbra. Umbra aūt nō mouet nisi q2 gñat noua lux: vñ qñ corpᵘˢ phibēs remouet: lux gñat. aut ergo in eodē instāti in quo incipit corpus moueri et lux gñari: et sic habet ppositū. Si aūt in tēpore: illud corpus iā est motū: et nō in eodē istāti mouet corpᵘˢ et eiᵘˢ vmbra. ¶ Dic dī q̄ pus mouet corpᵘˢ q̄ vmbra. ¶ Cōtra. qñ corpus opacū perpendiculariter stat sub luminoso: ea ppendicularitate gñat vmbra sub luminoso: stāte aūt eadem dispōne in corpore opaco stat vmbra eodeȝ modo. Si ergo pus corpus mouet q̄ vmbra nō manet in eadem dispositione: sed linea que pus erat ppendicularis: nūc erit diametralis. ¶ 3° sic. Simul icipiūt terminari motus corporis opaci et vmbra: et in eodē mutato esse: et in eodē instanti: q2 si radius remanet post instans, ille non posset attingere corpus luminosum: et sic posset manere absente sole: q2 tūc nō depēderet a sole. ¶ 4°. Notitia intuitiua nō vi res nisi vbi est. tūc sic: actus videndi si causat in instanti a sole, habet intentū: si in tēpore ipercepibili. g̃ ego video solē, vbi nō est: q2 in loco vbi pus fuit. ¶ Sed hic est diffi. si vnus radius solis cōtinuat tota die: Dico q̄ nō: q2 nō vnitate simplicitatis: q2 gñatur et corrūpit. nec ꝯtinuitatis: q2 que sunt in instāti nullā hñt cōtinuitatē: sȝ est vnus vnitate multiplicationis. ¶ Dico tunc q̄ sicut sunt infinita mutata esse: ita sunt infiniti rady in potētia: et pertāseunt sicut in motu et tpe. ¶ Sȝ cogscit ne deᵘˢ ifinitos: Dico q̄ nō: q2 ibi nō sūt. ¶ Sed quō ꝯtinuū nō est ex iduisibilibᵘˢ cū dies ꝯstet ex radys: Dico q̄ dies ꝯtinua est quātū ad tps: sed non quātū ad lucē: q2 nō est inuenire ptē tpis in qua nō est lux: q2 in qualibet pte est instans: vñ sicut non est dare partē linee in qua nō sit punctus: ita nec ptē tpis in qua nō sit instās: qđ seqt tps. sed illā nō seqt vmbra: sȝ lux nō tñ ꝯtinua: sed tepus ꝯtinuatū. ¶ Sed nūqd in quolibet radio deᵘˢ posset facē diuisionē ꝯtinui: ¶ Dico q̄ sic: et sic esset pertāsitus potētialis infiniti. ¶ Qō. IIII.

Quarta questio est. Utr lux educat de fecūditate medy. Et vi q̄ nō: q2 ab extrinseco. ¶ Cōtra: q2 est forma nālis. Hic sunt quatuor conclusiones: quarum pma est: q̄ lux educit de potentia factiua solis et corporis luminosi. Hec, enim dicit habitudinem originis fm August. 11. de trinitate. Lux autē originatur a corpore luminoso. ¶ 2ª cclo q̄ pducit de potētia subiectiua corporis: q2 omne acci-

D a Auerr. 2. de aia. et alibi. b Op. pspectiuorᵘᵐ quā pbāt quadruplr. Op. opposita quā aliqȝ pbāt quadruplr.

Soluūt argumēta vtriusqȝ op. et iqȝ insufficienūs.

E

Argumēta ꝯtra ꝯ pspecti uorᵘᵐ op. q̄ vocat demōsonē pp q̄s ptē affirmatiuā tenet.

F

G

D. multiplex.

H Unitate 3ª. Qualr tota die sit vnᵘˢ radius solis.

Dies ꝯtinua et discōtinua ē.

Unde sco. ref. bᵒ q. 9. et alibi.

Cōclo 4ª. De pductione lucis et ꝯcurrētibus ad ipsam noticia.

I dēs depēdet a ſubo: in genere cāe mālis: tñ q̄ a mā in q̄. ¶ 3° ꝫ, ꝙ nō ꝓducit a ſole: ſic ꝙ prefuerit in ſole formaliter: q2 accidētia nō migrant de ſubo in ſubm. ¶ 4° ꝫ, ꝙ nō ſic ꝙ aliqd aeris cōuertat in lucē: q2 quanto plus illuminaret tanto plus diminueret. ¶ Sed ꝫ pmā cōcluſionē: q2 ſm hoc eius potētia multū excendit de ſua virtute. ¶ Rñdeo: ꝙ nō ds ſic intelligi ꝙ aliqd de ſole cōuertat in dictū effectū: ſed ꝑ vtutē ſuā cauſat illum. ¶ Cōtra 2m: quō educit de potētia medij cū nihil ei trāſeat in ipſuz. ¶ Di ꝙ mālr cauſat ab eo. ¶ 3°. quō preerat: Dico ꝙ vtualr. ¶ Sed quō fit de potētia ſubiecti: Dico ꝙ q2 eſt eius cā: nō ꝙ trāſeat in illud. ¶ Sz hic eſt diffi. ſi due luces eiuſdem rōnis pnt eē in aere: ¶ Dicunt aliq ꝙ ſic: ex diuerſitate vmbrax hoc ꝓbās. ¶ Sed cōtra. lux eſt forma intēſibilis ꝛ realis. Qn̄ aūt gradus homogenei cōiungunt, cedūt in eandē formaz. ¶ Dicit ergo ꝙ eadē lux ſm ꝙ diuerſis originib' originat, eadē facit diuerſas vmbras. ¶ Sed quō intelligit ꝙ eſt in medio intentionalr: ¶ Di ꝙ q2 inducit in cognitionē obi. ¶ Alia diffi. q̄re lux nō remanet abſente agēte: ¶ Dixi ꝙ aliquae forme ſemꝑ depēdēt ab agēte: ꝛ hoc exigit nā taliū. ¶ Sz poſſet ne lux in vacuo multiplicari: ¶ Aliq dicūt ꝙ ſic: ſed nō vi: q2 cū ſit accidēs ꝙ poſſit eē in vacuo niſi ꝑ potētiā diuinā ſeparādo. ¶ Sed que neceſſitas eſt ponēdi lucē in medio: ¶ Dico ꝙ nō apparet neceſſitas vidēdi radiū: nō vidēdo aliqd in medio. Sed vi in aliquo terminato. ¶ Sz de coloribus verū eē habeāt in medio tñ ad preſentiā lucis. ¶ Videt Ar. ſentire ꝙ color permanet ſicut ſupficies. Auicen. tenet oppoſitū: ꝙ tñ ad preſentiā corporis lumioſi. Et ex hoc vi ꝙ color eſt imediate in corpore: ſicut ſupficies. Rō eſt ad hoc: q2 poſito ſufficienti actiuo ꝛ paſſiuo ꝛ approximatis ponit effect': ſed color eſt obm viſus. ḡ ſi ſit in tenebris videret. ¶ Si dicas ꝙ nō eſt illuminatus. ¶ Contra. oculus in tenebris videt colorē. ¶ 2° ſic. A quocūqz cauſat diuerſitas ſpecifica colox: ꝛ ipſi colores: ſed a corporib' lumioſis cauſat hec d°. Uideo enī ꝙ radio cadente directe ſup ſuꝑficiē diſgregat viſus: reflexe cōgregat. ¶ 3° ſic. Qn̄ radius tranſit in vitrū vbi eſt rubedo: illa que ibi vi minime nō eſt niſi vbi vi. ¶ Ulteri' de collo colūbe ex diuerſa oppōne ſolis vi nūc rubeū: nūc viride: nūc lucidū. ¶ Sed ꝫ. in nocte eſt ignis coloratus. ¶ Rñ' non eſt incōueniēs: q2 qñ diuidit corp' ſtatim albedo apparet etiaz in ꝓfundo. ¶ Sed ꝫ: tunc oīa erunt eiuſdem coloris. ¶ Rñdeo: ſicut in ſtellis cauſat diuerſas luces ſm diſpoſitiones patientiū: ſic ꝛ in ꝓpoſito.

Obijcit nobilr.

D. multiplex Ecceqd q̄re vbiqz h̄ gradi bus hōgeneis

K Uarietat vmbrax cū idētitate lucis ſtat: ꝛ q̄re hz eē intēnonale: cū tñ real' ī me° ſit: qd vt ſic lumen recte dr. Uide. ſ. di. 1. q. 2. ꝛ alibi ad hoc. De multiplicatione lucis ī vacuo: ꝛ medij neceitate.

L Alterca' nobilis inter Ar. ꝛ Aui. de coloribus ꝛ cāe cox: ꝛ pmanē tia in me°. q̄re copioſe in ꝑſpectiua ꝛ ꝑblematibꝰ ꝛ nālib' vtriuſqz nōſtri.

A.l.ꝑ mediū De colorib' varijs in collo colūbe apparentibus: ꝛ cauſa cox.

M

¶ Diſtinctio. XIIII. ¶ Queſtio I.

Dixit quoqz deus ꝛc.

Circa diſtinctionē. 14. quero quatuor queſtiones. Prima eſt. Utrū corpora celeſtia ſint animata: ꝛ videtur ꝙ ſic: q2 hec fuit opinio cōmuniſſima phox: quox inquiſitio fuit ſubtiliſſima. ¶ Contrariū dicūt theologi. Hic phi dicūt cōuer ꝙ ſic: q2 ſm cōem opinionem phox motus celi eſt nālis: ꝛ per cōſequēs a motore intrinſeco. ¶ Sed ꝫ illud arguit 4r. ¶ Primo: q2 aīa eſt actus corporis phyſici potētia vitā hñtis. Corpora aūt illa nō hñt organiçationē q2 ſunt homogenea. ergo ꝛc. ¶ Itē nec aīa vegetatiua cū ſit corporalis: nec ſenſitiua: q2 illa hz potētias organicas: que ibi eē non pñt. nec aīa intellectiua: q2 illa hz potentias que ſe hñt ad oppoſita: motus aūt celi eſt vniformis. Item vbi nō ponit nec vegetatiua: nec ſenſitiua: nec intellectiua, nō ponit aīa. ¶ Cōfirmat: q2 nobilior eſſet aīa celi q̄ hominis: q2 eſſet corpis incorruptibilis ¶ Cōfirmat etiā q2 itellectiua aīa eſt nobilior creatura. Cōpoſitū aūt eſt nobilius forā. ¶ 3°. q2 tūc eſſent in eodē gñe cū hoīe. Corruptibilia aūt ꝛ icorruptibilia nō ſunt eiuſdē gñis. Itē hō nō eēt finis nāliū. ¶ Sz ꝫ. oē corp' aiatū eſt nobili' inaiato. Inferiora ḡ corpa cū ſint aiata erūt nobiliora illis ſi ſint inaiata. Itē illa ſunt icorruptibilia: ꝛ ꝑ ꝯñs nobiliora iſtis. ¶ 3°. q2 viuētia ſunt nobiliora non viuētib'. 15. de tri. ¶ 4°. q2 erit ibi forma corpalis nālis gr̄a ſui. In hoīe aūt forma organica nō gr̄a ſui: perfectiōes q̄ tñ ſunt in aliquo gr̄a alteri' ſunt nobiliores: mō q̄ vbi ſunt gr̄a ſui. ¶ Ad pmā inſtantiā dicūt aliq: ꝙ lz corp' aiatū excedat nō aiatū: nō tñ ſimplr. lz hoc nihil eſt: q2 non loquimur hic de his que ꝑ accñs inſunt: ſed de pfectionib' eſſentialib'. Quecūqz aūt indiuiduū ſub nobiliori ſpē, eſt nobilius quocūqz ſub ignobiliori. ¶ Opz ḡ dicere ꝙ oīa corpa aiata ſunt nobiliora inaiatis eēntialr: lz in accidētalib' ſit aliter. ¶ Ad aliud opz negare ꝙ hō eſt nobilior celo. ¶ Sed ꝫ. gen' corruptibile excedit incorruptibile vel ecōuerſo: ſi ſcḋo mō. Oē incorruptibile eſt nobilius corruptibili. ḡ ꝛc. ¶ Hic dico ꝙ incorruptibilitas ꝑ ſe nō facit differre gñe: ſed ſunt paſſiones ꝯſequētes. Un̄ hñ opz ꝙ vnū gen' excedat aliḋ. ¶ Sed nō opz de paſſionibus: aiatū aūt ꝛ inaiatū ſunt priora: ꝛ ideo de eſſentia. Iſte aūt ſunt poſteriores: ꝛ infra eandē ſpēm: videmus corruptibile ꝛ incorruptibile ſicut ſpherica figura celi ꝛ cupri. Ex hoc concedo ꝙ oē viuens eſt nobili' nō viuēte. ¶ Ad aliud ꝯcedo: qñ ſūt eiuſdem rōnis ſicut aīa ſenſitiua in hoīe ꝛ aſino: ꝛ ita lz ceteris parib'. Nō aūt qñ nō ſunt eiuſdē rōnis. ¶ Sz hic eſt diffi. quō tūc corpa celeſtia ꝓducūt vegetabilia: cū nō cōtineant ipſa: nec formalr: nec ēt virtualr. ¶ 2° diffi. in generatione bruto2: q2 ſm oēs equiuoce generant a celo. opz ḡ ꝙ ibi cōtineant vel formalr vel virtualr. ¶ 3° diffi. q2 ponit cōmuniter ꝙ aīa ſenſitiua in hoīe eſt a generante. ¶ 4° diffi. q2 cōpoſitū hoīs gñat a ſole qcqd ſit de aīa. Et eſt nobilius q̄ aīa. ḡ opz ꝙ ſol ꝯtineat iſta virtualr: ꝛ per ꝯñs nobilior eſt eius forma. ¶ Hic euadit vno mō dicēdo: ꝙ corpa celeſtia ſunt nobiliora oīb' iſtis corpib'. ¶ Sz hoc nō pōt ſtare ſi iſta diuiſio cōcedat. corpus aliud aiatū: aliud inaiatū: cū ſit diuiſio eſſentialis: ꝛ aiatū ſit pfectius ſimplr. lz in accidentibus nō oporteat. ¶ 2° ſoluit ꝙ aliqd pōt eē nobilius vtualr q̄ foialr: q2 cā equoca pōt eē ita nobilior. ¶ Sed hoc nihil eſt. q2 certa eſt nobis regula: ꝙ cauſa nobilior eſt ſuo effectu: vt in 4° viſū fuit. Itē quare eſt aptū natū ꝓducere: q2 eſt tale ens: paſſio aūt nō excedit ſubm. ¶ Iō dicunt aliq ꝙ iſta generatio fit vtute aie: ꝛ ita derelinquit ab aīa in ſemine. ¶ Sed hoc nō valet: q2 illa virtus nō eſt corporalis: ꝛ tūc nō pōt. ¶ Alij dicunt ꝙ in cōtextura elitox oīa creata ſunt: ꝛ poſtea in eē ꝓdeūt. ¶ Cōtra. ſi in actu: tūc oīa fuerūt ꝓducta ſil'. Si in potēnia: de hoc querim'. ¶ Dicit Sco. ꝙ opz recurrere ad deū: nec pōt eē recurſus ad intelligētias q2 nullā formā abſolutā ꝓducūt ſm ſanctos. Supplet ergo deus defectū nāe. ¶ Sed contra: q2 tunc gñatio vniuſcuiuſqz viri erit ſupernālis: erunt ēt forme ſupernāles. Itē ita bene dicemus de foīa bruti: ꝙ eſt a creāte ſicut intellectiua. Itē nec gñatio vniuoca erit in iſtis. Sed illud pōt intelligi ſic: q2 ſm Tho. angelus exigit ſic: ꝙ ſibi infundant ſpēs ſupnāliter: ꝛ poſtea intelligit nālr. Ita deus diſpoſuit ꝙ facta diſpoſitione tali: ꝓducat tales formas: ꝛ ſic nō eſt nouū miraculū. ¶ Sz ſūt ne due forme ſupnāles: ¶ Dico ꝙ nō: q2 infundunt ꝑ diſpōnes inatas. ¶ Sz ꝫ. ſupnālitas nō eſt a pte ſuſci

N Per idē pbaret ꝙ nō eēt forma hūana. hic diriter. 10 meta. c. vl. f. c° op' hic pbs. 2. phyſi. t. c. 14. Arguit ad oppo' ꝑ pl'ia: ꝛ ſoluit nōnter. c. 4. vel. 5. idē ei. de. li. 11. c. 16. vide. 2. de ge. aialium, ꝛ 12. meta.

O

Nobilis doctrina de exceſſu aiati ꝛ viuētis ſup: 2 opp' ſita alr q̄ corruptibilis ꝛ incorruptibilis inter ſe: ꝛ eſt ſingulare. qd ſp querebas. Nobilis expoſitio ſco. 1. d. 1. h°. ꝛ in q. 1. ꝙ pracī ꝛ practico i ꝓlo. ꝛ vbi nōui ibi in ipſo ꝛ in iſto.

P

Nobilis doctrina de origine aie et ſenſitiue ꝛ ꝯgōne corpox cele' ꝛ hoīs gnāte

Q

Uide di. ꝑñtē. q. 18. di. hm'.

A. l. ſm theologos.

A. l. ſz exigē tiā diſpōnū.

A

pictis ſed agētis.¶ Pōt cōcedi ꝙ ſunt ꝓtim ſupnāles quātū ad partialē creationē qua creanꝰ in deo.¶ Sed q̄re magis dī aīa rōnalis ſupnālis ꝙ̄ aīa bruti:dico ꝙ aīa rōnalis creatur a deo nulla cā nālī cōcurrente. Uñ nō dependet a corpe organico in genere cāe mālis:vt ſ qua:ſicut accñs in ſubo.¶ Ad aliud dicit Sco.ꝙ non ſemp reqriꝰ ad h ꝙ ſit gnō vniuoca:ꝙ ꝑnᵐ ꝓductuū ſit eiuſdem rationis cum termino ꝓducto:ſed ſufficit ꝙ producens ⁊ productum habeant eandem formam in ſpecie:ita eſt hic. ¶ Queſtio.II.

Secunda queſtio eſt.Utrum corpora celeſtia ſint cōpoſita ex mā ⁊ forma.Et videtur ꝙ ſic:q₂ ſunt in genere ſubſtantie:cuius ꝑncipia ſunt mā ⁊ forma. ¶ Cōtra.q₂ materia eſt ꝑnᵐ corporis.

B

Hic dicunt aliqui ꝙ ſic:q₂ nō pōt eſſe fōa pura ſepata:q₂ illa eēt nobilior aīa rōnali:nec etiā mā pura.ergo cōpoſitū ex his.¶ Contra 4ʳ.Prīo:q₂ trāſmutatio fecit nos ſcire māṁ:ſicut operatio formā:⁊ ſicut lux formā ſolis.Ex hoc.n.inueſtigauerunt phī iſta ꝑncipia:vt p₃ ab Ar.nunꝙ̄.n.vī mā:ſ₃ argumentaꝰ ꝑ tranſmutationē:ſicut ꝑ trāſmutationem accidētiū arguiꝰ ſuba.arguiꝰ ḡ ſic:ſublato medio q̄ ꝓbaꝰ mā:nō pōt ibi argui mā:ſed in corpibꝰ celeſtibꝰ nō apparet niſi tranſmutatio accidētalis.ergo ⁊c.¶ 2ᵒ ſic. Plura nō ſunt ponēda ſine neceſſitate:ſed in celo non op₃ ponere māṁ:q₂ poniꝰ ꝑꝑ gnātionē ⁊ corruptionem ⁊ hꝰ ḡ ⁊c.¶ 3ᵒ.q₂ eſſent adinuicē tranſmutabilia:⁊ ſic op₃ dare agens potens ea tranſmutare.Si eni₃ eſt mā eiuſdē rōnis:erit nata recipe formā eiuſde₃ rōnis:⁊ ita mā linee eſt nata recipere formā ſolis:ſi alterius rōnis: qđ eſt incōueniens ⁊ irrōnabile:ſaltē in partibꝰ homogeneis erit eiuſdē rōnis:⁊ ſeqꝰ incōueniens inductum.

C

¶ 4ᵒ arguiꝰ ſic.Qꝛ celū vere eēt corruptibile:vbicūq₃ eni₃ eſt ꝑuatio phyſica/ibi eſt corruptio:vel illud eſt corruptibile:ſed ſic eſt hic.Si.n.ſit eiuſdē rōnis p₃:ꝑuatio eni₃ phyſica nō dicit ſolū carentiā:ſed aptitudinē ad talem formā:ſed ita erit de ſole per cōparationē ad ignē: q₂ cū ſit eiuſdē rōnis erit per ſe receptiua eiuſdē rōnis: ⁊ eſt priuata pte.Si vo nō ſit eiuſdē rōnis:ſaltē habeo qđ erit corruptibile de ſe:l₃ nō ſit corrūpens:ſicut ſi nō eſſet niſi aqua in mundo.¶ Dico igiꝰ ꝙ ſunt ſubiectu₃ ſimplex accidētium.¶ Cōtra:q₂ tūc eque ſimplex erit celū ſicut angelus.¶ 2ᵒ.q₂ forma illa magis ſeparata eſt a mā ꝙ̄ aīa:⁊ per ꝯñs nobilior.¶ 3ᵒ.q₂ beatus Petrus dicit:ꝙ cōburenꝰ celi.¶ 4ᵒ.q₂ magiſter ponit ꝙ de mā ꝑma fuerunt creati.¶ Ad ꝑᵐ dico/ꝙ non:q₂ in celo eſt cōpoſitio quātitatiua.¶ Ad aliud dico ꝙ non

D

eſt forma:ſed ſubm qđdā.Et cum dī ꝙ oīs ſuba vel eſt mā vel fōrma vel cōpoſitū.Dico ꝙ ibi eſt cōpoſitio ex genere ⁊ dīa.¶ Ad aliud dī:ꝙ per celū intelligiꝰ aer. ¶ Ad 4ᵐ dī:ſi ſit per tranſubſtantiationē:nō eſt difficile:ſed hoc nō intendūt ſancti.Sed ꝙ vere ſit ibi mā: ⁊ hoc poſſet nō ꝑꝑ rōnes:ſed ꝑpter auctoritates teneri. ¶ Sunt aūt hic quattuor que ibi arguūt māṁ.¶ Aliq dicunt ꝙ quantitas que māṁ cōſequiꝰ. 2ᵒ qualitates ſenſibiles. 3ᵒ ex paſſione:q₂ patiuntur corpora celeſtia. 4ᵒ per motū:in re.n.mota op₃ imaginari mā₃.¶ Hic dicit Sco.ꝙ mā aliqñ ſumiꝰ pro ſingularitate:vñ indiuidua dicunꝰ mālia/per cōparationē ad vlia.Iſto mō ſumendo dico ⁊ cōcedo:ꝙ illa arguunt ibi māṁ:vnde quātitas eſt ſignificatiua ſenſibilitatis:vlia aūt nō ſunt ſenſibilia:nec paſſibilia:nec ſubiectū motus. Illa ergo arguunt ibi māṁ iſto mō:nō ꝙ eſt pars cōpoſiti:vñ accidētia in ſacramēto ſunt extenſa:nec tñ eſt ibi mā. Pono ergo ibi māṁ:que eſt ſubm quātitatis ⁊ motus:

Alb.⁊.dī.ꝑ.⁊ alibi ſepe ad hoc.

2.phy.⁊ met. Op.aliorū:⁊ē Sco.de cōpō ne celi ex mā ⁊ forma:quā impugnat 4ʳ. 4.phyſi.⁊.8. meta.vide in phcᵒ met.⁊. 2.phy.⁊ alibi. Solue h argᵐ ſi volueris tenere aliā viā. 2.⁊.8.phy.

Op.ꝓpria cū Ar.⁊ Cōmē tatore:ponꝰ ꝙ cū theologis ⁊ Sco. Obiēdit 4ʳ. Cōple 2ᵐ.

Cōpō duplex Noīe celi aer intelligiꝰ plerūq₃ in ſcriptura. Qᵒ tiuns 4ᵐ ponē di māṁ in cel o:qđ ſol ea neceſſaꝛ. 7.meta. Uide cā.3.dī. hᵒ.⁊.2.q.dīt. Materia 2ʳ. M.l.ſiūdarmi

mobile aūt eſt mā motus.In qua.ſ.eſt motus:vñ ⁊ aīa patiꝰ quā nō ponunt tñ habere māṁ.¶ Sed eſt diffi. de angelo:vtrū habeat māṁ:¶ Dico ꝙ eadē rōne nō apparet quare i eis ſit mā:nec in aīa rōnali:nec accidētia ſunt cōpoſita niſi ex genere ⁊ dīa.¶ S₃ eſt ne oīs creatura cōpoſita intrinſece.¶ Dico ꝙ ſic cōpoſitione logicali.ſ.ex genere ⁊ dīa:eſt aūt extriſece cōponibilis alteri.¶ Sed qđ de actu ⁊ potētia:Diſtinguūt aliqui de mā ſpūali.Sed nō video dīam:ex quo poniꝰ vnu₃ perfectibile:⁊ aliud pfectuū eſſentialr̄.Eſt.n.hec diffō māe ⁊ forme.¶ Alia diffi.quō tunc eſt in angelo actus ⁊ potentia:¶ Dico ꝙ eſt pfectiuus non formalr̄:q₂ eſt ꝑncipiū ꝓductiuu₃ actus:⁊ eſt receptiuus:⁊ ſunt rōnes formales differentes:vñ eſſentia ſimplr̄ angeli h₃ illas duas paſſiones que faciunt cōpoſitionē cū ſubiecto:nō vnā cū altera.¶ Intelligendū aūt eſt hic:ꝙ actus ⁊ potentia ſic inueniunꝰ:ꝙ potentia ſuperat actū ſicut in generabilibus.Aliqñ ecōuerſo ſunt:ſicut aīa rōnalis. Aliqñ adequata ſicut in corporibus celeſtibꝰ.Aliqñ diſperata ſicut de illis formis rōnabilibus iam dictis.¶ Ex adequatione volūt aliqui vitare corruptionē.¶ S₃ h nō valet per regulam iſtam:actiuum eiuſdem rationis poteſt inducere in paſſiuo eiuſde₃ rationis effectū eiuſdem rationis. ¶ Queſtio.III.

Tertia qō eſt.Utr₃ firmamētū ſit ꝑmū mobile.Et vī ꝙ ſic:q₂ ꝑ illud ꝓbaꝰ ꝑᵐ mouēs.¶ Cōtrariū dicunt ipſi theoꝰ.

Hic fuit opinio phī.Qꝛ firmamētū eſt ꝑᵐ mobile.¶ Sed contra.arguit Thomas:q₂ irregularitas eſt in motu firmamenti:idō op₃ reducere ad aliud ꝑᵐ. Poniꝰ aūt a theologis celū cryſtallinū:q₂ dī in Geñ.diuiſit aquas q̄ erāt ſub firmamēto ab his q̄ erāt ſup firmamētū ⁊c.¶ Dico tñ ꝙ quantū ad ſenſu₃ nr̄m firmamētū eſt ꝑᵐ mobile:quātū ad credita celū cryſtallinu₃:ſi ſumaꝰ cōiter ꝙ eſt aptū natū moueri ſicut celū empyreū eſt ꝑᵐ mobile. ſed largiſſime ſumēdo motū angelus eſt ꝑmū mobile. ¶ Sed hic eſt dubiū:ſi ꝑᵐ mobile pōt moueri motibꝰ ꝯrijs.Ar.vī dicere ꝙ ſic:ſicut in motu formice ad oppᵐ rote.¶ Sed ꝯ illud arguiꝰ.motꝰ localis eſt ad vbi:ſed illud mobile nō pōt acqrere ꝯria:vbi qñcūq₃.n.moueꝰ aliqđ localr̄ moueꝰ ad vbi:q₂ tunc eſſet ſiꝰ ſurſu₃ ⁊ deorſu₃.¶ S₃ qđ tūc de motu raptus ⁊ nālī:accipio tibi de illo ꝑ accñs.ipoſe eſt ꝙ per ſe:l₃ ꝑ accñs ide₃ ſit ſurſum ⁊ deorſu₃.¶ Sed ſi ſic poneret eſſet in duobꝰ vbi ꝯrijs.¶ Dico ḡ ꝙ eſt ibi tm̄ vnus motus localis:⁊ aliꝰ ad formā:ſicut manus ſtans in eodem ordine vniuerſi moueꝰ formalr̄ motu poſitis. Poſitis aūt moueꝰ localr̄ motu progreſſiuo vel pulſus.ḡ informari eſt motus ad formā:q₂ vo diſtabit ꝑ talē aſpectū:ēt moueꝰ cū h motu locali.¶ Alia aūt ⁊ alia habitudo ad zodiacū nō variat locū:ſed eſt motus ad formā.¶ 2ᵃ diffi.ſi idē pōt moueri motibus diſparatis.¶ Dicūt qđā ꝙ ſic q̄ttuor motibꝰ.Prīo motu raptꝰ.Scđo motu nālī.Tertio imaginaꝰ epiciclos īfra ſpiſſitudinē ſphere:q volūꝰ īfra ſuā ſpherā.Quartꝰ motus eſt planete in epiciclo.S₃ credo ꝙ diſpatis motibꝰ nō pōt fieri:q₂ ſil eēt i diuerſis locis. ¶ 3ᵃ diffi.Si oīa vbi in qbꝰ eſt ꝑᵐ mobile differūt ſpē: q₂ in quolibet mutato eſſe eſt in ſpatio ſibi eq̄li.¶ Dico ꝙ oīa talia differūt ſpē.ꝓbo aūt hoc ſic:qñcūq₃ aliqđ mobile moueꝰ ab aliquo termino a quo poſitiuo ad aliud:vt ad terminū ad quē:illa differunt ſpē:ſed ſic eſt hic.ḡ ⁊c.¶ Cōfirmaꝰ:q₂ illa duo vbi ſūt icōpoſſibilia. ¶ Diceꝰ ad maiorē per interemptionē:q₂ in motu augmēti ſūt eiuſdē rōnis terminus a quo ⁊ ad quē.¶ S₃ ꝯtra.qñcūq₃ aliqua ſunt eiuſdē rōnis:ergo qđ eſt impoſſibi/

E

Nec in angelꝭ nec in aīa nec accidībꝰ fore mā₃ ꝓpue ſūptam.

Sic creatura eſt cōpoſita ⁊ cōponibilis:⁊ ꝙ cōpō ſit 2ᵉ.

Māṁ dīt ſi in corpales ⁊ ſpūalē nō approbat. In angelis q̄liter actꝰ ⁊ potētia ſunt.

F

Actū ⁊ potētiā q̄druplī ci dīa eē. Regula

Op.phī ꝙ ꝑᵒ mobili.vide i de ce.⁊ mun. ⁊.12.meta.

⁊.c.

G

Op.ꝓpria. Primū mobile pt accipi q̄druplr̄.

D.multiplex.

Primū mobile motibus ꝯrijs nō moueri.

Singularis imaginatio de motu rapꝰ in firmamento.

H

A.l.quattuor modis.

Idē moueri localr̄ diſpatꝭ motibꝰ ſil an ac qđ iuris?

Oīa vbi ꝑmi mobilis ſpē differre.

I A.l.extur.

le vni p rōnē formalē ⁊ alteri:ex quo p rōnē formalem cauſaṫ icōpoſſibilitas:ſed mobile exñs in termino a q̄ hȝ p̄uationē icōpoſſibilē termio motus.g̃ ⁊ cuiuſcūqȝ vbi eiuſdē rōnis erit icōpoſſibilis:⁊ ſic ſi p̄mū vbi eſt eiuſdē rōnis.ſeqṫ ⁊c. ❡ Nec valet inſtantia:q2 p̄uatio eſt termin⁹ a quo in motu coloꝝ qñ intendiṫ:tepiditas aūt nō eſt terminus a quo. ❡ Sed dices eodem mō q̄ p̄uatio illius vbi eſt termin⁹ a quo:⁊ nō illud vbi. Dico q̄ accipiēdo terminos poſitiuos ita opȝ dicere q̄ differūt ſpē. ❡ Alia difficul.eſt ſi moueṫ ſempiterno motu? ❡ Di q̄ ſic de lege cōi:lȝ quieuerūt tpe Joſue p ſpaciū vnius diei. ❡ 2° inuenimus in libro paralip.de illo elimelech.qui fecit ſtare ſolē in dieb⁹ ſuis. ❡ 3°.tempore Ezechie.⁊ q2 ſol anteceſſit ⁊ retroceſſit:opȝ q̄ interuenerit qes media per Ar. ❡ 4° dicit Diony.de eclipſi ſolis in morte chři. Augu.dicit.q̄ luna mota ab aquilone cucurrit cōtrario motu verſus ſolem. ❡ De die iudicij certum eſt q̄ nunc ſtabit.

Uide ſco.2. in.hui⁹.4.5.

De cernitate motus celi ⁊ gtt a° i caſu 10.c. 2.c.14.

A.l.acceſſit ⁊ retroceſſit. 8.phy.

K

❡ Queſtio.IIII.

Errores philoſophoꝝ de influētia celoꝝ

Quarta queſtio eſt. Utrū corpora celeſtia influāt in iſta infe͛a.

Hic fuerunt errores phoꝝ.aliqui dixerunt q̄ influunt ad liberū arbitriū neceſſitandū. ❡ Sed h̄ eſt ipe.ler:q2 hoc tollit liberū arbitriū. ❡ Alij dicunt q̄ ad futura ɔtingētia. ❡ Alij dicunt q̄ in his reduciṫ caſus ⁊ fortuna. ❡ Sed iſta ſunt incōueniētia. Theologi ergo tenent q̄ influunt in diſpōnib⁹ corporalibus ⁊ ad formas nāles. ❡ Sȝ hȝ ne celū empyreū influentiam? ❡ Di q̄ ſic:q2 eſt maximū virtute ⁊ p̄us recipiṫ in corporib⁹ alijs intermedijs. ❡ Sȝ habēt ne aliquā malā influentiā? ❡ Dico q̄ non ſimplr niſi ex applicatione mala. ❡ Alia diffi.ſi habent regi⁹ diſtincta in tēporib⁹ diſtinctis. ❡ Dico q̄ tūc de annis eſt rōnabile qñ plus appropinquant nobis:tūc plus influūt:⁊ ita in menſib⁹ in qb⁹ currūt p zodiacū. Sed q̄ ſingulis diebus correſpōdeant ſinguli planete:erroneū eſt. ❡ Qd aūt aliq dicunt q̄ in vna hora agunt:⁊ in alia nō,nō valet:q2 nālr agūt ⁊ iō ipſis approximatis in oi hora agunt. ❡ Sed nuqd quāto altiora ſunt:tanto ēt nobiliora? ❡ Di ⁊ rōnabilr q̄ ſic de ſpheris:lȝ de corpib⁹ que ſunt infra ſpheras nō oporteat:ſicut nobiliora ſunt in terra q̄ȝ in aere:⁊ ita ſol dī nobilior ſaturno. Sed de cōſtellationib⁹ dicunt aliq q̄ fiunt in puncto. ❡ Sed qūo niſi eſſent approximata cauſarent approximatio aūt maior nō facit niſi induceret effectū:quē nō haberēt ſeparatum. ❡ Sed nō vī cū nulla quātitas abſoluta cauſeṫ in ipſis:ſȝ ſit ſola approximatio:niſi dicaṫ q̄ in effectu cauſaṫ per ipſoꝝ approximationē aliqd. ❡ Sed qd eſt de impreſſione ſigillorū qñ ſol eſt in leone? ❡ Dicūt aliq q̄ hȝ aliquā efficaciā quā nō haberet figura capre. ❡ Sed hoc eſt ſupſtitioſū:q2 figura nō eſt fora actiua. ❡ Jō dicunt aliq:q̄ faciens impreſſione v̄tus ſolis imprimit aliqd in auro.pmo mō effectiū:⁊ hoc eſt rōnabilr dictum.

Op.theologoꝝ de influētia celoꝝ.

D.multiplex curioſe.

Celum empyreū influere.

L

A.l.influentias diſtinctas

Influētia variari ſȝ tēpa.

Cōtra vulgarē op.de curſu planetarū quotidiano.

De nobilitate ſpheraꝝ ⁊ corpoꝝ celeſtiū.

A.l.carent.

A.l.intēdere

A.l.qualitas

M

De ſigillis impſſis ſub leōe

❡ Queſtio. V.

Circa predictā diſtinctionē adhuc q̄ro quatuor qōnes. ❡ Pria queſtio eſt. Utrū ſint quatuor ſphere elemētoꝝ. Et videṫ q̄ nō:q2 Gen.pmo ca.nō nominatur niſi terra ⁊ aqua. ❡ Contra. Dauid inuitando creaturas interſerit ignem:⁊ aquam.

3.c.

A.l. Daniel, Pſā 148.

Numer⁹ ſpheraꝝ vniuſ.14

Hic oportet preintelligere ſm phos ⁊ ſanctos q̄ i vniuerſo ſūt.14. ſphere. Pria eſt celi empyrei imobilis. 2° celi cryſtallini qd eſt p̄mū mobile. 3° eſt firmamēti. 4° eſt ſaturni. 5° eſt iouis. 6° martis. 7° ſolis. 8° veneris. 9° mercurij. 10° lune. 11° ignis. 12° aeris. 13° aque. 14° terre. ❡ Sȝ hic eſt diffi.quare celū empyreū dī ſic? ❡ Dōm q̄ dī a pyr qd eſt ignis:q2 fulget ſicut ignis:imo icōpabilr plus. ❡ 2° diffi.de celo cryſtallino. ❡ Dico q̄ eſt non q̄ ſit de nā cryſtalli:ſed q2 ita clarū eſt ad modū cryſtalli. ❡ 3° dif. de firmamēto. Dī q̄ ſic dī:nō eo q̄ ſolidū:q2 ēt alia ſūt hm̄.ſed ſic dī p̄pter opacitatē. Alia eniȝ vel ſunt lucida vel peruia. ❡ 4° diffi.de ſphera ſaturni. ❡ Diciṫ q̄ eſt planeta maliuolus:ſiccus ⁊ melancholicus:⁊ ſic dī noie cuiuſdā qui ſic vocatus fuit. ❡ 5° diffi.de ioue.dī q̄ eſt beniuolus calidus ⁊ humidus:⁊ fuit fili⁹ ſaturni. ❡ 6° diffi.de ſphera martis. ❡ Dī q̄ eſt roboratiuus cordis:⁊ iō dictus eſt a marte illo. ❡ 7° diffi.de ſole. ❡ Dī q̄ eſt pater oium reꝝ. ❡ 8° diffi.de venere. ❡ Sciendū eſt q̄ eſt beniuolus in calore ⁊ humore:⁊ gnātiuus amicicie. Et dī ēt heſperus nobiliſſimū corpus inter ſtellas preter ſolē. ❡ 9° diffi.de mercurio. ❡ Dī q̄ eſt humidus. ❡ 10° diffi.de luna. ❡ Dī q̄ eſt maliuolus planeta:ſed variaṫ eius effect⁹:q2 multū diſcurrit in zodiaco. ❡ 11° diffi.de igne:que neceſſitas cōpellit ignē ponere in ſphera:nō apparet rō. ❡ Sȝ p influētiā corpoꝝ celeſtiū pōt ſaluari.vñ q2 leuia aſcēdūt ſurſuȝ:iō poniṫ ibi aliqd corp⁹ actiuū:⁊ in hoc cōcordāt ſancti ⁊ phi. ❡ 12° diffic.de ſphera aeris:dī q̄ excedit in q̄ntitate decupla ignis aerē:q2 poſitio mā̄c in eis fuit eq̄lis:raritas aūt in decuplo. ❡ 13° diffi.de aqua:qūo nō circuit terrā cum debeat eſſe ſpherica. ❡ Di q̄ nālr ita eēt:ſed pp habitationē aialiū deus dixit. Cōgregenṫ aque oēs in vnū locū ⁊c. ❡ 14° diffi.de terra que eſt imobilis:cū ignis ⁊ alia ſint mobilia. ❡ Dicit tñ qdā doctor q̄ ſi terra moueret ⁊ celū qeſceret:q̄ hic eſſet melior diſpō. Sȝ hoc ipugnaṫ pp diuerſitatē motuū in celo que non poſſent ſaluari. Sunt aūt due q̄litates actiue.ſ.frigiditas ⁊ caliditas:⁊ due paſſiue.ſ.ſiccitas ⁊ humiditas. ❡ Sȝ ſunt ne per ſe paſſiones elmtoꝝ? ❡ Dico q̄ nō:q2 frigiditas ſeparaṫ ab aqua:ſunt tñ cōuertibiles. ❡ Alia diffi.cū maior ſit ſiccitas terre q̄ȝ ignis:quare non magis deſiccat:⁊ eodēȝ mō de hūiditate aeris. ❡ Dico q̄ hoc eſt: q2 caliditas ⁊ frigiditas ſunt q̄litates actiue:ignis autē eſt primo calidus:ſiccitas de ſe non eſt qualitas actiua. ❡ Alia diffi.qñ aqua diuidiṫ redit ad ſphericitatē. Dico q̄ hoc atteſtaṫ fini eius nāli. ❡ Alia diffi.q̄re ignis hȝ figurā pyramidalē. Dī q̄ hoc eſt:q2 appetit eē ſurſū: iō hȝ talē figurā quādiu moueṫ:ſed qñ eſt in loco ſuo i magna q̄ntitate hȝ tñ figurā ſphericam. ❡ Sed qd de flāma? eſt ne purū elmtū. Dī q̄ vapor ⁊ flāma ſunt corpora mixta. Jn ſola aūt ſphera eſt inuenire purū elmtū. ❡ Alia diffi.q̄re nō vī:⁊ dī q̄ eſt diaphanuȝ magis q̄ȝ aer:in aliena aūt mā terminaṫ ⁊ vī. ❡ Alia diffi.q̄re in ſuis finib⁹ nō ſe cōſumunt. Dī q̄ hñt q̄litates ita remiſſas in extremitatibus q̄ nō corrūpūt ſe. ❡ Sed eſt ne dare antipodas? certū eſt de poſſibili:q̄ deus poſſet facere:ſed de facto nō eſt:q2 ſcriptura nihil de hoc dicit. Sed ſi eſſet dare plures mundos eſſet ne ſicut Ariſto. dicit. Qd terra vnius moueret ad terram alteri⁹ vel ad centruȝ eius. Dī q̄ nō:q2 in alio mundo eſſet ſufficienter qetata.iō nō appeteret aliō. ❡ Alia diffi.ſi de⁹ creauit aialia que ſunt in q̄libet elmto de nā illi⁹ elmti. Dico q̄ aialia terreſtria de terra.aues tñ ⁊ piſces de mā aq̄. ❡ Alia diffi. Si ignis eſt corpus rariſſimū. Dī q̄ ſic:q2 inter ſimplicia eſt maxime rarū:vñ ⁊ videmus q̄ de modico corpe fumus egrediṫ q̄ſi in improportionabili quātitate. ❡ Alia diffi.ſi ignis poſſet nāliter perpetuari alicui intrinſecus. Dico q̄ ſic:q2 nulla forma incompoſſibilis poſſet introduci.que enim eſſet:nō forma mixti:quia illud eſſet depreſſius ⁊ denſius igne ⁊ ſic cōdēſando eſſet ibi vacuū. Sed quid dicemus quādo vinū in vaſe corrūpiṫ ⁊ eſt rarius alio corpore mixto:ſi intro-

N

De nobis ⁊ ɔditionib⁹ diuerſaꝝ ſpheraꝝ ac corpoꝝ celeſtiū.

O

A.l.ſpēr.

Geneſis.1.

A.l.Dī q̄ ſit imobil ⁊c.

De q̄litatibus elmtoꝝ ⁊ q̄r ſe hñt ad ipa.

P

Quare ignis deliccat ⁊ aq̄ hūectat plus q̄ȝ terra in p° ⁊ aer in ſcdo.

Cur aq̄ p̄tendit ſphericitatem.

Cur ignis pyramidalem figurare.

Flāma ⁊ vapor ſūt corpa mixta.

Cur ignis in ſua ſphera nō videṫ.

Q

Cur elmta ſe ſaluēt extrēalr nō cōſumūt.

An dent antipodes.

1.ce.tex.co.

Argumentū Ari.de vnitate mundi non conuincere.

Aialia ex qb⁹ elmtis:qd hñt cōſiderabile.

Ignē rariſſimū corpoꝝ.

Ignis alicui intrinſecus perpetuari poſſe.

A
De vacuo ⁊ poſſibilitate eiꝰ in caſibꝰ apparẽter.
Ad .I arguit ꝙ dd ꝙ ſic.

ducit̃ mixtũ rariuſ:tunc duo corpa eſſent in eodẽ loco: ſi depreſſius habet̃ vacuũ. Põt aũt dici ꝙ ſint corpora poroſa ⁊ fit euaporatio ſubſtantialis. Sed põt ne dari vacuum naturaliter: videt̃ ꝙ ſic. accipiant̃ duo corpa plana cõiungant̃ quãdo eleuant̃: vel opꝫ implere aere: vel eſt vacuũ: ⁊ quia aer non poteſt ingredi niſi in tempore: ⁊ in illo eſt vacuũ. ¶ Hic dĩ ꝙ non eſt dare talia duo corpa ꝯtigua iter q̃ nõ ſit aer: ⁊ iſte aer rareſit ſucceſſiue: ſicut illũ mouet̃ ſucceſſiue. ¶ Sed ꝯ. vltra decuplã ꝓportionẽ nõ põt rareficri aer. ponat̃ ĝ tanta latitudo coꝝ ꝙ reqrat̃ vltra decuplã ꝓportionẽ: ⁊ ſic nõ poterit fieri tanta rarefactio: niſi dicat̃ ꝙ illa corpa ſint poroſa ꝑ que aer ingredit̃: nõ appet ſolutio. ¶ Sꝫ q̃re deꝰ fecit illa corpa ſpherice figure. ¶ Rñſio. pmo: qꝛ figura ſpherica eſt ſimpliciſſima. alie aũt cõſtãt ex pluribꝰ ſuperficiebꝰ: ſicut quadrans eſt ex ſex ſupficiebꝰ. ¶ 2°. qꝛ eſt figura capaciſſima. ſilr ẽqliſſima: qꝛ linee ducte a centro ad circũferentiaꝫ ſunt equales. ſilr integerrima: qꝛ nunq̃ põt diuidi in ſpheras: ⁊ iõ figura pfectiſſima eſt ſpherica ꝑꝑ iſtas quatuoꝛ prerogatiuas.

B
Quare corpa pncipalia vniuerſi ſĩt ſpherica ⁊ de prerogatiuis q̃tuor figure talis.

¶ Queſtio. VI

Secundo quero. Utrũ grauia ⁊ leuia moueãtur a ꝓpria forma intrinſeca. ¶ Et vĩ ꝙ nõ: qꝛ corpora celeſtia nõ mouent ſe que ſunt nobiliora. ¶ Cõtra. iſte motus eſt naturalis. ergo ⁊c̃.

Pmꝰ modus dicẽdi alioꝝ de motu grauiũ ⁊ leuium quẽ ĩpugnat duplr.

Hic dicunt aliqui ꝙ mouent̃ a generante: vl'r aũt a corporibꝰ celeſtibus in abſentia gnãntiũ ꝑticulariũ. ¶ Sed ꝯ duplr. Pmo ſic. Qꝛ tunc quãto graue eſſet maius, tanto minus moueret̃: ceteris eni paribꝰ citiꝰ mouet̃ corpꝰ minꝰ ab agẽte extrinſeco q̃ꝫ maius: qꝛ ſunt agentia limitata: ſicut patet ꝙ ſol magnũ calefactibile tardiꝰ calefacit: ⁊ ita corpora minora citius mouebunt̃. ¶ 2° ſic. Agens phyſicũ quãto remotius eſt paſſuꝫ tanto remiſſius agit in ipm: ⁊ ita etiã graue quãto plus appropinquat centro tanto tardiꝰ mouebit̃. ¶ Alij dicunt ꝙ ab agẽte ꝑticulari: quãtũ enim dat generans de forma tãtũ dat de loco. ¶ Sed cõtra duplr. pmo: qꝛ qð nõ exiſtit nullũ effectũ põt cauſare in actu: ſed ꝑticulare gñans põt eẽ corruptũ qñ mouetur. ergo ⁊c̃. Si dicas ꝙ dedit formã: nõ valꝫ: qꝛ querimus de actuali mouente. Scðo: qꝛ agentia creata requirunt in mouẽdo certã diſtantiã: in quacũqꝫ aũt diſtantia ſit gñãns graue, mouet̃. ĝ vĩ ꝙ nõ ab illo. ¶ Alij dicũt ꝙ mouet mediũ: ⁊ ex cõſequẽti ſe. ¶ Sed cõtra. diuiſio medij cãt̃ ex motu grauis. ĝ diuiſio medij nõ eſt cã motus grauis. Scðo. qꝛ iſto mõ mouent̃ illa q̃ mouent̃ motu violẽto: qꝛ diuiſio euiſdẽ rõnis eſt. ¶ 4° modus dicẽdi eſt ꝙ corpꝰ celeſte cauſat diſpõnem in medio: quo diſpoſito aer mouet̃ graue. h aũt eſt cã ꝑticularis iſtiꝰ motꝰ. ¶ Cõtra. corpa celeſtia agũt nãlr ⁊ vniformiter: ⁊ quãto plus diſtat paſſuꝫ tanto remiſſius agũt: ⁊ ita in aere remoto cauſabit̃ minoꝛ diſpoſitio. ſi dicat̃ ꝙ aer eſt magis diſpoſitus in iſta pte: non apparet q̃re. Scðo diſpõnes ꝯrie eſſent in eadẽ parte aeris. ſ. diſpõ qua inclinabit̃ corpꝰ ad deoꝛſuꝫ ⁊ ad ſurſuꝫ alia. ¶ Alij dicũt ꝙ eſt ꝑꝑ attractionẽ loci: qꝛ cẽtrũ attrahit graue. ¶ Sꝫ cõtra. forma de gñe quãtitatis nõ eſt actiua: ſed mouẽs localr agit realr. ĝ ⁊c̃. ¶ 2°. locus nõ põt agere in quãcũqꝫ diſtantiã. ſilr faciliꝰ attrahit̃ corpꝰ minus q̃ꝫ maiꝰ. Dĩ ergo ꝙ nõ fit a loco vt ſic: ſed rõne nãe illiꝰ: qꝛ ſilia ſunt. ¶ Sꝫ ꝯtra: qꝛ gleba que eſt ſupius eſt ſilis alteri ſi in eadẽ ꝓportione ſit: ⁊ ſi terra in maxima ꝓportione eſſet ſupius, nõ attraheret glebã ſupius. ¶ Dico igit̃ ꝙ mouent̃ ab intrinſeco. pꝫ ꝑ diſſõnẽ violẽti. Scðo. qꝛ naturale eſt ꝙ cõueniens alicui ab intrinſeco: iſte motus eſt

C
Uide Sco. 2. di. 6ᵃ. q. 10. ⁊ alibi. vbi ſbi notatũ ⁊ alios cõiter. ſup. 8. phyſico.
2° modus dicẽdi quẽ ĩpugnat duplr.

3° modus dicẽdi quẽ ĩpugnat duplr.

D
4° modus dicẽdi quã ĩpugnat duplr.

5° modus dicẽdi quẽ ĩpugnat triplr.

3. celi. c. 5.

ſibi nãlis. Sed qualr eſt hoc. pmo põt intelligi ꝙ totuꝫ moueat ſeipſuꝫ pmo: querit̃ aũt aliqð pnᵐ ꝓductiuuꝫ: qꝛ certũ eſt ꝙ totũ mouet: ⁊ ſcðo totum mouet̃: ⁊ querimus pnᵐ paſſiuũ. Scðs modus ꝙ forma moueat mãꝫ. Sed hoc nõ põt ſaluari in accñtibꝰ in eucbariſtia vbi nõ eſt mã nec forma: ⁊ eque cadit hoſtia deoꝛſum: ſicut pus: nec põt eſſe per actionẽ mãe que q̃nqꝫ põt eſſe idẽ eadem enim mã que eſt in igne ⁊ in aqua fuit. Tertius modus ꝙ forma habeat ꝓpriã inclinationẽ grauitatis ⁊ actiuitatẽ ſuã. ¶ Sed ꝯtra. vbi eſt vis motiua eſt velocioꝛ motus: ſed accñña ſola aque cito mouent̃. ergo ⁊c̃. ¶ Dico igit̃ ꝙ grauitas eſt forma accidẽtalis abſoluta: ⁊ iſta eſt pncipiũ mouẽdi deoꝛſuꝫ: ⁊ hec grauitas manet in accidẽtibꝰ. ¶ Sed contra. pmo. qꝛ opꝫ diuidere mobile in mouẽs ⁊ motũ. ¶ Dico ꝙ per ſe mouens eſt grauitas: motũ aũt totũ cõpoſitũ. ¶ Sed cõtra. qꝛ tũc mouebit ſeipſuꝫ. Dico ꝙ qdditatiue neceſſario diſtinguit̃ rõ motiui ⁊ mobilis: ſicut ꝓductiui ⁊ ꝓducibilis. ¶ Alia diffi. oſtenſuꝫ fuit ꝙ deus põt ſeparare accñs a ſubſtãtia. ſi igit̃ ſeparet̃ accñs a lapide. ſ. grauitas: quid erit. ¶ Dico ꝙ ſicut caliditas ſi ſepararet̃ ab igne non cõbureret: ita eſſet indifferens ad omnem locum ſicut anteꝰ. ¶ Sed h eſt difficultas. ſi aqua calida frigefacit ſeipſaꝫ. videmus. n. ꝙ aere calido exiſtente reuertit̃ ad frigiditatẽ: a quo igit̃ ꝓducit̃. Non a frigiditate: qꝛ illa nõ eſt. ¶ Hic dixi ꝙ forma cõtinet frigiditatẽ virtualiter: ⁊ inducit eã qñ nõ eſt: ⁊ expellit eius ꝯꝛiũ. ¶ Sed cõtra. in accidẽtibꝰ ſeparatis reuertit̃ eodẽ mõ ſic pus. Uel ergo opꝫ poni miraculũ: vel aliã qualitatẽ cõtinentẽ frigiditatẽ virtualr. ¶ Alia diffi. de corpe quadrato moto qð ſequit̃ aer q rareſit nõ ab illo corpe. Hic põt eſſe rõ ſm Ariſto. ꝙ in vna pte corrumpit̃ aer: ⁊ in alia generat̃: tñ per ꝓuidentiã intelligẽtie diſponẽtis de oĩbus. ¶ Tertia diffic. eſt de attractione ab adamante. Dico ꝙ tale corpus ĩprimit diſpõnẽ in paſſiuo qua habita currit ad ipſuꝫ. Sed qd de tractu vacui: qꝛ vacuũ nihil cauſat: ſicut ignis ꝯſumẽs mãm groſſaꝫ in aliquo. Nõ vĩ ꝙ intelligẽtia hoc faciat: nõ video cãm niſi currendo ad agẽs vle pᵐ: qꝛ corpus eiuſdẽ rõnis aliqñ mouetur ſurſuꝫ ⁊ aliqñ deoꝛſum: vt pꝫ. ¶ Qõ. VII.

E
5° modus dicẽdi ques declarat 4ʳ ĩpugnãdo tres p̃mos intellectꝰ notanter.
Ad .I. qd' ſit pncipiũ ⁊c̃.
Ad .I precĩ' receptiuũ.
Ad .I ꝑ attractionẽ a mã.

Grauitatẽ pncipiũ q̃ motꝰ grauiũ ſore ⁊ ſilr intelligendũ eſt ð leuiũ leuitate.

F
Inſtat dubitãdo curioſe multiplr.
Ecce qð q̃ris.

Separata grauitate a lapide non moueret ſe ad vbi deorſum.
De aq calẽ frigefactione ⁊ cauſa eius.

Ad .I. cauſa.

G
De adamãtis attractione.

De tractu vacui vel ne ſit vacuum.

Tertio quero. Utrum proiecta moueãtur ab aliqua forma intrinſeca. Et videtur ꝙ ſic: quia mouens eſt coniunctum mobili. ergo ⁊c̃. ¶ Contra. quia tunc mouerentur naturaliter.

Hic dicunt aliqui ꝙ mouent̃ per aliquã formã impreſſam que quãdiu mouet illud mouet̃: annihilato enim ꝓhibente cõtinuatur motus. ¶ Sed cõtra quadruplr. pmo: qꝛ ĩpoſſibile eſt ꝙ forma euiſdẽ rõnis inclinet mobile ad contrarias partes: eadẽ aũt forma ⁊ euiſdẽ rõnis imprimit̃ qñ mouetur ſurſum ⁊ deoꝛſuꝫ: ibi enim eſt actiuũ ⁊ paſſiuũ euiſdeꝫ rõnis. ¶ Scðo ſic. Nos experimur ꝙ vehemẽtioꝛ eſt motus ꝓiectionis qui fit impellẽdo: cuius cõtrariũ eẽt ſi per impreſſionẽ forme fieret hoc. ¶ Tertio. qꝛ videmus ꝙ motus inualeſcit in diſtãtia: qꝛ qñ eſt multum prope proijciens: mobile debilius mouet̃. ¶ Quarto. qꝛ nulla potẽtia executiua cõtinet formã abſolutã: perfectiſſima enim eſt potentia executiua angeli: ⁊ tñ nullam formã abſolutã ꝓducit: angelus aũt plus põt ꝓijcere q̃ꝫ alius. Jõ dico ꝙ mouet̃ a medio. Ubi tñ ſciẽdum eſt ꝙ quatuoꝛ ſe hñt per ordinẽ. Primo motꝰ pellẽtis. Scðo iſte pellens diuidit mediũ violenter a pte poſt: mediũ claudit̃ ne ſit vacuũ: ex illa clauſione pellit̃ mobile. Sicut diuiſio a pte anterioꝛi requirit̃ ne ſint duo corpa in eodẽ loco. ¶ Sed ꝯtra: qꝛ illa circulatio dura

7. phyſi.

H
Op. alioꝝ de cã motꝰ proiectoꝝ.
Impugnatꝰ 4ᵉ

Op. ꝓpria.
A medio moueri proiecta.
In motu ꝓiectionis ꝯcurrũt 4ᵒʳ actiue

I bit ſemper.ṗmus enī actus eſt qñ diuidiť mediū.ſcḋs
clauſio a parte poſteriori.tertius pulſio.quartus iterata
diuiſio:mediū nō pōt diuidi a pte ante quin claudať a
parte poſt:nō pōt claudi quin pellať:nō pōt pelli quin
diuidat:ꝛ ſic in infinitum. ¶ Ulterius alique ſunt par-
tes medij pellentes ꝛ nō pulſe medie vtroqꝫ mō:ꝛ ſic
ſi ſit deuenire ad pulſaꝫ tñ erunt duo corpora in codeꝫ
loco. Iſte rōnes currūt:ſicut rōnes Zenonis:ſi eſſet da-
re vltimā ptē motus rōnes demonſtrarēt:fit igiť circu
latio vſqꝫ ad ptē que nō eſt mobilis:ꝛ ita fit cōdēſatio
moderata:tamen ſm partes eiuſdem ꝓportionis non
eſt dare partē quin pellat ꝛ pellatur:non tñ ſm partes
eiuſdem quantitatis:ſicut dictum eſt frequenter de di-
uiſione ipſius continui.

Quali᷑ pceſ-ſus in infiᵐ in motu ꝓiectio-nis ꝛ q̄li᷑ nō.

6. phyſi. ad fi-nē. parte du-plices.

¶ Queſtio. VIII.

K Quarta queſtio eſt. Utrum inter duos motus cōtrarios intercidat ne-
ceſſario quies. Et videtur ꝙ ſic:quia intelle-
ctus hoc iudicat. ¶ Contra.quia ſenſus di-
cit oppoſitum.

8. phy. t.c.65. Op. eiꝰ.quā impugnat 4ᵗ.

Hec fuit opinio Ariſto. ꝙ ſic:qꝛ ideꝫ nō pōt moue-
ri motibus contrarijs. ¶ Sꝫ ꝯtra illud
arguitur 4ᵗ. Primo ſic. Qñcūqꝫ eſt aliqḋ mobile ꝙ in
aliquo mutato eſſe eſt indifferens ad cōtrarios motus
pōt agens liberū ad alterū iſtoꝝ mouere ſi ꝯtineat vir-
tuali᷑:ſed corpus celi eſt idifferēs ſm ſe in quolibet mu
tato eſſe ad ante ꝛ retro:qñ ergo eſt in mutato eſſe in to
to tpe ſequēti poterit induci motus alius. ¶ Scḋo ſic.
In ṗmo inſtanti in quo celū incepit moueri:potuit mo-
ueri ad dexterā ꝛ ad ſiniſtrā.ergo in ṗmo mutato eſſe
creationis fuit aptū moueri vtroqꝫ mō:ſed in quolibet
mutato eē eſt in eadē diſpōne ſicut tūc.g̃ ꝛc. Si nego
de celo:nō potes negare de rota figuli:in ṗmo.n.inſtāti
potuit moueri ad vtrāqꝫ pteꝫ:in quolibet enīꝫ mutato
eſſe eſt in eadē diſpōne. Scḋa rō eſt hec.in motu ꝑpen-
diculari ponantur due linee.a.b.ꝛ pono ꝙ iſta mobilia
ſint eiuſdē generis:ꝛ ſili᷑ ſint motiua ſibi ꝯiuncta in eo-
dē mutato eſſe:vnū mouet aliud:aliud ad vnā parteꝫ:ꝛ
alterū ad aliā:ꝛ manifeſtū eſt ꝙ pōt mouere illḋ qḋ eſt
eiuſdē rōnis cū illo. ¶ Tertio in motu ꝓiectionis in re
percuſſione ex fractione aeris inſtať:aut illud mobile
eſt in inſtanti quo cōtingit incipere moueri:ꝛ habeť in-
tentū.ſi ꝑ tēpus qeſcit:in illo nō eſt fractio aeris.ſi non:
nunq̃ mouebit in ipꝫ ṗᵐ. ¶ Quarto ꝓijciendo lapidē
ſurſuꝫ:quero ſi qeſcit:cauſa qetis eſt eadē cuꝫ cā motꝰ.
¶ Dicunt aliq ꝙ debilitata v̄tute nō ſufficit ad motuꝫ
ſed ꝓhibet deſcenſuꝫ. ¶ Cōtra.in illo tēpore medium
eſt qetū:ꝛ per ꝯñs poterit ſic perſeuerare. Si dices de
diſpōne que remittiť. Cōtra.illa diſpoſitio vel fuit ſine
remiſſione ꝑ tēpus:ita poterat ſtare:ſi remittiť in ſcḋa
pte nō ſufficiet:ꝛ ſic in infinitū. Iḋ dico ꝙ nō opꝫ inter-
uenire quietē:ꝛ pono exemplū.luna ſucceſſiue ſuſcipit
incrementū lucis ꝛ decrementū ſm ꝙ accedit ad ſoleꝫ
vel recedit:ſed nō eſt dare mediū inter illos actꝰ cōtra-
rios:luna aūt augeť in lucē ꝑ remotionē vel ꝑ acceſſio-
nē ad ſolē:ſed nō eſt dare tempus in quo luna nō ſit in
approximatione vel elongatione a ſole. ¶ Scḋm exē-
plū de eclipſi ſolis reſpectu oculi ſunt motus contrarij
de vidēdo vmbrā ꝛ lucē. Tertio ꝯſtat ꝙ planeta aliqñ
approximať:aliqñ elongať ſine quiete media. Et ſi di-
cať ꝙ moueť ad formā ꝑꝑ diuerſitatē reſpectiuā:h nō
valet:qꝛ ſunt ibi motus cōtrarij:nec eſt ibi qes aliqua.
Ulterius in ſolſtitijs ſol accedit ꝛ recedit. ¶ Diceť ꝙ
nō vadit per lineā rectā:ſed per zodiacū. Sed hoc non
īpedit:qꝛ quocūqꝫ mō fiat appropinquat ad aquilonē
ꝛ elongať ab oriente:ꝛ ecōuerſo.ergo ꝛc. ¶ Dico igitur
ꝙ in vno mutato eſſe ſunt in termino:ꝛ in alio incipit

A.l.velut.

L

A.l.eiuſdem rōnis.
A.l.mouen-da ſibi.

M
Op. ꝓpria ꝯ Ariſto.
A.l.intercidē
Inter motꝰ ꝯ-trios qetē īter-cidere nō eſſe neceſſe.
Declaratio exēplaris.

A.l.eſt.

motus ſequēs. Sed cōtra:tūc idē mouebiť motibꝰ cō-
trarijs. Itē idē erit in termino a quo:ꝛ ad quē. Ulterius
motus nō terminať:niſi in qetē vel in quietē:ſili᷑ motꝰ
cōtrarius nō incipit niſi a ꝑuatione forme. Dico ꝙ mo-
tus nō ſunt ſil᷑:qꝛ motus prior menſurať tēpore priori:
ꝛ tēpore poſteriori motus ſequēs:in termino aūt nō eſt
motus nec qes. ¶ Ad aliud dico ꝙ verꝫ eſt eiuſdē mo-
tus:vñ qñ eſt terminus a quo motus ſequētis. Ad aliḋ
dico ꝙ hñ priuatio motus eſt in illo inſtanti. Exēplū eſt
de naui mota ad orientē ꝛ ſemꝑ ad occidentē moueba-
tur ṗmo ad orientē. Simil᷑ de obuiāte mole qñ faciet
morā:qꝛ qeſceret mola:nec ꝑ ſe:nec ꝑ accñs ꝑt ſaluari

N
Reſolo nōb.
Obijcit nōbi-liter ꝛ ſoluit.
A.l. Uel per quietem.
A.l. In ter-mino.
In termio ad quem motus prioris eſt.

Circa vltimā partē iſtius diſtinctio-
nis.14. Quero iterū quattuor
qōnes. Prima queſtio eſt:vtruꝫ celum
ſit in loco. Et videť ꝙ ſic:qꝛ ſm Augu.
de ciui.dei. Sola bona alicubi eſſe poſ
ſunt:mala aūt nuſq̃.celū aūt nō eſt ma
lum.g̃ ꝛc. ¶ Cōtra.2.ciui.dei. Inaniter cogitant hoīes
de loco extra mundum:quia nullus eſt.

O

c.5.

Hic videndū eſt. Primo qd ſit locus. Aug.
11.de ciui.dei.tractat duas
qōnes:vna eſt de loco extra mūdū:ꝛ queriť quare deus
poſuit hic mundū ꝛ nō ibi:nō apparet rō. Aug. dicit ꝙ
aliq̃ certa rōne ſibi cognita ꝛ nota hic poſuit ꝛ non ibi.
Scḋo dicit ꝙ aliqui antiqui dixerūt ꝙ ante mundū in-
finita tēpora fuerunt:ꝛ querebant quare deus nō crea-
uit mundū in illis:dicit ſimil᷑ inaniter ꝛc. Uideamus
ergo ṗmo qd ſit locus. ¶ Aliqui dicunt ꝙ eſt ſuꝑficies
corporis cōtinentis:qꝛ eſt de genere cōtinuo ꝑ:nulli aūt
pōt appropriari niſi ſuperficiei. ¶ Aliqui dicunt ꝙ nō:
qꝛ ſuperficies variať:loco nō variato:dicunt igiť ꝙ nō
eſt niſi ſpatiū occupatū:locus enim cōmēſurať locato:
ſpatiū aūt ſm omnē dimenſionē ſibi cōmenſurať non
ſuperficies. ¶ Alij dicūt ꝙ eſt vacuū:nec eſt aliqd po-
ſitiuū ſed priuatiuū:qꝛ priuatiuū implet locū. Nā illud
qḋ ipleť erat vacuū. ¶ Quartus modus dicendi eſt:ꝙ
nō eſt niſi virtus ꝛ habitudo ad polos mundi imobi-
les. ¶ Cōtra ṗᵐ arguiť:qꝛ remanēte naue in eodē loco
defluit aqua:nec corpus locatū moueť localr̄. ¶ Con-
tra 2ᵐ:ſi tale ſpatiū eſſet ſeparatuꝫ bene eſſet poſſibile:
ſed tale infinitū poſitiuuꝫ nō poniť ſm fidē:nec quanti
tas ſeparata:qꝛ eſt ordo partiū. ¶ Contra 3ᵐ:qꝛ motus
localis eſſet ad nihil:nec videť eſſe pura ꝑuatio. ¶ Cō-
tra 4ᵐ:qꝛ ſm fidem celū eſt annihilabile:ſi enim poli
eſſent annihilati adhuc alia remanerent in loco. ¶ Iḋ
dico ꝙ locus formal᷑ eſt reſpectus cuiuſcūqꝫ locati ad
ṗmū mouens imobile:cui attribuimus duo ꝑdicata.ſ.
ꝙ eſt vbiqꝫ ꝛ ſemꝑ:illud nō eſt per reſpectū queꝫ habꝫ
ad locū nec ad tempus. Sed per hoc ꝙ oīs creatura hꝫ
reſpectū preſentialitatis ad ṗmū:ꝛ aliū reſpectum pre-
ſentialitatis ſm periodū. ¶ Sed contra:qꝛ relationes
creature ſunt idem fundamēto:locus aūt corpori non:
qꝛ nō remanet in eodē loco. ¶ Scḋo:qꝛ relationes hꝫ
ſunt intrinſecus aduenientes ad deū. ¶ Tertio:qꝛ vbi
differūt ſpecie qḋ nō eſſet:qꝛ ſunt termini eiuſdē rōnis.
¶ Item quocūqꝫ vadas reſpectu dei eſt eadē ṗncipa-
litas. ¶ Ad ṗᵐ dīm ꝙ oīs reſpectus talis eſt:ſicut paſ-
ſio in qua imprimiť gratia. ¶ Ad 2ᵐ negandūꝫ eſt qḋ
aſſumiť. ¶ Ad 3ᵐ:in reſpectibus intrinſecus aduenien
tibus nō tenet vbi agens ꝯcurrit potens cauſare diſtan-
cta. ¶ Ad aliud.oīs creatura nō eſt vniformiter ꝑſens
deo. ¶ Dico ergo ꝙ ſi deus faceret infinitos mundos
eſſet vbiqꝫ:ꝛ ita eſt infinitus localiter potential᷑:quili-
bet autem iſtorum mundorum haberet aliam preſen-
tialitatem ad deum:ꝛ ſic tunc eſſet in actu.

ṗᵒ ꝓticula.
c.5.

A.l. Et quere-bant aliquo.
Rō Augu. et antiquoꝝ di-ctus duplex.
De qdditate loci.
Op. aliorꝫ 4ᵗ
P
Quere ſcḋo d. 2.huiꝰ.q.5.ꝛ vbi ibi nōtū.

A.l. Illud ꝙ ipletū erat eē vacuum.

Impugnᵒ 4ᵗ

A.l. Iḋ dicit aliqui.
Op. ꝓpria.
Q

Obiectio 4ᵗ.

Creature diſ-formiter deo ꝑſentes eſſe.

A
1ª particula. De loci imobilitate. Op. alioꝝ 4ᶜ Impugnaᵒ 4ᶜ

Secunda particula.videndū eſt:qualr̄ locus eſt imobilis:nō pōt poni ꝙ ꝓpter ſuperficiem.Jō dicunt aliqui ꝙ ſm imobilitatem illius ſpatij qō eſt imobile.⸿ Alij autē ꝙ ſm imobilitatem vacui qō moueri nō pōt.⸿ Alij dicunt ꝙ per comparationē ad polos mundi.⸿ Alij dicunt ꝙ per comparationem ad centrum qō eſt ſimpliciter immobile.⸿ Sed contra pͥmū arguitur.Illud enim ſpatium eſt mobile:quia partes eius ſunt homogenee:ideo ad qōcūqꝫ natuꝫ eſt vnum:ꝛ reliquuꝫ.⸿ Cōtra 2ᵐ:illa enim eſt imobilitas de qua nō querimᵘ.⸿ Cōtra 3ᵐ:bn̄ ſtaret ſm phōs:ſꝫ ſm rei veritatē nō pōt ſtare:qꝛ me ſtante hic:pōt deus pōt totā terrā reuoluere.Si intelligis centrū illud accidens:illud mouebit̄ moto ſubito.Si punctuꝫ:illud eſt imaginatū.Polus.n.nō repugnat moueri alijs remanētibᵘ in loco.

R.i.reſolut̄.

B
Op. ſco. qui īpugnat 4ᶜ:ſꝫ eis defendit vt ſcis.

Jō dicit Scotus ꝙ eſt ſm equalentiam ad motū localē.⸿ Sed cōtra.qn̄ fit qō de relōne vltima reſolō nō ſtat ad reſpectū:ſed ad aliqd abſolutū:equalentia aūt eſt quedā relō:ergo opꝫ illā in aliā reſoluere vn̄ venit illa imobilitas.⸿ 2ᵒ.qꝛ negatio reſoluit̄ i affirmationē priorē:q̄re aūt equale:qꝛ imobile:non aūt ecōuerſo.⸿ 3ᵒ.qd facit nos ſcire iſtud:quare eniꝫ dī illud equalēs motui locali.Dī imobile:qꝛ tm̄ valꝫ ac ſi eſſet imobile:ita dicerē quare iſtō eſt factū:qꝛ tm̄ valet ſicut ſi eſſet factū.⸿ 4ᵒ.qꝛ remanet tota difficultas vn̄ ꝓuenit illa equalentia:nō poſſuꝫ igit̄ videre niſi imobilitatē pͥmi mouētis:qꝛ oīs creatura eſt mobilis.

1.phi.vīd.ꝛ.3 tri.c.5.

Tertia pticla. De termino motᵘ localis. Op. alioꝝ 3ᶜ

Tertia particula:quid eſt terminus motus localis. Aliqui dicunt ꝙ locus.⸿ Cōtra.terminus motus eſt in mobili:ſed ſupficies corpis ꝯtinētis nō eſt in mobili.⸿ Alij dicunt ꝙ forma abſoluta.Cōtra.eſſe in loco nō eſt niſi habitudo.⸿ Alij dicūt ꝙ pñtialitas ad polos mundi.⸿ Cōtra hoc:qꝛ pōt eſſe pn̄s polis ſine motu ſui:ſicut ſi deᵘ faceret polos deſcendere.⸿ Dico igit̄ ꝙ terminus eſt pͥmus mouens.

C
Op. ꝓpria ſingularis. 4ᵃ particula. Op. alioꝝ. Op. ꝓpria ſingularis ſatis de locatione celi. Vide tn̄ ſco.ꝛ alios qui alr̄ ſonant.

Quarta particula eſt de queſito:vtrū ſcilꝫ celum eſt in loco.⸿ Quidā dicunt ꝙ ſic ꝑ ſuas ptes.⸿ Dico ꝙ mālr̄ nō eſt in loco:ſed formalr̄:qꝛ totū vniuerſuꝫ hꝫ reſpectū pͥſentialitatis ad deū:igit̄ imaginatiuū vī ꝙ ſi deus crearet aliū mundū:poſſet eum cōiungere iſti:alio adiuncto eſt diſtantia:ꝛ poſſet eum mouere in infinitū:nec acqreret reſpectū niſi ad deū:qꝛ nihil aliud pōt dari:nec vacuū:nec ſpatiū poſitiuum.

⸿ Queſtio. IX.

Secunda qō eſt.Utrū reuolutio celi dicat aliqd reſpectiuuꝫ vel abſolutū.Et vī ꝙ nō reſpectiuū:qꝛ motus.⸿ Cōtra.ille motus eſt ad vbi.

Op. aliorum.
D
Impugnaᵒ 4ᶜ

Hic dicunt aliqui ꝙ motus localis eſt realitas abſoluta:qꝛ ſi eſſet reſpectiua eſſet in puncto determinato.⸿ Cōtra.motus nō eſt termino abſolutior:qꝛ eſt eius.⸿ 2ᵒ.qꝛ ex ſe hꝫ terminū ſm ꝙ huius eſt reſpectiuum.⸿ 3ᵒ.qꝛ in eius rōne includitur pͥus ꝛ poſteriᵘ.⸿ 4ᵒ.qꝛ nulla poᵃ executiua ꝯtinet virtualr̄ formā abſolutā.⸿ Dico igit̄ ꝙ eſt forma reſpectiua.⸿ Sꝫ qs reſpectus? Dico ꝙ eſt reſpectus ſucceſſiuus aliquoꝝ ſibiuīcē ſuccedentiū.⸿ 2ᵃ diffic. In q̄ fundat̄ illa ſucceſſio? Dico ꝙ in vbi imediate:pars.n. mobilis non eſt poſt prē:ſed ſunt ſil̄:ſed eſt ſucceſſio in partibus termini motus:ſicut fundamentuꝫ diuiſionis ſunt partes que diuidunt̄.⸿ 3ᵃ diffi. Ad qd terminatur ille motus? Dico ꝙ ad aliā partē que acqrit̄:ita ꝙ fundatur in pͥori:ꝛ terminat̄ ad poſteriorē.⸿ 4ᵃ diffi. Qđ eſt eius oppoſitū? Dico ꝙ ſimultas:qn̄ eniꝫ ptes termini inducuntur ſimul,eſt ſimplex mutatio:qn̄ ſucceſſiue aūt,tunc eſt motus.⸿ Sed hic eſt diffi.Qꝛ videt̄ ꝙ reſpectus nō percipit̄ ſenſu.Dico ꝙ falſuꝫ eſt:imo diſtantia percipit̄ ſenſu:tn̄ cōcedo ꝙ motus nō vī.⸿ 2ᵃ diffi. Si motus eſt ſucceſſio vel ſucceſſiuū:intelligimus aūt per ſucceſſiuū illud qō acquirit̄:ꝛ eſt hec forma nō motus.⸿ Sed qd eſt motus? dicit̄ ꝙ nō forma fluens:ſꝫ fluxus forme:qui nō eſt niſi ſucceſſio forme:ſed tūc motus eſt poſterior termino:qꝛ fundatur in partibus eius. Dico ꝙ ſicut ꝓductio eſt poſterior termino:ita in ꝓpoſito.Dico tamen ꝙ terminus motus eſt duplex.intrinſecus:ꝛ ille eſt prior.ꝛ extrinſecus:ꝛ ille eſt poſterior.

Op. ꝓpria. Reuolutiōes celi ꝛ vlr̄ oēs motū locales formā reſpectiuā ſore. D. multiplex fundamētuꝫ ſucceſſionis ꝛ diuiſionis ꝛ terminᵘ vtriuſqꝫ que. Oppoſitū ſucceſſionis qd.

E
Reſpectū ſenſu ſentiri:motū tn̄ nō videri:q̄ hn̄ pōderā.
Motus qd?
Motū eē poſteriorē termino ſuo.
Terminᵘ motus duplex.

⸿ Queſtio. X.

Tertia queſtio eſt. Utrum motus habeat eſſe in anima vel in re ex̄.

Hic dicit quidaꝫ doctor ꝙ tn̄ in aīa:qꝛ ſicut de tempore nō habemus niſi nūc:ita de motu nō niſi mutatū eſſe.⸿ Sed cōtra.pͥmo virtus ꝓductiua realis eſt ad terminū realē:virtus aūt executiua angeli eſt realis:ꝛ eſt ad motū:ergo ꝛc̄.Silr̄ qꝛ vbi eſt terminus realis:ergo ꝓductione reali acqrit̄.Similr̄ 3ᵒ:qꝛ bruta cognoſcunt.Quarto qꝛ motus erat ante creationē hoīs.⸿ Dico ergo ꝙ motus hꝫ eſſe extra aīaꝫ.⸿ Sed inſtat̄ quadruplr̄.ꝛ pͥmo:qꝛ prius ꝛ poſterius ſunt reſpectus ꝯſtituentes motum vel eius paſſiones:ſed iſta ſunt tn̄ in aīa:qꝛ relatio pͥoritatis in motu eſt ad nihil:qꝛ ad partē que nō eſt:ſimilr̄ qn̄ poſterioritas eſt,pͥoritas nō eſt.⸿ 2ᵒ.Oēs ptes motus ſunt in aīa:vel enim ſunt coordinate:vel nō cnāte.⸿ 3ᵒ: Ens ꝓhibitū eſt illud qō ꝯſtat ex partibus incōpoſſibilibus:ſic eſt de motu:qꝛ īpoīe eſt duos eſſe ſimul.⸿ 4ᵒ.qꝛ cōpoſitū ex nō entibᵘ nō eſt ens:ſic eſt de motu.⸿ Ad pͥᵐ dicunt aliqui:ꝙ eſt ſine termino.Sed cōtradictio eſt quin habeat terminū:mō illud poſterius nō eſt ſimplr̄ nihil:ſed hꝫ eſſe in potētia:ſufficit aūt hic ponere relationē fundamētalē.⸿ Ad aliud dico ꝙ eſt preſentis tēporis:ꝛ acquirit̄ ꝑ preſenti tēpore:ꝛ preſens eſt cuius pars preterijt parſqꝫ futura eſt:ꝛ iſto mō eſt in actu.⸿ Sed ſi ſumat̄ hic cū dicit nūc pͥſens.Dico ꝙ nihil eſt accipiendo pͥſens pͥmo mō.⸿ Contra accipio partē que preterijt:iſta fuit preſens.Dico ꝙ verꝫ eſt accipiendo preſens pͥmo mō.⸿ Sꝫ diffi.eſt:qꝛ aliqui dicunt ꝙ tēpus hꝫ eſſe per inſtās in rerum nā:ſed hoc eſt falſum:qꝛ qn̄ nūc eſt:impoīe eſt eſſe tēpus.Dico igit̄ ꝙ per ſuas partes habet eſſe non per nunc:ſicut linea non eſt in rerum natura per puncta.

Op. alioꝝ.
Impugnaᵒ 4ᶜ.
F
Op. ꝓpria. Motum hic eē extra aīaꝫ
Obijcitur 4ᶜ
Qualr̄ terminᵘ motᵘ hꝫ eē que relō motus.
G
R.i.Et accipitur. Motus qlr̄ pñs.
Preſens 2ᵒ. Dubium.
De realitate tēporis notabilr̄:ſed plura adde.

⸿ Queſtio. XI.

Quarta queſtio eſt.Utrū motus ꝛ tēpꝰ differāt realr̄. Et videt̄ ꝙ ſic:qꝛ pͥus fuit tēpꝰ q̄ motᵘ.⸿ Cōtra.deſtructo vno deſtruit̄ aliud:g̃ ſunt idē.ꝯña patet.

Hic dicitur ꝙ ſunt idē:qꝛ nō poſſunt ſeparari. Et ſic paſſio nō differt realr̄ a ſubiecto.⸿ Cōtra.dr̄ie motus repugnant tēpori:circulare enim ꝛ rectum ſunt dr̄ie motus. Item velox ꝛ tardum:nāle ꝛ violentū:ſurſuꝫ ꝛ deorſum:ſicut dicunt aliqui ꝙ tēpus eſt motus nō quicūqꝫ ſed pͥmus.⸿ Sed cōtra:qꝛ oſtenſuꝫ eſt ꝙ pōt eſſe velocior ꝛ tardior:nō aūt tēpꝰ. Iſte etiā motus eſt circularis.Similr̄ vna pars citius mouet̄ alia:ſicut magis diſtantes a polo.Pono ergo h̄ quattuor ꝯclones.⸿ Prima ꝯclō eſt,ꝙ tēpus eſt in rerū nā:qꝛ motus nō eſt ſine tēpore.⸿ 2ᵃ ꝯclō eſt,ꝙ eſt aliquid reſpectiuū:qꝛ ſucceſſionē includit.⸿ 3ᵃ ꝯcluſio,ꝙ eſt reſpectus nō formalis ſed fundamentalis. Dico ergo ꝙ accipiēdo tēpus formalr̄ nō pōt eſſe reſpectus ad aliquam creaturam:qꝛ vna tn̄ exiſtente eſt prius ꝛ poſterius:pono ergo tempus fluxum preſentialitatis ad deum:ſicut dictum eſt de loco.

H
Op. alioꝝ cū ſuis impugnationibus.
Op. ꝓpria. Cōclō 4ᶜ. Tēpus eē reale reſpectū ad ſolū deū:ſed curioſus lector:plura addat ꝯtra.

I ❡ Distinctio. XV. ❡ Questio. I.

Dixit ēt deus ꝑducāt aque ꝛc.

Circa distinctionē. 15. que hic incipit. Quero vtrū in corporibus mixtis sint q̄tuor elīta actualr̄. Et vī ꝙ sic. Augu. tertio de trinitate dicit actualiter in quadam textura elementa creata sunt. ❡ Sed cōtra. ibidē in elementis omnia creata sunt in potentia.

Op. Avi. ꝛ Aver. vide sco. hic.

Hic fuit opinio Avicē. ꝙ forme iste sunt ꝑfecte in mixto: q̄litates aūt eoꝝ remisse. ❡ Alia fuit opīo Cōmētatoris ꝙ elemēta sūt in mixto quātum ad formas subales fractas ꝛ remissas. ❡ Cōtra pmam arguit̄: nā elīta quātū ad nām suā hn̄t q̄litates in suis ꝑfectionib⁹. ❡ 2°. qꝛ in quolȝ elīto essent due ꝯrie q̄litates: nulla enī q̄litas remittit̄ nisi ꝑ iductionē gradus incōpossibilis. ❡ Cōtra scdaȝ opionē arguit̄: qꝛ Aristo. ponit ꝙ foīe gñat̄ in instāti. Silr̄ ponit ꝙ hn̄t ꝯrietatē talē: qꝛ sunt cōpossibiles in eodē susceptiuo. ❡ Et ideo dico ꝙ nō sunt in mixto actualr̄. ❡ Et pmo: qꝛ nulla necessitas est hoc ponēdi: qꝛ nec ꝑ trāsmutationē: nec per opōnē aliquā: qꝛ opōnes formaꝝ accñtaliū variantur sine variatione substātie. ❡ Scdo. ipole est duo corpa esse in eodem loco: si ergo quelibet ps mixti est mixta: ꝛ sunt corpa diuersa. g̊ ꝛc. ❡ Tertio. forme elītoꝝ sunt incōpossibiles. Ex hoc enī forma aque corrūpit formā ignis: qꝛ sunt incōpossibiles. ❡ Sed si dicas ꝙ remittūtur: nō valȝ: qꝛ ex rōnib⁹ formalib⁹ repugnāt. ❡ 4° sic. Impole est ꝙ idē indiuiduū sit sil' in diuersis spēb⁹ de gñe sube. Sed hoc sequeret̄ in ꝓposito: quecūqȝ enim distinguunt̄ spē distinguunt̄ nuō. ❡ Si dicas ꝙ verū est qñ sunt ꝑfecte. Cōtra. vbicūqȝ est inuenire ꝑfectam rōnē spēi: ibi ēt ꝛc. sed vbicūqȝ est inuenire formā elīti in quocūqȝ gradu sit: ibi saluat̄ rō specifica illi⁹. ❡ Pono igit̄ q̄tuor ꝯnes. ❡ Prima ꝯ est ꝙ elīta nō sunt in mixto actualr̄ sȝ potētialr̄, ꝓbat̄: qꝛ si actualr̄ essent haberent ꝓprias elītoꝝ actiones ꝛ simplicium: pōt tñ de potētia illius māe deduci. ❡ 2ª ꝯ ꝙ nō sunt idē foīalr̄ sed virtualr̄: nō enī dicunt̄ in pmo mō dicēdi per se: sȝ virtualr̄ tñ: qꝛ aliquo mō ꝯtinet illa. ❡ 3ª ꝯ ꝙ nō sunt ibi essentialr̄: qꝛ tota essentia mixti cōstat ex mā ꝛ foīa: sunt tñ ibi ꝑ ꝓprietates: qꝛ experimur eas ibi eē. ❡ 4ª ꝯ ꝙ sint idē: sicut in medio nō ꝑticipāte nām extremorū: sed habēte cōueniētā cū vnoquoqȝ: sicut rubedo q̄ est forma simplex. ❡ Sȝ ꝯ pmā ꝯnē: qꝛ eadē rōne qōlȝ elītū est mixtū: qꝛ in potētia eius sunt elīta. ❡ Cōtra scdaȝ: qꝛ ſm hoc sol esset mixtus ex elītis: qꝛ ꝯtinet virtualr̄. ❡ Cōtra tertiā: ſm hoc hō hn̄s aliquas ꝓprietates solis esset ſm hoc mixtus vel cōpositus ex sole. vlterius ignis esset mixtus saltē ex duob⁹ elītis. ❡ Contra quartā: qꝛ ſm hoc equus qui est medius inter hoiem ꝛ asinū esset mixtus ex eis. ❡ Iste rōnes petūt qd regratur ad mixtū. Dico igit̄ ꝙ iō fit mixtū qꝛ ex nā elītorū ꝓductum: qꝛ mā pmo fuit posita sub elītis: deinde diegnita ꝓduxit mixta de elītis: qꝛ mā tota erat occupata illis: qꝛ igit̄ pmo erat mā sub forma elītoꝝ ſm nām illoꝝ: iō ꝛc. ❡ Sed hic est diffi. qꝛ mixtio est miscibiliū alteratoꝝ vnio: ergo nō est ibi corruptio. Dico ꝙ non est solū alteratoꝝ: sȝ ēt corruptoꝝ. ❡ 2ª diffi. Qꝛ illud qd generat̄ ex elītis, ex eisdē cōstituit̄ in esse. Verū est si generat̄ ex eis: sicut ex mā ꝑmanēte: hoc aūt fit ex eis tanq̄ ex mā trāseunte. ❡ 3ª diffi. est: mixtū resoluit̄ in elīta: ergo cōstituit̄ ex eis. Hic dī ꝙ resolutio est aliqñ in parte sicut cōpositū in māȝ ꝛ formā vel sicut forma in māȝ: ꝛ sic resoluit̄ mixtū. ❡ 4ª diffi. est: qꝛ dī cōiter ꝙ q̄tuor sunt elīta in hoīe. Dico ꝙ verū est mālr̄ tñ: qꝛ ex mā quatuor elītoꝝ. ❡ Sed generat̄ ne mixtum ex elītis? Dicit Scotus ꝙ nō: sȝ aliqñ ex mixto mixtū: aliqñ ex vno elīto. ❡ Sed nūqd quatuor elīta gñant mixtū? Dī ꝙ nō: qꝛ in instāti gñōnis sunt corrupta: sed generat̄ mixtum virtute corpoꝝ supcelestium. ❡ Alia difficultas: si semper elementum resoluatur in quatuor elementa. Dicitur ꝙ aliquādo in duo: aliquādo in mixta: nec fit resolō virtute elītoꝝ: qꝛ nō sunt qñ fit resolo.

Impugnatio vtriusqȝ. 5. phy. ꝛ alibi 10. metaphysice ꝛ alibi.

K

Op. propria. Elemēta non esse actu in mixto.

A. I. ꝑtr. 1. de ge.

Considera in fantasia.

L

Cōclo 4ª.

Nota expedite qualr̄ elīta sunt in mixto ꝛ qualr̄ non.

Obedīā 2ª.

Obijcit 4ª.

M

Quare ꝛ qdo mixtū ex elementis.

D. multiplex. 1. de ge. ad fi. Mixtio ē corruptoꝝ nō tm̄ alteratorum.

Mā duplex.

Resolo 2ª.

N

Qualr̄ dicat oīa saluari.

A. I. generis. A. I. mixtum.

❡ Distinctio. XVI. ❡ Questio. I.

His excussis ꝛc.

Circa distinctionē. 16. que hic incipit. Quero vtrū in corpore hoīs organiçato sint plures forme substantiales. Et vī ꝙ non: per vnicaȝ enī oīa saluari possunt. ❡ Contra. vbi est etherogeneitas ibi est necīo distinctio specifica: qꝛ rōnalis aīa ita est in hoīe.

O

Hic primo dubitatur de ꝑtibus ꝑncipalibus hominis: sicut sunt caput os ꝛ spiritus vitales. ❡ Dicunt aliq ꝙ distinguunt̄ solū accidentibus: ꝛ eoꝝ est vna forma. ❡ Cōtra. vn̄ inuestigat̄ distinctio formaꝝ subaliū nisi ex distinctione q̄litatū: qꝛ substātias rerū ꝑ se nō attingimus: vn̄ nec de hoīe: nec de asino habet̄ alia via ad ꝓbandū. Tunc sic: qñcūqȝ sunt aliqua cōposita hn̄tia distinctā accidētia magis q̄ aliqua que cōceduntur dñia specie: illa distinguuntur spē: sic est in ꝓposito: caro enī ꝛ os magis habet qualitates distinctas q̄ duo ligna ꝛ multa alia. ❡ 2ª diffi. est de mēbris aliis: sicut sunt manus ꝛ pes. ❡ Dicunt aliq ꝙ accidētibus differunt. ❡ Sed cōtra. per figurā phī maxime distinxerūt aliqua in spē: sicut hoiēȝ ꝛ asinū: sȝ manus ꝛ nasus hn̄t distictas figuras. Et ꝙ ex hoc arguat̄ dñia specifica ꝓbat̄: virtus enī eiusdē rōnis pōt attingere effectū eiusdē rōnis: virtus aūt vegetatiua potest carnē reparare: nō aūt manū. nec hoc est ꝑꝑ accidētia: qꝛ cōsequunt̄ terminū gñationis. vbi g̊ idē terminus gñōnis: ꝛ silia accidētia possunt induci. ❡ 3ª diffi. est de organis sensuū: ꝓbo ēt ꝓpositū de istis: hō nō est aīal nisi ſm ꝙ est sensibilis: nō est aūt sensibilis nisi ꝑ organiçationē cōiunctā cū potētia organica. Si aūt illud est accidens: ergo ꝑ accidēs est aīal. ❡ 4ª diffi. est de humoribus: in mixtis ex predominatione elītoꝝ arguit̄ dñia specifica sicut in quolibet hoīe dominat̄ aliqd determinatū elementū. ❡ Dico ergo ꝙ oēs ꝑtes etherogenee differūt spē. ❡ Sed cōtra. qꝛ eadē mā informabit̄ disperatis formis specificis. ❡ 2° sequitur ꝙ in vno hoīe erūt multa idiuidua sub gñe sube. ❡ 3°. qꝛ cū mā ꝛ forma cōstituūt cōpositū: quot sunt forme tot erūt cōposita. ❡ 4°. etiā tot supposita. ❡ Ad p̄m dico, ꝙ ſm eādē partē māe nō sunt forme desperate: sed ſm aliā ꝛ aliaȝ partē. ❡ Ad aliud cōcedo: ꝙ ibi sunt plura indiuidua partialia: ꝛ vnū indiuiduū totale essentiale: sicut lignū in vna ꝑte est ignitū: in alia aūt nō: māe sunt forme desperate. ❡ Ad aliud dico ꝙ nō quelibet nā cuȝ forma facit supposita: sicut corp⁹ mortuū hoīs: qꝛ nā illa est ordinata ad totū ꝙ vlteri⁹ nō est suppositū. ❡ Ad 4ᵐ cōcedo ꝑtialr̄: imo ēt in homogeneis sunt plura partialia. ❡ Sȝ hic remanet dubiū: si ex hoc destruit̄ ꝯtinuitas corpis humani. Dico ꝙ si loquamur de corpe humano quātū ad tertiā entitatē resultantē: nō est difficultas: qꝛ ibi nō est quātitas sed foīalitas: nō est ibi ꝯtinuitas sed similitas: vn̄ os ꝛ caro hn̄ sunt sil': mā tñ manēs sub istis formis hn̄ est ꝯtinua. ❡ Sȝ ꝯ. aīa in illo in q̄ cōiungūt̄ foīe nō pōt eē eadē ꝑ māe. Dico ꝙ sicͭ albedo ꝛ nigredo vbi

Dubiū multiplex.

Op. aliorū. Impugnatio. Partes pncipales hominis spē differre.

Op. aliorum. Impugnatio.

Manus ꝛ pedes spē differre.

P

Organa sensuum specie differre.

Cōclo pncipalis. Obijcit 4ª. A. I. de gñe.

Q

Nodes solutiones.

Indiuiduum duplex.

Dubium.

A

A. l. cõiūgit

do vbi ſe ꝯiūgūt nõ eſt linea ſʒ vna ſupficies mãet ſub albedie ⁊ nigredie. ita mãet ẽt vna mã ſub vtraqʒ for^a.

¶ Diſtinctio. XVII. ¶ Queſtio. I.

Hic de origine anime ⁊c.

Circa diſtõneʒ 17^{am} que hic incipit. Quero vtrū aīa ſenſitiua ⁊ intellectiua differãt realr̄ in hoīe. Et videtur ꝙ nõ: qꝛ gen^9 ⁊ dīia nõ differūt realiter. ¶ Cõtra. quia anima ſenſitiua ordinatur ad intellectiuam.

Hic ſunt quatuor vie ad hoc probãdū. ¶ Prima eſt via diffõnis: quecūqʒ eni ſunt eiuſdē diffõnis: ſi vni ꝯuenit eſſe corporeū ⁊ reliquo: ſed aīa bruti eſt corpea: ⁊ intellectiua incorpea. corporeū aūt ⁊ icorporeū nõ ſunt ideʒ realr̄: certū eſt aūt ꝙ aīalitas in hoīe ⁊ in bruto ſūt eiuſdē rõnis. Dñt. n. eadē obiecta eiuſdē rõnis potētie ſenſitiue hoīs ⁊ aſini. ¶ Scḋa via, eſt via ſepationis: qꝛ ſi aīa ſenſitiua ſepareť ſič itellectiua: tūc guſtaret ⁊ videret: qꝛ opatio ſenſitiua recipiť in po^a: ſič in ſubiecto: ſʒ obʒ eſt ſufficiēs pn^m actus ſentiēdi pductiuū: ⁊ potētia receptiua. ¶ Si dicas ꝙ ibi requiriť organū. ¶ Cõtra. ꝙ organū nõ eſt receptiuū niſi imediati. po^a aūt eſt diſpoſitio organi nõ ecõuerſo. ¶ Tertia via, eſt via extẽſionis: ſed aīa ſenſitiua nõ eſt eadē in toto corpe: ḡ non eſt eadē aīe itellectiue. Q aūt nõ ſit eadē in toto corpe, pʒ: qꝛ in pede põt imutari ad actū doloris p frigiditatē: ⁊ in manu p calefactionē. iſti aūtē dolores ſunt ꝯꝛij: ḡ eſt alia in vna pte: ⁊ alia in alia. Silr̄ eodē actu vidēdi video albedinē ⁊ nigredinē: ⁊ hoc arguit actū extenſum. ¶ Quarta via eſt p gnõnē ⁊ corruptionē. Si aīa ſenſitiua ꝯtinue generať in augmēto. po^a eni ſenſitiua bruti gñat ꝯtinue aīaʒ ſenſitiuā: vel eni acgrit ptē ⁊ ptē ⁊ habeť itērū: ſi pbabuit ptes: ḡ aīa bruti eſt ſepabilis: ſic ꝙ de ſubiecto in ſubm̄ trāſiret. Jtē ipoſe eſt ꝙ aliqd depēdeat ab aliquo quo nõ exiſte nõ minus eſſet: ſi ḡ informaret ptē de nouo ſm̄ illud ꝙ perat nõ depēderet ab illa: ⁊ p ꝯñs nec ab aliqua alia. ¶ Sed ꝯ. qꝛ hõ nõ eēt per ſe aīal: qꝛ aliud eſſet ab aīa rõnali. ¶ Scḋo: qꝛ ꝙ aduenit alicui enti in actu cõpleto, ē accñs. ¶ Tertio: qꝛ ex duob^9 i actu exñtib^9 ⁊c. ¶ 4°. qꝛ vni^9 rei eſt vnū eſſe. ¶ Ad p^m ducit ad op^m qñcūqʒ ſunt aliq̄ totalr̄ idē predicať de ſe in abſtracto. ¶ Sed iſta eſt falſa. aīalitas eſt humanitas: ⁊ ideo iſta non eſt vltimate abſtracta. hõ eſt aīal: ⁊ ideo ſʒ gradū ꝯfectionis põt fieri pdicatio. ¶ Ad aliud dico ꝙ nulla forma dat eſſe pfectuʒ niſi vltima rei ſpecifica. h̄ eſt aīa rõnalis. ¶ Ad aliud. nõ eſt imaginandū ꝙ aīa itellectiua pficiat ſenſitiuaʒ: ſed ambe pficiūt mãm ordine quodā. ¶ Ad aliud. ex duob^9 exiſtētibus in actu nõ fit vnū p ſe: ſed nõ facio vnū ex iſtis vt iter ſe: ſed p cõparationē ad aliḋ qḋ eſt in po^a. ſ. ad corp^9 organicū. ¶ Ad vltimuʒ. tenemus ꝙ eſſentia ⁊ eſſe nõ differūt. Certum eſt aūt ꝙ alia eſt nã forme ⁊ alia mãe: ⁊ ita ſunt plura eſſe: põt etiam dici ꝙ vnū eſt ibi eſſe totale. ¶ Aliter dico, ꝙ ꝯñtia eſt a foīa. ḡ vni^9 eſſe vna foīa reduciť ad formaʒ ſyllogiſticā ſic. vni^9 effectus vna eſt cauſa: ſed eſſe eſt effectus forme: ḡ. in cõpoſito aūt vnū eſt eſſe. maior eſt ſimplr̄ falſa: qꝛ vnus effectus multas hʒ cāas: ⁊ cām formalē ⁊ efficientē vlem ⁊ pticularē mãleʒ ⁊ formalē. Nã mã ⁊ forma ſunt cāe eiuſdē effectus. ¶ Dico ergo ꝙ vnus effectus: põt eſſe a multis formis: ſič a mã ⁊ forma. ¶ Sed iſti dicūt ꝙ aīa ꝯtinet alias v̄tualr̄. ¶ Sed ꝯ. qd intelligis per hoc v̄tualr̄: ſi ſupeminēter: albedo daret eſſe nigrū aliter: qꝛ dat tale eſſe: arguo igiť ſic. ſi aīa ꝯtinet foīalr̄

Diſtõnē realē intellectiue ⁊ ſenſitiue i homine pbat via q̄druplici: ſʒ quere Sco. ⁊ alios.

B

C

Obijcit 4^r.

Cõtra noīales

Sola vltima forma dat pfectum eſſe.

D

Ecce qḋ q̄ris ḋ formis ordinanſ i codeꝗ.

Expõnes nõ dilco ⁊ reſolu ⁊c. vide Sco. 2. d. ſ. 4 q. 3. ⁊ vbi ibi notaui

A. l. põt hīc. Q itellectiua nõ ꝯtinet vtualiter ſenſitiuā.

A. l. aliud.

alias. ḡ aīa formalr̄ eſt ſenſitiua corpea ⁊ ſepata ꝯtineť illa ⁊ hiet: ſi accipis v̄tualr̄ diſtinctū ꝯ formalr̄: tūc ſic. ꝯtinēs v̄tualr̄ ꝯtinet vt diſtinctū a ſe: ſʒ aīa ꝯtinet iſtas virtualr̄: ḡ ſunt diſtincte. ¶ Sed iſti iducūt exēplū de pētagono: ⁊ h̄ eſt ꝯ eos: qꝛ ſi itelligas ꝙ trigonū ſit formalr̄ in q̄drāgulo: ita ꝙ aīa ſenſitiua ⁊ corpea ſunt formalr̄ in aīa itellectiua. Aliter intelligiť ꝙ in tetragono ſunt duo anguli mãlr̄. ſi ſic dicať: tūc certū eſt ꝙ totum addit realiter ad partes: ⁊ ita erit in propoſito: ⁊ eodeʒ modo de ſenario ad quaternariuʒ aliquid reale addit.

E

A. l. de tetragono.

Q̄ualr̄ trigonū in tetragono?

Declare ergo ſubalr̄ Ariſt.

¶ Diſtinctio. XVIII. ¶ Queſtio I.

In eodem quoqʒ paradiſo.

Circa diſtõnē 18^{am}. Quero vtrū per viaʒ creationis de coſta Ade facta ſit mulier. Et ꝙ ſic videť: quia in ſex diebus ⁊c.

Hic primo videndū ſi adeq̄te de coſta Adã fuit mulier facta. ¶ Aliqui dicunt ꝙ p viaʒ reformationis. ¶ Aliqui dicūt ꝙ p augmētū mãe non creãdo mãm de nouo: ſed applicãdo quãtitatē. ¶ Cõtra pmū ſic. rariſſimū corp^9 eſt ignis: ⁊ ex eodē i millecupla pportione terre: corpus aūt mulieris nõ eſt tãtū denſuʒ ſič terra. magis aūt excedit corpus illud coſtaʒ q̄ʒ in tali pportione. ¶ Scḋo. rõ incõpoſſibilitatis eſt in formis p raritatē iductā: ſed tanta fuiſſet tūc rarefactio ꝙ ſufficeret ad corruptionē eľtoꝝ: ḡ magis de forma humana. ¶ Tertio. qꝛ forma mulieris eſt eiuſdeʒ rõnis cū viro: ḡ regrit maiorē denſioneʒ q̄ʒ ibi fuiſſet. ¶ 4°. qꝛ mixtio eľtoꝝ fit in diuerſis ſpēb^9 ſʒ diuerſaʒ raritatē: ⁊ ibi fuiſſet minus pportionata q̄ʒ inter diſtincta ſpecie. ¶ Cõtra 2^m: qꝛ mã pma fuiſſet forma ſpūalis: qꝛ ſm̄ ſe totā in diuerſis ptib^9. ¶ 2°. qꝛ ſuba nõ informata ſub diuerſis ptib^9 fuiſſet in diuerſis locis ⁊ ſepata quãtitate remanē potuiſſet in diuerſis locis. Dico igiť ꝙ hoc fuit deo ſupplente mãm vel creãdo: vel aliḋ corpus reſoluēdo: vnde dico ꝙ mã nõ põt augeri niſi per creationem: vel appoſitionē de materia alterius corporis. ¶ Sed nunqd mã poteſt condenſari ſeparata. Dico ꝙ ſi augmentatio fiat per poros, non poteſt.

F

Op. alioꝝ 2^r.

A. l. appoñedo.

Impugn^a 2^r. 1. 4^r. 1. 2. 2^r.

A. l. adhuc.

G

A. l. realr̄ potuiſſet eſſe.

Op. ppria.

Scḋo corpus mulieris d coſta Ade formatum ſit.

Dubium.

¶ Diſtinctio. XIX. ¶ Queſtio. I.

Solent queri plura ⁊c.

Circa diſtõneʒ 19^{am} Quero vtrum gñatio ſit inſtantanea. Et videtur ꝙ nõ. Augu. dicit in mono. ſuba q̄ paulatim deſtruiť ad min^9 ⁊ minus eſſe pduciť. ¶ Contra. 3° de tri. dicit: diſpõne facta ſubito inducitur ⁊c.

Hic eſt opio aliquoꝝ ꝙ ſucceſſiue: qꝛ Ariſt. ponit ſex ſpēs motus in pdicamētis: inter quos ponit gnõnē ⁊ corruptionē. ¶ Contrariū videť tenere 5° phyſi. ¶ Teneť aūt h̄ cõuer. Qḋ cõfirmať 4^r. Et p ſic. Una mã nõ põt eſſe ſil̄ pars diuerſoꝝ compoſitoꝝ differētiū nuõ vel ſpē. ¶ Sed h̄ ſequereť. qñ eni ignis ex aqua fit ſi ſucceſſiue iducereť ignis ⁊ remittereť aq̄ in itermedio tpe eēnt due forme ſil̄: ⁊ p ꝯñs duo cõpoſita: qḋ pʒ. vbicūqʒ eſt eni ſuenire totū qḋ ptinet ad eēntiā ignis: eſt ibi ſuenire totā nãm ignis. mã aūt ⁊ forma eſſent ibi ipſius ignis. ¶ 2° ſic. Jmpoſe eſt ꝙ vnū indiuiduū ſit in diuerſis ſpēbus de gñe ſube: ſed ita eſſet de iſto. Per rõnē eni diffinitiuā ignis eſſet in ſpecie ignis: ⁊ p rõnē diffinitiuā aque in ſpecie aque. ¶ 3° ſic. Deus poſſet ſm̄ hoc faceť de vno hoīe multos hoīes. fit enim intēſio ⁊ remiſſio p gradus eiuſdē rõnis. Et ſi vnus eſt

A. l. ſic.

H

Op. aliorum.

A. l. ſentire. T. c. 8. ⁊ ide.

Op. cõtra quã ſeqť ⁊ phi. 4^r

I

ſepabilis ab alio ꝛ glibet:ſꝫ vnꝰ pōt ab alio ſepari.ḡ ꝛc̄. ℂ 4.° ga eadē rōne ex oibꝰ hoibꝰ poſſet fieri vnus hō: ga oēs ſūt mutabiles. ℂ Dico igiť ꝙ gñatio fit in iſtāti. ℂ Sꝫ ꝯ̄. agētia ſūt debilia.ḡ ſucceſſiue iducit. ℂ 2° ex pte patiētis idiſpoſiti. ℂ 3° ex pte medij vl' diſtātie. ℂ 4° ex pte termini ꝯ̄rij. ℂ Ad p̄m dico ꝙ h̄ nō arguit ſucceſſionē. Nā cādela eque cito multiplicat lumē ſuū ſicͭ ſol. facta ḡ diſpōne p alteratiōnē fit in iſtanti forma ſubalis. ℂ Ad aliō dico ꝙ plēs cāe maiorē h̄nt efficiētiā paucioribꝰ. forma aūt aque corrūpēda non hꝫ cām niſi māin. iō veniētibꝰ agēte ꝛ mā vehemētius agit:ꝛ p ꝯ̄ns expellit. ℂ Ad aliud de diſtantia:dico ꝙ qñ ſol agit in remotū nihil agit in medio:ſꝫ imediate tali nō agit in terminuꝫ. ℂ Ad aliud ſi forma ſit pfectior:que eſt in mā q̄re nō reſiſtit: R̄ndeo ꝙ i reſiſtētia meſhaͨ ga forꝰ nō amplius ſe itimat māe:ſꝫ nāli neceſſitate informat eā:vt pꝫ. ℂ Sꝫ p agēs trahiť ad aliā formā:ꝛ corrūpit p̄mā. ℂ Sed h̄ eſt diffi. ga in gñōne videť aliq̄n mā eſſe ſine forª:nō eni pōt iduci forª:ſi alia nō ſit corrupta.ꝛ erit tp̄s mediū in quo erit ſub neutra:ga nō in eodē iſtāti hic dī ꝙ i eodē iſtāti fit gñatio ꝛ corruptio. gñatio vniꝰ.ſ.ſequētis ꝛ corruptio alterius.ſ.p̄cedētis:ꝛ in tpe p̄cedēti fuit ſub forma corrūpēda. ℂ 2ª diffi. ga iſtans imediate videť ſeq:ga corruptio eſt poſ. Dico ꝙ ſil' vna iduciť:ꝛ alia corrūpiť vel expelliť:in iſtātaneis eni ſil' eſt corrūpi ꝛ corruptū eſſe:ſic ꝛ fieri ꝛ factū eſſe: ꝛ ideo factū eē vniꝰ ꝛ fieri alteriꝰ nō repugnāt. ℂ Alia difficultas eſt/ꝙ due forme ꝯ̄rie eſſent ſil' in eodē ſuſcepiuo. res eni que corrūpiť:dū corrūpiť eſt:ꝛ dū corrūpiť aliud gñat. Dico ꝙ veꝝ eſt de illis que corrūpunť ſucceſſiue:ſed qō corrūpiť in iſtāti nō eſt dū corrūpiť. ℂ Alia difficultas eſt:ga duo ꝯ̄dictoria eſſent ſil'.ſ.eſſe ꝛ nō eſſe eiuſdē forme. Dico ꝙ nō:ga tūc p toto tpe eſt ſub forma p̄cedēti:vñ in iſtāti trāſit de vno termio ad aliū:ꝛ nō eē eius eſt in toto tpe p̄cedēti:termini eni ſūt icōpoſſes ipſius mutationis:ſꝫ hic eſt ne dare vltimuꝫ eſſe forme p̄cedētis: Diciť ꝙ nō:nec alterari nūc nō eē ſequētis:ſed eſt dare p̄m nūc eſſe forme ſequētis qñ generať:ꝛ eſt dare nūc p̄m nō eſſe forme p̄cedētis.ſi autē eſſet dare vltimū iſtās in quo eēt forma p̄cedēs:tūc vl' oporteret dicē ꝙ in eodē iſtāti eēt alia vl' eſſet tp̄s mediū ſine forª vel iſtās ſequereť iſtās. ℂ 3ª diffi. pp motū aialis cadētis de ſupra:ꝛ dū cadit diſponiť ad mortē p alterationē.ſumať ſil' alteratio ꝛ motꝰ localis ſicͭ poſſe eſt:ſi ſil' ſumať eſt dare vltimū motū.ſ.mutatū eē. Sed in toto motu alterationis eſt forma prior.ḡ ſicͭ eſt dare vltimū alterationis:ſic eſt dare vltimū forme. Similr motus celi eſt ꝯtinuꝰ ꝛ alteratio q̄libet meſurať aliqua pte motꝰ celi:qñ finiť alteratio celi eſt in aliq̄ vbi ſibi equali in illo opꝫ eſſe illud qō corrūpiť:ga vltimū gñationis. ℂ 3.° ois res quāta vel eſt finita vl' ifinita:eē aūt rei ſi eſt finitū/ille finis in ipſo eſt vltimū eē rei. ℂ Ad p̄mū dico/ꝙ rei ſucceſſiue eſt dare vltimū nō rei pmanentis. ℂ Sed q̄re in illis:ꝛ nō hic: Dico ꝙ ſi iunganť duo corpa q̄ōlibet hꝫ vltimū ſui ꝛ ſūt ſil:ꝛ nō vnū poſt aliud:ſed in pmanētibꝰ forme cū ſint icōpoſſes nō p̄nt eſſe ſil'. ℂ Dico igiť/ꝙ motꝰ terminať ad mutatū eē:ꝛ dico ꝙ in toto motu alterationis forma p̄cedēs hꝫ eē: ꝛ in termino icipit eē forª ꝯ̄ria:ꝛ p idē de motu celi ſub termino alterationis nō eſt ſub forma:ga terminꝰ motꝰ nō eſt motꝰ. ℂ Ad aliud. certū eſt ꝙ linea terminať ad punctū:an illud nō eſt aliqō idiuiſibile:ſꝫ imediate punctus ꝯiugiť ꝯtinuo:ſic etiā p tp̄s p̄cedēns iſtātis terminať ad finē extrinſecū:ſicͭ alteratio terminať ad aliqd extrinſecum:qō eſt finis nō intrinſecus:ſed extrinſecus. ℂ Alia diffi. eſt/ſi gñatio eſt motus: Dico ꝙ nō:nec eſt

Vnde in iſtā tanei forē. Obijcitur 4ͬ

A.I. generat. A.I attingit terminum. Caſte deſa ꝙ dicit de ſole. vide Sco.9. c.14.diſ.huiꝰ D.multiplex.

K

Nō opꝫ hic de p̄mo ꝛ vltimo eē ꝛ nō eē permanētiū ꝛ ſucceſſiuoꝝ inſtantium. A.I.corruptū alterius.

Corruptio 4ͬ

L

Alia.I.ſi vno motu aialis.

M

A.I.forma habere cōtrariā.

mutatio:ga nō eſt habitudo ſubi ad terminū:ſꝫ pducentis ad pductū:tñ cōitatiue. ℂ Sciendū etiā eſt/ꝙ forma hñ eſt quāta viſibil'r:ꝛ vna excedit aliaꝫ:ſicͭ aīa rōnalis aiaꝫ brutī excedit:vtraqꝫ tñ eſt idiuiſibilis.

N

Vna forma p fectio:tu alia eſſe.

ℂ Diſtinctio. XX. ℂ Queſtio. I.

Poſt hoc videndum eſt ꝛc.

CIrca diſtōnez 20ᵃˢ Quero vtrum ſubm gñōnis ſit mā p̄ma. Et videť ꝙ ſic:ga Augu. dicit ſup Gen. ꝙ hyle eſt fundamentum generationis. ℂ Cōtra. 3° de trinitate:corpus reſoluitur in elementa:ergo ꝛc̄.

Hic dicunt aliq ꝙ nō eſt mā p̄ma:ſꝫ aliqō cōpoſitū. ℂ Cōtra. plā nō ſunt ponenda ſine neceſſitate:ſꝫ ſola mā ſufficit. ℂ 2.° trāſmutatio facit ſcire māꝫ.ḡ ꝛc̄. ℂ 3.° ga nullū corpꝰ icorruptibile eſt ſubm gñōnis.ſi aūt eēt corruptibile videnť icōueniētē. Dico igiť ꝙ p̄mū ſubm eſt hyle. Et circa hoc pono 4ᵒʳ ꝯ̄nes. ℂ Prima ꝯ̄ eſt/ꝙ imediatū fundamētū gñōnis eſt terminꝰ imediate. Iſta eni relō gñōnis imediate fūdať in termino:ga ip̄m referť qō dī gñari. Nā genituꝫ referť ad gñans. ℂ 2ª ꝯ̄/ꝙ ſubm gñōnis eſt mā: ga in ipſa recipiť terminꝰ gñōnis imediate. ℂ 3ª ꝯ̄/ꝙ nō mā denudata forma quātitatis. iſfluētia eni extenſa nō pōt recipi in ſubto nō extēſo:agunt eni oia nālia ſm lineas piramidales ꝛ angulos nō extenſo. ℂ 4ª ꝯ̄/ꝙ nō eſt ſubm denudatū q̄litate:cū eni ſit quātū nectio eſt finitū vel ifinitū. ℂ Sed ꝯ̄. gñatio eſt p̄us termino.ḡ nō fundať in termino. Dico ꝙ p̄n̄ᵐ pductiuū hñ eſt p̄us termino:ſed pductio eſt ꝯ̄ns pductū in quo fundať. ℂ 2ª diffi. ga vna forma nō erit alteri ſubordinata. ℂ Dico ꝙ in hoie eſt ordinatio formaꝝ. forme.ſ.organiſationis ad aiaꝫ. ℂ 3ª dif. mā nec eſt quāta nec qualis. Dico ꝙ veꝝ eſt itrinſece:tñ p̄habet illa in gñōne. ℂ Sed nōne mā ꝛ forma ſunt vna cā oiuꝫ accidētiū: Dico ꝙ ſic corū.ſ.que ꝯſequunť cōpoſitū. ℂ Sed hic eſt dif. de quātitateª iterminata qd eſt. Dico ꝙ quātū ex pte ſua mā eſt idifferēs ad maioritatē ꝛ minoritatē:tñ ſemp ē ſub aliq̄ ſpecie. ℂ 4ª diffi. ga dicit vnꝰ doc. ꝙ accñtia iſunt imediate p̄me māe. ℂ Sed qd de q̄litate ſymbolica: Dicit idē ꝙ ſic cū cadat in gñatio ꝛ corruptio:ga cuꝫ mā ſit nata p̄us recipe formas accñtales aliquas:ſicut denſitatē ꝛ raritatē:nō vī incōueniēs. ℂ Alia diffi. eſt/ad qd regriť diſpō p̄ma ſi corrūpiť adueniēte forma. ℂ Dicit Scotus/ꝙ hoc eſt pp agēs ꝯtinēs duos effectꝰ tales nō ex pte forme que recipiť. Sed ponať ꝙ ignis diſponat māin:ꝛ amoueať:ꝛ alius appliceť:nōne iducit imediate formā: Diciť ꝙ effectꝰ reſpicit eodē modo poᵉᵐ pductiuū iſtiꝰ ſicͭ alteriꝰ. ℂ Sed qd de cicatrice remanente in hoie putrefacto: ꝙ eſt alteriꝰ ſpēi:ex hoc videť eſſe cōe ſubm cōpoſitū. ℂ Sed dico/ꝙ cū mā imediate ſit quāta ꝛ finita pōt ſaluari eadē cicatrix:dato ꝙ nō ſit ibi cōmune ſubiectū cōpoſitū.

Opio alioꝝ. Vid.1.6 gnōᵉ Impugnꝰ 4ͬ

Opio ppria. Cōcluſio 4ͬ.

O

Nā̄m q̄tītaꝫ ꝛ q̄leꝫ ſubm nō tñ fundamentū forē generationis. Videť ꝙ preſupponat falſum finitū.ſ. vt ifinitū dicē q̄litatē:ſed tū hic ꝯ̄iter. D. multiplex Etſi p̄nᵐ pductiuū: non tñ pductio pducto p̄us eadem hꝫ i p̄mo pleriqꝫ ꝛ alibi. 7° meta.t.c.8 Expō nō diſto q̄lr mā nec q̄ta nec q̄lis ꝛc̄.

P

a De q̄titate iterminata no taker tangit. De qualitate ſymbolica ꝛ eius ſubto:ſꝫ ꝯſidēa ſcotigat. Scotus ſubtilis quare diſpoſitio pōit. Caſus de q̄ ſcotus dubitat. Videť log ꝯ̄ op.alioꝝ.

Q

ℂ Diſtinctio. XXI. ℂ Queſtio. I.

Uidens igitur diabolus ꝛc.

CIrca diſtictionē 21ᵃᵐ Quero vtꝝ in mā p̄ma ſint rationes ſeminales. Et videť ꝙ ſic:ga Augu. ponit eas ſuper Gen.

Lib.ix.

Hic dicunt aliqui ꝙ non eſt dare. ℂ Sed cōtra. 3° de tri. Aug. ponit eas. Hic tñ ponunť 4ᵒʳ ꝯ̄nes. ℂ Prima eſt/ꝙ rōnes ſeminales non ſunt forme ſubales:ga ille ſunt ſm Augᵐ increate in eo

Op.alioꝝ.

Op.ppria. Cōcluſio 4ͬ.

A

Nec ſubales nec accitales formas nec actuales relões nec priuationes rõnes ſeminales eē. Rõ ſeminalis ſm Sco.l.8. di.huiꝰ.τ.x. mcta. Relões fundamẽtales rõnes ſemiales ſor qd ſpe ... ra vl.pon dea. Obicitur 4ʳ Potẽtia receptia ↄſideratur dupř:τ ē vtrqꝫ nõndū. Z.l.13 d gra.

a deo:nõ aūt forma ſubalis.¶ Scḋa cõcluſio φ nec forme accidẽtales:qa etiã ille generanť τ corrumpunť. ¶ Tertia cõcluſio φ nec relationes actuales:qa tales non ſunt ad formas in potentia.¶ Quarta cõcluſio φ nec priuationes:qa rationes ſeminales ſunt per ſe pñcipia gnõnis ſm Auguſtinū.¶ Scotus videť dicere φ diſpõnes prime:ſunt autē aliq̃ permanẽtes ſicut quãtitates.¶ Alie tranſeuntes:τ ille nõ ſunt create cū mã. ergo non ſunt huiꝰ rationes.¶ Dico igiť φ ſunt relationes fundamẽtales potẽtie que ſūt per ſe paſſiones. ponunť eni in materia:ſicut pñcipiū forme:ſed nõ niſi receptiue.¶ Cõtra.corpus ſm hoc habebit rationẽ ſeminalẽ reſpectu aie:ſic de gratia:ſic de icarnatiõe vbi ſic de beatitudine.¶ Ad pmū dico φ potẽtia receptiua equiuoce accipiť:vel qa cauſat in gñe cauſe mãlis: vt dependet forma ab ea:vel qa tñ ibi recipiť:ſic autē nõ eſt de aia:qa a materia nõ dependet.¶ Sed ↄtra. gratia cū ſit accidẽs:nõne dependet ab aia:Dico φ rõ ſeminalis nõ eſt receptiua per comparationẽ ad agens ſupernãle:ſed ratio hic magis deberet dici obiectalis reſpectu talis agentis.huiꝰ eſt aūt deus:eodem modo de incarnatione τ beatitudine.¶ Sed hñt ne accidentia rõnes ſeminales:Dico φ ſic eadẽ rõne:τ etiã relõnes: qa ſeparari nõ pñt.¶ Scia aūt τ virtutes hñt in intellu τ appetitu rõnes ſeminales. Unde ratio ſeminalis eſt ipſe potẽtie cauſales:quas habet materia in gñe cauſe materialis:ſed dicť ratio cauſalis ex parte agẽtis:τ rõ primordialis inter agens τ patiens. Ratio autē ſubſtãtialis per comparationem ad agens primum.

B

Rões ſeminales in accidentibus eſſe.

Reſolo ſingularis.

¶ Diſtinctio. XXII. ¶ Queſtio. I.

Hic vř diligẽter iueſtigãdū τc.

C

Op.alioꝝ 4ᵒʳ impugnᵒ 4ʳ ...co.37.

Circa diſtinctionẽ 22am Quero vtꝝ ratio ſubalis phabebat eē in materia.Et videť φ ſic.per Aug.3° tri.q ponit formas latere.¶ Cõtra p eūdeꝫ.

Dicūt aliqui φ oẽs ſunt in latibulo τ manifeſtanť per agens.¶ Alij dicunt φ totalř ab extrinſeco. ¶ Alij φ partim vtroqꝫ mõ.¶ Alij φ de potẽtia poſſibili.Primū dictū eſt falſum:qa tūc quodlibet eſſet in quolibet:τ qlibet eſſet qlibꝫ ſm opinionẽ Anaxagore. p phyſi.Scḋs modus quẽ ponit Auič.non eſt verus.ſi eni eſſent in intellectiua formalř eſſent aia. Aia etiã nec põt eas cāre. Nec tertiꝰ modus valet.ſi eni ille medietates ſunt eiuſdẽ rõnis:agens eadẽ rõne põt vtrūqꝫ pducere:τ ita vnã partẽ ſicut aliã. Nec q̃rtus modus valet de illo eſſe poſi.ſi eni ſubiectiuū illud eſt ab eterno: ſic ſubiectiuū aliqd de mã trãſit in formã:qd eſt ipoſe. ¶ Pono ğ 4°r ↄnes.¶ Prima ↄ eſt φ tota forma eſt ab extrinſeco:qa eadeꝫ forma que eſt in poª mãe.tota aūt eſt poª ſubiectiua mãe:τ tota cauſať a mã ſubiectiue.¶ 2ª ↄ φ tota ab extrinſeco:qa tota ↄtineť ab agẽte vtualř.¶ 3ª ↄ φ nõ totalř ab itrinſeco:qa ſufficeret mã tñ.¶ 4ª ↄ φ nec totalř ab extrinſeco gñať: ergo tota ab iſtis:τ eſt partialř ab vtroqꝫ:nõ φ habeat ptes τ partẽ:ſed qa iſte cauſe partim ↄcurrūt:ita φ qñ agẽs ↄtinet vtualř ſic cauſat:nõ φ phabeat eã actualř:nihil etiã maxime ↄuertiť in formã.¶ Sed ↄ.ex hoc videť φ de nihilo.Dico φ non:qa ↄcurrit cū mãlis:q̃ ſuo mõ cauſat eã:ſic agens cāt:nõ φ aliqd trãſeat de mã in formã:ita ſuo mõ in ppoſito.aia aūt ſit de nihilo:qa a mã nõ depẽdet:de formis autē artificialibꝰ videť ſm hoc φ ſint nãles:qa dependent a mã:Dico φ nõ:qa forme naturales determināt ſibi ſubiectuꝫ eiuſdem generis. materia autem poteſt eſſe ſine omni forma artificiali.

Op.ppria. ↄcluſio 4ʳ.
D

Eſt tota forma itrinſeco:τ tota ab extrinſeco: non tñ talř ſic vel gñať.

Nare aia ſit nihilo.

Aia artificia formarũ a mãᵒ nãlĩ.

¶ Diſtinctio. XXIII. ¶ Queſtio. I. E

Preterea queri ſolet τc.

Circa diſtõnẽ 23am Quero vtrū liberū arbitriū pncipalius cõſiſtat in itellectu vel in volūtate. Et vř φ in volūtate.pbať:qa dicit Anſel.de ↄceptu vĩginali:φ in volūtate eſt dñiuꝫ aie.¶ Cõtra.Augu.de vera religione. Judicans pſidet illis de quibus iudicat.

Hic dicunt aliqui φ liberū arbitriū conſiſtit in intellectu tñ:quo iudicatẽ nec[ſſ]io voluntas ferť in illud.¶ Alij dicūt oppoſitū φ itellˀs eſt poª mere nãlis:que diſtinguiť ↄ liberū arbitriū.¶ Sꝫ alij dicūt φ in vtroqꝫ:ſed pncipalius in intellu regẽte. ¶ Alij dicūt ecõuerſo φ impare ptinet ad volūtateꝫ τ mouere potẽtias alias.¶ Sed ſumẽdo illud qd ſignat libeꝝ arbitriū nõ capio aliquẽ illoꝝ modoꝝ.pᵐ nõ:qa nulla libertas eſt in itellu. Nec ſcḋm.qa volūtas nullū hꝫ arbitriū ſicut nec itellˀs libertatẽ. Nec tertiū poterit ſtare:qa qd eſt pncipalius:opꝫ φ ibi ſit ſꝫ ſe totū. Sed libtas nullo mõ eſt in itellu ſimplr:nec libeꝝ arbitriuꝫ cõſiſtit totalř in volūtate.ğ nec pncipalius volūtas di talis:ſic homo nõ põt dici pncipalius rõnalis τ ſenſibilis ſm ptẽ itellectuã:qa illa duo in ea nõ ſunt:nec etiã dici põt φ cõpoſitū ſit pncipaliꝰ in actu τ poª p formã. ¶ Accedo tñ ad rẽ qõnis:per quid nos ſumus actuum noſtroꝝ dñi.¶ Et dico φ per poªˢ volūtã:pbať hoc. ¶ Primo.per illud non põt eſſe hõ dñs ſuoꝝ actuū:p qd operať mere nãliter:ſic aūt eſt de poª itellectiua ſeu itellectu:ſicut ſol nõ eſt dñs ſue calefactionis.¶ Scḋo per illã poªˢ que mere ↄtingẽter operať ſumus dñi noſtroꝝ actuū:ſic eſt de volūtate.¶ 3°:qa potẽtia cuiꝰ ſolis actibꝰ meremur:illa eſt qua ſumus dñi nr̃oꝝ actuū: ſic eſt de volūtate in qua eſt charitas.Et eodẽ mõ non vituperamur niſi de his que ſunt in ptãte nr̃a.¶ Sed cõtra hoc inſtať 4°r.Primo qa hoc φ dico liberuꝫ eſt adiectiuū.arbitriū aūt ſubſtãtiuū:τ pncipalřꝰ de itellu. ¶ Itẽ arbitriū ſe hꝫ vt ſubm:libeꝝ autē vt accidens. ¶ 3°:p malas cogitationes qs vituperať.¶ 4°:qa per actū cõtẽplandi aliqs mereť que duo ptinent ad itellꝫ. ¶ Dico ad pmuꝫ φ res adiectiui eſt pncipalioꝛ hic:ſic hic:qdã appetitus ſenſitiuus qdã itellectiuus:eſſe itellectiuū eſt pncipaliꝰ.Silř liberū eſt adiectiuū τ poniť adiectiue:qa eſt qd formale:ſed qa actus volūtatis eſt poſterioꝛ:ideo adiectiue poniť ratione poſterioritatis. ¶ Ad aliud.querimus hic de formali rõne liberi arbitrij:τ ideo ex pte pdicati ſumiť.¶ Ad aliud dico φ p cogitationes quaſcūqꝫ abſolute nõ demeremur:niſi p quãto acceptanť a nobis:τ imperanť a volūtate:ſicut cbis ſcutit bona τ mala:eodẽ mõ de laude pp finẽ bonū ↄtẽplationis qs mereť.¶ Sed hic inſtať:qa radix libertatis videť eſſe in itellu qui eſt poꝛ.¶ Rñdeo ſꝫ illud pbãtaſia eſſet pncipalioꝛ itellu:poſſumꝰ eni phantaſiari:dato φ nõ itelligamꝰ:τ nõ ecõuerſo.¶ Alia eſt difficultas:qa actu di malus q diſcordat recte rõni: vt regule ſue.¶ Hic dico φ ex hoc nõ hꝫ ppoᵐ.¶ Aliud eni eſt rõni cõſiliarij τ dñi ſue magiſtri:ſicꝫ pꝫ de cõſiliario regis:male eni facit rex niſi faciat iuxta cõſiliuꝫ bonū ſui ↄſiliarij:τ tñ totū dñiuꝫ ſup hoc eſt apd regeꝫ: ſic de itellectu τ volūtate:vñ ↄcedo φ rectitudo libertatis ſumiť a rõne recta.¶ Sed hñt ne bruta libtatẽ: Dico φ nõ:qa nãli neceſſitate mouenť ad obm apprehenſum.¶ Sed eſt ne in demonibꝰ:Dico φ ſic fundamentalř:nõ tñ q̃tū ad vſum:qa nõ cõcurrit eis diuina voluntas.¶ Alia difficultas de angelis bonis:Dico φ

Op. alioꝝ 4ᵒʳ

Impugnᵒ 4ʳ

Ad eſſe pncipaliᵒ tale qd requiritur.
F

Z.l. emende.

Creaturã rõnalẽ ſuis actubus dñari voluntate ↄ igit Nõ pbat 4ʳ notanter.
G

Obijcitur 4ʳ

Nobiles ſol.

Z.l. reſpectu ...

Actusᵒ itellˀs nõ meremur niſi pͤt ſubijcianť actibus voluntatis.
H

Z.l.per idẽ phantaſia.

Rño ſe hꝫ vo tamẽ itellˀs reſpectu volũtatis.vide notabiliter. Q̃rtus nõ in diuinal homo nibꝰ tñ τ angelis bonis etc in do eſt libertas: τ liberuꝫ arbitriū:diuiñ modo tamen. Z.l.3° diſti.

I ſic nõ tñ habẽt vſum quo ad malũ. ¶ Quarta difficul
tas de deo: Dico ꝙ in deo eſt libertas quantũ ad intra.
ad extra autem liberum arbitrium.

¶ Diſtinctio. XXIIII. ¶ Queſtio. I.

Nunc diligẽter inueſtigari opȝ.

Circa diſtinctionẽ. 24.ᵃᵐ Quero vtrũ
cõtra iudiciũ rationis libertas
voluntatis poſſit. Et videt̃ ꝙ non. Daũ.
13. Auerterunt ſenſuȝ ſuũ: ergo oportuit
auertere intellectũ. ¶ Cõtra in Luca.
Seruus qui nouit volũtatẽ domini ſui.

2. Op. aliorum.

Hic dicunt aliqui ꝙ nõ põt volũtas cõtra iu
dicatũ a ratione: ſicut appetit᷒ ſen

K ſitiuus nãlr neceſſitate ſequit̃ apprehenſionẽ ſenſus. ğ
cũ ſit maior cõnexio iter iſta: ſequit̃ ⁊c̃. ¶ Sed contra
per Aug.ᵐ de ciui. dei. de duob᷒ equalr̃ affectatis occur
rente muliere: vnus ſtat alter ledit̃. Dicitur ꝙ libertate
voluntatis fit hoc. ¶ Similr̃ Grego. ſup Job diſtiguit
pctm̃ ex ignorantia ⁊ malitia certa: que diſtinctio nulla
eſſet. ¶ 3.ᵒ Apl̃s dicit ꝙ melius fuiſſet eis ꝙ veritatem
nõ cognouiſſent ꝙ̃ poſt cognitã retrocederẽt. ¶ 4.ᵒ de
exẽplo chri in Luca: ꝗ cognoſcit ⁊ non facit ⁊c̃. ¶ Ideo
dico ꝙ ſtante iudicio rationis volũtas põt cõtra illud.
Patet eni ꝙ hoĩe cognoſcẽte mãdata: ⁊ alia hõ dimit
tit ea cõplere: vnde nunꝙ̃ hõ ſapiẽs peccaret. ¶ Cõfir
mat̃. Adam ſm̃ Aplm̃ nũꝙ̃ fuit ſeductus in preuarica
tione: imo plenus ſapia. ¶ Scõm exẽplũ eſt de incon
tinente ⁊ intẽperato: intẽperatus eni hȝ corruptũ pn̄ᵐ ⁊
abſqȝ tentatione elicit actũ mali: incõtinẽs nõ hȝ pn̄ᵐ
corruptũ ſȝ vincit̃ a paſſione: nec poſſet repugnare niſi
cognoſceret nec reſiſtere: vnde reſiſtendo ſuccumbit.

Impugn.ᵒ 4.ᵉ Lib. 13. c. 6. M. l. cedit. Quere Iſido rũ. vide Mo. diſtin. 22. 2. ⁊ alios. Lib. 13. c. 3. ⁊ alibi quere. 2. Pe. 2. cap. 12. Op. ppria. Voluntatẽ ꝯ dic tñ rationẽ poſſe qõ qua druplr̃ oñdit 2. Thimo. 2. Diĩa nõbilis her icõtinẽtẽ ⁊ intẽperatũ. vide. 7. ethi.

L ¶ Hic dĩ ꝙ incõtinẽs facit ſyllm̃: vbi ſũt q̃tuor termĩ
ni ſic. Omne bonũ eſt faciẽdũ: omne malũ eſt fugiẽdũ:
⁊ nũc debet ſumere illud eſt malũ: ⁊ ſic no peccaret: ſed
accipit. hoc eſt bonũ delectabile: ⁊ ſic variat: qa maiorẽ
ſumebat de bono honeſto. ¶ Sed ꝯtra. talis deceptio
eſt per equiuocationẽ. nunꝙ̃ aũt equiuocatio eſt niſi in vo
ce nõ in itellu. Si eni ſumat bonũ in vlĩ in maiori: ma
ior eſt falſa: ⁊ nũc etiã habeat pn̄ᵐ falſum: accipit ğ iſtã:
omne bonũ honeſtũ eſt faciẽdũ: ſi dicas iſtud eſt bonũ
delectabile: nullã ꝯnexionẽ hȝ cũ maiori. ¶ Tertio de
angelo: qui ſtante pfecta cognitione in itellu qõ rectuȝ
erat peccauit. ¶ Dicit̃ ꝙ neglexit cognoſcere circũſtã
tias. ¶ Cõtra. qa naturalr̃ mouebatur ab obiecto: nec
erat error in eo. ¶ 4.ᵒ deus potuit facẽ celũ alterius fi
gure: ſed ab eterno pudit talẽ figurã eſſe meliorẽ: ⁊ tñ
poſſet facere ꝯ ꝑiudicatũ a rõne. vnde Aug. 13. de trini.
dicit ꝙ per aliã viã potuit nos redimere: ſed ꝯuenien
tiſſima fuit iſta. ¶ Teneo ergo iſtã viã. ¶ Sed ꝯtra.
oĩs malus ignorans ſm̃ Ariſ. ¶ Scdo. Diony. 4. c. de
di. no. nullus operat̃ ad maluȝ aſpiciẽs: ſed ad illud qõ
bonũ videt̃. ¶ 3.ᵒ in eodẽ caplo. Tribus demonũ aſpi
cit ꝙ bonũ ⁊ pulchrũ eſt: ⁊ tamen eſt aduerſarius alqs.
¶ 4.ᵒ qa bonũ ⁊ finis idẽ: ſed oppoſitũ adequatũ finis
eſt. ¶ Ad pmã aliqui dicũt ꝙ verũ eſt ignorantia con
ſequẽte: qa nõ vult perſiſtere in boni cõſideratione: ſȝ
ꝙ antecedit nõ eſt verũ. ¶ Sȝ hoc eſt ꝑpter remiſſaȝ
cognitionẽ de bono: quo tñ iudicio ſtãte quãtũcũqȝ re
miſſo volũtas põt in opp.ᵐ ¶ Ad aliud dico: ꝙ verum
eſt ſi ſit ſicut in adulterio: ſed in adulterio ſunt duo ap
petitus: delectabilis: ⁊ inhoneſti: ita ꝙ appetit᷒ nõ fert̃
ſuper malo vt malũ eſt: vnde bene veruȝ eſt ꝙ operat̃
aſpiciens ad bonũ: ſaltẽ delectabile. ¶ Ad aliud dico
ꝙ verũ eſt appetitu nãli: ſm̃ aũt appetitũ elicitũ nõ: ꝑp
obſtinationẽ. ¶ Iſti tenẽt quantũ ad aliud: ꝙ quantũ

Incontinens argñit q̃tuor terminis.

M. l. in intelli gendo.

Cap. 10.

M Obijcitur 4.ᵒ 3.ᵒ ethi. c. 3.

Ignorãtia 2.ᵉ

Alia litera. Nõ dilectabilis ⁊ rõ inhoneſti. In adulterio duo ꝯſiderari poſſunt. Qualr̃ nemo opat aſpiciẽs ad malum.

ad obiectũ ad finẽ põt voluntas reſilire quãtũcũqȝ iudi
catũ: ⁊ hoc ſufficit. ¶ Sed hĩ eſt difficultas. Dicunt aliq
ꝙ incõtinens in vlĩ cognoſcit aliquid eſſe malũ: ſed in
particulari nõ cognoſcit. ¶ Cõtra: cũ habeat habitũ ꝙ
fornicatio ſit malũ: ſi ſit ꝑſens: quõ non cognoſcit illud
particulare malũ: ⁊ vlterius dato ꝙ ſit bonũ apparens:
tñ cognoſcit ꝙ eſt inhoneſtũ. ¶ Sed alij dicunt ꝙ vbi
ſunt duo: volũtas. ſ. precipiens: vt auertat̃ mens a cõſi
deratione inhoneſti: ⁊ ꝯſideret̃ delectabilitas: ⁊ ſic pec
cat. ¶ Contra. obm̃ preſens naturalr̃ mouet intellm̄: ſi
ğ hȝ illas duas rõnes: nõ põt nõ conſiderare: tñ hñ ſcit
intellis ꝙ volũtas ſibi ꝑcipit: vt faciat pctm̃: ⁊ ita prius
peccat. ¶ Alij dicũt ꝙ incõtinens bene iudicat ꝙ ſim
pliciter malũ eſt fornicari: ſed pro nũc bonũ. Sed hoc
nõ valet: qa iſte incõtinẽs iudicat ꝙ ratio formalis for
nicationis eſt mala: ⁊ cognoſcit ꝙ in illa icludat̃ illatio:
⁊ ita haberet oppoſitas opiones ſimul. ¶ Sed hic eſt
diffi. nũqd aliquis ſequẽs rõnẽ erroneã peccat etiaȝ de
indifferẽte: Dico ꝙ ſic: nõ ex obiecto: ſed qa voluntatẽ
habet peccãdi. ¶ Secũda difficultas. ſi aliquis poteſt
mereri ſequens rõnẽ erroneã. Dicit̃ ꝙ aliqõ meritum
põt eſſe: ſed non ad vitã eternã: qa ad actũ bonũ requi
runt̃ oẽs circũſtãtie: ⁊ ratio recta eſt vna de circunſtan
tijs. ¶ Sed ſi ignorantia ſit inuincibilis: non video ꝙ
peccet: qa talis nõ eſt in ptãte nr̃a. ¶ Sed cui tenetur
plus obedire vel rõni erranti vel prelato: Dico ꝙ pre
lato: ratio eni erronea non põt demõſtrare falſum: ſed
probabiliter tñ arguit: ⁊ debet ſupponere ꝙ eque rõ
nem probabilem habet prelatus.

N D. multiplex Singlaris al tercatio de incontinente.

O

Singularis dubitatio

Mereri poſſe rõne errãte.

Prelato plꝰ ꝙ rõni errãti dictãti ſubdi. ni obligari.

¶ Diſtinctio. XXV. ¶ Queſtio. I.

Iaȝ ꝟo ad ꝑpoſitũ redeamus.

Circa diſtinctionẽ. 25. Quero vtruȝ
actus liberi arbitrij cauſetur
ab obiecto vel a voluntate. Et videt̃ ꝙ
non a voluntate: quia ideȝ ageret in ſe
ipſum. ¶ Cõtra. aliter nõ eſſet liber.

P

Hic dicunt aliq ꝙ totalr̃ cau
ſatur a voluntate.

Op. alioꝝ 4.ᵉ

¶ Alij ecõuerſo ꝙ ab obiecto. ¶ Alij ꝙ ab actu itelli
gendi: qa ad illũ ſequit̃. ¶ Alij ꝙ a phantaſmate ime
diate: qa obiectũ nõ eſt preſens. ¶ Cõtra pmũ arguit̃:
quia tunc non requireret̃ obiectum. ¶ Contra ſcõm:
qa obiectum naturalr̃ agit: ⁊ nũc eſſet actus mãe nãlis.
¶ Cõtra 3ᵐ. quia actus intelligẽdi eſt mere naturalis:
⁊ ita naturalr̃ cauſaret. ¶ Cõtra 4.ᵐ qa phãtaſma: nec
virtualr̃: nec formalr̃ cõtinet actum volendi. ¶ Pono
igitur hic quatuor ꝯcluſiones. ¶ Prima eſt ꝙ nõ cau
ſat̃ totalr̃ a potẽtia volitiua: poſito eni ſufficiẽti actiuo
⁊ paſſiuo: ⁊ approximatis ponit̃ effectus in naturalib᷒:
poteſt etiã poni in cõtingentibus. oppoſitũ experimur
in ꝑpoſito. ¶ Scda cõcluſio ꝙ obiectũ non eſt totalis
cauſa: qa ignobilius. ¶ Tertia cõcluſio ꝙ voluntas ⁊
obiectũ ſunt due partiales cauſe eius: qa vtrũqȝ requi
rit̃ ⁊ neutrũ ſufficit. ¶ Quarta cõcluſio ꝙ volũtas pri
cipalius cõcurrit: qa eſt cauſa vlis reſpectu oiuȝ actuũ:
obiectũ aũt eſt cauſa particularis. ¶ Sed contra. quõ
eſt actus in poteſtate nr̃a ſi cauſat̃ ab obiecto: Dicitur
hic ꝙ vbi effectus depẽdet a duabus cauſis: ſi cauſa eſt
vna cõtingens, totus effectus eſt ꝯtingens: ſicut habeo
in poteſtate frangere ꝓhibens detinens graue: ⁊ poſtea
mouetur naturalr̃: qa igit̃ voluntas poteſt cauſare ⁊ nõ
cauſare: ideo ⁊c̃. Unde manifeſtũ eſt ꝙ in genere cau
ſe materialis non libere cauſat: ⁊ tñ quia effectiue cau
ſant ⁊ libere totũ eſt liberũ. ¶ Sed illi dicunt ꝙ obie
ctum neceſſario mouet voluntatẽ: ſed poſtea imperare
põt libere.

Impugn.ᵒ 4.ᵉ

Op. propria. Cõcluſio 4.ᵉ

Q 9.ᵒ met. t. c. 10. Licet poᵗᵉᵐ inã nec obm̃ ſufficit ſed vtrũqȝ ſimul ſȝ pncipalius poᵗᵉᵐ actũ liberi arbitrij cauſare.

D. multiplex. Maxima. Effect᷒ ꝯtin gẽs põt eẽ: ſi reliq̃ cãuſa ſit naturalis.

A

Maxime. Hic ꝯiter ß ſuſtinẽdo illū modū dicēdi.

pōt libere: vt deſiſtat a tali cognitiōe. ¶ Cōtra qñcūq3 eſt aliqḋ mouens qḋ non mouet niſi motum: ea neceſſitate mouet qua mouetur a mouente ipſu3: ſed volūtas nō mouet imperatiue alias potētias niſi mota ab obiecto actu elicito: ergo ſi naturali neceſſitate mouet̃ nāli neceſſitate mouet. ¶ Secūda difficultas. ſi ad actum liberu3 cōcurrit diuina volūtas: Oportet dicere ꝙ ſic. ¶ Sed contra, aut diuina voluntate cōcurrente volūtas nō pōt nō cauſare; ⁊ tūc neceſſario cauſabit: nō libere: ſi pōt nō cauſare: ergo vult deus aliquid qḋ non implet̃. Hic dico ꝙ aſſiſtente volūtate diuina pōt nō velle: q2 deus aſſiſtit in rōne cauſe v̄lis: ⁊ ideo ſi vis agere agit.

V. l. ſi vole. Libertas attēdit in volūtate: vt elicitiua ⁊ nō vt receptiua ſui act⁹ eſt

¶ Sed nōne deus pōt imprimere actū liberū in volūtate: Dico ꝙ nō: quia actus liber nō eſt rōne receptionis: ſed q2 efficitur: vnde dicit̃ liberū in habitudine ad volūtatē noſtrā: in relationib⁹ autē deus nō pōt ſupplere cauſa3 ſc̄ḋa3: vt dictū fuit in p̄mo libro. ¶ Sed que habitudo p̄or eſt ad ꝯria. ſ. ad velle ⁊ nolle: vel ad ꝯdictoria. ſ. velle ⁊ nō velle. ¶ Dico ꝙ ad ꝯtradictoria eſt libertas prior. Regula enī eſt ꝙ quādo aliquis h3 in poteſtate actus incōpoſſibiles: poteſt quēlibet producere ⁊ alterū ſuſpēdere: q2 incōpoſſibilis illi: ſed potētia ad producendū ⁊ ſuſpēdendū eſt potētia ꝯdictionis. ergo.

B

Vide diſt. 29. ⁊ alibi ſepe.

Contradictoria pus ꝙ ꝯria aſpicit libertas volūtas.

¶ Sed eſt ne voluntas cauſa effectiua alicuius actus imperati: Dico ꝙ oportet cauſalitatē dare volūtati: ita ꝙ potētia executiua eſt cauſa partialis: voluntas aute3 v̄lis. ¶ Sed cōtra. abſente actu voluntatis adhuc executiua exequit̃. Dico ꝙ voluntas p̄us ordine eſſentiali elicit actū elicitū. deide iperatū: ⁊ ſufficit hec prioritas.

Re od elicitū ſ3 iperatū act⁹ volūtatē cām eſſe: qḋ hū ꝯſidera.

¶ Diſtinctio. XXVI. ¶ Queſtio. I.

¶ Hec eſt gratia operans ⁊ cooperans ⁊c̃.

C

C Irca diſtictionē 26ᵃᵐ Quero vtrū liberū arbitriū ſit de eſſentia anime. Dico ꝙ non eſt de eſſentia aīe: q2 cōſiſtit in duabus potētijs fundatis in anima. ¶ Sc̄ḋo dico ꝙ nō ſunt accidentia aīe: ſed ſunt eius paſſiones: non inquātū aīa: ſed inquantū ſubſtātia ſpiritualis. ¶ Sed cōtra. ꝑfectiores paſſiones inſunt magis ſub ratione propria ꝙ̃ vniuerſali.

Liber arbi⁹ nō ē ſēnā aīe: ſed paſſiones ipſi⁹ vt ſuba ſpūalis eſt im portare.

Hic dico ꝙ quādo inferius eſt perfectio ſimplr̄: nobiliores ꝑfectiones inſunt ſub rōne īferioris ꝙ̃ ſuperioris: ſicut de diuinitate. Nūc aūt eſſe ſpiritū: eſt ꝑfectio ſimplr̄: nō aūt eſſe aīa3. ¶ Dico etiā ꝙ eſſentia aīe eſt nobilior potētijs. Nec oportet ꝙ ꝑfectio ſimplr̄ ſit ſemp nobilior eo qḋ nō eſt ꝑfectio ſimpliciter. ¶ Sed pōt ne liberū arbitriū cogi: Certu3 eſt ꝙ nō a creatura: ſi intelligat̃ coactio ex ꝑte voluntatis: vt paſſiua: oīs forma pōt imprimi: ſed in agendo nō poteſt compelli: vt eliciam actum que3 nolo: q2 tunc duo actus incompoſſibiles eſſent ſimul.

Paſſionē nobiliorē rōnes ſuperioris in caſu contrq. Perfectionē ſimplr̄ a non perfecto ſalr̄ excedi: qḋ hū declara. Volūtatē cogi nō poſſe ⁊ poſſe diuerſimode.

¶ Diſtinctio. XXVII. ¶ Queſtio. I.

D

Hic videndum eſt ⁊c̃.

C Irca diſtictionē 27ᵃᵐ Quero vtrū gratia ſit perfectio aīe rationalis vel alicuius potentie. Qꝫ aute3 ſit eſſentia aīe ꝓbat̃: q2 dicit̃ eſſe veſtimētū in Apoc. ¶ Cōtra. Aug. de tri. eo eſt anima ad imagine3 quo particeps eius eſt: ſed hoc eſt maxime per gratia3.

3. c. 16. L. 14. c. 8.

Hic dicunt aliqui ꝙ eſt perfectio aīe: nō potentie. Sicut eni v̄tutes dant p̄mū eſſe morale: ſic gratia primū eſſe ſpirituale: eſſe autē act⁹ eſt eſſentie. ¶ Sed cōtra: q2 gratia ſm doctores eſt habitus ⁊ p̄ncipium operandi. hoc autem nō pōt eſſe niſi in potentia operante. ¶ Sc̄ḋo. q2 gratia eſt p̄ncipiū productiuū actus meritorij: ſed omne tale vel eſt potentia vel habitus. ¶ Tertio. omne ſubm̄ eſt in potētia receptiua ad formā: ſed ſi gratia eſt in eſſentia: ſequit̃ ꝙ in aliqua potētia eius. ¶ Quarto. q2 gratia eſt diſpoſitio ad gloriā: gloria aūt eſt forma in potētia. ergo ⁊ gratia.

Op. aliorū.

Impugn⁹ 4ᵗ

E

Dico ergo ꝙ eſt imediate perfectio potētie. probatur. Primo ſic: quia iſte perfectiones que dantur anime ad agendum ⁊ patiendū in ſecūdaria operatione ſunt ꝑfectiones potentia3. Huiuſ aūt eſt gratia. ergo. ¶ Sc̄ḋo. ad actū meritoriū cauſandū ꝯcurrit gratia. nō ſicut ſpecies vel potētia. ergo ſicut habitus. ¶ Sed cōtra. nobiliſſimi perfectibilis eſt nobiliſſima perfectio. eſſentia autē aīe eſt nobilior potentijs. ergo gratia erit eius ꝑfectio. ¶ Sc̄ḋo. quia īter formā ⁊ ſubiectū eſt proportio. nobiliſſimum autē accidēs eſt gratia. ¶ Tertio potentia eſt propter eſſentiam. ergo illa magis diligibilis. ¶ Quarto. q2 fortitudo redundat in eſſentiā anime: ḡ diſpoſitio ad illam erit in ea. ¶ Ad p̄mū dico ꝙ eſſentia anime non eſt ſubiectū immediatū operationū: ſed mediantibus qualitatibus. ¶ Ad aliud ꝯcedo propoſitionem: ⁊ hec eſt potētia nō imediate aīa. ¶ Ad aliḋ cōcedo: ꝙ eēntia anime eſt magis diligibilis: ſicut ſuppoſitu3 hoīs: ꝙ̃ gratia eius. vnde ſi caliditate ignis calefacit: non magis calefacit ꝙ̃ ignis: ſed imediatius. ¶ Ad aliud dico ꝙ redundat in eſſentiā: quia denoīat ipſam per potentiā. ¶ Sed hic eſt difficultas: in qua potētia ponit̃. Dico ꝙ in voluntate: q2 eſt nobiliſſima potētia. nullus etia3 eſt gratus deo actus. niſi actus voluntatis. ¶ Sc̄ḋa difficultas. ſi gratia eſt nobiliſſima perfectio. Dicit̃ ꝙ in genere nature: ſicut anima ⁊ forſitan aliquae alie ſunt ꝑfectiores. ¶ Tertia difficultas. Si eſt ſumme appetibilis. Dicit ꝙ ſic: magis omni alia ꝑfectione: ⁊ deberet preeligi aīa rōnali ſi poſſet preſcindi: quāuis in genere entitatis ſit aīa nobilior: nō tamē ſemper appetitus ſequit̃ entitatē. Alia difficultas eſt: que neceſſitas fuit ponendi eam. in voluntate eni creature ad eſſe gratu3 non requirit̃ aliquid aliud niſi actus bonus qui tranſit. ¶ Nunquid autē diuina volūtas non eſt eque efficax ſicut volūtas creata: Hic dico ꝙ de potētia abſoluta dicit̃ nulla eſt neceſſitas quin ſine omni habitu abſoluto: ſicut ex bono actu poſſet aliquē acceptare: ſ3 hoc fide tenem⁹. ¶ Sed hic eſt diffi. ſi deus poſſet aliquē acceptare ſine gratia. ¶ Dico ꝙ ſic ad vitam eterna3 ſine aliq̊ abſoluto. ¶ Sed nunqḋ poſſet aliqs odiri in grā. Dico ꝙ ſic: q2 non cogitur ad diligēdū aliquē: vel aliquid aliud extra ſe: ſed hoc eſt de potentia ordinata: qḋ requirit̃. ¶ Alia difficultas. qḋ eſt magis acceptum vel actus vel habitus: per illa3 regulā: ꝓpter qḋ vnūqḋq3 tale ⁊ illud magis videt̃ ꝙ habitus: q2 actus non acceptat̃ niſi in habitudine ad habitu3 gratie quo elicitur. ¶ Sed quid eſt nobilius ens actus vel habitus: Dico ꝙ actus: q2 ꝓpter ipſu3 eſt habitus. ¶ Confirmat̃. quia in actu conſiſtit habitudo. ¶ Sed nunqḋ effectus formalis gratie differt a gratia. Dicit quidam doctor ꝙ ſic etia3 in accidentibus: quia ſi albedo eſſet ſeparata tota entitas albedinis abſtracta eēt ⁊ entitas ſubiecti. ergo aliqḋ ſuperuenit in albo. ſ. tertia entitas. ¶ Sed cōtra arguit̃: q2 tunc compoſitū de genere accidentis eſſet vnū formalr̄. Iterum eſſe album eēt nobilius ꝙ̃ eſſe hoīem: quia compoſitu3 eſt nobilius partibus ſuis: ⁊ ita eſſe hominē albu3 eſt nobilius homine. ¶ Quid ergo dicit album: Dico ꝙ non albedine3 tm̄: ⁊ ſubiectū: ſed ſunt ſibi duo extrema ⁊ due relationes: ſicut eſſe gratu3 dicit gratiā ⁊ habitudinē forme ⁊ re

Op. propria. Grā3 ⁊ poᵗᵉⁿ ⁊ nō eſſentia3 aīe immediate perficere.

Obijcitur 4ᵗ

F

Qḋ ⁊ nō quo eē magis tale

D. multiplex. Hic volūtas ſubiectū eſt ⁊ vtrūq3 nobiliſſimum ſuo modo. Perfectiōis nobilitas 2ᵉ. B l. anime. Grām maxie diligibile fore.

G

Que neceſſitas ponendi grām: ⁊ ꝙ eſt ſiēs ī grā odiri poſſe ⁊ nō.

poſterior2. 5

H

Actū habitu ꝑferri nobilitate: ⁊ ſi nō acceptabilitate: qḋ examina.

Effect⁹ formal in accidēntib⁹ quid importet.

I ceptionem ſubiecti: quibus poſitis eſt eſſe album: ⁊ ita concedo ꝙ eſſe album includit abſolutū ⁊ reſpectiuū: vnde talia non ſunt in genere.

¶ Diſtinctio. XXVIII. ¶ Queſtio. I.

Circa diſtinctionē 28ᵃᵐ Quero vtrū liberū arbitriū ſine gr̃a ſufficiat ad merendum. Et videt̃ ꝙ ſic per exemplū de Cornelio: cuius opera accepta fuerunt ſine fide. ¶ Sed ꝯtra ibidem dicitur contrarium ꝙ acceſſiuit beatum Petrum.

Actuum. 10.

Hic fuit error Pelagij monachi qui dicebat ꝙ ex puris nālibus põt homo mereri ſufficienter: q̄a in facultate nr̃a ſunt actus intelligendi ⁊ volēdi quibus meremur. ¶ Sed cõtra q̄druplici auc̄te ſacre ſcripture. Prima Math. 19. apud deū eſt hoc poſſibile: apud hoīes impoſſ.: ⁊ loquit̃ de cõſequēdo ſalutem. ¶ Secūda Joā. 15. ſine me nihil poteſtis facere: nõ loquit̃ de operibus nālibus ſed de meritorijs. ¶ Tertia 2ᵃ corin. 3º non ſumus ſufficiētes cogitare aliquid a nobis. ⁊ ſequit̃: q̄ idoneos nos fecͭ miniſtros ꝛc. ¶ Quarta Jacobi p̃. c. cano. ſue. omne datum optimū: ⁊ omne donū perfectū hic eſt actus meritorius. ¶ Ideo tenet fides catholica: ꝙ liberū arbitriū ſine gr̃a non ſufficit ad merendū. Et ad hoc quatuor ſunt ꝯnes. Quarū p̃ma eſt ꝙ liberū arbitriū põt elicere actū meritoriū in gñe morū ſine gr̃a: q̄a actū virtutū moraliū poſuerūt phi ⁊ habuerūt tales actus: qui tñ nullā gratiā habuerūt: aſſiſtente tñ eis gñali influentia. ¶ Scd̄a ꝯcluſio eſt ꝙ liberū arbitriū põt elicere actū qui eſt meritorius de cõgruo: q̄a actus attritionis eſt actus meritori⁹ de ꝯgruo: non meret̃ autē de condigno: alioqñ gr̃a non eſſet gr̃a. ¶ Tertia ꝯcluſio ꝙ nõ põt elicere actū meritoriū de cõdigno: q̄a ex puris nālibus nõ põt eſſe ꝯdignus vita eterna. ¶ Quarta cõcluſio, ꝙ liberū arbitriū non põt vitare peccatū meritorie ſine gratia: p̄bat̃ per Grego. peccatū ꝙ per pniam non diluitur mox ſuo põdere ad aliud trahit. ¶ Sed cõtra p̃mā cõcluſionē. per Aplm. omne ꝙ non eſt ex fide peccatū eſt: tale autē non põt eſſe actus bonus: ergo ꝛc. ¶ Cõtra ſcd̄am ꝯcluſionē: q̄a tunc p̃mā gr̃am poſſet quis mereri: quod negat Apl̃s. ¶ Contra tertiā: q̄a nullus actus eſt ꝯdignus vita eterna. ¶ Contra 4ᵃᵐ Anſel. de cõcordia liberi arbitrij: dicit ꝙ liberū arbitriū eſt poteſtas ſeruandi rectitudinē: ergo põt quis cauere a peccato. ¶ Ad primū dicūt aliqui: ꝙ infidelibus totum eſt peccatū quicquid faciunt. ¶ Sed hoc non videt̃ verum: q̄a dare elemoſynā ⁊ diligere deū eſſet eis peccatum. ¶ Sed auctoritas Apl̃i eſt intelligenda de cõtrario fidei: ſicut dicit: ſiq̄s aliud euāgelizauerit anathema ſit. i. qui cõtrariū euāgelizauerit. ¶ Ad aliud dico ꝙ gratia non eſt gratia: ſi de cõdigno meret̃: ſed de congruo non remouet̃. ¶ Ad aliū ꝯcedo quātū ad naturā: ſed ex inſtitutione legiſlatoris põt eſſe: ſicut ꝙ tātū daret̃ pro obulo quātū pro aureo poteſt rex inſtituere. ¶ Ad aliud dicit Sco. poteſtas ſeruandi ꝛc. cum adiutorio gratie: ꝙ non intēdit excludere Anſel. ¶ Sic h̄ eſt difficul. ſi homo cū gratia põt vitare peccatū veniale. Dicit̃ ꝙ nõ per illud ve. teſta. ſepties in die cadit iuſtus ꝛc. Et in nouo te. ſi dixerim⁹ quia peccatū ꝛc. dicit beatus Joan. nõ igit̃ ex gratia: ſꝫ ex aliqua confirmatione põt fieri: ſicut de beata v̄gine Maria. ¶ Sed vñ eſt hoc: ſi per vnā horam põt quis nõ cadere: quare non per alias. Dicit̃ hic ꝑpter auc̄tē ſacre ſcripture: ⁊ ratio eſt quia ex occurētibus ſine deliberatione plena incurritur peccatū veniale. ¶ Scd̄a difficultas q̄re homo ſine gratia nõ põt vitare peccatū mortale cū ad hoc requirat̃ plena deliberatio: ⁊ ſi neceſſitetur non eſt peccatū. Dicit Scotus ꝙ hic eſt difficultas de peccato cõmiſſionis. Dicit autē ꝙ peccatum poteſt accipi: vel pro actu deordinato: ⁊ ſic tranſit: ſed quantū ad reatū: illud nõ poteſt dimitti ſine gr̃a. Sed hoc nõ querit: ſꝫ de actu elicito querit̃. ergo ꝛc. De iſto non apparet ratio quare non poſſit vitari. ¶ Sed q̄d de peccato omiſſionis. Dicit ꝙ non põt vitare ſine gratia: quilibet enim in peccato tenet̃ ad actū attritionis: quo habito datur gratia: ꝙ ſi omittit finalr̃ peccat mortaliter. ¶ Alia difficultas ſi gratia ⁊ peccatū ſint immediate oppoſita. Dicit Scotus ꝙ de facto ſemꝑ eſt hõ ſub altero eorū: tamē de potētia dei abſoluta ipſe poſſet facere in puris nālib⁹. ¶ Sed eſt ne oīs actus elicitus cū gratia dignus vita eterna. Dicitur ꝙ ſic: ſi actus ordinet̃ in vltimū finē: q̄cūq̄ enī dederit calicē aque frigide ꝛc. Sed ſi non ordinat̃ non: ſicut dans elemoſynā ex pietate nāli. obiectū enim gratie eſt vltimus finis. ¶ Sed hic eſt diffi. ſi aliquis obligatur ad gratiā habendam. ¶ Quidā dicit ꝙ ſic. ſicut ad alia precepta. ¶ Sed alius dicit oppoſitū. deus enī non obligat hominē ad impoſſibile. Sed habere gratiā in ſe nõ eſt ſibi poſſibile nec in poteſtate eius. ¶ Alius autē arguit ꝙ deus nullum dānat niſi ex trāſgreſſione precepti: ſed ex carentia gratie damnat̃ quis: nec eſt ſimplr̃ impoſſ. omni homini: lꝫ enim gratia non ſit ſimplr̃ in poteſtate noſtra: tñ deus ſic ordinauit ꝙ diſponēti ſe daret eā. ¶ Sed ꝯtra. q̄a ſm̄ hoc aliquis obligatus eſſet ad gloriā. ¶ Ideo teneo ꝙ non obligatur. Sed nunq̄d obſeruans precepta ſine gr̃a peccat mortalr̃. Dico hic ꝙ nõ.

Error Pelagij.

K Impugn⁹ 4ᵒʳ. Idē mar. 10. ⁊ Luce. 18. Uide re Alex. de aleo 3ᵃ p̃te ſūme. q̄ō. 69. mēbro. 1. art. 3. ⁊ alios h̄.

Oñ. chatholicā quā ſequit̃.

Cõcluſio 4ᵒʳ.

L Etſi actū moralr̃ bonū ⁊ de ꝯgruo meritoriū: nõ tñ de cõdigno talē ſic nec vitare meritorie peccatū ſine gr̃a elicere poteſt liberū arbitrium.

Moraliū li. 25. c. 12. ſuper illō Job. 34. nouit enī opa eorū ꝛc.

Roma. 14.

Obijcitur 4ᵒʳ. Roma. 2. Ephe. 3.

Infideles bñ opari ꝯtigit. Ex q̄lr̃ qō nõ eſt ex fide peccatū eſt ꝛc.

Gala. 1.

M Qñō gr̃a ex opib⁹ ⁊ non.

Expō nobilis Sco. di pñi. ⁊ diſ. 7. hui⁹. ⁊ 17. p̃mi ⁊ alibi ſepe.

D. multiplex. Prouerb. 14. 1. cano. c. 1.

Et nūc etiā in gr̃a non poſſe euitare peccatū veniale.

N Uide di. p̃mi. ⁊ 14. diſ. 4. ⁊ 6. ⁊ 7. diſtin. hui⁹ ⁊ alibi.

Peccatū põt accipi duplr̃. Qualr̃ q̄s cui tare peccatū ⁊ q̄le poteſt.

Gr̃az ⁊ peccatū opponi qualr̃ ſic ⁊ nõ. vide 1. di. 4. q. 6. ⁊ vbi ibi nõtat.

O Quis act⁹ cū gr̃a elicit⁹ eſt dign⁹ vita eterna.

Ad habēdā gr̃am adultū viatorē obligari: quem tñ op̃. nõ ſequit̃.

P Obſeruari p̃cepta ſine gr̃a ⁊ non peccare ob hoc poſſe.

¶ Diſtinctio. XXIX. ¶ Queſtio. I.

Poſt hoc conſiderandum ꝛc.

Circa diſtinctionē 29ᵃᵐ Quero vtrū gratia ⁊ charitas ſint idē realiter. Et videt̃ ꝙ ſic in Luca. vbi beate virgini dicit̃. Aue gratia plena. in greco habet̃. charitas ꝛc. ¶ Cõtra Apl̃s. gratia domini noſtri Jeſu Chriſti ⁊ charitas dei ꝛc.

Hic dicunt aliqui ꝙ diſtinguūtur realiter: ita ꝙ gratia eſt in eētia ⁊ charitas in potentia. ¶ Sed cõtra. Apl̃s ad corinth. charitas eſt forma oium v̄tutū. ſi habuero omnē ſciētiā ⁊ ꝓphetiā ꝛc. Sed per gratiam virtutes ſunt informate. ¶ Secūdo Joānes in cano. ſua ait. videte charitatē dei in nobis vt filij dei nominemur ⁊ ſimus. hec autem filiatio eſt per adoptionē: ⁊ hec adoptio gratia eſt ꝛc. ¶ Tertio. quia q̄d opponitur peccato eſt gratia. dicit autē Petrus ꝙ charitas operit multitudinē peccatorū. ¶ Quarto Aug. 15. de trini. Sola charitas diuidit inter filios regni ⁊ ꝑditionis: nunc autē alias virtutes poſſunt habere filij ꝑditionis: ex quo aūt dicit: ſola ⁊ gr̃a diuidit. ḡ ꝛc. ¶ Ideo dico ꝙ ſunt vna forma ſimplex: q̄cq̄d enī dicit̃ de gratia poteſt ſaluari per charitatē. ¶ Ad cui⁹ declarationē pono quatuor concluſiones. ¶ Prima cõcluſio ꝙ gr̃a ⁊ charitas ſunt idem realiter: quia que non poſſunt ſeparari ſunt idē realiter ſic eſt de iſtis. ergo ꝛc. ¶ Secunda concluſio ꝙ ſunt idem formaliter quantum ad abſolutū: que enim ſm̄ rationē formalē ſunt ad aliud non videnť diſtingui per abſoluta. ſic autē eſt de charitate ⁊ gratia. ¶ Tertia cõcluſio, ꝙ diſtinguunt̃ formaliter per rationes formales reſpectiuas: quia iſte habitudines habent diſtinctos terminos. charitas enī dicit̃ ad obiectum. ſ. ad eſſentiā diuinā: ſed nullus eſt in gr̃a

Luce. 1.

2. corin. 3.

Op̃. aliorum.

Impugn⁹ 4ᵒʳ. 1. 13.

1. 3.

1. 4.

Q Cap. 18.

Op̃. ꝓpria.

Cõcluſio 4ᵒʳ. Gr̃az ⁊ charitatē ex nā rei realiter: ⁊ quo ad abſoluta formalr̃ idētificari: lꝫ q̄ ad reſpectiua formalr̃ diſtingui.

A diuine eſſentie ſed voluntatis: ⁊ ita differunt formalr̄. ¶ Quarta cõcluſio eſt ꝙ iſta diuiſio non eſt fabricata per itellectū: quia talis eſt ſupernālis: circa que anima nihil facit. ¶ Sed contra primā cõcluſionē. dictū fuit ꝙ exiſtens in charitate poteſt non diligi: ⁊ ita ſine gratia poteſt eſſe. Dico ꝙ loquor de rationibus abſolutis: non de reſpectiuis: bene enim talis habebit illud quod erat gratia: ſed caret illo reſpectu quo dicebatᷣ gratia. ¶ Contra ſcdām cõcluſionem: gratia non dicit perfectionē ſimplr̄: charitas aūt ſic: quia in deo eſt. ¶ Dic dico ꝙ iſta bene cõcludunt de aliquo ſuperaddito: vn̄ habet illud qḋ eſt gratia: ſed non illum reſpectū. ¶ Cõtra tertiam. idem non diffinitur a ſe. Dico ꝙ nõ habeo pro incõuenienti ꝙ ſm̄ reſpectus ſit diſtinctio. ¶ Contra quartā. iſte reſpectus nõ eſt realis. Dico ꝙ verū eſt: ſed eſt ab intellectu diuino nõ noſtro. Intelligendū tn̄ ꝙ gratia habet habitudinē ad ſubiectum: ſicut forma ad materiā. ad actū: ſicut cauſa ad effectū. ad obiectū ſicut ad finē: quia de ſummo bono. iſte tres relationes ſunt reales. Quarta relatio ad voluntatē diuinā: quia producitur in eſſe accepto per diuinā voluntatē: ⁊ hoc eſt relatio rationis cauſata a voluntate diuina. ¶ Sed nunquid poteſt illud abſolutū ſpoliari tali reſpectu. Dico ꝙ ſic: q̄a contingenter ineſt. ¶ Sed nunquid ꝓ ſolā fidem poſſet acceptare: Dico ꝙ iſtum reſpectū poſſet imprimere fidei ſi vellet. Dico etiam ꝙ de potētia abſoluta poſſet imprimere iſtum reſpectū actibus malis: vt poſſet facere. A. l. ſtare ꝙ quilibet ex puris nālibus ſaluaretᷣ: ſi hoc placuiſſet deo ipſo cooperante. ſ. ꝙ oīs genitus ab Adam ſaluaretur.

Obiicitur 4° diſtin. 17.
In gr̄a duo conſiderari.
A. l. bene.
Idem a ſe nō diſtingui.
Gratie habitudo 4^x.
B
D. triplex.
Bene gr̄e abſolute ſaluari poſſe ⁊ mala vt bona acceptari fideq̄ꝫ gr̄e equari.

¶ Diſtinctio. XXX. ¶ Queſtio. I.

In ſuperiorib⁹ iſinuatū eſt ⁊c.

C Circa diſtinctionem 30^am Quero vtrum gratia differat realiter a gloria. Et videtur ꝙ non. Joan. p̄. De plenitudine eius omnes accepimus nos gratiam pro gratia. ¶ Contra. Gr̄a ⁊ veritas per Jeſum Chriſtum facta eſt. ibidem.

Op̄. aliorꝫ.
Improbat° 4^x

Hic dicunt aliqui ꝙ gloria non eſt niſi gratia cõſumata. ¶ Cõtra. perfectum ⁊ imperfectum non diuerſificant eſſentiā. ergo gloria ⁊ gratia ſunt eiuſdem eſſentie: ⁊ ita quicq̄d conuenit vni per ſe: ⁊ alteri: ſed gloria per ſe facit ꝙ homo ſit beatus. ergo ⁊c̄. ¶ Secūdo. quia beatitudo eſt actus. gratia autem eſt habitus: ⁊ ita diſtinguuntᷣ gn̄e. ¶ Tertio. quia Joānes baptiſta habuit gratiam ⁊ priuationem glorie. Impoſſibile autē eſt ꝙ priuatio ſit cum forma eiuſdem rationis. ¶ Quarto quia beata virgo fuiſſet minus dilecta hic in via ꝙ̄ multi angeli: q̄a illi habuiſſent gloriam: ⁊ ita gratiam perfectā. Dico ergo ꝙ realiter differunt. Sed ſunt ne eiuſdē rationis charitas vie ⁊ charitas patrie. hoc videtur ſentire Apl̄s. ¶ Sed contra. charitas patrie eſt ſufficiens principiū actus beatifici. Dicitur ꝙ non eſt ſufficiens principiū niſi concurrente obiecto. Dico tamē h̄ ꝙ due charitates diuerſarū rationū ſunt in patria. Ex parte enim intellectus intelligo deum ſub ratione infiniti: ⁊ iſta manebit in patria: ſed in patria obiicietur ſub ratione ꝓpria deitatis: ⁊ ſic diſtinctus conceptus formaliter ⁊ actus iſte intelligendi eſt alterius rationis: ⁊ ita videtᷣ ex parte charitatis ꝙ oportet ponere diſtinctas rationes formales in obiecto.

D
Opio ꝓpria.
A. l. Tenco.
Gloriā ⁊ gratiā realr̄ differre.
Dubium.
A. l. ⁊ in. Ut cognitiōes ſic ⁊ charitatē diuerſificari in via ⁊ in p̄ria.

¶ Diſtinctio. XXXI. ⁊ duas ſequētes. ¶ Queſtio. I. E

¶ Nunc ſupereſt inueſtigare ⁊c̄.

¶ Quoniam ſupradictum eſt ⁊c̄.

¶ Predictis adiiciendum videtur.

Circa diſtinctionē 31^am ⁊ duas ſequentes quero vnā queſtionem ⁊ eſt iſta. Utrum ſit dare peccatū originale. Et videtᷣ ꝙ non. Joan. p̄mo. Ecce agn⁹ dei ⁊c̄. ergo abſtulit omnino mūdi peccata. ¶ Contra Apl̄s ad Ro. per vnū hominē intrauit peccatū in mundū ⁊c̄. 5.

Hic ſunt decem articuli declarandi. Quorꝫ p̄m⁹ eſt q̄d eſt pctm̄ originale: ⁊ ponuntᷣ octo concluſiones negatiue. Prima cõcluſio eſt ꝙ peccatū originale non eſt actus malus: q̄a per hoc diſtinguitᷣ ab actuali peccato. nullū eni actū habet anima quando cõtrahit ipſum. ¶ Scḋa cõcluſio, ꝙ nõ eſt aliquis habitus vitioſus: talis eni imprimeretᷣ a deo ſi eſſet. peccatū autē originale nõ eſt a deo per creationē. ¶ Tertia cõcluſio ꝙ nõ eſt pronitas vel cõcupiſcentia carnis. talis enim ineſt nobis ſicut brutis a natura: cū anima ſenſitiua ſit vtrobiq̄ꝫ eiuſdem rationis. ¶ Quarta cõcluſio, ꝙ non eſt aliqua infectio morbida. nullū eni peccatū eſt in corpore: quia peccatū ⁊ gratia habent fieri circa idem. ¶ Quinta concluſio, ꝙ non eſt macula poſitiua in anima quaſi rubigo. nullus eni ſpūs eſt maculabilis a corpore mundi ꝙ̄ celum qḋ nõ patitᷣ peregrinas impreſſiones. ¶ Sexta ꝯcluſio, ꝙ nec aliqua priuatio ethica moralis ꝓpter defectum circūſtantie: quia talis priuatio ſemper fundatᷣ in actu malo vel habitu vitioſo. ¶ Septima cõcluſio ꝙ nec ſola carentia originalis iuſtitie. tali enim caret in puris naturalibus homo: cum originalis iuſtitia ſit ſemper ſupernaturale donum ſm̄ Anſel̄. tales autē nõ hr̄et originale pctm̄ qui eſſet in puris nālib⁹. ¶ Octaua ꝯcl̄o ꝙ peccatū originale nõ eſt debitum vel obligatio ad habendū eam. omnis enim obligatio ad bonū bona eſt: ſed obligatio ad originalē iuſtitiam eſt obligatio ad bonum. ſi enim terminus eſt quid bonū vel ipſe eſt bonus: habitudo ⁊ tendentia ad ipſum eſt bona. ¶ Confirmatᷣ. q̄a non eſt malum eſſe obligatum ad precepta: nobilior autē eſt obligatio ad originalem iuſtitiā. ¶ Dico ergo vnā cõcluſionē affirmatiuā ꝙ peccatū originale eſt formalr̄ reatus obligationis ad penā damni proueniēs per propagationē a primo parente in quo fuit peccatum actuale. probatur. ſicut ſe habet peccatum actuale ad penā ſenſus: ita ſe habet peccatū originale ad penā damni. Sed trāſeunte actu peccati actualis mortalis remanet reat⁹ tn̄ ad penā ſenſus eternā: ergo ſic tranſeunte actu gnōnis ab adam remanet reatus ad penam damni. ¶ Sed ꝯtra. Magiſter arguit in littera ꝙ non ſolum eſt reatus ad penā dāni: ſꝫ culpa. Dico ꝙ culpa aliq̄n̄ ſumitᷣ ꝓ deformitate actus: ⁊ ita trāſit q̄n̄ trāſit actus: ſꝫ remanet tn̄ culpa pro reatu. ¶ Scḋo per Anſel̄. in libro de ꝯceptu virginali: ⁊ cur deus homo ipſe dicit ꝙ peccatū originale eſt carentia originalis iuſtitie cū debito hn̄di eā. Dico ꝙ iſta diffinitio eſt materialis: q̄a illa ꝯcomitatᷣ. formale aūt eſt qḋ dictū eſt. ¶ Tertio quia Aug. dicit ꝙ concupiſcentia eſt originale peccatū. Dico ꝙ verum eſt cauſaliter: quia originalis iuſtitia ſi eſſet refrenaret vſum iordinatū ei⁹: ⁊ eodē mõ loquitur Paulus ad Ro.

Primus articu.
Octuplex cõcluſio de pctō originali q̄d dicitur negatiua ꝯ op̄. aliorꝫ ⁊ ex tex. cõ.
F
G
A. l. obligat°
Opio ꝓpria.
Pctm̄ originale quid?
H
Obiicitur 3^x.
In lib° de baptiſmo paruulorum.
Rom. 5.
Scḋs articu. Qualiter.

Secundus articulus qualiter originale peccatū cõtrahitur. Dico ꝙ ex hoc ꝙ anima que creatur munda coniungitur corpori organico pro-

I

Pctm̄ origi/nale vñ 3bit.

Exemplū 4ᵉ

A.l. Quia ad imaginem.

pagato de ſemine Ade. hic ꝓbat ⁊ declaꝛ pmo exeplo: ſenſibili: ſicut ſi aliqs mūdus corpe indueref veſtimen to ſordido, ex ꝯtactu ei⁹ 3bit ſordes: ita aia ex ꝯiunctio/ ne cū corpe: ga gnōne imūda eſt gñatū. ℂ Scdm exē plū in ciuilibus: ſi filia ſenatoris coniungereꝛ cū plebeo efficereꝛ ignobilis. aia enim creata eſt nobilis: ga filia ſummi regis: corp⁹ autē ex nã ſua bʒ ignobilitatē. ergo. ℂ Tertiū exēplū in canonicis. iꝰs canonicū inſtituit ꝙ 3bens cu ͥz corrupta eſt irregularis ipſo facto: que irregularitas eſt reſpect⁹ talis ꝙ nō eſt idoneus vt ordi neꝛ: ita aia ex ſe eſt apta vt trāſferaꝛ ad ordines angeli/ cos. reddiꝛ autē irregularis pp corpus niſi nō ea diſpē ſeꝛ. ℂ Quarto in theologicis qñ dom⁹ erat leproſa, res ibi delata erat ꝯtaminata: ita etiã: ga corpus domus eſt leproſa: ideo aia ingrediēs ipm contaminaꝛ. ℂ Sed ꝯ pmū. nōne melioꝛ eſt gñatio hois q̄ bruti: Diciꝛ ꝙ nō eſt lqumamērū reale: ſed ſolū q̄dā nota irregularitatis. ℂ Scdo ga videꝛ ꝙ 3ctus talis non ſit pctm̄. Dico ꝙ nō eſt totaľr ſilr: ga ibi non eſt reſpectu dei: in ꝓpoſito autē ſic. ℂ Cōtra tertiū: ga anima nō facit voluntarie. ℂ Reſpondeo ⁊ dico ꝙ dato ꝙ cōtraheret inuolunta/ rie quo cum corrupta adhuc eſſet irregularis.

33. di. maritū. ⁊ extra de bi gamis. debuiſ ſet. l. per.

Quē i exodo ⁊ aliīs i ve. te. ⁊ ſpecialr le uit. 14.

K

Obijcitur 3ᵉ. Vide ſco. l. 4. ⁊ canoniſtas.

Tertius arti. Quare. Pctm̄ origi/ nale non dari ſm Julianū ʒ hereticū ꝓpf obſtaculū 4ᵉ. A. l. ꝓpagate

Quare pctm̄ originale con trahitur. Obijcitur 4ᵉ

L

Ecce qō grãs de vnione aie corpi ſingula riſſime.

Diſa pctī ori ginalis ab a ctuali nōnter.

Tertius articulus q̄re 3bit. Et Julianus diſputat ʒ Aug. ⁊ q̄tuoꝛ ſunt obſtacula ꝓbãtia ꝙ nō debet 3bi vel icurri. pmū obſtaculū eſt ꝙ aia a deo creaꝛ: qd ꝗ demeruit ꝙ debeat cōtaminari. ℂ Scdm eſt ꝙ aia nō educiꝛ de po⁹ corporis: nec de ipſo formaꝛ. ℂ Tertiū ga aia nō eſt a pie ꝓpagata. qūo ꝗ pi trans/ fundit pctm̄. ℂ Quartū ga nec mr̄ ꝯcipiēs aliqd facit ad aiaz. ergo. Dicit ergo Julian⁹ nec peccat mr̄ nec de⁹ nec pr̄ in cōcipiēdo in generādo ⁊ in creādo. Dico igiꝛ ꝙ nō 3biꝛ ex aie origine: ſed ex eius vnione. ℂ Cōtra ga illa vnio fuit a deo: ſicut eni aia creaꝛ a deo: ita etiā eā nullus pōt vnire corpi formalr niſi de⁹. ℂ Scdo ga nō eſt in ptãte aie vniri vel non vniri. ℂ Tertio ga qō ſeſt a nã nō dʒ iputari ad pctm̄: ita aūt eſt hic. ℂ Quar to ga nō videꝛ ꝙ corpus habeat tãtã efficaciã ſup aiaz. ℂ Ad pmū dico ꝙ nō a deo: ſed ab ipſa lege inſtituta. Sed qūo: Dico ꝙ ex hoc diſtinguiꝛ ab actuali: ga non eſt in ptãte peccãtis: nec demeruit aliqd aia: ſed ex de merito pmoꝝ parentū daꝛ ſibi talis pena: nec eius nã/ lis iclinatio eſt ad corp⁹ vt infectū: ſed ſequiꝛ: ex ꝗ igiꝛ 3biꝛ per vnionē aie cū corpe tali ⁊ ꝓpagato ab Adam.

Quart⁹ arti. A quo. Cōcluſio 4ᵉ. Nec a deo nec a parēte⁹ nec a carne: ſʒ a le ge regulante pctm̄ origina le contrahi. Exemplū 4ᵉ notabile.

M

Vide extra de ſupdicto. ir. de ele. ⁊ in. 6. ⁊ extra de renū. niſi cū pdē. ꝧ pſone. vbi in gre doctores ⁊ adde pl̃a: ⁊ ſibi quere.

Quartus articulus a quo iprimiꝛ ⁊ ſūt hic qua/ tuoꝛ cōcluſiones negatiue. ℂ Pma ꝯclō eſt ꝙ nō a deo: ga deus nullū facit malū. ℂ Scda cōcluſio ꝙ nō a pie generãte: ga ipſo mortuo adhuc cō trahiꝛ. ℂ Tertia cōcluſio nec a matre: ga non bʒ pctm̄ originale. ℂ Quarta cōcluſio ꝙ nec ab ipſa carne. Di co igiꝛ ꝙ ab ipſa lege iſtituta regulãte: ⁊ declaꝛ hoc q̄ druplici exēplo. ℂ Pmū exēpluz eſt qñ aliqs naſciꝛ de adulterio naſciꝛ irregularis a quo imprimiꝛ iſta ir/ regularitas: nō a patre nec a matre: ſed a lege: ſiē a iure eſt excōicatus aliquis. Jta etiã quiliʒ naſciꝛ ex adã ⁊c. ℂ Aliud exēplū ꝙ fuit quoddã genus reprobatum ab eccleſia: ⁊ illi generabãt filios irregulares quo ad bñfi/ cia: ſicut diciꝛ in quadã decretali hoc nō habebãt nec a patre nec a matre ſed a iure. Similr in politi. inſtitutū eſt a quibuſdã regib⁹ ꝙ nullus eſt liber a ſeruitute niſi aſcribaꝛ militie: nec eius fili⁹ liberaꝛ a ſeruitute. Silr in aliqbus locis nullus pōt itrare palatiū niſi de fami/ lia dñi: ⁊ ita etiã de⁹ ididit ꝙ nullus igrediaꝛ od er⁹ au lã: niſi pus aſcribaꝛ eius familie: ⁊ hoc fit p baptiſmū.

Quint⁹ arti. Cū bus. Cōcluſio 4ᵉ.

Quintus articulus eſt gbus imprimiꝛ. Hic ſunt quatuoꝛ ꝯclōnes. ℂ Pma cōcluſio eſt ꝙ nō eſt in corpe ſed in aia. idem eni eſt ſubm̄ meriti ⁊ demeriti: meritū aūt in corpe nō pōt eſſe nec grã: ergo nec demeritū. ℂ Scda ꝯclō ꝙ non eſt in aia ſenſitiua ſed itellectiua: ſenſitiua eni eſt extēſiua: accñs aūt ſpūs le in tali eſſe nō pōt. ℂ Tertia ꝯclō ꝙ nō eſt in portio ne iferioꝛi ſed ſupioꝛ. vbi eni eſt poſitiuus, ibi eſt eius pꝛiatio: ga bñt fieri circa idē: ſed videre deū eſt in por tione ſupioꝛi. pctm̄ aūt originale eſt reatus iſtius viſio/ nis. ꝗ. ℂ 4ᵃ ꝯ ꝙ nō eſt in itellu ſʒ in volūtate. iniuſtitia eni eſt in volūtate: ſiē iuſtitia. pctm̄ aūt originale eſt in/ iuſtitia ſʒ Aug. ℂ Sʒ ꝯ pctm̄ originale nō eſt volūta/ riū: ꝗ nō eſt in volūtate. Hic dicit Sco. ꝙ volūtariū di ga a volun^te cãtū: ⁊ ſic pctm̄ actuale ē volūtariū. Scdo ga volūtati ipreſſū: ⁊ ſic eſt hic. ℂ Scda diffi. eſt, q̄re intell's pua ꝛ viſione diuina pp pctm̄ volūtatis. Hic di ꝙ qñ aliquis peccat aia cōiuncta punitur: ſicut homicide amputaꝛ caput: lʒ manus fecerit homicidiū, hoc eſt ꝗ pp cōnexionē mēbroꝝ. ℂ Tertia difficul. q̄re punitur totū pro capite: ſiē tota vniuerſitas aliqñ puniꝛ ꝓpter vnū hoiez. Dico ꝙ ex cōnexione illoꝝ: ⁊ ideo ga filius eſt de ſuba patris: ideo puniuntur pro patre.

N

Nec cōpl nec ſenſitiue parti nec potiōi iferioꝛi itelle ctiue ſed ſupe rioꝛi ⁊ forma liter. volūtaū pctm̄ origina le impanuit.

Difficultas 3ᵉ

Volūtariū 4ᵉ

Cdo peccaū originale vo luntariū ⁊: ꝗ ipm i volūta te puni: itelle ⁊ totū cōpo^m

O

Sextus articulus eſt qñ 3biꝛ. Dico ꝙ in pmo iſtã/ ti quo. ſ. aia creaꝛ. ℂ Sed hic ſunt q̄tuoꝛ ſigna. Quoꝝ pmū eſt qñ corpus gñaꝛ. Scdz in quo aia creaꝛ. Tertiū in quo aia infundiꝛ. Quartū in quo ex ra ti iſuſione pctm̄ 3biꝛ. ⁊ iſta q̄tuoꝛ ſigna: ſūt ſigna ex nã rei. Sed videꝛ ꝙ aia in aliquo ſigno eſt inoxia. Cōcedo ꝙ pus nã cōuenit ſibi eſſe q̄ ineſſe. ℂ Alia difficultas ga tūc videꝛ ꝯdictoria eſſe in eodē. Dico ꝙ nō ſunt cō/ tradictoria: ſed ſm aliud ⁊ aliud ſignum.

Sext⁹ artic. Qñ cōtrahit. Signum nãe q̄druplex: in quoꝝ quarto pctm̄ origina le cōtrahitur. Difficultas 2ᵉ Pꝛimo natu ra aiaz creatã fore inoxiã q̄ pctō originali infectam.

Septimus articulus vbi 3biꝛ. Dico ꝙ in vtero mr̄is: lex eſt eni ꝙ res ſordidaꝛ p ha bitaculū: ⁊ aliqñ ecōuerſo. Exēplū pmi. Leuitici. 14. q igrediebaꝛ domū imūdã fiebat imundus: ⁊ ibi bʒ ꝙ leproſi iſiciebãt domū. Silr ex pte ſctificata: ſcificabãꝛ ipſaz ꝯtingēs: ſic etiã in nr̃a gnōne ex turpi habitaculo ſordidaꝛ aia. in reſurrectione aūt ecōuerſo. in chri ſti eiꝰ incarnatione humanitas fuit ſanctificata in vbo. econ/ uerſo autē chriſtus ſanctificauit corpus beate Marie virginis per inhabitaculum eius in ipſo.

Septim⁹ arti. Vbi.

P

Ut cō mūdia mundant vnū dāt: ⁊ ꝗ od ꝯiungunꝛ eis vbi pſa adde pro ⁊ cōtra.

Octauus articulus eſt qñ dimittiꝛ: ⁊ eſt ſciendū ꝙ quadruplr. Pꝛimo p regenerationē ſicut diſcipuli a Barnaba baptiȥati actuū. 19. ℂ J. em per cōtritionē cordis actuū. 10. diciꝛ ꝙ loquēte Petro cecidit ſpūſctūs ſup illos oēs qui audiebãt vbū. illi aūt nōdū erãt baptiȥati: ſed tñ ſpūſctūs deſcendit in eos: q tñ ſtare nō pōt cū originali pctō. ℂ Jtē per ſctificatio/ nē ſicut de Hieremia ⁊ Joāne baptiſta legiꝛ ꝙ fuerūt in vtero ſctificati. ℂ Jtē p ſanguinis effuſionē pcep: az in lege: ſicut Aug. videꝛ dicere. ℂ Sed hic occurrunt q̄tuoꝛ difficultates. ℂ Pꝛima eſt ſi ſanctificati teneantur ad baptiſmū: videꝛ ꝙ ſic: ga ipſemet chrs fuit ſan ctificatus ⁊ baptiȥatus. ℂ Scda difficultas: ga videꝛ ꝙ neceo regraꝛ baptiſmus aque per illud Joānis. c. 3. niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpūſcō. Dico hic ꝙ ꝗ opʒ intelligi niſi alia remedia cōcurrūt. ℂ Tertia dif/ ficultas. ſi tēpore neceſſitatis ſufficit contritio. Diciꝛ ꝙ ſic: ga de⁹ nullū obligat ad impoſſibilitatē. ℂ Quarta difficultas qō illoꝝ remedioꝝ eſt potius reſpōſio: ſan/ guinis effuſio: quia ſtatim dat gloriam.

Octau⁹ arti. Qūo dimittaꝛ. Remediū de letiuū pctī oꝛi ginalis 4ᵉ.

Sicut in inoc centibus: in eſt circūciſio xp̃i ꝯ cuiuſuis circūciſionē. Difficultas 4ᵉ Vide Sco. 4. diſ. q̄rta. ar. 3. q. 1. iſtum.

Q

Sāguinis ef fuſionē effica ciorē baptiſ mo fore.

Nonus articulus eſt qui ſint illi qui iſtō pctm̄ cō miſerūt. Diciꝛ ꝙ Adã ⁊ Eua. ℂ Sed eſt difficultas quis plus peccauit vel Adã vel Eua. Diciꝛ ꝙ Eua ex gñe: ga petyt equalitatez dei. ℂ Scda diffi. ſi Adam nō peccaſſet ſed Eua, ſi cōtraherem⁹ peccatū originale

Nonus artic. Qui cōmiſerit. Diffi. tr. plex. Solum Ade pctm̄ eſſe ori ginē peccādi occaſionez in poſterum.

A

De grauitate pcti primoꝝ parentū. vide copioſius. 21. diſ. 2. in ſcđo.

Decim⁹ arti. Dni ꝯcernens Diſtin. 3.

originale. Dicit ꝙ nō: qꝛ pncipalioꝛ rō generādi eſt in pře. ¶ Sed remanet vnū dubiū: ſi peccatū illud pmūꝫ potuit eſſe veniale. ¶ Rñdeo nō video quare nō: quia quedā ſunt venialia ex gñe: ſicut verbū ocioſum: poterant autē dicere verba ocioſa ante peccatū mortale.

Decimus articulus eſt qui fuerūt illi qui peccatū iſtud contraxerūt: ſed iſtud dimittatur ad preſens: quia in tertio libro requiret̃ de hoc qñ agetur de conceptione virginis Marie.

¶ Diſtinctio. XXXIIII. ¶ Queſtio. I.

Poſt predicta ⁊c.

De vnitate ⁊ vno.

CIrca diſtinctionē 34^m Quero de vnitate ſpecifica quatuoꝛ qōnes. ¶ Prima eſt vtrū natura ſpecifica ſit de ſe ſingularis. Et videtur ꝙ ſic per Boetiū q dicit ꝙ omne qđ eſt: ideo eſt: qꝛ vnū numero eſt. ¶ Cōtra. Dam. ait. Cbās aſſumit nām in athomo.

B

Op. nominaliū.

Hic dicunt aliqui ꝙ de ſe eſt ſingularis per ſua pncipia intrinſeca: nec opꝫ de hoc ꝗrere. ¶ Sed ꝯtra. qñcūqꝫ aliqđ ꝯuenit alicui in pmo modo dicēdi per ſe nō pōt ſine ipſo ꝯcipi: ſed nā ſpecifica itelligit̃ ſine omni ſingularitate. ¶ Scđa rō eſt h. qñcūqꝫ aliqđ cōuenit alicui in ſcđo mō dicendi per ſe: illud cōuenit ſibi in quocūqꝫ inueniat̃: ſed humanitati nō ꝯuenit ſingularitas in quocūqꝫ. ergo ⁊c. ¶ Tertio. qñcūqꝫ ſūt aliqua ꝯ̃ria: ſi vnū ꝯuenit per ſe: reliquū repugnat. ſi ergo idē numeralr̃ ꝯuenit nature. ergo diſtingui numeralr̃ ſibi repugnat. ¶ Quarto. qꝛ iſta eſt predicatio per accñs. hō eſt hic hō. ꝗ ⁊c. ¶ Ideo dico ꝙ nulla natura ſpecifica eſt de ſe hec niſi deitas: ⁊ per h pbat̃ ꝙ nō eſt niſi vnus deus: ⁊ ſi ita eſſet de humanitate, ois homo eſſet vnus homo. ¶ Sed ꝯtra. ſingularitas nō ꝯuenit homini per accidens. ergo per ſe. Dico ꝙ non conuenit per accñs: ſicut accidēs ſubiecto: ſꝫ ſicut ſſeriꝰ ſuo ſuperiori. ¶ Scđo. qꝛ qcqđ eſt in nā, videt̃ eſſe ſingulare. Dico ꝙ verū eſt: ſed non qdditatiue nec per ſe: ſicut non eſt inuenire hoiem qui ſit riſibilis. Et tñ nullus homo eſt riſibilis qdditatiue. ¶ Tertio. qꝛ cuilibet ſingulari videt̃ per ſe cōuenire pncipiū agendi ⁊ patiendi. ¶ Sed hoc cōuenit nāe. ꝗ ⁊c. ¶ Dico ꝙ ſingularitas eſt conditio agentis: ſed non ratio agendi. ¶ Quarto. qꝛ pncipiū pductiuū ⁊ terminus videntur eſſe ſingularia per ſe. Dico ꝙ non per ſe vt ſic. ¶ Sed que eſt neceſſitas ponēdi ꝙ natura non ſit ſingularis? Dico ꝙ eſt neceſſitas ois ſciētie que radicatur in actu diuiſionis: illa eniꝫ diuiſio vel eſt ex natura rei: vel rōnis: ſi rōnis, oēs ſcie erūt ab aia. Et ſilr̃ diffinitio. certū eſt ꝙ ſortes ⁊ plato hnt vnā diffōnē circūſcripto omni opere itellc̃s. Silr̃ via cōpoſitionis. Silr̃ via argumētationis. Hic hō eſt. ergo hō eſt. ¶ Sed hic eſt diffi. ſi nā indiuiduat̃ per mām. Dico ꝙ nō: qꝛ aia rōnalis nō hꝫ mām. Itē nec forma: qꝛ ipſa eſt rō ꝯueniēdi ſpecifice. Item nec vnio materie cū forma: qꝛ diffinitionē ingrediunt̃ mā ⁊ forma vnita. ¶ Itē nec actualis exiſtētia: qꝛ idē numero eſt in actu ⁊ in potētia. Itē nec negatio indiuiſionis in ſe: ⁊ diuiſionis a quocūqꝫ alio: ois enim negatio eſt poſterioꝛ affirmatione. illa autē affirmatio ſi eſt ſingularis habet̃ intentū: ſi nō, negatio ſingularis fundat̃ in vl'i. Itē iſte negationes ſi hnt idē fundamentū nō eſt niſi vnū poſitiuū. Si diuerſa: habet̃ intentuꝫ. Iterū nec accidētia: qꝛ ſubā pcedit omne accidēs: ⁊ in illo priori cauſat accidēs: ⁊ eſt h. Similr̃ diminuitur in quantitate: ⁊ manet idem numero. ¶ Queſtio. II.

Obijcit 4^r.
Per accñs cōuenire 2^r.
Eſſe ſingulare ⁊ eē p ſe ſic ſe diſſerunt.

Rō agendi ⁊ cōditio agentis differunt.

Neceſſitas ponendi ſingularitatem i nā eſt q̃druplex.

D

D. multiplex
Nec māꝫ nec formā nec vnionē ꝫ eaꝫ: nec actualē exiſtētiā: nec negationē: nec accidēs aliqđ p ſe pncipiū indiuiduationis pncipiū ſore.

Impugn⁹ 4^r
Quere ois in ſco. 3. di. 2. ⁊ 7. meta. vide Scđ. 2. di. 3. pte. 1. copioſe.

Op. ppria.
Solā nā diuinā eē de ſe.

C

E

SEcunda queſtio eſt. Utrum natura de ſe ſit vniuerſalis. Et vꝫ ꝙ ſic: quia eſt ſuperius. ¶ Contra. qꝛ vniuerſale eſt ſecunda intentio: ergo non dicit̃ per ſe de prima.

Cōcluſio 4^r.

Hic introducuntur quatuoꝛ concluſiones. ¶ Prima concluſio eſt, ꝙ nā ſpecifica nō eſt vl'is in p mō dicēdi per ſe. probat̃: qꝛ vl'e diffinitur in habitudine ad aliud: ſed natura ſpecifica in pmo modo dicēdi per ſe nō eſt alia vel aliud. ¶ Item nulla relatio dicit̃ per ſe in p modo de abſoluto. ¶ Scđa cōcluſio, ꝙ nec per accidēs cōuenit ſibi: qꝛ aptitudo nālis: nullo modo ſubiecto ſuo cōuenit per accñs: ſed vl'itas termini dicit habitudinē naturalē eſſendi in plibus. ¶ Tertia cōcluſio eſt, ꝙ ineſt ſibi in 2° modo: qꝛ ois nālis aptitudo eſt paſſio per ſe apti nati: ſed cōicabilitas nāe eſt eius nālis aptitudo. ergo ⁊c. ¶ Quarta cōcluſio, ꝙ iſta vl'itas nature non eſt ab anima: qꝛ circūſcripto omni opere intellectus, natura eſſet cōicabilis pluribꝰ: ⁊ ſi eſſet ab aia, ipſa circūſcripta, eſſet nā incōicabilis pluribus: qđ eſt falſum: qꝛ rō eius diffinitiua cōuenit oibus indiuiduis. ¶ Sed ꝯ pmā ꝯcluſionē arguit̃ ſic. Natura ſpecifica nō eſt per ſe ſingularis: ergo vl'is, cū ſint oppoſita imediate. ¶ Dico hic ꝙ nā ſpecifica non eſt de ſe ſingularis nec vl'is: ſed abſtrahit ab vtroqꝫ. ſ. a rōne vniuerſalis ⁊ particularis: que ſunt rationes reſpectiue. ¶ Contra ſecundam pbatur ꝙ inſit per accidens: qꝛ ens diuidit̃ per vniuerſale ⁊ particulare. Si alteꝝ eſt per ſe ⁊ alteꝝ accidens. Dico ꝙ nō: ſi diuiſio eſt p paſſiones circūloquentes naturā. ¶ Cōtra tertiā: qꝛ ſeqr̃ ꝙ vbicūqꝫ inuenit̃ natura, erit cōicabilitas. ⁊ ita in hoc indiuiduo. Dico ꝙ nā que eſt in hoie ſm ſuam rōnem formalē eſt cōicabilis: ſed illa paſſio non conuenit ſibi ratione totius cum ſingularitate nec in hoc: ſed ſm ſe. ¶ Quarto inſtatur: qꝛ ſicut in diuinis eſt vna natura in pluribus perſonis: ita vna natura eſt hic in pluribus indiuiduis? Dico ꝙ nō eſt vna numero in pluribus. diſtinguitur eniꝫ proprietatibus indiuidualibus: non autem ſic in diuinis.

F

A. l. ſi dic niſi
Ulitas nāe q̃ nō ē ab aia: nec p° mō: nec per accñs: ſꝫ in 2° mō ꝯuenit ei. vbi pla adde. vide Sco. 7. metaph. ⁊ vbi ſupra in ſcđo ponderando.
Obijcit 4^r.
Nām a ſingularitate ⁊ vl'itate pſcidere.
A. l. ſingularitatis.

A. l. Sed.
A. l. vnam.

G

A. l. conſignificari.
A. l. vt.
Alr̃ i diuinis ⁊ alr̃ in creatis eſt vnitas nature.

¶ Queſtio. III.

TErtia queſtio eſt. Utrum ſit dare minorem vnitatem vnitate numerali. Et videtur ꝙ non: quia verum eſt indiuiſibile. ¶ Contra. vbi eſt alia entitas, ibi eſt alia vnitas.

5. meta. t. 19.

Hic dicunt aliqui ꝙ nulla eſt vnitas minoꝛ numerali. ¶ Contra. in vnoquoqꝫ genere eſt dare vnum qđ eſt menſura omnium illoꝝ que ſunt in illo. illud aūt non eſt vnum indiuiduū. ¶ Secundo ſic. vnum vni opponitur: non poteſt aūt hoc eſſe in indiuiduis. ¶ Tertio. qñcūqꝫ ſunt aliqua duo cōtraria imediata: poſito vno remouetur reliquū: ⁊ econuerſo. ¶ Sed ab aliquibus remouetur diſtinctio ſpecifica circūſcripto omni opere intellectus: ergo opoꝛtet ꝙ inducat̃ vnitas oppoſita. ¶ Quarto. qꝛ ſi multitudo ⁊ equalitas ſunt relationes reales: ergo ⁊ fundamētum reale: quod eſt vnum: non numero ſed ſpecie. Ideo dī hic ꝙ ſunt q̃tuoꝛ vnitates ordinate in reꝝ nā. ſ. vnitas numeralis, ſpecifica, generis ⁊ tranſcendentis. Qꝛ autē omnes iſte vnitates ſint in rerum natura probatur: qꝛ vbi eſt inuenire diſtinctas entitates, ibi eſt inuenire diſtinctas vnitates. Sed alia eſt entitas indiuidui ⁊ ſpeciei: ⁊ alioꝝum dictoꝝ: qꝛ quodlibet poteſt cognoſci ſeorſum, altero non cognito. ¶ Item ſm idem non materie cōformitas ⁊ difformitas: ſed ſm rōnem generis

Op. cōtra nominaliū.
10. meta. t. c. 2.

H

5° ⁊. 10. meta. ⁊ in poſtpdicamentis ⁊ in topicis.

5° meta. t. c. 20. vide ſco. 31. di. primi.
Op. propria.
Unitas 4^r.
Minorē vnitatē ꝫ in re vnitate numerali reqri oſtēdit q̃druplr̃. vide oia in ſco. vbi ſupra optime.

I habent ꝯformitatẽ aliquã ⁊ difformitatẽ ſm nãm ſpecificam. ¶ Tertio. idem ⁊ diuerſum ſunt ꝯ̃ria immediata: ſed ab illis que ſunt in gñe aialis remouet̃ diſtinctio generis: ergo idẽtitas inducit̃ oppoſita: eodẽ modo de

A. I. difformitate.

cõformitate. ¶ Quarto. quecũq; diſtinguunt̃ ſolis poſterioribus in illo priori quo precedunt illa: nullam hñt diſtinctionẽ in ratione formali: quia ꝙ ille pertinet ad quidditatẽ non põt eſſe poſterius ea: ſed quecũq; ſunt eiuſdẽ rõnis diſtinguunt̃ poſterioribus. ¶ Si eni aliq̃ priori iam non habẽt eandẽ rõnẽ formalẽ. ¶ Sed ꝯ̃. p̃mo immediata ſunt p̃mo diuerſa. ¶ Dico ꝙ verũ eſt quãtitatiue: nec eſt tãta vnitas: vnitas generis ſicut ſpẽi: verũ eſt ꝙ in eo ꝙ vnũ nullã hñt diſtinctionẽ: ſed tamẽ dicit̃ minor que multitudinẽ maiorẽ cõpatit̃. ¶ Sed hic eſt diffi. ſi oĩa ſunt vnũ. Et videt̃ ꝙ ſic: q̃a oĩa ſunt ens. ergo oĩa ſunt vnũ. Hec eſt demõſtratio ꝓpter q̃d: q̃a vnũ eſt paſſio entis: eõ qd̕ eſt aptum natum intelligi eſt ens. Ideo dico ꝙ ſicut oĩa ſunt ens: ita oĩa ſunt vnũ in rõne formali entitatis. Sed eſt ne vnitas realis? Dico ꝙ nõ: lʒ fundamẽtũ ſit reale: eſt tñ vnitas formalis. In ſingulis aũt īdiuiduis ſũt diuerſe realitates. ¶ Sʒ eſt ne facta ab aĩa? Dico ꝙ nõ: q̃a p̃n̄ per ſe nota: ⁊ veritates icõmutabiles in his fundant̃. ¶ Qõ. IIII.

D. multiplex:

Unitas maior ⁊ minor que?

K

Oĩa eſſe vnũ formalr̃ lʒ nõ realiter.

Quarta queſtio eſt. Utrũ per ꝓprietates indiuiduales fiat diſtinctio indiuiduoꝝ. Et videt̃ ꝙ non: q̃a nõ ſunt in genere ſubẽ. ¶ Contra. quia non diſtinguũtur in natura. ergo iſtis differentijs.

Cõcluſio 4[r].

Hic ponuntur quatuor ꝯ̃nes. ¶ Prima ꝯcluſio eſt, ꝙ īdiuidua non diſtinguunt̃ ſe totis: q̃a hñt ꝯformitatẽ. ¶ Scḋa ꝯ̃, ꝙ diſtinguunt̃ per aliud ſui: q̃a differũt. ¶ Tertia ꝯ̃, ꝙ nõ prinẽt ad eſſentiã ſuam: q̃a tota eſſentia eſt natura ſpecifica. ¶ Quarta ꝯ̃, ꝙ nec per accidẽs: vt ſupra oſtenſum eſt. Si dicat̃ ꝙ ſpẽs dicit totã eſſentiã indiuidui. Dico ꝙ illud per qd̕ diſtinguunt̃ nõ prinet ad eſſentiaʒ eius: ſed pertinet ad idẽ genus. ¶ Sed ꝯtra. q̃a qñ aliqd̕ cõmune diuidit̃ in plura: opʒ ꝙ hoc ſit per diuas. cõe aũt diuidit̃ per īdiuidua. Dico ꝙ tunc illa ꝓprietas non eſt quidditas nec pars eius. Sed eſt modus intrinſecus: ⁊ eſt idẽ realiter cũ nã quã īdiuiduat: q̃a nullaʒ nãm põt deus ꝓducere ſine ſingularitate. Nec diſtĩguit̃ formaliter a nã: q̃a nõ facit formalr̃ differre. ¶ Sed quõ nã mea eſt idẽ realr̃ ⁊ diſtĩguit̃ realr̃? Ideo poſui ꝙ nõ eſt vnitas realis ſed formalis: q̃a ꝓprijs realitatib9 diſtinguunt̃. Sed videt̃ ꝙ tollatur generatio: qñ hõ gñatur. Nunq̃d tota natura ꝑerat. ¶ Hic dico ꝙ eadẽ natura ſub alia tñ ꝓprietate indiuiduali põt eſſe terminus generationis. Dico ergo ꝙ eadẽ ratio formalis gñatur in me ⁊ in te. ¶ Sed quõ põt totã nãm creare: ſi tota ratio formalis preexiſtit. ¶ Hic dico ꝙ nunq̃ quidditas creatur: ſed hãc nãm creat: quĩditas eni eſt icõmutabilis: totũ tñ ſingulare cauſat̃. Ulterius nã in illo ſuo p̃ori nullã habet diſtinctionẽ. Quõ ergo ei ꝯ̃dictoria inſũt? Dico ꝙ non ſunt cõtradictoria: ſed diſperata.

A. I. diſta ſũt. Nec p̃mo diuerſa ſed diſta eſſe īdiuiduat ꝑer diſte īdiuiduales p̃tinẽt ad eẽntiã: nec tñ ꝑ accidens īdiuiduo inſũt.

L

Diſtam indiuidualeʒ modũ intrinſecũ eſſe.

Singularis docirina õ vnitate dicta ⁊ ꝯcomitantib9 ad eã ⁊ ſpãlr̃ de gñõne ⁊ creatiõe nãe ⁊ q̃d dicat̃ vbi plura addc.

M

¶ Diſtinctio. XXXV. ⁊ ſeptẽ ſequẽtes. ¶ Qõ. I.

Poſt hoc videndum eſt ⁊c.

Ad euidentiam infiniti. Circa diſtin. 35. ⁊ ſeptẽ ſequẽtes Quero quatuor qõnes. Prima queſtio eſt: vtrũ primũ p̃ncipiũ productiuuʒ ⁊ vltimus finis coincidant in idẽ. Et videt̃ ꝙ non, vn9 eſt altiſſim9. vt dicitur in Eccleſiaſtico. ſed eẽnt due

Cap. I.

rõnes altiſſime. ¶ Contra in apoc. Ego ſum alpha ⁊ o.

N

Hic introducuntur quatuor concluſiones: quarum prima eſt: ꝙ coincidant eẽntialiter. ⁊ hoc eſt: q: vna eſt natura eorũ. probatur: in omni natura illuminata eſt inuenire omnẽ perfectionẽ cui non repugnat ifinitas ⁊ illimitatio: natura diuina eſt huiꝰ. Ratio autẽ ꝓductiua dicit perfectionẽ ſimplr̃: ⁊ ratio vltimi finis. ¶ Scḋa ꝯcl'o, ꝙ coincidũt ſuppoſitaliter: probat̃ per Anſel. in monologion. 15. in omni ſuppoſito perfectiſſimo eſt inuenire, omnẽ perfectionẽ ſimplr̃. Ratio autẽ principij productiui eſt ꝑfectio ſimplr̃. ergo debet īueniri in perfectiſſimo ſuppoſito. ſ. deo: ⁊ etiã ratio finis. ¶ Tertia ꝯcl'o, ꝙ coincidũt realiter: q: nulla perfectio ſimplr̃ abſoluta ponitur in deo vel in diuinis diſtincta ab alia realiter. ¶ Quarta ꝯcl'o, ꝙ nõ coincidũt formalr̃: hoc aũt ꝓbatur via diuiſiua. cã extrinſeca eniʒ formalr̃ diuidit̃ per finẽ ⁊ efficientẽ. ¶ Scḋo. q: ex rõnibus formalib9 hñt ordinẽ ille cauſe. g̃ vbicũq; inueniunt̃ manebit iſte ordo: vbi aũt eſt ordo, ibi eſt diſtinctio extremoꝝ. ¶ Tertio. q: relationes diuerſarũ rõnum habẽt terminos formaliter diſtinctos. In eadem aũt nã creata fundantur due dependẽtie: iſte ſunt diuerſe ⁊ nõ diſtinguunt̃ niſi rõne termini. Huiꝰ aũt eſt deus. g̃ in deo eſt huiꝰ non identitas formalis. ¶ Quarto. q: deus ſub rõne eſſentie eſt vltimus finis: q: obiectũ beatificum ſub rõne illa: ſub rõne autẽ eſſentie nõ eſt p̃ncipiũ ꝓductiuum: q: eſſentia: vt ſic neceſſario cauſat quicq̃d cauſat. ¶ Sed hic eſt diſceptatio. ¶ Nã aliqui dicũt, ꝙ nõ eſt demõſtrabile ꝙ vltimus finis ſit p̃ncipiũ efficiens. Sed hoc eſt creditũ. ¶ Sed cõtra hoc aliq̃ noſtruʒ arguunt ſic. P̃mo: oĩs cauſa ſcḋa agit depẽdenter: ſed p̃mũ efficiẽs ⁊ mouẽs nõ põt agere depẽdenter: q: oĩno imobile: ⁊ ita nullam põt habere cauſam. ¶ Scḋo ſic. Impoſſibile eſt ꝙ aliq̃d ſit cã alterius, quo nõ exiſtente nihil minus eſſet: ſed ſi vltimus finis nõ eſſet: adhuc p̃mũ efficiens remaneret: q: ponit̃ indepẽdens. ¶ Tertio. agens agit vel ꝓpter finem preſtitutũ a ſe. ⁊ hoc nõ: q: preſtitutio eſt actus ſecũdus: qui preſupponit primũ: qui hʒ finem in ſuo priori: nõ preſtitutũ ab alio: q: primũ agens non hʒ agẽs ſuperius ſe: qd̕ poſſit ſibi preſtituere. ¶ Quarta ratio eſt hec. Qñcunq; ſunt alique due cauſe ſubordinate: dempta vna. ſ. p̃ncipaliori, altera remouet̃: ſed finis nõ cauſat niſi mouẽdo efficiẽs: qd̕ ergo nõ habet efficiens nõ habet finẽ. ¶ Ad primũ dico, ꝙ eodẽ modo quo ſuũ eẽ depẽdet ab vltimo fine: ita ⁊ agere. Sed nõ depẽdet ab eo in rõne mouẽtis: ſed in ratione finis: q: ſua actio non eſt ab alio agente. ¶ Ad ſcḋm dico, ꝙ ſublato vltimo fine: adhuc eſſet intẽtiua: nego iſtaʒ q: vere cauſat alia cauſalitate que nõ eſt ꝓductio. ¶ Sʒ cõtra. nõ requiritur ꝙ cauſa finalis ſit actu quãdo cauſat: ergo ablata eſſentia diuina adhuc eẽt illud. ¶ Hic diceretur ꝙ lʒ hoc ſit verũ de finibus ſub fine: non tamen ſub vltimo fine. ¶ Ad aliud dico ꝙ nõ eſt ꝓpter finem a ſe preſtitutum ſed innatuʒ ſibi ſicut materia eẽt ꝓpter formam: ſi nihil aliud eſſet. ¶ Ad aliud põt dici ad o[m]: q: finis eſt prior cauſa q̃ effectus: ⁊ prius ſine poſteriori poteſt cauſare: non video igitur demonſtrationem in propoſito. Et ideo hic intelligendum eſt ꝙ aliqui effectus habent quatuor cauſas ſimul ſicut compoſituʒ de genere ſubſtantie dependet a mã ⁊ forma ⁊ efficiẽte ⁊ vltimo fine. Alij habẽt duas cauſas tñ: ſicut anima rõnalis nõ depẽdet a mã organica: ſed ab vltimo fine ⁊ efficiente ſm fidem: ⁊ non eſt dare effectum qui dependeat a paucioribus cauſis. Quanto autẽ no-

Cap. p̃mo.
Cõcluſio 4[r].

Et ſi p̃[m] p̃n̄[m] ꝓductiuuʒ ⁊ vltimus finis coincidũt nã ſuppoſito ⁊ realr̃: non tñ formalr̃.

Uide Scotũ in hac mã in tractatu de p̃o p̃n̄o. c. 2. cõcl. p̃ma. q. capite ſe.

O

Uide Scotũ in q. q̃libe. ⁊ vbi ibi nõiu ad h.

An demõſtrabile ſit an certe creditũ vlti[m] finẽ eẽ cauſam efficientem. Rõnes aliorũ ⁊ materie ſcoti.

P

Finis ... plex.

Q

Qõ. propria. Effectuũ aliq̃ q̃tuor: alij duas ad min9 requirũt cãs.

A

In pauciorib⁹ depēdere arguit nobilitatē in effectu. D. multiplex.

bilior eſt effectus tanto a paucioribus dependet: ideo dixiſſent phi q̃ itelligentie ab vna ſola cauſa dependent. ¶ Sȝ hic eſt diffi. ſi pmū efficiēs agit pp̄ finē. ¶ Hic dico q̃ hoc pōt dupl'r intelligi: vel pp̄ finem opationis que eſt formaliter in eo vel ꝓpter finē effectus: ⁊ hoc modo deus agit ꝓpter finē: ſicut ꝓductionis q̄ ꝓduxit mundū: iſtius aūt actionis trāſeuntis bene eſt finis: nō autē opationis imanētis. ¶ Scda diffi. eſt de agentib⁹ nālibus. Dico q̃ agunt ꝓpter finē nō a ſe intentū ⁊ preſtitutū. Sed a ſuperiori: ſicut artifices iferiores ꝓpter finē artificis ſupioris. Eodē modo de agentibus itellectualibus: q2 ſicut volūtas hȝ qd agat: ita neceſſario hȝ cur agat ſm Anſel. ¶ Alia diffi. quia ratio boni ⁊ finis idē eſt. Rō autē boni ⁊ eſſentie aīe nō ſunt idē formaliter. Dico q̃ bonū formal'r dicit habitudinē aptitudinalē ad appetitū: ſed fundamental'r eſt ratio abſoluta. ¶ Sed eſt ne diſtinctio iter finē ⁊ cām finalē: Dico q̃ nō: ſicut iter efficiēs ⁊ cām efficientē: q2 finis eſt cuius grā: ⁊ hoc idem eſt cauſa finalis. ¶ Queſtio. II.

Quali agens nāle agit ꝓpter finem. H. l. archiuſtio.

Bonū dupl'r ↄſideratur ⁊ vere vbiqȝ.

Finis ⁊ cauſa final' ſynonyma: ſed caſe declara ꝓpter Scotum.

B

SEcunda qō eſt vtrū cauſalitas finis ſit vera cauſalitas. Et videt̄ q̃ non: q2 cauſalitas metaphyſica. ¶ Contra: quia finis eſt cauſa cauſarum.

HIc introducunt̄ q̄tuor ↄnes. ¶ Prīa q̃ cauſa finalis eſt pma cā. ꝓbat̄. cauſalitas cāe efficiētis precedit cauſalitatē māe ⁊ forme: ⁊ cauſalitas māe cauſalitatē forme. forma enī eſt poſterior mā: ḡ ⁊ eius cauſalitas. Vñ ante formā cauſat imediate mā. vtrūqȝ precedit efficiēs: pus enī ↄuenit rei eſſe q̄ ineſſe. Sed forma accipit eſſe per cām efficientē: ergo prius eſt cauſare efficiens reſpectu forme: q̄ forme reſpectu cōpoſiti cui ineſt. Itē mā nihil cauſat niſi q2 recipit: ſed pus hȝ eſſe forma ab agēte quā ipſaȝ recipiat. Ultra finis pcedit efficiēs: cā enī efficiēs non cauſat niſi mota a fine: ḡ prior eſt intētione iter oēs. ¶ Scda ↄ, q̃ cauſalitas finis eſt nec̄ia: magis eniȝ eſt nec̄ia cauſalitas que per ſe ineſt: q̄ que per accñs: ſic autē eſt de fine. Hec enī eſt p accñs. hō creat̄: q2 eſt ↄtingēs. Iſta aūt eſt per ſe. creatura hȝ ordinē ad deuȝ: q2 ex rōne eius formali eſt ad deū ex ordine eſſentie. vñ qcūqȝ cognoſceret qdditatē dei ⁊ creature, cognoſceret q̃ creatura eſt ad deū: ⁊ pp̄ deū: ſic medicina pp̄ ſanitatē: ⁊ hec tendētia eſt cālitas finis. ¶ Tertia ↄ, q̃ cauſalitas finis eſt nec̄ia cauſalitas: q2 ex rōnib⁹ rex demōſtrat̄ ordo earū: ⁊ hec eſt cauſalitas finis. ¶ 4ª ↄ, q̃ hec eſt cauſalitas pcipua: q2 pᵒ. ¶ Sed ↄ pmā ↄnē inſtat̄: q2 aliqs effectus fuiſſet an̄ mūdū: q2 ante cauſalitatē efficientē fuit de⁹ finis: ergo aliqs effectus. ¶ Cōtra 2am ↄnē: q2 que nec̄ia ſunt eque cōueniūt in poᵒ ſicut in actu: ⁊ ita illa cauſalitas erit in poᵒ obiectiua. ¶ Cōtra 3am: q2 tūc cauſalitas eēt eterna. ¶ Cōtra 4am: q2 cauſalitas efficiētis ſemp ponit effectū in actu: nō aūt finis. ¶ Ad pm̄ dico, q̃ ſicut cā vrior pus ordine nāe cauſat ⁊ iſluit q̄ cā 2ª. ſic dico, q̃ ordine nāe pus mundus eſt pp̄ deuȝ q̄ factus: ſȝ in eodē inſtanti tpis. ¶ Ad 2m̄ ↄcedit qdā doctor q̃ qdditates in poᵒ obiectiua hñt ordinē eſſentie: q2 ſic iſta erat vera. hō nō eſt aſin⁹: ita iſta. hō eſt melior aſino ab eterno: ⁊ ita videt̄ talis cauſālitas finalis nō in ſolo actu: ſed etiā in poᵒ. ¶ Ad 3m̄ dico q̃ ꝓprie nec̄iuȝ eſt eternū: eſt aūt nec̄ia cālitas nō pro itrinſeco modo: ſed neceſſitate icōmutabilitatis ſicut ſm Aug. hō eſt aīal. eſt icōmutabil'. ¶ Ad aliud dico q̃ ſupeminēter vel virtual'r quidditas hōis cōtinet actualitatē: ita cā finalis cām efficientem. ¶ Sed hic eſt diffi. ſi effectus cāe finalis hȝ reſpectuȝ realē ad finē: ⁊ certū eſt q̃ effectiuitas dicit depēdētiā:

Cōcluſio 4ª.

Cā in finalem eē pmā ⁊ neceſſariā oſtēdit.

Ordo cauſaȝ notabilis.

C

Qualr cā ↄdiciē efficiētie ſtat neceſſitas finis. vide h.

Obijcitur 4ᵉ

D

Caſte cā ſco. 3. T. di. 2. 2. vbi ibi nōm. ſcla hic ponitē. Quidditates in poᵒ obiectiua ordinē eēntia habere.

Aliud ſi eē eternū eē nec̄iuȝ: vbi pl's adde de multiplici neceſſitate.

⁊ ideo dico q̃ realis depēdētia eſt. ¶ Sed ↄ. me⁹ eſt ꝓpter ſanitatē que nō eſt. ¶ Hic dico q̃ relō effectus eſt relō fundamētalis: q2 per ſe ineſt: nō actualis: ⁊ talis bene eſt ad aliqd qd nō eſt in actu: ſȝ ſufficit ei⁹ eē qdditatiuū. ¶ Scda diffi. q2 impoſe eſt q̃ aliq̄ cā cauſet qñ nō eſt. ¶ Hic dico q̃ illud qd nō eſt nō pōt ꝓducere: tñ cauſare pōt in poᵒ obiectiua: ꝓductio enim cōuenit per accñs ꝓducto ⁊ ꝓducēti: ⁊ ideo nō niſi in actu: ſed ordo finis eſt eſſentialis ad illud q̃ cauſat. ¶ Tertia diffi. quō pōt eſſe cā poſterior effectu: ſic ſanitas medicina. Dico q̃ ſm qdditatē ſanitas prior eſt medicina ſm eſſe qdditatiuū ſm q̃ cauſat: p accñs aūt eſt poſterior. ¶ Quarta diffi. ſi deus redigeret oīa in nihil ſi remaneret ordo talis. Dico q̃ ſic: ſicut ordo pdicatorum remanet. Dico igit̄ q̃ cālitas finis ⁊ efficiētis vere differunt ſicut cālitas per ſe ⁊ p accñs. Nota ēt q̃ illud qd eſt finis inquātū cauſat actū volēdi habet rōnē cauſe efficiētis realis: ſed poſtea qñ actus ſicut deliberatio ordinat̄ in ſanitatē: tunc illud habet rōnē finis: vnde hec ſemp eſt cauſalitas finis. ¶ Queſtio. III.

E

Relōnē realē fundamētalē tamen ad nō ens ſoīe.

Et ſi non ens negt ꝓducere pōt tñ cāre.

Effectus q̃r prior poſterig ordqȝ ſine.

Ordo vniuerſorum rex: in potētia ⁊ actu. Qualiter ſub ſtrātū finis hȝ rōnē efficiētis ⁊ finis.

F

[illegible]

TErtia qō eſt: vtrū oēs partes continui ſint diuiſibiles. Et videt̄ q̃ ſic. q2 omnes habent medium ſue quātitatis. ¶ Contra. infinitum non habet medium. q2 iam non eſſet infinitum.

HIc dicunt quidā q̃ oēs partes continui ſunt diuiſibiles: q2 ſunt eiuſdē rationis. ¶ Sed ↄ illud arguit̄ 4ᵒ. Et pᵒ ſic. Oēs partes cōtinui aut ſunt diuiſibiles in eaſdē partes: ⁊ hoc nō: q2 totuȝ ⁊ ptes idē ſunt. ḡ in alias ptes vlteriores. Sȝ ipoſe eſt eē alias ptes ab oīb⁹ partib⁹ cōtinui: q2 ille ptes nō eſſent ptes cōtinui. ḡ ⁊c̄. ¶ 2ᵒ ſic. Ille ptes q̄ ſunt diſtincte ab oībus ptib⁹ cōtinui nō ſunt ptes cōtinui: ſed ſi oēs ptes cōtinui eēnt diuiſibiles in alias ptes: ille eēnt diſtincte ab oīb⁹ partibus cōtinui. ḡ ⁊c̄. ¶ 3ᵒ ſic. In cōtinuo ſunt infinite ptes: ⁊ vltra infinitū nō eſt dare aliqd: ſȝ ſi oēs ptes cōtinui eēnt diuiſibiles in alias: vltra infinitū eēt aliqd. ¶ 4ᵒ ſic. Infinitū eſt: cuius quātitatē accipiētibus ſemp eſt aliqd extra accipe: ḡ qñ dico, oēs, illud ſignū nō diſtribuit adeq̄te pro oīb⁹: q2 tunc nō eēnt aliq̄ extra. ḡ ⁊c̄. ¶ Dico igit̄ q̃ hec ꝓpoſitio eſt falſa ꝓpter ipoſſibilitatē ſubiecti: q2 hoc ſignuȝ oīs infinito repugnat. ¶ Cōfirmat̄: q2 ſm ph'm ante oē mutatū eſſe eſt mutari eſſe. ſi deſtruit multitudinē finitā: habeo intentuȝ. Si infinitā. ḡ ante motū infinitū ⁊ eternū fuit motus: ⁊ eodē mō: ſi ante oēm hoīem fuit hō. ¶ Pono ḡ quatuor ↄnes. ¶ Prima ↄ eſt, q̃ nō eſt dare in ifinitis eq̄le vel inequale: vt talia ſunt. ꝓbatur h. vbi enim vnuȝ excedit reliquū alteꝝ eſt finitū. Ulterius. equale ⁊ inequale ſunt circa idē: ergo ſi eq̄litas nō eſt in infinitis: ſeq̄t q̃ nec ineq̄litas. ¶ Itē. equalia ſunt quoꝝ extrema ſe nō excedunt: ſed in infinitis nō ſunt extrema: ergo nec equalitas. ¶ Scda ↄ eſt, q̃ totum ⁊ pars nō ſunt circa infinitū: q2 qbuſcunqȝ repugnat paſſio demr̄abilis de ſubiecto: ⁊ illud ſubm̄: ſed infinito repugnat eq̄le ⁊ inequale: que ſunt paſſiones demr̄abiles de toto ⁊ parte: q2 hec eſt demōſtrabilis vel per ſe nota. omne totū eſt maius ſua parte: ⁊ ita ineq̄le. ¶ Tertia ↄ eſt, q̃ vniuerſale vl'r ſumptū repugnat infinito: cuicūqȝ enim repugnat totū ⁊ q̄libet pars ſubiectiua: ſed ifinito repugnat totū: cuius pars ſubiectiua eſt totū vl'e: ḡ cui repugnat totū ei repugnat vl'e vl'r ſūptū. ¶ 4ª ↄ q̄ ſeq̄t ex his, q̃ illa ꝓpō nō eſt vera q̄ dicit oēs ptes cōtinui eē diuiſibiles: ſic nec iſta q̄ dicit. oīs hō irronalis eſt aīal. ¶ Sed cōtra. ſumant̄ iſte ꝓpoſitiones ↄdictorie. omnis pars continui eſt diuiſibilis: aliqua pars continui non eſt di-

Oō. aliorum.

Impugnat̄ 4ᵉ

G

3. phy. t. c. 63.

Hoc ſignum oē repugnat infinito. Op. propria. Uide Sco. d. 2. q. 9. ⁊ vbi ibi nōm ⁊ alios ad hec.

Cōcluſio 4ᵉ.

Equalia que

H

Eq̄le ⁊ ineq̄le: totū ⁊ ptes vl'e vl'r ſumptum infinito repugnare.

H. l. ſuperi⁹.

Obijcitur 4ᵉ.

I

ſibilis particularis eſt falſa.ḡ altera eſt vera. ¶ Secundo per equipollentiā.non omnis pars continui eſt diuiſibilis:q̄daꝫ pars cōtinui nō eſt diuiſibilis. ¶ Tertio quelibet vera ꝓpoſitio habet aliquā cōtradictoriā: hec eſt vera.quedam pars continui eſt diuiſibilis:⁊ nō pōt dari ↄ̄dictoria niſi iſta:nulla pars cōtinui eſt diuiſibilis.vel accipias ecōtrario. ¶ Quarto per locū a toto in quātitate:hec pars eſt diuiſibilis:⁊ hec ⁊ illa:⁊ ſic de alijs.ergo ⁊c̄. ¶ Ad ṗmū dico ꝙ nō ſunt ↄ̄dictoria: qa vna vnius eſt cōtradictoria: ꝓpoſitio autē cuius ſubiectum includit cōtradictoria vel incōpoſſibilia non eſt vna:⁊ circa tale non poteſt eſſe cōtradictio:qa eſt regula ꝑ ſe nota que in falſo fundari non pōt. ¶ Ad ſcōm dico ꝙ quādo dicit̄ nō ois ⁊ quidā non equipollent:dico ꝙ verum eſt quādo ꝓpoſitio eſt vna. ¶ Ad tertiū quādo dicitur que eſt cōtradictoria illius.Dico ꝙ eius cōtradictoria eſt iſta.Non quedā pars continui eſt diuiſibilis. ¶ Ad aliud dico ſicut dixi ꝙ non tenet equipollentia in talib⁹:ita nec illatio:qa ſuppoſitio nō eſt vna. ¶ Sꝫ adhuc eſt dubium de chimera.Dicit̄ ꝙ eſt ens prohibitum:⁊ eſt vera ꝓpoſitio.De illa.Dico ꝙ illa veritas eſt rationis tm̄.Nulla autē incōmutabilis ꝓpoſitio poteſt fundari in talibus que includunt incompoſſibilia. ¶ Alia difficultas.hec eſt vera.ois homo eſt aīal.iſta etiam capit illos qui ſunt in potentia:⁊ illos qui ſunt in actu:⁊ talis multitudo eſt infinita.Dico ꝙ diſtribuit ꝓ multitudine abſtrahente a finito ⁊ infinito. ¶ Contra. qd̄ abſtrahit a duobus pōt ſtare cū vtroqꝫ. ¶ Dico ꝙ aliquid cōuenit ſuperioribus qd̄ cōuenit ⁊ inferiorib⁹: nō tamē vt in ſuperioribus:ſic in ꝓpoſito de multitudine nō pōt diſtribui qñ ſumit̄ infinitas. ¶ Alia difficultas.qa ſm̄ hoc tu dirimis oēm diſputationē:qa ois ſyllogiſmus aſſumit aliquā vlem. ¶ Rn̄deo ſi dicert.Ois ſortes currit.ꝓpoſitio nulla eſſet:quo tunc arguā cōtra iſtum qui dicit.Dico igit̄ ꝙ per aliā viaꝫ vel diuidēdo vel per ſyllogiſmū expoſitoriū.Sicut enim non tollit̄ via diſputandi de hoc homine:quia nō poteſt dici.ois hic homo.vnde dicā hic.infinita multitudo non habet terminum.

Nō cuiuſlibet ꝓpōnis datur ↄ̄dictoria:⁊ ꝓ doctrina notabilis.

K

In qb⁹ nō datur eqpollentia nec oppōſ nec illatio:q̄re in lib° perihermenias ⁊ alibi.

D. multiplex De veritate ꝓpōnū ex ſuis ſignificatis.

Singularis imaginatio.

L

Via diſputandi multiplex.

¶ Queſtio. IIII.

Quarta queſtio eſt:vtrū continuū ſit diuiſibile in īfinitū. Et videt̄ ꝙ non:quia conſtaret ex infinitis. ¶ Contra in numeris eſt proceſſus in infinituꝫ: ⁊ cauſatur ex diuiſione continui.

3° phyſ.

Hic fuit opio Platonis ꝙ linea cōponit̄ ex punctis:⁊ ſuperficies ex lineis:⁊ corpus ex ſupficiebus:pūcta enī īgrediunt̄ diffōnē linee. ¶ Cōtra illd̄ arguit̄ geometrice de diametro ⁊ coſta in quadrato ꝙ erit eq̄lis diametro coſta.ponat̄ enī coſta que habeat.12.puncta:⁊ ita alia.a quolibet illoꝝ punctorū pōt trahi linea ad aliud alioꝝ.iſte.12.linee trāſeunt ꝑ diametrū in puncto:qa in latitudine diameter eſt indiuiſibilis:ſi tāgit in pūcto:ergo diameter non cōſtat niſi ex.12.punctis:interſecant enī in duobus vel in medio ille.12.linee cōtingunt.12.ſi vo in medio:ergo duplum eſt diametrum. ¶ Scdo ꝓbo ꝙ diameter circuli erit eque magn⁹ ſicut circulus:a q̄libet pūcto diametri ⁊c̄. vel mediate vel īmediate interſecat:linea enī vel attingit in minus q̄ꝫ in pūcto:qd̄ nō pōt eſſe:ſi maius nō poteſt eſſe niſi in duplo. ¶ Tertio ſic.deſcribant̄ duo circuli īfra ſe:oēs linee ducte a centro vſqꝫ ad circūferentiam ſunt equales:ponatur ꝙ circulus exterior habeat 20.puncta:trahantur linee ad centrū.interſecant īferiorem in puncto.⁊ ꝙ poſſint protrahi patet:aut ille linee concurrent:ſic ꝙ vna erit cōiuncta alteri in medio circuli: ſi diſtant.ergo inferior circulus erit maior exte

Opio platonis vide. 6. phy. ⁊ alibi ſepe. ꝓ.poſteriorū. Impugnatio mathematica

M

Cōtinuū non cōponi ex indiuiſibilibus.

Vide has rōnes i Sco.2. diſ.2.q.9.a q̄ iſte accepit caſ mīraꝫ trūcate niſi fuerit vitiū ſcriptoris.

N

riori:ſi īmediate ſicut in ſuperiori habet̄ intētū.Si dicatur ꝙ cōcurrāt in vno puncto:tunc in duplo erit exterior maior:qꝛ duo pūcta rñdent vni pūcto. ¶ Quarto ſic.Deſcribat̄ vnus circulus īmediate poſt aliuꝫ ⁊ cōtingat ipſum:⁊ ſit vnus maior:aut vnus pūctus continget vnū.ſi quilibet cōtingit aliū:habetur ꝓpoſitū. ſi punctus minoris contingit duo:iſte erit in duplo minor.Unde ſi voluatur rota exterior:⁊ ſit vna imobilis infra eā:linea tranſiens ſi cōtinget vnum punctū rote interioris quādo cōtinget punctū rote exterioris:ḡ ⁊c̄. ¶ Contra ſcōm ꝙ ſuperficies nō cōponitur ex lineis: ſi circulus cōiungatur circulo.vlterius:vel habebit ſuperficiē vel punctū.ſi habet punctū:vlterius deſcribas quadratū:eodem modo de circulo. ¶ Cōtra tertium ꝙ corpus nō cōponat̄ ex ſuperficieb⁹.Sphera eſt corpus:ſed medium extēſum.latera icuruant̄. ¶ Iterū in corpore ſpherico ⁊ pyramidali. ¶ Fuit ergo opinio cōtraria.ratio ſua eſt iſta:omne ſimplex attingit aliud ſꝫ ſe totū:⁊ nullaꝫ extenſionē faciunt. ¶ Alia ratio ſua ſolubilis eſt:que dicit ꝙ linea nouem punctoꝝ ſcindatur per medium oportet punctū diuidi. ¶ Reſpōdet Auguſtinus ſuper gene.ꝙ quelibet pars corporis eſt corpus:⁊ corpus eſt diuiſibile:in homogeneis eniꝫ eſt eiuſdem rationis totū ⁊ pars. ¶ Contra.inter pumū punctum ⁊ quēlibet aliuꝫ in linea cognituꝫ a deo eſt dare medium vel nō.ſi ſic:nō cognoſcit deus illum.ſi nō:habetur intentū.Ulterius.vltra omnē numerū cognituꝫ a deo eſt dare numeꝝ.Una ſolutio dicit ꝙ omnis accipitur collectiue in vna: ⁊ diſtributiue in alia. ¶ Sed hoc nō videtur:qꝛ in re ſumitur diſtributiue. Nec valet alia ſolutio de ſuppōne ſimplici ⁊ confuſa: qꝛ vtrobiqꝫ accipit̄ ſuppoſitio ſimplex:nō eſt ergo alia ſolutio niſi ꝙ hoc ſignū omnis non pōt talibus addi. ¶ Ideo dico ꝙ motus nō eſt cōpoſitus ex mutans eē.ergo ⁊c̄.

Op. Ariſto. ⁊ cōis doctoꝝ. Obuiatur.

O

Punctū diuidi poſſe.

p° ſoſo aliorum cōis.

A.l.vale.

Soſo ꝓpꝛ ex q.precedēte. A.l.ex momentis.

¶ Diſtinctio.XLIII. ¶ Queſtio.I.

P

Eſt p̄terea qd̄dā genus peccati.

Circa diſtin.43.Quero q̄tuor queſtiones. ¶ Pria qd̄ eſt. Utꝝ ꝓprie ſit aliqd̄ peccatū ↄ̄ ſpiritūſanctū. Videt̄ ꝙ nō:qꝛ Ioā.15 me odit ⁊ patreꝫ meū odit:⁊ ꝑ ↄ̄ñs ſpiritūſanctū:ſꝫ nō eſt aliqd̄ peccatū ꝓprie in patrē vel i filiū. ergo ⁊c̄. ¶ Cōtra.qꝛ in Matth.12. Qui peccauerit in patrē ⁊ filiuꝫ dimittet̄ ei.qui aūt in ſpiritum ſanctū neqꝫ in hoc ſeculo neqꝫ in futuro.

15.

12.

Hic dicunt aliq ꝙ ſꝫ quodā mō appropriatiuꝫ ſit aliqd̄ peccatū in ſpiritūſanctuꝫ: tn̄ nullū ꝓprie:qꝛ eadem eſt rō formalis offenſionis in oībus pſonis.Sed vbi eadē rō offenſe:⁊ idē eſt peccatuꝫ:ſꝫ offenſa reſpicit tres ꝑſonas eq̄liter.ḡ ⁊c̄. ¶ Sed ↄ̄.ꝙ ꝓprie ſit aliqd̄ peccatū in ſpiritūſanctū:vel in pſonā ſpiritusſancti:qꝛ peccatuꝫ īfidelitatis eſt diſcredere. ſed arrius ⁊ ſui ſequaces diſcrediderunt ſpiritūſanctū: quē minorē patre ⁊ filio aſſeruerūt.ḡ ⁊c̄. ¶ Itē ſpiritusſanctus pōt odiri ſine alijs pſonis:qꝛ aliquis pōt ſuſpēdere actum charitatis a pſona ſpiritusſancti:quo facto erit in peccato odij reſpectu ſpūſſancti.ergo ⁊c̄. ¶ Tertio.qꝛ pōt aliqs ſpiritūſanctū blaſphemare ſicut patreꝫ ⁊ filiuꝫ. ¶ Quarto.qꝛ diſtincta feſtiuitas fit de ſpiritu ſancto:⁊ ſic ꝓprie veneratur: ⁊ ſic ipſum nō velle colere eſt ꝓpriū peccatū in ſpiritūſanctū. ¶ Ideo di ꝙ eſt ꝓprie peccatū in ſpm̄:qꝛ peccatū aliqd̄ pōt ꝓprie ſpiritūſanctuꝫ reſpicere pro obo:vt dictū eſt.ergo ⁊c̄. ¶ Sed cōtra 4ᵐ.ṗmo ſic:qꝛ in diuinis nō eſt voluntas pſonalis:ſed tm̄ eſſentialis: ⁊ illa eſt vna: ſed voluntas diui

Op. aliorum. Appropriate ⁊ nō ꝓprie peccatū dici in ſ.ſ.

Q

Impugn° 4ᵐ

Op. arrij.

Op. propria. Peccatū ꝓprie in ſ.ſ. fore. Obijcit 4ᵐ.

A na ſolum formalr̃ offendit̃.ergo ꝛc̃. ¶ Scḋo ſic. Bonitas in diuinis eſt vna tm̃:ſʒ omne pctm̃ obuiat bonitati diuine in tribus pſonis.ergo ꝛc̃. ¶ Tertio.qa influētia iſpirationis diuine ad bonū eſt a trib⁹ pſonis equaliter:qa earū opera ad extra ſunt īdiuiſa:ergo reſiſtere illi inſpirationi eſt offenſio equalr̃ trium perſonarum. ¶ Quarto.qa vna eſt diuinitas triū perſonaꝝ:ſed peccatū eſt offenſiuū deitatis.ḡ ꝛc̃. ¶ Ad pmū dico ꝙ aliqḋ peccatū reſpicit perſonā vt formale obiectuʒ. Sed ſemꝑ habitudo peccati ad bonitatē diuinā eſt vna:ſed peccatiʒ formalius reſpicit̃ ab obto. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ vni⁹ eſt vt obtio:ſʒ triū eſt vt offenſa. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ reſiſtere inſpirationi diue ꝓprie eſt triū:ſed appropriate vnius. ¶ Ad 4ᵐ dicit̃ ſicut ad pmū. ¶ Ad euidētiā autē predictoꝝ eſt itelligenduʒ ꝙ quedā ſpūiſcō attribuuntur ꝓprie ꝛ nō appropriate:ſicut ſpiratio paſſiua. quedā nō ꝓprie ſed appropriate:vt bonitas.quedā vo proprie ꝛ appropriate:vt ſpiritus.Quedā vo nec ꝓprie nec appropriate:vt eſt deitas.Eodē modo quedā pctā ſpūiſcō attribuunt̃ ꝓprie ꝛ nō appropriate ſicͭ blaſphemia.quedā nō ꝓprie ſed appropriate:ſicͭ pctm̃ ex certa malitia.quedā proprie ꝛ appropriate:vt abnegatio ſpiritusſancti.Quedā nec ꝓprie nec appropriate:ſicut negatio diuinitatis.

Odm pcti 2ᵐ Pctm̃ obiectiue offēſiue Reſiſtere iſpirationi diuine ꝯſideratur 2ᵗ.

B Quedā bona ꝛ mala attribuūt̃.ſ.ſ.ſimpliciter.

¶ Queſtio. II.

Secunda qḋ eſt.vtrꝫ pctm̃ i ſpmſcm̄ ſit pctm̃ ex certa malitia.

Dicunt aliqui ꝙ ſic:qa quoddā eſt pctm̃ ex ipotētia:quoddā ex ignorantia:ꝛ quoddā ex certa malitia.Primū dicit̃ eſſe pctm̃ cōtra patrē:cui attribuit̃ potētia.Scḋm cōtra filiū cui attribuit̃ ſapientia. Tertiū ꝯ ſpmſcm̄:cui clementia ſeu bonitas attribuit̃. ¶ Sed ꝯtra.qa in omni gñe pcti pñt reperiri iſta tria: qa circa ideʒ genus peccati aliqs peccat ex fragilitate. alius qa ignorat eſſe pctm̃.alius ex malitie nāc. ¶ 2ᵒ qa pctm̃ in ſpmſcm̄ dicit̃ eſſe circa finē:ſed circa fineʒ pōt quis peccare ex ipotētia vel ignorātia. ¶ Ideo dicūt aliȷ ꝙ pctm̃ in ſpmſcm̄ eſt deſperatio que maxime obuiat bonitati diue que appropriat̃ ſpūiſcō. ¶ Sed ꝯ ſpes eſt in memoria que attribuit̃ patri:ſed fides in intellectu que attribuit̃ filio:charitas in volūtate que attribuit̃ ſpūiſancto. ¶ Scḋo.quanto vitium eſt maius tanto eſt cōtra maiorē virtutē.Sed maior virtus non eſt ſpes ſed charitas:ergo nec maius eſt vitiū:ſed aliḋ. ¶ Ideo dicunt aliȷ ꝙ peccatū in ſpmſcm̄ eſt obſtinatio:qa opponit̃ benignitati que appropriat̃.ſ.ſ. ¶ Sed cōtra.qa obſtinatio vel accipit̃ pro actu:ꝛ ſic eſt pena peccati.vel pro malo habitu:ꝛ tūc nō eſt peccatū:quia gratia pōt ſtare cuʒ habitu vitioſo. ¶ Ideo dicunt aliȷ ꝙ pctm̃ in.ſ.ſ.eſt impugnatio veritatis agnite. ¶ Sed cōtra.qa tunc omne mendaciū:ꝛ ōis deceptio eſſet peccatū in ſpmſcm̄:qḋ non videt̃. ¶ Ideo dicūt aliȷ ꝙ inuidentia fraterne dilectionis eſt pctm̃ in ſpmſcm̄:quia opponit̃ charitati. ¶ Sed cōtra.qa inuidentia eſt vnū peccatū capitale.peccata autē capitalia:vt ſic formalr̃ diſtinguunt̃:non reducunt̃ in aliquā triū perſonarum. Eſt ergo peccatū in ſpmſcm̄ finalis impnīa qa ꝑ chrm̄ in euangelio:peccatum in ſpmſcm̄ eſt irremiſſibile:ōia autē alia peccata a finali impenitētia ſunt remiſſibilia: ꝛ poſſunt remitti.Sed finalis impenitētia nequaquā. ¶ Sed contra:qa ſm̄ ſanctos doctores omne peccatū eſt remiſſibile.Dicēdū ꝙ etiā ōia peccata ſunt remiſſibilia iſto modo.ergo ſi peccatum in ſpmſcm̄ differt ab aliȷs ſm̄ verbū chri in remiſſione:nullo mō eſt remiſſibile de natura ſua. ¶ Scḋo:qa finalis impenitētia nulli perſone appropriatur.Dico ꝙ imo ſpūiſcō:inquantū

1. Oꝑ.alioꝝ. Pctm̃ triplex triplici pſone attribuūt obiue.

Impugnatio

C

2ᵒ oꝑ. aliorū famoſa.

Impugnatio notabilis.

3ᵒ oꝑ.aliorū. Impugnatio

4ᵒ oꝑ.alioꝝ. Impugnatio

D

5ᵒ oꝑ.aliorū. ſ.i. inuidia. Impugnatio Nec pctm̄ ex malitia:nec ꝺ ſperatio:nec obſtiatio:nec īpugnatio ṽitat agnite:nec inuidētia fraterne dilectionis:ſʒ finalis impnīa pctm̃ ſ.ſ.ſ.recte dicit

Dubitat̃ 4ᵗ ꝛ ſoluit̃ ſignāt vbi pſa adde ex antiqo.b.

obuiat charitati ſpūs ſancti:que parata eſt influere ad cōtritionē de peccatis. ¶ Tertio:qꝛ ſancti ēt plura peccata attribuunt.ſ.ſ.vt dictū eſt.Dico ꝙ verꝫ eſt accipiēdo large peccatū in ſpūmſanctū:non ꝓprie:ſicut videt̃ loqui in euangelio de peccato in ſpiritūſanctuʒ:qḋ tantum eſt irremiſſibile.

E

¶ Queſtio. III.

Tertia qḋ eſt:vtrū peccatū ſit formaliter nihil.Et vꝫ ꝙ nō:qꝛ ēt per ipſuʒ facta ſunt.Jo.pmo.Sed peccatū eſt de numero oiuʒ.ḡ ꝛc̃. ¶ Sed ꝯ.Aug.pctm̃ nihil eſt:ꝛ hōies nihil fiunt cū peccant.

Opinio Pythagore fuit ꝙ peccatū eſt aliqḋ poſitiuū:ꝛ idcirco poſuit vnū deū bonoꝛuʒ:a quo ſunt oia bona:ꝛ aliuʒ maloꝝ:a quo ſunt oia mala. ¶ Sed ꝯ:qꝛ ens ꝛ bonū cōuertunt̃:ergo ſi pctm̃ dicit aliqd poſitiuū illud erit bonū:cuius cōtrarium dicebat. ¶ Ideo dicunt aliȷ ꝙ pctm̃ nihil aliud eſt niſi priuatio formalr̃:vnde dicit ꝑuationem formalr̃ alicuius circūſtantie debite ineſſe. ¶ Sed ꝯ q̄druplr̃. Primo ſic.qꝛ peccatū diſtiguit̃ in peccatū omiſſionis ꝛ cōmiſſionis. Sed per iſtā opinionē iſte differētie eſſent fruſtra:qꝛ nō oē peccatū eſt omiſſio.Itē quia odire deuʒ ex rōne formali obiecti eſt ſine circūſtantia bona:ḡ talis actus nulla circūſtantia eſt priuatus. ¶ Tertio.qꝛ rō cōuerſionis ꝛ auerſionis nō ſunt vna rō ſed due:vna qua negligit̃ deus:ꝛ alia qua diligit̃ creatura nimis ꝛ inordinate:ſed in oi peccato eſt rō auerſionis a deo ꝛ cōuerſionis ad creaturā mō inordinato.ḡ ꝛc̃. ¶ Quarto duplex eſt malū:qḋdā ex genere:qḋdā ex circūſtātia:ſed peccatū ex genere non pōt eſſe formalr̃ priuatio.ḡ ꝛc̃. ¶ Jō dico:qꝛ pctm̃ eſt reſpectiuū qdā poſitiuus deordinatus ad finē vltimū:ſicͭ actus meritori⁹ eſt qdā reſpect⁹ poſitiuus debite ordinatus ad vltimū finē. ¶ Sed ꝯ 4ᵗ. Primo ſic:qꝛ ſm̄ h̄ eēt abſolutū aliqd nō reſpect⁹ tm̄: qꝛ actus volēdi eſt aliqd abſolutū.Dico ꝙ male peccati eſt abſolutū.ſ.actus.Sed rō formalis peccati eſt deordinatio actus:ꝛ eſt reſpect⁹ qdā poſitiu⁹. ¶ Scḋo.qꝛ ſm̄ hoc pctm̃ nō eēt malū aliqḋ ſed bonū:qꝛ relatio eſt ens:ens aūt ꝛ bonū ꝯuertunt̃.Dico ꝙ reſpectiuum in ſua ꝓciſione abſtrahit ab ente ꝛ bono. ¶ Tertio.qꝛ deformitas eſt formalis rō pcti:ſʒ deformitas nō eſt niſi q̄dā ꝑuatio.Dico ꝙ in oi pctō ex genere eſt deformitas talis q̄ eſt diſſimilitudo realis ad vltimū finē. ¶ Quarto.qꝛ ſm̄ hoc diceret pfectionē ſimplr̃.Dico ꝙ nō opꝫ:qꝛ relatio nō dicit pfectionē. ¶ Sed dubiū eſt:ſi illa deordinatio peccati eſt tranſcēdens vel in genere.Dico ꝙ deordinatio per ſe peccati eſt trāſcēdens:ſicut odire ꝛ blaſphemare deū.Sʒ deordinatio pcti per accñs eſt in genere. ¶ Scḋm dubiū eſt:ſi eſt reſpect⁹ intrinſecus vel extrinſec⁹ adueniēs.Dico ꝙ qñ eſt pctm̃ ex gñe deordinatio,eſt reſpectiuus intrinſec⁹ adueniēs:qñ aūt eſt ex circūſtātia:tūc eſt extrinſec⁹. ¶ Tertiū dubiū:ſi formale pcti ſit relō realis vel rōnis tm̄.Dico ꝙ in his peccatis q̄ ꝓhibita ſunt:qꝛ mala vt fornicatio ꝛ hōi eſt reſpect⁹ realis: ſʒ in his q̄ mala ſunt:qꝛ ꝓhibita:eſt reſpect⁹ rōnis tm̄. ¶ Quartū dubiū qḋ eſt illi⁹ reſpect⁹ fundamētū ꝛ termin⁹.Dico ꝙ fundamētū illi⁹ reſpect⁹ deordinationis eſt actus malus nō habitus:qꝛ ſtare pōt cū grā:terminus autē eſt vltimus finis.

Oꝑ. Pythagore de hoc 2ᵗ.

Impugnatio

F

Oꝑ.Anſel.ꝛ Sco.ꝛ alioꝝ plurium.

Oꝑ.propria. Pctm̃ reſpectiuū dicere. Obiicit 4ᵗ.

G

Peccatū pōt accipi dupl̃r. Reſpectiū ab ente ꝛ bono pſcindi quod hn̄ cōſideratio. Deformitas i peccato qd? Relō pfectionē non dicit. D. triplex. Deordinatio pcti quō trāſcēdēs:ꝛ qn̄ i gñe:vtrō hñ.

H

Sic pctm̃ 2ᵗ ꝛ ſic deordinatio peccati eſt reſpectiua 2ᵗ. Sic pctm̃ 2ᵗ ſic reſpect⁹ 2ᵗ

Fundamētuʒ ꝛ termin⁹ peccati ꝓ formali que?

¶ Queſtio. IIII.

Quarta qḋ eſt:vtrum deus ſit cauſa effectiua peccati.

Eſt quedam opinio ꝙ ſic quātū ad ſubſtratū actus: ꝛ nō quātum ad formale peccati. ¶ Sed cōtra.qꝛ a quocunqꝫ ꝓducitur ſubm̄:ꝛ paſſio ſubiecti: quia ſunt ideʒ realiter:vt dictū eſt ſupra. Sed forma

Oꝑ. aliorum ꝛ eſt Sco.

Impugnatio

I

lis ratio pcti eſt per ſe paſſio actus pcti:qa blaſphemie diuine per ſe ineſt ratio formalis effectus eius:⁊ p ꝯñs imputabilitas pcti. ¶ Sed dicunt quidá ꝙ hoc ſolū hꝫ veritaté in paſſionib⁹ poſitiuis nõ p̄uatiuis. Sed ꝙ in p̄uatiuis etiá hẽat veritatē ꝓbo:qa ſicut pr̃ in diuinis cõicat filio diuinitaté per ꝓductionē:ita ⁊ incõicabilitaté:⁊ ſicut cõicat angelo entitaté:ita ⁊ icorporeitaté:⁊ ſicut celo mobilitaté:ita ⁊ incorruptibilitatē:⁊ puncto indiuiſibilitaté. ¶ Idcirco iuxta hoc itroducunẽ quatuor ꝯnes. ¶ Prima ꝯ eſt ꝙ deus cauſat actū malum pcti:quátū ad ſubſtantiá:qa ꝯcurrit ad cauſandū iſtum actū:ſicut cā vlis ⁊ p̄ma cū cauſa ſcḋa ⁊ particulari.ois aũt cā p̄ma plus iſluit ⁊c̃. ¶ Scḋa ꝯ ꝙ de⁹ cauſat p̄uationē que ineſt per ſe:⁊ cõcomitaẽ actū:qa in cauſando illa nõ pñt ſeparí abinuicē:quoꝝ vnū p ſe ineſt alteri. ¶ Tertia ꝯ ꝙ de⁹ cauſat reſpectū qui per ſe ieſt actui malo:qa poſito fundamento tali ponitẽ relõ talis. Sed actus malus (vt dictū eſt) eſt fundamētū reſpectus:⁊ vltimus finis terminus.ğ ⁊c̃. ¶ Quarta ꝯ ꝙ nullū pcti cãoꝝ cauſat deus totalr̃:ſed ſolū partialr̃:qa eſt ſolū cã vlis ⁊ non p̃ticularis. ¶ Sed ꝯ 4ᵉ. Prio ſic. Quia de⁹ nõ eſt cauſa alicui⁹ mali culpe:lꝫ ſm ſcõs:⁊ ſm ſcripturá bñ poſſit eſſe cauſa mali pene. Dico ꝙ verū eſt ſimpliciter ⁊ totalr̃. Uel dõm ꝙ verū eſt ꝙ deus non vult mala volũtate añte ſed ꝯñte. vult eñi pactū tenere ⁊ nõ fugere.ſ.ꝙ in omni actione creature aſſiſtit in cauſando:⁊ ad bonū ⁊ ad malū. ¶ Scḋo:qa ſi deus reſpectu peccati eſt cauſa partialis:põt etiá eſſe cauſa eius totalis:qa põt ſupplere vicem cãe p̃ticularis in gñe cãe efficientis. Dico ꝙ verū eſt quantū ad eſſe abſolutū ⁊ poſitiuū:ideo poſſet etiá in me cauſare pctū:ſed illud non eſſet mihi imputatū:qa illõ nõ eẽt a me elicitū:⁊ p ꝯñs nõ cáret reſpectū offenſe ad deū:qui non offenditẽ niſi ex demerito hoīs. ¶ Tertio:qa ſm hoc magis deberet pctm̃ deo iputari ꝙ̃ nobis:cū imediatius ⁊ preſtantius agat ad oẽm effectū ꝙ̃ creatura. Dico ꝙ veꝝ eſt:ſi de⁹ eſſet cauſa p̃ticularis:in quá effect⁹ magis reduciẽ: vꝫ nec aliqua cauſa vlis effectū ſibi aſſimilat:ſꝫ partialis aliquádo:lꝫ nõ ois partialis ſit cauſa vniuoca. ¶ Quarto:qa Aug. dicit ꝙ peccatū nõ habet cám efficienté ſed deficienté. Dico ꝙ intendit tangere ſolū cám ex parte hoīs ratione deordinationis:que deficit a cauſa recte ordinata:idcirco peccatū non hꝫ cám efficienté.i.ordinatam ex parte peccantis:ſed deficienté.i.deordinatá reſpectu vltimi finis. vt dictum eſt.

Paſſio 2ᵉ.

Cõſidera bñ. A.l. ꝓdicta

Oṗ. ꝓpria Cõcluſio 4ᵉ. Deū ne dum ſubſtratū pcti ſed p̄uationē p ſe inherentē vel cõcomitá- té ⁊ reſpectū talé:lꝫ non vt totalis cá cauſare:q oia bñ examinabis.

Obijcitur 4ᵉ

K

Uelle mala deū contingit intelligere 2ᵉ.

Reſpectu cauſatiuis effect⁹ põt deus ſupplẽ. A.l. iputabile

L

Aſſimilatio ⁊ attributio effectus ſit cauſe particulari.

12. ci. c. 7. Cauſa duplr̃

¶ Diſtinctio. XLIIII. ¶ Queſtio. I.

¶ Poſt predicta ꝯſideratione dignū eſt ⁊c̃.

Circa diſtõné 44ᵉ nihil dicá hic: qa mĩ facilis eſt: ſed reuertendo ad principiū Quero quatuor qõnes. Prima q̃ſtio eſt. vtrum mundus ſit eternus. Et videtur ꝙ ſic:qa nihil nouū ſub ſole. ¶ Contra. Gen. p. In principio creauit deus celum ⁊ terram.

Hic fuit opio Ariſto. ꝙ mūdus fuit eternus vl̃ ab eterno. ꝓbat aũt hoc ex imutabilitate diuina:qa agẽs nõ põt tráſire de ocio ad actioné niſi muteẽ. ğ ⁊c̃. ¶ Scḋa rõ:qa ante oé mutatū eſſe eſt moueri ⁊ ecõuerſo. ¶ Tertio:qa oé iſtãs eſt pn̄ᵐ futuri ⁊ finis p̃teriti. ¶ Quarta rõ eſt Aug. xi. de ci. dei dicentis: q̃re nõ eſt eque bñ a ſex milibus annis ſicẽ a qnq:nõ videẽ rõnabile. ¶ Iſte aũt rõnes nõ ꝯuincũt. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ veꝝ eſt qñ agẽs realr̃ referẽ ad paſſum:tūc tenet illa regula. Diciẽ aũt deus agens:denominatione extrinſeca:non actione que ſit in eo. ¶ Ad ſecūdam. illa ratio

A.l. ſenſibile

M

Eccleſ. 1.

Oṗ. Ariſt. 8. phy. ⁊ alibi ſe pe cū ſuis rõnibus.

c. 5. ⁊ circiter.

Soluit rõnes Ariſtotelis. Agẽs ⁊ actio duplex.

demõſtrat de omni motu. Dico ğ ꝙ in quolibet motu eſt pn̄ᵐ:aliud aũt nõ eſt mutatū eſſe. ¶ Ad aliud dico ꝙ nõ eſt incõueniens dare p̄mū inſtans in tp̃e. ¶ Ad aliud eodē modo quare deus fecit mundū in iſto loco ⁊ nõ in alio:inanis eſt imaginatio de tẽpore infinito:ſicut de loco. ¶ Arguo autem cõtra eos quadruplicitẽr. ¶ Primo ſic. Quãdocũqꝫ aliquid icludit aliud cui repugnat eternitas, illud nõ poteſt eſſe eternū:ſic autẽ eſt de tẽpore.probaẽ:qꝛ poſterioritas includitur in tẽpore cui repugnat eternitas. ¶ Scḋo. de inſtanti copulante preteritū cū futuro:impoſſibile enim eſt tẽpus eſſe ſine inſtanti copulante preteritū cū futuro. Sed ab eterno nõ poteſt eſſe tale inſtans:qꝛ eſt poſterius tẽpore preterito. ¶ Tertio de motu:in rõne diffinitiua motus icluditur ſucceſſio:ergo nõ poteſt eſſe ab eterno:ꝙ eniꝫ eſt ab eterno nõ põt ſuccedere alicui priori ſe. ¶ Quarto de ratione mutati eſſe eſt ꝙ habeat ante ſe motū:eternum autẽ nõ habet aliquid ante ſe. ergo ⁊c̃. ¶ Dicunt aliqui ꝙ bene demõſtrat de hac parte motus:⁊ de hoc mutato eſſe:ſed indefinite nõ demõſtrat. ¶ Sed ꝯtra. quádo aliqd repugnat alicui ex rõne diffinitiua: repugnat ſibi in vniuerſali ⁊ in particulari ⁊ indefinite: ſed ita eſt de mutato eẽ. ergo ⁊c̃. ¶ Dico ꝙ repugnat ex rationibus diffinitiuis:nõ ſimplr̃: ſed vt cõtrahuntur ad indiuiduitaté. ¶ Cõtra iſtud:nulla mutatio fuit ab eterno. Quedá mutatio fuit eterna:cõtradicunt p̃ticularis eſt falſa:ergo vniuerſalis eſt vera. ¶ Secūdo a ſubalternis ſic:ſi nulla mutatio fuit ab eterno. ergo quedam mutatio nõ fuit ab eterno:ſimiliter per inductionē:ſimiliter ſi illa mutatio fuit ab eterno:ğ pro aliquo ſingulari. ¶ Ad primum dico ꝙ nõ eſt dare ante omnẽ mutationẽ primá mutationé nec nullam:qꝛ diſtribui infinitum nõ poteſt:⁊ per hoc pꝫ ad alias inſtantias. ¶ Ad quartū. verū eſt:quádo ratio verificationis eſt propter rationẽ omnē:ſicut ſi homo currit:aliqs homo currit. Sed quádo cõuenit ſibi ſub rõne vniuerſali non:ſicut habere tres p̄mo cõuenit triangulo ⁊ nõ alicui: ſic eſſe ab eterno cõuenit vniuerſali: vt preſcindit a ſingularibus. ¶ Sed hic eſt diff. ſi mundus fuit ab eterno, fuiſſet ne īfinitus in futuro? ¶ Dicit qdá ꝙ nõ:qꝛ futurū hꝫ aliqd ante ſe:qõ repugnat eterno. Cõtra. oẽ p̃teritū fuit futurū:ſi igitur futurū finitū ⁊ preteritū:omne tempus antea fuit preteritū:ſi fuit finitū:ergo preteritum etiá de reuolutionib⁹ quas habuiſſet dimidium futurū ⁊ dimidium preteritū:⁊ ita ſi infiniti dies:ſequiẽ ꝙ infinitū preteritū ⁊ futurū ⁊ preſens infinitū. ¶ Ad argumētū dico ꝙ ante diem fuiſſet dies in infinitum.

N

Priū mot⁹ ⁊ pᵐ inſtãs in tp̃e aſſimilatẽ Nec tp̃is:nec loci qrẽdá ẽ rõ i factura dĩ Impugnat Ariſ. 4ᵉ ⁊ nõ tamẽ.

Uide doctores ſuper. 8. phyſi. t. 1. di. 2. ⁊ ſpecialr̃ ſcotum ⁊ ſequaces.

O

Oñdit ſua argumẽta non demõſtrare.

P

Cõſidera inſtantiá ad hominem. Dubium.

Uide vbi. S. l Sco. ⁊ aliqs clari⁹ ad hoc.

¶ Queſtio. II.

Secunda queſtio eſt. Utrum ſit demonſtrabile nõ fuiſſe mūdum ab eterno. Et videtur ꝙ non:quia eſt articulus fidei. ¶ Cõtra. quia articulus fidei eſt ꝙ vnus eſt deus: ⁊ tamen demonſtrabile: vt primo patuit.

Sed contra hoc arguitur quadruplr̃. Primo qꝛ p̄ma ꝯdictio eſt ꝙ aliquis fuiſſet annus qui nõ fuiſſet cognitus a deo:ná ante omnē annū notū a deo: vel fuit alius vel nõ. ſi ſic:ğ deus non nouit illū. Si nõ:ergo ille fuit p̄mus. ¶ Scḋo ſi mundus fuit ab eterno:ois mẽſis fuit poſterior alio mẽſe:⁊ ille g nõ eẽt poſterior nõ eẽt ab eterno: ſꝫ p̄mus a quo incipit tẽpus. ¶ Tertio. qꝛ ante oẽm motū eſt motus. ⁊ talis qui nõ eſt ante omnẽ motū nõ eſt motus. Eodē modo de tẽpore. ¶ Soluit per negationẽ diſtributionis. ¶ Aliter arguo. Primo. qꝛ īfinita eẽnt ptráſita in actu:qꝛ īfiniti hoīes:⁊ generationes īfinite tranſierunt.

Q

Rõnes ſue ⁊ aliorū õnſtantes mūdū nõ fuiſſe ab eterno q̃s ſoluit qꝛ ñ ꝯcludũt

A

¶ Scdo. impoſſe eſt ꝙ infinitū augeat̃: ſi ita eſſet: quia quotidie opponit̃ dies īfinito tēpori. ¶ 3°: ſi ab eq̄lib⁹ equalia demas ⁊c̃. accipe menſes februarij ⁊ ianuarij ⁊ deme tres ſeptimanas a februario: ⁊ a ianuario duas falſificabit̃ illō pn̄ᵐ. Et ꝯſilr. oē totū eſt maius ſua pte, eſſet falſū: qꝛ tunc tot eſſent anni quot eſſent menſes. ¶ Ad pmū dicit̃ ꝙ verū eſt in īfinito tpe: ſed in finito nō eſt neceſſarium. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ aliqua ſunt infinita ex vna pte ⁊ nō ex alia. Ideo ex illa pte qua ſūt finita poſſent augeri. ¶ Ad aliud dico ꝙ illud pn̄ᵐ eſt verum in quātitatibus: quaꝝ paſſio eſt equalitas ⁊ inequalitas: ⁊ iſte ſunt finite. Eodē mō de toto ⁊ pte. ¶ Aliter arguitur. nulli creabili repugnat eſſe ex tpe, eternitati repugnat eſſe ex tpe: ḡ eternitas nō eſt creabilis: ſi eternitas nō eſt creabilis: ergo nulla creatura pōt eſſe ab eterno. ¶ Scdo ſic. eterno vt eternū eſt repugnat eē in tpe: qꝛ iſte ſunt due repugnātes: ſed nulli creabili repugnat eē ex tpe. ḡ ⁊c̃. ¶ Sed querit̃. quō pōt vitari īfinitas aīarum. ¶ Aliqui dicūt ꝙ illa ratio eſt pticularis: ſed iſta ſolutio nō valet: qꝛ querimus: ſicut phi poſuerunt mūdū eſſe eternū. Utrū ita poſſit eſſe: poſuerūt autē mundū cū ſuis ptib⁹ itegralib⁹ eternū ⁊ cū gnōne. Diceret̃ ergo vno modo ſm viā Ariſto. ⁊ ſm aliquos ꝙ aīa corrumpit̃ corrupto corpe organico. ¶ 2° per viā Plonis per circulationē aīarum. ¶ 3° per dictū Auer. qui dixit ꝙ vnus eſt itellectus in oībus. ¶ 4° ſm Auic. in accidentaliter ordinatis non eſt inconueniens procedere in infinitum. ¶ Queſtio. III.

Ertia queſtio eſt: vtrum alicui creature repugnat eſſe ex tēpore. Et videt̃ ꝙ non: qꝛ de ratione eius eſt ꝙ ſit ex nihilo. ¶ Sed contra. qꝛ infinitū tps ex ratione ſua diffinitiua non pōt eſſe ex tpe.

Hic dicunt aliqui ꝙ quedā eſt eternitas creata: ⁊ quedā icreata. Scda eſt īfinita intenſiue ⁊ extenſiue. pma tn̄ extenſiue. iſti igit̃ hñt dicere ꝙ eſt aliqua creatura cui repugnat eſſe ex tēpore. ſ. eternitas. ¶ Cōtra illō arguit̃ octupliciter. Primo ſic. Qñcūqꝫ aliqd ꝯuenit alicui nō ab extriſeco: vt ab efficiente: aliud nō pōt ſibi deficere in aliquo tpe. nihil enī corrūpi pōt: niſi qō a volūtate diuina depēdet: ſed producibilitas nō ineſt creature a voluntate diuina: qꝛ de neceſſitate res eſt creabilis: ergo creabilitas ieſt ſibi in oī tpe. ¶ 2ª rō: qō ꝯuenit alicui in 2° mō, ꝯuenit ſibi in oī tpe: ſed creabilitas ꝯuenit omni enti creato tāq̄ ei⁹ nālis aptitudo: ⁊ p ꝯñs in 2° mō. igit̃ ⁊c̃. ¶ 3ª rō. qō cōuenit alicui neceſſario ⁊ nō ꝯtigēter, ꝯuenit ſibi in oī tpe: ſꝫ oīs creatura eſt creabilis neceſſario: ergo ꝯuenit ſibi oī tpe. ¶ 4ª rō. qō de ſe eſt eternū: de ſe eſt ſempiternū: ſed creabilitas de ſe ineſt enti creato. ḡ ⁊c̃. ¶ 5ª rō. aut eſt dare terminū vſqꝫ ad quem creatura fuit creabilis vl̃ nō. ſi ſic: tūc eternitas eēt tpalis. ¶ 6ª ratio. impoſſe eſt trāſire de ꝯdictorio in ꝯdictoriū nulla facta mutatiōe in altero extremoꝝ: entitas autē fuit creabilis ab eterno: ⁊ poſtea non creabilis in tpe. ¶ 7ª rō eſt. omne qō eſt ens phibitū ſemp eſt probibitū. eternitas nō eſt ens probibitū. ergo pro omni tēpore eſt producibilis. ¶ 8ª ratio eſt. Qñcūqꝫ ſunt aliqua eiuſdē rōnis qcqd conuenit vni: ⁊ alteri. eternitas aūt eiuſdē rōnis eſt in po⁹ ⁊ in actu. videt̃ ḡ ꝙ eternitas nō ſit creabilis: qꝛ ſemp eſſet creabilis. ¶ Hic diceret̃ ꝙ eternitas nō eſt creabilis: ⁊ tn̄ eſt ab eterno. ¶ Sed hec ꝯdictio eſt: qꝛ creatura nō eſt eterna eternitate diuina. ¶ Aliter dicit̃ ꝙ eternitas nō eſt aliqd poſitiuū. ¶ Cōtra. qꝛ eternū eſt prius nō eterno. poꝛitas aūt nō pōt fundari in priuatiuo: non ſolum de eterna: imo ſili illi quā haberet cū deo repugnat eſſe ex tempore. ¶ Queſtio. IIII.

Uarta qō ē: vtrū alicui creature i ſingulari repugnat eē ab eterno.

Hic dicunt aliqui: ꝙ lꝫ pmanenti b⁹ nō repugnet eſſe ab eterno: tn̄ ſucceſſiuis repugnat. ¶ Sed ꝯ h ſunt rones priores: tēpus enīꝫ eſt pducibile ab eterno: ergo pōt pduci ab eterno: ⁊ eſt pducibilitas ei⁹ paſſio neccia: ⁊ ſic de alijs. ¶ Hic dicūt aliq ꝙ tēpus habet pducibilitatē ab eterno: nō tn̄ pro eterno. ¶ Contra. ſi a deo hꝫ ꝙ ſit pducibile pro nūc: ergo nō eſt neceſſario pducibile: ⁊ per ſe: ergo pro eterno. ¶ Sꝫ cōtra. h mutatio eſt pducibilis per ſe pro nunc: ergo concludes ꝙ ab eterno. Diceretur hic ꝙ proprietates indiuiduales non ſunt in potentia obiectiua: nec eſt aliqua fuga: ſed ad ipſas res deducitur. ¶ Queſtio. I.

Irca eternitatē mūdi. Adhuc q̄ro q̄tuor q̄ones. ¶ Prima qō eſt: vtrū deus potuerit pducere mūdū ab eterno. Et vi ꝙ nō: qꝛ pp̄etas dei eſt eternitas: ḡ nō ꝯuenit creature. ¶ Contra Dioñ. d. di. no. p ſe eē: ⁊ p ſe vita cōicatur creaturis: lꝫ ſint pprietates dei.

Hic dicunt aliqui ꝙ ipoſſitas pōt ꝯuenire ex impotētia pducētis ⁊ ex pte pducti. Primo mō ſic ꝙ motus fiat in inſtāti. Scdo modo ex pte intelligētie: ꝙ celū nō pōt moueri velocius. Dicunt igit̃ ꝙ de⁹ pōt quātū eſt de ſe: ſed h repugnat mūdo. ¶ Sed ꝯ hoc arguit̃ 4ᵗ. ¶ Primo: qꝛ oīs po⁹ pductiua eſt pductiua alic⁹ pducibilis: ſi ab eterno ab eterno. ¶ Confirmat̃. qꝛ pductiuū ⁊ pducibile adinuicē referunt̃: ⁊ iō ſi eſt dare vnū ⁊ alterū. ¶ Scdo ſic. nulla po⁹ actiua pōt eſſe alicuius ipoſſis: diuina po⁹ eſt potentia actiua: ḡ pro q̄cunqꝫ ſigno eſt po⁹ potuit eē terminus. ¶ Tertio. illa po⁹ eſt fruſtra que nō eſt nata reduci ad actū: ēt pro ſigno illo pro quo eſt po⁹. ¶ Quarto. qꝛ nulla po⁹ eſt reſpectu alicuius entis phibiti: ſi ergo mūdus eſt ens probibitū. ergo ⁊c̃. ¶ Dico igit̃ ꝙ non eſt dare pductiuū: qꝛ nō ſit alicuius pducibilis. Item ſi eſt productiuum ab eterno: ⁊ pducibile potuit eē ab eterno: nec hoc videt̃ dubiū. Item non requirūtur plura niſi pn̄ᵐ pductiuū vel virtus pductiua ⁊ pducibile. ¶ Hic dī ꝙ ab eterno fuit pductus ſed nō pro eterno. ¶ Cōtra iſtud arguo ſic. Impoſſe eſt trāſire de ꝯdictorio in ꝯdictoriū ⁊c̃. fuit aūt mundus pducibilis pro nunc: ⁊ non pro tunc: ⁊ ita nunc ex tēpore ⁊ nō ab eterno nulla mutatione facta in mūdo: qꝛ nō erat adhuc nec ex pte dei: ergo ſi eſt pductiuus ab eterno: ⁊ p nunc. ¶ Scdo. qñcumqꝫ aliqō fundamētū tranſit ad aliqō qō nō habuit prius: oꝫ ꝙ detur ſibi ab aliquo: ſ. d mūdus tranſit ab extremo conditionis ad aliud extremū: qꝛ producitur pro nunc: ſed pducibilitas nō poteſt dari ab agēte alio: qꝛ neceſſario ineſt mūdo. Non arguit̃ autē ex pceſſu in ante ſucceſſiue: qꝛ potuerunt eſſe ab eterno. ¶ Alij arguūt ex pfectione agētis. Sed dī ꝙ repugnat effectui. Sed quō ſaluabit̃ ꝯtingētia mūdi ſi pductus ab eterno fuit: vnī arguit̃ ſic. Deus habꝫ in ptāte pducere ⁊ nō pducere: vel habuit ante pductionē. ⁊ hoc non: qꝛ tunc non eſſet mūdus ab eterno. nec in inſtanti quo pduxit: qꝛ tunc eſt pductus: ⁊ oē quod eſt qñ eſt ⁊c̃. Nec poſtq̄ tranſitur in preteritū: qꝛ hoc ſolo priuat̃ deus ꝙ genita nō poteſt facere ingenita. ¶ Hic dico ꝙ nō ante: ſed in inſtanti quo produxit: potētia enim cōtradictionis eſt reſpectu eiuſdē ſigni: factū aūt eſſe quod eſt in inſtanti cum tranſit in preteritum eſt neceſſariū: ꝫ in inſtanti quo fit poteſt non fieri. ¶ Queſtio. II.

Marginal notes, left:
Uaria lfa in originalib⁹ in hac p⁹ riſiōe, Infinitum 2ᵐ
Argumēta q̄ pōderat p pte affirmatiua.
Al. l. differētie
De īfinite aīa bus notabilis imaginatio.
B
Ariſto. ſꝫ vna le itellectus. Plato. Auerrois. Auicenna. Al. l. in non eſſentialiter.
Quere Aug. ad Schciana.
Al. l. ex tpe.
Op. aliorum. Eternitas 2ᵐ.
Impugn⁹ 8ᵗ
C
Cōſidera di rātē 3 mi. hui⁹ argumenti. Al. l. eternitas creat.
Al. l. eternitas creat.
Al. l. eternitas
D
Videt ſuſtinet̃ finalr̃ ꝙ eternitas nō repugnat creari ex tpe: ſꝫ tū hī pōderat: qꝛ in q. 3. oppoſitā videt ſuſtinere.

Marginal notes, right:
E
Op. alior.
U de Sco. vbi. ſ. ⁊ q̄ ibi nōn ad h. Impugnatio
Ab ⁊ pro eſt tale differt. Ut ptē negatiua ſuſtinet.
F
Op. aliorū. Quere Sco. ⁊ alios vbi. ſ. Impoſſitas rei ſiēde accidit duplr. Impug⁹ 4ᵗ.
Al. l. poſita.
G
H
Ut ſinalr̃ ſuſtinē ptē affirmatiuā. vide Sco. ⁊ alios vbi. ſ. ad h.
1. p̄ſcriuere nō ad ſi.
6. ethi. c. 3.

I

Secunda qõ eſt. Utrũ mũdo quãtũ eſt de ſe repugnet ꝙ ſit producibilis a deo ab eterno. Et vĩ ꝙ ſic: qa infinitas repugnat creature. ¶ Cõtra. quia nõ apparet contradictio.

Rõnes alioꝝ p parte affirmatiua.

Hic introducunt̃ 4ᵉ rõnes ab aliquibus. ¶ Prima eſt: qa nõ erit ibi aliqd imediate pductũ a deo: qa ppagatio eterna: in illa aũt multitudine nõ eſt dare aliqd nõ ppagatũ: ꝛ per ↄ̃ns de⁹ nõ creauit mundũ. ¶ 2ᵒ ſic. Deus pduxit mundũ ſupnãlr̃: ſed nõ eſt dare indiuiduũ pductũ ſupnaturalr̃: ſi mũdus ſit eternus. ¶ 3ᵒ. Sol pcedit gnõnẽ meã tpe: ꝛ ſic cuiuſlibet alteri⁹: igit̃ gnõnes oĩuz nõ fuerũt ita antique ſicͭ ſol. ¶ 4ᵒ ſic. Inte⁹ mouẽs eſt in qlibet inſtãti tota ꝛ pcedit ordine durationis hãc diẽ: ꝛ p ↄ̃ns oẽs alios dies. ¶ Ad pmã rõnẽ ↄcedit̃ ꝙ nullum eſt iuenire imeᵗᵉ pductũ a deo: qa ſi aliqs fuiſſet imeᵗᵉ a deo ille icepiſſet gnõnẽ: creauit igit̃ celũ ꝛ terrã ꝛ homines: ꝛ nõ mediãtib⁹ cauſis ſcḋis creauit oĩa. Eodem modo diceret̃ ꝙ illa nõ pducunt̃ ſupnaturalr̃. ¶ Ad aliud nõ eſt dare hoiẽ qn cũ aliis pceſſit: ſed diſtributio nõ valet: qa icludit incõpoſſibilia: vñ q̃cũqz gnõne ſignata ſol eſt põr: ſed idefinite nõ eodẽ mõ inteˡⁱˢ pcedit hãc diẽ nõ oẽs. ¶ Arguit̃ igit̃ ad oppoſitũ. Et p̃ ſic. Regula eterna eſt ꝙ mũdus eſt pducibilis. ſi g̃ regula eſt vera. g̃ ab eterno vera voluṫate eni diuina nõ eſt: qa mundus ſit pducibilis: qa p qdditatẽ ieſt. g̃ ſicut p nũc eſt producibilis: ꝛ pro eterno. ¶ 2ᵒ. Quod conuenit alicui neceſſario nõ ↄuenit ſibi pro aliquo nũc determinato: ſz p omni. ¶ 3ᵒ ſic. Quia quãtitas mũdi ab eterno ꝛ nũc eſt eiuſdẽ rõnis ꝛ eiuſdẽ pdicamẽti: ꝛ p ↄ̃ns eandẽ paſſionẽ hẽbit. ¶ 4ᵒ. qa ens phibitũ pro aliquo nũc ſemp eſt ens phibitũ: ꝛ tantũ valet pro eterno ſicͭ ab eterno.

Solo dicitur ratione. — K — A. l. ſed ſi diſtributa. — Rõnes pſcep per negatiua.

L

Qualr̃ dicitur rõni inſufficientiam. Dubium 2ᵐ. 6. mi. c. I. vbi ſupra in. 2. 20. ci. c. 31. Solo ppris.

¶ Sed iſte rõnes eque demõſtrãt ꝙ eternitas creabilis ſit creabilis ex tpe: qḋ eſt ipoſſe. ¶ Sed hic eſt diff. de vbo Aug. Si ignis fuiſſet ab eterno: vl' eternus ſplẽdor eius fuiſſet eternus. ¶ Dicit Scotus ꝙ loquit̃ de pductione: put abſtrahit a factione. Idẽ dicit de veſtigio pedis. ¶ Dic diceret̃ ꝙ arguit ex ſuppõne alicui⁹ ipoſſibilis. Sed ſi mũdus fuiſſet ab eterno, eſſet ne ↄtinuus diuiſuz totalr̃ ſi diuiſiſſet: Dico ꝙ ponẽs mũduz ab eterno hz dicẽ ꝙ ps iſti⁹ mot⁹ nõ potuit eẽ ab eterno: ſed ſumẽdo iduiduũ vagũ motus eſſet ab eterno: ꝛ ita de diuiſione ↄtinui. ¶ Queſtio. III.

Tange h̃ pla cõſequenter.

Tertia qõ eſt. Utrũ repugnet oĩ creature eſſe ab eterno. Et videt̃ ꝙ ſic: qa de nihilo eſt omnis creatura. ¶ Cõtra. qa Plato hoc poſuit: ꝛ tñ de aliquo.

Qõ alioꝝ.

Hic dicunt aliqui ꝙ oĩ repugnat: qa rõni eius diffinitiue repugnat: qa creatio eſt pductio de nihilo: ꝛ ita pus fuit nihil q̃̃ aliqd. ¶ Sed ↄ pmũ. qa Aug. ſup Geñ. poſuit ꝙ mãm creauit iformẽ ordine nãe pus q̃̃ formã. nõ tpe: tũc ſic arguit̃. qḋ factũ eſt de aliquo eſt poſteri⁹ illo. non ↄcludit hoc niſi ordine nãe: ꝛ ita hic. ¶ Scḋo de ſole ꝛ radio ſolis quez pcedit ſol nã. Similr̃ radius fuit eductus de po⁹ medij in inſtanti. ¶ 4ᵒ. qa in pmo inſtãti fecit deus celũ de mã. ¶ Dicit g̃ Sco. ꝙ illa prioritas nihileitatis dz accipi penes ordinẽ nãe. ¶ Sz ↄ. qa ↄdictoria erunt in eodẽ inſtãti tpis. ¶ 2ᵒ. qa qḋ ieſt alicui iteri⁹ ieſt ſibi p pus. Nõ eẽ ãt ieſt creature ex ſe, vel p ſe. ¶ 3ᵒ. qa ꝙ ineſt alicui ex ſe, eſt iſepabile ab eo. ¶ 4ᵒ. qa creatio precedit naturalr̃ annihilationẽ. g̃ ꝛ nõ eſſe. ¶ Ad pmũ dico ꝙ ↄdictoria nõ ſunt ſil: qa nõ hĩc eſſe a ſe ab eterno: ꝛ hĩc eẽ ab alio: nõ ſũt ↄdictoria vñ nõ hũit nõ eẽ ſimplr̃: ſz ex ſe: ſicͭ hõ pus eſt nõ albus q̃̃ albus. ¶ Ad ppoſitũ põt ẽt dici ꝙ q̃ iſunt ſm aliud ꝛ aliud, nõ ſunt extrema ↄdictionis. ¶ Ad aliud dico ꝙ vtraqz ineſt p accñs ꝛ eẽ ꝛ nõ eẽ. ¶ Ad aliud qñ diꝛ ꝙ ineſt ante pductionẽ eſt neceſſ: ↄcedo eodẽ mõ quo ieſt: ſz hẽbat nõ eẽ a ſe: ꝛ ita hz pductionẽ. ¶ Ad aliud dico, ꝙ termin⁹ annihilationis eſt nõ eẽ ab alio: ſed nõ eẽ a ſe pcedit creationẽ. ¶ Sed hic eſt diffi. qꝛ oppoſita vñr eẽ i eodẽ ſigno nãe. ſ. poſſe ſanari ꝛ egrotari. Cõcedo de illis q̃ nõ ſũt oppoſita. Sed opꝫ imaginari 4ᵒʳ ſigna. Primũ ſignũ eſt i quo ↄſideraṫ qdditas. Scḋm in quo q̃ p ſe iſunt. Tertiũ. in q̃ paſſiões eoꝝ q̃ p accñs. Quartũ. in q̃ illa q̃ iſunt p accñs. ¶ Alia diff. qꝛ ſm dicta de⁹ ab eterno nõ põt annihilare: qꝛ in eodẽ inſtãn q̃ creat nõ põt annihilare. ¶ Scḋa dif. qꝛ habuit q̃cũqz rem pductã p ifinitũ tps ↄſeruare. ¶ Tertia. qꝛ creatio ꝛ ↄſeruatio ſũt ordiata: ꝛ ante oẽm ↄſeruationẽ fuit creatio: ꝛ ita ẽt ↄſeruatio nõ potuit eẽ eterna. ¶ Quarta. qꝛ de⁹ nõ potuit vnã creaturã pducere poſt aliã, niſi qeſcendo p ifinitũ tps. ¶ Ad pᵐ nõ pono mũdũ creari in iſtãn ſignato: ſz ſp fuit mũdus ꝛ gñatio ꝛ corruptio ꝛ creatio ꝛ annihilatio ab eterno: hñ tñ ↄcedo ꝙ alicuius entis determinati non poteſt eẽ annihilatio ab eterno. ¶ Ad 2ᵐ dico, ꝙ ab eterno potuit nõ ↄſeruare: ſz nõ pono ꝙ trãſit in inſtãti determiato. ¶ Ad 3ᵐ dico, ꝙ ſemper dedit ſibi eẽ nõ pro aliquo inſtãn ſicut mõ. ¶ Ad aliud verũ eſt ſi eẽnt creata i aliquo ſigno determiato: qḋ nõ pono. ¶ Notãdũ ꝙ aliq g ponũt mũdũ ab eterno creatũ ꝛ ↄſeruatũ: vel ſm idẽ, vel ſm aliud ꝛ aliud poſuerũt ꝙ de⁹ in inſtãti creauit mũdũ: ꝛ poſtea cõſeruauit. Iſte modus iplicat ↄdictionẽ ponere tale inſtãs a quo icepit. Alij poſuerũt ꝙ nec creatus nec cõſeruatus: ꝛ iſte eſt falſus. Neqz opꝫ dicere ſm aliud ꝛ aliud creatus ꝛ ↄſeruatus: qꝛ idem eſt creari ꝛ cõſeruari: nũc aũt creat ſicut creauit. ¶ Qõ. IIII.

N

Du⁹ multip'. Signum nãe 4ᵒʳ nãe ꝛ inhe hominis.

A. l. creatio. nem. Sofones notabiles quas ponderabis.

O

Uaria imaginatio de mundi eternitate quã repetebat. Mũduz ponũt creari: qḋ tñ hñ pondera

Quarta qõ eſt. Utrũ mũdus poſſit ppetuari. Et vĩ ꝙ non: qꝛ h̃ eſt ppriũ dei. ¶ Cõtra. gñatio pterit ꝛ gñatio aduenit: terra aũt in eternum ſtat.

P

Hic fuit opinio pipathericoꝝ ꝙ mũdus fuit ppetuus ꝛ ſempiternus. Plato dr poſuit eẽ. Catholici aũt ponũt ꝙ nec fuit ppetuus nec erit ſempiternus: tñ oẽs tenẽt ꝙ põt ppetuari a deo. ¶ Arguit ẽt eiſdẽ rõnib⁹ ſicut ſupius: qꝛ ſi tps icludit poſterioritatẽ ſibi repugnat eẽ ab eterno: mot⁹ aũt ſucceſſionẽ mutatũ eẽ poſterius moueri. Similr̃ de inſtãti. Iſte rõnes eque cõcludũt in ppoſito: ſicut repugnat poſterioritati eternitas: ita pꝛioritati ppetuitas. ſilr̃ i ſucceſſione eſt dare aliqd cui aliud ſuccedit: ꝛ tale nõ põt eẽ ppetuuz. ſilr̃ poſt mutatũ eẽ põt eẽ motus: poſt ppetuũ nõ poteſt eẽ motus: ꝛ ideo qui neceſſitaret in iſta: ꝛ in illa. Dico g̃ ꝙ nõ cõuincunt: qꝛ nõ eſt deducere ad vltimũ poſterius: ſz quodlibet ſignatũ nõ poſſit eſſe ppetuũ: ꝛ ſic proceſſus eſt ab aliquo ſignato in infinitum: nec hoc eſſet poſterioritas dei: qꝛ eam habet ſimul ꝛc̃.

Eccle. I. c.

Qõ. 3ᵃ de mũdi eternitate. Rõnes i hac mã nec p nec ↄ multi ↄcludere ſuſtinet. Adhereo g̃ lumini fidei peup mauritij. ꝛ oĩa dirige i obſequiũ pũmi benedicti cũ laude eterna ab omni creatura.

Q

Seo. I. diſtin. 2. q. 2. Obijcit 4ᵒ. Corrige ex Sco. vbi ſup plura hoꝝ. Soluit cum Sco. inſtinctio do.

Impugn⁹ 4ᵉ Idem. 12. cõfeſſionum.

M

¶ Illuminati doc. fratris Frãciſci Mayronis ordinis Minoꝝ puintie ſancti Ludouici ſcriptũ pclariſſimũ ſuper Scḋm ſententiaꝝ. Correctũ atqꝫ decoratũ ſumma cura atqꝫ ſollertia Sacre theologie doct. eximij patris fratris Mauritij de Hybernia eiuſdez religionis: dum actu theologiã publice in alma vniuerſitate Pataiuna legebat: fine felici terminatur ꝛc̃.

A ¶ Illuminati doctoris fratris Franciſci de Mayronis ordis minoꝝ: Prouintie ſancti Ludouici in Tertiũ ſententiaruꝫ cõpendioſuꝫ ſollertiſſimũqꝫ ſcriptũ Incipit feliciter.

Gala. 4.

A.l. circa principiũ. 3. li. ſententiaꝝ pmo ẽro verũ ꝛc̃.

At vbi venit plenitudo tẽporis: miſit dñs filiuꝫ ſuũ. ¶ Iſta eſt diſtinctio pma huius tertij libri: in qua pͦ quero. Utrũ incarnatio verbi ſit per nãm cognoſcibilis. Et vĩ q ſic: qꝛ Aug. per cõmunicationẽ idiomatũ cognoſcimus verbũ eſſe incarnatũ: ſed cognito effectu cauſe formalis, cognoſcitur iſta cã formalis. ergo ꝛc̃. ¶ Cõfirmaẽ: qꝛ qcũqꝫ cognoſcit habitudinẽ aliquã, cognoſcit extrema illius habitudinis. Sed cõicatio idiomatũ eſt quedã habitudo iter diuinã nãm ꝛ humanã: ergo ꝛc̃. ¶ Sed ↄtra: qꝛ Augu. ꝛ Dionyſi. Ignoramus qũo ex ſanguine beate virginis formatũ ſit corpus chriſti: eo q aliquid ſupnãle ſit: ſed nihil ſupernãle eſt cognoſcibile per nãm. ergo ꝛc̃.

1. ari. ꝛ ſuper ſed.

B

13. ari. ꝛ alibi: ...

Hic primo inſiſtendũ eſt circa huius ſacri trãtatẽ: circa qꝺ ſunt. 12. articuli declarãdi ſeu pertractandi qui ſequunẽ in qõnibus expedite. Quoꝝ pmus eſt: qd eſt icarnatio. ¶ Scdꝫ. a quo ſit iſta incarnatio cauſata. ¶ De quo pmo tractãdo dicendũ eſt: q a tribus perſonis: que ſicut ſunt inſeparabiles in eſſendo: ita in operãdo ad extra: ꝛ ita ad operari ad extra acqrit pfectionẽ in agẽte: ꝛ nulla pfectio põt eſſe in vna pſona qn ſit etiã in alia. ¶ Sed ↄtra: qꝛ hoc vĩ eſſe ꝓ dicto cuiuſdã ſocij. Cuius pma ↄclo fuit: q de potẽtia dei abſoluta nõ põt quis videre diuinã eſſentiaꝫ qn videat perſonas: qꝛ ſi hoc eſſet poſſe aut h eſſet pp ordinẽ originis: aut rõne diſtĩõnis formalis eſſentie ꝛ pſone: aut pp inadequationẽ eſſentie ꝛ pſone: qꝛ inadequata ſunt: aut ꝓpter obiectũ pmariũ ꝛ ſcdariũ: aut ꝓpter cõtingẽtiã voluntatis diuine. Sed nõ ꝓpter pͫ: qꝛ pater eſt beatus a ſe: nec hoc etiã faceret ordo originis q ſolũ attẽdiẽ inter perſonas, nec hoc cõcludit argumẽtũ Scoti: ſꝫ q de rõne formali beatitudinis nõ eſt q ſit in trib'. Quicunqꝫ aliqd cõpetit alicui ex ſua rõne formali, cõpetit ei pro quolibet ſigno: ſed eſſentie diuine cõpetit ex ſua rõne formali beatificare. ġ pater in pmo ſigno eſt beatus: qꝛ filius nõ eſt a ſe. ¶ Itẽ qñcũqꝫ aliqd eſt indifferens ad duo oppoſita ex ſua rõne formali, neutrũ illoꝝ de neceſſitate icludit: ſicut aĩal in ſua rõne formali nec includit rõnale nec irrationale: ſi. n. alterum includeret impoſſibile eſſet inuenire aĩal ſine illo determinãte: ſed eſſentia diuina eſt indifferẽs ex ſua rõne foꝛali ad beatificare a ſe: ꝛ beatificare ab alio. ergo ipſa in ſua rõne formali neutrũ iſtoꝝ includit: ergo ipſa non neceſſario beatificat in tribus. ¶ Itẽ dicit q nõ ꝓpter rõneꝫ formalẽ: qꝛ ita includeret de facto ſicut de potẽtia abſoluta: vt pꝫ in diuinis perſonis. ¶ Dõm ergo eſt q rõ formalis nõ eſt cã: ſed hĩ cõicaẽ: vñ ſi oĩno idẽ eſſent eſſentia ꝛ potẽtia: videns eſſentiã neceſſario videret ꝛ perſonã. Idẽ dĩ de inadequatione eſſentie ꝛ pſone: qꝛ non eſt ratio: quare vnũ videaẽ ꝛ nõ aliud: ſed cõicaẽ. Qꝺ aũt poſtea dicit q hoc nõ eſt ꝓpter obiectũ pmariũ ꝛ ſcdariũ: qꝛ diuinus intellectus neceſſario videt creaturas relucentes in ſua eſſentia: que tñ ſunt obiecta ſcdaria. Itẽ q nõ eſt ꝓpter cõtingentiã volũtatis diuine: qꝛ quãdo aliqd eſt ſpeculũ volũtariũ reſpectu alicuius: ꝛ ſpeculũ neceſſariuꝫ reᵃ alterius: ſi remanet reᵒ illius ſpeculũ volũtariũ: vt ſe oſtẽdat mihi: qꝛ põt ſe oſtẽdẽ vel nõ oſtendere: non tñ ſine pſonis: quarũ eſt obiectũ vel ſpeculuꝫ neceſſariuꝫ. ¶ Dõm igiẽ: q obiectũ pmariũ vel ſcdariuꝫ preciſe nõ ſufficiũt niſi cõcurrente diuina voluntate: ꝛ vtrobiqꝫ requiriẽ voluntas diuina libere agens ad extra: que põt ſuſpendere illud qꝺ operatio reſpicit ad extra per accidẽs nõ influendo illi: ſed tñ influendo ad illud qꝺ operatio reſpicit per ſe: ſꝫ viſio beatifica reſpicit pͫ obiectũ. ſ. diuinã eſſentiaꝫ per ſe: obiectũ ſcdariũ qꝺ eſt perſona reſpicit per accidẽs: igiẽ volũtas diuina põt influere ad pͫ nõ influendo ad 2ͫ. ¶ Item nota q non ſequiẽ, eſſentia nõ beatificat in pmo ſigno: vel vt in tribus: igitur nõ beatificat in tribus ſimplr: qꝛ non ſequiẽ ſimplr cũ preciſione ſigni: ſed eſt fallacia ſcꝺm qd ꝛ ſimpliciter: ſed bene ſequiẽ, pater nõ eſt beatus vel fili' in pmo ſigno. igitur nõ eſt beatus a ſe: per locũ a diuiſione deſtructiue: qꝛ eſſe beatũ in pmo ſigno eſt eſſe beatuꝫ a ſe. ¶ Itẽ nota q nõ eodẽ mõ diſtinguiẽ formalr eſſentia a perſona ſicut perſona ab eſſentia: plus eniꝫ diſtinguiẽ eſſentia a perſona q̃ ecõuerſo: qꝛ eſſentia nõ includit perſonã: ſicut nec aĩal includit hoĩem: ſed pſona includit in ſua rõne eſſentiã: ſicut hõ includit aĩal. ¶ Itẽ notandum q licꝫ doctor Scotus nunq̃ poſuit in diuinis originẽ: ſed illum preſupponit tanq̃ ab oĩbus doctoribus cõceſſum: ꝛ etiã a ſanctis: tñ poteſt ꝓbari ex dictis Aug. liͦ de imortalitate aĩe vbi dicit q nulla res ſeipſaꝫ ꝓducit: alioqn eſſet anteq̃ eſſet: ex iſta ↄñia ſi eſt bona oppoſitũ ↄſequẽtis infert oppoſitũ antecedẽtis: ſic nulla res eſt anteq̃ ſit: ergo nulla res ſeipſaꝫ ꝓducit: reduc atur: qꝛ ↄclo eſt vlis: opꝫ premiſſas eſſe vles ꝛ aliquaꝫ affirmatiuã: qꝛ ex puris negatiuis nihil ſequiẽ: eſt ergo maior vlis affirmatiua talis. oĩs res producẽs aliaꝫ eſt ante ꝓductã: ſed nulla eſt res, anteq̃ ſit: ergo nulla res ſeipſaꝫ ꝓducit: ſed pater ꝓducit filiũ ergo pater eſt pꝛior filio: ſed nõ duratione: ergo origine. ¶ Itẽ eſt iterũ notandũ q in diuinis licꝫ relatio ſit qdditatiue ad terminũ qui eſt ſibi extrinſecus: nõ ꝓpter hoc põt inferri, q ſolũ relatio diſtinguaẽ per extrinſecũ: ſed per intrinſecũ diſtinguiẽ: qꝛ habitudo ad terminũ eſt intrinſeca relationi: nec ꝓpter hoc q eſt qdditatiue ad terminũ remouetur: quin cõparationẽ habeat ad fundamentũ in quo eſt: qꝛ ſicut albedo p ſe ꝛ formalr ꝛ qdditatiue eſt ad ſe: tñ ſit abſolutũ. ꝛ hoc habeat ſiue ſeparata ſiue in ſubiecto exiſtens: verũ tamen eius aptitudo nãlis eſt eſſe in ſubiecto: ꝛ per ↄñs ꝓpria paſſio: ita relatio nõ obſtante q qdditatiue eſt ad terminuꝫ: tñ eius nãlis aptitudo ꝛ ꝓpria paſſio eſt eſſe in fundamento: ꝛ ſic non tñ comparatur ad terminũ: ſꝫ põt etiã, licꝫ nõ qdditatiue, cõpari ad fundamentũ quod refertur. ¶ Queſtio. II.

Secundo quero. Utrum incarnatio vbi ſit relatio. Et vĩ q nõ: qꝛ nulla relatio dicit perfectionẽ: ſed incarnatio verbi eſt humane nãe ſũma pfectio. ergo ꝛc̃. ¶ Sed ↄtra: qꝛ generatio verbi eſt preſtãtior incarnatione: ſed verbi gñatio nõ dicit perfectionẽ. ġ nec incarnatio: ꝛ p ↄñs eſt relo ꝛ nõ abſolutũ.

Hic introducunẽ quatuor ↄclones. ¶ Prima cõcluſio eſt q incarnatio verbi non eſt tñ entitas rõnis: ſed entitas realis: qꝛ ad nihil rationis tñ cõcurrit operatio trinitatis: ſed ad incarnationem ↄcurrit tota trinitas. ergo ꝛc̃. ¶ Itẽ nihil diciẽ realiter tale per ens rationis tñ: ſed verbuꝫ

Primo artic. Incarnatio a quo?

C

Contra ...

Querere ocul. ꝛ alios pſos. ...

D

A.l. ↄcluſ.

A.l. pſona.

A.l. ↄcluſ.

Cõplexe rõ pñis ſco. 1. d. 8. de poſitate vt ſiomo eſſentie nõ videndo pſonas. A l. nõ includendo.

Doctrina ſingularis.

F

A.l. diffinitio

Maior diſtĩctio eſt eſſẽtie a pſona q̃ eõ A.l. ordinem originis.

Idẽ 1. ari. 1. ꝛ 2. de aĩa. Probat vltra ſcotũ ordinẽ ꝛ prioritatẽ originis in diuinis.

G

Relo duplicẽ cõparatõẽ hꝫ ꝛ licꝫ terminus ſit ei extrinſecus habitudo tñ ad ipſũ eſt ei intrinſeca: ꝛ ſic de fundamento licꝫ diuerſimode ... ꝛ alibi hꝫ ſic.

H

3ᵘˢ articulus.

Cõclo 4ᵉ.

A.l. operatio trinitatis.

I

Hec cõmunes cõnotat: nec pđ nationẽ: nec abſo^m aliqđ: ſʒ reſpectiũ ex trinſecus adueniẽtẽ incarnationẽ ipſaꝝ.
A.l.diſtincta relo.
A.l.6 ſingſo

dicit̃ realr̃ incarnatum. ergo incarnatio eſt realis. ¶ 2° ꝙ ſo eſt ꝙ incarnatio nõ eſt aliqđ priuatiuũ ſed poſitiuũ: qꝛ per eã nã humana dĩ pficí ⁊ nõ priuari. ¶ Item nihil qđ ad nãm humanã ptinet: pderet̃ ſi ſibipſi dimitteret̃: ergo incarnatio non eſt aliqua priuatio. ¶ 3° ꝯ eſt ꝙ incarnatio nõ eſt aliqđ abſolutũ ſʒ reſpectiuũ: qꝛ diſcreta theologia nõ dĩ de oibus ſed de pſona ſolũ: ſed incarnatio dĩ de ſola pſona: ſed ꝙ dĩ de oib^s pſonis eſt abſolutũ: ⁊ ꝙ de vna ſola dĩ eſt reſpectiuũ. ¶ Itẽ qꝛ Auguſt. dicit: q̃ nõ de pſonis nõ ad ſe: ſed adinuicẽ vel ad aliqđ tñ dicunt̃: ſed incarnatio de vna tñ perſona dĩ. g̃ non ad ſe: ⁊ p ꝯñs eſt reſpectiuũ. ¶ 4° ꝯ ꝙ incarnatio non eſt reſpect^s intrinſecus adueniẽs ſed extrinſecus: qꝛ nõ innaſcit̃ ex nã terminoꝝ: ſed ab agente inducente eaꝫ. ¶ Itẽ qꝛ nõ eſt miraculũ de relõne intrinſeca inſurgẽte inter extrema quecũqꝫ. Sed de iſta eſt miraculum. ergo ⁊c̃. ¶ Sʒ ꝯ pdictas ꝯnes arguit̃ p ordinẽ. ¶ Contra pmã: qꝛ de^s p creationẽ refert̃ ad creaturã: ſed nulla cuis relo ad creaturã eſt realis. ergo ⁊c̃. ¶ Itẽ 2°. qꝛ per incarnationẽ nã humana ſupponit̃ in alieno ſuppoſito: ⁊ priuat̃ pprio ſuppoſito vel ppria ſuppoſitatione: igit̃ incarnatio eſt priuatio. ¶ Itẽ 3°. qꝛ beatus Bernardus dicit ꝙ illa vnio tenet arcẽ inter oẽs alias vniones: ſed nihil reſpectiuũ tʒ arcẽ. ergo ⁊c̃. ¶ Itẽ 4°. qꝛ illa relatio eſt intrinſeca: per quã extrema intimant̃: ſed p hãc maxime intimant̃ extrema. ſ. ſuppoſitũ vbi ⁊ humana nã. ergo ⁊c̃. ¶ Ad p^m dico ꝙ de^s dĩ incarnatus ſolũ denominatione extrinſeca: ſicut dĩ creator: ſʒ in ſe realr̃ magis habeat viam creatiuã ⁊ terminatiuaꝫ iſtius hĩdicte incarnationis. ¶ Ad 2^m dico: ꝙ reſpectus incarnationis nõ eſt priuatio pprie ſuppoſitationis: ſʒ priuatio iſta eſt aliqđ cõcomitans reſpectũ incarnationis. ¶ Ad 3^m dico, ꝙ arcẽ tenere põt intelligi dupl^r: vel eminentie vel dignitatis: tenere vo arcẽ eminẽtie dicit perfectionẽ: ⁊ tale eſt abſolutũ: ſed tenere arcẽ dignitatis: nõ ſemp dicit pfectionẽ: ſic vnio incarnationis tenet arcẽ dignitatis. ¶ Ad 4^m dico ꝙ intimatio nõ arguit reſpectũ intrinſecũ: qꝛ aia maxie intimat̃ corpi: ⁊ tñ illa vnio nõ eſt intrinſeca: qꝛ extrema pñt ſine illa manere: vt pꝫ. ¶ Itẽ nota ꝙ incarnatio nihil dicit ꝙ ſit de genere ſubeꝫ: cum nihil aliud ſit q̃ vnio que p ſe tota eſt ad aliud. ¶ Sed dubiũ eſt. ſi incarnatio ſit aliqđ trãſcẽdẽs. Dĩ ꝙ nõ: ſed aliqđ in genere cũ ſit accidẽs: ⁊ nihil tale eſt trãſcẽdens niſi qđ eſt idẽ realr̃ cũ fundamento: qđ in pꝓpoſito poni nõ põt: cũ poſſint fundamẽta iſtius relationis manere nõ manẽte relone. ¶ Item dubiuꝫ eſt. ſi eſt de genere actionis. Et dĩ ꝙ nõ qꝛ incarnatio eſt terminus actionis: ſed ad actionẽ nõ eſt actio. ¶ Itẽ nõ eſt de genere paſſionis: qꝛ paſſio eſt idẽ qđ receptio: icarnatio nõ eſt ipſa receptio: ſed ipſa recipit. ¶ Eſt igit̃ incarnatio de aliq̃ predicamẽto: nõ pprie ⁊ per ſe: ſed p reductionẽ ei^s predicationẽ nõ recipit: reducit̃ aũt ad predicamẽtũ habitus: qꝛ eſt reſpectus circũſtãtis et cui circũſtat: ſicut eſſe in loco ipſius angeli reducit̃ ad predicamẽtuꝫ vbi: cui^s tñ predicamẽti vbi angeli pdicationẽ nõ recipit pprie. ¶ Itẽ eſt dubiũ. ſi incarnatio ſit relatio dependentie. Dico ꝙ nõ. ratio eſt: qꝛ poſitis cauſis totalibus alicuius effectus nõ eſt aliqua cauſalitas vel dependẽtia cauſalitatis ponenda in eo: ſed ſuppoſiti humani: puta ſortis ſunt quattuor cãe: que ſufficiunt: a qbus ſuppoſitũ depẽdet ⁊ nõ a pluribus. ſ. voluntas diuina ⁊ finis pm^o: ⁊ etiã cauſe intrinſece. ſ. corpus ⁊ aia: ⁊ nõ a pluribus depẽdet ſuppoſitũ chĩi in verbo. g̃ ⁊c̃. ¶ Itẽ 2°. nihil põt ab aliq̃ dependere quo nõ exñte: nihilominus eſſet ſed vnione iſta nõ exiſtẽte nihil minus nã eſſet ſuppoſitũ. ergo ⁊c̃. ¶ Itẽ 3°. qꝛ vnio accidentis ad ſubm eſt relatio dependentie: eo ꝙ ſublato ſubiecto per miraculũ accñs ꝯſeruaret̃ a deo. ſed ſi nã chĩi dimitteret̃ a vbo ſibipſi relicta nõ per miraculũ: ſed nãlr̃ cõſeruaret̃: ergo iſta vnio nõ eſt relatio dependentie humane nature: vel relatio cauſalitatis dependẽtie: ſʒ ſuſtẽtificantis. ¶ Q̃ő. III.

K

A.l.cauſa.

A.l.ſʒ iſta eſt
Scotus 4°.

Denoīatione extrinſeca de^s dĩ incarnat^s.
A.l. cauſatiuã
Incarnationẽ cõcomitari priuationem.
Arcẽ tenere dupl^r.

L

Eſſe intimũ ⁊ reſpectũ intrinſecus adueniẽtẽ dĩnt.
Ad qđ genus ptinet incarnatio formalr̃.
D multiplex.
Incarnationẽ trãſcẽdẽs nõ eſſe.
5. phy. 2. c. 10.

M

Incarnationẽ reducitur in pdicamento habitus forte: ſʒ q̃re ſco. hic ⁊ 22. diſtin. 4. ⁊ alibi.

Incarnationẽ dependẽtiã nõ dicere: qđ hĩi examinabis.

R

Tertio quero. Utrũ in icarnatione vbi includant̃ plures reſpectus vel plures vniones. Et nõ: qꝛ nõ ſunt ponenda plura ſine neceſſitate: ſed ad ſaluãdũ incarnationẽ ſufficit ſola vnio totius humane nature ad ſuppoſitũ verbi. g̃ ⁊c̃. Maior pbat̃ p ſacrã ſcripturã Judicũ 7. c. vbi ſufficiebant trecenti viri reliqua multitudine reuertente ad tabernacula. ¶ Sed ꝯ 4^r. Primo: qꝛ vbi ſunt diſtincta vnibilia ⁊ diſtincte vniones diſtinctoꝝ vniuꝫ que ſunt extrema vnionis iſtius. Naꝫ multiplicatis extremis multiplicant̃ vniões ⁊ relones: ſed aia ⁊ corpus in icarnatione ſunt diſtincta vnibilia. ergo ⁊c̃. ¶ Itẽ ipoſſibile eſt illa eſſe idẽ: quoꝝ vnũ corrũpit̃ alio remanente: ſed vnio ad totũ vel ad humanitatẽ corrupta fuit in triduo: ⁊ vnio ad partes remanſit ſm fidẽ. ergo ⁊c̃. ¶ Itẽ corpus fuit per miraculũ a corruptione pſeruatũ: ſed ſi fuiſſet corruptũ, vnio verbi ad corpus fuiſſet corrupta: qꝛ corrupto fundamento ⁊ termino: deſtruit̃ coꝝ relatio: ſed vnio verbi ad aiam remanſiſſet. ergo ⁊c̃. ¶ Itẽ 4°. qꝛ ſi pilatus chĩm decapitaſſet, remãſiſſet vbũ vnitũ corpori ⁊ capiti. ergo ⁊c̃.

3° articulus.
Hec q̃ applicari poteſt ad mãmã. di. h^o
qui pone.

O

Ideo dico ꝙ ſunt ibi plures vniones: qꝛ ſicut fundamenta ſunt diſtincta, ſic ⁊ relones diſtinguunt̃ ⁊ multiplicant̃: ſed in incarnatione ſunt diſtincta fundamẽta: ſcilꝫ pmo caro que aiam precedit ſicut mã formã: ⁊ 2ª aia: ⁊ 3° tertia entitas vel humanitas: ⁊ quarto accidẽtia: qꝛ per cõicationẽ idiomatũ chĩs dicit̃ vere albus: igit̃ ſunt ibi quattuor vniones. ¶ Sʒ cõtra pdicta inſtat̃ quadrupl^r. primo: qꝛ ſicut hõ reſoluit̃ in corpus ⁊ aiam: ita corpus in pmã mãm ⁊ formã: igit̃ ibi erunt plures vniones. Dico ꝙ verũ eſt partiales: nõ totales. ¶ Itẽ 2°. qꝛ ſancti dicũt ꝙ aſſumpſit corp^s mediãte aia: igit̃ nõ pmo aſſumpſit carneꝫ vel corpus. Dĩ ꝙ aſſumpſit corpus mediãte aia ſʒ intentionis ordinẽ ſolũ: qꝛ nõ aſſumpſit corpus niſi pp aiam: nõ aũt ſʒ ordinẽ executionis. ¶ 3°. qꝛ vbũ prio aſſumpſit totum q̃ ptes. igit̃ vnio ad totũ vel ad ipſaꝫ humanitatẽ nõ fuit tertia: ſed pma. Dico ꝙ arñs hʒ veritatẽ tñ ſm ordineꝫ intentionis nõ executionis. Forma. n. prius eſt intenta ab agẽte q̃ mã: ſed nõ abſolute: ordie. n. eſſentiali mã pcedit formã: nõ ordine durationis in cõpoſito. ¶ Itẽ 4°. qꝛ vĩ ꝙ verbũ nõ aſſumpſit accidẽtia cũ ppriã aſſumptionẽ nõ habebãt. Dico ꝙ ea nõ aſſumpſit imediate: ſed mediãte corpe: ⁊ hoc fuit neceſſariũ dicere pp cõicationẽ idiomatũ: vñ chĩs dictus vere eſt albus: ⁊ quantus ⁊c̃. ¶ Hic eſt notãdum ꝙ pp predicta opꝫ ꝯcedere ꝙ icarnatio ſit vnio extrinſeca: eo ꝙ diuiſibilis eſt: nec hoc eſt incõueniẽs: ſi. n. albedo eſt diuiſibilis, neceſſe eſt ſilitudinẽ in ipſa fundatã eſſe diuiſibilẽ: vt fuit dictũ in pmo lib. ¶ Itẽ notãdũ: ꝙ lʒ pp vnionẽ vbi vel ad totũ vel ad humanitatẽ chĩs nõ dicat̃ humanatus: tñ pꝓpter vnionẽ ad carnẽ dĩ icarnatus: vñ in triduo de^s fuit vẽ incarnatus: lʒ nõ fuerit verus homo. ¶ Q̃ő. IIII.

Unionẽ q̃druplicẽ in incarnatione fuiſſe

Scotus 4°.

P

Unio duplex
Uide. 2. di. h^o Scotus.
Ordo duplex in icarnatiõe.

Quid prius aſſumpſit vbũ.

A.l. nõ ſm eſſẽ ptibilem.
Uerbũ nec tñ ſubſtãtialiter ſʒ accñs nãe humane aſſumpſit.

Q

Incarnationẽ vnionẽ diuiſibilẽ fore.
Ui. de. 29. di. ⁊ alibi. ⁊ 2°. d. 3
Lʒ nõ hũanatus incarnat^s tñ ſp̃ ut erat in triduo chĩs.
4° articulus.

Quarto quero. Utrũ incarnatio verbi ſit poſſibilis. Et nõ arguit̃: qꝛ filius nõ põt qcq̃ facẽ niſi qđ viderit pr̃em facientẽ: vt dĩ in Jo. Sʒ hui^s facti politas nõ attribuit̃ pr̃i. ¶ Cõtra. qꝛ ſcriptũ ẽ ꝙ nõ eſt ipoſſe apđ deũ oẽ vbũ: ⁊ loqt̃ angelus de icarnatiõe vbi. Huiuſmodi aũt poſſibilitas declarat̃ q̃drupli citer. Primo illud ſuppoſitum qđ

5. c.
A.l. poteſtas.
Luc. 1.

A.l. pm^o modo declarat quid eſt talis.

A oēm ſuppoſitationē ꝟtualr ꝯtinet pōt oēꝫ aliā nāꝫ ſup/
Modus de/clarādi alioꝝ 4ᵉ reſpcū poſſibilitate in/carnationis. poſitare.¶ Scdꝰ modus eſt talis:qꝛ qñ aliq̄ duo ſūt eēn/
tialr ordiata deꝰ pōt influē ad pᵐ nō influēdo ad zᵐ:ſed
idiuiduū ⁊ ſuppᵐ ſunt eēntialr ordiata:qꝛ idiuiduū p̄ce
dit ſupᵐ:eſt.n.aīa indiuiduū:nō aūt p ſe ſuppoᵐ:niſi in
corpore:ergo deus pōt ſuā influentiā ſuſpendere reſpe
ctu ꝓprij ſuppoſiti in nā humana.¶ Tertius modus
eſt talis:qꝛ predicamēta ſunt impermixta ſm rē:veruꝫ
tñ mutuo ſibi cōicant modos ſuos per potētiā diuinā:
vt pꝫ in ſacramēto altaris:vbi accñs ſeparatū hꝫ modū
A.l.qui eſt. ſube:cuiꝰ eſt per ſe ſtare:ſic ⁊ nā humana in chō hꝫ mo
dū accidētis:qꝛ innititur ſuppoſito diuino:ſicut accidēs
ſubiecto.¶ Quartus modus eſt talis:qꝛ illa que multū
ſunt ſimilia vniri non poſſunt:qꝛ videmus ꝙ q̄to aliq̄
ſunt minus cōformia:tūc magis pñt vniri:vt ſuba ⁊ ac
cidens:mā ⁊ forma:nō aūt duo indiuidua pp cōformi/
B tatē:ſed nā humana ⁊ diuinū ſuppoſituꝫ maxime ſunt
diſtincta ⁊ difformia:ergo p diuinā potentiā magis pñt
Impugnatꝰ 4ᵉ vniri.¶ Sed nullus iſtoꝝ modoꝝ vi ſufficere. Idcir/
co ꝯtra pᵐ arguo ſic:qꝛ diuina nā vel eſſentia ꝯtinet ꝟtu
alr oēm aliā nām:⁊ tñ nō pōt aſſumere aliquā aliam
nām ad vnitatē ſui.ergo ⁊c̄.¶ Scdo:qꝛ terminat̄ icar
natio ad ꝓprietatē:ſed ſuppoſitū diuinū p proprietateꝫ
nō hꝫ infinitatē.ergo ⁊c̄.¶ Itē cōtra zᵐ:qꝛ nā ⁊ ſua ſin
gularitas ſunt eſſentialr ordinata:qꝛ nā ordie nāe pre/
cedit ſuā ſingularitatē:igit̄ diuinū ſuppoſitum pōt aſſu
mere nām ſine ſingularitate:qḋ falſuꝫ eſt.¶ Itē cōtra
tertiū:qꝛ nunq̄ꝫ accidēs ſeparatū hꝫ modum ſube:eo ꝙ
ſemp aptum natū eſt inherere:q̄uis per ſe ſit:qḋ nunq̄ꝫ
cōpetit ſubſtātie.¶ Ubi notādū:ꝙ qñ aliqd competit
A.l.aliu. alicui per accidens naturalis aptitudo ad aliud cōpetit
ſibi per ſe.Si igit̄ nāe humane cōpetit vniri ſuppoſito
C verbi per accidēs:haberet nālē aptitudinē ad vniendū
alteri:qḋ eſt falſum:ergo falſuꝫ eſt ꝙ predicamēta ſibi/
inuicē cōicent ſuos modos.¶ Itē cōtra quartū:qꝛ ſm
hoc lapis ⁊ homo maxīe poſſent facere vnū:qḋ tñ non
poſſunt niſi aggregatione:ſicut aceruus.¶ Iō dicit do
Declaratio ſco. di.1.hᵒ.q.1. Ratio ſcotica. ctor ſubtilis ꝙ poſſibilitas incarnationis ex alio decla/
ratur:eſt enim regula apud ipſuꝫ:ꝙ oīno independens
in aliquo ordine qñ eſt pᵐ pōt terminare omne aliud
dependens dependētia talis ordinis:ſicut pꝫ in ordine
cauſaꝝ efficientiū:qꝛ pma cā efficiens oēm dependētiā
cauſe efficientis alterius pōt terminare:ſed ſuppoſituꝫ
verbi eſt primū indepēdēs in ordine ſuppoſitorū:igit̄
pōt terminare dependentiā cuiuſlibet alteriꝰ ſuppoſiti.
Sed qꝛ iſta rō preſupponit ꝙ incarnatio eſt relō depē/
dentie:qḋ ſupra eſt improbatū:idcirco aliter declarat̄
Declaratio pro pria 4ᵉ. A.l.aſſumpte ꝓpoſitū quadruplr.¶ Ex pmo ex pte nāe aſſumentis.
¶ Scdo ex pte nāe aſſumptibilis:qꝛ nā aſſumptibilis
D differt realr a ſuppoſito:cū nā nō ſit ſuppoſitū:⁊ eſt pꝛior
eo:⁊ in eſſentialr ordinatis ⁊ realiter diſtinctis deꝰ pōt
facere pꝛius ſine poſteriori:⁊ ſic nām talē que non erit in
ꝓprio ſuppoſito.¶ Tertio.ex pte termini a quo,quod
eſt ſuppoſitū creatū a quo ſeparat̄ nā aſſumpta:qꝛ non
repugnat creature referri ad deū relōne ſibi nālr inna
ta:ſicut eſt creatio:igit̄ multo minus illa que eſt ei ſup/
nāliter infuſa.¶ Quarto ex pte termini ad quē:que eſt
ꝓprietas ꝟbi que nō plus excedit creaturā q̄ꝫ eſſentiā:
⁊ ideo ex ſuo exceſſu nō repugnat ſibi ſic terminare re/
ſpectum ⁊ a ſe. ¶ Queſtio.V.

5ᵒ articulus. A.l.creatura. 1.thimo.4. Quinto quero.Utruꝫ incarnatio verbi
ſit ꝓprie creabilis. Qꝛ nō:quia
Apoſtolus dicit.oīs creatura dei bona eſt.
Sed omne tale dicit perfectioneꝫ:incarna/
tio cum ſit relatio non dicit perfectionem.
4.c. ¶ Contra in Apocalipſi dr̄.oīa ꝓpter volūtatē tuā ſūt
⁊ creata ſunt:ſed incarnatio eſt de numero oīuꝫ.ḡ ⁊c̄.

E Hic eſt premittendum ꝙ quatuor mo
Aliqd dicitur creari 4ᵉ. Mō i.2.hāc alios copioſe dis dr̄ aliquid
creari a deo.¶ Prio ſicut a cauſa vlī tm̄:⁊ ſic aīa crea/
tur a deo:qꝛ deus cū omni ſcda cā concurrit.¶ Scdo
mō ſicut a cauſa particulari vel partiali:vt humanitas
chrī:vbi deus ſupplevit cauſalitatē agētis particularis.
¶ Tertio mō ſicut a cā totali:ſed in genere cāe efficiē
tis tm̄:vt gratia creature a deo totalr ⁊ effectiue:ſed de/
pēdet ab aīa ſubiectiue:ſicut a cā māli in qua.¶ Quar
to ſicut cā totalis ſupplet̄:qꝛ nulla alia cauſa cōcurrit ⁊
hoc mō angelus creatur totalr a deo:qꝛ in ſuo eſſe ſicut
⁊ in fieri nō dependet niſi a deo.¶ Incarnatio ꝟo non
Incarnatio qualr creari poſſe recte dici. creatur a deo pmo mō:qꝛ ibi deficit agēs creatū parti/
culare.¶ Nec tertio mō:qꝛ ibi terminus cōcurrit:ſcilꝫ
ꝓprietas pſonalis verbi a qua ipſa nō eſt effectiue ſed
F partialiter.¶ Nec quarto mō:qꝛ incarnatio ſicut ⁊ re/
latio dependet a fundamēto.¶ Sed creat̄ a deo ſcdo
mō.ſicut a cā particulari cōcurrente cuꝫ cā vlī:que eſt
A.l.nec hu/manitas. A.l.gnalis. voluntas diuina ⁊ humanitas chrī:in qua etiā cū matre
cōcurrebat diuina voluntas:vt cā partialis nō ſoluꝫ vt
vlis:ſed ⁊ hic cū voluntate diuina ⁊ fundamento ꝯcur/
rit:vt cā particularis in cauſando incarnationē terminꝰ
ipſe vt ꝓprietas pſonalis verbi terminans hāc relatio/
Obijcit 4ᵉ. nē.¶ Sed cōtra p̄dicta arguo quadruplr. Ex pmo:qꝛ
relationis nō eſt relatio ſed incarnatio eſt relatio. Silr
creatio eſt relatio:ergo ad incarnationē nō eſt creatio.
Ad relones. relonē termi/nari ⁊ in relo ne relonem ⁊ ſic fundari. ¶ Dico ꝙ aſſumptū nō eſt verū:qꝛ ad vbi eſt cauſali/
tas ipſius agentis:que eſt reſpectꝰ ipſius vbi ad agens
ſiue mouēs:⁊ tñ vbi eſt quedā relatio:vñ oīs cauſalitas
eſt quedā relatio:qꝛ ſemp eſt ad effectū ſiue abſolutū
ſiue reſpectiuū.¶ Itē ſcdo:qꝛ ſic icarnatio nō erit ſup/
G naturaliter creata:qꝛ oīs relatio nāliter cōſurgit ex ex/
Qualr incar/natio ſupnāl ⁊ qlr nō nota bene. tremis.Dico ꝙ lꝫ per cōparationē ad terminū ſeu pro/
prietatē nō ſit ſupernālis:per cōparationē tñ ad diuinā
voluntatē erit ſupernālis.¶ Item tertio.qꝛ oīs forma
creabilis eſt ſeparabilis:ſed icarnatio,cū ſit relatio,nō
pōt fundamēto manēte ab ipſo ſeparari:ḡ ⁊c̄.¶ Dico
ꝙ aſſumptū hꝫ veritatem tm̄ in abſᵗⁱˢ ⁊ realr diſtinctis.
¶ Quarto.qꝛ illud qḋ creatur ſit de nihilo:ſꝫ incarna/
tio eſt in fundamento:qꝛ nō pōt eſſe ſine ipſo.ergo ⁊c̄.
¶ Dōm ꝙ ad incarnationē concurrit fundamentum
quantū eſt ſm potētiā obedientialē tm̄:nō aūt ſm potē
tiā nālē:ſicut cōcurrit in his que deficiunt totalr a crea
tione.¶ Sed dubiū eſt ſi creatio incarnationis differt
A.l.diuerſos. D.multiplex. Incarnatio ab ctᵒ creatione tali q̄li q̄lr differt. ab ea.¶ Dōm ꝙ ſunt due relationes:iō nō pōt oſtēdi
earū differentia niſi in cōparatione ad duos terminos.
Differūt igit̄ nō realr ſed formalr tm̄:qꝛ ſunt ad diuer
ſos terminos.¶ Eſt eniꝫ incarnatio ad ꝓprietatē ſicut
ad terminū.creatio ꝟo eius ad volūtatē diuinā.¶ Iteꝫ
H aliud dubiū eſt q̄uo relatio extrinſecus adueniens pōt
Relonē intrin ſecus aduenīē tē in incarnatione tali:⁊ ita creationem in incarnatione fundari. fundare relationē intrinſecus aduenientē.¶ Dōm ꝙ
ex hoc nō eſt inconueniens:qꝛ in vbi fundat̄ reſpectus
cauſalitatis ad mouēs.vñ ſicut creatio creature eſt po/
ſterior ordīe nature creatura abſoluta ⁊ fundat̄ in ipſa:
ita creatio ſiue reſpectus effectualitatis fundat̄ in icar/
natione:⁊ eſt poſterior ea:qꝛ fundamentū precedit nālr
Relonē intrin ſecus aduenīē tē d cū nō poſſe creare. illud qḋ fundat̄ in eo.¶ Itē nota:ꝙ deus nō pōt ſup/
nālr creare relationē intrinſecus aduenientē:qꝛ talis re/
ſpectus neceſſario pſupponit extrema:⁊ eis poſitis ne/
ceſſario cōſurgit vel innaſcitur. ¶ Queſtio.VI.

6ᵒ articulus. Ephe.5. Sexto quero.Utruꝫ incarnatio ſit diſſo/
lubilis per nāꝫ.Qꝛ nō:qꝛ Apl's di/
cit ꝙ hoc ſacramentū magnū eſt in chriſto.
¶ Sꝫ hoc nō eſſet ſi poſſet diſſolui.¶ Cō/
21. tra:ga in ps. dr̄ deus vt quid me dereliq̄ſti

I in finem ⁊c. Et chriſtus hoc dixit in cruce.

Gnā creaturaꝝ quadruplica.

Hic premittit̄ ꝙ quatuoꝛ ſunt genera creaturaꝝ: ſunt eniꝫ quedā creature: quarū creatio ⁊ etiā conſeruatio eſt ſupernālis: ⁊ nullo modo naturalis ſicut angelus a deo creatur ⁊ a deo conſeruatur: q2 nō ab aliqua alia cauſa. ❡ Item ſunt ꝗdaꝫ creaturarū: quarū creatio eſt ſupernaturalis: lꝫ cōſeruatio ſit naturalis: vt gratia nāliter cōſeruat̄ in aīa: ſed ſupernāliter creatur a deo. ❡ Itē quedā ſunt: quarū conſeruatio ſolum eſt ſupernālis: ſed creatio nō: ſicut accidētia ſeparata in ſacramēto: que ſupernāliter a deo cōſeruant̄. ❡ Item 4° ſunt quedā creature: quarum nec creatio: nec ꝯſeruatio ſunt ſupernāles: ſed vtraqꝫ nālis tm̄: ſicut accidentia naturalr̄ in ſubiecto. ❡ Nunc aūt ita eſt ꝙ incarnationis creatio ⁊ cōſeruatio nō eſt ꝑmo mō vt angeli: q2 ab eadeꝫ cauſa creantur ⁊ ꝯſeruantur.

Mō q̄lr̄ creaturaꝫ incarnatio creatur.

K Nec tertio mō: q2 nō eſt accidens ſeparatū. Nec q̄rto mō: q2 ipſa aliquo mō creatur a deo vt dictū eſt ſupra. Eſt igitur ſcdo modo: q2 eius creatio eſt ſupnaturalis: ſꝫ nāliter cōſeruatur manente ſuo fundamēto ⁊ termino vt gratia manēte aīa. ❡ Ex hoc ſic arguitur. q̄ñcunqꝫ aliqua forma nāliter cōſeruatur corrupto ſubiecto illa forma eſt nāliter diſſolubilis. Sed incarnatio nāliter cōſeruat̄. ergo ⁊c.

Deſtructio incarnatiōis q̄lr̄ poſſit imaginari.

❡ Sed notandū: ꝙ deſtructio accītis pōt eſſe quatuoꝛ modis. ſ. vel ex parte efficientis: vt corrūpit̄ lumen radij ſi nō luceat ſol. vel ex parte ſubiecti: vt corrumpit̄ lumen ſi nō ſit diaphanū. vel ꝯtrarij ſicut corruptio caliditatis per frigiditatē. vel ex pte ſui: ſicut tempus ⁊ motus corrumpunt̄ ex ꝓpria nā: q2 ſunt ſucceſſiua: ſed corruptio incarnationis non pertinet ad ꝑm̄ modū: q2 ꝓprietas eſt eius efficiens. Nec tertio mō: q2 nō hꝫ cōtrariū. Nec quarto mō ex pte ſui: q2 eſt accidens ꝑmanēs: ſed ꝓuenit ſcdo mō ex parte ſubiecti vel fundamenti. ſ. humanitatis.

L

D. multiplex

Creationē angeli magis ſupnālē ſore q̄ incarnationis

❡ Sed ꝯtra: q2 eius creatio vi̇̄ ſupernaturalioꝛ q̄ creatio angeli. igit̄ ⁊ eius conſeruatio per cōſequens. igit̄. ❡ Dōm ꝙ aſſumptū non eſt verū: q2 ad creationē angeli nihil cōcurrit cū deo: ſꝫ ad incarnationē cōcurrit fundamentū. ❡ Itē z°. q2 ſm hoc ſenſitiua bruti cōſeruabit̄ ſicut ⁊ grā: ⁊ ecōuerſo: q2 creatio ſubiecti eſt nālis: idcirco ſic conſeruabit̄ gratia in aīa: ſicut ſenſitiua in bruto. Dico ꝙ hoc nō eſt inconueniens.

D. multiplex

Quare angelus ⁊ aīa imoꝛtales: ſenſitiua vo aīa moꝛtal̄

❡ Sed tunc dubiū eſt vn̄ hꝫ aīa rōnalis ꝙ ſit magis imoꝛtalis q̄ ſenſitiua: q2 vi̇̄ ꝙ ſicut aīa ⁊ angel̄s ſupernāliter creant̄: ita ⁊ ſupernāliter conſeruant̄. Dico ꝙ cōſeruatio aīe ⁊ angeli dicit̄ nālis pro tanto: q2 ad hoc ꝙ perpetuo cōſeruent̄ in eſſe nō indigēt niſi influētia vſi diuina: ſed per talē influentiā ſolū nō poſſet ſenſitiua bruti cōſeruari: eo ꝙ ipſa in eſſe dependet a corpore vt a cauſa māli: qua deficiēte neceſſario ſenſitiua hꝫ deficere: niſi de⁹ ad ſui cōſeruationē ſpecialr̄ influeret: corpus aūt qđ ex ꝯtrarijs eſt compoſitū: neceſſario eſt corruptibile.

M

In icarnatiōe vnio 4ʳ ⁊ que eaꝫ diſſolubilis ⁊ q̄ nō ⁊ ꝑ q̄d agens.

❡ Vn̄ circa predicta notandum eſt: ꝙ in incarnatione eſt quedā vnio que diſſolubilis eſt ſolū ꝑ diuinā potentiā: nō aūt per creaturaꝫ: ſicut vnio vbi ad aīam rōnalē. ❡ Alia eſt que diſſolubilis eſt per nāꝫ: nō tm̄ fuit diſſoluta: ſicut vnio ad carnē ſi caro fuiſſet corrupta. ❡ Alia eſt q̄ de facto fuit diſſoluta: ſicut vnio ad humanitatē vel ad 3ᵃᵐ entitatē. ❡ Alia vnio fuit diſſoluta ēt extremis remanētib⁹: q2 multa chīs ꝑdidit: dū viuebat de his: q̄ ad veritatē hūane nāe ꝑtinebāt ꝑ ꝯſūptionē hūidi radicalis: vt de hūoꝛib⁹ ſanguīe ex alimēto: remanebāt tm̄ extrema totalr̄: lꝫ nō ꝑtialr̄. ❡ Qō. VII.

A. Licitā.

z° articulus.

Vnio in diuinis 4ʳ poſtquā in

Septimo q̄ro. Vtꝝ icarnatio ēt̄ diuinis ſit ſuma vnitas vl̄ vnio.

Notandum eſt ꝙ in diuinis ſūt q̄tuoꝛ vniones. ❡ Prima eſt attributoꝝ inter ſe. ❡ Scda ꝓprietatiꝫ in diuina eſſentia. ❡ Tertia duarū perſonaꝝ ad ꝓducendū tertiā. ❡ Quarta perſonaꝝ inter ſe. Incarnatio aūt ꝓſupponit iſtas vniones: imo oēs vniones creatas precedit: vt dicunt ſancti.

N

carnatio ſecteris creaturis maxima.

A. l. precellit.

Doucitur.

Vnio incarnationis q̄lr̄ maioꝛ minoꝛqꝫ vnione ſcientie potētie ⁊ obiecti bīfici.

❡ Sꝫ ꝯtra: vi̇̄. n. ꝙ mā ⁊ foꝛma faciant vnū per ſe: incarnatio vo nō eſt per ſe vnio. Dico ꝙ ex iſta vnione nihil tertiū reſultat: ſicut ex vnione māe ⁊ foꝛme: iō illa eſt magis eſſentialis: ſed iſta eſt magis intima ꝓpter infinitatem alterius extremi: ſicut eſſentialr̄ eſt vnio iter predicatū ⁊ ſubiectū: ſed iſta eſt intimioꝛ ꝓpter cām iam dictā. ❡ Itē lꝫ vnio potentie ad obiectū beatificū ſit perfectioꝛ eo: qđ eſt per actum ꝑfectiſſimū: verūtn̄ iſta excedit illā ex modo vnionis: que eſt ſuſtentificatio nāe in ſuppoſito verbi. ❡ Item notandum: ꝙ lꝫ actus beatificus ſit perfectioꝛ eo ꝙ eſt aliqđ abſolutū q̄ iſta vnio: nō tn̄ vnio potētie ad actū: vn̄ magis quiſqꝫ deberet appetere eſſe ſanctus q̄ vbo vnitus: q2 foꝛte hoc appetere eſſet peccatū: vnde doctoꝛ ſubtilis videt̄ velle ꝙ lucifer peccauit appetendo eq̄litatē dei: nō ſm nām: q2 ſciebat hoc nō poſſe adipiſci: ſꝫ ſm ſuppoſitationē: vnde appetijt ſm eum ſuppoſitari in aliquo ſuppoſito diuino. ❡ Queſtio. VIII.

Notabile ſingulare.

O

Conſideratio ſcotiſtā.

8° articulus.

Octauo quero. Vtrū iſta vnio que eſt incarnatio ſit cognoſcibilis ꝑ naturam. ❡ Hic ꝑmo videndū eſt: ſi poſſibilitas incarnationis ſit demōſtrabilis. Secundo ſi cognoſcibilis per naturam.

Circa primum introducant̄ quatuoꝛ ꝯnes. ❡ Prima ꝯ eſt, ꝙ incarnatio nō eſt demonſtrabilis nobis ſiue intellectui noſtro in puris nālibus cōſtituto: q2 ſꝫ oēs cōmuniter articuli fidei nō poſſunt demōſtrari: eo ꝙ ꝓprietates cuiuſlibꝫ nature create ſunt nobis ignote: ſed vnibilitas eſt ꝗdaꝫ humane nāe ꝓprietas ⁊ aptitudo nālis eius: igitur ipſa ignota nō pōt de nā humana demonſtrari. ❡ Scda ꝯ eſt, ꝙ incarnatio eſt demōſtrabilis intellectui nr̄o iformato ſpecie intelligibili supernāliter: q2 cognita diſtincte q̄dditate ſubiecti poſſumus cognoſcere paſſionem illius: ſed vnibilitas eſt ꝓpria paſſio nature humane: eo ꝙ per ſe ſibi cōpetit: ſicut riſibilitas: q2 cui eſſe rei competit per accidēs eius naturalis aptitudo ad aliud conuenit ei per ſe: per ſpēm aūt intelligibilem ſupernāliter impreſſaꝫ poſſumus cognoſcere q̄dditatē humane nāe diſtincte. igitur ⁊c. ❡ Tertia ꝯ eſt, ꝙ non pōt demr̄ari intellectui ſeparato intuitiue cognoſcēti: q2 intuitiua cognitio cognoſcit que rei inſunt per accñs: vt dictū eſt in ꝑmo: igit̄ multo magis que inſunt per ſe: ſed nullū manifeſtū eſt demonſtrabile. ❡ Quarta ꝯ eſt, ꝙ incarnatio pōt demonſtrari intellectui ſeparato abſtractiue cognoſcenti: q2 tunc intellectus hꝫ ſpēm intelligibilē q̄dditatis diſtincte cognite, per quā eius pōt ꝓpria paſſio demonſtrari. igit̄ ⁊c.

Primus articulus.

Cōclo 4ʳ.

P

Incarnatio ſi eēt intellectui viatoꝛis ⁊ ſi ī ex puris nālibus: ꝑ ſpēs tñ ſupnālr̄ infuſaꝫ ē demrābilis ſic itellectui ſepato: ⁊ ſi nō intuitiue cognoſcenti abſtractiue ſiue ſpē ifuſa ſiue acq̄ſita talr̄ eſt cognoſcibiliſ: que hn̄ maſticando ponderabis.

In plo. ⁊ alibi ſepe.

Q

A. Licitā.

❡ Sed cōtra predictas ꝯcluſiones ꝑ oꝛdinē inſtatur. ⁊ ꝑmo: q2 per aīal rōnale demonſtratur riſibilitas de hoīe. Dico ꝙ aīal rōnale nō eſt diffinitio hoīs ꝓpria: ſed per rōnale circūloquimur dr̄iam hoīs eſſentialē nobis ignotā. Eſt igit̄ iſta demonſtratio a poſterioꝛi: ⁊ per effectū: q2 videmus hoīem ridere: vn̄ ſi differētie accidentiū: que cadūt ſub noſtra cognitione intuitiua ſenſitiua ſunt nobis ignote: vt albedis dr̄ia quā circūloquimur ꝑ diſgregationē, multo magis ſubſtantiarū: que nō ꝓprie ⁊ per ſe cadūt ſub ſenſu. ❡ Itē ſcdo: q2 ſm hoc poſſet intellectus noſter cōiunctus cognoſcere oīa ſupernālia que cōpetunt homini: ſicut ꝙ eſt beatificabilis ⁊c. ❡ Dōm: ꝙ hoc nō eſſet ipoſſibile per ſpeciem ſupernāliter infuſam. ❡ Tertio: q2 ſm B demones incarnationem cognoſcerent. ❡ Dico ꝙ hoc

Obijcit 4ʳ.

Aīal rōnale ſi eē diffōnē hominis niſi circūlocutiue.

Dr̄ias eēntiales reꝫ nō niſi circūlocutiue cognoſcimus

Vide ſcō. l. 2. d. 3. ⁊ i 3. diſ. 14. ⁊ alibi ſepe ad hoc ⁊ ꝑcipue. q. 7. q̄libetū.

A
Demones in carnatione ꝟbi ex nãlibus cognoſcẽ poſſe ſtãte influẽtia gnãli dei ſed inſtãtiam cõſidera.
B.l.contra.
D.multiplex.
A.l.aptitu^m.
A.l.item qddit^as hʒ relonem ⁊c̃.
Relones terminãs ad dei ſub ꝑpa rõne nõ niſi ſupnãliter fore notas. vide ideʒ 3.q.plo.l ſco. vbi ibi nõm: ſed.j.hoc improbat.

cis ex ſuis nãlibus non repugnat: ſed ſunt ꝓhibiti: eo ꝙ ad hoc volũtas diuina nõ eis influit. ℂ Itẽ 4°. qꝛ ſʒ B ſpẽs in memoria repreſentaret ꝑ ſe notũ: qḋ non videt̃. Dico ꝙ hoc nõ hʒ ſpẽs niſi in memoria vel inquantuʒ aĩa per ſpẽm recordat̃: ſed ex alia cauſa. ℂ Sed iterũ circa predicta occurrit dubiũ: qꝛ vno bene cognito pñt oĩa cognoſci: cognita eniʒ qdditate diſtincte ipſius materie pñt cognoſci oẽs forme: ad quas illa quidditas hʒ relonẽ: ſʒ relonẽ aliquaʒ hʒ ad oẽs formas ⁊ ad oĩa entia vel ſilitudines vel diſſimilitudies vel cõformitates vel excedentis vel equalitatis vel ordinis vel cauſalitatis vl̃r: ſʒ cognita diſtincte relone neceſſario cognoſcũtur termini ⁊ fundamẽta: igit̃ cognita diſtincte qdditate trianguli: nõ ſolũ cognoſcit̃ habere tres: ſed oĩa ad q̃ triãgulus hʒ aliquã relationẽ. hic nõ eſt niſi ſola euaſio: ꝙ negetur aſſumptũ: qꝛ nulla relo ſupernãlr creata eſt intelligibilis intellectui creato: qꝛ ſi hoc cõcedat̃, ratio concludit neceſſario talem intellectũ poſſe cognoſcere oĩa. ℂ Sed iterũ eſt dubiuʒ: quõ ſaluat̃ dictũ ſanctoꝝ ⁊ doctoꝝ: ꝙ icarnationis ſacr̃m nulli quaſi creature eſt cognitũ: ſed ſpecialr diabolo celatũ. Dico ꝙ hoc nõ eſt ex nã incarnationis vel vnionis in ſe: ſed qꝛ voluntas diuina nõ influit creature: vt ipſam poſſ[it] cognoſcere.

B
[Vnio] incarnatio creaturis ẽ ignota nãlr. ꝓbat̃ 4^r.

ℂ Sed ↄtra quadruplr. Primo: qꝛ obiectũ intellectus ſeparati eſt ens limitatuʒ. Sed vnio incarnationis eſt hm̃. cadit. n. ſub obiecto intellectus ſeparati: ſed quicqd cadit ſub ratione obiecti alicuius potentie, potẽtia põt naturalr in illud. igitur ⁊c̃. ℂ Scḋo: qꝛ angelus intuitiue videt vbi eſt humanitas chñ: qꝛ qui videt intuitiue aliqḋ: ⁊ qḋ illi ineſt per accñs: vt ſupra dictũ eſt. ℂ Sʒ vnio iſta humanitati chñ per accidens ineſt: nãlis aũt aptitudo ad ipſuʒ per ſe: ergo angelus videt vnionem. ℂ Item 3°. qꝛ oĩs operatio creature nãliter eſt cognoſcibilis. Sed iſta vnio eſt aliquo mõ operatio creature qꝛ tota cõſurgit a fundamento in relatione ad ꝓprietatem verbi. ℂ Itẽ 4°. qꝛ angelus cognoſcit aptitudinẽ anime chñ ad iſtã vnionẽ, cũ qdditatẽ aĩe chñ diſtincte cognoſcat: igit̃ angelus chñ vnionẽ cognoſcit.

[Vtrũ] [ſi] relones ẽtiã dei terminãs poſſe nãlr cognoſci ab intellectu creato ex nã potẽtie ſolũ. vide cã in plo. conſta. ⁊ vbi ibi notaui. vide. j. d. 5. q. 1. vbi oppo^m vꝫ tenere.

C
A.l.pp dicta. Iteꝫ ſe reſtringit ad aliã ptẽ notanter.

ℂ Sed ſm̃ iſta dicta occurrit difficultas circa dicta doctoris ⁊ ſanctoꝝ. Iõ dõm: ꝙ lʒ ſm̃ nãm incarnatio chñ ſit cognoſcibilis intellectui angelico: tñ voluntas diuina eis nõ influit ad cognitionẽ. Itẽ ex ꝑdictis ſequit̃ ꝙ ex puris nãlibus poterit cognoſci ꝓprietas diuina: ⁊ per ↄñs ſuppoſitũ in eſſentia: ⁊ per ↄñs emanatio perſonaꝝ ab ipſa: ⁊ ſic articulus trinitatis erit demonſtrabilis ⁊ cognoſcibilis per nãm. Hoc aũt ſic deducit̃: qꝛ quicũqꝫ cognoſcit relationẽ, cognoſcit extrema illi⁹ relonis: ſed ꝓprietas verbi eſt terminus iſtius relationis. igitur ⁊c̃. Itẽ cognita ꝓprietate cognoſcit̃ fundamentũ illius ꝓprietatis: vt eius cõſtitutiua eſt. Itẽ cognita quidditate alicuius fundamẽti, cognoſcit̃ eius nãlis aptitudo. hec aptitudo diuine eſſentie eſt cõmunicata tribus ſuppoſitis diuinis. igit̃ ⁊c̃.

D

ℂ Dicendum eſt igitur ꝙ quicũqꝫ vult negare iſta ꝙ aſſumptum nõ eſt verum: ſcilicet ꝙ nulla relatio ſupernaturaliter creata eſt per naturam cognoſcibilis.

ℂ Queſtio. IX.

Nono quero Utrũ incarnatio ſʒ ꝙ ꝓprie accipit̃ fundetur in aliquo ſuppoſito: de cuius eſſentia ſit aĩa rõnalis. Et arguit̃ ꝙ ſic: qꝛ in ſymbolo Athanaſij: ſic aĩa rõnalis ⁊ caro vnus eſt homo: ita deus ⁊ hõ vnus eſt chñs: ſʒ vnio aĩe ad carnẽ fundat̃ in cõpoſito carnis. g̃ ⁊c̃. ℂ Contra. qꝛ Ambroſius dicit ꝙ idẽ fuit corpus chriſti de virgine ſumptum ⁊ in ſepulchro poſitum: ſed in triduo non fuit vnio ad hominem. ergo ⁊c̃.

Hic primo videndum eſt: quid ſit caro. Dicunt quidã ꝙ caro ⁊ os nõ differunt niſi ſm̃ qualitatẽ: vnde nõ differunt qdditatiue: ſed qualitatiue tñ. ℂ Sed cõtra. quia ſm̃ hoc caro nõ eſſet niſi qualitas: ⁊ tunc vel eſſet in aĩa ſicut in ſubiecto: vel in mã ꝑma: ſed vtrũqꝫ eſt falſuʒ ⁊ impoſſibile. g̃ ⁊c̃. ℂ Iteꝫ nõ aſſumpſit accidẽs niſi mediante ſubo: ſed aſſumpſit imediate carnẽ. igit̃ ⁊c̃. ℂ Alij dicũt ꝙ caro eſt effect⁹ formalis aĩe rõnalis. ℂ Sed cõtra. pmo: qꝛ oĩs effect⁹ formalis cõtinet eſſentialr ſuã cauſaʒ: ſed nihil qḋ cõtinet̃ in aliquo eſſentialr, cõtinet illud virtualr: igit̃ aĩa ſi eſt de eſſentia carnis nõ eſt cauſa eius formalis: nec caro eius effectus. ℂ Itẽ ſcḋo: oĩs cã formalis eſt de eẽntia ſui effectus: ſicut albedo de eſſentia albi: ſed cõpoſitũ eſt effectus in genere ſubſtãtie cũ nõ ſint niſi tria in ſuppoſito: ſcilʒ mã forma ⁊ cõpoſitũ: nec mã nec forma dici poſſunt effectus. ℂ Itẽ tertio. oĩs cã prior nãlr eſt ſuo effectu: ſed aĩa rõnalis in cõpoſito eſt poſterior carne: igitur caro nõ eſt eius effectus formalis. ℂ Itẽ 4°. oĩs effectus formalis eſt nobilior ſua cã: qꝛ caʒ eſſentialiter cõtinet ⁊ aliqd addit illi: ſed aĩa nõ põt eſſe ignobilior carne. igit̃ ⁊c̃. ℂ Itẽ 5°. nulla cã põt informare ſuũ effectũ formalẽ nec aliũ: ſed aĩa informat carnẽ. igit̃ ⁊c̃. ℂ Itẽ 6°. qꝛ ſm̃ hoc caro eſſet incorruptibilis per nãʒ: qꝛ illud eſt incorruptibile: de cuius eſſentia eſt aliquid incorruptibile: ſed aĩa eſt incorruptibilis: ⁊ eſt de eſſentia carnis. g̃ ⁊c̃. ℂ Idcirco dico ꝙ caro nõ eſt hm̃: ſʒ eſt aliqd ex ꝑma mã ⁊ forma carnis: que dat mãe ꝑme eſſe carnẽ: ſicut aĩa rõnalis dat corpori organico eſſe hoieʒ.

E
Op. aliorum. 2^a de qddita te carnis quaʒ reprobat notanter.

F
A.l. in compoſito.

Tãgit inſtãtiã de hoie ⁊ dicit ↄtrar.

Op. ꝓpria. Caro qd?

ℂ Queſtio. X.

DEcimo quero Utrum incarnatio ſm̃ ꝙ ſumit̃ pro humanatione fundetur in tertia entitate diſtincta a carne.

Dicunt aliqui ꝙ in cõpoſito ex mã ⁊ forma nõ eſt tertia entitas reſultãs vltra mãm ⁊ formã: qꝛ ad cõpoſitũ ſufficiunt mã ⁊ forma vnita. ℂ Sed cõtra arguit̃ quadruplr. Et ꝑmo ſic: qꝛ mã ⁊ forma ſunt cã cõpoſiti: ſed effectus differt neceſſario a ſua cã ⁊ econuerſo ⁊c̃. ℂ Scḋo: qꝛ mã ⁊ foꝛa faciũt vnũ per ſe: ſed inter ſe remanent ſemꝑ diſtincta: qꝛ eſſentialr diſtinguunt̃: igit̃ ſi faciunt vnum: illud eſt aliud tertiũ diſtinctũ ab ipſis. ℂ Tertio. qꝛ generatio terminat̃ ad ſuppoſitũ: ſed nõ terminat̃ ad mãm: quia mã preexiſtit: nec terminat̃ ad vnionẽ preciſe cũ ſit relatio. ℂ Quarto. qꝛ eſt impoſſibile ꝙ idẽ referat̃ realiter ad ſeipſuʒ: ſed cõpoſitũ refert̃ realr ad mãm ⁊ formaʒ ſicut effectus ad ſuã totalẽ cãm ⁊c̃. ℂ Itẽ ad eandẽ cõcluſioneʒ ſunt alie quatuor rõnes. ℂ Primo ſic. Illud cuius tota qdditas eſt producta ſupernãlr nõ eſt ꝓductum per nãm: ſed ſi cõpoſitũ hoĩs nõ dicit tertiã entitatẽ totus hõ eſt ꝓductus ſupnãlr. ergo ⁊c̃. ꝓbatio minoris: qꝛ mã ꝑma eſt a deo: ⁊ aĩa ſilr a deo. Sʒ aĩa ⁊ mã ſunt tota qdditas hoĩs: vt dicit̃. g̃ ⁊c̃. ℂ Scḋo ſic. Illḋ cuius tota qdditas eſt incorruptibilis eſt incorruptibile: ſed tota qdditas hoĩs eſt incorruptibilis: qꝛ mã ꝑma eſt ingenerabilis ⁊ icorruptibilis: ⁊ etiã aĩa: g̃ totus hõ. ℂ Tertio ſic. Et illa duo ſunt achilles eoꝝ: qui ponunt tertiã entitatẽ: qꝛ poſita tota qdditate alicui⁹, circũſcripto quocũqꝫ alio: qḋ nõ eſt de ſua entitate ponit̃ illud: ſed vnio nõ eſt de qdditate cõpoſiti ſubalis: cũ ſit relo: ergo poſito corpore ⁊ aĩa corrupta vnione hõ eſt. ꝙ ſi nõ: oꝫ neceſſario ponere tertiã entitatem. ℂ Quarto ſic. Remanẽte qdditate alicui⁹ corrupto oĩ alio qḋ nõ eſt de ſua eſſentia: remanet illḋ: ſʒ in triduo mortis chñ remanſit corpus chñ in ſepulchro: ⁊ aĩa in lymbo. ergo

G
Doc. q. appli cari poteſt ad mãm. 2. dl.
A.l. nihil aliud eſt cõpo^m [niſi materia].
Op. auerrois ⁊ alioꝝ. de. 3. entitate nõ ponẽda in compoſito.
Rõnes [notabi]les ſuc ⁊ ſcotꝰ ꝓ tertia entitate ponenda in cõpoſito ſubſtantiali.
A.l. cõpoſitũ

H

I

Euaſio 4ª aliorꝫ quã reprobat nõnter

in triduo chĩs fuit hõ:ꝙ ſi nõ:opꝫ tunc ponere tertiã entitatẽ. ¶ Sꝫ ad pdicta ſunt quatuor euaſiões. Prima eſt ꝙ nõ opꝫ ponere in cõpoſito aliud pter mãm ꝛ formã ꝛ vnionẽ:ſꝫ vnio eſt qdã entitas(lꝫ cõnotet qdã reſpectũ)abſoluta:ꝛ iſta tria ſũt de qdditate compoſiti. ¶ Sꝫ ꝫ.qꝛ poſitio iſta cõcedit ꝓpoſitũ:qꝛ aĩa ꝛ corpus pñt ſtare ſine vnione:ꝛ tñ nõ eſt cõpoſitũ:ḡ ſi iſta vnio dicit triplicẽ entitatẽ abſolutã vltra mãm ꝛ formã erit tertia entitas:ꝛ hoc ponimꝰ. ¶ 2ª euaſio eſt:qꝛ vnio illa nõ eſt relo:ſed eſt eſſentialis:ꝛ iõ eſt de ẽẽntia cõpoſiti. ¶ Sed ꝫ.qꝛ vnio de nã ſua eſt ad aliud. Sed nihil ad aliud põt eẽ de ẽẽntia ſubẽ:eo ꝙ ens formalr ꝛ qdditatiue diuidit̃ per eſſe ad ſe:ꝛ eẽ ad aliud. ¶ Confirmat̃:qꝛ pdicamẽta ſm ſuas eſſentias ſũt ipermixta.ergo ꝛc. ¶ 3ª euaſio:ꝙ vnio illa nõ eſt de eſſentia cõpoſiti:ſꝫ eſt reqſita de neceſſitate ad cõpoſitum:qꝛ nõ põt eſſe ſine partiũ vnione adinuicẽ. ¶ Sꝫ ꝫ.qꝛ de rõne diffinitiua hoĩs nõ eſt vnio:ſed ſtãte rõne diffinitiua alicuiꝰ poteſt eſſe oĩ alio remoto.ḡ ꝛc. ¶ Dico igit̃:ꝙ lꝫ ad cõpõnẽ partiũ requirat̃ vnio:nõ tñ pp hoc vnio eſt de qdditate cõpoſiti:ſꝫ eſt reſpectus qdã ꝯñs ꝛ referẽs ipſũ compoſitũ ad ptes:qui reſpectus fundat̃ in tertia entitate.

K

Qualr vnio ſe hꝫ ad cõpoſitũ ꝓpriã opĩ.

¶ Sꝫ ꝫ arguo 4ʳ. Et pmo ſic:qꝛ Diony.de eccleſiaſtica hierarchia:dicit ꝙ mors nõ eſt alicuius rei ꝯſũptio:ſed vnitorꝫ vel cõiunctorꝫ ſepatio.igit̃ vltra ptes eſſentiales alicuius cõpoſiti nõ eſt niſi vnio ipſa. ¶ Itẽ 2º. qꝛ dĩ i ſymbolo Athanaſij:ſicut aĩa rõnalis ꝛ caro vnꝰ eſt hõ:ita deus ꝛ hõ vnus eſt chĩs:ſed ex ſuppoſito vbi ꝛ humana nã nõ reſultat tertia entitas:ḡ nec ex aĩa rõnali ꝛ carne. ¶ Itẽ 3º.qꝛ Aug.dicit.5.de tri.ꝙ q cognoſceret aĩam ſciret qd eſt nobiliſſimum in ea:in qua eſt imago trinitatis:ſed abſurdũ vĩ ꝙ tertia entitas hoĩs ſit nobilior aĩa:ꝛ tñ opꝫ ponere ſi ponat̃ ꝙ oĩs effectus formalis nobilior eſt ſua cã. ¶ Itẽ 4º.qꝛ ſancti dicunt ꝙ nihil abſolutũ:qd chĩs aſſũpſit cũ humana nã dimiſit:ſed in morte chĩi fuit diſſoluta tertia entitas ſi ponatur.ergo ꝛc.

Obijcit 4ʳ.
c.5.
Vis damaſ.li.3.c.26.
c.1.
Vide.14.tri.c.8.

L

Damſ.li.3.c.3.
A.l.natura.
Expõnes ſingulares.

¶ Hic dico ad pmũ:ꝙ beatus Dionyſius diffinit mortẽ hoĩs per cõparationẽ ad mortẽ bruti:in qua corrũpit̃ ſenſitiua:nõ ſolũ tertia entitas. ¶ Ad 2ᵐ ꝙ dictũ Athanaſij intelr quãtũ ad reſpectũ extrinſecus aduenientẽ vel ad ipſaꝫ vnionẽ conſequẽtẽ:vel ego cõcludã ꝙ ex ſuppoſito verbi ꝛ humana nã fit vnuꝫ p ſe.

A.l.dꝫ intelligi vel attẽdi quantum ꝛc.
A.l.ſꝫ.

¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ illa tertia entitas nõ preſcindit ptes:ꝛ vt ſic eas includit poteſt eſſe nobilior vel eque nobilis. ¶ Si aũt querat̃ an tertia entitas:ſcilꝫ humanitas vt preſcindit ꝛ differt realiter ab aĩa eſt nobilior aĩa. Dõꝫ ꝙ nõ eſt incõueniẽs ꝙ ſit nobilior:tñ aĩa erit pfectior:eo ꝙ aĩa aliqd ꝯtinet:qd eſt pfectio ſimplr:ſcilꝫ intellectũ ꝛ voluntatẽ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ dictũ ſanctorꝫ hꝫ veritatẽ de pncipijs eſſentialibꝰ.

Ecce qd ꝗrit de humanitate ad aĩam intellectiuã cõpata in nobilitate.
Duᵐ multipʳ
M
De idẽtitate ꝛ diſtĩõne tertie entitatis ꝛ partiũ.vbi plura adde.
A.l.emergit.
Maxima.

¶ Sꝫ hic occurrũt qdaꝫ dubia. Primũ.ſi illa entitas eſt idẽ cũꝫ mã ꝛ forma ſil̃ ſumptis. Dico ꝙ eſſentialr ſil̃ vtrũqꝫ includit:nõ tamẽ adequate:qꝛ addit aliqd ad vtrũqꝫ:lꝫ vtrũqꝫ de neceſſitate requirat. Si tñ accipiat̃ tertia entitas:vt preſcindit a partibꝰ differt ab ipſis realr. ¶ Sed tũc occurrit maius dubiũ:qꝛ qñ aliq̃ ſunt eſſentialr ordinata ꝛ realiter diſtincta:deus põt facere pus ſine poſteriori.igit̃ ſm h deus poteſt facere mãm ꝛ formã vnita ſine cõpoſito vel tertia entitate. ¶ Dõm ꝙ tale eſſet ſolũ denominatiue ꝛ nõ eſſentialr. ¶ Itẽ notandũ ꝙ mã ꝛ forma ſunt vnũ per ſe:nõ aũt ꝙ vnũ eſſe poſſit de eſſentia alterius:qꝛ ſm ſuas eſſentias differũt:ſed dicunt̃ vnuꝫ per ſe:qꝛ cauſant vnũ cõpoſitũ per ſe. ¶ Itẽ notandũ:ꝙ oẽ cõpoſitũ dĩ qddã totũ. ¶ Sed hic eſt dubiũ.vtrũ totũ integrale vel totũ eſſentiale ſit vnũ.hõ enim ſm ꝙ dĩ totũ integrale:includit tres entitates:ſcilꝫ mãm formã ꝛ tertiã entitatẽ que reſultat. Sed ſm qd dĩ totũ eſſentiale nõ includit niſi tertiã entitatẽ que ſolũ reſoluitur in mãm ꝛ formam:ſicut in partes ſuas eſſentiales.

Singularis imaginatio.
Mã ꝛ forma q̃liter vnũ p ſe.
A.l eſſe cõpoſitum dicit.
Tõ integrale ꝗ̃ ẽẽntiale totum includit.3.entitatẽ.h.d.

N

¶ Queſtio. XI.

Undecimo quero Utrum terminꝰ a quo incarnationis differat realiter a natura aſſumptibili.

Hic introducuntur ꝗtuor ꝯ̃nes. ¶ Pria eſt ꝙ nã ꝛ ſuppoſitũ in creaturis nõ diſtinguunt̃ formalr ꝛ qdditatiue:quia vbi nõ eſt qdditas ꝛ qdditas nõ põt eſſe diſtinctio qdditatiua:ſed inter nãm ꝛ ſuppoſitũ nõ eſt qdditas ꝛ qdditas:qꝛ oĩs qdditas eſt cõicabilis:ſuppoſitũ nõ eſt cõmunicabile.ergo ꝛc. ¶ 2ª cõcluſio ꝙ nã ꝛ ſuppoſitum nõ differũt realr:qꝛ nã põt eſſe ſine ſuppoſito:ꝛ tñ deꝰ nõ poſſet ipſaꝫ facere/qn eſſet ſuppoſita. ¶ 3ª ꝯcluſio/ꝙ nã ꝛ ſuppoſitũ nõ diſtinguunt̃ eſſentialr:qꝛ nã oppoſite ſe hꝫ ad ſuppoſita:eo ꝙ ſuppoſitũ eſt incõicabile:nã aũt cõicabilis:ſed cõicabile ꝛ incõicabile differẽter dicunt̃ de eodẽ eſſentialr vel de eodẽ reſpectu eiuſdeꝫ eſſentie.ḡ ꝛc. ¶ 4ª ꝯcluſio/ꝙ nã ꝛ ſuppoſitũ non ſunt oĩbus modis idẽ:qꝛ vnũ põt ſeparari ab alio:manet.n.nã in chĩo nõ manẽte ꝓpria ſuppoſitatione.

Cõclo 4ʳ.
Nec formalr quidditatiue:nec realr:nec ẽẽntialr nãm a ſuppoſito diſtingui:ꝗ̃uis nõ ſint oĩnino de eadẽ.

O

A.l.de eadeꝫ eſſentia.

¶ Sed ꝫ pdictas ꝯcluſiones inſtat̃ per ordinẽ. Primo.illa diſtinguunt̃ formalr:quorꝫ vnũ põt concipi ſine alio:ſed nã põt cõcipi ſine ſuppoſito. Dico ꝙ verũ eſt:ſed nõ econuerſo. ¶ Itẽ 2º.illa diſtinguunt̃ realr:quorũ vnuꝫ põt eſſe ſine alio:ſed nã humana in chĩo eſt pʋata proprio ſuppoſito. Dico ꝙ aſſumptũ hꝫ veritatẽ qñ vtrũqꝫ eorũ eſt res vel qdditas aliqua. ¶ Sed tunc eſt dubium qd eſt rõ ſuppoſitalis. Dico ꝙ nõ includit abſolutũ nec reſpectiuũ:ſed abſtrahit ab vtroqꝫ. ¶ Itẽ dubiũ eſt ſi dicit aliqd poſitiuũ vel priuatiuũ. Dico ꝙ dicit negationẽ duplicis depẽdẽtie:qꝛ ſi diceret aliud ꝗ̃ negationẽ:tunc nã humana in chĩo eſſet ꝑpetua pʋata entitate aliqua poſitiua. ¶ Itẽ vltima rõ poſitiua in quolibet ente eſt ratio indiuidualis:ſed ratio ſuppoſitalis eſt vltima.ergo ꝛc. ¶ Sed dubiũ eſt.ſi rõ ſuppoſitalis dicit perfectionẽ. Dico ꝙ formalr nõ dicit pfectionẽ:nec imperfectionẽ. Sed fundamẽtalr dicit pfectionẽ ſicut incorruptibilitas dicit pfectionẽ forme.

Obijcit 4ʳ.
Sola ſepabilitas non infert diſtĩõnẽ realeꝫ
D.multiplex.

P

Rõ ſuppoſitalis qd ſit ꝛ i q̃ cõſiſtit:ꝛ quã pfectionem ꝛ q̃lr ipoꝛtat:ꝛ q̃o ſe hꝫ ad agere ꝛ quid negat.

¶ Sed ꝯtra:qꝛ agere eſt perfectionis ſed actiones ſunt ſuppoſitorꝫ. Dico ꝙ ſuppoſitalitas nõ eſt rõ agendi:ſed cõditio cõcomitãs illud qd agit:vñ ſuppoſitũ dĩ pncipiũ actionis ſoluꝫ:qꝛ actio eſt illius qd hꝫ talẽ negationẽ depẽdentie:qꝛ nihil aduenit vltra rẽ nãe:qd ſit ratio agendi:ſed hoc habito põt dici agere. ¶ Sed dubiũ eſt qd negat rõ ſuppoſitalis a nã in qua eſt. ¶ Dõm ꝙ negat incõmunicabilitatẽ ad ſuppoſitũ actualẽ ꝛ potentialeꝫ. ¶ Uñ nota ꝙ ſicut aliqd dĩ cõmunicabile alicui:ita dĩ icõicabile 4ʳ. Primo.n.aliqd dĩ cõicabile alicui cõicatione que eſt ad indiuiduũ:vt nã humana Socrati ꝛ Platoni. Scdo cõicatione que eſt ſubiectũ:vt albedo ſupficiei:qꝛ albedo dat ſibi ſuũ eſſe formale.ſ.eſſe albuꝫ:vt ſuperficies dicat̃ alba. Tertio cõicatione que eſt ad fundamentũ:vt bonũ vel verũ ad ens:qꝛ oĩs paſſio innitit̃ fundamẽto ſui ſubiecti:nec aliud habere põt. Quarto ꝛ vltimo aliqd cõicat ſe alicui cõicatione que eſt ad ſuppoſituꝫ:vt albedo hoĩ vel corpi:qꝛ nõ ſuppoſitat̃ in ſe:ſꝫ in corpore:vel in hoĩe:vel in ſuppoſito in quo eſt. Ita etiam econuerſo aliqd dĩ eſſe incõicabile alicui.pmo cõicatione que eſt ad indiuiduũ:vt nã ſingularis. Scdo cõicatione ad ſubm:vt tertia entitas. Tertio cõicatione q̃ eſt ad fundamẽtũ:vt aĩa ꝛ angelus que nulli fundamento innitunt̃. Quarto ꝛ vltimo aliqd dĩ incõicabile alicui

1.met.in phe°
A.l.ſed cõditio agentis:qꝛ illd qd agit dĩ ſuppoſitũ:nõ aũt eſt pncipiũ actionis ſoluꝫ:qꝛ actio eſt reſpectꝰ:qꝛ aduenit vltra rõnẽ nãe que eſt rõ agẽdi q̃ ẽt vt in ſuppoſito hꝫ taleꝫ negationem depẽdentie.

Q

Cõicabile ꝛ icõicabile accipi 4ʳ ponderãdã vbiqꝫ.

cõmunicatione

A

Formale ī rōe ſuppoſitali quid.
A.l.ſuppoſi/tabilitas.
Suppoſitabi/litas q̄r vni/formit differ/ miter q₃ in di/uinis ⁊ in crea/turis?
Illa ſr̄a. q̄ nō ē ⁊c̄. vſq₃ ibi: ſed dat eē ⁊c̄. nō hī cōuer ī originalibus.

cōmunicatione que eſt ad ſuppoſitū: vt pater ī diuinis vel qōlibet aliud ſuppoſitū diuinū vel creatū. ¶ Ultima aūt incōicabilitas. ſ. ſuppoſitalis eſt de formali rōne ſuppoſiti: l₃ alie incōicabilitates poſſint cōcurrere. ¶ Itē notandū: q̄ incōicabilitas eſt eiuſdē rōnis vniuoce in creaturis: vt in diuinis: l₃ ſit poſitiua in diuinis: ⁊ cōſtituat. verū tñ hoc nō ipedit: q₂ ēt in diuinis eſt illud vltimū quo habito illud cui⁹ eſt fit incōicabile: ſicͭ in creaturis: in creaturis aūt rō ſuppoſitalis nō ɔſtituit ſimplr̄: q₂ aduenit nāe iā cōſtitute in eſſe ſingulari: qḋ nō eſt in diuinis: vñ ꝓprietas in diuinis cōſtituit etiā in eſſe ſingulari pſonā ⁊ in eſſe incōicabili: in creaturis vͦ rō ſuppoſitalis nō cōſtituit ſimplr̄: ſed dat eſſe incōicabile ſolū: ⁊ quātū ad illḋ vltimū ſuppoſitalitas eſt eiuſdē rōnis in deo ⁊ in creaturis. ¶ Itē notandum: q̄ iſta ſunt eſſentialr̄ ordinata pticulare ᵃſingulare indiuiduū ſuppoſitū ⁊ pſona. oē. n. ſingulare eſt pticulare: ⁊ nō ecōuerſo: ſicut p₃ de īdiuiduo vago q̄ eſt particulare ⁊ nō ſingulare. Itē oē indiuiduū eſt ſingulare: nō aūt ecōuerſo: vt p₃ de mā ⁊ forma ſeparatis q̄ ſūt ſingularia ⁊ nō ſunt indiuidua. Itē oē ſuppoſitū eſt indiuiduū: ⁊ nō ecͦ: vt p₃ de aīa ⁊ corpe ſeparatis que ſunt indiuidua ⁊ nō ſuppoſita. ¶ Itē ois pſona eſt ſuppoſitū: ⁊ nō ecͦ: ſicut p₃ de ſuppoſito bruti qḋ non tñ eſt pſona: vñ pſona eſt nāe rōnalis indiuidua ſubſtātia. ¶ Queſtio. XII.

B

ᵃ Suppoſitū. Particulare. Singulare. Indiuiduū. Suppoſitum. Perſona. Infinitum. Perſona qd ⁊ eſt diffō boetij li. de duab. naturis ⁊ vna pſona in chͦ: q̄d tñ corrigit ricardus. 4. tri. c. 22.
Op. alioꝝ 4ᵉ.

Uodecimo quero. Utrū termin⁹ formalis icarnatiōis ſit aliqd perſonale vel eſſentiale.

Hic dicunt aliqui q̄ termin⁹ formalis iſtius vniōis eſt eſſentia: q₂ eſt ifinita. ¶ Alij dicūt q̄ nō eſſentia tñ vel ſimplex: ſed ꝓprietate. ¶ Alij dicūt q̄ reſpect⁹ qdā rōnis in vbo. ¶ Alij dicūt q̄ vnitū eē. ¶ Sed ɔ̄ iſtos modos p ordinē arguiī 4ᵉ. Primo: q₂ qcqd terminaī ad eſſentiā ſimplr̄ cōpetit tribus pſonis: ſed incarnatio de facto nō cōuenit niſi filio. ergo ⁊c̄. ¶ Scḋo ɔ̄ 2ᵐ q̄ eēn⁹ ſub ꝓprietate eſt ipſa pſona: ⁊ terminus q̄ iſtius vnionis. ¶ Sed queriī qd eſt terminus nō qḋ ſ₃ quo. ¶ Tertio ɔ̄ 3ᵐ: q₂ incarnatio eſt relō realis. ergo ei⁹ terminus nō pōt eſſe reſpect⁹ rōnis. ¶ Quarto ɔ̄ 4ᵐ: nulla relatio eſt ad effectū formalē: ſed ad terminū: ſ₃ eſſe vnitū eſt effectus formalis vnionis. ḡ ⁊c̄. ¶ Itē ois relatio preſupponit extrema: ſed vnitū eſſe eſt poſterius vnione. ḡ terminus eſſe nō pōt. ¶ Iō dōm: q̄ ꝓprietas vbi eſt terminus foꝛalis quo iſtius icarnationis. ¶ S₃ ɔtra: q₂ relatio realr̄ referī ad terminū vel ad oppoſitā relōnē: ſed vbū nō eſt oppoᵐ nāe icarnate vel aſſūptē vel ēt ipſius incarnationis. In vbo ēt nō eſt oppoſita relō incarnationis: q₂ vbū nō referī. Dico q̄ relatio nō ſemper referī ad oppoſitā relōnē: ſed ad fundamētū in quo eſſent ſua oppoſita: ſi fundamēto cōpeteret.

C

A.l. ſimplr̄.
Impugn⁹ 4ᵉ
A.l. cōpetit.
Termin⁹ incarnatiōis 3ᵉ.
Op. ꝓpria. Proprietas vbi ſit formalis term. n⁹ incarnationis.

D

Relōnem ad abſolutū terminari aliqñ vel ad relōnē nō relatam ad ipſam:

Queriī etiā₃ de carne verbi ⁊c̄.

Irca 3ᵐ diſtin. quero pmo. Utrū beata virgo fuerit ſanctificata. Et nō. Apl's dicit q̄ oēs ſumus nā filij ire: ſed beata virgo fuit ab Adā per ꝓpagationē. ergo. ſanctificatio enī₃ repugnat ire. ¶ Sed ɔ̄. in ps dī. ſctificauit tabernaculū ſuū altiſſim⁹. ¶ Hic ſunt decē articulī declarādi: quoꝝ pmus eſt: qd ſit ſcitas. ¶ Scḋs qd eſt ſanctificatio. ¶ Tertius quare mater dei fuit ſanctificata. ¶ Quartus quādo. ¶ Quintus vbi. ¶ Sextus: a qbus. ¶ Septimus qbus fuit ſanctificata. ¶ Octauus q̄tum de ſanctificatione habuit. ¶ Nonus quotiens. ¶ Decimus qualiter.

Ro. 5. ſ₃ ephſ ſios eph. 2. hi

45.
Articulus de cupler.
A.l. quod.

Eſt igitur pmus articulus qd ſit ſanctitas. Dicunt qdā q̄ ſanctitas eſt abnegatio mundanoꝝ: vñ ſanctus dī: quaſi ſine terra vel ſine affectione terrenoꝝ. ¶ Cōtra: q₂ patriarche: ⁊ pmi pēes ⁊ reges fuerūt ſancti: ⁊ tñ multi dilexerūt terrena ⁊ optauerūt ⁊ obtinuerūt. ¶ Iō dicūt alij: q̄ ſcitas nihil aliḋ eſt q̄₃ grā diuina q. n. h₃ grā₃ diuinā ſanctus eſt. ¶ S₃ ɔtra: q₂ pueri ſtatim poſt baptiſmū hñt grām diuinā: ⁊ tñ nō dicunī ſancti. ¶ Ideo dicūt alij q̄ ſcitas eſt ipſa btitudo: vñ btī ꝓprie dicunī ſancti. ¶ Cōtra: q₂ ſcitas eſt vtus que cadit ſub ɔſilio: ſed btitudo nō pōt cadere ſub ɔſilio: nec ſub p̄cepto cu₃ ſit nobis ipoſſis. ¶ Dōm igiī: q̄ ſanctitas eſt excellētia vtutū theologicarū ⁊ heroicarū: qñ. n. aliqs hō fidē ſpe₃ ⁊ charitatē ⁊ ceteras vtutes morales in quadā excellētia h₃: tūc dī ſanctus: q₂ tunc magis ſm opōnes vī eſſe filius dei q̄₃ filius hoīs. ¶ Sed circa hoc ſunt duo vidēda. ¶ Primu₃ ſi vtus heroica vel heroia: que hic dī ſanctitas ſit vna vtus tñ vel plures. Scḋo ſi beſtialitas q̄ virtuti heroice oppoiī ſit tñ vnū vitiū vel plura. ¶ Quantu₃ ad pᵐ nōnᵐ eſt: q̄ ſm phm vtus eſt certa pugna paſſionu₃. vbi op₃ oſtēdere q̄tuoꝛ p ordinē: que faciūt vtutes q̄tuor: circa que etiā ſunt q̄tuoꝛ vitia oppoſita illis vtutib⁹. ¶ Primi enim qui pugnāt cū paſſionib⁹ dicunī pſeuerantes: q₂ in pugna nec vincunt paſſiones: nec ab eis vincunī. ¶ Scḋi aūt dicunī ɔtinētes: q₂ in pugna vincūt paſſiones: ſed cū difficultate: ⁊ poſt longā agonia₃. ¶ Tertij dicunī tēperati: q₂ leuiter ⁊ facilr̄ vincunt paſſiones ⁊ ſuperāt: ⁊ tales ꝓprie dicunī virtuoſi. Primi vͦ ⁊ ſcḋi largo mō dicunī virtuoſi: ſ₃ nō ꝓprie. Quarti vͦ dicūī heroici: q₂ nihil ſentiunt paſſiones: q₂ p crebras victorias p̄cedētes talis factus eſt totus diuus: ita q̄ ois ſua opatio circa virtutes ſit diuina: ⁊ ſ₃ iſtā poſitionē vtus heroica eſt tñ vna vtus pticularis alijs vtutib⁹ ɔdiuiſa. ¶ S₃ cōtra. vtutes que ſunt circa paſſiones tactus ſunt minime: vñ fortitudo que eſt circa paſſionē cōcupiſcibilē eſt perfectioꝛ vtus q̄₃ temperantia: ergo circa paſſiones tactus nō pōt poni virtus maxima: ſed ſanctitas ⁊ virtus heroica eſt maxīa virtutū. ḡ ⁊c̄. ¶ Dō₃ q̄ virtus heroica non eſt vna mō p̄dicto: ſed dicit gradu₃ excellentē oīu₃ vtutū neceſſariarū ad ſalutē: vnde virtus heroica eſt excellētia vtutis circa pugnā paſſionum: q₂ deficiente excellentia ſolius vtutis circa aliquā virtutē paſſionum non eſſet quis heroicus vel ſanctus. ¶ Quātū vͦ ad 2ᵐ notandū eſt q̄ beſtialitas eſt vitiū oppoſitu₃ virtuti heroice: q₂ dicit exceſſum vitij circa quālibet paſſionē: vñ ipſeuerantes dicunī: qui cū modica pugna vincunī a paſſionib⁹: incōtinentes qui cito ſuccūbūt paſſioni: intēperati q̄ p̄ueniunt paſſionē: beſtiales q̄ vltra humanā malitiā ⁊ modū humanū ſe extendunt ad peccata: ſicut narrat phs q̄ beſtiales erant qui comedebāt pueros: ſic circa oē vitiū beſtialis dī q̄ excedit in illo vitio humanā malitiā: ſicut in ira q̄ ſtatim pīe₃ ⁊ matrē occideret: ſicut in gula qui ſemp ebri⁹ eſt in inuidia gratis odire ⁊c̄. ¶ Notandu₃ tñ q̄ l₃ ad heroicum requiraī virtus modo dicto: tñ ad beſtiale₃ ſufficit exceſſus vitij circa vnum: eo q̄ ad virtute₃ requiratur neceſſario multe conditiones.

E

Primus articlꝰ Op. alioꝝ 3ᵉ.
A.l. multum.
A.l. paruuli.
Op. ꝓpria. Sanctitas qd ⁊ ſanctus qs? Uide. 7. dī. de hac heroica. ⁊ ſcḋo. m. 3. dī. 36.

F

Nobile 2ᵉ vel dubium.
A.l. q̄ q₂ ſm phos.
Uide. 2. dī. ⁊ in ſequentib⁹ Ariſto.
Proceſſus notabilis de vtutib⁹ q̄tuoꝛ ⁊ totidē vitijs oppoſitis.
Uiḋ ſcḋo. vbi. 3. Perſeuerā⁹. Continentia. Temperātia. Uirtus heroica qd ſit.
A.l. poſt.

G

Cōclō huius dubij. Obiectū.
A.l. excellentie ſolius vtutis neceſſariam.
A.l. itaq₃.
Heroica dē⁹ que? Impſeuerāo incōtinēs intēperatus beſtialis qs.

H

7. ethicoꝝ.
Plura requirunt ad heroicū q̄₃ ad beſtialē: q₂ facili⁹ ē deſtruere ⁊c̄. A.l. circunſtātie.

Secundus articulus eſt qd eſt ſanctificatio. vbi ſciendū q̄ ſanctificatio accipiī quatuoꝛ modis. ¶ Primo. n. pro dedicatione latrie: vt Ben. ſcḋo. Bñdixit deus diei ſeptimo ⁊ ſanctificauit illu₃. i. cultui latrie dedicauit. ¶ Scḋo pro perfectiōe iuſtitie leuitici. 10. de Nadab ⁊ Abiu. ſctificaboꝛ in eis. ſ. exercendo iuſtitie vltionē. ¶ Tertio pro collatione grē: vñ Apl's: chriſtus ſantificauit nos lauacro. Item vt ſancti

2ᵘˢ articulus. Sctificatio accipiī 4ᵉ.
Ephe. 5. Hebꝛeo. 13.

I ficauít populũ ſuũ ꝓprio ſanguine. ¶ Quarto ſumit
17. pro remuneratione glorie: vñ Jo. ſanctifica eos in veri
tate. ſ. ad gloriá. ſꝫ mater domini fuit ſanctificata 3° mõ
ꝓprie ſm ꝙ accipiť pro collatione grẽ. ⁊ 4° glorie.

3° articulus
A. l. quod.

Tertius

articulus eſt: quare mater dñi fuit ſancti-ficata. ¶ Ubi notandum ꝙ in ſcripturis
A. l. inuenimus. inuenimus qnqꝫ ſigna ſanctificationis. ¶ Primũ ſigm
Diſcurſus notabilis. eſt diuine ſcripture atteſtatio: ⁊ in iſto ſigno inuenimus
Signũ ſanctificationis 5ᵐ. q̃tuor pſonas ſanctificatas. ſ. Jſaiã Hieremiã: Joan.
Eſa. 49. baptiſtam et chꝛm. de pmo. dñs ab vtero vocauit me.
Exo. 33. Jtẽ. noui te ex noie. qð nõ põt intelligi niſi ex ſanctifica
tione. De Hieremia di Hiere. pmo. prius q̃ formarẽ te
in vtero ⁊c̃. De Joã. baptiſta ⁊ chꝛo. Luce pmo. ſpiritu
ſancto replebiť adhuc ex vtero ⁊c̃. Jtem. vĩtus altiſſimi
obumbrabit tibi. ¶ Scdm ſignũ eſt diuina pnũtiatio:
K vñ Ambro. ſuper Lucã. habent hoc ſanctoꝝ merita: vt
a deo nomen accipiãt. Prim⁹ fuit Jſaac. Scðs Joſias.
21. 13. Tertius Jo. baptiſta. Quartus fuit chꝛs. De pmo gen.
vocauit nomẽ eius Jſaac. De 2° 3° regũ. filius naſcetur
domui Dauid nomine Joſias. De 3° ⁊ 4° Luce pmo: ⁊
Matth. 1. ¶ Tertiũ ſignũ eſt angelica annunciatio: ⁊
ſm hoc inuenimus in ſcriptura quatuor pſonas ſancti-
ficatas. ſ. Jſaac: Sanſonẽ: Joã. bap. ⁊ chꝛm. De his oib⁹
Judicũ. 13. & aliis de his ſupra quere. Gen. iudi. ⁊ Luce. ¶ Quartũ ſignũ fuit miraculoſa cõ-
ceptio. ⁊ hic fuerũt quinqꝫ. Quoꝝ pmus Jſaac de ſara.
De iacob gene. 25. ⁊ de ſamuele. 1. regũ p°. de aliis vo vbi ſupra. Secũdus Jacob de rebecca. Terti⁹ Samuel de anna.
Quartus Joã. baptiſta de Eliſabeth. Quintus Chꝛs de
virgĩe Maria. ¶ Quintũ ſignũ. eſt ſupnãlis formatio:
⁊ fuerunt quatuor. Primus fuit Lucifer: qui ſm aliqꝰs
A. l. vñ deus in hoc mũdo legiť creaſſe ⁊c̃. fuit creatus in grã: vñ Chꝛs in euangelio nunquã legiť
aliquẽ curaſſe ſupnãliter quantũ ad corpus quẽ etiã nõ
Nota vbiqꝫ. curauit ſupernãlr quantũ ad aiam. Jdcirco formatio
L ſupernãlis aliquoꝝ vĩ importare puilegiũ alicuius grẽ:
lꝫ forte nõ ſint de ſe ſufficientes ſine ꝓprio conatu ad
merendam grãm angelicã. Scðs fuit Adam. Tertius
Maria 4ᵉ [illegible] Eua. Quartus Chꝛs: mater aũt dñi quatuor pma ſigna
ſanctificationis habuit: ſed qntũ ſibi chꝛs ſpecialr reti-
nuit: fuit igiť beata virgo ſcificata quãtũ ad pᵐ ſignũ
45. teſtimonio diuine ſcripture atteſtãte pſ. Sanctificabit
tabernaculũ ſuũ altiſſimus. ⁊ illud Fundamẽta eius in
86. montibus ſanctis. ⁊ illud Glorioſa dicta ſunt de te ciui-
tas dei: que oĩa exponunť de beata virgine. ¶ Jtẽ ſcðo
fuit a deo prenominata: vt dicunt hyſtorie: vnde mater
eius accepit oraculũ: ꝙ pareret filiã ſanctã: cuius no-
men eſſet Maria: idõ mater eius tres filias habuit quas
oẽs vocauit h̃ noie. ſ. Maria: ne deficeret qð optabat:
lꝫ mater dei fuerit primogenita. ¶ Jtẽ 3°. per angelum
M fuit prenunciata patri ⁊ matri cuilibet coꝝ ſeorſum: vt
legitur ⁊ pie creditur. ¶ Jtẽ 4°. miraculoſe fuit conce-
pta: qꝛ ante eius partũ mater eius Anna fuit infecun-
Obijcitur 4ᵉ. da: lꝫ alias filias nãlr genuerit. ¶ Sed cõtra iſta qua-
Gene. 16. tuor ſigna inſtať. ¶ Primo ſic: qꝛ iſmael ſicut ⁊ Jſaac
fuit per angelũ nũtiatus habrae: ⁊ tñ iſmael nõ fuit ſan
Reg. 8. ctus ſed peſſim⁹. g̃ ⁊c̃. ¶ Scðo: qꝛ eque cõceptus Eſau
⁊ Jacob fuit nunciatus: ⁊ tñ ſcriptũ eſt ꝙ Eſau odio ha
buit. ¶ Jtẽ 3°. qꝛ cyrus fuit prenominatus ſic̃ Joſias ⁊
1. Reg. 1. Jſaias. Hec dicit dñs chꝛo meo cyro. ¶ Jtẽ 4°: qꝛ An-
Gene. 16. na cũ Samuele alios filios habuit: qui tñ non fuerunt
Jſmael. ſancti: lꝫ ſupernãliter ⁊ miraculoſe fuerint geniti ſeu cõ
Eſau. cepti. ergo ⁊c̃. ¶ Ad pᵐ dico, ꝙ iſmael fuit prenũtiatus
Cyrus. in malũ nõ in bonũ: ſicut ſequentia manifeſtant: vnde
Samuel. ⁊ ſequiť. Manus eius cõtra oẽs ⁊c̃. ipſe erit hõ ferus: ⁊
Qualr prenũtiati. e regione ꝯtra fratres ſuos figet tabernacula. ¶ Ad 2ᵐ
A. l. vt tãq̃ ſcdo merito acciperet. ⁊ eſau odio haberet. dico, ꝙ in Jacob fuit diſpenſatio ſpecialis volũtatis di-
uine: vt teneť: vt eius merita deus acceptarenť: ⁊ Eſau
odio haberenť. ¶ Ad 3ᵐ dico, ꝙ in pncipio fuit bonus

ſed malũ exitũ habuit. Uel eſt dõm ꝙ nõ ꝓpter ſe fuit N
prenuntiatus ſolũ: ſed ꝓpter ſanctitatẽ aliorũ ad quoꝝ
eius regimen ordinauerat: qꝛ ꝙ reedificareť hieruſalẽ. A. l. ad quos regnũ eiꝰ ordinauit ac reedificare.
¶ Ad 4ᵐ dõm ꝙ Samuel cõceptus fuit miraculoſe:
non tamen alij filij ſequentes: qꝛ que prius infecunda
extitit poſtea naturaliter cõcipere potuit.

A. l. meruit.
4° articulus.

Quartus

articulus fuit: qñ fuit ſanctificata. Qui-dã dicunt ꝙ in eodẽ inſtanti pmo ſue Quere ſco. h ⁊ alios vt ſcio
cõceptionis vel ĩfuſionis aĩe in corpore: ſed pro alio ſi-
gno fuit cõcepta ⁊ ſanctificata. ¶ Sed hoc totũ fuit in
eodem inſtanti temporis. ¶ Sed cõtra: qꝛ indiuiſibile
ſm aliquã quãtitatẽ nõ põt diuidi ſꝫ eandẽ: ſed inſtãs Solue hoc argumẽtũ: quia hanc viam ſuſtinet infra.
eſt indiuiſibile ſm durationẽ. igiť impoſſe eſt ꝙ diuida
tur: punctũ enim diuidi in puncta eſt punctũ nõ eſſe in-
diuiſibile ſm quantitatẽ dimenſiuã. Nec valet ſi obij-
ciať ꝙ punctus eſt pncipiũ linee vnius ⁊ finis alterius:
qꝛ nihil ꝓhibet aliqð indiuiſibile diuidi nõ in ſe: ſed in O
cõparatione ad diuerſos terminos ad quos refertur: qꝛ
tale diuidi nõ põt niſi fundando reſpectus diſtinctos.
¶ Alij dicunt ꝙ ſanctificata fuit nõ in pmo inſtanti ſꝫ
in tẽpore: ſicut citius potuit. ¶ Sed ꝯ. qꝛ creatio gratie
eſt inſtantanea: aut igiť in inſtanti conceptionis vĩginis: Dic aliter hic de poſt loquẽdo cũ ſco.
aut in alio. ſi in eodẽ: hoc eſt intentum: ⁊ eſt ꝯtra te. ſi in
alio: g̃ tẽpus mediũ intercẽſſit: in quo creari potuit: ⁊ illð
fuit diuiſibile in infinitũ: ergo ſemꝑ potuit ſanctificari
anteq̃ȝ fuerit ſanctificata: qð nõ teneť. ¶ Sed notãdũ:
ꝙ deus potuit ſanctificare beatã virginẽ in tẽpore im-
mediate ſequente pᵐ inſtans ſue cõceptionis: qꝛ inſtãs
nõ põt imediate ſequi inſtans: tñ hoc nõ decuit: qꝛ tunc
beata virgo habuiſſet pctm originale p vnũ inſtans: lꝫ
in tẽpore toto ſequenti fuiſſet ſub ſanctificatiõe. ¶ Jd- Uirgo qñ ſanctificata.
circo dõm: ꝙ beata vĩgo in pmo inſtanti ſue cõceptiõis
fuit ſanctificata. ¶ Uñ notandũ ꝙ in eodẽ ſigno dura- P
tionis ſunt quatuor ſigna nãe ordinata. ¶ Primũ. in Sigᵃ nãe 4ᵉ
quo corpus beate Marie virginis fuit organiꝫatũ vl-
timate ad introducendã aiam. ¶ Scðm. in quo aĩa a
deo fuit creata. ¶ Tertiũ. in quo aĩa corpori fuit vnita. Etſi in p° durationis: in 4° tñ nãe ſigno virgĩe ſanctificari.
¶ Quartũ. in quo fuit ſanctificata: qꝛ in illo quarto ſi-
gno incurriſſet pctm originale: ſi peccatũ originale ꝯtrax-
ſet: tamen hoc totũ fuit in eodem inſtanti temporis.

5° articulus.

Quintus

articulus eſt vbi beata virgo Maria fuit ſanctificata. Dõm ꝙ in matris vte- Ubi ⁊ in qb⁹ ſanctificata Maria.
ro: ⁊ in quatuor mẽbris pncipalibus ſue ptib⁹. ¶ Pri-
mo in corpore vel in carne: ne vnq̃ȝ veniale vel origina Conſidera an tertium de aĩa ſenſitiua omiſit ſcriptor vel hoc.
le cõtraheret: eo ꝙ peccatũ eſt cauſalr in carne: de car-
ne. n. venit inclinatio morbida ⁊ fomes peccati. ¶ Se-
cũdo. in anima vegetatiua: qꝛ in pma ſanctificatiõe. ſ. ſ.
virgini contulit vim generatiuam chꝛiſti. ¶ Tertio. in Q
anima intellectiua: qꝛ extitit ſupernaturalr illuminata.
¶ Quarto. in volitiua: qꝛ extitit charitate inflãmata ⁊
gratia: que ſunt in voluntate ſubiectiue. ¶ Sed dubiũ
eſt: ſi beata virgo in vtero matris ſue habuerit act⁹ ſan-
ctificatos. ¶ Dõm ꝙ lꝫ de cõmuni lege ſanctificati nõ Ne dũ hic⁹ ſꝫ act⁹ ſcificatos mariã ẽt adhuc in vtero habuiſſe.
habeant niſi habitus ſicut paruuli in baptiſmo haben-
tes habitus vĩtutũ ⁊ ornatus gratiarũ in aĩa nõ poſſunt
in aliquos actus ſm illos habitus: tamen crediť ꝙ ſpe-
ciali mõ Maria habuit aliquos actus: ſicut Joan. ba- A. l. puilegio
ptiſta exultauit in vtero ꝓpter chꝛiſtum quando eum
in ſpiritu cognouit ſupra naturam.

6° articulus.

Sextus

articulus fuit a qbus fuit ſanctificata: dico ꝙ a tota trinitate: qꝛ eius opa ad extra ſunt Augu. 5 tri. ⁊ alibi.
indiuiſa: ſed ſua ſanctificatio fuit appropriata pſonis. ſ. A qb⁹ ꝓprie ⁊ appropriate ſcificata ſit maria.
patri ꝓpter ꝯfirmationẽ: filio ꝓpter diuine ſapiẽtie illu
ſtrationẽ: ſpirituiſancto ꝓpter grẽ diffuſionem.

7° articulus.

Septimus

articulus quibus beata vĩgo Maria fuit ſanctificata. Dicẽdũ ꝙ quatuor
generibus

A
Quot⁹ virgo ſctificata fit? Reſp. pmo

generibus pſonaꝝ. ¶ Primo ſ. angelis bonis: qꝛ lꝫ cuilꝫ pſone ſit deputatus vn⁹ bonus angelus ad cuſtodiã: tñ beatã vĩginẽ plures cuſtodierũt: vñ Aug. i home. ſup illo vbo: Inuenta eſt in vtero hñs ꝛc. Inquit. ab angelis ſeruientibus: ꝛ ipſaꝫ cuſtodiẽtib⁹. ¶ Scdo demonib⁹: vñ Ambro. ſuper Luc. vt hoc ſacrm diabolo celaretur: an. ſ. chriſti virgo pareret. ¶ Tertio hoib⁹ bonis: vt pꝫ de Thadeo q tot bñficia accepit a virgine: vñ virgini familiaris in eius aſpectu ꝛ familiaritate maxime cõſolabatur. ¶ Quarto hoibus malis: qꝛ nullus ipſaꝫ male concupiſcere potuit: ſed magis mox in eius aſpectu cõcupiſcentiam ſentiebant refrigerio.

A. l. vt myſterium.
A. l. de aplis.
A. l. ſed male mortgera: ozũ cõcupiſcentie ei⁹ aſpectu refrenant ſeu refrigerant.

8⁹ articulus. Sctificatio 4ᵃ ꝛ tota nõ tñ tranſmiſſio.

B

Octauus

articulus quantũ beata virgo de beatificatione habuit. ¶ Dõm ꝙ ſanctificatio fit ſm q̃druplicẽ ꝓportionẽ: quedã. n. ſanctificatio que eſt a capacitate nãe diminuta: ꝛ tñ eſt capacitati nature ꝓportionata: ſicut eſt ſanctificatio angeloꝝ: eſt. n. diminuta: qꝛ chriſtus excellit angelos in merito: eſt aũt ꝓportionata: qꝛ ſm meritũ hñt grãm. ¶ Itẽ alia que eſt a capacitate diminuta: ꝛ capacitati nãe ĩꝓportionata: vt beati Petri ꝛ alioꝝ ſanctoꝝ: eſſent. n. capaces gratie: ſicut beata virgo: ꝛ angelus tñ hic põt plus ꝛ minus: cũ tñ oẽs ſm eandẽ ꝓportionẽ ſint capaces. ¶ Item alia eſt que eſt ꝓportionata nãe ꝛ adequate: ſed nõ vltimate cõſumata ꝛ pfecta: qꝛ nõ eſt in ſũmo ſicut eſt ſanctificatio vĩginis. ¶ Itẽ alia que eſt adeq̃ta ꝛ nãe ꝓportionata ꝛ vltimate pfecta: vt ſanctificatio chriſti q̃ tãta fuit quãtã ſibi dare deus potuit. ¶ Sed ꝯ iſta p ordinẽ. ꝓ qꝛ ois gra angeli: ꝛ p ꝯñs gloria excedit grãm hoiꝫ: quĩ grãm acceperũt ſm ornatũ ſue nãe: ſed nã angeli excedit nãm hoīs. g̃ ꝛc. ¶ Dõm ꝙ lꝫ angelus ꝛ aĩa chriſti differãt ſpẽ: nõ tñ in potẽtijs: vt dictũ eſt ſupra. Uel dõm ꝙ cõpatio ꝓportionis attendit ſm angelos tñ. ¶ Itẽ 2⁹ vĩ ꝙ ſancti ſunt diminuti a gra: ꝛ p ꝯñs a gloria. igit nõ hñt gloriã: qꝛ deſiderãt pfectiorẽ. ¶ Dõꝫ ꝙ ſufficit cuilibet ſancto: qḋ hꝫ de gloria pp obꝫ beatificũ in quo nõ põt eẽ niſi ois plenitudo: in quocũqꝫ gradu act⁹ habeat. ¶ Itẽ 3⁹. beata vĩgo fuit ita capax ſicut chriſtus: qꝛ eaſdẽ in ſe habuit potẽtias. ¶ Dõm ꝙ articulus dicit ꝙ aĩa chriſti eſt nobilior aĩa Petri in puris nãlib⁹. Ideo opꝫ hoc cõcedere de oib⁹ alijs. ¶ Item 4⁹. qꝛ aliqs de ordine luciferi nobilior eſt chriſto q̃tũ ad nãm: iõ vĩ ꝙ maiori gloria vltimate pfici dꝫ. ¶ Dõm eſt ꝙ verũ eẽt q̃tũ ad nãm: nõ tñ q̃tũ ad potẽtias: vt dictũ eſt. Uñ notandũ ꝙ angeli in pria ſicut grãm hñt ad ornatum ſue nãe: ita grãꝫ hñt corrñdẽter. Sed in hoib⁹ nõ eſt ſic: qꝛ pmus hõ nõ meruit ſm pfectionẽ ſuoꝝ nãliũ: iõ gloria datur hominibus ſm arbitriũ diuine voluntatis: tamẽ aliquo modo correſpondẽter ad merita: ꝛ qꝛ chriſtus ſumme deo placuit: iõ grãm ꝛ gloriã in ſũmo habuit.

Obijcit 4ᵒʳ.

l. li. 2. d. 3. q. 1.
C

Quare glibet btũs getat in ſuo gradu?

Sed ꝯ pñcꝫ ſũa

Nõ tñ ſcꝫ ꝙ oĩ alio ordie cõſidera vt noſti q̃ lia nobilis angeloꝝ ꝛ homĩs ꝉ hñdo grãꝫ ꝛ glãm.
D

9⁹ articulus. Quotiẽs ſctificata maria.

Nonus

articulus quotiens fuit beata vĩgo ſanctificata. Dõm ꝙ q̃tuor vicib⁹. Primo. in ſua ſancta cõceptione. Scdo. in vbi ꝯceptiõe. Luce p̄. Aue gra plena. Tertio. in. ſ. ſ. miſſiõe: actuũ. 2. repleti ſũt oẽs ſpirituſancto. Quarto in ſua aſſũptione ꝛ glorificatiõe. In pma aũt ſanctificatione fuit in ea fomes extinctus ſiue preuentus. In ſcda aũt totalr extinctus. In 3ᵃ autẽ fuit gra cumulata. In vltima aũt vltimate conſumata. ¶ Sed tũc eſt dubiũ: ſi in 2ᵃ fuit plena gra q̃tũ tũc recepit in pma: ꝛ q̃re indiguit 3ᵃ ꝛ 4ᵃ. Ubi eſt dõm ꝙ in pma tãtũ de gra habuit q̃tũ ſufficiẽ potuit: ꝛ ſuffecit ad preuentionẽ culpe originalis. In 2ᵃ q̃tum ad cõceptiones filij dei: ꝛ hoc qꝛ maius eſt: ideo dĩ plena gra. In 3ᵃ vo recepit gloriam in ſpẽ. In 4ᵃ recepit gloriam in re: ideo fuit gratia cõſumata: nõ enim ante 4ᵃᵐ ſanctificata fuit niſi in ſpe: in quarta autem fuit in re.

Dubiũ nõbile
A. l. ꝛ quãtũ.
A. l. debuit.
Sctificatio ꝛ plena gratificatio vĩgis 4ᵃ.
A. l. maximũ

Decimus

articulus eſt qualr ſanctificata. Ubi eſt notãdũ ꝙ qnqꝫ ſũt gradus ſanctificationis. ¶ Primus in quo nec gra datur nec culpa diluit: ꝛ tũc ſanctificatio accipit ꝓ dedicatione vel deputatione: ſicut dĩ in Exo. vbi dñs pcepit ſibi ſanctificari pmogenita filioꝝ iſrael: vñ ibi dĩ. ſctifica mihi omne pmogenitũ. ¶ Scds gradus. in quo gra eſt collata ſed nõ cõfirmata: vt in Sanſone q poſtea p dalidã ipſam perdidit. ¶ Tertius. in quo gra eſt collata ꝛ cõfirmata ſed nõ imaculata: vt aploꝝ poſt ſpũſſancti receptionem: potuerũt. n. poſtea peccare venialr ſicut patuit de facto: ſed non mortalr. ¶ Quartus gradus. in quo gra eſt collata cõfirmata ꝛ imaculata: vt in beata vĩgine: q̃ nec mortalr nec venialr peccare potuit. ¶ Quint⁹ gradus in quo oĩa pdicta: ꝛ vltra ad redũdãtiã gra datur: vt ſanctificatio chriſti que redũdauit in nos abunde. ¶ Sꝫ dubiũ eſt. ſi beata virgo ſola habuit tantã grãm: quãtã habuit tota eccleſia militans. ¶ Dõm: ꝙ nõ oportuit: ſꝫ de chriſto hoc pie credẽdũ eſt: qꝛ gradus charitatis ei⁹ exceſſ. t oẽs gradus charitatis: quos vnq̃ habuerũt oẽs perſone eccleſie ſimul: qꝛ caput eccleſie exiſtens hꝫ in mẽbra ſenſuꝫ cognitionis ꝛ bone operationis motum. ¶ Itẽ notandũ: ꝙ ſanctificatio beate virginis nõ fuit cauſa per ſe ꝛ neceſſaria ſue confirmationis: ſed connexiue modo quodã ꝛ concomitatiue: multi. n. ſanctificati fuerunt qui non fuerunt in gratia confirmati: ſed ab ea penitus poſtea ceciderunt. ¶ Queſtio. II.

E
10⁹ articulus. Gradus ſctificatio ns 4ᵉˢ qñ valde notabis.
13.

Judicũ. 13. ꝛ inde.

Gala. 2.

Vide ſeo. 3. d. 4. q. 4. opſte.

Dubium.
F
Eẽt nõ vĩgo chriſtũ tñ ſoluſ tñ ꝙ caput ñ ta potius eſt gra: q̃ta tota eccla militãs
Nõ ſcẽt neceſſario ſctificatiõ cõfirmationẽ.

Secundo

quero. Utrum beata virgo Maria fuerit concepta in peccato originali. Et ſic aut pſal. In iniq̃tatibus meis cõceptus ſum. ꝛ loquit propheta de ꝓpagatis ab Adã: ſed beata virgo fuit ab Adam nõ ſolũ quantũ ad corpulentaꝫ ſubãm: ſed ẽt ſm rõnem ſeminalem. ¶ Contra: qꝛ in pſal. dĩ. Nõ dabis ſanctum tuuꝫ videre corruptionẽ. de chriſto hoc dĩ: ſꝫ caro chriſti fuit caro virginis. ergo ꝛc.

50.

G

15.

Hic ſunt

duodecim articuli ſm ordinẽ declarãdi. ¶ Primus ꝙ deus potuit matrem ſuã preſeruare: ne ſcilꝫ ꝯtraheret peccatũ originale. ¶ Secũdus: ꝙ hoc ipſuꝫ decuit. ¶ Tertius: ꝙ de facto ipſaꝫ ab originali preſeruauit. ¶ Quartus: ꝙ hoc nõ obſtante põt dici ꝙ beata virgo ꝓpter dictũ ſanctoꝝ peccatũ originali contraxit aliquo mõ. ¶ Quintus: ꝙ vere fuit redempta. ¶ Sextus: ꝙ vere fuit a peccato originali purgata. ¶ Septimus: ꝙ fuit de ſanctificata. ¶ Octauus: ꝙ habuit aliquã penã peccati originalis. ¶ Nonus: ꝙ lꝫ peccatũ originale nõ habuerit: tñ ſuũ priuilegium fuit citra ꝓuilegium chriſti. ¶ Decimus: ꝙ beatã virginẽ fuiſſe ſine peccato originali conceptam non eſt contra auctoritates ſacre ſcripture. ¶ Undecimus ꝙ nec cõtra determinationem ſancte matris eccleſie. ¶ Duodecimus: ꝙ nõ eſt contra dicta ſanctorum.

H

Eſt igitur

primus articulus: ꝙ deus potuit beatam virginẽ preſeruare ne contraheret peccatũ originale: ꝛ hoc declaratur: pmo in nãlib⁹ ſic. quanto aliqḋ agens eſt pfectius, tanto citius põt ſuum effectum inducere in paſſum: deus aũt eſt agens perfectiſſimũ: ſed agens nãle effectum ſuum inducit in iſtanti: pꝫ de luce ſolis. ¶ Scdo in moralibus: qñ aliqua potentia põt in duos effectus ſiue in ſuas operationes oppoſitas: ſi in pmo inſtanti põt in illã ad quã minus inclinatur: tunc multo magis vel fortius in illã ad quã magis inclinat: ſed potentia volitiua poteſt in dilectioneꝫ ꝛ odium: ꝛ deus maxime inclinatur ad diligendũ: ſed in primo inſtanti potuit virginem odire: igit ꝛ diligere. ¶ Tertio. in politicis: quia legis lator qui poteſt leges

pm⁹ articulus. Poſſibilitate preſeruãdie vĩgis a pctõ originali oñdit 4ᵉʳ
Phice.
A. l. pro⁹ mi. qꝛ gnã lucis fit in inſtãn.
A. l. datur.

Moraliter.

Politice.

I

cōdere poteſt eam:cui vult etiam dimittere vel ipſam deſtruere.Sed deus inſtituit ꝙ oēs naſcentes ab Adā cōtrahāt illud peccatū originale:ergo pōt hoc reſpectu matris deſtruere.¶ Itē 4° in theologicis:qꝛ deus inſtituit circūciſionē faciendā:ꝛ habrae induxit:ꝛ poſtea eā ſub Moyſe in deſerto ſuſpēdit.igiť ꝛc.¶ Sed modus iſtius poſſibilitatis declarať per ſilē de irregularitate: vn̄ peccatū originale eſt quedā irregularitas:ne q̄s hn̄s ipm̄ aſcendat vel pmoueať ad ordinē angelorū:vn̄ ſicut Papa:qui eſt ſūmus pnceps in hierarchia eccleſiaſtica: inſtituit ꝙ quātūcūqꝫ nobiliſſimis ortus natalib⁹ corruptā in coniugē acceperit:cōtrahat notā irregularitatis: ne ad ſacros ordīes pmoueať:ita de⁹ ſūmus hierarcha in celeſti hierarchia inſtituit:vt qcūqꝫ naſcereť de Adā per ſeminis ppagationē cōtrahat illud petm̄ originale: quo fit irregularis ꝛ illegitim⁹ ad aſſumptionē ordinis angelorū.¶ Sed quatuor modis pōt hāc legē inſtitutā quantū ad aliqd reuocare.Primo ſi legē talē deſtrueret oīno.Scdo.ſi eā ſuſpenderet.Tertio.ſi cum aliquo diſpenſaret.Quarto.ſi priuilegiū daret.¶ Sic deus dictis quatuor modis pōt reuocare quātū ad virginē legem quā inſtituit:ſcilꝫ ne virgo ꝯtraheret originale petm̄.

Theologice. A.l inuenit. Gen.17. Joſue.5.ꝛ alibi quere. Modus poſitionis exemplari declaratione. Petm̄ originale irregularitatē eſſe.

K

A.l.aliqua. Reuocatio legis 4°.

2° articulus.

Secundus articulus eſt:ꝙ decuit qd̄ chūs mr̄ē ſuā ne petm̄ originale ꝯtraheret preſeruaret:qꝛ agēs beniuolū circa effectū ſibi gratum nihil omittit de ꝯtingētib⁹:ſed deus eſt agens maxie beniuolū:ꝛ puritas virginis mr̄is ſue fuit ſibi maxie grata:g̃ decuit ꝙ nihil omitteret de cōtingentib⁹:qn ipſā ab originali pſeruaret.¶ Itē dicit Anſel.de cōceptu virginali: decuit vt mater dn̄i ea puritate niteret:qua ſub deo nequit maior intelligi:ſꝫ ſi nō fuiſſet pſeruata:ſed ꝯtraxiſſet originale petm̄:maior ſub deo puritas fuiſſet.vꝫ.puritas puri angeli in gr̄a:ꝛ puritas pmi hois Ade ꝛ Eue in originali iuſtitia:ꝛ ēt chri an̄ vnionē ad vbū:qꝛ an̄ vnionē ad verbū fuit ſub deo ꝛ nō deus.¶ Cōfirmať p legē que dicit.lex qn̄ ipſa a legiſlatore pficiť illud pleniſſime interpretandū eſt.Sed purgatio a legiſlatore pficitur.g̃ ꝛc.¶ Itē Augu.loquēs de aſſumptione virginis dicit ꝙ nō decuit ꝙ chūs corpus beate virginis ſubieciſſet incinerationi vel corruptioni.Sed maior eſt aīe corruptio q̄ corporis.g̃ chūs multo magis non pmiſit ꝙ aīa virginis ſubiaceret macule peti originalis.¶ Itē ſi chūs matrē ſuā pmiſiſſet incurrere petm̄ originale peius ſibi feciſſet q̄ ſi eā ppetuo pena ſenſus puniuiſſet:vn̄ btā virgo in puris nālib⁹ ꝯſtituta prius penā eternā elegiſſet q̄ petm̄ originale.pbatio.qꝛ magis q̄s dꝫ fugere odiū dei q̄ penā eternā:ſꝫ petm̄ originale eſt deo odioſū magis q̄ petm̄ actuale.igiť ꝛc.¶ Itē magis decet virginem manere incorruptā q̄ recuperare integritatē:qꝛ ſolum pmi habuerunt aureolā.¶ Sed oēs ſancti reſurgūt cū integritate carnis:qꝛ deus non pōt facere ꝙ corruptus nō fuerit corruptus.g̃ magis decuit virginem manere in integritate incorruptionis q̄ recuperari a culpa.

A.l.decētib⁹. Qꝛ decuit virginē pſeruari oſtēdit multipľ.

c.18.

L

A.l.qꝛ dicit lex ꝙ qn̄ aliquid. A.l.pfect. A.l.latiſſime ff.de cōſtitutionib⁹ pn̄.l. beneficiū.c.cuꝫ olim.q.6 dōn. ꝛc. Epiſ.ad 9.li.6. A.l.corruptioni. Quāti ſit deteſtabile peccatū.vide.2.ꝛ 4.vt ſcia. A.l.ſꝫ petm̄ originale qꝛ mortale nō eſt hoc odio dei. igitur ꝛc.

M

3° articulus. Factū oſtēdit multipľ. A.l.adimplet ꝛc. Lib.de nā ꝛ grā circa mediū.

Tertius articulus ꝙ de facto deus mr̄ē virginē ab originali preſeruauit:qꝛ agens beniuolū ꝛc.ſicut ꝓbatū.g̃ vel deus de facto preſeruauit:vel aliqd qd̄ decens fuit pretermiſit de facto ꝙ nō ſuppleret.¶ Itē Augu.ſic inqt.Cū enī de peccatis agiť de Maria nolo facere mētionē ꝓpter chrīi reuerentiā.¶ Sed aliqui hoc exponunt de peccato veniali.cōtra.maior irreuerētia eſt chrīi hic matrē ſuā petm̄ originale q̄ veniale:ergo magis eſt de originali auctoritas exponēda: ꝛ hoc pꝫ per dictū Jo.qd̄ ibidē ſubdit Aug.ſi dixerim⁹ qꝛ peccatū nō habemus ꝛc.Qd̄ nō pōt intelligi niſi de peccato originali:qꝛ ipſa mater dei veniale nūq̄ habuit: ꝛ dicere potuit ꝙ peccatū veniale nō habuit.¶ Itē h

Epla.1.c.1.

idē cōfirmať per legē:querit lex an pnceps ſubijciatur legi quā cōdidit:ꝛ reſpōdet ꝙ nō:ſꝫ auguſtus legi ſubijcit.Sꝫ vult tn̄ ꝙ ex priuilegio nō ſubijciať legi:ꝛ tamē iſta lex eſt de dictamine iuſtitie iuſte legis nālis:que lex eſt phorū:qui ſm̄ rōnē pceſſerunt.¶ Sed chūs legem nālem iuſtitie nō minus ſeruauit erga matrē ſuam:q̄ Auguſtus erga matrē vel vxorē.igiť btā virgo de iure municipali nō fuit ſubdita legi cōi:chūs aūt legē condidit de contractione peccati originalis.ergo ꝛc.

N

ff.de legib⁹.l. princeps legib⁹.ꝛ.c.ꝓpoſuit. de cōceſſione prebende. A.l.ſubiectus

Quartus articulus ꝙ nō obſtāte ꝙ beata virgo fuerit pſeruata a peccato originali:verūtn̄ ꝓpter dicta ſanctorū poſſumus dicere:ꝙ originale aliquādo cōtraxit:qꝛ qn̄ aliqd de ſe:ꝛ quantū eſt de ſe hꝫ defectū:quātūcūqꝫ per virtutē extrinſecā eripiať:tn̄ pōt dici iſtud iſtū defectū habere.¶ Iſtud pbať 4° ex teſtimonio ſcripture.primo per illud Iſai.Ecce vos oēs ex nihilo eſtis ꝛ opus veſtrū ex eo qd̄ nō eſt:ſꝫ nulla creatura:nec etiā illa que pmo fuit creata fuit ſimplr ex nihilo:nec modo aliquid creatū eſt ſimplr nihil.eſt igiť intelligendū ꝙ creatura quantū eſt de ſe eſſet nihil: ꝛ opus eius oīno deficeret niſi a deo ſuſtentareť.¶ Itē ps.Oēs declinauerūt ſimul inutiles facti ſunt ꝛc.nō eſt vſqꝫ ad vnum:ſed plures ex ſcripture teſtimonio boni erant:ꝛ erunt.igiť.per ꝓphetā dicere vult ſpirituſſanctus ꝙ quātū eſt ex ſe proni erant ad malum niſi a deo preſeruarenť.¶ Itē ps ꝛc.hō mendax.ſed martyres fuerunt hoīes:ꝛ tn̄ nō fuerunt mendaces ſm̄ Auguſti. ſed martyres q̄tū ex ſe fuit fuerūt mendaces:ſic ꝛ btā virgo quantū ex ſe ꝛ erat fuit ꝛ fuiſſet peccatrix niſi a peccato preſeruata fuiſſet.¶ Itē Job.4.Ecce qui ſeruiunt ei nō ſunt ſtabiles quātum ad bonos angelos ſm̄ Grego.ꝛ in angelis ſuis reperit prauitatē:quantum ad malos:ſed boni de facto ſteterunt imobiliter in bono:ꝛ ſic fuerunt dei grā cōfirmati:igitur inſtabiles fuerunt de ſe:ſic beata virgo q̄tū fuit de ſe peccatum originale habuit:ſꝫ ne haberet a deo preuenta fuerit: igiť poteſt dici ꝙ de ſe:mō predicto ꝛ prolato ex ſcriptura ꝯtraxit originale.¶ Sed cōtra Aug.de fide ad Petrum:ꝛ eſt indecretis firmiſſime tene ꝛ nullatenus dubites oēs q ex ſeminis propagatione generanť in peccato originali naſci.¶ Dōm ꝙ hoc verū eſt quantū eſt ex ſe:qd̄ cōfirmať per illud qd̄ ibi dicť firmiſſime tene ꝛc. Omnes qui ab Adā ſunt in die iudicij in corpore ꝛ aīa reſurrecturos.Sed beata virgo in corpore nō reſurget:qꝛ iam eſt:vt tenet ſancta mater eccleſia:in corpore ꝛ aīa aſſūpta.igitur cōcedis ꝙ de facto beata virgo originale nō contraxit:ſed cōtraxiſſet quātū eſt vel fuit de ſe:ꝛ ex ſe: vel ergo dices ipſā in corpe aſſumptā nō fuiſſe:vel hīs reſurgere:qd̄ tamen indecens eſſet:vt iterum moriať.¶ Itē cōfirmať hoc per legē:lex enī querit ꝛ pnceps: que ſit lex melior que vnquā fuit facta.Rn̄det legis cōſultus ꝙ illa que dicit ſic.legeſ(inquit)ſcire nō eſt verba legis dicere:ſed intentionē legis latoris habere ꝛ diligēter inquirere.Sed deus inſtitutor legis:vt pbať pie ꝛ rōnabilr matrē ſuā ab hoc iure eſſe exemptam voluit: igiť magis hoc eſt intelligēdū q̄ verba legis ꝛ codicis.

4° articulus. Qualr beata vgo originale ꝯtraxit:ex ſcripture ꝛ ſctis ſanctis oſtēdit notanter.

41. O

13.

115.

P

A.l.in vero.

Dubię tur. c.23. De cōſe.di.4

c.16. Nō ſunt ſola vba textus

Q

A.l.vel ꝙ neceſſe eſt:vt iterū moriať qd abſit. ff.de legib⁹.l. ſcire leges.vide rōnē h⁹.c. 2.requiris.de appellatōib⁹ ꝛc. Marchio.2. q.2.

Quintus articulus ꝙ hoc nō obſtante mater dei fuit vere redempta:qꝛ ſi pater ꝛ mater ſunt ſerui alicuius dn̄i:ꝛ fetus ſeruus eſt eiuſdē dn̄i.Sꝫ talis fetus pōt anteq̄ naſcať a dn̄o ſuo per aliquē redimi:ergo poſtq̄ natus fuerit erit liber:ſꝫ multo nobilius ante redimiť q̄ poſtq̄ ſeruitutē cōtraxit.¶ Cōfirmať qꝛ medicus preſeruans aliquē ab īfirmitate multo melius ꝛ nobilr⁹ ꝛ perfectius dī curare q̄ ille qui curat infirmitatē iā habitā.¶ Itē glo.ſuper illo vbo.O mors ero mors tua morſus tuus ero inferne:dicit ſic.de mor

5° articulus. Qꝛ vgo cetenis excellēti⁹ redēpta fit oſtēdit notanter.

Oſee.13.

A te redimenda ſed nõ potuit dici de morte pma: vel intelligi: q2 de iſta cũ nõ eripuit vel nõ redemit. Hoc ergo intelligit̃ de morte ſcda inferni: ſed ipſe nunq̃ fuerat in inferno: ergo aliqs põt redimi de hoc qd nunq̃ habuit: dũ tñ quãtũ ex ſe eſt illud haberet. ¶ Item ps. verũtñ deus redimet animã meã de manu inferi. ¶ Dõm q multi dicerent q manus inferi poteſt accipi pro lymbo patrum in quo fuit Dauid: ideo dicit̃ alibi. Eruiſti aiaꝫ meam de inferno inferiori: ſed infernus inferior eſt dãnatio: quaꝫ tñ nunq̃ expertus fuerat Dauid. igitur ꝛc. ¶ Item pſalmiſta. ſaluaſti me a deſcendentibus in lacum. Sed lacus intelligit̃ pro dãnatis. igit̃ ꝛc. ¶ Item corripe fratrẽ tuũ ꝛ libera aiam eius de inferno nouiſſimo. ¶ Itẽ Apoſtol9 ad Gal. 3°. Chriſtus redemit nos de maledicto legis: ſed nunq̃ fuit illis maledicto legis qbus loquebat̃ de facto: ſed eſſent quãtũ eſt ex eis. Sic ꝛ beata virgo Maria potuit ꝛ dici debuit fuiſſe redempta: lꝫ peccatũ originale nõ cõtraxerit de facto: ſed ſolũ quantũ eſt ex ſe. ¶ Sed contra iſta inſtatur: q2 non eſt idem priuilegiatũ ꝛ precio redeptum. ¶ Dõm q imo: vñ dicit Hieronym9 q Habraã fuerit redẽpt9 de hur chaldeoꝝ: in quo Arã frater ſuus fuit combuſtus: ſꝫ nõ redemptus fuit niſi q2 priuilegiatus ne incenderetur q vere fuit in ignem proiectus: igit̃ idem eſt priuilegiari ꝛ redimi: fuit enim ſolus preſeruatus ab incẽdio ignis: ſicut fuerũt tres pueri in medio fornacis colligati. Sic beata Maria virgo fuit per priuilegiũ ab originali preſeruata: ꝛ nihilominus vo ab originali redempta.

48. A.l. ſed quia multi poſſent dicere qd ꝛc. ps. 85. 29. Prouer. 23. inſũ qre alibi

B Obijcitur. A.l. de igne. Vide ge. 2. ꝛ expoſitores ibidẽ vt ioſephum ꝛ rabi mo. ꝛ Hier. li. hebr. ucar. q. Daniel. 3.

Sextus articulus eſt q hoc etiam nõ obſtante fuit vere purgata: q2 Luce 2° dicitur: q poſtq̃ impleti ſunt dies purgationis: ſed ſm legem nullã imũdiciaꝫ habebat qua poſſet vel debuiſſet purgari. Sed ſolũ habuiſſet: niſi de ſpirituſancto concepiſſet: q2 nõ ſuſcepto ſemine cõcepit: ꝛ nihilominus dicit̃ purgari ꝛc. ¶ Itẽ Malachie 3° dicit̃ q purgabit filios leui: qd dĩ de die iudicij: in quo omnia erunt per ignem purgata. ¶ Itẽ vide Dionyſ. 6. 7. ꝛ 8°. ca. de angelica hierarchia: vbi dĩ q angeli ſuperiores dicunt̃ purgare inferiores: qui tñ nullam habent maculam: a qua purgent̃: igitur non obſtante q beata virgo Maria non contraxit originale: tamen vere purgata fuit.

6° articulus. Virginẽ purgari: lꝫ non a peccato qd cõtraxit vel iſtud oñdit nõnter. C

Septimus articulus eſt qd hoc non obſtante: ve fuit ſanctificata: quia deus vere ſanctificat̃ Matth. 6. ſanctificet̃ nomen tuũ. Itẽ iuſtus in iuſtitia ſua ſanctificat̃. Item Jo. Quem pater ſanctificauit miſit in mundũ. Itẽ angeli ſanctificant̃. vñ Iſaie: ego mandaui ſanctificatis meis. igit̃ ſanctificatio non preſupponit maculam: igit̃ nõ obſtante q beata virgo originale nõ contraxit: tñ vere ſanctificata fuit: qui erat ſeptimus articulus pertractandus.

7° articulus. Virginẽ ſanctificatã fuiſſe oſtendit. Apo. 2. ꝛ alibi 10. 13.

Octauus articulus q beata virgo aliquã penam peccati originalis vere habuit: q2 in ſacra ſcriptura ſcimus b filios pro peccatis parentuꝫ punitos: ꝛ penã ſuſtinuiſſe peccati: vñ dicit̃: Ego de9 viſitãs iniqtatẽ patrũ in filios in tertiã ꝛ quartã generationeꝫ. ¶ Item beatus Jo. baptiſta fuit ſanctificatus: ꝛ tamẽ multas penas ſuſtinuit: qui tamen leuiter nõ peccauit. ¶ Item cbis vẽ penas habuit. Sed forte dices q fuerunt voluntarie aſſumpte. ¶ Sed cũ hoc etiã fuerunt quantũ ad humanitatẽ ſibi inflicte. ¶ Ubi notandum q ſunt multe cauſe quibus deus inflixit hoibus penas. Primo ad oſtendendum magnalia dei: vt ceco nato qui nec ipſe peccauit nec parentes eius: vt cecus naſceret̃. ¶ Itẽ ſcdo ad exercendũ actuꝫ virtutis: vt Paulo ſtimulus carnis: ꝛ Job ſeſſionẽ in ſterquilinio. ¶ Iteꝫ 3°. ad oſtendendũ exempla ſanctitatis: vt Jo. bap. ꝛ beate

D 8° articulus. Et ſi a pctõ originali: nõ tñ a penis ei9 vgo immunis fuit. b A.l. iudicim9 Exo. 20. Treno. l. ꝛ alibi. Pena inflict̃ et nõ peccantibus 4°. Jo. 19. 2. cor. 12. Job. 2.

Marie. ¶ Itẽ 4°. ad pficiendũ opera perfectionis: ꝛ ſic cbis habuit penã inflictã humanitati. Uerũ tñ beata virgo nõ habuit cõcupiſcentiã vel paſſionem concupiſcẽtie ꝛ fomitis que eſt ꝓpꝛie pena peccati originalis.

E A.l. ſanctitat. Pena pncipalis originalis que?

Nonus articulus q priuilegiũ beate virginis fuit citra priuilegium cbi: q2 cbis nõ indiguit aliquo priuilegio: vt preſeruaretur ab originali: q2 ex ſe originale non contraxiſſet ſicut beata virgo: q2 nõ fuit ab Adam ſm rõnẽ ſeminalẽ: ſed ſm corpulentã ſubam ex puriſſimis ſanguinibus virginis: ꝛ iõ lex illius irregularitatis: ꝛ illius gñationis ad ſacros ordines angeloꝝ nõ erat cõtra eũ. ¶ Itẽ excellit cbis virginẽ quãtũ ad iſtam benedictã aſſumptionẽ ad ſuppoſitũ verbi diuini. ¶ Itẽ ab inſtanti ſue conceptionis fuit beatus ꝛ glorificatus in anima. ¶ Itẽ notandũ q dĩ a ſaluatore de Jo. bap. ꝛ eſt ad ꝓpoſitũ noſtrũ. vꝫ. inter natos mulieꝝ nõ ſurrexit maior Joan. bap. ſed ſm oẽs ſanctos beata virgo fuit maior. Igitur ipſa nõ ſurrexit a peccato originali: q2 nullus reſurgit qui nõ cecidit. Et ſi dicatur q hic nõ accipit̃ reſurgere ꝓ mundatione a peccato originali poſt caſuꝫ: ſed accipitur pro naſci vel natiuitate. Tunc verbũ cbi nõ videt̃ habere veritatem: q2 Jeſus cbis natus fuit de muliere: ꝛ tñ fuit maior Joã. bap. q nõ eſſet ſi cõtraxiſſet: ꝛ a peccato ſurrexiſſet.

9° articulus. Priuilegium vgis excedi a cbiſo oſtẽdit. Vide gen. 14. ꝛ heb. 7. ꝛ ma. h Vide ſupra articulo. 1. Matth. 11. F Excludit cõnſionem.

Decimus articulus q mater dñi fuit preſeruata ne contraheret originale: ꝛ tñ h nõ eſt cõtra auctoritates ſacre ſcripture. Prima. n. auctoritas q̃ vĩ obuiare eſt apoſtoli Pauli. Oẽs (inqt) peccauerunt in Adã ꝛ egent gratia dei. ¶ Dico q verum eſt de lege cõi: vel quantũ eſt ex hominibus: q2 ſi hoc non ſufficit: auctoritas eſt contra cbim: q2 ipſe ſm q hõ de numero oium eſt. ¶ Item Apls: per vnũ hoieꝫ peccatũ intrauit in oẽs. ¶ Itẽ deus cõcluſit oia ſub peccato. Itẽ in Adã oẽs moriunt̃. Dõm ſicut prius. ¶ Ubi notandũ eſt, q regula eſt: q priuilegiati nõ cadũt ſub edicto legis vel lege cõi. Probo per ſacrã ſcripturã. oibus ad vitã filiis introitus ꝛ exitus: ſed Enoch ꝛ Helyas nõ ſic exierunt q2 nõ per mortẽ ſed per tranſlationẽ. Itẽ vnus eſt interitus hoium ꝛ iumentoꝝ: ꝛ equa vtriuſq3 cõditio: ꝛ nihil hꝫ amplius iumento hõ: ergo opꝫ intelligere vbũ legiſlatoris. ¶ Eſt igit̃ duplex ius: ius pncipale: ꝛ ius municipale: ꝛ per iſtã diſtinctionẽ ſolui poſſunt omnes auctoritates dicte ꝛ dicende.

10° articulus. Preſeruationẽ vgis ſacre ſcripture non obuiare. Ro. 5. G Ro. 5. A.l. ſcriptura Gala. 3. 1. cor. 15. Regula nobilis ꝛ antiq de priuileg. A.l. ſub interdicto. Sapiẽtie. 7. Gene. 5. ꝛ 4. regum. 2. Eccleſ. 3. Jus duplex. Vide in pri° iſti. ꝛ decretoꝝ. c. 15. diſ. 4. a ſeq.

Undecimus articulus eſt q virginẽ fuiſſe preuentam nõ eſt contra determinationẽ ſancte matris eccleſie: q2 lꝫ eccleſia romana de h nõ ſolẽniꝫet: tñ ſolẽniꝫare permittit ꝛ ſuſtinet. qd auteꝫ ſuſtinet approbat vel ſaltẽ ſue determinationi non obuiat: q2 vel eccl'ia aliter faceret ꝛc. Nec obſtat q ſuſtinet ꝓſtibula mulierũ: q2 hoc eſt a lege diuina ꝓhibituꝫ ꝛ ſufficienter cautũ ne fiat. ¶ Notandũ aũt q ꝯceptio põt accipi q̃druplr. Prio ꝓ ſeminis ſuſceptione. Scdo pro corporis formatione. Tertio pro anime infuſione. Quarto pro fetus in vtero ꝯſeruatiõe. De pmo leuitici. mulier ſi ſuſcepto ſemine ꝛc. De ſcdo Job. qre ꝯceptus in vtero nõ ſtatiꝫ perij. De 3° pſalmiſta. Ecce in iniqtatibus cõceptus ſuꝫ. De 4° Hiere. dicebat. vterus mřis mee mihi fuiſſet conceptus eternus. Beata igit̃ virgo Maria non fuit ſanctificata nec ꝓuenta in pma nec in ſcda cõceptione: q2 nondũ erat: ſꝫ in tertia ꝛ quarta: vñ in pma ꝛ ſcda nõ fuit peccatuꝫ formalr: ſed cauſaliter: niſi preuenta fuiſſet illud contraxiſſet: vnde in tertia conceptione qñ debebat peccatũ ineſſe formaliter fuit ſanctificata: ꝛ per ſanctificationem preuenta ne peccatum originale contraheret. Unde habendo reſpectum ad ſignum anime infuſionis in corpore: de conceptione

11° articulus. H Preſeruationẽ vgis nõ repugnare eccleſie determinationi. Secus eſt nõ logiõ ꝗe ſuo illo ꝗcũq̃ ſuſtinet eccl'ia approbat notanter. Cõceptio 4°. 11. 3. ꝛ 10. 50. 29.

I feſtiuitas poteſt celebrari:nő ꝑpter ſuſceptionem ſemi
nis: vel formationẽ corporis:cũ nondum eſſet:ſed quia
A.l.diuerſi/modo. dies infuſionis anime ignoratur ꝑpter diuerſos opinã/
tes. Jdcirco eius feſtiuitas celebraẽ pro ſigno:ꝛ die pri/
me conceptionis vel ſcḋe:lꝫ aliqui aſſerant ꝙ hoc fieri
poteſt per reſpectum ad ſequẽtia facta in beata virgĩe:
ſicut etiam venerantur oſſa ſanctorum ꝑpter ſolã rela/
tionem ad eorum merita vel ad eorum aiam:lꝫ in oſſi/
bus nihil ſit ſanctitatis formaliter:ſic nec in mã corpo/
ris virginis in vtero matris exiſtentis.

12ᵘˢ articulus. Preſeruatio nẽ virgĩs auctoritatib' ſanctoꝝ non obſtare.

Duodecimus articulus eſt ꝙ virginem fuiſſe
preuentam non eſt cõtra dicta
ſanctoꝝ. ¶ Contra hoc autẽ videnẽ eſſe ſpecialiter di/
cta ſancti leonis pape. Anſel. ꝛ beati Augu. quere alibi:
ꝛ reſponde ꝙ verũ dicunt de cõmuni lege:non de lege
K municipali:ſicut ſunt declarate auctoritates ſacre ſcri/
Vide in ſcoto ꝛ alijs hic has auctoritates. Expõ oium auctoritatum in oppoſitum.
pture. Uel diſtingue de quadruplici conceptione:ſicut
dictum eſt immediate in articulo vndecimo:accipiunt
enim conceptionem p̃mo mõ ꝛ ſcḋo:ꝛ ſic dicunt ipſam
in originali cõceptam:ſed nõ eſt niſi cauſaliter tñ:non
aũt formalr:vt dictum eſt ſupra.

Cum vero incarnatio verbi ꝛc.

Circa diſtin. 4ᵃᵐ querĩẽ. Utrũ cõ/
ceptio virginis actiua reſpe/
ctu verbi fuerit ſupernãlis. Uidetur ꝙ
nõ:qꝛ illud qḋ ibi ſpiritusſanctus ope/
ratus eſt:ſolum ſupernaturale fuit:ſed
opatio actiua virginis fuit a beata vir/
gine:nõ a ſpiritusſancto. ¶ Cõtra:qꝛ Diony. dicit ꝙ cõ/
tra legem nature fuit cõceptus chriſtus de ſanguinib⁹
L virginis:ſed ſpũs naturales ſanguinũ ſe habuerunt acti
ue ad formationẽ corporis chriſti de virgine. igitur ꝛc.
¶ Hic ſunt octo articuli per ordinẽ declarãdi. ¶ Pri/
mus eſt de angelica ſalutatione. ¶ Scḋs de ſalutatio/
nis ſuſceptione. ¶ Tertius de diuine virtutis operatio
ne. ¶ Quartus de virginis cooperatione. ¶ Quintus
de chriſti in virgine habitatione. ¶ Sextus de parturi
tione. ¶ Septimus de virginis ad chriſtum filiũ ma/
ternitate. ¶ Octauus de chriſti ad matrem filiatione.

p̃mus articl's Salutatio. Du^m multip^x

Eſt igitur primus articulus de angelica ſaluta
tione:de q̃ Luc. 10. c. dr̃: Miſſus eſt
angelus gabriel ꝛc. Et ſeqĩ. ingreſſus angelus ad eã ꝛc.
¶ Sed dubiũ eſt de angeli perſonalitate:ſi gabriel eſt
nomen officij vel perſone. Dicunt aliqui ꝙ officij:quia
ipſe fortitudo dei interpretaẽ:ꝛ eſt miſſus ad opus for/
Qꝛ gabriel eſt nomen pſonale ſeu ꝓpriũ ꝛ nõ officiale:ꝛ ſimr michael.
tiſſimũ ꝛ miraculoſũ a deo ꝛc. ¶ Sed melius crediẽ
ꝙ eſt nomen pſone:ſicẽ eſt Michael ꝛ Raphael. ¶ Sꝫ
dubiũ eſt de quo ordine. ¶ Dicunt aliqui ꝙ fuit de or/
dine angeloꝝ vel archangeloꝝ:qꝛ ſuperiores ordines
M nõ mittuntur. Sed hoc nõ valet:qꝛ angelus miſſus ad
Jſaiã fuit de ordine ſeraphin. volauit (inqt) ad me vn⁹
de ſeraphin:ꝛ in manu eius calculus ꝛc. Jdeo non fuit
de ordine archangeloꝝ deputatus forte ad cuſtodiam
virginis:ſed forte ordine ſeraphin ex p̃uilegio ſpeciali.
Gabrielẽ ex ſeraphin fore ꝓbabiliter. Corpalr ꝛ ſenſibilr gabrielẽ appartuiſſe ꝛ locutũ fuiſſe. A.l. itellectualr.
¶ Sed dubiũ eſt qualiter angelus virgini apparuit.
Dicĩ aũt ꝙ fuit apparitio corporalis mediãte corpore
aſſumpto:locutio etiã angeli fuit ſenſibilis ꝛ nõ intelli/
gibilis:nõ aũt in loco cõmuni vel platea:ſed in penetra
libus domus:vbi virgo abſcõdita laudabat deũ ꝛ ado/
rabat. ¶ Sed dubiũ eſt de tempore:dicit Bonauentu/
ra ꝙ hora completorij:qua chriſtus fuit in ſepulchro.
De tẽpe ſalutationis ꝛ pſenſus virginis notanter.
¶ Alij dicunt ꝙ in medio noctis ſilentio:ꝑpter illud
verbũ ſacre ſcripture:Dum medium ſilentiũ tenerent
oĩa ꝛ nox ꝛc. ꝙ verbũ ad litteram de incarnatione v̇bi
dictũ eſt. Sed vtrũqꝫ fieri potuit ꝙ angelus ad virgi/
nẽ forte hora cõpletorij veniret:ꝛ circa noctis ſilentiũ **N**
virgo eius dictis aſſentiret:qꝛ pie crediẽ ꝙ diu cũ ipſa
in diuinis colloquijs fuit:eam informando ꝛ docendo.
¶ Unde notandũ ꝙ decem vicibus idem angelus ga/
Gabrielẽ decies apparuiſſe:ſed alij h. hñt ordĩe.
briel ꝑpter iſtius incarnationis myſteriũ in ſcriptura
apparuit. ¶ Primo quidẽ Danieli reuelando ei ꝙ la/
Danielis. 2.
pis abſciſſus ſine manibus erat chr̃s. ¶ Scḋo Zacha/
Luce. 1.
rie pro beato Joanne vbi de conceptione chriſti aliqd
tetigit. ¶ Tertio beate virgini. ¶ Quarto eidẽ virgi/
ni iterũ. ¶ Quinto paſtoribus. ¶ Sexto magis. ¶ Se
Luce. 1. ꝛ. 2. Mat. 1. ꝛ. 2.
primo ipſi Joſeph in ſomnis: vt fugeret in egyptum.
¶ Octauo eidem vt rediret in terrã Juda. ¶ Nono
Mat. 28. Marci. 16.
apoſtolis in galileam. ¶ Decimo apoſtolis poſt chriſti
reſurrectionem.

2ᵘˢ articulus. Salutationis ſuſceptio.

Secundus articulus eſt de ſalutationis ſuſce/
ptione:ꝛ quõ ipſa virgo habuit ſe/
ipſam in ſuſcipiendo. ¶ Et p̃mo eſt dubiũ qd ipſa cogi
tabat. Dicĩ ꝙ myſteriũ incarnationis verbi:qḋ in ſalu
O
tatione ſibi exiſtit reuelatũ. ¶ Sed tunc eſt dubiũ quõ
Du^m multip^x. Quid virgo cogitabat dũ ſalutata eſt ꝛ cur turbata. Non credẽ/dũ ꝯgitans.
turbata eſt. Dicunt quidã ꝙ etiã ſibi cum hoc fuit my/
ſterium paſſionis filij reuelatũ ꝛ propter hoc ſimul cũ
cogitatione fuit turbata. ¶ Alij dicunt ꝛ melius ꝙ lꝫ
myſterium incarnationis fuerit ſibi reuelatũ:nõ tamẽ
modus quo virgo pareret:ꝛ ideo timebat ne hoc eſſet
vel fieret cum nõ integritate illibatiſſime virginitatis
ſue:malebat enim virgo cõcipere q̃ꝫ nõ virgo. ¶ Jdcir
Quere in ſco. vbi ſco.
co de hoc timebat:ꝛ forte plus appetijt eẽ virgo q̃ꝫ ver
bum concipere ſine virginitate:virginitas enim eſt de
numero laudabiliũ:verbum autẽ concipere eſt de nu/
mero honorabilium:circa que nõ eſt virtus:ſed p̃miũ
virtutis. premiũ v̇o honorabile:ſed virtus laudabilis.
Sed virtus magis eſt appetẽda q̃ꝫ honor:igitur virtus
Vide. 1. ethic. ꝛ alibi.
eſt magis eligenda q̃ꝫ premiũ virtutis:qꝛ homo circa
virtutẽ mereĩ:non aũt circa premium:qꝛ non eſt in po
P
teſtate ſua. ¶ Sed qd eſt de virginis obediẽtia: Obe/
Obediẽ⁹ qd.
dientia enim ſm phos nihil aliud eſt q̃ꝫ legalis iuſtitia:
qua quis bene ſe hꝫ ad totam legem. Jlle v̇o bene ſe hꝫ
ad totã legem qui eſt obediens circa precepta legis di/
A.l. ad precepta.
uine:ꝛ etiam interdũ legis humane:inquantum bonus
rex nõ eſt aliud q̃ꝫ lex bona. ¶ Si ergo humana prece
pta ſunt ſm debitã rõnem ordinata:aliquis bene ſe ha
Quis ſit obediens.
bens erga ipſa:bene ſe hꝫ ad legem:talis aũt vere obe/
diens dicitur. ¶ Sed quid de eius humilitate: qua ſe
Luc. 1.
vocauit ancillã. ¶ Dõm ꝙ potior fuit ſua virginitate:
Humilitatẽ ꝟgis pretereĩ ipſi⁹ ꝟginitati
qꝛ perfectio virtutis attenditur circa exceſſum ſui vitij
ſibi oppoſiti circa eandem mãm. Jntemperantia v̇o q̃
eſt circa delectationes tactus,non eſt maius vitium:ꝑꝑ
qḋ caſtitas que ad temperãtiã reduciẽ eſt inferior vir/
tus inter cardinales:ſed ſuperbia cõtra quã militat hu/
Q
militas eſt maius vitiũ. Ergo ex iſto ſumiẽ ꝙ plus pla/
A.l. ſcripſit. Perfectio ꝛ excellẽtia virtutis vñ cog̃ſci põt.
cuit deo Marie humilitas q̃ꝫ ſua virginitas:qꝛ illa vir/
tus laudabilior eſt:cuius oppoſitũ vitiũ peius eſt ꝛ de/
teſtabilius. ¶ Sed quid de cõſenſu virginis Marie:
Dõm ꝙ conſenſus eius fuit actus credendi diuino ora
Cõſenſus virginis duo denotat.
culo per angelũ reuelato:ꝛ etiã actus volendi obedire
ꝛ ſubijci diſpoſitioni ꝛ ordinationi diuine. ¶ Sed du^m
eſt. ſi conſenſus eius fuit cauſa ꝯceptionis v̇bi. ¶ Dõm
Cõſenſuꝫ virginis fore cãꝫ incarnationis eſt vt ſic:ꝛ eſt vt nõ.
ꝙ ſic ex ordinatione diuina:ſicut effectus eſſentialiter
ordinati dicunẽ cã nõ per quã:ſed ſine qua:nõ ſicut ſa/
cramenta ex ordinatione diuina ſunt cauſa gratie.

3ᵘˢ articulus. Opõ ſ.ſ. in incarnatione.

Tertius articulus eſt de ſpiritusſancti operatiõe.
¶ Ubi eſt nõn^m ꝙ in mãe p̃me creatio
ne de⁹ p̃uidit p̃mo aliquã eius portionẽ que poſtea trãſ
funderẽ in virginẽ ad formãdũ corpus chr̃i:ꝛ hoc cõ/
gruebat:ꝙ ex puriſſima mã formareẽ. Jſta aũt iam di/
cta portio mãe p̃mo fuit ſub iſta pte elementi. terre:vñ
A.l. in iſta.

A

A.l.τ poſtea. Imaginatio ſingularis de mā corporis chri vide ma. di.3.bᵒ τ ſco. τ alios.

homo ꝑmus debebat formari:τ deinceps qñ fuit eua formata de coſta trāſfuſa eſt iſta portio in mulierē:q2 ꝑus ordinata fuerat in coſtā:τ deinceps ſemꝑ ꝑ ſucceſ/ ſionē trāſfuſa eſt illa portio vel aliqd ei⁹ ſm corpulētā ſubāȝ vſqȝ ad parētes Marie:τ de ipſis i virginē:τ de virgine in chrm vel in corpus chri. ¶ Sed dubiū eſt ſi iſta tranſfuſio illius māe fieri potuit nāliter. ¶ Dōm ꝙ nō:ſȝ per diuinū miraculū:q2 per ꝯſumptionē hūidi radicalis infinities potuiſſet reſolui ſi nō fuiſſet a deo ſpecialr ꝑſeruata. ¶ Primo igit̃ fuit in virgine diuina ꝟtute ſanguinū collectio:τ hoc in virginis vtero. ¶ 2ᵒ. forme corporis introductio. ¶ 3ᵒ. forme ſanguinis ex/ pulſio. ¶ 4ᵒ. corporis organiꝭatio. ¶ 5ᵒ. anime chriſti infuſio:τ oīa predicta ſunt facta in vno inſtanti. ¶ Sȝ tūc eſt dubiū:q2 ſm hoc deus fecit ꝯtria in eodē inſtāti: que ſimul eſſe nō poſſunt:q2 ꝯtria videnṫ ſanguinū col/ lectio τ eoꝝ expulſio.

S.opīnes.ſ.ſ. in incarnatiōe in eodē inſtāti. Uide ſco.B.

B

¶ Dōm ꝙ lȝ deus idē corpus nō poſſet mouere ad formas contrarias abſolutas:pōt tñ idē corp⁹ mouere ad formas ꝯtrias reſpectiuas:vel ad ꝯtraria vbi:ſicut pōt facere idē corpus in diuerſis locis ꝯtrijs:vel ꝙ idē referaṫ ad diuerſa:vñ ille due actiones nō ſunt magis ꝯtrie vel incōpoſſibiles ꝗ̃ ipſoꝝ termini. Si ergo deus pōt facere idē corp⁹ numero in diuerſis locis cōtrarijs vel diſtinctis:pōt ipſuȝ mouere ad illa: ſic aūt eſt in ꝓpoſito:q2 collectio ſanguinis eſt motus localis. Idcirco eſt compoſſibilis cū expulſione forme ſanguinis:lȝ ſit expulſio forme abſolute. Sed inductio forme corporis organici nō eſt ſimul cum illa expulſio/ ne:q2 ambe ſunt forme abſolute.

Uide τ q̃ ꝯtria τ a q̃ circa idē pñt fieri in in/ ſtanti.

Quart⁹ artic. Uirgis coopō A.l.quam. Cōclo 4ᵉ.

C

Quartus

articulus eſt de virginis coop̄eratiōe. ¶ Circa qō introducunṫ quatuor cō/ cluſiones. ¶ Prima eſt ꝙ in generatione nāli plis pr̄ nō ſolū ſe hȝ in rōne ꝑncipij actiui:ſed etiā paſſiui. Hȝ enim ſe pater actiue reſpectu plis:q2 hȝ potentiā gene/ ratiuā. hȝ ſe etiā paſſiue:q2 nulla ples hēt ꝯſubſtantia/ litatē cū patre:niſi in ſe τ in ſua ſuba aliqd tranſiret de ſuba patris τ materia eius. Si enim eſſet ſolū pater:q2 menſtrua mulieris tranſmutaret:tūc ſol poſſet dici pr̄: eo ꝙ actiue ſe hȝ ſol in tranſmutando. ¶ 2ᵃ ꝯcluſio/ꝙ in generatione nāli plis mater ſe hȝ nō ſolū paſſiue ſȝ etiā actiue:q2 potētia vegetatiua:ſeu vis generatiua in viro τ in muliere ſunt eiuſdē rōnis:ſed quecūqȝ habēt eaſdē potētias poſſunt in eoſdē effectus illarū potētia/ rū. igitur τc̃. ¶ 3ᵃ ꝯcluſio/ꝙ pater in generatione ſe hȝ actiue ꝑncipalr:q2 eius virtus eſt itēſior ᵛᶻ perfectior. ¶ 4ᵃ ꝯcluſio/ꝙ mater in adminiſtratione māe ꝑnci/ palr ſe hȝ:q2 plus de materia adminiſtrat τ minus ſua vis actiua ſufficit.

Ubi mrēz ne/ dū paſſiue:ſȝ actiue ſic ples nedū actiue ſȝ paſſiue:lȝ acti uitas ꝑncipali ter pā vt paſ/ ſiuitas mris cō uenit in plis nāli gnōne cō currere.

b A.l.ccclxiiō

Obijcit 4ᵒ. D

¶ Sed cōtra ꝑdicta per ordinē in/ ſtatur. ¶ Primo:q2 ſm hoc tñ poſſet intēdi vis actiua matris ꝙ cū ſola ſine viro poterit concipere:ex quo ha/ bent potentias generatiuas eiuſdeȝ rōnis. ¶ Dōm ꝙ virtus gñatiua mulieris.ſ.menſtruū nō eſt ſufficienter digeſtū:vt ſufficiat ad actualitatē:poſſet tñ intātū inten di ꝙ ſufficeret:ex quo ē eiuſdē rōnis cū ꝑncipio actiuo viri:q2 ſi duo boies poſſunt trahere nauē:intātū poſſet virtus vnius intendi ꝙ vnus ſufficeret ad trahenduȝ: ſic dōm eſt de virtute paſſiua.

A.l.actualitatē A.l.virtutis.

¶ Sed tunc mater eſſet reſpectu plis pater:τ tanta eſſet germanitas τ ꝓpinqui tas eius ad illā quāta eſſet filꝫ ad vtrūqȝ parētū. ¶ Itē ſcdo:q2 ſm hoc totū ſemen ageret in totū:q2 ſemē viri in ſemine mulieris τ ecōuerſo. ¶ Dōm ꝙ qñ facta eſt ſeminū cōmixtio:tūc actiuū viri τ mulieris agit in totū paſſiuū vtriuſqȝ. ¶ Itē 3ᵒ. q2 maior eſſet germanitas τ ꝓpinquitas plis ad matrē ꝗ̃ ad patrem:q2 plus de mā adminiſtrat:τ cū hoc actiue ſe hȝ. ¶ Dōm ꝙ germani/ tas attēdit̃ per cōparationē ad ꝑncipia actiua ſeminū:

De mf in eēt ꝑ ſe poſita fiat pit gnāre. vbi nō ſconȝat:cō ſidera pitura pro τ 3. Redū ſemen viri in mulie/ ris:ſed eȝ ſcd communiōne agere.

τ q2 pater ꝑncipaliter ſe hȝ in hoc vt dictū eſt. ideo τc̃. Unde quātūcūqȝ abundaret ſemen mulieris nō ſuffi/ ceret eo ꝙ eſt idigeſtū niſi intenderet̃ ꝟtus eius actiua: vnde magis ſunt digeſti ſpiritus in ſemine viri ad gene randū ꝗ̃ mulieris. ¶ Et iuxta hoc ad ꝓpoſitū introdu cunṫ alie due cōcluſiones. ¶ Prima eſt/ꝙ beata ꝟgo Maria non ſe habuit totalr actiue in generatione ſue bñdicte prolis:vel qō idem eſt:nō cauſauit eam totalr in genere cauſe efficientis:quia als poſſet aliqua mater ſufficere ſine viro ad prolē. ¶ 2ᵃ ꝯcluſio/ꝙ beata virgo Maria ſatȝ benedictā plem cauſauit vel generauit to talr in genere cauſe mālis:q2 ibi nulla alia materia cō/ currit niſi puriſſimi ſanguines virgis Marie. Habuit aūt beata virgo Maria verū ſemen:qō eſt prolis τ ge/ nerationis verū ꝑncipiū actiuū:nō tñ oīno digeſtum. Sed ſpūſſanctus illud ſemē vel illū ſanguinē vltima/ te digeſſit:vt ſic haberet ſufficiētes ſpiritus actiuos ad digerendū.

E

Pe[n]es qō at tendit̃ ꝓpinq tas plis ad pa rentes. Cōclo 2ᵉ ad ꝓpoᵐ de ꝟgie Etſi nō totalr effectiue:totalr tñ mālr τ paſ ſiue ꝟginē ſe habuiſſe in bñdi cta chri gene/ ratione.

F

¶ Sed tunc eſt dubiū:ſi deus poſſet face/ re fetū vel prolem de patre tñ ſine matre:ſicut fecit eꝫ in beata Maria virgīe. ¶ Dōm ꝙ ſic ſupplēdo qō de/ ficeret ex parte mulieris:videlȝ mām in qua:ſeu ſubm receptiuū qō ſuppleret mediante aliqua creatura.vȝ. aere vel aliquo alio hō. ¶ Sed adhuc remanet dubiū ad qd beata virgo Maria reſpectu plis cooperata eſt ſpūſſancto agenti in ꝑncipio actiuo. ¶ Dōm ꝙ ad for/ mā carnis ſolū nō ad tranſubſtāciationē ſanguinis vel ad introductionē organiꝭationis:q2 illa tñ a deo fue/ runt:vt dictū eſt.

Du[biu]ᵐ multipˡ

Ubi vicē pris nālis:ſic τ ma tris poſſȝ deꝰ ſupplere in gˡ lis gnōne.

A.l.trāſſtatio/ nem.

Ad qd coopa bat ꝟgo.ſ.ſ.τ ad qd nō.q̃re tñ ſco.hic.

¶ Sed hic eſt dubiū:q2 introductio forme carnis cū ſit generatio preſupponit alterationē que nō preceſſit ſm predicta. ¶ Dicendū ꝙ nō opȝ ꝙ precedat:q2 hoc ſolū verū eſt in actione pure naturali que diſpoſitionibus preuijs indiget in agendo. Uerūtñ facta per agens nāle imediate in paſſium ſibi ꝓportio/ natū pōt inducere formā:ſic fuit in ꝓpoſito. igitur τc̃. ¶ Eſt tñ notandū ꝙ per diuinā potētiā τ forte nāliter aliquo mō poſſet virgo generare τ mulier virgo conci/ pere:ſi tñ eſſet ſeminū cōmixtio ſine vtriuſqȝ libidine: vel quōlibet alr dormiendo. Uñ dicit Au.ꝙ virgo pōt in balneo cōcipere:τ aliqñ de facto accidit:nō tñ virgo poſſet per nām parere:q2 ibi requirit̃ neceſſario apſio clauſtroꝝ violenta:que in ſeminis emiſſione ſimplici vel receptione vel cōceptione non neceſſario requirit̃. Sed de cōmuni lege nō fit ſine fractione itegritatis.

G

Quare τ qñ gnō eſt termi/ nus alteratōis Uirginē cōci/ pere ēt nālr lȝ nō pere poſſe. A.l.aucthoritate Quere cōmē. τ Aui.h po/ ſtea ꝗ̃ Ariſt.

Quintus

articulus eſt de chri habitatione in vir/ gine. Ubi duo vel tria ꝑuilegia fuerūt. ¶ Primū ꝙ chriſtus ſm ſe totuȝ fuit de ſuba matris. ¶ Scdm:q2 decē menſibus fuit in vtero matris:q2 a medio martij vſqȝ ad finē decembris:τ hoc eſt ꝙ ſcri/ ptura in ꝑſona chri dicit:decem menſibus in vtero ma tris alitus ſum:q2 duo tñ menſes excludunṫ in quibus chriſtus nō habitauit in virgine corporalr.ſ. Januarius τ februarius. ¶ Tertium eſt ꝙ in vtero matris vere potuit nutriri τ augeri ſine diſcretione:ſcilȝ vel graui/ datione:ꝙ videt̃ aliquibus multū difficile.

5ᵒ articulus.

Habitatio chri in vtero ꝟgis triplici ꝑuile/ gio pollȝ ſa/ plēte. τ.

H

A.l.diſcretiōe

Sextus

articulus eſt de ꝟgis parturitiōe. ¶ Ubi notandū ꝙ chrs in matris vtero tantam ꝗ̃titatē habuit ſicut alij pueri cōmuniter:τ tunc eſt du/ bium quō ex vtero exiens ſeruare potuit matris virgis integritateȝ. ¶ Dōm ꝙ chriſti corpus in matris vtero vere habuit ordinem partiū in toto:τ nō ordinem par/ tium in loco ſicut ipſe in hoſtia habet:ideo non erat ibi diſtinctio localis: ſed ſolum diffinitiue: τ tunc potuit egredi de vtero virginis per clauſtra ſine ipſoruȝ aper/ tione. Nec oportet ibi ponere nouum miraculum ꝙ duo corpora fuerunt in eodem loco localiter:ſed vnuȝ corpus fuit diffinitiue in alio. ¶ Sed tunc eſt dubium

6ᵒ articulus. Parturitio ꝟginis.

A.l.locali.

I

ſi chr̃s ſic erat in vtero virginis quõ aliſ potuit cum cor‑
pori ſic exiſtẽn actiones nãles nõ conueniant:q̃ pſuppo
nunt corpus eſſe in loco. vide de hoc in 4° lib. ſi poteſt
ſaluari vel ſi non: relinquatur diuine admirationi.
¶ Septimus articulus erat de maternitate. ¶ Octau⁹
articulus de filiatione.

Preterea opʒ inquiri ⁊c.

Circa diſtin. 5. quero p̃mo. Utrũ ſup‑
poſitum verbi poſſit aſſumere
quãcũqʒ nãʒ. Uidet̃ q ſic: q̃ ois creatu
ra eſt in potẽtia obedientiali dei: ſed qd
ſic eſt in potentia vi poſſe a deo aſſumi.
ergo ⁊c. ¶ Contra. ſi hoc eſſet poſſibile
tunc multa incõuenientia dicerent̃ de deo: ſaltem per de‑
noiationẽ: ſicut q eſſet lapis: vel aſinus: qd vĩ abſurdũ.

Hic eſt vna opinio q vbũ nõ põt aſſumere nãm
irrõnalẽ: q̃ talis nã vel creatura nõ eſt ſup
poſitabilis in ſuppoſito itellectuali. Sed ſuppoſitũ di‑
uinũ eſt intellectuale. g̃ ⁊c. ¶ Sed ꝯ hoc arguit̃ 4ͬ. per
eaſdẽ vias ſuppoſitas per quas pbat̃ ſuppoſitalitas re
ſpectu nãe rõnalis: q̃ ſuſtentificare nãm ſine receptio‑
ne nõ ponit in diuino ſuppoſito impfectionẽ: ⁊ ita patet
q reſpectu cuiuſcũqʒ impfectionẽ nõ includit. ergo ⁊c.
¶ Itẽ ſcdo: q̃to extrema ſunt magis diſtincta ⁊ min⁹
ſilia, tanto magis ſunt vnibilia: ſed minus ſilis eſt natu
ra irrõnalis nãe diuine q̃ rõnalis. g̃ ⁊c. ¶ Itẽ 3°. q̃ ſicut
in nã humana ſuppoſitũ eſt poſterius nã: ita in nã lapi‑
dis. ergo poterit deus ad nãm influere nõ influendo in
ſuppoſitũ ppriũ hic ⁊ ibi. ¶ Item 4°. q̃ deus põt aſſu‑
mere oẽm illã nãm cuius ſuppoſitũ ꝯtinet virtualr̃: ſed
ita cõtinet virtualr̃ ſuppoſitionem lapidis ſicut ⁊ hoĩs.
igit̃ ⁊c. ſi p̃me rõnes cõcludãt de nã rõnali: ita de nã ir‑
rõnali. ¶ Idcirco ad ppoſitũ introducunt̃ quattuor cõ
cluſiones. ¶ Pria q diuinũ ſuppoſitum vbi imediate
põt aſſumere quãcunqʒ nãm de gñe ſube: q̃ ois nã de
genere ſube eſt ſuppoſitabilis in ſuppoſito pprio. Sed
deus põt influere ad nãm nõ influendo ad ſuppoſitum
ppriũ. g̃ ⁊c. ¶ 2ᵃ ꝯ, q diuinũ ſuppoſitum põt mediate
aſſumere nãm de quocũqʒ pdicamẽto. q̃ ois nã cuiuſ‑
libet pdicamẽti ẽ ſuppoſitabilis mediãte ſuba. Sʒ de⁹
põt aſſumere oẽm nãʒ de gñe ſube: vt dicit p̃ma ꝯ. g̃ ⁊c.
¶ 3ᵃ ꝯ eſt, q ſuppoſitũ vbi nõ põt imediate aſſumere
nãm accñtis abſoluti: puta albedinẽ vel hm̃: q̃ nullũ ac‑
cidẽs abſolutũ ſuppoſitat̃ niſi mediãte ſubo in quo eſt:
ſed verbũ nullius accñtis põt eſſe ſubm. g̃ ⁊c. ¶ 4ᵃ ꝯ,
q ſuppoſitũ vbi nullaʒ relonẽ põt imediate aſſumere:
q̃ nulla relo eſt ſeparabilis a ſuo fundamẽto. Sʒ nul‑
la relo põt ſuppoſitari ſine ſuo fundamẽto. g̃ ⁊c. ¶ Sʒ
ꝯtra pdictas cõcluſiones inſtat̃ per ordinẽ. ¶ Primo.
q̃ ipoſſibile eſt q aliqua nã irrõnalis perſonet̃. Sʒ oẽ
illud qd a verbo aſſumit̃ vel ſuſtentificat̃ perſonatur:
ergo ⁊c. ¶ Dõm q aſſumptũ eſt falſum. ſ. q oẽ qd aſſu‑
mit̃ vel ſuſtẽtificat̃ perſonat̃. ¶ Itẽ 2°. q̃ eleuata eẽn‑
tia eleuat̃ ⁊ potẽtia. Sed potẽtie bruti vel alicui⁹ rei ir‑
rõnalis nõ ſunt eleuabiles. g̃ nec eoꝝ nãe ſũt aſſumpti‑
biles. ¶ Dõm q ſenſitiue potẽtie nãe aſſumpte nõ ele
uant̃ obiectiue ſʒ ſuppoſitalr̃. vñ ſenſitiua beati Petri
nunq̃ videbit diuinã eſſentiã. ¶ 3°. q̃ accidens abſo
lutũ eſt in potẽtia obediẽtiali ſicut ſuba: ſed ſuba põt im‑
mediate aſſumi. igit̃ ⁊c. ¶ Dõm q in eſſentialr̃ ordina
tis deus nõ põt influere in poſterius: niſi ẽt p̃us influen
do in p̃us: lʒ ecõuerſo poſſit. Sed vnio ſubſtãtie eſt p̃or
vnione accidẽtis ordine eſſentiali: q̃ nullũ accidẽs ſup‑
poſitat̃ niſi mediante ſuba: q̃ non in pprio ſuppoſito.
¶ Itẽ 4°. q̃ relo differt realr̃ a ſuo fundamẽto. g̃ vnio
relonis differt realr̃ ab vnione fundamẽti. ergo de⁹ põt
aſſumere relonẽ. ¶ Dõm ſicut ſupra q lʒ vnio relonis
differat realr̃ ab vnione fundamenti: tñ vnio relonis
pſupponit vnionẽ fundamẽti. ¶ Sed tũc accidit du[m].
ſi deus põt aſſumere mãm p̃mã. ¶ Dico q ſic: q̃ q̃lis
eſt ordo in eſſendo, talis etiã eſt in operãdo ⁊ in aſſumẽ
do. Sed mã ordine eſſentiali prior eſt cõpoſito vel for
ma. igit̃ ſua vnio nõ preſupponit aliud p̃us. ¶ Itẽ du‑
biũ eſt. ſi deus põt aſſumere formã ſubſtãtialẽ abſolutã ⁊
ſeparatã vt ſenſitiuã vel lapideitatẽ. ¶ Dico q ſic: q̃
forma ordine eſſentiali p̃or eſt cõpoſito: nec ſibi repu‑
gnat per potẽtiã diuinã ſeparari. g̃ nec aſſumi. ¶ Item
dubiũ eſt ſi aiaʒ ſine corpore vel corpus ſine aia. ¶ Di
cendũ q ſic eodẽ mõ ſicut eſt dictũ ſupra: q̃ iſte vnio‑
nes ſunt realr̃ diſtincte nec ſunt eſſentialiter ordinate.
¶ Item dubiũ eſt: ſi deus põt aſſumere tertiã entitatẽ:
ſcilʒ humanitatẽ ſine corpore ⁊ aia. ¶ Dõm q non: q̃
tertia entitas eſſentialr̃ icludit p̃ncipia ꝯſtituẽtia ipaꝫ,
cũ ſit effectus formalis mãe ⁊ forme. ¶ Itẽ dubiũ eſt:
ſi angelũ vel aiam rõnalem poſſet aſſumere ſine hoc q
fruerent̃ diuina eſſentia. ¶ Dõm q ſic: q̃ poſſet influẽ
ad p̃mũ actũ: qui eſt ſuppoſitalitas: ſine hoc q influeret
ad 2m vel ad operationẽ. ¶ Itẽ dubiũ eſt: ſi de⁹ aliquẽ
hoiem vel angelum poſſit aſſumere qui neſciret ſe eſſe
aſſumptũ. ¶ Dõm q ſic: q̃ iſta aſſumptio eſt ad obm
ſupernãle: ſed nullus angelus vel hõ põt itelligere obʒ
tale niſi ſibi a deo reuelet̃. Unde ⁊ chr̃s ex puris nãlib⁹
ſuã vnionẽ ad verbũ ignoraſſet: niſi ſibi fuiſſet ſupnã‑
liter reuelata. ¶ Itẽ dubiũ eſt: ſi deus poſſet aſſumere
oẽs hoies ſimul. ¶ Dõm q ſic. etiã infinitos ⁊ naturas
infinitas: q̃ oẽs ſunt eiuſdẽ aſſumptionis. Uirtus vo di
uina aſſumendi ⁊ terminãdi eſt infinita. ¶ Itẽ dubiũ
eſt. ſi deus poſſit aſſumere nãm peccabilem. ¶ Dico q
ſic: ⁊ de facto aſſũpſit: q̃ peccabilitas eſt naturalis apti‑
tudo humane nãe: ſed ſube eiuſdẽ rõnis habẽt pprieta
tes ⁊ paſſiones eiuſdẽ rõnis. igit̃ ⁊c. ¶ Itẽ dubium eſt:
ſi poſſit aſſumere nãm peccatricẽ. ¶ Dõm q ſic de po
tentia ſua abſoluta: ſed nõ de potentia ordinata: q̃ nã
peccatrix nullaʒ hʒ incõpoſſibilitatẽ ad aſſumptionem.
¶ Sed ꝯtrã videt̃: q̃ deus nõ põt odire perſonam vbi
vel diuinũ ſuppoſitũ. Sed nã peccatrix aſſũpta a vbo
eſſet ſuppoſitum vbi: ⁊ tñ eſſet a deo odita. ¶ Dõm eſt
q põt odire nãm in ſuppoſito exiſtentem: non tñ odit
ſuppoſitũ: ſicut odit malitiam hominis: nõ tamen ſup‑
poſitum vel naturam ipſius hominis. ¶ Queſtio. II.

Secundo quero. Utrũ ſuppo[m] angelĩ
poſſit aſſumere nãʒ creatã.

Hic introducuntur 4ᵒʳ cõ
cluſiones. ¶ Prima eſt q angelus nõ põt aliquã
nãm creatã a pprio nãe ſuppoſito ſeparare: q̃ non põt
influere ad nãm nõ influendo ad ſuppoſitũ: eo q neu‑
trum virtualiter cõtinet. ¶ 2ᵃ ꝯ, q angelus nõ põt im‑
primere reſpectũ vnionis ad ſuum ſuppoſitũ in nã crea‑
ta: q̃ q nõ eſt rei naturale non põt ei niſi ſupernãliter
imprimi. Sed angelus nõ põt aliqd ſupernãliter imp‑
mere. ergo ⁊c. ¶ 3ᵃ ꝯ, q dato q deus vnionẽ iſtam cau‑
ſaret: tñ angelus nõ poſſet ipſam terminare: q̃ omnis
habitudo creature ad creaturã ſemper eſt nãlis. Sed
iſta vnio nõ eſt naturalis ſʒ ſupnãlis. g̃ iſtam nõ põt an‑
gelus terminare. ¶ 4ᵃ ꝯ eſt q ex iſtis ſequit̃ q ange‑
lus nõ poſſit eſſe hõ: q̃ nõ niſi per creationẽ idiomatũ:
ſed p aſſumptionẽ ad ſuppoſitũ fit cõicatio idiomatum.
ergo ⁊c. ¶ Sed ꝯtra: q̃ deus põt ſupplere in creatura
illud qd ꝯtradictionẽ nõ iplicat nec nãe repugnat. Sʒ
ſi angelus per diuinã potẽtiã aſſumat nãm humanã nõ

K L M N O P Q

A.l. differẽdi. Uide Sco. h̃ ⁊. 8. diſ. h°. ⁊ hoc alibi pro his duob⁹ vltimis articulis.

A.l. ꝯcedendi.

Op. alioꝝ.

Impugn° 4ᵉ

A.l. ſuppoſitionẽ.

A.l. ſuppo[m].

Op. propria. Concluſio 4ᵉ.

Et ſi mediate nãm cuiuſlʒ p̃dicamẽti: nõ tñ immediate niſi ſolius ſube ⁊ oẽm talẽ diuinũ ſupp[m] põt ſuſtentificare hypoſtatice. Lege h. iſtam, ad hoiem alibi hñ ponderando. vide diſ. 29. p. q. 2.

Obyci 4ᵉ.

Aliud ſuſtentificari aliud pſonari.

Po[nes] dein ſi cõtingat 3ᵉ.

Lege hic p̃la

A.l. ad.

A.l. p̃mis vnioni.

Alia vnio relationis accidentalis: alia ſui fundamenti eſſentialr̃ tñ ordinate.

Dubiũ multiplex nobile.

Natura poteſt aſſumi ... ſine corpore vel corpus ſine aia.

Angelum vel aiam aſſumi ... nõ tñ i nõ implicat.

Aſſumi ⁊ neſcire ſe vniri ꝯuenit cuicũqʒ creature rationali: etiam chr̃i humanitati ex puris nãlibus.

Sicut infinitas nãs ſic naturã peccabilẽ aſſumit poſſet vbum ⁊ de facto aſſumpſit.

Nãm peccatricẽ aſſũere ẽt poſſet po⁹ abſoluta: quã tñ odiret: lʒ nõ ſuppoſitũ.

Concluſio 4ᵉ.

Hec tenẽt p̃pria nec diuina angelus nãm creatã hypoſtatice aſſumere poteſt. Dec. q. ⁊ due ſequẽtes. d. 2. h⁹ poſſent poni. vñ Sco. ibi ⁊ alios.

Angelus nõ põt dici hõ.

Obiectio.

A

videt̃ contradictio. ℂ Dõm ꝙ deus non poteſt creatu re attribuere: qđ ſue nature repugnat: ſicut ꝙ luna a ſe gignat ⁊ ꝓducat radiũ: ſuppoſitũ aũt angeli nõ eſt vltimũ independẽs in gñe ſuppoſitationis: ideo non põt niſi dependentiã ſue ꝓprie nãe terminare: q2 ſua ſuppoſitalis eſt ſue nãe totalr̃ adeq̃ta. ℂ Unñ notãdũ ꝙ mã aliqñ excedit formã ſic in gnãbilib⁹ ⁊ corruptibilib⁹. Aliqñ cõ forma excedit mãm. vt pʒ in formis ſepabilib⁹: aĩa. n. põt ſepari a ſua mã. Aliqñ aũt mã ⁊ forma ſunt adequata: ita ꝙ neutrũ excedit reliquũ: vt in corporib⁹ celeſtib⁹ vbi mã ⁊ forma nunq̃ ſeparant̃. ℂ Sic eſt dõm ꝙ ſuppoſitũ aliqñ excedit nãʒ: vt in diuinis: ideo ſuppoſitũ nõ põt ſolũ ſuſtentare nãm diuinã: ſed etiam creaturã. Aliqñ ẽt nã excedit ſuppoſitũ vt nã diuina q̃ ꝓpter ſuã illimitationẽ req̃rit ſuppoſitoꝝ pluralitateʒ. Aliqñ aũt nã ⁊ ſuppoſitũ ſunt adequata vt in creaturis vbi nã ſuppoſitat in ꝓprio ſuppoſito ⁊ illud ſuppoſituʒ ſuppoſitationeʒ alterius nature nõ terminat. ℂ Hic tñ eſt notãdũ ꝙ lʒ diuinũ ſuppoſitũ nãm excedat: vt dictũ eſt: nõ tñ intenſiue ſed extenſiue ſolũ: nã võ ſuppoſituʒ intenſiue ⁊ extenſiue excedit. ℂ Queſtio. III.

B

TErtio quero. Utrũ tres perſone diuine poſſent aſſumẽ eãdẽ nãʒ nuõ. **Hic eſt** opinio cõis ꝙ nõ: q2 nã diuina eſt illimitata. Jdcirco eadem numero eſt in tribus ſuppoſitis. Sed nulla creata nã põt eſſe illimitata. Igit̃ a trib⁹ ꝑſonis nõ põt aſſumi. ℂ Sʒ ȝ. q2 idẽ reſpect⁹ ſimultatis eſt in tribus ꝑſonis. Sed reſpectus nõ eſt infinitus. g̃ ⁊c̃. ℂ Iteʒ 2°. q2 reſpectus fundamẽtalis cauſalitatis eſt idẽ in tribus ꝑſonis diuis: q2 cauſalitas cõpetit trinitati. ℂ Jdeo dicunt aliq ⁊ doctor noſter etiã dicit: ꝙ eadẽ nã nuõ a tribus ꝑſonis nõ põt aſſumi: nõ ꝓp cãm iã dictã: ſed ſolũ ꝓpter depẽdẽtiã nãe create ad ſuppoſituʒ: que in vno ſuppoſito totalr̃ ⁊ ꝑfecte terminat̃: ⁊ tũc ſi eadẽ nã que aſſumpta eſt poſſet ab alio ſuppoſito aſſumi: depẽderet ab aliqua cã: qua nõ exiſtente nihilominus eſſet: qđ eſt ĩpoſſe.

C

ℂ Sed q2 dictũ eſt ꝙ iſte reſpectus vnionis nõ eſt reſpect⁹ depẽdentie: ſʒ ſolũ ſuſtentificationis. ℂ Jõ dĩ ꝙ eadẽ nã numero põt a trib⁹ ſuppoſitis diuis aſſumi. q2 qñ aliqua duo ſe hñt ſicut ꝑus ⁊ poſteri⁹ põt multiplicari poſterius nõ multiplicato priori. Unñ ſʒ doctorẽ ſubtilẽ idẽ corpus põt eſſe in diuerſis locis: q2 põt habere diuerſa vbi in eodẽ fundamẽto: ſed reſpect⁹ vnionis eſt reſpectus extrinſecus aduenions ſicut reſpectus vbi. igit̃ põt multiplicari reſpectu eiuſdẽ nãe nuõ: que põt illos fundare. ℂ Item 2° ſic. duo corpa pñt eſſe in eodẽ loco. igit̃ ⁊ reſpectus diuerſi vnionis in eadeʒ nã. Sed tria ſuppoſita ſuppoſitare eandẽ nãm numero nõ eſt niſi tres reſpect⁹ eſſe in eadẽ nã: qđ eſt poſſibile per diuinã potentiã.

D

ℂ Hic tñ notandũ eſt ꝙ aliqđ ſuppoſitare aliud vel aliquid ſuppoſitari in alio: põt intelligi quattuor modis. ℂ Primo ꝙ perſona ſuppoſitet̃ ꝑ nãm: ⁊ ſic nõ hʒ veritatẽ: q2 ſuppoſitũ eſt vltimũ incõicabile nã võ alteri cõicabilis. ℂ 2°. ꝙ nã ſuppoſitet nãm: ⁊ hoc nõ: q2 vnio nãe ad naturã eſt cõpoſitio formalr̃. ℂ 3°. ꝙ ſuppoſitũ ꝑ ſuppoſitũ: ⁊ hoc nõ: q2 vtrũq; incõicabile. ℂ 4°. ꝙ ſuppoſitũ aſſumat nãm: ⁊ ſic iſto mõ habet veritatẽ. ℂ Sʒ dubiuʒ eſt: ſi v̈m aſſumeret decẽ hoĩes: ſi tũc eſſent decẽ ſuppoſita vel vnũ ſuppoſitũ tñ. ℂ Dicendũ ꝙ eſſent oĩa vnũ ſuppoſitũ plurib⁹ naturis: ſicut hõ dĩ vnũ q̃le ⁊ nõ plura q̃lia lʒ plures hẽat qualitates. Uerũ tñ eſſent plura ſingularia: q2 ſingularitas ordine eſſentialr̃ precedit ſuppoſitalitatem. Hoc aũt nã hʒ a ſe nõ ab alio: nec ab alio põt habere: q2 nã indiuiduat̃ per aliqđ poſitiuũ ſui generis. ℂ Jtẽ dubiũ eſt: ſi tres ꝑſone aſſumerẽt eandẽ hoĩem numero ſi iſte hõ eſſet vnũ ſuppoſitũ vel plura. vʒ. tria. ℂ Dõm ꝙ tria in vna nã ſignata: q2 qđlibet ſuppoſitũ cõicat ſibi ſuppoſitalitatẽ. nec ꝓpter hoc talis nã eſſet illimitata: q2 hoc a ſe nõ haberet: nec ſibi hoc nãliter cõpeteret. ℂ Queſtio. IIII.

E

QUarto quero. Utrũ vnio incarnationis poſſit fieri ad eſſentiam. ℂ Hic ſunt duo videnda. ℂ Primo ſi immediate poſſit ad diuinã eſſentiam terminari. ℂ Scđo. ſi ita eſſet de facto: an tres perſone eſſent incarnate.

Quantum ad p̃m: dicit doctor ſubtilis ꝙ ſic: q2 eſſentia eſt ſubſiſtens. Sed omne tale põt ſubſtãtificare ⁊ talẽ vnionẽ terminare. ergo ⁊c̃. ℂ Sed cõtra. q2 ex ſua nã eſſentia eſt cõicabilis: ſʒ illđ qđ terminat vnionẽ eſt incõicabile. igit̃ ⁊c̃. ℂ Jtẽ illud qđ terminat eſt vltimũ ⁊ poſtremum. Sed eſſentia diuina nõ põt hẽre rõnẽ vltimi vel poſtremi. igit̃ ⁊c̃.

F

Quantum ad 2m dicit ẽt idẽ doctor ꝙ ſi ſic eſſet de facto: ꝙ tũc tres perſone eſſent incarnate: q2 in quocũq; ſuppoſito eſt nõ formalis quo illud eſt qđ. ſed terminus formalis quo, talis vnionis eẽt in tribus ꝑſonis. Igit̃ qđlʒ ſuppoſitũ eſſet qđ, hui⁹ vnionis: ⁊ ſic ſi eſſentia terminaret tres ꝑſone eſſent incarnate. Maior rõnis ꝓbat̃ 4r. ℂ Primo ſic. Jn rõne agentiũ vel in agẽtibus: q2 illud eſt qđ, alicuius actionis: qđ hʒ in ſe quo, eiuſdẽ: ſicut ignis dĩ calefacere: q2 in ſe hʒ quo, calefactionis. ſ. calorẽ. ℂ Jtẽ 2° in paſſionib⁹: quia illud eſt qđ, alicuius paſſionis qđ hʒ in ſe quo, eiuſdem: ſicut hõ dĩ calefieri ⁊ illud quo calefit eſt quo, ⁊ etiã aq̃ que in ſe hʒ vel in ſe recipit formalr̃ calorẽ. ℂ Jteʒ 3°. q2 ego ſum illud qđ vidit te: q2 potẽtia viſiua quo, eſt in me. ℂ Jtẽ 4°. q2 ego ſuʒ filius tibi: q2 formale pn̄m quo, eſt in me formalr̃. ſ. ſilitudo: vel albedo: ſum enim ſilis tibi formalr̃ ſilitudine: ⁊ albedie fundamẽtalr̃.

G

ℂ Sʒ cõtra: q2 aliq̃s põt frui eẽtia nõ fruẽdo perſona. Sed eſſentia eſt quo, fruitionis: ꝑſona aũt qđ. igit̃ ⁊c̃. ℂ Jtẽ 2°. q2 eſſentia vĩ quo, ſuppoſitũ aũt qđ, vĩ: ſed viſa eẽntia per te, nõ neceſſario vĩ ꝑſona. g̃ ⁊c̃. ℂ Jtẽ 3°. q2 intellectus noſter intelligit chꝛĩ nãm humanaʒ: que eſt quo verbi. Sed intellectus noſter v̈bi ſuppoͫ intelligere nõ põt. ergo ⁊c̃. ℂ Jtẽ 4°. q2 angelus intuitiue videt aĩam chꝛĩ: nõ tñ ꝓpter hoc videt intuitiue verbũ. ℂ Ad predicta dõm eſt ꝙ regula eſt v̈a in actionibus trãſeũtib⁹: nõ aũt in permanẽtib⁹ ſimplr̃. Sed in q̃buſdã: vñ viſio eſt actus imanẽs: ⁊ tñ ſi video albedinẽ video ſuppoͫ: ⁊ tñ albedo non eſt niſi tñ quo reſpectu tui: video. n. te ſolũ per albedinẽ: ⁊ tñ vere video ſuppoſitũ tuũ. ℂ Jõ dõm ꝙ quedã ſunt operationes permanentes mãles ⁊ cõcretiue ſicut tranſeuntes: que multũ concretiue ſunt de ſua nã. ℂ Alie aũt ſunt actiones ꝑmanẽtes nõ mãles. Sed magis ſunt abſtractiue: in actionib⁹ igit̃ tranſeuntibus ⁊ ꝑmanentib⁹ que nãles ſunt ⁊ cõcretiue regula vera eſt: ⁊ nunq̃ deficit: ſed in actionibus ꝑmanẽtibus nõ mãlibus ſed abſtractiuis: non eſt v̈a.

H

ℂ Sed cõtra: q2 deus poſſet facere ꝙ tu videres albedinẽ que eſt in me ⁊ nõ videres me. ſicut põt facere ꝙ videatur eſſentia diuina ⁊ non ꝑſona. igit̃ opatio ſenſitiua eſt ita abſtractiua ſicut intellectiua. ℂ Jtẽ 2°. q2 deus forte ſi vellet influere ꝑmitteret ꝙ angelus videns intuitiue humanã nãm videret ſuppoſitũ verbi. ℂ Ad p̃m dõm ꝙ forte deus non poteſt facere ꝙ videret albedo ſepara a ſuperficie. ℂ Ad 2m diceretur ꝙ forte dubium eſt ꝙ aſſumitur: quia diuina natura nõ eſt cognoſcibilis naturaliter: ſed voluntarie ſe oſtendit. ℂ Jta notandum ꝙ dicta regula etiam tenet negatiue. Si aliquod

I ſuppoſitū ſit q̄ nō habeat ꝑncipiū quo illi⁹ actionis ꝛc̄.

M.I.Porte rea ſciēdū eſt ꝛc̄.vel h̄ q̄n opus eſt ꝛc̄.q̄ ſunt.13.ꝛ.14. d.cū quas mouerent illa.q.

Solet etiam queri ꝛc.

Hec eſt diſtinctio.12. circa quam Queriť vtrum opatio beatifica aie chri̅ cauſet̄ totalr̄ ab obiecto beatifico. Et vī q̄ ſic:q2 obiectū quod v̄tualr̄ ꝯtinet aliquē actū:ipſuȝ pōt cauſare:ſed diua eēntia ſiue obm̄ beatificū eſt hm̄.ergo ꝛc̄. ¶ Cōtra:q2 eſſentia diuina nō cōtinet actū beatificū v̄tualr:q2 hoc eſt ꝓprium voluntatis:cuȝ ſit operatio ad extra.nec formalr:quia actus nō eſt de eius quidditate.igitur ꝛc̄.

Cōclo 4ᵉ.

Hic introducunť quatuor ꝯnes. ¶ Prima eſt q̄ actus btificus aie

K chri̅ nō cauſať totalr̄ ab obo btifico:q2 eius eſt eſſentia ꝓnᵐ ꝓductiuuȝ:cuius eſt ꝓnᵐ mere nāle ꝛ neceīum. Sed eſſentia diua ad extra nihil ꝓducit necīo. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt q̄ ille actus nō cauſať totalr a po⁹ aie chri̅:q2 ipole eſt q̄ aliq̄ forma ſupnālis ſit totalr a cā creata:ſȝ po⁹ aie chri̅ eſt qd creatū.ğ ꝛc̄. ¶ 3ᵃ ꝯ eſt q̄ eſſentia diua nō eſt ꝓncipui pꞇiale act⁹ btifici:q2 ſi eſſentia diua ꝯcurreret ad cauſandū actū btificū cuȝ po⁹:cauſaret mere nāliter ꝛ necīo:q̄tū eſſet ex pte obiecti. Sȝ hoc eſt incōueniens ponere.ğ ꝛc̄. ¶ 4ᵃ ꝯ q̄ potētia aie chri̅ non eſt pꞇialis cā act⁹ btifici:q2 tūc ſequereť q̄ po⁹ btificaret ſeipſaȝ. De aūt eſſentia diuina nō cōcurrat ad actū btificuȝ vt cā pꞇialis ꝓbať 4ᶜ. ¶ Primo:q2 ſi ſic:etiā volūtas diua ibi cōcurreret vt cā vlis:q2 ad oēm effectum ꝛ actū ad extra cōcurrit. Sed q̄ ſit vlis cā ꝓbo:q2 in plus eſt reſpectu effectuū ad extra. Sȝ hoc eſſet irrōnabile:q2 cā vlis dȝ eſſe prior:eſſentia aūt ꝑor eſt volūtate. ¶ Itē ſi eſſentia cū volūtate cōcurreret:volūtas eſſet ꝑmaria ꝛ magis ꝑncipalis:ſed hoc eſt ipole.ğ ꝛc̄. ¶ Iteȝ cā vlis ꝯtinet virtualr̄ cām particularē:ſed eſſentia ꝯtinet voluntatē etiā formalr:ſicut ſubm ꝓpriā paſſionē.ğ volūtas cū eſſentia nō pōt eē cā pꞇialis. ¶ Iteȝ 4ᵒ.ſicut ſe hn̄t aliqua in eſſendo:ita ēt in operādo ꝛ eſſentiā:ſȝ eēntia ſm eē ꝑcedit volūtatē.igiť ꝛc̄. De aūt actus beatificus nō ſit a potētia ſicut a cā pꞇiali ꝓbať eiſdē modis:quib⁹ eſt ꝓbatū de eſſentia:q2 ſi potētia ad actū cōcurreret cū obiecto:ipſa potētia eſſet cā vlis ꝛ eſſentia particularis:q2 in alijs potētia reſpectu obiecti vī cā vlis:ꝛ obiectū particularis:q2 potētia pōt ad alios actus ꝯcurrere ꝛ actus ſpecificať ab obiecto. Sed hoc eſt ipole q̄ eſſentia diuina cū potētia aie chri̅ vel alteri⁹ cōcurrat:q2 ſequerenť incōuenietia ſupra dicta.ſ.q̄ potētia eſſet prior vel ꝑncipalior cōtinēs v̄tualr eſſentiaȝ diuinam.igiť ꝛc̄. ¶ Eſt igiť iſta cōcluſio intenta q̄ act⁹ btificus aie chri̅ cauſať totalr̄ in volūtate diuina in gn̄e cāe efficientis. ¶ Sed ꝯ 4ᶜ. Primo:q2 illud nō eſt negandū ab obiecto pfectiſſimo:qḋ cōpetit cuilibet obiecto:ſed cāre actū attribuiť cōiter oī obo q̄tūcūq3 imperfecto. ¶ Dōm q̄ eſſentie bn̄ cōpetit cauſare:ſȝ nō vt eēntia:q2 ſub iſta reduplicatione ageret necīo. Sed voluntati vt eſt libera bn̄ cōpetit. ¶ Itē 2ᵒ.q2 ois relatio cauſať effectiue a termino:vt dictū eſt ſupra:ſed eēntia eſt terminus in rōne finis.igiť ꝛ ꝓnᵐ vel ꝑᵐ effectiuū. ¶ Dōȝ q̄ eſſentia diuina bn̄ eſt cā:ſed nō effectiue:ſed in rōne terminantis reſpectu actus ad obm:q2 ipſa eſſentia terminat actū beatificū. ¶ Itē 3ᵒ.q2 ex hoc arguimus q̄ ſol eſt cā radij:q2 ad eius preſentiā cauſať ꝛ eo nō exiſtente nō eſt radius. Sed eſſentia diuina ſublata nō eſt actus beatificus.igiť ꝛc̄. ¶ Dōm q̄ q2 eſſentia nō pōt eē prius in rōne obiecti beatifici niſi ꝑitus volūtate diuina:iō ipſa volūtas eſt cā effectiua actus:ſȝ ipſa eſſentia ſit terminatiua. ¶ Itē 4ᵒ.q2 po⁹ vī viſificari reſpectu obiecti perfectiſſimi ſi nō cōſequiť actū ſuū:ſed po⁹ ſenſitiua actū hȝ a ſuo obo.igiť eſt pfectior q̄ intellectiua. ¶ Dico q̄ ex iperfectione potentie ꝛ nāe noſtre eſt q̄ per cōparationē ad obm perfectiſſimū nō concurrit in cauſando cū ipſo:q2 indigna eſſet eſſentia diuina ſi potētie noſtre coageret:q2 neceſſario cauſaret ad extra:qḋ eſt abſurdū. ¶ Sed dubium eſt:ſi actus beatificus aie chri̅ eſt verbū. ¶ Dico q̄ nō:q2 verbuȝ effectiue a memoria eſt:actus aūt btificus nō. ¶ Itē eſt duᵐ ſi eſt amor ſpirať. ¶ Dico q̄ nō:q2 obiecti beatifici fruitio nō eſt a potētia noſtra volitiua vl vi ſperatiua cauſata:vt dictū eſt. ¶ Itē eſt dubiū quō actus btificus eſt talis obiecti.ſ.eſſentie diue cū nō cauſeť ab ea. ¶ Dico q̄ actus ſemp ſpecificať ab obo lȝ non cauſeť ab eo:q2 ſp actus terminať ad obm. Vn̄ deus poſſet in me cauſare viſionē ſolis ſole nō mouente:nō tn̄ ſine ſole termināte ſicut ſm aliquos:relatio terminat actū intelligēdi:lȝ nō moueat ad actū intelligendi formalr:ſed ſolum fundamentaliter ꝛc̄.

L

Nec ab obo btifico:nec a po⁹ creata:ſed aie chri̅ actus btif cā totalr vl ꝑtialr cāri:ſȝ precise a diuina volūtate:q̄ tamē dubiū eſt talē dī potētiā qcqd ſit de obo.ꝛ non vī ſcotice ſentire:conſiderātī hn̄ ad ipſa aſpiciendo.

M.I.particlaris

5ᵃ ꝯclo ꝓpria.

M

Obijcit 4ᶜ.

M.I.pfectiſſimo

Qualr eēntie cōpetit agere ad extra.

Vide in pᵒ ꝛ 2.ꝛ in hoc.3. ſupra.

Terminare nō eſt efficere.

Volūtas effectiua.eēn⁹ de terminatiua act⁹ beatifici creati.

N

Quare po⁹ creata nō cōagit eēntie diuine in cāndo actū.

Dubium 3ᵐ.

Nec vbd nec amor ſpiratus ab eo poſſit actus beatificus creatus.

M.I.terminať ad eēntiā ꝛc̄ ad ſi nō ꝛc̄.

M.I.imediate

Terminare cōpetit ꝯditi⁹ q̄ mouere obiective.

O

¶ Queſtio.II.

Secundo quero. Utrū lumen creatū ad operationē beatificam anime chriſti requiratur.

Hic introducunť 4ᵒʳ ꝯcluſiones. ¶ Prima eſt quo ad actū beatificū lumen creatū nō requiriť in potētia ad ꝓducēdū:q2 ipoſſibile eſt q̄ habitus attingat ad actū ad quē nō attingat potētia:q2 habit⁹ nō operať ſine potētia:ſed ſicut dictum eſt potētia nō attingit ad actū beatificū per ꝓductionē.igiť ꝛc̄. ¶ 2ᵃ ꝯclo q̄ lumen creatū nō reqriť ad recipiendū:q2 qn̄ aliqd eſt alicui rō recipiendi aliqd ipſo nō manēte nō manet illud. Sed rō recipiendi pōt manere vbo cū eſt rō:ipſo nō manēte.pȝ q2 cū ſuperficies ſit rō recipiendi albedinē in corpore ſi amoueať ſupficies a corpore ꝛ ēt albedo. ¶ Itē ſi amoueať corpus pōt ſupficies manere alba.ſi igiť lumen creatū requirať in potētia ad recipiendū actū beatificū nō manēte lumie:aia nō eſſet beata:qḋ eſt falſuȝ.ergo ꝛc̄. ¶ Iteȝ ſubtracta aia habitus remaneret beatus:qḋ eſt erroneū.ğ nō reqriť lumē creatū ad recipiēdū. ¶ 3ᵃ ꝯ eſt q̄ lumen creatū nō requiriť tanq̄ rō cognoſcendi ex pte obiecti:q2 po⁹ intellectiua imediate reſpicit ſuū obiectū. Sed in aia noſtra eſt po⁹ intellectiua.ğ ꝛc̄. ¶ 4ᵃ ꝯ eſt q̄ lumē creatū nō reqriť tāq̄ rō cognoſcēdi ex pte potētie. ¶ Q2 potētia noſtra eſt ſufficiens receptiuum pᵐ actus pmi ꝛ pfecti.vȝ.obi beatifici.igiť ꝛ actus ſcdi ꝛc̄. ¶ Cōtra:q2 ois habit⁹ nālis pte ponit ad ꝓducēdū ſi deficiat potētia ab actualitate. Igiť ꝛ habitus ſupnālis. ¶ Dico q̄ verum eſt ſi potētia reſpectu illius actus ſit actiua:qḋ nō eſt in ꝓpoſito. ¶ Itē v̄tutes ꝛ dona infunduť ꝑus in baptiſmo:nō tn̄ ad ꝓducendū:debent igiť poni ad recipiendū:ꝛ ſi nō vt rō recipiēdi:tn̄ ſicut aliqd necīo reqſitū:ꝛ ſicut ꝑuiū actui:vt diaphaneitas reqriť in aere nō vt lumen recipiat:ſed tāq̄ preuia diſpoſitio. ¶ De nō opȝ lumen creatū ponere necīo:q2 actus nō imediate recipiť in eo qa eſſet btūs:vt dictū eſt.nec in po⁹ imediate:qa tūc habitus nihil faceret.nec imediate in vtroq3:qa habitus nō eſt capax btitudis. ¶ Sȝ dubᵐ eſt ſi de facto dȝ poni. ¶ Dico q̄ de facto lumē creatū poniť:lȝ hoc nō ſit neceſſariū:nec ad hoc etiā eccl̄ie determinatio cogit:ſȝ ſolū cogit eccl̄ia ad ponēdū lumen increatū:q2 dicebāt errantes q̄ aia nō indiget lumine ad perfecte deo fruēdū ꝛ intuendū. ¶ Itē dubiū eſt q̄re in alijs operationibus aie ponimus habit⁹ ſicut in cōceptione habituū ſcie. ¶ Dico q̄ hoc eſt:q2 potētia cōcurrit ad eliciēdū tales actus.

Cōclo 4ᵉ. Lumen glīe creatū nō reqriť necīo ad actū btificū nec ex pte obiecti: nec ex pte po⁹ notanter.

M.I.ad ꝓducendū ipſum.

P

Cōſideratiō nē illi⁹ talibus

Obijcitur.

Qn̄ ꝛ vbi habit⁹ reqriť cōcurrēs cū po⁹

Q

Q̄ v̄tutes ꝛ habit⁹ poniť aliqn̄ ad recipiēdū ꝛ de facto lumē glīe lȝ nō neceſſario notanter.

Duᵐ mulaq̄

Regula gn̄al de neceſſitate habituum.

A
3 ethico.c.10

Virtus pōt su[mi] dupl[ic]r.

3° de aia.t.c.2 t.12.

A.l. illud lu[men] mēti anime. Ad qd lumē glorie datur.

actus. vbi aūt potētia nihil actiue facit: habitus non est necessarius. ¶ Item est dubiū: qa btitudo fm Aristo. est operatio fm virtutē pfectā: sed btitudo nō est vtus cū sit actus. Igit aliū ab actu opz ponere habitū. B aūt voco lumē. ¶ Dico q Arist. nō accipit hic vtutē p habitu: sed forte magis pro potētia. vnde accipit hic operari pro operationē recipere. Sicut dixit q intelligere est pati. Sed aliqd pōt esse pfectū sine habitu. vñ de[us] est pfectissimus: ? tū nullū h3 habitū pficientē aut sibi inherētē. ¶ Itē est dubiū ad quid ponit lumē creatū. ¶ Dico q valet ad ornatū aie ? decorē ex ordinatione diuina: vt in periculis grā ? vtutes creant: ? sic in ipsis ordinatis caracter imprimitur. ¶ Questio. III.

B

Distinctio 2 de notitia.

Tertio querit Utrū aia cbīi notitia intuitiua cognoscat ? videat oia illa que videt verbū.

Hic ponit duplex distinctio. ¶ Prima est q q̄dā ē notitia visionis qua cognoscunt oia pñtia pterita ? futura. Alia est notitia simplicis intelligētie: qua cognoscūtur oia cognoscibilia possibilia etiā: q̄ nunq̄ erūt. ¶ Scđa distinctio est q q̄dā est notitia habitualis: qua aliqs pōt multa successiue cognoscere. Alia autē est notitia actualis: qua qs actu mlta cognoscit. ¶ De notitia simplicis intelligentie ? de notitia actuali est diffi[cul]tas q̄sti. ¶ Est

Opio aliorū

igit opio q aia cbīi nō videt oia: que videt verbū ista dupl[ic]i notitia: qa sequeret q aia cbīi verbū cognosceret: quantū esset de se cognoscibile: sed verbū nō sic cognoscit nisi ab itellectu diuino. igit nō cognoscit oia p dicto modo. ¶ Sed ꝯ arguitur sic doctor subtilis 4.

Impugnat 4 ex Scoto.14 dist.n. bauo. A.l.q b sic cognoscit q̄ntū tē.

¶ Prio. qa aliqs pōt aliqd totū cognoscere: nō tū totaliter. igit si aliqd cognoscit: nō opz q hoc sit quātū cognoscibile est. igit tē. ¶ Itē 2°. qa qlibet fidelis cbīanus notitia fidei cognoscit tres psonas: non tū oēs eque pfecte. igit nō quātū sunt cognoscibiles. ¶ Itē 3°. qa sci

C

Sācti pñe cognoscē extensiue: nō tū intensiue vt de[us].

in pñā cognoscūt tres psonas ? attributa ? notionalia ? ideas: ? oia que h3 de[us] extēsiue. Sed nō intēsiue igit nō quātū cognoscibilia sunt. ¶ 4°. qa posset de[us] inferiori angelo vl btō itēsius aliqua reuelare q̄ supiori vt superiori. Et t3 doctor q oia q̄ videt vbū videat aia cbīi l3 min[us] pfecte ? min[us] clare q̄ verbū. ¶ Sed ꝯ. qa pfectior est cognitio: que duo h3 q̄ que vnū tm: ? pfectior que q̄tuor q̄ que duo tm: ? sic deinceps. Sic igit ista cognitio que cognoscit infinita est pfectissima. ergo eque pfecte cognoscit aia sicut verbū. ¶ Dōm q vbi opatio

Anime3 cbīi vidē oia q̄ videt vbū sco. A.l.q̄ qa videt vl cognoscit duo tē. vbi pl[ur]a ... tur sed sentētia eadem.

respicit duo obiecta pma pfectior est que pōt in duo q̄ que pōt in vnū tm: sicut est pfectior visio: que videt albedinē ? nigredinē siue sil siue successiue q̄ que nigredinē tm: qa vtrūq3 est obm pmū po[tentie] visiue. Sed si po[tentia] respiciat duo obta nō pma: sed vnū pmariū ? aliō scđariū: qō.s. scđariū nō cognoscit nisi in pmo: vel saltē pōt in pmo cognosci: nō opz q po[tentia] seu opatio po[tentie] pfectionē recipiat a scđario obiecto: s3 tm a pmo. ¶ Itē 2° istat: qa ois potētia limitata pfectius se h3 ad vnū ob3 q̄ ad plura. S3 aia cbīi est po[tentia] limitata. igit si po[tentia] diminuat de pfectione sua pp plura obiecta nō videt aia: que videt vbū. ¶ Dico q potētia limitata nō minus fert in pmū obm cū scđario q̄ in pmū solū: sicut si mater diligit nutricē ? puerū nō magis diligit nutricē sine puero q̄ cū puero: quia nutrix est obm scđarium dilectionis. ¶ Itē 3°. qa ois vtus vnita fortior est seipsa dispersa vl diuisa. Igitur vtus aie cbīi fortior ? perfectior est circa vnū obm q̄ circa plura. ¶ Dōm q illud assumptū est verū respectu pluriū obiecto3 non subordinato3: sed qñ obiecta sunt subordinata nō ipedit vtus a pmo pp scđa: qa talis ordo obto3 ē necius. ¶ Itē 4°. qa maior

A.l.q̄ e albedinis ? nigredinis tē. Nō ex plalitate obiecto3 eadē opatiōe apprehensoz opatio capit pfectōēs ? qñ nō notanter.

D

Nō diminuit opō ex plalitate obiecto3. Exē[plum] nōbile A.l.nō min[us] diligit puerū cū nutrice q̄ sine nutrice.

Nō de[us] opatiua eque pōt plā vt vnū.

E

A.l.minor ? colligātia pluriū actuū ad eādē potētiā q̄ ad plce. vl sic minor est colligātia vni[us] act[us] ad eādē potētiā q̄ plurium. Ab3 ? act[us] 2. Dubium. A.l quo. Sc sic vnitur act[us] btifici pe ci terminans ad obta scđaria variari siue vel ifinitū extensiue: qd igit p se ē am plectere M.

est colligātia pluriū actuū ad diuersas potētias q̄ ad vnam. Sed vna potentia a suo actu ipedit alias si oēs sunt in actu. igit magis plura obiecta impediūt aiam cbīi: que est vna potētia. ¶ Dico q actus vl obiecta diuersarū potentiarū sunt dispata: sed obiecta eiusdē potētie aliqñ sunt subordinata: sicut est in pposito: nec est ibi pluralitas actuū: l3 sint plura obiecta: qa pmariū tm variat actū: nō autē scđariū: eo q operatio potentie illa respicit per accidens: obiectū aūt primariū respicit per se. ¶ Sed dubiū est. si deus posset aie cbīi occultare aliqd eo3: que videt in essentia diua. ¶ Dōm q sic. sed reuelatio ? occultatio nō mutant actum beatificū: l3 possint actum intendere vel extēdere vel remittere: actus eni beatificus per se relōnē h3 ad obm pmariū: qō est ēentia diuina: relōnē vo per accīs h3 ad obiecta scđaria. S3 mutatio qd rei ꝯuenit per accīs: ? ex pñti nō mutat illud: qō sibi cōpetit per se. vñ aia cbīi p infinitas relōnes pōt cogitare infinita obiecta secūdaria: ? vno actu nō variato fm subam: sed solū fm respectus: infinitas aūt relationū nō repugnat creature: qa respectus non dicit perfectionem. ¶ Questio. IIII.

F

Tollit. q.

Quarto quero Utrum aia cbīi cogscat omnia que cognoscit verbū ? hoc notitia vespertina: que est naturalis.

Hic introducunt 4° ꝯnes. ¶ Prima est q aia cbīi nō cognoscit oia ituitiue: qa qō nō est nō cognoscit intuitiue. Sed aia cbīi multa cognoscit que nō sunt: sicut sunt futura: igit nō ituitiue. ¶ Scđa cōclusio est q cbīi aia nō cognoscit oia abstractiue: quia imoderata esset multitudo actuū cbīi anime. Sed nihil in aia cbīi est imoderatū ponendū. igitur tē. ¶ 3° ꝯ q aia cbīi notitia vespertina: que est rerum in pprio gñe: cognoscit oia arguitiue: qa cognito vno pfecte cogscit eius cōnexio ad oia: sed oia que sunt hñt cōnexionē alicuius ordinis ? pfectionis adinuicē: igit ex ipsa ꝯnexione pōt argui cognitio oium. ¶ 4° ꝯ est q aia cbīi cognoscit oia terminatiue: qa cognitis extremis cogscit relatio inter extrema terminatiue: qa actus itelligendi terminat bene ad relōnē: l3 non ab ipsa moueat. Sed quelz res h3 regula3 ad oia: ? relō: l3 a posteriori: ducit in cognitionē termini. igit cognito vno cognoscunt oia terminatiue. ¶ Sed cōtra pmā ꝯnē instat: qa oculus

Cōclusio 4°. Erū nō ituitiue nec abstractiue: arguitiue tū ? terminatiue anima cbīi nīa cogscere in gñe pprio. que bene examinabis.

G

Obijcitur 2°.

meus videndo solē videt totū solē. igitur aia cbīi intelligendo oia cognoscit oia. ¶ Cōtra scđam: qa cōpossibilitas specie3 in intellectu nō maior est q̄ actuū. Igit cū aia cbīi abstractiue cognoscat spēs multas vlēs: per illas poterit oia cognoscere. ¶ Ad primum dico q illa potētia videt totū: qa est sui actus cū obto productiua. ¶ Ad 2m dico q cū actus specificant per obta pñtata: ideo si obta plura ? act[us] plēs. s. vbi nō est subordinatio obo3. ¶ Sed est dubiū: qa fm pus dicta: videt q aia cbīi seipsa cognita ituitiue oia cogscat: ? p ꝯñs diuinā essentiā ? trinitatē psona3: qa po[tentia] ituitiue cognoscēs qdditatē alicuius rei cognoscit illa: que illi rei insunt p accīs: ? multo magis que insunt per se: sicut vidēs solē videt vbi est sol. Igit aia cbīi videt vnibilitatē sui ad verbū: ? per ꝯñs vnionē. Sed cognita persona verbi cognoscit essentia diuina quā essentialr includit: ? per ꝯñs nālis aptitudo diuine essentie: que est demōstrabilis de ipsa: sicut q sit cōmunicabilis tribus. Sed istā aptitudinē nālem aia cbīi cognoscit. igit tres personas quib[us] cōicat. ¶ Item naturalis aptitudo diuine essentie est idearū futura contingentia. igit anima cbīi intuitiue cognoscit futura contingentia tē.

A.l.nō min[us] repugnare vt det q̄ tē.

H

Nō ad plalicatiōes obo3 sequit actuū plurificatio. Dub[ium] nōbile

A.l.aīa cbīi cogscit nāles aptitudinem cētie diuine qa demōstrabile est ō ipsa q sit cōicabilis tribus fm istam nālē aptitudinē. igit cognoscit tres tē.

I

Poſt p̄dicta cōſiderari op; ⁊c.

Circa diſtōnē 17ᵃᵐ Quero. Utrum Chr̄s meruit gloriā quā h;. Et ſic. Gregorius in moralib⁹: tanto angelus maiorē habuit gl'iam quāto ipſā ex meritis acquiſiuit. Sed chr̄s maiorē habuit gl'iā q̄ quiuis angelus. ergo ⁊c. ❡ Contra. q̄ Auguſtinus dicit q̄ ſemper precedit premiū: ſed chriſtus habuit gloriam in inſtanti ſue conceptionis. igitur ⁊c.

A.l.habuit.

Cōcluſio 4ᵉ.

Hic pono 4ᵒʳ ꝯnes. ❡ Prima q̄ chr̄s non meruerit ſuā btitudinē: anteq̄ habuit ipſā ordine durationis: q̄ in iſtāti in quo aīa chr̄i fuit creata fuit ⁊ beata. Sed ante illud p̄miū inſtās chr̄s nō potuit mereri btitudinē. ḡ ⁊c. ❡ 2ᵃ ꝯ q̄ poſtq̄ ipſam habuit nō potuit ipſā mereri: q̄ ſm Aug. de rōne meriti eſt q̄ p̄cedat p̄miū: q̄ que fiunt ad finē p̄cedūt finē: ſ; meritū ordinat̄ ad p̄miū ſic̄ ad finē. ḡ ⁊c. ❡ 3ᵃ ꝯ q̄ in inſtāti in quo btitudinē habuit potuit eā mereri ⁊ de facto meruit: q̄ angelus in p̄ inſtāti ſue creationis potuit ſuā btitudinē mereri: q̄ p̄fectā habuit obiecti notitiā ⁊ p̄fectā po³. Sed aīa chr̄i in p̄ inſtāti habuit cās ſufficientes act⁹ meritorij. ſ. obī ⁊ po³ ⁊ ꝯditionē expeditā. igit̄ ſi eā debuit mereri: tūc meruit. ❡ 4ᵃ ꝯ eſt q̄ ordine nāe l; nō durationis meritū chr̄i p̄ceſſerit premium ſuū vel ſuā btitudinē: q̄ op; meritū p̄cedere p̄miū. Sed nō potuit p̄cedere duratione: vt dictū eſt. igit̄ tm̄ nā p̄ceſſit. ❡ Sed ꝯ̄ predictas ꝯnes inſtat̄ per ordinē. ❡ Et p̄mo: q̄ ſic̄ gr̄a p̄ſupponit nām: ita gl'ia p̄ſupponit gr̄az. Sed nō videt̄ eſſe idē inſtāns nāe ⁊ gr̄e: ḡ nec gratie ⁊ gl'ie. ❡ Itē 2ᵒ: q̄ Magr̄ dicit q̄ angeli poſtq̄ ſuā btitudinē habuerūt meruerūt eā. ❡ Itē 3ᵒ: q̄ ad meritū reqrit̄ deliberatio ⁊ elicitio actus. Sed aīa chr̄i in p̄mo inſtanti nō potuit deliberare: q̄ nō potuit elicere ⁊ nō elicere. ❡ Itē 4ᵒ: q̄ ordo nāe eſt ordo eſſentialis. Sed ordo meriti ad p̄miū nō eſt eſſentialis: quia deus poſſet dare p̄miū ſine merito. ḡ ⁊c. ❡ Ad p̄ᵐ nego minorē: q̄ illa p̄ſuppoſitio eſt ordinis nāe ſolū: non durationis: q̄. ſ. gr̄a p̄ſupponit nāz. ❡ Ad 2ᵐ dico q̄ Magr̄ ibi a doctoribus nō tenet̄. ❡ Ad 3ᵐ dōm q̄ verū eſt in nobis vbi eſt recurſus ad phātaſmata. Sed in angelis ⁊ in aīa chr̄i vbi erat diſpoſitio vltimata pōt eē elicitio in inſtāti: ⁊ pro illo inſtāti pro quo elicit pōt nō elicere. alr̄ nō eliceret ꝯtingēter ſed nec̄io: qḋ falſū eſt. ❡ Ad 4ᵐ dico q̄ nō oīs ordo nāe eſt eſſentialis. Sed ille tm̄ qui eſt ordo ex nā rei. Iſte aūt ordo meriti ad premiū nō eſt ordo nāe: ſ; accn̄talis: tn̄ ordo nāe eſt ex ordinatione diuina ſic diſponēte ⁊ exigente q̄ meritū p̄cedat p̄miū ſaltē nā vbi duratione nō pōt p̄cedere. ❡ S; h̄ oriunt̄ dubia. ❡ Primū eſt ſi chr̄s eodem actu btifico meruit btitudinē ſuā. ❡ Dico q̄ nō: ſ; alio: qui tm̄ illū p̄ceſſit nā nō duratione: q̄ eiuſdē ad ſe nō pōt eē ordo eſſentialis. Iterū potētia aīe chr̄i gr̄a chr̄i cōcurrēte ſe actiue habuit ad eliciēdū actū meritoriū: nō aūt ad eliciendū actū btificū: q̄ eſt totalr̄ a volūtate diuina effectiue: vt dictū eſt ſupra imediate. ❡ Item dubiū eſt. ſi chr̄s mereri potuit illā vnionē ad verbū per illū actū. ❡ Dō; q̄ nō potuit ex nā actus. Sed hoc potuiſſet ex ordinatione diuīa: ſic̄ enī mereri poterat btitudinē: ita ⁊ vnionē ſi deus hoc ordinaſſet. nullus enī actus humanus h; q̄re ſit ꝯdignus vita eterna de nā ſua: ſed ſolū ex ordinatione diuina. ❡ Itē dubiū eſt ſi in illo primo inſtāti ſine actu chr̄s meruit totā btitudinē. ❡ Dico q̄ ſic: ſicut angelus in p̄mo actu meruit. ❡ Sed tunc eſt dubiū: q̄re angelus nō maiorē correſpondentē habuit gloriā: cū actus fuerit potior ⁊ intenſior: q̄ ſm maiorē conatū nāe angeli que eſt nobilior aīa chr̄i. ❡ Dōm q̄ actus chr̄i fuit cū maiori gr̄a: ⁊ per ꝯñs a maiori charitate elicitus: ideo maiorē gloriā meruit ⁊ habuit: q̄ gloria correſpōdet gr̄e ⁊ charitati: nō aūt potētie elicitiue vel receptiue, niſi forte in puris nālib⁹, vbi nō cooperatur habitus gratū faciēs. ❡ Itē dubiū eſt. ſi chr̄s ⁊ angeli poſſent adhuc mō actu illo p̄mo mereri. ❡ Dōm q̄ nō: q̄ ſunt totalr̄ cōprehenſores. Sed nullus poteſt mereri niſi pro quāto eſt viator. Chr̄s aūt ſm totā portionē iferiorē fuit viator: ⁊ etiā ſm partē aīe pro quāto ex ordinatione dīna debebat mereri ſuā beatitudinē: quo habito ſm illud nō erat amplius viator: ſic etiā ordinauit de angelis q̄ eſſent viatores pro quāto eorum meritū ordine nāe p̄cedit p̄miū ⁊ nō plus. ❡ S; iterū dubiū eſt. ſi chr̄s aliqd meruit p̄ nobis illo actu. ❡ Dico q̄ ſic. ❡ Ad cuius euidentiā vel itellm̄ ſciēdū eſt, q̄ in omni merito nr̄o ad hoc q̄ ſit vita eterna ꝯdignum p̄cedit aliqs actus nr̄ diſponēs ad meritū de cōgruo ſicut eſt actus attritionis: ⁊ hoc partialr̄ tm̄: ⁊ meritū chr̄i illi actui ꝯcurrit p̄tialr̄ de ꝯdigno ſic̄ cā vl'is: act⁹ aūt nr̄ de ꝯgruo ſic̄ cā p̄tialis. vn̄ merita p̄pria ſunt cā particulare. Iſtis aūt ſic ꝯcurrētib⁹ de⁹ dat gr̄am: que actū nr̄; facit meritoriū de ꝯdigno. ❡ Sed ꝯtra videt̄: q̄ dicit Apl's ſi ex meritis iā nō eſt gr̄a. ❡ Dōm q̄ Apl's itelligit de meritis p̄prijs nō de meritis alienis. vn̄ gr̄az nō meremr̄ niſi de ꝯgruo ⁊ p̄tialr̄ tm̄. Chr̄s aūt p̄ nob̄ meruit de ꝯdigno ⁊ vlr̄: vt dcm̄ eſt. ḡ. ⁊c. ❡ Q ó. II.

Secundo quero. Utrū fuerit nec̄iū genus humanū redimi per mortē chr̄i. Et videt̄ q̄ non: q̄ ſancti dicūt q̄ multi alij modi poſſibiles fuerūt. ❡ Cōtra. Anſel'. li. Cur deus hō. dicit q̄ ſic.

Hic ſancti ⁊ doctores cōiter tenēt q̄ aliquo mō nec̄iū fuit per mortē chr̄i redimi genus humanū: qḋ ſolet p̄bari 4ʳ. ❡ Primo eniz h̄ fuit nec̄iū in rōne ſacrificij p̄pinantis: q̄ nihil habemus cōe deo niſi per exhibitionē honoris: qui fit per cultū latrie: q̄ alr̄ nō pōt deus p̄ creaturā placari. Sed chr̄s in cruce fuit oblatū maximū ſacrificiū: qḋ pro diuina offenſa placāda exhiberi potuit. igit̄ ⁊c. ❡ Itē ſcḋo in rōne p̄cij: q̄ op; q̄ illud qḋ p̄ditū eſt precio equiualēti redimat̄. Sed totū genus humanū p̄ditū erat p̄ pctm̄: ⁊ p̄ciū equiualēs fuit mors chr̄i. ḡ ⁊c. ❡ Itē 3ᵒ in rōne piaculi: q̄ vulnus inflictū alicui cōuenientius emendat̄ per vindictā q̄ p̄ mīam vel per patiētiā. Sed Ade piaculū quātū in ſe fuit: vulnus erat deo inflictū. Igit̄ magis nec̄iū fuit p̄ vindictā mortis chr̄i expiari q̄ mīa īdulgeri. ❡ Itē 4ᵒ in rōne iudicij: q̄ qui iniuſte rapit alienū iuſte etiā p̄dit p̄priū. S; diabolus iniuſte dn̄iū hōis ſibi vſurpauerat. Igit̄ p̄ victoriā mortis chr̄i iuſto iudicio p̄uat⁹ ē. de q̄ iudicio dr̄ i Joāne: nūc iudiciū eſt mūdi nūc p̄nceps hui⁹ mūdi eijciet̄ foras. ❡ S; h̄ duo dubia occurrūt. ❡ Primū eſt de h̄ q̄ minor pena quā chr̄s paſſus eſt pro nr̄a redēptione ſuffeciſſet. ❡ Dico q̄ ſimplr̄ ⁊ abſolute eſt verū: q̄ chr̄s erat diuinū ſuppoſitū. Sed tm̄ p̄pter chr̄i p̄fectionē debuit abundare p̄pter charitatis feruorē ⁊ exceſſum quē habuit ſatiſfacere volens. ❡ Itē dubiū: que fuit iuſtitia pati chr̄m p̄ peccato nō ſuo. ❡ Dōm q̄ iuſte punit̄ pars p̄ toto vel pars pro parte ſicut oculus pro manu vl' ecōuerſo: ⁊ q̄ chr̄s fuit pars humane politie: ideo voluit per oīa fratribus aſſimilari: ideo ⁊c. ❡ Itē eſt dubium. ſi chr̄s in morte ſua plus meruit q̄ in p̄mo inſtāti: in quo meruit beatitudinē ſuā. ❡ Dico q̄ equaliter meruit hic ⁊ ibi nō attendēdo ad eius patiētiā: q̄ eadē potētia ⁊ eodē

habitu

K

Obiect 4ᵉ.

A.l.igitur.

L

Qualr̄ nā gr̄e habil' ſit p̄ gratia.

A.l.electio.

A.l.potuit.

Uide Sco. 5. di. 2. ⁊ vbi ibi notaui ad pp̄ᵐ.

Ordo nāe eſt duplex. Uide Sco. p̄. di. 4. q. vlt. ⁊ vbi ibi notaui.

Du ᵐ multiplex.

M

A.l. 2ᵐ dub ᵐ

N

A.l.augmentum conatus.

Nec chr̄s nec angelos modo mereri.

A.l.precedit.

A.l.particulari.

O

Rom. 11.

P

Iudicij

A.l.capit.

A.l.ſic.

A.l.mundi.

A.l.decuit.

A.l.volendo

Q

A.l.quia.

A

Erit nō i ꝯtū/ ueꝛetenētne tn̄ plus in morte ꝙ̄ in ꝯ iſtantī meruit chꝛ̄s.
A. l. 4ᵐ ou ᵐ ē Eq̄lr icq̄lr ꝓ oib⁹ meruit chꝛ̄s ꝛ rem ſuſtar.
A. l. 5ᵐ ou ᵐ ē Chꝛ̄m oibus ſuis actib⁹ me ruit. ergo nul lus actus nega tur in chꝛ̄o.
A. l. 6ᵐ ou ᵐ ē
A. l. quia.

B

Augu. 14. ci. cap. 15.

De dolore ꝛ triſticia chꝛ̄i ſubiecꝛ obie ctū fm̄ varias op. vide ſco. diſ. 15 hui⁹. ꝛ vbi ibi notaui

Quere Aug. ſup gen. ꝛ ſco.

C

Scd̄o 4ᵗ.

Nedū due eē ſentie ꝛ exn̄: ſꝫ ēt duas ſbſi ſtētias ſꝫ vni cā ꝑ ſe talē eē in chꝛ̄o affir mat: ſed tertiā ꝯclōnē bene examina.
A. l. aliquā.

D

A. l. exiſtētia.
A. l. ꝑdicatio.

babitu charitatis: que eſt potioꝛ virtus ꝙ̄ patiētia: attē dendo tn̄ patientiā in illatis ſibi iniurijs plus in morte meruit extenſiue: qꝛ ibi ꝯcurrebāt actus pluriū virtutū. ❡ Itē eſt dubiū: ſi equalr̄ pro oibus meruit. ❡ Dico ꝙ non: qꝛ preuidit paſſionē ſuā plus valere vni ꝙ̄ alte ri: verūtamē quantū in ſe fuit/ſufficiēter meruit ꝑ oib⁹ ſed efficaciter tn̄ ꝑ bonis. ❡ Itē dubiū eſt. ſi oēs act⁹ chꝛ̄i fuerūt meritoꝛij. ❡ Dico ꝙ ſic. qꝛ oēs act⁹ fuerūt vel a charitate imperati vel eliciti: ſed non ex eo ꝙ eli citi a ſuppoſito diuino: ſicut quidā dicūt: qꝛ hoc nō ob ſtāte fuerūt vere humani ꝛ finiti: vnde ſicut radius ex eo ꝙ eſt a ſuppoſito ſolis non hꝫ perfectionē: ſic nec ex hoc qꝺ eſt a deo ſine ſole. ❡ Iterū dubiū eſt: ſi doloꝛ ꝙ fuit in morte chꝛ̄i fuit in parte intellectiua vel ſenſitiua. ❡ Dicūt quidā ꝙ in parte ſenſitiua tn̄: qꝛ fm̄ aliā par tem pati nō poterat ꝛ erat viatoꝛ. ❡ Alij dicūt ꝙ in pte intellectiua: qꝛ doloꝛ eſt de rebus que nobis nolentib⁹ accidūt. Sed chꝛ̄s fm̄ volūtatē nolebat pctm̄ Ade. igr̄ nolebat penā ꝑñtem. ❡ Alij dicunt ꝙ nullo mō potuit eſſe doloꝛ in parte intellectiua: qꝛ delectatio ꝛ triſticia ſunt ꝯ̄ria. Sed ꝯ̄ria etiā ꝑ diuinā potentiā nō pñt poni in eodē. ḡ ꝛc̄. ❡ Sed dicunt aliqui ꝙ delectatio ꝛ triſti tia de eodē obiecto bn̄ ſunt ꝯ̄ria: nō tn̄ de diuerſis obie ctis vl̄ diſperatis. ❡ Sed hoc nihil eſt: qꝛ ſi delectatio ꝛ triſticia repugnāt formalr̄ idētitas vl diuerſitas obie cti nihil facit vel mutat circa hoc. ❡ Ideo dōm ꝙ de lectatio ꝛ triſticia circa idē nō ſunt ꝯ̄ria ſi vnū cauſetur ab actu ſupernāli: ꝛ aliud ab actu nāli. Sed ſic eſt in ꝓ poſito. delectatio eni in aīa chꝛ̄i cauſat̄ ab actu ſupnāli ſcilꝫ beatifico: triſticia v̄o ꝛ doloꝛ cauſat̄ in eodē actu naturali. ❡ Sed ratio huius dicet̄ infra: ſic eniꝫ com poſſibiles ſunt notitia matutina ꝛ veſpertina de eodē obiecto.

❡ Queſtio. III.

Ertio quero

Utrum in chꝛiſto ſint plura eſſe.

Hic introducunt

4ᵒʳ ꝯ̄nes. ❡ Quarū ꝑma eſt/ꝙ in chꝛ̄o fuerūt duo eſſe eſſentie: qꝛ in eo fuerūt due nature. ſ. diuina ꝛ humana. Sed nā ꝛ eſſentia ſunt idem. ergo ꝛc̄. ❡ Itē in chꝛ̄o fuerūt coꝛ pus ꝛ aīa que ſūt due nāe. ergo ꝛc̄. ❡ Scd̄a ꝯclō/ꝙ in chꝛ̄o fuerūt due exñtie: qꝛ due gn̄ationes ꝛ due diſtin cte ꝑductiones. vꝫ. eterna ꝛ tēpoꝛalis. Sed gn̄atio ꝛ ꝓ ductio terminant̄ ad exiſtentiā. ergo ꝛc̄. ❡ Itē in chꝛ̄o fuit vera moꝛs ꝛ coꝛruptio: que fuit deſtructio alicuius exiſtētie: qꝛ coꝛruptio terminat̄ ad non exiſtentiā: ſed in chꝛiſto remāſit alia exiſtentia eterna. ḡ ꝛc̄. ❡ 3ᵃ ꝯ̄/ꝙ in chꝛ̄o fuerūt due ſubſiſtētie: ꝛ h̄ videt̄ difficilius. ꝛ rō eſt: qꝛ fm̄ Augu. Ois res ad ſeipſam ſubſiſtit: ḡ ois res ſubſiſtit abſolute ad ſe: ſed ſubſiſtētia ſuppoſiti in chꝛ̄o nō eſt abſoluta: ſed reſpectiua: ergo ꝑter iſtā opꝫ pone re in chꝛ̄o duas ſubſiſtentias abſolutas. ❡ 4ᵃ ꝯclō eſt/ ꝙ in chꝛ̄o eſt tn̄ vna ꝑ ſe ſubſiſtētia: qꝛ ibi eſt tn̄ vnū ſuppoſitū: ſed illō exiſtit per ſe. i. ſolitarie vel ſubſiſtit. ergo ꝛc̄. ❡ Sed cōtra illas ꝯclōnes per oꝛdinē inſtat̄ quadruplr̄. ❡ Primo. qꝛ iſta ꝑdicatio eſt eſſentialis. hō eſt deus. ſicut iſta. hoc v̄bū eſt deus. ſꝫ de⁹ ꝛ v̄bū hñt tn̄ vnū eſſe eſſentie. igr̄ ꝛc̄. ❡ Item ſcd̄o. qꝛ homo exi ſtit deus. iſta eſt vera ꝑpter cōmunitatē idiomatum. Sed cōicatio idiomatū facit exñtie vnitatem. igr̄ ꝛc̄. ❡ Item 3ᵒ. qꝛ nā humana ſubſiſtit in verbo. Igr̄ non hꝫ aliā ſubſiſtentiā niſi v̄bi: ſed ſubſiſtētia v̄bi eſt vna. igr̄ ꝛc̄. ❡ Itē 4ᵒ. qꝛ vbi nō eſt exiſtētia/ibi nō eſt vna exiſtentia: ꝛ vbi nō eſt vna/nō eſt exñtia. per locū a to to in modo: ſed dictū eſt: ꝙ in chꝛ̄o nō eſt tn̄ vna exi ſtentia: ſed due. igr̄ ꝛc̄. ❡ Ad ꝑmū dico ꝙ in iſta ꝓpo ſitione. hic homo eſt deus. homo ſupponit pro ſuppoſi to ꝛ nō pro nā tn̄. ❡ Ad 2ᵐ eodē mō dōm eſt. ❡ Ad tertiū dico ꝙ humana nā ſubſiſtit in v̄bo ſuppoſitalr̄ tn̄ nō formalr̄: ſed ad ſeipſā ſubſiſtit formalr̄. ❡ Ad quartū dicit̄ ꝙ per ſe exiſtentia accipit̄ in quarta ꝯ̄ne. ꝑ rōne ſuppoſiti que eſt perſeitas tertij modi: ideſt ſo litarie. ❡ Item notandū ꝙ in diuinis ſunt tn̄ tres exi ſtētie incōicabiles: que ſunt triū ſuppoſitoꝝ: ꝛ vna iſta rū tn̄ eſt in chꝛ̄o: ꝛ illa chꝛ̄s per ſe exiſtit: ꝛ alia eſt exi ſtentia cōicabilis in diuinis que eſt ipſius eſſentie que eſt in tribus: ſicut ꝛ eſſentia vna tn̄: ꝛ nō numerata nec multiplicata: ſicut nec eſſentia. de hoc aūt vide in ꝑmo libꝛo. ❡ Sed dubiū eſt. vnde oꝛit̄ cōicatio idiomatuꝫ ipſaꝝ nāꝝ. ❡ Dicunt aliqui ꝙ ex vnione. Aliter alij. quere de hoc vbi potes. ❡ Dico tamē ꝙ cōmunicatio idiomatū oꝛitur ex vera identitate: ex eo eni ꝙ huma na natura ꝛ diuina ſunt vnuꝫ ſuppoſitū realiter eſt illa ꝓpoſitio vera ꝛ eſſentialis per identitatē. deus eſt hō. ꝛ homo eſt deus.

❡ Queſtio. IIII.

Uarto quero

Utrum ſi Adam nō peccaſſet: Chꝛi ſtus incarnatus fuiſſet.

Licet hic

aliqui ſancti videant̄ di cere ꝙ non. vt Gregoꝛi⁹. Nihil inquit naſci pꝛofuit niſi redimi pꝛofuiſſet. Et di cūt idē alij ſancti. ❡ Uerūtamē doctoꝛ nr̄ Scotus tꝫ: ꝙ ſi Adam nō peccaſſet chꝛ̄s nihilomin⁹ fuiſſet icarna tus. ❡ Prima rō ad hoc eſt iſta: maximū bonuꝫ qꝺ eſt in vniuerſo nō eſt bonū occaſionatū: ſed eſt bonuꝫ per ſe ꝛ ſimplr̄. Sed icarnatio v̄bi eſt maximū bonū. ḡ ꝛc̄. ❡ Itē 2ᵒ. ſi chꝛiſtus nō fuiſſet icarnatus niſi ꝑpter pec catū Ade: tūc inocentia fuiſſet detrimentuꝫ tanti boni. Sed hoc eſt abſurdū: qꝛ ſtatus inocentie fuit maxime deſiderabilis ꝛ perfectus. ❡ Itē 3ᵒ. qꝛ ois voluntas oꝛ dinata vult magis ea que ſūt īmediatioꝛ fini ꝙ̄ remo tioꝛa: ꝙ̄uis oia illa ſint ad finē. ſicut ſi ad vitā eſt calefa ctio: cibus: potus ꝛ ſanitas: magis eſt appetēda ſanitas ꝙ̄ cibus: qꝛ eſt imediatioꝛ ipſi vite. Sꝫ imediatioꝛ fuit ipſi vltimo fini v̄bi incarnatio ꝙ̄ eius moꝛs: ꝛ volūtas diuina eſt oꝛdinatiſſima. ergo ꝛc̄. ❡ Cōfirmat̄. qꝛ ma gis ſunt neceſſaria que ſunt vltimo fini coniuncta: ſed vnio beata fuit cōiuncta cū vltimo fine. ḡ ꝛc̄. ❡ Item 4ᵒ. qꝛ qn̄ aliquid eſt magis volitū ꝙ̄ aliud etiā illo cir cūſcripto adhuc eſt magis volitū: ſꝫ vnio beata magis fuit a deo volita ꝙ̄ moꝛs chꝛ̄i. igr̄ ſine moꝛte chꝛ̄i ad huc fuit volita. ❡ Itē 5ᵒ. ceſſante cauſa ceſſat etiaꝫ effe ctus. igr̄ ſi moꝛs chꝛ̄i fuit cauſa vnionis. ergo poſt moꝛ tē chꝛ̄i debuit ceſſare. Sed chꝛ̄s remanet ꝛ remanebit icarnatus ꝑpetuo. ergo chꝛ̄i moꝛs nō fuit cā incarnatio nis preciſa. ❡ Itē 6ᵒ. pꝛius fuit preciſa chꝛ̄i ꝑdeſtinatio ꝙ̄ repꝛobatio maloꝝ vel peccatoꝝ caſus. igr̄ ꝑus fuit ꝑuiſa chꝛ̄i incarnatio ꝙ̄ Ade ꝑuaricatio vel moꝛs chꝛ̄i. ❡ Notandū aūt ꝑpter dicta ſanctoꝝ ꝙ vnus ꝛ idem effectus pōt hrē plres cās finales totales: ſꝫ nō efficien tes: qꝛ tunc aliqꝺ depēderet totalr̄ ab aliqua cā finalē: qua nō exiſtente nihilminus eſſet. Qꝫ in cauſa efficiēte eſt impoſſe: eo ꝙ cauſa efficiens totalis alteri nō ſuboꝛ dinata ponit effectū ſuū in exñtia actuali: cā v̄o finalis nō: ſed effectus ſolū hꝫ oꝛdinē ad finē: nō eſt aūt icōue niēs ꝙ aliqꝺ oꝛdinet̄ ad duos vel plures fines totales: qꝺ credo eſſe intelligendū de finib⁹ nō ſuboꝛdinatis ꝛ īmediatis: qꝛ foꝛte oēm effectū opꝫ reducere ad aliquē vltimū finē. Qꝫ aūt idē effectus poſſit hrē plures cau ſas finales totales ſic pꝫ. Nā aliquis faber facit aliquo tiens duos cultellos vnū ad ſcindendū paneꝫ ꝛ aliū ad ſcindēdū carnes: ꝛ tn̄ ad iſtos duos fines poſſet ſuffice

E

Humanā nā tur ī chꝛ̄o 2ᵉ ſbſiſtētiꝫ ꝯ̄ra.

Per ſe exiſtē ꝯ ingit duplr̄. Exiꝯ̄ne 4ᵃ in diuiſis: ſꝫ melī⁹ dr̄ vnica du plr ꝯſiderata. Diſtin. 2. ꝛ. 3. ꝛ alibi ſepe.

Uide Sco. 7. diſ h⁹ ꝛ alibi. Cōicat o idio matū in diuinis vñ oꝛit̄ ꝛ vtrū licentur.

F

In bñdictiōe cerei paſchaſ. Quere alios.

Diſ. 7. huius ꝛ. 4 i. ꝑ. in re ſpōſio ꝛ vbi ibi notaui.

Pōdera illō dem ſymboli Qui ꝑp nos ꝛc̄. ꝛ hic ꝯſeq̄ter. ꝯ. Xp̄s vl veri⁹ v̄bū diuinū nihilomin⁹ icar narj: dato ꝙ Adā nō peccaſſet oſtendit ſex rationib⁹ optimis.

G

5ᵒ phy. ꝛ met. ꝑ poſterioꝝ ꝛ alibi.

H

Exponit ſcd̄o notanter.
A. l. qꝛ aliqꝺ dependet.
Euiſdem effe ct⁹ eē plres cās finales totā to tales: ſꝫ nō ſic de efficiētib⁹: ꝛ qꝺ bene exa minabis.
Finis duplex
A. l. reduci.
A. l. qꝛ aliqꝺ
Exēplū ī me chanicis.

F

A.l.q ſi. Ext.^m in lib° Lingue ſinis duplex. A.l.nunq̃.

vnus cultellus. Et poſſet fieri ad illos duos fines. Sed ſi vnus finis iſtoꝝ nõ haberet locũ non minus eſſet cultellus pro alio. ¶ Item natura ordinauit linguam ad duos fines. ſ. ad guſtum ⁊ ad loquelam: ꝙ ſi aliquis nõ vteref lingua ad loquendũ non minus eſſet vſus eius ad guſtum: ſicut ad finem ſibi debitum. Sic eſt in propoſito: ꝙ lʒ mors chriſti fuerit quodãmodo finis incarnationis chꝛi: fuit alia cauſa vel alius finis qui locũ hʒ nunc dato ꝙ mors chꝛi trãſierit: ⁊ ſic intelligunt ſancti.

Incarnatiõis chꝛi finis 2^x.

Cum vo ſupra habitum ſit ⁊c.

Circa diſtinctionẽ 23^{am} vſqʒ ad diſtinctionẽ 33^{am} Queritur vtrum in anima chꝛi ſimul fuerint oẽs virtutes theologice. Et videt ꝙ non: qꝛ virtutes ſunt hoĩs viatoris. Sed chꝛs vere fuit comprehẽſor. ¶ Contra. qꝛ chꝛs potuit mereri. Sed virtutes theologice ſunt habitus: per quos viatores merent. ergo ⁊c.

Sermo nõdũ de virtutibus theologicis. K

Hic ſunt decem articuli per ordinẽ declarandi. ¶ Quoꝝ primus eſt quid eſt vtus theologica. ¶ Secũs quot ſunt virtutes theologice. ¶ Tertius que ſint ꝓprietates virtutũ theologicaꝝ. ¶ Quartus ſi virtutes theologice ſunt connexe. ¶ Quintus ſi ſunt eſſentialr ordinate. ¶ Sextus eſt ſi fides eſt compoſſibilis notitie euidenti. ¶ Septimus eſt ſi fides eſt in intellectu vel in volũtate. ¶ Octauus ſi ſpes differt a fide ⁊ charitate. ¶ Nonus ſi eſt idẽ habitus charitatis quo diligit deus ⁊ proximus. ¶ Decimus ſi idẽ eſt actus charitatis elicitus ⁊ imperatus.

Primus arti. Opinio alioꝝ. A.l.theologi L 5° ethicoꝝ.

Ad primum dicunt aliqui ꝙ virtus theologica eſt cuius ꝯſideratio pertinet ad theologicũ. ¶ Sed cõtra. nam theologicus cõſiderat de iuſtitia legali. Sed iuſtitia legalis eſt virtus moralis ſm phõs: igit nõ eſt theologica. ¶ Itẽ theologicus cõſiderat de mĩa: de virginitate: de caſtitate: paupertate ⁊ huiõ: de quibus etiã phi cõſiderauerunt: ⁊ tñ phi non fuerunt theologici. ergo nec vtutes theologice ſunt: quarũ cõſideratio pertineat ad theologũ ſimplr: ſed inquantũ theologus eſt. Eſt aũt theologus cuius cõſideratio eſt de deo tanq̃ de obiecto. Idcirco virtutes theologice ſunt: que ſunt de deo tanq̃ de obiecto: que ſcilʒ deum reſpiciunt tanq̃ eorum obiectum. ¶ Sed contra: quia fides non ſemper eſt de deo: ſed aliquãdo etiã de creaturis: opʒ eniʒ nos credere reſurrectionem bonum ⁊ penam inferni. ¶ Item 2°. quia ſpes eſt reſpectu creabilium: habemus eni ſpem de felicitate creata. igitur ⁊c. ¶ Item 3°. qꝛ ſpes nunq̃ eſt de deo in ſe: quia eſt de futuro. Sed deus nunq̃ põt eſſe deus futurus. igitur ſemper ſpes eſt reſpectu creature. ¶ Iteʒ 4°. qꝛ charitas eſt dilectio etiã reſpectu ꝓximi: igit nõ ſemꝑ reſpicit deũ. igitur vel predicte non ſunt virtutes theologice: vel vtus theologica eſt aliquid aliud q̃ dictũ ſit. ¶ Ad primuʒ dõm ꝙ fides ſemꝑ eſt de deo tanq̃ de obiecto ꝓprio qđ per ſe reſpicit: tñ etiã põt eſſe de creatura vt de obiecto ſcđario qđ reſpicit magis per accñs. ¶ Ad 2^m eodẽ modo ꝙ ſpes eſt de felicitate increata tanq̃ de obiecto p̃mario: ſed de creata felicitate: tanq̃ de obiecto ſcđario. ¶ Et eodẽ modo ad alia duo dõm eſt. ¶ Sed occurrunt hic aliqua dubia. Primũ eſt: qꝛ ſm hoc theologia vel habit° theologicus eſt vtus theologica: qꝛ eſt de deo vt de p̃mario obiecto. ¶ Dico ꝙ duplex eſt theologia: vna que eſt habitus virtutũ ⁊ donoꝝ oĩum infuſoꝝ ⁊ credendoꝝ: ⁊ ſic theologia bñ poteſt eſſe virtus theologica. Alia eſt theologia que eſt habitus deductiuus oĩum ꝯcluſionũ theologicarũ ex primo habitu: ⁊ ſic nõ eſt virtus theologica: qꝛ nõ eſt p̃ncipiũ merendi. ¶ Item ſcđm dubiũ eſt: qꝛ meta^{ca} Ariſt. eſt de deo: vt de obiecto: igit eſt virtus theologica. ¶ Dicendũ ꝙ meta^{ca} nõ eſt de deo ſub rõne dei: ſed ſub ratione entis. Unde reſpicit ens vt obiectum p̃marium. ¶ Item 3^m dubiuʒ eſt, qꝛ videt ꝙ lumẽ glorie ſit virtus theologica. ¶ Dico ꝙ forte verũ eſt large accipiẽdo virtutẽ theologicã: ſed deficit a ratione formali virtutis theologice: que debet eſſe p̃ncipiũ merendi vel act° meritorij. Lumẽ aũt nõ eſt huiõ: vt ſupra dictũ eſt.

Theologus ⁊ vtus theologica q ⁊ de qb°

Obijcit 4^r.

M

Obm fidei 2^x ⁊ ſpei ſilr atqʒ charitatis.

Dubiũ triplr

Teologia 2^x.

N

Qualr meta phyſica eſt de deo ⁊ q̃ rõne.

A.l.dicit eſſe virt° theologica duplr ſe ſemit: ⁊ qualr lumen glie ſit vt° theologica ⁊ q̃ ſit ſolũ lũ rõ virtutis.

Secundus articulus eſt quot ſũt virtutes theologice. ¶ Dõm ſm Aplm p̃° ad Cori. 13°. ꝙ ſunt tñ tres: qꝛ nunc aũt manẽt fides, ſpes, ⁊ charitas tria hec. ¶ Sed ꝯtra. qꝛ obia habet deũ pro obiecto. Sed oĩs talis virtus eſt theologica. igit ⁊c. ¶ Iteʒ ſcđo. qꝛ virtus heroica eſt ꝑfectiſſima vtutuʒ: ſed nulla virtus eſt perfectioꝛ vtutibus theologicis. igit plures ſunt q̃ tres. ¶ Item 3°. qꝛ latria reſpicit deũ ĩmediate. Eſt enim cultus reuerẽtie ſoli deo exhibitus: ſed latria nõ eſt aliqua predictarũ. ¶ Item 4°. qꝛ ſapientia ſm Aug. ſuũ actũ ſummũ exercet circa diuina ꝯtemplãda ⁊ meditanda. Sed cõtemplatio deũ ĩmediate reſpicit. ¶ Ad primũ dico ꝙ obia non eſt de deo ſub rõne dei: ſed eius actus eſt circa precepta diuina adimplenda: ⁊ etiã humana: vnde volũtas per obiam fert in deuʒ nõ ĩmediate: ſed in executione preceptoꝝ. ¶ Ad ſcđm dico ꝙ virtus heroica non eſt aliqua ſpecialis virtus cõdiuiſa alijs virtutibus: ſed eſt gradus qdaʒ excellentiſſimus oĩum vtutuʒ ſicut exceſſus tẽperantie: qꝛ nihil ſuſtinet paſſionis in illa mã: ⁊ exceſſus fortitudinis: qꝛ nihil timet de morte: ⁊ ſic de alijs. ¶ Ad 3^m dico ꝙ latria non eſt circa deũ ĩmediate. Sʒ circa cultũ ſenſibiliũ vt orationũ oblationũ ſacrificioꝝ ⁊ ſiliũ: virtus aũt que immediatius deũ in talib° ſacrificijs ſiue reuerẽtijs reſpicit: eſt charitas ⁊ nõ latria: vnde ⁊ phi vtutẽ moralẽ latriã poſuerũt. ſ. cultuʒ reuerẽtie debite deo. ¶ Ad 4^m dico ꝙ ſapientia cuius actus ex puris elicit nãlibus: non eſt theologica ſed intellectualis: quã etiã phi poſuerũt: illa vo ſapia de qua loquit Aug. cui° actus elicit a p̃ncipio ſupernaturali eſt virtus que eſt charitas.

Scđs artic. Uirtutes theologice quot. Obiectio 4^r. 7° ethicoꝝ.

O

Vide Aug. 10 ci. ⁊ ma. ꝙ de hui° terrĩ ⁊ alios. 13. ⁊. 14 trinita.

Obia q̃lr deum reſpicit. Nõ igit nobiliſſima vtutũ. Virt° heroica que nõ ſiter. A.l. exceſſus cuiuſlʒ vtutis A.l.ſenſibiliũ. Obm latrie imediatuʒ qd. vñ ſcđo. 9 diſ. hui° ⁊ diſtinguit de latria triplici ħ. 6 ethi. ꝯtemp. metã. ⁊ alibi ſepe. Sapiã duplr ſcõuqʒ.

P

Tertius articulus quot ⁊ quales ſunt ꝓprietates vtutũ theo^{caꝝ}. ¶ Dico ꝙ 4^{or} ſunt earuʒ ꝓprietates per quas etiã a vtutibus moralibus diſtinguunt. ¶ Prima eſt ꝙ ſunt ſupernaturalr infuſe non naturalr acquiſite: qꝛ dona ſpũſſci ſunt ſupnaturalr infuſa: nec pñt per nãm acquiri. ¶ Scđa ꝓprietas eſt ꝙ ſunt in ſuperiori portione aĩe nõ in inferiori: que nõ ſũt due potẽtie aĩe: ſed duo eiuſdẽ potẽtie officia ſm Aug. Nam ſicut per virtutes morales homo inclinat ad inferiora: ita p vtutes theologicas homo inclinat ad ſuperiora: ideo dicunt eſſe in portione aĩe ſuperiori. ¶ Tertia eſt ꝙ vtutes theologice nõ ſũt in medietate duaꝝ maliciaꝝ: ſicut vtutes morales: vt infra declarabit: qꝛ nullus põt nimis deũ diligere nec ei credere: nec in euʒ nimis ſperare. ¶ Quarta ꝓprietas eſt ꝙ ideʒ eſt finis ⁊ obiectũ vtutũ theologicaꝝ ꝙ nõ põt eẽ in moralibus: qꝛ deus ſicut eſt obiectũ charitatis: ita eſt ei° finis: ſed temperãtie obm eſt tactus vel mã veneriorũ: ſed eius finis nõ eſt idipſum: ſed felicitas: deus aũt eſt beatitudo nr̃a: ideo ⁊ finis vtutũ ſupnãliũ. ¶ Sed cõtra iſtas ꝓprietates inſtatur per ordinẽ. ¶ Primo. qꝛ habitus gñat ex actibus. igit ex actibus fidei ſpei ⁊ charitatis poſſunt idem habitus gñari. ¶ Item ſcđo. qꝛ per fidẽ aliquis inclinat ad inferiora. ſ. ad infernũ ⁊ eius penas credẽdas. ¶ Item 3°. qꝛ quis põt nimis crederet etiã minus: vt ſi quis crederet quattuoꝛ perſonas in diuinis: vel tñ

A.l. que. Tertius arti. Proprietates virtutum theologicarũ que ⁊ quot.

Portio aĩe duplex ⁊ q̃lr dĩnt notanter 12. tri. c. 4.

Q

Nõ dat exceſſus i theologicis vtutib°: ſʒ an defect° ꝯſidera bene.

Obio 4^x.

2° ethicoꝝ.

vel tñ

A

Fides duplex ꝛ ad duplex obm̄ inclinat.

vel tm̄ duas. igit̄ conſiſtit in medio. ℂ Item 4°. qa oīs habitus ordinat̄ ad ꝓpriū actū: ſicut ad finē. Sed act⁹ charitatis nō eſt idem cū obiecto. igit̄ nec obꝫ charitatis eſt idem cum fine: qui eſt actus. ℂ Ad primū dico ꝙ fides que ex actibus eſt vl acquirit̄ nō eſt īfuſa: nec per conſequēs eſt theologica: ſed eſt nālis ꝛ acquiſita. ℂ Ad ſcðm dico ꝙ fides quantū ad obiectū ꝑmariꝫ inclinat̄ ad ſuperiora: ꝛ hoc ſufficit: quantū aūt ad alia obiecta ſcðaria pōt īclinare ad īferiora. ℂ Ad tertiuꝫ dico ꝙ circa theologicas v̄tutes bene pōt eſſe defect⁹: ſed nō reſpectu medij: ꝛ hoc eſt qn̄ credit̄ falſuꝫ. Sed nō habet idē obiectū maius ꝛ min⁹ credere: qa iſta nō variāt credulitatē. ℂ Ad 4m dico ꝙ actus virtutis bn̄ pōt eſſe finis quo: ſed nō pōt eſſe finis cuius gratia aliquid fit: ſicut eſt obiectum in theologicis.

Excedit̄ incredendo.

A.l. ſed habꝫ finis virtutis duplex.

B

Quartus art. Opio cōis doctoꝝ. vīd ſco. diſti. 36. h⁹ ꝛ aliaꝝ: vt ibi notatur ad h.

Quartus articulus eſt: ſi virtutes theologice ſūt cōnexe. ℂ Dicūt cōmuniter doctores ꝙ nō: lꝫ virtutes morales ſint cōnexe. ℂ Prima ratio eſt: qa tres v̄tutes iſte tm̄ infundunt̄ in baptiſmo: ſed in nullo alio ſacro īfundit̄ niſi charitas: igit̄ nō ꝯnectunt̄ neceſſario: qa due ꝑme remanēt poſt baptiſmū: remota charitate. ℂ Itē 2°. qa deſperatio pōt ſtare cuꝫ fide: aliquis eni de ſalute deſperās: pōt habere habitū fidei ꝛ actū etiā. Sed deſperatio remouet ſpem. igit̄ fides ꝛ ſpes non ſunt cōnexe. ℂ Item 3°. ſm Aplum. in patria tm̄ remanebit charitas. igit̄ charitas nō exigit fideꝫ ꝛ ſpem. ℂ Sed dubiū eſt quare virtutes morales dicūtur cōnexe: ꝛ nō theologice. ℂ Dicunt quidā cuꝫ Phō ꝙ cōnectunt̄ cū prudentia que oēs v̄tutes dirigit: eo ꝙ ipſa eſt recta ratio agibiliū. ℂ Sed ꝯ. Primo ſic. fides dirigit hoīes circa v̄tutes theologicas: qa ſine fide ꝛ fidei directione impoſſe eſt deo placere. ergo ꝛc̄. ℂ Iteꝫ ſcðo. ſicut prudentia eſt practica: ita fides reſpicit ꝛ in opus trāſit: qa ſm Aplm. Fides ſine operibus mortua eſt. ℂ Item tertio: ille virtutes vident̄ magis cōnexe que habēt idem obiectū ꝙ̄ que habēt obiecta diuerſa ꝛ diſperata. Sed v̄tutes theologice habēt idē obiectuꝫ ſcilꝫ deum. ℂ Ex iſtis igit̄ quatuor ſequit̄ ꝙ ſicut per cōparationē ad prudentiā: ꝓpter dictas cauſas: v̄tutes morales ſunt cōnexe: ita ꝛ theologice per cōparationeꝫ ad fidem: que de neceſſitate requirit̄ ad oēm virtuteꝫ theologicā. Sed qa teneo ꝙ virtutes morales non ſunt cōnexe per habitudinē ad prudentiā: ſed per habitudinē ad iuſtitiā legalē: vt infra oſtēdā. Idcirco nō video quare virtutes theologice nō ꝯnectunt̄: ſed alı̄s de hoc videbit̄. ℂ Sed cōtra predicta. qa charitas eſt forma oīum virtutum. ergo cōnexio virtutū attendit̄ per habitudinē ad charitatē. ℂ Dōꝫ ꝙ charitas dicit̄ forma virtutū ſolum quantū ad meritum: qa facit ꝙ actus elicıti ab alijs v̄tutibus ſint meritorij: ſed habitus omniū aliaꝝ virtutū vere poſſunt manere ſine charitate.

Virtutes theologicas nō eē cōnexas.

1. Corin. 13.

Dubium. 6° obiectio.

Obiectio 4a ꝯdēdabilis. Hebre. 11.

C

Jaco.

Unū ꝛ reſpectu cui⁹ ē ꝯnexio v̄tutuꝫ moralium. A.l. iuſtic.

Qualiter charitas ſit forma virtutum.

D

Quintus art.

Quintus articulus eſt. ſi virtutes theologice ſunt eſſentialr̄ ordinate. ℂ Dicunt aliqui ꝙ ſic ſm Aplm: nunc autē manent fides ſpes ꝛ charitas. ℂ Sed cōtra. qa aliquis pōt habere ſpem de re opinata: ſed opinio pōt eſſe ſine fide: igit̄ ꝛ ſpes. ℂ Itē ſcðo. qa actus charitatis precedit actus aliaꝝ virtutū: qa eſt actus volūtatis: qui eſt prior īter actus aliaꝝ potentiarum. ergo ꝛ habitus charitatis alios habitus precedit. ℂ Item tertio. in chō fuit charitas: ſed in eo non fuerunt fides ꝛ ſpes: igit̄ ꝛc̄. ℂ Iteꝫ 4°. qa ſm Aplm. Charitas nūꝙ̄ excidit in pr̄ia: ſed alie v̄tutes euacuabunt̄ ꝛ ceſſabūt. ergo ꝛc̄. ℂ Ideo dico ꝙ v̄tutes theologice de ſe ꝛ de natura ſua non ſunt habitus eſſentialr̄ ordinati: ſꝫ ſolū ex ordinatione diuina. ℂ Sed hic occurrūt dubia. Primū ſi fides corrūpit̄ ꝑ pctm̄. ℂ Dōm ꝙ nullū pctm̄ corrumpit fidem: niſi ſolum hereſis: qa fides nō eſt in volūtate: ſed in intellectu: ſicut in ſubiecto: ſed nihil ſibi ꝯtrariat̄ niſi hereſis. ℂ Scðꝫ dubiū eſt ſi ſpes corrumpit̄ per peccatū. ℂ Dōm ꝙ nō niſi per deſperationē que eſt cōtraria ſpei circa idē. ℂ Itē 3m dubiū eſt: ſi charitas corrūpit̄ per peccatuꝫ. ℂ Dico ꝙ ſic de facto: ꝛ hoc tm̄ demeritorie. ℂ Sed 4m dubiū eſt q̄re charitas non ſtat cū aliquo pctō mortali: alie autēꝫ virtutes theologice poſſunt ſtare. ℂ Dicendū ꝙ hoc non eſt ex natura habitus charitatis vel actus: ſed ſolum demeritorie ex ordinatione diuina: ita eni charitas de ſua nā poſſet eſſe cū peccato: ſicut fides ꝛ ſpes: ſed ideo demeritorie non ſtat cū peccato ex ordinatione diuina: quia ipſa ſola diuidit īter filios regni ꝛ filios perditionis.

1. Corin. 13. Opio alioꝝ. Impugna⁹ 4r.

Ubi ſupra. Uirtutes theologicas nō eē ordinatas: ſꝫ diuina ordinatōe eē eſſentialr̄ ordinatas.

Dubium 4r.

E

A.l. niſi de infuſa.

Qualis fides ꝛ ſpes ſtare cuꝫ oī pctō preter ſua oppoſita.

Charitas nō cū nullo mortali ſtat. ꝛ q̄re

F

Sext⁹ articu. Opio alioꝝ.

Sextus articulus eſt ſi fides eſt compoſſibilis cū notitia euidenti. ℂ Dicunt quidā ꝙ non. qa notitia eſt euidēs: fides aūt nō eſt euidēs: ſed aliqd eſſe euidens ꝛ nō euidens reſpectu euiſdem intellꝰ implicat cōtradictionē. ℂ Sed contra q̄druplr̄. Et ꝑmo. qa impoſſe eſt ꝙ in rōne formali alicui⁹ poſitiui includat̄ priuatio. Sed fides eſt habitus poſitiuus. ergo illud qð eſt ieuidēs: quod dicit ꝑuationē, nō eſt de ſua rōne formali. ℂ Item ſcðo. qa ſi ſcia ꝛ fides ſunt incōpoſſes: qa ſcia eſt euidens fides non: ſcia ꝛ ſapia ſunt icōpoſſes: qa ſapia eſt per altiſſimas cauſas. ſcia aūt nō eſt per altiſſimas cauſas. ℂ Item 3°. qa notitia matutina ꝛ veſpertina ſunt ſimul cōpoſſibiles. Sꝫ notitia matutina eſt ſupernaturalis: qa eſt rerū in verbo: veſpertina autē non eſt ſupnālis: quia eſt rerū in ꝓprio gn̄e. ℂ Item 4°. qa notitia intuitiua ꝛ abſtractiua ſunt ſimul compoſſibiles de ſole: ſed intuitiua eſt de ſole preſente: abſtractiua de ſole abſente: ſicut quādo cognoſcit̄ eclipſis ſolis. ℂ Dicendū ergo ꝙ eodē modo ſcia ꝛ fides ſunt habitus cōpoſſibiles: qa fides eſt de deo per auctēm: ſed ſcientia per demōſtrationē euidentē: ſed ꝙ idem obiectum ſit cognituꝫ per auctēm ꝛ ſcitū per demōſtrationē nō eſt cōtradictio. igit̄ ꝛc̄. ℂ Cōfirmat̄. quia mos fuit phōꝝ aliquos ſuos diſcipulos inſtruere ꝑ auctēs ꝛ dicta aliorū ad que poſtmodū addiderūt rōnes demōſtratiuas. Numqd igit̄ per auctoritates voluerūt facere euidens ꝙ docebant: nequaꝙ̄ ſed ſolū credi: ꝛ poſtea illō credıtū arctius imprimerent per demonſtrationē vel per rationē demōſtratiuā. ℂ Sed nūquid demonſtrationes quas adduxerūt deſtruxerunt auctoritates ꝛ opiones quas diſcipuli habebāt ꝑ auctoritatē? ℂ Nequaꝙ̄ qa tunc fruſtra ꝛ in vacuū ad ſuū ꝓpoſituꝫ illas adduxiſſent: ſic etiā ſancti plurimū in ſacra ſcriptura auctoritatibus vſi ſunt magis eis innitentes: ꝛ aliquādo rationibus ad euidentius perſuadendū: ſed cōſtat ꝙ per rationes nolebāt excludere fidem chr̄i quā facit auctoritas ſacra. Igit̄ de facto ꝛ nō ſolum de poſſibili ſimul ſunt fides ꝛ ſciētia. ℂ Eſt igit̄ ꝑma cōcluſio ꝙ actus fidei eſt cōpoſſibilis actui ſciētie: qa formales ipſoꝝ rationes ſunt cōpoſſibiles: ſcilꝫ euidēs certitudo ꝛ firma adheſio. ℂ Scða ꝯcluſio ꝙ habitus fidei eſt compoſſibilis cum habitu ſcie: quia non plus diſtinguūt̄ habitus ꝙ̄ actus. ℂ Tertia ꝯcluſio eſt ꝙ actus fidei eſt cōpoſſibilis cū habitu ſcie: quia actus habit⁹ oppoſiti ſtare poteſt cū habitu oppoſito ſicut actus temperātie cū habitu intemperātie quādo ſcilꝫ aliquis de nouo fit de intēperato temperatus: qa non ſtatim recedunt habit⁹ acquiſiti. ℂ Sed cōtra predicta: qa opinio eſt incōpoſſibilis ſciētie: ſed fides eſt quedā opinio. ergo incōpoſſibilis ſcie. ℂ Dōm ꝙ aſſumptū eſt falſuꝫ: quia de aliquo pōt haberi opinio per ſyllm̄ probabilē: ꝛ de codeꝫ ſciētia per demōſtrationē. ſed vnuꝫ iſtoꝝ non deſtruit

Impugna⁹ 4r.

A.l. hoc.

6° obiectiō. ꝛ Aug. vbi ſ.

Matutina ꝛ veſpertina nō diuerſa q̄ reſpectu ꝛ q̄z.

Uidere Aug. 4. ſup Geñ. A.l. nō pñte.

G

A.l. de eodeꝫ. Opio ꝓpria. Sciam ꝛ fidē de eodē ꝯpoſſibiles i eodē fore: ſꝫ ꝯſideranti ſcotū: vide. 24. diſt. h⁹ ꝛ alibi. A.l. alioꝝ diſcipulos. A.l. dicebant

Nobilis declaratio ꝯpoſſibilis fidei ꝛ euidētis notitie ſcientie.

H

Reſolutio h⁹ artic. in ꝯcluſione triplici.

A.l. habitū.

Tā actū actui ꝙ̄ habitū habitui actum quoꝙ̄ habitui ſcie ꝛ fidei cōpoſſes eſſe.

3° obiectio. Obiectio.

Opionē ꝛ ſciētiā de eodē cōpoſſes fore.

I

Qualr formido ſe habz ad opinionem.

reliquum.igit̃ ꝛc. ¶ Sed contra.q̃a videtur ꝙ formido eſt de ratione formali opinionis. ¶ Dicendum ꝙ non eſt de ratione formali opinionis vere:ſed falſe ſolum:ſicut nec ſuſpitio.

Septim⁹ art. Opio alioꝝ.

Septimus articulus ſi fides eſt in itellectu vel in voluntate tm̃. ¶ Dicunt aliqui ꝙ eſt in volũtate:q̃a quãdo volo credo:⁊ quãdo nolo nõ credo:igitur actus credendi eſt a volũtate. Sed habit⁹ eſt in illa potẽtia a qua elicitur actus.igitur ꝛc. ¶ Sed ꝯtra.q̃a velle eſt actus charitatis:ſed ſola charitas iter virtutes theologicas ponit̃ in volũtate.ergo ꝛc. ¶ Itẽ fides poteſt eſſe ſine operib⁹:ſed charitas nõ:q̃a amor dei nõ eſt ocioſus:operat̃ eni magna ſi eſt:vt dicit Gre. ergo ꝛc. ¶ Item Auguſti.fidei ſuccedit contemplatio:ſed contemplatio eſt in intellectu.ergo ⁊ fides. ¶ Itez viſio eſt tota merces fidei:ſicut fruitio charitatis:ſed viſio eſt in intellectu.ergo ꝛc. ¶ Ideo dicenduz eſt ꝙ fides eſt perfectio intellectus. ¶ Unde quatuor ſunt ternarij:qui cõſequẽter ⁊ ordinate ſe habent. Primus ternarius eſt intellectus/memoria/⁊ voluntas:qui eſt potentiarũ vel virium anime. Scd̃s eſt habituum vel virtutum:vt ſunt fides/ſpes/⁊ charitas. Tertius eſt actuuz hierarchicoꝝ qui ſunt/illuminare/purgare/⁊ ꝑficere. Quartus dotũ anime.ſ.viſio/firma tentio:⁊ fruitio. Unde in intellectu eſt habitus fidei:in quo etiã purgatio recipit̃ ⁊ viſio ponit̃:⁊ de alijs ſic deinceps. ¶ Itẽ notanduz ꝙ credere non eſt actum credendi cauſare. Sed credere eſt formalr̃ ipſius intellectus:eſt eni credere in intellectu formalr̃:ſed a voluntate effectiue:nõ tamẽ elicitiue:ſed imperatiue. ¶ Item notandũ ꝙ credere eſt de re neutra:non eni poſſes mihi iniungere ꝙ crederem ꝙ ſol eſſet quadratus:q̃a video contrarium. Nec ꝙ celũ ſit minus terra. Sed poſſuz credere ꝙ roma eſt in Italia:q̃a ipſaz eſſe citra montes vel vltra:nõ eſt neceſſarium ſimplr̃ ſed contingens.ergo ꝛc.

Aug.1.tri.⁊ penulti.

K

Opio ꝓpria. Fides eſt formalr in itellu. Ternari⁹ 4ᵒʳ. Potentie. Habitus. Actus. Dotes.

Credere eſt a volũtate ſic iperatiue:non tñ elicitiue:ſz ſic ꝑtinet itellectui ⁊ recepitiue.

Reſpectu c⁹ obiue ſit credere neceſſ.

L

Octauus art. Opinio cõis. 1.Corin.13.

Octauus articulus eſt:ſi ſpes eſt diſtincta a fide ⁊ charitate. ¶ Dicit cõmunis opio ꝙ ſic.q̃a Apl's dic̃. Nũc manẽt fides/ſpes/⁊ charitas:tria hec.vbi enumerat virtutes theologicas. ¶ Sed cõtra ꝑmo.q̃a memoria non eſt potentia diſtincta ab intellectu ⁊ volũtate:igitur nec ſpes que ponit̃ in memoria a fide ⁊ charitate. ¶ Itez ſcd̃o.q̃a illuminare reducitur ad purgare ⁊ perficere:vnde vtrũq3 preſupponit illuminationẽ. ¶ Item tertio.tentio firma nihil aliud eſt q̃ꝫ viſio ⁊ fruitio. ¶ Item 4º:quia anime tm̃ duas habemus operationes.ſ.velle ⁊ intelligere.igit̃ tm̃ duos habitus virtutum ſm̃ quos operamur:igit̃ ois alia virtus theologica reducit̃ ad fidem ⁊ charitatez qui ſunt habitus principales virtutũ ipſius anime. ¶ Ideo cõſequenter dicit doctor ꝙ ſpes dicit fidem ⁊ charitatez ſimul ſumpta. ¶ Sed cõtra.q̃a omne totuz eſt maius ſua parte:ſed maior bonum eſt charitas ſm̃ Apl'm.igit̃ ſpes non eſt totum reſpectu charitatis. ¶ Item charitas in via eſt poſterior omnibus alijs:ſed ſpes ſi differret a fide ⁊ charitate:eſſet poſterior eis:q̃a omne totuz preſupponit partes.igitur ꝛc. ¶ Dicũt alij igit̃.ꝙ ſpes eſt deſiderium supernoꝝ. ¶ Sed ꝯtra.quia ſpes ſtare poteſt cũ oppoſito deſiderij ſupernoꝝ:q̃a cuz maximo deſiderio ⁊ affectu etiã terrenorũ. ¶ Idcirco eſt dõm ꝙ doctor dicit ꝙ ſpes eſt quedã ſpecies fidei:vnde fides ſe habet ſicut genus ⁊ ſuperius quoddam reſpectu ſpei:⁊ hoc declarat:q̃a ſpes habet quatuor cõditiones:quibus differt a fide partialr̃:ſed non totaliter:ſic̃ nec ſpecies a genere. Prima cõditio q̃a ſpes eſt de futuris tm̃:ſed fides etiã eſt de preteritis:lz ſit etiã de futuris. Scd̃a conditio ꝙ ſpes eſt de particularibus:ſed fides de vniuerſalibus.eſt eniz ſpes reſpectu ꝓpriẽ ſalutis tm̃. Sed fides de multis alijs que etiam de ſui ratione non pertinent ad ſalutem propriaz:ſed etiam alterius. Tertia conditio ꝙ ſpes ſe habet per modum concupiſcentie:ſed fides per modum amicitie. Quarta conditio ⁊ vltima ꝙ ſpes proprie eſt de bonis:fides autem de bonis ⁊ malis.

Al.1.ſed dic. Impugn⁹ 4ᵒʳ.

Scd̃a opio. Sco.26.diſ. huius:ſz extrema hec. Impugn⁹ 2ᵒʳ. 1.Corin.13.

M

Tertia opio. Impugnatio.

Quarta opio Unde ſco.vbi ſupra:ſz pon⁹ videl' ſpecies charitatis. Al.1.licz. Conditiones ſpei i quibus differt a fide ſunt quatuor.

N

Videl in hec artic. velle ꝙ ſpes reducit̃ ad fidẽ:vt ſpecies ad genus ⁊ ſic ab ea diſtinguitur.

Nonus artic. Opio alioꝝ.

Nonus articulus ſi charitas qua diligimus deuz ⁊ proximum eſt idem habitus. ¶ Una opinio dicit ꝙ ſunt duo habitus:quia ſunt duoꝝ obiectorum:ſed habitus diſtinguunt̃ ex obiectis ſicut act⁹. igitur ꝛc. ¶ Sed contra.quia eodem actu in patria videtur deus ⁊ creatura.ergo ⁊ eodem habitu multo fortius poteſt diligi:quia magis ſunt incõpoſſibiles actus q̃ꝫ habitus. ¶ Item ſcd̃o.q̃a deus eodem actu ſe fruit̃ ⁊ vtitur creatura.ergo eodez habitu poteſt diligi deus ⁊ proximus. ¶ Item tertio.q̃a eodez actu diligitur finis:⁊ ea que ſunt ad finem. Sed per creaturã reducuntur in deum ⁊ ordinant̃ ſicut in finez.ergo ꝛc. ¶ Ideo dico ꝙ eodem habitu charitatis diligimus deum ſicut obiectum primarium:creaturaz vo ſicut obiectum ſecundarium:veruntamẽ poſſumus deũ iſto habitu diligere:abſq3 hoc ꝙ diligamus proximũ:q̃a habitus charitatis habet ordinẽ per ſe ad deũ ⁊ primarie:ad proximum autẽ hꝫ ordinẽ ſcd̃arie:⁊ quaſi per accidẽs:ſz iſto habitu charitatis nõ poſſumus diligere proximum q̃n diligamus deum:q̃a in eſſentialr̃ ordinatis ſcd̃m ꝑſupponit primum de neceſſitate:⁊ illud qđ eſt per accidẽs preſupponit illud qđ eſt per ſe.

2.c.3.de aia. Impugn⁹ 3ᵒʳ.

O

Al.1.reducitur. Opio ꝓpria. Eadẽ charitate diligi de⁹ ⁊ proxi⁹:ſz deũ ſine proxi⁹ ſepari a ſeparabiliter.

Decim⁹ art.

Decimus articulus ſi actus charitatis imperatus diſtinguit̃ ab actu charitatis elicito. ¶ Dicendum ꝙ charitas vel habitus charitatis habet duplicem actum.vnum elicitum:qui dicitur velle. aliuum imperatum qui dicit̃ potentias mouere vel mẽbra. Actus autẽ charitatis elicitus eſt formalr̃ in voluntate. Actus autem imperatus non eſt formalr̃ in volũtate:ſed in alijs potẽtijs a quibus elicitur. ¶ Eſt igitur vna opinio:que dicit ꝙ ſunt vnus ⁊ idẽ actus:q̃a actus imperatus ſm̃ eos nihil aliud eſt q̃ꝫ actus elicitus coniunctus potentie ſenſitiue vel alteri inferiori a voluntate. ¶ Sed contra.quia voluntas ſm̃ Ariſto.dominat̃ corpori vel mẽbris principatu deſpotico:quia eius imperium exequitur velit nolit:ſicut dñs principatur ſeruo. Sed iſte actus quo volũtas imperat mẽbris nõ eſt a voluntate elicitus.ergo ꝛc. ¶ Item ſcd̃o.q̃a volũtas ꝑncipat̃ ſiue dñat̃ appetitui ſenſitiuo ꝑcipatu politico:ſicut principibus rex:quia quantũcũq3 volũtas imperet appetitus allectus delectatione niſi velit nihil faciet. Sed iſte act⁹ quo volũtas ſic imꝑat nõ eſt formalr̃ in volũtate.igit̃ nõ eſt a volũtate elicitus.igit̃ erit alr⁹ ab actu elicito. ¶ Sed dubiũ eſt ſi volũtas eſt cã act⁹ iperati. ¶ Dico ꝙ ſic:q̃a ad eius actum ſequitur aliud vz.aliquis effectus:vel actus potẽtie inferioris:vel motio in membris. ¶ Unde ſciendũ ꝙ voluntas eſt cauſa vniuerſalis actus imperati:⁊ potentia eius eſt actus iſte formaliter vel mẽbrũ eſt cauſa ꝑticularis. ¶ Sed tunc eſt dubium:q̃a tunc videt̃ ꝙ voluntas feratur in obiectum non precognitũ:qđ eſt falſum:quia volũtas non fertur in obiectũ niſi preuio actu itellectus. ¶ Dicendũ eſt ꝙ aliud eſt voluntatem velle:aliud ipſaz cauſare. Uelle enim eſt actus elicitus volũtatis:⁊ tali actu elicito voluntas non fertur in obiectum:niſi precognitum:ſed volũtas actu imperato:quia illo actu aliud cẽ ſe cauſat:poteſt ferri in obiectũ non precognitũ:q̃a nõdum talis effectus eſt:⁊ de hoc dictũ eſt ſupra. ¶ Itez dubiuz eſt ſi actus volũtatis imperatus addit aliquid.

Act⁹ charitatis duplex ⁊ dĩo coꝝ ſz dñat.

P

Opio alioꝝ.

Impugn⁹ 2ᵒʳ.

Al.1.quam.

ꝓ politico.c.3

Ap.vel.ſ.

Al.1.quem.

Dubium 3ᵐ.

Q

Qualr volũtas ſit cã nedũ act⁹ eliciti:ſed imperati.

Lz volũtas i volendo non ferat niſi in ꝓcognitũ:i cauſando tñ ſic̃ qđ noũus.

A

Nequaq͂ impatū nō addere bo-nitatē vl' mali ad ad elicitū: ſed vide ſco. 18.q. quolib. ad hoc.

bonitatis moralis ſuper actum vel ad actum elicitum.
❡ Dicendū φ non: q̃a nullus actus mere naturalr̄ eli/
citus poteſt eſſe meritorius: q̃a talis actus non eſt liber
ſed neceſſarius: ſed oīs potētia inferior nāll neceſſitate
exequitur quicquid ei voluntas imperat. Igitur actus
imperatus: cū3 ſit mere naturalis ex parte potētie exe/
quentis nullam pōt habere bonitatē vltra actū elicitū3
volūtatis. ❡ Itē cōfirmaꝛ ſcḋo. q̃a xp̄s diſcipulis ſuis
dixit. Q2 vidua plus meruit imitēdo duo minuta: q̄3 di/
uites qui multo plus mittebant: ſed non potuit plus me
reri niſi actu elicito īteriori: q̃a alij exterius plus facie/
bant ⁊ exequebanꝛ plures actus imperatos q̄3 vidua.
igitur ⁊c̄. ❡ Item dicitur de ſcō Martino: ⁊ de multis
alijs ſanctis dici poteſt. O beatū virū. O felix aīa: quā3
etſi gladius perſecutoris non abſtulit: palmā tñ marty
rij non amiſit. igitur actus exterior nihil addit interio/
ri quantum ad meritum. igitur ⁊c̄.

Mat. 12. ⁊ Luce. 21.

B

❡ Poſt predicta de quatuor virtutibus ⁊c̄.

Sermo ſcla-rus ō virtutib' intellectualib'.

CIrca diſtinctionē 33am vſq3 ad 37am Hic queritur. p̄mo vtrum in anima chriſti fuerint virtutes intelle/
ctuales. Et videꝛ φ non. q̃a Apl's. vide/
mus nunc per ſpeculū in enigmate ⁊c̄.
Idcirco enim virtutibus intellectuali/
bus indigemus ad illuſtrandū intell'm
noſtrum obſcurum: ſed xp̄s verus fuit comprehenſor.
igitur talibus virtutibus non indiguit. ❡ Sed contra.
q̃a xp̄s creſcebat ⁊ ꝯfortabaꝛ plen' ſapia: vt di Luc. 2.
Sapia aūt eſt vtus itellectualis: vt patebit. igiꝛ ⁊c̄.

1. Corin. 13.

A. l. puer ihs

Hic ſunt tredecim articuli per ordinē declaran/
di. Quorū p̄mus eſt. Quid eſt virtus i/
tellectualis. Scḋs quot ſunt virtutes itellectuales. Ter
tius in quo ſunt ſicut in ſubiecto. Quartus ſi ſūt forma/
liter in deo. Quintus ſi ſunt in angelis. Sextus ſi ſūt in
brutis. Septimus ſi ſunt eiuſdem rationis formalis in
deo ⁊ in creaturis. Octauus ſi intellectus eſt habitus.
Nonus ſi intellectus eſt nobilior ſcia. Decimus ſi ſapia
eſt nobilior ſciētia. Undecimus Duodecimus ⁊ Deci/
muſtertius ſunt de ſequente queſtione.

C

Diminuit l ali-quib' origina lib' h' enūera tio articulorū ⁊ bene. Sūt tñ ſolalr in. q. iſta: ſ3 re ductiue in ſe quenti.

Primus arti.

Eſt igitur primus articulus: quid eſt virtus itel
lectualis. ❡ Ubi notandū3 φ in aīa
noſtra ſunt quatuor per ordinē. Primum eſt ſpecies in
itellectu cauſata ab obiecto ⁊ phātaſia. Scḋm eſt act'
cauſatus ab obiecto cōcurrente intellectu agente. Ter/
tium eſt diſpoſitio quedam derelicta ex actuū frequē/
tia. Quartum eſt habitus. ❡ Uirtus autē itellectualis
non eſt ſpecies: quia perficit potentiā. nec actus: q̃a non
eſt tranſiens: ſed permanet in intellectu. Nec eſt diſpo
ſitio: q̃a diſpoſitio habet rationē3 imperfecti: virtus vo
perfecti. eſt igitur virtus intellectualis habitus in potē/
tia intellectiua exiſtens: ⁊ ſe tenēs ex parte p̄ncipij agē/
tis: vel principij actiui. ❡ Sed cōtra. quia potentia eſt
principiū productiuū ſicut ⁊ habitus. ergo potentia eſt
virtus intellectualis. ❡ Item ſpecies eſt p̄ncipiū pro/
ductiuū actus. ❡ Item actus eſt virtus: q̃a generat ha/
bitum. ❡ Item perfectum ⁊ imperfectum non variāt
ſpeciem. Sed diſpoſitio eſt imperfecta reſpectu habi/
tus. ergo ⁊c̄. ❡ Ad primū ⁊ ſcḋm dicendū3 φ habitus
eſt principiū ꝓductiuū3 non vt cauſa vl'is: ſed vt cauſa
particularis: ſicut eſt ipſa potentia ſpecie informata.
❡ Ad tertium dicendū φ actus eſt prior habitu ordi/
ne eſſentiali: ſic etia3 diſpoſitio q̃a habet rōnē imperfe
cti non pōt eſſe virtus: q̃a virtus de ſua ratione forma/
li eſt habitus perfectus. ❡ Sed dubiū eſt de fide ⁊ de
opione: ſi ſunt vtutes itellectuales: q̃a pñt acquiri nāli/

A. l. phantaſmate.
In aīa ſūt q̄tuor quo ad itell'3: ſed p̄hs poſuit tres. 2. ethico. ⁊ alia tres. 6. ethico. Uirtus itellectualis qd ſit ⁊ no.

D

Obijcitur 4r.

Lz3 hitus ſ3 po' eſt p̄n' ꝓductiuū3: ſed differenter.
Ordo act' ad hitū ⁊ ſilr diſpōnis qualis.

Dubium.

ter ex actibus. ❡ Dicendū φ ſunt bene habitus natu/
rales: non tamen virtutes intellectuales: quia ſunt ha/
bitus enigmatici ⁊ obſcuri.

E

Neq3 fidem: neq3 opiones habitū itellectualē eſſe.

Secundus articulus quot ſunt vtutes itellectua
les. ❡ Dicendū φ quinque ſunt ſm
p̄hm. ſ. intellectus/ ſcia/ ſapia/ prudentia/ ⁊ ars. Quarū
ſufficientia pōt ſic accipi: q̃a habitus ſui diuiſione p̄ma
diuidiꝛ in practicū ⁊ ſpeculatiuū. Si aūt ſit ſpeculatiu':
hoc erit duplr̄: q̃a vel eſt de per ſe notis vel non de per
ſe notis. Si p̄mo modo: ſic eſt intellectus. Si ſcḋo mō
vel eſt de cauſis inferioribus: ⁊ ſic eſt ſcia. vel de ſupio/
ribus: ⁊ ſic eſt ſapia. Si aūt ſit habit' practicus: aut eſt
de agibilibus: ⁊ ſic eſt prudentia. aut factibiliū: ⁊ ſic eſt
ars. ❡ Sed cōtra iſtā ſufficientiā ia3 aſſignatā: q̃a ſcia
diuidiꝛ in practicā ⁊ ſpeculatiuā. igiꝛ vtrūq3 ſcia ꝯtinet:
⁊ ſic ſcia coincidit cū intellectu: ⁊ cū prudētia. ❡ Item
ſcḋo. q̃a itell's ſilr diuidiꝛ in ſpeculatiuū ⁊ practicū: igiꝛ
intellectus coīcidit cū ſcia ⁊ prudētia. ❡ Ite3 tertio. q̃a
ſcia moralis eſt practica: igitur erit prudentia vel ars.
❡ Item 4o. theologia eſt ſcia practica. igiꝛ ipſa eſt vir/
tus intellectualis. ❡ Ad primū dicendū φ quādo ſcia
diuidiꝛ in practicā ⁊ ſpeculatiuā: tūc accipiꝛ ſcia large:
⁊ ſic dicēdū eſt ad oīa alia. Idcirco aliter ⁊ magis pro/
prie accipiꝛ ſufficientia virtutū3 itellectualiū: quia oīs
habitus aut eſt de vl'ibus: aut de particularibus. Si de
vl'ibus vel de per ſe notis: ⁊ ſic eſt intellectus. vel nō de
per ſe notis: ⁊ hoc vel de inferiorib' vel ſuperiorib': ⁊c̄.
ſicut prius. ❡ Sed dubiū eſt cū3 ſint tres actus rōnis
ſcil3 apprehenſio ſimpliciū: cōpoſitio: ⁊ diuiſio: ſiue cō
plexio terminoꝝ ⁊ diſcurſus de vno ad aliud: q̄re circa
apprehenſionē ſimpliciū terminoꝝ non poniꝛ habitus
virtutis: ſicut circa cōplexionē terminoꝝ poniꝛ intell's:
⁊ circa diſcurſum poniꝛ ſcia que dicunꝛ habitus p̄nci/
pioꝝ ⁊ habitus cōcluſionū. ❡ Dicendū eſt φ forte na/
turalr̄ pōt iſte habitus acq̄ri per ſequētē apprehēſionē
terminoꝝ: ⁊ reduciꝛ ad habitū itell's: q̃a ꝓxima ſunt.

Scḋs artic. 6. ethi. c. 4.

Uirtus itellectuales ſūt q̄nque ⁊ hoꝝ ſufficiētia nōbil 2r aſſignatur.

A. l. de factibilibus.
Obijcitur 4r.

F

Proſequere ſubdiuidēdo vt ſcia.

Du' notabile.

G

Ut: de cōplexio ſic de icōplexis fo! poſſe habitum.

Tertius articulus eſt in quo ſunt virtutes intelle/
ctuales ſicut in ſubiecto. ❡ Dicunt qdā
φ in imaginatiōe nō in potētia itellectiua: q̃a videm'
hoīes imaginatiuos maxime vigere in talibus habiti/
bus vñ imaginatio eſt diſpoſitio ad recipiēdū. ❡ Sed
cōtra 4r. p̄mo q̃a ſcia vere acquiriꝛ per demonſtratio/
nem: vnde cōcluſio demonſtrationis eſt vere ſcita: ſed
demōſtratio nō eſt actus imaginationis: ſ3 actus rōnis
⁊ intell's. igiꝛ ⁊c̄. ❡ Item intell's eſt p̄ncipioꝝ per ſe no
toꝝ: ſed nihil per ſe eſt notū in imaginatione. igitur ⁊c̄.
❡ Itē ſapia eſt de ſpūalib': ſed nihil ſpūale eſt in ima/
ginatione. ergo ⁊c̄. ❡ Item prudentia ⁊ ars ſunt recta
ratio: ſed recta ratio non eſt in imaginatione. ergo ⁊c̄.
❡ Ideo dicendū φ virtutes intellectuales ſunt in itel/
lectu poſſibili ſicut in ſubiecto: q̃a de facto ſunt in deo
⁊ in angelis ⁊ in anima ſeparata: ſed nihil tale eſt in ima/
ginatione. igiꝛ ⁊c̄. ❡ Notandū eſt tñ φ in imaginatio/
ne op3 ponere habitus correſpōdētes iſtis virtutibus itel/
lectualib' que ſunt in intellectu. ſ. imaginatio/ ſcia/ ſapia
prudētia ⁊ ars que ſunt tamē alteri' ſpeciei ab iſtis: ſic
videmus φ non ſolum in mente eſt ars: ſed etiā in mē/
bro exequente. igitur ⁊c̄.

Tertius artic.
Opio aliorū3
A. l. imaginationis vel imaginantes.
Impugn' 4r

ꝑ poſte. ⁊. 6. ethico.

Opio ꝓpria.

H

Intell's ē ſbꝫ itellectualium habituum.
Dic'. 5. correſpondere i imaginatiua hitib' 5. intellectualibus qō bene examina.

Quartus articulus eſt: ſi virtutes intellectuales
ſunt formalr̄ in deo. ❡ Hic introdu/
cunꝛ alique ꝯclōnes. Prima φ in deo eſt formalr̄ ſcia:
iuxta illud. Tu dñe qui habes ſcia3 ⁊c̄. Scḋa φ in deo
formalr̄ eſt ſapiētia: q̃a dñs ſapia fundauit terrā ⁊ ſta/
biliuit celos prudentia. ❡ Itē oium artifex docuit me
ſapiam. ❡ Sed cōtra. q̃a ſcia generaꝛ per diſcurſum:
ſed in deo nō eſt diſcurſus. igiꝛ ⁊c̄. ❡ Item ſcḋo. ſapia

Quartus arti.
A. l. quatuor.
Cōcluſio 4r.
2. Mach. 6.
Prouerb. 3.
Sap. 7.
A. l. alie ꝯclōnes patēt ſilr per ſcripturā.
Obijcitur 4r.

I eſt de altiſſimis cauſis vel per altiſſimas cauſas: ſapie autē dei nulla eſt cā. ḡ rc. ❡ Itē 3°. q̄a prudētia dirigit volūtatē in agendis: ſed in diuinis volūtas eſt pma regula agendoꝝ. igiť rc. ❡ Itē 4°. q̄a ars dirigit artificē circa ſuū artificiū: ſed diuina volūtas a nullo pōt dirigi. igiť rc. ❡ Ad pmū dico ꝙ in deo non eſt diſcurſus ordine durationis: ſed ordine nāe tm̄: vnde ſicut deus ordine nāe pmo cognoſcit ſuā eſſentiā q̄ creaturaꝫ: ita ordine nāe pus cognoſcit pncipia q̄ ꝯnes: ſed ſimul duratione cognoſcit ꝙ hō eſt riſibilis: ꝛ ꝙ eſt aīal rōnale mortale rc. ❡ Ad ſcōm dico ꝙ pnᵐ abſtrahit a cā: vn̄ deus hꝫ ſapiaꝫ per altiſſima pnᵃ: ſed non per altiſſimas cās. ❡ Ad 3ᵐ ꝙ in diuinis itell's nullā hꝫ prudentiā cū actū volūtatis pcedit tn̄ prudētia potētiā executiuam. ❡ Eodē modo ad 4ᵐ de arte eſt dōm. ❡ Sed dubiū eſt ſi in deo eſt intell's qui dicať habitus intellectualis. ❡ Dico ꝙ ſic vt eſt in eſſe perfecto.

A. l. ordinis. In dō eē diſcurſum ordie nāe: ſꝫ nō durarōis: ſꝫ dic alr ſcotice. Dīa ſapiētie dine ꝛ creaṫe notabilr. Suſtinet dēū eē oēs itellectuales in deo eē ſingulariṫ.

K

Quintus

articulus eſt: ſi vtutes itellectuales ſūt in angelis. ❡ Hic introducunť q̄tuor ꝯnes ſicut pus. Prima eſt: ꝙ in angelis eſt ſcia: q̄a ſm̄ ſcōs angeli vident acumine ſcie. Scōa ꝯ pꝫ per Augu. Tertia p Dionyſiū. Quarta per Augᵐ. ❡ Notandū tn̄ ꝙ in angelis nō eſt diſcurſus tpis: ſed nāe tm̄: q̄a in pncipijs cognoſcūt ꝯnes. ❡ Item notādū ꝙ in eis poniť prudētia: q̄a idigēt regulāte: eo ꝙ hnt ſuā ppriā politiā ſicut hoīes: ſed prudentia quā hnt reſpectu nři dī pncipiatiua: que eſt prudētia regis vel dñi: ꝛ circa actᵘ ſubditoꝝ: lꝫ cōiter prudētia regulet hoīeꝫ circa actus proprios. ❡ Itē notādū ꝙ etiā habitus quos hnt non ſunt acqſiti: ſed a deo infuſi: ſunt eni ita pfecti circa actᵘ q̄s exercent: ꝙ nihil pnt acqrere quo idigeat poᵃ eoꝝ ad exequendū faciliꝰ actus in quos ordinantur.

A. l. perfectio nāe itell'ualis. Cōcluſio 4ᶠ. A. l. auguſti. A. l. vigent. Quere Aug. 4. ſup Geñ. ꝛ alibi. Et Dio. de di. no. ꝛ angeli. hierarᵃ. In angelis vtutes itellectuales oēs eē coſq3 diſcurrere naturalr. Prudentia angeloꝝ 3ᶠ. Oēs hitus angeloꝝ infuſos eē: ꝙ tn̄ bene examinabis.

Sextus

articulus eſt: ſi vtutes itellectuales ſunt in brutis. ❡ Dico ꝙ nō: q̄a vtus itellectualis eſt pfectio itellectus. Sed bruta nō hnt itellm̄. igiť rc. ❡ Cōtra. q̄a qd̄ poniť in ſenſitiua hoīs inquantuꝫ talis debet poni in ſenſitiua bruti: q̄a ſūt eiuſdē rōnis. Sꝫ in imaginatiua hoīs pōt eſſe ſcia: q̄a in dormiēte eſt ſyllogiſatio que eſt diſcurſus a pncipijs ad ꝯnes. igitur rc. ❡ Itē ſcōo. q̄a hoīes rōne capti hnt ſapiam: q̄a clamāt ad deū per ſapiam: ſed ſapia eſt per altiſſimas cauſas. igiť rc. ❡ Itē 3°. q̄a ad prudentiā ptinet fouere liberos: ꝛ educare: ſed bruta pullos ſuos fouent nutriunt ꝛ educant rc. ❡ Itē ars eſt recta rō factibiliuꝫ: ſed aranee p artē ſuā telā texunt: ꝛ apes etiam mellificāt. ḡ in eis eſt ars. ❡ Rñō ad pmū ꝙ in dormiēte nō eſt vera ſyllogiſatio: ſed ſolū ſm̄ imaginatiuā potētiā: q̄a impreſſio remanet in imaginatiōe aliquoꝝ actuū rōnis que pceſſerunt: ꝛ redit tūc homini dormiēti illa impreſſio in imaginatione: prout poſſe eſt ſibi illud formare. ❡ Ad ſcōꝫ eodeꝫ mō de hoīe rōne capto: vn̄ illa ſyllogiſatio ꝛ iſte clamor ad deū ſunt ſolū actus imaginationis ꝛ phantaſie. ❡ Ad 3ᵐ dico ꝙ nō eſt hec prudētia: ſed nālis iſtinctus ꝛ vtus eſtimatiua. ❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ bruta hnt aliqua exēplaria a nā: nō aūt hnt pprie arteꝫ: nec hoc hnt a rōne. ❡ Notanduꝫ ꝙ in brutis pnt aſſimilari habitus correſpōdentes illis habitibus: quos hnt hoīes in parte ſenſitiua vel imaginatiua: vt ſupra dictū eſt: ſicut vꝫ in brutis ioculatoꝝ: ꝛ in auibus loquētibus ꝛ cōſilibꝰ.

Sextus artic. Intell'ales habitus nitūrā i brutis nō eē. Obycit 4ᶠ. A. l. in dormiēte.

L

De ſyllogiſatione atqꝫ diſcurſu dormiētū: ꝛ cuiꝰ potētie ſit nōnt.

De amentiū cap ꝛ diſcurſis ꝛ ſapientia.

M

De prudentia ꝛ arte brutoꝝ notanter: ſed adde ex Sco. Habitꝰ ſilēs humāis i brutis aggenerari poſſe.

Septimus

articulus eſt: ſi virtutes intellectuales ſunt eiuſdē rōnis in deo ꝛ in creatura. ❡ Dico ꝙ ſic: q̄a oſtenſuꝫ eſt in pmo: ſcilꝫ in prologo: ꝛ alibi ſepe. Qz omne quod dicit perfectioneꝫ ſimpliciter ꝛ eſt melius ipſum q̄ non ipſum eſt eiuſdeꝫ rationis in deo ꝛ creatura: ſed virtutes huiſmodi dicunt perfectionem ſimpliciter. ergo rc.

Septimꝰ art. Virtutes itellectuales euſdē rōnis i dō ꝛ creatura eē.

N

Octauus

articulus eſt: ſi itellectus pncipioꝝ eſt habitus. ❡ Dicunt aliqui ꝙ non: quia nulla nālis iclinatio potētie pōt eſſe habitꝰ: eo ꝙ nullaꝫ difficultatē habeat ad actū. Sꝫ iclinatio potētie reſpectu pncipioꝝ nullā hꝫ difficultatē: q̄a tn̄ hꝫ difficultatē reſpectu ꝯnū: eo ꝙ ſunt incognite. igiť rc. ❡ Sed ꝯtra. q̄a itellectus poniť vtus itellectualis ꝛ donū: ſed omne tale eſt habitus. igiť rc. ❡ Itē ex delectatione ꝛ facilitate potentie circa actū arguimus habitū in ipſa potentia. Sed itellectiua potētia maxime delectať circa pnᵃ per ſe nota: nō autē per accñs. igiť rc. ❡ Ideo dōm eſt ꝙ itellectus vere eſt habitus. ❡ Sed cōtra. q̄a poᵃ que naturalr inclinať ad actū nō idiget habitu iclināte: ſicut nec calidū ad calefaciendū. ❡ Dōm ꝙ potētia nō ſolū indiget habitu ppter difficultatē: ſed ppter pfectionē: aīa eni naturalr inclinať ad diligendū deuꝫ: nec ppter difficultatē quā habet ad actū diligēdi deum poniť in ipſa charitas: ſed ſolū ppter pfectionē aīe. ❡ Sed notandū: q̄a videť ꝙ opꝫ ponere intellm̄ correſpōdenteꝫ ſapie: que eſt de altiſſimis cauſis: ſicut dať intellectus p cōparatione ad ſciam: que eſt de inferioribus reſpectu prudentie: ꝛ etiaꝫ artis: quia ſicut pncipia correſpondēt ꝯnibꝰ: ita ꝛ habitus pncipioꝝ debēt correſpondere habitibus ꝯcluſionū: ꝛ ſm̄ iſtū modū nō erūt quinqꝫ vtutes itellectuales: ſed tn̄ q̄tuor ſi itell's ꝛ ſcia ptineāt ad eūdeꝫ habitū: vel ſex ſi itell's eſt alius a ſcia: ꝛ q̄libet habitus pncipioꝝ ab habitu concluſionum rc.

Octauꝰ artic. Op̄ alioꝝ.

Impugnatio 6ᵃ ethicoꝝ ꝛ Eſa. xi.

A. l. arguimitur. 2ᵃ ethico. c. 3. Opio ppria. Obiectio. Intellm̄ pncipioꝝ eē hitū ſicut alios 13. 2ᵃ ethico. c. i.

O

Poᵃ indiget hitu rōne duplici nō ſemp coniunctim. Poſſe nec ne plures hitus itell'uales aſſignari poſſe.

Nonus

articulus ſi intell's eſt nobilior habitus q̄ ſcia. ❡ Dicit doctor ꝙ ſic. Tum q̄a intellectus eſt de vlibus: ſcia vō de pticularibus. Tū q̄a itellectus eſt habitus magis euidēs: q̄a de per ſe notis: ſcia vō non de per ſe notis: ſed de eductis ex eis. ❡ Sed ꝯ q̄druplr. Primo q̄a finis nobilior eſt his que ſunt ad fineꝫ. ❡ Sed ſcia eſt finis itell's: q̄a pncipia ordinanť in ꝯcluſiones. ergo rc. ❡ Scōo. q̄a intellectus procedit a minus perfectis ad magis perfecta: ſed itellectus pus cognoſcit pncipia q̄ ꝯcluſiones. ergo habitus pncipiorū eſt imperfectior habitu cōcluſionū. ❡ Itē tertio. q̄a ſi habitus ſcie eſſet imperfectior ꝛ ignobilior: q̄a eſt de particularibus: diuinus itellectus eſſet ignobilior: cū ſit de particularibus: q̄a eſt de obiecto ſingulariſſimo: itellectu noſtro: cū ſit de ente qd̄ eſt obiectū cōmuniſſimū. ❡ 4°. q̄a ille actus eſt nobilior q eſt de nobiliori obiecto: ſiue ſit vle: ſiue ſit particulare: ſed ſcia eſt huiō: q̄a de quocūqꝫ obiecto pōt eſſe intell's: ꝛ ſcia: ꝛ vltra quia habitus itell's nō attingit ad ꝯnē adductā ex pncipijs: ad quā attingit ſcia: igiť ſcia eſt habitꝰ nobilior ſcia: q̄a attingit obm̄ nobilius ꝛ ſub rōne finis. ❡ Si dicať. l. obyciendo ꝙ pnᵃ vtualr cōtinent ꝯnē. ❡ Dico ꝙ non eſt verū: niſi q̄a ſunt pus ordine eſſentiali. ❡ Quā autē cauſalitatē hnt pncipia reſpectu ꝯnis vel premiſſe non eſt pſentis ſpeculationis. Nec obſtat ꝙ intell's eſt habitus magis euidēs: q̄a magis euidēs nō eſt magis perfectū: nec magis nobile niſi ceteris paribꝰ: q̄a habitꝰ theologicus nō eſt euidens: ꝛ tn̄ eſt nobilior ſcia: ſumiť igiť nobilitas habitus ex nobilitate obiecti ceteris paribꝰ.

Nonus arti.

Op̄ ſco. q̄re in. 1. c. 3. ꝛ in q. mag.

Impugnaᵒ 4ᶠ

P

Suſtinēdo bilitatē ſecūdū de facili h̄ eadē argūſta.

Sciaꝫ excedē itell'ꝫ ſuſtineꝫ ſed aq̄la aliaᵒ pt̄ra voluit. Vide in p̄ ꝛ i logicaliꝰ q̄re ſco. q. 1. plo.

Q

Vn̄ nobilitas hiꝰ ſumi dꝫ.

Decimus

articulus ſi ſapia eſt nobilior ſciētia. ❡ Dico ꝙ ſcia pōt accipi duplr. l. large ꝛ ſtricte. Primo mō ſapia eſt quedaꝫ ſpēs ſcie: ſicut ſpes eſt quedā ſpecies fidei: vt dictū eſt ſupra: ſi autem ſcia accipiať ſcōo modo ſic ſapiētia eſt quidā habitus cōdiuiſus ſcie: ꝛ ſic ſapiētia nobilior eſt: q̄a eſt de altiſſimis cauſis. ❡ Item notandū ꝙ duplex eſt meᵗᵃ: q̄a q̄dam eſt de ente in rōne entis: ꝛ ſic metaphyſica nō eſt ſapia. Alia eſt metaphyſica que eſt de ſubſtātijs ſeparatis ꝛ de deo: ꝛ iſta eſt ſapia. ❡ Itē notādū ꝙ theologia

Decimꝰ arti. Scia duplr accipitur.

Di. ſecōme.

Sapiam ſcie pferri. Metaphyſica duplex: ꝛ q̄lr ſapia qd̄ optie notabis bene ponderando.

eſt vera

A

eſt vera ſapientia. ¶ Item notandũ q̃ ſapientia nõ eſt nobilior habitus etiã nãlis ſimplr: q̃a attingimus naturaliter ad diligendũ deũ ⁊ ſubſtãtias ſeparatas per habitum anime: ſed habitus perficiens nobiliorem potentiam eſt nobilior: per comparationẽ ad idem obiectũ: vel ſub ratione nobiliori. ergo ⁊c̃.

Charitatẽ ſapientiã precedere niſi vnũ pro alio accipiat.

Undecim⁹ ar.

Opio aliorũ.

Undecimus articulus ſi ars differt a ſcientia practica. ¶ Dicit̃ cõmuniter q̃ ſic: q̃a quãdo aliqua differũt ſm genus / quodlibet eorũ differt a qualibet ſpecie alterius: ſed ſciẽtia practica eſt quedã ſpecies ſciẽtie: ⁊ ars ⁊ ſcia ſunt habitus ſm gen⁹ differẽtes. igit̃ ⁊c̃. ¶ Sed cõtra 4ʳ. Et p̃mo. q̃a artifices aliquãdo vtunt̃ demõſtrationibus geometrie. ergo ars ſubalternat̃ geometrie: ſed concluſio demonſtrata eſt ſcia. igit̃ ⁊c̃. ¶ Confirmat̃. q̃a habitus genere diſtincti nõ ſubalternant̃ adinuicẽ. ¶ 2° q̃a proceſſus demõſtratiuus eſt ſciẽtificus: ſed artifex per artẽ demõſtrat q̃ lapides q̃a graues ſunt debẽt poni in fundamẽto: ligna aũt in tecto q̃a leuia. ğ ars eſt vere ſciẽtia practica. ¶ Item 3° artifex ex per ſe notis p̃cedit: ſed cõcluſio ex per ſe notis deducta eſt demõſtrata. igit̃ ⁊c̃. ¶ Item 4° q̃a medicina eſt ars: ſed medicina eſt ſcia practica. igit̃ ⁊c̃. ¶ Dico igit̃ q̃ ars nihil aliud eſt q̃ ſcia practica de factibilibus. ¶ Sed cõtra. q̃a ſcia eſt de veritatibus complexis: ſed ars eſt de terminis. igit̃ ⁊c̃. ¶ 2° q̃a ars eſt exemplar in mente artificis: ſed tales ſpẽs non ſunt ſcie. igit̃ ⁊c̃. ¶ 3° q̃a ars eſt de poſſibilibus aliter ſe habere: ſcia autẽ nõ. igitur ⁊c̃. ¶ 4° q̃a actus ſcialis eſt actus imanẽs: ſed actus artificis eſt actus extra trãſiẽs. igit̃ ⁊c̃. ¶ Ad p̃mũ dico q̃ ſcia eſt de ſuo p̃mo obiecto: qd̃ reſpicit: ſicut de incomplexo: ſed eſt de ↄ̃cl'one quã deducit: ſicut de cõplexo: ſic etiã ⁊ ars. ¶ Ad ſcdm̃ dico q̃ ars eſt exemplar mãliter tñ: ſed formalr̃ eſt habitus: ſic etiã ſcia eſt ipſa ſpẽs in mente materialr̃ tñ: ſed eſt formalr̃ habitus aggeneratus ex ſpẽbus ⁊ actibus: ſic etiã eſt ars. ¶ Ad 3ᵐ dico / q̃ ars eſt ex ĩpoſſibilibus aliter ſe habere: impoſſibile enĩ eſt q̃ domus ſm artẽ bene diſponat̃ quin lapides graues ſint iferius ⁊ tectũ acutum ſit ſuperius: ſi autẽ aliter fieret: tunc eſſet error artis. ¶ Ad 4ᵐ dico / q̃ ars h₃ duplicẽ actionẽ. vnã elicitã que eſt cõſiderare: ⁊ hec actio ſibi competit iquãtum eſt ſcia. aliã aũt h₃ actionẽ imperatã que eſt dirigẽ: h̃ autẽ ſibi cõpetit inquantũ eſt ars. ¶ Sed contra. q̃a ſm hec diuiſio que p̃uſo data eſt de habitibus ſeu de virtutibus / non eſt ſufficiens. ¶ Dico q̃ imo: quia ſcia accipitur pro habitu ſcientifico in generali.

Vtrũ geometrie ſubalternat̃ ars. B

Opio p̃pria. Artẽ eẽ ſpẽm ſcie: ſ. ↄ̃ñdẽã. Obijcitur 4ʳ notanter.

Quãſ ſcia ſit ⁊ ars eſt de incõplexis atq; ↄ̃plexis: ⁊ ſpẽs habitus ⁊ de im poſſib⁹ aliter ſe h̃re notanter. C

Actio artis 2ˣ.

Tang: h̃ ↄ̃ſequenter.

Duodecimus articulus eſt: ſi prudentia eſt ſcientia practica. ¶ Et dicitur cõmuniter q̃ nõ ſicut ſuperius probatũ fuit de arte ⁊ ſciẽtia. ¶ Sed cõtra. q̃a homo prudens per ſyllm̃ practicũ põt demõſtrare q̃ aliquis in caſu debet fugere in bello: vel aliquid huiõ. ¶ Sed ↄ̃cluſio demõſtrata eſt ſcientifica. ergo ⁊c̃. ¶ Itẽ ſcdo. q̃a ſcia moralis ⁊ politica dirigunt in agibilibus: ſed hoc eſt p̃priũ prudentie. igit̃ ⁊c̃. ¶ Dico igit̃ q̃ prudentia eſt ſcia practica circa opationes humanas. ¶ Sed ↄ̃tra. Tũ q̃a prudẽtia eſt de ſingularibus: ſcia de vlibus. Tũ etiã q̃a prudentia eſt de poſſibilibus aliter ſe h̃re: ſcia aũt non. ¶ Dico ğ q̃ prudẽtia eſt de vlibus quantũ ad actus elicitos: l₃ dirigat circa ſingularia. Eſt etiã prudentia de impoſſibilibus aliter ſe habere quãtũ ad quidditates ⁊ virtutes quas demonſtrat. ¶ Sed tũc dubiũ eſt: q̃uo ſupra poſiti ſunt ſcia ⁊ prudẽtia diſtincti habitus. ¶ Dõm q̃ p̃prie loquendo in gñali non eſt dare niſi duos habit⁹ diſtinctos. v₃. itellectũ ⁊ ſciam: qui poſtea ſm aliquas rationes formales ⁊ ſpeciales diſtinguuntur.

12° articulus. Opio aliorũ.

Impugn° 2ʳ. D

Opio p̃pria. Prudentiã ſcie ſpẽ₃ eſſe. Obijcitur 2ʳ. Prudẽtia vt ſcia eſt de vlibus ⁊ ĩpoſſib⁹ aliter ſe h̃re.

Dubium. In gñali hit⁹ intellectuales reducitur ad duos.

Tredecimus articulus eſt: ſi eſt tñ vna prudentia oium agibilium vel plures habitus prudentie. ¶ Dicunt oẽs cõiter / q̃ eſt vna prudẽtia tñ: q̃a iſta ſufficit ad dirigendũ oẽs actus humanos. ¶ Sed contra: q̃a illa non ſunt vnus habitus: quorũ vnũ põt eſſe ſine alio. Sed prudentia monaſtica poteſt eſſe ſine politica: vt p₃ in multis hoibus: qui optime ſeipſos in proprijs actibus dirigunt ⁊ alijs p̃eſſe neſciunt. ¶ Item aliqñ politica inuenit̃ ſine monaſtica vel iconomica: quia multi reges neſcirent domui p̃eſſe: ſicut preſunt regno. ¶ Item iconomica prudentia inuenit̃ ſine monaſtica ⁊ politica: q̃a multi ſunt prudentes in regendo domũ: q̃ nihil ſciunt de actibus circa ſeipſos vel alios: ſed ſolũ ſciunt prouidere domui ⁊ familie. ¶ Ite₃ ſm diuerſas politias ⁊ modos diuerſos viuendi indigent hoies diuerſis prudentijs. Aliqui enim bene ſe hñt in vna religione qui eſſent deteriũ in alia. aliqui hñt in ſeculo ⁊ male in religiõe ⁊ ecõuerſo. ¶ Ideo dicendũ q̃ prudẽtia nõ eſt vna ſpẽs: ſed plures habit⁹ diſtincti. ſ. prudentia monaſtica iconomica / ⁊ politica. ¶ Sed cõtra. q̃a vnus eſt intell's oiu₃ ↄ̃cl'onũ. igit̃ vna prudentia oium agibiliũ. ¶ Item ſcdo. q̃a vbi ſufficit vnitas itegritatis: ibi nõ eſt ponẽda diſtictio ſpecifica: ſed ſic eſt in propoſito: q̃a l₃ ſint pl'es prudẽtie numeraliter: erit tñ tñ vna formalr̃ vnitate cuiuſdã integritatis. ¶ Itẽ tertio. q̃a actus humani formalr̃ omnes ſunt eiuſdem ſpeciei: q̃a etiã ſupp^{ta} ſunt eiuſde₃ ſpeciei a q̃bus actus eliciunt̃. ¶ Item q̃rto. q̃a nõ ponimus niſi vnã tñ ſapiam: ⁊ tamẽ metaphyſica eſt ſapia: ⁊ theologia eſt ſapia. ¶ Ad p̃mũ dõm / q̃ plures ſunt actus itellectus ⁊ diſtincti habitus ſpecie ſaltẽ q̃tuor: ſicut dictũ eſt imediate ſupra. ¶ Ad ſcdm̃ dico q̃ vnitas itegritatis nõ ſufficit: q̃a habitus diſtinguunt̃ per obiecta. Sed obiecta prudẽtie ſunt diſticta ſpecie. igit̃ ⁊c̃. ¶ Ad tertiũ nego aſſumptũ: q̃a actus humani ſunt diſtincti ſpecie: q̃a ordinant̃ ad fines diſtinctos ſpecie: nec act⁹ ſortiunt̃ ſpecies a ſuppoſito: ſed ab obiecto vl' fine. ¶ Ad quartũ q̃ non eſt niſi vna ſapia: q̃a non eſt niſi de vno obiecto. ſ. de deo: ſapiẽtia enĩ p̃prie nõ reſpicit niſi deũ tanq̃ p̃ᵐ oiũ p ſe. ¶ Sed dubiũ eſt etiã ſi ſint pl'es artes: ſicut prudẽtie plures. ¶ Dico q̃ ſic: alia enĩ eſt fur‐ni: alia domus: alia diuerſorũ ⁊c̃. Unde tot ſunt artes quot ſunt obiecta de factibilibus. ¶ Qõ. II.

E

13° articulus. Opio aliorũ.

Impugn° 4ʳ.

F

Opio p̃pria. Prudentiã fore triplicẽ.

Obijcitur 4ʳ.

Act⁹ ⁊ hit⁹ itellectus non eſſe eiuſdẽ ſpeciei oẽs ⁊ p̃ncipia q̃d diſtinguit.

G

Unicaſ eẽ ſapientia₃ q̃ara⁹ tione.

Artes vt factibilia diuerſificari.

SEcundo quero. Utrũ virtutes morales ſint cõnexe. Uidetur q̃ non: q̃a non ſunt oẽs in deo: q̃a ibi nõ eſt temperantia. ¶ Cõtra. q̃a doctores ſancti ⁊ magiſter hic dicunt q̃ ſic. ergo ⁊c̃.

Hic ſunt tredecim articuli declarãdi. ¶ Prim⁹ eſt: quid eſt virtus moralis. ¶ Scdus quot ſunt. ¶ Tertius in quo ſunt ſicͭ in ſubiecto. ¶ Quartus ſi ſint circa paſſiones. ¶ Quintus ſi ſunt circa operationes. ¶ Sextus ſi ſint in deo. ¶ Septimus ſi ſint in angelis. ¶ Octauus ſi fuerunt in aia chri. ¶ Nonus ſi ſint in brutis. ¶ Decimus per quẽ modũ generant̃. ¶ Undecimus de ipſarũ corruptione. ¶ Duodecim⁹ de ipſarũ cõpoſitate. ¶ Decimustert⁹ de ipſarũ ↄ̃nexiõe.

H

Eſt igitur p̃mus articulus: quid eſt virtus moralis. Et dicit̃ q̃ eſt habitus electiu⁹ in medio cõſiſtens duarũ malitiarũ. ¶ Declarat̃ autẽ iſta diffinitio Ariſt. ⁊ etiã mẽbra poſita in diffinitione. virtus enĩ moralis eſt habitus ad dĩiam diſpoſitionis que nõ eſt virtus: q̃a eſt de facili mobilis ⁊ imperfecta: dicit̃ electiuus ad differentiã virtutũ intellectualiũ: q̃ non ſunt electiue a voce imediate: vel in medio ↄ̃ſiſtẽs dicit̃ ad dĩiam virtutũ theologicarum que non ſunt in

Prim⁹ artic. A.1. in medie tate. 2° ethi. c. 6. ſed truncate. A.1. p mẽbra Diffõ virtutis moral. ex Ariſto: ele ⁊ declaratio eius notabilis ex iſto A.1. dicte.

I

medio:qa nemo põt nimis diligere deũ:vt ſupra dictũ eſt.dicit̃ aũt duaꝝ maliciarũ:ad diſtã aliquoꝝ vicioꝝ que cõſiſtunt in medio virtutis ⁊ vicij:vt ꝓdigalitas q̃ conſiſtit in medio liberalitatis ⁊ alterius vicij oppoſiti: qa nullũ ſuꝑfluũ ⁊c̃. ❡ Sed ꝯ dictã diffõnẽ arguit̃ 4ᶠ. ❡ Primo qa prudentia eſt virtus itellectualis:ſed poni͂t inter cardinales:ergo nõ eſt habitus electiuus. ❡ 2°.qa ꝑſeuerãtia cõſiſtit in medio:ſed nõ eſt virtus moralis. ğ ⁊c̃. ❡ 3°.qa cõtinentia eſt in medio cõſiſtens:⁊ tñ non eſt virtus moralis.ergo ⁊c̃. ❡ 4°.qa amicitia eſt in medio duaꝝ maliciarũ:⁊ tñ nõ ponit̃ v̓tus moralis. ❡ Ad p̃mũ de prudẽtia dico ꝙ dicunt̃ v̓tutes cardinales:q̃ſi ꝑncipales:nec oẽs ſunt morales:ſed tñ tres:prudentia eni nõ eſt v̓tus moralis:ſed tñ intellectualis. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ ꝑſeuerantia nõ eſt virtus:ſed diſpoſitio ad virtutẽ:qa nec vincit nec vincit̃:ad virtutẽ aũt pertinet cũ facilitate vincere. ❡ Eodem modo dicendũ eſt ad 3ᵐ de cõtinentia:qa non eſt ꝑprie virtus:ſed diſpoſitio ad virtutem:quia cõtinens non faciliter vincit paſſiones. ❡ Ad 4ᵐ dõm ꝙ amicitia forte eſt virtus moralis:ſed quõ hoc ſit poſtea dicet̃. ❡ Notandũ ꝙ virtus moralis dicit̃ habitus electiuus:qa eſt de his que ſũt ad finẽ.

Obijcitur 4ᶠ

Al.l.ãre illã.

Unde dicunt̃ ar cardinales v̓tutes ⁊ quot ⁊ q̃les ſint.

Nec ꝑſeuerãtia nec ꝯtinentia eſt v̓tᵘ moralis ⁊ q̃re.

Al.l.cũ difficultate vincat.

K

Secundus articulus quot ſunt v̓tutes morales. ❡ Dõm ꝙ ſunt q̃tuor diligenda ex charitate que habẽt rõnez diligibilis in ſe.vz.deus,aia nr̃a,ꝓximᵘ noſter,⁊ corpus noſtrũ:circa que nos bene debemus habere.Sed v̓tus moralis eſt per quã circa illa nos bene habemus:per virtutẽ nãqz latrie nos bñ habemus ad deũ:ſ̓m fortitudinẽ ad aiam nr̃am. Nam fortitudo docet ꝙ magis eſt ſuſtinẽda ſeparatio anime a corpe q̃ ꝙ aia a peccato inquinet̃:per tẽperantiã aũt ad corpus propriũ:⁊ per iuſticiã ad proximũ:⁊ ſic ſunt quattuor v̓tutes morales,latria fortitudo,tẽperãtia,⁊ iuſticia. ❡ Sed cõtra.qa liberalitas eſt virtus moralis. ❡ Itẽ magnificentia circa magnos ſumptus. ❡ Item magnanimitas inter audaciã ⁊ puſillanimitatẽ. ❡ Itẽ eutrapelia eſt mediũ circa ſolatiũ vite humane. ❡ Dicendũ ꝙ iſte virtutes reducunt̃ ad alias:ſicut minᵘ ꝑncipales ad magis ꝑncipales:⁊ ſic de oĩbus alijs v̓tutibᵘ moralibus. ❡ Itẽ notandũ ꝙ verecũdia ⁊ timor:⁊ ſilia aliqñ ſunt a nã:⁊ tũc dicunt̃ paſſiones laudabiles ⁊ nõ ſunt v̓tutes. Aliqñ etiã ex actibus generant̃:ſicut qñ qs verecundat̃ de turpibᵘ:⁊ tunc non ſolum eſt paſſio ſed virtus moralis reducta ad aliquam principalium.

Scđs artic.

Quattuor diligibilia:⁊ quatuor virtutes correſpõdentes morales ꝙ h.l. pondera.

Tange inſtantias de latria.

L

Oẽs virtutes morales ad q̃tuor reduci.

Nota optime de verecũdia ⁊ timore.

Tertius articulus in quo ſunt virtutes morales:ſicut in ſubiecto:dicunt quidã ꝙ ſunt in appetitu ſenſitiuo:qa ſunt circa paſſiones appetitus ſenſitiui. ❡ Sed cõtra.qa iuſticia eſt in deo ⁊ in angelis ⁊ in animabus ſeparatis:qa eſt ꝑfectior ſimplr̃:ſed iuſticia eſt v̓tus moralis ꝑncipalis.igit̃ ⁊c̃. ❡ Ideo dicũt alij ꝙ iuſticia eſt in voluntate:⁊ due alie.ſ.fortitudo ⁊ tẽperantia ſunt in appetitu ſenſitiuo. ❡ Sed contra.nullus actus eſt meritorius niſi ſit a volũtate elicitus vel ĩperatus:ſed omnis actus cuiuſcũqz virtutis moralis põt eſſe meritorius.ergo ⁊c̃. ❡ Scđo.qa per actus voluntatis frequenter elicitos circa caſtitatez generat̃ habitus caſtitatis ſed habitus generatus ex actibus voluntatis eſt in volũtate:ergo talis caſtitas eſt in volũtate. ❡ Jõ dicendũ ꝙ virtutes morales nõ ſunt in appetitu ſenſitiuo. ❡ Sed tunc eſt dubitatio in qua portione anime ſunt vel in ſuperiori vel in inferiori. ❡ Dicendũ ꝙ in inferiori niſi quãdo per eas homo iclinat̃ ad vltimum finem:ſed homo per virtutes morales ad inferiora cõmuniter inclinat̃ ⁊ ad illa que ſunt ad finẽ:⁊ illa magis reſpicit portio anime inferior. ❡ Et notandũ ꝙ ſicẽ ex actibus voluntatis generat̃ habitus:ita ex actibᵘ appetitus ſenſitiui circa paſſiones tactus generatur habitus qui eſt in appetitu ſenſitiuo. Sed talis habitus non habet ꝑprie ratonẽ virtutis moralis:ſicut patet in furioſis in quibus ſolum remanet imaginatio:⁊ tamẽ inclinari vident̃ ad aliquos actus virtuoſos:ideo ꝑprie virtutes ſunt in appetitu itellectiuo ſubiectiue:qa nihil qđ nõ eſt formalr̃ in rõne põt habere rõnẽ virtutis.

Tertius artic.

Opio aliorũ.

Impugnᵒ 4ᶠ

2ᵒ op̃.aliorũ.

M

Impugnᵒ 2ᶠ

Opio ꝑpria.

Uirtutes morales nõ ẽẽ in appetitu ſenſitiuo.cũ ſcõs ſz in volũtate.

Dubium.

Al.l.licz eciz hõ q̃nqz p eas inclinatur.

In portione aie iferiori ẽẽ v̓tutes morales ſaltẽ vt plz ⁊ plures.

N

Etſi i appetitu ſẽſitiuo generat̃ hitᵘ: vt in itellectiuo nõ tñ ꝑpe morali. vᵉ debe appellari.

Quartus articulus eſt:ſi v̓tutes morales ſunt circa paſſiones. ❡ Dicendũ ꝙ ſic:qa circa illa eſt medicina circa que eſt egritudo:ſed egritudo noſtra eſt circa paſſiones:⁊ virtutes ſunt medicina egritudinis ſiue rebellionis:ſunt aũt q̃tuor paſſiones appetitus ſenſitiui:ſcilz delectatio,triſticia,timor,⁊ audacia: p̃me due ſunt magis principales. ❡ Sed vbi ſunt iſte paſſiones: Dõm ꝙ in duabus viribus appetitus ſenſitiui:ſicut in ſubiecto.p̃me due ſunt in concupiſcibili:alie vo due ſunt in iraſcibili. ❡ Sed eſt dubiũ:ſi ſint habitus vel operationes. Dicunt quidã ꝙ ſunt operationes virium appetitus ſenſitiui.ſ.iraſcibilis ⁊ ꝯcupiſcibilis. dõm tamẽ ꝙ non ſunt operationes:ſed ſunt paſſiones cõſequentes operationes. ❡ Sed eſt dubium:quid eſt earum obiectum. ❡ Dicendũ ꝙ idem eſt obiectũ paſſionum ⁊ virium ſeu potentiarum:ſcilz bonuz ſenſibile habens rationẽ delectabilis vel difficilis:vel ardui. ❡ Sed tunc eſt dubium:ad quid dantur virtutes morales. ❡ Dicendũ ꝙ non ad intendendũ actũ concupiſcibilis ⁊ iraſcibilis:ſed ad remittendum:ne effrenate ferant̃ in ſuũ obiectũ. ❡ Itẽ eſt dubiũ:ſi paſſiones ſũt obiecta virtutũ. ❡ Dicendũ ꝙ virtutes non ſunt circa paſſiones:ſicut circa ſua obiecta:ſed dicuntur eſſe circa paſſiones:quia ipſas habent moderare.

Quartᵘ artic.

Uirtutes morales ẽẽ paſſiones eſſe non obiectiue ſed moderatiue.

Paſſiões appetitus q̃tuor q̃rũ due i ꝯcupiſcibili: alie vo due in iraſcibili ſubiectiue ſunt.

Duᵐ multiplr̃

O

Nec habitus nec operatiões eſſe paſſiões.

Obm paſſionũ ⁊ viriũ eadem.

Uirtutes ad refrenandũ:⁊ nõ ad itẽdendũ vel remittẽdũ actᵘ dari q̃ tñ hñt limitatis ꝑꝑ dicta ſ.q.7.ſequentis diſtin.

Quintus articulus eſt:ſi virtutes ſunt circa operationes:dico ꝙ ſic. ❡ Sed eſt notandum ꝙ quelibet virtus hz duas operationes:vnaz elicitam reſpectu obiecti proprij:quã operationẽ in ſe recipit formalr̃:aliã imperatã reſpectu membroꝝ:vt exequant̃ imperiũ. Et de iſta operatione querit̃ ſi virtutes ſunt circa operationẽ:⁊ planũ eſt ꝙ ſic:hñt eniz operationẽ membris imperando:⁊ eis que voluntatis ſubiacent imperio. ⁊ lz virtutes reſpectu primaꝝ operationũ ſint cauſa particularis cõcurrens cũ obiecto ⁊ potẽtia: tñ reſpectu ſecũdarũ operationũ ſunt cã vl̓is cõcurrẽs cum membro exequente ⁊ obiecto mouente.

Quintus artic.

Uirtutes morales ẽẽ operationes dupliciter eſſe:lz diuerſimode in cauſando.

P

Al.l.generalis.

Sextus articulus eſt:ſi virtutes morales formalr̃ ſint in deo. ❡ Dicit̃ cõiter ꝙ non:qa includunt imperfectionẽ:eo ꝙ ſunt circa paſſiones:ſz nihil includẽs imperfectionẽ eſt ponẽdũ in deo.ergo ⁊c̃. ❡ Sed ꝯtra.qa diuina ſcriptura deũ cõmẽdat de virtutibus moralibus:vt iuſtus es dñe:⁊ deus fortis. ❡ Hic introducunt̃ 4ᵒʳ ꝯclões. ❡ Prima ꝙ iuſticia eſt in deo formalr̃:qa in quocũqz iuſto legiſlatore ẽ iuſticia legalis:ſed deus eſt iuſtus legiſlator.ps. Eteni bñdictionez dabit legiſlator ibunt de virtute in virtutẽ.iuſticia eniz in deo eſt remuneratiua virtuoſe operantis ⁊ punitiua delinquentis. ❡ Scđa ꝯclo ꝙ in deo eſt mĩa formalr̃:qa deus penes ſe hz indulgentiã qua citra cõdignũ punit. ❡ Tertia ꝯclo ꝙ in deo nõ eſt virtus fortitudinis:qa deᵘ nõ eſt mortalis nec mortis pauidus. ❡ Quarta cõcluſio ꝙ in deo nõ eſt v̓tus tẽperãtie:qa in eo non ſunt paſſiones tactus quas hz refrenare:vel etiã delectationes inordinate. ❡ Sed ꝯtra predictas ꝯclões ꝑ ordinẽ inſtat̃. ❡ Primo.qa iuſticia eſt circa paſſiones ⁊ triſticias iraſcibilis. Sed in deo non ſunt tales paſſiones. igit̃ ⁊c̃. ❡ Scđo.quia mĩa eſt paſſio laudabilis:ſed in deo nulla ponit̃ paſſio vel habitus.ğ ⁊c̃. ❡ Tertio.qa qñ ſunt alique due virtutes:quaꝝ vna eſt iferior ⁊ alia

ſuperior

Sextus artic.

Op̃.aliorũ.

Impugnatio.

Pſal.118.

Pſal.7.⁊ alibi ſepe.

Códo 4ᶠ.

83.

Q

Cõ iuſticia ⁊ mĩa ſint formaliter i deo: nõ tñ fortitudo nec tẽperantia: que hñ ꝯſiderari:vide Sco. 46.diſ.4.

Obijcit 4ᶠ.

A

ſuperior:tūc ſi in deo ponit̄ īferior:multo magis ſuperior debet poni. Sed fortitudo eſt ſuperior mīa: quia eſt circa magis arduū. igit̄ rē. ¶ Item q̄rto. q͞a patientia eſt circa malas ⁊ triſtes paſſiones: ſicut tēperātia: ſ; patientia eſt in deo. ergo ⁊ tēperantia. ¶ Ad p̄mū dōʒ: ꝙ deus h; virtutē iraſcibilē quātū ad poſitiuū pfectionis qd̄ dicit: ſed nō h; paſſionē ꝯſequentē actuʒ. ¶ Ad ſcd̄m dōm ꝙ mīa eſt virtus ⁊ eſt in deo nō ſm ꝙ dicit habitū: ſed ſm ꝙ eſt perfectio. ¶ Ad tertiū dico ꝙ fortitudo per ſe nō eſt v̄tus ſuperior mīa: ſed per accidēs tm̄ in cōparatione ad nos: q͞a tale obiectum reſpicit ꝙ nobis magis eſt arduū: non autē ſimplr̄: ſed ſcd̄m mīe. ¶ Ad 4.m dico ꝙ in deo eſt patiētia nō formaliter: ſed denoīatiue tm̄ denoīatione extrinſeca. ¶ Sed circa p̄dicta oriunt̄ aliqua dubia. ¶ Primū dubiū ſi deus eſt liberalis. dōm ꝙ q͞a liberalitas nō ſoluʒ eſt circa pecunias: ſed etiā circa quecūq; dona. Ideo eſt in deo liberalitas ad extra. Nam non eſſet liberalis qui pecuniam daret ⁊ non libere vel ſine cauſa: ſed deus nobis cōcedit quecunq; dona nobis competentia. ¶ Scd̄m dubiuʒ eſt: ſi in deo ſit magnificētia: dōm ꝙ nō per cōparationē ad extra: ſed ad intra tm̄: q͞a creatura magnoꝝ donoꝝ nō eſt capax. ¶ Sed cōtra videt̄. q͞a eſt capax donoꝝ grē ⁊ glīe que ſunt maxima dona: vnde ſm hoc poſſet dici ꝙ in deo eſſet liberalitas reſpectu creature quantū ad dona fortune ⁊ nature. Sed magnificentia quantū ad dona gratie ⁊ glorie. ¶ Tertiū dubiū. ſi deus eſt magnanimus: dico ꝙ ſic. q͞a in ſcripturis precipit ſe honorari quantū pōt ⁊ diligi: ⁊ hoc dignum eſt.

A. l. cognitio nes.

A. l. vim. In deo ſunt iraſcibil' ⁊ miſericordia: ſ; nō fortitudō nec patientia ſ͞ealr cū ſco to omnis mē ſcriba. ꝯb.

Dubiā triplr̄

Qualr̄ deus liberalis.

B

Qualr̄ magnificus.

Qualiter magnanimus. Prouer. 3. Deut. 6. Et math. 22.

Septimus articulus

ſi virtutes morales ſunt in angelis. Dicit̄ cōiter ꝙ non: q͞a nec virtutū paſſiones. ¶ Hic introducunt̄ 4or ꝯnes. Pria ꝙ in angelis eſt formalr̄ iuſtitia: tū q͞a ſunt miniſtri iuſtitie legalis: tū q͞a boni diſtribuunt bene operantibus diſpēdia meritoꝝ: peccatoribus aūt mali penā vitioꝝ. ¶ Scd̄a ꝯclō ꝙ in angelis eſt mīa: q͞a gaudiuʒ eſt eis ſuper vno peccatore pniaʒ agente: ⁊ ſic de alijs ꝯnibus ſupra poſitas de deo. Tum q͞a non hn̄t timorē mortis. Tum q͞a nō hn̄t paſſiones tactus vel guſtus. ¶ Sed ꝯ predicta p ordineʒ. Prio q͞a nō eſt ponēdus habit' vbi nālis rectitudo ſufficit: ſ; in angelis ſufficit nālis rectitudo ad exequēdū quācūq; operationē. igit̄ rē. ¶ Itē ſcd̄o. q͞a mīa includit cordis miſeriā: ſed in angelis nulla eſt miſeria. ¶ Item tertio. q͞a angeli in cōparatione ad potentiā diuinā ſunt annihilabiles. ergo poſſunt peccare circa fugā hui': ⁊ per ꝯñs meritū acquirere v̄tutis impauide perſiſtendo. ¶ Item q̄rto. q͞a dictuʒ fuit ſupra in ſcd̄o ſm doctorē: ꝙ pctm̄ p̄mi angeli fuit luxuria ſpūalis: ſed iſta eſt intēperātia. igit̄ rē. ¶ Ad p̄mū dōʒ: ꝙ nālis rectitudo nō ſufficit: quia ſit natura magis pfecta cū virtute: vnde virtutes ſunt ad maiorē pfectionē nature. ¶ Ad ſcd̄m dico ꝙ mīa que eſt paſſio laudabilis includit miſeriā cordis: non aūt mīa pro cōdonatione accepta: ⁊ ſic eſt virtus nō p̄mo modo. ¶ Ad tertiū dicendū ꝙ non ſunt annihilabiles niſi in cōparatione ad deū. ¶ Sed ſi deus ordinaret ꝙ quicunq; angelus moueret ab alio ipſo facto eſſet annihilatus: tūc poſſet venire lucifer ad angelos iferioris ordīs quos naturaliter poſſet mouere ⁊ dicere ſibi niſi ꝯſentiatis mecum ego mouebo vos ⁊ eritis nihil: dico ꝙ tunc angelus deberet ſibi reſiſtere: ⁊ tunc vere haberet virtutē fortitudinis. ¶ Ad q̄rtū dico ꝙ luxuria ⁊ tēperātia ſunt p̄pe circa cōcupiſcentias ⁊ paſſiones ſenſuum ⁊ nō intellīs. ¶ Sed cōtra. q͞a dictū fuit in 2o lib.o ꝙ angeli ⁊ anime differūt ſpecie. verūtamē volūtas ⁊ itellectiua potētia in eis ſunt eiuſdem rationis: ſed appetitus eiuſdem rationis habent paſſiones eiuſdem rationis. igitur potentie angeli ſunt apte nate recipere formas eiuſdem rationis. Sed virtutes morales ſunt in appetitu hoīs intellectiuo. ergo pñt eſſe in appetitu intellectiuo angelī. ¶ Ideo dōʒ ꝙ habitus eiuſdem rōnis oēs poſſet de' cauſare in angelo: ⁊ poſtea poſſet homini eūdem actuʒ imprimere ⁊ eē virtuoſus ſm iſtum habitum.

Septim' ar. Opio alio'd. Cōcluſio 4e. In angelis ē in deo eē ⁊ nō eē v̄tutes morales.

Luc. 15.

C

Obijcitur 4r

Ethimologia vocabuli. vide ſco. vbi ſupra

Di. 5. q. 4.

Virtus pfect nām limitatā.

Obiū triplex

D

A. l. efficies.

Caſus in quo āgelus idigeret v̄tute fortitudinis.

Luxuria ⁊ tēperantia 3r. Obiectio. Diſtin. 3. q. 1.

B

A. l. habitum

Octauus articulus

ſi virtutes morales fuerunt in aīa chriſti. ¶ Dicit̄ cōiter ꝙ ſic. q͞r aīa chriſti fuit pfectiſſima: ſed non fuiſſet ſi virtus aliqua ſibi defuiſſet. ergo rē. ¶ Sed ꝯtra q̄druplr̄. Primo q͞r in p̄mo īſtāti oēs virtutes fuerūt īfuſe aīe chrī: ſed infuſe nō ſunt eiuſdē rationis cū acquiſitis. ergo rē. ¶ Itē ſcd̄o. q͞r ſi aīa chriſti non habuit virtutes morales aliquādo fuit imꝑfecta: ſcʒ anteꝗ ipſas habuit. ¶ Itē tertio. q͞r in aīa chrī non fuerūt paſſiones iraſcibilis. ergo nec iuſtitia: nec fortitudo. ¶ Itē q̄rto. q͞r in chrō nō fuerūt paſſiones cōcupiſcibilis. igit̄ nec temperantia. ¶ Ad primuʒ dico. ꝙ in chrō fuerunt duo genera virtutū īfuſaꝝ in p̄mo inſtanti. vʒ. virtutes īfuſe que acqri non poſſunt: ⁊ v̄tutes que alias acqri poſſent: ⁊ que nate fūt acqri: ſ; chriſtus ipſas nō acquiſiuerit: que vtreq; in p̄mo īſtāti creationis aīe chrī fuerūt ſibi īfuſe. ¶ Et pʒ ad ſcd̄ʒ: q͞r ei' anima nunꝗ aliqua perfectiōe virtutuʒ caruit. ſed in corpore cōtinue profecit ſm qd̄ corpus fuit magis aptum natum ad virtutem. ⁊ ſm quātitatem augmēti de' continue virtutes natas acquiri infundebat: ſm ꝙ corpus chriſti capax erat. quantū v̄o ad habitus anime in primo inſtanti fuit virtutibus perfectus. ¶ Ad tertiuʒ dicendum ꝙ chriſtus vere habuit vim iraſcibilē ⁊ actuʒ conſequentem ⁊ paſſionem: non tamen inordinatā ſed iuſtam. ¶ Eodem modo de concupiſcibili eſt dicēdū. Fuit enim chriſtus vere mobilis a paſſione concupiſcibilis ⁊ iraſcibilis: ſed ipſas moderauit p virtutē. ¶ Sʒ dubium eſt: ſi chriſtus fuit liberalis. ¶ Dicenduʒ ꝙ liberalitatem habuit quantum ad actum elicitum: non imperatum: vel quantum ad actum primuʒ: non ſcd̄ʒ: quia facultates non habuit. ¶ Item dubiuʒ eſt. ſi chriſtus fuit magnanimus. ¶ Dicendum ꝙ ſm humanitatem honorari voluit: ⁊ hoc eſt humilitatis vnde noluit eſſe rex. volebat tamen honorem ſibi debitum exhiberi. ⁊ hoc eſt eſſe magnanimū. vnde vos (inqt) vocatis me magiſter ⁊ dñe ⁊ bene dicitis. ¶ Iteʒ eſt dubiuʒ. ſi anima ſeparata portat ſecum virtutes. ¶ Dico ꝙ ſic. illas. ſ. que in appetitu intellectiuo ſunt ſubiectiue non autēʒ illas que ſunt in ſenſitiuo.

Octauus artī. Virtutes morales oēs in chrō fuiſſe.

Obijcit̄ 4r.

F

Virtutū īfuſaꝝ chrō duplex genus. A. l. increate

A. l. leuabat In v̄tutibus corporis ſ; ſi aīe chrīm ꝓfeciſſe.

G

V̄im iraſcibilē eiuſq; actū ⁊ paſſionē ſe iſſe in chrō. Dub.m triplx. Tm̄ actu elicito chrīm liberalē fuiſſe: q͞d oībꝫ ꝯſiderā

A. l. h̄ eſt humilitas. Magnanim' erat chrō. A. l. h̄ eſt magnanimus. Jo. 13. Virtutes morales aiab' ſeparatꝭ in eē et ſecum ferre.

Nonus articulus

ſi virtutes morales ſūt ī brutis. ¶ Dico ꝙ nō. quia virtus moralis eſt perfectio hominis inquantum homo. ſed brutum nihil participat rationis. ergo rē. ¶ Ad cuius euidentiam ſciendum eſt ꝙ rationale dicitur quatuor modis. Uno modo quidditatiue vel ſʒ quidditateʒ: et ſic ſola potentia intellectiua eſt rationalis: et non volitiua. Secundo modo dicitur rationale per eſſentiā: ⁊ ſic omnes intellectiue potentie ſunt rationales tam memoria ꝙ voluntas et intellectus. Tertio modo rationale dicitur per participationem: ⁊ ſic omne regulabile a ratione dicitur rationale: ſicut appetit' ſenſitiuus in homine. Quarto modo dicit̄ rationale per coniunctioneʒ: quia eſt rationi coniunctū in ſuppoſito: ſicut potentia vegetatiua in homine: virtutes v̄o proprie dicuntur: que pertinent primo ⁊ ſecundo modo ad rationem. Tertio etiam modo dicte aliquo modo ſunt regulabiles a ratione: ſed non ſunt in brutis: ſed ſolū quarto mō. ¶ Sʒ ꝯtra. q͞r aliq̄ quis ex

H

Nonus artic. Bruta v̄tutibus carere. Rōnale 4r. ſignificat ſuꝑ ſanc ponit.

Euidens capacita.

Obijcit̄ 3r.

I

aſſuefactione laudat deuz. alia aũt deum blaſphemat: ſed talia ſunt actus virtutum. ergo ⁊c̃. ¶ Item ſecũdo quia in nobis ⁊ in brutis ſũt potẽtie eiuſdẽ rõnis. ğ ⁊c̃. ¶ Item 3º. q͠a liberalitas attribuit̃ leoni ⁊ caſtitas turturi. ¶ Ad pͥmũ dico, ꝙ in potẽtia exp̃eſſiua põt aliq̃s giñari habitus: ſed iſte habitus nõ eſt virtuoſus: q͠a non eſt in aue regulabilis a rõne ſicut in nobis. ¶ Ad ſcðꝫ eodẽ modo. ¶ Ad tertiũ dõꝫ ꝙ leo eſt liberalis ex inſtinctu nature: nõ autẽ ex virtute. ¶ Idcirco notanduꝫ ꝙ in nobis ſunt q̃tuor genera potẽtiarũ. quedã enĩ ſunt mere nãles vt grauitas ad motũ deorſum ⁊ albedo ad viſum immutandũ ⁊ calor ad immutandũ tactuꝫ: ⁊ in illis nulla eſt aſſuefactio. Unde Ariſto. dicit ꝙ quedaꝫ ſunt potẽtie [b] vitales, vt vegetatiua, generatiua, nutritiua ⁊ augmentatiua. nec in illis eſt aſſuefactio. quedã ſunt potentie aiales: ſed iſtaꝝ quedã ſunt exteriores vt videre audire ⁊c̃. Unde Ariſt. [c] dicit ꝙ ſenſus nõ deſeruit nobis eo ꝙ audiamus ⁊ videamus [d] multotiẽs. Ideo nec in iſtis eſt aſſuefactio. ¶ Alie aũt ſũt potẽtie aiales interiores vt imaginatio, phãtaſia: ⁊ in iſtis eſt aſſuefactio inq̃tũ ꝙ aliq̃ñ redundat habitus in mẽbra exteriora: vt pꝫ in citharedo: cuius manus mouetur, dato ꝙ actu non imaginet̃ de citharizando. Quedam autẽ alie potẽtie ſunt rõnales: ⁊ iſte etiaꝫ pñt aſſuefieri: ⁊ ideo in iſtis ⁊ in tertijs potẽtijs habitus exiſtentes hñt rõnẽ virtutis. in alijs aũt non poſſunt habitus generari.

Licet in brutis poſſit aggñari habit⁹: non tñ ẽt. Ex inſtinctu ẽt nãe hñt ſi ſſa virtutibus.
A. l. ꝙ talia h̃ ſunt illa ex inſtinctu.
Põe aĩe tripleces in gñe.
A. l. ad diſgregandum.
b A. l. alie ſũt potentie.
c 2º de ala. ⁊ alibi ſepe hoc habet.

K

c 2º ethic. c. 1. ⁊ alibi.
d A. l. ex multotiens audire ⁊c̃.
In qb⁹ potẽtijs ſunt ponẽ de virtutes.
10⁹ articulus

Decimus

articulus eſt de virtutũ moraliũ generatione. Qũo. ſ. virtutes morales generant̃. ¶ Ubi introducunt̃ q̃tuor ꝯcluſiones. ¶ Prima cõcluſio eſt, ꝙ habitus virtutũ ex actibus generant̃: q͠a experimur in nobis habitũ ⁊ inclinationẽ ad temperãtiã: quãdo circa paſſiones tactus vel guſtus frequenter nos temperamus. ¶ Scða ꝯcluſio eſt, ꝙ habitus virtutũ generãt actus: q͠a homo per habitũ, quẽ habet ſe experit̃ ad actũ amplius inclinari. ¶ Tertia cõcluſio eſt, ꝙ actus poſteriores ſunt pfectiores: q͠a quãto cauſa eſt pfectior: tãto ⁊ effect⁹: ſed potẽtia cũ habitu, eſt ad cauſandũ actũ pfectior q̃ ſine habitu. ergo ⁊c̃. ¶ Quarta ꝯcluſio, ꝙ actus p̃ores pñt eſſe perfectiores poſterioribus: q͠a potẽtia ſine habitu poteſt in actũ eiuſdẽ rõnis: ſed potẽtia cũ maiori conatu intẽſiorẽ actũ cauſat ⁊ poterit conatus potẽtie gradũ cauſalitatis habit⁹ excedere. ergo ⁊c̃. ¶ Ad predictoꝝ aũt declarationẽ notandũ eſt, ꝙ quatuor ſunt ſigna ex quib⁹ argumẽtamur habitus virtutis in nobis: q͠a habitus non poſſunt oſtẽdi niſi ex actibus. ¶ Primũ igit̃ ſignuꝫ eſt prompte operari. Scðm faciliter. Tertium delectabiliter. Quartũ perfecte: ſicut actus vel opus exigit: quia videmus ꝙ nunq̃ habituatus artifex in arte ſua deficit.

Cõcluſio 4ᵉ.
A. l. inclinãtẽ
Habit⁹ ex actio⁹: ⁊ ecõtra generari.
Licꝫ de facto cõtrariet act⁹ poſteriores hitu p̃orib⁹ ſint pfectiores: ecõtra tñ nõ repugnat eſſe.

L

A. l. effectuꝫ.
Signa habituati ſunt q̃tuor: 2. ethic. c. 3. ⁊ inde.
11⁹ articulus

Undecimus

articulus eſt de virtutũ corruptione: qualr̃. ſ. virtutes morales corrumpant̃. ¶ Ubi eſt notandũ ꝙ habitus poſſunt corrumpi q̃druplicit̃er. Uno modo per habit⁹ oppoſitos aggeneratos, vt tẽperãtia per intẽperantiaꝫ: ſicut pꝫ de illo: qui p̃us ſobrius exiſtens: poſtea ſe inebriat frequẽter: ⁊ ſic fit ebrioſus. ¶ Scðo per actus cõtrarios: vel actuum cõtrarioꝝ frequẽtationẽ: lꝫ nõ ex illis actibus ſtatim aggeneret̃ habitus ꝯtrarius: ſicut ſepe fugiẽs de bello amittit fortitudinem: licꝫ non fiat puſillanimis. ¶ Tertio per actuũ ceſſationẽ: ſicut iuriſte amittũt habitũ iuris quãdo ceſſant ab officio legendi ⁊ cõferendi. ¶ Quarto ex ſubiecti indiſpoſitione: ſicut patet in freneticis ⁊ mentecaptis. ¶ Sed contra inſtatur per ordinem: quia dilectio vltimi finis eſt quidaꝫ habitus, que eſt amicitia: ſed iſte habitus nõ habet cõtrariũ: q͠a nullus põt nãliter odire vltimum finem. ¶ Item ſcðo q͠a actus habitus cõtrarij cõpoſſibilis eſt cum habitu cõtrario: ſicut multi actus intẽperantie cũ tẽperantia vel econuerſo. Patet de nouiter conuerſo de incõtinentia ad caſtitatem. ¶ Item 3º. q͠r forma, que eſt permanẽs, nõ corrumpit̃ niſi per ſuũ cõtrariũ: ſed habitus eſt permanens ⁊ ceſſatio actuum nõ cõtrariat̃ habitui. igitur ⁊c̃. ¶ Item 4º. q͠r voluntas cum ſit potẽtia ſpiritualis: nõ poteſt indiſponi: eo ꝙ eſt potentia infatigabilis. ¶ Ad primũ dico, ꝙ nõ poteſt bene videri ꝙ amicitia ſit habitus corruptibilis: niſi dicatur, ꝙ vltimus finis naturaliter poſſit odiri. ¶ Ad ſcðm dico, ꝙ difficile eſt videre quo per actus contrarios corrumpat̃ habitus oppoſitus: põt tñ dici ꝙ ideo eſt: q͠r actus relinquit in potentia diſpoſitionẽ incõpoſſibilem alicui gradui p̃oris habitus: ⁊ per ꝯñs totaliter corrumpet̃ habitus. Sed forte diceret aliquis ꝙ hoc eſſet vltimate per habitum cõtrariũ. ¶ Ad tertiũ dõm, ꝙ nullus habitus exiſtens in appetitu intellectiuo corrumpit̃ per actuũ ceſſationẽ: ſed ſolum in appetitu ſenſitiuo propter alterationes: ⁊ trãſmutationes circa potẽtias ſenſitiuas ⁊ vires ⁊ mẽbra exteriora. ¶ Ad quartũ dico eodẽ modo. ¶ Sed dubium eſt. ſi virtutes intellectuales poſſunt corrũpi. ¶ Dico ꝙ non: cuꝫ ſint in ſubiecto incorruptibili: ⁊ cõtrarium non habeant. Sed opinio ⁊ fides poſſunt corrumpi. Opinio quidem: ſi falſa ſit per opinionem veram: fides vo ſolum per infidelitatem.

Habit⁹ ⁊ virtutes corrumpi ꝯtingit 4ᵉ.

M

Obijcitur 4ᵉ

N

An de⁹ poſſit odiri. Quere Sco. ⁊ nominales.
An p act⁹ ꝯrios corrũpat̃ habitus.
Habit⁹ appetitus ſenſitiui durũtax corrũpunt̃ nõ hñc.

O

Dubium.
Uirtutes intellectuales ñ poſſe corrũpi ſec⁹ de fide: ⁊ op. ſꝫ inſtãtia p̃dicta.
12⁹ articulus.

Duodecimus

articulus eſt de virtutũ moralium cõpoſſibilitate ſi ſint cõpoſſibiles. ¶ Et dicendũ ꝙ ſic. q͠r bonũ nõ cõtrariatur bono: ſed virtus eſt quoddã bonuꝫ moris. ergo ⁊c̃. ¶ Sed contra quadrupl̃r. Primo de iuſtitia ⁊ mĩa: q͠r earũ rõnes formales ſunt incõpoſſibiles: q͠r iuſtitia eſt, qua quis punit̃ ſm quãtitatẽ delicti ⁊ menſuram: adeo lex Moyſi dicit̃ lex iuſtitie. Miſericordia vo: qua q̃s non punit̃ ſm quãtitatem ⁊ menſurã delicti: ſed citra. idcirco lex Chri dicit̃ lex miſericordie. vnde dicit̃. vade ⁊ amplius noli peccare. ¶ Item ſcðo de liberalitate ⁊ paupertate: q͠r liberalis exigit ſuppetentiã facultatum: pauper vo priuat ſe facultate exequẽdi actuꝫ liberalitatis. ¶ Iteꝫ tertio. de magnanimitate ⁊ humilitate: q͠r magnanimus appetit honorem ſicut opꝫ: humilis vo vult honore carere. ¶ Iteꝫ quarto. de tẽperantia ⁊ abſtinentia: q͠r tẽperatus exercet actũ ſicut opꝫ ⁊ quando opꝫ. abſtinẽs aũt minus q̃ debet vel omnino nihil. ¶ Ad pͥmũ dicit̃ ꝙ difficile eſt videre quo dicte virtutes ſunt cõpoſſibiles niſi forte diceret̃ ꝙ iuſtitia in gradu remiſſo ⁊ mĩa in gradu itẽſo ſint cõpoſſibiles ſicut forte caliditas, ⁊ frigiditas, ⁊ albedo, ⁊ nigredo. ¶ Sꝫ hoc nihil eſt: q͠r habitus quilibet virtuoſus in gradu intenſiſſimo magis hꝫ rõnem virtutis. ¶ Ideo dicẽduꝫ ꝙ virtutes habẽt obiecta diſperata. vnde ille virtutes, que idem obiectũ reſpiciunt, ſub alia ⁊ alia rõne reſpiciunt illud: vnde iuſtitia reſpicit obiectũ ſm ſe: ⁊ ſic fertur in ipſum: miſericordia aũt idem reſpicit: ſed nõ ſm ſe: ſed in habitudine ad benignitatẽ cõdonantẽ. ¶ Ad ſcðm dicẽdum, ꝙ pauper eſt liberalis quãtũ ad actum pͥmũ ⁊ elicitum: nõ quãtũ ad actum ſecũduꝫ ⁊ imperatum. ¶ In pͥmo vo actu ꝯſiſtit tota libertas ⁊ bonitas ⁊ perfectio virtutis. ¶ Ad tertiũ ſicut ad primum: hoc addito ꝙ humilis inquãtũ hõ, nullũꝫ vult honorẽ a ſe: ſed ſimplr̃ vult honorari. ſi dignus eſt: ideo eſt magnanimus. ¶ Ad quartũ eodem modo. ¶ Sed hic occurrunt dubia. Primũ quare bonuꝫ nõ eſt cõtrariũ bono ſicut malum malo. ¶ Dõm ꝙ bonũ cõtingit fieri vno modo: malum vo cõtingit fieri multiplr̃: ſicut patet in artib⁹. bonũ enim nõ põt fieri bene niſi tñ vno modo:

Uirtutes cõpoſſibiles eſſe.
Obijcit 4ᵉ.
Iuſtitia quid.
Miĩa quid.

P

Io. 8.

A. l. honorari

A. l. iuſtitia ⁊ mĩa i gradu remiſſo ſint cõpoſſibiles. i gradu vo itẽſo ſunt ĩcõpoſſibiles.

Nõ cõpoſſibiliter ... nihil.

Q

A. l. ꝯdonantẽ.
Paup liberalis eẽ põtꝫ nõ ꝑdẽſt aliter.
Humilis q͠ꝫ magnanimus.
Dubiũ mĩap̃.
Q͠r nõ bonũ non opponat̃ bono: malum tñ nedũ bono ſꝫ malo ⁊ magis in gñe nãe lꝫ min⁹ in gñe moꝝ ꝯtrat̃.

A ſed multis modis poteſt maleffieri. ℂ Scōm dubium. ſi malū eſt magis oppoſitū malo q̄ꝫ bono. ℂ Dicendū ꝙ oppoſitio pōt accipi dupli͛r: vl' in genere nāe: ⁊ ſic malum magis malo opponit̄ q̄ꝫ bono: q̄a eiuſdēꝫ nāe ſunt. vel in genere moris: ⁊ ſic magis opponit̄ malū bono q̄ꝫ malo: q̄a ſunt cōtraria moꝝ. ℂ Itē querit̄. q̄re plures ſunt hoīes mali q̄ꝫ boni. ℂ Dicendū ꝙ ideo eſt: q̄a bonū cōtingit facere vno mō ⁊ recte agere: ſed errare cōtingit multipli͛r. ℂ Item q̄re facilius eſt hoībus facere malū q̄ꝫ bonum. ℂ Dōm ꝙ duplex eſt cauſa. Una ſm Ariſto. q̄a difficile eſt inuenire mediū virtutis: ſicut centrū celi. Et ſi queras hoc ab hoībus: vix aliquis tibi aſſignabit niſi per artem. extrema aūt virtutis plura ſunt. ℂ Scōa cā eſt ex parte voluntatis: que ſi eſſet ſeparata eque faciliter poſſet eligere bonū ſicut ⁊ malū ⁊ ecꝫ. Sꝫ quia cōiuncta eſt cū corpore: ideo eā ad ſuos actus inclinat ⁊ ad motus: ⁊ ſic homo ꝑpter corpus ⁊ ſenſus pnus eſt ad malum ⁊ ad iſta terrena ⁊ ſenſibilia.

N.l. ſunt cūtꝫ magis ꝯtrorā moꝝum. Mali plures bonis quare.

2. ethi. c. 5. N.l. circuli. Facili⁹ eſt male agere q̄ꝫ bñ ex cā dupplici ſed cōſidera. N.l. chetre.

B

13⁹ articulus. **Tredecimus** articulus eſt de virtutū ꝯnexione. ſ. vtrū virtutes morales ſint cōnexe. Et dicunt quidā ꝙ nō: q̄a quis pōt hr̄e vnā ⁊ hꝫ ſine alia vt fortitudinē ſine tēperantia ⁊ ecꝫ. ℂ Sed ꝯ. nullus pōt eē ſimul ⁊ ſemel laudabilis ⁊ vituperabilis: ſed hñs ſolū vnū vitiū eſt vituperabilis. Igitur pro nulla alia v͛tute eſt laudabilis. ℂ Itē ſcōo. q̄a nullus poteſt ſimul diligi ⁊ odiri morali͛r: ſed per vnū ſolū vitiū quis reddit̄ odibilis. Igit̄ per nullā v͛tutē ſolaꝫ poteſt diligi. ℂ Item 3º ſm Aug^m ⁊ Ariſto. bonuꝫ cōſtat ex integra cauſa: ſicut ſonus cithare: ex oībus chordis: q̄a ſi vna ſola chorda delyrat: tota melodia deſtruit̄: ſic etiaꝫ eſt in nālib⁹. hō eni nō eſt perfecte pulcher: ſi deficit ſibi aliqȯ mēbrū vt ſi eſſet lippus vel ſymmus: ſic etiā in artificialibus: q̄a domus ad ſui pulchritudinē requirit partiū integritatē ſeu partiū integrā diſpōnē. Igit̄ ſic etiam erit in moralib⁹ ꝙ nullus erit ꝑfectus in v͛tute niſi oēs hēat virtutes. ℂ Itē 4º q̄a Iacobus in canonica ſua dicit. Qui peccauerit in vno factus eſt oium reus. Igitur defectus vnius virtutis oēs v͛tutes abijcit. ℂ Ideo alij dicūt ꝙ v͛tutes morales ſunt cōnexe: ſed hoc eſt per habitudinē ad charitatē: q̄a charitas eſt forma virtutum. ℂ Sed ꝯ. virtutes ille que pñt acquiri ex puris nālib⁹ nō neccio cōnectunt̄ in charitate: que eſt v͛tus ſupnālis: ſed v͛tutes morales acquirunt̄ ex puris nālib⁹. ergo ⁊c̄. ℂ Item ſcōo. q̄a poſt decē annos hō virtuoſus poteſt amittere charitatē: ſed nō amittit ex hoc v͛tutes morales: cū ſint habitus de nā ſua pmanſiui. ℂ Ideo dicunt alij ꝙ virtutes ſunt cōnexe per habitudinē ad prudentiā ſm Ariſto. q̄a per prudentiā homo dirigit̄ circa oīa agibilia. ergo ⁊c̄. ℂ Sed cōtra. q̄a prudentia hꝫ diſtinctas ſpecies: ſicut ⁊ diſtincta obiecta circa que ipſa dirigit: ſed pōt dirigere circa vnū ⁊ nō circa aliud. ergo ⁊c̄. ℂ Iteꝫ ſcōo. q̄a prudētia pōt ceſſare a directione ⁊ recta opatione circa ſua obiecta. Igit̄ in prudētia v͛tutes non ſunt cōnexe. ℂ Ideo dicenduꝫ ꝙ v͛tutes morales ſunt cōnexe in habitudine ad iuſtitiā legalē: q̄a per iuſtitiam legalē homo bene ſe habet ad totā legem iuſtā: ⁊ per cōſequēs habet actus imperatos oium v͛tutum. ℂ Sed dubium eſt: q̄re aliquis homo nō ita bene ſe hꝫ per prudentiā ad actus oium virtutū ſicut per iuſtitiā. ℂ Dicendū ꝙ hoc ideo eſt: q̄a hñs prudentiā pōt velle nō recte operari: ⁊ ceſſare a directione ꝙ non rectaꝫ rationē cognoſcat: nec operationē rectaꝫ: ſed qui habet iuſtitiam legaleꝫ non pōt legem non diligere: quia hoc eſt legem diligere iuſtitiā legalē habere. ℂ Sed ꝯtra. quia multi hoīes fortes ſunt intemperati ⁊ econuerſo. multi tēperati pauidi. ergo v͛tutes in iuſtitia non neccio cōnectunt̄. ℂ Dōm ꝙ nullus dī perfecte virtuoſus: niſi reſpectu vltimi finis: ſicut fortis dī virtuoſus ꝑpter bonū reipublice. Si aūt eſt fortis ꝑpter inanē gloriaꝫ, nō eſt virtuoſus. qui igit̄ eſt pauidus ꝑpter bonū reipublice ⁊ intēperatus: q̄ eſſe intēperatū eſt ꝯ bonum reipublice. ℂ Sed ꝯ q̄ ſicut prudētia hꝫ partes plures: ita ⁊ lex. igit̄ aliqs bene pōt ſe habere ad vnā legē ⁊ nō ad aliā: ſicut prudens ad vnā prudētiā nō neccio habet aliā. ℂ Dicendū ꝙ qui hꝫ iuſtitiā legaleꝫ diligit neccio totā legē: ⁊ per ꝯñs bene ſe hꝫ ad totā legē iuſtam: q vō habet vnā prudētiaꝫ nō neceſſario habet aliā. ℂ Sed ꝯtra: q̄ plures ſunt legales iuſtitie. ſ. diuina ⁊ humana. ℂ Dicendū ꝙ ꝑpoſitio intelligit̄ de lege nāli morali: q̄ vl'is eſt. ℂ Sed occurrit dubium magnū: q̄ maior pars hoium eſt vitioſa ⁊ pauci hoīes ſunt virtuoſi cūꝫ eſſe virtuoſum ſit humane ſpeciei ꝑfectio, abſurdū vī ⁊ ridiculū: ꝙ ſit aliqua ſpēs in nā que pro maiori parte careat ſua debita ꝑfectione. ℂ Hic dupli͛r eſt dicendū. vel ꝙ humana ſpecies expectat aliuꝫ ſtatū in quo perficiatur. Uel ꝙ maior pars hominum ſiue multitudo ſit virtuoſa. vnde nō propter quēcunqꝫ actum contrarium virtuti tollit̄ virtus vel habitus virtutis. ℂ Sed qñ quis enormiter ſm mores delinquit: vel nimis in vitijs ſe nutrit: ſicut dicimus ſuo modo ꝙ peccatuꝫ mortale tollit gratiā: ⁊ per ꝯñs totū bonū ſpirituale: ſed ſic̄ grā ſtat cū pctō veniali: ita cū leuibus vitijs ſtat etiam virtus: nō aūt cum enormibus.

Impugna⁹ 4^e. 6⁹ op. aliorū.

N.l. p nullaꝫ virtutem.

3⁹ ethi. c. 3. vide Dio. 4. de di. no.

C

Bonitas requirit integritateꝫ in nālibus artificialibus et moralibus.

Cap. 2.

N.l. tollit. 2⁹ Op. alioꝝ.

Impugna⁹ 2^e

3⁹ Op. alioꝝ. 6⁹ ethi. c. vlti.

Impugna⁹ 2^e

D

Op. ppria. Uirtutes ꝯnexas eē in habitudine ad iuſtitiā legalē.

Dubiū dupli͛r

Diſſa pruden tie ⁊ legal iuſtitie in cōnectēdo v͛tutes.

Obiectio. Perfecte virtuoſus quis.

E

Replica. N.l. p vnam.

F

Maior pars hoiꝫ v͛tioſa eſt ꝙ vī repugnare predicatis ſed v͛ſatur de ꝯtrar.

Nō tollit̄ v͛tus ⁊ p que.

ℂ Queſtio. I.

Sed iā diſtributio decalogi ⁊c.

Circa diſt. 37. ⁊ vſqꝫ ad fineꝫ libri. quero pmo. Utrum virtutes morales ꝯſiſtant in medio. Et videt̄ ꝙ nō: q̄ illa q̄ ſunt in deo formali͛r nō ſunt in medio: q̄ talia ſunt infinita formali͛r: ſꝫ virtutes morales ſunt in deo formaliter: vt ſupra dictū eſt. g̃ ⁊c̄. ℂ Cōtra. q̄ virtutes morales q̄ ſunt in deo ſunt de obiecto limitato ⁊ finito: ſꝫ tales virtutes ⁊ habitus ſunt in medio. igitur ⁊c̄.

G

q. precedēte ar. 6.

Hic primo eſt inſiſtendū circa verboꝝ ſignificationē. 2⁹ circa rerum inueſtigationē. ℂ Quātum ad pmū ſunt quatuor articuli declarandi. Primus qd eſt medietas. Scōs quid eſt medium. Tertius quot ſunt genera medioꝝ. Quartus qd eſt medium virtutis: de quo queritur.

1⁹ arti. principalis.

Hic eſt igit̄ primus articulus: quid eſt medietas. ℂ Dicit̄ cōiter ꝙ eſt altera partiū integrātiū aliqȯ totū: vt medietas circuli ē ſemicirculus: ⁊ medietas q̄ternarij eſt dualitas: q̄ q̄ternarius cōſiſtit ex duab⁹ dualitatib⁹. ℂ Sed ꝯ: q̄ virtus eſt q̄dā medietas: vt nūc ſupponit̄: ſed v͛tus nō eſt altera pars: q̄ q̄libet pars extrema v͛tutis eſt vitiū: ⁊ ſic v͛tutes eſſent vitiū: qȯ falſuꝫ eſt. igit̄ ⁊c̄. ℂ Itē medietas ſaluat fortitudinē: ſꝫ fortitudo nō intelligit̄ ſaluari per extremuꝫ: q̄ eſſet nūc ſupbia vel puſillanimitas. ℂ Itē 3º q̄ medietas humoꝝ in medicina ſaluat ſanitatē: ſed extremum ſanitatē corrūpit. ℂ Dōm ergo ꝙ medietas eſt q̄dam relo, que fundat̄ in medio ꝑ cōparationē ad extrema: q̄ mediū refert̄ ad extrema: ſed medietas eſt rō referendi. g̃ ⁊c̄. ℂ Sed ꝯ: q̄ ſi diuidat̄ circulus, medietas eius eſt altera pars. Item medietas mūdi eſt altera ps totius mūdi. ℂ Dōm ꝙ h̓ medietas accipit̄ nō ꝑ medio de quo querimus: ſed ſepe accipit̄ vnū pro alio: ſic̄ qñ concretū accipit̄ pro abſtracto: dicēdo albedo eſt alba vel candor eſt candidus ſm Augu. ſed ipſa medietas ꝑprie eſt relatio: ſꝫ accipiat̄ aliquādo pro fundamēto relationis. ℂ Sed eſt dubium. ſi medietas, que eſt

1⁹ artic. principalis. Op. alioꝝ.

Impugna⁹ 3^e

H

Op. propria. Medietas quid.

Obiectio.

N.l. dicit̄ de abſtracto. Medietas accipitur 2^e.

Dubium.

I

Diſ.29. ⁊ ſe-
quētib⁹ ꝗrē.
ƀ varietas lr̃e
ſed iſta ſatis
bona.
Medietas eſt
relō vna:lȝ pl-
mas ſit plu-
res ⁊ quare.

ratio referendi mediū ad extremū.ſit vna relatio tū
vel plures. ℂ Dōm ſicut in pͥmo dictū eſt:ꝙ quādo re-
latio exiſtens in fundamēto referť ad plura vel habet
plura extrema:quoꝝ vnū pōt corrumpi alio manente:
illa relatio non eſt vna ſed plures:ſicut paternitas cor-
rūpitur ad vnū filiū ⁊ remanet ad aliū:ſed corrupto
altero extremoꝝ iam medium non remanet:⁊ per con
ſequens nec medietas fundata in ipſo medio. ℂ Sed
cōtra.qa medietas alicuius totius habet duo extrema.
quoꝝ vnum pōt corrumpi alio manente:ſed relatio eſt
effectiue a termino:lȝ ſit materialr̃ a fundamēto.ergo
corrupto vno extremoꝝ relatio remanet ad aliū. ℂ Di

A.l. remane-
bit.

cendum eſt ꝙ non cauſať totaliter a quolibet extremo
rū:ſed partialiter a quolibet:⁊ totalr̃ a duob⁹ extremis
ſimul:ideo medietas dependet a duob⁹ extremis. Sed
pͥnitas cauſať totalr̃ a quolibet filio.ideo nō eſt ſile.

K

Scd̃s articu.
pͥmi pũn.

Secundus articulus eſt quid eſt mediū. ℂ Di-

Mediū qd.
ſm alios.

cendū ꝙ medium eſt relatiuū cōſti-
tutum per medietatē:ſicut pater per paternitatē ⁊ ſile
per ſimilitudinē. ℂ Aliqui tamē dicunt ꝙ mediū eſt

Impugnatio

qd̄ diſtat equaliter ab extremis. ℂ Sed contra.quia li
nea eſt medium inter duo puncta: ſed a neutro diſtat.

Opio ppͥa.

ℂ Ideo dicendū ꝙ ratio gn̄alis medij eſt iſta:qd̄ me-
diū eſt qd̄ lexiſtit extremis:vel qd̄ exiſtit iter extrema.

Tertius arti.
pͥmi pͥnci.
Genus medij
ꝗdruplex.
al.l. vtriuſqȝ
extremi.

Tertius articulus eſt:quot ſunt genera mediorū.

ℂ Dicendū ꝙ quatuor:quia quoddam
eſt mediū quod dicť per cuiuſlibet extremoꝝ perfe-
ctam incluſionē:⁊ ſic accipit Boe.de trinitate.triplex
inquit eſt ſubſtātia materia forma ⁊ cōpoſitū:ſed me-
dium proſequamur inquit compoſitū qd̄ includit ma-
teriā ⁊ formā. ℂ Item quoddā eſt mediū ꝑ vtriuſqȝ
extremi coniunctionē vt in mathematicis linea eſt me-
dium inter duo puncta que cōiungit. ℂ Item quoddā

L

Caſe hec de-
clara.

eſt mediū per vtriuſqȝ extremi participationē:ſicut te-
pidum eſt medium inter calidū ⁊ frigidū:qa accipit de
vtroqȝ:⁊ pallidum inter albū ⁊ nigrū. ℂ Itē aliquod
eſt mediū per vtriuſqȝ extremi abnegationē:vt quāti-
tas eſt mediū inter ſubſtantiā ⁊ qualitatē ſiue alia acci
dentia que inſunt ſubſtātie mediāte quātitate:vel acci-
dens abſolutū eſt mediū inter ſubam ⁊ relōnē:qa neu-
trū extremoꝝ eſt. Mediū autē virtutis nō eſt mediū
primo mō:qa non icludit vitia. Nec ſcd̃o modo: qa in-
cōpoſſibile eſt cuilibȝ extremoꝝ. Nec tertio modo:qa

Mediū ṽtutꝪ
quale.

nihil participat de vitio:ſȝ eſt mediū quarto modo: qa
abnegat vtrumqȝ ſuorum extremoꝝ.

Quartus art.
pͥmi pͥnci.
A.l. ṽtutꝪ me-
dium eſt ⁊c̃.
2. ethi c.6. ſȝ
eſt i diffōne ṽ-
tutꝪ:quod nō
obſtat.
Diffō mediȷ ṽ-
tutꝪ ⁊ notabil
declaratio eius.
Aliqd eē rō-
nis ꝯtigit 4ͬ.

Quartus articulus:qd eſt mediū virtutis. ℂ Di-

cendū ſm Ariſto.ꝙ virtus eſt mediū
rationis ſm ꝓportionē:quo ad nos vt vir ſapiēs deter-
minabit. In iſta diffinitione medij ṽtutis ſunt quatuor
particule. Prima ꝙ mediū virtutis eſt mediū rōnis.
Scd̃a eſt ꝙ ꝓportionis. Tertia ꝙ quo ad nos. Quarta
ꝙ determinabile a ſapiente. ℂ Eſt igiť pͥma particula
ꝙ mediū virtutis eſt mediū rationis. ℂ Ubi eſt notā-
dū ꝙ aliquid dicit̃ eſſe rationis quatuor modis:vel qa
a ratione informatū:vt homo eſt creatura rōnis vel ra

M

tionalis:quia iformatus aīa rōnali. ℂ Item qa a rōne
cauſatū:vt actus rōnis ſiue intelligere ſimplicē qddita
tem eſt actus primus rōnis:⁊ cōponere ⁊ diuidere 2⁰.

Hic inſtantia
ad hoiem de
ſcd̃is itētōib⁹
Quere i ethi.
⁊ alibi.
Mediū ṽtu-
tis ꝗlr̃ eſt me
diū rationis.
Aliqd eē ſm
ꝓportionē cō

ℂ Item qa a ratione ꝯfectū:vt intentiones ſcd̃e ⁊ rela
tiones rationis. ℂ Itē 4⁰:qa a rōne regulatū:ſic Aug.
dicit benefieri que fiunt ſm diuinā rōnē.i.quādo regu
lanť a diuina volūtate. Et Iob.nunqd noſti rōnē pone-
re.mediū aūt virtutis non dicať rōnis nec pͥmo modo
nec ſcd̃o nec tertio:ſed ꝗrto modo:qa a ratione regula-
tū. ℂ Scd̃a particula eſt ſm proportionē. ℂ Ubi no-
tandū ꝙ aliqd dī ſm ꝓportionē 4ᵒʳ modis:vel in ha-
bitudine ad ſubiectū vt tēperātia:qr nō oēs ſunt eiuſ-
dem cōplexionis:⁊ qd̄ vni eſt paruū alteri eſt magnū.

N

tingit 4ͬ.
A.l.multum.
Uide.2.ethi.
ca.5.

Ideo tēperātia accipiť ſm ꝓportionē ad ſubm. Item
ſcd̃o in habitudine ad obiectū:vt eſt ſobrietas potus:
nō eniȝ eēt ſobrius qui tātū biberet de vino multū for-
ti quātum de debili:lȝ bibere multū vel parū reſpiciat

A.l.habens.

idem obiectū.ſ.vinū. ℂ Item tertio modo in habitu-
dine ad circunſtātias:vt liberalitas: nō enim liberalis
equaliter expēdere debet in ſolēnitate ⁊ i ſimplici die:
nec tātū in calciamēto ſicut in veſtimēto:⁊ hoc accipiť
ſm ꝓportionē circunſtantie diei ⁊ neceſſitatis. ℂ Itē
quarto modo in habitudine ad finē:vt fortitudo:que
medium proportionis debite ſeruat.ſi ſit propter finē:
vt puta ꝑpter bonū publicum:deficit autem a virtute/
ſiquis exponit ſe morti propter inanem gloriā:vel pro-
pter aliqd aliud leue:ſed ſic eſſet audax ⁊ preſumptuo-

O

Mediū ṽtutꝪ
eſt me ̄ ſȝ pro
portionē 4ͬ.

ſus. ℂ Omnibus autē dictis modis accipitur mediū
virtutis ſm proportionē.vȝ.in habitudine ad ſubiectū
ad obiectum:ad circunſtantias ⁊ ad finem. ℂ Tertia

Mediū ṽtutꝪ
eſt mediū quo
ad nos 4ͬ to-
llerabile.

particula eſt.quo ad nos:⁊ hoc 4ͬ. Uel in habitudine
quo ad nos ſȝ bona anime vt magnanimitas/que vult
magis honorari magis honore dignum:qr ſi cō faceret
deficeret a virtute:vnde dignificans ſe honoribus vir-
tuoſus exiſtens dicit̃ magnanimus:qui carens virtute
eſſet ſupbus. ℂ 2⁰.in habitudine ad bona corporis vt
tēperātia:nō eniȝ dȝ quis tātū comedere ifirmus ꝗtū
ſanus:⁊ ſi facere vellet/deficeret a medio virtutis ⁊ eēt
intēperatus. ℂ Itē 3⁰.ſm bona extrinſeca:vt liberali-
tas:nā liberalis nō debet tātū expēdere pauper quātū
diues:qr bona exteriora nō ſibi ſuppetūt.vnde aliquis
expēdens diues dicit̃ liberalis/que expēdens paup di-

P

cereť ꝓdigus. ℂ Itē 4⁰.in habitudine quo ad nos:
ſm politiā:vt magnanimitas:vnde deficeret virtute/
qui magis vellet preeſſe in politia ⁊ plus honoris reci-
pere ꝗ̄ ſit dignus: vel qui vellet videri magis virtuo-
ſus ſm alioꝝ iudicium:aut reſpiciēdo ad bonū dignita
tis:ſicut in magnificētia aliqua dans rex diceretur ma-
gnificus:que ſi daret miles dicereť banauſus quaſi cō
ſumptor. ℂ Itē quarta particula eſt.prout ſapiens de-
terminabit.ſ.prudens ſm rectam rōnem.hoc autē pro
tanto eſt:qr ſolius prudentis eſt inuenire mediū: ſicut
inuenire mediū circuli ſolius geometre eſt.

2⁰ ar.pͥncipal.
Uirtu.es mo-
rales i medio
conſiſtere.2.
eth.c.6.
A.l.i medio.
Obijcit 4ͬ.

Secundo pͥncipaliter eſt inſiſtendū circa tertiū

inueſtigationem.ſ.ſi virtutes morales
ſunt in medio. ℂ Ad qd̄ dōm ꝙ ſic.qr cuicunqȝ cōpe-
tit diffinitio ⁊ diffinitū.ſed in diffōne virtutis moralis
in genere poniť mediū.igiť virtus moralis conſiſtit in
medio. ℂ Sed ꝯ 4ͬ. Primo de ṽtute heroica: qr vir-
tus iſta eſt in extremo cū ſit diuina.ꝰ non eſt in medio.
ℂ Itē 2⁰:de fortitudine:qr fortitudo nō eſt circa quoſ-
cūqȝ terrores vt ſit in medio. Sed eſt circa vltimū ter

Q

ribiliū.igiť eſt in extremo. ℂ Itē 3⁰:de ṽginitate:qr vir
ginitas eſt circa extremū:qr a ſe excludit oēm tactū il-
licitū. ℂ Itē 4⁰.de latria:qr latria nō eſt in medio:ſed
in extremo:eſt eniȝ latria honor ſoli deo exhibit̃. Sed
nullus pōt nimis deū honorare.ꝰ ⁊c̃. ℂ Ad ſolutionē

Uirtutes eē in
medio pōt itel
ligi 4ͬ:⁊ totū
nōbis ſingula
riſſime.

oīum ꝓdictoꝝ eſt notādū ꝙ virtutē eſſe in medio pōt
accipi 4ͬ. ℂ Quedā eniȝ ṽtutes in medio cōſiſtūt:tam
ex pte obiecti ꝗ̄ ex parte circunſtantiaꝝ:vt tēperātia.
Tum qr qs poſſet nimis comedere. Tū qr qn̄ vel vbi
nō opȝ:ſic pͥnceps/q mane comederet vel in abſcōdito
deuoraret. ℂ Quedā ſunt q̄ ex pte obti hn̄t ſupabūdā-
tiā:ſȝ ex pte circūſtātie ſunt i medio vt fortitudo. Tū
qr vltimū terribilium reſpicit pro obiecto. Tum qr dȝ
circūſtantionari de vltimo fine.vn̄ ſi pro inani gloria:
non dicereť fortis ſed audax. ℂ Quedā ſunt virtutes

A

que ſunt in defectu ex parte obiecti: in medio tamē ex parte circumſtantie: vt virginitas. Tum quia negat oēꝫ actum circa tactuꝫ. Tum quia ſeruat bonū reipublice. ❡ Quedam autē ſunt virtutes que nec ex parte obiecti: nec ex parte circumſtantie ſunt in medio: vt latria. Tum quia ipſa habet vltimum bonum pro obiecto vt deum. Tum quia non pōt nimis in ipſuꝫ fieri. ❡ Sed contra iſtud dictum imediate obijcit̄. q̄a cuicūqꝫ competit ſuperius vt genus: ⁊ diffinitio illius generis competit ei: ſed latrie competit eſſe virtutē moralē ſm Ariſt. ergo in medio conſiſtit. ❡ Dicenduꝫ ꝙ Ariſto. loquebatur de virtutibus reſpicientibus bonuꝫ creatum: ſed latria reſpicit bonum increatuꝫ. ❡ Uel dōm ꝙ latria conſiſtit in medio: quia non habet imediate deum pro obiecto: ſed aliquid creatū. vꝫ. cultū reuerētie in ordine ad deum vt ſunt oblationes genuflexiones. ꝗ ⁊c̄. ❡ Et iſtud eſt aliquid creatū: ⁊ in talibus homo poteſt excedere ſm Ariſtotelē ſaltē in actu exteriori: vt ſi ſemper ⁊ vbiqꝫ vellet offerre deo ⁊ genuflectere ⁊ ſimilia facere. Habent enī iſta tempus ſuū ⁊ locū ⁊ moduꝫ: lꝫ actu interiori ſemp̄ teneat̄ eſſe paratus ad talia quātū in ſe eſt. ❡ Unde notandū ꝙ quedā ſunt virtutes: que habent ſuperabundantiā ⁊ nō defectū: vt fortitudo. quedam econuerſo: que habēt defectum ⁊ non ſuperabundantiam: vt virginitas. quedam que plus habent de ſuperabundantia: vt latria. quedam que plus habent de defectu: vt eſt temperantia. ❡ Queſtio. II.

A. l. ferri. Replica.

Quer̄ 3° ab. ⁊ alibi vt ſcis obiectum latrie quid. Uide Sco. 9. diſtin. 3.

B

Exceſſus pōt eſſe in latria.

Uariant̄ virtutes i ordie ad ſuꝑabundantiā ⁊ defectuꝫ quadrupl̄r.

SEcundo quero. Utruꝫ virtutes morales conſiſtant in medio reali. Et hoc queritur pro iuſtitia.

Dicendum ergo ꝙ duplex eſt iuſtitia ſcꝫ diſtributiua ⁊ cōmutatiua. Juſtitia diſtributiua conſiſtit in medio rationis: q̄a nō tātū debet diſtribui de honore vni militi qui militauit vno anno: ſicut alteri qui viginti annis ſe ſtrenue habuit: nec ſimplici ṗncipi ſicut regi. ergo dꝫ honor diſtribui ſm proportionem meriti: ſed oīs ꝓportio que non eſt medium reale equalitatis: eſt medium rationis. igitur ⁊c̄. ❡ De iuſtitia vō cōmutatiua diſtinguitur: quia quedā eſt de lege talionis: vel de ꝯtrapaſſo. de quibus ad preſens non intelligitur: quia cuilibet poteſt eſſe iniuſta: non enim eſt iuſtuꝫ ꝙ ſi manus pro manu ponat̄ inter ſimplices hoīes ꝙ debeat poni inter ruſticum ⁊ regem: q̄a rex ex eo ꝙ eſt perſona cōmunis non debet manu ſua pro manu ruſtici priuari: nec ruſticus pro manu regis debet priuari tm̄ manu ſua ſed occidi. ❡ De contrapaſſo autē pꝫ: q̄a ioculator ex intentione ſua non cantat vt ſibi cantet̄: ſed vt per cantum ſuū acquirat ſibi aliud q̄ cantū. ❡ Eſt igit̄ queſtio de iuſtitia cōmutatiua ꝓpͤie dicta: per quā iuſtitiā res in rem commutat̄: ſi talis iuſtitia conſiſtit in medio reali. ❡ Dicit̄ cōiter ꝙ ſic: q̄a iuſtū eſt ꝙ tantū ꝑciuꝫ rei cōmutate accipiat̄: tā a virtuoſo q̄ a nō virtuoſo: ⁊ a rege tantū quantū a ruſtico. ergo iuſtitia cōmutatiua nō reſpicit proportionē quo ad nos: ſicut alie virtutes. igitur nō hꝫ mediū rōnis: ſed reale. ❡ Sed cōtra. q̄a ſi iuſtitia hēat mediuꝫ reale: tūc ceſſabit oīs cōmutatio ⁊ oīs mercatio iuſta: nec in perpetuū poterit vnꝰ equus emi iuſte vel cōparari: q̄a ſm mediū rei totū aurū de mundo non valet vnū equū: ſicut tota lana de mundo non valet vnā ouem nec omnes panni valent vnū pānem. igit̄ fruſtra portabunt pānos ⁊ lanas hoīes ad alienas partes pro alimentis emendis vel pro vino: q̄a cū toto labore ſuo: ⁊ cum toto auro ſolum vnum bouē ſm medium rei: nō poterunt comparare. ❡ Et ſi dicas ꝙ iſta ſunt ſm iuſtitiam in habitudine ad neceſſitatē huma-

A. l. ꝑpter. Juſtitia 2ᵃ.

C

Juſtitiā diſtributiuā in medio rōnis cōſiſtere.

Juſtitia commutatiua ē 2ᵃ

A. l. quilibet.

De lege talionis ⁊ ꝯpaſſo: ſꝫ examina hꝰ omnia theologice ⁊ ciuil̄r. Uidē 5° ethi. copioſē ad h.

Opīo alioꝝ.

D

Jmpugnaᵒ: ſꝫ hꝰ pōdera q̄liter currit.

nā habeo ꝓpoſituꝫ. ❡ Jdeo dico ꝙ iuſtitia cōmutatiua ꝯſiſtit i medio rōnis: ſic̄ ⁊ alie v̄tutes ⁊c̄. ❡ Qō. III.

E

TErtio quero Utrū virtutes intellectuales ꝯſiſtāt in medio. Et videt̄ ꝙ ſic. q̄ Apl̄us dicit non plus ſapere q̄ opꝫ ſapere ⁊c̄. ❡ Contra. q̄a virtutes intellectuales nō hn̄t malitias inter quas medient. igitur non ſunt in medio.

Oꝑ. ꝯtͣ. Juſtitiam cōmutatiuam in medio rationis conſiſtere.

Ro. 12.

Dicunt quidā ꝙ virtutes intellectuales non ſunt in medio. Quere rōnē.

Op. alioꝝ.

❡ Dico autē ꝙ ſapiētia nō que eſt de deo ſꝫ que eſt de intelligētijs eſt in medio: q̄ abūdat circa earum ſpeculationem: qui eas dicit neceſſe eē: ſed deficiunt qui eas mortales dicūt: qui vō dicūt eas eē ab alio effectiue et incorruptibiles a ſe tenēt mediū. ❡ Sed dubiuꝫ eſt. ſi intellectꝰ ṗncipioꝝ cōſiſtit in medio. ❡ Rn̄deo ꝙ ſic. nā q̄dam de veritate ṗmi ṗncipij complexi nimis ſentiunt dicētes ꝙ tenet vbiqꝫ ⁊ in oī mā ⁊ in termis q̄litercūqꝫ modificans. Alij vō circa ipm̄ ṗnᵐ minus ſentiunt dicentes ꝙ nō tenet in diuinis. vbi 3° ſunt vnum. vel vbi tres res ſunt vna res. Alij tenēt mediū q̄ dicūt ꝙ primū ṗnᵐ cōplexū tenet vbiqꝫ: tn̄ cū debitis circūſtātijs. vnde cum aliquā circūſtantiā perdit, perdit rōnem ṗmi principij. vbi vō habet ſuam rōnē: tenet vniformiter in omnibus. ❡ Queſtio. IIII.

Op. propria. Sapientiā ꝫ obo creato cōſiſtē i medio.

A. l. a deo

Dubium.

Jntellm̄ ṗncipioꝝ i medio cōſiſtere.

F

A. l. efficiens

QUarto quero Utrum virtutes theologice ꝯſiſtāt in medio.

Dicunt cōiter doctores ꝙ non. q̄ hn̄t bonū infinitū ꝓ obiecto: ſed circa tale obiectū nō pōt eē exceſſus: ⁊ per ꝯn̄s nec mediū. Circa bonū limitatū ⁊ finitū attendit̄ mediū eo ꝙ tale obiectū nimis pōt diligi. ❡ Sed ꝯ. videt̄ ꝙ fides ⁊ ſpes habeāt mediuꝫ: eo ꝙ hn̄t defectū ⁊ ſuperabūdantiā: qui enī q̄tuor perſonas crederet in diuinis, ille excederet: qui vō tm̄ duas, ille deficeret. ❡ Sic eodē mō de ſpe: poſſet enī q̄s de mīa dei ꝯfidē nimis ⁊ vltra exigentiā ſuoꝝ meritoꝝ: ⁊ iteꝝ poſſet q̄s nimis deficere. ❡ Sed dicit̄ ad oīa iſta ꝙ omnis talis error ſonat in defectū ſolum ꝓpter obiecti ignorantiā. ſed habita cognitiōe obiecti: que ſufficit, nullus poſſet circa obiectū deficere vel excedere in credēdo vel in ſperādo: nec ex pte obiecti: q̄ obiectuꝫ amplius credibile eſt. nec ex parte actus: q̄ nullus actꝰ ad hoc in vltimo ſui ſufficit. ❡ His viſis introducunt̄ q̄tuor ꝯcluſiōes. ❡ Prima eſt. ꝙ virtus amicitie que formal̄r eſt in deo nō cōſiſtit in medio. Maior enī amicitia eſt inter duas perſonas diuinas que poſſit eē: q̄ quelibet eſt diligibilis in infinitum: ſed pater nō pōt nimis diligere filiū: nec ecōuerſo. ꝗ ⁊c̄. ❡ Scōa cōcluſio. ꝙ virtus magnanimitatis, que eſt formaliter in deo, nō conſiſtit in medio: pꝫ. q̄ perſone diuine in īfinitū ſunt honorande. ergo quelibet pōt velle honorari q̄ntuꝫ poſſibile eſt creature. ❡ Tertia ꝯcluſio. ꝙ virtus mīe que formaliter eſt in deo ꝯſiſtit in medio: q̄ illa eſt in deo ꝑ cōparationē ad creaturas: ad intra enī nō eſt neceſſaria miſericordia: ſed deꝰ poſſet nimis miſereri: ſicut ſi dimitteret nō penitēti vl̄ actu reſiſtēti. ❡ Sꝫ ꝯ ṗmā ꝯnem. q̄ deus hꝫ amicitiā ad extra. diligit enī creaturas: ſed hō eſt magis diligibilis q̄ vermis. ergo ſi deꝰ diligit ordinate, amicitia eiꝰ ad creaturas eſt i medio. ❡ Cōtra ſcdam: q̄ de rōne formali virtutis moralis eſt, ꝙ cōſiſtat in medio: ſed magnanimitas ē hꝰ. ergo in deo erit in medio: ſi ponat̄ talis virtus in deo. ❡ Ad primū dicendum ꝙ in deo eſt duplex amicitia. vna ad intra de qua eſt prima concluſio. Alia ad extra: de qua currit

Op. cōis q̄d ſuſtinet.

Obijcitur.

G

A. l. ⁊ obiec̄. Euaſio [illegible]

Cōclo 4ᵒʳ.

H

Et ſi amicitia vel magnanimitas i diuinis nō ꝯſiſtant in medio, miſericordia tn̄ ſic: q̄d hꝰ pōdera.

Obijcit 2ᵒ.

Amicitia diuina 2ᵃ ꝯſiderari pōt.

I

Modis foꝛ

Virtutes i deo ⁊ creatura ſe hñt in mẽdio q̃druplici ⁊ no ta totum.

instantia:⁊ iſta eſt in medio. ℭ Ad ſcõm dico ꝙ opꝫ al terũ de duobus dicere vel ꝙ ỽtutes morales non ſunt eiuſdem rõnis in deo ⁊ in creatura:vel ꝙ virtus nõ hꝫ mediũ niſi reſpectu obiecti creati vl' limitati. ℭ Idcir co notãdũ eſt ꝙ ỽtutes in deo ⁊ creatura ſe hñt in qua druplici dñia:qꝛ quedã ſunt ỽtutes que in deo ⁊ in crea tura ↄſiſtunt in medio vt iuſtitia ⁊ mĩa:quedã que nec in deo nec in creatura ſunt in medio vt amicitia:qdaꝫ que nõ in deo ſed tñ in creatura ſunt in medio:vt ma gnanimitas:qꝛ oĩs creatura põt nimis honoꝛari.deus autẽ nõ.qdã aũt que non in creatura:ſed in deo tñ ſunt in medio:vt iuſtitia diſtributiua. ℭ Queſtio. V.

Q**uinto** quero. Utrũ mediũ ỽtutũ mo ralium conſiſtat in indiuiſibili. Uidet̃ ꝙ ſic.Deutro.5. Nõ declinabitis ad dextrã nec ad ſiniſtrã:ſed declinare eſt ab indiuiſibili recedere.igit̃ ⁊c̃. ℭ Cõtra. Nu meroꝝ.12.dĩ.ꝙ Moyſes erat mitiſſim⁹ ſup oẽs hoĩes qui crãt in terra:ſed cõparatio ẽm virtutẽ arguit inten ſionẽ ⁊ remiſſionẽ virtutis:ſic̃ ⁊ alterius foꝛme.ḡ ⁊c̃.

K

Mediũ cõſi ſtere i idiuiſi bili põt ıtelli gi quadruplr

Cõcluſio 4ᵉ.

Vide.S.vırt. tec.cõ.10. Eẽm qddıtati ue ⁊ circũſtan tionaſr mõ tñ in hitudie ad extrema vitio ſa vel virtuo ſa mediũ ỽtu tis in idiuiſibi li conſiſtit.

A.1.mediũ ſuos terminos a ſe ꝓiciũt vt ſua mediãtia dilatẽ dpli⁹. ſic ⁊c̃.

2.ethi.c.8. A.1.extremo rum. Obijcitur 4ᵉ

L

Hic dico ꝙ mediũ ↄſiſtere in idiuiſibili põt ac cipi quatuoꝛ modis:vel cõparãdo me diũ ad rõnẽ foꝛmalẽ ⁊ quidditatẽ:vel quãtũ ad circum ſtantias:vel cõparando illud ad extrema vitioſa vel in habitudine ad extrema virtuoſa:⁊ ẽm hoc itroducunt̃ q̃tuoꝛ ↄ̃nes. ℭ Prima ↄ̃ eſt ꝙ mediũ ỽtutis in habitu dine ad rõnẽ foꝛmalẽ ⁊ qdditatiuã cõſiſtit iduiſibili: qꝛ hoc eſt gñale omni foꝛme:qꝛ in qualibet pte ſui ſal uat̃ tota rõ quidditatiua ⁊ ſpecifica ipſius:igit̃ in qua libet pte cuiuſlibet virtutis ſaluat̃ tota rõ diffinitiua ⁊ ſpecifica ỽtutis:ſed illa ratio cõſiſtit in iduiſibili:quia ẽm auctoꝛẽ ſex ꝑncipioꝝ:foꝛma eſt inuariabilis eſſen tia:ſicut ⁊ vnũ. ℭ Scda ↄ̃ ꝙ mediũ virtutis in cõpara tiõe ad circũſtãtias ↄſiſtit in idiuiſibili:qꝛ ſublata vna ſola circũſtãtia mutat̃ mediũ ỽtutis moralis:eo ꝙ bo nũ ỽtutis cõſtat ex integra cã. ℭ 3ª ↄ̃ ꝙ mediũ ỽtutis in habitudine ad extrema vitioſa nõ cõſiſtit in indiui ſibili:qꝛ ſicut facultates terminos ſuos a ſe ꝓijciũt:ſic ⁊ ỽtutes.vnde ⁊ illiberalis liberalẽ reputat ꝓdigũ:ſed hoc nõ eſſet niſi liberalitas ſuũ mediũ a ſe extenderet. ℭ 4ª ↄ̃ ꝙ mediũ ỽtutis in habitudie ad extrema vir tuoſa:nõ cõſiſtit in idiuiſibili:qꝛ alr nũq̃ fieret acceſ ſus medij ad extrema ẽm magis ⁊ min⁹: ſꝫ ỽtus q̃nq̃ꝫ accidit ad alterũ extremũ qð magis hꝫ rõnes ỽtutis:⁊ plus accedẽdo magis ab altero recedit.igit̃ ⁊c̃. ℭ Sꝫ cõtra ꝓdicta per oꝛdinẽ. ℭ Primo.qꝛ q̃ncũq̃ꝫ aliquid cõpetit alicui ẽm rõnẽ foꝛmalẽ nõ põt ſibi competere qðcũq̃ꝫ oppoſitũ:ſed mediũ ỽtutis ẽm rõnẽ foꝛmaleꝫ cõſiſtit in idiuiſibili:vt dicit ꝑma cõcluſio.ḡ ⁊c̃. ℭ Itẽ ſcdo.qꝛ circũſtantia iſta quãtũ nõ facit eſſe in iduiſibi li:qꝛ variat̃ ẽm cõplexiones hoĩuꝫ:qꝛ qð vni eſſet mul tũ/alteri eſt parũ. ℭ Itẽ 3ᵒ.qꝛ mediũ appropinquat ad extrema ⁊ participat de eis aliqd:ſed hoc eſt in iduiſi bili nõ cõſiſtere.ergo ⁊c̃. ℭ Item 4ᵒ.qꝛ quãto magis quis ad extremũ virtuoſum accederet tãto eſſet min⁹ virtuoſus.ergo ⁊c̃. ℭ Ad ꝑmũ dõꝫ ꝙ hic accipit̃ ratio foꝛmalis negatiue nõ affirmatiue:nõ enĩ ſequit̃: qcqd hꝫ rõnẽ foꝛmalẽ ỽtutis ꝙ cõſiſtit in medio iduiſibili. ℭ Ad ſcõm dõm ꝙ circũſtantia in ſe bene eſt in indi uiſibili:ſed opꝫ oẽs hĩe:⁊ ẽm hoc mediũ ỽtutis eſt in i diuiſibili:qꝛ nulli põt ỽtuti deficere. ℭ Ad 3ᵐ dõm ꝙ aſſumptũ veꝝ eſt vbi mediũ ⁊ extrema ſunt eiuſdẽ ra tionis:ſed extrema vitioſa differunt ſpecie ⁊ a medio virtutis ⁊ a virtute. ℭ Ad quartũ dõm ꝙ mediũ virtu tis nunq̃ eſt inter duo extrema virtuoſa:ſed alterũ tñ appropinquat ad virtutẽ:⁊ ideo quãtũ mediũ virtutis

2.ethi.c.5.

Nõ foꝛmalis põt accipi 2ᵉ.

M

A.1.⁊ quantũ ad hoc.

Ambo extre ma mediũ ỽtu tis nõ ꝑtingit eſſe virtuoſa.

recedit ab altero/tantũ medius ỽtutis itendit̃. ℭ Sed eſt dubiũ ſi eſt deuenire ad gradũ iduiſibilẽ liberali tatis ꝑ cõparationẽ ad ꝓdigalitatẽ. ℭ Dõm ꝙ nõ:ẽm reꝫ:ſed ſolum ẽm rõnẽ rectã:põt.n.liberalis ſemꝑ am plius ⁊ amplius dare ⁊ gradũ virtutis itendere ẽm do na ſibi cõpetẽtia:quouſq̃ꝫ iudicaret ẽm rectã rõnem ſe excedere:vel in denario/vel in obulo/vel vlterius ẽm ꝙ daret/⁊ iſte gradus indiuiſibilis eſt:qꝛ ſi vltra iſtam rõnem daret ꝓdigus eſſet. ℭ Itẽ dubiũ eſt.ſi in iten ſione virtutis eſt ꝓcedere in infinitũ. ℭ Dicẽdũ ꝙ nõ: ſed eſt dare ſtatũ ex parte ſubiecti:ſicut dictũ eſt in ꝑi mo de charitate in ſubiecto:ſed non ex parte foꝛme:qꝛ ſibi nõ repugnat:cũ omnes gradus ſint eiuſdeꝫ rõnis ⁊ vnibiles. ℭ Item dubium eſt.ſi actus virtutis elicitus põt intendi ſine actu iꝑato. ℭ Dico ꝙ quãdiu actus imperatus poteſt ſtare cũ actu elicito ſequitur actuꝫ eli citum neceſſario.⁊ ideo ſi intendat̃ actus elicitus ⁊ im peratus quãtũ põt ſe extendere facultas exequẽdi:ſed quia actu poteſt deficere facultas:ideo poteſt remane re actus elicitus imperato non exiſtente.

ℭ Queſtio. VI.

S**exto quero** Utrum virtus mo ralis habeat circum ſtantias ſibi eſſentiales.

Hic p̄mittẽduꝫ eſt ꝙ qua tuoꝛ ſũt mo di p̄dicamẽtoꝝ:diſtinguimus enĩꝫ p̄dicamẽta per quidditatẽ quãtitatẽ qualitatẽ ⁊ reſolutionẽ:ſic ẽt ſunt quatuoꝛ genera circunſtant.ax: ẽm iſta quatuoꝛ. Quę dam enim circunſtantie accipiunt̃ ex parte quiddita tis.ſ.quis/quis/cui:que ſunt circunſtãtie pſonales quis vt in latria.vnde Saul volebat deo vt ſacerdos offer re:⁊cu vt in mĩa que debet fieri nõ diuitibus:ſed pau peribus iuxta illud.Cum enĩꝫ facis elemoſynam voca pauperes ⁊ debiles. ℭ Iteꝫ ex parte quãtitatis accipi tur vna circunſtantia.ſ.quãtum opoꝛtet vt in tẽperan tia:qꝛ homo debet eſſe cõtentus quãtitate ſibi ꝓpoꝛtio nata. ℭ Item ex parte qualitatis eſt alia circunſtantia vt qualiter opꝫ:vnde Eſau fuit vituperatus: quia edu lium lentis comedebat:⁊ hoc quia nimis auide. ℭ Itẽ ex parte relationis ſunt due.vꝫ.qñ ⁊ vbi. Unde popu lus lꝫ offerret deo libamina in excelſis:nõ tñ erat debi ta circunſtãtia vbi: qꝛ offerre ei debebat in templo.de quãdo:qꝛ lꝫ tñ ſacerdos poſſet comedere panem ſan ctum:nõ tamẽ quãdo iacuerat vel doꝛmierat cũ vxo re. ℭ Sed cõtra p̄dictas circunſtãtias arguitur per oꝛdinẽ. ℭ Primo.qꝛ actus cõmutatiue iuſtitie eſt mo ralis.Sed nõ requirit circunſtantiã perſonaleꝫ:qꝛ poſ ſet quis vẽdere regi ſicut ⁊ ruſtico:ita vni ſicut ⁊ alteri. igitur ⁊c̃. ℭ Item ſcdo.qꝛ virtus maioꝛ eſt ⁊ p̄ſtentioꝛ q̃ꝫ honoꝛ:ſed p̄mium virtutis eſt honoꝛ qui ỽtuti equi pari nõ poteſt.igitur nõ eſt ibi quãtum attendendum. ℭ Iteꝫ tertio.quia actus atritionis eſt a virtute:vt dic tum fuit in quarto:ſed talis nõ attenditur qualiter:qꝛ homo non poteſt nimis ateri ꝓpter vilitatem peccati. igitur ⁊c̃. ℭ Ad primuꝫ dico ꝙ in iuſtitia cõmutatiua attenditur circunſtantia perſonalis:quia nullus debet vendere rem alienaꝫ vel alterius dñi. ℭ Item nec de bet vendere inimico reipublice. ℭ Ad ſecũdũ dico ꝙ melioꝛa que poſſunt reddi p̄o virtute redduntur.ſ.ho noꝛ: quia nihil aliud eſt melius in reddentis hominis poteſtate. Idcirco debet virtuoſo ſufficere quantum ſibi honoꝛis impenditur ẽm gradum dignitatis quem habet in republica:vt plus poſſit exhiberi magis ỽtuo ſo. ℭ Ad tertium dico ꝙ atritio debet habere moduꝫ ẽm gradũ delicti:nec homo debet excedere atterẽdo.

N

Dubiũ 3ᵐ.

Quaſr datur grad⁹ vltim⁹ liberalitatis i aſcẽdẽdo ⁊ ſ inter non.

Diſt.19.q.4. Quaſr i iten ſiõe ỽtutiſ ꝓm gẽ ꝓcedẽ i iſ tuiiũ ⁊ q̃ſr nõ

Dñia act⁹ elici ti ab iꝑato vir tenſionis.

O

A.1.Act⁹ mo ralis habens.

Modi p̄mo rũ q̃tuoꝛ:⁊ tot ſunt modi cir cũſtãtiarũ mo ralium.

Quis Cui. ꝑ.Re.13. A.1.cõmũl.

P

Luce.14. Quantum.

Qualiter.

Gene.25. Ubi. Quãdo ꝑ.Re.9.⁊.3. re.3.⁊.2.para lip.33. ⁊ alibi ſepe.1.li. Re. ⁊ palip. q̃re Leui ct.8.⁊ lĩra ſepe.ſꝫ nõ ſic foꝛmalr. Obijcit 4ᵉ.

4.ethico.c.8. ⁊.9.

Q

A.1.attritio. Diſt.14.⁊.15 4ᵐ.ar. deficiẽ q̃re vel ſoꝛ.

Circũſtãtia ꝑ ſonalis i iuſti tia cõmutatiua attendit̃.

Premiũ ỽtu tis ab homine honoꝛ. Exceſſus in atritiõe cõtin git eſſe.

A

Dubium 3°.

A.l. diſtincti.

A.l. cū q̃bus vel que.

Nec circa qd nec pp qd ponit circūſtan/tias morales. ſed non recte A.l. ab obiecto in gñe nāe: in ge/nere vo mo/ris a fine.

Vide.5. ethi. c.ij. 4. ethi. c.4. ⁊ alibi q̃/re.

* Sic ma^m ſic ⁊ bonū triplx q̃re ſco.7.di. 3. ⁊ vbi ibi no/tat.

B

Quatuor ṽtu/tes cardinales danť boīb⁹ ⁊ neccie ſunt ad diuſos fines vl effectus: ſꝫ cōſidera. 3.q. 2. in p̄cedētis arti. 4. inſtan/tias. D.

C

Vide hunc in 3 diſti.1. q 1. Juſticia diſtri butiua duplr ⁊ vtrīuſqꝫ ne/ceſſitas.

A.l. pecunia

Prudentie ſi/nis.

A.l. regulan/dum.

6° ethico. c.6 In qb⁹ ṽtut⁹ magis pec/cat ſupabun/dās q̃ deficiēs ⁊ ecōtra.

D

Obijcit 4°.

A.l. philoſto

23.q.4.30.

alioquin limitēs excederet virtutis moralis: ſꝫ nō forte theologice ſm aliquos. ¶ Ad 4.^m dōm q aſſumptum eſt verū de actu elicito ⁊ interiori: nō autē de imperato ⁊ exteriori. ¶ Sed hic occurrūt dubia. ¶ Primū eſt. ſi circa quid eſt circūſtātia virtutis. ¶ Dōm q non: qa agere aliqd circa turpia eſt vitiū: ⁊ reſpectu diſtantis ſpecifice ex obiecto nō eſt actus circūſtantia. ¶ Item dubiū. ſi cū quibus. vt puta cū talibus inſtrumētis act⁹ morales exerceantur eſt circunſtantia actus moralis. ¶ Dicendū q ſic. ſed reducať ad circūſtantiā de qualiter. ¶ Itē dubiū eſt de fine ſiue de ꝓpter qd. ¶ Dōꝫ q finis eſt circūſtātia poſterior oib⁹ alijs circūſtātijs: eo q actus magis ſpecificať a fine in genere moris q̃ ab obiecto: ſꝫ magis ab obiecto in genere nāe: qui eniꝫ ſm Ariſtotelē mechať ꝓpter lucrū pecunie magis eſt auarus q̃ mech⁹. ¶ Eſt igiť notādū q triplex eſt * malū. ſ. ex gñe vt odire parētes: ⁊ ex circūſtantia: vt cognoſcere vxorē ⁊ nō ſuā. Ex fine: vt facē actuꝫ liberalitatis ꝓpter laudē hoiꝫ vel fauorē mūdanū: ſic etiaꝫ eſt triplex bonū correſpōdens. ſ. diligere parentes ex gñe ex circūſtantia: vt eſſe liberalē circa pauperē tm̄. ¶ Item ex fine vt eſſe pauperē ꝓpter deū. ¶ Qō. VII.

Septimo quero. Utruꝫ circa ṽtutes morales: maius peccatum ſit ſuperabundātia in virtute q̃ defectus.

Hic premittendū eſt q ſicut ſunt q̃tuor virtutes cardinales vel p̄ncipales: quaꝝ tres ſunt morales. ſ. fortitudo: iuſticia: tēperātia: ⁊ vna itellectualis. ſ. prudētia: ita ſunt q̃tuor gña ṽtutū: qa q̄daꝫ ſunt ṽtutes que danť appetitui ad intendendū actū circa ſuū obm̄: qa minus ꝓnus eſt appetitus ad ferendū in ipm̄: vt fortitudo: que eſt circa arduū: quia circa terroreꝫ mortis. ¶ Quedā aūt danť ad actū remittendū: qa appetitus nimis pronus eſt ad mergendū ſe in obm̄: vt tēperātia que eſt circa tactus ⁊ motus brutales. ¶ Itē quedam ſunt ṽtutes que danť ad vtrūqꝫ. ſ. ad actū intendendū ⁊ remittendū vt iuſticia diſtributiua: que diuidiť in puniriuā ⁊ remuneratiuā. Hoies eni proni ſunt ad reſiſtēdum: ⁊ per ꝯñs nimis rigidi ad puniendū: idcirco indigent habitu remittente actū puniendi. ¶ Item hoies ſunt proni ad cupiditatē rerū tēporaliū ⁊ ad diligendū ſua: ⁊ per ꝯſequēs ad remunerandū citra ꝯdignū: idcirco indigēt habitu actū remunerādi intēdente: vnde iuſticia diſtributiua vere vtriqꝫ deſeruit. ¶ Quedaꝫ vo virtutes ſunt que danť nō ad actū intendendū: nec remittendū: ſed ad actū dirigendū: vt prudentia: que eſt recta ratio agibiliū ⁊ regulat actus aliarum virtutum. ¶ Dicendū igiť q quādo virtus dať ad actū intendēdum: defectus in tali virtute peior eſt q̃ ſuperabūdantia: vnde timidus magis eſt vituperādus q̃ audax. Quā autē virtus dať ad actū remittendū ſuperabundantia in virtute peior eſt defectu: vnde magis eſt vituperabilis intemperatus q̃ inſenſibilis. Quādo autē datur ad vtrūqꝫ ſimul peior eſt qui ſm aliā ⁊ aliā cōparationeꝫ magis a medio recedit: vñ magis vituperabilis eſt vindicatiuus q̃ miſericors. ¶ Item magis deficiēs in remunerādo q̃ ſuperabundās. ¶ Sed ꝯtra predicta p ordinē. Primo qa virtus amicitie hꝫ ſuperabundātiā ⁊ defectū: quidā eni ſunt philotimij: id eſt nimis amatiui. Alij ſunt nimis agreſtes: ſed amicitia datur ad actū intendendū: ⁊ tamē magis vituperabilis eſt qui nimis abundat in amicitia: qa nimis eſt diligēs creaturā: ſm enim Aug. tūc fruimur vtēdis. ¶ Itē ſcdo. qa magnanimitas dať ad actū intendendū: ⁊ tñ ſuperabundans eſt vituperabilis: qa eſt ſuperb⁹. ¶ Item. 3°. qa liberalitas datur ad actū intendendū: ⁊ tñ ſuperabūdans peior eſt: q2 ꝓdigus qui oia ſine rōne expendit: q̃ q deficit in expendēdo. ¶ Itē 4°. q2 eutrapelia virt⁹ eſt bene cōuiuendi ⁊ cōuerſandi cū hoibus ⁊ datur ad actū intendēdū: ⁊ tñ peior eſt irriſor qui ſupabūdat: q̃ ſolitarius q deficit ⁊ nunq̃ ridet. ¶ Ad primuꝫ dōm: q frui vtendis excedit limites virtutis moralis: nec eſt vitiū pure morale: ſꝫ eſt oppo^m charitatis: deficiēs vo in amicitia: ceteris parib⁹: peior eſt q̃ ſupabundans: in genere moris. ¶ Ad 2^m dōꝫ q magnanimitas dať ad actū remittēdū: q2 magis proni ſunt hoies ad appetēdū honorē q̃ ad fugiēdū. ¶ Ad 3^m dōm q aliqd aliqñ diciť magis malū: qd tñ magis laudabile eſt: ſicut eē audacē eſt magis laudabile q̃ eē timidū q magis recedit a ṽtute: ſic ꝓdigalitas: ſꝫ ſit magis malū: q2 rei tp̄alis magis dānū: tñ min⁹ eſt vituꝑabilis q̃ auaritia. ¶ Ad 4^m dōm q eutrapelia datur ad actū remittēdū: ⁊ iō peior eſt irriſor. ¶ Sed hic occurrit dubiū: ſi virt⁹ que dať vni hoi ad actū intendēdū: detur alteri ad remittēdū: vt puta liberalitas: q2 qdā hoies de nā ſua ⁊ cōplexione nāli ſunt ita liberales q nullū actū illiberalitatis facē pñt. Alij ecōtra ita ꝓdigi q vix pñt mediū liberalitatis tenere: ſic etiā eſt in alijs ṽtutib⁹: qdā eniꝫ ſunt nālr timidi: alij aūt audaces. ¶ Ex h ſic arguiť. Impoſſe eſt q for⁹ eiuſdē rōnis iclinet ad oppoſitos terminos vel etiā diuerſos. Sꝫ act⁹ intēſus ⁊ act⁹ remiſſus ſunt termini diuerſi. Igiť ideꝫ habitus ṽtutis ad iſtos iclinare nō pōt: ſꝫ ſic opꝫ habitū fortitudinis in vno hoie differre ab hītu alteri⁹: qd eſt icōueniēs: q2 nō eēnt vniuoce virtuoſi. ¶ Dōm q ſicut itell'ſ circa idē obm̄ ꝯtinet actū negādi ⁊ affirmādi in ꝓpōne: ſic habitus duos act⁹ cōtinet ṽtualr. ſ. intēſuꝫ circa vnū ⁊ remiſſum circa aliud ſm diuerſas hoium cōplones: nec opꝫ ponere aliuꝫ ⁊ aliū hītū ṽtutis: q2 act⁹ nō eſt totalr nec p̄ncipalr ab habitu: ſꝫ ab obto ⁊ po^a: ſed idē obm̄ ⁊ eadē po^a remanet: igiť nō pōt act⁹ p habitū ſpē variari. ¶ Uel dōm: ⁊ puto meli⁹ q ſufficit ad ꝓpoſitū q habit⁹ ṽtutis vel ipſe ṽtutes danť per ſe ad mediū attingēdū p actū: ex ꝯñti aūt ⁊ p accñs ad actū itēdēdū vel remittēdū ſm q appetit⁹ hoiuꝫ diňter ſe hñt circa obta ṽtutū: vñ hit⁹ ṽtutis p ſe reſpicit actū attigēdi mediū: p accñs vo reſpicit illi⁹ act⁹ intēſionē vel remiſſionē. ¶ Qō. VIII.

Octauo q̃ro. Utrū aliqs hit⁹ poſſit venire a ſupabūdātia ṽtutis ad defectū vl eꝯ nō trāſeūdo p mediū ṽtutis.

Dicitur cōiter q nō. quere rōnem. ¶ Sꝫ ꝯ duplr. Primo q2 q trāſeať de vno extremo ad aliud extremū p mediū eſt: q2 mediū eſt eiuſdē rōnis cuꝫ extremis: ſicut pꝫ de calo ⁊ frido per tepidū: ſed extrema virtutis ſpē diňt a medio. igiť ⁊c. ¶ Itē 2°. q2 ex actibus illiberalitatis pōt quis trāſire ad ꝓdigalitatē: ſed nullus actus ꝓdigalitatis vel illiberalitatis eſt ṽtuoſus. igiť ⁊c.

Hic eſt vna opinio Tullij ⁊ Ar. quo qs dꝫ de extremo reduci ad mediū ṽtutis. Tulli⁹ eniꝫ dicit q ille qui eſt illiberalis dꝫ ſe reducere ad mediū per actus minimos liberalitatis incipiēdo ⁊ ꝯn^s in maiores actus ꝓficiendo verſus liberalitatē quouſqꝫ perueniat ad mediū liberalitatis. Sed Ariſt. dicit q illiberalis debet facere magnos act⁹ liberalitatis: vt citius ad mediū perueniat. ⁊ ponit exēplū: ſicut lignū curuū quādo debet rectificari vertiť ad ꝯuā curuitateꝫ: ⁊ poſtea redit ad mediū. ¶ Nō aūt puto iſtā fuiſſe itētionē Tulli ⁊ Ariſt. q2 ſic nunq̃ aliqs per ſe veniret ad virtutes: ſed ſi veniret forte per accñs h eē: eoēs eniꝫ actus illiberalitatis ⁊ ꝓdigalitatis: ſiue intenſi: ſiue remiſſi ſunt.

E

Frui vtendis excedit obiectum moral' ꝯſideratione: ſꝫ vnde hic di. i. penlt

A.l. infra genus moris.

Magnanimitas remittit.

Magis malū ⁊ magis laudabile ñ ꝯuertunt ⁊ ſic ō contra oppoſitis.

A.l. q2 eſſe timidum.

A.l. magis malis eſt q̃ auaritia.

Eutrapelia remittit dub^m notabile.

F

Ut intell'ſ ſe hꝫ ad diuerſos act⁹ ēt circa idē obꝫ ſic ⁊ fortitudo: qd dū ꝯſidera.

Ad qd danť ṽtutes. vid. 3. diſt. p̄cedente q.1. art.4. inſtantias.

G

Op. aliorum. Improbat⁹ 2°. Trāit⁹ p mediū q̃re ſtatꝫ cōſidera.

H

Tulli⁹ q̃re in topicis. T.

A.l. medios illiberalitatis.

A.l. in maiores.

Ar. 2. eth. c. 9.

A.l. ꝓdigalitatis.

Exponit notabiliter intentionem Tullij ⁊ Ariſtotelis.

I

eiuſdez rõnis:ꝛ ſunt vitioſi:nec etiã per ſe gñant habitus niſi vitioſos. ⁋ Eſt igitur intentio Tullij ꝙ illiberalis debet incipere a minimis actibꝰ liberalitatis:vt paulatim creſcat vſqz ad vltimũ gradũ liberalitatis:qa ſibi eſſet difficile a maiori gradu liberalitatis icipere:ſicut prodigus a minimo. ⁋ Intentio aũt Ariſt.fuit ꝙ liberalis a maiori actu liberalitatis icipiat:vt citius vĩtutis habitus inducat̃:ꝛ vitioſus citius corrumpat̃:ꝛ ſic ex vtraqz parte habitus virtuoſus ex actibꝰ vĩtuoſis acqrit̃:ꝛ nũq̃ ex actibꝰ vitioſis poſſet acqri. ⁋ Sed tunc eſt dubiũ:qs modus eſt melior Tullij an Ariſtotelis. ⁋ Dõm ꝙ modus Tullij eſt facilior:ſed modus Ariſtotelis eſt vĩtuoſior:facilius eni eſt icipere a gradu minimo vĩtutis q̃ a maximo:ſed icipere a maxio ſemꝑ eſt virtuoſius:ꝛ citius iducit̃ habitus vĩtutis. ⁋ Qõ.IX.

A.l.velocius
Dubium: Tulliꝰ facilior Ar. vĩtuoſior

K
A.l.que eſt.

Nono quero Utrũ iuſtitia legalis ſit nobiliſſima vĩtutũ moraliũ. Uidet̃ ꝙ ſic:qa cõparat̃ a ſanctis lucifero ꝛ heſpero:ſed heſperus eſt ſtellarũ lucidiſſima.ergo ꝛc̃. ⁋ Sed cõtra.qa deus in ſcriptura diuina magis cõmẽdat̃ a miã:igit̃ miã eſt nobilior iuſtitia.vñ dĩ. Miã dñi plena eſt terra.

5° ethi.c.2.
Pſal.32.

Hic quatuor videnda ſunt. Primo videndũ eſt qd ſit iuſtitia legalis. Scdõ ſi iuſtitia legalis eſt vna virtus. Tertio ſi eſt dare pl'es iuſtitias legales. Quarto ſi eſt nobiliſſima oĩum vĩtutũ.

Primꝰ arti.

Quantum ad primũ dicit̃ ꝙ iuſtitia legalis eſt virtus moralis:ſm quã vnuſquiſqz bene ſe hʒ ad totã legẽ nãe vel naturalr hominĩ inditã:ꝛ de hac iuſtitia cõmendat̃ Zacharias ꝛ Eliſabeth parentes Joan.baptiſte.Erant eni ambo iuſti ante dñm incedẽtes in oĩbus mãdatis ꝛ iuſtificationibꝰ dñi ſine querela:vt habet̃ Luc.p̃. ⁋ Sed cõtra 4ͬ. Primo de obedientia:qa per obediẽtiã bene ſe hʒ quis ad legez diuinã:ꝛ tamẽ ipſa non ponit̃ iuſtitia legalis. ⁋ Itẽ 2°. de prudentia:qa per prudentiaz bene ſe hʒ qs ad actus oĩum virtutũ:ꝛ per cõſequẽs ad omnẽ legem que huiꝰ actus precipit ꝛ regulat ꝛ imperat. ⁋ Item 3°. de amicitia:qa per amicitiã tota lex obſeruat̃:ꝛ ſic bene ſe habz amicitia ad totã legẽ:qa qui ꝓximũ diligit legẽ ipleuit. ⁋ Item in 4°. qa dicit Grego. Qȝ radix oĩum vĩtutũ eſt charitas:ꝛ in charitate oĩa precepta ſunt vnũ ꝓceptũ. ⁋ Ad primũ dõm ꝙ per cõparationẽ ad precepta diuina:qbus obediẽtia obtẽperat:ipſa nõ eſt vĩtus diſtincta a iuſtitia legali:ꝛ tunc ſunt vna virtus ꝛ non due. ⁋ Ad ſcdm dicendũ ꝙ per prudentiã quis bene ſe hʒ in dirigendo ſolũ:ſed per iuſtitiã legalem in operando exequendo ꝛ proficiendo bene ſe hʒ quis ad totã legẽ. ⁋ Ad 3ᵐ dõm ꝙ ab amicitia bene inaſcit̃ ꝙ quis per ipſam bene ſe habeat:ſed ipſa de ſe nõ hʒ circa totam legem actus elicitos:ſicut iuſtitia legalis:ꝛ eſt diſtincta virtus a iuſtitia:qa habẽt diſtincta obiecta. ⁋ Ad 4ᵐ dico ꝙ iſta charitas qua quis bene ſe hʒ ad totã legem diuinã:vt naturalis eſt:nõ diſtinguit̃ a iuſtitia legali:ſʒ eſt idez habitus quo deus ſic diligit̃ ꝛ tota lex:qa eodẽ habitu diligitur finis:ꝛ ea que ad finẽ ſunt:ſicut eadez charitate diligitur deus ꝛ proximꝰ. ⁋ Sed hic occurrunt dubia.ꝛ p̃mũ eſt:ſi iuſtitia legalis eſt cauſa aliarũ virtutũ. ⁋ Dicendũ ꝙ ſicquẽadmodũ legiſlator politicus cauſa eſt oĩum que fiunt ꝛ ordinant̃ in politia:vñ iuſtitia legalis cauſat oẽs actus aliarũ vĩtutũ in genere cauſe vl'is cõcurrens ad actum cuiuſlibet virtutis eliciens imperans ad exequens. ⁋ Scdm dubium:ſi eſt prior ceteris virtutibus. ⁋ Dicendũ ꝙ ſic ordine generationis:quia incerta eſt cuilibet virtuoſo iuſtitia legalis vt faciat qd facit pro bono virtutis.

Iuſtitia legalis quid? Joã bap. parentum commendatio. Obijcit 4ͬ.
L
Rom.13.
In homel. ſuper Joan. Obia eſt ſpẽs iuſtitie.
Prefert iuſtitia prudentie. Dita amicitie ꝛ iuſtitie legal. A.l. in imperando.
M
Charitatẽ cũ legali iuſtitia coincidere.
Uide in p̃mo ꝛ Sco. in 1°. Dubium 2ᵐ.
Legalis iuſtitia eſt cã aliaꝝ vĩtutũ ꝛ ipſaꝝ actuũ vl'is. A.l. ꝛ actum. Precare aliae virtutes origẽ legalẽ iuſtitiã

N
Scdo artic. Op. alioꝝ.

Quantum ad ſcdm:ſi iuſtitia legalis eſt vna virtus. ⁋ Dicunt aliqui ꝙ nõ:ſed eſt omnis virtus:eo ꝙ habita omni virtute habet̃ iuſtitia legalis:vnde nihil aliud eſt ſm eos q̃ hr̃e oẽm virtutem. ⁋ Sed cõtra.qꝛ obediẽtia eſt vna diſtincta virtus:ſed obia ꝛ iuſtitia coincidunt:vt dictum eſt.igitur ꝛc̃. ⁋ Itez ſcdo.qꝛ vna virtus eſt tñ de vno obiecto:ſed obiecta aliarũ virtutũ ſunt multa:obm aũt iuſtitie eſt tota lex que eſt vna.igitur ꝛc̃. ⁋ Itez tertio. iuſtitia legalis diſtinguit̃ cõtra iuſtitiam particularez.ergo eſt de alio obiecto. ⁋ Item quarto.qꝛ ꝙ per ſuperabundantiã dicitur vni ſoli cõuenit:ſed iuſtitia legalis dicitur per ſuperabundantiã ad omnes alias virtutes:vt ifra patebit.g° ꝛc̃. ⁋ Ideo dico ꝙ iuſtitia legalis eſt vna virtus formaliter:nõ aũt eſt omnis virtus formaliter ſed virtualiter tñ. ⁋ Sed contra.p̃mo qꝛ plures ſunt leges ꝛ diſtincte in politia humana. ⁋ Item ſcdo. qꝛ in vna lege ſunt plures partes ordinate ad diuerſos fines. ⁋ Itẽ tertio.qꝛ leges aliquãdo mutant̃ ꝛ reuocantur:ſed ꝙ mutat̃ nõ põt eſſe vnũ.igitur ꝛc̃. ⁋ Itez 4°. qꝛ lex cõtinet plura agibilia:ſed plura agibilia plurificant legẽ.ergo ꝛc̃. ⁋ Ad primũ dico ꝙ eſt tñ vna lex nãlis totalis vite humane cõtinens oĩa precepta:vnde ſunt plures leges materialiter ꝛ partialiter:vna vͦo totaliter ꝛ formaliter:ꝛ ꝑ hoc ſatis pʒ ad ſequẽtia. ⁋ Uerũtamẽ ad ſcdm dõm ꝙ non eſt iuſtus legaliter:qꝛ totam non hʒ:qꝛ qui peccat in vno oĩum eſt reus. ⁋ Ad 3ᵐ dicẽdum ꝙ lʒ lex quãtũ ad aliqua extrinſeca varietur ꝓpter tempoꝝ vel regꝝ vel perſonaꝝ qualitatẽ vel varietatem:non tamẽ lex nãlis inſerta cordibus:quia iſta minime variatur. ⁋ Ad quartũ dico ꝙ virtuoſus omnia agibilia reſpicit vt vnum:inquantum integrant totam legem:ſicut ꝛ legalis iuſtitia.

Impugnꝰ 4ͬ. rõnib.
5.ethi.ca.15.
Op. ꝓpria. E: ſi virtualr nõ ṅ formalr legali iuſtitia eſt oẽs vĩtutes. Obijcit 4ͬ.
O
Lex q̃lr vna ꝛ plures.
Jaco.2.
Qualr lex variat ꝛ non. Roma.2.ꝛ.2 corin 3. Diuinũ legi.

Quantum ad tertiuz.vʒ.ſi iuſtitie legalis eſt dare plures habitus. ⁋ Dicẽdum ꝙ iuſtitia legalis ſm ꝙ hic de ea intendit̃:eſt tñ vnius habitus:qꝛ iſte tñ ſufficit ad nectẽduz oẽs virtutes ꝛ ad bñ ſe hñdum ad totã legem ꝛ ad actus omniũ virtutum imperãdos. ⁋ Sed cõtra.qꝛ habitus diſtinguitur ex obiectis:ſed quedã ſunt precepta nãlia:quedam vͦo ſupernaturalia.ergo alia erit lex correſpõdens preceptis naturalibꝰ:ꝛ alia preceptis ſupernaturalibꝰ. ⁋ Item 2°.qꝛ ille leges ſunt diſtincte:quaꝝ vna nõ poteſt ſtare cũ alia:ſed lex vetus ꝛ lex noua ſunt hꝰ:qꝛ ſi circuncidamini chriſtus vobis nihil ꝓderit:ergo eis diſtincti habitꝰ correſpõdent:vnde Apl's diſtinguit iuſtitiam in iuſtitiam que eſt ex lege:ꝛ iuſtitiã que eſt ex fide. ⁋ Item 3°.qꝛ lex diuiditur ſicut ius in canonicũ ꝛ nãle. Sed multi habẽt iuſtitiaz nãlem ſine canonica ꝛ econ.ergo nõ eſt vnus habitus vtriuſqz. ⁋ Item 4°.qꝛ alia eſt lex in principe:ꝛ alia in plebe:qꝛ in principe eſt preceptiua:in plebe executiua:lex enim in principe habet ſe precipiẽdo:ſed in plebe exequẽdo ꝛ obſeruãdo. ⁋ Ad predicta omnia dicendũ eſt eodẽ modo ꝙ multe ſunt leges partiales:qꝛ de diuerſis:ſʒ vna totalis tñ eſt lex naturalis ſequẽs dictamẽ recte rõnis naturalis:cui legi vnus habitus:qui dĩ iuſtitia legalis correſpondet. ⁋ Nec obſtat ꝙ leges antique humãe apud alias ꝛ alias pollitias ſibi ſunt cõtrarie:qꝛ iuſtitia taliũ legũ non eſt iuſtitia legalis ſimpliciter:ſed ſolum ſm quid:inquãtuʒ reſpicit diuerſos fines reipublice:ꝓpter hominum cõditionẽ particularez:lex vͦo naturalis ſequẽs verũ dictamẽ recte rõnis nãlis eſt eadẽ apud oẽs:ꝛ per ɔñs iuſtitia legalis eſt vna:vnde ꝓcepta moralia ſunt ꝛ fuerũt eadẽ in diuina lege veteri ꝛ noua:cerimonialia vͦo mutata ſunt:qꝛ nõ ſequunt̃ dictamẽ recte rõnis,

Tertius arti.
P
Iuſtitie legal' ẽ vnus habitus.
A.l. virtus. Obijcit 4ͬ.
Precepta duplicia.
Gala.5.
Q
Ro.3.Gala. ꝛ Phil.3.ꝛ Heb.xi.ꝛ alibi.
Uide i ſm° de creatoꝝ ꝛ inſtitutoꝝ.
5.eth.ꝛ.8.ꝛ 6 politicoꝝ.
Lex 2ͬ. ſm a plurificat̃.ſecũda non.
Tollit inſtãtiã. Uarietas legũ humanaꝝ vnde ꝓuenit ꝛ contrarietas
Uide ſco. diſt. finali hꝰ tertij optime ad h.

A

Quantum ad 4ᵐ: ſi iuſtitia legalis eſt nobiliſſima oium virtutū moraliū. ℂ Dōm ꝙ ſic. Tum qa ꝑncipat oībus alijs ṽtutibus ꝛ imperat actus oium aliaꝝ virtutū moraliū. Tū qa ſm Ambro. iuſtitia cōis eſt virtus. ℂ Sed cōtra. qa illa virtus eſt nobilior: que eſt de nobiliori obiecto: ſꝫ amicitia eſt hmōi quia eſt ad perſonam: iuſtitia vō ad legem. ğ ꝛc. ℂ Itē ſcdo. illa virtus eſt nobilior cui altera virtus cedit: ſed iuſtitie rigor cedit miē. igiť miā nobilior eſt ꝙ̄ iuſtitia. ℂ Item 3°. qa. ſ. dictuꝫ eſt ꝙ virtus heroyca eſt perfectiſſima virtutū: nō ergo iuſtitia legalis. ℂ Iteꝫ 4°. qa latria hꝫ deū pro obiecto: ſed ṽtutes nobilitanť ex obiecto. ergo ꝛc. ℂ Ad ꝑmū dōꝫ eſt ꝙ maior eſt vera ceteris paribus: ſed amicitia reſpicit alterū inquantū ṽtus eſt: ꝛ hoc nō fit ſine iuſtitia legali. ℂ Ad ſcdm dōm ꝙ iuſtitia diſtributiua cedit aliqñ miē: ſed iuſtitia legalis hoc imperat fieri ꝓpter melius bonū ṽtutis. ℂ Ad 3ᵐ dōm ꝙ ſicut. ſ. dictū eſt: ṽtus heroica nō eſt vna: ſꝫ dicit gradū excellētie cuiuſlibet ṽtutis. ℂ Ad 4ᵐ dico ꝙ iuſtitia legalis ꝯtinet latriā: idcirco melior eſt obedientia ꝙ̄ victima. Cōparatio enī ṽtutū penes nobilitatem obiecti locū hꝫ: qñ ṽtutes ſunt diſperate: nō aūt qñ ſūt ſubordinate. Nunc autē ita eſt ꝙ oīs ṽtus particularis ſubordinať iuſtitie legali: que de ſua rōne formali totā legalem reſpicit: ꝛ per ꝯſequens oīa obiecta oium virtutum: ſaltem mediate.

Quantū ad art. Legalē iuſtitiam nobiliſſimā oium ṽtutum eſſe. In homel. ſuper Lucam. Adijcit 4ᵐ.

Amicitia iuſtitiā legalem cōcomitatur.

Iuſtitiā cedit mie: ꝛ que? Virtus heroica: quid?. V. l. excellēt. 1. Regum. 15 Latria ꝯtinet ſub legali iuſtitia. vid ſco. 3. diſtin. hu°.

B

Virtutes qñ ſibi diſtīgui Deꝫ ṽtutē legali iuſtitie ſb eſſe.

ℂ Queſtio. X.

Decimo quero. Utruꝫ fortitudo ſit virtutū excellentiſſima. Uideť ꝙ ſic: qa laudabilior eſt. ℂ Contra. qa eſt in cōcupiſcibili.

Hic premittenduꝫ eſt quid eſt fortitudo. diciť ꝙ fortitudo eſt ṽtus circa terrores mortis. ℂ Cōtra. qa velle perdere regnū vel iperiuꝫ magis ꝙ̄ aliqd turpe operari eſt virtus fortitudinis: qa hoc non pōt reduci ad aliā virtutē. ergo ꝛc. ℂ Itē 2°. qa ſi alicui intentarenť maxie pene ꝛ mallet eas ſuſtinere ꝙ̄ aliqd turpe opari: eēt virtus fortitudinis. ℂ Itē 3°. velle pus perdere totā ſubaꝫ vel ſuſtinere anguſtiā de morte amicis vel parentib⁹ intemptata ꝙ̄ aliqd turpiū opari: ſilr eſt virtus fortitudinis: ꝛ tñ nullū coꝝ eſt circa terroreꝫ mortis. ℂ Dōm eſt ꝙ qa ex actib⁹ gñať habitus ꝛ oīa ꝑdicta ſunt actus virtuoſi pñt aggñare habitum ṽtutis fortitudinis. ℂ Ideo dico ꝙ fortitudo eſt virtus circa qſcūqꝫ terrores: ꝓpe tñ circa terrores mortis ꝓ ſalute reipublice: ꝛ ſic locut⁹ eſt Ari. ꝓpe de ṽtute fortitudis.

Primᵘ art.

Op. aliorum.

Impugn° 3ᵘ

V. l. ipentrēt

C

Op. ꝓpria. Vid hic in ꝑ ꝛ alibi ſhoi.

Fortitudo qd ſcilꝫ copioſe Scdo ethicor. 3° ethicoꝝ.

Secundo videndū eſt quot ſunt modi fortitudinis. ℂ Dōm ſm Ari. ꝙ tm vn⁹ eſt modus. ſ. circa bellica impauidū manere pro ſalute reipublice. ℂ Sed ꝯ. qa circa egritudinē aliq intētanť timorem mortis adeo ꝙ ꝓprie ſalutis obliuiſcunť. Alij vō impauide optime ſe diſponūt animoſe ad mortē ꝑferēdā. ℂ Itē in naufragijs aliq ꝓpter timorē vſum rōnis amittunt. Alij vō cōſtanter periculuꝫ mortis ſuſtinent. ℂ Iteꝫ 3°. circa actus iudicioꝝ mortis: aliqui vltra debitū terrenť. Alij vō pro ſuis demeritis mortē libenter aggrediunť. ℂ Itē 4°. qd fortius eſt martyres pro ṽtute latrie mortē impauide ſuſtinent. ℂ Nō igiť fortitudo eſt ſolū circa bellica: ſed etiā circa iſta que iam ſunt dicta: ꝛ ideo tot ſunt modi fortitudinis quot ſunt obiecta: circa que ꝯuenit hoiem impauide operari ꝛ ex ṽtute morti obuiare vel mortē pro virtute recipere.

Secūdus art. Modus fortitudinis ſm Ariſto. V. l. impauide ſtare. V. l. ipediunť Impugn° 4ᵘ

D

V. l. ipauide ſuſtinent. Op. ꝓpria. Fortitudinis modi plures ſunt ꝛ quot?

Tertio videdū eſt quō difficultas actus declarat excellentiā fortitudinis. ℂ Dicunt quidaꝫ ꝙ difficultas actus fortitudinis non declarat virtutem fortitudinis ꝛ excellentiā eius: qa minus hoies poſſunt attingere ad mediū eo ꝙ eſt maioris difficultatis: ꝛ ꝑ ꝯñs virtus minus eſt laudabilis: vide de hoc ſupra ꝛc. ℂ Sed ꝯ qꝛ artifex ꝙ domū facit ſm artē difficilē ad inueniendū: amplius laudať, ꝙ̄ ſi faceret ipſaꝫ ſm formā cōem: ad quā formā oēs poſſent attingere. ℂ Iteꝫ 2° in agoniſticis diſputationibus amplius laudať qui mediū ſubtilius ꝛ difficilius ad ꝓpoſitū adducit: ꝙ̄ qui cōe quod cōiter hoies facere ſcirent: ſed ſic eſt in ꝓpoſito de difficultate in agibilibus. ğ agibilia ſm virtutē ſunt magis laudabilia: que maiorē difficultatē habēt. Igiť excellētia cuiuſlibet virtutis aliquo mō declatur ex eius actus difficultate. ℂ Ad cuius euidētiā notandum eſt: ꝙ difficultas in actu pōt accipi ex ꝗtuor. Primo. vꝫ. ex pronitate opantis: ꝛ ſic actus cōtinētie eſt difficilis: qꝛ hoies ſunt proni ad incōtinētiā. ℂ Itē ex pte habitus: vt intēperatus q impediť ab intēperātia ꝓpt habitū cōtrariū. ℂ Itē ex pte circūſtantie: vt interficere amicū pro executione act⁹ iuſtitie ꝙ̄ inimicū magis eſt difficile: qđ tñ opꝫ facere aliqñ virtuoſuꝫ. ℂ Item ex parte obiecti: vt impauidus circa mortē. ℂ Quādo igiť eſt difficultas in actu ṽtutis ex parte po° ſenſitiue opantis: qꝛ po° inclinat ad ꝯriū: difficultas facit actum laudabileꝫ: ꝛ per ꝯñs habitū a quo elicitur talis actus. ℂ Quādo aūt eſt diffi. ex pte habitus. tunc eſt vitium: ꝛ per cōſequens facit actū vituperabilē: qꝛ habitū acqſiuit vitioſum: qui eſt cā illius difficultatis. ℂ Quādo vō ex parte obiecti vel circūſtantie laudabilis eſt ſemper. Idcirco fortitudo eſt excellēter laudabilis tam ex parte potētie ꝙ̄ obiecti ꝙ̄ etiā circūſtātie. ℂ Sed tūc ſeqť ſm hoc ꝙ fortitudo ſit nobilior ꝙ̄ iuſtitia. ℂ Dicendū ꝙ non: quia iuſtitia eſt de ſupiori obiecto: ꝯtinet eniꝫ obiectū fortitudinis: vt ſupra dictū eſt ſepe. ℂ Sꝫ tunc eſt dubiū: ſi fortitudo nobilior ſit ꝙ̄ iuſtitia particularis. ℂ Dicēdum ꝙ duplex eſt iuſtitia: diſtributiua ꝛ cōmutatiua: ſed prima eſt nobilior ſcda: qꝛ eſt de nobiliori ꝛ altiori obiecto. qꝛ eſt circa honores: cōmutatiua vō circa mercaturas: ſicut etiā iuſtitia diſtributiua: ꝛ fortitudo ſe habent ſm nobilitatē: ſicut excedentia ꝛ exceſſa: qa ex parte obiecti iuſtitia diſtributiua eſt nobilior. ℂ Sed ex parte potētie vel circūſtātie fortitudo excedit iuſtitiā diſtributiuā. ℂ Item dubium eſt ſi fortitudo q̄ eſt circa mōſtra: vel circa fulgura: aut etiaꝫ tonitrua ſit virtus. ℂ Dicit Ariſto. ꝙ nō: qꝛ nō pōt eſſe libere elicita ab hoie: ꝛ terrores illi tranſcēdunt humanū modū. ℂ Sed dōm ꝙ circa talia pōt eſſe ṽtus fortitudinis. ſ. inquātū hō eſt ipauidus quātuꝫ opꝫ: ꝛ ſicut opꝫ: nō eniꝫ in talibus dꝫ hō amittere vſum rōnis: ꝛ ſic poſſe eſt humano mō ipauidū ſe hēc. ℂ Iteꝫ dubiū eſt: ſi ex ṽtute fortitudinis declarať imortalitas aie. ℂ Dixit qdā ꝙ ſic: qꝛ ṽtus nō pōt eſſe aliqđ irremuneratū: ſed ſi aīa nō eſt imortalis: nihil ꝓdeſſet forti circa morteꝫ ṽtuoſe opari: qꝛ bonū ṽtutis nō remanet ſalteꝫ in ſe: qꝛ nō eſt ſemp. ℂ Sed cōtra: qꝛ phi nullā fecerunt mētionē de fortitudinis remuneratione: niſi ꝙ tales ſunt ab oībus laudādi: vnde ꝑmiū virtutis ſm phos eſt honor ꝛ laus: que impendunť ꝓut eſt poſſe. ℂ Itē 2° qꝛ meli⁹ eſt bonū gentis ꝙ̄ vnius ꝑſone: ꝛ per cōſequens bonuꝫ reipublice ꝙ̄ ſingularis ꝑſone: ſed bonū ṽtutis plus eſt appetēdū ꝙ̄ bonū premij: ergo virtuoſo debꝫ ſufficere bonū virtutis pro vtilitate reipu. ℂ Itē 3° qꝛ ſm Aug. aliqs dꝫ magis velle annihilationē ſui imo totius vniuerſi, ꝙ̄ mādatū dei trāſgredi vel permittere: vt peccet mortaliter: ſꝫ in annihilatione vniuerſi nulla ſeqtur vtilitas: quā tñ plus ꝙ̄ peccet dꝫ eligere. ℂ Item 4°. bonū virtutis eſt tm̄ bonum ꝙ pro ſola virtute omnia bona ſunt exequenda ꝛ mala ſunt fugienda. Igitur ex

Tertius art.

Op. aliorum.

E

V. l. antiqua ſcripta. V. l. facit ſubtilem ꝛ. Impug° 3ᵘ.

V. l. ex parte. Difficul. act⁹ ꝗtuor 4ᵘ.

F

V. l. ſiue. Nuc difficultas reddit actū laudabilē ꝛ quē vituperabilem.

V. l. ſimplr. Fortitudinis actus excellēter venit laudandus. Obiecto. Iuſtitiā fortitudinē ꝑire. Dubiū triplex. Iuſtitia dupl ꝛ q̄ nobilior?

G

Iuſtitia diſtributiua ꝛ fortitudo mutuo ſe excedunt. Op. Ariſt. 3. ethic. c. 9. ſed conſidera. Op. propria. Circa ſupradicta quos terribiles in caſu eē fortitudineꝫ: ſed conſidera. Op. aliorum. V. l. nihil virtute pōt eſſe bonū irremuneratum.

H

Nota Bern. odo ꝛ ad ꝑe. Impug° 4ᵘ. Vide. 3. ꝛ. 9. ethi. 4. ethi. c. 9. 1. eth. in phe. ꝛ alibi ſepe. Vide ſco. 43. diſt. 4. q. 2. ad ꝓpoſitū hic. Anſel. cur. deo hō li. 2. c. 21.

I

1.poſte.c.5. A.l.fortitudo A.l.puenit.

Opio ꝓpria. Ex fortitudie ỽtute nõ īfert ſic imõtalitas doñ ſaltẽ ſaltem.

fortitudine non poteſt declarari anime immortalitas. ℂ Sed contra.qa ꝓpter qd vnuqdqꝫ tale ꝛ illud magis eſt appetendū:ſed virtus eſt ꝓpter felicitatē:ſꝫ fortis nõ poteſt hic felicitatē in hac vita:qa homo priuatur morte:igit̃ vt felicitas ſequat̃ aia imortalis eſt. ℂ Dicēdū ꝙ felicitas ad quā eſt virtus:eſt ordo ꝛ bona diſpoſitio vniuerſi ꝛ reipublice.

ℂ Queſtio. XI.

Undecimo quero. Utrū tēperantia ſit nobiliſſima virtutū.

Opio aliorū.

A.l.ſꝫ nõ ex obiecto.

Opio ꝓpria. Excellētia tēperãtie vnde? Gradus boni tat' i tēpantia: ꝛ ſic ĩ aliis virtutibus eſt 4r

Quidam dicunt ꝙ non:qa eſt circa paſſiones tactus:quod eſt obiectū ignobile. ℂ Sed hoc non obſtāte põt hic excellentiā ex alio.vꝫ.ex difficultate ex pte potentie:vel aliqñ ex parte circūſtātie:ꝛ aliqñ etiā ex pte obiecti. ℂ Unde notandū ꝙ primū circa tēperantiam eſt perſeuerantia.Scdm cōtinētia.Tertiū tēperantia. Quartū ỽtus heroica:perſeuerās enī pugnat cū paſſionibus:ꝛ nec vincit:nec vincit̃:ꝛ ideo nec eſt virtuoſus ſimplr nec ſm quid.Cōtinēs aūt pugnat cū paſſionib':

K

ſed cū difficultate vincit:ideo ꝑfectus eſt ꝛ nõ virtuoſus ſimplr:ſed ſm quid.Temperatus aūt facilr paſſiones vincit:ideo eſt virtuoſus. Heroicus aūt nihil patitur nec ſentit aliqd paſſionis:ideo eſt in ſummo gradu virtutis tēperātie. ℂ Eodē modo ſunt econuerſo quatuor vitia predictis correſpōdentia.ſ.imperſeuerātia:incontinētia:intēperātia:ꝛ beſtialitas:que eſt maius vitium: imperſeuerātia aūt minus:impſeuerās enī nõ pugnat: ſed ita eſt debilis ꝙ occurrente paſſione ſtatim vincit̃. Incõtinens aūt cū paſſione pugnat.ſed a paſſione vincit̃.intēperatus autē nõ expectat paſſionē:ſed preuenit eā:ideo peior eſt incontinente.beſtialis ỽo vel brutalis ꝛ qui opponit̃ heroyco:vltra modum humanū excedit intra nature violans:ꝛ īfra limites nãe non ſe tenēs ſicut comedens pueros vel ſimilia faciens. ℂ Sed dubiū eſt quõ itelligit̃:ꝙ omnis malus eſt ignorās. ℂ Dicūt aliqui ꝙ incõtinens argm in quatuor terminis facit:arguens ſic.omne bonum eſt faciendum:ſed iſtud delectabile eſt bonum.igitur faciendum:ſed decipit̃: quia prima propoſitio vlis debet intelligi de bono honeſto: ſed de hoc alibi tractabimus.

Uide ſco.34. di.3. optime ad h.

Gradus mali tꝫ correſpõdens eſt quadruplex.

Uide.7.ethi. copioſe h.

Dubium

L

3° ethi c.3. Incõtinens arguit in quatuor terminis.vid 7.ethicoꝝ.

ℂ Queſtio. XII.

Duodecimo quero. Utrum iuſtitia monaſtica ſit virtus moralis.

Dictum 4m.

Hic premittuntur quatuor dicta per ordinē. ℂ Primū eſt ꝙ in regno aie voluntas eſt domina. ℂ Scdm ꝙ diuerſis virtutibus ꝛ potentiis anime ipſa voluntas diuerſimode dñat̃ ꝛ pncipat̃. ℂ Tertiū eſt ꝙ voluntas virtutibus itellectiuis ꝛ ſenſitiuo appetitui principatur principatu politico:executiuis potentiis dominat̃ principatu deſpotico:potentiis autē vegetatiuis dominat̃ pncipatu tyrānico:ſicut homo brutis. ℂ Quartū dictū eſt ꝙ iuſtitia monaſtica eſt in voluntate:ſicut in ſubiecto principali.

A.l. virtutibus.

M

Principatus voluntatis 3x. vid.1.poli.c.3 Subꝫ iuſtitie monaſtice quid?

Uirtutū vlr diuiſio rium.

Alie ſūt qb' intelligentiis. alie ỽo qbus brutis participamus.

His premiſſis eſt dicēdū ꝙ quedā ſunt ỽtutes per quas participamus cū intelligentiis:quedā per quas participamus cū brutis:ꝛ inter iſtas virtutes eſt ꝑtinua pugna: qa in hoie ſibuicem rebellant:volūtas autē que eſt dña:põt eis precipere vt preualeāt:ꝛ triumphent:ille.vꝫ.quas voluntas vult de aliis triumphare:hoc autē facit per habitū qui dicit̃ iuſtitia monaſtica que imperat oibus actib' ỽtutum hoīs ad ſeipſum. ℂ Aliquādo igit̃ virtus monaſtica vergit ad ỽtutes ſuperiores ꝛ earū actibus imperādo amplius intendit: ꝛ tunc homo eſt quaſi heroicus. ℂ Aliquādo autē voluntas ſe imergit viribus inferioribus:vel imperādo:vel laxando earū actus:ꝛ tunc homo eſt brutalis vel beſtialis. ℂ Aliquando aūt voluntas inſiſtit vtriſqꝫ viribus ꝛ virtutibus ꝛ mediat inter ipſas quātum ad actus humanos: ꝛ tunc iuſtus eſt vel iniuſtus monaſtice. Si enī intēdat volūtas ipſas mediare ſm virtutē iuſtitia eſt monaſtica.Si aūt ſm temperātiā ſolū vt quietius viuat qꝫ ſi vires īferiores eēnt effrenate:iuſtus nõ eſt. ℂ Sed dubiū eſt:cū voluntas ſit magis cõnexa cū potentiis ſuperiorib' qꝫ īferiorib' quare magis inclinat̃ ad appetitū ſenſitiuū. ℂ Dicendum ꝙ plaga eſt homini inflicta ex ꝓpria culpa.

A.l.lactus.

N

Uariatio ſcdm natõis iuſtitie mõaſtice ꝛ voluntat ꝛ aſpectū atqꝫ ipē extremū hõ iuſtus vel iniuſt' redditur.

A.l. tēpātus

Dubium.

A.l.adherendū ſenſitiuo.

A.l.ꝑ culpā

ℂ Queſtio. XIII.

Tertiodecimo ꝛ vltimo quero. Utrum lex noui teſtamenti contineat aliquā operationem: que terminetur ad diuinam eſſentiam: ita ꝙ non ad perſonam.

O

Hic notandum ꝙ ex diſtinctione quidditatiua aliquoꝝ arguitur ordo eſſentialis nec̃io īter illa: qꝛ quecūqꝫ ſunt diſtincta qditatiue ſunt ordinata vel cõfuſa. ℂ Item notādū ꝙ ordo inter primariū ꝛ ſecundariū obiectum nõ ſufficit ad hoc ꝙ poſſit videri obiectum primariū ſine obiecto ſecūdario. ℂ Sed requirit̃ libertas voluntatis diuine libere ꝛ cõtingēter agens ad manifeſtationē primarii obiecti ꝛ nõ influens eadē libertate ad manifeſtationē ſecūdarii. ℂ Itē notādū ꝙ vbicūqꝫ eſt ratio formalis alicui',ibi eſt ratio ei' diffinitiua.ꝛ eꝯ. ℂ Sed vbi eſt ratio diffinitiua,ibi eſt etiā ꝛ diffinitū:ꝛ hoc demonſtratiue ſequit̃:qꝛ mediū demõſtrationis eſt diffinitio. ℂ Idcirco vltima reſolutio ſtat ad rationē formalem que nõ põt ꝓbari per aliquid prius nec notius. ℂ Itē notandū ꝙ quādocūqꝫ ſic dicit̃:in quocūqꝫ ſuppoſito eſt quo alicuius oꝑationis ṫpm eſt qd:hꝫ tñ veritatē in actionibus trāſeuntibus:nõ autē in imanentib':qꝛ tūc de neceſſitate viſa eſſentia diuina viderent̃ perſone: ꝛ etiā viſa vna perſona videret̃ ꝛ alia. ℂ Confirmat̃.qꝛ ex puris nãlibus angeli intuitiue vidēt humanā naturam chriſti:ſed ipſa ſuppoſitat̃ in ſuppoſito verbi.ergo ex puris nãlibus angeli poſſunt cognoſcere ſuppoſitū verbi:qd eſt falſum. ℂ Sed cõtra.qꝛ per te videns aliquid intuitiue videt etiā illa:que illi rei per accidēs cõpetūt:ſicut videns ſolē videt vbi eſt ſol:ſed nature cõpetit per accidens ſuppoſitū.igitur cognita natura intuitiue cognoſcit̃ ſuppoſitum. ℂ Dicendū ꝙ verū eſt de poſſibili ꝛ de facto:nõ tamen de neceſſario: vnde ſi deus nõ ſuſpenderet viſionē ſuppoſiti a viſione nature,viſa natura videretur ſuppoſitum proprium nature: quod nõ poteſt hic propter naturā humanā chriſti:que ſuppoſitat̃ in ſuppoſito alieno ꝛ ſupernaturaliter ei innititur. Ideo angelus videns ex puris naturalibus intuitiue naturā chriſti:nõ videt intuitiue verbum.

Uide bene ꝛ Sco.1.di.3. ad ꝓpoſitū.

Ordo eſſentialis vnde?.

Obiectum 2x. Obm ꝑmariū ex ſe nõ ſuffic. vt videat ſine primario.

Nõ formalis. Diffinitio. Diffinitum.

P

Uerba:quid ſimile.

Uide.3.di.9. vbi ibi nõat.

Obiectio.

Q

Et ꝛ qñ viſa nã ñ vꝫ nec̃io ei' ſuppoſitū.

Eleua ĩ chriſti oculū tui mentis:ꝛ vꝫ diuinitatem ꝛ humanitatem ſcdario videre quā tñ.

ℂ Illuminati doc.fratris Franciſci Mayronis ordinis Minoꝝ: ꝓuintie ſancti Ludouici ſcriptū preclariſſimum ſup tertiū ſniarū:Correctū atqꝫ decoratū ſumma cura atqꝫ ſollertia ſacre theologie docto.eximii patris fratris Mauritii de Hybernia eiuſdē religionis: dum actu theologiā publice in alma vniuerſitate Patauina legebat:fine felici terminat̃ ꝛc.

A ¶ Illuminati doc. fratris Franciſci de Mayronis ordis Minoꝝ: puītie ſancti Ludouici in Quartū ſniaꝝ vtiliſſimū reſolutiſſimuꝫ ordinatū cōpletūqꝫ ſcriptū feliciter icboatur.

Samaritanus ille pijſſimus.

Ad euidentiaꝫ eoꝝ que dicunt̃

de ſacramētis veteris legis, querūt̃ 4^{or} queſtiones. ¶ Pria eſt. Utrū ſacramēta veteris legis ſint totalr̃ euacuata. Oꝫ nō.

B

Matt. 5°. Nolite putare: qm̃ veni ſoluere legem: aut ꝓphetas.

¶ Contra: qꝛ ad Gala. 6°. In chr̃o enim Jeſu neqꝫ circūſio aliquid valet neqꝫ prepuciū: ſed noua creatura.

Gen° ſacroꝝ legis veteris 4^{r}: quoꝝ pᵐ tm̃ remanet in nouo.

Circa iſtam qōnē intelligendū eſt ꝙ in veteri lege fuerunt quattuor genera ſacroꝝ. ¶ Quedam eniꝫ fuerūt moralia: que ordinabant hoiem ad ꝑfectuꝫ ſtatū: ſicut ꝑcepta decalogi. ¶ Quedā ſacralia: que ordinabāt hoieꝫ ad cultū diuinū: ſicut ritus ſacerdotalis.

Cerimonia° 4

¶ Quedā cerimonialia: que ptinebant ad ritū humanū. Cerimonialia dicunt̃ illa que ſm ſe nō habēt rōneꝫ manifeſtā ſue vtilitatis: vt non arabis in boue ꝛ aſino.

Deutero. 22. Deutero. 32.

Nō indueris veſtimēto lineo lanaqꝫ cōtexto. ¶ Quedam iudicialia: que ptinebant ad directionē populi: ſicut illud. Oculū pro oculo: dentē pro dente.

C

Exodi. 21. Uide ſco. aſſ. vlti. tertij. Obijcit 4^{r}. Mat. 4. ꝛ. 15. ꝛ Luce. 4.

¶ ꝑ. Sciēduꝫ ꝙ ꝓma ſacra nō fuerunt euacuata: que ad ſalutē hoiuꝫ pertinebāt q̃tū ad aiam. Alia vō totalr̃ fuerūt euacuata. ¶ Sed ɔtra hoc arguit̃ 4^{r}. Primo qꝛ precepta decalogi chr̃s reduxit ad duo. vꝫ. diliges dn̄m deum tuuꝫ ex toto corde tuo ꝛ ex tota aia tua ꝛ ex totis virib⁹ tuis ꝛ ꝓximū tuum ſicut teipſum. In his duobus mandatis tota lex pendet ꝛ ꝓphe. ¶ 2° qꝛ ſacerdotes nūc ſicut ꝛ tunc oleo cōſecrant̃. ¶ 3° de cerimonialibus vi idē: qꝛ cōficimus in azimo: ꝛ in calciamētis celebramus ſicut ꝛ ipſi.

Uide. 33. d. 4. hic ꝛ alios ꝛ ſpālr̃ ſcoti.

¶ 4° de iudicialibus: qꝛ ſicut hodie tenet eccl̃ia in lege veteri bigam⁹ nō poterat eē ſacerdos: nec homicida.

Qualr̃ in duobus preceptis dilectiōis cetera cōtineant̃ ꝛ q̃lr̃ non.

¶ Ad pᵐ dōni ꝙ lꝫ chr̃s ꝑcepta decalogi ad duo reduxerit: nō tm̃ alia euacuauit: qꝛ cōprehendit oia que in duabus tabulis ad deū ꝛ ad ꝓximū pertinebant: ꝓpter hoc dixit ꝙ gnāliter in his duobus cōſiſtit: ſed ſpālr̃ ſunt plura: ꝛ ex his duobus cetera dependēt.

D

Sacerdotiuꝫ veteris legis caractere carebat.

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſacra nō remanent euſdē ſpēi: aliter. n. inungebant̃ tunc. aliter nūc: qꝛ in iſtis caracter imprimit̃: in illis aūt nō.

Cerimonialia ꝛ iudicialia eadē manē q̃lr̃ ɔpigat ꝛ q̃lr̃ n̄. Iudicialia minus obliant q̃ ſacralia ꝛ cerimonalia vetera.

¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ eccleſia nullā illaꝝ cerimoniarū hꝫ inq̃tū ſunt veteris teſtamenti ꝛ veteris legis: non tm̃ eſt incōueniens ꝙ ſimiles accipiat ꝓpter aliqd̓ ſignuꝫ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ inter iudicialia fuerunt aliqua rōnabilia: ideo eccleſia pōt accipere quedā nō inq̃tum legalia: ſed qꝛ ſunt precepta eccleſie: quo circūſcripto precepto nullum ligarent ꝑcepta legis antique: nec ita equaliter ſunt euacuata illa iudicialia ſicut ſacralia ꝛ cerimonialia: qꝛ iudicialia hn̄t plura admixta de moralib⁹: iō adhuc aliqua tenent̃: illa aūt que erant magis cerimonialia q̃ꝫ moralia: non tenentur vniuerſaliter: verumtamen inquantum legalia ſunt: ſunt euacuata. ¶ Ad argumentuꝫ in principio patet quomodo euacuata ſunt ꝛ quomodo non.

¶ Queſtio. II.

Secundo querit̃. Utrū ſacramentuꝫ circūciſionis cōferat grāꝫ. Oꝫ nō: qꝛ gloſa in ep̄la ad Ro. dicit ꝙ non cōferebat grām ſed tm̃ amouebat culpam.

E

¶ In ɔtrariū eſt Aug. qui dicit. Qd̓ nūc facit baptiſmus, circūciſio tunc faciebat.

De nup. ꝛ ɔcupiſcētia. li. 2.

Circa iſtam qōnem ſunt due opiniones. ¶ Una dicit ꝙ ſolum abolebat culpā. Ratio eſt: qꝛ baptiſmus circūciſionē precellit. Sed ſi circūciſio ɔferret grāꝫ: ꝛ amoueret culpā: nō eſſet ꝑcellentia baptiſmi. hoc aūt eſt falſuꝫ: qꝛ vt dicit Ap̄lus ad hebreos. Meliora ſunt ſpūalia corporalibus. Sed baptiſmus eſt ſpūalis: circūciſio corpalis vel carnalis.

Qō. 2^{r} alioꝝ q̄rū ꝛ cū ſco. 13. ꝛ hoc de ſacro loquēdo.

9. q̄re alibi.

¶ Alij dicūt oppoſitū ꝙ circūciſio aliquā grām ɔferebat: lꝫ imperfectā. Erat. n. lapſus tūc originalis peccati: cū igit̃ deus nunq̃ defuerit humano generi, congruū fuit pro omni ſtatu eſſe remediuꝫ aliqd̓ cōtra originale peccatuꝫ. Sed tunc erat originale peccatum: ergo decuit ꝙ ibi eſſet remediū paruulis: qui nō habebant fidē.

F

Semꝑ p° lapſū fuit remediū ɔ̄ ex giale. An po° abſoluta dei poſſit dari mediū. vide ſco. hic ꝛ hunc. ſ. 4. 3. ꝛ alios.

¶ Et cōfirmat̃ duabus rōnibus. Prima eſt: qꝛ de potentia ordinata deus nō ordinauit aliqueꝫ qn ſit in grā: vel in culpa: ſic ꝙ oīs hō vel ſaluet̃ vel dānet̃. ¶ 2° arguit̃ ex deductione Dionyſij de diui. no. ca. 4°. Sicut (inq̄t) ſol illuminat oia corpa ſuperiora ꝛ inferiora, niſi habeat obſtaculū: ita deus. Sed per circūciſionē amouebat̃ obſtaculū grē: ergo deus grām infundebat.

Ad euidentiam tamen predictoꝝ ſunt quattuor intelligenda. Primū q ſunt defectus circūciſionis a baptiſmate. Et ſunt quattuor.

Uīs q̄druplex

¶ Primus q̄tū ad culpā. qꝛ ſacr̃m baptiſmi oēm culpā delet, ſacramētali virtute: virtute aūt circūciſiōis nō habet̃ expreſſe ꝙ purgaret oēm culpā.

G

Baptiſm° circūciſionē excedit 4^{r}. ꝛ vnidē ſila delet.

¶ Scd̓s eſt qꝛ baptiſmus abſoluit a pena ꝛ a culpa: de circunciſione aūt nō habet̃ expreſſe. ¶ Tertius eſt qꝛ baptiſm⁹ culpam delet ꝛ abſoluit a pena damni ꝛ ſenſus: qꝛ ſtatim euolant ad glīaꝫ. Sed circūciſio nō: niſi tm̃ penā ſenſus delebat. ¶ Quartus qꝛ baptiſmus grām completā cōfert. Sed circūciſio diminutā. Ideo dicunt ſancti ꝙ ſolam culpā expellebat.

¶ Scd̓o videndum eſt de ſtatu circūciſionis: ꝛ fuerūt quattuor.

Status circūciſionis 4^{r}.

¶ Primus fuit qn̄ fuit inſtituta. ſ. tempore habrae. ¶ Scd̓s qn̄ fuit ſuſpenſa: ſicut tēpore quo fuerūt filij iſrael in deſerto.

Joſue. 5.

¶ Terti° qn̄ fuit renouata. ſ. qn̄ ingreſſi ſunt terram ꝓmiſſionis. ¶ Quartus qn̄ fuit euacuata. Et ſm hoc ſunt quattuor tēpora aduertēda. ¶ Primū in quo fuit neceſſaria: qꝛ ſub precepto his qui erant de lege habrae: qꝛ oīs maſculus: cuius caro prepucij circuncisa non fuerit. peribit de ꝓplo ſuo: ꝛ durauit vſqꝫ ad chrm̄.

Tēpoꝝ varietas reſpcū circūſionis 4^{r}. Gen. 17.

H

¶ Scd̓m in quo erat vtilis ſed nō neceſſaria. vꝫ. a tempore quo chr̃s incepit predicare baptiſmū: qꝛ tunc baptiſmus erat ſufficiens remediū. circūciſio aūt hn̄ vtilis: ſed nō neceſſaria tunc erat. ¶ Tertiū in quo nō fuit vtilis nec neceſſaria: ſicut qn̄ chr̃s dixit. Cōſumatū eſt: qꝛ tunc oia legalia fuerunt abolita: nec ex tunc habuerūt effi caciā nec neceſſitatē: ſed tm̃ fuerunt permiſſa ꝓpter ſcandalū iudeoꝝ vt ſynagoga cum honore duceret̃ ad ſepulchrū.

Jo. 19.

¶ Quartuꝫ tps fuit poſt diuulgationē euangelij vbi fuit mortifera. per ſniam ꝓmi concilij qd̓ fuit celebratum actuum. 15. ideo dixit Apoſtolus poſtea ad Gala. 5°. Si circumcidimini chr̃s vobis nihil ꝓdeſt. ergo erat mortalis. ¶ Quarto videndum eſt que cerimonie erant ibi: ꝛ dī ꝙ quattuor. ¶ Primo. n. aliqd̓ ſupfluū reſecabat̃: ꝛ ſignificabatur virtus caſtitatis ꝛ tēperantie: que carnis reprimit paſſiones. ¶ Scd̓o vulnus circulare fiebat: ꝛ ſignāt actuꝫ contemplationis in quo finis reducitur ad pncipium. ¶ Tertio. qꝛ in octauo die dabatur: ꝛ ſignāt octauam

Cerimōie circūciſioīs 4^{or}: ꝛ qd miſtice ſignabant.

4ᵐ Franc. M. Z

I
Defende ma. ſi volueris fa. alr.

reſurrectionis noſtre in qua oĩs ſuperfluitas reſecabiť a nã. Magiſter tñ dicit ꝙ preueniebatur aliqñ dies ꝑ pter periculũ. Sed aliq hic nõ tenent eũ. ℂ Quarto: qꝛ cum cultro lapideo fiebat: vt pꝫ in Joſue 5°. ⁊ ſignãbat chĩſ: cui᷒ vtute petri diebať. ℂ Ad argᵐ pꝫ. ℂ Qõ. III.

Tertio queriť. Utrũ aliqs poſſet eſſe in ſtatu neutro in veteri teſtõ: qui nõ fuiſſet in gr̃a nec in culpa. Et videtur ꝙ nõ: qꝛ in euãgelio habeť. Qui nõ eſt me cum: contra me eſt Matt. 12. ℂ Contra. in euangelio. Dixerunt diſcipuli: vidimus quendã eycientem demonia: qui nõ ſeqŕ nos ⁊c̃. Luce 9°. Jnq̃tũ ille eyciebat demonia erat ↄtra demones: ⁊ ꝑ pñs nõ erat inimicus chri. inq̃tum võ nõ ſequebať aplos ⁊ chrm ⁊ vitã chri nõ erat amic᷒ chri: ⁊ ſic nec inimic᷒ nec amic᷒.

Vide ſco. d. 1. h᷒. q. 6. optie.

K

Op. aliox.

Circa iſtam qõnes dicunt quidã ꝙ etiã de potentia dei abſoluta nõ poteſt poni qs in ſtatu neutro ꝑpter extrema ↄ̃dictionis: qꝛ culpa eſt carentia gr̃e. Et ↄfirmať in ꝑuatiue oppoſitis: ſubm aptũ natũ opꝫ eſſe ſub altero oppoſitoꝝ. Sed culpa ⁊ gr̃a: quoꝝ ſuſceptiuũ eſt anima: ſunt priuatiue oppoſita: ergo ⁊c̃. ℂ Cõtra iſtã opinionẽ arᵒ 4ʳ. ℂ Prĩo. qꝛ deus creauit ꝓ nũc angelũ in puris nãlibus ſm quotidianã doctrinã. Sꝫ talis nõ fuit creatus in gr̃a nec in culpa: g̃ ⁊c̃. ℂ 2° in ſtatu innocẽtie deus dedit homini gr̃am: tñ ſi eã nõ dediſſet nõ habuiſſet culpã: ſi nõ cecidiſſet. ℂ 3°. qꝛ vir ⁊ mulier in puris nãlib᷒ generaſſent fetum: ⁊ nõ in peccato originali: nõ tñ neceſſario haberet gr̃a: g̃ ⁊c̃. ℂ 4°. qꝛ chrĩs de potẽtia abſoluta poſſet eſſe natus ſine gr̃a: ſi nõ fuiſſet humana natura a verbo aſſũpta: ⁊ nec tñ ↄtraxiſſet mortale peccatũ. ℂ Dico ergo ꝙ de potẽtia dei abſoluta põt hõ eſſe in ſtatu neutro. Qõ confirmat Aug. qꝛ aliqs rex põt habere inimicum aliquẽ delinquentẽ neutrũ: remittendo culpã nõ acceptando eũ ad gr̃tiã. ℂ Sed cõtra hoc arguo 4ʳ. ℂ Primo quia ĩpoſſibile eſt tranſire de ↄ̃dictorio in cõtradictoriũ nulla facta mutatione in aliquo extremoꝝ. Sed ille p̃mo nõ eſt gratus: poſtea fit gratus. ℂ 2°. qꝛ aĩa nõ põt purgari a peccato niſi fiat de imunda mũda. ℂ Sed talis eſt in ſtatu gr̃e: ergo ⁊c̃. ℂ 3°. qꝛ qñ deus reconciliat aliquẽ videť ſibi dare gr̃am. ℂ 4°. qꝛ voluntas diuina circa creaturã: vel hꝫ actũ volendi vel nolendi circa talẽ. Si volendi: ergo eũ hꝫ gratũ. Si nolendi: ergo eũ odit. ℂ Ad pᵐ dico ꝙ tranſitus ille vel põt eſſe inter aliqua diſtantia rõnis: ⁊ tunc opꝫ eſſe per mutationẽ realẽ. vel põt eſſe diſtantia rõnis: ⁊ tunc nõ opꝫ ꝙ ſit mutatio realis: ſed ſufficit ꝙ ſit ſm rõnem. ℂ Acceptatio autẽ iſta paſſiua: qua acceptaŕ aliquis de nõ accepto nõ eſt aliqd reale: ſed apponiť tñ reſpectus rõnis. videlꝫ reſpectus acceptationis: que ponitur tñ in iſta re: que alio modo ſe hꝫ. ℂ Ad 2ᵐ dõm ꝙ deus bene hꝫ actũ cõplacentie in aĩa in puris naturalibus conſtituta. Sed ille act᷒ nõ eſt actus quo acceptat ad vitam eternã libere. ℂ Ad 3ᵐ dõm ꝙ iſtud reconciliari põt intelligi dupl'r: vel ꝙ ſit ei᷒ amicus: ⁊ nõ opꝫ tñ hoc ponere in ꝓpoſito. Alio modo ꝙ nõ inimicus: ⁊ ita poteſt eſſe reconciliatio ſine gratia data. ℂ Ad 4ᵐ dõm ꝙ deus habet actum volẽdi complacentie naturalis ſicut in alijs pulchris. ℂ Sꝫ tñ remanet dubiũ de priuatiue oppoſitis: quia videť ꝙ alterum neceſſario inſit ſuſceptiuo. ℂ Dico ꝙ culpa ⁊ gratia ſunt ĩmediata ad modũ ↄtrarioꝝ: ſed ibi eſt reatus: vel reſpectus rõnis: qꝛ remanet tranſeunte actu peccati talis reſpectus: põt autẽ deus facere ſubiectum ſine contrarie oppoſitis: vñ culpa nõ videť addere niſi quẽdã reſpectũ obligationis ad penã eternã: vel reſpectũ offenſionis ad voluntatẽ diuinam. ℂ Qõ. IIII.

Impugn᷒ 4ʳ
Uid in. 2. h᷒ ⁊ ſco. di. 5. ⁊. 4.

L
Op. ꝑpria.
Dari ſtatũ neutrũ iter gr̃aꝫ ⁊ culpã õ po᷒ abſolu. dei cuꝫ ſco. tenet.
Odo 4ʳ.

Diſtãtia ⁊ trãſitus duplex.

M
Diuina cõplacentia ⁊ acceptatio dĩnt.

Recõciliatio duplex.

Dubium.
Culpa ⁊ gr̃a q̃lr opponãt

Culpa actu tranſeunte qd dicat.

Quarto queriť. Utrum circũciſio ꝑus natura cõferebat gr̃am q̃ expellebat culpã: vel econtra. Et videť ꝙ ſic: qꝛ in maliuolã aĩam nõ introibit ſapientia. ſapientie p̃mo. ergo ⁊c̃. ℂ Cõtra. oĩs doctrina ⁊c̃. qꝛ Aug. exponit ꝙ illa que pertinent ad gratiam ſunt priora iſtis que auferunt culpam.

N

1. de doctrina chriſtiana quere alibi.

In iſta qõne inducuntur quatuor concluſiones. ℂ Prima eſt: ꝙ in generatione nãli ꝑus nã induciť forma q̃ expellat cõtraria: qđ rõne diſputationis ꝓbaŕ quatuor rõnibus. ℂ Primo ſic. Qñcũqꝫ aliqua duo ſic ſe habent ꝙ vni repugnat eſſe in vniuerſo ſine alio. ⁊ nõ ecõtra illud vĩ ꝑus inducit: cui nõ repugnat eſſe ſine alio. Sed expulſiõi repugnat eſſe ſine inductione: ⁊ non econtra: ergo ⁊c̃. Probatio minoris: qꝛ nõ põt aliqd expelli niſi ſit inductũ ꝑus. Inductio autẽ cõuenit per ſe expelli ꝑ accidens. Sed qđ cõuenit ꝑ accidens conuenit ab extrinſeco: põt ergo aliqd induci ⁊ nõ expelli a deo. ℂ Scđo ſic. Impoĩe eſt ꝙ cã naturalis cauſans in eſſe: vel in fieri: auertaŕ a cauſando ſi ſit preſens: niſi adueniat aliqđ ĩpedimẽtũ: qđ ꝑus nõ erat. Sed mã in ſuo genere cauſat formã nãliter. g̃ ſemper cauſabit: nec deficiet niſi agens cõuertat eã ad cauſandũ aliã. eã g̃ deſinitionis eſt: qꝛ ab agẽte induciť ad cauſandũ aliã: ſed prior eſt cã effectu. ergo ⁊c̃. ℂ Tertio qꝛ impoĩe eſt ꝙ ſit tranſitus a ↄ̃dictorio in cõtradictoriũ niſi facta mutatione in aliquo extremoꝝ: ſed mãm cauſare ⁊ nõ cauſare ſunt extrema ↄ̃dictionis: ergo mutatio aliqua facta eſt in ipſa: ſꝫ iſta nõ põt eſſe niſi ꝑ aliqđ agẽs aliqd ſibi ĩprimens: ⁊ ita per ĩpreſſionẽ fit tranſit᷒: ⁊ ita ꝑoꝛ erit talis impreſſio q̃ deſ ↄ̃dictio iſta: ⁊ ꝑ ↄñs ĩpreſſio forme eſt cã deſinitionis huius. ℂ Quarto qñ aliqđ agens intendit aliqd ꝑ ſe ⁊ aliqd ꝑ accñs ꝑus attingit illud qđ eſt per ſe: q̃ illud qđ eſt ꝑ accñs. Sꝫ corruptio ſolũ intendiť ꝑ accidẽs: inductio aũt forme per ſe. ergo ꝑus forma nãliter induciť q̃ alia corrumpatur. ℂ 2ª ↄcluſio ꝙ idẽ in formis accidẽtalib᷒ dõm eſt: ⁊ ꝑ eadẽ patet. Sed fiat talis rõ ſpecialis. Quãdo induciť forma albedinis in corpore nigro. nõ tñ induciť: qꝛ iſta expelliť: ſed ecõtra: ſed hoc dicit cauſaꝫ: ergo ⁊c̃. ſed ita eſt hic: qꝛ põt expelli nigredo nõ introducendo albedinẽ: ſed mediũ colorẽ: ſed eo ꝙ albedo induciť nigredo expelliť. ergo ſequeť ꝓpoſitũ. ℂ 3ª cõcluſio: ꝙ idẽ eſt in artificialibus: quoꝝ effectus eſt ſolus motus localis. naꝫ motus quo dolabra ⁊ hõ inſtrumenta agunt eſt qꝛ dolabra deducunť ad aliqđ vbi. ⁊ ſit ſic expulſio corporis: tunc ſic. Agens mouens dolabrã nõ ex alio ſcindit corpus niſi qꝛ attingit illud vbi ꝑus: lꝫ inq̃tũ artifex intendit ſciſſionẽ. Primo ergo motura reſpicit per ſeipm vbi ⁊ totum aliud ex cõſequẽti inq̃tũ mouens: ſed fractio cõtinui nõ eſt vbi: ſed aliqđ ↄñs. ℂ 4ª cõcluſio: ꝙ ita eſt ꝙ in virtutibus intellectualib᷒ ⁊ habitibus contrarijs. Qñ enim aliqs vult corrumpere habitũ ↄtrariũ ⁊ inducere aliũ. hoc facit per actũ: ſed actus nõ neceſſario expellit cõtrariũ habitũ: qꝛ ſtat actus gm cõtrario habitu: ſed actus generat habitũ ꝑ ſe ſimpl'r. ergo ꝑus reſpicit generationẽ huius q̃ expulſionẽ. ℂ Contra B inſtatur 4ʳ. ℂ Primo: qꝛ in eodẽ erunt forme cõtrarie ex quo illa duo ſigna ſunt in eodẽ inſtanti. ℂ Scđo qꝛ terminus ad quẽ eſt poſterior a quõ: ſed expulſio reſpicit terminũ a quo. ℂ Tertio qꝛ in artificialibus ꝑus vĩ eſſe remotio partiũ: q̃ ĩductio forme vel figure. ℂ Quarto qꝛ ſm Aug. ſuper Jo. ꝑus opꝫ extirpare vitia q̃ inſerantur virtutes. ℂ Rñ᷒ ad p̃mũ: cõcedo ꝙ in eodem ſigno nature reſpiciunt cõtraria idẽ ſubiectũ: pro illo enim ſigno pro quo aliqd eſt albũ: pro eodẽ competit potentie

Scđo 4ʳ.
Inductionẽ forme ſubſtãtialis nãlr gñte nã precedẽ expulſionẽ ↄ̃at qđ ꝓbat 4ʳ.

O

P

De formis accidẽtalib᷒ nãlib᷒ ⁊ artificialib᷒ idẽ ẽ.

Q

Idẽ in vtuti bus ⁊ habitibus cõcedũ aſſerit

A. l. Contraꝓ ꝑonem.
Odo 4ʳ.

A

potentie ꝙ inſit nigredo:ꝛ in toto trāſitu reſpiciunt ſubiectū ꝑ codē ſigno nāe:ergo ꝑ codē ſigno nāe nō expellit ꝛ introducit: ſed duo ſigna durationis rñdent vni ſigno nāe.ꝛ multa ſigna duratiōis rñdent vni ſigno nāe.

A.l. Sȝ duo ſigna nāe rñdēt vni ſigno durationis.

℄ Ad 2m cōcedo ꝙ tranſmutatio ꝑus reſpicit terminū a quo: ſed dico ꝙ nō eſt in eodē inſtāti termin⁹ a q̄ ꝛ ei⁹ expulſio: ſed ꝑus eſt q̄ȝ expellat. ℄ Sed qūo pōt expelli qḋ nō eſt: Intelligendū eſt ꝙ qñ termin⁹ ad quē inducit: tūc eſt actu. ſed in expulſione terminus dū expellit: ꝛ tūc nō eſt: hoc pȝ in inſtātaneis actionib⁹. poſteri⁹. igit eſt expulſio q̄ȝ ipſa culpa que expellitur. ℄ Ad 3m dico ꝙ ꝑus ordine nāe fit acqſitio vbi ꝛ expulſio prius q̄ȝ acqſitio forme. ℄ Ad illud Aug. Dico ꝙ Aug⁹ intēdit de vtutib⁹ puris ſine vitijs admixtis. ℄ Sed fiunt ne in eodē inſtanti durationis: ℄ Dico ꝙ in iſtātaneis idē eſt fieri ꝛ factū eſſe: ꝛ deſtrui ꝛ deſtructū eē. ℄ Sȝ vr̄ tunc ꝙ aīa pro eodē inſtāti ſit deo accepta ꝛ odioſa: qꝛ ꝑus ordine nāe eſt grata ꝛ in eodē inſtanti oppoſitū. ℄ Dico ꝙ pro eodem inſtanti nāe cōueniunt cōtraria eidē potētie: ſed ꝑ illo inſtanti duratiōis nō ſunt ſimul gr̄a ꝛ culpa: ſed cum expulſione: qꝛ culpa non eſt ſimul cū expulſiōe culpe: ſed expulſio eſt poſterior. ℄ Ad argumētū in ꝑncipio patet qḋ dōm eſt. ℄ Queſtio. I.

Dubiū ſcāt replica. Inductio ꝛ expulſio diffe rūter ſe hñt ad ſuos terminos.

Virtus 2r. Dubium.

Fieri ꝛ fctū eē in qb⁹ ſūt idē.

B

Expulſio cl expulſio poſterior. ꝯſidera

Iam ad ſacramenta noue legis accedamus ꝛc̄.

Circa diſtinctionē 2m ꝛ 3m quero 4or qōnes. ℄ Prima eſt. Utrū ſacramēta noue legis ſint imediate inſtituta a chřo. Et vr̄ ꝙ nō: qꝛ in euangelio nō habet vbi fuerint ab ipſo inſtituta. g̊ ꝛc̄. ℄ Cōtra: qꝛ Joānis ꝑ. Gr̄a ꝛ veritas ꝑ ieſū chřm facta eſt ſicut lex ꝑ Moyſē data eſt.

C

Sacra quot?

Hic primo videndū eſt de ſacris quot ſunt. Et certū eſt ꝙ ſeptē. ℄ Primū eſt baptiſmus ad ſpūalē ordināš regenerationē. ℄ Scḋȝ cōfirmationis ad ſpūſancti cōfirmationē. ℄ Tertiū eucbariſtie. ℄ Quartū penitētie. ℄ Quintū extreme vnctionis. ℄ Sextū ordinis. ℄ Septimū matrimonij. ℄ Querit p̄mo que fuit neceſſitas. ℄ Dī ꝙ necc̄iū fuit ad vnitatē ꝛ verā cōformitatē religionis chřiane: vt ꝑ aliqḋ ſignū ſenſibile cōuenirent inter ſe ꝛ diſtinguerentur ab infidelib⁹. ℄ Scḋo que fuit vtilitas. ℄ Dī ꝙ in merito maxime vtutis ꝛ nobiliſſime. ſ. latrie que ordiat hoīem ꝑcipue inter alia ad deū. ℄ Actus aūt ſacralis ſunt actus vtutis iſtius ꝛ munitio cōtra hoſtis inſultus.

Uide ſco. ꝛ in agone ḃ de nuō ꝛ ſufficiētia hoꝝ.

Du^m multip^x Neceſſitas ſacramētoꝝ q̄? Utilitas ſacroꝝ quę?

℄ Tertio que cōgruitas. ℄ Dī ꝙ lex euangelica ꝑcellit aliā: iō ſicut in veteri teſtamēto fuerūt ſacra/cōgruū fuit ꝙ ēt ī nouo. ℄ Quarto que opportunitas. ℄ Dī ꝙ ars imitat nām inq̄tū pōt. In nā aūt eſt ꝑus gnō: deinde cōſolidatio ſiue corroboratio ꝛ ꝑdin reparatio. Deinde cōſtitutio in aliquo gradu necc̄io: vel deductio ad aliquē gradū necc̄iū: ita eſt in ſpūali vita baptiſm⁹ dat eſſe ſimplr̄: cōfirmatio cōſolidat: eucbariſtia reſtaurat: penitētia lapſū releuat: extrema vnctio ꝑmunit cōtra inimicos: matrimoniū ꝑfeſſores huius legis multiplicat. ℄ Sȝ oꝛit dubiū de catbeciſmo: ſi eſt ſacr̄m. ℄ Dī ꝙ nō: ſed ibi infert quedā diſpō ad ſuſceptionē bap^m. Exorciſmus etiam non eſt ſacramentum: ſed hȝ aliquā vim expellendi demones.

Cōgruitas ſacramētoꝝ q̄?

D

2. phy. t. c. 22. Opportunitas ſacroꝝ quę?

De catheciſmo nōn ꝛ exorciſmo.

Secunda particula. Utrū iſta ſint a chřo inſtituta. ℄ Dī ꝙ ſic. Sacra hñt. n. vim collatiuā gr̄e quā nullus pōt dare niſi ꝑſona dina. ℄ Scḋo ex ipſoꝝ imutatione: qꝛ papa tantā hȝ ptātē: q̄ntā habuit Petrus: ꝛ tamē remouere aliqḋ ſacr̄m nō pōt: ergo ꝛc̄. ℄ Tertio qꝛ totū cōciliū nō pōt inſtituere aliqḋ ſacr̄ȝ: ℄ Quarto qꝛ nō pōt diſpenſare ſimplr̄ q̄ntū ad ſubeſ ſacri. ℄ Sed querit in quo loco habet ꝙ fuerūt a chřo inſtituta ſacra. ℄ Dī ꝙ de baptiſmo habet Matth. vltimo. Ite baptiçate ꝛc̄. ℄ De ꝯfirmatione Matth. 19. qñ iponebat man⁹ ſuꝑ pueros: in ꝑmitiua eccleſia apl̄i ꝑ ipoſitionē manuū cōfirmabāt: vt dī in actib⁹. ℄ Sacramētū eucbariſtie Matth. 26. Hoc eſt corpus meū. ℄ Penitētie Jo. 19. Quorum remiſeritis peccata ꝛc̄. ℄ Extreme vnctionis. Marci 6°. Ungebant multos egros oleo. ℄ Ordinis Luce. 22. Hoc facite i meā cōmemorationē. In hoc eniȝ vbo dedit eis poteſtatē cōficiendi corpus ſuum ꝛ inſtituit ſacerdotes. ℄ De ſacro matrimonij: puto eſt noui teſtamēti. Matth. 19°. vbi dicit ꝙ nō licet dimittere vxorē q̄cūqȝ ex cā. ℄ Sed a q̄ efficaciā habuit: ℄ Dī ꝙ a volūtate dina vt acceptāte. a paſſione chřiſti: vt a cā meritoria. Ab incarnatione tñ hñt oīa radicalē a voluntate diuina p̄mo: qꝛ ꝑ volūtatē ſuā determinat ad dandū talē vtutē ſacris. ℄ Qō. II.

Sacra a chřo ſolo inſtituta eſſe.

E

Dubiū 1r. Idē. 10. 2°.

2. c. Idē iaco. 5. Idē mar. 16.

A. l. habent. Efficacia ſacramētoꝝ vñ?

F

Secundo

Secundo querit. Utrū bap^m⁹ Joānis fuerit ſacramentū noue legis. Qꝛ ſic: qꝛ ab ipſo incepit nouū teſtamētum. ℄ Cōtra: qꝛ ſacramenta noue legis ſūt indelebilia. igitur ꝛc̄.

Hic eſt intelligendū: ꝙ ſacra dicunt 4r. ℄ Primo largiſſime vt ſacr̄m. i. ſecretū: ꝛ ſic oīa in ſacra ſcriptura pñt dici ſacramēta. ℄ Scḋo large: vt eſt ſacre rei ſignū: ꝛ ita figure ꝛ cerimonie poterāt dici ſacramēta. ℄ Tertio ꝑprie: qꝛ inuiſibilis gr̄e viſibilis forma: ꝛ adhuc nō eſt cōpleta diffō: qꝛ iſto mō miſſio ſpūſſancti poſſet dici ſacr̄m. ℄ Quarto. ꝑprijſſime qūo ipſȝ diffinit Scotus ꝛ declarat diffuſe. Sicut eniȝ ſi hēret a ꝑncipe ꝙ qcūqȝ haberet tale ſignū fieret ſibi hoc. Ita deus inſtituit iſta ſigna voluntarie recipiētib⁹ ea cōferre gr̄am. ℄ Jō dī: ꝙ ſacr̄m eſt ſignū ſenſibile efficaciter repreſentās aliqḋ ex inſtitutione diuina. ℄ Primo mō pōt dici ꝙ baptiſm⁹ Joānis fuit ſacramētū: ꝛ ſcḋo ꝛ tertio: ſed nō quarto: qm̄ nō habebat efficaciā gratiā cōferendi. ℄ Sed querit que fuit forma baptiſmi Jo. ℄ Dī ꝙ iſta. baptiço te in noīe venturi. ℄ Scḋo. quis fuit eius effectus. ℄ Dī ꝙ diſpoſitio ad baptiſmū chřī: que forte erat qdā habilitas ꝛ diſpoſitio: ſeu credulitas ꝛ humiliatio in credēdo. ℄ Tertio. ſi debebat iterari. ℄ Dicit magiſter ꝙ nō: ſi ponebat ſpēs in mediatore: ſed ſi abſolute ſumebant eum: rebaptiçari debebant. ℄ Quarto. ſi aliquo mō ꝯferebat gr̄am. ℄ Dī ꝙ ſic. ex opere operantis tñ: nō ex opere operato: qꝛ nullam efficaciā habebat cōferendi gratiam.

p̄m⁹ articulus. Sacr̄m 4r ſumitur.

Di. 14. q. 1.

G

Cōclo rñſiua

Quō bap^m⁹. Joānis ſacrȝ. Dubiū 4r. Que forma ꝙ effect⁹ baptiſ. Jo. qūo itera bilis ꝙ gr̄am collatiuum?

Secunda particula eſt quare chřs voluit baptiçari. ℄ Dī ꝙ ꝑpter quatuor. ℄ Prio: qꝛ fuit mediator vtriuſqȝ teſtamēti. Ideo voluit circūcidi: vt legibus finem imponeret: ꝛ baptiçari vt legē euāgelicā inchoaret. ℄ Scḋo. vt humilitatē doceret ſicut ait Joanni. Sic decet nos implere omnem iuſtitiam. ℄ Tertio. vt dignitatē Joannis extolleret ꝛ eſſet eius patrinus. ℄ Quarto. qꝛ per contactū mundiſſime carnis ſue fuerūt aque ſanctificate: ꝛ regenerationē eis tribuit. ℄ Sed occurrit dubiū. ſi aliquā formā induxit in aquis: per quā fuerūt ſanctificate. ℄ Dicit ꝙ nō: qꝛ aut eſſet corporalis: aut ſpiritualis. Si corporalis: nō pōt eſſe efficax ad ſanctificandum animam. Nec ſpiritualis: qꝛ corpus nō eſt capax talis forme: vt infra dicetur. ℄ Scḋm dubium. qḋ cōtulit aquis. ℄ Dicitur ꝙ ſicut ex inſtitutione regis nummus pōt inſtitui ad plus valendū in regno ſuo: hoc tñ nō faceret per aliqḋ abſolutū: ſed reſpectiuū. Ita deus ordinauit oēm aquā tāq̄ȝ māte debitam pro baptiſmate: nō ꝙ aliqḋ abſolutum impreſſerit: ita dȝ intelligi hui⁹ ſctificatio. ℄ Qō. III.

H

2° articulus. Chřs baptizari voluit rōne q̄druplici. Matthei. 3.

Dubiū 2r.

Di. 6. q. 7. Quid cōtulit chřs aquis in ſuo a Jo. baptiſmo vñ vis regnāndi hēc dūr noiatur.

I

TErtio querit̃. Utrū baptiſmus ſit preſtantius ⁊ nobilius ſacr̃is noue legis. Et nō: qꝛ in natura eſt ꝓceſſus de imꝑfecto ad perfectum. ergo in ꝓceſſu grẽ illud idē. ¶ Contra. nobilius eſt dare eſſe: ꝙ ſic eſſe. baptiſm⁹ dat eſſe ſimplr̃ ſpirituale. ergo ⁊c̃.

Hic primo videndū eſt circa ſacrm̃ baptiſmi: ꝙ ſicut in alijs rebus requirunt̃ quatuor cāe. vz. mālis efficiens formalis ⁊ finalis. ſic in baptiſmo. ¶ Prio igit̃ querit̃ que eſt cā efficiens. ¶ Dī ꝙ viator qcūqꝫ: qꝛ gnālíſſimi ſacri dꝫ eē cā gnāliſſima: ſed talis eſt baptiſmus. ¶ Sꝫ occurrit dubiū. ſi qcūqꝫ fidelis in quocūqꝫ caſu pōt baptiçare. ¶ Dī ꝙ non dꝫ de potētia ordinata/ ſi ſit pñs ſacerdos: ſed de potentia abſoluta pōt: ſed ſi ſacerdos ſit abſens: tūc ptinet ad leuitā: ⁊ ſic gradatī vſqꝫ ad quēcūqꝫ ordinē. Dī pertinere vel ad mulierē. ¶ Scōm dubiuꝫ. ſi hereticus vel alius ab eccl̃ia preciſus pōt baptiçare. ¶ Hic dixit Cyprianus: ꝙ nō poterat: ſed hoc non pōt ſtare: nec tenet̃: qꝛ qcūqꝫ intēdit facere qḋ eccleſia intēdit/ factuꝫ eſt: qꝛ fides nō eſt ꝑtialis: ſed eſt totius eccleſie. ¶ 3ᵐ dubiuꝫ. ſi diabolus pōt baptiçare. ¶ Dī ꝙ nō ꝓpter duo: qꝛ totalr̃ preciſus: ⁊ qꝛ ſi faceret ſemꝑ preſumeret̃ eū feciſſe mala intentione: nō aūt ſi eſt de infidelib⁹: qꝛ ꝗuis preciſi ſunt: ponunt̃ tñ adhuc poſſe eē mēbrū eccl̃ie. ¶ 4ᵐ dubiū: de bono angelo ⁊ de beato ſi poſſint baptiçare. ¶ Dī ꝙ ſi facerent factū eſſet: qꝛ nil niſi a volūtate dei facere poſſunt. Jō dī abſolute ꝙ nō: qꝛ ſumus cōciues eoꝝ. Et eccleſia militans eſt ꝑs eccleſie triumphantis.

Cā efficiens baptiſmi q̃? qḋ intellige de ſcḋaria ſeu inſtrumētali.

K

Etiā de po⁹ abſoluta angelus bonus ⁊ malus ⁊ qlꝫ viator ⁊ hereticus poſſit baptizare: ordīa tñ po⁹ ſolē ſacerdos vel ſaltē ordinatus ſi adſit.
Uide di. 6. h⁹ ſ ſta. c. 1. vl. 2.

Que autem ſit cauſa mālis. Dī ꝙ aqua nālis ⁊ ſumit̃ cōuenientia ex q̃druplici proprietate aque. ¶ Pria eſt/ ꝙ aqua hꝫ purgare ſordes: ſic baptiſmus oēm ſordē cuiuſcūqꝫ peccati. ¶ 2ᵃ eſt/ ꝙ hꝫ refrigerare: ſic baptiſm⁹ hꝫ refrigerare carnis fomitem: qꝛ ceteris parib⁹ minus viget in baptiçatis. ¶ 3ᵃ eſt/ ꝙ hꝫ vim refocillatiuaꝫ ſiue refocillationis: ſic grã hꝫ refocillare aiam. ¶ 4ᵃ/ ꝙ hꝫ vtutē fecundatiuaꝫ: qꝛ ſine ipſa nō pōt germīare terra. Jta ſine baptiſmo nullus fructus pōt acqri. ¶ Sed occurrunt dubia. ¶ Primū. ſi pluuia vel aqua maris ſit mā debita. ¶ Dī ꝙ ſic: qꝛ ſunt vere aque. ¶ 2ᵐ dubiū eſt de aqua artificiali ſicut de roſacea. ¶ Dī ꝙ nō: qꝛ ſunt alteri⁹ ſpēi: nec ſunt aque vere. ¶ 3ᵐ dubiū. ſi brodiū vel liſciuiū ſint cōuenientia. ¶ Dī ꝙ ſic: qꝛ nō eſt facta trāſmutatio. ¶ Sꝫ tñ de liſciuio eſt dubiū ne ſit aliqua corruptio facta ibi. jō nō eſt ſecurū baptiçare in hꝰ liquoribus. ¶ 4ᵐ diffi. ſi in luto. ¶ Dī ꝙ ſic in aqua turbida: ſi aūt ſit ita imū, da ꝙ nullo mō pōt abluere: nō videt̃.

Cā mālis baptiſmi que?

L

Congruit 4ᵉʳ ſ aq̄ nāli ablutio baptizari.

Dubiū 4ᵉʳ.

Etiā in aq̄ turbida ablučre falſa vel pluuiali: nō tñ in artificiali brodio: aut liſciuio tuti eſt baptizare.
A. l. vī ꝙ nō.

Sed de cauſa formali: queritur que ſit eius forma. Uidet̃ ꝙ illa que habet̃ Mat. vltio. baptiçantes eos in noīe pr̃is ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. ¶ Sꝫ hic occunt q̃tuor dubia. ¶ Primū. ſi ego/ eſt de forma baptiſmi. ¶ Uidet̃ ꝙ q nō diceret in eccl̃ia latina peccaret mortalr̃: ſed nō in greca: qꝛ ipſi dicunt baptiçat̃ ſeruus chr̃i ⁊c̃. ¶ Hoc āt ordinatū fuit ad extirpādū illū errorē eoꝝ q dicebāt. Ego ſum apollo. ego Pauli. Eccleſia aūt occidentalis talē errorē nō habuit. ¶ 2ᵐ dubiuꝫ. ſi idē ego eſt de eſſentia. ¶ Uidet̃ ꝙ nō ſub hoc mō pronoīalr̃: tñ vī neceſſarium ꝙ exprimat̃ actualr̃ perſona. ¶ 3ᵐ dubiū. ſi baptiçans dicat nos baptiçam⁹ in plurali: vtrū valeat. ¶ Uidet̃ ꝙ nō: qꝛ ſicut ad gnātionē carnalē nō ſunt duo patres: ita in ſpūali: tñ qꝛ ſic cōſueuerunt loqui prelati magni: nos tñ dicimus valere: qꝛ ſupponit pro perſona vna. ¶ 4ᵐ dubiū. ſi dicat̃ vos in plurali: ſi valeat. ¶ Dī ꝙ ſic: qꝛ in primitiua eccleſia plures ſimul baptiçabant̃: ⁊ vnū pnᵐ hñ pōt eſſe pnᵐ plurium

M

Baptiſmi forma que?
Dubiū 4ᵉʳ.

1. corin. 1.

Qualiter ego nos ⁊ vos ptinent ad formaꝫ baptiſmi.

Etiā plres ab vno nō plures vnū ſil baptizare nō pñt.

N

pncipiatoꝝ: ſed nō ecōtra. ¶ Sed hic eſt dubiū ſi aliq duo proferant vba inſimul. vtrū ſit baptiçatus. ¶ Uĩ ꝙ q̃tū eſſet ex vtute baptiſmi: ꝙ nō: qꝛ īpoſſe eſt ꝙ baptiçet̃ a ſcḋo nec ab altero: qꝛ qua rōne ab vno/ eadem rōne ab alio. ¶ Jntelligendū tñ ꝙ circa iſta errat̃ 4ᵉʳ. ¶ Primo ꝑ vboꝝ tranſuerſionē: ſiue qñ ponunt̃ aliq̃ vba: ſicut genitoris pr̃is vel filij geniti vel trinitatis. Et tunc dī ꝙ nihil facit: qꝛ formā mutat. ¶ 2ᵒ per vborū corruptionē: vt cū dī in noīe patrias filias: ⁊ cōſimilia. Et tunc dī ꝙ ſi talis corruptio nullā habeat cōformitatē ad formā debitā: ita ꝙ perfectū ſenſuꝫ nō generet in aīo auditoris: tūc nihil facit: ſed ſi nō facit tantā qn perpendat̃/ baptiçatus eſt. ¶ 3ᵒ ꝓpter verboꝝ interpolationē. Et dī hic ꝙ ſi ſit notabilis: ita ꝙ tollat cōnexionē ⁊ diuidat ſigna vboꝝ/ nihil facit. Sed ſi nō ſcindit tunc nō īpedit. ¶ 4ᵒ ꝓpter vboꝝ ſubtractionē: vt ſi ꝑ talia vba ſubtracta ſnīa mutet̃: tūc nō eſt baptiçat⁹. ¶ Sed quid ſi interponāt verba. ¶ Uidet̃ ꝙ ſi faciant ad propoſitū: nō tollū: ſi nō ſint verba differētia: vt in noīe patris geniti ⁊ filij genitoris: ſed ſi ſint ſicut eſt in iſto exēplo: tunc nihil facit. Sed ſi ſint neutra: vt ſi diceret̃: iſta aqua eſt calida: periculuꝫ eſſet: ⁊ eſſet baptiçandus ſub cōditione. ¶ Sed querit̃ quare apoſtoli baptiçabant in noīe chr̃i. ¶ Dī ꝙ nō inuenit̃ hoc ꝙ baptiçabant in noīe chr̃i tñ: ſed tñ ſi ita fuit h̃ potuit reſone diua fieri.

Circa vba ſcḋm formā baptiſmi contīgit errare 4ᵉʳ.

O

De interpōne vboꝝ ⁊ ſoīs.

Sed que eſt cauſa finalis. ¶ Dī ꝙ baptiçās intendat facere id qḋ eccleſia catholica intendit facere. ¶ Sed querit̃ de baptiſmo in habitudine ad alia ſacr̃a. Et vī ꝙ habeat quattuor priuilegia. ¶ Primū eſt: qꝛ eſt pncipium: ⁊ ianua aliorū: ⁊ ſine ipſo nihil reciperet̃ de alijs. ¶ 2ᵐ ꝙ eſt vltimū. ¶ 3ᵐ ꝙ eſt neceſſariū: qꝛ ſine ipſo nullus pōt ſaluari. ¶ 4ᵐ eſt: qꝛ eſt efficaciſſimum: qꝛ culpam ⁊ penam totalr̃ delet: ſed nullum aliud ſacramentum hoc hꝫ. ¶ Queſtio. IIII.

Finis baptiſmi quis?

Priuilegiuꝫ baptiſmi q̄ᵉʳ cōtra alia ſacra notanter.

P

QUarto querit̃. Utrū ſacrm̃ baptiſmi mox inſtituti euacuauerit circūciſionem. Et videt̃ ꝙ ſic: qꝛ ſacr̃a noue legis ⁊ veteris ſunt incōpoſſibilia. ¶ Cōtra: qꝛ Paulus circūcidit Timotheum.

Actuū. 16.

Hic primo videndū eſt de euacuatione circunciſionis. ¶ Ubi ſciēdū eſt ꝙ bapᵐᵘˢ ſub q̃druplici tēpore cōſiderat̃. ¶ Primū: in quo fuit ſub cōſilio: ⁊ erat vtile ſed nō neceſſariū: ⁊ iſtud icepit ab illo tēpore: quo diſcipuli fuerunt miſſi ad predicandum vſqꝫ ad tempus aſcenſionis. ¶ 2ᵐ tp̄s: in quo fuit ſub precepto tunc: ſed nō: ꝓ tunc quouſqꝫ eſſet publicatum ꝑ predicationē apoſtoloꝝ. ¶ 3ᵐ tēpus: in quo obligat tunc pro tunc: ſed nō vlr̃: ſicut eo tēpore quo diſcipuli fuerunt in iudea: nō obligabat eos: q erant ex̄ illaꝫ prouinciā: qꝛ nō erat eis denunciatū. ¶ 4ᵐ tp̄s qñ fuit vlr̃ ꝓmulgatū: tunc eniꝫ fuit ſub ꝓcepto ⁊ pro tūc: ⁊ vlr̃ ꝓmulgatū: tunc enim fuit ſub precepto pro tunc ⁊ vlr̃. ¶ Uidet̃ igit̃ ꝙ in vltimo tp̄e fuit circūciſio totaliter euacuata ⁊ nō ante: qꝛ ſemꝑ remediū fuit qñ fuit morbus. ¶ Sed legalia qñ fuerunt euacuata? ¶ Uidet̃ ꝙ q̃tuor ſtat⁹ legaliū fuerūt. ¶ Primus: qñ fuerunt euacuata q̃tū ad vtutē: ſed nō q̃tū ad vſuꝫ: ⁊ hoc in morte chr̃i qñ dixit. Cōſūmatū eſt ⁊ velū tēpli ſciſſum fuit: ex tūc. n. nullā efficaciā habuerūt: tñ adhuc eis ſimplices vtebant̃. ¶ Scḋs qñ fuerūt euacuata q̃tū ad vſuꝫ gentiliū. nō iudeoꝝ: vñ in illo concilio actuū ſub Jacobo facto: de circūciſione reſponſuꝫ fuit ꝙ gentiles non circūciderent̃. ¶ Tertius qñ fuerunt reprehēſa: qñ Petrus edebat cuꝫ gentilib⁹ in antiochia. ¶ Quartus fuit: qñ fuerunt totalr̃ euacuata/ qñ totus mundus audiuit euāgelium: qꝛ tunc fuerunt totalr̃ euacuata ⁊ relapſata: ⁊ pec-

Tp̄s 4ᵉʳ baptiſmi: ſꝫ ſcō. potiſ 2ᵉʳ tñ di. 3. hu⁹. q. 4.

Q

Tp̄s vel ſtat⁹ legaliū 4ᵉʳ.

15.

Gala. 2.

catū

A
Du^m multip^x Tenet vt ſco. cum Paulo ⁊ Aug.⁊ Pe-tri ⁊ Hiero.

caret mortaliter ꝗ ex tunc vtereť eis. ¶ Sed occurrūt dubia. ¶ Primū eſt de diſceptatiōe Pauli ⁊ Petri in antiochia: qꝛ vř ꝙ nō erat licitū iudeis cū gētilib⁹ cōteſtare. Modo in antiochia Petrus edebat cū gentilib⁹: poſtea Jacobus miſit legatos ad eū: ⁊ corā eis Petrus nō comedebat cū gentilib⁹: tūc dixit Paulus. Tu iudeus cū ſis ⁊c. ¶ Hic aliq reprehēdūt Paulū: qꝛ ſurrexit in ꝑncipē apoſtoloꝝ: ſꝫ tñ verū eſt ꝙ Petrus peccauit venialiter. ¶ Sed diſputatio eſt īter Hieronymū ⁊ Aug. qꝛ dicit Aug. ꝙ ſcriptura dicit ſic ⁊ nō ediderat. ¶ Cōtra arguit Hiero⁹. ¶ Sed doctores tenēt cū Augu. ꝙ peccauit: ſed nō niſi venialiter: qꝛ ex quo apoſtoli ſpūm ſanctū receperūt, nō potuerūt peccare mortalr. ¶ Dictū eſt eni eis vt maneat vobiſcū in eternū ſpūs veritatis. ¶ Aliter diceremus eū peccaſſe mortalr: qꝛ citius ſcādalū naſci pmittiť: ꝙ̄ ꝙ veritas relinquať. Jō princeps ecclie nō debebat vitatē palliare pp ſcādalū qōcunqꝫ. ¶ Sed tunc eſt dubiū de purificatione Pauli. ¶ Dī ꝙ nō pōt bono mō excuſari niſi dicať ꝙ licitū erat tūc in Hieruſalē legalia obſeruare. ¶ Sed q̄re Timotheū circūcidit in antiochia? ¶ Dī ꝙ fuit cōpulſus pp ſcandalū falſoꝝ fratrū itrantiū ꝗ volebāt explorare libertatē que eſt in Chīo ieſu. ¶ Uel dī ꝙ fuit facta illo tpe: quo nōdum erāt vetita legalia: fuerūt tñ totaliter euāta in morte chīi. ¶ Quid ꝗ valebat illis qb⁹ nō cōſtabat de euōne? ¶ Dicať ꝙ ex merito operantis poterāt aliquī cōferre gratiā, ſicut de mulierib⁹ in fide parentū. fuit aūt reuelatione ſpūſſancti pmiſſum, ne putareť ꝙ lex illa antiqua fuiſſet mala ⁊ illicita: verūtñ ex tunc de ſe efficaciam non habebant.

Peccauit tñ venialr Petrus ⁊ q̄re.

Joā.14.
Extra ď regu. iuris.
B
Roman.11.
Roman.16.
De purificatiōe Pauli ⁊ circūciſiōe Timothei nōat.

C

Hic dicendū eſt aliquos ſuſcipe.
Poſt hec ſciendum eſt.

Hic incipit 4ª ⁊ 5ª diſtinctio. ¶ Circa q̄s quero 4ᵒʳ qōnes. ¶ Prima eſt. vtrū puuli ſint baptiçādi. Et vř ꝙ nō. Augu. de vera religiōe ait. Oīs chīi actio, nr̄a eſt inſtructio: ſed chīs fuit baptiçat⁹ adultus. ꝗ ⁊c. ¶ Cōtra. qꝛ ſm ipm: qō operabať circūciſio, operať nūc baptiſmus. ¶ Sed chīs fuit paruulus circūciſus: ꝗ ⁊c.

Li.1. de nup. ⁊ ꝯcupiſcētia

Peccatū originale 4ʳ deleri.
Hiere.1.
Eſa.49.

Hic eſt intelligēdū ꝙ peccatum originale deletur 4ʳ. ¶ Primo. ꝑ ſpūalē ſanctificationē in vtero. ſicut Hieremias ſimilr Jſaias de vtero vocauit me, ait. Silr de Jacob dicūt aliq. ¶ Scdo mō per baptiſmi regñonē. ¶ Tertio ꝑ cordis ꝯtritionē: qñ adultus nō pōt baptiçari. ¶ Quarto mō ꝑ ſanguinis effuſionē ſicut inocētes martyres. ſed iſti modi nō ſunt cōmunes: ſed ſolū per ſpiritualē regñonē que fit ꝑ baptiſmū cōiter. ¶ Sūt ꝗ hic q̄tuor ꝑambula. ¶ Primū, ꝙ paruuli nō baptiçabanť in ꝑmitiua eccleſia ante actū rōnis. ¶ Scdm ꝙ nō diluiť originale peccatū niſi per baptiſmū. ¶ Tertiū, ꝙ in ꝑmitiua eccleſia catheciçabanť paruuli: ſꝫ nō baptiçarenť. ¶ Quartū, ꝙ in ꝑiculo baptiçabanť ante, ꝙ̄ eēnt adulti: ſed mō eccleſie conſuetudo eſt, ꝙ anteꝙ̄ attingāt vſum rōnis baptiçanť. ¶ Et ratio eſt duplex. ¶ Prima. qꝛ eccleſia primitiua fuit pfectior ꝙ̄ iſta: cū fuerit chīo ꝓpinquior. ¶ Scda. qꝛ iſta iſtitutio videť facta fuiſſe reuelatiōe ſpūſſancti. ¶ Ad ꝑmū. eſto ꝙ ita fuerit tñ regſita diuerſitate temporis aliter potuit ordinari. ¶ Ad aliud dico ꝙ ſpiritusſanctus vtrūqꝫ diſponit pro diuerſis tpibus. ¶ Aduertēdū tñ ꝙ iſti ſtatus poſſunt adinuicē 4ʳ cōparari. ¶ Primo q̄tū ad dignitatē: ⁊ ſm hoc tūc dignius recipiebant: qꝛ noſtri recipiūt in puris nālib⁹. illi aūt cum deuotione poterāt recipere. ¶ Scdo quātū ad ſecuritatem ⁊ ſic melius eſt nūc ꝙ̄ tunc. ¶ Tertio. quātū ad remiſſionē peccatoꝝ. tūc erat melius: qꝛ cū baptiſmus remittat omne peccatū: ⁊ cōſtat ꝙ talis poſſet peccaſſe mortaliter. ¶ Quartū. quātū ad cumulationē meritorū: ⁊ ſic melius eſt nunc ſimplr ꝙ̄ tūc: qꝛ oēs actus quātumcūqꝫ boni ante baptiſmū nō ꝓſunt ad vitā eternā: ⁊ tunc magis vř vtile hīc vnū gradū de merito ꝙ̄ ſi dimitterenť oīa peccata: dūmodo ꝑ pniam diluať culpa: ſed nō pena. ¶ Et iō melius eſt eē in purgatorio ⁊ ſuſtinere penas maximas, ⁊ hīc vnū graduꝫ de merito: ⁊ de grā ꝙ̄ ſi in fine vite baptiçeť ⁊ ſtatim euolaret. ¶ Sꝫ eſt dubiū. ſi de⁹ īfundit eis v̄tutes itellectuales. ¶ Secūdo, ſi morales. ¶ Tertio, ſi theologicas. ¶ Quarto, ſi dona ſpūſſancti. ¶ Dicať ad oīa iſta ꝙ ſic. qꝛ i donis ſpūſſancti ꝯnenť virtutes morales ⁊ itellectuales. Sꝫ ſm Auguſ. de baptiſmo paruuloꝝ. Dona ſpūſſancti in eis infunduť. ¶ Sed qd ꝓſunt eis virtutes morales? ¶ Dicať ꝙ nō ꝓſunt eis pro illo tpe: ſed dantur eis ad ornamentū aīe: ⁊ qui videret animā ituitiue: pulcherrimā eā videret. qñ ſunt adulti nō experiunť actus illaꝝ virtutū moraliū ⁊ itellectualium: vnde nihil faciunt ad ſubam actus. ¶ Sed occurrit dubiū, ſi paruulus pōt in vtero baptiçari: videť ꝙ nō: qꝛ nondū eſt natus nec generatus. ⁊ ideo nō pōt renaſci nec regenerari: cū igiť baptiſmus ſit regñatio vel renaſci ſpūaliter: ideo baptiçari nō pōt. ¶ Jtē qui nō ſunt de gremio eccleſie militantis baptiçari nō pnt: ſed tales nō ſunt de gremio eccleſie militantis: ꝗ ⁊c. ¶ Si tñ apparet caput: pōt. qꝛ in eo oēs ſenſus vigent: ⁊ actus potētiaꝝ ⁊ organa ſunt in capite. ¶ Jn aliis aūt mēbris nō poſſunt ſm quoſdā. ¶ Sed tñ Scotus videť declinare ad partē oppoſitā: qꝛ anima eſt tota in qualibet pte: quare ſperādū eſt de bonitate diuīa ꝙ ſuppleat, ꝙ minus fieri pōt. ¶ Quid ſi puer eſt coopertus? ¶ Uidetur ꝙ nō: qꝛ baptiſmus nō eſt ordinatus ad ſubmerſionē: ſed ad ablutionem. ¶ Quid ſi iterficiať: dum ad baptiſmū portať? ¶ Uidetur ꝙ ſi fiat pro eodē: tunc dānať: ſed ſi ex hoc ꝙ volunt ipedire ſacr̄m ⁊ iuident ſaluti paruuli: tūc dī baptiçatus in ſuo ſanguie. ¶ Sed occurrit dubiū. ſi paruuli equaliter ſuſcipiunt ſacr̄m baptiſmi. ¶ Dicať ꝙ ſic: qꝛ equaliter ſunt diſpoſiti. Scotus tñ dicit ꝙ Chīs preſciuit in paſſione ⁊ ordinauit de ſaluādis: ⁊ ita ex itētione eius poterāt eē grati. Qð vř Dionyſius ſentire. ¶ Queriť de talibus, ſi debeant baptiçari? ¶ Dicať ꝙ ſic pp cōformitatē chīi legis. ſi nō facerent, peccarēt peccato mortali. Unde beata Uirgo dī baptiçata propter vniuerſalitatē precepti: ſꝫ ſine omni peccato eſſet.

Bap⁹ ⁊ eius tpe i ꝑmitiua ⁊ moderna eccleſia 4ʳ cōparantur.

Preambulū quadruplex.

D

E

Preferēdū me rito baptiſmo: ⁊ ꝑmul coꝝ ꝑauo hnius vt talis.
Dubiū 4ᶠ.
F
Uedū theologicas ſꝫ morales itellualeſ ⁊ dona ſpūſſancti i baptiſmo infundi ⁊ ad qd ⁊ q̄re.
Dubiū multiplex.
De paruulis in vtero mři baptiçandis vel non.

G
Di.4. h⁹ articulo.1.q.3.

De cooperto baptiçādis ⁊ i itinere ad baptiſmū mortuis: q̄re tamē Thomā ⁊ alios ꝓ ⁊ cōtra.

Di.4. hui⁹ articulo.3.q.2.
Uide ſco. eiſ. 4.h⁹ ar.3.q.1

¶ Queſtio. II.

Secundo queriť vtrū adulti baptiçati equalr recipiant effectū baptiſmi. Et videť ꝙ ſic: qꝛ vnitas eſt in hoc ſacro: iuxta id ephe. 4. vnus deus, vna fides, vnū baptiſma. ¶ Cōtra. qꝛ ſm ꝙ maiorē conſcientiam habet accedens, plus proficit ſibi ſm beatum Petrum.

H

Uide Dam. lib.4.c.1.

1.c.3.

Circa hanc qōnem ſciēdū ꝙ in hoc ſacro ſunt 4ᵒʳ. ¶ Primū gn̄ale ſignū. ¶ Scdm impreſſio caracteris. ¶ Tertiū infuſio fidei. ¶ Quartū collatio gratie. ¶ Primū eſt ſacr̄m ⁊ nō res. Scdm eſt ſacr̄m ⁊ res ſacramēti. qꝛ ſacr̄a prius fidem ſignant ⁊ res ꝑ cōparationē ad ſigna exteriora. ¶ Tertiū eſt fides ſacramenti reſpectu gratie, ⁊ res reſpectu pcedentiū. gratia aūt ſic eſt res ſacramenti ꝙ nō eſt ſacr̄m: ⁊ debet ſumi res in ꝓpoſito: vt qñ dicit res intelligiť gratia. ¶ Unde ſciēdū eſt ꝙ aliq recipiūt ſacr̄m ⁊ rem ſacramenti: ſicut paruuli legitime baptiçati, vel adulti qui cū con-

Jn ſacr̄o baptiſmi. 4. concurrere.

Accedētes ad ſacr̄m eucharīſtie vel baptiſmi i q̄druplici dr̄ia ſūt.

I

tritione veniāt ad baptiſmū. ❡ Alij tn̄ ſacr̄m: ſicut iudei ꝓpter cōmodū tēporale: q̄ tn̄ ſunt baptiçati. ❡ Alij qdā nō ſacr̄m: ſed rē ſacramēti ſicut venientes ad ſacr̄m cū cōtritione: ⁊ ſit ibi defectus ex ignorātia vel in forā: vel in aliquo alio. ❡ Alij nec ſacr̄m nec rem ſacri: ſi ſictus accedat ⁊ fiat error in forma.

Impitas ſuſcipiēdū hoc ſacr̄m cōtigit quadruplr.

Tunc dicitur

ad qōnē q̄ iparitas pōt attēdi q̄tū ad quatuor. Uel q̄tuz ad cām p̄mā: que eſt diuina volūtas. Uel quantū ad ſcd̄az: ſcilz ſacr̄m. Uel quo ad cām meritoriā intrinſecā: que eſt ꝓpria volūtas. Uel quo ad extrinſecā ⁊ hec eſt volūtas chri᷑ ꝑut ordiauit paſſionē ſuā ꝓ ſaluādis. ❡ Q̄tuz ad p̄mū dicūt aliq̄ q̄ equaliter oēs recipiūt effectū. Diuina eniz volūtas vult oēs ſaluos fieri. ❡ Sed hoc nō vī verū: q2 dictū fuit: q̄ ſine cā ordinauit vnū ad maiorem gloriā q̄ aliuz: ⁊ hoc ponere eſt velle q̄ minor grā daret vni q̄ alteri ſm ordinē quo ipſos ab eterno acceptauit. ❡ Q̄tū ad 2m eſt oimoda equalitas. ❡ Q̄tum ad tertiū q̄ plus de deuotione hz ⁊ magis diſpoſitus accedit plus recipit de effectu ſacri. ❡ Q̄tum ad cauſaz extrinſecā cū chr̄s obtulerit ſm ordinē quo fuerūt predeſtinati vī q̄ nō recipiūt equalr̄ effectū ꝛc̄. ❡ Sed occurrit dubiū: ſi adultus carens rōne deberet baptiçari. ❡ Dī q̄ ſi nunq̄ vſus fuerit rōne tūc ſicut paruulus eſt baptiçandus. ❡ Si aliqn̄ vſus eſt diſtinguitur: q2 ſi pōt perpendi q̄ aliqn̄ petierit bapaſmuz baptiçandus eſt. ❡ Si ꝯtrariū: ſcilz q̄ noluerit nō dz. Si neutro mō pōt: tn̄ ſi eius voluntas ſit ad oppoſitū: nō valet. ❡ Sz qd de eo q̄ cōpellit. ❡ Certū eſt q̄ nō recipit rez ſacri. ❡ Si aūt nō ſit ſimplr̄ volūtariū: ſed ſm qd: ſicut ꝓijciens merces in mari ꝓpter pīculū mortis: tunc recipit ſacr̄m: ſed nō rē ſacri. ❡ Si aūt ſit voluntariū ⁊ recalcitret nihil fit. ❡ Si ex terrore: tūc recipit: q2 ſimplr̄ voluntariū. ❡ Sed occurrit dubiū. Si aliqs cōſentiat in ablutionē: ⁊ nō in eo qđ facit ſacr̄m. Utrū ſit bapuçat⁹. ❡ Dī q̄ tale ſimplr̄ eſt inuoluntariū ⁊ nihil fit: tn̄ compellendus eſt ad fidē tenendā ſm exteriora. ❡ Sz qd de ponēte obicē. Dī q̄ ſi itēdit facē qđ eccleſia facit vt recipere: tenet. Si nō nihil facit. ❡ Sz occurrit dubiū de pueris iudeoꝝ. vtrū ſint auferendi a parētibus ⁊ baptiçandi. ❡ Scotus dicit q̄ ſic: a p̄ncipib⁹: ⁊ legiſlatoribus: q2 legiſlatores pñt aliqd ordinare ad ſalutē cuiuſcūqz ſubditi: velit: nolit. Ita ēt pōt p̄nceps eccleſie. vbi grā. Si reſpublica idigeret bellatoribus: ⁊ iudei filios ſuos talr̄ inficerent q̄ eſſent inepti ad bellandū: tūc p̄nceps poſſet eos auferre a parētib⁹: ⁊ ipſis inuitis poſſet eos facere nutriri ⁊ inſtrui ad bellandū: ita vī in ꝓpoſito. ❡ Alij dicunt q̄ nō dz fieri: q2 eccleſia tenet oppoꝫ. ❡ Sed hoc nihil eſt: q2 cōtinue poſſunt noua inſtitui ꝓ ſalute cōi. ❡ Alij dicūt q̄ nō dz fieri ꝓpter ꝓphetias. Reliquie iſrael ſalue fient Iſaie 10°. ❡ Sed hoc poſſet intelligi vel de fidelibus: vel poſſent ſeruari in aliqua inſula. ❡ Sed occurrit caſus talis: vna chriſtiana balneabat ſe cū q̄daz iudea: abſente iudea chriſtiana baptiçauit filiū eius: qd dōm eſt de puero. ❡ Dico q̄ vere baptiçatus eſt. ❡ Sed qd ſi inuita iudea ipſa ⁊ reclamante chriſtiana baptiçaret aliū filiū ei⁹. ❡ Dōz q̄ reclamatio aliena nihil facit ⁊ nō ipedit in alieno facto. ❡ Sed qd de iudeis adultis vtrū ſint cōpellendi ad bapꝫ. ❡ Hic dicit Scotus q̄ oēs deberēt cōpelli ad fidē: ⁊ meli⁹ eſt cōpelli ad bn̄ agēdū q̄ male agere: ſicut ipſi agunt ꝛc̄.

1. thimo. 2.

K

Du⁹ multip.

De carēte rōne baptizādo vel non.

De vi baptizato.

L

De ꝯſentiente in ablutionez voluntarie.

De ponente obicem.

q. fina. d. 4. h⁹

De pueris iudeoꝝ baptizādis inuitis parentibus.

Quere ricar. ⁊ alios.

M

Caſus duplex

De iudeis adultis vbi ſup.

❡ Queſtio. III.

Tertio querit. Utrum malitia miniſtri ipediat effectuz baptiſmi. Et vī q̄ ſic: q2 Cyprian⁹ baptiçabat ab hereticis baptiçatos. ❡ Cōtra. Augu. dicit q̄ non eſt ſingularis pſone: ſed totius eccleſie. igitur ꝓpter malitiam miniſtri non impeditur.

Aug. de vnico baptiſmo. Uide Augu. ſuper Ioan. homel. 5.

N

Hic eſt intelligendum

q̄ malitia miniſtri pōt attendi 4r. ❡ Aut eniz eſt ex pte habitus: vt qn̄ eſt heretic⁹ aut ſciſmaticus: ⁊ hoc nō ipedit. Duz tn̄ attēdat facere qđ eccleſia facit. ❡ Aut ex pte reatus: vt degradat⁹ ſuſpenſus ⁊ excōmunicatus nec iſta ipediūt. Duz tn̄ in fide eccl'ie fiat. Aut ex pte actus vt ſi ex malitia fiat non intendens facere qđ facit eccleſia: ſed exterius facit ad apparendū. ❡ Dī q̄ q̄tū eſt ex pte ſacramēti nihil facit: q2 intentio eſt de eſſentia ſacri ſicut cauſe alie: creditur tn̄ q̄ deus ſuppleat: vt talis baptiçet̄ baptiſmo flaminis: q2 ibi eſt inuincibilis ignorātia: ſed deus nō obligat ad ipoſſibile. ❡ Aut ex parte ſacri vt ſi deſit mā vel forma: nihil fit. ❡ Sed hic occurrit dubiū ſi aliqs baptiçet̄ ab heretico vel a ſciſmatico nūqd peccat mortaliter. ❡ 2m dubiū eſt: ſi ab eo qui eſt notorius peccator. ❡ Hic dī q̄ ſi ex officio ſibi incūbit non peccat: q2 malitia ſacerdotis nō dz redundare in populū. ❡ Si aūt nō: ⁊ poſſet habere aliū bonū: male faceret: ſi pꝫ acceptaret. ❡ 3m dubiuz. ſi ille qui adminiſtrat indebite ſacr̄m peccat mortalr̄. ❡ Dī q̄ regula eſt gnāl'is q̄ miniſtrans aliqđ ſacr̄m ſolēniter ſine contritione aliqua. peccat mortalr̄. ❡ Sed qs potius peccat dans vel recipiens. ❡ Dī q̄ ille qui indigne recipit: plus peccat: q2 magis obijcit ſeipſuz ſpirituiſancto a quo reciperet graciaz de vtute ſacri: quā tn̄ miniſter nō reciperet. ❡ Sz hic eſt dubiū: applicans ſacr̄m rebus inanimatis nūqd eſt cenſendus hereticus: ſicut ſortilegi q̄ baptiçant imagines cereas: aut corp⁹ chri᷑ ponunt in ore bufonis: ⁊ inde faciunt maleficia. ❡ Hic diſtinguo: q2 aut credūt q̄ habeant ſacra efficaciā ad talez effectū. Aut hoc nō credunt ſed faciunt in cōtēptū dei ⁊ irreuerētiā ſacri: vt ꝑ hoc ſic peractū Diabolus operet̄ iſta maleficia. Si primo mō: tūc eſt cenſendus hereticus: q2 hz ſolū errorez intellectus. ❡ Si ſcd̄o mō tunc eſt idolatra: ⁊ nō habz errorē in intellectu: q2 hoc nō credit: ſed hz peruerſitatez in volūtate. ❡ Unī Augu. ſup illud deutronomij. 8. dicit q̄ idolatria eſt vitiū qđ exhibet demoni cultū deo debitū: ſed ſacra preciſe ſūt ad cultū dei. Iō talis veriſſime eſt idolatra: q2 actus dei: ⁊ ad cultū eius ordinatos deputat diabolo.

Malicia miniſtri baptizātis 4r pōt aſſignari.

Dubiū multiplex.

O

De recipiente ſacr̄m a miniſtro malo.

De indigne dante ⁊ recipiente ſacra.

De baptizātibus reinanimatas dubitatr.

P

Idolatra qd.

❡ Queſtio. IIII.

Quarto querit̄. Utrū ſacr̄m baptiſmi ſit iterabile. Et vī q̄ ſic: q2 ei⁹ cauſa eſt iterabilis: ſcilicet peccata delenda. ❡ Contra. peccatū originale nō pōt niſi ſemel cōtrahi. ergo non niſi ſemel deleri: ſed baptiſmus eſt p̄ncipalr̄ ad deletionē inſtitutus: ḡ ꝛc̄.

Hic eſt

veritas determinata: ſed vario mō redditur cā huius. Aliqui dicunt q̄ ꝓpter impreſſionē caracteris qui nunquā delet̄. Aliq ꝓpter rōnē ſuperius factā in oppoſitū. Alij dicūt q̄ daret̄ occaſio peccandi. Alij ꝓpter dignitatē ſacri: q2 irreuerentia fieret ſibi. ❡ Sed p̄ma rō nō valet: q2 caracter ponit̄ q̄dam qualitas: nec vī incōueniens q̄ augeat̄ vel diminuatur ſicut ⁊ grā: ⁊ ita iterabit̄ ꝓpter intēſionē caracteris ſicꝫ dictū fuit in p̄mo de habitu intellectuali q̄ nō pōt corrumpi: pōt tn̄ intendi. ❡ Ulterius rōnabilr̄ pōt dici q̄ iteratio nō imprimit caracterem: ſed grāz ſolū. ❡ Alia ēt rō non valet: q2 multi fuerunt baptiçati ſine peccato originali vt patuit ſupra. ❡ Tertia ratio nō valet: q2 ſic diceretur de penitentia. ❡ Nec quarta valet: q2 ſacr̄m eucariſtie lōge dignius eſt quocūqz alio. ❡ Dicit igit̄ Scotus q̄ ſola voluntas diuina eſt cauſa: ⁊ rō ſufficiēs eſt: cum cōuenientia: quare nō iteratur: q2 ſicut ſcripti

Q

Q̄ō aliorū 4r.

Impugn⁹ 4r.

Di. 6. h⁹ arti. 4. q. 1.

ad militiā

A ad militiã nõ iterant̃: ita in hoc ſacro. ¶ Sed occurrũt dubia quattuor. ¶ Primũ qd eſt pena iterantiũ bapᵐ. ¶ Di ꝙ tam recipiens ꝙ̃ cõferens efficit̃ irregularis. ¶ Sed qd ſi eſt ibi ignorantia? ¶ Di ꝙ ignorãtia iuris nõ excuſat: ſꝫ ignorãtia facti vt ſi neſciat baptiçatuꝫ. ¶ Sed quõ dꝫ fieri qñ dubitat̃ vtrum ſit baptiçatus? ¶ Di ꝙ cũ cõditione: vt ſi nõ es baptiçatus: ego te baptiço in noie pr̃is ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti. ¶ Sꝫ qd ſi aliqs credit̃ eſſe baptiçatus: ⁊ nõ eſt: vt faciũt q̃dã vetule: que baptiçant in noie alicuiꝰ ſancti: ſicut dĩ de quodaꝫ fratre ꝙ vetula quedã baptiçauit eũ in noie ſancti Andree. ¶ Di ꝙ ſi talis fuiſſet mortuꝰ nõ fuiſſet dãnatus: qꝛ ignorãtia inuincibilis fuit. ¶ Sed de tali qd debuit fieri? Nũqd debuit iterũ baptiçari? ¶ Di ꝙ ſic: qꝛ baptiſmus eſt ſacrꝫ ⁊ ianua quo omiſſo oĩa ſacra nihil valent: nec põt caracter iprimi alioꝝ. ¶ Sed hic occurrit dubiũ. ſi aliqs põt baptiçare ſe ſicut dĩ de quodã iudeo qui nõ inueniẽs q baptiçaret eũ ipſe ſeipſuꝫ baptiçauit. ¶ Di ꝙ nõ põt fieri: qꝛ nullus põt ſe gignere vel regenerare: ſed baptiſmꝰ eſt quedã regnãtio. ¶ Sꝫ qd nũqd ſufficit ibi ſolus vnus miniſter: vt idẽ ſit loquens: ⁊ aquã infundẽs? ¶ Di ꝙ ſic: qꝛ v̾ba baptiçãtis referũt̃ ad actũ baptiçantis: ⁊ iõ ſi mancus ⁊ mutus baptiçarẽt nihil facerẽt. ¶ Sed nũqd reqrit̃ ibi ſimultas v̾boꝝ cũ ablutione: ſed tñ indiuiſibili: nõ indiuiſibili. Ita ꝙ ſi in medio v̾boꝝ icipiat abluere ſufficit: ſꝫ ſi oino poſt ablutionẽ inciperet v̾ba: nihil faceret. ¶ Sed quid de q̃titate aque? ¶ Di ꝙ in p̄mitiua eccleſia baptiçabant cũ yſopo: ſed hoc eſt piculoſuꝫ: qꝛ baptiſmus nõ eſt aſperſio ſed ablutio. ¶ Sed nũqd põt aliqs baptiçare ſine rñdente? ¶ Di ꝙ ſic: qꝛ de eſſentia ſacri nõ ſũt niſi mã ⁊ forma v̾boꝝ cũ intentione debita ꝓlata a baptiçãte: ſed oĩa iſta pñt fieri ſine rñdente: ⁊ ipſemet põt dicere amen. ¶ Sed quid de monſtris? vnum fuit qõ habuit duo capita: q̃ttuor brachia ⁊ duos pedes ⁊ erant mulieres. ¶ Certũ eniꝫ erat ꝙ due aĩe erant ibi: qꝛ vna erat caſta. alia incõtinens: vna aliã ꝑ capillos trahebat. Certe tale monſtruꝫ duplici baptiſmo dꝫ baptiçari: vel debuerunt verba in plurali proferri: vt baptiço vos ⁊c̃. ¶ Aliud monſtrũ fuit: qꝛ erãt duo hoies ⁊ duos pedes ⁊ duo capita hñtes: ⁊ vnus fuit per annũ ante mortuus. ¶ Di ſicut de p̄mo: ꝙ qlibet debuit baptiçari ꝑ ſe: vel ſub numero plurali. ¶ Sed incidenter occurrit dubiũ quõ due aĩe pñt vnũ corpus informare. ¶ Aliq dicunt ꝙ vna eſt in vno capite tñ: ⁊ alia in toto corꝑe: qꝛ ſi in capite cũ acu pungat̃ vtrũqꝫ ſentit. ¶ Sꝫ quõ? ¶ Hic ſunt q̃ttuor difficilia. ¶ Primũ eſt ꝙ ſubiectũ vnius hꝫ priuationẽ forme eiuſdẽ rõnis cũ iſta: quã hꝫ ſine amiſſione alterius mõ qñcũqꝫ ſũt aliq̃ eiuſdẽ rõnis foꝛalis: ꝙ hꝫ ipoſſibilitatẽ ad vnũ ⁊ ad reliquũ: ſicut ſi albedo huic nigredini eſt incõpoſſis ⁊ cuilibet eſt incõpoſſis: qꝛ oẽs nigredines icõpoſſes ſunt ſibi: qꝛ ſunt eiuſdẽ rõnis formalis: ſed hec aĩa ⁊ hec p̄uatio nõ ſunt cõpoſſibiles formalr̃: imo incõpoſſibiles. g̊ ⁊ oĩ aĩe eſt icõpoſſibilis. ¶ Hec rõ vĩ ſufficiens: qꝛ due forme eiuſdẽ rõnis non vident̃ eſſe in eodẽ ſubo nec ſunt. ¶ 2ᵐ difficile eſt: qꝛ aĩa vna poterit infoꝛare oĩa corꝑa. Probatio. Quĩcũqꝫ aliqd eſt indeterminatũ ad vnũ vnius rõnis ſi poſſit in vno ⁊ in quotcũqꝫ. Si aũt due aĩe ſint in vno corꝑe ſequit̃ ꝙ infinite ⁊ oẽs ſit. ¶ Rñº. pꝫ ex dictis in p̄mo liº ibi rõ iſta fuit declarata qñ querebat̃ vtrũ poſſint eſſe plures filij in diuinis. ¶ 3ᵐ qꝛ ibidẽ dĩ ꝙ ex infinitate diuine eſſentie ibi eſt ꝙ eadẽ eſſentia numero eſt in tribus ſuppoſitis. Hic aũt dicere poſſuꝫ ſilr̃. ¶ 4ᵐ. qꝛ idẽ corpus erit ſilr̃ viuũ ⁊ mortuũ: viuũ ſm ꝙ iforat̃ aĩa. mortuũ ſm ꝙ receſſit. Quid igit̃ dõm? ¶ Si ſenſitiua eſt extenſa tũc diceret̃ ꝙ ſenſitiua eſſet vna in toto corpore: ⁊ due itellectiue in illis capitibus: ⁊ ita eſſet aĩalitas vna in duobus ſuppoſitis diſtinctis: ⁊ ſic eſſet vnuꝫ aĩal ⁊ duo homines: ſed de hoc alſ.

Teneas cã ſco. ⁊ bene.
Duᵐ multipˣ
Pena iterantiũ baptiſma ⁊ q̃ ignorantia excuſat ⁊ i du biũ quid agẽ dum.

B
Baptiçãs dꝫ d. ſtingui pſonalr̃ a baptiçato.

Baptiçare eſt necᵉ vnitᵉ ſimul ablutio ⁊ verba ꝓferẽtia.

De aque q̃titate ⁊ rñdente in baptiſmᵒ

C

De portentis baptiçãdis.

Fortaſſis quattuor pedes.

Duas aĩe in vno corpe incidẽter ſub q̃druplici difficltate diſputat: ſed plura adde.

D

Conſidera caſte.

Diſ. 2.

Tunc quibus liceat.

NircA iſtam diſtinctionẽ 6ᵐ quero q̃ttuor qõnes. ¶ Prima eſt. vtrũ cã ſit nobilior effectu. Et vĩ ꝙ ſic: qꝛ Aug. ſup Geñ. ad lr̃am dicit: ꝙ oẽ agens eſt preſtantius patiente: ⁊ accipit agens ꝓ pncipio ꝓducto. ¶ Sed contra. Aug. 9. de trini. oñdit ꝙ actus potẽtiarũ cauſant̃ a ſenſibus: ſed certuꝫ eſt ꝙ potentie ſunt ſpũales: ⁊ ſic nobiliores ſenſibus.

E
Li. 12. c. 19.
c. vltimo.

In iſta qõne ponunt̃ q̃ttuor diſtinctiones de cã ⁊ effectu. ¶ Pria eſt ꝙ quedã eſt cã p̄maria que plus influit in ſuũ cauſatũ ꝙ̃ cã ſcḋaria: qꝛ intimius. ſcḋaria eniꝫ eſt quecũqꝫ actiua accipiens v̾tuteꝫ a cã p̄ma. Difficultas igit̃ nõ eſt cã p̄ma: ſimplr̃. n. ipſa eſt nobilior. ¶ 2ᵃ diſtinctio eſt ꝙ q̃dã eſt cã per ſe: q̃dã per accidẽs: ſicut edificator edificat. iſta eſt per ſe. Muſicus edificat. iſta eſt ꝑ accidẽs. ¶ 3ᵃ diſtinctio: qꝛ q̃daꝫ eſt cã ꝑ quã: quedã eſt cã ſine qua nõ. De cã per quam que directe agit ad effectũ eſt difficultas: de cã ſine qua non nihil ad preſens. ¶ 4ᵃ diſtinctio. de cã vniuoca ⁊ equiuoca. De cã vniuoca nõ eſt qõ: qꝛ eque nobiles ſũt cã ⁊ effectus: ſed de cã equiuoca. ¶ Ponũtur eniꝫ alie diſtinctiones: qꝛ p̄me nõ euacuant difficultatẽ. ¶ Quedã eniꝫ eſt cã vlis: quedã ꝑticularis: ⁊ de vtraqꝫ cã eſt difficultas. ¶ Itẽ cauſaꝝ quedã eſt pncipalis: quedam minus pncipalis. ¶ Hec eſt qõ de pncipali: vt diſtinguitur contra cãm inſtrũalẽ. ¶ Punctus igitur qõnis eſt ſi cã pncipalis ⁊ totalis eſt nobilior ſuo effectu.

F
Cãꝝ q̃dã primaria ſcḋaria
Per ſe ꝑ accidens.
Per q̃: ſine qua non.
Uniuoca equiuoca.
Ulis ꝑticularis.
Principalis, inſtrũalis.

G
M. l. inſtrũalis.
Ioanẽs q̃ui.

Ad queſtionem ¶ Dico ꝙ ſic: ꝓbo q̃druplici fundamẽto. ¶ Primũ eſt naturale. Ex perfectione enim effectuũ tendit̃ in ꝑfectionẽ cauſe: eſt g̊ ꝓceſſus iſte nãlis in intellectu ⁊ cã p̄ma. Qꝫ aũt ex ꝑfectione effectuũ arguat̃ maior ꝑfectio cauſe habet̃ Sapiẽtie 13º. A magnitudine creaturarũ poterit eaꝝ creator cognoſci. ¶ Itẽ in nouo teſtamento. Opera que ego facio illa teſtimoniũ ꝑhibent de me: ſꝫ nullũ eſſet teſtimoniũ ſi opera eſſent ꝑfectiora pncipio. ¶ Itẽ Aug. ⁊ alij ſancti ex perfectione effectuũ arguũt maiorẽ ꝑfectionẽ in cauſa. ¶ 2º pꝫ ex deductione phoꝝ: qꝛ ex hoc ꝓceſſerũt ad ꝓbandã perfectionẽ diuinam. aliter nõ appareret via quin muſca ꝓducere poſſet celũ: ⁊ oĩa que in mũdo ſunt. ¶ 3ᵐ fundamẽtũ eſt ex continentia virtuali: qꝛ minor q̃titas nõ põt continere maiorẽ: ſed oẽs effectus cõtinent̃ virtualr̃ in cã: ⁊ loquor de v̾tutis q̃titate. ergo ipoſſe eſt ꝙ q̃titas effectus ſit maior. ¶ Cõfirmat̃: qꝛ tunc v̾tus aĩe excederet ſeipſaꝫ: qꝛ ꝯtinet effectũ equalẽ ſibi ⁊ adhuc vltra. ¶ 3º qꝛ nulla paſſio excedit ſuũ ſubiectũ: nec ecõtra: ſed virtus eſt cã effectiua paſſionis. ergo nõ excedit eius nãm. Maior pꝫ: qꝛ eſſe cauſatiuũ eſt in ſcḋo mõ ⁊ nõ in p̄: qꝛ eſt ad aliud. ¶ Cõtra: qꝛ illud eſt nobilius qõ cõuenit alicui ſm rõneꝫ qdditatiuã: ꝙ̃ qõ cõuenit ſibi non ſm rõneꝫ qdditatiuã: ſed cauſatiuũ iõ nõ ponit̃ in diffõne ſolis: nec ſol eſt ſol qꝛ cauſatiuus: ſed magis ecõ. ¶ 4º. qꝛ cã habẽs terminũ adequatũ ſtante illo termino plus põt: ſed virtus cauſatiua hꝫ terminũ adequatũ in eo ꝙ eſt equalis ꝑfectionis. g̊ ⁊c̃. ¶ Sed inſtat̃ quadruplr̃. ¶ Primo. qꝛ oẽs excludunt cãm vniuocam: ⁊ tñ videmus ꝙ aqua calida cauſat maiorẽ calorem in cupro ꝙ̃ ſit in ſeipſa. ¶ 2º. qꝛ calor nãlis hoĩs vĩ eſſe alterius rõnis: ꝙ̃ extrinſecus ꝑ accidens perueniens vt febrilis ⁊

Cõcluſio rñſiua quã ꝓbat 4ᵒʳ.

Io. 5.

H

Obijcit 4ᵒʳ.

I bõ:⁊ ita calor nãlis cauſat maiorẽ calorẽ. ¶ 3° in corruptione:qz aqua corrũpit ignẽ:⁊ p pñs virtus eius preualet. ¶ 4° qz ignis generat ſiccitatẽ maiorẽ:ꝙ̃ ſit ſua ſiccitas in carbone:qz eſt ſiccitas terreſtris que maxia eſt. ¶ Rñdeo ad pm:nõ habeo ꝓ inconuenienti ꝙ cã vniuoca ꝓducat effcm̃ nobiliorẽ ſe nõ in rõne qdditatiua: ſed in gradibꝰ indiuidualibꝰ q cõtinent virtualr in rõne qdditatiua:⁊ iõ potentes in rõne iſta pñt in oẽs gradus quos cõtinet. ¶ Ad aliud:dico ꝙ calores iſti ſunt eiuſdẽ rõnis:ſed differũt ſm intenſiuꝫ ⁊ remiſſiuꝫ:vel ſi nõ eiuſdẽ rõnis:virtus vegetatiua eſt concauſa. ¶ Ad aliud:dico ꝙ qñ aq̃ corrumpit ignẽ nihil giat̃ ꝯfectiue ſe:ſed aliqs vapor mixtus:quẽ nõ cauſat aq̃.per ſe totaliter:ſed cũ corpe terreſtri. ¶ Cõtra.qz aq̃ ſemꝑ vincit. ¶ Rñ°.ꝙ iſtud eſt ex hoc:qz inducit formã incõpoſſibilẽ illi nõ ꝙ illa ſit poſitiua:quã corrumpit vt ſupradictũ eſt. ¶ Ad aliud dico ꝙ ſiccitas ignis nõ gnãt ſiccitatẽ carbonis:ſed forma ignis gñat formaꝫ carbonis:⁊ oẽs eius paſſiões ꝯſequẽtes. ¶ Sed hic eſt dum.de fulgore in aere. ¶ Di ꝙ fit a corpibꝰ ſupceleſtibꝰ in aere que ſunt ſupma vel ſupiora. ¶ 2m dubiũ eſt de aia vegetatiua q̃ cãt a celo in plantis:pp hoc dixerũt hic pħi. Corpa celeſtia eſſe aiata:qz nobilius eſt corpꝰ aiatum. ¶ Alij recurrerũt ad intelligentiã motricẽ. ¶ Sed de aia ſenſitiua eſt maius dubiũ:⁊ de aia intellectiua difficillimũ:qz hõ gñat hoiẽ:⁊ tñ aia eſt nobilior hoiẽ.ergo opꝫ dicere ꝙ aia intellectiua hꝫ vtutẽ ꝓductiuaꝫ hois: qd aliꝰ negat:vel opꝫ ꝙ recurrat̃ ad pm. ¶ Sed occurrit dubiũ.ſi de alijs generibus cauſaꝝ eſt idẽ. ¶ De cã finali pꝫ.vbi ſuperior nõ põt eſſe pp inferiorẽ. ¶ Sed de mã nõ videt̃:nec de forma. Ideo cõcludit Scotus ꝙ de compoſito ex materia ⁊ forma:qd eſt ꝓductũ:qd eſt perfectius cauſis intrinſecis. ¶ Queſtio.II.

Cãz vniuocã poſſe in effectũ nobiliorẽ ſe q̃lr ꝯtingit.

K

Dum multipl̃. Nota h de ꝓductione aiaꝝ ⁊ animaloꝝ.

Videre Ariſt. 2.de.a.c.13.⁊ com.12.meta. c.25.⁊ in de ſubs orbis.vi de Sco.in.2. diſ.14.

L

Vide in.3.diſ. 2.⁊ ſuper.7. meta.q.9. quolibeti.

Secundo queritur.Utrũ cauſa inſtrumẽtalis attingat terminum cauſe ꝑncipalis.Et vr ꝙ ſic:qz nõ dr inſtrm: niſi reſpectu cauſe pncipalis. ¶ Cõtra:quia nulla cã videt̃ ſublimari ad agendũ ſup eiꝰ nãm:ſed terminus cauſe principalis excedit naturam cauſe inſtrumentalis.ergo ⁊c.

Ut.i.vltra.

In iſta queſtione pꝰ diſtinguendũ eſt de inſtrõ. ¶ Quia pmo ſumit̃ in artificialibus:⁊ inde deriuat̃ ad aliud ſicut dolabra. ¶ In nãlibꝰ minus ꝓprie:ſicut aliq dicũt ꝙ forma caliditatis in igne eſt pm. ¶ Qualitates aũt vocant̃ inſtra in moralibꝰ:ſicut potentie dicunt̃ inſtra qbus aia operat̃ ⁊ habitus:⁊ hoc minus ꝓprie. ¶ Quarto mõ in ſupnãlibus:ſicut ſacra dicunt̃ inſtra grẽ:⁊ ignis inſtrm diuine iuſtitie. ¶ Circum ad pm.Dicũt aliqui ꝙ ois cã inſtralis hꝫ duplicẽ cauſalitatẽ.Una rõne nãe ſue.Aliam inq̃tũ inſtrm. ¶ Pria ſicut dolabra hꝫ formã acuitẽ ⁊ duritiẽ ⁊ reſpectu iſtorũ nõ eſt cauſa inſtralis. ¶ De ſcdo.ſicut qñ artifex impellit dolabrã ex quo impulſu facit archã:⁊ ſm hoc inſtrumẽtalis dr agens. ¶ Sꝫ cõtra:ꝙ acuties nõ ſit forma actiua:qz figura nõ dicit niſi ordinẽ partiũ in toto: ſed nulla forma reſpectiua põt eſſe actiua. ¶ Itez ſi eſſet actiua nãlr ⁊ eſſet ſufficienter approximata ageret per ſeipſaꝫ. ¶ Itẽ de duritie magis pꝫ:qz eſt q̃litas paſſiua qua aptũ natũ eſt reſiſtere alicui. ¶ Ultio.ſi eſſet enſis de lana ⁊ nõ curuaret̃ poſſet p cã ſcindi res alia:ſi vtute diuina ꝯſeruaretur in rectitudine ſua. ¶ Silr qd dr de motu impreſſionis,oſtendo ꝙ nõ attingit ad artificium. ¶ Prio.qz qñ aliq̃ duo ſunt incõpoſſibilia:poſito vno aliud remouet̃.Sed inſtãs ⁊ tps ſunt incõpoſſibilia ⁊ effectꝰ artis artificis cõplent̃ in inſtãti:⁊ tũc motꝰ nõ eſt. ¶ 2°.qz ex quo aliqd eſt corruptũ nõ cauſat:ſed in pmo inſtãti:quo

Inſtrm ſumitur 4r. Uide ſco.i.d. 8°.q.1.⁊.4.⁊ di.pñti.artic. 3.q.1.

M

Op.aliorꝫ de inſtrõ proprie ſumpto. Cauſalitas inſtri duplex.

Impug.4r.

Ꝙ nec acuties nec durities ſit forma actiua oſtẽdit. Gladiũ de lana vel butyro vel de ferro in caſu ſcindere

ꝑficit artificiũ motꝰ nõ eſt actualis. ¶ Silr de ipulſione nõ vr ꝙ ſit aliud ꝙ̃ motus localis:ſi ſit motꝰ ad formã q ipellit dolabrã in quolꝫ inſtãti ponit eaꝫ in ſpatio ſibi eq̃li:⁊ ponit̃ ab aliquo agẽte in iſto inſtãti.nõ a motu:qz tũc nõ eſt ſimplr vltimũ:vr ꝙ i eq̃li ſpatio iducit̃ ab agẽte aliquo.Nõ ab ipulſiõe:qz iã deſit. ¶ Iõ dico ꝙ inſtrm in artificialibꝰ nullã hꝫ cauſalitatẽ.Sed imediate ab agẽte cãt̃. ¶ Declarat h Scotus ſic.qñ agens. inducit caliditatẽ expellit frigiditatẽ:qz ſũt due forme incõpoſſibiles:ſicut duo corpa ſunt incõpoſſia in codeꝫ loco.Uolens igit̃ inducere dolabrã in tali vbi hñs vtutẽ huiꝰ nõ põt facere alio corpe ſtãte in tali vbi. ¶ Sꝫ ꝯtra.qz oẽ agẽs nãle agit vt vr per cõtactũ:ſed agẽs nõ attingit dolabrã niſi in manubrio:⁊ manubriũ nõ agit: ſed ferrũ ad qd nõ ingredit̃ vtus agẽtis. ¶ Silr porto vinũ mediãte lagena:ſꝫ lagena nihil facit qñ nõ porto vinũ. ¶ Itẽ in pulſatione cãpane:chorda agit imediate ad campanã. ¶ Itẽ voluens rotã ⁊ illa aliã:nõ attingit a pma. ¶ Rñdeo ſi videamus qũo intelligẽtia mouet celũ facilr vitr iſta. ¶ Nã angelus mouẽs celũ eſt in aliqua pte determinata:vtpote in oriente:ſed virtus motiua eius imediate attingit totũ celũ.Nõ ꝙ vna ps moueat aliã:nec motus motũ:nec hꝫ ille motus aliam cãm niſi intelligentiã.igit̃ imediate cauſat̃ in ptibꝰ ab intelligẽtia. ¶ Eodẽ mõ dico ꝙ ſufficit in corpe ꝯtinuo dolabre tangere vnã ptẽ. ¶ Silr nõ eſt imaginanduꝫ ꝙ lagena portet vinũ:ſed ꝙ continuata ſunt corpa illa:⁊ mouendo vnã ptẽ mouet totũ.Et eodẽ mõ eſt de campana:qz ſufficit cõtingere chordã:⁊ virtus extendit̃ ad totũ. ¶ Sed cõtra.cã inſtralis eſt vere cã.ergo aliquid cauſat. ¶ Di ꝙ vere eſt inſtrm.Et qñ dr ꝙ vere eſt cã. Dicit̃ ꝙ cã inſtralis deficit a vera cã:ſic ꝙ dependeat effectus ab inſtrõ. ¶ Sed qũo per ſe ordinat̃ inter cauſas per ſe: ¶ Dicit̃ ꝙ ſicut effectus eſſentialr ordinati. Unũ p ſe reqrit̃ ⁊ pmo ante aliũ:iõ aliquo mõ ordinat̃ inter cauſas per ſe:tanq̃ p ſe requiſitũ. ¶ Qõ.III.

N

Op.oppia cõ Scoto.

Ubi ſupra.

Inſtat 4r.

O

Soluunt notabiles.

Ecce qd dr̃is de nõ mouẽdi celũ ab angelo.

Obijcit nõnl.

P

Qualr cã inſtrumẽtalis ſit vera cã.

Tertio querit̃.Utrũ aliqd accidẽs ſpirituale poſſit eſſe in aliquo ſubiecto corpali.Et videt̃ ꝙ ſic:quia aliter nõ cauſaret̃ aliqd ſpũale. ¶ Contra:qz tale accidẽs nõ vr eſſe ꝓportionatum rei corpali.

In iſta queſtione ſunt quatuor ꝯcluſiones. ¶ Prima eſt ꝙ nullũ accidens ſpũale in permanentibus:põt eſſe in ſubiecto corporali. ¶ Hoc ꝓbat̃ quadruplr. ¶ Primo a duabus cauſis totalibus:in eodeꝫ ordine vel genere cauſe nihil dependet:ſed ſi aliqd accidẽs ſpirituale eſt in aliquo ſubiecto corpali:ſequeret̃ hoc. ¶ Probatio.qz ſicut aia rõnalis eſt tota in q̃libet parte corporis:ita tale accidẽs:ſed eſſe ſic in ſubiecto eſt eſſe dependens ab eo in genere cãe mãlis:⁊ ita mãliter dependet a qualibꝫ pte ⁊ cauſalr. ¶ 2°.qz impoſſibile eſt ꝙ aliqd dependeat ab aliqua potẽtia qua nõ exiſtẽte nihil minus eſſet.ſic eſſet hic:qz in qualibet pte eſſet totũ ⁊ corrupta vna pte remaneret totũ i alia pte: ⁊ tñ ab illa dependebat equalr. ¶ 3° qñcũqz aliqd ſubiectũ corrumpit̃:⁊ accidẽs eius corrumpit̃:ſed ſi eſſet accidẽs ſpirituale in tali ſubiecto nõ corrũperet̃:qz corrupta vna pte totalr eſſet in alia. ¶ 4° qz accidens migraret de ſubiecto in ſubiectũ aduenientibꝰ partibꝰ alijs ⁊ inciperet dependere ab aliquo a quo pꝰ nõ dependebat:que oia ſunt ipoſſibilia.ergo ipoſſibile eſt ꝙ acciñs ſpirituale cũ ſupponat̃ eſſe ſpirituale:ſit in mã corpali. ¶ 2° cõcluſio,ꝙ ita eſt ipõe in fieri:qz qñcũqz alique due forme ſunt incõpoſſibiles ⁊ motus ad eas:ſed oſtẽſum eſt ꝙ in eſſe eſt ipoſſibile.igit̃ ⁊ in fieri. ¶ 2° quia quecũqz ex ſuis rõnibus formalibꝰ ſunt incõpoſſibilia

Cõclo 4r.

Q

Nec in permanete nec in fieri acciñs ſpũale ſubo mãli ineſſe poſſe.

pro omni

A

Q̄rit̄o nō mā līs imālis cū foīa ſubālis i toto ⁊ in q̄lꝫ pte ſui ſuſceptiua eſſe pōt. Obijcit̄ 2ᵒ.

pro oī tēpore:⁊ pro oī loco ſunt incōpoſſibilia. ❡ 3ᵒ qꝛ impoſſibile eſt aliquē effectū a duabus cauſis totalibꝰ dependere. ❡ 3ᵃ cōcluſio,ꝙ nulla forma mālis ſubſtātialis pōt eſſe imediate in qualibet parte māe tota.per eadē ꝓbat̄ media:qꝛ talis dependeret tota a qualibet pte māe:⁊ altera non exiſtente nihil minus eſſet. ❡ 4ᵃ cōcluſio,ꝙ forma imālis pōt eſſe in ſubō māli:qꝛ non depēdet ab eo ⁊ manet ⁊ migrare pōt. ❡ Sed ꝯtra:qꝛ vī ſm hoc ꝙ oē accidēs in corpe ſit extenſuꝫ:cū relatio totius nō diuidat̄ nec duplicet̄. ❡ Itē vox hꝫ viꝫ ſpiritualē ſenſibilē per quā dat intelligere cōceptū aliqueꝫ. igit̄ ṽtus ſpiritualis vī poſſe in aliquo ſubiecto corporali eſſe. ❡ Rn̄deo ad pᵐ. ❡ Dico ꝙ non eſt ſic in reſpectiuis:qui poſſunt fundari imediate ſupra totum:lꝫ ſint indiuiſibiles. ❡ De ſcdō.exēplū eſt valde rude.ſi eniꝫ eſſet ibi virtus aliqua ita bn̄ daret intelligere ſaraceno ſicut alteri. ❡ Sed occurrit dubiū ſi accidēs corporale pōt eſſe in ſubiecto ſpirituali. ❡ Videt̄ ꝙ ſic de motu angeli. ❡ Sed dico ꝙ nō:ſed ille actus eſt ſpiritualis ⁊ nō diuiſibilis. ❡ Sed dubiū eſt ſi ex dictis poteſt oſtendi ꝙ aīa ſenſitiua ſit extenſa. ❡ Et ꝙ ſic.cū a q̄libet parte corporis dependeat:⁊ alſ corrupta pte a quo per ſe dependeret nō corrūperet̄. ❡ 3ᵐ dubiū eſt.ſi aīa hoīs ſit extenſa ſm dicta. ❡ Aliq dicunt ꝙ nō:cū ſeparabilis ſit. ❡ Sed cōtra:qꝛ aīalitas ſm rōnē eandē dī de hoīe ⁊ aſino:⁊ ita ſenſibile eiuſdē rōnis:ſenſibile aūt poſſibile diuidi ⁊ non poſſe diuidi nō ſunt eiuſdē rōnis. ❡ Sed nunqd ex hoc demonſtrat̄ ꝙ aīa eſt imortalis: qꝛ tota eſt in q̄libet parte māe ſue.ſi eniꝫ dependeret a mā depēderet a qualꝫ pte eius tota.ſi vō nō depēderet. igit̄ ſepabilis:qꝛ nulla foīa corrūpit̄:niſi qꝛ ſubꝫ ceſſat cauſare ipſaꝫ.ergo ſi nō cauſat eā remanet ceſſante illo. ❡ Sed hic eſt aliud dubiū:qꝛ ſm aliquos hō cōponit̄ ex aīa ⁊ mā pma imediate. Sed albedo nō eſt imediate in mā pma.ergo eſt imediate in aīa qō eſt abſurdum dicere. ❡ Si dicatur ꝙ in vtraqꝫ ſequet̄ incōueniens maius:ꝙ aīa eſt extenſa vel materia:vel ſi nō ſic eſt tertia entitas:quam nō dant vel vī ꝙ det̄ alia forma ſubſtantialis cui imediate inſint iſta accidentia corpalia.

R̄.1.reſponſio

In voce ſignificatiua nō eē ṽtutē actiuaꝫ ⁊ reſpectiuā ſcoꝫſꝫ.

B

Du.ᵐ notabiłᵉ

Nota qō q̄rit̄ de motu angeli:ſed ꝯſidera bene.

An ſenſitiua vt intellectiua aīa ſit extenſa.

Morbīd de hic imortalitate ex eius inextenſibilitate.

C

Cōtra ponētes vnā foīaꝫ in hoīe ⁊ negātes tertiam entitatem.

❡ Queſtio. IIII.

Quarto querit̄. Vtrum in ſacramēto baptiſmi ſit aliqua virtus ſupernaturalr infuſa. Et videt̄ ꝙ ſic ſm Aug. Accedit verbum ad elementum ⁊ fit ſacramentum. ❡ Contra.qꝛ per iam dicta nullum accidens ſupernāle poteſt eſſe in aliquo corporali.

Sup ia.hom. 80.

Cōclo 4ᵉ.

D

In iſta queſtione ponunt̄ quatuor concluſiones. Prima eſt ꝙ nulla virtus poteſt eſſe in platione verboꝝ.qō ꝓbatur:qꝛ prolatio verboꝝ eſt coꝝ ꝓductio in eſſe ſenſibili. Productio aūt dicit reſpectū:ſed nullū abſolutum poteſt fundari in aliquo reſpectu. ĝ ⁊c̄. ❡ Cōfirmatur.qꝛ nulla relatio eſt pncipiuꝫ ꝓductiuū abſoluti:ſed ſi fundaret virtutē talem:poſſet eſſe pncipiū ꝓductiuū:ergo ⁊c̄. ❡ 2ᵃ cōcluſio,ꝙ nō pōt eſſe in ſono:qꝛ vox eſt qualitas in aere:ſed qualitates pme ſpeciei nō ſunt nate in eſſe illis de 3ᵃ ſpecie:illa aūt ṽtus eſt de pma ſpecie ſm ponētes eā:qꝛ ad diſpōneꝫ ptinet nō ad habitū. ❡ Itē ſonus eſt res corporalis.⁊ viterius omne accidens eſt ꝓpter ſubm ⁊ eſt iperfectius eo:ſed hec virtus eſt nobilior ſubō. ❡ Item tunc talis virtus eſſet in aere:qꝛ ſonus eſt in aere. ❡ 3ᵃ cōcluſio:qꝛ tunc fieret mentio de aere in ſacro bapᵐⁱ:qꝛ aliquid faceret. ❡ 4ᵃ ꝯclō eſt:⁊ pꝫ:qꝛ ṽtus pncipalius eſt in forma q̄ in mā:ſed in ṽbis nō eſt talis ṽtus vt oſtenſuꝫ eſt.ĝ ⁊c̄. ❡ Dico ĝ q̄ talē ṽtutē nō eſt ponere. ❡ Sed ꝯ.oēs ſcī ponunt iſtā ṽtutē. ❡ Hic dī ꝙ intelligit̄ eo mō quo in

Nec in plationē ṽboꝝ nec i ſono ꝯcō tāte eē ṽtutē ſupnālē nec in aere nec in aq̄.

Cōclo rñſiua Inſtat aliqꝰ

hierarchicis actibꝰ.ſicut chr̄s dedit aplīs ṽtutē ⁊ ptātē ſup oīa demonia. ❡ Fuit ne ṽtus iſta aliqua qualitas abſoluta: Nō capit intellectus h̄:ſed dedit eis ṽtutē:qꝛ eis iponētibꝰ manus,deus imediate ſanaret.nō oēs angeli poſſent lucifeꝝ expellere:ſed deꝰ imediate facit. Et illa ṽtus nō eſt niſi volūtas chr̄i. Item ordo ṽtutū celeſtiū ⁊ angeloꝝ q facit mirabilia:ſm Aug.dicit ꝙ nulli formā ꝓducunt:nō diſponit aliqd ⁊ deus facit. Item in politicis qd cōfert.pp̄.qꝛ cōfert auctē. Illa auctas eſt huiꝰ foīa q̄ nō eſt forma abſoluta:ſed reſpectiua tm̄.

E

Luce.9.

Nō ſignāter de ṽtute ſanatiua ⁊ miraculoꝝ operatiua data angelis ⁊ hoīb' q̄ ⁊ q̄lē.

Nunc de ſacrō ꝯfirmationis ⁊c̄.

Hec eſt 7ᵃ diſtinctio circa quam quero 4.ᵒʳ qōnes ſm 4.ᵒʳ cās. Pria igit̄ qō eſt que eſt cā efficiēs huius ſacri. Et vī ꝙ q̄libet ſacerdos:qꝛ ſicut pꝫ in eplā bti Gregorij ad ianuariū. Sacerdos epc illo poterat ꝯferre ordies. ❡ Cōtra qꝛ.pp̄.reuocauit:qō nō feciſſet niſi fuiſſet idoneꝰ miſter.

F

Hic dicitur breuiter ꝙ epc ꝯſecratus eſt tm̄ cā efficiens huius ſacri. vn̄ Philippus diſcipulus q fuit vnꝰ de ſeptē diaconibꝰ baptiçauit illos de ſamaria:ſed aplī ꝯfirmauerūt eos. ❡ Sꝫ dubᵐ eſt de Gregorio q ſacerdotibꝰ cōceſſit. Dī ꝙ ipſe excuſat̄ 4ʳ. Primo dicūt qdā ꝙ cōceſſit tm̄ ꝙ inūgerēt oleo ſancto nō cōfirmādo. Alij alio mō pp ſcādalū populi. Alij alio mō:qꝛ in pmitiua eccleſia oēs ſacerdotes erāt epi. Alij alio mō:qꝛ ſūmus pontifex in illa lrā potuit oēs illos ſacerdotes facere epos. ❡ Sꝫ nulla iſtaꝝ excuſationum valet. ❡ Pria nō:qꝛ daret̄ cā vel occaſio erroris:qꝛ putarent ſe eſſe ꝯfirmatos:⁊ nō eſſent. ❡ Nec 2ᵃ.qꝛ vtiliꝰ ſcandalū naſci pmittit̄:q̄ ṽitas relinquat̄ de regulis iuris. ❡ Nec 3ᵃ.qꝛ in pmitiua eccl̄ia diſcipuli erāt diſtincti ab aplīs nec ꝯfirmabant:ſed tm̄ apoſtoli:ſicut pꝫ in actibus de ſupradicto Philippo. ❡ Nec 4ᵃ.qꝛ per litteras nō datur ordo epiſcopalis:lꝫ iuriſdictio dari poſſet:vī igit̄ difficile eum poſſe excuſari. ❡ Qō.II.

Cā efficiēs cōfirmatōis q̄ Actuū.6.⁊.8.

Greg' ſacerdotib' ptātē ꝯfirmādi ꝯcedens excuſat̄ quadrapl̄r.

Improbat̄ 4ᵉ

G

Latte ꝯſidera

Secundo querit̄ que ſit cā materialis huius ſacramenti. Et videt̄ ꝙ oleū:qꝛ ſic inungebant aplī. ❡ Cōtra.qꝛ eccl̄ia nō ꝯfirmat tm̄ cū oleo. ❡ Dico igit̄ ꝙ oleū oliuarū mixtū cū balſamo per epm benedictum eſt materia huius ſacramenti ⁊c̄.

Cā ꝯfirmationis quē.

❡ Queſtio. III.

Tertio queritur de cauſa formali. Dico breuiter ꝙ hec eſt foīa. Signo te ſigno crucis.confirmo te criſmate ſalutis in noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti Amen.

Forma cōfirmationis q̄.

H

❡ Queſtio. IIII.

Sed quarto queritur de cauſa finali. ❡ Dī ꝙ intēdat facere qō eccleſia facit. ❡ Sꝫ qꝛ dī cōiter ꝙ in talibus ſacr̄is caracter imprimit̄:ideo inducatur vna queſtio cōmunis. ❡ Queſtio.V.

Finis cōfirmationis quē.

Quinto querit̄. Vtrū caracter iprimat̄ in cōfirmatione. Et oſtendit̄ ꝙ nō:qꝛ qō dat̄ in ſacro baptiſmi non opꝫ ꝙ det̄ in cōfirmatione:ſed caracter datur in bapᵐᵒ.ĝ ⁊c̄. ❡ Cōtra.qꝛ in ſacro nō iterabili:vt cōiter dī dat̄ caracter:ſꝫ ꝯfirmatio eſt hmōi.ĝ ⁊c̄.

In iſta qōne ſunt.13.articuli declarādi. ❡ Primꝰ qd eſt caracter. ❡ Dī ſm noīs ſignificationē ꝙ caracter idē eſt qō figura. Etiam hoc ꝓbatur 4ʳ. ❡ Primo qꝛ in epiſtola ad hebreos:vbi dicit̄ ꝙ cū ſit ſplendor glorie ⁊ figura ſubē eius:in greco habet̄ caracter. Itē in Apocalypſi habet̄ ꝙ aliqui acceperūt cara-

Sermo notabilis ⁊ reſolutus de caractere vide oīa copioſe in ſcō. di.pria artu.ſinali. c.16.

I cterẽ beſtie in frontibus. Item Hierony. dicit q̃ .22. ſũt caracteres apud hebreos. Item magiſter hyſtoriarum dicit q̃ heſdras numerauit caracteres lrãꝝ. ⁋ Sʒ qd ad ꝓpoſitũ cũ figura ſit ordo ꝑtiũ in toto: ⁊ talis ordo nõ ſit in ſpũalibus. ⁋ Di q̃ metaphorice transfert: qꝛ figura maxie eſt ſignificatiua. hoc pʒ in deſcriptionib⁹ vel cõputationibus. Species eniʒ intelligibiles ſunt q̃ſi figure. Silr ſacra ſcriptura multa myſteria ſignificat per figuraꝫ: put dicit Apoſtolus. Omnia in figura ꝯtingebant illis. Quid eſt igit caracter. Dico q̃ eſt ſignum ſpirituale in aia noſtra ad ornatũ ſpũalẽ ordinatum.

1. Corin. 7. Caracter qd.

Proprietates caracteris q̃tuor.

Secundus articulus eſt: que ſunt ꝓprietates caracteris. ⁋ Dico q̃ quatuor. Prima eſt qꝛ eſt ſignũ repreſentatiuũ illius ad cuius inuocatiõe iprimit. ⁊ hec eſt beata trinitas vnus deus. ⁋ 2ᵃ eſt q̃ eſt rememoratiuũ: ⁊ idõ remanet ad reducendum ad memoriã actus preteritos. ⁋ 3ᵃ eſt q̃ eſt aſſimilatiuum: qꝛ hoies eiuſdẽ exercitus habẽt idẽ ſignũ conforme. ⁋ 4ᵃ eſt q̃ eſt diſtinctiuũ: hoc pʒ ex precedenti: qꝛ omne qd aſſimilat aliquos eiuſdẽ religionis diſtinguit eos ab alijs. ⁋ Sed hic occurrũt q̃tuor dubia. ⁋ Primũ ſi caracter eſt ſignũ ad placitũ vel nãle. Dico q̃ naturalr ſignificat illud: cuius eſt ſignũ: lʒ ſupernalr imprimatur. ⁋ 2ᵐ duᵐ. ſi aia cognoſcit ipſaʒ. Dico q̃ nõ aia cõiuncta: qꝛ eſt donũ ſupernãle: ſed aia ſeparata põt: qꝛ cognoſcens obiectum intuitiue põt cognoſcere oĩa que ſunt in illo. ⁋ 3ᵐ dubiũ ſi angeli tũc cognoſcant caracterem in aia noſtra. Di q̃ ſic boni ⁊ mali: qꝛ forme limitate determinati gñis. ⁋ 4ᵐ dubiũ ſi ex cognitione eius põt deuenire ſpũs in notitiam trinitatis: vʒ q̃ ſic ex quo nãlr repreſentat: qꝛ ipoſſe eſt cognoſcere imaginẽ ceſaris vt ceſaris eſt: qn cognoſcaʒ ceſarem: ⁊ ita diſcurſiue cognoſcit trinitatẽ: cum ipſam nãliter repreſentet.

K

Dubiũ 4ᵐ. De mõ ſignificãdi caracteris ⁊ de cognoſcibilitate eiꝰ ab aia ſe. aia ⁊ ꝯiuncta ⁊ angelis. H. I. ſublectũ H. I. nunc.

L

Tertius articulus eſt: quot ſunt modi caracteruʒ. Ubi ſciẽdũ q̃ q̃tuor ſunt modi: qꝛ p̃mus iprimit in ſacro baptiſmi. ⁋ Scds in ſacro ꝯfirmationis. ⁋ Tertius in ordinib⁹ minorib⁹: ſeu non ſacris ex ordinatiõe eccleſie. ⁋ Quartus in ordinib⁹ maiorib⁹. ⁋ Sed hic occurrũt q̃tuor dubia. ⁋ Primũ: quõ pñt eſſe plures caracteres in aia noſtra: qꝛ plures figure nõ pñt ſil' eſſe in eodẽ corpe. ⁋ Di q̃ nõ ſunt plures figure: ſed ſunt ibi plures ſpẽs intelligibiles q̃ hñt modũ figure. ⁋ 2ᵐ dubiũ eſt. ſi differãt numero. Aliq dicũt q̃ prior ꝑficit ꝑ poſteriores. ⁋ Sed cõtra: qꝛ hoc eſſet per gradus eiuſdẽ rõnis: ⁊ eẽnt eiuſdẽ rõnis: ⁊ ꝑ pñs ad qd põt ſe extẽdere vnũ: ⁊ reliquũ: ⁊ tñ caracter ſacerdotalis ſe extendit ad aliq̃ ad que ſe nõ extendit caracter baptiſmi. ⁋ Sed ſunt ne eiuſdẽ ſpẽi: Dico q̃ nõ ⁊ als oſtẽdã q̃ impoſſe eſt in qbuſcũqʒ ſunt habitus diſtincti ſpẽ. ⁋ 4ᵐ dubiũ. ſi eſſet ordo eſſentialis inter iſtos caracteres. Dico q̃ nõ ex nã ſua: ſed ex inſtitutione diuina: hñ tñ inter caracterẽ baptiſmi ⁊ ꝯfirmationis eſt ordo eſſentialis: ſed inter alios nõ ex iſtitutione diuina: quia aliquis poteſt fieri ſacerdos: nõ confirmatus: ⁊ recipere ordines per ſaltus.

Caracter 4ᵐ.

Dubiũ 4ᵐ.

De cõpoſſibilitate diſtinctiõe ⁊ ordie caracterum.

M

Quartus articulus eſt ſi caracter eſt ponendus neceſſario. ⁋ Sunt eniʒ aliq ꝗ dicunt q̃ fruſtra ponit: qꝛ nõ apparet neceſſitas: qꝛ nec ſcriptura hoc dicit: nec auctoritas ſanctoꝝ. ⁋ Cõtra Dionyſi. de eccleſiaſtica hierarchia dicit. Eps baptiçans cõfert ſacrm ⁊ ſignũ. hoc aũt nõ intelligit de grã: qꝛ non ſemp dat: vt pʒ in ficte baptiçato. ⁋ 2ᵒ auctoritas eſt Dam. 4ᵒ ſniaꝝ. In ſacro baptiſmatis dat grã ⁊ ſignũ. ⁋ 3ᵒ eſt Augꝰ. de baptiſmo ꝯtra donatiſtas: qñ aliqs reducitr foris recipit dñicũ caracterẽ. Itẽ lib. 6ᵒ eodẽ. ab hereticis baptiſmũ recipiens a Lupo caracterẽ recipit. Et ad

Op. aliorum. Neceſſitas caracteris oſtenditur.

c. 2. c. 1. li. 6.

hoc eſt auctoritas eccleſie expreſſa. Inno. enim dicit q̃ fictus recipit caracterẽ: ⁊ itelligit de obice cõtradictionis non peccati mortalis.

N. Extra de baptiſmo ⁊ eius effectu. Maiores.

Quintus articulus eſt ad qd ponitur caracter. Aliqui dicunt q̃ ad dedicandum: ſicut eccleſia dedicat ꝑ cpm: ita aia dedicat deo ꝑ caracterẽ. ⁋ Aliqui dicũt q̃ eſt diſpõ vltima ad grãm. Aliqui ad ꝓducendũ q̃ ꝑ eũ põt cõficere vel abſoluere. ⁋ Aliqui ad ꝑficiẽdũ ne ſacrm ſit inane: qꝛ grã nõ ſemp dat: ſed nulla iſtaꝝ viaꝝ valet. ⁋ Pria nõ qꝛ ſine oĩ caractere deus põt ſibi aiam dedicare. ⁋ Nec 2ᵃ. qꝛ aia in puris nãlib⁹ eſt ſufficiẽtiſſime diſpoſita ad grãm: ſicut btã virgo ſine caractere recepit maximã graʒ. ⁋ Nec 3ᵃ nõ apparet q̃liter virtus ꝓductiua cũ ſit q̃litas finita: ⁊ nõ põt in effectũ regrẽtẽ virtutẽ infinitã. ⁋ Nec 4ᵃ qꝛ idẽ cõcludet de oĩ ſacro. ⁋ Idõ dico q̃ ponit ſolum ad ornandũ ſicut cetera dona: nec faciunt ad ſubſtãtiã actus: ſed ſicut homini dantur arma ad defendendũ ⁊ deferendũ ſignũ ⁊ diſtinguendum: ita in ꝓpoſito.

Op. aliorꝫ 4ᵒʳ.

Impugnat 4ᵒʳ.

O Op. ꝓpria. Ad qd ponit caracter.

Sextus articulus eſt ſi caracter eſt delebilis ꝑ peccatũ mortale. ⁋ Dicunt aliq̃ q̃ ſicut ſunt aliq̃ accñtia ſepabilia alia nõ: ita in ſupnãlib⁹. nam grã eſt ſepabilis ꝑ pctm mortale: fides aũt nõ ꝑꝑ pctm mortale ſed ꝑ hereſim: caracter aũt nullo mõ delet: nec per pctm: nec ꝑ aliqd aliud. ⁋ Cõtra hoc arguit 4ᵒʳ. ⁋ Primo ex pte agentis. Qñcuqʒ aliqd donũ cauſat ab aliq̃ agente imediate ⁊ cõtingẽter põt annihilari eque vnũ ſicut ⁊ reliquũ: ſed ſic eſt de oĩb⁹ donis ex pte dei. ⁋ 2ᵒ pʒ ex pte creature: ſicut creatura nõ põt corrũpere gratiã nec attingere ad cã: ſic nec caracterẽ. ⁋ 3ᵒ ex parte modi ꝓducendi vel cõſeruãdi: qꝛ totũ fit cõtingenter ⁊ ſolũ deſinit: qꝛ nõ ꝯſeruat. ⁋ 4ᵒ ex pte ſubiecti: qꝛ aia noſtra eſt vniformiter diſpoſita ad grãm: qꝛ eſt in poᵃ obediẽtiali ad vtrũqʒ. Dico igit q̃ tñ eſt ex inſtitutiõe diuina qꝛ nõ vult delere caracterẽ. ⁋ Sed occurrit dubiũ. ſi põt intẽdi. Dico q̃ nõ apparet qn poſſit ſicut de habitu ſupnãli. Sʒ de facto nõ vi qꝛ in ſacro nõ imprimit qd iterat ⁊ vniformiter dat. ⁋ 2ᵐ dubiũ. ſi remanet in inferno: di q̃ ſic ad eorum contumeliam.

Op. aliorum.

Impug. 4ᵒʳ.

P Op. ꝓpria de caracteris in delebilitate. Dubium 2ᵐ. Nec intẽdit: nec in inferno ẽt deletur caracter.

Septimus articulus eſt. ſi eſt iterabilis. Et pʒ q̃ nõ ſicut nec põt deleri ex inſtitutiõe diuina. ⁋ Sʒ eſt ne caracter cã q̃re ſacra nõ iterantur. ⁋ Di q̃ ſic. ⁋ Cõtra h̄ arguit 4ᵒʳ. ⁋ Prio qꝛ in ſacro eucharistie nõ iprimit caracter: ⁊ tñ nunq̃ iterat reſpectu eiuſdẽ mãe. Si aũt loqueris reſpectu diuerſaꝝ materiaꝝ. hec nõ eſt iteratio: ſʒ multiplicatio: ⁊ hec ponenda eſt in bapᵐᵒ. ⁋ 2ᵒ ſacrm pnie nõ põt iterari: qꝛ abſolutio nõ põt bis trãſire ſup eadem pctã: tñ hñ põt circa diuerſaʒ mãʒ. ⁋ 3ᵒ in ſacro mrimonij reſpectu eiuſdeʒ nõ iterat: ſʒ hñ reſpectu diuerſoꝝ: ⁊ tñ in iſtis nõ imprimit caracter. ⁋ 4ᵒ in extrema vnctione in q̃ ꝑſona ſub hac egritudine ꝯſtituta eſt mã ⁊ imediata huiꝰ ſacri: qꝛ peccaret mortalr ſi daret ſano: ſed in eadẽ egritudine nõ iterat bis. ⁋ Dico igit q̃ caracter nõ eſt cã nõ iterationis: ſed efficacia eoꝝ: qꝛ ſunt ſufficienter efficacia ad ſuũ effectũ in vno actu. Ex hoc appet q̃ oĩa ſunt nõ iterabilia circa eandẽ mãm. ⁋ Sed hic ſunt duo dubia. Primũ quõ eſſet vera diuiſio ſacroꝝ: q̃ cõiter datur q̃ q̃dã ſunt iterabilia ⁊ q̃dã nõ. ⁋ Rñ. q̃ iſta nõ eſt hñ formalis: cũ aliq̃ ſint q̃ iterare eſt oĩno illicituʒ. Aliqua nõ ſic ſicut pnia: cũ nullã efficaciã habeat abſolo ſuper eadẽ peccata: eſt tñ talis iteratio meritoria. ⁋ 2ᵐ dubiũ ſi equalr ſunt iterabilia. Dico q̃ ſimplicius maius periculũ eſt in baptiſmo q̃ in alijs: qꝛ in alijs pñt verba iterari ſicut in eucharistia ꝑꝑ dubium: tñ nihil fit ꝑ verba iterata ſuper eandem materiam.

Caracter non iteratur. Caracterẽ nõ eſſe cãm q̃re ſacra in qbus iprimit nõ iterant oñdit 4ᵒʳ notãter.

Q

Quare ſacra nõ iterantur. Oĩa ſacra initerabilia eſſe. Dubiũ 2ᵐ. De diuiſione ſacramentoꝝ ⁊ iterabilitate notanter.

Iterare ꝯfonẽ ⁊ abſolonem eſt meritoriũ.

A Op. aliorum.

Octauus articulus eſt.ſi in alijs ſacris datur aliqd correſpondēs caracteri. ¶ Dicitur cōiter φ ſic:qꝛ quedā diſpoſitio iprimiť correſpondēs in alijs ſacris ne ſacra ſint inania. ¶ Cōtra hoc arguiť q̄druplr. ¶ Primo qꝛ ſicut in nā nihil ꝺꝫ poni ſuperfluū ita in ſacris niſi qꝺ cōuinciť ex ſacra ſcriptura:ꝛ ex dictis ſcōꝝ:ſed nec per ſcripturā:nec ꝑ ſanctos eſt hoc dictū:g̃ ꝛc̃. ¶ 2° qꝛ aīa ex puris nālibus ad recipiendum eſt ſume diſpoſita. ¶ 3° qꝛ iſta diſpoſitio vel eſt ꝑ quaꝫ ſicut mediāte ſuperficie albedo recipiť.ꝛ ꝟ nō:qꝛ grā pōt ſepari cū caractere ſicut albedo cū q̄titate: eſt ſeparata in ſacro altaris. Uel ſine qua nō:ꝛ tūc deus nō poſſet dare grām ſine tali diſpōne. ¶ 4° qꝛ nō video quin talis diſpō eſſet caracter:qꝛ eſſet diſpō ſupnālis ſtās cū peccato mortali indelebilis. ¶ Dico igiť:φ hoc nō opꝫ ponere. ¶ Sed hic ſūt due difficultates. ¶ Pria quid dať in alijs ſacris ipſis fictis. ¶ Dī φ nihil niſi ipm ſacramētū ex ipſo actu:qꝛ eſt obex:iō nihil facit ſicut ignis cōbureret ſpherā lune:ſed eſt obex:qꝛ nō eſt cōbuſtibilis:ita in ꝓpoſito. ¶ 2° diffi.qꝛ alia ſacra eſſent inania. ¶ Dico φ nō in ſe:ſed ſunt nociua fictis:nō tñ inania: ſed ſi remoueret obex haberent ſuum effectum.

Impugnaᵒ 4ˣ

Diſpō duplex.

Nec caracter nec aliud correſpondens ei in alijs .5. ſacris dꝫ poni.

B

Dubium 2ˣ.

De ficte ſuſcipientibꝰ ſacra

Nonus articulus eſt:ſi eſt ens rōnis vel ens reale. ¶ Aliqui dicūt φ ſufficit φ ſit reſpectus rōnis:qꝛ ſine neceſſitate plura nō debent poni:ſicut in dedicādo eccliaꝫ nihil remanet niſi reſpectus rōnis:ſicut calice bñdicto:nec in bñdictione abbatū aliqꝺ abſolutuꝫ dať. ¶ Cōtra hoc arguiť. ¶ Pͥo:qꝛ foīa q̄ qs pōt cōficere:eſt foīa abſoluta realis:ſed ita eſt hic:qꝛ ſacerdos pōt realr conficere. ¶ 2° qꝛ caracter ipmiť a cā reali.ſ.a baptiꝫante. ¶ Sed rōnes nō cōcludunt:qꝛ ſi eps eligať a cardinalibus in papā:eo ſolo φ cōſentiunt ſtatim eſt papa:ſed actꝰ volūtatis nihil ꝓducit in obo reale:ſed tñ pōt facere mirabilia. ¶ Silr ſacerdos qñ ꝯſecrat certum eſt φ actus īmediate eſt a deo. ¶ Silr papa q ꝯfert iuriſdictionē epo nihil ſibi ꝯfert: ¶ Silr qñ rex dat alapam militi:ꝛ illa militia qꝺ eſt:nihil abſolutū. ¶ Dico tñ ꝓpter auctoritatem eccleſie:φ eſt foīa realis:qꝛ eccleſia loquiť de ea:ſicut de forma reali. Et etiam ſancti ad hoc declinant.

Op. aliorꝫ de entitate caracteris qui ꝓbabilr ſuſtinet.

C

Op. ppria.

Decimus articulus eſt:ſi eſt abſolutū vel reſpectiuū. ¶ Dicunt pcedētes:qꝛ ſicut nō ſunt plura ponēda ſine neceſſitate:ita nec nobilia:ſꝫ ſufficit vt dicunt φ ſit reſpectus rōnis. ¶ Cōtra arguitur. Qꝛ reſpectus nō pōt gnāri niſi abſoluto acqſito. ¶ 2°. qꝛ ad relonē nō eſt mutatio:ſꝫ ad caracterꝫ eſt mutatio.g̃ ꝛc̃. ¶ 3°.qꝛ nulla relo eſt pͥnᵐ ꝓductionū:ſꝫ caracter eſt hꝫ. ¶ 4°.qꝛ eſt ꝑ ſe terminꝰ creationis. ¶ Sꝫ iſte rōnes nō ꝯuincūt. ¶ Pͥa nō tꝫ in relonibꝰ extrinſece aduenientibꝰ.pꝫ de vnione nāe hūane ad verbū ad quā ſine abſoluto pōt eē actio. ¶ Eodē mō ad 2ᵐ φ in reſurrectiōe ſepato corpore remanēt extrema vltimate diſpoſita:ꝛ nō erit niſi vnio. ¶ Nec 3°.qꝛ caracter nullius actionis eſt pͥnᵐ. ¶ Nec 4° valet:qꝛ eſt relo extrinſece aduenieñs:ꝛ tales pñt eē terminꝰ creationis:ſicut pꝫ de vbi. ¶ Alias rōnes adduco. ¶ Pͥo:qꝛ oē qꝺ relatiue dī ꝑus eſt aliqd excepto relato:ſed caracter dī tale. igiť eſt aliqd excepta relone. ¶ 2°.qꝛ oē qꝺ eſt pͥnᵐ aſſimilādi eſt aliqꝺ abſolutū pter ſilitudinē:qꝛ ſilitudo fundať ſup vnū:ſed caracter eſt rō aſſimilandi:g̃ ꝛc̃. ¶ 3°. qꝛ oē pͥnᵐ diſtinctiuū eſt aliqd aliud a rōne diſtinctiōis: qꝛ diuerſitas eſt paſſio diſtinctoꝝ. ¶ 4°.qꝛ oē repñtatiuū vꝫ eē abſoᵐ pter ſilitudinē quā hꝫ:ſꝫ caracter ē hꝫ. g̃ ꝛc̃. Teneo igiť φ ē forꝰ realis abſoᵗᵃ ꝛ nō reſpectiua.

Op. aliorum.

Impugnaᵒ 4ˣ quā ſolut.

a.L.pductiuā.

D

Alr q̄drupłr impugna.op.

Tenēdū realiter ꝫ abſoluta talis foīa eſt caracter.

Undecimus articulus eſt:ſi eſt in gñe vel trāſcendēs. ¶ Dico φ hoc conceſſo vero φ ſit accñs ſicut eſt:pꝫ φ in aliq̄ gñe eſt. Et iō eſt in genere q̄litatis. ¶ Sed in q̄ ſpē q̄litatis: ¶ Aliq dicunt φ in pͥma:qꝛ eſt diſpō. ¶ Alij φ eſt in ſcda:qꝛ eſt pͥncipiū ꝓductiuū alicuius effectus. ¶ Alij φ in tertia: qꝛ illa que inferūt paſſionē viſui ſunt in 3ᵃ ſpē:ſed caracter eſt q̄litas mouēs viſuꝫ vel oculū mentaleꝫ. ¶ Alij φ eſt q̄dā figuratio:ꝛ ſic ponūt eā in 4ᵃ ſpē qualitatis. ¶ Cōtra pͥᵐ.qꝛ diſpō eſt qualitas de facili mobilis:ſed caracter nō pōt amoueri:nec deleri.g̃ ꝛc̃. ¶ Cōtra 2ᵐ. qꝛ caracter ex ſua nā nihil pōt ꝓducere:vt appebit infra. ¶ Cōtra 3ᵐ.qꝛ oīa entia eſſent in 3ᵃ ſpē:cū oīa moueant intellm. ¶ Cōtra 4ᵐ.qꝛ cōfiguratio dī trāſumptiue:nec ꝑ ꝯñs pōt poni in aliq̄ ſpē qualitatis. ¶ Dico igiť φ eſt in pͥma ſpē:ſicut habitus pfectus. ¶ Sed hic eſt dubiū:qꝛ habitꝰ nō vꝫ factiuus. ¶ Dico φ caracter nullus eſt factiuus. ¶ 2ᵃ difficultas.que eſt eius opō: ¶ Dico φ de habitibus infuſis neſcimus quas operationes hñt:qꝛ ad ſubam alicuꝰ actus noſtri nihil faciūt. Aliogn poſſemus experiri nos habere huiꝰ habitus.

E

Op. alioꝝ 4ˣ.

Impugnaᵒ 4ˣ

Op. ppria. Caracter eſt q̄litas ꝺ pᵃ ſpē. Dubium 2ˣ.

F

Caracter ſicut habitꝰ acti uus:ſꝫ qualr operatiuus ē nobis occultus.

Duodecimus articulus eſt in quo vt in ſubo ſit. ¶ Aliq dicūt φ in eſſentia aīe imediate. ¶ Aliq φ eſt in portione ſuperiori:qꝛ elenat aīam ad ſuperiora ꝛ eterna. ¶ Alij dicunt φ in pte inferiori:qꝛ aliqua ſunt intra dona:q̄ nō ſunt in portiōe ſuperiori:ſicut donatio ſcie ꝛ ſilia reducunť ad inferiora:ita dicūt de caractere. ¶ Alij dicūt φ eſt in memoria:qꝛ eſt ſignū repñtatiuū. ¶ Cōtra pͥᵐ:qꝛ oīs habitus vꝫ forma opatiua:ſed forma operatiua ꝺꝫ poni niſi in operante potētia:eſſentia aūt vt pſcindit a potētia:non eſt operatiua. ¶ Cōtra 2ᵐ:qꝛ operatio caracterū eſt ſꝫ cultuꝫ latrie que eſt in inferiori portione. Probatio:qꝛ in ſignis ſenſibilibus que ſunt de inferioribus. ¶ Contra 3ᵐ.qꝛ obiectiue tm̄ rememoratiuū eſt ꝛ nō ſubiectiue. ¶ Dico igiť φ eſt in volūtate ad quā ordinať caracter. Huius aūt duo ſigna. ¶ Primū.φ nō eſt in intellectu. Qñcūqꝫ enim aliqua forma eſt in aliq̄ potētia:nō operať circa ſubm huiꝰ niſi foīa ſibi cooperet:ſed operāte potētia intellectiua circa māᵐ caracteris debitaꝫ nihil opať caracter q̄ñcūqꝫītegrā:ſꝫ volūtate iperāte executiue ſeqť effectꝰ caracteris.g̃ cū cooperet voluntati ꝛ nō intellectui:ſequiť φ ſit in cooperante.

Op. alioꝝ 4ˣ de ſubiecto caracteris.

Impugā.4ˣ.

G

Op. ppria. Caractere in voluntate ſub iec tue eſſe qꝺ ſigno oñdu. ¶ a.i.intelligit.

Tertiuſdecimus articulus eſt ſi in aīa chři fuerūt caracteres. ¶ Aliqui dicūt φ chřs nō idiguit. ¶ Cōtra 4ˣ. ¶ Primo:qꝛ caracter dať ad ornamētū aīe:ſed aīa chři ornatiſſima fuit.g̃ ꝛc̃. ¶ 2° qꝛ chřs in circumciſione voluit eē ſimilis patribus ꝛ in baptiſmate fratribus.ergo ꝛ in caractere debuit eis conformari. ¶ 3°.quia idem eſt ſignū pͥncipis ꝛ eius exercitus:ſꝫ chřs eſt pͥnceps militie chřiſtiane.ergo eſt eodeꝫ ſigno ſignatus. ¶ 4°.qꝛ pertinet ad dignitatem anime. ¶ Sed occurrit dubiū:qñ habuit iſtos caracteres ꝛc̃. ¶ Dico φ in cōceptione eius in inſtanti habuit iſtos caracteres. Sed qꝺ de beata virgie Maria: ¶ Dī φ habuit oēs caracteres ſue nāe decentes:qꝛ poſt chřiſtum fuit omni perfectione ornata.

Op. aliorum. Impug.4ˣ.

Habuit chřs caracteres hos

H

Qñ chřs recepit cara. teres. Uirgo caracteres habuit ꝛ quos.

Poſt ſacramentum baptiſmi.

Hic incipit octaua diſtinctio:ad cuius euidentiā quero vnam queſtionem. ¶ Utrum eucbariſtia ſit nobiliſſimum ſacramentoꝝ. Et videtur φ non:qꝛ cauſa eſt nobilior ſuo effectu:ſed ſacramentum ordīs eſt cauſa ſacramenti eucbariſtie:qꝛ nullus pōt cōſecrare:niſi ordinatus.g̃ ꝛc̃. ¶ Cōtra Diony.de eccleſiaſtica hierarchia.ca.3.dicit φ ē pfectio pfectionū.

Sermo copioſus ꝛ relo... de eucbariſtia in generali.

I

In oct.ſ. Duo cernunt ⁊ quatuor vel octo credunt in eucharistia

In iſta qōne ſunt duo articuli declarādi. ¶ Primus articulus eſt:qd eſt ſacrm eucharistie. vbi eſt ſciēdū ſʒ Greg. in homi. ſ.paſche. ¶ Aliō eſt qō cernit̄:aliud eſt qō credit̄. Illa eniʒ q̄ in h̄ ſacro cernuntur ſunt ſpēs panis ⁊ vini:ſed illa q̄ credunt̄ ſunt q̄tuor in hoſtia ⁊ q̄tuor in calice. ¶ In hoſtia aūt p̄mo credit̄ corp⁹ xp̄i verū:qō eſt ibi ex vi verboꝝ:q: faciūt mētionē de ipſo.hoc eſt corp⁹ meū. ¶ 2° ſanguis xp̄i ex immediata cōcomitātia:q: ſanguis nō eſt ex̄ venas poſt reſurrectionē. ¶ 3° aīa xp̄i ex cōcomitantia mediata:q: aīa nō iformat corp⁹:niſi mediātib⁹ diſpōnib⁹ neccio requiſitis corpi iter q̄s ſanguis xp̄i eſt neccio requiſit⁹. ¶ 4° eſt ibi diuinitas ex cōcomitātia remota:q: q̄le ordinē habent illa in xp̄o talē hīt in ſacro.Sed magis imediate ineſt ſanguis corpi q̄ aīa:⁊ aīa q̄ diuinitas:ḡ ⁊c. ¶ Iſta eadē ſunt ⁊ credunt̄ in calice:ſed nō in eodē ordine:q: p̄mo eſt ſanguis ibi vi v̄boꝝ. ¶ 2° corp⁹ xp̄i ex cōcomitātia imediata. ¶ 3° aīa rōnalis ex cōcomitātia mediata. ¶ 4° diuinitas.Et hec patēt vt p̄us. Qꝛ aūt ita ſit ꝓbat̄ auctē Ambroſij de ſacris:q: oīa que fuerunt in vtero v̄ginis ſunt in hoc ſacro:vt pʒ ēt per Anſelmū in libro cur deus hō:vbi hoc oſtēdit ꝓlixe.ḡ ⁊c. ¶ Sʒ occurrūt q̄tuor difficultates. ¶ Prīa eſt ſi beat⁹ Petrus qui fuit inſtitut⁹ ſacerdos potuit ↄficere in triduo mortis xp̄i. ¶ Dī q̄ ſic:q: ibi erant oīa reqſita. ¶ 2° diffi. ſi iſta credita ibi fuiſſent: ¶ Dī q̄ nō:ſed in hoſtia fořēt tñ corp⁹ xp̄i ⁊ diuinitas:q: nō cōcomitabat̄ corpus xp̄i ſanguis ei⁹:nec aīa. ¶ 3ª diffi.ſi iſta eadeʒ fuiſſent in calice. ¶ Dī q̄ nō fuiſſet ibi niſi ſanguis.nā corpus xp̄i ſepatū erat ab eo:nec aīa eadē rōne nec diuinitas:q: non fuit vnita ſanguini:ſed corpori:qō pʒ:q: in triduo v̄e potuit ꝑ cōicationē idiomatū dici dei fili⁹ ſepultus:ſed ſi diuinitas fuiſſet vnita ſanguini eodē mō remāſiſſet in terra:⁊ ita certe fuiſſet verū dicere in triduo:dei fili⁹ eſt in cruce.dei fili⁹ expanſus eſt in terra:qō nō ↄcedit̄:nec tenet̄ a ſcris. ¶ 4ª diffi.quare potius fuit in corpe: q̄ in ſanguie: ¶ Dico q̄ ſanguis nō eſt p̄ncipalis pars corpis.Corpus aūt ptinet ad integritateʒ nāe ſpecifice:alias aūt ptes q̄ nō ptinēt ad integritatē nāe ſpecifice nō opʒ eiſe vnitas. ¶ Sʒ iterum occurrit diffi.ſi corp⁹ xp̄i in cruce fuiſſet mutilatū:ſi tūc in cōſecratione fuiſſet illud mēbrū abſciſuʒ. ¶ Dī q̄ ſi manus fuiſſet abſciſa:fuiſſet mutilatū in hoſtia. ¶ 2ª diffi.ſi aliq̄ ps ſanguinis remāſiſſet in corpe:quare nō fuiſſet ſanguis per cōcomitantiā in corpe: ¶ Hic dī q̄ vnio hypoſtatica eſt reſpectu p̄ncipaliū partiuʒ.Et iō ſi maior ps fuiſſet ſanguis in corpe p̄ncipalr̄ fuiſſet vnio ad eaʒ. ¶ 3° dif. ſi in triduo fuiſſet calix eleuatus deberet adorari adoratiōe latrie vel hẏpdulie. ¶ Dī q̄ dulie. ¶ 4° diffic.ſi poſt reſurrectionē aliqd de ſanguie remanſit in terra. ¶ Dicūt aliq̄ q̄ nō:imo eſt periculoſuʒ dicere q̄ remāſit.⁊ ita de reliquijs:q̄ dr̄ eſſe de ſanguie xp̄i:nō eſt tutū. ¶ Sʒ dico q̄ nō eſt neceſſariū de q̄cūqʒ parte ſanguīs q̄ ipſaʒ reſūpſerit:ſicut nec lachrymas:q: nō fuit neccīuʒ tātū de ſanguie in corpe glorioſo:ſicut in corpe mortali:qō indiget ipſo ꝓ alimento corporis:vñ poteſt dici q̄ non totum reſumpſit.

Cōcomitātia triplex.

K

Quære ḋ ꝯſi. diſ.i.

Du^m multip^x In triduo potuit cōſ.ci eucharistia:ſed nec ſanguis in hoſtia nec corp⁹ in calice fuiſſet.

L

Qꝛ deitas nō fuit vnita ſanguini i triduo ⁊ quare.

Caſus notabiles de mutilatione ⁊ ſanguine xp̄i,

De adoratiōe calicis i triduo

M

Ecce qō q̄rit de ſāguie xp̄i quo ad eī totalē vel ꝑtialē reſūptionē in reſurrectione.

Secundus articulus eſt:qō eſt ſacrʒ eucharistie. vbi ſciendum eſt q̄ lʒ oīa ſacra ſint magna:tñ alia cōtinēt aliqd limitatū.vʒ.grāʒ:ſed circa xp̄i pſonā fuerūt q̄tuor mirabilia ſacra:accipiendo ſacramētū large ꝓ ſacro ſecreto. ¶ Primū eſt ſacrʒ eterne gnātionis. ¶ 2^m incarnationis:in quo fuit cōicata ꝑfectio infinita nāe humane. ¶ 3^m diuīe reſurrectionis:qō eſt maius natiuitate:q: ibi iā erat de⁹ ⁊ hō:nec fuit ibi niſi egreſſus de vtero virginis:ſed in triduo nō fuit hō:⁊ in reſurrectiōe fuit cōicata diuinitas humanitati. ¶ 4^m eſt diuiniſſime eucharistie:in quo ſacro cōtinet̄ grā infinita:q: tota diuinitas. ¶ Sʒ quo ordine eſt dignitas coꝝ: ¶ Dico q̄ eo ordine quo ſupra ſunt dicta:q: eterna gnātio p̄ncipaliſſime cōtinet oēm ꝑfectionē:poſt iſtam cōceptio magis p̄ncipalr̄ ↄtinet illaʒ:q: p̄ncipalius q̄ reſurrectio:q: in incarnatione ſeu cōceptione fuit vnita diuinitas humanitati:puta aīe ⁊ corpori:ſed in reſurrectione ſolū humanitati:q: in triduo iam erat diuinitas vnita partibus:puta aīe ⁊ corpori.Et poſt illō eſt ſacrm eucharistie:q: ibi nō eſt vnio ita intima ſicut in incarnatione vel reſurrectione. ¶ Sed hic occurrūt quatuor dubia. ¶ Primū.ſi angelus pōt ↄficere iſtud ſacrm. ¶ Dī q̄ non:q: Apoſtolus dicit ad hebreos.habemus altare:de quo edere nō habēt poteſtateʒ hi qui in tabernaculo deſeruiunt:ſed iſti deſeruientes ſunt angeli qui mittuntur in miniſteriū.Sunt eniʒ adminiſtratorij ſpiritus:vt ibidē dicit̄. ¶ 2^m dubium.ſi anima ſeparata:que vere hʒ caracterē.ſi aſſumat corpus:in quo poſſet verba formare:poſſit cōficere. ¶ Dico q̄ nō:q: requirit̄ in cōſecratione forma v̄boꝝ nālīter ꝓlatoꝝ inſtrumētis nālibus:ſed tale corpus ſic aſſumptuʒ non ꝓfert talia verba:ſed eſſent ſpē differētia ab alijs:ſicut equs artificialis a nāli. ¶ 3^m dubiuʒ.ſi ſacerdos reſurgens pōt cōficere. ¶ Dī q̄ ſic.q: hʒ oīa reqſita. ¶ 4^m dubiū.ſi reſurgeret hō i ſtatu beato.vtrū poſſet. ¶ Dī q̄ nō appareret q̄re nō:⁊ libētius audirē miſſaʒ ſuā q̄ de alio.q̄uis.n.nō ſit ſacrm niſi in via:tñ pōt cōfici a non viatorib⁹. ¶ Sed eſt ne v̄tute iſtius vnionis cōicatio idiomatū: ¶ Dico q̄ nō.q: ſpēs panis non aſſumit̄ ad vnitatē ſuppoſiti ſicut i icarnatiōe. Iſtud aūt ſacrm nō aſſumit̄ hypoſtatice a v̄bo:ideo qñ ſacerdos frāgit hoſtiaʒ:nō frāgit deū nec potat deū.ſi aūt eēt ibi cōicatio idiomatū:bene poſſet dici q̄ frāgeret̄.ſicut in cruce q̄ percutiebat̄,⁊ ſitiebat,⁊ in ſepulchro ponebatur.

Sacfm dup^x. Mirabile 4^x ſacrm circa pſonā xp̄i. Qō reſurrectio ſit maius ſacrʒ natiuitate:ſecus eſt de incarnatiōe vt pʒ infra.

N

Ordo dignitatis dictoꝝ ſacramētoꝝ.

Dubiū 4^x.

c.13. c.1.

O

Eſt nō angelus nec aīa ſepata in corpe in caſu aſſumpto:ſacerdos tñ reſurgēs cōficere poſſet.

Vnio ſacralis nō ſufficit ad cōicationem idiomatuʒ ſicut incarnatione

P

Tertius articulus eſt.que ſunt illa q̄ in ſacro iſto inueniunt̄. ¶ Dico q̄ in hoc ſacro inueniūt̄ aliqd:qō eſt ſacrm ⁊ nō res ſacri:ſicut illa q̄ videntur.Aliqō ſacrm ⁊ res.ſ.veritas corporis xp̄i ⁊ ſanguinis.res qdē:q: virtute verboꝝ ſacralium cāntur ſacrm:qō ſignificat aliqd.ſ.cibū ⁊ potū ſpūalem:quo aīa cibat̄ ex hoc ſacro.Aliqd tñ res eſt ⁊ nō ſacrm vt gratia. Aliqua que neutrū:ſicut illa que ſunt ibi ꝑ cōcomitātiam. ¶ Sed hic ſunt quatuor dubia. ¶ Primū.ſi in hoc ſacramento eſt aliqō preter aīam corpus. ¶ Dico q̄ ſic. qm̄ oīa accidētia corporis ⁊ anime xp̄i ſunt ibi per concomitantiā:q: corpus ⁊ aīam cōcomitant̄. ¶ Secūdū dubiū.ſi relatio ad deū eſt ibi virtute verboꝝ ⁊ per ſe paſſiones. ¶ Dico q̄ ſic.q: que ſunt idē realr̄ eadē virtute ꝓducunt̄:ſic eſt de hīs in ſubīo in quo ſunt. ¶ 3^m dubiū.ſi diuinitas xp̄i eſt h̄ alr̄ q̄ alibi vł vbicūqʒ ex vi v̄boꝝ ꝑ cōcomitātiā. ¶ Dico q̄ ſic.q: hʒ quēdā modū ſpūalē eēndi quē nuſq̄ alibi. Aliū.n.modū hʒ in humanitate eēndi.hūanitas.n.eſt ibi mō ſpūali. ¶ Sed quō eſt ibi. ¶ Dico q̄ denoiatione extrinſeca ex tpe.ſic icepit eē in mūdo.eodē modo in creatione fuit vnio rō terminata ad ipm que plus nō erat.ſm ſe aūt nō eſt h̄ aliter q̄ prius. ¶ 4^m dubiū.ſi tota trinitas eſt hic per cōcomitantiā:ſicut filius. ¶ Dico q̄ nō.q: iſta:que ꝑ concomitantiā idiomatū dicunt̄:nō ſe extēdūt niſi ad verbum:qō eſt vnitū hypoſtatice ad humanitateʒ. Unde nō hʒ h̄ eſſe aliter paternitas ex vi verborum:q̄ alibi. ¶ Sed iſta pſonalitas terminat̄ ne ad perſonā verbi: ¶ Dico q̄ ois reſpectus:qui terminat̄ ad xp̄m terminatur ad cōcomitantia ad ſuppoſitū verbi. Iſta autem vnio ad humanitatem terminatur chriſti.

Sacfm ⁊ non res.res ⁊ ſacramentū.res ⁊ nō ſacrʒ:nec res:nec ſacrʒ in eucharistia reperiuntur.

Dubiū 4^x. Accñtia corporis ⁊ anime xp̄i in eucharistia cōtinent.

Q

Eadem eſt eſſ ſubī ⁊ accñtal identitas.

Alr in eucharistia ⁊ alr alibi deitas hēt eē ⁊ q̄lr ibi ē declarat. S.i.ꝑ cōitationem. Qꝛ ſolū vbū ex vi v̄boꝝ eſt in eucharistia preſens.

S.i.cōcōitantia.

A

Cauſe ſacramenti eucharistie q̄t.

Quartus articulus eſt que reqꝛunť ad integritatē huius ſacri. ℭ Hic eſt ſciendū ꝙ ſicut in alijs ſacris: ita in hoc reqꝛunť 4ᵉ cauſe. vȝ. efficiens: q eſt ſacerdos ordinat⁹. ℭ Mãlis panis tritice⁹ forma vboꝝ: que ſunt q̄tuoꝛ ſup hoſtiā. Hoc eſt corpus meū. Et quiqȝ ſup calicē. hic ē calix ſanguis mei. ℭ Cā finalis eſt intētio debita vt faciat: qȝ facit vl'is eccl'ia. ℭ Circa cām aūt efficientē occurrūt dubia. ℭ Primū ſi ſacerdos hereticus poſſet ꝯficere. ℭ Di ꝙ ſic: qꝛ ſm Aug. nō eſt ſacrȝ pſone ſpālis: ſed eccleſie. ℭ 2ᵐ dubiū eſt de ſciſmatico. ℭ Di ꝙ ſic: qꝛ greci ḋe ꝯficiūt. ℭ 3ᵐ dubiū de irregularib⁹. ℭ Di ꝙ ſic mlto magis. ℭ 4ᵐ dubium de excōicato. ℭ Di ꝙ ſic magis q̄ħ hereticus. ℭ Alia diffi. de degradato. ℭ Dicunt iuriſte ꝙ nō pōt ꝯficere: qꝛ in forma degradatiōis h̄ exprimiť. ℭ Sȝ ꝯtra. ſacrȝ ordis eſt initerabile: qȝ nō pōt ipediri: ſed ſi ita eſſet vt dicūt eēt iterabile: de neceſſitate aut qꝛ pdit caracterē: ꝛ ſic nō pōt. aut nō: ꝛ tūc papa dimittēdo ſibi oēm culpā: poſſet eū licētiare ꝙ iterū ordineť: nulli du⁹ eſt ꝙ ſi ita eſſet: nō eſſet ſacerdos. ſȝ ſi eſſet tūc pōt: cum habeat oia que reqꝛunť. vel ſi nō pōt iterū ordinari: nō habeť ppoſitū niſi qꝛ erat degradat⁹: ꝙ nō dici pōt qꝛ papa pōt cū abſoluere ab oī irregularitate ꝛ degradatione ꝛ ſic licētiare ad ordinē ſacerdotis: vñ dico ꝙ iſta ſnia iuriſtaꝝ eſt ꝯ pn⁹ theologie. ℭ Circa cām aūt mãlē occu. quattuoꝛ du. ℭ Primū ſi pōt ꝯfici in ſiligne. ℭ Dico ꝙ hoc piculoſuȝ eēt: qꝛ vī a tritico ſpē differre. ℭ Sed de ſpelta vī aliqb⁹ ꝙ differūt ſpē: ꝛ tūc non pōt. ℭ 3º de ordeo ꝛ auena. pȝ ꝙ nō expſſe. ℭ Sȝ qd de tritico qȝ nō facit ſpicā: ſȝ frōdes vt auena. ℭ Cum igiť ꝯuiciam⁹ ꝛ cōiecturem⁹ diiam ſpecificā ex actib⁹ ꝛ accidētib⁹ vī ꝙ nō eſſet vere triticū: ſed hoc eſt du⁹. ℭ Sed occu. du. ſi xp̄s in azimis ꝯfecit: ꝛ vī ꝙ non ſm Marcū: qꝛ erat paſcha ꝛ azima poſt biduū. ℭ Cōtra hoc argūť 4ᵒ. ℭ Primo auctē Matth. 16. Prīa eni die azimoꝝ pceperat cū nō eſſet fermētū in domibus: ſed comederēt panes azimos cū lactucis agreſtibus. ℭ 2º qꝛ exodi 12º dī ꝙ ois aīa q̄ comederit fermentū peribit de populo ſuo. ℭ 3º qꝛ xp̄s in euāgelio ſemper accipit fermentū in malū ſiue ſub mala ſignatione. Cauete ingt a fermēto phariſeoꝝ ꝛc. ℭ 4º qꝛ eodē modo Apl's ſemp accipit in mala ſignatione dicēs. Modicū fermētū totā maſſam corrūpit. ℭ Ad auctem Marci dī ꝙ prius pparauerāt p aliquos dies. ℭ Circa cauſaȝ formalē queriť ſi h̄ aduerbiū (enim) eſt de foīa. ℭ Di ꝙ nō: ſed eſt cōnexio vboꝝ pteritoꝝ ad pcedentia: peccaret tñ mortalr obmittēs dicere: qꝛ ꝯ ſtatutū eccleſie faceret: ſed nūqd eſſet ꝯſecratū. ſi nihil plus diceretur de alijs vbis pcedētib⁹ oia iſta. ℭ Dicunt aliq ꝙ non. Et Scotus vī hoc dicere: qꝛ talis eſt nā vboꝝ qbus ꝯficimus: ꝙ nō dicunť in nā ppria: ſed in pſona xp̄i. ſȝ ſic dicendo ex vi ſermonis intelligiť ppriū corpus loquētis. Et iō fuerunt ab eccl'ia vba ſtatuta pcedētia: vt intelligať xp̄i pſona nō ſacerdotis. ℭ Alia diponať ꝙ aliqs neſciat qñ ꝯficiť corpus. hoc eſt p q̄ vba: credit tñ ꝙ hoc eſt vſqȝ poſt eleuationē calicis: ſi talis intētio ſufficiat. ℭ Dico ꝙ intētio talis ſufficeret: ſed ſi hēet intētionē ꝙ p oia illa vba ꝯficeret: vt ſi intēdebat p illa verba: qȝ facit eccl'ia: eſto ꝙ determiate neſciret: que eēnt iſta: tūc ꝯficit. ℭ 4º diffi. ſi in ꝯſecratione ſanguinis hic eſt pnomē vel aduerbiū. ℭ Di ꝙ pnomē demſtratiuū: ſicut. n. in ꝯſecratione eucharistie eſt pnomen: ita in ꝯſecratione calicis in ppoſito. Sed de reſiduo vboꝝ que ſunt in ſanguine qȝ eſt. ℭ Quidā dicunt ꝙ non ſūt de forma: ſed Sco. dicit ꝙ bonū eſt: ꝙ ſubmittat ſe quis iudicio eccleſie vel intellectui: ꝛ nō teneť determinare vbi preciſe ſit forma vboꝝ. ℭ Circa cām finaleȝ queriť vtrū hic reqrať intētio actualis. ℭ Dicunt aliq ꝙ ſic: qꝛ eſt de integritate ſacri. ℭ Sed hoc eſt piculoſuȝ: qꝛ ſm Aug. Nō eſt in ptāte nr̄a qb⁹ viſis tangamur ꝛ phantaſmatib⁹ irruentib⁹ intellectus nō pōt fixe intelligere aliqd. Jō dicūt alij ꝙ ſufficit intentio habitualis. ℭ Sed nimis relaxāt: ſiue hoc eſt nimis: qꝛ illā habui in pn⁹ qñ factus ſuȝ ſacerdos: ꝛ ēt dormiēdo: ꝛ iō tunc valeret ꝙ poſſet ꝯficere. ℭ Dicit igiť Sco. ꝙ ſufficit intentio vtualis. Uocat aūt intētionē virtualē diſpōnē que eſt in potētijs executiuis: tanq̄ per actū volūtatis ꝛ manet in eis: per quā eius imperiū exequunť. Un̄ ſciēdū ꝙ voluntas cauſat aliquā diſpōnē in mēbris: q̄ mediante ſemp exequiť potētia motiua ſuū: ſicut ambulādo ad aliquē locū tandiu durat iſta diſpō quā exequeť voluntas in potētijs inferiorib⁹ q̄diu impleať iperiū volūtatis. mō eūdo ad capellā induēdo me nō opȝ ꝙ actualiter cogitē de hoc ſemp: ſed ſufficit ꝙ maneat diſpoſitio cauſata ab actuali intentione volūtatis. Et ſi diſpōnes ſunt cōſumpte vbi intētio remoueť nihil fieret: ſufficit igiť in actu ꝯſecrādi intentio vtualis ꝛ nō neceſſario requiriť actualis: nec tñ ſufficit habitualis.

De cā efficiēte. Hereticum ſciſmaticum, irregulares ꝛ excōicatum ſacerdotem cōficere poſſe.

B

Opi. iuriſtaꝝ de degradato īpugnat: ꝛ ſuſtinet ꝙ ꝯficē poteſt: ſȝ in h̄ peccet q̄re ſcoti. d. 13. h⁹ q. finali.

De cā mãli. d.

Nec i ſiligine nec in ſpelta: nec auēa ꝯfici dȝ de tritico frōdoſo dubitat.

C

c. 14.

Xp̄s i azimis ꝯfeciſſe oñdit q̄druplicitr.

Matth. 16. 1. corin. 5.

De cā foīali. Hoc aduerbiū enī. tñ nō ſit de foīa ꝯſecrationis: non tñ obmittēdȝ. Di. priī. q. 2.

D

De neċia ꝯnexiōe vboꝝ canonis ꝛ cā ei⁹

Caſus nobil.

De vbis ꝯſecrationis ſanguinis. Ubi ſupra.

E

De cā fina. d.

3. de li. ar. c. 15

Intētio 3ᵉ.

Di. 6. h⁹ ar. 3. q. 2. vide eum 38. diſ. 2. ꝛ. 4. di. h⁹ ar. 2. q. 1. ꝛ alibi ſepe.

F

Que ſit intētio vtualis optie declarat ex ſco. tamen.

Que intentio reqriť ꝛ ſufficit in ꝯficiēdo.

Quintus articulus eſt qs inſtituit hoc ſacrm̄. hic habeť certa veritas ꝙ xp̄s iuxta illud Luc. 22. Ego diſpono vobis: ſicut diſpoſuit mihi pater meus regnū vt edatis ꝛ bibatis ſup menſaȝ meā in regno meo. itelligiť hic de regno eccl'ie militātis. ℭ Fuit aūt xp̄s ad inſtituendū hoc ſacrm̄ motus quadruplici vtute inclinante. ℭ Primo ex vtute latrie: qꝛ in veteri lege colebať deus de ſacrificijs: ꝛ iō voluit nobis dare ſacrificiū digniſſimū in lege euangelica: que eſt pfectioꝛ ꝛ nobilioꝛ q̄ħ creatura ſenſibilis: de⁹ dare voluit: ꝙ fuit perſona eius. ℭ 2º ex vtute iuſtitie: qꝛ qñ offendiť aliqs dȝ reddi equalens p equalēti: ſed p pctō mortali infinitum precium opȝ dari: iō vt haberemus tale munus: qȝ eqpolleret oī debito, fuit inſtitutū. ℭ 3º ex vtute liberalitatis: magnificētia. n. eſt circa magna: ideo maximum donū dedit: q ſūme eſt liberalis. ℭ 4º ex charitate: ſignū amicitie eſt in eadē ciuitate aliquos cōmorari, magis eſt in eadē domo: maximū vnus in alio. ℭ Sȝ hic ſunt q̄tuoꝛ dubia. ℭ Primū ſi xp̄s cōfecit eiſdē vbis: qb⁹ nos ꝯficim⁹. Inno. de celebra. miſſaꝝ. dicit ꝙ nō: ſȝ p bñdictionē pcedentē: ptulit. n. vba indicatiue: nos aūt recitatiue. Indicatiuū aūt pſupponit illud qȝ indicat. Et iō cū dixerit indicatiue. Hoc eſt corp⁹ meuȝ: vī ꝙ antea iā cōfeciſſet. a nobis aūt recitatiue dicunť verba: iō nō opȝ ꝙ aliqd pmo ſit vel prīs ſit ibi. ℭ 2ᵐ du. q̄ fuerunt iſta vba p q̄ xp̄s cōfecit. Dī ꝙ nos neſcim⁹ illa: ſed tñ fuerunt aliqua. ℭ 3ᵐ du. ſi illa bñdictio fuit ſig⁹ vel vba vī ꝙ fuerunt vba: qꝛ dicere vī includere aliqȝ dictū. ℭ 4ᵐ du. ſi ita eſt q̄re nō ꝯficimus ſicut xp̄s. ℭ Rñ⁹ ꝙ illud ſacrm̄ in alia habitudine erat ad xp̄m ꝛ ad nos. vñ Joānes nō baptizauit xp̄m in noīe patris ꝛ filij ꝛ ſpūſſancti: ſicut nos. ℭ Sed nūqd ſacrm̄ inſtitutū a xp̄o fuit eiuſdē rōnis cū ſacro qȝ ꝯficimus: vī ꝙ nō: qꝛ nō eſt eadē forma vboꝝ. ℭ Rñ⁹ ꝙ aliqua ſacramēta ſunt: quoꝝ eſſe eſt in vſu tñ: aliqua quoꝝ eſſe in pmanentia eſt. in pmis forma eſt de eſſentia ſacri: ſȝ i pmanētib⁹ illa forma eſt tñ puia: ꝛ ſic eſt de iſto ſacro: qꝛ pmanet: lȝ vba tranſeant. ℭ Cōtra iſta. ſ. ꝙ xp̄s nō ꝯſecrauit p bñdictionē pcedētē: ſȝ p iſtoꝝ vboꝝ plationē qñ ꝯfecit dicit Euſe. inuiſibilis ſacerdos. ſ. xp̄s viſibilia eīnta in ſubaȝ corpis ꝛ ſanguis ſui: vbi ſua ſecreta ptāte trāſmutat. ſ. dū dixit. h̄ eſt corp⁹ meū: ꝛ hic eſt calix ꝛc. ℭ Jtē p eadē vba ꝯfecit ſic ꝛ nos ꝯficim⁹: qꝛ dīc Ambro. de ſacris. Et Cypria. marty. ꝙ eadem facimus:

Eucharistia īſtituit a xp̄o ad hoc moto vtute quadruplici.

G

Ar. 1. magnificentie.

Du⁹ multip⁹

Parte. 3. c. 6. Uide ſ. o. hic ꝯ hanc opi. Matthe. 26. ꝛ Luce. 22. Quibus vbis xp̄s ꝯſecrauit vl ſignite ignoraſ ſȝ tene ꝙ eiſdeȝ qbus⁹ ē nos.

H

Sacra q̄ ad coꝝ eē ſunt in duplici diſa. Impug. ordo cū ſco. vbi ſupra tenēdo. Uide in li. de ſacris Ambr. ꝛ de ꝯſe. di. 2. Ar. corp hic eucro. di. ſcn̄.

I ꝛ nõ alia ꝙ̃ ea que cħ̃s fecit. Et ſic nõ per alia vba cõficimus ꝙ̃ per ea per que chriſtus confecit.

Sacr̃m eucharistie institutū eſt q̃tuoꝛ gñibus pſonaꝝ.

Sextus articulus eſt qb⁹ fuit inſtitutum. ¶ Dī ꝙ 4ᵒʳ gñibus pſonaꝝ. Quia aliqb⁹ ad miniſtrandū: ſicut ſacerdotib⁹ ꝛ diaconib⁹. Et intelligēdum ꝙ oēs ordīes ſūt ordīati ad miſtrādū h̄ ſacr̄z ꝛ hñt oēs būtudinē ad ipm: ẽtū⁹ ,pbō eſt: qꝛ cū in q̃libet ordie imprimat̃ caracter, nõ ipmit̃ niſi inq̃tū hȝ reſpectū ad ipȝ: vñ diacono tradit̃ liber ad pdicādū: ꝛ ibi nõ ipmitur. poſtea calix: ꝛ ibi fit ipreſſio. ¶ Aliqb⁹ inſtituit ad pcipiendū: vt ſunt fideles pfecte etatis: qꝛ ſemel in ãno debēt cõicare de iure extra. Oēs vtriuſqȝ ſexus. ꝛ ſi nõ: peccarēt mortalr̃: niſi de licētia remanerent. Et dato ꝙ iura nõ dicerēt: hoc pȝ nāli rõne ꝙ aliqb⁹ iſte cibus ſit ad vſuȝ applicādus. ¶ Aliqb⁹ ad venerādū: ꝛ h̄ oībus fidelib⁹ ſemel ad minus in ſeptimana: aliqb⁹ caſib⁹ exceptis. ¶ Alijs aūt ad adorādū: ſicut infirmis: q pp̄ter piculū nõ recipiūt illud qb⁹ dõm eſt vbū Aug. crede ꝛ manducaſti. ¶ Sed oc. di. ¶ Prima ſi cħ̃s cõicauit ſeipȝ. ¶ Rñ°. hoc neſcit̃: tñ pōt dici ꝙ ſic cū alijs: nec eſt hoc incōueniēs. ¶ 2ᵃ ſi cõicauit iudā. dicit Dionyſi. ꝙ ſic ca. 3ᵒ. de eccleſiaſtica hierarchia. ¶ 3ᵃ ſi peccauit mortalr̃ iudas recipiēs ſacr̃m a cħ̃o. ¶ Dī ꝙ ſic: qꝛ ſtatim intrauit in eū ſathanas. ¶ Sed ſi cħ̃s dixiſſet ſibi. comede: nõ peccaſſet: imo meruiſſet implēdo mãdatū. ſed nõ fuit ſibi pceptū: ſed pmiſſuȝ: iõ debuit ſe ſepare. ¶ Sed q̃re obtulit ſibi cħ̃s cū ſciret ꝙ talis erat: Dī ne pderet eū ꝛ diffamaret. Et iõ docuit nos ꝙ nõ eſt negādū occultis peccatoribus: qꝛ meli⁹ vī: qd dixit occulte. Poſitus eſt in ruinaȝ ꝛ in reſurrectionem multoꝝ in iſrael. Et Paulus dicit ꝙ alijs ſumus odoꝛ mortis ad mortem, alijs odoꝛ vite ꝛc̃. ¶ Et ad hoc quis tam idoneus: vñ ſicut maxīe idoneus ductoꝛ ad infernū eſt predicatoꝛ: q̃n pp̄ls nõ cõuertit̃ pp̄ter eius pdicationē: ita hoc ſacr̃m aliqb⁹ pficit ad vitā aliqb⁹ ad dānationeȝ.

De peni. ꝛ re.

Li. de remedio pnie.

K

Dubium 3ᵐ.

De cõicatione cħ̃i ꝛ iude in cena noviter.

Contra indiſcretos eijcientes puſillos a cõmunione.

Luce. 2. 2. coꝛin. 2. H. Lyñ.

L

Septimus articulus eſt quibus fuit pħibitum. ¶ Ubi ſciendū eſt ꝙ ſm Dionyſiū caplo 3ᵒ de eccleſiaſtica hierarchia q̃tuoꝛ gñib⁹ pſonarū fuit pħibitū. ¶ Primo cathecuminis: qui tñ ſūt cathecicati ꝛ non baptiçati: ꝛ iõ expellebant̃ de eccl'ia q̃n iſtud ſacr̃m debebat ɔſecrari. ¶ 2ᵒ energumis a ptāte: qui acceperāt vitā alterā: ꝛ nõ ſeruabāt eā: qui ēt expellabant̃. ¶ 3ᵒ tentationibus vexatis. ¶ 4ᵒ virtutibus nõ pfectis. ¶ Sed hic oc. q̃tuoꝛ di. ¶ Prima ſi ɔſecrans iſtud ſacr̃m in peccato mortali peccet mortalr̃. ¶ Dī ꝙ ſic pp̄ irreuerentiā quā facit ſacro. ¶ 2ᵃ dif. ſi peccet mortalr̃ q ſumit ſacr̃m indigne. ¶ Dico ꝙ ſic: qꝛ iudicium ſibi mãducat ꝛ bibit, non diiudicans corpus dñi. ¶ Sed nūq̃d peccat duob⁹ peccatis mortalib⁹ quī ſic ɔſecrat ꝛ ſumit: ¶ Dico ꝙ ſic. ꝛ differētib⁹ ſpē. ¶ Sȝ qd eſt maius: ¶ Dī ꝙ ſumere: qꝛ cõſecratio ordinatur ad ſumptionē: verūtñ reſpiciendo ad irreuerētiā ſacri tūc cõſecrare maius pctm̃ eſt ꝙ̃ recipere: qꝛ ſolis ſacerdotib⁹ cõuenit cõſecrare: alijs aūt indifferēter pcipere. ¶ Sed qd de miniſtrante: ¶ Dī ꝙ ſi indigne miſtrat peccat mortalr̃. Et hoc tñ vī de illis qui imediate miniſtrant. alij forſitā nõ peccāt ita grauiter. ¶ Sciendum tñ ꝙ oīs adminiſtrans ſacra diuina exiſtens in peccato mortali, niſi cõfiteat̃: ſi aſſit poſſibilitas vel conteratur cū pp̄oſito cõfitendi peccat mortalr̃. ¶ Sed queritur q̃re eccleſia nõ ſeruat illud, a Diony. expſiũ de expellēdo ab eccl'ia ꝛ ſacro illa q̃tuoꝛ gña hoiū: ¶ Dico ꝙ in pmitiua eccl'ia: vbi pauci erāt, poterāt: ſȝ in pñti nõ pñt.

Quatuoꝛ gñibus pſonaꝝ pħibitum eſt eucharistie ſacr̄z

H. l. ſpecial.

Dn̄ᵐ multip̄ſ tam ɔſecrās ꝙ̃ recipiēs in mortali mortalr̃ peccat.

M

1. coꝛin. 2.

Cõſecrans ſi ꝛ recipiens 2ᵉ peccat: q̃dqȝ hoꝝ grauius.

Hinc ſeq̃t̃ ꝙ eccleſia cogit ad peccādum mortalr̃. vic ɔtter.

De miniſtrātibus altari idigne nota hic.

Plura varia ſūt in pmitiua eccleſia ꝛ moderna.

Octauus articulus eſt in quo loco fuit inſtitutū: ¶ Dī ꝙ in hieruſalem: in quo ēt loco fuerunt inſtituta 4ᵒʳ ſacr̄aꝙ ordinant̃ ad illud. ¶ Primū eſt ſacr̄z pnie Jo. 20. Quoꝝ remiſeritis pctā remittunt̃ eis. ¶ Scōm baptiſmi Mat. vltio. Recūbentibus diſcipulis. ſupple in hieruſalē ꝛc̃. tūc dixit eis Euntes ꝛc̃. baptiçantes eos. ¶ Tertiū eſt ſacr̃m ordinis q̃n dixit diſcipulis Luce 22ᵒ. Quotienſcunqȝ feceritis in mei ꝛc̃. ¶ Quartum fuit iſtud ſacramentum eucharistie in cena. Matth. 29.

De loco inſtõnis euchariſ. H. Lyra.

N

Tria ſacra ad eucharistiā oꝛdinant an ſic ſit ɔfirmatio. vic ɔtter.

Nonus articulus eſt quo die fuit inſtitutū. ¶ Dī ꝙ feria q̃nta: vbi aduertendū ꝙ hec dies fuit q̃druplici myſterio cõſecrata que miſtice ptinent ad hoc ſacr̃m ſumētes. ¶ Primo myſterio creationis piſciū in mari auiū in aere ad deſignanduȝ ꝙ duo gña hominū ad ſumptionē huius ſacramenti ſunt apta. vȝ. hoīes actiui: qui in amaritudie penitētie cõmorant̃ ſic piſces in mari: qꝛ tales debent eſſe q fuerūt in peccatis. Et 2ᵒ contemplatiui. q deſignant̃ per aues ſm Grego. ¶ Scdo myſterio puriſſime oblationis: qꝛ Augu. vī dicere 4ᵒ de ciuitate dei. ꝙ beata virgo ſuū bñdictum filiū feria 5ᵃ obtulit in templo: ꝛ hoc ptinet hū ad iſtud ſacr̃m: qꝛ q ſcūs eſt ſanctificet̃ adhuc: qꝛ hic offert̃ verus dei fili⁹: qui fuit fili⁹ vḡinis: imo oīa que in ipſo ſūt fuerunt in vtero virgīs. ¶ 3ᵒ myſterio ɔſecratiōis cħ̃i. ¶ 4ᵒ myſterio aſcēſionis dñi. ad deſignādū ꝙ illi: qui digne ſuſcipiūt iſtud ſacr̄z rapiūt̃ in alto loco: ſic ſacr̄z rapit̃ myſterio ɔſumato: aduertēduȝ ēt ꝙ iuppiter a q̃ hic dies hȝ denoīationē eſt planeta beniuolus, ad deſignandū cħ̃ū ad nos beniuolētiā: ꝛ ꝙ nullus ſine beniuolentia erga pximū dȝ accedere ad hoc ſcīſſimū ſacr̃m. ¶ Sed dū. eſt ſi corpus cħ̃i in die iouis ſcī remãſiſſet in menſa poſt ɔſecrationē vel fuiſſet in pixide reſeruatū ſenſiſſet doloꝛē quē cħ̃s paſſus fuiſſet. ¶ Dī ꝙ ſic: qꝛ habuiſſet oēm q̃litatē abſolutā. ꝛ vbi ēt fuiſſet flagellatus mortuus ꝛ ſepultus ac reſurrexiſſet.

Geneſis. 1.

Diē iouis q̃druplici myſterio cõſecrari q̃ miſtice ad ſumētes hoc ſacr̃m ptit applicari.

Quere ſuper Ezechielem ꝛ alibi.

O

Conformitas iouis ad cħ̃s ꝛ ad ſumētes hoc ſacr̃m.

P

Decimus articulus eſt qua hoꝛa fuit inſtitutū. ¶ Dī ꝙ hoꝛa cõpletoꝛij. vbi aduertendum ꝙ hec hoꝛa fuit q̃druplici myſterio decoꝛata. ¶ Primo ex myſterio mūdi creationis: qꝛ vī ex ſacra ſcriptura: ꝙ veſpere fuit creatus mūdus. vñ Aug. notat h̄ 4ᵒ de trinitate factū eſt veſpere ꝛ mane dies vnus. Et hoc colligit̃ ꝙ veſpe fuit creat⁹ mūdus: qꝛ veſpere pponit̃ ꝛ poſtea mane ſequit̃. ¶ 2ᵒ myſterio vḡinalis ſalutationis: qꝛ iſta hoꝛa qua gen⁹ humanū de paradiſo fuit expulſuȝ p inobedientiā ſuā, eadē hoꝛa incarnatiōis myſteriū fuit cõſumatū vel ſaltē annuntiatū: qꝛ illa hoꝛa fuit vḡo ab angelo ſalutata. ¶ 3ᵒ myſterio conſecrationis. ¶ 4ᵒ myſterio dñice ſepulture: qꝛ eadē hoꝛa q̃ fuit inſtitutū iſtud ſacr̃m, fuit cħ̃s ſepult⁹: vt dicit Aug. de trinitate. ¶ Aduertēdū tñ ꝙ deus fecit 3ᵃ miracula valde magna ꝛ ſumma inter alia. ¶ Primū fuit creatio mundi ex nihilo. ¶ 2ᵐ vnio humane nāe ad vbum. ¶ 3ᵐ tranſubſtātio: que eſt in hoc ſacro. ¶ Sȝ h̄ oc. 4ᵒʳ di. ¶ Prima ſi cħ̃s dedit corpus ſuū cõſecratum poſt cenā vel añ. Luce. 21. dī ꝙ poſtꝙ̃ cenauit. ¶ 2ᵃ diffi. eſt quare dedit poſt cenā. Dicit Grego. vt arcti⁹ memoꝛie ipſoꝝ eſſet impreſſuȝ: iõ vltimū fuit. ¶ 3ᵃ diffi. q̃re nos facimus aīr. ¶ Dicit Augu. ꝙ dictante ſpiritu ſancto. h̄ ordinatū eſt: vt cibus ſpiritualis pmo introeat in coꝛp⁹ hominis. ¶ 4ᵃ diffi. ſi in alia hoꝛa poteſt ſumi. ſ. a non ieiuno. ¶ Dico ꝙ ſic in periculo mortis.

De hoꝛa iſtõnis eucharistie

Geneſis. 1.

Quere Aug. ſup gene.

Hoꝛa cõpletoꝛij q̃druplici myſterio decorari.

Q

Precipua tria miracula ſunt tria.

Dubiū 4ᵐ.

Eſt aug. ad inquiſitiões ianuarij.

Ubi ſupra ꝛ ponit̃ in cañ. de conſe. di. 2. liquido.

Undecimus articulus eſt qualr̃ ꝛ qbus circūſtantijs fuit inſtitutum. ¶ Dī ꝙ quadruplici. ¶ Prima cū oculoꝝ eleuatione. ¶ 2ᵃ cū diuiſione ꝛ diſtributione. ¶ 3ᵃ cū bñdictione. ¶ Et 4ᵃ cū graꝝ actione. ¶ Et ex hoc colligit̃ ꝙ poſt bñdictionē ɔſecrauit: qꝛ poſt bñdictionē diſtribuit. ¶ Sciēdū tñ ꝙ iſtud ſacr̃m ab aliqbus pcipit̃ ſacralr̃ ꝛ ſpūalr̃: ſic

Circūſtātia q̃druplici eucharistia inſtituta eſt.

Diſa ſumēdū eucharistiā 4ᵉ

A

a fidelibus q̄ ſunt in grā ⁊ recipiūt iſtud ſacrm̄. Alij ſacramētalr̄ ⁊ nō ſpūalr̄: ſicut fideles in peccato mortali. Alij ſpūalr̄ ⁊ nō ſacralr̄: ſicut hn̄tes deuotionē ad iſtud ſacrm̄: tn̄ ſe ſubtrahūt ꝓpter reuerētiā ſacri: ⁊ tales recipiunt ſpūalr̄ iuxta v̄bū Aug. Crede ⁊ manducaſti. Alij nec ſpiritualiter nec ſacramētalr̄: ſicut infideles q̄ iſtuꝫ cibum ab alijs nō diſcernunt.

Cā inſtōnis eucharīſtie 4ᵉ.

Duodecimus

articulus eſt quare fuit inſtitutū. ¶ Dī ꝙ ꝓpter 4ᵒʳ. ¶ Primo ad relinquendū diſcipulis ſuis memoriā. Hoc facite (inquit) in meā cōmemorationē. ¶ 2ᵒ ad oſtendēdā ſuā affectionē intimam que ꝑ v̄ba exprimi nō poterat. ¶ 3ᵒ ad fidē catholicā exaltandā: ⁊ q̄to .n. fides eſt de difficilibus ad credendū, tanto aliqs ꝓmeret. ¶ 4ᵒ vt foueret̄ vnio fideliuꝫ ⁊ eccl̄ie. ¶ Sed oc. dubi. ſi expedit ſepe celebrare. ¶ Dōm ꝙ q̄ ex reuerētia aliqñ abſtinent actus v̄tutis eſt. Et qui ex deuotione frequentat: ſilr̄. ¶ Sꝫ magr̄ dicit ꝙ ſi qs ꝑcipiat ex frequētatione in ſe deuotionē augeri ⁊ meliorationē vite ⁊ ꝓmotionē v̄tutū, vtile eſt: alr̄ nō. ¶ Sed nō licet oīno ſe ſubtrahere maxīe ſacerdotib⁹: nō .n. dꝫ ſacrm̄ eſſe ocioſuꝫ ad illō ad qō eſt inſtitutum. vꝫ ad p̄riᵐ. Et ſi alij tenent̄ ſemel in anno cōmunicare: multo magis ſacerdotes.

B

De frequētatiōe celebratiōis ⁊ cōionis ⁊ ſubtractiōe ab ipſis dicitur.

Cōtra deſides ⁊ negligentes ſacerdotes.

Tertiuſdecimus

articulus eſt qb⁹ figuris iſtud ſacrꝫ fuit figuratū. ¶ Dī ꝙ quadruplici. ¶ Primo Geneſis 14ᵒ in oblatione melchiſedech: q₂ alij offerentibus boues ⁊ aīalia iſte obtulit panē ⁊ vinū q̄ cḣm optime deſignat: q₂ interpretat̄ rex iuſtitie: nec inuenit̄ ei⁹ p̄r nec mr̄: nec genealogia: nulla .n. mentio fit de ortu ⁊ obitu eius. Et hic figurauit cḣm q̄ nō habuit p̄nᵐ neqꝫ finē: nec p̄rem in terris nec mr̄em in celis: nō q̄n melchiſedech vere p̄reꝫ hēret: lꝫ aliq̄ fingant ꝙ ipſe fuit filius dei: qō nō eſt verū. ¶ 2ᵃ figura eſt de manna in deſerto: qō erat delectabile his q̄ digne ſumebant: ⁊ ad nauſeā ꝓuocabat indigne ſumētes. ¶ 3ᵃ fig⁹ eſt de agno paſchali. Exodi 12ᵒ. q₂ illa hora qua imolabat̄ fuit hoc ſacrm̄ inſtitutum. ¶ 4ᵃ figura de panibus ꝓpoſitionis. de qb⁹ leuitici ꝑ totū: quos nō licebat comedere niſi ſolis ſacerdotib⁹ ⁊ purgatis a vitijs carnalibus. vñ p̄mo regū dī. ſi ſint mūdi pueri a mulieribus ⁊c̄. nota hyſtoriam. ¶ Adhuc eſt alia figura de pane Helye q̄ ambulauit in fortitudine cibi illius vſqꝫ ad montem dei oreb. Et ideo dicit̄ iſtō ſacramentū viaticum: quia in fortitudīe cibi illius ambulatur vſqꝫ ad montem ſupercelestem.

Eucharīſtia q̄n triplici figura miſtice deſignatur.

Cōformitas melchiſedech ad chīm.

C

Exo. 16. ⁊ ide ⁊ numeri. 21.

c. 21.

3. Reg. 19. Eucharīſtia q̄re viaticū dī.

Quartuſdecimus

articulus eſt: qb⁹ oraculis in nouo teſtamento fuit noīatū: vbi ſciendū ꝙ q̄drupl͞ici noīe fuit noīatuꝫ. ¶ Primo noīe eucharīſtie: ⁊ h̄ mō vocat Diony. de eccleſiaſtica hierar͞. qō dī ab eu, qō eſt bonum: ⁊ charis, qō eſt grā: q̄ſi bona grā. ¶ 2ᵒ ſacrm̄ altaris: vt dicit Paul. ad hebreos. Habem⁹ altare de quo edere nō hn̄t ꝑtātē hi q̄ tabernaculo deſeruiunt. ¶ 3ᵒ dī hoſtia pꝫ ꝑ Amb. de ſacris q̄a offert̄ pro pctīs. ¶ 4ᵒ dicit̄ ſacrm̄ miſſe ꝙ mittitur. mittit̄ eniꝫ in celum a ſacerdote: vt dicit Greg. in homel̄. ¶ Sed occurrit dubiū. Si licet plures miſſas in die celebrare. ¶ Dī ꝙ nō cōiter niſi i 4ᵒʳ caſib⁹. ¶ Primo in die natiuitatis dñi: recipiēdo tn̄ ſolū ſanguinē in p̄cedētib⁹. ¶ 2ᵒ ſi accidit caſus ſacerdoti ꝙ nō poſſit miſſaꝫ ꝑficē totā ali⁹ pōt inchoare miſſam adimplēdo qō alius p̄termiſit. ¶ Tertius caſus ſi aliquis hꝫ duas parochias. ¶ Quartus caſus ꝯſuet⁹ ꝓꝑ reuerētiā magiſtrorꝫ aliquoruꝫ. vel defuncti alicuius in cuius exequijs miſſa conſueuit dici.

D

Noīat̄ 4ᵉ eucharīſtia in nouo teſtō.

c. 13.

Eundē p̄ſſbrm eodē die celebrat̄ licite poſſe ꝯtingit quadruplici caſu.

Quintuſdecimus

articulus eſt: qb⁹ p̄uilegijs iſtud ſacrm̄ fuit dotatū. dī ꝙ 4ᵒʳ. ¶ Primū eſt cōſiderādo ei⁹ figuraꝫ: q₂ Diony. de angelica hiera⁹ facit iſtā cōparationē: q₂ oīa ſacramēta ſigñant v̄tutē iſtā quā iſtud ſacrm̄ dat ⁊ grām ſpūalē: q₂ hoc eſt nobis pedagiū cibationis in p̄ria. ¶ 2ᵐ eſt de eius nā: q₂ entia ꝑmanētia nobiliora ſunt ſucceſſiuis: q₂ oīa ſacrā ſunt ſucceſſiua preter iſtud: manet .n. in ſempiternū: q₂ corpus ⁊ ſanguis chr̄i ſemꝑ ꝑmanēt. vñ dixit chr̄s. Ego vobiſcū ſum vſqꝫ ad ꝯſumationē ſeculi Matt. 28. vꝫ. ꝑmanet in hoc ſacro. ¶ 3ᵐ eſt de ei⁹ v̄tute: q₂ lꝫ alia ſint vera nō ſemꝑ tn̄ faciūt qō figurāt: dum tn̄ intēdat facere ꝙ facit eccl̄ia: ſicut bap⁹ qñ recipit̄ a ponente obicē. Iſtō tn̄ ſemꝑ efficit: dū tn̄ intēdat facē ꝙ facit eccl̄ia. ¶ 4ᵐ eſt de eius dignitate. q₂ Aug. diſtiguit corp⁹ chr̄i in verꝝ ⁊ myſticū: ⁊ dicit ꝙ verꝝ eſt nobilius miſtico: ſꝫ oīa alia ſacrā ꝑtinēt ad corp⁹ chr̄i miſticū. Iſtō aūt ſolū eſt verꝝ. ḡ iſtud miſtico eſt nobilius.

E

Priuilegia euchariſtie ſūt q̄tuor.

Sextuſdecimus

articulus eſt qbus dignitatibus eſt adorandū. ¶ Dī ꝙ q̄tuor. ¶ Primo ſolēnitate diuinarꝝ ꝑſonarꝝ: q₂ ſic diuine ꝑſone ſunt inſeꝑabiles: ita inſeꝑabilr̄ operant̄: ſed chr̄s cōfecit iſtud ſacrm̄ virtute diuina: ḡ eſt eadē in tribus ꝑſonis. ḡ ⁊c̄. ¶ 2ᵒ p̄ſentia angelorꝝ. h̄ pꝫ per Gregoriū in homelia paſchali: ꝙ nullus fideliuꝫ dubitat: ꝙ in illa hora q̄ ſacerdos ꝓfert v̄bū: aꝑiant̄ celi: ⁊ ibi aſſiſtūt ſancti angeli. Iō dī ꝙ oīo ań p̄r nr̄ nō hꝫ amē: q₂ angeli dicunt illud: tn̄ vī ꝙ hoc ſit ꝓꝑ cōnexionē v̄borū ad ſequētia. ¶ 3ᵒ eſt p̄ñtia ſcōꝝ aīaꝝ: pꝫ h̄ ꝑ Hieronymū ꝯ̄ vigilātiū: q₂ iſte dicebat ꝙ reliq̄e ſcōꝝ nō erāt adorande. Cui dicit Hieronym⁹ imo ſūt adorāde: q₂ ſequunt̄ agnū q̄cūqꝫ ierit. iō ⁊c̄. ¶ 4ᵒ p̄ñtia corporꝝ gl̄ificatorꝝ: pꝫ ſic: dcm̄ eſt. Corp⁹ chr̄i eſt in calice ꝑ cōcomitātiā: q₂ cōiūcta ſunt. cū igit̄ aīe ſint p̄ñtes (vt dictuꝫ eſt) ſi hn̄t corpa ꝯiūcta: ſeq̄t̄ ꝙ ſint ibi. Et hoc eſt hn̄ poſſe: q₂ btā v̄go ⁊ alij ſancti ſunt ibi: lꝫ hoc expſſe nō habeat̄ in ſcriptura. ¶ Sꝫ eſt ne itelligendū ꝙ localr̄ ſint ibi p̄ñtes: Videt̄ ꝙ hoc intelligāt Hieronymus ⁊ Aug. nec ꝑ hoc deſiſtunt eſſe in celo: vt infra patebit.

F

Queꝛe ō ꝯſ. d. 2. ⁊ ſuꝑ Jo. Dignitates euchariſtie ſunt q̄tuor. nūo. 4.

Notabile apocryphum.

Apoca. 14.

G

Angelos ⁊ v̄ginē ceterosqꝫ beatos altari aſſiſtere.

Decimuſſeptimus

articulus eſt qb⁹ miraculis fuit ſublimatū. Et dī ꝙ q̄tuor ſūt miracula. ¶ Primū eſt de ſubalī ꝯuerſione: qñ corp⁹ corruptibile tranſſubat̄ in corp⁹ incorruptibile. ¶ 2ᵐ eſt de ꝯuerſione totali in p̄exiſtens. ¶ 3ᵐ eſt de loci multiplicatione. ¶ 4ᵐ q̄uo tm̄ corpus ꝯtinet̄ ſub modica hoſtia. Et iſta miracula ne videant̄ impoſſi: ꝓbant̄ ꝑ dicta ſanctorꝝ. ¶ Prīa rō pōt ſumi ex dictis Ambroſij de ſacris. Q₂ q̄to extrema magis diſtant, tanto mīn⁹ pñt vniri: ſed maxīa diſtātia eſt inter nihil ⁊ ens: ⁊ maior q̄ꝫ inter corp⁹ chr̄i ⁊ panē. q₂ ḡ pōt de⁹ ō nihilo aliq̄d facē ꝑ creationē. ḡ de pane corp⁹ chr̄i facē ꝑ ꝯſecrationē. ¶ Ad 2ᵐ r̄ndet Aug. lib⁹ ꝯfeſſionū. Q₂ oppoſit⁹ modus eſt in iſto cibo ⁊ corpali. q̄a hoc cōuertit̄ cibatū in cibū: cib⁹ aūt corpalis ꝯuertit̄ in cibatū: vñ dicit. dñe dū comedā, tu nō ꝯuerteris i me: ſꝫ ego ꝯuertar in te. ⁊ aīa rōnalis eſt cibi corpalis terminus ſi ponat̄ vna ſola forma i hoīe. ¶ Ad 3ᵐ r̄ndet Hugo de ſcō victore libro de ſacris: ⁊ ponit vnā rōnē: q₂ qn̄cūqꝫ aliqs legiſlator ſtatuit legē vnā pōt diſpēſare in lege: ſꝫ de⁹ ſtatuit vnā legē ꝙ ſingula corpa ſint in ſingulis locis. ḡ illā pōt nullare qñ ſibi placuerit: vt ſint plura corpora in vno loco: vel vnū corp⁹ in diuerſis locis ſic diſpēſauit in lege illa: ꝙ ignis approximat⁹ paſſo nō ageret: ſic pꝫ in trib⁹ pueris poſitis in igne: ⁊ ꝙ ſol ſtaret in tp̄e Joſue. ¶ Ad 4ᵐ r̄ndet Aug. in lib⁹ de q̄titate aīe. vbi q̄rit a diſcipulo ſi recordat̄ de diſtātia vſqꝫ ad mediolanū. Et r̄ndet ꝙ ſic. Poſtea dic̄ ſibi nō ex te. ḡ in te. ḡ maior recipit̄ in minori: ⁊ h̄ declarabit̄ inferi⁹ ꝓfundius.

Euchariſtia q̄tuor miraculis ſublimat̄ qō auctoritatib⁹ ſanctorꝝ ſolidat̄.

Ponit̄ ō ꝯſe. di. 2. re vera.

H

Poſitio ꝯuerſione ē in p̄exiſtens declarat̄.

li. 2. p. 8. c. 2 Poſitio cōdi in plurib⁹ locis ſil̄ declarat̄.

Danielis. 3. Joſue. 10. Poſitio ꝯtinēdi maius in minori vel equali declarat̄.

I

Difficultates ꝓprie circa eucharistiã fuit quatuor. De terminis ꝑ ſe mutatiõis

Decimuſoctauus articulus eſt qbus diffi cultatibus fuit obſcuratũ. ¶ Dĩ ꝙ quadruplici. ¶ Prima eſt de locali mutatione: qꝛ corpus chꝛi accipit eſſe vbi nõ fuerat: tũc non dimittit locũ precedẽtẽ. ¶ Ubi eſt intelligendũ ꝙ terminus a quo in nulla mutatiõe eſt ꝑ ſe aliqͦd poſitiuũ: ⁊ põt eſſe tranſit⁹ in inſtanti ad ipſuʒ. pʒ de veloci mutatione de celo vſqʒ huc. ¶ Ad hoc põt rñderi ſi cõſideremus ꝙ radius ſolis in inſtãti diffundit̃ ab oriente in occidentẽ. Hoc tñ eſt facilr videre ſi cõſidereť ꝙ radi⁹ ſolis in inſtanti diffundit̃ a creatura: inducitur tñ iſtud tranſitione medij: vt infra patebit. ¶ 3ª diffi. Utrũ ſub qualibet fractura ſit totũ corpus chꝛi. ¶ Rñ⁹. ſi pars corrñdet pti: tũc frangereť ad fractionẽ panis: ſed corp⁹ chꝛi eſt totũ ſil' in qͣlibet parte. ¶ 4ª diffi. De cõſũptione: qꝛ dicunt heretici ꝙ ſi chꝛi corp⁹ fuiſſet ita magnuʒ ſicut vnus mons debuit eẽ comeſtũ. ¶ Rñ⁹. ꝙ terminat̃ tñ ſupra ſpẽs: ⁊ qñ eſt vltimata diſpõ. Deſinit ibi eſſe deſtructio nõ eſt ibi corporis chꝛiſti. qꝛ integrũ pſeuerat ⁊ nullo modo conſumitur.

Corp⁹ chꝛi ſoꝛe totũ ſub tota ⁊ ſub qͣlibʒ pte hoſtie. Quãuis qͣlibet dic ſuſcipiat̃ nunꝗ̃ tñ cõſumit chꝛi corpus.

K

Decimuſnonus articulus eſt qbus errori bus fuit ipugnatuʒ. ¶ Dĩ ꝙ qͣtuoꝛ. ¶ Primus. fuit valdenſiũ q dicũt ꝙ oĩs fidelis põt cõſecrare: ⁊ nõ boni ꝟ pñt: ⁊ ẽt mulieres. querũt enĩʒ q̃re mulieres debẽt excludi. ¶ Sed ex ſcriptura pʒ ꝙ offm̃ ſacerdotis in veteri lege nõ erat licitũ mulieribus: neqʒ qbuſcũqʒ ſed tñ ſacerdotib⁹: iõ multo magis in noua. ¶ Alius error fuit berengarioꝝ: q dicũt ꝙ erat tñ ſʒ figurã ⁊ ſilitudinẽ: qͦd reprobat̃ in decreto: ⁊ hoc nõ verũ eſt. ¶ Tertius error fuit paneiſtaꝝ: q dicebant ꝙ ſicut mediãte aĩa rõnali aſſumpſit dei filius humanã nãm: ita mediante corpe chꝛi aſſũpſit panem. Iſte error excludit̃: qꝛ ita eẽt chꝛs corruptibilis nũc ſicͭ fuit mortalis: ⁊ ſicͭ dĩ humanat⁹ ita vere diceret̃ ipanatus. ¶ Et ꝯ iſtõ Hugo fecit vnũ libellũ. ¶ Quar⁹ manicheoꝝ: ſicͭ fuit peſſim⁹ ille error q dicit ꝙ nõ deſinit ibi eẽ ſuba panis: ſʒ in eodẽ loco manẽte pane eſt corp⁹ chꝛi. ¶ Cõtra ꝟ aũt ẽ ſnĩa Gregorij i homelia paſchali: vñ iſtud excludit tranſubſtãtiationẽ. ¶ Alij dicunt ꝙ tranſubſtãtiatio ſit accñtalr in ſubo. i. in aere cõdenſato ⁊ dicunt ꝙ nõ ſunt accñtia eodẽ numero: ⁊ ita nõ migrant accidentia de ſubo in ſubm: nec manent eadem.

Errores circa eucharistiam ſunt qͣtuoꝛ vł quinqʒ.

De ꝯſe. di. 2.

L

Ultimus articulus eſt: qbus dotib⁹ fuit dotatuʒ ⁊ qbus donis. Et dicit Diony. ꝙ qͣtuoꝛ. ¶ Primo ꝑ ipſuʒ fit remiſſio pctõꝝ venialiũ: ⁊ ẽt mortaliũ oblitoꝝ: qꝛ cõtinet ṽtualr cõtritionẽ in q̃ delent̃ oĩa pctã quecũqʒ. ¶ 2ª cõtinet grãm pfectiorẽ: qꝛ cetera ſacr̃a cõtinẽt grãm limitatã. hoc ṽo ſacr̃m grẽ plenitudinẽ: qꝛ ipſaʒ diuinitatem. ¶ 3ª in ipſo dimittit̃ pena purgatoria: poſſet. n. aliqs tãtuʒ celebrare: vel ꝑ aliũ celebrari facere ꝙ totalr pena auferreť. Exemplũ in 4ª dialogo Greg. ¶ 4ª. qꝛ per ipſuʒ accumulant̃ pmĩa. ⁊ pmiſſiones mirabiles facit chꝛs Jo. 6. frequentantibus iſtud ſacr̃m. vñ vide totũ illud capitulum. ¶ Ad argumentum in oppoſitum pʒ per iam dicta.

Dotes eucharistie qͣtuoꝛ. Dimittit pctã. Confert grẽ plenitudinẽ. Dimittit penã purgatorij.

M

Accumulat merita, frequẽter ergo i grã celebra.

Et ſicut ſunt due res ⁊c.

Hec eſt 9ª diſtin. ¶ Circa quã q̃ro 4ᵒʳ qõnes. ¶ Prima eſt vtrũ verba cõſecrationis habeant virtutem ſupnãlr infuſam: per quam poſſint cauſare terminũ iſtius conſecrationis ⁊ tranſubſtantiationis. Et vĩ ꝙ ſic: qꝛ dicit Ambro. de ſacramentis: ꝙ ibi ſunt aliq̃ ex vi verboꝝ. Aliqua per cõcomitantiã: ſed hoc nõ eẽt veꝝ: niſi verba haberent aliquã virtutẽ. ¶ Cõtra. nullum accñs ſpũale põt recipi in aliquo ſubo corporali.

N

Cõclo 4ª.

In iſta qõne ſunt quatuor ꝯcluſiones. ¶ Prima eſt ꝙ aliqua talis virtus nõ põt eſſe in tota ꝓlatione ṽboꝝ infuſa. hoc aũt ꝓbo 4ʳ. ¶ Prio ſic. Impoſſe eſt ꝙ aliqs effectus habeat eſſe ab aliqua ṽtute in illo tempore in quo ṽtus illa nõ exiſtit: ſed inſtans tranſubſtantiationis nõ coexiſtit toti tẽpori ꝓlationis ṽboꝝ. ꝓbo: qꝛ nullũ indiuiſibile põt coexiſtere diuiſibili ſucceſſiuo: qꝛ iam eẽt in tẽpore. g̃ ⁊c. ¶ 2ª. qꝛ qñcũqʒ aliqͦd ſucceſſiuũ eſt cã ꝑmanentis qͦd fit in inſtanti: illͦd nõ cauſat ipm niſi diſpoſitiue: ſed in hoc ſacr̃o nulla eſt diſpõ ad tranſubſtãtiationẽ: qꝛ nec ſpẽs nec panis ſunt apta nata recipere diſpõnẽ ad tranſubſtãtiationẽ. ¶ 3ª qꝛ fruſtra ponit̃ virtus in ſubo que ṗus deſtruit̃ ãn aduentũ termini. ¶ 4ª. qꝛ qñcũqʒ aliqua ita ſe hñt: ꝙ vnũ eſt alteri incõpoſſibile: illud nõ hʒ rõnẽ cauſe ad aliud: ſed ꝓlatio verboꝝ ⁊ inſtans tranſubſtantiationis ſunt incõpoſſibilia: qꝛ qñ fit prolatio nõ eſt trãſubſtãtiatio. ergo ⁊c. ¶ 2ª ꝯ ꝙ non eſt in vltima ſyllaba ſucceſſiua. Probo dupľr. ¶ Qꝛ ſicut ꝓlatio menſurat̃ tẽpore: ita vltima ſyllaba erit ſucceſſiua ſicut illa: ſed ex ſucceſſiõe oſtenſuʒ eſt ꝓpoſitũ. Itẽ ſyllaba menſurat̃ breuis vel longa ex tpe. ergo eſt ſucceſſiua ſicut oratio eius. ¶ 3ª ꝯ eſt, ꝙ nec in vltima littera que vĩ indiuiſibilis eſſe cũ tota oĩo conſtet ex lr̃is. ſi littera eſſet indiuiſibilis: tota oratio eſſet indiuiſibilis. ſi lr̃a conſtet ex duabus lr̃is. ſi quelibet eſſet indiuiſibilis, tota oratio eſſet idiuiſibilis: ⁊ tunc currunt oẽs rõnes ṗcedentes: ſi lr̃a habeat prolationẽ ſucceſſiuã. ¶ 4ª ꝯ, ꝙ nec in vltimo inſtanti poſt ꝓlationẽ: qͦd ꝓbat̃. ¶ Primo ſic. Qꝛ oĩo ꝓlata in inſtãti poſt ꝓlationẽ: in eo ꝙ prolata eſt: nõ eſt nec aliqd ei⁹: qꝛ eſſentia eius eſt in fieri: quo ꝯſumpto nõ hʒ eẽ: ſed ſi nõ eſſet: tũc nõ eſſet aliqua virtus in inſtanti oĩonis ꝓlate. ¶ 2ª ſic. Qñcũqʒ aliq̃ ſunt imediate cõiuncta trãſacto priori, incipit poſterius: ſicut motus ⁊ qes ſe hñt: ſed ſilentiũ ſequit̃ ꝓlationẽ imediate: ſed in ſilentio nõ põt eſſe imediate talis ṽtus. ¶ 3ª. Qꝛ eſt impoſſe ꝙ in vltimo mutato eſſe ſit aliquid de motu. Sed in vltima prolatione verboꝝ eſt ibi mutatũ eſſe finis illius mot⁹. ¶ 4ª. Qꝛ nõ eſſe illius virtutis ṗmo nõ põt ſtare cum ṗmo eſſe corpis chꝛi: ſed in vltimo ṗmo inſtanti eſt nõ eſſe illius virtutis ṗmo ⁊ eſſe ṗmũ corpis chꝛi. ergo ⁊c.

Nec in ꝓlatione totius oĩonis factat̃ nec vltime ſyllabe aut lr̃e ei⁹ nec in vltio inſtã ꝓlatiõis ṽtus ſupnãlis infuſa exiſtit.

O

P

¶ Dico igitur ꝓpter iſtas rõnes ꝙ nulla virtus eſt ibi. ¶ Sed hic occurrit difficultas: qꝛ ſancti videnť hoc dicere: ꝙ. ſ. virtus eſt in ṽbis. ¶ Rñ⁹. ꝙ nõ nego ṽtutem aliquo mõ: ſicut dat̃ auctas in actib⁹ hierarchicis: ſicut dixit chꝛs poſt reſurrectionẽ. Data eſt, mihi oĩs ptãs ⁊c. nõ aũt ptãs abſoluta: ſed aliq̃ noua auctas que non eſt foꝛa realis: ſʒ reſpectus volũtatis diuine: ſicͭ dat̃ auctas popularis: ⁊ ſicut Pilatus habebat ptãtẽ crucifigendi chꝛm: nõ ꝙ eſſet aliq̃ q̃litas abſoluta: ſʒ q̃dã auctas ab iperatore ſibi collata. ¶ Scḋa pticula inqͥſitionis hui⁹ eſt: qꝛ dato ꝙ poneret̃: nõ poſſet tñ attingere ad terminũ iſtius trãſubationis ſicut dicũt aliq: tñ qꝛ ſicͭ inſtr̃m attingit terminũ ṗncipalis cãe ⁊c. ¶ Cõtra. qꝛ nulla forma iherẽs põt attigẽ ad annihilationẽ ṗme mãe: qꝛ nõ depẽdẽt ab aliquo niſi a deo. ſed aliqd nõ põt annihilare aliud: niſi deſinat cãre illͦd qͦd ipſʒ cauſabat: ſed in hoc ſacr̃o annihilari dĩ. igit̃ talis ṽtus ſi ponat̃: non poterit talẽ annihilationẽ attingẽ: ſi dicas nõ annihilat̃ ſaltẽ ꝟ eſt veꝝ ꝙ deſinit eẽ. g̃ attingit ad ſuũ nõ eſſe: qͦd nõ põt aliqs niſi de⁹. ¶ 2ª ex pte termini ad quẽ: qꝛ tranſubatio fit in totũ corp⁹ chꝛi nõ in pte. Et ita termin⁹ gnalis eſt mã: ſʒ nulla cã 2ª põt attingẽ inſtr̃alr ad ꝓductiõeʒ ṗme mãe: cũ ſit fundamẽtũ in cãis ſcḋis ſemꝑ ꝓſupp͂ᵐ. ¶ 3ª. qñcũqʒ aliqͦd mouẽs põt iducere aliquẽ terminũ poteſt

Cõclo ṗncipalis rñſiua. Uide Augu. ſup Jo. hom. 80. ⁊. 1 q. 1.

Matthei. 28.

Qualis ṽtus ſicut in ṽbis. Jo. 19.

Q

Uide ſco. 1. d. hui⁹. q. 3. ⁊. 4

Dato ꝙ ſupnãlis ṽt⁹ poneret̃ in ṽbis ſacr̃alib⁹ tñ nõ attigẽt tmĩ ad trãſubationis.

A pōt pducere p 9ñs oīa accñtia cū p 9comitātiā:ſed in trāſubſtatione aīa ſubalis cbūi eſt 9comitās.ǵ vtus crea ta hʒ aliquā vtutē ſup aīaʒ cbūi rōnalē:⁊ etiā ſup vtutē eodē modo:quo attingeret pductiue:qḋ eſt ipoſſibile.

M.l.rōnalis.

Dubiū triplex

¶ Sed occu.dif.qa lʒ ignis gñans ignē nō gñet māṁ pmā:tñ gñat totū cōpoſitū:⁊ per 9ñs māṁ ſʒ nō pmo. ¶ Itē homo gñat hoiem:⁊ tñ nō attingit terminū pn cipalis.¶ Itē celū gñat bruta.¶ Ad pmū dico q cō poſitū accipiť dupl'r.Aliqñ pro mā ⁊ forma ſimul ſum ptis:⁊ iſto modo gñans nūqʒ gñat cōpoſitū.Aliqñ acci piť pro tertia entitate reſultāte:⁊ ſic pcediť. ¶ Ad 2m. nō video q ſi in eo nō eēt niſi illa forma:q̄ eēt hō:pdu cereť ab hoīe:⁊ p idē de ſole aīalia gñante. ¶ Qō.II.

Cōpoſitū duplicit ſumiť.
De pductiōe mālī gñalr ⁊ hominis ab hoie ⁊ brutis celo vbiqʒ notanter.

B

Secundo querit Utrū illa vba ha beāt aliquaʒ cauſalitatem reſpectu termini trāſubātionis.Et videtur q nō.qa Augu.dicit ꝯ manicheos/q nulla cauſa limitata cauſat aliqḋ incorruptibile. ¶ Contra.qa ſacrā ſemper efficiunt quid figurant.

Hic ſupponiť cōiter q hñt aliquā cauſalitatem ſuper terminū trāſubātionis:ſed de modo eſt dubiū.¶ Ideo hic ponunť q̄tuor modi dicendi.Quidā dicunt q per aliquā virtutē cauſatur aliqua diſpoſitio ad effectū ſacri.Aliȷ dicunt q p aſſiſtentiā vtutis diuine.Aliȷ dicūt aūt per illū modum quo applicanť actiua paſſiuis/dicunť cāre.Aliȷ q cānt aliquā diſpōnē:ad quā nō ex nā ſed ex diuina voluntate ſequiť talis effectus ſicut deus infundit libere animaʒ humanā corpori organico.¶ Sed nulla iſtarū viaruʒ videť mihi poſſe ſufficere.pma eſt falſa: maxime in ħ ſacro:qa impoſe eſt:vt oſtenſuʒ eſt:qa oīs diſpō cauſať in ſubto receptiuo illius:ad qḋ diſponit:ſed nō eſt ſubʒ cōe in trāſubātione:qa totū 9uertiť in totuʒ.Itē ita eſt caracter forma ſupnālis infuſa:ſicut gr̄a.¶ 2a etiā via nō ſufficit:qa aſſiſtentia vtutis diuine ita fuit in pphis ad cauſandū miracula que faciebāt:nec tñ dicimus q actus ille hñet talē cauſalitatē:ſicut ſacrm.¶ Eodē mō deus fecit pactū cū aplis:q qcqd peterēt/daret eis:⁊ tñ carnis ſtimulationē non mouit a Paulo pꝑter hoc ter dñʒ rogauit.¶ Cōtra tertiā viā:qa angelus nō cauſat: niſi ſuppoſita vtute in actiuo ⁊ paſſiuo ad gñandū ⁊ patiendū:ſed iſta nō hñt talē vtutē.vʒ.vba ⁊ panis. ¶ 2° qa ſic applicās nō 9tinet niſi terminū reſpectiuū ex ſe: ſed nō formā abſolutā. ¶ Ad 4m modū 9dicit:qa talis diſpoſitio:que eſt in eucbariſtia/vel in platione verboꝝ nō eſt plus diſpoſitio ad corpus cbūi/q̄ aſinus ad angelū.vnde qa iſte modus videť dare cauſalitatē realem/non capio.¶ Dico igiť q aliter aſſignanť cāe efficientes in nālibus:aliter in artificialibus:aliter in politicis ⁊ ciuilibus:aliter in hierarchicis.Nam in nālibus aſſignať cauſa/ad cuius eſſe ſequiť aliud:⁊ q dat eſſe rei:⁊ cōſeruat eaʒ in eē.ǵ opʒ effectū a cauſa actu realiter dependere.In artificialibus aūt ſic iducit vel aſſignať cauſa nō recipiēdo vtutē actiuā:ſʒ recipiēdo effectū pmū.puta motū a pmo agente.In politicis autē eſt per aliū modū:ſiue in ciuilibus:qa tota cōnexio eſt ſm rōnē ⁊ voluntatē.Ubi gr̄a.ſi in politia humana imperator ordinaret/q qcūqʒ fugeret de bello eſſet reus mortis:aliquo fugiente.fuga eſt cauſa mortis:nō eſt cā realis:ſed qa per fugā 9ſequiť talē legē.hec aūt cauſalitas eſt tñ politica.Papa etiā ordinauit q quicūqʒ trāſiret mare in alexādriā ſit excōicatus:⁊ ita talis actus cāt ⁊ ponit talē effectū pp legē.In hierarchicis aūt per cōparationē ad pmiū ⁊ penā.iuſtitia eni iudicis nō eſt cauſa pene:ſed demeritū criminis.nec eſt ex nā ſimpl'r:qa dānareť quocūqʒ actu:qa potuiſſet iſtitue nullū dānari

Vide Scotuʒ vbi ſupra.

Modus vbi aliorum 4r.

Impugn 4r

C

Joā.14.15.⁊ 16.⁊ alibi ſepe.

2.corin.12.

Alpis ꝑyua.

Aſſignatio cārū efficientiū quadruplex.

D

ſed iſte actus eſt cauſa pꝑter ordinē voluntatis diuine. ¶ Eodē modo de merito glie.Datio calicis aque frigide ⁊c̄.¶ Ad ppoſitū/qui voluit aſſignare cām nāleʒ in ſacris in vanū laborant:qa nunqʒ inuenirēt:⁊ opʒ q querere cām nō ſm nāʒ:ſed tñ politice:vel hierarchice: ⁊ in habitudine ad legiſlatorē.Actus igiť cauſat p modum quo aliquid cauſať in politicis vel hierarchicis. ¶ Sed oc.4m dif.¶ Prima qa nō iueniť in politicis q aliquid ſit cauſa niſi reſpectus rōnis:ſed hic effect9 in ſacro eſt realis.vnde reatus ille/quē cōſequiť fugiēs nō eſt niſi reſpectus rōnis.ſi aūt diceret.volo q qcūqʒ fugiat/ipſo facto ſit mortuus.nihil poſſet facere:nec de quacūqʒ alia forma reali.¶ Dico ad hoc q ħ defectus prouenit ex defectu potētie ⁊ vtutis in creatis.ſi enim haberēt tantā vtutē q formas iprimere poſſent:ſtatiʒ ſequerenť talia:ſed de9 hʒ virtutē ad exequendū talia oīa que ſm ſuas leges ſtatuit:eodē mō eſt cāſitas hic ⁊ ibi:ſed vna cauſat aliqd reale:alia nō.¶ 2a diffi.qa vr̄ q eq̄lem efficaciā hñt leges iperatoꝝ.¶ Dico q ſile eſt quātū ad modū cauſandi:ſed pſtātus agēs eſt de9. ¶ Sed qd de demonib9 ⁊ ſortilegis:qa ex pacto ſemp ſic faciūt. ¶ Rn̄:q ſi haberēt auctem leges cōdendi ⁊ exequēdi:tūc eſſet ſile:ſed pnt impediri a bonis angelis.¶ 4a diffi.qa vr̄ q iſta ſit cauſalitas metaphorica. ¶ Dico q in ſuo ordine eſt vera cauſalitas:ſicut in politicis:ſed iſtud ſacrm excedit alia:qa alia hñt formal'r gr̄am nō virtual'r:ſed iſtud cōtinet virtual'r:qa a nulla creatura pōt virtual'r cōtineri. ¶ Qō. III.

E

Mat.16.
Applicatio dictorum.
Nec nāl nec artificialis: ſʒ politica ⁊ hierarchica cauſa eſt in ſacris aſſignanda.
Dubium 4r.

F

Cāſitas politica i diuinis ⁊ creaturis qō vniformis ⁊ varia.
Nō ē pacifica ib9 cū demonibus.

Eucharīſtie excellentia.

Tertio querit Utrū hoc pnomē/hoc/ demonſtrauerit aliqd qñ cbūs cōfecit.¶ Et videť q nō:qa eſt demōſtratiuū ad oculū:ſed nō poterat demōſtrare ad oculū.ǵ ⁊c̄.¶ Contra.qa ex ſua rōne eſt pnomen demrātiuū.igiť ſemp demrāt vbicūqʒ ſit.

Hic dico 4a 9nes.¶ Prima eſt q ħ pnomen hoc/aliqd demrāt:ſʒ nō ſubaʒ panis. hoc pbo dupl'r.¶ Primo.qa illō nō demrāť in ſubto qḋ eſt incōpoſſe cū ſuo pdicato:ſed ſuba panis eſt incōpoſſibilis corpi cbūi.ǵ ⁊c̄. ¶ 2° qa eſt ipoſe q corpus incorruptibile prediceť de corruptibili:ſed corpus cbūi q eſt meum:eſt icorruptibile.panis aūt eſt corruptibilis.ergo ⁊c̄. ¶ 2a 9:q nec accñtia:qa nulla ſuba predicať de accñte ſumpto in abſtracto:ſed ita eēt hic.ǵ ⁊c̄. ¶ 2°.qa aliqḋ demrātiuū ibi ſenſibil'r nō videť. ¶ 3a 9.qa nec ſuba panis cū accidētib9:qa nō pōt eſſe ſubm per cōparationē ad iſtud pdicatuʒ:nec manet ſuba illa. ¶ 4a 9.q nec accñtia cū corpe cbūi:tāqʒ vnū ſenſibile ſit demōſtratū:qa iſtud nō facit vnū/niſi per aggregationē.igiť non pōt dici de pte ſiue de pane q ſit corpus cbūi.Itē iſta eſt falſa.corpus ſumptū cuʒ accñtibus eſt ſuba:ſed hoc demrāt ſubm.¶ Pono ǵ 9clonē affirmatiuā.Nihil demrāt niſi corpus cbūi.¶ Hoc oſtēdo 4r. ¶ Primo qa idiuiduū de vno ſolo pdicať.ſ.de ſeipſo. igiť qñ dī corpus meū/dī corp9 cbūi.¶ 2° ſic.qñcunqʒ aliqua duo adiectiua ſic ſe hñt q vnū predicať de alio: opʒ q ambo pdicenť in habitudine ad idē ſubm:ſicut pʒ de albo ⁊ muſico:ſed hoc ⁊ meū/ſic ſe hñt q dr̄r de ſe.ergo hñt ideʒ ſubm:⁊ demrāť per hoc q eſt corpus cbūi.¶ 3°.qa pnomen poſſeſſiuuʒ deſignat in hitudine ad poſſeſſorē illud qḋ deſignat:ſed hoc pnomē meum/ eſt huiuſ.cbūs autē eſt poſſidens.ergo ⁊c̄. ¶ 4°.qñcūqʒ aliq̄ dictio pſonalis:que deſignat in habitudīe ad aliqḋ illa deſignat habitudinē ad pſonā pmā quaʒ deſignat: ſed meū/eſt pſone pme.igiť qcqd deſignat/deſignat in habitudine ad perſonā pmam:que eſt perſona chriſti. ¶ Dico igiť q ħ nihil deſignat niſi corp9 cbūi.¶ Sed

G

Cōcluſio 4r.

Nec ſubam: nec accidētia: nec vtruqʒ ſil nec corp9 cbūi cū accidētib9 demrāt ly, ħ.

Cōclō vltima

H

Per ly hoc demōſtrat cōp9 cbūi qḋ pbat apparenter.

Dubium 4r.

I

Solutio 4ᵒ.

occu.diſ.quõ demõſtrat qđ nõ eſt ibi:q̃a corpus chr̃i non eſt dum v̾ba pferunt̃:ſed cum plata ſunt. ❡ Soluit̃ h̾ quadrupl̾r. Aliqui dicũt q̃ pnomini nõ accidit tp̃s:ſed verbo:ideo abſtrahit ab omni tẽpore ⁊ ſi ſupponet/faciet hoc pro futuro. Aliter dicit̃ q̃ eſt idiuiduũ vagũ:qđ eſt cõe ad duo idiuidua. vt qñ dicit̃ hoc/dicit̃ ſtare vage:ſed qñ dicit̃ hoc meũ/dicit̃ pro corpe chr̃i. Alij dicunt q̃ eſt idiuiduũ imediate:qđ eſt correſpõdens corpori:q̃a eſt vna ratio corpis in chr̃o ⁊ in pane. Alij dicũt q̃ v̾ba pñt cõſiderari:vel vt ↄſecratiua:⁊ ſic precedunt trãſubſtãtionẽ. vel vt demõſtratiua:⁊ ſic ſequunt̃. vel vt neutrũ:⁊ ſic cauſant. ❡ Sed nulla via𝑧 iſtarum valet.

Impugnᵒ 4ᵉ

❡ Prima nõ. cõcedebat̃ eni q̃ ſic ſupponat:ſed cũ ita nõ ſit. falſa eſt lȝ vera ſit:qñ erit. ❡ Itẽ iſta nunq̃ eſt vera pro pñti ſub̃a. panis eſt corpus chr̃i. igit̃ nec p futuro. pbo. omne futurũ fiet aliqñ pñs. ❡ Nec ſcđa. q̃a

K

cuicũq; preponit̃ pnomẽ demõſtratiuũ id eſt ſignatiuũ ſui. ❡ Itẽ vera eſt hec ↄ̃dictio. hoc eſt corpus chr̃i:⁊ h̾ nõ eſt corpus chr̃i:ſed inter idiuidua vaga nulla eſt ↄ̃dictio. ❡ Nec tertia valet:q̃a hec eſt falſa. hoc corpᵘ ſub̃e panis eſt corpᵘ chr̃i. ❡ Nec valet q̃rta:cũ dicit̃ neutrũ cauſat:ſȝ verificat̃ ex ↄñti:q̃a nihil eſt de oõne: qñ eſt trãſubſtãtio:ſed demõſtratio nõ fit niſi in oõne:⁊ ita pcedit inſtans trãſubſtãtionis:⁊ p ↄñs veritas eius precedit trãſubſtãtionẽ. ❡ 2ᵒ q̃a impoſſibile eſt q̃ ppõ ipſa ſeipſam verificet:ſed ſacr̃m eſt cauſa veritatis ppõnis: ⁊ ita ppõ erit cã ſuiipſius. ❡ Dicit ergo Sco. q̃ cõceptus oõnis

Op. ſco. h̃ di. huius q. 2. ar ticulo. 3.

pfecte nõ habet̃ ab aliquo citra vltimũ inſtans oõnis plate:q̃a tota oõ eſt cã cõceptus totalis. ❡ 2ᵒ dicit q̃ qñ oõ ſucceſſiue pfert̃:quelibet dictio cauſat in phantaſia aliquã diſpõnẽ v̾bal̾r. ⁊ neceſſitas huiᵘ ẽ:q̃a diſpõ remanet tranſeunte v̾bo:aliter vox p̃terita nihil poſſet cãre. ❡ 3ᵒ dicit q̃ ille diſpõnes ſunt pmanẽtes:alioquin

L

eſſent annihilate qñ oõ terminat̃. ❡ 4ᵒ q̃a in inſtanti vltimo ↄcurrũt oẽs ille diſpõnes ad cauſandũ cõceptũ oõnis plate totalẽ. vñ remanẽt ille diſpõnes in v̾tute:qua𝑧 cauſat̃ totalis cõceptus huius oõnis:⁊ in illo eſt trãſubſtãtio. ❡ Cõtra iſtud arguit̃ 4ᵗ. ❡ Primo q̃a impoſſibile

Impugnᵒ 4ᵉ Sed in ſalua tio Scotum.

eſt q̃ aliqua dictio ſignificet:niſi qñ eſt:q̃a ſignare eſt reſpectᵘ dictionis ad ſignatũ:ſed impoſſibile eſt q̃ reſpectus ſit in actu, niſi fundamentũ ſit in actu:ſed in vltio inſtanti h̾ dictio/hoc/nõ eſt. ❡ 2ᵒ qñcũq; aliqua dictio ſignatiua pfert̃ qñ pfert̃ ſignat:ſed iſta dictio/hoc/qñ pfert̃ eſt in pñᵒ oõnis. ḡ in pñᵒ ſignat:⁊ hoc ſignificare eſt demonſtrare. ❡ 3ᵒ q̃a dictio idẽ ſignat poſita in oõne ⁊ ſeparata:ſed extra oõnẽ/cũ pfert̃/ſignat. ergo in oõne vbi eſt/ſignabit. ❡ 4ᵒ ſic. ſicut ſe hȝ ſignatio oõnis totius ad oõnẽ:ita pȝ ad pte:ſed in fine oõnis eſt ſignatio eius totalis. igit̃ in fine plationis huiᵘ hoc ſignificat

M

⁊ demõſtrat:⁊ loquor de oõne qua ↄficimus. ❡ Dico ergo q̃ nõ demõſtrat niſi qñ pfert̃. hoc cõfirmat̃ quadrupliciter. ❡ Primo. q̃a hic nõ eſt mentio de ſignificato

Opio ppia. Dũ pfert demonſtrat ly h̾ Confirmatio quadruplex.

vocis:ſed ↄceptuũ:ſed hoc (vt deſcribit̃) a cõceptu eſt eiᵘ paſſio ſignificare. ergo illã habebit/vbicũq; ponat̃/vel in pncipio:vel in medio. ❡ 2ᵒ q̃a oõ eſt ſucceſſiua. ergo in ipſa eſt ſignificatio ſucceſſiua. ❡ 3ᵒ q̃a ppoſitio nulla de ↄtigẽti eſt vera, niſi actu exiſtat:⁊ dũ actu enũtiat:ſed iſta eſt de ↄtingẽti. hoc eſt corpus meũ. ❡ 4ᵒ veritas cuiuſlibet ppõnis eſt poſterior ſuo ſubiecto. ergo iſta veritas eſt poſt q̃ ppoſitio ſit vera. hoc eſt corpus meũ:ſed impoſſibile eſt:q̃a poſterius eẽt pus. ❡ Dico ḡ q̃

Recurrit ad op. Inno. h̾. diſtinctione. 8. ar. 5. recitatã q̃ tñ nõ tenet.

opio Inno. getat itellm̃:qui dicit q̃ chr̃s nõ ↄſecrauit p v̾ba illa:q̃a pus fuit ↄſecratio q̃ ↄfractio:⁊ pmo diuiſit: poſtea diſtribuit:⁊ ita demõſtrauit per illa verba q̃ cõſecrauit p bñdictionẽ. ❡ Sed eſt diſ. Quia Ambroſiᵘ de ſacris dicit q̃ ſacerdos cõficit per illa v̾ba:que chr̃s dixit:vel p v̾ba chr̃i. ❡ R̃ᵒ q̃ Ambroſius nõ dixit per

N

que v̾ba. vñ verũ eſt q̃ per v̾ba:que chr̃s dixit/ↄſecrat. ſed nõ habet̃ q̃ chr̃s p ea ↄſecrauit. ❡ 2ᵒ diſ. q̃a videt̃

Varietas ſoni nõ non variat ſacrm̃.

q̃ eucharĩſtia ſit alterius rõnis q̃ cõficimᵘ ab illa quã chr̃s cõfecit. ❡ R̃ᵒ dictũ fuit q̃ q̃a iſtud ſacr̃m eſt permanẽs:ideo nõ opȝ q̃ forma ſit eiuſdẽ rõnis. ❡ 3ᵒ diſ.

. ſ. h̾. di. h̾.

quõ demõſtrauit h̾/cũ ſit demõſtratiuũ ad ſenſum. ❡ R̃ᵒ q̃ dȝ itelligi ad oculũ mẽtalẽ. ſicut cũ dico. hic actus itelligẽdi:vel h̾ deſideriũ. ❡ 4ᵒ diſ. q̃a idẽ erit dicẽ corpᵘ meũ

Demõſtratio duplex.

eſt corpᵘ meũ:⁊ dicẽ h̾ eſt corpᵘ meũ:ex quo demõſtrat corpus chr̃i. ❡ R̃ᵒ q̃ ſubſtratũ ſupponit pro ente:vel p re:nõ eſt igit̃ icõueniẽs dicẽ hoc ens:vel res:vl̾ ſub̃a:

Similr̃ cadit ad immobilẽ Scotum.

eſt corpᵘ meũ:⁊ eſt determinatio appoᵗⁱ idiuiduo ſuperioris ad aliqđ idiuiduũ determinate ſpẽi. ❡ Qõ. IIII.

Quarto queritur. Utrũ hoc/demõſtret q̃ pferimus. ❡ Hic ſunt 4ᵒʳ ↄ̃nes. ❡ Prima eſt/q̃ nõ põt demõſtrare niſi corpᵘ chr̃i p rõnes factas ſuperiᵘ. ❡ Scđa

Cõcluſio 4ᵉ.

O

ↄcluſio/q̃ nõ demõſtrat corpus chr̃i vt hic pſens:q̃a ibi nõ eſt pro inſtanti vltimo. ❡ 3ᵃ ↄ̃/q̃ nõ demõſtrat pro futuro pȝ de ſe:q̃a falſum diceret. ❡ 4ᵃ ↄ̃/q̃ nec vt in celo:q̃a nõ eſt demõſtratio ad pñtiã illam.

Quid demõſtrat ly hoc:⁊ quid non.

❡ 5ᵃ ↄcluſio/q̃ demõſtrat corpus chr̃i:vt ↄſecratũ a chr̃o in cena:⁊ hoc probo q̃drupl̾r. ❡ Ubi ſciendũ q̃ aliqua oõ põt accipi idicatiue:vel recitatiue:tũc ſic. Qñcũq; aliqua oõ pfert̃ idicatiue vel recitatiue:eo mõ demõſtrat:quo fuit ab idicante plata ⁊ nihil aliud:q̃a habitudo realis eſt ad idicantẽ:ſed iſtã oõnẽ nõ dicimᵘ niſi recitatiue. pbo:q̃a nos dicimᵘ q̃ chr̃s bñdixit/fregit:⁊ dixit accipite ⁊c̃. ḡ idẽ demõſtramus qđ chr̃s demonſtrauit.

Cõcluſio reſponſiua.

❡ 2ᵒ ſic. Qñcũq; aliqs dicit in pſona alterius:deſignat illud v̾bũ:ſicut pfert̃ ab illo:⁊ ↄuenit illi in cuius perſona dicit̃:ſȝ ita dicimᵘ hic:accepit panẽ ⁊ dixit. h̾ eſt corpus

P

meũ. ḡ ⁊c̃. ❡ 3ᵒ Qñcũq; aliqua ppõ eſt de p̃terito:eius demõſtratio eſt put fuit in preterito:ſed iſta ppõ hȝ habitudinẽ ad p̃teritũ ſignatũ:⁊ per ↄñs hȝ rõnẽ ⁊ demõſtrationẽ ad illud ſm̃ q̃ fuit in preterito. ❡ 4ᵒ q̃a dicit Sco. q̃a ſi ſimpl̾r diceret̃. h̾ eſt corpus meũ ſine pcedẽtibᵘ:nihil fieret. ḡ opȝ q̃ iſta v̾ba habeãt habitudinẽ ad pcedentia:ſed p̃ora v̾ba ſunt plata in ordine ad ↄſecrationẽ chr̃i:ergo illđ demõſtrat qđ chr̃s demõſtrauit in cena. ❡ Sed hic eſt diffi. q̃a nulla dictio põt demõſtrare

Diſt. h̾ ſuperiᵘ q. 2.

qđ nõ eſt. ❡ R̃ᵒ q̃ ve𝑧 eſt ſi ſumit̃ idicatiue:ſed ſi ſumat̃ recitatiue põt demõſtrare qđ fuit. v̾bi g̃ra. qñ recitando dicimᵘ in pſona ade. hoc nũc os ex oſſibᵘ meis. ❡ 2ᵃ diffi. q̃ oẽ qđ demõſtrat intuitiue eſt cognoſcibile. ergo exiſtit. ❡ R̃ᵒ ſicut pus ve𝑧 eſt de demõſtratione pfectiõis idicatiue. ❡ 3ᵃ diſ. q̃a ſaltẽ pro tp̃e pñti nõ põt demõſtrare. ❡ R̃ᵒ q̃ hoc tp̃s nõ eſt pñs ſimpl̾r:ſed recitat illud ad qđ fuit pñs. ❡ Sed remanet dubiũ:q̃a iſta ppõ. h̾ eſt corpus meũ:eiuſdẽ ſit ſignatiua ⁊ idicatiua:ſeu demõſtratiua:cuiᵘ eſt effectiua:ſȝ efficit corpᵘ chr̃i: vt nũc eſt hic:nõ vt fuit in cena effectiue:niſi vt eſt reᵗ illiᵘ ↄſecrationis. ḡ ⁊ demõſtratiue. ❡ R̃ᵒ q̃ al̾r hȝ cãtionẽ ⁊ al̾r ſignationẽ. nã ex iſtõne diuina hȝ cãre:ex iſtõne aũt humana hȝ demõſtrare:⁊ iõ ad aliđ põt referri:⁊ ſignaᵒ ⁊ demõſtraᵒ.

Dubia notanda. Demõſtratio ſemſum duplex.

Q

Al̾r cãt ⁊ al̾r ſmf̃at oõ ſacralis notand.

Sunt item alij ⁊c.

Hic incipit decima diſtinctio. Circa quã q̃ro 4ᵒʳ q̃ones. ❡ Prima eſt. vtrũ corpus chr̃i incipiat eſſe in loco ↄſecrationis:ſine ſui mutatione. ❡ Et videt̃ q̃ ſic. per Aug. di. q̃ donec finiat̃ ſeculũ:ſurſum eſt dominus. ❡ Contra. quia poſt conſecrationem eſt vbi ante non erat.

De ↄſe. diſ. 2. prima hereſis ⁊ originalr̃ hȝ in expõne. ſ. 4.

Hic inducit̃

A

Opio cōis. Uide Sco.q. pſenti ꝛ vbi/ ea: ſup quo ſe fundat ꝛ a q̄ oia bōa capit. Impug° 4ᵗ.

Hic inducitur cōmunis opinio: que dicit ꝙ ſine mutatione ſui incipit ibi eſſe per ſolā tranſubatiōnē panis in corpus ſuū: ſicut ſi ex aqua generat̄ ignis. Ignis ſine mutatione incipit eē, vbi fuit aqua. ¶ Contra iſtum modū arguit̄. Primo. qa qñcunqʒ due mutationes hñt diſtinctos terminos: quoꝝ vnus pōt acquiri ſine alio: mutatio ad vnuʒ non eſt mutatio ad alterū. Iſta patet de ſe: ſed tranſubſtantiatio: ꝛ preſentialitas corporis cħi/ ſunt alius ꝛ alt° terminus: qa deus poſſet facere pſens corpus cħi ſine ſl tranſubatione. ¶ Scđo ex ordine eſſentiali. pʒ idem. Qñcūqʒ aliqua duo ſic ſe hñt ꝙ vnum pōt acquiri alio habito: nō eadē mutatione acquirunt̄. Sed corp° cħi pus poſſet eē in altari: ꝛ poſtea tráſubari. ergo ꝛc. ¶ 3° qa deus poſſet tráſubare panē in corpus ſuū: vt in celo: qa ſi pōt in diſtātē ſicut fecit in cena. vbi panis aliquo modo diſtabat a corpe ſuo: ſequit̄ ꝙ in quacūqʒ diſtantia erit tráſubatio: ꝛ tamē corpus cħi nō erit hic. ¶ 4° Qñcūqʒ aliqd cōuertit̄ in pexiſtēs: magis ipſum acquirit locū pexiſtentis: q̄ ecōuerſo. ſicut in ꝯuerſione cibi in pexiſtens: ſed tráſubatio fit in pexiſtēs. igit̄ ex vi tráſubationis magis acquirit̄ pani locus cħi: q̄ ecōuerſo.

B

Opio ꝓpia.

¶ Dico ergo ꝙ aliqua mutatione hoc opʒ fieri: ꝛ cōfirmo hoc 4ᵗ. ¶ Primo qa corpus cħi ante ꝯſecrationē ꝛ poſt ſe hʒ aliter nūc q̄ pus: qa iſta eſt vera. corp° cħi eſt hic/ vbi pus non erat. ¶ 2° qa impoſſe eſt ꝙ aliquod ſubm tranſeat de ꝯdictorio in ꝯdictoriū ſine mutatiōe in ipſo. Sed hic corpus cħi tráſit de non pſente ad pſens. ¶ Tertio. qa ſi dicat̄ per denoiationē extrinſecā. nō valet: qa tūc perit via ad ꝓbandū quācūqʒ mutationē: qa ſol eſt modo in oriente/ vbi pus non fuit. ergo eſt mutatus. ¶ Diceres aūt ꝙ nō: ſed eſt mutatus denoiatione extriſeca: qñ aūt terminus eſt illuminatus: vt qñ deus creat de nouo vnā aiam. tūc dicit̄ mutatus: ꝛ aliter ſe hēt nūc q̄ pus: qa de nō creante fit creās: ſed hoc eſt denoiatione extrinſeca. Denoiatio aūt extriſeca ſaluat mutationē: ſed in terminis limitatis videt̄ eſſe ꝓbatio ſufficiēs. ¶ 4° ſic. Qñcūqʒ aliqua opatio cōuenit alicui: qđ nō cōueniebat pus/ ipm aliquā formā hʒ: quam prius nō habebat: ſed ita eſt in ꝓpoſito. probo: qa ante tráſubationeʒ repugnat corpi cħi tráſferri de altari in altare a ſacerdote. ergo ꝛc.

Corpus cħi eſt in altari facta ꝯſecratiōe p mutationē.

Cōfirma° 4ᵗ

C

Reſolo.

¶ Dico igitur ꝙ eſt aliqua mutatio: quā acquirit reſpectu preſentialitatis ad locū hoſtie facta tráſubatione. ¶ Ad cuius euidentiā pono quatuor ꝯñes. ¶ Prima eſt/ ꝙ nō pōt eſſe aliqua mutatio: quin habeat saltē duos terminos. vnuʒ qui remouet̄. aliuʒ qui acquirit̄. ¶ Scđa ꝙ in mutationibus in quibus termini hñt ꝯtrarietatē: ſunt due mutationes ꝛ q̄tuor termini. hoc pʒ: qa qñ aqua frigida fit calida: ꝛ de frigido fit non frigidū: ꝛ de nō calido fit calīm. ¶ Tertia ꝯclō/ ꝙ iuenit̄ aliqua mutatio, vbi nō ſunt niſi duo termini: vt eſt puatio ꝛ forma: qua per ſe ſunt termini oīs tráſmutationis. vnus tñ abijcitur. alius acquiritur. ¶ Quarta ꝯcluſio eſt/ ꝙ aliqñ eſt inuenire octo terminos: ꝛ quatuor mutationes: ſicut qñ corpus tráſit de loco ad locū: vt nauis qñ mouet̄ ad aliquē locū: aliud corpus expellit ꝛ iſtud expulſuʒ hʒ etiā quatuor terminos: qa amittit vnū vbi ꝛ puationē eius acquirit: ꝛ a puatione alterius vadit ad ipſuʒ. ¶ Ex hoc ſtatim pʒ quō de° pōt vnā mutationē ab alia ſeparare.

Cōcluſio 4ᵗ.

De varietate mutationū ꝛ pluritate atqʒ paucitate terminoꝝ notāſ.

D

Applicatio ꝓpoſiti.

¶ Tūc ad ꝓpoſituʒ: corpus cħi in celo hʒ puationē iſtius vbi in altari. ꝛ ita nō eſt ibi mutatio deperditiua ſed acquiſitiua: qa ſolū eſt ibi acquiſitio preſentialitatis quaʒ nō habebat. ¶ Sciendū tamē ꝙ mutatio localis pōt intelligi fieri ſine acquiſitione ꝛ deperditione: ꝛ hoc eſt impoſſe: quia nulla mutatio ibi ſaluare pōt. vel fiat acquiſitio: ꝛ nulla deperditio ſicut gñat̄ habitus ſcīalis: ꝛ nihil deperdit̄. Alia eſt tñ deperditiua ꝛ nō acqſitiua ſicut in potētijs ſenſitiuis. ſimilr qñ mutatio eſt inter ꝯtraria: cū igit̄ poſſit facere deus mutationē deperditiuā ſine acqſitiua: q̄re nō pōt facere acquiſitiuā ſine deperditiua: nō apparet incōueniens. ꝛ ita fit in hoc ſacro: qa cħs ſine deperditione corpis pōris acqrit nouuʒ vbi in altari.

Mutatio localis pōt imaginari fieri 3ᵗ

E

¶ Cōtra. qa iſta pſentialitas videt̄ eē quidā reſpectus: ſed ad cū nō pōt eſſe mutatio ſm Phm 5° phy. ¶ Scđo. qa ideʒ mobile ad locū dimittit locū pōrē. ¶ Tertio. qa eadeʒ rōne pōt eſſe depditiua ſine acqſitiua: ꝛ ſic corpus cħi erit nuſq̄. ¶ Quarto. qa poterit cħs expelli: ꝛ perdere pmū vbi nullū acquirēdo.

Obijcitur 4ᵗ

Tex. cō. 10.

¶ Rñ° ad pmū ꝛ dico ꝙ ad reſpectū intrinſecus aduenientē: quales ſicut in genere relationis: non eſt motus vel mutatio per ſe. ſ. in tertio modo. ſ. ſolitarie: ſed bene cū fundamēto. naʒ exiſtente vno albo: ſi fiat motus ad alterū albuʒ: per accidens fit motus ad ſilitudinē: ſed ſi ſit reſpectus extrinſecus aduenięs: qualis eſt vbi: bene eſt motus in tertio modo dicendi per ſe ꝛ ſolitarie.

Rñ° ad reſpectū eſt motus ꝛ qn° nō. ꝛ ē reſolutio ꝛ ſingularis doctrina.

F

¶ Ad 2ᵐ dicendū/ ꝙ hoc eſt: qa idē mobile non pōt eſſe in diuerſis locis nāliter. ¶ Ad aliud ꝯcedo ꝙ deus poſſet facere ꝙ nuſq̄ eſſet corpus cħi. ¶ Ad aliō nō habeo pro incōueniēti: ꝙ totū intermediū deſtruat̄: ꝛ tñ remanēt loca diſticta celi ꝛ terre: ꝛ eſſet vacuū: lʒ ex ordine nāli nō poſſet eſſe.

Notabis ois ponderando.

¶ Sed hʼ eſt dubium in quo predicamēto eſt iſta preſentialitas. ¶ Dico ꝙ aliqui reſpectus ſunt in pdicamēto per reductionē: ſicut locatū hʒ reſpectū ad locū ſicut ecōuerſo: ſed reſpectus locati ad locū nō reſpicit predicationē vbi: tñ reducit̄ ad pdicamētū vbi: ꝛ ita eſt hʼ.

Dubium 4ᵗ.

In quo pdicto eſt pñalitas corporis cħi in altari.

¶ Scđa diffi. qa ſi pōt fieri motus deperditionis ſine acqſitiōe. ergo materia poſſet denudari omni forma: nulla acquiſita. ¶ Rñ° ꝙ nō habeo pro incōueniēti virtute diuina.

G

Mām ab oi forma poſſe denudari.

¶ Tertia difficul. qa acquireret̄ nigredo non excluſa albedine: ꝛ eſſent ſimul ꝯtraria. ¶ Dico ꝙ nō: qa ſunt incōpoſſibiles ſimul in eodē ſubiecto. qñ aūt ſunt incōpoſſibiles: nō pōt eſſe acquiſitio vnius: qn aliud depdatur: ꝛ tamē hoc nō eſt ex rōne illoꝝ motuū: lʒ ſic nō eſt de reſpectibus: qa vnuʒ corpus vt oſtenſum eſt: pōt ſil habere oppoſita ꝛ diſperata vbi.

Etiā i reſpectiuis nō tñ i abſolutis ꝯtrijs eſt mot° acqſitiu° ſine deꝑditiuo.

¶ Quarta diffi. quia figura eſt reſpectus: ꝛ tamē figura non pōt acquiri niſi alia remota: qa alś idem corpus eſſet quadratū ꝛ circularе. ¶ Dico ꝙ magis eſt intrinſeca figura q̄ reſpect° vbi ꝛ nō plures/ ideo ſunt poſſibiles ſimul. ¶ Qō. II.

Secunda queſtio eſt. Utruʒ in ſacro corpus cħi habeat ſic pſenteʒ quātitatē ſicut in celo. Et videt̄ ꝙ nō. qa eius quātitas eſt maior q̄ hoſtia. ¶ Cōtra. qa tota quātitas corporis cħi eſt ibi ꝑ concomitantiā ſicut totū corpus ex vi verborū.

H

Cōclō rñſiua

Hic eſt veritas determinata ꝛ certa: ꝙ corp° cħi in hoſtia eſt ita magnū ſicut in celo. Sed de modo eſt variatio, modus aſſignat̄ cōiter/ ꝙ in nālibus ſuba eſt in loco per quātitatē: ita ſequit̄ modum quātitatis: ſed in ſacro corp° cħi nō eſt in loco mediāte quātitate: ſed ecōuerſo: ꝛ ideo hec quātitas ſequit̄ leges ſube: ꝛ nō eſt mō dimēſiuo.

Modus ponēdi alioꝝ. In nālib° ſūa eſt in loco per q̄ntitatē ſacta liter ecōuerſo.

¶ Cōtra hʼ arguit̄ 4ᵗ. Primo. qa ſi cħs ordinauit formā verboꝝ: per quam quātitas ſit ibi per cōcomitantiā: ita ſi dixiſſet iſtā. hec eſt quātitas mea: tunc cōcomitanter eſſet ibi ſuba: ꝛ tñ ita poſſet hic eē tūc corpus cħi: ſicut nūc eſt. ¶ Scđo. qa ſicut cōuertit ſubam: ita poſſet quātitatē: qa vtualr vtrāqʒ cōtinet: ꝛ tūc adhuc eſſet ibi corpus cħi ꝯcomitāter in hoſtia. ¶ Tertio. qa ex ſua rōne formali repugnat hoc quātitati: nō eſſe dimēſiue in loco. igit̄ ꝑ ſubaʒ nō pōt eſſe aliter. ¶ Si aūt neges hʼ. igit̄ pōt deus facē

Impugn° 4ᵗ

I

quãtitatẽ maiorẽ ſub minori:ga de rõne ſua nõ hʒ eſſe in loco dimenſiue. ¶ Quarto.quia ſupponimus ꝙ eſt ſuba ꝛ quãtitas ibi:ſed querimus modũ. ¶ Hic igitur inducunt q̃tuor ꝯnes ad declarandũ ꝑpoſitũ. ¶ Pria eſt ꝙ ordo partiũ in toto eſt de rõne quãtitatis ꝯtinue: ga nõ põt imaginari ꝯtinuũ nõ recipiẽdo ordinẽ ptiuʒ ꝛ per ꝯñs eſt de rõne ei⁹. ¶ Scda ꝯclõ eſt ꝙ ordo partiũ in loco eſt de genere ſitus nõ quãtitatis cõtinue:qñ iaceo vel ſedeo nõ mutaẽ ordo partiũ in toto:ſʒ variaẽ ꝛ habitudo ad locũ manẽte eadẽ quãtitate ſpecie ꝛ numero. Jſte ordo igiẽ nõ eſt eiuſdẽ predicamẽti cũ alio.

Concluſio 4ª declaratiua cõcluſionis ꝑncipalis ſupra. Ordo partium duplex ꝛ i du plici genere.

¶ Tertia ꝯclõ ꝙ iſti ordines differũt realr:ga ſunt in diuerſis ꝑdicamẽtis:tũ etiã ga vnus remanet alio corrupto. ¶ Quarta ꝯclõ ꝙ ꝑus ordine nãe eſt ordo ptiũ in toto q̃ʒ ordo partiũ in loco:ga nõ pñt ordinari in loco niſi ſint ordinate in toto:ſed ecõuerſo põt. ¶ Ad ꝑpoſitũ regula iſta fuit declarata in ꝑncipio ꝙ in cẽntraliter ordinatis ꝛ realr diſtinctis.põt fieri prius ſine poſteriori:ſed iſti ordines ſunt eſſentialr ordinati:ꝛ realr diſtincti.ergo deus põt facere primũ.vʒ.ordinẽ partiũ in toto ſine ordine partiũ in loco.Et confirmaẽ ga eſſe magnũ:ꝛ magnũ locũ occupare nõ ſunt idẽ:ſed aliorũ ꝑdicamentoꝝ.vnde tunc ptes nõ hñt locũ:nec magnũ: nec partiũ:ꝛ ita in corpore chñ ſeruat deus ordinẽ ptiũ in toto ſine ordine partium in loco : quia eſt poſterior.

Quõ diẽti ordines realiter vbi ꝯſidera ſ di.ſimoꝝ.

K

Põ de gñe qn ãntatis ꝑce dit nã põnetis de gñe ſitus. Applicatio dictoꝝ ꝛ reſolõ q.qualr corp⁹ chñ hʒ eandẽ quãtitatẽ ꝛ po ſitionẽ i celo ꝛ i eucharĩſtia

Obijcitur 4ª.

¶ Cõtra iſtud arguiẽ 4ª. Primo.ga impoſſe eſt ꝙ corpus chñ ſit in hoſtia ſi nõ hʒ realẽ ꝯtiñ ad hoſtiã:ꝛ ꝑ ꝯñs partes eius ad partes illius:ꝛ ita habeẽ vtrẽqʒ reſpectus. ¶ Scdo impoſſe eſt imaginari ꝯtinuitatẽ ſine extenſione:ſed vbi cõtinuatio ibi extẽſio:ꝛ ita ordo partium in loco. ¶ Tertio:ga nullus põt cõcipere ꝯtinuũ ſine diſtãtia ptiũ reali. ¶ Quarto.ga totũ corpus chñ eſt in qualibʒ parte hoſtie:ita pes cũ manu ꝙ nõ videẽ intelligi niſi cõglomatione.

Corrñdẽ 2ª.

L

¶ Ad ꝑmuʒ ꝯcedo ꝙ ptes hñt corrñdẽtiã illã:nõ ꝙ vna ps corrñdeat alteri:ꝛ altera nõ.igiẽ oẽs partes in qualibet parte:ꝛ neutrũ eſt determinata alicui loco vel vbi.

Extẽſio 2ª.

¶ Ad aliud de extenſione extra.ſi intelligis extẽſionẽ cõtinuitatis cõcediẽ:ga hoc eſt partẽ eſſe ꝯiunctã parti:nõ extra per ſe eſſe ptes localr.

Diſtantia 2ª.

¶ Ad aliud dico ꝙ diſtant partes extrinſeca diſtantia:ſed intrinſeca diſtantia nõ.vʒ.ordinis partiũ in toto. ¶ Sed occurrit dif. Si corp⁹ chñ põt eſſe in puncto. ¶ Dico ꝙ nõ:ga nec aliqua pars ſube corrñdebat pũcto. ¶ Scda diffi.ſi deus põt eſſe in ſupficie. ¶ Dico ꝙ nõ:ga nec pars ſube corrñdet ſibi ſub tota quãtitate. ¶ Tertia diffi.ſi deus põt facere ꝙ totus mũdus eſſet in foramine acus:ex quo ordo partiũ ab ordine loci põt remoueri. ¶ Dico ꝙ ſic:ga hoſtia eſt diuiſibilis in infinitũ:nec eſt deuenire ad minimũ:ꝛ ita ſemp corpus chriſti eſt ſub quacũqʒ parte quantũcũqʒ modica. ¶ Sʒ qd de facto de celo empyreo:qd nõ eſt in loco? ¶ Dico ꝙ hʒ ordinẽ ptiũ in loco aliq̃ mõ. ¶ Qõ.III.

Dubiũ 4ª.

Nec in pũcto nec in ſupficie corp⁹ xp̃i poſſe eſſe. Totũ mundũ i foramie ac⁹ poſſe ꝯtineri. cauẽ totũ corpore.

M

Ertio queritur vtrũ corpus chñ deſcendat in inſtãti ad locum conſecrationis. Et videtur ꝙ non:quia motus non fit in inſtanti. ¶ Cõtra.actus tranſubſtantiationis fit in inſtanti : ſed in illo actu deſcendit corpus chriſti.ergo ꝛc.

Hic eſt veritas determinata:ga in inſtãti poſt ꝑlationẽ verboꝝ eſt ibi corpus chñ.ſic̃ ad cõſenſum virginis fuit in eius vtero in inſtãti. ¶ Ubi ſciendũ eſt ꝙ q̃tuor ſunt cauſantia tarditatẽ in motu. Naʒ tarditas aliqñ prouenit ex motoris inſufficientia. Aliqñ aũt ex mobilis reſiſtẽtia. Aliquãdo ex medij reſcindentia. Aliqñ ex magna diſtãtia. ¶ Primuʒ pʒ.ga qñ agẽs eſt debile min⁹ velociter mouẽ. ¶ Scdʒ pʒ.

Cõclõ reſpõſiua Chñm i inſtãti de celo empyreo eẽ i altari.

Tarditas in motu ꝯtingit ex cã quadruplici.

qñ mobile eſt iclinatũ ad talẽ motũ:ſic̃ lapis velocius mouẽ.vel põt moueri deorſuʒ q̃ʒ ſurſum : ꝛ ſic maior eſt mora,qñ fit ꝯ inclinationẽ nãe. ¶ Tertiũ pʒ:ga lapis velocius deſcẽderet ꝑ aerẽ q̃ʒ per aquã. ¶ Quartũ pʒ:ga citius deſcẽderet mola per vnã leucã in mari q̃ʒ per mille in aere. ¶ Ad ꝑpoſitũ hic nõ põt eẽ deſect⁹ ex parte agẽtis:cũ ſit infinite ṽtutis:nec ex parte patiẽtis:ſi eſſet graue:nũc aptũ natũ eſt cadere. Sed hoc nõ eſt ad ꝑpoſitũ:ga corpus chñ eſt in loco modo angelico:ꝛ hoc ideo ſicut angelus põt eſſe in diuerſis locis:ga igiẽ hoc nõ eſt ꝯ inclinationẽ ſuã:põt quocũqʒ moueri: nec ꝑp tertiũ opʒ negare:ga aerẽ nõ diuidit:ſic̃ nec celũ. ¶ Sed ex diſtãtia videẽ difficultas:tñ nõ impedit: ga qñcũqʒ eſt aliqd agens:qd põt duas formas eiuſdẽ rõnis in aliquo receptiuo inducere,eadẽ rõne ꝛ innumerabiles:ſed deus in eodẽ vno inſtanti:quo facit eum in vno loco poteſt ꝛ in alio:igitur in eodem inſtanti:quo põt facere ipſum in primo vbi:ꝛ in alio. ¶ Hec ratio concludit:ſuppoſito ꝙ deus poſſit facere vnuʒ corpus in diuerſis locis:de quo inferi⁹ diceẽ.

N

Applicatio notabilis. Deſcẽſus corporis chñ ex nulla dicariũ cãꝛ põt tardari nõ in inſtãti

O

¶ Cõtra.vbicũqʒ eſt ſimultas nulla eſt mutatio vel tranſitus:ſed hic eſt ſimultas:ga ſimul eſt in celo ꝛ hic. Jtẽ trãſitus non põt fieri in inſtanti:ſed hic eſt trãſitus.g ꝛc. ¶ Hic dico ꝙ imaginari opʒ ꝙ non ſunt ſimul in tẽpore ſi debeat eẽ mutatio:nec eſt mutatio ſicut partis tẽporis ad partẽ: ſed eſt ſucceſſio ſicut mutari eẽ ad locũ ꝛ tpis ad iſtãs. Sed ſi tranſeat in inſtanti erit ne ſimul in toto medio ꝛ in alio termino? Dico ꝙ in inſtãti:qd ſequiẽ reſpect⁹ in quo fuit in ꝑmo loco icipit habere eſſe in eodẽ loco. Sed ſi ſacerdos cõſecraſſet in die aſcenſionis in eodem inſtanti:quo debuit eſſe in eodẽ loco? ¶ Dico ꝙ ga hic nõ eſt ordo durationis:ideo nõ ꝑus deſcẽdiſſet de celo ad altare:q̃ʒ ecõuerſo:ga in eodẽ iſtãti fuiſſet in vtroqʒ iſtoꝝ locorum a toto medio transferendo ſe in inſtanti ſequenti ad vtrũqʒ vbi. ¶ Queſtio. IIII.

Obijcitur 2ª.

Non tamen caret.

A.l.ad motũ

P

Uarto queriẽ vtrũ tranſeat ꝑ mediũ, qñ venit in ſacro. Et videẽ ꝙ ſic.ga hic eſt eſſentialis ordo. ¶ Contra.ga ordo ſitus eſt accñtalis:vt ꝑus fuit viſum.

Hic dicunt aliqui ꝙ venit in tẽpore ipercepabili. Sed iſte modus:lʒ videaẽ poſſibilis:nõ tñ videẽ ꝯueniens. ¶ Alij dicunt ꝙ in inſtanti:ꝛ ita ſimul eſſet in oĩb⁹. Et hoc nõ opʒ. ¶ Dico ergo ꝙ corpus chñ incipit hic eſſe: non tranſeũdo mediũ:ſed imediate iducẽ ille reſpect⁹ in eſſe. Ubi grã.ſonus qui tranſit in inſtanti per aerẽ ad aures audiẽtis:nõ trãſit per mediũ:ga tunc migrarent accidentia:ſed idẽ corpus cauſat ipm imediate in qualibet pte medij:ſicut ſol radiũ in qualibet parte medij: ita in ꝑpoſito. ¶ Sed Sco.hic reſpõdet ſic. Qñcũqʒ eſt aliqd mobile reſpiciẽs formã mediãte diſpoſitione trãſeunte:tale ſubiti põt recipere eandẽ formaʒ a deo nõ ſupponẽdo diſpões trãſeuntes:ſed media vbi ſunt diſpões ad vtrũqʒ vbi:ita de⁹ põt facere ꝛc. ¶ Sed iſta regula eſt dubia:ꝛ ideo ſciẽdũ ꝙ alique ſunt diſpoſitiones ꝑmanẽtes cũ forma ad quã diſponũt ſicut raritas in igne. Alique nõ ꝑmanẽtes:ſic̃ qualitates in alteratione corrumpunẽ inducta forma ſubali. Sine ꝑmis diſpõnib⁹ de⁹ nõ põt iducere formas ſicut de actu itelligẽdi reſpectu actus volẽdi:ſed ſine alijs põt. ¶ Hoc autẽ ꝑbo ſic. Quicqd ſe tʒ ex parte agentis põt de⁹ ſupplere:ſicut eſt de talibus diſpõnib⁹:ga ignis ꝑus deſiccat:nõ ꝙ iſta forma ne ccio exigat illã cũ corrumpaẽ. ſũt igiẽ effectus eſſentialr ordinati:ga prius inducit vnam q̃ʒ aliã:ſucceſſiue ꝛ huius. ¶ Scdo. Qñcũqʒ eſt aliqua forma que nõ dependeat ab alia nec in eſſe nec in fieri

Cõclõ reſpõſiua quã hĩ ꝯueniẽ na. De extremo i extremũ non pertranſeũdo mediũ.

Q

Regla Scoti. q̃re eum hic ꝛ 2.diſt.2.ꝛ.12. ꝛ.i.h⁹.ꝛ alibi. A.l.igitur. Declar Sco.

Diſpoſitiões duplices. Formã ſbalẽ poſſe induci abſqʒ ꝑcedẽ diſpõnib⁹ trãſeuntib⁹ oſtẽdit.

A

pōt eſſe ꝛ fieri ſine illa: ſed ita eſt de talibus: q̄ qñ eſt h̄ forma: nō eſt illa: qñ etiā fit in inſtanti, fit forma ignis. illa aūt non. ſ. deſiccatio. ergo ꝛc. ¶ 3°. q̄ non repugnat forme inducte a talibus diſpōnibus in toto tpe perma nere: igit̄ nec pro inſtāti qñ fu. ¶ Itē qñcūqꝫ ſunt aliq̄ eſſentialr̄ ordinata poſterius non poteſt fieri ſine p̄ori: ſed inter tales diſpōnes ꝛ tales formas nō eſt eſſentia lis ordo. Aliogn nunq̄ poſſet fieri ſine illis. ¶ Et ꝯtra hoc inſtat̄: q̄ ſm hoc aliqs poſſet eſſe ſimilis alicui albo ſine albedine: q̄ eſt diſpoſitio ad eā. ¶ R̄. ꝙ hec diſpo ſitio eſt pmanēs. ¶ Scd̄o. q̄ approximatio videt̄ eſſe quedā diſpoſitio trāſiens. igit̄ poterit aliqd agere ſine approximatione ad paſſuꝫ. ¶ R̄. ꝙ approximatio nō tranſit: ſed pmanet qñ actio durat. ¶ 3ª diffi. q̄ videt̄ ſm hoc ꝙ deus poſſet facere aliquē filiū nālē alicuius ꝛ nūq̄ genuiſſet eū: q̄ gñatio nō eſt fundamētū pater nitatis: ſed tñ p̄ma diſpō tranſiens: igit̄ ſm regulā datā poterit deus facere aliquē filiū alicuius: q nunq̄ ge nuerit eū. ¶ Videt̄ ergo dōm ſicut p̄us dictū fuit ꝙ re gula tenet in formis abſolutis: nō reſpectiuis. ¶ Cōtra. vbi eſt reſpectus. igit̄ non tenet in ꝓpoſito. ¶ Dico ꝙ opꝫ aſtringere regulā quantū ad reſpectus intrinſecos: nō extrinſecos: qm̄ in iſtis non tenet. Sed que eſt cau ſa vide.

Dubium 3ᵐ.

Limitatio regule ſcoti.

¶ Queſtio. V.

Satis reſponſum eſt hereticis.

Circa ſcd̄am ptem diſtōnis 10ᵉ q̄ro q̄tuor q̄ōnes. ¶ P̄rima eſt. vtꝝ duo corpa poſſint eſſe in eodē loco per nām. Et videt̄ ꝙ ſic. q̄ Aug. in lib°. de ſpiritu ꝛ aīa. dic̄ ꝙ aīa eſt in toto cor pore ꝛ in qualibet parte eius. maior aūt eſt conueniētia corpis ad corpus q̄ꝫ aīe ad corpus. ¶ Cōtra. dicit Anſel. ꝙ ꝑ dotē ſubtilitatis habebūt corpora tranſire celū ad patriam.

C

Cōcluſio reſpōſiua omnium cōiter.

Hic eſt intelligendum

ꝙ oēs ꝯueniūt in parteꝫ nega tiuam. Et ratio huius eſt: quia qñ aliqd eſt indetermi natū ad aliqua eiuſdē rōnis, ſi ſit ideterminatū ad plu ra ꝛ ad īfinita eadē rōne. hoc fuit declaratum in p̄mo. ¶ Iſtā āt regulā ph̄i declarāt duplici exēplo. ¶ P̄rio in motu locali: q̄ qñ aliqd corp⁹ mouet̄ ad locū alteri⁹ expellit illud. ſic autē nulla neceſſitas eſſet ſi duo corpa eſſent cōpoſita in eodē loco: ſed agens per ſe nō itendit remouere. igit̄ hoc ꝓuenit ex formali repugnantia cor poꝝ. ¶ Scd̄m exēpluꝫ eſt de ꝯtinētia: q̄ aliqua corpa hñt fluxibilitatē: que ſi ponant̄ in aliquo ꝯtinēte ſolido, non labunt̄: q̄ nō frāgit nec ſubintrat corpus contētū. nec in aliquo pōt ipꝫ mouere: q̄ nō ſubintrat nec fran git ipm: qd ꝓuenit ex hoc: q̄ duo corpa non pñt eſſe in eodē loco. ¶ Sed ꝯ 4ᵒʳ. P̄rimo in actu gñationis ꝛ cor ruptionis: q̄ in eodē loco eſt gñatū ꝛ corruptuꝫ: ꝛ ſunt duo corpa. ¶ 2°. in cōdenſatione q̄ ꝯtinētia nō pñt cō denſari: niſi pars ſubintret ptē, ꝛ eadē rōne totuꝫ. ¶ 3° de augmēto, ꝙ nō fit per iuxtapoſitionē. igit̄ per ſubin trationē. ¶ 4° de mixtis: q̄ nō videt̄ aliter poſſe fieri mixtio. ¶ Ad p̄mū. dico ꝙ gñatio fit in inſtāti: ideo cō cedo ꝙ in illo inſtanti dū gñat̄ eſt in illo loco: ꝛ in eodē alterū nō eſt: ſed ſi gñatio fiat ſucceſſiue: opꝫ dicē ꝯ̄riū: q̄ qdlibet corpus ſuīale hꝫ ſuū ꝓpꝛiū ſibi correſpōdētē: ꝛ eſſent ſil̄ duo. ¶ Ad ſcd̄m: dico ꝙ cōdenſatio nō fit ꝑ ſubintrationē partiū ſed fit per iuxtapōnē: vl̄ acq̄ſitio nē maioris quātitatis. ¶ Ad 3ᵐ dōꝫ ꝙ itrat poros ꝛ po ſtea vnit̄. ¶ Sed cū venit̄ ad vltimū quo ingreditur? ¶ R̄. ꝙ hoc dicet̄ in 2°. ¶ Ad 4ᵐ dōm, ꝙ qui ponūt formas in mixto actualr̄: hi hñt dicere hoc. ¶ Sed qd

Regula nōbil. Vide diſt. 7. ꝛ alibi.

Declo exēpla rio duplex il lius regule.

D

Obijcit̄ 4ʳ

In l. commenti

Nec in gñōne nec in ꝯdēſa tione nec i au gmentatione: nec in mixtiōe duo corpora eſſe ſimul.

Vide diſ. 15. ꝛ alibi.

qñ miſceret̄ aqua cū vino. ſilr̄ ſi aqua ſup oleū ponat̄, ſtatim ſupnatat quo trāſit? ¶ Dico ꝙ nō eſt ſubitratio ſed diuiſio. vñ oleū aperit aquaꝫ: q̄ aqua hꝫ diſpōnes homogeneas. ¶ Sꝫ hic occurrit dubiū. de ferro igni to: q̄ ibi eſt idē corpus ignis ꝛ ferrū. ¶ Aliq dicunt ꝙ ibi eſt tñ qualitas caloris: ſed hoc nō videt̄ veꝝ: q̄ ſo la q̄litas nō ignit. ferrū aūt ignitū pōt ignire. ¶ Dico ḡ ꝙ nō eſt ignis intra: q̄ ſi ponat̄ in aqua extinguit̄: ſꝫ in ſupiori parte ſunt vapores terreſtres ꝛ ſunt in ſupficie bus ꝯcauitatis ferri. Vel dicas. ꝙ aliqd de ſupioribus partibus reſoluit̄. ¶ 2ª dif. de exhalationib⁹ vapoꝝ a mari. quō pñt euaporare niſi ſint in mari. ¶ Eodē mō de ſpiritib⁹ vitalib⁹ in viſcerib⁹ ꝛ in ſemine. ¶ Dico ꝙ talia ſunt corpa poroſa: ꝛ in eis includit̄ vapor: ꝛ illi ſpi ritus. Vel pōt dici ꝙ nō egrediunt̄: ſꝫ a celo generant̄. ¶ Sꝫ qd de vēto nūqd expellit totū aerē? ¶ Dico ꝙ eſt vapor ꝛ hꝫ minutas partes q̄s ingredit̄ aer. ¶ Alia dif. de corpibus ſupceleſtib⁹: q̄ platonici ꝓpter retro gradationes ſaluāt hui⁹ motus. ¶ Sed h̄: ꝛ aſſenſionē huius non capio ꝙ ſaluet̄ per epiciclos ꝛ hui⁹. ¶ Sed videt̄ oppoſitū. ſuppoſito eniꝫ ꝙ corpus octaue ſphere eſt opacū: q̄ ſi eſſet diaphanum ſicut nona ſphera: non appareret: q̄re nō videm⁹ celū empyreū. Tūc ſi ſtelle ſūt fixe in octaua ſphera. aut ergo icluſe ifra ſpherā: ꝛ tunc nō ꝯtingerēt eius ſupficiē niſi in pūcto ꝛ eēnt pūctales ꝛ idiuiſibiles. ſi ſunt pmanētes ꝛ nō icluſe: tūc cū orbis ſaturni ꝯiunct⁹ eſt vltime ſphere: oportebit ſtellas ſub intrare orbē p̄dictū. ¶ Et ex hoc dixi aliqñ ꝙ ſunt ro tunde ꝑ modū circuli: ſꝫ ſi ſint corpa ſpherica: nō appa ret ſolutio. ¶ Dicit Scotus ꝙ nō eſt abſolutū duoꝝ corpoꝝ nec locoꝝ: ſed vnū locū hīc reſpectū continen tis ad duo locata.

E

Dubiū nōbile de mixtiōe vi ni ꝛ olei cum aqua.

Dubiū multi plex.

An in ferro ignito ſint. 2. corpora ſil̄.

Nōbile d̄ ſpi ritib⁹ ꝛ vapo rib⁹ an argu unt oppoſitū propoſiti.

De vēto ꝛ ae re an ſint ſil̄.

F

De corpibus celeſtib⁹ no tanter.

De motu cor poꝝ celeſtiuꝫ ꝛ ſtellis ſiue carnoſe.

Vide diſ. 24. 2. ꝛ alibi vide 49. diſtin. h° ꝛ. 10. ꝛ. 2. diſ. 2. ꝛ. 10. q. d̄ū. ꝛ vbi ibi notāt.

¶ Queſtio. VI.

Secundo querit̄ vtrū ꝙ duo corpa nō ſint in eodē loco poſſit aſſignari rō nālis. Et videt̄ ꝙ non ſit ratio: q̄ dicūt theologi, ꝙ cauſa q̄re albedo ꝛ ni gredo nō ſūt ſimul: nō eſt niſi ꝓpter rōnes formales earū: eadē rōne videt̄ dōm de iſtis. ¶ Con tra. quia tunc ceſſaret acquiſitio ꝓboꝝ.

G

Hic inducuntur

4ᵒʳ modi dicēdi. Aliqui dicūt ꝙ hoc ꝓuenit ex re pugnātia qualitatū: q̄ corpa ſubtilia penetrāt groſſa: ꝛ ideo nō groſſuꝫ: ſed groſſities ꝛ ſubtilitas ſūt q̄litates. Aliꝗ dicūt ꝙ ꝓp vniformē motuꝫ eſſendi in loco: q2 tñ vni ꝯuenit. Aliꝗ dicūt ꝙ q2 duo accñtia eiuſdē rōnis nō poſſūt eſſe in eodē ſuſceptiuo: ꝛ iō idē locus nō pōt hīe plura vbi. Aliꝗ dicūt ꝙ ex q̄dā adequatione ꝓuenit: q2 ſicut cā hñs effectū adequatū nō pōt plus: ita locus hꝫ terminū ſibi adeq̄tuꝫ in locato ſibi eq̄lī. ¶ P̄rima via nō valet: q2 corpa ſubtilia diuidunt̄ ad igreſſioneꝫ cor poꝝ groſſoꝝ: ſicut ſecuris diuidit flāmā ignis. igit̄ ſub tilitas ꝛ groſſities nihil faciūt ad h̄. ¶ Nec ſcd̄a via: q2 dulcedo ꝛ albedo hñt vniformē moduꝫ eēndi in lacte. ¶ Nec 3ª via: q2 due ſilitudines ſūt eiuſdē rōnis: ꝛ in eodē. ¶ Nec 4ª via: aut eniꝫ accipis adequationē ſm magnitudinē: vel ſm ſilitudinē. ¶ Si dicas eſſe adeq̄ tionē ſm ſilitudinē: ꝯcedo. Sed nihil ad ꝓpoſitū. ſi ſm magnitudinē nihil ꝓbas. ideo ponitur alius modus: q2 quātitas reſiſtit quātitati. ¶ Cōtra h̄ arguit̄ q̄drupl̄r. ¶ P̄rimo aſpiciēdo ad pūctū: qñ aliqua duo ſūt icō poſſibilia in idiuiſibili alicuius iſtātis ſi hñt icōpoſſibi litatē in indiuiſibili: ꝛ in diuiſibili: ſicē albedo ꝛ nigredo in tpe repugnāt alicui ꝑ h̄ ꝙ in iſtāti ſibi repugnāt: ſed quātitas eſt rō icōpoſſibilitatis. igit̄ tāta eſt icōpoſſibi litas in idiuiſibili quāta in diuiſibili: ſꝫ punctus vnius corpis pōt eē cū pūcto alterius. vꝫ. pūctus ſphere ꝛ pla

Opi. alioꝝ 4ᵒʳ q̄re duo cor pora nequeāt eſſe in eodem loco.

Impugn⁹ 4ᵒʳ

H

Nedū ſubti lia groſſa: ſed eꝫ diuidē cor pora.

Cōſidera in ſtantiā.

Adeq̄tio 2ᵉ.

Ali⁹ modus dicēdi alioꝝ.

Impugn⁹ 4ᵉ

Cōpoſſibilitas pūcti cū pun cto ꝛ linee cū linea ꝛ ſupfi ciei cum ſupfi cie ꝛ pfunditas tis cū pfundi tate oſtendit: ſed nō oīa pō dera. vide i diſ. 11. q. 9.

I nẽq; ꝯtingũt ſe tota: ⁊ iõ nõ tãgũt ſe niſi in pũcto. igitur diuiſibile põt cũ diuiſibili. ❡ Sed hec rõ demonſtrat ꝙ linea cõponit̃ ex punctis. ❡ 2° arguit̃ ex lineis ſic. ſumat̃ corpus triangulare concauũ: triangulus terminat̃ ad lineã: ⁊ tãgit planũ in linea: ⁊ ſic ſunt linee diuerſe: ⁊ cũ tota linea eſt ĩfra totã lineã ⁊ totã tangit vel ꝯtingit: ⁊ ita due vere quãtitates ſunt in eodẽ loco. ❡ 3° in ſupficie: quãdo planũ tangit planũ contingunt ſe in ſuperficiebus: ⁊ vna nõ eſt extra aliã ⁊ ſupficies eſt tota coniuncta alteri: qꝛ ſupficies nõ ꝯſequit̃ ſupficiẽ: ſed eſt cũ ſupficie: ſ; ſupficies h; vnã ꝯtinuitatẽ latitudinis: ⁊ cõfirmant̃ iſte rõnes: qꝛ ſicut corp⁹ h; tres dimẽſiones: ita ſupficies h; duas: ⁊ linea vnã: ⁊ tñ ſi corpus ꝯtingat corpus ſm tres dimẽſiones, habet̃ ppoſitũ. igit̃ ſupficies ſi ſuperficiẽ in duabus: ⁊ linea lineã in vna, habet̃

K ppoſitũ. ❡ 4° de ꝓfunditate arguo ſic. l; nõ ita manifeſtũ ſit exẽplũ. Qñcũq; aliq̃ duo ꝯueniũt in aliq̃ cõi: ⁊ aliqd repugnat vni ⁊ nõ alteri, impoſſe eſt ꝙ repugnet per illud cõe. Sed corpus ſupficies ⁊ linea cõueniũt in quãtitate: ergo ex rõne q̃ntitatis ꝯtinue nõ eſt iſta repugnãtia. ❡ Hic rñdet̃ ꝙ ſuperficies ⁊ ſupficies linea ⁊ linea ſe cõtingunt idiuiſibiliter: ⁊ ita nõ ſm quãtitatẽ. ❡ Cõtra: que ꝯtingunt ſeſe totis: ⁊ .s. eſt quãtitas ⁊ cõtinẽtia. impoſſe eſt ꝙ nõ ꝯtingant ſe ſm totuʒ ⁊ oẽm dimenſionẽ ſuã: ſed ita eſt de iſtis. Quia ex ꝓfunditate h̃ ꝓuenit: nõ aũt ex alijs quãtitatibus. ❡ Cõtra. eadẽ eſt qualitas cõtinui in cõparatione ad diuerſa ⁊ h; lõgitudinem ⁊ latitudineʒ. Item ſi ex rationibus formalibus repugnant deus non poſſet hoc facere.

Opio ꝓpria.

Ordo mirabilium 4ᵉ.

Aduertendum tñ ꝙ in mirabilibus ĩuenit̃ quadruplex ordo. Primus eminẽtie. Scd's depẽdẽtie effect⁹ ad cãm. Tertius durationis. Quartus ordo ſitus. ſm cõem curſuʒ vna res

L eſt extra aliã. ❡ Dico igit̃ ꝙ non eſt aliqua alia rõ niſi ordo vniuerſi: qui attendit̃ ſm ſitũ: quo vnuʒ eſt extra aliud. vñ ex eadẽ rõne ꝙ nõ põt eſſe vacuũ in nã eſt ꝙ duo corpa nõ ſunt ſimul. Ad cuius declarationẽ eſt intendẽdũ. pmo que ſit repugnãtia ꝙ vacuũ nõ ſit in vniuerſo. huius eni rõ videt̃ vel ex parte mouentis: vel ex pte mobilis. vel ex pte vniuerſi: vel ex parte loci. vel ex pte locantis. Exẽplũ pmi. qñ aliquid mouet̃ ad vbi: aer ſtatim ſequit̃ vnde ꝓuenit ꝙ ſtatim ſequit̃ aer nõ ex pte mouentis: qꝛ cõturbat aereʒ: eo ꝙ aer mouet̃. qñ enim lapis mouet̃ deorſuʒ: aer attrahit̃ ex omni pte: ſed grauitas nõ põt trahere ſurſum. nec ex parte mobilis: quia aer nõ attrahit quantũ ex ſe eſt aerẽ ſurſum. nec ex pte loci: qꝛ de ſe eſt vacuũ: accipiẽdo per ſe: qd ꝯtinet̃ infra latera ꝯtinẽtis. nec corpus ꝯtinẽs: qꝛ aer nõ h; talẽ motũ nãlẽ deorſuʒ. ❡ Unde igit̃? ❡ Dico ꝙ hoc ꝓuenit

M ꝙ nã ſuccurrit pp ordinẽ vniuerſi: qꝛ totũ eſt cõtiguũ: que ꝯtiguitas ſi diſſolueret̃, periret ordo vniuerſi: ideo nã ſtatim ſuccurrit. ſ. corpus: aliud ſtatiʒ mouet ad implẽdũ. hoc aũt facit nã vel itelligẽtia vel corpus celeſte: vl̃ huiꝰ. ❡ Igit̃ repugnãtia duoꝝ corpoꝝ in eodeʒ loco, nõ eſt ex repugnãtia ſubtoꝝ: nec quãtitatũ: nec qualitatũ. ergo opꝫ ad aliqd extrinſecuʒ venire: vt ſic ſubuenit nã ne ſit vacuũ: ita hic reſiſtit ne ſint duo corpa in eodẽ ſimul. ❡ Tũc ꝓbo 4ᵐ rõnib⁹ ppoſitũ. ❡ Primo ſic. Ubicũq; eſt inuenire eãdẽ cãm euiſdẽ rõnis ⁊ effectuʒ. hoc pꝫ in nãlibus: ſed eadeʒ cã inuenit̃ in põne vacui ⁊ duoꝝ corpoꝝ in eodẽ loco. ꝓbo: qꝛ ita periret ordo vniuerſi. Deſtrueret̃ .n. ordo vniuerſi: qꝛ oĩa poſſent in eodẽ ſitu eſſe. ❡ 2°. Qñcũq; eſt aliqs effect⁹ in nã que cõſiſtit in medio iter abundantiã ⁊ defectũ: ſic nã vl'is intendit ad vitandũ defectũ: ita ⁊ ſupabundãtiã. vbi gr̃a. Nã ꝓhibuit ne mot⁹ celi eẽt velocior: qꝛ ſi fieret in q̃libet hora tot⁹ mot⁹ nõ ita ꝯtinuaret̃ gñatio: vel ſi nimis

N tarde idẽ: ſic in ppoſito: defect⁹ eſt qñ locus nõ h; locatũ. Supabundãtia aũt qñ h; plura: iõ nã ordinat mediũ: vt vn⁹ locus hẽat vnũ locatũ. ❡ 3° in diſpõne formaꝝ eadẽ rõne. Quia mediũ iter ꝯ̃ria remouet vnũ ⁊ alteꝝ: ſed iſta ſunt ꝯ̃ria carere omni loco ⁊ hẽr oĩa loca. ergo medio mõ ordinat nã: vt q̃libet locatum habeat vnũ locũ. ❡ 4°. aut iſta ĩpoſſitas eſt itrinſeca: ⁊ tũc deus nõ poſſet facẽ ꝯ̃riũ: qd eſt ꝯ̃ fideʒ. igit̃ ab extrinſeco: qd nõ eſt dare niſi ordinẽ vniuerſi ſm ſitum: vt dictũ eſt. ❡ Sʒ occurrit dif. Si iſta rõ ꝯcludit in ordine ad deũ. videt̃ ꝙ ſic. Quia talis ordo eſt neceſſarius. Ubi intelligenduʒ ꝙ aliq̃ ſunt ordines eſſentiales: ſicut ordo ſm eminentiã: ⁊ ꝯ̃ hũc deus nõ poſſet: qꝛ nõ poſſet facẽ aliquẽ aſinũ eſſe nobilẽ ſicut q̃cũq; hõ: ſed ordo ſm ſituʒ eſt accidẽtalis. ❡ 2ᵃ dif. qd eſt difficilius dare vacuuʒ in nã vel duo corpa ſil' eſſe in eodẽ. Dico ꝙ duo corpa eſſe ſimul: qꝛ aliqui credũt demr̃are de vacuo p violẽtiã ꝙ põt fieri nãliter: ſed non ꝙ duo corpa ſint ſimul. ❡ Hoc aũt ꝓbo per rõnẽ: qꝛ facilius eſt opationẽ nãe impedire q̃ ꝯ̃ nãm agere: ſed qui facit vacuũ impedit operationẽ nãe ſuccurrẽtis: qui aũt facit duo corpa eſſe ſimul reſiſtit nãe: vnde facilius eſt deſtruere q̃ ꝯſtruẽ: ſed ponẽs vacuũ ipedit nãe curſum: qui aũt ponit duo corpa ſil', agit oĩo ꝯ̃ iclinationẽ nãe. g̃ ⁊c̃. ❡ Qõ. VII.

Dubium 1ᵐ. Ordo duplex Eẽn accñtalẽ nõ tñ ẽẽntialẽ ordinẽ variare põt deus.

O

Facili⁹ ẽ imaginari vacuũ q̃ duo corpa ſore ſimul. 2° topico. c. 9.

Tertio querit̃. Utrũ diuina v̄tute poſſint duo corpa eſſe ſimul in eodẽ loco. Et videt̃ ꝙ nõ: qꝛ dicit Gregorius in homel'. paſchali ꝙ ad vocem ſacerdotis aperit̃ celuʒ: ſed ex hoc videt̃ ꝙ duo corpa nõ ſint ſimul. vʒ celũ ⁊ corpus chr̃i. ❡ Cõtra. Hugo de ſacr̃is di. qui fecit hanc legẽ vt vnus locus vnũ locatuʒ contineret, poteſt in ea diſpenſare.

Li. 2. ſte. 3. ca. 8.

P

Quadruplex idiſciplinatoꝝ dictũ aliorũ. Primum.

Hic ſunt quatuor idiſciplinata dicta. ❡ Primũ ꝙ deus nõ põt, ſeruatis legibus loci: qꝛ hõ lex eſt ꝙ in vno loco ſit vnũ corp⁹. ꝓbãt per Hugonẽ dicentẽ. Qui fecit hãc legẽ ꝙ vnus locus vnũ locatũ cõtineat, põt in ea diſpẽſare: quia eius lex eſt, ꝙ in vno loco vnum corpus habeat eſſe. ❡ Sed hoc non valet: qꝛ in omni miraculo deus diſpẽſat cõtra legẽ inſtitutã: ſed ſm hoc eſſet impoſſe v̄ginẽ parere ſeruatis legibus nãe. ❡ Alius dicit ꝙ duo corpa nõ pñt eſſe in eodẽ loco: l; vnũ ſit in diuerſis locis. ❡ Cõtra. Qñcũq; ſũt reſpectus euiſdẽ rõnis in aliquo ⁊ alij euiſdẽ rõnis correſpondenter poterũt eſſe in eodem: ſed reſpectus in loco eſt euiſdẽ rõnis cuʒ reſpectu in locato. ꝓbo: ſumat̃ corpus cubũ ſex ſuperficierũ: ⁊ ponat̃ ĩfra corpa aliqua ex ſe diſtincta: q̃libet ſupficies in figura h; ad quãlibet reſpectũ equiparãtie: ⁊ ſic põt in locũ ex vna parte põt ex alia cũ ſint reſpect⁹ rõnis euiſdẽ. ❡ 3ᵐ dictuʒ idiſciplinatũ, ꝙ duo corpa pñt eſſe in eodẽ loco: ſed non localr̃. ❡ Cõtra. Quecũq; ſũt icõpoſſia ex ſuis rõnib⁹ formalibus quecũq; modus additus nõ tollit incõpoſſitatem. ❡ Si dicas ꝙ ex modo eſt repugnãtia: vt ꝙ ps reſpõdeat parti: ſed totũ reſpõdebit parti. ❡ Cõtra. icõpoſſibilior eſt albedo decẽ graduũ vni gradui nigredinis q̃ vnus gradus albedinis. igit̃ incõpoſſibilius eſt ꝙ totũ corp⁹ correſpõdeat parti q̃ ꝙ pars reſpõdeat pti alterius ⁊ totũ toti. ❡ Alij dicũt ꝙ nullo modo eſt poſſibile. ❡ Sed iſtud eſt periculoſuʒ: qꝛ corpus chr̃i vere eſt intra quãtitatẽ hoſtie. ❡ Hoc aũt oſtẽdo eſſe poſſibile in gñatione chr̃i qui exiuit vtero clauſo. ❡ Scd'o in reſurrectione qñ exiuit ſepulchrũ prius q̃ lapis eẽt reuolutus. ❡ 3° qꝛ ad diſcipulos ianuis clauſis intrauit: etiã aſcendit in celũ abſq; fractione ipſius celi. ❡ Itẽ ꝓbo ꝙ localr̃ ſunt duo corpa ſimul: qꝛ impoſſe eſt ꝙ corpus

Impugnatio

Scdm.

Impugnatio

Q

Tertium

Impugnatio

Quartum

Impugnatio.

Ioan. 20. Oſtẽnditur dĩa te diuina duo corpora poſſe ſil' eſſe etiã localiter.

Nõ icõpoſſibilitas duoꝝ corpoꝝ in eodeʒ loco que.

Quare vacuũ nõ dat̃ in vniuerſo notãd'.

Uniformitas repugnãtie vacui ⁊ duorum corpoꝝ in eodẽ loco oſtendit̃ 4ᵒʳ ⁊ notãd'.

videat̃

A

videaſ niſi ſitū habeat.hoc aūt oſtendo in viſione que fit per triangulū vl' per pyramidē:cuius baſis eſt in re viſa:conus aūt in oculo:ſed cbis videbať aſcendere in celū:ergo ibi duo corpa ſimul erant. Nec pōt poni ꝙ ꝑ illapſum:ga illapſus ſolū ꝯuenit deo qui imediate operatur in nobis. ⁋ Cōtra.ga ſi hoc eēt: tūc duo corpora ſimul agerent ⁊ paterenť.⁊ eſſent ꝯtīa:⁊ huiꝰ. ⁋ Item plus repugnant duo corpora eſſe ſimul ꝙ̄ habere duas formas ſubales. ⁋ Ad iſta dico ꝙ nō hñt tantā incompoſſibilitatē ſicut forme:nec eſt hoc per illapſuꝫ ꝓpter dictū:nec ex hoc agerent ⁊ paterenť:nec eſſent ꝯtīa: ga requirit ordo ſitus:ideo nō eſſent cōtigua ſed vnū ītra reliquū. ⁋ Sed dif.eſt:ga accñs vnum erit in diuerſis ſubīs:ga accidēs eſt vbi ſubm. ⁋ Rñ: ꝙ illa duo corpa hñt vnū vbi numero ⁊ ſpecie. ⁋ Cōtra.ga eodē modo corpa in diuerſis locis hñt. ⁋ Dico ꝙ qñ ſunt in diuerſis locis:ſemꝑ ſunt diuerſa ꝑ ſpēꝫ illa vbi. ⁋ Sed nūquid illa duo corpa hñt duas ſupficies: ⁋ Dico ꝙ ſic: q̄uis cōtingant ſe:⁊ hñt duas figuras que ſunt termini intrinſeci:q̄uis terminus extrinſecus ſit vnus.

Obiectio.

Dubium 2ᵐ.

B
Conſidera bene hec.

Quarto querit vtrū pōt deus ħ facere. ⁋ Rñ: ꝙ nō includit ꝯdictionē qn hoc poſſit facē. hoc pꝫ:ga ad m̄ltiplicationē poſterioꝛis nō ſequiť multiplicatio poꝛis. ⁋ Sed hec ratio videť cōcludere māliter. ⁋ Dico ꝙ nō repugnat ex oībus formalibus:ſed in habitudine ad aliqđ agens.puta limitatum.

Si autem queritur.

HIc incipit vndecima diſtinctio. Circa quaꝫ quero q̄tuoꝛ q̄ones. ⁋ Prima eſt.vtrū idē corpus poſſit ſimul eſſe in diuerſis locis. Et videť ꝙ nō:ga dicit Aug.ꝙ donec finiaẗ ſeculū ſurſum eſt dñs.ergo nō deſcēdit realr:⁊ remanebit ibi:q̄re nō videť niſi ga idē corpus nō pōt eſſe localr̄ in diuerſis locis. ⁋ Contra. Hugo de ſacris dicit ꝙ deꝰ pōt ħ diſpēſare.

De ꝯſeċ.di.2. Prima hereſis.
C

Lib.2. parte 8.c.ſ.

Hic primo videndū eſt:ſi per diuinā potentiā poſſit diſpēſari vel fieri. ⁋ Ubi eſt ſciēdū ꝙ corpus cbīi eſſe in loco eſt hic reſpectū ad locum qui eſt vbi.hoc eſt igiť idē hic idē corpꝰ ſimul duo vbi ⁊ ſil eſſe in duobꝰ locis. ⁋ Hoc viſo dicūt aliqui ꝙ nō pōt eſſe in diuerſis locis. ⁋ Sed hoc eſt erroneū.pꝫ de eucharīſtia.ſilr cbīs appuit Petro:qñ ſibi dixit Petrꝰ: dñe quo vadis:⁊ tñ tūc erat in celo.Eodeꝫ modo btūs Ambroſius fuit in tranſlatione bti Martini.igiť ſm doctrinā ſctōꝝ ita eſt. ⁋ Dicūt tñ aliqui ꝙ pōt ideꝫ corpꝰ eſſe in diuerſis locis:ſꝫ nō localr̄. ⁋ Cōtra 4ᵒʳ. Primo ga idē corpus eſſe in diuerſis locis eſt hic plꝛes reſpectꝰ ad diuerſa vbi:ſed hoc nō eſt impoſſe:ga non repugnat ꝙ eadē albedo habeat diuerſas ſilitudies ad diuerſas albedines:que ſunt reſpectꝰ itrinſecus aduenietes.igiť in ꝓpoſito multo minus repugnabit de relonibꝰ extrinſecis que minus ſequunť cōditiones ſubīi. ⁋ Item in eſſentialr̄ oꝛdinatis ad multiplicationē prioꝛis nō ſeqtur multiplicatio poſterioꝛis.nec admittiť:imo multo magis admittiť multiplicatio poſterioꝝ ꝙ̄ poꝛū:ſicꝫ pꝫ de formis ſubalibꝰ ⁊ accñtalibus:ſed reſpectus extrinſecus aduenietes ſunt poſteriores reſpectibꝰ intrinſecis aduenientibꝰ:ſed vbi eſt reſpectus extriſecus.ergo ⁊c. ⁋ 3ᵒ:ga idē accidēs non pōt eſſe in diuerſis ſubiectis:⁊ ecōuerſo pōt fieri.hoc certe eſt:ga ſubm eſt cā accidentis:⁊ eadē cauſa pōt in multos effectus:ſed ga idē effectus nō pōt hīe plꝛes cās totales:ideo idē accñs nō pōt eſſe in diuerſis ſubīs:ſꝫ locus nō hꝫ aliquā cāūitatē ſup locatū:ſꝫ ecōuerſo:ga locatū facit diſtare latera cōtinētis.igiť nulla repugnātia videť eē ibi. ⁋ 4ᵒ ſic.forma que nō depēdet a mā:corpſo videť eiſe in q̄libet parte ſubī:ſꝫ ita parū depēdet locatū a loco ſicut talis forma a ſubto.igiť ſicut aīa pōt eſſe in diuerſis corpis ptibus: ita ⁊c. ⁋ Iſte aūt rōnes nō demōſtrant ſimplr̄:ſed aliqualr̄ declarant ꝓpoſitū. ⁋ Sed ꝯ hoc arguiť 4ᵒʳ. Prio ſic:ga ſicꝫ aliqđ idiuiduū in aliquo gñe collocať ſic corpus ꝑ quātitatē determinat ſibi locū vnū:ſed idiuiduū vnū non pōt eſſe in diuerſis gñibus.ġ ⁊c. ⁋ 2ᵒ:qñcūqꝫ ſunt duo ⁊ vnū eſt adequatū alteri:nō pōt illud excedē: ſed locus adequat ſibi corpus.ġ ⁊c. ⁋ 3ᵒ idē a ſe ſeparī nō pōt:ſed ita eſt in ꝓpoſito ſi idē corpus eſſet in diuerſis locis.ġ ⁊c. ⁋ 4ᵒ:ga nō pōt idē ſimul eſſe in diuerſis tēpoꝛibus.ergo nec in diuerſis locis. ⁋ Ad pᵐ dico ꝙ argᵐ a ſilī nō currit ſemꝑ 4ᵒʳ pedibꝰ:⁊ ideo claudicat. vnde maioꝛ in ꝓpoſito eſt falſa:ga idiuiduū nō pōt trāſire de gñe in genus.corpus aūt trāſit de loco ad locuꝫ. ⁋ Ad ſcdm cōcedo maioꝛē:ꝙ que ſunt adequata vnū nō excedit reliquū.ſi ſint totalr̄ adeq̄ta:ſed corpus cuilibet loco nō eſt totalr̄ adequatū ſicꝫ in eodē ſubto eadē quātitas eſt adequata multis accñtibꝰ.eſt igiť excelſius tñ ſm quātitatē diſcretā nō ꝯtinuā:que eſt loci ad locatū. ⁋ Ad 3ᵐ dico ꝙ nō ſeparať a ſe:ga ideꝫ remanet in eodē loco.vnde eſt in alio loco ⁊ nō ſeparatur a primo. ⁋ Ad aliud dico ꝙ ratio tēpoꝛis eſt ſucceſſiua: ⁊ ideo ſimul nō pōt eſſe aliqs in diuerſis tpibus:ſed locus eſt permanēs. ⁋ Sed occurrit dubiū:ga iſte rōnes videntur ꝯcludere ꝙ naturalr̄ iſta poſſint fieri:ga reſpectus intrinſeci ſunt plures in codeꝫ per nām. ⁋ Dico ꝙ rōnes nō demōſtrant,ꝙ in habitudine ad q̄cūqꝫ agens poſſit fieri:ſed hoc nō repugnat ꝑ rōnes formales:⁊ ita declarāt ꝓtñtē aliquā. ⁋ Scdm dubiū:ga mouēs trāſferens ſe a poꝛi loco nō per ſe aufert ſe ab iſto : ſed per accidēs.ſi igiť nō eſt repugnātia formalis poterit tranſire corpus:nullū aliud expellēdo. ⁋ Dico ꝙ repugnātia dicť in habitudie ad agēs ꝑticū. ⁋ Tertiū dubiū. q̄cunqꝫ ſunt aliqua ſil localiter.qcqđ eſt ſimul localr̄ cū vno ⁊ cū reliquo.igiť ſi aliqs ſit in aere ⁊ aqua : tunc ſupficies aeris ⁊ aque erūt ſimul. ⁋ Dico ꝙ aſſumpta eſt falſa:qñ aliquid eſt illimitatū nō oꝫ ex tali indifferentia ꝙ illa iter ſe ſic ſint ſibi ꝯiuncta:ſic eſt hic ꝙ idē corpꝰ eſt illimitatū ad diuerſa loca ſicut ſpēs ad diuerſa idiuīdua. ⁋ 4ᵐ dubiū,ꝙ iſta regula ꝙ quecūqꝫ vni ⁊ eidē ſūt eadē:videť tenere in locis ſicut in ordine formali.q̄cūqꝫ vni ⁊ eidē ſunt eadē:inťa ſe ſūt eadē: ꝓpter idētitatē medij ad extrema. ⁋ Dico ꝙ cōnexio medij in habitudine ad intrinſeca euidens eſt.ſi aūt attēdat quantū ad extrinſeca nō tenet:ſicꝫ ſi diceret duo accidētia ſūt in eodē ſubto.igiť vnū in alio:nō ſequiť. ⁋ Illa aūt hītudo loci ad locatū magis eſt extrinſeca:⁊ iō non ſeqť ſicꝫ ſi diceret:ſūt ꝓrīa diuerſis locis:ġ adinuicem.

B

Moderni determinat certa gallo ꝛ rōne. obijciūt 4ʳ

Soluciones reſolute ⁊ ſubtiles ex ſubtili ſco.recollecte
F

Dubium 4ᵐ.

Solucio ꝑſ clare ꝙ cōpoſſibilitate vnᵒ corpus i codē loco ex Sco. tñ oīa ideo ir refragabilia.
G

Secundo videndū eſt quō hoc poſſit fieri. ⁋ Dico ꝙ ſicꝫ due ſilitudines ſunt in eadem albedine in habitudine ad diuerſa:ita ideꝫ corpus pōt hīe duas habitudines ad duo loca. ⁋ Ad cuiꝰ intelligētiā ſūt itelligēde 4ᵒʳ regule:quas ponit Scotꝰ. ⁋ Prima eſt,ꝙ qñcūqꝫ aliqđ corpus poniť in diuerſis locis: quecūqꝫ accñtia iſunt ſibi que ꝑcedunt vbi,ſibi inſunt vbicūqꝫ ponať:ga variato vbi alia nō variant. Impoſſibile eſt aūt ꝙ in eodē ſubto ſimul ſint ꝯuatiue oppoſita:qđ tñ ſequereť ſi illa duo in vno loco vel locato haberēt eſſe:⁊ nō in alio. ⁋ 2ᵃ regula eſt,ꝙ q̄cūqꝫ forme poſteriores ipſo vbi inſunt ſibi in vno loco:nō ꝯueniūt ſibi in alio:ſicut dextrū ⁊ ſiniſtrū conſequiť ipſum vbi. ⁋ Hoc ꝓbo.ga lꝫ ipoſſe ſit eidē ineſſe ꝓuatiue oppoſita:tñ ſm aliud ⁊ aliud pñt ſibi ineſſe:ga igiť il'a forma

H
Modus declarandi:⁊ ſtinēdi opi. S. ſcriptam.

Regla ſcotica 4ᵒʳ. diſ.10. prima.q.2.

Opio alicꝫ.

Impugnatio ex credulis.

Aliᵘ modus dicendi.
Impugnᵉ 4ᵒʳ ⁊ nō ſingula.
Quid ipo ꝛat idē corpus in diuerſis locis eē:
D

I
A.I.poſitiuã

reſpectiua eſt poſterior ipſo vbi ⁊ per ipſum eſt in loca/ cato:ideo ſi varieꝫ vbi cõueniet ſibi oppoſitũ ſm vnũ ⁊ ꝑuatio ſm aliud. ⸿ 3ª regula eſt. Qñcũqꝫ aliqđ corpus eſt in diuerſis locis: ſic eſt aptũ natũ imutari in q̃libꝫ lo co: ſicut ſi eẽt in vno tñ a q̃cũqꝫ agẽte iprimaꝫ ſibi ali/ qđ abſolutũ. ⸿ 4ª regula. Qñcũqꝫ aliqđ corpus eſt in diuerſis locis: ſic eſt aptũ natũ agere in q̃libet ſicꝫ i vno ſicꝫ calefacere ⁊ hm̃: qa p̃nm ꝓductiuũ eſt ꝑus ipſo vbi. ſꝫ actio ſit poſterior. ⸿ Tũc induco iſtãtias. Idẽ ad ſe nõ

Inſtantie 5ª.

põt referri: ſed ſi vnũ eſt in diuerſis locis hoc ſequitur: qa ſurſuꝫ ⁊ deorſuꝫ ſunt correlatiua: idẽ aũt erit ſuperiꝰ ⁊ iferiꝰ ⁊ a dextris ⁊ a ſiniſtris. ⸿ 2ª ex 9trietate. Impoſſe eſt enĩ duo 9tria ſil' eſſe: ſed ita eſt hic: puta eſſe ꝓpinquũ ⁊ remotũ ſunt 9tria q̃ nõ pñt eidẽ ieſſe. ⸿ 3ª idẽ moue/ biꝫ motibꝰ diuerſis ⁊ 9trijs: exquo hꝫ vbi ſurſuꝫ ⁊ deor/ ſum. ⸿ 4ª qa motus ⁊ qes ſunt ꝑuatiue oppoſita: ſꝫ iſta poterũt ineſſe eidẽ ſi in aliquo loco poſſit aliqd qeſcere ⁊ in alio moueri. ⸿ 5ª ex 9dictiõe. Idẽ nõ mouebiꝫ ad

K

ſeipm̃: ſed hoc eſt hic: qa ſi ſum rome ⁊ hic: poſſum de roma venire huc. ⸿ Ad p̃m 9cedo maiorẽ ⁊ nego mino rẽ: qa ſurſum ⁊ deorſuꝫ fundanꝫ in vbi: ita ꝙ habitudo ſurſum ad deorſuꝫ fundaꝫ in duobꝰ vbi. Iſto mõ aliqs põt eſſe melior ſeipſo vt iquãtũ aliqs hꝫ dona gratuita eſt ipo melior: vt hꝫ dona nãlia. ⸿ Ad 2m 9cedo ꝙ 9tria ſm idẽ nõ iſunt: ſed ſm aliud: qa in duobꝰ vbi fundanꝫ: ſicꝫ ſilitudo ⁊ diſſilitudo ſil' iſunt. ⸿ Ad 3m ꝙ ſm vnuꝫ vbi põt moueri ſm aliud qeſcẽ: ⁊ dico tũc ꝙ ſimpl'r nõ

Relatiue op/ poſita ⁊ ꝑua/ tiue talia 9tria atqꝫ 9dictoria eidẽ ieſſe poſ/ ſũt hypotheſi.

hꝫ carẽtiã in aliq̃ iſtoꝝ vbi/ qñ eſt in diuerſis locis: ſed vt in tali vbi caret: ſicꝫ hõ in p̃ ſigno nõ eſt riſibilis. Exm. aq̃ hñs friditatẽ moueꝫ ab igne ſm friditatẽ manẽs im mobilis ſm humiditatẽ: ⁊ ita eſt in ꝓpoſito ſm diuerſa vbi. ⸿ Ad 4m dico ꝙ 9dictio ſaluaꝫ ſm diuerſa vbi: qñ enĩ venis de roma acqris vbi mediũ: ſꝫ qñ venis ad vltimũ ꝑdis vbi poſteriꝰ: ⁊ remanebit ꝑus vbi: ⁊ eſt tñ motꝰ deꝑditiuꝰ: nõ aũt acqſitiuus. ⸿ Sed occurrit dif. qa eadẽ aq̃ in vaſe calefiet hic ⁊ rome erit frida. ⸿ Di co ꝙ nõ ſequiꝫ: qa ſicꝫ corpꝰ chři quãcũqꝫ formã habuit in cruce ⁊ in piſcide habuiſſet ex 9ñti: ita hic: vnde dico ꝙ rome eſſet cala: nec ꝑp imaginationẽ q̃ trahit nos ad

L
[illegible] multi plex nõdũ.

oppoſitũ dꝫ rõ negari. ⸿ 2ª dif. de nutrimẽto: qa ħ da/ biꝫ ſibi comedere: rome aũt fameſcet. ⸿ Rñ: ſi inutſio corꝑalis ipſius cibi eſt poſterior vbi hñ hic itrabit cibꝰ: ſed rome nõ habebo in ventre: ſed hic tñ: ⁊ ſed ſatiatio que eſt effectꝰ abſolutꝰ ieꝛit vtrobiqꝫ: ſicꝫ in cruce habe bat ferrũ in latere: nõ aũt in piſcide: ſꝫ tñ ferrũ inferẽs afflictionẽ eãdẽ iſlixiſſet in piſcide: ſꝫ nõ fuiſſet inflicta in piſcide: qa dolor eſt forma abſa. ⸿ 3ª dif. qa i vno lo co comedet bonũ cibũ: ⁊ in alio malũ: ⁊ ita eſſet ſanuꝫ ⁊ egrũ. ⸿ Dico ꝙ ita faciẽt ſicꝫ ſi iſtos cibos duos come/ deret ⁊ ſumeret in eodẽ loco. ſi aũt cibꝰ itoxicatꝰ ⁊ ma/

Rõ ⁊ nõ ima/ ginatio ẽ inni/ tenda.

M

las ſupuinceret faceret egrotare: ſi cibus ſanus ſupuin/ ceret imutaret ad ſanitatem: ⁊ ita in diuerſis locis erit. ⸿ 4ª dif. qa in vno loco erit bene munitus: ⁊ in alio lo co iermis ⁊ iterficereꝫ. ⸿ Dico ꝙ ſi moriaꝫ in vno: ⁊ in alio erit mortuus. ſi chřs in cruce ex vulneribꝰ inflictis fuit mortuꝰ: ita ẽt fuiſſet in piſcide: qa actio ⁊ paſſio ſũt poſteriora vbi: corpꝰ qđ patiꝫ hñ patiꝫ: vt hic: ſed nõ vt ibi. ⸿ Sed queriꝫ de diuiſione corꝑis. ⸿ Dico ꝙ 9ti/ nuitas eſt forma ꝑcedẽs vbi ſi diuidaꝫ in vno: ⁊ in alio diuidiꝫ: iquãtũ diuiſio tollit 9tinuitatẽ. ⸿ Alia diffi. de figura tenẽte q̃dratã in vno loco: vnus vult eã facꝫ ro/ tundã: alius q̃dratã in alio. ⸿ Dico ꝙ opꝫ ꝙ alter ſup/ uincat: ⁊ ita alter nõ poterit dare figurã rotũdaꝫ: ſi ſup/ uincens iduceret q̃dratã. ⸿ Alia dif. qa vna ſcintilla cuꝫ ſit ſimul in diuerſis locis: cõbureret ſimul totũ mundũ. ⸿ Dico ꝙ habebit terminũ adeq̃tũ. vbi inueniet paſſiuꝫ magis diſpoſitũ: ⁊ alibi nihil ageret. ⸿ Sed ponaꝫ ꝙ habeat paſſiua equal'r diſpoſita in que ageret. ⸿ Rñ/

N

deo ſi ſcintilla eſſet in centro quo moueretꝫ. ⸿ Dico ꝙ nõ moueretꝫ: qa a nulla ꝑte traheretꝫ ꝑp idifferentiam: Sil'r dico ꝙ talis [illegible] nihil agẽt vel cõbureret. ⸿ 4ª dif. qa eadẽ mã ſil' hẽbit multas formas ſpecificas. po/ no enĩ eũdẽ panẽ in mltis hoibꝰ: ⁊ vnus cuiuſlibet trãſ/ mutabit illũ in ſe. ⸿ Dico ꝙ hñs fortiorẽ ſtomachum 9uerteret i ſe ⁊ alibi nihil. ⸿ Sꝫ ſi equal'r fortẽ oẽs ha beãt. ⸿ Dõꝫ ſicꝫ de ſcintilla ꝙ nihil faciẽt. ⸿ Alia dif.

Nõ habil' ima/ ginatio.

ꝙ vnꝰ hõ poterit facꝫ vnũ exercitũ de vno hoie: q ſi ha beret enſem nõ poſſet ipm exhẽ: qa tũc agẽs nãle trahe ret corpus ad diuerſa loca: imo dico ꝙ nõ poſſet ſe mo/ uere: ſed deus poſſet eos mouẽ: ſed ipſi nõ poſſent facꝫ effectũ aliquẽ corꝑalẽ: vñ ductio mẽbroꝝ eis ẽ ipoſſis. deꝰ aũt poſſet facꝫ iſtã corporeã: ⁊ oia alia de poª abſo/ luta: qa nullã 9dictionẽ iplicare videreꝫ. ⸿ Qõ.II.

O

SEcundo queriꝫ. Utrũ ꝑ diuinã poª fieri poſſit ꝙ vno corꝑe exi ſtẽte in vno loco ꝑtes eiꝰ eẽ in diuer ſis locis. Et vř ꝙ nõ: qa Aug. dicit 5º de tri. ꝙ locus a correlatiue ꝫ icõmutabil'r: ſꝫ to/ tũ ⁊ ꝑs ſũt correlatiua: g̃ vbi ẽ vnũ ⁊ reliquũ. ⸿ Cõtra. Paulus dubitabat vtrũ aia fuerit cũ corꝑe in raptu. nõ dubitabit aũt de ſeparatiõe: qa nõ fuit mortuꝰ: g̃ tñ in aia fuit pñs ibi: q̃uis corpus nõ eſſet pñs ibi local'r.

2. corin. 12.

Hic dico 4or 9nes. ⸿ Prima eſt ꝙ deꝰ põt facꝫ vnũ corpꝰ qđ eſt in diuerſis locis i vno loco hẽe formas reſpectiuas: q̃s nõ hꝫ in alio. hoc pꝫ in actione: qa corpꝰ chři vt eſt in celo vbi põt ꝓijcꝫ lapidẽ: ⁊ in ſacro. vbi nullũ mẽbrũ põt mouere: qa nõ hꝫ nãle vbi. natural'r enĩ nõ eſt in altari. g̃ nõ põt ſe mouere: qꝛ nõ hꝫ ibi nãle vbi: nec illđ vbi deſtrueꝫ cũ nõ ſit in illo vbi vtute ꝓpria ſua. ⸿ Sil'r patti ⁊ pati: ſed ꝑtiebaꝫ in cruce: nõ autẽ in piſcide. ⸿ 3º qa corpus chři iacebat in ſepulchro ⁊ nõ in piſcide. vbi nullũ ſitũ hꝫ. ⸿ 4º de habitu. ſi Petrꝰ 9ſecraſſet i triduo ibi nõ fuiſſent veſti/ menta eiꝰ: qa nõ ſũt 9comitãtia ſimpl'r: erat igiꝫ veſtis in ꝑtorio Pilati: ⁊ nõ in hoſtia. ⸿ 2ª 9ᷓ ꝙ corpꝰ põt hẽ aliquã formã abſolutã in vno loco ⁊ non in alio: ſicꝫ põt eſſe albũ in vno ⁊ nõ in alio. hoc pꝫ: qa magis ſequiꝫ le ges ſubti forma magis ipreſſa vel imerſa mãe q̃ minꝰ imerſa: ſed relones ſũt magis imerſe: qa ſepari nõ pñt: ⁊ tñ aliq̃ 9ueniũt in vno loco: ⁊ nõ i alio: vt pꝫ de illis q vbi ſequunꝫ: igiꝫ magis de formis abſolutis q̃ ſunt mi/ nus imerſe pñt ab eo ſepari. ⸿ 3ª 9ᷓ ꝙ põt deꝰ idẽ facꝫ de formis ſubalibꝰ: ita vt hic nõ hẽat eã: qa forª ſubalis aliq̃ mãliter ſeparaꝫ: ſꝫ nullũ accñs. ⸿ 4ª 9ᷓ ꝙ nõ eſt i/ cõueniẽs ꝙ totũ corpꝰ ſit in vno loco ⁊ ꝑs vna alibi. ꝓ bo. eẽ enĩ vnã ꝑtẽ in diuerſis locis nõ eſt niſi hẽe diuer/ ſa vbi corꝑe nõ hñte: ſed nõ eſt incõueniẽs partes hẽe ꝓprias relones ⁊ ꝓprias formas abſolutas ſuo toto ha bente 9trias: ſicut ſm vnã ꝑtẽ eſt aliqs alteri ſilis. Cum igiꝫ magis cõſequanꝫ leges ſubti forme abſolute: ⁊ re/ ſpectus itrinſeci q̃ extrinſeci. g̃ ⁊c. ⸿ 2º poſteriora pñt multiplicari nõ multiplicatis poribꝰ: ſed ħ põt eẽ mul/ tiplicatio in poſterioribꝰ: qa idẽ caput põt hẽe plřes ſilĩ/ tudines nõ hñte corꝑe niſi vnã: ſꝫ reſpectꝰ iſti ſũt pores reſpectibꝰ vbi. g̃ ⁊c. ⸿ 3º qa in eẽntial'r ordinatis ⁊ rea/ liter diſtinctis deꝰ põt facꝫ ꝑus ſine poſteriori: ſed vbi totꝰ ⁊ ꝑtiũ ſũt eẽntial'r ordinata ⁊ real'r diſticta: qa ꝑus cõuenit motꝰ toti q̃ ꝑtibꝰ: ⁊ ꝑ 9ñs vbi. ſed qđ ſint real'r diſticta pꝫ: qa ꝑtes ſunt real'r a ſubto diſticte: ⁊ ita pote/ rit acqri reſpectꝰ corꝑis q nõ ꝑtiũ: ⁊ e9: cũ real'r diſtiguaꝫ. ⸿ 4º ⁊ fortꝰ: qa q̃ eſt cã ꝙ hõ ipellens corpus frangit mediũ: nõ intẽdit enĩ fractionẽ: ſꝫ qa duo corꝑa nõ pñt eſſe ſimul

Formas acci/ dẽtales reſpe ctiuas ⁊ abſo lutas atqꝫ ſba les poſſe varia ri in eodeꝫ ſu ſeꝑato exiſ/ te ſimul in di uerſis vbi: qđ tñ hñ 9ſidera qa plura am/ bigua dicit.

P

Cõcluſio 4ª.

Defendit par/ tẽ affirmatiuã q̃ſiti ſane ſin/ gulariter.

Q

A

eſſe ſimul. Similr̄ in oppoſito in actione ⁊ corruptiōe. quare aūt frāgit: q̄a vnū corpus nō pōt eſſe in diuerſis locis: ſed deus pōt facē vnū corpus in diuerſis locis vt oſtēſuʒ eſt. ḡ ⁊c̄. ❡ Itē oē argm̄ q̄ fieret ꝯ iſtud ꝯcludēt q̄ vnū corpꝰ nō pōt eſſe in diuerſis locis. ❡ Cōtra. q̄a eodē mō poſſet deꝰ facē q̄ eſſeʒ filiꝰ h̄ ⁊ nō hic. ❡ R̄ꝫ: q̄ nō appꝫ q̄re deꝰ nō poſſet hoc facē. ❡ 2ª dif. q̄a aliq̄d ſil' erit aiatū ⁊ nō aiatū. ❡ Dico q̄ erit ſimpl' aiatū: ſed nō vt hic: ⁊ ita pōt ſolui de alijs. ❡ Sed qn̄ chr̄s eſt in ſacr̄o altaris nūq̄d opꝫ q̄ ſanguis eiꝰ ſit ibi ex ꝯcomitantia? ❡ Dicūt q̄ rōnes ꝯuincūt q̄ deus poſſet facere corpus in altari: dato q̄ nō eēt ibi ſanguis: ſed tūc dico q̄ hꝫ p̄ritiā ad calicē ⁊ nō ad hoſtiā: nec hoc vr̄ impoſſe

Inſtantie notabiles ⁊ ſolones ſingulares.

A.i.Dicitur.

❡ Itē ex miraculis argr̄ ſic. Si quolibꝫ anno reſurgūt corpa ſm̄ augm̄ non videſ negādū de Joāne baptiſta: ⁊ ita realr̄ eſt eius caput in celo: ⁊ tn̄ habeſ pro reliquijs in terris. ❡ Et ſi dicaſ augꝰ q̄uo caput eiꝰ eſt in celo in carne cū corpe: ⁊ in terra nō niſi pura oſſa. ❡ R̄ꝫ: q̄ cōiunctio corpis ad os p̄tinet ad approximatiōne localē.

B

❡ Sed hic eſt dubiuʒ. ſi quarta ps corpis ſit in aliquo loco ſupficies p̄cedit vbi ⁊ habebit. ſ. ſupficies ibi. hic autē nō habebit: q̄a hic nō eſt cōtinuū cū alibi habeat ſuperficiem. ❡ Hic diceret q̄ cōtinuitas eſt forma reſpectiua tn̄: ſed de hoc alſ. ❡ Queſtio. III.

Vide diff. ſequente.

Tertia queſtiō eſt. vtrum deus poſſet facere q̄ idē corpus ſit vbiq̄ʒ.

Dico q̄ ſic: q̄a q̄ncūq̄ʒ aliq̄d eſt indeterminatū ad vnū / ſi ſit indeterminatū ad plura eiuſdē rōnis: eadeʒ ratione ad quecūq̄ʒ ſe extendit. Cum igitur vnuʒ corpus nō determinet ſibi vnum locum numero: ſequiſ q̄ poterit omnia occupare diuina virtute.

Idē corpꝰ fore vbiq̄ʒ ē poſſibile: ſed extra naturā bene.

C

Quarta qō eſt. vtrū ſit magis difficile vnum corpus eſſe in diuerſis locis q̄ȝ duo corpora in eodem loco.

Dico q̄ magis repugnat imaginationi: q̄ idem corpus ſit in diuerſis locis q̄ȝ duo corpa eſſe in eodē loco: tn̄ eſt magis cōſonū rōni ſcōm cui magis adherenduʒ eſt. ❡ Sed hic eſt dif ſi pōt eē in locis īfinitis. ❡ Dico q̄ ſic. ❡ Sed contra. quia eſſet infinitum. ❡ Dico q̄ non ſequitur. tū q̄a hoc fit diuina v̄tute. tū q̄a rō localis eſt rō extrinſeca. Uel poſſet concedi q̄ eſſet infinituʒ localiter: non autem formaliter. vel infinitum extrinſece: non autem intrinſece. ❡ Queſtio. V.

Imaginabilius eſt duo corpora in eodē fore loco q̄ȝ idē in diuſis: ſʒ eʒ rōnabilius.

Dubm̄ nobile

Infinitum 2ᵉ

Circa eandem diſtōnē quero quatuor q̄ōnes. ❡ Primo vtruʒ illa eadem que cōueniunt corpi chr̄i in celo / ꝯueniant ſibi vt in ſacr̄o. Et videſ q̄ ſic: q̄a dic̄ Ambroſius de ſacr̄is: q̄ illud idem corpus q̄ chr̄s poſuit ad dexterā patris / ponit in hoc ſacramēto. ḡ eadē cōueniunt ſibi hic ⁊ ibi. ❡ Cōtra. Apl̄s dicit q̄ ſedet ad dexterā maieſtatis in excelſis. ſʒ vt h̄ nō eſt in excelſis. ḡ aliqua conueniunt ſibi in celo que non h̄.

D

Vide de ꝯſe. di. 2. c Jnno. de offō miſſe.

Hebre. i.

Hic primo videndū eſt / que conueniunt ei de facto. ❡ 2º de poſſi. ❡ Circa p̄mū ſciendū q̄ quatuor modis pōt cōuenire aliq̄ predicatū alicui. vel per ſe in p̄mo modo: vel in ſcd̄o mō vel p accn̄s: ſicut inferius ſuo ſuperiori: vel ſicut accidēs ſuo ſubiecto. certū eſt q̄ q̄cq̄d cōuenit ei in p̄mo mō hic cōuenit ibi: q̄a vbi eſt iuenire diffinitū ⁊ diffōnē: ſʒ hic eſt corpꝰ chr̄i vere ⁊ realr̄ quātū ad iſta. ḡ ⁊c̄. ❡ De 2º etiā nō eſt dubiū. Quia quecūq̄ʒ paſſiones inſunt cōueniūt ei ibi ⁊ hic: q̄a p diffōnes paſſiones demōſtranſ. ❡ 3º non eſt dubiū de p̄mo modo per accn̄s. eadē eni ſingularitate determinaſ corpus chr̄i hic ⁊ ibi: ⁊ eadē actualis exiſtentia. ❡ De 4º aūt maxime eſt dubium. ⁊ h̄ eſt ſubdiuidendū. Quia q̄dā ſunt accn̄tia inſeparabilia ⁊ abſoluta: alia ſeparabilia ⁊ abſoluta: alia reſpectiua intrinſeca: alia reſpectiua extrīſeca. verbi grā Chr̄s in celo hꝫ dotes iſepabiles p nām. alia ſr̄ ſepabilia ſic̄ audire ⁊ videre. De reſpectiuis ēt pꝫ. ſic̄ filiatio ⁊ ſilitudo: q̄ ſunt intrinſecus aduenientia ⁊ extrinſecus accn̄tia euenientia. ſic̄ eē p̄ntē in celo ⁊ mouē localr̄: ⁊ hō. ❡ Scd̄m hec ergo pono q̄tuor ꝯnes. ❡ pª eſt q̄ oīa accn̄tia inſeparabilia que inſunt chr̄o in celo / inſunt ei hic: q̄ȝ ipoſſe eſt ſil' ineſſe eidē p̄uatiue oppoſita: ſed hoc ſequereſ niſi hoc ponereſ: ⁊ h̄ etiā p̄cedunt vbi. ergo ⁊c̄. ❡ 2ª ꝯ / q̄ eodē mō inſunt ei oīa accn̄tia ſeparabilia abſoluta. h̄ pꝫ per idē: q̄ȝ p̄uatiue oppoſita. Iſta ēt p̄cedunt vbi: q̄ȝ manent variato vbi inuariabilr̄: ſicut viſio ⁊ auditio. ❡ 3ª ꝯ / q̄ idē eſt de relonibꝰ intrinſecis: q̄ȝ ſicut ibi eſt filius ita ⁊ hic: q̄ȝ talis relō iſeparabilr̄ cōcomitaſ ſubm ⁊ ſequiſ ipm vbiq̄ʒ. ❡ 4ª ꝯ / eſt negatiua de relonibus extrinſecis: vt de vbi ⁊ ipm ſequētibus: q̄ȝ corpus chr̄i in celo eſt imediate cōiunctū celo: nō aūt vt hic: eodē mō corpus chr̄i vt in altari eſt hic p̄ſens: nō aūt vt in celo.

E

Accidēs 4ᵉ

Cōcluſio 4ᵉ.

Et ſi eadē accidētia abſoluta ⁊ reſpectiua īriſeca inſunt chr̄o in celo ⁊ in altari: nō tn̄ reſpectiua extrinſeca.

F

❡ Contra hoc arguiſ 4ᵉ. ❡ Primo q̄ȝ nō vr̄ hr̄e dotē agilitatis in hoc ſacramēto. probo: q̄ȝ dos agilitatis eſt qua q̄s pōt ſe mouere velociter: ſed corpus chr̄i in hoc ſacr̄o nō pōt ſe mouere: vt poſtea patebit. ❡ Cōtra 2ᵃᵐ ꝯneʒ arguiſ ſic. Impoſſe eſt q̄ aliq̄s oculus videat corpus aliqō qn̄ interponiſ corpus opacū: ſed inter oculuʒ chriſti in eucharīſtia: ⁊ celū empyreū eſt corpꝰ opacū. igiſ non habebit iſtā viſionē: vt h̄. ❡ Cōtra 3ᵘᵐ arguiſ ſic. Cuicūq̄ʒ repugnat diſpō ad aliquā formā: ⁊ ipſa ēt forma. ſed chr̄o vt in ſacr̄o repugnat generari ſimplr̄ ⁊ hr̄e filiationē. ❡ Cōtra 4ᵘᵐ. Unio ad verbū eſt reſpectus extrinſecus adueniens: ⁊ hanc hꝫ Chriſtus hic eodem modo in altari mēſuratur euo: q̄ȝ eſt incorruptibilis. ergo hꝫ idem qn̄. ❡ Ad pᵐ dico q̄ dos eſt q̄daʒ vis ſe mouendi ſic: que ſi impediſ nō minus diciſ vis h̄ eſt impedimētū: q̄ȝ nō eſt in loco: qō ad hoc reqriſ. ❡ Ad 2ᵐ dico q̄ ſi deus faceret corpus meū vltra parietē viderē ipm: ſed nō vt ibi. ❡ Ad 3ᵐ dico q̄ ſi repugnat generatio alicui ſubo: ⁊ filiatio: ſʒ ſi aliq̄d natū eſt recipe vnā ante aliā cōſeruabit aliā ſcd̄aʒ p̄ma remota. vnde pro vno tp̄e bene vna repugnat: qn̄ ſcd̄a manet. ❡ Ad 4ᵐ non dixi q̄ omni reſpectu quē habet in celo chriſtꝰ careat in altari: q̄ȝ qn̄ ⁊ vnio p̄cedunt vbi. ⁊ iō idem qn̄ pōt ſibi ineſſe hic ⁊ ibi: ⁊ eodem vnio ad verbum.

Obijciūr 4ᵉ

q. 2. hꝰ d.

Soloutio p̄conderande.

G

Secundo videndū eſt de poſſi. ſi iſta que inſunt ibi in celo de neceſſitate inſunt hic. ❡ Ubi ſciendū q̄ q̄tuor modis hꝫ aliq̄d eſſe in altari. circūſcribēdo iſtū modū quo aliqua ſunt ibi ex vi verboꝝ directe: q̄ȝ aliq̄ ſunt ibi antecedētia ex vi verborū intrinſece: aliqua aūt extrinſece: aliqua ex cōcomitātia intrinſeca: aliq̄ ex cōcomitantia extrinſeca. ❡ Primo modo ſunt ibi illa que cōueniunt in p̄mo modo: non tn̄ explicite: vt ſubſtātia ⁊ huiꝰ que includunſ in corpore eſſentialr̄. alia aūt antecedūt extrinſece: ⁊ nō extrīſece: ſicut ſunt raritas ⁊ dēſitas. nō eniʒ poſſet forma corpis eſſe niſi in debita raritate ⁊ dēſitate. ſi ergo de nec̄citate inſunt in h̄ indiuiduo: vr̄ q̄ ex vi verboꝝ: nō q̄ ſint de eſſe corporis: ſed p̄requiruntſ. Alia inſunt ex cōcomitātia: que ēt ineſſent dato q̄ nō eēt in altari: vt beatitudo vel actus beatificus. alia aūt ex cōcomitātia ſecūdaria ſic̄ ſunt actus vidēdi: qui nō ineſſent ſi nō eſſet niſi hic. ❡ Quātū ad duo pª cōcedo ꝯnē affirmatiuā. vʒ. q̄ ea que itrinſece iſunt nō pōt deus facere q̄n inſint hic: q̄ȝ ſunt de p ſe itellectu corporis chr̄i. ❡ De ſcd̄o aūt mēbro antecedentis. vʒ. nō intrinſece. dico idē: q̄ȝ q̄ncūq̄ʒ

Cōuenientia corpi chr̄i in altari ſunt in differentias q̄druplici.

H

Concomitantia duplex.

Applicatio.

Cū q̄bꝰ ⁊ ſine q̄bus deꝰ pōt ⁊ non corpus chriſti in altari fore facē.

Predicatum cōuenire ſubiecto ꝯtigit 4ᵉ

Predicatum p̄mi mōi ⁊ ſcd̄i ⁊ p accn̄s extrinſece eadem ꝯuenire chr̄o in celo ⁊ altari.

I

Conſiderãs ca ſic hic.

ſunt aliqua eſſentialr ordinata poſterius ſine priori poni nõ põt:ſed iſte diſpõnes ordine eſſentiali pcedũt corp⁹ chĩi:vt corpus chĩi eſt. ❡ De 3° dico ꝙ de po^a abſoluta põt deus facẽ actũ beatificũ nõ ineſſe hic.nã preſentialitas quã hꝫ corpus chĩi ad altare eſt alia a pñtialitate quã hꝫ ad actũ beatificũ:qꝛ realiter differũt.ergo ⁊c̃. ❡ Et cõfirmaẽ.qa actus beatificus ⁊ corpus chĩi hñt ꝯtinuitatẽ ⁊ ꝯnexionẽ iter ſe. ❡ Sed ꝯ.dubitaẽ de illis que iſunt ⁊ ꝑtinẽt ad ſcđm modũ.vtrũ inſint ex vi vborũ.

Dubium 4^m.

Paſſiones ⁊ quãtitatẽ ex vi verboꝝ corpi chĩi in altari ineſſe: qõ hĩi cõſidera.

❡ Dico ꝙ qa paſſio idẽ eſt realiter cũ ſubiecto:ſic trãſubſtãtio terminaẽ ad corpus:ita ꝯſequẽter ad paſſionem. ❡ 2° difficul.qa quãtitas videẽ neceſſaria diſpoſitio ad corpus chĩi ex vi vboꝝ inerit nõ ꝯcomitanter: cuius cõtrariũ dicũt doctores. ❡ Dico ꝙ oĩa accidẽtia que neceſſario iſunt:ſunt ex vi vboꝝ:qõ melius videẽ ꝙ ex ꝯcomitãtia. ❡ 3° diffi.de actu vidẽdi:qui nõ eſſet hic pñns ſi deus annihilaret corpus chĩi vt in celo:nũquid corpus chĩi vt in eucbariſtia haberet actũ vidẽdi.

K

Secus ẽ actu vidẽdi ⁊ beatifico.

❡ Dico ꝙ ſimul annihilaret actũ videndi:vt hꝫ:qa non eſt hic:niſi qa in celo. ❡ 4° dif.de actu beatifico.ſi corpus chĩi faciat non eſſe in celo:⁊ remaneat pñtialitas act⁹ beatifici in celo. ❡ Dico ꝙ iſto actu qui remanet in celo aĩa erit hic beata.habet eñi preſentialitatẽ in celo:ſed vt hic nõ ꝑficiet eã:ſed per aliã preſentialitatem quam habet hic.prior enĩ reſpectus non variaẽ ꝑ vbi. iſte aũt pñtialitates ſunt poſteriores. ❡ Qõ. VI.

Secunda qõ eſt. Utrũ actiones imanentes inſint corpi chĩi vt in ſacro hic. Et videẽ ꝙ nõ:qa tũc eẽt trãſmutatio in ipſo. ❡ Contra.qa trãſmutatio eſt ſalus ⁊ perfectio:ſed corpori chriſti conuenit vt hic ſalus.ergo ⁊c̃.

L

Cõcluſio 4^a.

Hic inducuntur quattuor ꝯnes. ❡ Prima ꝙ corpus chĩi in eucbariſtia põt itelligere aliqua intuitiue que intuitiue nõ cognoſceret in celo:loquẽdo de cognitione veſpertina. pbo:qa alio modo nõ hꝫ eſſe chrĩs in loco hic.ꝙ angelus in loco:qa totus eſt in hoſtia ⁊ tot⁹ in qualibet parte:ſꝫ angelus in loco diffinitiue cognoſcit oĩa circũſtãtia intuitiue. ❡ 2° ꝯ.ꝙ chrĩs in hoſtia põt cognoſci intuitiue ab itellectu ſeparato. pbo:qa angelus vnus põt cognoſcere aliũ intuitiue:ſed nõ alio modo hꝫ chrĩs eſſe in loco ⁊ angelus. ❡ 2°:qa eodẽ modo hꝫ eẽ itellectus hic ⁊ in celo. ❡ 3° ꝯclõ,ꝙ notitia ſenſitiua nihil põt ibi videre. pbo:qa ad hoc requiriẽ debita diſtantia ꝑm ſitum:ſꝫ vt hic corpus chĩi nullã ꝓportionẽ vel diſtantiã hꝫ ꝑm ſitum. ❡ 2°:qa viſio fit per modũ pyramidis vel triãguli:cuius baſis eſt in re viſa ⁊ conus in oculo:qõ non põt in eẽ niſi re ſituata. ❡ 4° ꝯ,ꝙ nõ põt ibi videri:qa ad hoc requiriẽ ſituatio. Et cõfirmaẽ.qa ſub quacũqꝫ minima pte hoſtie totũ corpus cõtinet:ſed baſis,cũ ſit cõtinua ⁊ extẽſa ꝑm ſitũ nõ põt applicari corpori chriſti.

Eſt intuitiue intellectualr vi deri vidẽri: vt in eucbariſtia pmo poſſit corp⁹ chĩi nõ tñ ſenſitiue ſic vl ſic.

M

Obijciũr 4^a

Solõnes notabiles.

❡ Sed cõtra pmã ꝯclõnẽ arguiẽ ſic:qa chrĩs nõ poteſt pati paſſione phĩca:ſed oĩa agunt per influxũ lineaꝝ ⁊ angulo.ꝝ.ergo videẽ ꝙ non põt ab alio moueri. ❡ Cõtra ſcđaꝫ:qa oĩm agit per modũ figure:qõ nõ cõuenit chrõ. ❡ Cõtra tertiã.qa oculus eius eſt eleuatus ⁊ icorruptibilis:ergo moueri nõ põt. ❡ Cõtra quartã:qa dicunt aliqui ꝙ beata vgo ibi exiſtens põt ipſum videre. ❡ Ad pmũ dõm,ꝙ qñ obiectũ corporale agit in ſpũalem potentiã:nunꝗ eſt hoc per modũ figure ⁊ contingẽtia talibus cõtingi nõ poſſunt:ſic ergo huiꝰ trãſcendũt modũ agendi phĩcuꝫ. ❡ Eodem modo dõm eſt ad ſcđm. ❡ Ad 3^m dico ꝙ in qualibet parte hoſtie eſt corp⁹ chĩi ⁊ oculus:qa nõ eſt extenſio ſitualis que fit extra protenſionẽ:ſed viſio partẽ ſitualẽ regrit talẽ. Unde btã vgo

cũ nõ videt. ❡ Sed eſt diffi.ſi idẽ dĩ de oĩbus accñtibus aĩe intellectiue. ❡ Et dĩ ꝙ ſic:qa ſũt actus imãles: nec regrũt ſitũ. ❡ 2° dif.ſi idẽ eſt de oĩb⁹ aliqs actionibus ſenſitiuis. ❡ Dico ꝙ ſic ꝑ idẽ.qꝛ oẽs tales regrunt organa ſituata. ❡ 3° dif.de actib⁹ imaginationis aliaꝝ vtutũ ſenſitiuaꝝ. ❡ Dico idẽ ꝙ ſunt alligate organis ⁊ regrũt ſitũ ⁊ hõ. ❡ 4° dif.qꝛ vĩ ꝙ de⁹ nñ poſſit viſionẽ ſui corpis in oculo:qꝛ manẽte corpe chĩi ſi eẽt extẽſum poſſet cãre actũ vidẽdi.ꝙ cũ poſſit ſupplere cãm omnẽ ſcđaꝫ in gñe cauſe mouẽtis vel agẽns.ꝙ ⁊c̃. ❡ Dico ꝙ obm hꝫ rõnẽ terminãtis ⁊ mouẽtis:mõ radij viſuales ſi regrunẽ ad actũ i rõne mouẽtis rõ demſ̃at:ſꝫ ſi i rõne terminãtis:de⁹ nõ poſſet h̃ facere ſicͥ nõ poſſet facere ꝙ videret ſolẽ vel parietẽ. ❡ Queſtio. VII.

N

Dubiũ 4^m.

Obiectũ 1^m.

Tertio querĩẽ. Utrũ chrõ i eucbariſtia cõueniant actiones trãſeuntes. ❡ Et videtur ꝙ nõ:qꝛ ſunt accidentia que ſibi non conueniunt. ❡ Contra.quia ex plenitudine perfectionis inſunt.

O

Hic eſt intelligẽdũ ꝙ in hoĩe ſunt quattuor potẽtie actiue. Alique ſunt mere nãles:vt humiditas ⁊ frigiditas. Alie ſunt vitales:vt nutritiue ⁊ augmẽtatiue. Alie ſunt aĩales:vt audire ⁊ videre. Alie vo ronales:vt itelligere ⁊ velle. ❡ Scđm qđ hoc ſũt hic qͣtuor ꝯclones. ❡ Prima eſt ꝙ pmas actiones non hꝫ.qꝛ po^a nãlis agit ꝑm ſitũ.ibi aũt nõ eſt ordo ꝑm ſitũ:vt dictuꝫ eſt. ❡ 2° ꝯclõ,ꝙ quãtũ ad potẽtias vegetatiuas nihil põt ibi facere:qꝛ tales non agunt niſi pmiſſis nãlib⁹ de qb⁹ dictũ eſt ꝙ nõ pñt ibi eẽ. ❡ 2° qꝛ agunt cũ trãſmutatiõe mãli:ſꝫ talis nõ ꝯuenit corpori chĩi in ſacro:cum nõ hẽat ibi ſitũ. ❡ 3° ꝯclõ,ꝙ nec ibi ſibi ꝯueniũt actiones ſenſitiue:qꝛ tales ſunt ſꝫ ſitũ mõ mãli. ❡ 4° ꝯclõ, ꝙ actiones itellectuales ſunt ibi:vt dicere ⁊ ſpirare: qꝛ tales potẽtie nõ regrũt ſitũ in agẽdo. ❡ Cõtra pmã.qꝛ ibi eſt actiuũ nãle ⁊ paſſiuũ approximatũ debite:ſꝫ tũc ſeqtur opatio necẽo. ❡ Cõtra ſcđaꝫ.qꝛ corpus chĩi nãle mãſiſſet ibi in ppetuũ nãliter ſine corruptiõe:qõ vĩ incõueniẽs eẽ ſine miraculo:qꝛ corruptio vĩ eẽ ꝑ actionẽ q̃litatũ:⁊ ita ſine miraculo pmãſiſſet icorruptũ. ❡ Ad p^m dico ꝙ approximatio debita in actiõe phĩca eſt ꝑm ſitũ. ❡ Ad aliud dico ꝙ nõ eſt incõueniẽs ꝙ ſic mãſiſſet icorruptũ. ❡ Sed occurrit dif.ſi de⁹ põt collocare mortuũ corp⁹ in ſepulchro qõ in ppetuũ maneret incorruptibile. ❡ Dico ꝙ eo mõ põt collocare quo collocauit corpus chĩi in hoſtia:ita ꝙ eẽt totũ in ſepulchro ⁊ in q̃libet pte ei⁹.⁊ tũc nullũ agens põt in ipm agere actione phĩca:⁊ ſic nunꝗ iduceret formã incõpoſſibileꝫ illi. ❡ 2° dif.ſi de⁹ collocaret ſic hoĩes in vnũ locũ:ſi idigerent nutrimẽto. ❡ Dico ꝙ nõ.qꝛ nulla deꝑditio poteſt ibi fieri:ſꝫ totũ depẽdet a ꝑ miraculo. ❡ 3° dif.ſi deus poneret corpus corruptibile extͣ mũdum ſi corrũpereẽ. ❡ Dico ꝙ nõ corrũpereẽ.qꝛ nõ foret iſluẽtia corrumpẽs. ❡ 4° dif.ſi in vacuo ponereẽ ſi corrũpereẽ. ❡ Dico ꝙ vel illud corp⁹ eẽt aĩatũ:vel ſimplex:vel mixtum. Si ſimplex,nõ corrũpereẽ:qꝛ nullũ agẽs attingeret illud:qꝛ corpora celeſtia ſemꝑ trãſmutãt mediũ prius ꝙ ad aliqđ diſtãs attingãt. Item nulla influẽtia põt eẽ in vacuo:qꝛ tunc accñs eſſet ſine ſubiecto. Si ſit mixtũ:tunc videreẽ ꝙ pdominãs corrũpe poſſit:ſꝫ ſi elĩta nõ manent in mixto.vĩ ꝙ ptes poſſint ſe ſic alterare ꝙ corp⁹ nõ eẽt ſufficiẽter receptiuũ aĩe rõnalis:⁊ aĩa ſepararẽ. ❡ Sꝫ qđ itroduceret tũc formã cadaueris:cũ corp⁹ celeſte tunc nõ iſluat: ❡ Dico ꝙ ſi ponanẽ plres forẽ.pꝫ ex h̃ ꝙ vna remaneret: ſꝫ ſi ſit vna ſola forma:tũc ex puris nãlib⁹ remanet mã ſine forma. ❡ Et h̃ vĩ demſ̃are ꝯ illos q ponũt tñ vnã formã. ❡ Queſtio. VIII.

Potẽtie actiue i hoĩe ſũt ſ differẽtia quadruplici.

A.I. vegetatiue.

Cõclo 4^a.

Et ſi nõ nãles vegetatiue ⁊ ſenſitiue actiones pñt eẽ corpori chĩi i altari:rõnales tamẽ ſic.

Obijciũẽ 1^a

P

q.mcaa.t.c.m

Approximatio phĩca q̃ ſit

Du^m quintuplex

Corp⁹ ſepultũ i ppetuũ ſi corrũpi poſſit

Hoĩes mortales abſqꝫ alimẽto conſeruari poſſe.

Q

De corpe extra mũdũ ⁊ i vacuo poſito quo ad corrũpiõnẽ

Brocardicũ ꝯ ꝯonitas.

A

Quarta qõ eſt. vtrũ illa que ↄueniunt corpi chři in cruce ↄueniãt ſibi in pixide: ſcilicet ſi fuit nudatũ in pixide ſicut fuit in cruce.

Reſpondeo ⁊ dico ꝙ oẽs reſpectiuis pores vbi inſũt vtrobiqȝ ⁊ ſic fuiſſet ſine veſtimẽtis. ſ. in hoſtia: ſȝ expoliaĩ extra. ❡ 2ᵃ diffi. de coronatione. ❡ Dico ꝙ coronaĩ. dicit cõiunctionẽ localẽ: ⁊ eſt poſterior vbi: ⁊ ideo nõ fuiſſet in hoſtia: ſed illa eadẽ vulnera fuiſſent in hoſtia. ❡ 3ᵃ diffi. de crucifixiõe. ❡ Dico ꝙ dicit ↄiunctionẽ cũ cruce: ⁊ ſic crux nõ fuiſſet in pixide: ſed dolor ⁊ diuiſio ↄtinui fuiſſet ibĩ: vñ ⁊ etiã habuiſſet ibi vulnus in pixide: ſȝ nõ fuiſſet ibi vulnerat⁹ iquãtũ dicit ↄiũctionẽ ferri cũ latere: qa eſt poſterior vbi: ſȝ vuln⁹ derelictũ ibi fuiſſet ⁊ dolor ⁊ oia talia: ſȝ nõ vt ibi iflicta. ❡ Qõ. IX.

De ↄueniẽtib⁹ vniformit pifformiter ꝙ corpi chři in cruce ⁊ in pixide.

Circa eadẽ diſtõnẽ quero 4ᵒʳ qõnes. ❡ Prio vtrũ ſacřm eucharistie poterit iſtitui i veteri teſtõ. Et videĩ ꝙ nõ. quia ſacřm icarnationis ⁊ eucharistie ſunt eſſentialr ordinata: qa pus eſt eẽ ꝙ̃ ↄſecrari: ſed ſacřȝ icarnationis fuit origo noui teſtamẽti. g̃ ⁊č. ❡ Cõtra. qa tãta fuit eius potẽtia abſoluta in veteri teſtamento ad tranſubſtantiandum ſicut modo.

B

Curioſa ⁊ ſingularis diſputatio quã notabis.

Hic eſt ſciendũ ꝙ chřs habuit quatuor eſſe. ❡ Primũ eſt ſupnãle: ⁊ h̃ fuit ab eterno. ❡ 2ᵐ nãle quo fuit hõ. ❡ 3ᵐ ſacrale quo eſt in hoſtia. ❡ 4ᵐ ſpũale ſicut in illis qui ſuſcipiũt ſpiritualr. ❡ De pᵒ ⁊ vltimo nõ eſt dif. ſed de duobus medijs. ſ. de eſſe nãli ⁊ ſacrali: ⁊ ſm hoc ſũt quatuor ↄ̃nes.

Chři habdi cõ eſſe 4ᶠ.

❡ Prima eſt ꝙ de facto chřs habuit pus eſſe nãle ꝙ̃ ſacrale. hoc pȝ: qa pus fuit natus de vgine Maria: ⁊ poſtea in cena ↄſecrauit. ❡ 2ᵃ ↄ̃ ꝙ de poᵃ abſoluta prius potuit hře eẽ ſacrale ꝙ̃ nãle: qa deus in veteri teſtõ ita bene cõtinebat vtualr ſubam panis ⁊ corpis chři ſic in nouo. Itẽ põt corpus chři de nihilo creare ⁊ ſubam panis in ipm ↄuertere. ❡ 3ᵃ ↄ̃ ꝙ de facto pus ceſſabit corpus chři ſub ſacřo eſſe ꝙ̃ deſinet hře eſſe nãle cũ ſint ſacramẽta impfecta: ſȝ nũꝙ̃ deſinet eſſe in eẽ nãli. ❡ 4ᵃ ↄ̃ ꝙ de poſſibili pus poſſet deſinere eſſe in eſſe nãli ꝙ̃ ſacrali: ſicut eni pus potuit pduci in eſſe ſacrali ꝙ̃ nãli: ita poſſet remanere in illo eſſe remoto eſſe nãli. ❡ 2ᵒ qñcũqȝ alique forme ſm pus ⁊ poſterius depẽdent ab aliquo agente deus poſſet influere ad porẽ ⁊ nõ ad poſteriorẽ: ſed eẽ přis in celo ⁊ ſacřo ſunt due přitialitates alteri⁹ rõnis: ergo pus deſinet eſſe in eſſe nãli ꝙ̃ ſacrali.

Cõcluſio 4ᶠ.

Eſſi de facto prius ⁊ poſteri⁹ hab eẽ nãli ꝙ̃ ſacrali corp⁹ chři hẽre eſſe: de poſſi tñ oppoſitũ tenẽdum.

C

❡ Cõtra pmã ↄ̃nẽ arguĩ ſic: qa eſſe chři nãle icludit in ſacrali: ergo nõ pñt cõcludi. ❡ Contra ſcdam: qa nãle eſſe chři eſt eſſe ſimplr: eſſe ſacrale eſt eẽ hic: ſed qõ hȝ eſſe hic prius habuit eſſe ſimplr. ❡ Contra tertiã. nihil deſinit niſi perdat aliqõ abſolutũ: ſed qñ ceſſabunt ſacramẽta nihil abſolutũ pdet corp⁹ chři. g̃ ⁊č. ❡ Cõtra quartã ſic. qõ deſinit eſſe in eſſe nãli annihilaĩ: ſȝ ſi corpus chři annihilaĩ nõ eſt in ſacřo: qa nihil eſt vllo mõ: ⁊ nulli ineſt. igiĩ ⁊č. ❡ Ad pmũ dico ꝙ eſſe chři nãle. vel põt dicere abſolutũ ſue entitatis: ⁊ ſic includiĩ in ſacrali. vel põt dicere modũ nãlẽ quẽ habȝ in loco nãli: ⁊ ſic vnũ nõ includit aliud: ſed aliquẽ dicit reſpectũ. ❡ Ad aliud dico ꝙ chřs nõ amitteret eſſe ſimplr: ſed iſto modo. ſ. pſentialitatẽ corpis chři ad ſpẽs. ❡ Ad aliud dico ꝙ ſi deſineret eẽ ſimplr: tũc annihilareĩ: ſed nõ erit ſic. ❡ Sed occurrit diffi. Qũo pduceref facta tali hypotheſi. ❡ Dico ꝙ ſi Aaron ↄſecraſſet: tũc icepit eſſe: non per gñationẽ nec per creationẽ proprie: vt eſt factio de nihilo: ſed per factionẽ ſuo modo. ſicut eni de coſta viri fuit facta mulier: ita de⁹ ↄuertiſſet ſubaȝ panis in ſubaȝ

Obijcit̃ 4ᶠ.

D

Eſſe chři nãle ↄ̃ſideri 2ᶠ.

Amitteret eſſe ↄtingit duplr

Dubiũ 5ᶠ. Quo icepiſſȝ in hypotheſi eſſe ſacři corpis chři ⁊ quãliter eiuſdẽ rationis.

corporis chři. ❡ 2ᵃ dif. ſi fuiſſet eiuſdẽ rõnis. ❡ Dico ꝙ ſic ſubaliter: qȝ p eadẽ verba potuit facere ⁊ ſup eandẽ mãm: ⁊ fuiſſet eadẽ caro ⁊ aia. ❡ 3ᵃ dif. qȝ tũc fuiſſet facta cõuerſio in nõ pexiſtens. igiĩ vĩ ꝙ nõ ſit eiuſdẽ rõnis. ❡ Dico ꝙ pexiſtẽtia nõ variat rõnẽ formalẽ: ſed ſufficit ꝙ ſit idẽ terminus ſicut in gñõne vni⁹ induidui generaĩ nã ſimpliciter: generato alio generaĩ eadẽ nã que aliꝗ̃ mõ nõ pexiſtebat. ❡ 4ᵃ dif. qs modus magis põt capi vel itelligi. ❡ Dico ꝙ difficili⁹ eſt videre qũo trãſubatur aliqd in pexiſtens nihil acgrendo. ⁊ iſta dif. fuiſſet tũc euacuata: ideo difficili⁹ eſt nũc ꝙ̃ tunc. ❡ 5ᵃ dif. ſi fuiſſent aliꝗ̃ ibi ex cõcomitãtia: ſic nunc. ❡ Dico ꝙ nõ ex ↄcomitãtia: ſȝ ex vi verbor: ex hoc eniȝ eſt nũc ibi aia: qȝ nãliter ↄcomitaĩ corp⁹ chři: ſed nihil habuiſſet ibi eſſe cõcomitans: ⁊ ideo fuiſſent vba efficacia ad oia ibideȝ imediate cauſanda. ❡ Ad argᵐ dico ꝙ nõ eſt ordo eẽntialis ex nã rei: ſed ex voluntaria ordinatione diuina. ❡ Queſtio. X.

E

Eẽ nãle chři pcedere eẽ ſacrale difficilius eſt tenere ꝙ̃ ↄ̃. qõ diſ conſidera.

Cõcomitas i hypotheſi nl' lõ. ſecus tñ ⁊ de facto.

F

Secundo hoc ſuppoſito ꝙ ſacřm eucharistie potuerit inſtitui in veteri lege. vtrum ſacřa pertinentia ad beatã virginẽ fuiſſent euacuata. ❡ Et vĩ ꝙ nõ. Quia nouũ teſtm̃ nõ repugnat veteri. ❡ Cõtra. qȝ tũc chřs fuiſſet ante beatã virginẽ.

Hic eſt ſciẽdũ ꝙ q̃tuor ſunt ſacřa que ptinent ad beatã virgineȝ. pᵐ eſt incarnationis. 2ᵐ gñõnis. 3ᵐ eſt cõceptionis. 4ᵐ natiuitatis. ❡ Et ſm h̃ indncunĩ q̃tuor cõcluſiones. ❡ Prima eſt ꝙ manẽte ſacramẽto tunc chřs nõ potuiſſet icarnari. ❡ Scda ꝙ nec gñari. ❡ 3ᵃ ꝙ potuiſſet cõcipi. ❡ 4ᵃ ꝙ potuiſſet naſci. ❡ Prima ↄcluſio pȝ: qȝ in veteri teſtamẽto fuiſſet iam incarnatus ⁊ diuinitas fuiſſet ibi vnita: ⁊ p ↄ̃ñs nõ potuit vex aſſumi. Igiĩ manente tali ſacramẽto nõ potuit in virgine incarnari. ❡ Et cõfirmaĩ: qȝ quãdo aliqua depẽdentia eſt adequata ad aliqd nõ põt plus depẽdere ad alteꝝ: ſed ita fuiſſet de corpore exiſtente in eucharistia: qȝ eius depẽdentia fuiſſet adeq̃ta ad diuinũ ſuppoſitũ pexiſtens. ❡ Sed tunc pexiſteret in eẽ perfecto. Item impoſſe eſt ꝙ aliqd producaĩ duabus totalibus pductionib⁹: ſed ita oporteret fieri. ergo ⁊č. ❡ Tertia cõcluſio pȝ: qȝ ſicut corpus chři potuit fieri ſra ſpecies hoſtie virtute diuina: ita in vtero virginis: vt preſcindit cõceptio a generatione. ❡ Quarta cõcluſio patet: qȝ natiuitas vt pſcindit a gñatione dicit exitũ ab vtero: qui fuiſſet bene poſſibilis: ⁊ ideo patet etiam. ❡ 4ᵃ cõcluſio de natiuitate. ❡ Contra primã concluſionem arguĩ primo. quia poſſibile eſt ꝙ ſubiectũ vel ſuppoſitũ verbi aſſumat plures naturas ſimĩ ⁊ ſucceſſiue: vt videĩ in tertio libro. ergo pexiſtente tali ſacramento / Chriſtus de virgine poſſet incarnari ſumendo aliã carnem. ❡ Contra ſecundaȝ. quia arguĩ de tranſubſtãtiatione que magis terminaĩ ad ſubȝ: ꝙ̃ gñatio. ſi ergo tranſubſtãtiatio terminaĩ ad preexiſtens: ergo ⁊ generatio. ❡ Cõtra tertiã. conceptio naturalis nõ eſt per modum talẽ eſſendi in loco: ſicut in eucharistia. ergo tunc corpus chriſti modo nãli non potuit concipi a virgine. ❡ Contra quartaȝ: qȝ naſci eſt educi per modum nature: ſed tunc non potuiſſet. ❡ Ad primum cõcedo ꝙ aliã carnem potuiſſet aſſumere: ⁊ diuinitas de nouo coniungi: ſed loquendo de eadem carne non eſt poſſibilis. ❡ Ad ſecundum dico ꝙ generatio termini totalis requirit ꝙ non ſit in preexiſtens: ſed tranſubſtãtiatio non eſt nature productio ſimpliciter ſicut generatio: ſed de hoc inferius. ❡ Ad tertiũ dico ꝙ non conciperet vel concepiſſet ita magnum ſicut eſt: ſed potuit eum ponere in ſacramẽto ita paruũ: ſicut fuit in vtero

Sacřa virginis in ordine ad Chriſtum quatuor.

Cõcluſio 4ᶠ.

Et ſi nec icarnari: nec gñari: ↄcipi tñ ⁊ naſci ex virgine potuiſſet. Chřo ſtante hypotheſi.

G

Obijcit̃ 4ᶠ.

H

Soluões ſingulares.

H.I. poſt.

Di. pñti.

I virginis: ⁊ tunc adueniẽte tẽpore viuendi potuiſſet eũ ponere ibi modo nãli. ¶ Ad aliud. dico ꝙ hic nõ accipio natiuitatẽ niſi pro partu ⁊ egreſſione ab vtero: quia nihil abſolutũ dicit. ¶ Sed occurrit diff. ſi fuiſſet factũ ſic in vͥgine. vtrũ ex illa cõceptione accepiſſet eſſe ſimplr. ¶ Dico ꝙ ſicut in eucharistia accepiſſet eẽ ſimplr: ita in vͥgine ſm qd: ⁊ pſuiſſet eſſe ſimplr in eucharistia: ⁊ ideo oppoſito modo. ¶ 2ª dif. qa adhuc videť ꝓprie dici gñatio: qa gñato vno indiuiduo: hꝫ eẽ in nã ſimplr. alio generato: adhuc ſimplr gñať. ¶ Dico ꝙ non acciperet eſſe in vtero vͥginis abſolutuꝫ de gñe ſube: ſed in pñti exẽplo eſt oppoſitũ q̃re nõ valet. ¶ 3ª dif. ſi vere potuiſſet augeri in vtero. ¶ Dico ꝙ ſic. ſicut fuit de facto: ſicut cbis in eucharistia vere augereť: ſi augeretur alibi: qa omne abſolutũ qḋ ieſt ſibi ſm ſe ineſt ſibi etiã in ſacro: vt dictũ eſt ꝓus. ¶ Sed fuiſſet ne vera mater cbi? ¶ Dicunt aliqui ꝙ ſic. qa mater tñ tribuit mãm: ⁊ tũc beata vͥgo adminiſtraſſet eã. ¶ Sꝫ fuiſſet ne eiꝰ filius? ¶ Videť ꝙ nõ: quia tota ſuba ſanguinis fuiſſet trãſubſtantiata in ipſum nec fuiſſet permanẽs: e oppoſito eni modo ꝙ̃ nõ fuiſſet: qa nunc nihil de ſuba panis manet in termino: ⁊ ita tũc nihil maneret de ſanguine virginis. ¶ Sed cuꝫ generatio termineť ad ꝑexiſtens quare nõ fuiſſet tũc generatio in vtero virginis. ¶ Dico ꝙ nõ: qa in generatione terminus totalis non poteſt preexiſtere ſed formalis terminus tñ. ¶ Qõ. XI.

Dubiũ multiplex curioſuꝫ cũ ſolonibus ſatis preclarís notatur.

Diſtin. ſicud ⁊ ꝓcedẽs.

K

Tertio queritur vtruꝫ corpus cbĩ vt hic poſſit moueri naturaliter. Et videť ꝙ non: qa cõſiſtit in indiuiſibili in qualibet parte boſtie. ¶ Contra. qa tranſit de loco ad locum.

Hic eſt ſciendũ ꝙ motus accipiť quatuor modis. Uno mõ cõiſſime: ſicut metaphorice dicitur ꝙ finis mouet efficientem. Alio modo cõmuniter: ſicut oĩs actio in ſubiecto põt dici motus. Alio mõ proprie ꝓ trãſitu de loco ad locũ: ſicut angelus qui in loco aliquo mõ moueť. ¶ 4º modo ꝓpriiſſime qñ corpus eſt in loco cõmenſuratiue. ¶ Difficultas aũt qõnis nõ eſt de pmo mõ: nec de 4º. qa ſic nõ eſt hic: ⁊ ideo ꝓpriiſſime moueri non põt: ſed ſi accipiať difficultas. videlꝫ. vtrum iſto modo quo eſt preſens boſtie poſſit moueri. ¶ Et tũc inducunť quatuor ꝯnes. ¶ Prima eſt ꝙ deꝰ põt mouere corpus cbĩ in ſacro localr. hoc ꝓbo: qa qñcũqꝫ aliqḋ agens ꝯtinet vͥtualr aliquã formã inducibilẽ ⁊ amiſſibilẽ ab aliquo ſubiecto, illud põt mouere tale mobile: ſed diuina virtus cõtinet vͥtualr oẽm preſentialitatẽ quã hꝫ corpus cbĩ in quolibet altari: ⁊ põt perdere: ⁊ hĩe huius pſentialitatẽ. hoc patet de ſe. ¶ 2ª ꝯ eſt ꝙ angelus nõ põt mouere corpꝰ cbĩ in ſacro. ꝓbo ſic. Qñcũqꝫ eſt aliqḋ agẽs, ꝙ nõ ꝯtinet aliquã formaꝫ virtualr nõ põt aliqḋ mobile mouere ad illã formaꝫ. ſi eni virtualr nõ cõtinet illã formã nõ poſſet eã inducere: ſed angelus iſtã pſentialitatẽ nõ ꝯtinet: qa habet pſentialitatẽ nãlẽ ad boſtiã qua eſt in aliquo loco ſm quãlibet partẽ eius: ⁊ hoc nõ eſt in ꝑtãte agentis nãlis. ¶ 3ª ꝯcluſio, ꝙ etiã aĩa cbĩ non põt ipſum mouere. ꝓbo: qa nullũ agẽs nãle cõtinet formã ſupnãlem: ſed aĩa cbĩ ⁊ omne aliud a deo naturalr agit. ergo ⁊c̃. ¶ 4ª ꝯ. ꝙ nec ſacerdos. hoc ſtatim patet: qa ſi angelus nõ ꝯtinet illaꝫ formã: multo minus ſacerdos põt ꝓducere illã preſentialitatẽ. non põt nec anima: qḋ nec ſacerdos. ¶ Ulterius a ſolo deo dependet iſta preſentialitas. ¶ Contra primã ꝯcluſionẽ: qa deus põt accipere corpus cbĩ ab iſta boſtia cõſecrata: ⁊ ad non cõſecratã transferre. ¶ Contra ſcdam: qa quãtũcunqꝫ angelus ſit modo immateriali in loco: tamen põt ſe mouere localr ⁊ alium angelum.

Motuꝫ ſumi quadruplr.

L

Cõcluſio 4ᵉ.

Eũ deus nõ tñ angelus nec aĩa cbĩ neqꝫ ſacerdos põt mouere localiter corpꝰ xpĩ in eẽ ſacrali.

M

Obijcitur 4ᵉ.

¶ Contra tertiã. qꝛ aĩa rõnalis hꝫ potentiã motiuã ſui corporis nõ organicã. g̃ põt ipm mouere. ¶ Cõtra q̃rtam. qꝛ ſacerdos eleuat ipſuꝫ ⁊ portat de vno altari ad aliud: ſed ſi nõ mouet ipm. g̃ manet in codẽ loco priori ⁊ nõ trãfferť. ¶ Ad pᵐ cõcedo ꝙ ſi deus trãfferret, iſta boſtia eẽt vere cõſecrata: ⁊ alia nõ: ⁊ tunc eẽt adorãda: ſed de facto nõ eſt ſic. ¶ Ad 2ᵐ, dico ꝙ angelus ꝯtinet in virtute vel ꝯtinet angeli pñtialitatẽ que eſt ibi cũ naturali foꝛa. ⁊ iõ illã põt inducere: ſꝫ corpus cbĩ nõ hꝫ ex ſua nã modũ eẽndi in loco quẽ hꝫ angelus: ſꝫ hoc tñ ſupernãliter põt fieri. ¶ Ad 3ᵐ, dico ꝙ anima hꝫ potẽtiã motiuã reſpectu ſui corporis exiſtẽtis mõ nãli in loco. ¶ Ad 4ᵐ de ſacerdote. Aliq dicũt ꝙ per accñs mouet ſub ſpẽbꝰ, qꝛ cõtentũ eſt. ſꝫ hoc nihil eſt: qꝛ ħ eſt verũ in hĩs: que vere faciũt vnũ ꝑ ſe ⁊ ſunt ꝯtigua vel ꝯtinua ⁊ hoc nõ eſt hic. ¶ Ideo dico ꝙ cbĩs virtute diuina portat ſeipm: ⁊ ħ ex voluntate dei: ⁊ ſacerdos portat ſpẽs: cbĩs aũt ſeipm. alr ſacerdos nõ poſſet digito trãfferre tãtũ ⁊ tam magnũ corpus. ¶ Dicit autẽ portare ſacerdos: qꝛ diuina virtus ſibi aſſiſtit ad portãdum. ¶ Sed occurrũt diffi. ¶ Prima ẽ, ꝙ i boſtia mota erũt ſemꝑ duo motus. vnus motꝰ nãlis quo ſpẽs mouenť: ⁊ alius ſupnãlis quo cbĩ corpus moueť. ¶ Dico ꝙ ita eſt: qa ibi ſunt duc virtuales cõtinẽtie vnius pñtie. vna virtus ſacerdotis ad ſpẽs. Alia corporis cbĩ pſentie: vel virtꝰ reſpcũ prĩte corpis. ¶ Alia dif. qꝛ erit miraculũ nouũ. ¶ Dicat Scotꝰ ꝙ oĩa miracula reducunť ad vnũ: nec eſt mirabile ſi ſint ibi multa miracula. ¶ Alia difficu. quõ declarať. ¶ Dicit Scotus ꝙ ſi angelus firmaſſet ꝓpoſitũ ꝙ adhereret lapidi mouẽs lapidem, nõ moueret angelũ ꝓpter: ſꝫ eadẽ volũtate qua determinat ſe eẽ cũ lapide determĩat ſe ad mouẽdũ cũ lapide. ¶ Quarta diffi. qꝛ vĩ ꝙ ſemꝑ erunt duo motus in hoĩe. qꝛ potẽtia motiua corporis nõ ꝯtinet motũ aĩe. ¶ Uť mihi ꝙ alia mutatio ⁊ aliud vbĩ ⁊ alterĩꝰ rõnis ſit in aĩa ⁊ in corpore: qꝛ reſpectus a fundamẽto determinať. igiť vĩ ꝙ aĩa vͥtute ꝯtineat vtrũqꝫ vbĩ: ⁊ de hoc alr. ¶ Sed adhuc eſt dubiũ. ſi mouet corpus cõtinẽs: nũquid ꝯtentũ moueť ꝑ accñs. ¶ Dicũt aliq ꝙ moueť per accidens. ¶ Sed nõ capio. ſꝫ vĩ mihi ꝙ vtrũqꝫ moueať per ſe ⁊ aegrit ꝓpriuꝫ vbĩ ſicut in deſcẽſu grauis. ſi cõtinẽs eẽt leuius ſepareref: vñ agẽs mouet illa diuerſis motibꝰ. ⁊ ita dicerẽ ꝙ clauus moueť ꝑ ſe in naui. nõ qdẽ per ſe tertio modo: ſꝫ habẽdo reſpectũ diſtinctũ tñ. ¶ Sed opꝫ ne ꝙ quot ſunt diſtincta realr tot ſint motꝰ? ¶ Videtur mihi ꝙ ſic. qꝛ altero diſtracto remanet motus in alio ex quo realiter ſunt diſtincta.

N

Quõ deꝰ cbĩs ſtus ⁊ ſacerdos mouent corpꝰ cbĩ ſim eẽ ſacrali.

O

Dubiũ multiplex.

Motꝰ boſtie cõcurrũt duo motus.

di. 10. huius art. 2. q. 3. ſibi ſupra.

Moto hoĩe plures motus imaginari.

P

De motu cõtinẽtis ⁊ ꝯtẽti ſatis curioſe.

Ad diſtĩctionem mobiliuꝫ motus diſtingui.

¶ Queſtio. XII.

Quarta queſtio eſt. Utrum ſpẽs moueanť motu nãli. ¶ Et videtur ꝙ nõ: qꝛ nõ ſunt corpora. ¶ Contra. qꝛ ſenſibiliter apparet ꝙ mouentur.

Hic inducuntur quatuor ꝯclõnes. ¶ Prima eſt, ꝙ moueně ab intrinſeco motore nãli: ex. qꝛ graue moueť a motore intrĩſeco, per grauitatẽ. vñ iſte ſpẽs ſibi dimiſſe caderẽt. ¶ Scda cõcluſio, ꝙ moueně violẽter a motore extrinſeco: qꝛ ſi nãliter moueně deorſum: poſſunt violẽter moueri ſurſum ab extrinſeco. ¶ Tertia ꝯclo. qꝛ a motore cõiuncto. ſ. cbĩo pñt ad oẽm ptẽ moueri: qꝛ vere cbĩs hꝫ potentiã motiuã ſuper eas. ¶ Quarta ꝯ, ꝙ formalr ab agente nãli pñt moueri ſm alteratiõẽ. Hoc pꝫ ad ſenſum. ¶ Sed ꝯ primã ꝯnẽ arguiť ſic. qꝛ grauitas eſt paſſio ꝯnis formã grauis: ſed hic non eſt forma grauis. ¶ Contra ſcdam ſic. quod eſt in poᵃ neutra ad ſitũ: nõ poteſt moueri violenter: ſed ſic eſt de iſtis accidẽtibus.

Q

Cõclo 4ᵉ. Sicut nãlr ab intrinſeco ⁊ violẽter ab extrinſeco ⁊ ad oẽs ptẽs a motore cõiuncto. vꝫ. cbĩo localr moueri ita & formalr ab agẽte nãli motu alteratiuo pñt moueri ſpẽs in altari.

Obijcit 4ᵉ.

A

¶ Contra tertiā.qa potētia chriſti motiua eſt organica que nō agit niſi ſm ſitum:ſed ibi nō eſt ſm ſitū. ¶ Cō tra quartā.quia ſpecies nō habēt ibi eſſe nālē.ergo nec naturalr patient. ¶ Ad pmū ſi dicat φ grauitas eſt for ma mixti:tūc impoſe eſt ꝯtra nos.Si dicat φ paſſio ſit tūc nō poſſet ſeparari.Si nālis īclinatio:tūc deſtructo fundamēto deſtrueret relō.Si dicas φ eſt forma abſo luta:tūc deus poſſet facere ferrū ſine grauitate ⁊ ſtabit ſurſum nāliter nō cadens.Si dicas φ eſt tm̄ diſpoſitio paſſiua ad mouendū tm̄ valet nihi:pōt tn̄ dici φ deus eas eo modo mouet nāliter quo mouet nāliter panis ne percipiat miraculū:ſed meli⁹ eſt φ ponat grauitas qualitas abſoluta. ¶ Ad ſcōm dico φ accidētia ſunt in potētia neutra pter grauitatē. ¶ Ad tertiū ꝯcedo φ po tentia chri organica nō pōt mouere:ſed alia nō organi ca qua aia ſe mouet:pōt hoc facere. ¶ Ad q̄rtū dico φ forma que ſupnaturalr iducitur naturalr agit. ¶ Sed remanet dubiū.hic ponat φ cadat hoſtia dū proferunt verba.certū eſt φ cōſecratio eſt in inſtanti:⁊ eſt ibi mo tus ꝯtinuus ſpecierꝫ.Alius eſt motus quo ſubſtātia pa nis trāſubſtātiata mouebat.Ali⁹ corpis chri.modo cor pus chri ⁊ panis ſunt duo:⁊ ita motus nō ſunt cōtinui. nec pōt intercidere mora:qa in inſtanti quieſceret mo bile violenter:ſed ſpēs nō quieſcūt. ¶ Dico φ iſti mo tus nō eſſent ꝯtinui:nec intercideret mora φ quieſceret nō ſuba panis:quia nō eſt.nec corpus chri:qa mouetur cū ſpeciebus.igit eēnt duo motus ꝯtinui:ſicut duo cor pora coniuncta:ita φ vltimū iſtius motus eſſet cū pmo alterius.Imaginemur ergo φ in eodē inſtanti quo de ſinit panis ſit corpus chri:⁊ iſtud coniungit duo ꝯtinua diuerſoꝝ ſubiectoꝝ:vſqꝫ ad inſtans erit motus panis. ¶ Sed tūc videt φ iter duos motus nō ſit quies me dia. ¶ Dico φ non habemus pro incōueniēti in conti guis:⁊ contra hoc rationes phi non demonſtrant:cum iſti non ſint contrarij motus. ¶ Queſtio. XIII.

Queritur vtrū tranſubatio qua ſuba panis conuertit in corpus chri ſit mutatio.Et videt φ ſic per Grego. quia mutari eſt ex alio ad aliud ire: ſed ſic nō eſt hic.ergo ⁊c̄. ¶ Contra ibidē dicitur vnaqueqꝫ res quaſi tot paſſibus ⁊c̄.ſed in ppoſito nul lum eſt ſubiacens.

Hic inducuntur

q̄tuor ꝯclones negatiue. Quarum pma eſt,φ iſta trāſmutatio nō eſt motus nec mutatio.pmū pꝫ:quia fit in inſtanti verboꝝ.ſed φ nō ſit mutatio,probo:qa hic nō eſt inuenire ſubiectū cōmune qd ſe habeat aliter nūc q̄ pus:opꝫ enī peruenire φ ſubm ſit idem numero ſub vtroqꝫ extremoꝝ:qd nō eſt hic. ¶ Scda ꝯcluſio,φ nō eſt actio vel paſſio:φ nō pmum:qa nihil ſubijcit hic in qd agēs agere dicat. ¶ Et de paſſione per idē.Et ꝯfir mat:qa paſſio recipit terminū agētis:ſed hic nō eſt qd in ſe recipiat terminū trāſubationis:qa ſuba panis deſi nit eſſe tota hic. ¶ 3ª cōcluſio,φ nō eſt gnātio nec cor ruptio.nō pmū:qa hic nihil capit eſſe p nām.nec corru ptio:qa nulla forma corruptibilis introducit in ſubſtā tia panis. ¶ Quarta ꝯclo,φ nec creatio: nec annihila tio.nō pmū:qa prehabet eſſe.nō ſcōm:qa in aliud ꝯuer tit. ¶ Sed ꝯtra pmā ꝯnez:qa impoſe eſt deuenire ab vno ꝯdictorio in aliū niſi facta mutatione in altero ex tremoꝝ.Sed hic eſt trāſitus de ꝯdictorio in oppoſitūꝫ qa pus eſt ſuba nō trāſubata:ſeu panis:⁊ modo nō eſt. ¶ Contra ſcdaꝫ:qa tranſubare videt regrere aliquam actionē:qa virtute diuina aliquid tranſubat modo qd non prius. ¶ Contra tertiā:qa eſt pductio alicuius de aliquo:ſed generatio eſt pductio ſiue tranſmutatio eſt generatio. ¶ Cōtra q̄rtā:qꝛ vbicūqꝫ eſt pductio q̄ hꝫ totalē entitatē alicui⁹ pro termino eſt vera creatio.ſed hic mā ⁊ forma corpis chri eſt terminus totalis.g̃ ⁊c̄. ¶ Ad p᷑ dico φ verꝫ eſt φ ſuba corpis chri nō eſt hic ⁊ pus nō fuit:ſed h̄ nō fit p tranſubationē:ſed p aliam mutationē:vt dictū eſt pus:ſed ex pte panis nō eſt trā ſitus talis.vt ſuba panis habeat aliqd pus ⁊ nō aliud: qꝛ h̄ nō eſt dare:cū deſinat eſſe p accñs panis. ¶ Et ſi dicas φ nō eſt trāſitus a ſube panis ad corpus chriſti. ¶ Dico φ hic nō eſt dare cōe ſubm:qd regrit ad mu tationē. ¶ Ad 2ᵐ dico φ ſi actio ſumat large pro qua cunqꝫ pductione:tunc eſt hic:ſed nō eſt hic patiens.iō nec actio pprie dicta:ſed bene eſt hic in fieri aliqd vir tute diuina. ¶ Ad 3ᵐ dico φ dato φ deus pducat de aliquo:tn̄ qꝛ per modū volūtatis nō eſt generatio:ſed creatio vel tale aliud:iō fieri de aliquo nō dicit neceſ ſario gnōnē:niſi fiat modo naturali. ¶ Ad 4ᵐ dico φ verꝫ eſſet in totam entitatem nō preexiſtētem.vnde in veteri teſtō fuiſſet creatio.tunc facta tranſubſtātiatio: qꝛ fuiſſet facta in non preexiſtens.

Secūda

particula eſt.Quid eſt tranſubſtātiatio. ¶ Dicit Scot⁹ φ eſt totalis euerſio pa nis in corp⁹ chri ſubaliter ſm totū qd ꝯuenit toti pnio. ¶ Iſta deſcriptio declarat ſic. ¶ p⁹ pꝫ eſt.eſt euerſio. ad dñam motus localis vbi non eſt euerſio. ¶ 2ᵒ eſt. ſube in ſubam:ad dñam cōuerſionis accñtiū vbi ma gis dī tranſaccidētatio. ¶ 3ᵒ dī totius in totū:qꝛ bene ignis cōuertit in aquā:ſed nō totalr ſed partialiter:qꝛ mā manet eadē:ſed hic trāſijt totalr:qꝛ hic totū trāſijt mā ⁊ forma. ¶ Dicit etiā 4ᵒ:φ cōuenit toti p.vñ ſciē dum φ aliqñ alia actio prius terminat ad ptes:⁊ ex cō ſequēti ad totū:ſicut in vnione nāe humane ad verbūꝫ fuit pus terminata ad partes q̄ ad totum.vñ in triduo remāſit vnio ad aiam ⁊ corpus:ſed nō ad humanitatē. hic aūt nō primo in ptes fit cōuerſio:ſed in totā huma nitatē chri. ¶ Sed oc.diffi.in quo genere eſt iſta tran ſubatio:nō actiōis nec paſſiōis.h̄ pꝫ ex dictis:nec ſube nec q̄litatis. ¶ Dico φ eſt in gñe relōnis:qꝛ p trāſuba tionē nihil aliud itelligo niſi ordinē ſube panis ad cor pus chri. ¶ Scda diffi.qꝛ vī eē reſpect⁹ extrinſecus:qꝛ manent extrema nō ſtāte iſto reſpectu. ¶ Dico φ ali q ſunt reſpect⁹ intrinſec⁹ aduenientes:qꝛ inſurgūt in fieri tm̄ iter extrema:ſicut eſt generare ⁊ gnāri vt fuit dcm̄ in pmo.⁊ ſic eſt de iſto:qꝛ in tali fieri poſitis extremis ponit talis reſpect⁹. ¶ 3ᵃ diff.in quo fundamēto ponit iſte reſpect⁹:nō in corpore tranſubato:qꝛ in inſtāti trā ſubſtātiationis corpus tranſubatū nō eſt:in eodē enim eſt trāſubatio ⁊ trāſubatū ſicut in alijs inſtātaneis ⁊ in eodē eſt corp⁹ chri in altari:⁊ p ꝯñs in eodē inſtāti non eſt ibi ſuba panis.g̃ opꝫ φ ponat in corpe chri. ¶ Sed qūo corp⁹ chri eſt trāſubatū: ¶ Dico φ eſt denoīatio ne extrinſeca q̄ ſuba panis denoīat ab illo q eſt in chrō ſicut deus dī creator denoīatione extrīſeca creationis que eſt in creatura formalr:ita panis dī trāſubari iſto reſpectu:qui eſt fundamētalr ⁊ ſubiectiue in corpe chriſti ⁊ nō in pane:qꝛ impoſe eſt φ ſit in eo qd nō eſt.hic aūt ſuba panis nō eſt:qa deſinit eſſe totalr. ¶ Quarta dif. qꝛ melius vī dici φ corpus chri tranſubaret q̄ aliquid in ipm. ¶ Item erit relō ſine termino. ¶ Hic dico:φ tranſubare ⁊ tranſubari nō ſunt duo reſpect⁹: ſꝫ vnus diuerſis noībus noīatus:ſicut creatio actiua ⁊ paſſiua. nec eſt incōueniēs φ relō ſit ſine termino in actu:ſicut in motu ſenſibili poſterioritas in motu non eſt qñ eſt pus:vñ ſufficit terminus fundamētalis. ¶ Sed q̄ritur qd dic ppe iſta trāſubatio. ¶ Dico φ ordinē ipſi⁹ pāis in habitudine ad corp⁹ chri:vl dic habitudinē iſtā quā

Solones ſin gulares ⁊ cu rioſe.

Potētia mo tiua chri 2ᵉ.

B

Dubiū valde curioſu:⁊ cō ſidera.

C

Li.5.mor. c.17.

Cōcluſio ne gatiua 4ᵉ.

D

Nec motum nec mutatio nē: nec actio nē:nec paſſio nem:nec crea tionē:nec an nihilationem. formalr ſoꝛ tranſſbationē. ſilr nec gña tionē:nec cor ruptionem.

Obij. itur 4ᵉ ꝯcluſio pa riſienſis.

E

Et ſi trāſuba tio arguat mu tationē in cor pe ꝯcomitan ter ſaltē:nō tn̄ in pane.

Actio duplex ⁊ q̄ ⁊ q̄lis in tranſubatione.

Non oīs pdu ctio etiā ſuba lis eſt gñatio.

Nō oīs pdu ctio totalr ⁊ to talr ē creatio.

F

Tranſubatio qd ſm Sco. diſt.pña.q.1. vide in.4.re ponſionem.

Notabile qd querit ⁊ caſte maſticab vide Sco.2.di.3.

G

Tranſubatio in quo gñe.

Reſpect⁹ intri ſec⁹ aduenien tes in duplici differētia eē. di.19.⁊ alibi. Trāſubatio nē in corpore chri fundamē talr fore ⁊ q̄ liter panē de nominat.

H

Tranſubatio actio ⁊ paſſio ad modū cre ationis actiue paſſiue φ ſe habet. Relationē ſi ne termino in actu fore. Relō q̄lis.

I corp⁹ cħi hꝫ vt ſuba panis tráſubareť in ipm.nihil enĩ
alitud videť dicere huius tranſubatio. ¶ Qõ.XIIII.

Queritur vtrũ tráſubatio ſit poſſibi
lis.Et videtur ꝙ nõ.Quia
deſtruit eſſentialẽ ordinẽꝫ vniuerſi:qa ſm
h ſuba panis eleuať ad maiorẽ perfectionẽ
q̃ ſit eius ſpecies. ¶ Cõtra.nullũ creditũꝫ
eſt impoſſibile:ſed tráſubatio eſt credita.ergo ꝛc.

Preambulã quadruplex.

Hic ſunt quatuoꝛ pꝛeambula neccia. ¶ Primuꝫ
eſt ꝙ tranſubatio eſt poſſibilis per diui/
nã potentiã.¶ Scdm ꝙ nulla virtus creata põt tran/
ſubſtãtiare.¶ Tertiũ ꝙ vtus creata põt hoc miniſte/
rialiter.¶ Quartũ ꝙ ita eſt de facto.¶ His viſis ſunt
hic due vie inueſtigandi.Una per exẽpla ſcripture ſa/
cre.Scda per ratione nãlem.¶ Circa pmũ ſunt q̃tuoꝛ
exempla ex qbus habeť ppoſitũ.¶ Primũ eſt de eua
que pduxit vel fuit facta de coſta ade:nec fuit hoc factũ
per additionẽ ꝛ remotionẽ:qa foꝛma realis nõ eſt apta
vt recipiať in mã niſi debite diſpoſita ꝛ debite cõdẽſa
ta:qð nõ fuiſſet verũ ſi illa coſta tantũ fuiſſet rarefacta
quãtũ requirit magnitudo mulieris:ꝛ ideo fuit ibi ſup/
pletio de materia:ꝛ tamẽ dicimus ꝙ facta fuit de coſta
ade:nõ ꝙ intrinſece fuerit coſta in oĩbus partibus: ſed
bene deſijt eſſe quantũ ad ſuũ cõpoſitũ.¶ Scdm exẽ/
plũ eſt de vxoꝛe loth que audiuit tumultũ ſubuerſionis
ꝛ duꝫ retro reſpiceret verſa eſt in ſtatuã ſalis.hoc mul/
tum aſſimilať iſti:qa platis verbis panis tranſubſtan/
tiať in coꝛpus chĩi.¶ Tertiuꝫ de ſanguine:qa fluuius
Nili fuit verſus in ſanguinem:dum dominus educeret
iſrael de egypto.¶ Quarto de virga Moyſi: que vſa
eſt in dꝛaconem.¶ Scdo videndũ eſt de via iueſtigã/
di hec natural'r.¶ Prima via eſt de ꝯtinẽtia virtuali.
q̃ñcũqꝫ eſt aliqð agens qð cõtinet perfecte duoꝝ extre
moꝝ entitatẽ:ꝛ total'r:poteſt vnũ ꝯuertere in aliud:ſed
deus ita ſe habet ad ſubam panis: ꝛ ad coꝛpus chꝛiſti.
¶ Secunda via ſumiť ex generatione ꝛ coꝛruptione:
qa vnum agens nãle põt vnũ coꝛpus nãle in aliud con/
uertere:quãtũ ad illud in quo vtrũqꝫ ꝯtinet:ſicut ignis
aquã ꝛ aerem nõ quantũ ad mãm:qa iſtaꝫ nõ cõtinet:
ſed cõpoſitũ in cõpoſitũ:ꝛ foꝛmã in foꝛmã:ſed deus cõ
tinet tam mãm q̃ꝫ foꝛmã ꝛ totũ.ergo ꝛc. ¶ Tertio ſic.
quãto aliqua ſunt minus diſtantia:tãto faciliꝰ ſunt cõ
uerſibilia. Sed magis diſtat vna creatura a nihilo q̃ꝫ
vnũ ab alio.ergo ꝛc.¶ 4°.qa dicit Aug.ſuper geneſim
ad litterã ꝙ oĩa deus facit de infoꝛmi materia.Et ſi ali
quis dubitat de angelis.Ambꝛoſius ꝛ Hieronymus di
cunt hoc de celo:ſed hoc nõ põt poni niſi per ꝯuerſionẽ
ſm illos qui non ponũt in celo mãm. ¶ Cõtra primaꝫ
viã.Quia ſol cõtinet duos effectus virtual'r.vꝫ.calidi/
tatem ꝛ ſiccitatẽ:ꝛ tñ nõ põt illa cõuertere in inuicem.
¶ Cõtra ſcdaꝫ.qa per iſtã rationẽ deus ꝯuerteret vnã
creaturã in aliã per tráſmutationẽ.Pꝛobatio.qa deus
cõtinet totũ aerem ꝛ aquã:ꝛ ita põt cõuertere ꝛ tráſire
totũ vnũ in aliud totũ:qð eſt cõtra rõnẽ tráſmutatiõis:
que requirit cõmune ſubiectũ.¶ Cõtra tertiã.qa aliq̃
magis diſtãtia ſunt pducibilia magis in eodẽ ſubiecto.
¶ Cõtra quartã.qa nõ videť ꝙ deus pduxerit de ma
teria celũ ꝛ ſtellas:ꝛ ꝙ nihil habeãt de ipa.¶ Ad pmũ
dico ꝙ creatura nõ eſt cauſa:q̃re nulla creatura effectũ
total'r cõtinet ꝛ virtual'r:qa tunc ageret ſine ſubiecto:ꝛ
ſine pmã cauſa:ꝛ ideo q̃uis ſol cõtineat illos duos effe
ctus virtual'r:nõ tñ total'r:qa ſine influxu prime cauſe
agere nõ poſſet.¶ Ad ſcdm dico ꝙ põt vnuꝫ in aliud
total'r tráſmutare:ſed nõ ex hoc creatura põt tranſub/
ſtantiare:quia partial'r cõtinet:ſed quia ibi eſt ſubiectũ
cõmune.¶ Ad tertium dico ꝙ in maioꝛi diſtantia nõ
eſt viſcoꝛum tñ ſit apta nata recipi.¶ Ad quartũꝫ dico N
ꝙ nõ videť Auguſtinus eẽ tenendus de angelis:ſed de
celo nõ videť poſſe ſaluari niſi per cõuerſioneꝫ:ſed ita
nõ eſt permanẽs materia ſicut panis fit ex farina ꝛ hꝺ.
¶ Sciendũꝫ tñ ꝙ iſta tráſubſtantiatio q̃tuoꝛ pꝛiuilegia
habet ſuper alias conuerſiones: virtute creata factas.
¶ Primum eſt/ꝙ eſt totalis.¶ Secundũ eſt/ꝙ eſt in
pꝛeexiſtens.¶ Tertiũ eſt/ꝙ eſt ſubſtãtie coꝛrupabilis
in icoꝛrupabileꝫ.¶ Quartũꝫ/ꝙ eſt coꝛpoꝛalis in ſpiri/
tualem:qꝛ in coꝛpus ꝛ aiam chĩi fit iſta conuerſio:ꝛ eſt
in omnibus que ſunt ibi preterq̃ꝫ in diuinitatem.

Priuilegiaꝫ tráſubatonis 4ᵒʳ ꝛ nõãdc.

¶ Queſtio. XV.

Queritur vtrum virtute creata ali/
quid poſſit ꝯuerti in aliud.
¶ Et videtur ꝙ nõ.qꝛ idem eſt conuerſio
ꝛ tráſubſtantiatio:ſed tranſubſtantiari non
põt aliqd in aliud virtute creata: vt pbatũ
eſt:ğ nec cõuerti.¶ Cõtra.qꝛ hoc videmus de facto. O

Cõcluſio 4ᵒʳ. Et ſi gnal'r ꝛ mediate: non tñ total'r ꝛ im mediate virtꝰ creata põt tran ſubare.h.d.

Hic ſunt quatuoꝛ cõcluſiones. ¶ Prima eſt/ꝙ
virtus creata non põt conuertere vnaꝫ
creaturam in aliam totaliter:quia materiam primã to
taliter non continet.Item de ſimplicibus ꝛ incoꝛrupti/
bilibus patet:qꝛ non continentur virtualiter in aliqua
natura creata.¶ Secunda cõcluſio ꝙ poteſt partiali/
ter.hoc patet in mixtoꝛum generatione ꝛ in nutritione
animalium:vbi cibus cõuertitur in cibatum manente
eadem materia.¶ Tertia cõcluſio/ꝙ agens naturale
poteſt cõuertere ſubſtantiaꝫ panis in coꝛpus mediate:
qꝛ poteſt ſubſtantiã panis conuertere in ſanguinẽ ꝛ hu/
moꝛem ꝛ ſanguineꝫ in coꝛpus.ergo ſubſtantiã panis in
coꝛpus.¶ Quarta concluſio/ꝙ nõ poteſt hoc imedia/
te:qꝛ vbi ſunt foꝛme eſſentialiter oꝛdinate nõ põt pro/
cedi ad poſterius:niſi mediãte pꝛioꝛi.ſic fit de pane:qꝛ P
pꝛimo eſt humoꝛ:deinde ſanguis. ¶ Cõtra primã con/ Obijcit 1ᵒ.
cluſionem.qꝛ natura poteſt totũ cõpoſitum generare ꝛ
coꝛrumpere. ¶ Dicõ ꝙ accipiendo cõpoſitum nõ pro
tertia entitate reſultante:ſed pro totali termino.vꝫ.pro
compoſito in ſe:ꝛ ſic eſt verum:ſed nõ eſt ſic conuerſio
totius in totum:ꝙ quodlibet eius cõuertatur ꝛ genere/
tur:quia hoc eſt impoſſibile per naturaꝫ. ¶ Contra ſe/
cundam.quia ille poteſt tranſmutare totum in totum:
qui poteſt totam foꝛmam in totum conuertere. Agens
naturale eſt huiuſmodi.ergo ꝛc.¶ Dico ꝙ ibi eſt deſi
tio foꝛme pꝛioꝛis:ſed iſtud non deſinit in habitudine
ad illud:ſed incipit illud:ꝛ ex conſequenti ſequitur coꝛ/
ruptio alterius nõ intenta niſi per accidens ad genera/
tionem pꝛioꝛis.¶ Sed occurrit difficultas. Quia tran
ſubſtantiatio nihil aliud videtur ſm pꝛedicta q̃ꝫ ſucceſ
ſio vel habitudo coꝛpoꝛis chĩi ad panem ex quo nec ge
neratur:nec coꝛrumpitur.¶ Scotus aũt videtur dice/
re ꝙ eſt ſucceſſio tñ. ¶ Alia difficultas eẽt ſi iſta ſuc/
ceſſio eſt ſitualis vel localis.¶ Et videť ꝙ non:qꝛ poſ/
ſet eſſe hic coꝛpus chĩi ſine tranſubſtantiatione.¶ Itẽ
quãdo aliquid ſuccedit alteri ſm locum vel tẽpus:non
ex hoc dicať tráſubſtantiatio ſm eſſe.pꝫ:quia eẽ coꝛpo/
ris chĩi nõ eſt eẽ panis.nec ſꝫ eẽ:eſt igiť ſucceſſio talis
oꝛdo quo deus oꝛdinauit:ꝙ hoc deſinente.i.pane:acci/
piat hic eſſe coꝛpus chꝛiſti:vt ſit habitudo ad aliud eſſe
non hic eſſe. ¶ Queſtio. XVI.

Differt tranſubatio a nãlĩ tráſmutatiõe notanter.

Dubiũ 1ᵒ.

vl.pſñl.q.1. ꝛ inde. Q

Tráſubatio/nẽ ſucceſſio/nẽ eẽ:ꝛ qualẽ notanter.

Queritur vtrum deus poſſit conuer
tere quodlibet in quodli/
bet.Uidetur ꝙ non.qꝛ Aug.dicit ꝙ cõuer/
ti coꝛpoꝛale in ſpirituale nulla ratione com
pꝛehendi poteſt.¶ Contra.qꝛ tranſubſtan
tiatio panis in coꝛpus chĩi fit per potentiam obedien/
tie:ſed iſta eſt in omnibus entibus.ergo ꝛc.

x.ſup gen. ad litam.c.4. Idẽ hꝫ Boe tiꝰ lib.de duo bus naturis.

Potentia tráſubatõis ꝛ qualiter declaraẽ qua/druplici exẽ/plo ꝛ quadru plici rõne.

Gene.2. K

Gene.19.

Exodi.4. ꝛ.7.

Exodi.7.

L

Obijcitur 4ᵒʳ

M

Nulla creatura ꝯuertere totaꝫ ꝛ total'r põt:ꝛ quare?

A Concło affirmatiua 4ᵉ.

Hic sunt 4ᵒʳ ꝯnes affirmatiue. ¶ Prima est ꝙ deus pōt quodlibet accñs in quodlibet aliud ꝯuertere. pbaꝛ: qꝛ illa ꝯuersio est ſm quā succedit corpus chr̄i ſube panis: ſed quodlibet accñs pōt alteri succedere: qꝛ nō plus diſtat vnū ab alio: q̄ ille ſube inter ſe. ¶ 2ᵃ ꝯ, ꝙ quodlibet accñs in ſubām: qꝛ plus diſtat nihil ab ente q̄ accñs a ſuba. ¶ 3ᵃ ꝯ, ꝙ pōt ꝯuerti vītute diuina quelibet ſuba in quolibꝫ accñs hoc pꝫ p idē. ¶ 4ᵃ ꝯ, ꝙ quālibet ſubam in quālibet ſubaꝫ. Quia agens cōtinens in vītute duo extrema totaliter pōt ꝯuertere vnuꝫ in aliud: ſed deus cōtinet virtualr̄ quālibet ſubaꝫ. g̃. pbatio minoris: ꝛ qꝛ pducit ea per icarnationeꝫ: ꝛ poſſet annihilare. ¶ Sꝫ occurrit dif. pmo ꝯ pmā ꝯneꝫ. Quia ſilitudo in me eſt de gñe relōnis: tūc ſi ꝯuertat ſilitudinē meā in albedinē tuā: tūc erit relō ſine termīo. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ, ꝙ nō poſſit ꝯuertere accñs in ſubam. pbaꝛ: qꝛ raritas eſt diſpō neccīa ad formā ignis. dicꝛ ergo ꝙ conuertat deus raritatē in ignē: tūc erit ignis ſine raritate. ¶ 3ᵒ ꝯ 3ᵃᵐ. qꝛ nō videꝛ ꝙ poſſit ſubaꝫ ꝯuertere in accidēs. ſi albedo ſit ſepata ſubm ſimilitudinis ꝯuertaꝛ in iſtā. tūc erit relō ſine fundamēto. ¶ Contra 4ᵃᵐ. qꝛ ſi pōt ꝯuertere quālibet ſubam in quālibet ſubam, videꝛ eadē rōne ꝙ poſſit ꝯuertere formā ſubalē in aliaꝫ: ꝛ ſic cōuerteret ſenſitiuā in itellectiuam ꝛ ecōtrario in hoīe: ꝛ tūc nō erit ſenſitiuus vel itellectiuᵒ: qd̄ eſt ipoſſe. ¶ Ad pmū. dico ꝙ deus pōt ꝯuertere quodlibet in quodlibet: dūmō amoueat illd̄: ꝛ ſi nō, nō pōt qꝛ implicaꝛ ꝯdictio: qꝛ hoc ſolo pūaꝛ deus. 6. ethicoꝝ. vn̄ ſi meā albedinē: que eſt terminus tue ſilitudinis ꝯuerteret in ſilitudinē, deſtrueret eā. nō pōt g̃ terminū ꝯuertere in relōnē: qꝛ ad deſinitionē eius deſineret aliud: ſed albedinē aliam ad quā nō terminaꝛ, pōt ꝯuertere in ſilitudinē iſtā. ¶ Ad ſcd̄m. dico ꝙ raritatē pōt ꝯuertere in ſubam: ſed nō in illā formā que realr̄ depēdet ab illa raritate. ¶ Ad terciū dico ꝙ deſtructo pori deſtruiꝛ poſterius: ꝛ ideo deſtructo fundamēto deſtruiꝛ neccīo relō. Per idē dictuꝫ ad ſcd̄m pꝫ ad q̄rtū de aīa ſenſitiua ꝛ itellectiua. vnde bene pōt eas cōuertere: ſed hoc eſſet deſtruere hoīem: lꝫ abſolute poſſit talis conuerſio fieri.

Quolibet accidēs in quolibet aliud accidēs. vl ſubaꝫ ꝛ cꝫ ex parte ſube poſſe ꝯuerti.

Obijcitur 4ᵗ

B

Quo quolibet ī quolibet fit cōuertibile vel non.

Cap. 3.

De cōuerſiōe abſoluti in relationē ꝛ raritatis in ſubaꝫ notantur.

C

Deinde ponēde ſūt ꝯnes negatiue. ¶ Prima eſt, ꝙ deus nō pōt cōuertere idē in ſeipſum. pbo. omne qd̄ ꝯuertiꝛ dicꝛ ad aliud iquantū ꝯuertiꝛ: ſed omne ad aliud ꝛ ad ſe ſunt oppoſita. Cū igiꝛ idē nō ſit oppoſitū ſibipſi idē nō pōt ꝯuerti in ſeipſum. ¶ 2ᵃ ꝯclō eſt ꝙ nō pōt ꝯuertere ſic ꝙ remaneat exiſtens: qꝛ tūc nō eſſet ꝯuerſa res illa ſed pmanēs: ꝛ eque diceret cōuerti alterū in ipm ſicꝫ econtrario. ¶ 3ᵃ ꝯclō, ꝙ deus in ſe aliquid aliud nō pōt ꝯuertere: qꝛ ſi ſe poſſet ꝯuertere in aliud: ꝛ ſic poſſet deſinere eſſe: qd̄ eſt impoſſibile: ꝛ oēs ſancti dipꝫrūt iſtā expōnē eē erroneā ſup vbū caro factū eſt: qua dicebaꝛ vbū in carnē cōuerſum: qꝛ hoc pro impoſſi habebāt. ¶ 4ᵃ ꝯ, ꝙ deus in nihil aliud pōt ꝯuerti. ꝛ pꝫ ex hoc: qꝛ ſi deus in aliud cōuerti poſſet: tūc deſineret eſſe. ¶ Cōtra pmā ꝯnē arguiꝛ ſic. paſſio ꝛ ſubm ſunt idē realr̄: ſed qñ duo extrema ſunt que deus cōtinet vītualr̄ pōt ꝯuertere vnū in aliud: ſed ſic eſt hic de ſubiecto ꝛ paſſione: ꝛ ita cōcluſio demrātionis eſſet falſa. ¶ Dico ꝙ pōt ꝯuertere quodlibet in quodlibet: qd̄ cōtinet in vītute diſtincta realr̄: ſicut qꝛ pōt pduci homo ſine colore ꝛ aſino: ꝛ accñs ſine ſubō: ideo pōt hoc fieri: ſed illa nō ꝯtinet in vītute diſtincta: ſed vbi eſt diſtincta actualitas realr̄, ibi ſemp poteſt. ¶ Cōtra ſcd̄aꝫ: qꝛ magis requiriꝛ in actione agentis nāliS eſſe forme producte: q̄ deſinitio termini: ſed hic das trāſubationeꝫ qua terminus ad quē acqrit eſſe. ergo multo fortius poterit vbi non deſinit terminus a quo. ¶ Hic dico ꝙ nulluꝫ

Cōcluſio negatiua 4ᵉ.

Nec idē in ſe nec manēs in aliud nec aliqd in ſe nec ſe in aliud pōt deus cōuertere.

D

Obijcitur 4ᵗ

Nō ſit paſſio in ſubm vl cꝫ ꝯuerti ꝛ q̄re?

tranſitū pōt imaginari: qn alter terminus deſinat eē: ſed in inſtāti trāſubſtātiationis cū regrat fundamētū: ꝛ illud eſt terminᵒ ad quē vt oſtēſuꝫ eſt: opꝫ ꝙ terminᵒ a quo deſinat eē. ¶ Cōtra tertiā ꝯnē arguiꝛ ſic. illa actio que ex ſua terminatiōe ad deū nō ponit mutationeꝫ in illo nō repugnat deo: ſicut pꝫ de actu itelligēdi terminato ad deū: ſed hec trāſubſtātiatio p ſe nullā facit mutationē in chr̄o. g̃ ꝛc̄. ¶ Dico ꝙ ſine mutatione corpᵒ chr̄i pōt ꝯuertere ſubam in ipm: ſed incōueniēs eſt in ꝓpoſito. qꝛ terminare actū itelligēdi nō dicit imperfectionē: ſed h̄ dicit cōtinere virtualr̄ qd̄ deo repugnat. ¶ Contra quartā arguiꝛ. ꝙ deᵒ poſſit cōuerti in aliud denoiatiōe extrinſeca ſicut creare di. ¶ Dico ꝙ p iſtū modū vꝫ. p cōicationē idiomatū: nō eſt incōueniēs qn deᵒ poſſit ſic cōuerti: ſꝫ deitas nullo mō pōt. ¶ Sed queriꝛ ſi iſta eſt vera: corpᵒ chr̄i fuit panis vel panis erit corpus chr̄i. ¶ Sco. dicit ꝙ nō. qꝛ nulla ꝓpō de pterito vel de futuro pōt eē vera: niſi ſit dare verā de pn̄ti. Hec autē ſemp eſt falſa: panis ē corpᵒ chr̄i. ¶ Si aūt dicaꝛ: illud qd̄ nūc eſt corpᵒ chr̄i fuit panis: ¶ Dico ꝙ nō pōt dici: qꝛ pdicatiōes in ſe ſunt impmixte. ¶ Sed quō tūc exprimunꝛ: ¶ Dicit Sco. panis fit corpᵒ chr̄i. ¶ Cōtra. ſi fit, factū eſt. ſꝫ ſi factū eſt, ſequiꝛ ꝙ eſt: qꝛ factū nō diminuit de eē. Quō pōt dici: ¶ Dico ꝙ fit: qꝛ panis trāſubſtātiaꝛ in corpᵒ: nec itelligiꝛ niſi ordo huiᵒ ad hoc: ſicut fuit dictum ſupra.

E Nō intellr̄ de tranſitu locali niſi caute. q. 13. huiᵒ diſt.

Cōtineri vītualiter repugnat deo. Deū in aliud cōuerti poſſe verificari. Dubᵒ nōndū ad. pūā. q. 5.

F

Modus exprimēdi hāc cōuerſionē: ſed falſus Scoti.

q. 13. huiᵒ di.

¶ Queſtio. XVII.

Queritur vtrū formalis terminᵒ trāſubſtātiationis iſtiᵒ ſit aīa rōnalis chr̄i. ¶ Et vi ꝙ ſic. qꝛ nouiſſimi ſacramēti dꝫ eē nouiſſimus terminᵒ: ſꝫ illud ſacr̄m eſt huiᵒ. ergo ꝛc̄. ¶ Cōtra. qꝛ ſacramentum incarnationis fuit nouᵒ iſto: ꝛ tamen fuit ibi poſt terminus ad animā: ergo in iſtud non erit primus terminus anima rationalis.

G

Hic premittunꝛ quatuor preābula. ¶ Primū eſt. ꝙ pmus terminᵒ ꝛ totalis eſt chr̄i caro: p quā itelligiꝛ cōpoſitū. ꝙ eſt corpᵒ chr̄i: qꝛ iſtud ex vi verboꝝ eſt pciſe in h̄ ſacro. ¶ Secundū eſt ꝙ terminᵒ formalis eſt foīa ex qua cōponiꝛ corpus chr̄i: qꝛ qñcūqꝫ eſt aliqd terminus totalis alicuiꝰ forma, illa p quā cōſtituiꝛ in tali eē, eſt formalis terminus pmus. ¶ Tertiū eſt. ꝙ nec totalis terminᵒ nec formalis eſt aīa rōnalis: qꝛ quodlibet talium eſt hic ex vi verboꝝ: ſed aīa non directe eſt h̄ ex vi verboꝝ. ¶ 4ᵐ. ꝙ nec quātitas eſt terminus formalis vel totalis: qꝛ nō directe eſt hic ex vi vboꝝ. ¶ Scd̄m h̄ g̃ ſunt h̄ 4ᵒʳ cōcluſiones. ¶ Prima eſt. ꝙ aīa rōnalis nō pōt eē pmus terminus foīalis iſtius trāſubſtātiationis. ¶ Hoc autē pbo 4ᵗ. ¶ Pria rō fundaꝛ in nā trāſubationis: qꝛ oīa que ſunt de eēntia corporis chr̄i: pro carne ſumēdo: ſūt in ſacro ex vi verboꝝ: ſꝫ aīa rōnalis nō eſt ibi ex vi verboꝝ. g̃ nō eſt de eēntia corporis chr̄i. ¶ Maior pꝫ. qꝛ illa que ſunt in hoc ſacro ex vi verboꝝ, ſunt priora aliis poſteriora: ſed que ſunt de eēntia ſunt priora oībᵒ alijs. Item qñcunqꝫ aliqd̄ cōpoſitū conſtituiꝛ eēntialiter ex pncipijs vbicunqꝫ eſt per ſe cōſtitutū: ibi prīt eſſe p accidens cōſtituentia. ſed aīa rōnalis nō eſt ex vi verborum in hoc ſacro: vt oēs cōcedunt. ergo nō eſt de eſſentia corporis chr̄i: ꝛ per ꝯñs nō eſt ibi cōſtitutiua ipſius cōpoſiti: ꝛ per ꝯñs nō eſt terminus formalis ipſius cōpoſiti: qd̄ eſt ibi ex vi verboꝝ. ¶ Si reſpōdeaꝛ ꝙ aīa eſt hic. prout corpori dat eē corporeum, nō ē rationale. ¶ Cōtra. aīa ſi cōſtituat corpus chr̄i, ſm totā eēntiam cōſtituit. ergo ex vi verboꝝ eſt ſm eēntiā in hoc ſacro. ¶ Secunda ratio fundatur in nā cauſalitatis. Omnis cā formalis eſt de eēntia ſui effectus. ſi enī accipimus

Preambulā quadruplex.

Quis terminᵒ total ꝛ q foīal trāſubationis i corpᵒ chr̄i ꝛ q nō.

Cōcluſio 4ᵗ.

H

Aīam rōnalē nō eſſe pᵐ terminū foīalem hᵒ trāſubationis oſtēdit 4ᵗ ꝛ notantur.

Tollit euaſionē thomiſtarum ſane efficacter.

I in genere ſube cãm formalẽ.certũ eſt φ nõ eſt cã mãe nec forma materie:nec ſimul:ſed tñ compoſiti:q̃a eſt eius effectus.Eodẽ modo deducit̃ de accñtibus.Sed aĩa rõnalis nõ eſt eſſentia corpis vl' carnis chũ.pbatio q̃a rõnale eſt poſterius corporeo in illo ordine. ¶ Logice etiã pꝫ in differẽtijs ſubalibus ſubalternatiui poſitis:vbi poſterior forma eſt perfectior:ſic de aĩa rõnali. vnde ſi eſſet de quidditate corpore:tũc ſequeret̃ φ eẽt cauſa oĩs corpis. ¶ Itẽ oĩs pfectio alicui⁹ eſt poſterior

3° de aĩa.t.c.6.

illo qõ pficit:ſed aĩa eſt pfectio corpis phici organici. ergo ꝛc. ¶ 3ª rõ ſumit̃ ex nã pfectionis.impoſſe eſt φ magis perfectuꝫ ſit de eſſentia minus pfecti.hoc pꝫ:q̃a qõ eſt de eſſentia alicuius includit̃ totaľr in illo in quo eſt.maior habet̃ : ſꝫ aĩa rõnalis eſt pfectior carne chĩi: q̃a in eſſentiaľr ordinatis poſterius eiuſdẽ rõnis eſt pfectius:ſed poſtrema perfectio eſt aĩa rõnalis.g̃ aĩa non eſt de eſſentia corpis vel carnis:ſed forma que dat formale eſſe carneũ eſt de eſſentia carnis conſtituere.g̃ aĩa nõ põt eſſe forma qua ꝯſtituit̃ caro. ¶ 4ª rõ ſumit̃ ex nã oppoſitionis. ¶ Dicũt aliq̃ φ aĩa aliquo mõ eſt pᷣor corpe vt ꝯſtituit:ſed vt dat eẽ reale eſt poſterior. Siľr dicũt vt dat eẽ corporeũ eſt hic in ſacrõ ex vi vͣboꝝ:ſꝫ vt dat eſſe hoĩem:eſt ibi ex ꝯcomitãtia tñ.Eodem mõ dicunt φ vt imerſa organo dat eſſe organicum : vt abſtracta ab organo dat eſſe itellectiuũ.Et pᷣmo eſt hic ex vi verborũ.ſcđo mõ nõ. ¶ Et tunc arguo.impoſſibile eſt φ idẽ inquãtũ idẽ ⁊ ſm idẽ ⁊ oĩbus modis idem ſit prius ⁊ poſterius ſeipſo,ordine eſſentiali:lꝫ ordine accidentali poſſit:ſed aĩa eſt prior ꝯſtituto:vt cõſtituit ipm ordine eſſentiali:⁊ eſt pfectior vt dat eẽ rõnale.g̃ eadẽ aĩa ſm idẽ erit pᷣor ⁊ poſterior. ¶ Itẽ idẽ ſm idẽ non eſt pᷣus ⁊ poſterius:ſed aĩa ſm totã ſuã eſſentiã eſt ꝯſtitutiua corpis:⁊ ſm illud idẽ ꝯſtituit hoiẽ.nec ſm aliud: q̃a tũc haberet ppoſitũ.g̃ ꝛc. ¶ Scđo ex nã ꝯrelatiuis. Quia ſm idẽ nõ iſũt ꝯria:ſꝫ ita ieſſent.pbo:q̃a dicis φ itrinſece eſt hic ex vi vͣboꝝ vt ꝯſtitutiua corpis:extrinſece vt ꝯſtitutiua hoĩs:⁊ ita ſm idẽ erit intrinſece ⁊ extrinſece ad corpus ptinẽs. ¶ 3° ex pᷣuatiuis.q̃a impoſſe eſt φ eadẽ nã ſit imerſa organo:⁊ nõ imerſa:ſed eſſentia aĩe:vt ꝯſtituẽs corpus eſt imerſa organo:vt dicũt.⁊ vt rõnalis nõ imerſa. ¶ Nec valet ſi diceret̃ φ vt ſic dat eſſe corpus:⁊ ſub alia rõne eſt rõnale.Quia hic eſt tñ reſpectus:de quo nihil ad ppoſitũ. ¶ 4° aĩa rõnalis eſt formalis terminus p te:ſic ergo eſt ipoſſe φ eadẽ aĩa ipſa nõ ſit terminus.ſi diſtinctio quã das dicẽdo φ vt ſic:vel vt ſic.ſi illa iquaꝫ dĩa ſit per eẽntialia:habet̃ intentũ.ſi p accñtalia:nihil ad ppoſitũ:q̃a termin⁹ tranſubationis eſt ſuba. ¶ 2ª ꝯ,φ termin⁹ formalis nõ põt eſſe quãtitas:etiã in triduo:q̃a ipoſſe eſt φ tranſubatio ſit niſi ad ſubam:ſed tũc fuiſſet vera trãſubatio. ¶ Itẽ veꝝ corpus chĩi nõ ꝯſtat ex quãtitate ⁊ mã.Cũ tale cõſtitutũ nõ ſit ens pfectũ. ¶ 3ª ꝯ,φ terminus formalis in triduo nõ fuit forma cadaueris.hoc enĩ eſt irrõnabile oĩno:⁊ arguit̃ ſic.Cuiuſcũqꝫ ſacrĩ inſtituti a chĩo eſt aliqua mã a chĩo determinata vltra quã nihil fieret:ſꝫ determinata mã in hoc ſacrõ eſt corpus chĩi.ergo nullã efficaciã hꝫ niſi reſpectu corpis.nullã g̃ ſup formam cadaueris. ¶ Item tũc eſſet aliud ſacrĩm:q̃a illa forma fuiſſet alteri⁹ rõnis incõpoſſibilis aĩe chĩi. ¶ 4ª ꝯ eſt, φ termin⁹ formalis eſt aliqua forma nãlis corporalis corruptibilis per nãm. pbatio per ſyllm diuiſiuũ.corpus chĩi eſt hic ex vi vͣboꝝ.aut ergo iſtõ corpus eſt mã pᷣma:vel ſola aĩa:vel aĩa rõnalis cũ mã:vel aliqõ reſultans ex iſtis.pᷣmũ nõ põt dici:q̃a tunc eſſet hic niſi mã: nec aliqd alioꝝ ex vi verboꝝ. Nec ſcđm:q̃a aĩa nõ eſt hic niſi ex cõcomitãtia. Nec conſtitutũ ex aĩa ⁊ mã:q̃a

q.met.⁊ alibi. ſꝫ caſte itelligẽ ly cauſãdꝫ rationis.

K
Aĩam rõnalẽ eẽ pᷣorẽ ⁊ poſteriorẽ cõpet dare eẽ corporeũ ⁊ humanũ organicũ ⁊ itellectiuũ fingunt q̃dã:qõ ꝯpᷣie ipugnat.

L
Tollit euaſionem.

Cõtinetur nõ eẽ terminum formalẽ trãſubationis.

M
Formã cadaueris non eſſe terminũ formalẽ trãſubationis in triduo.

tũc qõlibet eſſet hic ex vi verborũ:qõ negas.nec valet ſimultas que eſt aliqõ accidẽs. ¶ Si dicas φ ſit entitas tertia mã ⁊ forma:hãc tu negas. ¶ Itẽ cũ aĩa ſit pp cõpoſiti terminus formalis erit nobilior q̃ aĩa:qõ eſt falſum. ¶ Dico g̃ φ opꝫ ibi dare formã corporalẽ corruptibilẽ nãliter q̃ eſt terminus formalis iſtius:⁊ ita fuiſſet ibi in triduo.hec aũt eſt ſnĩa Augu.in li° retractationũ. ¶ Sed ꝯ 4ᵒʳ. ¶ Primo.q̃ generatio hoĩs terminatur ad aĩaꝫ vltimate:⁊ ſic erit nobilior generatio trãſubſtãtiatione:qõ nõ videt̃ verũ. ¶ Scđo.q̃ ſi corpus ꝯſtat ex pluribꝰ q̃ ex mã ⁊ quãtitate:ſicut tu ponis q addis iſtã formã corruptibilẽ:tũc nõ erit ſimpľr vnũ cõpoſitũ:ſed plura. ¶ 3°.q̃ duo erunt ibi cõpoſita.vnũ ex vi verboꝝ:⁊ aliud ex ꝯcomitãtia. ¶ 4°.q̃ qõ aduenit ex cõcomitãtia cõpleto aliquo eſt accidẽs : ſꝫ aĩa aduenit enti in actu cõpleto ſꝫ iſta dicta:g̃ ꝛc. ¶ Ad pᷣmũ dico, φ trãſubſtãtiatio eſt nobilior ex mõ terminãdi : verbi grã.Actus reuelationis Pauli fuit terminat⁹ ad diuinã eẽntiam:que eſt nobilior q̃ pprietas ad quã terminat̃ vnio ad verbũ:que tñ multo excellẽtior eſt:lꝫ tñ ex modo terminãdi ſortiatur dignitatẽ maiorem.ſic eſt hic. ¶ Ad aliud dico,φ nõ faciũt niſi vnũ cõpoſitũ lꝫ ſint multe cõpõnẽs:ſicᷓ albũ ⁊ frigidũ ſunt vnũ q̃le.eſt igit̃ vnũ cõpoſitũ aliquo mõ. ¶ Ad aliud ꝯcedo φ poſt eẽ vltimatũ.Quicqd aduenit eſt accñs:ſed nõ eſt cõpletũ eẽ niſi adueniẽte vltima forma. ¶ Cõtra.vni⁹ rei vnicũ eſt eẽ. ¶ Dico φ vnũ eſt totale eẽ:ſicᷓ ſit vna eẽntia totalis:⁊ multe pᷣtiales eẽntie:ſicᷓ mã ⁊ forma ſunt partiales eẽntie vnius totalis eẽntie. ¶ Qõ. XVIII.

N
Formã corporalẽ ĩ forẽ terminũ formalẽ trãſubſtãtiationis.

Vide cõ de fide ad Petrũ ca.17.⁊ in ſermone de aſcẽſione.

Obiecit 4ᵒʳ.

Trãſubſtãtiatio excedit gñonẽ aliquo mõ.

O

Vnũ cõpoſitũ multe cõpoñnẽs.
Eſſe duplex.
Eſſe ⁊ eſſentia duplex.

Queritur vtrũ terminus formalis trãſubſtãtiationis iſti⁹ ſit forma corruptibilis.Et vĩ φ nõ:q̃ eſt ſacrĩm icorruptibile. ¶ Cõtra.res in hoc ſacrõ cõtẽta fuit aliqñ corruptibilis:g̃ per aliquã formã corruptibilem.ergo forma h̃ videt̃ eſſe terminus.

Hic ſunt duo pᷣambula. ¶ Primũ eſt φ corpus chĩi nũc i celo ex pᷣncipijs nãlibꝰ eſt corruptibile. ¶ Scđm pᷣambulũ eſt,φ de ſcõ fuit corruptibile. ¶ Hoc viſo dicũt aliq̃ φ terminus formalis eſt per ſe corp⁹:q̃ aľr cõpoſituꝫ nõ eẽt corruptibile:lꝫ aliq̃ negent h̃:q̃ dato φ termin⁹ ſit icorruptibilis:tñ totũ cõpoſitũ põt eẽ corruptibile p ſepationeꝫ. ¶ Probo igit̃ φ ſi aĩa rõnalis cũ mã eẽt tñ in cõpoſito:φ totũ cõpoſitũ ſit incorruptibile:pbo ſic.Qñ aliqõ cõpoſitũ cõſtituit̃ ex duobꝰ pᷣncipijs icorruptibilibꝰ:nõ poterit corrũpi niſi p ſepationẽ ipſoꝝ pᷣncipioꝝ. Hanc aũt ꝯcedunt aduerſarij veritatis:ſed ipoſſe eſt p ſolã ſepationẽ cõſtitutiuoꝝ cõpoſitũ corrũpi.pbõ:q̃ p ſepationẽ taliuꝫ pᷣncipioꝝ nihil deperditur de ſuba:q̃ ſola vnio que eſt accñs hic ſepat̃. ¶ Scđo.q̃ ipoſſe eſt φ aliqõ cõpoſitũ deſtruat̃ nõ deſtructo aliquo qõ eſt de ei⁹ eẽntia:ſed ſm iſtos impoſſibile eſt corrũpi aliqd de eſſe cõpoſiti.maior pꝫ:q̃ manẽte tota eẽntia cõpoſiti manet totũ cõpoſitũ:ſed ſi nihil de eẽ cõpoſiti deſtruat̃ totũ cõpoſitũ manet ⁊ eẽ cõpoſiti. ¶ 3ª rõ eſt,cuius tota eẽntia ⁊ nã manet ⁊ eſt icorruptibilis:illud ſm ſe totũ erit icorruptibile:ſꝫ tota nã eſt incorruptibilis ſm dicta.maior pꝫ de ſe.Minor aũt habet̃ ab eis. Si aũt det̃ aliqd pᷣter aĩam ⁊ mãm habet̃ itentũ. ¶ Quarto ſic. Poſita tota q̃dditate alicui⁹ quocũqꝫ alio circũſcripto:qõ nõ eſt de ei⁹ q̃dditate ponit̃ illud cui⁹ eſt q̃dditas tota:ſꝫ tota q̃dditas p te cõſiſtit in aĩa rõnali ⁊ mã.Quia vnio cũ ſit relatio:non eſt de eẽntia hoĩs.igit̃ q̃cũqꝫ ſeparant̃ maneret totũ. igit̃ vĩ φ ibi opꝫ ponere aliquã formã corruptibilem. ¶ Sed aliq̃ dicunt φ aĩa rõnalis cõtinet virtuaľr oẽs alias formas:⁊ ita facit φ alie faciũt. ¶ Hoc bene cõcedo φ.

P
Preambulũ duplex.
Corp⁹ Chĩi nũc i pᷣtia fore ex nã corruptibile.

Si hõ cõponeretur ex aĩa ⁊ mã pᷣma ſolũ eẽt icorruptibilis:qõ oſtẽdit 4ᵒʳ:qõ pondera ꝯ thomiſtas ⁊ alios.

Q

Tollit euaſionem.

A cedo ꝙ virtualr̄ cōtinet:ſed tūc arguo ſic. ipoſſe eſt ꝙ aliqd ſeipſuꝫ cōtineat:ſed aīa rōnalis cōtinet virtualr̄ ſenſitiuā ⁊ negatiuā. ergo nō eſt idē cuꝫ illis:ſed alia eſt foīa cōtinēs:⁊ alia cōtēta. ¶ Sciendū tñ ꝙ virtualr̄ continet:q2 in genere finalis cauſe:q2 eſt finis ipſaꝝ. ſꝫ nō in genere cauſe formalis:q2 tūc nō differret. nec ꝑ moduꝫ efficientis:q2 nō efficit ipſas:ergo relinquit̄ ꝙ per modum cauſe finalis. ¶ Queſtio. XIX.

Virtualr̄ aīa rōnalis continet virtualr̄ alias formas ſingulariſſime.

Queritur Utruꝫ conuerſio ſit in preexiſtens.

Hic dico ꝙ ſuba panis cōuertit̄ in preexiſtens:⁊ hoc eſt multum difficile:⁊ tñ intelligibile. ¶ Uñ declarat̄ q̄druplici exēplo. ¶ Primū eſt de eſſentia diuina: que eſt formalis terminꝰ gñationis in filio ⁊ prehabet eſſe in patre. ¶ 2m in gnōne nāli:q2 qñ hō gñat̄ nō accipit nā eſſe ſimplr̄:ſed in hoc indiuiduo:⁊ tñ eſt eius terminus formalis. ſic in ꝓpoſito corpꝰ chr̄i nō accipit eē ſimplr̄:ſed eſſe ſacr̄ale. ¶ 3m in augmēto cuius terminꝰ formalis eſt aīa q̄ preexiſtit. ¶ 4m q2 actiones īmanētes terminant̄ ad eſſe cognitū:q2 res capit eē ꝑ intellectionē:q̄ tñ ꝓhabet eē. ¶ Sꝫ quo: ¶ Dico ꝙ eē ſacr̄ale qd̄ eſt qdā ordo corpis chr̄i ad ſubaꝫ panis ⁊ illā hītudinē hīet vbicūqꝫ tranſubſtantiaret̄. ¶ Queſtio. XX.

Cōuerſiones fore in preexiſtens declarat q̄druplici exemplo notanter.

B

Queritur Utrū panis annihilaretur. Et videt̄ ꝙ ſic:q2 nihil de ſubſtantia panis remanet ibi. ¶ Contra. q2 conuertitur in aliud.

Hic dicunt aliqui ꝙ annihilatur: q2 nihil eius remanet. ¶ Cōtra hoc eſt Ambroſius libro de ſacr̄is ⁊ ſancti doctores. ¶ Difficultas itaqꝫ eſt in ſaluādo ꝑ quē moduꝫ annihilat̄. ¶ Sed hoc ſaluat̄ ꝑ aliquos:q2 illud qd̄ eſt corpus chr̄i fuit ſuba panis. ¶ Sed hoc fuit iprobatuꝫ ſupius:q2 ꝓpoſitio de preterito nō eſt vera niſi fuerit aliqñ vā de pn̄ti ⁊c̄. ¶ Alij dicūt ꝙ remanet in poa:q2 mā in corpe chr̄i eſt eiuſdē rōnis cum mā que fuit in pane. ¶ Cōtra. q2 ꝑ iſtū modū deus nō poſſet annihilare panē nec aliqd niſi oīa entia ⁊ oēm eſſentiam deſtrueret. ¶ Aliq dicunt ꝙ ſaluat̄ in equalēti. ¶ Cōtra. q2 ſi faceret tot angelos quot ſunt inferiora eſſent eq̄les vel equalens:⁊ ſic nunq̄ eſſet annihilatio. ¶ Opꝫ igit̄ hic dicere duo. ¶ Primū ꝙ panis totalr̄ deſinit eē. Et ħ pꝫ: q2 nihil eius remanet. ¶ Scdm̄ ꝙ nō annihilat̄:q2 cōuertit̄. ¶ Sꝫ quō hoc eſt: ¶ Sciendū ꝙ deus pōt deſinere facere ens duplr̄. aut ſm ſe:aut in ordie ad aliud. ¶ Primo mō eſt panis annihilatio. Sed qñ nō in ſe:ſꝫ in ordine ad aliud:tunc ex tali ordine ſaluat̄ ꝙ nō ſit annihilatio. vbi gr̄a. Deus facit ꝙ nō deſtruit vnū hoiem qn creet vnū angelū:tūc dico ꝙ ex hoc ꝙ intēdit aliqd poſitiuū pōt dici ꝙ nō annihilat̄:ḡ nō facit definitionē panis ſm ſe:ſꝫ in ordine ad aliud. vꝫ. ad corpus chr̄i ſacramētale. ¶ Sed hic eſt dubiū:q2 vi ꝙ hic ſit annihilatio. ꝓbatio:qñcūqꝫ aliqd deducit̄ ad terminū annihilationis ipm annihilat̄:ſicut vi de creatione qñ aliquid deducit̄ ad terminū creationis ipm creat̄:ſꝫ ꝑ iſtā conuerſionē panis deducit̄ ad purū nihil:nec eſt aliqd in ſe nec aliqd in corpe chr̄i. qd eſt .n. annihilatio:niſi aliquid fieri nihil. ¶ 2o ſic. Annihilatio ⁊ corruptio diſtinguit̄: q2 in corruptione aliqd remanet:in annihilaᵉ aūt nihil: ſꝫ ſic eſt hic:q2 nihil remanet. ḡ eſt vā annihilatio. ¶ 3o: q2 accidit definitioni panis ꝙ corpus chr̄i accipiat aliud eſſe:ſꝫ ꝑ ħ qd̄ eſt ꝑ accn̄s nō variat̄ aliqd ꝙ eſt per ſe. ¶ 4o ſic. Annihilatū ⁊ nō annihilatū ſunt extrema ꝯdictionis:ſed de pane nō pōt ꝓpter ſubaꝫ corpis chr̄i:qd̄ nō eſt annihilatū. ḡ ex pte panis opꝫ poni aliqd per qd̄

Op. aliorum.

C

Quō virtualr̄ ſaluari poſſit panē in tranſſbātiōe nō annihilari ſꝫ alioꝝ ⁊ ſuā opi. ſed iuxta ſcotum.

D

ſaluet̄. ⁊ hoc nō pōt dari:q2 nihil eſt:⁊ per ꝯñs per nihil nō pōt ſaluari. ¶ Ad pm dico ꝙ veꝝ eſt ſi ſit deductuꝫ ad nihil qd̄ nō eſt in ordie ad aliud. Et ꝑ idē ad alia argumenta pōt reſponderi:q2 igit̄ deus ordinauit definitionē iſtius panis eſſe ad aliū terminū nō apparet alius modus melior ꝑ quē ſaluet̄ ꝙ non ſit annihilatio. Qui poteſt capere capiat.

E Euadit apparēter:ſꝫ reſtāt dubia. vide ſcotū vbiqꝫ.

Si autem queritur.

Hic incipit duodecima diſtictio circa quaꝫ queritur. Utrū deus poſſit facere aliquā formam abſolutam ſine ꝓprio ſubiecto. Et vi ꝙ nō:q2 iſta ſunt relatiua ſm rōnē pfectiui ⁊ pfecti:que nectio ſe exigūt ſm Augu. 5o de trinitate. ¶ Contra. abſolutum eſt de ſe:⁊ ſm hoc non exigit aliud.

Hic inducunt due opi. erronee. ¶ Pria eſt cōtra quā diſputat magiſter Hugo. de ſcō victore q̄ eſt illoꝝ q dixerūt ꝙ ſuba panis eſt ibi:⁊ ꝙ chr̄s aſſumit ſubaꝫ panis:vt ſic chr̄s ipſe dicat̄ ipanatus. ¶ Sed iſtd̄ eſt ꝯ rōnē incarnationis:q2 ipſa fuit maxia exinanitio quā fecit deus ſꝫ ſanctos. ſꝫ iſta eſſet maior. ¶ 2o ꝯ nām redēptionis:q2 ad ħ chr̄s factus eſt hō:q2 nā humana erat lapſa:nō aūt panis eſt talis nā vt poſſit labi. ¶ 3o ſimplr̄ ꝯ nām reſurrectiōis: q2 chr̄s poſtq̄ reſurrexit nihil corruptibile habuit:⁊ tñ ſm hoc adhuc chr̄s eſſet corruptibilis. ¶ 4o eodē mō ꝯtra nām in celo collocationis:q2 vt dicit Augu. donec finiat̄ ſeculū ſurſum eſt dn̄s:ſed hoc poſito localr̄ eſſet hic dn̄s nūc ſic tūc. ¶ Alij dixerūt ꝙ accidētia ſunt in aere:vt in ſubo:q2 nō vi ꝙ accn̄s ſit ſine ſubo. ¶ Sed hoc eſt ꝯ nām ⁊ experiētiā ſenſus q2 aer eſt corpus diaphanū. ſꝫ vbi egredit̄ aer ſuā rationē nō remanet eīm: ſed eſſet mixtuꝫ ſicut nebula. habent etiam ille ſpecies ſaporem ⁊ ſoliditatem cōtra naturam aeris.

F In li. 6 ſacris vide ſco. 2. de. hmōi. Prima op. aliorum an manichcoꝝ ⁊ Iod. giñenſ. ⁊ impugnꝰ 4r

Scda op. aliorum.

G

Diſtinguo igit̄ hic pmo de foīa:q2 quedā ſunt ſubales q̄dā accn̄tales. Itē alie corporales alie ſpūales:⁊ q̄dā abſolute ⁊ q̄dā relatiue. ſm igit̄ hec ſunt q̄tuor ꝯnes. ¶ Pria ꝙ foīa abſoluta accidētalis corpalis pōt fieri ſine ſubo ꝑ diuā pom. Probatio huiꝰ nō pōt ſumi ex ſenſibꝰ:q2 ꝯ ſenſuꝫ appet. neqꝫ per viā metaphyſicalē:q2 tūc oñderet̄ ꝙ nō eēt eſſentialis ordo ⁊ dependētia accn̄tis ad ſubm. ḡ iſta eſt credita ⁊ ex iſta alie deducunt̄. ¶ 2a ꝯ eſt:deus pōt facere formā ſpūalē ſine ſubo. hoc aūt deducit̄ ex pma:tñ ꝓbatur alr̄. qñcūqꝫ due forme cōparant̄ ⁊ ſepant̄ q̄to aliq̄ eſt pfectior, tanto magis eſt imālis, vel minꝰ mālis:⁊ ꝑ ꝯñs magis ſepabilis:ſꝫ foīa ſpūalis eſt hꝰ reſpectu corporalis de q̄ hic ſupponit̄ ex fide. ḡ ⁊c̄. ¶ 2o ſic. Ex defectu actualitatis forme eſt ꝙ nō ſit ſepabilis:ſꝫ forme ſpūales ſunt actualiores:que ḡ magis actualitatē habet magis eſt ſepabilis. ¶ 3a ꝯ, ꝙ deꝰ pōt facē formā mālē ſubalē ſine ſubo. ꝓbatio:q2 qd̄ plus hꝫ ō ſubalitate, plus hꝫ de ſepabilitate:ſꝫ forma mālis ſubalitate plus hꝫ de ſubalitate q̄ȝ accn̄s. ḡ magis eſt nata eē ꝑ ſe:q2 eſt ꝓprietas gñis ſube:⁊ ꝑ ꝯñs pōt ſepari ⁊ plus hꝫ de perſeitate tertij modi q̄ eſt ꝙ natuꝫ eſt ꝑ ſe ſolitarie ſubſiſtē. ⁊ ex hoc pōt foīari noua rō qd̄ hꝫ plus de pſeitate tertij modi magis eſt natū ꝑ ſe ſubſiſtere. foīa ſubalis mālis eſt hꝰ. ergo ⁊c̄. Probatio maioris:q2 hec eſt ꝓprietas gñis ſube. ¶ 4a ꝯ, oīs foīa ſubalis ſpūalis pōt fieri nālr̄ ſine ſubo:q2 ex quo eſt tota in qualꝫ pte mãe non dependet a mā:q2 tūc dependeret tota a q̄libet pte:qd̄ nō pōt eē. Itē pciſa vna pte adhuc remaneret:igit̄ nō depēdet ab ea. ¶ Cōtra pmā cōclōnē arguit̄ ſm Augu. ꝙ candor

Forma eſt in ſubiecto tria.

Cōclo 4r.

Nedū formā ſubalē imālē nālr̄:ſꝫ foīaꝫ ſubalē māleꝫ ⁊ accn̄talē abſolutā corporalē ⁊ ſpūalē ſupnālr̄ ſine ſubo eſſe poſſe.

H

Obiicit 4r.

I

eſt candidus:ſed candidū nō pōt eſſe ſine ſubo:ḡ neq candor. ⁋ Cōtra 2ᵐ.qꝛ ſi ſapientiā pōt ſepare:pōt eā in lapidē iprimere:qđ vr̄ inconueniēs. ⁋ Contra 3ᵐ.de eſſentia igneitatis eſt mā:ſed igneitas eſt forma ignis. ḡ talis foꝛa mālis a mā ſeparari nō pōt. ⁋ Cōtra 4.ᵐ Greg.in dialogo dicit ꝙ q̄dā eſt forma ſpūalis q̄ corpe tegit̄ ꝛ cū carne mouit̄ ſicut bruti. Quedā q̄ nec carne tegit̄:nec cū carne mouet̄:vt angelus. Quedā q̄ carne tegit̄ ſed nō cū carne morit̄:ſicut aīa:ḡ ſm cū bruti foꝛa eſt ſpūalis:ꝛ p ꝯñs pōt nālr̄ ſepari. ⁋ Ad pᵐ dī ꝙ concretū aliqñ ſumit̄ mālr̄ ſicut dicēdo albū currit. Aliqñ formalr̄ vt dicēdo albū eſt q̄litas:ꝛ hoc mō vltimo intelligit Aug. ⁋ Ad 2ᵐ cōcedo ꝙ deꝰ pōt iprimere ſapiētiā in ꝯueniēti ſuſceptiuo:nō aūt in quocūq:ſicut aīam in aliquo corpe tm̄ organico. ⁋ Ad 3ᵐ dico ꝙ mā eſt de eſſentia igneitatis:ſꝫ iſta forma ſepata nō eſſet igneitas: qꝛ eſt foꝛa totius.ſicut hūanitas:eſſet tm̄ in ſpe igneitatis p reductionē. ⁋ Ad aliud aūt Greg.dico ꝙ loqt̄ equoce de ſpū:qꝛ antiq vocauerūt corpa ſubtilia ſpūm:ſicut facit ēt ꝓpheta.os meū aperui ꝛ attraxi ſpūꝫ.i.aereꝫ ſꝫ l̄rāꝫ:ſꝫ ꝓprie aīa ſenſitiua nō eſt aīa ſpūalis cū ſit extēſa ſicut corpꝰ. ⁋ Sed occurrit diffi.nā accñs ab accidēdo dī.ꝙ aliqd ḡ dicat̄ accñs nō ꝓbat eē accñs:niſi accidat:ſicut nō pōt eſſe actu currēs qn̄ currat. ⁋ Dico ꝙ ſi accipit̄ pricipalr̄ ꝙ ita eſt.ſed noīalr̄ dat tm̄ intelligē inherētiā aptitudinalē. ⁋ 2ᵃ diffi.qꝛ ſꝫ phos accñtis eē eſt ineſſe. ⁋ Dico ꝙ verꝫ eſt actualr̄ vel aptitudinalr̄:ꝛ hoc ſufficit. ⁋ 3ᵃ diffi.qꝛ qđ ponit̄ in deſcriptiōe alicuiꝰ nō vr̄ ſepabile ab illo:ſed inherētia ponit̄ in deſcriptione accñtis:qꝛ accñs eſt qđ adeſt ꝛ abeſt. ⁋ Dī ad h̄ ꝙ verū eſt in apᵗᵉ. ⁋ 4ᵃ diffi.qꝛ ſubm ponit̄ in diffōne accidētis. ⁋ Dico ꝙ duplex eſt diffō.vna q̄ eſt per additamētū:ꝛ talis nō eſt ꝓpria:ſed ſi ꝓprie diffiniat̄ in ſuo gñe non opꝫ. ⁋ Sed de q̄litate dubitat̄ de q̄libet eius ſpe.ꝛ pmo de pma ſpe:ſi ſunt ſeparabilia:ꝛ dī ꝙ ſic.nec apparet cā q̄re nō ſicut corpalia ꝛ multo fortiꝰ. ⁋ 2ᵒ de 2ᵃ ſpe puta potētia vel impotētia. ⁋ Dico ꝙ poᵃ aliqñ eſt accñs ſicut poᵃ calefaciēdi in igne que eſt calor:ꝛ tūc talis pōt ſepari:ſed de accñtibus que ſunt ꝓpre paſſiones:ſicut potētie aīe non poſſunt ſepari:qꝛ lꝫ hēant modū accñtis:ſunt tm̄ eiuſdē ꝑdicamēti cū ſubo. ⁋ De illis tertie ſpēi pꝫ ꝙ ſic. ⁋ Sꝫ de figura. ⁋ Dico ꝙ non pōt ſepari:nec eſt ꝓprie de gñe q̄litatis:cū ſit qdā ordo ptiū:lꝫ ſm dici ſit in gñe q̄litatis:nō tm̄ ſm eſſe ꝙ hēat modū ꝛ eſſe in genere q̄litatis.

Forma 3ᵃ.

Cōcretū 2ʳ ſumi:ſꝫ ꝯſideratiōnē.

K

Spūm equiuoce ſumi. So.118.phe.

Os meū aperui.

Accñs poteſt ſumi duplr̄. Vide ſco.h. 7.meta.t.c.2.

Ineſſe duplr̄

In porphy.ꝛ 1.topicoꝝ.

Diffō duplex

L

Qualitates tres pmaꝝ ſpecieꝝ q̄litatis foꝛe ſepabiles vt ſūt accñtia p accñs:ſꝫ de q̄rta ſpe ſecꝰ eſſe dicit.

Qualitas ſcḋ ꝛ relō alia ſm eē alia ſꝫ dici

⁋ Queſtio.II.

Queritur Utꝝ deus poſſit facere accidēs reſpectiuū ſine ſubo. Et videtur ꝙ ſic:qꝛ minor eſt eius entitas q̄ forme abſolute. ⁋ Contra.forma reſpectiua eſt impfectiſſima.ḡ maxie dependet.

M

Hic dicunt aliq ꝙ deus pōt facere:qꝛ cuꝫ fundamētū taliū ſit cā extrinſeca deꝰ pōt ſupplere vicē eius ꝛ cāſalitatē illius. ⁋ Cōtra hoc arguūt aliq.pmo metaᶜᵉ:qꝛ nulla ꝓpoſitio p ſe nota pōt falſificari:qꝛ ipſa eſt eterna ſed iſta.oē totū eſt maiꝰ ſua pte/eſt hō.ꝛ iſta fundat̄ in reſpectibꝰ ḡ ſi ſeparēt̄ nō erit vera. ⁋ 2ᵒ.qꝛ iſta ꝯ eſt demōſtrata:triangulus hꝫ tres angulos eq̄les duobꝰ rectis:ſed ſi reſpectus pōt ſepari erit falſa ꝓbatio.qꝛ eq̄litas eſt qdaꝫ reſpectus.ſeparet̄ igit̄:tunc nō erit eq̄lis. ⁋ Itē arithmetice. Principium eſt p ſe notū.ſi ab eq̄libꝰ eq̄lia demas/q̄ remanent ſunt eq̄lia:ſed ſi ſepares eq̄litatē ab iſtis:que eſt qdaꝫ reſpectus:nō erūt eq̄lia. ⁋ Itē in deductione Pla.tertia ps numeri ſenarij eſt par:ſꝫ dualitas eſt tertia ps numeri ſenarij.ḡ eſt par:igit̄ ſi remoueat̄ paritas:tunc non erit par neq impar.ſed iſte rōnes minus ꝯcludūt:qꝛ ꝯtra illā regulā in realr̄ diſtinctis ꝛ ordinatis ſꝫ pus ꝛ poſterius deꝰ pōt ſepare vnū ab altero. ⁋ Detur itaq ꝙ in iſtis demōſtrationibꝰ aſſumat̄ eq̄litas fundamētalis:ꝛ ſic de alijs motibꝰ in tribus ꝑdicamētis. Et ſic ſunt hic q̄tuor ꝯnes. ⁋ Prima eſt/ꝙ deus pōt facere motū ſine mobili in genere ſube:qꝛ motus vel eſt foꝛa fluens vel fluxus forme:ſi dicat̄ pᵐ p quācūq potētiā pōt ſeparari ſubm pmū:ꝛ pōt ſeparatū eſſe accidēs illius ſubiecti:ſꝫ aīa bruti ſeparat̄ a bruto.ḡ ꝛ actus intelligendi ꝛ videndi ſeparat̄:qꝛ ſeparato ſubiecto/ſepat̄ ꝛ accidens qđ eſt in illo.cū igit̄ fluxus ſit accidēs forme:ꝛ cū forma ſubalis poſſit ſepari vt viſuꝫ eſt:ſequit̄ ꝙ ꝛ accidēs eius. Si dicat̄ 2ᵐ de fluxu:tūc ſic. Qđcūq pōt ſeparare formaꝫ:ꝛ eius fluxū:cū ſint ideꝫ realr̄ p ſe:ſed deus pōt ſeparare formā que ſubeſt fluxui.ḡ ꝛc̄. ⁋ 2ᵃ ꝯ/ꝙ idē eſt de mobilibꝰ in gñe q̄ntitatis:pꝫ in ſacro altaris vbi q̄ntitas ſm oēs eſt ſepata a ſubo:ꝛ tm̄ ibi videmus augmentum qđ terminat̄ ad q̄ntitatē.ſi aūt terminus nō eſt in ſubo:nec motus ſm eū. ⁋ 3ᵃ ꝯ/idē eſt in motu alteratiōis:pōt.n. ſucceſſiue ꝓducere calorē q̄ncunq pōt ſepare formaꝫ in eſſe ꝛ in fieri:ſed in eſſe pōt.ergo ꝛ in fieri:ſed hoc eſt ſucceſſiue ꝛ in fluxu ēt ſucceſſiue fieri. ⁋ 4ᵃ ꝯ eſt negatiua de mobili ad vbi:q̄ncūq eſt aliq̄ foꝛa:quā deꝰ non pōt ſepare a ſubiecto:neq eius motuꝫ:ſed vbi eſt foꝛa reſpectiua:ꝛ p ꝯñs nō pōt ſepari a ſubo vt dictum eſt. ⁋ Cōtra iſtas ꝯcluſiones inſtat̄. ⁋ Cōtra pmā:qꝛ tūc eſſet gnātio ſine ſubo:ꝛ p ꝯñs eſſet creatio:ꝛ nō gnātio. ⁋ Cōtra ſcḋaꝫ:qꝛ vbi eſt augmētatio:ibi eſt partiū aggregatio:ꝛ ita ptes ꝓducunt̄ ꝛ aggregant̄:ſꝫ ptiū ꝓductio ꝓſupponit motū:ꝛ ſic erit in ſubo. ⁋ Cōtra tertiaꝫ: qꝛ alteratio eſt alteritas.iſta aūt nō eſt niſi ex pte ſubi: igit̄ ipōle eſt ipꝫ excludere. ⁋ Cōtra q̄rtā:qꝛ ſol mouetur localr̄:ſed deus ſi annihilaret ſubam ſolis:ꝯtinuabit̄ motus ſolis in q̄ntitate:ꝛ ita motus q erat ſubſtātie huius nō eſt eius caꝰ. ⁋ Rñº.ad pᵐ.aliq ꝯcedūt ꝙ forma ignis generat̄ ſucceſſiue:ꝛ ita erit qdā motus:lꝫ ſit a deo vel deus ſuppleat vicē mãe. ⁋ Ad 2ᵐ.de augmento:dico ꝙ p appōnē partiū de gñe q̄ntitatis eſt augmentū. ⁋ Ad 3ᵐ.ſi ſumat̄ p termino ſubiecti/ſic nō pōt.ſi pro fluxu forme/ſic pōt. ⁋ Ad 4ᵐ.dico ꝙ ſm hoc q̄ntitas moueret̄:ſed ſuba non erat pᵐ ſubm:ſed mediante q̄ntitate. ⁋ Sed occurrit diffic.ſi mutatio pōt eſſe ſine ſubo. ⁋ Dico ꝙ nō:qꝛ diffinit̄ p ſubm aliter ſe habere. ⁋ Sed qd de motu. Eadē rō vr̄. ⁋ Dico ꝙ motꝰ non eſt forma niſi fluxus:aut mālr̄ eſt mutatio. ⁋ Cōtra.qꝛ motꝰ vbi eſt reſpectꝰ. ⁋ Dico ꝙ a ꝓprio fundamento nō ſepat̄:ſꝫ ſubm eiꝰ in q̄ ſūt ptes foꝛe. ⁋ 3ᵃ diffi.motꝰ diffinit̄.ꝙ eſt actꝰ mobilis. ⁋ Dico ꝙ nō eſt diffō qdditatiua:ſed eſt p additamētū. Itē nō vr̄ hic eſſe actus in poᵃ. ⁋ Dico ꝙ imo qñ ſepat̄ aliq̄ ps hꝫ iam in actu ꝛ aliqua reſtat in potentia.

Forma 3ᵃ.

Op̄.alioꝝ.

Impugnꝰ 4ᵉ

Oſtēdit inſufficiētiā ipugnātium.

N

Maxima ſcōica.

Eq̄litas parit ꝛ maioritas 2ᵉ Motū 2ʳ ſumitur.

q.pcedente.

O

In ſuba ꝛ q̄ntitate:ꝛ q̄litate motū a mobili poſſe ſeparari:ſecꝰ eſt i vbi

Obijcit 4ᵒ.

P

Gnātionem ignis foꝛe motum.

Ponderato tuꝫ hīc examinando.

Dubiū notādū.5.ꝛ.6.phi. De motu ꝛ mutatione notanter.

3.phy.t.5.

⁋ Queſtio.III.

Queritur quarto. Utrū deus pōt ſeparare accidens a ſubo/nō iprimendo aliqđ poſitiuꝫ. Et videt̄ ꝙ ſic: qꝛ deus pōt facere mutationē deꝑditiuam ſine acquiſitiua. ⁋ Contra.oīs actio hꝫ terminū poſitiuū:ſed h̄ eſt actio realis.ergo.

Q

Hic ſunt quatuor modi dicēdi. Unus doc.dicit ꝙ dat̄ ſibi aliqs modus eſſendi ſupnālis:ſeu aliqđ nouū eſſe ſupnāle. ⁋ Contra.res q̄ amiſit ſuū ꝓpriū eſſe corrūpit̄:qꝛ corruptio eſt ꝓgreſſio de eē ad nō eſſe. Itē ſi accñs hꝫ aliqđ aliud eſſe.ergo non eſt idē accñs qđ pus:nec illud accñs ſepat̄. ⁋ Dico igitur ꝙ candē exñtiā hꝫ quā prius ſm eſſentiā.nec ꝓpter h̄ magis euitant̄ difficultates:qꝛ talis vtus ſupnālis ſi eſt inherēs:tūc nō dat alicui ꝙ ſubſiſtat:qꝛ magis inheret q̄ illud.

Aut dimiſit vnā.q.aut vltimā pcedentem. Dī.ponit pmo hꝰ dī.vel ꝯſidera.

Op̄.alioꝝ 3ᵃ.

Vide ſco.q.1. huius dī.

Eadē eſſentiā ꝛ exñtiāꝫ foꝛe accñtas ꝯtinuati ſeparati.

A

ꝗꝫ illud. ſi aũt dicat̃ ꝙ eſt fulcimentum eius: tñ eſt ac ſi ſibi daret ſubam vel ſubm. ¶ Alius modus eſt ꝙ de⁹ ſubſtãtificat ipm accñs: q2 ſemp īhereret niſi eẽt ſubſtã tificatũ. ¶ Cõtra. q2 de⁹ ꝑus nõ ſubſtãtificabat ipſꝫ accidẽs. mõ aũt ſubſtãtificat. ḡ accñs hꝫ aliqd mõ qḋ ꝑus nõ habuit. ¶ Ali⁹ modus dḋi eſt ꝙ de⁹ nõ dat aliqd: ſed aufert aliqd. ſ. inherẽtiã actualẽ: q̃ eſt eius accñs ⁊ ita remanet ſeparatũ. ¶ Cõtra hoc 4ͬ. ¶ Primo ꝙ ſic impoſſe eſt aliqḋ miraculũ de nouo fieri niſi aliquid de nouo ꝓducat̃: ſꝫ miraculũ de nouo poſitũ eſt ꝙ deus ſuſtẽtat accñs: ⁊ ꝑus nõ eſt. ¶ 2⁹ ſic. Impoſſibile eſt ꝙ aliqḋ ſupnãle eſſe ꝯueniat alicui niſi ꝑ formã ſupnãlẽ: ſed accidẽs ſepatũ hꝫ eẽ ſupnãle qḋ ꝑus non habebat. ḡ ꝛc̃. ¶ 3⁹. Impoſſe eſt ꝙ aliqs effect⁹ depẽdeat ab aliq̃ cã eſſentialr̃ qua nõ exiſtẽte nihil minus ſeqt̃ vel eẽt: ſed ſi deus nihil influendo ſeparet accñs. h ſequeret̃. Probatio: q2 ſi de⁹ accñs ſic ſeparet nihil faciendo: tũc ꝑus depẽderet a ſubo nãlr̃ q̃ nõ exiſtẽte nihil min⁹ eẽt. ¶ 4⁹. qñcũqꝫ ſunt alique cãe ꝯcurrẽtes ad aliquẽ effectũ ſil: ceſſante altera nõ eſt effectus. pꝫ de patre ⁊ matre: ſed deus ⁊ ſubm concurrunt: q2 ſubiectum eſt in genere cãe mãlis: ſed nihil fit per te niſi ceſſatio cauſalitatis mãlis. ergo non dependet ab illo.

Nec nouũ eẽ ſupnãle nec ſubſtãtificari nec ſolũ ꝑus ri inherentia actuali dat accidẽti ſeparato: ſed tertiũ hꝫ bñ examina.

B

Op. ꝓpria.

Dico ergo ꝙ alia dependẽtia depẽdet ad deũ ſupnãlr. vꝫ. depẽdẽtia qua ꝑus nõ depẽdebat. h ꝓbat̃ 4ͬ. ¶ Primo. q2 de⁹ nõ põt ſupplere vicem ſubi niſi ꝑ habitudinẽ aliquã: nõ ꝑ agẽs vlẽ qḋ erat añ. ¶ 2⁹ qñcũqꝫ aliq̃ cã eſt ꝑtialis reſpectu cui⁹ nõ erat niſi vlis nec̃io hꝫ aliquẽ reſpectũ ad illud: ſed de⁹ nec̃io cõparat̃ ad accñs in gñe cãe ꝑticularis qñ ſeparat ipm. ergo ꝛc̃. ¶ 3⁹ qñcũqꝫ aliqd incipit eẽ cã totalis alicui⁹ reĩ cuius nõ erat niſi ꝑticularis: hꝫ nec̃io aliquẽ reſpectũ quẽ ꝑus nõ habebat: ſꝫ deus poſt ſeparationeꝫ accñtis eſt totalis cã eius. ḡ ꝛc̃. ¶ 4⁹. q2 depẽdẽtia q̃ dependet accñs ad deũ eſt credita: ſed q̃ dependet ad ſubm eſt nãlr̃ nota: ergo impoſſe eſt ꝙ ſit eadẽ depẽdẽtia. ¶ Et hoc concedo ꝑp rõnes iſtas. ¶ Sꝫ ꝯ iſtas rõnes iſtat̃. ¶ Cõtra pͫᵐ qñ aliqd ſupplet vicẽ cãe alicui⁹: ſupplet ꝑ modũ illi⁹. Sed de⁹ nõ põt eẽ cã mãlis. ergo nõ põt ſupplere vicẽ illi⁹. ¶ 2⁹. q2 cã mãlis dicit ipfectionẽ. ḡ ꝑ ſolã definitionẽ de⁹ ſupplet. ¶ 3⁹ ſic. hic eſt noua cãlitas. ḡ nouus effectus: ſꝫ idem eſt accñs qḋ ꝑus. ḡ nõ fuit cãlitas noua. ¶ 4⁹. idẽ effect⁹ nõ ꝑcedit ſuã cãlitatẽ: ſed iſtud accñs preerat. igit̃ nõ põt cãri. ¶ Rñ⁹. ad pͫᵐ ꝙ nõ ſupplet cã per eãdẽ cãlitatẽ: ſed ꝑ cãlitatẽ alteri⁹ rõnis. vbi grã. in politicis verꝫ eſt ꝙ vn⁹ iudex nõ põt ſupplere qḋ facit alter niſi ꝑ ptãtẽ eiuſdẽ rõnis: ſꝫ rex ꝑ ſupiorẽ ſupplet. ſic de⁹ ꝑ reſpectũ efficiẽtie ſupplet mãlẽ que eſt ſupius mãli. ¶ Ad 3ᵐ. noua cãlitas reqrit nouũ effectũ. ¶ Dico ꝙ nõ eſt nouitas ad inferẽdũ: ſed ad ſupplendũ: cauſalitas ẽt que ꝑmo mõ ſupplet põt precedere effectum. ¶ Sꝫ occu. diffi. ſi iſta relo q̃ de nouo acqrit̃ eſt eadeꝫ fundamẽto. ¶ Dico ꝙ dependẽtia ad deũ in rõne cãe vlis eſt eadẽ cũ fundamẽto: ſed depẽdẽtia ad deum in rõne cãe ꝑticularis nõ eſt idẽ: q2 iſta de nouo aduenit. ¶ 2⁹ diffi. ſi eſt intrinſecus adueniens. ¶ Vr̃ ꝙ poſſit dici ꝙ ſic in tali fieri: melius tñ dr̃ extrinſec⁹ adueniẽs: ſed alia depẽdẽtia erat reſpect⁹ extrinſecus adueniens ſimplr̃. ¶ Sed hic eſt diffi. q2 in eſſentialr̃ ordinatis ⁊ realr̃ diſtinctis de⁹ poſſet facere ꝑus ſine poſteriori: ſed iſta albedo ⁊ iſte reſpectus realr̃ diſtinguit̃. ¶ Dico ꝙ põt reducẽdo ipm ad ſubꝫ. ¶ Cõtra. ambe depẽdẽtie iſte ſunt realr̃ diſtincte ab albedine. ḡ ſine vtraqꝫ poteſt fieri. ¶ Dico ꝙ iſta regula vera eſt i factibilib⁹ qñ aliq̃ a deo ſunt factibilia: ⁊ hñt talẽ ordinẽ. verꝫ eſt tunc: ſed aliq̃ nõ ſunt factibilia ſicut factiones. Iſta aũt relo eſt factio. Iõ ſibi nullus põt hanc regulã applicare. Sꝫ ad illa quoꝝ eſt factio. vñ ꝓductio nõ eſt ꝓducibilis: ſed eſt quo eſt aliquid ꝓducibile: ſic dicitur ꝙ creatio non eſt creabilis: ſꝫ eſt quo aliqd eſt creabile. ¶ Qõ. IIII.

Nouã depẽdẽtiã ad deũ accñs ſeparatũ hꝫ: ſꝫ aſſũpta nũc ꝑ maiore nũc ꝑ minore indigẽt ꝓbatione.

C

Cõclo rñſiua. Obijcit̃ 4ͬ nõ tamen.

Solo ꝑmi eſt ẽt ꝑ ſcḋo ⁊. 3. ⁊. 4.

D

Qualr̃ de⁹ ſupplet vicẽ ſubi reſpectu accidentis.

Nouitas cãlitatis duplex.

Du⁹ ſinglis.

Depẽdẽtia eſt ⁊c⁹ ad deũ ẽ ⁊ꝛ q̃ eaꝝ ſit ẽt ... ſun⁹: ⁊ q̃ nõ: q̃ ꝯſideratur: ⁊ ſi intrinſecus extrinſecuſqꝫ aduẽiẽs.

Limitatio regule ſcotice.

E

Factio productio ⁊ creatio ⁊ ſic de ſil' h ſunt tñ quo ⁊ nõ quod.

Circa eandẽ diſtin. querunt̃ q̃tuor qõnes. ¶ Prĩa. vtrũ oĩa accidentia que ſunt in hoc ſacrõ ſint ſepata a ſubo. Et vr̃ ꝙ ſic: quia vbicũqꝫ nõ eſt inuenire ſubam ibi nõ eſt inuenire ſubꝫ accidẽtium: ſed h non eſt ſuba. ergo ꝛc̃. ¶ Cõtra. q2 ordo eſt inter accñtia adinuicẽ ſicut inter accidẽtia ad ſubam. ḡ remanentibus accñtibus adinuicem or̃ᵒ vr̃ ꝙ aliqua accidentia nõ ſeparentur.

Hic inducuntur due opi. Aliqui. n. dicunt ꝙ oĩa accñtia ſeparata ſunt a ſubo: q2 oĩa accidẽtia q̃ nãlr̃ informãt cõpoſitũ imediate inſunt ꝑme mãe. ¶ Aliqui dicũt ꝙ oĩa accñtia ſunt in ſubo ꝑncipalr̃: q2 ſunt in q̃ñtitate: ⁊ nulla forma eſt in potẽtia alioꝝ. Rõ. q2 q̃ñtitas imediate cõſequit̃ ſubaꝫ: ⁊ alia accñtia mediate: ⁊ iõ ſepata q̃ñtitate oĩa alia ſeparant̃. ¶ Sꝫ ꝯ ꝑmã op̃ͦ eſt: q2 eſſet idẽ de formis accidẽtalibus ſpũalibus: ⁊ ita ſapia ⁊ ſcia perficerẽt ꝑmam mãm. ¶ Cõtra ſcḋam. q2 oppoſitus ordo ⁊ modus eſt inter ſubm ⁊ accñs ⁊ inter mãm ⁊ formã: q2 ſubꝫ nõ eſt ꝑp accñs: ⁊ iõ ꝑcedere dꝫ: ſed q̃ñtitas nõ eſt nobilior ceteris accñtibus. vꝫ. q̃litate que hꝫ nobiliores ſpẽs: q2 in gñe q̃litatis ſunt accñtia ſpũalia: nõ aũt in q̃ñtitate: ⁊ ꝑfectiones ſilr̃ ſunt in gñe q̃litatis: ſed q̃litas eẽt ꝑp q̃ñtitatẽ ſi eſſet in ea. ¶ Intelligẽdũ ḡ ꝙ in h ſacrõ remanent q̃tuor gña accñtiũ. vꝫ. q̃ñtitas ſupficies linea ⁊ tps ⁊ locus: q2 ſi gen⁹ q̃ñtitatis ſit abſoᵐ põt ſepari. ſi reſpectiuũ: tunc opꝫ dari imediatũ ſubm q̃ñtitatis qḋ poſſit ſepari. Accñtia ẽt ſunt h de gñe q̃litatis: nulla aũt accñtia ſũt h de ꝑma ſpẽ: q2 nõ remanent: ſed de ſcḋa ſicut frigiditas caliditas mollities durities. Et de tertia ſpẽ ſicut albedo ⁊ nigredo ⁊ dulcedo. Et de q̃rta ſpẽ ſicut rotũditas ⁊ hꝰ. ¶ De iſtis dicũt aliq ꝙ fundant̃ in q̃ñtitate: ſed h non teneo. ¶ Sꝫ qd de 2⁹ ⁊ 3⁹ nũqd ſũt in ſubo. ¶ Dico ꝙ nõ ſũt in ſubo ſicut ſilitudo ⁊ eq̃litas. ¶ Rõ hoꝝ eſt que fuit ſupi⁹ facta: q2 relo nõ põt eẽ ſine ſubo: q2 nõ põt eẽ ſine termino ⁊ fundamẽto. Alia ſũt accñtia extrinſecus aduenientia: q2 ibi eſt actio q̃litatũ ⁊ vbi ⁊ ſitus ⁊ huiꝰ. ⁊ iſta ſunt in ſubo: q2 dicũt reſpect⁹. ¶ Sꝫ occurrit diffi. q2 plura miracl'a nõ ſũt ponẽda vbi pauciora ſufficiũt: ſed ſi ſola q̃ñtitas ſepata ponat̃ eſt vnũ ſolũ miraculuꝫ. ¶ Dico ꝙ nõ video ꝙ q̃ñtitas ſit ſubm q̃litatũ cum ſit ignobilior ſm gen⁹ ſuũ. Et de hoc infert̃. ¶ 2⁹ diffic. ſi põt fieri albedo ſine extenſione. ¶ Dico ꝙ ſic: q2 ꝑus põt ſepari a poſteriori. ¶ 3⁹ diff. ſi poſſet fieri viſio ſine q̃ñtitate vl' poni albedo in viſu ſine q̃ñtitate. ¶ Dico ꝙ nõ: q2 viſio fit ꝑ triangulũ: baſis aũt nõ põt eſſe niſi ſuper rem q̃ñtitatiuã ⁊ extenſaꝫ. ¶ 4⁹ diffi. ſi iſta accñtia pñt frigefacere. ¶ Dico ꝙ nõ: q2 actio phyſica requirit ſitũ in loco qui nõ eſſet ibi: q2 eſſent abſtracta a loco ſi eẽnt ſine q̃ñtitate.

Op. alioꝝ 1ͬ. Vide ſcotũ. q. 2. hui⁹ diſ.

F

Impu. ſcḋe.

Modus eẽ ꝓpriꝰ.

G

Accñtia in eucharíſtia ſorte in q̃druplici dñia: ſꝫ cõſidera.

Dubia nõ̃da. Q̃ñtitatẽ non eẽ ſubm q̃litatis: ⁊ ꝑ ꝯñs ſic ... ſine ea de poſſi: qḋ tamẽ bñ rumina.

H

Actiones ſenſitiuas ⁊ phyſicas abſqꝫ q̃ñtitate fieri nõ poſſe qḋ hec maſticatio.

¶ Queſtio. V.

Queritur ſcḋo. Utrũ idẽ accidẽs nuõ poſſit eſſe in diuerſis ſubiectis. Et vr̃ ꝙ ſic: q2 idẽ corp⁹ põt eẽ in diuerſis locis. ¶ Cõtra. q2 tũc accñs ſuppoſitaretur in diuerſis ſubis ⁊ argueret̃ ifinitas ſi co ſicut in eẽntia diuina q̃ in pluribus ſuppoſitis inuenitur.

Hic inducuntur quatuor ꝯnes. ¶ Prima eſt idẽ accñs nuõ nõ põt eſſe in duob⁹ totalib⁹ ſubis ꝑ diuinã potẽtiã. Rõ hui⁹ eſt: q2 oẽ accñs cãt̃ a ſubo in gñe cãe mãlis: ſꝫ idẽ effectus nõ põt eẽ a duab⁹ totalib⁹ cauſis ſꝫ idẽ genus cauſe: q2

Cõclo 4ͣ.

Caſte nota hr cãe mãlis.

I

Ecñ nõ ĩn plu rib⁹ totalibus ſubis nec in plurib⁹ ptib⁹ totalr̃ idē acci dēs poſſu cē: migrare nihi lomin⁹ de ſub iecto in ſubm ⁊ in priſtinuz redire diuina v̄tut. pōt.
Obijcit 4ᶠ ⁊ [illegible].

altera corrupta nihil minus eſſet effectus ⁊c̃. ¶ 2ᵃ ꝯ̃,ꝙ nec in diuerſis ptib⁹ ſubi niſi ẜm aliã ⁊ aliã ptē:qꝛ quelibet reſpiceret totalr̃ accñs:⁊ totalr̃ in genere cãe mãlis cãret ⁊ tunc idē qđ.ã. ¶ 3ᵃ ꝯ̃,ꝙ deus põt facere migrare accñs a ſubo in ſubm.hoc aũt determinaẜ extra de celebratione miſſarũ. Cum marthe. Et pbaẜ ſic.oē ſubm eiuſdē rõnis eſt in potẽtia ad accñs eiuſdē rõnis cũ ſunt eiuſdē potentie:ſed ſic eſt de ſupficie mea ⁊ tua. igiẜ iſta po⁹ que nata eſt recipe formã quã habeo:deus põt iprimere i te. ¶ 4ᵃ ꝯ̃,ꝙ accñs ſeparatũ põt ad idē ſubm reduci:vñ pus fuerat ſepatũ:qꝛ eandē potẽtiam hʒet panis ſepatus ſicut añ. ¶ Sed inſtaẜ ꝯ pmã ꝯ̃nē: qꝛ reſpectus dupli fundaẜ in duobus extremis:⁊ tñ eſt vnũ accñs ſolũ. ¶ Contra 2ᵃᵐ.qꝛ forma nũeri eſt vna foꝛa in diuerſis ſubſtãtijs. ¶ Itē reſpect⁹ totalitatis eſt in tota domo ⁊ in ptibus eius. ¶ Contra 3ᵃᵐ.qꝛ ſi deus poſſet pducere duos ſoles,nũq̃ vnus eſſet in po⁹ ad radiũ alterius cãndũ.Et hoc vꝫ ſilr̃ in potẽtijs paſſiuis:qꝛ ad alia accñtia eſt in po⁹ ſuperficies mea ⁊ tua.ad alia inq̃ nuõ.Sed de⁹ nõ põt iprimere in ſubo aliqđ accñs ad qđ nõ eſt in po⁹. ¶ Cõtra 4ᵃᵐ.qꝛ reparato ſubo:vꝫ ꝙ nãlr̃ redeat:qꝛ nãlr̃ videnẜ inclinari ad ipꝫ ſicut graue ad locũ ſuũ. ¶ Rñ⁹.ad pᵐ ⁊ ad 2ᵐ dico ꝙ duplum eſt vnũ vnitate integritatis nõ ſimplicitatis ſicut reſpectus totalitatis.Eodē mõ eſt de foꝛa numeri.ſilr̃ reſpectus totalitatis domus nõ fundaẜ in q̃libet pte dom⁹: cõiunctio aũt erat qñ accñs erat totũ in qualibet pte. ¶ Ad 3ᵐ.dico ꝙ ſi diſtincta ſuba nuõ hñt potentias ad eandē formã nuõ vꝫ ꝙ nõ ſit reſpectu agẽtiũ creatorũ. tñ ſimplr̃ ad eaſdē albedines ad quas ideꝫ eſt in po⁹ ⁊ aliud eſt in po⁹. ¶ Sꝫ tũc q̃re agēs nõ eſt idē in potentia actiua reſpectu earũdē albedinũ in nuõ vt inducat in iſtũ accñ:imo vꝫ ꝙ eandē poſſit reparare:qꝛ hꝫ per ſe vim pducẽdi talē albedinē:⁊ de hoc infra.cap.de reſ.

K

Unitas accñtis duplex.

Nõbiles ſolo nes:ſꝫ bñ cõſidera.

L

¶ Ad 4ᵐ.ſi ſepatio fieret videreẜ ꝙ graue moueret ſurſuꝫ:tũc ita cẽt:qꝛ graue hꝫ ſufficiẽs pñᵐ quo põt ſibi iprimere motũ:ſꝫ nulla foꝛa ſeipſam pducit:nec põt ſeipſam iprimere:qñcũqꝫ aũt foꝛa ſubo iprimit formam ipſaꝫ pducit:ſed nulla foꝛa ſeipſam pducere põt:vñ qꝛ deus ſepando accñs iprimit ſibi dependẽtiã pticularē: opꝫ ꝙ iſtã auferat ⁊ iprimat eã poſtea ſubo. ¶ Sed occurrit diſ.ponaẜ ꝙ de⁹ reparet ſubam panis:quo modo reimprimeẜ:¶ Dico ꝙ ſic dictũ fuit duplici dependentia dependet ad deũ accñs ſepatũ poſt ſepationē in gñe cãe efficiẽtis vlis ⁊ pticularis:nõ capit aũt itellectus ꝙ aliq̃ cã eſſet q̃ nõ exiſte nihil minus effect⁹ cẽt:qꝛ tunc illa cã ſupflueret. ¶ Si aũt dicas ꝙ ſi ſola dependẽtia auferaẜ.qd igiẜ faciet ſubm:¶ Ad h dico ꝙ deus mõ eſt cã totalis:añ võ nõ:qđ nõ cẽt niſi hʒet aliquã cãlitatē nouam. ¶ Et tũc eſt diffi.quõ reimprimiẜ ⁊ quõ fit. ¶ Dico ꝙ iſtã pticularē dependẽtiã aufert ⁊ reddit illã pticularē quã ſubꝫ hẽbat:qꝛ eũdē terminũ hñtſꝫ nõ idē fundamẽtũ:qꝛ hãc depẽdentiã cũ illo reſpectu q eſt ad deũ vt cã vniuerſalis,fundat. ¶ Queſtio.VI.

Dubia nõnda Accñs ſepatũ depẽdet a deo duplr̃.

M

Notabilis ⁊ ſingularis imaginatio.

Queritur tertio.Utrũ accñtia plura eiuſdē rõnis poſſint eſſe in eodē ſubiecto.Et vꝫ ꝙ nõ:qꝛ eadē rõne ſic de corpib⁹ in eodē loco infinita poſſent cē. ¶ Cõtra.per diuinã potẽtiam duo corpora eſt poſſ duo ſimul eſſe in eodē loco.ergo ⁊c̃.

Hic inducuntur 4ᵒʳ ꝯ̃nes. ¶ Prima.ꝙ plures formę ſubales imãles ſpũales nõ pñt cē in eodē ſubo:qñ ſunt eiuſdē rõnis:qꝛ tunc plures aĩe rõnales poſſent cē ſil̃.Et tũc arguo.q̃to pfectioꝛ eſt foꝛa,tanto magis adequat appeᵐ mãe. Sꝫ aĩa rõnalis eſt pfectiſſima.g̃ ſi aliq̃ foꝛa ſatiat appetitũ mãe nõ põt eſſe niſi vna.Sꝫ in celo ſegẜ.g̃ ⁊c̃. ¶ Item duo hoĩes nõ hñt idē corpus nuõ. ¶ 2ᵃ ꝯ̃,ꝙ due forme ſubales mãles nõ pñt cē ſil̃ in eodē:qꝛ tũc vna mã eſſet cã intrinſeca duoꝝ cõpoſitoꝝ.Et hinc eſt ꝙ gñõ nõ põt eſſe ſucceſſiua:qꝛ tũc eẽnt ibi duo cõpoſita ſpecifica:qꝛ ibi eſſet mã ignis:⁊ foꝛa ignis ⁊ mã aque ⁊ forma aque q̃libet.n.hʒet rõnē ſue ſpẽi. ¶ 3ᵃ ꝯ̃,ꝙ duo accñtia abſoluta nõ pñt eſſe in eodē:qꝛ illa q̃ ſunt eiuſdē rõnis in abſolutis ſunt vnigenea ⁊ vnibilia:⁊ pñt tendere in idē ⁊ in eãdē formã vnitatis ꝯtinuitatis itẽſiue. ¶ 4ᵃ ꝯ̃,ꝙ foꝛe reſpectiue eiuſdē rõnis pñt ſil̃ cē in eodē ſubo.hoc aũt oſtẽdiẜ in tertio libro. ¶ Sed inſtaẜ ꝯ pmã ꝯ̃nē:qꝛ ſicut duo corpa pñt cē ſil̃ in eodē loco:ſic due aĩe in eodē corpe. ¶ Rñ⁹.cõcedo ꝙ ſic:ſicut in loco:nõ ſicut in pfectibili:qꝛ effect⁹ adequat⁹ mãe eſt vn⁹ hõ. ¶ Cõtra 2ᵃᵐ.foꝛe nõ ſunt incõpoſſibiles niſi qꝛ hñt repugnãtiã. ¶ Dico ꝙ ex h nõ pcnit:ſꝫ qꝛ po⁹ receptiua eſt adequata in q̃libet pte illaꝝ formaꝝ. ¶ Cõtra 3ᵃᵐ.ſic de⁹ põt pſeruare ⁊ reſeruare ne corpa miſceantur:ita vꝫ de formis eiuſdē rõnis. ¶ Dico ꝙ forſan hoc eſt poſe:ſed tñ vꝫ pbabile ꝙ ſemp in eãdē formã cedãt. ¶ Contra 4ᵃᵐ.qꝛ eque ꝯcludit rõ pdicta ⁊ poſitio de reſpectiuis ſi po⁹ eſt ſufficienter actuata p aliqđ eiuſdem rõnis.Si aũt p vnã ſilitudinē actueẜ:ad qd aliud reqriẜ: ¶ Cõfirmaẜ:qꝛ ſubm hñs formã nõ hʒet puationē foꝛe eiuſdē rõnis.qꝛ ex rõnib⁹ formalib⁹ puatio ⁊ id cui⁹ eſt hñt repugnãtiã:⁊ ſic nõ dicunẜ hẽc aliquã ſilitudinē. ¶ Dico ꝙ nõ eſt puatũ reſpectu nãe ſpecifice ſed ſolũ p cõparationē ad pprietatē indiuidualē ſicut hñt aliq vnũ gradũ charitatis ⁊ ſic hñt totã nãꝫ ſpecificã charitatis: tñ ſũt i po⁹ ad gradũ ĩdiuidualē charitatis. ¶ Qõ.VII.

N

vel ſuſceptiōr de reſpectiuis ſc.iio.
Quare g õñ ſit ſucceſſiua.

Nõbile vbiqꝫ

di.4.
Obijcit 4ᶠ.
Duas aĩas eẽ in eodē corpe ꝯtingit itelligi duplr̃.

Incõpoſitiõ formaꝝ vnde

Nota ſigñter.

Portari foꝛa ꝯtingit duplr̃.

Queritur 4ᵒ: Utrũ ĩherẽtia accñtis differat ab accñte.Et vꝫ ꝙ non:qꝛ diffiniẜ p ipſam inherentiã. ¶ Contra:qꝛ ſeparatur ab accidente.

Hic primo videdũ eſt qd ſit inherentia. ¶ Et ſic diſtinguiẜ cõiter de actuali ⁊ aptitudinali. ¶ Ad cuius euidẽtiã pono q̃tuoꝛ pambula. ¶ Primũ ꝙ inherentia aptitudinalis dicit reſpectũ fundamentaleꝫ:qꝛ oē inherere cõcipiẜ ad aliud inherẽs.Et nõ formaleꝫ.pbo:qꝛ talis nõ põt eſſe ſine termino:vt fuit viſuꝫ in pmo.ſubꝫ autē põt eſſe nõ ſtante tali reſpectu. ¶ 2ᵐ preambulũ.ꝙ eſt reſpectus intrinſecus aduenẽs.pbo:qꝛ ille reſpectus q eſt inſepabilis a fundamẽto eſt intrinſecus aduenieńs: talis eſt iſte:qꝛ impoſe eſt accñs eſſe qn poſſit inherere. ¶ 3ᵐ preambulũ eſt.ꝙ inherẽtia actualis eſt reſpectus formalis:qꝛ p accñs eſt in fundamẽto:cũ poſſit ſeparari ab eo. ¶ 4ᵐ preambulũ eſt.ꝙ eſt reſpect⁹ extrinſec⁹ aduenies:qꝛ nõ innaſciẜ poſito termino ⁊ fundamento: ſicut pꝫ in ſacro. ¶ Sed occurrit diffic.ſi aptitudinalis inherẽtia dꝫ vniuoce de.9.pdicamẽtis. ¶ Dico ꝙ vniuocatio dꝫ duplr̃ vel in qd:vel denoiatiue.dꝫ g̃ ꝙ p eãdeꝫ rõnē formalē ꝯuenit oibus:ſꝫ nõ vniuocatione qdditatiua:qꝛ poꝛ eſt eē accñtis q̃ in eſſe.Eſt ergo vniuocatio tãq̃ paſſio. ¶ 2ᵃ diffi.qꝛ qñcũqꝫ aliq̃ paſſio ineſt aliqb⁹ pluribus,ineſt eis p aliqđ ſubm cõmune ipſis:ſꝫ inherentia eſt cõis paſſio.9.predicamentis.igitur cõueniunt in vna rõne que predicaẜ in quid de iſtis. ¶ Hic dico ꝙ iſta regula vera eſt de paſſionibus limitatis ⁊ determinati generis:ſed in trãſcendentibus nõ hꝫ locũ: ſicut pꝫ in vnitate.vñ ipſa nõ eſt in aliquo predicamento ita inherentia:ſed circuit.9.predicamẽta. ¶ 3ᵃ diffi. eſt de inherentia actuali que cõuenit.9.predicamentis: ⁊ eſt accidẽs. ¶ Dico ꝙ denominatiue aliqd vnius predicamenti põt eſſe cõmune pluribus ſicut relatio:⁊ ſic

P

A porphyrio ⁊ pho.

Inherẽtia 2ᶠ.

Preambulũ quadruplex.

di.29.⁊ alibi.

Inherẽtiã aptitudinalē reſpectũ fundamẽtalē intrinſecus aduenietē importare: actualē võ reſpectũ foꝛalē extrinſec⁹ aduenietē dicē.

Q

Uniuocatio duplex.
Inherentiam aptitudinalē vniuoce ꝯuenire.9.gñib⁹ notanter.

Cõſidera hãc expõnēꝫ ⁊ anſconzat.

A
Eſſe in vno gñe ⁊ denoiare alia non repugnant.
In pmo vbi ſupra ⁊ alibi: ſȝ an recte cõſidera.
Quare ſilitudo intrinſec' ⁊ inherentia actualis extrinſec' aduenies reſpect' dr̃.

de inherentia actuali. ¶ 4ª diffi. quare ſilitudo nõ eſt reſpectus extrinſecus adueniẽs ſicut inherentia: qꝛ dictũ eſt ꝙ duo alba pñt ſil' eſſe ſine ſilitudine ꝑ diuinã potẽtiã: ⁊ ita accidẽs põt fieri ſine inherẽtia actuali non nãlr: ſed ꝑ diuinã potẽtiã. ¶ Dico ꝙ ſilitudo ſemꝑ cõſurgit niſi ꝓhibeant' extrema: ſed iſta inherentia nũqȝ conſurgit niſi per applicationem cauſe extrinſece non tñ ꝓhibente ſed ceſſante.

Cõclo 4ʳ.

Secunda particula q̃õnis de iſtis inherẽtijs quõ ſe hñt. ¶ Hic eſt intelligendũ ꝙ 4ᵒʳ cõparari pñt. vel cõparãdo ĩherẽtiã aptitudialẽ ad aliqđ accñs abſolutũ: ſiue inherentiã actualẽ ad aliqđ accñs abſolutũ. vl' ĩherẽtiã aptitudinalẽ ad accñs reſpectiuũ: ſiue inherentiã actualẽ ad reſpectiuũ. ¶ Et ſm hec ſũt 4ᵒʳ ꝯnes. ¶ Pria eſt, ꝙ cõparãdo inherentiã aptitudinalẽ ad accñs abſolutũ nõ differũt realr ſȝ formalr. ꝙ formalr pȝ: qꝛ vnũ eſt ad ſe reliquũ ad aliud. nã albedo eſt ad ſe: inherẽtia aũt qdditatiue eſt ad aliud. ꝙ nõ realiter pȝ: qꝛ in eſſentialr ordinatis ⁊ realr diſtinctis deus põt vnũ ſeparare ab alio: ſed iſta nõ pñt. ergo ⁊c̃. ¶ Et cõfirmat'. qꝛ eſt ꝑ ſe paſſio accñtis abſoluti aptitudinalis inherẽtia. ¶ 2ª ꝯ eſt. cõparando inherẽtiã actualẽ ad accñs abſolutũ ꝙ differũt realr: qꝛ põt ſeparari. ꝙ aũt formalr pȝ per idẽ ſicut pᵐ. ¶ 3ª ꝯ ꝙ cõparãdo inherẽtiã aptitudinalẽ ad reſpectiuã: nec realr differũt: qꝛ tũc eẽt accñs ei' ⁊ poſſet ſeparari. nec formalr: qꝛ nõ eſt dare aliquã aptitudinẽ reſpectu illius a quo aliqđ nõ põt ſeparari: ſic eſt de reſpectu. ¶ 4ª ꝯ, ꝙ inherẽtia actualis quã hȝ accñs reſpectiuũ ad abſolutũ nõ differũt realr: quia ſine eo nõ põt fieri: ſed differũt formalr: qꝛ diſtinctorũ terminoꝝ ſunt diuerſi reſpect' formalr: paternitas. n. dr ad patrẽ vt inherentia refert' ad ſubm. ¶ Sȝ occurrit diffi. qꝛ inherẽtia eſt vniuoca oib'. igit' eodẽ mõ idẽ cũ illis. ¶ Dico ꝙ non opȝ: qꝛ lux denoiatiue dr de ſole inſepabilr: ⁊ de luna ſepabilr. ¶ 2ª diffic. eſt de ꝓceſſu in infiᵐ: qꝛ ſi albedo hȝ inherentiã illã illa inherẽtia eſt in albedine: ⁊ ita in alia: ⁊ ita in inherentijs eſt ꝓceſſus in infinitũ. ¶ Dico ꝙ inherẽtia nõ inheret per inherentiã: ſed ſm ſeipſaȝ: lȝ realr differat ab albedine: qꝛ non põt deus facere inherentiã albedinis ſine albedine: qꝛ nec relõnem ſine fundamẽto: lȝ ecõtrario poſſint fieri. ¶ 3ª diffi. de reſpectiuis que formalr differũt reſpectu diuerſoꝝ terminoꝝ: ⁊ ita vĩ in rõnibus formalib' ꝓceſſus in infinitũ. ¶ Dico ꝙ in tertio eſt dare ſtatũ: qꝛ non eſt ibi vlterius dñia formalis. ¶ Dico ẽt ꝙ ad aptitudinẽ nõ eſt aptitudo: ſed ſm ſeipſuȝ hȝ aptitudinẽ foialr. ¶ Sed hic eſt diffi. que eſt prior habitudo relõnis ad terminũ vel ad fundamẽtũ. ¶ Dico ꝙ poſterior eſt habitudo in fundamẽto: qꝛ in ſcđo mõ cõuenit ſibi: ſȝ eſſe ad aliud eſt in pmo mõ. vñ ſic albedo eſt ad ſe in pmo mõ: ita paternitas ad aliud. iſtud ꝓbat': qꝛ q̃cũqȝ aliqđ cõe diuidit' per aliq̃ diuidẽtia, pro quocũqȝ inſtanti ineſt vna dñia vel aduenit, ꝑ eodẽ iſtãti aduenit ⁊ alia: ſȝ abſolutũ eſt pꝰ in ſe q̃ȝ in alio. ergo reſpectiuũ pꝰ eſt ad aliud q̃ȝ in alio.

B
Maxima.
Inherẽtia aptitudinalis nõ realr ſȝ foialr dĩt a fũdamẽto abſoluto: ſȝ a reſpectiuo: nec ſic nec ſic. actualis do inherẽtia differt vtroqȝ mõ a fundamẽto: ſȝ formalr tñ a reſpectiuo.
C
... nõ infert vniformitatẽ idẽ ...
A. l. illa.
In inherẽtijs ... ſcđo.
In diffis formalibus dari ſtatũ in tertio.
D
Habitudo relationis ad terminũ pcedit illã ad fundamentum.
Regula notabilis.

¶ Queſtio. VIII.

Queritur Utrum q̃titas corporis chr̃i in hoc ſacr̃o differat realiter a ſuba eius. Et vĩ ꝙ non: qꝛ vĩ inſeparabilis a ſuba ẽt per diuinã potẽtiã. ¶ Cõtra. ſubſtantia corporis chriſti eſt hic ex vi verborum ſed non quantitas.

Preambulã quadruplex.
Caſſe ꝯſidera ly cãe mãlis.

Hic ſunt quatuor preambula. ¶ Primuȝ eſt ꝙ nullũ accñs eſt ideȝ cũ ſuba in qua eſt: qꝛ eius effectus eſt gr̃a cauſe mãlis: ſed effectus ⁊ cauſa differũt realr. ¶ 2ᵐ eſt: ꝙ nouẽ ſũt pdicamẽta accñtiũ: qꝛ ens diuidit' in ens ꝑ ſe ⁊ in ens in alio. Primũ eſt ſuba. Scđm diuidit' in nouẽ pdicamẽta. ¶ 3ᵐ eſt: ꝙ q̃titas ſm latitudinẽ ſui pdicamẽti nõ põt eẽ idẽ realr in ſubſtãtia: vt pȝ ex dictis. ¶ 4ᵐ. ꝙ nec ei' ſpẽs aliq̃ ex quo gen' ſm ſe eſt ad aliud. ¶ Hoc aũt viſo ſciendũ ꝙ 4ʳ eſt q̃titas. q̃dã eſt dimẽſionalis extẽſionis: alia ꝓpdalis durationis: alia mãlis diſcretionis: alia vtualis intẽſionis. ¶ Et ſm hec inducunt' q̃tuor ꝯnes. ¶ Pria eſt ꝙ q̃titas extẽſiua diſtinguit' realr ab eo cuius eſt. Hoc aũt ꝓbat': qꝛ ſuba panis in hoc ſacr̃o tranſubat' ⁊ manet q̃titas: ſed hec rõ nõ demõſtrat apud antiquos: qꝛ dicunt ipſi ꝙ ſuba hȝ ſuã ꝓpriã q̃titatẽ ⁊ accñs ſuam: mõ q̃titas ſube tranſit cũ ſuba: ſed q̃titas accñtis manet. ¶ Arguo g̃ ſic. bicubitũ ⁊ tricubitũ variant ſpẽȝ in gñe q̃titatis: nõ aũt in gñe ſube. g̃ ꝙ addit monocubitũ bicubito, variat ſpẽm in gñe q̃titatis ⁊ nõ ſube. ¶ Itẽ pȝ ꝑ diminutione in q̃ manet eadẽ ſpẽs cũ ſuba. Eodeȝ mõ ꝑ diuiſionẽ ⁊ vnionẽ põt oſtendi. ¶ 2ª ꝯ, ꝙ q̃titas intenſiua nõ differt realr ab eo cuius eſt. ꝓbatio: tũ qꝛ eſt modus intrinſecus ei' cui' eſt q̃titas: tũ qꝛ non põt fieri albedo gͦ ſit nobilior nigredie: ſȝ ſi differãt realr poſſet auferri ⁊ nõ excederet realr albedo nigredineȝ. ¶ 3ª ꝯ, ꝙ q̃titas durationis differt realr: qꝛ talis q̃titas eſt ſucceſſiua ⁊ res ꝑmanẽs illa q̃ eſt menſurata. ¶ 4ª ꝯ, ꝙ eodẽ mõ q̃titas numeralis diſcretionis differt realiter. hoc pȝ: qꝛ ſi apponat' q̃tuor hoib' q̃nt' hõ, iſta forma q̃narij pꝰ nõ erat. ¶ Itẽ hoc pȝ in diuiſione amota vnitate. ¶ Sȝ iſtat' ꝯnes. ¶ Cõtra pmã ꝯnẽ. q̃cũqȝ forma eſt talis: ꝙ eſt tota in q̃libet pte, eſt ſpũalis: ſȝ circũſcripta q̃titate foia corpalis eſt in q̃libet pte. g̃ foia corpalis eſt ſpũalis. ſed hoc eſt ipoſe: qꝛ corpale ⁊ ſpũale differũt ſpẽ. ¶ Contra 2ᵃᵐ: qꝛ ſuba panis nõ intẽdit' nec remittit'. g̃ nec talẽ quãtitatẽ hȝ. ¶ Cõtra 3ᵃᵐ. quia actualis exiſtẽtia nõ differt a re: ⁊ idẽ eſt exiſtẽtia qđ duratio. g̃ duratio nõ differt a re. ¶ Cõtra 4ᵃᵐ. deus non põt facere q̃nqȝ hoies ſine q̃nario nũo: ⁊ ſi differrẽt realiter, poſſet. ¶ Rñ' ad pᵐ. ⁊ dico ꝙ nõ eſſet tota in q̃lȝ pte mãe: ſed deus nõ poſſet facere ꝙ informaret mãm ſine q̃titate: lȝ poſſet eã facere ſine mã. ¶ Ad 2ᵐ. dico ꝙ diuiſibilitas nõ eſt paſſio adeq̃ta q̃titati: ſȝ ſolũ predicabilis. ¶ Ad 3ᵐ. dico ꝙ de' poſſet face q̃nqȝ hoies ſine q̃nario formali: nõ fundamẽtali. ¶ Sȝ occur. dif. ſi in cera q̃drata variet' q̃titas. ¶ Aliq̃ dicũt ꝙ variat' ibi ſitus partiũ. ¶ Sȝ hoc nihil eſt: qꝛ dato ꝙ nõ eſſet in loco adhuc poſſet ſic variari. ¶ Dico igit' ꝙ variat' q̃titas: qꝛ ordo ptiũ in toto variat'. vñ dimẽſiones variant' ⁊ reddunt' ineq̃les: lȝ q̃tũ ad hypoſtaſes ptiũ ſint eq̃les. ¶ 2ª diffi. eſt de cõdenſatiõe. ¶ Dico ꝙ q̃titas nec io diminuit': ſi ẽt in cõtinuo fiat rarefactio opȝ augeri. ¶ 3ª diffi. eſt: qꝛ terminus augmẽti eſt q̃titas: ⁊ ideȝ eſt terminus in gñatione. ¶ Dico ꝙ ſil' acqrit' q̃titas: ⁊ eſt ibi aggñatio ⁊ augmẽtatio. ¶ 4ª diffi. quõ mã ⁊ forma diuidunt' ſub q̃titate. Ex hoc. n. vĩ ꝙ q̃titas ſit de gñe ſube. ¶ Dico ꝙ alie ſunt ptes ſube ⁊ alie q̃titatis: ſed cõtinuitas inducta eſt de gñe q̃titatis: lȝ hypoſtaſis partium ſit de genere ſubſtantie.

E
Noue pdicamenta a toto gñe realr diſtingui a ſuba
Q̃titas 4ʳ ⁊ notanter.
Cõclo 4ʳ.
Alia q̃titas ſube alia albedinis ſȝ q̃dã
F
Etſi intẽſiua extẽſiua vl durationis ⁊ numeral diſcretiõis q̃titas dr̃ realr ab eo cuius eſt.
Obiicit 4ʳ.
G
Formã corpalẽ informare mãm ſine q̃ ... eẽ ipo. e
Numerus 2ʳ.
Dubium 4ʳ.
H
De variatiõe q̃titatis in figuratione cõdẽſatiõe ⁊ augmentatione notanter.
Partes ſube ⁊ q̃titatis alie ⁊ alie nõanter.
Sermo ſingularis de q̃titate quem bene caueas.

¶ Queſtio. IX.

Secundo querit'. Utrum in corpore chr̃i ſit ponere plures q̃titates realr differẽtes. Et vĩ ꝙ nõ: qꝛ ſuperfluum eſſet. ¶ Cõtra. qꝛ pñt ſeparari aliq̃ q̃titates hic in iſto ſacr̃o. igit' vñr differre.

Ꝯ. alioꝝ.
Impugnatio di. 10. q. 7.

Hic dicitur ꝙ ipoſe eſt plures q̃titates ſil' eſſe: ſed vna q̃titate ſunt q̃ta oia q̃ ſunt in vno corpore: ita ꝙ ſicut ſpẽs non eſt niſi in vno gñe: ita corpus ꝑ q̃titatẽ in vno loco. ¶ Cõtra B fuit arᵐ ſuperius ꝙ punctus eſt ſil' cũ puncto ſm ſe totũ: ⁊ corpus longum triangulare cõtingit aliud in linea. Itẽ de ſuperficie-

I bus ⁊ corpibus planis cõtingẽtib⁹ ſe. Jtẽ pfunditas eſt eiuſdẽ rõnis cũ alijs dimenſionibus: q2 vna mutaẽ in aliam: tota ẽt diuiſibilitas: ſeu diuerſitas ſupficiei eſt in longitudie ⁊ latitudine. igiẽ ſic nullus dubitaret ſi ſm tres dimẽſiones ſe cõtingerẽt corpa gn eſſent due q̄ti tates ſil: ita vĩ in ꝓpoſito. ¶ Pono ḡ q̄tuor cõcluſiões.

Cõclo 4ᵉ.

¶ Pria eſt ꝙ q̄titas mãe ⁊ cõtinuitas ei⁹ eſt alia a q̄ti tate foĩe in cõpoſito q̄to vbi eſt extenſio vtriuſq3. vz. tã mãe q̄ forme. Et h̄ pbo. Quarũcũq3 q̄titatũ ptes q̄titatiue ſunt realr̃ diſtincte ille q̄titates ſunt realr̃ di ſtincte: q2 q̄titas nõ cõſtat niſi ex ptib⁹ q̄titatiuis. igiẽ op3 ibi ꝙ ſint ptes q̄titatiue diſtincte ⁊c̃. ſ3 ptes q̄tita tiue mãe ſunt alie ⁊c̃. ⁊ ſunt ille in quas fit diuiſio: q2 ſi foĩa corrũpaẽ / oẽs ptes corrumpunẽ illi⁹: ſed remanent ptes mãe ſicut eadẽ nũõ manet mã. igitur ille ptes ſunt realr̃ diſtincte ab illis.

Q̄titatẽ for me realr̃ dif ferre a q̄titate mãe in cõpo ſito q̄to: q̄s bñ pondera.

K ¶ Et ſi dicas ꝙ remanent ptes forme. ¶ Contra. qñ diuidiẽ foĩa ligni q̄libet ps recipit portionẽ illius forme: ſed poniẽ tota forma corrupta. ḡ ĩpoſe eſt ptes remanere. ¶ 2ᵃ ꝫ / ꝙ qñ eſt extẽſũ accñs abſolutũ cũ ſubã cõtinuitas accñtis differt realr̃ a cõti nuitate ſubẽ. pbo. qñcũq3 ptes alicui⁹ toti⁹ ſunt pcepti biles p ſenſũ alteri⁹ nõ ſunt eedẽ ptes: ſed q̄titas accñ tis eſt pceptibilis p ſenſuz: q̄titas aũt ſube nõ: de q̄tita te aũt accñtis ṽtutis gn videaẽ nõ eſt dubiũ: ſ3 ꝙ nõ vi deaẽ q̄titas ſube. pbo: q2 ſenſus viſus nõ attingit ad co gnoſcẽdã q̄titatẽ illã cui⁹ ptes nõ videt: ſed nõ cogno ſcit ptes ſube ſolis: q2 ſi ſubã ſolis trãſubareẽ oculus h̄ nõ cognoſceret. ḡ intuitiue nõ cognoſciẽ ps ſube: ſed ei⁹ q̄titas eſt inſepabilis ⁊ inſenſibilis.

Alia q̄titas accidẽtis ab ſoluti ⁊ alia ſubẽ cui coex tenditur.

¶ 3ᵃ ꝫ / eſt de acci dẽte ſucceſſiuo extẽſo cũ ſubã eodẽ mõ: q2 q̄titas mot⁹ coextẽdiẽ ſm q̄titatẽ ⁊ extẽſionẽ ſubiecti. qñcũq3 enĩ due extẽſiones ſic ſe hñt ꝙ vna exiſtit actualr̃ alia non exiſtẽ: differũt realr̃. ſic eſt in ꝓpoſito: q2 extenſio ſubi eſt in quolibet inſtãti: extẽſio aũt motus nõ eſt in inſtã ti. ḡ ſunt alie realr̃.

Alia q̄titas mot⁹ alia ſubẽ cui coextẽdiẽ.

L ¶ 4ᵃ ꝫ / ꝙ vbi accñs reſpectiuũ eſt coextẽſũ ſubã / ibi ſilr̃ differũt q̄titates realr̃. pbo: qñ cũq3 ſunt due ꝯtinuitates vel q̄titates: quarũ vna eſt ad ſe alia ad aliud nõ ſunt idẽ realr̃: ſed ꝯtinuitas ſilitudi nis eſt ad aliud ſicut ei⁹ entitas ⁊ albedinis ad ſe ſic ei⁹ entitas. maior p3: q2 illa cõtinuitas cui⁹ ptes ſũt ad aliũ ipſuz totũ eſt ad aliud: ſingule ptes ſilitudis ſunt ſingu la indiuidua ſilitudinis: ſed qñ ſunt idiuidua in aliqua ſpẽ / ſpẽs p̄dicaẽ de illis in p̄mo mõ dicẽdi p ſe.

Alia q̄titas reſpeci⁹ ⁊ alia ſubiecti cui co extendiẽ.

Dubium 4ᵐ ¶ Sed occurrit diffi. q2 videm⁹ ꝙ vna infinitas itẽſiua modi ficat oĩa attributa. quare nõ ſilr̃ hic. ¶ Dico ꝙ ſi attri buta differũt realr̃ vel eſſentialr̃: tunc alia ĩfinitate eẽnt infinita: hic aũt ſunt aliq̄ q̄ta. quorũ partes manẽt alijs corruptis.

M ¶ 2ᵃ diffi. quõ ſunt iſte q̄titates diſtincte. vl̃ ſpẽ ſunt vel nũõ. dĩ ꝙ ſunt oẽs eq̄les: ĩõ ſũt eiuſdẽ ſpẽi: quelibet aũt eſt in determinata nã: ſicut q̄titas albedi nis q̄ nõ eſt aliud niſi ordo ptiũ albedinis: illius aũt eſt ordo in alijs materijs. ¶ 3ᵃ diffi. q2 ſm h̄ q̄titas eſt po ſterior alijs accñtib⁹: ⁊ tñ poniẽ p̄or. ¶ Hic dico ꝙ q̄ti tas ſube p̄cedit alia accñtia: q2 ordo partiũ de gñe ſube p̄or eſt alijs accñtib⁹ ſic ſubã. ¶ 4ᵃ diffi. ſi plura corpa q̄ta erunt in eodẽ loco. ¶ Dico ꝙ al's oſtẽdi ꝙ plures q̄titates pñt eẽ in eodẽ loco ſm diuerſas naturas dico ꝙ corpora phyſica nõ poſſunt p nãm eẽ in eodẽ loco: tñ corpa mathema͡tica ⁊ q̄ta ſũt ſil in eodẽ ſubiecto: vel põt dici ꝙ oĩa faciũt vnũ corpus ſubſtantie ⁊ totũ illud dĩ eiſe in eodem loco.

Quare vnica extẽſio interdiõalis in diui nis ⁊ nõ vnica extẽſio molis ĩ creaturis ſal tẽ in eodẽ ſup poſitõ tñ du biũ vt alibi no tatur: vide in ḡ De diſtõne q̄ titatũ ⁊ ordie earum ad alia gñã ⁊ qd for malr̃ ĩportaẽ noie q̄titatis. Plura corpa p nãm eſſe in eodẽ loco ꝙ hñ maſticabis

¶ Queſtio. X.

Tertio

queritur. Utrum q̄titas dicat formam abſolutam. ¶ Uideẽ ꝙ ſic: quia diſtinguitur contra relationem: ⁊ tñ dicunt reſpectũ. ⁊ ita videẽ ꝙ nõ ſit incõ ueniens in propoſito.

Hic primo

negociandũ eſt circa genus quãti tatis in cõi. ¶ Et pono vnã regulã. Qñcũq3 gen⁹ diuidiẽ p dñas reſpectiuas ip3 eſt reſpe ctiuũ: nec põt eẽ abſolutũ: q2 ſpẽs p illas dñas ꝯſtituũẽ: ⁊ p ꝯñs ſunt reſpectiue: ⁊ ſic nõ ſunt in gñe abſoluto. Et ꝯfirmaẽ. Jmpoſe eſt. n. ꝙ eadẽ quantitas ſit ad ſe: ⁊ ad aliud: q2 talia diuidũt imediate ens: ſed ſi gen⁹ eſt abſo lutũ ⁊ dña reſpectiua idẽ eẽt ad ſe: ⁊ ad aliud q̄ diuidũt imediate ens: ſ3 q̄titas diuidiẽ imediate p dñas reſpe ctiuas. ſ. p cõtinuũ ⁊ diſcretũ: vt p3 p Ariſt. in p̄dicamẽ tis: ⁊ ẽt Aug. diuidit ſic. Si aũt hoc negeẽ negabiẽ de q̄ libet: ſeu quocũq3. ¶ S3 ꝙ iſte dñe ſint reſpectiue / p baẽ 4ᵉ. ¶ Prio ſic. Jllud eſt ad aliud in cui⁹ rõne non ponunẽ niſi reſpectiue cãꝝ: ſed in diffõne ꝯtinui nõ po nunẽ niſi reſpectiue rões: q2 ꝯtinua ſunt illa quorũ ex trema ſunt vnũ. ¶ 2ᵒ ſic. Qñcũq3 aliq̄ duo cõdiuidũt vnũ genus ſi vnũ eſt reſpectiuũ ⁊ aliud: ſed cõtinuũ ⁊ ꝯtiguũ diuidũt ſ3dm hoc: qd eſt eẽ ꝯiunctũ. ſ3 ꝯtinuum eſt reſpectiuũ: ḡ ⁊ ꝯtiguũ eſt reſpectiuũ. ¶ 3ᵒ ſic. Oẽ cõ tiguũ alicui eſt ꝯtiguũ: ⁊ ita cõtinuũ alicui eſt ꝯtinuum: ⁊ p ꝯñs reſpectiuũ. ¶ 4ᵒ ſic. Oẽ diſcretũ ab alio eſt di ſcretũ: ⁊ p ꝯñs diſcretio eſt rõ reſpectiua.

N Regula nota bilis. Poſſet nega ri regula ĩ dif ferẽtijs circũ locutiuis. hic cõſequẽter. Conal ſuſtinẽ ꝙ q̄titas a to to gñe ſit re ſpectiuũ ens. c. de q̄titate.

Cõtinuũ ⁊ di ſtinctũ eẽ dif ferẽtias reſpe ctiuas oſtẽdit quadrupliciter

O

¶ Hic dĩ ꝙ iſta diuiſio eſt p dñas accñtales. ¶ S3 h̄ ꝑterire eſt: q2 idẽ diceret de oĩ diuiſiõe. ¶ Tũc arguo ſic. illõ eſt eẽn tialis dña: quo ſublato amoueẽ rõ ſpecifica ſpẽi alicui⁹ gñis: ſed bicubitũ ⁊ tricubitũ ſunt ſpẽs diuerſe: ſi aufe raẽ tñ cõtinuitas auferet alia ſpẽs: ⁊ illa q̄ ſub illa cõti nuitate ꝯtineẽ. ḡ ⁊c̃. ¶ Jtẽ ꝯtinuitas ⁊ diſcretio mutant ſpẽm diuiſiuã. ſi. n. diuidaẽ quaternari⁹ non acqriẽ niſi diſcretio: ⁊ eſt alia ſpẽs. ¶ Jtẽ cõtinuitas eſt forma re ſpectiua: nõ eſt aũt intrinſecus aduenies: q2 ponunẽ ex trema ſine ꝯtinuitate: nec ẽt in aliquo alio p̄dicamento niſi in gñe q̄titatis: ḡ vĩ ꝙ gen⁹ q̄titatis ſit reſpectiuũ.

H. l. pterire

Ercludit eua ſionẽ appentẽ multiplr̃ ⁊ ſa tis ingenioſe.

Secundo

negociãdũ eſt circa eius ſpẽs. ¶ Ubi ſciendũ eſt ꝙ q̄dã eſt q̄titas pmanẽs: quedã ſucceſſiua. Eodẽ mõ de diſcreta q̄titate ⁊ conti nua. de q̄titate ꝯtinua pmanente pbo ꝙ ſit reſpectiua: q2 dña ꝯſtitutiua eius eſt reſpectiua: dicit. n. Scotus ꝙ ordo ptiũ in toto eſt de gñe q̄titatis: ⁊ eſt dña q̄titatis ꝯtinue: ſiue ſit diuiſiua ſiue ꝯſtitutiua / hĩ intentũ: q2 rõ formalis ordis eſt reſpectiua. ¶ Et ſi dicas ꝙ eſt dña accñtalis: tunc ſequiẽ ꝙ nõ eſt in iſto p̄dicamẽto: ſed in alio. Et ꝯfirmaẽ: q2 nullus põt ꝯcipe q̄titatẽ ꝯtinuã: gn ꝯcipiat ptẽ poſt ptẽ: ſ3 h̄ ꝯcipe / eſt ꝯcipe aliqd ad aliũ. ergo ⁊c̃. ¶ Jtẽ nõ põt itelligi ſine extẽſiõe: ſ3 extẽſio / cũ ſit tenſio ex / ⁊ alicui⁹ extẽſio eſt rõ reſpectiua. ḡ nõ aliũ vĩ cõtinuitas niſi ordo ptiũ talis. ¶ Cõfirmaẽ totum.

P Diuiſio q̄tita tis duplex.

Di. 10. h⁹. q. 1.

Excludit eua ſionem.

¶ S3 inſtaẽ ꝯ h̄: q2 Aug. ꝯ Manicheos pbat ꝙ nulla foĩa abſoluta põt p̄duci ab angelo: ſed angelus põt p ducere ſpẽm de gñe q̄titatis: q2 mouendo corp⁹ cauſat nouã ſupficiẽ. ¶ Jtẽ diuidẽdo cauſat eã. ¶ 3ᵒ ſic. For me artificiales nõ ſũt abſolute nec artifex cauſat foĩas abſolutas: ſ3 artifex cãt multas ſupficies. ¶ Jtẽ rũpẽs filũ rũpit ſpẽm q̄titatis ꝯtinue. ¶ 4ᵒ. Q2 nullũ agens nãle cãt vel põt cãre ſiue p̄duceẽ formã abſolutã in qd cũq3 diſtãs: q2 ṽtutis eſt limitate: foĩa aũt abſoluta pfe ctionẽ dicit: ⁊ in maiori diſtãtia eſt ṽtuoſius: ſ3 ſpẽs de gñe q̄titatis ꝯtinue cãẽ in q̄l3 diſtantia: q2 ſi vna gutta aque addaẽ aque maris eſt maior ⁊ alia ſpẽs: q2 ſic im poſe eſt diſtinctionẽ eẽ iter q̄titates eiuſdẽ ſpẽi vel diſ ſimilitudinẽ: ita eq̃ue ipoſe eſt eẽ ineq̄litatẽ inter q̄tita tes eiuſdẽ ſpẽi: ſ3 addita gutta eſt ineq̄litas. ¶ Jtẽ ille q̄ apponit guttã mutat totã q̄titatẽ. ¶ Jtẽ bicubitũ ⁊ tricubitũ differũt ſpecie in q̄titate ⁊ ſic de alijs.

Continuitas quid. Et ꝙ reſpe ctiũ dicat oſtẽ dit.

Q Apparẽtia fa cta argumẽta ſ3m ꝯſidera bis ſoſonce.

Quare varia re ſpẽm ad ap põnem vnius gutte.

Tertio

videndũ eſt de q̄titate ſucceſſiua: ⁊ p̄mo de tpe: q2 tps eſt mora ⁊ ſucceſſio: ſ3 ſuccedẽs

Tps foie re ſpectiuũ pbat apparenter.

vt ſic

A vt ſic ad aliud eſt ſuccedēs. ¶ z°. q2 dſie tp̄is ſūt p̄us ⁊ poſteri⁹: ſʒ iſte rōnes ſūt reſpectiue. ¶ Itē nulla paſſio abſolutioꝛ eſt ſuo ſubo: ſʒ tp̄s eſt paſſio mot⁹ p̄mi mobilis: q eſt mot⁹ ad vbi: ⁊ p ꝯñs ē reſpectiuū. ¶ 4°. q2 mlta reſpectiua mēſurant̄ tp̄e: ⁊ p ꝯñs mēſura ē reſpectiua.

Numerū eſſe formā reſpectiuā oſtendit quadrupl'r.

Quarto vidēdū eſt de nuō: ⁊ pbo q eſt foꝛa reſpectiua. Probatio. q2 oīs foꝛa abſoluta dicit aliquā pfectionē ſʒ numerus nō. Probatio. ſi. n. trinitas diceret pfectionē: tūc vna pſona diuina nō eſſet eque pfecta ſicut tres: tū ēt q2 nā gñis cōtineret īfinitas pfectiōes: q2 in numeris p appōnē eſt pceſſus in infi^m. ¶ Itē z°

A. Lmālr. ipoſſe eſt q foꝛa abſoluta fundet̄ in reſpectiua nālr ſed numerus fundat̄ in reſpectiuis: q2 p diuiſionem ꝯtinui habent̄ 4^{or} ſilitudies ſicut 4^{or} albedies. ¶ 4°. q2 ipoſſe eſt q in termis vel vltimis abſtractis fundetur relatio: B ſed in vltimis abſolutis fundatur numerus: certum eſt autem: q eſt dare vltima abſoluta.

Oronē dicere foꝛalr reſpectiuā oñdit 4^r.

Ultimo arguit̄ de oꝛone: q2 oꝛo mēſurat̄ breuis ⁊ longa: ſed rō breuis ⁊ lōgi eſt reſpectiua. ¶ Itē oꝛo foꝛalr eſt cōplo: ſʒ talis eſt reſpect⁹. ¶ Itēʒ ꝯſtat ex cōpōne ⁊ diuiſiōe. ¶ 4°. oꝛo ad dictiōes nihil addit niſi cōnexionē. ¶ Sʒ inſtat̄ ꝯ iſta. ¶ Primo oīs relo eſt ad aliud: ſed coꝛp⁹ nō eſt ad aliud: q2 coꝛp⁹ non eſt alicui⁹ coꝛpis. igit̄ iſta ſpēs nō eſt ad aliud. ¶ z° ſic. quātitas diſcreta ꝯſtat ex vnitatib⁹ q̄ nō ſunt reſpectiue. ¶ 3° q p̄^m in motu vi cē ſine termio. ¶ 4° vox eſt aliqd abſolutū: ſʒ ex talib⁹ ꝯſtat oꝛo. igit̄ vi ipſa oꝛo dicere aliqd abſolutum.

Obiicit̄ ꝯ p̄dicta oia 4^r.

Solutiones notabiles. Superficiem ⁊ corpus eē ad aliud.

¶ Rñ° ad p̄mū. ⁊ dico q ſicut ſupficies alicuius eſt ſuperficies: ita corpus alicuius cum ſit dimenſio trina eſt alicuius entitatis. ¶ Ad z^m. dico C q nō ꝯſtat ex vnitatibus formalr: ſʒ tm̄ mālr. ¶ Ad 3^m. de p̄oꝛi ⁊ poſterioꝛi in motu eſt aliq̄ difficultas: q2. ſ. ibi eſt reſpect⁹ ſine termio actuali: ſʒ de h magis in z°. ¶ Ad 4^m. dico q vox nō eſt q̄ntitas ſʒ oꝛdo partiū pp breuitatē ⁊ lōgitudinē. ¶ Sʒ oc. dif. q2 mathe^{ci} abſtrahit lineā: ſʒ relo nō eſt abſtrahibilis. ¶ Dico q ſicut numerus nō abſtrahit a nuō entiuʒ: ita hic dico q abſtrahit a dimēſionib⁹ aq̄ ⁊ ignis: ſʒ nō entitati: vñ mathe^{ci} nō abſtrahit ab oi: ⁊ ſicut mathe^{ci} ꝯſiderat dimēſiones eē alicui⁹ entitatis: ita ꝯſiderat entitatē ⁊ oꝛdinē partiū illi⁹ entitatis q̄ eſt coꝝ ꝯtinuitas. ¶ z^a dif. q2 q̄ntitas eſt oꝛdo ptiū ⁊ illas p̄ſupponit. qd ē aūt illō p̄us. ¶ Dico q hypoſtaſes ptiū: ſicut ptes lapidis q̄ntū ad hypoſtaſes ſūt in gñe ſubē. Sʒ ꝯtinuitas trahit ad gen⁹ q̄ntitatis. Sʒ ſi ſiāt ptes ſine q̄ntitate vel ꝯtinuitate qd eſt? ¶ Dico q albedo hʒ ptes de gñe q̄litatis: ſicut charitas: ſʒ nō pōt eas hr̄e extenſas niſi p q̄ntitatem.

Numerus q̄lr ex vnitatib⁹ ē. d. 14.
Dubium 1^r. De abſtractione mathe. ſignanter.

Quid p̄ſupponit q̄ntitas ⁊ qd formalr importat.

¶ Queſtio. XI.

D **Quarto** q̄rit̄. Utꝝ punct⁹ in coꝛpe cīali dicat rōnē reſpectiuā. ¶ Et dico q ſic: q2 rō termini vel pncipij eſt reſpectiua: ſʒ linea dicit lōgitudinē: ⁊ lōgitudo dicit reſpectū: q2 nllo abſoluto variato variat̄ lōgitudo. ¶ Itē longitudo latitudo ⁊ pfunditas p diuiſionē aliā ⁊ aliā variant̄: ſicut pʒ in cera. ¶ Si dicat̄ āt q reſpect⁹ nō pcipit̄ ſenſu. ¶ Dico. imo diſtantia ipſa ſenſu pcipit̄. ¶ Et ſi dicat̄ q ſupficies eſt ſubʒ coloris. ¶ Dico q imediatū ſubm coloris eſt coꝛp⁹ tm̄ p̄uia ſuperficie: nō q ſupficies ſit eius ſubm.

Punctū euidentē reſpectiuū dicere.
Coincidunt trea dimēſiones.
Reſpectū ſenſu pcipi ⁊ quo ſupficies ſbm ſit coloꝛis.

¶ Qō. XII.

Circa eandē diſtin. querūt̄ 4^{or}. ¶ Primo q̄rit̄ vtrū accñtia ſepata poſſint facere nālr eaſdē actiones quas faciebant p̄us ꝯiuncta. Et vi q nō: q2 in oi actione reqrit̄ qō ⁊ quo: ſʒ hic nō ē qō: q2 nō eſt ſupp^m. ¶ Cōtra. q2 aīa ſepata nālr agit: ⁊ tm̄ nō ē ſup^m.

De actione accidētiū ſepatorū in gnāli.

Hic primo vidēdū eſt de actione ipſoꝝ in gnāli. ¶ Et circa hoc inducunt̄ q̄tuoꝛ cōcluſiones. ¶ Pria eſt q eaſdē actiones agūt: q2 vbicūq; eſt inuenire potētiā pductiuā alicui⁹: ibi eſt inuenire actū illius potētie: ſʒ ita eſt hic de accñtib⁹ ſepatis: q eandē eſt inuenire potētiā q̄ p̄us: q2 v̄tus actiua eſt p ſe paſſio iſepabilis a ſubo: ſiue nā cui⁹ eſt. ¶ z^a ꝯ q qcqd accñtia agere poterāt ꝯiuncta pñt ſepata: q2 v̄t⁹ actiua eſt eiuſdē rōnis in eis q̄ p̄us: q2 eadē nā ſpecifica: ⁊ per ꝯñs eadē potētia ꝯñs illā nām. ¶ 3^a ꝯ q q̄cunq; pfectionē poterāt nūc pñt: q2 v̄tus actiua eſt eq̄lis in eis: q2 eque eſt pfecta nā coꝝ ſicut p̄us. ¶ 4^a ꝯ q iſti effectus pducunt̄ nālr ab illis accñtib⁹. q2 oīs foꝛa vbicūq; ſit ſi ſit nālis nālr opat̄. ¶ Sʒ ꝯ iſta inſtat̄. ¶ Prio ꝯ p̄^{am} ꝯnē: q2 magis eſt intrinſeca habitudo accñtis ad ſubm q̄ ad locū: ſed accñs nō pōt agere niſi ſit p̄ſens in loco. ¶ Cōtra z^{am}. ſpēs itelligibilis ſepata: vel habit⁹ nō pōt elicere actū intelligēdi quē p̄us poterat. ¶ Contra 3^{am}. terra eſt ſiccioꝛ igne: ⁊ tm̄ ſiccitas ignis vehemēti⁹ agit ⁊ exiccat: ſʒ nō pueniit hoc niſi ex actione ſuppoſiti non foꝛe q̄ maioꝛ eſt in terra. ¶ Cōtra 4^{am}. agere nāle p̄ſupponit eſſe nāle: vt vi ſicut agē ſimpl'r cē ſimpl'r. ¶ Rñ° ad p̄^m. cōcedo minoꝛē: ſʒ adhuc nō ſeqt̄ ppoſitū: q2 habitudo loci ad actionē eſt hitudo p ſe: non aūt ad ſubm vt accñs eſt. ¶ Ad z^m. dico q ſi ſpēs cēt totalis cā: ſicut caloꝛ calefaciēs calefactiōis poſſʒ cāre in itellectu actū: dato q cēt ſepata. ¶ Idē aūt dico de hitu: q2 ſi eſſet p̄ſens ſine inherētia poſſet cāre ⁊c̄. ¶ Ad 3^m. dico q ſuppoſitū nō plus pōt niſi rōne foꝛe v̄tuoſioꝛis: ſed ſiccitas nō eſt forma actiua: iō ignis calefaciēdo facit exhalare ptes ſubtilioꝛes: ⁊ per ꝯñs deſiccat. ¶ Ad 4^m. dico q ſi ſumat̄ foꝛa ſupnālis q̄ nālr nō pōt pduci: tūc falſuʒ eſt: q2 hñs ſupnāle eſſe pōt ſupnālr agē: ex quo in nā ponit̄: ſicut pʒ de viſu ſupnālr dato q nālr ſuas opōnes exercet.

E Cōclo 4^r.

Accñtia ſepata poſſe in eaſdē actiones in q̄s cōiuncta ⁊ eq̄ pfecte ⁊ nālr ꝯ oia hī ruminabis.

Obiicit̄ 4^r.

F

Habitudo loci duplex.

Quare ſpēs ſepata nō cāt actū?

Siccitas nō ē forma actiua.

Forma ſupnālr data nālr agere poteſt.

G

Secundo vidēdū eſt de actionib⁹ coꝝ in ſingulari: ⁊ p̄mo circa opōnes itellectuales. ¶ Ubi ſciendū q obni eſt nālr motiuū potētie itellectiue: vñ ille ſpēs pñt itellectū nālr mouere: ſiue ſepatū: ſiue ꝯiunctū. ſi ſufficienter pximate ſint. ¶ Sʒ du^m eſt ſi notitia abſtractiua cogſci pñt accñtia ſepata. ¶ Aliq dicūt q intell's accipit ſpēz ſubē a ſpēb⁹ accñtiū. ¶ Sʒ ꝯ. ſi ſuba p ppriā ſpēm cognoſceret̄: tūc nālr cognoſceret intell's q ſuba nō eſt ibi: q2 ſpēs ſubē multiplicarentur. ¶ z° dif. ſi itellectus ſepatus pōt cognoſcere miraculū qō eſt ibi. ¶ Dico q oē ens limitatū pōt cognoſcere: q2 illa depēdētia eſt ad limitatū. g ⁊c̄. ¶ 3° dif. ſi pōt cognoſcere accñtia ſepata. ¶ Dico q ſic. q2 vnionē nāliter cognoſcit. ¶ Sʒ nūqd pōt cognoſcere coꝛp⁹ chri. ¶ Di q ſic. ſi relinquat̄ ſue nāe: tm̄ credit̄ q talia mlta occultāt̄ demōib⁹: q ſue nāe relicti poſſent talia cogſcē.

In pticulari q ad itellm. Spēs in eucharīſtia poſſe mouere intellm creatū ad cognitionē intuitiuā ⁊ cognitione abſtractiua accidētiū ⁊ ſubē. De intellu ſepato reſpectu accñtiū ſepatoꝝ ⁊ ſepōnis miraculoſe coꝝū.

Secundo videnduʒ eſt de opōnib⁹ ſenſitiuis. H pʒ: q2 mouent ſenſuʒ viſus. ¶ Sʒ de auditu vi dubiū: q2 ſonus cauſat̄ ex fractione coꝛpoꝛū: ſed hic nō fit fractio coꝛpoꝝ: q2 talia nō ſunt ibi: albedo eniʒ nō facit ſonū ſicut pʒ in niue. ¶ Dico q ſonus nō cauſat̄ ex fractiōe ſubē: vt ſic: ſed rōne duritiei: que eſt quedā q̄litas abſoluta: cuius fractione vel colliſiōe cāt̄ ſonus. Sʒ qd de tactu? ¶ Dico q ſm Hꝛegan homel. paſchali. oē tāgibile eſt coꝛruptibile. ¶ Dico q ibi accipit̄ coꝛruptibile pro quocunq; deſinere eſſe. ¶ Sed quid de guſtu quō ꝯuertunt̄ in ſubam. Et de hoc infra. ¶ De olfatu eſt dubiū vbi eſt illa fumalis euapoꝛatio: vapoꝛ enim eſt quedam ſubſtātia: quō tunc ab accidētibus cauſat̄. ¶ Dico q fit per exhalationē vapoꝝ incluſoꝝ in poꝛis ſpēꝝ: ⁊ ſunt ibi ſubē fumi.

H In pticulari q ad ſenſus. In oēs gnos ſenſus accñia ſepata poſſe agere.

Scilʒ dñica in albis.

Tertia pticula eſt de actionib⁹ nālib⁹. H aūt certū eſt q frigefaciūt ⁊ cetera hō. ¶ Sed du^m eſt: q2 actiōes ſunt ſuppoſitoꝝ p̄mo metaphyſice. Dico

In pticulari quo ad nāles actiones. In p̄hemio

I

V.i.ſuppoſitur. Dubium 4^m curioſuꝫ ꝛ ſolutiões ſingulares. 1.de gñã.1.c.54.ꝛ.87. Singularitas eſt cõditio agẽtis.

ꝙ iſta ꝓpoſitio nõ inuenit̃:ſꝫ eſt ibi ſingulariũ:ꝛ ſic eſt ɔcedo.❡ 2^m dubiũ.q2 in eſſentialr ordiatis ꝑus põt eẽ ſine poſterioꝛ:ſꝫ ꝑus ſupponit̃ accñs ꝙ̃ opet̃.❡ Dico ꝙ eſt accñtalis ordo.❡ 3ª diſ.q2 agẽs ꝛ patiẽs cõicant in mã.❡ Dico ꝙ foꝛe ſepate:que ſic agunt ꝙ nõ repugnant̃:nõ opꝫ ꝙ cõicent:ſꝫ iſte ſunt ſepate.❡ 4.ª diffi.q2 vis actiua:ſi eſt ꝑ ſe paſſio potẽtie ĩ vl̃i q̃re vl̃r nõ agit.❡ Dico ꝙ ſingularitas nõ eſt rõ agẽdi:ſed cõditio eſt agentis.ſicut approximatio agẽtis ad patiẽs:ꝛ iõ nã hñs hꝫ vim agẽdi in vl̃i:tñ reqrit̃ ſingularitas:vt dictũ eſt.

In pticlari õ motu locali. Dubiũ nõbile

Quarta pticula.eſt de motu locali:pꝫ.n.ꝙ agens nãle põt mouere ſpẽs.❡ Sꝫ dubiuꝫ eſt: q2 nãl'r cadũt deorſuꝫ.vñ g̃ cauſat̃ motus iſte:❡ Aliq dicunt ꝙ a generãte.❡ Sꝫ hoc nõ eſt ad ꝓpoſitũ:q2 h̃ nõ eſt forma ſubalis:generãs aũt non dꝫ mouere graue niſi largiẽdo formã ad quã ſequit̃ motus.❡ Alij dicũt ꝙ quedã virtus derelingt̃ in accñtib^9.❡ Cõtra iſta arguit̃:ṽtus qñ cauſat̃ nõ in inſtanti cauſat̃ trãſubatiõis: q2 nõ fuit ſuba in ea.nec añ tranſubationẽ:q2 ſi añ mouebat̃ imittebat̃ talis ṽtus eadẽ rõne imittebat̃ ꝛ mouebat̃:ꝛ ita graue nõ mouebat̃ grauitate.❡ Alij dicũt ꝙ accñtia remanent hic cũ ſua grauitate.❡ Cõtra.q2 ſi ſuba hꝫ ſuã grauitatẽ ꝛ accñtia ſuã:tũc eſt maioꝛ grauitas ꝛ velocioꝛ motus qñ iſte due ſunt ɔiuncte:q̃ꝫ qñ ſũt ſepate:qḋ nõ apparet:imo eſt equalis.❡ Alij dicunt ꝙ grauitas nõ eſt foꝛa ſubalis grauis:ſed eſt accñs abſo^m ɔñs alia accñtia:ꝛ illa remanet in ſepatiõe.❡ Cõtra.q2 graue ꝑ accñs appetit cẽtrũ:põt.n.talis grauitas moueri a lapide.qḋ g̃ dõm:❡ Dico ꝙ de^9 id ſupplet qḋ faceret agẽs nãle ad miraculũ atteſtandũ. ❡ Qõ.XIII.

K

Varietas opi. ꝛ ipugnatio: num de motu accñtiũ ſe; a/toꝫ deorſum.

Solo ꝓpe:ſꝫ vide ſcotum.

L

Li.12.c.29.

Secundo querit̃.Utrũ accidẽtia poſſint gnãre.❡ Et vĩ ꝙ nõ: q2 Augu.ſuꝑ Geñ.ad lr̃aꝫ.dicit ꝙ agens eſt preſtantius patiẽte:accñs aũt nõ eſt preſtantius ſuba:ſed ecõtrario.❡ Cõtra:q2 hic fuit nutritio.ꝛ per conſequens generatio.

Qõ.alioꝝ.

Hic eſt vna opinio que dicit ꝙ ſic.q2 poſſunt ſicut ꝑus.dicũt.n.ꝙ accñtia aliqḋ agunt ꝑ ſuas naturas ꝓprias.ꝛ aliã actionẽ hñt in virtute ſubſtantie: ꝛ iſta eſt ad formã ſubalẽ.❡ Cõtra hoc arguit̃ quadrupl'r.❡ Pria.ꝙ lꝫ poſſit itelligi aliqual'r ꝙ in ṽtute ſube exiſtentis accidẽs agat:nõ tñ in ṽtute ſube nõ exiſtẽtis: cũ tunc eius ṽtus nõ exiſtat.❡ 2°.q2 ĩpoĩe eſt ꝙ aliqua cauſa ꝓducat effectũ:quẽ non ɔtinet in ṽtute.ſic eſt de iſtis:q2 forma ſubalis eſt perfectioꝛ accidẽtibus:ꝛ ideo virtual'r in eis nõ cõtinet.❡ 3°.q2 ois cã equoca eſt nobilioꝛ effectu:ſꝫ accñtia minus ꝑfecta ſunt.❡ 4°.q2 ſi iſta virtus eſt ipſummet accidẽs:tũc aget in ṽtute ꝓpria.Si dicas ꝙ q2 ſunt hui^9 ſube.hoc nihil eſt:q2 eſt relatio ẽt nõ realis.Si dicas aũt ꝙ iſta ṽ^9 eſt aliqḋ aliud: tũc arguo illud nõ põt eſſe niſi accñs:ꝛ redit eadẽ diffi.❡ Dico igit̃ ꝙ nãl'r nõ pñt ꝓducere formã ſubalem:lꝫ ad eã diſponãt:q̃ diſpõne facta ṽtute diuina introducitur forma ſubalis.❡ Cõtra.q2 videm^9 ꝙ ſcintilla ignis in ſpẽbus imiſſa extinguit̃ nãl'r ꝛ corrũpit̃ nãl'r ab eis ꝛ erit mã ſine forma nãl'r niſi introducat̃ forma ſubalis.❡ Dico ꝙ nõ corrũpũt ſed diſponũt:quo facto ṽtus diuina corrũpit:ꝛ lꝫ ad ſenſuꝫ nõ appeat ꝑꝑ occultationẽ sacri:tñ ſm veritatẽ ita eſt.❡ 2ª diffi.de aq̃ que diſſoluit̃ in vinũ.dñs papa dicit:ex̃ de celeb.miſ. Cu marthe. ꝙ nõ corrũpit̃ ſꝫ circũfundit̃ ſpẽb^9.❡ 3ª diffi.ꝙ accidẽtia ſic pñt rarefacere aquã ꝙ eſſet incõpoſſibilis forme aque:ꝛ ita corrũpit̃ foꝛa aque ꝑ ſpẽs ignis:ꝛ ita erit mã ſine foꝛa.❡ Dicit Sco.ꝙ raritas illa inducit̃ ꝑ formã ſubalẽ ignis icõpoſſis:ſpẽs aũt nõ pñt tantũ rarefacẽ ꝙ inducant raritatẽ incõpo.ſubalẽ:ſꝫ qñ ad hoc veniũ.de^9

Impugna^9 4^r

M

Eſt ad formã ſubalẽ diſponere:nõ tñ eã ꝓducere pñt accñtia ſepata

Innocẽ.3°. Dubiuꝫ 4^r ꝛ ſolones ꝑclaꝛ

Vide diſ.ꝑiũ 6ra.3.ꝛ alibi.

dat formã ſubalẽ:ꝛ tunc eſt ibi gradus raritatis incompoſſibilis aque.❡ 4ª diffi.ꝙ totũ mare ſi ſpẽs ei^9 remanerent nõ extinguerent ſcintillam ignis:nec tota ſphera ignis vnã guttã aque.❡ Hic ſciendũ ꝙ Sco.concedit hoc:ꝙ nãl'r nõ poſſent:ꝛ hoc ne iſta regula infringat̃:cã eſt nobilioꝛ ſuo effectu. ❡ Queſtio.XIIII.

N

vl.perſona.

Tertio querit̃.Utrũ poſſint tranſmutari ad formas reſpectiuas.

Hic patet ꝙ ad vbi eſt mot^9:ꝛ ad ſitum ꝛ ad qñ ꝛ ad habitũ.❡ Sed qḋ de actiõe ꝛ paſſione.❡ Dico ꝙ ſic.nãliter enim agunt ꝛ patiunt̃:ꝛ ſicut priꝰ:ꝛ de h̃ dicetur in ſequenti queſtione. ❡ Queſtio.XV.

Accidẽtia ſepate ad formas reſpectiuas tranſmutari poſſe.

Quarto querit̃.Utꝝ ſit in ſpẽb^9 tranſmutatio abſoluta.

Hic eſt ꝑmo videndũ de alteratiõe. Patet aũt ꝙ iſta accñtia alterant̃.❡ Sed quõ eſt hoc ꝙ nãl'r alterant̃. Aliqui dicunt ꝙ agens nõ reqrit in qḋ agat ſed ſm qḋ.❡ Sꝫ hoc nihil eſt:q2 agentia nãlia requirunt ſemꝑ in qḋ agant.❡ Aliq dicũt ꝙ nõ eſt alteratio vera.❡ Sꝫ hoc nihil eſt:q2 in sacris v̄itatis nõ dꝫ eſſe aliq̃ falſitas.❡ Alij dicunt ꝙ oĩa accñtia ſunt in ſubo ꝑter q̃ntitatẽ: ꝛ iõ q2 eſt ibi ſubm ĩmediatũ:iõ ſufficit ꝙ ſibi ipꝛimat agens.❡ Cõtra.ſi hoſtia diuidat̃ tranſit de vna ſpẽ q̃ntitatis ad aliã:ꝛ ita nõ remanet idẽ indiuiduũ:nec per ɔñs accñtia.❡ Si dicat̃ ꝙ remanet eadẽ q̃ntitas. Hoc nõ vĩ verũ:q2 alia eſt in ſpẽ.❡ Alij dicunt ꝙ eſt ibi q̃ntitas fundamẽtalis que recipit alias.❡ Sꝫ hoc nõ valet:q2 frigiditas ꝛ raritas ꝛ qḋcũqꝫ aliud variat̃.❡ Ut igit̃ dicendũ ꝙ qñ agens nãle põt ꝓducere cũ ſubo ablata virtute cauſatiua ſube poterit nãliter cauſare:ſicut beata virgo nãliter agebat in chĩi cõceptione ſine pie.❡ Sed tunc non potuit miraculum vitari.

O

Varia opi.de alteratione ponenda in ſpẽbus ſepatis.

Qõ.ꝓpria. De hoc in 3°.

P

Sed quid de cõdenſatiõe que h̃ appet:❡ Aliq dicũt ꝙ fit per ingreſſioneꝫ partium inter ptes.❡ Sed h̃ nõ valet:q2 ſicut vnũ corpus non põt ingredi aliud:ita nec ptes ſpẽꝝ alias ptes:ꝛ ita hoſtia reſiſtit alteri hoſtie ſicut corp^9 corpi.❡ Alij dicunt ꝙ ſic.qñ eadẽ ſuba mutat aliq̃s ptes pores ꝛ fit minoꝛ ꝑ deꝑditionẽ aliaꝝ.❡ Sꝫ hoc nõ valet:q2 ſicut nõ eſt dare ſubaꝫ:ita ptes cuius nõ ſint ſuba:nec ita cui^9 ptes alia poſſit ingredi.❡ Aliq dicũt ꝙ eſt alia ꝛ alia q̃ntitas in cõdenſatione.❡ Cõtra.q2 hic nõ eſt ſubm cõmune.❡ Alij dicũt ꝙ per minorẽ diſtãtiã partiũ.❡ Et h̃ nõ valet:q2 in rarefactione eſſet diuiſio continui.❡ Dico igit̃ ꝙ ꝑ exhalationẽ vaporuꝫ in poris corpis cõdenſati:ꝛ cõiungunt̃ ptes facta euaporatione.qñ igit̃ ingrediunt̃ talia corpa poros fit rarefactio manẽte eadẽ q̃ntitate.nõ ẽ aũt itelligẽdũ ꝙ ſpẽs reſoluant̃ ĩ vapores:ſed euaporãt talia ibi iclusa q̃ nõ ſũt trãſubata ĩ corp^9 chĩi.

Varia oṕ.de cõdẽſatione ꝛ rarefactione ĩ accñtib^9 ſepaꝫ

Oṕ.ꝓpria ꝛ eſt qḋ queris.

Q

Sed de cõpoſitione ꝛ diuiſiõe qḋ eſt ſubm iſti^9 diuiſionis:cũ q̃ntitas cõtinua corrũpat̃.❡ Hic dico ꝙ ſicut in numeris ſpẽs ſunt eẽntial'r ordinate:ita ꝙ poſteriore corrupta manet prioꝛ:ita hic q̃ntitas monocubita eſt ibi ſubꝫ:ita ꝙ eſt ꝓceſſus a ꝑuatiõe illius bicubiti ad bicubitũ.❡ Corrũpit̃ itaqꝫ vna ſpẽs q̃ntitatis:ꝛ multe manent ꝛ ſunt infinite in potẽtia ſicut in numeris.❡ Sed per qḋ agens inducit̃ iſta q̃ntitas: q2 naturale agens nõ ꝓducit ſine ſubo.quõ igitur facit agens vnã q̃ntitateꝫ.❡ Iſtud cõpellit q2 q̃ntitas nõ eſt niſi ordo partiũ in q̃ntitate q̃ eſt ibi v̄e in ſubiecto.

De diuiſiõe ꝛ cõpõne mathematica in accidẽtib^9 ſepaꝫ

Sed quid de augmẽto ꝛ diminutiõe.pꝫ ꝙ pñt augeri ꝛ minui.❡ Sed tunc dico ꝙ nãliter nõ poſſunt augeri:q2 hoc eſſet per cõtinuationẽ: ſed accidẽs in ſubo nõ põt eis cõtinuari:nec accidens

De augmẽtatione ꝛ diminutione in accidẽtib^9 ſepaꝫ

ſeparatum:

A

ſeparatū:qꝛ p agēs nāle nō pōt ꝓduci.℄ Dico et ꝙ nō pñt diminui nālr:qꝛ forma que a ſolo deo dependet/ab agente nāli corrumpi nō poteſt:ſed ita qͣtitas ⁊ ciꝰ ptes a ſolo deo dependent:ḡ ab agente nāli corrūpi nō pñt.
℄ Sed tunc eſt diffi.qꝛ nō vꝫ ſemp̄ reperiri miraculū.
℄ Dico ꝙ ſemp̄ opꝫ eſſe miraculū ſicut īfra oſtendeṫ.

Solet etiam queri.

H Ic incipit diſtīctio.13.℄ Circa quā queruntur qͣtuor qōnes.℄ Prima vtꝝ ex iſtis accidentibus poſſit aliqd generari nāliter. Et vꝫ ꝙ ſic:qꝛ aliqd pōt ex eis nālr nutriri ex qua nutritione eſt aggnātio.℄ Cōtra.ex nō ſubſtātijs non fit ſubſtantia.

B

Modus dicēdi alioꝝ 4ᵉ.

Hic ſunt 4ᵒʳ modi dicēdi.℄ Primus eoꝝ qui dicūt ꝙ qñ fit diſpō ſufficiens reuertiṫ ſuba panis:⁊ ex iſta cetera gnāṫ alia.℄ 2ᵘˢ modus eorū ꝗ dicūt ꝙ ipoſe eſt ſubaꝫ reuerti:qꝛ tūc oporteret ꝙ corpus cbū trāſubareṫ:ſiue cōuertereṫ in ſubaꝫ panis: ſed reuertiṫ mā aliqua que ibi creaṫ.℄ 3ᵘˢ modus eſt: ꝙ hic remanēt ſubē interminate ex ꝗbus agēs nālr inducit talia.℄ 4ᵘˢ modus eſt Ricardi.ꝗ dicit ꝙ purum poſſibile ipmiṫ accñtibꝰ.℄ Cōtra pᵐ modūꝫ arguiṫ: aut.n.ſuba reuertiṫ in vltimo iſtāti alterationis.⁊ h nō: qꝛ qñ gñaṫ aliud corpꝰ ipoſe eſt ibi ſubaꝫ eē in eodē inſtanti:⁊ ſi pꝰs h eſt in tpe alterationis pcedētis:nō tñ in termino alterationis:qꝛ tūc eſt ibi corpꝰ cbū.℄ Cōtra 2ᵐ arguiṫ.qꝛ qñcūqꝫ aliqd agēs nālr tranſmutat mām ad formaꝫ pꝰs fuit ſub puatione:⁊ ita añ illud inſtans.

Ri.12.hᵒ arti. 2.q.2. Impugnaᵒ 4ᵉ

℄ Cōfirmaṫ.qꝛ qñcūqꝫ aliq mā coexiſtit foīe ⁊ ſilr ꝓducit agēs nāle de vna nō educit aliā.℄ Et 3ᵘˢ modus nō pōt ſtare:qꝛ nō eſſet verū cōpoſitum ex tali qͣtitate.

C

℄ Nec 4ᵘˢ modus valet:qꝛ mā ē terminꝰ:nō niſi creationis:⁊ iō de tali poſt nō pōt ꝓduci mā ⁊ foīa p nām. Jō inducunṫ hic 4ᵒʳ ꝯnes.℄ Pria eſt:ꝙ de iſtis accñtibꝰ p agens nāle nō pōt aliqd gnāri:qꝛ qñcūqꝫ p agēs nāle aliqd gñaṫ eius pꝰ eſt mā:ſꝫ accñtia nō pñt eē ps illius qd corrūpiṫ:nec mā pōt ibi ꝓduci per agēs nāle. ḡ ⁊c.℄ 2ᵃ ꝯ/ꝙ poſt iſta accñtia bñ ibi aliqd gñaṫ:ſicut pꝫ in nutriᵒⁿᵉ:qꝛ nutriūt:⁊ iō ſeᵗ ibi gnātio:⁊ ſilr reſoluūtur in cineres.℄ 3ᵃ ꝯ/ꝙ iſta ꝓductio pōt eſſe gnātio:⁊ iō nō opꝫ ꝙ deꝰ ibi creet mām:⁊ in inſtāti vltimo creat vltimate diſpoſitā mām:⁊ in tali inſtāti agens nāle pōt educere formā:nec eſt duᵐ qn in tali inſtāti deus poſſit mām ſic diſponere.℄ 4ᵃ ꝯ/ꝙ talis foīa pōt et ꝓduci p creationē:qꝛ deꝰ pōt imediate diſponere ⁊ ipmere.

Oꝫ.ꝓpria. Cōclo 4ᵉ.

Utrū talis reſolō ē gnōne ſube ex accñtibus ſepatis.

Obijcit 4ᵉ.

D

℄ Sꝫ inſtaṫ ꝯ iſtas ꝯnes.⁊ pmo ꝯ pmā ꝯnē.qꝛ expientia docet oppoᵐ:qꝛ mutatio nō gñaṫ niſi ex nutriᵒ: ḡ ex hoc ibi eſt huiꝰ gnō.℄ Cōtra 2ᵃᵐ.qꝛ ibi eſt inſtans poſt inſtās:⁊ p ꝯñs tps mediū in quo nec corpꝰ cbū:nec aliq ſubaꝫ eſt ibi.℄ Cōtra 3ᵃᵐ.qꝛ ibi nō eſt trāſmutatio nālis de puatione ad formā.℄ Cōtra 4ᵃᵐ.qꝛ tunc eſſent accñtia annihilata:qd repugnat agēti nāli.℄ Rñ ad pᵐ.aliqd fit ex aliq mālr:aliqd fit ex aliquo nō mālr:ſꝫ quodā ordine:vt pꝰs h.pmo mō nō pōt fieri de iſtis accidentibꝰ:ſꝫ 2ᵒ mō pōt:vt poſt diffinitiones eoꝝ creata mā itroducaṫ foīa talis.℄ Ad 2ᵐ dico ꝙ poſt ceſſationē nō eſt:ſꝫ in eodē inſtāti fit introductio forme poſt ceſſationē accñtiū.℄ Ad 3ᵐ.dico ꝙ gnō in creatis bñ eſt ꝯcomitatiue mutatio:ſꝫ ſi deṫ mā ſūme diſpoſita/ignis igniret ſine mutatiōe.℄ Ad 4ᵐ.dico ꝙ diſtructio illoꝝ accñtiū eēt annihilatio.ſi eīnt corrūperenṫ:qd nō pōt fieri p agēs nāle.℄ Sꝫ oc.diffi.qꝛ vꝫ miraculū ſempiternū:qꝛ opꝫ ꝙ deꝰ ſemp creet mām.℄ Dico ꝙ nō pōt alr ſaluari niſi ponēdo talia miracula:nec multū labo-

Fieri ex aliq contingit dupᵉ

Quaṫ gnō ſit mutatio in creatis. Dubiū 4ᵉ.

Neceſſitas miraculorum.

rat deus faciēdo ea.℄ Sꝫ oc.diffi.ſi mā eadē nūq pōt redire q̄ fuit ſub foīa panis vel alia.℄ Quidā dicūt ꝙ eadē nō pōt reuerti:qꝛ exq aliqd deꝰ creauit nō pōt illud iterū creare niſi ſit annihilatū:ſꝫ nō fuit ita annihilatū in trāſubatione panis.℄ Sed h nō vꝫ poſe:qꝛ nō actualr exiſtit.nec ē ens ꝓhibitū:⁊ tale pꝫ creari.℄ Itē pōt creare formā corruptā q̄ non actualr exiſtit nec eſt annihilata.vñ ſufficit nō actualr exiſtere.℄ 3ᵃ diffic.ſi corpꝰ cbū manet diu ſub iſtis ſpēbꝰ.℄ Di ꝙ qͣdiū remanēt ſpēs panis vt diſtinguaṫ ab alijs.℄ Sꝫ 4ᵃ dif. ſi vermis ſpēs panis comedat:vel ſortilegijs applicēt nūqd corpꝰ cbū recedit a ſpēbꝰ.℄ Dicit vnꝰ doctor ꝙ nō manet qꝛ nō applicaṫ vſui ad quē eſt ſacꝫ ordiatū.
℄ Sed cōtrariū mihi vꝫ ⁊ di ꝙ qͣdiu manent ibi ſpecies:tandiu manet ibi corpus cbū. ℄ Queſtio.II.

E

De reditione eiuſdē corrupte vel annihilate noſter.

Qͣdiu manet corpꝰ cbū ſub ſpēbꝰ notāter quere ſco.⁊ alios.

S Ecundo queriṫ.Utꝝ ſpēs poſſit nāliter corrūpi.Et vꝫ ꝙ ſic:qꝛ hoc exprimiṫ ad ſenſum.℄ Contra.qꝛ ſunt forme ſepate:⁊ tales ſunt incorruptibiles.

F

Hic pono quattuor ꝯnes.℄ Pria eſt ꝙ aliqua ſunt ad genus qͣtitatis pertinētia que corrumpunṫ.pꝫ de bicubito ⁊ tricubito.℄ 2ᵃ ꝯ/ꝙ nō oēs vlr:qꝛ nullū agens poſſet diuidere totū cōtinuū cū ſit diuiſibile in infinitum.
℄ 3ᵃ ꝯ/ꝙ alique qͣlitates ſunt nāliter corruptibiles:ſicut figura.℄ 4ᵃ ꝯ/ꝙ nō oēs qꝛ nō poſſunt corrūpi niſi inducēdo formā icōpoſſibilē:ſed ibi nō eſt ſubm.℄ Dic pmo eſt duᵐ.ſi fiat reſolō in minimū ⁊ poſtea diuidaṫ: ſi tūc reſoluaṫ incōtinēs.℄ Dico ꝙ nō:qꝛ ex hoſtia nō pōt gnāri aer:⁊ iō niſi deꝰ faceret nouū miraculū nūqͣ reſolueretᶦ:ſꝫ remaneret in ſua diſpōne. ℄ Qō.III.

Cōclo 4ᵉ.

Que nālr corrūpi ex accñtibus ſepatis ⁊ q̄ nō poſſint. Dubiū nobile

T Ertio queriṫ. Utrū aqua q̄ cōmiſceṫ in vinū cōuertaṫ in ſanguinem cbū.Et vꝫ ꝙ ſic:qꝛ qcqd eſt.i.hoſtia trāſubſtantiaṫ in corpus cbū.ḡ quicqd eſt in vino tranſubaṫ in ſanguinē cbū.℄ Contra.qꝛ in ſanguinē nō ꝯuertiṫ niſi vinū:ſꝫ aqua nō eſt vinū.ḡ ⁊c.

G

Hic ſunt quattuor modi dicendi:quos papa recitat de celebra.miſſaꝝ.c.Cum marthe.
℄ Primus eſt ꝙ conuertiṫ in ſanguinem:qꝛ dicunt ꝙ materia huius ſacramēti eſt aqua ſicut vinū.℄ Alij dicunt ꝙ vinū in ſanguinē:⁊ aqua in aquaꝫ:⁊ ita erit ibi ſanguis ⁊ aqua: ſicut a latere ſaluatoris fluxit.℄ Alij dicūt ꝙ aqua cōuertiṫ in vinū:⁊ tūc vinuꝫ in ſanguinē.
℄ Alij dicunt ꝙ aqua remanet circūfuſa ſpeciebus vini.℄ Sed nullus iſtoꝝ ſatiſfacit.℄ Primus modus dicendi nō:qꝛ ſicut mā ꝓpria baptiſmi eſt aqua:ita ꝓpria mā ſanguinis cbū eſt vinū:⁊ corporis cbū panis: ⁊ ſicut baptiſmus nō attingit ad panē ⁊ vinum:ita nec virtus iſtius ſacramēti ad aquā.℄ Contra 2ᵐ modum arguiṫ.virtus verboꝝ nō attingit ad aliquē terminum niſi qui exprimiṫ in verbis:ſed ibi non exprimiṫ aliqd de aqua:ſed diciṫ calix ſanguinis mei.℄ Contra 3ᵐ.qꝛ nō ſatiſfacit iſta cōuerſio aque in vinū:nō enīꝫ fit in inſtanti:ſed indiget diſpoſitione preuia:⁊ in illo tēpore ſi fiat cōſecratio nō tranſubaṫ aqua.℄ Contra 4ᵐ.qꝛ nō ſemp remanet circūfuſa:ſed corrumpiṫ nāliter.℄ Dic ergo opꝫ diſtinguere.pmo de qͣtitate magnitudinis:qꝛ ſi aqua ſit tanta in ſe qͣtum eſt vinum:tunc nō cōuerteretur in vinum.⁊ ſi non:tunc nulla opinio teneri debet. ſed ſi ſit minima qͣtitas:tunc poteſt teneri ꝙ conuertatur in vinum ⁊ totum in ſanguinē.ſi aūt ſit qͣtitas intenſiua:quia aliqua vina ſunt fortia ⁊ ſtatim couertūt:que aūt ſunt debilia nō cito conuertunt:ſed ſi accipiaṫ qͣtitas ſm multitudinē.ſi ſint multe gutte:⁊ ſimilr ſm durationem:ſi fiat cōmixtio aque ⁊ vini per multū tēpus

Innoc.tertiꝰ. Modus dicēdi alioꝝ 4ᵉ.

Joan.19.

Impugnaᵒ 4ᵉ

H

Dic ꝯclr hic.

Oꝫ.ꝓpria notabilis. In mixtione aque ⁊ vini in facto oꝫ cōſiderari qͣdruplex qͣtitas.

I

Adhūc p᷑ger. Dubiū curioſū ꝛ ſolōnes ꝑ clare. Nobilis practica quā obſeruāt diſgōi

ante:ꝛ ideo in principio miſſe vino debet apponi aqua vt fiat cōmixtio:ꝛ eſt tutius. ¶ Sꝫ oc.dif.qꝛ dubiū eſt in die natiuitatis dñi:ſi ſacerdos ſit ieiunus ſi aq̄ remaneret nō mixta cū vino in pᵃ miſſa:qn̄ celebrat 3ᵃᵐ non vī ieiunus i tertia miſſa. ¶ Hic dico ꝙ ignorātia facti eſt ſufficiens excuſatio:ꝛ hoc nō pōt bn̄ ſciri:vn̄ minimum de aq̄ dꝫ poni:ꝛ bona hora ꝛ bono vino ꝛ forti fiat celebratio:vbi eſt poſſe. ¶ Alia dif.dū fit alteratio aq̄ ſucceſſiue ſi in illo tp̄e ꝓferret vba:ꝛ in eodē inſtāti in q̄ ceſſat alteratio ꝛ eſt in diſpōne tali:vt ꝯuertat:cū ēt in eodem inſtāti fiat trāſubatio nūqd aq̄ ꝯuerteret. ¶ Dico ꝙ nō in illo qꝛ in inſtāti ſuba vini nō eſt ibi:ꝛ ita nō poterit cōuertere aquā. Itē in illo inſtāti eſt ibi corpꝰ chꝛi:ꝛ ꝑ ꝯñs nō ſuba vini.ġ ſi in ꝑ inſtāti ꝓlatiōis vboꝝ nō ſit cōpleta alteratio nō trāſubat aq̄:ſꝫ remanet. ¶ Sꝫ qd ſi in

K

vno calice pleno ſpēbꝰ vini ponat gutta aq̄. ¶ Dico ꝙ corrūperet̄ foꝛa aq̄ ꝛ mā diuino miraculo ꝛ ſugerent̄ ſpecies ſpēbꝰ. Uel nēcio remanebit i ſua diſpōne pᵃ:qꝛ nō pōt aliqd iducē formā nālē:qꝛ impoſſis eſt in illo ſubio. ¶ Sꝫ qd ſi ponat̄ oppᵐ.vna gutta vini ꝯſecrati ponat̄ in vno pleno dolio aq̄ qd fiet? ¶ Dico ꝙ aq̄ alterabit eā mō nālr ꝛ qn̄ totū eſt diſpoſitū opꝫ ꝙ deus creet ibi mās. ¶ Sꝫ hic eſt dubiū:qꝛ phici dicūt ꝙ aq̄ pōt nālr ſeparari a vino:ꝛ ſic nūq̄ fuit trāſubata. ¶ Hic eſt dōm ꝙ qn̄ ē trāſubata ſeparari nō pōt:ſꝫ q̄diu mānet ſeparari pōt: vn̄ qn̄ ē minima q̄ntitas aq̄ nūq̄ fiet ſepatio. ¶ Sꝫ qd ſignificat iſta mixtio? dī ꝙ fluxū ſanguinis ꝛ aq̄ de latere chꝛi. ¶ Sꝫ poteſt fieri ꝯſecratio ſine aqua? ¶ Dicitur ꝙ ſic:ſed tamen peccaret mortaliter ſi omitteret aliqs. Nam greci non ponunt.

Modicū aq̄ appone ꝛ cito ꝛ forti vino.

Greci bn̄ddi aquā nō apponunt. An peccant hic ꝯtr.

¶ Queſtio.IIII.

L

Quarto q̄rit̄. Utrꝫ i mixtiōe fiat vnio extremoꝝ adinuicē. Et vī ꝙ ſic.qꝛ aliter nō miſcerentur. ¶ Cōtra.quia hic ſepat̄ vnū a reliquo.

In iſta qōne nō eſt itēno de mixtione libri de generatione:ſed de mixtione tm̄ liquorum. ¶ Et iō ꝑ vidēdū ē de mixtiōe corpoꝝ nāliū. Et dicūt aliq ꝙ talis mixtio fit ꝑ corpoꝝ itimatione:imaginādo ſic:ſic ſunt duo corpa in eodē loco. ¶ Ↄ h̄ aꝛ ſic.qn̄cūqꝫ aliq̄ duo corpa ſic itimant̄ ꝙ ſūt ambo i eodē loco,non plus occupāt duo q̄ vnū:ſꝫ h̄ ē maior occupatio. ¶ Aliqui dicūt ꝙ fiūt vnū corpꝰ. ¶ Ↄ ex iduiduis diuerſarū ſpēꝝ nō fit vnū iduiduū. ¶ Alij dicūt ꝙ ꝑ ꝯtinuatione. ¶ Sꝫ h̄ ē ipoſſe:qꝛ vnū accñs eēt duoꝝ.ſ.extremitas vtriuſqꝫ. ¶ Alij dicūt ꝙ fit ꝑ reſolōnē. ¶ Sꝫ h̄ in ꝓpoſito nō valet:qꝛ nō loqmur de tali mixtiōe. ¶ Dñt ġ alij ꝙ fit ꝑ diuiſionē corpoꝝ vſqꝫ ad minima:ꝛ ita fit per iuxtapōnē:ꝛ ē ꝯtiguatio nō ꝯtinuatio. ¶ Ↄ h̄ aꝛ 4ᵒʳ. ¶ Pᵒ

Mixtio 2ᵉ. De mixtione nāliū corpoꝝ varia opi.ꝛ ipugnaꝰ nōbilr

M

ſic.qꝛ ſeq̄ret̄ oīuꝫ illoꝝ corpoꝝ mltiplicatio ꝛ diſtictio: hic āt qōlꝫ minimᵐ diuidit̄ a q̄lꝫ minimo:ꝛ ſic oia minima erūt diſcōtinuata:ꝛ nō erit idē corpꝰ mixtū. ¶ 2ᵒ.qꝛ oporteret ponē eq̄litatē miſcibiliū alr nō eq̄rent̄ i ſuis minimis. ¶ 3ᵒ.de figura:aut iſta minima hn̄t figuras rotūdas:aut q̄dratas.nō q̄dratas:qꝛ n̄ ſūt figᵉ nāles.nec rotūdas:qꝛ nō ꝯtigerēt ſe:nec ꝯiūgerent̄ niſi i pūcto:ꝛ erit diſtātia iter eas. ¶ Intelligo igr̄ ꝙ fit ꝑ igreſſionē ſubtilis corporis i poros alteriꝰ:ꝛ h̄ eſt i corpibꝰ alterius ſpēi:ita ꝙ ibi ē ſubtilꝰ qō natū ē penetrare groſſiꝰ:ꝛ ita igredit̄ ꝑ venas alteriꝰ ꝛ vinū ꝑ venas aq̄. ¶ Cōfirᵉ ꝑ exēᵒ dupli:ci:qꝛ videmꝰ ꝙ qn̄ aq̄ miſceᵉ vino:vinū trāſit ꝑ venas aq̄.ꝛ nūc igredit̄ vnā ꝑtē:nūc aliā:ꝛ ſucceſſiue:ꝛ iō opꝫ dare aliq̄s aptiōes in aq̄. ¶ Aliō exᵐ.ſi ſup oleū ponat̄ aq̄ ſubito penetrat aquā q̄ſi iuiſibilr ꝑ oēs ꝑtes aq̄:ꝛ dꝫ ꝙ ꝑ poros fiat iſta ſubitratio:ſi nō ſint duo corpa ſil:ita ꝙ ſit ipletio ꝑduiſoꝝ. ¶ Sꝫ oc.dif.ſi vna gutta aq̄ ponat̄ i calice vini.ſi opꝫ totū vinū igredi illā. ¶ Dico ꝙ

Imaginatio ꝓpria:ſed tn̄ oia bene ponderā.
Declaratio exēplaris duplex

Dubiū 3ᵐ notabile.

Singularis imaginatio.

N

nō opꝫ ꝙ ſtatiꝫ diſpgat̄ ꝑ totū calicē:ſꝫ gutta ē groſſa ꝛ vinū apit poros eiꝰ ꝛ diſpergit eā q̄ntū pōt diſpgi:ꝛ ſemꝑ efficit̄ debilior:ꝛ minꝰ pōt reſiſtē corruptiōi:ꝛ qn̄ ſubītrauerit oēs poros reſoluit̄ añq̄ diſpgat̄ ꝑ mediā ꝑteꝫ calicis:ꝛ ſi deꝰ ꝯſeruaret eā n̄ diſpgeret ꝑ totū. ¶ 2ᵃ dif. quō erāt pleni ꝑus iſti pori qꝛ n̄ erat vacui? ¶ Dico ꝙ aere vl̄ aliq̄ corpe ſiml̄i iplen erāt vl̄ adiuicē ꝯdēſant.

Adde plura vt ſcis.

Secunda ꝑticula.quō fit mixtio i ꝓpoſito. ¶ Dico ꝙ ſic̄ i vno alio:donec veniat̄ ad pūctū gnōnis:ꝛ tūc fit ſic̄ ſupradictū eſt. ¶ Sꝫ qd ſi ſacerdos in ſanguie ꝑcipit ſaporē aq̄:certū eſt ꝙ ibi eſt aq̄:vī ꝙ eēt tutū abſtinē a celebratiōe 2ᵃ. ¶ Sꝫ qd ſi miniſtratū eſt de aq̄ pura:ꝛ bibit:qꝛ credidit fuiſſe vinū album. ¶ Dicit Sco.ꝙ dꝫ iterū ꝯſecrare ꝛ ſumē vinū ꝯſecratū:ſic̄ q dimitteret ꝑtē de foꝛa regſita in bapᵐᵒ dꝫ iterare. ¶ Sed nūc eſt dubiū.qꝛ ꝓceptū eccl̄ie eſt ꝙ nō ſumat niſi ieiunꝰ? ¶ Dico ꝙ ꝓceptū iferioꝛis nō obligat ꝯ ꝓceptū ſupioris:ſꝫ vt itegrū ſacr̄m faciamꝰ,eſt ꝓceptū chꝛi: vt ieiuni ſumamꝰ eſt ꝓceptū eccl̄ie.ġ ꝛc. ¶ Sꝫ qd ſi ſacerdos de aq̄ glutiat lauando os. ¶ Dī ꝙ ſi ſit modice q̄ntitatis:qꝛ cito digerit̄ nō opꝫ ꝑꝑ h̄ abſtinē. ¶ Sꝫ qd de nō dormiēte tota nocte? ¶ Dī ꝙ ſi eſt digeſtus cibꝰ pōt fieri.alr nō. ¶ Aliq.n.ꝑꝑ bonā cōplonē ꝛ bonū calorē nālē ifra idē tp̄s meliꝰ digerūt vigilādo q̄ alij dormiēdo. ¶ Sꝫ qd ſi cōſecratio fiat in aceto? ¶ Dico ꝙ nihil fieret:qꝛ ē alteriꝰ ſpēi. ¶ Sꝫ de claretto ꝛ ſaluieto. Uī ꝙ pōt fieri:qꝛ nō eſt ſpēs mutata:ſꝫ aliq dicūt ꝙ ſic̄ liſciuiū nō eſt apta mā ad bapᵐ ſic nec ſaluicatū ad ſanguinē chꝛi ꝯſecrādū. ¶ Sꝫ h̄ nō eſt oīno ſile:qꝛ liſciuiū hꝫ aliquas ꝯditiōes q̄ ſūt ꝯtrie aque ꝛ cōditionibꝰ eiꝰ:ꝛ ex h̄ vī alteriꝰ ſpēi. ¶ Sꝫ qd ð agreſta? ¶ Dico ꝙ nō: qꝛ alia ſpēs. ¶ Sꝫ quid de muſto. ¶ Dico ꝙ q̄diu eſt intra vuā nō pōt:ſꝫ qn̄ eſt expreſſuꝫ pōt:tn̄ nō eſt cōueniēs in aliq̄ vino nō bn̄ claro:qꝛ eſt ibi multa mā terreſtris q̄ nō ꝯuertit̄:ꝛ ita eſt irreuerētia:ſicut ſi ponat̄ ibi puluis:ꝛ ideo dꝫ eſſe vinum defecatū ꝛ depuratum:nec in alio eſt celebrandū:niſi magna neceſſitas eſſet:ꝛ aliō haberi non poſſet.

De mixtione ſacꝛali. Dubiū curioſū ꝛ notanda.

di.8.hᵒ.q.3.

O

De cōſe.di.2. liquido. Nō ieiunus i caſu celebrare poteſt. De cōſe.di.2. cōꝑimus. Nō dormiēs i caſu celebrare poteſt.

De mā incōueniēte ex pte ſanguie ſatis notabilr.

P

¶ Queſtio.V.

Queritur Utrū corpꝰ chꝛi in h̄ ſacrō videat̄ ex h̄ ꝙ ſpēs videt̄. ¶ Iſta qō mota eſt ꝑꝑ ꝯtentionē quorūdā doctoꝝ. vnꝰ dicebat ꝙ corpꝰ chꝛi vē dī videri qn̄ ſpēs vin̄:ſic̄ qn̄ videbat̄ chꝛi hūanitas. Alius dicebat ꝙ nō. ¶ Et aꝛ ad pᵐ ꝑtē.vꝫ.ꝙ videat̄: qꝛ Aug.ꝑ de tri.dicit.dei filiꝰ videbat̄:qꝛ ꝯiūctꝰ erat cū humanitate:ſꝫ aliq̄ ꝯiūctio eſt corpis chꝛi ad ſpēs.ergo ipſis viſis vī. ¶ Cōtra Greg.i homel̄.paſchali in h̄ ſacramēto.aliō ē qō cernit̄:aliō ē qō credit̄.ġ ꝓpe nō vī.

Motiuū.q.ꝛ cām eius declarat.

c.16.ꝛ.17.

Dīſtīc.ſ.in albis.

Q

Hic primo ponit̄ diſtinctio de viſiōe itellectuali ꝛ ſenſibili. Et alia diſtinctio de eē aliq̄ in ſuppoſito:qꝛ vel dī eē aliqd in ſuppoſito foꝛalr: ſic̄ diuinitas eſt in ſuppoſito vbi. vel ſuppoſitalr:ꝛ pſonalr:ſic̄ hūanitas aſſūpta in vbo. Et ſic iſta eſt va:deꝰ eſt hō. ¶ Et ſūt hic q̄tuor regule. ¶ Pria eſt:ꝙ qn̄ aliqua nā eſt in aliq̄ ſuppoſito ſuppoſitalr,nō ſeq̄t̄ ſi videatur intuitiue viſiōe itellectuali aliq̄ nāli foꝛa ꝙ ſuppoᵐ videat̄ intuitiue:vbi gr̄a.albedo erat ſuppoſitata in chꝛo: nō opꝫ ꝙ q videt iſtā albedinē intuitiue videret ſuppᵐ vbi intuitiue.alr demones vidiſſent pſonā vbi. ¶ 2ᵃ regula ſilr eſt de notitia itellectuali ꝙ vidēs aliq̄ rōnem foꝛalē intuitiue,foꝛa exñte in aliq̄ ſuppoſito:nō opꝫ ꝙ videat illud in quo eſt.hoc fuit oſtenſum in pmo de ꝓprietate ꝛ eſſentia. ¶ 3ᵃ regula eſt de cognitione ſenſitiua:qꝛ vidēs tale viſione intuitiue aliquā naturaꝫ,videt illud in q̄ eſt illa nā ſuppoſitalr:vn̄ ex hoc ꝙ videbat̄ corpus chꝛi filiꝰ dei videbat̄ intuitiue. ¶ 4ᵃ regula eſt

Uiſio duplex Eſſe in ſuppoſito duplr.

Regula 4ᵉ.

diſ.1.

A ꝙ qñ aliqs videt aliq̃ nāʒ formal'r i aliquo:neceſſario videt ſuppoſitū illud. ¶ Sed vñ pueniꝫ hoc in ſenſitiua potius ꝙ̄ in itellectiua. ¶ Rñ° hoc eſt pp̄ mālitatē potētie:ꝛ iō actus nō eſt ſic preciſus ſicut actus intell's.

Cōcl'o reſpōſiua. Eтi ſpēs non vī corp' chrī videri guſtari audiri tāgi vl odorari in eē ſacrali ꝛ ꝑmo

Ex iſtis pꝫ ſolō qōnis q̄uō ſpēs vīn:qꝛ iſta accitia panis ꝛ vini nō ſunt in ſuppoſito vbi: nec foīal'r:nec ſuppoſital'r:ſed opꝫ ꝙ ſi ſuppoᵐ dꝫ dici videri ꝙ rō illa vel eſſet in ſuppoſito foīal'r vel ſuppoſital'r. Eodē mō de auditu:qꝛ illa fractio nō eſt in ſuppoſito:nec ſapoꝛ ille in eo:ꝛ iō non guſtat ſacerdos corpus chrī. Eodē mō de q̄litatib' tact':ꝛ de fumali euaporatione. ¶ Sed ꝯ.qꝛ corp' chrī vere eſt mutatū qñ venit huc:ꝛ moueť local'r. Eodē mō comediť corp' chrī ꝛ de maſticať:ꝛ iſte ꝑpōnes ſunt ꝯceſſe a ſanctis. Rñ°.dico ꝙ iō mutatus eſt:qꝛ aliqs reſpectus ꝑſentialitatis eſt in corpe chrī formal'r ꝛ vere moueť local'r:qꝛ accipit nouū vbi:ſʒ ꝓpriū nō dimittat. ¶ De comeſtione vo ſciēdū: ꝙ dicat attritionē cibi ꝛ dicit tranſitū ꝛ trabitionē ꝑmo mō nō teriť:nec frangiť:ſed hñ trāſit local'r ad ſtomachū. ¶ Intelligēdū tñ ꝙ aliqd pōt videri 4ʳ. ¶ Pꝛio. ſicut illud ad qḋ pmo act' vidēdi terminať:ꝛ iſto mō ſola lux vel coloꝛ vī. ¶ 2ᵒ. ſicut qñ illud qḋ imediate ſubijciť tali obo.ſicut dī:ſol vī:qꝛ lux vī que eſt i eo formal'r:ꝛ ita de ſubſtātijs alijs. ¶ 3ᵒ. ſicut in quo obm viſus ſuppoſitať:ꝛ iſto mō verificať act' vidēdi de chrō ꝛ erat veꝝ dicere:video deum. ¶ 4ᵒ. ſicut illud ad qḋ obm viſus referť:ſicut vidēdo hoīeʒ armatū nō video niſi arma:ꝛ pp̄ relonē habitus armoꝝ eſt veruʒ dicere video hoīeʒ. Et iſto mō dicebať in ſcriptura angelus videri:qꝛ corp' aſſumptū habebat relonē ad ipſuʒ:qḋ tñ nō erat aliqd eius:nec in eo erat formal'r:nec ſuppoſitaliter. ¶ Et iſto mō.qꝛ ſpēs hñt aliquē reſpectuʒ ad corpus chrī q̄ſi habitus ipſis viſis diceť videri corp' chrī. vñ ſacerdos qñ dicit infirmo:credis hoc qḋ vides eſſe corpus chrī.in iſta ꝓpoſitione fit demonſtratio vel ad ſenſuʒ vel ad intell'm.ſi ad intell'm:ſic eſt veꝝ qḋ intellectu demonſtrať.ſicut ſi diceret de hoīe demōſtrato: credis hūc quē vides eſſe regē tuū.ſi ad ſenſuʒ dꝫ exponi ſic.credis h ꝙ vides.i.ſub hac ſpē ſenſibili quam vides eſſe corpus chriſti ꝓpter relationē de qua dictū eſt: ꝛ iō ſm illum doctorē antiquū Alexandruʒ:dꝫ adorari ſic vocal'r vel mental'r. Adoro te dñe ieſu chrē ſaluatoꝛ quē credo ſub hac ſpē quā video.

Obo nobilis.

Qual'r local'r mutať ꝛ comediť chrī corp'

B

Aliqd videri pāgit 4ʳ.

C

Demſtratio 2ᵖ. Reſolo ſingularis.

Adorare ſm̄ ā de eucharistia vl ſcis. Modus adorandi corpus chriſti.

¶ Queſtio. VI.

Secundo queriť. Utruʒ corpus chrī ſit totū in qualʒ pte hoſtie cōſecrate. Et vī ꝙ ſic:qꝛ eſt ibi mō ſpūali:ꝛ per ꝯñs eſt in q̄libet pte ſicut aīa eſt tota in q̄libet pte corpoꝛis. ¶ Cōtra.qꝛ chrūs hꝫ ibi eſſe ſm totā ſuā q̄titatē:ꝛ nō total'r ſpūal'r.ġ nō hꝫ totū ſuū eſſe:opꝫ ipm eſſe in qualibet parte hoſtie.

D

Cōcl'o 4ᵖ.

Hic inducuntur 4ᵒʳ ꝯnes. ¶ Pꝛima eſt ꝙ corpus chrī eſt totū in qualibet pte hoſtie.hoc aūt ꝓbať 4ʳ. ¶ Pꝛio.qꝛ vbicūqꝫ fuit ſuba panis,ibi eſt corpus chrī:ſʒ in q̄libet pte hoſtie fuit ſuba panis:ġ ꝛ corp' chrī nō ſm pteꝫ:qꝛ tūc eſſet ibi mō extenſo local'r:cui' ꝯtrū fuit ſupra oſtēſum de ꝯne. ¶ 2ᵒ.qꝛ nō frangiť ſm fractionē hoſtie:qꝛ diuideretur niſi ita eēt. Si aūt dicas ꝙ nō in q̄libet pte hoſtie eſt totū:opꝫ te dicere ꝙ in vna pte ſit caput.ꝛ in alia man' ꝙ̄bus ptib' diuiſis caput eēt diuiſuʒ a manu. ¶ 3ᵒ.qꝛ eodē mō eſt in hoſtia ſicut aīa in corpe:vt oſtenſuʒ eſt ſupra de ꝯne. ¶ 4ᵒ.qꝛ eodeʒ mō eſt ibi ſicut angelus in loco. ¶ 2ᵃ ꝯ,ꝙ corpus chrī hꝫ eſſe in infinitis ptibus hoſtie: qꝛ in hoſtia ſunt infinite ptes:qꝛ aliter nō poſſet reſolui in illas:niſi ꝯſtaret ex illis:ſʒ in qualʒ pte hoſtie eſt totū corpus chrī:nec opꝫ ire ad poᵐ ꝛ actū:qꝛ in oīb' in qb'

dif.10.ꝛ.11. A.l.de côuerſione.

dif.10.ꝛ.11. A.l.de côuerſione. Rō totū corpus chrī hꝫ eē i q̄lʒ parte hoſtie ſeq̄ ꝙ

pōt eſſe eſt actual'r corp' chrī. ¶ 3ᵃ ꝯ,ꝙ hꝫ īfinitas pſentialitates ad ptes illas qꝛ vna ps pōt deſtrui alia remanente:ꝛ p ꝯñs pñtialitas ei'.cuʒ igiť in deſtructione ſiue diuiſione ptiū eſſet ꝓcedere in infinitū ꝛ in q̄lʒ pte corpus chrī ſit totū:vt oſtenſuʒ eſt.ġ ad q̄libet pteʒ hꝫ pñtialitatem. ¶ 4ᵃ ꝯ,ꝙ quelibet ps hoſtie hꝫ infinitas pſentialitates ad ptes corpis chrī:qꝛ cū infinite partes ſint in corpe chrī quelibet ps hoſtie hꝫ infinitas pñtialitates diſtinctas. ¶ Sʒ inſtatur ꝯ hoc 4ʳ. ¶ Pꝛimo ꝙ nō ſit ibi ſicut angelus in loco qꝛ angelus hꝫ eſſe in loco ſic ꝙ ſi diuidať lapis in quo eſt ꝛ ponať vltra mare ps eius:nō erit hic ꝛ ibi. ¶ 2ᵒ arguiť de aīa rōnali q̄ nō recedit nec vadit cuʒ qualʒ pte corpis:vñ manus abſciſa nō eſt aīata aīa rōnali:ſed manet in ꝑncipali pte. ¶ 3ᵒ arguo de infinitate:qꝛ infinita accñtia in eodē ſubiecto eē nō pñt:ġ nec infinitos pñtialitatis reſpectus hꝫ corpus chrī. ¶ 4ᵒ qꝛ capacitas hoſtie eſt finita.ġ adequať p formas finitas. ¶ Rñ° ad pᵐ.ꝛ dico ꝙ nunq̄ ſilitudo eſt totalis:ſʒ in aliquo ſufficit declarare vñ angelus cū vtute limitata,exhibet ſe preſentē loco ꝛ cuilibet pti: ſed de' vtute infinita facit corp' chrī eſſe in hoſtia:ꝛ iō in q̄libet diſtātia. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ aīa requirit corpus organicū:ꝛ iō nō pōt ibi eſſe. ¶ Ad 3ᵐ.de accñtibus reſpectiuis nō habeo pro incōueniēti. ¶ Ad 4ᵐ.dico ꝙ verū eſt qñ actus ꝑfectionē dicit:ſʒ foīa reſpectiua non dicit ꝑfectionē. ¶ Sed hic oc.du.ſi vna ps hoſtie pōt cōſecrari alia nō ꝯſecrata. Ricar.dicit ꝙ ſic:qꝛ vtus ſacramēti nō ferť niſi ſm intentionē ſacerdotis cōſecrātis.vñ greci ſic cōſecrant.vnū magnū panē hꝫ ſacerdos añ ſe ꝛ in medio eſt vna linea circularis:ꝛ panis itra lineā cōſecrať ꝛ quelibet ps alia datur ꝑꝑlo,pro pane benedicto:ꝛ hoc nō reprobať ab eccleſia. ¶ 2ᵒ dif.ſi pōt fieri eodē mō ex pte calicis. ¶ Dico ꝙ difficile vī poſſe aſſignari mediū vel ptē circa ptē certā ponēdo ibi lineā imaginatiuā:vel realē:tñ idem iudiciū vī de calice ſicē de pane. ¶ 3ᵃ diffi.ponať ꝙ ſacerdos determinet ſe ad ꝯſecrādū vnā ptē nō determinādo ſe ad aliquā determinate. ¶ Dico ꝙ ſimpl'r opꝫ ꝙ determinet ſe ad aliquā ptē in ſingulari.al's nihil faceret:qꝛ gnālis intentio applicationis vboꝝ nō ſufficit.hoc aūt ꝙ dicit corp' meū nō vīr ſumiť. ¶ 2ᵒ.qꝛ nulla rōne pōt oſtēdi quare vna magis eſſet cōſecrata q̄ alia. ¶ 4ᵃ dif.ponatur ꝙ miniſtrenť ſacerdoti q̄nque hoſtie:ꝛ ipſe credit ibi eſſe niſi 4ᵒʳ facta ꝯſecratione q̄ amouebiť de iſtis tanq̄ nō ꝯſecrata. ¶ Dico ꝙ itētio ſacerdotis dꝫ ferri ſup panē preſentē nō ad numerū:ꝛ iō periculoſuʒ eſt ſe determinare ad numerū:qꝛ numerus eſt accñs:ſʒ poſito ꝙ ita accidat de facto ſicut caſus eſt poſitus:opꝫ hic dicere ꝙ nihil facit:qꝛ ſolū determinauit ſe ad q̄tuoꝛ conſecrandas:nec eſt rō quare magis vnā q̄ aliā. ¶ Ulterius ponať ꝙ alicui miniſtrenť multe hoſtie:ꝛ in actu ꝯſecrandi ſolū recordeť de vna illa quā tꝫ in manib'.nūqd alie ſunt ꝯſecrate. ¶ Quidā vt dī cui talis caſus acciderat amoueri fecit oēs tanq̄ nō ꝯſecratas ꝑter illā quaʒ tenuerat in manibus:ſed male fecit. ¶ Uñ Sco.dicit ꝙ nō reqriť itētio actualis nec ſola habitudinalis:ſʒ ſufficit vtualis:ꝛ iō qꝛ ille habuit vt ſupponiť a pñ° miſſe intentionē ꝯſecrādi oēs:ꝛ iſtā itentionē nō dimiſit q̄uis eā actual'r nō habuit dū ꝯſecrauit. ¶ Ulteri' ſi ꝯſecrať media ps hoſtie:nūqd accñtia erunt ꝯtinua vnicuiqꝫ pti. Et ita idē accñs numero vnitate ꝯtinuitatis erit in ſubo ꝛ nō in ſubo. ¶ Sciēduʒ aūt ꝙ oē corp' nāle eſt finitū:ꝛ p ꝯñs ſuperficiatū:ꝛ verſus accidētia conſecrata eſt ſuperficies corpis actu:ꝛ p ꝯñs diſcōtinuatio opꝫ ꝙ ibi ſit:ꝛ erūt ibi duo corpa cōtigua:ſʒ multa apparēt cōtinua ſm ſenſuʒ que nō ſunt:ſed ſunt ꝯtigua:ꝛ oculo vi

E

In infinitis ptibus eius ſit:ꝛ infinitas pñtialitates hꝫ:ꝛ eʒ q̄lʒ ps hoſtie reſpcū ipſius:ꝙ oīa ſi maſticabis nō ſtōch' abhorrent. Obijcit 4ʳ.

F

Arᵐ a ſilī rare ex toto cōcludit. R.l.cū ſit ſem tis limitate. Alr angel's ꝛ alr corp' chrī in loco.

Infinitatē in reſpectiis dari.

Du' curioſa. d.10.ar.7.q.2. Modus ꝯſecrādi grecoꝝ ꝛ ſi pmiſſus nō tamen laudabilis. Linea duplx

G

Caſus ſingulares ꝛ ſolonce ſingulariſſime.

H

dī.6.h°.q.6. ꝛ vbi ibi nōāt

Singularis doctria quā q̄ris

I denti intuitiue appet diſtinctio ſupficiez ꝛ diſcõtinua‑tio. ¶ Sʒ tūc eſt diffi. q̄uo iſta duo corpa ꝯtigua nõ ſe‑parāť: ita ꝙ dū vna ps teneť, alia nõ cadit. ¶ Rñ°. for‑te fit diuĩa v̄tute ne miraculū percipiať. ¶ Qõ. VII.

TErtio querit̃. Utrū ſit dare minimaʒ partem hoſtie cõſecrate. Et vĩ ꝙ nõ: quia nullum q̄ntum eſt minimum: ſed vlterius diuiſibile. ¶ Cõtra. qꝛ punctus eſt in genere q̄ntitatis: ꝛ tamē eſt minimum.

pria op. alioꝝ

Hic primo videndū eſt ſi eſt dare minimā car‑nē vel paneʒ. ¶ Et dĩ ꝙ ſic de q̄nti‑tate nāli ꝛ ſenſibili: qꝛ oium nã conſtantium eſt certus terminus ſui crementi ꝛ decremēti 2° de aĩa. ¶ Cõtra illud arguit̃ 4ʳ. ¶ Primo. qꝛ oē totū maius eſt ſua pte: ſʒ ois q̄ntitas eſt qd̄dā totū. ğ maior ſua parte: ꝛ p ꝯñs non eſt minima. pbatio minoris: totū ꝛ ps ſunt ptes q̄ntita‑tis. ſi illud minimū eſt: totū hĩ ppoſitū. ſi ps ꝛ nõ totuʒ: igit̃ erit indiuiſibilis ſicut puncti nõ hñt ptes. ¶ 2° ſic. Accipio quadratū ꝛ diametrū. coſta cõſtet ex. 12. mini‑mis: tūc pbať ꝙ diametrū eſt cõmēſurabilis coſte: qꝛ a quolibet minimo ad qd̄libet aliō põt duci linea viſualis: ꝛ ille interſecãt ſe in pũcto ꝛ ĩ diametro: vel igit̃ eſt ade‑quata tota diameter: vel nõ. ſi ſic: tunc eſt cõmenſurabi‑lis. ſi nõ: tunc inter punctū ꝛ punctū erit dare medium. ¶ 3° mõ arguit̃ de circulo. ſi circulus ſit infra circuluʒ: tūc a quolʒ puncto poterit trahi linea viſualis: ꝛ ſic ma‑ior circulus eſt eq̄lis minimo circulo. ¶ Iſtas duas rõ‑nes nota in ſcdo Scoti. ¶ 4° Aug. ſup Geñ. ad lraʒ p‑bat ꝙ corpꝰ nāle eſt diuiſibile ſic. oē qd̄ hʒ medietateʒ ſui eſt diuiſibile: ſed oē corpus hʒ mediā ptem ſui. ğ oē corpꝰ eſt diuiſibile: qꝛ illud mediū ſui eſt corpus. ¶ Cõ‑firmať. q̄ñcũqʒ aliqua ſūt eiuſdē rõnis: quecũqʒ paſſio cõuenit vni: ꝛ alteri: ſed in homogeneis totū ꝛ pars ſunt eiuſdē rõnis: ꝛ totuʒ p ſe eſt diuiſibile. ğ ꝛ pars. Jō dico ꝙ nõ eſt dare minimā nālē q̄ntitatē. ¶ Aliꝗ dicũt ꝙ hĩ verū eſt ꝙ q̄ntū nāle eſt diuiſibile ſub rõne qua q̄ntū: ſʒ hĩ eſt deuenire ad talē q̄ntitatē vltra quā nõ ſaluatur ſpẽs panis vel forma. ¶ Cõtra iſtud arguit̃ q̄drupl̃r. ¶ Primo ſic. Q̄ñcũqʒ aliqd̄ corpꝰ corrũpit̃: ipoſſe ꝙ corrumpať niſi qꝛ agens inducit formā incõpoſſibileʒ. corrumpit̃ ğ forma panis: diuidať illud in qd̄ reſoluit̃: ſi aũt nõ corrũpať manet eadē forma: vel igit̃ erit pceſ‑ſus in infinitū in formis panis ſpecificis: vel erit deueni‑re ad aliqd̄ qd̄ nõ corrũpit̃ per diuiſionē. ¶ 2°. Qꝛ deꝰ põt ſuſpendere oēm diſpõnē ad corruptionē: ꝛ ita p di‑uiſionē nõ neccio corrumpeť. ¶ 3° ſic. Sicut mã extēſa exigit formā extenſaʒ in quocũqʒ continuo: ita cuiʒ pti mãe correſpondet aliqua forma: igit̃ q̄ntuʒ eſt ex parte forme nõ repugnat ſibi in quacũqʒ pte mãe eſſe mini‑ma minime. ¶ 4°. Qꝛ ps mãe ꝛ totū eiꝰ eſt eiuſdē rõ‑nis. igit̃ ſibi nõ repugnat. ğ ꝛc̃. ¶ Itē dicũt aliꝗ ꝙ reſol‑uit̃ in cõtinēs: quia nõ põt plus durare in rõne mãe vel forme. ¶ Cõtra. deus põt ſuſpendere v̄tutem ꝯtinētis aeris vel alteriꝰ mediꝗ cõtinētis: ꝛ tūc tale minimū non reſolueret. ¶ 2°. ſi in vacuo fieret nõ haberet locū qd̄ dž de cõtinēte. ¶ 3°. ſi in celo fieret nõ eſſet ibi cõtinēs tale corruptiuū. ¶ 4°. qꝛ deꝰ põt diuidere ſolē: nec ap‑paret in quo reſolueret. ¶ Dico ğ p̄mo ꝙ p nãʒ eſt da‑re minimā carnē ꝛ qd̄libet corpus phyſicū minimum. ¶ 2ᵐ eſt ꝙ ſi deť tale nāl̃r reſolueret incõtinēs ſi diui‑dať: qꝛ modice virtutis eſt ꝛ nõ põt reſiſtere corrũpēti. ¶ 3ᵐ dictū ꝙ q̄ntū ad diuinā potentiā nõ eſt dare mini‑muʒ ſicut nec maximū: qꝛ põt facere aliū mundū ꝛ aliō mare in infinitū ꝛ oia inſimul cõiungere. ¶ 4ᵐ. ꝙ nõ reſolueret̃ in ꝯtinens q̄ñ dei v̄tute directe diuideretur. ¶ Sed tūc eſt dare minimā ptē hoſtie. ¶ Hic eſt ſciē‑dū ꝙ q̄tuor ſunt gña minimoꝝ. Quedā ſm ſenſuʒ. alia ſm opõnē. alia ſm nãm. alia ſm q̄ntitatē. ¶ Primo mõ dicunt̃ minima ſm ſenſuʒ que ſi vlteriꝰ diuidant̃ non pñt percipi ſenſu. ¶ 2ᵒ ſunt que ſi diuidant̃ nõ pñt in ppriaʒ opõnē realē: ſicut ſi ſcintilla diuideret̃. vñ vide‑mus ꝙ nõ deſcēdit pp nimiā leuitatē. ¶ 3ᵒ. qꝛ nõ pñt ſubſiſtere in nã ſi diuidant̃: cũ hoc ēt nõ pñt pcipi: nec operari: ꝛ oia iſta minima ſunt q̄nta vel mathca. ¶ 4° mõ ſicut pũctus: ꝛ iſta pdicta minima oia ſunt ſubordi‑nata: qꝛ cõparãdo ipſa, illa que ſunt minima ſm ſenſuʒ ſunt ceteris minora. pbať: qꝛ maior v̄tus reqrit̃ ad mu‑tandū real̃r q̄ꝫ intentional̃r: qꝛ maior eſt ꝯrietas in mu‑tatione rei. ¶ De minimo ēt ſm nãm pʒ: qꝛ minimum eſt: qꝛ maior v̄tus reqrit̃ ad operandū q̄ꝫ ad ſubſiſtēdū. ¶ De 4° aũt nõ eſt duᵐ. ¶ Ad ppoſitū in hoſtia: pʒ ꝙ eſt deuenire ad p̄ma tria: ſʒ nũq̄ꝫ diuidēdo eſt deuenire ad minimū ſm q̄ntitatem quacũqʒ virtute. Si igit̃ ſpēs diuidať vſqʒ ad minimū p̄mo mõ. vʒ. ſm ſenſum non manet corpus chrĩ: ſed q̄ñ venit̃ ad minimuʒ ſm nãm nõ remaneret ꝯſecratio. ¶ De puncto aũt dictū fuit ſu‑pra. ¶ Sed nũqd põt angelus diuidere ſine reſolõne. Videť ꝙ ſic: qꝛ cognoſcit intuitiue oēs ptes: ꝛ põt mo‑uere q̄ꝫlibet. ¶ Sed ſi ſpēs diuidat, nunq̄ꝫ erit reſolo: qꝛ accñs nõ põt reſolui in ſubaʒ. ¶ Sʒ de facto fit iſta reſolo iſto modo quo dcm̃ eſt vt percipiať miraculum.

Impugnᵒ 4ʳ. c. 41.

K

Nõ dari mini‑mū q̄ntuʒ vel nāle oñdit 4ʳ

Ꝟ. I. minoꝝ. di. 2. q. 9.

L

Op. ppria. Aliᵘ modus dĩ aliorum. Impugnᵒ 4ʳ

M

Terti° modᵒ dicēdi alioꝝ.

Reſolõ ppa. Et ſi nāl̃r ſic dať minimū ꝛ maximū: non dĩ ſimpl̃r.

N

Oĩa minimo‑rū q̄tuor que declarat ꝛ or‑dinē coꝝ aſſi‑gnat dõnter.

O

In fine. q. pre cedentis.

¶ Queſtio. VIII.

QUarto querit̃. Utrum ptes in hoſtia ſint real̃r diſtincte. ¶ Et vĩ ꝙ ſic. hoc pʒ: qꝛ vna corrupta, altera remanet. ſed ꝙ ſint ibi actu pʒ: qꝛ vna terminat pductionē: ꝛ alia mouet aliaʒ. ¶ Ex hoc pʒ ꝙ ſunt in actu. Sed q̄uo ſunt ibi in poᵃ ſm phos: ¶ Dico ꝙ poᵃ põt intelligi 4ʳ. ¶ Uno mõ put diſtinguit̃ ꝯ actū opandi: ſicut intellecꝰ poſſis dĩ eſſe in poᵃ. ¶ 2ᵒ. put diuiditur ꝯ actū pficiendi: ſicut mã pficit̃ ꝛ nõ pficit. ¶ 3ᵒ. put diuidit̃ ꝯ actuʒ exñdi: ſicut mundus anq̄ꝫ fieret. ¶ 4° mõ. put diuidit̃ ꝯ actū ſubſiſtēdi in tertio mõ dicēdi p ſe: ꝛ ſic ptes ꝯtinui dr̃ eſſe in poᵃ: qꝛ totū cõtinuum eſt vnū ſubſiſtēs. ¶ Dico igit̃ ꝙ infinite ptes ſunt actu in cõtinuo: in actu dico exñdi: qꝛ pducte ſunt: ſʒ nõ ſubſi‑ſtunt. ¶ Hec de eucbariſtia dicta ſufficiant.

P

Poᵃ ꝛ actus 4ʳ accipiunt.

Ecce qd̄ ptes ꝯ phoꝰ ꝯtinui real̃r diſtincte ꝛ p ſe exñtᵒ. ſʒ nõ ſic ſubſi‑ſtentibus.

Poſt hec de penitentia.

HIc incipit diſtin. 14ᵃ. ¶ Circa quaʒ queruntur 4ᵒʳ qõnes. ¶ Primo vtrū pnĩa ſit ſacrʒ noue legis. Et vĩ ꝙ non: qꝛ de ipſa pnĩa facta eſt mentio in veteri lege. 3. Regum. 8. ſi peccauerit in te ppl̃s tuus ꝛ ꝯuerſus ege‑rit penitētiā. Et in eccleſiaſtico. añ mor‑tem confitere peccata tua. ¶ Contra Jacobi. 5. Cõfite‑mini alterutrum peccata veſtra.

Q

17. c.

Hic ſunt 4ᵒʳ ingrēda. ¶ Primo qd eſt ſacrʒ pe‑nitentie. vbi ſciendū eſt ꝙ Hierony. in epĩa ad demetriadē v̄ginē ſic diffinit. Pnĩa ē 2ᵃ tabula poſt naufragiū: nemo. n. põt venire ad portū ſalutis niſi per pniaʒ. Ad pfectā aũt pniam cõcurrũt 4ᵒʳ actus di‑uerſaꝝ potētiaꝝ. ¶ Primus eſt acꝰ intell̃s vt qs reco‑gitet oia pctã ſua. ¶ 2ᵘˢ actus nolēdi: qꝛ opʒ nolle pctm̃. ¶ 3ᵘˢ eſt acꝰ poᵉ executiue q eſt actus pnuntiãdi pctã. ¶ 4ᵘˢ acꝰ eſt potētie hierarchice in ſacerdotibꝰ cara‑cter. Ex iſtis pficit̃ pnĩa que eſt ſacrm̃. ¶ Sed ꝯ pᵐ: qꝛ in abſolõnibꝰ de pctis publicis aliqs põt facere ſe ab‑ſolui de eo pctõ de q̃ neſcitur vĩ in ꝯfeſſiõe. ¶ Cõtra 2ᵐ. qꝛ diſplicētia eſt paᵒ q̃ nõ eſt in ptãte nr̃a. ¶ Cõtra 3ᵐ. qꝛ mutꝰ nõ poſſʒ ꝯfiteri. ¶ Cõtra 4ᵐ. qꝛ dcm̃ fuit ꝙ

Pnĩa qd?

Ad pniaʒ pfe‑ctã actꝰ q̄drupl̃icē ꝯcurrē.

Obijcit 4ʳ.

Supra di. 7.

A

Deſones pre/clare.
Diſplicētia 2ᵉ
Ecce qđ q̄ris.

caracter nō erat po⁹ actiua. ¶ Ad p̄ᵐ. dico ꝙ ſi ignorē ꝙ ſit pctū: tn̄ dubito ⁊ facio illud: de h eſt ꝯfitendū: qꝛ expoſui me pctō. ¶ Ad 2ᵐ. dico ꝙ diſplicētia ſenſitiua nō eſt i ptāte nr̄a ſicut nec imutatio ad magnū gaudiū: ſed in rōne actus nolēdi eſt in ptāte nr̄a. ¶ Et ſilr triſtitia ꝯrīs nō eſt in appetitu ſenſitiuo. vn̄ cū gaudio ẜ ſenſuꝫ pōt ire ad cōfeſſionē. ¶ Ad 3ᵐ. dico ꝙ ꝓlatio vocalis nō eſt de nec̄itate: imo ſufficeret ēt ſcribere ea: ⁊ ſufficiūt ſigna in muto. ¶ Ad 4ᵐ. dico ꝙ lꝫ caracter non ſit for³ actiua ⁊ nō eliciat actū realē: tn̄ ꝯſeq̄t ipꝫ reᵐ rōnis auc̄tis q̄ pōt h facere auc̄te legiſlatoris. ¶ Sꝫ occ. dif. qd facit ſacerdos in ꝯfeſſione. Cū ẜ Augu. ſup illo vbo. ꝑs. cor ꝯtritū ⁊ humiliatū ⁊c̄. de⁹ ſtatī in ꝯtritione remittit pctm̄: vn̄ dicit Hierony. ꝙ ſacerdos nō abſoluit: ſꝫ oñdit abſolutū a deo. q abſoluit ex ꝓpoſito ꝯfitendi: ſine q̄ ꝓpoſito nō eēt ꝯtritio. ¶ 2ᵃ diffic. orit̄ ex iſta: cū qlꝫ veniat ꝯtrit⁹ ad cōfeſſionē: nihil ibi vī facē ſacrꝫ. ¶ Hic dicit Sco. ꝙ in oī ſacro ſufficit nō ponē obicē: ita ꝙ ſi nō ſit in actu ꝯrio ſtatī ſacrm̄ hꝫ efficaciā ſicut in bapᵐᵒ: tn̄ vbi nō hꝫ volitionē ponit obicem.

Notabile de caractere.
Dubiū 2ᵐ no tabile.
Sup mat. 16.

B

di. 1. h⁹ ⁊ ſequentib⁹ ⁊ in hac materia.

Secundo ingrendū eſt q̄ integrāt ſacrm̄ ꝯfeſſionis: ⁊ ſunt 4ᵒʳ cāe. ¶ Pria eſt cā efficiens: q̄ eſt ſacerdos ordinat⁹ ⁊ nullus ali⁹ pōt abſoluē: nec cōfeſſionem audire: nec ſacrm̄ miſtrare vt ſacrāle. ¶ 2ᵃ eſt cā mālis que ſunt pctā cōfeſſa. ꝓbat̄: qꝛ forma abſolōnis trāſit ſup ea. ¶ 3ᵃ cā eſt forālis ⁊ eſt ẜm aliq̄s Abſoluo te: ⁊ addit̄ cōiter, a pctīs tuis. ¶ 4ᵃ eſt cā finalis. vꝫ. ꝙ intēdit nō recidiuare. ¶ Et iſtat̄ ꝯ iſta. ¶ Cōtra p̄ᵐ. qꝛ in tpe nec̄itatis vī ꝙ aliqs poſſit ꝯfiteri laico. ¶ Cōtra 2ᵐ. qꝛ pctā oblita vident̄ eē mā. ¶ Cōtra 3ᵐ. qꝛ qdā hñt ritū. abſoluat te de⁹ pr̄ de⁹ fili⁹ de⁹ ſpūſſcūs. ¶ Cōtra 4ᵐ. vī ꝙ ſufficiat ꝯfeſſio: dato ꝙ nō recogitet de recidiuatione. ¶ Rñ°. ad p̄ᵐ. dicit Sco. ꝙ ſi aliquis crederet poſſe ſacrālr laico vel nō ſacerdoti cōfiteri eēt ſibi in detriᵐ, cū iſtud ſacrꝫ hēat determinatū miniſtrū: tn̄ ſi pro hūilitate h facit vt ſeipm̄ humiliet ⁊ puniat bn̄ facit: ſi tn̄ intēderet alr peccaret mortalr. ¶ Ad 2ᵐ. dico ꝙ oīa pctā oblita q̄ꝫ explſe ꝯfeſſa ſunt nā hui⁹ ſacri: tn̄ ſpālr cōfeſſa. ¶ Ad 3ᵐ dōm: ꝙ ſic fiebat in ꝓuintia ꝓuintie: ſꝫ iprobata fuit iſta forā. ¶ Sed tn̄ videret̄ ꝙ ſic greci baptiçāt ſub hac forā, baptiçet̄ ſeruus chr̄i Nicolaus: ita vī ꝙ nō eēt incōueniēs in ꝯfeſſiōe talr abſoluere: qꝛ tn̄ ſacrālia ſunt ſtricti iuris: idō nō debēt imutari. ¶ Ad 4ᵐ. dico ꝙ ſufficit ꝙ nō hēat actuale ꝓpoſitū recidiuādi. Un̄ totalis intētio eſt recipe ꝙ facit eccl'ia.

Cāe integrantes ſac. in iſtō ſunt quattor.

C

di. 17. huius.

Laico q̄lr ⁊ q̄n ꝯfitedū.

Modus abſoluendi ꝓuintialū quondā

Sacrālia imutabilia.

Nota de recidiuatione.

Tertio videndū eſt a quo fuit iſtitutū. Aliq dicūt ꝙ nō inuenit̄ in euāgelio. ¶ Sed beatus Jacobus ipꝫ inſtituit. ¶ Sꝫ h nō tenet̄: qꝛ ipſe nō habuit auc̄tē inſtituēdi ſacrā: vn̄ ⁊ btūs Petrus nō fuit caput eccl'ie: ſed vicari⁹ eius: cui⁹ nō eſt leges cōdere: multo min⁹ Jacobus q habuit ptātē limitatā in ſua dioceſi. ¶ Aſſignat̄ igit̄ locus vbi fuit iſtitutū Marci 3°. Mathei. 10. dedit eis ptātē ſup oīa demonia. i. ſup oīa pctā. Alij dicunt ꝙ hoc fuit qñ miſit leproſos ad ſacerdotes Luce. 17. qbus dixit. Ite oſtendite vos ſacerdotib⁹. vt daret itelligi ꝙ qñ de⁹ abſoluit aliquē a pena pcti vult ꝙ ſacerdotib⁹ ꝯfitēdo oſtendat ſe. Alij dicunt ꝙ h fuit Matth. 16. Quecūqꝫ ligaueris ſup terrā ⁊c̄. ſꝫ h magis de iuriſditione publica itelligi vī q̄ꝫ de foro ꝯfeſſionis. ¶ Alr dicit Sco. ꝙ tunc qñ chr̄s Ap̄lis dixit. accipite ſpūm ſctm̄. quoꝝ remiſeritis pctā remittunt̄ eis ⁊c̄. Jo. 20. ⁊ tn̄ hoc nō fit niſi in foro penitētiali: ⁊ ita vī ꝙ magis eſt ad ꝓpoſitum: qꝛ alie auctoritates inducte magis accipiunt̄ ẜm ſenſum myſticum.

Vide qđ q̄ris De inſtitutiōe huius ſacri.

D

Jacobi. 5.
Op. alioꝝ ⁊ eoꝝ impugnatione.
Vide copioſe h in ſco. d. 17 huius.

Suſtinet ⁊ bn̄ cū irrefragabili ſcoto.

Quarto videndū eſt q̄ ſunt ꝓprietates penitētie. ¶ Ubi ſciēdū ꝙ multe in ſe ſūt circūſtātie pnie: ⁊ ſūt potiſſime 4ᵒʳ. ¶ Pria eſt ꝙ dꝫ eē ꝯfe⁹ pura. vn̄ q venit fictus peccat mortalr. ¶ 2ᵃ ꝙ dꝫ eſſe vā ſine excuſatiōe ⁊ palliatione. ¶ 3ᵃ clara ⁊ manifeſta: qꝛ pctā ⁊ circūſtātias dꝫ dicere. ¶ 4ᵃ integra ſine dīminutione: qꝛ inutilis eſſet ſi diuideret. ¶ Sꝫ iſtat̄ ꝯ iſta. ¶ Cōtra p̄ᵐ veniēs fict⁹ nūqd aliqd recipit: q̄ꝫuis non recipiat rē ſacri. ¶ Hic dicūt aliq ꝙ in oīb⁹ ſacrīs ipꝛimit̄ diſpō q̄dā ad grāꝫ. ſi aūt h nō ponat̄ qđ veri⁹ eſt: tūc dico ꝙ nihil recipit. ¶ Cōtra 2ᵐ. nūqd licꝫ ſe excuſare. ¶ Dico ꝙ ſic vaciter: qꝛ ſic non licet dicē min⁹: ita nec plus q̄ꝫ ſit: ſed veraciter q̄ntū eſt: ⁊ q̄ūo. ¶ Cōtra 3ᵐ vī. qꝛ dicēdo circūſtātias poterit confeſſio reuelari ⁊ pctm̄ alteri⁹: vt ſi peccator ꝯfitēs audierit cōfeſſionē. ¶ Dico ꝙ in talib⁹ vbis gn̄alib⁹ dꝫ fieri: vt non reueletur: ꝙ ſi abſqꝫ reuelatione alteri⁹ pcti nō pōt fieri: tūc in foro illo ſecreto pōt reuelare vel pōt dicere. Et ꝯfeſſor audiēs dꝫ vtriūqꝫ pctm̄ cōfeſſuꝫ ⁊ reuelatuꝫ ſiue tam ꝯfitentis q̄ꝫ reuelati ꝑ circūſtātias oīno celare. ¶ Sꝫ de 4° eccleſia tolerat nūc ꝙ cōfeſſio diuidat̄ ſiue dimidiat̄. Un̄ penitētiarij dn̄i. ꝑp. nō audiūt niſi reſeruata in foro penitētiali: qꝛ aliā iuriſditionē nō hn̄t: vn̄ cū nō ſit culpa ex pte ſui nec ꝯfitēs intēdat diuidē ſiue dimidiare q̄ntū eſt in ſe nō eſt illicitū ſic dimidiare. ¶ Queſtio. II.

Propꝛietates ſeu circūſtātie ꝑncipales h⁹ ſacri ſūt 4ᵒʳ.

E

Fictus ꝯfitens nihil recipit.
Excuſatio vitetur in ꝯfeſſiōe.

Notabilis documenta de reuelatione circumſtātiaꝝ. ſed cōſidera.

F

Diuidere cōfeſſionē in caſu ſorꝫ licitū.

SEcundo querit̄. Utrū in hoc ſacro grā infundat̄. Et vī ꝙ non: qꝛ ordinat̄ ad remiſſionē culpe. ¶ Contra. qꝛ eſt ſacramentum noue legis.

Hic primo videndū eſt de infuſione grē. ¶ Ubi ſūt 4ᵒʳ vitates. ¶ Pria eſt ꝙ hoc ſacrm̄ hꝫ vim ꝯferēdi grāꝫ ⁊ delendi culpā. ¶ Pmū patet: qꝛ eſt ſacrm̄ noue legis. ¶ 2ᵐ aūt pꝫ ex forā vboꝝ. ¶ 2ᵃ veritas eſt ꝙ aliqñ infundit grāꝫ ⁊ nō delet culpā: qꝛ in ꝯtritione infunditur grā: ⁊ nō delet̄ culpa añq̄ꝫ cōfiteat̄. Adhuc plus ꝙ in cōfeſſiōe ſemꝑ dat̄ noua grā. ¶ 3ᵃ vitas eſt ꝙ nūq̄ꝫ delet culpā qn ꝯferat grām. ¶ 4ᵃ vitas eſt ꝙ aliqñ ſil' infundit grāꝫ ⁊ delet culpā: ⁊ h de facto lꝫ ſit difficile videre: qꝛ vī ꝙ ꝯtritio q̄ ꝓcedit ꝯfeſſiōē ſꝑ ꝓus remouet culpā: tn̄ h pōt accidē ſic qñ aliqs attrit⁹ accedit ⁊ in actu cōfeſſiōis cōterit̄: tūc ſil infundit̄ grā ⁊ delet̄ culpa.

Veritas 4ᵒʳ notabiles de infuſione grē in h ſacro.

G

Secundo vidēdū eſt qd delet. ¶ Hic ſūt 4ᵒʳ ꝯ/nes negatiue. ¶ Pꝛima eſt. ꝙ illud qđ delet nō eſt aliqs act⁹ malus: qꝛ act⁹ trāſit qñ ſacrm̄ eſt: qđ aūt nō eſt deleri nō pōt. ¶ 2ᵃ ꝯ/ ꝙ nō delet hitū vicioſuꝫ: qꝛ ita expit̄ ſe pronū poſt ſic añ. Nā oīs hit⁹ vitioſus ſtat cū grā. ¶ 3ᵃ ꝯ/ ꝙ nō delet aliquā ꝓuationē deformitatis. ꝓbo: qꝛ nō illā q̄ eſt in actu: qꝛ tūc nō eſt. nec hitū: qꝛ remanet in aīa. ¶ 4ᵃ ꝯ/ ꝙ nō delet̄ aliq̄ macula poſitiua vel rubigo: qꝛ ſi pctm̄ eēt aliqd poſitiuū eēt ſpūale ⁊ nobile. ¶ Sciendū tn̄ ꝙ 4ᵒʳ reᵘˢ remanēt trāſeunte actu. Pꝛimus eſt ad deū: remanet. n. reᵘˢ inimicitie ad deū: ⁊ eꝯ. Scdͦs ad infernū cui obligat̄. Tertius reſpect⁹ ad pniāꝫ ad quā obligat̄. nā facto pctō orit̄ ſtatim noua obligatio ad puniendū. Quart⁹ reſpectus eſt ad actū pcti ꝓteritū: ſic hō dī homicida ꝑ reſpectum ad actū ꝓteritū. Silr apoſtata. ¶ Sꝫ in quo iſtoꝝ 4ᵒʳ reſpectuū ſtat rō pcti. ⁊ q̄ūo hō ē forālr peccator? ¶ Nō in 4°. qꝛ ille eſt indelebilis: deus eniꝫ nō pōt facere qn homicida nō interfecerit: ⁊ apoſtata ꝓfeſſionē nō violauerit hn̄ qđ nō eſſet facta. Nec in tertio: qꝛ eſt ſacrm̄: qꝛ talis obligatio bona eſt: per iſtud aūt ſacrm̄ nullum bonū tollit̄. conſiſtit ḡ rō formalis pcti: vel in reſpectu reatus ad infernū vel in reſpectu inimicitie ad deū. Et in h nō teneo cū Scoto. Scotus tn̄ tꝫ ꝙ in obligatione ad penā. ſꝫ poti⁹ dico ꝙ in re⁹ inimicitie ad deū: qꝛ aliqs poſſet eē obligatus ad penā iferni cū grā: ſic pꝫ in chꝛo

Cōclōnes negatiue 4ᵉ.

Quid nō delet hoc ſacrm̄

H

Tranſeunte actu pcti remanet 4ᵉ reſpectus in peccatore.

In quo ꝯſiſtit forālr rō pcti: ⁊ denominatio peccatoris. cōſidera bene.

Dimittit ſco. ⁊ malc. vn̄ cū hi. pn̄ 1. q. 1. optime. ⁊ dic ꝯtr ſaluando ſemꝑ amicū.

I quãdo crucifigebat̃:ꝛ potuiſſet in tali pena continuari. pena igit̃ nõ repugnat gr̃e:ꝛ multo minus obligatio ad penã:nõ ſic aũt de inimicitia:q2 ĩpoſe eſt ꝙ hñs grãz ſit inimicus:ꝛ iõ magis cõſiſtit in iſto reſpectu.ſ.inimicitie ad deũ:ꝛ iſte tollit̃ per ſacramentũ penitẽtie.

Caue bñ ponderando. Cõclo 4[e].

Tertio videndũ eſt qd eſt ṗus:vel deletio culpe: vel infuſio gr̃e.¶ Hic ſunt 4[or] ↄcluſiões. ¶ Pria eſt ꝙ inductio forẽ ṗoꝛ eſt q̃ȝ expulſio ſui ↄ̃rij. rõ eſt:q2 agens ṗncipali[ter] itẽdit aliqd inducere q̃ȝ opp[m] expellere.¶ 2ª ↄ̃/ꝙ imediatis ↄ̃rijs ṗus ẽ expulſio nã. q2 põt expelli ↄ̃riũ dato ꝙ aliud nõ inducat̃:ſȝ erit ſtat[us] in medio.¶ 3ª ↄ̃/ꝙ expulſio culpe ꝛ infuſio gr̃e nõ ſunt ↄ̃ria imediata:vt fuit oñſuȝ ſupra di.1.q.4.¶ 4ª ↄ̃/ꝙ deus põt facere ꝙ expulſio culpe ſit ṗoꝛ ĩfuſione gr̃e:ꝛ tũc dico eȝ hic ꝛ in bap[tis]mo:q2 in bap[tis]mo ṗus accipit̃ eſſe ꝛ intẽdit̃ prius ꝛ p ſe grã ꝛ ex cõſequenti in infuſione gr̃e expellit̃ culpa:ſicut ponẽdo aliquẽ in puris nãlibus ſic hic eȝ ṗus expellit̃ culpa:q2 intentio magis eſt ad deletionẽ peccatoꝝ in hoc ſacramento q̃ȝ infuſio gr̃e.

Quare ſe hñt in hoc ſacto ĩfuſio gr̃e ꝛ expulſio culpe ſacie nõnter: ſȝ an cõpiat ↄ̃ſidera.

K

Caue h conſidera.

A.l. ad inſtãtianem.

Uide ſco.di. 16.huius.

Quarto videndũ eſt ſi ſint diſtincte mutationes. ¶ Et di ꝙ ſic:q2 põt infundi grã ſine expulſiõe culpe:ſic̃ fuit factũ in angelis ꝛ ṗmis parẽtib[us].

¶ Queſtio. III.

Tertio querit̃.Utrũ pnĩa ſit v̇tus. Et vĩ ꝙ nõ:q2 ſacr̃m nõ vĩ eẽ v̇t[us]: ſed pnĩa eſt ſacr̃m.ergo ꝛc̃. ¶ Contra.chr̃s incepit ſuã ṗdicationẽ a virtutibus:ſed ṗmo dixit:penitentiam agite ꝛc̃.

Matthe.3.

Hic ſunt 4[or] preambula.¶ Primum eſt qd eſt pnĩa q̃tũ ad ſig̃ationẽ nois.Scot[us] dic̃ ꝙ ſm ſig̃ationẽ nois pnĩa eſt q̃ſi pene tenentia. ¶ 2[m] ṗambulũ eſt qd eſt ſm rẽ ſig̃atã p nomen.¶ Dico ꝙ eſt punitio volũtaria petõꝝ.¶ 3[m] ṗambulũ:ꝙ eſt act[us] laudabilis dictatus a rõne:q2 iuſtitia h̃ exigit:vt puniatur delinquẽs ſm exigẽtiã delicti.¶ 4[m] ṗambuluȝ eſt: ꝙ ex talib[us] actib[us] gñat̃ habit[us]:ꝛ ille habit[us] eſt v̇tus. Unñ ſciendũ:ꝙ aliquc v̇tutes ſũt hierarchice:q̃ hñr in pr̃ia: ſicut viſio clara.Aliquc theologice.ſic̃ fides ꝛ ſpes.Alie ſunt moꝛales q̃ ex actib[us] moꝛalib[us] gñant̃ ĩ po[tentia] volutiua. Alie intellectuales.pȝ aũt ꝙ pnĩa nõ eſt v̇tus itellectualis:q2 melius cognoſcẽs non ſemꝑ plus penitet.nec hierarchica:q2 nõ eſt in pr̃ia.nec theologica:q2 pnĩa nõ hȝ deũ ꝑ obo.vñ dico ꝙ eſt v̇tus moꝛalis ꝛ nãlis:ꝛ nãl[ite]r cognitũ eſt ꝛ dictatũ a rõne recta ꝙ petõñ exigit punitionẽ.¶ Sȝ oc.diffi.ad quã v̇tutẽ ṗncipal[ite]r reducit̃:di ꝙ ad iuſtitiã q̃ q̃s hñ oꝛdinat̃ ad alterũ:ꝑ hanc.n.v̇tutem hñ q̃s ſe hȝ ad deũ quẽ offendit.¶ 2ª diffic.ſub q̃ rõne cõtinct̃.¶ Di ꝙ nõ ↄtinet̃ ſub cõmutatiua:ſed ſub diſtributiua:q̃ hȝ punire mala ꝛ diſtribuere bona.vñ foꝛmal[ite]r eſt iuſtitia diſtributiua.¶ Sco.tñ dicit ꝙ ꝑtinet ad ſpẽm amicitie:q2 ad amicũ ꝑtinet hñfacere ꝛ recõciliari offenſo.¶ 3ª diffi.ſi iuſtitia eſt nobiliſſima virtus moꝛalis.¶ Dico ꝙ nõ:q2 aliquc erũt in pr̃ia:ꝛ ꝑficient̃ in nobiliſſimo ſtatu.¶ 4ª diffi.qd eſt obm ei[us].¶ Dico ꝙ malũ:ſicut.n.aliquc v̇tutes ſunt ad amãdũ bonuȝ:ita ſunt aliquc ad odiendũ malũ.¶ Sȝ tũc oc.diffi.q2 oĩs v̇tus eſt de bono.¶ Cõcedo q̃tũ ad ſuñ:ſed inq̃tũ eſt quedã additio opȝ ꝙ malũ aſpiciat.

Preambulũ quadruplex. di.pñã.q.1.

L

Pnĩa qd eſt qd nois ꝛ rei: ꝛ cui[us] v̇tutis ſubiectiua nocanter.

Uirtutes ſũt ĩ differentia q̃druplici.

Dubia nõãda

A.l.ſpẽ.

M

di.preſenti.

Uirtus duplex

¶ Queſtio.IIII.

Quarto querit̃.Utrũ virtus pnĩe ↄſiſtat in medio. Et vĩ ꝙ non:q2 virtutes theologice nõ ↄſiſtunt in medio:q2 hñt obm infinitũ:ſed malũ culpe eſt infinitũ.¶ Cõtra.q2 eſt v̇tus moꝛalis.ergo ꝛc̃.

Hic ſunt duo videnda.¶ Prio ſi v̇tus ↄſiſtat in medio.¶ Circa qõ eſt ſciendũ ꝙ aliq̃ñ aſſ.gnat̃ medietas ad ſupabundantiã in mãã non rõne obiecti:q2 aliquc ſunt v̇tutes que nõ hñt mediũ:act[us] aũt moderans ex parte mãe ſicut virtus latrie puta colere deũ:q̃to magis abũdat tanto magis accedit ad mediũ v̇tutis.¶ Sed tñ ex circũſtãtia in ſuperabundãtia põt eſſe defectus:ſicut aliqui in ṗncipio eccleſie:q2 honoꝛe dei volebãt circũcidi ꝛ alias cerimonias obſeruare:qõ nõ erat licitũ:nec meritoꝛiũ.Ex pte ẽt defectus:vt cõfiteri ſemel in decẽ annis.Alia eſt v̇tus que circa defectũ mãe mediat ſicut virginitas:ꝛ iſta nõ põt multiȝ circa huius mãm deficere penes augmentũ:ſed ex alia circũſtantia:ſicut ſi eſſet materiata vel hõ.Aliquc ſunt virtutes in q̃bus accipit̃ mediũ ſm equalitateȝ quo ad nos: vbi actus de ſe nõ põt eſſe ſupabundans:nõ tñ ex circũſtantia:ſed ex intenſione act[us] tñ.Alio mõ mediat iuſtitia cõmutatiua vbi eſt mediũ ex pte rei:ſicut ſi regi vẽdo aliqd:tãtũ dȝ mihi dare q̃tũ valet. In hac penitẽtia nõ ſumit̃ tota ſupabundãtia ex pte mãe:q2 q̃tũ poſſuȝ debeo nolle petm̃.nec ex pte deficientie:ſicut in v̇ginitate:ſed ſicut in latria ex circũſtãtia põt eſſe defectus in ſupabundãtia.nõ ex pte obiecti:ſicut ſi penitẽs interficeret ſe:tũc eſſet ſuperabundãtia:ꝛ ſi nimis remiſſe doleret:eſſet defectus.¶ Sȝ qd eſt ṗus ſupabũdãtia:vel defectus:¶ Hic eſt ſciendũ ꝙ ſicut dictũ fuit in ṗmo: v̇tutes q̃dã dant̃ ad actũ intendẽdũ:q̃dã ad actũ remittendũ:quedã nec ſic nec ſic:ſed ad regulandũ ſicut prudentia que nõ intẽdit nec remittit:ſed regulat:ſȝ tñ nã prona eſt ad deficiendũ ꝛ deſiſtendũ:tũc ĩdiget habitu roboꝛante ꝛ quodãmõ impellente:talis eſt actus foꝛtitudinis:que eſt circa terribilia moꝛtis:que nã nata eſt fugere. In q̃buſdã aũt nã eſt nimis prona ad exequenduȝ delectabilia:ꝛ tunc indiget aliqua v̇tute retrahente ꝛ moderante:ꝛ talis eſt v̇tus tẽperãtie que eſt ad remittendũ actũ circa delectationes tactus. Juſtitia aũt dat̃ ad vtrũq̃ȝ.Nõ eſt regula gñãlis:ꝙ qñ v̇t[us] dat̃ ad actũ intendendũ:vitiũ qõ eſt in defectuȝ eſt maius ꝛ peius: q2 ſibi magis ↄtrariat̃:ꝛ iõ foꝛtitudini magis opponit̃: ꝛ peius vitiuȝ reputat̃ timiditas q̃ȝ audacia.qñ v̇o dat̃ ad remittendũ:tunc vitiũ in ſuperabundãtia eſt peius: ꝛ iõ plus opponit̃ tẽperãtie intemperãtia q̃ȝ inſenſibilitas.virtus aũt penitẽtie dat̃ ad intendendũ actũ q2 remiſſi ſumus ad puniendũ peccata noſtra:ꝛ ideo q̃ñis ſuperabundantia ꝛ defectus circa penitentiã ſint vituperabiles:tñ vituperabilioꝛ eſt defectus.vñ grauius eſt nõ penitere q̃ȝ excedere in penitẽdo.¶ Cõtra.q2 Cayn fuit nimis penitens:tãtũ enim putauit peccatum ſuum graue ꝙ nõ credidit poſſe veniam obtinere.maioꝛ eſt (inquit) iniq̃tas mea q̃ȝ vt veniã merear.Eſau aũt fuit minus penitens:ꝛ tñ plus vituperatur Cayn q̃ȝ Eſau. ¶ Item iudas fuit nimis penitens:q2 penitentia duct[us] laqueo ſe ſuſpendit:Simon magus impenitens. Et tñ ṗmus magis vituperat̃.¶ Dico ꝙ peccata preciſe cõparando adhuc ſtat qõ dictũ eſt:ſed in Cayn vltra penitentiã fuit deſperatio:ꝛ in hoc plus peccauit ꝛ magis vituperat̃ nõ rõne penitentie:ſed q2 contra aliam virtutẽ nobilẽ fecit.videlȝ ↄtra ſpem.Eodẽ mõ dõm eſt de iuda ꝙ nõ rõne penitentie:ſed rõne deſperationis.

N

Quare v̇t[us] cõſiſtit ĩ medio: ꝛ mediũ in v̇tutibus variis variere ĩ ſacto nõnter:q̃re hic in.3.ꝛ in tractatib[us] diuerſis de v̇tutib[us]:ꝛ ſpal[ite]r ĩ tr.de medio.

O

Dubiũ nõbile di.1.

A.l.ſi enim.

P

Uirtutes ſũt ĩ triplici dñã ꝛ qñ ꝛ in q̃bus ſupabũdantia eſt peioꝛ: defectus vel eȝ.

Deficere ĩ penitẽdo ẽ pei[us] q̃ȝ ſupabũdat̃ adhõ nõbilis

Gene.4.

Q

Matthe 27. Quare plus Cayn q̃ȝ eſau. ꝛ iudas q̃ȝ ſymon magus vitupat̃:cũ tñ illi excedebãt in penitẽdo:iſti deficiebãt.

Et ſicut ṗdictis auctoꝛitatibus.

Hic incipit diſtin.15.in qua queruntur quatuoꝛ qõnes.¶ Prima vtrum ſatiſfactio ꝑ peccato moꝛtali ſit poſſibilis homini viatori.Et videtur ꝙ non:quia Anſel.in lib[ro] cur deus homo.determiat ꝙ purus viatoꝛ hoc non poteſt.¶ Contra.quia chr̃s fuit viatoꝛ ꝛ ſatiſfecit pro omnibus peccatis.

A Satiſfactiō qd ſit: exigit 4r cōditiones.

Hic videndū eſt pmo qd eſt ſatiſfactio. ¶ Et diffinit̄ ſic ab Anſel. in ſupradcō libro. ſatiſfactio eſt redditio ordinata equiualentis al's indebiti. Hic ponunt̄ q̄tuor cōditiones. ¶ Pria eſt φ eſt redditio: qꝛ qui dat nō ſatiſfacit. ¶ 2ª ordinata: qꝛ ſi nō indebito eēt poti⁹ actus offenſionis φ̄ placationis. ¶ 3ª equalētis: qꝛ ſi minus valeret nō eſſet ſatiſfactio: ſed minus factio. ¶ 4ª al's idebiti: quia ſi al's eēt debitū p h nō ſatiſfaceret ex quo iā ſibi debet̄. ¶ Contra hoc inſtat̄ 4r. ¶ Prio. qꝛ qn̄ aliqs offēdit aliū iniuria poſitiua: ſi reddat̄ ſibi equalēs duplicat̄ ſibi malū: ⁊ cumulabit̄ offenſa. ¶ 2ª. qn̄ aliqs peccat ꝯ deū nō vꝫ ſibi poſſe equalēs dare. ¶ Itē offenſa pncipis maior eſt offenſa inferioris. ¶ Itē qꝛ in exodo dī φ ſi furat⁹ fuerit vnā ouē reddat 4r. ¶ Rn̄°. ad pm equalēs dī φ q̄tū abſtulit tātū reddē oꝫ. vn̄ ſi eſt iniuria poſitiua oꝫ reddere ſicut pōt. ¶ Ad 2m. ſiē de⁹ dehonorat̄ in peccato: opꝫ φ honor ſit tantus pportionalr̄ recōpēſat⁹. ¶ Ad 3m opꝫ φ iſta redditio fiat ſꝫ iuſtitiā diſtributiuā q̄ reſpicit eq̄litatē pportionis: ⁊ ſm dignitatē pſone in quā peccauit menſurē debitū. ¶ Ad 4m dico. qꝛ vnū erat ibi pro ſatiſfactione ⁊ aliud p punitione. p pmo ſuffeciſſet dare equalens: ſed pro iniuria fiebat aliud.

Obijcit 4r.

22.c. B

1. ꝯclo de po⁹ ordinata negatiua.

Secundo videndū eſt de pncipali queſito. vꝫ. ſi pura creatura pōt ſatiſfacere. ¶ Et p pꝫ φ de po⁹ ordīata nullus pure viator pōt ſatiſfacere. vn̄ Aug. dicit. cōuenienti⁹ nō potuit fieri redēptio nr̄a. Et Leo papa ⁊ alij ſcti h dicūt. ¶ Sed qd de po⁹ abſoluta. dī cōiter φ eſt ipoſſe ex dictis Anſel. vbi ſupra. Et hoc ipſe oñdit 4r in illo libro. p ſic. q̄to maior eſt ille q offendit̄ tanto maior eſt offenſa: ſed dignitas diuina excedit oēm aliā in īfinitū. igit̄ culpa talis eſt infinita ſi ex pportione dignitatis ad dignitatē ſumat̄ pportio i culpa nulla creatura pōt ſatiſfacere: qꝛ nō pōt hīe bonum infinitū. ¶ 2° ſic. deus eſt pmptior ad miſerēdū φ̄ ad puniendū: ſꝫ de⁹ p p pctō iuſte dānauit totū gen⁹ hūanū: ſed nunq̄ dat malū pene iuſte: niſi ſꝫ malū culpe: ſꝫ pena fuit ifinita. igit̄ ⁊ malū culpe fuit infinitū. ¶ 3° illud malū qd pponderat bonū toti⁹ vniuerſi nō eſt faciēdū p cōſeruatiōe toti⁹ vniuerſi: ſꝫ tale eſt pctm̄. g̃ mai⁹ malū pctm̄ φ̄ bonū toti⁹ vniuerſi. ¶ 4° ſic. in diffōne ſatiſfactionis dcm̄ eſt φ eſt redditio al's indebiti: ſꝫ gcqd boni facit creatura nō eſt niſi redditio debiti: ⁊ p cōſequēs nulla ſatiſfactio. ¶ Iſte rationes pñt reduci ad oppoſitū. pmo ſic. ſicut actus mali ſumunt gradū malitie ex obiectis: ita act⁹ boni. q̄to igit̄ melior eſt q precipit tāto meli⁹ eſt ſibi obedire. ſꝫ de⁹ in infinitū excedit oēm creaturā. igit̄ bonū infinitū eſt obedire deo: ⁊ per ꝯñs ſufficit ꝯ illud malū. ¶ 2° ſic. ſicut malū culpe primi parētis ex cōtumacia fuit magnū in demerēdo: ita obia fuiſſet magna in merēdo. Et ideo eadem rōne ſufficiens in redēptionē oiuꝫ: ſicut pctm̄ fuit ſufficiēs in pditionē. ¶ 3° rō reducit̄ in oppom ſic. Ita a bono nō oꝫ qs deſiſtere: puta a diligēdo deū p toto vniuerſo: ſicut nec malū facē. igr̄ ſicut ex hoc arguebat̄ malū infinitū: ita bonū īfinitū. ¶ 4° ſic. verū eſt φ de⁹ potuiſſet nos obligare ad oia bona q̄ potuiſſem⁹ facere: ſed tn̄ ex ſua benignitate aliq̄ dedit ſub pcepto ⁊ aliq̄ nō: ſed dimiſit volūtati nr̄e: ⁊ de illis potuiſſet fieri ſatiſfactio. ¶ Dicit igit̄ Scotus φ iſte rōnes nō ꝯuincūt. ¶ Et ꝯfirmat̄ p Aug. 13. de tri. vbi dicit φ plures alij modi fuerūt poſſibiles redimēdi: ⁊ loq̄t de po⁹ abſoluta. ⁊ hoc veruꝫ eſt. ¶ Sꝫ occurrūt diffi. pma eſt. ſi aliqs pōt ſatiſfacere de peccatis ſuis in hac vita: ⁊ hec ſatiſfactio attendit̄ q̄ ad penā nō quo ad culpā: qꝛ illa ſtatim dimittit̄. ¶ Rn̄°. hic eſt attēdendū ad grauitatē culpaꝝ: qꝛ tot pñt eſſe ⁊

13. tri. c. 10.

Sic de po⁹ abſoluta tenēt aliq negatiuā quā pbāt 4r. C

Reductio ſicut ſcd' ētuī argumētoꝝ ad oppoſitum. D

Tenet cū Sco. negatiuam. diſ. 7. q. pñti. c. 10.

Dubium 4r ſatis curioſuꝫ

E

ita graues culpe φ nō poſſet: ⁊ ita pauce φ poſſet. ¶ 2ª diffi. ſi aliqs pōt ſatiſfacē de vno pctō ⁊ nō alio. ¶ Dī φ ſic pfecte de vno ⁊ nō de alio: qꝛ penitentia diſtincta īpoſita eſt pro quolibet. ¶ 3ª diffi. ſi p peccato alterius pōt qs ſatiſfacere. ¶ Rn̄°: duplex eſt ſatiſfactio. vna pſonalis. alia realis: dico φ ſatiſfactione reali pōt qs ſatiſfacere p alio: vt ſi debeo. 10. libras alicui: ⁊ tu p me ſoluas: ſatiſfactū eſt. ſed p pſonali nō pōt: vt ſi qs ſit ſententiatus ad mutilationē mēbri. Alius non ſatiſfaceret p eo: ſm iura. ſic in foro penitētie aliqs eſt penitētiatus ad ieiunādū: ⁊ tn̄ alius nō pōt ieiunare pro eo. ¶ 4ª ſi exñs in peccato mortali pōt ſatiſfacere. ¶ Dicunt aliq φ nō: qꝛ nō placent deo opa eius. ¶ Sed Scotus dicit oppoſitū: qꝛ ſi p.x. peccatis ſit penitētia ipoſita pōt pro pena ſatiſfacere ⁊ facere opa ſatiſfactoria: qꝛ opa ſatiſfactionis ex ſui nā nō ſūt grata: ſic ſi aliqs ſit ꝯdēnatus a pncipe ad aliqd: ſi ſoluat non opꝫ pp h φ ſit in grā ſua. vn̄ alia ps eſt nimiū dura. vide hic p. ¶ Qō. II.

Satiſfactio 2ª

di. 2. q. pñti

F

Secundo querit̄. Utrum triſtitia ſit effectus pnie. Et vꝫ φ non: qꝛ effect⁹ vtutis eſt delectatio. vn̄ vtus facit prompte ⁊ delectabilr̄ opari. ¶ Cōtra. effectus penitentie eſt pena.

2. c. 10. ethic.

Hic primo videnduꝫ eſt de triſtitia in ſe. ¶ Et inducunt̄ q̄tuor ꝯnes. ¶ Prima ꝯ eſt φ triſtitia eſt penaꝝ pma: que eſt maxia: ⁊ q̄ circūſcripta nulla alia manet: ſꝫ ſic eſt de triſtitia. ¶ Probo ſic. ois retributio menſurat̄ ſm delectationis magnitudinē: qꝛ in eo φ ſibi magis placet reputat ſe puniriꝫ in quo dolet plus. Oꝫ aūt circūſcripta triſtitia nulla ſit pena. pꝫ: qꝛ Ricardus de arra ſponſe dicit φ ſi qs cū amore poſſet eſſe in iferno: nō eēt ſibi pena. vn̄ nullū volunt vt ſic eſt penoſuꝫ. Et q me volentem ire retineret eſſet mihi pena. ¶ 2ª ꝯ φ triſtitia eſt penaꝝ maxia: qꝛ maximū pctm̄ punit̄ triſtitia: ſicut pctm̄ luciferi: pctm̄ eniꝫ eius eſt triſtitia afflictiua: nō φ cōburat̄: ita φ mediante igne vt inſtro cauſet̄ afflictio triſtitie: vt infra declarabit̄. ¶ 3ª ꝯ φ iſta pena nō pōt eſſe volūtaria ſꝫ affectionē cōmodi: que ꝯſequit̄ bonū delectabile. Anſel. n. dicit φ q̄dā eſt affectio cōmodi q̄ cōſequit̄ bonū delectabile. alia eſt affectio iuſti q̄ ꝯſequit̄ bonū honeſtum. vn̄ ſm affectionē cōmodi nō pōt eſſe volūtaria: qꝛ triſtitia maxie expellit delectationē q̄ cōſeq̄t affectioneꝫ cōmodi. ¶ 4ª ꝯ φ pōt eē volūtaria ſꝫ affectionē iuſti qꝛ vt ſic recōciliat cū deo. ¶ Sꝫ hic eſt dubiū quō affectio cōmodi ⁊ iuſti pñt eē ſil' cū ſint ꝯria. ¶ Dico φ ꝯria vtualr̄ pñt eē ſil': qꝛ volūtas ꝯtinet iſta vtualr̄: intelligendū tn̄ φ triſtitia cauſat̄ ex obiecto: ⁊ ex actu voluntatis qui eſt nolle. ⁊ de hoc fuit viſum in pmo. de 4r ordinatis vn̄ actum volendi cōſequitur triſtitia: qꝛ eſt de his que nobis nolentibus accidūt ſm Aug.

Triſtitiā eſſe penaꝝ pmā ⁊ maximā volūtariā ⁊ inuoluntariam.

G

di. 49. Lib. de caſu diaboli. Affectio 2ª.

Dubium. Eſti nō ſozalr ter: vtualr tn̄ ꝯria ſoze ſil'.

H di. 1.

14. ci. c. 15.

Secundo videdū eſt ſi vtus pnie eſt effectiua triſtitie. Pꝫ φ ſic: qꝛ eſt vtus inductiua pene: ⁊ eſt medicīa pctī. ¶ Sꝫ cōpat̄ ad eā voluntas 4r: aut in rōne tolerātis: qn̄ alicui ifert̄ malū ⁊ patiēter ſuffert: ſic in īfirmitate pctōꝝ memores nō remurmurāt. ¶ Aliqn̄ in rōne acceptationis: qꝛ volūt φ inferat̄ eis: ⁊ placet eis pp pctā ſua. ¶ 3° in rōne elicientis: ſic ꝯſiderādo pctm̄ elicit actū nocēdi ⁊ ꝯſeq̄t triſtitia. ¶ 4° in rōne iperātis qn̄ mouet vires inferiores: vt. vꝫ. repñtēt ſub mō dtegibiliori q̄ pctā pñt oñdi: ⁊ h ē maxie meritoriū. ¶ Sꝫ inſtat̄ ꝯ pm. Illō qd eſt volitū nō dī eē penoſuꝫ: ſꝫ triſtitia ē pena fozalr. ¶ 2° ar̄ ſic: ois po⁹ refugit nālr̄ ſuū leſiuū iproportionatū: ſic tact⁹ ignitū ferrū: ſed triſti⁹ ē iproportioāta appetitui. igr̄ nālr̄ ſibi repugnat. ¶ 3° ſic. nlla cā cāt effcm̄ ſibi ꝯriū: ſꝫ triſti⁹ maxie eſt cō

Cōclo 2ª ſtatim affirmatiua. Volūtas cōpatur ad penam quadrupĺr. Uide ſco. diſ. 14. h⁹ nōnter.

Obijcit 4r.

I traria appetitui:quia eſt eius motꝰ.g τc. ¶ 4° approximato obiecto triſtitie nõ eſt in ptãte nõ triſtari:τ ita nõ eſt meritoriũ. ¶ Rñ°.ad pᵐ falſum eſt qð dĩ:qꝛ pena chꝛi fuit volũtarie aſſumpta:tñ ſuſtinuit penã voluntariã. ¶ Ad zᵐ dico ꝙ potẽtia volũtaria ſm affectionem iuſti acceptat illud qð eſt ſibi ꝯñũ ſꝫ affectionẽ cõmodi.in alijs potẽtijs ſenſitiuis nõ ẽ niſi affectio cõmodi: qꝛ appetitꝰ ꝯcupiſcẽtie τ amicitie reperiꝰ in voluntate. ¶ Ad 3ᵐ.magis eſt ꝯñũ peccatum aĩe ꝙ̃ pena:τ maior deordinatio:τ tñ volũtas eligit actũ peccati.vñ bñ elicit potẽtia actũ ſibi ꝯñũ. ¶ Ad 4ᵐ.dico ꝙ electio non eſt meritoria ſed poꝰ volitiua põt libere mouere vires alias vt ſic vel ſic repñſentẽt:hꝫ.n.in ptãte actũ volẽdi τ nolẽdi ad quos ſeqꝰ delectatio τ triſtitia. ¶ Sꝫ dubiũ eſt qũo eſt triſtitia in hñte iſtã ṽtutẽ:vĩ.n.ꝙ delectabilius opeꝰ q̃to magis eſt habituatus. ¶ Aliq dicũt ꝙ triſtitia eſt de pctõ τ delectatio eſt de actu bono. ¶ Contra. triſtitia expellit delectationẽ nõ ſolũ ꝯñã ſꝫ τ cõtingentẽ.7.ethicoꝝ. ¶ Rñ°.qcqd ſit de ſenſibus vĩ ꝙ aliqs poſſit perfecte delectari in appetitu itellectiuo de vno obõ τ triſtari de alio:illa aũt auc̃tas ꝫ in appetitu ſenſitiuo vbi cũ magna delectatione non ſtat triſtitia:q̃uis de alio obiecto. ¶ Queſtio.III.

Soſones pꝛeclare.
Vidõ.15.dĩ.3.
Affectio iuſti tñ in appetitu intellectiuo reperiꝰ.
Duᵐ nõbile.
K
e.8.
Quis in ſenſitiuo:nõ tñ i itellectiuo appetitu delectatio triſtitiã expellit.

Tertio querit. Utrũ ꝯtritio ſit actꝰ penitẽtie. Qꝛ nõ:qꝛ eſt actꝰ ṽtutis theologice. ¶ Cõtra cõtritio eſt triſtitia:ſꝫ triſtitia eſt effectus penitentie:vt probatum eſt.ergo τc.

Hic primo videndum eſt de cõtritione in ſe. ¶ Circa quã inducunꝰ 4ᵒʳ ꝯnes. ¶ Pria eſt ꝙ cõtritio eſt ſufficiẽs diſpõ de cõgruo ad deletionẽ pctĩ mortalis in hoĩe viatore. ¶ Hoc aũt ꝓbat Aug.ſic.incõueniẽs eſt ponere hoĩeꝫ viatorẽ ſine remedio ad deletioneꝫ pctõꝝ τ ꝓmerẽdi. Alioqn deꝰ reliqſſet hoĩeꝫ iperfectũ niſi in quolꝫ ſtatu ꝓuidiſſet ei de cõpetẽti remedio:ſed nullus eſt actus talis niſi ꝯtritio. Probatio:qꝛ cõtritio nõ eſt in ptãte nr̃a. ¶ Cõtritio ãt eſt ꝙ diſpliceat inq̃ntuꝫ põt in puris nãlibꝰ de pctõ:qꝛ facit qcqd põt.igiꝰ cõgruũ eſt ꝙ deꝰ τc. ¶ zᵃ ꝯ/ꝙ ꝯtritio eſt ſufficiẽs ẽt de cõdigno.pbõ.ille actꝰ eſt ſufficiẽs diſpõ ad deletionẽ peccati q de ſe eſt ſufficiẽs de cõdigno ad vitã eternã/qð eſt plus:ſꝫ qlꝫ actꝰ cõtritionis eſt hꝰ:qꝛ eſt cũ grã τ attritione. ¶ 3ᵃ ꝯ/ꝙ cõtritio τ attritio ſunt vnus actꝰ realꝛ τ mãlꝛ.pbatio huiꝰ:qꝛ ille idẽ actꝰ q hĩ ab agẽte exñte in pctõ mortali põt hĩi ab exñte in grã.ſicut eſt actꝰ diſplicẽtie de peccatis.iſte actꝰ eſt contritio in hñte grãm τ attritio in nõ hñte:imo põt idem actꝰ numero ẽẽ:qꝛ ſi elicio nũc actũ attritionis:qꝛ doleo de peccatis.pſeuerãdo in iſto deꝰ dat grãꝫ τ permanet actus:τ eſt idẽ nuõ attritio τ cõtritio. ¶ 4ᵃ ꝯ/ꝙ differũt formalꝛ:qꝛ ille actꝰ q eſt dignus vita eterna in gñe moris eſt aliꝰ ab ipſo q nõ eſt dignꝰ.ſic eſt de iſtis.g τc. ¶ Itẽ vnus eſt actꝰ formatꝰ.aliꝰ informis. ¶ Sꝫ inſtatur ꝯ iſtas ꝯnes. ¶ Prio ꝯ pmã.qñcuqꝫ eſt aliq̃ opatio cõgrua ad delendũ deꝰ delet culpã ſtatiꝫ.igiꝰ ſtatiꝫ deꝰ delet qñ eſt:τ p ꝯñs ſilꝛ eſt actꝰ attritionis τ ꝯtritionis:τ ſic merebiꝰ de ꝯdigno remiſſionẽ nõ ſolũ de congruo. ¶ Cõtra zᵐ cõtritio eſt poſterior grã:qꝛ p ipſaꝫ foiaꝰ: ſed exquo eſt grã nõ eſt in pctõ:τ p ꝯñs cõtritio nõ eſt aliq̃ diſpõ ad deletionẽ pctĩ. ¶ Cõtra 3ᵐ.qꝛ extrema ꝯdictionis verificanꝰ de eis.igiꝰ diſtinguunꝰ realiter. ¶ Cõtra 4ᵐ.qꝛ de eodẽ ſubo eſt τ eiuſdẽ circũſtãtie. ¶ Rñdeo ad pᵐ:dico ꝙ in illo inſtãti nõ eſt ſufficiens diſpoſitio de cõdigno:ſed deꝰ ordinauit morã aliquaꝫ ſꝫ occulte in qua ſi pmanet eſt diſpõ ſufficiẽs de ꝯgruo ad deletionẽ pctĩ:τ qñ durat ſic τc. τ ſi ſit maior attritio

Cõclo 4ᵉ.
L
Cõtritionem nedũ de congruo:ſꝫ de cõdigno ẽẽ ſufficiẽtẽ diſpõnẽ ad peccati deletionem.
Eã realꝛ nõ tñ formalꝛ attritio τ cõtritio ſunt idem actus.
M
Obijcit 4ᵒʳ notanter.
Soſones ſingulares.

regrit de tpe. ¶ Cõtra Ezechielis.18.dĩ In q̃cũqꝫ hora ingemuerit peccator oĩuꝫ iniqtatũ eius nõ recordabor. ¶ Rñ°.bñ dicit in quacũqꝫ hora:non in quocũqꝫ inſtãti. ¶ Ad zᵐ.poſſet dici ꝙ cõtritio delet penã pctĩ. ¶ Sed de culpa.dicit Scotus ꝙ in ſenſu diuiſiõis eſt verũ vt attritio delet:ſed in ſenſu cõpõnis non delet:vt iformata grã p modũ diſpõnis. ¶ Ad 3ᵐ.iſta acceptatio eſt qdã reſpectꝰ rõnis:τ ita illa exẽpla nõ ſũt realia: vñ habitu morali circũſcripto concedo ꝙ differant ſpe per tales reſpectus.

N
Expõ nõbilis
Vidõ dĩ.14.hᵒ

Secundo videndũ eſt de cõtritione in hĩtudine ad ſacrm pnie. ¶ Et inducunꝰ hic q̃tuor ꝯnes. ¶ Pria eſt ꝙ actus attritionis eſt actꝰ virtutis penitẽtie. Probatio:qꝛ penitẽtia eſt ṽtus.pnia.n.dĩ a pene tendẽtia:ſed in electione triſtitie ꝯſiſtit attritio. ergo τc. ¶ zᵃ ꝯ/ꝙ actus cõtritionis eſt actꝰ honꝰ τ charitatis. Probatio.qꝛ dignꝰ eſt vita eterna. ¶ 3ᵃ ꝯ/ꝙ ẽt eſt actus penitẽtie:qꝛ ṽtutes morales nõ perdũt actus ꝓprios qñ charitate informanꝰ:ſed idẽ actus q eliciꝰ a ṽtute penitẽtie informaꝰ charitate. ¶ 4ᵃ ꝯ/ꝙ attritio nunq̃ eſt cõtritio:qꝛ iã nõ diceretꝰ attritio/ſi eſſet charitate informata. ¶ Sed inſtaꝰ ꝯ pmã:qꝛ actus attritionis põt elici ſine habitu.igiꝰ nõ eſt actus ṽtutis. ¶ Cõtra zᵐ:qꝛ obm charitatis eſt deꝰ:ſed actus cõtritionis nõ hꝫ deũ pro obõ:ſed peccatũ qð deteſtaꝰ. ¶ Contra 3ᵐ.cõtritio eſt actus dignus vita eterna.igiꝰ nõ eſt actꝰ ṽtutis moralis. ¶ Cõtra 4ᵐ.ꝯtritio ſe hꝫ p additionẽ ad attritionẽ:qꝛ in ipſa includiꝰ. ¶ Rñdeo ad pᵐ:cum dĩ ꝙ attritio põt elici ſine ṽtute τ ſine habitu penitẽtie. verũ eſt imperfecte.ſed ſi pfecte opꝫ ꝙ habeat hitum: ſic eniꝫ in actibꝰ aliaꝝ virtutũ moraliũ cõtingit. ¶ Ad zᵐ dõm ꝙ aliqs actus dĩ charitatis duplꝛ:vel qꝛ a charitate eliciꝰ:vel qꝛ a charitate iperaꝰ:τ talis eſt iſte non ſolũ a charitate elicitus:veꝝ ẽt imperatꝰ:eſt dignus vita eterna:ſicut pꝫ de datiõe calicis aque frigide. ¶ Ad 3ᵐ.negãdũ eſt ꝙ actus alicuius ṽtutis moralis:nõ ſit dignus vita eterna:duꝫ tñ ſit a charitate iperatus. ¶ Ad 4ᵐ.attritio dicitur actus diſplicentie cum ꝑuatione informitatis:τ ideo quando informaꝰ a charitate perdit rationem attritionis. ¶ Queſtio.IIII.

Cõclo 4ᵉ.
Attritioneꝫ τ cõtritionẽ penitẽtie actus fore.
A.l.ſcientis.
O
Intellige formalꝛ:nõ realiter:ſꝫ ꝯſidera.
Obijcit 4ᵉ.
Soſones notabiles.
Attritio duplꝛ
P
Actus charitatis duplex.
Mathe.10.
Attritio qd.

Quarto querit. Utrũ iſta 3ᵒ confeſſio contritio τ ſatiſfactio ſint partes penitentie. ¶ Et videtur ꝙ ſic:qꝛ ita dicit magiſter. ¶ Contra aliqua precedunt τ aliqua ſequuntur.

Hic eſt ſciendũ ꝙ penitentia accipiꝰ multipliciter. Aliqñ pro ſtatu:ſicut hõ religioſus dĩ ẽẽ in ſtatu penitẽtie. Aliqñ pro ṽtute:ſicut chꝛs incepit ꝑdicationẽ ſuã a ṽtutibꝰ:dicens penitẽtiã agite τc. Aliqñ pro actu:ſicut Petrus dixit Act.zᵒ. Penitẽtiã agite vt deleanꝰ peccata veſtra. Aliqñ pro ſacrõ. ¶ Tunc dico ꝙ iſta tria nõ ſunt ptes penitẽtie:vt ſumunꝰ pro ſtatu.nec vt ſumunꝰ pro ṽtute:qꝛ actus nõ ſunt de eſſentia virtutis.nec ſunt ptes vnius actus:vt ſumiꝰ tertio modo nec quarto mõ q̃ſi ptes integrales:ſed ſunt partes ṽtuales: vt hõ habeat cõtritionẽ in corde:ꝯfeſſionẽ in voce:ſatiſfactionẽ in ope. ¶ Sed nunqd attritio τ cõfeſſio ſunt de eſſentia ſacrĩ dĩ ꝙ ſunt preuie.non de eſſentia:qꝛ qñ eſt abſolutio/ceſſauit cõfeſſio:τ eſt ibi forma debita:τ mã τ intentio. ¶ Sed queriꝰ ſi de neceſſitate dꝫ penitentia imponi. ¶ Dĩ ꝙ nõ de neceſſitate ſed de ꝯgruo: τ peccaret mortalꝛ q nõ iniungeret:tñ tota eſſentia cõpleta eſt. Et ſi penitẽs moreretꝰ añ iniunctionẽ ſaluaretꝰ. ¶ zᵒ queriꝰ ſi aliqs nõ cõpleat penitentiã ſibi iniunctã vtꝝ de peccatis illis pro qbus iniuncta ſibi fuit debeat cõfiteri vel ſolũ de hoc:ꝙ penitentiam non compleuit.

al.paſſum.
Q
Penia ſumiꝰ quadruplꝛ.
Mathe.3.
Cõclo 4ᵉ negatiua.
Pars dupl
Cõclo affirmatiua nõbilꝛ.
A.l.cõtritio.
Duᵒ curioſa. De pnia iponenda nõnulla

¶ Dicunt

A

De pctis reco̅ſtitue̅dis vel no̅ i caſu ſic opi.

Opinio ꝓpria ſtudet ꝙ ꝙ re confiteri hꝫ.

¶ Dicunt aliqui ꝙ ſic de pctis: qa dicunt ꝙ ſatiſfactio eſt de integritate ꝯfeſſionis. Ité totū fedus violauit: ⁊ ideo vt dicūt opꝫ cū iterū renouari. ¶ Sed hic nimiū aggrauaret. ſi eni co̅demnet a iudice ad penā certā: ⁊ no̅ compleat pōt per aliū iudicē co̅pelli: ita eſt hic co̅pellet euꝫ ad ſoluendum tantum vel plus: nec inuenitur vbi hoc ſit expreſſum ꝙ totuꝫ debeat reconfiteri: tamen in negocio ſalutis anime tutior via debet eligi.

In perfectione autem pnie ⁊c.

Hic incipit diſtinctione 16ᵃ. Circa quā q̄ro 4ᵒʳ. ¶ Prio vtrū reſtitutio ſit actus virtutis pnie. Et videt̄ ꝙ no̅: qa actus iuſticie diſtributiue no̅ eſt actus co̅mutatiue: ſed reſtitutio pertinet ad co̅mutatiuā. pnia aūt ad diſtributiuā: vt viſuꝫ eſt. igit̄ ⁊c. ¶ Co̅tra. ſatiſfactio eſt pars penitentie virtualis: ſed reſtitutio eſt ſatiſfactio. igitur ⁊c.

B

Di. 14. ſupra q̄. 1. ar̄. 1.

De reꝝ diuiſione Co̅cluſio ſeu veritas 4ᵉ.

Hic ſunt quatuor inquirenda. ¶ Primū circa rerū diuiſione̅ primariā. ¶ Et inducuntur quatuor ꝯnes. ¶ Prima eſt ꝙ res no̅ fuiſſent diuiſe in ſtatu inoce̅tie: qa hō fuiſſet inſtitutus dn̄s oiuꝫ creaturarū corꝑaliū: ⁊ ita q̄libet fuiſſet dn̄s: ſic fuit ꝑmus homo.

Rerū diuiſio qua̅do ⁊ q̄re facta ſit.

¶ Sc̄dm pꝫ: qa reꝝ diuiſio introducta eſt ꝑꝑ pctm̄: qa no̅ q̄libet plus accipet q̄ꝫ fuiſſet nec̄iuꝫ: no̅ ſic autē tunc fuiſſet: ſꝫ q̄libet accepiſſet ſoluꝫ ſibi nec̄ia. ¶ 2ᵃ ꝯ ⁊ veritas eſt ꝙ reꝝ diuiſio fuit facta tp̄e nāe lapſe ꝑꝑ cupiditatē ſeque̅tem ex qua plus capere q̄libet voluit. ¶ 3ᵃ veritas ⁊ ꝯ ꝙ diluuio facto fuerunt diuiſa a pare̅tibus vſqꝫ ad tp̄s Nēroth: ante quē no̅ erat ꝑnceps: ſꝫ q̄libet pare̅tes ſuis filijs diuidebāt. ¶ 4ᵃ veritas ⁊ ꝯ ꝙ a primis occupa̅tibus: ſicut familie ſe diſpergebāt: qa q̄ nullius ſunt iuris occupanti conceduntur iure nāli. ¶ Sed occurrit dif. q̄re pare̅tes no̅ inſtituerūt politiā ꝑfectiorē que eſt in hoc: ꝙ oia eſſent co̅ia: ſicut Plato ordinauit: ſicut recitat btūs Clemens in ep̄la ad duodeciꝫ ap̄los: ꝙ Plato politiā digniſſimā ordinauit. ¶ Hic dicit̄ ꝙ poſt lapſum tp̄is fuerunt hoies ad auaritiā nimiū ꝓni: ⁊ ad ꝯcupiſce̅tiā: ⁊ ideo ſicut erāt iꝑfecti: neceſſe fuit vt haberēt politiā iꝑfectā: ⁊ ex iꝑfectione autē fuit diuiſio nec̄ia: no̅ ergo iure naturali nāe inſtitute: ſed poſt lapſum vt homines imperfecti haberent politiam conuenientem ſtatui imperfectorū.

Violēta occupatio īcepit a nēroth. Gen. 10.

Inſti. de rerū diuiſione.

Vide. 2. poli. Dubiū nobile

C

Politia platonis co̅me̅dat̄.

Rerū diuiſio ſtatui perfectio ſupplēs in ꝑfectionem.

De rerū tranſlatione.

Secundo videndū de reꝝ trāſlatione: ⁊ ſequitur ꝑmū. vꝫ. reꝝ diuiſionē: qa varietas vite īdiget varijs reb⁹: ⁊ ꝯtingit ꝙ vnus indiget re alteri⁹: ⁊ eco̅trario: ⁊ ideo oportuit inuenire viā. ¶ Trāſlationes aūt debite ſūt in q̄druplici gn̄e. ¶ Primo ſm liberā donationē: ⁊ eſt iure nāli ſic ex volūtate propria eſt dn̄s rei: ita ꝑt eā volūtarie dare ⁊ ceſſare a dn̄io. vn̄ eſt co̅mutatio nālis: qa vbi eſt actus ro̅nis ſm v̄tutē eſt ſꝫ regulā nāleꝫ ro̅nis: ſed talis act⁹ eſt ipſius liberalitatis.

Trāſlationes debite rerū q̄druplices.

D

Commutatio 2ᵃ

¶ 2ᵒ ſic per co̅mutationē nālē: que eſt rei ad rem ſine nūmiſmate: puta ſi iſte daret ſibi pānū ⁊ ille daret ſibi equū: ſicut dando illud quo no̅ indiget: ⁊ econtrario: fit autē iſta co̅mutatio ſm ꝓportionē arithmeticā: vt quātū dat in valore tantū recipiat. ¶ 3ᵒ mō ꝑ co̅mutationē no̅ nālē: que fit mediāte nūmiſmate: qa facilr̄ no̅ poterat fieri co̅mutatio rei ad rem: quia vna plus valebat q̄ꝫ alia inuentū eſt nūmiſma mediuꝫ talis co̅mutationis.

Nūmiſma. q̄re inue̅tū. vide 5. ethicorū.

Tranſlatio legalis duplex.

¶ 4ᵒ eſt legalis: ⁊ iſta dr̄ ꝑ ꝑſcriptionē ⁊ vſucaptionē. ꝑſcriptio aūt eſt de re imobili: q̄ ꝑ morā. 30. annoꝝ trāſfert̄ in dn̄iuꝫ poſſidēns. ſi nullus īfra illō tp̄s reclamet. ¶ Sed occurrit dif. circa ꝑmū modū: qa ꝯ illud qd̄ eſt ro̅nis nālis: ius ciuile no̅ pōt. ſed iſta eſt nālis ſic dicuꝫ eſt: ⁊ iura poſitiua irritāt aliquas donationes īter virū ⁊ vxorē.

Vide extra de ꝑſcri. ⁊ inſti. ⁊ alibi.

Dub⁹ ſcitu dignū

E

Vide extra de dona. ⁊ inſti. ⁊ C. ⁊ ff. ⁊ alibi.

¶ Hic videndū eſt ꝙ ius nāle aliq̄ precipit: ⁊ ꝯtra h̄ no̅ pōt ius ciuile: nec ꝯ h̄ ꝓhibet. Aliqua ꝑmittit ſicut donari: ⁊ circa talia opꝫ arctari. ¶ 2ᵃ dif. eſt de co̅mutatione nāli: qa res ſunt impares in valore cū ſint diuerſe ſpecie: ⁊ vn⁹ equ⁹ plus valet q̄ꝫ mille aſini. ¶ Dicendū ꝙ equalitas intendit̄ in habitudine ad vſuꝫ humanū: q̄uis eni mus vel formica: eo ꝙ aiata preualeāt oibus rebus iaiatis: tn̄ in habitudine ad vſuꝫ humanū multa iaiata: puta lapides ex quib⁹ fiunt ſtatue ꝓualēt.

Etſi ꝯ ꝑmiſſa no̅ ſint ꝓhibita vel ꝓcepta iure nāl' poteſt iure poſitiuo.

¶ 3ᵃ dif. de co̅mutatione nūmiſmatis: qa vr̄ ꝙ ſemper ceēt ſymonia que fuit in Simone qui rē digniſſimā pro nūmiſmate voluit co̅parare. Et hoc fit freque̅ter cum vendit̄ hō q eſt nobilior dono. ſ. ſ. nā donū. ſ. ſ. quedam creatura eſt: ⁊ q̄dā q̄litas īformans aīam: ⁊ no̅ eſſe ſuba: vt ſic nobilius eſt quocūqꝫ accn̄te in ipſo: ſed charitas que eſt donū. ſ. ſ. eſt hō. Si igit̄ Simon co̅miſit pctm̄ talē v̄tutē volēs pecunia co̅ꝑare: vr̄ ꝙ magis ꝯtat ſymoniā q pecunia emit hoieꝫ. ¶ Hic dn̄r ꝙ donū ſp̄uſſcti no̅ hꝫ nobilitatē tātā vt homo in ſe: ſed in co̅paratione ad ohm̄. De hoc aūt dicet̄ īfra. ¶ 4ᵃ dif. de co̅mutatione legali que no̅ vr̄ eſſe licita de iure diuino: qa q̄cunqꝫ res eſſet ꝑſcripta ſi ꝯſtaret occupāti ipſaꝫ eſſe alterius videt̄ debere eā ſibi reddere ⁊ reſtituere. Et hoc dicūt aliq̄ eſſe ꝯſulēdū in foro ꝯſcie̅tie. ¶ Sed tn̄ hoc no̅ teneo: imo dico ꝙ verus rei dn̄s efficit̄. hoc ꝓbat Scot⁹ oſtēdens que fuit cā ⁊ motiuū ſtatuēdi ius de ꝑſcriptione. ¶ Prima cā fuit ne rerū dn̄ia ceēnt in īcerto. ¶ Et hoc eſſet detrimentū rei publice: vt igit̄ q̄libet hēet curā ⁊ ſollicitudinē de reb⁹ ſuis: ⁊ ēt punirent̄ negligētes res ſuas poſſidere ſtatuere. ¶ Sunt aūt 4ᵒʳ ro̅nes ad hoc. ¶ Pria cuilibet ꝑncipi licet ſtatuere ius in ſua politia ad maiorē vtilitatē reipublice: q̄uis cedat in detrimētū ſingularis pᶜ. amabile eni eſt bonū vniuſcuiuſqꝫ. amabilius aūt ⁊ diuinius bonū toti⁹ gentis. ꝑ ethicoꝝ. Itē ꝑnceps pōt punire quēcūqꝫ facientē aliqd in detrimentū reipublice: ſed ille q negligit rē ꝓpriā facit ꝯtra vtilitatē: ⁊ in detrimētū reipublice. ¶ 3ᵒ qa al's ceēnt lites mortales: qa veniret q̄libet ⁊ diceret auus me⁹ poſſedit iſtud ⁊ hui⁹. ¶ 4ᵒ qa ad getandū ꝯſcie̅tias: quilibet enim eſſet inquietus: vtrum licite teneret ſuas res: ex quo ſunt vſui applicate per. 30. annos no̅ oportet co̅queri: nec conſcientiam habere.

Vide Aug. li. 11. ci. c. 16.

Actuum. 8.

F

Accīs excedere ſubāꝫ ⁊ econtra. diſtin. 23.

Di. ꝑſtī. q. 2. articulo. 2.

Preſcriptionē iuſte fieri ꝓbat 4ᵒʳ ex fundamētis imobilibus. 1. ethico. Cap. 2.

G

Tertio videdū eſt de iniuſta trāſlatione: qa circa iſtud ꝯtingit errare: ⁊ hn̄ ſe hic: ſic igit̄ pōt eſſe recta trāſlatio: ⁊ inrecta. ¶ Sed 4ᵒʳ iniuſta trāſlatio īuenit̄. ¶ Prima que fit ꝑ moduꝫ violētie. alia que fit ꝑ modū ignorātie: vt in furto. alia ꝑ moduꝫ fraudulentie ſic dans auricalcū pro auro. alia ꝑ modū tranſlationis illegitime: ſic in vſura. oēs iſte ſunt iniuſte. ſatis pꝫ: qa in q̄libet occupat̄ no̅ ſuū. ¶ Sed de ꝑma q̄rit̄. ſi licet ab inimicis rape. ¶ Rn̄ꝯ: vl' hoc facit aliqs recupe rādo qd̄ eſt ablatū: vl' no̅. ſi no̅ eſt ablatū: certū eſt ꝙ tenet̄ reſtituere. ſi ſic: tūc no̅ tenet̄ ſi tātū ꝓ tāto accipiat: lꝫ violētia ſit pctm̄. de rapina aūt infideliū: quoꝝ bona ſunt ꝯfiſcata: no̅ tenet̄. ¶ 3ᵃ dif. ſi furtū eſt mai⁹ pctm̄ q̄ꝫ rapina ceteris parib⁹. Dicit̄ ꝙ rapina eſt maior: qa ad q̄druplū obligat̄. de furto aūt occulto no̅ tenet̄ reſtituere niſi tantū. Et eodē mō eſt in oī lege dīna: qa q furat̄ manifeſte īfert violētiā. ¶ Sꝫ qd̄ eſt maius pctm̄ furtū vel fraudulētia: ¶ Dicit̄ ꝙ fraudulētia eſt maior: qa ibi eſt mēdaciū factū: ⁊ talis etiā rapit aliena. ſed furtū: lꝫ īter iſta ſit min⁹: tn̄ eſt maioris īfamie. Alexander rapiebat oīa ⁊ dicebat̄ imperator. pirata rapiebat modica ⁊ dicebat̄ latro. idē Aug. de v̄ginitate. ¶ Alia dif. eſt de vſura. ⁊ videt̄ ꝙ ſit licita: qa voluntaria: igit̄

Trāſlatio reꝝ iniuſta 4ᵉ.

Dub⁹ curioſū

H

An qb⁹ rapere ⁊ non reſtituere liceat.

Rapere ceteris parib⁹ q̄ꝫ furari eſt grauius pctm̄ ⁊ ſimilr̄ fraudulentia: lꝫ eē quo ad infamiam.

I

Uolſcarid 2ᵒ vide 3ᵒ cōdic. ꝛ in Sco.diſ. 15.3.ꝛ alibi.

legitima cum pactū ſit res nālis.¶ Hic diſtinguiꝰ de volūtario ſimplr:ꝛ ſm qd.qn̄ eni aliqs volūtarie patiꝰ vel paciſciꝰ:tūc eſt licitū:ſed hoc eſt volūtariū ſm qd: qn̄ eſt aliqs qui alio modo non pōt habere:ꝛ in talibus tenetur aliquis ad reſtitutionem:qa tali modo eſt inuoluntarium:ſicut cum quis proycit merces in mari.

Uſurariꝰ tenetur ad reſtōnē. De reſtitutiōe notanter.

Quarto videdū eſt de reſtōne rex.ꝙ aūt reſtitutio ſit nec͠ia ad ſalutez:pꝫ p auctes ſacre ſcripture:qa deus noluit reconciliari iſraeli:donec fuit reſtitutū abla.tū gabaonitis.Et de achan pꝫ in Joſue. Eodez modo pꝫ de Pharaone Gen.12ᵒ caplo qn̄ tulit Sarram vxorem Habrae.Et de Abimelech.Gen.20.

7.c.

Dubᵒ notāda

¶ Sed videdū eſt:qs dꝫ reſtituere.ſi ille q abſtulit tpe neceſſitatis extreme.¶ Dicitꝰ ab aliqbꝰ ꝙ ſic qn̄ venit ad pinguiorē fortunā.Scotus aūt dicit oppoſitū diſtinguendo:qa vel ille nō erat in extrema neceſſitate: ꝛ poſtea venit:ꝛ tūc tenetꝰ:qa res qn̄ ipſam accepit non fuit ſua effecta:ꝛ illa obligatio nō fuit extincta ſed ſopita:ſꝫ ſi erat in extrema neceſſitate qn̄ accepit:qa iure politico cōia ſūt oia:ꝛ tūc vere eſt ſuū.ideo nō tenetꝰ reſtituē: eſto ꝙ ad pinguiorē fortunā veniat:ſed ſi nō erat:tunc rapuit alienū.

Diſ.pſid.q.2. Quis reſtituere debet.

K

Quibus reſtitutio fieri dꝫ?

¶ Sed qbꝰ facieda eſt:¶ Dī ꝙ illi a q̄ ſublatū eſt:ſꝫ ſi multū diſtet:detꝰ pauperibꝰ p ſalute illius.Sed ſi totalr ignoratꝰ pſona illa cui res illa ablata eſt.detꝰ pauperibus.Sed qn̄ pcipiꝰ a cōfeſſore ꝙ ſtatī reſtituat:¶ Dī ꝙ q̄diu nō reſtituit mortalr peccat:qa pceptū de nō retinēdo rem alienaz obligat ſemp: ꝛ ad ſemp.

Qn̄ fieri dꝫ.

¶ Sed de qbꝰ reſtō eſt facieda:¶ Dicitꝰ ꝙ nō ſolū de raptis:ſed etiā de furatis ꝛ tenetꝰ ad intereſſe:ſicut de pignoratione rei hn̄tis fructū:tenetꝰ reſtituē fructū. de intereſſe aūt ꝛ oibꝰ dānis.ſi paſſus etiā iacturā p ſe ꝑꝑ illā.Si p accn̄s aūt nō.

De qbus fieri debet.

Nota bene.

¶ Sed h̄ eſt dubiū.ſi pl'es ſunt in capiēdo alienū pticipes.¶ Dī ꝙ oēs ſiꝰ tenentꝰ:ꝛ ēt qlibꝫ p ſe:ſꝫ vno ſoluēte oēs liberantꝰ. Qz āt oēs teneātꝰ inſolidū pꝫ p Aplm ad Ro.p̄. Nō ſolum inqt q faciunt ea/digni ſūt morte:ſꝫ q ꝯſentiūt faciētibꝰ. ¶ Qō.II.

Quid ſi pl'es cōcurrunt.

L

Uide i Alex. ꝛ Sco.qa currit iſte cū mare.

SEcundo q̄riꝰ vtꝝ reſtitutio ſit faciē da de bonis fortune. Et vī ꝙ ſic:qa lex talionis eſt cūata in euangelio. ¶ Cōtra.ſi peccauerit in te frater tuus ꝛc.

Math.17.

Hic primo videndūz eſt de bonis aie.¶ Et itelligēdū ꝙ ſimplr nullus pōt auferre bona aia vt ꝟtutes ꝛ hꝰ: ſed frequēter incitando hn̄ pōt cū retrahere.Et ideo dī ꝙ eodē mō quo incitauit ad peccādū:ꝛ pdendū bonū aie tenetꝰ oppoſito modo iducere in bonū ꝛ a malo p poſſe reuocare.

Bona aie q̄liter auferunt ꝛ reſtitui debēt.

¶ Sed quid de illo qui impediuit aliquē ab ingreſſu religionis:¶ Dicitꝰ ꝙ tenetꝰ efficaciter eū iducere ad hoc vel melius a quo retraxit euꝫ.Sed ſi quis exire faciat aliquā pſonā de religione vlꝰ ipediat ingreſſuꝫ.de quo talis tenetꝰ reſtituere:¶ Dī ꝙ ſeipſuꝫ dꝫ dare p illo vlꝰ pcurare equalentē.vel facē qō in ſe eſt.

De ipediente vlꝰ reuocāte q̄ ad religionē.

M

Secundo videdū de bonis corpis:ſicut de ſanitate ꝛ mutilatione.Et dicitꝰ ꝙ ſic:qa iſta ſūt maiora bona q̄ꝫ bona fortune.fiat de iſtis reſtitutio in equalenti:vt poſſe eſt.vbi grā.ſi ille q amiſit manum acqrebat ſibi nec͠ia manualr laborādo dꝫ ſibi puidere de vite neceſſarijs ſi hꝫ vn̄.vel ipſemet laborare p ipo. Unde regl'a eſt gn̄alis.Qꝫ ſi ſibi nō pōt ſatiſfieri.debet ſtare ſup h̄ arbitrio boni viri ꝛ iudiceꝰ p eū:ꝛ reſtituatꝰ ſm intereſſe.

De dānificāte in mēbro vel ſanitate.

Regla nōbil.

¶ Sed qd ſi aliqs occidatꝰ:¶ Dicitꝰ ꝙ ſi talr occiſus p̄us piez:ꝛ mr̄ez ſuā paſcebat:ꝛ ſuſtētabat: vel occiſus habuit plez q̄ nō patiꝰ ſeipſaz defendere vlꝰ nutrire:tenetꝰ eis breuiter ad oia q̄ occiſus preſtabat.

H.l.poterit. De homicidio q̄ ad reſtitutionē:ſꝫ vnī Sco.plane.

Sed quid de bonis fame.¶ Dicitꝰ ꝙ tenetꝰ reſtituere famā:qa bona fame ſūt maiora q̄ꝫ bona corpis vel fortune.

De reſtitutione fame.

N

¶ Sed hic eſt dubiū. ſi falſo diffamauerit:ꝛ nō pōt reſtituē niſi ſeipm diffamando:cū plus debet ſuā famā diligere q̄ꝫ alterius.qd faciet:¶ Dicitꝰ ꝙ plus dꝫ velle alicui famā iuſtam q̄ꝫ ſibi iniuſtā:ſicut aūt nō tenetꝰ ſe diffamare in ponendo ſibi falſum:qō vere ipſe nūq̄ꝫ fecit.

Dubᵒ nōnda

De falſo diffamante ꝛ vere ſꝫ de occulto. Op.alioꝝ.

¶ 2ᵒ dif.ſi diffamatur aliquē de occulto vere.¶ Dicitꝰ ab aliqbus ꝙ debꝫ reuocare ꝛ ſe diffamare:qa mō ſecreto ſciebat. ¶ Sꝫ hic nō videtꝰ mihi:qa mendaciū nō eſt dōm ꝑꝑ famaz alicuius.Tenetꝰ igiꝰ penitere de malitia:ſed nō ſe accuſare:ꝛ falſuꝫ dicere.

Opinio ꝓpria

¶ 3ᵒ dif.de illo qui accuſauit vere: ꝛ alius falſo ſe excuſat.ſi talis tenetꝰ poſtea veꝝ dicere: ꝛ iſto mō ſe diffamare. ¶ Et videtꝰ ꝙ ſic: qa negando ꝟitatē notat accuſatorē ſuū de mendacio.¶ Tn̄ Sco. finalr dicit ꝙ qa ipm alter malitioſe ꝛ indebite accuſauit:ideo nō tenetꝰ:debet tn̄ penitere.

Op.diſ.pſid. q.4.vnī toall.

¶ 4ᵒ dif.de muliere adultera hn̄te filios de adulterio.vtꝝ teneatꝰ hoc inſinuare marito ne hereditas pueniat ad eos. ¶ Aliqui dicūt ꝙ ſic.¶ Sed cōtᵉr dī ꝙ nō qa maius malū eſt īfamia vel vxoricidiū:qō poſſet ide facilr euenire q̄ꝫ ꝙ illi habeāt hereditatez:ſed p poſſe dꝫ laborare ne ipſi pueniant ad hereditatem.

O

De adulterāte filijs eiᵒ ꝛ cautelis.

Sed quid de bonis honoris.dicitꝰ ꝙ tenetꝰ:quia maximū bonū eſt cū reddatꝰ deo ꝛ ēt pro ꝟtute.Un̄ dꝫ rependere honorē debitū:ꝛ ſe illi humiliare.

De reſtitutione honoris.

¶ Sed dē.dif.de ludo aleaꝝ.¶ Dicitꝰ ꝙ hoc per eccl'iaz diffinitū eſt ꝙ dꝫ reddere ad opa pietatis:ꝛ nō illi a quo lucratꝰ.

Dubᵒ notāda

¶ Sed de ludo torneamenti.dicit Sco.ꝙ non tenetur:qa labor in exercitio eſt vtilis cōtantii nec eſt ludus illicitus niſi qa phibitꝰ ab eccl'ia:ꝛ in tali phibitiōe nō exꝓmitꝰ ꝙ fiat reſtitutio. ¶ Qō.III.

Uide Alex. diſ.pſenti. De lucro aleatē ꝛ torneamēti

TErtio queritꝰ vtrum vſura ſit licita. Et videtꝰ ꝙ ſic:qa eſt ſm regulam nālis iuris.Quecunqꝫ vultis vt vobis faciāt hoies:ꝛ vos facite illis.ait Saluator. ſed nos vellemus in multis caſibꝰ ꝙ hoies mutuarēt nobis pecuniā ſuā ad vſurā:igiꝰ ꝛ nobis licituꝫ videtꝰ facere.¶ Contra per eandē regulam pcipitꝰ mutuum dare nihil inde ſperantes.

Math.7.

P

Luce.6.

Hic quatuor preambula pmittuntꝰ. ¶ Primum ꝙ fuit a phis phibita:qa nūmiſma nō eſt niſi monumētū mediū cōmutationis: ſed vſurarius vtiꝰ nūmiſmate ſeipſo.¶ Scdm eſt ꝙ fuit cōceſſa a iuriſconſultis ꝑpter vtilitatē reipublice. ¶ Tertiū ꝙ vſure fuerūt pmiſſe in veteri teſtamento Deutero.23.feneraberiſ alieno:nō fratri tuo.¶ Quartū ꝙ fuit phibita in nouo teſtō.mutuū dare nihil ide ſperantes.

Preambulā q̄druplex. Uide.5.ethi. ꝛ p̄ politicoꝝ ꝛ alibi.

Qualr phibita ꝛ ꝯceſſa ſit vſura.

Luce.6.

Obgcitur 4ᵒ.

¶ Sed iſtatꝰ ꝯ iſta.¶ Cōtra pmū.illud qō eſt ſm regulā iuſtitie cōmutatiue nō dꝫ eē phibitū a phis: ſed ita eſt de vſura:qa iuſtitia cōmutatiua eſt vt tantū recipiat quātū dat referēdo ad vtilitatē humanaꝫ.mō vſurarius dat.x.pro.xij.mercator lucratꝰ ſic ꝙ reddit ꝛ viuit de pecunia.¶ Cōtra ſcdm.iuriſcōſulti ſequebātꝰ rōnē nālē.q̄re ḡ diſceſſerūt a phis:¶ Cōtra tertiū:ꝛ q pecuniā ſuā nō dedit ad vſurā.ps.14.¶ Cōtra 4ᵐ.ſeruus fuit dānatꝰ q nō dedit ad vſurā pecuniā.

Q

Math.25.

¶ Ad pᵐ vī difficile ꝙ nō ſit licita:qꝛ ſalus ꝛ vtilitas eſt rei publice.¶ Ad 2ᵐ opꝫ dicere ꝙ epi vel phi errauerunt:qꝛ circa eam māꝫ negociabantꝰ: nec in veteri teſtō inueniꝰ ſimplr phibita nec etiā in nouo ꝯceſſa:qꝛ vbū pallegatū de ſuo q debuit reportare pecuniā cū vſura:ſumitꝰ pabolice ſicut Grego.exponit.vn̄ in iſta parabola chr̄s parabolice loq̄batꝰ de ſpūalibus.¶ Sꝫ adhuc vī ꝙ tota dubᵒ eſt ſi ſit illicita de iure ſupnāli. Pōt āt dici ꝙ in veteri teſtō ꝑꝑ duritiē iudeoꝝ pmittebatꝰ dare ad vſurā alienis ne fratribꝰ fenerarētꝰ:ſicut ꝯcedebatꝰ diuortiū ne

H.l.eandem. Defendit notanter vſurarios ꝛ vſuraꝫ.

Deutero.24. ꝛ Malach.2.

A
rium ne occiderēt vxores.¶ Sed qd de iure nāli.non
appet rō demſ͞rationis ꝙ ſit illicita.¶ Una rō aſſigna/
tur.vſura eſt vſus eris.pecunia ſterilis eſt:ꝛ iō nō debꝫ
reddere fructū vt plus recipiāt ꝗ̄ mutuatū fuit.¶ Rꝫ:
vſus rei in politia attendit ad vtilitatē reipublice.vñ
in ſe res nō dñr ſteriles ſꝫ vt cadūt in vſu:quo pecunia
eſt multū vtilis.¶ Alia rō de induſtria humana.¶ Cō/
tra.aduocati recipiunt ex induſtria ſua multa : ꝛ licite.
¶ Alia rō:qa vēdūt tp̄s.¶ Cōtra.ita diceref de cōdu
cēte ꝛ locāte domū ad annū.Si dicas ꝙ plus recipiūt.
Ita mercator ꝛ vſurarius nihil recipit vltra pactuꝫ.vñ
nō videt ꝙ ſi fuiſſet ꝯ ius nāle ꝙ fuiſſet facta diſpēſa/
Deutero.24. ꝛ alibi queꝛe. tio:ſic dī in veteri teſtō:ꝙ nō diſpēſauit ꝙ ꝯtriſtarent
alienigenā:qa ꝯ ius nāle eſt.vñ nō videt euidenter de/
Dubia nōnda Ex caſus quo
mōſtrare.¶ Sed tūc occurrūt dubia.¶ Primū.ſi ali
tidie emergē tes cū ꝓclaris ſolonibus.
cui eſt licitū vſus eris ꝑ modū ac cōmodi vt ille appa/
reat diues:ꝛ dñs:ꝛ ſibi meli⁹ credaſ.ſi talis cōcedēdus
eſt.¶ Rꝫ:ſi talis ꝓcedit a nimiāte vel exp̄ſſe vel iter/
B
pretatiue.¶ Dico ꝙ licit⁹ eſt nobis ad videnduꝫ.ſ.vt
videaſ ditior.vel vt meli⁹ ſibi credaſ ꝛc̄.in tali caſu dī
ꝙ vſus pecunie eſt licit⁹:vt dabo tibi.20.ſoli.vt habeā
pecuniā ad vidēdū vel ornandū:ꝛ hꝫ.¶ 2ª du⁹.ſi licet
qn̄ eſt ꝑ modū depoſiti.iſte modus depoſitus:iſte vtit
ſine pacto:ꝛ dat quolibꝫ anno.10.libras.¶ Dicit ꝙ nō
ſi ea itentione ille teneat depoſitū:vt habeat in vſuꝫ ali
quē:eſt vſura.¶ 3ª dubitatio ſi ambo ꝯueniāt ō medio
in lucro:ꝛ medio in dāno.¶ Dicit ꝙ licitū eſt:ſi ponaſ
in icertū capitale:ſꝫ ſola certitudo capitalis ꝯbit vſurā.
¶ Sed h̄ eſt dubiū:ſi licet recipe vſurā tp̄e neceſſitatꝭ.
¶ Dicit ꝙ nō:qa habens extremā neceſſitatem nō po
teſt eſſe habens pecuniaꝫ.vnde ꝓus debet mendicare.
¶ Sed qd ꝑ cōi vtilitate:¶ Dī ꝙ nō licet:qa ꝓhibi/
ta iure diuino nō pñt ꝑ cōitatē fieri q̄cūqꝫ neceſſitate.
¶ 4ª dubitatio.ſi recipit aliqs a me vſurā:ſi poſſuꝫ ab
C
eo ex̄.¶ Dico ꝙ pctm̄ eſt mortale:ſed ad reſtitutioneꝫ
nō tenet.¶ Sꝫ qd de pecunia.ſi tali die nō ſoluas da/
Dī.154.2. bis vltra.10.¶ Dicit Sco.ꝙ licitū eſt:dum tñ nō fiat
fraus legi.vt.ſ.cōpellat eū ſoluere.¶ Sꝫ qd.ſi aliquis
vēdat caſtrū:ꝛ vnus vult ſtatiꝫ dare.3.millia.ꝛ ali⁹ vult
dare ſeptē:p̄mus ſtatim ſoluebat.ſcd̄s nō.pōt ne expe/
ctare ſolōnē ꝛ accipere ſeptē:¶ Diſtinguēdū.ſi de cōi
vſu ꝛ eſtimatione tñ eſtimaſ pōt accipe mai⁹.ſi non ꝛ
ille plus vult dare:qa non hꝫ ita in p̄ōpta.illicitū eſt:ꝛ
nō expecteſ:ꝛ teneſ illud plus reſtituere.¶ Terti⁹ ca/
ſus.aliqs dꝫ alicui poſt annū aliqd:ꝛ rogat ꝙ ſoluat ſibi
ſtatim:ꝛ ſit liber ꝑ dimidio debiti:¶ Dicit ꝙ hec eſt
vſura:qa in mora tp̄is facit h̄ negociū:iō teneſ totū ſibi
reſtituere:ꝛ nihil dimittere ꝓueniēdo tp̄s:ꝛ hec eſt gr̄a.
vel expectare tp̄s:ꝛ tunc eſt iuſtitia.alſ ſi diminuerit:ꝛ
D
tp̄s ꝓuenit ſolones teneſ de reſiduo reſtituere.¶ Sed
qd de ementib⁹ bladū de minori precio añ tp̄s:¶ Dī
Ecce qꝫ c̄rio
ꝙ ſic teneſ:qa ſi hēet in p̄ōptu plus daret.¶ Sed qd
de illis q expectant tp̄s charitie.pauperes veniūt vt
emant/ipe nō vult vēdere:tūc dicūt ꝙ tātū dabūt quā
tū tūc valebit:¶ Dicit ꝙ fieri pōt:lꝫ ſit inhumanuꝫ:ꝛ
teneſ illis ſtatiꝫ tradere qd̄ ſupfluit neceſſitatē patiēti.
Et hec rō nālis ꝯ vſuraꝫ:his qui neceſſitatē patiunſ:tñ
cōtractus nō eſt illicitus:vt dicit. ¶ Qō. IIII.

Uarta qō.Utrū mercatio ſit licita a
iure diuino.Arguit ꝙ non:qa
Mattheus nō redijt ad mercādū:vt dicit
In homelia paſche.
Greg.qz ſine pctō exerceri nō pt.¶ Cōtra.
in euāge⁰ Luce/de negociatore logſ chrs.
Lāclo 4ª.
Hic itroducunt 4ᵉ ꝯnes.¶ Prima eſt/ꝙ
mercatio eſt vite humane
Artē mercatoriā neceſſariaꝫ ꝛ
necīa.h̄ ꝓbat Aug.qa hoies cōiter idigēt reb⁹ eiuſdeꝫ
rōnis ſicut ſūt eiuſdē ſpēi.regiones aūt nō oēs hñt res
eiuſdē rōnis ſic de lanis.Aliq̄ hñt vinuꝫ. Aliq̄ ficus.iō
iure nāli ꝛ diuino licitā eē/ qꝫ in caſu meritoriā fore.
mercatio ē necīa:vt trāſferāt de vna ad aliā.¶ 2ª ꝯ/ꝙ
eſt de iure nāli:qd̄ ꝓbaſ ſic.Quicqd eſt ad vitā huma/
nā ſupportādā neciuꝫ eſt de iure nāli : ſed mercatio eſt
hō:vt pꝫ in ꝯne ꝑcedenti.ḡ ꝛc̄.¶ 3ª ꝯ/ꝙ de iure diuino
eſt licita ꝓbaſ:qa eſt licita de iure nāli:nec inuenit ipro
bata iure dino.¶ 4ª ꝯ/ꝙ eſt de iure diuino:ꝛ cū h̄ me
ritoria:etiā pro vita eterna in aliquo caſu.Probō. Qñ/
cūqꝫ eſt aliqs act⁹ v̄tutis moralis q eſt formatus chari/
tate/ille eſt charitatis impatus:ſed oēs actus eliciti vel
impati a charitate:ſūt digni vita eterna.Quicūqꝫ enim
Matth.10.
dederit calicē aque frigide ꝛc̄.Act⁹ aūt mercatorius eſt
act⁹ iuſtitie cōmutatiue que eſt v̄tus moralis. ¶ Sed
Dubia nōnda
q̄rit ſi mercator poſt tres ſeptimanas dꝫ accipere.30.ꝛ
alius dꝫ ſtatī pecuniā pro.20.vtꝝ ſit vſura:¶ Dico ꝙ
ſi nō plus vēdaſ ꝗ̄ vēdi dꝫ de cōi lege non eſt vſura ex
parte vendētis:ſed magis videſ ꝙ ſit ex pte emptoris.
Et ſi aliqd ſolet valere.30.lib.ſi vſura ibi aſcendat:pōt
F
vēdi aſcēdēdo ad terminū talē ꝛ ifra vel citra preciuꝫ
illud.¶ Sed qd de arte cāpſoria:¶ Dico ꝙ ſicut ars
De cāpſoria arte notanter.
mercationū licite facta eſt nālis:ſic eni viſuꝫ eſt merca
tiones ſunt vtiles:qa aliq̄ habenſ in vna regione q̄ nō
in alia.Ita pecunie cōmutationes ſiue cāpſiones : quia
vna moneta currit in vna regiōe:ꝛ nō in alia:vñ ꝑ ſuo
labore aliqd pñt lucrari licite.¶ Sꝫ ſi qs iaceat rhete:
De emētū ractus rhetis.
ꝛ aliqs illud emat.ſi exhaſ auꝝ qs dꝫ illud hic.¶ Rꝫ:
illud eni occupāti ꝯcedit.Ali⁹ eni emit illud qd̄ hic itē/
debat:ꝛ nō plus:ſed nō intendebat emere niſi h̄ fuerit
expreſſuꝫ dēo qcqd in rhete fuerit ſiue piſcis ſiue aurū
argentūqꝫ ꝛc̄.¶ Sed oc.dif.qa videſ ꝙ intētio dꝫ fie
ri ad illud qd̄ ſolent vēdere piſcatores.nō ſolēt aūt vē/
De redditib⁹ ad vitā emendis.
dere auꝝ ſed piſces:ideo eis dꝫ remanere aurū.¶ Rꝫ:
ꝯcedaſ niſi fuerit dicta ꝯditio appoſita.¶ Sed nūqd
G
licet vēdere redditus ad vitā.¶ Hic dicit ꝙ nō.qa i/
certū.¶ Sed diſpō nō valet:qa emptio ꝛ venditio hñ
pñt eſſe circa incertū ſicut tract⁹ vni⁹ rhetis:nec euidē/
ter apparet contrariū quare non poſſit. ¶ Qō. I.

Hic oritur queſtio.

Ic incipit diſ.17ª.Circa quam
q̄ro 4ᵒʳ queſtiones.
¶ Prima eſt.vtrū fidelis ois vtriuſqꝫ
ſexus teneaſ ꝯfiteri oia pctā ſua ꝓprio
ſacerdoti.Or nō.Jacobus in canonica.
5.c.
Cōfitemini alterutꝝ pctā vr̄a ꝛc̄.Et iſta
eſt indefinita:ḡ nō ifert vlr.¶ Contra.
extra.caplō.omnis vtriuſqꝫ ſexus ꝛc̄.
De penitētia ꝛ remiſſio.
Hic primo vidēdū eſt q ſunt qui tenenſ ꝯfiteri.
vbi ſciēdū ꝙ adulti regñati pctis i/
H
tenti vtentes libero arbitrio ꝯfiteri teneſ.¶ Primo
Quis teneſ confiteri.
adulti:qa pueri nō tenenſ ante annos diſcretionis:cum
nō poſſint dettotionē hic.ideo adminiſtrāda nō ſūt eis
talia ſacra.¶ 2ª regñati.ſ.ſacro bapᵐⁱ:ſed vſqꝫ ad duo/
decimū annū in p̄mitiua ecclīa erāt cathecumini:ꝛ nō
baptiçabanſ v'qꝫ tūc:ꝛ tales tūc nec nūc añ baptiſmuꝫ
recipe poterāt ſacr̄m pnīe.¶ 3ª opꝫ ꝙ ſit peccator : qa
mā ſūt pctā iſti⁹ ſacri.vñ credit ꝙ btā v̄go:q̄ fuit imu/
nis ab oi pctō:iſto ſacrō vſanō fuerit.¶ 4ª ꝙ vtaſ li
bero arbitrio:q act⁹ rōnis eſt.¶ Sed h̄ oc.di.¶ Pria
Dubia nōnda De pueris.
ſi pueri citra 14ᵐ annū tenenſ cōfiteri.¶ Dī ꝙ qñ in/
cipiūt hic diſcretionē:ſtatim teneſ in quo aliq magis
feſtināter aliq min⁹ diuerſimode vidēdū ē.Et iō ꝗ̄tuꝫ
De cathecuminis.
ad hoc nō eſt tp̄s certū determinatuꝫ.¶ 2ª dubitatio.
qd̄ remediū erat cathecuminis in morte:di ꝙ ꝑ pniaꝫ
poterāt:ſed non erat ſacr̄m:ſed v̄tus.¶ 3ª dubitatio.ſi

I
Uel incõtinẽtibus ab omni pctõ. De mẽtecapti;

qs eẽt ſine pctõ mortali ⁊ veniali. vtrũ cõfiteri teneaẽ. Et dĩ ꝙ nõ: qa eccl'ia ꝓſupponit mãm ſacri qñ pceptuz dat de huiꝰ ſacro. Alia dubitatio de mentecaptis ⁊ fu/rioſis an teneantur cõfiteri: ❡ Dicit ꝙ ſi habeãt luci/da interualla pñt recipere ſacrm̃. ſi non: non.

Cui cõfitẽdũ ſit notanter.

Secunda particula qbus opꝫ cõfiteri: ❡ Dicit ꝙ ſacerdoti hñti iuriſditionẽ ſpũalez ſup eũ: qa qõdã iudiciũ eſt ĩ abſoluẽdo: ⁊ iſta iuriſditio

Iuriſditio ad abſoluendũ eſt q̃druplex.

ĩuenit in q̃druplici dĩa. Aliq hñt iuriſditionẽ ordina/riã ſicẽ ſacerdotes pochiales. Aliq ſupordinariã vt plati qui pñt reſtigere: ⁊ reſeruare caſus. Aliq ſubordinariã: ſicẽ illi qbus cõmiſit ſacerdos iuriſditionẽ. Aliq extraor/

Dubia curio/ſa ĩ abſolone ꝓriali ⁊ ordi/naria atqꝫ ſub ordinaria iu/riſditione.

dinariã ſicẽ illi q pñt h̃ ex ꝓuilegio. ❡ Sꝫ hic occurrũt dubia. pmo ſi poſſumꝰ abſoluẽ partialr a pctis de qbus poſſumus ⁊ pro abſolutione alioꝝ remittere ad ſupio/res: ❡ Dicit ꝙ vſus curie eſt ꝙ ſacerdos põt totũ au/dire ⁊ mittere ad ſupiorẽ: ita ꝙ ꝯferaẽ ſibi pctĩs abſol/

K

uẽdi. ❡ Scða dubitatio. ſi prelati poſſint imediate qõ pñt ſacerdotes: ❡ Dĩ ꝙ iuriſditione q̃cunqꝫ qcqd põt inferior ⁊ ſuperior. vnde in hoc nõ eſt ordo eſſentialis. ❡ Tertia dif. ſi hñs ſubordinariã põt qcqd hñs ordi/nariã: Dĩ ꝙ ſic. nec vĩ hẽc auctẽ reſtringẽdi vel retinẽ/di caſus. ❡ Alia dubitatio de auctẽ ſubordinaria: cum careat adiutorio modo differat ab ordinaria: ❡ Dico ꝙ quãtũ ad modũ nunq̃ꝫ peruenit iſta ad illã: ſed tamẽ eadẽ poteſtas eſt: qa eandẽ ptãtem quã habet papa põt mihi cõferre: lꝫ modus habendi ſit alius.

Quñ ꝯfitẽdũ ẽ. Opi. alioꝝ ri/goroſa.

Tertia particula. qñ teneẽ quis ꝯfiteri. ❡ Dicunt aliqui ꝙ ſtatim qñ peccauit. ❡ Sed hoc eſt nimis duꝝ: lꝫ ſicẽ eccl'ia pcepit ſemel in anno: videẽ

Opi. Sco. pis diſ. 9. dubio. ⁊ diſti. pñti.

tñ ſm Scotũ ꝙ ſufficiat ꝙ ſtatim atteraẽ cuꝫ ꝓpoſito cõfitẽdi: tñ ſunt q̃tuor caſus in qbus ſtatiꝫ necĩa eſt cõ/

L

Caſus 4ᵉ qñ ſtatim eſt con fitendũ.

feſſio. ❡ Primo qñ aliqs dꝫ miniſtrare corpis chũ ſa/cramentũ. ❡ Scðo qñ qs hꝫ illud pcipere. ❡ Tertio qñ hꝫ trãſire loca piculoſa: ſicẽ mare vel ſolitudinẽ: vel vbi nõ ſunt ſacerdotes: ſicut ſi ꝓponat ſtare per annuz in alexãdria: añq̃ vadat debꝫ ꝯfiteri: vel ſi in terra ad quã ire dꝫ ſciat eẽ ſacerdotes ignorãtes. ❡ Quarto in quocũqꝫ periculo mortꝭ. vnde tũc nõ dꝫ expectare tp̃s ſtatutũ per eccl'iaꝫ. ❡ Uel ſic. 4ᵒʳ ſunt caſus in quibus ſtatim ꝯfeſſio eſt necĩa. ❡ Primus ſi miſtrat qs ſacra. ❡ Scðs. ſi qs hꝫ pcipere. ❡ Tertiꝰ. ſi hꝫ trãſire ad lo/ca vbi nõ ſunt ſacerdotes vl' ſacra ignorãtes. ❡ Quar

Dubiũ notan da de ſubito morientibus.

tus caſus eſt in periculo mortis. ❡ Sed dubitatio eſt de attrito cũ ꝓpoſito ꝯfitendi ſi moriaẽ ſubito. ❡ Di/co ꝙ ſaluabiẽ: qa habuit grãm per attritionẽ ſufficiẽtẽ ſi in ea pſeueraret. ❡ Sed qd ſi nõ fuerit attritus nec cõfeſſus: ⁊ veniat mors. ❡ Dico ꝙ ſufficit tunc cõteri:

M

ſi nõ poſſit ꝯfiteri: qa deus nõ obligat ad impoſſibile.

De quo ꝯfitẽ dũ ſit: ⁊ ꝙ de 4 ſpecialiter.

Quarta particula de qbus teneẽ ꝯfiteri. ❡ Dĩ ꝙ de oĩbꝰ pctĩs. ❡ Hic tñ ſunt 4ᵒʳ de qbus opꝫ cõfiteri. pᵒ de illis que citra bapᵐ ſunt cõmiſſa: qa pnĩa eſt 2ᵃ tabula poſt naufragiuz. 2ᵒ de illis que poſt pmã pnĩaꝫ facta ſunt. 3ᵒ de illis que omiſit quis alĩs cõ

Dubꝰ nõñda

fiteri: ⁊ tũc recordaẽ. 4ᵒ de circũſtãtiꝭ. ❡ Sꝫ dubiũꝫ eſt de pctĩs que fecit añ bapᵐ: qa vel ꝯſentit vel diſſen/tit: ſi ꝯſentit peccat mortalr: ⁊ teneẽ cõfiteri. ſi diſſentit

Pnĩa ⁊ peni tere ſumi pñt dupliciter. De recõfitẽ/dis pctĩs ⁊ ob litis ꝯfitẽdis.

penitet. ❡ Rñ: duplr põt qs penitẽ: vel pnĩa q̃ eſt ſacꝫ: vel pnĩa que eſt v̓tus: nũc aũt accipiendo pro ſacro non teneẽ: ſed ſumẽdo pnĩam pro v̓tute teneẽ. ❡ 2ᵒ dubõ. ſi põt penitere de illis q̃ in pcedẽti ꝯfeſſione ꝯfeſſus ẽ. ❡ Dicũt aliq ꝙ ſic. tñ h̃ nõ videẽ: qa ſi legitime aliqs ꝯfeſſus eſt ſup eãdẽ mãm nõ cadit ꝯfeſſio. ❡ 3ᵒ dubõ. q̃re de oblitis teneẽ ꝯfiteri ex quo de oĩbꝰ eſt abſolutꝰ. ❡ Dicit vnꝰ doctor ꝙ niſi eẽt pceptũ eccl'ie nõ tenere/tur. ❡ Tñ ſciẽdũ eſt ꝙ ſub cõditione eſt abſolutio de oblitis/ꝙ ſi de illis recordareẽ ipſe ꝯfitereẽ. ❡ 4ᵒ dub. de q̃ circũſtãtiis. Dĩ ꝙ de aggrauãtibꝰ pctĩi: ſꝫ nõ opꝫ

N

Circunſtantie duplices: ⁊ de qbus ꝯfitẽdũ

de qbuſcũqꝫ aliꝭs circũſtãtiꝭs que pctĩi nõ aggrauant niſi melius ꝑ eas elucideẽ peccatũ. ❡ Qõ. II.

S Ecunda qõ. Utrũ ſtãte iſta regl'a ꝙ oẽs teneñẽ ꝯfiteri ꝓpriꝭs ſa cerdotibꝰ/poſſit dari ꝓuilegiũ aliꝭs audiẽdi iſtos. Et nõ. lex vl'is euacuaẽ ꝑ exceptioneꝫ vnꝰ. ❡ Cõtra. Chr̃s diſpenſauit in aliqbus legibus: ſicut de muliere in adulterio deprehenſa.

Ioh. 8.

Opio alioꝝ q̃druplex: quas reprobat no/tanter.

Hic dicunt aliq ꝙ ſũmus põtifex hꝫ ptãtẽ me/diatã: nõ imediatã. rõ eſt: qa oĩs po teſtas eſt imeᵗᵉ a chᵒ: q dedit ſm q̃dus diuerſos diuer ſimode ptãtẽ. Itẽ ordo eẽntialis exigit ꝙ imediati effe ctus reducanẽ in cãs imediatas: ſed ordo hirarchicus eſt ordo eſſentialis. ꝗ ⁊c̃. ❡ Sed hec eſt opio erronea ⁊

O

heretica: qa plenaria vere iuriſditio ⁊ imeᵗᵉ eſt apud ſũ mũ põtificẽ. ❡ Aliꝭ dicũt ꝙ papa h̃ hñ põt facẽ. ſ. dare ꝓuilegiũ: ſed h̃ eſt deſtruẽ ſtatutũ vl'e cũ ſint ꝯ̃ria. poſſe eſt aũt ius pape euacuare ius eccl'ie: ſed illo ſtante non põt. ❡ Sed h̃ nõ valet: qa quotiẽſcũqꝫ papa diſpẽſa/ret in aliq̃ caſu iuris cõis: ſequereẽ ꝙ totũ ius deſtrue/tur. ❡ Aliꝭ dicũt ꝙ euacuat legẽ nõ vlr ſꝫ pticulariter. ❡ Sꝫ ꝯ̃. qñcũqꝫ lex deſtruiẽ in pticulari: ⁊ ĩ vl'i: qa vl'e reqrit oẽs ptes. Et iõ dicũt aliq ꝙ nec vlr: nec pticulr: ſed tñ facit tales qbꝰ ſubmittit illos ꝓprios ſacerdotes coꝝ: vel ſi ipſos qbꝰ dat ꝓuilegiũ facit ꝓprios ſacerdo/tes illoꝝ quos pñt audire. ❡ Sed ꝯ̃. nõ patiẽ ordo hie rarchicus ꝙ vnus ſit ſub duobꝰ hierarchicis nõ ſubor/dinatis: ſed extraordinariꝭs: ⁊ ordinariꝭ nõ ſũt ſubordĩ

P

nati. ❡ Dico ꝗ ꝙ ſine euacuatione legis hoc põt fieri. Hoc ꝑ ꝓbaẽ in nãlibꝰ. ❡ Regula eſt ꝙ oĩs cã efficiẽs referẽ ad ſuũ effectũ. ſi h̃ applicẽ ad deũ non tꝫ: nec tñ deſtruit regulã. ❡ Sed ſi dicens ꝙ regula nõ tꝫ niſi in

Oꝑ. ꝓpria. Priuilegia ñ deſtruere ſꝫ [illegible] leges oñdit mĩaplr vt̃ in 3ᵒ ĩ mã de ꝯcepaõe v̓/ginis: ⁊ appli cãs illud: qꝫ valõ bona. ff. de legibus. l. princeps.

cauſis limitatis. ❡ Silr moralis dicit ꝙ v̓tutes ſũt cir/ca paſſiones: ſed heroycus nõ hꝫ paſſiones. ❡ Dicetis ꝙ itelligiẽ de hoie in pñti ſtatu: ſed heroycus q̃ſi deus eſt. igiẽ heroycus nõ eſt v̓tuoſus. ❡ Sic in metaphyſi/cis: finis mouet agentẽ: ſed nõ eſt ita in deo. ❡ Similr in politicis. nullus eñ de iperio romano eſt abſolutus a legibꝰ romanis: qa vl'iter dant. ❡ Diciẽ tñ in legibus ꝙ imperator eſt abſolutus. Auguſta aũt inquãtũ eſt ex ſe ſubeſt legibꝰ: tñ iperator exemit eã. Nũqd ꝗ ꝯſtruxit totũ ius ciuile hoc faciẽdo: hoc nõ eſt dõm: ſed ꝙ regu

Lex l' inea ᵇ

la iſta itelligiẽ ſm ius pncipale: nõ tñ ſm ius minus pn cipale: ita ꝗ nõ eſt ꝯ̃ria: qa circa aliã mãm. ❡ Pꝫ etiaꝫ in ſacra ſcriptura. oĩa inquit que de terra ſunt in terraꝫ reuertunẽ: vt ſapiẽs eccl'iaſtes loquẽ vl'r de incinera/

3. c.
Q
Ps. 15.

tione. Deꝰ tñ ꝓuilegiũ dedit corpi chũ. de quo dĩ. nõ da/bis ſcm̃ tuũ videre corruptionẽ. ⁊ beate v̓gini ꝙ corpꝰ eiꝰ nõ fuit incineratũ: ſed de lege municipali reſeruatũ. ❡ Silr libro ſapie. Nõ eſt agnitus q ſit reuerſus ab i/

c. 2.
c. 48.

feris. Iſta lex nõ eſt euacuata: tñ Helias extraxit hoieꝫ ab iferis: vt dĩ in eccl'ico. Et cũ chr̃s ſuſcitauit Laçarũ. ❡ Similr Apl's. Oẽs qdẽ reſurgemꝰ. h̃ eſt vna regula. tñ btã v̓go nõ reſurget. ❡ Cõtra. cuiuſlibet ꝯ̃dictionis altera ps eſt vera altera falſa: pꝫ per pmũ pnᵐ: ſed h̃ eſt vl'is. oĩs vtriuſqꝫ ſex. ⁊c̃. ⁊ alia pticularis negatiua: ⁊ iſte ſũt ꝯ̃dictorie. ꝗ nõ pñt eẽ v̓e. ❡ 2ᵒ: qa pticlaris negatiua deſtruit vlem affirmatiuã. ❡ 3ᵒ: qa oĩs exceptio diſtra/hit: ⁊ diminuit de regula. ❡ 4ᵒ: qa ꝓuilegiũ dĩ a ꝓuatio ne legis. Ex iſtis itaqꝫ rõnibꝰ voluit hic ꝙ ſtãte illa de/

Ioh. 11. ⁊ 12.
1. corin. 15.
Obiec. io 4ᵉ notabilis.
4ᵒ mod.

Soluẽs pa clare.

cretali nõ põt hoc cõcedi. ❡ Ad pᵐ rñdeo. vnuz extre/moꝝ ꝯ̃dictorioꝝ accipiẽ ſm ius cõe: ⁊ aliõ ſm ius mu/nicipale. Et iõ cũ nõ ſint ſm idẽ nõ eſt ibi ꝯtradictio. ❡ Per idẽ ad 2ᵐ. iſta que ſunt de iure municipali non

continenẽ

A
U.l.dis.

Primare le- ſi pangit 2ᵉ. Dubium.

Pla vdditio moralii ꝛ nã lium.

cõtinent ſub illa que ſunt de iure cõi. Et iõ iſta ꝑticula ri negatiua illa vl'is nõ iterimit. ℂ Ad aliud dico ꝙ h nõ eſt exceptio: q2 nõ ad eandẽ mãm applicat. ℂ Ad 4ᵐ dico ꝙ ꝑuilegiũ ꝑuat legem mãlr: q2 eſt circa illud circa qõ eſt lex: nõ tñ formalr: nec ſic negatiua ſub vl'i cõtinet. ℂ Sed hic eſt dubitatio: q2 nũꝗ erit ꝯdictio per iſtũ modũ ꝑ quẽ rõnes ſunt ſolute: ſed ſic ſaluabit ſʒ diuerſas mãs. ℂ Rñ: varietas in moralib⁹ aliter eſt ꝗ̃ in nãlib⁹: q2 in moralib⁹ ſolus modus ꝛ circũſtãtia ſpẽz variat: in nãlib⁹ nõ: ꝛ ita eſt i ꝑpõ. ℂ Qõ. III.

Tertia qõ. Utꝝ aliqs teneat ꝯfiteri de pctis venialib⁹. Et vĩ ꝙ nõ: q2 ꝑ aquã bñdictã: ꝛ hui⁹ remittunt ꝛ abluũtur. ℂ Cõtra. de oĩb⁹ pctis eſt cõfitendum: ſed venialia ſunt peccata. ergo ꝛc.

B
Notabilis iuc ſtigatio diſtõnis pcti venialis ꝛ mortali vbi ꝑmo ponit opi. aliorũ.

Hic primo videdũ eſt de diſtictione pcti venialis: ꝛ mortalis. ℂ Et dicunt aliq ꝙ mortale eſt: qñ volũtas itenſe deordinat: ſed qñ remiſſe: tũc eſt veniale. ℂ Sed ꝯ. q2 aliq ſunt que ꝗ̃tũcũqs remiſſe fiãt ſunt peccata mortalia: ſicut blaſphemia dei. ℂ Alij dicũt ꝙ diſtiguunt ex ꝑte obiẽi: q2 pctm mortale eſt circa finẽ: veniale circa ea que ſunt ad finẽ. ℂ Cõtra. ſubreptica cogitatio ifidelitatis eſt circa finẽ ꝛ põt eẽ pctm veniale. ſilr cogitatio de adulterio ꝑt eẽ pctm mortale. ℂ Alij dicũt ꝙ veniale eſt qcqd põt ſtare cũ charitate. mortale aũt qõ eſt icõpoſſe charitati. ℂ Sed hoc nihil eſt: q2 ꝑ hoc nõ oſtendit in quo cõſiſtat pctm mortale. ℂ Aliter dĩ Sco. mortale ẽ qñ eſt ꝯ ꝑceptũ: ſed veniale qõ eſt ꝯ ꝯſiliũ. ℂ Pria ps eſt va. ℂ 2ᵃ du⁹. q2 nõ faciẽdo ꝯſiliũ: puta nõ renũtiare reb⁹ tpalib⁹ nõ opꝫ eẽ pctm aliqõ. al's oẽs q nõ itrãt religionẽ peccãt venialr. ℂ Dico igit ꝙ mortale eſt in quo eſt formalr reſpect⁹ diuine diſplicẽtie: ꝛ odij volũtatis diuine ad aliquẽ: ꝛ alij tres reſpect⁹ dicti diſtin. ſupra. i 4ᵒ. ſʒ deordinatio talis in qua nõ icludit talis reſpect⁹ eſt venialis. ℂ Sed qñõ cognoſceret qñ eſt mortale vel veniale. ℂ Ad h valet documẽtũ Sco. ꝙ illa que nõ ſunt ꝯ ꝑcepta ſũt venialia: ꝛ in h cognoſcũt. ℂ Sũt aũt 4ᵒʳ gradus in mortali pctõ. ℂ Prim⁹ gdus eſt act⁹ cognitionis de malis: ꝛ hic de ſe nõ eſt pctm ſed ſuggeſtio ſola. ℂ Scdus. delectatio ſubreptitia: ꝛ hoc eſt veniale. ℂ Terti⁹ ꝯſenſus in tentationes: cũ ꝯſentit in delectatione mali ſciẽter nõ in malũ ipſum: maxime aũt circa mãm venereoꝝ eſt mortale: de alijs videtur dubium. ℂ Quartus conſenſus in actu: ꝛ hic eſt mortale.

Opi. Sco. ꝙ re h ꝛ in ſcdo ꝛ i 4ᵒ ꝑnẽti.

C
Defendit ſco vt ſcio.
Oplo ꝯfaꝛſʒ ꝑndera iſtãuã

Dubium.

Declinat ad Scotum.
Grad⁹ imõtalee aſcẽdẽtes vide Alex. de. libro. 6. q. 33 ſupme.
A. l. interpretatione.

Cõcſo viſitas Mori cũ peccato veniali ñ excludit ſalutẽ. vide Sco.

D

Secunda particula eſt de ꝑn'ˡⁱ ꝗ̃ſito. ℂ Et hic eſt dõm ꝙ de veniali ꝗ̃tũ de ſe eſt nõ tenet qs ꝯfiteri: q2 nullã facit icõpoſitatem cũ grã. vñ in pũcto mortis põt qs peccare venialr: nec h ſalutẽ ꝑdit. ℂ Alij dicũt ꝙ ꝑꝑ ꝑceptũ eccl'e tenet qs ſemel in anno ꝯfiteri: ꝛ tũc dicẽ pctã venialia: ſi nõ hʒ ꝯſciaꝫ de mortali. ℂ Alij dicũt ꝙ nõ: q2 nõ ſunt mã huius ſacri: ſed ſolũ mortalia. ℂ Dico igit ꝙ nõ ſolũ ꝑpter ꝑceptũ eccl'e: ſʒ etiã ꝑpter ius diuinũ: nec tũꝫ eſt ꝙ aliqñ qlibꝫ cõfiteat: cũ nullus ſine pctõ viuat. ℂ Qõ. IIII.

...ꝫ an de venialibus non ...

...

Quarta qõ. Utrũ aliqs ſacerdos poſſit abſoluere de oĩ pctõ mortali. Uidet ꝙ nõ: q2 plus põt ſupior ꝗ̃ iferior. ꝛ nõ qlibꝫ põt in oĩb⁹. ℂ Cõtra. iure politico in extrema neceſſitate: oĩa corporalia ſunt cõmunia. igitur in neceſſitate extrema: ꝛ periculo mortis omnia ſpũalia debent eſſe cõmunia.

Cõcſo viſitas Quilꝫ ſacerdotẽ ab omni pctõ quẽlibet i caſu poſſe abſoluere.

Hic eſt veritas determinata, ꝙ in articulo mortis quãtũ ad culpã oẽs ſacerdotes pñt: ſicut iure politico oĩa tẽporalia ſũt cõĩa: ita multo magis dꝫ eẽ in ſpũalib⁹. ℂ Sed qd ſi ꝑ ſcriptũ qs ꝯfitet. ℂ Dico ꝙ põt ſic. ſicut mut⁹ ꝑ ſigna. ℂ Sed qd ꝑ iterp̃tẽ. ℂ Dĩ ꝙ ſic ſi ſacerdos nõ põt itellige mutũ. vel ignoraret linguã barbari ꝯfitẽtis: ꝛ alius ſacerdos non poſſit hĩi de leui. ℂ Sed nũqd ꝑ iternuntiũ. ℂ Dĩ ꝙ nõ: q2 abñs dꝫ eſſe pñs illi quẽ abſoluit. ℂ Sed nũqd ꝑ iterpolationẽ ſic illi qui faciũt ꝯfeſſionẽ durantẽ ꝑ qndenam. ℂ Dĩ ꝙ ſic. q2 nõ eſt icõueniẽs: nec ꝑꝑ hoc diuidit: q2 oĩa pctã ſua dicit vni ſacerdoti: ꝛ diceret oĩa in vna hora ſi poſſet. ℂ Sed nũqd põt ſacerdos abſolue aliquã mulierẽ cũ ꝗ̃ peccauit. ℂ Dĩ ꝙ de h nõ eſt du⁹: q2 hꝫ claues eccl'e: tñ h nõ eſt rõnabile: nec vtile: ſicut cũ alio: q2 nõ tãtũ vtius daf: nec ꝑ ꝯñs tãtũ cõterit. Et vlterius poſſet facilr occurrere aliq tentatio ſacerdoti. ℂ Sed nũqd tenet mulier illa dicẽ oẽs circũſtãtias. Uidet ꝙ nõ: q2 circũſtãtie nõ dñt niſi vt grauitas pcti oſtendat: ꝛ pateſiat iudici ſpũali. ſ. ſacerdoti: ꝛ in iſto caſu ſacerdos totũ ſcit. igit ꝛc. ℂ Dõm ꝙ ſi pctm ſit recenter factũ: nec viſſe eſt excidiſſe a memoria: nõ opꝫ. ſi aũt ſit antiquũ: opꝫ etiã ſi ſit recẽter factũ dꝫ dicẽ illas circumſtantias ꝗ̃ ſe tenẽt ex ꝑte ſui: ſʒ forte latẽt ſacerdotem. ℂ Sed nũqd põt fieri duob⁹ ſacerdotib⁹ ſil'. ℂ Dĩ ꝙ nõ: ſicut duob⁹ iudicib⁹: tñ vn⁹ poſſet dirigere: ꝛ ali⁹ abſolueret. ℂ Tñ vĩ ꝙ poſſit ſicut aliqñ in curia regia ſunt duo iudices in vna cã. ℂ Sed nũqd põt in publico fieri ꝯfeſſio. ℂ Dico ꝙ nõ: q2 eſt ꝯ nãm iſtius ſacramẽti: tamẽ vbi iudex cognoſceret vtile poſſet fieri: ſed tamẽ non confeſſio ſacramentalis.

E
Dubia valde curioſa.
De ꝯfeſſione ꝑ ſcripturam vel iterp̃tẽ: ꝛ vel iternũtiũ ſienda vel nõ.

De cõcubina ꝛ dmõi abſoluẽda ſiue nõ teneat.

F

De ꝯfeſſione plib⁹ vl i publico ſienda vel non.

Conſilio 2ᵉ.

Hic queri ſolet

Hic incipit dꝫ 18ᵃ in qua Mag̃r tractat de po⁹ clauiũ. ℂ Ad cuius euidẽtiã q̃ro 4ᵒʳ qõnes. ℂ Prima eſt. vtꝝ claues ſint a Chriſto tradite eccl'e. Or nõ. q2 Apoc. 3ᵒ dicit. Qui hꝫ clauẽ Dauid q aperit: ꝛ nemo claudit ꝛc. ℂ Cõtra. Matth. 16. Tibi dabo claues regni celorum ꝛc.

G

Hic eſt intelligẽdũ ꝙ in ſacra ſcriptura iueniuntur ꝗ̃tuor gñã domoꝝ: ꝛ qlibet hꝫ ſuas claues. ℂ Prima dom⁹ eſt padiſi: ꝛ iſta hꝫ claues ad aperiẽdũ padiſum ꝗ̃ fuerat añ chꝫ clauſa. Et de iſta dĩ ibi ſupra. Claudit ꝛ nemo aperit. ℂ Alia eſt dom⁹ ifernalis: cu⁹ ianua apta erat añ paſſionẽ chũ: ꝛ oẽs recipiebat: ſʒ poſtea clauſa fuit aliqualr. de qua dĩ in Apoc. habeo claues mortis ꝛ iferni. ℂ 3ᵃ domus eſt eccl'ia: ꝛ iſta hꝫ claues qb⁹ claudit ꝛ igreſſus ꝛ apit: ꝛ de iſtis dĩ Matth. 16. Tibi dabo claues ꝛc. ℂ Alia eſt dom⁹ ſacre ſcripture clauis aperiẽs ꝛ reuelatio diuina: ꝛ de iſtis clauib⁹ itelligit illõ verbũ. Ue vobis phariſei qui tuliſtis claueꝫ ſapie Luce. xi. ℂ Et de clauib⁹ auctis eccl'e ad pñs eſt nr̃a itentio. ℂ Ubi ſciendũ ꝙ ꝑter ptãtẽ caracteris ſummus ſacerdos hꝫ ꝗ̃druplicẽ ptãtẽ. p⁹ eſt tpalis. 2ᵃ ſpũalis in foro cõtentionis. 3ᵃ ſpũalis eſt in foro pniali quãtũ ad penã. 4ᵃ in foro pniali ꝗ̃tũ ad culpã. ℂ Exᵐ de p⁹. ſic papa põt ꝯfirmare iperatorẽ. ℂ De 2ᵃ põt excõicare iterdicẽ ſuſpẽdere ꝛ hõ. ℂ De 3ᵃ ſm quã dant idulgẽtie. ℂ De 4ᵃ. ſic qlibet ſacerdos accepit ptãtem ſup parochiales ſuos ꝛ ꝑuilegiati ſilr: ſicut ſupradictũ ẽ. ℂ Sed iſte claues dñt ſiue iuriſditiones. Probat ex ſeꝑatione eaꝝ: q2 vna põt ſeparari ab alijs: q2 iuriſditio quãtũ ad culpã iuenit ſine alijs: ſicut ſacerdos nõ põt dare idulgẽtias: nec excõicare: nec hꝫ ptãtẽ tpalẽ: ꝛ tñ põt parochiales ſuos abſoluere a pctis. Itẽ aliqs ptãteꝫ hꝫ ꝛ aucteꝫ excõicandi ſicut officialis nõ ordinat⁹ ad ſacra: ꝛ nullã aliã põt hic. ℂ Sed hic occ. dubiũ. ſi ptãs caracteris eſt annexa cũ iuriſditiõe pnĩa. ℂ Dico ꝙ nõ: q2

Dom⁹ ꝛ claue de qb⁹ fit mẽtio in ſcriptura ſacra ſt in ꝗ̃druplici differentia.
Cap. 1. ꝛ ſcdo.

H
Ptãs eccl'e i ſpũali: hʒ non olum eſt 4ᵃ.

Diſtin. 17.
Diſtinctio aũctarũ ꝗ̃ aũctaꝝ ordiñ neceſſer.

Dub⁹ nõbile

I

De ↄnexione caracteris ad dictas auctes vl̃ nõ notãter.

iuriſditio tẽpalis nihil facit ad caracterẽ:nec ecõ. ¶ De ſcḋa iuriſditione dico ꝙ nõ:q̃a aliq̃s nullũ hñs ordinez põt excõicare ſicut officialis. ¶ De tertia iuriſditione. ¶ Di ꝙ ↄſuetudo eſt ꝙ papa nulli cõmittit ꝙ det indulgẽtias niſi ſacerdoti:nõ tñ vĩ necẽiũ abſolute. ¶ Sed q̃rta iuriſditio eſt nec̃io annexa:q̃a nullus põt abſolui a pctĩs niſi ſacerdos ordinatus. ¶ Queſtio. II.

Secunda qõ eſt. Utrũ claues ecclĩe ſint due. Et nõ. ſed vna:q̃a Joan. in Apoc. in ſingulari ſumit eam. Qui habet (inquit) clauem Dauid. ¶ Cõtra. in plurali dicit Cħis. Tibi dabo claues regni celorum. Matthei decimoſexto.

Cap̃.3.

Opi. alioꝝ 4ᵉ.

Aliqui dicũt h̃ ꝙ eſt vna.ſ.caracter. ¶ Sed cõiter dĩ oppoſitũ/ꝙ ſunt due. ¶ Aliqui dicũt ꝙ ptãs in foro contentioſo eſt vna: ⁊ alia in foro ſecreto. ¶ Cõtra. claues ecclĩe ſũt cõnexe:ſed iſte nõ ſunt ↄnexe: vt viſum eſt.g̃ ⁊c̃. ¶ Alij dicũt ꝙ ptãs caracteris:⁊ iuriſditionis. ¶ Sed ↄ.q̃a nõ ſũt due ptãtes nec̃io cõnexe. ¶ Alij dicũt ꝙ ſcia ⁊ ptãs. ¶ Sed ↄ.clauez ſciẽtia hʒ laicus. ¶ Di g̃ ſm Sco. ꝙ ſunt due ptãtes. vna ptãs cognoſcẽdi de cã:⁊ alia iudicãdi:iſte ſunt due ptãtes. ¶ Sed melius vĩ diſtigui ſicut Cħs diſtinxit ꝙ ſunt duo actus. vnus actus poſſe ſoluere:alius poſſe ligare. Quecũq; ſolueris ⁊ ligaueris ⁊c̃. ¶ Et ſm hoc ſũt due claues in q̃libet iuriſditione ⁊ tẽpali ⁊ ſpũali. ¶ Sed h̃ occurrunt dubia. ¶ Primo ſi iſte ſint claues diſtincte. ¶ Di ꝙ ſic:q̃a aliq̃s hʒ ptãtẽ ſoluẽdi:nõ tñ ligãdi:ſicut aliq̃s põt abſoluere a culpa:⁊ non obligare ad culpam. ¶ 2ᵐ dubiũ. ſi daꝛ in ordine ſacerdotali in diſtinctis ſignis a ptãte caracteris. ¶ Di ꝙ daꝛ ptãs ↄficiẽdi.ſ.qñ daꝛ calix:tũc.ſ.ↄferꝛ ptãs ↄſecrãdi:⁊ ĩprimiꝛ caracter: ſed qñ ĩponiꝛ man⁹:⁊ dĩ. accipite ſpm̃ ſcm̃ ⁊c̃. tunc datur ptãs abſoluẽdi in foro pñiali. ¶ 3ᵐ dubiũ. ſi ep̃s dando pacẽ ſibi ⁊ dicat ſine ĩpoſitione manuũ. Quoꝝ remiſeritis pctã ⁊c̃. Utrũ cõferat has claues. ¶ Di ꝙ ſi dentꝛ in diſtinctis ſignis:tũc nõ põt. ¶ 4ᵐ dubiũ. q̃re põt magis ĩpediri aliq̃s ab abſolutione q̃ꝫ a ↄſecratione/cũ accepit ptãtez iuriſditionis ſicut caracteris. ¶ Dico ꝙ in ↄſecrãdo nõ ↄcurrit niſi de⁹ pͥncipaliꝛ ⁊ ſacerdos miniſterialiꝛ:ſed in abſolutione legiſlator cauſat vt cã vlĩs: ⁊ in cõſecratione nõ ſic. ¶ Sed dubitatio eſt:q̃a eadẽ claue aperiꝛ ⁊ ſoluiꝛ aliq̃d in corꝑalib⁹.g̃ vĩ etiam vna clauis ſufficiẽs ĩ ſpũalib⁹. ¶ Di ꝙ due pñt dici ꝑꝑ diuerſa officia:⁊ q̃a ille auctes ſunt ſeꝑabiles ab inuicez. ideo arguũt ꝙ nõ ſunt idẽ ſeu vna. ¶ Queſtio. III.

K

q.Secũdã.

Sequit Sco. ne erret diſti. pñti. vide ibi claſſime hec.

Math.16.

Duas eſſe claues.

Dubia ſingularia.

De diſtictiõe clauium ⁊ qñ conferuntur.

L

Quare ptãs cõficiendi: q̃re ĩpediꝛ ptãs abſoluẽdi:qõ tñ hñi põdera.

M

2.Corin.13.

2.Cano.c.1.

Tertia queſtio. Utrũ excõicatio fuerit iſtituta a iure diuino. Et videꝛ ꝙ nõ. Dicit eñi Apl̃s. ptãtẽ nõ dedit in deſtructionẽ ſʒ in edificationẽ. ¶ Cõtra. Joãnes. Qui eñi aue dixerit ei cõmunicat operibus eius malis ⁊c̃. Et hoc eſt excõmunicatione.

Sermo nobilꝛ de excõicatiõe. Cõclo 4ᵉ.

Hic videndũ eſt/q̃d eſt excõicatio. ¶ Et dico 4ᵒʳ ↄnes. ¶ Pͥa eſt ꝙ excõicatio nõ eſt pctm̃:ſʒ pena pcti. ¶ Primuz pʒ:q̃a illũ qõ ab extriſeco ĩferꝛ nõ eſt pctm̃:ſic eſt de excõicatiõe. vñ ĩuolũtarie inferuntꝛ. ¶ Scḋm etiã pʒ:q̃a nũq̃ꝫ ĩferꝛ niſi ꝓ pctõ. ¶ Scḋa.q̃a nõ dicit formã realẽ:ſʒ rõnis. ¶ Primũ pʒ.q̃a cauſaꝛ a ſola volũtate alicuius diſtantis ſicut ꝓpe. vñ põt papa excõicare ext̃is in roma aliquẽ in hyſpania. ¶ Scḋm pʒ accipiẽdo rõnẽ put ſequitur actũ volũtatis iuriſditionis ſupioris. ¶ Tertia ↄ/ꝙ eſt ens reſpectiuũ:q̃a in h̃itudine ad aliũ. vñ cõicare dicit reſpectũ.g̃ etc̃ cõicare:q̃a ad idez genus reducitꝛ ꝑuatio cũ ſuo habitu ſm Augu.5ᵒ de trini. ¶ Quarta ↄ/ꝙ eſt pena ꝑuatiua:q̃a ꝑuat cõiõnẽ put oĩa mẽbra ecclĩe ſunt cõnexa in capite influẽte.ſ.chõ in vita ſpũali. ¶ Sed nũq̃d eſt pena determinati pcti? ¶ Dĩ ꝙ mortalis tñ: nõ tñ cuiuſcũq; mortalis:ſed pcti ſm ꝙ inſtitutũ eſt.

Excõicatio ẽ pena pcti ꝑuatiua nõ realis ſʒ rõnis ſola.

N

Secunda ꝑticula in q̃bus caſibus ſit excõicatio in ſcriptura ĩueniuntꝛ aũt 4ᵒʳ caſus in quib⁹ apl̃i excõicauerũt:in hereſis perfidia:in enormi culpa:in ↄuerſatiõe ꝑuerſa:⁊ in ↄtumacia ſiue ĩobediẽtia. ¶ Primũ pʒ ad Gal.p̃. Si q̃s aliud euãgelizauerit ꝓterq̃ꝫ qõ euãgelizaui ẽ/anathema ſit. Hoc idẽ ad Timo. p̃ cap̃. Aliq̃ naufragauerunt circa fidẽ:q̃s tradidi ſathane. ¶ Et nota ꝙ in primitiua ecclĩa ſm aliquos:vt oñderetꝛ q̃ꝫ horrẽda eẽt pena illa excõicationis:ſtatĩ excõicatus accipiebaꝛ:⁊ rapiebaꝛ a demone. Itẽ Joã. in 2.cano.ſua.ſi q̃s venit ad vos:⁊ hãc doctrinã nõ hʒ/nolite euz recipe in domo:nec aue ei dixeritis. ¶ Scḋm pʒ.pͥma ad corin.5ᵒ. Qui fecerit inceſtum cũ vxore pr̃is ſui huiꝰ hoiez tradidi ſathane. ¶ Tertiũ de ↄuerſatione ꝑuerſa pʒ ⁊ potiſſime q̃ viuebãt ingeꝛe:⁊ diſcordias ſeminabãt. Ro. vl̃io. Rogo vos fratres vt obſeruetis eos qui diſcenſiones ⁊ offendicula ꝓter doctrinã quaꝫ audiſtis ferũt:⁊ declinetis ab illis.ſ.nõ cõicando. Et pʒ ad corin.5ᵒ. Si is q̃ noiat⁹ eſt frat̃ iter vos ẽ fornicator: aut auarus:aut idolis ſeruiẽs:aut maledicus:aut ebrioſus:aut rapax:cũ huiꝰ nec cibũ ſumere:nec cõicare. qõ ĩtelligitꝛ de frequẽter monito. ¶ De 4ᵒ. 2ᵉ ad Theſſal. vlt. Si q̃s nõ obedit v̉bo meo ꝑ ep̃las hãc notate:⁊ nõ cõmiſceamini cũ illo:vt ↄfundaꝛ. Et q̃a tales pene ſunt medicie:iõ ſubdit.⁊ nolite q̃ſi inimicũ illũ exiſtimare: ſed corripite vt fratrẽ. ¶ Et hec nota eſt excõicatiõis. ¶ Sed q̃nd modo ſi debet obſeruari talis modus. ¶ Dicitꝛ ꝙ ſolus modus quartus ↄtumacie vel inobedientie ẽ iure. vnde pro enormi culpa nullus excõicaꝛ niſi habeat cõtumaciã annexam. ¶ Qõ. IIII.

In q̃tuor caſibus regl̃ excõicatio ex ſacra ſcriptura licita:⁊ q̃ſ ſit pena.

O

Qd qd modo licet excõicare notanter.

P

Quarta q̃ſtio. Utrũ excõicatio feratꝛ a iure poſitiuo. Et vĩ ꝙ nõ. quia ius poſitiuũ nõ dʒ eſſe ↄ ius diuinũ:ſʒ excõicare cũ ſit idem qõ fideles diſpergere:⁊ ab vnitate ſeparare. Videtꝛ g̃ cõtra ius diuinũ. igitꝛ ⁊c̃. ¶ Cõtra. ita eſt de facto ꝙ iura excõicant.

Hic primo videndũ eſt de papa excõmunicãte. ¶ Et ſunt hic 4ᵒʳ ↄnes:ſeu v̉itates. ¶ Prima eſt ꝙ hñs auctitatẽ eccliaſticã in foro ↄtentioſo põt excõicare:q̃a huic eſt annexa:⁊ iõ ep̃s:abbas: ⁊ prior:⁊ oẽs tales hñtes iuriſditionẽ pñt excõmunicare. ¶ Scḋa veritas/ꝙ qui nõ hñt hõ iuriſditionẽ nõ pñt ſicut ſacerdotes ſimplices:niſi forte in aliq̃b⁹ caſib⁹:⁊ tñ nõ niſi cõcedaꝛ eis auctẽ iuris. ¶ Tertia v̉itas/ꝙ nullus excõicat⁹ põt excõicare:q̃a excõicare eſt iuriſditionis: ⁊ aliq̃d ꝑtinẽs ad cõitatẽ ecclĩe:ſʒ ille eſt extᷓ eã. igitꝛ ⁊c̃. ¶ Quarta veritas/ꝙ aliqui irregulares pñt excõicare ſicut bigami:qui aliqñ cõſtituuntꝛ officiales:talis enim ptãs nõ eſt nec̃io ordinib⁹ annexa. ¶ Sed q̃s eſt modus. ¶ Dĩ trina ãmonitio eſt p̃mittẽda. Aliogn̄ nõ tʒ.

Cõcluſio 4ᵉ.

Quis põt excõicaꝛ ⁊ q̃s nõ.

Q

Dubium

De mõ excõicandi.

Secunda ꝑticula.q̃ debent excõicari. Et circa h̃ ĩducuntꝛ octo v̉itates. ¶ Prima eſt ꝙ innocẽs non põt excõicari:ſed tñ ſnĩa dʒ teneri donec diſcuſſa ſit ꝑ ſuperiorez. ¶ Sed duo ſunt caſus in q̃b⁹ nõ eſt tenẽda. ¶ Unus qñ interpoſita eſt legitima appellatio. ¶ Alius ſi nõ hʒ auctez excõicandi. ¶ Scḋa veritas/ꝙ vnus nõ põt excõicari pro pctõ alterius:q̃a eſt pena pcti. fili⁹ aũt nõ portabit iniq̃tatẽ pr̃is nec ecõ. vñ qñ ꝑncipãtes excõicantꝛ. hoc nõ fit ꝑꝑ pctm̃ excõicatoꝝ:ſed ꝑꝑ ꝓpriũ:q̃a p̃ſtant eis fauorẽ: vel ↄ obediẽtiã ꝑncipãt cũ eis. ¶ Tertia veritas/ꝙ excõicat⁹ põt iterũ excõicari:ſicut peccator põt iterũ peccare. ¶ Quarta veritas/ꝙ mortuus põt excõicari:q̃a nõ eſt extra bñficia eccleſie

Concluſio veritas 8ᵉ.

Qui debet excõicari ⁊ q̃ nõ.

Ezechiel.18.

A ecclesie militātis. ¶ Quinta veritas ꝙ īfidelis nō pōt excōicari: q̄a nihil pticipat de bonis eccl'ie: ⁊ sic eis puari nō pōt. ¶ Sexta veritas: ꝙ dānati nō pñt excōicari: q̄a nullū influxū hñt ab ecclia. ¶ Septima veritas, ꝙ exēpti a iudice aliq̄ nō pñt: tñ aliqs q̄ nō est de iurisditione ꝑꝑ delictū qd cōmittit in aliqua religione vł diocesi pōt excōicari. ¶ Octaua veritas ꝙ vniuersitas vł cōitas tota nō pōt: q̄a nō est p̄sumēdū ꝙ in vniuersitate nō sint aliq̄ boni. hñ aūt interdicit. ¶ De illis q̄ sunt in paradiso nō est dubiū ꝙ tales nō pñt excōicari.

Veritas 4ᵉ. De pticipātibus cū excōicatis.

Tertia particula. de pticipātib⁹ cū eis. ¶ Et h̄ sunt 4ᵒʳ veritates. ¶ Prima ꝙ illi q̄ pticipant scienter cū excōicato maiori excōicatione icurrūt minorē excōicationē. ¶ 2ª veritas, ꝙ aliq̄ excipiunt: ⁊ nō icurrūt. ¶ Primo illi q̄ sūt de familia: sicut domestici. ¶ 2° illi q̄ ꝑꝑ ↄuersionē vel correptionē eis loquūtur.

B ¶ 3° q̄ ꝑꝑ necessitatē si sit sibi obligat⁹. ¶ 4° qñ ignorat esse excōicat⁹. ¶ 3ª veritas, ꝙ pticipās cū excōicato: q̄ est excōicat⁹ cū pticipātib⁹ sibi: sic aliqñ fit vt magis grauet: ⁊ citius obediat eccl'ie: talis iquā tūc icurrit maiorē excōicationē: ⁊ peccat mortalr: sic pōt esse in casu aliquo: sed si nō: tūc peccat venialr: ⁊ incurrit minorē excōicationē. ¶ Intelligēdū tñ ꝙ in diuinis pticipare nō licet: imo q̄ facit peccat mortalr. ¶ 4ª veritas, si sit aliq̄s secrete excōicatus, ille nō debʒ vitari publice: sed secrete. ¶ Sed nūq̄d sacerdos recipiēs oblationē ab eis peccat. ¶ Dico ꝙ nō licet in ecclia recipere: q̄a tūc peccaret: sed in domo bñ pōt: sic alia debita.

Dub^m nobile

Veritas 6ᵉ. De pena excōmunicati satis rigorose.

Quarto vidēdū est ō pena excōicati. Et sūt h̄ sex vitates. ¶ Pria ꝙ excōicat⁹ est ꝑuat⁹ oī actu legitimo: nec eligē pōt: nec eligi. ¶ 2ª ꝙ est ꝑuat⁹ oib⁹ bonis sp̄ualib⁹: q̄a separat⁹ est a corpe nec recipit influētiā a capite chr̄o. ¶ 3ª ꝙ ꝑuat⁹ est eccl'iastica sepultura. ¶ 4ª ꝙ ꝑuatus est oib⁹ bonis tēporalib⁹: ⁊ tenet restituere q̄ recipit. ¶ 5ª veritas est, ꝙ si exerceat actū aliquē ordinis vel alterius sacramēti est irregularis. ¶ 6ª est, ꝙ nullus tenet sibi obedire: nec principes tenent sibi subyci: q̄a nullā connexionem habent cum illo qui non est cōnexus cum ecclesia.

C

Veritas 4ᵉ.

De absolutione sunt 4ᵒʳ veritates. ¶ Pria ꝙ excōicatus pōt absolui ab eo q̄ fuit, excōicat⁹ si fecerit ꝓpria volūtate: q̄a promptiores sunt leges ad absoluēdū q̄ ad ligandū. ¶ 2ª ꝙ aliq̄s de iurisditione vnius nō pōt absolui ab alio: quia nō est eius iudex. ¶ Sed si a iure sit excōicatus nūq̄d pōt absolui ab vno sic ab alio: sic in diuersis iurisditionibus. ¶ Dī ꝙ ita pōt vnus sic alter. ¶ 3ª ꝙ iuitus pōt absolui: q̄a q̄ iniuste aliquē excōicauit, velit vł nolit pōt eū absoluē. ¶ Sed si a iure cū nō nisi ꝑ pctō icurrat: nō potest absolui nisi peniteat. ¶ 4ª ꝙ absens ⁊ ignorans pōt absolui: sed si a iure: sic dico ꝙ non debet absolui nisi eo modo quo posita sunt in iure.

De absolone excōmunicati notanter.

D

Casus in qb⁹ incurrit excōicatio ipso iure sunt. 12.

Notandum autē ꝙ excōicatio a iure reducit ad duodeciʒ casus. ¶ Prim⁹ est heresis ⁊ eoꝝ fautores defensores ↄsentiētes ⁊ auxiliū cōferētes. ¶ 2° est ↄ̄ scismaticos ⁊ fautores eoꝝ. ¶ 3° est ↄ̄ vim ecclesijs inferētes ⁊ clericis ⁊ religiosis quācūq̄ʒ laicis ⁊ bonis ecclesiarum. Sed si aliquem de istis percutiat ex correctione: sic magr̄ discipulū: vel huiꝰ nō icurrit excōicationē: nec si ex subreptiōe dat alapā: q̄a in h̄ non est pctm mortale ex aliquo subreptitio: bñ tñ esset irregularis: si sic iterficeret. Et silr qñ defendit se modo debito: vt si clericus inuadit laicū: ⁊ ille modo debito se defendit. ¶ 4° est. q̄cūq̄ʒ rapit bona ecclesie ↄtra libertatē ⁊ imunitatē: ⁊ huiꝰ. ¶ 5°. si religiosus nō portat habitū sine religiōis quē debet portare ifra claustrū: sed q̄d si in studijs sub veste superiori: ⁊ sup habitū portet alia vestimēta. ¶ Credo ꝙ sit excōicatus: q̄z nō defert vel portat habitū ꝓpriū: eo mō quo debet eū portare: si tñ habitū honestū portet supra: sic cappas nigras. credo ꝙ licet. ¶ 6° si religiosus bñficiat⁹ audiēs physicā: id est medicinā: ⁊ iura ciuilia extra domū: seu monasterium. ¶ 7° de falsarijs. ¶ 8° de incendiarijs. ¶ 9° de pyratis qui depdant chr̄ianos in mari. ¶ 10° qui patrat acbintos: id est assasinos: vel iuuat vel fauet qui iterficiūt ꝓditiose. ¶ 11° de sortilegis: qui docēt vł faciūt icantationes vel diuinationes. ¶ 12° de his qui dant licentiā vsurarijs fenerādi ⁊ recipiūt eos. ¶ Sed q̄d de sacrilegis: Dī ꝙ nō sunt excōicati: ⁊ est mirū: sed q̄a expsse nō habet. ¶ Sed q̄d de veneficis: ¶ Dico ꝙ habet expsse. ¶ Sed q̄d si aliq̄s iniecit man⁹ in clericū: ⁊ postea ingressus est religionē. nunq̄d pōt absolui ꝑ platum: ¶ Dī ꝙ si nō sit enormis iniectio: pōt. Si vō sit enormis, nō pōt. ¶ Sed q̄d si duo religiosi eiusdeʒ religiōis pcusserūt se: ¶ Dicit ꝙ si sit enormis pcussio nō pōt. Si vō nō sit enormis, pōt platus vtrūq̄ʒ absoluere. ¶ Sed q̄d si religiosus pcussit seculareʒ clericū: ¶ Dicit ꝙ non pōt absolui nisi a papa.

E

Nota bene.

Dubia curiosa de sacrilegis veneficijs ⁊ religiosis.

F

Postq̄ʒ ostensum est ⁊c.

Hic incipit distinctio 19ª. Circa quā q̄runt 4ᵒʳ q̄ōnes. ¶ Prima. vtrū pnceps eccl'ie hēat plenitudinē ptātis in iurisditiōe sp̄ualivł'is eccl'ie. Et videt ꝙ nō: q̄a solus chr̄s est caput eccl'ie fm Aplm. Alij vicarij tñ. ¶ Cōtra. quia christus dedit beato Petro plenitudinem potestatis.

Ephe. 5. ⁊ Choloß. 1.

Hic primo videndum est de collatione ptātis ⁊ auctis facta btō Petro. ¶ Circa qd sciendū ꝙ in 4ᵒʳ locis sacre scripture iuenim⁹ mētionē factā de ea. ¶ Primo fuit figurata Joā. p̄. Tu vocaberis cephas: qd iterptat caput: fm Hieronymū. Et in signū huius sūmis pōtificib⁹ mutant noīa. ¶ 2° fuit ꝓmissa. Matth. 16. Tu es petrus ⁊ sup hāc petraʒ ⁊c. Et sequit. Tibi dabo claues regni celoꝝ. tūc eni ꝓmisit. sʒ tūc nō dedit. ¶ 3° fuit isinuata i passione: qñ dixit chr̄s Simon: ecce sathanas expectauit ⁊c. ⁊ sequit. Ego aūt pro te rogaui vt nō deficiat fides tua: ⁊ tu aliquādo cōuersus ⁊c. ¶ 4° fuit tradita. Joā. 21. Simō Joānis diligis me ⁊c. Et sequit. Pasce oues meas iquit: ⁊ hec dixit ei ter. ¶ Sed instat. ¶ Primo videt ꝙ non possit oīa soluere: q̄a filius tenet honorare parētes ⁊ nutrire eos: sed h̄ nō pōt Petrus soluere. ¶ Itē in veteri testō dī. Nō furtū facies. Cōtra hoc nō pōt Petrus. Nec supra mr̄imoniū: vt soluat illud. ¶ Itē non pōt obligare ad culpā: vt ꝙ mēdaciū iocosum sit mortale. ¶ Ad p^m dico ꝙ sunt aliqua de iure nāli sup q̄bus non fuit data sibi ptās. ¶ Ad 2^m. illud remanet quo ad morale: ⁊ iō nō hʒ auctēʒ sup illud. ¶ Ad 3^m dōm ꝙ nō dedit tātaʒ ptātē Petro ꝙ rūperet leges q̄s ipse statuit. ¶ Ad 4^m dōm, ꝙ talia sunt de iure diuo: ⁊ iō nō pōt. Tñ bñ pōt pcipere per obedientiā ꝙ nō fiat tale opus: puta menti re iocose: quod tñ est veniale de se: sed trāsgrediēdo: esset pctm mortale. sed hoc nō esset tūc mortale: q̄a iocosum: sed q̄a pceptuʒ. ¶ Sed nūq̄d btūs Petrus fuit factus irregularis mutilādo seruū ⁊ amputādo sibi aurem. ¶ Dico ꝙ nō erat tunc istituta irregularitas: nec erat illicitū interficere licite in veteri testō: q̄a sacerdotes poterāt iterficē licite. hoc p3 de Samuele p̄ Regū. qui concidit in frusta Agag regem amaleh. ¶ Sed q̄d si modo summus pōtifex mutilaret aliquē vel occide-

G

De ptāte Petri quoties fit mentio in scriptura. Quare mutētur noia pōtificib⁹ sūmis. Luce. 22.

Instantie notabiles. Exo. 20.

Exo. 20. Matthei. 19.

H

Ad q̄ se extēdit ptās petri ⁊ ad que nō.

Dubia singularia. Matthei. 26. De Petro ⁊ malco.

Cap. 15.

I ret:nunqd eſſet irregularis? ¶ Dico q̄ non eſſet irregularis:q̄a ipſe eſt ſuperior:nec aliqđ ius ipſum obligat.

Sūm⁹ pontifex immunis eſt ab irregularitate.

Secundo videndū eſt qualr̄ ſucceſſoribus eius eſt cōmiſſa plenitudo ptātis. Et declaraſ quadruplici via. ¶ Primo ex ſcriptura:q̄a qđ dixit diſcipulis ⁊ ſucceſſoribus dicit. Qđ autē vobis dico oībus dico/vigilate. ¶ Item qn̄ dixit aplīs. baptiçantes eos in noīe pr̄is ⁊c̄. Matthei vltio. non ceſſauit illa poteſtas a poſterioribus. ¶ 2ª via in p̄mo cōcilio gn̄ali:qđ fecerūt apl̄i. expreſſit Simon vnitatez eccl̄ie ponens hunc articulū. Sanctā eccleſiā catholicā. ⁊ hec eſt vnitas ordinis. Hec opȝ q̄ ſit in habitudine ad vnū primū:⁊ ita eſt de articulis fidei:q̄ ſit aliqđ p̄mū in eccleſia. ¶ 3ª. q̄a vbicūqȝ eſt eadē cauſa cōdendi iuɾ ibi debet eſſe eadē ratio:ſed eadē eſt ratio nunc ſicut tunc:ſcȝ hīc p̄ncipem. ¶ 4ª. q̄a Petrus cōmiſit eccl̄iam beato Clemēti:ſicut chr̄s ſibi cōmiſerat:⁊ Linus etiā fuit electus de cōſenſu Clemētis. talem igiſ iuriſditionē dedit Lino qualē Chr̄s ſibi. ¶ Sed occurrunt difficultates.

Ptās ſucceſſor Petri q̄ ⁊ quata declaratur 4ᵒʳ. Marci.13.

K

Dub⁹ curioſa

¶ Prima q̄ Petrus habuit ptātē non ſolū ſup hoīes:ſed etiaȝ ſup demones. Item ſup egritudines. ¶ Dico q̄ iſta nō pertinēt ad iuriſditionē:ſeu auctem:ſed magis ad ſanctitatē. ¶ Sed quero ſi ſummus pōtifex qui habet plenitudinez poteſtatis poſſit ſeipſum abſoluere in foro pn̄iali. ¶ Dico q̄ nō:q̄a nō pōt fieri cōfeſſio ad ſeipſuȝ. nec per forū iudiciale:q̄a ad hoc nō obligaſ:vt dictū ē:cū ſit ſupra totū ius poſitiuū iſtitutū. ¶ Qō.II.

Ptās clauiū nō ſe extendit ad demones nec ad egritudines.

Papa ſeipſum abſoluē nequit.

SEcundo vtr̄ p̄nceps vl̄is eccl̄ie poſſit dare indulgentias. Et vr̄ q̄ nō:q̄a dicit in Luca. Nemo pōt dimittere ptā niſi ſolus de⁹. ¶ Cōtra. Joan.20.dī. Quorum remiſeritis peccata ⁊c̄.

De īdulgētijs notanter. Cap.5.

L

Hic dicitur multiplr̄. ¶ Primo q̄ indulgētie date ſūt eccl̄ie:de theſauro paſſionis chr̄i ⁊ ſanctoꝝ:q̄a ſanguis chr̄i ſufficiebat pro īfinitis. Similr̄ martyres ſine morte tali ⁊ paſſione quā ſuſtinuerūt poterant ſaluari:⁊ ita de illo ſuperabundanti danſ idulgētie. ¶ Alij dicūt q̄ hoc eſt:q̄a ſummus pōtifex hȝ auctem ſup oēs viatores:ſed illi qui ſunt in purgatorio aliquo modo ſunt viatores:q̄a adhuc ad terminū nō p̄uenerūt. ¶ Alij dicunt q̄ per modū oīonis:q̄a diciſ in p̄uilegijs. De benignitate aplōꝝ Petri ⁊ Pauli cōfidentes damus centū dies indulgentie. Ita diciſ in dando eas. ¶ Alij dicūt q̄ valet per modū meriti:vt q̄ vadit ad ſcm̄ Jacobū:⁊ huiuſ. ita q̄ tales act⁹ requiruntur. ¶ Sed inſtatur ꝯ̄ iſtos modos. ¶ Cōtra p̄mū:q̄a chr̄s eſt plene ⁊ cōplete remuneratus de oībus actibus ſuis. vn̄ ad Philip.2ᵒ. Humiliauit ſemetipſum ⁊c̄. propter qđ deus exaltauit illū. Unde de omni ſuperabunti eſt bene ſibi remuneratū. ¶ Itē martyres plus hn̄t de p̄mio q̄ȝ habuerūt de merito:q̄a ſemp de⁹ remunerat vltra cōdignū. ¶ Cōtra 2ᵐ. q̄a illi p̄prie ſunt viatores qui pn̄t mereri ac demereri. vnde ſup aīa ſeparata beati Petri hȝ adhuc iuriſditionez? ¶ Cōtra 3ᵐ. multi ſunt hoīes eque perfecti ſicut papa:⁊ ideo melius cōferent q̄ȝ papa. ¶ Cōtra 4ᵐ. q̄a ſine merito aliqn̄ datur. ſi eni ex nā ſua:nō idigeret auctē. ſed per quaȝ auctem: hoc querimus. ¶ Ideo dico q̄ ex v̄tute huius v̄bi hn̄t efficaciā. Qđcunqȝ ligaueris ⁊c̄. q̄a tunc fuit inſtitutus ſicut p̄nceps hn̄s iuriſditionē plenariaȝ in eccleſia:⁊ ex tali auctē habuit talē ptātē. hoc p̄bo:q̄a regula nota eſt q̄ quādo aliqs p̄nceps hȝ plenitudinē ptātis in aliqua politia/omne debituȝ in illo regno pōt dimittere:ſȝ hic in foro eccleſie deleſ aliqđ debituȝ:q̄a ſacerdos abſoluens permutat penā eternā in temporalē:qđ erat inferni in vno foro debitū:transfert ad forum eccleſie. ergo ſummus pontifex:q̄a pōt transferre penā purgatorij in penam huius mundi pōt totū dimittere:ſeu remittere.

Oꝑ. aliōꝝ 4ᵒʳ.

De origie auctoritat. pape ad ꝯferenduȝ indulgentias.

Impugna⁹ 4ᵒʳ notabilis.

M

Opio p̄pria.

Matthei.16.

Sn̄ia ſingularis/ſima.

N

¶ Sed occurrit dubium ad quid valent indulgentie. ¶ Diciſ q̄ tantū valent quātū ſonant. Ut quicūqȝ vadit illuc:ſcilȝ ad talē ſanctū/hȝ viginti dies idulgentie. Si ſacerdos dedit ſibi viginti dies pn̄ie:hn̄t remiſſionem illoꝝ de penitentijs ſibi iniunctis:ita dicunt iſti.

Dubiū quotidianum.

Nunc videamus ſi valent in iſto mūdo vt iſtos dies quos iniūgit ſacerdos remittant indulgētie? ¶ Dico q̄ ſic. ex quo cadunt ſuper pn̄iam iniunctā. ¶ Sed quō valent p̄ purgatorio? ¶ Dico q̄ ſtatutū erat antiquitus:q̄ determinata pn̄ia erat pro quātitate pctōꝝ:ſic vt vno anno peniteat vel ſic. modo talis ſi poſt mortē iuiſſet ad purgatoriū ſtetiſſet vno die pro anno:p̄pter pn̄iaȝ. igiſ lucraris pro vno anno diem in purgatorio. ergo remittendo annū remittiſ dies. ¶ Sed ſi danſ decē dies:nunquid ſunt decē dies in purgatorio? ¶ Dico q̄ nō:q̄a eccleſia nō hȝ auctem p̄portionādi illas pn̄ias:ſed ſm̄ q̄ deus permiſerit ita debet fieri. Auferaſ ergo ſm̄ p̄portionē iſtā ſm̄ quā in eccleſia deleſ:⁊ dimittaſ totū quantū ſtetiſſet/ſi nō ſoluiſſet tantū. ¶ Tertia difficultas. ſi valēt pro inferno. ¶ Hic eſt ſciendū q̄ aliqs penitet de aliq̄ peccato vno mortali ſufficienter. ſi poſtea vadit ad iferniū:nunqd illud qđ reſtabat pōt dimitti a papa. ¶ Uidetur q̄ quantū ad illa pro quibus fuiſſet habita pn̄ia: poſſent dimitti. ¶ Quarta difficultas quis debet conferre indulgentias. ¶ Et diciſ q̄ ille qui habet plenitudinem poteſtatis. Et alij quibus dedit auctem ſm̄ modum quo eis cōmittit. ¶ Sed nunquid ep̄i per ſe poſſent dare:ſi ius non artaret:quia in dioceſibus ſuis habent poteſtatem dimittendi peccata.

Qualr̄ in hoc mundo ī purgatorio ⁊ in īferno valēt īdulgentie.

O

Secundo quibus valent:diciſ q̄ vere penitentibus ⁊ cōfeſſis:q̄a q̄ȝdiu quis eſt in peccato eſt obligatus ad infernū:⁊ ita eſt in alio foro. Un̄ papa nō habet p̄ncipatū nec ſufficit penitere niſi ſit cōfeſſus vel ꝯfeſſio. p̄batio:q̄a adhuc nō eſt trāſlata obligatio ad penā eccleſiaſticā ſup quā pōt. ¶ Sed nūqd poteſt lucrari penitens ſic ꝯfeſſus de aliquibus. poſtea cadit in peccatū mortale:⁊ cū illo vadit ad indulgētias pro primis confeſſis. ¶ Diciſ q̄ ſic. q̄a exiſtens in peccato mortali poteſt ſatiſfacere pro peccatis al's confeſſis ſm̄ Scotum:⁊ tunc papa poteſt ſibi remittere illud de quo poteſt ſatiſfacere.

P

Dub⁹ valent indulgentie?

Dub⁹ nobile

Indulgētias cōſeq in pctō mōtali:qđ hn̄ ꝯſidera diſti.15.dub⁹.q.2.

Tertio qualiter cōferri pōt. ¶ Dico q̄ de cōgruo actus meritorius pōt:vel debet ibi admitti:ſed de plenitudine poteſtatis pōt ſimplr̄ dimittere:⁊ dare indulgentias ſine huiuſ actibus. ¶ Sed quantum pōt papa dare de indulgentijs? ¶ Diciſ q̄ ſine omni limitatōe:ex q̄ ptātē hȝ illimitatā. ¶ Alij aūt nō pn̄t niſi p̄ q̄dragīta dies:niſi ſint legati:q̄b⁹ papa pōt cōmittē:⁊ ſm̄ qđ cōmittit ſic pn̄t plus vl̄ minus. ¶ Qō.III.

Qualr̄ ⁊ q̄ntū indulgentias cōferri debet.

Q

TErtio querit. Utrū ſummus pontifex poſſit abſoluē a pena ⁊ a culpa. Et videſ q̄ ſic. q̄a eccleſia que hoc tenet nō poteſt errare. ¶ Contra. quia nullus poteſt abſoluere a culpa niſi deus.

Hic inducunſ quatuor ꝯcluſiones. ¶ Prima: q̄ non pōt obligare ad penaȝ ⁊ ad culpā. Probatio:q̄a nō de culpa. q̄cūqȝ alicui obligatur eſt debitor illius:ſed nullus pōt a ſummo pontifice eſſe debitor culpe:nec deus poſſet facere q̄ aliquis obligareſ ad culpam:q̄a iam nō eſſet culpa cuȝ deberet fieri. ¶ Scđa cōcluſio/q̄ poteſt abſoluere a pena:⁊ a culpa in foro pn̄ie:q̄a lȝ non poſſit obligare ad culpaȝ: tamē pōt ab ea abſoluere:q̄a habȝ poteſtatē iniungēdi pn̄iam.

Luce.5.

Ꝯcluſio 4ᵒʳ.

Et ſi non obligare:abſoluē tñ a pēa ⁊ culpa valet papa

A pniaȝ. vnde auctoritate diuina per poteſtatē caracteris
Eſt nō culpā penā ni oēȝ idulgētia dlct. poteſt ſuper culpam. ❡ Tertia cōcluſio, ꝙ non poteſt
dare indulgentiaȝ in talibus a pena ⁊ a culpa: qa culpa
eſt materia repugnans indulgentie: non enī remittitur
niſi per cōtritionē ⁊ confeſſionē: quoꝝ neutrū eſt indul
gentia: quare eſt tm̄ ꝓ pena. ❡ Quarta ꝯcluſio, ꝙ ipſe
poteſt dare indulgentiā omnis pene ⁊ oīum peccatoꝝ:
Inſtantia 4ª notabilis. qa in eccleſia habet plenitudinē poteſtatis. ❡ Sed in
ſtatur cōtra p̄mum: qa in aliquibus ordinibus eſt cōſti
tutio. ꝙ quicūqȝ fecit hoc vel hoc, nō obligetur ad cul
pam: ſed ad penam. ergo ſine culpa pōt homo obligari
ad penā. ❡ Cōtra 2m. chriſtus vere dedit auctēm totā
Petro abſoluendi ⁊ ligandi. ergo pōt ligare ad culpaȝ.
❡ Contra 3m. qa cōmuniter docet ꝙ datur idulgentia
a pena ⁊ a culpa. ❡ Contra 4m. non eſt impoſita pena
condigna a ſacerdote: qa forte nō eſt niſi vt dicat gnqȝ
B ave maria: ⁊ ſic cū in eccleſia non habeat plus de debi
Cōtra ſtatuta ignorātia. to non plus ſibi indulgetur. ❡ Reſpondeo ad p̄mum:
dico ꝙ illud ſtatutū eſt irrationabile: qa ſi detur pena
pro malo ibi eſt culpa: ſȝ ſine malo tūc ſuperior peccat:
qa inocentē iniuſte punit: ita ſi non fiat pnia eſt inobe
dientia ⁊ incidere oportet culpaȝ, ſi tranſgredit̄ penaȝ.
❡ Si dicat̄ ꝙ obligat ad peccatū veniale. Hoc nō va
let: qa cōmiſſio culpe non eſt in poteſtate alicuius: ſed
bene verum eſt ꝙ obligat ad aliqđ opus: qđ ſi nō fece
rit: bene ſequit̄ imediate peccatū. ❡ Ad ſcđm. dico ꝙ
in foro in quo fuerunt ſibi date claues in foro iudiciali
nō pōt abſoluere a culpa: ſed tm̄ in penitentiali. ❡ Ad
Cōtra tractatores. tertiū. dico ꝙ nunq̄ᷓ talis indulgētia emanauit a curia:
nec ſic debet doceri: quia ſuper culpam nō imponitur.
Singularis valde neceſſaria doctrina. ❡ Ad quartū. dico ꝙ non plus ei remittitur niſi quan
tum eſt reductū per ſacerdotem ad forum eccleſie. reſi
duum autē ſoluet in purgatorio. vnde homo debet ſibi
C facere imponere magnā penitentiā pro peccatis ſuis: ⁊
tunc ꝓcurare ſibi multas indulgentias. ❡ Qō. IIII.

Quarto queritur. Utrum ſummus pō
tifex habeat plenam poteſtatē
in tēporalibus. Et videt̄ ꝙ non. qa chriſtus
nihil dedit eccleſie: qa ipſe non habuit: ſed
ipſe dixit. Joan. 18. Regnum meuȝ non eſt
de hoc mūdo ⁊c̄. ❡ Contra. Matth. vltimo dixit chri
ſtus. data eſt mihi omnis poteſtas in celo ⁊ in terra: ⁊
hanc poteſtatem commiſit Petro.

Cōcluſio 4ª. Hic inducunt̄ quatuor ꝯcluſiones. ❡ Pria
ꝙ in eccleſiaſtica hierarchia
oportet dare vnuȝ vniuerſalē p̄ncipē primū ordinatio
De angelica ⁊ eccleſiaſtica hierarchia. ne diuina: iſtud probat̄ ex ordine hierarchie celeſtis: qa
ſm Diony. in qualibȝ hierarchia celeſti eſt dare aliquē
vnum ſm hierarchiam: in habitudine ad queȝ omnes
D ordinātur: ſed eccleſiaſtica hierarchia eſt vera hierar
chia. ergo ⁊c̄. ❡ Scđo. quia ſi eſſent due hierarchie vel
principes irreducibiles: eccleſia nō eſſet vna: qa vnitas
oīs conſiſtit in ordine ⁊ habitudine ad aliqđ vnū. ergo
Luce.22. eſt in ea vnitas ordinis. ❡ Itē dixit Chrīs Petro. Ego
pro te rogaui Petre ⁊c̄. Hoc oportet itelligere ſm per
ſonam cuius vicem gerebat. ſ. eccleſie: quia fides in eo
non remanſit. ❡ Scđa cōcluſio ꝙ in humana mundi
politia eſt dare aliquod vnum primuȝ principale iure
naturali. Hoc patet: ſi videamus quid mouit pħm ad
12. metaphy. ponendū primū p̄ncipiū totius vniuerſi. Ratio pħorū
fuit: ꝙ entia in mūdo meliori modo quē poſſunt diſpo
nuntur: ſed hoc requirit ꝙ ordinent̄ ad aliquod vnum
primum: tunc ſic. politia quelibet de iure nāli meliori
modo quo poteſt debet ordinari: ſed melior modus eſt
ꝙ ſit vnum primuȝ. ergo ⁊c̄. ❡ Scđo ſic. tunc eſt vna
quęqȝ politia optime ordinata ⁊ diſpoſita: quādo aſſi

milatur optime politie: ſed optima politia eſt celeſtis: E
que ſic eſt diſpoſita. igitur ⁊c̄. Ibi enim eſt talis ordo: Et ſi duo pri
quia ibi eſt deuenire ad vnū primū. ❡ Tertio iure na mi principes
turali: ille qui eſt maxime virtuoſus debet maxime p̄n ſunt dandi in
cipari: ſed natura non ꝓducit homines pares in omni hoc mundo
bus: vnde eſt dare optimū hoīem ſm philoſophos ⁊c̄. ſpūalis ⁊ tē
ſed optimo debetur principatus maximus. ❡ Quarto poralis pōt ⁊
Chriſtus dixit. omne regnū in ſeipſum diuiſuȝ deſola plenitudo po
bitur. politia ſic debet diſponi quo eſt maior vtilitas: ⁊ teſtatis vtriuſ
maior cōformitas: ſiue cōfederatio. Si enim ſunt duo qȝ ei cōcurrit.
nō ſubordinati orient̄ diſſenſiones. vbi eniȝ eſt diuiſio Vide Ariſ. in
regnoꝝ ⁊ regū ibi eſt diſſenſio ⁊ lites. ḡ ſi ſit vna politia lib. politicoꝝ.
eſt pax. ❡ Tertia ꝯ eſt. ꝙ princeps tēporalis debet eē Matth.12.⁊
ſubiectus illi qui eſt primus hierarcha in ſpiritualibꝰ. Luc.11.
hoc ꝓbatur q̄druplicater. ❡ Primo. Quādocunqȝ ali Vide.1.cō.
que ſunt poteſtates ordinate īter ſe: illa que eſt de fine
preeſt ⁊ debet preeſſe ⁊ principari illi q̄ eſt circa ea que F
ſunt ad finē: ſicut patet de architectonica reſpectu alia
rū: ⁊ de militari reſpectu frenefactiue: ſed directio mo
rum ⁊ actuū circa actus politicos ordinat̄ ad virtutes
ſupnaturales. cum igit̄ tēporalia ordinent̄ ad ſpiritua
lia. papa aūt preeſt ſpiritualibus. ſequitur ⁊c̄. ❡ Secū
da ratio eſt. Qñcunqȝ ſunt due virtutes ſubordinate
ſm formā: quicunqȝ p̄ſidet ſuperiori virtuti: preeſt illi
qui preſidet inferiori. ſicut exemplificat̄ in anima ſen
ſitiua ⁊ rationali. Ratio enim dñatur appetitui ſenſiti
uo: ſed modo ita eſt ꝙ virtutes ⁊ dona ſpiritualia p̄nci
pantur virtutibus politicis ⁊ moralibus: qꝛ ab eis regu
lantur. qui ergo principatur ſm ſpirituales: ſicut papa:
principat̄ illi qui principat̄ in virtutibus inferioribus:
ſicut eſt imperator: qui principat̄ in politicis ⁊ morali
bus. papa in ſpiritualibus. ❡ Tertia ratio. Impoſſe eſt
ꝙ aliquis ſit ſubiectus iure naturali pluribus dñis non
ſubordinatis. Nemo enim pōt duobus dominis ſerui G
re: ſed qa fideles ſunt ſubiecti pape. quia ibi dictū eſt. Matth.6.
paſce oues meas. ⁊ imperatori. quia Apoſtolus dicit. Jo.21.
ſubiecti eſtote omni humane creature ꝓpter deū. exē 1.petri.2.
plificat: vel regi tanq̄ᷓ precellenti. ergo vnus illoꝝ eſt
alteri ſubiectus. Alioquin vnus preciperet vnū: ⁊ alius
cōtrariū: ⁊ erit inobediens illi cui dȝ eſſe obediens: niſi
ſint ſubordinati. ❡ Quarta ratio. Videamus rationeȝ
quare nō debent plures p̄ncipes eſſe. primo in tēpora
libus ħ aſſerit ſic: qꝛ ſi eſſent plures p̄ncipes: ⁊ vnus nō
ſubordinaret̄ alteri, orirent̄ diſſenſio. ita in ꝓpoſito ori
retur ꝯrietas. ergo ad hoc ꝙ tranqllitas politie ſeruet̄:
opȝ ꝙ ſit vnus ſupmus oīum quo ad omnia. ❡ Cōfir
matur. tum quia in veteri teſtamēto deus ordinauit re 1.re.10.⁊ ide
ges conſtitui per ſacerdotes. ſicut pȝ de Hely ⁊ Saule ii.i. ſimile.
ac Dauid. Silr̄ papa cōfirmat imperatorē. ❡ Quarta
concluſio. ꝙ plenitudo poteſtatis ſm vtranqȝ iuriſdi
tionē cōcurrit in eandē perſonā. Hoc patet auctē Chri H
ſti dicētis. Qđcunqȝ ligaueris ⁊c̄. ❡ Dices forte ꝙ ve Matth.16
rum eſt in ſpiritualibus. ❡ Sed tūc arguo ſic. quia in
ſubordinatis qcquid pōt inferior: pōt ⁊ ſuperior. Sed
papa eſt ſuperior ad imperatorē: vt ſupra ꝓbatum eſt.
ergo ⁊c̄. ❡ Scđo. quia papa cōfirmat leges. hoc autēȝ
nō poſſet niſi poſſet eas cōdere. ❡ Tertio ſic. cuicūqȝ
datur auctēas ad principale: datur ⁊ reſpectu annexi: qꝛ
ſine eo nō poſſet exeqi: ſed tpalia ſunt annexa ſpūalibus
actibus: nullus eniȝ poſſet celebrare miſſam ſine veſti
bus: nec veſtes poſſent hāri ſine bonis tpalibus. ergo ⁊c̄.
❡ Sed inſtat̄ ꝯtra hoc q̄druplr̄. ❡ Primo. qꝛ oībus Inſtātia 4ª
apoſtolis dedit idē ꝙ Petro. Matthei 18°. pȝ ꝙ dedit
alijs. ❡ Hic dico ꝙ Chriſtus nō dedit plenariaȝ pote De p̄tate pa
ſtatē cuilibet ſoli: ſed oībus ſimul ſumptis. Unde dico pe ⁊ cōcilij.
ꝙ tantā poteſtatem habet concilium generale cum in

I De electiõe i per nouo. vñ extra õ ele.ve nerabilẽ. cluſione ſummi pontificis:ſicut ſũmus pontifex ſolus. ¶ Cõtra 2m. qa aliq reges fideles rebellauerũt monar chis:ſic Ezechiel.3° cap. ¶ Dicit̃ ꝙ illi ſunt hierarche per violẽtiã ſed mõ nãli debẽt ꝑ ↄſenſuꝫ mũdi eligẽtis vnũ. Uñ nõ per vſurpationẽ dꝫ fieri imperator:ſed ꝑ

Pape intereſt de iure tpalia bona iperatori cõferre. cõcordẽ electionẽ ipſoꝝ quoꝝ intereſt. ¶ Cõtra 3m. Canoniſte dicũt ꝙ in ſpũalib9 pſidet papa:iperator vo in tẽporalib9. Probo:qa imperatores dederũt bona tẽporalia pape ⁊ eccle. ¶ Sed hic dĩ ꝙ de facto ſic fuit:ſꝫ de iure papa dꝫ dare iperiũ ipatori ⁊ alia bona tpalia.

Sciendum eſt ⁊c.

Hic incipit diſtõ 20a. Circa quã querunt̃ quatuor vel qnqꝫ qõnes. ¶ Pria. vtrũ mors ſit maxima penaꝝ. Et videt̃ ꝙ nõ. qa illud qđ

K cõuenit alicui ẛm exigẽtiã ſue nãe non eſt ſibi pena maxia:ſic eſt de morte reſpectu hominis. ¶ Contra. illud qđ a iuſto iudice ifunditur pro maxima culpa eſt maxima pe

H.1.inſligitur Rom.5. na.mors eſt huiuſmodi.ergo ⁊c.

Mors quid. Hic primo videndũ eſt qd eſt mors. vbi ſciẽdũ ꝙ ẛm Diony. de eccliaſtica hierarchia:q diffiniẽs mortẽ dicit:ꝙ mors nõ eſt alicuius rei ↄſumptio:ſed ↄiunctoꝝ ſeparatio. ¶ Ubi ſciendũ eſt ꝙ

Ceſſatio iſta p ordinẽ ſe hñt. ¶ Prĩo ceſſatio q̃ res deſinit eẽ ex ſua nã ſicut inſtans ſtatiꝫ trãſit vel raptus. ¶ 2° deſtru

Deſtructio. ctio:qua aliq̃ ex ſua nã nõ ceſſant:ſed qa iducit̃ ab agẽte forma icõpoſſibilis illis. ¶ 3° corruptio. q̃ illa q̃ ſunt de

Corruptio Mors. Grad9 aie 3r. gñe ſube dficiũt. ¶ 4° mors que ſepat vnita. ¶ Et eſt intelligendũ ꝙ ſunt tres gradus aie. ſ. vegetatiue ſenſitiue ⁊ itellectiue. mõ Diony. vult oſtendẽ ꝙ mors hoīs

L vt hõ eſt:non eſt deſtructio ſed ſepatio aie a mã. ¶ Ex qua diffõne data de morte eliciunt̃ 4or ↄnes. que ↄtra

Concluſo 4r ꝫ hic ⁊ Sco.õ hoie ⁊ formis ei9 atqꝫ morte nos aduerſant̃. ¶ Prima ꝙ in hoie nõ eſt niſi vna forma:qa nihil de aia corrũpit̃ hoīs. nihil aũt eſt de ſuba hoīs icorruptibilis niſi aia. ¶ 2a ↄ̃ꝙ aia itellectiua eſt idẽ ſenſitiue:qa ſi differrẽt ↄcorrũperent̃. ¶ 3a ↄ̃ꝙ in hoie nõ eſt dare tertiã entitatẽ differẽtẽ realr a p̃tibus: qa illa deſtrueret̃ in morte. ¶ 4a ↄ̃ꝙ Chrũs fuit hõ in

Xps vixit in morl 3r hõ. triduo ẛm Magr̃m:qa eẽe hoīs nõ pdidit. ¶ Sciẽdũ eſt aũt pp ſolõnes iſtoꝝ:ꝙ ſic hõ viuit triplici vita pductã:ita morit̃ triplici morte cõtrãdẽtẽ:lꝫ ſimul. numeꝝ enĩ p̃uationũ opꝫ eẽ ẛm numeꝝ affirmationũ. ſilr aliq̃ pcedũt mortẽ:ſic diſpoſitio. ↄcomitat̃ aũt mortẽ ſepa

Quedaꝫ pcedere qdã qꝫ ſeq mortẽ. tio:q̃ eſt aliquid poſitiuuꝫ:⁊ ex hoc ſequit̃ diſſolutio cõpoſiti. ¶ Ad p̃mum itaqꝫ icõueniẽs dõm ꝙ mors hominis vt ſic nullius eſt corruptio:quia vt ſic nõ eſt niſi ſeparatio anime: ſed non eſt icõueniens ꝙ ſequantur

M alie p̃uationes. ſ. aliaꝝ formaꝝ. ¶ Ad 2m dõm ꝙ corruptio aie ſenſitiue nõ eſt mors hoīs:vt hõ eſt:ſed vt aial. ¶ Ad 3m dõm ꝙ lꝫ mortẽ ſequat̃ deſtructio entitatis tertie:tñ qa illa nõ eſt vita hoīs:iõ nec foꝛalr eſt mors:

Soluit notr ter motiua. 4. ſupioꝝ ↄclonum. nec deſtructio. ¶ Ad aliõ codẽ mõ nõ fuit mors foꝛaliter deſtructio illius:lꝫ fuerit deſtructa. qñ ergo dicit̃ ꝙ mors eſt ſeparatio. iſta diffinitio eſt per ↄcomitans: qđ eſt p̃nm vite formalr quã cõcomitat̃ ſeparatio.

Cõcluſio 4r. Penã dãni ⁊ ſi non ſenſus mortis eẽe. Secunda particula ptractanda eſt de q̃ſito. Et hꝫ ducunt̃ 4or ↄnes. ¶ Prima. ꝙ mors nõ eſt aliq̃ pena ſenſus:accipiẽdo penaꝫ ſenſus ꝑ pena corpali. ¶ 2a ↄ̃ꝙ nõ eſt pena ſpũalis aie: put accipit̃ ꝑ iſta pena q̃ eſt poſitiua in aia rõnali. ¶ 3a ↄ̃ꝙ eſt pena dãni quãtũ ad corpus. ¶ 4a ↄ̃ꝙ eſt pena dãni in aia. ¶ Prima ↄ̃ pꝫ. ſuppoſito igit̃ ꝙ mors ſit in inſtãti. als eẽet diuiſibilis aia rationalis ſi ſucceſſiue expelleret̃. in eodẽ enim inſtanti quo ſeparatur eſt mors, ſeparat̃

in eodẽ inſtãti quo eſt ſeparata ⁊ morit̃:⁊ eſt mortuꝫ: N

In iſtãtaneis ſeſi ⁊ fieri co incidere. qꝛ in iſtãtib9 ſiue iſtãtaneis eſt idẽ fieri ⁊ factuꝫ eẽ:ſed corpus mortuũ nullã penã põt ſentire. in quo. n. eẽt dolor:nõ in corpore organico:qꝛ in iſto iſtãti ibi nõ ẽ aia. nec in aia ſenſitiua:qꝛ corrupta eſt:vel ſi eſt ſepata nullã opationẽ elicit niſi in organo. ḡ pro iſtãti mortis nulla eſt i corpore pena ſenſus:cũ ſimul ſit mori:⁊ mortuũ eẽe. ¶ Scđa ↄ̃ꝙ nõ eſt pena ſpũalis aie. quẽcũqꝫ enĩ actũ volẽdi põt hñe aia ſeparata: põt hñe in iſtãti mor

Nota de vl̃a mortis. tis:qꝛ in illo inſtãti ſepata eſt/⁊ hꝫ liberã volũtatẽ:ſicut in quocũqꝫ inſtãti:ſꝫ aia ſepata põt velle mortẽ. ergo in inſtãti ſeparationis põt velle:triſtitia aũt de re volita nõ põt eẽ:ſꝫ pena poſitiua aie ſepate nõ eſt niſi triſtitia:qa ſi deus affligat eã. hoc eſt ex puris nãlib9. ¶ Ulterius ſancti habuerũt actũ volẽdi reſpectu mortis dũ adhuc viuerẽt. ergo multo fortius põt euꝫ hñe aia ſeparata:in iſtãti aũt quo ſeparat̃ eſt ſeparata vt dictũ eſt. ¶ Tertia ↄ̃ꝙ mors eſt pena dãni reſpectu corporis. qñcunqꝫ

O enĩ aliqđ p̃uat̃ aliquo bono ſibi debito hꝫ penã dãni: ſed corpus pro foꝛa maxime hꝫ aiam rõnalẽ. ¶ Quarta ↄ̃ eſt, ꝙ mors eſt pena dãni reſpectu aie: qꝛ qđ p̃uat̃ ſubiecto vel fine ſibi debito hꝫ penã dãni:ſed aia ordinat̃ ſicut ad finẽ/ad tertiã entitatẽ:cũ igitur p̃uet̃ homo humãitate in morte: igit̃ aia p̃uat̃ ſubto ⁊ fine ſibi debito. ¶ Sed iſtat̃ 4r ↄtra iſta. ¶ Cõtra p̃m qꝛ cla

Obijcit 4r. mor in morte chĩi fuit nota maximi doloris. ẛm ſcõs. ¶ Cõtra 2m. aia rõnalis nãliter appetit corpus:⁊ ꝑ ↄñs nãliter nõ põt nolle corp9:nec põt velle ſeparationẽ corporis:⁊ ꝑ ↄñs vĩ illa triſtari. ¶ Cõtra 3m. pena nõ iponit̃ in reb9 inaiatis. corpus aũt eſt res inaiata. ¶ Contra 4m. qꝛ aia ſepata eſt liberior ad eliciẽdum opõnes

De clamore chriſti. ſuas q̃ ante. ¶ Rñ. ad p̃m. dico ꝙ chũs viuens clamauit:⁊ tũc bñ habuit dolorẽ:qꝛ erat diſpõ ad mortẽ:ſꝫ in

P inſtãti mortis nõ clamauit:ſꝫ fuit mortu9. ¶ Ad 2m. triſtitia ſeqt̃ actũ volẽdi elicituꝫ:nãlis aũt iclinatio aie ad corp9 nõ ẽ act9 elicit9:ſꝫ nãlis ↄueniẽtia ad ſubꝫ. ¶ Uñ

Doctrina notabilis. ſepatio nãlis nõ eſt q̃dã diſcõueniẽtia nãlis:ſꝫ ex hꝫ nõ ſeqt̃ triſtari:nec ſcẽi in patria:quoꝝ aie hñt iclinationeꝫ hñt ad ſuũ corpus reſumẽdum:ſic actu elicito triſtant̃. ¶ Ad aliud dõꝫ ꝙ ſic corp9 põt hñe btitudinẽ ꝑ dotes: ita penã ꝑ carẽtiã pfectiõis debite. ¶ Ad aliõ nõ ẽ verũ ꝙ meli9 hẽat eẽ nãlr:imo meli9 hñet eẽ cũ corpe i ſtatu inocẽtie:⁊ meli9 poſſet opari. ¶ Sꝫ ꝙ dĩ ꝙ mors eſt vltimũ terribiliũ 3° ethi. Itẽ i gene. de rachele dĩ egre- c.4.

diẽte aia pre dolore. ¶ Dico ꝙ diſpõ illa q̃ eſt ad mortẽ eſt maxie doloroſa:⁊ hãc ſentit aia anteq̃ ſeparetur. c.35.

Qualr mors ẽ valde doloroſa ⁊ timẽda. ¶ Ad aliud:qꝛ eſt p̃uatio maximi boni:⁊ maximuꝫ dĩ ſplicens. iõ maxime dꝫ timeri. ¶ Qõ. II.

Q Secundo querit̃. Utrũ pnĩa ſit fructuoſa:quãdo fit in piculo mortis. Uidet̃ ꝙ non. qꝛ dĩ in eccleſiaſtico ante mortẽ cõfitere peccata tua. ¶ Cõtra

17.c. Mathei. 18 chũs in euangelio hoc dixit Petro querenti quotiens eẽet peccatũ pximo dimittẽdum. nõ dicit vſqꝫ ſepties:ſed vſqꝫ ſeptuageſies ſepties. hoc eſt ẛꝫ ꝙ dicit Augu. vſqꝫ ad finem vite.

Hic eſt error dicentiũ ꝙ pnĩa nõ eſt fructuoſa in extremis. ¶ Cõfirmat̃ de illis quos chũs iuenit dormiẽtes. ¶ Hoc aũt dictũ eſt de illis quos in

Math.25.⁊ 26.18.⁊.33. fine ſine grã iuenit dãnat:⁊ q̃s vigilãtes ſaluat. ¶ Sed ꝫ.Ezechielis. ſi ↄuerſus fuerit peccator ab iniuſtitia ſua oium iniqtatũ ei9 nõ recordabor. ¶ Si dicas ꝙ hꝫ ẽ in ſanitate. ¶ Arguo ſic. promptior eſt de9 ad miſerẽduꝫ

Teſtimonijs ſcripturarũ oñdit pniam i extremis fructuoſam eẽe. q̃ ad puniendũ. pꝫ exodi 20°. vbi dĩ. Ego dñs viſitans iniquitatẽ patrũ in filios in tertiã ⁊ quartã generationẽ eoꝝ qui me oderunt:⁊ faciens miſericordiã in milia in

A ıuſtitia his q̄ diligūt me: ſ; actus pctī mortalis in extre/ mis ſufficit ad dānādū hoīez. g̃ actus pnīe ad ſaluādū. ¶ 2° de rege Ezechia. 4° Regū. dī ꝙ peccauit: q̄a fuit ingrat⁹ de miraculo qḋ fecerat ei Dn̄s: quia nō fecerat canticū dn̄o pro victoria: ſicut facere ꝯſueuerat Dauid pr̄ eius. fleuit aūt fletu magno: ⁊ erat in periculo mortis: ⁊ fuit exauditus. ¶ 3° de Manaſe rege iuda. ¶ 4° de la trone q̄ pnīaz ſerotinā fecit. ¶ Si dicat̄ ꝙ diu ante in/ ceperat. h̄ falſuz eſt: q̄a dicit̄ ꝙ ambo latrones blaſphe mabāt cbr̄m: ſed alter fuit conuerſus ⁊ fecit penitentiā.

Marg.: 40. c. — 4. Reg. 21. ⁊ 2. Paral. 33 Luce. 23.

Marg.: Cōcluſio 4ª. Que qualis ⁊ q̄i pnīa ſero/ tina eſt ſalutifera,

Hic autem introducunt̄ 4ᵒʳ ꝯnes. ¶ Pria eſt. ꝙ pnīa i extremis q̄n ſit amore dei eſt ſalutifera. pbat̄: q̄a act⁹ attritiōis eſt diſpō ad actū cōtritionis: ſ; in extremis aliq̄s pōt atteri ſufficiēter ⁊c̄. ¶ 2ª ꝯ. pnīa que fit timore dei eſt ſalutifera. ⁊ pbat̄ p̄ idē: q̄a eſt reſpectu obiī debiti: ⁊ etiā ſufficiēter attritio

B que de cōgruo meret̄ grāz. ¶ 3ª ꝯ. ꝙ ſi pp̄ timorē pene eterne tātū nō ē ſalutifera. Et dico tātū: q̄a timor pene cū amore dei pōt eē̄ ſufficiens. Hec ꝯ. pbat̄ ſic. Nullus actus eſt dignus vita eterna: niſi ſit elicitus vel iperat⁹ a charitate. Ille aūt act⁹ timoris pene eterne nō eſt eli/ citus a charitate: q̄a nō h; obm̄ charitatis. nec eſt a cha ritate imperatus: q̄a actus iperatus ſupponit actū elici/ tū in volūtate: ſed talē nō h; reſpectu obiecti debiti ⁊c̄. ¶ 4ª ꝯ. ꝙ nec pnīa que eſt pp̄ amorem btītudinis tm̄: q̄a ille actus non eſt de obīo charitatis. ergo pnīa facta amore talis boni nō eſt fructuoſa. ¶ Queſtio. III.

TErtio q̄rit̄. Utrū in puncto mortis ſit pnīa ſalutifera. Dicit̄ ꝙ ſic. q̄a pſal. Illumina oculos meos ne vnq̄ȝ obdor miā in morte. ¶ Cōtra in Ioan. 9. Uenit nox in qua nemo pōt operari. Nox autem hic accipitur pro morte.

Marg.: 12. — 9.

C

Marg.: Cōcłō 4ª. Etſi nō i vlti mo īſtāti vite. in ī ſtanti tñ mor tis poſſe penī tere: nō tñ fru ctuoſe.

Hic introducunt̄ 4ᵒʳ ꝯnes. ¶ Prima eſt ꝙ nullus pt̄ penitere in vltimo inſtāti vite. pbo: in illo iſtanti eni qḋ nō eſt non pōt elici act⁹ meritori⁹: ſed nō eſt dare vltimū inſtans vite: q̄a vltimū pmanētis nō eſt dare. ¶ Cōfirmat̄: q̄a cū ſit dare p̄mū iſtans mortis ſi eſſet vltimū inſtās vi/ te: vel īter illa eſſet tp̄s in q̄ nec eſſet mortuus nec viu⁹: vel in eodē inſtāti eēt mortuus ⁊ viuus: vel duo inſtan/ tia ſe haberēt ꝯn̄r. ¶ 2ª ꝯ. ꝙ q̄libet pt̄ penitere in p̄mo inſtanti mortis: q̄a in illo iſtanti in quo volūtas eſt libe ra pōt elicē̄ actū pnīe: ſ; in iſtāti mortis volūtas eſt libe ra. g̃ pōt elicere actū pnīe. ¶ 3ª ꝯ. ꝙ illa pnīa nō eſt fru ctuoſa: q̄a illa eſt ex̄ terminos vie: cū aīa ſit in illo inſtā/ ti ſepata a corpe: ⁊ p̄ ꝯn̄s extra viaz. ¶ 4ª ꝯ. ꝙ pnīa in vltima pte vite eſt fructuoſa: q̄a tūc hō eſt viator: ⁊ pōt mereri ⁊ demereri. ¶ Sed iſtat̄ ꝯ p̄ᵐ ſic. q̄n vna forma

Marg.: Pnīa i extre mis pōt fru ctuoſa eſſe. Obijcitur 4ᵒʳ notantur.

D gn̄at̄ ⁊ alia corrūpit, ſimul ſunt gn̄atio ⁊ corruptio: q̄re nō ſimul pōt eē̄ mors ⁊ vita ſicut gn̄atio ⁊ corruptio. ¶ Cōtra 2ᵐ. in p̄mo inſtāti quo aīa ſeparat̄ ſi eſt in grā cōfirmat̄ in ea: ⁊ ſi in pctō obſtinat̄ eadē rōne: ⁊ p̄ ꝯn̄s penitere nō pōt. ¶ Cōtra 3ᵐ. act⁹ eiuſdē rōnis ⁊ equa/ lis pfectionis eſt eque meritorius: ſed aīa ſeparata eq̄/ lem actū pōt tūc elicere. ¶ Cōtra 4ᵐ. q̄a in nullo cōti/ nuo eſt dare vltimā partē: q̄a illa h; ptes in infinitum. ¶ Rñdeo ad p̄mū: ⁊ dico ꝙ gn̄atio ⁊ corruptio eiuſdē ꝯtraria ſunt: ⁊ ideo nunq̄ȝ ſimul ſunt: ſed gn̄atio vnius ⁊ corruptio alterius nō ſunt ꝯtria: ⁊ ideo pn̄t ſimul eē̄. ſimilr̄ vita ⁊ mors eiuſdē bene ſunt cōtraria vel p̄uati/ ua: ⁊ ideo in eodē inſtanti nō pōt ſimul viuere ⁊ mori/ ri. ¶ Ad 2ᵐ ꝯcedo: ſi tūc obſtinet̄: nō pōt bonū actū ⁊ meritoriū elicere: ſed ſi dimittat̄ in puris nālibus pōt. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ eiuſdē rōnis pōt eē̄ actus: ſed nō ſic erit circunſtantionatus, circūſtantie eni variant ſpeciē

Marg.: Vita ⁊ mors/ gn̄ō ⁊ corru/ ptio q̄l ſunt.

in moralibus. hic aūt non penitet q̄n opȝ: q̄ȝ deficit cir/ cūſtantia req̄ſita. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ nō eſt vltimū ſim/ pliciter: ſed ſm̄ aliquā acceptionē ſicut minus pōt capi per intellm̄: tamen illud non eſt ſimplr̄ minus: ſed ſm̄ acceptionē noſtrā. ¶ Sed occu. dubiū: q̄ȝ dictū fuit ꝙ attritio eſt in tēpore: cū cōtritio ſit in inſtāti ad quā diſ/ ponit: ſi diuidat̄ illud tempus non poteſt atteri. ¶ Di/ co ꝙ aliqua mora eſt quā deus nouit que ſi diuideret̄ non eſſet ſufficiens mora pro attritione. ¶ Qō. IIII.

E

Marg.: Variat̄ actus i moralib⁹ ex circūſtātijs. Oīnuum vel vltimū ſimplr̄.

QUarto querit̄. vtrū poſt hāc vitā ſit neceſſe ponere purgatorium. ¶ Qꝫ nō: q̄ȝ in ſcriptura nō iuenit̄. ¶ Cō/ tra. q̄ȝ Plato h̄ poſuit: q̄ȝ dixit ꝙ virtutes aīe ſeparate ſunt rōnes aī purgatī: nec pn̄t induci in medio: ſed purgantur in campos helyſios.

Marg.: Sermo nota bilis de pur/ gatorio.

Hic eſt veritas determinata per eccleſiam. ꝙ ſic. ¶ Sed hic errant heretici. ¶ Unde ali/ qui eoꝝ dicunt ꝙ ꝓpter auaritiā eccleſia poſuit purga toriū eſſe poſt hāc vitā: vt ſcȝ pro aīabus dentur elyme ⁊ oblationes: ⁊ fiant exequie ⁊ talia. ¶ Sed ꝯ. Hiero/ nymus in canone hoc expreſſe dicit. ⁊ Auguſti. ⁊ Greg. in epiſtola ad Bonifaciuz ⁊ in multis locis. ¶ Reſpō/ dent heretici. ⁊ dicunt ꝙ iſti doctores fuerunt de parte eccleſie. ¶ Et ideo aliq̄ doctores ac īquiſitores arguūt ſic cōtra eos. ¶ Primo ſic. Moriatur hō omnino iu/ ſtus ⁊ inocens: ⁊ alius qui fuerit ſemp̄ peccator ⁊ peni/ tuit in fine. quomodo erit ꝙ ambo ſimul vadāt ad pa/ radiſum: nunq̄d innocens debet ſtatim euolare: ⁊ ille q̄ ſemp̄ peccator fuit ⁊ in fine penituit: ſed p̄ peccatis nul lā penā ſuſtinuit dȝ poſt hanc vitā puniri. ¶ Rñdent ꝙ nō: ſed ambo ire ad paradiſuȝ: ſed ille qui pro pecca tis penā non ſuſtinuit minuet̄ ei de gloria. ¶ Scdō. q̄ȝ ſi purgatoriū nō eſt: fruſtra timemus peccata ⁊ abſtine mus: q̄ȝ poſſemus penitere in fine: ⁊ ſic euolare. ¶ Di/ cunt ꝙ non eſt fruſtra: q̄ȝ vt dictuȝ eſt minus de gloria habebit. ¶ 3°. q̄ȝ nullū malū erit īpunitū: ſ; ſi purgato/ riū nō eſſet nō punirent̄ pctā oīa eoꝝ q̄ ſaluant̄. ¶ 4°. q̄ȝ deus aliq̄s malos punit in hac vita: aliq̄s nō. ¶ Iſte rōnes nō ꝯuincunt: ſ; ſunt ꝯ nos ſicut ꝯ illos. ſic. aliq̄s nō vult baptiçari bap° fluminis vſq; ad finē eq̄ euolabit ſicut alij q̄ ſp̄ bn̄ agūt. ¶ Dicūt eniȝ ꝙ tāta vīus eſt in ſacro pnīe ad delendū peccata: ſicut in bap°. ¶ Arguo igit̄ ſic. ¶ Primo ꝙ ſi h̄ eēt aliq̄s puniret̄ d̄ veniali pctō eter nalr̄. ex multitudine eniȝ pctōꝝ venialiū. ſi nō punitur in purgatorio. g̃ cū ſaluat̄ debet̄ ſibi aliq̄s gradus glie: quo p̄uabit̄ ꝓpter illa pctā venialia: ⁊ ſic carentia illi⁹ gradus glorie: que alr̄ ſibi debebat̄ cū ſit ꝑpetua, erit ꝑpetua pena illis peccatis venialib⁹ correſpondens. ¶ 2° ſic. Suppoſito ꝙ maior pena ⁊ maius malū eſt p̄uatio viſionis diuine q̄ȝ pena ſenſus. ſ; tātū eſt in malo carē/ tia viſionis dīne q̄ntū in bono viſio diuina. Tūc ſic. q̄n/ cūq; mala ſic cōparant̄ ꝙ vnū ſ; nām excedit reliquū q̄cūq; gradus mali excedētis excedit totū aliud malū: ſ; carētia viſionis dīne ſm̄ nām excedit in malo penā ſenſus. g̃ q̄cūq; gradus p̄uatiōis viſionis dīne excedit totā penā ſenſus iferni. ¶ Hic dicūt ꝙ iſte rōnes ſunt phīce ⁊ ſubtiles. Apo⁹ aūt dicit. nemo vos ſeducat p̄ ina/ nē phīaz. iō petunt auctēs ſacri canonis. ¶ p̄ª g̃ auctas eſt. 2. Machab. 12. vbi dī ꝙ Iudas ꝯſiderabat ꝙ hi q̄ cū pietate dormitionē acceperāt ⁊c̄. ⁊ obtulit p̄ eis. 12. milia dracmas argēti. Illa aūt oblatio nō potuit eē̄ pro eis q̄ i iferno ſūt: q̄ȝ ibi nlla ē redēptio. Iob. Nec p̄ his q̄ ſūt i paradiſo. q̄ȝ redēptiōe nō idigēt: nec pōt dici de illis illud qḋ ſeqtur. Sctā g̃ ⁊ ſalubris cogitatio p̄ dfun ctis exorare: vt a pctīs ſoluant̄. q̄ȝ ipſi pctā nō habent. g̃ fuit iſta oblatio pro his q̄ ſunt in purgatorio. ¶ Hic

F

Marg.: Uide. 25. dī. ꝯ. q̄ȝ ⁊ c. ſe/ quēti ⁊ alibi.

Marg.: Diſputatio notabilis per rōes ⁊ auctes ꝯ negātes eē̄ purgatoriū

G

H

Marg.: Colo. 2.

I dicant ꝙ liber ille nõ eſt de canone. ¶ Cõtra eos acci/pio ergo v̄bũ Chr̄i Matth.18. Iratus dñs tradidit ſer/uũ tortorib⁹ quouſqȝ redderet vniuerſuȝ debitũ. h̄ nõ põt itelligi in hac vita: nec in iferno: qa illi ſemꝑ ſunt in debito. ḡ hȝ itelligi de his q ſũt in purgatorio. ¶ 2ª eſt

Matth.5.

auctas euãgelij. Eſto ꝯſentiẽs aduerſario tuo: ⁊ ſequit̃ Amẽ dico tibi nõ exhibis donec reddas ⁊c̄. iſtud exire nõ itelligit̃ de paradiſo: nec de iferno. ḡ de purgatorio. ¶ Sȝ ꝯ iſtd̃ / donec: qa qñqȝ / dõec / accipit̃ cũ excluſiõe

Iſtat notant de ly donec.

act⁹ ſequẽtis ſic̃ Gen̄.8. di. coru⁹ quẽ emiſit Noe nõ re/uertebat̃ donec ſiccarent̃ aq̃ ſup terrã: ⁊ tñ nũq̃ poſtea eſt reuerſus: ⁊ ſilr̃ de Dña ⁊ ſpõſo ſuo Joſeph dr̄: ꝙ nõ cognouit eã donec pepit filiũ ſuũ p̄mogenituȝ: nec ex h̄

Vid Sco. diſ. 22. b⁹. q. vni/ca ad finem. Matth.1.

ſequit̃ ꝙ fuerit cognita poſtea. ¶ Sed arguo ꝯ ſaltem in predicta auctte eſt redditio debiti: ſed illi de inferno nunq̃ reddunt debitum. ergo lȝ non poſſit argui per ly donec: poteſt tamẽ per redditionem debiti.

K

Adhuc ſeptẽ auctatib⁹ for tiſſimis oñdit purgatorium dari.

Sed ne hoc calũniet̃ induco adhuc ſepteȝ auctes. ¶ Prima eſt Matth.12. Quicũqȝ pecca/uerit in filio hoĩs remittet̃ ei: q aũt in. ſ. ſ. non remittet̃ ei neqȝ in h̄ ſeculo: neqȝ in futuro: ḡ in purgatorio: alſ nõ eſſet ver̄ v̄bũ chr̄i. ¶ 2ª Luce.12. Seruus q cogno uit volũtatẽ dñi ſui: ⁊ nõ facit eã plagis vapulabit mul tis: ⁊ alius paucis q nõ cognouit: nec fecit eã: ſed in ifer no nõ eſt multũ ⁊ paucũ: ſed infinitũ. ḡ h̄ hȝ intelligi de purgatorio. ¶ 3ª eſt Apl̄i p̄ª corin.3. Sic vt opus exar/ſerit detrimẽtũ patiet̃. Ipſe autẽ ſaluus erit: ſic tñ q̃ſi ꝑ ignẽ. Nõ aũt loquit̃ de igne iſti⁹ mũdi: nec iferni q non ſaluat. ḡ de igne purgatorij. ¶ 4ª eſt Apl̄i p̄ª ad corin. 15. Qui vult ꝓbare reſurrectionẽ: ſi mortui nõ reſurgũt vt qd baptiçant̃ ꝓ mortuis. Aliqs ḡ act⁹ ꝓ mortuis ex/hibet̃: vel baptiſm⁹ lachrymar̄: vel aliqd tale. Nullus

L

Vide idem Actuũ.10.

aũt dȝ exhibẽ ꝓ mortuis de iferno nec de padiſo. ḡ de purgatorio. ¶ 5ª auctas. ſcribit̃ Actuũ 2. Quẽ de⁹ ſu/ſcitauit a mortuis i die 3° ſolutis dolorib⁹ iferni. Certuȝ eſt aũt ꝙ chr̄s non ſoluit dolores inferni inferioris nec limbi: qa ibi erat magna ꝯſolatio: ſic̃ de Laçaro exiſte in limbo. Luc̃.16. h̄ ꝯſolat̃: tu vo cruciaris: ḡ h̄ itelligit̃ de dolorib⁹ purgatorij. ¶ 6ª ſcribit̃ Apoc̃.5. Vidi i dex/tera ſedẽtis ſup tronũ librũ ⁊c̄. ⁊ nemo eſt inuent⁹ dign⁹ aperire librũ: nec in celo: ne in terra: nec ſubtus terraȝ. ex h̄ hr̄ ꝙ aliq credant̃ digni vel in celo: vel in terra: vl̄ ſubtus terrã: ſed nõ in iferno: qa ibi nulla dignitas. igit̃ in aliqua manſione ſubtus terrã que nõ eſt infernus: ⁊ h̄ vocat̃ purgatoriũ. ¶ 7ª auctas. ſcribit̃ ibidem. Oẽs cantabãt in celo: in terra: ⁊ ſubtus terrã. hoc nõ põt itel ligi de inferno: qa ibi non cantãt nec laudãt deũ: ſȝ ſunt in ſempiterna blaſphemia. ¶ Ex iſtis auctib⁹ ſatis pȝ intentũ: ꝙ eſt dare purgatorium. ¶ Queſtio. V.

M

De loco pur/gatorij.

DEinde q̃rit̃ vbi eſt dare purgatoriũȝ. ¶ Dicit̃ ꝙ in iferno ſunt qua/tuor manſiones. ¶ Prima eſt ifernꝯ. q eſt locus ꝓpri⁹ dãnatoꝝ. ¶ Scd̃a eſt limbus paruuloꝝ nõ baptiçatoꝝ. ¶ Tertia eſt pur gatoriũ qui eſt electoꝝ: nõ tñ perfectoꝝ. ¶ Quarta eſt ſinus habrae qui eſt patrũ antiquoꝝ. ¶ Primi ſunt in culpa actuali ⁊ in pena ſenſus ⁊ dãni. Scd̃i in culpa ori ginali: ⁊ in pena dãni tñ. Tertij in gr̃a: ⁊ in pena. Quar ti in gr̃a ⁊ cõſolatione maxima. nullã enim penã ſenſus

In iferno eſt manſio q̃dru plex notabilr̃

habebãt. ¶ Sed occu. diſ. de loco purgatorij: qa beat⁹ Grego. in lib. dialogoꝝ narrat de quodã ep̄o qui appa/ruit in quodã balneo ⁊ ibi preſtabat obſequium: ⁊ hoc erat ſibi purgatoriũ. Et de anima cuiuſdam que in gla/

Dub⁹ curioſa

cie purgabatur. ¶ Dicitur ꝙ hoc potuit eſſe de aliqua ſpeciali gratia vt pro confirmanda fide noſtra de alia vita: vel vt illi anime ſubuenireñ a fidelib⁹. ¶ Sed de cõi lege loc⁹ purgatorij eſt ſub terra. ¶ Sȝ qd de tp̄e.

N

¶ Dõm ꝙ p̄mus loc⁹. ſ. ifern⁹ iferioꝝ dãnatoꝝ hȝ. 5. tp̄a vt pȝ h̄ ꝯñr. ſ. in ſtatu inocẽtie pro demonibus q pecca/uerunt: in ſtatu legis nãe: q2 tũc hõ peccauit vt cayn. in

De qb⁹ tp̄ib⁹ cor/reſpõdẽtib⁹ illis q̃tuor mãſio/nib⁹ notãter.

ſtatu legis ſcripte eadẽ rõne. in ſtatu legis gr̃e eadẽ rõ/ne: ⁊ poſt iudiciũ: ⁊ ex tũc ſemꝑ durabit. ¶ Scd̃s locus limb⁹ puuloꝝ hȝ q̃tuor: i lege nãe: ⁊ legis ſcripte: ⁊ legis gr̃e: ⁊ poſt iudiciũ. ¶ Terti⁹. ſ. loc⁹ purgatorij hȝ tria in ſtatu nãe lapſe: ⁊ legis ſcripte: ⁊ legis gr̃e: ſȝ poſt iudiciũ nõ remãebit. ¶ Sȝ q̃rt⁹ loc⁹. ſ. ſinus habrae. hȝ duo tẽ/pora. ſ. legis nãe: ⁊ legis ſcripte: q2 in ſtatu legis gr̃e fuit euacuat⁹. ¶ Sed h̄ eſt dubiũ q̃ erat i veteri teſtamẽto

Sin⁹ habrae ⁊ purgatoriũ quales fuerit.

cõparatio purgatorij ad ſinũ habrae. ¶ Dr̄ ꝙ eadeȝ q̃ nũc eſt ad padiſuȝ. ¶ De pena purgatorij: eſt ne maxi/ma pena: ¶ Dicũt aliq ꝙ ſic. q2 i mũdo nõ p̄t eẽ talis.

O

¶ Primo pȝ ex virtute agentis: q2 ignis ille eſt inſtrm̃ potẽtiſſime v̄tutis diuine. ¶ Scd̃o ex ꝑte patientis: qa aĩa ſepata nõ ĩpedit̃ ab organo corꝑorali in ſua opera/tione. ⁊ ſic ſentit oẽm paſſionẽ itenſiſſime. ¶ 3°. q2 pena

De grauitate pene purga/torij notabilr̃.

illa nõ eſt ſic ſatiſfactoria: ⁊ iõ pro modico plus ſatiſfa ceret in hac vita ordinãdo hoc ꝑ liberũ arbitriũ ad bo nũ ieiunãdo: vel aliqd boni faciẽdo. ſilr̃ videt totã vo/luntatẽ ſuã: ⁊ h̄ eſt cã maioris pene: ⁊ ẽt hõ plus affligi/

Refrigeriũ exiſtẽtium in purgatorio q̃ ⁊ quot.

tur q̃ alia aĩalia ꝓpter nobilitatẽ cõplexionis. ¶ Sed nunqd hȝ aliqd refrigeriuȝ: ¶ Dico ꝙ ſic. p̄m eſt ꝙ in gr̃a ſunt ꝯfirmati: ⁊ h̄ eſt eis certũ. 2m ꝙ ſunt de gloria hr̄ida certificati. 3m. q2 ſunt affectati affectiõe iuſtitie q̃ plus eſt q̃ affectio cõmodi. vñ volunt illã penã. Unde Hugo de arra ſpõſe. ſi pena iferni eẽt voluntaria: nõ eẽt pena. ſilr̃ qa ipatiẽtiã nõ hñt nec turbationẽ: ſic̃ de illo q peunt̃: ⁊ hȝ patiẽtiaȝ: ⁊ ſibi placet. ¶ Sed hic occur/rit dubiũ: a quo infligit̃ iſta pena. ¶ Dr̄ volũtate diui/

P

na: cũ miniſterio bonoꝝ angeloꝝ. nõ. n. credẽdum ꝙ a demonib⁹: q2 in h̄ mũdo ab eis deuicti fuerũt: ⁊ ꝓſtra/ti tũc aliqd patiant̃. ¶ 2° du. quõ p̃nt affligi vel triſtari

A quo ifligit̃ illa pena ⁊ de gaudio eoꝝ.

in pena debita. ¶ Dr̄ ꝙ deus põt ifligere actũ triſtitie nõ ꝓprio actu nolendi. vñ hñt ordinẽ nãlem nõ realem. ¶ Sed nunqd ẽ ibi gaudiũ: credo ꝙ ſit maius q̃ poſ/ſit hẽri i h̄ mũdo. ⁊ credo ꝙ ꝑeligerẽt ibi manere q̃ eẽ in qbuſcũqȝ delitijs hui⁹ mũdi. hr̄itudine. n. politica ali qs põt eẽ beat⁹ cũ penis. ſicut pȝ de forti cũ eſt i agone: ⁊ hñt iſti plꝰ q̃ aliqs pure viatoꝝ. plꝰ. n. cogitãt de di/uina bõitate: ⁊ cognoſcũt. ¶ Sȝ nũqd papa p̄t exhere

De poteſtate pa/pe reſpectu purgatorij notãter.

aliquẽ de purgatorio. ¶ Dõm ꝙ q̃tũ ad illos q ibi ſũt nõ hȝ ptãtẽ. iõqȝ ſi poſſet facẽ: cuicũqȝ ꝯcederet hẽret i/dulgẽtiã pene: ſȝ q̃tũ ad viuẽtes in mũdo: hȝ vñ poſſet ſtatuere talẽ legẽ. Quicũqȝ de h̄ ſeculo recedit ꝯtrit⁹ ⁊

Singularis doctrina ⁊ diſ/caminãda.

ꝯfeſſus: vel ſaltẽ ꝯtrit⁹, ipſo facto euolet ſtatĩ: ⁊ tũc nul lus deſcẽderet ad purgatoriũ: ſed hoc eſſet occaſio ma/li: ſed non video quin poſſit.

Q

Solet etiam queri.

HEc eſt diſt. 21ª. circa quã querunt̃ q̃tuor vel qnqȝ queſtiones. ¶ Prima. vtrũ poſt hãc vitã ſit remiſ/ſio peccatorũ. ¶ Or̄ nõ. q2 in Joã. dixit chr̄s. venit nox in qua nemo ⁊c̄. ¶ Con/ 9.c.

tra. in Matth. dixit Chr̄s. q peccauerit 12.c.

in filiũ hoĩs remittet̃ ei: q aũt peccaue/rit in ſpũm ſanctũ nõ remittet̃ ei: nec in p̃nti ſeculo: nec in futuro. ḡ in futuro ſit remiſſio ſibi de aliquibus.

Hic ſciendũ ꝙ qd̃ iſta difficultatẽ hȝ ⁊ hẽc põt quadruplicẽ: vel de culpa peccati mortalis / vel de pena eius / vl̄ de peccato veniali / vel de pena eius. ¶ Et ſm̃ h̄ itroducunt̃ 4ᵒʳ ꝯnes. ¶ Prima ꝙ poſt hãc vitã nõ remittit̃ culpa peccati mortalis. qd̃

Cõcluſio 1ª.

A

probaꝛ:qꝛ qcūqꝫ aliquis ſic moꝛiꝛ eſt dignus moꝛte eterna:in qua nihil remittiꝛ.pꝫ per btūm Gregoriū in dialogo:qui dicit ꝙ ad iuſtū dei iudiciū ptinet vt nūꝗ̄ careāt ſupplicio qui nunꝗ̄ voluerūt carere pctō:ſed nō eſſet eternū ſi dimitteretꝛ.ġ ꝛc.℄ 2ᵒ ꝓ ꝙ nec pena pctī moꝛtalis.pbo:quia pena ꝓpoꝛtionaꝛ pctō.Et vlterius cbꝰs dicit in Matth.Ite maledicti in ignē eternū.ſed ſup eternū nō cadit remiſſio.ġ ꝛc.℄ 3ᵒ ꝓ ꝙ culpa pctī venialis dimittiꝛ in alio mūdo vel ſeculo.Ponaꝛ talis caſus ꝙ aliqs in puncto moꝛtis peccaret venialr:nō ꝓpter hoc dānaretꝛ eternalr:ſicut ſuperius oñſum eſt qñ agebaꝛ de purgatoꝛio in pcedēti qōne:ergo remittiꝛ ei in alio ſeculo.℄ 4ᵒ ꝓ ꝙ pena pctī venialis ſilr remitti tur ꝓꝫ:qꝛ nō eſt eterna ſed tpalis cū tpali culpe debeaꝛ.

℄ Sed inſtaꝛ ꝯ iſta.℄ Cōtra pᵐ ſumo auctez eandē: qui peccauerit in filiū ꝛc.iſto mō quo negaꝛ de pctō in ſ.ſ.vl ꝯcedi de pctō in filiū:ſed pctm̄ in.ſ.ſ.non remittiꝛ in h ſeculo nec in futuro.ġ pctū in filiū remittiꝛ in hoc ſeculo ꝛ in futuro:ſed manifeſtū eſt ꝙ pctm̄ in filiū eſt pctm̄ moꝛtale.ġ ꝛc.℄ Cōtra 2ᵐ.qꝛ in fine pōt aliqs penitere de oībꝰ moꝛtalibꝰ:ꝛ tñ remanet tota eoꝝ pena. hec aūt nō erit eterna:ſed aliqñ remittiꝛ.alr vere penitēs eternalr puniretꝛ.℄ Cōtra 3ᵐ.qꝛ nō dimittiꝛ culpa niſi ꝑ actū meritoꝛiū:vel ꝑ ſacra:ꝛ neutrū in alio ſeculo locū hꝫ.℄ Cōtra 4ᵐ.illi q ſufficiēter ſbitū ſoluūt:nihil dimittiꝛ:ſꝫ nullū malū remanebit īpunitū.ġ ꝛc.℄ ℞: ad pᵐ.ꝯcedo ꝙ pena pctī in filiū remittiꝛ in alio ſeclō: ſed culpa ꝛ pena in.ſ.ſ.non remittiꝛ:neqꝫ in hoc ſeculo: neqꝫ in futuro:vt iferꝰ hꝫ videri:vbi oſtendetꝛ ꝙ pctm̄ in.ſ.ſ.eſt impnia.℄ Ad 2ᵐ dōm ꝙ pena pctī moꝛtalis trāffertꝛ ad penā tpalē:q̄ eſt pena pctī venialis:ꝛ iō remittiꝛ.℄ Ad 3ᵐ eſt difficile vidē quō aliq dicūt ꝙ tale pctm̄ veniale deletꝛ in moꝛte.℄ Scō.dicit ꝙ trāſeūte culpa:nō remanet niſi obligatio ad penā tpalē.ſi autē dicat aliquā habitudinē ad nolle diuī:tūc nō ſic deletꝛ niſi qs dicat ꝙ deꝰ delet totalr ſoluta pena:ita ꝙ hꝫ aliquā habitudinē ad aliqđ nolle diuinū.℄ Ad 4ᵐ dico ꝙ niſi ſufficiēter ſoluat nō remittiꝛ:ſed ꝑ h non habetꝛ qñ illa pena pctōꝝ venialiū:ſi ſufficiēter ſoluta nō ſint: nō pñt ꝑ ſuffragia eccl'ie relaxari.℄ Sed oc.dif.ſi peccata pñt remitti in alio ſeculo ꝑ indulgentias.℄ Nota de illo qui dicebat ſe hr̄e indulgētias pro illis q ſunt in purgatoꝛio:ita ꝙ pro vno denario vna dies eis remittebaꝛ ꝛ pro duobꝰ plus ꝛc.℄ Sed h nō eſt verū.ex q̄ enī aliqs exit limites eccl'ie ꝛ foꝝ iſtō nō pōt ſibi eccl'ia dare idulgētias niſi ꝑ q̄tō ſūt h lucratī:nō ſic ā eſt de ſuffragijs q̄ īpetrantꝛ ꝑ modū obſecrationis.Idulgētie aūt dantꝛ ꝑ modū auctīs ꝛ iuriſditionis.nō aūt habꝫ eccl'ia iuriſditionē in purgatoꝛio:nō erroꝛ eēt dicē h da re:nec vnꝗ̄ talis idulgentia fuit data. ℄ Qō. II.

Ecundo qriꝛ.Utrū pctā venialia q̄ cōmiſerūt dānati puniāꝛ in iferno eternalr.Et ſic.qꝛ oīs pena iferni vr̄ eterna:cuꝫ ibi nulla ſit redēptio.in Job.

℄ Cōtra.qꝛ ex quo culpa eſt venialis pena debet eē venialis.hoc aūt nō eſſet ſi in eternū duraret.

Hic dicunt aliq ꝙ pctm̄ veniale nō puniꝛ in iferno:qꝛ pena ifernalis ſoluꝫ debetꝛ pctō moꝛtali.℄ Sed ꝯ.qꝛ nō plus hñt de ꝓuilegio illi qui ſunt in iferno q̄ illi q ſunt in purgatoꝛio:ꝛ tñ illi puniūtꝛ pro pctīs venialibꝰ.℄ Alij dicūt ꝙ pctīs venialibus debetꝛ pena eterna ꝑ ſe:qꝛ oīs inoꝛdinatio ꝯ deū quātū eſt de ſe digna eſt pena eterna:ſꝫ ꝑ accñs:qꝛ cōiungiꝛ grē:efficiꝛ tpalis:ꝛ iō ſi qs ſine grā moꝛiaꝛ pro illis puniꝛ eternalr.℄ Sed ꝯ.ſi per ſe debetꝛ eis pena eterna.ġ exñs in grā ꝑ ſe eſt obligatus ad penā eternā:

qđ eſt incōueniens.℄ Alij aūt dicunt ꝙ pctm̄ veniale per ſe hꝫ penā tpalē:per accñs aūt vt cōiungiꝛ cū moꝛtali debetꝛ ſibi pena eterna.℄ Sed ꝯ.argnt Scotus. deꝰ ſp citra ꝯdignū punit:ſic vltra ꝯdignū remunerat.

℄ Alij dicūt ꝙ oīa peccata ſilr pōderantꝛ:ꝛ daꝛ eis vna pena ſimplr.℄ Cōtra.aut ꝑ additionē venialis habēt inteſioꝛē penā:ꝛ ſi illa ſit eterna ſeqtur ꝙ puniꝛ pro veniali eternalr:ꝛ icidit cū pmis:ſi nō hꝫ inteſioꝛez penā. ergo nō oīa pōderantꝛ:nec puniūtꝛ venialia cū tāta pena:puniūtꝛ ſine eis ſicut cū eis:ꝛ tūc habēt maius ꝓuilegiū q̄ illi de purgatoꝛio qui ſunt in grā dei.℄ Jō dicꝫ Scō.ꝙ aliq̄ pena eis debetꝛ:ſed nō eterna.ſꝫ cū fuerit qs ſufficiēter punitus in iferno pro venialibꝰ ceſſabit illa pena.℄ Sed cōtra.vt ſupra eſt argutū:qꝛ in iferno nulla eſt redēptio.℄ 2ᵒ.qꝛ ex quo ī vltimo termino eſt: nō eſt in aliq̄ motu amplius augmēti vel decrementi.

℄ 3ᵒ.qꝛ dī ꝙ maioꝛ erit coꝝ pena poſt iudiciū.ꝛ ſm h eēt minoꝛ.℄ 4ᵒ.qꝛ pono ꝙ aliqs de mille peccatis eſt cōfeſſus:ꝛ pena eterna eſt mutata in penā tpalē:ſi moꝛiaꝛ in aliquo pctō moꝛtali nō puniꝛ pena eterna ꝓ pmis.℄ ℞:ᵒ ad pᵐ dicꝛ ꝙ quātū ad hoc in quo cōſiſtit dānatio:vere nulla eſt remiſſio.ꝛ h eſt ꝓpter peccatū moꝛtale.℄ Ad 2ᵐ dico ꝙ non ſunt in vltimo termino q̄tū ad oīa:ſꝫ q̄tū ad ſubaꝫ dāni:qꝛ ex tūc nō pñt mereri.℄ Ad 3ᵐ dico ꝙ maioꝛi pena puniꝛ:qꝛ in coꝛpe ꝛ aīa.vñ imparitas itelligiꝛ de illis in qbꝰ punitio ꝯſiſtit differēter.℄ Ad vltimū dōꝫ:ꝙ idē iudiciū videmꝰ de moꝛtalibꝰ cōfeſſis.imo iſtud ꝯfirmat ꝓpoſitū:qꝛ non plus exigit dꝫ niſi ad qđ aliqs obligaꝛ. ℄ Qō.III.

Ertio queriꝛ.vtrū ſigillū cōfeſſionis ſit aliq̄ mō violabile.℄ Et ſic qꝛ iura dicūt iſtū verſuꝫ.Eſt hereſis crimē qđ nec cōfeſſio celat.℄ Cōtra.ipſimet iuriſte dicūt ꝙ in gñali debent dicere non in ſpeciali:vt ꝙ lupus in grege eſt ꝛc.

Hic itroducunꝛ quatuoꝛ ꝯnes.℄ Prima eſt ꝙ ſigillū ꝯfeſſionis eſt de iure nāli.hoc ꝓbāt aliq ſic.De iure nāli eſt veꝝ dicere:ſꝫ reuelans ꝯfeſſionē mentiꝛ.ġ tenere ſecretuꝫ eſt de iure nāli:qꝛ dicit in publico ꝙ in ſecreto foꝛo dictuꝫ eſt.Tuꝫ etiā:qꝛ ſibi nō vt ſibi:ſꝫ in ꝑſona dei dictū eſt.

℄ Sed ꝯ hoc:qꝛ narrās qđ eſt ſic eſt:nō dicꝫ mēdaciū. ꝓbatio.qꝛ tūc verbū eſt verū ſignū qñ adequaꝛ rebꝰ. ſic eſt in ꝓpoſito.ġ ꝛc.℄ Ideo ꝓbaꝛ aliter.de iure nāli eſt ſeruare depoſitū ſibi cōmiſſuꝫ:ſed iſtud ſecretuꝫ cōmittiꝛ in maxima fide.ġ ꝛc.℄ Scđa ꝓ ꝙ eſt de iure diuino.h aūt nō eſt facile ꝓbare:ſed per eccl'iā ſtatutū eſt.Itē ex verbo btī Jacobi 5ᵒ.Confitemini alterutrū.i.vnus vni.℄ Tertia ꝓ ꝙ iſtud ſecretū eſt maiꝰ q̄cunqꝫ alio ſecreto.ꝓbaꝛ:qꝛ in hoc ſecreto ꝯuenit ꝛ cōcurrit ius diuinū ꝛ ius nāle:ꝛ ſm nām ſacri.℄ Quarta ꝓ ꝙ in nullo caſu licet frāgere h ſecretū:qꝛ qtienſcūqꝫ frangiꝛ ſacrilegiū cōmittiꝛ:qꝛ talis facit ꝯ nām ſacri ꝛ rei ſacre.℄ Sꝫ iſtaꝛ ꝯ pᵐ.aliqs ꝯfitetꝛ ſacerdoti pctm̄ ꝓpꝛiū:qđ tñ explicare nō pōt nec oſtēdere eius grauitatem niſi reuelet audita in confeſſione.℄ 2ᵒ:qꝛ ſi abſoluat:ꝛ dubitat an potuit abſoluere.videtꝛ ꝙ tale peccatū opꝫ reuelare petēdo cōſiliū:de tali caſu poſſuꝫ abſoluere vel nō.℄ 3ᵒ:quilibet pōt cedere iuri ſuo.tūc ex licētia cōfitētis vr̄ eē licitū.℄ 4ᵒ.qꝛ ex obediētia ſūmi pōtificis hoc poſſe fieri vr̄:qꝛ ſi ſūmus pontifex pcipit per obediētiā:vr̄ ꝙ reuelare tenetꝛ.℄ ℞:ᵒ ad pᵐ.ꝛ dico ꝙ oībus modis qbus pōt dꝫ auditā ꝯfeſſionē celare.ſi aūt ꝯtingat caſu q dictus eſt pōt in cōfeſſione illud reuelare:nec ꝓpꝛe eſt reuelare:qꝛ nō trāſit de foꝛo ſecreto ad foꝝ publicū:ſed de ſecreto ad ſecretū:ꝛ ꝯfeſſoꝛ qui

Marginal notes (left): Eīſ peccatū moꝛtale ꝛ pena eiꝰ pꝰ hāc vitā nō remittiꝛ ſecus eſt d veniali ꝛ eius pena. 25ᵉ. — Ad.di. — Obijcitur 4ᵒ — B — Matth.12. — Dīs pctī in ſ.ſ. ꝛ in.ſ.ſ. — Vide in.2.di. 43. — C — Nota optime — Vide vltā. 21.ꝓmo. — Eſt ſuffragia eccl'ie exclis. — Dubiᵐ nō dē — Indulgentia nō hꝫ locū in alio ſeculo:ſꝫ bñ ſuffragia. ꝯcordatis cū dictis.8.di.19. — D — Ubi ſupra. — Ops.alioꝝ 4ᵒ

Marginal notes (right): E — vide.21.habes ꝛ alibi. — Op.ſco.vbi ſupra quā ſcribit ꝛ bene. — In iferno pena tpali ꝑ venialibꝰ ꝛ moꝛtalibus puniꝛi notanter. — F — Bonet ꝛ ſolutiōes pclar. A.l.penam. — G — Cōcluſio 4ᵉ. — Aliē.dif.ꝓbāt. ſꝫ ꝓbat quaꝫ impugnat. — De iure nāle ꝛ diuino maximūqꝫ ſecretoꝝ ꝛ proꝛſus irreuelabile ſigillū cōfeſſionis foꝛe. — H — Obiecio 4ᵉ. — Dicꝛ ī foꝛo ſecreto ſecretū reuelari licet.

I talia audiuit in ꝯfeſſione dʒ ſecretū tenere: ſicut peccata illius qui ſibi imediate ꝯfeſſus eſt. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ in gn̄ali licet petere ꝯſiliū de dubijs que circa ꝯfeſſionē ꝯcurrūt: ſed nō licet dicere hoc tale qd in ꝯfeſſione audiui. Sed dicaꝭ. ſi talis ꝯtingeret caſus qd eēt faciēduꝫ cauēdo ne ex circūſtantia aliq̄ poſſit deprehēdi pſona: vt ſi ſtatim eēt aliqs ꝯfeſſus: ꝛ poſt ꝯfeſſionē imediate peteret caſuꝫ auditū ab illo q vidiſſet pſonā confiteri. ❡ Ad 3ᵐ dōm ꝙ talis pōt in ſigillo ꝯfeſſionis ꝯfiteri: ꝛ dicē abſolui aliquē quē nō potui abſoluē de tali petō: ꝛ ita claudeꝭ h̄ in ſigillo ꝯfeſſionis ſicꝫ petm̄ ꝓpriū. ❡ Ad aliud ibi eſt ius diuinū: cui etiā ꝯfitēs cedere nō pōt: ga ius ꝛ nā hui⁹ ſacri eſt ꝙ ſit ſecretū. eſt enī ꝯſis ad ſacrm̄ nō de eēntia ei⁹: ſic eſt de cōditione ſacri eucbariſtie: ꝙ nō ſolus debeat celebrare: ſꝫ nō ſit de eſſentia ſacri: ſic eſt in ꝓpo. ❡ Ad aliud dōm ꝙ nō dʒ etiā ſūmo pontifici reuelare: ſi ſibi ꝑcipiat: ga ſup h̄ nō cadit obediētia. ❡ Sed hic eſt dubiū. ſi audiēs ꝯfeſſionē cogaꝭ: puta ſi debeat iterfici niſi reuelet audita. ❡ Dōꝫ ꝙ debet mortē effugere quātū pōt. ſi aūt nō poſſit magis dʒ pati mortē q̄ petm̄ reuelare: qꝛ facēt ſacrilegiū: ꝛ petm̄ qd eēt peius morte corpali. vñ citi⁹ deberet hō pati mortē q̄ qdcūqꝫ petm̄ mortale facē. ſic in ſilī ſi ſacerdos cōficiēs corpus cbri: ſi icepit ꝯſecrare ꝑus dʒ pmittere ꝙ eccl'ia cadat ſup ꝑm q̄ fugiēdo ſacrm̄ iceptū nō cōpleret: ſed ſi cōpleuiſſet: vl nōdū icboaſſet poſſet fugere: ga glibet teneꝭ tueri vitā ſuā modo quo pōt ſine peccato. ❡ Nota ꝙ gdā cepit quēdā religioſuꝫ: q ad ꝯfeſſionē audiuerat vxorē ſuā ſtimulare vt ꝯfeſſionē vxoris ſibi ꝓpalaret: ꝛ ga noluit ſibi reuelare q̄ in ꝯfeſſione audiuerat martyrizatus eſt. ❡ Scōm du̅ᵐ. ſi bona mlta audita eēnt in ꝯfeſſione, eēnt ne ſub ſigillo tenēda: ❡ Dicitꝭ ꝙ nō: ga petā tm̄ ſunt mā hui⁹ ſacri. ❡ Tertiū dubiuꝫ. ſi ſub ſigillo ꝯfeſſionis narrenꝭ aliqua ꝛ narrationē ſuſcipiat vel recipiat: nūgd rōne ſacri teneꝭ ea aliqs celare: ❡ Dōm ꝙ nō: ſꝫ celari debēt p modū ſecreti. vnde periculoſuꝫ eſt vti ſacris ad res gbus nō ꝑtīt applicari. ❡ Quartū dubiū. ſi petā aliena narranꝭ in cōfeſſione: nūgd tenēda ſunt ſub ſigillo: ❡ Dōꝫ ꝙ ſic. vt ſupra viſuꝫ eſt. ❡ Sꝫ gd ſi ꝯfiteaꝭ nō ſacerdoti: ❡ Dōꝫ ꝙ nō teneꝭ celare p moᵐ ꝯfeſſiōis: ſꝫ p moᵐ ſecreti. ❡ Eodē mō de eo q a latē nō ex iduſtria: ſꝫ ꝯtigēter audit petā q̄ aliqs ꝯfiteꝭ. ſi aūt h̄ faꝭ ex iduſtria ꝛ ſciēter, cōmittit ſacrilegiū: ꝛ peccat ḡuiter: ꝛ iſto mō audiēdo ꝛ alteri reuelādo: nō hic q̄ eſt ꝓpa mā ſecreti. ❡ Qō. IIII.

Quarto querit. Utrū qōlibet ſecretuꝫ ſeruare ſit de iure nāli. Qꝫ nō. ga pōt eē in ꝑiudiciū illi. ❡ Cōtra. de iure nāe eſt ꝙ depoſitū eſt de bonis fortune ſeruetur. ḡ ꝛ depoſitū de bonis anime.

Hic ſciendū ꝙ ſecretū pōt hri multipl'r: vel de ſeipſo: vl' de alio: ita ꝙ ſolus vidit. Tertio modo ſi p cōmiſſionē vt ſi ſibi in ſecreto aliqd ſit cōmiſſum. Quarto mō p iuriſdictionē: q̄ſi extorquendo vt q̄ ꝑcipit a p̄lato ſub pena excōicationis vel per obedientiā vt ſubditus aliqd ſecretum ſibi reuelet ꝛc. ❡ Dico tūc ꝙ quodlibet tale ſecretū eſt ſeruandū iure nāe: ga cū bonū fame ſit maius q̄ bonuꝫ fortune nāl'r gs plus teneꝭ ſeruare depoſitū ſecreti q̄ bona fortune depoſita penes ipm. ❡ Sed hic eſt dubiū. ſi hꝫ ſecretū de ſeipſo nūgd p obedientiā regſitus teneꝭ reuelare: ❡ Aliqui dicūt ꝙ nō. ❡ Sed ꝯ. ſicut iuramētuꝫ eſt tenēdū in quocūqꝫ caſu: q̄ nō eſt ꝯtra charitatē: ita obedientia: vt ſi prelatus ꝑcipiat per obedientiā ſubdito: vt eum emendet: non vt puniat: ita ꝙ ille benefaceret: etiā nō requiſitus: ſi diceret prelato ſuo: nec vi eē cōtra charitatē, ſi ſe in tali caſu ꝓdat. ❡ 2ᵐ du. de ſcdō ſecreto: ꝙ ſolus vidit de alio: ſi ſit regſitus per obedientiā. ❡ Dī ꝙ ſic eadē rōne: vt p̄latus ꝑcaueat: qꝛ hoc nō reuelat in ꝓximi detrimētū: ſꝫ in eius ꝑſidiū. ❡ Sed qd de fidecōmiſſo: ſi regſitus per obīam teneꝭ reuelare. ❡ Rñ. glibet teneꝭ ſeruare depoſitū niſi cederet ei in detrimētū. ſic exēplificaꝭ de gladio furioſi: q nō ſibi ſꝫ alteri dʒ reddi. ❡ Eodē mō de ſecreto vi eē tenēdū vt ꝑcaueaꝭ ſibi ꝛ ad vtilitatē: nō ad diffamationē ei⁹: ſic p hoc nō violaꝭ ſi ſecretū accepit: qꝛ bona itētio hoc excuſat. ❡ Sꝫ qd ſi ſub pena excōicatiōis h̄ exigaꝭ. ❡ Dicēdū eſt et ꝙ ſic multo magis: nō tm̄ ſecretū dʒ trahere in publicū: ꝛ de h̄ cauere dʒ. ❡ Sed nungd ex ſecreto ꝯfeſſionis p̄lat⁹ pōt ipm retrahere a ꝓmotiōe. ❡ Dico ꝙ nullo mō nec ab officio ipm amouere: imo eſſet magnū ſacrilegiū: niſi h̄ p aliā viā ſciret. Nota de h̄ melius. ❡ Sed qd ſi ſm formā euāgelij dicat qs: caueas tibi: aliogn dicā trib⁹. ❡ Rñ. iſte poſſet hre zelū dei: ſꝫ nō ſm ſciam. cbris. n. loquiꝭ quātū ad illos nō vt retrahāt aliqd de foro ſecreto ad forū publicū: ſed ſtando in foro ſecreto. Et regſitus p obediētiā: dʒ reuelare vt ꝓſit ei: ſed periculoſum eſt trahere ad forum publicum. iſta dicta ſint nō de ſecreto ꝯfeſſionis: qꝛ illud nullo modo eſt violandum. ❡ Queſtio. V.

Quinta qō ē de ſuffragijs defunctorū. Utrū ſuffragia eccleſie valeāt defunctis. Qꝫ nō. qꝛ cū ſtatus defunctoꝝ ſit nobis dubi⁹, ſupfluū vi: nobis orare p mortuis niſi eccl'ia eos reſurrecturos ſparet. 2. machabe. 12. ❡ Cōtra. ibi ſancta ꝛ ſalubris eſt cogitatio pro defunctis exorare ꝛc.

Hic ſunt 12. articuli declarādi. ❡ Primus articulus quot ſūt gn̄a defunctoꝝ. Aug. ponit diſtōnē q̄druplicē defunctoꝝ. Nā dñs papa itroducit extra de celebratiōe miſſaꝝ. ca°. cū marthe. querens vtrū ſuffragia eccl'ie ꝓſint ipſis ſanctis ad augmētum glorie. Utrū ingt in h̄ articlo locū hēat illa diſtinctio q̄ doceꝭ ꝙ defunctoꝝ, alij ſunt valde boni, alij valde mali, alij mediocriter bōi, alij mediocriter mali. Uñ ſuffragia q̄ fiūt a fidelib⁹ in eccl'ia p valde bonis actiōes ſūt graꝝ pro valde malis ꝯſolatiōes viuoꝝ expiatiōes vo pro mediocriter bonis: ꝛ ꝓpitiatiōes pro mediocriter malis: tua diſcretio iueſtiget. Gloſator aūt volēs h̄ declarare dicꝭ ꝙ valde boni ſūt in padiſo valde mali i iferno: ꝛ de h̄ facit magnā brigaꝫ: mediocriꝭ boni ꝛ mediocriꝭ mali: ſi ſint i purgatorio coicidūt in vnū mēbꝝ: ſi dicaꝭ ꝙ mediocriter boni i padiſo ſūt cū modica gloria: h̄ nō vi poſſe dici: qꝛ ponit de iſtis i dubio qūo poſſint eis ſuffragia ꝓdeſſe. nō ē difficltas de his q ſūt i padiſo. ſi dicaꝭ ꝙ mediocriꝭ mali ſūt i iferno: tūc ēt nō eſt dubiū de illis. ❡ Dico igꝭ ꝙ mediocriter boni ſunt illi de purgatorio: mediocriꝭ mali ſunt illi de iferno cū paucis petis mortalib⁹. ❡ Sꝫ qūo valēt eis ſuffragia: ❡ Dī ꝙ a deo pene coꝝ fiūt ſm ꝓportionē eādē nō ſꝫ q̄titatē. vbi gr̄a. vn⁹ denari⁹ dat⁹ pro eis aufert medietātē ali⁹ medietatē medietatis: ꝛ ſic i ifinitū: ꝛ p iſtū modū nūq̄ total'r liberanꝭ. ❡ Uñ hrī ꝯcedo ꝙ de⁹ poſſet facere: ꝛ iſto mō diminuere penā diuidēdo totā i duas ptes: ꝛ alterā i duas: ꝛ ſic ꝓcedere exquo hꝫ gradus ſm itēſionē: ꝛ remiſſionē. ❡ Sꝫ ꝙ de⁹ faciat tale figmētū nō apparet: qꝛ ex q̄ act⁹ eque ſūt meritorij eq̄lē gradū aufert ſcōs ſicꝫ pmus: ꝛ ſi act⁹ ſcōs ſit ꝑuioꝛ. adhuc plus aufert ſi eēt ſꝫ puiorē v̄tutē. ❡ Dico igiꝭ ꝙ q̄tuor ſunt gn̄a ꝑdicata mortuoꝝ: qꝛ aliq ſūt valde mali: puta qui deceſſerunt cum peccato mortali. Aliqui mediocriter mali: qui deceſſerunt cū peccato originali. Aliqui cum

Dicere in gn̄ali maxie gr̄a conſiliū hndi petā ſibi confeſſa licet.

Nō cadit ſummi pontificis obīa ſup ſigillo ꝯfeſſionis: qd nota cōtra hypocritas.

K

Suſtinendaꝫ potius mortē q̄ detegere cōfeſſionem.

Caſus nōbil.

Exᵐ ſingulare

Petā dumtaxat nō detegēda.

L

Ecce qd dicis

Nullꝫ teneꝭ celare petā reuelata ſecrete

M

Secretuꝫ hrī ꝯtingit 4'.

Cōclo rīſiua

Secretū qōcūqꝫ celandū iure nature. Dubia nōnda

Secretū de ſeipſo p obīam detegeꝭ debē ſꝫ ꝯſidera bū inſtantiam. A. i. vnde.

N

Qd ſecretū ꝑter ſigillū ꝯfeſſionis per obīaꝫ eē detegendū admō ad foꝝ publicum nō retrahatur.

Nota ꝯ hypocritas.

Mathei. 18

O

De ſuffragijs defunctoꝝ ſermo nōbilis.

P

A. i. quam. Innocē⁹ 3°

Defuncti ſūt in q̄druplici diſa qre Augo de verbis Apoſt. vide 13. q. 2. c. 45. dīc h⁹ in lra. Que Augꝰ. i enchiridiō. cap. 65. Bernardus ſed qre alios. ſ. Innocē. ꝛ boſtie. ꝛc.

Q

Mediocriter boni ꝛ mali q? ſm. h.

Bernardus vbi ſupra.

Penā eternā ſp diminui ꝛ ſemper manere fingit. h.

Proponit q̄tuor genera de ſ dictus q̄tuor gn̄ib⁹ defunctoꝝ nōneꝭ.

A

gr̃a ⁊ cũ pena. Aliq̃ cũ gr̃a ⁊ ſine pena. P̃mi ſunt in īfer‑
no. ſc̃di in limbo. tertij in purgatorio. q̃rti ĩ celo: ⁊ ſic p;
q̃ualr̃ valde ⁊ mediocriter applicant̃ iſtis. P; etiã ꝙ q̃a
illi de p̃adiſo ſunt in gr̃a: ⁊ de purgatorio ſũt in gr̃a: ⁊ iõ
boni. p̃mi tñ meliores: ⁊ ſilr̃ qui ſũt in culpa ſunt mali.
magis aũt qui in pctõ actuali. ❡ Sed q̃uo tũc dicat. tua

l. pepe vbi. s.

diſcretio inueſtiget. ❡ Dico ꝙ nõ dicit hoc ꝙ dubitet: ſ;
q̃a nõ eſt eq̃ue notũ de medijs ſicut de extremis.

Secundus articulus eſt de ſuffragijs quot mo‑
dis fiunt. Et eſt ſciẽdũ ꝙ Grego. po‑

Ad Bonifa‑ciũ archiep;. vide. 13. q. 2. anime.

nit 4ᵒʳ modos ſuffragior;. P̃m⁹ eſt oblatio ſacerdotũ.
2ᵘˢ oĩo deuota. 3ᵘˢ elemoſynã. 4ᵘˢ ieiuniũ. Et hec ſe hñt
ſic p ordinẽ: q̃a p̃ efficaciſſimũ eſt ſacra oblatio euchari
ſtie. 2ᵒ deuota oĩo. 3ᵒ elemoſynar; largitio. 4ᵒ ieiuniũ
⁊ peregrinatio. ❡ Ordo iſtor; ſuffragior; declarat̃. ❡ Pri‑
mus reducit̃ ad latriã: q̃a in miſſa icludunt̃ act⁹ duarũ
v̈tutũ. ſ. charitatis ⁊ latrie. ❡ De 2ᵒ: q̃a oĩo eſt act⁹ cha‑
ritatis q̃ ſola eſt nobilior q̃cũq; alia: q̃a h; nobiliſſimũ
obm. ❡ 3ᵒ elemoſyna: q̃uis directe ſit act⁹ mĩe: ⁊ redu‑
cit̃ ad actũ iuſtitie: tñ hñ eſt melior q̃ act⁹ ieiunij: q̃ re‑
ducit̃ ad tẽpantiã q̃ eſt circa paſſiones beſtiales ⁊ iuſti‑
tia circa rõnales. ❡ Sed h̃ oc. dubia. ❡ Primũ eſt cũ
in actu miſſe ſint duo actus quis cor; eſt magis efficax.
❡ Dico ꝙ ſm̃ modũ p̃cedẽdi moralẽ actus oĩonis eſt
melior: q̃a actus oĩonis eſt v̈tutis charitatis. actus aũt la‑
trie eſt act⁹ oblationis. iõ ex nã v̈tutis act⁹ oĩonis eſt no‑
bilior ⁊ pfectior. ⁊ nõndũ ꝙ cũ fit talis cõparatio oĩonis
ad oblationẽ: oblatio accipit̃ ſimplr̃: nõ vt oblatio talis
ſacrificij: q̃a vt ſic nobilior eſt oĩb⁹: nõ rõne v̈tutis ſub
qua reponit̃: ſ; rõne ifinite v̈tutis quã ↄtinet. ❡ 2ᵃ du‑
bitatio eſt: q̃a dare elemoſynã eſt facili⁹ q̃ ieiunare. q̃d
eſt meli⁹. ❡ R̃n̄: in ieiunio ↄcurrit act⁹ tẽpantie: ⁊ act⁹ la‑
trie. vbi gr̃a. ieiunare. xl. dieb⁹ ex⁹ chr̃i in honorẽ ieiunij
chr̃i eſt act⁹ v̈tutis latrie: ⁊ vt illã icludit excedit elyñã.

B

Suffragia p defunct. ſunt in q̃druplici dĩa q; ordi‑ nẽ ⁊ excellen‑ tiã ⁊ ſub q̃b⁹ v̈tutib⁹ ↄtinẽ‑ tur optime de‑ clarat.
Dubia ſingu‑ lariſſima.

Quis duor; actuũ ↄtẽtorũ in miſſa ſit ex‑ cellentior.

C

Ieiuniũ ele‑ moſynã exce‑ dit.

❡ Sed remanet dubiũ. ſi ſuffragia p defunctis trãſe‑
ant totalr̃ ad defunctos: vl̃ remaneãt apud facientem.
❡ Dico ꝙ ſicut dans elemoſynã duo bona facit. ſ. refi‑
cit pauperẽ: ⁊ acq̃rit meritũ vite eterne. ita iſte duo bo‑
na facit: q̃a exhibet illi remediũ: ⁊ maius bonũ ipſe lu‑
crat̃. ❡ Itẽ ſibi plus pdeſt: q̃a vitã eternã lucrat̃. ſ; iſte
pro quo fit nõ: ſed ſolum relaxationem pene.

Sibi ipſi pnci palius q̃ ↄ̃ q̃ i gr̃a meretur. Vide ſco. 20. q. quolibeti.

Tertius articulus: q̃b⁹ p̃ſunt iſta ſuffragia. Et eſt
ſciẽdũ ꝙ ſolũ illis mortuis p̃ſunt q̃ ſunt

Quib⁹ defun‑ ctis ſuffragia proſunt.

mediocriter boni: q̃ ſunt in purgatorio: nõ illis q̃ ſũt in
paradiſo: nec illis de iferno: nec illis de limbo. pbo: ca‑
rentia viſionis nõ recipit maius ⁊ min⁹. ❡ S; ſũt 4ᵒʳ
dubia. ❡ P̃mũ dubiũ. vĩ ꝙ illis de paradiſo. p̃ficiũt
q̃a dicit̃ in decreto ꝙ eis cedit in gloriã. Et in collecta
miſſa dĩ. eis ſit ad gl̃iaz. nob aũt p̃ſit ad medelã. ❡ Di‑
co ꝙ nulla fit ibi augmẽtatio: ⁊ ſi ↄſtaret de aliquo ꝙ
eẽt in paradiſo: nõ eſſent p eo faciẽda ſuffragia: ſ; ipſi⁹
ſuffragia expoſcẽda: q̃a iniuriã facit martyri q̃ rogat p
martyre. ❡ 2ᵐ dubiũ. de his q̃ ſunt in iferno. ❡ Dicit̃
ꝙ ſi ↄſtaret: quicunq; oraret pro eis peccaret mortalr̃.
❡ Sed q̃d de Grego. q̃ orauit p Traiano imperatore
gẽtili. ❡ Dicit̃ ꝙ fuit diſpẽſatũ cũ eo: ⁊ h̃ pp̃ fuit v̈be‑
ratus graui dolore in hac vita. ❡ 3ᵐ. de illis q̃ ſũt in lim‑
bo. ❡ Dicit̃ eni ꝙ nullo mõ eſt orãdũ p eis. ❡ 4ᵒ dif.
q̃a ſaltẽ pctã venialia puniunt̃ pena tpali. ĝ vĩ ꝙ p eis
poſſit orari. ❡ Dĩ ꝙ nullã ãnexionẽ hñt cũ eccl̃ia: ⁊ iõ
nullã iſluẽtiã nullã gr̃az nullũq; bñficiũ ab ea recipiũt.

Conſidera in ſtantiam.
Dubiũ 4ᵐ.
A. l. i ſecreto.

D

In feſto ſancti Andree apli. ⁊ in cathedra ſci Petri: ⁊ i cõmemoratio‑ ne ſci Pauli: ⁊ i feſto ſancti Matth.
Aug. õ vbis apli ad hebre.
Nec pro hereti: nec p dãnatis eſt orandum.
De Gregorio ⁊ Traiano no‑ tandum.
Dãnatos p̃‑ ſus ab eccl̃ia excludi.

Quartus articul's eſt a q̃b⁹ faciẽda ſũt ſuffragia.
vbi ſciẽdũ ꝙ in q̃druplici ſtatu ſũt ho‑

Quor; ſuffra‑ gia valent.

mines hui⁹ vite. Aliq̃ eni ſunt in gr̃a baptiſmali. Aliq̃ in
gr̃a pniali. Aliq̃ in culpa mortali actuali. Aliq̃ in culpa
originali: vt ifideles. P̃mor; duor; act⁹ ſũt meritorij. de
ifidelib⁹ nõ eſt dubiũ ꝙ nõ ſunt. de fidelib⁹ aũt exiſtẽti‑
b⁹ in pctõ mortali. dĩ ꝙ nõ: q̃ peccatores de⁹ nõ audit.

E

❡ S; ↄ̃. ſuffragia p̃ſunt p penis tpalib⁹: ſ; exñs i pctõ
mortali meret̃ ⁊ põt mereri bona tpalia. ❡ Scdõ. q̃a
ↄ̃ſuetũ eſt ſm̃ Sco. ꝙ nõ in pctõ mortali põt ſatiſfacẽ p
pctõ p̃prio. ĝ ⁊ alieno. ❡ Dico ꝙ ſuffragia taliũ nõ ſũt
totalr̃ inutilia: ſũt tñ oĩones iuſtor; meliores. ❡ Intelli‑
gẽdũ tñ ꝙ ſuffragia talia vel ſt̃ v̈lis eccleſie: ⁊ ſic ſũt eq̃‑
lia oĩb⁹: ſ; referẽdo ad ſingularẽ pſonã: nõ ſunt eq̃lia.

Io. 9.
Di peccãtor.

Exñs in pctõ pro ſe ⁊ alio ſatiſfacit.

Quintus arti. q̃ ãtũ p̃ſunt. ❡ Sciẽdũ ꝙ nõ eſt
notũ q̃ ãtũ demũt vl̃ diminuit de pe‑
na illa. ❡ S; du⁹ eſt. ſi oĩb⁹ eq̃lr̃ p̃ſunt. ❡ Dic̃ Grati.
ꝙ aliq̃d ſuffragiũ factũ in eccleſia ab aliq̃ determinate
oĩb⁹ q̃dẽ eq̃lr̃ p̃deſt: ſ; ille tñ h; honorẽ. ❡ Sed ↄ̃ eſt
auc̃tas Gregorij in ep̃la ad Bonifaciũ. ❡ Dico igit̃ ꝙ
ſuffragia q̃ fiũt ab eccl̃ia ideterminate p oĩb⁹ fidelib⁹
defunctis plus p̃ſunt illis q̃ ſũt in maiori gr̃a. pbat̃: q̃
cõicatio ſm̃ iuſtitiã fit: ſic ꝙ meliori ⁊ plus habenti de
merito plus diſtribuit̃: ⁊ minus digno minus. Si ãt p
determinata pſona fiãt. tũc q̃ ſm̃ itẽtionẽ merẽtis d;
fieri diſtributio: iõ plus pdeſt illi p q̃ fit ſpãlr̃ q̃ alijs.
S; ſi p pſonis q̃ nõ ſunt capaces: vt ſũt exiſtẽtes in ifer‑
no. tũc dĩ ꝙ fit eo mõ quo chr̃s Math. x. loq̃t̃ de pace.
ſi aũt ad vos reuertet̃. ❡ Putat̃ tñ a q̃buſdã ꝙ reuer‑
tant̃ ẽt talia ſuffragia ad illos q̃b⁹ magis obligant̃. S;
ſi p illis q̃ ſt̃ in paradiſo: tũc putat̃ ⁊ rõnabilr̃ ꝙ diſtri‑
buant̃ illa ſuffragia ſm̃ volũtatẽ ⁊ diſtributionẽ ac
ordinationẽ illor; p q̃b⁹ fiũt: ⁊ diſtribuũt̃ vt placet eis.

De ↄ̃ſe. dĩ. v. non mediocriter.
Et ſi non ſit q̃tũ eſt tñ no‑ tũ q̃b magis ſuffragia p̃‑ ſunt.

F

Videt̃ repu‑ gnare his q̃ ſupra in fine q̃rti articuli, dixit.
Ecce q̃d q̃rit

Sextus arti. q̃lr̃ p̃ſunt. ❡ Dicũt aliq̃ ꝙ mõ cõica‑
bili: ſic̃ res ſpũales q̃ excõicatiõe nõ diuiv‑
dunt̃. ⁊ iõ tãtũ p̃ſũt ſilis ſil' ſic̃ vni ſoli. ❡ Cõtra. arguit
Sco. q̃ñcũq; ẽ aliq̃d bonũ limitatũ: illud nõ ſe h; eq̃lr̃
ad plc̃s: ⁊ ad vnũ. ſ; bonũ cuiuſl; ſacerdotis meritoriũ
eſt bonũ limitatũ. ĝ nõ ſe h; eq̃lr̃ ad plc̃s: ⁊ ad vnum.
❡ Scdõ ideterminatũ ad pl'a euiſdẽ rõnis q̃ rõne ad
duo ⁊ ad īfinita. ſi ĝ eiuſdẽ efficacie eſt p duob⁹ ſic̃ pro
vno. ſequit̃ ꝙ pro īfinitis illud bonũ limitatũ ſe exten‑
det. ❡ 3ᵒ q̃ q̃libet die liberarentur oẽs aĩe ab eccleſia
vna die de purgatorio. ſupponit̃ enim ꝙ tot ſuffragia
pñt fieri ab eccleſia vna die pro vna aĩa ꝙ hec liberet̃
iſta die ab eccl̃ia. ❡ Alr̃ iſta ſuffragia cõicent̃ oĩb⁹: ſ;
applicent̃ vni: vt cũ dĩ aĩe famuli tui: ⁊ oĩu; fideliũ de‑
functor;: tũc ſi p̃ſunt oĩb⁹ ſic̃ iſti cũ p iſta liberãda ſint
ſufficiẽtes. ⁊ tũc p oĩb⁹: ⁊ tũc q̃l; die oẽs liberabuntur.
❡ 4ᵒ q̃ tũc fruſtra eẽnt ſpãles oĩones p eccleſiã ordi‑
nate tãtũ eni; valeret celebrare p oĩb⁹ cõiter ſic̃ p aliq̃
ſpãlr̃: ⁊ ſic eccl̃ia fruſtraret̃ ſuo intẽto. ❡ Teneo igitur
ꝙ miſſa vni⁹ ſacerdotis p̃deſt plus vni p q̃ fit q̃ duo‑
b⁹ vel plib⁹ ceteris parib⁹. ❡ S; occur. dif. ſi obligat⁹
p duob⁹ ad dõm miſſaz p q̃l;. vtrũ p vnaz ſatiſfaceret
vtriq;. ❡ Dĩ ꝙ nõ põt duob⁹ ſatiſfacere dõo vnã miſ‑
ſam: niſi in miſſa gregoriana q̃ñ dĩ vna oĩo vel due.

Op. aliorũ.
Vide. 20. q. q̃libet ⁊ alibi.
Impugn⁹ 4ᵐ.

G

Op. ppria.
Miſſam vni⁹ plus valere q̃ pluribus.
Ecce q̃d que‑ rit: ſ; leuiter tranſit.

H

Septimus arti. eſt de ſolẽnitatib⁹ q̃ fiunt: ſicut
candelar; accẽſio pãni aurei depoſi‑
tio ⁊c̃. ❡ Beatus Augu. de ciui. dei. dic̃ ꝙ magis ſunt
viuor; ſolatia q̃ mortuor; bñficia. ❡ Diſtinguẽdũ tñ
eſt ꝙ vel fiunt p vanagl'ia: vel vt eccl̃ia ornet̃: ⁊ mini‑
ſtri ecclie ⁊ paupes ſuſtẽtent̃. Si p̃ mõ dõm eſt non ea
p̃deſſe ſed obeſſe. Scdõ mõ pñt fieri ſicut elyñe.

Vide Grego. vbi ſupra. ⁊ Aug. in lib. de agẽda defun‑ ctorum cura.
De põpis cre‑ quiarũ vide notanter.

Octauus arti. eſt õ cerimonijs q̃ fiũt i ſuffragijs:
ſic̃ aq̃ aſpſio: thuriſicatio ⁊c̃. talia. ❡ Di‑
co ꝙ ſunt opõnes latrie: ⁊ iõ eis p̃ſunt ſic̃ act⁹ bonarũ
virtutũ. ❡ S; q̃d de cerimonijs vetular;: ſic̃ cantus la‑
mẽtabiles dicẽ ſup ſepulchrũ vel feretrũ. ❡ Dico ꝙ ſt̃
ſupſtitiones: ⁊ declinãt ad idolatriã: ⁊ iõ nõ p̃ſunt ſed
nocent: ſed ſi nõ defuncto ſaltẽ talia fieri pcurãtibus.

De cerimõijs ſuffragiorũ ⁊ cantibus ibi vetularũ ſin‑ gulariſſime.

I **Nonus** articulus eſt videre quomodo abſolutim⁹. Sciendū eſt ꝙ alique abſolutiones ſunt per modum orationis ⁊ proſunt per modum ſuffragij: vel per modum iuriſdictionis: ſicut excõmunicatus abſoluit̄. ¶ Dico ꝙ tales abſolões in re nihil faciunt. facit ergo talis abſolutio illud qḋ facit ſacerdos quando cõtritū abſoluit: q̄ꝛ dicit eum abſolutum: ita in ꝓpoſito iſta abſolutio facit ꝙ fideles audent orare pro tali.

Abſolut̄ defunctos ꝓuin- git ampl'.

Decimus articulus eſt de ſepulturis. Dicit Aug. in lib. de agenda cura mortuoꝝ: ꝙ ſepultura in loco ſacro bona dicit̄ eſſe ꝓꝑ merita multa ſanctoꝝ multoꝝ q̄bus ſociant̄: vel q̄ñ eſt locus vbi fiũt plures orõnes. ¶ Sed ſi aliq̄s vouit ſepeliri alicubi: ⁊ videat̄ ſibi vtilius in morte ſepeliri alibi: ¶ Dicit̄ ꝙ põt: ſic̄ vouẽs ꝑegrinationẽ: ⁊ poſtea faceret meliorem actũ auc̄te epi poſſet: ſic̄ vouẽs itrare religionẽ latiorẽ. ſi intraret ſtrictiorẽ: poteſt abſolui. ita dicitur hic.

Dub^m nobile

Sepeliri alibi ꝙ cũ3 vouit poſſe.

K

Op. alioꝝ. Impugnatio

Undecimus articulus eſt: ſi ſepelire mortuos eſt opus mĩe. ¶ Dicit̄ ab aliq̄b⁹ ꝙ in illo caſu in quo nõ inueniret̄ qui ſepeliret: tunc eſt opus mĩe. al's aũt nõ. ¶ Sed hoc nihil eſt: qḋ eni de ſe opus mĩe eſt: quocũq̄ȝ alio ꝯcurrente manet opus mĩe. Al's q̄ daret elemoſynā q̄ñ alius eẽt qui vellet eā dare nõ faceret opus mĩe. ¶ Sed ꝯ̄ videt̄ magis eſſe opus latrie: q̄ꝛ ſm Diony. de eccleſiaſtica hierarchia. Cerimonie que fiunt ibi ꝑtinẽt ad latriā. ¶ Diſtinguo igit̄: ⁊ dico ꝙ ſepelire mortuū q̄ iueniț in cãpis eſt opus mĩe: ſ3 tradere aliquẽ eccleſiaſtice ſepulture eſt opus latrie: ita ꝙ cõcurrit ibi duplex actus duaꝝ v̄tutū. ſ. mĩe ⁊ latrie.

Sepelire mortuos qualiter mĩe ⁊ qualiter latrie act⁹ ſit.

Duodecimus articulus ⁊ vltimus eſt: ſi opa mala h̄ facta eis nocẽt: ſi bona ꝓſunt. ¶ Dicit̄ ꝙ nõ. q̄ꝛ Ezec. di. filius nõ portabit iniquitatẽ pr̃is: nec ecõ. ¶ Sed ꝯ̄. ſi heredes nõ reſtituunt fore facta videt̄ vergi in dãnū ill⁹ q̄ viuẽs nõ reſtituit: nec alius pro eo. 2° ſi nõ dant̄ legata ꝓ aīabus ſuis que dari ſtatuerũt: q̄ꝛ ⁊ tũc ceſſant orõnes ⁊ ſacrificia q̄ fierent pro eis. 3° ſi excõicant̄: q̄ꝛ tũc priuant̄ b̄ñficijs eccleſie. 4.° ſi ponat̄ talis caſus: q̄dã ꝑcepit filijs vt interficerent quendã inocentẽ. in morte autẽ de h̄ peñ penituit: ſ3 filij nihilominus exequunt̄ eius ꝑceptū. ¶ Ad p^m dico ꝙ ſi fec̄ qḋ in ſe erat: nõ ꝓꝑ h̄ amplius erit i purgatorio: ſ3 tota culpa erit in hẽdib⁹ vl' in exequẽtib⁹ teſtñ. ¶ Ad 2^m nullũ malū poſitiuū ex hoc ſequit̄: q̄ꝛ carẽtia ſuffragioꝝ bñ ꝯſeq̄t: qḋ eſt priuatiuū. ¶ Ad 3^m dico ꝙ excõicatio nõ directe: ſ3 ex ꝯn̄ti ſibi obeſt: q̄ꝛ eccl'ia nõ credit orare pro eo. ¶ Ad vltimū hñ q̄dẽ punit̄ pro illa culpa ꝑcedẽti q̄ñ. ſ. hoc ꝑcepit: ſed pro actu filioꝝ non.

Opa alioꝝ quã ſuſtinet. Obiectio 4ᵃ.

L

Utrũ bona ⁊ mala que h̄ fiunt accedũt ad defunctos ⁊ qualr̄ non?

Cũq̄ȝ multis auctoritatibus.

M

Hic incipit diſtinctio 22ᵃ. Circa quã queruntur quatuor. ¶ Primo. vtrum poſt relapſum in peccatū mortale reuertant̄ oīa peccata ꝓterita. ¶ Q' ſic. Deuterono. 32. Mea eſt vltio ⁊ ego retribuã eis in tpe vt labat̄ pes eoꝝ. i. ſi labant̄ in peccm̄: ⁊ loquitur de peccato beelphegor per idolatriã: ergo per relapſum de omnibus puniunt. ¶ Cõtra. ꝓph̄a dicit. Nõ ꝯſurget duplex tribulatio bis in ipm̄: ⁊ introducit̄ i lra.

32. c.

Naum. h̄.

Hic introducuntur quatuor ꝯcluſiones. ¶ Prima eſt ꝙ peccata de q̄bus fuit al's cõfeſſus põt eadẽ redire de potẽtia abſoluta dei. hoc ꝓbat̄: q̄ꝛ ſi peccm̄ dic̄ habitū vitioſum: certum eſt ꝙ deus hoc põt: ſi dicit actū malū ſimiliter. Si reatū ad penã ꝙ ſic. ſi reſpectū ad iracundiaȝ dei. p3 etiam ꝙ ſic. ¶ Scđa cõcluſio, ꝙ hoc non poteſt de potẽtia ordinata ſm normã iuſtitie. ꝓbatur: q̄ꝛ pronior eſt ad miſerendū q̄ ad puniendū. vt p3 Exo. 20°. igitur dato ꝙ bona opera remuniſcant̄: nõ tñ peccata. alioquin eque eẽt durus ad puniẽdū ſicut eſt ꝓmptus ad miſerẽdū. ¶ Scđo. q̄ꝛ in abſolutione cõmutat̄ pena eterna in tẽporalē: ſ3 nõ eẽt recta iuſtitia ꝙ obligatus tẽporaliter puniat̄ eternaliter: ⁊ tñ hoc ſequeretur. ¶ Tertia ꝯclo. ꝙ ſm iuſtitiã nõ redeunt. probatio: q̄ꝛ peccatis mortalib⁹ cõfeſſis nõ eſt debita niſi pena temporalis. igit̄ ſm regulã iuſtitie eternaliter nõ d3 puniri. ¶ Scđo q̄ñ aliquis ſufficiẽter eſt punitus ſm aliqḋ iudicium ſm cõſenſum partiū: nõ eſt iuſtitia ꝙ de codē facto in alio iudicio puniat̄: ſed in cõfeſſione ex cõſenſu peccatoris ⁊ dei taxata eſt pena tp̄alis pro peccatis. igitur nõ d3 trahi pro eiſdē ad aliud iudiciū. ¶ Quarta ꝯclo, ꝙ reuertunt̄ vt circumſtãtia aggrauãs. talis eni cui peccata ſunt dimiſſa: magis deo tenet̄: ⁊ ꝑ ꝯñs maiorem igratitudinẽ icurrit. ¶ Scđo. q̄ꝛ plurib⁹ obligationib⁹ obligat̄ talis ⁊ frangit pactū cũ deo. iõ plus peccauit. ¶ Tertio in politicis. latro ſignat̄ ſemel. Scđo mutilatur. Tertio ſuſpẽdit̄. In eccleſia ſimilr̄ q̄ñ quis loquit̄ ꝯtra fidē. Primo mouet̄. poſtea ſi recidiuet cõdẽnat̄. S3 iſtatur ꝯtra iſta. ¶ Cõtra p^m deo volẽte nullus fit deterior ſm Aug. ¶ Di. ꝙ de facto deus nõ cauſat habitū vitioſū: ſed quin de po^a abſoluta oẽm habitum vitioſū poſſet cãre ſicut quãcũq̄ȝ aliã nãm nõ apparet. ¶ Cõtra 2^m. hic redit eadem rõ formalis peccati: que eſt habitudo ad iracũdiã dei: ſicut añ prius fuit in ira. ita in eadẽ ira. ¶ Dico ꝙ non pro eodẽ inſtanti. ¶ Contra 3^m. q̄ꝛ flagitij contumacia plus vi diſplicere deo q̄ iterãdo cũ iterruptiõe. ¶ Hoc ẽ difficile. ¶ Dico tñ ꝙ ceteris parib⁹ plus diſplicet deo iterans: q̄ꝛ magis ex deliberatiõe vi peccare: cõtinuãs aũt magis ex paſſione. ¶ Cõtra 4^m. q̄ñ aliquis al's nõ peccauit, maiorẽ gratiã facit ſibi deus q̄ alteri reddẽdo ſibi inocentiam. ¶ Dico ꝙ vtrũq̄ȝ aggrauat peccatum relapſus ⁊ inocẽtia. ¶ S3 q̄d magis: ¶ Videt̄ ꝙ relapſus. Luc. 7. di. duo debitores erãt ⁊c. Quis ergo plus diligit. exiſtimo ꝙ ille cui plus donauit. Illi aũt qui plus peccauit plus donat̄: qui magis eſt obligatus ad diligẽdū. ſicut ille cui dimiſit plus peccat. ſimilr̄ Jo. 5. Ne deterius tibi contingat. Si deterius: igitur iteratio magis grauat. ¶ Sed ꝯ̄, regula moralis eſt. peccatū quãto magis voluntariū tãto grauius. ſicut magis peccat itẽperatus q̄ incõtinẽs. ille aũt q̄ nunq̄ peccauit nõ h3 iclinationem ad peccatū ſicut alius. iõ moraliter vi peior ille q̄ nũq̄ peccauit: q̄ꝛ nõ ſic impugnat̄. ¶ Scđo. peccatū luciferi fuit tãtū: q̄ꝛ nõ habuit iclinatiõnẽ malã: ⁊ ex h̄ fuit irremiſſibile. Similr̄ Adam nõ habuit ꝓnitatē. ⁊ ideo di magis peccaſſe. ¶ Ur̄ mihi dõm ꝙ in vno actu plus peccat qui fuit inocẽs: q̄ꝛ magis igratus. maius eniȝ beneficiū receperat: eẽt moraliter: q̄ꝛ nõ iclinat̄: ſ3 ex aliq̄ pluribus: vt q̄ꝛ ꝯſuetus ad peccãdū ⁊ nõ eſt eradicãs habitū, vĩ alius plus peccare. vñ hñt ſe ſicut excedẽtia ⁊ exceſſa. nã alterū alterū excedit.

Obiectio 4ᵃ. Vide Scotuȝ ad omnia.

N

Et ſi de po^a abſoluta i recidiuãte peccã p⁹ dimiſſa redire poſſint de po^a tñ ordinata ⁊ ſ3 iuſtitiã ⁊ de ſcđ ſec^m niſi dõtaxat vt circunſtantia aggrauans.

O

A. l. auctore. Obiectio 4ᵃ. h3. q. q. 3.

Soluitur pet clare valde. Iterãs ꝙ ꝯtinuans peccãs plus deo diſplicere.

P

Preſeruatū ꝙ lapſuȝ reparatum deo plus debere. Vide Sco. h̄

Vide. ⁊ cõ.

Dubitãtr̄ peccãt ꝙ non inter lapſuȝ i grauitate quo ad deũ ſe hñt vt excedẽs ⁊ exceſſum.

Q

¶ Qõ. II.

Secunda queſtio. Utrũ bona merito ria reuertant̄ que fuerũt facta in grã. ¶ Q' nõ. q̄ꝛ actus q̄dē3 numero nõ reuertunt̄. ¶ Contra. q̄ꝛ talis recõciliatur deo. igitur redeant ablata.

Hic introducuntur q̄tuor ꝯñes. ¶ Prima eſt ꝙ q̄ñ aliquis peccat mortal'r, ſua merita nõ abolent̄ total'r. ꝓbat̄: q̄ꝛ nunq̄ reducerent̄ ſi oĩno ꝑ peccatū abolerent̄. ¶ 2ª ꝯ ꝙ ſuſpẽdunt̄. talis aũt eſt in ira dei manens. igit̄ nõ h3 actionẽ ad gloriã patrie: ſ3 .n. ſibi remaneat totũ illud: tamẽ ſibi

Cõclo 4ᵃ.

Bona opa meritoria opat̄ ſi nõ mortua na in redire.

A

tū ſibi nō cōuenitur actio q̄ʒdiu eſt inimicus.¶3° ꝯ.q reuiuiſcūt per pniaʒ:qꝛ tūc cā ſuſpēſiōis ceſſat.ſ.ira dei. ꝛ hoc itelligiť de bonis moꝛtificatis:q̄ fuerunt facta in gr̄a:nō de moꝛtuis.¶4° ꝯ.q bona moꝛtua:que.ſ.facta fuerūt in pctō moꝛtali nūq̄ ꝯſurgūt:qꝛ nūq̄ vixerunt. mō reſurrectio ꝓſupponit vitā ꝛ moꝛtē intermediam.

Ibo 4ᵗ.

¶Sʒ inſtať ꝯ iſta.cōtra ꝑmā vi q oīno aboleanť:qꝛ Ezec.33.dicit.Omnes iuſtitie veſtre non recoꝛdabunť.

Pʒ ibidē in Ezechiele ꝯ riſio.

¶Dōm q valde ꝓꝑie loquiť ꝓpheta:qꝛ q̄ʒdiu eſt in pctō q̄ſi obliuioni traduntť:ꝛ ſi ꝑmanent in ira nihil ꝑ eis redduť.¶Contra 2ᵐ.qꝛ ſm hoc dānatus habebit actionē.¶Dōm q ſi moꝛianť in culpa totalr̄ aboleň.¶Cōtra 3ᵐ.qꝛ ſʒ hoc ꝯſurgēs ſemꝑ reſurgeret in maioꝛi gr̄a:qꝛ oēs act9 ꝑcedētes reuerterenť:ꝛ dať ſibi gr̄a in cōtritione.¶Dicant aliq q ita eſt.¶Sed hoc nō video.ſi.n.hō diu vixit ſine pctō peccat poſtea moꝛtaliter ꝛ poſtea reſurgit dať ſibi gr̄a noua.nō vi q maioꝛ:

B

Cōtꝛ reſurgēt a pctō in minori gradu ſoꝛt.

tuʒ qꝛ nō oīs cadēs ſemꝑ grauī9 cadit:nec igiť reſurgit gratioꝛ.tum qꝛ ꝑma gr̄a pōt eē maioꝛ ꝛ minoꝛ:ꝛ ꝑ ꝯñs minima:ſed ꝑ pniam acqrit ꝑmā gr̄aʒ.igiť poſſe eſt gratiā recupatā eē minimā.¶Cōtra 4ᵐ.videm9 q illa q̄ nūq̄ vixerūt citius viuūt:ſicut coꝛp9 oꝛganicū citius viuit in vtero:ſʒ al's nō vixerit q̄ʒ coꝛp9 moꝛtuū qd aliqñ vixit.¶Dico q vixiſſe vel nō vixiſſe nō eſt tota cā:ſʒ qꝛ nō ſunt apta nata viuere.¶Sʒ oc.du.Prima.ſi aliqs reſurgit ſi ſemꝑ in maioꝛi merito gloꝛie abūdet ſic:

Nota bene. Dubia nōnda

¶Dico q ſic:qꝛ ex multitudie meritoꝝ dať glia.Reſurgēs aūt recupat oīa merita ꝛ habuit actuʒ ꝯtritionis meritoꝛiū:ꝛ ſic meritū meritis accumulať.¶2° dif.vi q illi q min9 habebūt de gr̄a plus habebūt de glia.vbi gr̄a.vn9 ſemꝑ ſtabit in gr̄a.Alius reſurget in gradu minoꝛi gr̄e cū multis meritoꝛijs operib9:tūc quero qd remunerať.nō hitus:qꝛ nō ſunt in ptāte nr̄a.ğ act9:ſʒ ille

Nobilis doctrina cōpando innocentē ꝛ a pctō reſurgentē quo ad gradus gr̄e ꝛ gloꝛie ꝛ dei dilectionem.

C

hʒ multos act9 meritoꝛios:ꝛ illi act9 ſunt aliquo modo actus ei9.cōcedo q ſi duo hoīes ſic ſe hñt:q nunc vnus min9 hñs de gr̄a plus habebit de gloꝛia.¶Sʒ quē diligit plus deus:vel illū q plus hʒ de gr̄e:vel q plus hʒ de actib9 meritoꝛijs:¶Hic opʒ dicere vel q gr̄a non ſit neceſſaria rō acceptandi:vel minus dabit de gloꝛia illi quē plus diligit.¶Dico igiť q ſi ponať q charitas nō ſit rō acceptādi:tunc plus accepeat eū q plus habuit de actib9 meritoꝛijs.ſi poneret aūt q gr̄a eſſet aliud a charitate:tunc pʒ q q minus hʒ de gr̄a plus pōt diligi.ſi teneať q gr̄a ꝛ charitas ſunt idē:tūc opoꝛtebit ſm ꝓpoſitionē gr̄e hīc gloꝛiā:ꝛ tūc dabiť plus de gr̄a ei q plus hʒ de actib9 meritoꝛijs.nō hīc:ſed in patria.vn̄ ſm ꝓpoꝛtionē habit9 charitatis eliciť act9 btificus.¶Qō.III.

De hoc.26.ꝛ 33.d.2.in ſco. ꝛ iſto.

D

Tertio queriť.Utrū ꝑꝑ multitudineʒ peccatoꝝ ſancti habeant min9 de gloꝛia in paradiſo.

Hic ſunt due ꝯnes.¶Prima ꝯ.q ꝑꝑ multitudinē venialiū nō minus habebit ſanctus de gloꝛia:qꝛ tunc puniret ꝑ venialib9 pena eterna:ſicut ſupius ſuit deductuʒ.¶2° ꝯ.q nec ꝑꝑ peccata moꝛtalia:qꝛ tūc pro eis plus punirentur q̄ʒ illi q ſunt in inferno:qꝛ ſi aliqs gradus gloꝛie demeť ab eis:ꝛ q̄ ꝑuatio eſt ita mala q̄tū aliqd bo̅ᵐ eſt btitudo:ſicut tātū malū eſt cecitas q̄tū bo̅ᵐ eſt viſus:talis aūt pena nō debeť eis.Itē pene oīum peccatoꝝ moꝛtaliū ꝑ pniam ſunt cōmutate in tēpoꝛales:ergo nullo gradu btitudinis ꝑuanť.¶Nō eſt igiť tenendū q ꝓpter peccata diminuať gloꝛia eoꝝ:qꝛ tātū poſſet hīc de peccatis:q annihilaret totā btitudinē.Retribuunť ğ eis oīa bona meritoꝛia q̄ fecerūt.ꝛ puniunť pro peccatis tēpoꝛal'r.¶Sed quilibet ſanctus dū moꝛiť eſt in peccatis venialibus.ğ oēs tranſibunt ad purgatoꝛiū.¶Dico q

Cōclo 2ᵃ.

Nec ꝑꝑ venialia nec ꝑꝑ moꝛtalia in hac vita cōmiſſa deleta tn̄ diminui gliā ſcōꝝ:qd bene conſidera.

ꝑꝑ pniam quā fecerūt pñt deleri pctā:ita q in illo caſu pnia p̄cedet culpā:ꝛ ita non opʒ q aliqs amplius debeat ſuſtinere penā:ſed pñt euolare ſine impedimento:ſʒ ſi nō eſſet deleta de neceſſitate opoꝛteret.¶Qō.IIII.

E

Quarto queriť.Utrū bona opa ꝛ meritoꝛia illoꝝ q moꝛianť i pctō moꝛtali diminuant de pena eoꝛum.

Hic eſt diffi.nulla eniʒ remuneratio debeť eis:ex quo in peccato remanent:opʒ aūt q remunerenť de cōdigno ſi remunerant.ſed nō pōt niſi totalr̄ auferēdo penā inferni:qꝛ qlibet actus meritoꝛi9 equalet btitudini que eſt melius bonū q̄ʒ illa pena ſit magna ꝛ grauis.¶Silr̄.5.gradus aufert de pena ſi in duplo plus feciſſet de actib9 bonis. aufert.x.gradus:ꝛ ꝯñr poſſet oēs:qd nō pōt eſſe:qꝛ tūc decedens in pctō moꝛtali nō puniret eternal'r.¶Dico igiť q nulla remuneratio eſt ibi nō obſtātibus meritis:ſicut ſancti nō obſtantibus demeritis retinent gloꝛiam pro oībus meritis:ita iſti non obſtantibus meritis retinent penā eternā pro ſuis demeritis.¶Diſ.XXIII.

Ut in qōne ꝑcedēte determinatur de demeritis ſcōꝝ ita hic determinat de meritis dānatoꝝ noꝰ ꝯtꝛer.

F

Preterniſſa autem ꝛc.

Hic queruntur 4oꝛ.¶Primo vtrū ſacramentū extreme vnctionis ſit ſacr̄m noue legis.Qꝛ nō:qꝛ nō imediate eſt inſtitutū a chrō qui eſt legiſlatoꝛ iſtius legis:nec hoc in aliquo loco ſacre ſcripture iueniť.¶Sʒ ꝯ.Apoſtoli nō docuerunt niſi ſacr̄a noue legis:cū alia fuerint euacuata:ꝛ iſti9 legis iſti fuerūt ꝓmulgatoꝛes:ſed beatus Jaco.5.c.docet iſtud.ergo ꝛc.

G

Hic primo inquireť qd eſt extrema vnctio.Ubi ſciendū q extrema vnctio:ꝛ eſt vnctio ꝛ eſt extrema vel vltima.¶Primo videndum eſt igiť.Unde accepta eſt vnctio.In veteri aūt teſtamēto q̄tuoꝛ gn̄a vngebanť.Pꝛio vngebanť vaſa ſanctuarij. pʒ Exo.30.2° pontifices ꝛ ſacerdotes.Exo.29.3° reges ꝛ ꝑncipes.pʒ primo Regū.10.in Saule:ꝛ in Samuele. 4° propħe ſicut Helyas vnxit Heliſeum.3° Regū.19.¶Sed in nouo teſtō inungunť vl'r oēs q fideles gerūt typū oīum iſtoꝝ:ſunt.n.vaſa cōtentiua ſpūaliū gr̄aꝝ:qꝛ vt ait Apl's:ſunt.n.vaſa in honoꝛē.vñ Ro.9.vt oñderet diuitias gloꝛie ſue in vaſa.merenť etiaʒ eſſe pontifices. Apoc.ꝑmo.fecit nos deo nr̄o reges ꝛ ſacerdotes.ſunt ēt reges qꝛ oēs regnabūt.Apoc.ꝛ o vtriſqʒ di.ꝑ9 Petri 2°. Uos eſtis gen9 electū regale ſacerdotiū ꝛc.Silr̄ ꝓphete:qꝛ fides nr̄a nō ſolū eſt de ꝑteritis:ſicut fides antiq̄ꝝ qbus dicebať.Memento qm̄ dn̄s deus tuus eduxit te de egypto:tranſire te fecit ꝑ mare rubꝛū.per deſertum pauit te ꝛc.que oīa ſunt de preterito:ſed nr̄a fides eſt de futuris:ſicut eſt articulus de iudicio futuro.De vnctiōe dictū eſt.¶Uidendū eſt q̄re di extrema.Sciendū q q̄tuoꝛ vicib9 vngunť fideles.ꝑmo in bapᵐᵒ rōne cathecīſmi:qꝛ tūc pueri puro oleo inungunť.2° in ꝯfirmatione.3° in ſacr̄o oꝛdinis.4° in hoc ſacr̄o:ꝛ iō di extrema vnctio:qꝛ i fine dať:ꝛ eſt extrema reſpectu aliaꝝ:q̄uis inter iſtas nō ſit oꝛdo eſſentialis niſi reſpectu vnctionis que eſt in bapᵐᵒ:aliqs.n.poſſet ſuſcipe hoc ſacr̄m añq̄ ꝯfirmareť:nec eſt neceſſe q oēs fideles habeāt vnctionē q̄ eſt in ſuſceptione oꝛdinuʒ.¶Sʒ nūqd hoc ſacr̄m eſt de neceſſitate ſalutis:¶Di q oēs obliganť ad non cōtēnendū:vñ q cōtēnendo negligit peccat moꝛtal'r.

In veteri teſtō q̄tuoꝛ gn̄a hominū vngebātur.

Idē ibidē.49 Idē ibidē.16 de dauid.

In nouo teſtō pdicta veriſicantur.

22.c.

H

Exodi.13.ꝛ alibi ſepe.

Uncio oīum fideliū 4ᵉ vel ad minus 3ᵉ.

Secunda particula ꝑſcrutāda eſt.que ſunt de integritate hui9 ſacri:¶Ubi ſciendum eſt q q̄tuoꝛ requirunť.Efficiens eſt ſacerdos rite oꝛdina/

Extrema vnctio contēni nō debet.

I

Cāe ūmoꝛ h⁹ ſacri ⁊ que?

tus:aſs cōferre nō poſſet.Cauſa mālis oleū purū oliua/
rū ſine mixtione balſami.Cauſa foꝛalis ſunt iſta vba.ꝑ
iſtā ſanctā vnctionē ⁊ ſuā pijſſimā clementiā vel miām
indulgeat tibi dñs qcqd peccaſti ꝑ viſum ⁊c̃.Cauſa aūt
mālis eſt duplex.ſ.cā circa quā mediata vt coꝛpus hoīs
egritudine moleſtatū.ꝓxima duo oculi:due nares:due
aures:os:manus:pedes:⁊ renes.⁊ ratio hui⁹ eſt:q2 pctā
cōmittunt̃ ꝑ oꝛgana ſenſuū.Silr circa v̄tutē gnātiuā.
Cā finalis duplex.ſ.remiſſio pctōꝝ venialiū ⁊ alleuia/
tio egritudis coꝛpalis.Iſta duo tāgit Jacob⁹.in ca^{la} ſua
5.ca°.Infirmat̃ qs.⁊ īfra.Alleuiabit eū dñs ⁊ ſi in pecca-
tis fuerit dimittent̃ ei.Alia cā finalis remota.ſ.collatio
grē.in quo cōuenit cū alijs.❡ Sed hic oc.dif.ꝑma eſt.

Dubium 4^{m}.

ſi aliqs ſacerdos oꝛdiatus poſſit bñdicere oleum qđ eſt
mā hui⁹ſacri.❡ Dī ꝙ nō:q2 ſolus eps:ſ3 ſacerdos pōt

K

Cur purū oleū qđ ſolus eps ↄſecrare pōt eſt h mā.

ipm adminiſtrare.❡ 2ª dif.q̃re eſt hic oleū purū mā:
❡ Dī ꝙ oleū ſigñat benignitatē ⁊ miām.balſamū vo
ꝑꝑ odoꝛē ſigñat famā:ſ3 q eccliā ingrediunt̃ pugnatu/
ri indigēt fama:ſ3 ille q nō intrat eccliā ſ3 patriā nō in
diget fama.Jā.n.tota experientia habita eſt dū nihil re/
ſtat niſi vt ꝑmiet̃.❡ 3ª dif.de cā foꝛmali a q̃ eſt tradita:

Foꝛa h⁹ ſacri a chřo eſt tradita.
M.l.q2 circa. finis h⁹ ſacri.

credit̃ ꝙ a chřo.⁊ rōnabilr̃ q̃uis in ſcriptura nō legat̃:
ſicut nec ꝑcēſa foīa eucbariſtie. ❡ 4ª diffi.de cā finali:
opꝫ ꝙ aliqñ illo fine:q2 nō ſemꝑ alleuiat̃: ❡ Dī ꝙ re/
miſſ.o pctōꝝ eſt ꝑncipalioꝛ finis.vtrū aūt alleuiatio cō/
ferat ecclie vel ꝓprie ꝑſone:vt ꝑ amplioꝛē vitā merita
augerent̃:hoc deus ſcit ⁊ oꝛdinauit ſicut ſibi placet.

De inſtōne h⁹ ſacri ⁊ tpe.ip/ ſius nōnĩ:r.

L

Tertia particula.qñ fuit inſtitutū.❡ Dicit aliqui
ꝙ in ꝑmo cōcilio gnāli apoſtoloꝝ qđ fuit
ſub Jac° epō Hieroſo^{lis} de quo ſcribit̃ actuū 15° caplo.
Uñ dicūt ꝙ poſt hoc cōciliū ſcripſit Jacob⁹ ſuā eplā:
in qua ꝓmulgauit hoc ſacrm̃.Alij dicūt ꝙ apl'i non hñt
auctoꝛitatē cōfirmādi ſacra ſic̃ nec deſtruēdi.❡ Dicit̃
igit̃ ꝙ chřs ipm inſtituit Marci vltio cū dī.ſuꝑ egros
manus iponēt ⁊c̃.❡ S3 hoc nō eſt multū ad ꝓpoſitū:
q2 ꝑ illā v̄tutē ꝑ quā dedit eis ꝑtātē eijciendi demonia
tollendi ſerpētes:bibendi moꝛtifera abſq3 nocumēto ⁊
faciēdi cetera miracula/dedit ēt ꝑtātē curādi īfirmos:

ꝟl.2.h⁹.q.2. Sequit̃ ſco.⁊ bñ q2 alr̃ cec⁹ vt equ⁹ currit.

nō ꝑ v̄tutē ſacri.❡ Dicit igr̃ Scot⁹ ꝙ i euāgelio Mat.
qñ chřs miſit diſcipulos:⁊ ipſi īfirmos vngebāt oleo.

Quarta ꝑticula.q̃re fuit inſtitutū h ſacrm̃.❡ Dic
eſt ſciendū ꝙ q̃tuoꝛ act⁹ ſunt q ꝑ oꝛdinē

Cā inſtōnis h⁹ ſacri.

debent fieri ꝑꝑ periculū moꝛtis.ꝑmus eſt confeſſionis.
ſcđs ſacre cōionis.tertius extreme vnctionis.quartus
finalis recōmēdationis.❡ Exēplū in via ꝑiculoſa req/
rit̃ ꝙ peregrinus ab onerib⁹ ſit alleuiat⁹.2° ꝙ habeat
cōfoꝛtationē ⁊ viaticū vñ poſſit recreari.3° ꝙ ꝑꝑ timo/
rē inimicoꝝ ſit munitus vel armatus.4° ꝙ ſit bñ aſſo/

M

Remediū 4^{x} in ꝑiculo moꝛ tis exhibēdū: ⁊ declarat exē plariter in pe/ regrino.

ciatus.❡ Sic in ꝓpoſito vita ꝑiculoſa aīe eſt ire extra
coꝛpus:iō opꝫ ꝙ alleuiet̃ peccatoꝝ deprimentiū expone
ratione ꝑ cōfeſſionē.Req̃rit̃ ēt viaticum cōionis:ſicut
Helyas q ambulauit ī foꝛtitudie cibi illi⁹ vſq3 ad mon
tē dei oreb.4° Regū. 3° ↄ hoſtes armant̃ ſingula mē/
bra ꝑ ſacrā vnctionē ⁊ aīa recipit diſpōnē ex qua eſt ma
gis tuta ↄ hoſtes. 4° ↄtra inſidias cōmendat̃ chřo ⁊ an
gelis ac ſanctis.❡ S3 hic oc.diffi.ꝑmo ſi chřs in ꝓpria

Dubia nōnda Sustinet ꝓba bilr̃ chřm oc/ currere digne moꝛientibus. Luc.17. De iudicio duplici ⁊ de cognitiōe aīe egredientis re ſpectu iudicij ſui.

ꝑſona aduenit in moꝛtē fideliū.Ur̃ ꝙ ſic.q2 in Joā.14.
dī.iterū venio ⁊ accipiā vos ad me ipm.⁊ qua hoꝛa nō
putatis filius hoīs veniet.Uñ vi̅ Aug.ſuꝑ Jo.dicere ꝙ
ſic.❡ 2°.ſi aīa anteq̃ ſeparet̃ videt ſuū iudiciū. ❡ Rñ:
hoc nō hī expreſſū:de aliqbus tñ inuenit̃ ꝙ ſic.❡ 3°.ſi
moꝛ in egreſſu h3 iudiciū ſuū Aug.de ciui.dei.lib°.20.
dicit ꝙ ꝑticulare iudiciū h3 tūc:vle aūt in iudicio.in li/
bello quē fecit de die iudicij:in quo quēcūq3 inuenerit
ſuus nouiſſimus dies/in hoc eū cōprehendet mundi no
uiſſimus dies:qñ q̃lis in die illo qs moꝛitur/talis in die
illo iudicabit̃.❡ 4° de ſignis qb⁹ hō pōt conſidere de

N

ſalute moꝛientis.❡ Dicit Anſel.ꝙ ſex interrogationes
debent fieri ſibi.❡ Pꝛima eſt iſta.credis tu ea que ſūt

Interrogatio nes fiende in articulo moꝛ tis q̃ ⁊ quot?

fidei chřiane q̃tū ad oīa determinata ab ecclia:dicat
ſic.❡ 2° gaudes ⁊ letaris q2 moꝛieris in fide chři:dicat
ſic.❡ 3° cognoſcis te deū grauiter offendiſſe:dicat ſic.
❡ 4° doles tu ꝙ offendiſti deū:dicat ſic.❡ 5° ꝓponis
tu ſi vixeris abſtinere a peccatis:ſcilꝫ moꝛtalib⁹:dicat
ſic.❡ 6° credis ⁊ ſperas ꝙ venies ad ſalutē:non meri/
tis tuis ſed chřī:dicat ſic.❡ 7° nō eſt interrogatio:ſed
aſſecutio:⁊ dicat̃ ſibi.ſi obijciat aliqs tibi opponas me/
rita chřī iter te ⁊ ipꝫ.⁊ his pactis dicit Anſel.ſaluabit̃.

Signa ſaluationis moꝛiētis

❡ Queſtio. II.

SEcundo querit̃ an hoc ſacramentū
ſit iterabile.Uidetur ꝙ ſic:
q2 magiſter ⁊ cōmunes loquētes cōputant
ipſum inter iterabilia.❡ Contra.q2 nō ite/
ratur circa eandem materiam.

M.l.omnes.

O

Hic primo videndū eſt vñ ꝓuenit iterabilitas
ſacroꝝ.Aliqui dicunt ꝙ hoc eſt:q2

Varia oꝑ.de iterabilitate ſa cramentoꝝ ⁊ oppoſito.vid ſupra dif.7. hic ⁊ ſcotum

caracter imprimit̃ qui eſt indelebilis:vt in ſacro baptiſ
mi cōfirmationis ⁊ oꝛdinū.Alij dicunt ꝙ hoc nō eſt ex
nā caracteris:q2 augeri ⁊ minui pōt ſm nām ſuā:⁊ q̃tū
ad hoc iterarent̃ q̃tū ad augmētū.ſed ex hoc eſt:vt di/
cūt:ꝙ in illis ſacris aliqs cōſtuit̃ in aliquo certo ſtatu:
ſicut ſacrm̃ cōfirmatōis:ſ3 alia ſacra ↄſiſtūt in vſu ſo/
lū.Et iō q2 qñ aliqs in ſtatu aliquo eſt in eodē iterū ſta/
tu poni nō pōt:ſicut pꝫ in politia.Ex quo.n.aliqs in ſta/
tu militari cōſtitutus eſt in eodē ſtatu nō pōt:nec fieri
iterū miles.Alia aūt ſacra:q2 cōſiſtūt in vſu.Uſus autē
tranſit:iō iterari pñt.❡ Sed ↄtra.ſacrm̃ eucbariſtie ita
parū eſt iterabile ſicut bap^{mus}:nā ſicut nihil faceret qui
ꝑmo rite baptiçatū rebaptiçaret:ita nihil faceret q ho/
ſtiā rite ↄſecratā iterū ↄſecraret:q̃re illa nō fuit cā:q2 nō

P

cōprehendit oīa ſacra nō iterabilia.❡ Alij dicunt ꝙ h
eſt ꝑꝑ reuerentiā ſacroꝝ:ex quo debēt minus multipli/
cari:ſicut res digniſſima. ❡ Sed ↄ.eucbariſtia eſt di/
gniſſimū ſacrm̃ ſm oēs:⁊ iſti q hanc nō iterationis cāꝫ
aſſignāt:dicūt eucbariſtiā ſacrm̃ eſſe iterabile. ❡ Alij
dicūt ꝙ irreuerētia eis fieret.❡ S3 ↄ.Nō minus irre/

Oꝑ.ꝓpria.

uerentia eſt faciēda ſacro dig^{mo} eucbariſtie ⁊ ceteris q̃
illis tribus.ſ.bap^{mo} cōfirmationi ⁊ ſacro oꝛdinis. ❡ Di
co ḡ ꝙ cā ꝑdicta nō iterationis eſt:q2 hñt ſufficientem
efficaciā reſpectu ſui effect⁹:⁊ hoc eſt gnāle oīb⁹ſacris:
⁊ iō nullū eſt iterabile.❡ Hoc declarat̃ in artib⁹:vide/
mus.n.ꝙ artifex ictū iterat:q2 in ꝑn° nō ſufficienter fa/

Oia ſacra no ue legis eē in iterabilia oſtē dit inducitur.

cit effectū quē intēdit.vñ trahens ſerrā:ſi ſemel trahen
do lignū ꝑfecte ſecaret:nūq̃ iterū traheret:nec ipelleret
ſerrā:⁊ ſic de conſilib⁹.Silr in nālibus:ſi agens vnica

Q

actione qua incipit agere ꝓduceret ꝑfecte ſuū effectuꝫ
nunq̃ ageret aliq̃ actione alia:nec in alia hoꝛa.pꝫ de al/
teratione:q2 in inſtanti/nō pōt inducere foꝛmā:iō indu
cit eā ſucceſſiue:ſed q2 generās in inſtāti īducit foꝛmā:
iō nō iterat actionem.Pꝫ ſilr in ciuilibus:q2 rex vnica
actione facit ꝑfecte militē:iō nō iterat actionē. Q2 igit̃
oīa ſacra noue legis hñt ſufficientē efficaciam reſpectu
ſue māe:ideo oīa equalr̃ ⁊ rōne vna nō ſunt iterabilia.
❡ Ad hoc applicent̃ rōnes Aug.oībus ſacris debetur
maxia reuerētia.igit̃ oīa nō ſunt iterabilia:magna.n.re
uerētia nō exhibet̃ eis.ſi nō cōcedant̃ hře ſufficientē
efficaciā reſpectu ſui effect⁹.De ſacro bap^{mi}/cōfirmatio
nis:⁊ oꝛdinis pꝫ ꝙ nō iterant̃.Et hoc oēs ↄcedūt.Eodē
mō de eucbariſtia oñdā.ſi circa eandē mām applices
vba cōſecratoꝛia bis nihil facis:ſicut ſi circa eundē ho/
minē applices bis bap^{m}.ſi potes circa aliā hoſtiā:ſilr̃ ⁊
potes circa aliū hoīeꝫ:vñ reſpectu eiuſdē māe equalr̃
eſt de

A

eſt de oíbus. ¶ Si dicas illud ſacr̄m.ſ.eucbariſtie frequēter ſumit̄: R̄ndeo in ſuſceptione nō ſtat rō ſacr̄i:ſʒ in cōſecratione. ¶ Sʒ qd de matrimonio: ¶ Dico ꝙ inter eaſdē duas pſonas nūꝙ̄ iterat̄:ſʒ cū alia bn̄:ꝛ tūc nō eſt eadeʒ mā:qꝛ in p̄mo matrimonio:mortuo altero cōiugū diſſoluit̄ matrimoniū ꝛ legitimū eſt ꝫbere viuēti. ¶ Sed de pnīa eſt du[m]:qꝛ aliq̄ dicūt ꝙ pnīa bʒ multotiens efficaciā ſup eadē peccata. ¶ Credo ꝙ eſt veꝝ rōne meriti ꝛ bumiliationis:ſʒ tn̄ ſuppoſito ꝙ abſolut⁹ fuerit p̄mo/nibil facit z[a] abſolō. Uel ſm eadē pctā plūries trāſire nō pōt:qꝛ vel p̄mo illud ſacr̄m babuit totalē efficaciā ſup pctā cōfeſſa:vel nō.ſi cōcedis ꝙ ſic:igit̄

M.i.dicum.

vlteri⁹ dī ſup eadē nibil pōt. Si dicas ꝙ nō:tu derogas dignitati ꝛ efficacie ſacr̄i. ¶ Sʒ qd de extrema vnctione.

Mā extreme vnct. duꝑ z[e].

Manifeſtū eſt ꝙ bō egrotus eſt mā bui⁹ ſacr̄i. Pōt dici ꝙ mā ꝓxima eſt oleū oliuarū:ꝛ illo eodē nunꝙ̄ vngēt bis:qꝛ reſolutū eſt. z[o] pōt dici ꝙ mā remota eſt bō

B

ſub egritudie cōſtitutus:ſʒ ſi in eadē egritudie diu manet:ꝛ ſit pluries in pi̅culo mortis ꝛ petit b̄ ſacr̄ʒ pluries pōt dari. Hoc dico qꝛ alia eſt egritudo in quolibet pi̅culo mortis:ꝛ ipſe bō eſt imediatū ſuſceptiuū ſub tali pi̅culo. pi̅cula aūt ſunt diſticta. ¶ Quid ḡ dicet̄ ad cōe dictū doctoꝝ q̄ diſtinguūt iter ſacr̄a iterabilia:ꝛ nō iterabilia.

Quare cōter z. dr̄ ſacr̄a iterabilia?

¶ R̄n̄[o] ꝙ ꝓ tanto alia dn̄r iterabilia:qꝛ diuerſis materijs facili⁹ applicant̄:ſed ꝓprie loquēdo reſpectu ꝓprie materie nullū eſt iterabile. ¶ Queſtio. III.

TErtio querit̄. Utruʒ in b̄ ſacr̄o poſſit cōmitti ſymonia. Qꝛ nō.ſymonia a Simone mago fuit cōmiſſa circa ſpiritualia.boc aūt ſacr̄m eſt ſenſibile:ꝛ ꝑ ꝯñs nō ſpūale. ¶ Contra.in boc ſacramēto cōfirmatur gratia:que eſt ſpiritualis.ergo ꝛc̄.

M.i.cōſtrūr.

C

Sermo notabilis in adēta lis de ſymōia?

HIc primo videndū eſt qd eſt ſymonia. ¶ Dico ꝙ ſm nomen dī a Simone mago q̄ voluit emere ptātē apl̄oꝝ ꝑ pecuniā vt poſſet cōfirmare cui vellet ſpūm ſcm̄. vt bī Actuū. 8. ca. queʒ icrepauit Petrus dicēs:pecunia tua tecū ſit in ꝑditionē ꝛc̄.

M.i.cōſcrre.

¶ Sed meli⁹ vī ꝙ debuit denoīari a Jacob q̄ ab Eſau emit p̄mogenita.i.dignitatē p̄mogeniture:ꝛ tūc p̄mogeniti erant ſacerdotes.ḡ dʒ noīari iacobia. Similr̄ iudei emerūt cbr̄m a iuda.ḡ ab eis debuit nominari iudeia.

De quid nois nois ſymonie op̄. ſʒ cōtʒ tj.

Gene.25

¶ R̄n̄[o] ad p̄[m]. dico ꝙ nō fuit intentio Jacob emere ſacerdotiū ſed dignitatē ſolū p̄geniture:ſic̄ ꝯſidere bereditati in bonis paternis ꝛ bīe bn̄dictionē paternā ꝛ talia. Nec inuenit ꝙ Jacob vſus fuerit ſacerdotio.

Mathei.26

¶ Ad aliud nō ita pure emebāt ſpūalia:ſʒ qꝛ ſūmus ſacerdos erat p̄nceps tp̄alis de quo plus curabāt. Silr̄ nec iudei curabāt de aliquo ſpūali:ſed de corꝑe occidēdo.

De quid rei eiuſdem.

¶ Sʒ qd eſt ſm rē ſymonia: ¶ Dī ꝙ eſt iniuſtitia cōmutatiua qua cōmutat̄ res ſpūalis pro tēporali:ꝛ res ſpūales pro gratuita re. Qꝛ ſit iniuſtitia/pʒ de ſe:ꝙ cōmutatiua/ etiam patet.iterum ꝙ gratuita eſt.

D

Symonia q̄tiens ꝛ quaſi cōmittitur.

Secunda ꝑticula. quot ſūt modi ſymōie: ¶ Ubi ſciendū ꝙ ſymonia cōmittit̄ q̄tuoꝛ modis:qꝛ cōmittit̄ de reb⁹ q̄ ſunt ex̄ nos:ſic̄ dādo pecuniā ꝓ re ſpūali. vel q̄ ſunt iuxta nos:ſic̄ ꝑſtare obſequiū corporale:vt ꝓpter b̄ habeat̄ ſpūale. vel q̄ ſunt intra nos:ſicut exbibēdo bonorē pp̄ ſpūale aliqd cōſequēdū. vl̄ q̄ ſūt ſupra nos:vt ſi ſctā darent̄ ad b̄ vt gratificet̄. vel ſic q̄tū ad illō ꝓ q̄ dat̄/ſymoniā cōmittit. Aliqñ circa pure ſpūalia:ſic̄ Simon magus voluit fac̄e. Aliqñ circa ſenſibilia:ſm qō cōmittit̄ in ſacr̄is. Aliqñ circa alia ſacra:vt vēdēdo plus caliceʒ bn̄dictū q̄ ſi nō fuiſſet bn̄dict⁹. Aliqñ circa bn̄ficia. Et nō ꝙ ſymonia imediate vel mediate ſemꝑ eſt in ordie ad ſpūale ꝛ gratuitū. ¶ Sʒ oc. dit̄.in ſacr̄o mr̄imonij:vbi ex pacto cōiuges vel aliqui loco coꝝ cōueniūt de dote:ꝛ tn̄ mr̄i[m] eſt verum ſacr̄m.

E

Epi ꝓ ordinib⁹ in qb⁹ ptās ſpūalis ꝛ gr̄a ꝑſtat̄ recipiūt pecuniā:puta ſi vocet̄ ad aliquē locuʒ. Et ꝓ inſtr̄is ſiue ſcripturis q̄ fiūt inſtitutis ſacerdotibus. ¶ R̄n̄[o]. ad p̄[m] dī ꝙ ſi q̄s bīet intentionē ꝙ ꝓ ſacr̄o matrimonij reciperet pecuniā:nō eſt dubiū:qn cōmitteret ſymoniā:ſʒ babendo reſpectū ad ſuſtētationē vtriuſqʒ cōiugis in neceſſitate:ꝛ ad eductionē ꝓlis ꝑcreande nō eſt ſymonia.

Nota optime q̄lr dos eſt licite expetēda.

vn̄ ſi aliq̄s diues vult accipe vxorē bn̄ ꝑt talē querere vn̄ ſtatus ſuus nō vileſcat. vn̄ ſic̄ ꝑus ſingularis bonorifice vixit:ita poſſit cū cōiugata bonorifice viuere:qō tn̄ nō poſſet niſi illa ꝑſtaret aliqō emolumētū:qꝛ qō ſuffic̄ vni nō ſufficit duob⁹.

¶ Silr̄ recipe monialē ꝓ pecunia eſt v̄e ſymonia:ſʒ ſi gratis recipit̄ ꝛ ꝓ nc̄itatib⁹ ei⁹ talia dant̄:fieri pōt.

Ecce qō q̄ris de dote monialium.

¶ Ad z[m] dōm:ꝙ eccl̄ia boc nō inſtituit:ſed ꝓ labore coꝝ accipe pn̄t. Un̄ ſi clericus bīet apportare aquā de remotis ꝑtib⁹ ad eccl̄iaʒ/ꝓ ſuo labore bn̄ poſſet aliqd recipe. Et ſilr̄ de epo ſi ep̄s nō poſſet ire illuc ſine magnis ſumptib⁹ ꝛ nō bīet vn̄:vel nō poſſet ſine detrimēto ſue eccleſie:bn̄ poſſet aliqd recipe ꝓ reſeruatione b⁹:ſʒ nullo mō bn̄do aſpectū ad ſacr̄m. vn̄ in bitudie ad ſacr̄m faciēdo pactū ſemꝑ eſt ſymonia.

F

Etſi nō ꝓ ſacramētis ꝓ labore tn̄ ſūptibꝰ ꝛ itereſſe ep̄s emolumētū recipe pōt.

Tertia ꝑticula. ſi eſt bereſis. Ur̄ ꝙ ſic. Dam̄. i lib[o] de bereſib⁹. p̄ ca. ponit ſymoniaʒ. ſilr̄ Aug. p̄mā bereſiʒ ponit eā. ¶ Sʒ b̄ nō vī qꝛ eccl̄ia alr̄ poſuit bereticos ꝛ aliter ſymoniacos. ¶ Jō diſtinguēduʒ eſt ꝙ aliquo mō opʒ dicē ꝙ ſymoniacus ſit bereticus: exq̄ ſʒ iſtos ſymonia eſt bereſis.

1.q.1.ſcrſ.vñ de ꝯſe.diſ.2. p̄ma bereſis eſſe ponit. Un̄ ſymōiac⁹ eſt iudicādus beretic⁹ ꝛ q̄ñ nō:notanter.

Qn̄cūqʒ igit̄ aliq̄s dat pecuniam ꝓ re ſpūali:ſi extimat ꝙ tali ꝑcio poſſet eam emere/tūc male ſentit:ꝛ eſt erroꝛ in itellectu:ꝛ ſic eſt v̄e bereticus:qꝛ de bis q̄ de fide tenemus ſentit alr̄ q̄ dʒ.

G

Si v̄o eſt auidus ad bn̄dū qualr̄cūqʒ ſiue bn̄ ſiue male:credēs tn̄ ꝙ illa res ſpūalis pecunia emi nō pōt:tunc eſt inordinatio in affectu ꝛ eſt v̄e ſymoniacus:ſʒ nō eſt bereticus. Un̄ Simon magus v̄e fuit beretic⁹:qꝛ ꝑter inordinatū affectū babuit ꝛ erroꝛē in itellectu. vn̄ Petrus dixit ei:qꝛ extiſtimaſti donū dei pecunia poſſideri. actuū. 8. Et ad boc attēdūt ſancti aliqñ. ꝛ ſic itelligēdū eſt dictū Aug. ꝛ Dam̄. ſilr̄ Aug. aliqñ ſciſmaticos vocat bereticos:aliqñ diſtinguit:qꝛ ſi tales ſciſmatici ſunt. ſi v̄o credūt eē obediendū:ꝛ nolunt obedire:tunc ſimplr̄ ſunt ſciſmatici. vn̄ ſi greci nō credūt eſſe obediendū eccleſie:cū boc ſit ꝯ articulū de vnitate eccl̄ie/beretici ſūt cenſendi. Si v̄o credūt:ſʒ ꝓteruire volūt:tūc ſoluʒ ſunt ſciſmatici.

Simon mag⁹ nedū ſymōiacus ſed bereticus fuit ſimul

Un̄ ſciſmatici cēſent̄ beretici ꝛ q̄ñ nō?

Greci an beretici ſicut ſciſmatici ſint? 22. di. omnes.

¶ Sʒ qd de ſortilegis q̄ abutunt̄ ſacr̄is:applicando ea reb⁹ q̄b⁹ nō debēt:vt bap[m] imaginib⁹ ꝛ corpus cbr̄i ad os buffonis ꝛ talia abſurda. nūqd tales cenſendi ſunt ſortilegi ꝛ beretici: ¶ R̄n̄[o] diſtinguo:aut ſic applicans credit ꝙ ſacr̄m bʒ efficaciā in mortē talis ꝓ quo illa applicatio fit ꝛ de corꝑe cbr̄i reſpectu q̄luſcūqʒ effect⁹ b̄ faciat ad qō ordinatū nō eſt. Uel boc nō credit:ſʒ intēdit facere irreuerētiaʒ ſacr̄o:vt ꝑ b̄ diabolus cōpleat votū eius. Si p̄mo mō/v̄e eſt cenſendus bereticus:qꝛ tunc eſt erroꝛ in intellectu:ꝛ credit oppo[m] fidei nr̄e. Si aūt ſcdo mō. tūc nō eſt bereticus ꝛ recte credit: ſʒ ē ſortilegus:qꝛ abutit̄ ſacr̄is ex ꝑuerſitate volūtatis.

H

Un̄ ſortileg⁹ cenſet̄ bereticus ꝛ q̄ñ nō?

¶ Sed qd de errante circa aliq̄s determiatū ab eccleſia:nūqd eſt cenſendus bereticus: ¶ Dico vlr̄ loquēdo ꝙ nō. Sed ſi errat circa ea q̄ ſunt fidei. Multa. n. ſunt determinata ab eccleſia:quoꝝ oppo[m] dicere nō eſt bereticū:ſʒ que tali intētione determinata ſunt ꝙ eccleſia reputat oppo[m] bereticū. bereticus. dicit Aug. nō eſt cenſendus oīs q̄ dicit bereſiʒ:ſʒ q̄ ꝑtinaciter ꝑſeuerat. ſimplices. n. boīes interdū dicunt aliq̄ q̄ nō ſūt recte fidei: ſed poſtq̄ notificat̄ eis:ſtatiʒ dimittūt. vn̄ ſubdit Aug. errare potero:ſed bereticus eſſe nō potero. ¶ Sed eſt

Un̄ ꝛ qō ꝛ circa qd cenſet̄ bereticus.

24. q. 3. q in eccl̄ia. ꝛ c. dixit. ꝛ alibi.

I
De peccati ſymonie grauitate ⁊ cōcomitantibus ipſm notanter.
Uide. 1. q. 1. reperiuntur.
Uide. 1. q. 1. ⁊ inde.

ne ſymonia maximū pctīn: ❡ Dī φ ſic. q2 illud eſt magnū peccatū: qḋ eſt ꝯ nobilioꝛē virtutē. Sꝫ idolatria eſt hꝰ. q2 eſt ꝯ latriā. Tū ēt q2 illud eſt maxie exprobratū ab eccl'ia. ❡ Sꝫ eſt ne i ħ ſacrilegū: dī φ hn̄ excellit ſacrilegio. ❡ Sꝫ eſt ne ſymoniacus excōicatus: ❡ Dī φ nō habeṫ in iure: ſed bene habeṫ φ ſunt irregulares: ita φ nō pōt eis conferri beneficium niſi cum diſpenſatione ſummi pontificis.

❡ Queſtio. IIII.

Gieziti qd ⁊ vn̄ dicātur.
ſ. heliſei.

QUarto querit̄. Utrū giezia cōmittatur in hoc ſacro: que ꝯſiſtit in vēdēdo ſpūalia. ❡ Et dī giezia a giezi ſuo ꝑphe dei: de quo habeṫ 4° Regū 5° ⁊ 6°. ⁊ de hyſtoria. ❡ Dōm φ ſic. q2 ſic giezi vēdidit donū ſpūſancti naamā ſyro: ſic ⁊ iſte. ❡ Quid igr̄. vel emere ſpūalia vel vendere pctm̄ maius: giezia vel ſymonia: ❡ Hic ſciendu3 φ ſm ſuperius dicta aliq̄ vtutes ſunt ad actū intendendū ſicꝫ fortitudo. aliq̄ ad remittendū: ſicut tēperātia. aliq̄ ptinēt ad vtrūq3: ſicꝫ iuſtitia. aliq̄ ad regulandū ſicut prudentia. Qn̄ igitur virtus daṫ ad intendendū: defect' eſt maius vitium q̄ ſupabundātia. oppoſito mō: qn̄ vtus daṫ ad remittēdū: vtus aūt qua reliqs vult hr̄e bona ſpūalia eſt media īter illa: inter. ſ. gieziam ⁊ ſymoniā. ille aūt q eſt ſymoniacꝰ magis vult hr̄e: q2 ēt mō indebito: ſꝫ giezic' magis vult carere: q2 mō indebito vult ipſis carere vēdendo ea: ⁊ ſic eſt in defectu. virtus aūt media daṫ ad actū intendēdū: q2 hoīes nō ſunt multū proni ad ſpūalia. igitur q eſt in defectu plus peccat: ⁊ ita beatus Petrus plus peccaſſet vendendo q̄ Simon emendo.

Nobilis doctrina. vidē. 1. d. 1. q. 1. ⁊. 37. d. 3. q. 7. ⁊ ſupra in hoc idem.
K
Nō grauius pctm ſymoniacū giezia.

Nunc poſt cōſiderationem.

L

HIc incipit diſtin. 24. ❡ Circa quā querunt̄ q̄tuoꝛ q̄ōnes. ❡ Prima vtrū ſacrm̄ ordis ſit ſacrm̄ noue legis. Oꝫ nō: q2 non inuenit̄ vbi chr̄s illḋ inſtituerit. ❡ Cōtra. Luc. 22°. hoc facite in meā cōmemoratione: tūc. n. dedit eis poteſtatem cōſecrandi.

4. cāe ſacri ordinis que?

Hic eſt ſciendū φ ſuppoſito φ ſit ſacrm̄ noue legis quatuoꝛ ad ipſu3 requirunt̄. Cā efficiens eſt epꝯs ordinatus. alius aūt nihil faceret. cauſa mālis pſona rōnabilis vtens rōne. cā formalis: ſignū ſenſibile ⁊ verba certa ad hoc ordinata. Cā finalis ad cōficiēdū corpus chr̄i. Et intelligendū φ ordines diſtinguunt̄ ſm diuerſa3 habitudinē ad ſacrm̄ eucharīſtie. ❡ Ulterius eſt ſciendū φ in alijs ſacris ſola vba ſunt forma. hic aūt ſignū ſenſibile. ❡ Sed oc. dif. ſi epꝯs nō intēdit ordiare niſi illū quē pōt de iure ⁊ aliqs q nō eſt ꝺ iure ſuo occurrit ſibi. nunqd ordinās iſtū facit aliquid: ❡ Dī φ lꝫ in vlī fecerit ꝓteſtationē: tn̄ q2 ille occurrit ſibi in ꝑticulari. in ꝑticulari itēdit cū ordiare: ⁊ iō eſt ordīatꝰ de facto.

Diſtinctio ordinū vnde attenditur.
Forma huius a formis aliorū ſacroꝝ in q̄ differt.
M
Dubiū nobile Conſidera plura hic.

❡ Queſtio. II.

SEcundo querit̄. Utrū ſint ſepte3 ordīes in eccleſiaſtica hierarchia. Oꝫ nō: q2 Iſidorus ponit. 9. iuxta nouē ordines angeloꝝ. ❡ In contrariū eſt magr̄.

Hic fuit opio magiſtri: vt pꝫ in lr̄a: φ ſunt ſepte3 ordines tn̄. iuxta numerū virtutū theologicaꝝ ⁊ cardinaliū: ita φ tres ordines maioꝛes corrñdent tribus vtutibꝰ theologicis: ⁊ q̄tuoꝛ ordines minores q̄tuoꝛ vtutibus cardinalibus. Iſidorus aūt ponit. 9. ſm φ nouē ſūt ordīes angeloꝝ. illis. n. ſeptē quos magr̄ ponit Iſidorus apponit pſalmiſtatū ⁊ epatū. pᵐ connumerās inter minoꝛes ⁊ 2ᵐ īter maioꝛes. ❡ Diony. autē de eccl'iaſtica hierarchia dicit φ epatus eſt maximus ordo. Et iō cū Diony. dico φ ſunt. 9. ❡ Sꝫ ꝯ. eadē rōne

De numero ordinū varie opi.
Cū Dionyſio ſuſtineo. 9. eē ordines in eccleſia.

dici poterit de archiepatu. ⁊ de papatu. ħ dico φ epatꝰ eſt ordo: q2 nunq̄ ꝯſecraṫ niſi cū ſigno ſenſibili: archiepꝯs aūt fit ſola volūtate ⁊ electiōe canonicoꝝ. pp. ſilr̄ ſola volūtate cardinaliū: ⁊ ſilr̄ de patriarcha: ⁊ iō illa tn̄ hn̄t dignitates. ❡ Sꝫ de pſalmiſtatu eſt dubiū. quā. n. hitudinē hꝫ ad eucharīſtiā nō apparet: q2 pſalmi legunt̄: ſed nō in miſſa. ❡ Rn̄ᵒ Diony. ordinauit φ pſalmi dicerent̄ ī miſſa: ſed nūc nō eſt ſic. Diſponunt. n. ꝑplm ad miſſa3: lꝫ mēᶜ alie hoꝛe canonice in qbꝰ pſalmi dicunt̄ ꝑparāt ad miſſa3. ❡ Sed de epatu quē ordinem hꝫ ad eucharīſtiā. ❡ Dico φ eque īmediatū ſicꝫ alij ordīes inferioꝛes. Nā ſi hoſtiariꝰ ⁊ lectoꝛ diſponit ꝑplm ad deuotionē in habitudie ad eucharīſtiā: ita epꝯs dat auctē3 cōficiēdi ſacerdotibꝰ: ⁊ iō hꝫ habitudine3 ad ſacrm̄ eucharīſtie ad quā diſponit miniſtros.

N
Eſt epatꝰ ſit ordo: archiepatꝰ ⁊ papatus vltra epatū ſolū addūt dignitatem.
Pſalmiſtatꝰ eſt ordo.
Dubiū nobile de epatu.

❡ Q̄ō. III.

TErtio querit̄. Utrū nobilioꝛ ſit ordo ſacerdotij q̄ epatus. Oꝫ ſic: q2 immediate eſt a chr̄o inſtitutus. ❡ Contra Dionyſi. de eccleſiaſtica hierachia. dicit φ epatus eſt maximus ordo.

O

Hic eſt intelligendū φ nobilitas ordis eſt attēdēda reſpectu obi. ſacerdos itaq3 hꝫ ꝑtātem corpꝰ chr̄i verū cōficiēdi. epꝯs vō circa corpꝰ chr̄i myſticū: pſcindendo igr̄ vnū ab alio nobilioꝛ eſt ordo ſacerdotij q̄ epatꝰ: pōt tn̄ epꝯs dici eminētioꝛ pp multitudinē actuū ad q̄s ſe extēdit. ❡ Sꝫ ꝯ. epatꝰ eſt cā equoca ſacerdotij: cū ipm ꝯferat. ❡ Silr̄ eſt poſterioꝛ ordie eēntiali. igr̄ eſt nobilioꝛ. ❡ Silr̄ includit duo. ❡ 4° quia magis deferṫ epīs q̄ pſbyteris. ❡ Ad pᵐ rn̄deo ⁊ dico φ nō eſt cā ꝑncipalis: ſed q̄ſi inſtrālis: ⁊ iō lꝫ ſit equoca nō eſt nobilioꝛ: q2 illa regula nō tꝫ in cauſis inſtrālibus: ſed ꝑncipalibꝰ. ❡ Ad 2ᵐ dico φ nō eſt ordo eſſentialis. ❡ Ad aliud ꝯcedo φ vtrūq3 includit: ſed ſi pſcindant̄ tūc nobilioꝛ eſt ordo ſacerdotij. ❡ Ad 4ᵐ. verū eſt iuriſdictionis: ſꝫ ſi pſcindant̄ magis deferri dꝫ ſacerdotio.

Ordies epatꝰ ⁊ ſacerdotij ſe hn̄t vt excedēs ⁊ exceſſa.
Obo 4ᵉ.
Doctrina nobilis ſuſtinendo ſacerdotiū excedē epatū.
P

❡ Queſtio. IIII.

QUarto querit̄. Utrū in iſtis ordinibꝰ ſit hitudo vel ordo eſſentialis. Oꝫ ſic. q2 in ordinibꝰ angeloꝝ qbꝰ iſti cōfoꝛmant̄ eſt ordo eēntialis. ❡ Cōtra. q2 ī ſacris nō eſt ordo eſſentialis. Et vlteriꝰ aliq ordinant̄ ꝑ ſaltus.

Hic introducuntur 4ᵒʳ ꝯnes ſiue veritates. ❡ Prima veritas eſt, φ inter aliq̄ eſt ordo eſſentialis: ſicut īter bapᵐ ⁊ alia: ſed īter alia nō eſt: pōt. n. aliqs ꝓmoueri ad ordines nō ꝯfirmatꝰ. ❡ 2ᵃ vitas, φ nec īter īferioꝛes ordīes ad ſacerdotiū: pōt. n. aliqs ordinari in ſacerdote3 nullo alio ordine ſuſcepto: ſicut chr̄s ordinauit aplos. ❡ Sꝫ eſt ne ordo īter ſacerdotiū ⁊ epatū: ❡ Dico φ eligi pōt epꝯs: ſꝫ nō pōt hr̄e ꝑtātē cōferendi ordies anq̄ ſit ſacerdos. ❡ 3ᵃ vitas eſt, φ ē aliqs ordo īter aliq̄s dignitates ⁊ īter aliq̄s nō: aliqs. n. laicꝰ pōt eligi ī papā: q2 auctas ē nō ordo. Archiepꝯs aūt icludit epm. Silr̄ ſacra non hn̄t ordinē ad dignitatē niſi bapᵐᵘˢ: q2 ille q baptizatꝰ nō ē: nō ꝑtinet ad eccl'ia3 militātē: ⁊ ſic dignitatē in ea habere non pōt. ❡ Sꝫ hic oc. du. ſi aliqs ordinet̄ per ſaltus. ❡ Dī φ talis eſt irregularis: ⁊ ſꝫ ſtatutū eccleſie debet ſuſcipere ordinē pretermiſſum ⁊c̄.

Ueritas 4ᵉ.
Q
Inter q̄ ſacra eſt ordo eſſentialis ⁊ inter q̄ nō. ⁊ ſilr̄ comparādo ſacra ad dignitates ⁊ ſpāſr ordies inter ſe ⁊ ad alia nōnter.
Laicū in papā eligi poſſe.
Dubiū nobile de ꝓmoto per ſaltum.
Uide. 52. diſ. ⁊ alibi.

Solet queri ſi heretici ⁊c.

HIc incipit diſtin. 25ᵃ. ❡ Circa quā queruntur 4ᵒʳ q̄ōnes. ❡ Prima. vtru3 chr̄s imediate inſtituerit ordīes. Oꝫ nō: q2 magiſter dicit φ aliq ſunt ordies ab eccl'ia inſtituti. ❡ Cōtra. quia oīa ſacra noue legis vīr

imediate

A

Vide di. I. ꝛ. 2. De instõne ꝛ institutõribus ordinũ nõnl. Dubia nõndũ de ecclesie auctoritate.

Immediate fuiſſe inſtituta a chriſto vt fuit ſupius pbatum.

Hic dicit magr̃ ꝙ ſacerdotiũ fuit a chriſto immediate inſtitutum. ordo aũt diaconatus ab apl'is: qꝛ illos ſeptẽ diaconos ordinauerũt inter quos fuit btũs Stephanus vt hꝫ actuũ 6°. poſtea ſubdiaconus in pmitiua eccl'ia. poſtea 4°ꝛ ordines minores. ¶ Sed quõ potuit hoc eccl'ia facere? ¶ Dĩ ꝙ reuelatione ꝛ iſtinctu ſpũs. ſ. ſcĩ. eccl'ia pmitiua ordiauit in alia for° ꝙ̃ mõ. ¶ Sꝫ oc. du. qꝛ ſi eccleſia inſtituit: igĩ põt deſtruere. ¶ Dico ꝙ verũ eſt ſi mere ab eius auctẽ hoc fieret. ¶ 3ª dif. quõ põt eccl'ia inſtitueere aliqd ad qđ ſequiẽ gratia? ¶ Dico ꝙ hñ nõ auctẽ ppria: ſꝫ diuina. ¶ Sꝫ queriẽ ſi ſine ſignis ſpãlib° põt ſũmus pontifex ordiare. ¶ Dico ꝙ nõ de ordinib° ſacris: ſꝫ de alijs minorib° vt ꝙ ſic auctẽ. ſ. ſ. ſi reuelatũ ſit. ſicut cunctib° fratrib° in tartariã dedit ptãtẽ ꝯferẽdi ordies minores. ¶ Qõ. II.

Vide in chronica religioſo

B

Secundo querif. Utrũ in ſingulis ordinib° imprimaẽ caracter. Uñ ꝙ nõ: qꝛ nimis multiplicarenẽ. ¶ Contra. qꝛ qlꝫ ordo nõ eſt iterabilis. ꝛ hui° cauſa cõiter aſſignaẽ: qꝛ caracter imprimitur.

Quot caracteres ꝛ qñ ipꝛimitur.

Hic dicendum eſt ꝙ in oĩb° iprimiẽ: qꝛ ſunt initerabiles ꝛc. ¶ Sed in q̃ ſenſibili ſigno iprimiẽ. ¶ Dico ꝙ in illo qđ magis conuenit cũ offõ vt ſubdiacono qñ ſibi danẽ inſtrã qb° miniſtrat diacono. De diacono. n. dicũt aliq ꝙ in ipoſitiõe manuũ: ſꝫ directius offiñ eius eſt qđ ptinet ad eucharistiã. hoc in illo ſigno in quo miniſtrat ꝛ diſpenſat hoc ſacramẽtũ. ſacerdos aũt in oblatione calicis: qꝛ p hũc modũ chriſtus cõſecrauit aplõs. ¶ Sed hic oc. dif. ſi adueniẽte 2° caractere pdiẽ pmus. ¶ Dicũt aliq ꝙ ſic. ¶ Sed hoc eſt irrõnabile. vñ dico ꝙ cuilibet ordini corrñdet pprius caracter ꝛ ſunt alterius ſpẽi ſicut actus ad quos diſponũt. ¶ 2° diffi. ſi ſunt multi caracteres. ¶ Dico ꝙ ſic tot quot ordines. ¶ 3° dif. ſi differũt ſpẽ. ¶ Dico ꝙ ſic. ſicut ordies ꝛ act° ad quos pſpiciunt. ¶ 4° diffi. qꝛ aliq dicũt ꝙ ſicut ala rõnalis in vtute cõtinet ſenſitiuũ. ita vt ſufficere vnus caracter alios cõtinẽs in vtute. Sꝫ illud nõ valet in pposito: qꝛ ordinatus p ſaltũ dꝫ iterũ ordinari: qđ tñ ſi ita eſſet non oporteret. vt pꝫ in exẽplo dato. nã ſi alicui infundaẽ ala rõnalis ꝛ p nõ viuit vita vegetatiua nõ opꝫ ꝙ poſtmodũ hẽat eã. ¶ Qõ. III.

Dubia nõndũ

C

Nõ ſolũ diuerſi: ſꝫ ſpẽ differũt ſꝫ ſoli ſuñt plures caracteres ꝛ alterius ſpẽi ꝛ ſic manentes.

Tertio querif. Utrum qlibꝫ eps poſſit ordinare. Vꝫ ſic. qꝛ qlꝫ hꝫ ptãtẽ. ¶ Cõtra. qꝛ interdũ interueniũt ipedimẽta.

Iſta qõ mota eſt pp. 6. difficultates que hic occurrũt. ¶ Prima eſt ſi eps ſit hereticus. vtrũ põt ordiare. ¶ Dico ꝙ ſic. ſicut põt conſecrare: q tñ ab eo ordines ſcienter recipet peccat mortalr̃: ꝛ eſt irregularis. malitia tñ miniſtri nõ ipedit qn ſacrm̃ recipiãt de facto. ¶ Sed nũqd ſciſmaticus? ¶ Dico ꝙ ſic eodẽ modo: ſi habeat intentionem faciendi qđ facit eccleſia. ¶ Sed nũqd eps excõicat°? ¶ Dico ꝙ excõicatio nõ ipedit caracterẽ epalẽ: ſic nec caracterẽ ſacerdotalẽ ad ꝯſecrandũ: peccat tñ ꝛ efficiẽ irregularis. ¶ Sed nũqd eps irregularis põt? ¶ Dico ꝙ ſic. ¶ Sꝫ nũqd ſciſmaticus ꝛ hereticus. ¶ Dico ꝙ ſic. vñ greci vere ordinant: al's nõ ꝯficerent: ſed peccat ꝛ eſt irregularis. Silr̃ dĩ de ſuſpenſo. ¶ Sed hic occurrit diffi. maior. ¶ Si eps degradatus põt? ¶ Dicunt aliq ꝙ nõ: qꝛ iuriſditio ꝛ caracter ſibi auferunẽ. ¶ Sꝫ ꝯtra hoc eſt: qꝛ ordo epalis eſt initerabilis: ſicut cuiuſlꝫ ordinis: tunc aũt eſſet iterabilis. verbi grã. ſi in degradatione auferret ſibi caracterẽ. ponaẽ ꝙ papa poſtea abſolueret eũ a pena per te nõ erit eps. Si igĩ deberet fieri eps. opꝫ ꝙ iterũ ordineẽ: ꝛ ita ſacrm̃ ordinis iteraretẽ: ꝛ.

Dubia nõndũ de eps ordinante.

D

Heretic° ſciſmaticus excõicat° irregularis ꝛ degradatus eps ſi tempꝰ ſm intentionẽ eccl'ie p cedẽdo ordinat ſicut ꝛ cõſecrare põt.

XI. I. qlꝫ ordo

fieret irreuerentia ſacrõ: ꝛ p ꝯñs cõmitteretẽ ſacrilegiũ. ¶ Queſtio. IIII.

B

Quarto querif. Utrum cuilibet fideli poſſit cõferri ſacramentũ ordinis. Vꝫ ſic. quia eſt eius mã debita. ¶ Cõtra. patet de multis: qbus lꝫ ſint fideles ordo conferri non debet.

Iſta queſtio eſt introducta pp̃ter ſex dubia. ¶ Primũ. ſi etas puerilis ipedit. ¶ Dĩ ꝙ ſic. qꝛ iſtud ſacrm̃ nõ eſt eius qui nõ vtitur rõne: ſed tñ qñ incipit eſſe capax rõnis poteſt de facto ordinari: lꝫ nõ de iure niſi ſm ſtatuta canonũ. ¶ 2m ſi ſexus muliebris impedit. ¶ Dĩ ſilr̃ ꝙ ſic ſm doctrinam Apl'i q nõ pmittit eas in eccleſia docere. ¶ Nota ꝙ ſi nõ fuerit mutilatio deformis: nec ipſe fuerit in culpa: talis ab ordinib° nõ excludiẽ. ſi aũt fuerit in culpa: tũc vix diſpenſatur. ¶ Sed qd de patiente defectũ in naturalibus? Dicaẽ ꝙ ordiari põt de potẽtia abſoluta pape: qꝛ ſolũ phibeẽ de iure poſitiuo. Sed de iure naturali poteſt: ꝛ ſi fiat de facto eſt ordinatus. ¶ 3m de bigamo. ¶ Dicif ſilr̃ ꝙ ſic de potẽtia abſoluta. ꝛ de iure nãli: ſꝫ de iure poſitiuo oppoſitũ eſt inſtitutũ. ¶ 4m dubiũ de mutilato. Dico ꝙ nulla mutilatio pedis vel oculi ipedit de facto ſed mutilatio lingue. ¶ Sed qd ſi careat manu? Dico ꝙ manus nõ requirit ſimplr̃: ſed ſufficit preſentia eccleſie ꝛ prolatio vboꝝ. ¶ Sed nunqd homicida? Dico ꝙ de facto ſic: ꝛ efficiẽ irregularis. ¶ Sꝫ dubiũ vt ꝙ eccleſia poſſit elegitimare aliquas pſonas ad ſuſceptionẽ ordinũ: ita ꝙ ſi fieret nihil factũ eſſet: ſicut inſtituit illegitimas aliquas ad matrimoniũ: vt in tertio gradu parentele. ¶ Hic videẽ difficile: quare nõ eſſet ſi fieret de facto ibi ſicut hic. Uñ videẽ ꝙ eque hñ poſſit illegitimare in pposito: ſicut ibi: nec apparet aliqua cauſa quare nõ. ¶ Scotus libro 4°. verũ eſt ꝙ diſtin. 32ª fuit mentio de pſbyteriſſa. Item diaconiſſa non dꝫ ordinari ante quadraginta annos. ¶ Rñdeo in grecia vxor presbyteri põt dici ſilr̃ presbyteriſſa: vbi ſacerdotes vtunẽ licite matrimonio pus ꝯtracto. apud nos aũt hoc eſt abrogatũ. ¶ De diaconiſſa aũt põt dici ꝙ illa cui cõperit ex ordiatiõe abbatiſſe vel collegij legẽ homeliã in vigilijs põt dici diaconiſſa: lꝫ illa nõ ſit alicui° ordis.

Extra de eta. ꝛ qli. ordi. ꝛ alibi quere. Dubia nõndũ de ordinãdis ꝛ ipedimẽtis ordinandoꝝ. I. cori. II. ꝛ. I. Thimo. 2.

F

Puer ꝛ mulier ſimplr̃: ſꝫ mutilat° male. male natus: ꝛ homicida tñ iure poſitiuo illegitimatur. Extra. ð fil°a pſbyteroꝝ. ꝛ. Extra de bigamis.

Extra de homicidio.

G

Sicut ad matrimoniũ ita ad ordies eccl'ia illegitimare põt. Vide in mã ð matrimonio ſe-per ꝛ ſt. pñi. 27. q. 1.

Preſbyteriſſa ꝛ diaconiſſa quid

Cum alia ſacramenta ꝛc.

Hic incipit diſtin. 26°. ¶ Circa quã querif. vtrum matrimoniũ ſit ſacrm̃. Vꝫ nõ: qꝛ in ſtatu innocẽtie nõ fuerũt ſacrã: cũ ordinẽtur ꝯtra plagas quas hõ incidit pp̃ter peccatũ: vt pꝫ i parabola ſamaritani. Luc. 10°. matrimoniũ aũt tũc fuit. ¶ Cõtra. Apl's dicit ad Ephe. 5°. hoc ſacrm̃ magnũ eſt in chriſto.

Sermo copiſus de matrimonio ſed vide ſco. vbiqꝫ.

H

Hic intelligendum ꝙ matrimoniũ fuit in q̃druplici ſtatu ꝛ in q̃druplici tẽpore. ſ. innocentie nãe: legis ſcripte: legis grẽ vſqꝫ ad finẽ. In pmo qdẽ ſtatu ſtatutũ fuit Geñ. 2°. ꝛ pp hac relinquet hõ patrẽ ſuũ ꝛ matrem ꝛ adherebit vxori ſue. Ubi tria bona exprimunẽ. ſ. bonũ ſacri. bonũ fidei. bonũ prolis. ſ. in carne vna. ¶ 2° in ſtatu legis nature fuit ꝯfirmatũ: nec legiẽ in illo ſtatu fuiſſe in aliquo diminutũ. ¶ 3° in lege ſcripta fuit diminutũ quare data fuit lex diuorcij que pus nõ fuit pmiſſa. In iſtis trib° tẽporibus fuit matri°: ſed nõ ſacrm̃ efficaciter ſignãs gratiam: ſicut mõ hñ ſignabat rẽ ſacrã: ſed p nunc eſt cã grẽ. tũc nõ erat. Sed in 4° ſtatu qñ chriſtus dixit Matth. 19. Quos deus cõiunxit hõ nõ ſeparet: fuit vere ſacrm̃. ¶ Intelligendum tñ ꝙ ſicut in alijs ſacris 4°ꝛ ad eius

Geneſ. 2. ꝛ Matthei. 19.

Quadruplex ſtatus: ſeu tpõs matrimoniũ: ſꝫ vario modo. Bona matrimoniũ triplex

Eoꝝ mři° nõ tñ ſacrm̃ matrimonij fuit aũ legẽ chriſti.

I

> Cauſe q̃tuor h⁹ ſacti que?
> Du⁹ bñ notāda.
> Act⁹ mr̄i.monialis qualr̄ ꝛ qñ licitus cū culpā ipoiat.

integritatē regimiẽ ita hic ops. Cauſa efficiēs voluntas pſonaꝝ ꝯhētiu. cā mālis pſone legitime ꝛ etatis pfecte. Cā formalis nō ſicut in alijs:q2 hic nō eſt determinata forma ṽboꝝ:ſ3 ſub q̃buſcūq3 ſignis exꝑmaẽ ſufficit: cā finalis ꝓcreatio ꝓlis ad cultū dei. ℂ S3 h̄ oc.dif.ſi ille actus eſt licitus. Aliq̄ heretici dicūt ꝙ idē eſt act⁹ matrimonialis ꝛ fornicationis. hoc aūt eſt hereticū vt innuit Apl's. Unuſq̄ſq3 (inq̄t) vxorē ſuaʒ hēat ꝓp fornicationē.ſ.deuitandā.p⁹ ad corin.7°. ℂ Dubiū tñ eſt.ſi in illo actu licito poſſit eſſe peccatū mortale. ℂ Rñ°.ꝛ dico ꝙ ſic.ſi nō eſſent debite circūſtātie:ſicut in comedendo ꝛ in alijs actib⁹:ꝛ in hoc nō eſt difficultas. ℂ Sed dif.eſt. ſi ꝓp abſtinētiā a fornicatione fiat nulla alia intentiōe hita. vtrū ſit veniale. Aliq̄ dicūt ꝙ pctm̄ eſt ex quo Apl's dicit.p⁹ ad Corin.7°. vxori vir debitū3 reddat. tñ vi ꝙ ſic:qđ p3 cū ſubdit. hoc aūt dico ſm idulgentiā:ſed indulgentia pſupponit aliquā culpā. ℂ 2ᵃ diffic.ſi in aliq̄ caſu eſt peccatū mortale. ℂ Di ꝙ 4ʳ exercetẽ ille [redacted]

K

> Exerceri pōt act⁹ carnalis i mr̄i° 4ʳ ꝛ qñ eſt pctm̄ nōnl.

Aliqñ ꝓp redditionē debiti. Aliqñ ꝓp ꝓlē ꝓcreādā. Aliqñ ꝓp vitandā fornicationē. Aliqñ ꝓp extinguēdā libidinē. Et in hoc vltimo vi͂ eſſe peccatū mortale:ſicut dicit Raphael in Tobia. Tobie.6°. audi me ꝛ oſtendam tibi ꝛc̃. S3 ꝓp vitandā fornicationē eſt veniale. ꝓp gnātionē ꝓlis ad diuinū cultū:ꝛ ꝓp redditionem debiti eſt meritorius actus:q2 actus iuſtitie eſt redditio debiti. ꝛ actus latrie vi͂:qñ eſt ꝓp ꝓlē ꝓcreādā ad diuinū cultū. ℂ 3ᵃ diffi.ſi ſi. act⁹ gratioſus ꝙ infundaẽ gr̄a virtute ei⁹. ℂ Hic dico ꝙ l3 ſacrm̄ h̄ hēat ꝑ ſe cōferre grām:nō tñ act⁹ ex ꝑte opis:ſed ex ꝑte opantis:q2 actus nō eſt ſacr3: ſed ſequela:ſed ꝓmus cōſenſus mr̄imonialis eſt cauſa.

> An i actu reddendi debitū3 infundat gr̄a. ꝛ an ſit ſub ꝓcepto.

L

ℂ 4ᵃ dif.ſi cadit ſub ꝓcepto. Di ꝙ ſic qñ alter cōiugū exigit debitū. in lege aūt nāc fuit matrimo^m ſub ꝓcepto. cū deus dixit:creſcite ꝛ multiplicamini ꝛc̃. Geñ.2°.cap. Nunc aūt nō:nec ſub cōſilio ſilr. ℂ Sed apud infideles eſt ne matrimoniū per modū vinculi. ℂ Certū3 eſt ꝙ nō eſt ſacramentum. Apoſtolus Paulus videẽ dicere ꝙ ſic. Si quis (inquit) vxorem infidelem ꝛc̃.

> De mr̄i° infideliū nōnc.
> 1.corin.7.

Poſt hoc aduertendum.

HIc incipit diſtin.27ᵃ. ℂ Circa quā3 querit. vtrum matrimoniū ſit diſſolubile. Oꝫ ſic:quia Moyſes dedit libellum repudij:patet Deutero.24°. ℂ Sed contra. Mat.h̄. 19°. dicit chriſtus. Quos deus coniūxit homo nō ſeparet.

M

> Mr̄i^m 4ʳ cōſideraẽ ꝛ qñ diſſolubile vl' non.

Hic ſciendum ꝙ matrimoniū 4ʳ ſumiẽ. ꝑ matrimonio ꝓnūtiato. initiato. rato. ꝛ cōſumato. ℂ Primū eſt:qđ eſt contractū per ſponſalia:puta per ṽba de futuro ꝛ hui⁹. Et iſtud eſt ſ3 q̄d mr̄i^m. Initiatū eſt ꝑ ṽba de preſenti cū cōſenſu:nōdū ſubſecuta copula carnali. Ratū qñ eſt cōfirmatum ꝑ aliquē actū interuenientē abſq3 carnali copula. ℂ 4° qñ cōſumatur rōne copule carnalis. ℂ De ꝓmo nō eſt difficultas/qn ſit diſſolubile:ſed de alijs tribus eſt du^m.

> Dubia nōnda

ℂ Prima diffi.ſi qđcūq3 iſtoꝝ diſſolui pōt ꝑ cōſenſu3 vtriuſ̄. ℂ Rñ°. hoc pōt intelligi:vel quātū ad thoru3: ꝛ ſic eſt ſolubile. 2^m aūt vinculū nō:q2 quos deus coniūxit ꝛc̃. ℂ 2ᵃ diffi.ſi ſoluiẽ ꝑ ingreſſu3 religionis. ℂ Dico ꝙ vel eſt tñ initiatū:vel cōſumatū. ꝓmo mō diſſoluitur ꝑ ꝓfeſſionē:nō aūt ꝑ ſolū ingreſſum q2 morte ciuili moriẽ. mr̄i^m aūt h3 ſuā ꝑfectionē in ſtatu mundi. ℂ 3ᵃ diffi.ſi ꝑ mutilationē diſſoluiẽ. ℂ Hic di ꝙ ſi ſit mutilatio in ꝑtibus genitalibus:tūc diſſoluiẽ ſi nondū ſit cōſumatū.ſi ſit ꝯſumatū nō pōt diſſolui. De initiato. aliq̄ dicunt ꝙ nō diſſoluiẽ. Sed Scotus dicit ꝙ ſic:q2 tā.ū

> A.l.matrim. Mathei.19.
> Qualr̄ pmatū ꝯſenſu3 ꝛ religionis ingreſſu3 diſſoluitur mr̄i^m:ꝛ qualr̄ non?
> Qualr̄ mutilatio ꝛ fornicatio diſſoluit: ꝛ mors corporalis.

valet ſicut ſi eſſet ciuilr̄ mortuus. ℂ 4ᵃ diffi.ſi ꝑ fornicationē diſſoluiẽ. chřs vi͂ dicere ꝙ ſic. ℂ Di ꝙ itelligit q̃tū ad thorū ꝛ cohabitationē. nō q̃tū ad vinculu3:ſed nūq̄d ꝑ mortē corporalē diſſoluiẽ. Paulus p⁹ ad corin. 7°. dicit expreſſe ꝙ ſic. ℂ Sed ſi reſurgat? ℂ Di ꝙ nō teneẽ amplius ſibi. ℂ Sed credendū eſt ꝙ ad meliores fruges reuocatus ſit. ℂ Sed ſacerdos reſurgēs teneẽ exeq̄ ꝛ facere miniſteriū ſacerdotij:ꝛ religioſus teneẽ ad obſeruantiā ſicut ꝓus. vinculū.n. matrimoniale fundaẽ ſup ptātē corpoꝝ q̄ diſſoluiẽ. Vinculū aūt ſacerdotij qđ fundaẽ ſup caracterē:q2 caracter idelebilr̄ manet i aīa:ó ſacerdos teneẽ exeq̄ offm̄ ſuū. Tñ de iſto.

N

> Li.4.in hac mā di.34. Mathei.19.
> Mathei.22. Diis nōbitis inter reſurgentes q̄ ad vinculū mr̄imonij ꝛ ſacerdotij ſeu religionis in caſu.

Hic ſolet queri ꝛc.

HIc incipit diſtin.28ᵃ. ℂ Circa quam queriẽ. vtru3 mr̄i^m ꝑficiaẽ ſolo cōſenſu. Oꝫ ſic. q2 ois obligatio ꝑficiẽ ſolo cōſenſu. ℂ Cōtra. nulla obligatio perficitur niſi per expꝛſſionem exteriorem.

O

Hic primo videndū eſt ſi ſufficit cōſenſus tacitus. ℂ Di ꝙ nō. niſi.n. exprimaẽ ꝑ aliq̄ ſigna nō eſt ſacramētū. ex ſolis actib⁹ volūtatis. In aliquo tñ caſu:qñ parentes ꝯhūt ꝓ filijs qui ſunt in ptāte coꝝ ſufficit ſm ius ciuile ꝛ ſm canones. ꝛ ſm aliq̄ ſigna:tñ bonū eſt vt ipſimet exprimant ꝑ verba. ℂ 2° op3 videre ſi ſufficit cōſenſus ꝓ futuro tpe. ℂ Di ꝙ nō:q2 talis eſt cōſenſus de pñti:ꝛ ꝑ ꝯñs ſi nō actualr̄ inſit nō eſt mr̄i^m:ſi tñ conſenſus nō ſit expꝛſſus de futuro cōſecuta copula carnali in foro eccleſie cōpelliẽ /nō in foro dei. ℂ 3°.ſi cōditiōe interpoſita. ℂ Di ꝙ ſi ſit conditio ꝯ nām matrimonij: ſic dicēdo. accipio te cū iſta cōditione ſi exponas te ad fornicandu3 vel ſterilitatē procures. nō ſtat. Sed ſi cōditiones nō ſint tales:tūc vel ſunt honeſte vel nō:ſi ſint inhoneſte ſicut de vſura. eſt verū mr̄i^m:q2 talis cōditio habeẽ ꝓ nō appoſita:ſed ſi honeſta vel eſt de preterito: vel de futuro:vel de ꝓſenti:ꝛ tunc tenet cōditione ſeruata. ℂ 4ᵃ diffi.ſi eſt de cōſenſu cla3. Diſtinguo. aliq̄s di ꝙ nō facta ꝓnūtiatione trina. vel nō corā eccleſia. vel ſine teſtibus. Sed quid ſi ſint ſoli ipſi duo:ꝛ poſtea ꝯhat cū alia in facie eccleſie:quid faciet? ℂ Dico ꝙ cōpelleretẽ per eccleſiā eſſe cū ſcḋa:cū qua tñ nō eſt mr̄i^m: q2 ſolū eſt mr̄i^m cū ꝓma. ℂ Sed ſi nō ſit niſi inter ſuos: tunc nō eſt mr̄i^m niſi cū ꝓma. ℂ Sed q̄d. ꝗ eſt ꝑplexus q̄d agere debeat. ℂ Dicit Scotus ꝙ tenetur redire ad ꝓmā ꝛ ſuſtinere excōicationē:ꝛ in hoc moreẽ. vñ apud deū nō pōt eſſe perplexus. ℂ Sed q̄d ſi per internuntiū. ℂ Di ꝙ tenet mr̄i^m ſi ſit ei cōmiſſu3. ℂ Sed q̄d ſi ꝑ litteras. ℂ Dico ꝙ ſic. ℂ Sed q̄d ſi vterq3 cōſentiat ꝛ alter ſcribat cōſenſu3 ſuū ꝛ alter nō ſcribat. ℂ Diciẽ ꝙ nō ſufficit niſi cum expreſſione alicuius ſigni.

> Dubia nōnda
> Cōſenſus tacit⁹ nō ſuffic. 32.q.2.honorentur.
> Et extra.de ſpōſalib⁹.ſuper. ꝛ al'bi.
> Cōſenſus expꝛſſus de futuro nō ſuffiẽ niſi ſequatur copula.

P

> Cōditio multiplex iterponi pōt i mr̄i°. ꝛ que ſeruari reqriẽ ꝛ q̄ nō.

> A.l.pro non obſeruanda.
> De clādeſtino cōſenſu ꝛ doloſe ꝯhētibus ꝛ mr̄i° ꝑ internuntiū ꝛ lr̄as ꝯcto notanter A.l.duos.

> diſ.30.h⁹.q.1.

Q

Oportet autem conſenſum ꝛc.

HIc incipit diſtin.29°. ℂ Circa quam quero. vtrum coactio aliqua ipediat matrimonium. Oꝫ nō:q2 parentes pñt filios cōpellere. ℂ Cōtra. actus gratuitus d3 cē liber.

Hic eſt intelligendū ꝙ difficultas eſt de coactione. q̄ eſt ꝓpter timorē. ℂ Timor.n. eſt duplex. q̄dā qui cadit in cōſtante viro ꝓp oppoſitū malū inceptū ab aliquo:ꝛ talia ſunt q̃tuor. timor mortis. ille cadit in cōſtantem ꝛc̃. timor enormis mutilationis. timor ſtupri. timor ſeruitutis ꝛ captiuitatis. ſi ṽo aliq̄s cogaẽ timore tali nō tenet

> Timor duplex Timor cadēs in cōſtāte viro eſt q̄druplex.

matrimoniū

A

Soluꝰ timoꝛ cadẽs in cõſtã tẽ virũ ĩpedit ꝛ dirimit matrimonium.

Timoꝛ nõ cadens i i ↄſtan tẽ virũ ꝗꝛ

matrimoniũ. Quidã v̓o eſt qui cadit in cõſtantẽ virum vt pp mala nõ ita difficilia: ſicut dicendo. tu nõ eris ꝓmotus ad honoꝛẽ talẽ/ niſi ↄ̃has cũ iſta. vel auferaʒ a te bona foꝛtune: puta hereditatẽ vel hmõ. ꝛ ſilr̄ de bonis coꝛ poꝛis. vñ tenebo te in diſciplina ꝛ arta cuſtodia ſicut fit de puellis: ꝛ ſilr̄ de bonis aĩe: vt ego diffamabo te: ꝛ talia. ℂ Dĩ igĩ ꝙ ſi timoꝛe alicuiꝰ iſtoꝝ ↄ̃hat mrĩm dʒ tenere. ℂ Sʒ ↄ̃. qꝛ vĩ ꝙ nullus timoꝛ cadat in cõſtanteʒ virũ: qꝛ vir cõſtans magis dʒ moꝛi ꝗ̃ peccare moꝛtalr̄. ℂ Rñ°. ꝙ reᵃ pctĩ moꝛtalis nũꝗ̃ in virũ cõſtantem dʒ cadere timoꝛ: ſed ſicut dĩ in 3° ethicoꝝ. ſunt ꝗ̃dã ad que nõ eſt cogi ꝛc̃. ſed reᵃ actꝰ indifferẽtis bñ cadit. actꝰ aũt mrĩmonialis nõ eſt neccũs: nec ſub ꝑcepto. ℂ Sʒ h̓ oc. dif. ſi aliqs ↄ̃hit timoꝛe cadẽte in cõſtantẽ viruʒ poſtea recedit timoꝛ ꝛ tacite cõſentit. ℂ Dõm ꝙ ſic tʒ. exq̃ trã ſit timoꝛ: ꝛ nõ reclamat: ceſſat impedimẽtũ. ℂ 2ᵃ dif. ſi ſubſecuta copula carnalis cũ tali metu rectificet mrĩm.

Caplo. 1. Reſpectu pec cati moꝛtalis ↄ̃hendi vir cõ ſtans nõ cogit

B

Dubia nõnda Ceſſantibꝰ ti moꝛe ꝛ coactiõ ne ↄtingit ma trimoniũ rati ficari duplr̄. Iuramẽtũ in caſu non foꝛe obſeruãdũ.

ℂ Dõm ꝙ ſtante metu nihil facit: ſed ſi nõ ſtet ꝛ nõ ſit coactio ꝑficit mrĩm. ℂ 3ᵃ dif. ſi cũ tali metu iurat ſe ſeruare mrĩm. ℂ Dõm ꝙ iuramẽtũ factũ cũ metu non eſt ſeruandũ. ℂ Sʒ ſi aliqs iuret alicui ꝙ copulabit ſibi ꝛ poſtea intrare velit religionẽ eſt ne iplendũ iuramẽtũ? ℂ Dicũt aliq ꝙ ſic: qꝛ eſt licitũ iuramentũ: ꝛ dʒ ipleri ꝛ poſtea dʒ igredi religionẽ. Alij dicũt ꝙ ſtatĩʒ igredi põt qꝛ cõmutatũ ẽ iuramẽtũ i meliꝰ: ꝛ iõ nõ opʒ ꝙ ↄ̃hat prius.

Et ſolum coactio ꝛc.

Hic incipit diſtinc. 30ᵃ. ℂ Ubi ꝗrunt̃ duo. ℂ Primo. vtrũ erroꝛ ipediat mrĩm. Qꝛ non: qꝛ deus ratificat aliqua talia. ſicut matrĩm Jacob ꝛ Lye vbi fuit erroꝛ. ℂ Contra. Aug. Inuiſa diligimꝰ: incognita neq̃ꝗ̃. actꝰ ꝗ̃ voluntatis nõ ferĩ ſuper incognita: ꝛ per ↄñs talis erroꝛ ipedit matrimonium.

C

Gene. 19. 9. triui. ꝛ. 10. c. 1. ꝛ. 15. c. vlꝛ ꝛ alibi ſepe. Erroꝛ in matri monio 4ᵉˣ põt accidere. ꝛ qs coꝝ impedit ꝛ qs nõ nõnter.

Hic eſt intelligendũʒ ꝙ ꝗ̃druplex erroꝛ inuenit̃. ſ. erroꝛ ꝑſone. cõditionis. foꝛtune. qualitatis. vbi gr̃a ꝑmo ſi credit ↄ̃here cũ Guilelmo ꝛ ↄ̃hit cũ Petro. ſc̃do qñ credit eẽ liberũ ꝛ nõ eſt. tertio qñ credit cõtrahere cũ diuite ꝛ nõ eſt. ꝗ̃rto qñ credit ↄ̃here cuʒ pulchra bñ moꝛigerata ꝛ nõ eſt. ℂ Dicit̃ ꝙ duo ꝑmi caſus dirimunt mrĩm: ſi. n. ꝑſona eſt ſerua ꝛ credit eã liberam dirimit̃. ſed ſi credit eã ſeruã ꝛ eẽt libera nõ dirimit̃. rõ huiꝰ eſt: qꝛ talis ↄ̃tractus iudicat̃ voluntariꝰ: qꝛ in tali ↄ̃tractu dʒ eẽ mutua donatio coꝛpoꝝ ſimplr̄. ſeruus aũt non hʒ coꝛpꝰ dare: qꝛ eſt in ꝑtãte dñi: iõ ipʒ alteri dare nõ põt. ꝛ talis intẽdebat ↄ̃here cũ aliq̃ cuiꝰ coꝛpꝰ eẽt in ꝑtãte eiꝰ: ſicut ipſa libere dabat ſibi ſuũ. ſilr̄: qꝛ bonũ foꝛtune eſt accñs mrĩ° ꝛ ꝗ̃litas: iõ nõ dirimit mrĩm. ℂ Sʒ h̓ eſt dif. quã cognitionẽ hẽmꝰ de ꝑſona: intellectꝰ. n. nõ cognoſcit ſingularia: nec ſuppoſita: nec ſenſus venit ad cognitionẽ ꝑſone vt ꝑſona eſt. oñſuʒ. n. fuit i ꝑ ſniaꝝ. ꝙ nec ſenſus: nec itellꝰ põt ꝯuenire i cognitionẽ diſtictoꝝ ſpẽ: niſi pp diuerſa accñia.

D

Obijcit̃ 4ᵒ.

dif. 3. q. 9. ꝛ alibi ſepe.

ℂ 2ᵃ dif. de cõditiõe ſeruili. ꝗ̃re nõ põt: cũ ſeruitus ſit de iure nãli. Rex ẽt põt aliquẽ icarcerare: ꝛ ſubmittere ſeruituti: ꝛ tñ hoc nõ ipedit. ℂ 3ᵃ diffi. ſi putaret̃: imo diceret̃: hic eſt rex francoꝝ: poſtea iueniret̃ ꝙ nõ: nec fuit ſibi expſſuʒ nec notificatũ. ℂ 4ᵃ dif. de ꝗ̃litate: qꝛ nõ cogſcimꝰ ſinglare ſimplr̄ niſi ꝑ ſenſuʒ. ſenſus ẽt nõ diſcernit niſi ꝗ̃litates: ꝛ illa q̃ ſunt obiã ſenſus. ſi igĩ erroꝛ illoꝝ nõ dirimit: exquo notitia hꝛ nõ eſt facile. ℂ Rñ°. ad pᵐ. dico ꝙ rõne ꝑticularis nõ cogſcimus: ſed tñ ꝑticularia accñia diſtinctaꝝ ſpẽꝝ: puta ꝑ coloꝛẽ tps locuʒ ꝛc̃. ſufficit ad h̓. ℂ Ad 2ᵐ. ſi ſeruitus eſt illicita iure nãli: tũc nõ vrget inſtãtia. ſi licita: tũc licitũ ẽ ꝙ illa fecit cũ illo nõ cũ alio. ℂ Ad 3ᵐ nihil dĩ de foꝛtuna: qũo igĩ fit ſi nota foꝛtuna ſufficit. igĩ erroꝛ eiꝰ ipedit. verũ eſt ꝙ eẽ filiũ regis vel regẽ nõ ſunt oĩno cõditiones ꝑtinẽtes ad foꝛtunã: ſed vñr eẽ magis dotes cõcernẽtes ꝑſonã ꝗ̃ bona foꝛtune.

Modus cognoſcẽdi ſingulare. Uide ſco. dif. 25. huius.

E

Soloneꝰ notabilis.

ℂ Ad aliud ſi eſſet erroꝛ in oĩbꝰ nõ ſufficeret: ſʒ ſufficiũt alique ſufficiẽtes notificationes. ℂ Sed qd de Jacob: qui nõ ↄſentiebat in Lyam. ℂ Dĩ ꝙ nõ fuit tũc mrĩm. excuſat̃ tñ ab oĩ peccato: qꝛ ignoꝛãtia inuincibilis fuit: ſʒ Lya peccauit moꝛtalr̄. Iſido. tñ dicit in hoc de ſũmo bono ꝙ nõ fuit peccatũ moꝛtale. hoc in veteri teſtõ: ſed ↄſenſus poſtea ratificauit matrimonium Jacob ꝛ Lye. ℂ Qõ. II.

Dubium. Gene. 19.

De Jacob ꝛ Lya notãter.

Secundo querit̃. Utrũ inter virginẽ Mariã ꝛ Joſeph fuerit verũ mrĩm. Qꝛ non: qꝛ ibi fuit ſola deſponſatio. dĩ. n. cũ eſſet deſponſata. ℂ Sed ↄ̃. qꝛ ibidẽ dĩ. Noli timere Joſeph accipe Mariã coniugem tuam. ꝛ vocatur etiam vir eius.

Matthei. 1.

F

Matthei. 1.

Hic eſt intelligẽdũ ꝙ qñ aliq̃ ꝟtus cõiungit̃ ſacro dĩ ↄſecrata: qꝛ ſacre rei iuncta: ꝛ iõ nobiliſſima. vñ chr̃s ↄſecrauit ꝗ̃tuoꝛ ꝟginitates. ꝑ ꝟginitatem ſuã cũ ſacro incarnationis: qd̓ fuit excellẽtiſſimũ ſacrũ. Huic fuit ↄiuncta caro chr̃i. ℂ 2° ꝟginitatẽ matris voluit ↄſecrare. iõ voluit ꝙ ↄ̃heret cũ Joſeph vinculo matrimoniali. Dicit Aug. de ſermone dñi in monte. ca. 14°. Beatioꝛa ſane ↄiugia iudicãda ſunt q̃ ſine filijs ꝓcreatis. q̃ ẽt illa terrena ꝓle cõtempta cõtinẽtiã inter ſe pari ↄſenſu ſuare poterãt. ℂ 3° ꝟginitatẽ Joſeph ↄſecrauit mrĩ° ne claudicaret. fuit. n. Joſeph virgo ſm magr̃m in lr̃a. ℂ 4° ꝟginitatẽ Joãnis euangeliſte: vt chr̃s faceret ꝟginitatẽ illiꝰ ſilem ſibi voluit ꝙ ↄ̃heret. ℂ Sʒ quare dña nr̃a ↄ̃xit. ℂ Hic ſũt. 6. rõnes. ℂ Pria accipit̃ ex ꝓprietate ipſius ꝟgis. vñ Ambro. maluit dñs de ſe dubitare ꝛc̃. ſciebat. n. ꝛc̃. iõ pp famã eiꝰ ſuãdã: nec decuit ꝙ aliter ꝗ̃ illo decentiſſimo ꝛ honeſtiſſimo mõ eã ab infamia cuſtodiret. ℂ 2° ex parte chr̃i. Quid igĩ potuiſſet aſcribi herodi. ℂ 3° rõ. qꝛ ſicut chr̃s voluit circũcidi vt aſſimilaret̃ antiqs pũbꝰita in h̓. ℂ 4° ratio. vt Joſeph poſſet ꝑficere familiarius. ꝛ pp necitatẽ obſequij. ℂ 5° rõ. pp maliciã iudeoꝝ. iudei. n. h̓ oppoſuerũt corã Pilato: vt dicit Nichodemus ꝛ fuerunt. 12. alij q teſtificati ſũt ſe interfuiſſe nuptijs Joſeph. ℂ 6° rõ. vt myſteriuʒ diaꝛlᵒ celaret̃ ſm Origenẽ. ℂ Sʒ oc. dif. ſi btã ꝟgo vouit ꝟginitatẽ. ℂ Dĩ ꝙ ſic. hoc. n. hr̃ in euangelio. Anſel. [illegible] de cõceptu ꝟginali dicit. decuit ꝛc̃. maioꝛ ꝛ excellẽtioꝛ ꝟgitas eſt cuʒ voto ꝗ̃ ſine voto. ℂ Scõm difficile qũo potuit ſtare mrĩm cũ ꝟginitate: cũ cõſenſus regrat̃ iplicite vel explicite in copulã illã: qꝛ dat̃ alteri poteſtas ꝓprij coꝛꝑis. cũ igĩ dedit ꝑtãtẽ hanc: qũo ſtetit votum ꝟginitatis? ℂ Hic dicũt aliq ꝙ btã ꝟgo habuit ↄſenſuʒ de habitatione nõ de copula. ℂ Sʒ ↄ̃. qꝛ talis cõſenſus poſſet hñi cũ ſoroꝛe. Alij dicũt ꝙ cõſenſerit in bonũ matrimonij ſm fidẽ ꝙ ſemꝑ ſeruaret ſibi fidẽ. ſed hoc nõ ſufficit. ſic. n. poſſet fieri cũ ſoroꝛe faciẽdo pacta ſil: nec tñ aliqñ copularent̃. ℂ Dico igitur ꝙ fuit certificata a ſpũſancto ꝙ Joſeph nũꝗ̃ peteret debitũ: ſicut ſunt ſancti certi de ſua beatitudine. ideo dedit ſibi poteſtatem ſuper coꝛpus ſuũ cum tali certitudine.

Matheꝰ nota bilis. Quatuoꝛ virginitates conſecrauit chr̃s.

Joſeph ꟑgo fuit ſed q̃re eſſ ſerui in oppᵐ Joãnes euangeliſta ↄ̃xit ꝛc̃. Uirgo ↄ̃xit cũ Joſeph pp 6. rõnes.

G

Sup Lucam c. 1.

Sup mat. c. 1. Dubia nõnda Luce. 1. Quo fiet hoc Iſti inde colligitur votũ.

H

Op. alioꝝ ſꝰ refellit.

Op. ꝓpria eſt ſcoti. Qualr̄ veruʒ mrĩm cũ voto virginitatis ꝛ obſeruatione veritaſqʒ ſtat.

Poſt hec de bonis coniugij.

Hic incipit diſtinc. 31ᵃ. ℂ Circa quã quero. vtruʒ ſtatus matrimonialis ſit nobilioꝛ ſtatu virginali. Qꝛ ſic. qꝛ fuit tempoꝛe innocentie qui fuit nobiliſſimus ſtatus. ℂ Contra. qꝛ fuit in nobiliſſima ꝑſona chr̃i ꟑgitas in qua non fuit mrĩmoᵐ niſi myſticum.

I
Quid ſacr̄m quid res quid vtrūqꝫ in matrimonio.
H. Lconliarl.

Hic videndum eſt circa naturā huius ſacri
ꝙ in illo ſicut in alijs ſacra/
mentis aliqd eſt ſacr̄m ꝛ nō res ſacramēti:ſicut ſenſibi
lia per que contrahit̄.aliquid eſt res ꝛ nō ſacramentuꝫ:
ſicut gratia que cōfirmat̄.aliquid eſt ſacr̄m ꝛ res ſicut
vinculū ſpūale.qḋ eſt res ꝓbat̄:q2 ſignificat̄ per ſigna
exteriora.ꝛ eſt ſacramentū:q2 ſignificat cōiunctionem
chr̄i ꝛ eccleſie ſponſe ſue.Cōcomitans aūt eſt bonuꝫ fi/
dei.¶ Quātū ad virginitatē notādū ꝙ quadrupl̄r ac/
cipit̄.vno mō pro integritate corporis:ꝛ ſic eſt in hoībus
ꝛ brutis.ꝛ talis pōt artificial̄r frangi.Alio mō pro virtu
te.qñ ex ꝓpoſito cōcipiēdi aggenerat̄ virtus in aīa:ꝛ ſꝫ
aliquos ex vno actu corrūpit̄.Sed ꝫ.virtuoſus habit⁹
cū ſit difficile mobilis vno actu nō corrumpit̄.Alio mō
accipit̄ in politicis per priuationē cuiuſcūqꝫ vitij. Alio
mō theologice ꝓut chr̄s eā magnificauit.¶ Ad propo
ſitū cōparando illa in veteri teſtamēto:dī ꝙ matrimo/
niū erat nobiliſſimū:q2 ſub p̄cepto.vñ de filia iepte pꝫ
qūo planxit duobus menſibus virginitatē ſuā. Judicū
11°.ſi igit̄ iſta duo cōparent̄ ſꝫ vetus teſtamētū ꝛ nouū:
tūc v̄ginitas eſt multo excellentior:cū.n.nouū teſtamen
tū ſit nobilius ꝛ excellētius:ꝛ v̄gines in ſtatu altiori ſūt
q̄ꝫ alij:ſcꝫ ꝛc̄.ꝛ hoc eſt qḋ dicit Ap̄ls p̄° ad Corin.7°.vo/
lo oēs eſſe ſicut ego ſum.ex h̄ cōuincit̄ ꝙ fuit virgo ſic̄
chr̄s.ſil̄r in nouo teſtō nobiliſſima pſona.ſ.chr̄s fuit vir
go.¶ Sed hic oc.diffi.¶ Primo.ſi virginitas in ſtatu
matrimoniali ꝑ mutuū cōſenſuꝫ ſit nobiliſſima.¶ Dī
ꝙ ſic.q2 fuit illo mō digniſſima in pſona que nunq̄ꝫ car
nal̄r ꝯpit.ſ.in beata v̄gine ꝛ Joſeph:v̄ginitas igit̄ ſignifi
cabat vnionē nāe humane cū ſuppoſito diuino.¶ Sꝫ
oc.dif.ſi bonū eſſet ꝙ oēs hoīes tenerēt v̄ginitatē.Aug.
dicit ꝙ ſic:ꝛ credit̄ ꝙ deus per aliā viā q̄ꝫ ꝑ ꝓpagatio/
nē carnalē suppleret multitudinem electoꝝ.2°.ſi virgo
opprimat̄ violenter.nunqd perdit aureolā:¶ Dicit̄ ꝙ
nō perdit eā niſi interueniēte ꝓprio demerito/nō inter/
ueniēte nullius ſit deterior.Aug.aūt mouet q̄ōnē.ſi mu/
lieri licꝫ interficere ſeipſaꝫ ne opprimat̄:ſicut fecerunt
multe romane que timebant violenter opprimi. Dicit
ꝙ inſtinctu ſpūs.ſ.pōt bn̄ fieri.alr̄ aūt peccaret morta/
liter.¶ 3° dif.quare v̄ginibus debet̄ magis aureola q̄ꝫ
alijs.Et iterꝝ quare vitio eius oppoſito nō debet̄ maior
pena:q2 cui⁹ poſitiuū melius eſt ꝛ digni⁹ ad remunerā/
dū eius ꝓuatiuū peius eſt ꝛ digni⁹ ad puniēdū.¶ R̄n̄.
inter paſſiōes ptis ſenſitiue vehemētior eſt circa tactū:
ꝛ tales paſſiones ſunt maxie imanentes ꝛ īpugnantes:ꝛ
iō victorie que habet̄ de eis ꝑ virginitatē debet̄ ſpāle
premiū.Uitiū aūt opp̄m nō tātū īputat̄ ſicut multa alia
que nō hn̄t ita validū īpulſiuū.ꝛ qñ dī cui⁹ poſitiuū ꝛc̄.
verꝫ eſt quātū ad penā ꝓuatiuā:ſed nō poſitiuā:vñ mul
tū dī puniri nō virgo:q2 caret illo p̄mio qḋ ſolis virgi/
nibus debet̄. Attendēdo aūt ad īpulſiuū qḋ habuit non
dꝫ magis puniri poſitiue.¶ 4ª dif.ſi oēs ſancti poſt re
ſurrectionē erunt virgines.¶ Uidet̄ Hierony.dicere
ꝙ ſic.quātū ad hoc ꝙ corpa reformabunt̄ in integrita/
te ꝑfecta:ſed per hoc nō oēs habebūt aureolā:ſed ſolū
qui eam⁹ dum erant in ſtatu corruptibili ſeruauerunt.
¶ Sed qs inter oēs p̄mo habuit aureolam virginita/
tis:¶ Dicit Aug.in q̄ōnibus veteris ꝛ noui teſtamenti
ꝙ Abel qui fuit virgo p̄mus.¶ Alia dif.qs Augu.dicit
ꝙ matrimonium habrae fuit eque dignum ſicut celi/
batus Joannis bap̄tiſte.¶ Hic dī ꝙ in ſe preferī celi/
batus matrimonio:tn̄ in ordine ad finē:q2 chr̄s naſcitu
rus erat de eo/fuit dignum matrimoniū.¶ Sed nūqd
matrimonium habrae dignius fuit ꝛ nobilius quocūqꝫ
alio:¶ Dicit̄ ꝙ nō ſm̄ ſe:ſed in ordine ad finē nobili⁹
erat quocūqꝫ alio.¶ Dicit̄ tamē nō ſimpl̄r:q2 nō erat
ſacramentū ſicut modo eſt.¶ Sed nūquid matrimo⁹
inter virginē glorioſaꝫ ꝛ Joſeph fuit ſacr̄m.¶ Dicitur
ꝙ non:quia nondū inſtitutum erat per chriſtū:q2 ime/
diate inſtituit oīa ſacramenta niſi forte ex priuilegio.

Virginitas 4r ſumꝑ pōt.

K
Etſi nō in veteri teſtō:ſimpl̄r tn̄ ꝛ in nouo virginalis ſta⁹ m̄rimoniale excellit.

Paulus v̄go fuit.

Uirginitas nobiliſſima q̄?

Dubia nōnda
Oēs hoīes v̄ginitatē obſeruare exped.ē tunc forꝫ.

L
In violenter oppreſſis aureola manet.

In caſu ſe interficē licꝫ ne violēt v̄gini.

Mar⁹ropica
Quare v̄ginibus laureola debet̄.

Corrupte ꝛ ſi maria ꝓuarla: nō tn̄ poſitiua pena debet̄ ꝛ rō notabilis.

M
Nō oēs reſurgent virgines ꝓꝓe loquēdo

Prim⁹ v̄go abel.
De m̄ri⁹ habrae ꝛ dignitate ei⁹ atqꝫ celibatu baptiſte.

N
In m̄ri⁹ v̄gīs⁹ nō fuit ſacr̄m niſi ex priuilegio forte:vbi plura tange.

Sciendum etiam quia ꝛc.

Hic incipit diſtin.32ª.¶ Circa
quam querit̄.vtruꝫ
ſit neceſſarium reddere debituꝫ.Et nō
ſm̄ oppoſitū ad Corin.7°.reliquum eſt
vt qui habent vxores tanq̄ꝫ non haben/
tes ſint.¶ Contra.per eundeꝫ.vir vxo/
ri debitum reddat.

Hic introducuntur quatuor ꝯ̄nes.¶ Pri
ma ꝙ nullo tempore
eſt neceſſariū exigere debitū.qlibet.n.ꝯiugū ſemꝑ pōt
cōtinere ſi vult:melius eſt.n.permanere in ꝓpoſito cō/
tinendi ſine preiudicio alterius:a quocūqꝫ eniꝫ pōt eli/
gi nobilior ꝛ perfectior ſtatus.¶ 2ª ꝯclo/ꝙ aliqs caſus
eſt in quo nō licet repetere:ſicut ꝗ ꝓus cognouit aliquā
de affinitate eius.ſ.cōiugis vel conſanguinitate nō licet
ei petere:ſed tenet̄ reddere:q2 ius petendi ꝑdidit.¶ 3ª
ꝯclo/ꝙ quilibet tenet̄ debitū alteri reddere:q2 mutuo
ſe obligant.¶ 4ª ꝯclo/ꝙ ſi ſm̄ aliq̄ꝫ cauſaꝫ nō dꝫ red/
dere.¶ Alia diffi.ſi in loco ſacro tenetur quis debituꝫ
reddere:Dicit̄ ꝙ nō niſi forte incluſi eſſent in illo:tunc
enim poſſent.¶ Sed hic eſt dif.ſi alter vouit non repe
tere.¶ Dicit̄ ꝙ licet reddere imo debet:q2 nō pōt alte
rū priuare iure ſuo:ſed nō dꝫ petere:quilibet enim pōt
ſe ꝓuare iure ſuo.¶ Sed quid de tēpore ſacro:¶ Dī
ꝙ nō.ſicut in ſolēnitatibus.vnde Apoſtolus cōſulit ab/
ſtinere vt ad tempus vacet orationi.p̄° Corin.7°. Iſtud
autē nō videtur ſimpliciter īpedire nec peccaret mor/
taliter ſi redderet debituꝫ ꝛ ſequenti die reciperet cor/
pus chriſti:ſed ſi exigeret in tali caſu vbi ſequēti die ha
beret cōmunicare peccaret:quia antiquitus nō licebat
alicui edere panes ſanctificatos/ſi non abſtinuiſſent a
mulieribus:vt patet p̄mo Regum.21°.ergo multo mi/
nus corpus chriſti.

ſ.
ibidem.

Cōclo 4r.
O

Aliqñ qs tenet:ꝛ ſꝑ licet nō petere debitum.
Etſi cōuer ſic: in caſu tn̄ nō tenet qs debitū reddere.

De loco ꝛ tpe ſacri quo ad reddēdū debitū notāter.

P
Etſi reddere nō tn̄ exigere licꝫ ſtatꝫ cōtrario.

Queritur hic de antiquis ꝛc.

Hic incipit diſtin.33ª.¶ Circa
quaꝫ quero.vtrum
bigamia ſit illicita iure naturali.Et nō:
q2 in veteri teſtamēto fuit licita.¶ Cō
tra.alicubi inuenitur ꝓhibita.

Hic ſciendum ꝙ quadrupli/
citer ſumitur
bigamia. Unius viri cū pluribus vxoribus ſimul. Uni⁹
vxoris cū pluribus viris ſimul.¶ 3° ſucceſſiue ſi vnus
acciperet plures coniuges ſucceſſiue:vel eꝯ.¶ 4° acci/
pere vxorem que habuerit aliū virū.¶ Et iſte due vlti
me non ſunt ꝯtra ius naturale:q2 altero cōiuge mortuo
ſoluitur matrimoniū:ꝛ reddit̄ pſona legitima ad cōtra/
hendū:ꝛ poſſunt ꝯcurrere oēs cauſe que aſſignant̄ in h̄
ſacro.¶ 2° vō eſt ꝯtra ius nāle.ſ.ꝙ vna mulier habeat
ſimul plures viros.redderet̄ enim incertitudo prolis.
De p̄ma aūt aliqui dicunt ꝙ ſic:tn̄ deus diſpenſauit in
veteri teſtamento.¶ Dicit̄ tn̄ ꝙ ſi intelligit̄ ius natu/
rale pro regulis rōnis videt̄ ꝙ ſit ꝯtra ius naturale:q2
ex quo aliqs ſemel alicui dedit corpus ſuū iterum alteri
ipm dare non pōt ſtante p̄mo.cum igit̄ vir ꝛ mulier in
redditione debiti ſint pares:nō pōt alter eoꝝ pluribus
dare corpus ſuum:q2 cū redderet vni debitum nō poſ/
ſet alteri reddere:cui tantū ꝛ pro eodeꝫ tempore tenet̄.
¶ Sꝫ hic oc.du.vbi.bigamia fuit expl̄ſa in nouo teſtō.

Q
Bigamia 4r ꝛ q̄ carū ſit ꝯ ius nāe ꝛ q̄ n̄.

Uide ſco.hic alios volētes ꝛ vbiqꝫ.

Du⁹ nocida.

nō apparet

A

Ubi ꝓhibetur bigamia in nouo teſtõ.
Ibidem.
In glo.interlineari.
Geñ.29.ꝛ in de:ſcʒ duas ſorores ꝛ duas ãcillas ear.
Quare lamech ꝛ nõ iacob inculpatᷓ de bigamia.
Bigami irregulares in nouo teſtõ.

nõ appꝫ hñ niſi vbi dicit Apl's.vnuſqſqʒ vxoré ſuá habeat.pᵃ Cori.7°.ꝛ ſilr cũ loquebaẽ de mriᵒ myſtico chři ꝛ eccl'ie dixit.Deſpondi vos vni viro vginé caſtá exhibere chřo:vbi tangit ex pte vxoris vnitaté ꝛ itegritaté. q̃ ſunt due cãe regſite ad h̃ ne bigamia ↄ̃bãẽ.tñ pp auctoꝛitaté eccl'ie vĩ h̃ eẽ traditũ ab Aplis.¶ Sʒ i veteri teſtõ q̃re fuit aliqñ cõdénata.Lamech.n.vocaẽ adulter:qꝛ habuit duas vxores:vt pʒ Geñ.4°.Jacob auté q habuit q̃tuoꝛ ñ fuit adulter.¶ Rñdet Aug.ↄ̃ Fauſtuʒ: qꝛ ille ex libidie hũit tres.Iſte aũt amore ꝓlis ꝓcreande ad augẽdũ pplm dei/habuit 4ᵒʳ:ꝛ idõ nõ dĩ adulter. ¶ Alia dif.ſi oẽs bigami ſũt irregulares? ¶ Dĩ ꝙ ſic ĩ nouo teſtõ.in veteri aũt nõ qꝛ viduá poterat ſacerdos ſumere q̃ alteriᵒ ſacerdotis fuerat vxoꝛ:ſi tñ nõ erat repudiata.¶ Aliõ du.ſi aliqs põt licite in infiᵐ ↄ̃hẽ. Aliq dicũt ꝙ nõ vltra numerũ qnariũ:qõ volũt hĩe ex verbo ſaluatoris.Jo.4°.qnqʒ viros hũiſti ꝛ hũc qué habes nõ eſt tuus vir.¶ Sʒ cõiter teneẽ ꝙ põt ſucceſſiue hĩe q̃ties eſt ſoluta.¶ Sʒ oc.dif.ſi fornicatio fuit licita in veteri teſtõ.Aliq ꝓbãt ꝙ ſic ꝑ factũ Jude cũ Thamar.in lege aũt fuit ꝓhibitũ ſcoꝛtũ:vꝫ eſt cũ alienis.Iſido.tñ de ſũmo bono expſſe dĩc ꝙ fuit licita.¶ Tñ ↄ̃triũ eſt ꝓbabiliᵒ qꝛ chřs dixit ſimpr ñ mechaberis.Exo.2°.¶ Sʒ potuit ne chřs diſpéſare cũ facto adulterij.¶ Dĩ ꝙ ẽ ↄ̃ pmas regulas moraliũ operũ q̃ ſũt in pᵃ tabula ꝛ in 2ᵃ.

B

Quotiẽs nubere qs põt?

Gene.38.
Deutero.23.
Fornicatio ſp illicita fuit ꝛ magis adulterium.

¶ Sʒ de inceſtu vĩ eẽ maiᵒ q̃ adulteriũ:ꝛ tñ fuit diſpéſatũ:qꝛ Cayn ſoroꝛé ſuá habuit in vxoré ꝛ Habraã ſoroꝛé filiá fris? ¶ Dĩ ꝙ tpe neceſſitatis fuit ↄ̃ceſſuʒ cũ ſoroꝛe:qꝛ alr genᵒ hũanũ nõ potuit multiplicari:ſed nũq̃ iferioꝛ cũ ſupioꝛe vt filiᵒ cũ matre:nec pr̃ cũ filia.¶ Sʒ qd de Loth:q ebrius ↄ̃cubuit cũ duabus filiabus ſuis: nũqd peccauit moꝛtalr? Aug.22.li.ↄ̃ Fauſtũ dĩc ꝙ ſic. ¶ Sed qd de eunuchia? ¶ Dĩ ꝙ eunuchia eſt ↄ̃ eius nãle:qꝛ eſt mutilatio coꝛpis:nec ex h̃ extinguiẽ libido: ſed poᵃ coeũdi pp defectũ ptiũ genitaliũ.vñ ex zelotipia fiebat a pncipibᵒ vt mulieribᵒ quas cuſtodiebant nõ poſſent carnaliter copulari.modo non ſic.

ſ.cholmana.
Inceſtus i veteri teſtõ q̃re licitus ꝛ q̃lr.
Fuit filia ord nepꝰs habꝛae ꝛ ſoroꝛ Loth.
Geñ 11.
Gene.19.
De iceſtu loth
De eunuchia ꝛ cui dᵒ nonẽ.

C

Nunc ſupereſt oſtendere ꝛc.

HJc incipit diſtin.34°. ¶ Circa quã queriẽ.vtrũ matrimoniũ poſſit impediri. Oꝫ nõ:qꝛ vbi ſunt omnia que requiruntur non poteſt. ¶ Contra.patet de facto.

Hic primo videndũ eſt qbus modis impediuntur ſponſalia.¶ Ubi ſciẽdũ ꝙ ſpõſalia reuocanẽ ꝛ dirimũẽ.¶ Prio qñ ille cũ q̃ ↄ̃cta ſũt itrat religioné.¶ 2ᵒ caſus.qñ poſt ſpõſalia ↄ̃hit cũ alio ꝑ vba d̃ pñti.ſcds.n. ↄ̃ctᵒ euãt pᵃ ſpõſalia.¶ 3ᵒ caſus qñ alter foꝛnicaẽ.¶ 4ᵒ caſus.qñ alter icurrit nõbilé ĩfirmitaté.¶ 5ᵒ caſus.qñ ꝑ volũtaté ꝛ mutuũ ↄ̃ſenſuʒ.¶ 6ᵒ caſus.qñ affinitas interuenit.¶ 7ᵒ qñ alter ↄ̃iugũ emittit votum nõ ſolẽne. ¶ 8ᵒ caſus.qñ tpe idebite etatis. ¶ Ulteriᵒ mriᵐ ipediẽ.pᵒ ex pte intell'is.ſ.ex erroꝛe ꝑſone.2ᵒ ex pte voluntatis.vbi eſt coactio talis:q̃ cadit in ↄ̃ſtãté viruʒ.¶ 3ᵒ caſus.ex crĩne qñ cõmittit iceſtũ cũ alia de ↄ̃ſanguinitate vxoris.¶ 4ᵒ caſus.ſi alter machinaẽ ad moꝛté ↄ̃iugis. ꝛ ſi facit pactũ cũ altera:vt poſt moꝛté pous eaʒ ducat. ¶ 5ᵒ caſus ex ↄ̃ſanguinitate citra debitũ graduʒ.¶ 6ᵒ de affinitate.¶ 7ᵒ de cognatione ſpũali qñ ſunt parentes ꝛc̃.¶ 8ᵒ.de publice honeſtatis iuſtitia:vt ſi aliqs ſacerdos ↄ̃hit cũ aliq̃:nullas de cognatione illiᵒ põt ↄ̃here cũ illa.¶ 9ᵒ.qñ infrigidaẽ vir.¶ 10ᵒ.de muliere articulata.¶ 11ᵒ.de diſpari cultu.¶ 12ᵒ.qñ alter eſt ſeruᵒ vel ancilla.¶ 13ᵒ.qñ maleficiũ eſt ibi ꝑpetratũ.ſi tamẽ

Impedimẽta ſponſaliũ que ꝛ quot.

D

Impedimẽta mřimonij q̃ ꝛ quot.

B

poſtea cognouerit aliam debet redire ad primam.

Hic etiam eſt notandum ꝛc.

HJc incipit diſtin.35°. ¶ Circa quã queriẽ. vtrum diuoꝛtiũ ſit illicitũ.Oꝫ nõ:qꝛ fuit conceſſum in veteri lege vt patet.ergo non eſt illicitum.¶ Contra.qꝛ chřs ꝓhibuit:vt patet Matth.19.dicens.quos deus cõiunxit homo non ſeparet.

Deuter.24.ꝛ malachie.2.

Hic eſt veritas vna ꝙ fuit ꝑmiſſuʒ in veteri teſtamento.in nouo aũt ꝓhibitum.vñ Apl's pᵒ Cori.7°.precipio.nõ ego:ſʒ dñs vxoré a viro nõ diſcedere.¶ Sʒ dubiũ eſt vtrũ fuerit licitũ:qꝛ ꝑmiſſum. Aliq dicũt ꝙ ſic.Alij dicũt rõnabilrᵒ ꝙ nõ eſt ita diſpẽſabile ſicꝰ bigamia.¶ Uñ ↄ̃ pmas regl'as actuũ moraliũ vĩ eẽ qõ eſt bonũ ꝓlis:ſʒ tñ ad vitãdũ maiᵒ malũ h̃ ꝑmiſſuʒ fuit ꝛ moꝛtalr peccabãt.¶ Nõnᵐ aũt ꝙ diuoꝛtiuʒ põt 4r intelligi.pᵒ q̃tũ ad vinculũ:ꝛ ſic nõ põt fieri:ſi mřiᵐ fuit legitimũ.¶ 2ᵒ q̃tũ ad thoꝝ:ꝛ ſic põt fieri in caſu. ¶ 3ᵒ ſumiẽ q̃tũ ad effectũ.ſ.q̃tũ ad ꝓlẽ genitá.q̃uis.n. nõ fuerit mřiᵐ legitimũ:qꝛ tñ eſt ab eccl'ia dimiſſum ꝛ toleraẽ ꝛ nõ illegitimaẽ ꝓles. ¶ 4ᵒ q̃tũ ad cohabitationé:ſic ſi incurraẽ lepra.vĩ rõnabilr ꝙ poſſit ſeparari:ſʒ decretalis ↄ̃ſulit ↄ̃triũ.vñ chřs ſolá cãm fornicationis exemit.ſecit(inqt)eá mechari. Matth.3°. ¶ Hic oc. dif.vtrũ tpe mẽſtrui vir poſſit petere debitũ. ¶ Dĩ ꝙ peccat petẽdo vel reddẽdo pp bonũ ꝓlis ne naſcantur mõſtra.¶ Sʒ de lepra eccl'ia determinauit ꝙ teneẽ reddere debitũ:melius.n.eſt ꝙ ꝓles leproſa gñeẽ q̃ nulla. ¶ Sʒ ſi votis emiſſis gñeẽ ꝓles.¶ Dĩ ꝙ legitĩa eſt ꝓles.ꝛ h̃ qꝛ ſp manet mřiᵐ ꝛ vinculũ legitimũ iter eos.

Etſi in veteri ꝑmiſſuʒ:i nouo tñ teſtõ ꝓhibituʒ eſt diuoꝛtium.

F

Iudei repudiãdo peccabãt moꝛtalr.
Diuoꝛtiũ põt fieri 4r ꝛ qõ hoꝝ licitũ q̃s vt non.

De cõiugio leproſoꝛũ.c.i. ꝛ.ii.

Duᵒ de menſtruatis ꝛ leproſis.
Ubi ſepara. thoꝛũ ẽt manẽt nõ ſoluit mřimoniũ.

Nunc autem de coditione ꝛc.

G

HJc incipit diſtin.36°. ¶ Circa quam queriẽ.vtrũ ſeruitᵒ ipediat mřiᵐ.Oꝫ ſic.qꝛ nll's põt dare alienũ:ſʒ ſuᵒ nõ eſt dñs coꝛpis ſui. igitur nõ põt ipſuʒ ſubmittere alterius poteſtati.¶ Contra.patet de facto.

Vide ſeq.̃ hic.

Hic ſunt 4ᵒʳ ↄ̃nes. ¶ Pria eſt. ſi liber ſciat alterũ eẽ ſeruũ ꝛ ↄ̃hat:ꝙ non ipedit mřiᵐ.¶ 2ᵃ ↄ̃/ꝙ qñ ignoꝛat: tũc nullũ eſt mřiᵐ.¶ 3ᵃ ↄ̃/ꝙ ſi ſupueniat liberatio a ſeruitute:ita ꝙ ꝑ dñm efficiaẽ liber a ſeruitute ratificatur mřiᵐ.¶ 4ᵃ ↄ̃/ꝙ ſi ſupueniat copula carnalis qñ ſciunt ſeruituté ratificaẽ mřiᵐ.¶ Sʒ poſſet ne ſeruus cũ ancilla ↄ̃here? ¶ Dĩ ꝙ ſic ẽt inuito dño. ¶ Sʒ põt ne aliquis vẽdi in ſeruũ:dꝫ hoc eſt duᵐ.¶ Sed qd ſi ſerᵒ generaẽ ab ancilla:eſt ne liber? ¶ Dĩ ꝙ ſerᵒ ſeqẽ ↄ̃ditioné mřis.Aliq dicũt ꝙ dꝫ ſeq matré.Aliq dicũt ꝙ nũq̃ aliqs naſcitur ſeruus:ꝛ hoc videẽ rationabile.

Cõclõ 4ᵉ.
Quale ꝛ qñ ſeruitus impedit mřimoꝰ ꝛ quãdo nõ.

Duᵒ notãda.
Vide iura canonica ꝛ ciuilia ad hoc.

H

Sunt igitur ꝛc.

HJc incipit diſtin.37°. ¶ Circa quã querito.vtrum oꝛdo ĩpediat matrimoniũ.Oꝫ nõ:qꝛ nõ impediebat in pmitiua eccl'ia. ¶ Contrarium ponunt de facto.

Hic primo videndũ eſt ſi oꝛdo impediat matrimoniũ.ꝛ diſtinguiẽ de oꝛdine.quidam ſunt nõ ſacri ꝛ iſti nõ ĩpediũt.alij ſunt ſacri.ꝛ iſti ĩpediũt:ꝛ hoc eſt de iure poſitiuo.Cõ dĩ ꝙ mřimoniũ nõ impediat de facto ſuſceptioné oꝛdinũ:tñ ꝓhibet ab executione oꝛdinis ſuſcepti.ꝛ teneẽ cũ vxoꝛe reuerti.¶ Sed hic eſt du.cum

Oꝛdo diſpꝰs ꝛ qs hoꝝ impedit mřiᵐ.
Vide.di.27. 28.ꝛ.32.ꝛ extra de ſpon.ſpõ ma.

I
Du^a notãda.
eccl'ia nõ poſſit imutare aliqd circa ſacr'a.q̃uo põt facẽ
q̧ ordo i̧pediat m'ri^m:cu̧ oẽs eſſentiales cãe reqſite ibi
inueniant̃.in aliqs aũt ſacr'is poſitis cauſis nõ põt facẽ
Sola eccleſie illegitimatio i̧pedit ordĩa toẽ non poſſe contrahere.
hoc.℄ Dic dĩ q̧ circa ẽẽntialia:nihil põt eccl'ia imuta
re:ſ3 ſolũ aliq̃s p̄ſonas illegitimarẽ q̃ poſtea nõ ſũt apte
ad ɔ̃hẽdũ.nec ſtãte illa illegitimatione ſunt ibi oẽs cãe.
℄ 2ª diffi.oritur ex r'ſione data.q̃re non põt eccl'ia ita
Notabilis de ciria de eccl'ie iuriſdi̧tione.
bñ diſpẽſare q̧ nullus celebret niſi infermẽtato vt oĩs
panis azimus ſit illegitim^9 ad cõſecrandũ.℄ Dic dĩ q̧
iuriſditio eccl'ie nõ eſt iuriſditio ſup̄ res:ſ3 ſup̄ p̄ſonas.
mã aũt eucbariſtie ⁊ baptiſmi ſunt res ⁊ nõ p̄ſone:⁊ q̃
h3 iuriſditionẽ ⁊ iuriſditionis plenitudinẽ ſup̄ p̄ſonas:
Ultimatare ſo lũno eccl'ie eſt ad ſcripturã3 ſicut ⁊ cõ:l3 vniuerſimode.
iõ ⁊c̃.℄ S3 tũc eſt du.ſi nõ põt qs illegitimari nõ ob^{ti}
m'rimonio:qn poſſit recip̄e ordies q̃re põt eccl'ia illegi
timare q̧ ordinat^9 nõ põt accip̄e vxorẽ.℄ Dĩ ab aliq
bus q̧ vex̄ m'ri^m eſſet ⁊ ſtaret q̃tũ ad vinculũ:ſed nõ q̃
K
ad thox̄.℄ S3 ɔ̃.ſi h̃ eſſet vex̄:tũc nõ poſſet ɔ̃here cu̧
altera.℄ Alij dicũt q̧ oĩa determinata ab eccl'ia ſunt
vltimate iuxta ſcripturã ſacrã.℄ S3 cu̧ in ſtatu m'ri
di.31.
monij poſſit ſeruari v̄ginitas vt ſupius fuit oſtẽſu̧:q̃re
nõ põt religioſus in m'rimonio eẽ.℄ Dĩ q̧ poſſet fie
ri niſi per eccl'ia̧ ɔ̃riũ eſſet ordinatũ:nã beata v̄go cum
vero m'rimonio ſeruabat p̄fectam virginitatem.

Nunc de voto.

Sermo nota bilis de voto.
Hic incipit diſtin.38^a.℄ Circa
quã querit̃.vtrum
votũ ſit de iure diuino.Et nõ:q̃ in eo
põt includi peccatũ:q̃ votũ fuit factu̧
de morte Pauli vt p3 actuũ 23° caplo.
f.⁊ pſal'r.27.75.
℄ Cõtra.in leuitico per totu̧.⁊.ps.vo
uete ⁊ reddite dño deo veſtro.

L
Hic ſunt duo p̄ncipal'r perſcrutãda.℄ Primum
eſt q̧ votũ eſt de iure nãlis rõnis.Ex quo
enim obligat ſe ſpontanee aliqs d3 ſoluere illud ad qð
ſe obligauit.vñ iuſte exigit̃ ad ſoluẽdũ.℄ 2^m q̧ eſt de
iure diuino:ſicut p̄allegatum eſt in pſal.vouete ⁊ reddi
De quattuor cauſis voti.
te ⁊c̃.℄ Sunt igit̃ 7ra p̄ ordinẽ ingredã.℄ Prio qd ẽ
Quo ad cãm efficientem.
votũ.vbi ſciendũ q̧ ſicut declarat̃ qdditas ſacrox̄ per
Cõclo 4^a.
ſuas cãs:ita op3 videre cãs ipſius voti.⁊ p̄ efficiẽtẽ:⁊ ſũt
Non ſui iuris cũ nec vxor nec religio ſus nec cleri cus ſubditus abſolute vouẽ poteſt.
4^{or} ɔ̃nes.℄ Prima ɔ̃ eſt/q̧ nullus põt vouere q nõ ſit
ſui iuris ſicut filiuſfamilias:q̃ ex q̃ obligatus eſt alicui
nõ põt ſe vlteri^9 obligare.℄ 2^a ɔ̃/q̧ vxor nõ põt vouẽ
niſi de ɔ̃ſenſu viri ſui:ſicut hĩ numerox̄.31.in aliq̃ caſu:
nec vir ſine ea.puta in redditione debiti:q̃ nõ h3 p̃tãtẽ
corp̄is ſui:ſed q̃ q̃tũ ad alia extrinſeca nõ eſt vxor ſibi
ſubiecta:iõ põt in alijs vouere.põt.n.vouere debitum
M
nõ petere.℄ 3^a ɔ̃/q̧ nõ q̃lib3 religioſus põt vouere:niſi
de licentia ſui p̄lati:q̃ obligauit ſe ſibi total'r.℄ 4^a ɔ̃/
q̧ nec ſubditus clericus põt vouere ſine licẽtia ſupioris
q̃tũ ad illa q̃ p̄tinent ad miniſteriũ eccleſie.℄ 2° vidẽ
dũ eſt de cã mãli.⁊ circa iſtã cãm introducunt̃ quattuor
Quo ad cãm mãlem.
Cõclo 4^a.
ɔ̃cl'ones.℄ Pria eſt q̧ nõ põt fieri de aliqua re neceſ
Nec ſup ne ceſſarium nec malũ:nec neu trũ ſed meri toriũ ſupero gatiuũ cadere votum.
ſaria.℄ 2^a.q̧ nõ de mala.℄ 3^a.q̧ nõ de neutra.℄ 4^a.
q̧ d3 fieri de re meritoria cõtingenter.℄ Prima ɔ̃cl'o
p3.ſicut ſi aliqs voueret q̧ nunq̃ fornicaret̃:q̃ ex quo
obligatus eſt iã ad hoc p̄p̄ diuinũ p̄ceptũ:nullũ eſſet vo
tũ.℄ 2^a ɔ̃cl'o p3.q̃ votũ eſt actus meritorius q nõ põt
de malo eẽ.℄ 3^a ɔ̃cl'o p3.ſicut ire ſpaciatũ ⁊ hõ.tale.n.
de ſe nõ eſt meritoriũ.℄ 4^a ɔ̃cl'o p3.ſicut obligando ſe
ad rẽ meritoriã nõ cadentem ſub p̄cepto:vt viuere ſub
De cã formali.
obedientia hoĩs:⁊ de tali eſt votũ.℄ De cã formali vi
Votũ in plus q̃ ſimp^x pactũ
dendũ quõ cõparat̃ votũ ad pactũ.⁊ dico q̧ maior eſt
obligatio voti ⁊ maioris efficacie q̃ pacti ſimplicis.Et
Votum qd.
ſimil'r votũ eſt maius firmo p̄poſito:q̃ hic nõ obligat
ſimpl'r.℄ Sed de p̄miſſione ſimplici.℄ Dico q̧ nihil
eſt votũ niſi p̄miſſio ſimpl'r alicuius facta de re ad quã
N
al's nõ tenebat̃.℄ Sed qd de iuramẽto:℄ Dicit Sco
Iuramẽtũ vo tu̧ excedẽ in obligando.
tus q̧ plus vrget iuramẽtũ q̃ ſimplex votũ:q̃ iuramẽ
tũ includit votũ cũ qs ſe obliget:⁊ cũ hoc inducit̃ atte
Vide h 2.39. di 3.2.ã.d.28
ſtatio diuine v̄itatis in teſtimoniũ.℄ Sed hic dc.dif.ſi
Vide hic.
op3 q̧ votũ fiat deo.℄ Dicit Sco.q̧ ſic.vñ dicẽdo vo
Quale votu̧ fieri d3.
ueo tibi q̧ ibo ad eccleſia̧:nõ eſt re votũ.⁊ iõ religioſi
dicunt.voueo deo ⁊c̃.℄ Sed nũqd op3 fieri expreſſio
ne vbi:℄ Aliqñ viſum eſt mihi q̧ ſic.q̃ nõ videbatur
Alĩs vbi ſupra
quõ poſſet ſe obligare interius.℄ Dicit tñ Sco.q̧ qñ
aliqs deliberate obligat ſe mẽtal'r deo ſufficit ad votũ.
De cã finali
℄ De cã aũt finali ſi votũ ſit:aut de re bona p̄p̄ bonũ:
diuiſio q̃dri mẽbris nõbil.
tũc h3 ſimpl'r rõnẽ voti:ſicut caſte viuere p̄p̄ deũ.ſi de
mala p̄p̄ malũ nõ eſt votũ:ſicut blaſphemia.Si de re
mala p̄p̄ bonũ:vt q̧ incaſte ſit p̄p̄ v̄tutẽ caſtitatis:nõ h3
O
rõnẽ voti.ſi de re bona p̄pter malũ ſil'r:vt dare elemo
ſynã p̄pter vanam gloriam:nõ eſt votum.

Secunda p̃ticula eſt ingrere quot ſunt gña vo
tox̄.⁊ intelligendũ q̧ cu̧ op̄a circa q̃
Gnã votorũ ſunt q̃tuor.
ſit votũ ſint op̄a virtutũ.igit̃ ſm q̧ ſunt q̃tuor gña vir
tutũ ſunt ẽt q̃tuor.℄ Quedã ſunt morales.q̃dã intelle
ctuales.q̃dã purgati animi ſicut v̄tutes:q̃dã theologice:⁊
de iſtis põt fieri votũ.℄ Primo mõ vt ſi aliqs docebit
theologiã q̃nq3 annis vt vitet vitia corp̄is:vel q̧ audiet
eã:p̄p̄ aliquẽ bonũ finẽ.℄ 2° mõ de v̄tutib^9 moralibus
põt fieri votũ:ſicut de caſtitate.de ieiunio.ad qð nõ te
net̃.℄ 3° mõ ⁊ q̃rto põt de euangelicis ⁊ de alijs acti
bus charitatis q̃tum ad theologicas põt itaq3:q̃ circa
oĩa illa poteſt votum cadere.

Tertia p̃ticula qual'r votũ ad meritũ.℄ Hic eſt
dif.ſi magis mereãt q fac̃ opus meritoriũ
ſine voto:vel cũ voto.aliq̃ dicũt q̧ ſine voto:q̃ cum
P
maiori libertate fit ſine voto:q̃ cũ voto.℄ S3 ɔ̃.q̃ di
Q̧ magis me ret q opat̃ me ritorie ex voto q̃ ſine voto oſtendit 4^r ⁊ notabil'r.
cit Aug.in q̃dã ep̄la.⁊ arguit ſic.miſerabilior eſt ille q
deficit cũ voto q̃ ille ſine voto.ḡ v̄tuoſius eſt opari cũ
voto q̃ ſine voto.p̄bõ.cõmẽ.Qñ.n.vitiũ opponit̃ v̄tu
ti:q̃to maius eſt vitiũ ⁊ deteſtabili^9:tanto v̄tus eſt nobi
lior:ſic̃ p3 de beſtialitate ⁊ v̄tute heroica:⁊ de tẽp̄antia
⁊ intẽp̄antia.nullũ aũt du^m eſt q̧ aſtrictus voto magis
peccet q̃ alius:ḡ talis plus meret̃ ſeruãdo votũ.℄ 2°
Vide.q.17.q̃ libertũ 2.20.⁊ alibi.
ſic.Et eſt rõ Sco.Ille actus eſt magis meritoriũ q eſt a
p̄ſona magis grata.Geñ.4.dĩ reſpexit dñs ad Abel:ſc3
quo ad p̄ſonã ⁊ 2° ad munera ei^9.Sed p̄ſona cu̧ voto
ceteris p̄ibus magis eſt deo grata ⁊c̃.℄ 3° ſic.Ille act^9
eſt magis meritorius qui eſt a v̄tute nobiliori elicit^9:ſ3
mõ actus ieiunij eſt actus elicitus a v̄tute tẽperãtie ſi
ne voto.nõ ſolũ aũt ſic ſed a v̄tute latrie cũ voto que eſt
nobilior v̄tus q̃ tẽp̄antia.ḡ ⁊c̃.℄ 4°.q̃ actus q a pluri
Q
bus v̄tutibus elicit̃ ſil'r nobilior eſt actu q a paucioib^9
vel vna ſola:ſic eſt in p̄poſito.igit̃ ⁊c̃.℄ Sed ɔ̃ hoc ar
Obijcit 4^r.
guit̃.p̄mo:q̃ difficilius fit ſine voto.ſcðo q̃ magis libe
re ſine voto.tertio q̃ magis volũtarie ſine voto.q̃rto
q̃ cũ voto cadit actus ſub precepto:ſed ſine voto cadit
ſub cõſilio.℄ Rñ^o ad p̄^m.qð eſt difficilius ex p̃te ope
Rñ ⁊ q̃le dif ficili^9 argmt maius meritũ
rantis eſt minus meritoriũ:ſ3 ſi ex p̃te obi/vex̄ eſt.q̃to
aũt maior facilitas ex p̃te op̄antis tãto v̄tuoſius opat̃
cũ ex habitu opet̃.℄ Ad 2^m.ſi ne c̃io vouiſſet bñ argue
ret̃:ſed qñ ⁊ votũ ⁊ factũ totũ original'r eſt a libera vo
luntate:⁊ ſil'r ſine timore voueat:ille eſt munerabilis.
℄ Ad 3^m.rñdeo p̄ idẽ.℄ Ad 4^m dðm eſt q̧ illa p̄poſi
tio eſt dubia.multi.n.actus ſub precepto cadentes/ſunt
magis meritorij ſicut diligere q̃ ɔ̃tinere:ita q̧ p̄ſcindẽ
do p̄cepta a ɔ̃ſilijs:magis meritoria ſunt op̄a p̄ceptorũ
q̃ ɔ̃ſilio x̄:l3 vtrũq3 ſimul ſit maioris meriti.

Quarta particula eſt videre quõ votũ operet̃ ad
matrimoniũ.⁊ ſunt quattuor ɔ̃cluſiones.
Cõclo 4^r.

A

Simplex votum impedit ⁊ q̄le dirimit ⁊ q̄le utroq; modo matrimoniū. Solēnizatio voti eſt 1ª. ſed ſco. addit 3m.

¶ Prima eſt q simplex votū īpedit mr̄imoniū ꝯhēdū qꝛ in ſimplici voto nō ſe dat qs actualr ſed ꝓmittit pro futuro. adueniente aūt mr̄imonio fit donatio actualis. ¶ 2ª ꝯ. q tale votū nō dirimit ꝯtctū: qꝛ in tali voto fit actualis: ⁊ rō impedientis imediate dicta eſt. ¶ 3ª ꝯ. q votū ſolēne īpedit mr̄im ꝯhendū ⁊ dirimit iā ꝯtctū: qꝛ in tali voto fit actualis donatio ⁊ oblatio. ¶ 4ª ꝯ. ¶ Sꝫ hic oc. diſ. quō ſolēnizat̄ votū? ¶ Dī q p ꝓfeſſionē religionis approbate: aut p ſuſceptionē ordinis ſacri.

Cōclo 4ª. De cōmutatione votoꝝ nobilis ⁊ reſolu ta doctrina.

Quinta ꝑticula. eſt de votoꝝ cōmutatione: ⁊ ſdu cunt̄ q̄tuoꝛ ꝯnes. ¶ Prima ꝯ eſt q licet mutare votū minus bonū in maius bonū ſicͭ ſi votū factū ſit de abſtinētia ⁊ oīo eſt melioꝛ pōt cōmutari nō a ꝓpꝛia pſona: ſed ab hn̄te auctē. ¶ 2ª ꝯ. q pōt aliqđ bonū maiꝰ qđ qs vouit cōmutari in bonū minꝰ: ſi ſit ipoſſe īpleri maius p auctē ſupioꝛis: ſicut dictū eſt. ¶ 3ª ꝯ. q de iure eſt q oīum votoꝝ q̄ fiunt in ſeculo pōt fieri cōmutatio in igreſſu religiōis: qꝛ vꝛtualr ꝯtinet illa. ¶ 4ª ꝯ. q votū alicuiꝰ religionis inferioꝛis pōt cōmutari in votū ſupioꝛis: qꝛ h̄ eſt maius bonū illo: ⁊ nō frangit votū: qꝛ mutat ipm in meliꝰ. ¶ Sꝫ oc. diſ. ſi aliqs intrans religionē teneat̄ cōplere vota cōpoſſia voto religionis. ¶ Dicit Scotus q ſi habuit virtutē habitualē ſeruādi ſimul: ſic obligat̄: vel habitualiter cōmutandi. ⁊ ſic eſt totū cōmutatum in votum religionis.

B

Extra de voto. c. ſcripture. ⁊ alibi. quere Ricar. hic ⁊ vbiq; in h. 4.

Dubiū nōnū Ricar. q. 10. ⁊ libert ⁊ alibi quere.

N. l. ſolēnit.

De cōditionibus voti ⁊ cū qbꝰ ſtat ⁊ cum qbꝰ nō nōn.

Sexta ꝑticula. eſt de voti cōditione. Circa quā occurrunt difficultates. ¶ Pꝛia difficultas. ſi cōditio īpoſſis apponat̄. ¶ 2ª. ſi ſit de neceſſio: vt ſi filius ꝓcedat a patre. ¶ 3ª. ſi ſit ꝯditionata vt ſi dederit mihi gr̄am faciēdi. ¶ 4ª ſi honeſta conditio. p̄ꝰ cōditio hī p nō adiecta ſm aliquos: vī aūt mihi q nō hꝫ rōnē voti: ſed magis ioco ſe locutionis. ¶ De 2ª idē vī. ¶ De 3ª pꝫ q nō. ¶ Sed 4ª mō. ſiue exiſtat: ſiue nō. aliq dicunt q ſic. ¶ Sed hoc nō vī niſi deueniēte cōditione: ſicut Jacob Gen̄. 28. ſi dn̄s deus meus dederit mihi ⁊c. vn̄ dico q tenet conditione exiſtente. aliter non teneretur. ſi conditio non interueniat.

C

N. l. 7. ꝑticla. De diſpenſatione votoꝝ ⁊ quaꝝ intereſt diſpenſare. Oblatio 2ª. Exm nobile.

Alia conditio eſt de diſpenſatione. ¶ De voto aūt circa euangelica cōſilia. Aliq dicūt q nō: qꝛ que ſūt īſtituta a chꝛiſto papa nō pōt in ꝯtriū. Sꝫ h̄ nō vī cū ſit ſub cōſilio. De obligatiōe aūt pōt diſpēſare cū chꝛis nō obligauerit ipm: qꝛ igr̄ obligatio ē pſonalis: iō. ꝑꝑ. q hꝫ plenariā iuriſdictionē pōt tūc: ad qđ. n. inferioꝛ obligat ipſe ſupioꝛ ſoluere pōt: ſic ꝑꝑ pacē regni pōt pſona exiſtens in religione compelli ad mr̄im ꝯhendū: qꝛ ex hoc ſeqͥt̄ maius bonū. ¶ Sed nūqđ epiſcopus pōt hoc? ¶ Dico q ſicut eis cōceſſuꝫ eſt de iure in paruis: nō in magnis. Abbas aūt ſiue monachus ⁊ vltra iſta pōt que ſunt ſue religionis. Silr ſi. ꝑꝑ. voueret poſſet ſecū diſpēſare: tn̄ difficile ē quō pc eē iudex ī cā ſua.

D

De voto pape

Poſt hoc de diſpi cultu ⁊c.

Heſter. 2. Gen. 16.

Hic incipit diſtin. 39ª. ¶ Circa quam querit̄. vtrū infidelitas impediat mr̄imoniū. Et nō: pꝫ d̄ Heſter que nupſit Aſſuero. ¶ Cōtra. de Habꝛaam cum agar.

Gen. 41. Tpe 4ᵗ ꝯhēdi licite vel illicite inter cul tū diſpes notanter.

Hic diſtinguuntur 4oꝛ tpa.

¶ Primū legis nāe ⁊ in illo licitū fuit q fidelis ꝯheret cū infideli: ſicut Joſeph fecit in egypto: nec reprehēdit̄ Habꝛaam cū agar: q abſolute nupſit cum agar: ſed fuit ipſa expulſa ex īſtinctu ſue mentis. qꝛ ille hyſmael adorabat idola. ¶ 2m legis ſcripte in quo fuit ſimplr ꝓhibitū. ¶ Tēpoꝛe legis euāgelice eccleſie ꝓmitiue idem ſicut in lege ſcripta: qꝛ h̄ eſt poſitiuū. ¶ Quantū ad tp̄s eccleſie pro nūc nō eſt mr̄im. ¶ Sed hic oc. diffic. ſi mr̄im inter īfideles ſit ratū. ¶ Dicit Sco. q eſt legitimū: non tn̄ ratū inter īfideles: qꝛ pōt diſſolui. ſi alter ꝯuertatur. ¶ 2ª diſ. ſi infidelis ꝯhere poſſit altero conuertente ſe ad fideꝫ legis. ¶ Dico q ſic: qꝛ ex quo ſolutus eſt. Silr pōt fidelis ꝯhere ſi infidelis pōt. ¶ Sed nūqđ licꝫ cohabitare? In eccleſia ꝓmitiua ꝑꝑ ſpem cōuerſionis fuit ꝑmiſſuꝫ. poſtea tpe Cōſtantini fuit inſtitutū q nō habitaret ꝯuerſus cū infideli in iudaiſmo ꝑꝑ duritiā illoꝝ: qꝛ vō gentiles erant facilis conuerſionis: iō conceſſum fuit quo ad ipſos cohabitare. ſi aūt infidelis vult cohabitare ſine blaſphemia dei ⁊ iniuria creatoꝛis: tunc pōt fieri: aliter nō: ſed oppoſitum eſſet.

E

Dubia nōndū diſ. preſenti.

Mr̄im infidelū nō ratum. Cōuerſum ⁊ non nubere poſſe.

De cohabitatione fideliuꝫ cōuerſoꝝ cum infidelibꝰ. vide. 28. q. 1.

De teſtō iudeorū vltra gentiles.

Nunc ſupereſt ⁊c.

Hic incipit diſtin. 40ª. ¶ Circa quā querit̄. vtrū ꝯſanguinitas īpediat mr̄im. Et nō: qꝛ Habꝛaā accepit ſoꝛoꝛē. ¶ Contra. Leuitici 18ª. oīs hō ad ꝓximā ſāguis ſui nō accedet.

F

Gen. 11. ſed fuit neptis.

Hic diſtinguuntur 4oꝛ tpa: ſicut ꝑus. In tpe legis nāe cōſanguinitas nullo mō īpediuit in linea laterali: ſꝫ in recta. ſicut Adam non potuit ꝯhere cū filia ſed Cayn cum ſoꝛoꝛe. In ꝓceſſu tpis fuit ꝓhibitū. qn̄ tpe legis ſcripte ꝓhibebat̄ gradus directꝰ ſicut ꝑus: ⁊ ēt gradus cōſanguinitatis lateralis in p̄ gradu ſed in ſcđo gradu nō fuit ꝓhibitū. ¶ Tēpoꝛe ꝓmitiue eccleſie ſicut tēpoꝛe legis ſcripte: qꝛ aliꝗ gradus ꝓhibentur iure poſitiuo qđ nondū erat conditū. Poſtea tēpoꝛe iſto fuit magis artatum per eccleſiam.

Tpe 4ᵗ ꝯhēdi licite vel illicite in gradibus cōſanguinitatis.

Quere ī vtroq; iure copioſe ad h.

Sunt autem quatuoꝛ ingrenda ad videndū qđ eſt ꝯſanguinitas. ¶ Pꝛio itaq; videndū ex qđ eſt ſtipes. eſt aūt fons a quo deriuant̄ oēs vnius gn̄is. ſicut Adam eſt oīuꝫ oꝛigo ⁊ ſumitur poſtea genꝰ linee recte a ſtipite in infim. Linea trāſuerſalis. ſicͭ duo fratres: duo filiꝫ duoꝝ fratrū. ⁊ gn̄alr qn̄ ambe pſone deſcendūt ab eodē: ſed neuter ab alia. Gradus auteꝫ eſt diſtātia vniuſcuiuſq; ſm ꝓpoꝛtionē a ſtipite ſm cōſanguitatē. Sūt aūt 4oꝛ hic regule. ¶ Pꝛia regula eſt q tāta eſt diſtātia in linea collaterali ſm gradus quāta in perpendiculari: ita q quāto gradus remotioꝛ diſtat a ſtipite ⁊ a quolibet p aliā lineā deſcendētem. Qñcūq; enīꝫ eſt ꝓgreſſus ad vnū p̄m pſone q̄ ſūt in linea trāſuerſali nō hn̄t ꝓpinqtatē iter ſe niſi qꝛ a ſtipite. ¶ 2ª regla. eſt q qn̄ aliq diſtant ineq̄lr a ſtipite diſtātia eſt ſumenda ab illo q magis diſtat: ſicut qn̄ ꝓnepos a fr̄e: ſicͭ pr̄ a ꝓnepote. ¶ 3ª regula. qn̄ fit cōꝑatio aliquoꝛuꝫ in linea ꝑpendiculari. ⁊ aliquoꝝ in linea tranſuerſali. maioꝛ eſt germanitas eoꝝ qui in linea ꝑpendiculari q̄tūcūq; ꝓcedat. ⁊ hec tota rō. q ſpūſſanctus ꝓcedat a pr̄e ⁊ filio. ¶ 4ª regula eſt. q alr ſeruat̄ diſtinctio graduū ſm ius canonicū ⁊ ciuile. Iſidoꝛus ſꝫ ius ciuile dicit q duo fratres faciūt duos gradus: ⁊ ſic ꝓcedēdo. Canoniſte dicūt melius. nā ſm eos ꝓmus gradus in linea trāſuerſali eſt inter fratres. ſcđs inter ꝯſanguineos germanos. tertius inter ꝯſanguineos ſcđos ⁊ ſic vltra. ¶ Iſtis ꝓmiſſis videndū eſt quō īpedit̄ matrimoniuꝫ. ¶ Hic dicit Sco. q antiquitus obſeruabat̄ vſq; ad ſeptimum gradum. poſtea oꝛdinauit eccleſia vſq; ad 4m incluſiue. ¶ Sed hic oc. q̄tuoꝛ diffi. ¶ Pꝛima diſ. ſi pōt eſſe tanta diſtantia in ꝑpendiculari linea q admittat̄ mr̄im. ¶ Dicit̄ q non. Ideo Adam nō poſſet nubere cuꝫ aliqua muliere. ¶ 2ª diſ. ſi aliq ꝯtrxerūt irregularitatē cū cognatione tali mō legali. ¶ Dicit Sco. q nō fuit illegitimū factum in ſtatu legali: iō tenent. ¶ 3ª diſ. ſi illi qui an̄ cōcilium

Stipes quid.

G

Linea recta ⁊ trāſuerſalis q̄ Gradus qđ.

Regula 4ᵉ.

Reſolo breuis ⁊ clara de gradibus conſanguinitatis q̄re Jodnē Andreā

H

N. l. hone.

9. li. ethimo.

di. preſenti. Cōclo rn̄ſiua poſt ſcotum. Dubia nōndū ⁊ ſoluta cōtrarie.

I illud ↄ̄perant in gradu ꝓhibito. ſi poſtea fuit ratificatū.
Extra de ↄ̄ſan guinitate, non debet. ¶ Dicit Sco. ꝙ qꝛ illegitime ꝑſone erant: iō opꝫ reuo-
care ↄ̄ſenſuꝫ. ¶ 4ᵒ diffi. ſi vnus in quarto gradu. ⁊ aliᵘ
in gnto. ¶ Aliq dicūt ꝙ nō dꝫ ↄ̄here: ſed ſi fecerūt non
dirimit. ¶ Sed h nō vꝫ: qꝛ diſtātia ſumenda eſt a ma-
gis diſtante: ⁊ iō legitime pōt fieri. ¶ Quinta diffi. eſt:
qꝛ ſm aliquos pōt ↄ̄here cū liberis. vnus eſt iuuenis ⁊
alter antiquiᵘ q facit. 5. gnōnes. ſi. n. iſte diſtat ꝑ. 5. gradus
a ſtipite tm̄ ab eo. ſi ḡ iſta regula eſt vera vī ꝙ poſſit.

Nunc de affinitate ⁊c.

T ſo 4ᵉ ↄ̄ceᵒ affinitatis in gradibus.
K
Leuiti. 18.

Hic incipit diſtin. 41ᵉ. ¶ Circa
quā queriſ. vtrū affi-
nitas īpediat mr̄imoniū. Qꝛ nō: qꝛ vxorē
fratris debebat aliqs accipere ſm legeꝫ
Deuterono. 25. ¶ Contra. Luc. 3ᵒ. Joan-
nes baptiſta dicit herodi. nō licet tibi ha-
bere vxorem fratris tui.

Hic diſtinguitur de tempore ſicut prius.
Opere legis nāe nullus
fuit niſi in linea recta: in qua ſi fuiſſet filius potuiſſet ac-
cipere vxorē pr̄is ſui: qd tn̄ nō fuit. in linea aūt tranſuer-
ſali nulla fuit. Judas eniꝫ dedit Thamar duobus filijs
Gene. 38. Deutero. 25. ſuis. ¶ Si dicas ꝙ viuēte fratre erat ꝓhibita. ¶ Rnᵒ
hoc erat ꝑꝑ adulteriū. ¶ Sꝫ tēpore legis ſcripte. fuit. n.
ſic ꝓhibita. lateralis aūt nullo mō: imo ꝑcipiſ ꝙ frater
ſuſcitet ſemen fratris: ⁊ accipiat eius vxorē. ¶ Sed qd
de tpe ꝑmitiue eccleſie: nō video ꝙ īpediat: qꝛ nonduꝫ
L erat ius poſitiuū. Nūc oīno īpediſ. ¶ Sꝫ oc. diſ. ſi affi-
Dubia nōnda de gradibᵘ affinitaſ ⁊ ↄ̄tra atqꝫ diſpēſatione tpīᵘ q̄re vbi ſupra ⁊ in ſco.
nitas tranſit in ſcdaꝫ ꝑſonam. ¶ Dī ꝙ ſi mulier accipit
viruꝫ oēs de cognatione mulieris ſunt affines cū viro
eius: ſed filius mulieris nō hꝫ affinitatē cū illis: vn̄ non
ꝓcedit. ¶ 2ᵒ diffi. ſi affinitas ꝓcedit ſic cōſanguinitas.
¶ Dico ꝙ ſic vſqꝫ ad tot gradus ad quos ꝓcedit cōſan-
guinitas. ¶ 3ᵒ diffi. ſi eſt eq̄lis difficultas in deſponſa-
tione. ¶ Dī ꝙ non nec eq̄lis ē ptās: in nullo aūt gradu
eſt lateralis affinitas: nec ē de iure nāli. De cōſangui-
nitate aūt ꝓhibitū eſt in lege leuit. 18. nō accedas ad filiā
vxoris pr̄is tui. vn̄ ē de facto ecc̄ia diſpenſat de affini-
tate tali. ¶ 4ᵒ diffi. ſi in cōſanguineis germanis pōt di-
ſpenſari. Aliq dicūt ꝙ nō: ſed nō apparet: cū h ſit de no-
uo iure poſitiuo: ſed ꝑ queꝫ cōdiſ ius pōt diſpenſari ab
eodē. ¶ Sꝫ quot modis ↄ̄hiſ: ¶ Dī ꝙ vno mō ꝑ ſpon-
ff. l. honeſtū ſalia: ⁊ mr̄imoᵐ inicūatū: ⁊ ꝑ cōſumatū ꝑ publice ꝓhibē-
tis iuſtitiā: dato ꝙ ſacerdos ↄ̄hat / nō pōt cū ea ↄ̄hi: quia
affinitas ↄ̄hitur vt ſuperius dictū fuit. Sed nunqd per
M quācūqꝫ copulam corporalem: ¶ Dī ꝙ ſic. qꝛ impedit
cōtrahendum ⁊ dirimit iam contractum.

Et parentalium graduum ⁊c.

Hic incipit diſtinc. 42ᵃ. ¶ Cir-
ca quam queritur.
vtruꝫ ſpūalis cognatio īpediat matriᵐ.
Qꝛ nō: quia non fit mentio in ſcriptura.
¶ Con tra. de facto.

Hic eſt intelligendū ꝙ ↄ̄trahitur
ex cōnexiōe ſacroꝝ eccle-
ſie. ¶ Primo in habitudie pr̄is ad filiū. oīs. n. qui mini-
Cognatio ſpiritualis q̄tēs ⁊ q̄r ↄ̄hiſ. ſtrat ſacr̄m cōpaſ in rōne pr̄is aggnātis reſpectu eius
q recipit ſacr̄m: nec pōt ↄ̄here cū eo: ⁊ filr̄ ex pte matris
que tenet in fontibᵘ puerū nō pōt ſilr̄. ¶ 3ᵒ. ſicut inter
fratres ⁊ ſorores: ſicut iter cōpatreꝫ ⁊ cōmatrē. ¶ Sed
hic oc. diffi. ſi in talibus actibus cōicant vir ⁊ vxor ſuas
Dubia de gradibᵘ ⁊ ꝓceſſibuᵘ vt ſupra paſſiones: ſicut ⁊ actiones. ¶ 2ᵒ diffi. ſi iſta cognatio ꝓ-
cedit: ſicut affinitas. ¶ Dico ꝙ ad patrē ⁊ filios ⁊ ad cō-
patrē ⁊ ad cōmatrē. ¶ Sed qd de adoptione in filius.

qui efficiſ filiᵘ legalis. ¶ Dico ꝙ ille q adoptaſ ꝑ eccle- N
ſiaꝫ nō pōt ↄ̄here. ¶ Sed qd vtrum in ſacro baptiſmi De optione filio.
tm̄ ſpūalis cognatio ↄ̄hiſ: ¶ Dī ꝙ nō ſolū in bapᵐᵒ: ſꝫ In duobᵘ ſacramētis ↄ̄hiſ ſpūalis cognatio.
etiā in cōfirmatione ↄ̄hunt cognationem ſpūalem.

Poſtremo de conditione re-ſurrectionis.

Hic incipit diſtin. 43ᵃ. ¶ Circa
quā queriſ. 8. Et qꝛ
reſurrectio chrī eſt cauſa noſtre reſurre-
ctionis: iō de tēpore ipſius reſurrectio-
nis queritur vtrū chrī reſurrectio ſit pre-
terita. Qꝛ nō. Apl's ꝑma cori. 15ᵒ. ſi mor-
tui nō reſurgunt: nec chrīs reſurrexit: ſed
certū eſt ꝙ nō reſurgunt nunc. ergo ⁊c. ¶ Contra. ipſe O.
dicit ibidē. nunc aūt chriſtus reſurrexit.

Hic primo videndum eſt. quid eſt reſurrectio. Vide diſt. 4. c. 19.
¶ Dī ꝙ nō inuenimus diffōnem
datā a ſancto aliquo: tn̄ ꝑ ſuū oppoᵐ qd eſt mors poteſt Mors ⁊ reſurrectio qd.
diffiniri ſm Dionyſiū. de eccleſiaſtica hierarchia. mors
eſt cōiunctoꝝ ſeꝑatio nō alicuius rei cōſumptio. ergo ꝑ
oppoᵐ reſurrectio eſt aliquoꝝ ſeꝑatoꝝ cōiūctio. ¶ Eſt
aūt intelligēdum ꝙ q̄tuor ſeꝑationes fuerunt in morte
chrī. ¶ Pria ſeꝑatio aīe a corꝑe qn̄ per paſſionē orga- Sicut in chrī morte 4ᵉ fuit ſeꝑatio ita in ipſiᵘ reſurrectione 4ᵉ fuit vnio ſeu coniunctio.
niꝫatio corꝑis chrī fuit ſic indiſpoſita ꝙ nō fuit conue-
niēs pro aīa. ¶ 2ᵒ ſeꝑatio totius terne entitatis ab aīa
⁊ corꝑe: qꝛ nō fuit hō in triduo. ¶ 3ᵒ fuit diuinitatis ab
humanitate: nō a corpore ⁊ aīa: qꝛ hō nō erat deus: nec
deus erat hō in triduo. ¶ 4ᵒ ſeparatio fuit ſanguinis a
corꝑe poſt mortē chrī qn̄ vnus militū latꝰ eiᵘ aperuit.
¶ Oppoſite aūt cōditiones ⁊ cōiunctiones fuerunt re- P
parate. ꝑma vnio aīe cū corpore. 2ᵒ humanitatis: que ex Nobile ē chrī ſanguis de q̄ ſupra in mā ē eucariſtia ⁊ i ſtno habet.
ꝑma cōiunctione reſultat cū diuinitate. 3ᵒ que fuit ꝑma
ſm veritatē fuit ſanguinis cū corꝑe. 4ᵒ vnio fuit diui-
nitas cū ſanguine. nā in triduo diuinitas non fuit vnita
cū ſanguine ſicut cū corꝑe ⁊ aīa. hoc pꝫ: qꝛ per cōicatio-
nē idiomatū in triduo verū fuit dicere. deus eſt ſepulᵗᵘˢ
qꝛ corpus cui diuinitas erat vnita: erat ſepultū. ⁊ ſimilr̄
erat verū dicere. deus deſcēdit ad inferos: qꝛ aīa chriſti
cui erat diuinitas vnita illuc deſcenderat: ⁊ tn̄ non fuit
verū dicere: deus eſt in cruce cū ibi eſſet ſanguis chriſti
nec deus iacet effuſus ſup terrā: cū tn̄ ſanguis chrī effu-
ſus iaceret ſup terrā. ¶ Sꝫ hic oc. q̄tuor diffi. ¶ Pria Dubia nōnda Expō nobilis poſt ſeq. c. 11.
diffi. eſt qꝛ Anſelmus dicit ꝙ deus nunq̄ dimiſit qd aſ-
ſumpſit. ¶ Dōm ꝙ hoc intelligiſ de ꝑtibᵘ eſſentialibᵘ
cōſtituti que ſunt aīa ⁊ corpus. ¶ Alr̄ dicaſ veꝝ eſt ex-
tremis manentibus: nō permāſit aūt humanitas in tri- Q
duo. ¶ 2ᵒ diffi. eſt qꝛ Dam. dicit in tertio ſniaꝝ ſuaruꝫ Dam. li. 3. c. 26.
chrīs aſſumpſit nāꝫ humanā in athomorita ꝙ ptes meᵗᵉ
toto. ¶ Dicendum ꝙ ſi teneretur ꝙ mediante compo-
ſito difficile eſſet ſoluere: tamen dico ꝙ totū cōpoſitum
aſſumpſit ꝑmo adequate: nō tn̄ ordine eſſentiali. ¶ 3ᵒ De ordie aſſūptionis totius ⁊ ꝑtiū a dōe.
diffi. ſi chrīs aſſumpſit aliquā nām nouā in reſurrectio-
ne. ¶ Dicūt aliq ꝙ ſic: qꝛ introducta erat in corꝑe forma
cadaueris quā aſſūpſit. ¶ Sꝫ hoc abſonū eſt: qꝛ Anſel.
dicit ꝙ maxia dignitas humane nāe fuit ſic aſſumi. vn̄
⁊ Apl's ad hebre. 2ᵒ magnificare volēs hāc aſſumptio-
nē. dicit. nuſq̄ angelos apprehēdit ſꝫ ſemen habrae ⁊c.
forma aūt cadaueris ignobilior eſt forma aſini vel ver-
mis. ¶ 4ᵒ diffi. ſi illud compoſitum fuit aſſumptibile Cōtra negantes pluralitatē formarū ⁊. 3. cītatioꝫ vide nō. iter hic. Joan. 19.
a verbo. ¶ Dicunt aliqui ꝙ illud cōpoſitum non fuit
aſſumptū in vbo: ſꝫ mā q̄ vnita fuit forme. ¶ Sed h vī
eſſe ↄ̄ veritatē euangelicaꝫ. vnde dicit mulieres vnge-
bant corpus Jeſu: ⁊ vere vngebant deum. igitur illud
compoſitum vnitum fuit verbo. ¶ Sed hic remanet

A

dubium: ſi pōt dici ꝙ chr̄s in reſurrectione fuit de nouo incarnatus. Illos qui tenent ꝙ noua caro fuit introducta opꝫ hoc dicere. ſ. ꝙ noua incarnatione fuit incarnatus ſicut in vtero virginis: ſed ponētes ꝙ eadē caro que prius remāſit in ſepulchro nō opꝫ h̄ dicere: ſꝫ bn̄ verū eſt ꝙ de nouo fuit hūanatus: q2 in triduo nō fuit hō. ⁊ idō reſurgēs fuit nouus hō. ¶ Ad arᵐ pncipale dōꝫ ꝙ Apl̄s nō intēdebat directe ꝓbare reſurrectionē corporū ſed arguebat ꝯ̄ ſaduceos: ⁊ illos qui dicebant aiam eſſe mortalē nec manere poſt hanc vitam.

De ſymbolo aploꝝ: ſꝫ qr̄ ⁊ vbi nō habet expreſſe.
Quare ſubmiſſa voce dī nocturnaliter ꝗre in rōnali dinoꝝ.

Secunda pticula eſt videre ꝙ chr̄s vere reſurrexit. ¶ Ubi ſciēdū ꝙ in ſymbolo apoſtoloꝝ poſt aſcēſionē fuerūt deſcripti .12. articuli fidei. btūs aūt Thomas deſcripſit articulū reſurrectionis q fuerat expertus dicēs. 3ᵒ die reſurrexit a mortuis. ⁊ iſtō credo dī ſubmiſſa voce: q2 in oculto fuit dictū: vel quia intimo corde eſt credendū: ⁊ alie cōuenientie aſſignant̄ ſupra. ¶ Sꝫ ꝯ̄ hic fuit error Euticij patriarche cōſtantinopolitani: q dixit ꝙ chr̄s reſūpſit corpꝰ phantaſticū.

B

Quere hyſtoriā eccleſiaſticā ⁊ alios.

btūs aūt Greg. fuit miſſus vt reuocaret eū ab iſto errore. Et fecit ꝯ̄ eū duas pulchras rōnes. dicebat aūt iſte ꝙ chr̄s h̄ fecit ad declarādū veritatē fidei. ¶ Sꝫ Greg. ꝯ̄ hoc ſic arguit ſic. ipoſſe eſt ꝙ certitudo acgrat̄ de re dubia. hoc ꝓbat̄: q2 opꝫ pmiſſas eē veras ꝗ̄tū ꝯ̄nē: cū veritas ꝯ̄nis dependeat ex pmiſſis: ſed tu dicis ꝙ oſtēdebat corpꝰ ſuū ad declarādū vitatē fidei. g̊ ſi corpus non fuit veꝝ nec palpare veꝝ fuit: quō aūt ex re dubia probabit̄ res certiſſima. ¶ 2ᵒ qr̄ aliqs ꝓbat aliqd certū ex aliquo falſo: illa ꝓbatio eſt fallax ⁊ ſophiᶜᵃ: ſed chr̄s ꝓbauit ex falſo p te. ergo chr̄s p ſophiᶜᵒᵐ rōnē hoc declarauit. Ex iſtis rōnibꝰ Euticius fuit cōuictus ⁊ mortuus in fide catholica. ¶ Un̄ vtrūqꝫ inuaſit infirmitas grauis ⁊ euticius in morte ſūpſit carnē ſuā: dicēs. iſta caro reſurget. ¶ Sꝫ oc. dif. ꝗre chr̄s dī pgenitus mortuoꝝ.

Error euticij de reſurrectione chr̄i ⁊ rōnes Greg. nōbiles ꝯ̄ eum.

Conuerſio euticij.

C

Dubia ꝺclara 3. Reg. 17. ⁊ 4. Reg. 4. ⁊ 13. Luc. 7. ⁊ 8. ⁊ Joā. 11. de his habet̄. Quō chr̄s primogenitus mortuorum. De his q cū chr̄o ſurrexerunt corpalr̄ qd tenendū.

¶ Dī ꝙ q2 reſurrexit pmo. nō ſimplr̄: q2 vnꝰ fuerat ſuſcitatus p Helyā. ⁊ duo p Heliſeū ⁊ tres p chr̄m. fuit tn̄ pmus: q2 reſurrexit reſurrectione pfecta. Alij aūt ſurrexerūt iterū morituri. ¶ 2ᵉ dif. quia Mat. 27ᵒ dī ꝙ illo moriēte multa corpa ſanctoꝝ ſurrexerūt ⁊ apparuerūt multis in hieruſalē. igit̄ ſaltē iſti ſurrexerūt in hieruſalē an̄ eū. ¶ Dī ꝙ iſtud fuit dictū p anticipationē: ſꝫ nullus eoꝝ ſurrexit niſi poſt chr̄m. ¶ 3ᵉ dif. ſi illoꝝ fuit vª reſurrectio. Aliq dubitant. ¶ Sꝫ hic dōm ꝙ ſicut dn̄s papa dixit. extra. de celebratione miſſaꝝ. cū Marthe. Aliq dixerūt ꝙ aq̄ q̄ effluxit de latere fuit flegma. pp̄. dicit ꝙ teneamus nos ad v̄ba euangelij. ita in ꝓpoſito. ¶ 4ᵉ dif. ſi illi ſcti poſtea redierūt in pulueres. ¶ De hoc nihil hr̄ in ſcriptura: ſed tn̄ durū eſt dicere ꝙ cū ipſi pſoluerint debitū mortis iterū hoc exigi ab eis: cum nō peccauerint illo peccato. ſ. originali cui illa mors ſpālr̄ debebat̄. vn̄ credo ꝙ vltimate ſurrexerūt. ¶ Sꝫ ꝯ̄ eadē rōne Lazarus nō fuiſſet mortuus. ¶ Dico ꝙ ſaltē peccauit venialr̄ ⁊ ſurrexit ad ſtatū merēdi. ¶ Sꝫ iterū h̄ vr̄ ꝯ̄ regulā Aug. de fide ad Petrū. Firmiſſime tene ⁊ nullatenus dubites oēs bonos ⁊ malos reſurrecturos. ¶ Rn̄ᵒ. Regula iſta eſt itelligēda de lege cōi. non de iure municipali ⁊ pūilegiato. Et p hoc pꝫ ſolō ad illā regulā que dat̄ de peccato originali per quaꝫ ꝓbant ꝙ beata virgo fuit in peccato originali ꝯ̄cepta: nec eſt maior difficultas ſoluere in propoſito iſto q̄ꝫ illo: ſed de h̄ dicetur in tertio.

D

26.

Lex duplex. Regule gnāles doctoꝝ ſūt de lege cōi interpretande.

¶ Queſtio. II.

S Ecundo querit̄. Utrū reſurrectio chr̄i fuerit vera. Q2 non: q2 vr̄ habuiſſe corpus fictū: qa Luc. 24ᵒ dī ꝙ euanuit ab oculis eoꝝ. ¶ Contra. ibidē dī. ſurrexit dn̄s vere ⁊ apparuit Simoni.

Hic introducuntur 4ᵒʳ autentica teſtimonia. ¶ Primum fuit angeli Math. 28. q reuoluit lapidē. ¶ 2ᵐ Marci vltimo. viderūt iuuenē ſedentē a dextris: ⁊ iſte erat intra. alius exterius. iſti oſtendunt̄ per ingreſſuꝫ mariaꝝ. Maria magdalene vidit vnū ad caput. aliū ad pedes. alius erat extra ſup lapidem. alius intra in dextris: ⁊ ſic ſunt q̄tuor angeli. ſi dicas ꝙ fuit illemet. hoc non vr̄: q2 alia fuit ingreſſio Marie magdalene ⁊ aliaꝝ mariarū.

E

Teſtimonia angeloꝝ de veritate chr̄i reſurrectionis 4ᵒʳ ſꝫ tu adde plā

¶ Hoc aūt fuit pp q̄tuor veritates ſurrectionis oſtendēdas. ſ. vt manifeſtaret̄ chr̄i diuinitas p illuꝫ q erat ad caput. humanitas p illū q erat ad pedes. btitudo intrinſeca per illū qui erat intra: ⁊ beatitudo extrinſeca p illū qui erat extra ſup lapidem. Huic iungunt̄ quatuor miracula. pmū de terre motione. 2ᵐ de ſepulchri penetratione ante reuolutionē ſtante lapide ſepulchro ſignato. 3ᵐ de illoꝝ mortuorum reſurrectione. 4ᵐ de miraculoſa apparitione: quādo ianuis clauſis intrauit ad diſcipulos. ¶ Item ex quatuor ſenſibus. De odoratu non fuit aliqd̄ experimentū. ¶ Sed de auditu: q2 actuū pmo dī per. 40. dies apparens eis ⁊ loquēs de regno dei. ¶ De guſtu. Luc. 24. habetis aliqd ad manducandū ⁊ attulerunt ei partē piſcis aſſi ⁊ fauū mellis. ⁊ actuum pmo. Et cōueſcens (inquit) precepit eis ⁊c. De viſu. Et hoc multiplr̄ intelligenduꝫ ꝙ chr̄s reſurgens oculis corporis. x. vicibus apparuit vt ex ſcriptura pōt oſtendi.

Veritas ⁊ miraculū coꝛr̄ſdens 4ᵒʳ.

Mathei. 28.

F

Mat. 27. ibidem.

Joan. 20. Quadruplicis ſenſus exterioris teſtimonio veritas chr̄i reſurrectionis cōpꝛobatur. Poteſtis viſiue teſtimonio decies ꝓbat̄ chr̄i ſurrectō

¶ Sed difficile eſt oſtendere ordinē iſtarū apparitionū. pª fuit Marci vltimo. vbi dicit̄ ꝙ apparuit pmo Marie magdalene. 2ª apparitio. illis tribus mulieribus qbus occurrit Math. 28ᵒ. 3ª fuit Luc. 24ᵒ illis duobus diſcipulis euntibus in emaus: ⁊ fuit iſta apparitio poſt illaꝫ mulierū. vn̄ dixerūt ipſi. quedā mulieres ex noſtris terruerūt nos. Et ſic pꝫ ordo iſtarū apparitionū: ⁊ ibidem ſequunt̄ due: q2 nondū alijs apparuerat: ſed ſtatim regreſſi ſunt hieruſalē. vbi inuenerunt diſcipulos dicētes ꝙ apparuit Simoni. ⁊ hec appitio fuit qn̄ diſparuit ab eis: ⁊ iſta fuit 4ª apparitio. ⁊ poſtea apparuit imediate Jacobo minori qui noluit manducare nec bibere quouſqꝫ chr̄s reſurgeret. ⁊ iſta fuit illa apparitio de qua dī pª corin. 15ᵒ apparuit Cephe. i. Petro deinde Jacobo. ¶ 6ª fuit decē aplis ſine Thoma Joan. 20. ⁊ pꝫ ꝙ iſta fuit poſterior pdictis. pª cori. 15ᵒ. Et poſt h̄ vndeci. ¶ 7ª fuit qn̄ apparuit. 11. cū Thoma: vt habet̄ ibidem. ¶ 8ª fuit qn̄ apparuit ſeptē diſcipulis piſcātibus qn̄ Petrus dixit vado piſcari. Jo. 21ᵒ. ¶ 9ª fuit qngentis fratribus ſimul pª corin. 15ᵒ. viſus eſt plus q̄ꝫ qngentis fratribus ſimul. ⁊ hec appitio vt credit̄ ꝓbabilr̄ fuit facta qn̄. 11. diſcipuli abierunt in galileam in montem ⁊c. vt habet̄ tunc credit̄ fuiſſe illa apparitio qn̄ qngentis fratribus apparuit. ¶ 10ª. qn̄ aplis oībus: ⁊ hoc creditur fuiſſe in aſcenſione quādo videntibus illis eleuatus eſt. vt dicit̄ actuū pmo. ⁊ Math. vltimo.

G

Adde plura ex expoſitoribꝰ ſcripturaꝝ. Alij lr̄a deſicerat: aut ſaltatur: q2 ꝺ tactam mētionē non fecit. hꝫ tamē Math. 28. ⁊ Luce. 24. ⁊ Joan. 20.

H

Mathei. 28.

¶ Sed qd de beata virgine nūqd apparuit ſibi. ¶ Hic dī ꝙ euangeliſte nō fecerunt mentionē niſi de his que publicate ſunt: tn̄ rōnabilr̄ creditur ꝙ ſibi apparuit. pōt etiā dici ꝙ ita erat certa notitia itellectiua que eſt nobilior ꝙ nō indiguit certificatione ſenſitiua. ¶ Sed qd Joā. vltimo dicit̄ h̄ iaꝫ tertio manifeſtatus eſt ⁊c. quō fuerunt decem. ¶ Rn̄det̄. ꝙ tres fuerunt pluribus apoſtolis. alie fuerunt ſingularium perſonarū. ¶ Ad argumentū dōm ꝙ nō fuit ex figmēto: ſꝫ ex dote ſubtilitatis de qua poſtea dicet̄.

De appitione chr̄i pura virgini ſatis notanter.

Apparitio 1ª.

¶ Queſtio. III.

T Ertio querit̄. Utrum chr̄s reſurrexerit tertia die. Q2 non: quia vna ſabbatorum. ¶ Contra. quia ipſe predixit Marci. 9. ⁊. 10. 3ᵒ die reſurget.

Joan. 20.

I Hic introducuntur quattuor cõnes. Prima cõ. quod accipiendo diem naturalẽ/chriſtus reſurrexit die 2° et nõ 3°. et hoc ſumẽdo diem naturalẽ pro toto circulo firmamẽti ſicut phi ſumũt.hoc pbatur: quia fuit mortuus hora nona: et ab illa hora vſqz ad nonã horã alteri⁹ diei fuit vna dies naturalis.ab illa vſqz ad horã reſurrectionis nõ fuit vna dies integra. Secunda cõ. quod accipiẽdo diẽ artificialẽ pro curſu vel latiõe ſolis ſup terrã chriſtus reſurrexit 3° die. pbatur hoc: quia quod fit in parte diei/fit in die: ſicut dicit Gen. p.p. Prima die creauit lucẽ: nõ quod tota die creauit: quia creata fuit in inſtanti.mõ ſm veritatẽ chriſtus mortuus fuit die veneris hora nona: ſepultus ex tunc: et tota die ſabbati: et die dñica diluculo ſurrexit: et ſic patet quod 3° die ſurrexit. Tertia cõ. quod chriſtus fuit trib⁹ dieb⁹ in ſepulchro: quia in parte cuiuſlibet diei fuit ibi. Quarta cõ. quod nõ trib⁹ noctib⁹: fuit.n.tñ in ſepulchro in nocte ſequente paraſceue: et in ſequẽti tñ. vñ nõ fuit in ſepulchro in parte triũ noctiũ: ſicut in parte triũ dierũ. Sed contra. Matt.12° dicitur: ſicut fuit Jonas in vẽtre ceti trib⁹ dieb⁹ et trib⁹ noctib⁹ etc. Hoc ſoluitur grãmatice per ſynodochẽ qua figura vtitur ſacra ſcriptura frequẽter: quia quod cõuenit ſm partẽ attribuitur toti: ſicut Gen. 14°. da mihi aias/cetera tolle tibi. Et infra. 46° cap. 70ta aie ingreſſe ſunt in egyptũ. Et accipitur hic pars pro toto.i. aia pro hoie: cui⁹ partes eſſentiales ſũt aia et corp⁹: ita dicũt eſſe in propoſito. Sed hoc bñ valet pro dieb⁹ et noctibus niſi dicatur quod dies et nox faciunt vnũ integrũ diẽ: nunc dicetur quod chriſtus fuit in ſepulchro in trib⁹ tñ integraliũ non accipiẽdo noctẽ put diſtinguitur contra diẽ. Logice ſoluitur: quia quot modis dicitur vnũ oppoſitorũ/tot modis dicitur reliquũ: ſicut ergo dies quedã eſt naturalis quedã artificialis: ita nox. Sed tũc eſt dubiũ de nocte niſi accipiatur ſm menſuram diei. Phyſice ſoluitur: quia regulr eſt quod qñ aliqd mouetur ad generationẽ: tũc dicim⁹ quod illud generatur: quamuis gnõ fiat in inſtanti. ſilr dicim⁹ quod qñ aliqd diſponit ad mortẽ: tũc moritur et tñ ſeparatio illa fit in inſtanti et talis in toto tpe primo viuebat: ita dicitur quod chriſtus trib⁹ dieb⁹ et noctib⁹ laborauit in extremis: quia tota nocte qua fuit captus nimiũ vexat⁹ flagellatus et denoiari poterat a termino mortis. Alio mõ theologice dicũt quod quia nautes cõſueuerunt de mane exire: et circa horam nonã fuit Jonas piectus in mari: et 3° die piſcis euomuit eũ: et tũc referatur ſnia ad ſicut: quia ſicut Jonas fuit/ſic chriſtus fuit. Sed hic eſt dubiũ quõ intelligitur in corde terre in ſepulchro vel in limbo. Videtur quod melius in limbo: quia plus fuit in inferno quam in ſepulchro: in inferno enim fuit quamdiu corp⁹ mortuũ in cruce pependit et in ſepulchro: et quamdiu in inferno fuit: tandiu corpus mortuũ iacuit in ſepulchro: et quamdiu obſequie.ſ.lauando et vngendo et inuoluendo in lintheamĩb⁹ ſibi facta fuerunt: et quamdiu iacuit in ſepulchro. Queſtio.IIII.

M Quarto queritur. Utrũ chriſtus reſurrexerit a mortuis. Quod nõ: quia in ps. dicitur. in inferno quis cõfitebitur tibi: quaſi dicat nullus: et tñ aia chriſti ſemp cõfitebatur deo. Contra.idem pphã dicit in pſona chriſti. Eduxiſti ab inferno animam meam.

Hic primo vidẽdum eſt quod chriſtus deſcẽdit ad inferos: et de hoc eſt articulus fidei credendus: quẽ Philippus deſcripſit. Dicit tñ Scotus quod in ſcriptura nõ inuenitur. Inducuntur aũt 4or auctes. Prima eſt Oſee.13.ero mors tua o mors: morſus tuus ero inferne.morſus aũt nõ eſt niſi in ore mordẽtis.ergo fuit in ore inferni. 2a Luce 7° et Matt.11.tu es qui venturus es: an aliũ expectam⁹.lz nõ ſit clara: tñ ſm expoſitionẽ Grego. ad ppoſitũ eſt.Greg.n.dicit quod Jo.petebat vtrũ per ſeipſum chriſtus deſcenderet in infernũ. 3a aũt auctas eſt actuũ 2°: vbi dicit Petrus.quod dñs ſuſcitauit Jeſum ab inferis: quia ipoſſe erat chriſtum detineri a doloribus inferni.ſi chriſtus in inferno nõ fuiſſet/hoc dicere nihil fuiſſet: de illo.n.quod eſt vltra mare nihil eſt ſi hõ dicat: ipoſſe eſt eũ detineri ibi in captiuitatẽ. 4a auctas hr ad Ephẽſios 4°. Quid eſt quod aſcẽdit niſi quia deſcẽdit ad iferiores partes terre.hoc eſt centrum: quia ſupficies iſta nõ eſt pars inferior.

Sed tunc eſt videndũ de ei⁹ deſcenſu. Ubi ſciendũ quod 4or ſunt loca inferni vt dictũ fuit ſupra qñ de purgatorio agebatur. Nõ eſt arbitrandũ quod ad infernũ inferiorẽ deſcẽderit quia illi manẽt in ira dei.nec ad limbũ puerorũ: quia illorũ eſt pena dãni eterna. Sed ad ſinũ habrae certũ eſt quod ſic: quia captiuã duxit captiuitatẽ. Sed de purgatorio nõ eſt ita certũ: põt tñ ita cõuinci ex vbis Petri actuũ 2°. Quem de⁹ ſuſcitauit ſolutis doloribus inferni. Dolor aũt nõ erat in ſinu habrae: quia de paupere ibi exiſte dicitur. Hic aũt cõſolatur. Cõueniẽs aũt fuit quod iſtos de purgatorio qui erãt in gra abſolueret a pena et a culpa. Sed hic occurrũt dubia. Primũ ſi chriſtus ibi oñdit ſuã diuinitatẽ. Riñ⁹ quod nõ video quõ fuerit ipoſſe cũ ipletũ fuerit verbum chriſti quod dixit latroni. Hodie mecũ eris in paradiſo. vbi oſtẽdit diuinitatẽ añ aſcenſionẽ ſuã. 2m dubiũ.ſi alligauit tũc ſathanam. Dicitur cõiter quod ibi alligauit: tũc ſathanam.i.luciferum. 3m du.m quia dicitur quod tpe Syluestri fuit ligat⁹. Dicitur quod vt exponũt ſancti illud quod ſcribitur Apoc.20.poſt mille annos ſathanas etc.hoc põt itelligi quantũ ad miniſtros et ſatellites: ſed quantũ ad ipſum ita fuit ligatus: ſicut dictũ eſt. 4m dubium.de eius ſolutione. Dicitur quod ante iudicium ſoluetur in illa trepida perſecutione.

Nunc videndum eſt cũ qb⁹ redijt chriſtus de inferno. Dicitur quod cũ illis de inferno.i.limbo patrũ et de ſinu habrae et de purgatorio et cũ oi comitiua angelorũ qui miniſtrabãt i ſinu habrae: et cũ illis qui mortui ſunt tũc tpis in gra et occurrebãt illis qui in gra moriebantur: ſicut aie illi⁹ paupis occurrerũt angeli.ſ.de quo dicitur Luc.16.factũ eſt vt moreretur mendicus et portaretur ab angelis in ſinu habrae. Sed queritur.ſi ſtatim chriſtus deſcẽdit ad infernũ. Aliqui dicũt quod nõ: ſz expectauit reſurrectionẽ. Sed hoc nõ videtur verũ: ſz ſtatim in ſeparatione aie a corpe. Sed tũc eſt dubium.quot horis chriſtus fuit in inferno. Aug.4° de tri.dicit quod.40.horis: quia fuit mortuus in pn° hore none et fuit quattuor horis diei illius et.12.ſequẽtis noctis et.12.diei ſequẽtis paraſceue et.12.noctis ſequẽtis. 3° diffi.quot horis fuit in ſepulchro.ibidẽ dicit Aug.quod.36.horis. Accipiẽdo oẽs horas qbus fuit ẽt in inferno pter horas quattuor diei paſceue: in qb⁹ nõdũ erat ſepult⁹. 4° dif. Aug.ſup Gen.ad lram 12.vr eẽ hui⁹ ſnie quod chriſtus aias aliquas traxit de profundo iferni. Hoc tñ meli⁹ vr itelligi de purgatorio. Sed tñ quia de⁹ nõ alligauit poam ſuam cuicũqz ſnie. Jõ dico quod hoc fuit bñ poſſe. Sed vbi collocauit eos chriſtus illis.40. dieb⁹. Aliqui dicũt quod in paradiſo terreſtri. Alij quod in mũdo iſto et vbi erant ſecũ hoc erat eis paradiſus. Qõ.V.

Circa candẽ di.queritur pmo. Utrum reſurrectio chriſti ſit digniſſimũ ſacramentũ inter oia ſacra que ptinẽt ad eum. Et accipitur hic ſacrm large pro oi eo quod rem ſacram dicit. Quod ſic. Quia cui attribuitur digniſſima operatio/illud eſt digniſſimũ: ſed chriſto attribuitur digniſſima operatio: quia Apoc.5°.attribuitur chriſto dignitas aperiẽdi librũ pp victoriã reſurrectiõis. Sed contra.btus Diony.2°.c.de diui.no.cõparãs ſacrm icarnationis ad alia dicit quod eſt archithectonica aut regula pre ceteris.

Hic primo videndũ eſt de ſacro reſurrectionis ſi eſt digniſſimũ inter alia pertinẽtia ad pſonam chriſti. Sciendũ aũt quod quattuor ſũt pncipalia

Exclo 4r.

Erit non nãli artificali tñ die tertia ſurrexit chriſtus.

Et ſi nõ trib⁹ noctib⁹ trib⁹ tñ dieb⁹ artificialib⁹ iacuit in ſepulchro chriſtus.

K

Obijcit nõnſ. Soluit grammatice logice phyſice atqz theologice ibi obduntur.

L

Expõ nõbilis

Dubiũ nõbile

Diuinius chriſti aiam in limbo quam ipſius corpus in ſepulchro fuiſſe.

M

ps.6.

ps.29.

di.11.2.q.1. ſoluẽdo pncipalia.

Chriſtum deſcendiſſe ad iferos cum ſit articulus fidei: quadrupli ci nihilominus aucte ſcripture pbatur: cum Scoto tñ ſentence.

di.20.huius.

In inferno 4or manſiões ad quas chriſtus puenit ad quã non notãter.

A.Loca.

Luce.16.

O

Dubia nõnda

Luce.23.

De oſſiõe diabolo in inferno apud inferos et ſathanæ ligatiõe atqz ſolutione.

vide Aug.20. ci.notãter.

Comitiua chriſti ab inferno redeũtis que et quãta.

P

Statim poſt mortẽ chriſtum ad inferos deſcendiſſe.c.6.

Quot horis in inferno et quot in ſepulchro chriſtus cenſeat.

De aiab⁹ ab inferis tractis: et de loco manſionis corum vſqz ad aſcẽſionẽ notabilis digreſſio.

Q

Principalia ſacramẽta circa chriſtum quattuor.

A

ſacr̄a.ſ.incarnationis:paſſiōis reſurrectiōis ⁊ aſcenſionis:inter q̄ dignīſſimū fuit ſacr̄m incarnationis:pp̄ qḋ vnūqḋq3 ⁊ illḋ magis:⁊ pp̄ illud oīa alia habuerunt dignitatē.ex h.n.q̄ de⁹ fuit incarnat⁹/vere fuit dicē.deus moriē.de⁹ reſurrexit.⁊ deus aſcendit in celū:q̄ oīa ſi dicerenē de puro hoīe que dignitas: ¶ 2° dico q̄ in alio gradu dignitatis ſacr̄m reſurrectiōis eſt dignīſſimū:q2 ibi fuit quedā aſſūptio pͤtialis.ſ.tot⁹ hūanitatis nō aīe nec corpis:q2 ab eis nō fuit ſepata diuinitas:ſ3 in icarnatione fuit ⁊ illa ⁊ iſta:iō incarnatio fuit in p̄ gradu dignitatis:reſurrectio aūt in 2°.in 3° aūt gradu dignitatis fuit aſcēſio:q2 tūc fuit tm̄ trāſlatio de loco humilitatis ad locū ſublimitatis:⁊ iſtud fuit digni⁹ ſacro redēptionis:q2 illud reſpicit meritū:iſtud aūt p̄miū:⁊ q̄to premiū digni⁹ merito,tāto iſtud eſt digni⁹ illo ſacro ¶ S3 dif.eſt ſi redēptio hūana eſt dignior. ¶ Dico q̄ magis eſt vtilis ⁊ laudabilis:nō tn̄ ē magis nobilis:ſic̄ eſt magis virtus laudabilis felicitate:felicitas tn̄ eſt nobilior. ¶ 2° dif.q2 ſacr̄m natiuitatis vi nobilius ⁊ pfecti⁹ reſurrectione. ¶ Dico q̄ nō:q2 in natiuitate tm̄ fuit mot⁹ localis puta exitus de vtero:⁊ ex h x̄pus nullā dignitatē acq̄ſiuit:q2 ita pfect⁹ erat in vtero ſic̄ fuit poſt natiuitatē. ¶ 3° dif.q̄uo eccl'ia ſolēniçat amplius de natiuitate. ¶ Dico q̄ eccl'ia refert h nō ſolū ad natiuitatē vt ſolū dicit exitū ex vtero:ſ3 ēt ad incarnationē:vt p3 in his q̄ cantat.vbū caro factū eſt ⁊c̄.q2 illud fuit occultū modo manifeſtū. ¶ 4° dif.de ſacro aſcēſionis ⁊ glificatiōis. ¶ Dōm q̄ in inſtāti incarnationis fuit glorificat⁹ eēntialr:illa aūt glorificatio in aſcenſione fuit accidentalis qñ fuit ad dexterā patris collocatus.

Vide ſupra in mā de eucbariſtia.⁊ in 3°. Ordo dictoꝝ ſacroꝝ in dignitate ſcd'a ter

Du⁹ curioſa.

B

Nō ſemp laudabili⁹ nobilius:qḋ tn̄ cōſidera.

De redēptiōe ⁊ natiuitate.

De ſolēnitate maior natiuitatis ꝑcaetis qd infert.

De aſcēſione notanter.

Glorificatio c̄x̄i duplex.

C

Secunda

pͣticula eſt videre.ſi dies dñica fuit maxime ſanctificata. ¶ Ubi ſciendu3 eſt q̄ dies dñica inuenit̄ quadruplici ſacro dotata.ſ.ſacro mūdi creationis.natiuitatis x̄pi eiuſq3 reſurrectionis ⁊ ſpūs.ſ.miſſionis. ¶ Primū iſtoꝝ declarat̄.p̄ma dies fuit dñica:q2 poſtea die 7°.de⁹ qeuit.ipſe creauit q̄tuor nobiliſſima:celū empyreū creaturā angelicā q̄ accipit̄ noīe lucis:aīam rōnalē:ſ3 hoc nō eſt certū:tn̄ Augu.ſup illa vba.inſpirauit in faciē ei⁹ ⁊c̄.vi dicere q̄ fuit creata cū angelis:⁊ poſtea iſpirauit eā.Alibi tn̄ dicit q̄ creādo infundit̄:⁊ lucē ſenſibilē q̄ eſt nobiliſſima creaturarū ſenſibiliū. ¶ 2m declarat Aug.4° de tri.dicit q̄ eadē die fuit annuntiatus ⁊ paſſus.ſ.25° martij. Q̄ñcūq3 aūtē annūtiatio cadit in die veneris.natiuitas cadit in dñica. ¶ 3m clarū eſt:q2 tertia die ſurrexit ⁊ mortuus p̄cedēte die veneris:p3 aūt p ſynodochē q̄ ſequēti dominica eſt dies tertia. ¶ 4m ſilr p3:q2 die.50.a die reſurrectionis ſpūs.ſ.miſſus fuit. ¶ Sed p qḋ iſtoꝝ fuit magis ſanctificata: ¶ Dico q̄ nō minor fuit natiuitas x̄pi q̄3 creatio mūdi:nec tn̄ fuit magis ſanctificata per natiuitatē:nec p miſſionē ſpūs.ſ.q2 ibi nō fuit vnio partialis:ſic̄ in reſurrectione.ḡ maxie dignificat̄ ⁊ extollit̄ dies dñica p ſacr̄m reſurrectiōis. ¶ S3 oc.diffi.p⁹ q̄re in veteri teſtō nō ſcificauit diē dñicā:ſicut diē ſabbati. Di q̄ ad extollendū nouū teſtm̄ voluit de⁹ q̄ ppl's ſibi ſeruiret in nobiliori die.iō dicit noua ⁊ vetera p̄ponēdo noua.Or aūt nobilior ſit dies dñica p3:q2 nobili⁹ ē operari opa pfecta:q̄3 ceſſare ab opib⁹. ¶ 2° dif.que oritur ex riſione:q2 tūc oēs alie dies ſunt nobiliores ſabbato. ¶ Di q̄ l3 ſit meli⁹ opari ſpūalia q̄3 ceſſare:tn̄ meli⁹ eſt vacare ab opib⁹ mecanicis q̄3 ea opari:vt vacet cōtemplationi. Nobiliſſimū aūt eſt opa ſpūalia opari:⁊ q2 hōs in alijs dieb⁹ q̄ſi operat̄ opa mecanica.iō ⁊c̄. ¶ 3° dif. quare ſacr̄3 natiuitatis nō retinet ſuū diē vt eſſet ſemp in dñica. ¶ Di q̄ pp̄ connexionē ſacroꝝ. ¶ S3 quare dies annuntiationis mutat̄. ¶ Di q̄ pp̄ ipoſſibilitatē cum paſſiōe:q2 vna dies gaudij eſt ⁊ alia merorīs:q2 tūc nō pōt celebrari. ¶ Intelligēdū tn̄ q̄ dici dñice voluit d̄s ꝯſecrare q̄tuor horas.ſ.horā crepuſculi q̄tū ad mundi creationē.p̄ᵃ.n.dies inchoauit a veſpere:⁊ tūc de⁹ incepit opari.q̄re dī.factū eſt veſpere ⁊ mane dies vn⁹:nūc aūt qñ dicim⁹ aliqḋ opus factū vel fieri infra vnū diē. inchoamus cū a mane.vñ pph̄a.de mane vſq3 ad veſperā finies me:q2 igit̄ p̄ᵃ dies fuit inchoata a veſpere ⁊ eadē hora ſm Aug.qñ mundus fuit inchoat⁹ x̄ps fuit annuntiatus:⁊ hoc fuit in die dñica.idcirco crepuſculū iſti⁹ diei fuit cōſecratū dñica incarnatione:tali aūt hora Gabriel virginē ſalutauit:vt dī ab Aug.q̄ pp̄ hoc hī ibi veſpe ⁊ mane. ¶ 2° cōſecrauit hora3 medie noctis ſacro natiuitatis.Et ad h eſt illud ſapiētie. Dū mediu3 ſilentiū tenerēt oīa ⁊ nox in ſuo curſu mediū iter perageret,oīpotēs ſermo tuus dñe ⁊c̄.Et ſignū eſt q̄ tali hora x̄ps natus fuit ⁊ paſtorib⁹ ſeruantib⁹ vigilias noctis ſup gregē ſuū angelus natiuitatē dñi annuntiauit. ¶ 3° ꝯſecrauit iſtius diei aurorā p ſacr̄m reſurrectionis ſurgens Jeſus mane p̄ma ſabbati.i.die dñica.Et Aug.4° de tri.dicit q̄ ſic.Diluculo diei dñice ſurrexit. ¶ 4° horam tertie per miſſione3 ſpūs.ſ.qḋ pōt haberi actuū 2° vbi dicit Petrus. Nō.n.ſicut vos eſtimatis hi ebrij ſūt cum ſit hora diei 3°.

E

Dici dñice q̄tuor horas ſpūs ꝯſecrauit deus.

Gene.1. Eſa.38. Sup gene.⁊ vbi ſupra.

18.

F

A.l.quia. Luce.2.

Marci.16. c.6.

¶ Queſtio. VI.

Secundo

querit̄.Utrū corp⁹ x̄pi:qḋ fuit in ſepulchro reſurrexerit a mortuis.Or nō.Q2 Jo.2° ipſe de tēplo corpis ſui loquens.dixit.ſoluite tēplū h ⁊c̄. ſed tale nō vi idē eſſe.ḡ ⁊c̄. ¶ Contra.x̄ps dicit.niſi granū frumēti cadēs in terram mortuum fuerit ipſum ⁊c̄.⁊ refert totum ad idem granū:⁊ ſm Aug. ſeipſum dicebat granum.

c.2.

Jo.12. Super Jo.

G

Hic primo

videndu3 eſt.ſi illud corp⁹ qḋ iacuit in ſepulchro reſurrexit.⁊ oſtendo p q̄tuor auctes q̄ ſic. ¶ Primo aucte angeli apparētis qñ dixit mulierib⁹ ſurrexit nō eſt hic venite ⁊ videte locū vbi poſitus erat.iſtud nō pōt referri ad p̄cedēs niſi idē corpus fuiſſet ibi qḋ ſurrexit. ¶ 2°.aucte Petri aplī.in actib⁹.Que deponētes de ligno poſuerūt in ſepulchro/hūc deus ſuſcitauit a mortuis.iſta reſō nō pōt fieri niſi ad idē ⁊c̄. ¶ 3° aucte Aug.in ſermone paſchali.Corpus (inquit) exaīe qḋ erat in ſepulchro tepēntibus venis ſubito viguiſſe. ¶ 4° aucte Ambroſij.idē corp⁹ qḋ traxit de vtero vginis fuit in ſepulchro. Iſtud ēt pbatur rōne p̄uatiue oppoſita.hñt fieri circa idē ſubm nuō:ſ3 reſurrectio ⁊ mors ſunt p̄uatiue oppoſita.ḡ fuerūt circa idē corpus nuō:tūc oñdo q̄ nūq̄3 hoc fuiſſet ſi corp⁹ fuiſſet informatū foīa cadaueris. Hoc pbo.p̄ ipoſſe eſt q̄ illḋ reſurgat cui ex ſua rōne foīali repugnat vita:ſ3 illḋ cōpoſitū qḋ tu ponis eſt hm̄.ḡ ⁊c̄. pbatio minoris.Q̄ñcūq3 eſt aliq̄ foīa cui incōpoſſ'is eſt oīs aīa,illi eſt incompoſſ'is oīs vita.ſic eſt de iſta foīa cadaueris:q2 per te,aduenientē aīa recedit illa. ¶ 2° rō.ipoſſe eſt q̄ illud qḋ p reſurrectionē deſtruit̄/reſurgat:ſed p reſurrectionē illud cōpoſitū ex mā p̄ma ⁊ foīa cadaueris deſtruit̄.ḡ illud nō reſurgit. Nā p te ſicut p gn̄ōnē ignis corrūpit̄ foīa ligni:ſic p aduentū aīe rōnalis in reſurrectione corrūpit̄ forma cadaueris quā corp⁹ habuit in ſepulchro. ¶ 3° ſic. Ubicūq3 eſt effect⁹ foīalis alicui⁹ foīe,ibi eſt foīa illa. q̄uo a deſtructiōe ꝯñtis:vbi nō pōt eē foīa nec ei⁹ effectus.effect⁹ foīalis reſurrectiōis eſt reſurgere:reſurrectio aūt nō pōt eē in iſto corpe qḋ ponis. Quia q̄ñcūq3 aliq̄ ſic ſe hñt q̄ vno exñte alterū eſt deſtructū:ipoſſe eſt q̄ ſit cū illo:ſ3 in illo inſtāti quo x̄ps reſurrexit vixit ⁊ in illo inſtanti fuit foīa cadaueris annihilata.ḡ reſurrectio in tali corpe fundari nō pōt. ¶ 4° ſic. Nō pōt dari

Marci.16.

c.10.

Sed eſt Ambroſij ſ3 alios De ꝯſe.diſ.2. oīa q̄re in li.6 ſactis.

Auctoritatib⁹ ⁊ rōnib⁹ oſtēdit idētitatem corpis x̄pi in vtero in ſepulchro ⁊ in reſurrectione ⁊ ſpūs ipugnat idemtitas:ſ3 q̄re copioſi⁹ ſco.di.11.q.3. ⁊ alibi ⁊ alios

H

A.l.ergo.

Contra ſoīaꝫ cadaueris vel vicariā arguit 4° ⁊ ſatis efficaciter.

D

Die dñicā maxime dignificari rōne reſurrectiōis ſ3 vī repugnare iam dictis. Dubia valde curioſa. Matthei.13.

Quare ſabbatū i dñicā mutatū ⁊ q̄re nobilior eſt l3 nō alij dies ſabbato.

A.l.opor⁹eſt. Quare dicena natiuitas ⁊ ānūtiatiōis mobilis n̄ ſic reſurrectiōis.

De eccleſiaſticis dogmatibus.c.13. c.5. Regula.

I qu reſurgat vel aīa vel mā: vel cõpoſitū ex aīa ⁊ corpe
vel cõpoſitū cadaueris. nõ p^m: q2 illõ nõ reſurgit qõ nõ
fuit mortuū: ſʒ aīa nõ fuit mortua. g̃ ⁊c. nec mā pma q2
mori nõ põt. vel g̃ corp⁹ chri. ⁊ hoc nõ: q2 de cui⁹ ſcētia
eſt vita: ipoſſe eſt q̄ reſurgat q2 tale mori nõ põt. reſur-
gere aūt eſt trāſire de nõ vita ad vitā ſʒ de ſcētia corpo
ris chri vt eſt cõpoſitū eſt aīa rōnalis. g̃ ⁊c. nec ēt cõpo-
ſitū cadaueris vt viſuʒ eſt. ❡ Sed dicūt aduerſarij q̄
corp⁹ cadaueris reſurrexit rõne mãe: q2 mā illius tran-
ſit ad aīam rōnalē. ❡ Contra. q2 ſʒ hoc oīa aīalia que
comedimus reſurgerēt. ſi. n. aliqõ corp⁹ moriaſ vita mi
nus nobili ⁊ tranſit ad nobiliorē, nobiliſſimuʒ reſurgit.
mõ mā brutoꝝ poſtea informaſ aīa rōnali. cū igiſ illa
iterū reuiuiſcat vita intellectuali: ſeqꝫ q̄ ſi pp mām ſit
reſurrectio q̄ reſurgūt aīalia. Itē ſi vnus hõ nutriſ de
K alio ſicut factū fuit in obſidione hieruſaleʒ tpe Tyti ⁊
Veſpeſiani: tūc mā vnius tranſit ad vitā alterius: ⁊ ita
reſurgit. Itē reſurrectio eſt via ad eſſe. ſi g̃ aliqõ corp⁹
reſurgat ex hoc q̄ corp⁹ corrumpiſ ⁊ mā eius trāſit ad
aliud. igiſ ignis q corrūpiſ reſurget: q2 mā ei⁹ tranſit ad
aliud. ❡ Cõfirmaſ: q2 tu dicis q̄ reſurgit p mãʒ. ❡ Cõ
tra. ipoſſe eſt q̄ vllus reſurgat pro inſtāti p quo nõ eſt:
ſed in inſtāti quo reſurrexit corp⁹ chri nõ fuit forma ca
daueris. igiſ per nulluʒ pncipiū eius ſibi cõuenire põt.
opʒ igitur q̄ illud idem corpus qõ fuit vita priuatum
poſtea reuertatur ad vitam. ❡ Queſtio. VII.

Ertio queriſ. Utrū fuerit idē corpus numero qõ reſurrexit ⁊ qõ erat mortuū. Qꝫ nõ. Animatū ⁊ inanimatuʒ non ſunt idem genere. ergo nec idem numero. ❡ Contra. eadem ratione ſequereſ q̄ materia differret genere. ergo ⁊c.

L Hic dicunt aliq̄ q̄ q̃druplr̄ põt intelligi q̄ ideʒ corpus numero reſurgat. ſ. nūeroſi-
tate mãe forme cõpoſiti ſuppoſiti. ❡ Dicunt g̃ q̄ pmo
mõ fuit idē corpus ⁊ quarto mõ: q2 idē ſuppoſitū: in ſe-
pulchro. n. erat vnitū vbo: nõ aūt vnitate forme: q2 in ſe-
pulchro habuit formā cadaueris: q̃ eſt alia forma: ⁊ p ꝯñs
aliud cõpoſitū: q2 alia forma. ❡ Ad auctē dicunt q̄ eſt
vnū vnitate mãe. ❡ Uidendū igiſ p ſi nūeroſitas mãe
ſufficit. Et oſtendo q̄ nõ: q2 qñcūqꝫ ſunt aliq̃ idē nūero
in mā tm̄ ⁊ nõ in forma illa ſunt idē ſm qd: ſicut ignis ge-
nerās hʒ eādē mām cū aere: ſʒ corp⁹ chri, per te, eſt idē
nuō ſʒ mām tm̄. g̃ tm̄ ſm qd: tunc ſic. qñcūqꝫ eſt aliqõ
verꝫ ſm qd: eſt falſuʒ ſimplr̄: ſed verū eſt q̄ reſurrexit
ſm qd idē nuō, p te, ⁊ p ꝯñs falſum eſt ſimplr̄ dicere: q̄
idē corp⁹ nuō reſurrexit: ⁊ ſic articulꝰ fidei eſt verus ſʒ
qd ⁊ falſus ſimplr̄: ⁊ ei⁹ oppo^m eſt verꝫ ſimplr̄. ❡ 2° p
M bo q̄ eodē mõ in vtero vginis remāſit poſt mortē cor-
poris chri: q2 multū de mā eius remāſit in vtero vginis
vt lac quo fuit alitus. h̄ aūt eſſet ꝯ articulū fidei ⁊ ꝯ do-
ctores. ❡ 3° ipoſſe eſt q̄ qñ aliqd repugnat alicui p ali-
qõ: per illõ aliqd nõ põt ſibi couenire: ſić nõ põt alicui
cõuenire mori p aīam rōnalē: cū aīa rōnalis ſit imorta-
lis: ſʒ mãe repugnat corrūpi ⁊ gnāri. g̃ nulli põt cõpete-
re reſurgere per ipſuʒ. ❡ 4ª ratio. q2 multa fuerūt reſo
luta de corpore chri in aere. igitur ſi identitas materie
ſufficit: ſequiſ q̄ remanſit idem in aere.

Secundo videndū eſt ſi ſufficit idētitas ſuppo-
ſiti: q2 ſi beata virgo fuiſſet aſſumpta:
nūqd pp hoc fuiſſet in ſepulchro: certū eſt q̄ nõ: ſimilr̄
eadē rõne aīa remāſiſſet in ſepulchro. ſi pp idētitatem
ſuppoſiti: qõ attribuiſ vni ⁊ alteri. ❡ Ulterius quando
aliqd attribuiſ chro opʒ per nãʒ que eſt in eo: vt in ſup-
poſito: ſed reſurgere vel mori nõ cõuenit ſibi p aliquid
qõ eſt in eo: nec p mām: nec p aīam. ❡ Jõ dico q̄ corp⁹
chri fuit idē nuō idētitate forme qua eſt corp⁹: ⁊ p ꝯñs
N idē cõpoſitū. Et hõ ſunt q̃tuor ſigna. ❡ Primū in acci-
dentib⁹ abſolutis: eedē. n. cicatrices fuerunt in corpore
chri mortuo ⁊ viuo: ſi aūt reſolo facta eēt ad pmā mãʒ
a quo fuiſſent iducte. Ex hoc arguiſ ſic. qñ aliqõ gnāns
gñat aliqõ cõpoſitū nõ intēdit inducere niſi q̃ p ſe iſūt:
iſte plage ſūt accñtales. ſi. n. ex nā gnõnis eſſent in qua-
cūqꝫ mā iduceret eas: ex quo p ſe iducerenſ. Aliq̄ dicūt
q̄ nõ ſunt eedeʒ nuō: ⁊ ꝯ hoc vadit iſta rõ: q2 vbi agens
eiuſdē rōnis ⁊ paſſuʒ eiuſdē rōnis, ibi ſeqꝫ effect⁹ eiuſdē
rōnis. igiſ in alio iducerenſ ſilia. ❡ 2^m ſignū in formis
reſpectiuis. chrs fuit in cruce mortuus ⁊ erat crucifixus
g̃ illud aliud corp⁹ crucifixit: Non corpa ſuperceleſtia: q2 tūc in oī tpe. nec iudei iſtud tetigerunt. Si dicis
q̄ fuit ſequuta. Contra. iſta erat diſtincta crucifixio nuō
a pma: q2 aliud eſt cõpoſitū eius ⁊ aliud pme: ſʒ effect⁹
O nouus reqrit cām nouā. ❡ 3^m ſignū eſt ex motu locali:
q2 qñ inclinauit caput pone q̄ aīa fuit egreſſa: tūc ſi mo
tus nõ diſtinctus hʒ interitū: q2 oēs motus terminantur
ad mutatū eſſe. ſi in medio illi⁹ iclinationis emiſit aīaʒ
⁊ ad hoc mouebaſ corp⁹: nõ põt eſſe idē motus in nuō
qñ caput 2^m mouebaſ: q2 duo capita diſtincta, pm⁹ mo-
tus fuit terminatus ad mutatū eſſe. ſcõs motus inchoa-
tus ab indiuiſibili: que nõ pñt eſſe ſimul: q2 tūc coꝝ vltima
eſſent ſil: ⁊ ſi ēt ſucceſſiua: igiſ ibi eſt dare ꝯtinuum
mediū. ❡ 4^m ſignū. eſt p viā motus alterationis. ignis
põt denigrare vtrūqꝫ corpus vel calefacere. ignis cõti-
nuat intendēdo ſuā actionē eodē igne vniformiter per-
manente: ſed ſi eſſet aliud ſubm nõ intēderet actioneʒ:
q2 calor pmus corrūpereſ ⁊ alius nouus induceref: ita
q̄ inciperet de nouo calefacere. Experimur aūt q̄ ꝯtinue
P intendiſ ſine interpolatione. ❡ Sʒ ꝯ iſta arguiſ. p⁹ in-
ſtantia eſt qñ acetū gñaſ ex vino in dolio eiuſdē figure
cū acetū ſicut fuit vinū: vñ venit illa figura. ❡ 2^m ex^m.
eſt in pomo ſano ⁊ putrido: eadē cicatrix vel ſciſſura re
manet. ❡ 3^m exē^m. panis ⁊ paſta ſpē differre videnſ: ſi
tm̄ fiat cicatrix vel impreſſio aliq̃ in paſta: poſtea rema
net in pane. ❡ 4^m exē^m. ſi lignū hʒ cõcauitatē vel gib-
boſitatē vel ſciſſurā, qñ eſt cõbuſtū eadem remanēt in
carbone. ❡ Dic dico q̄ iſtud eſt via ad pbandū in oī-
bus talibus eſſe ſubm commune talium accidentium
⁊ tranſeunte forma ſpecifica manent accidentia in eo-
dem ſubiecto numero. ❡ Queſtio. VIII.

Uarto queriſ. Utrū idē corpus nuō de genere quātitatis remāſit
ſine reſurrexit. ❡ Dic ſine argumentis vi-
deo q̄ doctor dicit. q̄ idē corpus erat de ge-
nere quātitatis: q2 eadē quātitas remanſit
Q in p⁹ mā. ❡ Sʒ ꝯ. caro ⁊ os ſunt corpa de gñe ſubē: ſed
caro ⁊ os ſm ſanctos eadē remāſerūt: ſilr̄ corp⁹ de gñe
quātitatis nõ eſt aptū natū viuere vt ſic. Ulteri⁹ ſi ſola
quātitas remāſit q̃re oportebat p ſeruari ⁊ vngi: Ulte-
rius eiuſdē ſpēi: q̃tū ad quātitatē fuiſſet idolum ſibi cõ
figuratū: ſed in eodē ſubo ſpēs põt eadeʒ forma ſpē in-
troduci. igitur in tali potuiſſet aīa introduci in idolo: qõ
eſt inconueniens: nõ igitur ſufficit dicere q̄ manſit idē
corpus numero de genere quantitatis.

Solent autem nonnulli.

Ic incipit diſtin. 44°. ❡ Circa quaʒ queruntſ q̃tuor.
❡ Primo queritur vtrum generalis re
ſurrectio omnium futura ſit. Qꝫ non: q2
in ps. oī. Nõ reſurgūt impij in iudicio. primo.
g̃ nõ erit oium gnālis reſurrectio. ❡ Cõ
tra. p⁹ cori. 15. Oes qdē reſurgemus.

Hic eſt

Qõ. thomiſtarum. Idē nuō 4^r.

Ad idētitateʒ numeralē corporis nõ ſufficere idētitateʒ nūeralē mãe oñdit 4^r.

Qõ. ppria. Idētitatē nūe talē corporis chri mortui ⁊ viui oſtēdit q̃druplici ſigno noſter.

S. mat. ⁊c. ⁊ ſilibꝫ.

Inſtātia 4^r. ſʒ ppo^m ꝯfirmāt.

Unde ſco. vbi ſupra. ⁊ tho.

Hic duʒ idem corp⁹ nuō de gñe q̃titatis: ſed ēt de gñe ſubē iacuit ⁊ reſurrexit.

A

Error 4[or] de reſurrectióe. Ꝟ3 vere Aug. 13. c. 22. d ci. dei ꝛ alibi.

Hic eſt intelligendū ꝙ reſurrectio eſt reunitio aíe cū3 corpe. Fuerūt aūt de h̓ 4[or] errores. ❡ Prim⁹ fuit ſaduceoꝝ. Matth. 22°. q cū epicuris opuerūt aiam mori cū corpe. ❡ 2ᵘˢ error fuit platonicoꝝ q circulationē poſuerūt dicentes ꝙ aia trāſit de v᷑o in aliud corpus:ꝫ īmortalis. ❡ 3° Origenis: quē recitauit Aug. 10. ᵭ ciui. dei ꝙ nūq̄ vere reunit̃ bā aia cū corpe. ❡ 4ᵘˢ error fuit Auerro. q poſuit vnā aiaꝫ in oīb⁹. ❡ Iſtis erroꝛib⁹ excluſis ponit̃ veritas fidei: ꝙ aīa eſt imoꝛtalis ꝛ erit reſurrectio: ſicut dī Job 19°. In nouiſſimo die reſurrecturus ſum ꝛc̄. Et Joā. xi°. de Martha quā Chrs iſtruxerat ᵭ v̓tute reſurrectionis. Scio (iquit) q̄ reſurget in nouiſſimo die ꝛc̄.

a. I. po. ꝛ ꝓhyrij. Cap. lo. 30. 3° de aia cā. 5. ꝛ inde. Cōclo cāthra. Reſurrectionē gñalē fore tūc iſtantaneā.

❡ Iſta reſurrectio fiet in ictu oculi in nouiſſima tuba ſm̄ Aplm. p̄ᵃ Corin. 15. ❡ Sed oc. dif. Prima. ſi in v̓tute illius vocis fiet reſurrectio. ❡ Dī ꝙ nō ex ſua nā: ſꝫ miniſterialr̄ ſic̄ dī de ſacris. ❡ 2ᵃ dif. ſi erit ne tuba artificialis. ❡ Dī ꝙ erit vox chrī. ad cuius clamorē reſurgent oēs ad iudiciuꝫ. Vñ ait Apl's p̄ᵃ ad Theſſal. 4°. in tuba dei deſcēdet de celo ꝛc̄. ❡ 3ᵃ dif. quō vox chrī poterit p totū mūdū audiri. ❡ Dī ꝙ nō ex nā corpis abſolute: ſed v̓tus dīna itendet ita eā. Vñ pſal. Dabit voci ſue vocē v̓tut͛. ❡ 4ᵃ dif. quō aīa q̄ nō hꝫ organū audiet eā. ❡ Dī ꝙ itellectualr̄: q̄ eſt dare itellectualē auditionē: ſic̄ angeli audiūt q̄ ego dico. ❡ Intelligēdū tñ eſt ꝙ in momēto reſurrectionis erit 4ᵒʳ act⁹. pm⁹ recollectio puluexꝝ. ſcd's vnio coꝝ. terti⁹ expoliatio formaꝝ ꝛ inductio forme organiçationis. q̄rt⁹ iductio aíe rōnalis. Vocant̃ aūt puluecres oia in que ſunt reſoluta corpa. Ignis enī reſoluit in vaporē ꝛ in mām groſſaꝫ: ꝛ tūc ignis conſtragationis. eadem eniꝫ mā recolliget̃ ab angelis ꝛ fiet vnio localis: ꝛ deīde expoliabit̃ formis vapoꝝ ꝛ cineꝝ ꝛ iducet̃ forma organiçationis. in iſtanti aūt infundet̃ aīa. ❡ Sed occu. dif. Prima eſt quō fiet p angelos: In euāgelio. Matth. 24. dicit chrs. Mittet fili⁹ hoīs angelos ſuos ꝛ ꝯgregabit electos a q̄tuor vētis terre. ❡ Sꝫ quō poterit cognoſci ps cuiuſlibꝫ hoīs. ❡ Rñdeo itellect⁹ ſepat⁹ cognoſcit itnitue oia ſenſibilia: ꝛ p ꝯñs reſpect⁹ coꝝ. ptes aūt alicui⁹ toti⁹ ſemp hñt aliquē ordinē: ꝛ ex illis poterūt diſcernere q̄ꝝ ſunt. ❡ 2ᵃ dif. ſi in iſtāti poterit fieri talis ꝯgregatio. ❡ Dī ꝙ angelus non hꝫ v̓tutē mouēdi corpus in iſtāti: ſed in tpe impceptibili h̓ fiet. ❡ 3ᵃ dif. ſi miniſterio angeloꝝ poterit fieri talis organiçatio. ❡ Dī ſm̄ Aug. 3° de tri. ꝙ nullā formā ſubālē pōt angelus iducē. In illo igit̃ actu regrit̃ v̓tus dīna. ❡ 4ᵃ dif. ſi miniſterio angeloꝝ accipiet̃ aīa ꝛ ponet̃ in corp⁹. ❡ Dī ꝙ bñ localr̄ pōt eā corpi ꝯiungere: ſed nō formalr̄: q̄ agēs inducēs formā formalr̄ vere inducit cōpoſitū qȯ repugnat angelo: ideo ad v̓tutē dīnā eſt recurrēdū. ❡ Sed q̄rit̃ ſi poterit fieri in iſtāti v̓tute dīna collectio puluexꝝ. ❡ Dī ꝙ ſic: q̄ nō repugnat moueri de loco ad locū in iſtāti: vt patuit ſupra i ſacro euchariſtie: ſꝫ nūqd in iſtāti poterit fieri puluexꝝ collectio ꝛ organiçatio. ❡ Dī ꝙ nō: q̄ ſūt foꝛe icōpoſſes. ❡ Sꝫ reſurgēt ne oēs ſil. Vr̄ Apl's dicē. p̄ᵃ ad Theſſal. 4°. ꝙ illi q in chrō ſūt mortui reſurgēt pmi. ❡ Rñdeo loquēdo de ſimultate durationis. oēs ſimul: q̄ in momēto in ictu oculi: ſed ordine dignitatis ꝛ pfectionis mortui qui in chrō ſunt reſurgent pmi.

Dub⁹ curioſa.

B

De voce tube reſpectu reſurrectionis: ꝛ q̄lis ſit ꝛ cui⁹ ꝛ q̄ ōo vbiq̄ audiet̃ notanter.

In reſurrectione 4ᵒʳ actus erūt: ſꝫ ꝯſiderata oia i codē iſtāti an aliq̄ i tpe. q̄re Sco. di. 43. h⁹ 4. 5.

C

Curioſe diffi cultates ᵭ collectiōe puluerū ꝛ v̓tute atq̄ mēſura q̄ fiet ᵭ organiçatio ne atq̄ aīatōe reſurgentiuꝫ.

Cap. 9.

D

Diſtin. 11.

1. Corin. 15.

❡ Queſtio. II.

SEcundo q̄rit̃. Vtrū p dīnā potētiā poſſit idē nuō repari. Et ᵭ nō. q̄ qȯ eſt p̄teritū, eſt impoſſe fieri pñs: vt dictū fuit in pmo. ❡ Contra. q̄ oſtenſum eſt ſupra de euchariſtia ꝙ conuerſio totalis vnius in aliud eſt: quia vtrunq̄ continet deus virtualiter: ſed ita poteſt argui in propoſito.

Diſtin. 43. ꝛ. 44. Di. 10. ꝛ. 11.

Hic fuit opinio aliquoꝝ ꝙ de⁹ nullā rē corruptā pōt reparē: ꝛ ſi ſenſitiua dīt ab itellectiua nō poſſet. ❡ Sꝫ ꝯ h̓ arguit Sco. q̄ de reſurrectiōe thaiti ab illo ſcō Silueſtro: vt hī in eius legēda. Arguo ḡ rōne ſic. Caro hoīs reſoluit̃: ꝛ poſtea reparat̃. ſi alia caro: ḡ aliud cōpoſitū. Arguo 2° de accītib⁹ abſolutis. Nā hoc poſito ſequit̃ ꝙ hō nō hēat eādē quātitatē: nec p ꝯñs q̄litatis cōplones. 3° de reſpectiuis: q̄ h̓ poſito ſequit̃ ꝙ chrs nō eſt fili⁹ v̓ginis Marie: q̄ reſpectus filiationis ad mr̄eꝫ fuit deſtructus: q̄ fundat̃ ſup potētiā gñatiuaꝫ que corrupta eſt. 4° q̄ eqd dicit cōpoſitū humanitas chrī nō fuit in triduo: ſi non eadē reparat̃. ḡ nec idē hō. ❡ Cōfirmat̃ h̓ 4ᵒʳ rōnib⁹. Pria ſumit̃ ex cōparatione creationis ad annihilationē. Ad eādē po⁹ʳ reducit̃ res p annihilationeꝫ in q̄ erat ante p creationē: ſꝫ añ creationē erat res pducibilis: ꝛ ita ꝙ a tali poſſibilitate incepit creatio. ḡ ꝛ nūc icipere pōt ab eadē. ❡ 2° ſic. ipoſſe eſt ꝙ illud qȯ nō ꝯuenit alicui p creationē remoueat̃ ab eo p annihilationē: ſꝫ producibilitas nō eſt p creationē: q̄ añ creationē res erat pducibil. ḡ nō pt adimi p annihilationē. ❡ 3° q̄ñcūq̄ aliqd cōuenit alicui p ſe, ipoſſe eſt ꝙ adimat̃ p illud qȯ ꝯuenit ei p accñs: ſꝫ pducibilitas cōuenit cuilibet creature p ſe: ꝛ eſt paſſio demr̄abilis de ea: qȯ āt ānihilet̃ h̓ accidit ei. ❡ 4° de ꝑ ꝑn⁹ cōplexo. Eidē ſm̄ idē non pñt cōuenire extrema ꝯdictionis: ſꝫ res añ creationē ꝛ poſt nullā diſtinctionē hꝫ. ❡ Si dicas ꝙ aliqd poſt annihilationē ꝯuenit: qȯ non ante creationeꝫ. ergo aliquid eſt ibi qȯ nō eſt creatū. ergo extrema ꝯtradictionis nō pñt fundari ſuper re create ꝛ annihilata.

B

Opi. Thome dī. plana.

Impugnat̃ p Sco. dī. 43. prima q. 1. Idē numero deſtructū p dīuinā potentiā reparari poſſe oñdit multis ꝛ efficacib⁹ rationibus.

F

Dico ergo ſic ꝯuict⁹ rōnib⁹ iſtis: ꝙ idē annihilatū repari pōt. Et confirmatur 4ᵒʳ. ❡ Primo ſic. oē illud qȯ eſt ens phibitū eſt ab eterno phibitū: q̄ nō dat rē niſi pducibilē: ſed mō aliqd qȯ hꝫ aliqd ab eterno: nō pōt hīe ex tpe. ḡ poſt deſtructionē nō icipit hīe eſſe phibitū: ſed ab eterno fuit phibitū. ❡ 2° ſic. q̄ñ aliqd ꝯuenit alicui nec̄cio nō pt nō ꝯuenire: ſꝫ nūc ita eſt ꝙ oē eē phibitū ꝯuenit oi phibito nec̄cio: ſi nō iam nō eēt phibitū ſimplr̄. oē aūt qȯ annihilat̃ ꝯtingenter annihilat̃. ❡ 3° qȯ ꝯuenit alicui nec̄cio nō poteſt amoueri p illȯ qȯ ꝯtingēter aduenit: ſed pducibilitas ꝯuenit nec̄cio. ḡ ꝛc̄. ❡ 4° ſic. vbicūq̄ eſt eadē rō diffinitiua, eadē paſſio ꝯuenit ſibi ꝛ eſt demr̄abilis de eo: ſed qdditas hꝫ eādē diffōnē ante creationē ꝛ poſt. ergo ꝛc̄. ❡ Sed ꝯ hoc arguit̃ 4ᵒʳ. Primo ſic. vbicūq̄ eſt alia ꝛ alia pductio: ibi eſt aliud ꝛ aliud pductū: ſed alia eſt pductio in repatione ꝛ creatione. ḡ ꝛc̄. ❡ Confirmat̃. q̄ creatio eſt idē realr̄ creature: ꝛ ita ſi alia creatio eſt: ſeqtur ꝙ alia creatura pducta. ❡ 2°. q̄ mutationes ex terminis diſtīguūt̃. Alia āt eſt mutatio repatio: ꝛ alia mutatio creatio, loquēdo large de mutatiōe. ḡ alij ſunt termini pducti. ❡ 3° oñſuꝫ fuit ſupra ꝙ p motū de⁹ poteſt cāre formā. Idē āt mot⁹ nuō nō pōt redire. ḡ ꝛc̄. ❡ 4° annihilatio eſt poſterior ordine eēntiali ipſa creatione. ḡ vr̄ ꝙ creatio nō poſſit eē poſt annihilationē reſpectu eiuſdē: q̄ iā eſſet circulatio in ordine eſſentiali. ❡ Rñ° ad pmū. dico ꝙ eadē mūō eſt pductio ꝛ creatio: ſed 2ᵐ aliquā circūſtātiā hꝫ quā nō pᵐ. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſi de⁹ lumē aeris deſtrueret ꝛ iterū iduceret in aere eſſet alia mutatio. Vñ p dīuinā po⁹ʳ pōt eſſe ꝙ plēs mutationes hñt eūdē terminū. ❡ Ad aliȯ ꝙ mot⁹ dīt realr̄ a termino: ideo nō eſt icōueniens. ❡ Ad aliud. dico ꝙ creatio ntrīq̄ ſm̄ ſe ſequit̃ creationē: ſed rōne circūſtantie. eſt enī eadē creatio cū pma. illa autē ſequit̃. Dicas nō eſt rōne creationis: ſꝫ alterius circūſtātie. ❡ Sed hic occ. dubia. ❡ Primū dubiū eſt. q̄ñ reſurget corp⁹ ſi ſit ea-

Ob. ſoluit. Annihilatum idē nuō reparari poſſe adhuc aliis rōnibus ꝯfirmat.

G

Ens phibitu nō eſt creabile nec annihilabile nec eꝫ.

Obijcit̃ 4ᵒʳ.

H

Soluūt ſingulares q̄ hēc contraria ſūt te vnitate terminū mutationes variari.

Quālr̄ creatiōes creationes ſeq̄ſ reſpcū eiuſdē.

Dubium 3ᵐ.

I

R.I.ad ſcḋm. Et idē vnio ꝛ mutatio nuō repetit ⁊ eiuſdē termini nume ro reparari repa ratione ꝛ eſt qḋ queris.

des mutatio nuō. ℂ 2° ſi ſit eadē vnio. ℂ R. ad pmū. illud dico ꝙ ſic:ga eſſentiali ordine pcedit cōpoſitū.ſi ḡ alia vnio ſequit̄ ꝙ aliud cōpoſitū. ℂ Ad pmū dico ꝙ nō eadē mutatio:nec illa pcedit cōpoſitū ordine eſſentiali.deus aūt in inſtāti poteſt producere ſine mutatione:ꝛ ita eſt accidentalis ordo. ℂ Queſtio III.

TErtio qrit̄. vtrū oīa q̄ ſunt in vniuerſo deus poſſit reparare eadē nuō. Oz ſic.ga eadē rō videt̄ vbiqꝫ. ℂ Cōtra.ſi de⁹ feciſſet mundū ab eterno:ſi annihilaret ipſum nō poſſet eſſe reparatio ab eterno.

Diſtin. 4ᵉ. Eſt ſubſtātiā pmanēs abſo luti ꝛ rē poſ ſit de⁹ in idem nūō rē reparare:nō tū ſuccedit de bo rū 4ᵒʳ oppo ſitis.

Hic ponitur diſtinctio de forma ſubāli ꝛ accidētali. Oēm ſubāꝫ pōt reparare:ſꝫ forte nō accn̄s oē:ga ſꝫ oī ſubē accidat eē pteritū:nō tū oī accn̄ti:ga nō pteritionē. ℂ 2° diſ. de pmanente ꝛ e ſucceſſiuo:ſꝫ eni forſan de⁹ nō poſſit reparare oē ſucceſſiuū:pōt tū oē pmanēs. pducibilitas eni pmanētiū fixa eſt. ℂ 3° diſ. de abſolutis ꝛ reſpectiuis:q̄uis forſan nō poſſit oē reſpectiuū:pōt tū oē abſolutū:ga in eadeꝫ habitudine nunq̄ reparat̄ aliqd. ℂ 4° diſ. de re ꝛ mō rei:ga nō ſub eodē mō repat̄ ſub quo erat. ℂ His viſis q̄druplici ꝯdictione pbo ꝙ nō pōt oīa repare. ℂ Pria eſt eſſe annihilatū ꝛ nō annihilatū:ſed nunc eſt vera h̄. mūdus nūq̄ fuit annihilat⁹. Poſt reparationē nō eſſet vera:ſꝫ ſua oppoſita.ſ.mūdus annihilatus fuit.hoc nō pōt eſſe ſm idē.igit̄ ſm aliḋ ꝛ aliḋ:ꝛ in iſto diſtigunt̄:ꝛ eſt aliqd in vno qḋ nō in alio:ꝛ illḋ nō eſt reparatū. Cōtradictio iteratus ꝛ nō iterat⁹ iterēpt⁹ ꝛ nō iterēptus ꝛ ſilia. ℂ Cōfirmat̄.ipoſſe eſt trāſire de ꝯdictorio in ꝯdictoriū niſi facta mutatione in aliquo extremoꝝ:ꝛ in h̄ diſtiguunt̄. ℂ Hoc declaro 4ᵒʳ exēplis. ℂ Primū eſt in tpe:annihilet de⁹ iſtū mūdū:poſtea p te repet. per te idē tps erit nūc in p̄ mundo de⁹ creauit ſtellas pares in renouatione auferat̄ vna ſtella.ſtelle erunt ipares:ꝛ ita pro eodē tpe nuō ierunt extrema ꝯdictionis.ſi des aliḋ ꝛ aliud in tpe hī ppoᵐ. ℂ 2ᵐ exēplū eſt in iſtanti.in illo inſtāti in quo creauit mūdū ꝛ luciferꝝ,in repatione non vult repare luciferū.ḡ in eodē inſtāti nuō lucifer erit ꝛ nō erit:exquo tu ponis ꝙ idē iſtans reparat̄. ℂ 3ᵐ exᵐ eſt de qñ.ꝙ idē nō repet̄:ſi qñ mūdus fuit creat⁹ gnqꝫ milia annoꝝ ſunt. Quero ſi in eodē iſtanti qñ tūc ſimul creat⁹ ꝛ repat⁹. ℂ 4ᵐ exᵐ de poſterioritate. Oīs creatura q̄ pducit̄ in tpe eſt poſterior eternitate:ꝛ quāto poſterius tāto magis diſtat ab eternitate:ſꝫ inequalr̄ diſtat ab eternitate qñ reparat̄.ḡ per aliā poſterioritatē.

K

Oñdit p vias multiplicis ꝯdictionis deū non poſſe oīa reparare.

Arti. pñcḃo.

Exēplū 4ᵒʳ notabile.

L

q. precedēte. Cōclō rñſiua

Ideo dico ꝙ de⁹ nō pōt oēs circūſtātias vniuerſi repare. ℂ Cōfirmat̄. ſꝫ enim deus hēat futurū in ptāte ſua:nō tū pteritū vt pteritū. ℂ Sed ꝯ h̄ ſūt rōnes pus facte ꝛ eq̄ di ꝯcludē de oib⁹. vñ reducunt̄ ſic ad illud deducunt̄ res ad annihilationē a q̄ icipiūt p creationē ſꝫ icipiunt a pducibilitate:ga in po⁹ ad creādū ſilr̄ eis nō dat̄ ꝙ ſint pductiones per creationē ꝯ alias rōnes ſupius iductas. ℂ Hic pt dici ꝙ modi itrinſeci nō hñt pductionē in ſe nec annihilationē:ſed ꝯſequūt̄ pducibile ꝛ annihilabile. ℂ Sed hic oc. diſ. ſi oīa repata poterāt p̄ creari in p̄ᵃ pductiōe. ℂ Dico ꝙ ſic oīa creata non pñt redire ſeu reparari:nec oīa q̄ ſūt repata poterāt in p̄ᵃ pductiōe pduci. ℂ Ubi ſciēdū eſt ꝙ 4ᵒʳ iueniunt̄ in reb⁹.iuenim⁹ eni pmitatē nouitatē ſecūditatē binarietateꝫ.pmitas ꝛ nouitas ſe tenent ex pte modi p̄ pducti:nec pñt reparari:ga nō poteſt amplius p̄ pduci illud qḋ ſemel pus pductū eſt.ſilr̄ p̄ fuit de nouo pduct⁹ eadē natiuitate nō pōt iterꝝ pduci.ſecūditas aūt ex pte renouati ſe tenet:ga nō pōt pduci 2° niſi pus fuerit pductū ꝛ annihilatū:qñ p̄ pducit non pōt bis pduxiſſe:ſi pus pduxiſſet.ille binarius eſt

Obiectiō.

M

De modoꝝ itrinſecoꝝ pductiōe nōnter. Dub⁹ nōnda. Sicut nec oīa repabilia: ſic nec oīa pducibilia.

Quadruplex circūſtātia vel modus pducibilium.

R.I. qḋ fuit ſ nouo pductū

duarꝝ circūſtātiaꝝ. ℂ Sed nūqd de⁹ pōt idē tps reparare? Uidet̄ mihi ꝙ ſi hñs fluxū irreparabilē:idē nuō repararet̄ ꝯdictoria cēnt ſil' va. ℂ Ideo quo ad formale non pōt reparari. ℂ Sed qd de motu? Uidet̄ ꝙ ſic ꝛ in diuerſis tpib⁹ pot eſſe idē motus. ℂ Queſtio. IIII.

N

Eſt nō idem tps:ſꝫ idē tū mo tus reparari poſ ſe:gō hñ cōſidera.

QUarto querit̄. Utrꝫ vtute nāli poſſit idē numero reparari. Oz nō.in pſal. Nunqd mortuis facies mirabilia:aut medici ſuſcitabunt ꝛc. ℂ Contra. Eccleſia. pmo. Nihil nouum ſub ſole.

Hic dicunt aliq ꝙ nō pōt fieri p nām ꝙ idē nuō repet̄:ga idē modus nō pōt redire. ℂ Sꝫ ꝯ. p̄ ex pte po⁹ pductiue q̄ igni p ſe ꝯuenit:ſꝫ nō calefacit:ga nō ꝯuenit p accn̄s.igit̄ ignis vis pductiua hui⁹ caloris nō pōt ſeparari ab eo:ſed ipoſſe eſt eē vim pductiuā gn ſit alicui⁹ pducibilis. ℂ 2° ex pte ſuſceptibilis nec tō ineſt ſubiō po⁹ ad recipiēdū illā albedineꝫ.ḡ eadē albedo eſt ſuſceptibilis:ꝛ h̄ nālr̄. ℂ 3° ex parte gñantis:ga ꝙ ſit gñabile ꝯuenit ſibi p ſe.ḡ per illud qḋ eſt per accidēs nō amouet̄.corruptio aūt ieſt ei per accidēs. ℂ 4° vbi eſt cā totalis eadē ꝛ idē effectus etiam pōt:ga diſtinctio effectuū orit̄ ex diſtinctione in cauſis. vbi ḡ eedē cāe nuō ibi idē effect⁹ nuō pōt eſſe: ſed ideꝫ agens eſt ꝛ idē ſubm.igit̄ idē tū nuō. ℂ Cōcedo ergo iſtas rōnes:exquo cāe numeralr̄ eedē manēt. ℂ Sꝫ ꝯ. ga eſt alius motus ꝛ aliud tps ſilr̄ po⁹ eſt euāta. ℂ Hic dico ꝙ poſteri⁹ nō variat ptās.qñ aūt eſt reſpect⁹ poſterior forma abſoluta. ℂ Sed diffi. eſt ſi idē eſt de reſpectiuis. ℂ Dico ꝙ nō:nec de ſucceſſiuis:ſꝫ iformis ſubalibus vbi ſubꝫ acquirit̄ eſt maior difficultas:de accn̄tibus aūt nō eſt tāta. ℂ Sed pōt ne reparari organiçatio nāliter. ℂ Dico ꝙ nō:ga multa ibi requirunt̄. ℂ Sed ꝯ. angelus pōt reiungere oēs diſpōnes. ℂ Hoc non vī ipoſſe:ſed tū ga accn̄tia ſunt corrupta ꝛ multe diſpōnes requirunt̄. Ideo vī ꝙ nō. ℂ Sed ſi poſſet fieri ꝙ diſpōnes oēs repararent̄ nō haberē pro iconueniēti.

Opi. alcꝫ impugn⁹ 4ᵉ Uide ſco. hic fundatꝫ hic diſ. 43.q.3. R.I. gñabile

O

R.I. termin⁹. Tēne. qōnem affirmatiuaꝫ. Dubia curioſa ꝛ ſolonee reſolute: vbi ca tū vigila.

P

Preterea ſciendum.

HIc incipit diſtinctio 45ᵉ. Circa quā quero 4ᵒʳ. Prio vtꝝ reſurrectio fit nālis. Oz ſic.ga cōpetit oib⁹ iduiduis nāe hūane. ℂ Cōtra. Diony. de diui. no. dicit ꝙ eſt ſupnālis.

Hic ſciendū ꝙ nāle q̄tuor modis accipit̄. Prio modo nāle:vt diſtinguit̄ ꝯ liberū. Scḋo vt diſtinguit̄ ꝯ artificiale. Tertio vt diſtiguit̄ ꝯ violētū. Quarto vt diſtinguit̄ ꝯ ſupnāle. ℂ Exēplū pmi. Dicimus ꝙ in diuinis eſt pductio libera ꝛ nālis. ℂ Exēplū ſcḋi.ſi motus ſolis eſt nālis curſus hoīs artificialis:ꝛ iſto mō pducit̄ creatura a deo per modū artis. ℂ Exēplū tertij de motu grauis deorſuꝫ ꝛ eiuſdē ſurſuꝫ. ℂ Exēplū q̄rti.ſicut aliquas vtutes dicim⁹ nāles alias ſupnāles. ℂ Primo modo nō pōt dici reſurrectio nālis:ga vtute diuina libera fit. ℂ Sed nec ſcḋo mō:ga quicqd deus agit extra ſe agit per modū artis. Nec 4° modo:ga mutatio fiet. Sed 3° mō pōt dici nālis:ga ſm inclinationē nālē ꝯuenit aīe rōnali ꝛ corpi ꝙ vniant̄:nec eſt eis hoc violētū. ℂ Sed oc. diffi. ſi eo modo eſt nālis:in gñōne oīa iſundit̄ ſupnaturalr̄. ℂ Dicit̄ ꝙ nō:ga tam organiçatio q̄ȷ infuſio aīe in reſurrectione eſt ſupernālis:ſed in gñōne ſaltem organiçatio fit nāliter. ℂ Scḋa diſ. ga quantuꝫ ad aīationē videt̄ ſimul eſſe circūſcribendo organiçationē. ℂ Dico ꝙ vnio vtrobiqꝫ eſt ſupnālis ꝛ in reſurrectione ꝛ in gñatione hominis:ſꝫ organiçatio fiat naturaliter in generatione. ℂ Queſtio. II.

Caſ. 6. Nāle ſꝫ ꝙ 4ᵉ opponit 4ᵉ ſu mit accipitur.

Q

Applicat⁹ reſoluta ꝛ pōt aſſignari. Cōclō 4ᵉ.

Dubium 1ᵐ.

R.I. ſimiliter.

Secundo

A

Secundo queritur. Utrū reſurrectio poſſit ꝓbari rōne naturali. Qꝫ ſic. qa antiqui ph̄i hoc poſuerūt vt recitat Augu. 20. de ciuitate dei. ¶ Contra. qa eſt articulus fidei.

Uide. 13. tri. ca. 9. ⁊. 10. ci. c. 19. ⁊. 30.

Hic primo inſiſtendum eſt circa dicta ph̄oꝝ. ¶ Primū eſt Socratis: q pm⁹ poſuit aiaꝫ imortalē. Ante enī eū alij ph̄i nō ponebāt: ⁊ iō eū irridebant. vn̄ congregati in vnū eis dicebat. vel aie n̄re morient̄ vel nō. Si morient̄ nō poteris ↄuincē cōuincēdo mortē: nec poſt mortē / mortē: ſi iā ↄuicti erit. ¶ 2m dictū ē Plōnis q reſurrectionē aſtruxit poſt purgationē in cāpos eliſeos. ¶ 3m. eſt dictū Ariſto. q poſuit aiaꝫ eē ꝑfectionē corpis organici. ¶ 4m. eſt dictū Porphyrij q viroꝝ ꝑfectoꝝ aīas dicebat nō debere redire ad has calamitates. ¶ Ex his dictis ph̄oꝝ ↄ̄duit reſurrectio. ¶ Primo cōiungēdo dictū Plōnis ⁊ Porphyrij. Plato dixit ꝙ redibūt poſt purgationē. Porphyri⁹ ꝙ nō redibūt ad has calamitates. Ita ſilr ex dict̄ Socratis ⁊ Ariſto. pōt ↄcludi: qa vn⁹ dicit ꝙ eſt imortalis: ali⁹ ꝙ eſt forma corpis. Reſurrectionē Plō vidit ꝙ poſt purgationē redibūt. Porphyrius ꝙ nō ad has calamitates. Ita ꝙ ex dictis Socratis ⁊ Ariſt. ſi coꝝ dicta dicant̄ ſimul: ꝙ ſit imortalis. per dictuꝫ Socratis: ⁊ ꝙ ſit forma corporis per dictum Ariſtotelis.

Dicta q̄moꝝ ph̄oꝝ ſapūorum de reſurrectione.

In Timeo.

Uide Augu. 22. ci. c. 13. 3° ſaia. t. c. 6.

Applicatio notabilis.

B

Secundo videamus de dictis ꝓph̄aꝝ. Exodi 3° h̄r: qd̄ Chr̄s recitat Math. 22°. ↄ̄ ſaduceos: q dicūt reſurrectionē nō eē. Ego ſū de⁹ habraā ⁊c̄. qd̄ v̄bū ad ꝓbādū reſurrectionē deducit̄ ſic. poſito vno relatiuoꝝ ponit̄ reliquū: ſed dicebat̄ relatiue ad illos: qa de⁹ habraā: ergo cū de⁹ eēt ⁊ ipſi erāt. ¶ 2a auctas. Job 19° que eſt expꝛeſſiſſima. Credo ꝙ redēptoꝛ me⁹ viuit ⁊c̄. ¶ 3a Oſee 6°. Uenite ⁊ reuertamur ad dn̄m: qa ipſe cepit ⁊ ſaluabit nos ⁊c̄. ¶ Et 2° Machabeoꝝ. pꝫ expꝛeſſe. vir fortiſſimus iudas ⁊c̄. ¶ De dictis aploꝝ pꝫ expꝛeſſe. vn̄ Paulus. Seminat̄ corp⁹ corruptibile ⁊ reſurget icorruptibile. Et reformabit corpus humilitatis noſtre cōfiguratū corpori claritatis ſue.

Ex dictis ꝓph̄aꝝ ⁊ apoſtoloꝝ oſtēdit reſurrectionē futuram.

12.

C

1. corin. 15.

Phili. 3.

Tertio videamus ſi per rōnes nāles pōt oſtendi. ¶ Sunt aūt hic 4or fundamēta nota ph̄iloſophātib⁹. pm de imortalitate aīe. 2m ↄ̄ Plōnē ꝙ aīa nō trāſit de corpe in corpus. 3m ad dictū Ariſt. opꝫ aſpicere ꝙ aīa eſt forma nālis corpis. 4m ↄ̄ Cōmētatorē ꝙ vnius ſingularis corpis eſt vna forma diſticta ab alijs. ¶ Iſta probant̄ poſt. Suppoſitis igit̄ his arguo p̄ ſic. Impoſſe eſt ꝙ ſit aliqd̄ iformatiuū niſi re⁹ alicui⁹ iformabilis: ſic̄ nec ꝓductiuū ſine ꝓducibili: ſed aīa per ſe eſt iformatiua corpis. g̃ nec̄io eſt corp⁹ iformabile correſpōdens ei: ꝙ aīa actu iformet accidit ei: ſed ꝙ ſit informatiua: hoc ↄuenit ei ꝑ ſe: ⁊ per ↄ̄ns ꝑpetuo. g̃ opꝫ ꝙ ſit aliqd̄ qd̄ poſſit facē ꝙ iformet ſuū iformabile. Et h̄ rō ꝓbat ꝙ reſurrectio ſit poſſis: nō ꝙ ſit futura d̄ facto. ¶ 2° ſic. Impoſſe eſt ꝙ inclinatio nālis ſit ad ipoſſe: ſed nālis iclinatio aīe eſt ad iformādū corp⁹. g̃ ⁊c̄. maioꝛ pꝫ de ſe. ꝓbatio minoris: qa aīa eſt nāliter in corpe: ſic̄ ꝑfectio in ꝑfectibili ſuo: qd̄ aūt hꝫ alicui nālr ineſſe ſi ſeparet̄: hꝫ nālē iclinationē ad illud: ſic̄ graue nālr eſt deorſum: ⁊ ſi ſeparet̄ nāliter iclinat̄ ad deorſuꝫ. ¶ 3° ſic. Regula nō eſt ꝙ de⁹ ⁊ nā nihil faciūt fruſtra: ⁊ ſi nō circa ifima: multo minus circa nobiliſſima: ſed ſi aīa rōnalis eēt ꝑpetuo ſepata a corpe: fruſtra eēt po⁹ informatiua: qa ꝑpetuo fruſtraret̄ ab actu: qd̄ eſt incōueniēs. ¶ 4° fortius ſic. Impoſſe eſt ꝙ aliq̄ ſpēs quātuꝫ ad oīa iduidua fruſtret̄ ſine intento: lꝫ in aliquo iduiduo h̄ poſſit ↄtingere: ſic̄ ꝙ aliqs hō nō ſit hēns potētie: lꝫ oēs ꝑuari nō poſſint illo fine: ſed oīs forma ordinat̄ ad cōpoſitū ſicut ad ꝓpriū finē ſic̄ mā ad formā mā eſt ꝑꝑ formaꝫ ⁊ mā ⁊ forma ſūt ꝑꝑ cōpoſitū. g̃ cū aīa ſit forma corporis: cui⁹ finis eſt humanitas. g̃ incōueniēs eſt ꝙ ꝑpetuo fruſtret̄ humanitate. ¶ Iſte rōnes vident̄ demr̄are ſic̄ q̄cūqꝫ ph̄oꝝ rōnes. ¶ Et ↄfirmat̄ 4or ex°. ¶ Primuꝫ exēplū eſt Ariſto. p̄ meta°. ꝙ nō eſt ipoſſe ꝑuenire ad ſciaꝫ: qa oēs hoīes nā ſcire deſiderāt: ⁊ eſſet alr fruſtra deſideriū: ſꝫ oīs hō appetit nālr ꝑpetuari in vita. g̃ ⁊c̄. ¶ Si dicas ꝙ eſt deſideriū elicitū liberū nō naturale. ¶ Cōtra. illud eſt nāle: qd̄ ↄ̄e oībus iduiduis alicuius ſpēi: ſꝫ nō eſt aliqs q nō appetat ꝑpetuari in vita amota ↄ̄dictione mala. ¶ Itē pleſ hoīes efficaci⁹ anhelāt ad vitā q̄ꝫ ad ſciaꝫ. igit̄ magis vtile vr̄ h̄ q̄ꝫ illd̄. ¶ 2m exm in moralib⁹. Qn̄cunqꝫ aliq̄ ꝑfectio debet̄ nāc ſpecifice ſm ſe: illa ↄuenit iduiduis vt in pl'ib⁹ ſic̄ hoī loq: ſꝫ eſſe v̄tuoſuꝫ ↄ̄e nāe hoīs vt hō eſt ſm ꝑfectionē ſpecificaꝫ: ſed hoīes vt in pl'ib⁹ nō ſūt v̄tuoſi: qa ad h̄ opꝫ hīc oēs v̄tutes. Cū igit̄ nō ſint boni vt in plib⁹ moralr videt̄ eē vita alia vbi in plib⁹ ſint v̄tuoſi ⁊ hti. ¶ 3m exēplū phyſicū. gn̄atio eſt in reb⁹ corpalib⁹ ad ſaluādū nām ſpecificā que nō pōt in vno ꝑpetuari. nō ordinauit aūt h̄ nā in icorruptibilib⁹: qa ſufficienter ↄſeruat̄ in vno iduiduo. Tūc ſumo regulā iſtā ꝙ nobiliori mō ſaluant̄ que in vno iduiduo: q̄ꝫ que ꝑ gn̄ōnē. nā aūt magis intendit eſſe eternū: ⁊ magis p̄ncipalr: ⁊ ꝑ ↄ̄ns magis ↄſeruationē coꝝ itēdit ⁊ nobiliori mō. cū igit̄ hō ſit p̄ncipalioꝛ citra itelligētias: ⁊ nobilioꝛ ſole ⁊ celo. g̃ nobiliori modo intendit nām ſuā ↄſeruare q̄ꝫ celi: ⁊ hoc tꝫ ſupponendo ꝙ celū nō ſit aīatū. ¶ Exm 4m eſt de fine ⁊ eis que ſūt ad finē: qa finis imponit neceſſitatē eis q̄ ſunt ad fineꝫ. ergo quāto aliq̄ maiorē ↄnexionē hnt ad finē: tāto magis ſūt nec̄ia: ſed hō hꝫ maiorē ↄnexionē ad finē q̄ꝫ ſol: qa hō hꝫ po⁹ itellectiuā q̄ attingit finē obiectiue: g̃ nā magis itēdit ad ↄſeruationē hoīs: ⁊ nobiliori mō q̄ꝫ ad cōſeruationē ſolis. ¶ Sed oc. dif. qa nō vr̄ demr̄abile: qa ad h̄ ph̄i non deuenerūt. ¶ Dī ꝙ locus ab auc̄tate: nō tꝫ negatiue. ¶ 2° dif. q̄uo articulus fidei pōt demōſtrari cū ſit ↄtigēs. ¶ Dī ꝙ reſurrectio actu fiat nō eſt demonſtrabile: ſꝫ de⁹ nō pōt facē qn aīa ſit iclinata ad h̄. ¶ Alia dif. ꝙ doctores n̄ri nō dicūt h̄. ¶ Dico ꝙ forſan nō eſt demr̄abile: tn̄ nō video ſolutionē p̄dictarum rationum. ¶ Queſtio. III.

Suppoſit. 4. fundamentis ph̄oꝝ oſtēdit q̄druplici rōne nāli poſſibilitatē ⁊ factū futurē reſurrectionis.

D

Coſh. 2. meta. in p̄ncipio.

3° de aīa. t. c. 18. ⁊ 2° ce. t. c. 50. ⁊. 59.

E

1° phyſi. tx. 12. ⁊ inde. Exemplū 4r cōfirmatiuum dictoꝝ: ⁊ ponde ra tota: qa ſapit.

In ꝓhemio.

F

Regula notabilis.

G

Dubium 3m.

Uide Augu. 13. tri. ca. 9. Uidet velle reſurrectionem futurā ſaltem ꝙ poſſit ſore eē demr̄abile rōne nāli: ſequere tn̄ aquilaꝫ Sco. hic.

Tertio querit̄. Utrū hō reſurgat ideꝫ numero. Qꝫ nō Job 7°. Nō reuertet̄ oculus meus vt videat ⁊c̄. ¶ Cōtra. ibidem dicit̄. quē viſurus ſum ego ⁊c̄.

Hic inducuntur 4or ↄ̄nes. ¶ Pria eſt iſta ꝙ hō viuit per totā vitaꝫ idē nuō ſimplr. ꝓbat̄: qa in h̄ differt ꝑmanēs ⁊ ſucceſſiuū: qa ꝑmanēs idē nuō ꝑſeuerat: ſꝫ hō eſt hm̄ōi. g̃ ⁊c̄. ¶ 2a ↄ̄ ꝙ nō idē nuō totalr ⁊ equalr. iſta ꝓbat̄ per augmētū ⁊ decremētū: q̄diu enī eſt in augmēto nō fit ſine aggn̄atione extrinſece nāe ⁊ alimentū ↄuertit̄ in ſubaꝫ ei⁹ ⁊ aliquas ꝑtes hꝫ q̄s nō habuit p̄us. mā enī alimēti vnit̄ māe aliti. mā aūt q̄tū ad itrinſecas ꝑtes itrat eēntiā cōpoſiti. ¶ Silr in decremēto: qd̄ fit ↄtinue in aug°: qa ſemꝑ deꝑdit̄ aliq̄ pars nāe ⁊ illa nō manet. ¶ 3a ↄ̄ ꝙ nō idē totalr: qa nō cū tota mā quā habuit: alioquin eſſet maximus gigas. ſi totū alimentū ↄuerſuꝫ rediret. ¶ Sed inſtat̄ ↄ̄ iſtas ↄ̄nes. ¶ Cōtra pmā. Amota ꝑte toti⁹ amouet̄ totū: ſic̄ etiā de dīia pꝫ in diffōne: qa ſi diffinitio cōſtat ex multis dīijs: amota vna amouet̄ totū: ſed iſte ꝑtes ſunt de itegritate hoīs ꝑ ſe. g̃ ⁊c̄. ¶ 2° ſic. Tu dicis ꝙ ſm ꝑtē nō eſt idē qd̄ p̄us: igit̄ ſꝫ qd manet idē. ¶ Cōtra 3am. ponat̄ ꝙ hō nutriat̄ de carnib⁹ hoīuꝫ toto tꝑe vite ſue. Aug. determinat ꝙ reſurgeret cuꝫ illo

Job. 19. Cōclo 4r. Qualr hō ī vita mortali maneat ⁊ variatur numeralr notatur.

H

Obijcit 4r. 8. meta. t. c. 10.

In enchiridion ⁊. 22. ciui. dei. c. 20.

I ¶.969.annis Geñ.5. cuius fuerũt ⁊ a quo ſumunť. ¶ 4°.q̃a Matuſalẽ vixit multis annis p̱ augmẽtũ ⁊ decremẽtũ vĩ q̃ pdidit oẽs ptes põres.mirabile enĩ eẽt q̃ remanerẽt aliq̃:⁊ quãto plus q̃s viuit tãto pl'es adimunť. ¶ R̃ñ°.ad p̃m dico q̃ q̃dã ſunt ptes eẽntiales ⁊ etherogenee:⁊ tali pte amota deſtruiť totũ:ſicẽ amota aĩa vl' corpe:ſʒ ĩ hõgeneis euſdẽ rõnis nõ ẽ ſic.⁊ ita dico q̃ amoꝗ talib⁹ remanẽtib⁹ ſiĩlibus:ſʒ illõ:q̃a in q̃lib; remanet rõ fo̊alis nãe ſpecifice.

Eẽt ad variatioñe partiũ eſſentialiũ ⁊ etherogenea; varieť totũ ſecus eſt de homogeneis.

¶ Ad 2m dico q̃ ꝯu alicui ſʒ ptez ĩtegralẽ:pôt ꝯuenire ſimpl'r:ſicẽ ſi tectũ dom⁹ fiat nouũ dom⁹ nõ dĩ eſſe alia. ¶ Ad 3m difficile vĩ q̃ totũ nouũ corp⁹ opʒ fieri:ſʒ idẽtitas eſt q̃ ad aĩam. ¶ Ad 4m dico q̃ lex ciuilis diť q̃ ſi de naui amouerent duo poſtes ⁊ addantur aliĩ duo:⁊ ſic ſucceſſiue p̱ additionẽ oẽs p̃mi amoueanť q̃ cenſeť eadẽ nauis. Ita dico in ꝓpoſito q̃ pñt ꝯſumi oẽs ptes: ⁊ tũc nõ haberẽt vnitatẽ niſi ſicut iſta nauis. ¶ Sed h̃

K Dub⁹ nõndũ Diſ.44.hui⁹ q̃ne.1.

oc.diſ. Pria eſt q̃ erũt ille ptes q̃ reſurgẽt vel põres vel poſteriores. ¶ Dicit Sco.q̃ põres:q̃a pn̄r a nã intente. ¶ 2° diſ.q̃a vĩ melius q̃ ptes medĩ tp̃is reſurgant:q̃a in tp̃e quo quis mereť tales ptes deſeruiũt. ¶ Pôt dici q̃ de⁹ pn̄r reſpicit ad illud qõ nã itendebat. ¶ 3° diſ. q̃a meli⁹ vĩ de illis q̃ ſunt in morte cũ corpe:q̃a ad hoc reliq̃e ſcõꝝ veneranť:q̃a reſurgẽt.ğ iſte poti⁹ q̃ȝ partes põres q̃ nõ ſũt in ſepulchro. ¶ R̃ñ°:neſcio q̃d de⁹ faciet. Videť etiã q̃ q̃a aĩa appetit totũ q̃ oẽs ptes debeant reſurgere. ¶ Dic tñ q̃ ſufficit corp⁹ ꝓportionatũ ſibi: nec requirunť oẽs ptes p̃habite. ¶ Sed in qua etate.

Ephe.4. Dĩ q̃ in menſurã plenitudinis etatis chrĩ.ſ.ad triginta tres annos ⁊ tres mẽſes: vel.33.annoꝝ ſʒ Hieronymũ.

Doctrina notabilis de pribus operãdis etate q̃ntate ⁊ q̃litate ⁊ tẽpore reſurgẽtiũ ⁊ reſurrectionis.

¶ 5° diſ.ſi oẽs reſurgẽt eq̃les. ¶ Dĩ q̃ vn⁹ maior ⁊ alter minor:tñ ſi aliq̃s fuerit nimis paruus vel nimis magnus reduceť ad debitã formã in q̃ntitate. ¶ Alia diſ. de q̃litatib⁹. ¶ Diciť q̃ ſʒ diuerſas cõplones vn⁹ alb⁹ ⁊ alt⁹ niger:ſemota tñ omni deformitate. ¶ Alia diſ. de cicatricib⁹. ¶ Dicit Aug.q̃ ille q̃s ſcĩ paſſi ſũt pro chr̃o

L remanebũt.alie aũt nõ:nulla tñ cicatrix remanẽs p̃ſtabit electis deformitatẽ:imo erũt ad gl'iam. ¶ De hora dĩ ab aliq̃b⁹ q̃ media nocte. ¶ Sʒ q̃ die: Dicũt aliq̃ q̃ die dñico:ſʒ d̃ h̃ nõ hĩ expſſe ĩ ſcriptura. ¶ Qõ.IIII.

Quarto q̃riť. Vtꝝ aĩa poſſit ſe reunire corpi organico ꝓp̃a vĩtute. Qȝ ſic.q̃a in Ezech.ſcribiť. Ingreſſus ẽ ſpũs in

37. oſſib⁹ ⁊c̃. ¶ Cõtra.ibidẽ dĩ.a q̃tuor ventis veni ſpũs ⁊c̃.ergo p̱ adductionẽ alicuius.

Cõcluſio 4e. **Hic introducunť** 4or ꝯ̃nes. ¶ Prima eſt q̃ aĩa nõ pôt ſeipã; vnire corpi organico. ¶ Pria rõ eſt hec:q̃a q̃ñcunq; aliq̃õ agens iducit aliquã formã in mã illi⁹ eſt nobilius tota entitate ꝓducta:ſed aĩa nõ eſt nobilior tota entitate ꝓducta cõpoſiti:q̃a eſſet nobilior ſeipſa.ğ ⁊c̃. ¶ 2° rõ:q̃a ois cã totalis ꝯtinet v̄ĩualr̃ effectũ:ſed aĩa nõ ꝯtinet totã iſtã entitatẽ cõpoſiti v̄ĩualr̃. ¶ 3° q̃a dĩ Geñ.2°:q̃ d̃s ſpirauit in faciẽ ei⁹ ſpiraculũ vite. Sil'r aĩa ſi poſſet ſe reunire poſſet reſuſcitare corp⁹. ¶ 2° ꝯ̃ q̃ nec angelus: q̃a non ꝯtinet v̄ĩualr̃ aliquã formã abſolutã. 2°:q̃a ſm̃ Aug.ſup Geñ.ad l'raꝫ nullã formã abſolutã ꝓduceť pôt. ¶ 3° ꝯ̃ q̃ nec agẽs nãle:q̃a p̃us ꝓducit formã q̃ȝ cõpoſitũ. ¶ 4° ꝯ̃ q̃a extᵃ nullus ali⁹ niſi ſolus deus hoc pôt:

Solũ deum poſſe aiãz vnire corpi q̃re nec agens nãle nec angelos: nec aia ipſa ĩ poteſt.

M

Dubiũ 4m notabile. q̃a nullus alius:⁊ eſt miraculũ. ¶ Sed oc.diſ. Prima q̃a agẽs nãle p̱ approximationẽ actiui ad paſſiuũ p̃t cauſare aliquã formã:⁊ ita diceť hic. ¶ Dico h̃.q̃ tũc opʒ q̃ illud qõ approximat hẽat viĩn actiuã re⁹ talis entitatis. ¶ 2° diſ.extᵃ mãm diſponit ſufficiẽter facta diſpõne vltimata videť ſufficiẽs. Dico q̃ ſemp̱ req̃riť agens imprimens. ¶ 3° diſ.q̃a videť q̃ humanitas nõ fit niſi per reſultationẽ. ¶ Dico q̃ ad iſtã reſultationẽ ꝯ vnionẽ formalẽ requiriť agens.vñ lʒ ineſſe cõpoſiti reſultet ex iſtis:tñ in fieri opʒ q̃ cã extrinſeca concurrat. ¶ 4° diſ.q̃a ſi ab eterno ponať q̃ ſit mã ⁊ forma.vĩ q̃ illa 3ᵃ entitas reſultet ſine agente. ¶ Cõtra hoc:q̃a Sco.dicit q̃ oẽ cõpoſitũ eſt neceſſarium nol. ¶ Dico q̃ nõ:ſʒ ſi ponerenť ab eterno vnita nõ videť q̃ req̃rereť aliq̃õ vniẽs.

Porcẽ approximans diſponẽs reſultationẽ ⁊ ptes cõit requirit agẽs extriſecũ pdu cẽnt vnioẽ.

N A.I. ſufficere. Vide.1.diſ.2. q̃.3.⁊ alibi:ſʒ nõ aſſerendo A.I.neceſſario nõ aĩ vl' vnirĩ.

Sed queritur hic ⁊c.

Hic incipit diſtinctio 46°. Circa quã querunť quattuor Primo.vtꝝ aĩa ſit imortalis. Qȝ non.q̃a Eccliaſtes 3°:dĩ.vnus eſt interitus hoĩ; ⁊ iumentoꝝ. ¶ Cõtra. Math.10°:dicit Saluator. Nolite timere eos q̃ occidunt corpus.aĩam aũt nõ poſſunt occidere.

O De imortalitate aĩe ſmo curioſus.

Hic dicunt aliqui q̃ nõ eſt demõſtrabile hoc. ¶ Cõtra hoc arguiť. ¶ Prio nãl'r q̃a aĩa rõnalis eſt forma imãlis nõ hñs po̊a organica: ſed ois forma imãlis eſt incorruptibilis.ergo. ¶ 2° rõ eſt moralis. Quilibet enĩ dʒ ſe exponere morti pro actu v̄ĩutis:qõ nõ eſſet ſi aĩa eẽt mortalis. ¶ 3° rõ eſt me¹ᶜ. Quia aĩa attingit ad obiecta imortalia.ſ.ad ĩtelligentias. ¶ 4° rõ eſt theo¹ᶜ. Quia nãliter notũ eſt q̃ de⁹ eſt iuſtus.nõ aũt oĩa bona ab eo hic remuneranť.ergo alibi: ⁊ hoc hʒ eſſe poſt mortẽ. ¶ Sed iſte rõnes nõ demonſtrant:⁊ ideo pôt dici ad eas. ¶ Ad p̃mã.cõcedo:ſi nullo mõ depẽdet a mã:nũc aũt ĩdiget organis in ſuis operationib⁹:⁊ ita aliquo modo eſt mãlis:⁊ ſic rõ deduciť ad opp̃m.aĩa nõ pôt operari niſi mediantib⁹ organicis potẽtĩs. ¶ Nec ſcõa rõ:q̃a q̃libet chr̃ianus deberet ſe exponere morti pro v̄ĩute.bonũ aũt v̄ĩutis eſt ſufficiẽs remuneratio ¶ Nec 3°.q̃a ſil'r potẽtie brutoꝝ attigit ad aliqua obiecta ĩcorruptibilia ſicut aſinus videt ſolem. ¶ Nec 4° ꝯcludit:q̃a Augu.oſtẽdit q̃ malus hʒ penã in p̃ſenti. ¶ Aliĩ igiť ad ꝓpoꝫ arguũt.nulla operatio eſt abſtractior forma ipſa a qua eſt.opatio aũt itell'is eſt abſtracta.ğ. ¶ Sed nec iſtud ꝯcludit:q̃a lʒ opatio ſit abſtracta obiectiue:nõ tñ formal'r q̃re non eſt nãe ſimplicioris. Aug.in libro de q̃ñtitate aĩe al'r ꝓbat.p̃ ſic. Omne illud qõ iudicat de aliquo p̃ſidet illi.aĩa aũt iudicat de v̄ĩtatib⁹ ĩcõmutabilib⁹.ğ ⁊c̃. ¶ 2° ſic ⁊ efficaci⁹.ipoſſe eſt q̃ aliq̃d ĩcõmutabile ſit in aliq̃ cõmutabili:ſʒ regle incõmutabiles ſũt in aĩa.ğ ⁊c̃. ¶ Sed iſte rõnes ꝓbãt aĩaꝫ eẽ neceẽ ſimpl'r:q̃a ille regule ſũt ſimpl'r neceẽ: nec a deo pñt imutari. ¶ Ideo inducunť 4or rationes. Prima ex cõparatiõe cãe efficiẽtis. Ois cã quãto plus intẽdit ad eẽ alicui⁹:⁊ ad ꝯſeruationẽ ei⁹:ſed eẽ aĩe rõnalis p̃us intendiť quãtũ ad eſſe q̃ȝ forma ſolis:q̃a nobilius hʒ eẽ.ergo. ¶ 2° ex cã formali ſic. Entia nobiliora in vniuerſo ꝯſeruanť in ꝓprio ĩdiuiduo:aliq̃ min⁹ nobilia in ꝓp̃ria ſpecie:ſed aĩa rõnalis eſt nobilior ipſo ſole:cuius nã in ĩdiuiduo ꝑpetuať.ğ ⁊c̃. ¶ 3° ex cã mãli. corruptio nõ fit in entibus niſi rõne appetit⁹ mãe.ğ vbi appetit⁹ eſt q̃etat⁹ vltra nihil appetit:ſed mã p̱ aĩaꝫ rõnalẽ vltimate q̃etať:q̃a nullã nobiliorẽ hẽe pôt.ergo ⁊c̃. ¶ 4° ex cõnexione finis que maiorẽ ꝯnexionẽ hñt cũ fine videntur eẽ magis neccĩa:ſic eſt de aĩa rõnali.ğ ⁊c̃. ¶ Sed ꝯ̃ iſtas rõnes iſtať. Prio q̃a ſm̃ iſtas rationes ois fo̊a eẽt ĩcorruptibilis:q̃a magis eſt a nã intenta q̃ȝ mã que poniť ingñabilis ⁊ incorruptibilis:q̃ aũt ſit forma magis intenta ꝓbať:q̃a mã eſt p̱p̱ formas.ergo ⁊c̃. ¶ Simil'r ſequereť q̃ plãta eſſet nobilior celo:eo q̃ viuit ⁊ ſic eẽt ĩcorruptibilis. Sil'r de bruto. Sil'r de toto cõpoſito hoĩs. ¶ Ideo adducta ſunt iſta tãq̃ȝ ſigna nõ ſimpl'r demõſtrationes. Aliter diciť q̃ non pôt ꝓduceť nã aĩam. ¶ Prima rõ. Quicq̃d nã nõ pôt corrũpe nõ pôt ꝓducere

2° de aĩa.t.cõ. 71.⁊ alibi.
3° ethi.c.11.⁊ 9.c.6.
2° ⁊ 4° ⁊ 12° meta.⁊ alibi.
5° ethi:cotrã ⁊ alibi quere.
Nocť Anſe. ĩ lib.ĩ v̄ĩute. Reſponſiones ad rõnes p̃dcãs q̃ ſũt alioꝝ:q̃ nõ demõſtrant.
Quere ſco.q̃. 2.diſ. 43.h⁹.
Rõnes alioꝝ ⁊ Aug. q̃s et ſolue: quere Alber.ĩ q̃dã tracta.ſuo ad h̃ vbi credidit ſe demõſtrauiſſe p̃dcã:ſʒ ſilari ſia: quere Scotũ ⁊ alios vt ſcis.

P

Q

2° phy.t.c.11. ⁊ inde.

A pducere:ſed aīa nō pōt corrūpere.ğ ⁊c. ¶ Sed ꝯ hoc ſequit̄ de aīa ſenſitiua. ¶ Aliā rōnē facit Aug. de fine. Et qa aīa nāl'r appetit vitā eternā: vel ppetuā:ſic̄ ſciaꝫ: ſ ğ nō eſt ipoſ'e p h hic ſciam.ğ ⁊c. ¶ 2ª ex actu itell's: qa intuitiue cognoſcit̄ act⁹ intelligēdi:⁊ p h pꝫ ꝙ nō recipit ſibi inſtās oīa alia. Quedā eni aīa cogſcit abſtractiue ⁊ iclinat̄ ad cogſcēdū intuitiue. Itē nullus hō eſt pfectus v̄tutibus in vita iſta:ſꝫ homo eſt ordinatus in tota ſua ſpecie ad perfectionem.ergo ipſuꝫ oportet eſſe pfectum. ¶ Sed videamus ſi poteſt hoc demonſtrari.

Opio ꝓpia. Cōcluſio 4ᵉ.

Et inducunt hic q̄tuor ꝯnes. ¶ Pria ꝯ eſt/ꝙ aīa eſt imortalis ſimpl'r:ſumendo ꝓprie imortalitatē.illō eni morit̄ a quo vita ſepat̄. ipoſ'e eſt aūt ab aīa vitā ſeparī:qa ipſa formal'r:⁊ itrinſece eſt vita. ¶ Sed in h nō eſt pōdus difficultatis: ſꝫ in hoc. vtrū eius exiſtia poſſit deſtrui. ¶ 2ª ꝯ/ꝙ nō eſt annihilabilis ab aliq̄ opatione poſitiua:qa oīs actio poſitiua hꝫ terminū poſitiuū:ſꝫ annihilatio aīe nō ē actio poſitiua. Uñ p pductionē poſitiuaꝫ ſp aliqd pducit̄:⁊ ex h qñ poſitiue aliqd corrūpit̄ aliud pducit̄:qa īduit formā icōpoſ'eꝫ illi forme q̄ d3 corrūpi. ¶ 3ª ꝯ/ꝙ deus pōt eā deſtruere p ceſſationē ab ope:qa depēdet eſſential'r a deo q ꝯtingēter iſtuit ad eſſe eius. ¶ 4ª ꝯ/ꝙ aīa per cāſitatē cuiuſcūqꝫ citra deū:nō pōt deſtrui. ¶ Unī ſciēdū eſt ꝙ oīs corruptio orit̄ ex depēdētia alicui⁹ effectus ab aliq̄ cā. Inuenim⁹ aūt aliquos effect⁹ depēdere a 4ᵒʳ cauſis. Aliquos a trib⁹. Aliquos a duab⁹. Aliquos ab vna:⁊ quāto a plib⁹ depēdet:tāto pōt plibus modis corrūpi. ¶ Exᵐ pᵐ.cōpoſitū de gñe ſubē depēdet ex 4ᵒʳ cauſis. ¶ Exᵐ 2ᵐ.oīs for° mālis q̄ depēdet a trib⁹ ſoluꝫ efficiēte fine ⁊ mā. ¶ Exᵐ 3ᵐ.itelligētia q̄ nō depēdet a mā nec a forma:ſꝫ ab efficiēte ꝑ ⁊ fine vltio. ¶ Exᵐ 4ᵐ. ſm ph̄m intelligētie nō depēdēt a ꝑ niſi in gñe cāe finalis:ſed h nō ponit fides. ¶ Oſtēdam ğ ꝙ nō depēdeat niſi a fine vltimo ⁊ efficiēte. ¶ Prio ꝙ nō depēdeat a for° pꝫ:qa for° eſt:nec a mā:⁊ ſi h pōt pbari de aīa:hꝫ intentū.ipoſ'e eni eſt ꝙ aliq̄ for° corrūpat̄ nāliter niſi p hoc ꝙ forma icōpoſ'is iducit̄ in mā.ſi ğ pōt probari ꝙ aīa nō depēdet a mā:nec a corpe. Probo igit̄ iſtō p 4ᵒʳ ſigna. ¶ Primū eſt p hoc qō dī ꝙ po⁹ itellectiua nō ſeneſcit:nec debilitat̄:⁊ hoc eſt ſignū ꝙ nō eſt organica. ¶ Si iſtet̄ ⁊ dicat̄ ꝙ imo:qa male diſpoſiti in corpore male itelligūt. ¶ Dico ꝙ hoc eſt ex idebita receptione obti:ſic̄ in furioſis:ſed nō ex defectu poᵉ. ¶ 2ᵐ ſignuꝫ: qa ſenſus ab excellenti ſenſibili debilitat̄ ⁊ corrūpit̄:ſꝫ ſi itell's ꝯſiſteret in armonia organica intenſo obto corrūperet̄:qō nō fit. ¶ 3ᵐ ſignū:qa videm⁹ ꝙ corpe debilitato p poᵒʳ q̄ ſūt meᵒʳ ſcdaꝝ itell's meli⁹ intelligeret. ¶ 4ᵐ ſignū.in mālib⁹ potētijs:quāto eni corp⁹ eſt melius diſpoſitū:tāto meli⁹ opat̄:ſꝫ ita nō eſt ex pte itell's: qa meli⁹ cōplexionati:ſic̄ ſanguinei nō meli⁹ intelligūt. ¶ Deide argr̄ 4ᵉ ad ppoᵐ. Prio ſic. Qñcunqꝫ eſt aliq̄ for° de q̄ mā trāſit ad ꝑuationē eius:⁊ illa nō corrūpit illa nō depēdet a mā:ſꝫ mā aīe rōnalis trāſit ad ei⁹ꝑuationē ſine corruptiōe ipſi⁹. Probō. Aīa ē for° corpis vt ſupponit̄.abſcīdat̄ man⁹ vel aliō mēbrū:certuꝫ eſt ꝙ ꝑus fuit aīatū:mō nō eſt.nihil āt aīe eſt corruptū.ğ ⁊c. ¶ Hic dicet̄ ꝙ aīa eſt for° aliquaꝝ partiū:ſic̄ ꝙ ab eis depēdet:ſic̄ a capite ⁊ ꝑncipalibus mēbris:nō ab alijs. ¶ Cōtra.aut h itelligis de toto capite:⁊ tūc amota auricula ⁊ alia pte q̄cūqꝫ modica ōſtrueret̄. ¶ Si dicas hoc de aliq̄ pte capitis. ¶ Cōtra.qñ fit reſolō ad aliq̄s ptes:ille ſunt eiuſdē rōnis:in talib⁹ aūt eaſdē opationes natū eſt hic q̄libet ps cū toto.ğ ſi aīa depēdet a ptibus aliqb⁹ eadē rōne ab alijs. ¶ 2° ſic.ſi dicas ꝙ p eādem rōnē pbaret̄ de aīa bruti nō valet:qa illa eſt extenſa ⁊ corpea.aīa aūt rōnalis eſt ſpūalis. Tūc argr̄ ſic. Qñcūqꝫ aliqua forma depēdet a mā aliq̄ eſt poſterior illa ſed aīa eſt ꝑor ptib⁹ corpis organici etiā tpe. Qñ enim hō gñat̄ in ꝑmo inſtāti hꝫ totā aīam:corp⁹ aūt augmētatur ⁊ aggñant̄ noue partes:⁊ ita oēs ſunt poſteriores ipſa aīa. Si dicas ꝙ a pōrib⁹ nō ab iſtis. Iſtud nō valꝫ: qa tūc ſolū depēderet a ptibus embrionis:⁊ ille ꝯtinue ſoluant̄:⁊ p ꝯñs eodē mō aīa que depēdet ab eis reſolueret̄. ¶ Si dicat̄ ꝙ aīa transfert ſe de illis ptib⁹ ꝑoribus ad alias. ¶ Cōtra.ipoſ'e eſt ꝙ corrupto aliq̄ a quo aliqd nāliter depēdet qn ipſuꝫ corrūpat̄. ¶ Ulterius ſi forma trāſire pōt de mā in māṁ a nulla illaꝝ depēdet:qa tūc ea nō exiſte nihilomin⁹ eēt effect⁹. ¶ 3ª rō. Qñcūqꝫ eſt aliq̄ forma cui⁹ mā corrūpit̄ nullo in ipſa corrupto/ipa eſt icorruptibilis:ſed aīa rōnalis eſt huiꝰ. Probatio.qa fit cōtinua deperditio corporis humani. ¶ Si dicas ꝙ fit dpditio priū mālīū nō ꝑncipaliū.ſ. cordis. ¶ Cōtra.cor eſt corp⁹ homogeneū:⁊ ita equal'r a ptibus ei⁹ depēdet:ſed ptes ei⁹ prit corrūpi:qa cor diminuit̄ in diminutione corpis.igit̄ aliq̄ pars cordis trāſit ad aliā formā:ſed iſta ps corrūpit̄:⁊ illa.ergo a nulla pte depēdet. ¶ 4ª rō.impoſ'e eſt ꝙ aliqd dependeat a duab⁹ cauſis totalib⁹ in eodē gñe cāſitatis.forma autē depēdet a mā:ex h qō eſt in mā.forma aūt ſpūalis eſt tota in qualibet pte māe:⁊ ita dependeret tota a q̄libet pte:⁊ ita a duab⁹ vel plib⁹ cauſis totalib⁹:qō fuit ſupius iprobatū. ¶ Ad arᵐ ꝑncipale dōm eſt ꝙ ſapiēs:ſic̄ cōcionator illud dicit nō ex intentione. ¶ Qō. II.

B Eīi ſimpl'r imortalis ⁊ a creatura penitus idestructibilis: deo nō nō poſitiue:ſꝫ negatiue annihilabilis ē aīa rōnalis.h.d.

Dependentia effectus a cauſis ē in q̄druplici dīa.

C Aīam depēdere a duab⁹ ōtantū cāis.

Aīam nō depēdere a mā oſtēdit q̄druplici ſigno:ſꝫ tā oīa hū mēſura.

3° de aīa.t.c.7.

M.l. ꝑoridēs.

D Quadruplex rō principalis quā pondera bis ad pbādā anime imortalitatem.

2° de aīa.t.c.6.

E Ita eſt de forma bruti ideo ꝯſidera aliq̄ ſi eſt.

F Finalr̄ in hoc mā eſto cum Sco.q alique cāuſa vidit.

Secundo querit̄. Utrum circulatio animarū ſit poſſibilis.

Hic fuit opio Plōnis ꝙ in oībus eſt circulatio poſt.36.milia annoꝝ. ¶ Ubi eni redeūt eedē cāe numero⁊ effectus ydē nuō:ſꝫ corpa celeſtia reuertent̄ tūc ad eūdē pūctū ⁊ ipſa ſunt cāe iſtoꝝ.ğ ⁊c. ¶ Cōtra. h fuit arᵐ ꝙ deus nō pōt reparare oīa quātū ad circūſtātias que ſunt in eis:⁊ argr̄ etiā ex h ꝯ iſtā opionē:qa iſte mundus q nō durat niſi per illō tps eſt finit⁹ ex vtraqꝫ pte: ſꝫ idē eſt termin⁹.36.miliū annoꝝ:qō fuit pcedēs. Idē autē bō his ſumptus non eſt maior q̄ ſemel ſumptus. ¶ Ulterius ſi ſint due circulationes aliquid eſt in vna qō nō eſt in alia. ¶ Ad argᵐ eoꝝ ipſi non intendebant ꝙ ꝑma cū ꝯcurrat cū cā ptīclari ꝯformiter ad oēs effectus. ¶ Sed quid de circulatione aīarū. ¶ Hoc ſatis eſt improbatū:qa cuiuſlibet iduidui eſt mā ideterminata.ergo ⁊ vna ſingularis forma. ¶ Qō. III.

G In Timeo. 8.meta.t.c.18

Dī. pcedēte.

Nō dari circulationē aīarū nec aliaꝝ reꝝ vt poſuit plo. vide Sco.dī. 43.hui⁹.q.3.

Tertio querit̄. Utrū aīa ſit forma corporis humani. Et nō:qa ſic̄ aīa ⁊ caro vnus eſt hō:ita de⁹ ⁊ hō vn⁹ eſt chſs: ſed humanitas nō ſe hꝫ i chō:ſic̄ mā reſpectu deitatis.ergo ⁊c. ¶ Cōtra.ibidē dī. verus hō ex aīa rōnali ⁊ humana carne ſubſiſtens.

Athanaſius.

H

Hic dicunt aliqui ꝙ aīam eſſe formā corporis eſt creditū ⁊ nō demrābile. ¶ Sꝫ cōtra.ꝑmo:qa rōnale ponit̄ in diffōne hoīs.illō aūt qō ponit̄ in diffōne alicui⁹ eſt ſibi itrinſecū ⁊ de q̄dditate eius. ¶ 2°:qa al's ſequeret̄ ꝙ hō eēt aīal irrōnale ſi nō icludit̄ rōnale in eo. ¶ 3°:qa hō eſt aīal politicū:qō nō pōt eſſe ſine prudētia:q̄ eſt in aīa intellectiua. ¶ 4° ſir̄ qa hō eſt btificabilis. ¶ Sed iſte rōnes hn̄ ꝯuincunt ꝙ hō eſt rōnalis:ſed ex hoc nō hr̄ ꝙ aīa ſit eius forma: ſed ſolū motor. ¶ Sed ꝯ hoc ꝑmo:qa ſm hoc hō diceret̄ rōnalis:qa ipſe motor mouet ipm ad actū:ſed oīs motus eſt imobili.ğ actus ille rōnabilitatis eſt in hoīe formal'r. ¶ 2°:qa hō nō eſt magis riſibilis q̄ rōnalis:ſꝫ eſt riſibilis per hoc qō eſt formal'r apt⁹ ad ridēdū.ğ ⁊c.

Dō aliꝝ.

Impugn° 4ᵉ

Rātio appare̅ ad pdcā. fortificat noſtanter 2ᵉ dcī.

Obijcitur 4ᵉ.

I

¶ Silr hō eſt prudēs formalr ⁊ bītificabilis formalr. g̃ aliqd h₃ bītificabile foṙalr. ¶ S₃ ꝯ ꝑncipalr̄ dnoiaꝰ cōpoſitū a forᵃ: ⁊ ita hō magis d₃ dici ſpūs: cū₃ igiꝰ aīa ſit ſpūs ſi eſt forma corꝑis diceretꝰ hō ſpūs. ¶ 2ᵒ nulla dr̄ia ꝯſtituit ſpēm in gn̄e oppoſito: ſ₃ rōnale eſt dr̄ia in gn̄e ſpūalium. g̃ in gn̄e corꝑaliū in quo eſt hō nō pōt ꝯſtituere ſpēm. ¶ 3ᵒ forᵃ ſuū eē cōicat mãe: ſ₃ aīa rōnalis in ſe eſt icorruptibil' ⁊ imortalis: ⁊ iſtō nō cōicat corꝑi. g̃ nō eſt forᵃ eiꝰ. ¶ 4ᵒ qꝛ qδ ꝯuenit toti ꝑ ſe ꝯuenit pti ꝑ accn̄s: ſ₃ hō eſt bītificabilis ꝑ ſe. g̃ aīa ꝑ accn̄s. ¶ Rn̄ ad pᵐ dictū fuit ꝙ qn̄ eſt cōpoᵐ ex duobus ꝑncipijs ſꝑ denoiatꝰ a minꝰ pn̄ˡⁱ: ſic̄ ꝯſtitutū ex ꝯtingēti ⁊ neceio dr̄ ꝯtingens. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ imo eſt dr̄ia corꝑaliū: ſ₃ dr̄ ſpūalis: qꝛ eſt īdiuiſibilis ⁊ tota in q̄lib₃ pte. vn̄ nullā ſpēm ſpūaliū ꝯſtituit: ſ₃ eſt reductiue ī gn̄e corꝑis. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ ſi mã nullū hūet eſſe de ſe: tūc ꝯcluderet rō: ⁊ iō qꝛ mã h₃ de ſe eſſe diſtictū ꝯ formã ſic cōicat ſibi forᵃ ſuū eſſe ꝙ faciūt vnū compoſitū. ¶ Ad 4ᵐ. nō eſt vlr verū: ſic̄ riſibilitas nō cōuenit aīe: nec mãe: ſed ꝯſtituto ex his. ¶ Sed hic oc. dubiū. ſi aīa ſit meᵗᵉ in pᵃma mã ꝑ accidētia ſenſibilia vel ſit imediate a pᵃma mã: ⁊ ꝗ nō: qꝛ nō eſt alba neq₃ nigra. Nec in ip̄a aīa. S₃ nec hoc ſilr: qꝛ nō eſt alba neq₃ nigra. Aut in vtroq₃: ſ₃ nec hoc ſilr pōt dari: qꝛ tunc duo cōtraria eſſent ſimul. naz vtrūq₃ eſſet album ⁊ nigrū. Nec in tertia entitate: qꝛ illã nō ponis. Unde non video quomodo ponentes vnaz formã in homine poſſunt ad hoc reſpondere.

Sepe ſupra l h ⁊ alijs li.

Quare nō ſpiritꝰ hō vocat. Rationale eſt dr̄ia corꝑoris aīaz: ⁊ reducitiue in eo.

Quale eē cōicat forᵃ mãe.

K

Dubiū nōbile ꝯ ponentes vnā formã in hoīe: ſ₃ tu dic ꝯſequenter.

Nunc vidēdū eſt ſi poſſit ꝓpoſitū euidenter demōſtrari: ⁊ pᵃmo videamus ex pte actꝰ itelligēdi: ⁊ arguo ſic. Nos expimur aliquã itellectionē. g̃ itelligimus. Anꝰ p₃ intuitiue ſic. experior me videre ſole₃. ꝓbō ꝯñtie. Iſtud expitaut eſt actus ſentiēdi. ⁊ ꝗ nō: qꝛ ꝑ nullū actū ſentiēdi pōt hoc expiri cū ſit res ſenſibilis. g̃ iſtō expiri eſt itelligere. ¶ Scda ꝯñtia. Nos itelligimꝰ. g̃ itellectio eſt formalr in nobis: qꝛ itellectio eſt actus imanēs. ¶ Tertia ꝯñtia. Intellectio eſt formalr in nobis. g̃ poᵃ itellectiua: qꝛ actus itelligendi eſt formalr ꝑfectio intell's poſſis. ¶ 4ᵃ ꝯñtia. Intell's poſſis eſt in nobis. g̃ ⁊ aīa. Quicqd aūt eſt in nobis: vel eſt mã vel forᵃ: vel cōpoſitū. nullū iſtoꝝ eſt niſi forma. g̃ demrātiue p₃ ꝙ aīa itellectiua eſt forᵃ corꝑis. ¶ 2ᵒ ꝓduco ꝗ in actu volēdi. Nos appetimus ſciā₃. g̃ nos appetimus actu appetitus itell's. Anꝰ p₃ experimētaliter. ꝯñs p₃: qꝛ appetitus ille nō eſt ſenſitiuus: qꝛ ſcia nō eſt res ſenſibilis. ¶ 2ᵃ ꝯñtia. Nos appetimꝰ appetitu itellectiuo. g̃ ille eſt formalr in nobis: qꝛ actus imanens eſt. ¶ 3ᵃ ꝯñtia. Actus appetitus eſt in nobis. g̃ appetitus itellectiuꝰ. ¶ 4ᵃ ꝯñtia. Appetitꝰ itellectiuꝰ eſt in nobis. g̃ ⁊ aīa rōnalis. ¶ Cōfirmatꝰ: quia nos ſumus dn̄i actuū nr̄oꝝ. ꝗ aūt nō pōt eſſe ꝑ aliqd extrinſecum nec ꝑ aliqd itrinſecū niſi per aīa₃ rōnalē: qꝛ bruta hn̄t ſenſitiuā: ⁊ nō hn̄t dn̄iuz ſupra ſuos actꝰ. ¶ S₃ hic ſūt diffi. ¶ Pria eſt: qꝛ hn̄ hēs ex dictis ꝙ eſt forma hoīs: ſed nō corꝑis. ¶ Dico ꝙ qn̄ due cāe ꝯcurrūt ad vnum effectu₃: pōr eſt habitudo eaꝝ iter ſe. g̃ aīa pᵃus cōparatꝰ ad corpus vt iformās ipſum q̄ꝫ vtrūq₃ ad conſtitutum. ¶ 2ᵃ dif. ſi alia eſt habitudo aīe ad corpus: ⁊ ad hoīe₃. ¶ Dico ꝙ ſic. qꝛ reᵘ corꝑis h₃ rōnē iformãtis ⁊ nō reᵘ hoīs: ſ₃ rōnē ꝯſtituētis eſſentialr ⁊ integrãtis. ¶ 3ᵃ dif. cū aīa imeᵗᵉ iformat mã₃: qūo eſt forma corꝑis. ¶ Dico ꝙ hoc nō pn̄t ſaluare qui ponunt ꝙ aīa eſt imediate ꝯiuncta mãe pᵃme: qꝛ ipoīe eſt ꝙ ſit forma illius vt informans illud: ſed ſi imediate vnitꝰ pᵃme mãe: tūc cōparatꝰ ad corpus vt ad poſterius: ⁊ vt ꝯſtituēs ipſum. g̃ nō pōt dici ꝙ ſit forma corꝑis informans ipſum ſm̄ illos. ¶ 4ᵃ diffi. ſi idē eſt dictu. forma totiꝰ ⁊ partis. ¶ Dico ꝙ non: qꝛ forma totius eſt tota entitas reſultās. forma partis eſt materiam informans.

Conaꝰ demōſtratiue oñdē aīam rōnalem eē formã ſbalē₃ hoīs ⁊ ſat apparenter: ſ₃ tu cauillationes exclude.

L

Quia itelligē eſt qōdã pati.

P₃. 3. de aīa. vbi ex diffōne formali aīe in ſen p̄bo mãlē

Quia itelligimus cū volumus.

M

Dubium 4ᵐ. Materia nōbilis de hitudie pⁱus iter ſe ⁊ ad totum.

Impoſſibilem opī. hō muſtarū in ꝓpoſito oſtendit.

Forma totius ⁊ partis quꝰ.

¶ Qō. IIII.

Quarto querit. Utꝝ vniꝰ determinati corꝑis ſit vnica forᵃ ſingul'is.

Aliqui dicūt ꝙ Aug. ⁊ Com. ſūt eiuſdē opionis: ita ꝙ illō qδ Aug. vocat lucē eternã irradiātē aīam. hoc dicit Com. de itell'u agēte: q eſt q̄dā lux irradiās intellectu₃ poſſibile₃ vniuſcuiuſq₃. Et ſm̄ ꝗ demrōnes ꝓcedentes cōcludūt de itell'u poſſi nu: nō eſt aūt demrābile ꝙ vnꝰ motor poſſet mlta mouere. ¶ Alio mō exponit Com. ꝙ aīa vna eſt oīum corꝑoꝝ ⁊ hoc eēt ꝯ reſurrectione₃. ¶ Cōtra iſtū modu₃ arguo. Experimur ꝙ vnus hō ſit ſapiētior alio formalr: ⁊ nō aliꝰ: ⁊ duo hoīes ꝯtrios habitus hn̄t: ⁊ vnus habitū aliū ⁊ ꝑuationē oppoſita₃. ſilr qn̄ tu itelligis ⁊ ego. ex quo formalr hēs eundē itell'm: ⁊ alia multa incōuenientia: ꝓpter qδ non pōt rationabilr videri opinio Cōmentatoris.

N.

Uide Sco. in q. li. de aīa.

Fuleſt opior Auer. ſ₃ ipugnat nouiter cōem expōnē aᵒ: ſ₃ obſtinatos euaſiones multoꝝ iſtringe qui cu₃ bruto bruta cēuolūt. A. l. habemꝰ.

¶ Qō. V.

Circa eandē diſtōnē. 46. querūtꝰ 4ᵒʳ. Et pᵃ vtꝝ aīa ſepata poſſit cogꝰcē abſtractiue illa q̄ cognouit cū eēt ꝯiuncta. Et nō. Iſa. vltᵒ. poꝝ iā nō recordabuntꝰ ⁊c̄. ¶ Contra. ſapie 5ᵒ. videntes turbabuntꝰ ⁊c̄.

O

Hic dicunt aliq ꝙ aīa ſepata nō recordatꝰ aliquoꝝ de hac vita: qꝛ mediantibus phātaſmatibꝰ cognouit que quidē phātaſmata ſūt corrupta. ¶ Alij dicūt ꝙ recordantꝰ ꝑ ſpēs a deo iſluxas: ſic̄ angeli itelligūt a pnᵒ. ¶ Alij dicūt ꝙ cognoſcūt ea ꝑ ſpēs mira celeritate de ſeipſis ꝯfectas. ¶ Alij dicūt ꝙ per habitꝰ: nō ponētes ſpēs itelligibiles: qꝛ actus pᵒres remanēt quos acqſierūt. ¶ Cōtra pᵃmã opionē arguitꝰ per ſcripturã ſctãm de illo diuite q recordabatꝰ de fratribus: ſcriptura ſacra de hoc eſt plena in multis locis. ¶ Cōtra ſcda₃. qn̄ eni deus influit tales ſpēs hoc facit ſupnālr reuelatione. talibꝰ aūt influxibꝰ nō ſunt digne aīe dānatoꝝ. ¶ Cōtra 3ᵃᵐ. qꝛ l₃ Aug. ponat ꝙ aīa informet ſpēꝝ: ſpēs nō tn̄ iformat niſi in pn̄tia obtoꝝ. ¶ Cōtra 4ᵃᵐ. qꝛ cū poᵃ ⁊ obm ꝯcurrūt ad cauſandū actū habitus ſe tenet ex pte poᵉ: non obti. ſimilr multoꝝ oboꝝ notitiã vel actus habuimꝰ quoꝝ nō ſunt habitus aggenerati. ¶ Ideo dicit Sco. ꝙ aīa recordatꝰ ꝑ ſpēs itelligibiles que fuerūt ipreſſe ab obto que remanent in aīa poſt ſeparationē. ¶ S₃ ꝯ hoc argꝰ. ¶ Primo qꝛ ſpēs nō reqritꝰ niſi ꝓꝑ pn̄tiã obti: ſed aīa ſepata pōt qōcūq₃ obm hr̄e pn̄s. ¶ 2ᵒ qꝛ nō vꝫ ꝙ ſpēs itelligibiles ſint ſufficiēs motiuū poſt ſeparationē: qꝛ an̄ ſeparationē non poterãt hoc niſi cū phātaſmate. ¶ 3ᵒ qꝛ Aug. xiᵒ de tri. dicit. ꝙ obliuione delentꝰ: ſi per aliquas corꝑis diſpōnes iſte ſpēs delentꝰ: maxie g̃ per mortē. ¶ 4ᵒ qꝛ ſm̄ Apl'z. Cū venerit qδ ꝑfectū eſt euacuabitꝰ qδ ex pte eſt: ſed notitia ītuitiua eſt ꝑfecta quã h₃ aīa poſt morte₃. ergo euacuabitꝰ alia. ſ. abſtractiua: q̄ eſt imꝑfecta. ¶ Rn̄ ad pᵐ ꝯcedo. ſi ſemꝑ eſſent pn̄ſtō: multe aūt res fuerūt note vl que ſunt corrupte vel diſtãtes. ¶ Ad 2ᵐ. qn̄ dr̄ ꝙ ſpēs eſt iſufficiēs ⁊c̄. ¶ Dico ꝙ hoc nō eſt qꝛ n̄ ſit ſufficiens: ſed ꝓꝑ ordinē potētiaꝝ in iſto ſtatu. ¶ Ad 3ᵐ. nō video ꝙ ſpēs aliq̄ poſſit corrūpi ab aīa: qꝛ ſūt ita impreſſe ꝙ nulla forma eſt eīs icompoſſis: nec cōtinue depēdet ab obto. Intelligit g̃ Aug. de ſpēbꝰ q̄ ſunt in organo. ¶ Si dicas qūo tūc eſt obliuio: Dico ꝙ ꝗ nō eſt ꝓꝑ deletionē ſpēꝝ: ſ₃ qꝛ pᵃus requiritꝰ actus phātaſie. ¶ Ad 4ᵐ. cōcedo ꝙ aliquo mō euacuatꝰ abſtractiua: q̄tū ad ꝑfectionē ſuã. ¶ Sed hic eſt dubiū. ſi aīa ſepata cognoſcit ſilr actu oīa quoꝝ h₃ ſpēs. ¶ Cōiter dicitꝰ ꝙ nō pōt hr̄e tot actus ſimul coꝝ quoꝝ h₃ habitus. imoderata eni eſſet multitudo actuū. ¶ Scda dif. ſi h₃ ſpēs ſimul in actu omnium.

Opī. aliōꝝ 4ᵒʳ.

Impugnaꝰ 4ᵒʳ.

Luc. 16.

P

Opī. Sco. di. 45. hᵒ. q. 1. ⁊ ide quã iſte ⁊ recte.

Obijcitur 4ᵒʳ.

Lap. 3.

1. Cor. 13.

Q

Quare reqritꝰ ſpēs ⁊ quolr de ſe ſufficiēter cum poᵃ ſine phantaſmate.

Spēs itelligibiles indelebiles fore: ī qō ꝯ eriā Sco.

Qualr abſtractiua eſabitꝰ.

Dubꝰ carioſū 2ᵒ ropico.

Nō oīa quoꝝ ſilr h₃ ſpēs ſilr itelligit itellectū ſeparatum.

A

Ubi ſupra. Quare vnum prius alio intelligitur?

olum. vñ prius cognoſcit aliq̃ ꝛ aliq̃ poſt. hoc nõ põt eẽ ꝑꝑ diſcurſuz phãtaſmatũ ſicut in corpe. ❡ Dicit Sco. ꝙ ſpecies itelligibiles ꝛ ꝑfectiores prius mouent q̃ alie. ❡ 3° dif. ſi ſil' nõ mouẽt ꝛ ꝑfectior prius mouet. cũ g͂ ſpẽs agãt nãlr ꝛ hẽant paſſiuũ diſpoſitũ: ſẽꝑ determinabũt itell'z: q̃a vtuoſi⁹ moueret: ꝛ ſic ꝑ ſpẽs min⁹ ꝑfectas nũq̃ itelligeret. ❡ Sz h' eſt vna fuga ad iperiũ volũtans q̃ ducit itell'z a ꝑfectiori ad iperfectiorẽ. ❡ 4° dif. ſtati ſurgit ex h' ꝙ volũtas põt mouẽ ad illas ſpẽs q̃ꝝ nõ eſt ꝑcognitio: q̃a ille nõdũ ſũt note.

Ricar. di. 50. huius. q. 1. arti. 2. ſoluẽdo. 5. principale. Aiam ſeparatã oia habitualr nõ ſil' actualr noſcere: ſm aliquos: qḋ non vi verum.

❡ Jõ dicũt aliq ꝙ aia ſeparata cogſcit oia ſil': q̃ꝝ hz ſpẽs ꝛ ſtat in actuali cognitione eaꝝ. ❡ Sz tũc eſt du. quõ experimur ꝙ nõ poſſum⁹ nos ↄuertẽ ad tot quot ſũt ſpẽs in actu: ſz vn⁹ act⁹ aliuz ipedit. ❡ Dic dĩ ꝙ iſta ipoſſitas ꝑuenit in nob ex icõpoſſitate actuũ phãtaſiãdi: q̃s ſeq̃t itell's ↄiunct⁹ nõ ſeparatus.

B

Quare ↄiũcta itutiue vt ſeparata cogſcit?

❡ 2° dif. q̃re nõ ita ꝑfecte ꝛ itutiue cogſcat itell's ↄiunctus ſicut ſepat⁹. ❡ Dõz ꝙ ꝑꝑ ↄiũctionẽ for⁹ q̃ ſẽꝑ cogſcit abſtractiue. ❡ Sz q̃rit Sco. vñ ille ordo itell's ꝛ phantaſie oriat. ❡ Dicit ꝙ nõ ex nãli ordie po^{te}: ſz vĩ iſlictũ ex pctõ. A nã ſi qdẽ hz vnã po^{am} organicã ꝛ aliã nõ organicã: ꝛ illã nõ experimur ꝑ nãm: ꝛ ita in ꝓpo^{ſito} eſt de ordine iſto: ꝙ nõ eſt a nã.

Di. 3. p. 1. 2. vlti. q. li. 6 aia ꝛ vbi ſupra.

Potẽtia cognoſcendi et mod⁹ cognoſcẽdi eius eſt in quadrupli ci differẽtia.

❡ Intelligẽdũ tñ ꝙ q̃daz ſũt po^{e} q̃ nõ pñt cogſcẽ obĩ niſi intuitiue: ſicut ſenſus ꝑticulares. Quedã abſtractiue tñ: ſicut imaginatio. Aliq̃ prius abſtractiue poſtea intuitiue: ſicut itell's obta exteriora abſtractiue. Act⁹ võ cogſcit reflexe ꝛ intuitiue: q̃a experimentalr. Alia eſt po^{a}: que primo cognoſcit obm intuitiue: ſicut itellectus ſepatus: deinde põt cognoſcere abſtractiue ꝛ cõparatiue ꝛ diſcurſiue.

❡ Queſtio. VI.

Secundo querit. Utrũ aia ſepata cognoſcat ſe intuitiue. Ꝙ nõ: q̃a ẽ cognitio reflexiua ſui ad ſe. ❡ Cõtra. Aug. xi° de tri. cogſcit ſe: q̃a ſibi pñto eſt: ſed nõ opꝫ eẽ preſto in cognitione abſtractiua.

C

14. tri. c. 4. vl' 15. idem.

Cõcluſio 4^{e}. Aiam ſeparatã ꝛ ſuã eſſentiã ꝛ ſuas potentias ꝛ hitus ꝛ ſpẽs ꝛ act⁹ intuitiue noſcere.

Hic inducunt 4^{or} ↄnes. ❡ p^{a} eſt ꝙ aia ſepata cogſcit intuitiue ſuã eẽntiã. Q2 vbicũq3 ẽ aliq̃ po^{a} debite diſpoſita ꝛ obz pñs ſufficiẽs ꝛ actu exñs/ ſibi ꝑt eẽ notitia intuitiua. Intell's ãt eſt apt⁹ nat⁹ cogſcẽ intuitiue: eẽntia ſua eſt actualr exñs ꝛ pñs: nõ hñs ipedimẽtũ aliqḋ ex ſe. ❡ 2^{a} ↄ/ ꝙ cognoſcat po^{as} ſuas intuitiue: q̃a notitia talis eſt exñtis in actu vñ exñs eſt: ſz aia nõ exiſtit niſi in trib⁹ potẽtijs. g͂ ꝛc̃. ❡ 3^{a} ↄ/ ꝙ ſuos hitus intuitiue cogſcit. Q̃ñcũq3 eñi aliq̃ po^{a} cogſcit aliqḋ intuitiue: cogſcit ea q̃ ꝑ accñs ſibi iſũt. nõ aũt ſic ẽ in cognitione abſtractiua: ꝑ quã nõ cogſcat vbi eſt res: vl' q̃ñ eſt: ſz iſti hitus iſunt aie tã q̃ accñtia ei⁹. ❡ 4^{a} ↄ/ ꝙ etiã cogſcit oẽs ſpẽs itelligibiles q̃ ſũt in ea. Quia q̃cũq3 videret intuitiue ſubaz/ vidẽt intuitiue oẽs ſil'itudines ei⁹. g͂ vidẽs aiaz videt oia q̃ ſũt in ea.

Obijcitur 4^{r}.

❡ Sz iſtat ↄ p^{as} ↄnez. Q2 aia ↄiũcta cogſceret ſe intuitiue: q̃a eſt ſibi pñto: ſicut ſepata. ❡ Cõtra 2as. magis eſt exñs eẽntia diuina i trib⁹ pſonis: ꝛ tñ dictũ fuit ꝙ pt videri eẽntia nõ viſa pſona. ❡ Cõtra 3as: q̃a viſus cogſcit albedinẽ intuitiue: nõ tñ ꝓprietatẽ idiuidualẽ: q̃ ꝑ accñs ieſt. ❡ Cõtra 4as ↄnem. video ſolẽ intuitiue: nõ tñ ſil'itudinẽ quã hz ad celũ empyreũ.

D

Dif. p^{a} pri. ꝛ vbi ſupra.

❡ R̃. ad p^{m}. dicit Sco. ꝙ aia ipedit ꝑꝑ ordinẽ itell's ad phãtaſiã: q̃a nõ eſt phãtaſiabilis.

Dolentes nobiles. Ubi ſupra. Sicut ipedit hoĩem nẽ videat cogitationes noſtras.

❡ Ad 2^{m}/ ꝙ de⁹ poſſet facẽ ꝙ cogſcat aia intuitiue nõ cogſcẽdo po^{as}: lz ↄ2iũ ſit de fcõ: ſicut põt facẽ de po^{a} abſo^{ta} ꝙ videat intuitiue eẽn^{a} nõ viſa pſona: lz de fcõ nõ ſit ita. ❡ Ad 3^{m} dĩ ꝙ nõ cadit ſub obto viſus. oẽs autẽ ſpẽs cadunt ſub obto itell's.

Ubi h' procedere. Spẽs itelligibilis eſt q̃lita abſoluta: lz ꝑ ordẽ reſpectiuus.

❡ Ad 4^{m}. ſi illa ſil'itudo eẽt aliqḋ abſolutũ in ſupficie videret eã ille oculus. ille aũt ſpẽs non ſunt relõnes pure. ❡ Sz h' eſt du^{m}. ſi itell's cogſcit aiaz intuitiue: ꝛ in ea eſt veſtigiũ trinitatis. g͂ poterit nãlr cogſcẽ trinitatẽ pſonaꝝ: ſi eñi intuitiue vĩ veſtigiũ põt cognoſci id cui⁹ eſt veſtigiũ. ❡ 2° aia ꝑ po^{as} eſt ad imaginẽ trinitatis. g͂ cognitis potẽtijs cogſcit trinitas. ❡ 3° cogſcẽs hitũ cogſcat ei⁹ obm: ſz ꝑ te hitus theologie cogſcit qui eſt in angło. g͂ ꝛ de⁹ q eſt obm talis hit⁹. ❡ 4° cogſcens hitũ vnũ relatiuũ intuitiue ꝛ aliũ. g͂ ꝛc̃. cogſcẽs g͂ ſpẽz cognoſcit illũ cui⁹ ẽ.

E

A. I. in aia.

Soluit oia vnica ſolone.

❡ R̃. ad p^{m}. non opꝫ ꝙ ſi q̃s cogſcit intuitiue effectũ ꝙ cogſcat cãz intuitiue: ſicut ꝑ motũ cogſcimus itelligẽtiã. Ita i ꝓpo^{ſito} eodẽ mõ de alijs. vñ hñ opꝫ ꝙ cognito vno illoꝝ reliquũ cogſcat aliq̃ mõ. ſ. arguitiue.

Nõ vniformiter effectus ꝛ cã noſcunter. Alia dub^{a} curioſa.

❡ Sz iteꝝ oc. dif. p^{a}. ſi itell's ſepat⁹ cogſcit actũ ſuũ intuitiue ꝓpꝫ ꝙ ſic: q̃a ſi ↄiũct⁹ h' põt. g͂ mlto meli⁹ ſepat⁹. ❡ Sz q̃re data ẽ notitia intuitiua act⁹ ꝛ nõ hit⁹: ❡ Dĩ ꝙ vt nõ ignoret ſe: ꝛ ex iſto arguitiue cognoſcat alia. nõ põt aũt de ſe hẽe ſpẽz: ꝛ iõ opꝫ ꝙ icipiat a notitia intuitiua alicui⁹. ꝛ h' eſt actus itelligẽdi.

Cõſidera illa ex dictis: ſz loquit de aia ꝑ nũc ↄiũcta.

F

❡ 2° dif. ſi aia ſepata cogſcit intuitiue relõnes q̃ ſũt in ea. ❡ R̃°. nõ põt hñ negari de abſolutis: ſz ſi relõnes. g͂ oia cogſcit cũ in ipa habeat hitudinẽ ad oẽ qḋ ẽ. ❡ Dic põt dici ꝙ nõ opꝫ ſic cognoſcẽ relõnes ſicut abſo^{ta}: cũ non hẽant vim motiuã.

Et ſi abſoluta oia intuitiue cognoſcẽ poſſit itell's ſeparatus ſecus de reſpectiuis.

❡ Intelligẽdũ aũt ꝙ aia hz vnũ modũ cogſcẽdi intuitiuũ: ꝛ aliũ abſtractiuũ: aliũ cõparatiuũ: aliũ diſcurſiuũ. intuitiuũ qdẽ q̃ñ cogſcit rẽ ſimplr pñtẽ vt pñs eſt. abſtractiuũ q̃ñ cogſcit rẽ nõ pñtẽ ꝑ ſpẽm. cõparatiuũ q̃ñ ſine diſcurſu fit vt vno itell'o ſtati itelligat aliũ. diſcurſiuũ qui hĩ ꝑ rõnẽ a magis notis ꝓcedẽdo ad min⁹ nõ. Iſtis modis cogſcit ſe aia ſepata.

Et ſic ea q̃ in ſe ſunt vno actu intuitiue aiam videre.

❡ Sz dif. eſt ſi aia ſepata cognoſcit oia q̃ ſũt in ſe vno actu intuitiue. Ur̃ rõnabile ꝙ ſic: ſicut vidẽs celũ videt oia q̃ ſũt ibi vno actu ꝛ ſtellas ꝛ lunã ꝛ ſolẽ ꝛ hõi. g͂ mltomagis i ꝓpo^{ſito}.

❡ Q̃ó. VII.

Tertio querit. Utrũ aia ſepata cognoſcat alia a ſe intuitiue. Ꝙ nõ: q̃a de⁹ ex ſe nihil intuitiue cogſcit. g͂ nec anima. ❡ Cõtra. iſtud eſt ꝑfectionis in potentijs inferiorib⁹. g͂ nõ debet ab anima denegari.

G

Cõcluſio 4^{e}.

Que intuitiue ꝛ q̃ aia ſeparata cognoſcere queat.

Hic inducunt 4^{or} ↄnes. ❡ p^{a} eſt ꝙ nõ põt cogſcẽ intuitiue obta ſupnãlia: q̃a hñficaret nãlr. ❡ 2^{a} ↄ/ ꝙ cogſcit intuitiue angelos: q̃a ẽ po^{a} apta nata: ꝛ angelus eſt nãlr cogſcibilis. g͂ iſtis approximatis ꝛc̃. ❡ 3^{a} ↄ/ ꝙ oẽs aias ſepatas põt cogſcere intuitiue: q̃a oẽs ſũt eiuſdẽ rõnis. g͂ ſi ſeipſam eadẽ rõne quãcũq3 aliã. ❡ 4^{a} ↄ/ ꝙ oia ſenſibilia corpalia: q̃a a potẽtia iferiori cogſcunt.

Obijcitur 4^{r}

❡ Sz ↄ. eẽn^{a} diuina eſt ſẽꝑ pñs aie: ꝛ eſt obm intuitiue cogſcibile. ❡ Cõtra 2as. in angelis relucẽt obta ſupnãlia: ꝛ ita act⁹ itelligẽdi ei⁹ ꝛ alia ſupnãlia. ❡ Cõtra 3as. q̃a ſꝫ h' ita ſapiẽs ꝛ hẽã eẽt vna ſicut alia: q̃a cogſceret q̃cq̃d alia cogſcit. ❡ Cõtra 4as ↄnez: q̃a aia pateret a ſenſibilib⁹: qḋ vĩ icõueniẽs.

Quare aia ſeparata nõ videt nãlr intuitiue ipm deum ſicut abſtractiue ꝛ alia ſupnaturalia.

H

❡ R̃°. ad p^{m}: dico ꝙ po^{a} nõ eſt ſufficiẽter approximata. agẽs etiã. ſ. de⁹ mouet libere ad itelligẽdũ. ❡ Ad 2^{m}. ↄcedo ꝙ cogſcit oia ſupnãlia abſtractiue. Unĩ ex actu itelligẽdi hñ argr obm: nõ tñ intuitiue ſicut cognoſco actũ meũ intuitiue: ex h' cogſco aiaz argu^{ue}. ❡ Ad 3^{m}. eodẽ mõ ſicut docet Origenes. Aie ſepate ꝛ demones arcent a mltis notitijs: quas hẽe poſſent ex puris nãlib⁹ ſicut lucifer poſſet meli⁹ mouere celũ ad op^{m} q̃ ille angelus q mouet ipſum nũc ad aliã ptẽ. ❡ Sco. etiã nõ videt q̃re nõ poſſent cogſcere cogitationes ex puris nãlib⁹ niſi arcerent. Idẽ dico de aia nr̃a in pena pcti.

Diuina bõitate ipediunt demones ꝛ aie a cognitione mltoꝝ. Diſt. 10. hui⁹ q. 8. ꝛ dif. 30. q. 2. ꝛ dif. 45. q. 4. vide notanter.

❡ Ad 4^{m} dico ꝙ talis immutatio ẽ ſalus ꝛ ꝑfectio: nec eſt indignitas h' in aia ſepata recipe ſpẽs reꝝ nãliũ. ❡ Sz tũc vĩ ꝙ aie ſeparate ſunt valde hẽe circa diuinã eẽntiã: ex q̃ tot cognoſcũt: q̃a oia ſunt eis pñtia. ❡ Dico ꝙ aia ſuis nãlib⁹ dimiſſa eẽt pfcã q̃cũq3 pfcõne nãli q̃ põt h' hẽi.

A. I. etro.

❡ Sz nũqd aia ſepata cogſcit intuitiue a q̃cũq3 diſtãtia. ❡ Hoc eſt ꝓbabile: cũ viſus ꝓẽdat in maximã diſtãtiã. Intell's aũt excedit ſenſuz magis q̃ diſtet celũ empyreũ a firmamẽto. ❡ Sz quõ

Ecce qḋ dicis de diſtãtia reſpectu cognitionis intuitiue intellectue.

I poterūt obtā cāre actū intuitiuū ī extremis:ergo nō ſic cau ſent ſpēs ī medio. ¶ Aug dīt φ angli mltiplicāt ſpēs ī medio:qđ ē truffa:qꝛ eēnt corꝑales. ¶ Dicit tn̄ ſco.φ mltiplicaᵒ ſpēꝝ nō ē ad cāndū actū intuitiuū cū tn̄ cāent ſpēs:ſ; imeᵗᵉ ſe cāt:ſ; ſpēs eſt vt deſuiat cognitioni ab/ ſtractiue:⁊ ſimilr angelus imediate cauſat actū intelli/ gendi de ſe. ¶ Queſtio. VIII.

In ꝑ. ⁊.2.vbi ē.⁊ ſup lib.6 eiā ⁊ alibi:ꝙ re Spēs ſenſibi lis ꝙre ponit.

Ubi ſupra.q. 2.in pede.

Quarto ꝙrit. Utꝝ aīa ſepata cogſcat ſe abſtractiue. Et nō:qꝛ ſp eſt ſibi ꝑſto ⁊ nō abn̄s ſm Aug.cogniᵒ aūt ab/ ſtractiua:nō ē de re pn̄te vt pn̄s. ¶ Cōtra. quecūq; ſit aliqd pn̄s pōt abſtraᵗᵉ cogſci.

Opio aliorū. Hic dicūt aliq φ iſte due notiᶜ.ſ.intuitiua ⁊ abſtra ctiua de codē nō ſūt cōpoſſes:ſ; adue/ niēte intuitiua notiᵃ alia euāt. ¶ Cōtra.notiᵃ matutina

Impugnatio

⁊ veſptina ſunt ibi cōpoſſes de codē:⁊ tn̄ vna eſt altera pfectior. ¶ 2ᵒ.qa notitia ſcialis ⁊ ſapialis ſunt ſibi com poſſes de codē.nālis ⁊ ſupnālis de eodē obo.ꝫ eadē rō/ ne in pp°. ¶ S; dī h φ arᵗᵉ pcedūt de ſupnālibꝰ:⁊ tn̄ ꝙrit de nālibꝰ. ¶ Hic dico φ ſūt nāles cognes cōparā/ do ad recipiēs:ſ; cōparando ad agens ſint ſupernāles.

De eodē ab eodē notitia intuitiua ⁊ ab/ ſtractiua com poſſibiles ſūt.

K

Cōcluſio rn̄ſiua

¶ Dico ꝫ φ nō appet ipoſſe φ aīa cogſcat ſe ſil' vtroq; mō:qa cognitio intuitiua drelingt in aīa diſpōnē ad ab/ ſtractiuā cōpatiuā ⁊ diſcurſiuā. ¶ Sed 𝔠.itellᵉs pcedit ab ipfecto ad pfectū.ꝫ pus eſt cognitio abſtractiua ꝙ intuitiua. ¶ R.ᵒ in itellu cōiuncto eſt talis pceſſus:ſ; in ſeparatis eſt pceſſus a pfectioribus ad minus pfecta. ¶ Hic occu.du.de iudicio:ſed circa precedentē mām eſt adhuc inſiſtendum vt plenius euacuetur.

Obiectio.

Proceſſus co gnitionis in i tellu cōiuncto ſepato 𝔠trius.

Solet etiam queri ⁊c̄.

L

Hic incipit diſtō 47ᵃ.Circa quā ꝙrunt 4ᵒʳ. Prio.vtꝝ aīa ſepata poſſit de nouo acgrere noti/ tiā reꝝ ſibi pus icognitaꝝ. Et nō:qa in euāgelio ſtatᵘ ille ponit ſic nox. ¶ 𝔠.qa ille diues recordabat:cui ēt dicebat ha/ braā. Recordare fili ⁊c̄.vt hꝫ Luc̄.16.

Io.9.⁊ alibi.

Opio aliorū.

Hic dicūt aliq φ aīa ſepata nullā nouā cognē pt acgrere niſi p iflurū a deo vl' p ſupio/ res intelligētias:qa intellᵉs non dī aptus natus moueri niſi a phātaſmate:qđ ibi nō eſt. ¶ Cōfirmat h.qa mul tis diſpōnibus opꝫ intellm agenteꝫ operari circa talia phātaſmata ad h vt intelligant:qa ibi locū nō hꝫ. ¶ S; iſtat 𝔠 h.ꝑ gcqd faciat itellᵉs agēs nūꝗ phātaſma atti/ git ad pfectionē ſubē itelligibilis.ꝫ illa pōt mouere:ſilr ſubē abſtracte ſūt magis depurate ꝙ phātaſmata illu/ ſtrata. ¶ 3ᵒ.vbi iuenit rō obiectiua poᶜ approximata poᶜ/ ſibi pōt eē motꝰ:ſ; i rebꝰ ſenſibilibꝰ iuenit h.ꝫ ⁊c̄. ¶ 4ᵒ. qa oē obꝫ meliᵘ repſentat ſe in rōne terminātis ꝙ per ſpēs ꝗſcūq;. ¶ Io dico φ de nouo pōt acgrere ſciam vl' notitiā a rebꝰ ēt ſenſibilibꝰ:qa vires ſenſitiue h pn̄t.

Impugnᵒ 4ᶠ

M

¶ Intelligēdū tn̄ φ itellᵉs agēs 𝔠currit cū obto ad cān dū ꝗdruplicē actū. ¶ ꝑ ad cāndū ſpēꝫ itelligibilē ī itel/ lectu:ſ; in alio ſtatu poſt ſepationeꝫ res in ſe 𝔠currit cū itellu agēte ſicᵘ phātaſma p ſtatu iſto. ¶ 2ᵒ actᵘ eſt no/ titia intuitiua de obto.obm eni in oculo ꝑ cāt ſpēꝫ:deide ipm obm cāt actū vidēdi:qa ipſa ſpēs nō cāt ipm actū. cū ꝫ 𝔠tingat iſtos duos actᵘ in vidēdo eē in ſenſu:eodē mō in itellu agēte. ¶ 3ᵒ actᵘ eſt notitia abſtractiua: nō imeᵗᵉ ab obto:ſ; a ſpē cāt cū itellu agēte:qa ſpēs eſt qđ/ dā repn̄tatiuū illiᵘ obti. ¶ 4ᵒ eſt hitᵘ:qa ſi itellᵉs 𝔠iūctᵘ mediātibꝰ actibꝰ recipit habitū:ita pōt ſepatᵘ. ¶ Sed iſtat 𝔠 h 4ᶠ. Prio qa itellᵉs multiplicari vr:ſi mouet a ſenſibilibꝰ. ¶ R.ᵒ oñſum eſt in ꝑ φ phātaſmata nō ſe/ parant a ſinguᵗᵉ ſua qn̄ mouēt itellm poſſeꝫ.ſubē aūt ſe/

Opio ꝓpꝛa pᵒ ſco.di.45.hᵒ q.2.. Aiam ſepatāꝫ poſſe d nouo in gñe ꝓprio acgrere nod/ tiā reꝫ multiū ⁊ imālium. Intellᵉs agēs 𝔠currit actiue 4ᶠ cꝫ obto. idē i pꝛio ſcpe

Obijcitur 4ᶠ

Diſ.3.⁊ alibi.

parate ſūt mlto nobiliores phanᵗᵒ. ¶ 2ᵃ diſ.qa iſluxꝰ nāliū agētiū fit p lineas ⁊ pyramides ⁊ triāgulos:cᵘ co/ nus eſt in poᵃ ⁊ baſis in re viſa ad quē ſic nō eſt applica bilis itellᵉs poſſis. ¶ Hoc dictū eſt de itellu poſſi reᶜ phā taſmatū. ¶ Dico tn̄ φ qn̄ agūt actiōe ꝑuia ī medio:tūc regrūt tales iſluxus per lineas.phātaſma aūt imeᵗᵉ ſua ṽtute cāt ſpēꝫ ī itellu. Silr qn̄ agūt ſpūalia ī rōne obti imeᵗᵉ agūt. ¶ 3ᵃ diſ.ſi itellᵉs poſſis neccio ſp mouet ab il/ lis. ¶ Dico φ itellᵉs poſſis eſt poᵃ paſſiua nālis ⁊ intellᵉs agēs nālr cāt ⁊ res:ſed iſta ſubiacēt tūc voⁿ. ¶ 4ᵃ diſ. ſi oīa tā reſpectiua ꝙ abſoᵗᵃ moueāt itellꝫ poſſeꝫ. ¶ Di co φ nō reſpectiua:ſ; alia.ſ.abſoᵗᵃ mouēt ad cognē ali/ quoꝝ reſpectiuoꝝ. ¶ Intelligendū tn̄ φ iſta approxi/ mata iprimūt aliqn̄ ſpēꝫ:⁊ nō actū:aliqn̄ actū ⁊ nō ſpēꝫ aliqn̄ neutrū:ſic qn̄ volūtas 𝔠uertit itellꝫ ad itelligēdū. iſta ſupnālia:tūc approximata aliꝗ nihil faciūt.qn̄ eni duo agētia ſūt alicui paſſiuo approximata ṽtuoſiᵘ agit ⁊ aliud ceſſat ſi ſint actiōes icōpoſſes in eodē:ſic ſi calidū ⁊ fridū agerēt circa idē:volūtas aūt eſt vis fortior:cuiᵘ īperiū ꝑeſt oībꝰ alijs potētijs. Aliqn̄ aūt recipit vtrūq;: ſic qn̄ itelligit ea ꝗ nūꝗ itellexit. Aliqn̄ tn̄ ſpēs qn̄ poᵃ ītendit circa alia ſi approximent alia quoꝝ nō hꝫ ſpēs illas recipit:nec h ipedit quātūcūq; itellᵉs ſit circa alia vehemēter intētus:qa nō ſunt icōpoſſes ſpēs. Aliquādo recipit actum tn̄:ſicut viſo obto cuius hꝫ ſpēs ſtatim i/ primitur actus tn̄. ¶ Queſtio. II.

N

Aliᵘ modus agēdi i mediū aliᵘ in poten/ tiā marie īte/ riorē ⁊ aliᵘ ſen ſibiliū ⁊ aliud ſpiritualium. An ſcoꝫ cͥp penſa. Abſoluta ob iecta mouent qđ marie vcꝫ eſt ꝓ ſtatu iſto

O

Maxima. Huic actū nūc ſpēꝫ tūc nūc neutrum nūc vtrūq; re cipit potētia. Idē primo:⁊ alibi habet. Uide Scotū 9.diſ.2.

Secundo ꝙrit. Utꝝ de ꝑterito poſſit recordari. Et nō:qa in ꝑs. dī. Nunqd cogſcent in tenebris mirabilia tua ⁊ iuſtitia tua ī terra oblitionis.ergo eſt ibi oblitio. ¶ Cōtra. Apoc̄.6ᵒ.dicebant ſci: vindica domine ſanguinem noſtrum ⁊c̄.

87.

P

Hic quatuor ꝑambula pmittunt. ¶ Primuꝫ eſt,φ nō fit recordatio aliciᵘ p obm illud cuiᵘ pceſſit notitia.ꝗcūq; eni obm eſt pn̄s ī ſe cāt nouā itellectionē.tal' aūt nō ē recordatio. ¶ 2ᵐ φ iter recordationē ⁊ cogitationeꝫ eſt ordo eēntialis.ꝫ vnū eoꝝ nō pōt eē itellectio:ſ; alteriᵘ ⁊ alterius rōnis. ¶ 3ᵐ.actᵘ quē cāt obꝫ de ſe eſt rectᵘ:recordatio aūt eſt actᵘ reflexᵘ. ¶ 4ᵐ actᵘ quē imeᵗᵉ cāt obꝫ eſt intuitiᵘ aliᵘ eſt abſtractiᵘ. ¶ His ꝑambulis pmiſſis ponunt 4ᵒʳ 𝔠nes. ¶ ꝑᵃ 𝔠,φ recordatio nō fit p ſpēꝫ itelligibilē:qa oīs ſpēs itelligibilis abſtrahit a duratiōe ⁊ a dīfa tpis: ſ; oīs recordatio 𝔠cernit tps ꝑteritū. ¶ 2ᵃ 𝔠,φ oīs ſpēs itelligibilis abſtrahit ab exiſtētia:ſ; oīs recordatio eſt de exñte ꝑterita. ¶ 3ᵃ 𝔠,φ nec ab hitu:qa recordatio fit de ſolo actu a ꝗ non fuit aggn̄atᵘ hitᵘ. ¶ 4ᵃ 𝔠,φ nō fit meᵗᵉ actu q fuit:qa ille nō eſt. ¶ Ideo dic̄ Sco.φ fit p quādā diſpōnē derelictā ī itellu ꝑuio illo actu. ¶ Sed iſtat 𝔠 iſta. ¶ ꝑ.qa ꝙro a ꝗ cāt illa diſpō φ nō ab actu itelligēdi:qa ē opō imanēs:ſ; ab obto:qđ ꝑuio actu cāt talē diſpōnē. ¶ 2ᵃ diſ.ſi recordatio terminat ad actuꝫ itelligēdi:ꝗ intellexi obꝫ:puta hoieꝫ: vl' vtꝝ ad ipꝫ hoieꝫ. ¶ Dicit Sco.φ ꝑ ad actū ⁊ ex 𝔠ñti cogſcit obꝫ.vn̄ nō recordor de re:niſi qa vidi vl' audiui: vl' ꝗlrcūq; pcepi. ¶ 3ᵃ di.quō illa diſpō repn̄tat exñtiā actᵘ.ſ.cū nullū re/ pn̄tatiuū repn̄tet exñtiā ꝗ ē 𝔠tingēs. ¶ Dico φ exñtia nō pt repn̄tari pp 𝔠ñtiā.ex h aūt φ actᵘ trāſit ī ꝑteritū: eſt neccīᵒ:⁊ vt ſic pt hre repn̄tatiuū. ¶ 4ᵃ di.cū illa fue/ rit cāta actu ꝑcedēte:quō pt fieri recordatio de ꝑterito. ¶ Dic̄ Sco.φ illa diſpō nō ſuffic̄ ad repn̄tādū actū vt ꝑteritū niſi ꝑuia apphēſione diſcurſus tpis itermedij ⁊ illa 𝔠iūcta faciūt illi repn̄tationē. ¶ 5ᵃ di.ꝗre nō pt di ci ſpēs itelligibilis. ¶ Dī φ ſpēs ordine eēntiali ꝑcedit actū:illa āt diſpō neccio ſeᶜ actū. ¶ S; nūqd iſta diſpō eſt d gñe hitᵘ. ¶ Dico φ nō:qa hitᵘ ſe ꝫ ex pte poᶜ.iſta aūt diſpō

Preambulū quadruplex.

Recordatio qd ⁊ nō fiat

Cōcluſio 4ᶠ.

Recordatio a quo cāttur ⁊ a quo nō nōiat.

Q

di.45.hᵒ.q.3. Diſpō pꝛeuia recordationi vnde cauſat. Dubia curioſa notanda. Ubi ſupra.

Obꝫ recorda tionis duplex. Cōſidera cur curit.

M.I.preſenti Ubi ſupra.

A
Ecce qd̄ dn̄s

aūt diſpō ex pte obi qd̄ repñtat. ¶ Alia dif. ſi actꝰ po
ſenſitiue derelingt talē diſpōnē i itellu. ¶ Dico ꝙ ñ cāſr:
ga qñ ſenſus ituitiue videt aligd itell's cogſcit ituitiue
actū ſenſitiuū: ꝛ talis actꝰ itellꝰ derelingt talē diſpōnē
in itellu. ¶ Alia dif. eſt quō pōt recordatio eē i imagiue
q̄ nō attigit niſi ad ſenſibilia: recordaº tñ terminat ad
actū imel'e: ꝛ actꝰ vidēdi nō ē ſenſibil: nec actꝰ imaginā
di. ¶ Ulterius imaginatio eēt reflexa: ſȝ imaginoꝛ me
imaginaſſe. ¶ Uñ mihi ꝙ poc iteriores ſēſitiue ſunt re
flexiue: ga ſēſibil'r recordoꝛ de imagiue: ꝛ bruta ēt recor
dant. actꝰ āt imaginādi eſt forº corpalis: ꝛ iō ad eū pōt
attigē: ſȝ i exterioꝛibꝰ ſēſibꝰ nō ē recordaº. ¶ Alia dif.
ſi ille diſpōnes ſp manēt i aīa. ¶ Dico ꝙ ex q̄ ſūt pma
nētes ꝛ nō debēt ieſſe a cā efficiēte: iō non appet ꝙ pñt
corrūpi. ¶ Sȝ qd de btō Paulo. ¶ Dico ꝙ ſufficit ꝙ
ille actꝰ dereliquerit talē diſpōnē q̄ recordatꝰ fuit de il
lis. B. n. nō potuit fieri p obȝ: vl' p actū: ꝛ p B ꝙ cogſce
bat actū ne c̄io cogſcebat obm: ꝛ eo mō q̄ erat obȝ actꝰ.
ſi g̃ illa diſpō repñtabat diſticte actū vidēdi: opȝ ꝙ di
ſtincte repñtaret obm cuiꝰ erat actꝰ. ¶ Qō. III.

Sustinet poſſi
bil'r recorda
tionē eē i ſen
ſibus interio
ribus: ſȝ nō ex
terioribus.

2. Corin. 12.
De recorda
tione Pauli
de his q̄ vidit
in raptu nōnl
B

Tertio

querit. Utrȝ aīa cognoſcat futura
ɔtingētia. Ꝙ ſic. p° Regū. 28. de
muliere phytoniſſa: ꝛ de Samuele g pdixit
Sauli euentū belli g erat cōtingēs. ¶ Cō
tra. Iſa. 41. Annūtiate nobis futura ꝛ dice
mus qꝛ dij eſtis. g̃ vr ꝙ ad ſolū deū hoc pertineat.

Vide ꝛ ſuꝑ
in eodē libro.

Hic iducunt

4or ɔ̃nes. ¶ pª ɔ̃ eſt, ꝙ aīa ſepata
in puris nãlibꝰ nō pt cogſcē futu
rū ɔtigēs. B. n. difficile ē ſaluare i deo: nō eni eſt cogſci
bile i ſe: qꝛ nō exiſtit: nec hȝ repñtatiuū. ¶ 2ª ɔ̃, ꝙ pt p
reuelationē: ſic pȝ de pphis. ¶ 3ª ɔ̃, ꝙ nō futura ne c̄ia:
ga nullū ē futuꝝ i ſe ne c̄iū ſȝ gdditatē: vñ eē ſuū ē ɔtin
gēs i ſe: ga a cā ɔtigēte: puta a volūtate diuina depēdet: iō
pōt alr' ſe hēre. ¶ 4ª ɔ̃, ꝙ deꝰ pōt B ſibi reuelare: pȝ de
ſe. ¶ Sȝ iſtat ɔ̃ iſtas ɔ̃nes. ¶ ɔ̃ pªs itell's ſepatꝰ pōt co
gnoſcē nãl'r qdlȝ ens limitatū: ſȝ futuꝝ ɔtingēs eſt hmōi.
g̃ ꝛc̄. ¶ Si dicat ꝙ nō eſt ens actu: nō valet: ga ens eſt
obȝ put ſe extēdit ad eē actu ꝛ poª. ¶ ɔ̃ 2as. Aut illa re
uelatio erit ituitiue: ꝛ B nō ga nō exiſtit. nec abſtraue: qꝛ
nulla ſpēs pōt repñtare futuꝝ ɔtigēs ſufficiēter: cū deꝰ
poſſit B poſtea ipedire. ¶ ɔ̃ 3as. ga nullus dubitat de fu
turis ne c̄ijs. ¶ Sil'r ɔ̃ 4as ɔ̃nē: ga nō oȝ ꝙ p ſe nō reue
lent. ¶ Rñ° ad pªm. dico ꝛ ɔcedo ꝙ ſi ſit ſufficient̃ appro
ximatū ꝛ pñs. nūc aūt nec in ſe: nec p ſilitudinē pñt re
pñtari. ¶ Sȝ q̄re nō pōt eē diſpō repñtās futuꝝ: ſicut
pteritū. ¶ Rñ°: ga illō nō ē nec fuit actu: pterita āt fuit
actu. ¶ Ad 2m vr difficile: ga eadē ſpē manēte pōt ɔ̃riū
euenire: nō video ꝙ iſta certitudo poſſit fieri p ſpēȝ: ſȝ
ds pt cāre actū quē cāret futuꝝ: ſi eēt pñs. ¶ Ad 3m pbi
repñtarēt B eē ne c̄e eē: ꝙ ſol oriat̃ cras: ſȝ B fidelibꝰ g
dñt deū ɔtigēter agē ꝛ pducē creaturas eēt fabuloſuȝ.
¶ Sȝ B eſt di. pbo ꝙ aīa poſſit cogſcē futura ɔtigētia
nãl'r. Qñcūqȝ ſt aliq̄ duo euſdē rōnis: ꝛ idē nūō. ſi vnū
eſt cogſcibile p nãȝ ꝛ reliquū: ſȝ pteritū ꝛ futuꝝ ſūt peni
tus idē. idipȝ eni qd̄ eſt i futuro totū eſt in pterito q̄tuȝ
ad oīa i qbꝰ res eſt pterita fuit futura. pteritū aūt eſt co
gnoſcibile p nãȝ. g̃ ꝛc̄. ¶ Hic opȝ dicē ꝙ aligd eſt i pte
rito qd̄ nunq̄ fuit futuꝝ. pteritū. n. iquātū tale diſtiur a
futuro. g̃ vt ſic vnū nō eſt i altero. res āt q̄ ē ſub vtroqȝ
ſ. ſub pterito ꝛ futuro hīt eſt eadē. Sȝ rō pteritiōis ꝛ fu
turitionis ſūt oppiie. ¶ 2ª dif. gcūqȝ itell's cogſcit aligd
ituitiue ꝛ illa q̄ ſūt in eo: ſȝ pñtia hñt ordinē ad futura.
cogſcēs g̃ ordinē cogſcit extrema iter q̄ eſt: ꝛ illa ſūt p
ſentia ꝛ futura. ¶ Dico ꝙ ſi ordo eēntialis eēt: rō ɔclu
deret. nō eſt aūt ordo niſi pordinationis diuine. rerū aūt
volūtatis nō ſūt cogſcibiles p nãȝ. ¶ 3ª dif. gcūqȝ pōt

Cōcluſio 4a.
Eūl p diuina
reuelationeȝ:
ex ſuis eñ nã
libus non pōt
aīa ſepata co
gnoſcere certi
tudinal'r futu
rū ɔtigēs: nec
ne c̄ium: quia
non datur.
Obijcitur 4r.
C

Vide Sco. diſ.
14. 3. q ponit
certitudinā reſpe
ctu futuri: ſed
vide ɔſequēter
D

Utrū nal'r fieret
p reuelationē
certitudo de
futuro?
Vide. 3. ꝛ. 6.
Ethicoꝝ. ꝛ. 9.
ꝛ. 12. meta. ꝛ
alibi Ariſto.
Dubꝰ nōndū
Erit eadē res
nūc pteritū
nūc futura ſit
vl' ſub vtroqȝ
nō ſūt eñ peni
tus idē ſalte.

Modo duplex

cogſcere actū aliquē nãl'r ꝛ obm: ſȝ intell's ſepatus pōt
nãl'r cogſcē actū pphie quez. ſ. pphia hēbat de futuro
ɔtigēti. g̃ ꝛc̄. ¶ Rñ°: illō nō nego cogſcēdo actū poterat
cogſcē futuꝝ. ¶ 4ª dif. bti vidēt actū volēdi dei. ꝛ per
pñs determinationē futuroꝝ. ¶ Queſtio. IIII.

E
Dic ꝙ videt
abſolutū actꝰ
ſȝ vide an ſta
deficit vel nō
cōtrahit vide
ꝛ caꝑ ſatis pȝ.

Quarto

queritur. vtrum anima poſſit
alteri loqui.

Hic primo

vidēduȝ eſt de loqui
tiōe ſenſibili p ſigª ſen
ſibilia. ¶ Et itroducunt̃ 4or ɔ̃nes. ¶ pª ɔ̃
eſt ꝙ vna aīa ɔiuncta pōt alteri aīe ɔiuncte loq: qꝛ pōt
facē ſigna ſenſibilia mediāte corpe. ¶ 2ª ɔ̃, ꝙ aīa ɔiū
cta pōt loq cū ſepata. B pȝ: qꝛ pōt formare vba: ꝛ aīa ſepa
ta illa itelligē. ¶ 3ª ɔ̃, ꝙ aīa ſepata nō pt loq cū ɔiūcta:
qꝛ nō pt formare ſigª ſenſibilia: qꝛ nec angelus pōt forªm
abſolutā cāre: vt dic̄ Aug. ſup Gen. ad lrāȝ. ¶ 4ª ɔ̃, ꝙ
nec aīa ſepata cū aª aīa ſepata pt loq ſenſibil'r. ¶ Sȝ ɔ̃
iſtas ɔ̃nes iſtat̃. ¶ ɔ̃ pªm ſcȝ ꝙ aīa ɔiūcta nō poſſit ſen
ſibil'r loq cū alia ɔiūcta: nūq̄ eni aīa ɔiūcta pcipit itui
tiue formatiōes vocū ſenſibiliū. ¶ Hic dico ꝙ vox cāt̃ a
poª executiua: quā volūtas mouet. aīa aūt nō pcipit B
ituitiue imeꝛe: ſȝ auditꝰ ituitiue pcipit vba: itell's aūt in
tuitiue itelligit actū audiēdi: ꝛ ex ɔñti obm. ¶ ɔ̃ 2as. ꝙ
aīa ɔiuncta ſenſibil'r poſſit loq cū ſepata: qꝛ ſenſibil' lo
cutio correſpdet ſenſibili ſm auditionē. ¶ Dico ꝙ itel
lectuali auditiōi pt correſpdere locutio ſenſibil. ¶ ɔ̃ 3as.
qꝛ ſcti appent ꝛ loquunt̃. ¶ Dico ꝙ vtute diuina vel ange
lica formatꝰ corpꝰ phātaſticū: ꝛ tūc nō eſt totalr' ſepata.
¶ ɔ̃ 4am. angelus loqtur angelo in corpore aſſumpto.
¶ Rñ°. B nō nego de hōe: qꝛ vt ſic nō eſt total' ſepatio.

Locutio 1a.

Cōclo q̄drū
plex de locu
tiōe ſenſibili.
Cōiunctā cō
iūncte ꝛ ɔiū
ctā ſepate ꝛ ſi
nō ex: nec ſe
paratā ſepate
aīe ſenſibil'r
loq poſſe.
Obijcitur 4r.
F
Modus lo
quēdi ꝛ audiē
di locutione
ſenſibili vtriuſ
conſiderandus
notanter.

Item

vidēdū ē de locutiōe itellualī. Et iducunt̃ ſil'r 4or
ɔ̃nes. ¶ pª ɔ̃ eſt ꝙ aīa ɔiūcta i via nō pōt loq
aīe ɔiūcte itellual'r: qꝛ itell's poſſis hȝ ordinē ad phātaſīa:
ꝛ iō pº opȝ phātaſiari: ſȝ actꝰ itellūales nō ſūt phātaſia
biles. g̃ ꝛc̄. ¶ 2ª ɔ̃, ꝙ nec ſepata pōt itellual'r loq cū aīa
ɔiūcta: qꝛ aīa ɔiūcta nō pōt itelligē niſi meiie phātaſmatiie: vt
dictū ē. ¶ 3ª ɔ̃, ꝙ aīa ɔiūcta pōt itellual'r loq cū ſepata:
qꝛ aīa ſepata imeiie ſine phātaſmatiie pōt recipe actū itellīndi:
ſȝ aīa ɔiūcta pt cāre actū: ſic̄ alia obā pñt mouē. ¶ 4ª
ɔ̃, ꝙ aīa ſepata pōt loq itellual'r alij aīe ſepate: qꝛ meria
fecūda ē pñs actiuū ꝛ itell's poſſis ſufficient̃ approximatꝰ al
teri aīe ē ɔueniēs ſuſceptiuū. Itē meria fecūda vtriuſqȝ
ē eiuſdē rōnis: ꝛ paſſiuȝ eiuſdē rōnis. ¶ Si dicas ꝙ nō
eſt ſufficiēs approxiº nō valet: qꝛ nil'o minor approxiº
reqrit̃ i ſpiritibꝰ q̄ i cōpalibꝰ. ¶ Sȝ iſtat̃ ɔ̃ iſtas ɔ̃nes.
¶ ɔ̃ pªm. qꝛ in aīabꝰ ɔiūctis eſt ēt ſufficiēs pductiuū: qꝛ
meria fecūda: ꝛ ɔueniēs ſuſceptiuū: qꝛ itell's poſſis ꝛ debi
ta approxiaº. ¶ Dico ꝙ ipedit̃ pp ordinē ad phātaſīa.
¶ Sȝ quō nō experimur actū quē cāmꝰ i angelo vl' i aīa
ſepata cū ei itellual'r loqmur. ¶ Rñ°: qꝛ forte de fcō nō
eſt de poſſi eſſe pōt. ¶ Sȝ dif. eſt cū aīa videat ituitiue
aliā: q̄re loqt̃ ſibi cū videat totū: qd̄ i ea eſt. ¶ Hic poſ
ſet dici ꝙ i oībꝰ ſctis oēs opōnes ꝛ motꝰ ſunt ſubte impe
rio volūtatis: ꝛ ita vna alterā nō moueret mō pdcō p
hibēte volūtate: ꝛ ſic nihil cognoſcerē de aīa: niſi vellet
mihi reuelare: niſi dicat̃ ꝙ in locutione dat cognitionē
abſtractiuā cuiꝰ habebā intuitiuā. ¶ Queſtio. I.

Cōclo 4a de
locutione in
tellectuali.

G
Et ſi nō ɔiun
ctā ɔiūcte nec
ſepatā ɔiūcte
ɔiūctā: nō ſe
pate ꝛ ſepatā
ſepate nec itel
lectualiter lo
qui poſſe.

Approxima
tio minor re
qrit in actiōe
ne ſpirituū q̄
corpoꝝ.

De ſctiſſo.
Dic alr' poſſe
ꝙ ſ fcō ſit.
H
Hoc maxie
vez ē cōparā
do ſuperiores
ad inferiores
vt pȝ i āgelis
inter ſe: ꝛ ad
aīas cōparatȝ:
vide Sco. 9.
di. 2. ꝛ ibidem.

Solet etiaȝ queri ꝛc.

Hic incipit

diſtō 48ª. Circa quā
querunt̃ 4or. Primū
vtꝝ iudiciū vl'e ſit futuꝝ. Ꝙ nō. ga Joā.
12° dī. Nūc iudiciū eſt mūdi. g̃ nō expe
ctat̃ futuꝝ. ꝛ Apoc. 14. Uenit hora iudi
cij eiꝰ. ¶ Cōtra. Sophō. 3°: Expecta me
dic dñs in die reſurrectionis mee in fu

Germo nōbil
ꝛ reſolutꝰ de
iudicio.

I

tiriũ:ga iudiciũ meũ vt congregem gentes ꝛc̃.

Hic ſunt ſeptẽ arti. declandi. ❡ Prim⁹ artic̃ls eſt ſi iudiciũ vl̃e ẽ futuꝝ. ꝛ pꝫ ꝙ ſic auc̃tib⁹ vete. teſti ꝛ no. Iſa. 3° dĩ. Dñs ad iudiciũ veniet cũ ſena torib⁹ ppl̃i ſui. ❡ 2ª auc̃tas. Daniel. 7°. Aſpiciebã i viſu noctis. ꝛ ſeqƚ. iudiciũ ſedit ꝛ libri apti ſũt. ❡ 3ª auc̃tas Oſee 4°: iudiciũ dño cũ hitatorib⁹ terre. ❡ 4ª auc̃tas Amos 7°: Dñs ad iudiciũ vocabit ad ignẽ. in pſal. ẽt dĩ ſ. ps. 49. De⁹ nr̃ manifeſte veniet. ꝛ alibi. cũ accepo tps. ego iuſtitias iudicabo. In nouo teſtõ pꝫ expſſe Matth. 25. ꝛ Joã. 5°: ptãtẽ dedit ei iudiciũ facẽ: ga fili⁹ hois eſt. In pphia Enoch. Ecce dñs ꝛc̃. ❡ Intelligẽdũ aũt ẽ ꝙ iudiciũ ſumiƚ 4ʳ. ❡ Prio mõ p iudicio cõparationis: ꝛ iſto° dictũ eſt Mat. 12°: ꝙ regina auſtri ſurget i iudicio ꝛ ꝯdẽnabit gnõnẽ iſtã. ꝯdẽnabit iquã iudicio cõpõnis. ❡ 2° p iudicio vl̃is acceptatõis. ꝛ iſto° dcm̃ ẽ Sap. 3°: Judicabũt ſci natões: q2 oẽs ſci approbabũt ſniaꝫ chri. vñ Apl̃s p° corin. 6°. Neſcitis ꝙ ſci de iſto mũdo iudica bũt. ❡ 3° p iudicio aſſeſſionis: ꝛ iſto° apl̃i iudicabũt. gb⁹ dcm̃ ẽ Mat. 19. ſedebitis ſup tronos iudicãtes. 12. trib⁹ ꝛc̃. ❡ 4° accipiƚ ppe p iudicio auc̃tatis deciſio nis ꝛ determinationis: ꝛ iſto° ſolus chr̃s iudicabit ppa auc̃te: ga vt dĩ Joã. 5°: Pater omne iudiciuꝫ dedit filio.

Auc̃tib⁹ vete ris ꝛ noui te ſtamẽti oſten dit iudiciũ ge nerale fore. Pſal. 74.

Vide in epl̃a Jude.

Judiciũ 4ʳ accipitur ꝛ co nomine iudex.

K

Secũdus arti. eſt qñ fiet. Ubi ſciẽdũ ꝙ ſic̃ dic̃. b. Aug. nil certi⁹ morte ꝛ nihil icerti⁹ hora mortis. ſic eſt de iudicio gñali. ꝫ pꝫ Matt. 24°: De die aũt illo ꝛ hora nemo ſcit: neqꝫ angeli celoꝝ niſi ſolus pr̃. ❡ 2ª auc̃tas Mar. 13°: nemo ſcit neqꝫ fili⁹. Intelligẽdũ ꝙ neſcit qñtũ ad po⁹ reuelãdi. ❡ 3ª auc̃tas. Mat. 24°. Neſcitis qñ fili⁹ hois veniet. Silr ibi. ſic̃ i dieb⁹ Noe. ꝛ Luc̃. 17. Jtẽ actuũ p°. Nõ ẽ vrm noſce tpa vl̃ mom̃ta ꝛc̃. Aug. 20. ꝛ 18. ð ci. dei. dic̃. ſi nob expediſſet diſcipl̃is re uelaſſet. ❡ Jtẽ 4° de tri. dic̃ ꝙ mũdus hꝫ ſex etates. p° ab adã vſqꝫ ad noe. 2ª a noe vſqꝫ ad habraã. 3ª ab ha braã vſqꝫ ad dauid. 4ª a dauid vſqꝫ ad trãſmigrationẽ babylonis. 5ª a trãſmigratiõe babylonis vſqꝫ ad chrꝫ. 6ª a chr̃o vſqꝫ ad finẽ mũdi. ꝛ ſic i vltia etate viuit aliqñ hõ tm̃: ſic̃ in oib⁹ pcedẽtib⁹: ita põt eẽ de vltia etate mũ di. ❡ Sꝫ ꝯ. ga Daniel. 9. c. vĩ nũcrare g̃ directe loquiƚ de die iudicij: vt pꝫ Math. 24. Cũ videritis abhoiatio nẽ. ꝛ Mar. 13. vbi hĩ eadẽ ſnia. ꝛ Joã. euã. vĩ expſſe dic̃ videre diẽ. ❡ Sꝫ talis expõ nõ valet. Unñ Hiere. dicit ꝙ. 70. annis filij iſrael erũt in captiuitate: ꝛ tamẽ Daniel itellexit quouſqꝫ fuit reuelatũ: ꝛ ita nõ poſſum⁹ ſcire per iſtos numeros quo mõ accipiunƚ.

Iſte ſeu ho rã iudicij icer tũ eẽ oſtendit auc̃tibus ſcri pture ꝛ ſcõꝝ.

Vide Aug. in epl̃a ad eſiuiã ꝛ. 83. q. q. 60. ꝛ Hiero. ſup Matthe. Cap. 4. ꝛ. 5. Etates mũdi ſex: ſecl alie que addunƚ.

L

Obijcitur.

23. ſꝫ alibi q̃ re apo. 10. ꝛ 1. cap. 2.

Tertius arti. eſt vbi fiet. Circa qõ ſciẽduꝫ ꝙ 4° loca aſſignãƚ ipſi extremo iudicio i ſcri ptura ſacra. ſ. mons ſyon. mons oliueti. vallis ioſaphat ꝛ aer. ❡ De p° dĩ. Jſa. 2°. erit in nouiſſimis dieb⁹ ppara tus mons dom⁹ dñi. ❡ De 2°. Zach. 4°. egrediet dñs ꝛ ſtabũt pedes ei⁹ ſup montẽ oliueti. ❡ De 3° dĩ Joelis 3°. Cõgregabo oẽs gẽtes ꝛ adducã eas i vallẽ ioſaphat ꝛ diſceptabo cum eis. ❡ De 4° aũt loquiƚ Apl̃s p° ad theſſal. 4°: rapiemur cũ illis in nubibus obuiã chr̃o in aera. ❡ Jſta aũt ꝯcordari pñt: ga chr̃s erit in aere pro pinquo oib⁹ illis locis ꝛ crediƚ ꝙ pfecti erũt in monte ſyon. alij in mõte oliueti. Uulgus aũt pmiſcuũ in valle ioſaphat: q̃ media eſt iter illos duos montes. ❡ Ponit aũt Grego. 4ᵒʳ modos iudicioꝝ. erũt eniꝫ q̃ nõ iudica bunƚ ꝛ regnabũt: ſic̃ fuerũt hoies pfectiſſimi ſtatus. vñ de q̃libet tali dĩ. Jo. 5. In iudiciũ nõ veniet: ſꝫ trãſiet de morte ad vitã. Alij ẽt nõ iudicabunƚ ꝛ pibũt: ſic̃ iſide les. Juxta illud Jo. 3°. Qui nõ credũt iaꝫ iudicati ſunt. Alij iudicabunƚ ꝛ regnabũt ſic̃ penitẽtes. Alij q̃ iudica bunƚ ꝛ pibũt: ſic̃ mali chriani. Et de iſtis duob⁹ dĩ eccle ſiaſtes. 3. iuſtũ ꝛ ipiũ iudicabit dñs de bonis. De malis

Loc⁹ iudicij 4ʳ aſſignat in ſcriptura.

M

Cõcordat p̃ dicta ſatis no tanter.

26. Mo. mora.

Quidã iudi cabunt ꝛ qdã nõ: ex his q̃s ꝛ illis quidaꝫ regnabũt ꝛ q̃ dã peribunt.

aũt Apoc̃. 19° iudicabit de meretrice magna ꝛc̃. ❡ Jn telligẽdũ tñ ꝙ ſic̃ ſex ſunt diſpõnes ſꝫ ſitũ. ſ. ſurſũ deorſũ: dextrũ ſiniſtrũ: ante ꝛ retro. Jta dicit gdã doctor ꝙ ſancti diſponenƚ. ſi ſit fictio: neſcio. Alig erũt ſurſum illi q̃ euolabũt ꝛ expectabũt ibi chrm̃ donec iudiciũ cõ pleaƚ. Alij erũt ſub eo. ſ. iſideles q̃ iaꝫ iudicati ſunt. Alij a dextris illi. ſ. q̃ iudicabunƚ ꝛ regnabũt. Alij a ſiniſtris. ſ. mali q̃ iudicabunƚ ꝛ pibũt. Alij erũt ante: q̃ nunq̃ p ꝓprijs actib⁹ meruerunt: ſꝫ merito chrĩ ſaluati ſunt: ſicut puuli circũciſi vel baptiꝫati. Alij retro q̃ nunq̃ ꝓprijs actib⁹ demeruerũt: ſꝫ pcitũ pmoꝝ demerito ſunt dãna ti. ſ. puuli ſine circũciſione vel baptiſmi gr̃a decedẽtes. Et iſti ponẽtes ꝫ ridẽt ad inſtantiã que ſit eis de dicto apoſtoli. Ro 14°. Oẽs nos opꝫ ſtare ante tribunal chri. ❡ Uerũ eſt de illis qui de actuali peccato hñt reddere rationẽ. Et iõ ſubdit apoſtolus vt referat vnuſqſqꝫ que geſſit in corpore ſuo: ſiue bonũ: ſiue malum.

N

Judicandi erũt in ſextu pli diſpõſitione ꝛ eſt ſatis hõbile ſꝫ apo criphum.

O

Quartus articulus quõ fiet. ❡ Ubi ſciẽdum ꝙ ibi erũt. 8. actus. p° gẽtes a q̃tuor par tib⁹ mũdi cõgregabunƚ. 2° mali a bonis p angelos ſe pabunƚ. 3° boni collocabunƚ a dextris. 4° mali a ſini ſtris ponenƚ. 5° chr̃s dabit ſniaꝫ ꝯ malos dicẽs. ite ma ledicti ꝛc̃. 6° dabit ſniaꝫ pro iuſtis dicẽs. Uenite hñdi cti ꝛc̃. 7° fiet executio dãnatoꝝ. 8° fiet execu⁹ ſaluãdo rũ. Et iſta notat p ordinẽ chr̃s loquẽs de extremo iudi cio Matth. 25°. Cũ venerit fili⁹ hois in maieſtate ſua: ꝛ oẽs angeli ei⁹ cũ eo tũc ſedebit ſup ſedẽ maieſtatis ſue: ꝛ tũc explicabunƚ ibi illi. 8. act⁹ pdicti ꝛ ꝯgregabũƚ añ eũ oẽs gẽtes. ecce pm⁹ act⁹ q̃ eſt vniuerſoꝝ ꝯgregatio: ꝛ ſepabit eos abinuicẽ: ſic̃ paſtor ſegregat oues ab hedis. Ecce ſcõs act⁹ q̃ ẽ ꝯgregatoꝝ ſepatio. ꝛ ſtatuet qdẽ oues a dextrı. Ecce terti⁹ act⁹ q̃ eſt bonoꝝ collocatio. hedos aũt a ſiniſtris. Ecce q̃rt⁹ act⁹ q̃ eſt maloꝝ põ: tũc rex di cet his q̃ a dextris ei⁹ erũt. venite ꝛc̃. Et ſeqƚ eſuriui ꝛc̃. Ecce qntus act⁹ q̃ erit pro bonis ſnie pmulgatio. tũc di cet his q̃ a ſiniſtris ei⁹ erũt. Jte maledicti. Et iſra eſuri ui ꝛc̃. Ecce ſextus act⁹ q̃ erit pro malis ſnie pmulgatio. Et ibũt hi in ſuppliciũ eternũ. Ecce act⁹ ſeptimus: q̃ eſt ſentẽtie dãnatoꝝ executio. Juſti aũt i vitã eternã. Ecce octau⁹ act⁹ q̃ erit ſnie iuſtoꝝ executio. ❡ Sꝫ ꝫ oc. du⁹. quõ in taꝫ modico loco ꝯgregabunƚ. ❡ R. ñ°: ꝙ oia ſũt deo facilia. Oñſum. n. fuit ſupra de eucbariſtia: ꝙ deus poſſet totũ mũdũ ponere in foramine acus: nec oporte bit tũc occupe locũ: nec ordinẽ ad locũ hie. ❡ Sꝫ ꝯq̃ tũc nõ ſunt apta agere ꝛ pati: ꝛ ita nec ſe mouere: nec ſe videbunt: nec audiẽt chrm̃. ❡ Dico ꝙ p miraculũ põt fieri: ſic̃ deo placebit. ❡ Sꝫ q̃tũ durabit. ❡ Dñt alig ꝙ in momẽto ſaltẽ veꝝ eſt ꝙ in modico tpe ꝯſumabiƚ iudiciũ. ❡ Sed diffi. eſt ꝙ dies dĩ illa iudicij dies ma gna. ❡ Dõm ꝙ ꝫ dĩ pp ſolẽnitatẽ: nõ pp durationem magnã. ❡ 5° dif. ſi oia mala erũt oib⁹ mãifeſta. ❡ Alig dñt ꝙ in his gb⁹ remiſſa ſũt nõ appebũt: ſꝫ in his quoꝝ pctã manẽt. Alij dñt ꝙ oia appebũt vt in iuſtis appeat dei mĩa ꝛ in iniuſtis ei⁹ iuſtitia. ❡ Alia dif. eſt de meri tis: ſi appebũt. ❡ Dĩ ꝙ ſic: ꝛ quõ electi in ipſis meritis dei adiutorio pmãſerũt: ꝛ ꝫ fiet viſione itellectuali nõ ſenſibili. ❡ Ultia dif. ſi diſceptatio erit vocalis. ❡ Dĩ ꝙ ſic: ꝛ intantũ intẽdeƚ vox chri ꝙ glibet poterit ſenſi biliter audire. ❡ Sed nunqd dãnati reſpõdebunt ſic. Dñe qñ vidimus te eſurientẽ ꝛ nõ pauimus ꝛc̃. ❡ Dĩ ꝙ iſta viſio erit mẽtalis: ſed nõ eẽt icõueniẽs dicere ꝙ vocalis erit: ꝛ ꝙ oẽs vna voce reſpondeant.

Modus pce dẽdi in iudi cio cõſiſtit in 8. actib⁹ pnci palib⁹ notãter

P

M. 1. ꝯ malos Dubia curio ſe notãda.

diſt. 10.

Qualr mira culoſe in tam puo loco oẽs cõgregabunƚ ꝛ opõnes nã les hẽbũt ꝛ ꝫ duratiõe iudi cij ꝛ q̃re dies magna appel latur.

Q

Mala oĩum oib⁹ apperẽ ꝛ ſũt ac bona.

Ut ſupra in Matth.

Quintus articulus eſt qualr chr̃s ad iudiciũ ve niet. ❡ Dĩ Matth. 24. ꝙ cũ ptãte ma gna ꝛ maieſtate. ❡ Sed du. eſt ſi oib⁹ apparebit i vna fοrã. ❡ Dicit Aug. ꝙ bonis apparebit dupl'r. ſ. q̃tũ ad

De diſcepta tione iudicij notanter.

Du⁹ curioſe.

A

Idē Luc.21. Uide.10.ci. ca.26.
De ↄditiōib⁹ chri iudicātis notanter.
Sup matthe.
In matth. vbi ſupra: ⁊ Luc. 17. vide. 20. caꝑ.26.
Sopho.1.
Quadruplex exercit⁹ chri ad iudiciū veniendis.
Di.44.q.1.

humanitatē ⁊ diuinitatē: malis aūt ſolū quātū ad humanitatē: ⁊ in h ſciēt ſaluationē ⁊ dānationē ſuaʒ. ❡ Sed dubiū eſt ſi iudicabit inquātū hō. ❡ Dic: ⁊ Augu. ꝙ in for⁹ hoīs: ſed auctē diua. ❡ 3⁹ dif. ſi mali delectabunt̄ in viſione humana chri. ❡ Dicit Chriſo. ꝙ nō: qꝛ appa rebit eis facie iratus ⁊ erit maior pena eis ꝙ̄ inferni. ❡ 4⁹ d: f. ſi ſcti ex hoc ꝙ videbūt ei⁹ diuinitatē erūt pfecte bti. ❡ Di ꝙ ſic eſſentialr erūt pfecte bti ſic̄ in celo. ❡ Sed du^m eſt qūo mali videbunt ⁊ ſedebit a dextris dei. ❡ Di ꝙ nō ītuitiue: ſed argu^{tiue}. ❡ 2^m du^m ſi veniet in iſtanti ſic̄ ipſe dicit ꝙ ſic̄ fulgur. ❡ Di ꝙ ipſe veniet in tpe breui ⁊ cū clāgore maxio. ❡ Intelligendū tn̄ ꝙ cū q̄druplici exercitu veniet. ſ. cū exercitu angeloꝝ aſſiſtentiū vt cherubin ſeraphin troni ⁊c̄. vn̄ oēs veniēt cū eo. ❡ 2⁹ cū multitudine angeloꝝ miniſtrantiū: quātuʒ ad ſex act⁹. ſ. q̄tū ad colligendū pulueres mortuoꝝ ⁊c̄. vt. ſ. d. reſurre^{ctione} dcm̄ ē. ❡ 3⁹ cū exercitu ſcōꝝ iā reſuſcitatoꝝ. ❡ 4⁹ cū mltitu^{dine} aīaꝝ ſeparataꝝ q̄ cū eo dſcēdēt.

B

De receſſu xp̄i de iudicio ⁊ d ſtatu bonoꝝ ac malorum poſt iudiciuʒ carioſe.
23.q.qō.69. hī expreſſe.

Sextus

articulus eſt qūo recedet de iudicio chrs. ❡ Di ꝙ cū mira^{li} exulta^{tione}. vn̄ ps.46. aſcēdit de⁹ in iubilatione. ❡ Sed dif. eſt quā Augu. de tri. recitat qꝛ di ꝙ euacuabit totū pncipatū ⁊c̄. Nō eſt itelligēdū ꝙ euacuet hierarchias: ſʒ q̄tū ad dn̄iuʒ: ⁊ in ifer no ſpālr demones nō perūt ampli⁹ demonib⁹: ſʒ vnuſqſqʒ ſic cruciabit̄ p ſe ꝙ nō itromittet ſe de alio. ❡ 2⁹ dif. qūo collocabit ſcōs in celo empyreo. ❡ Di ꝙ quēlibet in ppria māſione ſm gradū ſuū. ❡ Sʒ qūo ſtādo vel ſedēdo: Credit̄ ꝙ ſtādo. ❡ Sʒ nūqd ſtabūt imobiles: Credit̄ ꝙ ſic: qꝛ nō idigebūt moueri cū ſint pfecte felices ꝙ mot⁹ nō eſt niſi ex īpfectione. ❡ Sʒ nunqd egredieſ̄ ⁊ regredient̄ ſic̄ di Iſa.55. ❡ Di ꝙ nō: qđ hīi pōt ex eo qđ ſcribit̄ Apoc. 3⁹ cap. Qui vicerit faciā illū colūnā ⁊c̄.

C

De habitatorib⁹ terre poſt iudiciuʒ apocryphū nōbile ſʒ nō tenēdū.
Et mali bonos ⁊ eꝯ poſt iudiciū videbunt.

❡ Sʒ nūqd ī terra hitabūt aliq. ❡ Aliq dixit ꝙ ſic: ſed nō eſt mltū pbabile: qꝛ pueri q mō in limbo ſunt erūt ibi. Et dicūt aliq ꝙ plus habebant de glīa ꝙ̄ ſit aliq̄ glīa mūdi huius. ❡ Sed nunqd illi de inferno videbūt btōs. ❡ Dicūt aliq ꝙ ſic ad afflictionē ſuā nō ad ↄſolationeʒ. Iuxta illud ps.111. Peccator videbit ⁊ iraſcetur ⁊c̄. ❡ Sed de illis de paradiſo. ❡ Dicitur ꝙ videbunt malos in inferno: iuxta illud Iſa. vltio. Egredientur ⁊ videbunt cadauera ⁊c̄.

De diſpōne vniūſi ⁊ ꝑtiuʒ eius poſt iudiciū veritas 8to nōbilis ⁊ bñ fundata.
Lona^m pleni lunā erit p⁹ iudicium.

Septimus

articulus eſt in q̄li diſpōne remanebit vniuerſum. ❡ Hic introducunt̄ octo theologice ṽitates. ❡ Pria eſt ꝙ mot⁹ corporum oīum celeſtiū ceſſabit ⁊ motrices itelligētie aſcendent cū alijs. Un̄ Apoc. 10⁹ di ꝙ iurauit angel's q hēbat euāgeliū eternū in manu ꝙ tps nō erit amplius. ❡ 2⁹ veritas ꝙ firmamētū ſtabit ſic̄ nūc: ⁊ ſol ſtabit ī oriēte ⁊ luna in occidēte: ⁊ erit ſemp plena illa ꝑs que eſt ↄ ſoleʒ: tn̄ nō vr̄ ꝙ debeat eē obſcura in alia ꝑte. ❡ 3⁹ veritas

D

ꝙ lux oīum corpoꝝ ſupceleſtiuʒ augebit̄: erit lux lune ſic̄ lux ſolis: quāto eni pfecti⁹ erit ſol lucidior: tanto pfectius cetera corpa illuminabit: ſed ipe lucebit ſeptēplr vt di Iſa.30. ❡ 4⁹ veritas eſt ꝙ elnta erunt purgata ⁊ in optia diſpōne: qꝛ terra erit pſpicua ad modū cryſtallē: ⁊ iō di Apoc.21⁹. Ecce noua facio oīa. ❡ 5⁹ ṽitas ꝙ elta iſluētias q̄s hn̄t ad affligēdū mittet in ifernū. Un̄ Sapie 5⁹ di. pugnabit p illo orbis terrarū ↄ iſenſatos. ❡ 6⁹ ṽitas ꝙ elnta erūt in illa diſpōne in qua fuerunt create: ita ꝙ aq̄ erūt in oī ꝑte terre: qꝛ violēter. i. ↄ nām aque: q̄ nō eſt corp⁹ terminabile termino ꝓpo vr̄ eē factū: iux illō ps. Terminū poſuiſti quē n̄ trāſgredieſ̄ ⁊c̄.

2⁹ de gne. c.10.
103.
Gen.1.

❡ Rn̄dēdū ē: qꝛ tūc ceſſabit cā pp quaʒ fuerūt create vt terra appeat arida: vt aīantia poſſent viuē ſup terrā: tūc aūt nullū cōpoſitū remanebit nec corpus humanū. Et pp h tollit̄ eoꝝ opio qui dicebāt ꝑuulos cum origi nali decedētes poſt iudiciū habitare in Hieruſalē. vn̄ pʒ ꝙ fictiū eſt. ❡ 7⁹ veritas ꝙ oēs plāte ⁊ herbe ceſſabūt: qꝛ ceſſabit cā pp quā ſunt: ſunt eni diſpoſita. ſ. pp vitā aīaliū p tpe iſto. ❡ 8⁹ veritas de brutis ꝙ ceſſabūt: qꝛ habebāt ordinē ad hoīeʒ: qꝛ tūc tpis nō indigebit.

E

Du⁹ carioſe. Sol eſt capax maioris ꝙ̄ hʒ lucis.
Uide di.49. hui⁹.q.15.
De pſpicuitate terre p⁹ iudicium ⁊ cur aīalia nō manebunt: elnta do ſic: licet q̄ tn̄ nō erit generatio tūc.

❡ Sʒ oc. dif. ſi ſol ſupnālr ſic illuminabit̄. vr̄ non tātū hīe de luce ſic̄ ē capax. ❡ Pōt dici ꝙ de⁹ a pn̄⁹ dedit ſibi determinatā portioneʒ luminis: nō qn plus potuerit cape ꝙ̄ nūc hʒ. ❡ Sʒ qūo terra erit pſpicua: cuʒ ſit opaca nālr: ❡ Dic̄ Sco. ꝙ forte h erit q̄tū ad ītuitionē ſcōꝝ. ❡ Aliud du^m. qūo bruta q̄ ſunt nobiliora ⁊ pfectiora elntis nō remanebūt: ❡ Di ꝙ in equalēti remanebūt. ſ. in hoīe. ❡ Sed idē poſſet dici de elemētis. ❡ Ad h di ꝙ ad pfectionē vniuerſi faciūt elnta: nō ſic bruta niſi p hoīe in iſto ſtatu. ❡ Sʒ nunqd erit gn̄atio nālis: ❡ Dicūt qdā ꝙ nō: qꝛ mot⁹ ceſſabit. ❡ Sed h nō eſt ſufficiens: ſed elemēta ſic erunt diſpoſita ꝙ non erit eoꝝ ampli⁹ gn̄atio nec corruptio. rō eſt: qꝛ nō erit neceſſitas que nūc eſt ꝙ ſit tunc.

F

❡ Queſtio. II.

SEcundo

querit̄ vtrū antechrs ante diē iudicij ſit venturus. ❡ Et nō: qꝛ p⁹ Io. 4⁹ cap. di. Oīs ſpūs qui ſoluit Ieſuʒ ex deo nō eſt: ⁊ hic eſt antechrs: de q̄ audiſtis: qm̄ venit: ⁊ iam nūc in mūdo eſt. ❡ Lōtra. 2⁹ ad theſal. 2⁹ di. Qm̄ niſi venerit diſſenſio p^m: ⁊ reuelatus fuerit hō pcti filius pditionis ⁊c̄.

Sermo nōbilis de anchro q ↄtinet i. 16. interrogatiōib⁹: ſcu dubijs carioſa.

Hic queruntur

16. de antechrio. ❡ Prima interrogatio. de q̄ gn̄e dʒ gn̄ari: ❡ Di ꝙ de tribu dan. pp illud Gene. 49⁹. fiat dan coluber in via ceraſtes in ſemita mordens vngulas eq vt cadat aſſeſſor eius retro. ❡ Hoc aūt exponūt ſancti de antechrio. Ceraſtes eſt coluber hn̄s cornua q̄ſi aries ſm mamotrectū. Alij dicūt ꝙ ex moniali vel meretrice naſceſ̄. ❡ 2⁹ iterrogatio. vbi naſceſ̄: ❡ Di ꝙ in babylone. Sʒ Methodi⁹ martyr dic̄ oppoſitū ꝙ pp tres ciuitates qb⁹ maledixit chrs Matth. xi⁹. Tūc cepit Ieſus exprobrare ciuitatib⁹ in qb⁹ facte ſunt plīme ṽtutes ei⁹: qꝛ nō egiſſent pn̄iaʒ di. Ueh tibi corozaym: veh tibi bethſayda. Et ifra: ⁊ tu caphamaū nunqd vſqʒ in celuʒ exaltaberis: vſqʒ ad ifernū deſcēdes. Ex iſtis colligit̄

Enarratio methodij de natiuitate nutritione ⁊ regnationis locis antechri.

G

vt di ꝙ antechrs naſceſ̄ in corozaym: nutrieſ̄ in bethſayda: ⁊ regnabit in caphamaū. ❡ 3⁹ iterrogatio. De q̄ ſecta erit. Aug. 2⁹ de ciui. dī: vi dic̄ ꝙ de ſecta chriſtianorū: qꝛ ſm Augu. exponēs illud. Qui tenet teneat donec de medio fiat: tn̄ aduerſus oēʒ ſectā ſurget. Et di 2⁹ ad theſal. 2⁹. Aduerſaſ̄ ⁊ extollit̄ ſupra oē qđ di deus: aut qđ colit̄: oīs aūt ſecta hʒ aliquē deū. ❡ 4⁹ iterrogatio. Si veniet in ſimulata ſctitate. ❡ Di ꝙ erit lubricus ⁊ infect⁹ cupiditate vitioꝝ: ſed ſuggeſtione ei⁹ pctā reputabunt̄ ṽtutes. ❡ 5⁹ interrogatio. Si gn̄abit̄ myſterio demonū. ❡ Di ꝙ ſic: ſic̄ di de merlino p icubū. ❡ Sʒ meli⁹ di ꝙ ex adulterio gn̄abit̄: qꝛ diabolus ꝓcurabit: mō tn̄ penitus nālī. ❡ 6⁹ iterrogatio. Si erit diabolus incarnatus. ❡ Dōm eſt ꝙ erit verus hō. 2⁹ ad theſal. 2⁹. cū reuelatus fuerit hō pcti fili⁹ pditionis. tn̄ Greg. dic̄ ꝙ corp⁹ ei⁹ itrabit ſathanas. ⁊ h nō informādo: ſed iſtigādo ad opa mala. Et di ꝙ lucifer potētiſſimus demonū hitabit in eo. ❡ 7⁹ iterroga. de regno ei⁹. ❡ Di ꝙ veniēt ad cū xi^m tribus og ⁊ magog: ⁊ ṽtute illoꝝ regnabit ⁊ erit monarcha potētiſſim⁹. ❡ 8⁹ iterroga⁹. Si faciet miracula. ❡ Di ꝙ nō ṽtute ppria: ſed pmiſſione dina: qꝛ miracula facē ꝓprie ſpectat ad po^{tentiam} dinā. Un̄ demones nō coercebunt: ſʒ pmittenſ̄. Et ſic̄ magi pharaonis faciēt plīma ſtupēda. ❡ 9⁹ iterro⁹. de diſcipulis ei⁹. ❡ Di ꝙ faciēt magnā turmā: ⁊ ibūt ad pdi^{candum} i magno nūō. ❡ 10⁹ iterro⁹. q̄ erit illa pdicatio. ❡ Di ꝙ pdi

c.19.
2. theſſa.2.
De ſecta chriſtianoꝝ antechriſtū fore.
Antechriſtū nō ex incubo generari.

H

Non p incarnationē: ſʒ p inhabitationē in antichro diabolus erit.
Uide Augu. 20. ci.c.ij. de monarchia anichri ⁊ miraculis eius. Exo.7. ⁊ ide vide Augu. vbi. ſ. c.19.

I cabiẗ eſſe deus ⁊ multas alias ꝑfidias docebit. ❡ 11° īterrogatio. ſi pſequet̄ eccl'iaz. ❡ Dicit Grego. ꝙ nunq̄ fuerūt tāta nec ita īclita martyria: q̄a tortor faciet mira cula ⁊ nō illi q̄ martyrizabunt̄: ſicͭ in ꝓmitiua eccl'ia fecerūt. ❡ 12° īterrogatio. q̄nto tp̄e regnabit. Dī ꝙ 44° mēſibus per tres annos cū dimidio ꝑ tp̄s ⁊ tp̄a ⁊ dimidiū tp̄is ſm ꝓphetiā Joā. in Apoc. 12° caplo. ❡ 13° interrogatio. q̄s ꝯſurget ꝯ eum. ❡ Dī ꝙ Enoch ⁊ Helias ipſo antichriſto viuente ⁊ ꝑ ipſos ꝯfortabunt̄ fideles. De Enoch dī Eccl'ia. 44. Enoch placuit deo ⁊ trāſlat⁹ eſt in ꝑadiſum vt gētib⁹ det ſapiaz. De Helia dī Matth. 17°. Helias venturus eſt ⁊ reſtituet oīa: tñ īterficiet eos. Et poſt tres dies ⁊ dimidiū vt dī in Apoc. xl° reſurgēt. Et itellige per tres dies tres annos cū dimidio ſtabunt mortui. ❡ 14° īterrogatio. ſi aliq̄s d̄ nouo teſtō veniet ⁊ pugnabit ꝯ antichriſtū ⁊ cōplices eius. Credit̄ ꝙ ſic: ⁊ puto ꝙ Joā. euāgeliſta: ipſe eni īuenit̄ trāſlatus. vñ rōnabile eſt ꝙ tūc veniat vnus qui fuerit ſub lege nāe: puta Enoch. vnus qui fuerit ſub lege ſcripta: puta Helias. ⁊ vn⁹ q̄ fuerit ſub lege grē: ⁊ iſte (vt ꝑdicat̄) putat̄ Joā. euangeliſta: q̄a ſibi dī Apoc. 10. Iterū opꝫ te ꝓphare. i. ꝑdicare gētib⁹ multis: qđ nō vī eſſe cōpletū. ❡ 15° interrogatio. qualr̄ antichriſtus īterficiet̄. ❡ Dī ꝙ finalr̄ poſtq̄ ſubiugauerit ſibi fere vniuerſuꝫ mūdū ipſe cū exercitu ſuo veniet ad montē oliueti vt ꝓpria v̄tute aſcēdat. Et tūc Chriſtus deſcēdet de celo ⁊ īterficiet eū viſibil'r nō veniēdo ad iudiciū. Vñ in Ezechiele dī. 38. pluā ſuꝑ eū ⁊ exercitū ei⁹ ignē ⁊ ſulphur: ⁊ ſuꝑ populos multos q̄ ſunt cū eo. Et tūc ꝯuertet̄ q̄ſi totus mūdus ad fideꝫ Chriſti. ❡ 16° īterrogatio ⁊ vltima. ſi ſtatiꝫ poſt eius obitū erit dies iudicij. ❡ Dōm ꝙ nō: imo per multos annos durabit ⁊ relaxabit̄ mūdus ad peccādū: ⁊ tūc ipſis ignorātib⁹ veniet Chriſtus. ❡ Opio aliquoꝝ eſt ꝙ poſt mortē antichriſti durabit mūdus per. 45. dies. Alij aūt dicūt ꝙ potius. 45. annis: que opio magis hꝫ apparentiā: q̄a in taꝫ modico tp̄e non poſſet tñ fama antichriſti mortui diſpgi per orbē. Dies aūt ille oīno ignotus eſt.

De diſcipulis ꝑdicatione ꝓſecutōe ⁊ duratōe antexp̄i. De Enoch ⁊ Helia ⁊ Joāne euāgeliſta pugnātibus ꝯ antechriſtū notanter.

K

De morte antechriſti ⁊ loco ei⁹ ⁊ auctore.

Nō ſtatiꝫ morꝫ tuo antechriſto fore iudiciuꝫ: ſꝫ q̄ꝺdiu poſt ſunt opiones apocriphe.

L

❡ Q̃ó. III.

Tertio querit̄. Vtrū ante diem iudicij erūt ſigna. Et nō: q̄a dī in euangelio. Gñatio praua ⁊ adultera ſignum q̄rit ⁊ nō dabit̄ ei ⁊c̄. ❡ Cōtra. Luce. 21°. Erunt ſigna in ſole luna ⁊ ſtellis ⁊c̄.

Matthei. 12.

Hic ſciendū ꝙ q̄tuor euenient genera ſignorū. ❡ Quedā in corꝑib⁹ celeſtib⁹: puta in ſole luna ⁊ ſtellis. Alia in elr̄ntis. ſ. tēpeſtates ⁊ fulgura ⁊ hō. Alia ſigna erūt in terra: puta peſtilentie ⁊ fames. Alia in mari. ſ. horribiles fluctus. ❡ Sed q̄uo ſol obſcurabit̄: Dicūt aliq̄ ꝙ ꝑ eclipſim. ❡ Sꝫ Joā. dicit in Apoc. ꝙ erit ſol ſicut ſaccus cilicin⁹. ❡ Sed q̄uo ſtelle cadēt. Nō eſt itelligēdū ꝙ ſtelle fixe cadāt cum ſint maiores terra. Sed multa terribilia cadēt: v̄tutes autē celoꝝ cōmouebunt̄: q̄a angeli erūt diſcurrētes per vniuerſum mūdū. ❡ Sed q̄uo ſignuꝫ filij hoīs. ❡ Dicunt aliq̄ ꝙ īſignia crucis Chriſti apparebūt in iudicio. ❡ Colligunt̄ aūt multa ſigna vētura ante iudiciū que Hieronym⁹ in annalib⁹ hebreoꝝ ſe repiſſe teſtat̄. ⁊ Augu. de ciui. dei de ſybilla narrat ꝙ mlt̄a ſigna ꝑdixit ꝑuerſus quoſdā. Iudicij ſignū tellus ſudore madefiet. Et celoꝝ rex veniet ꝑ ſecla futur⁹. ſ. in corꝑe pñs vt iudicet orbē. vñ deū cernet icredulus atq̄ȝ fidelis.

Quadriplex genus ſignoꝝ ꝑcedentiū iudiciū que oīa patēt Luc. 21 Matthei. 24 Dub⁹ nōnda. Cap. 6. Matthei. 24

M

Vide Mag. di. 48. huius. Matthei. 24

f. 15. vide and quos hic. Lib. 18. c. 23. Sybilla erith reaꝰſ. cumena

❡ Q̃ó. IIII.

Quarto queritur. Vtrum mundus ſit periturus per ignem.

Hic eſt veritas determinata: ꝙ mundus dꝫ iudicari per ignem: ſicͭ ſemel fuit per aquā: tūc aūt non fuerūt oīa ꝯſumpta: q̄ nō piſces: ſꝫ illo igne oīa ꝯſumet̄. nō attinget aūt niſi ad tria elemēta. Cōburet. n. totū aerē caliginoſuꝫ: in quo fuerūt facta pctā: vſq̄ȝ ad q̄ diluuij aſcēderūt: ⁊ totā ſupficiē terre: ſilr̄ mare q̄ntū ad aliq̄s ptes. Sed vī ꝯſonū v̄bo ſcripture: ꝙ tot⁹ mūdus debeat cōburi: dī. n. in euāgelio. celū ⁊ terra trāſibūt ⁊c̄. Et ī apoc. Vidi celū nouū ⁊ terrā nouā. ꝑͫ. n. celū iam nō eſt niſi ſancti aliter exponerēt auctes. ita vī Aug. dicit. 20. de ciui. dei. exponit ꝙ q̄ntū ad q̄litatē: quā nūc hūt trāſibūt: nō aūt q̄ntū ad ſubaꝫ: imo ꝑ eēntiā ſine fine ſubſiſtēt. Illud qđ ſcribit̄ 2° Petri 3°. Celi q̄ nūc ſunt ⁊ terra eodē v̄bo repoſiti ſunt igni reſeruati in dieꝫ iudicij. Et infra. Adueniet dies dñi ſicͭ fur ī quo celi magno īpetu trāſibūt. Elemēta. n. ignis calore ſoluent̄ ⁊ terra ⁊ ea q̄ in ea ſūt oīa opa exurent̄. Et īfra. ꝑ quē celi ardētes ſoluent̄: ⁊ elr̄ntā ignis ardore tabeſcēt. Nouos. n. celos: ⁊ terram nouā ⁊ ꝓmiſſa illi⁹ expectātes. Hoc totū exponūt de celo aereo. ❡ Ad illud dicͭ Aug. ꝙ eſt fig⁹: nō veritas. Ad auctoꝛi̅. Jo. in apoc. dī ꝙ erit nouū ſm q̄litatē nō ſm eēntiā. Et rōnē reddit Aug. q̄ ſicͭ dī in gen̄. Vidit deus ea que fecerat ⁊ erāt valde bona. ideo nō eſt ꝯueniens ꝙ quātū ad ſubſtantiā comburant̄ ⁊ cōſumātur.

Vide Mag. iſta ⁊ auctes ſcripturarū ⁊ ſanctoꝝ. Diluuiū ignis fore ⁊ que cōſumet?

N

Matth. 24. 25.

cap. 26.

O

Vide. 10. d. ca. 18.

Vide. 11. d. ⁊ alibi.

Poſt reſurrectionem ⁊c.

Hic incipit diſt. 49°. Circa quā q̄ro 4°. ❡ Primū. vtrū demones puniant̄ in iferno maiori pena q̄ hoīes. Et ſic. Q̄ncūq̄ȝ ē aliq̄d ordinatū ꝓꝑ duo: ⁊ vnū illoꝝ hꝫ rōnem vltimi finis: vī ꝙ ſic ſi efficaciaꝫ hꝫ reſpectu illoꝝ ꝙ maiorē hēat reſpcū illi⁹ vltimi. ſꝫ ignis īfernalis ordinat⁹ ē ꝓꝑ hoīes ⁊ demōes ⁊ ꝑncipalr̄ ꝓꝑ demones: q̄ dī Matth. 25. Ite maledicti in ignē eternū qui parat⁹ eſt dyabolo ⁊ angelis eius. ❡ Cōtra inter actiuum ⁊ paſſiuuꝫ eſt ꝓportio: ſed magis eſt ꝓportio ignis ad hoīem q̄ ad demones: cū hō ⁊ ignis ſint corporales: ergo ⁊c̄.

P

1. de gener. ⁊ 2. de anima.

Hic dicit̄ ꝙ demonuꝫ erit maior pena: ꝙ ꝓbat̄ 4r. ❡ Prio ex pte nāe patientis: q̄ nā quāto excellētior: tanto magis ſentit ſuū nocumē: ſicͭ hō plus ſentit paſſionē leſiuā q̄ brutū: ⁊ iter hoīes melius cōplexionat⁹ q̄ peius: ſꝫ nā demonū nobilior ē nā hoīs: ḡ ⁊c̄. ❡ 2° ex pte cāe efficiētis: q̄ nulla cā pōt ibi īferre paſſionē niſi obiue. po⁹ aūt q̄nto ꝑfectior tāto melius elicit actū ⁊ obm̄ ſibi magis īprimit. ❡ 3° ex pte peccatī: q̄ maius eſt pctm̄ angeli: q̄ irrepabile: ⁊ plibus modis excuſat̄ peccatū hoīs: q̄b⁹ pctm̄ angeli nō pōt. ❡ 4° ex pte amiſſi ꝑmij. Si opp̄m in oppoſito ⁊ ꝓpoſitū in ꝓpoſito: ſed angeli dei cōi lege hñt maiorē gloriā q̄ hoīes. ❡ Nā ſm Hiero. in ſermone de aſſumptione: excepta virgine Maria nō ē fas credere aliquē ſublimari ſuꝑ oēs choros angeloꝝ: ⁊ lucifer fuiſſet ſuꝑior oib⁹. ❡ Sꝫ oc. dubitatio. ſi eiuſdē rōnis erit pena hoīs ⁊ demonis hoīs dico q̄ntū ad aiaꝫ. ❡ Aliq̄ dñt ꝙ act⁹ itelligēdi hominis ⁊ angeli ē alteri⁹ rōnis, ⁊ alteri⁹ ſpēi: ⁊ act⁹ volūtatis ſilr̄: ⁊ ita differūt ſpē ſꝑ. ❡ Et non credit̄: q̄ Judas ſcarioth plus meret̄ cruciari multis demonib⁹. ❡ Dī ḡ ꝙ eiuſdē rōnis ſunt ⁊ itēdit̄ ⁊ remittit̄. ❡ Sꝫ ē dub̄: q̄ hō punit̄ duplr̄. ſ. corporalr̄: ⁊ q̄ntū ad aiaꝫ: ſꝫ demon ſolū ſpiritualr̄. ḡ plus punit̄ hō. ❡ Dicit̄ ꝙ illa excedit vtrāq̄ȝ penā ⁊ aie ⁊ corporis.

Penā demonū excellē penā hoiūm in iferno oñdit 4r ꝙ tñ ceteris parib⁹ oꝫ intelligi vt ps infra.

2. topico. ca. 10. ⁊ inde.

Q

Nobile cōtra tranſeūtes.

Du̅ nobile.

Nouitile de iuda.

Actū itelligē di hoīs ⁊ angeli eiuſdem rōnis fore.

Pōdera cōſiderando.

❡ Queſtio. II.

Secundo querit̄. Vtrū aie ſeparate poſſint cruciari igne infernali. Et nō: q̄ Aug. ſup geneſiꝫ declarat ꝙ nullū corporale pōt agere in ſpiritū. ❡ Cōtra. idem Auguſ. de ciuitate dei. oſtendit ꝙ ignis inferni affligit dānatos.

Lib. 12. c. 19

Lib. 21. c. 10.

Lib. 4. c. 18.

A

Suppoſitum fidei.

Opio aliorum de modo puniendi 4[m].

Hic ſupponit pars affirmatiua ex fide: q2 di- cit chriſtus Matthei. 25. Ite male- dicti in ignē eternū. Et Greg. in dialogo dic̄ ꝙ ille ignis erit corporeus. Et alij ſci hoc tenēt. ¶ Sȝ quō hoc fiet. Alij qui doctores dicūt ꝙ nō p ſe ſȝ vt iſtrm diuine iuſtitie: ſicut ſacra ſūt iſtrā mīe. Alij dicūt ꝙ q̄dā obā prit atti- gere īformate potētie bītū: ad qd nō poſſent ſine bītu: ꝛ ita de' creat vnū babitū in aīa: quo poſſe eſt eaȝ pati ab igne. Alius dicit ꝙ fit p modū appbēſionis: q2 apprebē- dit p moduȝ nociui: ꝛ iſta afflictio nō eſt niſi obiectiua etiā in corporalib'. Alius dicit ꝙ ignis bȝ vnā actioneȝ p quā imutat realr: ꝛ vt ſic nō affligit: q2 tūc lapidē af- fligeret: cū in ipſuȝ agat realr. Aliā actionē bȝ itētiona- leȝ: ꝛ qñ ꝓportionalr imutat affligit: ꝛ ita ignis imutat ad actū doloris. ¶ Sed ꝯ iſtos modos iſtat. ¶ Cōtra

Improbat' 4[m] B

p[m] hoc nō ſufficit: q2 inſtrm opȝ bīe v̄tutē p quam agat in paſſuȝ: ſicut dolabra acutiem. Q̄rit̄ ḡ vñ ſit illa v̄tus qua poſſit ſic agē in ſpūȝ: q2 ſi dr̄ ꝙ ſit v̄tus corpalis crea- ta: eadē erit difficultas ſi ſit ſpūalis. hoc oſtēſuȝ eſt eſſe

Supra diſ. 6. bene.

īpoſſe ꝙ v̄tus ſpūalis īformet ſubm corporale: nec de ſe ignis bȝ talē v̄tutē. ḡ nullo modo. ¶ Cōtra 2[m] videt̄ po ſitio illa tota irrōnalis. vel eni ille babitus quē ponūt eſt corpalis: vel ſpūalis. nō corpalis: qa corpalis nō pōt in- formare ſpūȝ: nec ſpūalis: qa tūc eadē difficultas eſſet. Et arguit̄ ſic. Impoſſe eſt ꝙ aliq̄ po' p quēcūqȝ babitū extendat ſe vltra obm formale: ſic̄ viſus reſpectu ſepa- ratoꝝ nō bȝ actū: ſed ignis nō bȝ v̄tutē agendi ſic. ḡ nec per babitū. ¶ Cōtra 3[m]. aut eni iſta appbēſio eſt falſa: ꝛ tūc falſo eſt miſer: qd negat Augu. qui dicit ꝙ impoſſe

11. ci. c. 34.

eſt ꝙ aliqs ſit falſe btūs aut miſer: nec pōt eē apprebē- ſio vera: qa ignis nō bȝ eſſe leſiuū reſpectu illius. intelli- gere eni nō eſt pena: ſeu afflictio itellcs: ſed eius pfectio. ¶ Cōtra 4[m]. vtraqȝ eni imutatio eſt corpalis ꝛ iflicti-

Diſ. 44. bui' q. 2. Op. ppia et Scoti.

ua doloris: q̄ eſt in po': vel in ſubto. ſpūs aūt ſepat' nul- lā bȝ po[s] ſenſitiuā. ergo ꝛc̄. ¶ Ideo ſequēdo Scotuȝ. dico ꝙ ignis bȝ q̄tuor opationes realr diſtinctas. p̄ma

C

Opatio ignis 4[x] ꝛ ordo ea- rū ſatis eccel- lenter.

eſt ignire: ꝛ iſta eſt gñatiua. 2[a] eſt calefacere: ꝛ iſta eſt alteratiua. 3[a] eſt intentionalis ꝛ ſenſibilis ſic̄ qñ imutat ad opationē caloris. ipſaȝ eni calefactionē ſequit̄ opa- tio qua pcipit̄ ꝛ ſentit̄ calor: qd ſentire eſt act' vitalis. 4[a] eſt itellectualis ꝛ iſenſibilis ſic̄ illa que imutat itelle ctū ad itelligendū: ꝛ voluntatē ad volēdū. ¶ Iſte autē opationes ſic ordinant̄. p̄ma reſpectu intellcs. 2[a] reſpe- ctu ſenſus. 3[a] alterare. 4[a] gñare. Et ſemp p̄or naturalr eſt ſepabilis ab alijs. ¶ Probatio: qa paſſiuuȝ illud eſt pfectius ꝛ diſpoſitius. Ideo lȝ in iſtanti codeȝ moueat ignis vtrūqȝ. ſ. itellm ad itelligēdū: ꝛ ſenſuȝ ad ſentien- dū: tñ prius nā agit reſpectu itellcs: qa nulla diſpōne idi- get q̄ reſpectu ſenſus: qa idiget aliqua diſpōne. ſilr act' ſentiendi p̄cedit actū alterādi. pbō: qa actus ſentiendi fit in iſtanti alteratio in tpe pȝ ſilr ꝙ alteratio precedit

D

Inſidia ꝯra applicationē.

gnōnē: ꝛ gñatio ſequit̄ alterationeȝ. ¶ Sola p̄ma opa- tio bȝ locū in ſubſtātijs ſepatis: nō eni mutare pōt obm

Vide 2[a] ꝛ 3[a] de aīa ad hoc.

itelligibile ad actū po[e] ſenſitiue. ḡ ſola operatione obti- ua. ¶ Sed qd ad ꝓpo[m]: Iſta eniȝ imutatio eſt ſalus ꝛ pfectio. quō ergo pena: ¶ Si dicas ꝙ ſicut in ſenſu nō obſtāte ꝙ ſit ſalus ꝛ pfectio: tñ imuta' affligit. ¶ Hoc

Igne reſpectu intellcs ꝛ volū tatis hic q̄drupli- plicē opōnes ſupponendo etiam duo.

nō valet: qa ex hoc affligit ſenſuȝ obm itenſum: qa ſenſus eſt q̄dā armonia. po' aūt intellectiua nō eſt talis armo- nia: nec aliqd obiectū eſt ſibi improportionatum.

Eſt igitur ſciēdū ꝙ ignis in itellu ꝛ volūtate cāt 4[or] opōnes: ſupponēdo in vtroqȝ etiā actiuū ꝛ paſſiuū. ſ. itellm agentē ꝛ poſſeȝ: ꝛ volūtatē agē- tem ꝛ poſſem: ſupponēdo etiā ꝙ de' pōt ſupplere cauſa- litatē cuiuſcūqȝ cāe efficientis. ¶ Primus actus eſt ꝙ diua volūtas ſupplēs vicē itellcs agētis ꝯcurrit ad cau-

ſandum actū intenſiuū de igne in intellcu poſſi. Et pȝ ꝙ

E

Volūtaſ ſic ut itellm in agē- tē ꝛ poſſeȝ di- ſtigui ꝙ tamē cōſidera ꝛ an- ſcrutate.

hoc eſt poſſe: q2 ſi intellcs agens cū obo poterat. ḡ multo magis diuina volūtas cū obo pōt. ¶ Scōs act' eſt in q̄ volūtas diuina ſupplens cālitatē volūtatis agētis cāt cū obo in volūtate poſſi actū intēſiuū volēdi. ¶ 3[a] triſti tia ſeqtur nolle: q2 ſm Aug. triſtitia eſt de bis reb' q̄ no

De ci. 14. c. 15

bis nolētib' accidūt: ꝛ quāto itēſior act' nolēdi tāto tri- ſtitia maior. ¶ 4[a] actus. ille recipit̄ ꝛ īformat volūtatē angeli. ꝛ illa eſt pena ei'. Maxima eniȝ pena eſt in qua maxime triſtat̄: cū triſtitia ſit maxima penaꝝ: vt ſupi'

Diſ. 15. q. 2. Obijcitur 4[or] ro. cibicorꝫ.

eſt ꝓbatū in ꝯfeſſione. ¶ Sȝ ꝯ iſtat̄ 4[r]. ¶ p[o]. q2 oēm actū itellndi pfectū ꝯſequit̄ delectatio: ſed qñ volūtas diuina ſupplēs cālitatē itellcs agētis ſic cōcurrit cū obo tāto act' erit pfectior. ¶ 2[o] volūtas cū ſit libera nō pōt cōpelli: quō ḡ babebit nectio actū illū nolēdi: ¶ 3[o] act'

Cōſidera no- tāter hic plā.

in volūtatē eſt volūtari' act'. ḡ ſm hoc volūtarie afflige- tur: ꝛ tñ erit ſibi penoſum. ¶ 4[o] q2 nō vī talis afflictio niſi pena dāni. ¶ R̄[o] ad p[m]. dico ꝙ lȝ act' ſit pfect' cū

F

ſit intuitiue: tñ ſi intrīſe eū: neriſ cāt triſtitiā: ꝛ niſi cōſe- q̄ret̄ act' nolēdi: tūc delectaret̄. Ille aūt act' nolēdi can

Volūtas q̄lr libet q̄lr nō.

ſat̄ ab extriſeco: q2 a volūtate diuina ꝯcurrēte cū obo. ¶ Ad 2[m]. dico ꝙ volūtas iquātū agēs eſt: eſt libera nō īquātū recipiēs: de' aūt cū obo īprimit ſibi illū actū no- lēdi ꝛ ipa recipit eū mere nālr: ꝛ nō libere. Volūtas eni ſupra illū actū nullā actionē bȝ. Sed mere recipiet eū. ¶ Ad 3[m]. Cōcedo ꝙ qñ eſt a volūtate effectiue: tūc eſt

Pena ſenſus q ꝛ q̄lr in ſpi ritib' recipit. q. 4. bui' diſ.

volūtarie. Hic aūt voluntas tñ ſe bȝ receptiue. ¶ Ad 4[m]. dico ꝙ eſt pena poſitiua: afflictiua violēter ab ex- trinſeco cāta. ꝛ ita dȝ itelligi pena ſenſus in ſpiritibus. Vñ nō eſt itellndū ꝙ ſpūs ſenſibilr paiat̄ ſic̄ corpa: ſȝ

Dubia circa iſta bui nocīde.

infligit̄ eis talis pena ab extriſeco. q̄lr aūt ſit pena dā- ni dicet̄ ifra. ¶ Sȝ hic oc. diſ. ¶ p[o] ſi ignis ita detinet violēter in ꝯſideratione ſui itellm ꝙ nō poſſit alia cōſi-

Dānatos ꝛ ſi ſp igneȝ: alia tñ pter igneȝ conſiderare.

derare. ¶ Dī ꝙ nō: ſicut pȝ de illo diuite dānato ḡ ba- buit ꝯſiderationē ꝛ memoriā de fr̄ibus ſuis. Luce. 16. tñ alijs ꝯſiderationib' recedētib' ꝛ trāſeuntib' ille act'

G

itellndi ignē ſemp manet. ꝛ ſimilr ille act' nolēdi. ¶ 2[o] diſ. ſi ibi eſt inēq̄litas penaꝝ. Videt̄ eni ꝙ nō: cū ignis ſemp agat nālr. ¶ Dico ꝙ ex parte ignis nō pōt dari

Q̄ualr ignis ineq̄lr puniat dānatos ꝛ q̄- re nocuerit.

dīa nec ordo: ſed q2 diuina volūtas eſt cā vlis itēdēdo actū ſuū: ꝛ ignis ſilr actuȝ ſuū itēdit: q2 adiuuat̄ ab illo p̄n'. ſic̄ nā pfectior pūs fac̄ ꝙ mr̄ agit pfecti'. Vñ ignis in ſuo conatu exigit actū volūtatis diuine. ¶ 3[a] diſ. ꝙ ſm iſtū modū vī ꝙ btitudo ꝯſiſtat in paſſione: ſi miſe- ria nō ꝯſiſtit in actu volēdi: ſȝ in triſtitia: ita vī ex alte-

Error Alber- tini.

ra pte. ¶ Hic fuit error merlini: ꝙ ifelicitas eſt ī viſio- ne illi' luciferi. ¶ Sȝ hoc nō eſt veꝝ. ¶ Dico igit̄ ꝙ ſic̄

In quo p̄ci palr beatitu- do ꝛ miſeria conſiſtunt.

viſio ꝛ fruitio ſūt maiora bona / delectatiōe ꝯñte: ita ca- rēntia iſtoꝝ ē maior ifelicitas q̄ triſtitia ꝯñs. ¶ 4[a] diſ. in q̄ ꝯſiſtit magis ifelicitas in itellu vel volūtate. ¶ Et vī ꝙ ſi ꝯria btīt fieri circa idē obȝ: ſeq̄t̄ ꝙ ifelicitas eſt

H

in volūtate dānatoꝝ: ḡ ꝛ in beatis felicitas. ¶ Sȝ hic

Hic dum in igne: ſȝ in q̄- cunqȝ obo ꝛ loco affligi poſſe dam- natos.

occurrūt du'. ¶ p[m] ſi in alio obo poſſent affligi. ¶ Dī ꝙ ſic: q2 eodē mō cāret̄ act' nolēdi cū illo obto ꝛ volū- tate diuina ꝯcurrēte. ¶ 2[m] dub[m] eſt ſi in celo empyreo ſic poſſent affligi. ¶ Dī ꝙ ſic: q2 de' v̄tualr ꝯtinet volē- di ꝛ nolēdi actū. ¶ 3[m] dub[m]. ſi poſſet ds eos punire ī ſe- ipis cāndo odiū de ſe. ¶ Dī ꝙ ſic: ita ꝙ cū ſuba eiuſdē diua volūtas ꝯcurreret ad cāndū actū nolēdi: ad queȝ ſeq̄ret̄ triſtitia ſic̄ in alijs. ¶ 4[m] du[m]. ſi poſſet eos affli gere ī eēntia dīna. Nō video īpoſſitatē qn videndo dīnā

Caue hic: q2 piculoſuȝ ſit dānari ꝛ bea- tificari.

eēntiā poſſet cāre actū nolēdi. Sed talis act' nolēdi de eēntia dīna pōt cāri ſic̄ dānati btīt actū odij. eēt ḡ btūs ꝛ bīet triſtitiā ibi. ¶ Sȝ hic eſt diffi. ſco. de iſta deten- tione. ¶ Dī ꝙ nālr triſtant̄: q2 ibi detinent̄. Sȝ alia ē

Vbi ſupra. Triſtitia 2[x] reſpeꝫ ignis.

ſupnālis ꝛ cāt ab obo cū volūtate dīna. ¶ Qō. III.

I

Tertio q̃rit̃. Utrũ ignis iferni poſſit ꝑpetuo affligẽ corpa dãnatorũ. Et nõ.qa Apoc.9° dicit̃.fugiet mors ab eis. ¶ Contra. Iſaias.66. Uermis eorum non morietur ⁊ ignis non extinguetur.

Hic ſupponitur ex fide ꝙ ꝑpetuo cruciabũtur. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã ſciẽdũ ꝙ ignis ꝑter ꝑdictas opationes hꝫ 4ᵒʳ alias.ſ.imutationẽ itentionalẽ:imutationẽ realẽ:ſubalr̃ ↄſũptiuã:⁊ ſubalr̃ gñatiuã. ¶ Prĩe due patẽt. Alias hꝫ in bitudie ad ſubaꝫ:⁊ diſtiguũt̃ realr̃:reſoluit gdẽ aquã i vaporẽ. Aliqñ aũt gñat ex ea ignẽ:ſicꝫ pꝫ in ferro ⁊ huiõ. ¶ Iſte autẽ hñt ſe ſic:ꝙ vna ſine alia põt eſſe.g̃ realr̃ differũt:⁊ maxĩe p diuã po¹³ ſepari pñt. ¶ Pꝫ autẽ ꝙ due vltie nõ ſũt in dãnatis. Ignis eni iferni natus eſſet ex ſua nã cõburere:⁊ cõſumere corpa dãnatoꝝ:ſꝫ nõ ↄcurrit ad h̃ diua volũtas:⁊ iõ nõ põt comburere:nec etiã ↄcurrit ad ↄſũptionẽ:vt p ignẽ reſoluant̃ in vaporẽ. ¶ Sꝫ alie due remanebũt. Actio.ſ.itentionalr̃ imutatiua ⁊ calefactiua:⁊ p iſtas affligent̃. ¶ Sed ↄ iſta iſtat̃. Pmo.qa excellẽtia ſenſibiliũ corrũpit ſenſum.2° de aia. ¶ Hic dico ꝙ nõ corrũpit p actionẽ itentionalẽ. Uñ ſol cõſumit diſpõnẽ organi ſenſus:⁊ iſta eſt opatio cõſumptiuã q̃ nõ eſt in iferno. Habet aũt iſtã opationẽ ignis nõ vt oĩm. ¶ 2ᵐ du^m. Qũo opatio itentionalis ſepat̃ a reali. ¶ Rñdeo.videm⁹ ꝙ hõ dormiẽs optĩe calefit ⁊ nihil ſentit:aliqñ eẽ hõ frigeſcẽs ſentit ignẽ:⁊ tñ nõdũ eſt calefact⁹:⁊ ita pꝫ ꝙ ſeparant̃. ¶ 3° inſtat̃. qũo calefactio tãta põt eſſe ſine corruptione. Si eni vltra certũ gradũ ꝓportionatũ aĩe iducat̃ non eſt illi aia cõpoſſis. ¶ Hic dico ꝙ ignis nõ itẽdit operationẽ niſi ↄcurrat diua volũtas q̃ itẽdit actionẽ ignis vſq3 ad gdũ q põt ſtare cũ vita. ¶ 4ᵃ dif.eſt.ſi dolor põt eẽ tãt⁹ ꝙ excutiat aiam: ſicꝫ legit̃ de Rachel. Geñ.35. ¶ Di ꝙ quãtuſcũq3 dolor põt ſtare cũ vita.vñ nũq̃ repulit vitã:qa agens in rõne obti nõ remouet vitã. Uñ itẽſiſſim⁹ dolor ſtat cũ vita. Rachel aũt ex alia diſpõne cui erat icõpoſſis vita mortua fuit:lꝫ ſit modus loquẽdi cõis:qa ex dolore qs morit̃. ¶ Sed oc.dubia.ſi ignis iferni eſt eiuſdẽ rõnis cũ nr̃o. ¶ Di ꝙ ſic.lꝫ intenſius agat p p diuinã volũtatem ↄcurrẽtẽ. ¶ 2ᵐ du^m.ſi erit ſubtilis mõ quo eſt i ſphera ſua. ¶ Di ꝙ nõ:qa erit in mã aliena.ſ.in mã ſulphuris: qa ptes iferiores terre ſũt tales.ignis aũt in ſphera ſua eſt in mã ꝓpria. ¶ 3ᵐ du^m.qa ignis ↄſumit mãꝫ in qua eſt:qa hꝫ eã pro pabulo. ¶ Di ꝙ icluſio ignis corpalis erit eã nõ ↄſumptionis. Uñ ſi ignis in mã aliq̃ totalr̃ icludit̃ in aliq̃ corpe:puta in ferro duraret perpetuo.nõ põt aũt ↄſumẽ mãm niſi ſoluẽdo in aliã formã: ⁊ ſemp ſoluit in rarius. Impoſſe eſt aũt ex quo icluſuꝫ eſt ꝙ fiat reſolõ in vaporẽ : qa nõ põt exire idẽ:ſed deus claudet mõtẽ gibellũ:⁊ alia foramia iferni. ¶ Sed iterũ oc.di. ¶ Pria qũo pene erũt eq̃les cũ ignis iferni corpibus dãnatoꝝ nãliter applicent̃. ¶ Dico ꝙ vl̃ opꝫ ↄcurrere ad volũtatẽ diuã:vel ibi ſũt diuerſe mãſiones:⁊ in vno loco agit forti⁹ q̃ in alio. ¶ 2ᵃ dif.ſi maior erit pena aie q̃ corpis. ¶ Dico ꝙ opꝫ maiorẽ penã aie eẽ:ſicꝫ dictuꝫ fuit de pena angeli mali reᵐ hois pene:qa plura iducti ua habuit corp⁹ q̃ aia:imo aia qa eſt rõnalis ſꝫm cẽtiã qñ trahit̃ ab appetitu inferiori:⁊ deordinat̃ ab vltimo fine q̃ſi ↄ nãm ſuã peccat:⁊ q̃ſi violẽtat̃:ſꝫ oppetit⁹ ſenſitiuus:⁊ ſi eſt rõnalis hoc nõ eſt p cẽtiaꝫ ſꝫ p pticipationẽ:⁊ iõ ſi agit ↄ rõnẽ nõ eſt tãtũ ſibi iputabile. ¶ 3ᵃ dif.ſi oẽs pene ſenſitiue tũc affligẽt. ¶ Dõm eſt ꝙ ſic: pꝫ de tactu. De viſu nõ difficile eſt oſtẽdere:cũ ibi non ſit diaphanũ:ſꝫ tenebre palpabiles. De guſtu ⁊ odoratu pꝫ ꝙ hẽbunt os ⁊ nares plenas ſulphure. De auditu pꝫ ꝙ audiẽt gemit⁹ ⁊ blaſphemias. ¶ Sꝫ nũgd po⁹ itellectiua delectabit̃. Aliq dicũt ꝙ intell'is delectabit̃ ꝓpria delectatiõe. ¶ Sed h̃ nõ capio:q: delectatio eſt paſſio ↄñs velle. Uñ vĩ ꝙ intell's ꝓpĩe loquẽdo nõ affligit̃. ¶ Sed qũo itell'r dcm̃ Auguſtini:q dicit ꝙ ignis nr̃ reſpectu illius eſt q̃ſi ignis pictus. ¶ Hoc nõ itell'r de afflictiõe q̃tũ ad corp⁹:ſꝫ q̃tũ ad aiam. ¶ Sꝫ nũgd erit ibi vermis corpalis. ¶ Di ꝙ nõ.ſꝫ p vermẽ q nõ morit̃ itell'r corroſio ↄſciẽtie q̃ corrodet eos q̃ſi videbũt ſe dãnatos q potuiſſent ſaluari. ¶ Qõ. IIII.

N

Quarto q̃rit̃. Utrũ pena icẽdij ſit maxima i dãnatis. Et ſic.q: iſtaꝫ infligit cbr̃s dãnatis. Matth.25° dicẽs. Ite maledicti in ignem eternum ⁊c̃. ¶ Cõtra. q: Ezechielis proponit aliam penam iſtis dicens. Non videbunt dominum deum.

Hic ſciendũ eſt ꝙ p⁹ pena erit pena dãni.2° triſtitia nãlis de iſto dãno.3° triſtitia quã iſtiget ignis cũ volũtate diuina in aiaꝫ.4ᵃ pena ꝙ ignis affliget corp⁹ mõ ꝑdicto. ¶ Et aũt pena dãni ſit maxia ꝓbat̃. ¶ Prĩo:q: opp^m ei⁹ ẽ maximũ bonũ.ſ.viſio diuine cẽntie. Cõfirmat̃:q: de⁹ eſt larg⁹ i remunerãdo:⁊ remiſſus i puniẽdo.maius g̃ bonũ eſt btitudo beatoꝝ:q̃ ſit malũ iſelicitas dãnatoꝝ.tãtũ aũt malũ ẽ carẽtia viſionis diue q̃tũ bonũ ẽ ipa viſio.g̃ ⁊c̃. ¶ 2ᵃ rõ:q: cũ pena iferni poſitiua põt ſtare btitudo:vt ſupr⁹ viſuꝫ fuit de ↄfeſſione:nõ aũt cũ pena dãni:tũc ſic. Illud eſt min⁹ malũ qđ ſecũ cõpatit̃ maximũ bonũ q̃ illud qđ nõ. Sꝫ pena ſenſus q̃cũq3 ſit illa cãta ab extriſeco:põt ſecũ cõpati ſũmũ bonũ:q: viſionẽ diue cẽntie:vt viſuꝫ eſt ſupius.pena aũt dãni nõ põt:q: eſt ei⁹ ꝑuatio:⁊ ꝑuatio ⁊ habit⁹ ſe in eodẽ nõ cõpatiunt̃.g̃ ⁊c̃. ¶ Et cũ pena ſenſus poſſit ſtare btitudo pꝫ de cbr̃o:q maximã penã ſenſus ſuſtinuit in cruce:⁊ tñ in inſtãti illo habuit btitudinẽ:ſicꝫ mõ:⁊ ſi tãtũ fuiſſet afflictus ſic lucifer affligit̃: adhuc ſtetiſſet btitudo eius. ¶ 3ᵃ rõ. Maius bonuꝫ eſt premiũ ipo merito:q: ſemp fit pmiatio vltra cõdignũ: q: nõ poſſet fieri niſi ſic eẽt:ſꝫ q: maius bonũ eſt actus meriti q̃ ſit malũ pena iferni:g maius malũ ẽ carentia boni meriti q̃ ſit malũ ipa tota pena poſitiua iferni:q: ſi duo bona ſic ſe hñt ꝙ alterũ alteri ſꝫm excellẽtiã cõparant̃:ſi carẽtia min⁹ excellẽtis boni eſt maius maluꝫ quodã alio malo poſitiuo nõ eſt dubiũ qn carẽtia excellentioris boni ſit multo magis malũ illo 3° malo poſitiuo cui ambo cõparant̃. ¶ Hic nõ reſtat ꝓbare niſi ꝙ maius malũ ſit carẽtia boni meriti:q̃ malũ pene poſitiue iferni.hoc ꝓbat̃ p beatũ Anſelmũ i libro. Cur de⁹ hõ:q dicit ꝙ ꝑus dꝫ velle quis eẽ in iferno eternalr̃ q̃ peccare mortaliter.g̃ maius bonũ eſt act⁹ meriti q̃ pena poſitiua iferni:⁊ multo magis bonũ pmij: vt ſupius eſt ꝓbatũ:⁊ p ↄñs maximũ malũ eſt ꝑuatio:ſeu carentia ipſius. ¶ 4ᵃ rõ pꝫ per hoc cõparãdo penaꝫ triſtitie q̃ cauſat̃ realr̃ a carẽtia viſionis diuie:maior q̃ eſt iſta que cauſat̃ ab igne:q: ex pena maiori oꝛit̃. ¶ Sed eſt diffi.que maior ſit pena partis ſenſitiue vel itellectiue. ¶ Dico ꝙ maior eſt triſtitia quecũq3 eſt in pte intellectiua q̃ que eſt in ſenſitiua:q: nõ põt eẽ ita pfecta triſtitia ſenſitiue ptis:ſicut itellectiue : nec ſimilr̃ delectatio. ¶ Sed cõtra.pueri q ſunt in limbo puniunt̃ pena dãni:peccata actualia que ſunt maiora puniunt̃ pena ſenſus.g̃ vel nõ erit corrñdẽtia pene ⁊ culpe:vel pena ſenſus eſt maior. ¶ Dico ꝙ oĩbus peccatis mortalib⁹ debet̃ pena ſenſus:⁊ pena dãni. ¶ Unde obiectio ſupponit pro peccatis actualib⁹ ꝙ ſolum pena ſenſus debeatur:qđ eſt falſum:q: vt dictũ eſt:vtraq3 pena debet̃ eis: ſed peccato originali tñ pena dãni.

Margin notes (left):

Opatio ignis quadruplex. Corpa dãnatoꝝ perpetuo igne affligi ⁊ nunq̃ ↄſumi declar̃ nõ iter

K

Obijcitur 4ᵉ. Tex.cõ.113.

Qualr̃ excellens ſenſibile corrũpit ⁊ nõ.

Immutatiões itentionales a reali:⁊ ecõtra ſeparari. Intẽſio caloris in dãnatis dẽc ſtatũ ⁊ vitã nocanter. Maximũ dolorẽ cum vita cõpoſſe ſore.

L

Dub⁹ curioſa

Ignẽ inferni cũ nr̃o eẽ euiſdẽ rõnis:⁊ in mã aliena.

Qualr̃ ignis illic mãm ſuã nũq̃ ↄſumet.

M

Qualr̃ corpa dãnatoꝝ eq̃liter ab igne paniuntur. Diſ.pñ.q.1. Aiam magis pati q̃ corp⁹ dãnati cui⁹ rationẽ oſtendit nocanter. Oẽs ſẽſus dãnatoꝝ ꝓprijs penis affligi.

Margin notes (right):

Intell'm dãnatoꝝ nõ delectari.

Iſa.66. Uermis dãnatoꝝ qualis. Uide Augu. 21.ci.ca.9.

11. ſapie.15. ⁊ ſo.113.

O

Pena bonis dãnatorũ 4ᵃ ſed in gñali oĩs duplex. q.precedẽte.

Penaꝫ dãni eẽ maximam oſtẽdit 4ᵉ.

Di.20. ⁊ alibi ibi quere.q.2. h⁹ di.ad finẽ pꝫ alio mõ.

P

Uide Sco. di.15.3.

Reg̃ topica. 2.topi. ⁊ alibi que tñ limitari poſſunt.

Uide Sco. di.50.hui⁹.

Li.1.ca.21.

Q

Dubium.

Pena partis itellectiue excellere illam ſenſitiue. Cõpatio pene exiñs in limbo ad penã exiſtentiũ in iferno.

Hic oritur queſtio ꝛc.

Hic incipit diſtinctio 50ª. Circa quaꝫ q̄runt̄ quatuor. ¶ Primo. vtrū illi q ſunt in iferno magis vellēt nō eſſe q̄ꝫ eſſe. Qꝛ nō. Aug. de ciui. dei. determinat oppoſitū: ga tā nāle eſt eſſe cuilibꝫ creature ꝙ nullus pōt nō velle eē. ¶ Cōtra. Luč. 23°. vbi dicit Chrs ꝙ pctōres dicēt mōtib⁹ cadite ſup nos ꝛc̄. Etiam Apoč. 9°. Tūc deſiderabūt mori: ꝛ fugiet mors ab eis.

Hic eſt itelligendū ꝙ ad aliqd volēdū inclinamur ex q̄drupliči cā. ¶ Prio ex nāli iclinatiōe ſic̄ Aug. dicit 5° de ciui. dei. Oēs volūt eſſe felices. ¶ 2° ex bitus pfectiōe ſic̄ itēperat⁹ occurrēte obto ꝛc̄. ¶ 3° ex paſſione ſic̄ icitatus paſſione ꝯcupiſcentie vel ire. ¶ 4° ex dictamine recte rōnis: vt qn̄ rō dictat h̄ eē faciēdū. ¶ Et ſm hec introducunt̄ 4ᵒʳ ꝯnes. ¶ Pria ꝯ eſt, ꝙ dānati nō pn̄t appetere nō eē ſm nāle iclinationē. pbat̄: ga appetit⁹ nō fertur nālr niſi ad aliquā pfectionē. h̄ pꝫ in vtroqꝫ appetitu. ſ. rōnali ꝛ ſenſitiuo. Sꝫ nō eſſe nulli eſt pfectio. ¶ 2° ꝯ, ꝙ pn̄t appetē nō eē ex vehemētia paſſionis. pꝫ: ga experimur ꝙ ex iracūdia aliq ſe iterficiūt: nō curātes de alia vita: nec eā ſperātes. ¶ 3° ꝯ, ꝙ ex inclinatione nāli bitus aliqs pōt appetere nō eē: ga qn̄cūqꝫ eſt aliqs act⁹ icenſus in obto: ex vehemētia paſſionis: pōt ex talibus habit⁹ gn̄ari. Sed ex vehemētia paſſionis pōt eſſe act⁹ iracūdie talis ꝙ faciet appetere non eſſe ꝛc̄. ¶ 4° ꝯ, ꝙ ſeq̄uēdo regulā recte rōnis magis debēt appetere non eſſe, q̄ꝫ ſic eſſe. pbat̄: ga pb̄i dixerūt plus eſſe appetēdā mortē q̄ꝫ facē aliqd turpe: nec nouerāt imortalitatē aīe. Sed dānati ſemꝑ operant̄ aliqd turpe: ga ſunt in cōtinua blaſphemia dei. Itē Anſel. in libro Cur de⁹ hō. glibet dꝫ plus velle annihilari q̄ꝫ facē aliqd pctm̄ mortale. ¶ Sed iſtat̄ ꝯ iſta. ¶ Cōtra p̄ᵃᵐ ꝯnē. qn̄cunqꝫ eni aliq̄ pͥuatio ieſt alicui: ex ſe ꝛ ex nā ſua magis iclinat̄ ad illā q̄ꝫ ad poſitiuū oppoſitū: ad qḋ iclinat̄ p accn̄s. Sed ex ſe hō hꝫ nō eē. ab alio aūt ꝯuenit ipſi eē. g̃ ꝛc̄. ¶ Cōtra ſcḋaꝫ. lꝫ eni paſſio ſit in appetitu ſenſitiuo cū ꝯcupiſcentia ꝛ ira: nō videt̄ in appetitu itellectiuo eſſe. ¶ Cōtra tertiā. ga habit⁹ nō neceſſitat poᵃᵐ: ſed ſolū modificat. ¶ Cōtra q̄rtaꝫ. Ubi eſt eni iuſticia eſt act⁹ recte rōnis: ſed iſti puniunt̄ iuſte a deo. g̃ h̄ debēt appetere: ꝙ. ſ. ſic exiſtāt. ¶ Rn̄deo ad p̄mū. Uerū eſt ſi eēt poſitiuū. in pͥuatiuis aūt nō opꝫ: ſic hoi a nā ieſt carētia beītudinis ꝛ ſcie: ꝛ tn̄ appetit iſta magis q̄ꝫ pͥuatōes eoꝝ. ¶ Ad 2ᵐ opꝫ tenere ꝙ paſſiones ſint in ſepatis: alioqn̄ nō ſaluarent̄ que dr̄ de eis: non tn̄ eſt ibi ira tali mō ſic̄ in nobis: ga. ſ. fit accēſio ſanguinis circa cor: ſed bn̄ eſt ibi formale ipſius ire. qꝛ ira appetit⁹ vindicte: q̄uis nō māle. ¶ Ad tertiū. Cōcedo ꝙ habit⁹ nō neceſſitat eos ad hoc. Sed iclinat ad fugiendū tale eſſe. ¶ Ad 4ᵐ. itelligēdū ꝙ ſi illi vellēt ſic eſſe ſic̄ ſunt aſpiciēdo ad punitionē iuſtā: tūc deberēt appetere ſic eſſe. Sed aſpiciēdo ad maluꝫ pcti: qḋ eſt peius deberēt appetere nō eſſe. ¶ Sed hic occurrūt difficultates. ¶ Pria diffi. eſt: ga Aug. de libero arbitrio dicit ꝙ nullus pōt recte appetere nō eſſe: ga habito nō eſſe nullus fit melior. ¶ Dico ꝙ ratio cōcludit in meliori: quia ſi accipiamus deteriorem ꝛ minus deteriorē: ita ſm rectam rationē appetendū eſt minus malū q̄ſi ſit bonū reſpectu maioris mali: ſꝫ mīn⁹ malū eſt nō eſſe q̄ꝫ in blaſphemia dei eē: ꝛ ita appetit ꝙ melius eſt nō ſimplr̄: ſed in cōparatione ad maius maluꝫ. ¶ 2° dif. Aug. li. 14. ciui. dei. c. 28. Ciuitas dei icipit ab amore dei vſqꝫ ad ꝯtēptū ſui. Ciuitas diaboli eꝯ. ſꝫ ſm te dānati minime ſe diligūt: qꝛ appetunt nō eē. g̃ nō vr̄ eos ptinere ad edificātes ciuitatē diaboli. ¶ Dī ꝙ diligunt ſe: ꝛ fruunt̄ ſe inordinate: ꝛ qꝛ nō pn̄t iuenire delectationē in ſe q̄ fruant̄. iō vellent magis nō eē q̄ꝫ ſic eē. ꝛ h̄ ex ninia delectatiōe ſui ꝛ affectione cōmodi. ¶ 3° dif. Ipſi diligūt q̄cūqꝫ diligūt affectione cōmodi. ꝛ per ꝯñs magis ſe. ¶ Rn̄deo nō video h̄: qꝛ nulla creatura eſt eis accōmoda. ꝛ iō nō apparet ꝙ diligāt dilectione cōmodi. ¶ 4° dif. qua dilectiōe ſe diligūt: amicitie: vel ꝯcupiſcētie. nō cōcupiſcētie: qꝛ nihil eſt eis accōmodū. ſi amicitie hr̄ intentū: qꝛ nō appetūt nō eē. ¶ Dico ꝙ neutro mō ſe diligūt ſm ꝙ appetūt nō eē. Un̄ cū tali triſticia nulla pōt eſſe cōcupiſcibilis dilectio. ¶ Sed occurrūt diffi. ¶ Prima. qꝛ tota rō q̄re ſe nō diligunt: ꝛ volūt magis nō eē q̄ꝫ ſic eſſe, ſumit̄ ex pctō in q̄ ſunt. ¶ Sed ibi nō eſt pctm̄. ¶ Rn̄deo. ibi nō eſt demeritū. ſed ibi eſt vere malus actus ꝛ pctm̄ formalr. ꝛ illud nō eſt eis demeritū: ꝛ eſt eis magna pena. ¶ 2ᵃ di. ſi nō haberent tale pctm̄: ꝛ remaneret pena: ſi deberēt appetere ſic eē. ¶ Dī ꝙ ſic: qꝛ iuſte ſuſtinent illā ꝛ nō eſſent in malo culpe. ¶ 3ᵃ dif. ſi pueri in limbo: cum maxima pena pͥuiant̄ deberēt deſiderare nō eē. ¶ Dico ꝙ illi nō hn̄t actū malū: nec blaſphemāt ſicut aliȷ̄. ꝛ iō qꝛ illa pena nō ipellit ad blaſphemiā: ſic̄ alioꝝ triſticia. iō ꝛc̄. ¶ 4ᵃ dif. ſi illi pueri ſint in ira dei: ꝛ ex h̄ vr̄ ꝙ poſſint appetere nō eē. ¶ Dī ꝙ nō eſt ita: ſic ꝙ ſit ibi cōtumelia reſpectu dei. ¶ Sed eſt dif. Si carētia viſionis dei eſt tanta pena. g̃ angeli in ſui creatione: ꝛ hoies in p̄mi ſtatu: ſunt in maxima pena. ¶ Dico ꝙ nō eſt pena: ſed cōditio pene. ſed pro tpe quo exigit: ꝛ eſt qs diſpoſitus ad h̄ eēt maxima pena. Un̄ nō eſt pena niſi p q̄to eſt carētia boni debiti ieſſe. Sꝫ angelis p p̄ iſtāti ſue creationis: ꝛ hoib⁹ p p̄mi ſtatu: illud bonū nō eſt debitū ineē. g̃ eī⁹ carētia p tc̄ nō ē pena: ſic̄ nec fit iniuria: nec dꝫ eē pena puulo filio regis: ſi ifra ānos nō pmittit̄ regnare: q̄uis p tpe ſibi regnū obueat. Sꝫ bn̄ eēt ſibi pena. ſi qn̄ pueīt ad pfectā etatē nō pmitteret̄ regnare. Qō. II.

Secundo querit̄. vtrū illi qui ſunt in inferno ſint obſtinati. Qꝛ nō: qꝛ Jacobi 2° dī. demones credūt ꝛ ꝯtremiſcunt. ſꝫ obſtinati nō credūt: nec timent deū: vel penitēt. g̃ ꝛc̄. ¶ Cōtra. in pſ. in inferno aūt qs cōfitebit̄ tibi. ꝛ alibi. non mortui laudabunt te domine: neqꝫ omnes qui deſcendunt in infernū.

Hic tenet̄ ꝙ ſic. ¶ Sꝫ cā obſtinationis aſſignat̄ q̄druplr. ¶ Aliq dicunt ꝙ hec eſt pfectio nāe angelice: qꝛ vbicūqꝫ ſe ꝯuertit totalr ſe cōuertit: ꝛ ita ex vehemētia talis ꝯuerſionis ita ipingit ꝙ immobiliter ſic pmanet. ¶ Aliȷ̄ dicūt ꝙ h̄ eſt ex defectu grē: ſine q̄ nemo mereri pōt: nec cauere a malo. ¶ Aliȷ̄ dicūt ꝙ h̄ eſt ex vehemētia paſſionis affligētis ꝛ abſorbētis. ¶ Aliȷ̄ dicūt ꝙ h̄ eſt ex itēſione habit⁹ nec̄itātis ad h̄. quāto eniꝫ eſt itēſior, plus inclinat. ¶ Sꝫ iſta nō placent. ¶ Iō arg' ꝯ ea. ¶ Cōtra p̄ᵐ. ita pfectā nām ꝛ pfectā libertatē hꝫ ſpūs angelicus nūc ſic̄ ante. Puruꝫ eniꝫ ꝯtingēs nō pōt trāſferri vt ſit nec̄iuꝫ. ex q̄ aūt ꝯtingēter elicit actū: ꝛ ꝯtigēter ꝯſeruat. ¶ Cōtra 2ᵐ. infideles nō hn̄t grāꝫ: ꝛ tn̄ pn̄t elicere bonos act⁹ aliqs. hn̄t ēt dānati mltas grās gratis datas. ¶ Cōtra 3ᵐ. qꝛ eadem rōne abſorbent̄ ne vellent malū. ¶ Cōtra 4ᵐ. qꝛ lꝫ habitus ſit virt⁹ qua itēdit̄ actus: tn̄ nullā cauſalitatē dat potētie: ꝛ ſi ſit virtus pductiua cōtingens quibuſcunqꝫ cōcurrentibus: totus effectus erit ꝯtingens. iclinaret g̃ plus: qꝛ ad pfectiorē effectū cauſandū. ſed po ª nō mutat modū cauſandi qui ſibi debet̄ ex nā ſua. in paribus ꝛ in facib⁹ nō eſt difficultas in operando.

Lib. 20. ꝛ ide ſed 3° de libo arbitrio habetur expreſſe.

Inclinatio ad aliqd volēdū ꝯtingit 4ᵗ. Idē. 13. lib. cap. 5. ꝛ. 8. Cōclo 4ᵗ.

B

Etſi nō ex icli natione nāli: ex iclinatione tn̄ paſſiōis habit⁹ ꝛ dictaminis recte rōis dānatos poſſe appetē nō eē.

3° ethič. c. 1. ꝛ aliſbi quere. h̄. cap. 12.

C

Obiḟal 4ᵗ.

Incliatio nālī eſt ad poſitiua p ſe: pͥuatio. Ira 2ᵗ ſumit. h̄ ō aīa. t. c. 16

D

In formis ſepatis ſore paſſiones. Dictamē recte rōnis pōt ponit i dānatꝰ ad eſſe ꝛ nō eſſe. Dub⁹ nōndū. Lib. 3. Appetit⁹ vel electio neduꝫ reſpectu melioris: ſed reſpectu minus mali pōt recte poni.

E

Et ſi vellent nō eē ſe tamē fruunt̄ dānati aliqō tn̄ bene [illegible].

Nec amore amicitie: nec ꝯcupiſcētie ſe diligere dānatos: ſꝫ vr̄ dicē repugnare ſe ea oīa miſerabilis. Quāuis non demeretur pec cāt tn̄ dānati.

F

Aīt recte appetunt nō eē? Pueri i limbo nō pn̄t recte appetere nō eſſe: qō dī [illegible].

Nec angelos nec hoib⁹ dū ſtant viatores carētia viſionis diuine ē pena dāni ſe. [illegible] pro alio ſtatu pat. 5. ꝛ. 10. metaphyſice. Exēpͫ [illegible].

G

6. ꝛ. 113.

Cōcluſionē aſſirmatiuā tꝫ.

Modus ponēdi alioꝝ q̄druplex.

De hac mā hēs i. 2. di. 2.

Impug⁹ 4ᵗ.

H

I
Modus po-nẽdi ppꝛius. Obſtinatio 2ᵃ dãnatorũ.ſ.in nõ volẽdo bonũ ꝛ volendo malum.
pᵃ ppõ õ cõtra ꝓcedit vl' Damid.uidet. Inſtãtie ꝛ oñſa notanda.

Dico igitur ꝙ duplex eſt obſtinatio ĩ eis.vna ꝙ nõ põt velle bonũ. ¶ Sed vñ ſi obm eſt appꝛoximatũ ꝛ potẽtia diſpoſita ſufficiẽter: Pꝫ ꝙ a nulla creatura põt ipediri:ſꝫ h̃ ꝓuenit:ꝗa diuina volũtas neccio ↄcurrit vt cã vl'is ad hoc ꝙ cã ꝑticularis aliqd faciat:que nec iſflueret tũc in eis:ꝛ ſic agentia ꝑticularia nõ poterunt agere:cũ cauſa vl'is plus influat in ſuũ cãtũ ꝗ̃ cã ꝑticularis. ¶ 2ᵃ obſtinatio eſt.Ex quo vident ꝙ deᵘ nõ vult cooperari ad bonũ ꝛ aliqd volunt operari totalr̃ ſe ↄuertũt ad malũ. ¶ Sed ↄ̃ hec iſtaĩ. ꝗa ſequiĩ ex hoc ꝙ angelus nõ ſit obſtinatus ex ſe ſꝫ ex parte dei impediẽtis. ¶ Hic dĩ ꝙ demon eſt obſtinatᵘ pmo ex ꝑte ſui ꝗa demeruit:ꝛ ex hoc deus ſibi nõ ↄcurrit. ¶ Sed inſtaĩ:ꝗa ſm̃ hoc ꝑpetuũ miraculũ erit in obſtinãdo eos. ¶ Dico ꝙ nõ multũ laborat deus in faciẽdo miracula. ¶ Sed tũc eſt dubiũ de ſcda obſtinatione:ꝗa nõ ſequiĩ ꝙ velit malũ:ſed ſuſpẽdit actũ ſuũ.

Vide.21.diſt. c.x.ꝛ circiter.
K
Ḋnati actuſ ſuū ſuſpendē poſſe.

¶ Hic nõ video neceſſitatẽ qn poſſit ſuſpẽdere actum ſuũ malũ:nec eſt rõnabile ꝙ deus in eo cauſet actũ malũ:ſic tñ faciunt de facto. ¶ Prima ĝ obſtinatio bñ eſt de neceſſitate:ſed ſcda non. ¶ Alia diffi.imutabilis eſt actus bonᵘ btõꝝ.ĝ malus dãnatoꝝ. ¶ Dico ꝙ dãnati hñt vnũ actũ ſempiternũ.ſ.quo affligẽĩ ab igne:ſꝫ nõ apparet cã ſufficiẽs ꝙ ſemꝑ velint malũ:ſꝫ ita fit de facto. ¶ Sed dubiũ eſt de illo diuite qui videbaĩ cõpati frĩbᵘ ſuis dicẽs.pr̃ Habraã mitte lazarũ ꝛc̃. Luce.16.

Notabilis ſolutio 2ᵃ.
Quare diues epulo voluit fratres ſuos per Lazarum auiſari.
De blaſphemia ꝛ pñia dãnatorum.
L

¶ Diciĩ ꝙ nõ opꝫ eẽ oẽs actus deoꝛdinatos oĩ ↄditione mala. ¶ Diciĩ tñ ꝙ ꝗa debebat ſibi augeri pena ꝑꝑ cõiunctionẽ fratrũ ſuoꝝ:ideo nõ ꝑꝑ cõpaſſionẽ:ſed ne plus cruciareĩ hoc dicebat. ¶ Sed qriĩ.ſi ſint in cõtinua blaſphemia dei: ¶ Dĩ ꝙ ſic.iuxta illud Apoc̃.16. Nõ egerũt pniaꝫ:ſed blaſphemãt deũ ꝛc̃. ¶ Alia diſ.ſi peniteãt: Dĩ ꝙ ſic:ioꝛdinate tñ ꝛ infructuoſe iuxta illud Sap̃.5°.ſtabũt iuſti.ꝛ ſeqĩ.dicẽtes itra ſe pniaꝫ agẽtes.hi ſunt ꝛc̃. ¶ 3ᵃ diſ.ſi clamarẽt ad deũ:ꝛ peterẽt miaꝫ.ſi dareĩ eis: Dĩ ꝙ ſic:ſed hoc nõ pñt facẽ:ꝗa ianua clauſa eſt:ſic dixit diabolus diuũ volẽti cõuerti ꝛ penitere. Tarde ingꝛ eſt. ¶ Alia diſ.ſi blaſphemia eſt maxima pena eoꝝ. ¶ Dico ꝙ malus maluꝫ eſt ꝗ̃ ꝗcũqꝫ pena:ꝛ ſi habet rationẽ pene maxima eſt:ſed magis videĩ eſſe annexa pene.

Eſt actᵘ dãnatorᵘ tpꝛalis non pena:nec demerituꝫ blaſphemia i dãnatis.

¶ Queſtio. III.

TERtio queriĩ.Utrũ illi q ſunt in iferno iuſte puniantĩ.Et ſic.ꝗa ſm̃ ꝓphetã.Juſtus eſt dñs ꝛ iuſtitiam dilexit. Et Apoc̃.vltio.Ecce venio cito.ꝛ īfra.reddere vnicuiqꝫ ſm̃ opera ſua.Ex h̃ vĩ eẽ iuſtitia. ¶ Cõtra.miſeris oĩuꝫ dñe ꝛ nihil odiſti eoꝝ q̃ feciſti ꝛc̃.

Pſal.10.
Sapiẽtie.11.

Hic iuſtificatur iudiciũ dei 4ʳ. ¶ Primo. ꝗ̃to maioꝛ eſt ille cui offenſa irrogaĩ:tãto maioꝛ eſt culpa:ſꝫ deᵘ excedit oẽm creaturã in ifinitũ.ĝ ꝛc̃. ¶ 2ᵃ via.q̃libet dꝫ puniri ſm̃ mẽſurã volũtatis ſue in peccãdo.deᵘ aũt videt ꝙ timoꝛe dei nõ abſtinet a pctĩs:ſed ex ſe ꝑpetuo peccaret:ꝛ iõ dicit Grego.4° dialo.ad iuſtũ dei iudiciũ ꝑtinet vt nũꝗ̃ careãt ſupplitio:qui nunꝗ̃ voluerũt carere pctõ. ¶ 3ᵃ rõ. Aug.ꝗa pſona hꝫ eternitatẽ:iõ pena ẽ eterna. ¶ 4ᵃ rõ. ꝗa nunꝗ̃ recõciliabunĩ:ideo iuſte remanebũt in ſtatu ſuo.nõ eni relinquiĩ hoſtia ꝑ pctõꝛe moꝛtuo in pctõ.ſ.delẽdo:moꝛtuo iquã in pctõ moꝛtali. ¶ Uideamᵘ ergo menſurã delicti itenſiue:ꝛ pctm̃ ifinitũ:nõ extẽſiue:ꝗa finẽ habuit.debet ĝ pena itenſiue ifligi per vnã diẽ nõ extẽſiue ꝑpetuo. ¶ 2° pena dãni tantũ malũ eſt quãtuꝫ bonũ eſt felicitas.ſi ĝ deus dat bonis tm̃ felicitatis pro meritis vĩ ſufficere carẽtia illiᵘ pro demeritis pctĩs.vñ deus nimiũ vĩ durus in puniendo. ¶ 3° ꝙ blaſphemia videĩ maxĩa pena:ſꝫ pro vna blaſphemia ſꝑ puniaĩ in blaſphemãdo. ¶ Forte põt dici ꝙ dãnati magis volũt eẽ ꝙ nõ eẽ:iõ curialitatẽ facit deᵘ dimittẽdo eos ſic eẽ. ¶ Sꝫ rñſio melioꝛ eſt vt dicamᵘ cũ Aplo. O altitudo diuitiaꝝ ſa.ꝛ ſci.dei ꝛc̃.ꝛ cũ ꝓpheta.iudicia tua abyſſus multa. ¶ Intelligẽduꝫ tñ ꝙ reſpectu aliqꝝ vĩ eẽ pura mĩa:ſicut in paruulis q ꝓprys actibᵘ nihil meruerũt ꝛ ſaluanĩ.reſpectu aliquoꝝ pura iuſtitia: ſicẽ i pueris dãnatis pro oꝛiginali pctõ. Juſtitia ꝛ mĩa ſil' i alys:qꝛ electos remunerat vltra cõdignũ ꝛ reꝓbos citra condignũ:ꝛ ſic vtrobiqꝫ ſuperexaltabiĩ mĩa in iudicio.

Pœnã iferni ꝑpetuã iuſtaꝫ foꝛe oñdit 4ʳ
M
Cap.43.
21.diſt.talibꝫ quere.
Adducitur notãter.

N
Rñſio 2ᵃ.
Ro.11.
Pſ.35.
Alijs pure miſeret alijs pure iuſtus ẽ Alijs vtroqꝫ modo deus. Jac. ſecũdo. H.l.iudiciũ.

¶ Queſtio. IIII.

QUarto queritur.Utrum pena dãnatoꝛũ ſit infinita. Et ſic.qꝛ dĩ Matth.25.Jte maledicti in ignẽ eternũ. ¶ Cõtra.qꝛ infinitũ actu non eſt dare.

Hic introducunĩ 4ᵒʳ ↄ̃nes. ¶ Pria ↄ̃ ꝙ nõ eſt ifinita extenſiue.pꝫ qꝛ recipiẽs:puta dãnatᵘ nõ eſt ifinitᵘ extẽſiue. ¶ 2ᵃ ↄ̃ ꝙ nõ erit ifinita itẽſiue.pꝫ de ſe. ¶ 3ᵃ ↄ̃ ꝙ nõ erit ifinita ſm̃ multitudinẽ toꝛmẽtoꝝ ꝛ penarum. ¶ 4ᵃ ↄ̃ ꝙ erit ifinita ſm̃ durationẽ:qꝛ ipſi peccauerũt deo in ſuo eterno:ꝛ deᵘ puniet eos in ſuo eterno. ¶ Sꝫ ↄ̃ h̃ iſtaĩ. ignis ꝑpetuo cõtinuabit ſuã actionẽ.ĝ itẽdeĩ ꝑpetuo. videmus.n.ꝙ ignis applicatᵘ aque:ſꝫ vniformiter calefaciat:ſola tñ ↄtinuatione itẽdit caloꝛẽ in aquã. ¶ Hic dico ꝙ ꝗ̃tũ ad opationẽ calefactiuã.ſi ꝑpetuo ↄtinuaret:ꝑpetuo itẽderet:ꝛ ſi talis imutatio eẽt illi realis concedereĩ ꝓpoſitũ:ſꝫ qꝛ eſt ibi tñ imutatio obiectiua:iõ nõ opꝫ. ¶ Sꝫ hic eſt du.ſi actus ifiniti erũt in dãnatis: vĩ ꝙ ſint ifiniti.ꝓ qꝛ ſi ab eterno fuiſſent:pceſſiſſent ifinite cogitatiões:ſꝫ tãtũ eſt futurũ de tpe a ꝑte poſt:ꝗ̃tũ tũc pceſſiſſet.ĝ ꝛc̃. ¶ 2° oĩs multitudo finita cogitationũ finiĩ termio finito tpe. ¶ 3° ſi mũdus ꝑpetuo duraret in motu ifinite eẽnt reuolutiões.ĝ ꝛ cogitatiões. ¶ 4° ſi dãnati flerẽt ꝛ q̃libet die emitterẽt vnã lachrymaꝫ:eẽt intãtũ deuenire ꝙ multa maria ꝓfluerẽt ab eis. ¶ Sꝫ ↄ̃.angelus põt numerare ſua flagella:ꝛ q̃libet aĩa:ꝛ tãdiu numerabit:quãdiu affligeĩ:ſꝫ quãdiu numerat nõ eſt ifinitas:qꝛ ifinituꝫ nõ numeraĩ.ĝ ꝛc̃. ¶ 2° a cogitatione iſtius nulla alia cogitatio põt diſtare in ifinitũ qꝛ tunc nulla eẽt poſt.ĝ oẽs diſtãt per finitã multitudinẽ. ¶ 3° poſt oẽm cogitationẽ iſtiᵘ erit cogitatio:ſꝫ poſt ifinitã multitudinẽ nõ põt eẽ aliq̃.ĝ ꝛc̃. ¶ 4° oẽ futuruꝫ aliqñ erit pñs ꝛ aliqñ pterᵐ:ſꝫ nunꝗ̃ cogitatiões erunt ꝑterite ifinite.ĝ nec pñtes nec future. Jn 2° eni lib.oſtẽdiĩ ꝙ in ifinitis nõ põt eẽ diſtributio. ¶ Intelligẽduꝫ aũt eſt ꝙ in ꝓceſſu ifinitoꝝ eſt 4ʳ ſemita.quedã eſt ſemita qua ꝓcediĩ ab ifinito:ſicẽ ſi mũdus fuiſſet eternᵘ. ꝗdã itra ifinitũ:ſicẽ ſi mũdus ponereĩ eẽ creatᵘ:ꝛ duraret in ifinitũ.ꝗdã qua ꝓcediĩ ad ifinitũ:ꝛ h̃ eſt impoſſe:qꝛ tũc eẽt illi finis:ſꝫ bñ poſſe eſt in ifinitũ:ꝛ nunꝗ̃ hĩ ifinitũ. ¶ Dico ĝ ꝙ erũt finite cogitatiões in ifinituꝫ:ſed nunꝗ̃ erunt actu ifinite. ¶ Curabis ĝ ad auſtᵐ tuũ caſuꝫ dirigere antropbos pauꝑ Mauriti actuſqꝫ finitos in ifinitũ ad obſequiũ elicere cbĩi:vt euadas gehẽnam terribilis icendy peioꝛẽqꝫ penã intranſitiue dãni.

O
Cõclo 4ᵃ.
Nec extẽſiue:nec itẽſiue:nec ſm̃ multitudinẽ ſꝫ tñ duratiõe nec penã dãnatoꝝ ifinitã foꝛe.Excuſabis hoiem hic ꝛ vtrũqꝫ:qꝛ ꝑꝑ ↄ̃ternaria ſua cõplẽda multa dixit q̃ alſo omiſiſſet.
Dub.nõbile.
H.l.cogitatio.
P
Argũt ad vtrãqꝫ partẽ notanter.

diſt.44.ꝛ eadẽ di.in prio.
Jn ꝓceſſu ifinito ſemita 3ᵃ.
H.l.amplex.
Q
Quãt ifinitaꝫ actᵘ dãnatoꝝ.

¶ Illuminati docto.fratris Franciſci Mayronis oꝛdinis minoꝝ:ꝓuintie ſancti Ludouici ſcriptũ pclariſſimum ſuper quartũ ſentẽtiarũ. Coꝛrectũ atqꝫ decoratũ ſumma cura atqꝫ ſollertia ſacre theologie doct.eximy patris fratris Mauritiy de Hybernia eiuſdeꝫ religionis digniſſimi archiepiſcopi Tuamenſis: dum actu theologiam publice in alma vniuerſitate Patauina legebat:fine felici terminatur ꝛc̃.

A ¶ Illuminati doctoris fratris Francisci de Mayronis ord. Minoꝝ puītie ſcti Ludouici ſingularis ſollertie ⁊ idagis pcipueqꝫ vtilitatis qōnes Quolibetales feliciter incboant.

¶ Probemium.

In hoc opus eſt d.ſpuandū de deo q̄ de creaturis iō intendit ↄcludere in h toto pbemio. M. auſpicijs virginis.

Videmus nunc per ſpeculū in enigmate: tunc autem facie ad faciē. p̄ᵃ Corin. 13. c. ſcribit̄ iſtud v̄bū. Qꝛ v̄o ſm doctrinam beati Dionyſij celeſtis bierarchie circa p̄nᵐ babitus diuinaꝝ diſciplinarū quo inſtruimur in ſacra theologia: ſunt nobis imago future contēplationis qua illuſtrabimur in p̄ria: ſicut ſumptio diuine eucbariſtie: eſt imitatio illius fruitionis btifice: qua ſatiabimur cū apparuerit (inqt) gloria eius. Idcirco doctor gentium Apl's paulus ſpeculationē ſalutaris doctrie quā in iſta vita pticipamus: ↄtēplationi quā expectamᵘ in p̄ria. q. qdā pambulū antepoñit dicēs. videmus nūc p ſpeculū in enigmate: tūc aūt facie ad faciē. in quo qdē ſermone p̄allegato doctor Paulus q eſt dux ad diuinā illuminationē manu ductor nullus qdē in diuinis ⁊ ſol mūdi motus a deo in ſanctis lr̄is: ſic̄ ad lr̄am ſcribit̄. 11. c. diuinoꝝ noīuꝫ. Prio introducit obſcuritatē notitie veſpertine dirigētis nos in via cū premittit. Videmᵘ nūc per ſpeculū in enigmate. Enigmatica. n. cognitio eſt obſcura. pp qđ dicit btūs Ja. in ſua canonica. c. p̄. Si qs auditor eſt v̄bi ⁊ nō factor bic cōpabit̄ viro ↄſiderāti vultū natiuitatis ſue in ſpeculo: ↄſiderauit. n. ſe ⁊ abijt ⁊ ſtatiꝫ oblitus eſt q̄lis fuerit. cauſa rō eſt: qꝛ nō vidit ſe niſi per lineā reflexā. ⁊ iō remiſſius q̄ᵐ vidēs faciē alienā p lineā rectā: per quaꝫ fit efficacior agētis īpreſſio. ¶ 2ᵒ. introducit idē Apl's ſerenitatē notitie matutine illuſtrantis nos in p̄ria cū adiungat: tūc aūt facie ad faciē. facialis. n. notitia eſt clara: qꝛ talis notitia creauit oīa: ſicut eſt in ſe ipſo. de qua loqt̄ btūs Joā. in canonica ſua. 1. 3. c. Cū apparuerit (inquit) ſiles ei erimus: qꝛ videbimᵘ eū ſicuti eſt. ¶ De iſta duplici notitia. ſ. matutina que eſt reꝝ in v̄bo: ſicut in quodam eterno ſpeculo in quo oīa creata ⁊ creabilia ſupeminēter relucent: ⁊ veſptina que eſt rerū in pprio gn̄e: loqt̄ btūs Aug. ſup Gene. ad lr̄am ⁊. 11. de ciui. dei. inducēs illō qđ ſcribit̄ Gen̄. p̄. ca. Factū eſt veſpere ⁊ mane dies vnᵘ. i. vna v̄itas cognita notitia matutina ⁊ veſpertina in mēte angelica. ſm ip̄m inter iſtas duas notitias extiterat collocatᵘ legis deſcriptor Moyſes cui plenius fuit reuelata veritas teſtamēti p̄ous: qꝛ enim tranſcēdebat notitiā veſpertinā: iō fuit oſtenſum de ipſo numeri. 12. ca. q palā: ⁊ nō p enigmata deum videbat: ⁊ qꝛ nō fuit eleuatus vſqꝫ ad notitiā matutinam fuit ei dictū a dn̄o Exodi. 33. c. Faciē meā videre nō poteris. nō. n. videbit me bō ⁊ viuet. ¶ Sed doctor noui teſtamēti Paulus apl's intendēs medietatē iſtius notitie. ſ. 2ᵃ ad Corin. 3ᵒ cap̄. Non inquit ſicut Moyſes ponebat velamen ſup faciē ſuā pp gloriā vultus eiᵘ que euacuat̄: nos v̄o oēs reuelata facie gloriam dn̄i ſpeculantes in eandē imaginē transformamur a claritate in claritateꝫ tanq̄ᵐ a diuino ſpiritu. Et qꝛ diuinus Apl's docet nos in verbo ppoſito a claritate veſpertina theologice ſpeculationis ad claritatē matutinā beatifice cōtēplatiōis dirigere greſſus noſtros. Idcirco volētes ſeq ductionē apoſtolicā: que ducit nos ad verā ſanctoꝝ theologiam: illud p̄mo conſiderare opꝫ quō pcedat̄ in bac ſalutari doctria: ⁊ in oī alia facultate. In ceteris qdē diſciplinis pcedit̄ ab inferiorib' ad ſupiora: ⁊ a faciliorib' ad difficiliora: more peripatheticoꝝ. In iſta aūt doctria pcedit̄ a ſupiorib' ad inferiora: ⁊ a difficilioribus ad faciliora more platonicorū. Iſtos aūt duos modos oppoſitos pcedendi tenuerunt duo p̄ncipales doctores noui teſtamenti. ſ. Joā. ⁊ Paulus: qꝛ Paulus apoſtolus moreꝫ peripatheticoꝝ tenens aſcendebat ab iferioribus ad ſupiora in p̄ma ep̄la ſua docens deū ex creaturis eſſe cognoſcendū: ſic dicēdo. Inuiſibilia dei a creatura mūdi p ea que facta ſunt intellecta cōſpiciunt̄: ſempiterna quoqꝫ buius v̄tus ⁊ deitas. ad Ro. p. ca. Btūs aūt Joā. euangeliſta moreꝫ platonicoꝝ nō abijciens a ſuperioribus ad inferiora deſcendebat incboans ab eterni v̄bi gnātione donec ad incarnationis myſteriū perueniret. Ideo incipit. In p̄ncipio erat v̄bū. ⁊ cōcludit in fine p̄mi pceſſus. Verbū caro factū eſt. Jo. p̄. ca. Et iſte qdeꝫ modus pcedendi nouiſſimus tanq̄ᵐ magis buic doctrine cōueniens eſt acceptus cōīter a doctorib' nr̄is: cuiᵘ qdē modi precellētia declarat̄ ſm q̄druplicē ↄrietatē. ¶ Prio per ↄrietatē que eſt inter intell'm diuinū ⁊ inter intell'm creatū: qꝛ diuinus intell's p̄mo reſpicit ſupiora: ⁊ deide inferiora: cū eius p̄ᵐ obiectum ſit diuina eſſentia in qua videt oīa inferiora ſicut obiecta ſcd̄aria. Intellectᵘ aūt creatus nō pōt deū niſi per inferiora cognoſcere nāl'r: ⁊ ideo opꝫ vt ab inferioribus ad ſuperiora cōſcendat in notitiaꝫ diuinoꝝ. Et qꝛ noſtra theologia eſt quedā participatio diuine ſapientie: ſm beatū Dionyſiuꝫ in libro de diui. no. ideo nitit̄ pcedere p ↄrietateꝫ: que eſt inter intell'm ſeparatū ⁊ cōiunctū: qꝛ intellectus cōiunctus p̄ attingit ſenſibilia cōuertendo ſe ad pbanᵗᵃ in oī ſua ſpeculatione: ſicut docet btūs Augu. 12. de trini. ⁊ per iſta aſcendit ad argumētādū ſpūalia. Intellectus aūt ſeparatus p̄mo aſpicit incorpalia: eo q magis ſunt ei pportionata: ⁊ per iſta deſcendit ad corpalia. Et qꝛ iſta doctria eſt magis angelica q̄ᵐ bumana: vt babet̄ ex dictis beati Dionyſij. in libro de celeſti bierarcbia. Jō pcedit deſcēdendo ſicut intellectus angelicus. ¶ 2ᵒ declarat̄ idem p ↄrietatē que eſt inter notitiā enigmaticā ⁊ btificaꝫ: qꝛ in notitia enigmatica pcedimus a minimis cognoſcibilibus ad maxia per viā imitationū multiformium que fiunt in ſacris velaminibus ſicut docet btūs Diony. in liᵒ de miſtica theologia. in beatifica v̄o notitia p̄mo v̄r diuina eſſentia: ſicut talis notitie oᵐ p̄mū: ⁊ deinde creature in ea relucētes ſicut obiecta ſcd̄aria: vt bī ab Aug. libro cōfeſ. ⁊ qꝛ theologica cōtēplatio vt patuit: lꝫ in ſe enigmatica ſit: eſt tn̄ imitatio illius btifice viſionis: ⁊ iō modū eiᵘ ſequi deſiderat. ¶ 3ᵒ declarat̄ idē p ↄrietateꝫ que eſt inter nāe naturātis modū: ⁊ nāe naturate: qꝛ in inferiori pꝫ proceſſus a minus pfectis ad magis pfecta aſcendēdo: ⁊ iō dicūt peripatbetici iſta iferiora ptractātes q illa que ſunt priora gnātione: ſunt poſteriora pfectione. in nā aūt ſuprema oppoſito mō pcedunt a magis p̄ncipalibus ad minᵘ p̄ncipalia ex plenitudine ſumme pfectionis: vt docet beatus Dionyſi. de diui. no. 2. c. cōparādo eſſentialia ad pſonalia. d. q eſſentialia precedūt pſonalia: ⁊ ideo p pſonalia nō diſſoluunt̄. ⁊ qꝛ ordo babituū eſt ſm ordinem obiectoꝝ in eadē potētia opꝫ vt doctrina iſta que eſt de nā naturante a pncipalibus incipiat deſcendendo pcedens. Et cōfirmat̄ iſte pceſſus vtriuſqꝫ teſtamenti auctoritate. p̄mo quia in veteri teſtamēto cū Moyſes deſcripſerit in duabus tabulis

Colo. 3. ⁊. 1. Jo. 3.

C Notitia dupˡ. Veſpertina. Cognitio enigmatica que ⁊ qualis.

Matutina.

Li. 4. c. 14. c. 7.

D Dr̄s legiſlator nō ne ui teſtamēti.

Ibidē.

B Proceſſus i theologia eſt ↄtus pceſſui ceterarū diſciplinarū.

Paulus ⁊ Joā. duo ordine incboarūt ſuā doctrinā ſꝫ Ariſto. ⁊ Platonē.

F

Jo. cōīter imitant̄ theologi ſcriptores cᵘ cōuenientā oñ dit 4ᵒʳ vel 3ᵉʳ ↄrietatibᵘ pcedēdo. A. ſimpliceꝫ.

Intell's dupˡ.

G Vide. 8. 9. ⁊ 11. ⁊. 15. itl. ⁊ alibi ſepe ad hoc.

Notitia dupˡ.

H Natura dupˡ.

9. ite. l. c. 15.

I lapideis.x.pcepta decalogi.vt hr̃ Exo.20.c. In pma ta/
De.2.tabulis bula fuerũt deſcripta tria pcepta dirigẽtia nos ad deũ.
In ſcda dirigentia nos ad pximũ. ¶ 4°.qꝛ in nouo te/
De ſymbolo ſtamẽto.12. Apl'i deſcribẽtes.12.articulos fidei in pmo
apoſtolorũ. cõcilio vt credit̃:de quo habet̃ actuũ.15.c.pmo.poſue/
runt articulos ptinẽtes ad diuinitatẽ:ꝛ 2° ptinentes ad
xp̃i hũanitatẽ:vt pꝫ i ſymbolo aploꝝ:cui ordini ſe coa/
c.4. ptans.eximius doctoꝛ militantis eccl'ie b̃tiſſim⁹ Augu.
20.li.de ciui.dei.pmo introducit ad ſuũ ppoſitũ oſten/
dendũ teſtimonia noui teſtamẽti tanq̃ ſublimioꝛa.2°
veteris teſtamenti:quẽ modũ pcedẽdi cõfirmat ibidẽ
oꝛaculo dñi ſaluatoꝛis.dicẽtis Mat.13.c. Oĩs ſcriba do
ctus in regno celoꝝ ſiſis factus eſt homini patrifami.q
pfert de theſauro ſuo noua ꝛ vetera:vt ſublimioꝛa in/
ferioꝛib⁹ in pſecutiõe theo^{ca} anteferret. ¶ Qõ.I.

K Via igit̃ in iſta ſalutari doctrina eſt no/
bis innata via a difficilioꝛibus ad
facilioꝛa:ꝛ a ſupioꝛib⁹ ad inferioꝛa ſm pre/
miſſa.ꝛ articulus trinitatis in theo^{ca} faculta
te eſt difficillimus ꝛ ſupremus. Idcirco in
noſtra pma gñali diſputatione facta pariſijs fuit pma
queſtio facta. Utrũ articulus trinitatis poſſit defendi a
fidelibus ɔtra philoſophicas ipugnationes:ꝛ arguebat̃
ꝙ nõ:qꝛ dicit Apl's.2.ca. Ad coloſſenſes.videte ne quis
vos decipiat p phiam ꝛ inanẽ fallaciã ſm traditionem
hoium ſm elemẽta mũdi huius:ꝛ nõ ſm xp̃m. Vñ hr̃
arg^m ꝙ elemẽta mundi hui⁹.i.pncipia phie ɔdicũt fidei
xp̃i q̃ ſunt p ſe nota. Sed nullũ p ſe notũ põt infringi.ḡ
nec articulus trinitatis ɔtra ipſuꝫ defendi. ¶ Cõtra.qꝛ
dicit aplus Petrus in pma ca^{la} ſua.3.c. Dñm aũt xp̃m
L ſanctificate in coꝛdibus veſtris parati ſemp ad ſatiſfa/
ctionẽ oĩ poſcenti vos rõnẽ de ea que in vobis eſt fide
ꝛ ſpe. Sed ille q ad hoc ſatiſfacit pfecte defendit.igitur
cũ fides poſſit ſatiſfacere/põt ꝛ ſufficienter defendere.

Primo artic. Circa iſtã qõneꝫ ſunt duo pncipalr̃ facienda.p^m eſt
vt videamus quõ iſte articulus põt defendi.
2^m eſt vt inquiramus quõ defenſus põt intelligi.

Quantum ad pmã partẽ ſunt q̃tuoꝛ declarãda
obſtacula:p que ſolet articulus trini
tatis maxime impugnari. Quoꝝ p^m eſt p^m pn^m cõplexũ.
2^m eſt p^m pn^m diſcurſiuuꝫ.3^m eſt ſyll's ſingularis.4^m eſt
foꝛma ſylli vl'is:ꝛ ideo hic occurrũt q̃tuoꝛ puncta tãgẽ/
da.pmus eſt qualr̃ iſte articulus defendit̃ cõtra p^m pn^m
complexũ.ſcd's qualr̃ cõtra p^m pn^m diſcurſiuuꝫ.tertius
qualiter cõtra foꝛmã ſyllogiſmi ſingularis.quartus q̃li/
ter contra foꝛmam ſyllogiſmi vniuerſalis.

Pma pars. M Quantum ad p^m punctuꝫ.dicunt phi ꝙ p^m pn^m
complexum.de quolibet affirmatio
Princ piũ cõ plexum qd ꝛ quale. vel negatio ꝛ de nullo ambo ſimul eſt quedã re^s euidẽ/
tiſſima cui nullus ſane mentis ɔdicere põt:ꝛ qꝛ ipſi ob/
4.meta.t.c.8. ꝛ inde. uiat articulus trinitatis. Ideo articulus trinitatis ɔtra
ipſaꝫ defendi nõ põt. Qꝛ aũt articulus trinitatis obuiet
pmo pncipio cõplexo:ex quo habet̃ ꝙ nõ cõtingit idẽ
ſimul affirmare ꝛ negare:ꝛ per ɔñs extrema ɔdictiõis
ad idẽ ꝛ ſm idem applicare:declarat̃ quadruplici via.
Vide in plo. p.ꝛ alibi ſepe ad hoc. ¶ Primo cõparãdo eſſentiã ad perſonã:qꝛ iſte articu
lus ponit ꝙ eſſentia ꝛ pſona ſunt ideꝫ:ꝛ tñ eſſentia non
Oſtendit arti/ culũ trinitatis obuiare pmo pncipio ſ^r. multiplicat̃ cũ pſona multiplicata. ¶ 2° comparando
pſonã ad eſſentiã cũ ſint idẽ ſm Aug.ꝛ tñ perſona non
eſt vna ſola cum eſſentia ſit vna ſola. ¶ 3°.cõparando
7.ꝛ.15.tri.ꝛ 11.ci.c.10. 5.ꝛ.7.trini. eſſentiã ad pprietatẽ re^{la}^m.qꝛ eſſentia eſt ad ſe.pprie/
tas nõ eſt ad ſe:ꝛ tñ per Aug.opponit̃ idem eſſe ad ſe:ꝛ
nõ idem ad ſe cũ ſint extrema ɔdictionis patent̃. ¶ 4°
cõparãdo pprietatẽ ad eſſentiã qꝛ ſunt idẽ eodeꝫ mõ:ꝛ
tñ pprietas eſt ad aliud ꝛ eſſentiã nõ eſt ad aliud ex 4.°
7.tri.c.1. de trini. Iſtis adiungit̃.5. via cõparãdo pprietatem ad

pſonã:qꝛ pprietas cõſtituit perſonã ꝛ nõ pſona ſeipſaꝫ. N
¶ Dicunt aũt cõiter moderni doctores qui ſunt ſoller
Solo dicto ꝫ ſtatur opi. de di.ꝛ idẽtitati/ bus in diuinis Vide in pmo ꝛ in foꝛmalita tibus. tioꝛes:ꝙ illa ſup q̃bus fundant̃ aut applicant̃ extrema
cõtradictionis:aut ſunt diſt^{ta} ſm vnã viã:aut ſunt non
idẽ ſm aliã viam:aut ſunt nõ ideꝫ oĩno ſm aliaꝫ:ꝛ iſta
oĩa ſꝫ nãm rei:qꝛ diſtinctio rõnis tanq̃ iſufficiẽs ad h
cõmuniter eſt diuiſa. Dicũt tñ aliqui ꝙ cum oĩbus iſtis
ſtat ꝙ non eſt ibi diſtinctio: aliqua realis imo oĩmoda
identitas. ¶ Sed ɔtra iſtud dictuꝫ reducit̃ p^m pn^m ſic.
eidem realr̃ ꝛ ſm idem nõ pñt cõpetere extrema ɔtra/
dictionis realiter. Sed oĩa extrema ɔtradictionis ap/
plicant̃ realr̃:qꝛ ſicut eſſentia realr̃ nõ multiplicat̃:ita
pſona multiplicat̃ realr̃:ꝛ ſicut pſona realr̃ nõ eſt vna:
ita eſſentia realr̃ eſt vna:ꝛ ſic de alijs.ergo talia extre/
ma nõ ſunt idẽ realr̃. Dicebant aũt ꝙ p^m pn^m tenet ſim
Vide in plo. ꝛ alibi ſepe. O pliciter:nõ tñ ſi modificet̃ ſumptũ cuꝫ realr̃.ꝛ iſtud di/
ctũ nõ erat clarum.ꝙ cum iſtud pmũ tenet ex rõnibus
foꝛmalibus ſuoꝝ terminoꝝ:aſte modus realitatis non
diminuit de rõnibus taliuꝫ terminoꝝ. ¶ Dicebãt qdã
aũt ꝙ nõ tenet niſi modificatũ:ꝛ ꝙ hoc nõ põt modifi/
cari cum adequate nõ pcedant inſtantie. Iſtud aũt nõ
vĩ veri:qꝛ ex quo iſtud pn^m tenet ex rõnibus foꝛmalib⁹
terminoꝝ ſuoꝝ quocũqꝫ ſublato:qđ nõ eſt de rõne foꝛ/
mali eoꝝ manet. Cõſtat aũt ꝙ talis modificatio nõ eſt
de rõne foꝛmali terminoꝝ.oĩs aũt ppoſitio per ſe nota
ꝛ imdiata reſoluit̃ imediate in rõnes foꝛmales ſuoꝝ
terminoꝝ:qꝛ pncipia cognoſcimus inq̃tũ terminos co/
gnoſcimus.pmo poſter. Ideo dico ꝙ iſtõ pn^m tenet rea/
liter:ꝛ tenet ſimplr̃ nullo addito mõ ſic data eſt ſimplr̃
eius foꝛma:nõ cõtingit idem affirmare ꝛ negare. ¶ Et
Primũ pnci piũ nõ modi/ ficãdũ. P tunc dĩ ad rõnes:cuꝫ dicit̃.realr̃ idẽ ꝛ ſm idẽ realr̃ non
competunt extrema cõtradictionis realr̃.iſta eſt vera:
ꝛ cum dĩ in minoꝛi ꝙ iſtis extremis cõueniũt extrema
ɔdictionis realr̃.iſta eſt vera:ꝛ tunc ſequit̃ ɔclõ nõ cuꝫ
ponunt ſm idem realr̃:imo ſumant ſm ꝙ diſtinguuntur
foꝛmaliter:aut nõ ſm idem conuertibilr̃:ſunt autẽ non
ſm idem aliquo mõ:ſicut ſunt diuerſe vie:aut ſi in mi/
noꝛi ſumat̃.ſed iſta extrema inſunt eidem realr̃. Sꝫ nõ
Notabile de clarato dicto rum q̃drupl'r idem realr̃:ꝛ tunc interimit̃ minoꝛ. Et declarat̃ iſta ſo/
lutio multiplici via.pma:qꝛ ſicut in ppoſito ponit̃ vna
realitas duarũ rõnum foꝛmaliũ:ita in diuinis ponitur
vna eternitas diuinoꝝ ſuppoſitoꝝ:ꝛ tñ diuina ſuppoſi/
ta habẽt extrema cõtradictionis eternaliter:qꝛ eterna/
liter pater eſt a ſe.filius nõ eſt a ſe eternalr̃:ꝛ ita põt in/
telligi vt inſint extrema cõtradictionis realiter ſine di/
ſtinctione realitatis. ¶ 2ª via eſt:qꝛ ſicut iſta duo que
hic ponunt̃ ſunt vna realitate realia puta eẽn^a ꝛ pſona:
ita angelus ꝛ ſua nãlis pprietas ponunt̃ euiterna vna eui
ternitate:ꝛ tñ euiternalr̃ eis cõpetũt extrema ɔdictõis:
Q qꝛ euiternalr̃ ſub^a angeli ſubſiſtit in ſe:ꝛ nõ ei⁹ nãlis p/
prietas. ¶ 3ª via eſt:qꝛ ſicut eſſentia ꝛ re^o ſũt realia ea/
dẽ realitate:ita motus pmi mobilis ꝛ alterius ſunt tem
poꝛalia eadẽ tẽpoꝛalitate:cuꝫ oĩs motus eodẽ tpe men/
ſuret̃ ſm cõia dicta:ꝛ tñ extrema ɔdictionis cõueniũt
iſtis tẽpoꝛalr̃.pmus mot⁹ eſt ꝛ nõ ſcd's. ¶ 4ª via eſt:qꝛ
ſicut eſſentia ꝛ pſona ſunt idẽ realr̃:ita ꝛ ſpiratio ꝛ gnã/
tio ſunt idẽ pſonalr̃ in pſona patris ſicut verbi:ꝛ tũc ſic
põt argui ſicut ſupra. Eidẽ pſonalr̃ ꝛ ſm idem pſonalr̃
non cõpetunt extrema ɔdictionis pſonalr̃. Sed gnãtio
actiua perſonalr̃ eſt ɔuertibilis patri vel paſſiua filio:ꝛ
ſpiratio actiua nõ cõuertibilis pſonalr̃ cũ aliquo.igitur
nõ ſunt pſonalr̃ ideꝫ.dĩ aũt ſic in ppoſito:ꝙ lꝫ inſint cõ
tradictionis extrema eidẽ pſonalr̃:nõ tñ ſm idẽ. Sed
Secũda pars ſm ꝙ ſunt diſtincte iſte pprietates,realr̃ aut foꝛmalr̃.

Primũ pn^m diſcurſiuũ qđ ꝛ quale? Quantũ ad 2^m punctũ dicerent foꝛte phi ꝙ pmuꝫ
pncipiũ diſcurſiuũ.ſ.quecũqꝫ vni ꝛ eideꝫ
ſunt

A

ꝑaloꝝ ⁊ clari choꝝ. 7. topi. 1. phi. ⁊ 4. me ta. dicētem ꝙ ita eſt defenſi bile ꝯ ipm: ⁊ ꝙ illud p̄n^m militat ꝯ arti culū trinitatis. Quidā articu lum trinitatis obuiare p̄mo p̄n^o diſcurſi uo 2^r Sco. 2. diſ. 1. q. 4. Inſtātia.

ſunt eadē inter ſe ſunt eadē ꝯ: cuius v̄tute tȝ forma ſylli pfecti pro eo ꝙ vna extremitas affir^r de alia in ꝯne: qꝛ in p̄miſſis eidē medio cōuertunť. Iſtud p̄n^m dīnt ita per ſe notū vt eo ſublato deficeret oīs deductio ⁊ foꝛa ſyllo giſtica: ⁊ iō qꝛ iſtud p̄n^m militat ꝯ articulū trinitatis de clarať dupl'r. ¶ Primo. qꝛ lȝ dīne pſone ſint idē ſimpl'r cū diuina eēn^a: nō tñ ſic ſimpl'r ſūt idē adinuicē: qꝛ vna de alia non affirmať ſimpl'r ſic ꝗlȝ de eētia. ¶ 2°. qꝛ lȝ diuine ꝓprietates ſūt idē ſimpl'r cū dīna eēn^a tñ adinuicē nō ſūt ſimpl'r idē: cū de ſe inuicē ſimpl'r negenť ⁊ nō de eētia. ¶ Dicūt aūt aliq doctores catho^ci ꝙ oīa q̄ ſunt in dinis ſūt idē aliquo mō: ⁊ ſic pſone ſūt idē aliquo mō adinuicē: ⁊ ꝓprietates: qꝛ ſūt oīno idē eētial'r: ⁊ ſic ſal uať iſtud p̄n^m in dinis: ⁊ tūc reducať iſtud p̄n^m p̄^m diſcur ſiuū ſic. quecūqȝ vni ⁊ eidē ſunt eadē eodē mō q̄ ſūt idē illi ſunt idē adinuicē ꝙ nullus ꝯcedit: ⁊ ita de relonib^9 q̄ ſunt idē ſuppoſital'r cū eētia: ⁊ tñ nō ſunt idē ſupposi tal'r adinuicē. ¶ Ad iſtā replicationē dupl'r dī. ¶ Uno

B

Solō alioꝝ 2^r quā reprobat.

mō dicūt aliq ꝙ iſtō p̄n^m nō tȝ in dinis ꝓꝑ terminoꝛuȝ illimitationē. Iſtō tñ nō valȝ: qꝛ exterminat totā theo^cāȝ inueſtiga^cōm: cum fiat ſp ꝑ diſcurſum fūdatū in iſto p̄n^o. ⁊ iō ſi iſtud p̄n^m ibi intimať auferť oīs deductio. Et cō firmať: qꝛ vbi tȝ oīs forma, ibi tȝ iſtud p̄n^m ꝑ qō tȝ ipſa. ¶ Alio mō ſoluiť qꝛ dicunt aliq ꝙ iſtud p̄n^m nō tȝ niſi modificatū modificatione totalitatis aut ꝯuertibilita tis: qō nō eſt in ꝓpoſito. Iſtud aūt nō valet: qꝛ ſm̄ iſtaȝ viā iſtud p̄n^m nō tenet niſi in cōuertibilibus terminis: ⁊ adequatis: ⁊ tūc ſyll's qui tȝ v̄tute iſti^9 p̄ncipij nō poſſet hēe v̄tutē niſi in cōuertibilib^9 terminis. ¶ Jō dico ꝙ iſtō

Solō ꝓpria quam caſtigat q̄drupl'r.

p̄n^m ſic modificatū: ſicut hic ſumiť. quecūqȝ vni ⁊ eidē ſunt eadē eodē mō ſunt idē adinuicē: qūo ſunt idē ibi. ¶ Sȝ ꝯ. ꝙ dictū p̄n^m ſic ſumptū nō ſit p̄n^m ſed ꝓpō fal ſa, declarať q̄druplici via. p̄mo qdē in logicalib^9: qꝛ ge

C

nus ⁊ dīa ſunt idē q̄dditatiue cū ſpē: ⁊ tñ nō ſunt idem adīuicē q̄dditatiue: cū in p̄mo mō dicendi per ſe ambo dicanť de ſpē ⁊ nō alterū de altero. ¶ 2° in nālib^9: quia mā ⁊ foꝛa ſunt idē eſſential'r cū cōpoſito: ⁊ tñ nullū iſto ruȝ eſt idē eſſential'r cū altero: cū forma nō ſit de eētia māe nec ex̄: ſed vtraqȝ de eſſentia cōpoſiti. ¶ 3° in mo ralib^9. qꝛ iuſtitia ⁊ iuſtus ſunt idē cū hoīe iuſto accidēta liter: ⁊ tñ iuſtitia ⁊ iuſtus nō ſunt adinuicē idē accital'r: ỹmo eſſential'r. ¶ 4° in ſupnālibus: ſeu metaphyſicis: qꝛ bonū ⁊ veꝝ dicunť de ente in ſcdo mō dicēdi ꝑ ſe: ⁊ ſic ſunt idē cū eo cū oīs affirmatio vera ſit nota identi tatis: ⁊ tñ iſto mō bonū ⁊ verū nō ſunt adinuicē idē: cū vnū nō ſit alteri^9 paſſio. ¶ Dico ḡ ꝙ lȝ iſta regula ſim pl'r ſumpta ſit v̄a: tñ cū tali modificatione: ꝙ eo mō ſūt

D

Cōſidera cūȝ ſco. alans.

idē adinuicē nō eſt vera: ⁊ iō lȝ tres ꝓprietates ſint idē cū diuina eſſentia pſonal'r nō tñ opȝ ꝙ ſit idē adinui cē pſonal'r: ſicut magis patebit in ſequēti ꝓceſſu.

Tertia pars. 1. phoꝝ ⁊ alibi.

Quantū ad 3^m punctū. dicūt phi ꝙ ſyll's ſingula ris q̄ vulgo dī expoſitoꝛius: ex terminis pure ſingularib^9 cōſtans eſt certiſſim^9: qꝛ circa ipm ꝓꝑ ſignandū terminoꝝ nulla pōt cōtingere multiplicitas: ⁊ iō cū foꝛa iſtius ſylli obuiet articulo trinitatis nō pōt defendi ꝯ ipȝ. Qꝛ aūt iſta foꝛa obuiet ꝯ iſtū articulū tri

De ſyll'o ex poſitoꝛio.

nitatis declarať q̄druplici via. ¶ Primo in p̄ma figura affirmatiue. hec eēn^a eſt hic pr̄. ⁊ hic fili^9 eſt hec eēn^a. ḡ hic filius eſt hic pr̄. qō eſt ꝯ diſtinctionē pſonaꝝ. ¶ 2°

Oſtēdit ſyll'o expoſitoꝛio ar ticulū trinita tis obuiare q̄ druplici via.

in eadē figura negatiue. hec eſſentia nō eſt ad aliud. hic pr̄ eſt hec eſſentia. ḡ hic pr̄ nō eſt ad aliud. ¶ 3° in ſcda figura. hic fili^9 nō eſt hic pr̄. hec eſſentia eſt hic pr̄. ḡ hec eſſentia nō eſt hic fili^9. ¶ 4° in tertia figura. hec eētia eſt hic pr̄. hec eēn^a eſt hic filius. ḡ hic filius eſt hic pater. ¶ Attendendū tñ eſt ꝙ hi ſylli ſolēt ſolui 4^r. vno^9 a di

Solōnes alio rū q̄s repro bat.

centibus ꝙ foꝛa ſylli non tȝ niſi in terminis limitatis: ⁊ qꝛ diuina eētia eſt illimitata ad diuinas pſonas: iō ibi nō tȝ ſicut declarant in duplici exēplo. ¶ Primū eſt ꝙ

E

deus eſt in oriente. de^9 eſt in occidēte: ⁊ tñ nō ſequiť ꝙ oriens ſit in occidēte: qꝛ de^9 eſt illimitatus ad oriēs ⁊ ad occidēs. ¶ 2^m exemplū eſt. aīa eſt in capite. aīa eſt in pe

Nota diſtīe cōſidera.

de: ⁊ tñ pes nō eſt i capite. iſta tñ exēpla nō valēt: qꝛ nul lus ſyll's factus ex obliqs hȝ debitā formā cū ibi nō ſit directa p̄dicatio: cū hoc eſſe in hoc nō dicat hoc eē illud nec vllā idētitatē quā intēdit oīs ſyll's affirmatiuus: ſed ſi ꝑ modū ſyllogiſticū diceret ſic. de^9 eſt oriens. deus eſt occidēs. ḡ oriens eſt occidēs. bñ ſequereť: ⁊ ſi man^9 aīa eſſet ⁊ pes: tūc pes eſſet man^9: nec ſic arguit eſſe in aliq̄. Et tūc arguiť ꝯ iſtos. illud qō tenet gr̄a foꝛe tȝ in oī mā q̄ntūcūqȝ ſit illimitata vbi inueniť ſua foꝛa: aliogn eius gr̄a nō teneret. ſyll's aūt iſte tenet gr̄a forme: aliogn eēt inutilis cōiugatio. ḡ tȝ in terminis illimitatis. ¶ 2° ſol

F

uiť a dicentib^9 ꝙ iſte ſyll's nō tenet niſi in terminis cō uertibilib^9 ⁊ adequatis: ⁊ qꝛ in ꝓpoſito nō ſunt tales ꝓꝑ cōitatē eētie ⁊ pſonaꝝ ꝓprietatē. iō nō tȝ hic ſyll's ex poſitoꝛius: ſicut exēplificat cū dī. hic hō eſt hoc aial. hic aſinus eſt hoc aial. ergo hic aſinus eſt hic hō. ⁊ eodē mō de duob^9 indiuiduis re^n ſpēi. Iſtud aūt nō valet q̄dru plici rōne. p̄ qꝛ ſyllogiȝāt ex puris affirmatiuis in ſcda figura: qō nō licet. ¶ 2° qꝛ nō accipiūt terminū ſingula reȝ in p̄dicato: ꝙ ſi facerēt ⁊ arguerēt in p̄ma figura vel tertia optime cōcluderēt. vñ arguiť ꝯ eos ſicut p̄us: qꝛ ille ſyll's q nō tȝ niſi in determiata mā: puta in cōuerti bilib^9 ⁊ adeq̄tis nō tȝ niſi gr̄a māe. ¶ 3° ſoluiť a dicen tib^9: qꝛ in tali ſyll'o eſt fall'a fig^e dictiōis. qꝛ dina eēn^a hȝ modū q̄le qd. ⁊ pſona ei^9: qō eſt hoc aliqd ꝓꝑ iſti^9 cōita tē: ⁊ iſti^9 ꝓprietatē: ⁊ ſic in iſto ꝓceſſu mutať q̄le qd in hoc aliqd. ¶ Iſtud aūt ſtare nō pōt: tū qꝛ in fig^e dictio nis mutať mediū ſm̄ rōnē cōis ⁊ ꝓprij. hic aūt cum ſit

G

dina eēn^a eque cōiter ſumiť vt cōparať ad vtrāqȝ pſo nā. tū qꝛ ſi mediū ſit altera pſona: tunc eſt ꝯ negatiua: ⁊ tūc ſub eadē ꝓprietate q̄ affirmať eēn^a de pſona negať alia de ipſa. ¶ 4° ſoluiť a dicēntib^9 ꝙ in tali ſyll'o ē fall'a accītis ꝓcedēdo ab vna pſona ad aliā ꝑ eēn^aȝ ſub diuer ſa hitudine ſūptā. ¶ Iſtō tñ nō valet: qꝛ in oī fall'a acci dētis mediū variať. hic aūt nullaten^9 variari pōt: qꝛ ſȝ oēȝ modū ſȝ quē eētia cōpať ad vnā pōt eē idē cū ea vt cōpara ad aliā: qꝛ q̄cqd eſt in eēn^a eſt q̄lȝ pſona. Dīt tñ aliq ꝙ hic mediū variať nō in ſe. ſed in alia ⁊ in alia hitudie ad extrema: eo ꝙ aliā hitudinē hȝ eēn^a dina ad aliā pſonā ⁊ ad aliā. iſta aūt ſtare nō pōt: qꝛ tūc i demō ſtratione potiſſima eſſet ſemꝑ fall'a accītis: cū mediūȝ ꝯueniat alteri extremo in p̄mo mō pſeitatis: ⁊ alteri in 2°. Et iō talis fall'a nunquā cōmutať niſi in ſe varietur. ¶ Dicūt tñ aliq ꝙ ſyll's expoſitoꝛi^9 nō tȝ niſi cū total'r:

H

ſicut ſyll's niſi altera vlī p̄miſſaꝝ. Et qꝛ in iſtis p̄miſſis nulla pōt ſumi cū total'r. iō nō ſeq̄ť illa ꝯclō. ¶ Iſtō āt dictū ſtare nō pōt: qꝛ iſti aut accipiūt total'r ꝓprie. ⁊ ſic eſt falſuȝ qō dicūt: qꝛ illud eſt total'r aliud qō ſȝ oē qō eſt in ſe eſt idē cū alio vt ꝑ ſe pȝ. ¶ Sed eſſentia diuina ſm̄ oē qō eſt in ea eſt idē cū pſona. ḡ ꝓprie ſic non p̄nt accipe total'r aut accipiunt total'r largo mō ꝓ adeq̄te ⁊ cōuertibil'r. ⁊ iſti peccāt 4^r. ¶ Primo. qꝛ volunt dare nouā ſolōnē: ⁊ tñ redeūt ad antiquā: ꝙ ſyll's expoſitoꝛi^9 nō tȝ niſi in terminis nō cōuertibilibus ⁊ in adequatis: qꝛ in alijs nō pōt fieri iſto mō. ¶ 2°. qꝛ faciūt iſtū ſyllȝ inutil'r cōiugationē: artātes eū ad certaȝ mām. ¶ 3°. qꝛ ponunt ipm tenere gr̄a māe ⁊ nō gr̄a foꝛe cū negēt ipȝ in aliq̄ mā. ¶ 4°. qꝛ tūc nō pōt fieri ſyll's in recta linea ꝓꝑ terminoꝝ ſuboꝛdinationē. ¶ Jō dico ꝙ bt̄ūs Aug. docet formare 4^or gn̄a ꝓpoſitionū circa diuina in libro de trinitate: quaꝝ p̄me vocanť q̄dditatiue. vt deus eſt

Solō ꝓpria. Aū. 5. d. ſ. q. 14. iſta nōīe.

I ens:ſuba ſpūs:ꝛ iſte dicunť qdditatiue:qꝛ verificanť in pmo mō dōi ꝑ ſe:ꝛ ita loꝛ bt̄us Aug.in.15.de trini.3°.c. ¶ 2ᵉ ſunt denoiatiue vt cū dī.deus eſt ſapiēs bonꝰ iuſtus.in eodē ca.qꝛ iſte verificanť in ſcdo mō dōi ꝑ ſe:ſic ppōnes denoiatiue. ¶ 3ᵉ ſunt ppōnes idēticē:vt iſte. deus eſt pſona:aut eſſentia eſt ꝓprietas reᵐ in abſtracto:aut pſona eſt ꝓprietas:qꝛ vbū eſt qcqd hꝫ.ꝑ de tri. ca.1. ¶ 4ᵉ ſunt ppōnes que dicunť eſſentiales ꝓ eo ꝙ ſunt note idētitatis eēntialis oīum diuinoꝝ:vt cū dī.pr̄ eſt id qd filius:ꝛ filius id qd pr̄:vt habeť ex Aug.13.lib. de tri.ꝛ ꝑiſtū modū oīa q̄ ſunt in diuinis pdicanť de ſe inuicē.c.eiuſdē libri.41.qꝛ oīa ſunt idē eēntialr̄:ꝛ ſi qs nolit ſic vocare has ppōnes nō eſt curandū de voꝯ:cū res ſit eadē ſm doctrinā beati Aug. ¶ Sed attendendū eſt ꝙ ex iſtis ppōnibꝰ fiunt mixtiones in ſylliſ q formanť ex iſtis circa diuina ſicut ſolēt fieri circa creaturas in ſyllis circa ipſas de ꝯtinꝰ ꝛ neceo:aut de ineſſe ꝛ poſſibili. ¶ 2° circa ꝯnes alienas. ¶ 3°.circa mixtiōes. ¶ Circa pᵐ pceſſuꝫ de ꝯnibꝰ ppꝛijs formanť q̄tuoꝛ regule. ¶ Prima eſt ꝙ ex puris qdditatiuis pōt ſeq ꝯclo qdditatiua:ſicut hic ſpūs eſt h̄ ſuba.hic deꝰ eſt hic ſpūs. ergo h̄ deꝰ eſt h̄ ſuba. ¶ 2ᵃ regula.ꝙ ex puris denoiatiuis pōt ſeq ꝯclo denoiatiua ſic.h̄ bonꝰ eſt hic vnꝰ.hic verus eſt hic bonꝰ.ǵ h̄ verꝰ eſt hic vnꝰ. ¶ 3ᵃ regula.ꝙ ex puris idēticis pōt ſeq ꝯ eēntialis:ſicut hec eēnᵃ eſt h̄ pr̄. hec eēnᵃ hic filius.ǵ hic filꝰ eſt h̄ pr̄. ¶ 4ᵃ regula eſt.ꝙ ex puris eēntialibꝰ nō vr̄ ſeq niſi ꝯ eēntialis:qꝛ ſi pmiſſe ſūt pure eēntiales:tūc opꝫ ꝙ termini ſūpti in pmiſſis differāt realr̄:alioqn ſi nō altera pmiſſaꝝ eēt idētica:ꝛ tunc ꝯclo duoꝝ extremoꝝ nō poterit vificari niſi eſſentialr̄:cū termini realr̄ ſint diſtincti. ¶ Circa 3ᵐ pceſſuꝫ de mixtionibꝰ ponunť ſex regule. ¶ Pᵃ eſt.qꝛ ex altera idētica ꝛ altera eēntiali pōt ſeq ꝯ idētica.ſic h̄ pr̄ eſt hec eēntia.hic filꝰ eſt hic pr̄.ǵ hic filꝰ eſt hec eſſentia. ¶ 2ᵃ regula eſt.ꝙ ex altera eēntiali ꝛ altera idētica nō pōt ſeq ꝯ eēntialis:qꝛ alr̄ in pmiſſis terminꝰ eſt infinitꝰ ꝛ nō mediū:qꝛ tūc vtraqꝫ eēt idētica.ǵ altera extremitas:ꝛ tūc illa in ꝯne ſumpta nō pōt fieri ꝯclo eſſentialis pura:cū de infinito termino oīa pdicenť idētice q̄ ſunt in deo.iſta tn̄ regula interimiť quo ad affirmatiuas:cū nulla ppō negatiua poſſit vificari in deo ad intra. ¶ 3ᵃ regula eſt ꝙ ex altera denoiatiua ꝛ altera idētica ſeqť ꝯ idētica:vt hic pr̄ gñat.hec eēnᵃ eſt hic pr̄.ǵ hec eēnᵃ gñat. vel eſt gñāns:qd nō pōt niſi idētice vificari:cū formalr̄ iſtud negeť. ¶ 4ᵃ regula eſt ꝙ ex altera idētica ꝛ altera denoiatiua pōt ſeq ꝯ denoiatiua:ſic hec eēnᵃ itelligit. hic pr̄ eſt hec eēnᵃ.ǵ hic pr̄ itelligit. ¶ 5ᵃ regula ꝙ ex altera qdditatiua ꝛ altera identica ſeqť ꝯ identica.vt hec eēnᵃ nō eſt ad aliud.hic pr̄ eſt hec eēnᵃ.ǵ hic pr̄ nō ē ad aliud veꝝ eſt idētice. ¶ 6ᵃ regula eſt.ꝙ ex altera idētica ꝛ altera denoiatiua ſeqť ꝯ qdditatiua.ſic.hic filꝰ nō eſt hic pr̄.lꝫ poſſit verificari idētice:tn̄ pōt ſeq denoiatiue.hec eēnᵃ eſt hic pr̄.ig̃ hec eēnᵃ nō eſt hic filꝰ.ꝯ eſt vā qdditatiue. ¶ Nūc ad ꝓpoſitū applicādo ſoluuntur ſylli facti:ex quo ſequereť difficultas iſtius pūcti.Et tūc dī ad ad pᵐ ꝙ ex duabꝰ idēticis infert ꝯnē eſſentialem. ¶ Et ad 2ᵐ.ꝙ ex idētica ꝛ denoiatiua inferūt idēticaꝫ. ¶ Et ad 3ᵐ.ꝙ ex denoiatiua ꝛ idētica infert ꝯnē qdditatiuā. ¶ Et ad 4ᵐ.ꝙ ex duabꝰ idēticis īferūt eēntialē ſm regulas datas. ¶ Sꝫ ꝯ pmiſſa inſtať 4ᵉ. ¶ Pᵒ. qꝛ dicūt aliq ꝙ Ariſto.nec aliqs tractauit iſtas mixtiones.ꝛ iō vr̄ fictiones eſſe. ¶ 2°.ad iſtas mixtiones excludēdas pōt formari ſylls.hec eēnᵃ eſt hic pr̄ realr̄.hec eēnᵃ realr̄ eſt h̄ filꝰ.ǵ hic filius realr̄ eſt hic pr̄. ¶ 3° ſic arguiť negatiue.h̄ pr̄ realr̄ nō eſt h̄ filꝰ.h̄ eēnᵃ realr̄ eſt hic pr̄.ǵ hec eēnᵃ realr̄ nō eſt hic filꝰ. ¶ 4° q̄tū ad aliū modū traſcendēdo formaľ ſic ſylls.h̄ eēnᵃ idētice filꝰ N eſt h̄ pr̄nitas.h̄ eēnᵃ eſt idētice h̄ filiatio:ǵ h̄ filiatio eſt idētice h̄ pr̄nitas:ꝛ iſta nō ſoluunť niſi pmiſſis regulis. ¶ Ad pᵐ:ꝙ Ariſto.nō vidit iſta gn̄a ppōnū:ꝛ iō nō poſuit tot modos mixtionū:cū pħi iſtas ppōnes idēticas ꝛ eēntiales penitꝰ ignoꝛauerint.ꝛ iō iſtd nō eſt fictio:ſꝫ fidei clara defenſio iuxta dictū ſanctoꝝ. ¶ Ad 2ᵐ ꝙ ꝯ iſtius ſylli eſt ꝯcedēda:qꝛ lꝫ pr̄ ꝛ filꝰ ſint realr̄ diſtincti q̄tū ad realitatē ꝓprietatis:tn̄ ſunt idē q̄tū ad realitatē eſſentie.ꝛ iō ſunt realr̄ idē in eēnᵃ ꝛ pp talē idētitatē. pr̄ realr̄ eſt filꝰ:qꝛ realr̄ eſt id qd filꝰ. ¶ Ad 3ᵐ ꝙ eēntia realr̄ nō eſt filꝰ attingēdo realr̄ qdditatiue:qꝛ in re eſt talis diſtinctio:ꝛ ſic realis diſtinctio qolꝫ extremuꝫ ſit res:nō tn̄ alia ꝛ alia res:ſicut diſtinctio pſonaꝝ eſt diuina:qꝛ qdlꝫ extremū eſt diuinū:nō tn̄ alius ꝛ aliꝰ deus. ¶ Ad 4ᵐ ꝙ ſicut nō ſeqť.h̄ hō ꝯtinꝰ eſt albꝰ.h̄ hō cōtingēter eſt coloratꝰ.ǵ h̄ albū cōtingēter eſt coloratū.ꝓ eo ꝙ neciꝫ ſeqť ex ꝯtingētibꝰ ſicut ex falſis veꝝ:ita in ꝓpoſito ex idēticis nō ſeqť ꝯ idētica:ſed eſſentialis.

Quantū ad 4ᵐ punctū dicūt pħi ꝙ foīa ſylli cōis eſt patenᵐᵉ:cū ſupponit eā.oīs deductio euidēs ꝛ ꝑ ipſas oīs ſcīa generet:ꝛ iſta forma vr̄ obuiare articulo trinitatis. ¶ Et iō non pōt iſte articulus defendi ꝯ aduerſariū.Ex aūt h̄ foīa ſylloᶜᵉ militet ꝯ iſtuꝫ articulū declaraľ 4ᵉ. ¶ Pᵒ in pᵐᵃ figura affirᵐᵉ ſic. oē pſonale eſt ad aliud in diuinis.Sed oē eſſentiale eſt pſonale:ǵ oē eēntiale eſt ad aliū in diuinis. ¶ 2° in eadē figura negatiue ſic.nullū ſuppoſitū pductum eſt pr̄:eēntia eſt pductū ſuppoſitū.ǵ eēntia nō eſt pr̄. ¶ 3° ſic in figura ſcda.oē eſſentiale in diuinis eſt pr̄:ſed filꝰ nō eſt pr̄.ǵ filius nō eſt eſſentiale in diuinis.vtraqꝫ pmiſſa iſtoꝝ ſylloꝝ eſt vā:ꝛ tn̄ ꝯclo eſt falſa. ¶ 4° ī poſtrema figura.oē eēntiale eſt pr̄.oē eſſentiale eſt filius:ǵ filius eſt pr̄.vbi ꝯcluſio negaľ ſimplr̄ vtraqꝫ pmiſſaꝝ ſimplr̄ ꝯceſſa:ꝛ tn̄ foīa ſyllogiſtica nō patiť vt ex veris ſequať falſuꝫ.Vr̄ ergo hec foīa militare ꝯtra articuluꝫ trinitatis. ¶ Sꝫ attēdēdū eſt ꝙ iſti ſylli ſolēt ſolui 4ᵉ. ¶ Pᵒ a dicentibꝰ ꝙ forma ſylli nō tenet in diuinis:qꝛ ibi vnū eſt tria:ꝛ cū iſtis eſt oīno ſupfluū diſputare de diuinis:qꝛ abijciūt diſputationis formā.Vn̄ cōceſſa vtraqꝫ pmiſſaꝝ iſti negarēt ꝯnem:ꝛ ſic deduci nō pn̄t. ¶ 2° qꝛ dicūt aliq ꝙ in iſtis ſyllis eſt figura dictionis:pp tranſitū ab eēntialibꝰ:que ſunt cōia:ad pſonalia q̄ ſunt ꝓpria. Iſtud tn̄ nō valꝫ:qꝛ eſſentialia aliquo mō nō pn̄t ſumi qn vē dicanť de pſonalibꝰ ꝛ econuerſo:ꝛ iō nō pōt eē ꝓpoſitio vera in vno ſenſu:ꝛ in alio falſa:ſicut cōtingit in figura dictionis. ¶ 3° qꝛ dicūt alij ꝙ h̄ eſt falſa acciñtis pp variationē medij aliq̄lē:ſm ꝙ ad extrema differūt cōparaľ.Iſtud tn̄ nō valet:qꝛ ſm idē ſm qd eſſentia q̄ poniť mediū:eſt idē cū vna pſona ſm idē eſt ideꝫ cum alia:ꝛ iō iſtud mediū variari nō pōt:vn̄ cuꝫ iſti terminī ſint ſimpliciſſimi ꝛ ſm ſe totalr̄ idētitať:pꝫ ſane intuenti ꝙ h̄ nulla fallā accidere pōt:ſi ſerueť debita forma. ¶ 4° qꝛ dicūt alij ꝙ iſti ſylli ſoluunť ꝑ aliā ꝛ aliā ſuppoſitionē in ppōnibꝰ diuerſis eiuſdem termini. Iſtud tn̄ nō valꝫ:qꝛ vbi eadē idētitas:ibi eadē ſuppoſitio eē pōt.h̄ aūt idē modus vnitatis.i.eſſentie cū vna pſona:ꝛ cū alia:ꝛ iō quācūqꝫ ſuppōnē pōt hic ī hiudic ad vnā: pōt hic in hiudic ad aliā. ¶ Iō dico ꝙ iſti ſylli pn̄t ſaluari ꝑ cōuenientes mixtiones ppōnū ſupra declaratas ꝛ nō alr̄:qꝛ cū nullus iſtoꝝ ſylloꝝ peccet in mā nec in forma:necio ꝯ eſt ꝯcedēda. ¶ Et tūc dī ad pmā inſtātiaꝫ:cū dicit pmus ſylls:oē pſonale eſt ad aliud in dinis:iſta eſt qdditatiua:ꝛ cū dī in minoꝛi.oē pſonale eſt eēntiale:iſta eſt idētica:ꝛ ſeqť ꝯ idētica.ǵ oē eēntiale eſt ad aliū:qꝛ ſicut eēntia eſt reſpectꝰ idētice:ita eſt ad aliud identice.

Margin notes (left): Sunt ppōnes vel pdicatiōes in diuinis quatuoꝛ. — S.tri.ꝛ pᵒ retractationū. — K — Nobilis doctrina de pceſſu ſyllogiſtico vario ꝛ mixtie expoſitio:io in diuinis regula de ceteris traditio. — L — M — Ad argumenta in pncipio huius pūcti. — Cōo 4ᵉ.

Margin notes (right): N — Nō oēs mixtiōes tradidit Ariſto. — Realitas 2ᵉ. — O — Non bene. — Oſidit 4ᵉ foꝛmā ſylli in cōi obuiare articulo trinitatis. — P — Soſones alieni ad h̄ argumenta. — Q — A.l.idētitatis — Solo ꝓpria.

A

dicē.¶ Ad 2ᵐ φ ex duab⁹ idēticis infert ꝯnē qdditati/ uā:qꝛ essentia qdditatiue nō est pī.¶ Ad 3ᵐ φ ex dua/ bus idēticis silr infert ꝯnē qdditatiuā sicut ꝑma:qꝛ filı⁹ nō ē aliꝺ cēntiale qdditatiue cū nō sit ad se.¶ Ad 4ᵐ φ ex puris idēticis inferūt ꝯnē cēntialē:qꝛ pī ꝛ filı⁹ sūt idē cēntialr:sic sunt distincti ꝑsonalr:ꝛ iō sicut pī nō est filı⁹ ꝑsonalr:ita pī est idē φ filı⁹ cēntialr:qꝛ sicut nega/ tio est nota distinctionis ita affirmatio est nota idētita/ tis.¶ Sed ꝯ instaꝰ 4ʳ.¶ Primo qꝛ vī esse fuga ꝑ tales mixtiones exponere oīa q̄ de deo ꝯcluduntꝰ quātūcūqꝫ sint falsa.¶ 2° qꝛ sic solēt aliq̄ replicare modū addēdo realr ad tales syllos.oē cēntiale realr est cōicabile.nul/ lū ꝑsonale est realr cōicabile.ḡ nullū ꝑsonale est realr cēntiale.¶ 3° arguiꝰ sic in 3ᵃ figura:oē cēntiale est rea/ liter pī:oē cēntiale est realr filius.ḡ filı⁹ est realr pater. ¶ 4° qꝛ reducēdo ad idēticā ꝑdicationē formaꝰ syllo/ cinus ꝯ cōcedi nō pōt.sic.oē cēntiale est identice ꝑsona pr̄is.oē cēntiale est idētice ꝑsona filij.ḡ filı⁹ est idētice pī.¶ Ad pᵐ φ nulla ꝯ falsa pōt cōcedi in deo affirmati ue qn q̄lrcūqꝫ sit vā:ꝛ iō isto mō pr̄t de se inuicē ꝑdica ri:nec h̄ est fuga:sed declaratio manifesta.¶ Ad 2ᵐ φ cō cedēda est ꝯ ista accipiēdo negōnē istā ꝑ distōne rea/ li ex ꝑte fundamēti nō ex nā extremoꝝ vt alibi patet. ¶ Ad 3ᵐ ꝯ pōt ꝯcedi:qꝛ sicut pī est idē realr cū filio/eo mō opꝫ φ sit filius:qꝛ pī realr est id qꝺ filı⁹.¶ Ad 4ᵐ φ nō seqꝰ ꝯ idētica ex ꝑmissis:sicut nō seqꝰ.oīs hō est ꝯtingēter ṽtuosus:oīs hō est cōtingēter iustus:ḡ iustum est cōtingēter ṽtuosū:ita in ꝓposito nō seqꝰ:sed essen/ tialis.¶ Sunt tñ aliq̄ dicentes φ q̄lrcūqꝫ modificanꝰ ꝓpōnes ꝑmisse ꝯ seqꝰ vniformiter modificata.ꝛ si pre/ misse sumāꝰ idēᶜᶜ:opꝫ φ ꝯ eodē mō modificeꝰ.¶ Sꝫ ꝯ istud instaꝰ 4ʳ.¶ Primo.qꝛ in demōstratione potissi/ ma altera ꝑmissaꝝ est de p° mō ꝑseitatis altera de q̄rto vt pꝫ de distinctione.ꝛ ꝯ est de scdo.Et si dicatur φ duo modi ꝑtinent ad 2ᵐ.s.in quo passio de diffōne ꝛ passio de diffinito:tūc hī ꝓpositū:qꝛ nō cōcludiꝰ idē modus: ēt modus q accipiꝰ in ꝑmissis.scdo qꝛ in tali demr̄one quelibet ꝑmissa ṽificaꝰ euidēter:ꝛ sūt ꝑ se note ꝛ nō ꝯ. vñ si dicaꝰ oē aīal rōnale est ꝑ se notū risibile.oīs hō ē ꝑ se notū aīal rōnale.ḡ oīs hō est ꝑ se notū risibile:ꝛ isto mō ꝑ se notū nō seqꝰ ꝯ.¶ 3° in 3ᵃ figura.oīs hō est aīal qdditatiue.oīs hō est rōnalis qdditatiue.ḡ oē rōnale ē aīal qdditatiue.nō seqꝰ:qꝛ cōstat φ gen⁹ de dr̄ia nō ꝑ dicaꝰ qdditatiue.¶ 4° qꝛ in pᵃ figura seqꝰ sic.oē corp⁹ imediate est suba.oē corp⁹ aīatū est imediate corpus.ḡ oē corp⁹ aīatū imeᵗᵉ est suba:nō tñ cū isto mō:ꝛ tñ ꝯstat φ ablato isto mō.s.imeᵗᵉ seqꝰ ꝯ optie.¶ Dicūt ṽo aliq̄ φ foīa syllo⁹ nō tꝫ:nisi cum modificatione:qꝛ ex puris ꝑticularib⁹ idefinitis ꝛ singularib⁹ nihil seqꝰ nisi altera ꝑmissaꝝ ṽificeꝰ mō vlitatis:vt sumaꝰ vlr:mō istud est verū.ꝛ declarāt ꝓpositū:qꝛ in 3ᵃ figura seqꝰ modus ꝑti cularis ex vlib⁹ vlr sumptis:ꝛ sic nō seqꝰ idē.¶ Ideo dico φ nō est necꝰꝫ vlr:vt talis modus inferat in ꝯne q̄lis sumiꝰ in ꝑmissis:qꝛ istud aufert oēs mixtiones syl/ logisticas:s̄m q̄s ex puris ꝯtingētib⁹ licet iferre necꝰꝫ: ꝛ sic de alijs.¶ Et iteꝝ dico φ nunq̄ pōt fieri syllo⁹ qui quēlꝫ modū q est in ꝑmissis inferat in ꝯne:qꝛ ꝑ aliū mo dū cōmixtionis se h̄nt extrema ad mediū:ꝛ adinuicē: qꝛ ille modus est imediat⁹:ꝛ iste mediat⁹:ꝛ sic extrema in ꝑmissis nectunꝰ cū medio:ꝛ in ꝯne adinuicē:nō idem modus in ꝯne.¶ Sꝫ oriꝰ dubiū si ex istis hī φ forma syllo⁹ nō tꝫ in termis modificatis.Dī φ nō simplr:cūꝫ oīs ꝓpō ṽificaꝰ s̄ꝫ aliquē modū:sꝫ tñ dī φ qn̄ termini modificanꝰ nō licet iferre sꝑ in ꝯne illū modū q accipiꝰ in ꝑmissis:vt patuit ꝑ exē eudeᵐᵒ.¶ 2ᵃ diffi.sꝫ ex ter/ minis modiᵗⁱˢ in ꝑmissis nō seqꝰ ꝯ istius modi:quo pōt

Instātia 4ʳ.

B

C

Ex premissis modificatis n̄ seq̄ sp̄ ꝯclonē talem.

A.l.tenet.

D

Determinatio nobilis logica

Dubia mōnda Modificatio ꝑdicatoꝝ.

sequi ꝯclo sine mō:cū ꝑmisse nō possint vltra ṽtutē suā ¶ Dī aūt φ plus iferre ꝯnē cū mō nō dimiᵗᵉ q̄ꝫ simplr ꝑ locū a ꝑte in mō:illa tñ ꝯ nō caret oī mō:sꝫ hꝫ aliūꝫ a ꝑmissis.¶ 3° dif.quō ex ꝑmissis vni⁹ modi pōt iferri ꝯ alteri⁹ modi:cū ex h̄ φ extrema vniunꝰ cū me° i ꝑmis/ sis vnianꝰ inuicē in ꝯne:ꝛ vn⁹ modus aliū modū iferre nō debeat.Dī φ ꝑmisse nō cōtinēt ꝯnē foīalr sꝫ ṽtualr: ꝛ iō vn⁹ modus idēᵗᵐ ꝯtinet aliū alteri⁹ rōnis:sic vnio extremoꝝ ꝑ se nota cū me° ꝯtinet vnionē demr̄atā ex/ tremoꝝ in inuicē.¶ 4° dif.quō pōt ali⁹ modus accipi in ꝑmissis:ꝛ ali⁹ in ꝯne:qn fiat aliq̄ variatio in syllo.in variatione aūt solēt falle assignari:qꝛ s̄ꝫ vnū modū in/ telligiꝰ i vna ꝓpōne ꝛ s̄ꝫ aliū in alia.¶ Dī φ varietas modi posita ex ꝑte termini facit aliū ꝛ aliū terminūꝫ:ꝛ iō vbicūqꝫ poniꝰ circa terminū ali⁹ ꝛ alius modus sunt 4ᵒʳ termini i syllo:ꝛ sic currunt falle:qn̄ aūt modus ex ꝑte cōplonis tñ facit aliā cōplonē:ꝛ nō nisi tres cōplo/ nes de eisdē termis:ꝛ iō manet debita foīa:sic patuit in exēplis/alioqn fieret fallacia in demr̄atione potissima.

Nō h̄ri de cō/ tinētia ꝯclo/ nis i ꝑmissis.

Varietas mōi pōt attēdi 2ʳ.

F

Circa
scdaꝫ ꝑtē est vidēdū:suppo°ᵗᵒ φ articulus iste defendi posset:qualr pōt itelligi.ꝛ dī q̄stū ad istā ꝑtē φ idcirco in creaturis vna nā cōis nō pōt eē in plib⁹ suppositis:qꝛ nā excedit suā singularitatē:vt vna nā in spē ꝛ nō singularis in plib⁹:si tñ singularitas nāe create eēt ita illiᵘˢ sic ei⁹ nā:tūc sic nā pōt eē cōis plibus suppositis s̄m spēm:ita s̄ꝫ singlaritatē:q̄ nā tūc eēt ade/ quata:ꝛ qꝛ in diuinis singlaritas diue nāe est ifinita sicut eēnᵃ:iō nō vī ei repugnare φ plib⁹ cōiceꝰ.¶ Ad argᵐ factū in pn° qōnis:dī φ ꝑncipia ꝑhie ꝑ se nota non cō/ tradicūt fidei:sed illa que falsa sūt ab eis supposita vel aliquibus credita. ¶ Questio.II.

2° articulus ꝑncipalis. Nām singula rē cōicari plu/ rib⁹ in diuis ꝛ nō i creaturis ꝛ quare? A.l.nāe. Caste declara Principia ṽa ꝑhica no repu gnare theo° qꝛ ṽitas ṽitati nō repugnat ꝛ oīa bo ꝑsenꝰ

G

Secunda
qō est.Utrū artius trinita/ tis sit demr̄abilis. Et vī φ nō:qꝛ dr̄s lucē inhabitat inaccessibilē:sicut dicit Aplīs pᵃ ad Thimo.6.c.quē nullus ho/ minū vidit nec videre pōt:ꝛ ꝑ ꝯ̄ns nec trini tatis misteᵐ euidēter ostēdere.¶ Sꝫ ꝯ.qꝛ dicit ꝓpha Isa.52.c.simul laudabūt:qꝛ oculo ad oculū videbunt.ꝛ sic videtur veritas in se demonstrabilis ista:cum sit ve ritas in se cognoscibilis:ꝛ nō videnꝰ ꝑma.

Ad istā
qōnē sunt 4ᵒʳ pūcta iuestigāda. pᵐ est si ista ṽitas est demr̄abilis in se ꝑꝑ qd. 2ᵐ si est in se demr̄abilis qa. 3ᵐ si est demonstrabilis nobis ꝓpter qd. 4ᵐ si est demonstrabilis nobis quia.

Quantū
ad pᵐ pūctū premittunꝰ 4ᵒʳ ꝑambula. ¶ Primū est φ nulla ṽitas per se nota demr̄atione ꝑꝑ qd pōt demr̄ari:qꝛ ipoīe est φ illa enti/ tas q̄ est a se sit ab aliq̄ alio:ꝛ ita de veritate ꝛ euidētia. Sed ꝓpō ꝑ se nota hꝫ euidētiā a se ꝑcognitis termis:ḡ nō ab alio:sic ꝯ demr̄abilis.¶ 2ᵐ ꝑambulū.φ aliq̄ ve/ ritas q̄ alr nota est q̄ꝫ in ꝓcessu demr̄onis:pōt demr̄ari: sicut hō si videret saltitue cēntiā angeli mouētis celū ꝑ se nota eēt ei ei⁹ finitas sic nobis nota est ꝑ se finitas so/ lis:ꝛ tñ adhuc posset ex ei⁹ qdditate demr̄are ei⁹ finita/ tē:sicut nos possum⁹ de q̄cūqꝫ creato nobis qdditatiue cognito.¶ 3ᵐ ꝑambulū.φ nō oīs demr̄atio a priori est ꝑꝑ qd:qa in passionib⁹ est dare ordinē:sicut ꝑ posterio/ rē ꝯtingit demr̄are ꝑorē:vt ꝑ susceptibile disciᵇᶜ.φ hō sit susceptibilis rōnis:aut ꝑ susceptibile grāmaᶜᶜ φ sit discibis:ita eꝯ ꝑ passionē ꝑorē pōt demr̄ari posterior:vt ꝑ h̄ φ est esse finitū dī eē minorē deo de creatura:cum ista inequalitas sit passio finita in q̄titate finita q̄ est pas/ sio creature vt nūc suppoʳ.¶ 4ᵐ ꝑambulū.φ oīs ṽitas necīa est demr̄abilis aut ꝑ se nota:qꝛ nullū ꝑ se necꝰꝫ vī ꝑ accñs cū talia varienꝰ:ꝛ sicut oē necꝰꝫ ꝑ se est aut ꝑ se ꝑmo aut 2° mō aut 4.° cū terti⁹ nō faciat ad ꝓpoᵐ

Preamb.ᵃ 4ᵒʳ

H

Per se notū ꝑꝑ qd demr̄a bile. Aliquid per se notum ꝑꝑ qd demr̄abile.

Demr̄atio a ꝑori nō semꝑ ꝑꝑ qd.qꝺ cō/ sidera.

Veritas oīs necīa duplex.

I est aūt ꝑ ſe notū vl' demſ̄abile:⁊ ꝯfirmat̄ qꝛ tale necūꝫ aut eſt mediatū aut imediatū. Si imediatū eſt ꝑ ſe notū: ſi mediatū tūc eſt demſ̄abile ꝑ iſtud medium: qḋ eſt imediatū. ſemꝑ.n. a mediato eſt deuenire ad imediatū.

Inſtātia 4ᵉ. Oē totū eſſe mai⁹ ⁊ eē demóſtrabile.

❡ Sꝫ ꝯ̄ iſta ꝑambula inſtat̄ 4ʳ. ❡ Pꝛio. qꝛ ex q̇ddita te vel diffōne toti⁹ pōt ꝯ̄clr̄ demſ̄ari: ꝙ oē totū eſt mai⁹ ſua pte ſic: oē qḋ ꝯtinet multitudinē ptiū: eſt mai⁹ q̄libꝫ iſtaꝝ: ſed totū diffōne ꝯtinet multitudinē ptiū: ḡ totum eſt maius q̄lꝫ illaꝝ: ⁊ tñ vulgo dī ꝙ iſtud pnᵐ eſt per ſe notū. ❡ 2ᵒ qꝛ idē nō pōt alicui eē ſil' magis euidēs ⁊ minus. Sꝫ ꝙ eſt ꝑ ſe notū eſt magis euidēs: qḋ eſt demſ̄atū eſt min⁹ euidēs: ḡ iſte cui eſt vitas aliq̄ ꝑ ſe nota non pōt eā acq̄rere per demſ̄onē. ❡ 3ᵒ qꝛ illa demſ̄atio que eſt ꝑ cām vī eē ꝓꝑ q̇d: ſicut ꝑ effectū eſt q̇a. ſed illa q̄ fit ꝑ paſſionē porē fit plerūqꝫ ꝑ cām: ſicut cū ꝑ finitatem demóſtrat̄ creature minoꝛitas: illi⁹ minoꝛitatis eſt cā ſua

K

finitas. ❡ 4ᵒ qꝛ tā ꝑ ſe nota q̄ꝫ demſ̄abilia ſūt agnoſcibilia ꝑ nām cū poꝛtent ſecū ſuā euidētiā. Sꝫ nō ois veritas necīa eſt cognoſcibilis ꝑ nām. ḡ nō ois talis vitas eſt demóſtrabilis aut ꝑ ſe nota. ❡ Ad ꝑmā dī ꝙ iſtud ꝑnᵐ: ꝙ oē totū eſt maius ſua pte, dī vulgo ꝑ ſe notuꝫ ꝓꝑ euidētiā quā hꝫ ex diſcurſu q nō ꝑcipit̄ ꝓꝑ indiſtantiaꝫ talis ꝯ̄nis ad ſuas ꝑmiſſas: tñ ſm rei vitate eſt vitas demonſtrata ex ſua diffōne data.

Per ſe notū duplex.

❡ Ad 2ᵐ dī ꝙ idēꝫ non pōt eſſe magis notū ⁊ minus notū eidē in gn̄e vni⁹ notitie: ſꝫ in gn̄e diuerſoꝝ bn̄: ſicut hn̄s demſ̄onē ꝓꝑ q̇d. pōt acq̄rere demſ̄onē q̇a, cū iſta ſit euidentioꝛ: ⁊ ita qḋ eſt ꝑ ſe notū ad ſenſuꝫ pōt demſ̄ari ad intelᵐ.

Per ſe notū poſſe demſ̄ari.

Demſ̄atio ꝓꝑ q̇d duplex.

❡ Ad 3ᵐ dī ꝙ lꝫ iſta demſ̄atio que eſt ꝑ talē paſſionē pꝛiorē poſſit dici aliq̄ mō ꝓꝑ q̇d. nō tñ ꝓꝑrie: qꝛ demſ̄atio ꝓꝑ q̇d fit ꝓꝑe ꝑ diffōne ⁊ rōnē q̇dditatiuā.

L

Cognoſcibile nālr̄ duplex. Cōclo 4ᵉ.

❡ Ad 4ᵐ dī ꝙ lꝫ talia ſint cognoſcibilia nālr̄ terminis reuelatis: tñ veritatū ſupnālū termini ꝓꝑrij nālr̄ ignorant̄. ❡ Iſtis aūt ꝑmiſſis ꝑambulis ponunt̄ hic 4ᵒʳ ꝯ̄nes. ❡ Pꝛia. ꝙ iſte articulꝰ trinitatis eſt veritas necīa: qꝛ q̇cq̇d eſt in diuinis eſt neceſſariū ⁊ incōmutabile dicente ꝓpheta Malach. 3. caplo. Ego dn̄s ⁊ nō mutoꝛ.

Articulū trinitatis neceſſariā veritatem eē nō ꝑ ſe notā ꝓꝑ q̇d demóſtrabilē lꝫ ꝑꝓꝛie qḋ cōſidera.

❡ 2ᵃ ꝯ̄ ꝙ iſta veritas non eſt ꝑ ſe nota: q̇a illa vitas q̄ nō eſt imediata nō eſt ꝑ ſe nota: cuꝫ ꝑ mediū inſit: ⁊ ſicut ſe hn̄t res ad eſſe ita ad vere, ⁊ q̇dditatiue cognoſci: ⁊ cuꝫ talis demóſtret̄ ꝑ mediū: ꝑ mediū eſt nata cognoſci ꝙ iſta vitas nō ſit imediata. ꝓbatur: qꝛ nō iō de⁹ eſt infinitus qꝛ trinus: ſed qꝛ infinitus. ❡ 3ᵃ ꝯ̄ eſt ꝙ iſta vitas eſt demſ̄abilis: qꝛ ois veritas neceſſaria q̄ non eſt ꝑ ſe nota eſt demſ̄abilis: vt patuit: iſta aūt nō eſt ꝑ ſe nota ⁊ eſt necīa: vt pꝫ ex ꝑmiſſis. ❡ 4ᵃ ꝯ̄ eſt: ꝙ iſta vitas nō eſt in ſe demſ̄abilis ꝓꝑ q̇d: q̇a de ſubiecto ſimplr̄ ſimplici nihil eſt demſ̄abile: cū nullū ſimplr̄ ſimplex hēat diffōnē: ⁊ demſ̄atio ꝓꝑ q̇d fiat ꝑ diffōnē. diuinitatis aūt rō eſt ſimplr̄ ſimplex. ḡ de ipſa nihil pōt ꝓꝑ q̇d demſ̄ari.

M

Obiicit 4ᵉ.

❡ Sꝫ ꝯ̄ has ꝯ̄nes 4ʳ inſtat̄. ❡ Pꝛio. qꝛ ſic ſenſualr̄ viſa: ita itellectualr̄ ītuita vīr ꝑ ſe nō: ⁊ pluſꝙ cū certioꝛ ſit ceteris parib⁹ itellᵃ notiᵃ ītuitiua: ⁊ iō cum trinitas ꝑſonaꝝ ītuitiue videat̄ a ſctis ī notiᵃ btificatiō vī eis ꝑ ſe nō. ❡ 2ᵒ. qꝛ ī ſimplici apphēſiōe nulla vī deductio: nec ꝑ ꝯ̄ñs demſ̄atio: ⁊ iō cū ītuitiua notitia ſcōꝝ ſit ſimplr̄ apphēſiua: nō vī demſ̄abilis: ⁊ ſic ē ꝑ ſe nota vitas trinitatis. ❡ 3ᵒ. qꝛ cū metaphīca ſit de ente: ⁊ ens ſit ſimplr̄ ſimplex: tunc in meᶜᵃ nō poſſit fieri demſ̄atio ꝓꝑ q̇d: ⁊ ſic in nobiliſſima ſcīa nō poſſet fieri demſ̄atio ꝓꝑ q̇d: q̄ eſt nobiᵐᵃ ⁊ ꝑncipaliſſima. ❡ 4ᵒ. qꝛ tūc ī theoᵃ nulla poſſet fieri demſ̄atio ꝓꝑ q̇d: cuꝫ ſbīm theoᶜ ꝙ eſt deus ſit ſimplr̄ ſimplex: de q̄ ſūt oēs theoᶜᵉ demſ̄ones: ⁊ ita theoᵃ erit min⁹ euidēꝫ q̄ꝫ ſcie matheᶜᵉ: in q̇bus ſūt demſ̄ones ꝓꝑ q̇d.

Viſa ſeſu q̄r ꝑ ſe nō: ⁊ q̄r non.

❡ Ad pᵐ inſtātiaꝫ dī. ꝙ ſenſualr̄ viſa eo mō q̄ ſunt viſa ſūt nota: ⁊ iō nō eſt ꝑ ſe notū: ꝙ ſulia ſolis moueat̄ cū imeᶜ nō videat̄: ſꝫ ꝑ ſe notū eſt ꝙ illū q̄ꝫtū aut lucidū mouet̄: qꝛ imeᶜ motus ille ineſt lucido vel q̄ꝫto.

N

Cuꝫ ītuitiua beatoꝝ ſtare demſ̄atiōes de eiſdem.

❡ Ad 2ᵐ dī. ꝙ lꝫ notitia intuitiua ſcōꝝ nō ſit deductiua ſꝫ oꝛdinē curationis: tñ hn̄t ſꝫ oꝛdinē nāe: qꝛ ꝑus oꝛdie nāe vident ſcti diuinā eēntiā q̄ꝫ creaturaꝫ: ⁊ ita vidēt meᶜᵒ per meᵘ: vt qḋ ſapiētia ineſt eēntie ꝑ itelligētiā: ſic iuſtitia ꝑ volūtatē.

In metaphyſica nō eē ꝓꝑ q̇d demſ̄ones ⁊ eſt ꝙ ſemꝑ q̄ſiuiſti.

❡ Ad 3ᵐ dī. ꝙ in metaᶜᵃ pꝰ eſt de ente: nō pōt fieri demſ̄atio ꝓꝑ q̇d: cum ens nō ſit diffinibile: nec ēt ei⁹ paſſiōes q̄ ſūt eque ſimplr̄ ſimplices. ſꝫ paſſiōes imeᶜᵉ q̄ in alia ſciā eēnt demſ̄abiles ꝓꝑ quid ſūt ꝑ ſe note: qꝛ ſubīm tale nō pōt niſi diſtīcte cognoſci: ⁊ de ſubō diſtīcte cognito talis paſſio ē ꝑ ſe nota ī oī ſcīa vbi eſt diffō: ⁊ ꝓꝑ hꝫ metaᶜᵃ eſt noᶜᵉ: qꝛ hꝫ ꝑ ſe notū illud qḋ hꝫ alia ſcīa ꝓꝑ q̇d demſ̄abile.

Nobilitatem theologie arguit nō poſſe ꝓꝑ q̇d demſ̄ari.

❡ Ad 4ᵐ dī. ꝙ iſta ē nobilitas theoloᶜ: ſic fuit dcm̄ de metaᶜᵃ: ⁊ iō in ſe euidētiſſima: qꝛ demſ̄abilia in aᵃ ſcīa ſūt ei ꝑ ſe nota. ❡ Dico igit̄ ꝙ trinitas ꝑſoʳ ī ſe ē demſ̄abilis de diuina eēnᵃ: qꝛ ꝙ diuina eēnᵃ ſit cōicabilis trib⁹ ꝑſonis: nō vī eē imeᶜᵃ paſſio ipſi⁹ diuine eēnᶜ: qꝛ ſicut docet btūs Diony. de vnica ⁊ diſcreta theoᵃ. ꝑoꝛa ſūt in diuinis illa q̄ ꝑtinēt ad vnitateꝫ q̄ꝫ ea q̄ ꝑtinēt ad trinitatē: ⁊ iō eſt dare aliquā paſſionē abſolutā ꝑtinētē ad diuinā vnitatē: ꝑ quā iſta cōicabilitas poſſit demſ̄ari: q̄ ꝑtinet ad trinitatē: ⁊ hoc demſ̄ato ⁊ habito ꝙ diuina eſſentia eſt cōicabilis tribus: ſtatim habetur qḋ eſt cōmunicata: quia ſm philoſophos ⁊ veritatē: in perpetuis non differt eſſe ⁊ poſſe.

O

Determinatio reſoluta hui⁹ partis.

3. phy. t. c. 32.

Quantum

ad 2ᵐ punctū: ſi iſte articulus eſt demóſtrabilis in ſe demſ̄one q̇a. ponūtur due ꝯ̄nes. pᵃ eſt. ꝙ eſt demſ̄abilis q̇a ꝑ poꝛa: qꝛ vt patuit aliq̄ paſſio abſᵗᵃ ꝯuenit eēni reſpectiuā q̄ eſt in hītudine ad ꝑſonas: ⁊ iō ꝑ illā paſſionē pꝛiorē eſt demſ̄abilis iſta poſterioꝛ: ſicut ꝑ ſimplicitateꝫ demſ̄at̄ creatura minoꝛ deo.

Cōclo duplx. Articulū trinitatis foꝛe demóſtrabilem q̇a duplr̄.

P

Demſ̄atio q̇a duplex.

❡ 2ᵃ ꝯ̄. ꝙ ꝑ talē moᵐ eſt demſ̄abilis a poſteriori in ſe: qꝛ ſicut īfinitas vī ꝯuenire cōicabilitatē diuine eēntie ad tres ꝑſonas: ita vis creatiua vī eſſe poſterioꝛ vt creatiua ipſa cōicabilitate: qꝛ illa q̄ ſūt ab extra vīr ꝯuenire ab illis q̄ ſunt ab intra. vñ ſic fiet rō: oē creaᵐ ſꝫ oꝛdinē oꝛigis eſt cōicabile ſm eandē oꝛdinē: cuꝫ agere ꝑſupponat eē: ſꝫ diuina nā eſt creatiua ſm oꝛdinē oꝛigis: vt talē creabilitatem hēat aliq̇s a ſe: ⁊ alius ab alio. ḡ ſic diuina eēntia eſt cōicabilis ſm talē oꝛdinē: vt eā habeat aliq̇s a ſe ⁊ aliq̇s ab alio.

A.Led

Ordo oꝛigis duplex.

❡ Sed oꝛit̄ dubiū: qꝛ illud qḋ nō ꝯuenit ꝑ ſe nō eſt demſ̄abile de aliquo: cū ꝑ accidēs nō fiat demſ̄atio: ſed trinitas ꝑſonaꝝ nō ineſt ꝑ ſe diuine eēntie. alioq̇n vbicūqꝫ eēt diuina eēnᵃ eēt foꝛmalr̄ trinitas ꝑſonaꝝ: ⁊ ſic in q̄lꝫ ꝑſona.

Dubium 2ᵐ.

❡ Dī aūt ꝙ trinitas ꝑſonaꝝ ineſt diuine nāe ad modū q̄ eſt pluralitas indiuiduoꝝ in aliq̄ nā. ſ. ꝑ accñs: lꝫ ſūme necīo nō eo mō quo accidēs ſubō: ſꝫ eo mō quo ꝓꝑriuꝫ accidit cōī. ⁊ iō nulla ꝑſona directe demſ̄at̄ de diuina eēnᵃ: ſꝫ ipſa cōicabilitas q ineſt ꝑ ſe diuine nāe euidēter: cōicatio aūt acciᵗ ꝓꝑ diuoꝛuꝫ incōicabilitatē.

Alr̄ trinitas aliter cōicabilitas conueniēt nāe diuine.

Q

❡ 2ᵒ diffi. qꝛ ille q cognoſcit diuinā nāꝫ eē creatiuā ſꝫ talis oꝛigis oꝛdinē: precognoſcit necīo ꝙ ipſa eſt cōicabilis ſm talē oꝛdinē: ⁊ ſic ꝑ poſteri⁹ nō venit in notitiaꝫ ꝑoꝛis. ❡ Dī aūt ꝙ ſicut ꝑceptibile diſcipline eſt añs ad rōnale: ⁊ tñ ꝑ hꝫ ꝙ eſt ꝑceptibile diſcipline demſ̄am⁹ a poſteriori de hoie rōnabilitatē: eam q̄ꝫuis oꝛdo cōicationis nāe diuine ꝑſupponat̄ tanq̄ꝫ accidēs ad oꝛdinem opōnis: tñ poſſet alicui ꝑmo reuelari oꝛdo opōnis: ⁊ inde demonſtraret oꝛdineꝫ cōmunicationis.

Pꝛiorē ꝑ poſteriorē paſſionē demſ̄ari.

Quantum

ad 3ᵐ punctū. ſi iſte articulus eſt nobis demſ̄abilis ꝓꝑ q̇d. ❡ Dī autem circa iſtū pūctū ꝙ 4ᵒʳ ſūt gradus demſ̄aᵐ de deo: q̄dā enīꝫ ſunt de ipſo demſ̄abilia ſm cōitatē tranſcendētis: quēadmodū vitas ⁊ bonitas ⁊ vnitas demonſtrant̄ de ipſo ꝑ rōnē entis. ❡ 2ᵒ ſunt alia q̄ demóſtrant̄ de ipſo ſm cōitatē eius ꝙ hꝫ rōnē ⁊ mediū: q̄ſi gn̄is gn̄aliſſimi: ſicut

Demſ̄abilia de deo foꝛe ī quadruplici alia.

A ſicut per rōnē ſube ſic demr̄at̄ ꝙ deus eſt ens ſubſiſtēs ⁊ indepēdēs ꝑ modū inherētis. ¶ 3° ſunt alia demr̄abilia ſm cōitatē ei⁹ ꝙ hʒ rōnē gn̄is ſubalterni: ſicut deus eſt ſuba ſpūs: ⁊ ꝑ rōnem ſpūs eſt demr̄abile de eo ꝙ ipſe eſt inuiſibilis ⁊ indiuiſibilis ⁊ incorruptibilis: nāe intellectualis ⁊ libere. ¶ 4°. ſunt alia demr̄abilia de deo ſʒ ꝓprietatē ei⁹ ꝙ hʒ mom ſpēi ſpāliſſime: ſicut ipſe deus: eo mō quo fuit Adam hō ꝑ nām ꝓpriam ⁊ nulli cōem creature: ⁊ iſto mō ꝑ rōnē deitatis: ꝗ noſcet eā ibi demōſtraret ꝙ de⁹ eſt īfinitus eternus ⁊ necē̄us: vt vī: niſi forte dicat̄ ꝙ pa paſſio eſt ꝑ ſe nota de diuinitate: ſic̄ ſupra.

S.1.[illegible]

Reſolo hui⁹ pūcti nobilis.

¶ Nūc igit̄ ad ꝓpom iſte articulus nō eſt nobis demōſtrabilis ꝓꝑ qd ꝑ rōnē entis: qꝛ tūc eſſet idē demr̄abile de oi ente. nec ꝑ rōnē ſube: qꝛ tūc oīs ſuba eēt trina. nec ꝑ rōnem ſpūs: quia tūc trinitatis articulus anglis ꝯneret cū oē demōſtrabile ꝓꝑ qd ſit demr̄abile de oīb⁹ ad que ſe extēdit iſta foꝛalis rō: cū ibi ſit idē mediū demr̄onis. nec ē demr̄abilis iſte articul's nobis ꝓꝑ qd ꝑ rōnē diuinitatis: qꝛ rō diuinitatis ē nobis ignota: vt nūc ſupponit̄ ⁊ hē ex dictis beati Dionẏ. in lib. de diui. no. ⁊ ꝑ illud qð eſt nobis ignotū nō poſſum⁹ aliqd demr̄are. ¶ Sʒ tūc orit̄ dif. ſi aliq hērent ꝑ diuinā reuelationē notitiā qdditatiuā de diua eſſentia. ſic̄ aliq ponūt poſſe eē: ſi tūc illis eēt demōſtrabilis ꝓꝑ qd articulus trinitatis. ¶ Videt̄ aūt ꝙ nō: qꝛ qdditas diuinitatis: vt patuit eſt ſimplr ſimplex: ⁊ de ipſo ꝓꝑ qd nō poteſt aliqd demonſtrari.

B

Dubium.

Conſidera in [illegible].

Cōclo dupx. Artus trinitatis viatori ſtando in puris nālibus eē indemr̄abilis qa. ꝙ ſibi pſidera.

Quantū ad 4m punctū. ſi iſte articulus eſt nobis demr̄abilis qꝛ ponunt̄ due ꝯnes. ¶ Prima eſt. ꝙ iſta vitas nō eſt nobis demr̄abilis qa ꝑ paſſionē prioꝛē: qꝛ nulla paſſio diuinitatis vī nobis eē nālr manifeſta vel nota: per quā poſſumus a poꝛi hēe euidētē notitiā de iſta vitate: iſtas eniʒ paſſiones vtpote infinitatē neceſſitatē ⁊c̄. ita cognoſcūt ſilr ꝓhi ſicut nos: ⁊ tn̄ nihil tale ptinēs ad trinitatē poſuerūt in diuis: cum tn̄ euidētia cogāt. ¶ 2° ꝯ. ꝙ iſta vitas nō eſt nobis demr̄abilis qa ꝑ paſſionē poſterioꝛē: qꝛ illa paſſio poſterioꝛ eſſet in habitudine ad creaturas: ꝗ ſeqt̄ habitudinē ad itra diuinaꝝ ꝑſonaꝝ: ⁊ tn̄ talis hītudo ad creaturas nō ducit in diſtōnē: ſed idētitatē eēnc cū pī ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūs. ſ. ſint vnū pn̄m creature. ¶ Dico ꝗ ꝙ lʒ vitatē iſtius articuli poſſim⁹ defendere ꝯ aduerſarios vitatis eni ipʒ nō poſſum⁹ deducere euidēter vt demōſtret̄ queadmodū in politia pōt aliqs regm ſibi traditū a prībus defenſare: qð nō poſſet ſuis virib⁹ acqrere. ¶ Sʒ ꝯ iſtā ſniaʒ que cōis eſt theorum ſolet iſtari 4r. ¶ Primo. qꝛ ꝓhi deuenerūt in notitiā trinitatis: ſicut recitat btūs Aug. in lib. de ciui. dei. de Platone ꝗ poſuit deū ⁊ natū de deo mentem: ⁊ de Porphyrio ꝗ poſuit prem ⁊ filium ⁊ iſtoꝝ mem: ⁊ tn̄ iſti fide carebant. ¶ 2°. qꝛ tūc eſt vnūqdqʒ ꝑfectū cuʒ pōt ſibi ſilem generare: ſicut dixerūt ꝓhi nāli lumine ducti: ſed de⁹ eſt ens ꝑfectiſſimū. ꝗ maxie ſui ſilis gnātiuum. ¶ 3°. qꝛ oē bonū eſt cōicatiuū ſuipſius: ſic̄ nālis rō dictat: ⁊ q̄to magis bonū: tāto magis cōicatiuū: ſʒ de⁹ eſt infite bonus. ꝗ infite cōicatiuus: ⁊ iſtud nō pōt eē ex: ꝓꝑ diſſimilitudinē creature. ꝗ ad itra ꝑſonaꝝ emanatione. ¶ 4°. qꝛ nā q̄to actuale tāto actuoſa: cū actus ſcðs ſit pmo ꝓpoꝛtio. Sed de⁹ eſt act⁹ īfinitus. ꝗ hʒ infinitā actualitatē: ⁊ iſtā hēc nō pōt niſi ad itra: cū creatura nō ſit capax tante actiuitatis. ¶ Dī aūt ad pmā inſtātiā ꝙ ꝓhi ⁊ ſpecialr platonici dixerūt aliq̄ credita ⁊ nō euidēter demōſtrata ſicut pʒ ex dictis eoꝝ in libris: ⁊ forſan eis reuelata fuerūt. ¶ Et ad illud 2m dī. gnāre ſibi ſile eſt perfectio iperfecta ſupplens impfectionē: qꝛ corruptibilia nec pnt cōſeruari in eodē vel in vno indiuiduo: opʒ ꝙ cōſeruent̄ in eadē ſpē. ¶ Vn̄ videmus ꝙ entia perfectiſſima: vt intelligentie ⁊ corpa ſupceleſtia non gnānt

C

Reſolutio hui⁹ puncti. Illud eſt poſſe defēdē: aliud poſſe demr̄at credita. A.1. ꝯtrare Obo 4r notabilis.

D

Vide lib. 10. ci. ⁊ de trini. 2. de aīa: c. 4. metheo. ⁊ in ꝓhe⁹ meta.

Platonici ſacre in ꝓhi⁹ theologi.

Perfectio 2a viā ſco. 3. d. 2.

ſibi ſilia. ¶ Et ad 3am inſtātiā. ꝙ ſicut de⁹ hʒ infinitam bonitatē: ita hʒ infinitā cauſalitatē: ⁊ tn̄ nō pōt ſibi infinitū equale creare: qꝛ illud nō eſt ſibi cāpabile: ⁊ ita vt infinite ſuam bonitatē cōicare: dicerēt ꝓhi ꝙ nō eſt h̄ ex pte eius cui cōicat̄. ¶ Et ad 4m. ꝙ ſic deus hʒ infinitā vim creatiuā: ſicut infinitā ꝓductiuā: ⁊ tn̄ nō pōt equale ſibi creare: ita dicerent ꝓhi ꝙ lʒ habeat viā ꝓductiuā ⁊ actiuā infinitā: nō pōt cū infinitū ꝓducere: qꝛ iſtud eſt īproducibile: lʒ autem iſtud non ſit veruʒ: tamen oppoſitū non eſt manifeſtū in lumine naturali. Arta autē principalia procedunt ſuis vijs.

E

Dei cāſitas ⁊ vis creatiua ſʒ cui ei⁹ cōicabilitas ⁊ vis ꝓductiua ſunt infinite.

¶ Queſtio. III.

Tertia queſtio eſt. Utrū diuina eſſentia ſit in tribus perſonis beatiſſime trinitatis diſtincte. Et vī ꝙ ſic: qꝛ vt ſcribit̄ Geñ. 1. ca. In pn̄° creauit deus celū ⁊ terraʒ. Dicit magr̄ hyſtor ꝙ hebreus hʒ elion. i. dij vn̄ vī aliquo mō diuinitas multipli: cū ibi in plurali ſic deſcribet̄. ¶ Sʒ ꝯ. qꝛ ſūt tres ꝗ teſtimoniū dant in celo pater: vbū: ⁊ ſpūs. ſ. ⁊ hi tres vnū ſunt. ſcribit btūs Joā. in pa canonica ſua. 5. c. ¶ Illud aūt qð eſt vnum ſm ꝙ vnū eſt indiſtinctū. ergo cum diuine ꝑſone ſint vnuʒ in eſſentia ipſa: non poterunt eſſe diſtincte.

F

Circa iſtam qōnem primo eſt negodum ad partem affirmatiuam. ⁊ 2° ad negatiuam.

Quantum ad pmā ptē ſunt. 10. dicta cuiuſdaʒ moderni doctoris: que faciunt nonnullā difficultatē circa articulū trinitatis. quoꝝ pm eſt. ꝙ diuina eſſentia diſtinguit̄ multipr numerat̄ ⁊ diuidit̄ in eſſe relatiuo: manēs indiſtincta nō multipla: nec numerata: nec diuiſa in eſſe abto: ad dictū aūt iſtud ſicut expoſuit fuit motus: vt vitaret diſtōnē foꝛmalē: quā aliq ponunt inter eſſentiā diuinā: ⁊ ꝓꝑ iſtā vulgatiſſimā rōneʒ: que fundat̄ in p̈ pn̄° cōplexo: qꝛ eſſentia cōicat̄ ⁊ ꝓprietas relatiua nō cōicat̄: que rō dī achilles apud modernos theologos. ¶ Et tūc dī ad iſtā rōnē: ꝙ ſicut diuina eēntia cōicat̄ in eē abto: ita ⁊ relao: ⁊ ſicut relatio eſt incōicabilis: ita diuina eēntia in eſſe relatiuo: ⁊ ꝓꝑ hoc ponit eſſentiā in tali eſſe diſtinctā. ¶ Iſtud aūt dictū dupl̄r deficit. pmo qꝛ incidit in id qð vitare intēdit. ¶ 2°. qꝛ multitudinē deoꝝ: ſm opinionem paganoꝝ inducit. ¶ Primū punctū declarat̄ 4r. Primo. qꝛ ſicut arguebat̄ de eēntia ⁊ relōne ꝙ diſtinguit̄: qꝛ vnū cōicabile ⁊ reliquū nō: ita nūc arguit̄ de eſſe abto ⁊ reſpectiuo: quorū vnū ipſe dicit multiplicari ⁊ reliquū non: ⁊ ſic erunt duo eſſe diſtincta in eadē ꝑſona: qð ipſe negat. ¶ 2°. qꝛ eſſe abm nō eſt aliud ab eēntia: ⁊ eē relatiuū nō eſt aliud a relōne: ſm iſtius dicta: ⁊ iō cū diſtinguat inter abm ⁊ reſpectiuū: eodē mō opʒ vt diſtinguat inter eſſentiam ⁊ relōnē. ¶ 3°. qꝛ oīa argumēta que fiunt de eſſentia ⁊ relatione ꝑ extrema ꝯdictionis: q̄ vitare intēdit fieri pnt de eſſe abſoluto ⁊ reſpectiuo: cū eis attribuat multa cōtradictionis extrema: vt multiplicari ⁊ diuidi ⁊ numerari: ⁊ ſic manet ei difficultas tota. ¶ 4°. quia ꝓꝑ extrema ꝯdictionis q̄ applicant̄ ad eſſentiā diuā ⁊ ꝓprietatē: ponit iſtā diſtinctioneʒ de eſſe abto ⁊ reſpectiuo: ⁊ iō cū extrema talia imo oīa talia eadē applicent̄ ad eſſe abſolutū ⁊ reſpectiuū: opʒ ipſaʒ aliā diſtōnē ponere: ſic̄ pmo: ⁊ ſicut vnā diſtōnē ponit plures. ¶ 2m pūctū iſti⁹ doctoris 4r oſtēdit̄. ſ. ꝙ inducat multitudineʒ deoꝝ: ſic̄ dicūt pagani. pmo qꝛ ſi eēntia aliquo mō diſtinguit̄ in pře ⁊ filio: eodeʒ mō quo diſtinguit̄ eſt alia ⁊ alia: ⁊ ſic alia ⁊ alia diuinitas iſto mō: ⁊ ꝑ ꝯñs ali⁹ ⁊ alius de⁹ in eē relatiuo in quo ponit̄ iſta diſtinctio. ¶ 2°. qꝛ ſi eſſentia multiplicat̄: vt dī ſm ei⁹ vocabulū: eodē mō ⁊ deitates erunt plures ꝑ eundē modū: ⁊ ſic plures dij. ¶ 3°. qꝛ ſi eſſentia numerat̄ vt dicit eiuſdē termini vocabulū: tūc

Arti primo. Dictū doctoris aliqꝫ: qre aureolā ⁊ ochā ⁊ ſucceſſores hic: ⁊ cōcurrētes h⁹: q dicta piculoſa ſatis ſūt. qre recte impugnant h̄.

G

Impugnatio 2i principalis.

Qꝛ incidit in id qð vitare volebat ad modū ſylle ⁊ caribdis oſtēdit̄ 4r.

H

Qꝛ ſic opinādo ponit cum paganis plres deos oñdit̄ 4r.

21. l. talis vl' mūo.

I nō erit eadē numero deitas in trib⁹ ꝑſonis in tali eē relatiuo: ⁊ ꝑ ꝯñs nec vnus deus nuō in tribus ꝑſonis vel tres ꝑſone. ¶ 4°. q2 ſi eēntia diuina: vt dicit ei⁹ vocabulū q̄tū: tūc tota diuinitas nō erit in qualibet ꝑſona: nec tā ta erit vna perſona: ſicut hñt eſſe tres: cum talis diuiſio ſingulare entis ſit totius in partes: ⁊ omne totū ſit maius ſua parte: ꝙ eſt ꝯtra determinationem beati Aug. 6. de tri. doctor tamen hoc vocabulum finaliter dimiſit: me audiente ceteris retentis.

Vide de fide ad pe. cap. i. ⁊ alib. Aug.

Secundū dctm̄ iſtius doctoris eſt. ꝙ diuina eēntia ſm̄ eſſe ſuū ꝓpriū nō eſt diſtincta: tn̄ ē diſtincta vt ꝯſtitutiua ꝑſone que ꝯſtituit̄ in q̄d ex eēntia: ſicut funda^ll^ ꝑn⁹ ꝑ modū mãe: ⁊ ex relone ꝑ modū for^e^. ¶ Sz ꝯ iſtud dctm̄ arguit̄ q̄druplici rōne. P⁹ eſt: q2 diuina eēntia ſm̄ ſuū eē ꝓpriū eſt ꝯſtitutiua: aliogn ꝑſona ꝯſtituta nō eſſet ſm̄ ꝓpriū eē dei: ⁊ ſi diſtinguit̄ eēntia vt eſt ꝯſtitutiua ꝑſone: neccīuz eſt vt ſm̄ eē ꝓpriū diſtinguat̄. ¶ 2⁹ eſt. q2 eēntia diuina ſm̄ ſuum eſſe ab^m^ ꝯſtituit ꝑſonā in q̄ icludit̄ eē ad ſe: ⁊ eē ad aliud: ex. 7. de trini. ⁊ iō ſi ſm̄ ꝙ ꝯſtituit ꝑſonā eēt diſticta a ſe: cū ꝯſtituat eā ſm̄ eſſe ab^m^: ſz illud eſſe ab^m^ eſſet diſtincta. ¶ 3⁹ eſt. q2 eēntia diuina nō eſt in ꝑma ꝑſona: niſi vt ꝯſti^ua^ ꝑſone: cuiꝰ ſuū ineſſe ſit ꝯſti^re^: ⁊ iō ſi vt eſt ꝯſti^ua^ diſtinguitur nullo mō eſt in ꝑſona niſi diſtincta: ⁊ ſic ſm̄ eſſe ab^m^ ſm̄ ꝙ eſt in ꝑſona. ¶ 4⁹ eſt. q2 ſicut ꝑſone nō diſtinguunt̄ ꝑ proprietates: niſi vt ſunt earū ꝯſti^ue^: queādmodū ſpēs in gñe cōueniūt: vt eſt earū cōſtitutiuū: ſic ꝑ diūas diſtinguunt̄: vt ſunt earū ꝑn⁹ cōſtitutiua: cū ꝑ diuinā eſſentiā: vt intrat ꝯſtōnē ꝑſone/ſint idē: nō pñt ꝑ eā eē diſtincte. ¶ Sz ꝯ iſtā ſniā inſtat̄ 4^r^. ¶ Prio. q2 eēntia diuina in pře eſt a ſe ⁊ nō in filio in quo eſt a pře: ⁊ ſic cū extrema ꝯdictionis dicant̄ de eēn^a^ in pře ⁊ in filio erit aliquo mō diſtincta/ꝑ ꝑ^m^ ꝑn^m^: ꝙ nō ꝯtingit idē affirmare ⁊ negare. ¶ 2⁹ q2 eēn^a^ in pře eſt ꝑ^m^ ꝑn^m^ gñandi filiū: ⁊ nō eēntia in filio. ¶ 3°. q2 eēntia in filio hꝫ gnōnē eternā ⁊ nō in pře. ¶ 4°. q2 q̄cūq3 ita ſe hñt ꝙ vnum negat̄ ab alio: eo mō ſunt diſticta: quo abiuicē negant̄: cū negatio ſit nota diſtinctionis: ſic affirmatio identitatis: eſſentia aūt in filio negat̄ ab eēntia in pře. g̊ ibi eſt aliq̄ diſtō: qḋ ꝓbat̄ tali ſyllo: nullū eēntiale in pře eſt cōicatū ꝑ gnōnē. oē eēntiale in filio eſt cōicatū ꝑ gnōnē. g̊ nullū eſſentiale in filio eſt eēntiale in pře. ¶ Ad ꝑmā iſtāntiā dī. ꝙ eēn^a^ diuina vt ꝯſti^ua^ pris nō eſt a ſe eo mō quo accipit btūs Augu. pr^re^ ꝑme origis: ſed vt ſic eſt ab^m^: ⁊ dato ꝙ ſit in filio: vt eſt eius ꝯſti^ua^: nō eſt ab alio: ſz ꝑ ſuū eē ab^m^: lz in filio ſit ab alio: tn̄ vt ꝯuenit filiū eſt ꝯſti^ua^: ⁊ ſic nō ſūt extrema ꝯdictiōis. ¶ Ad 2^m^ dī. ꝙ eēn^a^ vt ꝯſtitutiua triū ꝑſonarū eſt ꝑn^m^ gñandi: ſz nō tribus: imo ſoli pri: ⁊ ſic vitat̄ ꝯdictio: q2 eēntia in filio. ſ. exñs: eſt ꝑn^m^ gñandi: ſed ipſa tm̄ pri. ¶ Ad 3^m^ dī. ꝙ diuinitas vt eſt ꝯſti^ua^ ꝑſonarū diuꝫ eſt terminꝰ formalis gnōnis ſolius filij. vn̄ in trib⁹ ꝑſonis exiſtens ipſa terminat formalē gnōnē vbꝫ: lz nō vt exiſtēs in tribus: ſz tm̄ in filio: illa aūt reduplicatio facit alietatē in reſpectiuo tn̄. ¶ Ad 4^m^ ꝙ minor eſt falſa. ⁊ ad ſyllogiſmum negantem: minor negat̄. q2 omne eſſentiale in patre exñs eſt cōmunicatū filio per gnōnē: imo nihil cōmunicat̄ filio niſi ſit eſſentiale in patre.

Impugnatio quadruplex.

K

Inſtat̄ q̄druplicite ꝯ opinionem.

L

Soluta pre clare. x. tri. i. ⁊ alibi. vide vt noſti.

M

Tertium iſtius doctoris dctm̄ eſt. ꝙ ꝑſone diuine diſtinguunt̄ ſe totis: q2 cū in q̄libet ꝑſona nō ſit niſi vna ſimplex realitas: opꝫ vt ſi ꝑſone diuine realr̄ diſtinguunt̄ ꝙ totis ſuis realitatib⁹ diſtinguant̄. ¶ Sz ꝯ iſtud argr̄ 4^r^. ¶ Prio. q2 illa q̄ ſe totis diſtinguunt̄ in nullo ſibi ꝯueniūt: cū ſint ꝑ diuerſa. ſz ꝑſone diuine in ſua ſuba ⁊ nã hñt verā ⁊ realē ꝯueniētiā. g̊ nō ſe totis diſtiguūt̄: cū ſm̄ idē nō poſſunt oīno ꝯuenire ⁊ differre. ¶ 2°. q2 diuina ꝑſona ꝯſtat ex eē ab^to^ ⁊ reſpectiuo ipſaꝫ cōſtituēte. vt pꝫ ex. 7. de tri. ⁊ iō ſi ꝑſona ſe tota diſtinguit̄: tā in eē ab^to^ q̄ꝫ in eſſe reſpectiuo diſtinguit̄: qḋ iſte negat. ¶ 3°. q2 illa q̄ ꝑ aliq̄d ſui ita ꝯueniūt ꝙ nō diſtinguunt̄ ſe totis nō diſtinguūt̄: cū nō diſtiguant̄ oīb⁹ q̄ ſūt in eis: ſz ꝑſone diue ita ꝯueniūt i eē ab^to^: vt iſte cōcedit: ꝙ nō diſtiguūt̄ in eo. g̊ ſe totis nō diſtinguuntur. ¶ 4°. q2 iſte ponit ꝙ eēn^a^ ſm̄ ſuū eē intrinſecū ⁊ ꝓpriū nō eſt diſtincta: ſz ſm̄ tale eē eſt in ꝑſona. g̊ ꝑſona nō eſt ſm̄ tale eē ſibi itrinſecum diſtincta: ⁊ ſic nō ſe ipſa tota. ¶ Jō dico ſic recitant antiq̄ doctores: ꝙ iſte fuit error ſpoſitini q̄ poſuit diuinas ꝑſonas ꝑ diuerſas: vt ſaluaret ſimplicitate diuinā. ¶ Sz oritur dubitatio. q2 oē ſimplex a quocūq3 diſtinguit̄ ſeipſo diſtiguit̄: cū nō hēat aliud ⁊ aliud: ⁊ iō cū ꝑſona diuina ſit ſimp^ma^ ſe tota a quocūq3 eſt diſtincta: ſicut eēn^a^ aut ꝓprietas relatiua: cuꝫ ita ſimplex ſit ꝑſona ſicut eēn^a^. ¶ Dī aūt ꝙ in ſimplic^ib⁹^ nō eſt ꝓpe totū ⁊ ps: ſz iꝓprie accipit̄ totū in ꝑſona ꝓ oī eo qḋ eſt in ea: ⁊ tūc dico ꝙ nō oē ſimplex ſe toto diſtinguit̄: nec diuina ꝑſona: q2 tūc diſtingueret̄ ſm̄ eē ab^m^: ſicut ſm̄ eſſe reſpectiuū. ꝯ doctorē iſtū. ¶ 2⁹ diffi. q2 cū oīa q̄ ſūt in eadē ꝑſona ſint idē ꝑ eādē realitatē: que eſt in ea: opꝫ vt tota illa realitate diſtinguat̄ ꝑſona a ꝑſona: aliogn ſi ꝑ aliā ꝯuenirent: tunc eſſent due realitates in vna perſona. ¶ Dī aūt ꝙ tota ſua realitate diſtiguit̄ ꝑſona a ꝑſona: ⁊ vt illa realitas eſt ꝓprietas: ⁊ tota realitas eſt idē cū eadē: vt illa realitas eſt eadē eēntie: eadē q̄ppe realitas eſt eēntie ⁊ ꝓprietatis: ⁊ tamen nō ſm̄ idem: ſicut ponūt ꝑ idem eſſe ꝙ eſt in compoſito formam habere eſſe diſtinctum a mã eſſentialr̄: ⁊ idem ſuppoſitalr̄.

N

Error ſpoſitini.

Dubia nāſcū

O

In ſimplicib⁹: neq3 totū neq3 pře ꝓprie: ſz extenſiue.

P

Quartum dctm̄ iſtius doctoris eſt. ꝙ eſſentia diuina in tali eſſe relatiuo nō diſtinguitur formalr̄ ſz fundamētalr̄: q2 qn̄ aliq̄d cōſtat ex aliq̄ ſicut ex mã ⁊ ex alio ſicut forma: formale ꝯſti^m^ nō ſolū diſtiguit cōſtitutū: ſz et̄ funda^m^: ſicut forma nō ſolū diſtiguit cōpo^m^: ſed et̄ mãꝫ: ꝑſona āt diuina: vt iſte iducit/ē ꝯſtituta ex eēn^a^. q. ꝓ mã ⁊ ꝓprietate. q. ꝓ forma. g̊ ꝓprietas nō ſoluꝫ diſtinguit̄ ꝓ mã: ſz et̄ ꝓ eēn^a^. ¶ Sz ꝯ iſtō dctm̄ argr̄ 4^r^. Primo. q2 ſi eēn^a^ diuina diſtinguit/fundamētalr̄ diſtiguit vt fundat relonē: ſz ei⁹ ꝓceſſuꝫ: ſz ꝯſtat ꝙ fundat relonē ſm̄ ſuū eē ab^m^: aliogn eēt ꝓceſſus in īfinitū. g̊ ſm̄ te/eēt in eē ab^to^ diſticta. ¶ 2°. q2 eē ab^m^ fundat eē reſpectiuū in ꝑſona: cū nō ſint ibi niſi iſta duo: ⁊ oē re^um^ ſit aliq̄d excepta relone ex. 7. de tri. ⁊ ſic eē ab^m^ diſtiguit̄ a relone: cuiꝰ opp^m^ ponis. ¶ 3°. q2 eēn^a^ vt fūdat ꝑmā relonē ꝯuenit oēm relonē fundatā in ea: cū fundamētū ordie nãe ꝯueniat illō qḋ fundat̄. g̊ ſi diſtinguit vt fundat: añ oēꝫ rela^m^ diſtiguit̄: ⁊ ſic in eē ab^to^. ¶ 4°. q2 tūc ꝑſone diuine forēt ꝯſtitute ꝑ ab^to^: ꝓ eo ꝙ diſtōnē formalē ꝯueniret diſtinctio eēntie fundamētalis: ⁊ ꝑ⁹ diſtō nō ſit niſi ꝑ ꝯſtitutiua: q̄ tūc eēnt ab^ta^ añ tales re^e^. ¶ Jō dico ꝙ eēntia: nec formalr̄. nec fundamētalr̄ eſt diſticta. ¶ Sz orit̄ du^m^ quō pñt fundari iſte relones diſticte in diuina eēn^a^: qn̄ diſtiguāt eā fūdamētalr̄: cū oīs forma ſuo fūdamēto cōicet actū ꝓpriū. ¶ Dī ꝙ ꝓprietas ꝑſonalis vel indiuidualis fundata in nã: nūq̄ꝫ diſtiguit ipſaꝫ nãm: ſz ſe acceptā: ⁊ ita nec forma mãm: qn̄ ſit in ſe vna vt ꝑus: vn̄ ſuū actū ponūt diſtinguēdo totaliter circa conſtitutum.

Eſſentiā diuinā multiplicari numerari diuidi ⁊ diſtigui vt ꝑſona cōſtitutiua: ꝑſonaſq3 ſe totis diſtingui. ipamq3 eſſenciā i eē relatiuo nō formaliter: ſz fundamētalr̄ diſtingui hactenus recitauit.

Impugnatio 4^x^ ⁊ efficax.

Q

Dubium.

Aū ſco. 5. dī. i. ⁊ vbi ibi notaui.

Quintū dctm̄ iſtius doctoris eſt. ꝙ lꝫ diuina eēntia diſtinguat̄ ⁊ numeret̄ in eē relatiuo: tn̄ i tali eē nō gnāt nec gñat̄: q2 tūc attingeret eē ꝑ gnōnem. ¶ Sz iſtud dctm̄ nō eſt ꝯñr adiunctū: ſicut declarat̄ quadruplici via. ¶ Pria eſt. q2 oē diſtinctū realr̄ in diuis a ꝑſona pris eſt ꝓductū a pře: aliogn in diuis eēt igenitū aliō a pře realr̄ diſtinctū. ſz ꝑ te eēntia filij ab eēn^a^ pris eſt realr̄ diſticta in eē relatiuo: ⁊ ꝑ ꝯñs a pře. g̊ eēntia filij in eē relatiuo eſt genita. ¶ 2⁹ via eſt. q2 diſtō realis

A. i. acciperet

Impugnatio q̄druplex.

in diuinis

A in diuinis nõ eſt niſi p origines:ꝛ iõ opꝫ vt oẽ realr ab alio diſtinctũ ſit originãs vel originatũ:ſꝫ eſſentia diuina in filio nõ eſt originãs.ḡ eſt ibi origiata. ¶ 3ª via eſt:qꝛ pſona ſe tota,p te,diſtinguit.ḡ eadẽ rõne ſe tota pducit:ſi ex eo ꝙ ſe tota diſtiguit iferr(vt pꝫ)ꝙ eẽntia que eſt in ea diſtinguat.ḡ ex h ꝙ ſe tota gignit põt iferri ꝙ eſſentia que eſt in ea gignit. ¶ 4ª via eſt.ꝙ eẽntia diſtiguit fundamẽtalr ſꝫ iſtũ:qꝛ relo eſt in ea:ſicut in fundamento eadẽ.ḡ rõne gnãbit. ¶ Iõ pꝫ manifeſte itelligẽti ꝙ illud idẽ qḋ dicit de diſtõne hꝫ dicere de gnõne. ¶ Sed orit duᵐ ſi dꝫ itelligi ꝙ deꝰ ſit diſtincꝰ a deo:ſicꝫ ꝙ ſit genitus deꝰ a deo. ¶ Dĩ aũt ꝙ iſta locutio ſit valde piculoſa:qꝛ in oĩ diſtõne eſt aliq̃ alietas nec̃io:ꝛ iõ vbi deus diſtincꝰ ibi deꝰ aliꝰ:nos aũt deũ aliuꝫ neſcimus pter deũ. ¶ 2ª diſ.q̃re ita hĩ nõ põt ꝯcedi.deꝰ diſticꝰ,ſicut deꝰ genitꝰ:cũ oẽ genitũ ſꝫ ꝙ genitũ:ſit diſtinctũ a gignẽte. ¶ Dĩ aũt ꝙ cũ filꝰ a pre ſit genitꝰ nec̃io ſit ab eo diſtinctus:nõ tñ deꝰ diſtincꝰ:ſicut deꝰ genitꝰ:qꝛ diſtictio imediate fundat ſupra ꝓprietatẽ:ſicut oĩs diſtictio fundat in pncipijs diſtõnis.gnãtio aũt imediate ſupra deitatẽ:que eſt pnᵐ gnãndi:ꝛ iõ deꝰ eſt genitꝰ:lꝫ nõ deꝰ aliꝰ. ¶ Sꝫ remanet duᵐ.qꝛ cõiter dicit ꝙ diſtictio diuinarũ pſonaꝝ nõ eſt aliud ab ipſis:ꝛ eaꝝ ꝓprietatibꝰ cum ſit fundata in eis:ꝛ iõ imediate fundat in eẽntia. ¶ Dĩ ađ ꝙ ſi iſtud dcm cõe eſt verũ:tũc nullus põt euadere:qn eẽntia diſtinguat ſicut pnᵐ diſtinctiuũ in quo fundatur diſtictio.ꝛ ꝙ deꝰ ſit aliꝰ ſicꝫ genitꝰ:ita ꝙ vnũ ſit ibi eẽ aliũ ꝛ eẽ genitũ:ꝛ iõ dico ꝙ iſta pſonarũ diſtinctio eſt habitudo fundata ſuper origines ipſas.

Dubia curioſa.
Et ſi deꝰ deũ: nõ tñ diſticiũ genuit: qḋ ꝯſidera ꝛ q̃re. Iudith.8.ꝛ alibi.
B
Nõ opinat.

Sextum

dictũ eſt.ꝙ in oĩbus ſimplibꝰ eſt idẽ oĩno ꝯcretũ ꝛ abſtractũ:ꝛ iõ cum deꝰ ꝛ deitas ſint oĩno idẽ:ſicut deus diſtinguit ꝛ deitas eſt diſtincta. Qz aũt deꝰ diſtinguat,pbat. Tũ qꝛ deꝰ referẽ ad deũ:ꝛ nõ eſt relatio niſi ad diſtinctũ. Tũ qꝛ deꝰ gnãt deũ:ꝛ nõ ſe.ḡ aliũ. ¶ Iſta aũt rõ peccat duplr. ¶ Pͥo qꝛ imitat arriũ. Iſta aũt fuit rõ arrianoꝝ ad oſtẽdẽdã diſtictionẽ ſubalẽ inter prẽm ꝛ filiũ:vt pꝫ.5.de tri. ¶ 2º.qꝛ ꝯcludit ꝯtra ipm qui ponit ꝙ eſſentia ꝛ pſona ſunt oĩno idẽ:ſicꝫ deꝰ ꝛ deitas:ꝛ tñ dicit ꝙ eſſentia diſtinguit ſimplr p relationẽ ꝛ nõ pſona. ¶ Dico tñ ꝙ dato ꝙ deꝰ diſtingueret nõ deitas:ſicut deꝰ gnãt ꝛ nõ diuinitas:ꝛ cum dicit.ꝙ ꝯcretũ ꝛ abſtractũ ſũt oĩno idẽ in talibꝰ:iſta eſt falſa:qꝛ qñcũqꝫ deꝰ ſupponit p pſona:vt cũ dĩ.deꝰ gnãt ꝛ gñat:mõ pſona nõ eſt idẽ ꝯuertibilr cũ eẽntia.ꝛ vlteriꝰ veꝝ eſt.ꝙ deꝰ diſtinguit:ſicut referẽ aut gignit:ſicꝫ fuit declaratũ:ꝛ tũc lꝫ ſit veꝝ ꝙ oẽ ꝙ referẽ diſtinguit:nõ tñ niſi icõgruũ in ſuo noĩe quo referẽ. ¶ Dicit vlterius iſte doctor.ꝙ ſicꝫ ꝓprietates relatiue ſe hñt ad eſſentiaꝫ ſm vnitatẽ:ita eꝯ.eẽntia ſe hꝫ ad ꝓpetates ſꝫ diſtõnẽ:ꝛ iõ dicit ꝙ ſicut ꝓprietates vniunt in eſſentia q̃tuꝫ ad eẽ abſtractũ:ita vĩ ꝙ eſſentia ſic diſtincta ſub ꝓprietatibꝰ in ineẽ reo. ¶ Iſta tñ reductio nõ hꝫ efficaciã:qꝛ procedit p ſilẽ:cũ tñ nõ ſit ſilẽ:p eo ꝙ nõ eſt ſilis pceſſus a priorib ad poſteriora ꝛ eꝯ.ſicut declarat in exemplo quadruplici. ¶ Primo:qꝛ lꝫ nã humana ꝛ diuina ſint vnite in ſuppoſito vbi:tñ ſuppoſitũ vbi nõ eſt in eis aliquo modo diſtinctũ. ¶ 2º.qꝛ lꝫ plura accñtia in eadeꝫ ſuba ſint vnũ ſuppoſito:tñ ſuba ſub illis accñtibꝰ nõ eſt diſtincta. ¶ 3º.qꝛ lꝫ paternitas ꝛ filiatio ſint vnuꝫ in eſſentia:tñ eẽnª diuina i eis nõ eſt diſticta:cũ iter talia nõ ſit diſtictio pſonalis. ¶ 4º.qꝛ lꝫ omnia creabilia habeant vnitatem aliquam in deo ſm btm Diony.de diui.no.tamẽ deus in creaturis nõ eſt diuiſus.

C
Reductio opinãs.
D
Impugnª 4ª

Septimũ

dictũ eſt.ꝙ ſicut põt ſtare idẽtitas relatiua cũ diſtinctione rõnis:vt pꝫ in gnãtione actiua ꝛ pãiuitate:que ſunt vnica relatio:ſola relõne diſtincta:ita põt ſtare idẽtitas in eẽ abto cũ diſtõne ipſius eſſentie in eẽ reſpectiuo:ꝛ iſtud eadẽ facilitate cõtẽnitur qua pbat:qꝛ aliter nõ cõfirmat. ¶ Sed cõtra iſtud dictum arguit quadruplr. ¶ Primo.qꝛ illud qḋ nullo modo eſt aliud ab eẽ abto,nullo modo poteſt diſtingui niſi diſtincto eẽ abto:eſſentia aũt diuina ſm iſtum nullo mõ eſt aliud ab iſto eẽ abto diſtincta.ergo nõ põt fieri diſtinctio in eẽ:qn fiat in eẽ abto eodem modo. ¶ 2º.quia quãdo aliqua ſunt idem cõuertibilr:multiplicato vno multiplicat reliquũ:aliogn nõ cõuerterent:ſed eſſentia diuina ꝛ illud eẽ abſolutũ ſunt idẽ cõuertibiliter:vt de ſe patet in omnibus eſſentialibus:ꝛ habet in.3.de vnica ꝛ diſcreta theoª.ergo non põt fieri multiplicatio in eſſentia quin fiat in eẽ abto. ¶ 3º.quia eſſentia per te,nõ eſt diſtincta:niſi quia habet illud eẽ relatiuũ:ſed abᵐ habet in ſe fundaʳ illud eẽ tñ.ergo eodem mõ eẽ abᵐ eſt diſtinctum:ꝛ ſic diſtinctio eſt in eẽ abto. ¶ 4º.quia impoſſibile eſt diſtingui aliquam eſſentiã:qn eo modo diſtinguat eius ꝓpriuꝫ eẽ.aliogn non eſſet ei ꝓpriũ:ſed eẽ abᵐ diuinuꝫ eſt ꝓpriuꝫ oĩuꝫ eſſentialiũ que ſunt in deo.ergo nõ erit in eſſentialibus diſtinctio qn ſit in eẽ abto. ¶ Ideo pꝫ ꝙ iſte volẽs vitare diſtõnem eẽ abti incidit in diſtinctionẽ eẽ ipſius abſoluti. ¶ Sed oritur dubiuꝫ:qꝛ forſitan diceret iſte:ꝙ ſicut eſſentia eſt diſtincta in eẽ relatiuo:ꝛ ita eẽ abᵐ diſtinguit in tali eẽ reo. ¶ Iſtud tamen nõ valet:qꝛ facit coincidere mẽbra ſue pme diuiſionis:cum ponit ſub alio:tamen qꝛ facit ꝙ idem eſt diuiſuꝫ ꝛ diuidẽs.ſ.idẽ accipit eẽ abᵐ ꝛ eſſentiam oĩno:vnde nõ capit intellꝰ ꝙ eẽ abᵐ diſtinguit qn diſtinctio ſit in eẽ abto.

Cũ diſtõne eſſentie i eẽ relatiuo ideꝫ nec gnãri:nec generare ſtare in ſimplicibꝰ idẽ ptiue cõcretũ abſtracto ſore idẽtitatẽ q̃ꝫ i eẽ abſoluto cũ diſtõne i eẽ relatiuo vel cũ idẽtitate penitꝰ rei diſtõi ẽ rõnis ſtare h ĩ tribꝰ imediate ſupra dic ꝛ.
E
Impugnª 4ª
F
Dubium.

Octauum

dictum eſt ꝙ nõ eſt cõcedenduꝫ ſimpliciter ꝙ eſſentia diuina ſit in perſonis diſtincta ſine additione iſta in eẽ reo:qꝛ tunc eſſet ſenſus.ꝙ ſm ſe eſſet diſtincta:qḋ ipſe nõ ponit. ¶ Sed ꝯtra iſtud dictũ arguit quadruplr.quia qcq̃d repugnat alicui termino repugnat ei ſumpto cuꝫ determinatione nõ diminuẽte,per locum a toto termino.ſed eẽ relaᵐ nõ diminuit de rõne diuine eſſentie:cuꝫ fundetur in ea.ergo ſi diſtinctio repugnat eſſentie ſm ſe repugnabit ei in eẽ reo. ¶ 2º.quia qcq̃d ꝯuenit alicui termino ſumpto cum determinatione nõ diminuente conuenit ſine illa determinatione abte,per locum a parte in mõ:ſed eẽ relaᵐ nõ diminuit de rõne diuine eſſentie:cuꝫ pſona habeat vtrũqꝫ eẽ in ſe.ergo ſi eſſentia diuina eſt diſtincta in reo eẽ:ſimplr eſt diſtincta. ¶ 3º.quia eſſentia in eẽ reo:aut eſt ſimplr eẽntia:aut nõ.ꝛ vere ſi nõ:tũc vere nõ eſſentia diſticta in eẽ reo:qḋ eſt ꝓpoſitũ.ſi ſic:tũc vere erit ipſa in ſe diſtincta. ¶ 4º.quia eſſentia ſumpta in eẽ abto ꝛ in eẽ reſpectiuo:aut eſt eadem oĩno:aut alia ꝛ alia.ſi eadẽ oĩno:ſi vna eſt diſtincta ꝛ reliqua.ſi aliquo mõ alia:tunc aliquo mõ erunt due eſſentie:in qualibet pſona:ꝛ ſic 4º ad minꝰ eẽntie erunt in diuinis. ¶ Sꝫ orit diffi.qꝛ forte dicerẽt aliqui ꝙ relaᵐ eẽ diminuit de rõne eẽntie p Augu.de tri. Si eſſentia eſt ad aliḋ,iã nõ eſt eẽnª. ¶ Dĩ aũt ꝙ iſtḋ nõ valꝫ:qꝛ lꝫ eẽ relatiuũ diminuat cũ accipit qdditiue:nõ tñ cũ accipit denoĩatiue:ſicꝫ albũ nõ diminuit de rõne hoĩs denoĩatiue:lꝫ hĩ qdditatiue:ꝛ ita de reo eſſentie:ꝛ iõ cũ in talibꝰ dedu̾ teneãt iſti loci a toto ꝛ a pte:tñ mõ hĩ intentum.

G
Impugnª 4ª
H
Dubium.
Li.7.c.5.6. alibi.
Eẽ relaᵐ q̃liter diminuit ꝛ q̃lr nonꝰ.

Nonum

dcm ꝙ lꝫ theologi ꝯcedãt ꝙ filius eſt id qḋ prꝭ:tñ oẽs dicunt ꝙ prꝭ nõ eſt qui filius ſm documẽta btĩ Aug.ꝛ beati Hyla.in lib.de tri.ꝛ tũc iſta negatio:aut eſt rõne eſſentie:ꝛ hĩ intentũ.aut rõne relõnis:ꝛ iſtud inquit eẽ nõ põt:cuꝫ relatio non pertineat ad eẽ. ¶ Sꝫ ꝯ iſtḋ dictũ arguit 4ʳ.p qꝛ ſi negat:aut rõne eſſentie ſm ſe:aut ſm eẽ relaᵐ:in quo caꝫ di

Si l.de rõne diſtõnẽ eẽnª abſqꝫ additione nõ poni.ſi-liũqꝫ:ꝛ ſi id qḋ:nõ tñ ꝛ q: pꝭ ꝯcedi:diſtõnẽ quoqꝫ eẽntie in eẽ relatiuo ad pſonas diriga h.d in pin.3.vlt.docio

I ſtinguis.nō p̄ᵐ:quia ſic eſſentia per te, non diſtinguitꝰ. ſi aūt deꝰ zᵐ cum eſſe relatiuū ſit ipſa relatio.ergo ra/
Impugnaᵗᵒ 4ᵉ. tione relationis negatur..¶ 2°.quia pater in diuinis eſt id qȯ filius eo ꝙ conueniunt in eſſentia.ergo ſi eſſentia aliquo mō eſt diſtincta:tunc illo mō pater nō erit id qȯ filius:⁊ ꝑ ɔn̄s nec eſſentialr̄ idē:cū iſtud ſit nota idētitatis eēntialis.¶ 3°.q2 ſi nō negꝰ vna pſona de aᵃ rōne relatiōis:nūc opꝫ an̄ oēꝫ relōnē pſonas cē diſtictas:⁊ ſic ꝑ abˡᵒ ꝯſtitutā:cū negatio illa nobis p̄ſupponat cē pſonale q̄ diſtiguitꝰ pſona a pſona.¶ 4°.q2 ſublatis relōnibꝰ a deo ꝑ ipoſe:nulla eēt in diuis negaᵒ pſone a pſona:vt oēs ꝯcedūt:cū diſtō relōnis pſonalis ſit cā talis diſtinctiōis.ḡ negatio q̄ nūc eſt nō eſt niſi ꝑ ipſos reᵒ.cū ipſis ſublatis nō maneat.¶ Jō dico ꝙ cū ꝯcedit filꝰ cē id
K qȯ p̄r:iſtud eſt rōne eſſentie:cum vō negatur filius eſſe id qȯ pater:iſtud eſt rōne ꝓprietatis.⁊ cūꝫ dicit doctor ꝙ relatio non facit ad eſſe vnū:hoc eſt ad eſſe ſimplr: bene tn̄ ad eſſe perſonale:qȯ eſt determinatum.

Decimū dictū eſt.ꝙ hoc qȯ dicit de diſtōne eēntie in cē reˡⁱᵒ nō intēdit ponere niſi diſti/
Impugnaᵗᵒ 4ᵉ quadruplicis abſurditatis illatione. ctionē pſonaꝝ ⁊ relōnū:⁊ ſic vitare intēdit oēm errorē ꝙ poni poſſet.¶ Sꝫ ɔ̄ iſtud dictū iducunt q̄tuor abſurditates q̄ accipiunt ex dictis ſuis.¶ Pria eſt.ꝙ cū eadē diſtictio nō poſſit cē ſeipſa maior ⁊ minor:tanta erit diſtinctio īter eēntiā p̄ris ⁊ filij:ſicut īter eoꝝ ꝓprietates reˡⁱᵘᵃˢ.¶ 2ᵃ eſt.q2 cū ſm̄ ipꝫ relōnes ſint oīno idiſtincte in cē abˡᵒ:ſic eēntia in cē relatiuo diſtincta:non plus erūt diuine pſone idē cū eēnᵃ:q̄ꝫ in relōne:q2 ſm̄ cē abᵐ in vtroqꝫ idē:⁊ ſꝫ cē relatiuū ī vtroqꝫ diſtictū.¶ 3ᵃ eſt. q2 ſic iſta eſt ſimplr̄ va:p̄r nō eſt filꝰ:tn̄ cū additiōe:ita iſta erit ſimplr̄ va/eēntia p̄ris nō eſt eēnᵃ filij:cū vtraqꝫ
L vere eque vificaret in cē abˡᵒ ⁊ falſificaret in cē relatiuo.¶ 4ᵃ eſt.q2 ſicut repugnat p̄ri cōicare ſuā p̄nitatē filio:ita ⁊ ſuā diuinitatē:cū vtrūqꝫ ſm̄ iſtū cōicet in eſſe abˡᵒ ⁊ neutrū in cē reˡⁱᵒ. Jō pꝫ ꝙ ſm̄ doctoris iſtius dicta:nō ſtat in ſola pſonaꝝ diſtinctione:aut relōne:quia ipſe ponit ꝙ eēnᵃ ſit diſticta diſtōne fundamentali:⁊ tn̄ pſone ⁊ ꝓprietates nō diſtōne fundamētali:ſꝫ formali.

Circa 2ᵃᵐ ptē qōnis iſtius īſiſtēdo erga huiꝰ qōnis ptē negatiuā cōcurrūt alia.x.dicta q̄ premiſ/
Eſſentiā diuinā nec nūerari: nec pluraficari:nec diſtigui in aliq̄ cē reali ſis ſunt oppoſita.¶ Primū eſt.ꝙ diuitas nullo mō diſtinguit numerat:aut multiplicat in eſſe aliq̄ in pſonis btiſſime trinitatis:q2 eo mō quo multiplicarent diuinitates eēnt multi dij.qȯ nullatenꝰ eſt admittēdū:ſicut eniꝫ multe hūanitates faciūt multos hoies:ita multitᵒ aliquo mō diuinitates:eo mō quo multiplicarent facerēt multos deos.¶ Et cōfirmat iſte ꝓceſſus.Tuꝫ q2 pſonalia repugnāt eēntie tā in abſtracto q̄ꝫ in concreto:ſic gnāre repugnat diuinitati ⁊ non deo.⁊ iō ſi nullo mō p̄nt eſſe
M plures dij:nō debēt aliquo mō ꝯcedi plures diuitates. Tū q2 maius incōueniēs vi ꝙ idē deꝰ ſit deꝰ pluribus diuinitatibꝰ q̄ꝫ ꝙ eadē diuitate ſint dij multi:cuꝫ p̄ᵐ ſit ſm̄ multitudinē nār̄ū:⁊ 2ᵐ ſit ſm̄ multitudinem indiuiduoꝝ:vel ſuppoſitoꝝ.Si igit dij multi nullatenus eſſe p̄nt:nullo mō vi ꝙ diuinitas poſſit multiplicari in quocūqꝫ cē.Tum q2 btūs Diony.in lib.de vnica ⁊ diſcreta theoᵃ dicit.ꝙ ſic nō opꝫ illa q̄ ꝑtinēt ad diſcretā theoˡᵃᵐ cōfundere:ita nec illa q̄ ad vnicā diuidere. Tū q2 beatus Aug.5.de trini.declarat ex intētione ꝙ illa q̄ in trinitate ad ſe dr̄r nō pluralr̄ aliquo mō:ſed ſingulr̄ dr̄r.
Obiectio 4ᵉ. ¶ Sꝫ ɔ̄ ꝓceſſuꝫ p̄ois deductiōis iſtat 4ᵉ. ¶ Prio q2 lꝫ vnū ſuppoᵐ poſſit cē q̄le ꝑ plures q̄litates:⁊ nō plura q̄lia ꝑ vnicā:ita nō minꝰ appet poſe vnū deū cē plures diuinitates aliquo mō diſtinctas q̄ꝫ cē plures deos per
Ad I vno criſt.me. eādē oīno diuinitatē.¶ 2° q2 chr̄s eſt ſuba ꝑ nās duas. vna ex n̄is ſuppoſito:vt fides tꝫ:⁊ nūq̄ꝫ appet poſe ꝙ ꝑ

N eādē nām plura ſuppoſita ſint plēs ſubē.¶ 3° q2 ſi vbū aſſūpſiſſet tres hūanitates fuiſſet vnus hō:ſicut vnum ſuppoſitū a tribꝰ naturis denomiatū:⁊ ita multiplicatis diuitatibꝰ nō eſt tutū deū eodē mō multiplicari. ¶ 4° q2 magis ipoſe reputat tres pſonas diuinas aſſumere vnā nām:q̄ꝫ vnā pſonā aſſumere tres nās:vt declarat multiplr̄ in 3° ſniaꝝ a doctoribꝰ:⁊ iō cū tunc tres eſſent denoiati ab humanitate eadē:⁊ nūc vnꝰ a tribꝰ:minus vi ipoſe tres diuinitates aliquo mō in deo vno:q̄ꝫ vnaꝫ in tribus dijs.¶ Ad p̄ᵐ dr̄.ꝙ q̄litas eſt nā inherēs:⁊ iō vnū ſuppoᵐ eſt aptū natū denoiari a pluribꝰ talibꝰ:non ſic aūt nā diuina q̄ eſt ſūme ſubſiſtens.¶ Ad 2ᵐ.ꝙ nā humana in chr̄o tꝫ modū inherētis:nec dr̄ ſubſiſtēs ꝓpria ſubſiſtentia ſm̄ ſniam ſcōꝝ ⁊ doctoꝝ. ¶ Ad 3ᵐ ꝙ
Solemnis ſolutio. illō fuiſſet forte:q2 tres hūanitates nō fuiſſent ꝑ ſe ſubſiſtentes.Si tn̄ in verbo:ꝙ pluribꝰ diuiᵇᵘˢ repugnaret.
O ¶ Ad 4ᵐ ꝙ iſtud nō negat.ſ.a ſuppoſito eiuſdē humanitatis a tribꝰ pſonis cōiter ꝑꝑ limitᵒᵉᵐ nāe aſſumpte ad
Dubium. ſuppoᵐ vnū:que in diua nā aſſignari nō poſſet.¶ Sed oritꝰ diffi.q2 lꝫ iſte doctor ꝯcedat deitatem multiplicari in eſſe relatiuo:tn̄ pluralitateꝫ diuinitatū nullo mō adhuc cōceſſit:ſed tn̄ vnā per talē modū multiplicatam. ¶ Dr̄ aūt ꝙ h̄ nullo mō capit inteᵒ qȯ aliqȯ multiplicet ſm̄ aliquē modū ꝙn illō multitᵘᵈᵒ ſit cōcretum multitudinis.¶ Et confirmatur.q2 aut eſt eadeꝫ diuinitas in eſſe relatiuo:⁊ ſic in tali eſſe non eſt diſtinctio illa.aut nō eadē deitas:ſꝫ alia in tali eſſe:⁊ ſic due.

Secundū dcm̄ eſt.ꝙ eſſe relatiuū repugnat diue
Eſſe relatiuū eſſentie repugnare. eſſentie:⁊ iō cū diſtigui p̄ſupponat cē: diuina eſſentia nō pōt diſtingui in eſſe relatiuo qȯ ei repugnat.Q2 aūt cē relaᵐ repugnet diue eſſentie/ꝓbat ꝑ
P btm̄ Aug.7.de tri.ꝙ dicit.ꝙ ſi eēnᵃ eſt ad aliud/iam nō
Euaſio. eſt eēnᵃ.¶ Dicūt tn̄ aliq̄ defendētes iſtū doctorē ī hac pte.ꝙ auctas beati Aug.eſt itelligēda in cē abˡᵒ attinēᵒ.
Impugnatio notabilis. eēntiā/nō in cē relatiuo:⁊ ſic nō eſt ɔ̄ ꝓpoᵐ. ¶ Contra iſtā expōnē ſic arguebat:cū iſta ꝓbatio btī Aug.ſit cōditionalis:⁊ ꝑ ɔn̄s ſit q̄dā ɔn̄a.in iſta ɔn̄a:aut accipitur an̄s ⁊ ɔn̄s in eſſe abˡᵒ:aut vtrūqꝫ in eſſe reſpectiuo:aut p̄muꝫ in eſſe abˡᵒ ⁊ 2ᵐ in eſſe relatiuo:aut p̄muꝫ in eſſe relatiuo ⁊ 2ᵐ in eſſe abˡᵒ.non eſt dare p̄mum ꝙ ſi eſſentia eſt ad aliud in eſſe abˡᵒ ꝙ ipſa non ſit eſſentia in eſſe abˡᵒ:q2 nulla res eſt q̄ ſit ad aliud in eſſe abˡᵒ:ſicut nec eēnᵃ:ita nec pſona:⁊ tn̄ h̄ eo mō quo ꝯcedit pſonā cē ad aliud negat de eēnᵃ.nec eſt dare vtrūqꝫ ī cē reſpectiuo: ⁊ iō tūc ɔn̄s nō eſſet incōueniēs:ſic itēdit btūs Aug.nec eſt dare an̄s in cē abˡᵒ:⁊ ɔn̄s in cē relatiuo:q2 ſic ſupra. Nullū incōueniēs in cōſequēte haberet:⁊ iō ſequit neceſſario 3ᵐ:ꝙ ſi eēnᵃ eſt ad aliud in cē relatiuo/eēnᵃ non eſt eēnᵃ in eſſe abˡᵒ:qȯ eſt ɔ̄ ꝓpoᵐ.¶ Et ɔfirꝰ iſta deductio.q2 in oī bona ɔn̄a ad oppoᵐ ɔn̄tis:ſeqꝰ oppᵐ an̄tis: ⁊ iō h̄ cōuertēdo ɔn̄aꝫ hr̄.ꝙ ſi eēntia eſt eēntia/eſſentia
Q nō eſt ad aliō.⁊ q̄ꝫtū ad vtrūqꝫ eſt veꝝ:⁊ tūc nō vtrūqꝫ in eſſe abˡᵒ:q2 falſificat ɔn̄s.nec in relatiuo:q2 illud falſificat an̄s.nec p̄ᵐ in eſſe relatiuo:⁊ 2ᵐ in eſſe abˡᵒ:q2 hoc falſificat vtrūqꝫ:⁊ iō ſeqꝰ ꝙ an̄s in eſſe abˡᵒ:⁊ ɔn̄s in reſpectiuo:q̄re directe ꝓpoſitū.¶ Dicūt tn̄ aliq̄ ꝙ iſta cō
Euaſiones tres quas facit hec infringit. ſequētia eſt intelligēda ſm̄ rōnē:⁊ nō ſm̄ rē:q2 eſſentia diuina eſt eſſentia ſm̄ rē:⁊ nō ſm̄ rōnē:⁊ ad iſtā ſequitꝰ/ eſſentia nō eſt ad aliqd.¶ Nūc aūt ſi an̄s ſit in reꝝ nā ipoſe eſt ꝙn ɔn̄s ſit in reꝝ nā:cū ablato ɔn̄te auferatur an̄s in reꝝ nā.¶ Dicūt ēt q̄dā ꝙ iſta ɔn̄a eſt intelligenda nō ſm̄ rē:ſed ſꝫ modū ſignificādi:⁊ iſtō nō valꝫ:q2 eſſentia diuina eſt eſſentia in re ⁊ nō per moᵐ ſignificādi:⁊ ꝙ ipſa nō ſit eſſentia ſm̄ ꝙ infert p̄ma ɔn̄a.⁊ nō eſt falſum per rationē:cum ratio ſemper diſtinguat inter ſubiectuꝫ ⁊ predicatum.Sed talis falſitas eſt in re.

A

Tertium dictū eſt.ꝙ lȝ diuina eſſentia nō ſit diſtin
cta in pſonis:ipſa tñ eſt diſtinctio pſo/
nalis:ſicut declarat̄ p illā vulgatiſſimā rōnē q̄ bī de re/
gulis theo:ꝙ qcqd eſt in deo/eſt de⁹. Iſta aūt diſtictio
cōſtat ꝙ eſt foīalr in deo. ❡ Et ſi dicat̄:q̄re diuitas in
eius eē eſt diſtincta meli⁹ ꝙ̄ diſtictio mō pdicto. ❡ Dī
ꝙ talia q̄ ſonant idiſtinctionē admittunt̄ nō adiectiue.
ſed bñ ſubſtātiue:ſic̄ declarat̄ in exemplo quadruplici.
❡ Primū eſt.ꝙ lȝ diuina eēntia ſit gnātio:ſicut eſt pnī/
tas aut filiatio.dicēte beato Aug.7.de tri.ꝙ vbū eſt ge/
gd bȝ.tñ diuina eēntia nō dī gnāns vel genita:ſic̄ bī in p
ſniar.❡ 2ᵐ exēplū.ꝙ lȝ rela^{ua} ꝓprietas eſſentia ſit.ſic̄
eȝ.p ſimplicē cōuerſionē:tñ ipſa nō eſt eſſentialis. Cuȝ
beatus Diony.3.c.diuino no.ſeparet eēntialia a pſona/
lib⁹.❡ 3ᵐ exēᵐ eſt.q2 lȝ in diuinis volitio ſit itellectio:ꝛ in
tellect⁹ ſit volūtas ex.15.de tri.tñ itellect⁹ nō vult:ꝛ vo/
lūtas diuina nūq̄ȝ dī intelligere.❡ 4ᵐ exēᵐ eſt.ꝙ lȝ diuina
eēntia ſit pſona:tñ nō eſt pſonalis pfectio:ſicut eſt pro/
prietas ꝛ nō ꝓpa:ꝛ ſic pȝ ꝙ i talib⁹ multis adiectiua ne/
gant̄:vbi ſubſtātiua ꝯcedūt̄.❡ Sȝ dubit̄ dic.q̄re i talib⁹
magis ꝯcedunt̄ pdicari ſubſtātiua ꝙ̄ adiectiua. ❡ Dī
aūt ꝙ pdicatio idēica ſignat̄ p ſubſtātiua ꝛ foīalis de/
noiatiua p adiectiuū:ꝛ q2 talia nō ſunt idē cū eēntia niſi
tñ idēnce:iō nō admittit̄ niſi ſubſtātiuū.❡ 2ᵒ dic.q̄re
nō pōt ita bñ figurari idēica pdicatio p adiectiuū:ſic̄ p
ſubſtātiuū.❡ Dico āt ꝙ adiectiuū ſignat p modū inhe
rentis ꝛ iformātis:iō deſignat pdicationē formalē:ſub/
ſtātiuū vo q2 p modū indepēdētie idēᵗⁱᵗᵉ:q̄ eſt in ſūme
neceſſarijs.❡ 3ᵒ dic.q2 quāto ē aliqd magis abſtractū:
tāto magis eſt pciſuȝ a quocūq3 alio ꝛ ita min⁹ de ipſo
pdicari vī:cū oīs pdicatio fiat p aliquā idētitatē:ꝛ ſic in
abſtracto nō vī idēᶜᵃ pdicatio admittēda.❡ Dī aūt ꝙ
regula cōiter eſt vera:niſi vbi interueniēte īfinitas ſimplici
tas aut neceſſitas q̄ oia in abſtracto idētificant̄ admitti/
tur.❡ 4ᵒ dic.q2 oē ꝯcretū ſupponit pro fundamēto:vt
eſt hñs talē formā:ſic albū p ſubto hñte albedinē.g cū
diuina eēntia in ſe hēat formalr diſtōnē erit qdē diſtīcta.
❡ Dī aūt ꝙ nō ſufficit ad denoiationē in ſe hīe formā;
niſi talis foīa cōicet ſuū eē fundamēto:quēadmodū pa
ternitas nō dat eē pr̄em pot̄ gnātiue vel aie vegetatiue
in qua fundatur:ſed toti ſuppoſito:ꝛ ita diſtingũo circa
eſſentiam:dato ꝙ imediate fundaretur in ea.

11.d.c.10.

Eēntia ꝗuis nō diſtincta ē tñ diſtō perſonalis.

di.5.

Alr ſubſtātiua ꝛ alr adiectiua pſonaliū de eēntia dici ꝛ quare?

B

Du⁹ carioſa.

Predicatio idēica in ſubſtantiuis ſolū:ſed in adiectiuis plerūq3 hī:ꝛ quare? Nōbilis grāmatica.

Nō obſtāte ꝙ eīnōe abſtractoz ſ... diſtīcti idētica.

C

Nō ſz de habēre formam ſolaȝ in cōcreto dicit:ꝛ q̄re, notanter.

Quartum dictū eſt ꝙ eſſentia diuina:vt eſt ꝓprie/
tas relatiua nō diſtinguit̄ in perſonis
beatiſſime trinitatis:ꝛ iſtō declarat̄ q̄druplici ratione.
Quaꝝ pᵃ eſt.ꝙ eēntia ſm ſuū eē abᵗᵘᵐ eſt ꝓprietas re
latiua p realē idētitatē:ſm ſuū eē abſolutū/nō eſt diſtin
cta.g ſm ꝙ eſt ꝓprietas nō eſt diſtincta. ❡ 2ᵃ eſt.q2 ſi
eſſentia inq̄tū eſt relō eſt diſtincta:ꝛ ſic q2 relō eſt diſtī
cta.g ad deſtructionē ꝯñtis in eo ꝙ nō eſt diſtincta eēn
tia realr nō erit relō:ꝛ tūc eēntia quātū ad ſuū eē abᵗᵘᵐ:
quo ponit̄ idiſtincta:nō erit idē realr cum relone.❡ 3ᵃ
eſt.q2 q̄ncūq3 aliqd ꝯuenit alicui ſub reduplicatione:ſi
nō reduplicādi ineſt illi ſimplr:ꝛ ſine determinatione:
tūc pdicatū qō ineſt p talē reduplicationē inerit illi ſim
plr:ꝛ ſine vlla determiatione:cū nō inſit niſi p illā rōnē
q̄ reduplicet̄:ſic̄ ſi hō inq̄tū colorat⁹ vī:ſi ſimplr eſt co/
lorat⁹ ſimplr vī:ꝛ iō ſi eēntia inquātū eſt pnītas diſtin
guit̄ cū ſimplr ſit pnītas ſimplr diſtinguet̄. ❡ 4ᵃ eſt.
q2 q̄n aliqd pdicat̄ de aliquo ſubo ſumpto cū reduplica
tione alicui⁹ in ꝓpōne indefinita:vel ſingulari aut par/
ticulari de illo termio:cui addit̄ reduplicatio pōt foīa/
ri ꝓpō vl̄is ſine oī determiatione:ſicut hō inq̄tū albuȝ
diſgregat.g oē albū ſimplr ſine determinatione diſgre/
gat:ꝛ ita ſi eēntia inquātū eſt pnītas diſtinguit̄ realr a
filio:tunc oē qō eſt pnītas realr a filio diſtinguet̄.Sed

Eſſentiā vt ꝓprietas eſt nō diſtingui qō oſtēdit 4ᵒʳ.

D

Regule nōbiles de reduplicatiōe.

eſſentia filij eſt realr pnītas:g eēntia filij a filio diſtin/
gueret̄ realr.❡ Sed dubit̄ dic.q2 eēntia vt eſt in filio:ꝛ
vt eſt in pr̄e nō eſt niſi ipſa pnītas:vel filiatio:cum iſta
affirmatio nō ſit niſi rōne identitatis:ꝛ iō ſi ꝓprietates
diſtinguerent̄:eſſentia/vt eſt ꝓprietas diſtingueret̄:cuȝ
vt ſic ſint penitus idē.❡ 2ᵒ dic.q2 eēntia ſm qō eſt pa/
ternitas eſt idē cū pnītate:ꝛ ſm qō idē nō eſt diſtincta:
ꝛ ſic ſm qō paternitas nullā hȝ a pnītate diſtinctionē.
❡ Ad pᵐᵘᵐ ꝙ eſſentia vt eſt pnītas eſt ſolum pnītas:q2
vt cōmunis tribus perſonis eſt ideȝ cum qualibet tota.
❡ Ad 2ᵐᵘᵐ dī ꝙ eſſentia diuina lȝ vt eſt pnītas ſit ideȝ
cum paternitate:non tamen omnino idem.

E

Dubia nōda

Soluones ſubtiliſſime.

Quintum dictū eſt.ꝙ eſſentia diuina vt eſt ideȝ
realr cū ꝓprietate in pſonis nō eſt di/
ſtincta:q2 ſm totū ſuū eſſe abᵐ qō hȝ eſt idē realr cū ꝓ/
prietate:ꝛ tñ ſm totū ſuū eſſe abᵗᵘᵐ abſit vt ſit diſtincta.
❡ Sed iuxta h̄ formant̄ q̄tuor ꝓpōnes negatiue:q̄rū
pma eſt.ꝙ eſſentia diuina vt eſt ſub ꝓprietate nō eſt di/
ſtincta:q2 ſm ſuū eſſe intrinſecū non eſt diſtincta. ❡ 2ᵃ
ꝓpoſitio eſt.ꝙ eēntia diuina:vt eſt in ꝓprietate nō eſt di/
ſtincta in pſonis:q2 oīa que ſunt in diuinis in ſe intrīcē ha/
bēt eē q̄tū ad totū ſuū eē:ꝛ eēntia aūt diuina nō eſt diſtin/
cta ſm fidē q̄tū ad totū ſuum eſſe.❡ 3ᵃ ꝓpoſitio eſt ꝙ
eſſentia alia a ꝓprietate nō eſt diſtincta:q2 ſi ꝓprietas
diſtingueret diuinā eſſentiā:tūc alia ꝛ alia diſtincta eēn
tia numero foret in pſonis:ſicut alia ꝛ alia numero hu/
manitas in creaturis:lȝ p ſolas indiuiduales diſtinguat̄
ꝓprietates.❡ 4ᵃ ꝓpoſitio eſt.ꝙ eſſentia cū ꝓprietate
ſil̄ ſumpta in pſonis nō eſt diſtincta:q2 ad veritatē pro/
poſitionis de copulato ſubto vel pdicato reqrit̄ vitas p
vtroq3 termino:ſicut in copulatiua p vtraq3 ꝓpōne:ꝛ
iō cū eſſentia ſimplr nō diſtinguat̄:nō diſtinguit̄ cū re/
latione ſumpta.❡ Sed dubit̄ dic.q2 pſona diuina:vt cō/
muniter ꝯcedit̄:nihil aliud eſt ꝙ̄ eſſentia ꝛ relō ſil̄ ſum/
pta extra aiaȝ:aut eēntia ꝛ relō:vel eſſentia ſub relone:
ꝛ ſic de alijs habitudinib⁹:ꝛ iō ꝯdictio eſſe vī ꝙ pſona
diſtinguat̄ ꝛ nō eſſentia cū relone ſil̄ ſumpta.❡ Dī aūt
ꝙ difficillimū eſt ſoluere:ꝛ forſitan ipoſe niſi ponat̄ cō
ſtitutiue aliquid addere vt alibi declaratur.

Nec vt ideȝ nec vt ſub:nec vt in:nec vt aᵒ a ꝓprietate eēntia in pſonis nec cū diſtinguitur.

F

Propō 4ᵉ notabilis.

Du⁹ ...

G

Vide in ſcripto plerūq3.

Sextum dictū eſt.ꝙ eſſentia diuina nō diſtinguit̄
ſm ꝙ eſt pſona:q2 ſm ſuum eſſe ꝓprium
pſona dī ipſa:ꝛ tñ ſm tale eſſe a nullo dī diſtinguit:ꝛ iu/
xta iſtud formant̄ q̄tuor ꝓpōnes:quaꝝ pma eſt.ꝙ eēn/
tia vt eſt in pſona nō eſt diſtincta:q2 in pſona ſm oē ſui
eſſe eſt:ꝛ tñ ſm oē ſui eſſe nullus ponit ipſaȝ diſtinctaȝ.
❡ 2ᵃ eſt.ꝙ eſſentia vt eſt pſone nō eſt diſtincta:q2 ipſa
eſt pſone ſȝ ſuū eē itrinſecū ꝛ abᵐ:ſȝ ꝙ diſtincta a nul/
lo ponit̄.❡ 3ᵃ eſt.ꝙ eēntia vt eſt cū pſona nō eſt diſtin/
cta:q2 eēntia eſt adeq̄ta cū pſona:vt eſt cū ipſa:ꝛ vt ade
q̄tatū ſic cōis eſt trib⁹:ꝛ p ꝯñs indiſtincta. ❡ 4ᵃ eſt.ꝙ
eēntia diuina in eē pſonali nō eſt diſtincta:q2 eē pſonale
eſt relaᵐ ſm btm Diony.ꝛ vt patuit:nō diſtinguit̄ in eē
relatiuo.❡ Sȝ dubit̄ dic.circa dctū pmiſſuȝ:q2 magiſter
ſniaꝝ in p lib.diſ.5.dicit.exponens auctes Aug.ꝛ Hyla.
q̄ dicūt expſſe diuinā eēntiā gnāntē:ꝛ genitā.dicit inq̄
pater genuit eēntiā.i.filiū inq̄tū eſt eēntia:ꝛ eēntia ge/
nerat.i.pater g eſt eēntia:ꝛ eodē mō vī ꝙ eſſentia q̄ eſt
pater diſtinguat̄.❡ Dī aūt ꝙ ipſe ſic exponit iſtas pro/
poſitiones.eſſentia eſt pater qui generat:ꝛ non ꝙ pater
ſit eſſentia que gignat:ꝛ ſic eſſentia eſt pater qui diſtin/
guitur:ꝛ pater nō eſt eſſentia que diſtinguitur.

Propō 4ᵉ notabilis.

Nec vt pſona nec vt i pſona nec vt pſone nec vt cū pſona:nec in eē pſonali eſſentiā diuinaȝ diſtingui.

H

Dubium.

...

Septimū dictum eſt ꝙ eſſentia vt eſt idē realiter
cū perſona:non eſt diſtincta in diuinis
ſuppoſitis:q2 ſm rationē illam formalem ſm quaȝ po/
nitur ab oībus indiſtincta coincidit in eandē realitateȝ
cū realitate reᵉⁱ.❡ Sed dubit̄ dic.q2 realitas ꝓprietatis

Eſſentiā vt ideȝ reale cū pſona nō diſtingui.

Du⁹ carioſa ꝛ ſolutio ſm intelligentiſſime.

I ꝛ eſſentie eſt oino eadeꝫ ꝛ penitus indiſtincta:cum ſint oino vna res:ꝛ tunc ſi nõ multiplica' realitas eſſentie: ita nec realitas ꝓprietatis. ℂ Di aũt ꝙ eadem realitas oino vt eſt realitas eſſentie idiſtincta/diſtincta eſt:ꝛ numerať vt eſt realitas ꝓprietatis:vt alibi declarať. ℂ 2° diffic.qꝛ eẽntia diua vt eſt idẽ pᷓnitati eſt ipſa paternitas.ꝛ ideo ſi nõ diſtinguiť vt eſt perſone eadeꝫ mõ non diſtinguiť vt eſt pſona:ꝛ p ꝯñs nec pſona diſtinguitur. ℂ Di aũt ꝙ lꝫ eẽn° ſit pſona:tñ nõ oĩmode:ꝛ iõ ſm ꝙ eſt pſona nõ opꝫ ꝙ ſit:qꝛ ſꝫ ꝙ eſt pĩ eſt aliqd aliud preter pĩem. ℂ 3° dif.qꝛ qñ aliq̃ ſunt idẽ inq̃tũ ſunt idẽ nõ cõueniũt eis oppoſita:ſed inq̃tũ diſtincta:ꝛ iõ cũ eẽn° ꝛ pſona ſint idẽ inq̃tũ eẽn° eſt pſona:ſi pſona diſtinguiť ꝛ eẽn°. ℂ Di aũt ꝙ inq̃tũ eẽn° eſt pſona non ſolũ ſunt idẽ:ſed ſunt aliquo mõ diſtincta:qꝛ ſm ſuã rõnẽ eſt eẽntia realr̃ ꝛ nõ formalr̃. ℂ 4° dif.qꝛ eadẽ realitas que ẽ in ipſa vt eſt realitas eẽntie nõ multiplicať:ſꝫ vt eſt realitas relonis:tũc aliq̃ diſtictio erit in realitate:vt eſt eẽntie ꝛ relonis p extrema ꝯdictionis. ℂ Di auteꝫ ꝙ talis diſtõ nõ eſt realitatis in ſe:ſed ſm habitudinem aliaꝫ ꝛ aliam ad eſſentiam ꝛ relationem.

Eſſentia in pſonis nõ diſtinguitꝫ eꝫ tenẽ — **Octauum** dictũ eſt ꝙ ſicut diua eſſentia in pſonis nõ eſt diſtincta:ita pſone in eſſentia nõ ſunt eedẽ:qꝛ ſicut eẽntia ſꝫ ſuũ eſſe ꝓpriũ eſt idẽ cũ pſona:cũ tñ nõ multipliceť perſona multiplicata:ita pſona in eẽ pſonali ſumpta eſt idẽ cũ diuina eẽntia:ꝛ tñ in eſſe pſonali:nõ eſt in diuis vna pſona. ℂ Et cõfirmatur iſtõ p dictum beati Diony.in.c.de vnita ꝛ diſcreta theo°. vbi declarat ex intẽtione ꝙ ſicut nõ licet eẽntialia diuidere:ita nec pſonalia cõfundere. ℂ Sꝫ oriť dif. qꝛ oia que ſũt in diuis ſũt idẽ aliquo mõ:dicẽte Jo.euãgeliſta. Hi tres vnũ ſũt. ℂ Di ãt ꝙ pſone diue ſũt vnũ ꝛ idẽ neutralr̃:qꝛ ſũt ipſa eẽn°:nõ aũt vn° ꝛ idẽ:nec vna ꝛ eadẽ maſculine ꝛ feminine. ℂ 2ᵃ dif.quare ita hñ nõ ꝯcediť i maſculino vel in feminino:ſic in neutro. ℂ Di aũt ꝙ qꝛ p neutrũ deſignať vnitas eẽntialis:ꝛ p maſculinũ aut femininũ vnitas pſonalis:vñ btũs Aug.in lib. de trini.vt patuit:ꝯcedit ꝙ pĩ eſt idẽ qð filius:ꝛ tñ dicit ꝙ pĩ nõ eſt q filı°. ℂ 3ᵃ dif.q̃re magis identitas ſubalis deſignať in gñe neutro:q̃ȝ in ceteris. ℂ Di aũt ſm qð grãmatici docẽt:ſolũ gen° neutrũ in ſeipſo ſubſtãtiuatiꝛ iõ qñ adiectiuũ ſumiť in neutro gñe:nõ idiget ſubſtãtiuo:eo ꝙ ſignat ſubaꝫ:maſculinũ aut femininũ nõ ſine ſubſtantiuo:ꝛ iõ coꝝ ſigñatio nõ eſt p ſe ſubalis. ℂ 4ᵃ dif.ꝙ tres pſone nõ ſolũ ſunt vnũ:ſꝫ vn° de° ꝛ vna nã:ꝛ ſic in ſolo neutro gñe nõ vĩ idẽtitas ꝯcedẽda. ℂ Di aũt ꝙ cũ talib° dať ſubm:tũc ſm nãm ſubſtãtiui põt cõcedi nihil negari:ꝛ iõ lꝫ tres pſone ſint vnũ:nõ tñ vnũ ſuppoſitũ:ꝛ ſic nõ vn° ſimplr̃:hñ tñ vnus de°. ℂ Sꝫ remanet dubiũ:qꝛ ſm pmiſſa ita vĩ ſe hñe eẽn° ad pſonas in diſtõne:ſic pſone ad eẽntiã in idẽtitate:ꝛ tũc regula quã aſſumit ſupra dictis doctor eſt va. ℂ Di aũt ꝙ ſi intelligať ſane eſt veriſſima:tñ nõ infert ei° ꝓpoſitũ:qꝛ ſicut eẽntia nõ eſt diſtincta feminine ꝛ adiectiue:ſic eſt diſtincta neutralr̃ ꝛ ſubſtãtiue:qꝛ ſunt tres res diſtincte:qꝛ ſiť eſt tria ſuppoſita:ꝛ eodem modo tres perſone non ſunt vna:bene tamen ſunt vnum:ꝓpter cauſaꝫ predictam.

M

Opinio iſta ſuccedit:nꝫ diuinaꝫ ꝓpoſitam errori:ſꝫ cum aliis q̃tuor appropinquãdo dicunt. — **Nonum** dictũ eſt ꝙ opinio que diſtinguit diuinaꝫ eſſentiã in pſonis coincidit cũ opinione Porretani:qꝛ ipſe poſuit ꝙ pſone diue ſũt p diuerſa ſe totis diſtiguũt:qꝛ ita ſimplex eſt pſona ſic eẽn°. Et iõ ſicut eẽn° a quocũqꝫ diſtiguiť ſe tota diſtiguiť:ita ꝛ pſona ſe tota erit diſtincta. Et iſtã rõnẽ aſſignat iſte doctor de vbo ad vbũ ad pbãdũ ꝙ diua eẽn° eſt in pſonis diſtincta:qꝛ oẽ ſimplex a quocũqꝫ diſtinguiť ſe toto diſtinguiť:vt patuit ſupra. ℂ Intelligendũ eſt tñ ꝙ iſta poſitio pter illã q dictus eſt:appropiquat errori q̃druplici.

N — Qꝛ pmo appropinquat errori Arrij qui poſuit ꝙ pſone diue diſtinguunť ſm ſubam:vt pꝫ p beatũ Aug.et° rõnẽ ſoluẽtẽ in 5to de trinita. ℂ 2° appropinquat errori Sabellij.quia ſicut ponit ꝙ vna eẽn° in eẽ ab'° eſt tres eẽntie in eẽ relatiuo:ita eõ ꝙ tres pſone in eſſe relatiuo ſunt vna in eſſe ab'°:ꝛ ſic vna in diuis pſona eſt ab'°:ſic ponit Sabellius:vt dicit Aug.de origine hereſiꝫ. ℂ 3° appropinquat errori Porphyrij:qꝛ ſicut ille poſuit tres hoies eẽ vnũ hoieꝫ:ita iſta ponit tres pſonas vnũ deuꝫ collectũ in eis nãm diſtinctã:ꝛ vbicũqꝫ eſt diſtictio nãe ibi eſt vnitas collectiua ſm qðcũqꝫ eẽ. ℂ 4.° appropinquat errori Porretani.q ponit relones aſſiſtẽtes ꝛ non inſiſtentes:qꝛ rõ fundamẽtalis oiuꝫ q̃ iſte dicit vltiata relõne eſt:qꝛ res ſꝫ ſuũ totũ eẽ eſt ad aliũ ꝛ nõ in alio. Jn.3.c.

O — Proprietates eẽntiã nõ denominare. alr. ſunt Sc.3.dub.h° articuli. — **Decimum** dictũ eſt.ꝓprietates nõ denominãt diuã eſſentiã:lꝫ ſicut ipſa eẽntia:qꝛ denoiatiua pdicatio ſit i ꝯcreto:ꝛ eſt hũs modũ formalis pdicationis:vt ſupra fuit declaratuꝫ.vñ lꝫ diuinitas ſit gñõ:nõ tñ gignens:vt fuit oſtenſuꝫ. ℂ Juxta iſtud ſunt q̃tuor ꝓpõnes. Quaꝝ pma eſt.ꝙ diua eẽn° nõ determinať a ꝓprietatib°:qꝛ oẽ qð determinať poſt ſuã determinationẽ eſt ꝓpõ":ꝛ eẽntia aũt nullo termino aut ſigno eſt alicui ꝓpria. ℂ 2ᵃ eſt.ꝙ eẽntia diua nõ appropriať alicui pſone:qꝛ eẽntia diua p ſuã ſingularitatẽ q̃ eſt hec in trib° pſonis appropriať:cũ in eis ſit nuõ vna:aliogn ſi alicui pſone foret appropriata eẽt nuõ in pſonis diſtincta:queadmodũ nã hũana. ℂ 3ᵃ ꝓpõ.ꝙ diua eẽntia nõ ꝯhit:qꝛ oẽ ꝯcẽptũ ad aliqd eſt adequatũ illi ad qð ꝯhiur:aliogn iam nõ eẽt ꝯtẽtũ ſi in plus ſe hẽt:diua aũt eẽntia nunq̃ȝ eſt alicui adequata. ℂ 4ᵃ ꝓpõ ꝙ diua eẽn° p ꝓprietates nõ actuať:qꝛ diua nã eſt purus actus ꝛ īfinit°:ꝛ iõ ipoſe eſt ipm actuari:ſicut calefieri calidiſſimum:ꝛ iſta oia a ſcis vitata ſunt:vt diuinitatis diſtinctio negareť in pſonis:vt pꝫ p magiſtrũ in pmo ſnia. ℂ Sꝫ oriť diffi.qualr põt eẽ ꝓprietas in nã qn ipſa determinet appropriet ꝯhat ꝛ actuet. ℂ Di aũt ꝙ ſic pĩnitas:vt ſupra patuit:nõ dat ſuũ eẽ potẽtie gñãtiue ſed toti ſuppoſito eẽ pĩem:ita in diuinis multo magis p actum poſſunt.

Propõ 4ᵉ notabiles. Nec determinatur:nec appropriať:nec ꝯhit:nec actuať p ꝓprietatem diuinã eſſentia.

P — di.5.ꝛ alibi. — ſ.dub.3.huius articuli.

Vocabula vitãda i diuis q̃ — **Undecimum** dictũ eſt:ꝙ vir vitandũ eſt qðcũqꝫ vocabulũ ſignificans aliquã multitudinẽ circa diuã eſſentiã adiectũ:ne forte cogamur ad deoꝝ pluralitatẽ:qð abſit more paganoꝝ. ℂ Et pp hoc vitandũ ſunt q̃tuor ꝓpões que a quodã emanaſſe dñr:quaꝝ pma eſt:ꝙ diuina eẽntia in pſonis eſt triplicata:que ꝓpoſitio ex pmiſſis pꝫ eſſe falſa:ꝛ ternũ.eſſe triplicatũ eſt multiplicatũ:ꝛ multiplex.diuinitas aũt nullo mõ eſt multiplex:vt docet catholica fides. ℂ 2ᵃ eſt.ꝙ eẽn° in patre ꝛ filio eſt gemiata:ꝛ iſta de ſe ſatis pꝫ eẽ vitãda:qꝛ geminatio nõ põt eſſe nec itelligi ſine dualitate ꝛ dualitas ſine nuõ:ꝛ ſic eẽt nũerata:cuius oppõ'' patuit:ꝛ diſtincta. ℂ 3ᵃ eſt.ꝙ eẽntia diua in pſona filij ꝛ.ſ.ſ.eſt iterata:ꝛ iſta eſt ſuſpecta:q̃uis nõ ſit ita noxia:qꝛ iteratio diſtinctoꝝ ſolo nuõ ſucceſſiuo:ſicut dicebat rex iſrael ꝓphẽte.3.Reg.22.ca.Jterũ atqꝫ iterũ adiuro te.vñ dã rõne peccaſſe q adiurat nuõ diſtictio:ſolo nuõ peccauit. ℂ 4ᵃ ꝓpõ eſt ꝙ eẽn° diua in pſona filij ꝛ.ſ.ſ. eſt replicata:ꝛ iſta abnegať:qꝛ illð tñ replicať:qð ſolo numero diſtinctũ verũ profert.diuinitas aũt nullo mõ:vt patuit:eſt diſtincta nuõ.vñ dĩ de Joſue.8.ca.ꝙ ipſe oia replicauit que fuerũt dicta alſ. ℂ Sed oriť diffi.qꝛ diuina eẽntia alio mõ hꝫ eſſe in filio:qꝛ ab alio:ꝛ alio mõ in patre:qꝛ a ſe ſm quos metis eſt origis ordo. Et vĩ ꝙ ſm talẽ ordinem eſſentia ſit iterata ꝛ replicata ſicut eadem res numero ſm diuerſos modos accepta:ꝛ ideo iſte vltime non ſunt ita perniciõſe ſicut prime.

Propõ 4ᵉ aliꝫ ſuſpecte.

Q — Nec triplicatã nec geminataꝫ nec iteratã nec replicatã recte dici eſſentiam.

Dubium.

A
Eſſentiā diuinā trinā nō eſſe: ondit' nōiner.

Duodecimum dictuʒ eſt: ꝙ eſſentia diuina nō eſt trina: q2 qñ abſtractū dī de abſtracto ⁊ cōcretū de ꝯcreto: vt ſi albedo eſt color: albū eſt coloratū: cū eē tale cōcretiue nō ſit niſi hēre illud formalr qḋ dī in abſtracto: ⁊ qñ aliqua ita ſe hñt ꝙ vnū eſt reliquū hñs vnū eſt hñs nec̄io reliquū. ⁊ ideo ſi trinitas eſt numerus i abſtracto trinū eſt numeratū. Et iō qñ nō vult cōcedere eēntiā numeratāʒ: nō concedit eā eſſe trinā vniformiter accipiendo. ⁋ 2° declarat̄ iſtud: qḋ qñ ſunt aliq̄ eēntialr ordinata poſteri⁹ ſine p̄ori inueniri nō pōt ꝑ nām talis ordis: trinitas aūt ⁊ multiplicatio ſunt ordinata ſicut ſupius ⁊ inferi⁹. ḡ trinitas ſine multitudine quoꝝ eſt intelligi nō poterit. ⁋ Et cōfirmant̄ iſte rōnes: q2 vbicūqʒ eſt trinitas ibi eſt dualitas eo mō. Et iō ſi eſſentia eſt trina nec̄io eſt bina: ⁊ ſic geminat̄ ⁊ triplicat̄. ⁋ 3° pʒ: qḋ loquēdo ꝓprie eſſentia

B
Regula ſcotica.

diuina nō eſt trina: eadē rōne q̄ non multiplicata: q2 qñ ſubm eſt abſtractū vltimata abſtractione: ⁊ p̄dicatū nō pōt p̄dicari niſi formalr: vtpote adiectiuū illa p̄dicatio nō eſt vera: niſi ſit in p̄mo mō dicēdi per ſe: vt declarat ſubtilis Doctor in p̄mo ſniaꝝ. diſtin. 5ª. ⁋ Sʒ ꝯ iſtā cōcluſionē inſtat̄ 4ʳ. ⁋ Prio. q2 in officio diuine eucbari ſtie cantat ſancta mater ecclīa: te trina deitas. ⁋ 2°. q2 beatus Greg. in proſa oium ſanctoꝝ. dicit: ꝙ ciues angelici ſubijciunt̄ trine ⁊ vnice monarchie: que. ſ. eſt diuina eſſentia. ⁋ 3°. q2 btūs Aug. 15. de tri. dicit in diuinis eſſe multiplicē vnitatē vel ſimplicitatē: ſic inquiens: ſi quid de illa ſimplici multiplicitate ⁊ multiplici ſimplicitate dixerit. ⁋ 4°. q2 fides catholica trinū ⁊ vnū tʒ: ⁊ ſic diuinitatē trinā. ⁋ Ad p̄ᵐ. ꝙ illud fuit dimiſſuʒ: alibi tñ̄ nō hñ ſonās. Vñ btūs Greg. in hymno martyrū nō fuit auſus dicere: te trinā diuinitatē vnaqʒ poſcimus: ſʒ ſummā: cū tñ trinā fuiſſet couenient⁹: ſi tollerari potuiſſet: vt per ſe pʒ. ⁋ Ad 2ᵐ ꝙ illa monarchia pōt dici trina ſine

Rēne. l.
Obiectio 4ʳ.

Nō hñ vbiqʒ

C
Hierar⁹ ſupcelestis qui?

hoc ꝙ deitas ſic ſit denoiata: vt ꝑ monarchiā intelligebat̄ hierarchia ſupceleſtis que cōſtat ex trib⁹ ꝑſonis diuinis: ⁊ ſic illa iſto mō eſt trina: ⁊ nō deitas que eſt in oībus penitus indiſtincta. ⁋ Ad 3ᵐ. ꝙ in diuinis eſt ſimplex multiplicitas in ꝑſonis: nō eſſentie: q2 nullā faciūt cōpōnē: ⁊ multiplex ſimplicitas: q2 quelʒ vnitas ꝑſonalis eſt ſimplex. ⁋ Ad 4ᵐ. ꝙ ſicut cōcedim⁹ deū gignere ⁊ gigni: ⁊ nō diuinitatē: pro eo ꝙ deus ſupponit pro ſuppoſito: ⁊ diuinitas ꝑ nā: ita vere cōcedim⁹ deuʒ trinū: ⁊ nō eſt neceſſariū diuinitatē trinā. ⁋ Sʒ orit̄ difficultas. q2 ſic diffinit Papias hieroſolymitanus epō. trinitas eſt triū vnitas. ⁋ Et iō cū eſſentia ſit triū ſic vere vī eſſe trina. ⁋ Dī aūt ꝙ noīa ſunt ad placitū: tñ a p̄ma inſtitutione trinitas fuit ipoſita ad ſignificandū pluralitatē ſicut dualitas. ⁋ Et iō ſicut eſſentia nō eſt gemina: ita nec trina. ⁋ Et cōfirmat̄. Tuʒ q2 ſi trinitas eſt triū vnitas eſſentialis: cū illa ſit tota in qualʒ ꝑſona: tota trinitas erit formalr in ipſa. Tū q2 iſta vnitas nō pōt eſſe formalis ꝑſonalis q̄ dī triū vnitas: tunc etiʒ nō eſſet numeralis: cū nō ſit vna ꝑſona numero. Et ſic trinitas eēt eēntiale. ꝯ hñm Diony. in ca. de vnica ⁊ diſcreta theologia. Et beatū Augu. 5° de trini. ⁋ Dī aūt ad auc̄tē beati Hylarij: inductā in p̄ncipio qōnis: ꝙ ipe accipit nās gignentē ꝑ ſuppoſito pāis: ⁊ genitam pro ſuppoſito verbi.

Simplex multiplicitas ⁊ multiplex ſimplicitas i diuinis

Dubiū nōbile

D
De hoc noie trinitas. vide nōnter: ⁊ adō gla vi ſcis.

⁋ Queſtio. IIII.

Quarta queſtio eſt. Utrum deus poſſit reuelare ſuā eſſentiā alicui viatori abſtractiue. Et videt̄ ꝙ non: quia dicit Apl̄s p̄ma ad Thimo. 6. ca. Q2 deus lucem habitat inacceſſibilē quā nullus hoiuʒ vidit ⁊ viatoꝝ: ſed neqʒ videre inquit pōt. ⁊ ſic nec abſtractiue cognoſcere: cū oīs abſtractiua cognitio ſit viſio intellectualis.

Uide hanc in plo. ꝑ. ꝯla. q. 15. ⁊ ide ad h.

E

⁋ Sed ꝯtra. q2 apl̄s Pau. 2. ad Corin. 3. dicit loquens de ſeipſo: nos vo reuelata facie gloriā dñi ſpeculātes in eandē imaginē tranſformamur a claritate in claritateʒ tanq̄ a dñi ſpiritu: ſed ſpeculatio eſt abſtractiua cognitio. ergo iſta eſt poſſibilis viatori.

Circa iſtā qōnē. p̄mo vidēdū eſt qd eſt abſtractiua notitia. ⁊ ſcḋo ſi talis notitia de diuina eēntia eſt cōmunicabilis viatori.

Quantum ad p̄mā ptē qd eſt abſtractiua notitia. Dicunt cōiter ꝙ illa que eſt de obiecto in aliquo repn̄tatiuo: q2 talis nō eſt de re in ſe ipſa. ⁋ Sʒ ꝯ hāc diffōnē arguit̄ 4ʳ. ⁋ Prio. q2 de⁹ videt in ſua eſſentia ſicut in repn̄tatiuo exemplari cuncta creata: ⁊ tñ videt intuitiue ⁊ nō abſtractiue. ⁋ 2°. quia deus videt in ſua volūtate futura cōtingētia ſicut in repreſentatiuo: ⁊ tñ dī ea cognoſcere intuitiue ⁊ nō abſtractiue. ⁋ 3°. q2 ſancti vident in diuino intellectu ꝑ exemplaria ibi relucētia oīa creata ſm beatū Greg. ⁊ tñ non dī notitia abſtractiua. ⁋ 4°. q2 ſancti in diuina volūtate cernūt nōnulla futura: aliogn nō eſſent certi de futura btitudine ſua: ⁊ tñ ſimilis notitia non dī abſtractiua. ⁋ Iō dicit doctor ſubtilis ꝙ illa eſt notitia abſtractiua que eſt in aliquo repn̄tatiuo nō cōtinente ſupeminēter obm: q2 ꝙ ſic cōtinet certius repn̄tat obm q̄ ipm obm ſeipſuʒ repn̄taret: ⁊ iō notitia intuitiua: ⁊ ꝓpter hoc viſa in diuina eſſentia: aut in eiuſdē volūtate ſūt intuitiue ⁊ nō abſtractiue nota. ⁋ Sʒ ꝯ iſtud arguit̄ 4ʳ. ⁋ Prio. q2 vidēs corꝑalr colorē videt eū ꝑ ſpēm impreſſam in oculo quā ſpēm in oculo alterius cernimus: ⁊ tñ nō videt ſenſus pticularis abſtractiue. ⁋ 2°. q2 cernens ſeipʒ in ſpeculo nō videt ſe abſtractiue: cū nulla abſtractio fiat in ſenſibus pticularib⁹: ⁊ tñ videt ꝑ repreſentatiuū. ⁋ 3°. q2 ſicut ſenſus pōt per repn̄tatiuū ſenſibile intuitiue cognoſcere: ita nō vī repugnare intellectui ſepato: vt hēat abſqʒ re repn̄tatiuū: per qḋ intueat̄ obm: cū ſpēs intellectuales in ſuo gn̄e nō ſint minus efficaces q̄ ſenſibiles: ⁊ ēt q2 antiq doctores noſtri poſuerunt deuʒ in pātria cognoſci ꝑ ſpēm: ſicut ꝑ repn̄tatiuū: ⁊ tñ nullus ponit talē notitiā abſtractiuā. ⁋ Iō dico ꝙ notitia abſtractiua eſt illa que abſtrahit ſuū obʒ ab actuali exñtia: ſicut intuitiua que eſt de exñte vt exñs: ſiue fiat ꝑ repn̄tatiuū: vt cū per ſpēm trianguli cognoſcat̄ triāgulus. ſiue ſine repn̄tatiuo: vt cū deus eā infundit imediate ſupplendo cauſalitatē repn̄tatiui. ⁋ Sed ꝯtra hanc diffōnē inſtat̄ 4ʳ. ⁋ Prio. q2 cū ſit aliqua queſtio de actuali exñtia: puta verū differat a nā poſſunt fieri circa hāc demōſtrationes: ⁊ tunc notitia nō abſtrahit obm ab actuali exñtia cū ipſa ſit obʒ: ⁊ tñ talis notitia dī abſtractiua. ⁋ 2° q2 aſtrologus demōſtrās eclipſim exiſtere in reꝝ nā: lʒ ipſam videat ipſaʒ nō abſtrahit ab actuali exiſtētia: cū ipſaʒ demōſtret exiſtere: ⁊ tñ notitia aſtrolo^ci eſt abſtractiua. ⁋ 3°. q2 mathe^cus demōſtrans exiſtere ſubas ſepatas ꝑ mot⁹ celi nō abſtrahit: ſed cōcernit talia obta cuʒ actuali exñtia: ⁊ tñ mathe^ca dī abſtractiua. ⁋ 4°. theo^cus demonſtrans deū exiſtere ⁊ eē purū actū nō abſtrahit tale obm ab actuali exñtia: ⁊ tñ noſtra theo^a dī abſtractiua. ⁋ Ad p̄ᵐ ꝙ de exñtia in cōi pñt fieri demōnes apud notitiā abſtractiuā que eſt de vlī: qñ aūt dī ꝙ abſtractiua abſtrahit ab exñtia obiecti. verū eſt ſub rōne ꝓpria hui⁹ exñtie ſingularis de facto. vñ tales demonſtrationes fiūt ſublata exñtia: de qua fiūt a reb⁹. ⁋ Ad 2ᵐ ꝙ aſtrologus demōſtrās eclipſis exñtiaʒ ſub terra: nō demōſtrat niſi cōditionate. ſ. ſuppoſita mot⁹ cōtinuitate. q2 eādē demōnē faceret ſi motor ceſſaret motuʒ: ⁊ tñ non exiſteret eclipſis. vnde oēs demonſtratione s geometrice apud pħos: vno ſuppo^to falſo fiunt. ſ. ꝙ mo

R. l. dicitur.

Deſcriptio notitie abſtractiue ſʒ op. cōmunē que? R. l. dī ea cognoſcere.

F
Impugn⁹ 4ʳ

Modificatio ſco. de notitia abſtractiua. vide. 3. diſ. 2. q. 9. ⁊ diſ. 14. 3. q. 3. ⁊. 10. d. 4. q. 2. arti. 3. ⁊ in qli. q. 6. ⁊. 13.
Impugn⁹ 4ʳ ⁊ ſʒ ſ. eius ſolūe ſuſtinēdo ſco. ne erres.

G

Modificatio ꝓpria ſʒ ta cū gabia.

Obiectio 4ʳ.

H

De ipſa exiſt⁹ notitiā abſtractiuā ſcx.

Demōſtrationes mathematicarū ſupponere aliquid falſum.

I

Modus demonstr.

tus celi ſit ſimplr neceſſarius. ¶ Ad 3^m qꝫ q̄ demõſtrat ſubas ſeparatas exiſtere ꝑ motū:nõ bꝫ notitiaꝫ preciſe abſtractiuã:qꝛ motū qui eſt mediū in tali demõſtratiõe cognoſcit intuitiue exiſtere:ꝛ ſic argumẽtaͭ .1.cã mot⁹.

Anſel.pſo.3. Uide ſco.2.d. 1.q.2.

¶ Ad 4^m qꝫ qui demõſtrat deuꝫ exiſtere in theo^ꝰ:qꝛ q̄ maius nihil cogitari põt:ꝛ exñs eſt maius nõ exñte:tũc cõcipit exñtiã cõtra rõnẽ ſuã ſꝫ quã de ipſa põt formari ſcientia. ¶ Intelligendū tñ eſt qꝫ notitia intuitiua cõcernit q̄tuoꝛ a q̄bus abſtrahit abſtractiua:qꝛ pmo ꝯcernit obiecti ſui actualẽ exñtiã:qꝛ eſt de exñte ſꝫ qꝫ exñs eſt in oĩ cõditione exñtie ſignificaͭ. ¶ 2°.concernit ſui obiecti pñtiã:qꝛ illud qð intuemur de cõi lege opꝫ eẽ pñs in rõne obiecti:cũ ꝑ idẽ ſit actiuũ eẽ abſens ꝛ nõ exiſtens quãtũ ad actionẽ.

Notitia intuitiua 4.cõcernere a q̄b⁹ abſtrahit abſtractiua.

A.l.p inde.

¶ 3° ꝯcernit ſui obiecti cauſationẽ:qꝛ intuitiua notitia imediate cauſaͭ ab obiecto: pro eo qꝫ ſm beatũ Aug.de trini.a viſibili cauſaͭ viſio.

Z.l.ĩi.c.2.

K

A.l.ſuſceptiuum.

¶ 4°.cõcernit ſui obiecti motionẽ:quia illud qð cauſat actū ĩprimit ipſũꝫ in ſuo ſuſceptiuo:ꝛ tunc mouet illud ſubm ad talẽ formã. ¶ Primū aũt cõcernit neceſſario: qꝛ illud poniͭ in eius diffõne. ¶ 2^m aũt nõ vĩ inconueniens qꝫ deus faceret de abſente intuitionẽ:vt qꝫ oculus videret poſteriora. ¶ 3^m aũt ꝛ 4^m cõſilr:qꝛ deus poteſt vicẽ ſupplere cuiuſlibet efficientis ꝛ mouentis.

Uide hunc in pso.q.18. Pondera valde idem.q.ſequente.

¶ Sꝫ notitia abſtractiua abſtrahit. ¶ Prio ab actuali exiſtẽtia ꝛ nõ exiſtentia:qꝛ per ipſam nõ põt cognoſci.vtrum obm ſit exiſtens vel nõ exñs:pmo cũ ſilitudo illa equaliter repreſentet tã exiſtẽs q̄ꝫ nõ exiſtẽs. ¶ 2° abſtrahit a preſentia ꝛ nõ preſentia:qꝛ ꝑ illã ſpẽm tam preſentia q̄ꝫ abſentia cogitantur. ¶ 3° abſtrahit ab omni cauſatione:quia notitia abſtractiua non cauſatur immediate ab obiecto:ſed a repreſentatiuo ſupplente vicẽ obiecti.

A.l.cognoſcit

¶ 4° abſtrahit ab oĩ motione:qꝛ obm nõ mouet potentiã niſi actū cauſando:ſicut omne mouens pus cauſat formã q̄ꝫ ĩprimat:cũ pus ſit eſſe:qð eſt ꝑ cauſationẽ: q̄ꝫ in eſſe qð eſt per motionẽ ꝛ ĩpulſionẽ.

Ecce qð q̄rit.

L

Difficultates 4 du⁹ curioſe

¶ Sed oritur difficultas:qꝛ ſm datã diffõnem deus non cognoſceret in ſua potentia ꝛ eſſentia q̄dditates realiũ ab eterno intuitiue ſed abſtractiue:cũ nõ cognoſcat ea vt exiſtẽtes: niſi per voluntatẽ per quã futura cognoſcit. ¶ Itẽꝫ qꝫ ſi per eſſentiam tñ cognoſceret q̄dditates ꝛ exiſtentias tñ determinate nõ niſi ꝑ voluntatẽ:tũc notitia quaꝫ bꝫ de creaturis in eſſentia dꝫ poni abſtractiua:vt videtur ſm datã diffõnẽ.

A.l.ſ realiũ

¶ 2ª diffic.qꝛ deus cognoſcens entia ꝓhibita nõ cognoſceret ea intuitiue:cũ non poſſint eſſe exiſtentia. ¶ Itẽ ſm datam diffõnẽ ſequiͭ qꝫ de entibus ꝓhibitis nõ põt eſſe niſi abſtractiua notitia:ꝛ ideo deus talia cognoſcit abſtractiue.

M

A.l.hñt.

¶ 3ª diffi.qꝛ ſm pmiſſa cũ nõ habeãt niſi vnã cognitionẽ:tunc eadeꝫ notitia erit intuitiua ꝛ abſtractiua. Deus enim vna ſimplici cognitione cuncta cõplectiͭ ſm beatũ Aug.15.de trinitate. ¶ Dĩ qꝫ ſicut eodẽ actu volẽdi deus fruitur ſeipſo ꝛ vtiͭ creaturis:ita eodẽ actu intelligendi põt intueri ſe:ꝛ abſtractiue alia cognoſcere.

Deũ abſtractiue creaturas cognoſcẽ:qð caute ꝯſidera, q̄re i pmo h⁹ li.36.q.4.

¶ 4ª diffi.qꝛ tunc ſancti in patria nullã notitiã intuitiuã haberẽt de creaturis in diuina eſſentia:cũ nõ videant eã in ea inquãtũ exiſtẽtes:ſed in volũtate. ¶ Dĩ qꝫ put in eſſentia vidẽt q̄dditates:eſt eoꝝ notitia abſtractiua:ꝛ vt vidẽt in volũtate ꝯditiões exiſtentie eſt intuitiua.

Beati in deo q̄dditates abſtractiue cognoſcere.

¶ Sed remanet dubiū:qꝛ tunc minus pfecta erit notitia in diuina eſſentia q̄ꝫ in voluntate:cũ diuina eſſentia ſit p^m obiectū:ꝛ intuitiua eſt pfectioꝛ abſtractiua. ¶ Dĩ qꝫ lꝫ intuitiua in eadẽ potentia ꝛ de eodẽ obiecto videaͭ pfectioꝛ:tñ hĩ eſt aliud ꝛ aliud obiectū:qꝛ q̄dditates apprehenduntͭ in eſſentia:ꝛ exiſtẽtie in voluntate. ¶ 2^m dubiũ.ſi ſm iſta ꝑterita ſint a deo vel in deo cognita intuitiue.

Preterita ꝛ futura in deo intuitiue cognoſci

¶ Dĩ qꝫ qꝛ pterita ſunt deo cognita ꝛ a ſanctis in deo ſm oẽm cõditionẽ exiſtẽtie: vt ſunt exiſtẽtie:iõ poſſunt dici intuitiue cognita. ¶ 3^m dubium.ſi futura a deo ꝛ in deo ſint cognita intuitiue.

N

¶ Dĩ qꝫ cũ deus futura reſpiciat ſm oẽm cõditionem exiſtẽtie determinate:ꝛ ſancti in eo:ꝛ eodẽ mõ de notitia intuitiua:qꝛ futuroꝝ vt exiſtunt. ¶ 4^m dubiũ:qꝛ ſꝫ premiſſa notitia ſanctoꝝ btifica erit abſtractiua:qꝛ vidẽdo diuinã eſſentiã videntͭ in ea q̄dditates creaturaꝝ nõ vt exiſtẽtes:cũ hoc videant in volũtate:ꝛ ſic ꝑ notitiã beatificã videbũt abſtractiue creaturas. ¶ Dĩ qꝫ ſicut actus beatificus eſt ſapiẽtialis vt terminaͭ ad deũ: ꝛ ſcientialis vt terminaͭ ad creaturaꝫ:ita põt eſſe pmo mõ intuitiuus:ꝛ ſcdo mõ abſtractiuus:quẽadmodũ ideꝫ act⁹ volẽdi eſt fruitio ꝛ vſus in actu beatifico volũtatis.

Ut act⁹ intellectus beatorum:ita ꝛ voluntatis 2^x denoiaͭ nõĩe

Circa ſcdaꝫ

partẽ q̄ſtiõis videnduꝫ eſt.ſi notitia abſtractiua de diuina eẽntia: accipiendo eã ſub rõne ꝓpria:qꝛ nulli dubiũ qn de deo habeam⁹ aliquã notitiã abſtractiuã:ſed talis eſt cõcebilis viatori.

O

¶ Et dicit vulgus theologoꝝ qꝫ nõ:qꝛ nullũ repñtatiuũ ſingulare ꝛ limitatũ põt diſtincte ꝛ perfecte repreſentare ens infinitũ:cũ finiti ad infinitũ nulla ſit ꝓportio:ꝛ inter repñtans ꝛ repñtatũ debeat eſſe ꝓportio.

Op̃.cõis. A.l.ſiuium.

¶ Sed iſta inductio:in qua ponunt totũ pondus magis eſt ad oppoſitũ conſiderãdo q̄tuoꝛ q̄ ſunt in aĩa noſtra.ſ.potẽtiã:actũ habitũ:ꝛ ſpẽm:ita pfectioꝛ eſt potẽtia actu:ſicut ſubm ſuo accidẽte:ꝛ pfectioꝛ act⁹ habitu:in quo nõ cõſiſtit beatitudo ꝛ perfectioꝛ habitus ſpẽ:qꝛ ſe tenet ex pte potentie que eſt cã vlis:ꝛ ſpẽs ex pte obiecti qð eſt cã pticularis:ſed entitati create repugnat rõne iperfectiõis repreſentare obm ĩfinitũ ꝑ modũ ſpeciei.ergo multo magis repugnabit eadẽ rõne attingere ꝑ modũ habitus:ꝛ plus ꝑ modũ actus:ꝛ maxie ꝑ modũ potẽtie:ꝛ tñ cõſtat qꝫ creatura hꝫ potẽtiã actuꝫ ꝛ habitũ reſpectu diuine eſſentie ſub rõne ꝓpria:vt pꝫ in pmo:iõ multo magis poterit ſpẽm habere.

E.phy.ꝛ p̃ celi Impugnatio notabilis. Quatuoꝛ ſũt in aĩa ſꝫ pho rñ tria ponit ctherꝛ.vic cõſequẽter. Uide ſco.3.d. 2.q.9.oprie.

P

¶ Et cõfirmaͭ. Tũꝫ qꝛ illi cui repugnat qð minus eſt rõne ſue iperfectionis,repugnat qð maius eſt:cuꝫ hoc ſit magis pfectũ:ꝛ cui nõ repugnat qð maius eſt rõne ſue iperfectionis:nec qð minus eſt.hĩ aũt nõ poniͭ rõ:niſi imperfectio creature. Tũ qꝛ expſſioꝛ ſilitudo obiecti eſt act⁹ q̄ꝫ ſpecies:cũ cognitio fiat per aſſimilationẽ:ꝛ iõ pfecti⁹ repñtaͭ obiectũ in actu q̄ꝫ in ſpecie:ꝛ iõ cuꝫ ꝑ modum actus obm infinitũ repreſenteͭ nullo dubitante in actu beatifico:multo meli⁹ poterit ꝑ modũ ſpẽi.

Uide ſco.vbi ſ.ꝛ.3.di.p̃.

¶ Iõ dico qꝫ nõ vĩ incõueniens:ſi deus ꝑ aliq̃ꝫ ſpẽm reuelet ſuam eſſentiã alicui viatori.

Cõclo rñſiua h⁹ artic. Declaratio 4^x. De deo notidaꝫ ꝑ ſpẽm a viatore haberi poſſe.

¶ Et iſtud declaraͭ q̄drupli:qꝛ ſm beatũ Aug.2.ꝛ.10.de trini.ptes imaginis ſũt eq̃les: ꝛ tñ habẽt obiecta adequata:ꝛ qcq̃d ꝑ ea põt intelligẽtia itelligere põt memoria memorari.ꝯſtat qꝫ itellect⁹ noſter põt diſtincte attingẽ diuinã eſſentiã ſub rõne ipſa. ergo memoria.ꝛ nihil memoramur niſi ꝑ ſpẽꝫ.

Q

¶ 2° qꝛ ſm beatũ Aug.de trini.eo aĩa imago dei eſt:quo eſt capax ipſius:ꝛ iõ ſicut itellectus ꝛ volũtas poſſunt eſſe de deo:ita vĩ qꝫ memoria cũ ſit ps imaginis ſm ipſuꝫ:memoria aũt de deo eſſe nõ põt niſi ꝑ ſpẽm.

Uide ma.3.d. 1.ad hec. Z.l.14.c.8.

¶ 3°.qꝛ queliꝫ itellectio trãſiẽs nãlr relinqt diſpõnẽ i memoria:ꝑ quã de ipſo recordamur:vt docet experiẽtia:ꝛ iõ cũ viſio diuinitatis poſſit tranſire:ſicut dĩ trãſiſſe impauli:relinquit diſpõnẽ ꝑ quã fit recordatio de viſo.

A.l.in paulo

¶ 4°.qꝛ act⁹ intelligẽdi q̄to eſt pfectioꝛ tãto relinqt diſpõnẽ perfectiorẽ ꝛ diſtinctius actũ trãſlatũ:ꝛ eius obiectũ repñtãteꝫ:vt expimur:act⁹ aũt btificus eſt pfectiſſimus.ergo ſi trãſeat illa diſpoſitio diſtinctiſſime ipm ꝛ ei⁹ obiectũ repñtabit. ¶ Dicũt tñ aliq qꝫ recordaͭ talis ð obo pcognito ſub rõne cõi ꝛ cõfuſa nõ ſub rõne ꝓpria ꝛ diſtincta.

Cauſa.

¶ Iſtud tamẽ nõ valet:qꝛ ſi nõ ſit recordatio ſub eadẽ rõne pmo cognita iam nõ eſt recordatio:ſed noua

A
Exsſo.
Qõ 4ᵉ.

cognitio. ¶ Dicūt tñ aliq ꝙ recordatio eſt de actu ⁊ nō de obiecto. ¶ Et iſtud nō vꝫ: qꝛ act⁹ cognoſcēdi inq̃tū talis eſt alicuius obiecti: ⁊ iō ſi recordaꝛ cognouiſſe diſtincte, recordaꝛ ⁊ de cognito. ¶ Sed cōtra hanc opionē. Pꝛio qꝛ in nobis non acgrit notitia abſtractiua niſi eius: cuius notitia intuitiua ꝓceſſit in ſenſib⁹ corpis: vt pꝫ inductiue: de diuina aūt eſſentia nulla intuitiua preceſſit. ¶ 2ᵒ. qa ꝓpter hoc eſt notitia beatifica: non qꝛ ab obiecto btifico cauſaꝛ effectiue: ſꝫ qꝛ ad ipm terminaꝛ: iſta aūt abſtractiua ita terminaꝛ ad obm btificū: ſicut intuitiua. ¶ 3ᵒ. qꝛ notitia intuitiua eſt exñtis vt exñs: diſtincta aūt notitia nō pōt haberi de deo niſi vt exñs: cū de ſe ſit purus actus. igiꝛ nō pōt ſic itelligi abſtractiue. ¶ 4ᵒ. qꝛ talis ſpecies videreꝛ infinite pfectionis ꝓ eo ꝙ excederet infinitas ſpēs: ſi eſſent diſtincte ſpē creaturarū ſubordinatas in infinitū ꝓcedendo: in talib⁹ nūq̃ ꝓueniret ad iſtius pfectionem. ¶ Ad pᵐ ꝙ lꝫ de facto ſit ita: tñ nullus dꝫ negare: quin de⁹ ſpēs colorꝫ infundere poſſet ceco nato. vñ vꝫ mirꝫ ꝙ doctor aliqs innitatur illi rōni. ¶ Ad 2ᵐ ꝙ nō vlr eſt notitia btifica: qꝛ eſt ad obm btificū terminata. aliogn nr̃a notitia de deo eſſet beatifica. ſꝫ qꝛ ipꝫ attingit pfectiſſime: qualis eſt ſola intuitiua. ¶ Ad 3ᵐ ꝙ nō eſt forte incōueniēs q̃dditatē diuinā concipi ſine exñtia: ſicꝫ ⁊ ſine ifinito: ꝯcipiꝛ aūt ſine eternitate: q̃uis in re ſit idē. ¶ Ad 4ᵐ ꝙ ſicut in figuris ⁊ numeris eſt ꝓceſſus in ifinitū: ⁊ tñ nūq̃ attingunt ad tantā pfectionē quāta eſt pfectio vni⁹ albedīs: q̄ eſt ex gn̄e melioris in ꝓpoſito: ⁊ iō poſſet eodꝫ mō fieri de actu ⁊ hītu. ¶ Sed ouꝛ diffi. ſi hñs talē ſpēꝫ ꝑ ipſaꝫ pōt cognoſcere oia diuina attributa. ¶ Dī aūt ꝙ ſic: qꝛ hñs ſpēm itelligibilē alicui⁹ obti: ꝑ ipſaꝫ cognoſcit diſtincte ei⁹ q̃dditatē: ⁊ ꝑ ꝯñs pōt demōſtrare ꝑꝑ qd oēm ei⁹ paſſionē: vt pꝫ de triāgulo: attributa aūt diuina ſūt ſicut per ſe paſſiōes de deo demōſtrabiles. ¶ 2ᵃ diſ. ſi ꝑ talē ſpēm poſſent cognoſci diuine relōnes: vt itelligaꝛ ꝑ ipſaꝫ trinitas pſonaꝝ. Uꝛ aūt ꝙ cōica¹ⁱᵃ qua diuina eēntia eſt cōicabilis trib⁹ pſonis inſit ꝑ ſe diuine eſſentie: tūc ꝑ talē q̃ddicatiuā notitiā pōt haberi ꝑ quā demōſtranꝛ oia q̄ inſunt ꝑ ſe ſcdo mō. ¶ 3ᵃ diſ. ſi per talē ſpēm itelligunꝛ creature. dī aūt ꝙ ita vꝫ: qꝛ ſpēs repreſentans ſpeculum: eadē rōne repreſentat oēs imagines in ſpeculo relucentes. ¶ Et ſi qs videret diuinā eſſentiā recordari poſſet de oib⁹ creaturis viſis in diuina eſſentia ꝑ illā viſionē diſpōnē relictā: per quā fit recordatio. ¶ 4ᵃ diffi. qꝛ cū in diuina eſſentia relucēāt ifinita poſ[ibilia]: tūc in illa ſpē relucebunt actualr infinita: ⁊ ſic ſil itellectus creatus itelligere ꝑ illā ſpēm infinita in actu. ¶ Dī aūt ꝙ plus eſt intelligere vnū infinitū tranſcendēs ⁊ cōtinēs oia: q̄ ſi infinita ſil' in illo: ⁊ iō nullū inconueniēs ſi ſpēs infinita repreſentet ſicut diuina eſſentia: aut act⁹ attingēs infinita in diuina eſſentia. ¶ 5ᵃ diſ. qꝛ cū pfectius ſit cognoſcere duo ſil q̄ꝫ vnū diſtincte ſil: pro eo qꝛ maior ibi conatus regriꝛ: ⁊ tria q̄ꝫ duo: vt exprimur: infinite pfectionis vꝫ cognoſcere ifinita diſtincte: aut repreſentari in tali ſpē. ¶ Dī ꝙ ſicut nō eſt maioris pfectionis videre deuꝫ ⁊ creaturā q̄ꝫ ſolū videre deū ſꝫ beatū Aug. 3. ꝯfeſ. ita nō eſt maioris pfectionis deū ⁊ creaturas infinitas: q̄ꝫ vnā diuinā ſolā eſſentiā. ¶ 6ᵃ diffi. qꝛ nō vꝫ quare talis notitia nō poſſit eſſe intuitiua ꝑ ſpēm cōcernentē exiſtētiā: ſicut illa que cauſat viſum: cum ſpēs intelligibilis ſit ita efficax ad repreſentādā exiſtētiā ſicut ſenſibilis. ¶ Dī ꝙ nō appet euidēs rō: q̄re deus nō poſſit ita creare ſpeciem intuitiue repreſentantē ſuā eſſentiā ſicut poſuerūt antiqui doctores ſpeciem in beatifica viſione intuitiua. ¶ Ad argumentū factuꝫ in ꝓncipio queſtionis: dicitur ꝙ ibi intendit loqui Apoſtolus ex puris naturalibus.

B
Deū ſpēm intelligibilem ⁊ ſenſibilē poteſtis creaꝛ poſſe ipumere.
Notitia beatifica qualis?

Eſſentiā etiaꝫ cōcipi: nō conceptā eius exiſtentia poſſet: ſꝫ ſane ambiguum.

Ecce qō q̄rit de exceſſu ſpecierū notāter.
Dubia curioſa ⁊ valis vbiqꝫ.

C
Uide ſco. vbi ſupra.
Attributa relationes trinitatis pſonarum [illegible] infinita cognoſci ꝑ ſpēꝫ eēntie poſſe.

D
Nec ſpeciē: nec actus pfectionē uiſiō re infinitā ſi infinitoꝝ ſint repſentatiua: qꝫ hñ pōdera.
Uide ſco. 3. d. 2. q. 10. ⁊ vbi ibi notaui.
Deū poſſe intuitiuaꝫ eſſentie notitiā per ſpēm cauſare: qō nō video: niſi hñ exponendo.

¶ Queſtio. V.

Quinta queſtio. Utrū de⁹ poſſit reuelare ſuā eſſentiaꝫ intuitiue alicui viatori. Et vꝫ ꝙ nō: qꝛ Exo. 33. ca. dixit Dñs ad Moyſen. nō videbit me hō ⁊ viuet. ſ. vita mortali: ſicut exponit beatus Aug. ⁊ ſic viatori nō eſt poſſibilis talis reuelatio. ¶ Sed ꝯtra. qꝛ ſcribiꝛ in eodē caplo. ꝙ loquebaꝛ dñs ad Moyſen facie ad faciē: ſicut ſolet hō loqui ad amicū ſuū: ſꝫ facialis notitia eſt intuitiua: igiꝛ viator Moyſes vidit deum facie ad faciem que eſt notitia intuitiua.

Circa iſtā queſtionē. ꝓmo inſiſtendū eſt circa vborū ſignificationē. ⁊ ſcdo circa reꝝ inueſtigationē.

Quantum ad pᵐ. qꝛ in titulo tāgunꝛ duo termini dubiā hñtes ſignificationē. ſ. intuitio: ⁊ viator. ¶ Ideo ꝓmo videndum eſt quid eſt intuitiua notitia. ⁊ ſcdo quid eſt viator.

Quantum ad ꝓmaꝫ ꝑticulā qd eſt intuitiua notitia. dicūt cōiter ꝙ intuitiua notitia eſt illa q̄ eſt de re in ſeipſa: qꝛ tūc res intueꝛ cū in ſeipſa cerniꝛ. ¶ Sꝫ ꝯ iſtā diffōnē arguiꝛ 4ʳ. Pꝛio. qꝛ de⁹ intuitiue cognoſcit creaturas: cū talis notitia ſit certiſſima: ⁊ tñ nō nouit eas vt ſunt in ſeipſis: ſꝫ vt ſunt in eius eēntia ſꝫ beatū Aug. ¶ 2ᵒ. qꝛ ſancti in pr̄ia vidēdo diuinā eſſentiā intuenꝛ in ea creaturas ſm beatū Augu. ⁊ tñ nō cognoſcūt eas in ſeipſis. ¶ 3ᵒ. qꝛ deus ⁊ ſancti in vbo cognoſcūt futura cōtingētia notitia matutina ⁊ nō in ſeipſis: ⁊ tñ talis notitia dꝫ intuitiua cū ſit euidentiſſima. ¶ 4ᵒ. qꝛ deus ⁊ ſancti in pr̄ia intuitiue vident preterita: cū talis notitia ſit expimētalis: ⁊ tñ nō in ſeipſis. ¶ Iō dicit doctor ſubtilis. ꝙ notitia intuitiua eſt illa q̄ eſt de re in ſeipſa: vel in aliquo repreſentatiuo eā ſupeminēter cōtinēte: ⁊ qꝛ diuina eſſentia ſupeminēter cōtinet oia talia. iō oia cognoſcūtur in ea intuitiue ꝓ eo ꝙ melius repreſentat quālibet rē q̄ꝫ ipſa ſeipſaꝫ. ¶ Sꝫ ꝯ h dictū arguiꝛ 4ʳ. Primo. qꝛ viſio corpalis: ſicut docet beatus Aug. 11. de tri. fit per ſpēm ſenſibilē ⁊ eſt intuitiua ſm oēs: cū tñ illud repſentatiuū nō cōtineat obiectū ſupeminēter. ¶ 2ᵒ. qꝛ recordatio fit ꝑ ſpēm nō cōtinētē ſupeminēter: ⁊ tñ ipſa vꝫ intuitiue cū ſit eius euidentia expimētalis. ¶ 3ᵒ. qꝛ ꝓuiſio futuri reuelati vꝫ eſſe intuitiua cū reſpiciat futurū ſm oēm cōditionē ſue exiſtētie. ¶ 4ᵒ. qꝛ ois notitia eſt de re in ſeipſa: cū notitia non terminet ad repreſentatiuū: ſed ad illud qō per ipſum repñtaꝛ: ⁊ ꝓ tāto eſt notitia de re ꝓ quāto terminaꝛ ad ipſaꝫ: ⁊ tñ nō ois notitia eſt intuitiua. ¶ Iō dico ꝙ iſta diffō nō vꝫ ꝯuenēs: qꝛ nō eſt determinata: ſꝫ diſiuncta q̄lis nō dꝫ eſſe diffinitio: cū talis oīo ſit ambigua: ⁊ tunc dī ꝙ notitia intuitiua eſt q̄ eſt exñtis vt exñs eſt: ſiue fiat imediate ꝑ obm: ſicut cū angelus intueꝛ ſuā eſſentiā: ſiue fiat ꝑ repñtatiuū: quēadmodū de⁹ intueꝛ creaturas per ſua exēplaria. ¶ Sꝫ ꝯ hāc diffōnē inſtaꝛ 4ʳ. ¶ Pꝛio. qꝛ aſtrologus ꝑ ſuā artē que dꝫ abſtractiua notitia: pōt hēre notitiam de exñtia actuali eclipſis: ⁊ tñ talis notitia nō eſt intuitiua. ¶ 2ᵒ. qꝛ recordatio de pterito vꝫ eſſe ſꝫ oēm ꝯditionē ſue exñtie: ⁊ tñ non vꝫ intuitiua. ¶ 3ᵒ. qꝛ ꝓuiſio futuri reuelati eſt ſm oēm ꝯditionē ſue exñtie: ⁊ tñ cōiter nō poniꝛ intuitiua. ¶ 4ᵒ. qꝛ q̄cq̄d pōt de⁹ cauſare me¹ᵉ cā ſcda in gn̄e cāe efficiētis pōt imediate ꝑ ſe ſine illo efficiēte. cū g ꝑ obm poſſit cauſare intuitiuam notitiā poterit ꝑ ſe obto nō exñte. ¶ Ad pᵐ dī. ꝙ aſtrologus hñs notitiā de eclipſi quā nūq̄ vidit: non cognoſcit eā vt exñtē ſimplr: ſꝫ ſub ꝯditione: ſi curſus celi nūc ꝯtinuaꝛ: ſicut cōtinuari ſolet. Uñ ſi ꝑ diuinā vtutē motus celi fuiſſet iterrupt⁹: aut i aliq̄ variat⁹: ſicꝫ fuit tpe Joſue ⁊ Ezechie: aſtrolog⁹ tūc eēt decept⁹ niſi ſuppon eret

E
Uide in pl̄o. q. 17. hūc. q. in fine.

Primus arti.

F
ꝓma pars.
Deſcriptio eſt notitie intuitiue notitie.
Impugn⁹ 4ᵉ.

Sup ꝑtē eſt alibi.

G
Deſcriptio ſcoti vide vbi notaui. q. precedēte. pte. 1. in pncipio.
Impug. 4ᵉ.

Deſcriptio ꝓpria: ſꝫ in defende ſco.

H

Qõ 4ᵉ.

[illegible]

Notitia aſtrologoꝝ cōditionata ⁊ ſpecierū quo ad factuꝫ de cōditionalibus. ſecus de menſuratiōib⁹.

I

Ex oppoſitẽ infra 13:ſed hic riſio ſatiſfac difficultati. Vide.q.prece dente.

illam cõditionẽ.¶ Ad 2ᵐ dĩ:ꝙ mala notitia ponaꝶ ab/
ſtractiua eſſe:tũc intuitiua eſt exñtis:vt exñs eſt nunc in
pñti:⁊ nõ vt fuit in pterito:aut exiſtet in futurũ.¶ Et
per hoc ad tertiã inſtãtiã.¶ Ad 4ᵐ dĩ cõiter:ꝙ lȝ de⁹
poſſet effectiue cauſare intuitiuã notitiã in rõne efficiẽ/
tis ſine obiecto ipſo:nõ tñ in rõne trinitatis:q₂ obiectũ
vt exñs terminat talẽ notitiã:⁊ iſtud ptinet ad rõnẽ dif
finitiuã illius notitie.¶ Sed occurrit diffi.q₂ ſm pre/
miſſa aſtro⁹ nõ eſſet vere ſciẽtia:cũ nõ ſit in ea de ecli/
pſibus:aut cõiunctionibus euidens notitia:niſi cõditio/
nata:que nõ ſufficit ad rõnẽ ſciẽtie.¶ Dĩ ꝙ lȝ ſꝫ theo/
logos nõ ſit ſcientia quãtũ ad factũ:hñ tñ quãtũ ad re/
ctã motus menſurationẽ.¶ 2ᵒ diffi.ſi notitia aliqua de
futuris põt eſſe intuitiua.¶ Dĩ ꝙ ſi deus intuitiue co/
gnoſcit futura:vt cõmuniter cõcediꝶ pro quanto videt
ea vt exiſtentia:ita ⁊ notitia reuelatorũ ꝓphetis de fu/
turis vĩ eſſe intuitiua:q₂ ſub omni cõditione exiſtente.
¶ 3ᵒ diffi.ſi recordatio de preterito põt eſſe intuitiua.
¶ Dĩ ꝙ ſi deus cognoſcit intuitiue preterita:ſicut cõce
dimꝰ:q₂ vt exiſtũt in ſua preteritione eadẽ rõne ⁊ nos:
cum ſpecies aut diſpoſitio per quã fit recordatio ſit ex/
perimẽtalis notitia cõcernens oẽm cõditionẽ exiſtẽtie.
¶ 4ᵒ diffi.ſi de abſente põt fieri intuitiua notitia:eſto
ꝙ nõ de nõ exiſtente.¶ Diciꝶ ꝙ non ſm nãm:q₂ obm
abſens ipſaȝ cauſare nõ põt:nec ſpẽm eius repreſentã/
tem exiſtentiã:tamen bñ per diuinã virtutẽ:q₂ lȝ reſpe/
ctus cauſantis requirat approximationẽ:nõ tñ ratio ter
minantis:⁊ iõ lȝ intuitiua cõcernat neceſſario exiſtẽtiã:
nõ tñ neceſſario preſentiã.¶ Sed remanet dubiũ quõ
intuitiua põt fieri per ſpẽm:cũ ſpecies repreſentet tam
exiſtens ꝙ̃ nõ exiſtens.¶ Diciꝶ ꝙ ſicut ſunt duo gene/
ra notitiarũ.ſ.intuitiuã ⁊ abſtractiuã:ita duo modi ſpe/
cierũ:quaꝝ quedã cõcernunt rerũ exiſtentias:ſicut ille
que ſunt in ſenſibus que nõ manent niſi pñtibus obie
ctis:⁊ alia que nõ cõcernũt:ſicut que ſunt in potẽtijs in/
terioribus:⁊ ille faciunt intuitiuã:ſicut iſte abſtractiuã.
¶ 2ᵐ dubiũ ꝙ nõ videꝶ neceſſariũ in ſenſu exteriore
ponere ſpẽm cũ obiectũ imediate ſit preſens:⁊ ſpẽs nõ
requiriꝶ niſi ꝓpter obiecti abſentiã.¶ Diciꝶ ꝙ dupl'r
ſolet poni ſpecies in ſenſu exteriori.Uno mõ vt non ſit
cauſa videndi:ſed prius cauſeꝶ ab alio ꝙ̃ viſio:ſicut ſol
prius illuminat ꝙ̃ calefaciat:⁊ tũc nõ eſt niſi ꝓpter po/
tentias interiores.Alio mõ vt ſit rõ cognoſcendi:ſicut
interior ratio imaginãdi:⁊ ita videꝶ magis intentio btĩ
Aug.11.de tri.¶ 3ᵐ dubiũ.ſi deus faceret ſpeciẽ concer
nentẽ exiſtẽtiã:vt eam que eſt in ſenſu particulari ſine
obiecto:aut cõſeruaret ipſo deſtructo:ſi tũc obiectũ vi/
dereꝶ per ipſaȝ.¶ Et diciꝶ ꝙ nõ:q₂ tunc abᵐ talis ſpẽi
cauſaret amittẽdo reſpectũ ad obiectũ:per queȝ reſpe/
ctũ ipſuȝ repreſentat formal'r:lȝ aliqui ponant ipſaȝ ſe/
parationẽ impoſſibilẽ.¶ 4ᵐ dubiũ eſt.ſi deus faceret
actuȝ intuitiue notitie:ſuppoſita poſſibilitate ſine obie/
cto:ſi tunc eſſet intuitiua.¶ Dĩ ꝙ nõ eſſet intuitiua:nec
abſtractiua:nec oĩno notitia:ſꝫ quedaȝ qualitas abˡᵃ:q₂
de rõne notitie eſt reſpectus ad obiectũ.¶ Utrũ autẽ
talis reſpectus poſſit ſeparari:nondũ eſt clarum.

Difficultates ⁊ du⁹ curioſe

Futura ⁊ pre/ ſita intuitiue cognoſci.

K

Abſentia intui/ tiue cognoſci lȝ nõ nãl'r.

Du ᵐ 4ᵒ. Rerũ ⁊ ſpẽꝝ gen⁹ 2ᵉ:quod vtrũq; nota.

L

Spẽs i ſenſu exteriori du/ plici rõne põi.

M

Spẽm ſine obo in ſenſuȝ actũ nõ cãre.

Ecce q̃ ſꝫ q̃ris.

Secũda po. Deſcriptio Ꝺĩs viatoris.

Circa ſcdam particulã pme partis:quid eſt viator:
dĩ cõiter ꝙ viator eſt ille qui nondũ attingit
vltimũ fineȝ vere felicitatis:q₂ viator imediate diuidi/
tur cõtra cõprehenſorẽ:⁊ cõprehenſor nõ eſt niſi ille q
talẽ attingit felicitatẽ.¶ Cõtra iſtã diffõnẽ arguiꝶ 4ᵒ.
¶ Primo.q₂ chr̃s fuit viator dicente Hieremia de ipſo:
quare quaſi colonus futurus es in terra:⁊ quaſi viator
declinans ad manẽdũ:⁊ tñ ipſe perfecte attingebat vlti
mũ finẽ.¶ 2ᵒ.q₂ illi qui ſunt in purgatorio:cõiter non
dicunꝶ viatores:⁊ tamen nõ attingunt adhuc vltimum

Impugn⁹ 4ᵉ 14.

finẽ.¶ 3ᵒ.q₂ illi qui ſunt in limbo nunꝙ̃ attingũt vlti/
mũ finẽ:⁊ tñ nullus ponit eos eſſe viatores.¶ 4ᵒ.quia
illi de inferno nũꝙ̃ dicunꝶ viatores:⁊ tamen a fine vlti
mo total'r ſunt auerſi.¶ Ideo dico ꝙ ad diffõnẽ viato
ris nõ ſufficit ꝙ nõ attingat vltimũ finẽ:ſed requiriꝶ ꝙ
tendat in ipſuȝ:q₂ nullus dĩ eſſe viator:ex eo ꝙ nõ attin
git illius vie terminũ:niſi tẽdat in ipm:⁊ iõ illi q ſunt in
inferno nõ dicunꝶ viatores:q₂ nõ tendunt ad felicitatẽ
a qua perpetuo ſunt excluſi.¶ Sed oriꝶ diffi.q₂ diuiſio
hois per viatorẽ ⁊ cõprehenſorẽ videꝶ eſſe ꝑ imediata:
⁊ ideo cũ illi qui de inferno nõ ſint cõprehenſores:vidẽ
tur eſſe viatores.¶ Diciꝶ ꝙ illa diuiſio nõ eſt per ime/
diata reſpectu hominis in cõmuni:ſed reſpectu hois in
finẽ vltimũ ordinati:a quo illi total'r ſunt excluſi.¶ 2ᵒ
diffi.ſi illi qui ſunt in limbo ſunt viatores:dĩ ꝙ nõ.nec
cõprehenſores:q₂ nõ cadunt ſub illo ordine q eſt tendẽ/
tiũ ad verã felicitatẽ.¶ 3ᵃ diffi.ſi illi de purgatorio pñt
viatores dici.¶ Diciꝶ ꝙ ſic.q₂ ipſi tendũt in vltimum
finẽ ⁊ illũ nondũ attingunt.¶ 4ᵃ dif.quõ chr̃s ſm iſtã
diffinitionẽ diciꝶ fuiſſe viator:q₂ terminũ pfecte attin/
gebat.¶ Dĩ ꝙ ipſe nõ fuit viator ꝙ̃tũ ad aiam ꝑ quã
erat beatus:ſed tñ ꝙ̃tũ ad corpus:⁊ ſic tendebat in fi/
nẽ ſue felicitatis corpal'r:quã nõ habebat:donec reſur/
rexit.¶ Sꝫ remanet dubiũ.ſi ſoli pdeſtinati ſunt via/
tores cũ ſint a deo preordinati ad verã felicitatẽ.¶ Dĩ
ꝙ nõ ſolũ preordinati:ſed ẽt pſciti in vita iſta ſunt via/
tores:q₂ lȝ nõ ſint ordinati in finẽ a deo voluntate cõſe
quente:tñ bene voluntate antecedẽte.dicente Aplo.ꝙ
deus vult oẽs hoies ſaluos fieri.ꝙ̃tũ ad iſtaȝ volũtatẽ.
¶ Intelligẽdũ tñ eſt ꝙ ꝗtuor modi hoiȝ in cõi diſti/
guunꝶ.qdaȝ.n.ſunt ita viatores ꝙ nõ comprehenſores:
ſicut nos qui nullã felicitatẽ attingimus in eandẽ tẽde/
re ſatagentes.¶ Alij ſunt ita cõprehenſores ꝙ nõ via/
tores:ſicut alij beati q nullã ſpectant felicitatẽ:cum ſint
vltimate felices.¶ Alij ſunt ſil' cõprehenſores ⁊ viato
res:ſicut chr̃s viator exñs ſm corpus:fuit comprehen/
ſor ſm aiam:q₂ beatus erat interius:lȝ exterius affligę
reꝶ.¶ Alij nõ ſunt cõprehẽſores:nec viatores:ſicut illi
qui ſunt in inferno vel in limbo:q ſunt in vltimo termi
no:⁊ nõ attingunt vltimũ finẽ.¶ Sed oriꝶ dif.ſi ſancti
qui ſunt in pria ꝙ̃tũ ad aias ſeparatas ſunt viatores:ſicͤ
chr̃s:cũ per aiam ſint felices ⁊ expectant beatitudinem
corporalem ſicut chr̃s.¶ Diciꝶ ꝙ lȝ aliquo mõ poſſent
dici viatores ꝑ talẽ tendentiã:tñ nõ oĩmode ſicut chr̃s:
q₂ nõ hñt illud corpus:in quo ſpectant beatitudinẽ vel
felicitatẽ illaȝ:ſicut habuit chr̃s:eo tñ mõ quo chr̃s fuit
viator in triduo.ſil'r iſti:q₂ ſic caruit corpe.¶ 2ᵒ diffi.ſi
angeli ſancti ſunt viatores in eo ꝙ tendũt in finẽ btitu/
dinis accñtal'r quã mereñ per miniſteriũ ſuum.¶ Dĩ
ꝙ ſic accidẽtal'r:q₂ iſto mõ tendunt in finẽ:q₂ tñ iſtud
nõ pertinet niſi ad tãtũ nõ aſſiſtẽtes.¶ Iõ illi ſunt ſolũ
cõprehenſores.¶ Intelligendũ eſt tñ ꝙ cũ qõ iſta in/
tendat de illis qui tñ ſunt viatores.Iſtoꝝ viatoꝝ inue
niunꝶ quatuor modi.Quoꝝ aliqui ſunt in ſtatu merẽdi
⁊ in vita mortali ſicut nos:q₂ ſumus mortales ⁊ mereri
valemus cũ auxilio dei.¶ Alij in ſtatu merendi ⁊ non
in vita mortali:ſicut fuerunt angeli ante ſuã confirma/
tioneȝ:q₂ mereri poterant cum eſſent imortales ⁊ puri
viatores.¶ Alij nõ in ſtatu merendi ſed in vita morta
li:ſicut crediꝶ Helyas ⁊ Enoch in paradiſo terreſtri:
q₂ adhuc ſunt morituri:vt in Apoc.de duobus teſtibus
quos interficiet antichr̃s:⁊ tñ nõ videnꝶ in ſtatu meriti:
alioqn tranſcenderẽt oẽs ſanctos ex diuturnitate meri/
toꝝ.¶ Alij ſunt viatores nõ in ſtatu merẽdi:nec in hac
vita mortali:ſicut illi de purgatorio:quia nec mori:nec
mereri pñt dicente dño in Ioanne.pro tẽpore mortis

N

Viator q̃s? Vide in pio. ecplã ⁊ ſeq̃tes

Du⁹ notãda. Diuiſio hois in viatorẽ ⁊ cõ prehẽſorem qualis?

O

Eãi nõ dam/ natio purgato/ rio tñ eẽtes viatores ſort.

Chr̃s qual'r ⁊ ſm q̃d viator fuerit.

Nõ tñ pdeſti nati ſȝ pſci/ tos viatores dici.

Voluntas dei duplex. 1.Timo.2. Hoi' hoium ꝗdruplex.

P

Sicut hoĩ via tor ⁊ cõp:hẽ ſor cũ pſcient/ ne ⁊ vtroq; mõ:ſic datur neutro mõ.

Animas bea/ tas eẽ viatores vti in vita iſta fuit ch:s:⁊ vt ſic:⁊ eſt vt nõ.

Q

Angelos q̃/ dã vſq; ad iu dicium viatores eſſe.

Viatores ſũt in diſta ꝗdru/ plici q̃ ad ſta/ tũ merẽdi vel nõ.⁊ quo ad vitã mortales vel non.

11.c.

A.l.merendi

[A]

venie nox:qñ nemo pót operari:ꝛ lȝ de oíbus iſtis poſſit eſſe intentio q̃ónis:tñ de ꝑuis qui ſunt ſtricte viatores/cóiter intendiť:qa ad nos dirigiť q ſumus tales.

[Scḋo articu.]

Circa auté ſcḋam parté pňcipalé inſiſtendo erga rex inueſtigationé:opȝ ꝯſiderare de felicitate nřa.ꝛ fuerũt 4.^{or} opinata.

[De nřa felicitate. Opi. 4^{r}. Vide Sco. ꝛ alios.49.diſ. 4.ꝛ alibi. p^{o} ꝯxlo. Marum. A.l.citare.]

Primo.ꝙ beatitudo humana cóſiſtit in actu videndi ꝛ amádi deũ partialr:ita ꝙ iſti duo act^{9} itegrát vná totalé felicitaté:ꝛ ꝼm iſtá viá deus poſſet viatori ſtanti in tali ſtatu reuelare intuitiue ſuá eẽntiá:qa in eſſentialr ordinatis ꝛ realr diſtinctis/deus pót facere ꝑus ſine poſteriori:vt núc ſupponiť:ꝛ ideo pót viatori creare viſioné impedita dilectione:ꝛ túc nó erit btũs:qa poſita parte integrali nó poniť ſuũ totũ.

[2° ꝯxlo.]

2° fuit opinatũ,ꝙ beatitudo nřa ꝯſiſtit in iſtis duob^{9} actibus totalr:ita ꝙ nó itegrát vná totalé beatitudiné:ſed ſunt partes ſubiectiue btitudinis exiſtẽtis in gñe.Et iſto mó nó poſſet viatori cóicari intuitiua notitia:quin eſſet cóprehéſor:quia cũ tota ró gñis ſaluetť in qualibȝ ſpecie:túc in ſolo actu intuitiuo ſit btũs.

[B]

[3° ꝯxlo.]

3° fuit opinatuȝ/ꝙ btitudo nřa non cóſiſtit eſſentialr:niſi in actu itelligédi:ꝛ túc cũ videns diuiná eſſentiá intuitiue habeat actũ itelligédi ꝑfectiſſimũ:nó pót eẽ niſi beatus:ꝛ ſic nó eſt viator hoc modo.

[4° ꝯxlo.]

4° fuit opinatũ/ꝙ btitudo nřa eſſentialr cóſiſtit in ſolo actu volédi:ꝛ ꝼm iſtũ modũ poſſet deus cóicare intuitiuá notitiá ſue eſſentie alicui:ꝛ nó ꝯcurrere ad actũ ſequenté voluntatis ꝼm premiſſa:ꝛ túc eſſet viator purus.Que iſtax viax ſit verior alibi pertractare oportet.

[Dubium 1^{r}. Attigere finé vltimũ ꝯtigit dupliciter.]

Sed occurrit diffi.quo pót itelligi talis viator q attigit vltimũ finem.

Diciť ꝙ non attingit perfecte ꝼm quartá viá:ꝛ in attinctione ꝑfecta cóſiſtit felicitas:que ſolum eſt in voluntate:vnde lȝ in via attingamus vltimũ finé ꝑ intellm ꝛ voluntaté:tñ qa imꝑfecte nó ſum^{9} beati.

[C]

2° diffi.quia talis videns diuiná eſſentiá actu amoris ſuſpéſo:nó videť purus viator:ſed partim viator quo ad voluntaté:ꝛ partim cóprehéſor quo ad modum:ſicut dĩ de Chřo ꝼm aiam ꝛ corpus diſtinguẽdo.

[Cóprehenſor ſiĉ viator 2^{r}. A.l.ad itellȝ.]

Diciť auté ꝙ ſi ponať felicitas in vtraqȝ po^{a} pót cócedi:ſȝ nó ſi ponať in altera tñ.

Ad argumẽtũ factũ in pňcipio q̃ónis/patet per iam dicta.

Qõ.VI.

[Sermo copioſus de entib^{9} rónis. Añq̃ ad pres arguat titulȝ q. declat ſeu equocationes tollit. Róné in ſcriptura ſumi 4^{r}. Cócordátias oium ex pĥo applicare noſti.]

Sexta qõ. Utrũ ſit dare entia rónis pertinẽtia ad ſciaȝ theologie.Et quidé ad iſtius q̃ónis declaratioń eſt preintelligendũ,ꝙ q̃uor modis accipitur ratio in ſacra ſcriptura.

Primo mó accipitur ratio pro quidditate ꝛ diffóne que diciť eẽ ratio formalis vniuſcuiuſqȝ:ꝛ ita videť loq ſapiés Eccleſia. 8.ca.Intellexi ꝙ oium operũ dei nullá poſſit homo inuenire ratioń:qa.ſ.rerum differẽtie ſunt nobis ignote vel occulte.ꝛ ideo dicit:ꝙ quáto plus laborauit homo ad inueſtigandũ/tãto minus inueniat:qđ nó eſt niſi ex occultatóe differẽtiax quidditatiuax:que demóſtrát ꝓpter quid.

[D]

Scḋo accipiť ratio pro notitia declaratiua talis quidditatis que qñqȝ diciť diffinitio:ꝛ ſic loquiť deus.Job.38.caplo.Nunqd noſti ordiné celi ꝛ pones róné eius in terra.

Tertio accipiť ratio pro notitia cóparatiua vnius ad alteruȝ:de qua videť loqui ſapiens Eccleſiaſtes.9.cap.nec opus : nec ratio : nec ſcia: nec ſapia apud inferos quo tu ꝓperas.

Quarto accipitur ratio pro cauſa eo modo quo diciť ratioń reddere:qui dat cám:ꝛ ſic videť loqui ſcriptura Job.38.cap. Quis enarrabit celox róné.ꝛ per iſtũ moduȝ vocabat btũs Aug.ideas rónes eternas in lib.83.q̃ónuȝ.ꝛ ponit rónes originales in 3° de tri.

[q.46.]

Nunc ad ꝓpoſitũ non intendiť hec ratio pro qdditate aut pro cauſa : qa ꝯſtat ꝙ in rebus entia taliũ rationũ ſemꝑ eſt inuenire:nec forte ꝓ notitia declaratiua:qa ad illaȝ pertinet exprimere quidditaté:ꝛ non aliquid fingere fictũ per actũ intellẽs cóparatiuũ per qué multiplr circa itelligibilia negociatur.

[E]

[Ró in q.iſta ſic itelligit : ꝛ ſic ens rónis 4^{r} ſumiť:ꝛ 4^{9} modus eſt ad ꝓpo^{m}. q. h^{o}.]

Intelligendũ tamé eſt,ꝙ cóparádo ad iſtaȝ rationé aliqd diciť eſſe rationis quattuor modis:aut qa tali róne cauſatũ:queádmoduȝ aliquid diciť alicuius:qa ab ipo effectũ:ꝛ ſic pñt dici oẽs itellectuales vtutes entia rónis:qa ſunt ex talibus actibus aggenerate.aut qa a tali róne regnáte:ſicut diciť recte rónis illḋ qđ ratio dictat:ꝛ iſto modo diciť mediũ virtutũ moraliũ mediũ rónis.aut qa ab illa róne derelictũ:ſicut eẽ cognitũ/ſequiť ex actu cognoſcẽdi:ꝛ iſto modo oĩa vt in eſſe cognito ꝓducta pñt dici entia rónis.aut qa a tali róne cófictũ:queádmodũ itellect^{9} negociás circa ſua obiecta. diciť confingere entia diminuta : ꝛ iſto modo ſumunť ħ entia rónis:qa iſto modo ſoluȝ entia rónis diſtingui videnť cótra ens reale.

[F]

[Pĥos parte ſcḋa min^{9}:doctores aũtqs aliquátulum:ſȝ modernos plerũqȝ de entib^{9} rónis rónari : ꝛ hoc ꝯtingit ex cã quadruplici.]

Sed attendẽdũ eſt,ꝙ lȝ de iſtis entibus rónis pĥi pax fuerint locuti:tñ ſcti noſtri aut nunq̃:aut vix inueniunť feciſſe mentioné de eis : ꝛ q̃uis antiq theologi qñqȝ fugerẽt ad iſta entia:modernũ tñ vulgus theologie oĩa fere ſaluare conanť per entia rónis:ꝛ iſta multiplicatio entiũ rónis poniť ex quadruplici cauſa.

Prima eſt violẽtia argumentox:qñ nimis cogunt in entibus realib^{9}:fugiť ad entia rónis:vt in attributis diuinis:qñ vnũ demonſtrať de alio.

2ª cauſa eſt inſufficiẽtia ſolutionũ:vt ſi nó poſſit quis ſoluere fugit ad entia iſta:ſicut ꝓpter róné de cóicabili ꝛ incóicabili:fugiunt ad diſtõné rónis inter eſſentiá ꝛ ꝓprietaté.

Tertia cauſa eſt latentia difficultatuȝ:ſicut qñ nó poſſent aliqui intelligẽ de aliqua veritate q̃o ſit in re:ponũt eá ꝯſiſtum in róne:vt pȝ de tépore ꝛ motu.

[G]

Quarta cauſa eſt,excellẽtia itelligibiliũ:ſicut qñ circa diuina nó pñt aliqui ſaluare qđ dicũt ꝼm ré:ꝯfugiũt ad róné:queádmodũ ille doctor qui pñtib^{9} multis doctoribus dicebat ꝙ diuina eſſentia in róne cauſat actũ intelligendi in itellectu diuino,ipſuȝ mouẽs ad intelligendũ:ꝛ cũ a ceteris doctoribus argueretť/dixit ꝙ talé motioné ꝛ cauſationé nó itẽdebat niſi ꝼm róné.

[Vide exẽplũ]

Et iſtis adiungiť auaritia mira quorũdá q nullũ ens reale volũt ponere niſi coganť : ꝛ dicũt ꝙ nó pñt cogi:niſi ad ſubaȝ ꝛ q̃litaté oíb^{9} aliys ꝑdicamẽtis poſitis tñ ꝼȝ róné: ꝛ adhuc de qualitate dubitát:ꝑ illá regulá peripatheticam:in pauciorib^{9} via magis:que multas interimit veritates:cũ nó oĩa vera ſint demóſtrabilia.

[Ironia cótra ſcḋm ꝛ ſequaces.]

[ꝑ phyſi.ꝛ alibi quere.]

Iſtis aũt premiſſis arguiť ad parté affirmatiuá q̃ónis q̃druplr: qa iter pňcipia pme pĥie eſt:ꝙ ens diuidiť i ens in aia ꝛ extra aiam:ita ꝙ ens in aia dĩ ens rónis:ſicut ens extra animá diciť eẽ ens reale:ꝛ ſic pma pĥia ponit entia rationis.

[Iam ad pres q.arguit ꝙ ꝯplr ꝛ nónter.]

Scḋo.qa in nãlibus dextrũ ꝛ ſiniſtrũ nó ſunt realiter niſi in aial:ſed iſta ponunť eſſe in colũna ꝑ cóparationé rónis nře ad aial.ergo hñt ibi eſſe ꝼm róné: ꝛ ꝑ ꝯſequés ſunt entia rónis.

[4.5.ꝛ.6.me. ꝛ alibi quere. Vide.2.celi ꝛ alibi. Ca.6 relone.]

Tertio.qa in logi^{ca} oĩa relatiua dicunť ad cóuertẽtiá eo ꝙ adinuicé referanť: ꝯſtat aũt ꝙ nó ſemꝑ referanť adinuicé ꝼm ré:ſicut pȝ in ſcibili ꝛ ſcia.ğ ibi eſt dare ꝼm róné.

[H]

[3° de aia.tex. có.38.]

Quarto.in diſciplinis^{b9}:qa ſicut docet nãlis pĥia ſecanť ſcie:quemadmodũ ꝛ ſcibilia:ꝛ ideo cũ ſcie diſtiguanť in reales ꝛ rationales:opȝ vt ſcibilia diſtinguanť in realia ꝛ rónalia.

Sed cótra.qa regula eſt hti Aug.7° de tri.ꝙ omne qđ relatiue diciť eſt aliqd excepta relatione:ꝛ ideo cuȝ ens rónis relatiue dicať ad rationé:ſicut originatuȝ ad ſuũ originás:eſt aliqd ꝑter reſpectũ ad róné:ꝛ illud rationis eẽ nó pót:ꝛ ſic reale.

Scḋo.qa regula eiuſdeȝ eſt ꝙ illud quod nulla res eſt oino nihil eſt.entia rónis nulla res ſunt:ꝛ iõ nihil ſunt oino:ꝛ illud oino nihil/nó eſt a róne nihil.

[ꝑ de doc.chriſtiana.]

Tertio.qa alia regula eiuſdeȝ eſt ꝙ

I Sꝫ. q. q. 32. — 3° ⁊ 5° tri. ſup ſen. 2. 12. d. ⁊ alibi quere ⁊ alios.

Iſte intellectus eſt falſus qui itelligit res aliter ꝙ ſit: iſte autẽ qui fingit illa que nõ ſunt in re: intelligit res aliter ꝙ ſit: ⁊ ideo eſt falſus itellꝰ: talis aũt falſitas eſt rõnis. ¶ 4°. qꝛ alia regula ipſius eſt ꝙ in omni effectu creature deus ꝯcurrat: cũ cetera agentia agant nõ independenter: ⁊ ſic cõcurrit ad iſtũ rõnis effectũ actione ꝑuenientẽ actionem nr̃e rõnis que nõ eſt rõnis: imo realis. ¶ Et ꝯfirmat̃: qꝛ quicqd põt deus cauſare mediante cauſa ſcd̃a effectiue poteſt imediate ⁊ per ſe: ⁊ ſic poteſt facere effectum rationis per ſe ſine ratione. (Maxima credita.)

(Declaratio q. cõſiſtit in. 10. articul. — Deſcriptio entis rationis ab aliis.)

Et ad iſtam queſtionẽ ſũt plures articuli declarandi. Quoꝝ ꝑmus eſt. qd eſt ens rõnis. ¶ Dĩ aũt cõiter ꝙ ens rõnis eſt illud qδ ẽ ab aĩa nr̃a fabricatũ: qꝛ dĩ ens rõnis in habitudine ad rõnẽ. Et iſta habitudo non põt eſſe niſi originis: vt per ſe pꝫ. ¶ Sed ꝯtra hãc diffõnẽ inſtat̃ 4ᶻ. (Impugnaᵒ 4ᶻ) K ꝑrimo. qꝛ habitus intellectuales originant̃ a rõne: ⁊ tñ non ponunt̃ entia rõnis. ¶ Scd̃o. qꝛ actus itelligendi fabricant̃ a rõne: ⁊ tñ ponunt̃ entia realia. ¶ Tertio. qꝛ diſpõnes ad virtutes intellectuales ſunt realia: ⁊ tñ ſunt ab ipſa rõne originata. ¶ Quarto. qꝛ ſpẽs itelligibiles in nr̃o itellectu poſſibili fabricant̃ ab itellectu agẽte: ⁊ tñ nõ ſunt entia rõnis. ¶ Ideo dicit̃ magis ꝓpꝛie ꝙ entia rõnis ſunt illa que ſunt facta a rõne obiectiue negociãte per modũ cuiuſdã figmenti. (Deſcriptio ꝓpria.) ¶ Sed oc. dif. qꝛ dicunt aliq ꝙ iſta entia rõnis nõ ꝓducunt̃: lꝫ aliquo mõ ipſaꝫ rõnẽ ſubſequant̃. (Dubium 1ᵐ.) ¶ Iſtud tñ ſtare nõ põt: qꝛ nõ capit̃ ratio ꝙ aliqd tranſeat de nõ eſſe ad eſſe qn ꝓducat̃ in eſſe. (Entia rationis produci ⁊ dependere a rõne) ¶ Et iterũ omne ꝙ attingit eſſe: aut eſt a ſe qδ eſt ipoſſe: aut ab alio: ⁊ iſtud eſt producens. ¶ Scd̃a dif. qꝛ dicũt aliqui ꝙ iſta entia rõnis ꝓpꝛie nõ dependent ab aliquo: lꝫ ipſam rõnẽ cõcomitent̃. ¶ Iſtud aũt ſtare nõ põt: qꝛ ab illo depẽdet aliqd quo ſublato illud aufert̃ niſi ſint L idem: ſublato autẽ actu rõnis non manent talia entia: ⁊ ideo non ſunt independentia ab eo: ⁊ iterũ independentia eſt conditio perfectiſſimi entis.

(Opĩo cõis. ꝙ ꝑma diuiſio entis quã multi ſequunt̃ ſcotiſte.)

Secundus articulus eſt: ſi ꝑma entis diuiſio eſt in ens reale ⁊ rõnis. ¶ Dicit̃ autem cõiter ꝙ ſic. qꝛ poſtꝙ diuiſum eſt ens in reale ⁊ rõnis: ens reale diuidit̃ in decẽ ꝑdicamẽta que eſt diuiſio ꝓpe prima. ¶ Sed ꝯ iſtud arguit̃ 4ᶻ. (Impugnaᵒ 4ᶻ ⁊ ſatis apparere: ſed m cõſidera rationes.) ꝑrimo. qꝛ qualis eſt ordo diuidẽtiũ talis eſt ordo diuiſionũ inter aliqua: cũ diuiſio ſequat̃ ipſa diuidentia: ſed cũ ens diuidatur in ſubam ⁊ accidẽs: iſta diuidentia ꝑcedũt illa cum ens rõnis ſit poſterius actu rõnis: qui eſt de gñe qualitatis: ⁊ ens ꝑus diuidit̃ in ſubam ⁊ accidens ꝙ deſcendat in aliquam qualitatis ſpẽm. ergo diuiſio illa eſt poſterior. ¶ Scd̃o. qꝛ oĩs diuiſio preſupponit extrema illius diuiſionis: cuꝫ ſit habitudo iter illa: ⁊ oĩs habitudo eſt poſterior ſuis extremis: ſed in diuiſione illa ens rõnis eſt M vnũ extremũ. ergo ens rõnis eſt prius ea: ſed iſtud ens eſt poſterius actu intelligendi: qui eſt ſpẽs qualitatis. ꝗ cũ ante iſtius ſpẽi cõſtitutionẽ ens multiplr̃ ſit diuiſuꝫ: iſta diuiſio nõ eſt ꝑma. ¶ Tertio. qꝛ ꝑus eſt eſſe ꝙ diuidi per ſe: notũ eñi videt̃ ꝙ diuidi preſupponit eſſe: ⁊ ideo diuiſio in ens rõnis ꝑſupponit ens rõnis. ¶ Iſtδ autẽ (vt patuit) eſt poſterius genere notitie. ergo diuiſio eius eſt poſterior diuiſione cuiuſcꝫ ſupioris ad iſtδ genus. ¶ Quarto. qꝛ diuiſio entis in ens reale ⁊ rõnis nõ põt eẽ realis cũ eius extrema nõ ſint realia. diuiſio autẽ entis in ſubaꝫ ⁊ accidẽs eſt realis: ꝓpter extremorũ realitatẽ: ⁊ ideo cũ entia rõnis ſint poſteriora entibꝰ realibus: maxime neceſſarijs ſicut ſunt iſta: diuiſio iſta eſt poſterior. ¶ Ideo ponunt̃ hic quatuor ꝯ̃nes. (Concluſio 4ᶻ) Quaꝝ ꝑma eſt: ꝙ prior eſt diuiſio entis in ſubam ⁊ accidens ꝙ in reale ⁊ rõnis: qꝛ ens rõnis eſt poſterius illo qδ eſt ſub accidente: ⁊ tñ inferius eſt poſterius. ¶ Scd̃a ꝯ̃ ꝙ prior eſt diuiſio entis in abᵐ ⁊ reſpectiuũ ꝙ in ens reale ⁊ rõnis: qꝛ ens rõnis eſt poſterius ratione cõtenta ſub abᵒ. ¶ Tertia ꝯ̃ ꝙ ꝑor eſt diuiſio entis realis in decẽ ꝑdicamẽta ꝙ entis ſimplr̃ in ens reale ⁊ rõnis: qꝛ ens rõnis eſt poſterius (vt patuit) ꝑdicamẽto qualitatis: cuius ſpẽs eſt actualis cõſideratio. ¶ Quarta ꝯclõ ꝙ prior eſt diuiſio qualitatis in corporeã ⁊ in icorporeaꝫ ad modũ ſube ꝙ illa que dicta eſt: qꝛ ſub iſta diuiſione ſequit̃ illa per quã genus ꝯſiderationis cõſtituit̃: a quo ens rõnis dependet. ¶ Sed oritur difficultas: qꝛ ſubdiuiſio ſemp videt̃ eẽ poſterior diuiſione: ⁊ ſic diuiſio entis realis poſterior ꝙ illa in qua ipſum eſt diuidens. (Dubium) ¶ Dicit̃ ꝙ verum eſt vbi vtraqꝫ diuiſio quidditatiua: non tamẽ niſi prima quidditatiua nõ eſt ſicut in propoſito: ⁊ vlterius hꝰ eſt ordo tñ accidentalis. (Etiã aß qũs)

N (Ordo diuiſionũ entis: lꝫ cu oĩa caſtigabis vt alio notabis.)

Tertius articulus eſt. ſi iſta diuiſio entis in reale ⁊ rõnis eſt recta. ¶ Dicit̃ autẽ cõiter ꝙ ſic: qꝛ iſta ponit̃ in ꝑma ꝑhia. (Cõis op.) O ¶ Sed iſtud nõ videtur ſtare poſſe ꝗdruplici rõne. (Impugnaᵒ 4ᶻ) ꝑrimo. qꝛ omne diuiſum abſtrahit a ſuis diuidentibus cũ ſit ſuperius: ⁊ ſic iſtud diuiſuꝫ nõ eſſet reale: nec rõnis: qδ nõ videt̃ poſſibile. ¶ Scd̃o. qꝛ omne diuiſum eſt ꝑus diuidentibus ſuis (A. l. vmibõe.) cũ ſit cõtus directe: ⁊ tamẽ nihil põt eſſe prius ente reali: a quo oĩa ꝑcedũt. ¶ Tertio. qꝛ omne diuiſuꝫ videt̃ imperfectius ſuis diuidẽtibus cũ ſit potẽtialius illis: ⁊ cõſtituta per diuidentia ſe habeãt vt per additionẽ ad diuiſuꝫ: ⁊ ſic eſſet aliqδ ens magis diminutũ ꝙ ens rationis. ¶ Quarto. qꝛ omne diuiſum includit̃ in ꝯ̃tiᵘᵒ per ſua diuidẽtia que adueniũt ei: ⁊ ſic in quolibet ente rationis includeret̃ aliqd ꝙ nõ eſt fabricatũ ab anima: ⁊ ſic nõ erit rõnis ſm ſe totũ. ¶ Ideo dico ꝙ ſi ens diuidat̃ in reale ⁊ rõnis: iſtud diuiſum opꝫ vt ponat̃ vno quatuor iſtoꝝ modoꝝ: aut ꝙ illud cõe ponat̃ ens reale aut rõnis: aut erit neutrũ: aut vtrũqꝫ. nõ ens reale: qꝛ tunc ens reale eſſet cõmune ad ens rõnis: ⁊ de illo diceretur in quid. nec rationis: qꝛ tunc ens rationis diceret̃ de ente reali in quid. nec vtrũqꝫ: quia tunc vtrũqꝫ cõueniret alteri. nec neutruꝫ: quia fabricatũ ab aĩa ⁊ non fabricatũ ſunt extrema ꝯ̃dictionis: ⁊ oẽ nõ fabricatuꝫ ab aĩa ponit̃ ens reale: ſicut fabricatũ ab aĩa ens rõnis ſm dicta: qꝛ ideo talis diuiſio videt̃ tñ eſſe ſm vocẽ: ſicꝫ cũ ens diuidit̃ in ꝑhibitũ ⁊ nõ ꝑhibituꝫ: nec ꝑ ꝯ̃ns ptinet ad ꝑmã ꝑhiam. (Opĩo ꝓpria. Diuiſio entis in reale ⁊ rõnis ꝑt itelligi ꝗdruplr: que oĩa excludit.) P ¶ Sed oritur diffi. qꝛ idẽ ꝯceptus nõ põt eſſe certus ⁊ dubius. aliqs aũt intellꝰ eſt certus de rõne ꝙ eſt ens. dubitat aũt vtrũ ſit ens reale aut rõnis: ⁊ ideo opꝫ vt ens illud cõe hẽat aliũ ꝯceptũ a reali ⁊ ratione: ⁊ non ſolũ nomẽ cõmune. (Tñ hic ꝯfer ꝙ tot 5° metaphyſice anullarĩ erur. Dubiũ duplx õ regſa ſcoti. A. l. de ente rationis.) ¶ Scd̃a diffi. qꝛ aliqs eſt certus de motu ⁊ tẽpore: ꝙ ſunt entia: ⁊ dubitat vtꝝ in aĩa vel extra aĩaꝫ: ⁊ ſic alius eſt ꝯceptus entis ab eo qui eſt in aĩa ⁊ extra aĩam. ¶ Dicit̃ autẽ vtriqꝫ ꝙ talis nullã hꝫ certitudinẽ: niſi de noĩe: ſicꝫ ille qui dubitat vtꝝ ꝯ̃dictiõis vitas ſit ens ꝑhibitũ: aut nõ ꝑhibitũ: nõ nouit eñi de ipſo ꝯceptũ: cũ ille nõ coincidat cũ ente ꝑhibito. (Certitudo 2ᵃ Uide in ꝓlo. qõne. 2. ⁊ alibi itum.)

Q (Opĩo cõis de cã ꝓductiua entiũ rõnis. Impugnaᵒ 4ᶻ lꝫ facilis euaſione.)

Quartus articulus a quo entia rõnis ſũt ꝓducta. ¶ Dicit̃ autẽ cõiter a ponẽtibꝰ illa ꝙ ipſa producta ſunt per actuꝫ rõnis nr̃e negociantis: aut cõparantis vnũ obiectũ ad aliud. ¶ Sed iſta ꝓductio videt̃ eẽ impoſſibilis ꝗdruplici rõne. ¶ ꝑrimo. quia oĩs cauſa realis hꝫ effectũ realẽ: alioqn in re eẽt cã ſine effectu: actus rõnis nr̃e eſt ſemp realis cã: cũ vere ſit in rerũ nã. ꝗ non poterit hic effectũ rõnis. ¶ Scd̃o. qꝛ ſi dicat ꝙ actus rõnis nr̃e: lꝫ ſit realis: nõ tñ cauſa realis in ꝓpoſito: tũc ſic arguit̃. cauſa vt cauſa precedit ſuum effectũ ſm ordinẽ cũ ſit illi hoc ab hoc: ⁊ ideo ratio noſtra vt cauſa entis rõnis preuenit ipſum: vt ipſum ꝑueniat: nihil

A nit:nihil hʒ ſm rõnẽ.ergo eſt cauſa ſm res. ¶ Tertio. qa ꝓductio qua ꝓducit ratio nr̃a ens rõnis:aut eſt rea/ lis aut rõnis.ſi realis ois actio ⁊ ꝓductio realis hʒ ter/ minũ realẽ.ſi rõnis:tũc ante omne ens rõnis erit ꝓdu/ ctio rõnis:qḋ eſt incõueniẽs. ¶ Quarto.qa accipio pri/ mũ ens rõnis:⁊ iſtud nõ põt ꝓduci vt accipiat eſſe per ꝓductionẽ realẽ:tũc enĩ eſſet res. ¶ Ideo dico ꝙ non video per quẽ modũ iſta entia rõnis accipiãt eſſe a cau/ ſis realib⁹:quin ipſa ſint realia. ¶ Sed oritur diffi.qa dicunt aliqui:ꝙ lʒ iſta entia rõnis accipiãt eſſe a cauſis realibus cũ ipſa depẽdeãt a rõne nr̃a:nõ tñ ꝓprie cau/ ſant̃ ab eo:qa entium diminutoꝝ non eſt ꝓprie cauſa. ¶ Iſtud tñ dictũ nõ euadit difficultatẽ:qa ſicut argu/ tũ eſt de cauſalitate:ita põt argui de dependentia:ſi eſt realis aut rõnis. ¶ Scḋa difficul.qa dicunt alij ꝙ iſta entia ꝓprie nõ ꝓducunt̃:ſed reſultãt:⁊ tũc põt formari ratio ſicut prius:qa iſta reſultatio eſt realis aut rationis. ¶ Tertia dif.qa dicũt aliq ꝙ talis ꝓceſſus ad eẽ ipoꝝ entiũ rõnis eſt per modũ cuiuſdã ſequele:⁊ iſtḋ magis cõfirmat ꝓpoſitũ:qa ſequela inquantũ ſequela oſtẽdit poſteritatẽ ad id qḋ ſequit̃:⁊ tũc aliud eſt prius realiter: ⁊ ſic aut realr̃ poſterius aut prius rõne:⁊ tũc ens rationis ⁊ nõ ens rõnis. ¶ Quarta difficul.qa dicũt alij ꝙ talia entia ſeipſis ꝓducunt̃ ⁊ ſeipſis cauſant̃:ſicut quedã cau/ ſationes.iſtud tñ nõ euadit difficultatẽ:qa cuꝫ ꝑ cauſa/ tioneꝫ ⁊ productionẽ aliquid accipiat eſſe:ſm dicta cõ/ munia nihil accipit eſſe per ſeipſum.

Determinatio ꝓpria que nõ ſapit. Dubium 4ʳ.

B Nõ hʒ depen dere vel reſul tare: vel ſequi vt cauſationẽ dici: ſed vere produci entia rationis.

Quintus

articulus eſt.in quo rõnis entia recipiũ tur. Dicit aũt vulgus theologoꝝ ꝙ ipſa ſunt in rebus:tñ nõ realr̃:ſʒ per attributionẽ nr̃i itellc̃s. ¶ Sed cõtra iſtud arguit̃ 4ʳ. Primo.qa cũ ens diui/ dat̃ ſm iſtos in ens in aĩa ⁊ extra aĩam:ens in aĩa dicũt ens rõnis:⁊ ſic iſtud ens nõ eſt in rerũ nã:ſʒ ſolũ in aĩa. ¶ Scḋo.qa ſi dicat̃ ꝙ talia entia dicunt̃ eſſe in aĩa:qa ibi ſunt obiectiue tñ:ſed in rebus quibus attribuuntur ſunt ſubiectiue. ¶ Iſtud nõ valʒ:qa entia realia eodeꝫ modo ſunt in aĩa:ſcʒ obiectiue:tñ ſunt ſubiectiue in re/ bus ex̃. ¶ Tertio.qa ſi talia entia eẽnt in reb⁹ extra:tũc quotiẽs entia rõnis circa talia fabricarent̃ i ſeipſis mu/ tarent̃:cũ trãſirẽt in ſe formalr̃ de priuatiõe ad formã: ⁊ aliter ſe haberẽt nũc ꝗ prius. ¶ Quarto.qa itellectus noſter eſt potẽtia operatiua ad actiones imanẽtes:⁊ iḋ nõ videt̃ ꝙ intellc̃s ſic imprimat rebus tales entitates. ¶ Ideo dico ꝙ entia rõnis nõ ſunt in rebus: qa qcqḋ eſt in re eſt reale:ſicut qcqḋ eſt in ſingulari eſt ſingula/ re:cũ realitas ſit prior ſingularitate:quẽadmodũ quicqḋ eſt in extrĩſeco eſt extr̃s. Et cõfirmat̃. Tũ qa ſi eſſent in re depenḋerẽt a re per modũ recipiẽtis:⁊ tũc illa receptio nõ eſſet realis:qa talis hẽt receptũ reale neceo.nec rõ/ nis:qa per ſuũ ineſſe nõ reciperet rõnẽ. Tũ qa recipiẽs inquãtũ recipiẽs preuenit receptũ ſm originẽ aut nãꝫ: ⁊ receptio ipſum recipiẽs inquãtũ tale:ſicut cauſa for/ malis ſuũ effectũ:⁊ tũc in illo priori ante primũ rõnis actũ erit realis receptio. ¶ Ideo dicũt aliqui ſollertiores:ꝙ lʒ entia rõnis cauſent̃ a rebus mouentibus itellc̃m effe/ ctiue:tñ nõ ſunt in reb⁹ ſubiectiue. ¶ Et iſtud nõ videt̃ valere:qa nõ eſt magis intima depẽdentia ad ſubiectũ ꝗ ad efficiens:cuꝫ nullus effectus poſſit eſſe ſine cauſa efficiẽte.bñ tñ ſine mãli:⁊ ideo ſi ex hoc ꝙ aliqḋ eſt in re oſtẽdit̃ eſſe reale per ſuũ ineſſe:multo magis ex hoc ꝙ aliqḋ eſt a re oſtendit̃ eſſe reale: ⁊ ſic iſta entia non erũt in rebus:nec a rebus:ſicut entia ꝓhibita. ¶ Sed oritur dif.qa cũ ratio nr̃a ſit quedaꝫ res:ita oſtendit̃ ꝙ nec ſũt in rõne noſtra:nec a rõne. ¶ Dicit̃ ꝙ vniformi ter currunt rõnes: ⁊ ideo iſta viderent̃ entia ꝓhibita. ¶ Scḋa difficul.qa dicunt aliqui ꝙ non eſt inte⁹ ꝗ

Opi. cõis de ſubiecto entium rationis. Impugnat̃ 4ʳ quã facile euades.

C

Opĩo ꝓpria. Nõ in rebus ſubiectiue ſe/ re entia ratio/ nis.

D

Secũdũ cõis: ſed caſtigado. Impugnatio.

Dub⁹ nõdo. Dicis aliter.

ſunt ab actu reali nr̃e rõnis effectiue:aut in eo ſubiecti/ ue.ſi ſubiectiue in eo ⁊ ab eo. ¶ Iſtud tñ nõ valet:quia eodẽ modo arguit̃ de iſto mõ eſſendi ⁊ ineſſendi:ſic ſu/ pra:qa tale ineſſe ⁊ eẽ ab aliquo:aut eſt reale:aut rõnis.

E Imaginatio ſeparata.

Sextus

articulus eſt.ſi entia rõnis prehabent eſſe in po᷈ ſubiectiua. ¶ Dicũt aũt ꝙ ſic illi q ponũt entia rõnis in rebus:qa omne ſubiectũ hʒ poten/ tiã receptiuã eius qḋ eſt natũ in eo recipi:⁊ talis po᷈ eſt ſubiectiua. ¶ Sed cõtra iſtud arguit̃ 4ʳ. Primo.quia po᷈ iſta ſubiectiua preueniẽs oẽm actionẽ rõnis in quibꝫ re eſt realis neceo:ois aũt po᷈ realis vĩ ꝙ neceo recipiat realẽ actũ:cũ ſit ꝑꝑ ipſum ſicut ꝑꝑ finẽ:⁊ ois effectus rea/ lis hʒ cãm realẽ. ¶ Scḋo.qa po᷈ ex ſua rõne qdditatiua videt̃ dicere ordinẽ ad actũ cũ ſit pro re alicuius po/ ſſibilis:ſed ordo realis nõ põt eſſe ad ens rõnis:ſic nec relatio cũ ordo ſit quidã re⁹.ergo ad entia rõnis nõ eſt po/ tẽtia ſubiectiua. ¶ Tertio qa ois po᷈ que nõ põt redu/ ci ad actũ in reꝝ nã eſt fruſtra:ſicut po᷈ gñatiua chime/ re eẽt fruſtra in aĩalib⁹ niſi chimera poſſet gigni in nã: ⁊ ideo potẽtia iſta realis eſſet fruſtra ſi nõ poſſet realr̃ ad actũ reduci. Et ſi dicat̃ ꝙ ſufficit ꝙ poſſit reduci ad actũ per itellc̃m:iſtud nõ valʒ:qa entia ꝓhibita iſto mõ reducunt̃ ad actũ ſine vlla reali po᷈. ¶ Quarto.qa en/ tia ꝓhibita cũ intelligerent̃ a nobis fundarẽt entia rõ/ nis nr̃e negociãtis circa ipſa ⁊ cõparantis:ſicut cõparã/ tur entia realia:⁊ tñ ibi nulla realis eſt po᷈ receptiua cũ ibi nulla ſit realitas poſſis:⁊ ſic entia rõnis nõ requirẽt vbi ſũt potẽtiã ſubiectiuã. ¶ Ideo dico ꝙ entia rõnis nõ prehabẽt eſſe in po᷈ ſubiectiua:⁊ per ꝯñs ſunt impoſſi/ bilia eſſe in ſubiecto cũ omne poſſe ineſſe ſit natũ ibi recipi. ¶ Sed orit̃ diffi.qa dicũt ꝙ lʒ nõ prehabeãt eſſe in po᷈ ſubiectiua realiter:tñ bene ſm ſuũ modũ eſſendi dimi/ nuti. ¶ Et iſtud nõ valet:qa oſtenſum eſt ꝙ ante ſuuꝫ eſſe actuale ꝑ rõnẽ nõ eſt aliqḋ eſſe niſi reale. ¶ Scḋa dif.qa dicũt ꝙ lʒ iſtud eſſe ſubiectiuuꝫ ſit reale in ſe:tñ nõ in ordine ad talẽ actũ. Et iſtud nõ valet:qa ille ordo preuenit iſtũ actũ:⁊ ante illũ actũ nullũ ens eſt rõnis.

Entia rationis eſſe in potẽtia ſubiectiua. Impugnat̃ 4ʳ quã facile ſol uẽs ſi vis. Vide.q. preceden. H.I.acceſſo.

F

Determinatio propria. Dubium 2ʳ

G

Septimus

articulus eſt:ſi entia rõnis prehabeant eſſe in po᷈ effectiua. ¶ Et dicũt cõi/ ter ꝙ ſic.qa niſi ratio nr̃a haberet virtutẽ productiuaꝫ talium effectuuꝫ nunꝗ̃ fabricaret eos:ſicut nec ſenſus. ¶ Sed ꝯ iſtud arguit̃ 4ʳ. Primo.qa talis po᷈ produ/ ctiua entiũ realiũ cũ preueniat omne ens rõnis eſt realis: ⁊ ois po᷈ ꝓductiua realis videt̃ eſſe reſpectu ꝓductio/ nis realis que ſemꝑ realẽ terminũ habet.⁊ ꝓbat̃ aſſum/ ptum:qa ſicut ꝓductiuũ eſt qḋ põt ꝓducere:ita produ/ ctiuũ realr̃ qḋ põt eſſe producẽs realr̃. ¶ Scḋo.qa po/ tentia ꝓductiua dicit ſm ſe ordinẽ ad ꝓdu[ctum]:⁊ ideo po/ tentia realis ad talẽ ordinẽ realẽ:ſed realis ordo nõ eſt ad entia rõnis.ergo nõ prehabẽt eſſe in potẽtia produ/ ctiua. ¶ Tertio.qa omne productiuũ ad aliud eſt ꝓdu/ ctiuũ:aut ergo ad aliud ſm reꝫ:⁊ ſic habet̃ intentũ.aut ad aliud ſm rõnem:⁊ ſic oportet ꝙ ſit productiuũ ſm rõnẽ:qḋ nõ põt eſſe ante primũ rõnis actũ. ¶ Quarto. qa poſito vno relatiuoꝝ in re:ſicut ꝯcedunt:neceꝫ eſt ponere aliḋ in re:cuꝫ relatiua poſita ſe ponãt:⁊ perẽpta ſe perimant:⁊ ideo ſi eſt dare ꝓductiuũ in re,neceꝫ eſt dare ꝓdu[ctum] in re ⁊ eꝯ. ¶ Ideo dico ꝙ ſicut entia rõnis non prehabẽt eſſe in potẽtia ſubiectiua in rebus:ita nec in potẽtia effectiua:apparet quõ poſſũt eſſe prius ꝗ̃ ſint in actu:ſicut entia ꝓhibita que in nulla potẽtia hñt eẽ. ¶ Sed oritur diffi.qa dicunt aliqui ꝙ cuꝫ dicit̃ aliqḋ productiuũ realiter:iſtud realiter põt eẽ determinatio principij:aut termini.primo modo entia rationis habẽt realiter principiũ productiuũ:⁊ nõ ſcḋo. ¶ Iſtud tamen non valet:qa ex ordine reali principij productiui ad ter/

Opĩo cõis. Impugnat̃ 4ʳ

H

Determinatio propria. Entia rationis nõ prehabere eſſe in potẽtia effectiua:qḋ ſe/ re dubiũ eſt. Dubiũ nota/ bile.

I minum ſm premiſſa declarata eſt termini realitas.

Opio cōis.

Octauus

articulus.ſi entia rōnis ꝑhabent eſſe in in po^a obiectiua. ¶ Et dicunt cōiter ꝙ ſic:ga omne ꝑductū de nouo/ante erat ꝑducibile:alioquin ꝑduci nō potuiſſet.omne aūt ꝑducibile/vt ſic,eſt in po^a obiectiua.

Impugn^o 4^r et dicis.

¶ Sed ɔtraiſtud arguit̃ 4^r. Primo. ga omne ꝑdu^le eſt ꝑducibile ab aliquo ꝑductiuo:entia autē rōnis:vt pȝ:nullū hñt ꝑductiuū. ¶ 2°.ga omne ꝑducibile nō ſubſiſtēs hȝ ꝑn^m ſuſceptiuū:τ tñ ſunt oſtenſum ꝙ iſto carēt entia rōnis. ¶ Tertio.ga iſta ꝑducibilitas:aut eſſet fabricata ab aīa:aut nō.ſi ſic:tunc ante ens rōnis eſſet ens rōnis:ga fabricatū ab aīa.ſi nō:tūc precitātius eſſet ens rōnis ante ſuā ꝑductionē:qđ pȝ:ga ante non fabricatū:τ poſtea fabricatū ab aīa.

A.l.in aīa.

¶ 4°.ga ex ente extra aīam non pōt fieri ens aīe:aut eɔ̈.τ ſi ponant̃ ꝑmo diſtincta:tūc aut per ꝑductionē entis rōnis fieret ex ꝑducibili extra ens in aīa:τ ꝑ eius ceſſationeȝ ens rōnis fieret ens reale.

K
Determinatio propria.
Entia ratiōis nō prehabere eſſe in potētia obiectiua ꝙ dubito.

¶ Ideo dico/ꝙ ſic̃ entia rōnis nō prehabēt eſſe in po^a ſubiectiua vel effectiua ſm premiſſa:ita nō videnī eſſe in po^a obiectiua:ga aut eēnt ꝑducibilia realr:aut ſm rōnē.ſi ꝑmo modo poſſent eē realr producta.ſi ſcđo modo iā eſſent actu entia rōnis.

Dubium 2^m.

¶ Sed oritur diffi.ga illa que nō ſūt ꝑducibilia in potentia obiectiua:ſunt entia ꝑhibita qualia nō ſunt entia rōnis.

Vtrū entia rōnis ꝑhibita ſore τ impoſſia.

¶ Dicit̃ aūt ꝙ oīa que dicta ſunt videnī inferre hanc ɔ̈neȝ:ga oīa impoſſia ſunt entia ꝑhibita:τ illa ſunt ipoſſia que nō ſunt in aliqua potētia. ¶ Scđa diſ.ga ſi entia rōnis ſunt entia probibita ſaltē eo mō quo eſt dare entia ꝑhibita eſt dare entia rōnis.τ ſic cū entia ꝑhibita rōnis ſunt talia ꝑter itel^m eſt dare entia rōnis ꝑter itel^m. ¶ Dicit̃ aūt ꝙ eſſe entiū ꝑhibitoꝝ eſt non eſſe:τ eoꝝ poſitio eſt ablatio ineſſe ꝑhibitoꝝ:τ ſic dico ꝙ entia rōnis realr ſunt ablata nec ſunt entia rationis.

A.l.ne ſint.
L
Opio cōis.

Nonus

articulus eſt/ſi entia rōnis attingunt̃ ab operatione ite^{ua}. Et dicit̃ vīr ꝙ ſic:ga coꝝ eſſe ɔ̈ſiſtit in itelli:τ in itellecto eſſe. Et ɔ̈firmat̃:ga niſi entia rōnis itelligeremus de illis diſputare nullatenus valeremus.

Impugn^o 4^r ſolupiatur.

¶ Sed ɔ̈ iſtud arguit̃ 4^r. ¶ Prio.ga illō qđ itelligit̃ intellectione reali/itelligit̃ realr.τ ipſuȝ eſt realr itelligibile:nullū autē ens rōnis pōt eſſe intelligibile realr:ga tūc eſſet realr:cū eſſe itelligibile ſit qđdaȝ eſſe.

Euaſio bona.

¶ Et ſi dicat̃ ꝙ id realr denoiat extrinſece itelligibile a realitate itellectionis. ¶ Iſtud nō pōt eē niſi ga itel^o eſt realr gđ eius:τ iſtud nō eſt poſe:vt aligđ ſit realiter eius qđ nihil eſt realr. ¶ Scđo.ga oīs qui realiter intelligit aliqđ obm hȝ itellectionē realr terminatā ad illud/cū itelligere aligđ nō ſit niſi terminare itellectionē:τ terminare ſit itelligi.ſed nullū ens rōnis pōt realr terminare aliquā opationē.termin^9 enī opationis realis nō videt̃ ens nō reale.g̃ nullū ens rōnis pōt realiter itelligi.

M

¶ Tertio.ga realr terminare aliquā opationē ad obm eſt ad ipſum realiter referri:cuȝ relatio realis ſit ſcie ad ſcibile:τ ſicut itellectionis ad itelligibile: ſed relō realis nō pōt eſſe ad ens rōnis.tūc enim ens reale dependeret ſic a rōne.cū oīs relō a ſuis extremis depēdeat:ergo ens rōnis realr itelligi nequit.

Caplo de relatione in ꝑdicamentis,

¶ Quarto.ga eſſe alicuius eſt ad ipſum referri ſm relatiui diffōneȝ. ſm ēnim ꝙ ſunt alioꝝ diīr relatiua diffiniuntur:τ iō eſſe itellectionē alicuius realiter eſt ad ipſum realr referri. τ ſic ſi entia rōnis realr intelligunt̃:opȝ vt ad ipſa entia realia realr referant̃.

Determinatio propria.

¶ Ideo dico ꝙ nō facīr videri pōt quō entia rōnis attigant̃ obtiue ab opōne itel^{ua}.

Entia ratiōis nō intelligi:ſȝ tn̄ dic ɔ̈ñr.
Dubiū triplx notabile,

¶ Sed orit̃ diſ.quō poſſumus diſputare de ipſis realr niſi ipſa realr itelligam^9. ¶ Dicit̃ ꝙ eo mō quo diſputamus de nihilo:aut de entibus ꝑhibitis itellectionib^9 terminatis ad poſitiua entia:τ illa ſunt talia realr:τ ſitr entia rōnis ſunt realr ꝑhibita.

N
Entia ratiōis vt ꝑhibita intelligi.

¶ Scđa diſ.ga dicunt ꝙ intelligit̃ realr quātū ad ab^{lus} itellectionis:nō tamē quātū ad re^{us} quē hȝ itellectio ad obm.τ iſtud nō valȝ: ga nullū obm itelligit̃ itellectione niſi vt eſt et^9 vt obtī. omne aūt alicuius iquātū tale eſt reſpectiuū.

Relatiuū itellectionis ad itelligibile nō ſaluari in entib^9 rōnis poſſe.

¶ Tertia diſ.ga dicūt ꝙ re^9 realis pōt terminari ad ens rōnis ſic̃ illa que nō ſunt actu actualr intelligunt̃ cū ſint in pura po^a. Iſtud tñ ſtare nō pōt:ga tūc poſſet eſſe relō ſine oī termino rei τ rōnis:cū ſublato ente rōnis maneret re^9 realis.Et ſi dicat̃ ꝙ tūc ceſſaret re^9 realis:tūc habet̃ ꝙ ens reale dependeret ab ente rōnis:τ eſſet poſterius.

Opio aliorū.

Decimus

articulus eſt ſi iſta entia diminuta ſūt ad rōnē relatiuā. Dicunt autē gdā ꝙ nō:ga ſunt ipſe rōnes referēdi.

Impugn^o 4^r

Iſtud tñ dictū includit manifeſtā ɔ̈dictionē:ꝙ ſint entia rōnis τ non referant̃ ad ipſaȝ eo mō quo ſunt entia rōnis:τ iſtud demōſtrat̃ q̃druplici via. Primo.ga ſm diffōnē datā a phīs:relatiua ſunt quecūqȝ hoc ipſuȝ ꝙ ſūt alioꝝ dicunt̃:τ ideo ꝙ entia ſint rōnis:τ nō dicant̃ vt ſic referri ad rationē videt̃ ɔ̈dictio patēs.

O
In ꝑdicamētis, ne vbi ſupra.

¶ Scđo.ga ſȝ diffōnē relatiuoꝝ datā a ſcis relatiua ſunt ad aliud:vt pȝ ex 7° de tri.τ iō cū entia rōnis nō ſint ad ſe:imo ad aliud.ſ.ad rōneȝ:pȝ ꝙ referunt̃ ad ipſaȝ iquātū talia. ¶ Tertio.ga oē ꝑductiuū refert̃ ad ꝑducens:τ oīs originatus ad originans relōne ſcđi modi:iſta aūt entia originata ſunt a rōne τ ꝑducta.τ aſſumptū pȝ in ꝑ^a phīa. ¶ Scđo.ga oē depēdens ab aliquo refert̃ ad illud ad qđ depēdet cū depēdentia ſit re^9:ſed ɔ̈ſtat ꝙ entia rōnis dependēt a rōne. g̃ vt depēdētia referunt̃ ad eā.

Determinatio propria.
Entia ratiōis ad rationē referri.

¶ Ideo dico ꝙ nullus ponēs entia rōnis pōt negare qn ipſa referant̃ ad rōnē. τ tūc accipiunt̃ due regule.Quaꝝ ꝑmā exꝑmit:τ ſcđaȝ inuit btūs Aug^9 7° de trini. Prima eſt:ꝙ oē qđ relatiue dī eſt aligđ excepta ipa relōne:τ iō ſi entia rōnis iquātū talia referant̃ ad rōnē ſunt aligđ aliud ꝑter eſſe rōnis:qđ eſt rō ipa.

Regula 1^a ex Auguſtino.

¶ Scđa regula eſt ꝙ oē qđ eſt ad aliquid ꝑus eſt aliquid ad ſe:τ ideo ſi ens rōnis eſt ad rationē prius erit in eo aligđ ad ſe:τ iſtud erit reale cum ꝑueniat habitudinē ad rōnē.

Caſtigabit prudēs lector omnia.
Nā ꝑblematice τ grā exercendi ingeniū diſputat in toto hoc mā.

Et ɔ̈firmant̃ iſta:tū quia ens rōnis fūdat̃ in ente qđ dī rōnis:cū habitudo fundet̃ in eo qđ denoiat:τ iſta habitudo denoiat iſtō ens. Tū ga ſi iſta habitudo.ſ.qua dī gđ rōnis fundaret̃ in alio ente:ipm denoiaret:τ ſic foret ens rōnis.

P
Euaſio bona ſed nō vltra.

¶ Dicūt tñ aliqui ꝙ iſta habitudo qua dicit̃ rōnis:nō itelligeret̃ fundata eē in ente rōne:tūc enī illō ꝑcederet ipſaȝ rōnis originē:ſed ipſamet habitudo ad rōnē eſt totū ens rōnis.

Vt dicāt quo ſȝ qđ re formalr eē ens rōnis.

¶ Sed ɔ̈ iſtud arguit̃ 4^r. Primo.ga cū in entibus rōnis ponit̃ idē τ diuerſuȝ ſm rōnē:tūc habitudo idētitatis eſſet ad rōnē:τ ſic tūc ens rōnis inquātū tale eſſet oīno idē cū rōne. ¶ Scđo.ga cū prius τ poſteri^9 ponant̃ in entibus rōnis:accipiēdo iſtud ꝑus ſi eēt oīno habitudo ad rōnē:tūc in rōne eēt poſterioritas ei oppoſita:τ ſic rō poſterior ente rōnis. ¶ Tertio.ga cū ſuperius τ inferius in entibus rōnis ſint rōnis entia accipiēdo ſuperioritatē ſe tota eſſet ad rōnē:tūc rō eēt iferior tali ente.

Q

¶ Quarto.ga cū cā τ effectus in entib^9 rōnis ſint rōnis entia:tūc cauſalitas rōnis eēt totalr in habitudine ad rōnē:τ ſic rō eſſet effectus ipſius.

Determinatio propria.
Entia ratiōis referri duplr.

¶ Ideo dico ꝙ ſi ponant̃ entia rōnis:vtputa dextrū τ ſiniſtrū in colūna:alia eſt habitudo eoꝝ adiuicē/vt dexter ad ſiniſtrū:τ alia habitudo eoꝝ ad rōnē. vñ dextrū reſpicit rationē ſic̃ cām τ ſiniſtrū ſic̃ oppoſitū nō cām:τ ſic cū gđditas dextri ſit ad ſiniſtrū nō poterit gđditatiue ſm illā habitudinē eſſe rōnis:ſed denolatiue:τ ſic cū gđditatiuū in quolibet precedat denolatiuū,prius erit ens nō rōnis q̃ȝ rōnis.

Contra hec.

¶ Sed orit̃ diſ.ga dicūt cōiter ꝙ ſicut tota entitas creature eſt in ordine ad deū:ita tota entitas rōnis

A Dubium. Eſt vt ſiat ē vt non.

tas rōnis in ordine ad rōnē. Et iſtud ɔfirmat ꝓpoſitū: qa ſic ab^{9} creature qḋ eſt ſua realis entitas nō eſt bñs ordinē ad deum quidditatiue: ſed denoīatiue: pro eo ꝙ re^{9} nō pōt eſſe de qdditate ab^{9}: ita in ꝓpoſito. ℂ Et cōfirmat̄. qa dextrū īquātū dextrū nō eſt niſi ad ſiniſtrū: ꝛ īquātū eſt nota qdditatiue ꝓcitionis: tū qa ſiniſtrum inquantū ſiniſtrū non eſt rationis: aliogn ratio eſſet qḋ dextrum eius: quod eſt abſurdum.

Opio cōis. Undecimus articulus eſt: ſi entia rationis ſūt entia ſimplr̄. Dicūt aūt cōiter ponētes talia entia ꝙ ſic: qa ens ſimpr̄ diuidit̄ in ens rōnis ꝛ reale in ꝑma ꝑhia: ꝛ diuiſuʒ cōe īuenit̄ ſimplr̄ in ſuis īferiorib^{9}. ℂ Sed ɔ̄ iſtud arguit̄ 4^{r}. Primo. qa qbuſcūqʒ ɔuenit ſubm ſimplr̄ eis ɔuenit paſſio illius ſubei ſimplr̄: ꝛ iō ſi entia rōnis ſunt entia ſimplr̄: idē ꝛ diuerſum ꝑm rōnē erūt idē ꝛ diuerſuʒ ſimplr̄: ꝛ ita cuʒ attributa ponant̄ in deo diſtincta ꝑm rōneʒ: erunt diſtincta ſimplr̄: qḋ eſt falſuʒ: aliogn iſta cōcederet̄ ſimplr̄. diuina eſſentia nō eſt ſua volūtas aut bonitas: ꝛ eius oppoſita negaret̄ ſimplr̄. ℂ 2°. qa cum de^{9} ꝛ creatura ɔueniāt in ente ꝫ rōnē: vt iſtoꝝ ſollertiores ɔcedūt: eſt ibi vnitas rōnis: ꝛ tū nō dicunt vnū ſimplr̄: ꝛ ſi de deo ꝛ creatura negarēt: nō poſſent effugere gñis vnitatē ꝑm rōnē: ꝛ tū vnū gñe nō ponūt ſimplr̄ vnū. ℂ 3°. qa qñcunqʒ aliqua ꝓpō eſt va ſimplr̄ oppoſita ei^{9} nō vʒ poſſe vificari niſi forte ꝑm qd: ꝛ ideo ſi ꝑp diſtinctionē rōnis: quā iſti ponunt iter eēntiā ꝛ ꝓprietatē iſta eſt ſimplr̄ vera. eēntia nō eſt ꝓprietas: iſta nō poterit verificari niſi ꝑm quid. eſſentia eſt ꝓprietas: ꝛ ſic iſta erūt plus diſtincta ꝙ̄ ſint idē. ℂ 4°. qa vbicūqʒ īuenit̄ aliqd ſimplr̄ ibi īueniunt̄ diſc ipm ɔcomitantes: ſed ſimplex ꝛ cōpoſitū ſunt diſc cōcomitantes ſic ens: ꝛ ideo ſi ens rōnis eſt ens ſimplr̄: cōpoſitio rōnis eſt cōpoſitio ſimplr̄: ꝛ cū ipſi ponāt cōpoſitionē in diuina ꝑſona ex eēntia ꝛ relōne ꝑm rōneʒ: ponerēt eā cōponi ſimplr̄: qḋ abſit. ℂ Jdeo dico ꝙ entia rōnis nō ſunt entia ſimplr̄: qa omne tale ꝑm determinationē dīminuētē eſt ꝑm quid ꝛ nō ſimplr̄ tale. ens autē rōnis dī ens diminutū: ꝛ iō ſimplr̄ nō eſt ens: ſicut nec hō mortuus hō. ℂ Sed ouī dif. qa ſuperi^{9} īuenit̄ in ſuis īferiorib^{9} ſimplr̄. Dicit̄ autē ꝙ illḋ ſuperius qḋ ponit̄ cōe ad ens rōnis nō eſt ens ſimplr̄. nec ſuperius niſi ꝫ nomē: ſic ſi ens diuidat̄ ī ꝓhibitū ꝛ nō ꝓhibitū.

Entia rōnis ſimplr̄ ſed diminuta entia ſunt. Dubium. Superi^{9} ꝛ ſic ſtat duplex.

Opio aliorū. Duodecimus articulus eſt ſi entia rōnis mediāt iter ens ſimplr̄: ꝛ nibil. Et dicūt ꝙ iter ens reale ſimplr̄ ens ꝛ nibil reale eſt dare entia rōnis: qa nec ſūt entia ſimplr̄: nec ſunt nibil oppoſitū eis. ℂ Sed ɔ̄ iſtud arguit̄ 4^{r}. Primo. qa iter ɔ̄dictoria nullū eſt mediū aſſignare: ens autem reale ꝛ nibil ſunt ɔ̄dictoria: ꝛ ideo nullū eſt dare mediūʒ inter ipſa. minoꝛ ꝓbat̄: qa creatio ꝛ annibilatio ponunt̄ iter terminos ɔ̄dictorios: ꝛ ita ponunt̄ inter ens reale: ꝛ nibil ſibi oppoſitū. ℂ 2°. qa ens ꝛ nibil que ſunt termini creationis ꝛ annibilatiōis. aut ſūt ɔ̄ria. aut ɔ̄dictoria. aut ꝑua^{9}. aut relatiue oppoſita: ꝛ ꝑʒ ꝙ nullū aliud oppoſitoꝝ niſi ɔ̄dictoria ꝑ īductionē: ꝛ ſic oīno vīr imediata. ℂ 3°. qa iter ens ꝛ nibil eſt maxia oppoſitio cū in nullo ɔueniāt: ꝛ ſe totis opponant̄. maxima aūt oppoſitio eſt ɔ̄dictio: ꝛ accipiunt̄ ens ꝛ nibil ꝑm rē: que nibil poſitiuū cōe babent. ℂ 4°. qa ens ſimplr̄ ɔ̄dicit nō enti ſimplr̄: cū ɔ̄dictio ſit ꝑm idē: ꝛ ideo cū nō ens realr̄ ſit nō ens ſimplr̄: ſicut ens reale eſt ens ſimplr̄. Sequit̄ ꝙ ens reale ꝛ nibil ſibi oppoſitū reale ɔ̄dicūt: ꝛ ſic ens rōnis nō mediat inter ipſa. ℂ Jdeo dico ꝙ entia rōnis nō mediāt iter ens ſimplr̄: qḋ eſt reale: ꝛ illud nibil qḋ directe ſibi opponit̄: qa nō eſt dare ꝙ nō ſit ens: aut nibil realr̄: cū de quolibet eſſe vel nō eſſe ſimplr̄: ſicut accipit ꝑmuʒ ꝑn^{m}

B

C

D

Opio aliorū. Inter ens ꝛ ſi ens rōnis medium. Impugn^{o} 4^{r}

Determinatio propria. vide Sco 3. q. qu. vide in. q. logicalibus ipſiuʒ ī hac toto diſputante.

cōplexū. ℂ Sʒ ouī dif. qa dicūt iſti ꝙ lʒ in re iſta que dicta ſunt ɔ̄dicūt: ꝛ nō ſit dare mediū in re: tñ bñ in rōne. iſtud tñ nō valet: qa illa que ɔ̄dicūt in re nō pñt fieri niſi ɔ̄dictoria per actū rōnis nr̄e: ꝛ ideo nec mediata: cū aī rōnē ſint oīno īmediata. ℂ 2° dif. qa dicūt alij ꝙ nō eſt dare entia rōnis ſic media iter ens realr̄ ꝛ nibil: qa ſicut ipſa nō ſunt entia realr̄: ita ſūt nibil realr̄: ꝛ tūc bñ īcēdū: qa cū nibil realr̄ ſit tale cū circūſcripto oī ope intellꝰ: tūc entia rōnis erūt talia iſto modo. ℂ Sed remanet dubiuʒ. qa dicunt ꝙ lʒ entia iſta rōnis ſint nibil realr̄: tñ ſunt entia a rōne: ꝛ iſtud videt̄ eſſe īpoſſe: ꝙ illud qḋ realr̄ bʒ eſſe poſitiuū vel ꝑuatiuū: per actū rōnis fiat ens tñ rationis.

Tertiuſdecimus articulus eſt: ſi per actum rōnis nr̄e formantis iſta entia rōnis ꝑm ponētes ea: pñt vificari illa q̄ nō ſunt in rebus ita ſimplr̄. ℂ Dicūt aūt ꝙ ſic. qa lʒ hō ꝛ bumanitas ſint idem in re: tñ ꝓpter diſtinctionē quā facit intellectus nr̄ iter abſtractū ꝛ cōcretū verificat̄ iſta ꝓpoſitio. homo nō eſt bumanitas. ℂ Sed ɔ̄ iſtud arguit̄ 4^{r}. Prio. qa vbicūqʒ nō eſt entitas ſimplr̄ ibi nō ē ſimplr̄ vitas que eſt paſſio entis. entia aūt rōnis: vt patuit non ſunt entia ſimplr̄. ergo in eis veritas ſimplr̄ eē nō pōt. ℂ 2°. qa cōpoſitio rōnis eſt cōpoſitio tñ ꝑm qd: vt fuit oſtēſuʒ. Sed veritas ɔ̄ſiſtit in cōpōne. ergo veritas ꝑm rōnē nō eſt ſimplr̄ veritas. ℂ 3°. quia oīs negatio rōnis verificat̄ ꝑm diſtinctionē rōnis. ꝛ cōſtat ꝙ talis diſtinctio eſt ꝑm qd: vt patuit ſupra. ℂ 4°. qa oīs affirmatio rōnis verificat̄ ꝑm idētitatē rōnis: iſta aūt idētitas eſt ꝑm quid: ꝛ nō ſimplr̄: vt patuit de idētitate gñis: ꝛ ideo iſta nō pōt ſimplr̄ eſſe vera. hō eſt aſinus ꝑ idētitatem rōnis. nec iſta. deus nō eſt diuinitas: ꝓpter rōnis ſolaʒ diſtinctionē ꝑm viā iſtoꝝ. ℂ Jdeo dico ꝙ nulla verificatio que fit per entia tñ rōnis eſt verificatio ſimplr̄: qa ille intellꝰ ꝑm btm̄ Aug. qui itelligit rem ſimplr̄ aliter ꝙ̄ ſit: eſt falſus. ſic aūt itelligit rē: ꝛ nō ꝑm ꝙ in ſe eſt realiter. ℂ Sed ouī dif. Si illa que verificant̄ tñ ꝑm rōnē ſunt ſimplr̄ falſa. ℂ Uidet̄ aūt ꝙ ſic. qa talia que a rōne ſola verificant̄: nō ſūt vera ea circūſcripta: ꝛ ſic in re ſūt falſa: ꝛ ideo qa talia realr̄ ſunt ſimplr̄ talia: ſūt falſa ſimplr̄. Et cōfirmat̄. qa oē tale ꝑm quid eſt oppoſitū imediatū ſimplr̄. ſicut homo ꝑm qd ſimplr̄ eſt nō homo. ℂ 2° dif. ſi illa que falſificant̄ ꝑm rōnē tñ: ſunt ſimplr̄ vera: ꝛ dī eiſdē rōnibus ꝙ ſic. qa falſum ꝑm qd eſt verū ſimplr̄: ꝛ falſuʒ ꝑm rōnē tñ eſt verū ꝑm rem. ℂ Sed remanet dubiuʒ. qa iſta verificant̄ ſimplr̄. hō nō eſt bumanitas per ſolā rōnis diſtinctionē: ꝛ ita falſificat̄. hō eſt bumanitas per eiuſdē rōnis idētitatē ſublatā. ℂ Dicit̄ ꝙ illi qui boc dicūt ſemetipſos illudunt cū veritas que eſt in re nō poſſit auferri per rōnē: ꝛ realis falſitas nō poſſit tolli per nr̄am cōſiderationē. vnde ſi nr̄a cōſideratio verificaret falſa realr̄ nullus hō poſſet errare: cū talia ſint obiectiue in rōne cuiuſlibet: q̄lia itelligit ꝓprie. vnde in rōne Arrij. perſone diuine erant eſſentialiter diſtincte: ꝛ in ratione Sabellij. vna tñ ꝑſona diuina: quia ſic in eſſe intellecto ipſorum.

Quartuſdecimus articulus ē: ſi iſta entia rōnis verificant ſciam theologie. ℂ Dicūt aūt ꝙ nō: qa minima ſcire de maximis eſt ꝑfectiſſimū: ſic dī in ꝑma ꝑhia de ſubſtātijs ſeparatis: ꝛ ideo lʒ fere oīa faciāt in theologia ꝑm rōnis ordinē: tñ nō putāt hāc ſciaʒ ignobilitare. ℂ Sed ɔ̄tra iſtud arguit̄ 4^{r}. Primo. qa veritates ꝑticulares ad entia rōnis ſunt diminute ſic entitates ille: ꝛ ideo qui poſſunt ꝫ rationē verificare ɔ̄nes theologicas faciūt ipſas diminutas. ℂ 2°. qa oīa vera ꝑm rōnem: vt patuit: ſunt

E Dub^{o} nōndū. Et ſolutiones ingenioſe.

Opio cōis. Impugn^{o} 4^{r}

F

G Determinatio propria. Veritas tñ ꝫ qd in entibus rationis. 83. q. q. 32. Dubia nōndū ſed ſolutiōes ſuſpecte.

H Uult breuiter nullā ꝓpōneʒ eē verā vl falſaʒ ꝑ rationis op^{o}niſi ſic ſit in re: que bñ pondera.

M. 1. elicſr. 11. de aialib^{9} vl. 1. de ꝑub^{9} animalium. Impugn^{o} 4^{r}

I vera tñ ſm qd:vt fuit oſſuz:⁊ oē tale ſm qd eſt impfe ctū tale. ¶ 3°.qa oē vez ſm qd eſt ſimplr falſuz:ſic fal ſum ſm qd eſt ſimplr vez:⁊ ideo faciētes vitates theo logicas veras tñ ſm rationē faciūt illas ſimplr falſas. ¶ 4°.qa oē ens reale eſt pfecti⁹ quocūqz ente rōnis/ex illa entis famoſa diuiſione:ſic ois ſuba pfectioꝛ eſt acci dente q̄cūqz:qa ſub pfectioꝛi entis diu͡a ↄtēta. Et ideo ſi ↄnes theoᶜᵉ verificanē ſm rōnē:⁊ phyſice ſm rē:nobi liores erūt iſte ↄnes:⁊ p ↄñs ſcia. ¶ Ideo dico ꝙ illi q vitates theologicas itelligūt ſm rōnes tñ vificari mul tū faciūt theologiā diminute pfectionis:ſic ille vitates multū ſunt diminute:ſic cū q̄riē. Utrū eſſentialia in di uinis pcedāt pſonalia:ſicut dterminat btūs Dionyſius in caplo de vnica ⁊ diſcreta theo° alli qui iſtā veritatez exponūt ſm nr̃az rōnē vilificāt eā:plus q̄ȝ illaz que de mōſtraē in geometria ꝙ triāgulus hȝ tres angulos eq̄ les duob⁹ rectis:cū iſtud ſit vez in re:⁊ iō iſtud eſt me lius ſcire q̄ȝ ꝙ eſſentialia pueniāt pſonalia in rōne nr̃a. ¶ Sed oñē diſ.qa lȝ tales vitates que ſunt de ordine diuinoꝝ ponanē ab iſtis ſm rōnē:tñ pncipales ſunt de eſſe:vt ꝙ deus eſt eternus trinus ⁊ vnus:aut intelligunt idē in re.ꝙ de⁹ eſt deus:⁊ iſtud itelligit ita bñ phs:aut nō idē in re:⁊ tūc habeē ppoſitū:aut diſtinctū tñ rōne. ⁊ ſic illud qḋ nouit theologus ſupra phm eſt rōnis tñ. ¶ 2° diſ.qa cū in theo° p vnū attributū demr̃aē aliud: vt p ſīplicitatē īfinitas p īfinitatē icomprehēſibilitas:aut addiſciē aliquid qḋ ignorabaē in re vel in rōne. Si in re:habeē intentū.ſi nō:acquiriē notitia niſi in rōne:qd eſt curanduz de tali notitia. ¶ 3° diſ.quō veritates pñt eē neccie cum depēdeant a rōne. ¶ Dicitur aūt ꝙ cum nullū neccūz poſſit depēdere a ↄtingēte:nullatenus ap paret quō de entib⁹ rōnis poſſit eſſe ſcia que nullaten⁹ poſſit eē de ↄtigētib⁹. ¶ 4° diſ.qa dicūt aliq ꝙ iſta ne ceſſitas ſcie q̄ aſſumiē quo ad entia rōnis nō ſumiē ex hoc ꝙ ſic actu ↄcipiunē:ſȝ ex hoc qḋ ſic nata ſūt ↄcipi: ⁊ iſtud eſt neccūz. ¶ Dicitur aūt ꝙ iſtud non valet:qa talis aptitudo ad ſic concipi non eſt a ratione:ſed in re: ⁊ iſtud pertinet ad realia entia.

Determinatio propria.

Uilificāt theologiaȝ que ſe ad entia rōnis ſagunt.

K Uide Sco.q. 2.qlib.cū hoc cōcordantē. Dubius curioſe ⁊ ſolonce ſingulares.

L

Quintuſdecimus

articulus eſt ſi paſſiones entis rōnis pñt inueniri in rebus:ſicut idē ⁊ diuerſum:aut prius ⁊ poſterius po nunē paſſiones entis diſtincte:⁊ ponunē hic 4ᵒʳ ↄnes. ¶ Prima eſt ꝙ idēitas rōnis nō pōt īueniri in entib⁹ realib⁹:vt ſint idē realr:qa nlla paſſio excedit ſuū ſubȝ cū ↄuertaē cū ipſo.idēitas aūt rōnis eſt pma paſſio en tis rōnis:⁊ iō nō pōt ↄuenire niſi enti rōnis. ¶ 2° ↄ/ꝙ diſtictio rōnis in entib⁹ realib⁹ eſſe nō pōt:qa ſic diſtin ctio realis eſt adeq̄ta enti reali:ita rōnis diſtinctio enti rōnis. Et ideo ſic diſtinctio realis repugnat enti rōnis: ita vi repugnare diſtinctio rōnis enti reali eadez rōne. ¶ 3° ↄ/ꝙ poritas rōnis nō pōt eſſe in realib⁹ entib⁹:qa ſicut pus eſſe pſupponit eſſe:ita pus eſſe tale pſupponit eſſe tale:quēadmodū pus eſſe ſm nām/eſſe ſm nām:⁊ pus eſſe duratione/eſſe ſm durationē:⁊ iō prius eſſe ſȝ rōnē/eſſe ſm rōnē. ¶ 4° ↄ/ꝙ poſterioritas rōnis non pōt eſſe in entibus realib⁹:qa ois ordo in aliquo pſup ponit eſſe in illo:⁊ ideo ordo in rōne eſſe rōnis in ordi natis:entia āt realia eē nō pñt nō realia. ¶ Dicūt tñ ali qui ꝙ idē aut diuerſuz aut pus ⁊ poſterius nō ſunt paſ ſiones entis rōnis cū ſumiē ſm rōnē:imo ſūt ipſa entia rōnis. ¶ Iſtud tñ dictū nō eſt apparēs. Tū qa lȝ idem ⁊ diuerſuz in re ſint entia realia pp h nō negaē qn ſint paſſiones entis rōnis cū ſumanē ſm rōnē:imo ipſa ſūt entia rōnis:⁊ ita lȝ idē ⁊ diuerſuz in rōne ſint entia rō nis:nō dȝ tñ negari qn ſint entis rōnis paſſiones. Tum qa ſic de entibus realibus demonſtranē pp qd idē ⁊ di uerſuz:ita de entibus rationis idem ⁊ diuerſuz ſm rō nem ⁊ demonſtraē pp quid ſicut ppria paſſio. ¶ Sed oñē diſ.qa dicūt aliq ꝙ qn aliqd eſt paſſio alicui⁹ adeq̄ ta pōt ↄuenire alicui alteri ſubto ſi in eo ſit ſuū ſubȝ:ſic paſſio accītis nō ſolū eſt in accīte:ſed eſt in ſuba cui in eſt accñs. ¶ Iſtud tñ nō valȝ:qa lȝ in eſſe qḋ eſt paſſio accidētis ſit in ſuba:tñ repugnat ſube ꝙ inſit:⁊ ita lȝ di ſtinctio rōnis eſſet in ente reali:tñ repugnaret ſibi diſti gui per ipſaz. ¶ Et ſi dicaē ꝙ diſgregatiuū eſt paſſio co loris:⁊ tñ corp⁹ diſgregat:qḋ eſt coloris ſubm:⁊ ita in p poſito. Iſtud nō facit ad ppoſitū ſicut corpis paſſio.ois aūt paſſio diſtinguit īquātū eſt paſſio diſtinctoꝝ.vt pȝ. ſic vnitas dat eſſe vnū īquantū eſt paſſio coꝝ que ſunt vnū. ¶ 2° diſ.qa dicūt aliq ꝙ diſtictio rōnis nō eſt ita adequata paſſio entis rōnis:ſicut diſtinctio realis entis realis:⁊ ideo lȝ illa ↄueniat ſoli enti reali iſta ↄuenit tā enti reali q̄ȝ ratiōis:vt ſit paſſio adequata enti reali:qḋ diuidiē in reale ⁊ rōnis. ¶ Dicaē aūt ꝙ iſtud dictū du pliciter peccat. Primo.qa ſic ens diuidiē in rōnis ⁊ rea le:ita ⁊ diſtinctio per diſtinctionē realem ⁊ rōnis:⁊ ideo cōioꝛ eſt diſtinctio diuiſa q̄ȝ diſtinctio rōnis:⁊ tūc pbaē demr̃atiue ꝙ diſtinctio in cōi ſe habeat in plus q̄ȝ ens in cōi:qa cuiuſcūqz iferius eſt paſſio adequata eius ſu perius nō pōt eſſe adequatū:imo in plus:ſed diſtinctio rōnis:vt ponūt:eſt adequata enti in cōi:ergo diſtinctio in cōi in plus ſe habet. ¶ Scḋo peccat:qa ponit diſtin ctionē rōnis eſſe paſſionē entis realis:cū ei cōueniat p accidēs ⁊ ↄtingēter:ſi ↄuenit cū accidat intelligi ei.

M

Cōcluſio 4ᵃ. Paſſiōes entis rōnis non cōuenire enti reali ſicut nec econtra.

Eualio.

N.l.tamen. Impugnatio notabilis.

N

Duo ꝟōnde.

Nota qḋ dr̃is Uide Sco.q. ſinali ſup porphyrio. Nota h plura.

O

Oñdit vniformiter diſtictionē realē ⁊ rōnis conuenire enti ſic ⁊ ſic ſumptas.

Sextuſdecimus

articulus eſt:ſi entia rōnis ſunt in aliquo pdicamento. ¶ Dicūt aūt ꝙ ſic:⁊ iſtō ponūt in q̄druplici gñe. Prio qdē in gñe quātitatis diſcrete:qa numerū ponūt in aīa tñ. ¶ Scḋo in gñe quātitatis ↄtinue:qa tps quātuz ad ſuū formale ponūt in aīa tñ:⁊ quātū ad ſuum formale vnaqueqz qdditas poniē in pdicamēto. ¶ 3° in gñe re lationis:qa oia relatiua ſm dici ponunē a nōnullis ſm rōnē.vt relo ſcibilis ad ſciaz. ¶ 4° in gñe qñ:qa cū qñ ſit re⁹ ad tps:⁊ tps ſit formalr in aīa:re⁹ ad ipm nō pōt eſſe in reꝝ nā. ¶ Sed ↄ iſtud arguiē 4ʳ. Primo.qa ſȝ iſtos ens pma ſui diuiſione diuidiē in ens in aīa:⁊ extra aīam:⁊ ens ex̄ aīaz diuidiē in decē pdicamēta:⁊ ſic de cē pdicamēta cadūt ſub ente reali. Sȝ qcqd cadit qddi tatiue ſub īferioꝛi/cadit qdditatiue ſub ſupioꝛi p illam regulā:qn alterū de altero.ḡ oia gña ⁊ ſpēs ſub decem pdicamētis ↄtenta ſūt realia. ¶ 2°.qa pdicamētū quā titatis ſm ſuā rōnē:aut eſt ens rōnis:aut reale. Si rō nis:nulla ei⁹ ſpēs erit realis:aut iduiduū:cū ens rōnis nō ſit de qdditate entis realis. Si eſt reale rō eius cō munis erit realis:⁊ ſic nullū iduiduū ſub ipſo cōtentū erit rōnis:cū ens reale nō ſit de quidditate entis rōnis. ¶ 3°.qꝛ ſi pdicamētū relōnis eſt reale:nullū ſub eo qd ditatiue contentū erit rōnis.aut ſi ipm pdicamentū eſt rōnis:nullū ſub ipſo cōtentū erit reale:ſic ſupra. ¶ 4°. qa ſi qñ eſſet in aīa tñ ens rōnis:tūc nō eſſet accñs:cū ens reale diuidaē in ſubaz ⁊ accidēs:ſicut in decez pdi camēta. ¶ Ideo dico:ꝙ illi qui ponūt entia rōnis:non debēt ipſa ponere in aliquo gñe:cū oia gña ſub ente ex̄ aīaz ſint cōtenta.nec p ↄñs eſſe ſubaz:aut accñs:⁊ ideo videnē eſſe vt entia phibita:quoꝝ nulla diffinitio pōt dari. ¶ Sed oñē diſ.qa reſpectibus rōnis ↄuenit tota diffinitio relōnis que eſt eſſe ad aliud cū ſint ad aliud diffinitiue:⁊ ſic ſunt in illo pdicamento. ¶ Dicaē aūt ꝙ nō ↄuenit eis illa diffinitio niſi ſȝ qd:ſicut hō mortuus vere eſt.hō eſt aīal rōnale:ſm quid. ¶ 2° diſ.qa ſm pre miſſa:opȝ tenere ꝙ oia vlia que ſunt gña aut ſpēs ſunt realia:cū cadāt ſub ente reali ſm ꝙ cōia ſunt. ¶ Dicaē autem

Opio aliez.

P

Entia rōnis i q̄druplici pdicamēto ponū

Impugn⁹ 4ᵉ

In incōpdicamentalis.

Nota bene.

Q

Determinatio propria. Entia ratiōis in nullo gene re poni. Du᷑ duplex.

Entia rationis ſȝ qd relatiua.

Uniuerſalia gñalia ⁊ ſpecifica realem ſore.

A

autem φ iſtud ſequit̃ ex premiſſis: ⁊ per cõſequẽs φ vnitas omnium talium eſt realis ſicut entitas.

Decimuſſeptimus articulus eſt: ſi de entibus rõnis põt eẽ ſcia: ⁊ ponunt̃ hic q̃tuor ꝑambula.

Preambulũ quadruplex.

¶ Primũ eſt φ nulla ꝑpoſitio affirmatiua ſm rõnẽ põt eẽ vera: qa nulla affirmatio verificat̃ niſi ꝑ idẽtitatẽ ſubti ⁊ ꝑdicati. Cũ dĩ. B eſt hoc. Sed in omni complexione affirmatiua ſubm ⁊ ꝑdicatũ diſtinguunt̃ ſm rõnẽ: inquantũ hoc eſt ſubm: ⁊ illud ꝑdicatũ. g̃ vt ſic ꝑpoſitio vera eſſe nõ põt affirmatiua: qa put aliq̃ diſtinguunt̃ ſm rõnẽ vnũ nõ eſt aliud ſm rõnẽ. termini aũt put ponunt̃ in cõplexione diſtinguunt̃ ſm rõnẽ.

Nullã ꝑpõnẽ affirmatiuam ſm rõnẽ fore veram.

¶ Scdz ꝑambulũ φ nulla nec̃ia ꝑpoſitio ſm rõnẽ põt eſſe falſa: qa ſicut affirmatio v̾ificat̃ ꝑ idẽtitatẽ: ita negatio per diſtinctionẽ. Sed nõ pñt inueniri termini q nõ diſtinguunt̃ ſm rõnẽ iquãtũ ſunt cuiuſlibet cõplexionis: cũ alia ſit diſtinctio ſubti: ⁊ alia ꝑdicati: vt talia ſunt. g̃ nulla talis complexio põt eſſe falſa.

Sic in negatiuis q̃ ad falſitatez eẽ tenẽdum.

B

¶ Tertiũ ꝑambulũ φ ex falſis ꝑpõnibꝰ affirmatiuis nõ põt ſeq ꝯ ſciẽtifica que deducit̃ ꝑ demõſtrationẽ: quia demõſtratio eſt ex veris.

Nec ex falſis affirmatiis nec ex veris negatiuis ſciẽtiã ꝯ inferri. ꝑ poſteriorũ. ꝑ priorum.

¶ Quartũ ꝑambulũ φ ex veris negatiuis nõ põt ſequi ꝯ ſciẽtifica: qa ex puris negatiuis nihil ſequit̃ in aliqua figura. ¶ Iſtis aũt ꝑmiſſis ꝑambulis manifeſtũ eſt φ de entibꝰ rõnis nõ põt eſſe ſcia. Et ꝯfirmat̃ iſtd 4ª via. Prio. qa v̾itas ſciẽtifica eſt veritas ſimplr: cũ ſit euidẽs: ⁊ euidẽs falſuz eẽ nõ poſſit ſimplr. Illud v̾o qd eſt verũ ſm quid: opꝫ vt ſit falſum ſimplr: ⁊ veritas rõnis nõ põt eſſe ſimplr veritas: ſicut nec entitas eius.

De entibꝰ rõnis nõ eẽ ſciaz oñdit 4^{r}. viõ Scotũ vbi. ſ. ⁊ hic ꝯtr.

¶ Scdo. qa vbi nõ pñt eſſe per ſe nota: ibi nõ põt eſſe vera ſcia: cũ demõſtratio ſciẽtifica ꝑcedat ex per ſe notis. nulla aũt veritas rõnis põt eſſe ꝑ ſe nota: cũ notitiã ſuã ⁊ euidentiã accipiat a rõne: ⁊ iõ ab alio nota.

C

¶ Tertio. qa nullũ nec̃iuz põt depẽdere a cõtingente. actus aũt nr̃e rõnis eſt ꝯtingens: ⁊ oĩs veritas ſciẽtifica eſt nec̃ia. Et cõfirmat̃. qa oĩa entia rõnis ſunt per accñs: cũ poſſint nõ ineſſe amota rõne: ex talibꝰ aũt nũq̃ ſit ſcia que eſt ex ꝑ ſe. ¶ Quarto. qa iſta ſcia q̃ ponit̃ de entibꝰ rõnis eſt realis ſcia: ⁊ per ipaz realr ſciunt̃ talia entia: ⁊ nõ pñt realr ſciri niſi put ſcia refert̃ ad ſcibile. g̃ ſi realr ſciunt̃ realr refert̃ ad ipſa ſcia: ⁊ tñ relatio realis nõ põt eſſe ad entia rõnis.

¶ Sed orit̃ diffi. qa fruſtra diſputamus de entibus rõnis ſi nõ poſſumꝰ deuenire ad eoꝝ ſcientiã: ⁊ fruſtra de ipſis tractamus.

Dubiũ curioſũ.

¶ Dĩ aũt φ ſic̃ ꝯtingit tractare de entibꝰ ꝑhibitis. aut de nullo: aut de hoĩe irrationali: cũ tñ de iſtis nulla põt eſſe ſcia: ita forte de entibꝰ rõnis in habitudine ad realia: niſi forte dicat̃ φ talis tractatꝰ eſt fruſtra.

Etſi non ſcia: tractatꝰ tñ diſputatiuus de entibus rõnis eſſe poteſt.

¶ Scda dif. qa lꝫ veritates entiuz rõnis de facto ſint a rõne: tñ an̄ rõnẽ ſunt in po^{a}. ⁊ ſm hoc eſſe icõmutabilr: hñt eſſe nec̃io.

D

¶ Iſtud tñ non facit ad ꝑpo^{m}. qa ſi tale eſſe hñt in po^{a}: illõ ab aĩa nõ eſt fabricatũ: ⁊ ſic eſt reale. ¶ Tertia dif. qa ſm iſtũ modũ vident̃ eẽ euacuate ſcie rõnales: put diſtiguunt̃ ꝯ reales. ¶ Dĩ φ ille dñr rõnales q̃ ſũt de actibꝰ rõnis realibꝰ: nõ de figmẽtis: ſic̃ in logica.

Quõ logica ſcia realis. vide notanter.

Decimuſoctauus articulus ẽ: ſi iſta entia rõnis ꝑducunt̃ a volũtate diuina. ¶ Et dicũt aliq φ ſic. qa ipſa concurrit ad actionẽ cuiuſcũq̃ cãe efficientis ſcḋe: ⁊ ideo rõ nr̃a non põt cauſare effectiue iſta entia niſi cõcurrẽte volũtate diuina. Et cõfirmat̃ iſtud dictũ. tũ qa nullũ ens creatũ põt agere independenter ad ꝑmũ: ſicut nec eſſe: ⁊ iſtud ꝯcludit quo ad entia rõnis: ſic̃ ad realia. tũ qa qcqd ꝯtinet̃ v̾tualr in creatura ꝯtinet̃ in deo v̾tualr in quo v̾tualiter ꝯtinet̃ oĩs potẽtialis creatura.

Opĩo alioꝝ de entibus rõnis in ordie ad diuinã volũtat̃.

¶ Scdo dicũt alij φ talia entia nõ pñt cãri a diuina volũtate: qa oẽ cãtũ a diuina volũtate eſt creatũ: ⁊ talia entia nõ ſũt creata.

N. i. potentia creare.

Et ꝯfirmat̃. tũ qa qcqd deus facit cũ cã ſcḋa facit ꝑueniendo ipſam: cũ cauſalitas diua ſit prior: ſic̃ vlior: ⁊ ſic eius creatio ꝑueniẽs nr̃az rõnẽ eẽt realis: ⁊ per ꝯñs terminus realis.

B

Tũ qa qcqd põt deꝰ facere mediãte cauſa ſcḋa effectiue põt imediate ſine ea: ⁊ ſic faceret entia rõnis nr̃e ſine ipſa rõne. ¶ Ideo dico φ ſi entia rõnis ponant̃ ꝑduci a diuina volũtate cõcurrẽte cũ q̃libꝫ cã ſcḋa nõ videt̃ q̃re non ſint realia: ⁊ a deo creata. Si v̾o ponant̃ ꝑduci a ſola rõne nullo alio cõcurrẽte: tũc opꝫ dicere φ aliqua vnitas realis in aĩa eſt que põt aliquo modo agere ſine volũtate diuina: imo nõ põt agere cõcurrente ipſa: imo nec̃io aget ipſa a ſe: que videntur oĩa incõueniẽtia: ⁊ ideo v̾ñr entia rõnis eẽ ꝑhibita: quia a deo nõ ꝑducibilia: cuius ſũt extra actiones realiſſime.

Determinatio propria.

Entia rationis vel ꝑhibita a nullo ꝑducibilia eſſe.

¶ Sed orit̃ dif. qa dicũt aliqui: φ lꝫ deꝰ ꝯcurrat omni actioni reali creature: aut poſſit quãtũcũq̃ effectũ realẽ per ſe: tñ hoc nõ eſt nec̃ium in entibus rõnis: qa ſunt entia diminuta ⁊ imperfecta.

Dubiũ nobile.

F

¶ Iſtud tñ non valet: qa ꝑducere iꝑfecta nullã dicit ꝑducẽtis perfectionez: ⁊ ideo deꝰ ponit̃ cã efficiẽs in q̃buſcũq̃ ꝑfectior. ⁊ itex. ſi potẽtia ꝑductiua entiũ rõnis nõ eſt ſubordinata diuine: ſicut productiua entium realiuz: eſt magis independens ⁊ plus perfecta: nec etiã poterit impediri a voluntate diuina: que videntur inconuenientia.

Nõ tantũ realis ſed oĩ actioni creature deus volũtatem cõmunicare.

Decimuſnonus articulus eſt ſi ad diuinuz intellectũ pertinet fabricare entia rõnis: ſicut ad nr̃m. Et dicũt aliqui φ ſic. qa nõ eſt minus efficax intellꝰ diuinus ad negociãdum circa ſuuz ſubiectũ q̃ꝫ intellꝰ noſter qui ex tali negociatione format entia rõnis.

Opĩo alioꝝ: ⁊ eſt Sco. 1. q. quol. ⁊ in ꝑ^{o} pleriq̃ꝫ.

¶ Sed ꝯ iſtud arguit̃ 4^{r}. Primo. qa iſta negociatio intellectus nr̃i nõ ſit: niſi qa intellꝰ humanus nõ põt capere rẽ oĩno ſicut eſt in ſe. Intellꝰ aũt diuinus nõ hꝫ iſtũ defectũ: ⁊ ideo fruſtra fingeret entia talia.

Impugnatꝰ 4^{B} ſꝫ ſolones cõſidera vt ſcis.

G

¶ 2°. qa ille intellꝰ qui itelligit obiectũ ꝑfectiſſime: vt eſt in ſe tñ: nõ fingit circa ſuũ obm entia rõnis: cũ illa nõ cõueniant obiecto: vt eſt in ſe. Sed intellꝰ diuinus intelligit perfectiſſime obiectũ ſuũ vt eſt in ſe: cũ iſte ſit modus veriſſimus intelligendi. g̃ non facit talia figmẽta. ¶ 3°. qa qcqd deus cogſcit v̾iſſime cogſcit: ſꝫ veritas rõnis non eſt ſimplr veritas: vt ſuit oſtenſum. g̃ nõ cogſcit aliqua cũ veritatibꝰ rõnis. ¶ 4°. qa notitia intuitiua nõ eſt fictiua entiũ rõnis: cũ ſit exñtis vt exiſtens eſt: ſed ſola abſtractiua. notitiq̃ aũt diuina que vnica eſt nõ eſt abſtractiua: ſed ituitiua: vt cõiter conceditur: ⁊ ideo nõ eſt taliũ entiũ fictiua.

¶ Ideo dicũt cõiter doctores moderni φ diuinus intellꝰ nõ format entia rõnis: qa deus vna ſimplici ⁊ eterna viſione cuncta cõplectit̃ ſm btm̃ Aug. 15. de tri. ⁊ notitia viſiua nõ eſt fictiua taliũ entiũ.

Determinatio propria cum modernis. Intellꝫ diuĩ entia rõnis nõ fabricare.

¶ Sꝫ orit̃ dif. qa itellꝰ diuinꝰ itelligit entia ꝑhibita que nõ vident̃ entia niſi ſm rationẽ. Dicit̃ aũt φ entia ꝑhibita nõ ſunt ꝑhibita ſm rationẽ: aliogn in re nõ eẽnt ꝑhibita: ⁊ ſic ꝑducibilia.

Dubiũ duplex

H

¶ Scda dif. qa diuinus intellectus videt̃ intelligere entia rationis: cũ itelligat oĩa a nobis intelligibilia. Dicit̃ autez φ diuinus itellꝰ dicit̃ oĩa ituitiue cognoſcere que cognoſcit: ⁊ ideo ſi entia rationis nõ ſunt ituibilia: vt nõnulli putant: vident̃ ignota deo: ⁊ talia non ſunt ponenda.

Diuinũ itellꝫ entia rationis nõ itelligere.

Uigeſimus articulus eſt: ſi entia rõnis ſunt formaliter in deo. ¶ Et dicit vulgus theologoꝝ φ ſic: qa multa verificant̃ de deo que non pñt ſaluari niſi ſm entia rõnis: ſicut cuz dicit̃: creator: aut dñs: que ſibi ex tẽpore cõueniunt: cũ tñ ex tpe nihil deo realr poſſit ꝯuenire.

Opĩo cõis.

¶ Sed ꝯtra iſtud arguit̃ 4^{r}. Primo. qa quicqd eſt in deo formalr eſt formalr deꝰ: cũ ſimplex ſit qcqd hꝫ. vt habet̃ 11. de ciuita. dei. entia autẽ rationis nõ ſunt deus. ergo nõ ſũt in deo formalr:

Cap. 10.

I aliogn per ipſa deus eſt formalr imperfect⁹. ❡ Scdo
ens rõnis cũ ſit ens diminutũ includẽs formalr imper
fectionẽ:cũ ſit ens iperfectiſſimũ.g̃ non põt eſſe in deo
formalr. ❡ Tertio.qa qcqd eſt in deo eſt ſũme neceñz
eſſe:alioquin cõtingeret ipſuz variari:ſi aliqd in eo eẽt
cõtingẽs:entia aũt rõnis ſunt ſũme cõtingẽtia:ſic ſũme
dependentia.ergo nõ pñt inueniri in deo. ❡ Quarto.ſi
entia rõnis in deo formalr reciperent̃:tũc deus per co
rũ receptionẽ formalr mutaret̃:eo q᷑ ſe hẽet fõalr alr

Determinatio propria. Entia rationis non eẽ in deo

nũc ⁊ prius:⁊ ſic deus eſſet mutabilis. ❡ Ideo dico:q᷑
entia rõnis nõ ſunt formalr in deo:qa tunc deus eẽt in
potẽtia receptiua reſpectu ipſoꝝ:cũ eẽt aptus natus ea
recipere:⁊ iſta nãlis aptitudo ſibi ineſſet realr:⁊ ſic nõ

Dubiũ duplr notabile.

eſſet purus actus. ❡ Sed oriť dif.qa dicũt aliqui q᷑ en
tia iſta rõnis nõ ſunt in deo formalr neqꝫ ſm reꝫ. Sed

K

ſm nr̃i intellꝰs attributionẽ.Et iſtud non valet:qa ſicut
imperfectius eſt eſſe ſm rõnẽ q̃ ſm rem:ita imperfe
ctioꝛ modus eſſendi eſt per attributioneꝫ intellꝰs noſtri
q̃ formalr ſm reꝫ. ❡ Scda dif.qa dicũt aliqui q᷑ iſta
entia rõnis nõ ſunt in deo:vt habẽt eſſe in ſe:ſed vt hñt
obiectiue eſſe in nr̃a mente. ❡ Iſtud tñ non valet:quia
deus vt hꝫ eſſe obiectiue in noſtra mente:aut eſt aliqd
creatũ:aut increatũ.ſi creatũ nõ facit ad iſtud arᵐ.ſi in

Reſolo.q.eſt notabili preſtatione.

creatũ:habet̃ intentũ. ❡ Dico autẽ ad queſtionẽ q᷑ qa
entia rationis ponant̃ cõmuniter ab oĩbus doctoꝛibus
non ſunt neganda:niſi forte gratia diſputationis.vt ex
precedentibus articulis exercitium habeat̃.Et tunc ad
exercitandũ intellectũ dimittende ſunt rõnes vtriuſqꝫ
partis facte in principio. ❡ Queſtio. VII.

Vide.30.diſ.1.ad h ⁊ alibi

S Eptima queſtio.vtrũ entia rationis ſint neceſſaria.Et videt̃ q᷑

ꝑ phy.⁊ alibi.

non:qa in pauciorib⁹ via magis ſm regu
lam phoꝝ:illi autẽ qui ponunt oĩa ſm iden

L

titatem nõ ſe arcent ad pauciora:cũ ſe extẽ
dant ad realia faciẽdo illa:que alij faciunt ſm rõnem.
❡ Sed cõtra.qa plura ponit ille qui ponit entia realia
⁊ rõnis q̃ ille qui ponit entia realia tñ:ſicut plura po
nunt̃ cũ ponit̃ ſuba ⁊ accñs q̃ cũ ponit̃ ſuba tñ:⁊ ideo
negantes entia rõnis ponunt pauciora.

Circa iſtam qõnẽ:qa entia rõnis videnť eẽ ni
mis diuulgata in theo⁹ intẽdo ad

2.ethicoꝝ.c.9

oppoſitũ vt perueniat̃ ad mediuꝫ(vt faciunt toꝛtuoſa
lignoꝝ rectificantes)vidẽduꝫ eſt ſi poſſunt ſaluari ſm
rem illa que fingunt ſaluari ſm rõnẽ:vt ſic nobilitetur
ſcia per veritates reales:que ſunt veritates tñ ſm qd:
⁊ ad iſtum ꝓceᵐ declaranduꝫ occurrunt aliqua puncta.

ꝑ perihermẽ.⁊.1.poſterioꝝ Vlia eẽ entia rõnis.

Quoꝛum primuꝫ eſt de vlĩbus:qa vlĩa ſunt que
ſunt apta nata in pl'ibus eſſe.nulla aũt
res vna creata eſt apta nata eſſe in pluribus:cum iſtud
ſit ꝓpriũ diuine nãe eſſe in pluribus ſuppoſitis:ratione

M

Cõcluſio 1ᵃ.

ſue illimitationis:⁊ ideo cum tale vnũ nõ poſſit poni in
re:opꝫ vt ponat̃ in rõne.Et ad iſtũ punctũ ponunt̃ due

Vlia aliq̃ eſſe entia realia:ſꝫ tñ oĩa multiplicabilia.

ꝯnes.Prima eſt q᷑ vlĩa ſingulariũ realiũ nõ pñt eẽ rõ
nis.Tum qa nullũ ens rõnis põt eſſe de quidditate en
tis realis:ſpẽs aũt aut eſt de qdditate indiuidui:aut di
cit totã eius quidditatẽ.Tum qa qñ alterum de altero
ꝑdicat̃:⁊ de ſubiecto.Et ideo ſi ens rõnis eſt ſuperius
ad talia vlĩa.ſingularia ſub talibus vlĩbus ꝯtenta erũt
entia rõnis. ❡ Scda ꝯ q᷑ vlĩa talia ſunt entia realia:⁊
iſta ſequit̃ ex alia:cũ ens reale ⁊ rõnis ponant̃ imedia
te.Et cõfirmat̃.Tum qa qñ ens diuidit̃ in ens reale ⁊
rõnis:ens reale ſubdiuidit̃ in decẽ ꝑdicamẽta:⁊ ſic eſt
cõe ad ipſa:⁊ cõſtat q᷑ ipſa ſunt vlĩa.Tum qa ꝑdicatio
ſuperioꝝ de iferioꝛibus eſt neceña:cuꝫ ſit quidditatiua:
nullũ aũt necẽium põt eſſe ab aĩa. ❡ Iſta autem ambo
confirmant̃.Tum qa intellꝰs nr̃ nõ põt itelligere ſingu

laria inquãtũ ſunt ſingularia:ſm cõia dicta:⁊ tñ abſur

N

dũ eſt q᷑ nõ intelligat niſi entia rõnis.Tum qa oĩs ſcia
eſt de vlĩ:⁊ incõueniẽs eſt q᷑ oĩs ſcia ſit de entibus rõ
nis. ❡ Sed oriť dif.qa tũc vna nã creata erit illimita

Dub⁹ nõndũ

ta in re ad infinita iduidua:ſicut nã diuina ad tres pſo
nas:⁊ dicit̃ q᷑ nõ:qa diuina nã vna nuõ eſt in illis:⁊ nul

Cõicabilitas nãe diue ⁊ nature create varia.

la creata nã niſi vna ſm ſpẽꝫ:aut genus que eſt vnitas
minoꝛ. ❡ Scda dif.qa lꝫ iſtõ forte ſit tolerabile in vlĩ
bus ſpecieꝝ ⁊ generꝝ:tñ in ente qđ eſt cõe deo ⁊ creatu
re videt̃ intolerabile:tũc põt poni ens pure eq̃uocũ ad

Ens equiuocum eſſe.

deũ ⁊ ad creaturaꝫ:ſicut ad ens reale ⁊ rõnis. ❡ Sed
remanet dubiũ quid dicat vle ſm q᷑ vle in reꝝ natura.

Vniuſale reale quid dicit.

❡ Dicit̃ autẽ q᷑ ſicut diuina nã eſt cõicabilis vna nu
mero tribus perſonis:ita natura creata vna ſpecie vel
genere:⁊ iſta cõmunicabilitas eſt ei⁹ vniuerſalitas:que
dicit reᵐ aptiᶜᵐ ad alia quibus cõmunicatur.

O

Secundũ punctũ eſt de ſcdis itentionibus:qa lꝫ
forte nõ videat̃ aliquibus abſurdũ q᷑

De ſcdis inteñonib⁹.lꝫ nõ multiꝫ ſapiat dic tñ ꝯñr.

vlĩa:vt ſignificant̃ noĩbus primaꝝ intentionũ ſic in re
bus:tñ vt important̃ noĩbus ſcdaꝝ intentionuꝫ videt̃
eſſe abſurdũ:cũ ſcde intentiones ſint rõnes rõnis:ſicut
ꝑme dicũt eſſe entia rõnis. ❡ Intelligendũ tñ eſt q᷑ in

Intentionem duplr ſumi.

tentio accipit̃ duplr:aut pro ipſa opatione intẽdente:⁊
ſic eſt actus rõnis ſcde:aut pro ipſo obiecto a tali opera
tione intento.Si ꝑmo mõ accipit̃:ſic eſt ens ꝑdicabile:
qa eſt ſicut actus intelligendi qui eſt realis forma. Si

A.I.reale.

ſcdo mõ pro eo q᷑ eſt obm.tũc dico q᷑ eſt reale:qa ſicut
hõ ⁊ aĩal ſunt in rerũ nã cõia:vt patuit:ita ſunt genus ⁊

Intentiones ſcdas vult entia realia eſſe.

ſpẽs que dñr ſcde intentiones:qa iſta dñr vlĩa:qa ſunt
apta nata in pl'ibus eſſe:ſunt aũt in pl'ibus realr:vt ſup
ponit̃ ex ꝑcedenti puncto.ergo ſunt vlĩa in re:⁊ tñ vle
eſt ſcda intentio:cũ ſit ſuperius ad gen⁹ ⁊ ſpẽm. ❡ Sꝫ

Dub⁹ nõndũ

oriť dif.quidã dicũt in re.Iſte ſcde intẽtiones gñis:qa
eſt cõicabilis pluribus ſpẽbus:ſicut natura diuina ea

P

dem numero pluribus perſonis.Et ideo natura hoĩs

Cõicabilitatẽ gñis ⁊ ſpeciei realem eſſe.

dicit̃ hic rõneꝫ ſpeciei:qa in re eſt cõicabilis pluribus
iduiduis tñ:cõitas enĩ dicit̃ a cõmunicabilitate:⁊ rõ
nes generis ⁊ ſpeciei ſunt rõnes quarũdã cõmunitatũ.
❡ Scda dif.qdã dicũt iſte cõitates:aut cõicabilitates
fundare in talibus naturis. ❡ Dicũt aũt q᷑ ſicut diuiſi
bilitas dicit nãlẽ aptitudinẽ ad actuꝫ diuidendi:ita cõ
municabilitas ad actũ cõmunicãdi:tales autẽ aptitudi
nes ſunt per ſe paſſiones:⁊ reſpectus fundamẽtales:vt
alibi fuit oſtẽſuꝫ. ❡ Tertia dif.qa cũ paſſio ſuperioꝛis
inueniat̃ in quolibet eius inferioꝛi ſicut ipſum ſuperi⁹:

Exe qđ ꝗrit.

tunc talis cõmunitas que ineſt per ſe generi inerit ſpe
ciei:⁊ cõmunitas ſpeciei iduiduo. ❡ Dicit̃ aũt q᷑ ſicut
in indiuiduo eſt natura ſpeciei tota:ita eſt ibi cõmuni
cabilitas illius nature:vt priuet ꝓprietatẽ indiuidualẽ
natura in indiuiduo.ꝓut autẽ accipit̃ nã cũ hecceitate:
tunc eſt h nã:⁊ ſic nõ eſt totũ h cõicabile rõne hecceita

Q

tis. ❡ Quarta diff.qa in diffinitionibus gñis ⁊ ſpeciei
vt ſunt ſcde intentiones:ponit̃ ens rationis.ſ.actus ꝑdi
candi:cũ vtrũqꝫ dicat̃:q᷑ predicat̃ de pluribus. ❡ Di

A.I.vtrobiqꝫ Predicari 2ᵗ ſumitur.

citur autẽ q᷑ predicari accipit̃ duplr.vno mõ pro habi
tudine ſubti ad ꝑdicatũ:quã ꝯnotat cõplexio:vt cũ di.
homo eſt aĩal:⁊ iſta habitudo eſt realis:qa vnus iſtoꝛũ

Oia mẽſurabis centcent ſit pña dici.

terminoꝝ eſt ideꝫ realiter cũ alio:aut pro cõparatione
que ſit vnius ad alterũ apud itellm̃:⁊ tunc iſta compa
ratio eſt realis:cum ſit realis conſideratio.

Tertium punctum eſt de relationibus:que qdẽ
relõnes:lꝫ ſint in quibuſdaꝫ coꝛpoꝛib⁹

Ea que cõiter ponunt relõnes rationis vꝫ pꝫ in q̃druplici exẽplo:oñdit tamen reales eſſe.

ſm rem:tñ attribuunt̃ quibuſdã alijs quibus nõ pñt i
eſſe niſi ſm rationẽ:ſicut declarat̃ in exẽplo q̃druplici.
❡ Primũ eſt q᷑ lꝫ ſurſum ⁊ deoꝛſum nõ ſint realr niſi
in coꝛpoꝛibus:tñ in aĩa nr̃a ponit̃ poꝛtio ſuperioꝛ ⁊ iſe

Aug.12.tri.cap.4.

rioꝛ,

A riox. ¶ Scdm eſt ꝙ lʒ interius ⁊ exterius nõ ſint realr niſi in corporibus: tñ quo ad aïaʒ ponit̃ homo interior ⁊ exterior ſm nr̃am rõnẽ: ⁊ iſtud ponit Apl's ſicut p̃mũ poſuit Aug⁹. ¶ Tertiũ eſt: q̃a lʒ dextrũ ⁊ ſiniſtruʒ ſint realiter tñ in corpibus aïatis: tñ ratio nr̃a q̃nq; attribuit inaïatis: vt patet cũ dicunt̃ in colũna. ¶ Quartuʒ eſt: ꝙ lʒ dextrũ ⁊ ſiniſtrũ forte realr eſſent in quibuſdã corporibus: tñ ſpũalibus nõ p̃nt attribui niſi ſm rõnẽ: ⁊ tñ diuina ſcriptura attribuit deo dextruʒ ⁊ ſiniſtrum loquente patre ad filium in pſal. ſede a dextris meis. ¶ Probo autẽ ꝙ oĩa iſta verificant̃ ſm rem: q̃a cum in aïa ponit̃ portio ſuperior ⁊ inferior. h̃ accipit̃ ſuperi⁹ ⁊ iſ̃erius: nõ localr ſicut in corpibus: ſed perfectionalr: ⁊ iſto modo dicit̃ ꝙ realr portio ſuperior eſt de perfectiorib⁹ obiectis. ¶ Scdo iterius ⁊ exterius accipiunt̃ tranſumptiue: ⁊ iſtaʒ tranſumptionẽ facit realr noſtra ratio ⁊ volũtas: ⁊ ſm hãc tranſumptionẽ: iſte dicit̃ hõ interior: q̃a reſpicit ſpiritualr realiter ſpũalia: ille exterior qui realr reſpicit tẽporalia. ¶ Tertio dextrũ ⁊ ſiniſtruʒ in columna p̃nt poni realr duobus modis: aut ꝙ dextrũ ⁊ ſiniſtrũ de colũna dicant̃ denoïatiue: denoïatione extrinſeca accepta a dextro ⁊ ſiniſtro: q̃d eſt realiter in aïali ſicut actio dicit̃ realr humana: q̃a eſt ab homine: aut quia ponunt̃ duo reſpectus in colũna reales. vnus ad dextrã aïalis ⁊ alter ad ſiniſtrã: ⁊ ſm analogiã realẽ reſpectus ad dextrã aïalis dicat̃ colũne dextrum ⁊ reſpectus ad ſiniſtrã dicat̃ ſiniſtrum eius. ¶ Quarto dextrũ ⁊ ſiniſtrũ ponunt̃ realiter circa deũ: ſ; ius metaphorice ⁊ equiuoce: q̃a ibi accipit̃ dextra pro potiorib⁹ bonis. ꝯſtat aũt ꝙ filr⁹ realr exiſtit in bonis potiorib⁹.

2. corin. 4. ⁊ ephe. 3.

109.

Superior ⁊ iferior portio aïe.

Interior hõ ⁊ exterior q̃s?

B

Dextrũ ⁊ ſiniſtrũ in colũna realr eẽ duplr

In diuis dextrum quid?

Quartum punctũ eſt de cõplexionibus que fiũt per actũ cõponẽdi ⁊ diuidendi: quia iſte nõ ſunt in reꝝ nã: ⁊ ſic pertinere vident̃ ad entia rõnis. ¶ Intelligendũ eſt tñ ꝙ iſte cõplexiones p̃nt accipi duplr. aut ſubiectiue: ⁊ ſic h̃nt eẽ in aïa nr̃a realiter. ſicut reales actus intelligendi: cũ cõpoſitio ⁊ diuiſio ptineant ad ſcdʒ actũ rationis. Aut accipiunt̃ obiectiue: ⁊ ſic ſunt in re extra vbi ſũt eaꝝ termini ⁊ habitudines que deſignant̃ per ipſas cõpoſitiones: ⁊ ſic poſſunt diſtingui duplr. Primo actu rõnis qui eſt ſimplr̃ apprehenſio: ⁊ ſcdo qui eſt act⁹ diſcurſiuus. ¶ Sed oꝛit̃ dif. q̃a in predicatione in qua idẽ predicat̃ de ſeipſo: ſubm ⁊ predicatũ diſtinguunt̃ aliquo modo: aliogn nulla eẽt inter ipſa cõpoſitio: ⁊ tñ nõ diſtinguunt̃ realr: ⁊ per ꝯſequẽs ſʒ rõnẽ. ¶ Dicit̃ aũt ꝙ qñ formaẽ talis cõplexio: tunc ſicut iſti duo termini ſunt diſtincti in nuõ voce: ita in imaginatione figurant̃ duo termini: ⁊ iſta ſunt ſemꝑ realr diſtincta: tñ apud rõnẽ nõ reſpõdet niſi vnus terminus iſti cõplexioni: ⁊ in re eodẽ modo. Et ideo iſtud declarat̃: q̃a cuʒ querit̃ de ꝓpõne imediata: q̃re homo eſt aïal rõnale: ſolet r̃nderi: q̃a hõ eſt hõ: ⁊ tñ conſtat ꝙ ꝓpõ imediata nõ reſoluit̃ niſi in terminos. vñ ſi apud rõnẽ eẽnt duo termini: tũc ſm rõnẽ nõ eẽt eiuſdem oĩno de ſeipſo. ¶ Scda dif. ſi oĩs ꝓpoſitio in qua ideʒ de ſeipſo predicat̃ vt cuʒ dicit̃. hõ eſt hõ. oĩs alia hʒ diſtinctũ ſubm a p̃dicato. ¶ Dicit̃ ãt ꝙ ſic: niſi ſint noïa ſynonyma: vt cũ dicit̃. theos eſt de⁹: q̃a cõpoſitio in ratione non eẽt vera niſi reſpõderet ei cõpoſitio in re: ⁊ ſic dicit̃ ꝙ imaginatio eſt falſa cũ format cõpoſitioneʒ cui nõ reſpõdet cõpoſitio in re. ¶ Dicit̃ ꝙ ſicut nõ dicit̃ falſa cũ imaginat̃ deum cũ lineamẽtis corporis: aut ſi tunc: ⁊ nunc ſimili modo. ¶ Tertia dif. q̃a ꝓpoſitiones falſe nullũ habẽt obiectũ ſibi reſpõdẽs in re: ⁊ ideo videt̃ ꝙ ſolũ recipiant obiectũ in rõne. ¶ Dicit̃ autem ꝙ propoſitio falſa eſt realiter per difformitatẽ ad obʒ: ⁊ iſtam difformitatẽ realr habet: vt cuʒ dicit̃. homo eſt aſin⁹: ⁊ ideo eſt bona: ⁊ lʒ nõ hʒ obiectũ in re quantũ ad cõpoſitionẽ extremoꝝ tñ h̃t quantũ ad ipſa extrema. Et ſi dicat̃ q̃o itẽtio talis habitudinis põt eẽ ſine obo. Dicit̃ ꝙ eo mõ quo itelligunt̃ entia ꝓhibita. ¶ 4ᵃ dif. q: lʒ cõpõnis ⁊ diuiſionis actus hẽat aliqd ſibi corr̃ndens in re: puta habitudinẽ taliũ terminoꝝ ⁊ cõnexionẽ ⁊ diuerſitatẽ in negatiuis: tñ terti⁹ act⁹ rõnis qui eſt diſcurſiuus a magis notis ad minus nota nõ vĩ ibi hẽe aliqd corr̃ndẽs. Dĩ aũt ꝙ ſicut terminoꝝ hitudo in re r̃ndet cõpõni ⁊ diuiſioni: ita ordo iſtoꝝ habituũ cõpoſitioni ⁊ diuiſioni. ¶ Sed remanet dubiũ. q: ſi cõplexioni in rõne r̃ndet ſemꝑ cõpõ in re partiũ h̃ntiũ iuicẽ habitudinẽ: tũc qñ formabunt̃ ꝓpõnes de ſimplr̃ ſimplici vel de deo erit ibi cõpoſitio. Dicit̃ aũt ꝙ lʒ iterius in actib⁹ intelligẽdi ſemꝑ ſit cõpoſitio mouẽtis: tñ iſti⁹ compõnis ſufficit terminoꝝ iuicem habitudo: que abſtrahit ab omni compoſitione: vt alibi patet.

A

C

Ule cuilibet cõplexiõi cor reſpõdere aliquid in re.

Cõpõnẽ ⁊ diuiſionẽ dupliciter ſumi.

Uult cõplexões eſſe entia realia.

Du⁹ curioſa.

…ſa ga de diſtĩctio ne predicati a ſubiecto: ad idẽ de ſe p̃dicat̃.

D

Eadem a p̃dicato in quib⁹ ꝓpõnibus diſtinguatur.

Quid ꝓpõni falſe corr̃ndeat in re.

E

De cõplexionib⁹ formatis ꝺ deo notãter.

Uid in ſine.

Quintum punctũ eſt de p̃uationibus ⁊ negationibus: que/q: non ſunt entia realia: cũ aliquo mõ exiſtant: vident̃ tñ entia rõnis. Et q̃tũ ad iſtud punctũ ponunt̃ due ꝯ̃nes. ¶ Prima eſt. ꝙ priuationes nõ ſunt entia rõnis: vtputa cecitas: q: ſi hõ eẽt cecus per rationẽ circũſcripto actu rõnis fieret vidẽs. Et confirmat̃. Tum q: oppõ priuatoꝝ eſt realis oppoſitio. Tum q: mutatio realis eſt inter reales terminos: forma aũt ⁊ priuatio ſunt p̃ termini realis mutationis. Tum q: ſm peripatheticos p̃uatio eſt vnũ de trib⁹ p̃mis p̃ncipijs nãe: q̃d non põt conuenire entibus rõnis. ¶ Scda ꝯ̃. ꝙ negationes non ſunt entia rõnis: vtpote nihilitas pura: q: ſi nihil eẽt per actũ intell'ſ noſtri: eo circũſcripto non eẽt nihil. ⁊ tunc aliqd: ⁊ ſic ab eterno ante oẽm actũ noſtre rõnis omne creatũ eſt aliqd: ⁊ ſic ſola entis rõnis ablatione fieret reꝝ creatio. ¶ Et ꝯfirmat̃. Tum q: creatio q̃ eſt de annihilato hʒ terminos non fabricatos ab aïa. Tum q: annihilatio non fit ab aïa: ⁊ tñ ꝑ annihilationẽ deducit̃ ens ad nihilitatẽ. Tũ q: ꝯ̃dictio eſt realis oppõ: ⁊ tñ negatio eſt ei⁹ alteꝝ extremũ. ¶ Sʒ oꝛit̃ dif. q: ſicut affirmare eſt act⁹ rõnis: ita ⁊ negare: cũ negare ptineat ad itell'm. Dĩ ꝙ affirmatio ⁊ negatio accipi p̃nt duob⁹ modis: aut pro actu affirmatiuo ⁊ negatiuo: ⁊ ſic ſunt reales act⁹ itelligẽdi: ſicut in voce actus loquẽdi. aut pro obto affirmationis talis ⁊ negationis: ⁊ ſic eſt in re affirmatio: ⁊ ſuo mõ eẽndi negatio. ¶ 2ᵃ dif. q: p̃uationes ⁊ negõnes non ſunt entia realia: cũ ens reale ſit poſitiuũ. ⁊ iſta diſtiguũt̃ ꝯ̃ poſitiua: ⁊ per ꝯñs ſunt entia rõnis. ¶ Dĩ aũt ꝙ non ſunt entia rõnis nec realia entis p̃uationes: eo ꝙ entibus in re opponunt̃. ¶ 3ᵃ diffi. q: non vĩ ꝙ talia ſint itelligi⁹: cũ nõ ſint aliquo mõ entia: cũ ens ponat̃ adequatũ nr̃i intell'ſ obm. Dicit̃ aũt ꝙ iſtud eſt itell'ndũ de intelligibilib⁹ per ſe. iſta aũt per ſe non itelligunt̃: ſed in analogia ad poſitiua. ¶ 4ᵃ dif. q: cũ oppõ ſit reſpect⁹ nõ vĩ in ꝯ̃dictione: q̃ñ affirmationi opponit̃ negatio: cum ad nihil nõ poſſit eẽ reſpect⁹: q̃ ex ſua rõne dicit eẽ ad aliqd: ⁊ non ad nihil: ⁊ iteꝝ oppõ negõnis ad affirmationẽ opʒ vt ſit in nihilo: ſicut in iſinito: ⁊ iõ q̃dã ſollertiſſimus doctor ponit ipm tunc aliquo modo realem.

F

Neq; p̃uationes neq; negãões entia rõnis eẽ.

1. phyſicoꝝ.

G

Du⁹ notãda.

Affirmatiõnẽ ⁊ negões duplr ſumi.

Uc duʒ poſitiua res dici.

Intelligibile duplex.

4. metaphy. tex. cõ. 4.

H

Sextum punctum eſt de entibus poĩbus: q: oĩa poĩa poſſunt itelligi ⁊ eẽ in itellectu: ⁊ tñ nõ vident̃ eẽ entia realia: cũ nõ ſint in reꝝ natura: vt duʒ ſunt in po⁹ obiectiua. ⁊ iõ vident̃ entia rõnis. Et quantũ ad iſtud punctũ ponũtur 4ᵒʳ ꝯ̃nes. ¶ Prima eſt ꝙ ens dicit̃ ſm eandẽ rõneʒ formalẽ de ente in potentia obiectiua ⁊ in actuali exiſtentia: q: actus ⁊ potentia nõ diuerſificant eſſentiam. Et cõfirmatur: q: dicunt artiſte ꝙ actus nõ largitur multitudineʒ ſed per-

Cõcluſio 4ᵉ.

I

Cōmenta.8. meta.cō.15.

fectionē.¶ Tū q̄a dicūt q̄ in eodē gńe eſt q̄dditas in actu ⁊ in potētia: ⁊ per ꝯńs eadem diffinitio vtrobiq̄z. ¶ 2ª ꝯ, q̄ illud ens qd̄ ſic diuiditur in potētiā ⁊ actum nō pōt eſſe ens rōnis: q̄a tūc entia tā in actu q̄ȝ in potētia eſſent entia rōnis: cū ſuperius de ſuo īferiori q̄dditatiue dicat̄. ¶ 3ª ꝯ eſt, q̄ iſtud ens cōe eſt ens reale: accipiēdo reale p oī nō fabricato ab aīa: q̄a nō eſt dare mediū iter ens fabricatū ab aīa ⁊ nō fabricatū: p ꝯdictionis extrema. ¶ 4ª ꝯ, q̄ entia in poᵃ obiectiua que dn̄r entia nō ꝓhibita: nō ſūt entia rōnis: q̄a ens cōmune qd̄ in eis icludit̄: vt patet in p̄cedentibꝰ, eſt reale. Et cōfirmat̄ iſta ꝯ: q̄a ſi entia nō ꝓhibita eſſent talia per actuȝ noſtre rōnis: circūſcripto tali actu fierent probibita: ⁊ ſic eſſent ipoſſibilia. ¶ Sed orit̄ difficul. q̄uō poſſunt iſta entia eſſe realia: cum nō ſint exiſtentia: ⁊ realitas ⁊ exiſtentia videant̄ adequata ſm̄ p̄ncipia noſtra. Dicit̄ q̄ accipit̄ h̄ realitas ſtricte pro modo intrinſeco: ſed nō pro fabricato ab anima quoq̄z in cōmuni.

Ens reale vni uoce ꝯ entibꝰ in pō obiectiue ⁊ actu exiſtentibus dici: qd̄ ſatis pōderandū ⁊ ſcrutāt.

Dubium

Realitas dupr accipitur.

K

Septimum punctū eſt de entibus ꝓhibitis: que dn̄r eſſe impoſſia: ſicut dicit̄ eē chimera: ⁊ iſta cū intelligunt̄ a nobis vident̄ eſſe entia rōnis: cū nō ſint entia realia: ⁊ quātū ad iſtud punctū ponunt̄ hic 4ᵒʳ ꝯnes. ¶ Prima eſt q̄ iſtō ens qd̄ diuidit̄ in ꝓhibitū ⁊ nō ꝓhibitū: nō eſt rōnis: q̄a iſta eſt diuiſio ſolius vocis in ſignificata: vt alibi fuit oſtenſuȝ: ⁊ tamē vox nō eſt aliq̄d rōnis. ¶ Scḋa ꝯ q̄ illud diuiſum eſt quid reale: q̄a vox eſt q̄d reale. ¶ Tertia ꝯ, q̄ entia ꝓhibita nō ſunt talia per rōnē: q̄a ſi eſſent ꝓhibita p actū nr̄e rōnis: tali actu ſublato fierent nō ꝓhibita: ⁊ ſic poſſibilia: cū amota cauſa amoueat̄ effectus. ¶ Quarta ꝯ, q̄ entia ꝓhibita ſunt talia in re: q̄a ſicut hō eſt realr̄ ꝓducibilis: ita chimera eſt realr̄ īpoſſis. Et cōfirmat̄, q̄a omne tale aut eſt tale ſm̄ rē: aut ſm̄ rōnē: vt patuit: ens iſtud nō eſt ꝓhibitū ſm̄ rōnē: ⁊ ideo ſequit̄ q̄ ſm̄ rem. ¶ Sed orit̄ difficul. q̄uō entia ꝓhibita pn̄t dicere aliquā realitatē: cum nō ſint in aliquo p̄dicamēto: q̄ñ ens reale diuidit̄ in decē p̄dicamēta. Dicit̄ aūt q̄ non ſunt realia poſitiue: ſicut ſunt poſſibilia que ponunt̄ in gńe. Sed ſunt ipſuȝ nihil p̄uatiue: q̄a ens probibitū nō dicit niſi partiū icōpoᶜᵉˢ. ¶ Scḋa dif. q̄a intell's nr̄ cōcipit talia entia poſitiue affirmādo ⁊ negādo aliquid de eis: ⁊ ipſa cōponēdo. Et ideo cū iſta cōpoſitio nō poſſit eſſe in re: videt̄ in ratione. ¶ Dicit̄ aūt q̄ iſta cōpoſitio realiter eſt in imaginatione: nihil tn̄ ei reſpōdet in re extra niſi partes: ⁊ eodē modo in falſa rōne realr̄: ⁊ ſic arguit̄ verā rationē fieri iſta cōpoſitio realiū ꝯceptuū de partibꝰ iſtius entis: tūc iſta cōpoſitio erit realis. ¶ Tertia dif. q̄a lȝ partes iſtius entis ꝓhibiti ſint in re: tn̄ cōpoſitio nō pōt eē niſi i rōne. Et ſic illa erit ens rōnis. videt̄ aūt q̄ iſta cōpoſitio bene eſt in falſo: aut in vero in mēte: tn̄ ipſa eſt ibi realr̄: chimera eſt in pictura: ⁊ ſicut ſm̄ cōpoſitioneȝ picture nihil reſpōdet in re: ita nec iſti cōpoſitioni in mente. ¶ Quarta dif. q̄a eſt impoſſe inueniri intellectionē ſine obiecto. Et ideo cū apud intellectū ſit intentio de iſta cōpoſitione: opȝ vt ei reſpondeat aliqd̄ obiectū: ⁊ nō pōt in re: ⁊ per cōſequēs in rōne. Dicit̄ autē q̄ iſti cōceptui reſpōdet q̄dditatiue cōpoſitio que inuenit̄ in entibus cōpoſſibilibus: ⁊ in hoc falſificat̄ cōceptus: quia illa compoſitio incōpoſſibilibus applicat̄. ¶ Sed remanet dubium. quia directe iſta entia ꝓhibita: quia impoſſibilia eſſent entia ꝓhibita: ⁊ iſta ponūtur impoſſibilia. Dicit̄ autē q̄ iſto modo nō ſunt negāda quedā entia probibita eſſe entia ꝓhibita: ipſa tamē non ſunt probibita per actum rationis: ſed in re.

Uide in ſcdo ⁊ alibi.

Entia ꝓhibita nō eē entia rōnis: ⁊ de eis etiā nō ꝓhibitis ens equoce dici.

H.i. poſſibil.

L

Duᵒ curioſa.

Reale duplr.

Compoſitio entiū ꝓhibitorū fore in imaginatione ⁊ q̄d ei correſpondeat.

Aduerte.

Nobilis fuga

M

Uiua bene.

Opio aliorū.

Octauum pūctū eſt de entibus ſucceſſiuis: que ponunt̄ pro tanto eſſe in aīa: q̄a nulla eoꝝ pars exiſtit actu in reꝝ nā: q̄r q̄cq̄d eſt in eis preteritū, totū eſt corruptū: ⁊ q̄cquid futurū, nōduȝ eſt. Et iō iſta entia ſolēt poni entia rōnis. Et tn̄ iſtud ſtare nō poteſt. Tum q̄r ante humanā rōnem: que fuit creata die ſexta: fuerunt quinq̄z tēporis dies: vt teſtat̄ diuina ſcriptura. Tum q̄r motus celi cauſat̄ ab itelligētia: ⁊ nō ab aīa noſtra. Tum q̄r nullȝ ens rōnis pōt percipi p ſenſum. motus aūt ſolis: cū ſit ens ſucceſſiuū: per viſuȝ p̄cipitur. Tuȝ q̄r ſcie reales ꝓducunt̄ per motū: ⁊ tn̄ entia realia nō poſſunt accipere eē per entia rōnis. Ideo dico q̄ entia ſucceſſiua q̄ātū ad ſuū modum eēndi: ſunt realia: q̄r pars earū p̄ti ſuccedit in reꝝ nā. ¶ Sed orit̄ diffi. q̄r totū tēpus p̄teritū. nūc nō eſt in re: ⁊ tn̄ eſt in ratione: ⁊ ſic eſt in re: q̄r totū preteritū eſt realr̄ in ſua preteritione: ⁊ eo q̄ realr̄ p̄teriit. ¶ Scḋa diffic. q̄r futura nō hn̄t eē in re: ⁊ tn̄ circa ipſa negociat̄ animus noſter: ⁊ ſic vident̄ tn̄ entia rōnis. Dicit̄ aūt q̄ ſicut preterita preterierūt realiter: ita futura realr̄ erūt. ⁊ ſic in ſua futuritione ſunt realia: ſicut preterita in ſua preteritione. ¶ Tertia dif. q̄r ſi p̄teritū iam p̄terierit realr̄: ⁊ futurū realr̄ ſit futuꝝ: tn̄ iſta nō ſunt nunc in reꝝ nā: ⁊ tn̄ nunc itelligunt̄. ¶ Dicit̄ q̄ nūc itelligunt̄ nō tn̄ pro nunc: ſȝ q̄ðlibet pro ſuo mō: ſicut deꝰ videbat ab eterno futura: nō tn̄ p eterno. ¶ Quarta dif. q̄r q̄ñ opatio itellectualis elicit̄: tūc tn̄ alias ad ſuū obiectū remanet: q̄r tūc refert̄. Et iō intētio de p̄terito ⁊ futuro in inſtāti terminatur ad ipſa: cū tn̄ ipſa tūc nō ſint nec pro tunc: niſi forte in rōne. ¶ Di aūt q̄ ſicut ad entia in poᵃ pōt terminari actualiter opatio aliqua itellectiua: ita ad iſta. ¶ Sȝ remanet dubiū: q̄r p̄oris ad poſteriꝰ reᵒ ſemp ponit̄: ⁊ in ſucceſſiuis nō pōt poni realis: q̄r terminꝰ nō eſt in re: q̄ñ eſt finitū. puta q̄ñ poſteriꝰ eſt: p̄us nō eſt: ⁊ ſic vr̄ reſpectus rōnis. ¶ Di aūt q̄ ſicut reſpectus potētie mēe ad formā que nō eſt, eſt realis: q̄r reſpicit ens in potētia qd̄ nō eſt fabricatū ab anima: ſic in propoſito.

N

Gen̄.1.⁊ ibi

Entia ſucceſſiua realia fore.

Duᵒ notāda.

Q̄ realr̄ p̄teritū ⁊ futurum ſunt realia.

O

Nō hn̄t de intellectōe p̄teriti ⁊ futuri ſignanter.

P

Ecce qd̄ q̄ris

Nonum punctuȝ eſt de entibus relatiuis: q̄r lȝ in relationibꝰ primi ⁊ ſecundi modi quos poſuerūt peripathetici: ſit relatio realis mutua: tn̄ in relationibꝰ tertij modi eſt in vno extremo relatio realis: vtpote ſcie ad ſcibile: ⁊ tn̄ mēſure ad mēſuratū ⁊ ſcibilis ad ſciam nō eſt relatio realis: ⁊ per ꝯńs rationis. Et iſtud declarat̄ 4ᵗ. ¶ Primo in habitu ſcientiali: q̄r cōtingit ſcire illa que realiter nō exiſtūt: vtpote angeli nouerant creaturas anteq̄ȝ exiſterēt: ⁊ ſic ſcibilis ad ſciam nō potuit eē relatio niſi rōnis. ¶ Scḋo in operatione itellectuali: q̄r in actu beatifico: ſi deus realr̄ in ratione obiecti refert̄ ad actū: acq̄reret talē relationē de nouo. ¶ Tertio in opatione volūtaria beatifica. cuius obm̄ eſt diuina eēntia: ſicut in itellectu: ⁊ tn̄ realiter ad ipſaȝ referri nō pōt. ¶ Quarto in opatione viſiua: q̄r cuȝ ſoleȝ videā ſicut viſibilē realr̄ refert̄ ad actū vidēdi. tūc quotiēs ſol videret̄ per acq̄ſitionē noue relationis realiter mutaret̄. ideo dicūt cōiter q̄ nec̄ia eſt relatio rōnis in tali extremo: vt terminēt relationē realē alteriꝰ. ¶ Sed cōtra iſtud arguit̄ duplr̄. Primo. q̄r ſi nō pōt terminari ſine ente rōnis realis relatio: tunc reale ens depēdet ab ente rōnis: cū ois reᵒ depēdeat a termino ⁊ fundamēto. ¶ 2ᵒ. q̄r circūſcripto reⁿᵉ rōnis remāet realis relatio: ⁊ tūc ſi nō pōt terminari: nec realr̄: nec p rōneȝ. ¶ Iō dico, q̄ nulla eſt ibi nec̄ia ad terminādū relatio rōnis: ſȝ relatio realis mēſurati termiat̄ ad abſᵗᵘᵐ mēſure: ſicͭ declat doctor ſubtilis. ¶ Sȝ orit̄ dif. q̄r ipſa mēſura q̄ñq̄z nō eſt realr̄: vt cū ſcibile nō eſt in rebꝰ: vt ſupra patuit. ¶ Di aūt q̄ lȝ ſcibile non ſemp ſit in eſſe exiſtētie: tn̄ ſemp eſt in eē eēntie: qd̄ nō eſt fabricatū ab aīa: ⁊ in tali eē terminat realē reſpectū. ¶ 2ᵒ dif. q̄r ſci

5. meta. t.c. 10.

Pᵒ poſterius.

Q

Op. cōis de relonibus. 3. modi q̄ ſit rationis.

Impugᵒ 2ᵃ.

Determinatio ppria.

Terminꝰ relationū. 3. modi quis?

Scō. 5. meta. ⁊ 30. diſt. p. vbi ibi notā.

Duᵒ notāda.

Eſſe ſcibil 2ᵐ

A bile ſcḋm q̄ ſcibile:aut itelligibile:nō dī ad ſe itelligibi le:ſed ad actū itell's:⁊ ideo videt̄ ad ipſum referri:⁊ nō relōne reali:⁊ per ꝯñs rōnis. ❡ Dicit̄ aūt ꝙ refert̄ ad ipm relone fundamētali:aut dī ſcibile vel ſcitū denoia tione extriſeca ab actu ſciēdi. ❡ 3ᵃ diſ.qa ſi ſcibile refe ratur ad ſciam funda:tūc melius poterit terminari re latio ſciētie ad ipſum reſpectū ꝙ ad abᵐ. ❡ Dicit̄ autē ꝙ nō:qa relatiua ſunt ſimul natura:terminus pertenit ratione ab ipſo ⁊ fundamento dependentē.

Rōne duplr notabile. Notabilis de cētia ga ſcā/ tiſſe. Extrema rela tionē patic.

Decimum punctū eſt de habituᵇᵘˢ extrinſecis: qa deus ad extra hꝫ multas habitu dines:ſicut eſt oium creator ⁊ cōſeruator:⁊ iſte habitu dines nō ſunt reſpectus reales:cū ꝯueniāt deo ex tpe:⁊ nihil reale ex tpe ei pōt ꝯuenire:⁊ iō vr̄ cē reᵐ rōnis. ❡ Et declarat̄ iſtud in exēplo q̄druplici. Primo.in eo ꝙ dicit̄ in tpe:deus oium cauſa. Scḋo.in eo ꝙ dī oīum dñs. Tertio.in eo ꝙ dicit̄ oium pī. Quarto.in eo ꝙ dī oium ſuperior. Jſti ſunt reᵘ ad creaturā ⁊ nō reales:⁊ ꝑ ꝯñs rōnis. ❡ Sed iſtud nō pōt ſtare:ſicut oſtendit̄ via quadruplici. Primo.qa deᵘ eſt realr̄ oiuꝫ cauſa:⁊ ꝑ ens rationis nihil pōt eſſe realiter tale. ❡ Scḋo.qa ipſe eſt dñs oiuꝫ circūſcripto omni actu nr̄e rōnis. ❡ 3º.qa nos nō facimus deū pīcꝫ oiuꝫ/cū faciamus oīa entia rōnis. ❡ 4º.quia ſi deus eſſet ſuperior per noſtrā ꝯſideratio nem:tūc non eſſet melior realiter creatura. ❡ Jdeo di co ꝙ iſta que ſic dicunt̄ de deo non pñt ſaluari per re ſpectus rationis:cū talia ſint realiſſima:ſed ſaluant̄ per hoc ꝙ deus denoiat̄ denoiatione extriſeca a relatione reali que eſt in creatura:ſicut dicit̄ realr̄ humana deno minatione extrinſeca ab humanitate que non eſt in ea. ❡ Sed orit̄ difficul.qa illa denoiatio eſt ad placitū:⁊ nō in re ipſa:⁊ ideo videt̄ eſſe reuerſio ad entia rōnis. ❡ Dicit̄ autē ꝙ lꝫ talis denoiatio ſit ad placitū:tn̄ ſe eſt realis:⁊ per ipſam intelligimus aliquid qḋ eſt in re. ❡ 2ᵃ diffi.quid itelligimus in re per illā extrinſecā de noiationē. ❡ Dicit̄ aūt ꝙ cū dicit̄ deus creator:nō itel ligimus niſi nouā dependentiā creaᵉ ad ipm ſm ſuum abᵐ:quo terminat talē reſpectū:ſicut ſupra. ❡ 3ᵃ diffi. qa ſi deus vt creator nō referat̄ ad creaturam realr̄:tn̄ nos itelligimᵘ deū per modū habētis reſpectū ad crea turas:⁊ illud eſt ſm reſpectū rōnis. ❡ Dicit̄ aūt ꝙ ille intell's qui ſic cōcipit intelligit falſum:qa attribuit deo illud qḋ eſt relaᵐ ꝙ ei repugnat:vt patuit in alia qōne. ❡ 3ᵃ diſ. vnū correlatiuū infert aliū per loᵐ a correlati uis.ſꝫ igit̄ creatura eſt.ergo creator eſt aliḋ correlatiuū: ⁊ nō ſm rē:⁊ iō ſm rōnē. ❡ Dicat̄ aūt ꝙ lꝫ iferat̄ aliud correlatiuū:nō niſi ſm denoiationē extrinſecam.

Opio cōis. B Impugnaᵗ 4ᵉ. Determinatio propria. Reſpectᵘ rōnis in deo ad creaturas non poni neceſſe ſcoiſat. Denoīatio 2ᵉ Dubᵘ nōnda. C De denoīatio ne extrinſeca notatur.

Undecimū punctū eſt de ꝓductis in eſſe cogni to. Et quidē cū intell's noſter produ cat obiecta ſua in eſſe cognito illud eſſe cognitū nō eſt rea le/cū nō maneat circūſcripto opere nr̄e intentionis:⁊ iō illud eē cognitū videt̄ ꝑtinere ad entia rōnis. ❡ Jllud tn̄ ſtare nō pōt:qḋ oſtendit̄ quadruplici via. Primo qa talia obiecta producunt̄ in tali eſſe per opationē itell's rea lem:⁊ realis opatio nō pōt eſſe ad ens rōnis. ❡ 2º.qa ꝑ hoc dicit̄ tale obm iteᵐ:qa ad ipſuꝫ terminat̄ itellectio. cōſtat aūt ꝙ ad ipſum realr̄ intellcō terminat̄:cuꝫ ſcia ad ſcibile realr̄ referat̄. ❡ 3º.qa itelligere ⁊ itelligi ſunt relatiue oppoſita:⁊ ideo ſi vnū ponat̄ in nā ⁊ reliquū: ⁊ ideo cū qlibet itelligat realr̄:opꝫ ꝙ oᵐ realr̄ itelligat: ⁊ illud eſt in eſſe itellecto produci. ❡ 4º.qa quāto intel lectio eſt pfectior tāto pfectiuꝫ obm intelligit̄:⁊ ſic cuꝫ intuitiua ſit pfectiſſima pfectiſſime ꝓducit obm ſuum in eſſe cognito:⁊ tn̄ ad ipſaꝫ nō ꝑtinet entia rōnis fabri care. ❡ Jdeo dico ꝙ eē cognitū in quo ꝓducunt̄ obiecta ꝑ actū cognoſcēdi nō ꝑtinet ad entia rōnis:cū realr̄ ta lia cognoſcātur:⁊ talia entia rōnis diſtinguunt̄ ꝫ entia realia. ❡ Sed orit̄ diſ.qꝛ entia q̄ nō manent circūſcri pto omni ope rōnis dn̄r eē entia rōnis:⁊ talia ſunt iſta eſſe cognita. ❡ Et dī ꝙ iſto mō nō ſunt negāda illa en tia rōnis:qꝛ a rōne derelicta:nō qꝛ a ratione negociāte ꝯſiᵐ. ❡ 2ᵃ ſi eē cognita in obiectis pñt dici eſſe realia. ❡ Dicit̄ ꝙ ſic cōiter.qꝛ nō confinguntur ab aīa:nō tn̄ ſtricte cū mō realitatis:qꝛ tam poſita ꝙ impoſita illud eſſe cognitū accipiunt eo mō quo cognoſcunt̄.

Opio cōis. D Impugnaᵗ 4ᵉ ſed facile ſol uitur. Determinatio propria. Eſſe cognitū nō eē rōnis eē. E Duᵐ notādū: Ens rōnis 2ᵉ ⁊ eſt qḋ q̄rit. Eſſe reale 2ᵉ.

Duodecimum punctū eſt de ꝓductis in eē volito:qꝛ ſicut humanus intel lectus pōt ꝓducere in eē cognito:ita volūtas humana in eſſe volito ſuū obm:⁊ talia nō pñt eē entia realia:vt oñdit̄:⁊ ꝑ ꝯñs necꝫ eſt vt ſint entia rōnis. Et ꝙ ſit da re entia rōnis apud volūtatē/declarat̄ exēplo q̄drupli ci. ❡ Primo. Jn ṗncipe ſpūaliū quē iſtituit ſolus ꝯſen ſus quorūdā fideliū:⁊ tn̄ nō vī cāre aliqd in eo reale. ❡ 2º.qꝛ ſolus ꝯſenſus ṗ ab initio iſtituit reges. ❡ 3º.qꝛ ṗnceps ſpūaliū iſtituitᵘ ſola volūᵗᵉ dat alicui dignitatē:⁊ illa dignitas nō vī eſſe realis. ❡ 4º.qꝛ ṗnceps tpaliuꝫ inſtituit ṗncipes ſuos in dignitatis officijs:q̄ nō viden tur importare niſi reᵒⁿᵉ rōnis. ❡ Sed cōtra.qꝛ oīa illa ſunt realr̄ volita:⁊ ſic eſſe volitū nō eſt a rōne cōfictū. ❡ 2º.qꝛ illa ſunt ṗnᵃ ſanctaꝝ opōnuꝫ:dum iuſte poteſt aliqd facere ſic inſtiᵗᵘˢ:ꝙ nō poterat ante inſtitutionē: nullū aūt ens rōnis poteſt eſſe ṗnᵐ realis actus iuſtitie. ❡ Jdeo dico ꝙ illa entia nō ſunt a rōne cōficta:ſꝫ ſunt ab actu voluntatis humane:vel diuine derelicta realr̄: ſicut talia realr̄ ſunt volita. ❡ Sed orit̄ diffi.qꝛ ſi talia entia ſunt realia qūo pñt cāri a volūtate ſola:⁊ in quā tacūqꝫ diſtātia:⁊ in q̄licūqꝫ multiᵗᵉ. ❡ Dī qꝛ ſunt entia reſpectiua:quēadmodū vna albedo noua cāt reſpectū ſilitudinis in oībus alijs albis:⁊ quātūcūqꝫ diſtātibus. ❡ 2ᵃ diſ.qꝛ volūtas circa inaīata nō videt̄ ꝙ de nouo aliqd reale imprimat in inſtitutione aut mutatione mi niſtrātis:⁊ tn̄ hoc pertinet ad illa eſſe volita. ❡ Dicit̄ aūt ꝙ ſicut ad quēlibet effectū nouiter ꝓductū omnia creata acqrunt nouū realē reſpectū.ſ.cōformitatis aut diſformitatis:ita nō eſt incōueniens ꝙ a noua ṗncipis volūtate numiſma mutet ṗciū reali reſpectu. ❡ 3ᵃ diſ. qꝛ ceſſante volūtate ṗncipis:imo ipſo mortuo manent eiᵘ inſtituta:⁊ tunc nō vident̄ eſſe realia:qꝛ non eſt rea lis cauſa. ❡ Dicit̄ aūt ꝙ talia poſſunt ſaluari in ordine ad volūtatē diuinā:aut ad legem ſcriptā:aut in menti bus ſubditoꝝ retentam:que omnia ſunt realia. ❡ 4ᵃ diffi.quia illa non vident̄ manere circūſcripto opere rationis:cū eſſe volitum ṗſupponat eſſe cognitum:⁊ ſic videntur entia rōnis. ❡ Dicit̄ autem ꝙ illo mō acciᵈᵉ illa non ſunt neganda entia rationis:qꝛ.ſ.a ratione de relicta:non qꝛ a ratione conficta.

De eē volito. Op.cōis q̄ q̄druplici exē plo ſoldat. F Impugnaᵗ 2ᵉ. Eē volitū nō eē rōnis eē. G Notandū. Ecce qḋ q̄rit. Notabilis imaginatio.

Tertiūdecimum punctuꝫ eſt de indiuiᵇᵘˢ: qꝛ illa que ſunt indiuiˢᵃ in rei natura diuidunt̄ a noſtra itelligētia:⁊ ſic talis di uiſio ꝑtinet ad rōnis entia. ❡ Jllud autē declarat̄ 2ᵉ. Primo.qꝛ cū pūctū ſit oīno idiuiˢᵉ in gñe quātitatis cō tinue:diuidit̄ in duo ſigna:ſm ꝙ vnū ⁊ idem pūctū eſt ṗnᵐ vniᵘ linee:⁊ finis alteriᵘ. ❡ 2º declarat̄.qꝛ cū iſtans in tpe ſit oīno idiuiˢᵉ:tn̄ diuidit̄ in duo ſigna ſm qḋ eſt finis ṗteriti ⁊ initiū futuri:⁊ ſic illa ſigna vident̄ eē en tia rōnis. ❡ Sed iſtud ſtare nō pōt duplici rōne. Pri mo.qꝛ ſicut vna linea realr̄ terminat̄ in vno pūcto:ita alia ibidē realr̄ icipit:⁊ ſic pūctū nō pōt ꝑtinere ad en tia rationis ſm ꝙ vnā lineam terminat ⁊ aliā inchoat. ❡ Scḋo.qꝛ niſi tēpus preteritū in inſtanti terminare tur realr̄ eet ifiᵐ:⁊ niſi futuꝝ ibi ichoaret̄ foret eternū: ⁊ ſic illa ſigᵃ nō ſunt ab aīa fabricata. ❡ Jō dico ꝙ illa

H Op.cōis. De indiuiſi bilibus. Impugnaᵗ 2ᵉ.

I

Determinatio propria cōtra ambas ſcpolā.

ſigna que dicta ſunt:nō ſunt entia rōnis ſ; vnū punctuꝫ ꝑ reſpectū ad diuerſas lineas hꝫ duas habitudines reales: ſm quaꝝ vnā dī pn^m vnius:ꝛ ſm aliā finis alterius: ꝛ ita idē iſtās ſm diuerſos reſpect⁹ dī initiū futuri ꝛ finis pteriti.

Du^m carioſu.

℞ Sed orit̄ dif. ſi extrema ꝯdictionis pñt ꝯuenire iſtis idu^{bus} ſm iſta ſigna vt ſint in codē iſtāti. ℞ Dī aūt ꝙ ſic.qa cū iſtās ſm vnū ſignū ſit pn^m futuri: ꝛ ſm aliud nō ſit pn^m futuri:ſꝫ finis re^o pteriti:extrema ꝯdictōis iſūt.ſ.eē pn^m futuri ꝛ nō eē pn^m futuri. ℞ 2° di. ſi iter iſta extrema eſt vera ꝯdictionis oppoſitio. ℞ Et dicūt ꝙ nō:qa niſi ſm idē ſignū applicata:nec ad idē. ſllud tn̄ nō valet:qa qñcūqꝫ aliq̄ ex ſuis rōnib⁹ formalibus opponunt̄:vbicūqꝫ ponant̄ extrema ſemꝑ remanet oppoſitio:ſicut albedo ꝛ nigredo ad q̄cūqꝫ applicat̄: nūc aūt eſt pn^m futuri:ꝛ nō eſt pn^m futuri:ex ſuis rōnib⁹ ꝯdicunt:ſicut affirmatio ꝛ negatio:ꝛ iō ſiue applicent̄ ad idē:ſiue ad diuerſa ſemꝑ ſūt ꝯdictoria.

Notabilis doctrina ſꝫ addē rō ſcōa.

K

℞ 3° dif.qa tūc ꝯdictio fruſtra poneret̄ iter ipoſſia:cū iueniat̄ ita in rei nā. ℞ Dicit̄ aūt ꝙ ꝯdictoꝝ entitas nō eſt ens ꝓhibitū: ſed ſoluꝫ coipoſſibilitas:ſicut manifeſtius pꝫ in ꝯrietate.

Nō ſingulariſſime.

℞ 4° dif.qa cū entitas ꝛ veritas ꝯuertant̄:ſi ꝯtradictoria ſint entia:erunt ꝛ vera. ℞ Dicit̄ aūt ꝙ eo mō q̄ ſunt entia illa ꝯdictoria eo mō ſunt vera quantū ad ꝯdictionē icōpletā que opponit̄ ꝯrietati ꝛ rōni:ꝛ nō quātū ad ꝯdictionē cōplexā que opponit̄ ſubcōtrarietati ꝛ ſubalternationi:nec ſic eſt vera ꝯdictio:niſi ſint ſm idē ſubiꝫ: ꝛ tale eſt ens ꝓhibitū.

Contradictio duplex:ꝛ diſſ oꝝ notamer.

℞ Sed remanet dub^m:qa tunc talis ꝯdictio nō erit niſi in rōne,cū nō poſſit eē in re: ꝛ ſic erit ens rōnis. ℞ Dicit̄ ꝙ ipſa eſt realr̄ in rōne noſtra ſicut in voce realiter:q̄uis in re nō habeat ꝯformitatem realem:ꝛ ideo non vera realiter.

L

Quartumdecimū

punctū eſt de numeris: qa numerus quo numeramus:cū nō poſſit eſſe in rerū nā:videt̄ eſſe tn̄ in aīa: ꝛ ſic eſſe ens rōnis. Qꝛ aūt nō poſſit eſſe in rei nā declarat̄:qa in entib⁹ realib⁹ nō videt̄ eſſe ꝓceſſus in ifinitū: ſicut eſt in numeris ſꝫ btm̄ Aug.

Oꝑ.cōis ð numeri entitate.

12.ci.c.18.

Impugnatio

℞ Illud aūt ſtare nō pōt. Tū qa in figuris eſt ꝓceſſus in ifinitū angulos multitudo:eadē rōne:ꝛ tn̄ ſunt entia realia. Tū qa in quātitatibus:ꝯti^m in ifinitum diuidēdo.

Determinatio propria.

℞ Ideo dico ꝙ numerus eſt realis entitas:qa eſt vnū de cōibus ſenſibilibus:ꝛ tn̄ rōnis entia nō percipiunt̄ per ſenſuꝫ. ℞ Et cōfirmat̄.qa ſicut vnū ꝛ multa ſunt paſſio diſiuncta entis rōnis in rōne:ita in re entis realis:quēadmodū idē ꝛ diuerſuꝫ.Et iteꝝ qncꝫ boles ſūt qncꝫ in re.

Numerū eſſe ens reale.

Du^m notāda.

℞ Sed orit̄ dif.qa numerus iuenit̄ in entibus ꝓhibitis:quēadmodū chimera ꝛ hircocerũus dicunt̄ entia duo ꝓhibita:ꝛ tn̄ in talibus nulla iuenit̄ realitas. ℞ Dicit̄ aūt ꝙ talia hñt pluralitatē ſm quid:ſicut ꝛ entitatē:ꝛ iō non eſt ibi pluralitas vera.

Numerus nō entiū qualis?

M

℞ 2° dif.numerus dicit cōpoſitionē ex partibus ſuis:ꝛ ſi eſt realis realē cōpoſitionē:ꝛ iō ſi eſt realr̄ in deo trinitas:ipſe eſt realr̄ cōpoſitus. ℞ Dī aūt ꝙ in deo ſunt tres pſone realr̄:alioqn veꝝ dixiſſet Sabelli⁹ negās trinitatē realē.numerus aūt in ſua ratione trāſcēdenti nullā facit cōpoſitionē que eſt entiū in potētia cum actu:a quo abſtrahit trāſcendens multitudo.

Numerus in diuis nō facit ad cōpōnem.

Numerus 2^s

Opio alioꝝ.

De actib⁹ reflexiuis.

15.trini.c.12.

Quintumdecimū

pūctū eſt de reflexionibus:qa reflectēdo actū itell'ꝰ:aut volūtatis ſuꝑ actū:eſt ꝓceſſus in infinitū ſm btm̄ Aug.ꝛ rō illud docet:qa eadē rōne qua poſſumus intelligere vnū actū poſſumus ꝛ aliū:ꝛ ſic in infinitū:ꝛ ita de volitione:cū qlibet actus cadat ſub nāli obiecto illaꝝ potentiaꝝ:ꝛ ille ꝓceſſus in ifinitū nō videt̄ ſm rē poſſibilis:ꝛ iō talis multiplicatio vī eē ſm entia rōnis.

Impugnatio

℞ Sed illud ſtare nō pōt. Tū qa realr̄ quilibet actus intelligi pōt:ꝛ ſic eſt realis reflexio ꝛ nō rōnis. Tuꝫ qa quālibet intellectionē in nobis experiri poſſumus:ꝛ tamen experiri non poſſumus entia rōnis.

N

Determinatio ꝓpria.

℞ Ideo dico ꝙ ꝓceſſus illaꝝ reflexionū eſt realis q̄tūcunqꝫ vadat: ſicut cōtinui diuiſio:aut augmētū ſm eius diuiſionem.

Du^m notāda.

℞ Sed oritur diffi.qꝛ cū poſterior reflexio ſemꝑ ꝓſupponat actu oēs priores itellectiones:tunc vltra omnem numerū erit dare ſimul itellectiōes. ℞ Dicit̄ aūt ꝙ ita videt̄ eē poſſibile:aut dare terminū vltimate reflexionum.

Nota bene.

℞ 2^a diffi.qꝛ nos experimur ꝙ ex ſcda cōſideratione prior remittit̄:qꝛ itellectus nō pōt eē ita perfecte ad plura itentus:ꝛ ſic multiplicatio reflexionum poſterioꝝ remittit priores actus donec ipſos corrūpat. ℞ Dicitur aūt ꝙ talis remiſſio cōcurrit in actibus diſperatis nō in eēntialr̄ ordinatis:ſicut ſunt iſti:quēadmodū ex cognitiōe pmiſſaꝝ nō remittit̄ cōcluſionis notitia.

Qui act⁹ vel intell's aliuꝫ remittit:ꝛ quādo non?

Sextūdecimuꝫ

O

punctū eſt de obi^{ctis} cōditionib⁹:qꝛ iter ceteras obti cōditiōes eſt iſta:ꝙ nulla potētia extendit̄ vltra cōica^{tem} ſui obti.Et iō cuꝫ obiectū pmū itellectus noſtri ſit ens: vltra rōnē entis nō ſe pōt extēdere ꝯſideratio noſtra:ꝛ ſic cū entia ꝓhibita ꝛ priuatiua:vt patuit:itelligant̄ a nobis:ſequit̄ ꝙ ſint entia aliquo modo.ꝛ nō ſm rem.igit̄ ſm rōnē.

De entib⁹ ꝓhibitis intelligendis.

℞ Sed illud ſtare nō pōt duplici rōne. pma eſt:qꝛ iſta vt termināt actū noſtruꝫ intelligēdi ꝓueniūt noſtrā ꝯſiderationē:cuꝫ habitudo ſit poſterior ſuo termino:ꝛ per ꝯſequēs reſpectus actus ad obiectū:ꝛ ſic in priori illo nō ſunt entia rōnis. ℞ Scda ratio eſt:qꝛ diuinus itellectus qui nō fingit talia entia rōnis:ſm cōia dicta itelligit talia:cū oīa a nobis itellecta ſint deo nota^{ma}.

℞ Sed orit̄ diffic.quō itell's noſter pōt ſe extēdere ad talia obiecta:cū abijciant rōnē ſui primi obti. ℞ Dicit̄ aūt ꝙ cū lux ponat̄:apud nōnullos pmū obiectū viſus noſtri:tn̄ ꝑ viſum ꝑcipit̄ nō ſolū lux:ſed ꝛ tenebra negatiuo modo:ꝛ ita ꝑ itellectū nihilitas.

Du^m notāda.

2.de aīa.ꝛ ibi quere.

P

Cognitio 1^a.

℞ Et ſi dicit̄ ꝙ ille eſt actus poſitiuus quo itelligunt̄ entia ꝓhibita. ℞ Dicitur ꝙ ille terminat̄ ad partes:vt ſunt entia ad cōpoſitionē:que eſt in nō ꝓhibitis.Et forte parit̄ nihilitateꝫ ꝑ ſe nō intelligit. ℞ Scda diffi.qꝛ cū in talibus entib⁹ inueniatur veritas.vt cū dicit̄:chimera eſt ens ꝓhibitū:ꝛ vnitas que ſunt entis paſſiōes:ibi entitas eo modo negari nō pōt. ℞ Dicit̄ autem ꝙ ſicut ibi eſt entitas ſm quid:ita vnitas ꝛ veritas. ℞ Et ſi dicat̄ ꝙ illud ſm qd eſt a ratione. ℞ Dicitur aūt ꝙ nō:qꝛ eſſe ens probibitū eſt eſſe ſm quid ens:ꝛ illud eſt ens probibitū non a ratione.

Entitas ꝛ ſic vnitas ꝛ veritas duplex.

℞ Tertia dif.qꝛ illud qđ eſt verū tn̄ ſm qd:eſt ſimplr̄ falſum:cū nō ſit verū ſimpliciter:ꝛ iō ſi iſta eſt vera tn̄ ſm qd:chimera eſt ens probibitū:illa eſt ſimpliciter falſa:ꝛ tūc eius oppoſita eſt vera ſimplr̄:chimera nō eſt ens ꝓhibitū:ꝛ tūc poterit cauſari. ℞ Dicit̄ ꝙ illa:chimera eſt ens ꝓhibitū,tātuꝫ valet ſicut illa:ptes chimere ſūt icōpoſſibiles:ꝛ illud eſt veꝝ ſimplr̄ ꝑꝑ veram prium entitatē:ſi aūt dicas,nihil eſt nihil.h̄ non eſt niſi vnus terminus:vt patuit ſupra.

Nota totū.

Q

℞ Quarta diffi.qꝛ ſicut negās loquelam.negādo loquelaꝫ cōcedit loquelam:ꝙ oſtendit negādo:ita videt̄ de entib⁹ rōnis:cum quis negat ea videt̄ ꝙ ipſa ponat:cū oīs cōplexio ꝓſupponat terminos ſuos:ꝛ ideo qui dicit:ens rōnis nō eſt/ preſupponit ens rōnis:ſicut ꝓhibitum ens in mēte:qđ negat. ℞ Dicit̄ aūt ꝙ h̄ ſupponitur ens rōnis:ſicut ens ꝓhibitum cū dicitur:chimera non eſt:ꝛ tunc ens rōnis eſt probibitum ante oēm actū rōnis:ſicut chimera.

4.met.t.c.10

Decimūſeptimum

punctū eſt de diſiunctis paſſionib⁹:quia ſicut par ꝛ ipar ſūt vna numeri paſſio diſiuncta:ita vnū ꝛ multū:idē ꝛ diuerſuꝫ:pus ꝛ poſteri⁹:ſimplex ꝛ cōpoſitū:ſūt entis paſſiōes:ꝛ ita ſic ipoſſibile eſt inuenire par ꝛ

De paſſionib⁹ diſiūctis.

A impar ſine nu᷑:ita nec aliquã illaꝝ quattuoꝛ ſine ente.
nũc aũt vnũ ⁊ multa inueniunt̃ in puris negationib⁹:idẽ
⁊ diuerſum in priua^{tiõ}:prius ⁊ poſteri⁹ in vtrib⁹:cõpoſitio
aut ſimplicitas in entib⁹ ꝓhibitis:⁊ iõ illa neccio erunt
Sicut enes ita ⁊ due paſſiones entib⁹ ꝓhibitis ꝯueniũt. entia:⁊ ꝯſtat ꝙ nõ realia:⁊ per ꝯñs rõnis. ❡ Dicit̃ aũt
ꝙ ille paſſiones diſiuncte nõ ꝯueniũt talib⁹ ſimpl'r:ſed
ſm qd tñ:ſicẽ enĩ humanitas conuenit hoĩ moꝛtuo ſm
quid:ita ⁊ vnitas humanitatis:⁊ ſm hoc vnuꝫ ⁊ multa
idem ⁊ diuerſum ⁊c̃.que iſtis attribuunt̃ nõ ſunt vnuꝫ
Dub⁹ rõnde ⁊ multa ſimpl'r:ſed ſm quid tñ. ❡ Sed oꝛit̃ difficul.
qa ſi in tali eſſe ſm quid ſunt entia cum nõ ſit dare eſſe
Ens reale 2^m. ſine entitate:⁊ nõ entia realia:⁊ per ꝯñs rõnis. ❡ Dicit̃
ꝙ imo ſunt realia ſm quid ſicͭ imago vel pictura aialis
dicit̃ aial ſm qd realiter:qa eſt aialis:⁊ ita iſte negatio-
nes ⁊ nihilitates:qa ſũt entiũ realiũ ꝓhibitiones. ❡ 2^a
difficul.q: eſſe alicui⁹ dicit habitudinẽ ad illud:⁊ reſpe
B ctus nõ põt fundari niſi in ente. ❡ Dicit̃ ꝙ ſunt alicu⁹
4° metaphy. tex.cõ.4. ſm reꝫ ſicut cecitas real'r eſt priuatio viſus:⁊ ideo nõ eſt
incõueniens ſi dicant̃ ens per ano^{iam} ad ſuũ oppoſituꝫ:
Lib.5.c.14. ⁊ alibi. qa dicit btũs Aug.de trini.ꝙ in eodẽ ꝑdi^{to} ſunt affirma
tio ⁊ negatio ſibi oppoſita:⁊ per hoc oſtendit igenitum
eſſe relatiuũ. ❡ 3ª difficul.qa ſi iſta ſũt entia in analo⁹
ad oppoſita.i.ꝑ attributionẽ ad illa:⁊ per cõparationẽ
intellectus ad illa:dicit reſpectũ fundatũ in illis que hñt
attributionẽ:⁊ ſic cũ rel'o preſupponat ſuũ fundamẽtũ:
[illegible] habebũt entitatẽ ad illã attributioneꝫ. ❡ Dicit̃ ꝙ ſm
ſe vt pſcindunt ab omni oꝛdine hñt ſuo modo eſſe priua-
tiue:⁊ ſm hoc fundãt reſpect⁹ ꝑti^{ces} ad ſuũ modũ eſſen-
di:q̃uis modo poſitiuo exꝓmant̃. ❡ 4ª dif.ſi iſte mo-
dus eſſendi eſt entitas realis aut rõnis. ❡ Dicit̃ ꝙ nõ
[illegible] entitas rõnis cũ nihil ibi faciat ratio:nec entitas realis
foꝛis:ſꝫ nõ entitas:⁊ illud eſt ꝓprie dictũ nõ eẽ:⁊ iõ lꝫ oẽ
qd eſt ſit ens:⁊ nõ oẽ qd nõ ẽ:⁊ iſtoꝝ eẽ tñ ẽſſẽ nõ eẽ.

A.l.de reſpectiue.
Reſpect⁹ cũ reales termi nari ad ñ ens.

Decimũoctauũ punctuꝫ eſt de reſpectibus termi^{bus}:qa cum reſpectus
ois ex ſua rõne diffinitiua ſit ad aliud : opꝫ vt reſpectus
arguat i termino aliquã entitatẽ:aliogn nõ eẽt ad aliud.
C ⁊ iõ cuꝫ ad illa oia.ſ.negationes puras ⁊ entia ꝓhibita
terminent̃ reſpect⁹:opꝫ ꝙ vt ſic ſint entia. ❡ Et ꝙ rea
les reſpect⁹ terminent̃ ad illa declarat̃ 4^r. Primo qdẽ
in cõtradictione que eſt realis oppoſitio:⁊ oppoſitũ in-
quãtũ tale refert̃ ad ſuũ oppoſitũ:⁊ ſic ens ad nihil re-
fert̃:⁊ nihil eſt aliquid:⁊ per cõſequẽs ens:⁊ nõ reale:⁊
cõſequẽs rõnis. ❡ Scđo in creatione que real'r eſt ꝓ-
ductio de nihilo:qa eſſe de nihilo non põt intelligi ſine
oꝛdine ad nihil. ❡ 3° in annihilatione qua real'r creatu
ra annihilat̃:⁊ illa annihilatio nõ põt itelligi ſine reſpe-
ctu ad nihil:cũ tendat in ipſuꝫ. ❡ 4° in nr̃a intellectio-
ne:qa nos intelligimus ipſa nihila:cũ de nihilo diſputa-
mus:⁊ ſic intell'o eſt nihili vt obti me^{te} vel ime^{te}.eẽ aũt
alicuius eſt ad ipſum referri:eo modo quo eſt ipſius:⁊
Reſolutio dictoꝝ. ſic dicit̃ ad nihil aliud qd eſt aliqd. ❡ Dicit̃ aũt oibus
iſtis ꝙ reſpectus ad illas negationes nõ videt̃ poſſe ne
D gari:⁊ tunc ille re⁹ eſt ad nihil nõ vt oino nihil:ſed vt ni
Nihil duplex hil eſt aliqd priuatiuũ. ❡ Sed oꝛit̃ dif qa aliqd ⁊ ens cõ
uertunt̃:⁊ ideo ſi talia ſunt aliqd:eo modo ſunt entia.
Ens ⁊ aliquid dupl'r ſumi. ❡ Dicit̃ ꝙ aliqd ⁊ ens pñt accipi ꝓprie:⁊ ſic nõ ſe ex-
tendunt niſi ad poſitiua.aut cõiter:⁊ ſic ſe extendũt ad
priuatiua:vt dicũt aliqd extra aiam eo mõ quo ſunt priua
tiua:⁊ ſic terminãt illos reſpectus qui ſunt ad aliquid.

Decimũnonũ punctũ eſt de negatiuis remo-tionib⁹:qa quãdocũqꝫ aliqua
Veritas ꝓpõnis vñ oꝛitur. propoſitio negatiua verificat̃:veritas illius ꝯſurgit ex
rõnib⁹ foꝛmalib⁹ ſuoꝝ terminoꝝ:ſiue me^{te} ſiue ime^{te}:
ſicut in ꝓpõnibus affirmatiuis:qa ſic hõ eſt aial ex ra-
tionibus terminoꝝ:ita hõ nõ eſt aſinus ex rationibus
foꝛmalibus eoꝛũdem:⁊ ideo cuꝫ illa ſit vera:ens rõnis E
nõ eſt:ſeqtur ꝙ iſtud verificat̃ ex rõnib⁹ foꝛmalib⁹ ter
minoꝝ:⁊ ſic ens rõnis hꝫ rõnẽ foꝛmalẽ:⁊ per ꝯſequẽs
entitatẽ. ❡ Dicit̃ aũt ꝙ ſicͭ nihila ſunt entia largo mõ: Entia rõnis qr̃ entia.
ita entia rõnis:cũ ponant̃ nihila : ſicut entia ꝓhibita:⁊
illo mõ h̃ veritas nõ negat̃. ❡ Sed oꝛit̃ dif.ſi negatio Dub⁹ rõnde.
entiũ rõnis eſt itelligẽda ſm rõnẽ. ❡ Dicit̃ aũt ꝙ nõ:
qꝛ tũc circũſcripta rõne eſſet ens:aut eoꝝ affirmatio:⁊
ſic nõ entia rõnis. ❡ 2ª dif.ſi illa negatio eſt itelligẽda De negõnib⁹ entium rõnis notanter.
ſm reꝫ. ❡ Dĩ ꝙ ſic:qꝛ qcqd pcedit noſtrã cõſideratio-
nẽ eſt itelligẽdũ ſm reꝫ:⁊ illa entia oẽs nõ negãt añ no-
ſtrã cõſiderationẽ. ❡ 3ª dif.cũ negatio nõ poſſit aufer-
ri:niſi per poſitionẽ oppoſite affirmationis. ❡ 4ª dif.
qꝛ ſm illa nõ videt̃ niſi ꝙ entia rõnis in realia cõuer-
tunt̃,cum entia ꝓhibita ⁊ vniuerſalia ſint talia real'r:⁊
tunc ponunt̃ maxime entia rõnis. ❡ Dĩ aũt ꝙ nõ po- Ens reale 2^m.
nunt̃ realia poſitiue:ſed priuatiue:ſicut medium inter
F cõtradictoꝛia realiter negata:⁊ ideo nõ ponitur.

Uigeſimũ punctũ eſt de identitatis affirma^{tiõ}:vt
cuꝫ dĩ ens rõnis eſt ens rõnis:qꝛ illa
De ꝑdicatione identica entia⁹ rõnis. ꝓpoſitio negari nõ debet:aliogn ſua oppoſita eſſet ve-
ra:ens rõnis nõ eſt ens rõnis:ſed cõcedit̃ affirmatiua
eo mõ quo cõceditur ꝙ entia rõnis ponunt̃:qꝛ h̃ affir-
mant̃ de ſeipſis. ❡ Et confirmat̃. Tum qꝛ veritas eſt
paſſio entis:⁊ iõ vbicũqꝫ eſt inuenire veritatẽ eſt inueni-
re entitatẽ. Tuꝫ qꝛ vnitas eodẽ mõ ponit̃ paſſio entis.
⁊ h̃ eſt vnũ ſubm ⁊ vnũ ꝑdica^{m}:⁊ per ꝯñs ens:⁊ nõ reale:
⁊ iõ rõnis. ❡ Dĩ aũt ꝙ lꝫ illa cõplexio ſit apud imagi- Complo 2ª notanter.
nationẽ:nõ tñ apud intell'm:niſi vnus terminus ſimp^r:
⁊ eo mõ quo eſt vnus:non põt negari,qn ſit ens: vt ens
ſe extẽdit ſm ꝑmiſſa ad poſitiua ⁊ priuatiua. ❡ Sed
oꝛit̃ dif.qꝛ illo mõ quo cõcedit̃ illa cõplexio : ponũtur Dub⁹ diuidẽ.
entia rõnis:⁊ ſic oino nõ negant̃. ❡ Dicit̃ aũt ꝙ illa q̃ Qꝫ ꝯcedit id qd negat aliqualiter. ad de plura.
oino negant̃ hoc mõ cõcedunt̃:ſicut cõpoſſibilitas ex-
tremoꝝ ꝯdictionis oino negat̃:⁊ tñ cõcedit̃ ꝙ ipſa eſt
G impoſſis. ❡ 2ª dif.qꝛ ſm iſtũ modũ:iſta entia rõnis nõ
ſunt niſi reales negõnes:⁊ ſic nõ ſũt entia rõnis. ❡ Dĩ
ꝙ ſunt entia rõnis in eſſe ꝓhibito:ſicͭ chimera eſt chi- Ens rõnis 2^m
mera:aut nihil eſt nihil. ❡ 3ª dif.qꝛ nihil eſt nihil:equi-
pollẽt,ad qdlibet eſt aliqd:⁊ in eẽ affirmatiuo ponũtur
dum dr̃ eſſe nihil. ❡ Dĩ aũt ꝙ qñ nihil ſe hꝫ ꝑ modũ Nihil ſumi dupliciter.
negõnis negãtis:tũc eſt talis eqpollẽtia:qñ ꝑ modũ in-
fi^{tiui} ſumptũ nñaliter pro ipſo nihil,de quo nũc fit men-
tio:tũc eſt ipm ens rõnis:qd ſic negatuꝫ. ❡ Dico tñ ad Reſol'o q̃ſt ad queſtionẽ.
q̃ſtionẽ:ꝙ entia rõnis ſimpl'r nõ ſũt negãda:niſi ꝓpter
dicta cõia:tunc illa q̃ pñt ſuſtineri debent fieri realia:
ſi pñt declarari. ❡ Et ad illud laborauit qd iſta:⁊ grã
exercitij diminuẽda ſunt argumẽta. ❡ Qõ.VIII.

Octaua queſtio eſt. Utrum eſſe eſſentie creabiliũ qdditatũ fuerit eter- Uide hũc quadrageſimaſecũda diſtõne ꝑmi. copioſe in hac mã.
num. ❡ Et circa iſtã qõnem ſunt.20.articu-
li declarandi. Quoꝝ primus eſt. Ab initio ⁊
H ante ſecula creata ſum. Eccl.24. Quia vo
nulla creatura ante ſecula fuit niſi foꝛte quantũ ad eſſe
eſſentie. Idcirco ad iſtius declarationem introducun-
tur plures articuli.

Quoꝛum primus eſt.qd eſt eſſe eſſentie. ❡ Et
dicit̃ ꝙ illud eſt eſſe eſſentie qd perti Eſſe eẽn⁹ qd. 7.me.t.c.20. ⁊ inde.
net ad cuiuſlibet entis qdditatem:qꝛ in rebus hñtibus
eſſentiã:qdditas ⁊ eſſentia idẽ ſunt:ſicut cum dicimus
hoiem eſſe aial:illud pertinet ad eſſe eẽntie:qꝛ animal
eſt de hoĩs quiddĩtate:⁊ in hoc differt illud eſſe ab eſſe
exñtie:qꝛ illud nõ pertinet cõiter ad qdditatẽ:ſicut cũ
dicit̃ .hõ exiſtit in reꝝ nã:qꝛ illud eſt cõtingens. ❡ Sꝫ
cõtra hanc diffõnem inſtat̃ qdrupl'r. Primo. qꝛ ſicͭ eſt Obiicit 4^r.
flos in eſſe eẽntie:ita eſt pulcherrimus floꝝ in tali eſſe

I

⁊ tñ talis excellẽtia cũ ſit ad aliud nõ eſt de ipſius q̃ddi tate. ¶ 2° q2 in eſſe eſſentie roſa eſt alba vel nõ alba: ⁊ tñ nullũ illoꝝ eſt de ipſius q̃dditate: cũ alteꝝ ſit eius accidẽs: ⁊ alterũ negatio. ¶ 3° q2 eſſe exiſtẽtie in omni videt̃ eſſe de quidditate illius exiſtẽtie ſicut ſuperi⁹ de inferiori: ⁊ tñ illa nõ pertinẽt ad eſſe eſſentie: q̃d eſt di ſtinctũ ↄtra eſſe exiſtẽtie. ¶ 4° q2 cũ deus in ſua q̃ddi tate ſit purũ neceſſe eſſe: ſm phõs exiſtẽtia eius ſibi eſt quidditatiua: ⁊ ſic nõ eſt illa diffinitio ꝓpria ipſius eſſe eſſentie prout diſtiguit̃ ab exiſtẽtia. ¶ Ad pmũ q illa excellẽtia pulchritudinis eſt demõſtrabilis ex eius ratio ne formali: ⁊ ideo pertinet ad ſcd3 modũ dicẽdi per ſe: qui dicit̃ ex quidditate: ⁊ ita ptinet ad eſſe eſſentie ex cõ ſequẽti: l3 non pmarie. ¶ Ad 2ᵐ q roſa in eſſe eſſentie abſtrabit: vt pleriq3 putãt ab vtroq3 ↄdictionis extre mo cũ neutrũ illoꝝ pertineat ad quidditatẽ: tñ melius dicit̃ q affirmatio quelibet ⁊ oppoſita negatio ſub di ſiunctione: ſicut hic accipit̃: ineſt ſcdo modo: ⁊ ſic perti net ad eſſe eſſentie. ¶ Ad 3ᵐ q l3 iſtud cõe ſe habeat p modũ quidditatis ad ꝓpoſitũ: tñ neutrũ eorũ pertinet ad quidditatẽ: ſed ſũt modi quidditatis vt alibi patet. ¶ Ad 4ᵐ q nõ ſic diſtinguit̃ eſſe exñtie in deo contra eſſe eſſentie: ſicut in creatis: vt exiſtẽtia accidit ei: q̃uis forte illud neceſſe eſſe nõ ſit de q̃dditate diuine eẽntie directe. ¶ Sed dicit̃ diffi. q2 dicit aliqui q nõ eſt dare aliq̃d eſſe eſſentie tale ſicut ifert̃. ¶ Iſti aũt negãt oẽm diffinitionẽ: ⁊ per cõſequẽs oẽm demõſtrationẽ ꝓpter quid: cũ iſtud eſſe eſſentie nõ ſit niſi eſſe quidditatiuũ: ⁊ qui negat quidditates habet omnia negare.

11° meta. Hẽ ⁊ in Auicen. 8° meta.

Solõnes notabiles.

Predica°. 2. modi ptinere ad eſſe eẽntie ex cõſequẽti.

K

Vide in ꝓ vbi ſ. ⁊ alibi ſepe.

Vide Sco. ⁊ hic diſ. 2 ꝓ. ⁊ alibi.

Dubium. Videtur opi. achademicoꝝ

Secundus

articulus eſt: ſi q̃dditates creabiliũ ante ſuaz creationẽ habẽt eſſe eſſen tie. ¶ Dicit aũt cõe vulgus theologoꝝ q nõ: q2 q̃ddita tes creabiliũ ante ſuã creationẽ ſũt mere nihil cũ crea tio ſit de nihilo ꝓductio: ſi aũt creabilia illa habeãt q̃d ditatem ante ſuã creationẽ: q̃uo de nihilo producunt̃? ¶ Sed cõtra illud arguit̃ 4ʳ. Primo. q2 nullũ necẽꝫ põt accipere eſſe per cõtingens: cũ oĩno dependẽs a cõ tingente necẽo ſit cõtingens: ſed creatio eſt actio cõtin gens: vt docet fides catholica: ⁊ eſſe eſſentie eſt necẽꝫ: cũ ois ꝓpoſitio de eſſe tali ſit in nãli mã: que diſtinguit̃ cõtra ↄtingentẽ. igit̃ ante creationẽ habẽt quidditates tale eẽ. ¶ Scdo. q2 nullũ certũ ⁊ per ſe notũ in notitia abſtractiua põt eſſe per actũ contingentẽ: ſed veritates de illo eſſe ſunt certe ⁊ per ſe note: q2 in pmo vl' in ſcdo modo dicẽdi per ſe. g̃ nõ ſunt per creationẽ: ⁊ ſic ante. maior probat̃: q2 ſpẽs repreſentans quidditatẽ obiecti nõ repreſentat euidẽter: niſi illa que inſunt obto necẽie: alioquin ſi cõtingẽter deciperet cũ variatione facta in obiecto quo ad talia ſpẽs nõ variet̃ ſed vniformiter re preſentet. ¶ Tertio. q2 quidditates creabiles añ ſuaz creationẽ fuerũt in potẽtia obiectiua: ſed ens in potẽtia ⁊ in actu ſunt in eodẽ gñe: ⁊ illud eſſe eſſentie ptinet ad eſſe in gñe. ergo in illa potẽtia hñt eſſe eſſentie. Q2 autẽ ſint in eodẽ gñe ꝓbat̃: q2 eſſe in genere nõ eſt ↄtingẽs vt patuit. ¶ Quarto. q2 ille q̃dditates creabiles in po⁴ tali ⁊ in actu hñt eandẽ penitus diffõnẽ: q2 ſicut angelus in actu eſt ſubã ſpũalis: ita etiã in po⁴: ⁊ tñ q in actu eẽ nõ ſit de q̃dditate angeli pꝫ: q2 nõ eſt necẽ eẽ per fidẽ: ⁊ per ↄñs nec eſſe in potẽtia: ⁊ ſic remanet diffinitio pe nitus vna. ¶ Ideo dico q quidditates creabiles ante ſuã creationẽ habẽt eſſe eſſentie: q̃cq̃d ſit illud eſſe: q2 ante ſuã creationẽ ſunt entia in po⁴: ⁊ actus ⁊ potentia non diuerſificant eſſentiã: ſic confitent̃ phĩ: ⁊ conſtat q eſſentia ⁊ eſſe eſſentie ſunt idẽ. ¶ Sed dicit̃ difficil. ſi illud ante ſuã creationẽ intelligit̃ ſm ordinẽ durationis. Dicit̃ aũt q non: q2 duratio nõ eſt niſi exiſtentium:

Cõis op. theologorum. Vide ſco. 36. diſtin. ꝓ.

L

Impugn° 4ʳ apparens ſed friuola.

M

Determinatio propria. Quidditates creaturarũ habere eſſe eſſentie ante ſuam creationem.

ante creationẽ vo nulla eſt taliũ exiſtẽtia. iõ itelligit̃ ante ſm ordinẽ nãe tñ q2 q̃dditas cũ iſit p ſe pueniit exñtiaꝫ ſm ordinẽ nãe: q̃ ineſt p accñs. ¶ Scda dif. ſi ꝓhabent illud eẽ eſſentie: q̃uo ꝓducunt̃ de nihilo p actũ creatio nis. ¶ Dĩ aũt q illud põt duob⁹ modis itelligi: aut de oĩno nõ exñte: aut q2 nõ fuit aliq̃d ante ſm ordinẽ du rationis: nec q̃ ad eẽ eẽntie: nec quo ad eẽ exiſtẽtie.

N

L, p aũ itellig p dupl'r.

Tertius

articulus eſt. ſi q̃dditates creabiliũ in ta li eẽ: eẽnt idẽ cũ diuina eẽntia. ¶ Dicũt aũt q ſic. q2 ſola diuina eẽntia eſt ante reꝝ creationẽ: ⁊ ille q̃dditates (vt patuit) in eẽ eẽntie ſũt añ creationẽ. ¶ Sed ↄ illud arguit̃ 4ʳ. Primo. q2 q̃dditates creabi liũ ante ſuã creationẽ ſunt in po⁴ obiua: ⁊ nõ in actu: di uina aũt eẽntia nunq̃ eſt in tali po⁴: cũ ſit purus actus: ⁊ iõ diuina eẽntia nõ põt eẽ tales q̃dditates. ¶ Scdo. q2 q̃dditates creabiliũ ſũt in tali eẽ apte nate creari: cũ hoc ſit eẽ reale: ſ3 diuia eẽntia nullatenus eſt creabilis. g̃ ipſa nõ eſt q̃dditas talis. ¶ Tertio. q2 q̃ta eſt q̃libet res in actu: tãta pfuit in po⁴: aut ſaltẽ nõ maior eſt i po⁴: cũ ꝓductio ſm phõs largiat̃ pfectionẽ: ſ3 q̃dditas crea ta eſt finita. g̃ creabilis nõ eſt ifinita: ⁊ ſic nõ eſt diuina eẽntia: que eſt ifinita. ¶ Quarto. q2 illa eadẽ res q̃ pre fuit in po⁴ poſtea eſt in actu: alioquin res in actu nunq̃ prefuit in po⁴: ⁊ ſic fuiſſet ante ipoſſi°: ſ3 res in actu crea ta nõ põt eẽ idem cũ diuina eẽntia: cũ ſit ab ea cauſata. ergo nec q̃ñ eſt creabilis in eſſe eẽntie. ¶ Ideo dico q q̃dditates creabiliũ in illo eẽ eẽntie: vt preueniũt rerũ actualẽ exiſtẽtiã: nõ ſunt idẽ cũ diuina eẽntia: q2 diuina eẽntia cũ ſit purus actus: ſemp eſt actualr̃ exiſtẽs: ⁊ ille q̃dditates in tali eẽ abſtrahunt ab actuali exñtia: imo ſunt ſine ipſa. ¶ Sed dicit̃ dif. q2 eẽ eẽntie: cũ iſit necẽio illis: quoꝝ eſt ſm premiſſa: ineſt tam in po⁴ q̃3 in actu: ⁊ ſic in eẽ eẽntie q̃dditates nõ ſunt ſemp ſine actuali exi ſtentia. ¶ Dicit̃ aũt q ille q̃dditates taz in actuali exi ſtentia q̃3 ſine ea hñt eẽ eẽntie: tñ h̃ fit ſermo vt hñt eẽ in eẽ eẽntie potẽtialr̃ ab oi exñtia ſequeſtrato. ¶ Se cũda diffi. q̃uo eẽ eẽntie põt aliquo mõ preuenire crea tionẽ: cũ p creationẽ accipiat eſſe ſimplr̃: q̃d eſt eſſe exi ſtentie. ¶ Dicit̃ aũt q eẽ exiſtentie accidit ipſi eẽ eẽn tie: cũ illa ſit cõtingẽs: q̃dditas creabilis exiſtit: ideo nõ ſolũ eſſe exiſtentie eſt eẽ ſimpliciter: ſed ⁊ eẽ eẽntie. Q2 aũt eſſe eẽntie preueniat ipſam ꝓductionẽ hoc demon ſtrari videt̃: q2 ipſa ꝓductio fundatur in eſſentia: ⁊ ois re⁹. preſupponit ſuum fundamentum.

Op. aliq.

Impugnatio quadruplex.

O

Cõmentator 8. meta. c. 15.

Determinatio ꝓpria. Quidditates añ creationẽ nõ eẽ eadẽ diuine eẽntie.

Du° notãda.

P

Eẽ eẽntie ſpẽ eẽ exñtie pre ire ordĩe: ſed nõ duratiõe ſ hñs videtur.

Quartus

articulus eſt. ſi q̃dditates creabiliũ in tali eẽ a diuina eẽntia realr̃ diſtiguat̃. ¶ Et ponunt̃ h̃ q̃tuor ↄcl'ones. Quaruꝫ pma eſt q ille q̃dditates in tali eſſe diſtinguunt̃ a diuina eẽntia ex nã rei: q2 q̃buſcũq3 ↄueniũt ex nã rei extrema ↄdictionis: illa ſũt ex nã rei diſtincta: cũ eidẽ ⁊ ſm idẽ ↄtrã nõ poſ ſint. p ꝓᵐ pnᵐ. iſtis aũt cõuenũt extrema ↄdictionis ex nã rei. i. circũſcripto omni ope rõnis: q2 ille q̃dditates ſunt obã ſecũdaria diuini itell'ᶜ: ⁊ diua eẽntia nõ eſt ei⁹ obm ſcdariũ: igit̃ ſic ſunt diſtincta. ¶ 2ᵃ ↄ. q2 illa non ſolũ diſtinguunt̃ ex nã rei: ſ3 ⁊ formalr̃: q2 q̃ñcũq3 aliq̃ duo ita ſe hñt q aliq̃d dicit̃ in q̃d de vno: q̃d non dĩ in q̃d de alio: illa ſunt q̃dditatiue diſtincta: q eſt formalr̃: ſed de hoie in eẽ eſſentie dicit̃ in q̃d corpus cum ſit de eius eẽntia: q̃d nõ dĩ de diuia eẽntia. g̃ illa ſunt formalr̃ diſtincta. ¶ 3ᵃ ↄclo. q2 illa nõ ſolũ diſtinguunt̃ forma liter: ſed ẽt eẽntialiter: q2 p hoc q̃d eſt eẽ in diuerſis ge neribus diſtinguunt̃ aliqua eẽntialr̃: cũ diã p genus ⁊ ſpẽm ſit ꝓprie eẽntialis: ⁊ tũc eadẽ rõne ⁊ maiori illud q̃d eſt in genere ab eo q̃d eſt extra genus: ſed q̃dditates creabiliũ ſunt in determinatis generib⁹: ⁊ diuia eẽntia omne genus trãſcendit. g̃ illa ſunt diſtincta eẽntialiter.

Ↄclõs 4ʳ.

Q

Et ſ ex nã rei formalr̃ ⁊ eẽntialr̃: ũ tñ realr̃ q̃d duntas añ creatiõnẽ a diua eẽntia diſtingui.

A

¶ 4ª ꝯ / ꝙ illa nō distinguunť realr̄:qa vbi nō est res
qōlibet extremū nō pōt esse realis distīctio.qdditates
aūt creabiliū ante suā creationē nō sunt res:cū oīs res
aut sit creata:aut icreata in actu:ꝛ iō ibi nō pōt esse rea
lis distinctio. ¶ Sed ꝯ has ꝯnes instať 4ʳ. Primo.qa
nō videť itelligibile ꝙ sit distinctio ex nā rei / vbi extre
ma nō sunt in rez nā:sicut est in ꝓposito de qdditatibꝰ
creabilibꝰ. ¶ 2º.qa distinctio formalis videť esse eadē
cū illa que diciť ex nā rei:sicut vtunť cōiter qui eas po
nunt:ꝛ sic videť coincidere 2ª ꝯclo cū pª. ¶ 3º.qa disti
ctio ēntialis nō videť alia a formali cū vtraqꝫ sit qddi
tatiua. ¶ 4º.qa oīa que distinguunť essentialr̄ videnť
distingui realr̄.cū realis distinctio sit ꝑncipalissima di
stinctionū. ¶ Ad ꝑmū / ꝙ ista distinctio dī ex nā rei:qa
qōlibꝫ extremū est res in poª:lꝫ nō alterꝫ in actu:ꝛ pos
sit dici realis aliquo mō in potētia. ¶ Ad 2ᵐ / ꝙ distin
ctio ex nā rei se hꝫ in plus ꝙ̄ formalis simplr̄:qa multa
distinguunť ex natura rei:vtpote iduidua eiusdez spēi
que formalr̄ nō distinguunť. ¶ Ad 3ᵐ / ꝙ in plus se hꝫ
formalis ꝙ̄ essentialis:lꝫ oīs ēntialis sit formalis:ꝛ sic
vtraqꝫ qdditatiua:sed nō adequate:vñ in diuinis relō
nes opposite distinguunť qdditatiue:ꝛ nō essentialiter.
¶ Ad 4ᵐ / verum assumit quādo essentie sunt in actu
quādo tamē in potētia obiectiua qa ibi nullā hñt reali
tatem / abstrahunt a reali distinctione.

Obiectio 4ʳ.

Hic dum actu existētia ex nā rei distinguit.

B

Sicut formalis essentiales ꝛ illa reales: ita ex natura rei formalem distīcō distīctiones excedere.

Quintus articulus est / si qdditates ille:vt fūt añ
creationē in esse puro essentie:sunt alie
a seipsis:vt post creationē hñt eē extītie. ¶ Et ponunť
hic 4ºʳ ꝯnes.Quarū ꝑma est ꝙ illa sunt idē vnitate trā
scendētis:puta entis:qa ens diuidiť in actū ꝛ poᵃᵐ diui
sione metaᶜᵃ:ꝛ qdditates ante creationē cadūt sub ente
in poª:ꝛ post creationē sub ente in actu:oīa aūt que ca
dunt sub differētijs diuidētibus:sunt idē in cōi diuiso.
¶ 2ª ꝯ qa illa sunt idē vnitate gñis:qa sicut ens diuidi
tur in ens in actu ꝛ in poª:ita ille dñr esse in ꝑma phia
ꝑme dīc cuiuslibet gñis actus.s.ꝛ poª:ꝛ ideo cuz suba
diuidať sicē ens in actū ꝛ potētiā:ꝛ qdditates ante crea
tionē sint sube in poª:sicut post creationez sube in actu:
opꝫ ꝙ sic vtrobiqꝫ pertineāt ad idē genus:cuz sint sub
eius differētijs diuisiuis. ¶ 3ª cōclusio / ꝙ illa sunt idez
vnitate:puta angelus in potētia:ꝛ angelus i actuali exi
stentia:qa qcqd cōtineť in aliquo genere cōtineť in ali
qua eius specie:ꝛ ideo cū angelus in poª sit in gñe sube:
vt patuit:opꝫ ꝙ sit in aliqua eius specie specialissima:ꝛ
nō est dare aliā:nisi illā in qua erit in actu. ¶ 4ª ꝯclō /
ꝙ illa sunt idē nō solū specie:sed etiaz numero:qa illud
idē numero qō est nūc creatuz:aut fuit añ creabile aut
non.si sic:habeť intentū:ꝙ idē nūero qō nūc est in actu
fuit ꝑus in potētia.si aūt nō fuit creabile:tūc fuit ens ꝓ
hibitū:ꝛ sic nunꝙ̄ potuit in esse produci. ¶ Sed cōtra
has ꝯnes instať 4ʳ. Primo.qa dicūt aliqui ꝙ cū ens di
uidiť in potētiā ꝛ in actū:illa diuisio nō est entis qō est
extra aīam:sed entis rōnis:ꝛ ideo illa diuisio nō declat
entia in tali potētia esse idē cuz entibus in actu:nisi ꝫm
rōnē. ¶ Scdo.qa dicūt aliqui ꝙ cū diuidiť suba in po
tentiā ꝛ in actū:illa diuisio nō est in potentiā obiectiuā:
qa illā nō est dare:sed in potētiā subiectiuā:ꝛ illa nō fa
cit ad ꝓpositū. ¶ 3º.qa si sunt idē specie angelus in po
tentia obiectiua ꝛ in actuali existētia:tūc plus distabūt
termini gnōnis:qꝛ semꝑ differūt specie ꝙ̄ termini crea
tionis:qui sunt speciei vnius. ¶ 4º.qa si sunt idē nume
ro nullo modo videnť esse distincta:ꝛ tunc frustra crea
bunť cum nihil aliud acquirať ꝙ̄ prius. ¶ Ad primū /
ꝙ si ens rōnis tūc diuidereť:cum omne superius in qd
dicať de inferiori:tūc ens in actu qō cadit sub tali diui
so esset quidditatiue ens rōnis:ꝛ ideo illa fuga nō valꝫ:

Cōclusio 4ʳ.

C

Transcēdēter generice speci fice:atqꝫ nūeraliter qddita tes creabiles creatis easdez esse.

Obiectio 4ʳ notabilis.

D

Solutiones notabiles.

sed terminat propositū:qꝛ illud diuisum nō est ens rō
nis.alr̄ ens rōnis diceret de entibus in tali potētia:ꝛ in
actu:ꝛ illa via videť demōstratiua. ¶ Ad 2ᵐ / ꝙ illa di
uisio sube nō videť esse poīs:nisi in poᵃᵐ obiectiuā:qꝛ
illa diuisio ꝯuenit sube ꝫm sui generis cōmunitatē:ꝛ cū
suba diuidať per corporalē ꝛ spiritualē:nulla suba spiri
tualis pōt habere esse in poª subiectiua:nec etiā substā
tie corporales incorruptibiles:ꝛ ideo sollertes semꝑ in
tali diuisione intelligūt poᵃᵐ obiectiuā. ¶ Ad 3ᵐ cū ter
mini creationis nō sint qdditas in poª obiectiua:sed in
actuali extītia:cū eadē qdditas sit vtrobiqꝫ:ꝛ termini
talis mutationis sint oīno incōpoles:sꝫ nō existētia est
terminus a quo:ꝛ extītia terminus ad quez hꝫ ista ter
minos discretos. ¶ Ad 4ᵐ ꝙ lꝫ sint idez numero:ad
huc tñ distiguunť ꝫm aliū ꝛ aliū moᵐ:qꝛ eadē qdditas
in numero. Alioꝰ est in poª:ꝛ alioꝰ in actu:actus enim ꝛ
poª nō dicūt qdditates:sed modos:qꝛ nō diuersificant
ēntiā:ꝫm regulā ꝑme phie:ꝛ iō dicunt artiste ꝙ ꝓdu
ctio nō largiť multitudinē:sed ꝑfectionem.s.modi.

B

F

Cōmentator vbi supra.

Sextus arti.est.si ille qdditates in tali esse ēntie
puro sunt de nihil. ¶ Dicunt aūt ꝙ sic:qꝛ
añ oēm creationē nō est aliqd dare ꝫm fidez:nisi deū:
nō aliqd aūt ꝛ nihil eqpollēt:ꝛ iō oīa alia sunt de nihil.
¶ Sꝫ ꝯ istud argˀ 4ʳ. Primo.qꝛ deꝰ ab eterno habuit
poᵃᵐ creatiuā:oīs aūt poª ꝓductiua est ꝓductiua alicuiꝰ
ꝓducibilis:ꝛ sic fuit ab eterno aliquid ꝓducibile sibi
corrñdens:ꝛ qō est aliqd nō est oīno nihil. ¶ 2º.qꝛ oīs
opatio itellectiua hꝫ aliqō obm ad qō terminať:vtpote
obm qō ꝑ ipsaz itelligiť:dīna aūt intellectio ab eterno
itelligebat oīa creabilia.ǵ ipsa erāt aliqd:cū eēnt a deo
itcᵗᵃ. ¶ 3º.qꝛ actus volūtatis sꝑ hꝫ obm:diuina aūt vo
litio ferebať ante creationē suꝑ ista creabilia:ꝛ sic non
erant oīno nihil:cū haberent rōnē obiecti. ¶ 4º.qꝛ in
deo añ oēm creationē fuerūt idee oīum creabiliū ꝫm
beatū Aug.83.q.ꝛ illa sunt exēplaria:sed oē exēplar in
quātū tale:respicit exēplatū.ǵ qdditates istoꝝ creabi
liū fuerūt tūc exēplate:ꝛ nō in eē existētie:ꝛ sic ꝯñr in
eē ēntie. ¶ Ideo dico:ꝙ lꝫ qdditates illoꝝ creabiliū
ante suā creationē fuerint pure nihil ꝫm carentiaz esse
extītie:nō tñ oīno nihil ꝫm carentiā ipsius esse ēntie:
qꝛ ēntie creabiliū ante oēm creationē sunt obiecta se
cūdaria diuini itellcᵗ:ꝛ oē obm ꝑsupponit eē:eo modo
quo hꝫ esse obm:sicut pars in mō ꝑsupponit suū totuz.
¶ Dicunt aūt aliqui:ꝙ oīa illa que dicunť de istis ēn
tijs ante suā creationē:ꝛ ꝙ sunt ꝓducibiles:verificanť
ꝫm denominationē extrinsecā a diuina virtute actiua:
ꝛ ideo nō opꝫ ponere nisi illā virtutē. ¶ Istud tñ non
valet:qꝛ oīs denoīatio est ad placitū:sicut ꝛ noīs impo
sitio pꝫ:ꝛ tñ nullo posito placito:diuina virtus est alicꝰ
ꝓductiua ꝛ nō sui.ergo alterius a se in re. ¶ Dicunt ēt
ꝙ talia secūdaria obiecta sunt itellecta denoīatione ex
trinseca ab itellectione diuina. ¶ Istud tñ nō valet:qꝛ
circūscripto oī noīe:ꝛ per ꝯñs denoīatione:diuinus in
tellectꝰ itelligit aliqd aliud a se:ꝛ illud est esse rei crea
bilis. ¶ Sed oriť dif.qꝛ dicūt aliq:ꝙ lꝫ diuina virtus
sit ꝓductiua taliū ꝓducibiliū ante creationez:tñ talia
ꝓducibilia sunt oīno nihil pro tunc.istud aūt stare non
pōt:qꝛ diuina virtꝰ:aut est ꝓductiua alicuius:ꝛ hꝫ intē
tum:qꝛ aliquid est qō est ꝓducibile ꝛ nō oīno nihil.aut
est ꝓductiua nihili:ꝛ nihil pōt producere:ꝛ sic ꝯdictio.
¶ 2ª dif.qꝛ dicūt isti:ꝙ itellecta a diuino itellectu ante
creationē sunt penitus nihilia:ꝛ sic ex hꝫ non habeť in
tentuz. ¶ Dī autē ꝙ istud stare nō potest:qꝛ tunc nihil
itelligeret diuinus intellectus nisi se:ꝛ tñ conceditꝰ ꝫm
fidez ꝙ intelligit alias essentias a se:ꝛ sic intellecta ab
eo habent esse essentie:cum sint essentie.

Op.alioꝝ. Uide Sco. vbi supra.

Impugnaꝰ 4ʳ.

A.l. diuinus nis intellectꝰ.

G

q.47.

Determinatio ꝓpria. Quidditates añ creationē nō esse nihil. Nihil duplr̄ sed tñ omnia pondera.

Euasio nihil Impugnatio Hic ꝯtr.

Omnia mensurabis.

H

Dubium 2ᵐ.

Apparenter constringitis considera.

I **Septimus** articulus eſt. ſi qdditates creabiliũ in tali eſſe puro eſſentie: hñt eſſe ſm rõnẽ. ❡ Dicunt aũt ꝙ ſic. qa eſſe tale qdditatiuũ eſt eẽ abſtractiuũ: abſtractio vo fit per itellm. ❡ Sed cõtra iſtõ arguiť 4ᵒʳ. Primo. qa circũſcripto omni ope rõnis nr̃e / tales qdditates ſunt a deo pducibiles: ꝛ p hoc oſtẽdunť in illo eſſe. ❡ 2ᵒ. qa amoto oi tali opere: ſunt a deo volite. ❡ 3ᵒ. qa eodẽ mõ ſũt itelᵉ. ❡ 4ᵒ. qa circũſcripta nr̃a rõne ſunt exẽplate ꝛ ideate. ❡ Jdeo dico ꝙ tales qdditates in tali eſſe nõ hñt eſſe per actũ rõnis nr̃e: cuꝫ nr̃e rõnis actus nõ pueniat oẽm creationẽ: ꝛ qdditates ille: vt patuit: ante oẽꝫ creationẽ hẽant eẽ eẽntie. ❡ Dicunt tñ aliq ꝙ tale eſſe nõ dicit in illo eſſe poᵗⁱˢ: niſi poᵗᵉᵐ obiectiuã: ꝛ illa nõ dicit niſi nõ repugnãtiã terminoꝝ: ꝛ illa diciť poᵃ logicalis. ❡ Jſtud tñ ꝯfirmat ppoſitum: qa cũ repugnãtia ſit idẽ ꝙ incõpoſſibilitas: tñ eſt non repugnãtia ſicut nõ icõpoſſibilitas: ꝛ ſic cũ due negationes faciãt cõfirmationẽ: habeť cõceſſa affirmatio: ꝛ oẽ tale dicimus eſſe eſſentie. ❡ Dicebant aũt qdaꝫ / ꝙ ille negationes nõ ſunt niſi per rationẽ. ❡ Jſtud ſtare non põt: qa ſi illa nõ repugnãtia eſt a rõne nr̃a: cũ amota ratione erit oppoſita repugnãtia in re: ꝛ tunc circũſcripta nr̃a rõne: oĩa producibilia erunt entia prohibita.

Opio alioꝝ. Jmpugnᵒ 4ᵒʳ

Proprie determinatio. Quidditates creabiliũ non hñt eẽ rõnis.

Altercatio notabilis. K

Octauus articulus eſt. ſi tales qdditates ſũt realiter in tali eſſe. ❡ Et dicunt qdã ꝙ ſic. qa nõ hñt ibi eẽ p actũ rõnis noſtre: ꝛ ideo cũ inter eſſe reale ꝛ rõnis nõ ſit dare mediuꝫ: iᵒ hñt ibi eſſe realiter. ❡ Sed ꝯtra iſtud arguiť 4ᵒʳ. Primo. quia illa nõ ſunt realia: que nõ ſunt in rerũ nã: illa aũt ibi non ſunt vt ſic exiſtẽtia. ❡ 2ᵒ. qa ois realitas creaᵗ eſt cõtingẽs: in tali aũt eſſe nulla eſt ꝯtigẽtia. ❡ 3ᵒ. qa ois realitas creaᵗ eſt effectiue a deo cãta: in tali aũt eſſe nulla eſt cãlitas effectiua. ❡ 4ᵒ. qa ois realitas citra deũ: aut euo aut tẽpore mẽſuratť: ille autẽ qdditates in tali eſſe nõ ſũt tpales nec euiterne: cũ ibi nũqꝫ icepeꝛint. ❡ Jdeo dico ꝙ 4ᵒʳ ſunt modi in creaturis totalr̃ adequati: ſed tñ oẽs ſunt diſtincti. ſ. exñtia: actualitas: ꝯtinᵍ ꝛ realitas: ꝛ qa qdditates in tali eẽ ſunt ab exñtia ſequeſtrate ꝛ ab actualitate: eodẽ mõ dĩ de ꝯtingẽtia ꝛ realitate: ꝛ ſic nõ ſunt ibi realr̃: ſed tñ eſſentialr̃. ❡ Sed oriť diffi. qa omne ens, aut eſt reale aut rõnis: ꝛ iſta vt patuit: nõ ſunt entia rõnis. ❡ Diciť aũt ꝙ reale põt dici aliqd duplr̃: aut quia hñs de facto realitatẽ: aut qa natũ eſt recipe realitateꝫ: ꝛ ſic ille qdditates oẽs ſũt reales. ❡ 2ᵒ dif. qa ens ꝛ res ꝯuertunť. ❡ Dĩ ꝙ veꝝ eſt res 2ᵒ mõ accepta: ꝛ iõ entia ꝓhibita: 1ᵒ modo ſũt realia: ꝛ p ꝯñs entia nullo modo.

Opio alioꝝ.

Jmpugnᵒ 4ᵒʳ

L

Determinatio propria. Quidditates añ creationeꝫ nõ hñt eſſe realiter: ꝛ ſcõ ꝙ ec. Dubᵐ nõnda

Reale dupliciter ſumi.

Nonus articulus eſt: ſi tales qdditates in illo eſſe ſunt entia ſm quid tñ. ❡ Dicunt autẽ ꝙ ſic. qa omne in poᵃ tale eſt ſm qd tale: queadmoduꝫ pꝫ de calido in poᵃ: aut de igne in poᵃ. ❡ Sed ꝯ iſtõ argr̃ 4ᵒʳ. Primo. qa illõ qõ eſt tale in pmo mõ dĩ per ſe: nõ eſt ſm qd tale: imo ſimplr̃ tale: cũ illa ſit pdicatio pſtãtiſſima: talia aũt ſunt entia in pmo modo: cũ ens diuidatur in actũ ꝛ potẽtiã: ꝛ diuiſum dicať in quid de ꝯſtituto per alterũ diuidentiũ. ❡ Scdo qa oẽ per ſe notũ de aliquo diciť ſimplr̃: ꝛ nõ ſm qd de eo: aliogn ppõ p ſe nota nõ eſſet ſimplr̃ vera: ſed de omni tali eſt ens per ſe notũ: cũ ille ſit pmus ꝯceptus: ꝛ mlta de entibus in poᵃ demõſtrenť. ğ ois talis qdditas eſt ens ſimplr̃. ❡ 3ᵒ. qa illud qõ eſt tale ſm determinationẽ nõ diminuẽteꝫ eſt tale ſimplr̃: ſicut ſolet argui per locũ a parte in mõ: ens autẽ nõ ꝓhibitũ eſt tale ſm determinationẽ non diminuentẽ. qõ probať: qa ens ꝓhibitũ eſt tale ſm determinationẽ diminuentẽ: ꝛ ideo nullus dubitat quin ſit ens ſm quid: ꝛ ſi prohibitũ diminuit: opꝫ vt nõ prohibitum addat vel ſaltẽ nõ diminuat. ❡ 4ᵒ. qa illõ qõ diſtiguiť a vere nihilo: inquãtũ recedit ab eo: opꝫ vt ſit vere ens: cũ illa ſint ſic ꝯdictiõis extrema imediata. ſ. ens ꝛ nihil: ſꝫ ens nõ ꝓhibitũ diſtinguiť vere ab ente ꝓhibito: cuꝫ illud ſit factibile ſimplr̃: ꝛ nõ iſtud. ğ cuꝫ ſimplr̃ diſtinguatur ab eo: ſimplr̃ cadet ſub illo: ꝛ ſic eẽ ens ſimplr̃. ❡ Jõ dico ꝙ cũ ille qdditates i tali eẽ ſint entia nõ ꝓhibita: ipſa ſũt ſimplr̃ entia: qꝛ oẽ pducibile põt eẽ pductũ: nullũ aũt pductũ põt eẽ qn ſit ſimplr̃ ens. ❡ Sed oriť diffi. qꝛ ſic diť pᵃ rõ: qõ eſt i poᵃ tale eſt ſꝫ qd tale. ❡ Dĩ aũt ꝙ tales qdditates nõ dñr tales in poᵃ: ꝙ ſint in poᵃ ad entitatẽ: ſic aq̃ eſt in poᵃ ad caliditatẽ: ſꝫ ſic aq̃ cũ ſit ſimplr̃ aq̃ eſt i poᵃ ad calorẽ: ita ille qdditates cũ ſint ſimplr̃ entia: ſunt in poᵃ ad exñtiã: ꝛ iõ dicunť entia in poᵃ. ❡ Scda diffi. qꝛ qñ ens diuidiť in poᵗᵉᵐ ꝛ actuꝫ: ille qdditates in tali eẽ cadunt ſub ente in potẽtia: ꝛ ſic videnť in potẽtia eſſe entia. ❡ Diciť aũt ꝙ cadunt ſub ente in potẽtia: illa aũt potẽtia nõ diciť in habitudineꝫ ad ens: ſꝫ in habitudinẽ ad actualẽ exñtiã: ſicut potẽtie aĩe ſunt potẽtie nõ in habitudine ad aĩam: ſed ad oᵃ.

Opio alioꝝ.

Jmpugnᵒ 4ᵒʳ M

N

Determinatio ppria. Al. i. pducibile. Eſſe qdditatiuum eſt eſſe ſimpliciter. Duᵐ nõnda. Ens in potẽtia qd dicit?

O

Decimus articulus eſt: ſi qdditates creabiliũ in tali eẽ eẽntie ſunt cãte. ❡ Et ſꝫ ꝙ ſunt 4ᵒʳ cãlitatis gñã: ponunť 4ᵒʳ ꝯ̃nes. Quaꝝ pma eſt / ꝙ iſte qdditates nõ ſũt in tali eẽ cãte p modũ cauſe efficiẽtis: qꝛ ois cãtio effectiua deducit effectũ ad actualẽ exñtiã: qdditates aũt in tali eẽ actualr̃ nõ exiſtũt: vt patuit. ❡ Scda ꝯ̃ / ꝙ ille qdditates in tali eẽ nõ ſunt cãte p modũ mãe: qꝛ cãlitas mãlis ſicut ꝛ mã: includit multiᵗᵘᵈⁱⁿᵉᵐ imꝑfectionẽ potẽtie paᵘᵉ. ❡ Et iõ deus ad creaturas nõ põt cõparari aliq̊ mõ i gñe cauſe mãlis. ❡ Tertia ꝯ̃ / qꝛ ille qdditates in tali eẽ ſunt cãte a deo p modũ cauſe foꝛalis: eo mõ quo poniť exẽplar cã foꝛalis exemplati: qꝛ in deo ſũt ab eterno exẽplaria oĩum creabiliũ ſm beatũ Aug. 83. q. ꝛ exẽplaria ita ſunt reꝝ i poᵃ: ſicut exñtiũ in actu. ❡ Quarta ꝯ̃ ꝙ ille qdditates in tali eẽ videnť cãte a deo p modũ finis: qꝛ i fine nõ reqriť maioꝛ actualitas in effectu q̃ꝫ in cã: imo vĩ minoꝛ: ꝛ finis in poᵃ ponit effectũ in actu ſuo cãlitatis genere: ſic ſanitas medicinã: ꝛ ita vĩ ꝙ finis in actu poſſit hẽre effectum in poᵃ. ❡ Sed ꝯ has ꝯ̃nes inſtať 4ᵒʳ. Primo. qꝛ qcqd hꝫ cã / hꝫ a deo: eũ nõ ſit ens a ſe: ꝛ iõ cũ habeant eẽ eẽntie: illud hꝫ a deo: eẽ ab ꝯ: dicit ordinẽ originis ad pducẽs. ❡ Scdo. qꝛ qcqd eſt de eẽntia alicuiᵘ i actu / eſt de qdditate eius in poᵃ: ꝛ iõ cũ cã mãlis ſit de eẽntia cuiuſlibet cõpoᵗⁱ in actu: eodẽ mõ erit in poᵃ obiectiua: cũ actᵘ ꝛ poᵃ nõ diuerſificẽt eẽntiã. ❡ Tertio. qꝛ nõ ſolũ p modũ forme exẽplaris: ſꝫ ẽt p modũ forme ĩherẽtis videntur tales effectᵘ hẽre cãꝫ formalẽ: qꝛ ois cã foꝛalis eſt de eẽntia ſui effectᵘ in actu: ꝛ eadẽ eſt eẽntia in poᵃ ꝛ i actu. ❡ Quarto. qꝛ finis cauſat mouẽdo efficiẽs: ꝛ iõ cũ ois effectus efficiẽtis ſit in actu efficiẽtis finis nõ põt eẽ in pura poᵃ. ❡ Ad pᵐ ꝙ creaᵗ hꝫ eẽ in tali eẽ a deo ipſam cãnte: vt patuit p modũ finis ꝛ forme: ſi tñ exẽplaritas dicit cãlitatẽ. ꝛ cũ dĩ ꝙ eẽ ab alio: dicit originẽ pducentis: ꝙ nõ ẽ veꝝ vlr̃: qꝛ ois effectᵘ pcedit a ſua cã. ❡ Ad 2ᵐ ꝙ nõ pñt negari eſſe cãte tales qdditates a cã mãli intrinſeca: tñ bene a deo p modũ mãe: ſic currit ſcda ꝯ̃. ❡ Ad 3ᵐ. qꝛ eodẽ mõ dĩ de cauſis formalibᵘ itriſecis: nec hoc directe tendit ꝯtra tertiã ꝯclõnẽ. ❡ Ad 4ᵐ. qꝛ illa motio qua finis mouet agens: vt qd amatuꝫ ꝛ deſideratũ eſt qdã effiᵒ: ſicut bonũ mouet appetitũ: cãlitas finis cuiᵘ gr̃a preuenit omne agens: qꝛ medicina in potentia eſt ad ſanitatem in potentia ordinata.

Genus cauſalitatis 4ᵒʳ. Cõcluſio 4ᵒʳ. Quidditates i eẽ eẽntie ꝛ ſi effectiue ꝛ mãliter: ñ tñ formalr̃ ꝛ finalr̃ icãtas fore: ſꝫ ois caſtigab. Nota bene.

P q. 46.

Obiectio 4ᵒʳ.

Q *Eſſe ab alio dupliciter.*

Cã dupler ꝛ ſilr̃ forma. Motio ꝛ cãlitas finis q̃lis.

Undecimus articulus eſt. ſi qdditates creabiliũ in tali eẽ ſunt creature. ❡ Dicunt aliq ꝙ nõ: qꝛ de rõne creaᵗ eſt ꝙ ſit a deo facta: tales aũt qdditates: vt patuit: nõ ſũt in tali eẽ ab eo facte.

Opi. alioꝝ.

❡ Jſtud

A
Impugnatio
Cõcl'o 4ᵉ.

¶ Iſtud tamen ſtare nõ põt:q2 dicit Aug.pͦmo de tri. ꝙ oĩs ſuba que deus nõ eſt,creatura eſt:ꝛ que creaͣ nõ eſt,eſt deus:qdditas aũt hoĩs in poᵃ eſt ſuba:ꝛ non eſt deus:vt patuit.ḡ eſt creaᵃ.¶ Ideo ponunẗ h.4.ↄ̃nes. Quaꝝ pͦma eſt.ꝙ ille qddi:ates in tali eſſe nõ ſunt creatę:q2 vt fuit oſtenſuʒ añ creationẽ oẽm qdditates creabiliũ hñt eſſe tale.¶ Et cõfirmaẗ.q2 vt poſtea patuit: nõ ſunt in tali eſſe effectiue cauſate.¶ 2ᵃ ↄ̃,ꝙ ille qdditates in tali eſſe ſũt creabiles:q2 ſunt entia nõ ꝓhibita: ꝛ oĩa talia ſunt creabilia a deo.¶ 3ᵃ ↄ̃,ꝙ ille qdditates in tali eſſe ſunt creature foꝛ̃alr̃:q2 ſicut accidẽs,dĩ foꝛ̃aliter nõ ſolũ qd actu accidit:ſed ꝛ qd aptũ eſt natũ accidere: vt pʒ in eucbariſtia:ita creatura põt dici formalr̃: nõ ſolũ ꝙ eſt actu creatũ:ſed ẽt aptũ natũ creari.¶ 4ᵃ ↄ̃,ꝙ ille qdditates ſunt creature ſimplr̃:q2 cũ ens ſimplr̃ diuidaẗ per creatũ ꝛ increatũ:ſicut per imediata ſʒ Aug.qcqd eſt ens ſimplr̃:aut eſt creatũ:aut increatum: iſta aũt ſunt entia ſimplr̃ vt patuit:ꝛ iõ cũ nõ cadãt ſimplr̃ ſub ente increato:cadunt ne¢io ſub creato.

Quidditates añ creationẽ,ꝛ ſi nõ create: creabiles tñ ꝛ creaturas formaliter ꝛ ſimplr̃ dici poſſe.

B
Obiectio 4ᵉ.

¶ Sed ↄtra has ↄ̃nes inſtaẗ qͣdruplr̃.¶ Primo:q2 illa videnẗ eſſe creata nõ ſolũ creabilia:cũ ex diuiſione facta entis in increaᵐ ꝛ creatũ:he qdditates cadãt ſub illo:vt dicit 4ᵃ cõcl'o:que vĩ interimere pͦmaʒ.¶ 2ᵒ.q2 creabilitas dicit eſſe in potentia ipſius creationis:ꝛ tñ ipſa creatio nõ ponẗ in potẽtia obiectiua.¶ 3ᵒ.q2 tale formalr̃ vĩ tale actualr̃ ꝛ nihil actualr̃ cõuenit illis q̃ carent actuali exiſtẽtia.¶ 4ᵒ.q2 tale in poᵃ nõ eſt ſimplr̃ tale:ſʒ ſm qd tale.ſicut calidũ in potẽtia:illa aũt ſunt creaᵉ in poᵃ ꝛ nõ in actu.

Solõnes rñ-tales.

¶ Ad pͦᵐ.ꝙ in illa diuiſione quam accipit quarta ↄ̃.hoc qd dĩ creatũ:dicit aptitudinẽ ꝛ nõ actuʒ: ſicut dĩ ꝙ accidẽtis eſſe eſt in eſſe.¶ Ad 2ᵐ.ꝙ creabilitas nõ dicit ipſaʒ creationẽ in poᵃ:ſed aptitudinẽ nãe creabilis ad creationẽ in actu:que aptitudo eſt ꝑ ſe paſſio eius.¶ Ad 3ᵐ.ꝙ nõ oẽ tale formalr̃ eſt tale actualiter:cũ i poᵃ (vt patuit) ſit predicaᵒ qddiᵗᵃ.¶ Ad 4ᵐ. ꝙ cũ talis qdditas dicaẗ creaᵃ eo ꝙ apta nata creari:ꝛ iſtud nõ hʒ eſſe in poᵃ:aliogn eſſet in poᵃ ad potentiaʒ.

C
Nota vbiqʒ conſiderãdo.

¶ Iõ nõ dĩ in potẽtia creatura:ſicut nec ens:nec tñ in actu:ſed vt abſtrahit a potentia ꝛ actu:q2 ſub vtroqʒ ei conuenit:ſicut ratio entis.

Creaturã ab actu ꝛ potẽtia ꝓſcendere.

Duodecimus

Op.alioꝝ.

articulus eſt.ſi qdditates taliũ creabiliũ in eſſe puro cẽntie:ſunt in genere ordinate.¶ Dicũt aũt aliq ꝙ non:q2 ens reale qd dĩ extra aĩam diuidiẗ in.x.prediᵗᵃ:ille aũt qdditates in tali eẽ vt patuit:nõ ſũt entia realia.

Impugnatio

¶ Sʒ illud ſtare nõ põt:tũ q2 nulla qdditas põt diffõnẽ ſuam amittere per actũ annihilationis:in quo reduciẗ ad illud eſſe:tũ q2 nulla qdditas põt eaʒ acqrere:cũ eadẽ ſit diffinitio roſe in hyeme ꝛ eſtate:ꝛ diffõ pluuie qñ eſt ſerenũ ꝛ nebuloſuʒ.tũ q2 illud idẽ qd fuit annihilatũ:poſtea eſt creatũ:ꝛ idẽ nõ põt eſſe hõ ꝛ nõ hõ.tũ q2 creatio ꝛ annihilatio ſunt actus cõtingentes:ꝛ iõ nõ pñt variare neceſſarios ordines:qbus quelʒ res eſt in genere ꝓprio.

D

¶ Iõ dico ꝙ eũdẽ ordinẽ geneꝝ hñt ille qdditates in potẽtia ꝛ in actu:q2 ille habitudines ꝑtinent ad pͦᵐ modũ dicẽdi ꝑ ſe:q eſt inuariabilis ꝛ nec̃ꝫ ſimplr̃.

Propria determinatio

¶ Et ſm hoc ponunẗ h quatuor ↄ̃nes.Quaruʒ pͦma eſt.ꝙ in illo eſſe eſt coordinatio.x.prediᶜᵒꝝ:q2 ſicut diuiſio entis in aĩa ꝛ extra aĩam eſt nec̃ia:ita diuiſio entis extra aĩaʒ in.x.predicamẽta:cũ ſit ſcientialis ꝛ pertinẽs ad metaphyſicã:ꝛ oĩa ſcita ſunt neceſſaria.¶ 2ᵃ ↄ̃.q2 in illo eſſe eſt ſubordinatio oĩum generũ ſubalternoꝝ:q2 per taleʒ ſubordinationẽ cauſanẗ diffõnes:que iſunt neceſſario.¶ 3ᵃ ↄcluſio.ꝙ in illo eſſe eſt ordinatio oĩuʒ ſpecierum ſpecialiſſimarũ:q2 ſm ordiationẽ diffinitionũ eſt ordo diffinitoꝝ ꝛ ipſe ſpecies ſpecialiſſime ſunt ꝓprie diffiᵗᵉ.

Cõcl'o 4ᵉ.
Totũ ordinẽ ꝓdicamẽtalẽ i eẽ qdditatiuo ſaluari.
pͦmo poſte.ꝛ 7.meta.
7.metaphy.

¶ 4ᵃ ↄ̃.ꝙ in illo eſſe eſt diſtinctio oĩum indiuiᵈᵘᵒꝝ:quia idẽ numero qd fuit ꝓducibile eſt nunc ꝓductũ:vt patuit:ꝛ ſic hʒ eandẽ hecceitatẽ ꝑ quã diſtinguiẗ numero ab oĩ alio indiuiduo.

E

¶ Sed oriẗ diffi.q2 cũ illa oĩa ponanẗ ꝑtinere ad ens extra animam:oĩa vĩr eſſe realia.¶ Et dĩ ꝙ ſunt realia largo mõ:pro eo ꝙ ſunt nata ad realitatẽ habendã.¶ 2ᵃ diffi.q2 dicunt aliqui ꝙ illa neceſſitas ordinis que poſita eſt nõ eſt talis que nullo mõ poſſit auferri:ſed talis ꝙ poſitis terminis inexiſtentia neceſſario poniẗ.¶ Dĩ aũt ꝙ illud ſtare nõ põt:q2 tũc ſcientialis certitudo non eſſet abſ̃ᵗᵃ:ſed conditionalis:ſi exiſteret:ꝛ tunc in hyeme nulla poſſet eſſe ſcĩa de roſa.

Dubia nõnulla. Predicamẽtorũ realitas qualis. A.l.realitas
Nota bene.

Tertiusdecimus

articulus eſt.que ſũt illa predicamẽta que conueniunt iſtis qdditatibus in tali eſſe.¶ Dĩ aũt ꝙ qdditatibus in tali eſſe cõueniunt ꝓdicamẽta per ſe:q2 illa inſunt ex rõnibus formalibus ſubiectoꝝ:ꝛ,iõ cuʒ ibi qᵗᵃ habeant eaſdẽ rõnes formales:illud in actu habent eadẽ per ſe prediᵗᵃ.

F

¶ Et ſm hoc ponunẗ hic quatuor cõcluſiones.Quaꝝ pͦma eſt.ꝙ in tali eſſe conueniunt oĩa prediᵗᵃ de pͦmo mõ dicẽdi ꝑ ſe:q2 oĩa talia ſunt diffinitiua:ꝛ vbi eadẽ diffinitio,ibi ſunt eadẽ diffinitiua.¶ 2ᵃ ↄ̃,ꝙ in tali eſſe conueniunt oĩa prediᵗᵃ de mõ ſcdo:quia ſcds modus ſtatim ſequiẗ pͦᵐ:ꝛ iõ per ipm qcqd eſt demõſtrabile de aliqua qdditate ante:idẽ eſt demonſtrabile de ea ente in actu.¶ 3ᵃ ↄ̃,ꝙ in tali eſſe conueniunt prediᵗᵃ de tertio mõ:qui dĩ ſolitarius:q2 cũ diffiniẗ vel deſcribiẗ ſuba,dĩ ꝙ eſt ens ꝑ ſe.ſ.tertio mõ:q2 pͦmo mõ ita cõuenit accidẽti:ꝛ in ſcdo mõ nulli:ꝛ iõ dĩ ens ꝑ ſe: q.d.ſ.per ſe ſolitarie eſſe natũ tanq̃ independẽs ab alio: ꝛ oẽs diffõnes ꝛ deſcriptiones:ſm premiſſa cõueniunt in potẽtia obiectiua.

Cõcl'o 4ᵉ.
Quatuor modorũ dñi ꝑ ſe ꝓdicamẽta conuenire qdditatibus in eſſe eſſentie.
A.l.ratum

¶ 4ᵃ ↄ̃.q2 in tali eſſe conueniunt prediᵗᵃ de quarto mõ:q2 illud qd cõuenit alicui cum reduplicaᶜᵉ cõuenit ei vbicuqʒ ſaluaẗ eius formalis rõ:cuʒ reduplicatio ſit nota rõnis formalis:formalis aũt taliũ rõ inueniẗ tota in hoc eſſe.

G

¶ Sed oritur diffi.ſi eſt ibi ꝓdicatio inferioris de ſuperiori:cũ illa nõ ſit ꝑ ſe.¶ Dĩ aũt ꝙ ſic:q2 illa ſeqẗ ad illaʒ que eſt ꝑ ſe:vt iſta:oĩs hõ eſt aĩal.per accidẽs cõuertiẗ in iſtaʒ:qddã aĩal eſt hõ:ꝛ iſta eſt neceſſaria.¶ 2ᵃ dif.ſi ibi genus ꝓdicaẗ de dĩa.¶ Dĩ aũt ꝙ ſic.q2 lʒ iſta nõ ſit directe per ſe:tñ reducitur ad pͦᵐ modũ perſeitatis:ꝛ iterũ iſta ꝓpoſitio eſt neceſſaria:ſenſibile eſt aĩal.¶ 3ᵃ diffi.q2 prediᵗᵃ de tertio mõ videnẗ cõcernere exiſtentiam:cuʒ ſuppoſita ſint ꝑ ſe:tertio modo ꝑſeitatis:ꝛ ſuppoſitũ ſit nãe intellectualis ꝛ incõmunicabilis ſubſiſtentia:ꝛ ſubſiſtẽtia preſupponat exiſtentiã.¶ Dĩ aũt ꝙ quantũ ſpectat ad illam perſeitatẽ ſuppoᵒꝝ:nõ vĩr ieſſe in tali eſſe.ꝛ ſignũ huiᵘ eſt:q2 ibi nãe q̃tiīcuiqʒ ꝑfecte nõ pñt agere:ꝛ actiones vulgo dicunẗ eſſe ſuppoᵒꝝ:nõ tñ ſunt niſi exiſtẽtium.

Dubia nõnulla. Predicatiões p accñs neceſſarie verificari i eẽ eſſentie.
Nota ponderando.
H
pͦmo meta.

Quartusdecimus

articulus eſt . que ſunt illa prediᵗᵃ que iſtis qdditatibᵘ in tali eſſe repugnant.¶ Dĩ aũt ꝙ ſicut eis cõueniunt prediᵗᵃ per ſe:ita eis repugnãt in tali eſſe ꝓdiᵗᵃ per accidens:q2 talia ſunt contiñᵃ:ſicut iſta neceſſaria:ꝛ nullum contingẽs eſt ante creationeʒ oẽm:ꝛ iõ lʒ hõ in potẽtia ſit aĩal ꝛ riſibilis:nõ tñ albus vel iuſtus:q2 talia ſibi inſunt ab aliquo agente:ꝛ in tali eſſe qdditates:vt patuit,nõ ꝓducunẗ.¶ Intelligẽdũ tamen eſt ꝙ q̃tuor modi prediᵐ ſingulr̃ repugnãt iſtis qdditatibus in tali eſſe.¶ Primo qdẽ omnia prediᵗᵃ que ꝑtinẽt ad actionem ꝛ paſſionẽ:q2 actualis exiſtentia:lʒ nõ ſit ratio agẽdi vel patiendi:ſicut indiuidualis ꝓprietas:eſt tñ neceſſaria conditio agentis vel patientis:ꝛ iõ cuʒ illa ſint ab actuali exiſtẽtia ſequeſtrata omnia talia predicamẽta eis repugnant.¶ 2ᵒ.oĩa que pertinent ad motuʒ ꝛ mu

Predicamẽta p accñs cõtingẽtia i eẽ qdditatiuo non conuenire.
A.l. ſingulr̃
Exñ nõ rõ agẽdi cõditio tñ agẽtis exiſtentiã eẽ.

I

tationē:q̄ motus ꝛ mutatio nō fiunt sine mutua actio‑ne ꝛ passione. ¶ Et cōfirmat̄:q̄ illud esse essentie:cum nō sit cōtingens:vt patuit:nō est variabile:sine q̄ varie‑tate motus ꝛ mutatio intelligi nō conueniunt. ¶ 3°.oia predi[ta] que pertinēt ad sitū ꝛ locationē:q̄ alicubi esse presupponit esse:ꝛ iō que nō existūt locari nō possunt:ꝛ iō cū querit̄:vbi sunt ille q̄dditates:cū ponuntur in esse essentie/vī ꝙ nusq̄:q̄ facilius pōt intelligi ꝙ p̄scindant̄ ab oī locali p̄sentia:q̄ ab actuali existētia:que est magis intrinseca. ¶ 4°.oia p̄di[ta] que pertinēt ad tēpus ꝛ du‑rationē:q̄ qcq̄d est abstrahit ab oī duratiōe:ꝛ illud est mere q̄dditatiuū:ac per hoc ab oī duratione:sicut ab oī locatione esse vī abstractū ꝛ p̄cisuz. ¶ Sed oꝛit̄ diffic. q̄ cū oē qd̄ p̄cedit in actu p̄fuerit in potētia:sicut est dare hoiem albū in actu:ita vī ꝙ sit dare hoiem albuz in potētia:ꝛ ita de alijs predicamētis que sunt dicta per accñs. ¶ Dī aūt ꝙ hoiem esse albū in potētia pōt intel‑ligi dupl'r:aut q̄ q̄dditas hois in illo esse potētiali hēat in se albedinē:sicut hz risibilitatē.ꝛ istud negat̄:q̄ tunc illa esset nec̄ia:hō est albus formal'r. Aut ꝙ sit albus in potētia:q̄ ens in tali potētia hz apti[tudinem] ad habendaz al‑be[dinem] post existentiā:ꝛ sic cōcedit. ¶ 2ª dif.q̄ cū dī:hō iustus in actu:totū hoc inuenit̄ in potētia preter actuz: q̄ in potētia est hō ꝛ iustitia:ꝛ īherētia iustitie ad homi‑nē:ꝛ plus nō dicit hoiē eē iustū:ꝛ sic iustū:ꝛ in po[tentia] obie‑ctiua:ꝛ in tali esse. ¶ Dī aūt ꝙ quidditas iustitie in cōi vī intelligi in po[tentia]:cū de ipsa sit scia:tñ ꝙ hic hō sit iust[us] determinate nō videtur nisi simul sit iustus ꝛ iniustus: cum vtrūq̄ sit in potentia.

4. p̄dicamēto‑rum modi q̄d‑ditatib[us] in eē essentie repu‑gnare.
Al.l.nullidē.

Dubiū nōnda

K

Esse albū i pō dupl'r intelligi respectu q̄ddi‑tatis.

Nota bene.

L

Quintusdecimus articulus est:si oēs q̄d‑ditates entiuz citra p[rimum]:

hñt esse in illo esse essentie pure. ¶ Dī aūt ꝙ quedā sūt q̄dditates que abstrahūt ab actuali existentia:sicut in‑differētes ad esse ꝛ nō esse:vt est q̄dditas hois vel ange‑li:que ꝑm se nullā cōcernunt existentiā:ꝛ tales q̄ddita‑tes oēs hñt esse in hoc esse puro:q̄ sublata existentia re‑manet q̄dditas que abstrahit ab illa:alie sunt q̄ddita‑tes que cōcernunt actualē existentiā:sicut determinate ad esse:vt est q̄dditas actionis vel passionis:q̄ existen‑tia est cōditio ad talia req̄sita:ꝛ ille non vident̄ poni in tali puro esse:q̄ cōcernunt actū existēdi a quo tale esse prescindit. ¶ Intelligēdū tñ est ꝙ īter ceteras sunt q̄d‑ditates octo. Prima dī entiz. Scd̄a tēpus:q̄ in tali esse (vt patuit) nulla est duratio. tertia motus. quarta muta‑tio:q̄ (vt patuit) in tali esse nulla contingit variatio. 5ª creatio. 6ª cōseruatio:q̄ in tali esse causalitas effectiua: vt patuit locū nō hz:ꝛ ista ꝑtinet ad deū inq̄ntū est effi‑ciens. 7ª est gñatio actiua. 8ª passiua:q̄ illa nō sunt nisi existentiū:ꝛ illa que cōcernunt existētiā nō sunt in tali eē ꝑm premissa. ¶ Sed oꝛit̄ diffic.q̄ ille q̄dditates sunt entia nō ꝓhibita:sicut alie q̄dditates. Et iō vident̄ illa habere esse in potētia obiectiua. Dicit̄ aūt ꝙ vtraq̄ sūt entia nō ꝓhibita tñ aliter:q̄ alie sicut illa q̄ nō existunt sunt nata deduci ad existentiā. Iste v̄o sicut illa ad que ille deducunt̄:q̄ ꝓductio no est nata ꝓduci:s3 ad ipsaz ꝓductionē ꝓducibile est natū deduci. ¶ 2ª dif.q̄ ille q̄dditates hñt rōnes diffinitiuas dictas de eis necessa‑rio:ꝛ in p̄mo mō:sicut alie:cū sint ita hñ in gñe:ꝛ oia ta‑lia sunt vere ineē essentie:ꝑm premissa. Dī aūt ꝙ non vī posse negari q̄n ille q̄dditates habeant esse in tali eē ꝑm eaꝝ rōnes cōmunes ꝑm quas format̄ de ipsis scia: nō tñ ꝑm rōnes ꝓprias ꝛ singulares modo iam dicto.

Quidditates sūt in duplici dr̄ia q̄ ad exi‑stentiā: ꝛ ꝑm mēbꝝ specifi‑catur octo mē‑bris.

M

Du[bium] curiosū.

Nota vbiq̄.

Considera‑tione.

Sextusdecimus articulus est:si omnes mo‑di q̄dditatis ꝓprie entium

in potentia illa ꝛ puro esse essentie sunt cum eis in tali eē. ¶ R̄:q̄dā dicūt ꝙ sic:q̄ ibi nō variāt rōnē forma‑lem q̄dditati aduenientes:ꝛ ꝑm hoc ponunt̄ in ꝓposito quatuor modi. quoꝝ p̄mus est:quātitas v̄tutis:ꝑm quā fit intēsio ꝛ remissio:q̄ illa nō variāt alicui[us] rōnē q̄ddi‑tatiuā formalē. ¶ Scd̄s modus est actualis existētia: q̄ siue actu existat res siue in potētia:eadē oīno est rō diffinitiua. ¶ Tertius modus est ꝯtingentia:q̄ eiusdē rōnis ponunt̄ corpora supracelestia siue sint cōtingen‑tia:sicut ponunt theologi. siue forent nec̄ia:sicut posue‑runt ph̄i:ꝛ de intelligētijs idez. ¶ Quartus modus est hecceitas:q̄ indiuiduales ꝓprietates nō variant rōnē formalē indiuiduoꝝ sub vna spē spe[cialissi]ma. Et ꝑm illos 4ᵒʳ modos ponunt̄ quatuor ꝯ̄nes. ¶ Quaꝝ p̄ia est/ꝙ mo‑dus quātitatis v̄tutis est in tali puro esse essentie:q̄ ille modus ꝯuenit q̄dditatibus ꝑ se in scd̄o mō:cū ex rōne diffinitiua hois sit d̄mōstrabile ꝙ hō sit ꝑfectior equo: ꝛ ille excessus ꝑfectionis est ꝑm q̄ntitatē virtutis. ¶ 2ª ꝯclusio/ꝙ actualis existētia nō est in tali esse:q̄ /in quo‑cūq̄ est actualis existentia/illud est actual'r existēs:sic in quo est entitas illud est ens:sed talia nō sunt actual'r existentia ꝑm oēs ipsa ponētes:ergo ibi nō est existētia actualis. Dicūt aūt ꝙ illa assumpta est vera vbi est ta‑lis existētia cū mō actualitatis:ꝛ tūc arguit̄ de illo mō: vbi est actualis existētia cū tali mō /illud est actu exn̄s: ꝛ si dicat̄ ꝙ ibi nō est cū tali mō:tunc habet̄ vnus mo‑dus q̄ nō est in tali esse:illū vocam[us] existentiā actualez. ¶ 3ª ꝯclusio/ꝙ ꝯtingētia nō est in tali esse:q̄ vbicūq̄ est cōtingentia/ibi est possi[bilitas] ad al'r se habēdū:cuz illa sit diffinitio contin[gentie]. In tali aūt esse nō est possibilitas ad al'r se habendū:cuz ibi oia sint inuariabilia:qcq̄d.n. est pōe necessario est pōe. ¶ 4ª ꝯclusio/ꝙ hecceitas inuenit̄ in tali esse:q̄ illud idē numero qd̄ est p̄mo ꝓdu‑cibile postea fit ꝓductū ꝛ ecōuerso. idētitas aūt nume‑ralis nō est nisi cū i vtroq̄ extremo est eadē hecceitas. ¶ Sed oꝛit̄ dif.q̄ actualis existētia:sicut a deo creat̄ ex tpe:ita fuit creabilis ab eterno:sicut ille q̄dditates:ꝛ ita creabilitas est declarās esse existie. Dī aūt ꝙ actua‑lis existētia nō est in illo esse essentie subiectiue:sed tñ determinatiue:q̄ ipsum est aliquo mō terminus illius potētie obiectiue:ꝛ sic negari nō pōt:q̄ creatio ipsaz re‑spicit nō sicut illud qd̄ ad esse deducit̄:sed sicut ad qd̄ ꝑ creabile deducit̄ per creationē. ¶ 2ª dif.q̄ de cōtingē‑tia est diuina itellectio:ꝛ vera nostra scia:que declarāt obm esse in tali esse:ꝑm premissa. ¶ Dī aūt ꝙ non pōt negari q̄n talis modus sit in tali esse:nō tñ formal'r. S3 q̄ talis potētia obiectiua aspicit pro obto cōtingentiā: sicut existentiā actualē. ¶ Sed remanet dubiū q̄ fuit necessitas negādi aliquē modū:aut q̄dditatem poni in potentia obiectiua:sicut ibi sunt ipse q̄dditates. ¶ Dī ꝙ necessitas p̄mi p̄ncipij cōplexi:q̄ eidē ꝛ ꝑm idē non p̄nt cōpetere ꝯtradictionis extrema:multa.n. extrema cōtradictionis cōpetunt eidē q̄dditati in potentia:ꝛ in actu:vt esse mutabilē ꝛ imutabilē. Et iō opz ꝙ ꝑm aliō ꝛ aliud:qd̄ nō esset si aliquid nō haberet h̄ qd̄ nō hz ibi.

N

Modi intrīseci p̄ncipales entiū quatuor.

Quātitas q̄dditas virtutis ꝛ hecceitas q̄d‑ditatibus in eē essentie ꝯueniūt sec[us] ē de exn̄‑tia ꝛ ꝯtingētia. cōndera.

O

P

Du[bium] curiosū. Existētia actua‑lis q̄l'r in esse diuino seu eē̄n‑tie ꝛ simil'r de ꝯtingentia.

Al.l.ꝑ termio

Q

Nota ponde‑rando

Decimusseptimus articulus est:si ille q̄d‑ditates creabilium in

tali esse sunt eterne. ¶ Dicūt aūt aliqui ꝙ sic:q̄ de[us] est exemplar oium ab eterno:ꝛ ideo opz vt habeant exē‑platum ab eterno:ꝛ q̄dditates in tali esse:vt patuit:sunt exēplate:ꝛ sic vident̄ eterne. ¶ Sed ꝯtra istud arguit̄ q̄drupl'r. ¶ Primo.q̄ solus deus est eternus sicut oī‑potens. vt dicit̄ in oīone necnō 2° Machab. p̄mo ca°. Sed ille q̄dditates in tali esse:vt patuit:nō sunt deus.g̊ nō sunt eterne. ¶ 2°.q̄ duratio ois cōcernit existentiā: cū res nō dicant̄ durantes nisi dum sunt existētes. S3 quidditates in tali esse nō sunt existentes:ꝑm oēs.ergo non sunt durantes nec per cōsequens eterne:cum eter‑

Opi.aliorū.

Impugnatio quadruplex.

Al.l.illi Opi.aliorū.

A

nitas ſit duratio q̄dā. ¶ 3°. q2 duratio ⁊ cōſeruatio vīr eſſe cōuertibilia in creaturis: cum tādiu dicant̄ durare quādiu cōſeruant̄: ⁊ ecōuerſo. Sed in eſſe puro eſſentie nō dīr cōſeruari: ſicut nec creari: cū creatio ſit cōſeruatione pōr. ergo tūc nō durāt. ¶ 4°. q2 deſtructio opponit̄ durationi: nulla. n. res dicit̄ durare cum deſtruit̄. vt pʒ in quolibʒ ente. ſed poſt totalē annihilationeʒ res dī manere in eſſe eſſentie: ſicut ante oēm creationeʒ: ḡ tūc nō durat. ¶ Jō dico ꝙ q̇dditates creaᵗᵐ in tali eſſe eēntie nō ſunt eterne: q2 ꝙ q̇d eſt abſtrahit ab oī duratiōe: ſicut ab oī exiſtētia: iſtud aūt eſſe eſt eſſe ꝙ q̇d eſt: q2 dī eſſe q̇dditatuū: ⁊ eſſe eſſentie. ¶ Sed orit̄ diffic. q2 ab eterno fuit cā eoꝝ deus (vt patuit) per modum forme exēplaris ⁊ finis: ⁊ cā ab eterno regrit effectuʒ ab eterno. ¶ Dī aūt ꝙ lʒ cauſa regrat effectū: nō tñ in eodem eſſe: ſicut cā nec̄ia nō regrit effectū neceſſariū: nec cā pᵒ exiſtens effectū formalē aut finalē ſic exiſtētē: ⁊ ita nec durātē. ¶ 2ª diffi. q2 oē qḋ eſt: aut eſt factū: aut eternū: ſm diuiſionē antiq̄ꝝ phoꝝ. Et iō cū ille q̇dditates in tali eſſe non ſint facte: vt patuit opʒ ꝙ ſint eterne. ¶ Dicit̄ aūt ꝙ iſta diuiſio phoꝝ fuit exiſtentiū tm̄: illa aūt non ſunt exiſtētia. ¶ Sʒ remanet dubiū. ſi eſt icōueniētius ponere mundū eternū in eſſe eſſentie. ſicut poſuit ille q dī doctor magnus: q̄ ipſum eternuʒ in eſſe exñtie: ſicut poſuit phs. ¶ Dicebat aūt q̇dā doctor emulus pdc̄is: ꝙ ſic: q2 ille ponit eternitatē nō ſolū q̄tū ad ſpēs: imo etiā quo ad indiuidua. Ariſt. aūt nō niſi quo ad ſpēs generaᵇⁱˡⁱᵘᵐ ⁊ corruptiᵇⁱˡⁱᵘᵐ. ¶ Jſtud tñ nō valʒ: q2 nō currit ceteris paribus. vñ plus eſt ponere pauca in actu q̄ multa in potentia: cum infinita ſint in potentia: ⁊ finita in actu: ⁊ iō plus eſt ponere ſpecies in actu eternas: q̄ ſpecies ⁊ indiuidua in potentia: ſicut poſuit ille doctor.

Determinatio propria.
Quidditates ſm eſſe eēntie non eſſe eternas.
Duᵐ nōnda.
De coexigētia effectᵘ ad cāʒ ſuas notantur.

B

Quidditates vt ſic nec eterne nec facte.

Conſidera an ſit Henricus an Aureolus.
Conſidera an ſit varo an Ockam.
Opi. Ariſ. ad mentem.

C

Decimuſoctauus articulus eſt. ſi ille q̇dditates in tali eſſe ſunt neceſſarie.

¶ Dicūt aūt aliqui ꝙ ſic: q2 q̄cq̇d preuenit oēʒ creationē: vt ſic, eſt neceſſariū: cū ipſa ſit pma cōtingēs opatio. Jſte autē q̇dditates in tali eſſe preueniunt oēm (vt patuit) creationē. ¶ Sed ɔtra illud arguit̄ q̄druplr. ¶ Primo: q2 ſolus deus eſt neceſſe eſſe: cum dicat Apls. pᵃ ad Thimo. 6°. c. ꝙ ipſe ſolus hʒ imortᵃˡⁱᵗᵃᵗᵉᵐ: ⁊ accipit imortalitatē pro vera neceſſitate ⁊ incōmutabilitate: ſm beatū Aug°. ¶ 2°. q2 illud qḋ eſt neceſſe eſſe: nō pōt a cā contin̄ operante accipe eſſe. Jſte aūt q̇dditates accipiunt eſſe exiſtētie: qḋ eſt eſſe ſimplr: per creationē. ¶ 3°. q2 nullū neceſſe eē pōt deſtrui. iſta vo pñt deſtrui: q2 dūʒ exñt poſſunt ſm fidē per diuinā potētiā annihilari. ḡ nō ſunt vere neceſſe eſſe. ¶ 4°. q2 ens diuidit̄ p ɔtingens ⁊ neceſſariū: ſicut p finitū ⁊ infinitū: ſi aūt oēs q̇dditates eſſent in tali eſſe nec̄e: cum illud non poſſint amittere: tūc oē ens eſſet nec̄iuʒ. ¶ Jō dico ꝙ ſicut ille q̇dditates abſtrahunt ab oī duratione in tali eſſe: ita ab oī cōtingentia ⁊ neceſſitate: q2 nō hʒ maiorē cōtractionē modus cōtingētie ad actualē exiſtentiam q̄ modus neceſſitatis: ⁊ tñ cōſtat ꝙ cōtingentia ita ɔcernit actualē exiſtentiā: vt nullū poſſit eſſe cōtingens niſi ſit actualiter exiſtēs. ¶ Sed ɔ hāc ſniaʒ inſtat̄ q̄druplr. ¶ Primo. q2 illud qḋ eſt impoſſe nō eſſe eſt neceſſe eſſe: cū illa equipolleant: ille aūt q̇dditates in tali eſſe ſunt impoſſibiles nō eſſe. aliogn poſſent tñ remoueri. ergo ſūt ibi ſimplr neceſſe eſſe. ¶ 2°. q2 illud qḋ ita eſt ꝙ nullo mō per aliquā potētiā deſtrui pōt: vī eſſe nec̄iuʒ: ſm premiſſa. Jſte aūt quidditates in tali eſſe nullatenus deſtrui pñt: aliogn ſi deus poſſet facere angelū nō creabilem poſſet ſeipſuʒ pʋare potētia creandi. ¶ 3°. q2 oē ens: aut eſt cōtingens: aut neceſſariū: cum illa videant̄ imeᵈᶦᵃ. Et ɔſtat ꝙ in tali eſſe non ſunt contingentia. ergo ibi vident̄ ne-

Opi. aliorū.

Jmpugnatio quadruplex.

Primo ad Ti. 6.

D

Determinatio propria.
Quidditates vt ſic a ɔtīgentia ⁊ neceſſitate ſcandere.

Jnſtatur quadrupliciter.

ceſſaria. ¶ 4°. q2 omnis ſcientia eſt de neceſſarijs: ſm documēta phica: ſicut de impoſſibilibus alr ſe habere: ſcia aūt eſt de q̇dditatibus: vt patuit in illo eſſe. ¶ Ad pᵐ dicit̄: ꝙ acciᵖⁱᵗᵘʳ largo mō neceſſariū pro eo qḋ ipoſſibile eſt alr ſe habere: nō pōt h̄ negari neceſſitas: tñ proprie accepta cōcernit exiſtentiā: ⁊ tūc diuidit̄ cōtra impoſſibile nō eſſe: ſm exiſtentiā. ¶ Ad 2ᵐ. ꝙ illud eſt neceſſariū ꝙ eſt indeſtruᵇⁱˡᵉ in exiſtentia: ſicut ſupra. ¶ Ad 3ᵐ. ꝙ omne exiſtens: aut eſt cōtingens: aut neceſſarium: ſicut eternū vel tēporale: cum q̇dditas ſm ſe abſtrahat ab vtroq3. ¶ Ad 4ᵐ. ꝙ ibi accipiunt̄ neceſſaria largo modo: pro ipoſſibilibus aliter ſe habere in quocūq3 eē. ¶ Sed orit̄ diffi. q2 ꝓpoſitiones formate de q̇dditatibus in tali eſſe dicuntur nec̄e: cum ſint in nāli mā: ⁊ neceſſaria. Jſtud nō eſſet: niſi iſte q̇dditates forent nec̄e: que ſunt mā talium ꝓpoſitionū. ¶ Dicit̄ ꝙ ſunt nec̄e non acciᵖⁱᵉⁿᵈᵒ neceſſitatem pro modo poſitiuo neceſſitatis: ſed pro ſola carentia contingentie.

E

pmo poſt. c. 7. metha.
Solutiones notande.
Neceſſarium duplex.

Nota bene.

F

Decimuſnonus articulus eſt ſi q̇dditates reꝝ creabiliū ſunt de ſe indeterminate ad eſſe: ⁊ nō eſſe modo exiſtētie.

¶ Dicūt aūt aliqui: ꝙ imo ſunt determinate de ſe ad non eſſe: q2 de ſe nō habēt eſſe: cū ab alio eſſe habeant. Sed illō ſtare nō pōt. Tuʒ q2 poſſunt eſſe ⁊ oppoſitū eius qḋ ineſt p ſe ineſſe nō pōt. Tum q2 per accidēs cōuenit eis non eſſe: accidit enī q̇dditati roſe nō exiſtere. Tum q2 ipſa ſunt cōtingentia nō eſſe: ⁊ ɔtingens nō ineſt de ſe. Tuʒ quia illa que ſunt determinata ad nō eſſe: dicunt̄ entia phibita. ¶ Jdeo dicūt alij ꝙ ille q̇dditates ſunt determinate ad tale eſſe: q2 tale eſſe eſt eis intrinſecū: ⁊ in re penitus indiſtinctū. Et iſtud ſtare nō pōt. Tum q2 q̇dditas creata pōt nō eſſe: ⁊ illud qḋ pōt habere vnū oppoſitū nō eſt determinatū ad ſuū cōtrariuʒ. Tum quia cuilibet creature accidit exiſtere: ſicut accidit ⁊ creari. Tum q2 omnis creatura eſt cōtingens exiſtere: ⁊ ad cōtingens predicatū nō eſt talis determinatio. Tum quia illud qḋ eſt determinatū ſimplr ad aliqḋ: neceſſario eſt ſub illo: aliogn nō eſſet ſic determinatū: ſicut h̄ loquimur: nulla aūt q̇dditas creata eſt neceſſe eſſe. ¶ Et cōfirmatur: q2 ꝓpoſitio in qua paſſio de ſubiecto dī eſt nec̄ia: q2 ſubm ad paſſionē eſt ſic determinatū. ¶ Jdeo dico ꝙ q̇dditates creabiliū de ſe ſunt indifferētes ad eſſe ⁊ nō eſſe: cum poſſint exiſtere ⁊ nō exiſtere: quāuis de facto alterū extremoꝝ inſit per accidēs ⁊ cōtingenter. ¶ Sʒ orit̄ diffi. q2 illud qḋ cōuenit talibus q̇dditatibus: ⁊ non ab alio: vī eis conuenire de ſe: ineſſe aūt eſſentie querit̄ eis nō exiſtere: ⁊ iſtud nō habent ab alio: cum deus nō ſit pnᵐ nō eſſendi. ¶ Dicit̄ aūt ꝙ illo mō nō eſt negandū qn cōueniet eis eo mō quo pʋatio conuenire pōt de ſe: q2 nō ab alio: tñ nō p ſeipo per accidēs: ⁊ cōtingenter. ¶ 2ª diffi. q2 illud qḋ conuenit alicui ab eterno vel ſaltē ſine pncipio, ⁊ ab alio: nō dī ei cōuenire cōtingenter: cum nō inſit per actū cōtingentem: nō eſſe aūt illis q̇dditatibus cōuenit ſine pncipio illius nō eſſe: ⁊ nō ab aliquo. ¶ Dicit̄ aūt ꝙ illa aſſumpta regula habet veritatem in poſitiuis: ⁊ nō in pʋationibus contingentiuʒ: que ſunt eterne: cuʒ ipſa contingentia nō ſunt eterna: ⁊ ideo pʋationes ipſe ſunt cōtingentes. ¶ 3ª diffi. quia ſi priuationes iſte ſunt ab eterno. i. ſine pncipio ɔtingentes: tūc ab eterno poterunt nō eſſe: cum omne cōtingens dū eſt cōtingens poſſit nō eſſe: ⁊ ſuum nō eſſe eſt poſitio cōtingentis ſibi oppoſiti: cum remotio priuationis ſit poſitio poſitionis: ⁊ ſic omne ɔtingēs potuit eſſe eternū. ¶ Dicit̄ ꝙ illa deductio hoc videt̄ oſtendere: ⁊ tunc eadeʒ rōne de omni cōtingente q̄tūcūq3 indiuiᵈᵘᵒ. ¶ 4ª diffic. quia ſi per hoc tales q̇dditates ſunt ad eſſe ⁊ nō eſſe indiffe-

Opi. aliorū.

Jmpugnatio.

Alia opi. aliorum.

G

Determinatio propria.
Ad eē ⁊ non eſſe q̇dditas creati indifferens ⁊ ſeꝗtur.

H

Duᵐ nōnda.
Nota qḋ qrit.

Nota bene.

Nobilis regᵘ. Cōſidera m.

I

Nota reſolu‑
tum.5.ingeni
oſum vbiqꝫ.
Nõ qõlz i cre
aturis indiffe‑
rens ad eſſe ⁊
non eſſe.

rentes:qꝛ poſſunt eſſe ⁊ non eſſe:eadeꝫ ratione actuales exiſtentie:cũ poſſint exiſtere ⁊ nõ exiſtere. ¶ Dicitˀ aũt ꝙ lꝫ aliа rõ formalis que abſtrahit ab exiſtentia ſit indifferẽs:tñ ipſe modus ꝓprius exiſtẽtie nõ eſt indifferens:cũ ipſe cõtradictorie opponatˀ nõ exiſtẽtie.Et ideo cũ ea poni nõ põt:ſed remanet dubiũ:qꝛ qcũqꝫ modus detur/ille põt eſſe ⁊ nõ eſſe:cũ nõ ſit neceſſe eſſe. ¶ Dĩ aũt ꝙ nõ põt eſſe ⁊ nõ eſſe ꝗ̃tũ ad iſtũ modum:qꝛ ille modus nõ manet ſub nõ eſſe:niſi terminatiue aut obiectiue:vt ſupra fuit oſtenſum.

Cõclo 4ª.

Uigeſimus articulus eſt:ſi ille qdditates poſt ſuã creationẽ:dĩnt a ſuo eſſe exiſtẽtie.⁊ ponuntˀ h̃ quatuor cõcluſiones. ¶ Quarũ prima eſt:ꝙ qdditates poſt ſuam creationẽ diſtinguuntˀ a ſua exñtia diſtĩctiõe ab aĩa noſtra nõ fabricata:qꝛ qñcũqꝫ aliqd eſt in potentia ad duo oppoſita:illud non põt eſſe

K

idem cum aliquo illoꝝ:alioqñ vnũ oppoſitũ eſſet in potentia ad reliquũ.qdditas aũt creabilis eſt in potentia ad eſſe:⁊ nõ eſſe:cũ poſſit eſſe ⁊ nõ eſſe.Et ſi dicatˀ ꝙ eadẽ rõne ꝓbaretˀ ꝙ exiſtentia dĩt a ſuo eſſe:⁊ põt eſſe ⁊ nõ eſſe.dicitˀ ſicut ſupra.ꝙ exiſtentia ſm̃ ꝓpoſitũ modũ nõ põt nõ exiſtere:nec deſtruitˀ:ſicut illud qđ amittit eſſe:ſed ſicut illud qđ amittitˀ ab illo qđ vadit ad nõ eſſe. ¶ 2ª ꝯcluſio/ꝙ iſta diſtinctio non eſt realis:qꝛ ibi nõ eſt ſtricte realis diſtinctio vbi nõ eſt res ⁊ res:h̃ aũt non eſt realitas ⁊ realitas:qꝛ ſi eſſentia:vt preſcindit ab exiſtentia/eſt res:tunc in puro eſſe eſſentie foret reſpectiuis. ¶ Et cõfirmatˀ:qꝛ ꝑus per diuinã potentiã poteſt fieri ſine poſteriori:nulla aũt eſſentia ſine exiſtentia fieri poteſt.illa v̾o aſſumpta intelligitur in realr diſtinctis.

Non bene.

Eſt nõ realr
nec eſſentialr
nec formalr ex
nã rei exiſ‑
tiã ab eſſentia
diſtinguit.

¶ 3ª ꝯcluſio/ꝙ illa diſtinctio nõ eſt eſſentialis:qꝛ talis diſtinctio nõ eſt niſi inter duas eſſentias.eſſentia aũt ⁊ exiſtentia nõ ſunt due eſſentie:qꝛ cum quelibet eſſentia habeat ſuam exiſtentiã:tũc vna eſſentia argueret duas eſſentias. ¶ 4ª ꝯcluſio/ꝙ illa diſtictio nõ eſt formalis:

L

qꝛ eſſentia exñs nõ differt a ſeipſa nõ exiſtente qdditatiue:vt patuit:⁊ tñ differt per exiſtentiã. ¶ Sed oritur dif.qualis diſtinctio eſt illa nõ fabricata ab aĩa:ſi non eſt realis neqꝫ formalis. ¶ Dĩ aũt ꝙ illa diſtinctio eſt modi intrinſeci a formali rõne:qꝛ modus eſt qui nõ variat rõnẽ formalẽ:⁊ eſſe in actu ⁊ potẽtia nõ differt niſi ſm̃ aliũ ⁊ aliũ modum eſſendi. ¶ 2ª dif.ſi ille modus eſt accidẽs ipſius eſſentie. ¶ Dicitˀ aũt ꝙ non:qꝛ ſubã preexiſtit ſuo accidenti:ſicut cauſa ſuo effectui:⁊ tñ eſſentia nõ põt preexiſtere exiſtentie:cum per ipſam formaliter exiſtat.Et ideo ꝙ exiſtentia reducatˀ ad genus eſſentie:ſicut indiuidualis proprietas reducitur ad ſpeciem:animus hecceitas aut quãtitas virtutis:aut inten° caloris eſt de ipſius genere ⁊c.

Du° nõnda.
Diſtinctio exi
ſtentie ab eſſẽ
tia eſt modalis.

M.l.ſuben.
Modus exiſ‑
tie nõ accidẽ
eſſentie.

M

¶ Queſtio.IX.

Nona queſtio fuit. Utrum chriſtianus ſufficiẽter in theo° inſtructus:poſſit defendere articulũ creationis:cõtra aduerſarios veritatis ꝗ̃tũcũqꝫ ꝑitos. ¶ Et arguitˀ ꝑmo ꝙ nõ:qꝛ cõmunis cõceptus fuit apud phõs:ꝙ ex nihilo nihil fit.Sꝫ ille articulus ponit ꝙ aliqd fuit factũ ex nihilo per diuinam potentiam.ergo ille articulus eſt contra cõmunem animi conceptuꝫ. Illud autẽ qđ eſt cõtra cõmunem conceptuꝫ defendi nõ põt cum ſit contra rõnem. ¶ Sed contra.quia catho^ci^ firmiter tenent ꝙ deus poteſt aliquid de nihilo creare:ſi aũt nõ poſſent hoc defendere:nõ poſſent h̃ firmiter tenere:cũ poſſent cõuinci:⁊ ꝑ ꝯñs ab illa veritate diuelli.

1.phy.⁊ alibi
ſepe.

Circa iſtã qõnẽ ꝑ negociãdũ eſt circa v̾boꝝ ſignificationẽ. Et 2° circa rerum inueſtigationem.

Prim° artic.
terminoꝝ decla
ratione.

Quantum ad ꝑmã partem ſunt quatuor termini poſiti in titulo qõnis. Primus eſt: chriſtianus ſufficienter in theo° inſtructus. ¶ Scđs eſt: poſſe defendere. ¶ Tertius eſt:articulus creationis. ¶ Quartus:aduerſarius veritatis quãtũcũqꝫ peritus.

N

Quo ad ꝑ^m^ terminũ:per chriſtianuꝫ ſufficienter inſtructũ intelligo hoĩem fidelem nõ inſtructũ fide tñ:ſed etiã vigentem nãli ratione:⁊ ſufficientia in ſcientia naturali:vt ſit potens in diſputatione. ¶ Quo ad 2^m^ terminũ per poſſe defendere:intelligo poſſe reſpõdere ad obiecta ne duci poſſit ad cõtradictionẽ:⁊ nõ intelligo ꝙ poſſit per hoc demõſtrare:cũ h̃ nõ pertineat ad defenſionẽ. ¶ Quo ad 3^m^ terminũ:per articulũ creationis:intelligo illã veritatẽ creditã quã deſcribit btũs Petrus in ſuo artic° dicẽs:creatorẽ celi ⁊ terre. ¶ Quo ad 4^m^ terminũ:per aduerſariũ veritatis:intelligo phõm emulantem contra fidem veram:ſicut fuit Porphyri° militãs contra chriſti apoſtolos:⁊ eius diſcipulos.

Chriſtian° ſuffi
ciẽter inſtruct°
quis?
Poſſe defen‑
dere qd?
Artic° creati‑
onis quis?

Aduerſarius
veritatis quis?

O

Circa ſcđam partẽ qõnis inſiſtendo erga rerũ inueſti^ca^:ſunt duo ꝑncipalr facienda:qꝛ ꝑmo videnduꝫ eſt.ſi iſte articulus poteſt defendi.ſcđo videbitur ſi poteſt demonſtrari.

2° artic° rex in
ueſtigatione.

Quantum ad ꝑmã partem:dicunt aliqui ꝙ illa que ſunt a nobis credita in fide catholica nõ poſſunt defendi a fidelibus ꝗ̃tũcũqꝫ doctis in theo°:qꝛ cũ rões phõꝝ ꝓcedãt ex ſenſitiuis:nullus cõtra talia reſiſtere põt.que ſunt euidentia. ¶ Sed cõtra iſtud arguitˀ quadruplr. ¶ Primo.qꝛ oĩs rõ facta contra veritatẽ peccat:cũ verũ nõ cõcludat:⁊ tunc aut peccat in mã aut in forma.ſi in mã:tunc põt negari altera premiſſarũ:cũ nõ ſit per ſe nota:eo ꝙ falſa.ſi in forma:tunc ſciens logicam põt cognoſcere illũ defectũ ⁊ negare cõcluſionẽ. ¶ 2°.qꝛ oĩs rõ euidẽter cogens quẽcũqꝫ ꝓcedit ex ꝑ ſe notis:aut ex demõſtratis:cũ in alijs non ſit euidẽtia:ſed nullũ falſuꝫ põt eſſe per ſe notũ:aut demonſtratũ:tunc enĩ eſſet cognitũ aut ſcitũ.ergo falſuꝫ qđ eſt cõtra fidẽ:nõ põt oſtendi per rõnem cogentem. ¶ 3°.qꝛ oĩs deductio apparẽs:aut eſt ꝓbabilis:aut demonſtratiua:aut ſophi^ca^.ſi ꝓbabilis:nõ cogit.ſi ſophi^ca^ nõ ligat doctũ.ſi demonſtratiua:eſt ex veris:⁊ ſic nũꝗ̃ ſequitˀ cõcluſio falſa. ¶ 4°.qꝛ omnis deductio cogens intellectũ neceſſitat ipm̃ ad aſſentiendũ ſue ꝯcluſioni:alioquin nõ eſſet cogẽs:ſi ergo deductio aliqua contra fidem eſſet cogens:neceſſitaret intel^m^ noſtrũ ad diſcedenduꝫ a fide:qđ abſit. ¶ Jõ dico ꝙ lꝫ fides ſit ſupra rõnem:nõ tñ eſt cõtra rationẽ:alioqñ multum vilificaretur:cum vna veritas alteri non ſit oppoſita. ¶ Sed oritur diffi.qꝛ ſolutio dubitationũ eſt manifeſtatio dictorum. Ideo qui bene ſoluit oĩa obiecta vĩ ſufficiẽter declarare ſuũ intentũ:⁊ tũc ſi theologus poteſt obta ſoluere:poſſet per ꝯñs oẽm veritatẽ que tranſcẽdit noſtrã facultatẽ. Dico ꝙ nõ ſufficit ad ꝓbandũ intentũ ſoluere illa que obijciuntˀ:ſicut tenẽs ꝙ aſtra ſunt paria põt ſoluere ad oppoſituꝫ:qꝛ valide rões fieri nõ poſſunt:tñ nõ poteſt oſtendere ſuum intentuꝫ ex hoc:alioqñ oẽ illud contra qđ nõ poteſt fieri demõſtratio:eſſet demõſtratũ. ¶ 2ª diffi.qꝛ ille qui ſufficienter reſpondet ex h̃ oſtẽdit ꝙ dictũ nõ includit repugnantiã:cũ afferat oĩa impoſſibilia que adducuntˀ. Et ideo cum in diuinis ſit de facto qcqd nõ includit repugnãtiã:pro eo ꝙ in perpetuis nõ differt eſſe ⁊ poſſe:ille qui ſufficienter rñdet circa obiecta:videtˀ ſuũ propoſitũ demonſtrare. ¶ Dĩ aũt ꝙ ſoluens ꝑfecte oſtendit ꝙ dictũ ſuũ non includit repugnantiã arguitã:ſed nõ oſtendit ꝙ nulla repugnantia poſſet induci:aut ineſſe:quãuis ignoretur a nobis. ¶ Dico ergo ꝙ lꝫ veritas fidei nõ poſſit a nobis euidẽter demonſtrari:tñ põt a nobis ſufficienter defendi:qꝛ ad hoc fuerunt maxĩ ſancti doctores contra hereticos ⁊ infideles

1° pars.

Epl.alioꝝ.
Impugn° 4r
fortiſſima.
Uide Sco.in
plo.vtroqꝫ ⁊
in.3.in mã de
fide.

P

Determinatio
propria.
Eſt ſupra rõnẽ
nõ cõtra rõnem eſt
fides.
Dubia curio‑
ſa.
A l.manife‑
ſtando.

Q

3.me.t.c.2.
Soluere obta
nõ inferre al‑
terã ptẽ fore
veram.

A.Lauſane.

3.phy.t.c.32.

Reſolutio 1°
partis.

A

infideles:⁊ nullus dz niti ad ĩpoſſibile.vñ multũ vilificant fidẽ catholicã qui eã ita fragilem ponũt:vt nõ valeat fidelis cõtra rationem humanã defendere.

Duo difficilia declarãda per ꝑmi articuli ꝑmã pte clarꝰ ꝛ elucidanda.

Circa defenſionẽ illius articuli occurrũt duo ꝑncipalia. ¶ Quoꝝ ꝑm̃ eſt.qualr̃ deus põt de nouo creare aliqd ſine ſui mutatione. ¶ Scõa dif.eſt qũo poteſt deus aliquid facere de pura negatione.

ꝑª pticula. Achilles philoſophoꝝ. Uide.8.phy. in te.⁊ com.⁊ alibi ſepe. Actionem in agẽte eſſe:alr̃ no [illegible] achilles.

Quantum ad ꝑm̃ difficile.dicit btũs Aug.ꝑmo de tri.ꝙ deũ ſine ſui mutatione innumerabilia facientẽ plene intueri difficile eſt.illa autem difficultas ꝓuenit ex illa vulgata phoꝝ rõne:qui ſic arguebãt.omne agẽs qđ tranſit de ocio ad nouiter agẽdũ mutaẽ in tali tranſitu:cũ alr̃ ſe habeat nunc q̃ꝫ ꝑus:ſed ſi deus ex tẽpore creauit:ſicut dicit articulus:⁊ ab eterno vacauit a creatione tranſiuit de ocio agẽdũ.ergo eſt mutatꝰ.illa aũt rõ ſupponit ꝙ actio ſit in agẽte. ¶ Tũ qꝛ nullũ ſubm mutatur de ꝑuatione ad formã niſi talis forma ſit in tali ſubiecto formalr̃:aliogn nõ mutaẽ formalr̃.ħ aũt ſupponiẽ ꝙ agens mutatur de ocio ad agendũ:ſicut de ꝑuatiõe ad formã. ¶ Tũ qꝛ deus dĩ de nouo agens denoiatione extrinſeca vel intrinſeca.ſi intrinſeca habeẽ ꝓpoſitũ:qꝛ actio eſt formalr̃ in eo.ſi extrinſeca:nulla ſequitur in eo mutatio:⁊ ita de quolibet alio agente.vñ habeẽ documẽtũ ꝙ cõmunis ſnĩa phoꝝ fuit ſm̃ beatũ Augᵐ.11.de trini.

B

Deũ de nouo mundũ creare abſqꝫ ſui mutatiõe poſſe. c.4.⁊ inde. Deũ de nouo agere q̃lr̃ intelligi debet. Uide.1.di.1.

¶ Et tunc dĩ ad rõnẽ illaꝫ cõmuniter ꝙ deus de nouo diciẽ agens denominatione extrinſeca ⁊ nõ itrinſeca. Et iõ nõ eſt mutatus in ſe. Et cũ dĩ ꝙ tranſit de ocio ad agẽdũ,veꝝ eſt denoiatione extrinſeca. ¶ Sed oriẽ dif.quid eſt denoiatio extrinſeca.Dĩ aũt ꝙ qñ ſubiectũ denominaẽ a ꝑfectione vel entitate quã in ſe habet formalr̃:diciẽ denominatio intrinſeca.qñ aũt denominaẽ ab entitate quã in ſe non hꝫ formalr̃:tunc diciẽ denominatio extrinſeca:ſicut actio diciẽ humana:nõ ꝙ formalr̃ ſit in ea humanitas:⁊ illo mõ diciẽ diuina creatio:⁊ deus creans ex tẽpore:intrinſece aũt diciẽ deus ſapiens aut bonus. ¶ Scõa diffi.qꝛ ois denominatio extrinſeca videẽ fieri per hoc ꝙ ſubꝫ denominatũ hꝫ aliquã habitudinẽ ad formaꝫ denominantẽ:qꝛ ſi actio hominis nõ haberet habitudinẽ vel ordinẽ ad hominẽ plus q̃ꝫ ad angelũ:nõ eſſet plus humana q̃ꝫ anᶜᵃ:⁊ ita ſi deus hꝫ habitudinẽ ad creationem a qua ſic denominaẽ:vt eadẽ difficultas ſit de illa habitudine noua:ſicut fuit ꝑus de creatione.Dicit aũt ꝙ illa ſola eſt extrinſeca denominatio in qua nulla poniẽ realis habitudo:qꝛ ſolũ illud ſubiectũ eſt incõmutabile.Et dĩ actio diuina per ſolã habitudinẽ nouã creature ad deũ.

Duꝰ curioſa circa dicta dis bene.

C

Denoiatio intrinſeca extrinſecaqꝫ quid.

In denoiatione extrinſeca nõ eſſe habitudineꝫ ſubi ad formam realẽ cõſideratũ.

¶ Tertia diffi.qꝛ ois denominatio eſt ad placitũ:ſicut nominis impoſitio:⁊ tñ deus eſt creator in re circũſcripto noſtro placito.Et iõ nõ videẽ creator eſſe:per denominationẽ extrinſecã.Diciẽ aũt ꝙ lꝫ deus dicatur eſſe creator ad placitũ:ſicut omne dici.Sed illud qđ intelligimus per illã denominationẽ eſt reale.illud aũt ꝑ hoc intelligimus nõ niſi ꝙ creatura eſt a deo in ſe manente vniformiter. ¶ Quarta diffic.eſt:qꝛ lꝫ forte deus poſſit dici creator denominatione extrinſeca:tñ ipſe eſt in ſe formalr̃ terminus dependentie creature ad deũ:cũ illa nõ poſſit habere aliquẽ terminũ creatũ:⁊ tñ ex creatione nouiter dĩ eſſe terminus:⁊ ſic mutatus. Dĩ aũt ꝙ ſicẽ creare nõ eſt formalr̃ in deo:ſed per hoc itelligo ꝙ creatura eſt ab eo:ita nec terminaẽ cũ nõ ſit eternũ:nec neceſſariũ ſed per hoc intelligimus ꝙ relatio creature eſt ad ipſuꝫ. ¶ Quinta diffi.eſt ꝙ ſi per creare non intelligimus aliud niſi ꝙ creatura eſt a deo:aut ꝑ terminare niſi ꝙ creatura eſt ad ipſuꝫ:tũc oĩno erit idem creare ⁊ creari.cũ creari nõ ſit niſi eſſe a deo per hunc modum ⁊ terminare eſſe ad deũ.Diciẽ aũt ꝙ actus creationis hꝫ

D

Argumentum ſolũ in.q.ꝑcedentibus. Nota bene.

Nec creare nec creationẽ terminare formalr̃ eẽ in dõ

duplicẽ habitudinẽ:vnaꝫ ad deum:⁊ ſic diciẽ creatiue. Et aliã ad creaturã:⁊ ſic diciẽ creari:⁊ ꝓpter illam duplicẽ habitudinẽ dicunẽ extrema ꝯdictiõis de illo actu vt creare repugnet creature ⁊ nõ creari:⁊ ecõ creari deo ⁊ nõ creare. ¶ Sexta diffi.ſi per illũ actũ creationis:q eſt in creatura:deus referẽ realr̃ ad eã. Dicũt qdam ꝙ ſic:qꝛ eſt deus creature creator per ipſaꝫ:eſſe aũt alicuiꝰ eſt referri ad ipſuꝫ. ¶ Iſtud aũt nõ intelligo:tum quia effectus formalis nõ poteſt eſſe ſine ſua cã formali:cuꝫ omnis cauſa formalis ſit itrinſeca ſuo effectui:vt pꝫ inductiue.Et ideo cũ cã formalis illius relationis nõ ſit in deo:nõ põt habere eius eſſe relatiuũ:qđ eſt effectus formalis ipſius:tuꝫ qꝛ nulla forma cõmunicat ſuũ eſſe niſi ſubõ in quo eſt forma:cum informãdo actuet:ſed talis forma relatiua nõ eſt in deo formalr̃.ergo nõ cõicat ſibi ſuũ eſſe relatiuũ.Ulterius ſi deus haberet eſſe quod ꝑus nõ habuit:nõ itelligiẽ qn eſſet mutatus. ¶ Septia diffi.eſt.qꝛ deꝰ eſt creator vere in re:⁊ hꝫ eſſe vere creator:⁊ illud eſſe nõ habet a ſe:tunc.n.crearet ſe:⁊ per ꝯñs eſſet ad aliud.Sed oẽ eſſe ad aliud eſt relatiuuꝫ ex 7ᵒ de tri.ergo deus hꝫ hoc eſſe relatiuũ.Dĩ aũt ꝙ deus eſt creator in re:⁊ per hoc itelligimus ꝙ creatura eſt ab eo tñ:⁊ ideo creare eſt eſſe ad aliud:⁊ non deo ſꝫ creature:lꝫ deus ſic extrinſece denomineẽ.Et ſi dicaẽ quare non põt ita deus referri extrinſece:ſicut denominari extrinſece denominatione extrinſeca.Diciẽ aũt ꝙ denominari eſt ad placitũ:ſicut imponere nomẽ:⁊ iõ põt imponi nomen ei per qđ eſt ſolũ in creatura referri:aut realiter eſt in re:⁊ nõ mutaẽ a voluntate. ¶ Octaua diffic.ſi ex hoc ꝙ deus creat de nouo acqrit relationem rõnis ad creaturã.Dicũt ꝙ ſic:qꝛ lꝫ repugnet ei habere reᵐ realẽ de nouo ne muteẽ:nõ tñ reᵐ rationis noſtre:per quem in ſe nõ mutatur.Iſtud tamen nõ põt ſtare.tum qꝛ deꝰ creauit anteq̃ꝫ eſſet ratio noſtra a ꝑncipio per quã fabricanẽ iſti reſpectus rationis.Tum qꝛ realia ſunt que remanent circũſcripto omni opere rõnis:⁊ deus realiter creat.Et ideo nõ video aliquẽ reᵐ rationis eſto ꝙ eſſet poſſibilis. ¶ Nona diffi.qꝛ cum diuinus intellectus ſit potẽs ad fingendũ reſpectus rationis in ſe plus q̃ꝫ creatus.nõ videẽ incõueniens:ſi ponamus ad creationem requiri reſpectus rõnis diuine:⁊ iſti preueniunt ipſam creationẽ. ¶ Diciẽ aũt ꝙ fingere reſpectus tales rõnis nõ ꝓuenit ex potentia:ſed ex impotẽtia itellectus creati:qui nõ valꝫ apprehendere rem oẽm:ſicut eſt in ſe. Et ideo fingit que nõ ſunt:qꝛ cum intellectus diuinus oĩa intuitiue cognoſcat:ſicut in ſe ſunt:ideo nõ indiget talibus figmentis:⁊ q̃uis ibi eſſent nihil facerent ad ꝓpoſituꝫ. ¶ Decima diffi.qꝛ cum dicimus ꝙ deus eſt creator ex tẽpore:hoc qđ intelligimus per iſtud nomen creator:aut intellige aliqd qđ eſt in deo formalr̃ tñ:aut tñ in creatura:aut in vtroqꝫ:aut in neutro.Si ꝑmo mõ:nõ põt eſſe verũ:qꝛ deus eſt neceſſario:⁊ eternalr̃ qcqd eſt in ſe:⁊ nõ ſic eſt creator. Nec 2ᵒ:qꝛ deus eſt aliqd qđ eſt tñ creatura:illa eſt falſa:aliogn deus eſſet creatus:cum qcqd eſt in creatura ſit creatum. Nec 3ᵒ.qꝛ ſi deus eſſet vtrũqꝫ:tunc deus eſſet aliqd qđ eſſet partim creatum:⁊ partim increatũ. Nec 4ᵒ mõ eſt dare:qꝛ tunc deus non eſſet qd creatũ nec increatũ.Et ſic nullo mõ.Dĩ autẽ ꝙ illud dꝫ intelligi:cũ dĩ creator de nouo:totũ hoc eſſe in creatura q̃ꝫtũ ad intrinſecũ:lꝫ q̃ꝫtũ ad extrinſecã denominatione dicatur deus creator:nõ qꝛ deus eſt creator formaliter:ſed qꝛ dei:hoc eniꝫ dat itelligere denominatio extrinſeca. ¶ Undecima diffi.qꝛ qcqd eſt deus in re totũ eſt neceſſariũ ⁊ eternũ:ergo creator eſt qd neceſſariũ ⁊ eternũ.Sed deus eſt omne neceſſariũ ⁊ eternũ eternalr̃:⁊ neceſſario.ergo deus eſt creator eternalr̃ ⁊

E

Actũ creationis habitudinem duplicẽ importare.

Opi. aliorum quã reprobat Deũ nõ referri realr̃ ad creaturã oſtẽdit de q̃ in ꝑmo.

F

A.l.[illegible]

Eũ denoiarꝭ extrinſece a creare:non tñ referri deum.

Op.cõia.

G

Sicut nec realer ſic nec rõnis reſpectuꝫ creare in deo ponere.

Fingere reſpectus rõnis eſt imꝑfectionis in nobis.

H

Deũ creatorẽ de nouo eſſe qd importet.

I

Nō q̄cq̄d eſt dei ſʒ q̄cq̄d ē de⁹ in re eſſe neceſſariū.

neceſſario. Dicit̄ aūt ꝙ q̄cq̄d eſt deus in re eſt ſūme neceſſario eſſe: ſed nō q̄cq̄d eſt dei: cū omnia cōtingentia ſint dei. qn̄ ergo dicimus ꝙ eſt creator in re. per illā locutionē nō intēdimus niſi ꝙ creatura eſt dei: ⁊ arguit̄ in re de⁹ nō eſt creator. ¶ Duodecima diſ. q2 hoc ꝙ dico creator ſm ꝙ de deo ꝑdicat̄: nō eſt eternū: ⁊ incōmutabile: aliogn̄ deus nec̄cio foret creator: ſed de⁹ eſt creator. ḡ deus nō eſt incōmutabilis ⁊ eternus. vel ſic: creator eſt cōtingens. de⁹ nō eſt cōtingens: ergo deus nō eſt creator. maior ꝓbat̄: q2 ſi creator eſt q̄d neceſſariū eſt eternū: ⁊ omne tale eternalr̄ dī de deo. Dicit̄ aūt ꝙ qn̄cūq3 eſt aliqua ꝓpoſitio ſm denominationē extrinſecā

Modus vocādi de ꝑdicatis extrinſeca.

que reducit̄ ad obliquū: tunc eſt intelligēda q̄ntū ad illō qō per talē ꝓpoſitionē intēdim⁹ ſignificare. Et iō cū dr̄ in iſtis ſyllogiſmis. de⁹ eſt creator. tm̄ valet ac ſi dicer̄ creatura eſt dei: ⁊ tūc nō eſt ibi forma ſyllogiſtica: quia termini mutant̄.

K

¶ Decimatertia diſ. q2 ſicut oīs negatio eſt nota diſtinctionis inter ſubm̄ ⁊ predicatū: ita oīs affirmatio eſt nota idētitatis: cū talis ꝑdicatio dicat h̄ eſſe illud: ⁊ illo mō quo fit affirmatio aſtruit̄ idētitas: ſʒ cū dicit̄: deus eſt creator realr̄ affirmat̄ de ipſo aliquid qō nō eſt in eo formalr̄: qō non pōt eſſe niſi creatura: ḡ talis creatura hʒ idētitatē realē cū deo: qō nō videt̄. Dī

Affirmatio duplex.

aūt ꝙ cū oīs affirmatio ſit nota realis idētitatis: ſi realr̄ affirmet̄: nō eſt negāda realis idētitas inter deū ⁊ creaturā. Sed illa vnitas ſiue idētitas eſt identitas ordinis realis. ¶ Decimaquarta diffi. q2 ſicut illa affirmatiua verificat̄ ſm denominationē extrinſecā: ita illa negatiua verificat̄ ſm denoiationē itrinſecā: deus nō eſt creator cū eius ꝯtradictoria ſm eandē denoiationē ſit falſa: ſed veritas denoiationis intrinſece eſt preſtantior cum ſit in recto ⁊ formalis. ergo verior eſt illa. deus non eſt creator. q̄ illa. deus eſt creator.

L

Verificatio ꝓpōnū vā: ſed ꝯſidera.

¶ Dī aūt ꝙ verificatio ꝓpoſitionū eſt ſm intētionē loquētiū: ⁊ q2 ſic loquētes intelligunt per illā denominationē extrinſecā veritatē intrinſecā: ideo verificat̄ ſimilr̄: nec oppoſita admittit̄: ne iſta falſa putet̄. ¶ Decimaquinta diſ. q2 quācūq3 aliqua duo ita ſe habēt ꝙ vnū dī de alio ꝑdicatione dicēte. hoc eſt h̄, īpoſſe eſt ꝙ vnū illoꝝ ſit extrinſecū alteri: nō enim videt̄ capere intellectus ꝙ hoc ſit illud: ⁊ tm̄ nō ſit illud ei intrinſecū. Sed creator dī de deo predicatione: que dicit: hoc eſt hoc. non ergo verificat̄ extrinſece. Dī aūt ꝙ eſſe hoc illud: eſt nota alteri⁹ idētitatis: ⁊ hec vt patuit: eſt idētitas ordinis: ⁊ vlterius talis predicatio nō ſolū eſt in eſſentialibus ſʒ in accidētalib⁹: ⁊ in reſpectiuis. ⁊ h̄ intelligit̄ per hoc eſſe hoc: huiꝰ ſm premiſſa.

Hoc eſſe hoc ꝯtingit multipliciter ex pōt 5. ⁊ 6. ꝓphī.

M

¶ Decimaſexta diffi. q2 lʒ ſimplr̄ dicat̄ mutatū illō qō ſe hʒ alr̄ nūc q̄ ꝑus ſʒ mutationis diffōnē: tm̄ ꝑus dicit̄ mutari aliq̄d qō eſt aliud nūc q̄ prius. vel aliq̄d ꝙ non fuit prius: q2 alr̄ ſe habere: ꝑtinet ad variationē reſpectus: ⁊ aliud eſſe ad variationem ſube vel nāe: ſed deus ex actu creationis incipit eſſe qō nō fuit ꝑus: q2 incipit eſſe creator cū ꝑus creator non fuit: ḡ mutatus eſt: plus q̄ ſi actū recepiſſet. Dī aūt ꝙ deus non incipit qō non

De⁹ nō icipit eſſe formalr̄ qō ꝓd nō fuit realiter. Arr. ꝓbē. quē bñ ꝓbat.

fuit: ſed q2 ſic denoiat̄ ac ſi acciperet hoc eſſe: ⁊ ſi dicat̄ ꝙ in re incipit eſſe creator: tunc eſſe ibi accipit̄ ꝓ habitudine creature ad deū. ¶ Decimaſeptima diffi. q2 impoſſibile eſt ꝙ aliq̄d tranſeat de ꝯdictorio in ꝯdictoriū qn̄ illud mutet̄. q2 tm̄ aliqui negant illā regulā: idcirco reducit̄ ad pm̄ pn̄m cōplexū. eidē ⁊ ſm idē nō poſſunt cōpetere extrema ꝯdictionis. ex ꝑmo ꝑncipio. Et iō ſi aliq̄d tranſeat ab vno in aliud: opʒ ꝙ qōlibet extremū nō inſit ſm idē: ſed ſm aliud ⁊ aliud. Sʒ vbicūq3 eſt alietas nunc ⁊ ꝑus: ibi eſt mutatio, per eius diffōnē. ergo eſt regula illa certa: q2 in euidentiſſimo ꝑncipio radicata. Sed deus dum creat entia tranſit de ꝯdictorio ad contradictoriū: q2 nunc eſt creans ⁊ ꝑus nō. ergo eſt mutatus.

N

Trāſit⁹ inter ꝯdictoria duplex. Q2 icreando de⁹ nō trāſit d̄ ꝯtradictorio vno in aliud.

¶ Dī aūt ꝙ impoſſibile eſt aliq̄d tranſire de ꝯtradictorio in ꝯdictoriū qn̄ fiat in eo mutatio de affirmatione in negationē ⁊ eꝯ. deus aūt nō tranſit in ſe de vno tali extremo ad aliud extremū. Sed denominat̄ extrinſece a nobis de nouo ac ſi trāſiſſet i ſe ſʒ ꝑmiſſa. ¶ Decimaoctaua diffi. q2 illa eſt regula vulgatiſſima: ꝙ impoſſibile eſt tranſiri de ꝯdictorio in ꝯdictoriū nulla mutatione facta in aliquo extremoꝝ: in illo aūt tranſitu non ſunt niſi duo extrema: deus ⁊ creatura: ſed mutatio nō fit circa creaturā. ergo circa creatorē. Aſſumptū ꝓbat̄: q2 illud qō eſt nūc ⁊ ꝑus nō fuit: non ſe hʒ aliter nunc q̄ ꝑus. habere enim ꝑſupponit eſſe: ⁊ q2 creatura ꝑus non habuit eſſe: ideo ibi nulla fit mutatio: mutatio. n. nō pōt intelligi ſine ꝯdictionis ſuſceptione. Cōtradictio [illegible] eſſe nō pōt niſi circa idē: ⁊ tm̄ h̄ nulla eſt identitas: ſi tm̄ purū nihil erat creatura. Dī aūt ꝙ illa mutatio intelligi nequit ſine aliqua idētitate creature i potētia ⁊ in actu: nec illa idētitas ſine aliquo eſſe in potētia.

Nota bene.

O

Ecce qō dr̄o.

¶ Decimanona diffi. q2 deus ab eterno precognouit ſe facturum mundū: ſed nō pro eterno. Et ideo illa fuit falſa ab eterno: deus pro nūc ſcit ſe facturū mundū. Et ſic ſua ꝯtradictoria vera: in illo aūt inſtanti quo mūdū creauit fuit vera illa. deus pro nūc cognouit ipſū facere mundū: ḡ eſt tranſitus de ꝯdictorio in ꝯtradictoriū aliqua mutatione facta: ⁊ nō in creatura: q2 deus ꝑus nā in illo inſtāti ꝑcognouit eā pro nūc faciendā: q̄ fiat: cū deus agat precognoſcēdo per modū artis. Et iō in illo priori non eſt facta mutatio in creatura cū nondū ſit ꝓducta: ſʒ in creatore: qō eſt intentum.

Quālr̄ creatā ſit mutatio. vī de i. 2. ⁊ i ſco. ibi. dī. 1. q. 4. ad finem.

Dī aūt ꝙ niſi ponat̄ mutatio in creatura pro eo ꝙ de nouo ꝓducta eſt in eſſe cognito pro nūc: nō bñ apparet ꝙ poſſit vitari diuina mutatio.

Hic ꝯſr̄ ali⁹ ex ſco.

P

¶ Uigeſima diffi. ꝙ deus ab eterno voluit mundum ꝓducere: nō pro eterno. Et ſic ab eterno illa fuit vera. deus pro nunc nō vult ꝓducere mūdū. Et ſic fuit tranſitus de ꝯdictorio in ꝯdictoriū: qui ſine mutatione intelligi nequit: ⁊ nō videt̄ mutatione creature in eſſe reali: q2 deus ꝑus vult ꝓducere creaturā ꝓ nūc q̄ ꝓ nunc ſit ꝓducta: cū iō ſit ꝓducta: q2 de⁹ vult: ⁊ nō eꝯ: trāſit⁹ aūt ꝯdictionis ꝑſupponit mutationē.

A. I. alio.

¶ Dī aūt duplr̄ huic rōni. vno mō ꝙ nō eſt h̄ ꝯdictio: q2 nō ꝓ eodē. alio mō ꝙ nō eſt ꝑus diuinū velle reſpectu illi⁹ creature q̄ ſuū.

Rñſio aliorū duplex quam impugnat.

¶ Primū nō valet: q2 illa ꝓpoſitio que format̄ de illo nunc: deus pro nūc vult: eadē oīno nullo mutato termino fuit falſa in eterno. ¶ Nec 2m̄: q2 omne agēs ꝑ liberū arbitrium agit precognoſcēdo ⁊ preuolēdo: qō facit: deus aūt in talibus agit ꝑ liberū arbim̄ ſm Anſel.

Rñſio ꝓpria.

¶ Et ideo dico ꝙ mutatio eſt in creatura que ꝑus accipit eſſe volim̄ per actū volūtatis diuine q̄ eſſe in ſe: de illo aūt eſſe volito alʒ opʒ dicere. ¶ Sed pro nunc inſtat̄ 4r ꝯ iſtud.

Q

Uide. 45. d. 1. ⁊ alibi. Inſtantie 4r.

¶ Primo. q2 nō vī ꝙ deus poſſit aliq̄d velle pro nūc qō ꝑus nō volebat pro nunc qn̄ ſit mutatio in volūtate diuina: ⁊ nouus actus vo^tis. ¶ Scdo. q2 oē volitum nō vī aliud ab actu diuine volūtatis: ſicut eſſe viſum a viſiōe. Et ſic ſi eſt mutatio in eſſe volito eſt mutatio in diuina volitione. ¶ Tertio. q2 h̄ eſt tranſitus realis de ꝯdictorio in ꝯdictoriū: ⁊ mutatio in eē volito eſt tm̄ rōnis: ſicut in eſſe cognito. Et iō nō vī ſufficere. ¶ Quarto. q2 h̄ eſt tranſitus talis ſimplr̄: illa aūt mutatio eſt ſm q̄d: cū eſſe volitū ſit eſſe diminutū: ⁊ ſic nō vī ſufficere.

A. I. realis.

¶ Ad pm̄ ꝙ ſicut deus de nouo creat ꝑ ſuā volūtatem ſine aliqua mutatione: ita de nouo velle pōt ſine nouo actu vo^tis: aut ſine noua ſui mutatione.

Deū de nouo velle. qō caute conſidera. Uide ſco. vbi q3. Ena rōnis 2e.

¶ Ad 2m̄: q2 eſſe volitū nō eſt formalr̄ in deo: ſicut ſcdariū obiectū: cum oīa talia ſint obiectū ꝑmam̄ que ſunt in deo formaliter. ¶ Ad 3m̄: ꝙ realis tranſitus apud opōnē intellectualē

⁊ volitiuam

A

Rūa rōgz.

⁊ volitiuā pōt ſaluari per entia rōnis que ſūt ab aīa derelicta:q̄uis nō per illa que ſunt cōficta. ❡ Ad 4ᵐ. ꝙ tranſitus ſimplr in opationibus obiectiuis pōt eſſe ſimpliciter ꝑ mutationē ſm quid ex parte obiecti:cū tales opōnes nō īmutēt ſuū obm ſimplr:ſed ſm qd tm̄.

2ᵉ particula. Caplo.8. ſieri ō nibilo ꝯtigit ꝯſidera ri quadruplr.

Quantum ad 2ᵐ difficile ꝑncipale:qualr poteſt deus aliqd facere de pura negatiōe: eſt intelligendū ſm documentū beati Anſel.in monologion:ꝙ fieri aliqd de nibilo pōt itelligi q̄tuor modis: aut ꝙ fiat de nibilo ſubiectiue ⁊ mālīter:ſicut fit forma ex māli elemēto.aut ꝙ fiat ō nibilo:ſicut dies ex nocte. aut ꝯuerſiue:vt illud qđ fuit nibil fit nunc aliqd.aut negatiue:ſicut ille qui tacet:dī loqui de nibilo:qꝛ nō loquitur de aliquo. Prio mō nō pōt fieri aliqd de nibilo:qꝛ īpoſſe eſt ꝙ nibil ſit ſubm entis:aut receptaculū vel q̄litercūqꝫ māle ꝑnᵐ. Nec tertio mō:qꝛ vnū oppoſitoꝝ nō pōt fieri reliquū:⁊ ſi hoc veꝝ eſt in alijs multo magis in ꝯ̄dictorijs. Nec q̄rto mō:qꝛ negatiue ſit vbū diminutū de nibilo:quia.ſ.nō fit de aliquo :ſicut loquiſ de nibilo tacens.Et iō ſequiſ ſcđs modus conueniens:vt fiat oīs creatura de nibilo ſucceſſiue:ſicut fit dies ex nocte qꝛ poſt nō exiſtentiā inducit deus rebus exiſtētiā:ſicut quādā lucē.

B

Qualr deus de nibilo producit?

Uide Augu. ſuper Gen.⁊ Joan.

Du⁹ curioſa circa dicta ⁊ ſunt bis dena. Nibil duplr ſumi:⁊ q̄lr ordo realis ad nibil ſit.

❡ Sed circa modū illius ꝓductionis de nibilo oriunt difficultates. Prima eſt:qꝛ illa ꝓductio de nibilo ꝑ hunc modū intel̄ᵃ:eſt realiter de nibilo:tn̄ inter ens ⁊ nibil nō pōt eſſe realis ſucceſſio:cū ordo realis requirat extrema realia:vn̄ entis ad nibil nō pōt eſſe realis reſpectus nec ordo. Dī aūt ꝙ illud de nibilo ſucceſſiuo fieri:ſicut dies ex nocte/nō pōt itelligi eſſe reale ſine reali ſucceſſione ⁊ ordine:⁊ talis ordo nō pōt eſſe ad illud nibil oino:qđ eſt nō ens:ſed bn̄ ad illud nibil qđ eſt oino nō exiſtens:qꝛ vtrūqꝫ extremū eſt ens:lꝫ ſit vnum in actu:reliquū in potētia.

C

Reſpect⁹ q̄ſdam actuales nō requirere termios.imo nō ſtare cū terminis in actu.

❡ 2ᵃ diffi.qꝛ oīs relatio:⁊ oīs reſpectus in actu requirit terminū in actu:cū ex vtroqꝫ extremo depēdeat in actu. Dī aūt ꝙ de natura aliquarū relationū eſt ꝙ cū ſint actu nō ſolū requirant terminū in potētia:imo nō poſſunt eſſe actu termino exiſtente in actu:ſicut ꝑoritas motus nō eſt in actu niſi ꝑte poſteriori ad quā eſt nō exiſtente:⁊ de poſterioritate tēporis reſpectu ptis ꝑoris:⁊ talis ordo eſt in creatione ⁊ annibilatione. ❡ 3ᵃ diffi.qꝛ magis vī eſſe intrinſecus terminus relationi q̄ꝫ fundamētū:cū relatio per ſuū ineſſe cōparetur ad ſuū fundatū:⁊ per eſſe aliud ad terminū:⁊ tn̄ eſſe/ad/eſt de qdditatiua rōne relōnis ⁊ nō eſſe in.quia in hoc cōuenit cū accidētibꝰ abſolutis que inſunt nō qdditatiue. Et cōfirmaſ:qꝛ in eodē ſigno quo eſſe ad ſe ꝯuenit abſoluto:eſſe ad aliud ꝯuenit relatiuo:ſed abᵐ prius eſt in ſe q̄ꝫ inſit.ģ re⁹ ꝑus eſt ad:q̄ꝫ inſit:qꝛ dūe diuiſiue pro eodē ſigno inſunt ſuis cōſtitutis. Et iō cūꝫ nō poſſit eſſe realis ſine fundamēto reali in actu multomin⁹ ſine termino reali in actu. Et ſic non erit de nibilo creatura realr ſꝫ pmiſſa. Dī aūt ꝙ lꝫ relō plus reſpiciat terminū q̄ꝫ ad ſuā qdditatē:ſed magis fundamētū q̄ꝫ ad ſuā realitatē ⁊ actualitatē. Et qꝛ realitas ⁊ actualitas eſt poſterior qdditate:iō per ꝑus eſt ad aliqd q̄ꝫ ſit in aliquo.

D

Nō qđ q̄ris. Et ſi qdditatem no tn̄ realitatē relōnis magis a termino q̄ꝫ a fundamento dependere.

❡ 4ᵃ diffi.qꝛ cū vnū oppoᵐ nō ſit reliquū:vt alb⁹ ⁊ nigrē:aut ꝑnitas ⁊ filiatio:vel cecitas ⁊ viſus:lꝫ ex vno fiat reliquū pro eo ꝙ illud qđ eſt ſub vno trāſit ad aliđ. cui⁹ rō eſt:qꝛ qdditates oppoſitoꝝ ſm quas opponunſ ſunt inuariabiles ſed oppoſitio ꝯ̄dictionis eſt maxia:eo ꝙ extrema ſūme diſcōueniūt:ģ cum nibil ⁊ aliqd ꝯ̄dictorie opponanſ:ipm nibil nō pōt ꝯuerti in aliqd vel fieri: ⁊ ſic aliqd nō fit ex nibilo. Dī aūt ꝙ nō fit ſic creatura de nibilo ꝙ ipſa nibilitas cōuertaſ in aliqdditatē. Sicut nec albedo in nigredinē:aut cecitas in viſū:ſꝫ ſicut aliqd trāſit de tenebra ad lucē:ita creatura de nibilitate ad aliquidditatē. Et tūc opꝫ ꝙ nibilitas ⁊ aliqdditas habeāt fundamētū cōe:qđ ſucceſſiue eſt ſub vtroqꝫ qđ nō pōt dari niſi qdditas trāſiens de nō eſſe ad eſſe. Et ſic de nibilo:nō ꝙ ipſa eſt:ſed qđ hꝫ ſm premiſſa.

Qualr creaturam ex nibilo fieri arbitrandum. Cōſidera bn̄.

E

❡ 5ᵃ diſ.qa creatura ante creationē:aut eſt nibilitas:aut non nibilitas:cū talia ſint ꝯ̄dictionis extrema:⁊ iſtud negās negat ꝑᵐ ꝑnᵐ:de quolibet affirmatio vel negatio. Sed nō pōt eſſe nibilitas:qa ipſa nō fit aliqdditas ſic̄ nec tenebra lux ſm ꝑmiſſa. Si aūt creatura nō ſit tūc nibilitas:ergo eſt ꝯ̄dictoriū eius:per locū a ꝯ̄dictorijs. Et illđ eſt aliquidditas:ģ q̄n res creaſ fit de aliquo:qa de ipſa aliquidditate:⁊ nō de puro nibil. Dicīſ aūt ꝙ ipſa creatura ante ſuā creationē nō eſt ipſa nibilitas:qa cū eadē ſit creatura que fuit ꝑus creāda:ipſa nibilitas nullā hꝫ idētitatē cū creatura. Et ideo eſt aliquidditas:qa qd in potētia. Et tūc creatio eſt de aliquo in potētia:⁊ de nibilo in actu.

Reſolut⁹ ⁊ ingenioſus vide .ſ.

F

❡ 6ᵃ diſ.qa lꝫ creatura ante creationē ſuā nō ſit nibilitas in abſtracto:eſt tn̄ nibil in cōcreto:qa.ſ. hñs carentiā actualis exñtie. Et tunc ſi arguiſ:nibil eſt nibil equipollet huic:qđlibet eſt aliqđ:ſi illa eſt in materia necia qđlibꝫ eſt aliqd:ergo illa:nibil eſt nibil/nō eſt ꝯtingēs. Et ſic omne nibil eſt nibil neč̄io. Et tūc cū creatura ſit nibil:nec̄io erit nibil. Et ſic nō poterit eſſe nō nibil:ſicut ens nō pōt eſſe nō ens. ❡ Dicīſ aūt ꝙ cū qđlibet ens creatū poſſit annibilari:⁊ nō eſſe aliqd:imo tūc nibil:qđ illa nō eſt nec̄ia:qđlibet eſt aliqd/accipiēdo aliquidditatē prout cōcomitaſ exiſtētiā:⁊ illo modo:nibil eſt nibil:eſt cōtingēs.i.nō exiſtēs.

Creatio ō aliquo fieri ⁊ nibil fore ꝯtingēs ſicut ⁊ qđlibet eē aliqd.

❡ 7ᵃ diſ.qa oīs ꝓpō in qua ꝑdicaſ idē de ſeipſo eſt per ſe nota ⁊ nec̄ia:⁊ per ꝯñs cū ſit per ſe nota in noticia abſtractiua:nec pōt itelligi qđ idē poſſit a ſe negari. Et iō cūꝫ dī nibil eſt nibil: qa idē diciſ de ſeipſo:iſtud eſt ſimplr nec̄iū:⁊ ſic deus nō pōt faceř de eo:qđ eſt nibil q̄n ſit nibil:⁊ ſic nec creare.

G

❡ Diciſ aūt ꝙ illa ꝓpō.albū eſt albū.aut ſedēs eſt ſedēs:pōt duplr accipi.vno modo in ſenſu cōpoſito. Et ſic eſt nec̄ia:qa ꝙ aliqd ſit albū ⁊ nō albū:illa ſunt ꝯ̄dictoria. Alio mō in ſenſu diuiſionis. Et ſic eſt cōtingens: qa illud qđ eſt nūc albū denolatiue pōt eſſe nō albū.ſ. ſubm:⁊ illa.nibil eſt nibil:eſt nec̄ia in ſenſu cōpōnis:ſic̄ nō exiſtēs in illo ſenſu:nec̄io eſt nō exñs:qa illud qđ nō eſt nō pōt eē exñs:ſic̄ in ſenſu diuiſionis eſt ꝯtingēs:ſꝫ iſta.nō exñs eſt nō exñs:ſicut aīa antechriſti.

Predicatione eiuſdē ō ſe in mā ꝯtigēti in duplici ſēſu:notabr A.Lun.

❡ 8ᵃ diſ.qa ſenſus cōpōnis ⁊ diuiſionis nō hꝫ locū niſi in ꝯcretis ⁊ adiectis que pñt ſupponere ꝓ fundamēto tm̄:⁊ tūc eſt ſenſus diuiſionis:aut pro ſuo ꝯſtituto:⁊ eſt ſenſus cōpoſitionis. In ꝓpoſito autē ſumiſ nibil pro nibilo qđ eſt quedā ꝑuatio:⁊ ſicut ꝑuatio eſt priuatio nec̄io in quocūqꝫ ſenſu:ita ipſum nibil ſic ſumptū eſt nec̄io nibil:in omni ſenſu.

H

Dicīſ aūt ꝙ nibil pōt accipi adiectiue:⁊ ſic accipiſ pro nō exiſtente:⁊ ita nibil eſt nibil ꝯtingenter. aut ſubſtātiue. Et ſic accipiſ pro ipſa nibileitate que eſt pura ꝑuatio. Et ſic nibil eſt nibil nec̄io. Et tūc de illo nibil nō fit aliqd per creationē:ſed illud qđ erat nibil fit aliqd:qa nibilitas(vt patuit)nunq̄ꝫ fit aliqd.

Nibil adiectiue ⁊ ſubſtantiue ſumi.

❡ 9ᵃ diſ. qa ſi affirmatio dī de affirmatione nec̄io:⁊ negatio dī de negatione nec̄io:illđ nullū hꝫ dubiū in terminis adequatis ꝓpter imediatū ꝯ̄dictionis:vt ſi hō eſt riſibilis nec̄io ⁊ adequate:nō hō eſt nō riſibilis nec̄io ⁊ adequate:ſꝫ ens eſt ens nec̄io ⁊ adequate.ģ nibil eſt nibil nec̄io ⁊ adequate:⁊ ſic nibil nō poterit fieri per creationē nō nibil.

primo poſte. tex.30.

❡ Dicaſ aūt ꝙ illud nibil qđ eſt negatio entis:nō pōt fieri nō nibil. Sed illđ qđ eſt negatio exñtis:qa tale eſt ens in potētia:⁊ de ente in potētia fit ens in actu.

Nibil ſumi negatiue 2ᵒ.

❡ 10ᵃ diſ.qa ſicut entitas ꝯ̄dicit nō entitati:ita exñtia nō exñtie. Et ita ſic̄ nec̄io entitas eſt entitas:ita exñtia eſt nec̄io exñtia. Et ideo ſic̄ de negatione entis non pōt

I

Ubi de nõ ente ſic ꝙ nõ extã/ tia non ſit aliquid: caſte declarando.

ſieri entitã de negatione exiſtẽtie nõ põt ſieri exiſtentia. Dĩ aũt ꝙ nõ ſit de nõ exñtia exñtia per creationẽ: ſꝫ de eo qð p̃us nõ erat exñs, ſit nũc exñs: ſicut de aere tenebroſo ſit aer lucidus: ⁊ iſta oĩa oſtendũt ꝙ illud qð per creationẽ ſit: ante creationem nõ ſuit pura negatio aut p̃uatio: ſed vere aliqd poſitiuũ. ¶ 11° diffic. qꝛ illud qð cõpetit alicui ab eterno: ⁊ nõ ab alio vĩ neccĩuꝫ: cũ oĩum cõtingentiũ ſit cauſa volũtas diuina ex tẽpore: ſed eſſe nihil. i. nõ exñs cõuenit cuilibꝫ creabili ab eterno. ergo illud ineſt ei neceſſario: cũ a ſe: ⁊ nõ ab alio. ⁊ ſic nõ poterit per creationẽ adduci ad exiſtẽtiã. ¶ Dĩ aũt ꝙ oẽ poſitiuũ qð ↄuenit alicui nõ ab alio ⁊ ab eterno ↄuenit ei neceſſario: ſed nõ p̃uatiuũ. Et iõ lꝫ qdditas creabilis caruerit ab eterno exiſtẽtia: nõ tñ illa carentia eſt neceſſaria: ſꝫ ↄtingẽs: qꝛ po° erat ad oppoſitũ. ⁊ rõ eſt: qꝛ p̃uatio nõ hꝫ p̃nm ↄtingẽs: aut neccĩuꝫ. ¶ Intelligendũ tñ eſt ꝙ ante creationẽ fuit cõtingens illa p̃uatio eadeꝫ rõne pro eterno: qꝛ nõ eſſet dare qñ cepit eſſe cõtingens: ſi. n. ante inerat, ſemꝑ inerat: ⁊ tũc ab eterno ⁊ pro eterno potuit nõ ineſſe: ⁊ hoc vĩ ↄuincere poſſibilitatem creature ab eterno: aliogn eius nõ exñtia infuiſſet neccĩo pro tũc.

Dĩſa nõ ſibi p̃uatiui ⁊ poſitiui q̃ ad neceſſario i eſſe. Nota vbiqꝫ.

Creatura pro eterno poſſe.

K

¶ 12° diffi. qꝛ eẽ in po° obiectiua añ creationẽ nõ dicit purã p̃uationẽ: cũ actus ⁊ po° ſint diffe entis poſitiue. Et iõ cũ oẽ poſitiuũ eternum ſit neccĩuꝫ: ⁊ illa po° obiectiua ſit eterna: vĩ ꝙ creatura neccĩo ſit in po° obiectiua: ⁊ ſic nõ poterit vnquã eſſe in actuali exñtia. ¶ Dĩ aũt ꝙ potẽtia obiectiua dicit duo. ſ. pducirem ⁊ carẽtiã exiſtẽtie. ¶ Quo ad p̃m. dicit poſitiuũ: ⁊ quo ad 2m merã p̃uationẽ. Et iõ eſt neccĩa quo ad p̃m: qꝛ deus nõ põt facere qn oĩs creatura ſit creabilis ẽt dũ actu creat: ſicut hõ eſt riſibilis dũ actu ridet: tñ põt facere ↄ̃trũ ad p̃uationeꝫ ꝙ nõ ſit p̃uata ſua actuali exiſtẽtia. ¶ 13° diſ. qꝛ magis vĩ nõ ens illud qð eſt ipoſſibile vt chimera: ꝙ̃ illud qð eſt poſſe: vt angelus in po°: cum illi repugnet entitas ex ſua rõne formali: ⁊ nõ iſti: ſed impoſſibile eſt ꝙ aliquid ſit minus nõ ens: aliogn eo ipſo ſit aliquo mõ ens: cũ diſceſſus a ↄ̃dictorio nõ poſſit itelligi ſine acceſſu ad ↄ̃dictoriũ. ergo creabile anteꝙ̃ creetur hꝫ aliqd entitatis: ⁊ ſic non ſit creatio de puro nihilo. Dĩ aũt: qꝛ lꝫ ſiat de puro nihilo per carentiã actualis exiſtẽtie: nõ tñ ꝑ carentiam eſſe eſſentie: ⁊ ſic ſunt entia aliquo mõ.

L

Creaturaꝫ añ creationẽ aliq mõ ens eſſe.

¶ 14° diffi. quia extrema ↄ̃dictionis nõ poſſunt intelligi applicata aliqbus ſine alietate nec alietas ſine diſtinctiõe: nec diſtinctio ſine entitate: cum idẽ ⁊ diuerſuꝫ ſint paſſiones entis: ⁊ iõ cuꝫ talia extrema applicent creabilibus in habitudine ad impoſſibilia: cũ illa ſint factibilia ⁊ iſta nõ: opꝫ ibi ponere aliꝙ̃ entitatẽ. ¶ Et cõfirmat. Tũ qꝛ extrema ↄ̃dictionis nõ poſſunt eſſe ſine affirmatione: nec vera affirmatio oppoſita negatiõi ſine poſitiuo: ⁊ vbi affirmatio p̃uatiua: ibi negatio poſitiua. Tum qꝛ poſſibile negat ab impoſſibili: ⁊ ſic a vero nihilo: ⁊ ſic ẽ nõ nihil ⁊ ꝑ ↄ̃ns aliqd. Dĩ ſicut p̃us: ↄcedendo aliquo mõ.

4. 5. ⁊ 10. met.

M

¶ 15° diffi. qꝛ illud de q̃ dĩ fieri eſt ens in potẽtia: cuꝫ ſit poſſe fieri ⁊ eſſe: ſed ens in potẽtia nõ eſt nihil cũ ſit ens: ergo creatio nõ eſt ſimplr ens de nihilo. ¶ Dicũt aũt ꝙ ens in po° eſt ſm qd ens: ⁊ iõ ẽſt ſimplr nihil. ¶ Illud aũt ſtare nõ põt. Tũ qꝛ ens diuidit in actũ ⁊ potẽtiã ſm ſuã rõneꝫ formaleꝫ vnã: ⁊ ideo eius rõ formalis ſaluat vtrobiqꝫ. Tũꝫ quia actus ⁊ potẽtia nõ diuerſificant eſſentiã: cum ſit eadem diffio vtrobiqꝫ. Et iõ nõ video qn iſtud qð eſt nihil ſm exiſtẽtie carentiã: ſit vere ens ſꝫ eſſe eſſentie.

Rñſio alia quã ipugnat.

Rñſio ꝓpria Idẽ ſil eẽ ens ⁊ nihil.

¶ 16° diſ. qꝛ illð qð ſit ꝑ creationẽ ante ipſaꝫ eſt ens nõ ꝓhibitũ: cuꝫ entia ꝓhibita ſint ipoſſibilia: illud aũt qð eſt ens nõ ꝓhibitũ eſt ens ſm determinationẽ nõ diminutiuã: ⁊ ſic nõ eſt nihil ſimplr. Qꝫ aũtẽ illa determinatio ſit non diminuens, ꝓbat: qꝛ cum dĩ ens ꝓhibitũ: illa determinatio diminuit: ⁊ illa negatio auſert illam diminutionẽ: ⁊ ablatio nõ eſt diminutio: vnde nõ video qn ens nõ ꝓhibitũ ſit ens poſitiue: cuꝫ ablatio poſitionis ſit p̃uatio: lꝫ careat actuali exiſtẽtia: ⁊ ꝑ tanto dicat nihil: qa. ſ. non exiſtens.

N

Ens nõ ꝓhibitum eſſe poſitiue ens.

¶ 17° diffi. qꝛ cõmuniter dĩ ꝙ poſſibilitas creature anteꝙ̃ ſit creata nõ dicit niſi nõ repugnãtiã terminoꝝ. Et tunc ſic argnĩ: repugnãtia dicit incõpoſſibilitatem terminoꝝ: ⁊ ita nõ repugnãtia nõ incõpoſſibilitatem: ⁊ vbicũqꝫ ſunt due negationes equipollẽt vni affirmationi: ergo hic eſt vna affirmatio. Et ſi dicat ꝙ veꝝ eſt in rõne ſed nõ in re. Illud nõ valet: qꝛ illa nõ repugnãtia eſt in re: aliogn ſi nõ repugnãtia nõ eſſet in re eſſet ibi oppoſita repugnãtia: ⁊ tunc in re eſſet ĩpoſſe tale ens: qð eſt falſuꝫ: ⁊ vbicũqꝫ ſũt due negõnes in re: ibi eſt eodẽ mõ vna affirmatio i re: ⁊ ſic hꝫ aliqd poſitiuum.

Cauſio.

¶ Dĩ aũt ꝙ verũ eſt ↄ̃trũ ad eſſentiã: nõ quãtũ ad exñtiã.

Unica eiuſm cauſio.

O

¶ 18° diſ. qꝛ ipoſſe eſt ꝙ vere ens hẽat idẽtitatẽ cũ nihilo puro: cũ nulla ſit inter ea vnitas vel cõformitas: ſed illud qð creatũ eſt: eſt illud idẽ qð ante fuit creabile: aliogn illud ideꝫ qð eſt nunc creabile non poſſet eſſe creatũ: ergo inter illa eſt vera identitas: ⁊ ſic creabile nõ põt eſſe purũ nihil: ⁊ per ↄ̃ns creatio nõ ſit de puro nihilo. ¶ Dĩ aũt: ſicut ſupra: ꝙ creabile nõ põt eſſe nihil oĩno. Dĩ aũt creatio de nihilo: qꝛ nihil preexiſtebat.

Creabile non eſſe nihil. Creatio q̃re de nihilo dĩ.

¶ 19° diffi. qꝛ illud qð cõpetit alicui ſimplr neceſſario: nõ põt ei cõpetere ꝑ actũ contingentem: cũ neccĩuꝫ a contingente nõ poſſit dependere: ſꝫ creatura eſt ens ſimplr neceſſario: qꝛ in p̃mo mõ dicendi per ſe: ꝙ̃ illud non hꝫ a creatione: ⁊ ꝑ ↄ̃ns ante creationẽ: ⁊ ſic creatio eſt de ente ⁊ nõ de nõ ente. ¶ Dĩ aũt ꝙ ens põt accipi nominaliter: ⁊ tũc notat eẽ eſſentie: qñqꝫ accipit participaliter: ⁊ tunc ſignificat exiſtentiã: ⁊ ſic creatio eſt de nõ ente: nõ p̃mo mõ.

Ens nominaliter ⁊ participaliter ſumi.

P

¶ 20° diffi. qꝛ illud ꝙ cõpetit alicui neccĩo nõ põt auſerri per qðcũqꝫ cõtingens: cuꝫ ſit impoſſe aliter ſe habere. Sed creaturã eſſe ens, eſt neceſſariũ: cũ ſit per ſe notũ: ⁊ plus ꝙ̃ demonſtratũ. ergo nõ poteſt auſerri a creatura ꝑ annihilationẽ: que eſt cõtingens deſtructio: ⁊ ſic remanet creatura ens: ⁊ tñ nõ eſt plus ꝙ̃ añ creationẽ. ergo tunc non fuit purum nihil: qð videt eſſe verũ ſm eſſentiam ⁊ quidditatem: ꝙ̃uis nõ ſm actum.

Quantum

ad ſcðam partẽ qõnis p̃ncipaleꝫ: videndũ eſt ſi ille articulus. ſ. creationis poteſt ↄtra infideles demonſtrari: ſuppoſito, ſm premiſſa: ꝙ poſſit cõtra ipſos defendi.

2° articulus p̃ncipalis.

¶ Dicit aũt quidaꝫ doctor ꝙ ſic. qꝛ qñcũqꝫ eſt aliqd qð nõ eſt impoſſe ipoſſibilitate p̃mi modi dicendi ꝑ ſe: illud eſt poſſibile agẽti infinite potẽtie: ſed ꝙ creatura ſiat de nihilo iſtud nõ eſt impoſſe in p̃mo mõ dicẽdi per ſe. ergo iſtud eſt poſſe deo. Maior ꝓbat: qꝛ illð qð eſt ipoſſe agenti ſũme potẽti eſt ſũme ipoſſibile: nihil eſt ſũme ipoſſibile niſi illud qð eſt ipoſſibile ipoſſibilitate p̃mi modi: qꝛ illa eſt neccĩtas ſuprema. Minor ꝓbat: qꝛ fieri de aliquo nõ eſt de rõne formali creature. Et ideo fieri de nihilo nõ eſt ipoſſe impoſſibilitate p̃mi modi: ſꝫ impoſſibilitate ſcði modi. Et ideo phĩ poſuerunt hoc ipoſſibile.

Op. aliorum. Articu. creationis a viatore demõſtrari poſſe.

Q

¶ Dicit aũt impoſſibilitatem p̃mi modi: ſicut hominẽ nõ eẽ aial: qꝛ hoc ei cõpetit in p̃mo mõ perſeitatis: ⁊ impoſſibilitatẽ ſcðm: vt ꝙ homo nõ ſit riſibilis: qꝛ riſibilitas ei conuenit in ſcðo mõ.

Impoſſe 2m.

¶ Et confirmat illa ratio: qꝛ illud qð nõ repugnat rebus ex ſuis rationibus formalibus, videt deo poſſibile: cum in eis nõ ſit repugnantia p̃ma. illud aũt qð nõ repugnat repugnantia primi modi nõ repugnat ex rationibus formalibus. Et additur ꝙ repugnãtia ſcði modi eſt repugnãtia ſm quid: ⁊ nõ ſimpliciter. Et ſm illum ordineꝫ procedendũ eſt ordine cõmutato. ¶ Primo inſiſtendum eſt circa additionem. ¶ Secundo circa confirmationem. ¶ Tertio circa principalem rationem.

Impugnº 3m.

Quantum

A 1ª particula. Quantum ad p̄mã partē oſtendit̄ ꝙ impoſſibilitas ſcd̄i modi ſit ipoſſibilitas ſimpliciter q̄druplici rōne. ¶ Prima eſt: qꝛ illud conuenit alicui ſimpl'r qḋ cōuenit ei ſcd̄o mō dicēdi ꝑ ſe: cū talis veritas ſit demonſtrabilis: ⁊ nō ſm̄ q̄d: ſed impoſſibilitas ſcd̄i modi ineſt in ſcd̄o modo perſeitatis. ergo iſtud eſt impoſſibile ſimpliciter. Minoꝛ ꝓbatur. Tum quia illa ipoſſibilitas naturaliter ineſt ſubiecto: vt ꝙ hō non poſſit eſſe non riſibilis: ⁊ tunc ineſt: aut per accidēs: aut per ſe. nō per accidens: quia tunc naturaliter ineſſet poſſibilitas ad carendū paſſione: ſi per accidens tñ ineſſet poſſibilitas: ergo per ſe ineſt. non p̄mo modo: quia tunc magis haberetur ꝓpoſitum. ergo ſecundo modo: cum alij modi perſeitatis non faciant ad ꝓpoſitum. Tum quia illud ↄuenit alicui in ſcd̄o modo per ſe quod eſt demonſtrabile: ꝓpter quid de eo: cum in demonſtratione ↄcluditur paſſio de ſubiecto: ſed talis impoſſibilitas eſt demōſtrabilis de tali ſubiecto: ſicut ⁊ paſſio. ergo ⁊c̄. Minoꝛ ꝓbatur tali ſyllogiſmo demonſtratiuo: omni rōnali repugnat nō riſibilitas. illa eſt euidēs: ſicut omne aīal rationale eſt riſibile: cum ſint idē. ſed ois hō eſt aīal rationale. ergo oī hoī repugnat non riſibilitas: ⁊ illa eſt repugnātia ſcd̄i modi. ¶ 2ª via: qꝛ q̄ñcūqꝫ aliqua ↄ̄ria habent fieri circa idē ſubꝫ ſi vnū hꝫ fieri ſimpl'r circa ipſꝫ ⁊ reliquū: cū eadē ſit potētia ↄ̄rioꝝ: queādmodū idē ⁊ diuerſum circa exiſtētiā. Et ideo qꝛ diſtincta eſſential'r ſunt diſtincta ſimpliciter: ⁊ eadē eſſential'r ſunt eadem ſimpl'r ſm̄ cōuenientiā: ⁊ repugnātia ſunt ↄ̄ria que hñt fieri circa 2m̄ modū perſeitatis: ḡ cū cōueniētia ſcd̄i modi ſit cōueniētia ſimpl'r: vtpote hō eſt riſibilis: ſilr repugnātia illius modi erit repugnātia ſimpl'r. ¶ 3ª via eſt: qꝛ cuiuſlibꝫ ↄ̄dictionis altera pars eſt vera ſimpl'r alia falſa ſimpl'r: per p̄mū p̄ncipiū qḋ eſt ſimpliciter verū: ſed illa eſt vera ſimpliciter: poſſibile eſt hominē eſſe riſibilem: qꝛ non impoſſibile. ergo illa eſt ſimpliciter falſa. impoſſibile eſt hominē eſſe riſibilē: quia illa falſitas attenditur ſm̄ impoſſibilitatē ſcd̄i modi: ſicut poſſibilitas que ei cōtradicit: quia cōtradictoꝛia ſunt circa idē. ergo impoſſibilitas ſcd̄i modi eſt impoſſibilitas ſimpliciter. ¶ 4ª via: quia cū dicimus: impoſſibile eſt hoīē non eſſe riſibilem / illa eſt impoſſibilitas ſcd̄i modi: ſm̄ illos: ex illo autē antecedente ſequitur iſtud conſequēs. ergo homo eſt riſibilis: quia id cuius eſt impoſſibile cōtradictoꝛium eius ineſt de facto: ⁊ iſtud conſequens eſt verū ſimpliciter ſm̄ premiſſa. ergo antecedens eſt impoſſibile ſimpliciter / pro eo ꝙ veritas conſequentis dependet a veritate antecedentis: vt ſi antecedens ſit ſimpliciter verum: ⁊ conſequens ſimpliciter verum. ¶ Et confirmatur. quia homo eſt ſimpliciter riſibilis: illa eſt ſimpliciter vera. ſicut eius cōtradictoꝛia ſimpliciter falſa: illa autem negatiua eſt falſa conſequenter ad hoc ꝙ eſt impoſſibile hominem eſſe riſibilem. ergo illa impoſſibilitas eſt impoſſibilitas ſimpliciter. ¶ Et confirmā-tur omnia iſta: quia quandocūqꝫ concluſio eſt vera ſimpliciter: opoꝛtet ꝙ premiſſe ex quibus talis concluſio ſequitur virtute conſequentie: ſint vere ſimpliciter: cum maioꝛ ſit ſemper veritas premiſſarum: ⁊ omne antecedens ſe habet ad conſequens per modum premiſſe.

B

C

D

ꝓ poſterioꝛ.

2ª particula. Quantum ad 2m̄ punctum inſiſtendo circa cōfirmationē: que dicit ꝙ illa que nō repugnant ex ſuis rōnibus foꝛmalibus ſunt poſſibilia: ⁊ quia fieri de nihilo nō eſt contra rationem foꝛmalem creature: pro eo ꝙ fieri de aliquo non eſt de eius q̄dditate: ideo fieri de nihilo eſt deo poſſibile. Ex deductione habetur iſtud euidens radi͠c principiū: ꝙ omne ens limitatum per diuinam potentiā poteſt eſſe ſine quocūqꝫ: qḋ nō eſt de ratione foꝛmali ipſius. ¶ Et contra illam radicem arguit̄ per multa impoſſibilia. ¶ Primum eſt ꝙ per diuinam potentiā: ſicut poteſt eſſe ens creatum ⁊ nō de aliquo: ita poterit eſſe ⁊ nō ab aliquo: quia ſicut habitudo talis entis ad materiam non eſt de ratione ſua foꝛmali: ita nec habitudo ad eius efficiens: cū ſit natura abſtracta in tali ſine iſtis: ⁊ ſic poterit eſſe ſine dependentia ad deum in genere cauſe efficientis. ¶ Scd̄m impoſſibile ꝙ deus creare poterit aliquam creaturam in ratione cauſe efficientis: ⁊ non creabit cā in ratione finis: cum oꝛdo in finem non ſit de eſſe abſoluti: nec etiam oꝛdo ad efficiens: ſic nec oꝛdo ad materiam. ¶ Tertiū impoſſibile eſt ꝙ omne genus poſſet eſſe ſine quacūqꝫ ſpecie ⁊ differentia diuiſiua: quia nulla ſpecies: aut differentia diuiſiua eſt de ratione foꝛmali ipſius generis: vt patet. ¶ Quartum impoſſibile ꝙ omnes ſpecies eſſe poſſunt ſine quocunqꝫ indiuiduo: qꝛ nullum indiuiduū eſt de ratione foꝛmali ipſius ſpeciei. ¶ Quintum impoſſibile eſt ꝙ omnia relatiue oppoſita poterunt eſſe inſimul in eodem: ⁊ ſic cum gignere ⁊ gigni ſint relatiue oppoſita idem poſſet gignere ſeipſū contra beatum Augu. in de trinitate. Qꝛ autem poſſent omnia talia eſſe ſimul / probatur: quia non eſt inconueniens: niſi propter eoꝛum incompoſſibilitatem: incompoſſibilitas autem talis non eſt de eoꝛum ratione foꝛ-mali: cum ſit ratio priuatiua: ⁊ ideo poſſunt eſſe ſine tali: vt patet. ¶ Sextum impoſſibile eſt / ꝙ omnia contraria poterunt eſſe ſimul in quacūqꝫ perfectione: quia iſtud non eſt impoſſibile: niſi propter repugnantiam foꝛmalem: ſed talis non eſt de eoꝝ ratione quidditatiua. ergo ipſa ſublata per diuinam potentiam: erunt compoſſibilia. Minoꝛ ꝓbat̄: quia albedo ⁊ nigredo ſunt ſm̄ ſuas rationes ad ſe: vnum autem eſt repugnans in habitudine ad aliud: ⁊ illud qḋ eſt ad aliud nō eſt de ratione foꝛmali entis ad ſe. ¶ Septimum impoſſibile eſt / ꝙ priuatiue oppoſita ſimul erunt: nō enim eſt impoſſibile ꝙ vnum non expellat reliquum: ſed tamen illa expulſio non eſt de ratione foꝛmali alicuius: cum tandem illud maneat ſine expulſione. ergo ⁊c̄. ¶ Octauum impoſſibile eſt / ꝙ contradictoꝛia poterunt ineſſe eidem ⁊ ſm̄ idem: quia ſicut compoſſibilitas extremoꝛum aliquoꝝ preſupponit extrema cōpoſſibilia: ita repugnantia preſupponit extrema illius repugnantie: illud autem quod preſupponit aliud non eſt de ratione foꝛmali eius: ⁊ ſic cum talis repugnantia non ſit de quidditate talium extremoꝛum: habetur intentum: pro eo ꝙ poſterius non eſt de quidditate prioꝛis. ¶ Nonū impoſſibile: ꝙ punctus poterit eſſe diuiſibilis: cum indiuiſibilitas ſit paſſio eius: ita ⁊ vnitas. ¶ Decimum impoſſibile eſt / ꝙ linea poterit eſſe indiuiſibilis ⁊ numerus: cum diuiſibilitas nō ſit de quidditate quantitatis: ⁊ ternarius poterit eſſe ſine binario: cum vna ſpecies numeri non ſit de quidditate alterius. ¶ Undecimum impoſſibile eſt / ꝙ actio poterit eſſe ſine paſſione ⁊ econuerſo. ⁊ paternitas ſine filiatione: cum vnum oppoſitum non ſit de ratione alterius. ¶ Duodecimū impoſſibile eſt ꝙ poterit eſſe actio ſine agente: ⁊ paſſio ſine patiente: ⁊ productio ſine ꝓducente: quia agens ⁊ patiens nō ſunt de ratione q̄dditatiua actionis ⁊ paſſionis. ¶ Tertiūdecimum impoſſibile eſt / ꝙ deus poterit facere hominē ſine vnione anime cum coꝛpoꝛe: cum vnio illa nō ſit ei q̄dditatiua: aut ſine anime infuſione tranſeunte: de qua magis conſtat ⁊ multa alia impoſſibilia que ſequuntur.

E Fundamentū opinionis i hac parte: ꝙ qḋ idem: ⁊c. 13. ipoſſi.

F

G

H

3ª particula. Quantum ad 3m̄ punctū de rōne doctoris: illa rō q̄ñis eſſet de ſe vera: tñ nō eſt demonſtratiua: qꝛ euidētioꝛ eſt ↄcluſio q̄ altera p̄miſſaꝝ:

Impoſſibilitatē ſcd̄i modi eſſe ſimpl'r talem oſtēdit via q̄druplici.

I

eo ꝙ plures cōcedunt: ꝙ deus poſſit creare de nihilo ꝙ̄ ꝙ poſſit gcqd nō includit incōpoſſibilitatē pͥmi modi: qn̄ aūt ꝓbat ꝙ illud qḋ eſt ipoſe agenti potētie ſūme eſt ſūme ipoſe: illa rō deducit̄ ad oppoſitū quintuplr.

Rō ſnē pncipalē oṗ. reducit ad oppoᵐ 5ᶠ.

¶ Primo. qꝛ cū deus ſit ſubſtātia magis neceſſaria ꝙ̄ hō ipoſſibilius eſt deū nō eſſe ſubam ꝙ̄ hoiē: ſi ſūme potētie nō eſt ipoſe niſi ſūmū ipoſe. ergo cū hoiē nō eē ſubam nō ſit ſūme ipoſe: deus poterit hoc facere: ꝓ̄ illā ꝓpoſitionē: ꝛ tn̄ eſt ipoſſibilitas pͥmi modi.

Dari gradus in pfcōe pͥmi modi.

¶ 2ᵒ. qꝛ pͥmus modus perſeitatis hꝫ plures gradus: qꝛ q̇daꝫ ſunt idē illo mō adequate: ꝛ cōuertibilr: ſicut diffinitio cum diffinito: alia incōuertibilr: ſicut genus ꝛ dr̄ia cū ſpecie: ꝛ ille modus eſt pfectior q̇ eſt totalr: qn̄ aūt aliqua pfectius ſunt idē ipoſſibilius eſt ea ſeparari: cū pfectior ſit intimitas eorūdē: ꝛ ita magis eſt ipoſe qḋ opponit̄ pͥmo mō ꝛ ſcḋo: ꝛ ſic deus poterit agere ꝯtra ſcḋaꝫ ptē.

Al. neceſſius

K

Al. ꝙ̄ ſcḋo.

¶ Et cōfirmat̄. qꝛ perſeitas adequata eſt ꝑ additionē neceſſitatis ad non adequatā: ꝛ iō maior ꝛ magis neccīa: ꝛ magis ipoſis. ¶ 3ᵒ. qꝛ ipoſſibilius eſt hoiem ſine aīa ꝛ corpore fieri ꝙ̄ fieri ſine corpore tm̄: cū hͦ ſit vna ipoſſibilitas: ꝛ ibi due: vn̄ illa ipoſitas dupla ſe hꝫ ꝑ additionem ad illā: ſꝫ minus ipoſe pōt fieri a deo. ergo hō pōt fieri ſine corpore: qḋ eſt ipoſe de pͥmo mō: ꝛ iterū magis cōuenit in pͥmo mō forma ꝙ̄ mā: qꝛ principalius ꝛ magis cōſtituit: ꝛ iō magis neccīa ad cōſtitutionē: ꝛ magis ipoſſibile ꝙ cōſtituat̄ cōpoſitū ſine forma ꝙ̄ ſine mā: ꝛ tn̄ neutrū eſt deo poſſibile: ſm̄ illū: cū includat ipoſſibilitatē pͥmi modi. ¶ 4ᵒ. qꝛ magis videt̄ ipoſe ꝙ hō ſit lapis ꝙ̄ ſit aſinus: cū ibi ſint plures cāe impoſſitatis: ꝛ plures cauſe, ceteris paribus, faciunt effectū intenſiorē. illud aūt eſt ipoſe per ſolū rōnale: illud aūt ꝑ irrōnale ꝛ aīatū ꝛ ſenſibile: ꝛ ſic illa ipoſſibilitas ſe hꝫ ad illā ꝑ additionē: ꝛ ſic maior: ꝛ tunc per hāc rōnē deus poſſet facere ꝙ hō eſſet aſinus.

L

¶ Et cōfirmat̄: qꝛ magis ipoſe eſt ꝙ hō ſit deus eſſentialr ꝙ̄ ꝙ ſit alia creatura: cū deꝰ neceſſario diſtinguat̄: ſicut magis neceſſarius eſt: ꝛ eadē: ſicut eſſendi ꝛ diſtinꝰᵉˢ ſi iō ſolū ipoſe ſūmū nō pōt fieri a deo: vt dicit illa rō: tunc qḋlꝫ creatū poſſet eſſe aliud: qḋ eſt ꝯtra pͥᵐ modū perſeitatis. ¶ 5ᵒ. qꝛ iter ꝯtradictoria illa eſt maxia repugnantia: ſicut ſunt extrema ſūme diſtincta: cū iſta ſit oppoſitio pͥma: ꝛ iō ipoſſibiliꝰ eſt ꝙ vnū ꝯtradictoriū ſit reliquū ꝙ̄ de ꝓuatiuis vel ꝯ̄riis: aut correlatiuis: ꝛ iō cū oīa nō ſūme ipoſſia a deo fieri poſſint: ſm̄ iſtū ꝓceſſum: deus poterit facere ꝙ albedo ſit nigredo: ꝛ viſus cecitas: ꝛ pͥnitas filiatio: cuꝫ tn̄ illa pugnant̄ ꝯ̄ pͥᵐ modū perſeitatis ab eis.

M

¶ Et confirmat̄. qꝛ plus repugnāt ꝯ̄ria ꝙ̄ diſperata: ꝛ tn̄ vnū diſperatū aliḋ eſſe nō pōt: ſicut hō nō pōt eſſe equus.

Ad rōnē pncipalē. oṗ. Sūmū ipoſe duplr ſumi.

¶ Dico ḡ ad ꝓbationē cuꝫ dr̄. oē illud qḋ eſt deo ipoſe eſt ſūme ipoſe. Dico ꝙ verū eſt ex pte potētis qꝛ oīa talia ſunt infinite ipoſſia: nō tn̄ ex pte poſſibilis: qꝛ in ipoſſibilibꝰ entiū ꝓhibitoꝝ ſunt gradus: vt patuit: ſicut in agēnbꝰ cū diffiᶜ: nō oē qḋ eſt difficile fortiſſimo eſt ſūme difficile: qꝛ ſūt gradus in diffiᶜ.

Impoſſia eq̄ talia: ſꝫ nō eq̄ principalia. Al. I. 15. iri. Vide i eachi. ꝛ in lib. ṡ ſymbolo: c. 83. q. alo. ꝙ̄ actiuū.

¶ Dico etiā ꝙ rōnabile vr̄ ꝙ oīa que deus nō pōt ſint equalr ipoſſia: qꝛ infinite: ſicut oīa ſunt ei equalr poſſibilia dicente beato Aug. 12. de ciui. ꝙ eiꝰ poteſtati oīa equalr ſubiacent: ꝛ ita deo ipoſſibilia ſunt iſta de ſcḋo mō: ſicut illa de pͥmo mō: ſꝫ aliqua ſint pͥncipalius ipoſſibilia: ſicut ꝛ quedā ſunt pͥncipalius poſſibilia apud deū: ſicut ſubiectū ꝙ̄ accidens: abſolutū ꝙ̄ reſpectiuū.

¶ Sed redeundo ad maiorē illius rōnis in ſe cum dicit doctor ille: ꝙ omne illud qḋ nō includit talem repugnantiā: dicit ꝙ deus pōt facere ſubiectū ſine paſſione ꝓpria demonſtrabili de ipſo ꝓpter qd.

Al. I. quadrupliciter. Subm a ꝓpria paſſione ſeparetur: ī nō poſſe oſtēdit 5ᶠ.

¶ Sꝫ cōtra iſtud arguit̄ quadruplr. ¶ Primo. qꝛ riſibilitas in hoie: cum ſit ꝓpria paſſio: nō eſt niſi aptitudo ꝛ potētia poſitiua ad recipiendū actū ridendi: cui rñdet potētia actiua in deo ad ipꝛimendū actuꝫ ridēdi: cū deus ſit actiuus oīuꝫ: ſed vna illaꝝ potentiaꝝ nō eſt ſine altera: cum ſint correlatiua. ergo cū deus nō poſſit nō hr̄e potentiā ad imprimēdū actū ridendi: nec hō poterit carere ipſa riſibilitate per eandē potentiā.

N

Al. paſſiue.

¶ 2ᵒ. qꝛ ſicut riſibilitas eſt ꝓpria paſſio hominis ita mobilitas eſt per ſe paſſio eius: ſꝫ nō ꝓpria: eo ꝙ moueri eſt ſuperius ad ridere: vn̄ ſicut habere tres eſt ꝓpria paſſio trianguli: ita habere plures eſt per ſe paſſio eius: ꝓ eo ꝙ de quocūqꝫ demonſtrat̄ inferius: de eo pōt eo mō demonſtrari ſuperius: ſed deus nō pōt eſſe per quācūqꝫ potentiā quin ſit motiuus hois. ergo nec hō pōt eſſe nō mobilis: cum motiuū ſine mobili nō poſſit intelligi.

Cōſidera pōderando.

¶ 3ᵒ. qꝛ ſicut mobilitas eſt per ſe paſſio hominis: ita eſt per ſe paſſio celi: cum nō inſit ei per accidēs: neqꝫ per ſe: niſi ſcḋo modo: vt per ſe pꝫ: ſed deus nō poteſt facere celuꝫ quin ſit ab ipſo mobile: alioquin ꝓuaret ſeipſuꝫ v̄tute motiua. ergo nō pōt facere ſubiectuꝫ ſine paſſione.

O

¶ 4ᵒ. qꝛ illa que cōueniunt alicui in potētia obiectiua: nō poſſunt ab eo ſeparari per diuinā potentiā: illa que ſunt poſſibilia nō poſſunt eſſe ipoſſibilia: qꝛ ſunt in potentia obiectiua: ſed paſſiones inſunt qdditatibus ita in potētia: ſicut in actu ꝛ ecōuerſo: eo ꝙ vtrobiqꝫ ſit eadem diffinitio. ergo ꝛc̄. ¶ 5ᵒ. qꝛ ſi deus auferat riſibilitatē ab homine: aut mobilitatem a celo: tunc cū celuꝫ nō poſſit moueri: nec hō ridere: hoc erit ipoſſibile: ꝛ ſic deꝰ nō poterit facere hominē ridere: nec celum moueri: cum ſit imobile factuꝫ: ſi aūt aliquo mō moueri nō pōt: illa imobilitas dr̄ paſſio eius.

P

¶ Dico ergo ꝙ nō audeo negare diuinā oīpotētiā circa iſta: tn̄ nō video qualr ſubiectū vlr pōt fieri ſine paſſione de ipſo demōſtrabili ꝓpter qd.

Reſolo hui9 pte ꝛ tonꝰ hꝰ articuli i qua lōgo ꝛ funda mētali ꝓceſſu oſtēdit ipoſſitatē ſepōnis paſſionis a ſubo: ꝛ ꝙ nō modo ipoſſia pͥmi modi: ſꝫ etiā ſcḋi ſunt ſimplr talia in ordine ad dinaꝫ potētiā ꝯ̄ op. ſupiꝰ poſitaꝫ. Ecce qḋ dnē de veritate.

Tuꝫ quia circa deū attributa demōſtrāt de diuina eſſentia: ꝛ ipſa nō videnť eſſe de pͥmo mō: ꝛ ſi ſint: nō tn̄ ꝓprietates: qꝛ ſm̄ beatū Aug. 7ᵒ de trin. ſi eſſentia eſt ad aliud: iaꝫ nō eſt eſſentia: ꝛ iterū idiuiſiones que ponunť in diuina eēntia ꝛ ꝓprietatibꝰ ab iſto doctore: cū ſm̄ ipſuꝫ ſint ꝓuatiue nō qdditatiue: ꝛ iō eſſentiā eſſe ſine eis non includit repugnātiā pͥmi modi: ꝛ iterū ingenitū nō eſt patri qdditatiuū: ꝛ tn̄ ſine eo eſſe nō pōt. Tum qꝛ entis paſſiōes ſunt iſeparabiles vt bonū ꝛ veꝝ: ꝛ dato ꝙ inſint in qd: de veritate eſſe nō pōt: cuius rō eſt ꝓuatiua. ¶ Et iterū idē ꝛ diuerſuꝫ ſunt paſſiones diſiuncte entis: ſicut par ꝛ impar numeri: ꝛ tn̄ nō videnť ab entibꝰ ſeparari poſſe: aliogn poſſet idē ſibiipſi: ꝛ idē de differentijs diuiſiuis entis: quaꝝ nulla eſt ei qdditatiua: vtpote incorporale in angelis: neceſſariū in celis: inſenſibile in lapidibus ꝛ plantis: ſunt extra qdditatē ipſoꝝ: quāuis per talia circūloquamur dīnas eſſentiales: ꝛ tn̄ nō videnť ab eis per quācūqꝫ potētiā ſeparabilia.

Q

vel moueri.

¶ Et ſi dicat̄ ꝙ nō eſt intentio doctoris loqui de ꝓuatiuis non qdditatiuis: ſi tn̄ de poſitiuis: tunc rō eius cōcludit de oībus ꝓuatiuis: qꝛ nō inſunt in pͥmo mō: ꝛ iō eoꝝ remotio nō includit repugnantiā primi modi. ¶ Et ꝯfirmat̄. qꝛ tales ꝓuationes minus inſunt ꝙ̄ qdditatiua: ꝛ magis eſt ipoſe qdditatiua ſepari: ꝛ omne incōpoſſibile ſm̄ eum pōt a deo fieri.

Notabilis diſcurſus.

Tum qꝛ oīa que ſunt erunt eadē: ſicut vnū qꝛ illa nō inſunt qꝛ prior eſt illa: albedo eſt albedo. ꝙ̄ illa: albedo nō eſt nigredo: qꝛ ideo albedo nō eſt nigredo: qꝛ albedo eſt albedo: ꝛ nigredo eſt nigredo: cū oīs ꝓpoſitio in ſuos terminos reſoluat̄: ꝛ iterū hoiem eſſe hoiem eſt per ſe notū: ſed hoiem nō eſſe aſinū, demonſtrat̄ ꝓpter qd ex diffinitiua rōne hois: ꝛ iō lꝫ hoiē eſſe hominem pertineat ad primū modum: tamen hominem non eſſe aſinum, non pertinet ad primum modum: cum non includat̄ in rōne hois: ſed eaꝫ ſequatur: ꝛ ſic deus poterit

A facere hōminez ſine non aſinitate:ꝛ per conſequēs erit aſinus:ꝛ ſic de oībus alijs:ꝛ per iſtum modū deus poterit fieri creatura ꝛ ↄ̄uerſo.ꝛ ideo modo apparet īpoſſibilitas illius rōnis.¶ Iſtud confirmaṫ.q꞉ nālis aptitudo cuiuſlibet nature ad illō qđ natū eſt ei ineſſe quātūcūq꞉ ꝑ accñs:videṫ paſſio eius:ſicut inibilitas ad actuȝ iniendi:ꝛ riſibilitas ad actū ridendi:qui inſunt ꝑ accñs:ꝛ ſic de alijs eadē rōne:q꞉ nālis aptitudo ad omne ꝑ accidēs preuenit omne per accidēs:cū oīs ꝓpoſitio de poſſibili preueniat illā de ineſſe:ꝛ tñ non eſt talis aptitudo q̇dditatiua:cuȝ ſit ad aliud ꝛ poſterioꝛ nā:nō modo eſt talis natura:q꞉ ſic apta nata:ſȝ ſic apta nata:q꞉ talis nā:ꝛ ideo ſi nō q̇dditatiuū nec per accidēs:vī pertinere ad 3ᵐ modū.¶ Et nūc arguiṫ 4ʳ.¶ Primo.q꞉ deus non pōt facē aliqđ ens nō ꝓhibitū q̄n ſit creabile ab ipſo:ꝛ illa creabilitas vī paſſio cuiuſlȝ taliū:cū actualis creatio ꝑ accñs cōpetat creature.¶ Et cōfirmaṫ.q꞉ creabilitas eſt paſſio demonſtrabilis de creatura ex ſua q̇dditate.

B ¶ Scđo.q꞉ ſicut creabilitas ineſt creature:ita annihilabilitas:ꝛ nō q̇dditatiue cū ſit aptitudo ad nihilitateȝ:ſed deus nō pōt facere creationē:que nō ſit annihilabilis ab eo.ergo ꝛc̄.¶ Et cōfirmaṫ.q꞉ ſicut excecabilitas pōt demonſtrari de oculo:ita annihilabilitas de oī creatura.¶ Tertio.q꞉ illud qđ ineſt alicui per ſe nō poteſt ineſſe per illud qđ ineſt per accidēs:cuȝ per ſe ſit ſemꝑ ꝑus:ꝛ prius nō ineſt per poſterius:ſed ꝙ hō ſit creatus:hoc ſibi accidit:ꝙ aūt ſit riſibilis:ineſt ei per ſe.ergo ꝑ actū creādi hō nō eſt riſibilis:ſi ante oīa que preueniūt actum creandi ſunt ſimpliciter neceſſaria:cū hec ſit pͦ actio contingens.ergo ꝛc̄.

C ¶ Quarto.q꞉ illud qđ ineſt ꝑ ſe nō pōt auferri per illud qđ ineſt per accidēs:ſed annihilatio aduenit creature per accidēs.ergo paſſio per eā auferri nō poterit.que ineſt per ſe:ꝛ tunc cū deus nō poſſit creature auferre:niſi illud qđ auferṫ ipſaȝ annihilando:cū illa ſit vltima actio ſua:nō videṫ ꝙ poſſit talē aptitudinē auferre:ſicut nec ſenſibilitatē.¶ Sed attēdēdū eſt ꝙ illa deductio:de qua nūc fit ſermo:euacuat q̄druplr̄ ꝓncipia:q̄bus ſublatis non remanet certitudo aliqua.Quoꝝ pͦᵐ eſt pͦᵐ ꝓncipiū complexū:de quolibet affirmatio vel negatio:cuius ſubiectū eſt ens:qđ eſt ſubiectū in eius ſcientia:vt intelligiṫ de quolibet ente affirmatio vel negatio:ꝛ iſtud predicatū nō eſt q̇dditatiuum:cum omne tale ſit determiatū:ꝛ nō diſiunctū:ꝛ iō ſicut par ꝛ impar ſunt paſſio numeri diſiuncta:aut ideȝ ꝛ diuerſuȝ entis:ita affirmatio ꝛ negatio:que ſunt nota identitatis ꝛ diuerſitatis:ꝛ ideo falſitas illius ꝓncipij nō includit repugnantiam ꝓmi modi:ꝛ ſic poterit falſificari.¶ Et cōfirmaṫ.q꞉ eſſe album nō pertinet ad pͦᵐ modū perſeitatis:vel nō eſſe albū:cum illa affirmatio ꝛ negatio ſint extra rōnē hoīs:ꝛ ſic deo eſt poſſibile facere

D hominē ſine eſſe albū:vel nō eſſe albū:ꝛ tunc falſuȝ eſt pͦᵐ ꝓnᵐ.¶ Scđm eſt ꝓnᵐ diſcurſiuū:quecūq꞉ vni ꝛ eidem ſunt eadē,inter ſe ſunt eadeȝ:cuius virtute tenet forma ſyllogiſmi ꝑfecti:que eſt euidentiſſima:pro eo ꝙ extrema ſunt idem in concluſione:quia eadem in premiſſis.¶ Et iſtud ꝓncipium pōt interimi:q꞉ illa identitas eſt paſſio eoꝝ que in re ſunt idem:ſicut diſtinctio eoꝝ que ſunt diuerſa:ꝛ ſic interemptio iſtius ꝓncipij non includit repugnantiā ꝓmi modi.¶ Tertiū ꝓncipium eſt forma ſyllogiſmi:per quā inueſtigamus omnē veritatē in quacūq꞉ ſcientia:in qua ſupponiṫ ꝙ ex veris nō poſſit ſequi falſuȝ:aliogn nihil ꝓbatū per ſyllogiſmuȝ eſſet certum:vt fiat talis ſyllogiſmus.omne aīal eſt corpus:omne aīal eſt animatū.ergo corpus eſt animatū:vtraq꞉ premiſſarū eſt vera ꝓmo modo:cuȝ vtrūq꞉ ſit de q̇dditate animalis:ꝛ nō poſſunt falſificari.concluſio aūt falſificari poteſt:cum nō includat repugnantiā ꝓmi modi:

E pro eo ꝙ animatū non dicitur in quid de corpore:nec ↄ̄uerſo:ꝛ tunc ex veris premiſſis poterit haberi concluſio falſa.¶ Quartū ꝓncipiū eſt.ſyllogiſmus expoſitorius:q̇ dicitur eſſe certiſſimꝰ ꝓ eo ꝙ eſt circa terminos ſingulares in q̄bus latere non poteſt multiplicitas:ꝛ in eius premiſſis neceſſe eſt vt ſequaṫ ↄcluſio concedēda:ꝛ tñ ſi fiat ſyllogiſmus:hͦ homo eſt rationalis.hic homo eſt ſenſibilis.ergo hͦ rōnale eſt ſenſibile:vl' ↄ̄uerſo cū ꝓmiſſe ſint vere in ꝓmo mō nō poſſunt ſaluari:ſed hñ concluſio.quia nō eſt in ꝓmo modo.¶ Intelligēdum aūt eſt.ꝙ ille proceſſus videtur interimere certitudīes mathematicas:ſicut declaratur in exēplo quadruplici.¶ Primum eſt.q꞉ omne totū maius eſt ſua parte:illa ita certa eſt ꝙ nullus pōt dubitare de illa veritate cognitis terminis:ꝛ tñ oppoſitum non includit repugnantiaȝ ꝓmi modi:cum per q̇dditatem ꝛ diffinitioneȝ totꝰ

F ſit demōſtrabilis illa maioritas:ſicut paſſio d' ſubiecto:ꝛ tunc poterit interimi.¶ Secūdum exemplum.quia eque nota eſt iſta:oīs pars eſt minoꝛ ſuo toto:ꝛ tñ nulla illarū eſt q̇dditatiua:q꞉ equale ꝛ inequale ſunt paſſiōes quantitatis:ꝛ maioritas ꝛ minoritas:ſunt ſpecies ineq̄litatis:ꝛ q̄ñ genus eſt de tertio modo:ſpecies nō pōt eſſe de ꝓmo.¶ Tertiū exemplū eſt:q꞉ ſi ab equalibꝰ equalia demanṫ,que remanent ſunt equalia:ꝛ illa in mathematicis nulli eſt dubia:ꝛ tunc pōt eſſe falſa cum equalitas ſit paſſio quātitatis:ſicut ineq̄litas.¶ Quartū exēplum eſt.q꞉ omnes linee ducte a centro ad circūferētiā ſunt equales,iſtud nulli mathematico eſt dubium:ꝛ tñ ꝓm ꝓceſſuȝ poteſt eſſe falſuȝ:cum equalitas non ſit de rōne linearum ſic ductarum:nō ſoluȝ apud mathematicos:ſed in omni ſciētia auferṫ omnis certitudo:ſi ſubiectū pōt eſſe ſine paſſione demonſtrata.

G ¶ Et ꝓbatur quadruplr̄.¶ Primo ſic.q꞉ nullū per ſe notum poteſt eſſe falſum:quia falſuȝ notum eſſe nō poteſt:ꝛ minus ꝑ ſe notum.Sed illa ꝓpoſitio in qua predicatur paſſio de diffinitione:eſt per ſe nota cum ſit altera premiſſaꝝ in demonſtratione potiſſima:ergo nō pōt eſſe falſa:cuȝ tñ nō includat repugnantiam ꝓmi modi.¶ Scđo.q꞉ nullum ſcitum poteſt eſſe falſuȝ:qđ enim nō eſt veruȝ,ſciri nō poteſt:cum ſcientia ſit veroꝝ:ſed cōcluſio demōſtrata eſt ſcita:ꝛ tñ predicatur paſſio:que nō eſt in ꝓmo modo.¶ Et cōfirmatur.quia habitus ſcientie ꝛ intellectus poterunt eſſe vitia apud intellectum:ſicut error:q꞉ de falſis poterunt eſſe.¶ Tertio.quia ille qui hȝ ſciam ꝛ intellectū de aliqua veritate nō pōt dubitare de illa:cum formido nō ſtet cū ſcientia:minus q̄ cuȝ fide:pro eo ꝙ dubius in fide infidelis eſt:ſi aūt paſſio poteſt ſeparari a ſubiecto:ille q̇ hȝ demonſtrationē per quā ſcit ineſſe paſſionē ſubiecto poterit dubitare:ne forte deus

H per miraculum fecerit oppoſitū:ꝛ ſi fecit:tunc ſcientiā falſam hȝ.¶ Quarto.quia impoſſibile eſt ꝙ aliq̇s habeat ſimul ſcientiam aut euidentiā de contradictorijs:ſi habens ſcientiā ex rationibus formalibus terminoꝝ de aliqua paſſione ꝓpter quid demonſtratur,poſſet habere per reuelationē certitudinē ꝙ deus fecit oppoſitū per miraculum.ergo hȝ certitudinē de extremis cōtradictionis.¶ Dicunt aūt aliqui ꝙ certitudo ſcientie nō eſt in nobis:niſi ꝓm ordinem reruȝ quē habent ad creata agentia:ꝛ ideo agens increatū pōt oppoſitū.¶ Iſtud autem nō valet.Tuȝ quia certitudo ſcientialis nō eſſet niſi cōditionata:ſuppoſito.ſ.ꝙ deus nō velit oppoſitū:ꝛ tunc ita certa eſſent futura contīnꝰ:ꝛ omnia probabilia:ſicut demonſtrata.Tum quia veritas demonſtrata:vt ꝙ homo ſit riſibilis:eadem eſt in reſpectu ad quodcūq꞉ agens:ꝛ ſi non plus niſi ꝙ hō eſt riſibilis quo ad

M.l.2. actus.
M.l.certum.
Arguit ſuo mō igenioſus ꝯ.neceſſitatē ſcđi modi.
2.phy.ꝛ ꝓmo poſte.
Principiū 4ʳ. ſ.meta.ᵉ.
Omnis certitudo oīuȝ ſciētiaꝝ tolliṫ ꝓm opinātem ad interēptionē hoꝝ ꝓncipioꝝ.
M.l.ſolui.
Principia ſcitiua mathematicoꝝ 4ᵒʳ ꝛ que ꝯ ſȝ eū tollerentur.
Tertiū neceſſitatē ſcđi mōi oſtendit 4ʳ:ꝛ ipoſitatē ſimplr̄ oppoſiti notatur.
ꝯ poſteriores.
Ꝟbentdicit.
Euaſio.
Impugnatio
Scia eſt impoſſibilitaȝ aliter ſe hre quo ad oēm virtutē.

I
Erratio. 1. poſterioꝝ.

naturam: nō ꝑpter hoc ꝙ eſſet de facto riſibilis ſimplr ſciremus: ⁊ ſic eſſet ſꝫ qd omnis veritas ſcita. ¶ Dicūt vlterius iſti ꝙ Ariſto. qñ poſuit demonſtrationem eſſe ſemper ex veris ⁊ neceſſarijs bñ dixit aſpiciens ordinē naturalē rerum ⁊ nō ſupernālem: quia oppoſitū eſſe po teſt: ⁊ illuꝫ ordinem rerū ſupernālē non vidit. ¶ Iſtud aūt non valet. Tum quia ꝯfitetur ꝙ Ariſto. illud qḋ nō

Impugnatio

eſt veruꝫ: imo veritatis oppoſitū: ex defectu ſue notitie determinauit. Tum qꝛ non plus erraſſet circa veritatē diuine eſſentie ⁊ trinitateꝫ perſonaꝝ: aut vltimū hoīs fi nemꝗ̃ demonſtraᵘᵉ: cum ibi verum dixerit: ſed ꝙ ibi reſpiciebat ordinem rerum in natura ſꝫm naturaleꝫ ra tionem: ⁊ ideo ſupra naturam: vt hic dicit.

Reſolo. q. nobilis ſane.

Reſpondeo

ergo ad queſitū: ꝙ lꝫ articul's crea tionis ſit demōſtrabilis in ſe: tamē

K
Articulus tri nitatis: ⁊ ſi in ſe: nō tñ nob de cōi lege de mōſtrabil'ē.

nō eſt demonſtrabilis nobis: ſicut dicit̃ de articulo tri nitatis: ⁊ ideo nullus poſuit ſe ad hoc demonſtrandum ex intentione: niſi doctor iſte: cuius ratio (vt patuit) pa titur multiplicem calūniam: ⁊ dato ꝙ maior eſſet vera. ¶ Dicerent forte philoſophi ꝙ h̓ eſt repugnantia ꝑmi modi: tñ melius interimitur maior ſꝫm premiſſa. ¶ Et

Regula logi ca.

cōfirmatur illa interemptio: quia regula manifeſta eſt: ꝙ quandocūqꝫ eſt aliqua conſequētia bona ad oppoſi tum conſequentis ſequat̃ oppoſitum antecedentis: ⁊ iō

Ingenioſa deductio.

ſi ex premiſſis demonſtrationis potiſſime ſequatur cō cluſio ſcientifica. ſi conſequens ad antecedens: ad oppo ſitum concluſionis ꝙ dicit̃ eſſe poſſibile: ſequitur oppo ſitum premiſſarum: ⁊ quia altera premiſſaꝝ eſt de ꝑmo modo. Ideo ſequit̃ repugnantia ꝑmi modi. ¶ Et con firmatur. quia quelibet premiſſa eſt antecedens ad cō cluſionē: cuꝫ enthimema ſit ſyllogiſmus reducibilis ad

L

formaꝫ ſyllogiſticam per appoſitioneꝫ alterius ꝑmiſſe: ⁊ ideo illa cōſequentia eſt bona: homo eſt animal rōna le mortale. ergo homo eſt riſibilis conuertendo: hō non eſt riſibilis. ergo homo non eſt rōnale mortale: ⁊ ſic ha betur intentuꝫ. ¶ Ad rōnem factam in ꝑncipio qōnis. dicitur ꝙ iſte cōmunis conceptus eoꝝ nō fuit euidēs: ſed ſicut error eſt in vulgo. ergo ⁊c. ¶ Qō. X.

D Ecima queſtio

fuit. Utruꝫ in hoīe humanita te ſit aliqua perfectior entitas eius anima rationali. Et videt̃ ꝙ non: quia ſꝫm beatum

Li. 4. c. 8. ⁊ alibi. Unde in. 3. hᵒ diſ. 1. q. 10. ⁊ l 3. Sco diſ. 2. q. 2. ⁊ vbi ibi notaui ad h̓.

Aug. de tri. Homo ſꝫm melius ſui factus eſt ad imaginem trinitatis: ⁊ nō per aiam: vt ibi dictuꝫ pꝫ. ¶ Sed contra. qꝛ ſicut habetur in libro de articulis fi dei: ſicut forma oritur a materia ⁊ cōpoſitū ab vtroqꝫ: ſic ſpiritusſanctus procedit a patre ⁊ filio: a ſolo patre fi lio procedente: entitas auteꝫ procedens a materia ⁊ for ma eſt nobilior ipſis.

M
Preābulū ꝺ clariᵘˢ arti. q. In hoīe 4ᵒʳ entitates pōi. 2. phyſi. t. 9. meta.

Circa iſtam

queſtionem: eſt prius intelligen dum ꝙ in homine ponunt̃ qua tuor entitates eſſentialr ordinate. ¶ Quarum ꝑma eſt materia ꝑma oium fundamētū. ¶ Et ſcda eſt forma ꝗ̃ eſt nobilior ipſa: quia materia eſt ꝑpter formam: ſicut potentia ꝑpter actuꝫ. ¶ Tertia eſt humanitas ex illis

9. meta.

reſultans: que eſt vtraqꝫ perfectior. Tum quia in eſſen tialiter ordinatis eiuſdem generis ſemper poſterius eſt perfectius. Tuꝫ quia materia ⁊ forma ſunt propter cō poſitum: ſicut materia ꝑpter formā. ¶ Quarta eſt ac cidentiū: que ſunt ignoᵐⁱᵃ: quia ſicut omnis materia eſt ꝑpter formā: ſic omne accidens ꝑpter ſubiectuꝫ: cum ſubſtantia ſit finis omniuꝫ predicamentorum. ¶ Iteꝫ

7. meta. ⁊ alibi.

nullum indiuiduum generis inferioris attingit ad per fectionem ſuperioris. ¶ Quia ergo tota queſtionis di. eſt in poſitione tertie entitatis. Idcirco videndū eſt ꝑ qd eſt tertia entitas. ſcdo vtrū illa tertia entitas ſit ponēda.

N
ꝑmus artic. Cōclo 4ᵒʳ ne gatiua.

Circa primam

parteꝫ introducunt̃ quatuor ꝯnes negatiue. ¶ Quarum ꝑma eſt. ꝙ illa tertia entitas nō eſt forma totius: quam qdam diſtinguunt a forma partis: quia nō ſe habet illa entitas per modū inherentis: ſicut forma ois: ſed ꝑ mo dum reſultātis. ¶ Itē aīa rōnalis ponit̃ vltima forma

Nec foꝛaꝫ to tiᵒ: nec vnio nē: nec effectū fo'alē: nec to talē ex mā ꝑᵃ ⁊ aīa foꝛe ter tiā entitatē. ſꝫ primam caſe declara.

ſicut nobiᵐᵃ. ¶ Scda concluſio eſt ꝙ illa tertia entitas nō eſt vnio anime cum corpore christi: qꝛ talis vnio eſt accidēns ⁊ nō illa tertia entitas: cū ſit de genere ſubſtā tie. Itē illa vnio eſt reſpectiua. ¶ Tertia cōcluſio eſt. ꝙ illa tertia entitas nō eſt effectus formalis totalis: qa oēs cauſe intrinſece ꝯcurrūt ad cauſandū effectum: de cuius eſſentia ſunt: mā auteꝫ eſt de eſſentia cōpoſiti: ſi cut forma. ¶ Itē cauſa totalis nō reqrit aliā ꝯcurren tē: ⁊ ſic aīa rōnalis ſine mā poſſet cauſare humanitatē.

O

¶ Quarta cōcluſio. ꝙ illa tertia entitas nō eſt totalis effectus aīe rōnalis cū prima mā: qꝛ tunc non currenti bus alijs formis: que ſunt de neceſſitate in homine: poſ ſet ab ipſis cauſari humanitas. ¶ Itē tūc quis haberet humanitatē ſine aīa ſenſitiua: ſi differat realiter ab in telᵉᵃ. ¶ Iſtis aūt ꝑmiſſis ponitur affirmatiua ꝯcluſio.

Cōclo rñſiua hui' articu. Tertia ētitas quid? Dubium.

ꝙ illa tertia entitas eſt totalis effectus aīe rationalis et prime materie ⁊ aliaꝝ formarum ſubſtantialium: que ſunt in hoīe cōcurrentium ad cauſandū adequate talē effectuꝫ ⁊ intrinſece. ¶ Sed remanet difficul. qd itelli gimus per illam tertiaꝫ entitatē. ¶ Dicitur aūt ꝙ qua druplicater ſignat̃. Primo noīe compoſiti: vt diuiditur

Tertia ētitas 4ᵗ exp̃ma ſe.

cōtra mām ⁊ formam. ¶ Secūdo nomine humanita tis: vt diſtinguit̃ ꝯtra aiaꝫ ⁊ corpus. ¶ Tertio noīe to tius vt diſtiguit̃ ꝯtra ꝑtes. ¶ Quarto noīe ꝑncipiati: vt diſtinguit̃ ꝯtra ſua principia ꝯſtitutiua: qꝛ omnes illas habitudines hꝫ ad illa quatuor iſta tertia entitas.

P
2ᵘˢ articulus.

Circa

ſecūdam partem queſtionis: an illa tertia en titas ſit ponenda. Primo negociāduꝫ eſt ad partē affirmatiuam. Et ſecūdo ad negatiuam.

Prīa pars.

Circa

primam partem ponitur primus ordo fun damētoꝝ ex habitudine cauſe ad effectuꝫ: quia omnis effectus differt realiter a ſuis cauſis: cōpo ſitum autem ponitur effectus mãe ⁊ forme. ¶ Nec va

Derupliei fū damēto ꝑncī pali oñdit ter tiaꝫ entitatem poni.

let dicere ꝙ aſſumpta non eſt vera in cauſis itrinſecis: qꝛ vniuerſaliter cauſa eſt ad cuius eſſe ſequit̃ aliud. et nihil ſequitur ad ſeipſum. ¶ Iteꝫ maioreꝫ diſtictioneꝫ requirit ordo cauſalitatis inter extrema: ꝗ̃ ordo origi nis: cum cauſalitas includat originem: ⁊ non econuerſo.

Li qd. 5. me. t. 2. phy. ⁊ in ꝓcelo ⁊ Auē. cē. ⁊ alibi. c. 1. ⁊ inde.

⁊ tñ beatus Auguſti. ꝑmo de trinita. ex ordine originis demōſtrauit realē perſonaꝝ diſtinctionē. ¶ Itē ois ef fectus depēdet a cā: ⁊ nihil a ſeipſo depēdet. ¶ Itē ois effectus eſt cauſa poſterior: ⁊ nulla res eſt poſterior ſe ipſa. ¶ Scḋs ordo fundamentoꝛuꝫ ſumitur ex nã ge

Q

nerationis: quia materia nullo mō generatur ⁊ forma non niſi per accidens: cōpoſitū auteꝫ per ſe generatur. ergo differt a materia ⁊ forma. ¶ Nec valet dicere ꝙ

Tollit euaſio nem.

materia ⁊ forma ſimul ſumpta per ſe generātur: qꝛ ſi multas eſt reſpectus ſꝫm qd. i. quidditatiue: nullus autē reſpectus icluditur in per ſe termino ſubſtātialis gene rationis. ¶ Itē materia ⁊ forma non generantur: cum cathegorica de copulato ſubiecto equipolleat copulati ue de eiſdem terminis: ⁊ ad veritatē copulatiue requi rat̃ vtrāqꝫ partē eſſe verā: ⁊ per ꝯſequens: cū iſta ſit ve ra: materia ⁊ forma nō generant̃: cōpoſitum aūt gene ratur. ergo non eſt mã ⁊ forma. ¶ Nec valet dicere ꝙ

Tollit inſtan tiam.

materia ⁊ forma ſimul ſumpta ſunt cōpoſitū: ⁊ nō ſeor ſum: quia nullus reſpectus includit̃ in ſubſtantia: ſi au tem iſta ſimultas diceret aliqd abſolutū: habet̃ propo ſitū de tertia entitate abſoluta. ¶ Tertiᵘˢ ordo funda mentoꝛuꝫ ſumitur ex natura vnitatis: qꝛ mã et forma

A faciunt vnum per ſe ſimplr:ipſa aũt nõ ſunt ſic vnum per ſe.ergo nõ ſunt ſic vnuʒ ꝙ cauſant. Qꝛ autem mã ꝛ forma non ſint per ſe vnuʒ probatur. Tum qꝛ materia ꝛ forma: vt ſic ſumpta ſm ſuas rões ſpecificas ſunt diſtincta: ꝛ per cõſequẽs plura: ſm autēʒ rationes cõmunes nõ quantum talis vnitas: cũ illa ſit inter ſubſtãtiaʒ ꝛ accidẽs. Tuʒ qꝛ impoſſibile eſt eadeʒ ꝛ ſm idẽ habere adinuiceʒ vnitatẽ ꝛ pluralitatẽ: ſicut nec conuenientiã ꝛ differentiam: materia autẽ ꝛ forma ſm ſuas proprias qdditates ſunt adinuicem diſtincta: ꝛ per conſequens plura. Tuʒ qꝛ paſſio eadem numero non poteſt fundari in duob⁹ ſubiectis diſtinctis realr: vnitas autẽ ponitur paſſio. Tum qꝛ vnitas non differt realiter a re vna: cuius eſt per ſe paſſio: ꝛ tñ vnitas hominis differt realiter ab anima ꝛ corpore: cum ſine ipſa eſſe poſſint.

a.de aïa.t.c. 11.tẽxto. ❡ Quartus ordo fundamentorum accipit̃ ex natura

B diuiſiõis: qꝛ ſupra diuidit̃ in mãm ꝛ formã ꝛ compoſitum. ꝛ ideo oportet compoſitum aliud eſſe a materia ꝛ forma: aut membra diuiſionis coincidunt. ❡ Nec valet dicere ꝙ materia ꝛ forma ſimul ſumpta faciũt tertiũ mẽbrũ: ꝛ ſeorſum duo prima: qꝛ ſeorſum ꝛ ſimul nihil addũt: nec econuerſo. pertinens ad ſubam ſm ipſos formaliter: in diuiſione autẽ ſubſtãtiali: nullum mẽbrũ includit niſi ſubſtantialia. ❡ Item cõpoſitũ ponit̃ tertia ſubſtantia: tertia autẽ nõ poteſt eſſe prima ꝛ ſecunda: tunc enim poſitis duabus neceſſe eſt poni tertiam. ❡ Itẽ membra illius diuiſionis coincidũt neceſſario: ſicut ſi diceret̃: alia ſubſtantia eſt materia: alia forma: alia mã ꝛ forma: cum tamẽ tertiuʒ membrum in nullo differat a duob⁹ primis. ❡ Itẽ vbicũqʒ eſt triplex ſubſtantia ibi eẽ triplex entitas: qꝛ multi[to] inferiori multiplicat̃ ſuperius: ꝛ ſic compoſitũ erit tertia entitas: ſicut

C tertia ſubſtantia: ꝛ non põt eſſe reſpectiua: cum ſit generis ſubſtãtie. ergo eſt tertia entitas abſoluta: qđ eſt ꝓpoſitum. ❡ Quintus ordo fundamẽtoꝛuʒ accipitur ex natura originis: qꝛ nihil eſt ſeipſo poſterius: compoſitũ autem ponit̃ poſterius materia ꝛ forma ordine eſſen-

Tollit euaſionem. tiali. ❡ Nec valet fugere ad poſterioritatem vnionis aut ſimultatis: cũ illa nõ ſit poſterioritas alicuius de genere ſubſtãtie. ❡ Iteʒ vbicũqʒ eſt ordo: oportet extrema eẽ diuerſarum rõnum: cũ ſit reſpectus diſquiperãtie: cum ergo compoſitum ſit poſterius materia ꝛ forma: ſm oẽs oportet ipſum eſſe alterius rõnis. ❡ Item ille reſpectus poſterioritatis non põt fundari in materia ꝛ forma: qꝛ ibi fundat̃ prioritas: nec in ſimultate cũ ipſis: qꝛ idem reſpectus numero non poteſt eſſe in ſub-

De vno per accidẽs nõ tertia. ſtantia ꝛ accidẽte. ergo fundat̃ in tertia entitate. ❡ Sʒ inſtatur de vno per accidens: cum ponat̃ ſine tertia en-

D titate poſterius. ❡ Dicit̃ autem ꝙ non eſt intelligi poſterioritas vera ex natura rei: ſed tñ ſʒ rationẽ totius: niſi accipiendo reſpectum. ❡ Sextus ordo fundamẽtorum ſumitur ex natura perfectionis: qꝛ compoſitum ponitur perfectius materia ꝛ forma: ꝛ idem non poteſt

Tollit euaſionem. ſeipſo eẽ perfectius. ❡ Nec valet dicere ꝙ materia et forma ſimul vnita ſunt perfectiora ſeipſis nõ vnitis: qꝛ reſpectus nullam addit perfectionem abſolutaʒ: vt patet in diuinis. ❡ Iteʒ ſicut materia eſt propter formã: ita materia ꝛ forma propter compoſitum: tãdẽ propter finem: ꝛ nihil eſt propter ſeipſuʒ. ❡ Nec poteſt dici ꝙ ſint propter vnionem: cum illa ſit reſpectus. ❡ Septimus ordo fundamentoꝛuʒ ſumitur ex natura p̄dic[tio]nis: quia materia ꝛ forma non ponunt per ſe in genere: ſed per reductionem: compoſitum autem per ſe: ꝛ non per reductionem. ergo compoſitum non eſt materia ꝛ for-

Tollit euaſionem. ma. ❡ Non poteſt eſſe fuga ad ſit[tem] aut vnionem: qꝛ nullam tale facit ad quidditatiuã predicationẽ. ❡ Itẽ ſi ex materia ꝛ forma nõ reſultat alia entitas de genere ſubſtantie: ꝛ per conſequens ab[ſo]: tunc materia ꝛ forma quantũcunqʒ ſeparata erunt quidditatiue in genere: cum nulla qdditas apponat̃ per vnioneʒ ſubſtantialem. ❡ Octauus ordo fundamẽtoꝝ ſumitur ex natura eſſentialis diſtinctionis: qꝛ poſita qdditate alicuius tote: omni alio circũſcripto qđ nõ eſt de qdditate eius: ponitur illud cuius eſt qdditas in actuali exiſtentia: per locum a diffinitione: ſed ſi nõ eſt tertia entitas in homine alia ab anima ꝛ corpore: tunc tota qdditas hoĩs erit aïa ꝛ corpus. ergo poſito corpe ꝛ anima circũſcripta vnione: que non eſt de qdditate hominis ponitur homo: vtpote aïa exiſtente in lymbo ꝛ corpore in mũdo. ❡ Soluitur p̄mo modo ꝙ vnio lʒ ſit reſpectus: eſt tamen de eſſentia ſubſtantie: ſicut de reſpectu creature ad deum.

Multiplex euaſio ab hoc fundamento qui reſtat. F ❡ Sed cõtra. qꝛ differentie oppoſite: vt ſunt ad ſe ꝛ ad aliud: nunq̃ʒ cõcurrunt in eadem qdditate: cum omnes tales ſint ſubalternate. ❡ Scdo dicit̃ ꝙ illa vnio dicit aliqd ab[ſolutu]m pertinens ad hominis quidditatem. ❡ Sed tunc habetur propoſitum: quia eſt dare tertiam entitatem ab[ſolu]tam reſultantẽ ex materia ꝛ forma: qualitercũqʒ vocetur. ❡ Tertio dicit̃ ꝙ illa vnio lʒ non ſit de eſſentia hominis: eſt tamen ad eius eſſentiam neceſſario requiſita. ❡ Sed contra. Tum quia per hoc non dicitur ad alteram premiſſaruʒ. Tum quia deus eſt neceſſario requiſitus: ſicut vnio: ꝛ tamen ſi circũſcripto deo exiſteret qdditas: neceſſario exiſteret illud cuius eſt quidditas. Tum quia per ſe tota eſſentia hominis eſt anima ꝛ corpus: ꝛ tamẽ illa ſine vnione ſtare poſſunt integra: vel ſaltẽ materia ꝛ anima: ꝛ ſic tota hominis eſſentia in qua fundatur ꝛ ſic nõ requiſita. ❡ Quarto dicitur ꝙ maior eſt dubia. ❡ Sed contra. hoc eſt contra p̄mũ p̄cipiũ:

G quia cum diffinitio ꝛ diffinitum ſint penitus idem: ſi facta amotione quacũqʒ remanet qdditas ꝛ non diffinitum: idem ſimul eſt ꝛ nõ eſt. ❡ Scda ratio eſt. quia nõ corrupto aliquo pertinente ad naturam alicuius preexiſtentis remanet tota eius natura: cũ omne exiſtens ſemper maneat: donec deſtruatur: ſed ſi non eſt tertia entitas in morte chriſti nõ fuit deſtructũ aliquid de natura humanitatis. ergo chriſtus fuit in triduo verus homo. Minor ꝓbatur. qꝛ in natura humanitatis nihil ponũt: niſi animam ꝛ corpus: aut p̄maʒ materiam: que integra remanſerunt. ❡ Tertia ratio eſt: quia per corruptionẽ ſolius accidentis non deſinit eſſe ſubſtantia: h̄ autēʒ ſm hoc: ſola accidentia eſſent corrupta: cum nihil pertinẽs

Obiectio. ad eſſentiam. ❡ Quarta ratio: quia in eſſentialiter ordinatis ꝛ realiter diſtinctis deus poteſt facere p̄us ſine poſteriori: ſed vnio eſt tota humanitate poſterior: ſi nõ ponatur tertia entitas: cum fundetur in materia ꝛ forma

H que dicunt totam hominis eſſentiam. ergo deus poterit facere totum hominem ſine tali vnione. Si dicatur ꝙ illa vnio prerequirit̃ humanitati: habetur propoſitum ꝙ humanitas addit aliquid materie ꝛ forme poſterius

Inſtantia 1ª. ipſis: cum ipſe talem vnioneʒ precedant. ❡ Sed inſtatur. Tum quia eodeʒ modo videretur induci tertia entitas in compoſitione ſubiecti ꝛ accidentis: cum albedine ſeparata a ſubiecto non ſit album: ꝛ tamen ſit accñs ꝛ ſubiectum. Tum quia eodem modo poneretur reſultans entitas in totis artificia[li]b[us]: cum ſeparatis partibus

Quod hic de cõpoſito per accidens vno vbi negat tertiam entitatem. non maneat totum: ſicut patet in archa. ❡ Ad p̄m. ꝙ album non ſolum includit albedinẽ ꝛ ſubiectuʒ: ſed inherentiam ꝛ receptionem: qđ non eſt in quidditate ſubſtãtie. ❡ Sed contra. quia album dicit quid abſolutum. ❡ Dicit̃ qđ nõ preciſe: ſicut homo: nec eſt ſic vnũ ꝑ ſe. ❡ Ad ſ[ecundu]m. ꝙ tale totũ addit reſpectũ ad ſuas ptes ſolũ: ꝛ ille reſpectus corrũpit̃ ptib⁹ ſeparatis: qđ h̄ eſſe nõ põt.

I
Difficultates curioſe. 16.
[illegible] Da maſ. lib. 3. c. 26.
Plura amiſit que ſemel aſſumpſit.
Ecce notāter.

Circa ſcḋam q̄ōnis partē negociande ad partem negatiuā: occurrūt plures difficultates. Quarū pᵃ eſt ꝙ ſm doctrinā btī Anſel. in Cur deᵘ hō. ꝙ deᵘ ſemel aſſūpſit: nūq̄ dimiſit: ⁊ tñ illā tertiā entitatē: ſi cēt dimiſiſſet in morte. ❡ Dī aūt ꝙ illō itelligiꝰ quātū ad ꝑncipia ɔſtitutiua hoīs: que ſunt corpꝰ ⁊ aīa: nō quātum ad ꝑncipiata. Tū qꝛ nulli dubiū eſt qn in morte dimiſerit humanitatē: cū nō fuerit hō in triduo. Tū qꝛ de ſanguine effuſo: idē alioqn deus remanſiſſet in cruce: ſicut latuit in ſepulchro. Tū qꝛ idē de multis accn̄tibꝰ in ipſo corruptis. Tum qꝛ idē de partibus mā̄e per calorē nālē tranſmutatis in eius nāli deperditione. ❡ 2ᵃ diffi. qꝛ ſm beatū Diony. de eccleſiaſtica hierarchia. Dei mors nō eſt alicuius rei corruptio: ſed tm̄ cōunctꝰ: ſi aūt illa tertia entitas ponaꝰ tunc in morte corrumpereꝰ eſſetq̄ȝ mors alicuius rei abſolute corruptio. ❡ Dī aūt ꝙ Diony. loquiꝰ de termino formali corruptionis nō de totali: dans intelligere ꝙ nō eſt ita in morte hoīs: ſicut in ceteroꝝ cōpoſitoꝝ corruptiōe corrūpiꝰ terminus formalis: ⁊ ex ɔſequēti terminus totalis: hꝭ aūt formali ꝑnᵒ remanente incorrupto: diſſoluiꝰ totalis terminus: qui eſt cōpoſitū. ❡ 3ᵃ diffi. cū igiꝰ ſit prior actibus ⁊ realr̄ ab ipſis diſtincta: cur nō pōt deus facere ſubam hoīs ſine vnione mā̄e cū forma que poniꝰ accidēs reſpectiuum. ❡ Dī aūt ꝙ lȝ accn̄tia fundata in aliquo ſubiecto ſint ipſo poſteriora: tñ fundata in aliquo ꝑmo ſubiecto non ſemꝑ: iſta aūt vnio fundaꝰ in mā ⁊ forma que ꝑcedunt tertiā entitatē: ⁊ iō ꝑcedit tertiaȝ entitatē: ſicut quātitas interminata dī in mā ꝑcedere formā. ❡ Sed cōtra. oīs ſuba vꝫ poſſe fieri ſine accidēte: cū ab ipſo nō depēdeat. Tum qꝛ oīs entitas abſoluta ſubſtātie vꝫ a quolȝ accidente ⁊ reſpectu abſtrahere: ⁊ ſic nō neceſſario reqrere. Tum qꝛ tota hoīs ſuba vꝫ per accn̄s cōnexa: cum nō fiat cōpoſitū niſi interpoſita vnione. ❡ Ad ꝑᵐ. ꝙ lȝ ſuba cōpoſita nō requirat vnionē tāq̄ ſui cām: hꝫ tñ ſicut effectū ꝑᵐ ordine eſſentiali. ❡ Ad 2ᵐ. ꝙ tertia entitas hoīs abſtrahit aut preſcindit ab hac vnione: ſicut a ꝑori eſſentiali ordine: ꝙ nō eſt de ſua q̄ddītate. ❡ Ad 3ᵐ. ꝙ nō eſt incōueniens ſi adſit talis cōnexio: ſicut preuia extēſione mā̄e dī fieri informatio in corporalibus. ❡ 4ᵃ diffi. ſi deus poterit tūc cauſare vnionē mā̄e cū forma: cōpoſito nō reſultante. ❡ Dī aūt ꝙ ſic: qꝛ in eēntialr̄ ordinatis ⁊ realiter diſtinctis: deus pōt facere ꝑus ſine poſteriori: iſta aūt vnio nō eſt tertia entitas: ſed ab ipſa realr̄ diſtincta. ❡ Sed inſtaꝰ. Tū qꝛ cauſe intrinſece ex quo cōcurrūt: neceſſario vꝫr cauſare. Tū qꝛ cauſa formalis ꝑ hoc ꝙ informat cōpoſitū vꝫ cauſare. Tū qꝛ mā ⁊ forma ſic vnita nō faceret vnū ꝑ ſe nec in gn̄e ſm ꝑdicta. Tum qꝛ talis vnio vꝫ eē: ſicut vnio angeli cū corpore cū plus ibi nō fiat. ❡ Ad ꝑᵐ. ꝙ non cauſant niſi ɔcurrente volūtate diuina: ⁊ ideo eſt ſimplr̄ cauſalitas cōtingens. ❡ Ad 2ᵐ. ꝙ informatio iſta nō eſt cauſatio ſed aliqđ ſibi preuiū: ſicut approximatio ad actionē. ❡ Ad 3ᵐ. ꝙ nō eſt incōueniēs per diuinā potentiaȝ: ſicut dī de mā ꝑma. ❡ Ad 4ᵐ. ꝙ eſt vnio q̄lis eſt mā̄e cū forma: qꝛ lȝ talis vnio ꝑ agens diuinū poſſit fieri ſine tertia entitate: nō tñ creatū: ſicut in angelo. ❡ 5ᵃ diffic. cū vnio nō ſit niſi in mā ⁊ forma: ⁊ ꝑ ɔn̄s cōpoſitio que eſt ꝑs ſubiectiua eiꝰ. qualr̄ pōt eē ad cōpoſitū a mā ⁊ forma cū in alio nō fundeꝰ compoſitio: ſicut nec vnio. ❡ Dī aūt ꝙ ſicut libertas fundata in voluntate denominat effectū liberū: ita cōpoſitio fundata in mā ⁊ foīa denoīat effectū cōpoſitū. ❡ Sed inſtatur. Tū qꝛ in quo eſt formalr̄ cōpoſitio ipſꝫ eſt cōpoſitū: ſicut de albedine: talis aūt cōpoſitio eſt in mā ⁊ forma: ſicut ⁊ vnio. Tum qꝛ in quo nō eſt cōpoſitio nec ipm̄ compoſitū: in tertia

K
Vide Daſi. vbi ſupra.
Notabilis expoſitio in Dioñ. ⁊ Daſi.
Vnionē ꝑcedere tertiam entitatem.
Obijcitur 3ᵒ.
L
Ecce qđ q̄rio
Nota bene.
Ecce qđ q̄rio. lȝ ſatis dubiū
Obiectio 4ᵃ.
M
Poſteriꝰ eēntialibꝰ vnione. tertiā entitatē non reſultare poſſe ſuſtinet.
Ecclēſie tertiam entitatē cōpoᵐ denominari notāter
Obiectio 4ᵃ.

aūt entitate nō eſt talis cōpoſitio: ſicut nec vnio. Tum qꝛ omne cōpoſitū opꝫ eē vnitū: ſicut omne motū mutatū: ⁊ tñ illa tertia entitas vnita eē nō pōt: cū in ſe nō habeat extrema. Tum qꝛ talis tertia entitas infra ſe nō vꝫ reſolubilis cū ſit vna: ⁊ tñ omne cōpoſitū eſt reſolubile. ❡ Ad ꝑᵐ. ꝙ acciᵖᵒ cōpoſitionē pro vniōe: materia ⁊ forma ſunt cōpoſita: ſi aūt pro effcūˡᵉ cōponeᵐ ſic ſola tertia entitas. ❡ Ad 2ᵐ. per idē. ❡ Ad 3ᵐ per idem. ⁊ ad 4ᵐ. vñ hꝭ accipiꝰ equiuoce compoſitio. ❡ 6ᵃ diffi. eſt. ſi iſta tertia entitas dī totū. ❡ Et q̄daȝ dicunt ꝙ eſt totū eſſentiale: ⁊ nō totū integrale: qꝛ totū eſſentiale addit vltra ſuas partes aliquā entitatē: ⁊ nō totū integrale: vñ ex mā ⁊ forma cū tertia entitate ſit vnū totū integrale: qꝛ illa tertia integrant hoīs eſſentiā: ex mā ⁊ foīa ſit alio mō vnū totū eſſentiale: qđ eſt ipſa tertia entitas. ❡ Sꝫ quō illa tertia entitas pōt eē totū cum infra ſe partes nō habeat. ❡ Dī ꝙ imo mām ⁊ formā que ſūt eius partes eſſentiales. ❡ Sed quō: cū nō ſint de eſſentia illius. ❡ Dī ꝙ imo: lȝ aliter q̄ȝ alterius generis ꝑceꝝ: ſicut ꝑncipia ɔſtitutiua ſunt de eſſentia ɔſtiˡⁱ. ❡ 7ᵃ dif. eſt. ſi illa tertia entitas dī humanitas. ❡ Dī aūt ꝙ ſic: vt includit aīam ⁊ corpus: qꝛ iſta tria inueniunꝰ in hominis q̄ddītate. ❡ Sed nūquid vt preſcindit ab ipſis. ❡ Dī aūt ꝙ nō: qꝛ tūc corpus ⁊ aīa nō eſſent infra hoīs eſſentiā. ❡ Sed q̄re dī humanitas nō fuiſſe in triduo: ex hoc ſolo ꝙ illa tertia entitas nō fuerit. ❡ Dī autē ꝙ altera parte totius integralis deſtructa: nō manet totū. ❡ Intelligendū tñ ꝙ q̄n q̄ȝ accipiꝰ humanitas pro illa tertia entitate nō remanēte: ſicut lapideitas pro forma lapidis. ❡ 8ᵃ dif. eſt ſi illa tertia entitas ita reſultat in omni cōpoſito ex mā ⁊ forma: ſicut in hoīe. ❡ Dī autē ꝙ ſic: qꝛ in omni tali cōpoſito materia ⁊ forma ſunt vere cauſe alicuius effectus ſubſtātialis realiter diſtincti. ❡ Item ibi inueniꝰ vnū per ſe formalr̄ ꝙ nō pōt fieri ſine illa tertia entitate. ❡ Item in oībus generatio per ſe terminaꝰ ad compoſitū ⁊ nō ad mām ⁊ formā. ❡ Itē in oībus materia ⁊ forma ſunt ꝓpter cōpoſitū. ❡ Itē compoſitū ſemꝑ in oībus eſt poſterius. ❡ 9ᵃ diffi. ſi illā tertiā entitatē ſic eſt inuenire in cōpoſitione ex genere ⁊ dr̄ia. ❡ Diciꝰ aūt ꝙ ſic: qꝛ ſpecies hꝫ vnitatē formaliter: ⁊ illa nō pōt fundari in rōnibus generis ⁊ differentie: cum formalr̄ diſtinguiꝰ: ⁊ iō opꝫ vt fundetur ſupra aliā entitatem. ❡ Sed inſtaꝰ. Tum qꝛ genus ⁊ differētia nō dicerent totam eſſentiā ſpeciei: ſicut nec aīa ⁊ corpus dicūt totā eſſentiā hoīs. Tū qꝛ diffinitio nō adderet ſpeciē: cū nō capiat niſi genus ⁊ differētiā. Tū qꝛ ſpecies adderet ad vltimā differentiā: ſicut humanitas ad formā. Tum qꝛ in ſpecie eēt alia entitas perfectior eius vltima dr̄ia: qđ videꝰ abſurdū. ❡ Iō tutius videreꝰ dicere ꝙ talis vnitas fundareꝰ in realitate generis ⁊ dr̄ie: ex quo coꝝ formalitates nō ſunt diſtincte realr̄. ❡ Sed cōtra. Tū qꝛ nō ſemꝑ ſunt idem realiter: vt in corpore ⁊ animato. Tum qꝛ vnitas formalis nō poteſt niſi ſupra formalitatē fundari. ❡ 10ᵃ diffic. ſi illa tertia entitas: quātūcūq̄ȝ preciſe includit māȝ ⁊ formā. ❡ Dī aūt ꝙ ſic: qꝛ nūquā aliqđ tm̄ pōt ꝑſcindi qn includat illa que ſunt de eſſentia eius: mā aūt ⁊ forma ponuntur de eſſentia illius tertie entitatis. ❡ Sed inſtaꝰ. Tū qꝛ nullū diſtinctū realr̄ ab aliqbus videꝰ eē in ſua preciſione icluſiuum ipſoꝝ: cū eē diſtinctū ſit eē preciſuȝ. Tum qꝛ tertia entitas diuidiꝰ cōtra mām ⁊ formā: cū tñ oīa diuidentia inquantū talia ſe excludant: aut coincidant. Tū qꝛ illa tertia entitas ſm ſe ɔſiderata ꝑcīſe depēdet a mā ⁊ forma hꝫ ſe totā: ⁊ tūc ſi in eiꝰ totalitate includerenꝰ mā ⁊ foīa ſeipſis ipſe depēderēt. Tū qꝛ illa tertia entitas hꝫ cōuenientiam cum mā ⁊ forma ⁊

N
Cōpōnē duplr̄ accipi.
Totū duplex
Tertiā entitatem totū eēntiale dici
Duᵒ nōnda.
O
Tertiā entitatē i hoīe hūanitatē poſſe dici: lȝ ñ ꝑcīſe ⁊ contra.
Nota bene.
In oī ɔpoſito ex mā ⁊ forma ſubalibꝰ tertiā entitatem reſultare.
P
In q̄ddītate ſpecifica q̄ſi q̄ȝ tertiā entitatē reperiri.
Obijcitur 4ᵒ.
Hic ɔtr̄ ad hꝭ obta illam viam: ⁊ vt ſcis.
Q
Aliᵘ modus dicēdi quē reprobat.
Primus modus dicendi.
Tertiā entitatē a partibus nō poſſe ꝑſcindi
Impugnatio quadruplex.

A

Ali⁹ modus dicendi.

differentiā cū reſoluanť donec veniaťad pmo diuerſa:
ꝛ tunc erunt oīa excluſa.⁋ Jō vī ꝙ tertia entitas quā/
tū ad illud qḋ addit ad mām ꝛ formā nō includat ipſa:
tūc adderet idē eidē.⁋ Ad rōnē aūt oppoſitā.dī ꝙ ſi
vltimate pſcinderet illa tertia entitas:mā ꝛ forma non
videnť de qdditate eius:niſi alio mō.⁋ 11ª diffic.eſt ſi
illa tertia entitas quātūcūqꝫ non pciſa:includit mām ꝛ
formā.⁋ Dī aūt ꝙ ſi accipiať nō preciſa:tūc includit:
qꝛ cōcernit mām ꝛ formā:ſine qbus talis entitas reſul
tare nō pōt:ſi vō pciſa dōm vt ſupra.⁋ Intelligendū
tñ ꝙ dupliciter pōt intelligi aliqd includi in aliquo:aut

Includi in aliquo dupl'r.

ſicut in toto ſuo eſſentiali qḋ reſultat ex ſuis ptibus:aut
ſicut in toto integrali:qḋ eſt ipſe ptes.Primo mō inclu/
dunť mā ꝛ forma in tertia entitate:qꝛ intrinſece eā cau
ſant:ꝛ nō ſcḋo mō:qꝛ nō ſunt ipſa.⁋ Itē dupl'r poteſt
aliqd eſſe de eſſentia alicuius:aut qꝛ eius eſſentiā intrin

Eē de eſſentia alicu⁹ dupl'r.

B

ſece cauſans:aut qꝛ eius eſſentiā intrinſece integrans.
Pmo aūt mō ſunt mā ꝛ foꝛa de eſſentia tertie entitatis:
qꝛ ipſius intrinſece cāe.ꝛ nō 2º:qꝛ nō integrant ipſam.

Eſſe ptē dup'

⁋ Itē dupl'r pōt aliqd dici eſſe ptē alicu⁹:aut eſſentia/
lē aut integralē vt ſupra.⁋ Itē dupl'r aliqd eſt pn^m ali/

Eē pn^m alicu⁹ dupl'r.

cuius:aut ſicut ipſi inexiſtens:aut ſicut ipm effectiue cōſti/
tuens.⁋ 12ª diffi.eſt.ſi illa tertia entitas pōt ab intelle

2.mod⁹ ndi.

ctu ↄcipi ſine mā ꝛ forma.⁋ Dī aūt ꝙ nō:qꝛ nulla res
pōt cōcipi ſine eo qḋ eſt de ſua eſſentia.mā aūt ꝛ forma
ſunt de eſſentia iſtius tertie entitatis:que dī cōpoſitū.

Propoſitio quadruplex.

⁋ Sed qꝛ inter quecūqꝫ ſeparat nā ſeparat intellectus:
lꝫ nō ↄ̈:nā aūt ſeparat inter mām ꝛ formā ꝛ tertiā en/
titatē:cū real'r diſtinguanť.ġ multo magis ſm intellm.
⁋ Itē oīa ab^{te} abinuicē diſtincta videnť ſine ſe inuicē
ↄceptibilia:cū qḋlꝫ cōcipiať ad ſe.⁋ Itē ois foꝛalitas

C

ab^{te} vī per ſe intelliſis cum p ſe dicat qdditatē:illa autē
tertia entitas eſt quedā ab^{ta} formalitas:cū cōpleat hoīs
rōnē formalē.⁋ Itē rō ſpeciei ꝛ generis fūdať in ipſa
tertia entitate:cū mā ꝛ forma nō ſint in gñe niſi per re/

Alius mod⁹ dicendi.
Tertiā entitatē abſqꝫ mā ꝛ foꝛa ↄceptiā poſſe cōcipi.

ductionē.rōnes aūt iſte per ſe ſunt pciſe intelleс.⁋ Jō
dī ꝙ tertia entitas ſine mā ꝛ foꝛa itelligi pōt:nec valet
rō:qꝛ nō ſunt de eſſentia eius:ſicut itrinſece cauſantia.
⁋ 13ª diffi.eſt.ſi illa tertia entitas differt formal'r a mā
ꝛ forma.⁋ Dī aūt ꝙ ſic:qꝛ in oī diuiſione formali:opꝫ
eſſe diuidēda formal'r diſtincta:diuiſio aūt ſube in ma/
teriā ꝛ formā ꝛ cōpoſitū vī formalis.⁋ Sed ↄ̄.qꝛ mā
ꝛ forma dicunť de cōpoſito in pmo mō dicendi p ſe:ta
lia aūt nō ponunť formal'r diſtincta.⁋ Idcirco intelli

Quedā foꝛaliter ꝛ ñ real'r: q̄dā ecōuerſo qdam vtroqꝫ mō:qdam vero neutro abinuicē diſtingui.

gendum ꝙ aliqua ſunt diſtincta real'r ꝛ formal'r:ſicut
hō ꝛ aſinus:qꝛ dīa ſpecifica eſt realis ꝛ foꝛalis.⁋ Itē
alia real'r ꝛ nō formal'r:ſicut ſor.ꝛ plato quia ſunt eiuſ/
dē rōnis formalis vltimate:lꝫ poſſint abinuicē ſeparari:
alia formal'r ꝛ nō real'r:ſicut eſſentia creature ꝛ ei⁹ pa^{ua}

D

creatio:qꝛ abinuicē ſunt inſepabilia:ꝛ tñ diſtincta:alia
nec real'r nec formal'r:ꝗuis ex nā rei ſicut actualitas ꝛ
realitas:qꝛ cū nō ſint formalitates nō dīnt formal'r nec
real'r:cum ſint vna res.Tertia ġ entitas lꝫ dīat real'r a
mā ꝛ foꝛa:nō tñ formal'r total'r:ꝙ per ſe faciat vnā pre

Tertia entitas reſpectu, pciſ eſt in ſecundo gradu.

ciſā formalitatē:cū in rōne ſpecifica oīa ↄcurrant:niſi
forte rōnes generū ꝛ ſpecierū fundenť in ſola tertia en/
titate.⁋ 14ª diffi.eſt.ſi in illa tertia entitate eſt inueni/

Nota bene.
In tertia entitate plꝫs foꝛalitates includi.

re plures formalitates:cū vnitate reali.⁋ Dī aūt ꝙ ſic
neceſſario:qꝛ cū nō ponanť niſi vna realitas fundanť
in ipſa multe formalitates:ꝛ generū ꝛ dīaꝝ.⁋ Sꝫ in/

Inſtantia.

ſtatur:qꝛ illa diſtinctio formalis que ibi poniť eadē rō/
ne vī realis:qꝛ ꝛ alie foꝛalitates que ibi ponunť dicunť

Diſtōnē ex nā rei in quadruplici dīa reperiri notanter.

reales:ppter modū intrinſecū realitatis.⁋ Dicať autē
ꝙ quatuor ſunt genera diſtictionū ex nā rei.Una q̇ nō
eſt realis ex nā fundamenti:nec extremoꝝ:ſicut diſtin/
ctio inter hoīeꝫ ꝛ aſinū in potētia obiectiua:qꝛ ibi nulla

E

eſt realitas in termino aut fundamēto.Qꝫ aūt ſit ex nā
rei pꝫ:qꝛ illa eſt vera imutabil'r:hō nō eſt aſinus:ſic oē
totū eſt mai⁹ ſua pte.Alia nō eſt realis tā ex nā funda/
menti q̄ꝫ extremoꝝ:ſicut inter hoīem exiſtē ꝛ aſinū:qꝛ
ibi eſt res ꝛ res in fundamēto ꝛ termio.Alia vō eſt rea/
lis ex nā fundamēti:ꝛ nō ex nā extremoꝝ:ſicut inter re
lationē creature ad deuꝫ ꝛ ſuū fundamētū:qꝛ lꝫ nō ſint
ibi res ꝛ res:tñ eſt vna res vīl hꝫ ſuā realitatē diſtictā:
ſicut extrema illius diſtōnis.Alia que eſt realis ex nā
extremoꝝ:ſed nō ex nā fundamenti:ſicut deus differt
real'r a crea^a:qꝛ ibi eſt res ꝛ res:ſed repugnat fundamē
to diuino:ꝙ ei innaſcať relatio realis ad creaturam:vt
alibi patuit.Et p hoc multe inſtātie in illa mā diſſoluun

In p̊ ꝛ.2.ꝛ.8. q.pcedente:ꝛ alibi ſepe.

tur.⁋ 15ª diffi.ſi illa tertia entitas differt eſſentialiter a
mā ꝛ forma.⁋ Dī aūt ꝙ nō eſſential'r total'r:ſicut dif/
fert vna ſpēs ab alia:ſed eſſential'r partial'r:ſicut differt

F

Diſtō eſſētialis duplex.
Obiectio 4ª.

vna ps alicuius ab alia:vt mā a forma.⁋ Sed ↄ̄.Tū
qꝛ illa entitas tertia poniť totū ꝛ nō pars.Tum qꝛ non
ponunť niſi due partes eſſe.ſ.mā ꝛ forma.Tū qꝛ ſunt
plures ſubſtātie.ġ plures eſſentie p locū a pte ſubiecti/
ua.Tum qꝛ cauſa ꝛ effectus ſemp diſtinguunť eſſentia/
liter:quēadmodū pducēs ꝛ pductū realiter.⁋ Ad p^m

Solones reſolute.
Tertiā entitatem eſſential'r a ptib⁹ diſtingui:ē vt ſic ꝛ eſt vt non.

ꝙ eſt pars integralis:ſicut totū eſſentiale.Et per idē ad
2^m.⁋ Ad 3^m.ꝙ ſicut ſunt plures ſube ptiales:ita plures
eſſentie.⁋ Ad 4^m.ꝙ ſufficit ibi diſtinctio ptialis eſſen
tialis:qualis poniť in pppoſito.⁋ 16ª diffi.eſt de illa ter
tia entitate qualis reſultat ex aīa ꝛ corpe.⁋ Circa quā
difficultatē occurrit p^m dubiū.ſi illa tertia entitas cau/

Decuplex dubiū curioſum.
Tertiā entitatem non pciſe ex ptib⁹ habere eſſe.

ſatur total'r a mā ꝛ forma.⁋ Dī aūt ꝙ nō:qꝛ tunc effe/
ctus eſſet nobilior cauſis totalibus:ꝛ iō ſequiť pmo:qꝛ
nullū cōpoſitū pōt eſſe ſine cauſa extrinſeca.Scḋo qꝛ
aīa hominis nō pōt ipſū reſultare.⁋ 2^m dubiū eſt.ſi
illa tertia entitas eſt corporea vel incorporea.⁋ Dicať

G

Tertiā entitatē i hoīe corporeā dici.

aūt ꝙ corporea.Tum qꝛ aīa dī corporea que ipſā cō/
ſtituit:cū anima ponať ex coordinatione corporea:vt
patet alibi.Tum qꝛ ſicut ex neceſſario ꝛ ↄtingēte ſemp
reſultat cōtingens:ita ex corporali ꝛ ſpirituali:ſemper
corpo^{le}.⁋ 3^m dubiū eſt.ſi illa tertia entitas eſt extenſa.
⁋ Dicať aūt ꝙ ſic:qꝛ omne corporeū videť extenſū:ꝛ
hoc cōtingit vno duoꝝ modoꝝ:aut ꝙ eadem eſt quā/
titas illius tertie entitatis cum quātitate corporis:ſicut
poniť materie ꝛ forme:aut ꝙ qḋlibꝫ erit extenſū pro/
pria extenſione.⁋ Sed cōtra.tūc humanitas erit diui

Tertiā entitatē extendi duplr: ſed primū magis ſapit quod tamen pondera.

ſibilis in partes eiuſdē rōnis ſicut corpus.⁋ Dicať ꝙ
tunc non poſſet negari.⁋ 4^m dubiū eſt.ſi illa tertia en/
titas eſt perceptibilis per ſenſū:aut inſenſibilis.⁋ Dī
autē ꝙ imperceptibilis:qꝛ ſenſus nō diſcernit dum aīa
ſeparať in corruptione illius tertie entitatis:vnde ſicut

Tertiā entitatem ſenſu iperceptibilē eſſe

aīa inueſti^r per rōnē ſolā:ſic illa tertia entitas.⁋ 5^m du/
biū eſt:cum ſit extenſa illa tertia entitas:ꝛ per ↄſequēs

H

habeat ſuperficiē:an ſit colorata ſicut corpus.⁋ Dicať
aūt ꝙ ſic eſt colorata ſicut frigiditas ſumme eodē mō
hñs ſuperficiē.p.a.ſicut ꝛ quātitatē ſm cōmunē modū
ponendi.Et iō ſicut frigiditas nō percipiť ſenſu:ſic nec
tertia entitas.⁋ 6^m dubiū.ſi illa 3ª entitas augmentať

ſ.viſu.
3.entitatē augeri ꝛ minui.

in hoīe ſucceſſiue.Dicať aūt ꝙ eſt in ↄtinuo augmento.
vñ ↄti^e illius 3^e entitatis eſt augmētatio:cū aīa incipiat
informare partē quā pus nō informabat noua iforma/
tione ꝛ ad nouā informationē ſequať noua reſultatio 3^e
entitatis.Itē alias non eſſet cor^l 3ª entitas.Item illa fit
in plantis.⁋ 7^m dubium eſt cum illa 3ª entitas ſit im/
beatifi^{le} qual'r pōt eſſe no^{ta} anima.⁋ Dicať aūt.ꝙ ſic
ſuba aīe ita ſua potentia.⁋ 8^m dubium eſt:cū illa ter/

A.I.reſpectu ſue potentie.

tia entitas ſit ſumme dependens ꝛ facile corruptibilis:
quō poteſt eſſe no^{ta} anima imortali.Dicať aūt ꝙ quelꝫ
alia ſuba corpalis eſt no^{ta} luce ſolis:lꝫ ipſa lux ſit perpe/

I
Secūdo ꝗ̄ rō. De excellētia nobilitatis .3. eminentie ſup oiaʒ rōnaliū.

tia: ⁊ ei⁹ quātitate: ⁊ magis depēdēs eſt foꝛa ſubalis ꝙ̄ pꝛima mā. ¶ Ad rōnem factā in pn° qōnis. dicit̄ ꝙ hō ſʒ melius ſui eſt factus ad imaginē trinitatis: q̄tū ad ꝑfectiones ſcōaria s: q2 nobi^{m}ciius po^{e} ſunt inte⁹ memo⁹ ⁊ volūtas. Dūr āt ſcōarie: q2 ptinet ad 2^{m} modū ꝑ ſe ⁊c.

¶ Queſtio. XI.

Aliq ̄ arguūt ad pteʒ ⁊ videtur ad .q. pxime pſa non da ꝑ multi. q. declaratione.

Vndecima qō fuit. Utrum pncipat⁹ regni ſicilie: ex hoc ſit nobilioꝛ: q2 ſubs ecclīe. Et quidē ad iſtius qōnis declaranōeʒ ē itelligēdū qd duplex ſubiectio iuenit̄ i diuia ſcripaura. vna que attēdit̄ ſm iuriſditionē tēpalem de qua loquebatur rex maximus Artaxerſes heſter. xiij. ca°. Cū plurimis gētibus ipare: ⁊ vniuerſuʒ oꝛbē mee ſubditiōi ſubiecıſſeʒ: nequaquā volui magnitudie abuti potētie: ſed clemētia ⁊ enitate gubernare ſubiectos. Cōſtat aūt illā ſubiectioneʒ ſm iuriſditionē tēpoꝛalē fuiſſe. 2^{a} eſt ſubiectio que attendit̄ ſʒ iuriſditioneʒ ſpūalē: de q̄ loqt̄ apl's Petrus in pma canonica. p ca°. Electus aduenis ⁊c. ſcribēs gentib⁹: in obediētia ⁊ aſpſione ſanguis Jeſu chrī. ꝯſtat aūt ꝙ illa obediētia in ſanguie Jeſu chrī ime^{te} fun^{te} ptinet ad iuriſditionē ſpūalē.

K

Subiectio duplex ſcꝫ ⁊ iuriſdictio.

¶ Nūc ḡ ad ppo^{m}: qō pns nō itēdit de ſubiectione q̄tū ſpectat ad iuriſditionē ſpūalē: q2 illā ꝓfitent̄ euidenter oēs pncipes catho^{ci}: ſed intēdit pcedere de ſubiectione q̄tū ad iuriſditionē tēpoꝛaleʒ: q2 illam ꝓfitet̄ ſingul'r Rex ſicilie.

Vtrū ſermone ⁊ vtroqʒ iure ⁊ auctore ꝙ eu͂te pape. A.1 que. Duplex itellectus .q.

¶ Intelligendum tñ̄ eſt: qd ſicut egregie diſtinguebat doctoꝛ: q2 ad illā qōnē excellen^{me} rñdebat: ſm iuriſditionē tēpoꝛalē pōt habere iſta qō duplicē intellectū. vnuʒ ꝙ cōpet̄ pncipat⁹ regis ſicilie ad ſemetipſuʒ. Utrū ipſe nobilioꝛ ex hoc ꝙ ſubiect⁹ ecclīe ꝙ̄ ſi nō eſſet ſubiect⁹. Aliū vt cōpet̄ ille pncipat⁹ ad alios: vtrū ex hoc ſit nobilioꝛ alijs: q2 ſubiect⁹ ecclīe: ⁊ nō ſic alij.

L

¶ Nūc aūt ad ppoſitū: nō intēdo tractare illā qōnē cōpando illū pncipatū ad alios: ſm illud Apl'i dicētis. Quid. n. mihi cū his q foꝛis ſunt iudicare. p^{e} coꝛi. 5. ca. ſʒ cōpando ipm ad ſemetipſum: ſicut loqt̄ Apl's 2^{a} coꝛi. c. 10. Nos nō audem⁹ nos cōpare qbuſdā q ſeipſos cōmēdāt: ſʒ ipſi cōparātes noſmetipſos nobiſmetipſis: ⁊ illa cōpatio eſt melioꝛ: q2 melioꝛ eſt ꝑfectio quā qlibʒ hʒ ad ſe: ꝙ̄ illa quā hʒ in habitudine ad aliū: ⁊ ſm h̄ eſt

Inte.q.

inten° qōnis vtrū pncipat⁹ ille ſit nobilioꝛ ex hoc ꝙ eſt ſubiectus ecclīe: vt videat̄ ſi iſta ſubiectio nobilitet illū pncipatū: ad excludēdū ſupficialē cogitationeʒ illoꝝ q credunt illū pncipatū ex tali ſubiectione minus nobilē eſſe.

Motiuū .q. Vide. 1. ethi. ⁊ ide ⁊ i h. poſt hic ad h.

Sed attendēdū eſt ad declarādū inte^{m}: ꝙ phī tractātes moꝛalē ſciam: cuius ps eſt ciuilis doctrina: ꝑ radice illius poſuerūt duplex rōnale in hoie. vnuʒ rōnale per eſſentiam: ſicut animam intellectiuam in cuius potētijs ⁊ virtutib⁹ aſſimilamur angelis: q2 iſta ꝑ ſuā nām eſt rōnalis.

M
R3 eſt rōnale in hoie dup^{x}. Idē i ſco. ple riſqʒ.

Aliud rōnale ꝑ participationē. ſ. aia ſenſitiua in cui⁹ potētijs ⁊ vtutib⁹ aſſimilamur brutis: ⁊ iſtud poſuerūt rōnale per participationē: q2 lʒ illa aia de nā ſua nō ſit rōnalis: tñ̄ nata eſt regulari a rōne: ſic docet Apoſtolus.

Hō dup^{x} duplr aſſignat.

¶ Et ſm illā radicem pcedens apl's Paulus in diuerſis locis diſtinguit in nobis duplicē hoiem duob⁹ modis. Uno mō ponit in nobis vnū hoiem interioꝛeʒ: qui pertinet ad regionē aie intellectiue: ⁊ aliū hoieʒ exterioꝛē: q ptinet ad regioneʒ aie ſenſitiue: de quoꝝ pmo dicit ad Ephe. 3. c. Interioꝛē hoiem habitare chrm per fidē in coꝛdibus veſtris. ¶ 2° mō ponit in nobis vnuʒ hoieʒ ſpūalē ad quē ptinet regio ſenſitiue. vñ dicit apl's Paulus p^{a} coꝛi. ij. ca. aialis hō nō pcipit ea que ſūt ſpūs dei: ſpiritualis aūt oia iudicat. ⁊ vocat h̄ aialē illū q ſeqt̄ inclinatiōes aie ſenſitiue: ⁊ ſpūalē illū q ſeqt̄ inclinationē aie intellectiue. Et ſm iſta dicta eſt inuenire quadruplicē appetitū in vniuerſo.

Appe⁹ 4^{x}.

¶ Quoꝝ pmus eſt q eſt ita aialis: ꝙ nullo mō rōnalis: ſicut eſt appetitus bruti: q2 cū in bruto ſit aia ſenſitiua: eius appetitus nō eſt regulatus a rōne: cum nulla rō ſit ei cōiuncta. Et iō nullo mō rōnalis: nec per eſſentiā: nec per participationē: de quo in ps. 31. Nolite fieri ſicut equus ⁊ mulus qbus non eſt intellectus.

N
Aialis ⁊ nō rationalis ⁊ ecōtra vtroqʒ mō ⁊ cū notabr.

¶ Scōs eſt appetit⁹ q eſt aialis qdem per eſſentiā: rōnalis aūt ꝑ pticipationē: ſicut eſt appetit⁹ ſenſitiuus in hoie: per quē ſenſitiua appetunt̄: q dī aialis ꝑ eſſentiā: eo ꝙ per ſuā nām ptinet ad aiaʒ ſenſitiuā. Tñ dī rōnalis ꝑ pticipationē: q2 natus refrenari ⁊ regulari per rōnē: dicēte dño ad Caym Gen. 4° ca. ſubtus te erit appetitus eius. ¶ Terti⁹ appetitus eſt alius q eſt rōnalis per eſſentiā ⁊ aialis ꝑ pticipationē: ſicut appetitus intellect⁹ hoīs: q dī volūtas q̄ appetit itelligibilia: ⁊ ille appetitus dī rōnalis ꝑ eſſentiā: q2 ptinet ad nām aie intellectiue. vñ ſm ipm eſt factus hō ad imaginē trinitatis: vt p3. 9. ⁊ 10. de tri. dī aialis tñ̄ per pticipationē: q2 nat⁹ iclinari ab appetitu ſenſitiuo: vt experimur: de quo Apl's ad Ro. 7. c. Nō qd volo bonū hoc facio.

3° aia t. c. 50.

O

¶ 4° eſt inuenire aliū appetitū: qui ita eſt rōnalis ꝙ nullo mō aialis: nec per eſſentiā: nec per pticipationē: ſicut eſt appetitus angelicus: q2 cū ꝑ ſe ptineat ad nām itellectiuā. Et ideo ſic eſt rōnalis per eſſentiā: ꝙ nullo mō eſt aialis: cū non ſit adiūctus alicui appetitui ſenſitiuo: q ipſuʒ valeat inclinare: de quo ſcōi Reg. 14. cap. Sapiens mulier ad Dauid. ſicut angelus dñi ita dñs meus rex: vt nec maledictione nec bñdictione moueat̄. ſ. ex inclinatiōe appetitus ſenſitiui ad irā vel ad vanā gloꝛiā.

Applicatio dictorum.

¶ Nūc aūt ad ppoſitū: ſicut ſe habēt adinuicē rōnale ⁊ aiale: ita ſpūale ⁊ tēpoꝛale: cū ſpūalia ptineant ad hoiem interioꝛeʒ ⁊ tēpoꝛalia ad exterioꝛē ſʒ itētionē Apl'i i alleg. ca. Et ſʒ hoc eſt inuenire q̄druplicē pncipatū.

P
Pncipat⁹ 4^{x}. Pꝛecıſe tpal. Pꝛecıſe ſpūalis vtroqʒ mō dupliciter.

¶ Primū qdem q eſt ita tēpoꝛalis ꝙ nullo mō ſpiritualis: nec per eſſentiā: nec per pti^{om}: ſicut fuerūt ab initio pncipatus infideliū: q2 ita reſpiciebant tēpoꝛalia bona ꝙ nullo mō ſpūalia. Et ſcōo eſt inuenire pncipatū q eſt quidē tēpoꝛalis ꝑ eſſentiā ⁊ ſpūalis ꝑ participationē: ſicut pncipatus fideliuʒ regū: q2 lʒ de ſua nā reſpiciant tñ̄ tēpoꝛalia: in qb⁹ ſolū regnāt: tñ̄ participāt ſpūalia: in eo ꝙ ſubijciunt̄ eccleſie in ſpūalib⁹. ¶ 3° eſt inuenire pncipatū aliuʒ q eſt ſpūalis qdē ꝑ eſſentiā: ſed tēpoꝛalis ꝑ participationem. Sicut eſt pncipatus ſubceleſtis hierarchie: que eſt militans eccl'ia: ſʒ beatū Diony. ille eſt per eſſentiā ſpūalis: de nā ſua reſpicit ſpūalia: cū illud ſubīm hierarchia. i. ſacer pncipatus: cū eſt tēpoꝛalis ꝑ participationeʒ: q2 ſine rebus tēpoꝛalib⁹ oino gubernari nō pōt.

De eccl'iaſtica hierarchia.

A.1.ſe.

¶ 4° eſt pncipatus q ita eſt ſpūalis qd nullo mō temporalis: ſicut eſt pncipatus celeſtis hierarchie: quia angeli ita reſpiciunt ſpūalia ꝙ nullo mō indigēt adminiculo rex tēpoꝛaliū: ⁊ talis eſt pncipatus bti Michaelis. Daniel. 12. cap. In tēpoꝛe illo ꝯſurget Michael pnceps magn⁹.

Q
Pncipat⁹ angeloꝝ dupl'x. 3. 6. 13. ⁊ 14. c.

Et ſi dicat̄ qd iſte pncipatus eſt tēpoꝛalis ꝑ pticipationem: in eo ꝙ angeli diſponunt tēpoꝛalia qbus preſunt: vt hī in Daniele: ſic ponit̄ illa diſtinctio que hī euiſdē pphe. 7. ca. Milia miliū miniſtrabant ei: ⁊ decies centenamilia aſſiſtebant ei. vbi ponit̄ diſtia inter angelos aſſiſtētes ⁊ miniſtrātes: qui ſunt iferioꝛes ſm beatū Dionyſiuʒ. hi ſūt 7^{es} oꝛdines inferioꝛes: ⁊ tres ſuperioꝛes ſunt aſſiſtentes. Et iō lʒ pncipatus miniſtrantiū eſſet temporalis ꝑ participationeʒ: tñ̄ pncipatus aſſiſten^{m} nullo mō.

Angeli miniſtrātes ⁊ aſſiſtētes qui.

Applicatio notabilis.

Sed ad ppoſitū: pncipatus mere tēpoꝛalis eſt: ſicut appetit⁹ in brutis ſenſitiuus: q2 ſicut ille nō eſt rōnalis ꝑ eſſentiaʒ: nec ꝑ pticipationē: nec ille ſpūalis: pncipat⁹ aūt fideliuʒ eſt: ſicut appetitus ſenſitiuus in hoie: q2 ſicut ille rōnalis eſt ꝑ participationē: ita iſte ſpūalis: ⁊ pncipat⁹ ecclīe eſt ſicut appetitus intellectiu⁹ in hoie: q2 ſicut ille aialis

per

A

per pticipationē:ita illē tēporalis per pticipationē:ꝛ pn
cipatus celeſtis hyerarchie eſt:ſicut appetitus in ange/
lo:q̄a ſic ille nullatenus eſt aialis:ita pncipat⁹ aſſiſten^m
nullo mō tēporalis. ¶ Dicunt aūt alij magis ad ppo^m.
ꝙ ſicut appetit⁹ ſenſitiuus nobilior eſt in hoīe q̄ȝ in bru
to:q̄a ibi nō eſt rōnalis p eſſentiā:nec p pticipationeȝ:ꝛ
h̄ p pticipationē rōnis:ita pncipat⁹ fideliū eſt nobilior
q̄ȝ ifideliū:q̄a ſpūalis p pticipationē:ꝛ ille non. vnde pȝ
q̄d pncipatus eo nobilitat̄:q̄a ſpūalis p participationē:
ſicut appetitus ſenſitiuus in hoīe. Et q̄a pncipat⁹ regni
ſicilie eſt per pticipationē ſpūalis duplici modo. Uno
modo.q̄a ſubiectus eccl̄ie in tēporalibus. Alio mō.q̄a
eo ꝙ ſubiect⁹ in ſpūalib⁹:ideo magis nobilis q̄ȝ ſi vno
tm̄ mō. ſi eni pncipatus tpales nobilitant̄ ex pticipatio
ne ſpūalis:quāto magis pticipāt eū:tāto magis nobili/
tant̄. ¶ Iſta autē veritas cōfirmat̄ q̄druplici via. Pri
mo q̄dē in nālib⁹:q̄a aīa ſenſitiua in brutis ita dn̄at̄ ꝙ
nō eſt alicui ſupiori aīe ſubiecta:ſic ſup̄ema:ꝛ vltima
pfectio eius. aīa aūt ſenſitiua in hoīe nō dn̄at̄ q̄n ſit ſu/
biecta aīe itel^{ue}:ꝛ tm̄ nobilius eſt in hoīe:eo ꝙ ſubijcit̄
rōnali. ḡ ille pncipatus eo ꝙ ſubijcit̄ ſpūali eſt nobilior:
ſicut ſenſitiua in hoīe que ſubijcitur rōni. Unde ſi non
ſubijceret̄ eſſet ad modū ſenſitiue in bruto. ¶ Scđa
via eſt in moralib⁹:q̄a v̄tutes morales p quas boni pn/
cipes regnāt:vt iuſtitia ꝛ mīa ſunt in pncip^{ib⁹} ifidelib⁹ ſui
gr̄a:ꝛ nullis ſuperiorib⁹ v̄tutib⁹ ſubiecte:cuȝ pfectiores
nō hēant. In pncipib⁹ aūt fidelibus ſunt ſub v̄tutibus
theologicis que ſunt fides ſpes ꝛ charitas regulantes
ipſas. ¶ Et ideo ſicut v̄tutes morales ſūt meliores vbi
ſubijciunt̄ theologicis:ita pncipatus politicus:dum eſt
pncipatui diuino ſubmiſſus. ¶ Tertia via eſt in ſpecu
labilib⁹ quātū ad ſpeculatiuas ſciās:q̄a cuȝ ph̄ia fuerit
vltima pfectio paganoꝝ:ꝛ nulli ſupiori doctrine ſubie/
cta:ꝛ in ſanctis fuerit ſubiecta ſic ancilla:vt docet btūs
Gregori⁹:nobiliori mō fuit i ſcis:vbi fuit recta a theo^a.
Et iō nō fuit ibi errorib⁹ admixta:ſic in ph̄is:ꝛ ille pn/
cipatus p hūc modū eſt nobilior:q̄a ſubiectus illi pnci/
patui theologico q̄ errare nō pōt:ꝛ regulat̄ ab eo:cuius
fides nō pōt deficē ſm pmiſſuȝ dn̄i Saluatoris. Luc.
22° cap. Ego pro te rogaui Petre:vt non deficiat fides
tua. ¶ Quarta via eſt in ſupnālibus:q̄a cū aīa rōnalis
in hoībus pncipet̄ nulli ſubiecta in aliquo ſuppoſito cō
muniter:tm̄ in pſona dn̄i nr̄i Ieſu chr̄i ſubijcit̄ ſupiori
nāe. ſ. deitati obediēs oīno:ꝛ tm̄ cōſtat ꝙ aīa rōnalis eſt
nobili⁹ in Chr̄o q̄ȝ in aliquo alio hoīe:vbi eſt ſubiecta.
¶ Et ſi dicat̄ ꝙ ſi in Chr̄o eſt nobiliori mō:q̄a vnitur:
nō q̄a ſubiecta:nō vȝ:q̄a ſi poſſet vniri ſine ſubiectione
tali:poſſet chr̄s eſſe peccator in eo ꝙ eius aīa deitati nō
eſt ſubiecta:ſic ceteri hoīes ſunt peccōres:qn̄ aīa ſenſiti/
ua nō ſubijcit̄ itellectiue. Et ideo ſic nobilitatis eſt ibi
ſubijci deitati:ita ſubijci h̄ vicario chr̄i. ¶ Sȝ ꝯ illā pīte
argr̄:q̄a ſubiio dic̄ quādā relōnē:cū ſit ad aliū ex 7° de
tri. Et nulla relō dicit aliquā dignitatē:aut nobilitatē. ḡ
ex tali ſubiectione pncipat⁹ regni ſicilie nō eſt nobilior.
¶ Intelligēdū tm̄ eſt:ad oſtendēdū ꝙ relō nō dicit di/
gnitatē:ꝙ q̄a in diuinis pſonis ſm documēta btī Aug.
5° ꝛ 7° de tri. ſunt q̄tuor relōnes. ſ. pnitas ꝛ filiatio:ſpi/
ratio cōis:ꝛ ſpiratio ppria:ita ꝙ in pāe ſunt duo. ſ. pni/
tas ꝛ cōis ſpiratio:in filio due. ſ. filiatio ꝛ eadē ſpiratio:
ꝛ in ſpūſcō vnica. ſ. ppria ſpiratio. ¶ Nunc aūt ad ppo
ſitū ſi aliqua relō in creaturis dicit nobilitatem:multo
magis iſte que ſunt in diuis pſonis pncipaliſſime:ꝛ tm̄
ille nō iportant nobilitatē. ḡ multo minus alie. Qꝫ autē
ille relōnes diuine nō iportēt nobilitateȝ/pbat̄ duplici
via. Tū q̄a tūc filius haberet aliquā nobilitatē quā nō
hȝ pr̄:ꝛ ecōuerſo:cū oīuȝ ſit nobilitas penitus vna. Tū
q̄a plures nobilitates haberēt pr̄ ꝛ filius q̄libet ipſoꝝ
q̄ȝ ſpūſſcūs:cū quilibet eoꝝ habeat duas relōnes:ꝛ ſpi/
ritusſcūs nō niſi vnā. Rurſus docet btūs Aug. in 6° de
trini. ꝙ tāte pfectionis ꝛ nobilitatis eſt vna pſona diua
ſola. ſic oēs tres ſimul ſumpte:ꝛ tm̄ ipſe ſiſ ſumpte hn̄t
q̄tuor relōnes:ꝛ quelibet per ſe nō niſi vnā:aut duas.

Margin notes, left column:
Principatuȝ fideliū nobiliorē eē q̄ȝ ifideliū ꝛ q̄re?
Principatuȝ ſicilie duplr pticipare ſpirituali: quare ceteris vel ſaltē i ſe nobilior
B
Hic argūt ad pteꝫ q̄ſti.
Uide. 7. polī. optie ad h̄.
C
D
Relōnem dignitatē nō im portare oſtēdit
Conſidera in currit ꝛ dic cō ſequētur.

E

Circa iſtam

q̄ōneȝ ſunt duo pncipalr faciēda:
cū agit̄ de ſubiectione regni ſici/
lie:q̄a pmo inſiſtendū eſt circa illius ſubiectionis nobi/
litatem. Et ſcđo circa eius neceſſitatem.

Quantum

ad pmā partē eſt intelligendū:ꝙ cuȝ
illa queſtio habeat duas partes ſicut
alie:vnā affirmatiuā:ꝛ aliā negatiuā:oēs rōnes q̄ fiunt
ad partē affirmatiuā cōiter tangunt mediū coniunctio/
nis ꝛ vnionis:q̄a ſūma nobilitas illius pncipatus eſt in
eo ꝙ vnit̄ ꝛ q̄ſi incorporat̄ eccl̄ie:ꝛ oēs cōiter relōnes
que ſūt ad partē negatiuā tangunt modū ſubiectionis:
que videt̄ iportare ſeruitutē ꝛ libertateȝ auferre. Et iō
ad aſtruendū partē affirmatiuā. ¶ Primo videnduȝ
eſt q̄uo illa coniunctio declarat illius pncipatus nobili/
tatem. ¶ Et ſcđo ad deſtruendū partē negatiuā q̄uo il
la ſubiectio non obfuſcat illam nobilitatem.

Quantum

ad primā partē eſt intelligendum:ꝙ
maxima nobilitas inferioꝝ attēdit̄
in eo ꝙ ſuis ſuperioribus coniungunt̄:ſicut declaratur.
¶ Primo quidē in politicis. vbi q̄a natura mulieris eſt
iferior natura hoīs:maxima nobilitas mulieris atten/
ditur:in eo ꝙ nobiliori viro deſponſat̄. ¶ Scđo decla
rat̄ in phyſicis:q̄z cū nā corpis ſit iferior nā aīe:ſumma
nobilitas corpis in hoc attēdit̄ qn̄ animat̄ ſiue in pma
infuſione ſiue in reſurrectione:cui⁹ ſignū eſt quātū vili/
ficat̄ corpus mortuū exiſtēs. ¶ Tertio declat̄ in theo
logicis:q̄a cū nā humana ſit inferior diua:nūq̄ȝ fuit no/
bilitata aliq̄ creatura tantū quātū fuit chr̄i humanitas:
in eo q̄d fuit deitati ꝯiuncta in ſuppoſito vbi. Un̄ dicit
btūs Aug. 12° de tri. Qđ in rebus per tempus ortis illa
ſumma gr̄a eſt:qua in vnitate pſone hō ꝯiunct⁹ eſt deo.
Et dicit:per tp̄s ortis q̄a myſteriū emanationis eterne
vnio ꝛ trinitas triū pſonaꝝ in vna nā eſt excellentior.
¶ Quarto declarat̄ i theoricis:q̄a aīe ſanctoꝝ:ꝛ oīuȝ
bonoꝝ in hoc ſūme dignificant̄:q̄a cū diuina eſſentia:
ſicut cū obiecto btīfico ꝯiungunt̄:ꝛ q̄a oīa tēporalia cō/
ſtat eſſe iferiora ſpūalib⁹:ideo in h̄ ſūme tēporalia no/
bilitant̄:q̄a ſic ſpūalibus coniungunt̄:ꝛ iſtud eſt ppo^m.

Quantum

ad ſcđam particulā dicunt vulgo lo/
quentes:ꝙ ſubiectio ſemp importat
ignobilitatē:cū ſubijci ſit ſeruire. Et ideo repugnat deo
ſubijci:ꝛ nō preſidere:q̄d eſt nobilitatis. ¶ Et iſtud di
cuȝ ſtare nō pōt ſm fidē. Tū q̄a Cōſtantinus tūc de/
honoraſſet imperiū qn̄ fecit ſe fieri chr̄ianū:cū tūc fue/
rit pfeſſus ſubiectionē in ſpūalib⁹. Tuȝ q̄a Clodoneus
rex primus frācoꝝ chr̄ianus inhonoraſſet frācoꝝ reg^m
in eo ꝙ ſemetipm fecit fieri chr̄ianū:ꝛ p ꝯñs filiū:ꝛ iſtō
eſt abſonū apud fideles. vnde pȝ ꝙ ſubiectio nō ſemp
ignobilitat. Et cū dr̄ ꝙ deus rōne ſue pfectionis nō pōt
eē ſubiectus. Dī ꝙ ſubiectio nō dicit dignitatē ſimplr.
tūc eni eſſet in deo:ſicut denoiatio:ſed dicit dignitatē ꝛ
nobilitatē in determinata nā:ſicut cauſare aliquid eq̄
le ſibi in pfectione:eſt perfectionis in natura create:nō
tm̄ in diuina. Unde dico ꝙ iſta ſubiectio includit nobi/
litatē ꝛ libertatē:q̄d 4^r declarat̄. Primo quidē compa
rando ſtatū inocētie ad ſtatū nature lapſe:q̄a membra
corpis humani:ꝛ vires oēs exteriores erāt tūc ſubiecte
pncipatu deſpotico:ſicut nunc ꝛ manus ꝛ pes:ꝛ nūc nō
ſic ſubiecta ſūt. vt pȝ de ira ꝛ ꝯcupiſcētia:que nō ſemp
obediūt:lȝ ſint ſubiecta pncipatu politico:ſed maiorīs

Margin notes, right column:
p^a articulus.
Motiuū vel q̄uale ſuppoſitū in hoc articulo.
F
Prima pars.
Uide. 7. polī. ꝛ alibi.
Ex ꝯiunctiōe ad ſupiora iferiora nobilitari oñdit 4^r.
Uide. q. ſeq. ad h̄ copioſe.
G
Caplo. 19.
Nota ſingulariſſime.
Scđa pars. Opio vlgaris quā reprobat.
H
Tm̄ nō ſemp̄ i nā tm̄ determinata ſubiectionē nobilitateȝ iportare quadruplr.
Uide h̄ poſt. de hoc dupli ci pncipatu.

I

libertatis erant oĩa in ſtatu illo: ꝛ nobiliora. g̃ eſſe ſubz eſt libertatis: ꝛ nõ illibertatis in aliquib⁹. ¶ Scdo cõparãdo ſtatũ hoĩs virtuoſi ad ſtatũ vitioſi: qꝛ vitioſus diſtinguit̃ a virtuoſo: qꝛ in virtuoſo vires ſenſitiue ſunt ſubiecte aĩe rõnali: vt nõ habeãt paſſiões edomitas rationi repugnãtes. In vitioſo aũt vires iſte nolũt eſſe ſubiecte. Et tñ cõſtat ꝙ ille vires ſunt nobiliori modo in hoĩe virtuoſo: ꝛ in maiori libertate. ¶ Intelligendũ eſt tñ ꝙ iſtud pꝫ in q̃druplici ſubordinatiõe in hoĩe reperta. ¶ Quaꝝ prĩa eſt corpis ad aĩaꝫ: qꝛ corpus eſt melius diſpoſitũ ꝛ magis ſanũ cũ magis obediũt membra aĩe ad nutũ ſubiecta. vñ in egrotis ita ſubijciũt̃ ꝛ in paraliticis: ꝛ tñ nõ ſũt magis libere. ¶ Scda ſubordinatio eſt hoĩs exterioris ad iteriorẽ: qꝛ in hoĩe bono q eſt magis liber q̃ malus homo exterior interiori eſt maxime ſubiectus. ¶ Tertia ſubordinatio itellẽs ad voluntatẽ: qꝛ qñ volũtas diuertit a dictamine rõnis: tũc efficit̃ vitioſa: ꝛ in ſeruitute peccati: qñ autẽ ſequit̃ iudiciũ rõnis recte: tũc eſt libera: ꝛ magis digna. ¶ Quarta eſt ſubordinatio portionis iferioris rõnis ad ſuperiorem. qñ eñi portio inferior deſeruit rõni: tũc eſt aĩa ſubordinata ſ̃m btũm Auguſtinũ. ꝛ melius diſponit̃: ꝛ magis tũc libera eſt. Unde dicit btũs Aug⁹ in lib. de ciui. dei. recitãs dictũ poeticũ de quodã qui habebat licentiam male agendi. O miſeꝝ cui poteſtate licebat. ¶ Tertio oſtendit̃ ꝓpoſitũ cõparando hoĩem minus virtuoſũ ad magis virtuoſum: qꝛ quãto hõ magis eſt pfectus in virtute tãto magis ille vires per quas appetit tẽporalia ſubiugant̃ virib⁹ per quas inclinat̃ ad ſpũalia: ꝛ p̃ ꝯñs virtuoſiſſimũ eſt optimũ pncipatũ tẽporaliũ pncipatui ſpũaliũ eſſe ſubm. ¶ Hoc aũt declarat̃ ſ̃m q̃druplicẽ gradũ vĩtutis qui ponit̃ in morali phĩa. ¶ Quoꝝ prĩ⁹ dĩ perſeuerãtia: in qua cũ paſſiones appetitus ſenſitiui inſurgunt ꝯ rõnẽ: puta ira: aut cõcupiſcẽtia: fit pugna inter hoĩeꝫ exteriorẽ ꝛ interiorẽ: ꝛ tũc interior nec vincit: nec vincit̃: ſicut in agoniſticis: et qui ꝓuocat̃ ſufficit ꝙ ſeipſuꝫ defendat: ꝛ talis dicit̃ perſeuerãs. ¶ Secũdus gradus ponit̃ ꝯtinẽtia: qñ inſurgentibus ſic paſſionib⁹: homo exterior ab interiori vincit̃: ſed cum moleſtia ꝛ diffi^te. ſicut in agoniſticis qui nõ ſunt multũ fortes ſuperant aduerſarios: ſed cũ difficultate: ꝛ talis dĩ cõtinẽs. ¶ Tertius gradus ponit̃ qñ inſurgente tali pugna hõ interior facilr̃ ſuperat exteriorẽ: ꝛ tenet ipſuꝫ ſubiectuꝫ ſine moleſtia: ꝛ talis dicit̃ tẽperatus. ¶ Quartus ponit̃ gradus ꝛ ſũmus: qñ homo iterior tenet exteriorẽ ꝛ ei⁹ vires ita ſubiugatas: vt nullatenus ei bellũ audeãt attẽtare: nec velint: ꝛ talis dicit̃ vĩtus heroica quaſi diuina: qꝛ trãſcendit bonitatẽ humanã. Et ideo dicebat Priamus rex troianoꝝ de Hectore filio qui habebat excellentiã illius vĩtutis: ꝙ magis videbat̃ filius dei q̃ filius hoĩs mortalis. ¶ Iſtam virtutẽ habuit ſilr̃ btũs Franciſcus: cuius dũ ſpũs niteret̃ ad oẽm ſanctitatem: caro ipſius que dicit̃ hõ exterior: nõ ſolũ nõ repugnare: ſed etiã ꝯcurrere conaret̃. ¶ Nũc g̃ ille pncipat⁹ nobiliſſimus eſt heroicus: qꝛ ad moduꝫ vĩtutis heroice hõ exterior. ſ. tẽporalis hoĩ: q eſt q̃ſi iterior pfectiſſime ẽ ſubiect⁹. Et ideo ſic vĩtus heroica dĩ diua: ita ille pncipat⁹ dĩ eſſe diuinus. ¶ Quarto oſtendit̃ ꝓpoſituꝫ cõparando ſtatũ preſentis vite ad ſtatuꝫ felicitatis future: qꝛ ſicut poſt reſurrectionẽ futuraꝫ aĩa erit ſubiecta totalr̃ deo: magis q̃ nunc: ita corpus erit aĩe ſubm totalr̃: vt poſſit oĩno vti eo pro libito voluntatis ipſum mouẽdo: ſic dicit̃ Sapien. 3° caplõ. Fulgebũt iuſti: ꝛ tanq̃ ſcintille in harundineto diſcurrẽt. Et iteꝝ. Iſai. 40. caplõ. qui ſperant in dño mutabũt fortitudinem aſſument pẽnas vt aquile. current ꝛ nõ laborabunt: ambulabũt ꝛ nõ deficient. illa autẽ perfecta ſubiectio corpoꝝ nõ erit ignobilitas ipſoꝝ: imo felicitas: ꝛ ita iſte principatus ex hoc ꝙ eſt digne ſubiect⁹: nõ ignobilitat̃: imo nĩtũ dignificat̃.

Subordinatiões q̃druplicẽ i hoĩe reperiri.

K

Vide. 13. arĩ. ꝛ ibi.

Vide. 13. arĩ. cap. 5.

L

Gradus bonitatis moralis virtutis 4^r ꝛ quadruplex malitia oppoſita

Vide. 7. ethi. ca. 1. ꝛ inde.

M

7° ethica. c. 1.

Franciſcus heroicus: ꝛ ſilr̃ hector ſed vario modo.

N

Dico ergo ad q̃oneꝫ ꝙ pncipatus regni ſicilie: habꝫ duas habitudines ſ̃ꝫ quas ad oppoſita comparatur: vna habitudo eſt in eo ꝙ ſuis iferioribus dñatur: ꝛ alia habitudo in eo ꝙ ſuis ſuperioribus ſubordinat̃: ꝛ ſ̃m iſtas duas habitudines ponuntur hic tres cõcluſiones. ¶ Quaꝝ prima eſt, ꝙ ille pncipatus eſt multũ nobilis inter ceteros mundi pncipatus iquantũ reſpicit iferiora: ſicut patet in multitudine pncipũ ꝛ politiarũ ſibi ſubiectarũ. ſ̃m illud Sapientis ꝓuerbioꝝ. 14. caplõ. In multitudine populi dignitas regis. In paucitate plebis ignominia pncipũ. ¶ Scda cõcluſio, ꝙ ille pncipatus eſt nobilior in eo ꝙ eſt ſubiectus eccleſie: q̃ in eo ꝙ eſt platus toti ſue reipublice: qꝛ cuiuſlibet habitudo melior eſt ad ſua ſuperiora a qb⁹ perficit̃: q̃ ad ſua inferiora quibus ſua perfectio cõmunicatur. Iſta autẽ deductio cõfirmat̃ 4^r. ¶ Primo. qꝛ in ſenſibili mundi machina: cuꝫ luna illuminet cĩ ꝛ illuminet̃ a ſole: melior eſt cõditio lune ſ̃m quã illuminatur a ſole: q̃ inquantũ ipſa illuminat: p̃ eo ꝙ lux quã recipit eſt in ea formalr̃: ꝛ lux quã dat non niſi cauſalr̃. Scdo declarat̃ in morali materia ꝛ in rationali natura: qꝛ melior eſt habitudo aĩe ſenſitiue in eo ꝙ rationi deſeruit q̃ in eo ꝙ preſidet membris corpis: cum ſ̃m primũ accipiat virtus: ꝛ non per ſcdm. ¶ Tertio declaratur iſtud in diſcipulis ſchola: qꝛ pfectior eſt habitudo ſ̃m quã quis cõparat̃ ad docentẽ a quo perficit̃: q̃ illa qua comparat̃ ad diſcentem quem perficit. ¶ Quarto declarat̃ iſtud in hierarchia celeſti: qꝛ meliores ſunt angeli ſupremi inquantũ a deo illuminant̃: q̃ iquantũ inferiores illuminãt: cũ illuminatio illa ſit btĩfica: ꝛ nõ iſta. pro eo ꝙ vnus angelus aliuꝫ beatificare nõ poteſt. ¶ Tertia cõcluſio eſt: que ſequit̃ ex iſtis duabus ꝙ pncipatus regni ſicilie eſt nobilior in eo ꝙ eſt ſubiect⁹ eccleſie. Si eñi valde in habitudĩe ad iferiora: ꝛ nobilior in habitudine ad ſuperiora inquantuꝫ eis ſubiectus eſt nobilior: ita iſte ſtatus inquantũ eſt ſubiectus eccl'ie ex deductione euidentiſſima. ¶ Et cõfirmat̃ illa ꝯcluſio duplr̃. Primo. qꝛ ſicut in ꝑadiſo terreſtri Adam q̃diu voluit eſſe ſubiect⁹ deo fuit honoratus: ꝛ quãdo noluit ſubijci fuit vilificatus. ſ̃m illud pſal'. 48. Homo cuꝫ in honore eẽt nõ intellexit cõparatus eſt iumẽtis inſipientibus ꝛ ſilis factus eſt illis: ita illa ſubiectio retinet honorẽ. ¶ Scdo ꝯfirmat̃. qꝛ ſic in celeſti paradiſo: deus creauit duos principes in ſacra ſcriptura noiatos. ſ. luciferũ: ꝛ Michaelẽ archangelũ: quoꝝ primus noluit eſſe ſubiectus: ꝛ ideo fuit reprobatus. Scds vo ex eo ꝙ fuit ſubiectus fuit honoratus: ita in tabernaculo militantis eccleſie videt̃ fuiſſe duplex principat⁹ illi modo diſtinctus. ſ. pncipatus Federici qui fuit abolitus: eo ꝙ recuſauit eſſe ſubiectus: ꝛ principatus Caroli: qui fuit cõfirmatus ꝛ veneratus: eo ꝙ voluit eẽ ſubiectus. Unde de certamine coꝝ põt accipi illud Apoca. 12. caplõ. Factũ eſt preliũ magnũ in celo: Michael ꝛ angeli eius preliabant̃ cũ dracone ꝛ draco pugnabat ꝛ angeli eius: ꝛ non preualuerunt neqꝫ inuentus eſt locus eius amplius in celo ad litterã: qꝛ locus illius pncipatus fuit per illũ diuinitus euacuatus. Et ideo ſicut pncipatus Michaelis fuit ex ſubiectione nobilitatus: ita ꝛ iſte. vnde ſicut ille eſt maxime ſubiectus in celo pncipatui hierarchico: ita ille in terra pncipatui eccleſiaſtico qui eſt diuinus.

Reſolo hui⁹ articuli. habitudo pncipatus ſicilie 2^r. Cõcluſio 3^r.

Principatus ſicilie duplex. habitudie nobiliſſimã fore.

O

Cõfirmatio q̃druplex nobilitatis dicti pncipat⁹ in habitudine ſcda.

P

Cõcluſio pncipalis ex duabus ꝯcordans

Q

Circa ſcdam partem pncipalem iſtius q̃onis: inſiſtendũ eſt circa illius ſubiectionis neceſſitatem: vbi eſt intelligendũ ꝙ neceſſitas

Scds articu.

illius

A *Neceſſitatem ſubiectiōis dicti pncipatus eccle in dupli ci radice cōſiſtit.*

illius ſubiectionis ꝓuenit a duplici radice: quaꝝ vna eſt obligatio ꝓueniēs a voluntate humana. Secūda radix: obligatio ꝓueniens a voluntate diuina.

Prima pars. Obligatio hu mane volūtatis deo duplex. Uotū. *Uotū iuramē to fortificari.* *6ª cōcluſio.*

Quantum ad pmā pticulā: volūtas hūana obligat ſe deo dupliciter. vno modo per viam voti: ſicut dicit ꝓpheta in pſal. 75. Uouete ꝛ reddite dn̄o deo veſtro oēs qui in circuitu eius affertis munera. Alio modo per viam iuramenti: ſicut dicit idē ꝓpheta in pſal. 108. Juraui ꝛ ſtatui cuſtodire iudicia iuſtitie tue. ex quibus dictis ꝓpheticis habet̄ ꝙ melius eſt actus ꝟtutis: cū voto ꝛ iuramento: qa pmū ꝯſuluit. ꝛ ſcdm̄ ipſe impleuit ꝛ nō cōſuluit: nec ipleuit niſi meliora: ꝛ qa iſte pnceps obligat ſe per modū voti ꝛ iuramēti ad fidem ſeruandaꝫ eccleſie: ideo illa ſubiectio eſt magis nec̄ia: ꝛ ſicut magis neceſſaria: ita magis perfecta. Et iſtud eſt quantū ad neceſſitatem obligationis que ꝓuenit a voluntate humana.

B *Scđa pars.* *Ar. 1. princip.* *2ª cōcluſio.*

Quantum ad ſcđam particulaꝫ: volūtate diuina homo quilibet obligat̄ ad omnia illa que dictat ratio recta naturalis eſſe facienda. Et qa ratio euidentiſſima videt̄ dictare ꝙ ille principatus: eo ꝙ pnceps temporaliū ſit ſubiectus ſpiritui ſpiritualiū. ideo ad hoc nāli iure tenet̄: quātūcūqꝫ nō feciſſet votū nec iuramētū: ꝛ iſta neceſſitas ꝓueniēs a volūtate diuina dictat̄ ex ordine quē hn̄t adinuicē tēporalia ꝛ ſpūalia.

Ordo duplex i ſcriptura reperit̄ ſm̄ quē ꝓpoſitū oñdi tur lōge ꝓceſſu.

Intelligendum tn̄ eſt ꝙ in diuina ſcriptura īuenit̄ ordo duplex. Quoꝝ vnus dī eſſe ordo eminentie de quo apl̄s Paulus pma Corin. 15° caplo. dicit. Unuſquiſqꝫ in ordine ſuo conſurget: ꝛ loquit̄ ibi de ordine pfectionis: inducēs iſtud exēplum. Alia claritas ſolis: alia claritas lune: alia ſtellaꝝ. ſtella iquit differt a ſtella in claritate: ꝛ ſic reſurrectio mortuoꝝ. ❡ Scđs dicit̄ eſſe ordo dependētie ſm̄ quē vna res eſt ab alia: ſicut ſʒ pmū: vna res eſt ſupra aliā: de quo ordine accipitur illud Job. 38. caplo. Nunquid noſti ordinē celi: ꝛ pones rationē eiꝰ in terra: quaſi ſcʒ vna ſphera mouet̄ ab alia. ❡ Et pmo oſtendendū eſt ꝓpoᵐ ſm̄ ordinē eminētie: ꝛ ſcđo ſʒ ordinē depēdētie.

C *6ª particula.* *Spūalia tꝑali bꝰ ſunt pferri.*

Quantum ad ordinē eminētie: nullus fidelium dubitare debʒ quin bona ſpiritualia ſint ſupiora bonis tēporalibus. Un̄ btūs apl̄s Paulus prima corinth. 9. caplo dicebat ſic. Si nos vobis ſpūalia ſeminauimꝰ nō eſt magnū ſi carnalia metamꝰ: q̄ſi diceret ꝙ nō eſt magna merces: ſi tēporalia pro ſpiritualibus accipiant̄. ❡ Et iſtis pmiſſis arguit̄. quādocūqꝫ ſunt alique due multitudines quaꝝ vna ſm̄ ſe totam eſt alteri ſubiecta. quicūqꝫ pncipat̄ in ſupiori, debet pferri illi qui principat̄ in inferiori: ꝛ illa regula declarat̄ dupliciter.

[illegible] Mīor. *Declaratio maioris duplex cū du plici cōfirmatione.*

❡ Primo quidem in naturalibus: qa ſi corpora incorruptibilia: vt ſupercoeleſtia icorruptibilibus ſm̄ mltitudinē pncipant̄: ſic declat btūs Grego. in moralibus: opʒ vt illud corpus qđ naturalr̄ pſidet in corporibus ſuperiorib⁹, preſideat naturalr̄ ei qđ preſidet in inferioribus. ❡ Scđo declarat̄ in ciuilibus: quia ſi multitudo alicuius ciuilitatis pnciparēt alicui multitudini alicuius ville vel ſuburbij, quicūqꝫ principatur in ciuitate illa, eoipſo debet pncipari pncipi illius ſuburbij: vt per ſe videt̄ patere. ❡ Et confirmat̄. Tum quia ideo qa ciuitas romana preſidebat ceteris ciuitatibus. ideo princeps romani populi preſidebat principibus aliarū. Tum qa. ideo qa eccleſia romana eſt magiſtra aliaꝝ eccleſiaꝝ: ꝛ mater: ideo pnceps romane eccleſie conuincit̄ eſſe pater ꝛ magiſter prelatoꝝ aliaꝝ eccl̄iarū.

D *Mīor.*

Iſtis aūt pmiſſis talis iducit minor. Sʒ tota multitudo tēporalis ſubijcit̄ toti multitudini reꝝ ſpūaliū: vt fuit ex fide ſuppoſitū. ergo pnceps tꝑaliū dʒ pncipi ſpūaliū eſſe ſubiectus.

E *Euaſio. Obiectio 1ª.*

❡ Dicunt aliqui tamē ꝙ lʒ tota multitudo temporaliū ſit ſubiecta multitudini ſpiritualiū: tanqꝫ minus perfecta: per modū ſimplicis ordinis: ſicut aues ſunt meliores piſcibus: nō tn̄ per modū pncipatus naturalis: ſicut bruta ſunt homini ſubiecta: vnde tēporalia ꝛ ſpiritualia: vt dicūt: nō ſūt ſic ſubordinata. ❡ Sʒ dictū illud non valet. Tum qa ſm̄ fidē temporalia nō ſunt querenda niſi ꝓpter ſpiritualia: ſicut ſubordinata. Tum qa illi qui querūt tēporalia ſui, gratia ſunt auari.

Confirmatio 4ª deductionis ꝓcedent̄.

❡ Et tunc facta deductio cōfirmat̄ quadrupl̄r. Prio quidē in phyſicis. vbi qa tota multitudo phyſicoꝝ principat̄ toti multitudini chirurgicoꝝ: vt ipſi fatent̄: ideo princeps phyſicoꝝ principatur principi chirurgicorū. ❡ Secundo declarat̄ in hierarchicis. vbi quia totus ordo angelorū ſubeſt toti ordini archangeloꝝ: ideo hierarcha in ordine archangeloꝝ principat̄ hierarche angeloꝝ ſm̄ btī Dionyſij documēta.

F *De angelica hierarchia.* *1. Corin. 13.*

❡ Tertio declarat̄ in theologicis: qa ꝟtutes theologice principant̄ virtutibus cardinalibus ſm̄ doctrinā Apl̄i. Et ideo principatus qui regit ſm̄ virtutes theologicas: que ſunt: fides, ſpes, charitas. qualis debet eſſe ſpiritualiū: debet pncipari illi pncipatui qui regit tn̄ ſm̄ virtutes cardinales: qualis eſt temporaliū principatus. ❡ Quarto declaratur in monaſticis dupl̄r. Uno mō. qa tota mltitudo hominū exterioꝝ ſubeſt toti multitudini interioꝝ per naturā ſm̄ premiſſa: ideo ille qui principat̄ in hoibus interioribus: qualis eſt princeps ſpūaliū: cū ſpiritualia pertineant ad hoiem interiorē: debet pncipari cuicūqꝫ principatui ſolū in exterioribus: quales ſunt pncipes tēporaliū: qa tēporalia ſunt oia exteriora. Alio modo. qa tota multitudo portionū inferioꝝ: eſt ſubiecta toti multitudini ſuperiorū ſm̄ btm̄ Augᵐ vbi ſupra. ꝙ ille qui pncipat̄ inferiorib⁹ portionibus: debet ſubeſſe illi qui pncipatur ſuperioribus. nullus aūt pnceps tēporaliū pncipat̄: inquantū talis niſi portionib⁹ inferiorib⁹ hoīum: ꝑ quas aīa noſtra reſpicit bona tēporalia ſm̄ btm̄ Augᵐ: ꝛ princeps ſpiritualiū principat̄ ſuperioribus: ſm̄ quas reſpiciunt aīe nr̄e eterna: qualia ſunt ſpūalia. ergo princeps ille debet eſſe prelatus. Illa aūt deductio ſic declaratur.

G *Subordinatiōe quatuor accepta illa deductio quadrupl̄r fortificatur.*

❡ Et cōfirmat̄ accipiēdo quatuor ſubordinata. Quoꝝ pmū eſt pncipatus alicuius pncipis tēporalis: accipiendo pncipatuꝫ pro tota republica ſibi ſubiecta. ❡ Scđm eſt portio inferior rationis illius pncipis ſm̄ quā regulat ꝛ regit totū ſuū pncipatū: qa per portioneꝫ īferiorē rōnis tēporalia dirigunt̄ ſm̄ Augᵐ. ❡ Tertiū eſt portio ſuperior illius pncipis aīe: per quā regit ꝛ regulat ſuā portionē inferiorē ex premiſſis. ❡ Quartum eſt princeps ſpiritualium qui principat̄ in illa portione ſuperiori: diſpenſando diuina que pertinēt ad illā portionem: cū ille concedat̄ ſubiectus in ſpūalibus que ptinēt ad illā portionē. Et ideo cū princeps ſpūaliū principetur eius portioni ſuperiori: ꝛ ſuperior portio īferiori: ꝛ inferior pncipatui: ꝯſtat iſtū principatū temporalē illi ſpirituali eſſe ſubiectū.

H *Uide ad ꝓpoſitū hu⁹ [illegible] Scđi in theologo: ꝛ Aure olū atqꝫ Joā. pechā. Aug. de anchona. Joā. de turre cremata: aliosqꝫ plēs qui de auc̄. ꝛ ptāte eccl̄ie: ꝛ de cōparatiōe ꝛ dignitate ſtatuū ſcripſerūt.*

❡ Dicunt tn̄ aliqui ꝙ ille rationes facte probāt ꝙ pnceps ille tēporalis debet eſſe ſubiectus ſpirituali: nō niſi in ſpiritualib⁹. ❡ Iſtud tn̄ dictū nō eſt ad ꝓpoſitū. Tū quia ſm̄ illud ꝙ vna multitudo eſt ſubiecta alteri multitudini: ſm̄ illud pnceps ſuperioris multitudinis preſidet principatui inferiori: vt intendunt ſumere rationes ille: ſi tota multitudo tēporalium eſt ſubiecta multitudini ſpiritualiuꝫ in eo ꝙ alia ſunt tēporalia: ꝛ illa ſpiritualia: ergo quo ad illa tēporalia princeps ſpiritualiū erit ſubiectus: ꝛ iteruꝫ portio inferior nō ſubijcit̄ ſuperiori niſi in temporalibus: cū alia nō reſpiciat: ꝛ iterū homo exterior interiori non ſubijcitur niſi in bonis exteriorib⁹: que ſunt ꝓpria ei ꝛ

I per illas ſubiectiones fuit deductio intenta. Tū quia
in confirmatione deductionis:qn̄ dicit̄ ꝙ principatus
ſubycit̄ inferiori portioni:cōſtat ꝙ intelligi debet in tē
poralibus:ꝛ portio eius īferior ſuperiori:quo ad eadē.
Et ideo portio inferior in temporalibus illi qui princi-
patur portioni ſuperiori.

2ª particula.

Circa ſcđam particulā illius particule:ad de-
clarandum ꝓpoſitū ſm̄ ordinē
dependentie:eſt intelligendū cū quatuor ſint modi de-
pendētie ſm̄ ꝙ ſunt q̄tuor cauſaꝝ gn̄a:depēdētia finis
dicit̄ eſſe preſtātiſſima:q̄ finis eſt cauſa cauſarū:ſicut
poſuerūt ph̄i:pro dependētia igit̄ cauſe finalis ſumitur
intentio illius particule. ¶ Sed ad illius particule de-
clarationē:p̄intelligendū eſt ꝙ cū finis ꝛ bonum ſint
idem:Quatuor genera bonoꝝ inueniunt̄ in diuina ſcri
ptura. ¶ Quedā eñi ſunt bona extra nos:ſicut diuitie
ꝛ honores que dicunt̄ bona fortune in vulgo:ꝛ iſta ſunt
bona exteriora:q̄ non ſunt formalr̄ in poſſibilitate:de
K quibus dicebat Joſeph fratribus ſuis.Gen̄.45.caplo.
Uenite ad me ꝛ dabo vobis bona omnia egypti.Et 4°
Regū.8.caplo.Dicit̄ ꝙ venit Azael ad Heliſeū hn̄s
ſecū oīa bona Damaſci. ¶ Scđo ſunt alia bona circa
nos:que ſunt bona corpis nos circumſtantia:vt pulchri
tudo ſanitas ꝛ fortitudo:de quibus bonis dicebat Job
eiuſdē 2° caplo.cū eſſet lāguore corpis afflictus.Si bo
na ſuſcepimus de manu dñi:mala aūt quare non ſuſti-
neamus tēpore īfirmitatis:ſicut bona tēpore ſanitatis.
¶ Tertio ſunt alia bona infra nos: ſicut bona anime
que ſunt nobis interiora ſicut ipſa anima:ſicut virtutes
ꝛ operationes meritorie:vt ſcia ſapia ꝛ iuſtitia:de q̄bus
dicit̄ Sap.7° caplo. Uenerunt autē mihi omnia bona
pariter cū illa.ſ.cū prudētia.q̄ v̄tutes morales pruden
tie ponunt̄ eſſe cōiter cōnexe. ¶ Quarto ſunt alia bo-
na que ſunt ſupra nos:ꝛ illa ſunt bona nām nr̄am tran-
L ſcendentia:ſicut ſunt v̄tutes theologice:ꝛ ſcīſpūs dona:
de q̄bꝰ dicit Saluator Matth.7° caplo. Pater veſter
celeſtis dabit bona petentibus ſe:ꝛ alibi dicit. Spiritū
bonū petentibus ſe. ¶ Et in iſtis bonis eſt manifeſtus
ordo eminētie:q̄ meliora ſunt bona circa nos q̄ȝ extra
nos:ſicut dicebat diabolus dño in Job.Cuncta que hȝ
homo dabit pro aīa ſua.i.pro ſanitate:de qua itēdebat
ſibi hr̄e licentiā auferendi.Et iterū bona infra nos ſunt
meliora q̄ȝ illa que circa nos:q̄ illa ſūt bona aīe: ꝛ iſta
ſunt bona corpis.vnde pro ſeruandis bonis aīe docet
moralis ſcia exponere corpis vitā.Et iteꝝ meliora ſunt
bona ſupra nos q̄ȝ īfra nos:quia ſpūalia ꝛ diuina:ꝛ illa
mere naturalia.Et iteꝝ in iſtis q̄tuor generibus bono-
noꝝ eſt inuenire ordinē dependētie:ſicut ad finē:quia
bona exteriora fortune ſunt ꝓpter bona corporis que
ſunt nature:cū ꝓpter hoc appetant̄:ꝛ iteruȝ bona exte-
M riora ſunt ꝓpter bona mentis:ſicut corpus eſt propter
aīaȝ: vt ad finē:ꝛ iterū bona nr̄a iteriora ſunt ꝓpter bo
na ſuperiora:q̄ aīe bona ordinant̄ ad gloriā:ſicut do-
cet btūs Aug.p̄mo de tri.Que gloria eſt donū ſpūale:vt
ſibi pȝ. ¶ Nunc ergo ad ꝓpoſitū:ſi eſſet aliquis p̄nceps
qui nō haberet dñium niſi ſupra bona fortune:ille de-
beret ſubeſſe illi qui haberet dominiū ſupra bona nāe
in corpibus:ſicut bona iſta ſunt ſupra bona illa. Et ille
qui haberet tm̄ dñium in bonis corpis deberet ſubeſſe
illi qui hr̄et dñium in bonis aīe:ſicut corpus aīe ſubeſt.
Et ille qui hȝ dñium in bonis interioribus aīe:eadē ra-
tione deberet ſubeſſe illi qui haberet p̄ncipatū i bonis
ſuperioribus.Cū ergo p̄ncipes temporaliū nō habeant
dominiū niſi in rebus exterioribus:ꝛ circa nos ꝛ infra
nos:forte quo ad aliqua:ꝛ in bonis ſupra nos nullā ha-
beant auctēm in re nāli debēt ſubyci in ſuis p̄ncipatibꝰ
ei qui principat̄ ſm̄ bona ſupnaturalia que ſunt ſupra N
nos. ¶ Iſtis aūt premiſſis:format̄ ſic ratio ſm̄ depen-
dentiā finis.quādocūq̄ȝ alique due facultates ita ſe ha
bent ꝙ vna ordinat̄ ad aliā ſicut ad finē:ille qui princi
pat̄ in fine debet p̄eſſe illi qui p̄ncipat̄ in eo qđ eſt ad
ad finē:ꝛ illa regula declarat̄ 4r. ¶ Primo quidēȝ in
iconomicis:quia eñiȝ mulieres ſunt ꝓpter hoīes:eo ꝙ
mulier in adiutoriuȝ viri legit̄ eſſe creata.Gen̄.2° cap.
Et ideo quicūq̄ȝ p̄ncipat̄ in hoībus debet p̄eſſe p̄ncipā
ti inter mulieres. ¶ Scđo declarat̄ in mechanicis.q̄
eñi frenefactiua ordinat̄ ad equeſtrē:ſicut ad fineȝ: iđ
p̄nceps equoꝝ debet nāli iure p̄ncipari p̄ncipi frenoꝝ.
¶ Tertio declarat̄ in politicis.vbi q̄ facultas eque-
ſtris ordinat̄ ad militarē:ſicͥ ad finē:ideo p̄nceps equo-
rū debet ſubeſſe p̄ncipi militiȝ. ¶ Quarto declarat̄ in
hierarchicis:q̄ eñi eccleſiaſtica hierarchia ordinat̄ ad
celeſtē:ſicut ad finē:ideo princeps militātis eccleſie dȝ
ſubyci p̄ncipi triūphātis. ¶ Ex illa regula ſic declara-
ta accipit̄ talis minor:ſi facultas rerū temporaliū:nul- O
lo dubitāte fideliū:ordinat̄ ad facultatē reꝝ ſpiritualiū
ſicͥ ad finē.ergo ille qui p̄ncipat̄ in facultate tēporaliuȝ
debet ſubeſſe ei qui in facultate ſpiritualiuȝ principat̄.
¶ Sed illa ratio tripl̄r ſoluebat̄.Uno modo a dicēti-
bus ꝙ maior nō eſt vl̄r vera:nec exempla oñdūt:cū
vl̄is affirmatiua poſſit deſtrui per vnicā inſtantiā.Alio
modo:q̄ lȝ maior ſit vera:tn̄ minor eſt falſa:q̄ ſpūalia
ꝛ tēporalia ſunt diſperata.Et ideo nō adinuicē ſubordi
nata.Et p̄ma illaꝝ eſt ꝯtra rōnē:q̄ finis imponit neceſ
ſitatē his que ſunt ad finē ſm̄ ph̄os. Et ſicut neceſſitas
iſta eſt ad finē:eadē rōne p̄nceps finis imponit neceſſi-
tatē p̄ncipi eius ꝙ eſt ad finē:vt ipſuȝ dirigat ad fineȝ.
¶ Scđa ſolū eſt cōtra fidē:q̄ illi qui ponūt tēporalia
nō eſſe ꝓpter ſpūalia:ponūt eſſe tēporalia ſui grā appe
tenda.Et ſic ponūt in diuitiis felicitatē. ¶ Ideo eſt ter
tia ſolutio magis apparens dicēs vtrāq̄ȝ premiſſarum P
eſſe verā:tn̄ nō ſequit̄ intenta ꝯclo:vt ſubyciat̄ p̄nceps
ſeculi in tēporalibꝰ:ſed ſolū in ſpūalibus:qđ nullus ne-
gat. ¶ Iſta tn̄ ſolū dat occaſioneȝ magis propoſiti:q̄
ſi ex hoc oſtendit̄ ille ſubiectus illi:q̄ facultas illiꝰ eſt
ꝓpter facultatē iſtius:eo modo ꝛ quātū ad alia quibus
facultas eſt ꝓpter facultatē erit ſubiectus.Sed tota fa
cultas tēporaliū:inquātū tēporalia ſunt:eſt ꝓpter ſpiri-
tualia.ergo quantū ad eſſe tēporale ꝯcludit̄ illa ſubie
ctio. ¶ Et cōfirmat̄ in duobꝰ datis exēplis.Tū q̄ fre
nefactiua eſt ꝓpter equeſtrē.ideo quātū ad frenorū fa-
ctionē:ꝛ nō quantū ad aliud cōcludit̄ ꝙ magiſter fre-
noꝝ eſt ſubiectus magiſtro equoꝝ.Tum q̄ equeſtris
eſt ꝓpter militarē:ideo p̄nceps equoꝝ directione ꝛ re-
gulatione arguit̄ eſſe ſubiectus magr̄o militū.Et ita cū
h̄ temporalia ſpūalibus oſtendunt̄ fuiſſe ſubiecta ex h̄
nunc infert̄ ꝙ ille ſit p̄nceps:ille ſubiectus:nō niſi in tē Q
poralibus cū tēporalia h̄ accipiant̄ ad finē ordinata: ꝛ
nō ſpūalia.vt pȝ in rōne iſta. ¶ Quia tn̄ in theologicis
magis mouēt auctēs q̄ȝ rōnes. Ideo ad illud ꝓpoſituȝ
adducant̄ q̄tuor auctēs ſacre ſcripture. ¶ Quaꝝ p̄ma
eſt Gen̄.14.caplo.Ubi dicit̄ ꝙ Melchiſedech rex ſa-
lem erat ſacerdos dei altiſſimi:ꝛ ſic habuit vtrāq̄ȝ pote
ſtatē ſpūalē ꝛ tēporaleȝ:ſȝ nullus ſacerdos fuit maioris
auctēis in veteri teſtō q̄ȝ in nouo:cum lex iſta ſit maio-
ris auctēis. ¶ Et cōfirmat̄.q̄ ipſe fuit ſacerdos in ordi
ne ad ſuperiora.Et rex in ordine ad iferiora ſm̄ portio
nē ſuperiorē ꝛ inferiorem. Et ſic p̄erat ſibi:vt ſacerdos
inquantū rex:ergo multo magis vbi ſunt illa in diuer-
ſis.Et ſi dicat̄ ꝙ iſtō fuit datū rōne perſone. ¶ Videt̄
ꝙ eadē rōne vbi eque ſacra aut plus. ¶ Scđm teſti-
moniū eſt:ꝙ cuȝ Moyſes eſſet p̄nceps ſpūalium:vſus
cōſilio

Margin notes (left): Modi depē-dentie:ſicut ꝛ cauſaꝝ gn̄a q̄tuor. — 2° meta.t.c.3 — Bona in ſcri ptura 4r acci pi. — Ubiq̄ notabi liter que eſt ordo duplex preſcriptus. — Luce.3. — Caplo.2. — 3° ethi.ꝛ alibi — Applicatio tractoꝝ nota bilis.

Margin notes (right): Martinus, Mo. — Declaratio ma.4r. — 1.ethi.in fi. — [illegible] — Ratio tripl̄r quā reprobat — 2.phy.13.me taphy.ꝛ alibi ſepe. — Auctoritate ſ rōnū in theolo gia p̄ferri. — Quadruplici ſcripture auc toritate cōfir mat dicta.

A cōſilio Jetro cōſtituit iudices in rebus tēporalibus:vt
ſolū ipe eſſet in pertinētibus ad deū imediate. Exo.18.
Ad Hebr.3.ꝛ iude.c.2. Corinth.3. cap̄.Et ſic poteſtas tēporalis tunc ſuberat ꝑncipi ſpūa-
lium:quo maior eſt iſte ſm Aplm. ℂ Et cōfirmaẽ.qꝛ
Deuterono.17° caplo. In dubijs iudicijs ꝑfert iudiciū
ſacerdotis iudicio iudicis vlis in tēporalibus:cū loque
baẽ de iudicio ſanguinis:ꝛ inobedientē ſacerdoti man-
dat iterfici.Tum qꝛ in eodē caplo.Diciẽ ꝙ rex conſti-
tuendus debebat accipe exēplū legis ſm quā regnatu-
rus erat a ſacerdotibus leuitici gñis:que quidem acce-
ptio legis oſtendit aliquā ſubiectionē ei a quo quis acci
pit legē.Tū qꝛ eiuſdē lib.21.caplo Diciẽ ꝙ ad ſacerdo
tem iudiciū pendet omne negociū.Et loquiẽ ibi taꝫ de
ſpiritualibus q̄ꝫ de tēporalibus:vt pꝫ in textu. ℂ Ter-
tiū teſtimoniū ē in p̊ Reg.vbi pꝫ ꝙ cū Samuel ꝓpħa
B eſſet dñs ꝛ ꝑnceps ſpūaliū exiſtēs ſacerdos:ſicut teſtaẽ
Aug.in libro retractationū:ipſe iudicabat ꝑplo in tēpo
ralibus:ꝛ qꝛ ꝑpls aliū poſtulabat ꝑncipē terrenoꝝ:di-
p̊ Regū.16. pꝫ de Dauid, ctū fuit ei a dño.1.Regū.8.caplo.Nō te abiecerūt:ſed
me:ne regnarē ſup eos.vnde pꝫ ꝙ ipſe inſtituit ꝛ deſti-
tuit Saulē:ꝛ Dauid iſtituit:ꝛ qꝛ Saul nō paruit ei fuit
reprobatus:vt pꝫ eiuſdē lib.15.caplo.ℂ Jſtud autē te-
19.cap̄. ſtimoniū ꝯfirmaẽ.Tū qꝛ habeẽ in 3° Regū ꝙ Helias
habuit auc̄tēꝫ iſtituēdi reges:vt patuit de Jeu ꝛ Azael:
Caplo.9. qui fuit rex Syrie gentilis.Tum qꝛ 4° Regū.dicitur
ꝙ Heliſeus inſtituit regē Jeu.Unde diciẽ ille his fuiſ-
ſe vnctus:aut ꝑceptū datū Helye de eiꝰ vnctione:ipſiꝰ
diſcipulus ipleuit.Tū qꝛ Jſaie fuit dictū.Dedi te in lu
cem gentiū:reges videbūt te:ꝛ ꝯſurgent ꝑncipes. Jſaie
42.ꝛ.49.caplo. Tū qꝛ Hieremie fuit dictū.Ecce cō-
ſtitui te hodie ſuper gentes ꝛ ſup regna ꝛc̄.Hiere.p̊ ca.
Dubium. ℂ Sꝫ occur.dif.qꝛ Salomon abiecit Abiatar ne eēt
C ſacerdos dñi:ꝛ cōſtituit pro eo Sadoch.3° Regum.2°
caplo.Et ſic dr̄ oppoſituꝫ illius auc̄tatis. ℂ Dr̄ autē ꝙ
iſtud nō fecit auc̄te ꝓpria:ſed auc̄te diuina:qꝛ ibi diciẽ
in p̊ caplo.qḋ iſtud fecit Salomon:vt impleret verbuꝫ
dñi qḋ factū erat apud Hely.ℂ Quartū teſtimoniū ha
beẽ Matth.16.caplo.Ubi dñs ꝓmittēs Petro ꝑncipa
tū ſpūaliū dixit.Qḋcūqꝫ ligaueris ſup terrā erit ligatū
ꝛ in celis:ꝛ qḋcūqꝫ ſolueris ſup terrā erit ſolutū ꝛ in ce-
lis:inſtituēs ipſum vicariū generalē ꝛ vlem in mundo
iſto:vnde quilibet vicarius accipit auc̄tē a ꝑncipali ſm
formā cōmiſſionis ſibi facte.ℂ Jſta aūt cōmiſſio fuit
vlis ꝛ vlr ſumpta.ḡ quo ad oīa taꝫ ſpūalia q̄ꝫ tēporalia
debet eſſe intenta:aut nō eſſet intenta vliter:ſic ipſa eſt
diſtributa.ℂ Et cōfirmaẽ:qꝛ Luc̄.22° caplo.Dicente
dño.Qui nō habet:vendat tunicā:ꝛ emat gladiū.Dixe
De duob' gladijs [illegible] rūt apl'i.Ecce duo gladij h̄.Et iſti duo gladij accipiunẽ
a doctoribus cōiter pro iuriſdictione duplici.ſ.tēporali
D ꝛ ſpirituali:quā apl'i emerūt vēdētes tunicas ſuoꝝ cor-
Cautio nota poꝝ:vt emerent gentiū fidē.ℂ Dicūt tñ aliqui ꝙ ſm
dicta bti Dionyſij.ꝙ miſtica theologia nō eſt arguhil:
ꝛ qꝛ illa expoſitio eſt miſtica:iō nō facit fidē. ℂ Jſtud
Jmpugnatio ſingulariſſima. tñ dictū nō eſt reale:qꝛ vbi expoſitio nō pōt dari iuxta
litterā in ſupficie:tūc illa expoſitio que videreẽ eſſe mi
ſtica eſt litteralis.Et ſic eſt in ꝓpoſito:qꝛ nō eſt veriſile
ꝙ chrs eis pro tūc indiceret emere armaturas:cū gla-
dij vſum ad defenſionē tūc Petro inhibuerit.ℂ Sed
Caplo eodem ad illa teſtimonia magis opponiẽ euidēs ſnia apl'i Pau
li p̊ª Corin.9°.caplo.Ubi dicit ſic.Aialis homo nō ꝑci-
Additio nota bilis ex paulo ad predicta. pit ea que ſunt ſpūs dei:qꝛ ſpūalr examinantur.ſpūalis
aūt oīa iudicat.Et ipſe a nemine iudicaẽ. Ex quo acci-
piẽ argm̄:ꝙ ſicut ſe hꝫ aialitas ad ſpiritualitatē in iudi-
cijs:ita hō aialis qui eſt tēporalis ad ſpūalē:nūc aūt ani
malitas ita iudicat de ſenſibilibꝰ ꝙ nullo modo de ſpi-
ritualibus:ꝛ ſpūalitas ꝙ nō ſolū iudicat de ſpūalibus:
ſed etiā de aialibus.ergo lꝫ homo temporalis nō poſſit B
iudicare de ſpūalibus:tñ bene ſpūalis de temporalibꝰ.
ℂ Et cōfirmaẽ Apl'i ſnia.Tum qꝛ eiuſdē eple.6° cap̄.
Facit talē ꝯñaꝫ:ſci de hoc mundo iudicabunt.ḡ mul-
to magis dñt iudicare de tēporalibus:de quoꝝ iudicio
loquiẽ ibi.Et ꝯñtia nō pōt reduci ad formā niſi ſubin-
telligaẽ illa regula:qḋ qui iudicat de maiori pōt iudica
Regula moralis ꝛ topica per locū a minori. re de minori:ex qua regula ſequiẽ ꝓpoſitū. Tū qꝛ ibi-
dem dicit:ſi in vobis iudicabiẽ h̄ mūdus īdigni eſtis q
ſic minimis iudicetis:ꝛ ita nō valet ꝯñtia:niſi hoc ſub-
intellecto:ꝙ qcūqꝫ pōt de maximis iudicare pōt ꝛ de
minimis:per qḋ oſtendiẽ ꝓpoſitū.Tum qꝛ ibidē.Ne-
ſcitis qꝛ angelos iudicabimus quāto magis ſecularia:
qḋ nō valeret niſi ſubintellecta iſta regula.quicūqꝫ pōt
F iudicare ſuperiora pōt iferiora:ꝛ tūc ſpūalia ſunt ſupe-
Cane. riora tēporalibus.Tum qꝛ in fine illius capl'i cōcludit
ex oībus iſtis.Secularia.ḡ iudicia ſi habueritis:ꝯtem-
ptibiles qui ſunt in eccl'ia:illos cōſtituēte ad iudicādū:
qḋ nō ꝑcepiſſet ſi eccl'ia ab initio auc̄tēꝫ iudicioꝝ ſecu-
Jnſtantia 4ᵉ. lariū nō habuiſſet.ℂ Sed ꝯtra hanc ſniam inſtaẽ 4ᵉ.
ℂ Primo.qꝛ dñs Jeſus chrs dicit Pilato.Joā.18.ca.
Regnū meū nō eſt de hoc mūdo.Et nullus vicarius hꝫ
Nō h̄ de monarchia chri in tēpalibꝰ.q̄ꝫ e ta.3.antiquos ꝛ alibi. auc̄tateꝫ vltra q̄ꝫ ꝑncipalis dñs. ℂ Dr̄ aūt ꝙ chrs non
dixit ꝙ regnū huius mūdi nō eſſet ſubm regno ſuo:ſed
ꝙ ſuū regnū nō eēt mūdanū:ꝛ ita in ꝓpoſito.ℂ Scḋo
qꝛ Luc̄.12°.Cuidā querēti ab eo tēporale iudiciū de he
reditatis diuiſione cū fratre ſuo:dñs dixit. Hō quis cō
ſtituit me iudicē aut diuiſorē ſuper vos:q̄ſi diceret:nul
lus:ꝛ ſic videẽ ꝙ ipſe nō habuit in rebus dñiuꝫ tēpora-
le.Diciẽ aūt ꝙ ipſe recuſauit iudiciū particulare nō vle
Jndicium 2ᵐ. totius mundi:cuius ipſe eſt monarcha.ℂ Tertio.quia
Paulus Apl's 2ª ad Thimo.2°caplo.Dicit ꝙ nemo mi
G litans deo implicat ſe negocijs ſecularibus.ſi aūt iudi-
ciū ſeculare debeẽ eccleſie:tūc negocijs ſecularibꝰ ipli-
caẽ.Diciẽ ꝙ vle iudiciū nō facit talē iplicationem:ſed
particulare:quod deſtruit ꝓpter caſuum variationem.
ℂ Quarto.qꝛ Joānes euāgeliſta dicit in can̄.ſua.2° c.
Nolite diligere mundū neqꝫ ea que in mundo ſunt:lo-
quens fidelibus:qm̄ qcqd eſt in mūdo:aut eſt ꝯcupiſcē
tia carnis:aut cōcupiſcētia oculoꝝ: aut ſuperbia vite.ꝛ
ſequiẽ:ſi quis diligit mundū nō eſt charitas prīs in eo.
oīs aūt qui talia indicat:opꝫ vt ad talia affectioneꝫ ha-
beat inclinatā.Diciẽ aūt ꝙ mundus accipiẽ pro multi-
tudine hoiuꝫ reproboꝝ non pro multitudine fideliuꝫ
habentiū res temporales in ſtatu ſalutis.
Reſolo.q.notabilis.
Dico ergo
ad qōnē ꝙ principatus regni ſicilie
ex hoc eſt nobilior:qꝛ ſubiectꝰ eccle-
ſie:ſicut nobilius fuit imperiū poſtq̄ꝫ fuit fidei ſubiuga
tū:ꝛ liberius q̄ꝫ ante:cū erat a fide exēptuꝫ:qꝛ tunc fuit
H per participationē fidei ſubiugatū.vnde felicius ꝛ no-
bilius regnauit Cōſtantinus poſtq̄ꝫ fuit fidelis impera
tor q̄ꝫ eo tēpore qñ fuit paganus.Et Hlodoneus ꝑmus
fidelis frācoꝝ rex nō fuit ignobilitatus per hoc ꝙ fuit
chriſtianus effectus.Et illius nobilitatis quā querimꝰ
nō modicū ſignū eſt:qꝛ cū reges qui cōſecrant:ex hoc
merito ceteris preferanẽ:quāto a ſuperiori cōſecrante
tanto ex hoc amplius nobilitaẽ:iſte autē ſolus cōiter a
ſūmo hierarcha in terris:tēporibus noſtris conſecraẽ.
Reges ſicilie a papa debere conſecrari. ℂ Sed attendenduꝫ eſt ꝙ ſicut ciuitas hierlm̄:primo
habuit muꝝ:ꝛ deinde antemurale ꝑcegēs muruꝫ.vnde
chaldei ꝑmo deſtruxerūt antemurale anteq̄ꝫ deſtrue-
Similitudo nobilis eccleſie ꝛ hieruſalem.ſ.in threnis. rent murū. Hierem.2° cap̄. Luxitqꝫ antemurale ꝛ mu
rus pariter diſſipatus eſt:ꝛ ita militans eccl'ia:que ſepe
in ſacra ſcriptura illi ciuitati eſt cōparata:hꝫ qdē murū
Murꝰ ꝛ antemurale eccleſie que? ipſaꝫ claudentē honoꝝ ſpūaliū:ſicut ſunt articuli fidei
ꝛ ſacra eccl'ie:ꝛ dona ſpūſſci:quibꝰ fractis:ciuitas eſſet

I

ꝺeſtructe:⁊ poſtea habet antemurale.ſ.bona tēporalia
iſtis ſpūalib⁹ ſubordinata:vt murus nō poſſit ita ime
diate ab hoſtib⁹ ipugnari:⁊ ſic cū tēporalia illius regni

Regnū ſicilie ſpūalr antimura le ſore ecclie.

ſint imediate eccl'ie cōiuncta:regnū eſt ad modū ante
muralis ipſi eccleſie.¶ Intelligēdū eſt tñ ꝙ ex illa ra
dice accipiť argᵐ apparēs:ꝙ milites qui ſunt ꝓpugna
tores illius regni qñ fideli mente ⁊ pia deuotione ſe ex
ponunt morti pro defenſione illius regni:inquantū eſt

Milites regni ſicilie ibi in iuſto morte marty res ꝯ babiť eſſe:qd oſtendit 4ʳ.

antemurale bonoꝝ ſpūaliū:ſunt martyres ſm affectio
nē ⁊ volūtatis electionē:qꝛ in eo ꝙ ꝓtegunt ipſum de
fendunt mediate murū eccl'ie.¶ Et iſtud dictū 4ʳ de
clarať. Primo qdē in moralibus:quātū ad ṽtutē forti
tudinis:qꝛ ſi aliqs miles aut ciuis ſe exponit morti pro
ꝯſeruāda ſue ciuitatis libertate ꝯ volētē ipſā ſubiuga
re:multo magis exponeret ſe pro eius ſalute ꝯ volentes

K

eā totalr deſtruere:eo ꝙ maius malū ſit iſtud ꝙ̄ illud:
⁊ ita qui exponit ſe ad cauendū minus fidei detrimen
tum in tēporalib⁹:qd faceret de detrimēto in ſpūalib⁹.

Aduertat ſolers lector ꝙ lz optime ⁊ fūdamentaliter docaſſe hanc q. determinatiuā:vt faceret dicaꝫ ſicut Ariſto. in ꝯferendo grecis monarchiam 7. poli qꝛ grecos ſuſpectos hēbat ille. ſ. qꝛ patriarchis.

¶ Sēdo declarať in agoniſticis:qꝛ magis cōmendať:
vt amicus qui ſe exponit duello ꝓ ꝯſeruanda amici ſui
fama:ꝙ̄ qui ſe exponit pro ꝯſeruāda eius vita:quid enī
faceret ſi ageretur de eius vita:cū talia faciat:cū agiť ſo
lum de fama:⁊ ita qd faceret in propoſito talis miles ſi
ageretur de illa fide:cū talia faciat:cū agiť de adminicu
lis fidei orthodoxe. ¶ Tertio declaťr in politicis:qꝛ ſi
aliqs rex cōmitteret duob⁹ militib⁹ duo caſtra ⁊ itetſu
ceret in defenſione muri vn⁹ ⁊ alius in defenſione an
temuralis:nolens expectare muri ipugnationē:h̄ ꝓbior
iudicaret .qd eniꝫ feciſſet in defenſione muri. Et ita in
ꝓpoſito ſm p̄miſſa:ſuppoſita tali fide:cuꝫ ille p̄ncipat⁹
ſit antemurale eccl'ie.¶ Quarto declarať in theologi

L

ſeꝫ cātuariēſ. archiepē.

cis:qꝛ btūs Thomas pōtifex a cōmendantib⁹ ipſuꝫ do
ctoribus vere theologicis:ideo ꝓbať verus martyr:qꝛ
fidelr pro bonis tēporalib⁹ eccl'ie ſe expoſuit:qd enī in
quitunt feciſſet ſi de ſpūalibus qñ extitiſſet certe multo

Ad argᵐ p̄ncipale .ſ. poſt oppoſitū.

plus.Et ideo illa radix catholica mltū dꝫ animare illi⁹
regni ꝓpugnatores.ſi fideli mente ⁊ deuota inſpicitur.
¶ Et nunc dicit ad rōnē in ꝯtrium factā in p̄n⁹ qōnis:ꝙ
lꝫ nulla relō dicat ꝑfectionē in creaturis:ſicut nec in di
uinis,cū oīs dignitas in creaturis eſt relatiua:vt taꝫ in

Ois dignitas creata relonē iportat.

dignitatibus eccl'iaſticis ꝙ̄ in politicis pꝫ:⁊ tñ relones
diuine nō videntur dicē dignitates:cū videať abſonum
vnā ꝑſonā hr̄e dignitatē quā nō hꝫ alia:aut ꝙ pr̄ ⁊ filius
habeant plures dignitates ꝙ̄ ſpūſſcūs.Et ſi dicaťr:ſicut

Replica.

arguiť de ꝑfectione:ꝙ ſi relones create dicerēt ꝑfectio
nē multo magis diuine:ita ſi dicūt dignitatē multo ma

Solutio.

gis diuine.Diciť ꝙ nō ſequiť eodē mō:qꝛ vnūqđqꝫ eſt
ꝑfectū ad ſe:⁊ dignū ad aliud.¶ Intelligendū tñ eſt ꝙ

M

Differt perfectio a dignitate notanter. Eſt pfectio: nō tñ dignitas in diuinis ad itra repenť ſe cus ad extra.

dignitas ⁊ ꝑfectio oppoſito modo ſe hnt in hoc:qꝛ ꝑfe
ctio:cū ſit abſoluta:nullius alterius dicit diminutionē:
Et ideo in diuinis ad itra eſt ꝑfectio:dignitas vo cū ſit
de nā ſua relō ſuppoſitionis:dicit diminutionē in alte
ro extremo.ſ.ſuperpoſitionē.Et ideo in diuinis ad itra
nō eſt dignitas:qꝛ ad intra nulla eſt ſuppoſitio nec ſup
poſitio:tñ deus ad extra bene hꝫ dignitatē:ſic ⁊ diuinie
ꝙuis ꝗ create relones dicāt dignitates:nō tñ diuine ad

Replica. Solutio. Cōſideratū.

itra:qꝛ ibi nulla ſuppoſitio eē pōt.¶ Et ſi dicaťr ꝙ tūc
erūt digniores create relones ꝙ̄ diuine. ¶ Diciť ꝙ non
ſunt digniores ꝙ̄ diuine:qꝛ ibi nulla dignitas:ſic ꝑfectio
nes create nō ſunt ꝑfectiores ꝙ̄ diuine relones:qꝛ nul

Dubᵐ nobile

lam dicūt ꝑfectionē.¶ Sed dc.diſ.qꝛ nobilitas ⁊ ex
cellētia nō ſolū iueniunť in ꝑfectionibus.Sed etiā po
nunť in dignitatib⁹:⁊ tūc ꝯueniūt relonib⁹:⁊ ſi reloni

Solo ſingularis.

bus:magis diuinis.¶ Diciť ꝙ excellētia eſt relō ſuppo
ſitionis.Et ideo repugnat diuinis relonib⁹ ad itra:non

Excellentia ⁊ nobilitas re

illis que ſūt ad extra.nobilitas aūt talis:qualis ꝯſequiť
dignitates:repugnat relonib⁹ diuinis ad itra:eadē rōne

N

qua ipſe dignitates:vt ſuit oñſuꝫ.nobilitas aūt ꝯueniēs
abſolutis nō repugnat attributis ad intra:tñ bene ꝓpe
tatibus:qꝛ ſunt relatiue. Et iſta mā magis declaratur

pugnat relationibus diuinis ſoralr ad intra.

in qōne qua q̄riť:vtrū diuine relones dicāt aliquā ꝑfe
ctionē.Et ideo pro nūc ſufficiat quātū ſpectat ad mām
iſtā que nō aſſumpſit diuinas relones in tāta ſubtilita

Dis.34. ⁊.35 diſtin.1.⁊ vide ibi notata.

te ꝯſiderare:quātū ꝑtinet ad tractatū pure theologicū:
ſed ſolū aſſumpſit declarare nobilitatē illius p̄ncipat⁹
ad ꝯſolandū ei⁹ ſubiectos:ſm illud Sapiē.Eccle.10.c°.
Beata terra cuius rex eſt nobilis ⁊c̄. ¶ Qō. XII.

Duodecima

qō fuit.Utrū obediē
tia ſit nobiliſſima ṽtu
tū moraliū.Et qdē ad illius qōnis declara
tionē.¶ Primo itelligendū eſt ꝙ quattuor
virtutes inueniunť in diuina ſcriptura ſin

Sermo ſclaris de obediētia.
Premiſit pſo ꝯ tituli.q. declaratione añ ꝙ̄ ad partes arguat.

gulariter cōmēdate:que icludūt ſubiectionē.¶ Quaꝝ
prima eſt:legalis iuſtitia:per quā iuſtitiā homo fit legi
ſubiectus:vñ iuſtus legalr eſt qui bñ ſubijciť oībus le

O

gis p̄ceptis:de qua iuſtitia dr̄ pro parentib⁹ btī Ioā.ba
ptiſte.Luč.1.Erāt aūt iuſti ambo ante deū incedentes
in oībus iuſtificationib⁹ dñi ſine querela:qꝛ.ſ.legi diui
ne volūtarie erant ſubiecti.¶ Scđa ṽtus eſt fides ca

Uirtus 4ʳ ad ſubiectionem ꝑtinēs in ſcriptura cōmendata.

tholica que icludit ſubiectionē ad diuinā auctē:de qua
ſubiectione dicit Apl's.2.Corin.10.ꝙ arma militie nr̄e
nō ſunt carnalia:ſed potētia dei:in captiuitatē redigen
tes oēm itellēm in obſequiū Chr̄i.¶ Tertia ṽtus eſt hu
militas:que dicit ⁊ icludit ſubiectionē ad euꝫ cui ſe hu
miliat:de qua ſubiectione dicit apl's Petrus in p̄ᵃ can.
ſua.5.Humiliamini ſub potenti manu dei.⁊ ſimili mō
fuit dictum Agar ancille Geñ.16.Reuertere ad dñam
tuā ⁊ humiliare ſub manu ei⁹.¶ Quarta ṽtus eſt obe
diētia:que directe in ſua rōne formali icludit ſubiectio

P

nē obtēperantis ad p̄ncipantē.Uñ illa ṽtus duob⁹ ꝑſo
naꝝ gñibus ſingulariter que ſunt ſubiecte ꝯuenit. Tuꝫ
qꝛ apl's Paulus ad Eph̄.6.Filij obedite parētib⁹ vr̄is.
Tum qꝛ ibidē dicit.Serui obedite dñis vr̄is. Et ideo

Obedientiam duab⁹ ꝑſonarū gñibus cōuenire.

ſi ille ṽtutes nobiles ſūt ⁊ venerabiles:vt teſtaťr diuina
ſcriptura:ſubiectio ſm vnāquāqꝫ illaꝝ ṽtutū eſt vene
rabilis.¶ Qz aūt ṽtus obediētie icludat directe ſubie
ctionē:oñdiť 4ʳ teſtimonio aplico.¶ Primū eſt:quia

Obedientiam ſubiectionem includere 4ʳ oñdit ex paulo.

apl's Petrus in p̄ma cano.2.ca.Indicēs fidelibus obe
dientiā ad p̄ncipes mundi,dicit.Subiecti eſtote omni
humane creature ꝓpter deū ⁊c̄.¶ Scđm teſtimoniū.
qꝛ apl's Paulus idicans obedientiā que debꝫ eſſe eius
qui iudicať ad iudicē ſuū,dicit Actuū.26.Propter quā
cām ſto in iudicio ſubiectus.¶ Tertiū teſtimoniū : qꝛ
idē Apl's declarās obedientiā que debꝫ eſſe vxoris ad

Q

virū ſuum,dicit ad Eph̄.5.Ut eccl'ia ſubiecta eſt Chr̄o:ita
⁊ mulieres viris ſuis in oīb⁹.¶ Quartū teſtimoniū eſt
ꝙ idē Apl's loquēs de obediētia charitatis:que dꝫ eſſe
īter fideles,diť in eodē ca°.Subiecti iuicē i timore dei.

Iſtis autē premiſſis ad oſtendendum ꝙ aliqua
ſubiectio importat nobilitatē contra

Moralis. q. ſeꝫ.q.p̄cedēte

illos qui nobilitatem regis Sicilie als declaratam : ex
ſubiectione obfuſcare nituntur:fuit queſtio reducta.vtꝝ
obediētia ſit nobiliſſima virtutum moraliū.Et quideꝫ

Suppoſitum q.⁊ queſitum eius que

illa q̄ſtio vnū ſupponit ⁊ aliud q̄rit:illō qđ ſupponit eſt
ꝙ obediētia eſt virtus moralis:⁊ illud qđ q̄rit eſt.ſi vir
tus talis moralis eſt nobiliſſima:⁊ ideo p̄mo negocian
dum eſt circa ſuppoſitū:⁊ ſcđo circa queſitum.

Quantum ad primā partē oſtendiť ꝙ obedien
tia ſit ṽtus moralis:qꝛ in diffōne ṽtu

p⁹ articulus.

tis moralis apud moralē ph̄iā ponunť quinque ꝑticule

2.ethi.c.5.

obediētie ꝯuenientes.¶ Quaꝝ p̄ma eſt ꝙ ṽtus mora
lis eſt habitus ad dñiam actuū ⁊ diſpōnū.¶ Scđa eſt

ꝙ habitus

A

Diſſo virtutis moralis.5.pticulas ↄtinet ꝗ obedientie cõveniunt.

ꝙ habitus electiuus: ad differentiam virtutū intellectualiū. ¶ Tertia eſt ꝙ ipſa eſt in medio ↄſiſtēs ad dr̃iaꝫ virtutum nālium que ponunt̄ pncipia agēdi in actibus mere nālibus: vt calor in igne: qa ille virtutes ↄſiſtunt in extremo: ꝛ ideo dicit̄ in nāli phia ꝙ virtus eſt vltimū de potentia. ¶ Quarta ↄditio eſt: qa ipſa eſt in medio duaꝝ malitiaꝝ. ad dr̃iaꝫ q̄litatū ſenſibiliū: vt colores medij qui ſūt in medio duaꝝ diſpōnū albedinis ꝛ nigredinis: tñ nō in medio duaꝝ malitiaꝝ: ſic̄ eſt virtus inter duo vitia. ¶ Quinta pticula eſt ꝙ ille malitie ſunt ſupabūdātie ꝛ defectus: ad dr̃iaꝫ virtutū theologicarū que lꝫ habeāt defectū: nō tñ hn̄t ſupabundantiā: qa lꝫ aliqs poſſet deficere in credēdo aut diligēdo deū: nō tñ ſupabūdare: cū ipſe ſit infinite bonus ꝛ ver⁹. ¶ Nūc aūt ad ppoſitū: obediētia eſt p̄ habitus: quo ad pmā particulaꝫ: qa ex frequētibus actib⁹ obediēdi gn̄at̄ bitus inclinās ad obediendū: ſic̄ ex actib⁹ iuſtitie: vt experimur.

Pſal.c.118.

Virtutes theologicas ſuperabundātijs carere.

¶ 2° ipſa eſt habitus electiuus: qa electio eſt act⁹ volūtatis ꝛ tales ſunt actus obediētie: vt experiētia docet.

B

¶ 3° ipſa eſt in medio ↄſiſtēs: qa cū ſit circa bonū pcepti dati: cōtingit circa ipſum nimis intenſe agere ꝛ nimis remiſſe. ¶ 4° ipſa eſt in medio duaꝝ malitiaꝝ: qa ille q nimis itendit vituperat̄ circa bonū finitū: ꝛ quis nimis remittit. ¶ 5° iſte malitie ſunt ſupabundantie ꝛ defectus: qa ille q obedit in qbus nō opꝫ eſt ſuperabundās: ꝛ qui nō vult obedire in qb⁹ opꝫ: eſt deficiēs: ſic̄ ille ppheta qui venit de iuda in Bethel fuit ſupabundans in eo ꝙ obediuit alteri loquenti ex pte angeli.3. Reg.13.cap: ꝛ fuit deficiēs in eo ꝙ nō obediuit voci dn̄i: vt ibidē habet̄: ꝛ ſic ſupponit̄ ꝙ obedientia eſt virtus moralis.

Nota.

Ez ſoluitur.

2° h⁹ articli. 2° arti.de queſtio.

Arguit̄ p̄ ad partem queſiti

Quantum

ad ſcdam partē. ſuppoſito ꝙ obediētia ſit virtus moralis: currit qō. vtrū ſit nobiliſſima vtutū moraliū. ¶ Et arguit̄ pmo ꝙ nō: oſtēdēdo ꝙ ſubiectio quā iportat obedientia nō poſſit dicere pfectionē aut nobilitatē. ¶ Primo. qa illud qđ

C

iportat pfectioneꝫ eſt in deo formalr̄: aut vtualr̄: ſubiectio aūt nō ↄtinet̄ in deo formalr̄: qa ibi eſt dn̄atio formalr̄ oppo'ta ſubiectioni: nec ↄtinet̄ ibi vtualr̄: qa nūq̄ cōtinet̄ aliqđ in deo vtualr̄: cui⁹ oppoſitū ↄtinet̄ in deo formalr̄. ¶ Et ↄfirmat̄. qa deus eſſet ſupereminenter ſubiectus. ¶ Scdo arguit̄ ꝙ illud qđ de ſe refutat̄: aut nō appetit̄ pp̄ter ſe: nō dicit aliquā pfectionē: ſꝫ ſubiectio nō appetit̄ pp ſe: ſꝫ pp aliquā pfectionē que acqrit̄ ex tali ſubiectione. ḡ nō dicit pfectionē. ¶ Tertio quia q̄rū vnū ſe hꝫ in rōne actiui ꝛ reliquum in rōne paſſiui: ſemp paſſiuū dicit impfectionē: vt pbat̄ dicto cōi: ſed ſubiectio eſt hmōi: cū p̄latio ſibi oppoſita ſit actiua: alioqn̄ fruſtra eēt p̄lat⁹ niſi poſſꝫ aliqđ pcipere. ḡ ſubiectio nō dic̄ pfectionē. ¶ 4° arguit̄. qa ſubiectio ex pte radicis

D

Geñ.9.

ſue nō dicit pfectionē. Tū qa in ſtatu inocētie: hō nulli fuiſſet ſubtus. Tū qa ſeruit⁹ eſt iducta pp pctm̄ in filio Noe poſt lapſuꝫ hoīs pmi. Tū qꝛ i ſuitute tyrānica: pp defect⁹ vtutū in ſubditis. Tū qa in ſuitute volūtaria: cū qs ſe ſubijcit ſuituti ex defectu rōnis. ¶ Sꝫ ↄ iſtō argr̄: ꝙ ſubtio dicat nobilitatē in aliqb⁹: ꝛ ſic cū obia ſcludat ſubtionē / ꝙ ipſa poſſit nobiliſſima dici vtutū moraliū. ¶ Or aūt aliq̄ ſubtio dicat nobilitatē declaꝛ̄ 2r. ¶ Primo. qa nobiliori mō eſt aīa ſenſitiua in hoīe q̄ in bruto: ꝛ tamē in homine eſt rationi ſubiecta ꝛ nō in bruto.

Subiectioneꝫ aliqñ nobilitateꝫ importare oſtendit 2r.

¶ Scdo declarat̄ idem: qa nobiliori modo eſt aīa itellectiua in chr̄o: vbi eſt ſubſtantificata in vbo q̄ in hoīe alio: ꝛ tñ in chr̄o eſt ſubiecta deitati in eodē ſuppoſito: ꝛ in ſuppoſito alterius hoīs eſt ſimpl'r regina oīuꝫ aliarum naturarū in eodē ſuppoſito exiſtentiū. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ illa nobilitas eſt gratia vnionis: nō gr̄a ſubiectionis. ¶ Iſtud nō valꝫ. qa ſi per impoſſibile eſſet anima

Euaſio quedam reprobat̄.

vnita ꝛ non ſubiecta: tunc eſſet peccatrix ſicut aīa ſenſitiua: cum non eſſet obediens intellectiue.

E

Circa iſtaꝫ

queſtionē ordine retrogrado negociando ex cā. Primo inſiſtēduꝫ eſt circa rōnes factas. Et 2° circa ↄſiderationes faciēdas.

Quantum

ad pmā partē. Primo ſunt diſſoluēde rōnes facte ad pteꝫ negatiuā. Et ſcdo ſunt cōfirmāde rōnes ad partē affirmatiuā.

Prima pa.

Quantum

ad primā partē. Prima ratio facta ad oſtēdendum ꝙ ſubiectio non dicat nobilitatē: eſt qꝛ nō eſt in deo formalr̄ nec virtualiter: ꝛ ꝙ non ſit ibi ſubiectio virtualr̄ pbat. qꝛ eius oppoſitū. ſ. preſidētia ineſt ei formalr̄. ¶ Iſtud aūt argͫ peccat dupl'r. Primo qdeꝫ in minori: ꝛ ſcdo in pbatione minoris: cū enim dicit in minori: ſubiectio non cōtinetur in deo: nec virtualiter: nec formalr̄: iſtud quideꝫ eſt veꝝ quantum ad eſſe formale: nō tamen quantum ad eſſe virtuale: ſicut oſtenditur quadruplici ratione. ¶ Quarum pma eſt. ꝙ quicqđ deus pōt efficere cōtinet in ſe virtualr̄: cum cōtinētia virtualis nō ſit niſi in potētia effectiua: ſed deus pōt facere ſubiectionē: cū ſit omniū cauſa efficiens pma. igit̄ virtualr̄ cōtinet eam.

Prīa pticula.

Ad argumēta añ oppoͫ. Ad primū.

F

Subiectionē ꝛ ſi nō formalr̄ vtualr̄ tñ ↄtineri i deo oñdit 4r ↄ mi. pmi argu.

¶ Scda eſt. qꝛ quicqđ cōtinet cauſa ſcda in virtute cōtinet cauſa pma: que ↄtinet virtualr̄ cām ſcdam: cuꝫ ea que cōtinent̄ a contēto cōtineant̄ a cōtinēte: ſed cauſa ſcda continet ſubiectionem in virtute: cum oīs effectus in ſua cauſa ſit virtualr̄ contētus. ergo magis cauſa p⁹. ¶ Tertia. quia quicqđ non cōtinetur virtualr̄ in deo eſt ens prohibitum: cum ſola talia entia effugiant eius pductiuam virtutē: ſed ſubiectio eſt ens non phibituꝫ: cum ponatur in reꝝ natura. ergo eſt virtualiter in deo cōtenta. ¶ Quarta. qꝛ quicqđ deus cognoſcit ad extra

G

cōtinetur in deo exēplariter per ideas q̄s habet apud ſeipſum per modū artis: ſicut docet beatus Augu. in libro.83.q. ſed omnia: quoꝝ habet ideas: cōtinet virtualiter: cum idee ſm beatū Aug. ſint principia cognoſcēdi ꝛ operandi artifici. ergo cum deus cognoſcat ſubiectioneꝫ: vtualiter cōtinet ipſam. ¶ Et cōfirmat̄ iſtud quadruplici auctoritate. ¶ Prima. qꝛ dicit ppheta in pſ. Omnia ſubiecisti ſub pedibus eius. ſ. hoīs loquentis ad deum: ꝛ illam ſubiectioneꝫ facere non potuiſſet niſi eam cōtinuiſſet in virtute. ¶ Secūda eſt. qꝛ dicit propheta Iſai.45. ꝙ deus promiſit Cyro vt ſubijceret ante faciem eius gentes: qđ fruſtra feciſſet niſi talem potētem habuiſſet: que eſt virtualis continētia. ¶ Tertia eſt apoſtoli Pauli. prima coꝝ.15. vbi dicit. ꝙ filius tunc erit. ſ. in fine: ſubiectus ei qui omnia illi ſubiecit. i. deo patri: qui nequaq̄ filio aliqđ ſubijceret niſi ſubiectionem illā virtualr̄ contineret. ¶ Quarta eſt euſdē apoſtoli ad Hebre.2. vbi dicit. ꝙ deus pater nō dimiſit aliqđ non ſubiectū filio in eo ꝙ omnia ſubiecit ſub pedibus eius: ꝛ iſto modo virtualr̄ continuit. ¶ Dicit tñ iſte doctor ꝙ illa ſubiectio nō eſt in deo ſupeminēter. Iſtud aūt eſt contra determinationē beati Diony.

q.46.

Idem q̄druplici auctoritate ↄfirmat̄.

8

Euaſio quaꝫ ipugnat multipliciter.

H

2.cap. diuinoꝝ nomi. vbi dicit expreſſe: ꝙ illa omnia que ſunt in creaturis ſupeminenter ſunt in pma cauſa: q̄uis ibi a mālibus ſegregant̄: ꝛ iteꝝ cōtra determinationē beati Dioñ. in ſuis theologicis: ſicut recitat̄ in.3. ca. diuinoꝝ nomi. qui dic̄. ꝙ Ieſu diuinitas eſt in ſe ſuper his: ꝛ prehabēs tam pfecta q̄ impfecta oīa entia: ꝛ ↄſtat ꝙ ſubiectio eſt entitas: ſiue pfecta: ſiue impfecta. ¶ Et cōfirmat̄ aucte duplici diuine ſcripture. ¶ Quarū p° eſt Io. euāge. p̄ cap. dicētis. Qđ factum eſt in ipſo vita erat: ꝛ iō cū ſubiectio ſit facta: ipſa fuit in deo vita: nō viuēs aūt nō pōt eē vita: niſi ſupeminēter. ¶ 2° peccat iſtud argͫ in pbatione minoris: cum aſſumit ad

Probationē minoris p̄. pncipal' pcedētis oñdit 4r

I probandũ eam: illud cuius oppoſitũ cõtineṫ in deo formalr̃/nõ cõtineṫ in eo virtualr̃:ꝛ ideo qa ꝑlatio cõti/ neṫ in deo formalr̃ ſubiectio nõ põt cõtineri in eo v̾tua liter. ❡ Iſtud autẽ mediũ militat ꝑmo ↄ̄ articulũ crea tionis:qa cũ eſſe a ſe ꝛ eẽ ab alio ſint oppoſita:ſic ꝑſide re ꝛ ſubijci:ſi iſtud mediũ eſt bonũ:cũ in deo ſit eſſe for maliter a ſe:nõ erit in deo v̾tualr̃ eſſe ab alio: ꝛ ſic non poterit facere creaturã que ſit ab alio. ❡ Scđo militat iſtud mediũ ↄ̄ articulũ icarnationis:qa aſſumere ꝛ aſſu mi ſunt oppoſita:ſicˉ ꝑeſſe ꝛ ſubijci:cũ aſſumẽs inquãtũ aſſumens ꝑſideat:ꝛ ideo cum poſſe aſſumere ſit in deo formalr̃:aſſumptio paſſiua non erit in eo virtualr̃:ꝛ ſic nõ poterit cãre illã vnionẽ. ❡ Tertio militat ↄ̄ articu lũ reſurrectionis:qꝛ cũ reſuſcitare ꝛ reſuſcitari ſic oppo nanṫ:ſicut ꝑeſſe ꝛ ſubijci:cũ reſurgẽs inquantũ talis ſit

K reſuſcitati ſubius:cũ in deo ſit formalr̃ poſſe reſuſcita/ re:in eo nõ erit virtualr̃ reſurgere:ꝛ ſic nõ poterit ipſuꝫ effectiue cãre. ❡ Quarto militat ↄ̄ articulũ aſcẽſionis; qa eleuare ꝛ eleuari ſic opponũṫ:ſicˉ ꝑeſſe ꝛ ſubijci:ꝛ iõ cũ poſſe eleuare ſit in deo formalr̃:poſſe eleuari nõ eſt in eo v̾tualr̃:ꝛ ſic humanitas ad trinitatis eleuari nõ po tuiſſet. ❡ Sed onṫ dif.ſi iſtud mediũ ħ aſſumptũ ↄ̄ſo/ nat alijs doctrinis q̃ꝫ theoˢ. ❡ Dicĩ aũt ĩmo tendit

Mediũ in v̾tualitatꝫ i creat oſtẽdit oppm cõtenti formalr̃ ↄ̄tineri v̾tualr̃

ↄ̄ 4or. Primo qdẽ ſcie morali:qa ſũmus ꝑnceps in repu blica:que dr̃ monarchia:hꝫ in ſe ꝑſidentiã ciuilẽ reſpe/ ctu oium formalr̃:ꝛ tũc ex hoc non excluditˉ qn habeat ſubiectionẽ v̾tualr̃:alioqn nõ poſſet facẽ in cuiꝰ ſubie ctionẽ. ❡ Scđo ↄ̄tendit ſcie nalı:qa lꝫ ſol in ſe ſit icor ruptibilis formalr̃:tñ ↄ̄tinet corruptibilia v̾tualr̃:que i/ q̃tũ talia plus icorruptibꝰ opponunṫ q̃ꝫ ſubiecta ꝑſidẽtibꝰ. ❡ Tertio ↄ̄tẽdit ſcie matheˢ:nã cũ in arithᶜᵃ vnitas cõ

L tineat v̾tualr̃ oẽꝫ numerꝫ:cũ ipa ſit idiuiſibilis formalr̃ nõ poterit ↄ̄tinere numerꝫ v̾tualr̃:qui eſt diuiſibilis per eſſentiã. ❡ Quarto ↄ̄tẽdit ſcie metaᶜᶜ:qa cũ ſube ſepa/ te ſint icorpales ꝛ ꝑmanẽtes formalr̃:nõ poterũt ↄ̄tine re aliquid virtualr̃ corporale ꝛ ſucceſſiuũ:ꝛ ſic non po terunt eſſe cauſe motus celi.

Ad ſcđm aũ oppoſitum.

Secunda ratio

facta ad oſtendendũ ſubie ctio nõ poſſit dicere nobilita/ tẽ eſt iſta:illud qđ refutaṫ de ſe:ꝛ ſi appetiṫ:nõ appetiṫ ſui gr̃a:nõ põt dicere ꝑfectionẽ:ſꝫ ſubiectio eſt hꝰ̇ ꝛc̃. ❡ Iſta aũt rõ peccat duplr̃. Primo qdẽ in maiori:cuꝫ dicit: illud qđ nõ appetiṫ ſui gr̃a nõ dicit ꝑfectioneꝫ: tũc eni nullũ ordinatũ ad finẽ diceret vllã ꝑfectioneꝫ: cũ ea que ſũt ad finẽ nõ ſui gr̃a appetanṫ ſed gr̃a finis.

Vt.l. in diſci/ plinalibꝰ ꝛ rationalibꝰ.

❡ Et cõfirmaṫ iſtud 4or. Tum qa in diſciplinis logica nõ q̃riṫ:ſui gr̃a:aut grãmatica:ſꝫ ꝑp ſcias ſupiores iſta deſideramꝰ:ꝛ tñ habitꝰ itellectuales dicunt itellẽs poſſis

M ꝑfectiones:cũ ſint v̾tutes. Tũ qa i doctrinalibꝰ nõ q̃riṫ

Id qđ gr̃a alterius appetiṫ dicẽ ꝑfectionem 4or oñdit

medicina ſui gr̃a:vt vulgo dr̃:ſed ꝑpter ſanitatem:ꝛ tñ medicina eſt ꝑfectio ꝛ v̾tus itellectiua. Tũ qa in corpa libus non queruntˉ bona corpis:aut vires ſui gr̃a:ſed ꝑ/ pter bona aie:ad que de nã ſua ſũt ordinata: ꝛ tñ bona corpis dicũt ꝑfectionẽ corporalẽ. Tũ qa in ſpũalibꝰ bo na aie.vt v̾tutes nõ q̃runṫ niſi ꝑp beatitudinẽ:vt docet btũs Aug.ꝑmo de tri.ꝛ tamẽ virtutes ſunt ꝑfectiones.

Oppoſitum m.1.2. ꝑncipa lis tenet.

❡ Ideo dico multa dicunt ꝑfectionẽ que nõ ſui gr̃a appetunṫ:qa appetere ſui gr̃a aliqd eſt eo frui ſm btũꝫ Augu.de doc.chri.frui eſt alicui amore inherere ꝑpter ſe:ꝛ ita cũ nihil ſit fruibile niſi deus ſolus:deus diceret ꝑfectionẽ. ❡ Et cõfirmaṫ.qa appetitus noſter:qui eſt

Subonẽ oẽꝫ nõ refutari de hac oſtendit nocanter.

rectiſſimus:nõ appetit bruta niſi ꝑpter hoiem: ꝛ tamẽ bruta ſũt entia ꝑfectiſſima citra rõnalia. ❡ Scđo pec/ cat iſta ratio in minori in eo aſſumit: ſubiectio re/ futaṫ vliter:qđ nõ eſt verꝫ:qa iſte doctor diſtinxit inter bonã ſubiectionẽ ꝛ malã:ꝛ nullũ bonũ:inquantuꝫ taleꝫ hꝫ rõnẽ fuge. ❡ Et cõfirmaṫ illa iteremptio q̃druplici

N exemplo. Primo.qꝛ ꝑmus angelus:qꝛ recuſauit deo eẽ ſubius:factꝰ eſt diabolus:vt habeṫ Iſaie.14. ❡ Scđo. qꝛ ꝑmus hõ noluit eẽ ſubiectꝰ deo/factꝰ eſt in ſtatũ miſe rie:cũ eẽt in actu inocẽtie ſm illud ꝑpheticũ. Hõ cũ in honore eẽt nõ itellexit. ❡ Tertio.qꝛ qlibet efficiṫ ini/ *Ro.4ᵉ.*

micus dei ex ħ recuſat eẽ ſubius legi diuine: ſicˉ dicit Apoſto.ad rom.8.ca. ſapia carnis inimica eſt deo:le/ gi eni dei ſubiecta nõ eſt:nec.n.eẽ põt. ❡ Quarto.qꝛ ille q nõ vult eẽ ſubiectꝰ: dr̃ in ſcriptura filꝰ Belial.i.abſqꝫ iugo:vel dño ſm iterpretationẽ beati Hieronymi. Unde dr̃ ꝑmi Reg.2. filij Hely erãt filij Belial:neſcientes dñm:ꝛ ſic videnṫ eẽ qui bonã abijciunt ſubiectionẽ.

Tertia ratio

qꝛ qñ aliqua duo cõparanṫ adin uicẽ vnũ in rõne actiui reliquuꝫ in rõne paſſiui:ſi actiuũ dicit ꝑfectionẽ:paſſiuũ dicit im/ ꝑfectionẽ:ſicˉ pꝫ in regere ꝛ regi:docere ꝛ doceri.nũc ãt ꝑeſſe ꝛ eẽ ſubim ſic ſe hñt:ꝛ ideo cũ ꝑeſſe ſit nobilitatis; ſubijci erit ignobilitatis. ❡ Iſta ãt rõ:ſi bona eẽt q̃tũ

Ad 3m aũ oppoſitum ex cõ ſeq.ifert 4or impoſſibile.

O ad maiorẽ ſequerenṫ 4or ipoſſia. ❡ Primũ qdẽ in mo/ narchicis:ſꝫ deꝰ ꝑncipaṫ vniuerſis ꝑncipatu monar chico:qꝛ ſm beatuꝫ Diony.4.diuinorꝫ nomi.diffundit ſuã bonitatẽ cõicãdo oibꝰ creaturis ſꝫ earꝫ capacitatẽ: ꝛ ſꝫ illã maiorẽ capacitas talis paſſiua dicit iꝑfectionẽ: ſicut v̾tus cõicatiua ꝑfectionẽ:ꝛ ſic creatura q̃to diuie bonitatiſ capacior:eẽt imꝑfectior:qđ eſt abſurdũ. ❡ 2m ipoſſe in monaſticis:qꝛ ifra eũdẽ hoieꝫ:itellẽs agẽs dicit perfectionẽ:ꝛ tamẽ itellectus poſſibilis:qui eſt paſſiuuꝫ ſibi correſpõdens:nõ dicit imꝑfectionẽ: cũ ſit potentia beatifiᶜᵃ:ꝛ per ipſam eſt homo ad imagineꝫ trinitatis. ❡ Et confirmaṫ.qꝛ itelligibile tale qđ eſt actiuum reſꝑ intellecti:cũ intelligere ſit quoddã pati:dicit perfectio/ *3.de aïa.t.c.3. ꝛ co.5.ꝛ ide.*

P nem:cũ intelˡᶜ inquãtũ tale ſit verũ:ꝛ tamẽ intellectiuũ nõ dicit imꝑfectionẽ:cum nobiliora ſint entia itellecti/ ua:q̃ꝫ intelligibilia:vt talia ſunt. ❡ Tertiũ ipoſſibile in hierarchicis:qꝛ lꝫ beatificatiuuꝫ dicat ꝑfectionẽ ꝛ bea/ tificans ſimiliter:tamẽ beatiˡᶜ ꝛ beatificatũ:inquantuꝫ talia:nõ dicunt imperfectionẽ:alioquin inquãtuꝫ tales eẽnt iperfecti:ꝛ tamẽ illorꝫ cõparatio eſt ſicut actiui ad paſſiuũ. ❡ Et cõfirmatur.qꝛ naturalis potẽtia in crea/ tis quanto magis beatificabilis: tanto magis perfecta. ❡ Quartũ impoſſe eſt.in thearchicis in qbus poniṫ ge/ neratio actiua ꝛ paſſiua:ꝛ ita de ſpiratione: ꝛ lꝫ genera/ tiuum ꝑam ꝛ ſpiratiuuꝫ dicãt perfectionẽ:tñ ſpiratiuũ aut generatiuũ nõ dicũt imꝑfectioneꝫ. ❡ Et ſi dicaṫ ibi nõ eſt actio ꝛ paſſio ꝑprie:tamẽ eſt ibi ꝑducere ꝛ produci:ſicut ſubijcere ꝛ ſubijci. ❡ Et cõfirmaṫ.qꝛ fi/ lius ꝛ ſpũſanctꝰ dicunṫ ꝑduci ꝛ mitti a patre:ſine vlla

Q ſui imꝑfectione. ❡ Ideo dico illa maior eſt ſimplr̃ falſa:cũ dicat paſſiuuꝫ eẽ ſemꝑ imꝑfectũ:cũ in paſſioni/ bus:que ſunt ſalus ꝛ ꝑfectio:melius ſit talia pati q̃ꝫ nõ

Reſolo argu menti.

pati. ❡ Et cõfirmatur.qꝛ ſm illaꝫ maiorẽ:lꝫ generare regem eẽt nobilitatis:ex hoc generari a rege eẽt ignobi litatis:ꝛ per cõſequẽs eſſe filium regis:ꝛ iterũ ſi ex hoc actiuuꝫ eſt nobile paſſiuuꝫ eſt ignobile:ſicut aſſumit ratio illa:quanto actiuũ nobilius tanto paſſiuũ ignobi lius:ꝛ ſic peius erit ſubijci deo:q̃ꝫ creature.

Paſſio du/ plex. vide.2. ꝛ.3.de aïa.

Quarta ratio

eſt:quia illud eſt malum:qđ hꝫ malam radiceꝫ:nec põt dicere perfectionẽ:ſubiectio eniꝫ hꝫ malaꝫ radicẽ:ſicut decla/ rauit ille doctor in exẽplo quadruplici. ❡ Primum, in ſtatu inocentie nõ fuiſſet ſubiectio. ❡ Scđm, in fi lijs Noe iducta eſt ſeruitus ꝑpter peccatũ. ❡ Tertiũ, in ſubiectiõe tyrãnica. ❡ Quartũ in ſeruitute volun taria:cuꝫ qs patiṫ ſe vendi ex inſipiẽtia. ❡ Quantũ ad primũ exẽplum cũ dicit: in ſtatu inocẽtie non fuiſſet

Ad q̃rtũ ꝑn/ cipale.

Subiẽo 2ᵉ in ſtatu inocẽtie eẽ oſtẽdit 4or.

A

ſubiectio: veꝝ quidē eſt de ſubiectione penali: nō tamē de ſalubri. ¶ Et iſtud declarat̄ 4ʳ. Primo. q̄a hō tunc fuiſſet maxime deo ſubiectus: quia in oībus obediens. ¶ Scđo. q̄a tunc corpus hoīs maxie fuiſſet aīe ſubm: vt declarat btūs Augu. in lib. de ciui. dei. ¶ Tertio. q̄a ille nō fuit perfectior ſtatus q̄ ſtatus angeloꝝ in p̄ria: īter quos eſt ſubiectio ſm p̄ncipat⁹ hierarchicos: ſicut docet btūs Diony. de angelica hierarchia. ¶ Quarto. q̄a ille ſtatus nō fuit nobilior q̄ ſtatus ad quē tranſlati fuiſſent finalr̄: imo minus p̄fectus: ⁊ tamē in illo ſtatu finali: cum fuiſſent in angeloꝝ ordinibus collocādi: ibi fuiſſent hierarchice ſubi: ſicut coꝝ ꝯciues. ¶ Ideo dico ꝙ in ſtatu inocētie fuiſſent q̄tuor p̄ncipatus: ⁊ ſm illos quadruplex ſubiectio venerāda. ¶ Quoꝝ p̄m⁹ fuiſſet p̄ncipatus monaſticus ſm quē quilibet hō ſibiipſi p̄fecte fuiſſet ſubiectus: vt facilr̄ oīa corpis mēbra obedirent volūtati: ⁊ vires aīe īferiores ſuperioribus eſſent perfecte ſubiecte. ¶ Scđs fuiſſet p̄ncipat⁹ patriarchicus ſm quem filij parentibus fuiſſent ſubiecti: q̄a illa ſubiectio p̄tinet ad inuiolabilē nāe legē: vnde ſicut malū fuit a parentib⁹ deriuatū originale: multo magis ab eis bonū originale p̄ueniſſet. ¶ Tertius fuiſſet p̄ncipatus monarchicus īter hoīes qui habuiſſent vnū monarchā: q̄a ex hoc ꝙ melior eſt ordo toti⁹ exercit⁹ ad ducē q̄ partiū adinuicē: oſtēdit̄ in vniuerſo vnicus p̄nceps. ¶ Et iſta ratio ꝯcluderet vnicū p̄ncipē in illo ſtatu q̄ erat optimus: ⁊ per ꝯñs optimo ordine non caruiſſet. ¶ Quartus fuiſſet ibi principatus hierarchicus: q̄a ibi tunc fuiſſet cōmunicatio bonoꝝ ſpiritualiū: plus q̄ modo: ⁊ ideo in tali cōmunicatione fuiſſet: ſicut nūc deuenire ad vnū p̄ncipē primū: ſicut in eccleſiaſtica hierarchia: eadē rōne: q̄a in quolʒ ordine celeſti eſt vnus hierarcha. ¶ Sed attēdēdū eſt ꝙ duo modi ſunt dicēdi de ꝓceſſu ſtatus inocētie. ¶ Unus modus eſt: ꝙ p̄m⁹ hō vixiſſet q̄uſqʒ oīs electoꝝ numerus fuiſſet iplet⁹: ⁊ tūc fuiſſent ſimul trāſlati: ſicut poſt diē iudicij oēs ſil̄ aſſument̄. ¶ Et tunc credit̄ ꝙ primus hō: q̄ dr̄ a deo fuiſſe creatus ſapiētiſſim⁹: fuiſſet oium vnicus ſup̄mus p̄triarcha ⁊ princeps. ¶ Alius modus ponit̄ ꝙ fuiſſent ſucceſſiue tranſlati poſt etatē a deo determinatā: ſicut nunc moriunt̄: ⁊ tūc nō fuiſſet vnicus patriarcha illo modo: ſed magis monarcha. ¶ Et iſtud declarat̄ quadruplici rōne. Prima eſt: q̄ cōitas hierarchica eſt cōitas optima. ergo fuiſſet hierarchica: in omni aūt hierarchia: ſʒ beatū Diony. eſt deuenire ad vnū hierarchā: q̄a lex gñalis hierarchie eſt lex vt īferiores per ſuos ſupiores agātur: vſqʒ ad vnū ſupremū. ¶ Scđa rō. q̄a cōitas quanto melior tāto magis vna: ⁊ iſta vnitas nō pōt eſſe vnitas indiuiſionis ſimplicis: ſed ordinis: vnitas aūt ordinis attēdit̄ in habitudine ad vnū p̄mū ad qđ hīt attributionē iſta que ſunt de ordine illo: ⁊ ſic cū illa multitudo fuiſſet ſūme vna: vnicū principē habuiſſent. ¶ Tertia rō: q̄a ſicut illi electi fuiſſent ⁊ fuerūt eternalr̄ predeſtinati ad diuerſos gradus felicitatū reſpōdentiū angelis qui ruerant: quoꝝ ruinā reparaturi erāt: ita erāt pordinati ad diuerſos gradus v̄tutū: ⁊ ita cū ſm gradus v̄tutū attendat̄ ordo in p̄ncipatu optimo: ibi optim⁹ fuiſſet p̄nceps effectus: alioquin honore ſibi debito caruiſſet. ¶ Quarta rō. q̄a ſm gradus meritoꝝ in via ſancti habuiſſent diuerſos gradus felicitatū in patria ⁊ ecōuerſo: ⁊ ſequitur ꝙ ex gradibus diuerſis habitudinis fuiſſent hierarchice ſubordinati in patria: eadeʒ ratione ex diuerſis gradibus virtutis in via. ¶ Sed oritur difficul. quia homines natura ſunt pares: ⁊ ideo contra nām humanā videtur ꝙ vnus alteri principetur: cum principatus ex imparitate conſurgat. ¶ Dicit̄ autē ꝙ

Lib. 14. c. 14 ⁊ arcticu.

Dicēc ſtatu inocētie ibi q̄druplicē ſtatū reperiri.

B

H. l. vnitate principis.

C

Principatu ſtatus inocentie: in caſu 2ᵒ ꝯſiderari pōt.

H. l. ſupremus.

Oſtēdit ſtatū inocētie in caſu monarchiā potiꝰ q̄ patriarcham eſſe.

H. l. regant.

Unitas duplx

D

Eſſe per oia.

H. ubiq̄ 4ᵃ.

ij ſint pares in ſubſtātialibus forte: non tñ in accūtalibus: ⁊ ideo imparitas acciden̄ puta virtutū ducit rōnē ad oppoſitū: tamē paritas nature arguit vt non principet̄ homo homini ſeruiliter: ſicut iumento impari ſibi ſm naturā. ¶ Secūda diffi. ſi talis principatus fuiſſet per ſucceſſionē: aut per electionem. ¶ Dicit̄ autem ꝙ non per ſucceſſionē: q̄ ſic ꝯtigiſſet principari minus bonū: qđ non eſt dicēdum in ſtatu p̄fecte iuſtitie: ſed per electionē diuinā: ſicut in Saul ⁊ Dauid. aut per humanā: q̄ tunc hoīes optime agnouiſſent ⁊ illū aſſumpſiſſent. ¶ Tertia diffi. ſi eadē ratione nunc melius eſſet habere principem per electionē. ¶ Dicit̄ ꝙ non. ꝓpter hominū malitiam ⁊ ignorantiā: q̄ quādo credunt eligere optimū quandoqʒ eligunt peſſimū: ſicut expedit rerum diuiſio: propter cupidinē que prohibita eſt abſolute de iure nature. ¶ Quarta difficul. ſi tunc fuiſſent duo p̄ncipes: vnus hierarcha ſpiritualiū: ⁊ alius monarcha tēporalium. ¶ Dicit̄ ꝙ non. q̄ temporalia omnia cōmuniſſima fuiſſent: ⁊ abundaſſent: ⁊ ideo non indiguiſſent niſi hierarcha ipſos agēte: ſicut in angelica hierarchia: vt patet per beatū Diony. ¶ Quātum ad ſcđm exemplum cū dicit̄ ꝙ ſeruitus in filijs Noe fuit inducta per peccatū: ⁊ ſic ſeruit⁹ ac ſubiectio eſt a mala radice: ⁊ ſic videt̄ concludere de omni ſeruitute: ⁊ ij concederetur omnis ſeruitus eſſe mala: non tñ omnis ſubiectio: cum filius dicat̄ eſſe ſubiectus: ⁊ tñ non eſt ſeruus. ¶ Intelligēdū tñ ꝙ in diuina ſcriptura duplex ſeruitus cōmēdat̄. ¶ P̄ᵃ eſt ſanctoꝝ angeloꝝ. de q̄bus dr̄ Job. 4. Ecce q̄ ei ſeruiunt nō ſunt ſtabiles. ¶ 2ᵃ eſt ſanctoꝝ glorificatoꝝ. de q̄bus dr̄ Apoc. 7. ꝙ ſeruiunt die ac nocte in tēplo eius. ¶ Et ꝯfirmat̄. q̄ ſi oīs ſeruitus mala eēt ⁊ imp̄fectionē diceret: tūc ſūmus pōtifex ſibiipſi detraheret: cū de ſe dicit ſeruus ſeruoꝝ dei: ſeruire enī deo eſt regnare. Uñ dicit̄ in Apoc. 22. Et ſerui eius regnabunt in ſecula ſeculoꝝ: ⁊ ita eſt de quocūqʒ q̄ ſeruit alicui ꝓpter deū: ſicut fuit p̄clariſſima ſeruitus bti Paulini q̄ pro filio mulieris vidue ſeipſuʒ dedit in ſeruitutē ꝓpter deū. ¶ Quātū ad 3ᵐ exēplū de ſubiectione tyrānica cū ſupponit ꝙ ſemꝑ ſit mala: illud exēplū peccat duplr̄. ¶ Primo. q̄ militat cōtra auctorē ſuū: q̄ peius eſt iniuſte ſubijcere: q̄ iniuſte ſubijci: ſicut peius eſt iniuſtū facere q̄ iniuſtū pati: eo ꝙ malū culpe peius ſit q̄ malū pene: ⁊ ideo cum iſte velit ex malo p̄lationis tyrānice potuit arguere malū mala p̄latione. ¶ Secūdo peccat. q̄ aſſumit falſuʒ: q̄ ſcʒ ſubijci tyrānice: ſit ſemper malū. Tuʒ q̄ tali ſubiectione p̄ficit̄ perfectoꝝ pena: ſicut Chri paſſio ex parte eius fuit bona. Tum q̄ in tali puniunt̄ peccata: ꝙ bonū eſt in repub. Tum q̄ in tali afflictione cōprimit̄ hoīs ſupbia: ſicut in mortificatione cōcupiſ. Tum q̄ in tali afflictione ſerenat̄ intelligere: dum cogit hoiem regredi ad ſeipſuʒ. Uñ dr̄ Iſaie. 28. cap. ꝙ tēpore tribulationis talis: tantūmodo ſola vexatio intellm̄ dat auditui. ¶ Quātū ad 4ᵐ exēplū de ſubiectione volūtaria: cuʒ ſupponit eam ſimplr̄ malā: ⁊ q̄dē ij ipſa poſſit eſſe mala: ſicut cū itellēs ſubijcit̄ ſenſui: tñ ipſa pōt eſſe bona: ſicut declarat̄ q̄druplici via. ¶ Primo q̄dē in monaſticis: cū appetitus ſenſitiuus ſponte ⁊ ſine coactione ſubijcit̄ hoī interiori: tunc eſt ſignū virtutis p̄fecte. ¶ 2ᵒ declarat̄ in politicis: vbi cōmēdat̄ de fidelitate vaſallus: q̄ñ p̄fecte ⁊ ſine rebellione voluntarie p̄ncipi eſt ſubiectus. ¶ 3ᵒ declarat̄ in eccleſiaſticis: q̄ ex hoc ꝙ ingrediens religionē ſubijcitur voluntarie non deterioratur: imo melioratur. ¶ 4ᵒ declarat̄ in hierarchicis: q̄ niſi angeli eſſent voluntarie inuicem ſubiecti ſm ordines hierarchicos: talis ſubiectio eſſet inuoluntaria: ⁊ per cōſequens cum pena.

E

Paritas ⁊ imparitas in hominib⁹ notāter vbiqʒ.

In ſtatu inocētie l actu ꝑ electionē mōnarchā eſſe.

Cōſidera bñ hic q̄ videt̄ ſuſpectus.

F

H. l. regente.

Unicū p̄ncipē i ſtatu inocētie pōt. vid ſco. 15. ⁊. 36. di. 4. ad h.

Non omnis ſeruitus: non tñ omnis ſubiectio mala.

Seruitus 2ʳ l ſcriptura cōmēdatur.

Nota.

G

Paulini ſeruitus cōmendatur.

Subijci etiaʒ tyrānice eſſe occaſionem plurium bonorum.

H

Subijci voluntarie eē bonū q̄druplici via oſtēdit.

Uide primo politico. ⁊ in vtroqʒ iure ⁊ alibi de ſubiectione ⁊ ſeruitute ⁊ gradibus eaꝝ.

I
Scḋa particula ṗme ptis ſcḋi articuli.

Circa ſcḋam particulā iſtius ṗme partis:ex/cluſis rationibus factis ad ptez negatiuā:cōfirmā/de ſunt ille que fuint ad partez affir/matiuā. ¶ Quarū prima fuit:q̄a nobiliori modo videt̄ eſſe anima ſenſitiua in hoīe:vbi ſubiecta eſt itellectiue q̄ȝ in bruto:vbi nulli alteri nāe ſubiecta eſt. ¶ Et dicit ille doctor ꝙ ſuppoſito equali gradu ꝑfectionis eſſen/tialis in animalitate bruti ⁊ hoīs:non eſt ꝑfectiori mō in hoīe q̄ȝ in bruto. ¶ Iſtō tñ dictū peccat dupl'r. Prio q̄a non ſtringit ꝓpoſitū:q̄a ex quo nō eſt nobiliori mō ꝓpter equalitatē in gradu:cuȝ nullus diceret ꝙ modo ignobiliori ſit in hoīe vbi eſt ſubiecta:⁊ iſtud ſupponit rō ſua:⁊ ſic ſubiectio talis nō ignobilitabit eaȝ. ¶ Se/cūdo peccat:q̄a aſſumit falſum.ſ.ꝙ nō ſit nobiliori mo/do in homine anima ſenſitiua quantū ad nobilitatem accidentalē:de qua nunc fit ſermo:cuȝ agitur de ſubie/ctione. ¶ Et illa falſitas q̄druplíciter declaꝛ̄. Primo. quia omne rationale iquantū tale:melius eſt irrationa/li:ſed anima ſenſitiua eo ꝙ ſubordinata itellectiue:eſt rōnalis per participationē:inquantuȝ eſt nata obedire rationi.ergo ex tali ſubiectiōe nobilior. ¶ Scḋo decla/ratur.q̄a capacitas virtutū arguit nobilitatē:cū virtus creata quāto nobilior tanto ſit v̄tutū ꝑfectarꝫ capacior: aīa aūt ſenſitiua in hoīe:ex hoc ꝙ eſt itellectiue ſubor/dinata:eſt ſubiectū virtutū moraliū que ponunt̄ rōna/les per participationē. ¶ Tertio declaraꝛ̄:q̄a quelibet natura eo ꝙ nobiliori modo ſuppoſitaꝛ̄ eſt nobilior cū eſſe ſuppoſ^{te} oēs nāe eiuſdeȝ ſuppoſiti participēt:nā aūt aīe ſenſitiue:eo ꝙ ſubijcit̄ ⁊ vnit̄ itellectiue in hoīe:ſup/poſitaꝛ̄ in ſuppoſito qḋ eſt ꝑſona:que eſt nāe itellectua/lis incōicabilis ſubſiſtēria:⁊ nō in bruto niſi in ſuppoſi/to:qḋ non eſt ꝑſona.ergo cū nobiliſſima ſuppoſita ſint ꝑſonalia:aīa ſenſitiua ex hoc in homine erit nobilitata. ¶ Quarto declaraꝛ̄:q̄a ex hoc ꝙ aīa ſenſitiua erit poſt reſurrectioneȝ intellectiue cōiuncta ⁊ ſubordinata:erit finaľr glorificata:ſicut corpus ex redūdātia felicitatis in aīa rōnali. ¶ Ideo dico ꝙ aīa ſenſitiua ex eo ꝙ aīe itellectiue in hoīe ſubijcit̄:nō ignobilitaꝛ̄ ſed magis ꝑ/ficit̄:ſicͤ corpus humanuȝ ex ſubiectione ad aīam eius. ¶ Dicit tamē ille doctor ꝙ qñ aliq̄d ſubijcit̄ alteri ad acquirendā ꝑfectionē:ex hoc ꝙ acq̄rit talē ꝑfectioneȝ nobilitaꝛ̄:nō ex hoc ꝙ ſubijcit̄. ¶ Et ex hoc cōfirmat̄ propoſitū:q̄a in eo ꝙ aīa ſenſitiua ſubijcit̄ intellectiue acquirit v̄tutes morales:⁊ ſi in eo ꝙ acquirit nobilitaꝛ̄: tunc in eo ꝙ ſubijcit̄ nobilitaꝛ̄.dicit̄ vlterius ꝙ appeti/tus ſenſitiuus in hoīe nō eſt nobilior:niſi ꝙ temperat̄ a ratione. ¶ Et iſtud eſt directe propoſitū ꝯcedere:q̄a non temperat̄ a rōne:niſi in eo ꝙ ſubijcitur.

Fortificat rō/nes poſt op/poſitū in ṗn° ſcḋi artic.
Op̄.aliorum quā reprobat notanter.

Nobilitas 2^{r}.
K
Aīas ſenſitiuā in hoīe:cē no/biliorē tali in bruto oſtēdit 4^{r}. Idem.q. precedcn.
Loquitiſſime ſe.vide in.3.⁊ alibi vt ſcis.

Ricar. 4. tri. cap.22.
Dicit hū:ſed caſſe omnia.
L
Reſolō dcīs
Euaſio 2^{r} quā reprobat.

Secunda ratio ad illā partē fuit:q̄ nobiliori mō eſt aīa itellectiua in chřo:

infra cuius ſuppoſitū eſt ſubiecta ſupiori nature.ſ.dei/tati:⁊ tñ in nobis eſt ſup oēs alias naturas. ¶ Dicit aūt hic doctor ꝙ ex hoc q̄a aīa chři donis ſupnaturalib⁹ in/fuſis ſibi ornata:nobilitata eſt:⁊ non ex illa hypoſtatica vnione. Unde ſi aīa Petri hři eſſet ita perfecta donis ſupnālib⁹ alijs aut plus:eſſet amplius ꝑfecta. ¶ Iſtud tñ dictū ꝙ ex illa vnione ineffabili nō ſit nā chři huma/na.aut eius aīa nobilitata:nō dicit̄ eſſe ſanū:cum dicat btūs Aug.13.de trini.circa finem:ꝙ in rebus per tēpus ortis iſta ſūma grā eſt q̄ in vnitate ꝑſone hō cōiunctus eſt deo. ¶ Iſta autē cōiunctio eſt hypoſtatica vnio:cuȝ ſūma grā ſine nobilitate eſſe nō pōt. ¶ Et cōfirmatur iſta ſnīa auctatib⁹ ac rōnibus a quattuor doctorib⁹ mi/litantis ecclie. ¶ Quaꝝ ṗma eſt bti Ambroſij qui po/nit ſup Math.qḋ ex illa vnione fuit factus hō fili⁹ dei: ⁊ ideo ſi eſſe filium regis terreni eſt magne nobilitatis: quāto magis eē filiū regis eterni:qḋ hꝫ ḧ hō ex ſola ver/bi incarnatione vel aſſumptione ſine aliquo alio dono. ¶ Scḋa eſt beati Hieronymi qui ꝯtra Neſtoriū extol/lens matrē dñi nō ſolū eam chriſtotocon.i.chři genitri/cem:ſed ⁊ theotocon.i.dei genitricē. Et ideȝ in epiſtola ad Pau.⁊ Euſtochium. Unde ſi mater dñi ſm beatū Hieronymū ex hoc fuit nobilitata:q̄ in ipſa fuit natu/ra diuina humane cōiuncta: multo magis nā humana que fuit aſſumpta. ¶ Tertia eſt beati Aug.ṗmo de tri/nita.q ponit ꝙ tanta fuit illa vnio vt hoīeȝ faceret deū ⁊ deū faceret hoīeȝ.eſſe aūt deuȝ eſt īfinite nobilitatis: ⁊ ideo cū tali vnione fuerit hō deificatus ſūme fuit no/bilitatus. ¶ Quarta eſt beati Grego.qui ponit ꝙ in ve/teri teſtamēto angeli ꝑmittebāt ſe adorari:pꝫ in Ioſue: ⁊ nō in nouo:vt pꝫ in Apocal.q̄ nām quā ante habue/runt ſubiectā:nūc in chřo per aſſumptionē vidēt ſupra ſe eleuatā:⁊ ideo hoīes plus honorant.vnde itendit in/ferre ꝙ totū humanū genus ex hoc fuit dignificatum nō ſolus chřs. ¶ Ideo dico ꝙ illa aſſumptio ineffabili/ter nobilitauit chři aīam:⁊ totaȝ eius humanitatē ꝑ ſe: dato ꝙ alia dona nō fuiſſent īfuſa: q̄ videmus ī eiu^{ſm}ᵒ ꝙ ſi aliqua mulier quātūcunq̄ȝ infimi generis nubat fi/lio regis,ex tali vnione nobilitaꝛ̄:⁊ ad regiaȝ nobilitatē trāſſertur:⁊ mirum eſt ꝙ nā humana ſi verbo ineffabi/liter copulet̄ ⁊ iūnie:⁊ ab ipſo tali vnione nō nobilitet̄. ¶ Intelligēdum tñ eſt,ꝙ cū q̄tuor ſint ſolēnitates ad chřm ſingulariter pertinentes.ſ.natiuitatis paſſionis ⁊ reſurrectionis ⁊ aſcēſionis:⁊ ille oēs ſumunt totā īmen/ſitateȝ ſue dignitatis a vinculo īcarnationis ꝑ qḋ deus naſcebat̄:⁊ nō purus homo:⁊ nō patiebat̄ vt poſſet re/dimere:⁊ reſurgebat:⁊ ſuſcitabat ſe:⁊ ſe eleuabat. Uñ dicit beatus Diony.3.diuinoꝝ nomi.ꝙ per illā aſſum/ptionē erat dñs Ieſus oīa noſtra ſuper nos hñs:⁊ ꝑ con/ſequēs nobiliori modo. ¶ Sed oritur diffi.q̄ genera/tio eterna verbi videt̄ eſſe ineffabilior:q̄ȝ icarnatio tē/poralis:⁊ tamē illa nullaȝ dicit perfectionē diuinā:cum oēm perfectionē diuinā habeat ſpiritusſanctus q caret ꝯ̄tione tam actiua q̄ȝ paſſiua. ¶ Dicit̄ aūt ꝙ lȝ illa rela/tio nō dicat perfectionē:bene tamē dignitateȝ ⁊ nobili/tatem:ſicut eē filiuȝ regis nō dicit perfectionē: q̄ nihil abſolutum:bene tamē nobilitateȝ. ¶ Scḋa diffic.q̄ ſi incarnatio dicit nobilitatē aut dignitateȝ:multo magis eterna generatio:⁊ tunc ſpiritusſanctus carebit tali diui/na nobilitate. ¶ Dicit̄ auteȝ ꝙ nobilitas ⁊ dignitas in extremo:reſpectu cuius dicunt̄:importāt imꝑfectionē: ⁊ ideo repugnāt diuinis ad intra:ſicut cauſalitas.

M
Euaſio quam ſtringit aucta/ritas ſcḋȝ no/tantur.
Cap.19.
Lib.de incar/natione dñi.⁊ de.ſ.ſ. quere Ambro.

N
Uide Damā. 3.cap.12.
c 13.
Que ī omel. aſcēſionis.
5.cap.
19.⁊.22.
O
Cōcludit ex dict̄ ſcḋȝ nāȝ hūanā nature nobilitari rō/ne vniōis hy/poſtatice in verbo.

Sacrm 4^{r} ad chřm ṗncipa/liter ꝑtinens. dē in.3.⁊.4. ⁊ alibi hꝫ.
P
Dubiū 2^{r}.
Perfectio ⁊ dignitas diffe/rūt.idem.q. precedē.
Dignitatē in termino ꝑfe/ctionē impor/tare.

Circa ſcḋam partez principaleȝ q̄onis nego/ciando circa cōſiderationes fien/das.

¶ Occurrit ṗma cōſideratio:quid eſt obedientia. ¶ Dicitur autem ꝙ eſt abnegatio ꝓprie voluntatis:q̄ ille qui obedit diminuit voluntatē ſuaȝ pro voluntate al/terius. Unde ſicut paupertas dicit̄ abnegatio faculta/tum:ita ⁊ caſtitas abnegatio voluptatū. ¶ Sed cōtra iſtud arguitur 4^{r}. Primo.q̄ ille qui ſequit̄ voluntateȝ alterius obediendo,voluntarie facit illō:⁊ ſic nō abne/gat ꝓpriā voluntatē. ¶ Scḋo.q̄ omne merito^{ꝝ} eſt vo/lunta^{m}.actus aūt obediendi eſt meritorius: ⁊ ideo non eſt inuoluntarius:⁊ ſic obedientia nō cōſiſtit in abnega/tione volūtatis. ¶ Tertio.q̄ ille qui nō vult facere qḋ preceptū eſt:di iobediens eſſe:⁊ tñ ille abnegat actū ꝓ/prie voluntatis qḋ eſt eē obediēs. ¶ Quarto.q̄ nullus poteſt abnegare voluntatē quantū ad actū primū cum neceſſario inſit:nec quantū ad ſcḋm:niſi actuȝ ſuſpēdē/do:⁊ nō eliciēdo:⁊ ſic vna obedientia cōſiſteret in act⁹ ceſſatione:cuius oppoſitū pꝫ. ¶ Ideo dico ꝙ obedien/tia nō cōſiſtit formaľr in abnegatiōe ꝓprie voluntatis.

2.ps ṗncipalē 1.articu.ṗnci/palis.20.con/ſiderationes continēs.
Op̄.aliorum quā īpugnat q̄druplr.
Q
Uide Aug. ṗ retractatio/nū.22.⁊ ſco. expōnē.1.d. 1.⁊ alibi ſepe
Op̄.ꝑpria.
Obedientia quid?

A Paupertas & caſtitas qđ. Pobr nonda

ſicut paupertas in abnegatione facultatis: & caſtitas in abnegatione voluptatis carnalis: ſʒ in ſubiectione ꝓpe voluntatis voluntati alteri⁹: q ſubiectit illo qđ ſubycit: nõ deſerit: ſed tʒ ſubmi. ℂ Sed orit diffi. q3 Saluator nř oſtendens ꝓmptã obedientiã quã habebat ad deũ pře3. dicebat Matth. 26. Nõ mea voluntas: ſed tua fiat. & ſic abnegabat ꝓpriã voluntatẽ. ℂ Dicit aũt ꝙ in eo ꝙ voluit plus voluntatẽ pãtis iplere: tenuit ſuã voluntatẽ in obediẽtia: q3 tñ ad oppoſitũ erat inclinatio nãlis: ideo illã inclinatioẽ appellauit voluntatẽ. ℂ Scda dif. q3 dicit btũs Frãciſcus in ſua regula loquẽs de obediẽtia: ꝙ fratres qui ſunt ſubditi recordent ꝙ ꝑpter deũ abnegauerũt ꝓpriã voluntatẽ. ℂ Dicit aũt ꝙ ibi fit abnegatio in emiſſione talis voti cũ qs ꝑmittit obedientiã: nõ quidẽ volitionis abſolute: ſed volitionis ꝯtrie voluntati preci[pie]tis. ℂ Intelligendũ tñ eſt ꝙ obediẽtia pro tãto dicit voluntatis ꝓprie abnegatio: q3 ille qui promittit obedientiam: lʒ non dimittat poſſe oppoſitum velle: tamẽ dimittit oppoſitum licere velle ad preci[pien]tem.

Nõbiſ & obedientia ebři & franciſci q ad abnegationẽ ꝓpe volũtaď. Capitu.

B

Secunda

conſideratio eſt: que ſunt obediẽtie proprietates. ℂ Dicit aũt ꝙ ad cõmendationẽ excellentẽ obedientie requirunt quinq3 ꝓprietates. ℂ Prima eſt ꝙ obediẽtia debet eẽ ſpõtanea: & nõ coacta: per viã triſtitie aut timoris: ſicut cogunt bruta aut pueri & hoies infirmi ad obediendũ per terrores & triſtitias penarũ: que diminuũt de voluntario. Uñ dicit Apľs. 2. Cori. 9. Nõ ex triſtitia obediẽdũ: aut ex neceſſitate: q3 hylarẽ datorẽ diligit deus. ℂ Scda ꝓprietas ꝙ obediẽtia dʒ eſſe feſtina: q3 ille qui ſero operatur eſt ſignũ ꝙ ad operandũ cogit: & ſic nõ ſpõte: qñ aũt negociũ eſt voluntariũ: tũc hõ feſtinat ad exequendũ: ſicut ſcribit Gen. 34. ꝙ nõ diſtulit adoleſcens illud negociũ qđ erat ei intenſe voluntariũ pro filia Jacob. ℂ Tertia ꝓprietas ꝙ obediẽtia dʒ eſſe intenſa: vt obediẽs circa illud qđ eſt ei ꝑceptũ operet: q3 cum voluntas ſit p[rim]um operationũ taliũ per volitionis actũ ꝑmũ ꝑnũ quãto act⁹ elicitus eſt itenſior: tãto imperatus eſt pfectior. ℂ Quarta ꝓprietas ꝙ obediẽtia debet eſſe regulata: q3 niſi ſit a recta rõne dictata obediẽtia nõ eſt iuſta: cũ prudẽtia ſit regula oĩu3 vtutũ moraliũ. Unde dicebat adoleſcẽs. 2. Machabeoꝝ. 7. Non obedio ꝑcepto regis: ſed legi. ℂ Quinta ꝓprietas: ꝙ obedientia debet eſſe ardua ad hoc vt ſit excellẽter cõmẽdata: q3 qñ eſt facilis non eſt admirabilis. Et ideo obediẽtia Habrae fuit multũ cõmendata qñ voluit filiũ imolare. Unde Apľs ad Heb. xi. Fide gdẽ Habraã obediuit in locũ exire: & ſequit: ꝙ fide obtulit filiũ ſuũ Iſaac cũ tentaret. ℂ Intelligẽdũ tñ eſt ꝙ illa obediẽtia: nõ ſolũ iſtã: ſed & q̃tuor ꝑcedẽtes habuit ꝓprietates: q3 ꝑmo ipſa fuit ſpõtanea. Tum q3 deus illi nullã penã illi ꝑcepto ipoſuit. Tũ q3 Habraa3 in nullo reclamauit. ℂ Scdo fuit feſtina: q3 dĩ Gene. 22. ꝙ de nocte ꝯſurgens ſtrauit aſinum ſuũ. ℂ Tertio fuit intenſa: q3 dĩ eodẽ capľo. Et extẽdit manum ſuã: & arripuit gladiũ: que arreptio deſignat actũ intenſum. ℂ Quarto fuit regulata: q3 dicit btũs Aug. ꝙ intonãte diuino precepto non eſt diſputandũ: ſed pendum.

Proprietates obediẽtie ſũt quinq3 notãter.

C Gen 34. Sichem fili⁹ Emor. Gen 34. Dina filia Iacob.

2. Machab. 7.

Gene. 22. Gene. 22.

D Obediẽtia habrae in oĩbus cõpleta fuit ꝓprietatibus.

26. xi. c. 33.

Tertia

cõſideratio quot ſunt modi obedientiarũ. ℂ Dicit autẽ ꝙ quĩtuplex obediẽtia inueni tur in ſacra ſcriptura. ℂ Quaꝝ ꝑma dicit eẽ monaſtica a monos qđ eſt vnũ: q3 iuxta vnũ ſuppoſitũ: ſm quã vires iferiores obediũt voluntati: & voluntas dicit obedire rõni: de qua obediẽtia dĩ Sapiẽs Eccľ. 4. ꝙ melior eſt obedientia q̃ ſtultoꝝ victime: & loquit de bona ordinatione hoĩs ad ſeipm: & iſta obediẽtia monaſtica nõ facit ad ꝓpoſitũ: q3 illa iuenit in oĩb⁹ vtutib⁹: q̃ hñ ordinãt hoies ad ſeipſos: vt p3 in ꝯtinẽtia & tẽperãtia &

Modi ſeu ſpecies obediẽtie ſunt quinq3. Alia intra.

obediẽtia: de q̃ hic loquitur. ℂ 2ª obediẽtia eſt icono[mi]ca in quãtũ reſpicit vnã domũ: q̃uis nõ ſit ad finẽ diſpenſatiue facultatis: & talis eſt obediẽtia filij ad pr̃em: aut ſerui ad dñm: vel vxoris ad viruꝫ: ſicut btũs Petrus dicit in 1ª canonica ſua. 3. ꝙ Sarra obediebat Habrae dñʒ eũ vocans. ℂ 3ª obediẽtia eſt poli[tic]a q̃ reſpicit rẽpublicã in quãtũ dictat rõ obediẽdũ eẽ legib⁹ & pncipib⁹: de qua obediẽtia logt Apľs ad Titũ. 3. Admone illos ꝑncipibus & poteſtatib⁹ ſubditos eſſe: & deo obedire ad omne opus bonũ. ℂ 4ª obedientia eſt hierarchica: ſm quã in eccleſiaſtica hierarchia: inferiores ſunt prelatis obedientes: de qua logtur apľs Petrus in 1ª canonica ſua. 1. in obediẽtiã ingens & aſperſionẽ ſanguis Jeſu Chriſti. & in eodẽ cap. Aĩas vras caſtificãtes in obediẽtia charitatis. ℂ 5ª obediẽtia eſt theari[c]a ſm quã quilibet debet eſſe obediẽs deo: cui⁹ voluntas oĩb⁹ eſt pferẽda. de qua obediẽtia logtur Apľs ad Ro. 5. Sicut p vni⁹ hoĩs inobediẽtiã pctõres ꝯſtituti ſunt multi: ita per vni⁹ hoĩs obediẽtiã multi iuſti ꝯſtituunt: & tñ cõſtat ꝙ logtur de obediẽtia Chriſti ad deũ přẽ. ℂ Sʒ orit dif. ſi ſit gradus in iſtis obediẽtijs. ℂ Dicit aũt ꝙ ſic. q3 obediẽtia theari[c]a eſt ſupma: ſicut maiora ſunt diuina precepta: & deinde hierarchica: q3 imediatius videtur appropinq̃re ad illam: & deinde patriar[ch]a plus q̃ poli[tic]a: pro quanto videt homo ligatus patri magis q̃ principi: & videt ecõuerſo: q3 bonum cõe prefertur priuato.

B

Gene. 18.

F

Dubium. Dari gradus in obedientiis & eius ſpẽb⁹. hic ſřr.

Quarta

conſideratio in quo eſt obedientia: ſicut in ſubiecto. ℂ Et ponunt hĩ quatuor ꝯ̃nes. Quarũ ꝑma eſt. ꝙ ex actibus obediẽdi aggenerat habitus in appetitu ſenſitiuo: q3 experimur ꝙ ex actibus talib⁹ facilitatur appetitus ſenſitiuus ad obediendũ circa ſenſibilia. ℂ Scda ꝯ̃. ꝙ ex talibus actib⁹ aggenerat habitus in appetitu intellectiuo: q3 expimur ꝑ poſt tales actus: ꝙ delectat animus ad obediẽdũ circa intelligibilia: vt cum ſpeculatio: aut cõtemplatio ꝑcipit. ℂ Tertia cõcluſio. ꝙ habitus qui generatur in voluntate: eſt per ſe virtus formaliter: q3 ei cõueniunt omnes particule diffinitionis: que attribuit virtuti morali: vt ſupra patuit. ℂ Quarta ꝯ̃. ꝙ habitus genitus in appetitu ſenſitiuo non eſt virtus niſi in analogia ad habitum qui eſt in voluntate: q3 de ſe nõ eſt habitus electiuus: cuʒ electio ſit tñ in voluntate. ℂ Sʒ orit diffi. ſi eſt ita euidens de alijs virtutibus moralib⁹ ꝙ ſint in voluntate. ℂ Dicitur ꝙ cõmunis doctrina ponit fortitudinem & temperantiã in appetitu ſenſitiuo: & iuſtitiã in intellectiuo: & per illũ modũ dicit de obediẽtia ſicut de iuſtitia. Tum q3 obediẽtia eſt circa operationes ſicut iuſtitia: & non circa paſſiones. Tum quia illa virtus inuenitur in ſubſtãtijs ſeparatis: ſicut iuſtitia: in quibus nõ eſt appetitus niſi voluntas: que potẽtia eſt intellectiua.

De ſubiecto obedientie. Cõcluſio 4ª.

G

Hũs hoĩs in vtroq3 appetitu reputatur obediẽtia: illa tñ q̃ repit in appetitu ſenſitiuo: vt illa q̃ in itelliuo nõ eſt p ſe vtus. Alia ꝯ̃ h⁹. [illegible]

Cõis doctrina de ſubiectũ mor[illegible] [illegible]

H

Quinta

conſideratio de quo eſt obedientia: ſicut de obiecto. ℂ Et gde3 quatuor ſunt que videntur ad obiectũ illius virtutis pertinere. Quorum primũ eſt voluntas preci[pien]tis: q3 vult illud obiectũ de quo dat preceptũ: q3 cuʒ obediẽtia ſit ſubiectio: talis ſubiectio reſpicit voluntatẽ ſuperioris. ℂ Scdm eſt ipſuʒ ꝑceptũ interius elicitũ: quo vult fieri ſibi ſubiectio: ſicut aliud eſt in ꝓlato qđ vult aliqđ bonũ: aliud qđ illud bonum fieri a ſibi ſubiecto. ℂ Tertiũ eſt ipſum ꝑceptuʒ exterius prolatũ: quo exprimit inferiori ſuã voluntatẽ per modũ imperantis. ℂ Quartũ eſt obiectũ: vt precc ptũ ab eo: ſicut aliquis actus: vt imperatus a ꝑcipiẽte: puta ieiunare vel orare. Et ſm illa q̃tuor: ponuntur hic quatuor ꝯ̃nes. ℂ Quaꝝ prima eſt: ꝙ voluntas precipiẽtis qua vult obiectũ: de quo dat ꝑceptũ: non eſt directe obm obediẽtie: q3 omnis operatio ceſſat ſi eſt elicitiua:

Quatuor regri ad obm obediẽtie.

Cõcluſio 4ª.

I

Nec voluntaē pcipiētez nec actū elicitum eius interiorē: vel exteriorez: ſʒ bonū pceptū ſquātum tale obm obediē tie eſſe.

Ecce qđ q̄ris.

ceſſante ſuo obiecto: ceſſante aūt tali actu in precipiēte: expe quit actuʒ obediēdi ſubiectus. ❡ Scđa ꝯclo: ꝙ ipſum pceptū internis elicitū: nō eſt obediētie obm: qa obediē tia nō vſat obiectiue circa actiones imanētes: cū perfi ciat p executiuā potētiā cōiter. ❡ Tertia ꝯclo ꝙ ipſuʒ pceptū: vt exterius platū: qa obediēs nō dirigit itentio nē in obediēdo ad illud qđ exterius pfert: niſi in habi tudine ad illud qđ interius intendit. Vn̄ obediēdū eſt ad intentionē pcipiētis: magis ꝙ̄ ad plationē. ❡ Quar ta ꝯclo eſt ꝙ obʒ obediētie directū eſt bonū qđ pcipit: nō qdē abſolute: ſed iquātū pceptū: ſicut cū platus pci pit cantare: ipm cātare: vt imperatuʒ a ſupiore: eſt obie ctū talis obediētie: qa circa idē verſat actus vtutis eli citus et iperatus: et in vtutibus moralib⁹: vt pʒ iductiue: et ꝯſtat ꝙ circa tale bonū eſt actus obediētie imperat⁹: cū quis perficit obedientiaʒ. ❡ Sed oriť diffi. qa obe dientia nō ſolū reſpicit pceptū: ſʒ etiā phibitionē mali: et ſic bonū vt pceptū nō eſt eius adequatū obm. ❡ Di aūt ꝙ phibitio eſt qđdā neciuʒ pceptū. Et ideo forma le adequatū illius vtutis obm eſt bonū: vt eſt pceptum.

Dub⁹ nōnda.

K

Prohibitionē et phibituʒ ꝯtigit bona eē

❡ Scđa diffi. qꝛ bonū nō pōt cadere ſub iſto negatiuo pcepto: cū recta phibito nō ſit niſi mali. Di aūt ꝙ tale malū phibitū: lʒ de ſe nō ſit bonū: tn̄ intantū eſt bonū: qa phiberi mala eſt bonū. ❡ Tertia diffi. qa omne phi bitū: vt pceptū: in tali obiecto: nō dicit niſi reſpect⁹ rō nis: et nullus talis reſpectus pōt eē formale obm realis vtutis. ❡ Dicit aūt ꝙ iſti reſpectus nō ſunt rōnis cōfi cti: ſʒ vere in re: ſicut realr quis pcipit: ita realr pcipit tale obm. ❡ Quarta diffi. ſi bonū p obedientiā cōſum matū eſt meli⁹. ❡ Dicit aūt ꝙ ex hoc loco hi ꝙ ſic: qa cū bonū pceptū ſit aliqđ bonū: idcirco adueniens bono abſo^to: facit illđ magis bonū. Et iđ eſt melior oīo ſpata.

Reſpect⁹ rōnis duplex ꝙ ſupra ſepe.

Bonū p obediētiā factum preferri bono abſolute ſcđ notanter.

Virtus alia cōis alia ppa.

L

Sexta cōſideratio ſi iſta vtus obediētie eſt cōis aut ppria: et qdē ſunt alique vtutes ppriae: q̄ non reſpiciūt niſi aliquā determinatā mām. Sicut tēperan tia vl̄ fortitudo: nō inueniunť niſi circa paſſiōes timoris et delectationes ſenſibiles. alie ſunt vtutes cōes que iue niunť in omni mā vtutū: et circuīunt oēm vtutē: ſicut in diſciplinis logica inueniť in mā oīs diſciplinatis. ❡ Intel ligendū tn̄ eſt ꝙ q̄tuor ſunt vtutes cōes que reperiunť in oī vtute pticulari: q̄rū pma eſt prudētia: que inueniť in omni vtute p modū regulantis: qa dirigit vnūquēqʒ operantē in materia cuiuſlibet vtutis: vt agat ſm rectā rōnē: cū ipſa ſit recta ratio. ❡ Scđa eſt legalis iuſtitia pcipiētis: qa lex pfecta et itegra imperat omni vtuti: cū intendat humanā pfectionē: et iuſtitia legalis eſt p quaʒ bene ſe hʒ quilibet ad totā legem. ❡ Tertia eſt iuſtitia diſtributiua cōiter ſumpta: per quā ſm btm̄ Aug. red dit vnicuiqʒ qđ ſuū eſt circa quāqʒ māʒ: qa cuiuſlibet vtutis bonū eſt cōueniēs. Et ideo p quālibet vtutē red ditur vnicuiqʒ qđ ſuū eſt: ſicut in tēperantia que eſt ad ſeipſum hō reddit corpori ſuo qđ ſuū eſt debitū: vt cō ſeruet ſobriū. ❡ Quarta eſt obedientia: que reperiť in omni mā cuiuſlibet vtutis: qa quelibet vtus aut pcipiť a deo: aut a lege: aut a pncipe bono: et circa quācūqʒ ma teriā cōtingit pcipere ꝯtingit obedire: vt patuit: et ſic pʒ ꝙ obediētia cōis eſt vtus: qa circa mām cuiuſlibet vtu tis cōtingit eſſe bonū pceptū. ❡ Sed oritur diffi. ſi ille vtutes cōes ſunt nobiliores ꝙ̄ alie. ❡ Dicitur ꝙ ita vl̄: qa bonū quāto cōmunius tāto videť eſſe nobilius: et ille virtutes alias virtutes continent in virtute.

In oī virtute pticulari ꝯcurrere q̄tuor vtutes cōes notanter vales vbiqʒ.

Vide. 5. ethi.

M

Obedientiam cōeʒ vtutē eē.

Dubium.

Virtutes cōes pticularib⁹ ꝑ eſſe. 1. ethic. et politi.

Septima cōſideratio eſt: ſi illa vtus eſt circa paſ ſiones: aut circa operationes. Et quidē alique virtutes ponunť eſſe circa paſſiones: ſicut tēpe rātia: et aliq̄ circa opationes: ſicut iuſtitia. ❡ Intelligēdū tn̄ eſt ꝙ quatuor modi virtutū inueniunť ſm ppoſitam

Virtutū alie circa paſſiōes alie circa operationes.

māʒ: q̄dā que ita ſunt circa paſſiones ꝙ nō circa opa tiones: ſicut vtutes caſtitatis in frigidis: aut eunuchis: vel ſpadonib⁹: q lʒ nō poſſint opationes icōtinētie exer cere: tn̄ talia pñt appetere: ſic Sapiēs dicit eccle. 30. De ſpadone cōplect^s virginē et ſuſpi^s ad vinū: et ad vtutez oppoſitā Sap. 3⁹ de ſpadone q nō cogitauit ꝯ deū neq̄ ſſima. Alie ſūt vtutes circa opationes: et nō circa paſſio nes: ſicut vtutes q̄ ſunt in ſubſtātiis ſepatis: vt iuſtitia et magnanimitas: qꝛ in eis non ponunť cōiter paſſiones. Et iđ vtutes in eis ſunt totalr a paſſionib⁹ ſequeſtrate. Alie ſunt vtutes q̄ ſunt pncipalr circa paſſiones: et ſcđa rio circa opatiōes: ſicut fortitudo et tēperātia in nobis. Primo ſunt ordinate ad tēperādū vel moderādū mo tus iteriores ꝯcupiſcētie et timoris: et poſtea ad moderā dum exteriores opationes q̄ ſequunť iclinatiōes illarū paſſionū. Alie ſunt vtutes q̄ ſunt pncipalr et per ſe circa opatiōes: et ꝯñter circa paſſiones: ſic in nobis iuſtitia cō mutatiua vel diſtributiua: qꝛ p iſtas mēſuranť et mode ranť opatiōes ad alter: ſine oī paſſione: tn̄ accidit ēt ibi eē paſſionē: vt cū p iuſtitiā quis retinet irā ne nimis pu niat: aut cū retinet ꝯcupiſcētiā pecunie: ne nimis vēdat: et illud accidit: qꝛ dato ꝙ nulle ineēnt paſſiones: adhuc iuſtitia act⁹ humanos moderaret. ❡ Sed oriť diffi. ſi vtutes que ſunt tn̄ circa opationes ſunt nobiliores: ꝙ̄ iſte q̄ circa paſſiones tn̄. Dicit ꝙ ita vē: qꝛ ſube ſepara te videnť hīc excellētiores vtutes ꝙ̄ hoīes occaſiona ti. ❡ Scđa diffi. ſi ille que ſunt pncipalr circa opōnes excedūt illas q̄ ſunt pncipalr circa paſſiones. ❡ Dicit aūt ꝙ ita vl̄. qa ille nate ſunt eē in angelis et nō iſte: vt per ſe pʒ: ille tn̄ dēe ſunt accn̄tales. Et iđ nō arguūt ex cellētiā eſſentialē. ❡ Iſtis aūt pmiſſis dī ꝙ obediētia in nobis eſt per ſe circa opationes: et p accn̄s circa paſ ſiones: qꝛ nulla paſſione repugnāte in ſtatu innocentie: obedientia fuit: et tn̄ per accn̄s: ſicut iuſtitia eſt paſſioni adiuncta: vt cū homo iratus ab executione vindicte ex obediētia reprimiť aut a pſecutione cōcupiſcētie.

N

Sicut q̄dā vtutes circa paſſiōes et nō opōnes et eʒ. ita alias circa vtriqʒ lʒ diuerſimode moderatiuas eſſe: notanter valde.

Nō qđ q̄ris.

O

Du⁹ notabi.

A. l. paſſionan.

Virtutes circa opōnes excedē eas q̄ circa paſſiones. Excellētia 2ª Obedientia principaliter et per ſe.

P

Octaua cōſideratio eſt: ſi illa virt⁹ obediētie cō ſiſtit in medio: et ponunť quatuor ꝯnes. ❡ Quar p^a eſt. ꝙ obediētia patriarchica ꝯſiſtit in me dio duar malitiar. ſ. defect⁹ et ſupabūdātie: qꝛ ille fili⁹ qui nō vult parētib⁹ obedire vituperať ſicut deficiēs: et ille q vult obedire qbus nō opʒ: vituperať ſicut ſup abūdans. ❡ Scđa cōcluſio: ꝙ obediētia politica eodē modo cōſiſtit in medio: qꝛ ſicut vituperať qui nō obe dit pncipi in qbus opʒ tanꝙ̄ deficiens: ita vituperatur tanꝙ̄ ſupabundans qui obedit in qbus non opʒ: ſicut Ioab obediuit Dauid in morte Vrie. ſecundi Reg. xi. ❡ Tertia ꝯclo. ꝙ obediētia hyerarchica vel eccleſia ſtica cōſiſtit in medio: qꝛ ſicut vituperatur vt deficiens: qui nō vult obedire plato in qbus opʒ: ita vituperatur ex ſupabundātia qui obedit prelato in quibus non opʒ. Et iđ Hylarius noluit obedire Leoni: vt in arrianam hereſim ꝯſentiret. ❡ Quarta ꝯ. ꝙ obediētia thearchi ca nō videť hoc mō cōſiſtere in medio: qꝛ lʒ contingat aliquē vituperari in eo ꝙ nō obedit deo in qb⁹ oporteť tanꝙ̄ deficientē: non tn̄ cōtingit vituperari aliquē ei obe dientē in quo nō opʒ: ſicut ſupabundantē: qꝛ non eſt in uenire in quo pcepto poſſibili non ſit deo obediendū. ❡ Sed oriť diffi. qa virtus moralis diffinitiue cōſiſtit in medio: et illa poſita eſt virtus moralis. Dictū aūt fuit aliqñ ex virtute illius inſtātie: ꝙ obediētia ad deuʒ eſt vtus theologica: qa imediate circa diuina. ❡ 2ª diſ. qa obm ei⁹ nō eſt bonū: vt pceptū a deo: et illud eſt qd in creatū: circa qđ ſunt vtutes theologice. Dī aūt ꝙ in tale obm cōtingat ferri nimis voluntate: vt ſi diligeret illud ſui gratia pro fruēdo: tunc eſſet ſuperabundans.

Cōcluſio 4ª.

Oēm obediētiā pter thearchicā in medio ꝯſiſtere.

Q

Du⁹ notabi.

2. ethi. vbi. S.

Vide in. 3. et alibi.

A

Cóclusio 4ª. Et ſi nuõ ſpẽ ⁊ gñe ꝓpinq̃: nõ tñ gñaliſſimo obiaz diſtingui ſolaliter ⁊ cõpoſitas tã ſubime. Vide in .3. ⁊ alibi.

Nona conſideratio: ſi virtus obedientie eſt virtus vna: ⁊ ponunt̃ hic 4ºʳ ꝯnes. Quaꝝ pma eſt: ꝙ in eodẽ ſubiecto ſunt plẽs obedientie diſtincte nũo: ga ſm diſtinctionẽ obiectoꝝ fit diſtinctio habituũ. Cõſtat aũt ꝙ pcepta numero diſtinguunt̃: cum ſint multa cuiuſlibet: ⁊ bonũ vt pceptũ eſt obedientie: vt patuit: formale obiectũ. ¶ Scda cõcluſio ꝙ eodem ſunt plures obediẽtie ſpecie diſticte: ga pcepta ſpecie diſtinguunt̃: vt patuit in pceptis pme tabule ⁊ ſcde: quia pma reſpiciunt ĩmediate bona eterna: ⁊ alia tẽporalia. ¶ Tertia cõcluſio ꝙ in eodẽ ſubiecto ſunt plẽs obediẽtie diſtincte gñe ꝓpinquo: ga cũ tot ſint ſpẽs obedientiarũ quot ſunt ſpecies pceptoꝝ: ⁊ pcepta ſunt plus q̃ duo ſʒ ſpẽʒ ſm premiſſa: ⁊ vt ſupponũt phi. Ideʒ genus nõ põt hic niſi duas differentias diuiſiuas: opʒ vt multitudo illaꝝ ſpẽꝝ ad diuiſa genera reducant̃: ⁊ tũc illa aut erũt ſub alternatim poſita: ⁊ hoc eſt ꝓpoſitũ. aut diſperate: ⁊ tũc erũt ſub cõi obedientia: ⁊ habet̃ ideʒ. ¶ Quarta ꝯcloꝙ oẽs obediẽtie ſunt idẽ genere remoto: nõ ſolũ generaliſſimo ſed ſubalternato modo: ga oẽs conueniunt in rõne formali obediẽtie prout obediẽtia eſt quedã ſpecies ſubalterna ṽtutis. ¶ Sed orit̃ diffi. ga obedienda de qbus dant̃ pcepta: nõ cõueniunt in gñe: cũ cõtingat dare precepta de diuerſis pñtis: vt de q̃litate ⁊ q̃ntitate. Dicit̃ aũt ꝙ lʒ nõ cõueniant genere materialr̃: tñ bene formalr̃ quantũ ad hoc qꝺ eſt eſſe preceptũ: qꝺ eſt eſſe obiectũ formale illius ṽtutis. ¶ Scda dif. ga illud eſſe preceptũ: videt̃ vnius rõnis in oĩbus quãtũcũqʒ differentib⁹. Et ideo fruſtra ponunt̃ obediẽtie ſpecie diſtincte. Dicit̃ ꝙ eſſe preceptuʒ ad minus diſtinguit̃ ſpecie ſm voluntates vt reſpectu dei ⁊ creature: ⁊ quantũ ad fines vt in hierarchicis ⁊ politicis: ⁊ forte quãtũ ad gradus: vt in preceptis prime tabule ⁊ ſecunde.

Alĩs porphy. Boe. ⁊ Ari.

B

Du⁹ notãda. A.1. obiectio.

Cõicare gñe ꝯtingit duplr̃

Eſſe pceptuʒ diſtingui ſpẽ triplici reſpectu.

C

Decima conſideratio. ſi obedientia eſt virtus diſtincta. Et dicunt aliqui ꝙ nõ: ga in qualibet virtute inuenit̃ obediẽtia: cũ tranſgreſſio cuiuſlibʒ virtutis vocet̃ eſſe inobedientia: ⁊ ꝙ quelibet virtus a lege diuina eſt ĩperata. ¶ Sed cõtra iſtud arguit̃ 4ʳ. Primo. ga in omni ṽtute morali inuenit̃ prudẽtia: ita vt eius tranſgreſſio reputet̃ inſipientia: ⁊ tñ ipſa eſt ab oĩbus diſtincta. ¶ Scdo. ga legalis iuſtitia ponit̃ diſtincta: ⁊ tñ inuenit̃ ſic in omni ṽtute: vt ipſaʒ tranſgrediẽs fiat iniuſtus legaliter. ¶ Tertio. ga in oĩbus ſic eſt iuſtitia diſtributiua: vt ꝯtrũ faciẽs nõ dat cuilibet qꝺ ſuũ eſt. ¶ Quarto. ga fides eodẽ modo videt̃ inueniri: cum oĩbus virtutib⁹ in via theologicis: aut charitatis ſalteʒ. ¶ Ideo dico ꝙ lʒ obediẽtia inueniat̃ in omni ṽtute q̃ eſt imperata: tñ ipſa eſt a ſingulis ṽtutib⁹: ſicut legalis iuſtitia diſtincta: ⁊ iſtud declarat̃: ga obiectũ aliaꝝ ṽtutũ eſt bonũ ſm ſe: aut vt oſtenſum a rõne. h autẽ bonũ illud idẽ inquantũ pceptuʒ a pncipe vel a lege. ¶ Sed orit̃ diffi. ſi põt ſequeſtrari act⁹ meritorius ab obediẽtia. Dicit̃ aũt ꝙ ita videt̃: nõ ipſam abyciẽdo: ſʒ nõ cõſiderando bonũ inquantũ eſt ab aliquo preceptũ: ſʒ vt eſt rõni ꝯſonũ: lʒ mag̃ ſit meritoriũ qñ ꝯcernit vtrũqʒ. ¶ Scda diffi. ſi põt ſequeſtrari obediẽtia ab alijs ṽtutibus. Dicit̃ ꝙ ſic: qñ percipit̃ opus neutruʒ: vt intrare deſertũ: ga illud nõ eſt bonũ niſi ga preceptũ. ¶ Sed remanet dubiũ: ſi cõcurrẽte obediẽtia cũ ceteris ṽtutibus: vt imperatis cõcurrũt eodẽ actu. Dicit̃ autẽ ꝙ nõ videt̃: ga põt eſſe vnus actus ſine alio: aut ſolũ: ga operans intendit ad bonum: vt eſt preceptum: aut quia nõ vt preceptum: ſed vt in ſe bene ſunt.

Epi. aloꝝ.

Impug⁹ 4ʳ.

Obediẽtiam ab alijs diſtinctã: ⁊ cuʒ eis cõcurrat fore.

D

Du⁹ notãda.

Actũ meritoriuʒ ſeq̃ſtrari ab obediẽtia poſſe.

Obediẽtiam ab alijs ṽtutibus ſeq̃ſtrari poſſe ⁊ econuerſo.

A.1. dona.

Undecima cõſideratio: ſi obedientia eſt alia a legali iuſtitia. Et quidem legalis iuſtitia habet duas partes: vnã ſcʒ que eſt legis poſitiua: ⁊ aliam que eſt legis obſeruatiua. De pma autẽʒ parte conſtat ꝙ differt ab obediẽtia: ga ad obedientiã nõ pertinet precipere ſed tñ parere. ¶ De ſcda ṽo videt̃ ſatis cõueniẽs ꝙ ſit idẽ cũ obedientia: ga ſicut per legalẽ iuſtitiã quilibet fit bene legi ſubiectus ita per obediẽtiaʒ quã quis hʒ ad legem. ¶ Sed orit̃ diffi. ſi eſt inuenire aliã obedientiã preter illã legalẽ iuſtitiã. Dicit̃ autẽʒ ꝙ ſicut eſt inuenire iuſtitiã particularẽ pter illã cõeʒ iuſtitiaʒ: ita obedientiã que ſit virtus particularis: ſicut illa quã promittũt religioſi ſuis prelatis: ⁊ alie que nõ reſpiciũt totã legẽ. ¶ Scda difficultas. ſi obediẽtia differt a diſtributiua iuſtitia in cõi ſcripta. ¶ Dicit̃ aũt ꝙ nõ: quia obedire eſt alteri qꝺ eſt ei debitũ reddere ſm diffinitionẽ illius cõem. Et ideo nõ opʒ eã reducere ad iuſtitiã: cum ipſa ſit formalr̃ iuſtitia talis ⁊ diffinitiue.

E

Legalis iuſtitia duplex cũ quarum ſcda coicidit obedientia.

Du⁹ nõnda.

Sicut iuſtitia ſic ⁊ obedientia duplex.

Obedientiaʒ iuſtitiã diſtributiuã formaliter eſſe.

Duodecima cõſideratio. ſi obedientia eſt nobiliſſima ṽtutũ moraliuʒ. vbi eſt ĩtelligendũ ꝙ quattuor ſunt bonoꝝ gña: de quibus ṽtutes ſunt diſtincte. vt alibi fuit oſtẽſuʒ. ſ. bona extra nos: de quibus eſt paupertas: ⁊ bona circa nos. i. corporalia: de quibus eſt caſtitas: ⁊ bona infra nos vt bona aĩe: de quibus eſt obedientia: ⁊ bona ſupra nos. i. ſupnãlia de qb⁹ eſt charitas: ſicut bona ſupra nos: excedũt iſta que ſunt infra nos: ſic charitas obedientiã: ⁊ eadẽ rõne obedientia caſtitatẽ: ga meliora ſunt bona aĩe q̃ corpis: ⁊ caſtitas paupertatẽ: ga meliora ſũt bona corpis q̃ fortune. Et ideo cũ obediẽtia ſit de ſuperioribus bonis creatis: vtpote aĩe videt̃ eſſe nobiliſſima ſm cõem deductionẽ citra ṽtutes theologicas que ſunt de ſupernaturalibus. ¶ Intelligendũ tñ eſt ꝙ nobilitas illius virtutis declarat̃ euidẽter quadruplici pambulo pmiſſo: quoꝝ pmũ eſt: ꝙ iuſtitia eſt pclariſſima ṽtutũ moraliũ: ga ſicut lucifer cõparat̃ alijs ſtellis: ita iuſtitia alijs ṽtutib⁹ in morali phia. ¶ Scdm pambulũ ꝙ nobilior pars iuſtitie eſt diſtributiua q̃ cõmutatiua que reſpicit minima bona. ſ. fortune: ⁊ iterum ga diſtributiua iuſtitia erit in patria ⁊ nõ cõmutatiua. ¶ Tertiũ pambulũ ꝙ nobiliſſima portio iuſtitie diſtributiue ĩ vita iſta eſt illa que eſt diſtributiua honoris: qꝛ honor eſt premiũ virtutis: cui dʒ dari maximũ bonũ qꝺ dari põt pro pmio. ¶ Quartum pambulũ eſt ꝙ nobiliſſimũ mẽbruʒ illius portionis: eſt iuſtitia diſtributiua: qua reddit̃ deo honor ſibi debitus. Et iſtud fit per virtutẽ latrie. Et ideo ſeqtur ꝙ latria ſit nobiliſſima virtutũ moraliũ. ¶ Sed iſtis premiſſis ſeqtur ꝙ obedientia ſit nobiliſſima virtutũ moraliũ: qꝛ obediẽtia melior eſt q̃ latria: qꝺ pbat̃. Tum ga dixit Samuel ad Saul pmi regũ. xv. Nunqd vult dñs holocauſta ⁊ victimas ⁊ nõ poti⁹ vt obediat̃ voci dñi: ⁊ tñ cõſtat ꝙ pmum pertinebat ad latriam. Tum qꝛ ibideʒ dixit: melior eſt obediẽtia q̃ victime ⁊ auſcultare magis q̃ offerre. Et tamẽ cõſtat ꝙ victime ⁊ offerre pertinẽt ad latriã. ¶ Sed oritur difficul. quõ latria eſt nobiliſſima ſi obediẽtia eſt melior. Dicit̃ aũt ꝙ latria videt̃ eſſe optima oĩum virtutũ particulariũ: obedientia: vt patuit: eſt cõis virtus. ¶ Scda diffic. qꝛ ille auctores que ſic extollunt obedientiã accipiunt ſolũ obedientiã que eſt ad deũ: nõ illam que eſt ad prelatũ. Dicimr aũt ꝙ ſi obediẽtia alia excedit alias ſm ſpẽm: opʒ ꝙ genus eius ſit melius: cum glioꝝ generũ ſemp ſint ſpecies meliores. ¶ Sed re. dubiũ. qꝛ bonũ vt pceptũ: nõ videt̃ tãtũ excedere cetera bona ꝙ ratione pcepti minimũ fiat melius quãtocũqʒ bono alterius virtutis nõ precepto. Dicit̃ aũt ꝙ lʒ in genere nãe tale eſſe preceptum: nõ ſit multũ excellens tanq̃ dicẽs reſpectu ad actũ volendi: tñ in genere morum eſt multũ excellens: ſicut eẽ volũtã dei: eſt cunctis creaturis preferendum.

F

ſcꝫ. q. precedẽte ⁊ alibi.

Bonuʒ 4ʳ ⁊ ṽtus 4ʳ correſpõdens ſm ordinẽ nobilitatis gradualiter ſe hñtia.

Cõcluſio ſm capalis q̃ſti.

Preambula q̃druplex declaratiuã nobilitatis obedientie.

G

5. ethico. c. 3.

Supius iuſtitia diſtributiua honoris. latria obediẽtia ĩferius. 4º ethicorũ.

Obedientiaʒ latrie preferri

H

Dub⁹ nõnda

Quãr obedientia nobiliſſima cũ latria ſit nobiliſſima.

Regula topica.

Eſſe pceptuʒ qualr̃ ſit nobilitatis.

Ecce qꝺ dñs

I

Decimatertia

conſideratio eſt: ſi virtus pceptiua eſt nobilior obedientia.

Preambulū quadruplex.

¶ Et ponunt̄ hic quatuor pambula. Primū eſt ꝙ cū actus precipiendi bonū ſit laudabilis ⁊ in volūtate ad quā precipue ex taliū frequentatione: generat̄ habitus electiuus laudabilis: qa ex bonis actibus bon⁹ habitus generat̄. ¶ Scdm̄ pambulū ꝙ iſte habitus h₃ ſuperabundantiā: qa ſunt aliqui qui ſunt nimis preceptiui: ⁊ nimis multiplicant precepta vt obſeruari non poſſint.

2° ethicoꝝ.

¶ Tertiū pambulū eſt ꝙ ille habitus habet defectū: cū ſint aliqui qui circa bonū nihil precipere volūt: ſicut negligētes prelati. ¶ Quartū pambulū eſt ꝙ illa v̄tus eſt v̄tus moralis: in eo ꝙ h₃ pcipere: qđ eſt mēſurata: qꝛ ſm premiſſa cōpetit ei tota diffinitio virtutis moralis.

Hic dī ex frequētatiōe actibus obediendi ſꝫ etiā pcipiendi gñari habitū v̄tuteq₃ moralē.

K

¶ Iſtis premiſſis aūt preambulis: videndū eſt ſi iſta virtus eſt nobilior q̄ obediētia: ⁊ videret̄ ꝙ ſic: qa pnceps inquantū talis debet eſſe melior ſubiecto: aut platus ſubdito: ⁊ tñ ſicut ſubiecto iquantū eſt ſubiectus cōuenit obedientia: ita prelato inquantū talis eſt cōuenit virtus illa pceptiua. ¶ Et cōfirmat̄ iſta ſnia. Tū quia ſicut meli⁹ eſt docere q̄ doceri ⁊ maioris perfectionis: ita regere q̄ regi: ⁊ per ꝯñs precipere q̄ parere. Tum qa beatius eſt dare q̄ recipere: ſicut recitat dictū a dño beatus Paulus Act. 20. Et ideo cū ad virtutē pceptiuā ptineat dare bona: ⁊ ad obedientiā recipere videt̄ illa beatior.

Virtutē pceptiuā i obediētie pferri oſtēdit: ſed cōſiderabo.

Dub⁹ nōnda.

¶ Sed oꝛit̄ difficul. qa magis arduū videtur bene obedire q̄ bene precipere: ⁊ ideo magis virtuoſum circa eandē mām. Dicit̄ autē ꝙ bonus princeps quecunq₃ bona alijs precipit: in ſe obſeruat: ſicut Jeſus cepit facere ⁊ docere. Et ideo duplicat̄ arduitas in pncipante in eo ꝙ precipit patrare pro ſeipo: ⁊ dato ꝙ nō eſſet magis arduū: qñq₃ minus ardua ſunt meliora: ſicut charitas q̄ fortitudo.

Nota bñ qui facile alijs pcipis.

Actuum ꝓ.

L

Habitudo in melior meliō

¶ Scda difficul. qa cum melior ſit habitudo ad ſuperiora q̄ ad inferiora: melior videt̄ habitudo ſubditi ad prelatū per obedientiā q̄ prelati ad ſubditū p pceptiuā. Dicit̄ aūt ꝙ ſicut melior eſt habitudo ad ſuperiora: ita melior eſt habitudo ſuperioꝝ: ſicut meliores ſunt habitudines dei ad creaturā. ¶ Sed remanet dubiū. ſi illa pceptiua eſt melior q̄ obediētia: qđ obedientia eſt nobiliſſima virtutū moraliū. Dicit̄ autē ꝙ illud pōt itelligi quantū ad virtutes imperatiuas a lege nō quantū ad iperatiuā: que eſt oīs v̄tus non formalr̄ ſed virtualr̄. aut dī ꝙ vtraq₃ pertinet ad obedientiā: vna actiue cui obedit̄: ⁊ alia paſſiue vt ſit obediētia actiua ⁊ paſſiua: ſicut diſtiguit̄ gnō actiua ⁊ paſſiua.

Virtus duplex

Obediētia 2^x

Decimaquarta

cōſideratio de qbus debet eē obediētia. ¶ Et ponunt̄ hic 4^{or} theologice veritates. quaꝝ pma eſt: ꝙ obedientia eſt de poſſibus: qa ſi aliqs pciperet alicui ipoſſe, obedientia nō valeret: vñ btūs Hieronymus anathematiſat eū qui dicit ꝙ deus precipiat ipoſſe.

Vir⁹ theolo. quadruplex.

M

Poſſe ꝯtīgēs difficile rōnabile: materiā obediētie eē.

¶ Scda v̄itas ꝙ obediētia eſt de cōtingētib⁹. vnde ſi aliqs precipiat alicui neċium vt ꝙ cadat poſt lapſum: eſt abuſiuū pceptū. Et ideo dicit btūs Aug. ꝙ nō fuit datū preceptū ꝙ quis diligeret ſeipſū: qa eſt ei idem neċiū vt aſſerit in libro de doctrina chꝛiana. ¶ Tertia veritas ꝙ obedientia eſt de difficilibus: oīs eni v̄tus eſt de bono difficili. Et ideo qa nulla difficultas eſt dilectionis pr̄is ad filiū: qūis ſit ibi cōtingētia. Ideo nullū fuit datū de h pceptū. Sed bene de honoratione parētū: qa ibi eſt aliqua difficultas: dū corrigūt.

2° ethic. ⁊ alibi ſepe.

¶ Quarta veritas ꝙ obedientia eſt de rōnabilibus: qa ſi aliqđ precipit̄ alicui ꝯ rōnē nō debet obedire: quia ſuperior lex: que eſt rōnis nālis: oppoſitū precipit. Et ſic deus agibilia ordinauit: ſicut dictat ratio nālis.

Dubiū nōnda

¶ Sed oꝛit̄ dif. qa nō ſolū difficilia: ſed etiā facilia qñq₃ pcipiunt̄ in lege diuina. ſicut deū diligere ⁊ amicū amare: ad que hō videt̄ naturalr̄ iclinatus. Unde dicit Saluator. Si diligitis eos q vos diligūt que vobis eſt gr̄a. Dicit̄ ꝙ l₃ modica ſit ibi difficultas: tñ eſt aliqua: qa cōtingit ꝙ qñq₃ ira inclinet ad oppoſitū: aut paſſio alia.

N

Luce. 6.

¶ Scda difficul. qa aliqua ibi iueniunt̄ precepta cōtra nālē rōnē ſicut habrae vt imolaret filiū ſuū: cū iſtud ſit de ſe malū. Dicit̄ aūt ꝙ ratio nālis dictat in oībus actionibus rationis deo eſſe obediendum: cuius voluntas eſt prima regula rōnis recte.

Gen. 22.

Decimaquinta

cōſideratio in qbus eſt obediendum. ¶ Et ponunt̄ hic quatuor theologice veritates. Prima eſt ꝙ obediēdū eſt in oībus bonis debitis: qa l₃ hō teneret̄ ante legem diligere deū: ⁊ hoc ſemper fuerit debitū: tñ fuit in lege pceptū.

Vir⁹ 4^x.

O

¶ Scda veritas ꝙ obediendū eſt nō ſolum in debitis: ſed etiā in expediētibus: quia nō oīa que expediunt ſunt debita: ſicut p₃ in cōſilijs euangelicis: qa talia expediētia ſūt bona ⁊ oīa bona pñt cadere ſub obediētia ſi ſint ꝯtingētia ⁊ poſſibilia ſm premiſſa.

Hic dū in debitis ⁊ in expediētib⁹: ⁊ licitis atq₃ neutris hōīe obediendū eſſe.

¶ Tertia veritas ꝙ nō ſolū obediendū eſt in expedientibus: ſed etiā in quibuſcūq₃ licitis: quia multa ſunt licita que nō ſunt expediētia: ſicut dicit Apl's. oīa mihi licēt: ſed non oīa expediūt: qa nulli licitū eſt maluꝫ: ⁊ ea que nō ſunt de ſe mala vident̄ poſſe cadē ſub obediētia.

I. Corin. 6.

¶ Quarta veritas ꝙ obedientia videt̄ eſſe in rebus neutris vt cū platus pcipit alicui opus neutrū: vtputa leuare feſtucā: qa tale qđ nō eſt malū cum ſit opus de ſe neutrū. Et ideo nō apparet ratio q̄re nō poſſit eē pceptū.

Dubia nōnda ⁊ curioſa.

¶ Sed oꝛit̄ difficul. ſi talis obediētia de rebus neutris eſt meritoria. Dicit̄ aūt ꝙ ſic: qa l₃ factū de ſe nō ſit moraliter bonū: fit tamē bonū qa pceptū.

P

Obediētia in neutris eſt meritoria.

¶ Scda diffi. qa nulla dīa videt̄ iter neutrū ⁊ licitū vt preſcindit a cōueniēte. Et ideo vident̄ ille veritates coincidere. Dicit̄ autē ꝙ h. ſumit̄ licitū pro nō prohibito in actibus humanis ſicut eſt comedere: actus eni neutri nō ſūt humani actus vt homo eſt.

Licitū ⁊ neutrum differūt.

¶ Tertia dif. qa ſi eſt obediendū in oīb⁹ ꝯueniētibus: tūc qlibet platus poterit ſibi ſubditos ad oīa chri ꝯſilia obligare: qđ nō videt̄ icōueniēs ſic plaus vlr̄: ⁊ nō pticulariter pſidens: ⁊ in particulari caſu.

Prelatus 2^x.

¶ Quarta difficul. quare dat̄ preceptū de debito ſicut dicit prima veritas cū ad debitū ſit hō ſatis obligatus. ¶ Dicit̄ ꝙ multe obligationes pñt ad idē cōcurrere. Et ideo dat̄ pceptū ad magis obligandū vt fortius teneat̄ ⁊ amplius mereat̄ in multitudine obedientiarū.

Ad idē plies obligan ꝯcontingit.

¶ Sed remanet dubiū: ſi ſubditus tenet̄ obedire ſuo prelato in oībus in qbus pōt eſſe obediētia. Dicit̄ ꝙ ſic ſi ſe obligat ad obediendū vlr̄: ſi aūt particulariter nō: qa qlibet pōt ſe obligare ad omne meritoriū: ⁊ oē ſup quo poteſt cadere obediētia: vt patuit: eſt meritorium.

Obligatio 2^x.

A. l. obedire.

¶ Scdm̄ dubiū. ſi ſubiecti tenent̄ obedire prelatis in religione niſi in his que cōtingunt regulā illoꝝ. Dicunt aliqui ꝙ nō. Et tñ iſtud videt̄ mirabile: qa euacuat oīa religionis ſtatuta pter regulā. ¶ Ideo vident̄ debere obedire in oībus que nō ſunt cōtra aīam ſicut dicit regula beati Franciſci. Niſi forte arcent ſuā obedientiā ad determinata.

Q

Hic doꝫ in regula ꝯtentis: ſed i alijs obedire prelatis. Capl'o. 10.

¶ Tertiū dubiū eſt ſi ſubditus debet obedire prelato ad penā iniuſtā. ¶ Dicit̄ autē ꝙ cum iniuſte pati nō ſit illicitū videt̄ teneri: ⁊ iſtud pati non eſt ꝯ aīaꝫ: ſicut Chr̄s fuit obediēs in paſſione iniuſte lata.

Obedire ad penā iniuſtā debere.

Decimaſexta

cōſideratio: ſi melior obediētia habet peiorē inobedientiā ſibi oppoſitā. Et dicit̄ ꝙ regula manifeſta videt̄ in moralibus: ꝙ meliori v̄tuti eſt oppoſitū peius vitiū: ſicut qđ opponit̄ ſumme vero: eſt maxime falſum. Et ideo peior iobediētia opponit̄ meliori obediētie. ¶ Et iſtud declarat̄ 4^x. Primo qa melior eſt obediētia dei q̄ creature: ideo

Regula moralis ⁊ topica Quanto obediētia melior tāto iobedientia oppo⁹ deterioꝝ oſtēdit quadruplr̄.

A ideo peioꝛ inobediētia. ¶ Scḋo.ꝗa melioꝛ eſt obediē tia ꝑceptoꝝ pꝛime tabule ꝙ̄ ſcḋe. ¶ Tertio.ꝗa melioꝛ eſt ꝑceptoꝝ noue legis ꝙ̄ veteris:ideo trāſgreſſio ꝛ cō tumacia illius eſt peioꝛ ſicut declarat Apl's in ep'la ad Hebꝛe. ¶ Quarto.ꝗa ſicͣ maioꝛ eſt obediētia ſuperioris plati:ita peioꝛ eſt ad ipſaꝫ cōtumacia. ¶ Sed oꝛiꝭ difficultas:ꝗa btūs Aug⁹ in libꝛo de ciui.dei:cōparans obedientiā Ade ſi paruiſſet ad obedientiā Habꝛae.Dicit ꝙ melioꝛ fuiſſet obedientia Habꝛae ꝙ̄ obedientia Ade:ꝛ tñ dicit ꝙ peioꝛ inobediētia Ade eſt ꝙ̄ fuiſſet inobedientia Habꝛae:ſi nō paruiſſet.Dicit̄ autē ꝙ ex nā̄ actuū in ſe:preceptū Ade fuit circa mām tēperātie:ꝛ ꝓceptū Habꝛae circa mām latrie.ſ.offerre holocauſtuꝫ. Et ideo ex nā ipſius facti:ſicut maiꝰ meritū fuit in Habꝛaā:ita magis demeruiſſet:tñ ratione difficultatis in ope excuſatus fuiſſet a tāto magis ꝙ̄ Adam:cui erat facile in oppoſitū.Et ideo tñ peioꝛ inobediētia Ade:quia plus hñs de volūtario. ¶ Scḋa difficul.ꝗa adħ remanet totū dubium:qḋ peioꝛ ſimpl'r iudicat̄ inobedientia Ade.Dicūt aliꝗ ꝙ illud eſt rōne ꝑſone:ꝗa p̄mus parēs oīb⁹ nocēs.Et iſtud nō valet:ꝗa idē iudicaret̄ ſi eadē ꝑcepta darent̄ duob⁹ hoībus equalibus qḋ peius faceret ille qui nō offerret.Ideo videt̄ eſſe dōm ꝙ nō offerre eſt peius ex parte obiecti:ꝛ nō abſtinere ex parte potentie:ꝓpter diffi^{tem} ex parte perſone patris:contingit aūt ꝙ ſicut circūſtantia quādo magis aggrauat peccatum ꝙ̄ obiectū:ita ꝛ magis alleuiat.

Caſ.2.ꝛ ide.

Dubia nōnda Uide li.14.ꝛ 26.ꝛ alibi.

De obediētia ꝛ inobediētia ade ꝛ habꝛae notantur.

A.1.a peſt.

B

Notabilis doctrina.

Decimaſeptima

ꝯſideratio:ſi obedientia quāto difficilioꝛ tāto melioꝛ:ꝗa de magis arduo. ¶ Intelligēdū tñ ꝙ 4^{r} dicit̄ eſſe obediētia melioꝛ:aut ꝗa a meliori ꝑcipi^{tr}:ꝗa meliꝰ eſt obedire deo ꝙ̄ homini.cuius ſignū:qꝛ grauioꝛ iobedientia oppoſita:aut ꝗa in meliori obtēperāte:ꝗa quāto quis melioꝛ tāto eius ſubiectio bono^{or}:ſicͣ obedientia Chꝛi fuit rōne ꝑſone excellētiſſima.aut ꝗa magꝫ ardua ſicut obediētia Habꝛae fuit multipl'r cōmēdata in diuina ſcriptura:aut ꝗa de meliori mā ſicͣ dat̄ ꝑceptuꝫ ut lege de dilectione diuina.Et ſic diuerſimode vniꝰ obedientia pōt alteri preferri. ¶ Sed oꝛit̄ diffi.vñ magis accipit̄ bonitas:aut ex pte ꝑcipiētis:aut ex parte mãe. Dicit̄ aūt ꝙ ex pte mãe:ꝗa ſi deus ꝑciperet ꝙ ꝗs diligeret creaturā:ꝛ hō vt diligeret̄ deꝰ:ille actus videret̄ meritoꝛius magis:ꝗa eſſential'r ab obiecto ſpecificat̄. ¶ 2ª diffi.vñ magis accipit̄ bonitas obediētie:aut ex diffi^{te}: aut ex mã.Di aūt ꝙ melius videt̄ eſſe deuꝫ diligere ꝙ̄ filiū imolare ex diuino ꝑcepto:ſicut melioꝛ eſt actꝰ charitatis ꝙ̄ latrie. ¶ 3ª dif.ꝗa in tali imolatione includit̄ actus dilectionis diuine:ſicut Habꝛaā illud nō feciſſet niſi ad hoc ipſuꝫ dilectio diuina mouiſſet. Dicit̄ aūt ꝙ iſto mō in oī vtute includit̄ diuina dilectio:cū ſemꝑ ibi ſit deus finis:ꝛ tñ actus charitatis per ſe ponit̄ melioꝛ actu cuiuſlibet vtutis ſm ſe ſicut melioꝛ eſt illa virtus. ¶ 4ª dif.ꝗa talis difficilis obediētia circūſcripta dilectione diuina ꝓꝑ quā ſit:nō eſt virtuoſa:ꝛ ſic de oī alia vtute:ꝛ ſic in omni vtute inquātū meritoꝛia includitur dilectio diuina:ꝛ vltra actus illius vtutis.Et ſic ſe habebit per additionē ad charitatē:ꝛ ſic melioꝛ actꝰ. Dicit̄ aūt ꝙ qñ actual'r aliqḋ creatū diligit̄ ꝓꝑ deū:totū illud eſt actus charitatis terminatus ad deū ſicut ad p̄mum obiectum:ꝛ ad creatum ſicut ſecundariuꝫ.Et ideo non videtur ibi eſſe habitus niſi charitatis.

Excellentiaꝫ obedientie 4^{r} cauſari nōuī.

C

Dubia curioſa.

Nōtrum obedientie magis ex pte mãe ꝙ̄ ꝑcipiētis ꝛ diffcultateꝫ ſumi.

Ʒ́ém bonum ad charitateꝫ reduci actum ꝛ habitum.

D

Decimaoctaua

cōſideratio ſi in omni obedientia eſt meritū. ¶ Et quidem obediētia:aut perficit̄ amoꝛe diuino:aut timoꝛe: aut humano timoꝛe vel amoꝛe:ꝛ ſm hoc ponuntur 4^{or} ꝯnes. ¶ Quaꝝ p̄ma eſt:ꝙ obedientia que perficit̄ dei amoꝛe eſt ſimpl'r meritoꝛia:qꝛ eſt a charitate imperata in hoīe accepto:cū amoꝛ dei ſit charitas. ¶ Scḋa ꝯ̇ꝙ obediētia que ꝑficit̄ eius timoꝛe:eſt meritoꝛia.ſ.pꝛo timoꝛe offenſe:qꝛ ille timoꝛ eſt inicialis ſapiē ꝛ ptinēs ad charitatē. ¶ 3^{a} ꝯ̇ eſt ꝙ illa que ſit ſolo amoꝛe hoīs non eſt meritoꝛia:ꝗa ibi nō eſt charitas que eſt diffinitio p̄me ad deū terminata:ꝛ ſine charitate nullum opus eſt deo acceptū ſm Apl'm. ¶ 4^{a} ꝯ̇ꝙ obediētia que ſit ſolo timoꝛe humano:vel quocūꝗ timoꝛe cuiuſcūꝗ pene nō eſt meritoꝛia:ꝗa timoꝛ ſm dictū btī Joānis nō ſtat cū charitate. ¶ Sed oꝛit̄ dif.ſi obediētia mixta eſt meritoꝛia:vtpote vbi cōcurrit amoꝛ cuꝫ timoꝛe:aut amoꝛ humanꝰ cū diuino. ¶ Dicit̄ ꝙ ſic.ꝗa vbicūꝗ eſt amoꝛ diuinus:nullo alio ꝯcurrente ipedit̄ quin ſit meritoꝛiꝰ cū hoc ei cōueniat ex ſua rōne foꝛmali deo acceptante. ¶ 2^{a} dif.ꝗa obediētia videt̄ eſſe vtuoſa ex hoc ꝙ recte rōni ꝯfoꝛmata:ꝗuis nō intendat deū:ſed ſolū bonum honeſtū:ſicut intēdebant pagani. ¶ Dicit̄ aūt ꝙ ſic eſt meritoꝛia moꝛal'r:nō tamē ſupernatural'r:pꝛo vita eterna:ꝗa ſola charitas attingit ad meritū iſtud. ¶ Sꝫ remanet dubiū.ſi ad hoc ꝙ obediētia ſit meritoꝛia reꝗrit̄ ꝙ finis iſte.ſ.deus actual'r ſit intentus.Dicit̄ aūt ꝙ nō: ꝗa lꝫ contingat qñꝗ in ꝑncipio actual'r intendere:tñ in cōtinua opatione vix aut nūꝙ̄ cōtingit:ꝛ eſſet duruꝫ ſi diſce^{te} eiꝰ actu^{li} cogi^{te} meritū fruſtraret̄.

B

Que obediētia meritoꝛia: ꝛ que nō notantur.

Pꝛouer.1.

Jꝛmꝫ cointhios.13.

Pꝛima ca.4.

Dubia nōnda

Obediētia mixta ē meritoꝛia ꝛ quē

F

Meritoꝛium duplex.

Nō reꝗrit̄ intētio actualis in merēte.vide in.4.ꝛ alibi.

Decimanona

conſideratio: ſi ad ſolos hoīes ꝑtinet obedientia in creatis. ¶ Et ponunt̄ 4^{or} ꝯnes negatiue.Quarū p̄ma eſt ꝙ in brutis nō eſt ꝓpꝛie obediētia:ꝗa bꝛuta cogunt̄ a paſſione illata.Et ideo non eſt in eis ſubiectio voluntaria. ¶ Scḋa ꝯ̇ꝙ in pueris nō eſt obediētia ꝓpꝛie:ꝗa ſicut bꝛuta neceſſitant̄ ꝓpꝛie a paſſione ita pueri:cū nonduꝫ vtant̄ ratione:nec ꝑ ꝯſequēs volūtate:ſꝫ ſolū ſenſitiuo appetitu. ¶ Tertia cōcluſio eſt ꝙ in mentecaptis vel furioſis lꝫ aliquo modo videant̄ parere:nō tñ ibi ꝓpꝛie eſt obedientia:ꝗa ibi eſt ratio ligata:ꝛ per ꝯ̇ns nō pñt vti libero arbitrio. ¶ Quarta ꝯcluſio:ꝗa in freneticis: nō eſt ꝓpꝛie obediētia quātū ad actū eadē rōne:ꝗuis habitus non deleat̄.vñ ſi curent̄ obediunt ſicut pꝛius. ¶ Iſtis aūt p̄miſſis ꝯnib⁹ negatiuis ponunt̄ ꝗtuoꝛ ꝯcluſiones affirmatiue. ¶ Quaꝝ p̄ma eſt ꝙ in hoīb⁹ ꝑfectis vere:ꝛ non oꝛbatis rōne:eſt vere obedientia:ꝗa ibi vere eſt liberū arbitriū:ꝛ vſus rōnis. ¶ Scḋa ꝯ̇ꝙ in aīab⁹ ſeparatis pōt eē obediētia:ꝗa ibi eſt ratio ꝛ non ligat̄:ꝛ per ꝯ̇ns hꝫ vſum liberi arbitrij. ¶ Tertia ꝯ̇ꝙ in malis angelis:ꝗa dicit̄ de lucifero in Job:ꝗa ipſe eſt rex ſuper oēs filios ſupbie:ꝛ tñ regnū nō pōt ſine obedientia gubernari:tā in bonis ꝙ̄ in malis ꝑncipib⁹. ¶ 4^{a} ꝯ̇ꝙ in bonis angelis eſt obediētia:ꝗa dicit Zacharie 2°.ꝙ vnus bonus angelus alteri ꝑcipiebat:vt curreret ꝛ annunciaret.ꝛ vbicūꝗ eſt ꝑcipe ibi pōt eē obedire.vt pꝫ.

Concluſio 4^{r} negatiue. In qb⁹ nō eſt obediētia maxime quo ad actum.

G

Concluſio 4^{r} affirmatiue. In qb⁹ ꝓpꝛie eſt obedientia.

41.capl'o.

Uigeſima

ꝯſideratio:ſi in diuinis ꝑſonis eſt obediētia. ¶ Et ponunt̄ hic ꝗtuoꝛ ꝯnes. Quaꝝ p̄ma eſt ꝙ filius eſt obediens deo prī:ꝗa ex ſua viſibili miſſione factus eſt ei ſubiectus.Unde Apl's ad Philippē.2°.ꝙ factus fuit obediēs Chꝛs.ſ.deo prī:vſꝗ ad moꝛtē. ¶ 2^{a} ꝯ̇ꝙ filꝰ fuit obediēs ſibiipſi: ꝗa ſicͣ in hoībus vtuoſis appetitus ſenſitiuus eſt obediēs appetitui itellectiuo:ita in chꝛo appetitus intellectiuus erat obediens appetitui diuino:vt ſupꝛa patuit. ¶ 3^{a} ꝯ̇ꝙ filius fuit obediēs ſpūiſcō:ꝗa ſicͣ ex ſua miſſione viſibili fuit factus minoꝛ pre ſm humanitateꝫ:ita minoꝛ ſpū.ſ. ſm btūꝫ Aug^{m} libꝛo de tri.Et ſicut minoꝛatꝰ ita ꝛ ſubiectus. ¶ 4^{a} ꝯ̇ eſt ꝙ ſpūſſctūs nūꝙ̄ fuit obediens prī ꝛ filio:ꝗa nō fuit ei ſubiectꝰ:cū nō hēat nām niſi diuinaꝫ: ꝛ ſm illā nō pōt eſſe ſubiectus.Unde dicit btūs Augu.

H

Cōcluſio 4^{r}. Eſſe filius:nō tñ pl' vt ſpūs ſ.obediens ꝑ̄ ci dcbꝫ.

2.ꝛ.4. libꝛis.

ſ.4.trini.vide 16.dif.1.

Obedire 4^{r} cōtingit.

Cōcluſio 4^{r}.

I vbi ſupra ꝙ ſpuſſcus nõ eſt minoꝛ pŕe ex aliqua miſſio ne viſibili ſicut filius: qa illã nãm in qua apparuit non aſſumpſit ad vnitatẽ pſone ſicut verbũ. ℂ Sed oritur difficultas. qa ſpuſſcus fuit miſſus viſibilr ⁊ ipoſſibilr ſicut filius nõ videt̃ quõ miſſus niſi mittenti obedierit. Dicit̃ aũt ꝙ illa miſſio nõ ſuppoſitalr: ſed tm̃ incõnotã te eius emanationẽ: qñ aũt miſſus obedit ipſe formalr recipit miſſionẽ in ſe. ℂ Scõa diffi. qa nobiliores ſunt virtutes que ſunt in deo formalr ꝙ̃ ille que nõ ſunt ibi. Iuſtitia autẽ ⁊ mĩa ſunt in deo formalr ſicut multiplr diuina teſtat̃ ſcriptura: ⁊ tñ h̃ ponit̃ obediẽtia nobiliſſima virtutũ moraliũ. Et ideo multo magis videt̃ eſſe in deo. ℂ Dicit̃ aũt ꝙ lʒ i deo ſit iuſtitia legalis pceptiua: nõ tñ obſeruatiua: cũ nõ ſit ſubditus nulli legi: ⁊ illa iuſtitia ponit̃ nobilioꝛ obediẽtia: que ponit̃ h̃ nobiliſſima virtutũ moralium particulariũ: non cõmunium.

Dub⁹ nõdũ ſol. i. iſtiſtibilr.
Vl. formalr.
Qñ miſſus obedit?
In deo ẽ obediẽtia actiue: notanter.

K

Ad argumenta facta in pn⁰ qõnis cuʒ dicit̃ in pmo: illud qđ iportat pfectionẽ eſt i deo formalr vł vtualr. ℂ Dico ꝙ ſubiectio lʒ nõ ſit in deo formalr: tñ eſt ibi vtualr: ⁊ illo mõ obediẽtia. ℂ Et ad pbõnẽ pʒ per illa dicta ſuperi⁹. ℂ Ad ſcõm: ꝙ illud qđ refutat̃ nullã dicit pfectionẽ: tñ bona ſubiectio nõ refutat̃ niſi a filiabus belial aiabus. ſ. que volũt eſſe ſine iugo: vt fuit oſtenſuʒ. ℂ Et cũ adiungit̃ ꝙ nõ querit̃ ſubiectio ſui gr̃a. ℂ Dicit ꝙ veruʒ eſt: ⁊ iõ nõ eſt bonũ qđ eſt finis: ſed qđ eſt ad finẽ. ℂ Ad tertiũ ꝙ paſſiuũ ſemp dicit imperfectionẽ. Dicit̃ ꝙ lʒ intell's poſſibilis nõ dicat pfectionẽ ſimplr in rõne paſſiui: tñ bene pfectionẽ determinati gñis: ⁊ h̃ nõ eſt intẽtio oſtẽdere ꝙ obediẽtia dicat pfectionẽ ſimplr: cũ ois talis ſit in deo ſm limitationẽ perfectionũ. ℂ Ad q̃rtũ: ꝙ ſicut ſubiectio mala pcedit ex mala radice: ita bona ſubiectio ex bona radice: queadmodũ bonoꝝ angeloꝝ ad deuʒ: aut pmoꝝ parentũ in ſtatu inocẽtie: qñ vires oẽs erant eis ad nutũ ſubiecte: ſm btũm Aug^n. ℂ Qõ. XIII

Reſolo arg. pncipaliũ aũ oppoſiti i. 2° arti pnnci.
Subiectionẽ in deo vtualr continent: nec refutari a bonis.
Bonum 2^x.
Perfectio 2^x
L
Vbi ſupra.

Tertiadecima qõ fuit. Utrũ tres pſone beatiſſime trinitatis ſeruẽt ordinẽʒ originis in creãdo: ita ꝙ vna diuina pſona pmo pducat creaturã ſm ordinẽ originis ꝙ̃ alia. Et videt̃ ꝙ nõ. qa ſicut ſcribit btũs Aug. p̃ de tri. pſone diuine ſicut inſeparabiles ſunt: ita inſeparabilr operant̃. Et iõ vna nõ põt pmo operari ꝙ̃ alia. ℂ Itẽ idẽ btũs Aug⁹ in 5° de tri. dicit: ꝙ ſicut pr̃ ⁊ filius ſunt vnuʒ pn^m ſpuſſci: ita pr̃ ⁊ filius ⁊ ſpuſſcus ſunt vnũ pn^m creature: ſed in vno inquantũ vnũ eſt nõ eſt ordo: g̃ pſone diuine in pducẽdo creaturã nullũ ordinẽ hñt. ℂ Sed ꝯ. qa ſicut docet btũs Hylarius in libro ſuo de tri. Quicqd hʒ filius hʒ per natiuitatẽ. g̃ cũ ipſe ſit creatoꝛ erit creatoꝛ a pŕe: ⁊ h̃ eſt originis ordo. ℂ Itẽ btũs Aug⁹ 15° de trini. dicit ꝙ filius nihil hʒ niſi a pŕe: ⁊ ſpuſſcus nihil niſi a pŕe ⁊ filio. vbicũqʒ eſt aũt origo ibi eſt originis ordo. Et ideo cum diuine perſone cauſent ſm originẽ: ordo originis in earum cauſatione erit ſeruatus.

Idem. 5. ari. ⁊ alibi.
Cap. 14.
Beſ. 4.
M
Cap. 17. ⁊ alibi.
Ordo originis quid? Uide hoc ḋi. 13. ⁊ alibi.

Circa iſtam queſtionẽ ſunt inueſtiganda quatuoꝛ puncta. ℂ Quoꝝ pmũ eſt: quid eſt ordo originis. ℂ Scđʒ eſt: ſi ille ordo originis eſt inter diuinas perſonas: quantũ ad eſſe. ℂ Tertium quãtũ ad operari ad itra. ℂ Quartũ in operãdo ad ex.

Circa primum punctũ. dicit doctoꝛ ſubtiliſſa quo illa difficultas habuit ortũ. ꝙ ordo originis eſt ille ſm quẽ hoc eſt ab h̃: ſicut ordo eminẽtie eſt ille ſm queʒ hoc eſt ſupra illud ſm gradũ pfectionis in gdditatibus vniuerſi. ℂ Sed cõtra illã diffõnẽ inſtat̃ 4^r. Primo. qa inter cãm finalẽ ⁊ ſuũ effectũ videt̃ eſſe ordo originis: cũ ois effectus ordinet̃ a ſua cauſa: ⁊ tñ nõ eſt ibi hoc ab hoc: ſed hoc ꝑpter illud. ℂ Scđo. qa iter cãm mãlẽ ⁊ ſuũ effectũ ponit̃ talis ordo: cũ forma origineẽ a mã: ⁊ tñ nõ eſt ibi h̃ ab hoc: ſed hoc ex hoc. ℂ Tertio. qa aliqui ponũt ꝙ in ſuppoſito pŕis pueniũ ſm ordinẽ originis aliqua operatio actũ gñandi anteꝙ̃ eſt hoc ab h̃ in diuis. ℂ Quarto. qa oẽs doctores cõcedũt hoc ab hoc in diuinis: tãꝙ̃ ne cio creditũ: ⁊ tñ nõ oẽs ponũt: imo multi iſtũ originis ordinẽ negãt. ℂ Ad pmũ: ꝙ iter cãm finalẽ ⁊ ſuũ effectũ: nõ eſt origo ꝑprie: nec ordo originis: cũ ordo originis nõ ſit niſi in actu. nullũ eni in potẽtia originat: ⁊ cũ cauſalitas finis ſit in entibus in potentia: vt infra patebit. ℂ Ad 2^m ꝙ origo ꝑprie ſumpta nõ eſt niſi in efficientibus aut pducentib⁹ ſm ꝙ h̃ eſt ſumpta: nec ꝑprie foꝛma orit̃ a mã: ſed ex mã ſm loquutiones pboꝝ. ℂ Ad 3^m ꝙ illi qui ponũt ordinẽ originis iter itellectionẽ eterni pŕis ⁊ eius gñationẽ: cũ iter talia nulla ſit origo: alioquin in pŕe foret aliqd originatũ: nõ loquunt̃ ſcholaſtice: putãtes hic documẽta ſubtilis doctoris: ex vboꝝ ſuperficie. ℂ Ad q̃rtũ: ꝙ illi qui negãt talẽ ordinẽ in diuinis: cũ ꝯcedãt ibi hoc ab hoc cõcedũt (vt patuit) diffõnẽ: ⁊ negãt diffinitũ: ⁊ nõ negãt rẽ: ſed nomen tñ. Dicit autẽ btũs Aug⁹ de quãtitate aie ꝙ de noib⁹ curandum nõ eſt cũ res manifeſta ſit. ℂ Sed oritur difficul. ſi ille ordo originis differt ab ipſa origine. Dicit̃ aũt ꝙ ſicut ordo eminentie: nõ videt̃ aliud ab ipſa excellentia vni⁹ ad alterũ: ita nec ordo originis ab ipſa origine: niſi forte ſm rationem formalem aliquo modo.

N
Soluũs pꝰ darc.
Nec ad finẽ nec ad mãm ordinẽ originis effect⁹ pꝫx cẽ
O
Ecce qđ q̃ris ſʒ pñdera bñ.
Viocardiñ ꝯ Thomiſtas
Idẽ h̃ retrac. ⁊ 5. triui.
Dubium.
Ordo originis originqꝫ coincidunt.

Circa ſcđm punctũ: dicunt doctores moderni cõiter ꝙ inter pſonas diuinas eſt ordo originis ſm pmũ 2^m ⁊ 3^m. ℂ Et veritas declarat̃ 4^r. Primo. qa vbi eſt diſtinctio ſine ordine eſt cõfuſio. Et ideo cuʒ diuine pſone ſint diſtincte: opʒ vt ſint ordinate. ℂ Scđo. qa pmũ ⁊ pn^m idẽ ſunt. Et ideo cuʒ pater ſit pn^m filij ⁊ vtriuſqʒ ſpuſſci: opʒ vt pr̃ ſit pma pſona ⁊ filius ſcđa: ⁊ ſpuſſcus tertia. ℂ Tertio. qa beatus Augu. in libro de triplici habitaculo ex intentione poſuit ordinẽ inter diuinas pſonas. ℂ Quarto. quia btũs Dionyſius in caplo de vnica ⁊ diſcreta theologia ponit hierarchiã ſupercaeleſtẽ: que nõ põt eſſe niſi diuinarum pſonaꝝ: cũ caeleſtis ſit angeloꝝ. Et tñ ſm ipſum hierarchia eſt ſacer ordo. Dicit tñ vulgus theologoꝝ: ꝙ lʒ iter diuinas pſonas ſit ordo originis iter pſonas ſic iter pmũ ⁊ ſcđm: nõ tñ ſicut iter pŕus ⁊ poſterius. dicebat eniʒ vnus doctoꝛ ꝙ gradus poſitiuus nõ ifert cõparatiuʒ. Et ideo pmũ nõ ifert pŕus. ℂ Illud tñ eſt ad oppoſitũ: qa ois gradus ſuperlatiuus pſuppoſit cõparatiuũ ſicut ille poſitiuũ: cuʒ ſint eſſentialr ordinati iſti gradus: ſed pmũ eſt gradus ſuplatiuus: cuius pŕus eſt gradus cõparatiuus: ergo vbicũqʒ pmũ: ibi eſt prius. Et aũt primũ ſit gradus ſuperlatiuus: ⁊ non poſitiuus 4^r declaratur. ℂ Primo qdẽ grãmaticalr: qa grãmatici ſic cõparant noiatiuo: pridẽ: prioꝛ: primus. ℂ Scđo logicalr: qa ſm logicos ꝙ p ſuperabundantiaʒ đr: ideſt ſuperlatiue vni ſoli cõuenit: ita ꝙ pluribus cõuenit ratio poſitiui ꝙ̃ cõparatiui: ⁊ pluribus cõparatiuus ꝙ̃ ſuperlatiuus. Eſſe autẽ primũ in vnoquoqʒ genere: nõ põt conuenire niſi vni: ⁊ eſſe prius põt plurib⁹ cõuenire. ℂ Tertio phyſice: qa lʒ in mouentib⁹ ⁊ motis ſit dare plura mouentia priora ordinate pcedendo ſm ordinẽ ſpheraꝝ caeleſtiũ nõ eſt dare niſi vnicũ pmũ mouẽs qđ eſt imobile: ſicut deducit̃ in nãli phĩa. ℂ Quarto theologice: qa lʒ ſʒ doctrinã btĩ Dionyſij de angelica hierarchia ſit dare plures angelos alijs prioꝛes: in caeleſtibus ordinib⁹: tñ in tota caeleſti hierarchia eſt vnicus pmus: ideſt ſummus ſeraphin. Et idem affirmat in libro de diuino. ℂ Ideo dico ꝙ

Oplo alioꝝ quã q̃druplr cõfirmat.
P
In diuis eſſe pmũ. 2. ⁊. 3. lʒ nõ pŕus ⁊ poſterius.
Impugnatio notabilis ex gradib⁹ comparatiõis grãmatice.
Q
Logice. 5° topi. c. 15.
10. meta. tex. cõ. 2. ⁊ inde.
8. phyſi. ⁊ 12. metaphy.

A

Determinatio propria.
In diuinis prius et posterius originis assignari.
Obiectio 4^r.

co/q; eo modo quo ponit̃ p̃mū ⁊ ſcōz ſm ordinē origi/
nis in diuinis:eo modo eſt ibi neceſſariū ponere prius ⁊ po
ſterius ſm ordinē talē:q̃a ſicut in omni ordine eſt deue
nire ad vnū p̃mū:aut pcedere in īfinitū:ita ab illo p̃mo
ad vltimū:aut in īfinitū ire:vltimū aūt ſine poſteriori/
tate itelligi nequit.¶ Sed ꝯ iſtā vitatē ſic declaratā
inſtat̃ 4^r.Primo.q̃a relatiua ſunt ſimul nāli itelligētia:
⁊ ipoſſe eſt vnū ſine alio pro quocūq; ſigno itelligi.pſo/
ne aūtē diuine ſunt relatiue.Et ideo impoſſe eſt/q; vna
eaꝝ ſit p̃or altera ſm aliquē ordinē.¶ Scdo.q̃a illud

In p̃dicamēt̃ cap. de relatione

qđ eſt ſumme neceſſe eſſe:bz eſſe pro quocūq; ſigno:alio/
quin pro illo nō eſſet ſūme neceſſe eſſe:ſed quelibz pſo/
na diuina eſt ſūme neceſſe eſſe:g̃ bz eē pro omni ſigno ori/
ginis.Et ſic vna ſ3 originē nō eſt p̃or altera.¶ Tertio:
q̃a ſi pr̃ p̃ducit filiū in aliquo ſigno originis:in quo fili⁹

B

nō ſit:tūc illud nō eſſe:qđ pro illo ſigno bz filius:aut bz
a ſe:⁊ tūc de ſe bz nō eē:⁊ ſic eſt creatura:⁊ nihil quātū
eſt ex ſe.Aut illud non eſſe bz a patre.Et tūc pater ipm
primus annihilaret q̃ in eſſe pduceret.¶ 4°.q̃a omne
qđ trāſit de nō eſſe ad eſſe eſt factū:ſed ſi filius erat po
ſterior pr̃e:trāſit de nō eſſe ad eſſe:pro p̃mo ſigno hn̄s
non eſſe accipiat eſſe in ſcdo.ergo eſſet factus:qđ abſit.

Relatiua eē ſimul nā:non tñ origine.

¶ Ad p̃mū:q; lz relatiua ſint ſimul nā:nō tñ ſimul ori/
gine:q̃a ſicut in vno inſtanti tp̃is ſunt duo ſigna nāe:vt
patet in ſubiecto ⁊ ꝓpria paſſione:que gignunt̃ ſimul tē
pore:ſed ſubm prius natura:ita in vno ſigno nāe ſūt duo
originis ſigna.Et cū dr̃ q; ſunt ſimul nāli intelligentia.

Tota ordinē nāe in vno inſtanti nāe ⁊ tñ originis in vno nāe aſſignari.

verū eſt:q̃a ſimul duratione itelligūt̃:nō tñ ſimul origi/
ne:cū ab vno relatiuo cōceptus alterius origineť ſm
cōe dictū.¶ Ad 2^m.q̃a lz ſūme neceſſe eſſe habeat eſſe ꝑ
quocūq; ſigno durationis:nō tñ pro quocūq; ſigno ori
ginis:aut nāe:ſi creatura fuiſſet eterna:tunc fuiſſet deo
poſterior nā:⁊ tñ in illo ſigno poſterioritatis nō fuiſſet
deus:alioquin eſſet poſterior.Et ita nō op3 vt filius ſit:

C

q̃tuis ſumme ſit neceſſe eſſe pro p̃ori ſigno originis qđ
eſt eſſe a ſe:q̃a tūc foret pr̃.¶ Ad 3^m q; filiū nō eſſe in p̃
ſigno nō eſt niſi filiū nō eſſe a ſe:vt patuit ex diffinitio/
ne illius originis:q; aūt filius nō ſit a ſe hoc bz a pr̃e:q̃a
illa negatio eſt per ſe ꝯn̄s filiationē quā a pr̃e habet:⁊ a
quo eſt fundamētū ab eo eſt priuatio:⁊ per ꝯſequēs illō:
ſicut irrationabilitas ineſt aſino a generāte:⁊ icorrupti
bilitas celo a creante.Et cū dicit̃ q; pr̃ ipſum prius an/

Nota illa doctrina.
Et q̃ bz filius nō eſſe a ſe?

nihilaret:verū eſt ſi daret ſibi nō eſſe ſimplr̃:ſed nō:ſi
dat ſibi nō eſſe a ſe:qđ eſt nō eſſe pro p̃mo ſigno.vñ nō
annihilat deus angelū q̃n dat ſibi non eſſe mortalem.

Signū duplr̃.

¶ Ad quartū q; illa ſigna nō ſunt tranſeuntia:ſic ſigna
tēporis ⁊ motus:quoꝝ vnū eſt poſt reliquū:ſed ſunt ſi/
gna perfectionis:aut ſitus ſm que vnū eſt prius reliquo
ſm ſitū:aut pfectionē:quoꝝ ſignoꝝ vnū eſt cū reliquo.
Et ideo nō eſt ibi tranſitus de nō eſſe ad eſſe:imo ſemp
manēt illa ſigna:quēadmodū nō dicit̃ trāſire luna de

Signa originis permanētia eē.

nō eſſe ad eſſe:q̃a ſemp ſol eſt prior ſm ſitū:aut terras
q̃a ignis ſemp eſt p̃or ordine perfectionis.¶ Sed dicit̃

D

Dubiū ſingl'e.

diffi.q̃a cū iſta ſigna originis:eſſe a ſe ⁊ ab alio:ſunt in
eodē iſtanti durationis in pr̃e ⁊ filio:⁊ ꝑ tota eternita/
te ſi filius pro p̃mo ſigno originis nō bz eſſe:⁊ pro ſcdo
bz eſſe:cū iſta ſigna ſint ſimul in eodē inſtāti ⁊ tota eter
nitate:tūc filius habebit ſimul eſſe ⁊ nō eſſe in eodē in/
ſtanti eternitatis:⁊ ſemp ⁊ ſic ꝯdictoria vera.¶ Dicit̃

Nota ibidē.

aūtē q; eſſe filiū ab alio qđ eſt eſſe pro ſcdo ſigno:⁊ non
eſſe filiū a ſe:qđ eſt eſſe in p̃:nō eſt ipoſſe pro tota eterni
tate:ſic eē hoīez corporeū:⁊ nō eſſe icorporeū ꝑ tota ſui
duratione:nec illa ſunt ꝯdictoria:vt per ſe p3:eſſe hoc ⁊
nō illud:q̃a hoc nō eſt eſſe ⁊ nō eſſe ſimplr̃:ſed ſm qd.

Circa tertium punctū eſt inquirendū ſi iſte
ordo eſt inter diuinas pſonas
quo ad operationes que ſunt ad intra.¶ Ubi eſt p̃mo

E

Operatio diuina duplex:ſ3 virtus directiua actio.

intelligēdū q; duo ſunt gn̄a operationū diuinaꝝ ad in/
tra.¶ Quedā eni ſunt imanētes:que nō terminant̃ ad
aliquē terminū pductū:vt intelligere ⁊ velle:alie ſunt
que terminant̃ ad aliquē terminū pductū:vt gn̄atio ⁊
ſp.ratio.¶ Et ideo dicunt̃ tranſeuntes:⁊ ſm iſtas po/

Concluſio 4^r.

nunt̃ quattuor ꝯnes.¶ Quaꝝ p̃ma eſt q; iter pſonas di
uinas eſt ordo originis quo ad opationē que eſt itellige

Capitulo 7.

re:q̃a ſicut docet btūs Aug.7° de trini.Patri nō cōpe/
tit ſapere niſi ſapia igenita:⁊ filio niſi ſapia genita:geni

Ordinē originis q̃ ad actionē triplicē in diuinis poni.

tū aūt ⁊ igenitū in diuinis ſunt ordinata ſm ordinē ori/
ginis:vt fuit declaratū.¶ 2^a ꝯ/q; iter dīnas pſonas eſt or
do originis ſm operationē que eſt velle:q̃a ſicut docet
Ricar.de tri.prius eſt amorē impēdere:⁊ poſtea amo/

Lib.3.c.3.

F

rē repēdere.Et ideo cū pr̃ filio amorē impēdat:⁊ filius
pr̄i amorē rependat:vt ipſe declat:op3 vt ſm prius ⁊ po/
ſterius origine fiat:cū ibi nō ſit alius ordo.¶ 3^a ꝯ.q; i/
ter dīnas pſonas nō eſt ordo origis quātū ad opationē
que eſt gn̄are:q̃a ille actus eſt incōicabilis pl̄ibus pſo/
nis:ordo aūt originis nō pōt eſſe ifra eādē pſonā:ſicut

Cap.1.⁊ ide.

nec origo:cū ex origine declaret btūs Aug.p̃ de tri.pſo/
naꝝ diſtinctionē.¶ 4^a ꝯ/q; iter pſonas diuinas eſt or/

Late h̄ vide Sco.12.di.1.q.2.

do originis quantū ad actū qui eſt ſpirare:q̃a vbicūq;
eſt hoc ab hoc:ibi eſt talis ordo.p locū a diffōne:vt pa/
tuit ſupra:ſ3 filius bz a pr̃e qđ ſpiret ſpm̄ſcm̄:ita q; ſpi/

Capitulo 15.

rare in filio eſt a pr̃e:vt docet btūs Aug.15.de tri.Ergo
pr̃ ⁊ filius hn̄t ordinē originis in ſpirādo.¶ Sed ꝯtra

Obiectio 4^r.

iſtas ꝯnes inſtat̃ 4^r.Primo.q̃a eadē oīno itellectio eſt
pr̄is ⁊ filij:ſicut eadē nā.Ubi aūt nulla diſtictio nullus
pōt eſſe penitus ordo.¶ Scdo.q̃a ſi filius rependit pr̄i
amorē poſtq̃ pr̃ eū ſibi ipendit:tunc in ordine originis
erit circulatio.Et ſic pr̃ eſſet a filio:ſicut filius a patre.
¶ Tertio.q̃a vbi eſt prioritas originis ibi eſt ordo ori/

G

ginis:ſed gn̄are eſt prius origine q̃ gn̄ari:ſicut generans
q̃ genitū.g̃ in actu gn̄andi eſt talis ordo.¶ Quarto.q̃a
ſi pr̃ prius ſpirat ſpm̄ſcm̄ q̃ filius:tūc filius nō pducit
ſpm̄ſcm̄ ex quo eſt in eſſe pductus:eo q; ſpūſſcūs totalr̃

Ordo originis in intelligēdo cōicatur duplr̃.

pducit̃ a pr̃e.¶ Ad p̃mū.q; ille ordo nō eſt itellectio/
nis ad itellectionē ſm ſe:ſed originis ad originē:put i/
tellectio per originē cōicat̃.¶ Ad ſcōz:q; pr̃ impendit
filio amorē originalr̃ actū amoris ei cōicādo:filius vo
nō repēdit pr̄i eodē mō amorē dilectionē ei dādo origi

Aliter pr̃ ipēdit:⁊ aliter filius rependit amorē nōnl.

nalr̃:ſ3 aliter ipſū diligēdo:⁊ ſic nō eſt circulatio in
origine.¶ Ad tertiū.q; nō negat̃ vna habitudo illius
originis iter gn̄are reſpectu gn̄ari:ſed totus ordo prout
icludit prius ⁊ poſterius negat̃ a gn̄are.¶ Ad q̃rtū q;

Producē id pductū:eſt in ſucceſſiuis in permanētib⁹ eū ſignis poſſe eſſe notandū.

pducē aliqd prius pductū in ſignis ſucceſſiuis eſt ipoſſe:
ſed accipiēdo prius ſm ſigna pmanētia eſt neceſſariū:quē/
admodū prius pfectione pducit pr̃ q̃ mater prolē:⁊ tñ
in ſcdo ſigno pfectionis mr̃ ipſā gignit:⁊ prius natura
cā vlīs iſtuit in cauſatū:⁊ tñ iſtud non ipedit in fluxum
cauſe pticularis in ſcdo ſigno.¶ Intelligēdū tñ eſt q;

H

ordo originis iter duas pſonas diuinas q eſt ſm opera/
ri:eſt ex ordine originis qui eſt ſm eſſe:qualē eni ordi/
nē hn̄t in eſſendo hn̄t talē in operādo:vt deducit btūs
Augu.p̃ de trini.⁊ idcirco ordo quē hn̄t ſm eē declarat̃

Ordinē originis q̃druplici auctoritate in diuinis eē oſtēdit.

quadruplici auctē.¶ Quaꝝ p̃ma eſt bti Aug.ꝯ Maxi
minū qui dicit:q; pr̃ eſt p̃or filio origine ⁊ nā.¶ Scda
eſt eiuſdē in libro de triplici habitaculo vbi dicit:q; q̃n
erimus in habitaculo paradiſi videbimus pr̄ez eſſe po
rem filio ſm originē.¶ Tertia eſt bti Diony.in.2.ca.
de di.no.vbi dicit.q; eſſentialia pueniūt notionalia:ſic
illa que ptinēt ad vnicā theologiā illa que pertinent ad
diſcretā:⁊ ideo ſi eſt ordo p̃oris ⁊ poſterioris itra eādē
pſonā multo magis iter diſtinctas.¶ Quarta eſt beati
Augu.in lib.de imortalitate aīe circa mediū.vbi dicit.

I — *Ps. I. sri. 1.* — *Nō valz hec deductiones.*

q nulla res ſeipſaʒ gignit:alioqn eēt anteq̄ eſſet:in quo verbo intēdit btūs Aug.talē ↄſequētiā:ſi aliqua res ſe ipſaʒ gigneret eſſet anteq̄ eſſet:illud eni alioqn dat itel ligere ↄdictionē illius:nulla res ſeipſaʒ gignit:qō eſt aliq̄ res gignit ſeipſam:ꝛ tūc ↄuertendo ↄñtiaʒ ad oppoſitū ↄñtis:oppoſitū añtis habebit illa ↄña:nulla res eſt anteq̄ ſit.ergo nulla res ſeipſaʒ gignit. Iſta aūt ↄñtia ſi redu caꝛ ad formā ſyllogiſticā:opꝫ vt ſumaꝛ illa affirmatiua: ex puris eni negatiuis ꝛc̄.omne generās eſt añ genitū: ſed nulla res eſt anteq̄ ſit.ergo nulla res ſeipſaʒ gignit: vel ſic.ois entitas generās eſt ante genitā:ſed nulla res eſt anteq̄ ſit genita.g̃ nulla res eſt genita a ſeipſa:vnde pꝫ q ↄñtia Aug.nō pōt formari niſi ſumpta illa vl̄i:q omne gignēs eſt ante genitum:qō eſt propoſitum.

K — *Actio diuina ad extra 4ᵉ.*

Circa quartum punctū inueſtigādū reſtat: ſi iter diuinas perſonas eſt ordo originis quo ad opationes que ſunt extra. ¶ Ubi eſt pmo videndū q quattor ſunt opationes diuine ad extra:vel q̄ſi:ſiue diſtinguanꝛ ſm rem:ſiue ſm rōnem. Quaꝝ pª eſt.creatio q̄ eſt pductio de nihilo. ¶ Scda eſt.actio que eſt imutatio in aliquo:ꝛ illa differt a crea tione ꝛ pductione:qa qñ deꝰ illuminat aiam agit in eā: ꝛ tñ nō tunc pducit vel creat ipſam. ¶ Tertia eſt que dī ↄſeruatio:qa btūs Aug.ſup Geñ.ad lram diſtinguit opus creationis ab opatione gubernationis. ¶ Quar ta eſt que dī annihilatio:lꝫ nō ſit pprie opatio:ſꝫ magis ab opere ceſſatio:ſignaꝛ tñ per modū actionis:ꝛ ſm il la introducunꝛ hic q̄tuor ↄnes. ¶ Quaꝝ pma eſt:q i ter pſonas diuinas eſt ordo originis quantū ad actum creationis:ita q prius creat vna q̄ alia:ſicut pus (vt pa tuit) ſpirat:qa ſicut habeꝛ Ioā.pmo cap. Oia per ipſuʒ verbū a pre facta ſunt:qa.ſ.filius creat a pre:ſicut eſt a patre:ſicut exponūt ſancti ꝛ doctores. Ubicūqꝫ aūt eſt hoc ab hoc:vt patuit:ibi eſt talis ordo. ¶ 2ª ↄ:q ibi eſt ordo talis quo ad rōnē actionis:qa ſicut filius hꝫ a pre q creet:ita q influat in creata:nihil eni hꝫ filius niſi na tū:ſicut docet btūs Hylariꝰ de tri. Unde Ioan.p caplo dicit de vbo q erat lux vera que illuminat oēm hoīeʒ venientē in hunc mūdū. ¶ Tertia ↄ eſt:q ibi eſt ordo originis quo ad actū ↄſeruationis:qꝛ ſcribit Apls Pau lus ad Heb.p caplo.q oia portanꝛ.i.ↄſeruanꝛ vbo vir tutis dei:nō pōt aūt itelligi pꝛ ↄſeruare vbo:niſi qa cōicat ei virtutē ↄſuatiuā:ꝛ ſic eſt ibi hoc ab hoc in ↄſeruādo:ꝛ per ↄñs originis ordo. ¶ Quarta ↄ eſt:q ibi eſt ordo originis quantū ad actū annihilationis:eo mō quo itel ligiꝛ actus:qa ſicut filius a pre creare pōt:ita ab ipſo hꝫ q poſſit annihilare:ꝛ iō pus ordine originis annihilat pꝛ qa a ſe:q̄ filiꝰ qa a pre. ¶ Sed cōtra iſtas ↄnes iſta tur 4ᵉ. Primo.qa aliqs effectus nō pōt cauſari ab aliq̄ cauſa poſtq̄ eſt perfecte cauſatꝰ:ꝛ ideo ſi in pmo ſigno pater angelū totalꝛ creat.in ſcdo filius ipſuꝫ creare nō poterit. ¶ Scdo.qa pre agente in pmo ſigno:aut filius agit in ſcdo neceo aut ↄtingenter.ſi neceo:tūc agit de ne ceſſitate nāe ad extra.ſi ↄtingēter:tūc poterit nō agere: ꝛ tūc aget pꝛ abſqꝫ filio:ↄtra btū Augu.p de trinitate. ¶ Tertio.qa ipoſe eſt q aliqd ↄſeruet ſil a plibꝰ ipm totalꝛ ſinglis ↄſeruantibꝰ:alioqn ↄſeruareꝛ ab aliq̄ cā: qua nō exñte nihilominus eēt:ꝛ tñ iſtud incōueniēs eſt in ppoſito:qa cū effectꝰ cōſeruet totalꝛ a pre.per ipoſe nō exiſtēte filio nihilominus ↄſeruareꝛ.ergo iſte ordo nō eſt cōpoſſis:vt poſtq̄ ↄſeruaꝛ totalꝛ a pre:ꝛ iteꝝ a fi lio ↄſuet in ſcdo ſigno. ¶ Quarto.qa ſi pꝛ totalꝛ anni hilat creaturā in pmo ſigno:ꝛ poſtea filius in ſcdo:tunc ipſe faciet de nō ente nō ens:ꝛ illud qō eſt nihil annihi labit. ¶ Ad pmū:q nullus effectus pōt cāri poſt ſuam creationē:accipiēdo poſterioritatē in ſignis ſucceſſiuis:

L — *Libro 4.*

M — *Obiecit 4ᵉ no tantur.* — *Idem 5º tri. 14.* — *Fuga ſingula ris ad ſigna p manētia ꝛ ſuc ceſſiua vbiqꝫ.*

N — *Neceſſitas 2ᵉ* — *Ecce qō dris.*

ſed in ſignis pmanētibꝰ hñ:quēadmodū cōpoſitū pmo reſultat totalꝛ a mā in gñe ſue cāuſitatis:ꝛ in ſcdo ſigno a forma:qualē eni ordinē hñt cauſe itrinſece in eſſendo talē hñt in cauſando. ¶ Ad 2ᵐ q impoſe eſt a pre agē te a ſe filiū nō agere a pre:ꝛ tūc nō agit neceſſitate ↄñt: ſed neceſſitate ↄñtie:que in actione diuina nō negatur: vt ſi filius agat neceo influit:quēadmodū angelus ↄtin genter mouet celū:ſed volitione pmiſſa:neceo vtus exe cutiua ↄſequiꝛ. ¶ Ad 3ᵐ q a plibꝰ ↄſeruantibꝰ p plēs ↄſeruationes totales:nō pōt aliqd ↄſeruari:ſed p vnicā ſic in ppoſito.vñ quēadmodū pꝛ ꝛ filius ſpirant vnica ſpiratione:ita ꝛ vnica creatione creant ente in tribꝰ ſup poſitis:quēadmoduꝫ ſi eadē aīa eſſet in tribus hoībus: quilibet eoꝝ cauſaret totalꝛ eandē intellectioneꝫ:ꝛ ſic cauſari totalꝛ a pluribꝰ:qō per vnū pñᵐ pductiuū ꝛ eā dē pductionē:ac ↄſeruari nullū icōueniēs. Et cū dicit q altero nō exñte nihilominus eēt talis effectus:verū eſt:qa remaneret toti pñᵐ quo cauſaꝛ vl ↄſeruaꝛ:ꝛ tūc illa regula nihil pōt eſſe ab aliqua cā qua non exñte ni hilominus eſſet:nō eſt verū quantū ad cām qō,ſꝫ quo, qa ſi pꝛ aſſumeret ſuppoſitū angeli:adhuc poſſet rema nere idē acꝰ hñficus ſuppoſito nō manēte. ¶ Ad 4ᵐ. q ſi filius annihilaret poſt prem ſucceſſiue:tūc faceret de nihilo nihil:nō tñ qa pmanēter ꝛ quo ad ſigna pma nētia:quēadmodū forma corrupta.pmo a cā pma:ꝛ de inde a cā ſcda:ſicut eo ordine gñaꝛ:quēadmodū patuit in creatione. ¶ Et ſi dicaꝛ in ſcdo ſigno creatura eſt ni hil:qa annihilata totalꝛ a pre. ¶ Dicit q iſta ſigna nō ſumunꝛ ex pte creature:ſed ex parte creantis. ¶ Dicit tñ vnus doctor famoſus:q in diuinis nō eſt pus ſignus in quo,ſed pus a quo,ꝛ tūc per hoc ſubterfugere putat oēs difficultates fugiēs ad fallaciā figure dictionis:qr dī in illo ſigno:qa mutaꝛ ſignū a quo,in ſignuʒ in quo. ¶ Sed ↄ ipm arguit 4ᵉ. Primo.qa oēs difficultates currūt ↄ illō ſignū a quo,ſicut ↄ ſignū in quo.quero eni de illo ſigno a quo,aut ſpūſſcūs eſt in pmo ſigno origis a quo,ꝛ nō in pmo tali ſigno per extrema ↄdictionis.ſi ſic:tūc ſpūſſcūs cū ſit a quo,trāſiret de nō eſſe ad eē:ſic pus arguebaꝛ. ¶ 2º arguiꝛ.qa pbaꝛ q illud ſignū a q̄, ſit ſignū in quo.a quo eni nō eſt niſi ab alio eſſe:ſed eſſe ab alio eſt origo.g̃ cū origo ſit formalꝛ in origināte vel originato:illud ſignuʒ a quo,erit formalꝛ in aliq̄. ¶ 3º oſtendiꝛ q illud ſignuʒ eſt in quo.ſ.eſt aliqd:qa ois di ſtinctio eſt formalꝛ in pñº diſtinctiuo:ſed iſtud a quo dī ſtinguit pꝛeʒ a filio tāq̄ origo.ergo in eo ſic in quo erit illa diſtinctio. ¶ 4º oſtendo q aliqd ↄueniat pꝛi vel fi lio in illo ſigno:qa qñcunqꝫ aliqd eſt formalꝛ in aliquo ſuppoſito:paſſio eius ↄuenit ſuppoſito in illo:ſic riſibili tas vbo in humanitate:ſed illud ſignum eſt formalꝛ in ſuppoſito diuino:vt patuit.ergo ois paſſio de illo ſigno demrābilis cōuenit diuino ſuppoſito in illo ſigno:ꝛ ſic pꝫ q dictū illius doctoris nō eſt fuga ſufficiēs. ¶ Sed ↄrꝛ difficul.qa vbicūqꝫ eſt origo eſt ibi ordo originis ↄſequēs ipſaꝫ:ſꝫ ordo creationis nō eſt formalꝛ in deo ſed in creatura.ergo ꝛ talis qui dictus eſt ordo:ꝛ tñ cō ſtat oppoſitū cū in eadē creatura non ſit hoc ab hoc:ſic in deo. ¶ Dicit aūt q ille ordo originis nō eſt formalꝛ ipſius creationis ſꝫ gñōnis ꝛ ſpirationis:ſm quas vna pſona diuina hꝫ ab alia virtutē creatiuā:ꝛ ideo dī pus ori gine vna creare q̄ alia:ſicut caꝝ poꝰ creatiua denoiaꝛ ab actu creādi denoiatione extriſeca. ¶ Ad pmū argᵐ qōnis in oppoſitū dī:q ſicut ordo originis non affert ſeparabilitatē in operari:ſic nec ſeparabilitatē in eſſe. ¶ Ad ſcdm q lꝫ ſint vnū quo,qa ſunt vnū pncipiū qō eſt voluntas:nō tñ ſunt vnuʒ pncipiū qō:ꝛ ſm hoc hñt ordinem originis ꝛ diſtinctionem. ¶ Qō. XIIII.

Secunda

O — *Regula ſcoti ca quā ſignan ter galtus ex ponit.*

Notabilis do ctrina. Opio alioꝝ q̄re Landul phi ꝛ alios.

P — *Hic dī ſignū a q:ſed i quo originis poni oſtēdit 4ᵉ.*

Q — *Duᵐ notabile.*

Nota ſingula riſſime de or dine originis creandis ꝛ ta li denoīatione eius.

A.l. aufert i ſeparabilitatē Principium vnuʒ duplex. Hic alrꝛ ſcis

Digitized by Google

A
S.I. q̄rradecima.
Eſt.1. litteral' in hac mā.

Secunda qō eſt. Utruꝫ ꝑducat beatiſſima trinitas creaturas in eſſe ſm quid anteq̄ꝫ producat eas in eſſe reali ſimplr. Et videt̄ q̄ nō. q2 btūs Joan. loquens de v̄bo diuino dic̄ Joā. p̄ cap̄. Oīa per ipſum facta ſunt: ꝛ modū ſignat ꝑpheta in pſal. 32. dicēs. ipſe dixit ꝛ facta ſunt: ſed quicq̄d dicit de⁹ fit ſimpliciter. ergo nihil facit ſm q̄d. ℂ Sed ꝯ. q2 btūs Joā. dicit. 17. cap̄. Clarifica me tu pater: apō temetipſuꝫ claritate quā habui p̄us q̄ꝫ mūdus fieret apud te: ꝛ ſic mūdus fuit factus apud patrē p̄us q̄ꝫ eſſet in ſe: qō nō p̄ōt intelligi: niſi quo ad eſſe ſm quid.

B
Op̄.ſco. vide eū.1.dī.2.q.1 ꝛ.2.ꝛ vbi ibi notaui.

Vide hic.42 ꝛ.46. diſ.1. ꝛ 8.q.9. ꝛ p̄cedentibus atq̄ſ ſequentib⁹.

Circa iſtam qōnē eſt ꝑintelligendū q̄ doctor ſubtilis ponit duplicē ꝑductionē creaturaꝝ a deo. Unā que eſt per modū volūtatis qua producit creaturas in eſſe reali: ꝛ illa eſt ex tēpore. Alia eſt qua ꝑducit eas per intellm̄ ſuū in quodā eſſe iten^{li}: intē^{bo} ipſas ab eterno: ꝛ de illo ſcōo modo eſt difficultas pn̄ſens. ℂ Circa quā occurrūt q̄tuor puncta inquirenda. Quoꝝ primū eſt. ſi diuinus itell's ꝑducit q̄dditates creabiliū per ſuū actū itelligēdi ab eterno in eē eēntie. ℂ Scōm eſt. ſi ꝑducit tales q̄dditates in eē intelligibili. ℂ Tertiū eſt. ſi ꝑducit tales q̄dditates in eē itellecto. ℂ Quartū eſt. ſi per talē actuꝫ ꝑducit eas in eē exn̄tie.

Op̄io aliorū.

Quantum ad primū punctū. dicūt aliqui q̄ per diuinū intellectū ꝑducunt̄ quidditates creabiliū in eſſe obiectiuo: qō eſt eſſe q̄dditatiuū: ꝛ illud eſt eſſe eſſentie: q2 eſſe obiectiuū nō dicit̄ niſi in habitudine ad actū. ℂ Sed ꝯ iſtō dictū ſatis cōmune

Impugn⁹ 4ᵗ

arguit̄ 4ᵗ. Primo. q2 eſſe obiectiuuꝫ: qō h3 talis q̄dditas per te eſt ad aliud: cū obm̄ inquātū tale ſit alicuius obm̄. oē aūt eſſe ad aliud p̄ſupponit eſſe ad ſe. ḡ cū eſſe eſſentie ſit ab^m: p̄us h3 q̄libet q̄dditas eē eēntie q̄ꝫ ꝑducat̄ in tali eē ꝑ dīnuꝫ itell'z: qō dī eē obiectiuū. ℂ 2°. q2

2° tri.c.2.
C

oē eē determinatū ſm aliquā determinationē nō diminuētē de rōne determinati p̄ſupponit q̄dditatē illi⁹ determinati: ſic̄ q̄ hō ſit alb⁹ p̄ſuppōit q̄dditatē humanā: ſ3 itellectā q̄dditatē a deo: eſt qōdā eē determinatū. ḡ eē itell'z p̄ſupponit eſſe q̄dditatiuū de cuius rōne nō diminuit: cū vera q̄dditas hoīs ſit a deo intellecta. ℂ 3°. q2 itelligi a deo nō eſt de q̄dditate alicui⁹ creabilis eſſentie: cū poſſit a nobis pfecte ꝯcipi abſq3 eo q̄ cōcipiam⁹ ipſaꝫ itelligi a deo: oē autē qō eſt in aliquo eſt poſterius eius q̄dditate. ḡ prius eſt q̄dditas cuiuſlibet creabilis in ſe q̄ꝫ a deo itelligat̄ ſ3 ordinē nāe vl' nālis itelligen^{e}. ℂ Quarto. q2 circūſcripto ꝑ impoſ'e dīno itell'u q̄ non itelligeret creabilia: ſicut poſuerūt nōnulli p̄hi: lapidis quidditas eſſet q̄dditas: ꝛ nō eꝯ. ſi eni q̄dditas lapiditas eēt quidditas lapidis: deus nō itelligeret. ergo p̄us ſm illū ordineꝫ lapis eſt lapis q̄ꝫ itell's diuinus ipſum ꝑducat in aliquo eſſe. ℂ Ideo dico q̄ diuinus itell's ꝑ ſuū actū itelligēdi nō dat eſſe q̄dditatiuū creaturis: de quo hic loquimur: ſed illud eſſe quidditatiuū abſtrahit ab omni intellectione ꝛ cōparatione quacūq3: q2 per ſe notū eſt lapidē eſſe lapidē: ꝛ tn̄ nō eſt ꝑ ſe notū lapideꝫ intelligi a deo: ſed forte demōſtrabile: ꝛ ideo ſicut ꝑ ſe nota in eſſe q̄dditatiuo ꝯueniūt demōſtrabilia: ita illō eſſe hāc opationē. ℂ Sed ꝯ iſtā determinationē iſtat̄ 4ᵗ. Primo. q2 diuinus intell's eſt mēſura rerū: ſicut nr̄ mēſurat̄ a reb⁹: ꝛ ſicut nr̄ itell's ver⁹ eſt: q2 ita eſt in re: ita v̄itas in re: q2 ita eſt in itellū dīno ſ3 btm̄ Aug. ꝛ p̄p̄ h̄ lapis nō p̄ōt eē v̄e lapis: niſi h̄ ſit ꝑcognitū ab itell'u diuino. ℂ Scōo. q2 q̄cq̄d eſt i deo eſt p̄us quocūq3 qō eſt formal'r in creatura: ꝛ cū actus intelligēdi eius ſit in deo formal'r: prius deus itelliget lapideꝫ eſſe lapidē q̄ꝫ lapis ſit in ſe formal'r lapis. ℂ Tertio. q2 prius h3 eſſe

Coñ.12.metaphyſice.

D
Determinatio propria.
Eſſe q̄dditatiuū creaturaꝝ ab eē cognito eorū diuino ꝑſcindere ꝛ ſp̄z ꝯtre, notāter.

Obijciunt 4ᵗ.

83.q. ꝛ in lib. tri. plerūq3 ꝛ ſuper Gen.

creatura relucens in diuina eēntia q̄ꝫ in ſeipſa ſm btm̄ Anſel. in monō. ſed vt relucet in diuina eſſentia percipit̄ a diuina intelligētia. ergo prius itelligit̄ a deo q̄ꝫ ſit talis in ſeipſa. ℂ Quarto. q2 ſi lapis eſt lapis circūſcripta oī habitudine ad deū: tunc per impoſ'e circūſcripto deo: adhuc lapis eſſet lapis: q̄ v̄r abſurdiſſimū. ℂ Ad p̄^m: q̄ diuinus intell's ita menſurat res notas: q2 ita itelligit ꝛ vult: ideo ſic ſunt quātū ad eſſe reale ꝛ exiſtētie: non ſic aūt quo ad eſſe q̄dditatiuū: vt dictum illud eſſe abſtrahat ab oī habitudine ad menſuraꝫ. ℂ Ad 2^m: q̄ intellectio diuina ſine dubio eſt prior q̄dditate creabili: ſed nō vt eſt itellectio hui⁹: ꝛ ſm illā habitudineꝫ illa q̄dditas eſt cognita: imo ꝑducit̄ ad oppoſitū: q2 omnis habitudo eſt poſterior ſuis extremis. ℂ Ad 3^m: q̄ creaturā relucere in diuina eēntia: nō eſt niſi ipſaꝫ eſſe rep̄ſentatā in ea: rep̄ſentatuꝫ aūt eſt poſterius eſſe ſimplr: cum ſit eſſe relatiuuꝫ eius qō rep̄ſentat̄. Anſel. aū itelligit de rep̄ſentato ſm ſuū eſſe ab^m. ℂ Ad 4^m: q̄ nō eſt maior cōnexio lapidis ad deū: ſicut eſt iter diuinas pſonas: ꝛ tn̄ per impoſ'e ſublato patre ꝛ manēte filio: adhuc ꝑduceret ſp̄ūs ſanctus: ꝛ ita in ꝑpoſito: ſi deus eſſet finitus adhuc hō eſſet hō: ꝛ tn̄ deū eſſe infinitū ꝛ hoīem eſſe hoīeꝫ: ſunt veritates. quaꝝ vna ex alia nō deducit̄: ꝛ ita deum eſſe deū. ℂ Sed orit̄ diffi. quid itelligimus per illud eſſe q̄dditatiuū. ℂ Dicit̄ auteꝫ q̄ eſſe abſtractum: qō non eſt fabricatum ab animo: nec eſt in rerū natura: ſicut dicit q̄dam q̄ equinitas eſt tm̄ equinitas: nec vniuerſalis nec particularis.

E

Qualr' pōt' ec diuine mēſurare res.

Nota bene.

Creaturas relucere in deo quid?

F

Al. Lapis ſit iter.

Probabilis imaginatio: ſ3 tn̄ nō mēſurabis oia vt. 8.q.9. pōderaui.
Aui.5. meta.
Eſſe q̄dditatiuū q̄d: nōtat.

Circa ſcōm punctū videnduꝫ eſt: ſi diuinus intell's ꝑducit q̄dditates illas in eſſe intel^{li}. ℂ Dicunt aūt aliqui q̄ ſic. q2 eſſe intel^{le} eſt eſſe intētionale ꝛ obiectiuū: tale aūt eſſe non p̄ōt fore niſi a potētia operatiua cōparatiua. ℂ Sed cōtra illud arguit̄ quadrupliciter: Primo. q2 illud qō cōpetit alicui per ſe ꝑ prius ineſt q̄ꝫ illud qō per accn̄s: ſed q̄ creabilis q̄dditas ſit intelligibilis a diuino intellectu ineſt ei per ſe cū per ſe cadat ſub ente: ꝛ per cōſequens veritas eſt demōſtrabilis de ea: q̄ aūt intelligit̄ quādoq3 accidit ꝛ a deo: ſicut deus intelligit homo eſſe futuꝝ cum non ſit futuꝝ niſi ꝑ accn̄s: ꝛ de⁹ nō itelligeret ip̄m fore futuꝝ niſi foret futuꝝ: ꝯſtat aūt q̄ ꝑ accn̄s eſt ſic a deo itellm̄. ℂ 2° q2 ipoſ'e eſt aliq̄d eē itellm̄ a deo niſi ſit ab eo itelligibile: vt ꝑ ſe p3: p̄ōt aūt aliq̄d eſſe itelligibile: ita q̄ nō eſſet itellm̄: ſic̄ alaꝫ añchriſti nō fore eſt deo poſ'e: ꝛ ꝑ ꝯn̄s itelligibile: ꝛ tn̄ nō ē a deo itellm̄. eēt eni itellm̄ falſuꝫ. ḡ p̄us hñt itelligibilitatē diuinā q̄ꝫ itelligant̄ ipſe q̄dditates: p̄us itelligit̄ de⁹ hñe po^{am} itellectiuā q̄ꝫ actū itelligēdi: ſ3 ꝑ quocūq3 ſigno de⁹ h3 po^{am} itellectiuā oīuꝫ: oīa ſunt itelligibilia ſibi: cū oē itellectiuū ſit alicui⁹ itelligibilis: ſic̄ motiuū mobilis: ꝛ nō ſunt itellecta niſi ꝑ actū. ḡ p̄us erūt itelligibilia q̄ꝫ itellecta: ſic̄ de⁹ ipſe itelligit̄ intellectiuus añq̄ꝫ itelligēs. ℂ 4°. q2 in illo ſigno q̄ itell's diuinus ꝯuenit ei⁹ itellectionē: ſic̄ act⁹ p̄m⁹ 2^m: aut q̄dditas eſt itelligibil' ꝑ 2° ſigno: aut nō. ſi ſic: hꝫ ꝑpo^m: q̄ p̄us eſt intel^{le} q̄ꝫ itellecta. ſi nō eſt itelligibilis ꝑ 2° ſigno actual' itellectionis: tūc nō poterit itelligi: cū oē ipoſ'e ꝑ aliq̄ ſigno ſit ꝑ illo ens ꝑhibitū. ℂ Jō dico q̄ añ cōcipimus q̄dditates eē a deo itelligibiles q̄ꝫ actual'r itelligant̄: q2 illud qō ꝯuenit alicui ꝑ ſe: ꝛ ex ſua rōne formali ꝯuenit ei añq̄ꝫ illa q̄ iſunt ab extriſeco. ℂ Intelligibilitas aūt ſic̄ ꝛ v̄itas eſt paſſio demr̄abilis ex rōne formali ſubiecti: ꝛ q̄ ſit itellecta ieſt ei ab extriſeco. ſ. a diuino itell'u actual'r itelligēte. ℂ Sed orit̄ dif. q̄d dic̄ illud eē itelligibile in obto. ℂ Dicat̄ aūt q̄ ē reſpect⁹ fundamētalis ꝯn̄s q̄dditatē obti in habitudine ad diuinū itellm̄: ſic̄ mobilitas cōſequit̄ q̄dditatē mobilis in hītudine ad mouēs.

Opi. aliorū.

Impug⁹ 4ᵗ.
G

Al. intelligibilis.

H

Determinatio ppria.
Quidditates creaturaꝝ ꝑūe in eē itelligibili actū itelligēdi eſſe diuini ꝯtra q̄d hī cōſidera.
Eſſe intelligibile quid.

I **Circa tertium** punctū ingrēdū eſt: ſi diuinus itelľs pducit illas gdditates in eſſe itellecto. ¶ Dicūt vo gdā ꝙ nō: qa talis pductio eſt ficticia: cū quelibet gdditas poſſit itelligi ꝛ de nouo ſine aliq̄ variatione circa ipſaz facta: qa actiones imanentes nihil faciūt in ſuo obto: alioqn trāſirent in exteriorē maᵃᵐ. ¶ Sed ꝯ iſtud arguiť 4ʳ. Primo. qa gcgd ꝯuenit alicui per accñs ineſt ei ab aliquo agēte: cū illa ĝ inſunt p accñs nō inſint ex rōne formali itrinſeca. eſſe aūt itellm cōuenit nōnullis per accñs: vt patuit. ğ tale eſſe hñt ab aliquo agēte. ¶ Scdo. qa oē eſſe qđ ꝯuenit alicui ab extrinſeco ineſt per aliqđ agēs: cū ſolū agēs ꝛ finis ſint cā extriſeca: ꝛ finis ad ppoſitũ nō faciat: ſed eſſe itellm ꝯᵗ cuilibet quidditati ab extriſeco: cū ex ſe nō itelligať. vt per ſe pꝫ. ergo ħ hñt ab aliquo efficiēte. ¶ Tertio. qa vbicūqꝫ eſt hoc ab hoc: ibi eſt origo que ptinet ad agens: ſed hoc eſſe ex hoc ptinet ad mām. vel hoc eſſe pp hoc ptinet ad finē: ſed ꝙ q̄libet gdditas ſit itellecta hoc hꝫ ab intellectione aliqua. ğ in tali eſſe eſt ab itellectione pducta. ¶ 4º. qa oē ens rōnis eſt ab aliqua rōne: cū ideo dicať rōnis: qa a rōne fabricatur: ſed eſſe inteᵐ eſt eē rōnis ꝛ nō reale: cū illud ꝯueniat entibꝰ que non ſunt in rez nā. ergo illud eſſe eſt a rōne aliqua pductū. ¶ Ideo dico ꝙ gdditates creabiliū pducunť in eſſe cognito a diuino intellu ab eterno: ſic diuinꝰ itellectus ab eterno tales gdditates cognouit: qa oē qđ accipit eſſe aliqđ poſt nō eē: vī eē pducᵐ i illo eē: ſꝫ gdditates tales: cū ſint itellecte poſtq̄ ſunt intellᵉ: accipiunt tale eſſe in ſcđo ſigno poſt non eſſe in pmo. ğ in tali eſſe videnť eſſe pducte. ¶ Sed ꝯ iſtā ꝯnē inſtať 4ʳ. Prio qa pma pductio ad extra videť eſſe creatio cuiuſlibet rei: cū ipſa ſit pductio de nihilo. ¶ 2º. qa deus ad extra nihil pducit ab eterno: vt docēt ſcti ꝛ ſcriptura diuina.

Opio aliorꝫ. *Impugnaᵒ 4ʳ.* *Determinatio propria.* *Quidditates creaturarū in eſſe cognito eternalr ab intellectu diuino produci.* *Obijcitur 4ʳ.*

L ¶ 3º. qa illa pductio foret necīa: cū deus necīo itelligat oīa: ꝛ tñ deus nihil necīo reſpicit niſi ad intra. ¶ 4º. qa eadē rōne pducereť gdditas in eſſe itelligibili: qua ꝛ in eſſe itellecto cū pꝰus habeat eſſe ſimplr quidditatiuū: vt patuit: q̄ꝫ eſſe itelligibile: ꝛ ſic accipiat eſſe tale poſt nō eſſe. ¶ Ad pmū: ꝙ pma productio ſimplr ad extra eſt creatio: ſic teſtať diuina ſcriptura: tñ illa pductio: de qua nūc arguiť: nō eſt pductio ſimplr: ſed ſm gd: ſicut eſſe intellectū eſt eſſe ſm gd. ¶ Ad 2ᵐ ꝙ veruꝫ aſſumit in eſſe reali: ſed i eſſe itelligibili: ꝛ ſm quid veruꝫ nō dicit: imo ab eterno oīa nouit anteq̄ fiant: ſic hꝫ in Daniel. ¶ Ad 3ᵐ ꝙ eo mō quo deus itelligit creaturas pducit eas in eſſe itellecto: ꝛ ideo ſic necīo itelligit: ita necīo in tali eſſe pducit. ¶ Ad 4ᵐ. ꝙ gdditas non accipit eſſe itellᶜ ab aliquo: ſed hꝫ illđ ex ſua rōne formali: ꝛ nō ab extrinſeco: ſic hō riſibilitatē: ꝛ ideo nō eſt pducta: ſicut hō non fit riſibilis eo ꝙ riſibilitas pullulat a ſua rōne formali. ¶ Sed oriť diff. gd itelligit per illud eſſe cognitū. ¶ Dicit aūt ꝙ eē itellm a diuino itellu dicit in gdditate cognita reᵉᶻ rōnis ad eiꝰ actū itelligēdi derelictū ab ipſo actu: ſic eē pductū realr dicit reſpectū realem.

Productio ad extra: ſicut ꝛ eſſe duplex. *3. Sapien. 1. Hebreos. 4. Dama. lib. 1. cap. 12.* *Creaturas in eē cognito neceſſario pduci.* *Dubium.* *Eſſe itellꝫ gd*

M **Circa quartum** punctū: videndū eſt ſi diuinus itelľs p ſuū actū itelligendi pducit gdditates in eſſe actualis exiſtie: ita ꝙ pducat ipſas exiſtias eternalr in eſſe cognito: ſic eēntias ipſas. ¶ Dicunt aūt aliq ꝙ exiſtie rez ſunt ita pducte quātū ad oēm modū exiſtie ſic eſſentie: in eſſe itellecto ab eterno: qa ita bene intellexit ab eterno diuinus intelľs rerū exiſtias: ſic eaz eſſentias: ꝛ idcirco oēs in tali eſſe pduxit: qa ipſas itellexit: vt patuit. ¶ Sed ꝯ illud argꝰ 4ʳ. Primo. qa ſi deus pduceret eſſe exiſtie in tali eſſe itellecto: tūc creatura in tali eſſe actualr exiſteret: cū oē illud actu exiſtat: in quo eſt formalr actualis exiſtētia.

Opio aliorꝫ probabilis. *Impugnaᵒ 4ʳ.*

N ¶ Scđo. q2 ſi dicať ꝙ creatura exiſtit in tali eē ſꝫ gd: tūc accipio actualē exiſtiā cū ſuo ſimplr eē: ꝛ quero ſi illud eius eē ſimplr pduciť in eſſe cognito: aut nō: ſi ſic. tūc cū omne pductū in aliquo eē ſit in illo: tūc creatura in tali eē debebit ſuū exiſtere ſimplr. ſi nō: tūc exiſtia vere ſumpta cū ſuo ſimplr mō ipſam cōcomitāte nō eſt pducta in tali eē. ¶ Tertio. q2 creatura in eſſe ſimplr diſtinguiť a creatura in eē ſm gd: aliquo mō: alioquin q̄ricūqꝫ eſt ſm gd foret ſimplr: ſꝫ nō diſtinguiť p aliqđ eſſe eēntie: cū eadē ſit penitus diffinitio gdditatis in eē itellecto ꝛ in eſſe ſimplr. ğ diſtinctio eſt p ſolā exiſtiam: ꝛ ſic exiſtia nō cōueniet ei ſm vtrūqꝫ eſſe. ¶ Quarto. q2 ſi dicať ꝙ illa diſtinctio nō eſt p exiſtiā: ſed p aliquē modū exiſtie quē hꝫ in eſſe ſimplr ꝛ nō hꝫ in eē ſm gd: tūc de illo mō fit idem arᵐ ꝙ ipſe nō eſt pductus in eē ſm gd: ꝛ valet tātū ſicut de exiſtia: cū nō ſit pceſſus in ifinitū dando modū modi.

O ¶ Ideo dico ꝙ eē actualis exiſtie nō fuit pductū ab eterno in eē ſꝫ gd tali: q2 per hoc ꝙ creatura hꝫ exiſtiā hꝫ eſſe ſimplr ꝛ nulla creatura in eſſe tñ itellecto ab eterno habuit eſſe ſimpliciter. ¶ Sed remanet diffi. grauiſſima: qualiter deus pintellexit ab eterno exiſtias futuras creaturaz: ꝛ nō pduxit eas in eſſe itellecto: cū fuerūt ab eterno itellecte. ¶ Dicitur aūt ꝙ deus nō pcognouit exiſtētias ſm pprīū modūꝫ tanq̄ p ſe obiecta ſicut gdditates: ſꝫ ſicut p ſe obiectoꝫ cōditiones: ꝛ nō opꝫ pduci in eē tali oē itellectuꝫ: ſicut obiecti ꝯditio. ¶ Iſtud tñ nō ſufficit: q2 ſi iō produciť in tali eē: q2 cognoſciť: eo mō quo itelligiť in tali eē pduciť: cū ſit illo mō itellectū. ¶ Ideo dī ꝙ deᵒ nō pcognoſcit gdditates vt iam exiſtes: ſed vt futuras. exiſtentia aūt vt futura nō eſt exiſtia ſimplr. tūc enim ſimpliciter exiſteret futurū. qualr aūt illa precognitio fiat: hꝫ declarari in pmo. ¶ Ad arᵐ factū in pncipio. q. dicitur ꝙ ille auctoritates intelliguntur de factione in eſſe reali: ꝛ non in eſſe intentionali. ¶ Qō. XV.

Determinatio ppria. ſed ſatis dubia. *Iō dic ꝯñter.* *Deᵒ nobile* *Doctrina ſm 3ᵐ ᵈ. Iō eē itellm in eē itellō pducit: qđ cōuēdam. ſed non aſſerit.* *Replica.* *Qualr exiſtētias rez nouit deᵒ ſꝫ adhuc replicatio p.* *D. 38. ꝛ. 39.*

P **TErtia** qō eſt. Utrū emanatio creaturaz a deo preſupponat emanationē perſonaz diuinaz. Et videť ꝙ nō: q2 ſicut ſcribit beatus Diony. in cap. de vnica ꝛ diſcreta theologia: illa que ptinēt ad vnicam theologiā preueniūt illa que ptinēt ad diſcretā: ꝛ ab eis non preſupponunť: ſed emanatio pſonaz ptinet ad diſcretā: ſicut creatio ad vnicā: vt ibideꝫ pꝫ. ergo ꝛc. ¶ Sed ꝯtra. q2 beatus Augu. ſuper Joā. dicit: ꝙ ſicut inter nos ꝛ vocē mediat verbū mentale: ita iter deum ꝛ creaturā quaſi mediat verbū ſibi ꝯſile: cū dicat ſcriptura: ipſe dixit ꝛ facta ſunt. ibi acciᵇᵒ dicere pro eterna verbi generatione: que preuenit rerū factionem.

A. 1. quadecima q ſꝫ eſt 2. lateralis in hac materia. *Pſa. 32. ꝛ. 148 ꝛ Judith. 16.*

Circa iſtam queſtionem. Primo videndū eſt ſi emanatio creaturarū in eē ſimpliciter pſupponit emanationē diuinaz pſonaz. Scđo ingrēdum eſt: ſi emanatio creaturaz in eſſe ſm gd: de quo fuit dictū: pſupponit ipſaz pſonaz pductionem.

Uide hōc d. 46. p. q. ſin.ali. ꝛ ſco. q. 1. a

Q **Quantum** ad pmam partē dicit gdaꝫ magnus doctor ꝙ creatio que eſt productio ſimpliciter ad extra preſupponit emanationē pſonarū nō ſolum ſicut cām ſine qua nō: ſed ſicut imediatū pncipium productiuū creaturaz: q2 ſicut creatus artifex nō pōt producere artificium niſi per notitiā declaratiuam ꝛ amorē itellectiuūꝫ: ita deus pater nō pōt pducere creaturā niſi per verbū: qđ eſt eius notitia declaratiua: ꝛ per ſpiritūſanctū: qui eſt amor intenᵗᶦᵘᵘ: ꝛ iō dī pater per verbū oīa facere: ſicut habeť p Jo. i. ca. ꝛ ita de ſpirituſancto. ¶ Sed cōtra illud arguiť 4ʳ. Primo. q2 omne pncipiū productiuum alicuius ſuppoſiti pducentis eſt formaliter in illo ſuppoſito: cū vnūquodqꝫ agat

Hē. Ganl. *Uide totū in Sco. vbi ſ.* *Impugᵒ 4ʳ.*

A

3° de trini.

ſicut eſt in actu:ſed filius ⁊ ſpũſſcũs nõ ſunt formal'r in ſuppoſito pr̃is ne ponat̃ pſonaꝝ cõfuſio:ergo non ſunt ei rõ agendi in creatione. ¶ Sc̃da rõ.qa p̃ncipiũ pductiuũ nõ eſt qd vltimũ in aliqua actione cuiuſcꝫ ſuppoſiti:cũ ſuppoſitũ illud ſit qð ⁊ rõ formalis agendi ſit illũ quo:⁊ ideo ſi filius ⁊ ſpũſſcũs ſunt p̃nᵐ agẽdi ipſi pr̃i in creatione:tũc ipſe ſolus pr̃ erit qð creãs ⁊ ſpũſſcũs cum filio quo in tali creatione. ¶ Et cõfirmat̃ illa rõ:qa ſic docet btũs Aug. ꝑ de tri.tres pſone diuine vniformiter creant:tũc aũt difformiter:qa pr̃ nulli eſt rõ agẽdi: ſed filius ⁊ ſpũſſcũs ſunt ratio agendi ipſi patri. ¶ Tertia ratio.qa per prius cõuenit oĩs actio principio actiuo q̃ ſuppoſito agenti:cũ ſuppoſito cõueniat per formã qua agit:⁊ ideo ſi ratio formalis creãdi ipſi patri eſt filius ⁊ ſpũſſcũs:ſequit̃ q creatio ꝑ p̃us ꝯueniat filio ⁊ ſpũſſcõ q̃ pr̃i:cũ tñ filiꝰ ⁊ ſpũſſcũs:vt patuit ſupra:habeãt creare a pr̃e:ſicut ⁊ eſſe. ¶ Quarta rõ.qa nullũ ſuppoſitum põt ẽe alicui ratio formalis agẽdi quo:cũ omne quo ſit aliquo mõ cõicabile illi qð,cui dat agere formal'r:⁊ dato q ẽẽt poſſibile:nullũ tñ ſuppoſitũ relatiuũ formal'r põt eſſe quo actioni que requirit infinitã v̄tutem:vt eſt creatio:cuꝫ rõ formalis talis ſuppoſiti infinita eſſe non poſſit. ¶ Ideo dico q ſicut pr̃ ⁊ filius pducũt ſpũſſcm per vnã voluntatẽ quã hñt in ſe formal'r:ita pater ⁊ filius ⁊ ſpũſſcũs pducũt creaturã per vnã volũtatẽ quaꝫ hñt in ſe formal'r:tanq̃ per p̃nᵐ quo,⁊ nõ per ipſas pſonales origines aut perſonas.vnde dicit btũs Aug.5° de tri.q ſicut pr̃ ⁊ filius ſunt vnũ p̃nᵐ quo ſpũſſci:ita pater ⁊ filius ⁊ ſpũſſcũs ſunt vnũ p̃ncipiũ quo creat̃. ¶ Sed orit̃ diffi.ſi poſito q creatio nõ p̄ſupponat emanationẽ diuinaꝝ perſonaꝝ vt rõnẽ agendi:ſi preſupponit eam aliquo modo. ¶ Dicit̃ aũt q ſic.qa oĩs actio cõtingẽs ⁊ tẽporalis alicuius ſuppoſiti preſupponit eius actionẽ eternã ⁊ tẽporalẽ ſi eã hꝫ:cũ ex natura ſua ꝯtingentiaꝝ tẽporalia ſint poſteriora eternis ⁊ neceſſarijs:⁊ ſi daret̃ q actio diuina circa creaturas ẽẽt nec̃ia ⁊ eterna:ſic dicebãt ph̃i:adhuc emanatio interior eſſet natural'r p̄or:qa quicqd eſt in cauſa p̄ma eſt p̄us nã quocũqꝫ in creatura:ſicut ipa natura ꝯueniſſet ſuũ effectui:⁊ oĩa que ſũt in eadẽ illi:nũc aũt emanatio perſonaꝝ perſonal'r eſt in deo:⁊ emanatio creaturaꝝ formal'r in ipſis creatis: ⁊ ideo nulli dubiũ qn emanatio creaturarũ p̄ſupponat aliquo mõ perſonaꝝ diuinaꝝ emanationem. ¶ Sc̃da difficul.per quẽ modũ preſupponit emanatio creaturarũ ipſaꝫ pſonaꝝ emanationẽ. ¶ Dicit̃ aũt q h̄ eſt talis ordo:qualis eſt īter effectus eſſential'r ordinatos:qa vidẽmus q qñcũqꝫ aliqð agens cõtinet in v̄tute aliquos effectus eſſential'r ordinatos:nõ põt in poſteriorẽ niſi prius pducat priorẽ:⁊ ideo qa dicere ⁊ ſpirare hñt talẽ ordinẽ:ideo diuina eſſentia nõ põt eſſe p̃nᵐ ſpirãdi niſi prius fuerit gñandi:⁊ per illũ modũ nõ põt ẽẽ p̃ncipiuꝫ creandi niſi fuerit p̃ncipiũ generãdi ⁊ ſpirãdi. ¶ Sed remanet dubiũ.ſi circũſcripta per impoſſe emanatione ad intra:deus poſſet aliqð pducere ad extra. ¶ Dicit̃ autẽ q ſicut dicit doctor ſubtilis:qñ ſunt duo effectus eſſential'r ordinati maior eſt cõnexio effectuũ illoꝝ ad cãm q̃ ad ſe inuicẽ:cũ nõ habeãt habitudinẽ inuicem: niſi pꝑter cãm:⁊ ideo ſi circumſcribat̃ prior effectꝰ:adhuc poſterior eſt cauſe attribuendus:ſicut per prius cõuenit igni calefacere q̃ ignire:⁊ ideo dico q q̃uis non poſſet calefacere:adhuc ignire poſſet:qa pꝑter minus impoſſe nõ eſt ponẽdũ maius impoſſe: ⁊ ideo qa maius impoſſe eſt amouere nexũ cauſe ⁊ effectus q̃ duoꝝ inuicem effectuũ:qui aufert a deo potentiã generandi:non debet ei auferre potentiã creãdi ex hoc ſicut ph̃i intellexerunt deũ creanteꝫ ⁊ non generantem. ¶ Unde dicit Ricar.de tri.q ſi in diuinis non eſſet niſi vna perſona adhuc hr̃et oẽm plenitudinẽ pfectionis. ¶ Intelligendũ tñ eſt q aliqñ effectus hñt eſſentialeꝫ ordineꝫ ſm rem: ſicut intelligere ⁊ velle.aliqñ ſolum in habitudine ad cãm:ſicut alterare ⁊ gignere:⁊ lꝫ in p̄mis negato poſteriori negat̃ prius:nõ tñ in ſecundis per eandem cãm.

Circa 2ᵃᵐ partẽ q̃õnis vidẽdum eſt.q emanatio creaturaꝝ in eſſe ītellecto p̄ſupponit emanationẽ diuinaꝝ perſonaꝝ:aut p̄uenit ipſaꝫ emanationẽ creaturaꝝ in eſſe cognito:q2 oĩa que cõueniunt deo ad intra p̄ueniunt ſm ordinẽ nãe:illa que cõueniunt ei in habitudine ad extra. ¶ Qȝ aũt habitudo ad intra ſit prior nãliter:declarat̃ dupl'r. ¶ Primo.q2 oĩs potẽtia habens primariũ ⁊ ſecũdaria obiecta:operat̃ prius circa ſuũ obm primariũ q̃ circa obiecta ſecũdaria:⁊ ideo cuꝫ pſonaꝝ emanatio ſit circa obm primariũ:⁊ omnia que ſunt ad intra:in cognoſcẽdo enim ⁊ volẽdo diuinã eſſentiã eſt actus dicẽdi ⁊ ſpirãdi circa eam:omnia aũt ad extra ſunt obiecta ſc̃daria:illa ſunt poſteriora. ¶ 2° q2 oĩs habitudo ad intra eſt in deo formal'r.⁊ eſt idẽtice ipſe deus:omnis aũt habitudo ad extra eſt formal'r in obo ſecũdario:ergo cum deus ſit p̄or creatura:⁊ ea q̃ ſunt in eo habitu ītrinſeca erunt p̄ma:⁊ ſic pꝫ q in p̄ ſigno ſunt oĩa intrinſeca:⁊ in 2° oĩa extrinſeca:⁊ iõ prior eſt pſonaꝝ emanatio q̃ creaturaꝝ intellectio. ¶ Sed cõtra illud inſtat̃ 4ʳ. Primo.q2 ſm beatũ Diony.in 2° cap.de diui.nomi.illa que ſunt cõmunia tribus pſonis ſunt p̄ora illis q̃ ſunt pꝑia vnicuiqꝫ:itelligere aũt creaturas:cõuenit oĩbꝰ:⁊ tñ nõ generare aut ſpirare. ¶ 2°. q2 ſicut determinat doctor ſubtilis:cuius auctem admittimus:actꝰ intelligẽdi in ſuppoſito patris:p̄cit actũ generãdi:ſed eodẽ actu deus itelligit oĩa.vt docet beatus Augu.15.de trini.ꝙ prius itelligit creaturã q̃ generet verbũ. ¶ 3°.q2 pater in illo p̄ori originis quo precedit verbũ:aut p̄ ſigno intelligit creaturã cum a ſe itelligat eam:⁊ ideo cum in ſc̃do ſigno verbũ ſit genitũ:p̄us pater intelliget creaturã q̃ verbuꝫ ſit genitũ. ¶ 4°.q2 in eodẽ ſigno originis quo pater generat verbũ intelligit creaturaꝫ:eo q vtrũqꝫ cõuenit ei a ſe:ſed in vno ſigno originis nõ includunt̃ due nature:ſed ecõuerſo.iõ nõ prius nã gignet q̃ intelliget creaturã. ¶ Ad primũ. q illa regula eſt itelligẽda quo ad illa que ſunt formaliter in deo ad intra:⁊ iõ cum tales habitudines ad ex̃ in deo formal'r non reperiant̃ tunc regula eſt exponẽda quo ad oĩa ad intra. ¶ Ad 2ᵐ.q lꝫ actus itelligẽdi quo deus intelligit creaturã preueniat actuꝫ generãdi: vt pꝫ in p̄:tamẽ non vt terminat̃ ad creaturã:q2 vt ſic habet habitudineꝫ ad obm 2ᵐ. ¶ Ad 3ᵐ.q illa ſigna originis attendunt̃ inter diuinas pſones q̃ ad duo:quo ad eſſe ſm q vna pſona eſt ab alia:⁊ quo ad operari ſm q vna pſona ab alia operat̃:⁊ ſm illa lꝫ pater ſit prior filio:cõparãdo ſignũ ẽendi:alioqn cũ pr̃ prius creet q̃ filius:vt pꝫ q̃ filius ẽẽt:⁊ ita h̄:ſicut prius eſt filiꝰ q̃ pr̃ creet:ita p̄us eſt filius genitus q̃ pater intelligat creaturã. ¶ Ad 4ᵐ.q ſicut in vno ſigno nãe icludunt̃ plꝛa ſigna originis:quẽadmoduꝫ ſubtilis doctor ponit duo ſigna nãe eſſe fecunditatis itellectiue ⁊ volitiue:⁊ in q̃libet illoꝝ ſunt duo ſigna originis:ſm q in q̃libet fecũditate eſt h̄ ab hoc:ita ecõ in q̃libet ſigno originis ſunt duo ſigna vel plura nãe ponere quẽadmodũ in illo ſigno quo pr̃ preuenit ſm originẽ filiũ:conſtat ex ẽentia ⁊ paternitate:⁊ ẽentia p̄uenit paternitatẽ ſm aliũ ordinẽ q̃ originis:⁊ ita in pꝓpoſito:ſic fuit declatũ in p̄. ¶ Sꝫ orit̃ dif.quõ põt cõcedi illa circulatio:cuꝫ in eſſential'r ordinatis:circulatio nõ admittat̃. ¶ Dicit̃ autẽ q cuꝫ iſti ordines ſint diuerſarum rationũ:ſicut ordo qui eſt

B

q.13.

Determinatio propria.

Emanationẽ ad intra creationẽ p̄cire.

Cap.14.

Declara caſe vt.ĩ.q.13.hꝫ.

Dubꝰ nõnda

C

Actiones diuinas ad intra p̄cedere actiones tales ad extra cuã eternas ⁊ neceſſariaſ.

Regula ſcotica.

D

Quare emanatio ad intra emanationeꝫ ad extra p̄ueniat.

Ubi ſupra. Regula ſcotica.

Circũſcripta emanatiõe ad itra emanatio non ad extra non excluditur.

E

Lib.3.c.16.

Eſſential' ordo effectuuꝫ duplex valde notanter.

Emanationẽ ad itra creaturaꝝ ſm quid emanationeꝫ p̄cedere.

Obiecꝰ ſcoti.

Habitudinẽ ad itra p̄cedere talẽ ad ex̃ oñdit dupl'r.

F

Caſe.

Obiectio 4ᵃ notabilis.

G

vel.in primo

6.di.⁊ di.32. q.6.⁊ alibi.

H

Ubi ſupra. Un in vno ſigno nã:ꝓplã origio ſic ex ponit.

Scotiꝫat per totum.

Ubi ſupra.q. 13.i margines ⁊ alibi ſepe.

I

Inter originē nature ⁊ originis eēntialem ordinē nō eē.

in q̄ntitate ſucceſſiua in habitudine ad ꝑmanētē:ſicut in eodē inſtanti pñt ꝓduci duo pūcta:⁊ ecōuerſo vnus punctus pōt eſſe in duob⁹ īſtantib⁹:ita in ꝓpoſito:inter ſigna originis ⁊ nāe in cōi nō eſt ordo eſſentialis. ¶ Et ꝑʒ ad argᵐ in pn° q̄ōnis per iam dicta. ¶ Q̄ō. XVI.

Vide Sco.q.4.q̄lib.arti.1. notanter. Et.l. ſextadecima queſtio. Sed eſt mā̄ lcidētalis ſeo: ſū ſoꝛte mota. Vid.q.ar.c.2

Queſtio fuit facta vtrū in eadē potentia operatiua pñt ſimul eſſe plures operationes. Et videt̄ ꝙ nō:q2 potētie operatiue ſunt ſimplices:cū ſint ſpirituales:ſic docet btūs Aug. 10. de tri. Et ſimplex ad qḋ ſe cōuertit totalr ſe conuertit. ¶ Sed cōtra.q2 natura quāto ſimplicioꝛ tāto eſt efficacioꝛ ⁊ ad plura ſe cōuertere pōt:ſicut docet idem ſuper Gen. ꝯtra manicheos de prima cauſa ad omnia concurrente.

Vide tñ ſup Luc.c.19.

Circa iſtam queſtionē eſt p̄intelligēdū:ꝙ 4ᵒʳ ſunt gn̄a potentiaꝝ operatiuaꝝ. Quarū prime ſunt ſenſitiue exterioꝛes:vt viſus ⁊ auditus. Alie ſenſitiue īterioꝛes:vt imaginatio ⁊ cōis ſenſus. Alie ſunt itellectiue. Alie volitiue. Et ideo circa illos q̄tuoꝛ modos potentiarū eſt queſtio pertractanda.

Potētie operatiue 4ᵒʳ.

K

Circa primum premittendo potētias intellectiuas. ¶ Dicūt aliqui ꝙ plures operationes in eadē intellectiua potētia ſil' eſſe non pñt:q2 ſufficienter ⁊ adequate itellectus poſſibilis adequat̄ per vnicā. ſic p̄ma mā per vnicā formā ipſaꝫ īmediate perficientem. ¶ Sed cōtra illud arguit̄ 4ᵒʳ. Primo.q2 idē mobile pōt ſimul moueri plibus motibus:vt ponūt in coꝛpoꝛibus ſupceleſtibus:⁊ ille operationes nō ſunt niſi motiones ab obiectis. ¶ Scd̄o.q2 ita ſufficiēs eſt perfectiuū potētia reſpectu eēntie:ſicut actus reſpectu potētie:⁊ tñ eſſentia plurib⁹ potētijs ſil' afficit̄. ¶ Tertio.q2 ꝑus perficiūt ſpēs itelligibiles potentiā ſm btūm Augᵐ q̄ȝ actus:⁊ tñ vna po° ſimul ſpēs tales plures hʒ. ¶ Quarto.q2 ita īmediate ꝑficit̄ itellectus ab habitu ſic ab actu:⁊ tñ plēs habit⁹ īmediate inſunt. ¶ Ideo dico ꝙ nō apparet rō:quare duo actus nō ſint cōpoſſibiles ſicut habit⁹ vel ſpēs ſimul in eadē potētia. ¶ Et cōfirmat̄. Tū q2 itelligētia mouēs celū: ſemꝑ intelligit motū illū:cū agat ⁊ moueat per volūtatē:que nō pōt fieri niſi in p̄cognitū:⁊ tñ cū hoc itelligit ſeipſum:⁊ nō per eundē actū:cū per eſſentiā ſuā alia nō cogſcat:aliogn ſimul iſinita:ſic deducūt theologi. Tuꝫ q2 ſm btūȝ Augᵐ:aīa nr̄a vere itelligit ſeipſaꝫ eo ꝙ eſt ſibi p̄ſto:⁊ alia ſimul que nō ſunt in ea per ſuā eſſentiā: ⁊ nō pōt eſſe eadē notitia:cū nō poſſit dubitare ſe eſſe: cū tñ dubitet de his quoꝝ ſpēs hʒ. ¶ Sed oꝛit̄ difficultas:ſi plures actus eiuſdē rōnis ieſſe pñt. ¶ Dī cōiter ꝙ nō:q2 eadē rōne iſinita:ſic arguit̄ de duob⁹ coꝛꝑib⁹ in eodē loco:⁊ illa ratio nō ſufficit:q2 ꝓbat idē de duabus ſilitudinibus:ideo videt̄ ad hoc ratio:q2 de eodē numero nō eſt necīa niſi vna ſimul itellectio:de diſtinctis aūt ſolo numero ſunt itellectiones ſpecie diſtincte per dr̄is idiuiſibiles. ¶ Scd̄a diffi. ſi idē eſt de ſpēbus intelligibilibus. Dicit̄ aūt ꝙ ſic:cū multitudo actuū ſit ſm multitudinē habituū:⁊ ecōuerſo. vnde in idiuiduis eiuſdē ſpeciei eſt vnica ſpēs nāe:⁊ ſingule hecceitatum ſicut ⁊ actus. ¶ Tertia dif. ſi idem de habitibus. Dicit̄ autē ꝙ ſic:q2 ſm variationē actuū eſt variatio habituū ⁊ ecōuerſo. vnde nullus ponit plures vnq̄ȝ habitus rōnis eiuſdē ſimul in eadē potētia:cū tamen diſtinctio actuū ſit a diſtinctione ſpecieꝝ:⁊ diſtinctio habituūȝ a diſtinctione actuū. Et ideo vnū illoꝝ ſine alio non licet multiplicari. ¶ Quarta difficultas:q2 aliq nō poſſunt videre ꝙ plures foꝛme eiuſdē gn̄is ſint cōpoſſibiles:lʒ ſint diſtincte ſpecie:ſicut exēplificant de figuris ⁊ coloribus. ¶ Iſtud tamē non valet:q2 ita cōcluderent de

Opis aliorū. Vide in.1.di.3.q.6 ad hoc.

Impugn⁹ 4ᵒʳ

L

Determinatio propria. Plures act⁹ itelligendi ſil' cōpoſſes eſſe.

Vide Sco.3.diſ.2.parte.1. 8.10.⁊.14.articulo.

Dubiū nōdū

M

Eiuſdē nūo obū plēs act⁹ non debere ſil' eadē itellectui ineſſe.

Ecce qō q̄nis ſʒ ſeme dubiū

Plures ſpēs ⁊ habitus cōpoſſibiles eē.

habitibus:ſpeciebus ⁊ potentijs:ſicut de actu. vnde ī numeris ſunt omnes ſpecies cōpoſſibiles.

N

Circa potētias volitiuas. Dī ꝙ ſicut plures actus itelligēdi pñt ſimul eē in po° itellectiua:ita multi in volitiua:cū ad multitudinē prioꝝ ſequat̄ multitudo in poſterioꝛib⁹:quo ad eēntialiter oꝛdinata:lʒ nō ecōuerſo:⁊ iter actus itelligēdi ⁊ volendi eſt oꝛdo eēntialis. ¶ Iſtud aūt cōfirmat̄ 4ᵒʳ. Primo in voluntario:⁊ in īuoluntario:q2 idē actus nō pōt eſſe volūtari⁹ ⁊ iuoluntarius reſpectu eiuſdē obiecti:qn̄ aūt eſt aliqḋ mixtuȝ ex volūtario ⁊ īuolūtario:vt in punitiōe amici:tūc idē obiectū qḋ volumus ſimplr: volumus ſm aliquā circūſtantiā. Et di ſimplr voluntariuȝ:⁊ ſm qḋ īuoluntariū. ¶ Scd̄o in velle ⁊ nolle. oē eniȝ nolle radicat̄ in aliquo velle:ſicut negatio in affirmatione. ¶ Ideo eniȝ nolumus moꝛi:q2 amamus vitam. Et ideo actus nolendi ⁊ volēdi de ꝺuꝫs:quoꝝ vnū eſt cā alterius:manēt ſimul. ¶ Tertio in dilectione finis:⁊ eoꝝ que ſūt ad finē:q2 ſimul diligit̄ ſanitas ⁊ medicina ꝓpter ſanitatē. impoſſe eſt enī ꝓpter aliud aliqḋ dilig:qn̄ illud diligat̄:⁊ nō videt̄ idem actus:cū ceſſante dilectione medicine poſſit remanere dilectio ſanitatis. ¶ Quarto in dilectione beatifica:q2 cū illa nō coꝛrumpat̄:pñt ſancti nāliter diligere in ꝓpꝛio genere: ſicut ⁊ cognoſcē:⁊ illa nō erit dilectio beatifica. ¶ Sed oꝛitur difficultas.q2 nō experimur tot actus in voluntate:quot habitus ponimus:cū tñ nō videat̄:ſm p̄miſſa: ratio q̄re tot actus ſicut ⁊ habitus nō ſint cōpoſſibiles. ¶ Dicit̄ aūt ꝙ iſtud eſt ex p̄te itellectus qui nō pōt ſimul eē itentus ad tot actus eliciēdos: ſicut ad habitus recipiēdos. ¶ Scd̄a diffi. quare ipſe itellectus non pōt tot ſimul hr̄e actus:quot hʒ ſpecies ⁊ actus. ¶ Dī aūt ꝙ iſtud nō eſt ex parte intellectus poſſibilis:q2 reſpectu eoꝝ eſt equaliter in potētia receptiua:ſed ex parte itellectus agentis a quo nō dependet habitus ⁊ ſpēs niſi in fieri:actus aūt itelligendi in fieri ⁊ in eſſe: ſicut radius a ſole. Et ideo cū itellectus agens cōuertit ſe ad aliū actū:auertēdo ab illo deſinit eē. Et nūc remanet hitus ⁊ ſpecies. ¶ Sed remanet dubiū. quare itellect⁹ agēs nō eſt ita ſufficiēs ad cauſandū effectiue tantā multitudinē actuū:ſicut poſſibilis ad recipiēdū. ¶ Dicit̄ aūt ꝙ natura creata ſufficientioꝛ eſt ad recipiendum q̄ȝ ad effectiue cauſandum. vnde natura ſubliᵘˢ nō ita poteſt perfecte in multa actiue:ſicut pauca.

Nobile de cōpoſſibilitate numeroꝝ.14

Plēs act⁹ volēdi cōpoſſes eē oñdit 4ᵒʳ notanter.

Nota bene. Regula nobil.

O

Cōſidera. vide.1.diſt.1.

Du⁹ nōdū.

Cur nō exꝑimur i nobis. ⁊ ꝙ ſcd̄ it ſint ſil tot act⁹ q̄ȝ ſpēs ⁊ habit⁹ notetur.

P

Capacitas receptiui i creaturis excedit efficaciā actiui.

Circa potētias ſenſitiuas iterioꝛes:ponunt̄ 4ᵒʳ ꝯcluſiones. ¶ Quarū prima eſt ꝙ potētia imaginatiua:que eſt phantaſia: hʒ ſimul plures actus:q2 cū q̄ōlibet phātaſma ꝑ ſe ſit natū cāre diſtinctā imaginē:ſed ꝑcipimus plā ſenſibilia nos imaginari:q2 cū plura ſimul vt patuit itelligimus:opʒ nos oium phātaſmata ſpeculari. ¶ Scd̄a ꝯcl'o ꝙ potētia memoratiua:que eſt in parte ſenſitiua hʒ ſimul plures act⁹:q2 ſicut duo imaginant̄:ita duo recoꝛdari pñt: cū recoꝛdatio ⁊ cogitatio ſint adequata. ¶ Tertia ꝯ ꝙ potētia appetitiua ſenſitiui hʒ ſimul plures actus:q2 ſicut multiplicant̄ actus volūtatis ex actib⁹ itellectus ꝑꝑ oꝛdineȝ eēntialē:ita hñt oꝛdinē eēntialeȝ actus appetitus ſenſitiui: ⁊ notitie ſenſitiue. ¶ Quarta ꝯcl'o. q2 ſenſus cōis hʒ ſimul plēs actus:q2 iudicat de obiectis ſenſuȝ particularium: vt pʒ per Phm̄:qui poſuit iſtuȝ ſenſum: ⁊ nō hʒ ſimplicius iudiciū q̄ȝ itellect⁹:cōſtat aūt ſm p̄miſſa:ꝙ itellectus iudicat īter extrema obiecta:multis actib⁹ ꝯcurrētib⁹. ¶ Sed oꝛit̄ difficultas. ſi plēs actus de plurib⁹ pñt ſimul eē in imaginatiōe ⁊ memoꝛia:q̄re nō eadē rōne oēs:vt poſſimus oia memoꝛari: vl' imaginari de q̄bus habemus phātaſmata. ¶ Dicit̄ aūt ꝙ lʒ

Cōcluſio 4ᵒʳ.

Q

3. de anima.

Plures act⁹ ſenſiēdi ſenſib⁹ oib⁹ iterioꝛib⁹ cōpoſſibiles eſſe.

Nota bene.

2. de aia. tex. cō.146.

Du⁹ curioſa.

A

Quere recor dari nõ poſſu mus oium ſil quoꝛ phãtaſmata ſiml habemus. Nota ponderãdo hic pla.

homo poſſit vnũ ⁊ duo talẽta ſoluere:nõ tñ mille:eo ꝙ eius virtus eſt limitata:⁊ ille potẽtie nõ pñt ad qðcũqꝫ ſimul eſſe itente. ¶ Scða difficultas.qꝛ limitatioꝛ eſt potẽtia viſiua ꝙ̃ imaginatiua:⁊ tñ viſus põt al's tendere in omnia viſibilia ſibi pñtia. ¶ Dicit̃ aũt ꝙ phantaſmata nõ ſunt pñtia ſufficiẽter niſi in determinatam illius organi parte:per ſpeciez delata. Et ideo non ſunt ſimul ſpeculabilia ꝙ̃ ibi ſimul valeant cõtineri.

Concluſio 5ª

Circa potentias ſenſitiuas exteriores ponũtur quinqꝫ ꝯnes. ¶ Quaꝝ prima eſt:ꝙ ſenſus tactus hꝫ ſimul plures actus:qꝛ eadem potẽtia tactiua ponit̃ in toto corpe:ſicut viſiua in toto oculo:⁊ tñ corp⁹ in vna parte põt ſentire frigus:in alia ſentiendo calorẽ:ille aũt imutationes ſunt ꝯtrarie.

B

In olb⁹ ſenſibus exterioribus plꝭs act⁹ cõpoſſes eſſe: ſed nõ oia põdere.

¶ Scða ꝯcluſio,ꝙ ſenſus guſtus hꝫ ſimul plures act⁹: qꝛ organũ eius:cũ ſit quantũ:in vna parte põt imutari ab amaritudine:⁊ in alia a dulcedine:⁊ ille ſunt imutationes cõtrarie. ¶ Tertia ꝯclõ,ꝙ ſenſus odoratus habet ſimul plures actus:qꝛ ſm ꝯ̃rioꝝ approximationez ſimul percipimus olentia ⁊ redolẽtia. ¶ Quarta ꝯclõ,ꝙ ſenſus auditus hꝫ plures actus ſimul:qꝛ percipimus ꝙ plures ſonos ſimul audimus:⁊ differentes ſpecie:vt in melodijs:vbi ſunt cõtrarie imutationes ab acutis ⁊ grauib⁹ punctis. ¶ Quinta ꝯcluſio,ꝙ ſenſus viſus hꝫ ſimul plures actus:qꝛ ſimul videmus albedinẽ ⁊ nigredinẽ in eadẽ ſuperficie ſꝫ diuerſas partes:⁊ tñ iſti colores cõtrario modo imutant potẽtiã:cũ vn⁹ cõgreget:⁊ alius diſgreget viſuz.Et ſic idẽ act⁹ eẽ nõ põt. ¶ Sed

Dubia nõãda

oritur difficultas.qꝛ duo motus cõtrarij non poſſunt ſil' eſſe in eadẽ potẽtia.diſgregatio aũt ⁊ ꝯgregatio mouent ⁊ alterant viſum cõtrario modo. ¶ Dicit̃ autẽ ꝙ

C

Quere ꝑſpectiuos in hꝭ. Solõ duplex ſed ꝑma mago videt̃ correre:ſed bene conſidera.

potentia viſiua eſt extenſa:ſicut organa:⁊ ideo ſm aliã ⁊ aliã partẽ fit mutatio cõtraria.Dicit̃ etiã ꝙ ſicut act⁹ affirmationis ⁊ negationis nõ ſunt oppoſiti:ſed tñ oppoſita:ita nec diſgregare ⁊ cõgregare in viſu:lꝫ albedo ⁊ nigredo ſint in re contraria. ¶ Secũda difficultas.ſi in duobus oculis ſunt duo actus videndi. ¶ Dicit̃ aũt

Ecce qð ꝗris

ꝙ cũ eadẽ potẽtia viſiua ponat̃ in ambob⁹:ſi actus recipit̃ in nuda potẽtia:tunc ſunt idem:ſi autẽ in organo

R.I.obiecta.

vno ſint duo ſubiecta.ſi tamẽ due potẽtie eodẽ modo due.ſi vͦo viſio nõ ſtat in oculo:ſed in vno neruo optico correſpõdenti vtriqꝫ oculo:tũc eſt vna tñ.Et iſtud magis ꝯſonũ eſſe videt̃. ¶ Tertia difficultas.ſi eodẽ actu

Cõſidera hic plura.

videt̃ celũ ⁊ oẽs ſtelle. ¶ Dicit̃ aũt ꝙ nõ:qꝛ manente eadẽ celi viſione:eo modo quo remanet viſio,põt corrumpi viſio de ſtella.Et iteꝝ nouiter aggenerari remoto obſtaculo:⁊ ſic vident̃ tot actus quot ſtelle:cuꝫ viſio

Viſio an extẽſa?

vnius poſſit corrũpi manẽte viſione alterius. ¶ Quarta difficultas:ſi partes eiuſdẽ ſuperficiei cõtinue habẽt diſtinctas viſiones. ¶ Dicit̃ autẽ:qꝛ ſi nõ ponat̃ viſio

D

Imaginatio notabilis.

extenſa nec̃io:ita,cuꝫ ſublata viſione vnius partis maneat alterius viſio.Et ſic in ifinitũ:niſi ſtet ad minima ſm ſenſum:tñ ſi ſit viſio extenſa:vt ex hoc demõſtrari videt̃:tũc eſt vna viſio vnitate continuitatis.Et ſic põt altera eius pars corrũpi reliqua remanẽte. ¶ Quinta difficultas.ſi idẽ actus videndi permanet:ex quo eſt ꝓductus ineſſe. ¶ Dicit̃ aũt ꝙ ſicut radius eſt in ꝯtinuo

Act' videndi eſſe in ꝯti.fieri:ideo actus metaphorice vocatur.

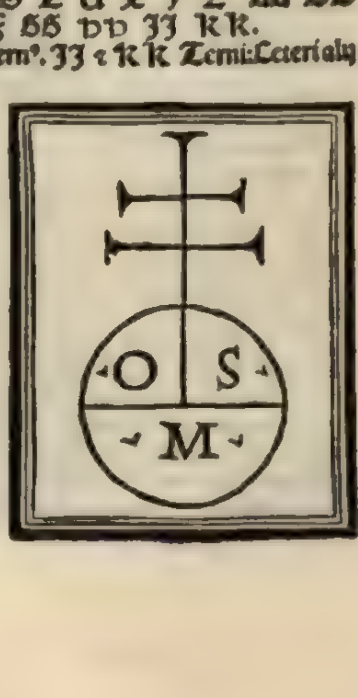
fieri:ita videt̃ actus videndi:cũ lux que hꝫ eſſe in fieri: ſi ponat̃ eius primuꝫ obiectũ:⁊ nullus actus intuitiuus poſſit eẽ ꝑmanẽtioꝛ ſuo obiecto:⁊ dato ꝙ obiecto imobili ꝑmanẽte ſtaret:tñ nõ manet obiecto moto:tũc enĩ intuitiua eſſet falſa:vt patet in motu ſolis:videtur enĩꝫ primo actu vbi non eſt:ſed fuit:niſi ponat̃ inouatio cõtinua aliqua in actu. ¶ Dicitur autẽ ad rationẽ factaꝫ in ꝑncipio queſtionis:ꝙ lꝫ ſimplicia nõ ſint diuiſibilia: ſunt tamen cõmunicabilia.ergo ⁊c̃.

¶ Aduertat diligẽtiſſimus lector:ꝙ has qõnes hoc ordine in vnico originali,penitus diſcorrecto:⁊ fere totaliter extincto reꝑimus atqꝫ emẽdauimus:magno certe labore:⁊ vi igenij pleriũqꝫ.ſicubi vͦo defect⁹ aliqs:qð grato erit,iuenerit in dies:qꝛ facile iuẽns addere,caſtigabit. dicã enĩꝫ cũ magno Africano:qð nec pigebit me ſicubi heſito ꝗrere. Nec pudebit ſicubi erro:diſcere. Poſſent alio mõ ordiari:⁊ alie plꝭs:ꝗs doctoꝛ igenioſiſſim⁹ iſte ſeorſuꝫ ſcripſit:qõnes eis adiungi.Sꝫ ordo in his maxime:ꝙ̃ de q̃lꝫ diſputant̃:nõ eſt multũ põderãdus. Alios qꝫ h⁹ tractat⁹ in vnũ colligẽdos volumẽ:qð Frãciſci opuſcula appellari poterit:ſeorſum poti⁹ ꝙ̃ his addẽdos eſtimamus:qð ſi nos,alijs itẽti,nõ ꝑficiemus:faciãt ⁊ alij:ꝗ religioni,⁊ doctrine debẽt.Sꝫ qd ꝓdeſt de trinitatis articul':diuiqꝫ vnitate eẽtie:atqꝫ cõicabilitate:ipſiuſqꝫ in hac via cognitionis poſſibilitate:entiũ qꝫ rõnis põne ⁊ nec̃itate:q̃ddidatuꝫ abſtractione:⁊ eterna realitate cõpoſitoꝝ tertia vt viuunt entitate ꝑncipatuũ ⁊ Hyerarchiaꝝ ordine ⁊ ſubiectione:pſonaꝝ diuinaꝝ ac creaturaꝝ emanatione:⁊ in emanãdo ordine:⁊ in ꝓducẽdo ꝓ̇ritate.Cognitiuaꝝ iſup atqꝫ appetitiuaꝝ potẽtiaꝝ actuũ plalitate ⁊ cõpoſſibilitate tot amfractib⁹ dubioꝝ difficltatũ rõnũ auctatũ opionũ ꝑblematũ hollbuliẽdo etatẽ ⁊ vitã ꝯterẽdo diſputare:atqꝫ ꝯtendẽdo ſpeculari:paꝝ Mauritij:niſi oĩa ſale ꝯdita cõuerteris in obſequꝫ Chři:Memẽto ꝗ̃ tunice Pauli:⁊ imitare feruoꝛẽ ⁊ affect⁹ vni⁹ ⁊ acumẽ intell's alterius Frãciſci: vbi temere nõ deuiat a veſtigijs tui Scoti:⁊ ſic nõ enigmatice:ſꝫ faciali obtutu eẽtiã videbis practice i trinitate dei:cui imperiũ ⁊ gloria in euũ euoꝝ. Amen.

¶ Illuminati doc.fratris Franciſci de Mayronis ordinis minoꝝ.Prouintie ſancti Ludouici ſubtiliſſime qſtiones q̃libetales.Correcte atqꝫ decorate antea.Summa cura atqꝫ ſollertia ſacre theologie docto. Eximij patris fris Mauritij de Hybernia eiuſdẽ religionis dignissimi archiepiſcopi Tumamẽſis:dum actu theologiã publice in alma vniuerſitate patauina legebat:nũc vͦo per quẽdã bene doctũ virũ reuiſe fine felici terminant̃.Venetijs mãdato ⁊ expenſis heredũ quõdã nobilis viri dñi Octauiani Scoti ciuis ac Patrij Modoctienſis.Anno dñi.1520.Die 7° Aprilis.Ad laudẽ ⁊ gloriã dñi nři Jeſu Chři q eſt bñdictus in ſecula Amẽ.

Regiſtrum.

A B C D E F G H I K L M N O P
Q R S T V X Y Z AA BB CC DD
EE FF GG HH II KK.
Y Quitern⁹. II ⁊ KK Terni:Ceteri alij Quaterni.

A ¶ Incipit Tractatus Formalitatū ſm doctrinam Frāciſci Mayronis orđ. Minoꝝ.

SOlent doctores cōiter inueſtigare. Utrū illa q̄ diſtinguunt̄ foꝛalr̄/diſtiguant̄ realr̄. Et ar- 1°
guo ſic. Primo ꝙ non per nouē rōnes. Et p̄ accipio duas foꝛalitates ⁊ q̄ro vel formalitates ſunt aliq̄
B res aut nulle. ſi aliq̄ habeo ꝓpoᵐ. ſi nulle: igit̄ ſunt nihil per
Lib.6°.c.5. hn̄ Augᵐ lib. de doctrīa chřiana vbi ait: ꝙ illud qđ oino nulla res eſt nihil eſt. ¶ 2° ſic. Illa q̄ diſtiguūt̄ ex nā rei 2°
diſtiguunt̄ realr̄: ſʒ q̄ diſtiguūt̄ foꝛalr̄/ſunt hmōi ģ ⁊c̄. Hoc p3. nā aut diſtinguunt̄ p opus intell's aut p̄ter opus intellect⁹: ſi ſic eſt diſtō realis: ⁊ ſic idē qđ p̄us. ¶ 3° ſic. Naʒ 3°
ſic̄ ſe h3 res ſubti ad foꝛalitatē ſubti/ſic ſe h3 res paſſionis ad foꝛalitatē paſſionis. igit̄ p locū a tranſmutata ꝓportione: ſʒ ſic ſe h3 res paſſiōis ad rē ſubti ꝙ eſt eadeʒ res p te: igit̄ ita erit de foꝛalitate ſubti ad formalitatem paſſionis qđ erit idē: ſʒ h̄ eſt ipoſe. igit̄ erit impoſe. ſ. ꝙ paſſio ⁊ ſubm realr̄ ſint idē. ģ que diſtinguunt̄ formalr̄: ⁊ realr̄. ¶ 4° arguo ſic. Nā qđ vere eſt ſuba eſt res vā 4°
Tex.cō.2. vt p3 p Aꝛ. 7° meta. ſed foꝛalitas eſt vere ſuba hoc p3.
Tex.c.20.21. nā formalitas eſt q̄dditas ſube: mō q̄dditas ſube ē ſuba
C vt p3 7° meta. ergo ⁊c̄. ¶ 5° ſic. Si eniʒ hoc eſſet veruʒ 5°
ſcilʒ ꝙ illa q̄ diſtinguūt̄ foꝛalr̄ nō diſtiguant̄ realr̄: tūc foꝛalitas nō faceret differre reale. h̄ p3 ex terminis: ſʒ hoc eſt falſuʒ: q2 tūc eēntia dīna nō differret eſſentialr̄ a ſuppoſitis q2 tūc eſſet q̄dditas. ſʒ ſuppoſita differunt vt p3. nā pr̄ differt a filio p p̄nitatē: ⁊ filius a p̄re p filiationē: ģ iſta ſuppoſita inter ſe diſtinguunt̄ realr̄. ¶ 6°
6° ſic. Nā illa q̄ hn̄t diſtinctas diffōnes diſtinguunt̄ realr̄. hoc p3. nā diffō vr̄ eē cā ſufficiēs diſtiguēdi realr̄: ſʒ illa que diſtinguunt̄ foꝛalr̄ hn̄t diſtinctas diffōnes. h̄ p3 p oēs foꝛaliʒantes. ģ illa q̄ diſtinguunt̄ foꝛalr̄ diſtinguūt̄
7° realr̄. ¶ 7° ſic. Nā illa que diſtinguunt̄ q̄dditatiue diſtinguunt̄ realr̄. hoc p3. nā q̄dditas rei ⁊ eēn° rei idē ſūt:
7.meta.tex.c. vt h̄r 4.° ⁊ 5° meta. ſed q̄ diſtinguunt̄ q̄dditatiue diſtin-
21.⁊.12.⁊.13. guunt̄ foꝛalr̄. ⁊ hoc p foꝛaliʒantes. ģ q diſtiguunt̄ realr̄:
⁊.19 35.⁊.8° ⁊ formalr̄. ¶ 8° ſic. Nā ſi illa q̄ diſtinguunt̄ realr̄ non
meta.t.cō.16. diſtinguunt̄ foꝛalr̄: tūc ab vno ꝓgrederent̄ identitas ⁊ 8°
D pluralitas. hoc p3. nā pluralitas formaꝝ eſt idētitas rei.
Tex.cō.56. ſʒ hoc eſt falſuʒ vt clare p3 2° de gnōne. vbi dicit ꝙ idē
9° inq̄tū idē aptū natū eſt facere idē. ģ ⁊c̄. ¶ 9°. Nā ſi h̄
Rō Merudi eſſet veꝝ tūc ſequerent̄ ꝙ paſſio egrederet̄ ex ſuū ſubʒ
baro. vt p3. nā diſtō eſt entis paſſio. vt p3 4.° meta. ſed ens nō
tex.cō.14. ſed dr̄ niſi duob⁹ modis. ſ. reale ⁊ rōnis vt p3 5° meta. ģ nō
ex p̄ſſi° h̄r ad erit niſi diſtinctio realis ⁊ rōnis: q2 ſi ſint plures/paſſio
finē.6.meta. excederet ſuū ſubm. ſʒ hoc eſt falſuʒ: q2 h̄ eſſet ponere
In oppoſituʒ paſſionē ſine ſubto. ģ ⁊c̄. ¶ In oppoᵐ arguit̄ ſic q̄nque
primo arg. auctoritatib⁹. ⁊ p̄ aucte logicali. 2° aucte nāli. 3° aucte
Uide Frācī. ī marhematicali. 4.° aucte morali. 5° ⁊ vltio aucte theo-
ſuo ſup ſentē. logali. ¶ Et p̄ aucte logicali ſic arguo. nam dicit phs in
Cap. de q̄uali p̄ntis. ꝙ color q eſt de p° ſpe q̄litatis eſt paſſio de 2ª ſpe
tate. q̄litatis: ſed hoc nō eſſet niſi illa q̄ diſtinguunt̄ formalr̄
2° eſſent idē realr̄. ģ ⁊c̄. ¶ 2° ſic. Nā dr̄ 3° phyſ. ꝙ act⁹ mo-
Tex.c.21. idē bilis ⁊ motus ſunt idē numero: diſtincti tn̄ rōne: ſed h̄
uigit̄.3. de aīa nō eſſet niſi illa que diſtinguunt̄ formalr̄ eſſent idē rea-
t.c.9. ſ aliud liter. ergo que diſtinguunt̄ formalr̄ ſunt idem realiter.
ē magnitudo

¶ 3° ſic. Nam habet̄ 4.° meta. ꝙ ens ⁊ vnuʒ ſunt eadē E
nā: diſtincta tn̄ rōne. ſʒ hoc nō eēt niſi illa q̄ diſtinguūt̄ ⁊ magnitudīs
formalr̄ idē eſſent realr̄. ģ ⁊c̄. ¶ 4.° ſic. Nā dr̄ 5° ethic. eſſe.
ꝙ iuſtitia nāliter eſt oīs v̄tus: diſtincta tn̄ rōne q̄tū ad t.cō.3.⁊.4.10
eſſe: ſed hoc nō eſſet niſi iſta q̄ diſtinguunt̄ formalr̄ idē pic.c.p̄mo.
eſſent realr̄. ¶ 5° ſic. Nā dr̄ ꝙ eſſentia dīna eſt diſticta 4° Cap.4.
formalr̄ a p̄re tn̄ eſt idē realr̄ cū ipſo p̄re q2 alr̄ nō eſſet 5°
ibi trinitas. igit̄ vr̄ dari ex iſtis rōnibus ꝙ illa que diſtinguunt̄ formalr̄/ſūt idē realr̄. ¶ In iſto tractatu ſic itendo ꝓcedere. nā p̄mo ponā aliq̄ nōbilia. Scđo ponent̄ p̄m° articl's.
modi diſtinctionū cū aliq̄bus alijs ⁊ coꝝ rōnes ſequentium. In tertio reſpōdebit̄ ad q̄ōnē. 4.° ſoluent̄ rōnes. 2° articulus. 3° articulus. 4.° articulus.

QUantum ad p̄ᵐ articulū declarandū. Primo videndū ē qđ ſit foꝛalitas: p q̄ ponūt̄ primus articl's.
tres ɔ̄nes ꝓpoſitū dclarātes. Quaꝝ p̄ in ordie eſt iſta.
Formalitas nō eſt rō ɔ̄ns ɔditionē forme adeq̄te. hec F p̄ma ɔcluſio
ɔcl'o poſita eſt ɔ̄ quorūdā opinionē q dixerūt: ꝙ ſic̄ mālitas dr̄ a mā: ſic foꝛalitas dr̄ a foꝛa: ⁊ p ɔ̄ns ſicut eſt vna declaratur.
foꝛa vel plures forme: ita eſt vna formalitas vel plures foꝛalitates: vn̄ apud iſtos ponē plures foꝛalitates ſine pluribus formis erat ɔ̄dictio manifeſta: ⁊ iđ apud eos formalitates ɔſequebat̄ ɔditionē foꝛe adequate: cuius oppoᵐ dicat ɔ̄ que ꝓbat̄ ſic. Sicut ſe h3 eēntiale ad eēntiā: ita ſe h3 foꝛale ad formā: ſʒ cū vnitate eēntie ſtat pluralitas rōnū eēntialiū. igit̄ cū vnitate forᵉ ſtat foꝛalitatū ɔ̄titia p3: ⁊ maior nō: q̄m ſil'is eſt hitudo eēntialis ad eēntiā ⁊ foꝛalis ad formā. Minor p3: q2 ī dīnis ponūt̄ plura eēntialia ſʒ ſolū vnica eſſentia ſemp̄ bn̄dicta ſm hn̄ Dionyſi. in de vnica ⁊ diſcreta theo. hoc ēt p3: q2 in Quid ſit eēntiale in dīni.
vna pſona dīna ponunt̄ plura pſonalia ſm magrm̄ in p̄ tangit Sco. in
ſniaꝝ in pleriſq3 diſtōnib⁹: vt in filio ponunt̄ due relōnes. v3. filiatio ⁊ ſpiratio. actiua reſpectu ſp̄uſſci: ⁊ tn̄ in q̄oli. q. 1.
filio nō ſunt plures pſone. Ita ſil'r ſtāt in vna foꝛa plu- G
res foꝛalitates intelligi: ⁊ p ɔ̄ns nō vr̄ neceſſe dicere ꝙ
foꝛalitas ſequat̄ formatiue ɔditionē ipſi⁹ foꝛe. ¶ Circa Notandum.
hāc q̄ōnē eſt nōnᵐ ꝙ foꝛa accipit̄ 4.ʳ. vno mō p pfectione que eſt ps rei ſubalis: ⁊ ſic aīa itellectiua dr̄ eſſe foꝛa ipſius fortis. ¶ 2° ſic accipit̄ pro pfectione que non eſt ps rei ſubalis ſed accńtalis: ⁊ ſic albedo dr̄ eſſe foꝛa parietis vel alterius ſube cōpoſite. ¶ 3° mō accipit̄ pro pfectione que ɔſequit̄ totā nām vel totū cōpoſituʒ humanuʒ: ⁊ ſic riſibilitas pōt dici forma hoīs: hinibilitas equi ⁊c̄. ¶ 4.° mō accipit̄ ꝓ rōne diffinitiua ſeu q̄dditatiua: ⁊ ſic accipiebat hoc nomē foꝛa Plato. vt narrat Beatus Aug. in lib° 83°.q. vbi dicit: ꝙ iſtđ nomē idea p̄mo fuit inuētū a platone: ⁊ idē eſt ꝙ foꝛa. ⁊ ſi formalitas abſtracta eſt a foꝛa hoc vltimo mō accepta veꝝ eſt qđ dicit p̄dicta opinio. ſi aūt itelligit ꝙ foꝛalitas abſtracta eſt a foꝛa p̄ vel 2° vel 3°/falſuʒ eſt qđ dicat. ¶ 2° nōndū eſt ꝙ a foꝛa q̄litercūq3 accepta pōt ab ea abſtrahi h̄ aduerbiū foꝛalr̄: ſed nō idē iportat. Nā ſi a p̄ma forma abſtrahit̄ foꝛalr̄: tunc veꝝ eſt dicere ꝙ corp⁹ aiatū formalr̄ viuit ex quo aīa eſt foꝛa corpis organici: ⁊ iſto mō opponit̄ māe q2 corpus nō viuit rōne māe ſʒ rōne forme. v3. aīe itellectiue. ¶ 2° mō veꝝ eſt dicere hō foꝛaliter eſt alb⁹. ſaltē q̄n in ſe h3 albedinē: ⁊ iſto mō opponit̄ virtualr̄. ¶ 3° mō hō formaliter eſt riſibilis: ⁊ creatura formaliter finita. deus vō formalr̄ infinitus: ⁊ iſto mō opponit̄ q̄dditatiue: q2 nō ē veꝝ hō q̄dditatiue eſt riſibilis. Et iſtis trib⁹ modis accipiēdo formalr̄ tātū valet q̄tū realr̄: ⁊ q̄cq̄d formalr̄ ⁊ tātū val3 quātū realr̄. tn̄ non econuerſo. Naʒ diuina eſſentia realr̄ eſt paternitas in ſuppoſito p̄ris nō tātū eēntia formalr̄. Et ſi a foꝛa 4.° mō accepta abſtrahit̄ ly foꝛalr̄: tūc tātū val3 q̄tū q̄ddi-tatiue. ⁊ iſto mō dr̄ ꝙ hō nō eſt foꝛalr̄ alb⁹ nec foꝛalr̄ riſibilis: ſʒ vt ſic foꝛalr̄ eſt aīal: ⁊ foꝛalr̄ eſt rōnalis ⁊ gnā-

Notandum. Forma 4ʳ. Uide Sco. 7. ⁊ 8° meta. de hac foꝛa q̄ terminus eſt gn̄ōis vt ſcis iſ [illegible]

H 2° Notandū. Nō ꝙ hoc dictio foꝛalr̄ ad formalitatē ꝯ dahe ⁊ determinatur ſumit̄ q̄nq3 modis a Frācī. in p̄° ſen. di. 8.

I liter q̄cūq̧ ſūt ī p̄ mō vbi p ſe.dr̄r de ſubo mediāte iſto

2ᵉ cōcluſio. aduerbio foꝛalr̄ iſto 4° mō accepto. ℂ 2ᵃ ꝯ.foꝛalitas nō eſt rō diffinitiua rei adeq̄te.appet hec ꝯ ex duob⁹. p̄ qꝛ rōnes pſonales in diuis vt pnitas ⁊ filiatio.dr̄r diſferre foꝛatiue:⁊ tn̄ nulla iſtaꝝ eſt diffinibilis.igr̄ rō foꝛmalitatis nō vr̄ ꝯſiſtē in rōnib⁹ reꝝ diffinitiuis. 2° pꝫ. nā rō trāſcēdēs eſt q̄dā foꝛalitas:⁊ tn̄ ipſa nō eſt diffinibilis:vt ens ⁊ paſſiōes ei⁹ p eo ꝙ nullū hꝫ gen⁹ ſupra ſe ex q̄ ex gn̄e ⁊ dr̄a ꝯſtituit̄ diffō ſꝫ ph̄m in topicis.nec ē diffi^{ta} alteri⁹ pp eādē rōnē.ans pꝫ p̄^m de entitate bonitate ⁊ vitate trāſcēdētib⁹.ℂ 3ᵃ ꝯ ſit iſta:formalitas ē q̄ditas vniuſcuiuſq̧ rei:ſiue ipſum ſit diffinibile ſiue nō.

Libro 6° 7° meta.t.c.43.
3ᵃ cōcluſio.

Nōn^m

Pro iſta ꝯne eſt nōn^m ꝙ iſta 4^{or} ſūt ſuboꝛdinata diffō eēn^a foꝛalitas q̄d^{tas}.diffō ſolū ē coꝝ q̄ ſūt in gn̄e.eēn^a eſt coꝝ q̄ ſūt i gn̄e ⁊ ex̄ gen⁹:plus tn̄ coꝝ q̄ ſūt ex̄ gen⁹. Sꝫ q̄ditas ſolū eſt coꝝ q̄ ſūt ex̄ gen⁹.verūtn̄ vnū ſep⁹ ab

K altero pōit̄:vt q̄d^{tas} p diffōne ⁊ foꝛalitate.ℂ Nōn^m ꝙ

Nōn^m
Foꝛalitas 4ᵉ.

foꝛalitates ſūt i 4^{or} dr̄a:qꝛ q̄dā ſpālīſſima vt hūanitas ⁊ aſinitas.2ᵉ ſunt ſubalterne vt aīalitas ⁊ coꝛpeitas.3ᵉ ſunt gn̄āliſſime vt foꝛalitas q̄litatis ⁊ q̄n^{tis}.4ᵉ ſunt trāſcēdētis vt entitas vnitas vitas bōitas:ſꝫ oēs foꝛali^{tes}:q̄ in dō ſūt dr̄r trāſcēdētes:ex̄ q̄ i nullo gn̄e ponūt̄.ℂ Sꝫ

Obiectio dicerent hic aliq̄s q̄uo poſſit appbēdi ſi aliq̄ rō dr̄ foꝛalitas vel nō.ℂ Pro q̄ ſciēdū ⁊ vidēdū eſt de diuiſiōe entis in gn̄āli:⁊ ēt ꝯtētoꝝ ſub eo:⁊ q̄cq̄d ꝯtinet̄ ſub q̄d^{te} hec ē vā q̄ditas ⁊ foꝛalitas:⁊ illō qō ꝯtinet̄ ſub mō itrinſeco nō eſt foꝛalitas vl̄ q̄d^{tas} ſꝫ modus q̄d^{tis}.⁊ q̄q̄ multi explicauerūt diuiſionē entis breuiter tn̄ ſꝫ mētē Frāciſci de

L Mayronis hec eſt.Ens in ſua p̄ᵃ diuiſiōe diuidit̄ i ens i aīa ⁊ in ens ex̄ aīaꝫ.ſꝫ ens in aīa eſt 2ᵉ:qꝛ q̄dā eſt elaboratū p actū reflexū itellꝰ:vel p iperiū voluntatis:⁊ de tali ente in aīa ⁊ ex̄ aīam ens dr̄ equoce.Aliud eſt ens in aīa derelictum ⁊ eſt q̄ditas in eē cognito pducta:⁊ de tali ente in aīa ens nō dr̄ equoce.Ens ex̄ aīaꝫ diuidit̄ in q̄ditatē ⁊ in modū q̄d^{tis}:de diuiſiōe modi q̄ditatis ſiue modi itrīſeci:qō idē eſt:nūc ſupſedeo vſq̧ ad ſequētē articulū.Quidditas aūt diuidit̄ in abſo^m ⁊ reſpectiuū.Abſo^m eſt qō pōt ꝯcipi ſine oī alio.Reſpectiuū diuidit̄ in re^{tem} itrīſec⁹ aduenietē ⁊ extrīſec⁹ aduenietē.Reſpect⁹ itrinſec⁹ adueniēs eſt ille q̄ naſcit̄ iter extrema poſita in q̄cūq̧ diſtātia ſic̄ poſita hac albedie ⁊ poſita illa albedie inaſcit̄ ſilitudo.Sꝫ re^{us} extrīſec⁹ adueniēs eſt ille q̄ nō naſcit̄ ſtatim poſitis terminis:ſꝫ adhuc reqrit̄ approximatio extremoꝝ:vt poſito hoc igne ⁊ alibi abbate nr̄o nō inaſcit̄ cōbuſtio ſine debita approxīatiōe. Nūc gl̄ſ iſtoꝝ reſpectuū diuidit̄ i trāſcēdētē ⁊ pdr̄calē. Trāſcēdēs

Diuiſio entis
Ens in aīa 2ᵉ.
Vide Bone. ⁊ alios imaginantes enā ē vniuocā enti reali ⁊ rōnis cōſidera dicta Sco.i.3.q.q̄libeti ⁊ p̄ ſen. diſt.3.q.3.
Reſpect⁹ itrinſecus de quo eſt ſmo Sco. p̄° diſ.2. ⁊.3. ⁊.11. ⁊.13. q. quolib.
Reſpect⁹ extrinſecus.

M eſt in dō vl̄ cōis pdr̄tis.pdr̄calis vō ponit̄ i creaturis ⁊ in aliq̄ certo ⁊ determiato gn̄e.Sꝫ re^{us} itrinſec⁹ adueniēs diuidit̄ i re^{us} aptitudinalē ⁊ foꝛalē.Reſpect⁹ aptitu^{lis} ē q̄ reſpicit tm̄ rē i po^a ⁊ nō i actu:vt riſibilitas reſpicit tm̄ ſuū terminū in po^a ⁊ nō i actu.ſ.ipꝫ actū ridēdi.Re^{us} vō foꝛalis eſt q̄ reſpicit ſuū terminū in actu vt pātuas filiatio ſilitudo.Diuiſionē vlterioꝛē re^{us} relatiuoꝝ nūc relinq̄.ℂ Abſo^m diuidit̄ i abſo^m de q̄ demr̄abilis eſt finitas:⁊ in abſo^m de q̄ demr̄abilis eſt ifinitas:⁊ talia oīa ſūt in deo dēptis relonib⁹ q̄b⁹ ſꝫ ſe ⁊ foꝛatiue nō cōpetit ifinitas. Sꝫ abſo^m de q̄ demr̄abilis eſt ifi^{tas} diuidit̄ in ſubꝫ ⁊ accidēs:⁊ accn̄s eſt 2ᵉ.q̄dā reſpicit mā̃ ⁊ h̄ ē q̄titas. Aliō reſpicit formā ⁊ hoc eſt q̄litas.Et ſic pꝫ que rō ſit foꝛalitas ⁊ que nō.oīs nāq̧ rō ſiue fuerit reſpectiua ſiue abſoluta dēptis modis itrinſecis vocat̄ formalitas ſiue q̄ditas quedam.Et hec tn̄ de primo articulo.

Scḋa articu. circa modos.

Quantū ad 2^m articulū.vꝫ.de modis:⁊ q̄tū ad h̄ ſunt hic 4^{or} pūcta nōnda. p̄m⁹ eſt q̄d ſit modus itrīſec⁹. 2ᵐ eſt q̄t ſūt gn̄a modoꝝ itrīſecoꝝ. 3ᵐ ē ſi iſti modi abiuicē diſtiguāt̄. 4ᵐ q̄d ſit oꝛdo diſtiguēdi

N

Quantū ad p̄^m pūctū.vꝫ.q̄d ſit modus itrīſec⁹.dico talē ꝯnē affir^{uā}.Modus itrinſec⁹ eſt ille q̄ adueniēs alicui foꝛe ſeu q̄ditati nō variat ei⁹ foꝛmalē rōnē.Verbi gr̄a.ſignet̄ albedo:nūc certū eſt ꝙ aliq̄s modus cōpetit ſꝫ magis ⁊ aliq̄s ſꝫ min⁹:dato ꝙ ſoꝛti cōpetat albedo vt triū g̃duū Pla.vt 4^{or}:ibi eēt diuerſa pticipatio albedis:nō tn̄ eſſet variatio i iſta rone foꝛmali:qm̄ ſoꝛtes eſt vē albus ⁊ plato eſt vē alb⁹:ſꝫ plato albioꝛ ſit ſoꝛte.hāc ēt ꝯneꝫ pbo ſic. Nullū poſteri⁹ pōt variare eē ſui p̄oꝛis:ſꝫ modus itrinſec⁹ eſt poſterioꝛ eo cui⁹ ē modus.ſ.q̄d^{te}.igr̄ modus itrīſec⁹ nō pōt variare eē ſui p̄oꝛis.ꝯn̄ia tꝫ:maioꝛ nō ⁊ minoꝛ pꝫ.qꝛ modus eſt adiacēs rei determiatio.ℂ Sꝫ ꝫ hāc ꝯnē ar̄ 3ᵉ. ℂ Primo ſic.Dr̄a adueniēs nō variat ei⁹ rōnē foꝛalē:⁊ ſilr̄ accidēs rōnē ſubti.igr̄ tā accn̄s q̄ dr̄a ſūt modi itrīſeci. qō eſt falſuꝫ.ℂ 2° argūit̄ ſic.Oē pceptibile ab itellꝰ eſt q̄d^{tas}:ſꝫ modus itrīſec⁹ ē hm̄.igr̄ eſt q̄d^{tas}.tꝫ ꝯn̄a ⁊ maioꝛ.qꝛ q̄d^{tas} ponit̄ obꝫ adeq̄tū itellꝰ:ſꝫ oēs.minoꝛ pꝫ.qꝛ ſi nō poſſet pcipi ab itellꝰ vtiq̧ fruſtra poneret̄.ℂ 3° ſic.Modus itrīſec⁹ igredit̄ q̄ditateꝫ.igr̄ pōt variare q̄d^{tem}.tꝫ ꝯn̄ia:qꝛ illō qō pōt ꝯſtituē pōt ēt variare.ꝯn̄a pbat̄.Oē qō eſt ex̄ rōnē alteri⁹ vr̄ ei extrīſecū:ſꝫ ſi modus itrīſec⁹ ponit̄ ex̄ rōnē foꝛalē:igr̄ vr̄ ei eē extrīſec⁹:⁊ p ꝯn̄s modus itrīſec⁹ poti⁹ appellat̄ extrīſec⁹ q̄ itrīſecus.ℂ Ad arg^{ta} iſta rn̄deo.⁊ ad p̄^m dico ꝙ ad h̄ ꝙ aliq̄d dicat̄ modus itrīſec⁹ duo reqrunt̄. p̄^m eſt vt nō variet rōnē foꝛalē nec poſſit variare. 2^m eſt ꝙ nō habeat vim ꝯſtituēdi aliqō foꝛale:nec ēt ſit cā qꝛ illō foꝛalr̄ diſtinguat̄ ab alio:iō dico ꝙ lꝫ dr̄ē cōpetat ꝙ non poſſit variare rōnē foꝛalē gn̄is:tn̄ foꝛalr̄ ꝯſtituē.ſ.ſpēꝫ ⁊ eē cā q̄re vna ſpēs differt ab oī alia foꝛalr̄.Silr̄ eſt de accn̄te q̄n̄ ineſt ſubē:qꝛ ſuba alba differt foꝛalr̄ a ſuba nigra:⁊ ſoꝛ.alb⁹ differt foꝛalr̄ a plone nigro:iā iſta duo idiuidua nō diſtiguūt̄ foꝛalr̄ rōne ſui gn̄is:ſꝫ ſolū rōne ſui accidētis:qō eis inheret.ℂ Ad 2^m dico ꝙ aliq̄d pōt 2ᵉ cōcipi ab itellꝰ:vel p ſe vel cū alio ſibi addito.maioꝛ eſt vā de illo qō ꝯcipit̄ ab itellꝰ p ſe.Modi aūt itrīſeci nō cōcipiunt̄ p ſe ſꝫ mediāte formalitate:ſic dico in pposito lꝫ modus itrīſec⁹ poſſet ꝯcipi cū foꝛalitate:nō tn̄ ſine foꝛmalitate vel ab ea pciſus.ℂ Ad 3^m dico ꝙ 2ᵉ eſt rō q̄re modus itrīſec⁹ dr̄ poti⁹ itrīſec⁹ q̄ extrīſec⁹.Pria eſt qꝛ nō differt foꝛalr̄ a q̄d^{te} cui⁹ eſt modus. Scḋa rō eſt:qꝛ reducit̄ ad idē gen⁹ ad qō reducit̄ rō formalis cui⁹ eſt modus:⁊ iō dr̄ itrīſec⁹ nō qꝛ mutat q̄d^{tem}:ſed qꝛ nō dr̄r foꝛalr̄ a q̄d^{te} ⁊ reducit̄ ad illud gen⁹.pp p̄mā cāꝫ ppria paſſio nō dr̄ modus itrīſec⁹:qꝛ dr̄r foꝛalr̄ a ſuo ſubto.

Circa primum punctum.
Modus itrinſecus de quo Sco. 8. diſt. p̄.q.1.

Contra. p°

2° O

3°

Rn̄r ad arg^a
Ad p̄^m
Aduerte ſm aliq̄s Modus itrinſecus nō variat rationē quidditatiuaꝫ ⁊ formaleꝫ q̄ ꝯſtituit ex q̄d ⁊ q̄le ſꝫ hn̄ variat rōnē q̄dditatiuā tn̄ q̄ pdicat in q̄d de aliq̄ ſeu in aliq̄ q̄dditat inclūſo:non tn̄ includens ꝯceptū q̄titatiuū cuiuſmōi eſt ꝯcept⁹ entis cōis.eſt ⁊ alio rā ſnia i ꝯtriūꝫ inuēs modus itrīſecū nullā rōnē q̄dditatiuā variare ⁊ ſi dr̄ ifinitas ⁊ finitas variant entis rōnē:qꝛ ens ifi^m ⁊ ēo finituꝫ eēntialr̄ ⁊ q̄dditatiue diſtinguuntur vez eſt fundamentalr̄ ꝯſiderando:ſed nō pciſe rōne ifinitatiſ ⁊ finitatis:quia ſeptio ſic diſtiguāt̄. ſi aūt ens ifi^m ⁊ ens finitum ꝯſiderent foꝛmalr̄:quia in itellꝰ obtine minime:imo hec ſūt euſdē rōnis ⁊ ſoli modalr̄ diſtingui ꝯcedūt. ꝯfa.

Quantū ad ᵃ 2^m pūctū ſciēdū ꝙ nouē ſūt gn̄a modoꝝ itrīſecoꝝ.vꝫ.finiti ⁊ ifi^m:act⁹ ⁊ po^a necēīuꝫ ⁊ ꝯtigēs:exiſtia realitas ⁊ hecceitas:hoꝝ aūt modoꝝ ſufficiētia ſic pōt hr̄i.Modus q̄d^{tis} aut eſt demr̄abilis de q̄d^{te} aut idemr̄abilis.ſi dmr̄abilis:ſic ē fi^m ⁊ infi^m.ſꝫ ſi idemr̄abilis h̄ eſt 2ᵉ.aut potēcialis ⁊ ſic vocat̄ po^a obiectiua.aut actualis:⁊ hec eſt 2ᵉ:aut ime^{te} ineſt q̄d^{ti} aut mediate.ſi ime^{te} ſic eſt hecceitas:ſi mediate h̄ ē 2ᵉ. aut magis reſpicit q̄d^{tem} q̄ modū:aut reſpicit vtrūq̧.ſ. q̄d^{tem} ⁊ modū.ſi magis reſpicit q̄d^{tem} q̄ mo^m h̄ ē 2ᵉ:qꝛ aut mō ppigoꝛi:⁊ ſic eſt ex nā.aut min⁹ ppigoꝛi:⁊ ſic ē realitas.ſi vō vtrūq̧ reſpicit realr̄:h̄ eſt 2ᵉ:aut q̄ vtrūq̧ reſpicit q̄d^{tem} ad eē pducibile:aut ad eē iproducibile ⁊ ſp manētē.ſi q̄ddi^{tem} reſpicit ad eē pducibile:ſic eſt cōtingēs vl̄ ꝯtigētia.ſi reſpicit q̄ddi^{tē} ad eē iproducibile ⁊ ſp manētē:ſic eſt necītas vl̄ necēīuꝫ:⁊ ſic pꝫ ſufficiētia

ᵃ Circa ſcḋm punctū. Genera modoꝝ intrinſecoꝝ.ix. de q̄b⁹ ⁊ eoꝝ oꝛdine ſnia eſt Sco.q.1.prolo.repoꝛtationum.⁊ Fran.diſ.8 p̄.cōſla.

Aduerte q̄ difficultas eſt in exiſtia an ſit de conceptu foꝛali eēntie diuine vt nōnulli voluit de mēte Sco h̄ ſen.diſ.1.q.1.vel nō:ſed modus itrinſec⁹ vt hic ponit̄ ⁊ ꝯcedunt a Reā^{do} ꝯ. d. Anto. Trombe.in ſua.q.de eſſe ⁊ eſſentia vide.

A

ꝯ^m videndus ſinitū ꝯ̄ıpl'r.

modoꝝ itriſecoꝝ. Nūc āt de ſinglīs iſtoꝝ pauca ſūt di-cēda ſ̄ʒ ordinē: ꝛ ꝑ de finito ꝛ īfi^{to}. ❡ Et ē ſciēdū ꝙ fi^m capit̄ 2^r. Uno^o ꝑ q̄tı^te molis: q̄ eſt extēſa mō ꝑceptibili vt q̄ntitas ligni bipedalis: ꝛ ſic finitū nō ē modus itriſe-cus. Alio^o capit̄ ꝑ q̄tı^te v̄tutis: ꝛ ſic ē ꝑfectio nālis alic^o entis q̄ ē cōpꝛehēſibilis: ꝛ tale finitū ponit̄ hic modus i-triſec^o. Sic ēt īfi^m ſolū accipit̄ 2^r. Uno^o ꝑ q̄tı^te molis. ſ. ꝑ magnitudie icōpꝛhēſibili q̄ nō ē dāda vt dī 3° phy^r. ꝛ illō īfi^m hic nō ponit̄ modus itriſec^o. Alio^o accipit̄ īfi^m ꝑ q̄tı^te v̄tutis put repꝛ̄tat in aliq̄ gddı^te ꝑfectionē icōpꝛe-hēſibilē: q̄lis ē ꝑfectio ipſi^o dei: ꝛ tale infi^m ſiue īfinitas ponit̄ hic modus itriſec^o: ꝛ ſic finitū ꝛ īfi^m accepta ꝑ ꝑ-fectiōe ſūt modi itriſeci: pꝫ qꝛ diffō modi itriſeci ꝯuenit eis: vt poſito ꝙ gdditas q̄ nūc ē finita: vtputa gdditas hoīs ſi talis fieret īfi^ta eq̄ bn̄ maneret talis gdditas: fi-nitū ꝛ īfi^m recte ſe hn̄t circa gddi^tem ꝑducibilē ꝛ iꝑꝛodu-cibilē ſic itēſuꝫ ꝛ remiſſum circa albedinē: nā poſito ꝙ

B

albedo nō ſit itēſa. x. ḡdus ꝛ fiat remiſſa ſic ꝙ ſit vnius ḡdus eq̄ bn̄ albedo vni^o ḡdus eſt colo2 diſgregatiu^o vi-ſus ſic vt albedo. x. ḡduū: ꝑiformiter dico de finito ꝛ in-finito: qꝛ ꝑ īfi^{te} nihil aliō itelligo niſi ꝑfectionē q̄tı^{tis} in certo ꝛ dtermiato ḡdu: oīs tn̄ q̄ntitas abſtrahit ab vtro-qꝫ ſiue fuerit q̄ntitas ꝑducibiliū ſiue nō. ❡ 2° dōꝫ ē de actu ꝛ po^a: ꝛ ꝑ de actu ē nōn^m ꝙ act^o accipit̄ 4^{or} modis. ❡ Pꝛio pōt dici act^o oē illō qō hꝫ entitatē: ꝛ nō eſt puꝝ nihil ēt oē poſitiuū pōt dici act^o ſic mā ꝑ^a denudata oī foꝛa ꝑ itellm dī act^o. ❡ 2° dī act^o oē illō qō eſt determi-nās ꝛ ꝯſtituēs ꝛ ꝯhēs: ꝛ ſic iſte dīe pn̄t dici act^o h̄ mō ꝛ foꝛa ſb̄alis noiat̄ act^o. ❡ 3^{io} dī act^o illō qō actu ꝑ ſe ſub-ſiſtit: ꝛ ſic ſola ſuba dī act^o in iſtis trib^o modis act^o nō dī modus itriſec^o. ❡ 4to dī act^o ab actu exīdi ꝛ noiat̄ h̄ illō mediāte q̄ aliqd dī eē de facto ens i actuali exiſtia: ſiue h̄ ſit hecceitas ſiue exiſtia: realitas vel ali^o modus actualis: h̄ mō accipiēdo actū act^o eſt qdā modus itrin-ſec^o: ꝛ qdā modus gnālis cōpetēs oīb^o modis q nō ſunt nec pn̄t eē in po^a obiua ꝑ actu ſic ꝯſiderato ſepe ponit̄ in Frāciſco exiſtia. ❡ Iuxta po^{am} eſt nōn^m ꝙ ſeptuplex eſt po^a: q̄dā eſt po^a logica: ꝛ ſic eſt nō repugnātia termi-noꝝ: vt ſoꝛtes putet eē aial. ❡ Alia eſt po^a Math. ꝛ eſt illa q̄ dicim^o ꝙ a cētro ad circūferētiā pn̄t trahi multe linee. ❡ 3^a vocat̄ po^a Meta. ꝛ iſtā nūc voco po^{am} obi-uā: ꝛ iſta po^a eſt aliqd qn̄ nōdū hꝫ exiſtiā actualē ſiue eē actuale: ꝛ i iſta po^a fuit hō an̄ ꝑduc^{ōez} mūdi qn̄ nō hūit eē actuale ſ̄ʒ ſe totū nec ſ̄ʒ ſuas ptes. ❡ 4^a vocat̄ theo-logica ꝛ iſta a doctoꝛib^o vocat̄ obiualis ꝛ ē illa po^a qua dn̄s pōt v̄tere qōlʒ in qōlʒ: ſic fecit de vxoꝛe Loth quaꝫ vertit in ſtatuā ſalis: ꝛ ſic oīs creatura eſt in po^a obiualr ꝙ de^o pōt facē eā ad ſuū placitū. ❡ 5^a dī phyſica ꝛ iſta ē 2^x: qꝛ q̄dā actiua ꝛ q̄dā paſſiua. ❡ Actiua eſt po^a tranſ-mutādi aliō iquātū aliō: talē po^{am} hꝫ ignis re^u oīs cōbu-ſtibilis. ❡ Po^a v̄o paſſiua ē pn̄^m trāſmutādi ab alio in aliō inq̄tū^m aliō: ꝛ talis po^a eſt in igne re^u accn̄tis: qō ē in igne. ſ. caloꝛis: ſ̄ʒ nō in ſphera lune vbi mouet̄ ignis tāq̄ in clibano: ꝛ tn̄ ſphera lune non cōburit̄: qꝛ nō hꝫ po^{am} paſſiuā re^u talis actualitatis. ❡ 3^a po^a eſt ſubiua ꝛ ē illa q̄ hꝫ trahi ad actū ſubalē ꝛ accn̄talē: de facto neutrer hꝫ ſ̄ʒ eſt denudata ab oī ꝑfectiōe ſubali iſto mō mā ꝑ^a dī i po^a ſubiua. ❡ 4^a eſt po^a receptiua: ꝛ eſt illa q̄ hꝫ trahi ad ꝑfectionē accn̄talē ſ̄ʒ ſubalē iā hꝫ: vt hō aſinus eſt in po^a receptiua re^u nigredis. ❡ Dico igit̄ ꝙ modus itrin-ſec^o q vocat̄ po^a eſt po^a obiua ſeu meta^{ca}: ꝛ talis po^a vo-cat̄ modus itriſec^o: ꝛ q̄t ſūt modi itriſeci h̄ pꝫ: nā act^o ꝛ po^a diuerſificāt eēntiā ſ̄ʒ phm̄: ac ſi diceret phs ſiue gd-ditas fuerit actualitate pn̄tie ſiue i po^a eq̄ bn̄ manet ea-dē. pꝫ ēt rōne: qꝛ qcqd nō variat rōnē alic^o h̄ eſt modus itriſec^o act^o ꝛ po^a ſūt hō. ḡ maioꝛ pꝫ ꝑ diffōnē modi itri-

ſeci. minoꝛ pꝫ: qꝛ roſa i hyeme nullā hꝫ exiſtiā: ꝛ tn̄ gd-ditas roſe hꝫ eē: ꝛ manet eadē gd^{tas}. ❡ 3° vidēdū ē qd ſit nec̄itas: ꝛ ē nōn^m ꝙ nec̄itas capit̄ 2^r ꝛ ꝯtigētia ſibi op-poſita: vno^o abſo^{te}: alio^o reſpectiue. ❡ Pꝛia. n. vꝫ abſo^{ta} eſt illa c^o finitū opponit̄ ſimpl'r nō enti: vn̄ illō ē tali ne-ceſſitate nec̄iuꝫ qō nō pt ſimpl'r nō eē: ꝛ ſic oīa dina dn̄r nec̄ia nec̄itate abſo^{ta}: ꝛ oēs gd^{tes} i ſe ſic gd^{tes} ētis ꝛ oīuꝫ īſimoꝝ. Nā eqnitas ſp̄ ē eqnitas ſ̄m Auic. ꝛ nec̄ia. talis ḡ nec̄itas eſt qddā modus poſitiu^o ꝯn̄s gd^{tem} quālibet. ❡ Nō dīaꝫ iter nec̄iuꝫ poſitiue ꝛ negatiue. nec̄iuꝫ po-ſitiue ē illō qō ſp̄ hūit exiſtiā vt de^o. Nec̄iuꝫ nega^{te} ē qō nō hūit pn̄^m vt gd^{tas}. ❡ Cōtigētia āt ſibi oppoſita ē qdā modus alic^o poſitiui cui nō repugnat ſimpl'r eē puꝝ ni-hil cuiō ſūt exiſtia realitas iſtoꝝ īferioꝝ coꝛruptibiliū nā iſtoꝝ exiſtie ꝛ realitates ſic deſinūt eē ꝙ ſūt puꝝ nihil put ly nihil opponit̄ oī poſitiuo: ſ̄ʒ gd^{tes} nō ſūt ꝯtigētes iſto mō: imo ſūt ſimpl'r nec̄ie. ❡ Nec̄itas āt relatiua eſt ꝯnexio duoꝝ termioꝝ adiuicē: ꝛ ſic pt ſumi 3^r. ſ. ꝑ cōne-xiōe gd^{tis}: ꝛ gdditas vl' aliqō aliō qō ponit̄ in po^a dina: vl ꝑ ꝯnexionē gd^{tis} ad rē actualr exiſtē: vl' ꝑ opōne ali-cui^o ad opōnē: vl ad aliā rē diſtictā: ꝛ h̄ ſimp^r vl ſ̄ʒ gd. ❡ Cōnexio nāqꝫ ꝑ^a ē gd^{tas} entis ad ſuas paſſiōes ꝛ ad oēꝫ coordiatonē pn̄talē ē nec̄e. Nec̄itas ē qdā modus ꝯnexiōis iſti^o. ❡ 2^a modus ꝯnexiōis ē modus ꝯnexio-nis entis ad eē actuale exiſtie ꝑꝑ inexiſtes. ❡ 3° modus ꝯnexiōis ē ꝯnexio eſſe ad ſuaꝫ opōnē ꝛ ad actionē ꝛ ad iſtā rē a q̄ ipoſe eſt ſepari ipꝫ: vt quēad^m phi poſuerunt ꝯnex^{ōez} nec̄iaꝫ ad itellectiōes: ꝑpea dixerūt ꝙ nec̄io in-telligētie itelligerēt. ❡ Cōtigētia ſibi oppoſita ēt pt ac-cipi 3^r. Uno^o ꝑ ꝯnex^{ne} gd^{tis} ad aliq̄ gd^{tes} nō put ſp̄ ſ̄ʒ ꝑ aliq̄ certo tpe. ❡ 2do ꝯtigētia ē modus ꝯnex^{nis} gddi-tatis ad eē actualis exiſtie ſ̄ʒ determiatū tpꝰ. ❡ 3^{io} cō-tingētia ē modus ꝯnex^{nis} alic^o rei ad ſuā opōnē deficiē-tē nō ſp̄ ꝑmanētē. ❡ 2do accipiēdo nec̄itatē. ſ. relatiue: ꝛ ēt ꝯtigētiā ſp̄ ſūt modi itriſeci. ꝛ ꝙ hec duo ſūt modi itriſeci: pꝫ: qꝛ ſine exiſtia ſepabil'r ineſt: ſiue nō gdditas ſp̄ manet gdditas. ❡ 4° vidēdū eſt qd ſit exiſtia: hec-ceitas: ꝛ realitas. ꝛ ē ſciēdū ꝙ hecceitas nihil aliō eſt: ni-ſi qdā modus itriſec^o q imediate ꝯhit: ꝛ ꝑ gd^{tes} ad eē q ꝑus fuit cōis ꝑ iſtā ꝯhibilitatē ſit hic modus itriſec^o. ſ. hecceitas ꝛ noiat̄ dīa iduidualis: ſ̄ʒ tn̄ ꝑꝑ penuriā ter-mioꝝ multotiēs noiat̄ hecceitas ꝛ hꝫ ſe ſuo mō ad nāꝫ ſpecificā ſic v̄a dīa ad nām gnicā. Nā v̄a dīa adueni-ens gn̄i ꝯſtituit ſpēm: ita hecceitas adueniēs nāe ſpeci-fice facit eā h̄ vl' iduiduū qō idē eſt: ꝛ tūc ſit hec nā. Exi-ſtētia nihil aliō eſt niſi illō eē mediāte q̄ gd^{tas} exiſtit: ſic vbi gr̄a. itelligim^o. n. nos duo eē i ſuba quāta ſuba. ſ. ſub ſtātiā ꝛ q̄tı^{tem}: mediāte q̄ q̄ntitas exiſtit. Sꝫ realitas eſt qdā modus itriſec^o mediāte q̄ realitant̄ oīa q̄ ſūt i aliq̄. vbi gr̄a. ſic itell's itelligit tria i ſuba q̄lificata: ſic intell's intelligit tria i ſuba realificata. in ſuba. n. q̄lificata Pꝛi-mo itelligim^o ſubaꝫ q̄ eſt ſubiꝫ accn̄tiū. Scdo ibidē itel-ligim^o q̄tı^{tem}: ꝛ abſqꝫ q̄ntitate q̄litas coꝛꝑalis eē nō pōt. Tertio itelligit̄ ipſa albedo vel aliq̄ alia q̄litas: ſic pari-formiter tria itelligunt̄ a ſuba realiſata. ſ. ipſa gdditas ꝯtcta ꝑ hecceitatē. 2° ipſa exiſtia. 3° ipſa realitas. ❡ Pro q̄ ḡ ſciendū ꝙ res accipit̄ 3^r. vꝫ. vno^o ꝑ modū ſubſtrati. ꝛ illo mō accipiēdo rē eſt modus itriſec^o: de q̄ dcm̄ eſt ꝙ ſubſternit̄ gdditati vt ſit realis ſic q̄litas ſube vt ſit q̄lis. Alio^o accipit̄ ꝑ modū ꝑdicati. Et ſic oē ꝑdicatum gdditatiuū ē res: ꝛ oīs gdditas: ꝛ ſic cōiter accipiūt iſti h̄ nomē res: q dicūt ꝙ oīs diſtictio: aut eſt realis aut rō-nis: iſto mō accipiēdo eē pōt cōcedi ꝙ diſtō foꝛalis eēt realis. Tertio ſumit̄ res ꝑ modū reſultātis: vt. ſ. ex iſta re ꝑ modū ſubſtrati ꝛ ꝑ modū ꝑdicati dicit̄ dū vniunt̄ ꝛ dū gdditas realicat̄ ꝑ realitatē: iſto mō ꝯt̄er doctoꝛes

Juſinitum 2^r

C

Scd̄m vidē^m No^m Actus 4^r.

Snia eſt phi 3° de aia. t. c. 2. foꝛ^a eſt que aliquid eſt dī enim foꝛma pn̄^m agēdi 2° de gn̄a. ꝛ coꝛ. t. c. 53. dicit̄ ēt quo aliqd itel ligit. 9. meta. t. c. 20. res ſ̄m ꝙ eſt actu itel ligit ꝛ in actu eſt per foꝛmā. ergo ꝛc. dī ēt foꝛa vn̄ ſumit nomen rei. 2° phy. t. c. 11. De qua ſic in po^a itelli illō 9. meta. t. c. 13 ſ̄ʒ po^a ꝛ act^o ſūt circa gn̄a idē gn̄e ſpē ꝛ nūq̄ qō ē ſic i po^a poſita dī eſt in actu.

D

De q̄ po^a lo-q: Ar. 7. me ta. t. c. 8. dicēs mā ꝑ^a eſt cuia: puta po^a cui opponit̄ act^o foꝛalis: nec ſūt eiuſdē gn̄e: ſ̄ʒ x. Tho. cre didit ꝙ ſic ex auctē phi ſup allata volēs: qꝛ act^o ſcdi eſt accidēs ꝙ po^a ſenſitiua ſit accns: ſ̄ʒ hō non. n. de tali

E

po^a ē alī^o ſup poſitē auctō ſententia. No^m. Nec̄itas 2^r.

5° meta. c. ꝑ^o

No^m

Cōtingentia.

F

Neceſſitas re latiua.

G

4° vidēdus

Snia eſt Sco ti. 2. ſen. diſ. 3. q. 6. vide eād ſp̄m ia. 7. me ta. q. 13.

H

No^m ꝑ^m

I

Notandū 2ᵐ Idē ſco.3.q. quolib.vide. Cōſidera eq̄uocū q̄cunq̄ȝ equocatōē.ſ. limitata tranſcendētī vl'logica phica ⁊ meta.non tn̄ excludit ꝑ h analogia. Hoc mō loq̄tur Auicen.ꝓme.ca.5.ſ.ꝙ ens ⁊ res ſunt cōia omnibus ꝑdicamentis.

accipiūt rē q ponūt ꝙ aliq̄ eſt diſtō realis:alia foꝛalis. ¶ Et eſt 2ᵒ nōn ꝑ auctē Auicē.d.ens ⁊ res ɔuertunt̄. ꝙ adhuc res accipit̄ tripl'r. Uno mō put ſuū ſignificatū extēdit̄ ad oē poſitiuū ⁊ ad oē qḋ eſt extra nihil:ſiue ſit ab aīa elaboratū ſiue nō:⁊ tūc ɔuertit̄ cum ente put ens eſt equocū.ſ.qm̄ ſignatū entis ſe extēdit ad oē poſitiuū:qḋ nō eſt nihil:nā ſiqs oīa entia vocet equoce nunq̄ capabit ꝭȝ Porphyriū in cap̄ de gñe. ¶ 2ᵒ mō accipit̄ res put ꝑ ſuū ſignatū ſe extēdit ad oē illḋ qḋ hȝ aliqḋ eē ſecluſa opōne itell's:⁊ ſic oīs modus intrinſec⁹ pōt dici res:⁊ oīs qdditas:⁊ oē qḋ ꝑ ſe exiſtit ꝑſeitate tertij modi. ¶ 3ᵒ accipit̄ res ſolum ꝓ illis q̄ exiſtūt ꝑſeitate tertij modi iſto mō res accepta ⁊ res ꝑ modū reſultātis cōuertunt̄. Aliq.n.addūt adhuc duos modos itrinſecos.ſ. eē in aīa ⁊ eē ex̄ aiam:eē aūt in aīa in ꝑnti nihil aliḋ eſt: niſi aīaȝ actu itelligē qdditatē ⁊ qdditas ſic itellecta dicet̄ obiue eē in aīa ſeu in intellectu:q2 eſt obm̄ itell's ⁊ a doctoꝛibus cōmuniter vocat̄ eſſe cognitū. Extra aīam nihil aliud eſt niſi qdditatem de facto nō intelligere:ſȝ intelligibilis ſit:hic tn̄ de ſecundo.

K

Circa 3ᵐ punctū ꝑmi arti. Diſtō 4ᵒ. ꝑᵒ diſtō.

Nunc quātū ad 3ᵐ punctū iſti⁹ articuli declarat̄ ſi iſti modi diſtiguant̄ abinuicē. ¶ Et ſciēdū ꝙ q̄druplex eſt diſtō ſeu inenit̄ in iſtis modis itrinſecis. ¶ Pꝛia diſtō eſt q̄ modus diſtiguit̄ a qddita:e cui⁹ eſt modus. vbi gr̄a. ſic dicim⁹ ꝙ finitas diſtiguit̄ a qbuſdā creaturis:⁊ ifinitas ab eēn͡ᵃ diuia:⁊ heccēitas ſoꝛtis a nā hūana. ⁊ ſic de ſingulis. ¶ 2ᵃ diſtō eſt ꝙ vn⁹ modus diſperat⁹ diſtiguit̄ ab alio mō diſpato. Modi diſpati ſūt oppoſiti ꝭȝ ſe:nec vn⁹ eſt ali⁹:⁊ ſūt iſti ifinitas ⁊ neccitas ⁊ diſtinguunt̄ vt modi diſpati:q2 rel'o lȝ ſit necia:nō tn̄ eſt foꝛal'r ifinita. Silr̄ in creatura finitas ⁊ ɔtingētia diſtinguunt̄:q2 in po⁹ obiua qdditates creaturaꝝ fuerūt finite:ſȝ nō ɔtingētes:q2 nō fuerūt exiſtes:ſilr̄ necitas ⁊ realitas diſtiguunt̄ ſeu differūt in deo:q2 realitas multiplicat̄ ⁊ nō necitas. Nā vna eſt necitas ⁊ plures realitates ꝭȝ determiatione eccl'ie ex̄ de ſūma trini. ⁊ fide catholi.cap̄. Damnam⁹. vbi eccl'ia ponit tres res in diuis. Silr̄ ibidē eſt vna exiſtia ⁊ plures realitates:⁊ rōne dicim⁹ ꝙ in creaturis exiſtia ⁊ realitas differunt:q2 vnus modus pōt multiplicari:ali⁹ vo nō. Silr̄ dico ꝙ exiſtia ⁊ necitas differūt.q2 vnū.ſ.necitas eſt cōnexio duoꝝ terminoꝝ:ſȝ nō exiſtia piformiter di de exiſtia ⁊ cōtingētia. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ act⁹ ē qdā modus gnālis ⁊ cōis:q cōpetit oīb⁹ illis q ſolū hn̄t eē actu:ſic heccēitas pt dici act⁹ vel modus actualis:ſilr̄ exiſtia realitas ⁊ necitas ⁊ ɔtingētia:ſȝ nō finitas nec ifinitas:q2 iſta inſūt qdditatib⁹ i po⁹ vt dictū eſt. Frāciſc⁹ tn̄ actū attribuit exiſtie:⁊ vocat exiſtiā actualē exiſtiā:ſȝ oīb⁹ poſſȝ cōpetē deptis finitⁿ ⁊ infiniⁿ. ¶ 3ᵃ diſtō ē modoꝝ oppoſitoꝝ vt finiti ⁊ ifiniti necitati ɔtigētie po⁹:⁊ iſta diſtō ē maioꝛ duob⁹ ꝑmis. ¶ 4ᵃ diſtō ē duoꝝ modoꝝ euſdē ordis ſic heccēitas ſoꝛtis ⁊ pl'onis realitas ſoꝛtis ⁊ realitas pl'onis.

2ᵒ

L

Noᵐ

M

3ᵒ

4ᵒ

Circa quartū punctum. Noᵐ

Nunc ad 4ᵐ punctū h⁹ articuli:qs.ſ.eoꝝ modoꝝ intrinſecoꝝ eſt ordo. ¶ Et nōnᵐ ꝙ ſi ſint modi itrinſeci ꝑncipales q multū laboꝛāt circa qdditates.ſ. finitū ⁊ ifiᵐ:neciuȝ ⁊ ɔtingēs exiſtia realitas heccēitas inter hos ſeptē modos qdā iſūt qdditatib⁹ ꝑ ſe:ſic ē finitas ⁊ ifinitas:illi duo modi ꝑnt de qdditatib⁹ eoꝝ denoiari ⁊ ifinitas in deo tȝ ſilr̄ ꝑᵐ locū iter illos modos intrinſecos:⁊ finitas in creatura ꝓducta vel ꝓducibili. Alij vo qnq̄ȝ modi inſunt q̄ſi ꝑ accn̄s iter q̄s ꝑᵐ locū tȝ heccēitas. 2ᵐ locū tȝ exiſtia. 3ᵐ locū tȝ realitas:tā in deo q̄ȝ in creaturis. 4ᵐ locū tȝ necitas in deo:in creaturis cōtingētia:⁊ ſic dicti modi ſunt ordiati. Ordo.n.iſtoꝝ modoꝝ ſumpt⁹ eſt ad ſilitudinē magis cōis ⁊ minus cōis: nā videm⁹ ꝙ in oī ordiatione cōioꝛa ſp̄ ꝑcedūt ꝑticularia vel min⁹ cōia:⁊ ꝑ ēt inſūt iferiorib⁹:vt pȝ in ꝑdicamētis. Qꝛ āt iter illos modos ſit talis ordo pȝ. Nā vbi exiſtia ibi heccēitas ſȝ nō eɔ̄. Rō eſt:q2 ſicut ſe hȝ vera dr̄ia ad gen⁹:ita ſe hȝ dr̄ia idiuidualis ad ſuā qdditatē: ſȝ dr̄ia vera ponit̄ in eſſe gn̄i ad cōſtituēdū ſpēm:igitur dr̄ia ididualis ſuo mō ꝑ ieſt ad ɔhēdū qdditatē:ſȝ heccēitas cōiter vocat̄ dr̄ia idiuidualis.ğ ⁊c̄. pȝ ꝙ non eſt bn̄ itelligibile ꝙ aliq̄ qdditas exiſtat q̄ nō ſit hoc ipſa. Tertio pȝ q2 ꝑcedet realitatē in diuis:nā eēn͡ᵃ diuia itelligit̄ ſingl'ariſſima ⁊ exn̄s an̄q̄ȝ itelligat̄ cōicata ꝑſonis: tn̄ cū reuerētia doctoꝛis Frāciſci ſūt diſticta q vltio loco ponit heccēitatē ⁊ ſub dubio relinqt:ipſa aūt exiſtiā ꝑcedit realitatē:nā vbi eſt realitas ibi eſt exiſtia ⁊ non eɔ̄ vt pȝ. Nā diuia eēntia an̄q̄ȝ itelligat̄ cōicata ꝑſonis ē exiſtēs ſȝ nō realis:q2 nō hȝ ꝓpꝛiā realitatē a realitate ꝑſonaꝝ:q2 al's eſſet q̄ternitas qḋ hereſis ſonat:⁊ q2 ibi exiſtia ꝑcedit realitatē arguim⁹ ꝙ ſic ēt ſit in creaturis. Nā regula vulgata ē Sancti Thome quā doctores nr̄i acceptāt:⁊ ꝑſertiȝ Frāciſcus q̄lē ordinē hn̄t aliq̄ vbi diſtinguunt̄ ſm̄ rōnē:talem hn̄t vbi diſtinguunt̄ real'r ꝑ hāc regulā tn̄:vel dicere q̄lis eſt ordo reꝝ in dō ɔſiles res ſi reperiant̄ in creaturis hn̄t ordinem. Et iō dico ꝙ realitas ſequit̄ exiſtiam. Silr̄ oīa abſoluta ⁊ ſilr̄ necīa ſunt realia:ſȝ nō eɔ̄. Nā pȝ ꝙ creata ſūt realia ſed non ſunt neceſſaria ſȝ ɔtingētia. Nā oīa ɔtingentia ſunt realia ſȝ nō eɔuerſo:q2 perſone diuine ſunt reales:⁊ tn̄ nō cōtingentes. Et hec tn̄ de articulo ſecundo.

Ordo modorū intriſecoꝝ.

N

O

Quantum ad 2ᵐ articulū hui⁹ q̄ōnis ꝺ diſtōne ſunt hic tria pūcta ꝑtractāda. Quoꝝ ꝑmus erit qd ſit diſtictio ſi ſit qd abſoᵐ vel reſpectiuū. ¶ 2ᵒ quot modis accipit̄ diſtō. ¶ 3ᵒ qūo pōt acquiri. ¶ Quātū ad ꝑᵐ pūctū h⁹ articl'i ponā 4ᵒʳ ɔ̄nes. ¶ Pꝛima ɔ̄ eſt ꝙ diſtō nō eſt qd abſoᵐ ſȝ qd reſpectiuū:hanc ɔ̄nē ꝓbo ſic. Oē illḋ qḋ ꝭȝ ſuā rōnē foꝛalē eſt ad aliḋ eſt rel'o:ſȝ diſtō eſt hmo̅.ğ ⁊c̄. Nā oē diſtinctū ab alio necio eſt diſtinctū. ¶ 2ᵒ ſic. Quecūq̄ȝ oppoſita ꝑnt eſſe ſil' diuerſa ꝑ cōpatione ad diuerſa ſūt relatiua:ſȝ idē ⁊ diuerſaȝ ſunt hmo̅.igit̄ pōt eniȝ aliqd idē eē ⁊ diſtinctū. Uerbi gr̄a. aliqd pōt eſſe idē.a.⁊ tn̄ diſtinctū a.b. ſicut magnū ꝑ reſpectū ad granū:⁊ paruū ꝑ reſpectū ad montē:igit̄ diſtō eſt qd reſpectiuū. ¶ 2ᵃ ɔ̄ ſit iſta:ꝙ hmo̅ reᵐ nō eſt in gñe ſȝ trāſcēdēs. ¶ Circa iſtā ɔ̄nē ē nōnᵐ ꝙ ſic dicimus qd ē q̄dā qdditas trāſcēdēs:ita dicim⁹ ꝙ qdā ſūt reᵐ trāſcēdētes:ſic ſūt itētiōes ſcde:⁊ iſtā ɔ̄neȝ ꝓbo 3ʳ. Et ꝑ q̄cūq̄ȝ ɔuenīūt enti an̄q̄ȝ deſcēdat i decē gñа necio ſunt trāſcēdētia:ſȝ diſtō cōpetit enti an̄q̄ȝ deſcendat in decē gñа ⁊ ſuis paſſiōib⁹:q2 an̄q̄ȝ deſcēdat in gñe vnuȝ ⁊ ens diſtinguunt̄ ⁊c̄. ⁊ ſic de alijs paſſionib⁹ ⁊ vna ab alia:⁊ ſic diſtō pōt itelligi an̄q̄ȝ deſcēſus fiat:igit̄ h totū argᵐ pōt elici ex dictis ꝑhi 4ᵒ met. ¶ 2ᵒ ſic. Quicquid circuit oē gen⁹ h eſt trāſcēdēs:q2 illḋ qḋ eſt in gñe terminato nō pōt circuire oē gen⁹:nam in q̄cūq̄ȝ gñe vna ſpēs diſtinguit̄ ab alia ⁊ vnū gen⁹ ab alio.igit̄. ¶ 3ᵒ ſic. Nullū exn̄s in determiato gñe pōt deo foꝛal'r ɔuenire: ſȝ diſtō foꝛal'r ɔuenit deo.ğ nō eſt in aliq̄ determinato gñe. mioꝛ eſt nota de diſtōne diuaꝝ ꝑſonaꝝ. ¶ 3ᵃ ɔ̄ ſit iſta.ꝙ reᵐ quē dicit diſtō eſt itriſec⁹ aduenīēs ⁊ nō extrinſec⁹. Circa qḋ ſciēdū ꝙ reᵐ quē dicit ſeu rel'o itriſecus aduenīēs eſt q oꝛit̄:poſito termio ⁊ fūdamēto in q̄cūq̄ȝ diſtātia. Reſpect⁹ vo extriſec⁹ aduenīēs eſt ille q nō incipit̄ ab aliq̄ termio aduenīēte niſi ꝑus fiat diſpō reqſita:ſic poſito ligno ⁊ igne nō ſtatim naſcit̄ actio:niſi ꝑus facta approximatione:⁊ ex hoc pȝ ɔ̄. Nā poſita rōne foꝛali hoīs ⁊ poſita rōne foꝛali aſini vna dīt ab alia: ex hoc pōt ꝓbari ꝙ differt ab aſino. ¶ 4ᵃ ɔ̄ reᵐ diſtōnis eſt reſpect⁹ diſqꝑatie:q2 reſpect⁹ eqꝑantie nunq̄ȝ

Alter⁹ notat circa 2ᵐ articulū circa diſtinctiones. ꝑmi⁹ punctus Circa ꝑᵐ. ꝑᵃ cōcluſio.

P

2ᵃ cōcluſio. Noᵐ.

Q

T.c.1.3.⁊ inde.

3ᵃ cōcluſio.

4ᵃ concluſio.

habet

A

hȝ extrema niſi vni⁹ rõnis. Ois igit̃ illa relo q̃ hȝ extrema alteri⁹ ⁊ alteri⁹ rõnis neĉe eſt eẽ relonẽ diſqperãtie: ſȝ diuiſio eſt hm̃. maior pȝ. Nã ſic inter extrema eadem inq̃ȝtũ eadẽ nunq̃ȝ inaſcunt̃ niſi idẽ: ita iter aliq̃ inq̃ȝtuȝ aliq̃ ſemp inaſcit̃ aliud ⁊ aliud: minor nota q̃ ſũt eiuſdẽ rõnis nõ diſtinguunt̃. ⸿ Cõtra iſtas ↄ̃nes arguo ſm ordinẽ queadmodũ poſite ſũt. Et p̃ ↄ̃ p̃mã. Ois relo p̃ſupponit diſtõnẽ extremoꝝ: pȝ q² ſi debeat iter aliq̃ eẽ relatio: opȝ q̃ ſint diſticta: q² iter vnũ ⁊ idẽ nõ inaſcit̃ relo ſȝ diuiſio: ſi eẽt relo p̃ſupponeret diuiſionẽ ⁊ ſic fieret p̃ceſſus in iſinitũ: qd̃ eſt incõueniẽs. ⸿ 2° ↄ̃ ſcd̃aȝ ↄ̃nẽ arguit̃ ſic. Nullũ accñs eſt traſcẽdẽs: ſȝ diuiſio eſt accñs. igit̃ ⁊c̃. maior pȝ: q² accñs limitat̃ ad nouẽ gña accñtiũ: minor ſil'r pȝ: q² qd̃ põt adeſſe ⁊ abeſſe p̃ter ſubiecti corruptionẽ eſt accñs: diuiſio eſt hm̃. ḡ ⁊c̃. p̃bat̃ iſta minor. q² ego diſtinguor a te / te exñte: ⁊ nõ diſtiguor a te / te nõ exñte: ḡ diuiſio adeſt ⁊ abeſt p̃ter ſubiecti corruptionẽ. ⸿ 3° ↄ̃ ↄ̃nẽ tertiã ſic. Ad oẽm relonẽ ſufficiũt fũdamẽtũ ⁊ termin⁹: q² nullus reſpect⁹ vł ab alio depẽdere: ſȝ hoc cõpetit relonib⁹. igit̃ ex h poſitis extremis nõ ſeq̃t̃ q̃ diſio vel aliq̃ alia relo ſit reſpect⁹ itrinſec⁹ adueniẽs. ⸿ 4° ↄ̃ 4ᵃᵐ ↄ̃nẽ. indiuidua eiuſdẽ rõnis ſũt diſtincta: igit̃ iter iſta q̃ ſũt eiuſdẽ rõnis eſt diuiſio: ſȝ ois talis relatio eſt relo exp̃erantie. igit̃ ⁊c̃. ⸿ Ad p̃ᵐ dico q̃ ois relatio p̃ſupponit formalẽ aut fundamẽtalẽ diuiſionẽ extremoꝝ: vñ diuiſio fundamẽtalis adueniẽs itellui: vł volũtati: vel hoi: vel aſino p̃ſupponit fundamẽtalẽ diuiſionẽ extremoꝝ: nõ tñ actualẽ: ⁊ ſic pȝ ad p̃ᵐ. ⸿ Ad 2ᵐ dico q̃ lȝ relo ſit traſcẽdẽs in cõi: põt tñ eẽ q̃ aliq̃ relo ſit accñs ita pariformiter: qm̃ diuiſio q̃dã eſt ſm ſe eſt traſcẽdẽs. aliq̃ tñ põt eẽ que eſt accñs: q̃. ſ. eſt inter me ⁊ te. Verbi grã. ens eſt traſcẽdens: tñ aliqd̃ ens eſt qd̃ eſt accidẽs. ⸿ Ad 3ᵐ dico q̃ relo itrinſecus adueniẽs non eſt depẽdẽs niſi a duob⁹. ſ. termio ⁊ fũdamẽto. ⸿ Relo aũt extriſecus adueniẽs depẽdet a fũdamẽto ⁊ termio ⁊ ab aliq̃ alio. ſ. ab agẽte. Nã poſitis duob⁹ albedinib⁹ ſine aliquo agẽte ponit̃ ſilitudo: ſed poſito corpe ⁊ loco nõ ponit̃ vbi niſi adueniẽte v̄tute ſupioris agẽtis mouẽtis corp⁹ ex quo orit̃ vbi. ⸿ Ad 4ᵐ dico q̃ iter illa que ſunt eiuſdẽ rõnis nunq̃ȝ põt eẽ diuiſio vel relo diſqperantie: ſȝ diſio tñ põt eẽ inter aliq̃ eiuſdẽ ſpẽi nõ iquãtũ eiuſdẽ ſpẽi: ſȝ inquãtũ icludũt aliq̃: q̃ nõ ſũt eiuſdem ſpẽi: ſic ſor. ⁊ pla. icludũt aliq̃ in q̃b⁹ differũt: q̃ p̃ciſe accepta nõ ſũt eiuſdẽ rõnis. vȝ. dĩe iduiduales. ⸿ Sed hic eſt vnũ dubiũ ⁊ notabile. vȝ. ſi dĩa ⁊ diuerſitas ſint eadẽ relo. Et dĩ hic a q̃buſdã q̃ nõ: q² dĩa aliq̃b⁹ attribuit̃ a q̃b⁹ diuerſitas remouet̃ ſicut a duob⁹ idiuiduis eiuſdẽ ſpẽi. ⸿ Sȝ ego dico q̃ ſũt idẽ realr̃: q² q̃cũq̃ȝ relationes fundant̃ in eodẽ fundamẽto reᵒ eiuſdẽ termini ſũt eedẽ: ſȝ idẽ ẽ fũdamẽtũ diuerſitatis ⁊ dĩe. igit̃ ⁊c̃. Sȝ dico q̃ rõne differũt hȝ q̃ ad diuerſam cõparant̃: nã reſpect⁹ iſte ſi cõparet̃ p̃ciſe ad fundamẽtũ ⁊ terminũ ſic argnit̃ diuerſitas: q² rõnale ⁊ irrõnale vt ſunt vltime dĩe dñr diuerſe: ſi aũt reᵘˢ ille cõparet̃ ad fundamẽtũ ⁊ terminũ reᵘˢ illi⁹ differũt: ⁊ ſic dĩ dĩa: ſic ſi reᵘˢ fũdat⁹ in rõnali ⁊ in irrõnali cõpet̃ ad hoieȝ ⁊ ad aſinũ ſic arguit̃ dĩa ⁊ nõ diuerſitas: ⁊ ſic pȝ ſolo dubitatiõis.

Circa 2ᵐ puncum.

Quantum ad 2ᵐ pũctũ eſt ſciẽdũ q̃ modi diſtictionũ ſũt ſeptẽ. qm̃ q̃ diſtiguit̃. Aut diſtinguunt̃ rõne. Aut ex nã rei. Aut diſtõne formali. Aut diſtõne reali. Aut diſtõne eſſentiali. Aut diſtõne ſe totis ſubiectiue. Aut diſtõne ſe totis obiectiue. ⸿ Et ſciẽdũ eſt q̃mo iſte diſtõnes ſe iferãt ⁊ q̃lr̃ nõ: vñ iſte diſtõnes ſic ſe iferũt q̃ vltia. ſ. diſtõ ſe totis obiectiue ifert oẽs alias p̃ter p̃mã: ⁊ ſic aſcẽdẽdo vſq̃ȝ ad p̃ᵃᵐ. ſ. diſtõnẽ rõnis ſucceſſiue. Sȝ nũc videdũ ẽ q̃lr̃ nõ ſe iferãt iſte diſtictões ⁊ dico q̃ p̃ᵃ. ſ. rõnis nõ ifert 2ᵃᵐ. ſ. ex nã rei: nec 2ᵃ 3ᵃᵐ: ⁊ ſic de ſingulis dſcẽdẽdo vſq̃ȝ ad vltimã. Quia viſuȝ ẽ q̃t ſũt diſtõnes. Nũc aũt videdũ ẽ quot ſũt modi idẽtitatis: ⁊ dico q̃ ſũt ſeptẽ: qm̃ p̃ Ari. q̃ hñ diffinitiõ ↄ̃ria ſigñant. ſũt aũt idẽtitates. Primo idẽtitas rõnis. Secũdo idẽtitas ex nã rei. Tertio idẽtitas formalis. Quarto idẽtitas realis. Quito idẽtitas eẽntalis. Sexto idẽtitas ſe totis ſubiectiue. Septio idẽtitas ſe totis obiectiue. ⸿ Nũc aũt videdũ eſt q̃lr̃ iſti modi ſe iferãt: ⁊ q̃lr̃ nõ: vñ dico q̃ ſic ſe iferũt q̃ p̃ᵃ idẽtitas. ſ. rõnis ifert 2ᵃᵐ: ⁊ 2ᵃ 3ᵃᵐ: ⁊ ſic de ſingulis deſcẽdẽdo vſq̃ȝ ad vltimã. Sed nõ ſe iferũt ſic q̃ vltia arguit penultimã. ſ. ſe totis ſubiectiue: ⁊ ſic aſcẽdẽdo vſq̃ȝ ad p̃ᵃᵐ idẽtitatẽ. ſ. rõnis. vñ nõ ſeq̃t̃ ſũt idẽ ſe totis obiectiue: ḡ ſũt idẽ ſe totis ſubiectiue ſic aſcẽdẽdo vſq̃ȝ ad p̃ᵃᵐ idẽtitatẽ. ſ. rõnis: vñ nõ ſequit̃ ſũt idẽ ſe totis ſubiectiue: ḡ ſt idẽ eẽntalr̃: ſȝ hñ ſeq̃t̃ ſunt idẽ rõne. ḡ oib⁹ modis idẽ: ⁊ ſic aſcẽdẽdo vſq̃ȝ ad vltimã icluſiue. Silr̃ nõ ſeq̃t̃ diſtiguunt̃ rõne. ḡ ex nã rei: ⁊ ſic de ſingul' dſcẽdẽdo vſq̃ȝ ad vltimã: ſȝ hñ ſeq̃t̃ diſtiguunt̃ ſe totis obiectiue: ḡ ſe totis ſubiectiue: vł eẽntalr̃: ⁊ ſic aſcẽdẽdo vſq̃ȝ ad p̃ᵃᵐ icluſiue. ⸿ Ex h iferunt̃ aliq̃ correlaria. Et p̃ᵐ ẽ q̃ maior idẽtitas q̃ poſſit eẽ ẽ idẽtitas rõnis: ⁊ mior q̃ poſſit eẽ ẽ idẽtitas ſe totis obiectiue. ⁊ rõ hui⁹ eſt p̃: q² idẽtitas rõnis ifert oẽs alias. Scd̃a cã eſt: q² identitas obiectiua nullã aliã infert. ⸿ 2ᵐ corᵐ eſt q̃ maior diſtõ q̃ poſſit eẽ eſt diſtõ ſe totis obiectiue: ⁊ mior ẽ diſtõ rõnis. Et rõ p̃mi ẽ: q² diſtõ obiectiua ifert oẽs alias. rõ aũt ſcd̃i eſt q² diſtõ rõnis nullã aliã ifert. ⸿ 3ᵐ corᵐ eſt q̃ diſtõ rõnis ſtat cũ idẽtitate ex nã rei: ⁊ ſic de ſingulis deſcẽdẽdo. ⸿ 4ᵐ eſt cũ diſtõne obiectiua nulla ſtat idẽtitas. Mõ videdũ ẽ d ſinglis p̃ ordinẽ. ⁊ p̃ d diſtĩe rõnis.

Circa qd̃ eſt ſciendũ q̃d ſit diſtõ rõnis: ⁊ dico q̃ diſtinctio rõnis: vel illa diſtiguunt̃ rõne q̃ diſtiguunt̃ p̃ actũ collatiuũ vel cõparatiuũ itellus: vel alicui⁹ potẽtie collatiue: vt ſor. eſt ſor. ſor. poſit⁹ in ſubto diſtinguit̃ a ſor. poſito i p̃dicato ſola rõne. i. ſola cõpõne ipi⁹ itell's: vł volũtatis: vel alteri⁹ poᵉ collatiue. ⸿ Pro quo notãdũ q̃ itell's eſt potẽtia collatiua p̃pie q̃ hȝ cõpare vnã rẽ ad aliã iuxta doctrinã Ari. 3° de aia. Vbi ait. intellect⁹ agẽs eſt oia facere. ⸿ Pro q̃ nõ. q̃ act⁹ ipi⁹ itellect⁹ eſt duplex. ⸿ Prim⁹ eſt ſimplices q̃ddirates reruȝ app̃hẽdẽ. ⁊ iuxta iſtũ modũ nec ẽ idẽtitas nec diſtictio. ⸿ Scd̃s ẽ cõpare vel diuidẽ: ⁊ penes iſtũ modũ cãtur diſtõ rõnis: q̃lis ẽ via de Athenis ad Thebas: q̃ ſolũ ẽ rõnis. ⸿ Sed ↄ̃ h arguit̃ ⁊ p̃bat̃ q̃ nõ ſit diſtõ rõnis iter viã a thebis ad Athenas: h ſic p̃bat̃. Nã tu itelligis iſtas vias eẽ diſtictas ⁊ nõ ſũt a p̃te rei: ḡ falſe itelligis: q² itelligẽ realr̃ q̃ȝ eſt: ẽ itelligẽ falſo mõ: ⁊ figmẽtaliter. ⸿ Pro dclaratiõe hui⁹ argumẽti eſt notãdũ q̃ itelligẽ rẽ alr̃ q̃ȝ eſt ↄ̃tigit duplr̃. Uno mõ ſub mõ nõ repugnãti ſue nãe: ⁊ talis itellectio nõ eſt falſa: ſic mathematici ↄ̃ſiderãt lineã vt abſtrahit̃ ab oĩ mã ſenſibili: ⁊ talis itellectio eſt v̄a ſm Ari. 2° phyſi. Vbi ait. q̃ abſtrahẽtiũ nõ ẽ mẽdaciũ. Alio mõ ſub mõ repugnãti ſue nãe: ⁊ ſic talis itellectio eſt falſa: vt itelligẽ deũ eẽ finitũ ⁊ creaturã ifinitã. ⸿ Scd̃o quot modis iueſtigat̃ diſtõ rõnis: ⁊ dico breuiter q̃ duob⁹ modis. ⸿ Ad cui⁹ euidẽtiã eſt notãdũ q̃ q̃dã act⁹ itellus eſt rect⁹ ⁊ q̃dã collatiu⁹. Act⁹ rect⁹ appellat̃ quo itellus fert̃ ſup̃ aliq̃ȝ rẽ. Act⁹ aũt collatiu⁹ appellat̃ q̃ itell's rẽ itellectã cõparat ad ſeipaȝ vł ad aliã. Mõ ad p̃poſitũ dico q̃ duob⁹ modis iueſtigat̃ diſtinctio rõnis. ſ. actu recto ⁊ collatiuo. Actu recto ſic eſt diſtinctio iter rẽ itellectã ⁊ nõ itellectã. Sȝ actu collatiuo ſic diſtiguit̃ idẽ a ſeipſo vel vna res intelligit̃ ab alia diſtingui: vt dicẽdo ſor. eſt ſortes: vbi ſolũ eſt diſtinctio rõnis. Et hoc de prima diſtinctione.

Left margin notes: 3 cõcluſionẽ p° ↄ̃ p̃mã cõcluſionem. — 2° ↄ̃ ſcd̃aȝ cõcluſionem. — B — 3° ↄ̃ tertiã. — 4° ↄ̃ quartã. — Reſ. ad p̃ᵐ. — Ad 2ᵐ — C — Ad 3ᵐ — Ad 4ᵐ — Dubium. — D — Reſſio p̃pria. — Circa 2ᵐ puctum. Maxima diſtinctio. Media diſtõ. De maiori ⁊ minori diſtõne extẽſiua ⁊ intenſiua. vide ſco. in 2° q. 4. ... Nõ q̃ in

Right margin notes: E — Stat de potẽtijs aie ⁊ paſſiõib⁹ entis q̃ diſtinguunt ſe totis obiectiue ⁊ nõ ſubiectiue: nec q̃ eẽntalr̃ nõ ſi cẽt q̃ nõ diſtinguunt ſe totis obiectiue q̃ddiuatiue ⁊ idẽtice vt reqrit. alr̃ p̃t dici pȝ cõſiderãti formalizãtes que rere. — F — Phs. 5. met. t.c. 12. vnitas maior infert minorẽ idẽ p̃ topi. ca. 5° intellige affirmatiue negatiue econtra. — p̃ᵐ corᵐ — 2ᵐ — 3ᵐ — 4ᵐ — G — Diſtõ rõnis. Et ſnia ſco. i p° ſen. di. 45. q. vnica. ponitur cuȝ volũtas po⁹ collatiua. Moᵐ. I. c. 18. — 3° de aia. t.c. 21. dĩ ibi ſolatio. Dr̃ ab Auer. ſideo. Contra. — H — Reſſio. Notandum. Rõ in ſe vera nõ icludit̃ p̃ res ad ſe inuicẽ repugnãtes. 5. met. t. cõ. 34. ...

I

Circa dõ ex nã rei de q̃ bone. 3° ſnc mc. Aduerte q̃ diſ ſtõ ex nã rei 2ª eſt ſimpl' ⁊ ſʒ qd. ſnia ẽ ſco. p. repor^m. di. 33.

De toto meta phyſico q̃ de toto phyſico tõm. ſut ptes diſtinguuntur realr̃ ⁊ plus q̃ ex nã rei ſm ſco.

Circa diſtõnẽ ex nã rei querit̃ p̃ q̃ diſtinguunt̃ ex nã rei. Et dico q̃ illa q̃ hñt eſſe p̃ter opus intellect⁹: ⁊ ſic diſtiguunt̃ totũ ⁊ ptes: ⁊ effect⁹ cẽ formalis ⁊ cã foꝛalis: ⁊ ſupi⁹ ⁊ iferi⁹. Uel alr̃. Illa diſtinguunt̃ ex nã rei de q̃bus p̃dicata ꝯdictoꝛia pñt v̄ificari p̃ter opus intell's: nõ tñ q̃ illa v̄ificatio ſit p̃ter intell'm: ſʒ p̃dicata ⁊ ſubiecta ſunt viſilia ⁊ cõpoſ'ia: p̃ter opus ipſius itell's. Uerbi grã. nã de toto ⁊ de ptib⁹ v̄ificant̃ ꝯdictoꝛia. Qd̃ pʒ. Nã totũ eſt qd cõſtitutũ: ps aũt nõ mõ ꝯſtitutũ: ⁊ nõ ꝯſtitutũ ſũt p̃dicata ꝯdictoꝛia: igit̃ iter illa eſt diſtinctio ex nã rei. Silr̃ de ſupioꝛi ⁊ iferioꝛi v̄ificant̃ p̃dicata ꝯdictoꝛia. Qd̃ pʒ: q2 ſupi⁹ eſt multiplicabile p̃ter opus ipſi⁹ itell's. Inferi⁹ v̄o nõ eſt multiplicabile in plurib⁹ p̃ter opus ipſi⁹ itell's: mõ multiplicabile ⁊ nõ multiplicabile ſũt ꝯdictoꝛia: igit̃ diſtõ iter illa: ⁊ ſic de multis alijs. Unñ ꝯcedo correlarie q̃ pp̃ h̃ multi ſũt decepti q̃ credũt q̃ q̃cũq3 diſtiguunt̃ p̃ter opus itell's diſtinguunt̃ realr̃: qd̃ nõ eſt verũ. ❡ Scdo nõ q̃t modis iueſtigat̃ talis diſtinctio: ⁊ breuiter dico q̃ 4^or modis. ſ. p 4^or gña oppõnũ. ſ. ꝯriã: ꝯdictoꝛiã: relatiuã: ⁊ p̃uatiuã. Per relatiuã ſic. Nã mouẽs ⁊ motũ opponũt̃ relatiue: ⁊ applicant̃ itellectui ⁊ volũtati: nã volũtas vult ⁊ eſt mouẽs: nã ipſa eſt tãq̃ regina in regno: ⁊ iperat itellectui q̃ intelligat: g̃ ipſa eſt mouẽs: itell's v̄o mouet̃: g̃ diſtĩctio ẽ iter iſta p̃ter fabricã itell's: nõ realẽ ſʒ Aug^m. g̃ ex nã rei. Scdo p oppõnẽ ꝯriõꝝ: ⁊ ſic iueſtigat̃ diſtĩctio ex nã rei inter ens ad ſe ⁊ ens ad aliud: q̃ opponunt̃ ꝯrie: ⁊ applicant̃ ſubto ⁊ ꝓprie paſſioni. Nã ſubm eſt ens ad ſe: puta hõ: ꝓpria paſſio ẽ ens ad aliud: puta riſibilitas: g̃ diſtĩctio ẽ iter illa nõ realis: g̃ ex nã rei. Tertio p oppõnẽ p̃uatiuã: ⁊ iſtõ mõ inueſtigat̃ a doctoꝛe iter eẽntiã ⁊ relõnẽ: nã eẽn^a eſt cõicabilis trib⁹ pſonis: relõ v̄o nõ. Quarto ⁊ vltio p oppõnẽ ꝯdictoꝛiã applicãdo iſta duo ꝯdictoꝛia. ſ. ꝯſtituẽ: ⁊ nõ ꝯſtituere: nã ptes ꝯſtituũt: totũ v̄o nõ ꝯſtituit: g̃ eſt diſtĩctio inter illa nõ realis: ergo ex nã rei. Et hec de ſecundo.

K

Silr̃ diſtõ ⁊ diffi^m de q̃ di. ſco. 2. diſ p. q. 2ª ⁊ ſup lib. poſt. pſa inuẽ. Quattuoꝛ modis inueſtigat̃ diſ. ex nã rei.

Pꝛia vt dẽs facient ⁊ talis oppõ di. mari. ma vt ſʒ Franciſ. de may ronis in ꝯña. di. 18. q. vlt. ⁊ Lidulphus 4° ſen. diſ. 1. q. 1. ſʒ Barl. tenet oppo^m

L

❡ De diſtinctione formali.

Sedo videndũ eſt que diſtinguunt̃ formalr̃: ⁊ ſunt illa quoꝝ p̃dicata nõ ponunt̃ in eadẽ diffõne: ſʒ in diuerſis vt hõ ⁊ aſin⁹. Ex h̃ aũt ꝯcludo correlarie q̃ illa ſũt idẽ foꝛalr̃ q̃ de ſe inuicẽ p̃dicant̃. In p̃ mõ dõi p ſe: ⁊ h̃ ꝯtigit q̃ttuoꝛ modis. Pꝛio mõ ẽ qñ idẽ noie ⁊ re p̃dicat̃ de ſeipſo: vt ſoꝛ. eſt ſoꝛtes. Scdo mõ qñ diffinitio p̃dicat̃ de diffinito: ſic dicẽdo: ſoꝛ. eſt aial rõnale moꝛtale. Tertio qñ ps foꝛalis p̃dicat̃ de ſuo toto: vt hõ eſt rõnalis. Quarto qñ ps mãlis p̃dicat̃ de ſuo toto: vt hõ eſt aial. ❡ Scdm correlariũ eſt iſtõ q̃ paſſio ⁊ ſubʒ ſũt diſtĩcta foꝛalr̃: qd̃ ꝓbat̃. Nã illa ſunt diſtĩcta foꝛalr̃: q̃ꝝ vnũ nõ eſt diffõ vl' ps diffõnis alteri⁹: h̃ pʒ p p̃^m correlariũ: ſʒ paſſio ⁊ ſubʒ ſũt hõ. g̃ ⁊c̃. minoꝛ ꝓbat̃. Nã paſſio ponit̃ in diffõne ſubti vt dcm̃ eſt. ❡ Contra arguit̃. Nã illa ſũt idẽ foꝛalr̃: q̃ꝝ vnũ ponit̃ in diffõne alteri⁹: ſed in diffõne paſſionis ponit̃ ſubm vt pʒ 7° meta. g̃ ⁊c̃. ❡ Ad iſtud r̃ndeo ⁊ ꝯcedo maioꝛẽ: cũ h̃ q̃ nõ ſit diffõ data p additamẽtũ. Iſta aũt eſt hõ; ⁊ ſic nihil ad ꝓpo^m. ❡ Scdo eſt nõn^m circa diſtõnẽ foꝛalẽ. p q̃ duo faciaʒ. Pꝛio ponã q̃dã notabilia. Scdo q̃dã dubia. ❡ Pꝛimũ nõbile eſt iſtõ q̃ foꝛalitas eſt q̃dã rõ obiectalis: repta in re ab itellũ: quã nõ opʒ itell'm mouere: dũ tñ actũ itell's poſſit in ea terminari: q2 nõ opʒ q̃ itell's ſp mouꝫ: ſed ſufficit q̃ act⁹ ei⁹ poſſit in ea terminari dũ itell's facit i ea talẽ diſtõnẽ. ❡ Scdo nõ q̃t modis iueſtigat̃ diſtinctio foꝛalis: ⁊ dico q̃ q̃ttuoꝛ modis. ſ. diffõne: diuiſiõe: deſcriptiõe: demrõne. Pꝛio diffõne. q2 illa q̃ ſic ſe hñt q̃ vnũ nõ ponit̃ in diffõne alteri⁹: nec eſt ſua diffõ: illa formalr̃ diſtinguunt̃: vt homo ⁊ aſinus. Diuiſione inueſtigat̃ ſic.

p^m cor^m.

Uide. 5. meta. t. cõ. 23.

2^m cor^m

M

Contra T. c. 17. c. 19.

R̃ñſio

No^m ſcdm nõbile.

2^m Quattuoꝛ modis inueſtigat̃ diſtõ foꝛalis.

N

Nã qñ aliqd̃ cõe diuidit̃ p dr̃ias oppoſitas oẽ ꝯtentũ ſub vno mẽbꝛo diſtiguunt̃ foꝛalr̃ ab alio: ⁊ ab oĩ ꝯtẽto ſub illo. Pono tibi tale exẽ^m accõmodatũ. Naʒ ens diuidit̃ p abſo^m ⁊ reſpectiuũ: oĩa ꝯtẽta ſub abſo^to diſtiguũt̃ foꝛalr̃ a reſpectiuo ⁊ ab oĩ ꝯtẽto ſub reſpectiuo. Deſcriptione iueſtigat̃ ſic. Nã deſcriptio cõſtat ex gñe ⁊ dñia ⁊ ꝓpꝛia paſſiõe: ſʒ q̃ hñt diſtĩctas ꝓpꝛias paſſiões hñt diſtĩctas deſcriptiões: ⁊ p ꝯñs diſtiguunt̃ formalr̃. Demrõne ſic. Nã qñcũq3 aliqd eſt demrabile de vno: qd̃ nõ de reliq̃ talia diſtiguũt̃ foꝛalr̃ cũ demrõnes varient̃ p media: vt pʒ p̃ poſterio. Alio mõ põt iueſtigari ſic. ſ. p viã reduplicationis. Nã reduplicatio dicit cãm foꝛalẽ. arguẽdo ſic. hõ inquãtũ hõ eſt aial: lapis iquãtũ lapis non eſt aial. g̃ diſtinguunt̃ foꝛalr̃. ❡ Sʒ ꝯ ſupi⁹ dicta arguo ſic. Nam q̃cũq3 diſtiguunt̃ q̃dditatiue diſtiguũt̃ eẽntialr̃: q2 q̃dditas ⁊ eẽntia idẽ ſũt: ſʒ in diuĩs ponim⁹ diſtõnẽ q̃dditatiuã: g̃ eẽntialẽ: qd̃ ẽ hereticũ ⁊ vanũ. ❡ R̃ndet̃ q̃ peccat p pſuppo^m. Nã tu pſupponis q̃ q̃dditas ⁊ eẽntia cõuertant̃: qd̃ tñ eſt falſuʒ. Nã hñt ſe tanq̃ ſupi⁹ ⁊ inferi⁹. Nã hñ ſeq̃t diſtiguunt̃ eſſentialr̃: g̃ q̃dditatiue ſed non ecõtrario. ❡ Sed diceres ꝯ. naʒ in diuĩs tu ponis pl'es foꝛalitates: tũc arguo ſic. foꝛalitas dr̃ a foꝛa: ſed in diuĩs ſunt pl'es foꝛalitates. g̃ pl'es foꝛe qd̃ eſt hereticũ. ❡ Argumẽtũ iſtõ eſt groſſiſſimũ: ⁊ arguo ſic vt tu: ſic foꝛalitas dr̃ a foꝛa ita eẽntiale ab eẽn^a: ſed in diuĩs ſunt plura eẽntialia: ſʒ Diony. g̃ plures eẽntie. ❡ Scdo ſic. naʒ ſic foꝛalitas dr̃ a foꝛa: ita pſonale a pſona: ſed in pſona prĩs ſunt plura pſonalia ſʒ Diony. g̃ in pſona prĩs ſũt plures pſone. Sʒ iſtõ arg^m nõ valʒ. g̃ nec tuũ. q̃ iſtõ nõ valeat, pʒ: q2 ꝯcludit ꝯñe hereticã. Ideo p me ⁊ p te r̃ndeo ad arg^m negãdo illõ. q2 a pl'ificatiõe ꝯñtis ſeu poſterioꝛis nunq̃ hñ arguit̃ ad pl'ificationẽ añtis maxie in diuinis: imo nec ẽt in creaturis: vñ l3 iſta ꝯña ſit bona. iſte hõ eſt ſciẽs vel q̃lis: g̃ hʒ ſciaʒ vel q̃litatẽ: tñ nõ ſeq̃t, iſte hõ hʒ plures ſcias vel q̃litates. g̃ eſt plures ſciẽtes vel pl'es q̃litates. ❡ Dices q̃ hę foꝛalitates nõ ſũt ponẽde in diuinis: q2 illud nõ eſt ponẽdũ in diuinis qd̃ nõ hr̃ a rõne nãli: vel a fide: vel a ſacra ſcriptura: vel ab aliq̃ doctoꝛe auctẽtico: ſʒ iſte foꝛalitates nõ habent̃ ab aliq̃ iſtoꝝ q̃ debeãt poni in diuĩs. g̃ nõ ſũt ponẽde. ❡ R̃ndeo q̃ ſic ex vna de neceio ⁊ vna de ꝯtingẽti iſert̃ vna de ꝯtingẽti ex p̃ poꝝ. ita q̃ ibi eſt bona ꝯña. Ita dico q̃ ex vna credita ⁊ ex alia nãlr̃ cognita p bonã ꝯñiã põt inferri vna credita. Mõ ſic eſt qd̃ credim⁹ ⁊ catholice ꝯfitemur q̃ eẽn^a diuĩa ẽ cõica^lis trib⁹: ⁊ õ ſcõ cõicat̃ trib⁹ pſonis ⁊ ẽ abſolutũ^m: p̃nitas nec ẽ cõica^lis: nec cõicat̃: nec eſt ens abſolũ. Huic ꝓpõni credite addo vnaʒ nãlr̃ euidẽtẽ: q̃ qñcũq3 aliq̃ ſic ſe hñt q̃ aliqd̃ ꝯuẽit vni ex nã rei ſecluſo opere itell's qd̃ nõ ꝯuenit alteri, eſt ibi diſtĩctio ex nã rei. Et qñ vnũ eſt abſo^m a pte rei foꝛalr̃ ⁊ q̃dditatiue ⁊ aliud nõ: imo eſt foꝛalr̃ relatiuũ: illa dicũt diſtĩctas foꝛmalitates. Iſti vltie ꝓpõni adde p̃cedẽtẽ creditã ⁊ realiter ꝯcludẽs q̃ in diuinis ſunt pl'es foꝛalitates: ⁊ h̃ ꝯfirmat̃ p beatũ Aug. dicentẽ q̃ pr̃ eſt ⁊ alio pr̃ eſt pr̃: q2 pr̃ eſt eẽn^a diuĩa: ſʒ eſt pr̃ p̃nitate. ex h̃ pʒ q̃ eſt diſtinctio ⁊ pluralitas foꝛalitatũ i diuĩs. Ad foꝛmã argumẽti pʒ ex dictis negãdo minoꝛẽ. ❡ Tertio nõn^m eſt. q̃ foꝛalitas venit de foꝛa: ⁊ foꝛale dr̃ de foꝛa: ⁊ foꝛa eſt duplex. Naʒ q̃dã eſt eẽntialis ⁊ q̃dã accñtalis. Foꝛa aũt eẽntialis eſt duplex. Nã q̃dã eſt in eẽndo vt altera ps cõpoſiti. ſ. foꝛma ptis. alia eſt in cognoſcẽdo: ⁊ ſic ſupioꝛa ſũt foꝛe. 2° phy. ⁊ 5° meta. oẽs ptes diffõnis ſũt foꝛe iferioꝝ: ⁊ tunc pono tria correlaria ꝯñtia ad p̃dicata. Quoꝝ p̃^m eſt iſtõ q̃ a foꝛa accñtalis nõ venit foꝛalitas. Scdm ẽ q̃ a foꝛa q̃ eſt altera ps cõpoſiti nõ venit foꝛalitas. Tertiũ eſt q̃ foꝛalitas venit a foꝛa in cognoſcẽdo. ❡ Quarto nota: ⁊ pꝛimo

Contra. T° me. t. c. 10.

R̃ñſio.

Obiectio.

R̃ñſio.

Quid ſit eẽntiale in diuinis. vide ſco. in q̃ libe. q. 1.

R̃ñſio.

P

Obiectio.

R̃ñſio.

Q

3^m notabile.

T. c. 30. ex 6° ſe 7° meta. t. c. 35. ⁊ cõ. 43.

4^m notabile. Dubium.

A ꝓmo moueť talis dubitatio:nã dictũ eſt ſupra ꝙ ſupius
eſt idẽ cũ ſuo inferioꝛi.mõ eſt dubiũ vtrũ iferi⁹ ſit idez
Rñſio. cũ ſuo ſupioꝛi foꝛalr. ℂ Ad h̄ breuiť dĩ ꝙ nõ.Et rõ h⁹
eſt:q2 illa q̄ ſũt idẽ foꝛalr vnũ ꝓdicať de altero in p̊ mõ
dõi ꝑ ſe:ſ3 iferi⁹ nõ ꝓdicať de ſuo ſupioꝛi in p̊ mõ dõi ꝑ
ſe.g̊ nõ eſt idẽ iferi⁹ cũ ſuo ſupioꝛi.Scd̃a rõ eſt iſta:na3
illa q̄ ita ſe hñt ꝙ vnũ nõ eſt diffõ:nec ps diffõnis alte-
ri⁹:illa talia foꝛalr diſtinguunť.h̄ p3 ꝑ oẽs foꝛaliçãtes.
S3 iferi⁹ nõ eſt diffinitio nec ps diffõnis ſupioꝛis.g̊ ⁊c̃.
2ᵐ dubitũ. ℂ Scd̃3 dubiũ eſt iſtud.vtꝝ dĩa ſit idẽ foꝛalr cũ ſuo ge-
nere.Et dico ꝙ nõ:vt p3 ꝑ iſtaſmet rõnes poſitas in p⁹
Rñdetur. 3ᵐ dubiũ. dubitatiõe.ſ.vtrũ iferi⁹ ſit de eẽn⁹ ſupioꝛis. ℂ Tertio
dubitať cũ eadẽ res hẽat vnã ⁊ eãdẽ eẽntiã ⁊ q̄dditatẽ
Rñſio. q̄uo h3 plures diſtõnes. ℂ Ad h̄ rñdeo ⁊ dico ꝙ ſm ꝙ
q̄dditas diuerſimode mouet intellectũ ſ3 h̄ cãnť diuer
B ſe diſtõnes.Et rõ hui⁹ eſt q2 diſtictio eſt ſermo ſignãs
q̄dditatẽ appheñſa3 ab itellu.Uerbi gr̃a.nõ videmus ꝙ
idẽ ſpatiũ eſt a ſurſu3 in deoꝛſu3:⁊ a deoꝛſu3 in ſurſum.
Uñ ſ3 ꝙ itell9 ꝯſiderat deoꝛſu3:⁊ ſurſu3 eſt iſta diſtin-
ctio:⁊ iſtõ dicit Ariſto.3° phy.vbi ait.ꝙ eadẽ diſtãtia ẽ
a ſurſu3 in deoꝛſu3:⁊ ecõuerſo:ſ3 nõ eſt ibi idez diſtare.
4ᵐ dubiũ. ℂ Quarto dubitať vtꝝ idiuidua eiuſdẽ ſpẽi ſint idem
foꝛalr:⁊ vĩ ꝙ nõ:q2 tunc eẽnt idẽ realr:vt p3 ꝑ ſupi⁹ di-
In oppoſitũ. cta. ℂ In oppõm arguo ſic. Nã illa ſũt idẽ foꝛalr q̄bus
debeť eadez rõ q̄dditatiua ⁊ vltimata:ſ3 iſta ſunt hm̃.g̊
Solutio. ſũt idẽ foꝛalr. ℂ Soluo ⁊ dico ꝙ iſta ſunt idẽ foꝛalr vt
hĩ in ꝯflato.Et ad rõnẽ q̄ñ dicebať ꝙ eẽnt idẽ realr.di-
co ꝙ ĩa rõ ꝯcluderet ſi eẽnt idẽ foꝛalr ꝙ vnũ ꝯclude-
reť de alio in p̊ mõ dicẽdi ꝑ ſe:⁊ de illis itelliguntť ſupi⁹
Inſtantia. dicta. ℂ Et ſi aliq̄s diceret val3 iſte modus arguendi.ſ.
Rñſio. ſunt nõ idẽ foꝛalr.g̊ diſtincta foꝛalr. ℂ Rñdeť ꝙ nõ:
C q2 añs põt eſſe vex ꝯſequẽte exñte falſo. Na3 modus
intrinſecus ⁊ illi⁹ cui⁹ eſt modus itrinſecus ſunt nõ idez
foꝛalr:⁊ tñ nõ ſunt diſtincta foꝛalr.⁊ cã eſt:q2 diſtinctio
foꝛalis cadit iter formalitatẽ ⁊ formalitatẽ:modus aũt
nõ eſt formalitas.Et hoc de tertia diſtinctione.

De q̄ ſcõ.3° ſen.diſ.1. **Nunc** aũt eſt videdũ de diſtõne reali ꝓ quo p̊m vi-
dẽdũ eſt q̄d ipſa ſit.Et dico ꝙ illa diſtiguũť
realr cui⁹ extrema diſticta ſunt res poſitiue:ita ꝙ vnu3
de altero nõ ꝓdicať abſtractiue:quoꝝ exñtia vnius põt
eẽ ſine exñtia alteri⁹:vt quoꝝ vna res oꝛiginať ab alia.
Notãter dico cui⁹ extrema diſticta ſũt res poſitiue ad
remouendũ entia rõnis iter q̄ nõ poniť diſtictio realis.
Uñ notãter dico ꝙ vnũ de altero abſtractiue non põt
ꝓdicari:q2 ſi vnũ de altero abſtractiue ꝓdiceť:tũc eſſet
idẽ realr cũ ipſo.Et dico quoꝝ exñtia vni⁹ põt eſſe ſine
exñtia alteri⁹ ad remouẽdũ illa que ſic ſe hñt ꝙ exñtia
D vni⁹ nõ põt eẽ ſine exñtia alteri⁹:vl ꝙ vnũ depẽdet ab
altero vt ſuba ⁊ accñs:mã ⁊ foꝛa. ℂ Uidẽdũ eſt mõ ꝙ
diſtictio realis põt accipi duplr.ſ.ꝙ q̄dã diſtinguuntur
ſicut res ⁊ res:⁊ ſũt illa in q̄b⁹ diſtincta ſe hñt ſicut res ⁊
res:⁊ de iſta h3 verũ ꝙ exñtia vni⁹ põt eſſe ſine exñtia
alteri⁹.Alia eſt diſtictio realis:⁊ eſt illa q̄ diſticta ſe hñt
ſic rei ⁊ rei ⁊ nõ ſic res ⁊ res:⁊ iſto mõ diſtinguunť mã
⁊ foꝛa:ſuba ⁊ accidẽs.Si forte diceres q̄uo cognoſcam
ego q̄d ſit res:⁊ q̄d aliq̄d rei:ecce do tibi aliquas regu-
1ᵃ regula. las q̄b⁹ mediãtib⁹ poteris cognoſcere euidẽter. ℂ Pri
ma regula eſt ꝙ duo indiuidua quoꝝ q̄dl3 põt ꝑ ſe exi-
2ᵃ ſtere ſine alio q̄dl3 coꝝ eſt res:vt ſoꝛ.⁊ pla. ℂ Scd̃a re-
gula eſt.ꝙ duo idiuidua.quoꝝ vnũ põt ꝑ ſe exiſtẽ ſine
alio ſ3 nãm:⁊ nõ eꝯ:q̄dl3 coꝝ eſt res ſicut accñs ⁊ ſub3
3ᵃ fundamẽtũ ⁊ relõ. ℂ Tertia regula eſt.ꝙ q̄ñ aliq̄ inclu
dunť in aliq̄ in p̊ mõ dõi ꝑ ſe vel in ſcd̃o mõ q̄dl3 eoꝛu3
eſt aliq̄d rei ⁊ nõ res:ſ3 ip3 ſil' totũ eſt res. Ex hoc ĩfero
ꝙ inter hoiez ⁊ aĩal nõ eſt diſtinctio realis:q̄d p3 ſic.nã
diſtinctio realis cadit iter rẽ ⁊ rẽ:mõ aĩal nõ eſt res re-
ſpectu hoĩs ſed aliq̄d rei.Ulteri⁹ nota quot modis inue- E
ſtigať diſtictio realis.Et breuiter dico ꝙ q̄tuoꝛ modis. No᷑ 4ᵒʳ modis inueſtigať diſti. realis.
ℂ Pꝛio via oꝛigis:⁊ iſto mõ inueſtigauit Aug.iter pr̃e3
⁊ filiũ in diuĩs. Nã pr̃ gñãt.fili⁹ gñať.g̊ diſtinctio realis
iter iſta t3 ꝑ illã maximã Aug.o.in p̊ de tri.ꝙ nihil ẽ q̄d
ſeipſu3 gignat. ℂ Scd̃o mõ via gñõnis. Nã ſi vnũ ge-
nerať.reliquũ vero nõ:illa realr diſtiguũť:⁊ iſto mõ inue-
ſtigamus inter mã3 ⁊ formã. Na3 foꝛa gñať.mã vero nõ: Foꝛa gñãť.ſ. terminatur cõpletue ipſum cõpoſm 1.c.Ari.
q2 eſt ingenerabilis ⁊ incoꝛruptibilis:ex p̊ phy. ℂ Ter
tio via coꝛruptiõis:⁊ hoc ſic:nã q̄ñ aliq̄ ſic ſe hñt ꝙ vnũ
coꝛrũpiť.reliquũ vero nõ,illa realr diſtinguunť:⁊ iſto mõ
inueſtigať iter relõnẽ ⁊ fundamẽtũ:accidẽs ⁊ ſubm:nã
relõ coꝛrũpiť manẽte fundamẽto:vt p3 inuẽti. S3 di-
ceres ex q̄ illa ſunt coꝛrupta eſt diſtictio inter illa. Dico
ꝙ nõ,nam diſtinctio realis duo extrema req̄rit in actu.
ℂ Quarto via ſepõnis. Nã q̄ñ aliq̄ ſic ſe hñt ꝙ ſepata
exiſtunt vel pñt exiſtere,illa realr diſtinguunť:vt ſoꝛ.⁊
pla. ℂ Ulteri⁹ nota ꝙ iſta ſe hñt ſic ſupi⁹ ⁊ inferi⁹.ſ.ſe- F No᷑
paratio ⁊ diſtinctio realis. Nã hñ ſegť ſũt ſepata.g̊ rea-
liter diſtincta:q̄ tñ eſt ꝯ multos:nõ tñ malũ itellectu vi
gentes:ſ3 ſolũ ponẽtes diſtõnẽ realẽ:hñt enim ꝯcedere
ꝙ ſuba ⁊ accñs ſint idẽ realr:⁊ totũ ⁊ ſua ps integralis.
S3 nõ eſt mirũ.Qm̃ dato vno icõueniẽti plura ſequiť
ex p̊ phyſi. ℂ Circa q̄d ſciẽdũ eſt de incluſiõe:⁊ dico ꝙ Tex.ch.13.
incluſio ad pñs eſt duplex. Nã q̄dã eſt idẽtica vel eſſen
tialis:⁊ q̄dã foꝛalis. Illa icluſio dĩ eẽe idẽtica vel eſſen- Incluſio 2ᵉ.
tialis q̄ñ aliq̄ ſic ſe hñt ꝙ vnũ includit aliud eſſentialr:
⁊ ecõtrario:ſicut p3 in diuĩs. Ubi eẽntia diuina icludit
eſſentialr q̄dl3 attributũ:⁊ q̄dl3 attributũ includit diuĩã
eẽntiã.Uel q̄ñ aliq̄ duo ĩ aliquo tertio eẽntialr:ꝯueniũt
⁊ includunť ſic ꝓprie paſſiones in ſubo:⁊ ẽt oẽs paſſio-
nes aĩe in aĩa:l3 enĩ3 oẽs paſſiones aĩe in aĩa includanť:
tñ vna nõ includit aliã.⁊ nota ꝙ hic ſumiť icluſio eſſen G
tialis ꝓut diſtinguiť ꝯ foꝛalẽ incluſionẽ:⁊ ſic idẽ eſt in-
cluſio eẽntialis,ꝙ realis:ꝓut hic ſumiť. Sed illa inclu-
ſio dĩ eẽe foꝛalis:q̄ñ vnũ icludiť in ſua rõne foꝛali ſiue
diffõne ꝓprie ⁊ ſimplr dicta.Siue q̄ñ vnu3 ineſt alterĩ
in p̊ mõ dõi ꝑ ſe:queãdmodũ mã ⁊ foꝛa icludunť in cõ-
poſito ⁊ gen⁹ ⁊ dĩa in ſpecie. ℂ Ad euidẽtiã ꝓdictoꝛu3 No᷑
q2 in diffõne fuit facta mẽtio de vltimata abſtractione
eſt nõñm:ꝙ vltimata abſtractio eſt q̄ñ aliq̄d abſtrahiť
ab oĩ eo q̄d in ei⁹ rõne q̄dditatiua ſiue diffõne ſimplr
dicta nullo mõ includiť.Dico aũt ꝓpria ⁊ ſimplr dicta
ꝓp diffõnẽ accñtiũ in qua ſub3 icludiť ſ3 doctrinã Ari. T.c.17.⁊.19.
7.meta.q̄ q̄dẽ diffõ nõ eſt diffõ ꝓprie dicta ſ3 eũ:ſ3 eſt
diffõ ſm q̄d ⁊ ꝑ additamẽtũ.Dĩ ꝓdicta abſtractio vlti-
mata:q2 vlteri⁹ nõ põt eẽ aliq̄ alia abſtractio rei illius
a quo aliq̄d tale abſtrahiť:imo oĩs illa res eſt ſimplex ⁊
includẽs ꝯdictionẽ. Nã nihil põt abſtrahi ab aliquo q̄d H
ſit de q̄dditate ſua:l3 poſſit fieri ecõtrario.na3 aĩal põt
abſtrahi ab hoĩe q2 ſine eẽ hoĩs vl ꝓter hoiez.ecõtrario
aũt nõ. Nã nõ poſſum⁹ hoiem abſtrahere ab aĩali ſine
cõceptu ipſius aĩalis:vel ꝓter aĩalitatẽ.Eſt aũt nõñm ꝙ No᷑
q̄ñ illud ꝯcretũ abſtrahiť quãto plura vel minoꝛa ꝯcer
nit:tanto plures vel minoꝛes poſſum⁹ fieri circa illud ab
ſtractiones. ℂ Sciẽdũ eſt ꝙ ꝯcretũ q̄tũ ad ꝓſens ſpe- Cõcretum 5ᵉ
ctat eſt q̄druplex dĩa.nã p̊⁹ eſt ſ3 ꝙ ſupi⁹ ꝯcernit ſuu3
iferi⁹.exẽplũ ſicut aĩal ꝯcernit hoiez. ℂ Scd̃m eſt ſ3 ꝙ
nã ꝯcernit ſuu3 p̊m ſuppoſm vt humanitas petri. ℂ Ter-
tia ſ3 ꝙ vna rõ q̄dditatiua ꝯcernit aliã.exẽm ſicut gen⁹
dĩa3. ℂ Quarta ſ3 ꝙ accñs reſpicit ſubm vt coloꝛatũ
lignũ. ℂ Quinta ſm ꝙ relõ ꝯcernit ſuũ ꝓpꝛiũ ſubm vt
filiatio ꝯcernit filiũ.Scd̃m g̊ numerũ ⁊ diuerſitatẽ pre
dictaꝝ ꝯcretionu3 numeranť vel diuerſificanť abſtra-
ctiones ita tñ ꝙ ꝓmus modus abſtractiõis eſt ſm quẽ
ſupius abſtrahiť ab inferioꝛi:vt ſicut aĩal abſtrahiť ab

I

bole.⁋ 2° modus eſt ſm quē nā abſtrahit a ꝓprio ſuppoſito vt hūanitas a ſoz.⁋ 3° ſʒ quē vna rō qdditatiua abſtrahiť ab alia:ſicut aīalitas a rōnabilitate:ꝛ ɔ̄ūo.⁋ 4° eſt ſʒ quē relō abſtrahiť a ſuo fundamēto:vt ſiē filiatio abſtrahiť a filio.

1ᵐ nōndum. Modi abſtra. in diuinis.

⁋ Circa q̄ q̄tuoz ſūt hic nōnda Primū ꝙ in diuinis pñt fieri 4ᵒʳ abſtra^nes:ſiue 4ᵒʳ modi abſtrahēdi.

1°

De ꝑ pʒ qꝛ ibi ſupi⁹ abſtrahiť ab īferiori ſiē ens ab h ēte:ꝛ ſapia ab hac ſapia.ſ.diua:ꝛ ſic filiatio ab hac filiatione.ſ.diua.

2°

⁋ De 2° pʒ. Nā eēn° diua pōt abſtrahi a quolʒ ſuppoſito:ſiē diuinitas a pre filio ꝛ ſpūſcō.

3°

⁋ De 3° aūt pʒ. Nā eēn° diua pōt abſtrahi a quolʒ attributo:vt diuinitas a bonitate.

4°

⁋ De 4° pʒ ꝙ relōnes pñt abſtrahi i diuinis ꝛ h a fūdamētis ꝓprijs ſiē pnitas a pre:ꝛ filiatio a filio.

2ᵐ notandū. Modi abſtractionū in ſba. Primus modus

⁋ 2° nota ꝙ in ꝑdicamento ſube pñt fieri tres modi abſtractionū.Et pm⁹ eſt qꝛ ſupi⁹ pt abſtrahi ab īferiori vt ſuba ab hac ſuba.Scōs eſt quia vna rō qdditatiua pōt abſtrahi ab alia vt rōnalitas ab aīalitate.Tertius:qꝛ nā a ſuppoſito vt hūanitas ab hac hūanitate.

K

3ᵐ notandū. Modi abſtra. in gñib⁹ accidentiū abſo.

⁋ 3° eſt hic nōnᵐ ꝙ in ꝑdicamētis accñtiū abſolutoꝝ pñt fieri tres modi abſtractionū.

1°

Nā pmus eſt ſiē ſupi⁹ ab īferiori:vt q̄ntitas ab hac quātitate.

2°

⁋ 2° ſiē vna rō foꝛalis ab alia rōne foꝛali:vt rō gñis a rōne dr̄ie.

3°

⁋ 3° ſiē accñs a ſubeo.

Modi abſtra. in gñib⁹ acci. reſpe.

⁋ In ꝑdicamēto aūt reſpectiuo pt fieri 4ᵉ abſtractio.⁋ Pria ſupioris ab īferiori.⁋ 2° vna rō qdditatiua a rōne qdditatiua alterius.⁋ 3° relōnis a ſubiecto vt filiatio a filio.⁋ 4° relonis a fūdamēto vt potētialitas a po^a.

4ᵐ notandū. Diſtin. realis duplr.

Ultimū nōbile ipſius diſtōnis realis eſt ꝙ diſtō realis pōt ɔſiderari 2ʳ.Uno mō ꝓprie.alio° iproprie ſeu largo mō dicta. Diſtinctio realis largo mō dicta eſt diſtō nō dependēs ab actu collatiuo itell̄s:vñ ois diſtō q̄ eſt ex nā rei eſt diſtō realis iſto mō.Diſtictio aūt realis ꝓprie dicta eſt diſtō duaꝝ rerū poſitiuaꝝ:quaꝝ vna pōt eē ſine altera vt ſoz.ꝛ plo ꝛ ſic de ſingulis.ꝛ ſic pʒ qd dōʒ eſt de iſta diſtōne reali.

L

Vide Anto. ſireccū in ſoz. aſr pſentē diſtin.deſcribētem. Conſidera ꝙ diſtō eēntialis ſp eſt inter extrema poſitiua realia ꝛ actualr exñtia in dē eſt ꝙ inter negōnes ꝛ priuatiōnes ſeu iter entia poſitiua ꝛ priuatiua nō cadit talis diſtinctio.

Nunc reſtat vidē de diſtōne eēntiali:p q̄ ꝑ videndū eſt qd ſit diſtō eēntialis.Et dico ꝙ illa diſtiguūť eēntialr q̄ p aliquā potētiā pñt eſſe ſepata:vt mā ꝛ foꝛa:accñs ꝛ ſubm.Uel qñ vnū nō dependet ab alio:ꝛ qñ vnū eſt nā ꝑus alio.Si forte diceres q̄ drña eſt inter diſtōnē realē ꝛ diſtōnē eſſentialē:dico ꝙ talis. Nā diſtictio realis ſimplr in plus ſe hʒ q̄ʒ eēntialis. Nā hn̄ ſegē diſtinguūť eēntialr ḡ realr:tn̄ nō cōuertunť in diuinis:in creaturis aūt ɔuertibilr ſe hñt:qꝛ q̄cūqʒ diſtinguūť realr diſtiguūť eēntialr ꝛ ɔ̄:ſʒ patiť inſtātiā in diuinis vbi eſt diſtinctio realis ꝛ nō eſſentialis.

M

Notandum. Quattuoz modis inueſtigat di.eſſentialis.

⁋ 2° nota quot modis inueſtigať diſtictio eſſentialis:ꝛ dico breuiter ꝙ q̄tuoz modis.⁋ Prio mō ꝑdicamētali coordinatione:ꝛ hoc mō iueſtigať diſtō iter ꝑdicamēta:ꝛ iter illa q̄ ponunť in ꝑdicamētis.nā pñta eēntialr ſūt diſticta:vt pʒ in lib° poſterioꝝ vbi ait phs.ꝙ eēntie pñtoꝝ ſunt impmixte.i.nō mixte:ꝛ p ɔñs eēntialr diſtincte.⁋ 2° ſpecifica diſtōne:nā illa q̄ ſunt ſub diſtinctis ſpēb⁹ ꝛ ſub illis ɔtinenť diſtinguūť eſſentialr:vt hō ꝛ aſinus leo ꝛ bos.⁋ 3° eēntiali dependētia ſicut cāe a ſuis effectib⁹ diſtinguūť eſſentialr.⁋ 4° actuali exñtia:ꝛ h qñ aliq̄ ſic ſe hñt ꝙ vnū pōt exiſtere ſine alio illa talia eēntialr diſtiguūť.

Corᵐ

vñ ex hoc ɔcludo correlarie ꝙ ſupi⁹ ꝛ inferi⁹ ſūt idē eēntialr.Qđ ꝓbať ſic. Nā illud qđ p nullā potētiā pōt eſſe ſine alio.eſt idē eēntialr cū illo ſine quo nō pōt eē.vt pʒ p oēs formaliçātes:ſʒ īferi⁹ nō pōt eſſe ſine ſuperiori.h pʒ:qꝛ hō nō pōt eē ſine aīali.ḡ ſūt idē eēntialiter.⁋ 2° ſic:nā illō qđ ſʒ qualʒ ſui rōnē nō eſt diſtinctū ab altero.eſt idē cū illo h pʒ ex terminis. Sʒ ita eſt ꝙ inferi⁹ ſʒ qualʒ ſui rōnē nō eſt diſtinctū a ſupiori:pʒ h:qꝛ nō ē diſtictū niſi p alterā ptē.ſ.drñaʒ.ḡ ſūt idē eēntialr.

Dubium.

⁋ Mō eſt duᵐ:nā dictum eſt in diffōne diſtōnis eēntialis ꝙ illa ſūt eēntialr diſticta:quoꝝ vnū pōt eſſe ſine alio in actuali exñia p aliquā potētiā.

N

Contra. 1ᵐ argᵐ.

⁋ Sʒ ɔ̄ h arť q̄tuoz modis:ꝛ ꝑ ſic. Nā linea nō pōt eē ſine punctis p aliquā potētiā.h pʒ qꝛ ſepatis punctis a linea vel linea eſt terminata pūctis vel nō:ſi nō ḡ eſt infinita:ſi aūt dicať ꝙ eſt terminata cū nō hēat pūcta:ꝛ illa nō termieť niſi p pūcta.ḡ hēbit pūcta ꝛ nō hēbit qđ claudit ɔ̄dictionē.ſʒ pūctus ꝛ linea ſunt diſticta.h pʒ:qꝛ linea eſt diuiſibilis ꝛ pūct⁹ idiuiſibilis.ḡ ꝛc̄.

Scdm

⁋ 2° ſic. Nā creatura nō pōt eē eēntialr ſine creatore.h pʒ de ſe:ſʒ creatoꝛ ꝛ creatura eēntialr diſtinguūť.ḡ diffō diſtōnis eēntialis nō eſt hn̄ data.

Tertium.

⁋ 3° ſic. Forma vel figura nō pōt eē q̄drata niſi corp⁹ ſit q̄dratū:ꝛ tn̄ ſunt eēntialr diſticta:h pʒ. Nā termin⁹ eēntialr diſtinguiť ab illo cui⁹ eſt termin⁹.

Quartum capō drelone.

⁋ 4° ſic. Nā vnū correlatiuū p aliquā potētiā nō pōt eē ſine alio correlatiuo:h pʒ p Ariſt.in pñtis qꝛ ſunt ſil nā ſed ſūt eēntialr diſtincta:hoc pʒ. Nā pr̄ eēntialr diſtinguiť a filio.ḡ ꝛc̄.

O

In oppoſitum Rñſio. caplo 3°

⁋ In oppoᵐ ſūt oēs formaliçātes. Quid ḡ dōm:Dico ꝙ diffō diſtōnis eēntialis eſt hn̄ data:ꝛ pʒ ꝑ auctē.Scdo rōne.Auctē:ꝛ hoc p Ar.7.topic. vbi arguit talē ɔſiderationē.vis videre ſi aliq̄ eēntialr diſtinguūť vide ſi vnuʒ pōt exiſtere ſine alio:qꝛ ſi ſic eēnt eēntialr diſticta:ſi nō erūt diſticta eēntialr.⁋ 2° rōne. Nā illō pōt ꝑ° eē qđ nō icludit ɔ̄dictionē in ꝑmō vt pʒ.ſʒ ſepare illa q̄ ſunt diſtincta eſſentialr nō claudit ɔ̄dictionē:hoc pʒ. Nā ɔ̄dictio eſt eiuſdē negatio:mō illa q̄ ſūt diſtincta eēntialr nō ſunt ad idē ſed ad diuerſa.

Rñſio. Ad pmuʒ argumentū.

⁋ Nūc rñdeo ad argumēta facta in oppoᵐ p pte falſitatis:ꝛ ꝑ ad ꝑᵐ qñ dicebať ꝙ linea nō pōt eē p aliquaʒ potētiā ſepata a pūctis ꝛc̄.cōcedo minorē ꝛ nego maiorē.Et ad ꝓbationē dico ꝙ linea pōt dupʳ ɔſiderari:vno mō poſitiue:alio mō ꝑuatiue:tūc dico ꝙ linea eſt terminata poſitiue.nō aūt ꝑuatiue:ꝛ eſt īfinita qꝛ caret termino quē deberet hr̄e:ꝛ eſt poſitiue terminata:ꝛ h p nām ſuā intrinſecā.Et ad ꝓbationē qñ dicebať linea eſt terminata ꝛc̄.dico ꝙ veꝝ eſt extrīſece:ſʒ p nām ſuā eſt terminata intrinſece.

P

Alr. Linea duplr.

⁋ Uel alr pōt dici ꝛ meli⁹:nā linea pōt ſumi duplr:qꝛ vel p illud qđ claudiť iter duo pūcta:ꝛ hoc includēdo illa pūcta vel nō includēdo.ēt pūct⁹ pt ſumi duplr:vno mō poſitiue alio mō priuatiue:qꝛ nihil addit ſupra lineā:nec dicit aliqd niſi ꝑuationē linee ad ptes vlteriores.Si ꝑ mō capiť linea ſic eſt īpoſe ipſam eē ſine pūctis:qꝛ ſic includit illa pūcta ſicut īpoſe eſt dominē eſſe albū ſine albedine.Sʒ 2° mō accipiēdo lineā pōt vtiqʒ ſine pūctis fieri:qꝛ ſic nō includit illa puncta:ꝛ ēt poſe eſt eē ſine pūctis:accipiēdo tn̄ puncta poſitiue nō ꝑuatiue.

Q

Infinitū 3ʳ.

⁋ Sed diceres tu ſi linea eſt ſepata a punctis.igiť linea erit infinita. Nota ꝙ infinitum pōt ſumi triplr.ſ.poſitiue priuatiue ꝛ negatiue. Infiᵐ poſitiue eſt qđ nullo mō pōt claudi nec terminari ſicut de⁹. Priuatiue eſt illud qđ nō hʒ terminos extrinſecos ſʒ eſt aptuʒ natū hr̄e ſicut linea a pūctis ſepata. Infinituʒ negatiue eſt illud qđ nō eſt terminatū nec aptū terminari p terminū extrīſecū ſiē pūct⁹. Et ſic ad argu. Dico ꝙ linea ē īfinita nō tn̄ poſitiue ſʒ hn̄ ꝑuatiue.Et ſi vlteri⁹ arguas igiť eſt īfinita ſimplr.Dico ꝙ peccas ſʒ fallaciā ɔñtis.

Ad 2ᵐ

⁋ Ad 2ᵐ qñ arguebať de creatore ꝛ creatura ꝛc̄.Dico ꝙ verū eſt quātū ad eſſentialē dependētiā:nō aūt q̄tum ad eēntialē idēntitatē:ꝛ iō nō valet:ꝛ pp h tʒ doctoꝛ ſubtilis Joā.Scot⁹ ꝙ reᵐ p quē dependet creatura ad creatorē eſt ſibi intrīſec⁹.ſ.creature.

Ad 3ᵐ

⁋ Ad 3ᵐ qñ dicebať ſic foꝛa vl̄ figᵃ ꝛc̄.dicūt aliq ꝙ figᵃ nō diſtiguiť a corpe q̄ꝝ rō nō valʒ:qđ ꝓbo ſimplici medio ꝛ ſic ꝑ. Nā corpus ꝛ figura ſūt in diuerſis pñtis ꝛ diſtictis.h pʒ. Nā corp⁹ eſt quātitas ꝛ figᵃ q̄litas ꝛ eſt de 4ᵃ ſpe qualitatis.igiť illa realr ꝛ eēntialr ſunt diſticta.

Figura duplr

⁋ Alr aūt pōt dici ſeu rñ-

A deri ſic. Nã figura pôt accipi 2ᶜ: vno° poſitiue alio° puatiue: ſi poſitiue ſic dicit terminationẽ quãdã extriſecaʒ
⁊ extraneã alteri⁹ gñis a corpe: ⁊ iſto mõ logr̃ Ari. in pdicamẽtis. Scdo mõ accipit̃ figura. ſ. puatiue put dicit
quãdã itrinſecã determiatiõẽ: qꝛ nihil poſitiuũ adducit vltra corp⁹ ſʒ puatiõẽ tñ ad ptes vlteriores: ⁊ ſic loquit̃ de fig° auctor ſex pncipioꝝ: qꝛ artifex facit figurã
nõ addẽdo ſʒ poti⁹ remouẽdo. p° mõ accipiẽdo figuraʒ de⁹ pôt facere corp⁹ ſine figura: ſcdo mõ nõ. ſic ẽt dõm
eſt de linea ⁊ pũcto vt ſupi⁹ dictũ eſt. Sed ſi dicis. g̃ illõ corp⁹ erit ifĩᵐ. nego illõ: ſʒ hñ qſi finitũ: nõ tñ poſitiue ſʒ
Ad 4ᵐ puatiue. ¶ De 4° qñ dicebat̃ vnũ correlatiuũ nõ pôt eẽ ſine alio ⁊c. dico q imo hñ: qõ declaro ſic ⁊ h̃ ſimplici rõne ⁊ p ſic. Nã qcqd pôt p° cã mediãte 2ᵃ pôt ſe ſola. Hoc pʒ p auctorẽ de cauſis. ſilr pʒ: qꝛ ſi nõ tũc vr⁹ in-
B finita hẽret iuuamẽtũ vtute finita qõ eſt falſuʒ. Sed p°
cã mediãte 2ᵃ pôt facẽ vnũ relatiuũ. igr̃ ſine alio. ¶ Sʒ
Contra. ꝯ rñſionẽ arguit̃ ſic. nã dictũ eſt q de⁹ pôt ſupplere numerũ h⁹re°ᵉ: ⁊ arguit̃ q nõ duplici rõne. ⁊ p ſic. Nã illõ
qõ eſt de cõceptu alteri⁹ nõ pôt eẽ ſine alio. h̃ pʒ: nã videm⁹ q aïal eſt de cõceptu hoïs: ⁊ iõ hõ nõ pôt eſſe ſine
aïali: ſʒ vnũ relatiuũ eſt de ꝯceptu alteri⁹ relatiui. h̃ pʒ i
pñtis qꝛ relatiua ſũt ſil' nã. g̃ ⁊c. ¶ 2° ſic. Nã pr̃ alterius
eſt pr̃: h̃ pʒ de ſe: nã dato q fili⁹ nõ ſit igr̃ erit pr̃ alteri⁹
Rñſio. ⁊ nõ erit pr̃ qõ includit ꝯdictionez. ¶ Rñdeo ad argumẽta: ⁊ p ad pᵐ ⁊ ꝯcedo maiorẽ ſi ſit de ꝯceptu ei⁹ pmario: ⁊ tũc minor eſt falſa qꝛ vnũ relatiuũ nõ eſt de cõceptu alteri⁹ relatiui pmario ſʒ de ꝯceptu ſcdario: ⁊ iõ rõ
nõ valʒ. ¶ Ad 2ᵐ cũ dr̃. pr̃ ⁊c. dico q pñcʒ eẽ alteri⁹ ꝯtigit 2ᶜ. vno° q ſit alteri⁹ tanq̃ effectus alicui⁹ cãe: ⁊ iſto
C mõ fili⁹ pôt eẽ ſine pñe. Alio° ſi ei⁹ depẽdẽtia terminet̃
ad alterum ſic nõ pôt eẽ pr̃ gn ſit alicui⁹: ⁊ iſto mõ filius
ſine pñe eſſe non pôt: ⁊ ſic eſt finis de diſtõne eſſentiali.
Primᵘ modus dicendi. ¶ Nũc aũt de hys q ſe totis ſubiue diſtigũt̃ eſt agẽdũ. Iõ ſciẽdũ q illa diſtinguũt̃ ſe totis ſubiue q in nulla realitate qdditatiue ꝯueniũt q ad vnũ modũ dicẽdi.
Et illa dicunt̃ eẽ idẽ ſe totis ſubiue q qdditatiue cõueniũt in aliq realitate potẽtiali ⁊ ꝯtibili p realitatẽ diue.
pᵐ corᵐ. Et ex h̃ mõ dõi eliciunt̃ tria correlaria. ¶ Primum q
q̃cũqʒ icludũt idẽ gen⁹ qdditatiue ſunt idẽ ſe totis ſubi-
2ᵐ ue. ¶ 2ᵐ q oia pñta a ſe inuicẽ: de⁹ ẽt ⁊ creatura a ſe to-
3ᵐ tis ſubiue diſtinguũt̃. ¶ 3ᵐ q pſone diue ſe totis ſubiue diſtinguũt̃. Et ſic ſʒ iſtũ modũ dõi idẽtitas ſubiua
eſt iferi⁹ ad idẽtitatẽ obiuã: ⁊ diſtõ obiua eſt ſupius ad
diſtõnẽ ſubiuã. Queecũqʒ. n. ſunt idẽ ſe totis ſubiue ſunt
idẽ ſe totis obiue ⁊ nõ eꝯ ⁊ q̃cũqʒ diſtiguũt̃ ſe totis ob-
2ᵘˢ modus dicendi. iectiue diſtiguũt̃ ſe totis ſubiue ⁊ nõ eꝯ. ¶ Alr⁹ modus
D dõi eſt q illa diſtinguũt̃ ſe totis ſubiue quoꝝ realitates nõ pñt ſil' eẽ in eodẽ nũõ altero iſtoꝝ modoꝝ. ſ. vel
p idẽtitatẽ realẽ vel p modũ iformãtis vel p modũ informabilis. Illa aũt dñr idẽ ſe totis ſubiue quoꝝ realitates pñt ſil' eẽ in eadẽ re vel p idẽtitatẽ realẽ vel p modũ informãtis vel informabilis. ¶ Ex q inferunt̃ aliq
pᵐ corᵐ correlaria. Primũ q oia q ſunt in diuis ſũt idẽ ſubiue.
2ᵐ ¶ 2° q oia in vno iduiduo ſiue ſint ſupiora ſiue acci-
3ᵐ dẽtia abſoluta ſiue reſpectiua ſũt idem ſubiue. ¶ 3ᵐ q
duo ididua eiuſdeʒ ſpẽi maxie de pñto ſube: ⁊ ẽt alteri⁹
4ᵐ ſpẽi cõplete eiuſdẽ pñti diſtiguũt̃ ſe totis ſubiue. ¶ 4ᵐ
corᵐ q duo ꝯria ⁊ duo relatiua oppoſita maxie de ſcdo
mõ relatiuoꝝ ſilr diue eẽntialr diuidẽtes genus diſtinguũt̃ ſe totis ſubiue ſʒ iſtũ modũ dõi. Et ſi queras qs
Primᵘ modus ſabilior 2ᵘ cõior vterqʒ ſuſtẽtabilis iſtoꝝ modoꝝ ſit pbabilior: Dico q vterqʒ eſt pbabilis
nec eſt dña inter res niſi in mõ vtẽdi vocabulo: ⁊ iõ q
voluerit tenere alteꝝ illoꝝ dicat ꝯter. ¶ Sʒ de diſtõne obiua pſequẽdo. Dico breuiter q illa diſtiguũt̃ ſe
totis obiue de qb⁹ nõ pôt pdicari aliqd pdicatũ qddita-

tiue ſiue illud ſit limitatũ ſiue trãſcẽdẽs: ſiue dicat realitatẽ potẽtialẽ ſiue nõ. Illa vo ſunt idẽ obiue de qb⁹ pôt B
pdicari tale pdicatũ qdditatiue. ¶ Et ex hoc inferunt̃
aliq correlaria. Primũ q de⁹ ⁊ creatura ſunt idẽ ſe totis obiue: ⁊ ẽt decẽ pñta. ¶ 2ᵐ q paſſiones entis a ſe in- pᵐ corᵐ
uicẽ ⁊ ab ente diſtinguũt̃ ſe totis obiue. ¶ 3ᵐ corᵐ q 2ᵐ
diſe vltime ⁊ breuiter oia illa q ſũt p diuerſa diſtiguũt̃ 3ᵐ
ſe totis obiue. ¶ Pro quo nõnᵐ q aliud eſt dicere aliq
eẽ diuerſa ⁊ dña. Nã dña ſunt alicui idẽ entia h̃ eſt dictũ in aliq qdditatiue ꝯueniũt: ⁊ in aliq qdditatiue differũt aliogn nõ eẽt ſtat⁹ in differentib⁹. Diuerſa ſunt q in
nllo qddiᵘᵉ ꝯueniũt. Iuxta qõ dicit Scotus q oïs dña
differẽtiũ reducit̃ ad aliq p diuerſa. h̃ notato pbat̃ ſic
ppoſitũ rõne Scoti gra exẽpli accipiant̃ duo dña ſicut
ſor. ⁊ plato. ſor. eniʒ ⁊ plato in aliq ꝯueniũt: ⁊ p aliqd differũt vt pʒ ex ſuppoſito. accipiam⁹ g̃ illa p q dñt ⁊ ſint
a. ⁊ b. vel g̃ a. ⁊ b. ſunt diuerſa vel dña: ſi ſũt diuerſa habeo ppoſitũ. ſ. q iſta diſtinguũt̃ ſe totis obiue: ſi ſunt
dña queram ſic pus. vel g̃ erit pceſſus in infiᵐ qõ eſt incõueniens: vel ſtabit̃ ad aliq q ſe totis obiue diſtinguũt̃:
q̃re ⁊c. Primũ dictũ eſt iſtõ videlʒ q foïa multipliceʒ
hʒ acceptionẽ: vñ foïa hʒ q̃tuor ꝯditiones. Pria dr̃ foïa
q mãm actuat̃. ¶ 2ᵃ dr̃ foïa q cõpoᵐ ſpecificat̃. ¶ 3ᵃ dr̃
foïa q cõpoᵐ alteri cõparat̃. ¶ 4ᵃ dr̃ foïa q cõpoᵐ cognoſcit̃. ¶ 2ᵐ dcm̃ eſt iſtõ qõ foïalr eſt aduerbiũ: ita q
hʒ quẽdã modũ qꝛ aduerbia hñt ex ſuis modis ſignãdi q̃ſdã modos: vñ qñ dico hõ foïalr eſt illud foïalr, eſt
q̃dã determiatio copule vbalis cũ ſubo. ¶ 3ᵐ dictũ eſt
q foïalitas dr̃ eẽ eſſentialr aliq res: nõ tñ qddiᵘᵉ qꝛ qõ
oïno nulla res eſt nihil eſt p Augᵐ lib° de doctria chꝛiſtiana. ¶ 4ᵐ dictũ eſt q q̃uis foïalitas ſit aliq res tñ vnitas rei ſtat cũ pluralitate foïaꝝ: vñ ppria paſſio ⁊ ſubiectũ
hñt eadẽ rẽ tñ dñr eſſe diuerſe foïalitates. ¶ 5ᵐ dictuʒ
eſt q q̃uis foïalitas ſit aliq realitas: aliq tñ foïalitas: ⁊
illa res ex aïaʒ hñt diſtõnẽ. h̃ pʒ: nã ipoſe eſt q idẽ oïno
de aliq ex aïam dicat̃ eẽ multiplicatũ: ⁊ nõ multiplicatũ. ¶ 6ᵐ dictũ eſt q qdditas ⁊ eẽntia idẽ ſũt ſʒ nõ adequate: nã qdditas abſtrahit̃ ab eẽn° ſicut entitas abſtrahit̃ ab vnitate: vñ ſicut cũ vnitate ſube ſtãt plures entitates: ita cũ vnitate eẽnᶜ ſunt plẽs qdditates. ¶ 7ᵐ dcm̃
eſt q foïalitas cõpat̃ ad rẽ cui⁹ eſt ſub duplici rõne vel
hitudie. ſ. ſub hitudie de q vt res eſt talis foïalr illa formalitate ⁊c. ⁊ ſub hitudine de cui⁹ vt foïalitas eſt illius
rei: ⁊ h̃ pʒ qꝛ foïalitas nõ eſt res in recto ſʒ in obliq pprie. ¶ 8ᵐ dictũ eſt q foïalitas nõ eſt res vt qõ. ⁊ rõ h⁹
eſt qꝛ quo, nõ eſt qõ. ¶ 9ᵐ dictũ eſt q rõ rei ⁊ foïalitas
eſt vna ⁊ eadeʒ foïalitas: vñ qñ foïalitas diſtinguit̃ ab
illa foïalitate non eſt alia foïalitas niſi ipſamet: ⁊ qñ dr̃
aliq res diſtinguit̃ ab alia re foïalr nõ eſt alia foïalitas
niſi q p erat. ¶ 10ᵐ dictũ eſt q a q̃cũqʒ diſtinguit̃ foïalitas foïalr ab eadẽ diſtinguit̃ illa res realr: loquẽdo de
re largo mõ ſũpta. ¶ 11ᵐ dictũ ẽ circa diſtõnẽ realẽ: ⁊
dico q realr venit de reali. vñ reale pt dici qõcũqʒ ꝯñs
illã rẽ. ¶ 12ᵐ dictũ eſt q nõ eſt itelligẽdũ q in oĩb⁹ formalitas ⁊ realitas ſe habeãt ſicͭ duo: ita q vnũ dicat̃ eẽ
idẽ realr ⁊ p foïalitatẽ diſtingui foïalr: vt pʒ in diuinis.
¶ 13ᵐ dictũ eſt q ponẽtes pluitatẽ foïaꝝ nõ negãt ſummã ſimplicitatẽ in diuis. Nã vt dcm̃ eſt q oẽ ꝯñs rẽ eſt
realr: ita oẽ ꝯñs ens eſt entale. qõ pʒ: nã ſicͭ de reali habem⁹ realitatẽ ſic de entali entitatẽ: vñ qꝛ illõ vocabulũ nõ eſt in vſu qſi vr̃ ſophiſticũ: ⁊ tñ nõ eſt veꝝ: imo ẽ
vocabulũ veꝝ. ¶ 14ᵐ dictũ ẽ q diſtõ ex nã rei nõ eſt
diſtictio realis pprie loquẽdo. ¶ 15ᵐ dictũ eſt q ille res
que diſtiguunt̃ realr nõ diſtinguũt̃ eẽntialr. qõ pʒ in
diuinis vbi eſt diſtictio realis ⁊ idẽtitas eẽntialis. ¶ 16ᵐ
dictũ eſt q iſte formalitates plĩbus rõnib⁹ nũcupant̃:

Margin (right column): Noᵐ. Pʒ 5° metᵃ. c° de eodẽ ⁊ diuerſo textu nõ hñte coñi. ⁊. 10. metᵃ c. cõ. 12. 3° aïſ. pñl. — F — pᵐ dictum. Conditiones foïe q̃tuor. — 2ᵐ — 3ᵐ — 4ᵐ G — 5ᵐ — 6ᵐ — 7ᵐ — 8ᵐ — 9ᵐ — 10ᵐ H — 11ᵐ — 12ᵐ — 13ᵐ — 14ᵐ — 15ᵐ — 16ᵐ

I

aliquotiēs vocant̄ modi itrīſeci: aliq̄tiēs rōnes q̄ddi^ue: aliq̄tiēs formalitates ⁊ aliq̄tiēs eēn^e: ⁊ iſta oīa idē ſignāt realr. ℂ Nōn^m ꝙ ſ3 cōe3 modū 2^z ē ꝑdicatio. ſ. eēntialis ⁊ accñtalis. S3 eēntialis ſubdiuidit̄ ſ3 mētē Scoti in ſuo quolibeto. Nā q̄dā eſt idētica ⁊ q̄dā formalis: idētica eſt duplex. Nā q̄dā eſt idētice idētica ⁊ q̄da3 idētica tm̄. ℂ Ad ꝑdicationē idētice idēticā: puta duo ſūt neccia ⁊ p^m eſt ꝙ ꝑdicatū ⁊ ſubm ſūt idē eēntialr. nā ois ꝑdicatio idētica ē eēntialis ⁊ nō ecō. Jn ꝑdicatiōe aūt eēntiali ꝑdicatū ē idē cū ſubo. Scd3 eſt ꝙ vtrūq3 extremoꝝ. ſ. ſubm ⁊ ꝑdicatū vel alteꝝ coꝝ ſit īfi^m vel formalr ſint in diuinis vel ꝑmiſſiue ſicͭ in trāſcēdētib^9 ſimplr: dico aute3 ſimplr q2 eſt dare gradus in tranſcēdētib^9: nā q̄dā ſunt magis ⁊ q̄dā min^9 trāſcēdētia. Jllud aūt eſt trāſcēdēs ſimplr qd̄ reꝑit̄ in oīb^9 vel in oi ente tā creato q̄3 increato: ſicͭ ſūt iſta. ſ. ens veꝝ ⁊ bo^m. ℂ Predicatio idētica tm̄

Notandum. q. 5. ⁊ 8. ol. 1. ⁊ Bone. in ſua meta.

Predicatio idētica idētice.

K

Predicatio idētica tm̄.

eſt qñ ſubm ⁊ ꝑdicatū ſunt idē eēntialr ſicͭ ꝓpria paſſio ⁊ ſub3. Formalis aūt ꝑdicatio ē in q̄ ꝑdicatū ꝑtinet itrīſece ad rōnē q̄dditatiuā ſubi ſiue qñ ꝑdicatū eſt in ſubo in p̊ mō dōi ꝑ ſe ſicͭ hō eſt aial rōnale ⁊ mortale. ℂ Circa qd̄ ſunt aliq̄ inferēda ⁊ p̊. Ꝙ ois ꝑdicatio formalis eſt idētica l3 nō ecō. ℂ 2° ꝙ ſolū in diuinis ⁊ in trāſcēdētib^9 ſimplr reꝑit̄ ꝑdicatio idētica abſq3 formali. vbi gr̄a ſicut diuinitas eſt bonitas ⁊ ecō bonitas eſt ſapia ⁊ ecō: rō h^9 eſt: nā ſolū in ꝑdicatis reꝑit̄ illd̄ qd̄ eſt rō ꝑfc̄e idētice ꝑdicatiōis. ſ. illimitatio eēntialis in trinitate de q̊ determinat̄ in penultīa diſtōne de modis diſtōnū in ꝓn°. ℂ 3^m cor^m eſt ꝙ in creaturis nō reꝑit̄ ꝓprie ꝑdicatio idētica niſi formalis. Nā ſm̄ Sco. in trac. de p̊ ꝓn° hī ꝙ ois ꝑdicatio idētica eſt formalis: cui^9 rō ſ3 ip3 eſt ꝙ nihil eſt idētice alteri niſi qd̄ ꝑtinet ad eius rōnē q̄dditatiuā vel qd̄ ineſt formalr ſibi: ⁊ iō ſ3 eū nō pōt fieri aliq̄ ꝑdicatio identica ꝑfc̄e niſi formalis. H̄ ēt ponit rō ꝑdicta q2 in creaturis nō pōt reperiri ꝓprie illimitatio eſſentialis. Jn trinitate q̄ vt dictū eſt: eſt cauſa precipua identice ꝑdicationis ⁊c̄.

p^m cor^m

2^m

3^m

L

Nunc aūt ad titulu3 q̄ōnis deueniо: ⁊ p̊ ſunt duo facienda: p̊ titulū q̄ōnis dclarabo: ſcd̄o aliquas q̄ōnes enodabo. Quātū ad p^m faciā tria. Prio ponā diuiſiones. Scd̄o ſuppōnes. Tertio cōpōnes. ℂ Quātū ḡ ad p^m pono q̄tuoꝛ diuiſiōes. Quaꝝ p^a eſt iſta ꝙ de nuō reꝝ q̄dā dñr vl̄es q̄dā ꝑticulares: iſta diuiſio hī p̊ ꝑihermenias. ℂ 2ª diuiſio eſt ꝙ de nuō reꝝ q̄dā dñr ſimplr ⁊ q̄dā ſ3 q̄d: iſta diuiſio hī ab Ar. 7. meta. qñ arguebat ꝯ Platonē: vñ iſta diuiſio coincidit cū p^a: na3 ꝑ h̄ ꝙ diuiſio ſimplr coincidit cū ꝑticulari: ⁊ ꝑ h̄ ꝙ diuiſio ſ3 q̄d coicidit cū vl̄i. ℂ 3ª diuiſio eſt ꝙ de nuō reꝝ q̄dā ſunt p̄me intētiōis ⁊ q̄dā 2^e itētionis: ⁊ iſta diuiſio hī i p̄ditis: vñ l3 iſta diuiſio det̄ de ſuba tm̄ pōt ꝓcedi ad alias res creatas vel cauſatas. i. p̄dita: ⁊ iſta diuiſio coicidit cū duab^9 p̄mis: q2 p^a eſt ſimplex ⁊ ꝑticularis ⁊ vl̄is: ⁊ p^a itētio ⁊ ſ3 q̄d eſt ſcd̄a intētio. ℂ 4ª diuiſio ē ꝙ de nuō reꝝ q̄dā ſūt. Hoc aliq̄d vt ſortes: ⁊ q̄dā vt q̄le q̄d vt aial: vñ iſta coicidit cū p̄mis duab^9: q2 h̄ aliq̄d idē ē ꝙ ſinglāre: l3 q̄le q̄d idē eſt ꝙ vl̄e ſ3 q̄d: ⁊ iſta diuiſio ē i p̄ditis. ℂ Circa ꝑdcā eſt mō nōn^m q2 facta eſt mētio de reb^9 ꝑticlarib^9: ſciēdū eſt ꝙ q̄dā nōīa ſūt ꝑ q̄ dat̄ itelligi ꝙ ꝑticlaria excludūt de ſe vl̄e ſi ſumat̄ ꝓprie l3 differēter. Scil3 iduiduū. Hoc aliq̄d: ꝑticlare: ſinglāre: nā: ſubſiſtētia: ſuba: hypoſtaſis: res nā: ſupp^m ⁊ ꝑſona. ℂ Prio h̄ nomē iduiduū ſumit̄ ab idiſibilitate: vñ dī ididuū q̄ſi iduiſu3 ⁊ diuidit̄ ꝯ vl̄e qd̄ eſt diuiſibile in plā ⁊ ꝑdicabile de eis. ℂ 2° h̄ nomen Aliq̄d ſumit̄ a determiatiōe: cū. n. ly h̄ ſignificet ꝑtē demōſtratiuā alic^9 ſignati: ⁊ l3 ꝙ aliq̄d dicat ꝑcālitatē cu3 h̄ q̄ adducit: ⁊ qñ dī h̄ aliq̄d itelligit̄ aliqd̄ ſignatū determinatū: ⁊ ꝑ h̄ excludit̄ vl̄e qd̄ dicit idetermiationem ⁊ ꝑticipabile a diuerſis. ℂ 3° hoc nomen ꝑticulare dī q̄ſi

Circa titulum q.

p^m ꝑmiſſum.

2^m

3^m

p^a diuiſio.

2^a

Tex. cō.

3^a

M

4^a

Notandum.

Vñ dī indiuiduum.

Unde dī hoc aliqd.

Unde dī particulare.

ꝑtibile: vñ dicit aliquā ꝑtē ſiue ꝓportionē nāē cōis qd̄ eſt ꝯ rōnē vl̄is qd̄ dicͭ totū qd̄ pt̄ ꝑticipari a diuerſis ⁊c̄. ℂ 4° ſinglāre dī a ſolitudie q̄ q̄dē ſolitudo nō dī re^a aliquoꝝ vt ſoꝛ. nō dī hō ſinglāris ⁊ ſolus eo ꝙ excludit ꝯſoꝛtiū alioꝝ holu3: ſ3 dī hic ſolitudo re^a ſui eo ꝙ ſibi nō ꝯuenit cōicatio ſiue plificatio ꝑ aliq̄b^9 diuerſis ex q̊ diuidit̄ ſupra vl̄e qd̄ ē plurificabile ꝑ diuerſa: ⁊ cōicabile multis: dicta. n. 4^or noīa ꝓnt ta3 ſubſtātijs q̄3 accñtibus ꝯuenire. vt p3 intuētib^9 dictas coꝝ rōnes. ℂ 5° exñtia dī eē actū eēndi. vñ exñtia determiat actū exñdi ſicͭ act^9 determiat po^am ad ip3 oꝛdiatā: ex q̊ exñtia excludit vl̄e cui ꝓprie inq̄3^m tale nō ꝯuenit eē actu: vl̄e nō eſt actu ꝑ ſe ſ3 in ſuo ſinglāri: ſicͭ dicit ph̄s ꝯ Platonē 7° met. q2 ēt act^9 eēndi formalr nō tm̄ ꝯuēit ſubſtātijs: ſ3 ēt accñtib^9: iō exñtia ꝯuenit accñtibus. Accñtia. n. l3 effectiue ſint a ſuba: tm̄ formalr eo mō q̊ hñt ꝓpriā entitatē hñt ⁊ formalr ꝓpriā eēndi actualitatē. ℂ 6° ſubſiſtētia dī q̄ſi ſubſtātio in ſeipſo. vñ dī ſubſiſtē q̄ſi in ſeipſo ſ3 ſe exiſtē: ſubſiſtētia addit ſupra exñtiā: q2 exñtia ſolū dicͭ actū eēndi: ſ3 ſubſiſtētia addit actū eēndi h̄ i ſe ⁊ nō i alio: q2 igit̄ ſubſiſtētia icludit exñtiā: ⁊ q2 ſubſiſtētia nō ꝯuenit ꝓp̄e vl̄i ſicͭ nec exñtia. H̄ p3 exēplo hīs: q2 l3 exñtia cōueniat accñtib^9 formalr: nō tm̄ ſubſiſtētia ſ3 ſolū ſubſtātijs q̄ ꝓnt exiſtē in ſe ⁊ nō in alio. ℂ Suba dī q̄ſi ſub alijs ſtās ſicͭ accñtib^9: q2 ſuba de ſua rōne ſꝑ dicit ſubſiſtētiā: ⁊ addit de ſua rōne ſupra ſubſiſtētiā: q2 vt dictū eſt talis res dī de ſubſtātijs ꝓut in ſe vel ſ3 ſe exiſtit. S3 ſuba ſuppōnit h̄: ⁊ addit: ꝙ ēt ſubſiſtet alijs q̄ꝝ exñtia nec ſubſiſtētia ꝯuenit: ſicͭ ſuba ſ3 ſui nāē vl ſ3 ſuā rōnē ꝓpriā non ꝯuenit vl̄i. vñ dī i p̄ditis ꝙ p^a ſuba dī maxie ſuba q2 ſibi maxie cōuenit rō ſubſtādi: l3 largo mō ſuba vl̄is dicat̄ ſuba. vt ibidē dī. ℂ Hypoſtaſis eſt nomē grecū vt dicͭ Hugo. Nā ſtaſis grece latine ſtat^9 dī: ⁊ cōponit̄ ab hypos qd̄ eſt ſub ⁊ ſtaſis qd̄ eſt ſtat^9 q̄ſi ſubſtās vel ſuba3 ſignās. ḡ hypoſtaſis idē ē ꝙ ſuba: ſ3 eſt diia q̊ ad vſu3: q2 nos vtimur tā in rōnabilib^9 q̄3 in irrōnabilib^9. vñ dicim^9 hypoſtaſis ligni: ⁊ q̄nq3 trāſferim^9 iſtud ad accñs ſicͭ ad ſuba3: vt dicim^9 hypoſtaſis albedis ſic poſſumus dicere hypoſtaſis ſube ſicͭ greci vtunt̄: greci tm̄ vtūt̄ eo in rōnabilib^9 ⁊ ſic ꝯuenit vl̄i ſicͭ nec ſuba ſm̄ ſuā rōne3. ℂ Res nāē dī ꝑticipās nā3. vñ res nāē dī a nā ſicͭ concretū a ſubſtrato: qm̄ ꝓprie res nāē ſumit̄ a ratitudine eē ꝑticipati: na3 qm̄ eq̄ ꝑticipat ⁊ ſubſiſtit iō ꝓprie res nāē pōt dici indiuiduū ſubꝫe p̄me ſubſiſtēs. ℂ Suppo^m idē oino ſignāt qd̄ res nāē: ⁊ dī ſuppo^m q̄ſi ſub nā poſitū ſicͭ ab ea iformatū: q2 ḡ ſuppo^m de ſua ꝓpria rōne icludit ſubam: iō ſuppo^m ꝓp̄e ꝯuenit ſoli iduiduo ꝑ ſe ſubſiſtēti. l3 largo: vt cū dī hō ⁊ hūanitas differūt ſicͭ ſupp^m ⁊ nā. ℂ Perſona eſt idē qd̄ ididuū ſubſiſtēs. qd̄ nō pōt eē i rōnabilib^9: iuxta qd̄ diffiniēdo dicit Boe^9 ꝙ ꝑſona eſt rōnalis nāē ididua ſuba. ℂ 2° pono 4^or ſuppōnes. Quaꝝ p^a talis ē: ꝙ q̄ōq̄d eſt ſiue q̄d^tas dī realitas: ⁊ vl̄itas dī ſ3 q̄le q̄d. ℂ 2^a ſuppō eſt ꝙ realitas vl̄is vl̄r accipit̄ ⁊ formalr: q2 ſuppoſita ſūt forē iferioꝝ: ⁊ ēt iferioꝛa ſūt forē nāē. ℂ 3^a eſt ꝙ differre ꝑ realitatē vl̄e3 ē differre q̄ddi^ue: ⁊ iſta depēdet a p^a. ℂ 4^a ſuppō eſt ꝙ differre ꝑ realē vl̄itatē eſt differre formalr: ſiue ꝑ formalitatē: ⁊ iſta depēdet ex 2^a. ℂ Nūc pono 4^or cōpōnes. Quaꝝ p^a eſt duaꝝ realitatū ſingularium ſub vno vl̄i. ℂ 2^a eſt duaꝝ vl̄iu3 rōnabiliū in vna re ſinglāri. ℂ 3^a eſt duaꝝ reꝝ ſingulariū ſub duab^9 realitatib^9 vl̄ibus. ℂ 4ª eſt duaꝝ realitatum vniuerſalium rōnabilium ſub vna in duobus ſingularibus. Unde in duobus primis cōparationibus habemus vniuerſalitatē cu3 idētitate: ⁊ diuerſitatem cum pluralitate. in duinis aūt habemus vnitatem cum pluralitate: ⁊ idētitatem cum diuerſitate.

N

Unde dicitur ſingulare.

Vñ dī exñtia.

T. c. 10. ⁊ ide

O

Unde dicitur ſubſiſtentia.

Unde dicitur hypoſtaſis.

P

Unde dicitur res nature.

Unde dī ſuppoſitum.

Vñ dī ꝑſona.

Q

p^a ſuppoſitio

2^a

3^a

4^a

Circa 3^m premiſſum.

p^a cōparatio.

2^a

3^a

4^a

A Circa titulũ questionis. pᵐ nõn 2ᵐ pᵒ distĩ. Circa primum notandum.

Nunc aũt venio ad titulũ q̃onis in q̃ q̃rebat: vtrũ illa q̃ distinguunt̃ formal'r distinguũt̃ realiter. Ubi sũt duo nõnda vel declarãda: ⁊ p̃ ip̃ formal'r. 2ᵒ ip̃ real'r. ¶ Quãtũ ad pᵐ ponã istã distõnẽ q̃ aliq̃ cẽ disti cta formal'r ptingit 2ʳ. vnoᵒ aliq̃ sũt distincta formal'r ita q̃ vnum nõ est diffõ nec ps diffõnis alteriᵒ: nec icludit̃ in eiᵒ rõne q̃ddiᵒ: ⁊ sic duo iduidua sub aliq̃ spẽ ptẽta sũt disticta formal'r: vt sor. ⁊ plo. ⁊ sic de alijs. Scdo mõ aliq̃ distinguũt̃ formal'r eo q̃ nõ hñt realitatẽ: ẽm q̃d: nec ẽm forᵐ. sũt tñ aliq̃ mõ idẽ aliq̃ idẽtitate singulari. ¶ Per

Idẽ formal'r dupliciter.

oppoᵐ dico q̃ aliq̃ pñt cẽ idẽ formal'r duobᵒ modis. vnoᵒ ex eo q̃ aliquã realitatẽ vl'ez hñt ẽ q̃d: ⁊ aliquã ẽ q̃le q̃d: ⁊ sic sũt eadẽ formal'r: impropẽ tñ duo iduidua sub aliqua spẽ ptẽta. Alioᵒ aliq̃ sũt idẽ formal'r ex eo q̃ vnũ ponit̃ in diffõne alteriᵒ: vel est diffõ eiᵒ: vel ponit̃ in q̃ddi tatiua rõne eiᵒ sic̃ supiᵒ ⁊ iferiᵒ sũt idẽ formal'r: silr isto mõ diffõ ⁊ diffinitũ. ¶ Quãtũ ad 2ᵐ dico q̃ aliq̃ pñt cẽ 2ʳ distincta real'r. s. vnoᵒ sic̃ res ⁊ res. Et sic distinguunt̃ pprie ⁊ real'r. Alioᵒ aliq̃ distinguunt̃ ex nã rei: ⁊ sic ẽt est distõ realis lʒ iprope. ¶ His visis venio nũc ad q̃õnẽ. ⁊ p̃ pono aliq̃s ṗnes. Quaꝝ pᵃ talis est. q̃ illa q̃ distinguũt̃ formal'r distinguũt̃ real'r distõne iprope dcã. pbo sic: nã illa q̃ hñt distictas diffõnes simpʳ ab itellu nõ depẽdẽtes distinguũt̃ distõne reali iprope dcã. B pʒ: nã tal' distõ realis ẽ circũscripto itellu: vel q̃cũq̃ opõne ipsiᵒ itell's circũscripta. Sʒ illa q̃ distinguũt̃ formal'r hñt distictas diffõnes ab itellu silr idepẽdẽtes. B pʒ de subo ⁊ ppria passiõe. Nã ppa passio hʒ istã diffõnẽ q̃ est in subo cẽ: ⁊ est p̃ter quãcũq̃ opõnẽ ipsiᵒ itell's. g̃ subm ⁊ ppria passio distinguũt̃ real'r ⁊ formal'r. Uel illa q̃ distinguũt̃ real'r distinguũt̃ formal'r distõne iprope dicta. ¶ 2ᵒ ṗ est ista. s. illa q̃ sũt eadẽ formal'r sũt disticta real'r: ⁊ itelligo de idẽᵗᶜ formali ppe dcã. ⁊ pbʳ sic. Nã duo iduidua eiusdẽ spẽi sub eadẽ spẽ ptẽta sũt eadẽ formal'r. B pʒ: q̃ sũt idẽ q̃dᵘᵐ: ⁊ sub rõne q̃dᵘᵐ: sʒ sũt disticta real'r. B pʒ. q̃ sor. ⁊ plo. g̃ cũ idẽtitate formali stat diuersitas realis. ¶ 3ᵃ ṗ vnsalis est ista. s. q̃ cũ distõne formali stat idẽᵗᵃˢ realis ⁊ eẽntialis: ⁊ sic intẽdimᵒ hic. ⁊ sic sumit̃ formalitas pprie loquẽdo: quã ṗnẽ pbo q̃druplici medio. ⁊ p̃ sic. Nã illa q̃ sic se hñt q̃ multiplicato vno nõ multiplicat̃ reliquũ ad distõnẽ vnius nõ seq̃t̃ distõ alteriᵒ. B pʒ. q̃ al'r clauderet̃ ṗdictio. Sʒ ita se hñt formalitas ⁊ res q̃ multiplicato vno nõ multiplicat̃ reliquum. ⁊ pʒ ista minor in diuinis vbi attributa multiplicant̃ siue plurificant̃ ⁊ formalitas mltiplicat̃: tñ res diue eẽntie nõ multiplicant̃. g̃ relinq̃t̃ q̃ cũ distõne formali stat idẽtitas realis aut eẽntialis. ¶ 2ᵒ illa illatio nõ est bona q̃ est ẽ q̃d ad simplr vt hr p̃ ⁊ 2ᵒ elenchoꝝ: sʒ illatio q̃ est a formalitate ad realitatẽ est hᵒ: vt pʒ p iaʒ dicta: q̃ distõ formalis est distõ ẽ q̃d: ⁊ distõ realis est distinctio simplr. g̃ ⁊c̃. ¶ 3ᵒ sic. Nã plus req̃rit̃ ad distõnẽ realẽ q̃ ad formalẽ. B pʒ. Nã ad distõnẽ realeʒ req̃rit̃ q̃ disticta distiguant̃ sic̃ res ⁊ res: sʒ ad distõnẽ formalẽ non opʒ: sʒ penes rõnes q̃dditatiuas. g̃ ⁊c̃. ¶ 4ᵒ sic. Nã passiones entis sũt idẽ real'r cũ ente. B pʒ. Nã illa eẽnᵃ q̃ ẽ disticta ab alia eẽnᵃ nõ est vna. B pʒ. Nã vnio dicit idiuisionẽ a se: ⁊ diuisionẽ ab alio q̃cũq̃: igit̃ vĩ q̃ si vnitas sit disticta ab entitate entitas erit vna absq̃ vnitate: q̃d claudit ṗdictionẽ. Sʒ tñ q̃ passio ⁊ illud ens formal'r distiguant̃. B pʒ. Nã illa q̃ ita se hñt q̃ dicant̃ cẽ idẽ formal'r: ex nã rei q̃cq̃d opponit̃ vni opponit̃ alteri. B pʒ de se. Sed tũc aliq̃d opponit̃ vnitati q̃d nõ opponit̃ entitati. B pʒ. Nã vnitati opponit̃ pluralitas: q̃ nõ opponit̃ entitati. g̃ ⁊c̃. ¶ Probo 2ᵒ sic: nã illud q̃d ponit̃ in descriptione alicuiᵒ data p additamẽtũ est distictuʒ ab eo formal'r: vt pʒ 7ᵒ met. sʒ sic ẽ de subo ⁊ ppa passiõe: vt pʒ ibidẽ.

B 2ᵐ nõnᵐ

Rñr ad q. pᵒ cõclusio.

2ᵃ pclo.

C

3ᵃ pclo.

D

7. cõ. 42. 43. ⁊ inde.

Contra.

¶ Nũc arguo ṗ aliq̃ ibi supiᵒ dicta. Nã dictũ est ibi q̃ ens ⁊ vnũ sũt idẽ real'r ⁊ disticta formal'r: ⁊ arguo q̃ non triplici rõne. ¶ Et p̃ sic. Nã ois formalitas i se idisa: ⁊ diuisa a q̃cũq̃ est i se vna. B pʒ. Nã iste ṗditiões puenũt vnitati. vʒ. idiuisuʒ a se ⁊ diuisũ a q̃cũq̃ alio. Sʒ formalitas entis ẽ i se idiuisa ⁊ ab alio diuisa. B pʒ. p te: qui dicis q̃ ens formal'r distiguit̃ ab vno. g̃ i se dĩ vna cẽ. Tunc q̃ro de tali vnitate: vl' dĩ eadẽ formal'r cũ ente vl' disticta. Si eadẽ habeo ppoᵐ: ⁊ eadẽ rõne bonitas a q̃ distiguit̃ p te. Si disticta formal'r q̃rã vt pᵒ: ⁊ sic erit pcessus i ifiᵐ. ¶ 2ᵒ sic. Nã illa q̃ dñr cẽ disticta dñr cẽ plura. B patet. Nã distõ ad minᵒ est iter duo. vt pʒ. 5. meta. sʒ vbicũq̃ dñr cẽ plura ibi est nũerᵒ. B pʒ de se: q̃ nũerᵒ excludit ṗ se vnitatẽ: sʒ vbi sũt duo ibi sũt vnitates. B pʒ de se. g̃ si vnũ distiguit̃ ab ente formal'r erũt ibi formal'r due entitates ⁊ due vnitates: vna ex pte vnitatis: alia vo ex pte entitatis: ⁊ sic ens erit vnũ p̃ter vnitateʒ ⁊ vnitas erit ens p̃ter entitatẽ q̃d claudit ṗdictionẽ. ¶ 3ᵒ sic. Nã p eadẽ rõnẽ p quã aliq̃d effugit alteꝝ ṗdictorioꝝ p eadẽ rõnẽ includit alteꝝ: B pʒ 4ᵒ meta. sʒ ens ⁊ vnũ formal'r vel per formalitates distiguũt̃ a nõ ente: vt pʒ de se. g̃ p formalitatẽ suã opʒ q̃ icludat suũ ṗdictoriuʒ q̃d est ens: ⁊ si p formalitatẽ includat ens nõ distiguit̃ ab ente vnitas illa. g̃ ⁊c̃. ¶ Ad istas rõnes rñdeo. p cuiᵒ euidẽtia est sciendũ q̃ nos hẽmᵒ ex pte distõnis tria. s. distõnẽ plitatẽ ⁊ diuersitatẽ. Ex pte vnitatis alia tria. s. idistõnẽ vnitatẽ ⁊ idẽtitatẽ. vñ ista sex noĩa 2ʳ cõpant̃ iter se. vʒ. tria cõpantur ad tria: ⁊ si iter se cõpant̃ sic distõ est via plitatis ⁊ pluralitas est cã diuersitatis: sʒ pluralitas nõ ẽ via ad ipsaʒ distõnẽ: q̃ hñ seq̃t̃ sũt disticta: g̃ diuersa vel plura: ⁊ nõ eṗ. Silr si alia tria iter se cõpent̃ ẽt induuisio est via ad vnitatẽ ⁊ vnitas est via ad idẽtitatẽ: vñ q̃cũq̃ sũt eadẽ sunt vna ⁊ idiuisa: ⁊ nõ eṗ. Silr tria pñt cõpari ad tria sic q̃ iduisio sit opposita distõi: ⁊ vnitas plitati: ⁊ diuersitas idẽtitati. ¶ Nũc ad rõnes rñdeo. Et p̃ ad pᵃᵐ q̃ñ dĩ ois formalitas i se idiuisa ⁊ diuisa a q̃cũq̃ est i se vna: nego. Et rõ est. Nã idisio est via ad vnitatẽ ⁊ nõ est ipsa vnitas. Et sic nõ seq̃t̃ q̃ si ẽ idiuisa q̃ sit vna sʒ hñ eṗ. Uñ lʒ ens vt distiguit̃ ṗ vnũ sit in se idiuisum pp B nõ est vnũ sʒ est idiuisuʒ: q̃ põt recipe vnitatẽ: ⁊ nõ est via ad vnitatẽ. Alr põt rñderi: tñ ẽ nõnᵐ q̃ idisio põt sumi 2ʳ. vnoᵒ eẽntial'r: ⁊ sic iduisio est idiuisa. Alioᵒ denoiatiue: ⁊ B 2ʳ. vel q̃tũ ad subʒ p̃mariũ vl' q̃tũ ad subʒ scdariũ. p̃mariũ subʒ in diuisis est vnũ scdariũ ẽ ens. Mõ ad rõnẽ q̃ñ dĩ ois formalitas ⁊c̃. Dico q̃ veꝝ est denoiatiue p cõpõnẽ ad subʒ p̃mariũ: nõ tñ dĩ vna p cõpõnes ad scdariũ denoiatiue. Sʒ si aliq̃s sic suã rõnẽ fortificaret dicẽs idistictũ vt idistictũ est: dĩ cẽ vnũ. B pʒ: q̃ al'r nõ cẽt idistictũ: sʒ formalitas entis dĩ cẽ disticta. pʒ B. q̃ alia. g̃ disticta est vna. Dico q̃ male faciũt istã reduplicationẽ. credẽs. n. q̃ reduplicatio sit cã diuisiõis vnitatis: ⁊ tñ nõ est veꝝ. Sʒ ẽ via ad vnitatẽ. ¶ Ad 2ᵐ dico q̃ñ dĩ sic. Illa q̃ dñr cẽ disticta dñr cẽ pl'a ⁊c̃. Cõcedo minorẽ. Sʒ q̃ñ dĩ vbicũq̃ est nũerᵒ ⁊c̃. volo: ⁊ q̃ñ dĩ vbicũq̃ sũt duo ibi sũt vnitates due ⁊c̃. B falsuʒ est: nõ enĩ opʒ q̃ vbicũq̃ sũt duo ibi sũt due vnitates: sʒ q̃ sit vna tal'r q̃ vnũ sit vnũ p alterũ: q̃d declo sic. Nã q̃ñ dico hõ est albᵒ: ibi sũt duo alba: q̃ hõ dĩ albᵒ ⁊ albedo dĩ alba: ⁊ nõ opʒ q̃ ibi sint due albedies sʒ sunt ibi duo alba: q̃d vnũ ẽ albũ p alteꝝ q̃ hõ p albeᵈⁿᵉ. ¶ Ad ppoᵐ dico q̃ nõ opʒ q̃ ibi sint due vnitates vbi sũt duo: sʒ q̃ sint duo vna: q̃ vnũ hʒ cẽ p alteꝝ: q̃ ens est vnũ p vnitatẽ. Pro q̃ nota vnã regulã doctoris subtilis Scoti: q̃ talis ẽ. q̃ vbicũq̃ dñr cẽ duo: ita q̃ vnũ est tale q̃dditatiue ⁊ eẽntial'r: ⁊ alteꝝ est tale denoiatiue: standũ est in illo q̃d est eẽntial'r tale: q̃d declaro sic. ibi sũt duo alba: q̃ hõ albᵒ ⁊ albedo alba: hõ est albᵒ denoiatiue ⁊ albedo est alba

E pᵐ argᵐ

2ᵐ

F 3ᵐ

Rñsio ꝺñdĩᵐ

G Ad pᵐ

H

Ad 2ᵐ

Regula Sco.

I eſſentialr ꝛ qdditatiue: vñ vltra nõ eſt q̄rẽdũ q: ſcipſa
Ad 3m eſt alba eẽntialr ꝛ qdditatiue. ¶ Ad 3m qñ dĩ p eandẽ
rõnẽ ꝛc. Dico ꝙ aliq̃ mõ cõceptus paſſionũ dñr eẽ ſim
plr ſimplices: ꝛ iõ nõ opꝫ ꝙ includat aliqd ſꝫ ſint p idẽ
titatẽ: idẽ cũ altero ꝯdictorioꝝ nõ p iclusionẽ aut ꝙ illõ
icludat. vltra nõ opꝫ ꝙ eodẽ mõ quo aliqd dĩ eẽ diſtin
ctũ cũ altero ꝯdictorioꝝ ꝙ eodẽ mõ ſit idẽ cũ altero:
ſꝫ ſit idẽ idẽtitate aliqua: ꝛ nõ p eandẽ rõnẽ. ¶ Sed ſi
Obiectio. itez arguas ꝙ tales pdicationes vel ſunt foꝛalr ens vel
ſunt foꝛalr nõ ens. ſi formalr ens habeo ppoſitũ. ſi for
Solutio. malr nõ ens. ḡ nihil. ¶ Dico ad h ꝙ ad hñdũ ꝯdicto
riũ opꝫ ꝙ ſemp negatio ferat̃ ad illud qd̃ eſt pncipalr.
Et p hoc rñdeo qñ dĩ vel ſunt foꝛalr ꝛc. Dico ꝙ male
arguis: q: negatio dꝫ pponi: ꝛ ſic vã. vt dicẽdo non ſunt
formalr ens ꝛ hoc de 3o. ¶ Ad rõnes pncipales in pn
Ad rñſiones pncipales. qõnis p pte falſitatis facte rñdeo. ¶ Et p ad pmas qñ
K dicebat̃ accipio foꝛalitates aliquas. ḡ illa q̃ diſtiguũt̃ ꝛc.
Ad pm Dico ꝙ veꝝ eſt realr diſtinguuntur ex nã rei ſicut rei ꝛ
Ad 2m rei: nõ aũt realr ſicut res ꝛ res. ¶ Ad 2m dico ꝙ qñ dice
bat̃ illa q̃ diſtinguunt̃ ex nã rei. veꝝ eſt nõ tñ ſicut res
ꝛ res: ſed ſicut rei ꝛ rei in obliq̃. Uel dicas ꝙ nõ diſtiguũt̃
Ad 3m pprie: ſꝫ largo mõ ſumẽdo realitatẽ. ¶ Ad 3m qñ dice
bat̃ ꝙ ſicut ſe hꝫ res ſubiti ꝛc. cõcedo p locũ a trãſmuta
ta pportione. ꝛ dico ꝙ hic nõ eſt locus a trãſmutata p
portione: q: nõ eſt ibi numerus: q: vbi eſt locus a tranſ
mutata pportione ibi eſt numerus: ꝛ q: hic nõ eſt. non
Ad 4m valet argm. ¶ Ad 4m cũ dr: ꝙ vere eſt ſuba: eſt ve res.
dico ꝙ veruꝫ eſt ſi ſit ſuba in recto: ꝛ tñ dĩ in minori ꝙ
foꝛalitas eſt vã ſuba. Dico ꝙ veꝝ eſt in obliq̃: nõ aũt in
Ad 5m recto. q̄re rõ nõ valet. ¶ Ad 5m cũ dĩ. ſi hoc eẽt veꝝ ꝛc.
tũc foꝛalitas nõ faceret differre ꝛc. Dico ꝙ ſi foꝛalitas
cõparat̃ ad illud qd̃ facit diſtingui realr diſtinguit rea
liter. ſꝫ cõpata ad illud qd̃ facit diſtingui foꝛalr ꝛ realr:
L tũc hñ diſtinguit foꝛalr ꝛ realr: qd̃ declaro ſic. Nã pñi
tas cõpata ad eſſentiã facit differre foꝛalr. ſꝫ cõparata
ad filiũ facit differre realr. ꝛ dico breuiter ꝙ eodẽ mõ
quo foꝛalitas eſt pn diſtinctiuũ eo mõ facit differre ſi
Ad 6m realr realr: ſi foꝛalr foꝛalr. ¶ Ad 6m cuꝫ dicebat̃: illa q̃
hñt diſtinctas diffõnes ꝛc. nego: q: cũ vna ꝛ eadẽ re ſtat
Ad 7m pluralitas diffõnũ. ¶ Ad 7m qñ dicebat̃ illa que diſtin
guũt̃ qdr diſtiguũt̃ realr ꝛc. nego. Et cũ pbas ꝙ qddi
tas rei ꝛ eẽn ſũt idẽ. Dico veꝝ ẽ ſꝫ nõ adeq̃te. Et iõ hñ
ſeq̃t̃ eſt vna qdditas. ḡ vna eẽn. nõ tñ ſeq̃t̃ eſt vna eẽn
tia. ḡ vna qdtas. ꝛ rõ eſt: q: ab vna ꝛ eadẽ eẽn pñt ſumi
Ad 8m plures qdtes. ¶ Ad 8m cũ dr: ſi illa q̃ diſtiguũt̃ foꝛalr nõ
diſtiguũt̃ realr: tũc ſeq̃t̃ ꝛc. ꝯcedo maiorẽ. Et cũ pbas
ꝙ nõ: q: idẽ inq̃ñtũ idẽ ꝛc. Dico ꝙ idẽ inq̃m idem facit
Ad 9m idẽ: nõ tñ ſi ſunt diuerſi pñt facere idẽ. ¶ Ad 9m ꝛ vlti
mũ qñ dicebat̃: niſi h eẽt veꝝ: tũc ſeq̃ret̃ ꝙ paſſio egre
deret̃ vltra ſuũ ſubꝫ. Dico ꝙ paſſiões egredi vel extẽdi
M vltra ſuũ ſubꝫ põt accipi 2r. vno ꝙ ſubꝫ ſit alicubi vbi
ſit nõ paſſio ei: ꝛ ſic nequaq̃. Alio ꝙ in plura põt dici
paſſio q̃ ſubꝫ: vl eõ: ꝛ ſic hñ: vñ i hoie videm ꝙ ſũt pla
ppria: ꝛ ſic paſſio in plura põt dici q̃ ſubꝫ ſuũ. ſ. hõ. Et
hoc quo ad nonũ argm: ꝛ p ꝯñs quo ad totũ tractatum.
¶ Et ſic finit̃ Tractat Foꝛalitatũ ſꝫ doctrinã Doctoris
ſubtilis Sco. ꝛ Magr̃i Frãci. de Mayro. ordĩs mioꝝ.

¶ Incipit Tractat Primi pncipij cõplexi ſm doctri
nã Magr̃i Franciſci de Mayronis ordĩs Minorum.

Auditum audiui a domino ꝛ ti
mui. Hiere. 49 c ſcri
bitur vbũ iſtud. Ueritas pmi pncipij cõ
plexi: ita nobis nãlr eſt inſerta vt ei au
dita pnatione ſtatim mẽs acq̃ſcat: ꝛ il
la que nãliter ſunt inſerta anime noſtre

inſunt nõ a cauſa pma. Idcirco ad introductionez hui N
pmi pncipij cõueniẽter aſſumit̃ verbũ iſtud erga cuius
nãm inſiſtẽdo occurrũt decẽ articuli declarãdi. Quoꝝ Primus arti.
pmus eſt iſte. ſ. qd eſt pm pn cõplexuꝫ. Et dĩ ab oibus tex. cõ. 9.
ꝙ eſt illud de quo phs tractat. 4. meta. ſ. de quolꝫ dicit̃ Dĩ dignitas
affirmatio vel negatio: ꝛ de nõ ambo ſĩl. Et de eodem quã neceſſe eſt
tractat btũs Diony. lib. de miſtica theologia in virtute hẽre docẽdũ
circa 3m caplm. Iſtud. n. pm pn introducit Paulus apls quẽlibet pmo
ſcõe Corin. ca. p. d. ꝙ pdicatio euãgelica nõ includit ꝯdi poſt. tex. 5.
ctionẽ. Et ſermo noſter inquit nõ eſt: illo eſt: ꝛ nõ eſt. Et
ibidẽ volẽs oppom iſtius pmi pncipij excludere a ſuo
theo. dicit ꝙ dei fil nõ eſt illo eſt: ꝛ nõ eſt. ¶ Ad decla
randũ aũt iſtius pmi pncipij ſniam introducimus 4or
ꝯnes. Quaꝝ pma eſt iſta: ꝙ iſtud pm nõ eſt vnũ vnitate p ꝯclo.
ſimplicitatis ſed vnitate itegritatis: q: iſta ppoſitio eſt
hypothetica copulatiua cũ cõiungat duas ppões ca O
thegoricas p hãc dictionẽ. Et vt cũ dicit̃ ꝛ de nullo coꝝ
ambo ſĩl. Omnis aũt hypothetica eſt vna vnitate inte
gritatis. ¶ 2a cõclo: ꝙ pma ps iſti pmi pncipij eſt vlis 2a ꝯclo
affirmatiua de pdicato diſiuncto: vt cũ dĩ. Ois hõ mo
uet̃ vel q̃ſcit. q: qõlibet eſt ſignũ vle affirmatiuũ. ꝛ ibi
ponit̃ cõiunctio diſiunctiua. ſ. qñ dĩ affirmatio vel ne
gatio. ¶ 3a ꝯ eſt: ꝙ 2a ps iſtius pmi pncipij cũ dĩ: de nul 3a ꝯclo
lo ambo ſĩl eſt vlis negatiua de pdicato copulato: ſicut
cũ dĩ nullũ corpus mouet̃ ꝛ q̃ſcit. q: nullus eſt ſignum
vle negatiuũ: ꝛ iſta ambo q̃ fuerũt diſiũcta in p catbe
goꝛica nõ pñt ſĩl ſumi niſi p copulatiuã: vñ 2a ps tantũ
valet ſicut iſta: de nullo ſĩl affirmatio ꝛ negatio. ¶ 4a ꝯ ẽ 4a ꝯclo
ꝙ inter duas ptiales ꝯnes eſt talis ordo in eſſendo q̃lis
in pferẽdo: ita ꝙ in ordine nãe vlis affirmatiua pcedit
vlem negatiuã: q: illud a quo nõ ꝯuertit̃ ꝯña ponitur
prius ſm talẽ ordinẽ. circa aũt eoſdẽ terminos ſemp co
pulatiua eſt añs ad diſiunctiuã ꝛ nõ eõ: eo ꝙ ad verita P
tẽ diſiunctiue ſufficit alterã ptẽ eẽ verã ꝛ ad veritatez
copulatiue req̃rit̃ veritas vtriuſq: ꝛ ſi vtraq eſt vã al
tera eſt vera ꝛ eõ. ¶ Sed occurrũt p duo. vꝫ. Quid eſt Dubium.
ſubm in iſto p pn. Et dico ꝙ eſt ſubm ens ſubitellectũ Solutio.
vt ſic itelligam de quolꝫ ente affirmatio vel negatio: ꝛ
de nullo ambo ſĩl: q: iſtud adiectiuũ qõlꝫ nõ hꝫ hic ex
plicata ſuba ſed ſubſtãtiuat̃ in neutro gñe: vbicũq. n.
fit talis ſubſtãtiuatio ſicut docent grãmatici ſubintelli
git̃ res vel ens. ¶ 2a dubitatio eſt: qd eſt iſtius pmi pn 2m dubium.
cipij pdicatũ. ¶ Dĩ ꝙ in pma pte eſt iſtud diſiunctũ. ſ. Solutio.
affirmatio vel negatio. in 2a pte iſtud copulatũ. ſ. ambo
ſĩl. q: ſicut ſubꝫ eſt de quo aliqd dĩ: ꝛ pdicatũ eſt qd̃ de
altero dĩ. hic autẽ affirmatio vel negatio dĩ de quolꝫ: ꝛ
de nullo affirmatio ꝛ negõ dĩ in pte 2a. ¶ 3a dubitatio 3m dubium.
eſt hec. vꝫ. Quid eſt copula q̃ ꝯnectit ſubm cuꝫ pdicato Solutio.
vel eõ. ¶ Dĩ ꝙ hic opꝫ ſubintelligi aliqd̃ pdicatum: qd̃
copulet ſubm cũ pdicato: q: ſꝫ Priſcianũ abſq noie ꝛ Q
vbo nulla ꝯſtat pfecta oratio. hic aũt nullũ exprimitur
vbũ. Nec eſt dñm ꝙ pm pn ſit pfecta oõ. Iſtd̃ aũt qd̃
ſubitelligit̃ eſt iſtd̃ vbũ pdicat̃. vt itelligat̃ ſic de quolꝫ
ente pdicat̃ affirmatio vel negõ: ꝛ de nullo ente ſĩl pdi
cant̃ affirmatio vel negõ. ¶ 4a dub eſt: q: vlis affirma 4m dubium.
eiuſdẽ ſubti ꝛ eiuſdẽ pdicati ꝯriat̃ negatiue vli: ꝛ ſic cũ
ꝯria ſĩl vã eẽ nõ pñt altera iſtaꝝ pñũ erit falſa neccio: ꝛ
p ꝯñs totũ pm pnm. ¶ Ad hoc dĩ ꝙ iſte due ppões ha Solutio.
bent idẽ pdicatũ: nõ tñ vniformiter ſumptũ: q: in vna
ſumit̃ diſiunctiue: in alia vo copulatiue. Et iõ nulla eſt
ꝯrietas pp pdicati foꝛalẽ variationẽ. ¶ Intelligẽdũ tñ Notandum.
ꝙ in iſtis duab ptib pmi pncipij radicant̃ due regule
ꝯdictionis. Quaꝝ pa eſt: ꝙ cuiuſlꝫ ꝯdictiõis altera pars p regula de
eſt vera: q: ſub diſiunctiõe altera ps ꝯdictionis vificat̃ qua 2o gitur.
vniuerſalr de q̃libet in iſto pmo principio. ¶ 2a regula 2a regula.
eſt ꝙ duo contradictoꝛia non poſſunt ſimul eẽ vera:
gg a coꝝ

A qꝛ eoꝝ copulatio negaꝛ ī ſcḋa pte vl̃r:vt patuit. Et h̄ de p̄.

2ᵒ artic. **Secūdus** arti.eſt iſte.vʒ.q̄ ſūt ꝓpetates p̄mi p̄ncipy cōplexi:circa quē introducūt 4ᵒʳ iſignes

p̄ᵒ ꝓpetas ꝓpetates.Quaꝝ p̄ᵒtalis ē:ꝙ iſtḋ p̄ᵐ p̄nᵐ ē regᵃ cōiſſima:qꝛ termini eiᵒ ſūt cōiſſimi ⁊ vliſſimi.Et iō ſi cū diſtributōe ſumanē:i iſto p̄ p̄nᵒ diſtribuūt ꝓ oībᵒ ↄtētis ſub illis: ⁊ ꝓ illis oībᵒ iſtud p̄ᵐ p̄nᵐ diſtribuit:pro q̄ deſcribunt termini eiᵒ.

2ᵒ ℂ 2ᵃ ꝓpetas ē:ꝙ iſtud p̄ᵐ p̄nᵐ eſt regᵃ vliſſima:qꝛ i vitatibᵒ ordiatis ſp̄ p̄or eſt verior ſicͥ pʒ i ordine eētiali ↄnis:cū oē poſteriᵒa p̄ori aliq̄ mō depēdeat.iſta āt vitas eſt p̄ cōplexa: aliogn nō eēt p̄ᵐ p̄nᵐ cōplexū.

3ᵒ ℂ 3ᵃ ꝓpetas eſt:ꝙ iſtud p̄ᵐ p̄nᵐ eſt regᵃ nobis māifeſtiſſima:qꝛ termini eiᵒ ſūt nob notiſſimi ⁊ māifeſtiſſimi.Cū vlia ſint nob magis nota. ℂ Et p̄nᵒ cognoſcimᵒ termis mox notis.

B

Ratio pᵒ ſcr.1.c.4. Addūt in xta ſniam S. Tho.i pᵃ pte ſū. q.2 art.p̄. diā ē iter pōnē p ſe notā ⁊ p ſe noſcibilē: qḋ repro bat Sco. diſ.2.q.2. qꝛ idē ſūt

ℂ 4ᵃ ꝓpetas ē:ꝙ iſtud p̄ᵐ p̄nᵐ eſt potētiſſimū:qꝛ q̄to regᵃ eſt māifeſtior tāto potētiᵒ ⁊ efficaciᵒ ↄcludit.iſtud aūt vt patuit ē maxie p ſe notū.Et iō efficaciſſime ↄcludit ↄnes i ſcītualr ↄtētas.Et ↄfirmaē:qꝛ q̄to vlior tāto efficacior eſt.Et h̄ de ſcḋo artiᵒ p̄ncipali.

3ᵒ articu. **Tertius** artic.eſt:ſi iſtud p̄ᵐ p̄nᵐ hʒ eē in aīa vel i reꝝ nā.Vn̄ h̄ ſūt 4ᵒʳ nōnda. Primū ē:ꝙ iſtḋ p̄ᵐ

p̄ᵐ nōnᵐ p̄nᵐ ſicͥ regᵃ:hʒ eē obiue i itellu.Iſtud aūt p̄ᵐ p̄nᵐ eſt ſicͥ regᵃ p ſe nota ab itellu q̄ ſicͥ docet btūs Aug.in li.de vā relig.eſt icōmutabilis:vt ēt pʒ ⁊ ipe docet i liᵒ de tri.

2ᵐ nōnᵐ ℂ 2ᵒ ꝙ iſtḋ p̄ᵐ p̄nᵐ hʒ eē ſubiue i reꝝ nā:qꝛ vbicūqʒ īueniūt termini ꝓpōnis p ſe note:ibi īueniē ipa cū eiᵒ hitudo ſit itriſeca:⁊ ipa nō ↄſtet niſi ex termis cū hitudo termioꝝ iueniaē in reꝝ nā ſubiue ſicͥ vlia ſūt i ſuis pticularibᵒ.

3ᵐ nōndū ℂ 3ᵒ ꝙ iſtud p̄ᵐ p̄nᵐ ſm ſe nō hʒ eē in aīa:nec i reꝝ nā:qꝛ eiᵒ vitas cū ſit eterna p̄uenit ex nām aīe:⁊ ex nām cuiuſlʒ creature:⁊ cū ſit incōmutabil' p̄manet i rebᵒ vniuerſis iſtis annihilatꝗ.

4ᵐ nōnᵐ ℂ 4ᵒ notādū:ꝙ iſta regᵃ p accñs hʒ eē in aīa:⁊ p accñs hʒ eē in reꝝ nā pʒ:qꝛ illud qḋ pōt alicui nō cōpetē:ↄuenit ei p accñs:illa ē p ſe:ſp iſunt p ſe.eſt.n.nob cognita vt ēt eē i rebᵒ creatis pōt nō cōpetē iſti p̄nᵒ cū iſta oīa ↄtingāt.

C

Dubium. ℂ Sed adhuc oriē dubiū:qꝛ ſi iſtud p̄ᵐ p̄nᵐ nō hʒ eē i aīa:nec in reꝝ nā vī eē nihil.

Solo. ℂ Dī.n.ꝙ ſicͥ vlia ſūt nuſq̄:qꝛ q̄dditates coꝝ abſtrahunē ab hic ⁊ nūc:ita iſtḋ p̄ᵐ p̄nᵐ nihil ē:ita determinādo:eſt tñ i rōnibᵒ q̄dditatiuis ſuoꝝ termioꝝ ſm abſtrahētes a talibᵒ modos eēndi.

Obiectio. ℂ Sed adhuc reſtat dubiū q̄uo pōt eē iſtud q̄litercūqʒ in reꝝ nā:cū in aīa nulla ſit cōplexio:ſʒ tm̄ termini ſimplices.

Solo. ℂ Dī aūt ꝙ in reꝝ nā eſt inuenire terminos ⁊ hitudinē iter iſtos ſic cū dī:oē totū eſt maius ſua pte:nō ſolū in nā eſt totū ⁊ ps:ſʒ ēt hitudo acceſſus totiᵒ ad ptes:⁊ ſic nō ſolū termini:ſʒ ēt termioꝝ cōplexio:q̄ eſt eoꝝ hitudo eſt i reꝝ nā: ⁊ h̄ ſufficit pro tertio articulo.

4ᵒ articu. p̄ᵒ ↄcl'o. 2ᵒ ↄcl'o. **Quartus** arti.eſt:ꝙ p̄ᵐ p̄nᵐ hʒ eē i mēte dīna foīalr: qꝛ termini icludunē foīalr in itellu dīno:⁊ vbicūqʒ ſūt termini:ibi ē hitudo cū ſit eis ↄnālis.

D

ℂ 2ᵃ ↄ ē:ꝙ iſtud p̄ᵐ p̄nᵐ hʒ eē in mente dīna obiualr:qꝛ ſicͥ itell's nr̄ itelligit iſtud p̄ᵐ p̄nᵐ:ita ⁊ dinus cū ſit ſupior.Illḋ aūt dī eē obiue in itellectu qḋ ab itellu pcipiē ⁊ ſic ē hic.

3ᵒ ↄcl'o. ℂ 3ᵃ ↄ ē:ꝙ iſtud p̄ᵐ p̄nᵐ hʒ eē i mēte dīna exēplarit:qꝛ q̄dditates oiuʒ cābiliū relucēt i deo:⁊ h̄ ſʒ Aug.exēplr ⁊ illa q̄ p ſe iſūt.iſtḋ aūt p̄nᵐ p ſe icludiē i eis cū t̄mini p ſe iueniant i eis.

4ᵒ ↄcl'o. ℂ 4ᵃ ↄ eſt:ꝙ iſtud p̄ᵐ p̄nᵐ nō hʒ eē i mēte dīna eētialr:ita ꝙ ſʒ ſnā eētiā ↄueniat ei eē i deo i itellu:qꝛ ſi eēt q̄ddiᵗᵉ i itellu dīno ſm ſe ſicͥ ponunē entia rōnis vt i itellu nr̄o:tūc nō inueniretē niſi in itellu dīno:cᵒ oppoᵐ patuit.

p̄ᵒ dubō. ℂ Sʒ occurrūt due dubōnes:⁊ p̄ᵒ qꝛ ſi iſtud p̄ᵐ p̄nᵐ ſm ſe nō ē i mēte dīna: cū ſm ſe vt patuit nō ſit i aīa:nec i reꝝ nā:vī qḋdā ens ſepatū.

Solo. ℂ Dī aūt ꝙ nō ē ſic ſepatū:ſicͥ itell'ibile poniē aliḋ a nā:ſʒ ē ſic ab oībᵒ iſtis appheſuʒ:ſic abſtrahūt q̄ddiᵗᵉˢ ab eis:q̄ p accñs iſūt eis.

2ᵒ dubō. ℂ 2ᵒ dubō eſt.ſi ſit ſʒ ſe ens reale vl' rōnis.

Solo. ℂ Dico ad h̄ ꝙ n̄ ē ens rōnis cū p̄ueniat oēʒ rōnis actū:nec ēt reale ſʒ ſe i actu:ſʒ i poᵃ cū ſit natū moueri i reꝝ nā:ſicut pʒ in ſmone de vli.Et hoc de q̄rto articulo.

Quintus artic.eſt:ſi iſtud p̄ᵐ p̄nᵐ ē actᵒ rōnis ⁊c̄.Dr̄r aliq ꝙ ſic:qꝛ cū tres ſint actᵒ rōnis. E

5ᵒ artic. ℂ Quorū p̄mᵒ ē apphēdē ſimplices terios ꝓpōnis. ℂ 2ᵒ eſt cōponere vel didē. ℂ 3ᵒ ē ſyllogiçare. Iſtud āt p̄ᵐ p̄nᵐ ſicͥ ⁊ ceteri ↄſiſtit i cōpōne ⁊ diſiōe. ℂ Sʒ ↄ iſtḋ arguo ſic 4ʳ. Et p̄ ſic: qꝛ actᵒ itell'ndi ē cāīᵒ ⁊ tpalis ⁊ corrupliᵉ.iſtud āt p̄ᵐ p̄nᵐ poniē regᵃ eterna ⁊ icorrupliᵉ. Primᵒ ab Alū.in cō.21.3.ḋ aīa appellet formatio. 2ᵒ fides i q̄ vitas ⁊ falſitas vt ibi dicit.ꝛ 6ᵒ meta.t.cō.8. inuenit. Cōtra p̄ᵐ argu. 2ᵐ argᵐ. 3ᵐ 4ᵐ ℂ 2ᵒ nā actᵒ itell'ndi nr̄ eſt q̄dā q̄litas q̄ ad vnū genᵒ determiaē.iſtḋ aūt p̄ᵐ p̄nᵐ ↄuenit oī gn̄i. g̃ ⁊c̄. ℂ 3ᵒ ſic.nā actᵒ iſte eſt i ptāte nr̄e volūtatꝗ:ſicͥ illa q̄ ſūt ad placitū.Iſtud aūt p̄ᵐ p̄nᵐ cū ſit ſūme necīuʒ nō ſubiacet nō volūtati dine.g̃ ⁊c̄. ℂ 4ᵒ ſic.nā actᵒ nr̄e volūtatꝗ ē ſingularis:qꝛ ſignatᵒ.iſtud aūt p̄ᵐ p̄nᵐ ē vliſſimū:vt patuit.g̃ ⁊c̄.

Op.ppa. ℂ Et iō dico:ꝙ iſtḋ tale p̄ᵐ p̄nᵐ de q̄ talia dr̄r nō p̄t eē actᵒ rōnis:ſʒ eſt qḋdā cōplexū ex aīaʒ i eē q̄dditatiuo ſuoꝝ termioꝝ in q̄ icludunē 4ᵒʳ ↄſtitutiua.Quoꝝ p̄mᵒ ē ſubm tāq̄ māā:qꝛ tota vitas iſtiᵒ p̄ⁱ p̄ncipy eſt i ſuo ſubō tāq̄ i fundaᵒ. ℂ 2ᵐ eſt eiᵒ p̄dicatū ad modū forᵉ. ℂ 3ᵐ eſt hitudo quā hʒ ſubm ad p̄dicatū i rōne fundamēti:qꝛ fundat ipʒ. ℂ 4ᵐ eſt hitudo quā hʒ p̄dicatū ad ſubm i rōne i ſe ſtātis:qꝛ ineſt ei foīalr.⁊ iſta 4ᵒʳ ſūt ibi circūſcripta oī ope rōnes ſicͥ i oī cōpoſito nāli ē iuenire ibi māʒ ⁊ formā:⁊ duas hitudies.ſ.pficiētis ⁊ recipiētꝗ.Iſtaꝝ aūt duaꝝ hituᵈⁱⁿᵘᵐ illa copl'a q̄ ſubintell'r i iſto p̄nᵒ eſt nota.

F

Contra. p̄ᵐ argᵐ. ℂ Sʒ ↄ ſniaʒ iſtaē 4ʳ. Et p̄ ſic. Naʒ p̄ᵐ p̄nᵐ eſt ꝓpō p ſe nō cū itret demr̄onē:ꝓpō eſt oīo.oīo āt eſt rō.g̃ ⁊c̄.

2ᵐ ℂ 2ᵒ ſic. Nā eadē rōne q̄ poniē altera p̄miſſaꝝ ex aīam ⁊ tota demr̄o ponetē:cū tñ ſyll's ſit actᵒ rōnis.

3ᵐ ℂ 3ᵒ ſic. Nā oīs hitudo vī eē aliq̄ rel'o iter extrema: ⁊ ſʒ h̄ ē ex aīaʒ rel'o realis:⁊ talis rel'o realis nō vī eē iter ſubm ⁊ p̄dicatū:cū idē de ſeipo p̄dicari poſſit.

4ᵐ ℂ 4ᵒ ſic. Nā iſtḋ p̄dicatū affirᵘᵒ vel negaᵒ:qḋ poniē i p̄ p̄nᵒ nō vī eē ex aīaʒ:tuʒ qꝛ nr̄m affirʳᵉ vel negare nunq̄ eſt in re.

Ad p̄mā ℂ Ad p̄ᵐ iſtoꝝ dico: ꝙ oīo ⁊ ꝓpō p̄nt ſumi 2ʳ:qꝛ aut ꝓ illa cōpl'one q̄ ē ex aīam in rōnibᵒ foīalibᵒ termioꝝ:aut ꝓ illa q̄ eſt i mēte itra cōceptᵒ eoꝝ:⁊ ſil'r p̄ᵐ p̄nᵐ 2ʳ accipiē.Si aūt ſumaē p̄ᵒ i analogia ad p̄ᵐ ſic dī p̄nᵐ:ſicͥ vrina dī ſana:⁊ iō dī eternū ⁊ icōmutabile nō foīalr.Si vō ſumaē 2ᵒ ſic:eſt ꝓpō ⁊ oīo foīaliter.

G

Ad ſcḋm ℂ Ad 2ᵐ dico:ꝙ totᵒ ordo demr̄onis ⁊ ↄnexiōis termioꝝ ⁊ ꝓpōnū eſt i rōnibᵒ termioꝝ ex aīaʒ:aliogn ꝓceſſus ſcietificᵒ nō eēt necīᵒ ſimplr cū aīa nr̄a ↄtigēter diſcurrat:⁊ iō demr̄o pōt accipi 2ʳ eodē mō q̄ de p̄nᵒ fuit dcm̄.

Ad tertiū ℂ Ad 3ᵐ dico:ꝙ ſp̄ talis hitm itell'r iter extrema an̄ actū rōnis i mā necīa cū eiᵒ ſit nō ⁊ copula:qꝛ alr an̄ ↄſiderationē ꝓpōᵒ fuiſſet falſa.qn̄ aūt idē p̄dicaē de ſeipo nō deſignaē aliq̄ cōplexio:ſʒ ſolū terminᵒ bis ſūptᵒ:cuiᵒ copula eſt nota nō diſiōnis.

Ad q̄rtū. ℂ Ad 4ᵐ dico:ꝙ ſicͥ ꝓpō eſt i re:ita eſt affirᵒ vel negatio.Eſt aūt itell'ndū ꝙ iſta oīa q̄ ſūt dcā ſūt ipſiᵒ ſylli.Affirmatio ⁊ negō p̄nt ſumi 4ᵒʳ modis.vʒ.aut ꝓ illis q̄ ſunt i ſigno viſibili.ſ.q̄ ſcribunē.Aut ꝓ illis q̄ ſūt i voce tāq̄ i ſigᵒ audibili:q̄ꝝ ſūt ſigᵃ illa q̄ ſcribunē.Aut ꝓ illis q̄ ſūt i mente:q̄ꝝ ſūt ſigna illa q̄ ſūt i voce.Aut ꝓ illis q̄ ſūt i re:q̄ꝝ ſigna ſūt illa q̄ ſūt i mēte:⁊ iſtis ſolis attribuunē illa q̄ de p̄ncipys foīalr dr̄r.cetera aūt p analogiā ad iſta.

H

Dub.p̄ᵐ. ℂ Sed occurrit dubō ſi actᵒ itell'is.ſ.q̄ itell'r iſtud p̄ᵐ p̄nᵐ eſt vniᵒ vnitate ſimplicis vel itegritatꝗ.

Rn̄ſo. ℂ Ad h̄ dī:ꝙ ſicͥ in oīone ꝓlata vl' ſcripta ē vnitas itegritatꝗ ⁊ nō ſimpliᵗᵉ:ita ēt ē actᵒ itell'igēdi iter ↄceptᵒ termioꝝ ⁊ hitū cū ſubordiate ↄcipiātur.

Dub.2ᵐ. ℂ 2ᵒ dubō ē.ſi p̄dicatū p̄ⁱ p̄ncipy dicaē de ſubō i p̄ᵒ dōi ꝑ ſe.

Rn̄ſo. ℂ Dī ꝙ nō:qꝛ illḋ ſubʒ nō ē diffiniᵗᵉ:ſʒ ē paſſio:affirᵗᵒ ⁊ negatio entis:ſicͥ par ⁊ ipar eſt paſſio diſiūcta nūeri: ⁊ ita p̄uenit oēs paſſiōes determiatas entis:⁊ qꝛ ens p̄us itell'r bonū vel nō boᵐ q̄ determiate boᵐ:ſʒ i coplatiuis ptes p̄cedāt totū:tñ in diſiūctis eſt ↄ̄rio.tale aūt ſubʒ:qꝛ eſt ſimplr ſimplex nullā admittit p̄dicatiōnē in p̄ᵒ. Et hoc de articl'o 5ᵒ.

6ᵒ artic. **Sextus** arti.eſt:ſi tale p̄nᵐ eſt demr̄abile:⁊ dī ꝙ ſic:qꝛ p̄ᵃ pſona in dinis:cū ſit a ſe nō poſſit demr̄ari: vel cū ſit a ſe nō pōt eē ab alio:ita eadē veritas ſimplex nō

I pōt eē p ſe nota ꝛ demr̄ata pp qḋ iſtud pmū pn^m cū ſit p ſe
notū no ē demr̄atiuū:qꝛ ē ſimp^r ſimp^r ꝛ nō diffiniti:ꝛ ſic ō
Obiectio. q̄libet tali. ¶ Et ſi dicaꝛ ō iſto pn^o: Oē totū ē mai^9 ſua pte:
Rn̄ſio. qḋ ē demr̄abile. ¶ Di ꝙ nō eſt ſimplr̄ p ſe notū:ſ3 ſic locu
tio iꝑceptibil' deduco:ſic dīc Alaſen ꝙ h^9 pncipij vitas ſic
demr̄aꝛ. Nā oē qḋ ꝯtinet multi^{ne3} ptiū ē mai^9 q̄l3 pte iſta
rū:ſ3 totū eſt h^9.ģ ꝛc̄. ¶ Si dicaꝛ q̄re nō pt demr̄ari iſta
Argumētū. paſſio q̄ poniꝛ in iſto p pn^o de ſuo ſubo:cū oīs paſſio de ſuo
Rn̄ſio ſubo videaꝛ eē demr̄abilis. ¶ Di aūt ꝙ nō eſt ſp demr̄a
bilis de ſubo diſtincte:imo q̄nq3 eſt p ſe nota:qꝛ ſubm eſt
p ſe notū.eſt āt ens p ſe notū diſtīcte. ¶ S3 q̄re nō ita bñ
Quōnē. demr̄aꝛ iſta paſſio de ente:ſic alie paſſiōes in meta. ¶ Di
Rn̄ſio ꝙ iſta eſt paſſio p^a:ꝛ iō de tali ſubo p ſe noto diſtincte co
gnito eſt p ſe nota. Et hec de ſexto articulo ſufficiant.

7^9 artic. **Septimus** artic.eſt:ſi iſtud p^m pn^m eſt demr̄atiuū3.
Et di ꝙ iſtō pdicatū p rōnē entis pt de
q̄cūq3 ꝯtēto ſub ente demr̄ari:ſic p diffōnē triāguli demō
K ſtraꝛ paſſio ei^9 de ipo triāgulo:ꝛ ſ3 hūc mo^m i tali demr̄o
p^9 dubō ne iſtud pn^m ē ꝓpō maior. ¶ S3 occurrit dubō:ſi iſtō pn^m
Solo. poſſit iferre vnā ꝯnē cū hēat duas ptes ſic diſtīctas. ¶ Di
ꝙ ſic vnā vnitate itegritati nō ſimpli^{ter} ſic ipm eſt vnū:ita
ꝙ ꝯ erit vna coplatiua cōpo^{ita} ex duab^9 cathegoricis:q̄ru3
p^a ē de pdicato diſiūcto:ꝛ 2^a de pdicato coplato:vt ē iſta ꝯ
2^9 ꝙ de deo ē affir^o va ꝛ nō ambo ſil'. ¶ 2^9 dubō ē.ſi q̄l3 iſta
Solo. rū ptiū pōt ꝯcludē vnā ꝯnē diſtīctā a ꝯne alteri^9. ¶ Et di
ꝙ ſic:qꝛ p^a pōt p ſe ꝯcludē ꝯnē affirmatiuā ꝛ nō 2^a:cū ipſa
ſit negatiua ꝛ altera pmiſſaꝝ exn̄te nega^{tiua}. Impoſe eſt de
ducē niſi ꝯnē negatiuā. Intellīgendū tn̄ ꝙ ex iſto pn^o ꝯtingit
4^r demr̄are ꝯnē aliq̄. Aut ſumēdo ſub ſubo aliq̄ q̄dditati
ue:vt cū di de q̄l3 affir^o vel negō. Aut ſumēdo de ſubo de
noīatiue q̄ ad pmas ꝛ vltias diās:eo mō de q̄ ſuba fuit di
ctū. Aut ſumēdo de pdicato:vt ſub iſto pn^o ſumaꝛ iſta mi
nor.ſ.albū ꝛ nō albū ſūt affir^o ꝛ negō.ģ de q̄l3 albū ꝛ nō al
bū:ſ3 vel nō t3 niſi gr̄a mãe ex puris affir^{tiuis} in p^a fig^a. Aut
L ſumēdo in lat^o:vt cū di verū:aut bonū ē ens:igiꝛ de bono
Dubium. vel vero affir^o vl' negō. ¶ S3 occurrit dubō:ſi iſtō p^m pn^m
Solo. cadit in aliq̄ pticulari ꝓpōne. ¶ Di aūt ꝙ ſic in ſingulari
q̄ eſt diſiūcta ab affir^{ne} vel negōne:aut qꝛ eſt copulata ad
nullū:tn̄ cadit in aliq̄ deter^{ta} affir^{tiua} vel negatiuo:qꝛ ex vi
tate diſtīcti:nō l3 iferre alterā ptē:ꝛ iō nulla ꝯ deter^{ta} i ali
1^m argu. qua ſcia demr̄aꝛ p illud. ¶ 2^9 dubō eſt:ꝙ ſi ignorato iſto
Rn̄ſio pn^o ꝯtingit aliqd ſciri. ¶ Di aūt ꝙ nō. Nā in vitatib^9 eēn
tialr̄ ordiatis nō deueniꝛ ad poſteriorē:niſi porē pꝛiaz:in
ordine aūt vitatū cōplexaꝝ iſta ponūꝛ in ordie p. ¶ Et
ꝯfirmaꝛ. Qꝛ oīs ꝯ affir^{tiua} vel eſt p9 diſiunctiue:quā icludit
iſtud p^m pn^m.qcūq3 aūt ſic deter^{tam} ptē vni^9 diſiūctiue ꝑſup
ponit totā diſiūctiuā ꝑſupponit:ſic q̄ nouit vnā ptē diſiun
ctiue nouit totā:vt q̄ nouit ꝙ hō eſt riſibilis ꝑcognouit ꝙ
homo eſt riſibilis vel nō riſibilis:ſic ꝯſīs ꝑſupponiꝛ añti.
Dubium. ¶ S3 adhuc remāet dubō.v3.ſi cognito iſto p pn^o videā
M tar oīa alia eē cog̃ſcibilia p nāz cū termini ei^9 ſint notiſſi
mi ꝛ cōiſſimi:ꝛ diſtribuūꝛ p oīb^9 ſub iſtis:ꝛ ſic oīa cog̃ſci
bilia p deductionē iſti^9 p^i pncipij ſūt nob nālr̄ nō:ſic foꝛa
ſylli pfecti poterimus ſcire oēs vitates pticulares ſub hac
Rn̄ſio ꝯne ꝯtētas. ¶ Di aūt ꝙ ſubm iſti^9 p^i pncipij nō diſtribuiꝛ
niſi in hītu^{de} ad iſtud pdicatū affir^o vel neg^o:ꝛ iō ſolū q̄tu3
ad iſtud pdicatū pt deduci ad iferiora:q̄re nulls dubitat.
Et itez iſta diſtributio nō ē deter^{ta}:ſ3 diſiūctiua:ꝛ iō ſolū
diſiūctiua deſcēdit i iferiora:ꝛ tūc hꝫ aliq̄ veritas deter^{ta}.
Dubium. ¶ S3 adhuc dubitaꝛ ſi eſt vnū tm̄. ¶ Et di ꝙ ſic:qꝛ non
Rn̄ſio fit mētio niſi de cōplexo tm̄. Vñ di ꝙ eſt in deo foꝛalr̄:qꝛ
termini ei^9 repiūꝛ ēt in creatura p idē:ꝛ qḋ eſt vnū ꝛ idē
in deo ꝛ i creaturis foꝛalr̄:qꝛ eadē ꝯ demōſtrata p ipm eſt
vtrobiq3:vt hō eſt iuſtus vel nō iuſtus:ꝙ termini ſ3 eādē
Dubium. rōnē foꝛalē repiūꝛ in deo ꝛ creatura. ¶ S3 dubiū.ſi iue
Rn̄ſio niꝛ idē numero in deo ꝛ crea^{tura} foꝛalr̄. ¶ Dico ꝙ nō:qꝛ ter

mini vnitatē numeralē nō hñt:tn̄ nō eſt incōueniēs pdica N
tum diſiunctū eē in deo ꝛ creatura:vt ibi affirmatio:ꝛ hic
negatio vel ecōuerſo. Et ſic eſt finis ſeptimi articuli.

Octauus arti.eſt:ſi tale p^m pn^m eſt ſuis termis adeq̄ 8^9 artic.
tū. Circa qḋ itroducim^9 4^{or} ꝯnes. Quaru3 p^9 ꝯclo.
p^a talis ē:ꝙ vbicūq3 iueniꝛ ſubm p^i pncipij:ibi ei^9 iueniꝛ
pdicatū ꝛ eꝯ:qꝛ ſubm ꝛ ꝓpa paſſio ſunt adeq̄ta.iſta aūt ſe
hñt ſic ſub3 ꝛ paſſio diſiūcta:vt patuit. ¶ 2^a ꝯ eſt:ꝙ vbicū 2^9 ꝯclo.
q3 iueniꝛ ſubm iſti^9 p^i pncipij:ibi iueniꝛ iſtud p^m pn^m:igiꝛ
pdicatū ei^9 icludiꝛ in ipm:ꝛ hītudo cū ſit nec̄ia reſultat ex
iſtis extremis. ¶ 3^a ꝯ eſt:ꝙ vbicūq3 iueniꝛ pdicatū iſti^9 p^i 3^9 ꝯclo.
pncipij iueniꝛ iſtud pn^m:qꝛ iſtō pdicatū nō ē ex ſuū ſubm:
nec hītudo cū ſit itriſeca pōt ſepari ab eis ſil' ſūptis. ¶ 4^a 4^9 ꝯclo.
ꝯ eſt:ꝙ vbicūq3 iueniꝛ hītudo iter aliq̄ extrema:ibi inue
niūꝛ iſta extre^a:ſic ptes alic^9 toti^9 eēn^{lis}.iſti.n.termini ſūt
ptes iſti^9 ꝓpōnis eēn^{lis} q̄ ſine ipſis iueniri nō pōt:ſic cōpo O
ſitū ſine mā ꝛ foꝛ^a:ꝛ iō p3 veritas iſti^9 articli ꝙ ipm eſt in
ſuis termis ꝛ ſil' ſūptis adeq̄tū:qꝛ hītudo in q̄ ꝯſiſtit vitas
iſtius p^i pncipij nō manet ſine extremis i aliq̄ ꝓpōne:nec
extre^a ſine hītudie in ꝓpōne nec̄ia:cui^9 hītudo eſt itriſeca.
¶ S3 occurrit dubō. Nā de nullo ſimplr̄ ſimplici vt ē vl Dubium.
timate pciſū ab entis rōne di ens cū vt ſic nō icludaꝛ i eo:
ꝛ tn̄ q̄tūq3 pſcindaꝛ di de ipſis affir^o vel neg^o. ¶ Ad h di Rn̄ſio
ꝙ i vltiatis talia pſcinduꝛ q̄tū ad ſuā q̄dditatē vltimate
depuratā:ꝛ ſic nō attingit ad eā iſtud p^m pn^m:qꝛ bonū i pci
ſa q̄dditate nō eſt veꝝ nec nō veꝝ:cū nulla neg^o ſit de q̄d
ditate poſitiua:nec iſta affir^o de q̄dditate iſti^9. ¶ 2^m dubō Dubium.
eſt:qꝛ bonū vel ē bonū q̄dditatiue:vel nō bonū q̄dditati
ue:ꝛ vltimate pciſe:ꝛ iſtud ptinet ad ꝯnē iſti^9 p^i pncipij:ꝛ
attigit iſta vltiate pciſe. ¶ Ad h di ꝙ cū di bonū ē bonu3 Rn̄ſio.
nulla eſt cōplo ſimplr̄ cū ſit vn^9 termin^9:ꝛ iō nō hꝫ ibi lo
cū p^m pn^m cōplexū. ¶ Alia dubō:qꝛ l3 bonū nō ſit veꝝ q̄d Dubium.
ditatiue nec nō veꝝ:tn̄ vl' ē veꝝ q̄ddi^{ue}:vl' nō veꝝ q̄ddi^{ue}: P
ꝛ tūc hꝫ ibi vlti^{ma} pciſiōe p^m pn^m. ¶ Di aūt ꝙ hic nō eſt p^m Rn̄ſio
pn^m cū i pdicatiōe nō ponaꝛ niſi affir^o:ꝛ ſūt h due copule
q̄ nunq̄ ſūt in vna ꝓpōne cathe^{ca}:ſic in p^o oñſu3 eſt. Nā h
ſūt due ꝓpōnes. ¶ Alia dubō eſt ꝛ vltia. Nā rō entis iue Dubium.
niri v3 ſine iſto pn^o vt pſcindit ab oī paſſione:ꝛ ē terminus
pciſe abſtract^9:qꝛ ſic nlla ē i ea cōplo. ¶ Di aūt ꝙ l3 ſub3 Rn̄ſio
ꝛ paſſio ponanꝛ adeq̄te:ſimp^r tn̄ i p ſigno iueniꝛ ſubm ſi
ne ꝓpꝛia paſſione:ꝛ ita rō entis cū ſit prioꝛ rōne foꝛata de
ipſa in illo poꝛi iueniꝛ ſine ea:nō tn̄ ſimplr̄:ꝛ iō adequata
ſimplr̄ ſine ſigno ꝛ pciſione. Et hec de octauo articulo.

Nonus arti.eſt:ad quē ptinet iſtud p^m pn^m:pro q̄ po 9^9 artic.
nanꝛ 4^{or} ꝯnes. Quaꝝ p^a talis eſt.ſ.ꝙ p^m pn^m p^9 ꝯclo
cōplexū eſt illud de q̄ eſt pm^9 hīt^9 itellc̄:qꝛ cū itellc̄ ſit ha
hīt^9 pn^{orum}.op3 q̄ ꝙ pm^9 hīt^9 ſit de p pn^o:ſic p^a ꝯ foꝛaꝛ in p^a
ſcia. ¶ 2^a ꝯ eſt:ꝙ iſtud p^m pn^m igrediꝛ pmā demr̄onē3:qꝛ 2^9 ꝯclo
ordo toti^9 eſt ſ3 ordinē ſuaꝝ ptiū eēntaliū.ptes aūt cōſti Q
tutiue ꝛ eēntiales demr̄onis ſūt pn^a:ꝛ op3 ꝙ p^a demr̄o con
ſtet ex pmis pncipijs. ¶ 3^a ꝯ eſt ex iſto p pn^o deduciꝛ eſt p^a 3^9 ꝯclo.
ꝯ ſciētifica:qꝛ q̄lis eſt ordo in demr̄onib^9:talis eſt ordo in
coꝝ ꝯnib^9 cū imediate ſequanꝛ ipſas.p^m aūt pn^m vt patuit
poniꝛ in p^a ꝯne.igiꝛ ex iſta deducaꝛ p^a ꝯ ſciētifica. ¶ 4^a ꝯ 4^9 ꝯclo.
eſt:ꝙ iſtud p^m pn^m ptinet ad pmā ſciaz:qꝛ ſcia eſt hīt^9 ꝯnū:
ꝛ iō q̄lis eſt ordo ꝯnū:talis ē ordo ſciaꝝ.patuit aūt ꝙ iſtō
p^m pn^m deducit pmā ꝯnē. Iſtis aūt pmiſſis p3:ꝙ cū meta^{ca}
ſit p^a ſcia v3 q̄ ad nos ex puris nālib^9. Nota ꝙ ad ipſaz p
tinet pn^m:vñ antiq pħi ip3 dicebāt pmā pħiaz:ꝛ Ari.iſtō
p^m pn^m in meta.tractat.ģ ꝛc̄. ¶ S3 occurrit dubō ſi ſit idē Dubium.
p^m pn^m ꝛ p^a cōplo. ¶ Di aūt ꝙ nō:ſi vocaꝛ cōplo illa i qua Rn̄ſio
idē de ſeipſo pdicaꝛ in p ſubo:qꝛ illa vt patuit eſt p^a:ꝛ talis
ꝓpō nō pōt eē pn^m demr̄onis.tūc.n.mediū itraret ꝯnē3 in
tali ſyllō. Si aūt nō ponaꝛ cōplo va:tūc idē eſt p^m pn^m ꝛ cō
plexio p^a:qꝛ illa in qua paſſio de p ſubo eſt p ſe nota:ꝛ p eā
demr̄ata alia q̄ nō eſt p ſe nota. ¶ S3 adhuc dubitaꝛ.v3. Dubium
ꝙ eſt illud

A φ est illud pmũ pnm qd est simplr pmũ: ⁊ non quo ad nos.
Solutio. ❡ Dicit φ est illud de quo pdicat pma passio deitatis de diuina eentia p quã sunt demrabiles aliq̃: alia aũt passio ⁊ pmũ sunt nobis ignota nalr. Et h de nono articulo.

10 arti. **Decimus** arti. est ⁊ vltim'. vz. si istd pm pnm tz quãcũq3 modificatũ. Dicebãt enĩ aliq circa istũ articulũ φ aliq̃ modificatio circa terminos isti' pi pncipij cõplexi apposita sibi nõ ipedit ei' illuminationez.
Contra. ❡ Sz 3 h argr 4r. Nã si accipiat ista modificatio gddite vt dicat de q̃lz gddite dĩ affir° vel negõ: ista est fla: qa hõ nõ est gddite alb' nec nõ alb°.
Scdo arguitur. ❡ 2° sic. Nã lz de q̃libz sit simpr necũz dicẽ iustũ vl nõ iustũ: nõ tñ cũ modificatiõe adeq̃tiõis: qa nec angelus est adeq̃te iust' vl nõ iust' adeq̃te.
Tertio arguitur. ❡ 3° sic. Nã locus a 3dictorijs tz vtute isti' pi pncipij: tñ si modificarent termi ei' infrigerent: sic si diceret de' est etern' vl nõ etern': ⁊ iõ si est etern' nõ est etern' p istũ locũ: sz nõ seqt: si nõ est etern' euidẽter: igit est nõ etern' euidẽter.
B Quarto arguitur. ❡ 4° sic. qa 3rijs mediatis reducit istd pm pnm: ⁊ tñ nõ se' hõ est nõ san' nalr ⁊ sp: g est eger nalr ⁊ sp. ❡ Et iõ dico φ circa istd pnm 3tigit errare 4r ipz corrũpẽdo.
Oplo ppa 4r euenit errorz circa tale p'nũz pnm scz de q̃libet ⁊c. Nã p corrũpit p dterminationẽ diminuẽtẽ: qa cũ dĩ de q̃lz ente affir° vl negõ. si apponat de q̃lz ente: phibito affir° vl negatio vl cõtr nõ negẽt: tñ nõ manet ibi pm pnm simpr: nisi sic humanitas iest mortuo.
2° ❡ 2° corrũpit p oiõnẽ opponẽtẽ: sic cũ dĩ de q̃lz ente p se affir° vl negõ: qa sol nõ est p se in oriẽte: nec in nõ oriẽte.
3° ❡ 3° corrũpit p reduplicationẽ pscidẽtẽ: sic cũ dĩ de q̃lz ente iq̃tũ ens est, dĩ suba vel nõ suba: qa ens iq̃tũ ens: nec est suba: nec accñs: ⁊ p 3ns nec suba: nec nõ suba.
4° ❡ 4° corrũpit p distributionẽ non ptinẽtẽ: sic qñ opponit distributio ad pdicatũ: sic de q̃libz ente ois affir° vl negõ va: qa nõ ois affir° nec ois negõ dĩ de accñte: ⁊ isto mõ corrũpit qñ dĩ de q̃lz ente oino affirmatiuo vl negatiuo va: qa sũt modi: vt patuit: qb' nec affirmatio nec negatio hĩ.
C Contra ❡ Sz 3 istd istat 4r. Et p sic. qa veritas pi pncipij est icõmutabilis ⁊ p se nota: ⁊ iõ nõ põt corrũpi nec q̃lrcũq3 põt negari.
2° ❡ 2° sic. Nã si aliqs modus falsificaret istud pm pnm eadẽ rõne ois modus: ⁊ tũc nullo mõ posset vificari.
3° ❡ 3° sic. Nã termi isti' ppõnis sũt cõissimi: ⁊ iõ distribuunt p oib' 3tẽtis sub ipsis: ⁊ tñ tz regla sm oẽm modũ.
4° ❡ 4° sic. Nã regla manifestissima ⁊ nobilissima nõ idiget expõne: nec admittit descriptionẽ. sz aũt istũ modũ fit mltiplr expõ ⁊ varia acceptio p tales modificationes. g ⁊c.
Rnsio ad pmũ. ❡ Ad pm igit dĩz est: φ pm pnm nullo mõ corrũpi põt: qñ est vez pm pnm: qñ aũt ponit talis modifitio in termis: tũc nõ est vez: sic si apponat negõ alteri extremoꝝ 3dictionis: ⁊ tũc nulla est ibi 3dictio.
Ad 2m ❡ Ad 2m dĩco: φ lz sylls ex puris pticularib' in aliq̃ mã tz: vl ex puris negatiuis: nõ tñ in oĩ: qa sufficit ad destruẽdũ vlez regulã dare vnã istãtiã. Iõ ad destruẽdũ regulã vlez nõ tenẽ modificatã suffic dare vnũ modũ: lz nõ appeat vni' modus i q̃ teneat sz vitatẽ: vt si dicat: aq̃ tepida nõ ẽ bñ calda.
D Ad 3m ❡ Ad 3m dico: φ lz isti termini distribuant p oĩ 3tẽto sub ipsis: ⁊ ẽt p oĩ mõ: nõ tñ sz oẽz modũ: qa lz de oĩ mõ affirmatiuo vl negatiuo vera: nõ tñ oĩo vt patuit: qa hõ nõ actualr est asin': nec actualr nõ asinus: imo per se.
Ad 4m ❡ Ad 4m dico, φ lz nulla sit expõ vl acceptio in p pn° qñ accipit: sic iacet de q̃libz ente affir° vl negõ. Sz exponit qñ modificat vt si addat de q̃lz aliq̃ mõ affirmatiuo vl negatiuo: tunc exponit: ⁊ sic nõ est tũc pnm sz ppõ falsa.
Dubium. ❡ Sed occur. dubiũ: qa in nulla istãtiaꝝ factaꝝ 3 istã modificatiõez assumit va 3dictio: vt cũ dĩ gdditatiue alb': ⁊ gdditatiue nõ albus: qa vtraq3 videt φ lz vna sit de pdicato infinito.
Rnsio ❡ Dicit aũt φ hic nõ est 3dictio cõplexa q̃ est iter duas ppões ⁊c. sz incõplexa q̃ est iter duos terminos albũ ⁊ nõ albus 3dicũt sibi ex suis rõnib' formalib' vbicũq3 iueniant: sic albedo ⁊ nigredo 3riant. ❡ Intelligẽdũ est tñ φ 3dictio icõplexa nõ ptinet ad pmũ pnm sic 4r declat. B ❡ Primo sic. φ nullius ppõnis cathegorice pdicatũ est ppõ cuz sit termin': tñ pa pars isti' pncipij est vt patuit cathegorica de disiũcto pdicato: ⁊ scda de copulato: igit affirmatio ⁊ negatio in eis disiuncta vl copulata non est cõplexa. ❡ 2° rõ est: qa de nõ simplici subto nõ dĩ aliq̃ pfecta rõ: sic sor. nõ est. hõ currit ⁊ eodẽ mõ ens nõ est hõ, hõ nõ currit: nec hõ currit: tũc enĩ eẽt oĩo ⁊ termin' cõplexus q pdicat de ipso. ❡ 3° rõ. qa si de q̃libz affir° vel negõ cõplexa: tũc verũ eẽt dicẽ de quolz ente, ois hõ currit: vl gdã hõ non currit: ⁊ tñ de' nõ est. ois hõ currẽs vel nõ currẽs. g ⁊c. ❡ 4° rõ est: qa tunc pm pnm nõ solũ eẽt falsuz sed absurdũ: sic si dicat de q̃lz vez est dicere φ de' est vel de' nõ est: qa creaturã eẽ deũ vel nõ eẽ deũ.
❡ 2° dubiũ est. φ lz de quolz modificato non sit vera affir° vl negõ qñ negõ ponit ad pdicatuz: vñ tñ qñ ponit ad vbũ: vt cũ dĩ de q̃lz ente nõ est va affir° gddite: ⁊ sic poterit seruari istud pm pnm modificatuz. 2° dubiũ
Rnsio F ❡ Ad h dĩz: φ talis cõpositio nõ ptinet ad pm pnm cũ pdicatũ est affir° vl negõ: ⁊ in tali ppõne nõ ponit nisi affir° in pdicato: negõ aũt ponit in copula que nõ est pdicatũ. ❡ Intelligendũ tñ est: φ negõnẽ in ppõne 3tingit in ppõne modificata 4r assignari seu applicari. ❡ Primo aũt applicãdo eã ad pdicatũ vt cũ dĩ: hõ est nec̃io alb' ⁊ nec̃io nõ albus: ⁊ sic ambo pñt eẽ false: qa hõ nõ est nec̃io alb': nec nec̃io nõ albus. ❡ 2° mõ applicãdo sit ad subz: vt cũ dĩ hõ est iustus: nõ hõ est iust': ⁊ tũc ambe pñt eẽ vere: qa hõ est angelus: q non est hõ, est iustus. ❡ 3° aũt mõ fit applicãdo ad modũ: vt cũ dĩ hõ necessario hñ iust' ⁊ nõ nec̃io iustus: ⁊ tũc pñt eẽ sil' false: qa hõ nõ est iustus nec̃io: nec iustus nõ nec̃io qñ nullã habẽt oino iustitiã. ❡ 4° ⁊ vltio mõ applicat ad vbũ: ⁊ tũc semp altera est vera: ⁊ altera falsa: qa ois hõ: aut est nec̃io iust': aut nõ iustus: aut non nec̃io iustus: ⁊ ita de alijs. Qñ vo fit negatio ad vbũ nõ ptinet ad pm pnm: vt qñ dicit de q̃libet affirmatio vel negatio: qa tũc pdicatũ est sola affirmatio. G Sz qñ ponit negatio ad pdicatũ: qa ita tradit forma isti' pmi pncipij cõplexi. Et sic finis breuis Tractat' pmi pncipij cõplexi sm doctrinã Francisci de Mayronis.

❡ Declationes quotidã terminoꝝ theologaliũ sm doctrinã eiusdẽ illuminati Doc. Frã. d May. ord. Mi. h icipiũt.

Vt nouiter ad facultatẽ theologicã accedẽtes clarã habeãt notitiã de noib': que de deo dñr: idcirco p coꝝ faciliori declatione hec sunt tractãda. ❡ Primo enĩ tractabit de diuinis noibus. ❡ 2° de coꝝ sufficienti diuisione. ❡ 3° de coꝝ significatione. ❡ 4° de ipsoꝝ terminorũ modo supponẽdi. ❡ 5° de coꝝ syllogizatione.

Quantum ad pmũ est pmo sciẽdũ de diuisione nominũ: ⁊ ideo notandũ est, φ diuinoꝝ nominũ quedã sunt ppria ⁊ quedã trãslatiua: siue per similitudinẽ dicta. exẽm pi. vt deus trinitas. exẽm 2i. vt lux candor: ⁊ silia. Circa pm diuisiõm H Noiuz vo q̃dã dñr de deo sub rõne ppa accepta: ⁊ q̃dã dñr de deo ad creaturas: ⁊ istoꝝ 3x repit distia: nã q̃dã dñr ad creaturas de posi: vt causatiuuz: gubnatiuũ: ⁊ silia. Quedã vo in ordine ad ipsaz creaturã p aliqd opus: vt hõ mortalis: que deo cõpetũt p cõicationẽ idiomatũ. Quedã vo in ordine ad creaturas gñalr re' actualitatis exñtie eorũ vt sũt de': refugiuz: creator: ⁊ silia. ❡ Noiuz vo que de deo dñr sub ppa rõne 4x repent distia. Nã q̃dã sunt essentialia: ⁊ q̃dã psonalia: quedaz notionalia. Essentialia sũt: vt trinitas: deitas ⁊ silia. ❡ Notionalia sunt vt inascibilitas: pñitas: ⁊ silia. Personalia sunt in duplici distia: nã quedaz coꝝ sunt cõia aliqua ppa. Cõia sunt que de oibus psonis in pltali: ⁊ de q̃lz coꝝ in singulri dñr: vt psona: suppositũ: hypostasis: ⁊ silia. ❡ Quedã vo sũt q̃ nõ dñr de oib' psonis Noia q de deo dicũt sub ppria rõne: ẽntialia: notionalia: psonalia.

I

ſ3 tm̄ de duab⁹ vt ſpirator:qḋ ꝓꝓ̃ie competit pr̄i ⁊ filio in diuinis:qrn̄ ambo ſpirāt ſpm̄ſcm̄:⁊ iſte terminus ſpūſſcūs ꝓcedēs tm̄ cōpetit ſpūſcō. Nota ꝙ h nomē ſpirator cōpetit pr̄i ⁊ filio:nō tm̄ vt duo pn̄ᵃ:ſ3 vt vnū pn̄ᵐ:qrn̄ pr̄ ⁊ filius ↄcurrūt ad ꝓceſſionē ſiml' ſpūſſci:nō tm̄ vt duo pn̄ᵃ:ſed vt vnū:nec obſtat ꝙ ſint due ꝑſone realr diſtīcte:ideo hec eſt catholica pr̄ ⁊ filꝰ ſunt ſpirator ſpūſſci:⁊ tm̄ hec eſt heretica.pr̄ ⁊ filꝰ ſunt ſpiratores ſpūſci:eo ꝙ ſpirationes in nuō pl'ali dicūt pn̄ᵃ diſtincta in diuis qḋ eſt hereticū in diuinis.

Notādū. Uide pᵒ ſen. di.9. q.1.

Noīa vo ꝑſonalia ſunt pr̄ ⁊ filꝰ ⁊ ſpūſſcūs ſiue donū. Noīa vo eſſentialia ſunt in triplici diĩa. Nā qdā ſunt ꝑ modum ſube vt deus:eſſentia:ſuba:ens:⁊ ſilia. Quedā ꝑ modū q̄titatis:vt imēſus:eternus:⁊ ſilia:⁊ ſic apparet ꝙ q̄tuordecī3 ſunt mēbra ꝓdictoꝝ noīu3. Nā trāſlatiua capiūt vnū mēbrū:ea vo que dr̄r in ordine ad creaturā capiunt tria:⁊ ſic ſunt q̄tuor:⁊ ille q̄ cōpetūt deo in ſe capiūt q̄tuor:⁊ ſic ſunt octo:illa vo eſſentialia capiūt tria:⁊ ſic ſunt vndecim. Silr ꝑſonalia capiūt tria:⁊ ſic ſunt quatuordecim. Sic ḡ pȝ pᵐ:puta gn̄alis diuiſio nominu3 diuinorum.

K

Circa 2ᵐ notādū. Uide ſcō. pᵒ.q.ḡli.

Quantum ad ſcḋm de eoꝝ ſufficienti diuiſione eſt notandū ꝙ notiones ſunt qnque.ſ.pn̄itas:inaſcibilitas filiatio:cōis ſpiratio:⁊ ꝓceſſio.due p̄me.ſ. pn̄itas ⁊ inaſcibilitas ſūt pr̄is nō filij. 4ᵃ pr̄is ⁊ filij. 5ᵃ eſt ſpūſſci. Uñ nōndū ꝙ tres ſunt ꝓꝓrietates ꝑſonales ꝓꝓrie loquēdo:pn̄itas filiatio ⁊ ꝓceſſio vel ſpiratio:q2 ꝑſonalis ꝓꝓrietas dr̄ que vni ſoli ↄuenit:imo eā ab oī alio diſtiguit:⁊ h realr. Relōnes ſunt 4ᵒʳ. pᵃ eſt pr̄is ad filiū.ſ.pn̄itas. 2ᵃ eſt filij ad pr̄e3.ſ.filiatio. 3ᵃ eſt pr̄is ⁊ filij ad ſpm̄ſcm̄.ſ. cōis ſpiratio. 4ᵃ ſpūſſci ad pr̄e3 ⁊ filiū.ſ. ꝓceſſio. Uñ nō ꝙ oīs relō eſt notio:nō aūt eȝ. Nā iſta notio inaſcibilitas que pr̄i ↄuenit nō dr̄ ad aliqd eo ꝙ pr̄ eſt a nullo:io iſta talis notio nō dr̄ relō.

L

2ᵒ nōdᵐ. Uel decēs in notādi ꝑar.

¶ 2ᵒ nōnᵐ eſt ꝙ notiones hn̄t multa noīa. Dr̄r eni notiones eo q2 ꝑſonas notificant. Dr̄r ſcḋo diſtīnctiones q2 ꝑſonas diſtinguūt. Dr̄r etiā 3ᵒ relōnes eo q2 ꝑſone adinuicē referunť. Dr̄r etiā 4ᵒ ꝓꝓrietates:eo q2 ſunt ꝓꝓrie ꝑſonis qbus inſunt.

Nōnᵐ ꝓꝓrietas Notio Relatio differunt. Sufficiētia notionum.

¶ Uñ nō ꝙ ꝓꝓrietas notio ⁊ relō diſtīqrn̄ ꝓꝓrietas dr̄ inquātum ↄuenit vni ſoli. Notio aūt dr̄ inquātū eſt pn̄ᵐ cogſcēdi. Relatio aūt ſquātū dicit habitudinē ad alterū. Quaꝝ notionū ſic ſufficiētia pōt hr̄i. Nā oīs ꝑſona diuina:aut eſt deꝰ:aut deus de deo. ⁊ hoc dupl'r:q2 vl' naſcēdo ⁊ ſic naſcibilitas:vl' filiatio aut ꝓcedēdo:⁊ ſic eſt ꝓceſſio vel ſpiratio paſſiua:aut deus a q̄ eſt deꝰ.⁊ hoc dupl'r:aut ꝑ gn̄ōnē:⁊ ſic eſt pn̄itas.aut ꝑ ſpirationē:⁊ ſic eſt ſpiratio paſſiua.

pᵃ regula

¶ His itaqȝ viſis ⁊ ꝓmiſſis notāde ſūt alique regule notionū. Quaꝝ p̄ma talis eſt: ꝙ nulla notio de alia ꝓdicať affirmatiue. Hec eni eſt falſa pn̄itas eſt filiatio.

2ᵃ regula

M

¶ 2ᵃ regula eſt:ꝙ q̄libȝ notio eſt illa ꝑſona cuiꝰ eſt notio ſiue ꝑſona. Nā hec eſt vā:pr̄ eſt pn̄itas:⁊ cȝ.ſilr filꝰ eſt filiatio.

3ᵃ regula

¶ 3ᵃ regula eſt:ꝙ q̄libet notio eſt idē cū eſſentia diuina.hec eni eſt vera:pn̄itas eſt eēntia diuina ſilr filiatio eſt eēntia diuina:⁊ ſic de alijs.

4ᵃ regla. 5ᵃ regula

¶ 4ᵃ regla eſt ꝙ oēs notiones ſunt vna eſſentia. ¶ 5ᵃ regla eſt ꝙ oēs notiones ſumpte abſtractiue ꝓdicanť de eſſentia. Uñ hn̄ dr̄ eſſentia diuina eſt pn̄itas:ſed ↄcretiue ſumpte nō. Nā nō bene ſequiť eſſentia diuina gn̄at:⁊ ſic de alijs.

6ᵃ regla. 7ᵃ regla.

¶ 6ᵃ regula eſt ꝙ oīs notio iportat diuerſitatē. ¶ 7ᵃ regula eſt ꝙ non qcqd dr̄ de notione dr̄ de ꝑſona:q2 aliqd dr̄ ſeu ↄuenit notioni qḋ nō ꝑſone:notioni eni ↄuenit ꝓꝓe diſtinguere:ſed ꝑſone diſtinguunť:⁊ ſic pȝ ſcḋm.ſ.de eoꝝ ſufficiētia ⁊ diſtīctione.

Notādū.

¶ Unde notādū eſt pro declaratione qnte regule ꝙ abſtracta iſtoꝝ noīu3.ſ.pn̄itas filiatio ⁊ ꝓceſſio ſūt duplicia:qdā eni ſunt cū qbꝰ ↄueniūt in pn̄ᵒ ⁊ diſt in fine:vt de hoc noīe pn̄itas ꝓdicať de filiatione filius ⁊c̄.⁊ de iſtis nō intelligiť regula. Alia ſunt ↄcreta iſtaꝝ notionu3.ſ.vba eis corrīdentia vel eoꝝ noīa vbalia:vt de hoc noīe proceſſio ſpirari:⁊ de iſtis regula intelligitur. Et hoc de ſcḋo.

N

Circa 3ᵐ.ſ.diuinoꝝ noīum ſignificationem.

Quantum ad tertiū ſūt notāde noue3 regule. Quarū p̄ma eſt ꝙ oīa noīa trāſlatiua dr̄r eq̄liter ⁊ ſimpl'r de eſſentia ⁊ ꝑſonis:niſi ſumanť a ꝓꝓrietate:nā oēs tres ſunt vna lux:⁊ nō tres luces:⁊ ſic de alijs.

pᵃ regla. 2ᵃ regla.

¶ 2ᵃ regula eſt ꝙ noīa dicta de deo in ordine ad creaturas gn̄aliter:ſiue de poſſibili:ſiue de ineſſe qdditatiue creaturarū dr̄r aliq̄ ⁊ ſingula de eēntia ⁊ ꝑſonis:vt ter ſunt vnus deꝰ: gubernator:dn̄s:creator:⁊ huiō.

3ᵃ regula

¶ 3ᵃ regula eſt:ꝙ noīa dicta de deo in ordine ad creaturā ꝑ reſtaurationis exercitū de vno ſolo ſuppoſito dr̄r:vt dicendo filius eſt hō.

4ᵃ regla.

¶ 4ᵃ regula eſt ꝙ noīa numeralia nō dr̄r de aliqua ꝑſona ꝑ ſe:ſed de oībus ſil' ⁊ de eſſentia per ſe:vt tres ꝑſone ſunt trinitas:⁊ nō ꝑſona eſt trinitas eſſentia:tm̄ eſt trinitas.

5ᵃ regla.

¶ 5ᵃ regula eſt ꝙ noīa notionalia minime de eſſentia diuina ꝓdicanť:vt gn̄at ſpirat gn̄atť ſpiratť.

6ᵃ regla.

¶ 6ᵃ regula eſt ꝙ noīa ꝑſonalia ꝓꝓrie nō ꝓdicanť de oībus ꝑſonis:nec de ſe inuicē niſi de duabᵒ.ſ.inaſcibilitas ⁊ actiua ſpiratio dr̄r:tm̄ de diuina eſſentia:ſ3 tm̄ nō vba eis corrīdētia.

7ᵃ regla.

O

¶ 7ᵃ regula eſt ꝙ noīa ꝑſonalia que equalr ⁊ ꝑſonā reſpiciūt equalr ꝓdicanť de ꝑſonis pluralr ⁊ nō ſingulr:ſ3 bene de vnaqueqȝ ſinglr:vt pr̄ ⁊ filꝰ ſunt ꝑſone nō ꝑſona:⁊ ſilr qlibȝ eoꝝ eſt ꝑſona.

8ᵃ regla.

¶ 8ᵃ regula eſt ꝙ noīa ꝑſonalia que nō oēs ꝑſone reſpiciūt ꝓdicanť bene de duabꝰ ſimpl'r:⁊ pro q̄libet ipſarū ſingulr:⁊ nullo modo pluralr:vt pr̄ ⁊ filꝰ ſunt ſpirator ⁊ nō ſpiratores.

9ᵃ regla.

¶ 9ᵃ regula eſt ꝙ noīa eēntialia:ſiue per modū ſube:ſiue per modū quātitatis:ſiue per modū q̄litatis dr̄r:tm̄ mō de oībus ꝑſonis ſingulr:vt eēntia vel ſuba:vt pr̄ ⁊ filius ſunt eſſentia vel deꝰ. Exēplū de q̄titate:vt pr̄ ⁊ filius ⁊ ſpūſſcūs ſunt imenſus vel eternus. Exēplū de q̄litate:vt pr̄ ⁊ filius ⁊ ſpūſſcūs ſunt bonus iuſtus vel fortis ⁊ his ſimilia. Et ſic pȝ tertiū qualr noīa ſignificant.

Circa 4ᵐ ſcil3 circa modum ſupponēdi eoꝝ notandum.

Nunc autē circa quartū eſt notandū.ſ.de ipſoꝝ terminoꝝ ſuppōne. Pro cuiꝰ declarōe ponunť ſeptē regule. Quaꝝ p̄ma talis eſt:ꝙ noīa trāſlatiua indifferēter ſupponūt pro eſſentia ⁊ pro ꝑſonis:vt pȝ de iſto noīe lumē de quo habeť in ſymbolo lumē de lumie:ↄſtat ꝙ ibi non ſupponit pro eſſentia.

pᵃ regula 2ᵃ regula

P

¶ 2ᵃ regula eſt ꝙ noīa que dr̄r de deo in ordine ad creaturas cōnotantia poſſibilitatē actualitate3 in creaturis indifferēter ſupponūt pro eēntia ⁊ ꝑſonis:vt creare ⁊ his ſilia.

3ᵃ

¶ 3ᵃ regla eſt ꝙ noīa que de deo dr̄r ſpālr in ordine ad creaturas ꝑ opus reſtaurationis ſupponit pro filio dei:vt mortalis ⁊ imortalis. Uñ nota ꝙ hec regula cātat ꝙ oīa noīa dicta de deo ꝑ cōicationē idiomatū ſupponunt ſolū pro ſcḋa ꝑſona in trinitate.ſ.pro filio.vt cum dr̄ mortalis:ſcūs:crucifixus:flagellatus:⁊ his ſimilia.

4ᵃ

¶ 4ᵃ regula eſt ꝙ noīa numeralia pro nulla ꝑſona ſupponunt:ſ3 qn̄qȝ pro ꝑſonis:vt ibi.ſ.tres ſunt qui teſtimoniu3 dant in celo:pr̄ vbū ⁊ ſpūſſcūs.

5ᵃ

¶ 5ᵃ regula eſt ꝙ noīa notionalia ſemꝑ ſupponūt pro ꝑſonis:⁊ ſilr pro ꝑſona ⁊ nō ꝑ eſſentia:maxie qn̄ ſubiciunť reᵘ vbi denotātis diſtictionē ad itra.

6ᵃ

¶ 6ᵃ regla eſt ꝙ oīa noīa entialia ↄcretiue ſumpta idifferēter ſupponūt pro eſſentia ⁊ ꝑſona:vt dicēdo:deus imenſus:eternus ⁊c̄.

7ᵃ

Q

¶ 7ᵃ regula eſt ꝙ noīa eēntialia abſtractiue ſumpta ſupponunt tm̄ pro eſſentia:vt deitas ⁊c̄. Et ſic pȝ q̄rtū.v3.pro qbus termini ſupponūt in diuinis.

Circa 5ᵐ.ſ.diuinoꝝ noīu3 ſyllogiçatione pᵃ regula.

Quantum ad qntū ⁊ vltimū de eoꝝ ſyllogiçatiōe p̄mo pono aliquas regulas. Quaꝝ pria talis eſt:⁊ eſt cōis ꝙ ad debite ſyllogiçandū ex ꝓpōnibus vl'ibꝰ reqriť ꝙ huiō ꝓpōnes vl'es ſint regulate per dici de oī qḋ eſt:vel de nullo qḋ nō eſt:hoc eſt dictū ꝙ nihil eſt ſumere ſub ſubiecto:de quo nō dicať ꝓdicatū.ſi eſt affirmatiua mediāte termino relōnis.ſ.ly quid. Si aūt eſt negatiua ꝙ nihil ſumať ſub ſubiecto:a quo nō remoueať ꝓdicatū ⁊c̄. Unde notāter dixi ꝙ ſyll's in diuinis regulať ꝑ dici de omni qḋ eſt:vl' dici de nullo qḋ nō eſt:q2 l3 hoc teneať in iferiorībꝰ ſiue in creaturis:nō tm̄ in diuis. Non val3:oīa

eſſentia

A ēētia dina eſt pī:filius eſt eētia diuina.ğ filius eſt pater.
ꝑmiſſe ſunt vere:ga regulant̄ ꝑ dici de oi lȝ ꝯ ſit heretica.
Siłr nō ſequit̄ nulla eētia dina eſt gñans:pī eſt eētia di
uina.ğ pī nō eſt gñans.ꝯ eſt heretica:ꝛ tñ ꝑmiſſe ſūt vere.
Sic ğ eſt ſyllogiçandū in diuis.ſ.oē qđ eſt eētia dina eſt
pī:filius eſt eētia dina.ğ fili⁹ eſt pī.mō arg^m eſt regulatū:
ꝛ tñ ꝯ eſt falſa:ga maioꝛ eſt falſa ꝛ minoꝛ vera:ga de filio
dei veꝝ eſt dicē ꝙ eſt eētia dina:ꝛ tñ fili⁹ nō eſt pī. Siłr
pōt argui de ſpūſcō.Siłr nihil qđ eſt eētia dina eſt gene/
rans:pī eſt eētia dina.ğ pī nō eſt generās arg^m eſt regula/
Notādū tū:ꝛ maioꝛ eſt falſa:ꝛ ꝑ ꝯñs.¶ Pro quo notādū ꝙ magna
eſt dīa inter iſtas ꝓpōnes.ſ.oīs eētia dina eſt pī:ꝛ oē qđ
eſt eētia dina eſt pī. Naȝ ꝑma exiſte vera:ſcđa erit falſa.
Prima eni ſignat ꝙ de quacūqȝ di iſte termin⁹ eētia:eſt
vificabilis iſte termin⁹:ꝛ h̄ eſt verū:nā eētia dina nō eſt
B niſi vna deitas ꝛ vna eētia:que eſt pī ꝛ filius ꝛ ſpūſſcūs.
Scđa vō ſignat ꝙ de q̄cūqȝ re veꝝ eſt dicē/hoc eſt eētia
Diā dīa dina:de ipa veꝝ eſt dicē ꝙ eſt pī:ꝛ h̄ eſt falſuȝ.¶ Similr
eſt dīa iter iſtas ꝓpōnes.ſ.nulla eſſentia dina gñat ꝛ nihil
qđ eſt eētia dina gñat. Nā ꝑma exiſte vera:ſcđa eſt falſa.
Prima eni ſignat ꝙ de q̄cūqȝ eētia dina di:eſt verifica/
bilis iſte termin⁹ eētia dina dicēdo ſic.hoc eſt eſſentia di
uina/ſꝑ demōſtrādo eētiā diuinā.ꝙ ab ea remoueat̄ gña
re pȝ:ꝛ h̄ eſt veꝝ. Nā eſſentia dina nec gñat nec gñat̄:nec
ſpirat nec ſpirat̄:ga actiones ſūt ſuppoſitoꝝ ſil' ꝛ paſſiones
ꝛ nō eētie. Nā pī eſt gñans:filius vō genitus:ꝛ ſpūſſcūs a
duob⁹ ſpirat⁹.ſ.a pīe ꝛ filio.Scđa vō ſignat ꝙ de q̄cunqȝ
ſignat vł vificat̄ eētia dina ab ipſa remoueat̄ gñare:ꝛ h̄
eſt falſuȝ. Nā lȝ hēat veꝝ de filio ꝛ ſpūſcō:nō tñ hȝ veruȝ
de pīe in diuis.Ex iſtis pȝ ꝙ iſta foꝛ^a argūēdi nō valet cōi/
ter in diuis.ſ.Oīs pſona in diuis ꝑter ſpūſcm̄ eſt ſpirās:fi
lius eſt pſona in diuis:ğ fili⁹ in diuinis ꝑter ſpūſcm̄ eſt ſpi
C rans:ꝛ ideo arg^m nō valȝ:eo ga nō regulat̄ ꝑ dici de omni
2ª regula qđ eſt.¶ 2ª regula eſt valde notāda:ꝙ.ſ.ſylli expoſitoꝝ
nō tenēt in diuis terminis:nec valēt niſi tales ꝓpōnes ſin/
gulares ſint reducibiles ad vłes ſubto circūlocuto ꝑ ly qđ
eſt:ꝛ ideo nō ſequit̄ hec eētia dina eſt pī:hec eētia dina
eſt fili⁹:ğ fili⁹ eſt pī.Ex quo iſta eſt falſa.Omne qđ eſt hec
eſſentia diuina eſt pī.hoc pȝ ex dictis:ad quā ꝓpōnē vłeȝ
debet reduci maioꝛ huius ſylli.ſiłe eni iudiciū hī de alijs.
3ª regula ¶ 3ª regula eſt iſta/ꝙ ad hoc ꝙ ꝓpōnes ſingulares ſint
debite ordinate reqrit̄ ꝙ debitus medi⁹ terminus nō va/
riet ſuppōnē:ſȝ vniformit̄ teneat̄:ꝛ ſi alr fiat nō valȝ arg^m:
vt ſi arguat̄ ſic.oē hō eſt ſpēs:michael eſt hō:ğ michael eſt
ſpēs.Cōſtat.n.ꝙ variat̄ ſuppoſitio mediȷ.ſ.a ſuppōne ſim
plici ad ſuppōnē pſonalē:ꝛ ideo cōmittit̄ fallacia equoca/
tionis penes tertiū modū. Nā in ꝑma ly hō/ſtat ſimplr:in
Notādū ſcđa vō pſonalr. Unde notādū eſt ꝙ ſicͭ triplex eſt ſuppo/
D ſitio in terminis logicalib⁹.ſ.mālis ſimplex ꝛ pſonalis: ita
Triplex triplex eſt ſuppoſitio in terminis diuis.ſ.eſſentialis:pſona/
ſuppō in lis:ꝛ notionalis:que variant̄ ſuo mō ꝓpōnes ſyllogiçātes
diuis.eēn in diuinis:eo mō quo in terminis logicoꝝ.¶ Notandū tñ
tialis.pſo ꝙ noia que de deo dr̄ aliq̄ ſūt eēntialia:aliq̄ vō pſonalia:
nalis.no aliqua notionalia:aliq̄ cōia. Noia eſſentialia ſūt iſta ꝙ ſic
tionalis. ſunt ꝓpria eētie ꝙ ſi per ipoſe eſſentia diuina diſtingue/
Notādū. ret̄ a pſonis ipſa ſic dicerent̄ de eſſentia ꝙ nō dicerent̄ de
Eſſentia/ pſonis.Et iſtoꝝ q̄dam ſunt ſubalia:vt eſſentia:deitas:ꝛ his
lia. ſiłia. Aliq̄ vō accñtalia vt cōicabile icōicabile:ꝛ his ſiłia:ꝛ
Perſona aliq̄ numeralia:vt trinitas. Noia vō pſonalia ſunt q̄ dicto
lia. caſu retento.ſ.ꝙ eētia diſtingueret̄ a pſonis.qđ eſt ipoſe.
dicerent̄ de pſonis qđ dicerent̄ de eſſentia cuiꝰ ſunt iſta.ſ.
pſona:ſuppoſitū:hypoſtaſis:pī filius ꝛ ſpūſſcūs:ꝛ iſtoꝝ q̄/
dā dr̄ de oībus pſonis:vt pſona ſuppoſitū ꝛ hypoſtaſis.
Quedā vō de vno tñ vt pī de pīe:filius de filio:ꝛ ſpūſſcūs
de ſpūſcō:ꝛ iſtoꝝ abſtracta dr̄ ꝓprietates pſonales cuiꝰ
Notiona/ ſūt ꝑnitas:filiatio:ſpiratio paſſiua:ꝛ his ſiłia.¶ Noia no/
lia.

tionalia dr̄ pſonaꝝ diſtinctiua īter ſe:vt generās ſpirans E
ꝓcedēs:ꝛ coꝝ vbalia:vt gñatio ſpiratio ꝓceſſio:que etiaȝ
dr̄ relatiua:ꝛ q̄dā iſtoꝝ dr̄ notiones vni⁹ pſone:tñ vt ge
nerat actiue eſt notio ꝛ ꝓprietas pīis:gñari filij:ſpirari vel
ꝓduci ſpūſſci.¶ Dicit̄ aūt notio a noſco noſcis noſcere:ga
ꝑ noia notionalia vna pſona diſtinguit̄ ab alia:ꝛ cōſtituit̄
diſtincta ab alia:vt ꝑ hoc nomē generans ꝯſtituit̄ ꝛ noſcit̄
pſona pīis:ꝛ ꝑ hoc nomē genitus ꝯſtituit̄ ꝛ noſcit̄ pſona fi
lij:ꝛ ꝑ iſtud nomē ꝓcedēs noſcit̄ diſtincte pſona ſpūſſci a
pīe ꝛ filio:ꝛ ꝑ iſtō nomē ſpirās noſcunt̄ diſtincte pſone pa
tris ꝛ filij a pſona ſpūſſci.¶ Noia cōia ſunt que ꝑdicto ca Noīa cō/
ſu retento:lȝ ipoſe ſit ꝙ eſſentia diſtingueret̄ a pſonis dr̄ munia.
tā de pſona q̄ȝ de eſſentia cuiꝰ ſunt. Ens:res:entitas:deus
creatoꝛ:ꝛ his ſiłia:ꝛ iſta adiectiua oīpotens:eternus:immen/
ſus ꝛ hō.¶ Dubiū eſt verū aliqua ꝑdictoꝝ noīuȝ ſint iter Dubium.
eēntialia cōputāda.¶ Sed pro ſolōne hui⁹ dubij ſunt no Notā^m
tande alique ꝓpōnes.Quaꝝ ꝑma talis eſt:ꝙ nullū verbū pª ꝓpō.
notionale ꝓpriū vni pſone vel duab⁹ pſonis vificat̄ de ali F
quo noie eſſentiali ꝓpe:nā hec eſt falſa.vȝ.eētia gñat:ſiłr
deitas gñat:ꝛ ſic de alijs. Nā nomē notionale eſt relatiuū.
Relō aūt in diuinis reſpicit pſonas:eētiale non refert vt
ſic:ꝛ vt ſic nō reſpicit pſonas:ꝛ iſta videt̄ eē itētio Magrī
lib.ꝑ.diſ.4.hec tñ eſt va/diuinitas eſt gñatio.¶ 2ª ꝓpō ē/ 2ª
ꝙ noia numeralia nō verificant̄ de aliq̄ pſona in nūō ſin/
gulari ſumpta.ꝓbat̄ ſic. Nā hec eſt falſa.pī eſt trinus.ſiłr
iſta.pī vel fili⁹ eſt trinitas.Siłr iſta.ſuppoſitū eſt trinitas:
vel pſona eſt trinitas.ğ hec ꝓpō vera.vñ notāter dicit̄ in
nūō ſingulari:qꝛ in pl'ali hñ pīt. Uñ hñ di pī ꝛ fili⁹ ꝛ ſpi/
rituſſcūs ſūt tria ſuppoſita vel trinitas.¶ 3ª ꝓpō eſt:noia. 3ª
ſubſtātiua eſſentialia verificant̄ de quolibet noie pſonali
ꝛ ei⁹ ꝓprietate.h̄ pȝ. Nā iſte ſunt vere.pī eſt eētia.ꝑnitas
eſt eētia.fili⁹ eſt deitas.ſpūſſcūs eſt deitas.ğ talis ꝓpō ve
ra.¶ 4ª ꝓpō eſt:ꝙ noia eſſentialia adiectiua dr̄ vere de 4ª G
eētia ꝛ nō de aliq̄ pſona vel noie pſonali.pȝ hoc. Nā hec
eſt vera/eētia dei eſt cōicabilis:ꝛ nō iſta.pī eſt cōicabil'.
Uñ nota ꝙ eētia cōicabile:ꝛ nō eſſentia cōicabile in di/
uinis in ſenſu in quo theologi ꝓcedūt nō ſunt aliq̄ mō ꝑdi/
cata ꝯtra:ga dr̄ in habitudine vel re^a diuerſoꝝ reſpectu
eſſentie ꝛ reſpectu pſonaꝝ:tñ eadeȝ eſſentia eſt cōicabilis
trib⁹ pſonis:ga ſic cōpetit pſone pīis:qđ nō cōpetit alteri
pſone.¶ 5ª ꝓpō/ꝙ iſta noia inaſcibilitas:igenitas: ꝛ ſiłia 5ª
nō ſunt ꝓprie notiones alicui:pȝ.nā dr̄ de eſſentia.¶ 6ª 6ª
ꝓpō eſt/ꝙ noia eſſentialia dicunt̄ vere de oībus pſonis vł
noibus cōib⁹:vt dicēdo deus eſt trinitas.¶ 7ª ꝓpō eſt/ꝙ 7ª
nomē pſonale aliqñ eſt nomē hypoſtaſis:aliqñ eſt nomen
a ꝓprietate.ꝑmo eni mō pī dicit pſonā q̄ hȝ filiū:ſcđo mō
pī dicit filiū gñare.ꝑmo eni mō nomē pſonale ꝑdicat̄ de
eſſentia:ſed nō ſcđo mō. Et ideo ꝓpoſitio pōt ſic formari.
ſcilȝ ſi nomē perſonale ſit nomen a ꝓprietate nō pōt pre/ H
dicari de noie eēntiali. Unde hec eſt falſa/eſſentia eſt pī.
Nā pī ſupponit ꝓprietatē:tñ put pī dicit pſonaȝ que hȝ
filiū:iſta eſt vera.eſſentia eſt pī.¶ 8ª ꝓpō eſt iſta:ꝙ noia 8ª
pſonalia verificant̄ de noibus cōibus:ꝛ ecꝯ.Unde hec eſt
va/aliq̄ res eſt pī.pī eſt res:fili⁹ eſt ens:ꝛ his ſiłia.¶ 9ª re/ 9ª
gula ſiue ꝓpō eſt ꝙ noia perſonalia:notionalia:eēntialia:
ſiue cōia pſūtur de ſe iuicē ꝯuertibilr ꝑdicatione identica:
lȝ nō formali:hoc pȝ. Nā iſte ſunt vere ꝑdicationes.vȝ.pī
eſt idē ꝙ filius:ꝛ filius eſt idē ꝙ pī. Nā iſta eſt falſa.pī eſt
filius:ꝛ ſic de alijs.¶ Ex quo iſero ꝙ iſta ꝯñtia nō eſt foꝛ Coꝛ^m
malis.ſ.a.eſt idem ꝙ.b.ğ.a.eſt.b. Nec ſequit̄ pī eſt id vel
ideȝ ꝙ filius.ergo pī eſt filius.hoc pȝ nā id vel idē deno/
tat eſſentiā ꝛc.¶ 10ª ꝓpō eſt iſta:ꝙ oē nomen pure eſſen/ 10ª
tiale ꝑdicat̄ de q̄libȝ pſonali ꝛ de oīb⁹ inſimul in ſingulari
ꝛ nō in pl'ali:vt dicēdo pī eſt eſſentia:filius eſt eētia:ſpiri
tuſſcūs eſt eſſentia.ꝛ hī tres ſunt vna eſſentia ꝛ vna deitas.
ꝛ nō tres eētie.¶ 11ª ꝓpō eſt:ꝙ noia ſubalia dr̄ de oīb⁹. 11ª

I ſuppoſitis ſimul ſumptis ſingulr̄ ⁊ nō pluralr̄: vt dicendo tres pſone ſunt vna res: vel ples pſone ſunt vnū ens: vnuꝫ
12° ſcꝫ referēdo ad eēntiā ⁊ ly tres ad pſonas. ¶ 12ᵃ ppō eſt: ꝙ noīa cōīa adiectiua: dr̄ de qlibet noīe: ⁊ de qlꝫ ſingulr̄ ⁊ nō plr̄: vt dicēdo pr̄ eſt vnꝰ deꝰ: filiꝰ eſt vnꝰ deꝰ: ſpūſſcūs eſt vnus deꝰ: ⁊ pr̄ ⁊ filius ⁊ ſpūſſcūs ſunt vnꝰ deꝰ ⁊ nō tres dij. Silr̄ pr̄ eſt eternus: filius eſt eternus: ſpūſſcūs eſt eternus: ⁊ hij tres ſunt vnus eternus: vnus imenſus: vnus oīpotens: ⁊ nō tres oīpotentes: nec tres eterni: nec tres imenſi.
Nō° ¶ Notandū aūt pro declaratione none regule ſeu ꝓpoſitionis ꝙ ꝑdicatio in diuinis eſt triplex. Nā qdā eſt identica:
Predicatio idētica alia vō formalis vel pſonalis. Predicatio identica eſt qñ ſubm̄ ⁊ ꝑdicatū ſupponūt pro eadē re: id eſt eſſentia: ⁊ tūc noīa notionalia: pſonalia: eſſentialia: de ſe inuicē ꝑdicanī ⁊ cōuertibilr̄: vt dicēdo pr̄ eſt idē ꝙ filius: ⁊ filius eſt idē ꝙ
Predicatio formalis pr̄: gñare eſt idē ꝙ gñari ⁊ ecō: ⁊ ſic de alijs. Predicatio vō
K formalis vel pſonalis eſt qñ ſubꝫ vel predicatū ſupponūt pro eadē re: ⁊ ſub ꝓpria rōne formali: vel qñ ſubm̄ ⁊ ꝑdicatū ſupponūt pro pſona: vt hic pr̄ eſt filius: ⁊ de tali ꝑdicatione nō intelligiī regula: ſed ꝙ noīa notionalia pſonalia ⁊ eſſentialia de ſe inuicē ꝑdicanī ꝯuertibilr̄: qa male dr̄: pr̄ eſt filius: nec filius eſt pr̄: ⁊ ſic de alijs. Tñ nota ꝙ iſta ꝓpō. ſ. pr̄ eſt filius: cū alicui ꝓponiī pōt diſtingui: qa vel ſubm̄ ⁊ ꝑdicatū ſupponūt pro eſſentia: ⁊ ſic eſt vera. Nā ſenſus eſt ꝙ filius eſt eadeꝫ res que pr̄: ⁊ pr̄ eadē res que filius: ⁊ hoc verū eſt: nā eſſentia diuina eſt in oībus vna. Si aūt ſubꝫ ⁊ predicatū ſupponant pro perſona ſic talis ꝓpoſitio eſt falſa: vel tales ꝓpōnes ſunt falſe. Nā tunc eſt ſenſus ꝙ pſona que eſt pr̄ eſt pſona que eſt filiꝰ: ⁊ ſic de iſta dr̄: huic modo pōt dici de oībus ſilibus: in quibus eſt ꝑdicatio formalis vel perſonalis. Et ſic eſt finis huius breuis tractatus.

L ## ¶ Tractatus eiuſdem Franciſci de Mayronis de Uniuocatione entis.

Queritur vtrū ſubm̄ pmi pncipij cōplexi dictū de deo ⁊ creatura habeat eūdē ꝯceptuꝫ. Et nō. de deo non eſt vox nec nomen vt Dionyſius de di. no. aſſerit. ¶ Cōtra. noīa dīna attribuunī creaturis. ¶ Circa iſtā qōnē pono 4ᵒʳ pambula. Primum eſt ꝙ nō accipiī hic cōceptus
Circa q° 4ᵒʳ ponūtur pambula. pro actu itelligēdi: qa tūc nō eſt diuiſio aliq. Scōm ꝙ nō accipiī hic cōceptus pro ente rōnis: qa qriī de ente ſeu de ꝑdicato eſſentiali. ens aūt rōnis nō eſt ꝑdicatū eſſentiale: qa nec deus nec creatura eſt ens rōnis qdditatiue. Querimus aūt hic ꝯceptū qdditatiuū. Tertiū ꝙ nō pōt accipi ꝓ ꝯgruo pro obto in eē cognito: qa qcqd ꝯſtituiī in eſſe reali ex ente reali ⁊ rōnis totū ꝯſtitutū eſt ens rōnis. Cōceptus igiī ſi eēt de obto qō eſt ens reale ⁊ de obto qō eſt cognitū cū hoc ſit ens rōnis illud qō fieret ex iſtis eēt ens rationis.
M Quartū ꝙ accipiī hic cōceptꝰ pro qdditate cognita ad qō terminaī actꝰ itellꝰs vel pro rōne qdditatiua ad quā termi
Rñdetur ad qōnē. naī actus itelligēdi. ¶ Dico igiī iſtis ſuppoſitis ꝙ ſubm̄ pmi pncipij qō eſt ens hꝫ ꝯceptū vniuocū deo ⁊ creature. Et hoc ꝓbaī ſic pmo ſuppoſito vna regula Doc. q̄ talis ē. Qñcūqꝫ aliqs itellꝰs eſt certꝰ de vno ꝯceptu ⁊ dubiꝰ ð duobus hꝫ ꝯceptū illū de quo eſt certꝰ: aliū a duobꝰ de qbꝰ eſt
Suppoᵐ dubiꝰ. ¶ Hec regula: declaraī 4ʳ. Primo. Suppono eñ ꝙ oē cōe vel eſt vniuocū vel equocū. hoc ꝓbo. ꝑ qa quoꝝ diffōnes ſūt poſita imediata illa ſunt imediata tales diffōnes ſūt vniuoci ⁊ equoci. g̃ ⁊c̃. ꝓbo. mi. qa iter hᵉ vnā rōnē formalē ⁊ nō hᵉ rōnē formalē nō eſt dare mediū. ¶ Itē qa equocū imediate cadit in equoca. vniuoca aūt mediāte vna rōne. g̃ ⁊c̃. ¶ 3° declaraī ſic. Ille ꝯceptus nō ꝯcipiī ab itellꝰu niſi vt iferior vel eqlis vel ſuperior: ſꝫ nō vt iferior nec eqlis. g̃ vt ſupior alijs cōceptibꝰ. maior pꝫ ꝑ ſufficientē diuiſionē. minor etiā pꝫ: ſꝫ oīs ſupior ꝯceptus cōicabilis eſt vniuocꝰ. g̃ ⁊c̃. ¶ 3° ſic. Oīs itellꝰs q hꝫ vnū ꝯceptū certū cōponibilē duobꝰ ꝯcipit illū vt cōicabilē illis: ſꝫ oīs
N ꝯceptꝰ ſic eſt cōicabilis ſic eſt vniuocꝰ. g̃ ⁊c̃. ¶ 4° ſic. qa itellꝰs hñs ꝯceptū ideterminatū reſpectu aliquoꝝ determinatoꝝ hꝫ ꝯceptū vniocū reſpectu illoꝝ. Sed itellꝰs certus de vno ⁊ dubiꝰ de duobꝰ eſt hmõ ⁊c̃. Reducaī g̃ rō ſic. Oīs itellꝰs certꝰ de vno ꝯceptu ⁊ dubiꝰ de duobꝰ hꝫ ꝯceptū illū de quo eſt certꝰ aliū reſpectu illoꝝ de qbus eſt dubiꝰ. Sed multi ſunt certi ꝙ deus eſt ens ⁊ dubitauerūt. vtrū pᵐ ⁊ nō pmū finitū vel ifinitū. g̃ ꝯceptꝰ entis eſt vniuocus reſpectu illoꝝ. ¶ Sꝫ ꝯ iſtā regulā iſtaī 4ʳ. ⁊ pᵒ ipediēdo eā logicalr̄
Contra. qa eque videī ꝯcludē in equoco ſicut in vniuoco: qa poſſum eſſe certꝰ ꝙ canis latrat: ⁊ tñ dubiꝰ de q̊. ſ. de latrabili vl̄ de
O alio. Itē aliqs pōt eē certꝰ de ſanitate ꝙ ineſt: ⁊ tñ dubius. vtrū vrine vel aīali. ¶ Scdo ipediī phīce: qa phī fuerunt certi ꝙ aīa iformat corpꝰ: ⁊ ꝙ corpꝰ ē aīatū: ⁊ tñ dubitauerūt. vtrū aīa eēt corpus vel ſpūs qbꝰ nihil eſt cōe. Itē fuerūt certi ꝙ deꝰ eſt neceē eē: ⁊ dubitauerūt. vtrū finitū vel ifinitū: ⁊ tñ neceē eſſe nō eſt vniuocū eſſe reſpectu finiti vel ifiniti. ¶ Tertio ipediī ꝑ ꝯceptus theologoꝝ. ꝯcedūt eñ ꝙ aīa hꝫ potērias: ⁊ tñ dubitāt. vtrū ſint ſubā vl̄ accñs: qbus tñ poᵃ nō eſt cōe vniuocū. Silr̄ oēs dicūt ꝙ pſone diuine ꝯſtituunī ꝓprietates: ⁊ tñ dubitauerūt multi. vtrū ꝑ abſolutas vel relatiuas: ⁊ tñ ꝓpetas nō eſt cōe vniuocū ad abſolutuꝫ ⁊ relm̄. ¶ Ad iſta. Ad pᵐ breuiī dico de equoco. ſ.
Rñſio de cane ⁊ de ſanitate ꝙ nulla eſt certitudo niſi de voce ꝙ nulla eſt certitudo de aliquo ꝯceptu. phī aūt fuerūt certi ꝙ deus eſt ens nō ſolū de iſta voce: ſed de ꝯceptu vno correſpondente iſti voci que eſt impoſita ad placitū. ꝯceptꝰ aūt eſt idē apud oēs. ¶ Ad aliō de aīa dico ꝙ nō fuerūt certi de aliq
P ꝯceptu ſpecifico: ſꝫ ſolū de ꝯceptu queꝫ habuerūt de aīa: ⁊ ille ꝯceptꝰ erat de cōibꝰ: ⁊ vt ſic forte erat vniuocꝰ. ¶ Ad aliō de neceē eē eſt notādū ꝙ regula illa de ꝯceptu certo ⁊ dubio accipit ordinē eſſentialē: vt ille ꝯceptꝰ q eſt certꝰ ſic ſit certꝰ alijs extītibꝰ certis vel dubijs: qō ipoſſe ſit ipm̄ eē dubiū alijs extītibꝰ certis: ⁊ nō ecō. ¶ His dictis pꝫ ad illā inſtantiā: qa nō ſic ſe hꝫ neceē eē ad finitū vel ifinitū: qa ita pōt hēi icertitudo de finito ⁊ dubitare de neceē eē: vl̄ neceē eē vel poſſe: ſic ecō de celo ⁊ eodē mō de eterno pōt eē certꝰ ⁊ dubitare de ifiᵗᵒ: ⁊ ecō. ſic pꝫ ad illud. ¶ Ad aliud de alijs ꝯceptibꝰ theologoꝝ. dico ꝙ nō ſūt certi de ꝯceptibꝰ gñalibus. ſ. de poᵃ: ⁊ ſic poᵃ hꝫ rōnē pncipij ⁊ ꝯceptꝰ ꝓductiui: ⁊ illud pōt eē cōe abſtractuꝫ de ꝯceptu abſoluti ⁊ reſpectiui: eodē mō de ꝓprietatibꝰ. ¶ Nūc 2° vidēdū eſt de ſolone argumētoꝝ ad totā rōnē. dr̄ eñ ad mi. conceſſa maiore ꝙ nō ſunt diſtincti ꝯceptus ſꝫ videnī 2°. ¶ Sed ꝯ. naꝫ phī demſtatiue ꝯcluſerūt ꝑ iſtū ꝯceptū. P. ipoſſe eſt de eodē ꝯdictoria verificari. g̃ nec certū vel icertū. ¶ Dicitur ab aliqbꝰ ꝙ intellꝰ eſt certꝰ de diſtincto ⁊ ideterminato: ſꝫ de vno determinato eſt dubiꝰ. Cōtra. qa ita fuiſſent phī certi ꝙ deꝰ
Q eſt eternꝰ: vel nō eternꝰ ſic ꝙ deꝰ eſt ens: qa certi fuerunt ꝙ deꝰ eſt trinꝰ: vl̄ nō trinꝰ: ſic ꝙ eſt creatū vel increatū: pᵐ vel nō pmū. Eodē mō fuiſſent certi de icarnatione: qa fuerunt certi ꝙ eſt icarnatꝰ vel nō icarnatꝰ. Ex quo pꝫ ꝙ cuꝫ certitudinē hēant de ente aliā qꝫ de iſtis ꝙ ens hēat vnuꝫ ꝯceptū de q̊ eſt itellꝰs certus. Alij aūt dicere voluerūt ꝙ ille cōceptus eſt mixtus qō ſtare nō pōt: qa cōceptꝰ entis eſt ſimplr̄ ſimplex. ¶ Ad argᵐ in oppᵐ pꝫ ꝙ de deo nō eſt nomen ꝓpriū nec vox ſicut nec cōceptus: cum conceptus ſit
Ad argumenta in oppoſitū. quid cōmune ⁊c̃.

¶ Queſtio. II.

Utrum ſubm̄ pmi pncipij cōplexi hēat eādē rationē formalē in deo ⁊ creatura ſꝫ ſcias reales. Et nō: qa btūs Dionyſius dicit ꝙ laudaī deꝰ a nobis ꝑ remotionē oīum rōnū. ¶ Cōtra. per eūdē caᵒ 4°. ſicut ſol cōicat ſuā lucē

A ſtã lucẽ ſic de° ſuã entitatẽ. ❡ Circa iſtã qõnẽ ſciẽdũ φ in/
Circa.q. ſciẽdũ.
cia nr̃a eſt 4° repire. ſ. po^{tas}: ſpẽs ⁊ bitũ: ⁊ actũ ⁊ ſpẽm. ſiue
repñtationẽ. ❡ Ex q̃bus oĩb° declar̃ ꝓpoſitũ. Et p̃ ex pte
po^{e} arguo ſic. vnı° po^{e} vnũ eſt obm p̃^{m} ⁊ adeq̃tũ: ſʒ itellecti
ua po^{e} eſt vna. g̃ ⁊c̃. ❡ 2° ex pte bitus ſic. Suppoſito φ ens
ſit ſubm imediatũ metaphyſici bit°. arguo ſic. Nulla ſcia
põt demrãre aliqd de aliq̃ niſi p ſubm ꝓpriũ vel p rõnem
ꝓpriã ſubti ſui: ſʒ metaphyſica aliqd demr̃at de deo ⁊ crea
tura. g̃ ⁊c̃. hec nõ eſt euaſio niſi p illud dõo φ due ſũt me/
taphyſice: ſed hec nõ valʒ: q2 q̃rũcũqʒ ponar̃ ſcia non põt
excedere ſubm ſuũ. Silr̃ ſi metaphyſicus quo ad nos tñ
ſe hʒ φ ꝓbat de deo aliqd p ens. g̃ ſequir̃ ꝓpo^{m} φ nos ha/
bemus ꝯceptũ aliquẽ cõẽ. g̃ ⁊c̃. ❡ 3° ex pte act° itelligẽdi
ſic. Nullus act° itelligẽdi põt ex ſe deducẽ in notitiã alic°
creati in quo rõ ſui obti p̃mi nõ ꝯtineat: ſʒ pñr̃ habuerunt
notitiã de deo. g̃ ⁊c̃. ❡ 4° ex pte repñtatiui ſic. Qñcũqʒ ali
B
qd cãt ꝯceptũ vl̃ dilectionẽ alicui°: opʒ φ ipm ꝯtineat vel
ṽtualr̃ vl̃ formalr̃: ſʒ repñtatiuũ cãt in nob ꝯceptũ de deo.
g̃ ⁊c̃. Cõſtat aũt φ repñtatiuũ in nobis nõ põt ꝯtinere vir/
tualr̃ aliqd φ ſit de deo cũ ſit ignobilius. g̃ ꝯtinet formalr̃
qd eſt ꝓpo^{m}. ❡ His ſuppoſitis arguo grãmaticalr̃. Si q̃n/
Rõ gram maticalis
cũqʒ eſt cõparatio gradus cõparatiui in aliq̃ ſubto vl̃ obo:
opʒ φ in eo ſit et° rõ fo2alis in poſitiuo cui pſupponir̃ cõ/
paratio: pʒ de albedine: q2 q̃ñ vnũ dr̃ albũ: opʒ φ alius ſit
albi° fo2alr̃: ſʒ de° eſt magis ens q̃ creatura. g̃ opʒ ens fo2/
malr̃ in vtroqʒ repiri. ❡ P̃. ſicͭ cõparatiuũ pſupponit ſuũ
poſitiuũ: ſic ſuplatiuũ ſub eadẽ rõne: ſʒ de° eſt ſupmũ ens.
g̃ ⁊c̃. ❡ P̃. Oĩa q̃ ꝯueniũt deo ꝯueniũt ſibi ſine aliq̃ gradu
cõpatiuo vl̃ ſuplatiuo. g̃ p opp^{m} q̃ ꝯueniũt ſibi ſine aliquo
g̃du ꝯueniũt ſibi. vel ſic: q̃ ꝯueniũt ſibi in g̃du cõpatiuo vl̃
ſuplatiuo nõ ꝯueniũt ſibi ſoli. Sʒ ens eſt hm̃. g̃ fo2alr̃ ꝯue/
nit deo ⁊ creature. ❡ P̃. Per rõnẽ reduplicationis arguo
C
ſic. Q̃ñ aliq̃ ſic ſe hñt φ q̃cq̃d ꝯuenit vni inq̃t^{m} tale ꝯuenit
alteri iq̃ntũ tale ꝯuenit eis ſm̃ rõnẽ talẽ fo2alẽ ⁊ vnaʒ in
eis reptã. reduplicatio enĩ fit ſm̃ rõnẽ fo2alẽ. Sicut enim
q̃cq̃d ꝯuenit vni iq̃ntũ tale ꝯueniat alteri iq̃ntum tale: ⁊
nõ p eadẽ rõnẽ fo2alẽ idẽ ꝯueniret rõni fo2ali ⁊ nõ ꝯueni/
ret. Sʒ q̃cq̃d ꝯuenit deo iq̃ntũ ens ꝯuenit creature iq̃n/
tũ ens ⁊ ecõ ⁊c̃. Scdo ſic. ex reduplicatione q̃ñcũqʒ aliqua
ſic ſe hñt φ q̃cq̃d repugnat vni iq̃ntũ tale repugnat alte/
ri nec̃io ſi ſint eiuſdẽ rõnis fo2alr̃. Sʒ ſic eſt de deo ⁊ crea
tura φ q̃cq̃d repugnat deo iq̃ntũ ens repugnat/repugnat
creature ⁊ ecõ. g̃ ⁊c̃. ꝓbatio minoris: q2 eis nõ repugnat vt
ſic niſi nihil. ❡ P̃. ex rõne diuiſionis ſic. In q̃cũqʒ diuidir̃
aliqd vt ſic p rões vel dĩas diuiſiuas illud hʒ vnã rõnẽ
formalẽ. Sʒ ens diuidir̃ in deũ ⁊ creaturas limitatã ⁊ illi/
mitatũ. g̃ ⁊c̃. ❡ Si dicar̃ φ eſt diuiſio vocis in ſua ſignata.
Rñſio ali quorum.
❡ Cõtra. Oĩs diuiſio vocis in ſua ſignata eſt diſio ad pla
Contra.
citũ ⁊ imediata. iſta aũt nõ: ſʒ mediata. g̃ ⁊c̃. ❡ P̃. Per na
D
turã diffõnis arguo ſic. Q̃ñcũqʒ aliqd diffinit p cõe ⁊ p ꝯ/
hẽs: nec̃io illud cõe ꝯuenit alicui cui nõ ꝯuenit ꝯhẽs. Sed
creatura diffinir̃ p ens ⁊ aliqd ꝯhẽs. g̃ ens ꝯuenit alicui cui
repugnat ꝯhẽs. ꝯhẽs aũt nõ repugnat niſi deo. g̃ ens ꝯue/
nit deo. ❡ P̃. Per nãm diſtributionis arguo ſic. Nullus
termin° equocus eſt diſtribuibilis. pʒ: q2 icõuenieter dicir̃
oĩs canis: ſʒ ens eſt diſtribuibile. g̃ ⁊c̃. ❡ P̃. p nãʒ ꝯdictio/
nis arguo ſic. in equocis nõ eſt ꝯdictio. nã illi ꝓpõni oĩs ca
nis currit nõ ꝯdicit iſta: hic canis nõ currit. Cõſtat autẽ φ
iſti ꝓpõni oẽ ens eſt illimitatũ/ꝯdicit iſta: hoc ens qd eſt
fo2. nõ eſt illimitatũ. g̃ ⁊c̃. ❡ P̃. per nãʒ ſylli arguo ſic ad
ꝓpoſitũ. nã iſte eſt bon° ſyll̃s. Omne ens eſt bonũ: de° eſt
ens. g̃ de° eſt bon°. Silr̃ oẽ ens eſt bonũ/creatura eſt ens.
g̃ eſt bona. Tũc arguo. aut eſt idẽ mediũ in vtroqʒ ſyll̃o:
aut aliud: aut aliud. Si idẽ cum dicar̃ de deo ⁊ creatura. g̃
ſm̃ eadẽ rõnẽ. Si aliud ⁊ aliud mediũ: tũc nec̃io maio2 ex
vtroqʒ ſyll̃o eſt diſtiguẽda: qd pʒ eẽ falſum: q2 eſt demr̃atio/

metaphyſica. ❡ Ad arg^{m} in oppo^{m}: dico φ ve2 eſt ſm̃ rõ/
B
nes creatura2 ꝓprias nõ g̃nales. iõ ⁊c̃. ❡ Qõ. III.
Ad argu menta in oppoſitũ.

Utrũ repugnet diuine pfectioni vna rõ fo2alis dcã in qd
de deo ⁊ creatura. Q2 nõ. q2 ſm̃ Dio^{m} ds ẽ ſup oĩa
eminẽter. ❡ Cõtra. per eminẽtiã deuenimus i cognitionẽ
dei ſibi attribuẽdo eminẽtiã. ❡ Circa iſtã diffi. qõnis ſunt
Circa.q. q̃tuo2 decla randa.
q̃tuo2 declanda vel 3°. p̃ q2 ſm̃ hoc videret̃ φ ens eẽt ge/
n° q2 eſt cõe ⁊ p̃dicar̃ in qd. 2° q2 ſm̃ btm̃ Dio^{n} repugnat
deo hẽ pte. g̃ rõnẽ ſubibil̃. 3° q2 videret̃ aliq̃ rõ p̃o2 deita
te. ❡ Ad p̃^{m} φ ens ꝯhir̃ p modos intrinſecos: iõ nõ eſt ge/
nus. põt tñ alr̃ dici ⁊ meli° ſupponẽdo aliq̃ q̃ iferi° decla/
bunr̃. vʒ. φ ens nõ p̃dicar̃ in qd directe: nec ſit ps eẽntial:
ita φ p̃dicatio entis magis reducir̃ ad iſtã q̃ p̃dicar̃ genus
de dĩa: q̃ ad iſtã q̃ p̃dicar̃ gen° de ſpẽ. h̃ ſuppoſito qd iſe/
rius declabo pʒ ad diffi. ❡ Ad p̃^{um} pʒ. q2 ſi eẽt gen° eẽt ps
eẽntialis: hoc aũt ſibi nõ ꝯuenit. ❡ Ad 2^{m} dico: φ in traſcẽ/
dẽtib° nõ eſt ꝓprie ps ſubiua. ❡ Ad 3^{m} pʒ deitas eſt oĩno
P
ꝓpo2 rõ ⁊ p̃o2: q2 ens nõ p̃dicar̃ in qd nec eſt ps eẽntialis.
❡ Iõ mouenr̃ diffi. reales. p̃° eſt: q2 vr̃ tollere creationẽ: q2
Difficulta tes reales.
illud qd p̃exiſtit nõ vr̃ creari: ſʒ rõ entis eſt hm̃. g̃ ⁊c̃. Eodẽ
mõ ꝓbar̃ φ nõ põt annihilari: ⁊ tñ totũ qd ponir̃ in creatu
ra annihilar̃. ❡ Ad iſta dico: φ q̃cq̃d in creatura crear̃ an
Rñſio.
nihilar̃ h̃ eſt illud nuõ idẽ: ſʒ nõ opʒ φ annihilet̃ q̃cq̃d eſt
eiuſdẽ rõnis fo2alis cũ illo. Ex^{m} de nã ſpecifica q̃ aliq̃ vni/
tatẽ hʒ in duob° q̃2 vnũ pt̃ ãnihilari altero toto remanẽte:
ſic mlto fo2t° põt eẽ in iſtis traſcẽdẽtib°. Ultimo põt dici
φ q̃dditas nõ ꝓducir̃ de nihilo nec annihilar̃. Sed vt ſic
abſtrahit ab oĩb° iſtis. ❡ Nũc 3° mouenr̃ diffi. metaphy.
Difficulta tes meta phyſicales.
q2 oẽ qd eſt vel eſt depẽdẽs vel indepẽdẽs. g̃ ſi entis rõ eſt
depẽdẽs nõ erit in deo. Si idepẽdens nõ erit in creatura.
❡ Dico φ rõ fo2alis nec eſt depẽdẽs nec idepẽdẽs: ſʒ put
Rñſio.
in ſpũ inco2po2ea in hoĩe co2peo. Eodẽ mõ ens in deo ens
G
idepẽdẽs in creatura depẽdẽs: ſʒ ſm̃ ſe nõ eſt h̃ nec illud.
❡ 4° introducunr̃ dif. theologice. p̃ ſic. Creato2 ſiue deus
Difficulta tes theolo gice.
diſtat in infinitũ a creatura. g̃ nõ pñt in aliq̃ rõne vna cõ/
uenire. ❡ 5° ſic. q̃cq̃d eſt de ſe formalr̃ hoc nõ põt eſſe cõe
multis: ſed oẽ qd eſt in deo eſt de ſe fo2alr̃ hoc. g̃ ⁊c̃. Item
a ſimplr̃ ſimplicib° nõ põt abſtrahi vnus cõis cõceptus:
ſed deus ⁊ creatura ſunt hm̃: g̃ ⁊c̃. Itẽ ab extremis ꝯdictio
nis nõ põt abſtrahi cõis cõceptus: ſed de° ⁊ creatura ſunt
hm̃: q2 ens ad ſe ⁊ nõ ad ſe: ab alio ⁊ nõ ab alio. g̃ ⁊c̃. ❡ Ad
Rñſio.
p̃^{m} dico: φ diſtãtia nõ accipir̃ niſi pro q̃titate virtutis. vñ
infinita bene arguit exceſſuʒ in virtute: ſed nõ diffo2mita/
tẽ in rõne q̃dditatiua. ❡ Ad aliud dico: φ in deo hñt ſunt
quedã rõnes cõicabiles: ⁊ nulla illa2 eſt de ſe: hoc ens eſt
huiꝰ. Quedã aũt incõicabiles ſicut infinitas: ⁊ illa fo2te eſt
de ſe hoc. ❡ Ad aliud φ ſi ens eẽt pars eẽntialis ⁊ q̃ddita
tiua arg^{m} eſſet difficile. Sʒ dico vt poſtea declabir̃ φ ens
H
nõ eſt pars eẽntialis nec q̃dditatiua. g̃ ⁊c̃. ❡ Ad aliud di/
co φ ab extremis ꝯdictionis poſſe abſtrahi aliqd põt eſſe
dupl̃r vel ſm̃ ſe ⁊ formalr̃: ⁊ ſic nihil põt abſtrahi. vel fun/
damẽtalr̃: ⁊ ſic bene: mõ deus ⁊ creatura fundamẽtalr̃ ſũt
ꝯdictoria nõ formalr̃: ſicut albedo ⁊ nigredo ⁊ oĩa oppoſi/
ta. ❡ Ad rõnẽ in oppoſitũ: dico φ deus eminẽtius eſt oĩa
Ad argu menta in oppoſitũ.
creatura q̃ ſit ſm̃ rõnẽ ſpecificã: q2 oĩs talis eminẽtius cõ/
tinet̃ in deo q̃ in ſeipſo. ❡ Queſtio. IIII.

Uiſo de vniuocatione entis. Nũc videdũ eſt de mõ
De mõ vniuoca tionis en tis.
vniuocationis. Et circa h̃ q̃runt̃ 4^{or} qões.
q̃rũ p̃° eſt. Utrũ ens dicar̃ q̃dditatiue de diuina eẽntia pciſe
⁊ vltimate. Q2 nõ. Aug° in lib° de vitate. q̃lis eſt cõparatio
lucẽtis ad lucẽ: ita eẽn^{e} ad ens. Sʒ ibi lux tñ denoiatiue: ⁊c̃
dr̃ de lucẽte. g̃ ⁊c̃. ❡ Cõtra. Aug° 5° de tri. dic̃ φ eẽ ꝓpriſſi/
Circa.q. q̃tuo2 po nunt̃ ꝯclu ſiones.
me dr̃ de deo. ❡ Circa iſtã qõnẽ pono q̃tuo2 ꝯnes. ❡ Pri
ma φ ens nõ dr̃ q̃dditatiue de aliq̃ ſimplr̃ ſimplici. ❡ 2°
φ non de p̃ diuerſis. ❡ 3° φ nec de paſſionibus. ❡ 4° φ
Scĩẽdũ.
nec de vltimis differẽtijs. ❡ De p̃mo eſt ſciendũ φ Sco/

I ius vocat ɔceptū ſimpl'r ſimplicē qui nō eſt reſolubilis in
alios cōceptus ſic in quātitate illud eſt ſimplex qḋ non eſt
amplius diuiſibile: vt pꝫ de pūcto qui nō ampli⁹ reſoluit̄.
Qȝ aūt aliqd tale ſit ꝓbat̄. qa ſi nō: tūc erit pceſſus in īfini
tū in ɔceptib⁹ foꝛalibus ꝛ rōnib⁹ qddiatiuis: iter quos eſt
oꝛdo eſſentialis: qḋ falſuꝫ eſt: hoc ſuppoſito ꝓbat̄ ꝓpoſitū
euidēter ſic. Q̄ñcūqꝫ aliqḋ ſuppoſitū includit̄ qdditatiue
in aliquo īferioꝛi: illud eſt reſolubile in rōnē cōēꝫ ꝛ ꝓpriā.
2ª ɔcl'o hoc pꝫ. ſꝫ nullū ſimpl'r ſimplex eſt reſolubile. ḡ ꝛc̄. ¶ 2ª ɔ̄
ꝙ de ṗ diuerſis nihil ꝑdicat̄ in qd: ꝛ ṗ expono qd ſit ṗ di
uerſuꝫ. vbi ſciēdū ꝙ q̄ñcūqꝫ aliq̄ ɔueniūt ꝛ dr̄nt: tūc neccīo
eſt deuenire ad aliq̄ in illis incluſa que ita dr̄nt ꝙ in nullo
ɔueniūt: aliogn eēt pceſſus in īfiⁿ. tale aūt vltimū vocat̄ ṗ
diuerſuꝫ. Tūc argr̄ ꝓ 2ª ɔ̄ne ſic. Q̄ñcūqꝫ aliq̄ ɔueniūt in
rōne entis iſta in aliq̄ ɔueniūt: ſꝫ ṗ diuerſa ī nullo ɔueniūt.
3ª ɔcl'o. K ḡ ꝛc̄. ¶ 3ª ɔ̄ de paſſiōib⁹ ꝓbat̄ ſic. Nulla ꝓpa paſſio eſt ꝑfe
ctioꝛ ſuo ſubo: ſꝫ ſi ens icluderet̄ ī ſuis paſſiōib⁹: paſſio eēt
ꝑfectioꝛ ente ex additione ſue ꝓpe paſſionis: ſeu rōnis ei⁹
q̄ addit̄ rōni entis: qa qcqd icludit aliqd ꝛ ampli⁹ eſt ꝑfe
4ª ɔcl'o ctī⁹ ṗciſe illo mō. ¶ 4ª ɔ̄ de vltimis dr̄ijs ꝓbat̄ ſic. Vltie
dr̄ie ſūt ṗ diuerſe. ꝑ aūt diuerſis nihil eſt cōe. ḡ ꝛc̄. ꝓbat̄ ēt
ꝙ nō in ṗmis: qa qḋ diuidit̄ imeᵗᵉ in aliq̄ nō icludit̄ in eis. Ḃ
pꝫ. qa tūc nugatio eēt addēdo diuidēs diuiſo: ſꝫ ens diuidit̄
Contra imeᵗᵉ in ṗmas dr̄ias. ḡ ꝛc̄. ¶ Sed ɔ̄ iſtat̄ 4ᵒʳ. ¶ Pꝛio ſic.
Oē cognitū reſoluit̄ in rōnē entis: qa qḋ nō eſt ens nō pōt
cogſci: ſꝫ ſimpl'r ſimpˡʳ pōt cogſci. ḡ eſt ens. ¶ 2ª ſic. Pꝛio
diuerſis aut eſt ens: aut nihil. nō nihil. ḡ ens. ¶ 3ª ſic. Nul
la ꝑdicatio in abſtracto eſt vā niſi qddiᵘᵃ. Sꝫ in abſtracto
veritas recipit ꝑdicationē entis. ḡ ꝛc̄. ¶ 4ª ſic. Rō vltime
dr̄ie eſt ſpecifica: ſꝫ illa icludit ens. nā rōnale eſt ens. ḡ ꝛc̄.
R̄ñſio ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ 2ˣ eſt reſol'o. vna in ꝑtes eēntiales. ſ. iſta
eſt in eēn̄ ꝑdicabili illa in qb⁹ reſoluit̄ aliq̄ ita ꝙ illo mō
L dr̄r de eis in qd. Alia reſol'o eſt qñ res reſoluit̄ ī pꝛioꝛa q̄ nō
ſunt ꝑtes eēntiales: ꝛ talia ṗoꝛa nō opꝫ ꝙ dicant̄ de eis in
qd: ſꝫ ſolū reſoluunt̄ in ea. ¶ Ad aliḋ dico ꝙ eſt ens: ſꝫ nō
qddiᵘᵉ: ſꝫ tñ nō ſūt nihil qddiᵘᵉ. ɔ̄dictoꝛia. n. circa aliqd cū
ɔditione ſeu determinatione aliq̄ ꝓdūt nāꝫ ɔ̄dictionis ſic̄
albū ꝛ nō albū ſūt ɔ̄dictoꝛia: ꝛ iō abſoᵗᵉ de q̄lꝫ dī alterū: ſꝫ
hō cū iſta additiōe ꝑ ſe vl' qddiᵘᵉ: nec eſt alb⁹: nec nō alb⁹.
¶ Ad aliḋ argᵐ dico ꝙ in abſtractis nō ſolū īuenit̄ ꝑdica
tio vera qddiᵘᵃ: ſꝫ etiā idētica: ſic pꝫ in dīnis: ſꝫ alr̄ hic ꝛ in
diuinis reperit̄ idētice ꝑꝑ īfinitatē. Sꝫ Ḃ ɔcedit̄ ꝑꝑ cōita
tē alteri⁹ extremi excedēt: ſic eſt ens. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ṗˣ
dr̄ie dr̄r ille ꝑ q̄s ṗ diuidit̄ ens: ſic abſtractū ꝛ reſpectiuū:
ꝛ in talib⁹ nō itelligit̄ ens qddiᵘᵉ. Alie ſunt vltie ꝛ iſte dr̄r
idiuiſibiles ꝓprietates vel ſpecifice dr̄ie: nō tñ oēs niſi ille
q̄ capiunt̄ ab vltima realitate: ꝛ vl'r oēs dr̄ie ad q̄s ſtat vlti
M ma reſol'o ɔceptuū qddiatiuaꝝ oēs tales voco vltimas: ꝛ
in iſtis nō icludit̄ ens qddiatiue. rōnale aūt nō accipit̄ ab
Ƈōcl'ones Tho. an- glici. vltia realitate: ꝛ iō nō ſtat in eo reſol'o: ſꝫ nomē reſoluitur.
¶ Alie ſūt 4ᵒʳ ɔ̄nes cuiuſdā doctoꝛis Tho. anglici q̄ non
vident̄ ꝑdictis oppoᵗᵉ. ṗª eſt ꝙ ens nō icludit̄ ī aliq̄ ṗmo
qdditatiue. 2ª ꝙ nō in aliq̄ gñe ſubalterno. 3ª ꝙ nō ī ſpe
cie ſpālıſſima. 4ª ꝙ nō in aliq̄ iduiduo alicui⁹ ṗmi. ¶ ṗª
ɔ̄ ꝓbat̄ ꝙ gñaᵐᵃ ſūt ṗª: q̄ ḡ ſūt alr̄ ṗª nō reſoluunt̄ in aliq̄
pꝛioꝛa qddiᵘᵉ. Si aūt ens reſolueret̄ in iſta ſiue icluderet̄ in
iſtis qddiᵘᵉ ſequeret̄ ꝙ eēnt reſolubilia. ḡ ꝛc̄. ¶ 2ª ɔ̄ ꝓbat̄.
qa q̄ñcūqꝫ due rōnes foꝛales icludunt̄ in aliq̄ qdditatiue:
opꝫ illas ſuboꝛdinare ita ꝙ vna icludat̄ in altera. Sed in
gñe ſubalterno icludit̄ gen⁹ ꝑdicabile. Certū eſt aūt ꝙ in
illo nō includit̄. ḡ ꝛc̄. ¶ 3ª ɔ̄ ꝓbat̄: qa rō diffinitiua cōſtat
ex gñe ꝛ dr̄ia. ſ. ſpēi ſpālıſſime. Sꝫ ens nō eſt gen⁹ nec dr̄ia.
ḡ nec ī eis icludit̄. ¶ 4ª ɔ̄ ꝓbat̄ de iduiduo: qa tota qddi
Quatuoꝛ difficulta- tes. ṗª. tas iduiduoꝝ eſt ſpēs: ſꝫ in ſpecie nec icludit̄ ens. ḡ nec in
iduiduo aliq̄. ¶ Sꝫ ḣ occur. 4ᵒʳ dif. Pꝛia eſt de pꝛioꝛi ꝛ po
ſterioꝛi: qa illa q̄ nō dr̄r in qd nō ſunt ṗoꝛa eis. Sꝫ ens nō

dī in qd de ꝑdictis. ḡ nō eſt ṗus: qḋ eſt māifeſte fl'm. ¶ 2ª N
qꝛ oē ꝑdicatū vel eſt ꝑ ſe vel ꝑ accñs: ens nō ꝑdicat̄ ꝑ acci 2ª
dēs. ḡ ꝑ ſe. ſi ſic. vel ḡ in ṗᵒᵒ vel ī 2ᵒ. ſi in ṗ: hēs ꝓpoᵐ. ḡ ī qd.
ſi in 2ᵒ cū oē ꝑdicatū ī 2ᵒᵒ ſit ꝑ ſe accñs ꝛ poſteri⁹. ḡ ens ē ta 3ª
le: qḋ eſt fl'm. ¶ 3ª difficultas q̄ vī ꝙ ꝑdicatio gñis de dr̄ia
ſit ꝑ accñs. ḡ ſi ꝑdicat̄ dr̄ia ens de dr̄ia. ḡ ꝑdicatio ꝑ accñs.
¶ 4ª ē de ꝑdicaᵗᵉ vniuoca. Sꝫ qḋ ꝑdicat̄ vniuoce nō ꝑdi 4ª
cat̄ dnoiatiue. ḡ ꝛc̄. ¶ Ad iſta. Ad ṗᵐ dico negādo illḋ qḋ R̄ñſio
aſſumit̄. ſ. ꝙ illud qḋ nō ꝑdicat̄ qdditaᵘᵉ nō poſſit eē ṗus.
nā certū ē ꝙ gen⁹ nō ꝑdicat̄ de dr̄ia qddiᵘᵉ: ꝛ tñ ē ṗus. cōce
do. ḡ ꝙ id qḋ ꝑdicat̄ ī qd eſt ṗus ꝛ nō ɔ̄. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ
ꝑdicat̄ vt ꝑdicat̄. 2ᵒᵒ nō: ſꝫ de ṗ nō directe: ſꝫ tñ reductiue.
¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ gen⁹ nō ꝑdicat̄ de dr̄ia ꝑ accñs: ſꝫ ꝑ ſe: qa
eēntial' oꝛdo ē iter dr̄iaꝫ ꝛ gen⁹: ꝛ ille oꝛdo ē pꝛioꝛ oꝛdie gñis
ad ſpēꝫ: qꝛ oꝛdo gñis ꝑ dr̄iaꝫ ad ſpēꝫ ē ꝑ dr̄iā. Si ḡ ꝑdicat̄
gen⁹ de ſpe ꝛ ō dr̄ia: nec ꝑdicat̄ ꝑ accñs: ſꝫ ꝑ ſe. Et ille oꝛdo
eēntial' ē ſic oꝛdo: qñ vna ꝑs eēntialr̄ de aliq̄ ꝑdicat̄ ꝛ redu ad
cit̄ ad ṗᵐ. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ 2ˣ ē ꝑdicatio dnoiatiua. vna q̄ O
accipit̄ a poſterioꝛi ꝛ ab accñte: ꝛ illa nūq̄ ē vniᶜᵃ ſic a iuſti
tia dī iuſt⁹. Alia ē q̄ eēntialr̄ accipit̄ a ṗoꝛi: ꝛ iſta ṗt eē vni
uoca: qꝛ reducit̄ ad ṗᵐ modū ſic ꝑdicatio gñis de dr̄ia: ꝛ ſic
ꝑdicatio trāſcēdētiū q̄ ē vē vniuoca. ¶ Ad qōnē igr̄ dico: Ad q̄ōnē.
ꝙ ens nō dī ī qd de dīna eēn̄ ſic ꝑs eēntial' vel ſic gen⁹ de
ſpe. Sꝫ de tali mō de dīna eēn̄ ſic dī gen⁹ de dr̄ia. Ḃ ꝓbo:
q̄ñcūqꝫ aliqd icludit̄ ī qdditate alic⁹ ſic ꝑs eēntial': illud ē
ṗus eo. ſꝫ nihil ē ṗus dīnitate. ḡ nihil icludit̄ ī qddiᵗᵉ ṗᵒᵒ ſic
ꝑs eēntial. ¶ 2ª ſic. dīna eēn̄ ē ꝑfectio ſimpˡʳ ſimpˡʳ. Sꝫ ꝑfe
ctio q̄ ē ſimpˡʳ ſimpˡʳ: nō icludit aliqd tāq̄ ſui ꝑtē. ḡ ꝛc̄. ¶ 3ª
ſic. ī nllo ṗ diuerſo icludit̄ rō qddiᵘᵃ alic⁹ ɔ̄nis: ſꝫ ē ṗ diuer
ſa: vt poſtea videbit̄. ḡ ꝛc̄. ¶ 4ª ſic ſic Dio⁹ dic̄. dīna eēn̄
eſt ſic radix oīnꝫ ꝑfectionū a q̄ ꝓcedūt floꝛes ꝑfectionū dī
uinoꝝ. Sꝫ nihil ṗt eē radix illi⁹ qḋ ē de qdditate illi⁹. ḡ ꝛc̄.
¶ Scḋꝫ Ḃ ſūt 4ᵒʳ dicēda: qd dōꝫ affirmaᵗᵉ de ente q̄re nō Quatuoꝛ difficulta-
ꝑdicat̄ qddiᵘᵉ ſic alia ſupioꝛa. Dico ꝙ ꝓbatū ē euidēter qꝛ tes.
ens nō dī qdditaᵘᵉ: ſꝫ denoiatiue de dīna eēntia. Si aūt po ṗª
neret̄ icludi qdditatiue eēt illḋ imminus ex̄ns q̄ꝫ de⁹. ¶ Sꝫ P
ɔ̄ Ḃ rō entis dī qdditatiue ō Ḃ ente. ſ. ō iſiduo entis. ḡ ſolū Contra.
illḋ. ḡ imi⁹ ens q̄ꝫ de⁹. ¶ Preterea aial dī qddiᵘᵉ ō hoie.
ḡ aial erit imi⁹ ens q̄ꝫ de⁹. ¶ Ad ṗᵐ negat̄ ɔ̄ña iſta. ſ. ꝙ Ḃ R̄ñſio
ens ē magis ens q̄ꝫ de⁹: qꝛ mag' ꝛ min⁹ attēdunt̄ penes q̄ti
tatē vnitis. rō aūt entis ē ꝑ ſe pꝛioꝛ. Sꝫ dices ꝙ Ḃ ens ē ꝑ ſe
ṗus ſolū ē imi⁹ ens q̄ꝫ de⁹ ſic arguet̄. Dico ꝙ nō vꝫ ponē
tārā idētitatē iter deū ꝛ ens ſic iter idē ad ſeipꝫ. ¶ Ad aliḋ
ɔcedit̄: ꝙ potētioꝛi mō q̄ ad nos hō ē aial q̄ꝫ de⁹ ē ens: qꝛ Ḃ
ṗ dōi ꝑ ſe tūc ille modus idētificat⁹ ē potioꝛ ſimpl'r. ¶ 2ª 2ª diffic.
dico: ꝙ qꝛ lꝫ ſupi⁹ diſſuꝫ ꝑ dr̄ias nō ſit de qdditate illaꝝ tñ
vī ꝙ ſit de qdditate ɔſtituti. ḡ ɔ̄ ens diuiſuꝫ ꝑ reſpectiuū ꝛ
abſolutū nō ē de qdditate illoꝝ ɔſtitutiuoꝝ. ¶ R̄ñdeo ꝛ
dico: ꝙ alr̄ ē de diſſōe trāſcēdētiū ꝛ alr̄ de diſſōne geneꝝ:
qꝛ ꝑꝑ limitationē gñis ꝛ dr̄iaꝝ pōt ɔſtitui ex eis ꝑ cōpōnē
3ᵐ. Sꝫ ꝑꝑ illimitaᵗᵒᵉᵐ trāſcenᵐ nō ṗt ɔſtitui ex eis aliqḋ 3ᵐ: Q
qꝛ cū trāſcēdēter ſimplicia īueniunt̄ ī deo. ¶ 3ª dif. ē ō mo 3ª diff.
dis itriſecis ꝛ ō ṗmis. vī. n. ꝙ ꝑdicatio entis ſit qdditatiua
de ente finito: qꝛ modus nō variat rōnē qdditatiuā. Dōm
ꝙ ꝑdicatio entis de ente finito ē qdditatiua: nō tñ itell'ndo
ꝙ ex ente ꝛ mō fiat vnū qḋ hēat vnā rōnē foꝛalē que reci
piat ꝑdicaᵗᵒᵉᵐ entis: qꝛ nullā talē ɔſtituit. ꝛ ita dī ꝙ ens fini
tū ē ens: nō tñ ens dī de finito: ſꝫ de terīato ꝑ finitatē. nō. n.
eo mō ꝑdicat̄ q̄ hō ꝑdicat̄ de Ḃ hoie vel aial de hoie: quia
aial dī qdditatiue de rōne foꝛali: q̄ fit ex aiali rōnali. nō ēt
ſic ꝑdicat̄ ens de ente fiᵗᵒ qddiᵘᵉ: ſꝫ eo mō q̄ ꝑdicat̄ aial ō
hoie albo Ḃ ē de hoie q̄ ē alb⁹ ſic ens de ente finito. ¶ 4ª 4ª diff.
dif. ē: ſi ī dīnis pōt īueniri ṗm⁹ modus dōi ꝑ ſe. Dico ꝙ nō:
qꝛ nō ē ibi ꝓpe diffō nec diffinitū ex qb⁹ reſultat ṗmus mo
dus dōi ꝑ ſe: tñ ibi eſt ṗm⁹ modus dōi ꝑ ſe ꝑ reductiōeꝫ: nō
ꝙ ſic ſit ꝑs eēntialis: ſꝫ ſicut gen⁹ de dr̄ia. ¶ Ad argᵐ dī ꝙ Ad argᵐ pꝛincipale.

A Ad arg[um] principale.

ſuẽs eſt pticularit̃:⁊ iõ dĩ denoĩatiue ⁊ eodẽ mõ ens vt eſt pticularĩũ dĩ denoĩatiue:ſꝫ ens ꝓut eſt nomẽ acceptũ a quidditate vel ab eſſentia non ſic. ❡ Q̃ō. IIII.

Utrum a ↄceptib⁹ ſimplicib⁹⁊ ꝓ diuerſis poſſit abſtrahi aliqs ↄcept⁹ entis. Sine argumẽtis reſpõdeo ꝙ nõ:qd̃ tñ eſt intelligẽdũ de ↄceptu q̃dditatiuo. Intelligẽdũ tñ eſt ꝙ ↄcept⁹ ſũt in q̃druplici gñe. pmi ↄceptus ſunt ſcd̃aꝝ itentionũ. Alij ſunt ↄcept⁹ cõiſſimaꝝ paſſionũ. Alij ſunt ↄcept⁹ habituũ trãſcẽdẽtiũ. Alij ꝑuationũ. Exẽplũ pmi. ſicut a Petro ⁊ a Martino abſtrahit̃ ſpẽs ſic ab vltimis dĩfis hoc qd̃ ego dico vltima:⁊ a ꝓprietatibus ĩdiuidualib⁹ hoc qd̃ dico ꝓprietas ĩdiuidualis:⁊ ita vniuoce ꝑdicat̃ ſic hõ de Petro ⁊ Martino. Exẽplũ ſcdi. qz oia que ſunt vltĩe dĩie ſunt itelligibiles ⁊ volibiles:⁊ ſic vere ⁊ bone:⁊ ſic veritas ⁊ bonitas ẽt vniuoce de his oĩb⁹ ꝑdicat̃. Exẽplũ tertij. qz ſũt q̃dã releones q̃ oia circuiunt ſic identitas ⁊ diuerſitas ⁊ diſtõ que de vltimis entis dĩfis ꝑdicat̃. Exẽplũ. ſic ſũt vnitas ſimplicitas que ꝑuationes iportare videnť q̃ de multis ⁊c̃. ꝓ diuerſis vniuoce ꝑdicat̃.

B Dubiũ

❡ Sed hic eſt tñ vna dif. qz q̃ñcũqꝫ aliq̃ paſſio ↄuenit r'lib⁹ per aliquã rõnẽ cõẽꝫ eis, eis ↄuenire vĩ. Si ḡ ille paſſiones pluribus:⁊ ꝓ diuerſis ↄuenire vĩ vel ↄueniũt. vĩ ꝙ ꝑ vnã rõneꝫ eis ↄueniãt:⁊ ſic nõ erunt ꝓ diuerſa q̃ dicebant̃ ꝓ diuerſa. Rñdeo ⁊ dico ꝙ illa eſt vã in nõ trãſcẽdẽtib⁹:ſꝫ in trãſcẽdẽtib⁹ falſuꝫ eſt. nõ eñ iſunt mediãte aliq̃ rõne:niſi forte mediãte rõne entis q̃ ieſt oĩb⁹:ſꝫ nõ q̃dditatiue:ſꝫ denoĩatiue:⁊ aliqbus alijs quidditatiue ⁊c̃. ❡ Queſtio. V.

Utrum ab oĩb⁹ q̃ excludũt rõnẽ poſſit abſtrahi aliqs ↄcept⁹ cõis. Rñdeo ꝙ 4ᵒʳ põt eiſe ꝙ ab aliqb⁹ nõ põt abſtrahi ↄcept⁹ cõis q̃dditatiu⁹. ꝓ. ſ. rõne ↄceptuũ trãſcẽdẽtiũ. 2° ꝑ ꝑfectiões ſimpl'r. 3° ꝑ ſimpl'r ſimplicia. 4° ꝑ dĩas vltimas. De pmis p3:qz tũc ille rõnes vel illi ↄcept⁹ nõ eẽnt trãſcẽdẽtes q̃ dñr tranſcẽdẽtes.

C

De ſcd̃is p3. qz illud qd̃ ↄcluderet cõponeret cũ rõnib⁹. B aũt eſt falſuꝫ ⁊ ĩpoſe qz inueniunt̃ in deo. De tertijs p3 etiã qz nõ eẽnt ſimpl'r ſimplicia:qz ↄcept⁹ coꝝ eẽnt reſolubiles. De vltimis dĩfis ẽt p3:qz nõ eẽnt vltime.

Difficultas.

❡ Sed hic põt moueri vna diffi. ſ. ſi diſtictio dĩuꝫ formaliũ rõnũ ꝑcedit actũ itell's vel an illa diſtictio ſit ſolũ fabricata ꝑ actuꝫ itell's.

Rñſio

❡ Dĩ ꝙ ſic. qz ĩpoſe ẽ eũdẽ actũ itell's terminare ad eãdẽ rõnẽ formalẽ ⁊ nõ terminari:ſꝫ act⁹ itelligẽdi põt terminare ad rõnẽ formalẽ illi⁹a q̃ abſtrahit ⁊ ad abſtractũ. ḡ erit aliqua diſtinctio ex natura rei. ❡ Q̃ō. VI.

Utrum ens per eandẽ nãm formalẽ dicat̃ de oĩbus dĩis entis. Et videt̃ ꝙ ſic iuxta illud. Oĩa ꝑ ipſum facta ſũt. Oẽ aũt hic accipit̃ eſt ſignũ diſtributiuũ. Sed diſtributio nõ eſt niſi de vniuoco. ḡ hoc nõ eſſet niſi eſſet vniuocũ. ꝓbatio:qz nemꝙ̃ terminus vniuocus equocus diſtribuit̃:ſꝫ vniuocus. ḡ ⁊c̃. ❡ Cõtra dĩ ibideꝫ. Sine ipſo factũ eſt nihil.

D 1ᵘᵐ vidẽ dũ.

Hic ſũt q̃tuoꝛ vidẽda. pᵐ vtrũ ſm eãdẽ rõnẽ formalẽ dicat̃ ens de ente reali ⁊ rõnis ſiue de ente in aĩa ⁊ ex̃ aĩaꝫ. 2ᵐ vtrũ de reſpectiuo ⁊ abſo'°. 3ᵐ vtꝝ de ſubiecto ⁊ accĩte. 4ᵐ vtrũ dicat̃ vniuoce de ente in po' ⁊ in actu.

Notãdũ Ens i aĩa dupl'r. 1ª ↄclo

❡ Quantũ ad pᵐ eſt itelligendũ ꝙ ens in aĩa accipit̃ dupl'r. Uno mõ ꝓ illo qd̃ ſꝫ ſe totũ eſt cauſatũ ab aĩa. Alio mõ pro illo qd̃ ſm eſſe cognitũ eſt ꝓductũ ab aĩa. Et ſm iſtã diſtõnẽ ſũt due ↄnes. ❡ Prima ↄ̃ ꝙ ens nõ dicit̃ vniuoce de ente ĩ aĩa ⁊ ente ex̃ aĩaꝫ:accipiẽdo ens in aĩa ꝓ mõ. Et illud ꝓbo 4ᵒʳ:⁊ ꝓ ſic. Q̃ñcũqꝫ eſt aliqd̃ qd̃ dĩ de aliquibus de vno ſimpl'r de alio ſm q̃d illõ nõ dĩ de eis vniuoce nec ſꝫ eãdẽ rõnẽ formalẽ:ſic eſt de ente reſpectu entis in aĩa ⁊ extra aĩam:qz ens extra aĩam dĩ ſimpl'r ens in aĩa dĩ ſm q̃d. ḡ ⁊c̃. Maioꝛ vĩ manifeſta:qz q̃ñ aliq̃ rõ formalis dĩ de duob⁹ vniuoce ⁊ ĩ ꝓ mõ d'di ꝑ ſe dĩ d' eis ſimpl' ⁊ nõ ſꝫ q̃d. mĩ. ẽt p3. ❡ 2° ſic. rõ entis nõ p̃t dici de aliq̃ qd̃ icludit icõpoſſia:ſꝫ niſta ſũt entia rõnis q̃ ſũt huiꝰ ſic̃ figurata ⁊ hõ q̃ vã ſũt entia rõnis. ḡ ⁊c̃. ❡ 3° ſic. Impoſe eſt ꝙ ens dicat̃ vniuoce de ente ⁊ de opp'° entis ↄ̃dictorio:ſꝫ ↄ̃dictoriũ entis eſt ens rõnis. ḡ ⁊c̃. ❡ 4° ſic. Ab extremis ↄ̃dictionis nõ põt abſtrahi aliqs ↄcept⁹ cõis. ſ. formal'r ſumptis:qz tũc iter ↄ̃dictoria formal'r ſũpta:⁊ ſimpl'r ſimplicia eẽt mediũ:ſꝫ ↄ̃dictoriũ entis realis eſt ens rõnis.

E Contra primũ.

❡ Sꝫ ↄ̃ iſta inſtat̃ 4ᵒʳ. ꝓ ſic. Un⁹ ⁊ idẽ ↄcept⁹ nõ põt eẽ cert⁹ ⁊ dubius:ſꝫ mlti ſunt certi:ꝙ relõ eſt ens:⁊ ꝙ numerus eſt ens:⁊ de mlt̃ ſilib⁹ dubitãt an ſint entia rõnis vl' realia entia. ❡ 2° ſic. Q̃ñcũqꝫ aliq̃ numerant̃ in aliq̃ vniuocant̃ in illo. Sꝫ ens reale ⁊ rõnis numerant̃ in ente:qz dñr plã entia. ḡ ⁊c̃. ❡ 3° ſic. Signũ diſtributiuũ nõ vĩ poſſe addi niſi vniuoco. Sꝫ ens diſtribuit̃ pro ente rõnis ⁊ ente reali:qz iſta eſt vã. Oẽ ens eſt itelligibile:vt ens ꝑ vtroqꝫ diſtribuit̃. ḡ ⁊c̃. ❡ 4° ſic. Diſio entis in aĩa ⁊ ex̃ aĩaꝫ nõ ſolũ eſt vocis in ſignificata q̃ eſt ꝑ mediata. ḡ ẽ vniuoci diſio. ḡ ⁊c̃.

F

❡ Cõfirmat̃ ꝑp'ᵐ ꝙ rõ entis q̃ eẽt ꝑdica'ᵐ de eis:aut eẽt ꝑdicabilis real:aut ſcd̃ ꝑ itell'm. Si real: ḡ reale in q̃d ꝑdicat̃ de ente rõnis. ſi ſcd̃ ꝑ itell'm: ḡ ens rõnis ꝑdicaret̃ vl' opteret dare mc'ᵐ. ſ. aliq̃ rõnẽ q̃ nõ eẽt in aĩa nec ex̃ aĩam:qd̃ eſt ĩpoſe.

Rñſio

❡ Ad illa rñdeo. Ad pᵐ dico ꝙ ſũt certi de voce de aliq̃ re nec de aliq̃ rõne formali vna. ❡ Ad 2ᵐ dico q' ꝓp̃e nõ nuãt̃ niſi qz ſũt diuerſe acceptiões entis:ſic hõ nõ nuãt̃ in hoĩe vero ⁊ picto:⁊ tñ dñr duo hoĩes B ẽ due acceptiões hoĩs. ❡ Ad aliũ dico ꝙ nõ eſt ꝓp̃e diſio. Et ad aliũ ꝙ nec ꝓp̃e diſtributio:loquẽdo ſic de ente rõnis.

Difficultas.

❡ Sꝫ hic ẽ vna dif. qz pñᵐ cõpletũ nõ vĩ ſaluari in illis:niſi ad q̃ ſe extẽdit rõ formal' ſui ſubti:ſꝫ ipſꝫ ſaluat̃ in oĩb⁹ rõnib⁹ entis. ḡ ei⁹ ſubꝫ vl' rõ ſubti ſe extẽdit ad entia rõnis.

Rñſio

❡ Dico ꝙ eodẽ mõ quo ſubꝫ ſuũ ſe extẽdit ad ens rõnis, eodẽ mõ ſaluat̃ pᵐ pñᵐ:ſic rõ aĩal' ſaluat̃ in oĩb⁹ rõnib⁹ aĩalib⁹ pictis ⁊ veris in vno diminutiue:ĩ alio vẽ ⁊ cõplete. Eodẽ mõ pᵐ pñᵐ ſaluat̃ ĩ iſtis diuiſiue.

G 2ª diffic. eſt 2ª ↄ°.

❡ 2ª dif. eſt ⁊ ↄ̃ ꝙ accipiẽdo eſt 2ᵃ° pro ente ĩ aĩa ſolũ ꝓductio in eẽ cognito:dico ꝙ illo mõ ens dĩ vniuoce de ente in aĩa ⁊ ex̃ aĩaꝫ. Hoc ꝓbat̃ 4ᵒʳ. ꝓ ſic. Q̃ñ aliq̃ determinatio addita alicui determinabili nõ diminuit de rõne formali q̃dditas illa remanet ſub eadẽ rõne. Sꝫ eẽ cognitũ nõ diminuit de rõne formali ei⁹ ꝙ cogſcit̃:qz tũc ꝑ cognoſci poſſent oĩa annihilari q̃ de⁹ fec̃. ḡ ⁊c̃. ❡ 2° ſic. Nulla relõ real' deſtruit ꝓpriũ fundamẽtũ:ſꝫ tñ ibi ponit ſuũ effectũ formalẽ:ſꝫ eẽ cognitũ eſt iſti⁹ rõnis in obto. ḡ nõ deſtruit rõnẽ formalẽ obti:ſꝫ tñ ponit ĩ eo ſuũ effectũ formalẽ. ❡ 3° ſic. Q̃cũqꝫ ſũt idẽ nuõ vñr ſp̃e idẽ ⁊ hr̃e eãdẽ rõnẽ formalẽ. Sed illud idẽ nuõ qd̃ eſt in re cognitũ. ḡ illud qd̃ eſt in re:⁊ qd̃ ẽ cognitũ, ſũt eiuſdẽ rõnis formal'. ❡ 4° ſic. Q̃ñ aliqd trãſit d' po'ᵃ ad actũ nũqꝫ ꝑ B variat̃ ei⁹ rõ formal':ſꝫ ſic eſt in re q̃ eſt itelligibil' in po'ᵃ:⁊ poſtea reducit̃ ad actũ ꝑ actũ itellect⁹. ḡ ⁊c̃. ❡ Cõfirmat̃. Qz aut act⁹ itell'ndi terminat̃ ad reꝫ q̃ eſt ex̃:aut nõ. ſi ſic:cũ terminare actũ itell'ndi nõ ſit aliũ q̃ accipe eẽ cognitũ. ſeq̃t ꝙ idẽ erit:⁊ eiuſdẽ rõnis formal'. Si aũt nõ terminat̃ ad res ſꝫ ad ſpẽꝫ, nihil itell'r tũc de re ⁊c̃.

H Contra.

❡ Sꝫ ↄ̃ illud arguit̃ 4ᵒʳ. ꝓ ſic. Cãe alteri⁹ rõnis vñr ꝓducẽ effect⁹ alterius rõnis:itell'ndo ꝙ oẽm effectũ eiuſdẽ rõnis nõ pñt hr̃e. videt̃ eñꝫ ꝙ ſi ↄueniãt in aliqb⁹ ſꝑ ſaltẽ ĩ aliq̃s poterit vna rõ in q̃s nõ poterit altera:po'ᵃ aũt dei ⁊ nr̃a ſũt alteri⁹ rõnis. p3 ḡ ꝙ oẽ id qd̃ ꝓducit̃ a deo ĩ eẽ reali, nõ poterit cogſci ab itell'u nr̃o:qz tũc hñt eoſdẽ effect⁹:qz q̃cq̃d illa ꝓduceret. ⁊ iſta:ſꝫ ↄſtat ꝙ illud eſt falſuꝫ:qz q̃cq̃d de⁹ põt ꝓducẽ ⁊ nos itelligẽ:qd̃ eſt idẽ ꝙ ꝓducẽ in eẽ cognitũ. ❡ Itẽ. Quicq̃d in eẽ cognito ꝓducit̃ niſi ſpẽs vt vĩ. ḡ non cogſcit̃ niſi ſpẽs qd̃ eſt falſuꝫ:⁊ hĩ ꝓpo'ᵐ:qz ipſa eſt alteri⁹ rõnis ab eo:ꝑ in cognitiõe intuitiua aliq̃d cogſcit̃:⁊ nihil ꝓducit̃ niſi act⁹ itell'ndi. ḡ ſolus act⁹ itell'ndi cogſcit̃. act⁹ aũt itell'ndi eſt oĩno alterius rõnis ab oppoſito ex̃ pᵃ pte entis ſimpl'r enti diminuto:⁊ ſꝫ q̃d nihil vĩ eẽ cõe. vt p3 in pᵃ ↄ̃ne:ſꝫ eẽ reale eſt eẽ ſimpl'r:eẽ aũt cognitũ eſt eẽ ſꝫ q̃d. ḡ ni/

I bil eſt eis cōe. ¶ Ad iſta rn̄deo ꝛ dico ad p̄ᵐ ꝙ dñe cāe al
R̄n̄ſio. teri⁹ rōnis nō pn̄t hr̄e oīno eoſdē effect⁹ q̄ntū ad eē ſimpl'r
q̄ntū ad vnā. Et ad eē ſm qd q̄ntū ad aliā nō eſt icōueniēs.
Sic de⁹ ꝓduxit lunā q̄ntū ad eē ſimpl'r. Sol aūt ꝯtinue eā
ꝓducit q̄ntū ad eē lucidū qd̄ eſt eē ſꝫ qd re° p̄nu eē. ¶ Ad
2ᵐ dico ꝙ in cogn̄e abſtractiua: lꝫ nihil ꝓducat̄ q̄ntū ad eē
ſimpl'r niſi act⁹ vl' ſpēs: tn̄ q̄ntū ad eē cognitū ipſa nō ꝓdu
cit̄ ſꝫ q̄dditas. p̄ᵐ aūt ꝓduci nō eſt cog̃ſci: ſꝫ 2ᵐ. ¶ Ad 3ᵐ
dico ꝙ in cogn̄e intuitiua aliqd ꝓducit̄ ab actu: qꝛ eē cogni
tū: ꝛ iſtud eſt foꝛal'r in obiō. ꝓducit̄ aūt ꝑ actū: ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō
Scd̄ꝫ qd ſimpl'r. eſt act⁹ q ꝓducit̄ ſolū ſꝫ eē reale. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ 2ᵐ eſt eē
ſm qd. vnū qd̄ diminuit de rōne determinati: ꝛ illō eſt de
quo dixi ꝯnē negatiuā p̄ius. Aliud eſt eē ſꝫ qd qd̄ nō dimi
nuit ſꝫ diminuit: ꝛ hō eſt eē cognitū. Nō. n. diminuit rē cui⁹
eſt: lꝫ. n. nō ponat eē q̄ntū ad eē exiſtē: qꝛ nō ſc' eſt cognitū.
g̃ eſt: ꝛ tn̄ rōne foꝛalē nō diminuit ſꝫ diminuit. ¶ Aliter pt
Aliter. R dici ꝙ eē cognitū pōt accipi 2ᵉ foꝛal'r: ꝛ ſic dico ꝙ foꝛte nō
eſt niſi ens rōnis diminutū. Alio° ſumit̄ ꝑ ſubſtrato: ꝛ iſto
3ᵒ ꝯclō. mō eſt eadē q̄dditas q̄ eſt in re. ¶ 2° ꝯ pncipalis quātū ad
Circa 2ᵐ aliō dubiū. Utrū ſi dicat̄ ſm eādē rōnē de abſtracto ꝛ re
videndū. ſpectiuo. dico ꝙ ſic. Et ad ħ mlte rōnes p̄ius facte vadunt.
¶ Arguo tn̄ al'r ſic. ꝺ eodē ꝛ ſub eadē rōne foꝛali ipoſe eſt
intell'm eē certū ꝛ dubiū. Sꝫ intell's cert⁹ de diua pſona ꝙ
ſit ens: dubius tn̄ vtrū abſtracta vl' reſpectiua. g̃ vī ꝙ aliū
Difficul'tas. ꝯceptū hēat. ¶ Sꝫ ħ vī eē vna diffi. qꝛ tūc eſt dare aliquā
rē q̄ nō erit ad ſe nec ad aliō qd̄ ē ꝯdictio. ¶ Ad ħ ego di
R̄n̄ſio co ſic dōꝫ eſt de ꝯdiuidētib⁹ aūt ꝙ eē q̄ntū īme⁹ſuit: qꝛ. ſ.
nō eſt dare mediā rōnē aliquā ſꝫ eſt dare ſolā rōnē abſtra
hētē ab vtroqꝫ diuidētiū: ſic nūer⁹ par vel ipar: ꝛ nec ē ipoſe
imaginari vnū nūeꝝ q nec ē par nec ipar: ꝛ tn̄ rō foꝛal' nu̅i
abſtrahit ab vtroqꝫ. Sil'r de aīali re° rōnalis ꝛ irrōnalis
Contra. ꝙ ab vtroqꝫ abſtrahit. ¶ Sed ꝯ. oē qd̄ eſt vl' eſt ad ſe vel
nō ad ſe: hec ſunt extrema ꝯdictionis. Ens g̃ ꝑ te nō eſt ad
L ſe: qꝛ abſtrahit ab eē ad ſe ꝛ ad aliō. g̃ nō eſt ad ſe: ſꝫ eē qd̄
R̄n̄ſio. nō eſt ad ſe, eſt ad aliud. g̃ oē ens eſt ad aliud. ¶ Rn̄deo
qn̄ extrema ꝯdictionis applicant̄ ad aliqua īme⁹ ꝯtria: opꝫ
ſp illa diſtiguē: qꝛ vnū ꝯdictorioꝝ dī de vno ꝯrioꝝ ad que
applicant̄ ꝯdictoria: ꝛ dī de cōi abſtracto ab illis ꝯrijs ꝛ di
uiſo ꝑ ꝯtria: ſꝫ al'r ꝛ al'r: ſic nō ad ſe vl' nō ad aliō al'r dir de
reſpectiuo: qꝛ nō eſt ad ſe ꝛ abſtracto: qꝛ nō eſt ad aliud ꝛ
al'r de cōi diuiſo. ¶ 3° ꝯ pncipalis q̄ntū ad 3ᵐ dubiū. Utrū
ſm eādē rōnē foꝛalē dicat̄ de ſuba ꝛ accn̄te. hic breuit̄ di
co ꝙ ſic: ꝛ ꝑ eaſdē rōnes q̄s feci ſup⁹: ꝛ maxīe ꝑ rōnē fun
Difficul'tas. damentalē de cōceptu certo ꝛ dubio. ¶ Sꝫ ħ eſt vna dif.
qꝛ qn̄cūqꝫ aliq̄ duo ſic ſe hn̄t ꝙ tota entitas vni⁹ eſt i attri
butione ad aliō, de illis nō vī eē ens ſm rōnē foꝛalē: ꝛ hō
R̄n̄ſio ſūt ſuba ꝛ accn̄s. g̃ ꝛc̄. ¶ Rn̄deo ꝛ dico ꝙ rō eſt ad oppᵐ:
qꝛ qn̄ aliq̄ duo ſic ſe hn̄t ꝙ tota entitas vni⁹ eſt in attribu
tione ad aliō ens dī de eis ſꝫ eādē rōnē foꝛalē: hō ſūt ſuba
M ꝛ accn̄s ꝛc̄. ma. accepta ego ꝓbo: qꝛ ſꝫ Aug. 5° de tri. oē qd̄
4° ꝯclō relatiue dī eſt aliqd ad ſe: ꝛ ita ſc' ꝙ erit ens foꝛal'r. ¶ 4°
Circa 4ᵐ videndū. ꝯ de ente in po° ꝛ ente in actu. Utꝝ dicat̄ ens vniuoce de
ipſis. Rn̄° ꝙ 2ᵉ eſt po° ad p̄ns ꝯſiderāda. ſ. po° obiētiua ꝛ po°
ſubiētiua: ꝛ de po° ſubiētiua nō eſt difficultas magna: qꝛ eedē
rōnes q̄ facte ſūt ꝓbarēt ħ: ſꝫ de po° obiētiua de q̄ eſt maioꝛ
difficultas, dico ꝙ ſic: qd̄ ꝓbo p̄ ſic. Act⁹ ꝛ po° nō diuerſifi
cāt eēntiā. nā eadē eſt diffō hoīs i actu ꝛ in po°. g̃ ꝛc̄. 2° ſic.
dr̄ie diuiſiue nō variāt rōnē foꝛalē: ſꝫ ens diuidit̄ ꝑ po⁹ ꝛ
actū. g̃ ꝛc̄. 3° ſic. q̄ ſi idē nuō hn̄t eādē rōnē foꝛalē. Sꝫ q̄ue
vl' aliqd̄ aliō q idē nuō ē i po° ꝛ i actu. g̃ hn̄t eādē rōnē foꝛa
lē. g̃ ꝛc̄. 4° ſic. modus itriſec⁹ nō vī variare rōnē foꝛalē cui⁹
eſt mod⁹. ħ pꝫ: qꝛ rō q̄ddi⁹ abſtrahit a mō: ſꝫ act⁹ ꝛ po° ab
p° diffic'. ſtrahit a po° ſūt modi itriſeci. g̃ ꝛc̄. ¶ Hinc coꝛrn̄dēt q̄dā
R̄n̄ſio difficultates. pma Utꝝ ħ diſiō ſit q̄ddi⁹. ¶ Ad iſtaꝫ dico
ꝙ nō itelligendo de po° ſubiētiua: ꝛ rō eſt qꝛ diuiſio q̄ddi⁹
vī euare totū diuiſuꝫ: qcqd aūt eſt nō eſt niſi in po° ſubiētiua

vel in actu: ſꝫ itelligēdo de po° obiētiua ꝛ de actu ſibi oppoᵐ N
pōt dici ꝙ ſic vt diſiō q̄dditatiua pōt extēdi ad diſiones ꝑ
modos itriſecos q̄dditatis, vel ē actu, vel ē po° ſic itellige
do poᵃˢ. ¶ 2° dif. eſt ſi ſit foꝛal'. iſta diſiō foꝛalis itelligēdo 2°
ꝑ foꝛalē diſionē illā q̄ diuidit̄ aliq̄ rō foꝛalis manēs eadē in
vtroqꝫ diuidētiū. ¶ Dico ꝙ ſic. qꝛ ens dī ſꝫ eādē rōnē foꝛa R̄n̄ſio
lē de ente i actu ꝛ de ente i po°. Sꝫ qn̄cūqꝫ rō foꝛalis dī de
duob⁹: de vno ſimpl'r ꝛ de alio ſꝫ qd, illa nō dī de eis ſꝫ eā
dē rōnē foꝛalē: ſꝫ ſic eſt de ente i actu ꝛ de ente i po°: qꝛ de
ente i actu dī qd̄ eſt ſimp'. nō aūt de ente qd̄ eſt i po°. g̃ ꝛc̄.
¶ Ad iſtō dico ꝯcedēdo maioꝛē: ſꝫ negādo mi. Ad qd̄ itel
ligēdū ſciēdū ē: qꝛ aliō ē dicē de aliq̄ ꝙ ſit put ē dr̄ 2ᵐ ad
iacēs. aliō dicē ꝙ ſit ens vl' ſuba put ē dr̄ 3ᵐ adiacēs. Dico
g̃ ꝙ lꝫ de ente dicat̄ i po° ꝙ nō ſit ens ſimp' ꝛ ꝺ ente i actu
ꝙ ſit ens ſimpl'r ſꝫ ꝙ ly eē, dr̄ 3ᵐ adiacēs: tn̄ alio mō acci
piēdo ly eē put eſt 2ᵐ adiacēs nec ſic dī ſm ꝙ eſt copula
re° entis vl' ſube vl' alioꝝ p̄itoꝝ eēntialiū. vn̄ dico ꝙ ens i O
po° ē ſimpl'r ens ꝛ ſimp' ſuba: ſic ens i actu. Et iſta i po° eſt
ſimp' vā hō i po° ē ſimp' hō: ꝛ iſta ē fl'a. hō i po° ſꝫ qd ē hō: ꝛ
ſic de alijs. ¶ Ad rōnē i oppoᵐ pꝫ ex dictis. ¶ Q̄ō. VII.

Utrum rō entis hēat rōnē gn̄is. Ꝙ ſic. qꝛ ſꝫ Boetiū
duo p̄nta manēt i diuis. ſ. ſuba ꝛ relō. g̃ a ſili
poterit rō entis eē genus: ꝛ ſic cū p̄dicet̄ vt ad ſe erit p̄dica
tio ſube. Cōtra Aug⁹ dr̄ ꝙ de⁹ nō ē i gn̄e. ¶ Circa iſtā q̄ō
nē ſūt due vitates de tri. p° ꝙ ens nō eſt gen⁹. Ad ħ addu
cunt̄ mlte rōnes. p° eſt illimitatio: ſꝫ iſta nō vꝫ. qꝛ ſi eēnt ifi
nita obta vel ifinite ſpēs aīalis adhuc aīal eēt gen⁹. Si di
cas ꝙ itelligis illimitationē: qꝛ ad rōnē gn̄is req̄rit̄ ꝙ non
p̄dicet̄ i qd de diūa: ſꝫ ens dī in qd de oīb⁹: ħ nō vꝫ: ꝙ ħ eſt
ſupius oñſuꝫ foꝛe fl'm. Jō ad alia qꝛ diſtingueret̄ vel diui
deret̄ ꝑ modos itriſecos. ſ. ꝑ finitū vel ifinitū. Sꝫ iſtud nō
ipedit: qꝛ talia nō ipediūt p̄dicationē q̄dditatiuaꝫ. Dico ꝙ
tota rō q̄re ens nō ē gen⁹: qꝛ ens nō p̄dicat̄ i qd ſic ps eēn
tialis. Illud g̃ qd̄ reſpicit p̄° rō gn̄is eſt p̄dicatio per modū P
partis eēntialis: ſꝫ illud nō eſt i ente. g̃ ens nō eſt gen⁹. ma.
ſatis fuit ꝓbata ſup⁹. ¶ 2° vitas declāda eſt ꝙ de⁹ nō ē i
gn̄e: qd̄ declat̄ ab aliqb⁹: qꝛ nullū ifinitū pōt eſſe in gn̄e. Et
ab alijs: qꝛ act⁹ p̄nus nō pōt eē in gn̄e. Ab alijs qꝛ tūc de⁹
eēt cōpoſit⁹. Sed p° rō nō ꝯcludit: qꝛ nō ſaluat qn p̄nitas
nō poſſit eē in gn̄e: qꝛ nō eſt foꝛal'r ifiᵗᵃ, nō vꝫ. ¶ 3° qꝛ p̄ius
repugnat q̄dditati eē in gn̄e vel cōuenit q̄ itelligit̄ eē act⁹
vel po°. Nec 3° vꝫ. qꝛ nō opꝫ ꝙ ſit cōpoᵐ illud qd̄ eſt i gn̄e
ſed ſufficit ꝙ hēat p̄les rōnes foꝛales: lꝫ nō cōponāt. Dico
g̃ ꝙ de⁹ nō eſt in gn̄e: qꝛ oē illud qd̄ eſt in gn̄e icludit gen⁹
tanq̄ ptē eēntialē. deo aūt repugnat icludere aliqd̄ ſupius
tanq̄ ptē eēntialē: qꝛ ē ſimpl'r ſimp': ꝛ ꝑ ꝯn̄s irreſolubilis.
¶ Sꝫ hic ſunt q̄tuoꝛ diffi. pma eſt cū ens p̄dicet̄ vt ſupe Quatuoꝛ difficul. p°
rius. cui⁹ ꝓprietatē hꝫ magis gn̄is vel ſpēi. Ad hoc dico ꝙ
magis hꝫ rōnē ſpeciei. Et ratio eſt iſta ꝙ gen⁹ p̄dicat̄ in qd
de eo qd̄ addit ſpēs ſupra genus ſic: itelligēdo ꝙ p̄dicat̄ de
ſpecie q̄ hꝫ vnā rōnē foꝛalē ꝯſtitutā ex gn̄e ꝛ ex addito qd̄ Q
eſt dr̄ia ſiue rō foꝛalis. Spēs aūt nō ſic. nō. n. idiuiduū ad
dit ad ſpēꝫ niſi ꝓprietatē idiuidualē. ſic eniꝫ illud de q̄ p̄di
cat̄ in qd ens nō addit ad ens niſi ꝓpetatē idiuidualē: qꝛ ens
nō p̄dicat̄ i qd ꝓpe niſi de ħ ente qd̄ nō addit rōnē foꝛalē
ad ens. ¶ 2° dif. ē. vtrū ens i qōlꝫ hēat ſuū idiuiduū. Dico ꝙ 2°
ſic ꝛ nō ſolū ens: ſꝫ oīa traſcēdētia. ſ. veꝝ ꝛ bonū: ꝛ ħ ꝓbat̄
ſic. Quecūqꝫ hn̄t rōnes foꝛales diſtictas ex ſe, vbicūqꝫ iue
niunt̄ ille rōnes foꝛales eodē mō diſtiguūt̄ in ifeꝛioꝛib⁹.
Sꝫ traſcēdētia ſūt hō. g̃ ſi i abſtracto diſtiguūt̄: ita in q̄lꝫ
idiuiduo diſtiguūt̄. Nā q̄cūqꝫ i ſupioꝛib⁹ diſtiguūt̄ ſꝫ rō
nes foꝛales diſtiguūt̄ ꝛ i ifeꝛioꝛib⁹. g̃ ꝛc̄. ¶ 3° dif. ē. Utrū 3°
ens dicat̄ īmediate de ſuis ifeꝛioꝛib⁹. Et ad ħ dico ꝙ ſic. qꝛ
ifeꝛi⁹ ad ens nihil vī addere niſi moᵐ itriſecū. Sꝫ poꝛ ē cō
patio foꝛal' rōnis ad modū ſuū itriſecū q̄ ad q̄cūqꝫ rōnē
foꝛalē. Maioꝛ pꝫ. qꝛ ħ diuinitas nihil vī eē niſi mod⁹ itriſec⁹

A ıſtius cuiꝰ ē diniţas vel cuiꝰhec dī dīnitas.℄ 4ª diffi.eſt.
4ª Utꝝ tale ididuū entis ſit i aliq̄ p̄dito.dico ꝙ nō:qꝛ ꝺ oī qꝺ
eſt i gn̄e dī genꝰ in p̄ᵒ mōi ꝑ ſe.Si ḡ h ens eēt i gn̄e cū ens
ꝛ h ens ſint eiuſdē rōnis genꝰ diceret̄ i qd ꝑ ſe de illo.hoc
aūt eſt flm.pbo:qꝛ qn̄ aliq̄ duo ſūt eiuſdē rōnis foꝛal̄ ge-
qd dī ꝑ ſe de vno ꝛ de reliq̄.Sꝫ ens ꝛ h ens ſt eiuſdē rōis
foꝛal.ḡ ſi genꝰdiceret̄ i qd p̄ᵒ ꝺ h ente ꝛ ſilr de ente:h āt ē
Dubium. flm.℄ Sꝫ h ē vnū duᵐ.Utꝝ oīa q̄ ſt i linea p̄dicali hēant
ꝓp̄a ididua.Dico ꝙ ſic ꝛ h ꝑ eādē rōnē foꝛalē ꝑ quā ꝓba
tū ē de ente:q̄cūqꝫ.ſ.diſtiguunt̄ ꝛc̄.Ex h appet verā eē re-
gulā logicoꝝ ꝙ vnūq̄dqꝫ p̄dicat̄ de ſuo indiuiduo magis
hꝫ rōnē ſpeciei q̄ȝ generis ꝛc̄.Ad rōnez factā in oppᵐ dico
ꝙ Boetius veꝝ dicit ꝙ in deo ſunt duo gn̄a vel p̄dicamē
ta h eſt ſolū duo modi predicādi ꝛc̄. ℄ Q̄ō.VIII.

Utruꝫ ens analogice dicat̄ de illis de qbꝰ dī.Dico ꝙ
hic ſūt 4ᵒʳ mōi dōi.Quidā dn̄t ꝙ vniuoce dī
B qꝛ ſꝫ vnā rōnē.Alij dn̄t equoce:qꝛ ſꝫ diuerſas rōnes.Qui-
dā dn̄t ꝙ ambigue.Et diſtiguūt ꝺ analogia ꝛ dn̄t ꝙ q̄ddā
eſt qꝺ ambigue ſꝫ rōnē vnā dī de duobꝰ ꝑfectiꝰ:tn̄ de vno
q̄ȝ de alio.Aliud ē analogū qꝺ dī de vno ꝑ ſe de alijs ꝑ at-
tributōēꝫ ad illō.Et iſtō reducit̄ ad equocū.Iſtis āt p̄miſ
ſis dī ꝙ oīs t̄minꝰ vel ē equocꝰ:vel vniuocꝰ:qꝛ qn̄ aliq̄rū
dant̄ diffōnes ꝑ ꝯ̄ria imeᵗᵃ ſt ꝯ̄ria imeᵗᵃ:ſꝫ hꝫ ſūt vniuoca
Difficul-tas. ꝛ equoca.℄ Sꝫ h ē difficltas.An ens dicat̄ eq̄lr de ſuis i-
Rn̄ſio. ferioꝛibꝰ vel ieq̄lr.℄ Ad iſtō rn̄dēt ꝑ 4ᵒʳ ꝯ̄nes.p̄ᵃ ē ꝙ ens
nō p̄dicat̄ ſꝫ magis ꝛ minꝰ.2ᵃ eſt ꝙ nō p̄dicat̄ ſꝫ p̄us ꝛ po
ſteriꝰ.3ᵃ ꝙ nō p̄dicat̄ ineq̄liter.4ᵃ ꝙ nō p̄dicat̄ diſſimilr.
Oēs iſte ꝯclōnes vna rōne ꝓbant̄.Qn̄cūqꝫ eſt aliq̄ ratio
eēntialis p̄oꝛ nō pōt variari ꝑ poſteriꝰ.Sed q̄ȝtitas vtutis
ſm quā attēdit̄ magis ꝛ minus:p̄us ꝛ poſteriꝰ eq̄le ꝛ ieq̄le
ſile ꝛ diſſimile:hec ſūt oīa poſterioꝛa ente:ꝛ in iſtis de qbꝰ
p̄dicat̄ ens.ḡ nō variāt p̄dicaᵗᵒꝫ entis q̄ eſt eēntialis.Qn̄ ḡ
C addit̄ ꝑfectꝰ ens eſt aliqꝺ poſteriꝰ ente:ꝛ ꝑ ꝯ̄ns i illo p̄oꝛi
in q̄ ſit p̄dicatio entis ipa erit vniformis ꝛc̄. ℄ Q̄ō IX.

Utruꝫ ſit aliq̄ res cōioꝛ ente trāſcēdēs.℄ Circa iſtaꝫ
diffi.duo ſūt q̄ faciūt duᵐ.p̄ᵐ ē diſtributio.Oē
eni qꝺ diſtribuit̄ ꝓ aliqbꝰ eſt cōius eis.Sꝫ h qꝺ dico poſi
tiuū p̄ᵐ diſtribuit̄ ꝓ ente:ꝛ ꝓ alijs ab ente.ſ.ꝓ vītate boni-
tate.dicimꝰ.n.ꝙ oē poſitiuū diſtribuit ꝓ ente:ꝛ ꝓ alijs ab
ente p̄dictis.2ᵐ faciēs difficuᵗᵉꝫ eſt nūeratio.oīa.n.q̄ illa nu
merant̄ i aliq̄ 3ᵒ opꝫ ꝙ illō cōe ſit eis.Sꝫ nos numeramꝰ
rōnē vī ꝛ boni ꝛ entis dōo ꝙ ſūt tres rōnes.ḡ ꝛc̄.℄ Pono
1ª ꝯclo ḡ 4ᵒʳ ꝯ̄nes.p̄ᵃ eſt h ꝙ nl̄la rō p̄ᵉ itētionis ſit cōioꝛ:tn̄ aliq̄ rō
ſcdē itētionis ē cōioꝛ ente.h ꝓbo.Accipio.n.ꝑfectionē ſim
plr ꝛ diffōnē eiꝰ iſte ꝯcepꝰ vel illa rō ē cōioꝛ ente ꝛ vītate:
qꝛ dī ꝺ ente ꝛ vītate ſꝫ idē nomē ꝛ eādē diffōnē:ſꝫ ꝑfectio
ſimplr ē hꝫ.ḡ ꝛc̄.qꝛ q̄lꝫ illoꝝ:in q̄lꝫ ē meliꝰ ipm q̄ȝ nō ipꝫ.
Iſta aūt ē diffō ꝑfectōis ſimpˡ q̄ ꝯuenit enti ꝛ vītati.Silr
nomē eis ꝯuenit:qꝛ ens ē ꝑfectio ſimpˡ ꝛ ſilr vītas.2ᵃ ꝓbo
D idē ſic.q̄cūqꝫ diſtiguunt̄ foꝛalr q̄dlꝫ illoꝝ hꝫ rōnē foꝛalē:
ſꝫ entitas ꝛ vītas ſūt hꝫ.ḡ rō foꝛal dī de eis.Itē 3ᵒ ſic.qꝺ dī
de duobꝰ ſꝫ eādē rōnē foꝛalē ē cōius q̄lꝫ illoꝝ.Sꝫ vīe dī
de ente ꝛ vītate ſꝫ eādē rōnē foꝛalē:ꝛ ſilr 2ᵃ itētio ꝛ ſic de
2ª ꝯclo. multis alijs ꝛc̄.℄ 2ᵃ ꝯ̄ ꝙ i reſpectibꝰ trāſcēdētibꝰ aliqd eſt
cōius ente:qꝛ qn̄cūqꝫ aliq̄ diſtiguunt̄ diſtō ē eis cōis:ꝛ ēt
cōioꝛ q̄cūqꝫ illoꝝ.Quecūqꝫ ēt ſt oꝛdiata oꝛdo ē eis cōioꝛ
3ª ꝯclo. hꝫ ſūt iſta veꝝ bonū.oīa.n.iſta oꝛdiata ſūt.ḡ ꝛc̄.℄ 3ᵃ ꝯ̄ ꝙ i
aptitudinibꝰ ē aliqd cōius ente.Nā qꝺ dī ꝺ ente:ꝛ de alijs
ab ente ē cōius ente hꝫ ſūt iſte aptitudies.ſ.itelligibilitas
4ª ꝯclo ꝛ volibilitas ꝛ hꝫ ꝛc̄.℄ 4ᵃ ꝯ̄ ꝙ in ꝑuatiuis eſt aliqd cōius
ente.Nā ipa ꝑuatio ē cōioꝛ ente ꝛ de alijs ab ente:ſꝫ nō ſo
lū ens:ſꝫ alia ab entitate.ſ.paſſiōes q̄lꝫ illoꝝ eſt vnū.Nā
Contra. vītas eſt vna:bōitas ē vna:ꝛ ſic de alijs.℄ Cōtra iſta argᵗ
4ᶠ.ꝛ p̄ ſic.oīs rō cōioꝛ ē p̄oꝛ:ſꝫ 2ᵉ itenᵗᵉˢ nō ſt p̄oꝛes.ḡ nō ſt
cōioꝛes.Nā 2ᵃ itētio fundat̄ i p̄ᵃ ſic ē poſterioꝛ ſic q̄lꝫ relō
ſuo fūdaᵗᵒ.2ᵒ oē diſuꝫ ꝑ aliq̄ ē cōius q̄lꝫ illoꝝ:ſꝫ ens dīdit̄
ꝑ abſoᵗᵘᵐ ꝛ reſpectiuū.ḡ nec reſpecᵗᵘᵐ nec abſoᵗᵘᵐ eſt cōius B
ente:cuiꝰ ſūt diſtō ꝛ oꝛdo illoꝝ erit qd cōius ente.3ᵒ ſic.nul
la paſſio adeq̄ta ſubō excedit ſubꝫ:ſꝫ veꝝ ꝛ boᵐ ſūt paſſio-
nes entis adeq̄te.ḡ ꝛc̄.4ᵒ ſic.qn̄cūqꝫ aliqd p̄ſcidit ab aliq̄
vel diſtiguit̄ foꝛalr ab eo illō ē vnū:ꝛ vt ſic p̄ſcidit.Sꝫ bo
nitas p̄ſcidit ꝛ diſtiguit̄ foꝛalr ab entitate.ḡ vt ſic ē vna:ſꝫ
vnitas dī de ente.ḡ cōioꝛ ē ente.℄ Ad p̄ᵐ illoꝝ dico ꝙ in Rn̄ſio.
cōioꝛibꝰ q̄dditaᵗᵉ veꝝ ē ꝙ ipa ſūt p̄oꝛa.Sꝫ i alijs cōioꝛibꝰ
nō vꝫ:imo ſimpˡ cōioꝛa ſt poſterioꝛa ſic māifeſte appet ꝙ
genꝰ qꝺ eſt 2ᵃ itētio eſt cōius q̄ȝ aial.ḡ ꝛc̄.℄ Ad 2ᵐ dico:ꝙ
aial nō dīdit̄ ꝑ rōnabilitatē:ſꝫ ꝑ rōnale.nō ſic aūt aialitas
dīdit̄.vn̄ dī i ꝓpoᵗᵒ ꝙ ens in ſua cōicabilitate acceptū de-
noiatiue dīdit̄ i abſolutū ꝛ reſpectiuūꝫ ſic aial rōnale ꝛ ir-
rōnale.Entitas āt vl̄ rō foꝛalis entis p̄ciſa ē magis artata
ꝛ nō ſic dīdit̄ ſīc nec aialitas.℄ Ad aliud de aptitudinibꝰ
ꝛ vnitate dico:ꝙ iſte nō ſūt paſſiōes entis adeq̄te ſub ſua
p̄ciſiōe accepte:ſꝫ entis ſimplr accepti:ꝛ ſic nō p̄cedūt ens
ſꝫ entitatē.℄ Sꝫ hic ē vnū dubiū.Qūo ens ſm ſuā latitu Dubium.
dinē accipiat̄:aut accipit̄ ꝓ rōne entitatis p̄ciſa.ꝛ h nō:qꝛ E
nō tūc ē certū ꝛ ſic nec dī ꝺ oībꝰ vt ſic.ſ.ꝑs p̄ciſa rōne.Aut
accipit̄ ꝓ ſubſtratl.ꝛ h nō:qꝛ illa nō hn̄t vnitatē alicꝰ rō-
nis vt ab eis p̄cidit rō entis vt ſt dīnitas ꝛ hūanitas.ḡ opꝫ
dicē ꝙ accipiat̄ ꝓ aggregato:ſꝫ h nō vꝫ:qꝛ ꝑs nūq̄ȝ p̄dicat̄
de ſuo toto i qd:ꝛ ſic ens nō diceret̄ i qd ꝺ illis aggregatꝫ.
℄ Ad illud rn̄deo:ꝙ ens ſupponit ꝓ ſubſtratis nō ſic itel-
ligēdo ꝙ rō entis nō coitelligat̄:ſꝫ cū rōne illa i oꝛdine:tn̄
ad rōnē entis ens p̄dicat̄ ſic albū ſuppōit ꝓ ſubſtratꝫ:i oꝛ-
dine tn̄ ad albedinē.℄ Sꝫ hic ē vnū duᵐ:qꝛ i eēntialr oꝛ-
dinatis vbicūqꝫ iuenit̄ albū qꝺ ē poſteriꝰ:iuenit̄ albedo q̄
eſt p̄oꝛ:ſꝫ rō entitatis eſt p̄oꝛ ente.ḡ vbi iuenit̄ ens:iuenit̄
rō entitatis.℄ Preterea effectꝰ foꝛalis nō iuenit̄ maioꝛis
latitudis q̄ȝ ſit foꝛᵃ:ſꝫ ens eſt effectꝰ foꝛalis entitatis.ḡ ꝛc̄.
℄ Itē vbicūqꝫ iuenit̄ ens:ibi iuenit̄ entitas.Dico ad iſta
ꝙ lꝫ in eēntialr oꝛdinatis ibi iueniat̄ p̄us vbi poſteriꝰ cuꝫ
nō de oībꝰ p̄dicat̄ de qbꝰ poſteriꝰ.Exēplū.vbi eſt albū:ibi
eſt albedo:ꝛ tn̄ de ligno dī albū ꝛ nō albedo.Eodē mō in
ꝓpoſito:qꝛ vbi eſt ens:ibi eſt entitas.Sꝫ ens de aliqbꝰ p̄-
dicat̄:de qbꝰ nō p̄dicat̄ entitas.Eodē mō dōm ē de foꝛali
effectu:ꝛ ſic lꝫ ens excedat entiᵗᵉꝫ i p̄dūo nō tn̄ i eēndo ꝛc̄.

℄ Venetijs Impenſa Heredum quondam
domini Octauiani Scoti Mo-
doetienſis:ac Socioꝝ.
24.April.1520.

Regiſtrum

LL MM. Terni.

Digitized by Google

C. 52. a

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google